Ч. 171 (13.716). Львів, неділя 1. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

III. Краєвий Здвиг Українського Сокільства

30. червня, 1. і 2. липня. ЛЬВІВ. 30. червня, 1. і 2. липня.

Програма III. Краєвого Здвигу Українського Сокільства.

Субота, 30. червня.

Год. 9. Богослуження в Успенській Церкві при вул. Руській.

Год. 10. Відслонення в домі Т-ва „Дністер", вул. Руська 20, пропамятної таблиці в честь поляглих Соколів у війнах 1914—1919 рр.

Год. 16. Зложення вінка на могилі І. Голови Сокола-Батька бл. п. інж. Василя Нагірного на личаківськім цвинтарі.

Год. 20. Сокільський Вечір з товариською гутіркою і приняттям у салях Т-ва „Українська Бесіда" у Львові, вул. Рутовського 22 (Народній Дім). Карти вступу можна набути при касі.

Неділя 1. липня.

Год. 5. рано Збірка побратимів і посестер, зголошених до вправ вільноруч і вінками на площі Сокола-Батька на т. зв. „Видолинку", вул. Стрийська 9.

Год. 5.30. Генеральна проба вправ вільноруч побратимів.

Год. 6. Збірка учасників і учасниць зголошених до вправ, на „Видолинку".

Год. 6.30. Генеральна проба вправ віночком посестер.

Год. 7.30. Генеральна проба вправ вільноруч учасників.

Год. 8.30. Генеральна проба танку „Сон-Катерини" учасниць.

Год. 9.30. Генеральна проба танку „Чумаки" й інших точок програми.

Год. 12. Похід вулицями Львова.

Порядок походу:

1. Чета наколесників. 2. Орхестра. 3. Голова С.-Б. Начальник С.-Б. 4. Почесна чета зі Старшиною С.-Б. і Головами Сокільських Гнізд. 5. Область Перемиська. 6. Область Станиславівська. 7. Область Тернопільська. 8. Область Львівська.

Увага! Области йдуть під проводом відпоручників С.-Б. Сокільські Гнізда йдуть чвірками під проводом своїх начальників у порядку: посестри, учасниці, учасники, побратими. Повітові відпоручники С.-Б. йдуть на чолі своїх повітів. Области мають свої орхестри. Области мають на чолі таблицю з назвою Области.

Повіти йдуть по собі в такім порядку:

Перемиська Область: 1. Березів. 2. Добромиль, 3. Дрогобич. 4. Лісько, 5. Любачів, 6. Перемишль, 7. Самбір, 8. Турка, 9. Ярослав.

Станиславівська Область: 1. Бучач, 2. Городенка, 3. Долина, 4. Заліщики, 5. Калуш, 6. Коломия, 7. Косів, 8. Надвірна, 9. Снятин, 10. Станиславів, 11. Товмач.

Тернопільська Область: 1. Бережани, 2. Борщів, 3. Збараж, 4. Зборів, 5. Копичинці, 6. Підгайці, 7. Скалат, 8. Теребовля, 9. Тернопіль, 10. Чортків.

Львівська Область: 1. Бібрка, 2. Броди, 3. Городок, 4. Жидачів, 5. Жовква, 6. Золочів, 7 Камінка Струм., 8. Мостиська, 9. Перемишляни, 10. Рава Руська, 11. Радехів, 12. Рогатин, 13. Рудки, 14. Сокаль, 15. Стрий, 16. Яворів.

Год. 15. Збірка всіх вправляючих на „Видолинку" та приготування до вправ.

Год. 16. Прилюдний виступ.

Програма:

1) Відкриття Здвигу.

2) „Малі Запорожці" — вправи вільноруч учасників, укл. побр. М. Тріля.

3) Вправи на приладах — усіх чет.

4) „В ніч Купала" — вправи з віночком посестер, укл. побр. Я. Благітки.

5) Показ сокільського проруху — виконають побратими львівських Гнізд.

Перерва.

6) „Сон Катерини", нар. танок — виконають учасниці.

7) Вправи вільноруч — побратимів, укладу побр. М. Тріля.

8) Забави — всіх чет.

9) „Чумаки" — картина з минулого (нар. танок), укл. побр. Я. Булки.

Понеділок, 2. липня.

Год. 6. Збірка зголошених до легко-атлетичних змагань на „Видолинку".

Год. 6.30. Лікарські оглядини змагунів

Год. 8—12. Легко-атлетичні змагання, змагання в десятизмагу, шестизмагу і пятизмагу та в масових здигових вправах Сокільських Гнізд.

Год. 16. Дальші змагання.

Год. 20. Закінчення змагань і роздача нагород переможцям.

Більшовицькі летуни в Льондоні.

ЛЬОНДОН. ПАТ. Шеф більшовицького летунства Алнис і визначні більшовицькі летуни приїхали до Льондону, щоби взяти участь у летунській демонстрації, яка буде в суботу в Гендемі. Запросив більшовицьких летунів британський уряд. Летуни Молоков і Левоєвський, які визначилися при ратуванні челюскінців, побудуть у Льондоні з тиждень.

Злучені Держави не підпишуть договору про ненапад з Японією.

З Вашингтону надійшли вістки, що уряд Злучених Держав відкинув пропозицію японського уряду заключити договір про ненапад між обома державами. Уряд Злучених Держав мотивує свою відмову тим, що Японія має вже заключені та обовязуючі договори і тому уряд Злучених Держав не буде радити над нікими пропозиціями нових договорів.

Шварцбарта викинули з Канади.

Канадійські часописи повідомляють, що канадійська влада відставила примусово до Злучених Держав Шальома Шварцбарта вбивника отамана Петлюри.

Сильний тайфун спустошив Японію.

Північну Японію навістив сильний тайфун, який заподіяв великі матеріяльні втрати японцям. Богато домів знищених, а сотні людей убитих або тяжко ранених.

Ширіть наш часопис!

Спробуйте раз вироби **„Альое"** і порівняйте з тими — яких досі вживали, і виберіть — **ліпші.** 1627

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елегант" терпентин.
Пасту до взуття „Елегант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 23-
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

Соколи, Соколи!...

Львів, 29. червня 1934.

Один день ділить нас від III. Краєвого Здвигу Українського Сокільства, що відбудеться як і перші два, у Львові в днях 30. червня і 1.—2. липня ц. р. Як багато змін зайшло у нас від часу оснування першого Т-ва під назвою „Сокіл" у Львові! Як багато змінилось у нас від часу першого краєвого здвигу з 1911 і другого з 1914 року! А скільки змін зазнала від часу пропамятного II. здвигу і сама Сокільська Організація!

Оснування в 1894 р., отже сорок літ тому, Т-ва „Сокіл" у Львові є історичною датою не тільки для Сокільської Організації, але й для усього українського руханково-спортового руху в Галичині. З малих початків стало Т-во „Сокіл" небавком осередком для всього сокільського руху в краю. Першим головою Т-ва був інж. Василь Нагірний (1894—1901) і головно завдяки його старанням та співпраці його однодумців повелося побороти всі перешкоди в розвитку й розбудові Т-ва та підготовити таким чином грунт для поширення сітки сокільських організацій у всьому краю.

Т-во „Сокіл" у Львові почало видавати та перекладати з чужих мов підручники для руханки і спорту, поширюючи ось-так зрозуміння для фізичного виховання в нашому народі. Аби зацікавити сокільською ідеєю села, завів „Сокіл-Батько" (таку назву приняв пізніше львівський „Сокіл", як централя Українського Сокільства) під 1901 року пожарні вправи. Сокільство стало заводити у себе вперше організовано щораз-то нові ділянки фізичного виховання, як легку атлетику та рухові гри (1903) мячеві гри: ситківку, копаний мяч і совгання (1908), лещетарство (1910). Всі вправи опрацьовувано на основі досвіду Европи. В дальшому введено в Сокільській Організації вправи пластові (1911) та військові і стріляння до меть.

Звіт з роботи в ділянці фізичного виховання зложили члени Українського Сокільства на I. Краєвому Здвизі з нагоди посвячення прапору Сокола-Батька 10. IX. 1911 р. з 7.896 учасниками, на II. Шевченківському Здвизі у Львові 27.—29. VI. 1914 р., де брали участь Соколи, Січовики, Пластуни та Січові Стрільці, разом 12.447 учасників, а відтак у рядах У. С. С. та УГА у війнах 1914—1920 рр.

Галицький Магазин Новостей Галицька 15. Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. дарон білети до першорядних кін. 5/73 77-?

Свій найбільший розвій до війни осягнула Сокільська Організація під проводом проф. Івана Боберського, голови Сокола-Батька в рр. 1908—1918, обєднуючи 886 сокільських гнізд з поверх 50.000 руховиками та руховичками.

В 1911 р. старанням проф. І. Боберського Сокіл-Батько купив площу, яку названо Українським Городом у Львові і на якій українська молодь може виховуватись на здорових духом та тілом громадян.

По війні, вже в 1920 р., почало Сокільство знову працю, основуючи нові сокільські гнізда. Під проводом Голови „С.-Б." дир. Мик. Занчківського (1922—1933) поведено інтензивну працю, щоб двигнути Сокільську Організацію з повоєнної руїни. Тепер нараховує організація 462 гнізда з ок. 33.000 руховиками та руховичками. Одночасно комісія дальшого викупна Українського Городу під проводом ради. Стеблецького вела й веде енергічну збірку акцію, що, не зважаючи на дуже тяжкі часи й обставини, має всеж таки поважні успіхи. Тепер головою Товариства є інж. Мих. Хроновят.

Отсе в найзагальніших рисах перегляд праці Сокільської Організації за час 40-лігнього її істнування. Коли досягнення Сокільської Організації за той час не такі, як у інших славянських народів, не такі, які ми бажалиб мати, то виною тут у першу чергу обставини, в чому — гадаємо — погодяться з нами всі.

Сокільська Організація, що поставила собі високу мету — виховати серед українського народу фізичну справність та навчити його організаційної дисципліни, відбуває отсе втретє здвиг, головною точкою якого буде похід вулицями Львова і масові вправи на площі „Сокола-Батька". Хоч траса походу далеко не та, що підчас обох попередніх здвигів, хоч не будемо цим разом оглядати ні сокільських одностроїв, ні прапорів, то проте сподіємося, що й цей ювилейний здвиг випаде величаво та виявить силу, справність і здисциплінованість Сокільської Організації. Зокрема сподіємося, що вправи, які є наглядним і пречистим доказом праці сокільських товариств, будуть переведені справніше і що стане до них куди більше число руховиків і руховичок, як у часі обох попередніх здвигів.

З ювилейним здвигом витаємо всю Сокільську Організацію і бажаємо їй, аби, поборовши всі перешкоди на шляху свого розвитку, росла і кріпшала на добро і славу своїх членів та всього українського народу!

Завваги марш. Пілсудського

про конституцію.

Як виглядатиме новий сенат. Промова голови клюбу ББ. Славека.

У четвер, 28. червня ц. р. відбулося засідання конституційних груп ББ, соймової і сенатської. На сходинах виголосив голова клюбу ББ Славек сензаційну промову, якої хід думок такий:

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ПРО ЗМІНУ КОНСТИТУЦІЇ.

Полк. Славек згадав, що марш. Пілсудський висловив свої завваги про зміну конституції. Ці завваги частинно друкувала преса в 1930 р., і вони заторкували дуже важливі питання державного устрою нпр. зміцнення влади президента. Перед зголошенням проекту нової конституції в соймі предложено його марш. Пілсудському, який поробив деякі поправки. Маршал Пілсудський говорив при цій нагоді і пізніше, що дискусію над законопроектом слід вести на ширшому форумі. Законопроект конституції повинен спіратися на вислідах ширшої дискусії. Вже в травні ц.р. після ухвалення законопроекту в дні 26. січня ц. р. марш. Пілсудський висловив ще дві завваги: одну про хід праці над законопроектом у соймі, а другу про вхід до сенату заслужених людей. Марш. Пілсудський заявив, що тяжко буде підшукати заслужених людей, бо нема відповідних критеріїв. Тому краще було би скласти сенат на інших основах. Вкінці заявив, що не буде накидати своєї думки в справі зміни конституції.

НОВІ ОСНОВИ.

Цю розмову з марш. Пілсудським полк. Славек передумав і тому зголошує на цих сходинах нові засадничі рішення. Засадничо не можна закинути підшукування заслужених людей. Одначе легіон заслужених складається на основі звичайного, а не конституційного закону. Проект цього закону про добір заслужених людей буде зголошений окремо. Легіон заслужених мусить скласти наперед іспит і виявити свої цінности для публичного життя. В Польщі особисті взаємини бувають сильніші, ніж добро держави. Всі знаємо—говорив гол. Славек — про ріжнородні заходи і протекції. Легіон заслужених був би саме виставлений на таку найтяжчу пробу.

СКЛАД СЕНАТУ.

Доки легіон заслужених на складе іспиту себто не виявить високих моральних цінностей, новий сенат буде складатися з призначених і виборних сенаторів. І так 1/3 сенаторів призначить президент, 2/3 сенаторів походитимуть з вибору, яких вибиратиме населення на основі виборчої ординації, зближеної до теперішньої.

Всеж таки основи пізніших виборів до сенату не ввійдуть до нової конституції. До легіону заслужених увійдуть люди відзначені орденами, а пізніше теж заслужені громадяни на основі не устійнених ще критеріїв. У майбутньому матимуть право вибору не тільки відзначені, але також заслужені.

Після тієї промови розвинулася жива дискусія над зміною конституції.

Розумний

перед виїздом до живців і літнищ засобиться — у всілякі косметичні і гігієнічні предмети і пр. найдешевше і найкраще лише у перфумерії

С. Федера **Львів, ул. Сикстуська 7, або Коперника 15 а** (побіч палати Гр. Потоцького)

тому, що ціни цих предметів у кліматичних місцях є подвійні а навіть потрійні а якість під кожним оглядом гірша. 3—3

Після зміни польського уряду.

Польська преса повідомляє, що в політичних колах Варшави кружляють такі поголоски про останні зміни в польському уряді. Покликання воєводи Косьцялковського на міністра внутрішніх справ вирішив марш. Пілсудський. З тією метою запросив до Бельведеру воєводу Косьцялковського і запропонував йому обняти нове становище. Оба нові міністри Косьцялковський і міністер хліборобства Понятовський репрезентують більше лівий курс політики. Оба міністри хотіли би втягнути якнайширші маси селянства та робітництва до проурядового табору. Слід згадати, що новий віцеміністер скарбу Вернер є промисловцем.

Мін. Ґерінґ приїде до Польщі.

Варшавська преса повідомляє з Берліна, що пруський премієр Ґерінґ у найближчих днях приїде до Польщі на лови. Політичні кола здогадуються, що лови відбудуться у маєтках кн. Пшинського на Шлеську.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 1. ЛИПНЯ 1934.

о. Д-Р Г. КОСТЕЛЬНИК. 13)

Мойсей Вернигора —

український Валаам.

Докінчення.

Передсказання від 9-ої до 11-ої точки в списку „Патріота" цілком певно пофальшовані й то мабуть самим Лелевелем. На вступі до пророцтв Вернигори" „Патріот" м. ін. написав таке: „Може будемо мати щастя боротися за батьківщину й волю і вмирати на наддніпрянських полях, може нам буде потрібна поміч тамошнього народу, може сили нашого оружжя будуть за слабі, тоді вжиймо сили оцього пророцтва"[1]). Отже для заохочення українців підробив їм „Патріот" 9 і 10 точку (той „мало відомий нарід" це український), а 11 закінчив потішаючим і дешевим „vivat" — „щастя буде тривати багато літ", перекручуючи оригінальний висказ Вернигори на агітаційне оружжя. За автентичну можна приняти 10 точку зі списку Собанських. Вона тотожна з останньою точкою в списку В. Вислоцького, як про це свідчить кс. Ізопольський. На цю 10 точку редакція „І. К. Ц." подала таке пояснення:

„В дальшій перспективі часу Вернигора бачить Польщу в її давних границях При кінці передсказує якусь релігійну реформу й політичні зміни. Має також візію золотого віку, що має тривати 30 років, а врешті маячить перед ним щось таке страшне, про що йому навіть говорити не вільно. Що це? Можна здогадуватися тільки з деякою правдоподібністю, що йшло йому, як здається, про страшний суд".

На таке пояснення рішуче не можна згодитися. Не можна уявити собі, щоб Вернигора міг бачити у своїй візії страшний суд, бо це скрита тайна для всіх духів. Св. письмо каже: Про день той або про годину ніхто не знає, ані ангели, що на небі, ані Син, тільки Отець" (Марк. 13, 32; Мат. 24, 36). І взагалі годі приняти те пересунення 10-тої точки з передсказань Вернигори на якісь дальші часи, як це хоче редакція „І. К. Ц.". Ці передсказання цілком певно відносяться до наших часів, себто до часів, що мали чи ще мають настати як наслідки світової війни.

Наше пояснення таке: Вернигора певне не мав поняття про атеїстів і нічого не міг знати про кіно. Уявім собі, що він у своїй візії бачив церкви, що їх большевики замінили в безбожницькі музеї чи клюби, або в кіно, а в них людей з накритою головою, що приглядаються кіновим фільмам. Як він це мав назвати — схарактеризувати? Міг бачити церкви, що їх динамітом висаджують, церковні ікони палять; міг бачити позамикані церкви навіть у Мексику та нарід, що потайки сходиться на богослуження. Як це все мав він схарактеризувати?

„У знатній частині світу набоженства приймуть іншу форму" — віра зміниться. Це вже в наших часах сповнилося й сповнюється. А ще не знаємо, що нам принесе завтрішній день. Гітлері ці хотуть оснувати нову поганську релігію й „церкву"...

Якжеж розуміти передостаннє передсказання: „Щасливости буде 30 років"? Ясно, що воно вяжеться з попередніми передсказаннями — з тим новим устроєм світу, що настав по світовій війні. Нема тут мови про якийсь „золотий вік". „Щасливість" тут має значіння „потіхи", „радости". Отже передостаннє передсказання можна тільки так розуміти: **Потіхи, радости з нового порядку світу буде за 30 років.**

Останнє передсказання темне, та через опозицію до попереднього воно може означати тільки якесь жахливе загальне нещастя. Воно анальогічне до слів Валаама: „Ах, хтож буде живий, коли це вчинить Бог?" Саме на тому одному місці список старости Суходольського задержав вірний стиль великого ясновидця Вернигори: „Далі що наступить, нічого мені не вільно говорити, щоб Дніпро з берегів не виступив". Яка динаміка поетичного вислову! Ці слова означають якийсь жахливий переворот у світі, що особливо торкатиметься народів, близьких Вернигорі і старості Суходольському, як інтересованому (анальогічно передсказував Валаам про ті народи, що були близькі йому й Валаамові).

Чи це темне передсказання має дані, що воно може сповнитися? На жаль, усі познаки свідчать, що Европа зближається до якоїсь жахливої катастрофи; а большевицький „огонь" ще Бог знає, чим скінчиться.

* * *

М. Чайковський написав, що Вернигора помер у Пархомівці,сільці на Україні 1769 або 1770 року[2]). А Гошинський написав, що Вернигора „між іншим пророкував, що з його могили не залишиться сліду, що мало справдитися, бо як поховано його при березі одної ріки, прийшла повінь і змела цілком його могилу"[3]). „Патріот" звідомляє про це ще докладніше (хоч він мало заслугує на довіря): „Всі земляки його (Вернигори) знали, що він про-

[1]) Цит. Т. Коструба, тамже стор. 35.

[2]) Цит. Т. Коструба, тамже, стор. 36.

[3]) Тамже, стор. 38.

Становище жінки на Радянській Україні.

(Реферат з 2. дня Українського Жіночого Конгресу).

(Продовження).

III.

Що торкається участи жінок в господарській праці, то тут ми мусимо розріжняти в радянській політиці два етапи. До початку пятилітки приплив жінок до промислової праці був дуже незначний. Так у 1924 році відсоток жінок серед промислового робітництва України складав 14 прц. і був нижчий, ніж у 1917 році (19.6 прц.), коли кількість жінок значно зросла у звязку з мобілізацією до армії робітників-чоловіків. З початком пятилітки радянський уряд почав уживати енергійних заходів, щоби притягти жінок до промислової праці, і вже в 1931. році питома вага жінок у народньому господарстві України зросла до 27.5 прц. Ці заходи радянського уряду припадають на той час, коли у звязку з погіршенням харчевих і житлових умовин робітники-чоловіки мандрували з одного підприємства на друге, шукаючи кращої долі. Мало того, не був час, коли з поширенням загальної системи й ударництва перестали пристосовуватись у своїй переважній частині норми кодексу про охорону праці. У звязку з цим можна припускати, що спеціяльну опіку жіночої праці в періоді інтензивного її поширення фактично не переводили в життя. Серед жінок зайнятих у промислових підприємствах, так само як і серед жінок-службовців переважає некваліфікований елемент, який тут доходить до 66.4 прц.

Одночасно з поширенням жіночої праці проводила радянська влада акцію поширення освіти серед жіноцтва. У результаті цієї кампанії в 1931-32 роках відсоток жінок у школах окремих типів був такий: у промислових вищих (вузах) 13.2 прц., у технікумах 31 прц., у робфаках 14.4 прц., в ФЗУ 25.5 прц. В учбових закладах сільсько-господарського типу жінки творили у вищих — 20.4 прц., у технікумах 30.3 прц., в педагогічних школах жінки були заступлені так: у педінститутах 39.7 прц., у технікумах 46.5 прц. До цих офіційних радянських чисел треба додати два зауваження. Перше — ці дані вказують лише на той відсоток жінок, який вступив до відповідних шкіл, не зазначуючи зовсім, скільки жінок ті школи закінчує. Т. Чернавіна у своїх лекціях зазначала, що перший рік навчання в ВУЗАХ проходить для жінок, що вступили в ці школи, нормально, починаючи з другого року число жінок-студенток помітно зменшується і кінчає не більше 7 прц. тих, що вступили. Пояснює вона це сумне явище нерегульованістю полового життя радянської молоді, наслідки якого падають на жінку, а також і загальними тяжкими побутовими умовинами, в яких перебуває молодь на Радянщині. Другий момент, на який треба звернути увагу, наводячи дані про жіночу освіту це те, що найбільший відсоток жінок припадає на школи, які підготовляють учителів нижчих шкіл. Ми знаємо, що становище учителів на Радянській Україні є одним з найтяжчих з боку морального і матеріяльного і чоловіки оминають педагогічну професію. Отже, коли в промисловости і народньому господарстві України жінка представлена найбільше як некваліфікована робітниця, то в умовій праці на неї припадають найгірші оплачувані професії.

Можливість зарібкової праці для жінки тісно звязана з тим, як урегульовано її становище як матері і господині, що провадить хатнє господарство. Треба сказати, що в цьому відношенні її положення дуже тяжке. Кількість постійних дитячих садків і ясел у місті, і на селі, може охопити коло 300.000 дітей, в той час, як перепис 1926 р. кількість дітей у віці до 4-ох років, які потребували би дитячих установ, обраховується на 2.147.816 душ. Ця маса необслужених дітей залишається на руках у працюючої жінки, або викидається на ласку вулиці, яка готує з неї нові кадри безпритульних. Притягнення жінки до праці без забезпечення її дітей відповідними дитячими установами безумовно є одним із джерел безпритульности. Коли раніше радянські автори рахували „безпритульних дітей" наслідком імперіялістичної війни і капіталістичного ладу, то вже у 1925 році Крупська *ствердила*, що коріння безпритульности треба шукати не тільки в минулому, але і в сучасному, а від 1926 року радянські автори починають говорити про стабілізацію безпритульности. Безпритульність — це не тільки траґедія матерей на Радянщині, але і самих дітей; це джерело їх деморалізації і фізичного винищення. Наведу тут цитату з харківської ґазети „Комуніст" (15. IV. 1926. р.), яка говорить сама за себе: „В останні роки поширилась дитяча проституція, яка є продуктом ще зовсім непережитої безпритульности. Досліди показали, що безпритульні дівчатка починають полове життя від 11—12 року, а в 14—15 році вони починають займатися проституцією як фахом. Докладних цифр про дитячу проституцію нема, проте про її розміри можна судити з таких даних. Комісія в останній час (мова йде про 1926 рік) підібрала на вулиці 1000 безпритульних дівчат у віці від 8—15 років серед них 800 вже розпочали полове життя, при чому 300 з них були хорі на венеричні хороби". Ось які факти є побутовим явищем серед маленьких громадянок Радянської України.

Перейдемо тепер до розгляду „досягнень" жінки у справі полегшення її становища як господині. Не забуваймо при цьому, що звільнення жінки від хатнього господарства було одним з боєвих гасел большевицької пропаганди і сам Ленін написав у цій справі ось які вогненні слова: „Жінка назалі залишається домашньою рабою, не зважаючи на всі визвольні закони, бо її тисне, душить, занепашає, принижує дрібне хатнє господарство, приковуючи її до кухні і дитячої кімнати, розпорошуючи її працю на роботу до дикости непродуктивну, дрібну, нервову, притуплину, вбиваючу" і в другому місці Ленін писав: „Ми мусимо збудувати зразкові установи, ясла, які звільнили би жінку від домашнього господарства".

Щодо улаштування і функціонування „зразкових" ясел, то ми це зазначили вище. Перейдемо тепер до „зразкових" їдалень і громадського харчування, які мали звільнити жінку від трібної, тупої праці в хатньому господарстві. Власне на звільнення жінки від хатнього господарства радянська влада почала звертати більше уваги щойно з початком пятилітки, коли розпочато кампанію за притягнення жінки в більших розмірах до виробничої праці. У звязку з цим піднесено гасло організації громадського харчування трудящих і ліквідації хатнього господарства. В результаті цих заходів охоплено громадським харчуванням у 1932 р. на Україні 49.2 прц. трудящих. Проте організація громадського харчування не звільнила від ведення домашнього господарства менш і тих 49 прц. жінок, через те, що громадські їдальні, пристосовані лише до вживання обідів, не розвязують справи цілоденного харчування, не говорячи вже про якість обідів, які вимагають додаткової їжі (тема і жінка на Радянській Україні надалі займається нею „вбиючою" і тупою працею тільки в важко тяжких житлових і харчевих умовинах. „Ми жили в комфортом", розказує Чернавіна, „нас було в трьох кімнатах 17 душ і є примусів". Мінімізує той факт, що по містах весь час панує кольосальний брак помешкань і господиням доводиться варити на кількох родин в одній кухні, що дуже утруднює їх обовязки, звернемо тут увагу лише на набування продуктів, яке лягає всім своїм тягарем на господиню.

(*Лідія Сафонська*, Прага.)

(Докінчення буде.)

рік, що його порох (тлінні останки) розсипляться по всьому світі й тому старанно берегли гробу того пророка. Але під цвинтарем плила річка; вона перед кількома роками так прибула, що пірвала й рознесла цілий цвинтар"[4]).

Кс. Ізопольський в 1828 і 1829 рр. розпитував кількох старих селян на Україні, чи не памятають Вернигори, і один йому дав відповідь, що Вернигора спершу називався „Симком" і Мазепенком, а Вернигорою прозвали його для сміху тоді ще, як він був простим козаком корсунського куреня; другий і третій дали відповідь, що Вернигора спершу називався Бондарем Орличенком і жив хутором на корсунських степах[5]).

Це все без усякого значіння. „Вернигорою" (тому, що це може бути nomen — omen) могли прозивати ріжних людей — особливо з козаків. А Мойсей Вернигора за свого життя по польській стороні (в корсунському старостві) певно був такою особою, якої імя могло знати багато людей, одначе його самого рідко хто міг бачити. Він теж укривався перед гайдамаками тай взагалі сільські віщуни чи ворожбити це люди, що зправила держаться від усього здалека, укриваються. А якщо це правда, що Мойсей Вернигора помер 1769 або 1770 року, то він по польській стороні жив тільки два-три роки, бо до Польщі втік 1767 р.

Однак можливо, що Мойсей Вернигора з дому називався якось інакше, а Вернигорою його прозвали, може спершу й жартом, за його ясновидючість. Та не назва важна, а те, що Мойсей Вернигора був ясновидцем, яким рідко котрий нарід може похвалитися.

25. V. 1934.

4) Тамже, стор. 39

5) Тамже, стор. 45—46

Опанки і тенісова ОБУВА Del-Ha подешевіла!

Можна дістати у всіх філіях. 38/69

Закінчення шкільного року в Українській Вищій Школі у Стемфорді.

НЮ ЙОРК, 8. червня. (Вл. кор.). Після покінчених іспитів у Вищій Українсько-Католицькій Школі у Стемфорді наблизився кінець першого шкільного року. На іспити приїхав делегат Католицького Університету з Вашінґтону в днях 21.—30. травня, але опінія університетської комісії ще не знана, поки не будуть переглянені письменні вироби учнів. Опінія прийде на письмі. На кінець червня приготовляється святочне закінчення шкільного року в присутности Преосв. Константина та визначних членів українського громадянства. На закінчення приготовляють учні школи виставу драматичної картини зі студентського життя „Наш Фронт", написаної на це свято одним з приятелів цієї установи.

Слідство в справі гітлерівців буде ведене в Нюйорку.

НЮ ЙОРК, 8. червня. (Вл. кор.). Після кількох переслухань спеціяльної комісії конґресу у Вашінґтоні в справі активности гітлерівських орґанізацій в Америці, дальші переслухання будуть перенесені до Ню Йорку після закриття конґресу. Найбільше побивається на таким слідством конґресмен Дікстейн з Ню Йорку. Він каже, що крім слідства в справі діяльности гітлерівців буде опісля розслідженa також діяльність комуністична і фашистівська, щоби раз дізнатися правди, наскільки чужі впливи підмінюють Америку. Дотепер Дікстейн завзято поборював лише гітлерівців, а брав в оборону комуністів тим способом, що відвертав увагу від їх діяльности, вказуючи на небезпеку гітлеризму.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ на шкільні мундурки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки

З МАГАЗИНУ БОЗИН „ТЕКСТИЛЬ" — Ст. ЗАЛЕСКА вул. Галицька ч. 18. 89/95

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни. **Львів, Ринок ч. 29.** 2/78 117—180 **Телефон 25-55.**

З природи й техніки.

ЛІТАЮЧА ТВЕРДИНЯ.

Найновіший французький бомбовий літак може забрати 7 тон бомб. Продовж години перелетить він 290 кільометрів. За одним летом зможе збомбардувати Берлін та Рим або Берлін та Льондон. Зроблений зі сталі, має 4 мотори та важить 16 тон. Узброєний у шість скорострілів має дуже добрий достріл на усі сторони.

ЯК ХОРОНИТИ МІСТА ПЕРЕД ЛЕТУНСЬКИМИ НАПАДАМИ.

Щоби забезпечити міське населення перед нападами ворожих летунів, пропонує італійський професор Маріяні з Міляно перемінити цілі міста на схоронища, забезпечені перед бомбами. Були би це доми з панцирними копулами, які не перепускали би бомб. Доми булоб получені коридорами, збудованими теж з відпорного на бомби матеріялу. Підчас ґазових атак свіжого повітря достарчали би високі рури, що сторчали би з кожного дому і побирали з висоти „незагазоване" повітря. Як бачимо, цей проект зовсім непрактичний.

Більше реальним є спільний проект двох французів: архітекта Ле Корбізіє і визначного летунського фахівця підполковника Вотіє. Отже Вотіє радить збурити усі густо побудовані доми у центрі Парижа і вибудувати там кільканацять „хмародерів" у великій віддалі від себе, щоби ворожим летунам нелегко було потрапити у них бомбами. Стелі цих „хмародерів" мусять бути зроблені з бетону і то 4 метри грубого, бо тільки така груба верства бетону дає захист перед найтяжчими новітніми бомбами, що важать біля 2 тон. Отже горішні поверхи таких „хмародерів" слід виповнити бетоном, піском і т. п. У середніх поверхах примістилибся цілком вигідно люди, що шукалиб захисту підчас наїзду ворожих літаків. Зате долішні поверхи треба булоб опорожнити (менше-більше до висоти 30 метрів) з приводу ділання трійливих ґазів. Слід тут зазначити, що французька суспільність незвичайно уважливо поставилась до проектів Ле Корбізіє-Вотіє.

Англійський проект доцільної охорони міст перед летунськими нападами не відбіг далеко від проекту Вотіє. Англійці радять будувати „хмародери" на високих стовпах. Між цими стовпами може повітря зовсім свобідно порушуватися і на випадок ґазової атаки може запобігати накопиченню трійливих ґазів під домами. Між поодинокими „хмародерами" слід уладити велику кількість озер та ставів, щоби їхня вода абсорбувала якнайбільшу кількість трійливих ґазів. Розуміється, що теж англійські „хмародери" мають відповідно збудовані охоронні дахи.

На Радянщині будують сьогодні новітні міста так, щоби вони у всім відповідали вимогам протилетунської оборони. А саме ці новітні радянські міста мають характер „стреф", полос. Замість співосередної будови міста (себто площа з ратушем по середині, довкола нього велике скупчення людности і низка важних для мешканців установ) маємо там сьогодні до діла з низкою стреф, полос: залізнича стрефа мусить бути інакше збудована, інакше хоронена ніж промислова стрефа, зновже промислова інакше ніж мешканева стрефа і т. д. Ці усі стрефи в радянськім новітнім місті зовсім від себе відділені. Мешканева стрефа переходить незамітно у сільську стрефу, щоби на випадок небезпеки легко могла дістати засоби поживи.

Як задумує боронити свої міста перед летунськими нападами Німеччина? Отже перш усього через децентралізацію. Замість скупчення домів у даній околиці як найширше їх розкинення між садами і луками. Місто треба зробити подібним до села, даючи мешканцям як найбільше світла та повітря. Найліпшим захистом для людини при летунській атаці є всеж таки пивниця. Отже ідеальним містом для протилетунської оборони буде місто, що як найбільше нагадує нам село.

Цікаво, що деякі визначні економісти радять уподібнити нинішнє місто до села і для усунення економічної кризи.

НАЙНОВІШИЙ ШРУБОВИЙ ЛІТАК ЛЯ ЧІЄРВИ.

Весною цього року випробували на французькім летовищі Віллякублей найновіший літак Ля Чієрви (літаки Ля Чієрви підіймаються з місця старту відразу прямовисно вгору). Цей літак має один мотор потужности 140 коней. Може осягнути позему скорість від 20 до 200 кільометрів на годину. Кермування літаком угору і на боки відбувається тільки при помочі відповідного уставлення пропелера. Літак збудували в Англії, а закупила його управа французької маринарки. Тягар літака рівний 815 кільограмам. Сам літак може забрати ще 270 кільограмів товарів. Промір шруби рівний 11,3 метрам. Важною прикметою цього літака є те, що він може піднятися зовсім легко з корабля (без помочі додаткових уладжень) та так само легко на ньому осісти.

ПІДВОДНИЙ ТУНЕЛЬ ДЛЯ АВТ.

Між англійськими містами Біркенгед і Ліверпуль викінчують тунель попід ріку Мерсей. Цей тунель буде служити автомобілевій комунікації і має скоротити дорогу з Біркенгед до Менчестру. Дорога для авт у цьому тунелі буде 12 метрів широка так, що на ній змістяться вигідно 4 ряди авт. По її боках є ще й хідник для піхотинців. Найнижча точка тунелю лежить 51 метрів нижче морського рівня. Довжина тунелю рівна 3,5 кільометрам. Про свіже повітря у тунелі дбає аж 6 вентиляторів. Тунель викінчать у липні цього року.

МОЛОКО МАТЕРІ ВИКЛИКУЄ СТИНАННЯ КРОВИ НА РАНІ.

У лютім ц. р. говорив у „Віденськім Лікарськім Товаристві" д-р Соле про свої досліди над молоком матері. А саме виявилося, що молоко матері, додане до кропель крови, викликувало в дуже швидкому часі стинання цеї крови. Тоді, коли кров, що мала в собі дещо розчину кухонної соли, стиналася протягом шести до восьми хвиль, кров з додатком дрібки материного молока сціпеніла протягом двох хвилин.

Розуміється, що це ціпеніння, викликане якимсь складником материного молока. Хемічний склад цієї субстанції досі ще невідомий, одначе можна її виділити з молока і переховувати як білий порошок два до трьох місяців. Внаслідок огрівання ця субстанція тратить цю дивну прикмету. Досліди виявили, що людське молоко викликує стинання крови усіх ссавців.

Практичне примінення нового відкриття може бути величаве. В першу чергу улекшить воно значно операцію людей, хорих на гемофілію, себто у людей, у яких кров стинається незвичайно пиняво. Крім цього воно дасть змогу в деяких випадках (при операціях носових поліпів, ух та щок) спинити кров швидче, ніж це було можливе досі при стосуванні дотеперішніх спинюючих кров засобів. Одначе слід тут зазначити, що материне молоко спинює кров тільки там, де воно безпосередньо стикається з тканкою, яка кровавить. Гемофілії лікувати ним не можна

А. Л.

Ще про „Талєргоф".

(З приводу нарису В. Р. Ваврика п. н. „Талєргоф. — В 20-ті роковини народної трагедії галицко-руского народа". Львів 1934.)

У звязку з москвофільським т. зв. талєргофським зїздом, що відбувся у Львові дня 31. V. ц. р., появився фейлетоном у „Землі і Волі" (1934, ч. 13, 14 і 16—24) та окремою відбиткою нарис москвофільського письменника В. Р. Ваврика п. н. „Талєргоф". До цього нарису додав автор показчик найважнішої літератури про австро-мадярські знущання над нашим народом у Галичині в часі світової війни; тут хибно приписує мені авторство статейки п. н. „Глум з Талєргофу", друкованої в „Ділі" (1933, ч. 184).

Та ця похибка Ваврика є дрібницею супроти його крайно тенденційного становища до українства, подиктованого партійним заслепленням, при представлюванні галицької мартирології. Від автора, що має наукові аспірації та зібрану літературу, треба вимагати обєктивности. Ваврик поминає у своєму нарисі зовсім ролю жидів та поляків у Галичині в початках світової війни, про що згадують ріжні талєргофці в оповіщених у „Талєргофск-ому Альманаху" спомицах. Деяких поляків робить він українцями; от для прикладу, пропускає імя Вожиковського „Альойз" (ст. 57) та пише, що „на донос українофф: учит. Романа Пекарського і також учителя Луки Краєвського воєнний суд повісив аж 10 селян" із Таданя камінецького повіту в 1915 р. (ст. 63). Тимчасом з „Талєргофск-ого Альманах-а" (вип. I., ст. 70—71) довідуємося, що „свідками" в цій справі були: лісничий Ян Кромер, учителі Роман Пекарскі і Лукаш Краєвскі, польський ксьондз Міколай Кульчицкі, Михал Шмідт, Тадеуш Ликовскі, Захар Івельніаг і Бомбель.

Вже з самих матеріялів, зібраних у 4-ох випусках „Талєргофск-ого Альманах-а", виходить, що донощиками були типи ріжних національностей; за них не може відповідати ні українська, ні польська чи жидівська суспільність, бо робили це люди несвідомі власних національних інтересів, а тільки сервілістично привязані до Австрії. Треба зрештою згадати, що до Талєргофу крім москвофілів попадали національно свідомі українці, але також, що правда, нечисленні поляки й жиди. Очевидно, це треба брати під увагу при дослідах причин доносів; бо з того виходить, що в значній мірі доноси були вислідом радше особистих, ніж партійних чи національних порахунків.

Оповіщеної селянином Петром Олійником з Кутищ, брідського повіту („Земля і Воля", 1934, ч. 17), і повтореної Ваврикoм (ст. 58) пісні не можна приписувати національно-свідомому українському громадянству; воно не відповідає за „творчість" якогось типа. Автім ця пісня є подана таким самим жарґоном, якого вживає „Земля і Воля", що приєднала навіть собі на співробітника якогось „бувшого українця" Василя Свірюка з Товмачика п. Коломия („Земля і Воля" 1933, ч. 38 і 1934, ч. 15). До тогож самі редактори „Землі і Волі", хоча поміщують у своєму часописі опис талєргофського пекла і знущання над нашим народом у часі світової війни, одначе й досі не навчилися, що не треба радіти з якогонебудь народнього нещастя, хочаб це відносилося навіть до їх партійних чи національних противників; їх радість у статейці „Маєві герої". — З Угнівщини, пов. Рава Руска („Земля і Воля", 1934, ч. 19) є подібна до тієї, яку містить у собі пісня нібито записана Петром Олійником у селі Кутищах, брідського повіту.

Микола Андрусяк.

Ґен. Дебеней виїхав до Парижа.

З Кракова повідомляють, що ген. Дебеней виїхав у четвер 28. червня ц. р. вечором до Франції.

Велика позичка для Китаю.

Невдоволення Японії.

Уряд Злучених Держав згодився дати на розбудову Китаю нову позичку у висоті 30 міліонів долярів. Ця вістка викликала велике невдоволення в Токіо. Політичні кола Японії переконані, що позичка піде на зброєння китайської армії.

Мін. Барту їде до Льондону.

З Парижа повідомляють, що в першій половині липня мін. Барту виїде до Льондону. Політичні кола прикладають велику вагу до нарад французького міністра з керманичами британської політики.

Подорож мін. Барту до Риму.

Французька преса повідомляє, що в найближчих днях виїде мін. Барту до Риму з метою обговорити низку важливих питань, як цікавлять безпосередньо Францію, В. Британію та Італію. З тією метою французький амбасадор у Римі веде переговори з державним підсекретарем Сувічем.

Уступлення Гінденбурґа?

Перед важливими подіями в Німеччині.

„Ню-Йорк Пост" помістив сензаційну статтю про недалекі політичні зміни в Німеччині. Згаданий щоденник пише, що президент Гінденбург незабаром уступить, а його місце займе канцлер Гітлер або кронпріц Фридрих. Керма цілого господарського життя в Німеччині спочиватиме надалі в руках президента державного банку д-ра Шахта.

Конфлікт Еспанії з Катальонією.

МАДРИТ, 29. 6. ПАТ. Рада міністрів приняла законопроєкт про повновласти уряду зліквідувати конфлікт з Катальонією. Цей законопроєкт зголосив уже премієр Сампер у парляменті. Уряд рішився змінити деякі постанови закону про земельну реформу, щоби автономний парлямент Катальонії міг видавати для своєї країни закони про земельні справи. Коли би автономний уряд Катальонії не згодився на ці зміни, тоді — як заявив міністер публичних робіт Ґарра дель Ріо, еспанський центральний уряд вжиє сили. Ця заява викликала велике враження серед населення Катальонії.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
65/53 133—180

Український Жіночий Конґрес у Станиславові.

5-тий і останній день Конґресу.

Станиславів, 27. червня 1934.

Всупереч нашій попередній вістці, дискусія над рефератами з циклю „Дбаймо про народне здоровля", відбулася ще до полудня пятого й останнього дня Конґресу.

ПЕРЕДПОЛУДНЕВІ НАРАДИ

Передполудне остан. дня Конґресу виповнили ще два реферати, п-і д-р Софії Парфенович на тему **„Завдання жінки в ділянці гігієни"** та п-і Цецилії Паліїв **„Фізичне виховання і спорт у житті жінки"**.

Реферат **п-і д-р С. Парфанович** виказав, що жінка — це вроджена гігієністка і гігієнічний вплив їй конче потрібний. Свою працю вона може в тому напрямі виконувати індивідуально, зорґанізовано і з рамени централь. Гігієна особиста, дитини, харчів, страви — цього в всього мусить жінка навчитись. Крім цього жінка мусить пропаґувати ці заходи, а жіночі організації під тим оглядом теж працювати. Окрема референтка при кожному С. У. мусить не тільки вести цю працю, але й вести освідомлюючу працю про гігієну ріжними методами. В тій праці, що обіймає боротьбу з туберкульозою, заразливими й венеричними хворобами, з алькоголізмом, поможуть їй відповідні організаційні централі, яких коміркою і станицею повинен бути кожний кружок С. У. В той спосіб прийде гігієна на села, в міста, в цілий край.

П-і Цецилія Паліїв відмітила у своїм рефераті значіння спорту для жінки, малу увагу жінки до нього, врешті способи, якими спорт повинен при допомозі С. У. дістатись на село і зокрема між українських дівчат.

На цьому місці мусимо пригадати, що вчора поминули ми через недогляд ще один дуже цікавий реферат, саме п-і **Ст. Нагірної з Подебрад** п. з. **„Денаціоналізація українських дітей на еміґрації"**. Незвичайно актуальна тема прелеґентки порушила справу жінок наших еміґрантів, звичайно чужинок, що денаціоналізують українських дітей та вплив чужої школи на ці діти, яких в одній Польщі є до 4000. Денаціоналізуються теж діти еміґрантів у Франції, але там уже повстали в деяких містах свої школи, що спинюють це шкідливе нам явище. В Чехословаччині є дітей еміґрантів до 900, а спинює їх денаціоналізацію тільки українська ґімназія у Ржевницях та притулок у Подебрадах, куди діти приходять зовсім зденаціоналізовані. Те саме діється з дітьми еміґрантів у Болгарії, Югославії, Туреччині (яких 300 дітей) й інш. еміґр. осередках. Це загрожує нашій будучности, а жінки повинні завчитися їх долею. (Оплески).

Після рефератів відбулася дискусія над циклем їх „Дбаймо про народне здоровля", в якій забирало голос кільканацять делеґаток.

Ці голоси подаємо нижче.

ДИСКУСІЯ.

Забирали в ній голос такі делеґатки: **П-і Чикаленко** з Варшави дякує проф. Шіпановській за її заходи і дбайливість над дітьми еміґрантів з Вел. України. „За Ваш труд подякує Вам Україна!" — кінчить бесідниця; **п-і Білозор**, Коломия, апелює, щоби при Філіях С. У. і кружках закладати ґіґієнічні секції й поради в допомогу селу; **п-і Ольга Макарушка**, Галич: Допомога дітям села — це дорога через діти до матерей і її треба допильнувати. Підготовляти дівчат до материнських обовязків; **п-і Ґонтова**, Коломия: Ясла для дітей конечні. Рішучо треба добудувати захист для дітей еміґрантів у Перемишлі; **п-і Тишинська**, Львів, відмічує значіння таких т-в для українських дівчат і робітниць, як „Будучність" і св. Йосифа; **п-і Гладка**, Рогатин, про допомогу жінок для української студентки, бо є парадокс, що українська жінка може добути становище, але не може робити цього з матеріяльних причин; **п-і Стефанівська** про секції при С. Українок для ремісничої молоді, які вже були засновувані при т-ві „Зоря" в 1920 р. у Львові, як дуже потрібні; **п-і Олесницька** Львів, про брак опіки над упавшою жінкою і на цю царину пропонує звернути увагу; **п-і Горбайчук**, Грималів, про брак зацікавлення у жінок спортом, яке треба ліквідувати і врешті **п-і Ясеницька**, Краків, доповнює дві попередні бесідниці.

На цьому дискусію передполуднем закінчено.

ОБУВА
купелева
і на пляжу
Del-Ha
вже від зол. . . . 2·50
Можна дістати у всіх філіях. 39/69

ПОПОЛУДНЕВІ НАРАДИ.

РЕЗОЛЮЦІЇ.

Десь біля год. 5-ої вечором прийшла найважніша частина Конґресу: Відчитання й ухвалення резолюцій, які виробили окремі комісії Конґресу та які зложила окрема Резолюційна Комісія під пров. д-р Хариті Конопенко з Ужгороду. Що це була центральна точка Конґресу, про це свідчили не тільки набита ущерть саля, льожі й ґалерія, але й сцена салі „Сокола", на якій засіли всі члени Ділового Комітету, представниці закордону та почесні гості Конґресу, а стіл преси доповнився новими представниками: від „Моргену" Львів, „Моменту" Варшава, „Унзер Експресу" Варшава та „Вільнер Таґу" з Вильна.

Але і в цю поважну хвилину мусів вкрастися дисонанс. Частина делеґаток, головно станиславівських дівчат і студенток, що як твердженo пізніше, дісталися нелеґально на салю нарад, поставила ще перед читанням резолюцій внесок устами одної бесідниці вияснити, чому не допущено на Конґрес реферату про ідеольоґію жіночої молоді. Предс. Конґресу, пос. Мілена Рудницька, дала достаточну відповідь на це питання, мовляв реферат був всього два дні до Конґресу зголошений, отже запізно, друге — був невідповідно зладжений і міг принести шкоду цілому Конґресові. Тоді згадані вгорі делеґатки, зпід стягу націоналістів, почали тупати і псикати, стараючись не допустити до читання резолюцій. Енерґічна постава предс. пос. Мілени Рудницької внеможливила цю невдалу і дитячу демонстрацію, а тоді кільканацять дівчат і студенток, заявивши устами недопущеної прелеґентки, п-і Лемехівної свій виступ зі С. У.,

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 1. ЛИПНЯ 1934.

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ

Берлінські сензації.

Одною з нечисленних спільних рис поміж великими метрополіями світа і малими, провінціяльними дірами, є сензаційні події. Одноразовість, небуденність кожної „атракції" зокрема — байдуже, чи нею будуть нпр. боксерські змагання за мистецтво світа в Ню Йорку, чи посвячення нової сикавки в Печихвостах — доводять до того, що й тут і там, підчас актуальности даної сензації, про неї говорить „ціле" місто. Люди всюди такі самі, а головне у випадках, які розбуджують їх цікавість; тільки способи як її „зворохобити" мусять, очевидно, бути ріжні в ріжних містах та при ріжних нагодах. У Печихвостах до години всі про це вже знають і говорять, коли тільки один кум перекаже другому якусь спеціяльно „сензаційну" новинку; в міліонових містах дбає про це преса і реклама. Ефект той самий і за коротший чи довший час ця чи друга сензація зовсім опановує місто — поки її не змінить друга.

Коли в Берліні — недавно тому — наближався речинець міжнародніх автомобілевих перегонів, ви чули про цю сензацію вже довший час раніше, не тільки їдучи міською залізницею чи у фоє театру, але у крамницях і бюрах у касарнях... Словом скрізь. Слухаючи, з якою самовпевненістю сперечались між собою 10-ти літні хлопці, вертаючи зі школи, про те, чи Карачіоля їхатиме зі скорістю 235 чи 240 км. на годину — і чому саме з такою, а не іншою, або чи компресор його автомобіля такий-то чи такий — ви мали враження, що маєте перед собою старих, досвідчених автомобілістів, а не школярів. Але з цьому і сила „сензації": вона проходить і кілька шкільні мури.

А наслідки кількатижневої пресової, плякатової і ін. реклями? Яких 300 тисяв видців на перегоновій площі, просто море людських голов на трибунах; дві-три години перед початком і після закінчення перегонів повні до останнього місця всі поїзди міської і підземельної залізниці, автобуси й трамваї з перегонового шляху на Авус; на постоях — десятки тисяч автомобілів, мотоциклів і наколесниць. Завзятих прихильників автомобілевого спорту! жадних сензацій передбачених нещасливих випадків, не відстрашила погода, якої не можна було навіть назвати „собачою" — щоби не образити собак. Всіх цих 300 тисяч цікавих сиділо чи стояло, клацаючи зубами й відповідно до своїх можливостей, завивались по кінчик носа у пледи, коци і плащі. Продавці коняків і гарячих ковбасок заробили мабуть не гірше від Автомобілевого Клюбу, який влаштовував усю імпрезу...

Іншого роду були останніми часами атракції артистичні: на них не мали впливу ні погода, ні негода. Це бачили ми нпр. при нагоді дводенного ґастрольне італійської оперової трупи, яка виступила з „Севільським цирульником". Хоча на дворі пекло сонце, публіка заповнила весь театр і з зацікавленням дивилась на „оріґінального", італійського „Цирульника". Він був трохи інший, як той, до якого ми звикли: в першу чергу це торкається темпів (початковий мужеський хор у незвичайно повільному темпі, великий фінал у незвичайно скорому) та нюансів динаміки й фразування (арія Базілія). Але, віде правди діти: воно хоча й незвичне, цікавило й навіть інколи полобалось. Знаменитим лиригентом вистави — до речі, з вигляду дуже подібним до Росінія! — був Артуро Люкон; знаменитими поміж співаками, бас Стабіле та Розіна — сіньорівa Ґрані.

Все таки ця мистецька сензація не могла рівнятись з другою, якою був концерт Шаляпіна. Великопеська саля Фільгармонії була виповнена до останнього місця: в перших рядах і льожах фраки, смокінґи й „великі" туалети. Почувалася своєрідна атмосфера небуденної події. Шаляпіна витали оваційно і ніяк правди діти, вже сама його поява — стрункого, елеґантного grand seigneur-a — та ще в більшій мірі ореол слави та майже мітичних тріюмфів за все його життя — все це електризувало аудиторію ще заки почувся перший звук з цього одинокого у своєму роді, горла. Голос Шаляпіна це вже тільки спомин (правда, тільки для тих, що колись його чули); в минулому залишився і цей славнозвісний Шаляпінівський діяпазон голосу, і його леґендарна сила й могутність. Нема вже Шаляпіна — співака: є тільки ще Шаляпін — мистець, артист, виконавець. А те, що він зуміє зробити — подиву гідне. Репертуар, який співає, старий, „з бородою": кажуть, що від передвоєнних часів він не змінився ні на один номер. Мусоргський, Ґлінка, Бородін, Моцарт, Россіні — хто колинебудь і денебудь чув Шаляпіна, зразу знатиме, що саме він співав і цим разом із творів названих композиторів. Все це — надзвичайне. Зате Шуман (очевидно: „Два ґренадіри"!) — співаний rubato con passione, в стилю „Ей ухнем" — викликав усмішку у всіх. Просто — на салі стало весело. Це почувалося у воздусі, в атмосфері, в настрою. Вставляючи цей твір у програму, Шаляпін забув, що в Берліні Шумана не тільки знають, але розуміють і відчувають... Зрештою, були й інші докази на те, що він інколи „забувається": ось нпр. коли він панібратався з публікою, переговорюючися з нею (в салі берлінської Фільгармонії це шокінґ!), або коли вибиваючи такт рухами пальців і рук та мімікою висловлював своє невдоволення з акомпаніятора — до речі, не тільки темпорядного, але ще й привезеного ним собі з Парижа, та з яким він обїхав уже десятки концертів. У цих моментах зникав grand seigneur, а виглядав наверх — російський босяк.

У театрі „Ін дер Штреземанштрассе", який довгі роки був видовищем тріюмфів Елізабет Берґнер, гостив комічний балет ліріхського театру від проводом Труді Шоп. У двох пантомімічних скечах — „Ґазетні анонси" та „Фрізюрін у дорозі" — виявила режисерка й одночасно виконавчиця головних ролі, Труді Шоп, та весь її ансамбль стільки оригінальности й свіжої кон-

Найздоровіші, найшляхотніші
це безконкуренційна прикмета ПАПЕРЦІВ І ТУТОК
„КАЛИНА“

вийшли зі салі. Саля була обурена таким ставленням справи і виявила свою повну згоду з проводом Конґресу оплесками.

Після цього п-і д-р Харитя Коноценко відчитала резолюції, які делеґатки прийняли майже одноголосно, спротивлюючись тільки 2—3 голосами кільком з резолюцій.

Ці резолюції подамо окремо.

ЗАКІНЧЕННЯ КОНГРЕСУ

Нарешті голос забрала п-і пос. Мілена Рудницька:

„Дорогі сестри! Зворушена була я, відчиняючи цей історичний Український Жіночий Конгрес, але ще більш зворушена закриваю його. Пять днів тому я тішилася, але й побоювалася, чи Конгрес відповість своїм великим завданням. Нині прощаю вас з жалем, але і з гордістю, що ви зрілі, що ви доказали свою організованість, дисципліну і зрозуміння великих цілей Конгресу.

Багато мусіли ми на цьому Конгресі промовчати, але патріотизм виявляється часом і мовчанкою. Не зрозуміла цього частина делеґаток. Боліємо з цього приводу. Знаємо, що молодь реаґує на все міцніше, як ми. Але більшість молоді, яку ми завжди старалися притягнути, якої значіння ми доцінюємо, зрозуміла нас. Не штука кричати, як болить, мовчанка — це штука. І мовчанка мусіла бути, щоб Конгрес пройшов з успіхом.

Дякую вам за зрілість, за дисципліну, лад і порядок ще раз.

Я хотіла перепросити вас за всі недотягнення, за все те, чого ми не зробили, а чого ви може й не добачуєте. Ми, Діловий Комітет, дуже відчуваємо це. Ми робили що могли. Три місяці ми боролися з перешкодами, що нам кидали і свої й чужі під ноги. Пригадайте, що нам закидали закритий шолом, моральну заразу й інше. Ми відбили всі удари й напади, але вони затроювали нам спокій, потрібний для належної підготовки. Простіть нам це. Конгрес пройшов би був краще, якби не це.

Дякую вам всім і кожній зокрема. Товаришкам Голові і Членам Ділового Комітету, Головам Комісій і всім Товаришкам праці над зорґанізованням Конгресу. Дякую Станиславівському Комітетові з його головою, п-і Рублевій, що допомогла технічно відбути цей Конгрес, нашим молодим орґанізаторкам і впорядчицям. Дякую усім Паням Делеґаткам, в першу чергу нашим нещасним вигнанкам, делеґаткам зза океану, Буковини, Закарпаття, Волині й Полісся і всім вам товаришки з Філій і Кружків С. У., з якими маю змогу і щастя працювати.

Дякую міс Шіпшейн, делеґатці Міжнародньої Жіночої Централі, що здасть звіт цій всесвітній установі про українське жіноцтво і представникам преси, що слідкували за нашими нарадами й передадуть наш голос сотнямтисячам сестер, яких не було на Конгресі. Дякую й вам Панове, мужі станиславівських виділових С. У., що багато допомогли нам у праці.

Згадаймо тепер тих, що не могли приїхати на це наше Велике Свято: Тих зза Збруча і із політичної еміґрації, яким не сила сюди приїхати, тих, що їм матеріяльні умовини не дозволили приїхати й тих, що зі сльозами в очах вернули з двірця у Львові.

Вибачте, що я була іноді сувора. Це для нашого загального добра.

Розїздімся з вірою, що наша праця піде краще і напевно доведе нас до Великої Мети!"

Промова п-і пос. М. Рудницької, виголошена з патосом і незвичайною красномовністю, зробила на салі кольосальне враження. Багато делеґаток плакало зі зворушення. Оплески і вигуки „слава" не давали бесідниці просто говорити.

ЗАКОРДОН, ПОЛІССЯ Й БУКОВИНА ГОВОРЯТЬ.

Коли трошка втишилося, на сцену вийшла п-і **М. Чайковська з Варшави,** яка зложила в імені закордонних делеґаток подяку п-і пос. М. Рудницькій і всім, що причинилися до успішної праці Конґресу.

П-і Горбачева з Полісся: Розїдемося, сестри, але не забудемо одної картини: Ясний день, золотом облитий майдан і безконечні лави дівчат, що жнуть посів пятьдесятьлітньої праці. Недалекий вже час, коли зїдемо інакше: В наших душах, сестри, нема кордонів!

П-і Герасимович з Черновець: Сестри! Вогонь з ваших сердець перенесу поза кордони, на Буковину і запалю ним там серця українок. Сестри! Чи йдемо з хрестом чи з мечем — йдім сконсолідовано й шукаймо найкоротших шляхів до нашої мети! Виконаймо свої обовязки, як матері й жінки! Президіє! Передаю вам нашу вдячність від нас і від історії. Вам пані сен. Кисілевська, окрема вдячність за те, що дбаєте про нас. Прийміть цю грамоту почесного члена „Жіночої Громади" в Чернівцях і хай вам Бог заплатить за вашу працю. Прощайте, сестри, поки зїдемося на Великому Шляху!

Пос. Мілена Рудницька: Прощайте всі, товаришки до того часу, коли зїдемося в Києві! Замикаю Конгрес!

Бурхливі оплески покривали всі промови бесідниць, зокрема промову делеґатки з Полісся. Подвижні делеґатки кидалися собі в обійми і зі сльозами в очах прощалися як рідні. Вичувалося в повітрі, що це все сестри й ту історичну атмосферу, яка царила над салею, де руки далеких сестер стискалися запевненням пильної праці для Майбутнього.

Врешті саля застигла в повазі й тишу розколов громом спів Національного Гимну, що крізь відчинені вікна салі линув, здавалося, в вулицю над Станиславів, на південь, північ, схід і захід, сповіщаючи увесь світ про велику присягу Українки-Громадянки службі Українському Народові і його Великому, Ясному Завтра.

Анатоль Курдидик.

Купелеві плащі 8·50 Матеріял на купелеві плащі 140 шир. зол. 4·50 та купел. ручники у великім виборі „БЛАВАТНИЙ БАЗАР“. А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12. 17/73

Бійки робітників з поліцією.

У Сан Франціско дійшло знову до кривавих сутичок страйкуючих портових робітників з поліцією, якій на допомогу прийшло військо. Поліція розігнала демонстрантів сліпними бомбами і щойно тоді привернула лад у місті.

Багато робітників і поліцаїв ранених. Поліції наказано гостре поготівля, бо влада побоюється нових заворушень у місті.

По широкому світі.

— Брати Адамовичі 28. червня в год. 14.54 осіли в Гербур Ґрейс.

— У Льотаринґії арештували німецького горожанина під закидом шпіонажі. Найшли при ньому фільмові знимки якоїсь французької твердині.

— Анґлійський міністр війни Гейльшем приїхав до Парижа із шефом штабу та 41 старшинами. Відвідають побоєвище під Евою.

— У суботу 30. червня ц. р. президент Рузвельт виїзджає на відпочинок на гавайські острови.

— Чехословацький парлямент ратифікував торговельний і навіґаційний договори між Чехословаччиною та Польщею.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім маґазині „ТАНИЙ СКЛЕП“ — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 8. 90/55

Поворот наукової експедиції з Патаґонії.

НЮ ЙОРК, 8. червня. (Вл. кор.) Кораблем „Америкен Ліджен" вернувся учора до Ню Йорку Колмен С. Віліямс, член наукової експедиції до Патаґонії з доручення Американського Музею Природної Історії. Провідник цієї експедиції, д-р Джордж Сімсон, поїхав просто до Европи з Полудневої Америки зараз після того, як покінчив працю в Патаґонії. Віліямс оповідав досить широко ґазетним репортерам свої переживання в цьому, мало дотепер знаному, краю. Ці переживання покриваються вповні з оповіданням д-ра Сімсона, яке появилося перед тижнем окремою книжкою. Виходить, що Патаґонія — це передпотоповий край, в якому можна ще тепер найти скелети передпотопових звірят, досі незнаних науковому світові. Тому, що — на думку д-ра Сімсона — Полудневa Америка колись була зовсім відокремлена від Північної Америки, а теперішня Панамська шийка виринула з моря розмірно недавно, в Патаґонії ще найдовше жили передпотопові ссавці, заки зовсім вигинули. Деякі скелети тих ссавців скаменіли і їх ще можна докладно розслідувати. Кілька таких скелетів везе експедиція до Ню Йорку.

Про саму Патаґонію розповідають члени експедиції ріжні дива. Кажуть, що там лише давні індіяни можуть вижити. Білі люди, коли туди їдуть, то лише на хвилеві зарібки: на випас овець на тамошніх степах і на добування нафти. Тимчасом вони мусять лишатись там часто і до смерти, бо не можуть діждатись користи з вложених капіталів. От причина, чому життя білих людей там тимчасове. Культури майже ніякої. Найбідніший американський фермерський дім є для Патаґонії палатою. Весь рік панують там страшні вітри, які навівають сум і меляхолію на білу людину. Багато божеволіє в меляхолії. З огляду на такі кліматичні відносини навіть не було кому розслідити докладно цього острова, хоч він майже притикає до континенту Полудневої Америки. Дотеперішні мапи з Патаґонії є дуже мильні і нераз на них зазначені озера й ріки, яких на ділі зовсім нема.

При терпіннях жовчевого мішечка і печінки, жовчевих камінях і жовтачці, природна гірка водв **Franciszka-Józefa** знаменито влекшує травлення. Поручають її лікарі.

Великий політичний процес у Станиславові.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

Підс. *Явнич* зізнав, що не приходив до ресторану „Анкора" у Львові, де працювала його наречена. Широко оповідає про свою любов з нареченою.

Опісля зізнавав *Кость Петрочик* з Лупька. До Надвірної приїхав на прогульку з підс. Гайдуком і там зустрінув кількох туристів, прізвища яких не знає. На питання предсідника каже, що прізвища туристів, позані у слідстві неправдиві.

ленції, стільки культури танку й тіла, врешті стільки гумору й веселої сатири, що ці вистави стали в Берліні „атракцією дня" точніше: кількох тижнів. Кілька тижнів щоденно мала змогу публика добре посміятись та крім того вийти з театру ще з естетичним вдоволенням.

Фільмовий сезон дав дві „сензації". Першою були „Втікачі", фільма нагороджена державою як найкраща у цьогорічній продукції. Акція діється в Харбіні в 1928 р., та в дуже драматичний спосіб розвиває перед очима історію групи втікачів — німців знад Волги, яким вдається втекти з пекла розгорілої в Харбіні боротьби поміж большевиками та китайцями, тільки завдяки хоробрости, енерґії та ініціятиві колишнього німецького офіцира. Його грає Ганс Альберс, може найпопулярніший німецький актор, тип 100-процентового мужчини й 200-процентового берлінця. Його партнеркою є Кете Надь (von Nagy), яку тут вперше бачили ми без туалет і без міліонового батька чи нареченого. Другою цікавою фільмою — також продукції „Уфи" — було „Золото", теж з Альберсом у головній ролі та Бриґітою Гельм і Міхаель Боненом. Тема: виріб штучного золота, який вкінці й вдається молодому німецькому інжинірові на службі анґлійського фінансіста. Та коли інжинір здає собі справу з наслідків свого винаходу: масове безробіття, самогубства й „крахи" в цілому світі — тоді висаджує всю лябораторію у воздух, не забувши очевидно, в останній хвилині звідти втекти. У фільмі була низка справді сензаційних сцен і знимок: фантастична й фантастичних розмірів апаратура до витворювання золота, її експльозія, витворювання золота при помочі міліонів вольт, висадження в повітря підморської лябораторії і ін. — все це були сцени, підчас яких вся саля просто стримувала віддих.

Крім цих спортових та мистецьких сензацій, мав Берлін ще й інші, як нпр. виставу „Німецький зарід — німецька праця", чи „День народнього летунства", вже більше державного характеру.

Берлін, у червні.

Перемога партії де Валери.

В Ірляндії відбуваються вибори до самоуправних установ. При виборах ведуть зі собою завзяту боротьбу дві партії: проурядова премієра де Валери і фашистів або партія синіх сорочок під проводом ґен. Дафі. Проурядова партія з премієром де Валерою веде різку політику проти Англії, а ґен. Дафі з фашистами змагає до співпраці з Англією. Тимчасові підсумки голосування дали такий вислід: проурядова партія де Валери здобула 62 мандати, а опозиційна партія ґен. Дафі 57 мандатів. Інші партії здобули 15 мандатів. Коли проурядова партія вийде переможцем, тоді урад не розпише виборів до парляменту. Таким чином теперішній парлямент, де проурядова партія має більшість голосів, урядуватиме через цілу каденцію, себто 3 і пів року.

11 осіб убитих.

НЮЙОРК, 29. 6. ПАТ. В м. Олімпії, стейту Вашинґтон, у фабриці вибухових матеріялів нагтунив вибух, який заподіяв великі матеріяльні втрати. Крім того 11 робітників є вбитих, а між ними жінка і дитина. Багато робітників тяжко ранених.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчитись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

посвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число число 27110. — Адреса Редакції в Адміністрації: **Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.**

Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. долар.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 44-?

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 3,** поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 1285 89-100

— **В. Кубійович-М. Кулицький: Адміністративна Карта Галичини,** мірило 1.600.000, в ціні 2.50 зол. Набувати в усіх книгарнях. 1729 2-2

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка" отворений від 1. травня. Кімнати гарні, соняшні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть ін. Ліськевичева, Ямна коло Яремча. 143723-?

— **Хто не любить** возитись з багажем? Пам'ятайте, що в Гребенові в пансіоні Яблонських є постіль до вжитку гостей. 1628

— **З Музею Визвольної Боротьби України у Празі.** Дуже цінні матеріяли передав до Музею проф. хемії Української Господарської Академії в ЧСР (Подебради) п. Сергій Комарецький. Це насамперед ріжні документи його особистого архіву, а також багато справ, звязаних з його громадською діяльністю. Передані до Музею теки проф. Комарецького містять 18 записних книжок з помітками про практичні вправи хемічної лябораторії Української Господ. Академії за увесь час її істнування із зазначенням завдань та успішности кожного студента, списки студентів-хеміків, протоколи іспитів і т. д. Далі справи матуральних курсів у Подебрадах, директором яких був проф. Комарецький, багато його особистих посвідок, актів, листування й інших документів. Статути ріжних українських організацій та установ, як Допомогового Комітет для незаможних студентів у Подебрадах, Клюб Педагогічного Персоналу УГ Академії, Всеукраїнського Обєднання діячів місцевого самоврядування, Українське Товариство Взаїмного Кредиту, Українська Наукова Асоціяція, а також ріжні відозви, інструкції, проєкти, правила, резолюції і т. ін. Між ними відозва Українського Центр. Комітету в Польщі, Резолюція-протест УГА з 14. XII. 1929 р. в справі масових арештів на Україні, записка про т. зв. Національний Український Комітет у Парижі, відозва до американців, лист до буковинців, проєкт правил про одержання титулу доктора УГА, інструкцій до виборів у члени ради Республики, листування з Радою УНР і т. д.

— **20-золотівки стягають із обігу.** Двацятьзолотові банкноти старого типу емісії з березня 1926 р. і з березня 1929 р. тратять оконечно важність правного платничого засобу в суботу 30. червня ц. р. Після того речинця вимінюватиме 20-золотівки централя та відділи Банку Польського.

— **У Львові схоплюють дітей.** Жінці гімназійного професора Ґ. в Стрийському парку якийсь опришок схопив дитину, що бавилася на мураві. Коли мати зірвалася з лавочки, щоби відібрати дитину, другий опришок схопив їй парасольку та торбинку, а третій візок. Візок, парасолька та торбинка пропали. Було то в білий день.

— **Краєва хроніка.** Нічо на 27. червня Станислав Пенкаля, караний злочинець із гуртом кумпанів вибив шиби в божниці в Котівській Бані (Бориславщина). Також у Попелях ті самі люди вибили шиби в жидівських хатах. — Візник зі Східниці Йосиф Галич, переїзджаючи рікою Стрий у Кропивнику Старім, потонув із кіньми. — У Хриплині підчас купання потонув у ріці Бистриці Едв. Сутак.

— **Прагер отворив адвокатську канцелярію в Парижі.** Бувший берестейський вязень д-р Прагер живе від кількох місяців у Парижі, одержав право вести адвокатську практику й отворив там канцелярію. Французька влада признала теж Прагерові право перекладати документи з польської на французьку мову з урядовою важністю на всю Францію. Д-рові Прагерові в берестейському процесі відібрали права, тому його скреслили з адвокатської листи в Польщі.

— **Невдача малпячих кольоній.** Як повідомляє французька преса, в глибині Африки в джунґлі Кінлія у французькій Ґвінеї звинули перших малпячу кольонію, де під постійним науковим доглядом жили шимпанси, орангутанґи, горилі та інші малпи. Створено ту малпячу кольонію перед осьми роками коштом французького уряду та заходом париського інституту Пастера. Завданням управи кольонії були поважні наукові досліди, а саме ловити молоді малпи, щоби вивчати їх по змові говорити і взагалі підносити до умового рівня людини. Побіч тих педагогічних спроб, яким поважні вчені вже тоді не віщували успіхів, мали малпи бути предметом бактеріольогічних досліди, що мали прослідити причини і спосіб лікування рака, туберкульози, діточої паралізи та інших людських язв, перед якими лікарська штука стоїть безрадна. Померший недавно професор Кальмет був просто залюблений в тій першій науковій кольонії, хоч міг зміркувати, що на такі досліди не треба їхати аж до Ґвінеї. В іні пальм служба водила малпи на прохід, точнісінько як няньки водять малі діти за руку. Місцеві жінки доглядають спільні забави, харчі і плекання тіла звірят. Задля цього створено окрем, забавову площу, а в хатах плила вода, якої малпи могли вживати до пиття та купелі. Вчені з педагогічним досвідом старалися виховувати малпи до вищої культури. Одначе після ріжних експериментів всі переконалися, не тільки у Ґвінеї, але й в інших досвідних місцях, що малпи дається тільки в дальшій мірі виховати до вищої „культури". Малпячі кольонії не сповнили покладаних на них надій, отже їх розвязано.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Під сокільську неділю.

Нині (пятниця) небо нахмурилось, стягнуло брови і недобрим поглядає вділ. Дощ, їдкий, вілливий і холодний сіється дрібним маком на землю і робить сум серед розкислого болота.

Природа немов нерада, що в неділю має бути Сокільський Здвиг. Хоче зневірити, відстрашити, прибити.

Але ні! На неділю небо мусить бути чисте і мусить мати сонце. „Хто в пятницю сумує, той у неділю раніє!" А ми нині направду сумні і сумно поглядаємо на заплакане небо.

Бо подумати тільки! Сороклітний ювилей „Сокола", двацятьліття річниця величавого січово-сокільського здвигу.

Літа, літа!

Наперед сороклітя...

Хто при засновинах „Сокола" був малим сокільським писклятем — нині вже старий соколище, якому крила ще добре служать, але чорні пера посріблились на краях. А ті що засновували матірне гніздо, або пригнуті вагою літ, або й у могилі. Зоравши спорий шмат рідного перелогу, спочили стомлені. Може й за швидко, але тяжка, безкорисна праця виссала з них кров, звялила тугі мязи. Завинені у свої соколині крила, як у хитон, сплять добре заслуженим сном.

А двацятьліття...

Гей! Коби то в неділю було тільки сонця на небі і в людських грудях, що було тоді — двацять літ тому, на Сокільському Майдані у Львові! Коби було стільки радости і на стільки лицях, стільки віг — а один крок! Коби в цю неділю цілий Рідний Край так разом чув і відчував, так в один такт наказав битися серцем — як тоді!

Здвиг 1914 року...

Семимилевий камінь на шляху нації, що мов огневий корч, горить перед очима всіх, хто згадує і хто слухає згадок... Від того каміня почався новий шмат дороги народу, освічуваний то блискавками, то загравою пожеж, застелюваний то мряками, то терням, але наскільки ширший від пройденого! Робітники народу пішли ним не гусаком, а чвірками, а з боків ще досить місця, щоб могли їхати залізні вози.

Правда, від того каміня почали вони шлях могил а могил. І тих з березовими хрестиками і тих без хрестиків і навіть без табличок. Та все те тим краще значить дорогу для тих, що йдуть і йдуть і йдуть... Сорок міліонів уже нині не тільки число, не тільки згук. Двацятьліття працювало тяжко і щиро на зміст для того числа.

Нині (пятниця) дощ і хмари. Але вірмо: прийде неділя і буде сонце!

На небі і в грудях...

Галактіон Чіпка

Цукорня СТЕЦЬКОВА Миколая 7.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.

АДРЕСА **Львів, Ринок 10.**

— **Винаходи зростають.** Австрійський патентовий уряд подає до відома свою статистику, а до неї додає деякі пояснення: 60 відсотків зголошених патентів призначених для чужини. Більшість із усіх патентів торкаються промислу. У 1933 р. з 7513 зголошених патентів видав уряд дозвіл на 4.300 перевіривши їх: з 4300 60 відс. були апарати для вжитку чужих країв. Цікаве явище, що зріст кризи і катастроф причиняється до зросту патентів. Люди видумують щоразто нові способи, як боронитись перед тяжкими обставинами і коли не помагають багатьом іншим, то бодай собі самим, бо кожний патент приносить якийсь більший дохід.

— **Незвичайні наукові досліди.** На засіданні хемічно-фізикального т-ва у Відні, в якому взяли теж участь члени т-ва біольогічного, мав позавчора виклад проф. К. Гефлер про свої довголітні досліди над життевою субстанцією. Гефлер дійшов до деяких небувалих експериментів піддаючи протоплязму впливові ріжних хемічних сполук. Протоплязма це основа всього життя „прасубстанція" твердить цей учений: хто хоче зрозуміти дещо із життевих тайн, мусить спершу досліджувати ту дивну рідину, що находиться у життедайній клітині.

— **Суниці вигибають.** Так стверджують французькі й англійські вчені. Вони ствердили, що в лісах Франції та Англії все менше суниць і як так дальше піде, то за кількадесять літ суниці щезнуть з лиця землі. В обох тих державах суниці не тільки щезають як ростини, але й марніють з року на рік, наче би прийшов на них час дегенерації. В Англії стверджено, що в деяких лісах суниць уже зовсім нема. Обчислено, що в третині лісів і борів, де давніще суниці росли масово, тепер нема з них ані сліду. Тим явищем зацікавилися вже деякі наукові установи в Европі і Канаді, але досі не вдалося розслідити, яка причина вимирання тої ягоди та чи та причина лежить в самій ростині, чи може появився в лісах шкідник, що нищить суниці. Сяк чи так треба бути приготованим, що й в нашій країні появиться це явище природи.

— **Огнеметами проти саранчі.** Східні околиці південно-африканської Унії навістила саранча, що на 50 км. закрила небо як чорна дощева хмара. Затривожене населення гнало як могло від себе ту хмару, аж врешті саранча звалилася зі силою тропікальної бурі на велику фарму. Під її навалою повгиналися дерева, а вся околиця нараз почорніла. В короткому часі на полях щезла всяка ростинність. Тимчасом до бою зі саранчею вирушили сотки робітників з огнеметами та арсеновими сикавками. Після „бою" простір на півтора кільометра здовш і вшир був покритий густими масами саранчі. Всеж таки багато шкідників полетіло дальше.

КУПОН

для читачів „Діла" на даровий флякон знаменитої кольонської води при закупні 7 славних ножиків до гоління Сальферс за 1 зол.

Перфумерії С. Федера Львів,

Сикстуське 7. і Коперника 15 а.
(побіч палати гр. Потоцького). 74-27

Із судової салі.

ПРИСУД НА ЗЕНОНА КОССАКА.

Трибунал львівського окружного суду розглянув у четвер справу Зенона Коссака. Як відомо, Зенон Коссак, якому акт обинувачення закидав приналежність до ОУН., відповідав перед наглим судом разом із Данилишиним і Біласом, та його справу передали тоді звичайному судові. Суд присяглих засудив Коссака на 8 літ вязниці. Наслідком касації засудили Коссака на другій розправі на 5 літ вязниці за намову Данилишина та Біласа до нападу на почту в Городку Яг., а на 3 роки за приналежність до ОУН. Тепер Коссак станув знову перед судом і суд мав йому визначити загальну кару. Трибунал під проводом с. о. Бендашевського визначив йому загальну кару шість і пів року вязниці. Так Коссакові зменшили кару на 6 місяців, бо попередній трибунал засудив був його на 7 літ вязниці. Боронив адвокат д-р Шухевич

ЗА НАМАГАНИЙ АТЕНТАТ НА КУРАТОРА ГАДОМСЬКОГО.

На розправу за плянуване вбивство львівського шкільного куратора Гадомського, що починається 2. липня проти Северина Мади та 4 товаришів, покликали 14 свідків. Між ними і кур. Гадомського. Як знавця покликали д-ра Вестфалевича.

ЗА ВИПИСУВАННЯ РЕВОЛ. ГАСЕЛ.

Трибунал у Львові розглядає справу друкарського ученика Михайла Лалака, який цілою на 1. березня виписував крейдою „Хай живе українська національна революція". Поліцай приловив його на цьому. Лалак не признався до вини. Засудили його на рік вязниці

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Субота, 30. VI. год. 7·30 веч. „Мандрівка по Варшаві".
Неділя, 1. VII. год. 3·30 веч. „Любко го я". Ціни найнижчі.
Неділя, 1. VII. год. 7·30 веч. „Фірма". Гостинний виступ Ярача і Модзелевської.

Театр Ріжнородностей.
Субота, 30. VI. год. 7·30 веч. „Любко го я".

Кіна.

АПОЛЬО: „Мадам Дібарі".
АТЛЯНТИК: „Світ належить до тебе" (Секе Сакаль).
ВАНДА: „Хоробрий вояк Швейк".
КАСІНО: „Ворог у крові", „У слідчій службі".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Зарту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „В погоні за місяцем" і ревія.
МІРАЖ: „Цілунок перед зеркалом".
МУЗА: „Сонні Бої", Льорель і Гарді"
ПАЛЯС: „Ракочі марш", „Прокуратор Алісія Горя".
ПАСАЖ: „Райський птах" і додатки.
ПАН: „Велика грішниця", „Син джунглів".
СВІТ: „Аріяна", „12 крісел".
СОНЦЕ: „В перехрестнім вогні" та ревія.
СТІЛЕВЕ: „Двійник", ревія „Веселий тиждень".
ХИМЕРА: 6 годин життя.
УТІХА: „Добраніч, Відне" і ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 30. червня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, **Братислава** (298,8) 19·10 Пісні трампів, 19·45 Новий рос. гумор, 20·00 „Бонна Гльорія" оп. Недбаля, **Прага** (470,2) 12·30 Концерт, **Париж** (1649) 10·15 Популярна музика, **Білгород** (439,8) 16·30 Пісоньки з орх., 19·00, 20·10 Спів, **Берлін** (356,7) 16·00, 18·20 Веселий концерт, 20·10 „Карнавал у Римі" оп. И. Штравса, **Мінхен** (405,4) 17·30 Спів, 20·10 „Дер Егештрайк" вес. нар. пєса Поля, **Осльо** (1181) 19·55 „Севільський цирульник" оп. Росінія, **Будапешт** (549,5) 13·30 Військ. музика, 19·30 Спів, 21·20 Концерт, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·10 Вок. концерт (Мічелі, Сопран, Пранаваро, барит.), 20·45 „Норма" оп. Белінія, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 20·45 Нар. вечір.

Неділя, 1. липня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симф. концерт, 19·15 Фортепян, **Братислава** (298,8) 10·15 Концерт, **Прага** (470,2) 9·15 Солісти, 21·00 Симф. концерт, **Париж** (1649) 13·00 Концерт, 20·00 Сучасна пісня (вок. авдиція), **Білгород** (439,8) 18·00, 20·10 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 18·00 Солісти, **Гамбург** (336,9) 18·30 „Свято рож" ром. пєса Петерсена, **Гайльсберг** (291) 18·25 Пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12·00 Вок.-інстр. концерт, **Штутгарт** (522,6) 23·00 „Цар і тесля" оп. Льоцінга, **Міляно** (368,6) 20·45 Концерт фр. музики, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інстр. концерт, 20·45 „Ізь Конте Орі" оп. Росінія.

Львівське радіо.

Субота, 30. червня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Славні співаки (гр. пл.), 13·05 Концерт сальон. музики, 14·00 Гр. плита, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Легка музика з гр. плит. Виступ жид. театру „Ді Ідіше Банде", 17·00 Для старших дітей „Переказ про бурштинову корону", 17·25 Солісти (музика, спів), 18·00 Літер. фейл. „Що читати", 18·15 Скриповий ресіталь, 18·45 Балачка, 18·55 Промова про оперу, 19·05 Всячина, 19·15 Легка музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Шопенівський концерт, 20·20 Відч. в англ. мові, „Враження американки з 10-літнього побуту в Польщі", 20·43—24·00 Трансм. з Торіна: „Норма" оп. Белінія. В перерві: Веч. денник, Балачка про оперу, Комунікати.

Неділя, 1. липня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 12·10 Муз. поранок, 13·00 Фейл. „Музика в Совітах", 13·10 Легка музика, пісоньки, 13·45 Про подорож „Дар Поморя", 14·00 Популярний концерт (Корникова, сопран, Снєжек, бас) у супр. фортепяну, 15·00 Фейл. для сільської молоді „Дома та поза домом", 15·15 Пісоньки Еріянового хору (гр. пл.), 15·25 Огляд ринків рільних продуктів, 15·35 Чвертьгодина жінки - хліборобки, 15·50 Гр. плити, 16·00, 18·10 Польська нар. музика зі співами, 18·00 Чар великих морських подорожей, 18·15 Форт. ресіталь, 18·45 Балачка „Гуманізм чи техніка?", 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика, пісоньки (Ірина Карнеро), 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Концерт польської музики, спів (Вітас, бас), 21·02 Весела львівська морська хвиля, 21·45 Техн. скринька, 22·00 Концерт і балачка, 22·15, 23·00 Спортові вістки, 22·30 Муз. конкурс, 23·20—23·30 Музика згр. плит

Присилайте передплату!

Подяка.

Люта смерть вирвала несподівано зпосеред нас Найдорожчу Нашу Лілку, Найкращу Дружину і Маму. Не всілі ми цього сурового удару ані зрозуміти ані погодитись з дійсністю великої втрати. Тільки подекшу принесли нам щирі вислови спочування і почесний супровід Покійної на її останню мандрівку. Щире Спасибі Вам, Екселенціє Архипастире, за Вашу молитву, котрою супроводите її у Вічність, так, як тримять діт тому благословили на подруже життя! Дякуємо сердечно Всеч. О. О. Офіціядові Пясецькому, Канонікам Лопатинському, Дзеровичеві, Кишакевичові, Садовському, Бучацькому, Яросевичеві і Хоминові за похоронні молитви, а о. Капелянові Яросевичеві та проф. Іларіонові Гриневецькому за зворушливі надгробні промови. Товариствам ім. Лисенка, Львівський Боян і Бандурист та хорам за вшанування заслуг Дорогої Покійниці і за прегарний спів. Вкінці всім учасникам сумного обряду і тим, що щиро спочувають нашому горю сердечне Спасибі.

Теодор, Осипа, Анна, Володимир, Ярослава, Степан Рожанківські

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·28 зол.

Німецькі марки 190·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·10—172·50, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леї 37·50—39·00, ліри 45·50—46·50.

ЗБІЖЖЕ.

Ціни парітет Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Ячмінь двір.	13·25	—13·75		
Ячмінь на мливо	12·50	—12·75	13·75	—14·00
Ячмінь пастівний	11·25	—11·05		
Овес двірський незамокший	12·75	—13·25	14·75	—15·25
Овес двірський	11·75	—12·25	13·75	—14·25
Овес збірний	11·50	—11·75	13·50	—13·75
Гречка на мливо	17·00	—18·00		
Крупи гречані	35·00	—36·00		

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 29. червня ц. р. платив кооперативам за:

1 кг. масла пріма десерове	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	зол.
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·25	„

Тенденція на масло, молоко, сметану та яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що 30. червня ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвір птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Нормальні курята (пара курят важить не менше як 1·20 кг.) за 1 кг. 1·00 зол.
Кури I якости „ 0·80 „
„ II „ „ 0·60 „

Тенденція знижкова. На курята яких пара важить менше як 1·20 кг. попиту зовсім нема; також нема попиту на індики, індички, качки і гуси.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИКИ напрадне прецезійно й дешево **Домбровський і Розважевський.** Львів, Академічна 2. (З провінції просимо поштою). 6/78 7—:

ДОРЯ, прегарне відмітичне дітище Гуцульщини. Вигідний, приємний побут лише пансіон „Малява". — Добірна домашня кухня, дешева ціна. 1739 3—:

З УЧИТ. ДИПЛЬОМОМ, інтелігентна панночка прийме на час ферій відповідну посаду — радо в священичім домі. — Листи під „Скромні вимоги" до Діла — Львів, Ринок 10. 2—3

ВИБАГЛИВУ обуву всілякого рода поручає **Ар-Ка** у новім льокалі, Зіморовича 17. 1796 2—2

Вирібня мистецьких килимів
М. ХАМУЛИ В ГЛИНЯНАХ
розписує оцим
Конкурс

на проєкти килимових узорів. Взори мають бути виконані на кратковаїм папері в розмірах: 155 × 200, 115 × 150 і 95 × 150 кратк.

За три взори, що їх конкурсове жюрі, складене з визначних мистців і фахівців, признає найкращими, фірма призначує три нагороди в сумі 100, 50 і 25 зол. Взори мають бути означені відповідним гаслом, а правдиві прізвища в опечатаній коверті. Неприняті взори звернеться на подану адресу.

Взори надсилати можна до 15. серпня ц. р. під адресою: 1791 1—2

:-: СКЛАД КИЛИМІВ М. ХАМУЛИ :-:
Львів, вул. Рутовського, ч. 1

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик — Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 172 (13.717). Львів, понеділок 2. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сокільського походу містом не буде!

Комунікат Здвигового Комітету Сокола-Батька у Львові.

Повідомляємо Українське Громадянство міста Львова, що заповіджений — по узгідненні з адміністраційною владою — на неділю 1. липня ц. р. **похід сокільських гнізд вулицями міста Львова** з причин від Здвигового Комітету незалежних, на жаль, **не відбудеться.** Решта програми лишається надальше незмінена в такім виді, як її часописи досі до прилюдного відома подавали.

Подання Здвигового Комітету в справі залізничих знижок на проїзд учасників Здвигу з місцевостей всіх трьох воєвідств, не зважаючи на пильні старання, міністерство шляхів залишило по нинішній день без відповіди. Тому справу знижок слід уважати **неактуальною.**

Ще раз пригадуємо всім замісцевим учасникам, що безпосередньо по своїм приїзді до Львова повинні зголоситись до нічлігових канцелярій, а звідси піти або просто на нічліг, або на спільну сокільську вечеру до саль Т-ва „Українська Бесіда", вул. Рутовського 22, які будуть відчинені для Соколів до год. 11. вечором. **Зайвих проходів по місті слід безумовно уникати.**

Всім П. Т. Видавцям і Кольпортерам подаємо до відома, що **розпродажа** підчас Здвигу **на площі друків або роздача летючок** без відома Здвигового Комітету буде рішучо **заборонена.**

Здвиговий Комітет.

Учасниць Жіночого Конґресу витають у Львові.

Чайний вечір Української Парляментарної Репрезентації на честь учасниць Жіночого Конґресу.

В пятницю, 29. ц. м. в кімнатах УНДО відбувся вечір, який надовго остане в памяті учасників. Це Українська Парляментарна Репрезентація гостила чаєм в домівці Українського Нац. Дем. Обєднання закордонних делегаток на Жіночий Конґрес, Президію та Організаційний Комітет Конґресу.

Серед премилого настрою започаткував свято від імені У. П. Р. і УНДО-ня пос. О. Луцький, довшою, сердечною промовою, після чого гуртки гостей, пані і панове, засіли за столиками, оживлені, розсміяні, раді погуторити, підсумувати враження з так прекрасно закінченого Жіночого Свята. Відшукалися старі знайомі, навязувалися нові нитки контакту з далекими, а проте так близькими гістьми.

І сипались промови. На хвилину забулися турботи дня, сонішна радість так і промінювала з кожного слова бесідників. Говорила представниця української еміґрації в Чехословаччині п. Лідія Садовська, бадьоро і тепло: вибухав гумором ред. Мудрий, відкликалася до старших сестер і братів представниця Закарпаття п. д-р Кононенко Харита. П. Мілена Рудницька закінчила своє головування Конґресу „ліквідаційною промовою", незвичайно дотепно розраховуючися з кол. противниками і опонентами Конґресу. Прегарно і як все лірично, говорив о. прал. Куницький. А дальше: п. Горбачева з Полісся, п. Чикаленкова і п. Мірна з Праги, а накінець д-р Ковач доповнили багату низку коротких, добрих і дуже теплих промов.

Спільна фотоґрафія учасників вечора завершила це премиле і небуденне свято. У святі взяли участь представники преси і наших центральних установ.

Накінець кілька конечних слів щирого признання: Належиться воно господиням свята паням: І. Левицькій, Колтунюковій, Целевичевій та ін., які подбали, щоби зустріч випала дійсно імпозантно.

Р—Н.

Жінки-еміґрантки у митрополита Андрія Шептицького.

У поворотній дорозі з Українського Жіночого Конґресу у Станиславові спинились у Львові делеґатки українського орґанізованого жіноцтва з еміґрації (Чехословаччина, Америка, Канада). Три з них, а саме пані *Мірна, Садовська і Чикаленко* відвідали вчора (пятниця) митрополита Андрія Шептицького.

Вінець на могилу Івана Франка.

Представниці еміґрантських жіночих орґанізацій пані *Мірна, Садовська і Чикаленко*, спинившись у поворотній дорозі з Жіночого Конґресу у Львові, зложили вінець на могилу Івана Франка.

Перед рішаючою боротьбою фашистів

зі соціялістами у Франції.

ПАРИЖ, 30. 6. ПАТ. Вчора відбулися у Парижі віча організації Кроа де Фе, при участи 30.000 членів. На вічах промовляв провідник французьких фашистів полк. Де ля Рок, який вивчав членів до найбільшої дисципліни. Одночасно уладили соціялісти пять протестаційних віч проти поширювання фашизму у Франції. Зміцнені відділи поліції не допустили до сутичок між фашистами і соціялістами.

Загострювання взаємин між Німеччиною і Литвою.

Новий президент соймику в Мемелі.

Рига, 30. 6. ПАТ. Ґубернатор Мемеля Новакас усунув німця д-ра Шравбреа, президента соймику в Мемелі, за його протидержавну працю. Президентом соймику призначено предсідника директоріяту в Мемелі. Д-р Шравбер піддержував розвязану німецьку націонал-соціялістичну партію, яка намагалася прилучити Мемель до Німеччини, себто виступала проти цілости литовської держави.

Загинув слід по летунах.

ЛЬОНДОН, 30. 6. ПАТ. Хоча проминуло 26 годин від хвилини, коли брати Адамовичі вилетіли з Гарбур Грас, 1 летуни повинні вже були долетіти до Анґлії, дотепер нема про них ніякої вістки.

Твердині на побережі Чорного Моря.

З Одеси надійшли вістки, що большевики виселили 12 тисяч населення на просторі кількадесять кільометрів здовж побережа Чорного Моря на схід і на захід від Одеси. Виселенців примістять на Криму. На побережі збудують твердині і поширять базу для чорноморської фльоти.

Українські ґрамофонові плити хору „СУРМА"
тільки в „ЕКО"
Львів, Сикстуська ч. 29. 1794

Спробуйте раз вироби „Альое" і порівняйте з тими — яких досі вживали, і виберіть — ліпші. 1627

Центральний Кооперативний Банк
У ЛЬВОВІ
(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15), приймає вкладки ощадности.
Конто ПКО. ч. 143.467.

ВІЧ-НА-ВІЧ Великого Історичного Свята Української Жінки.

Загальне враження кореспондента „Діла" з Українського Жіночого Конґресу у Станиславові.

В гаморі й русі Конґресу, що наливає всі години дня й вечора нервовим напруженням, за яким треба пильно слідкувати, важко кореспондентові часопису, який повинен занотувати кожну дрібницю й вислати негайно звіт, написати ще й загальне з нього, велике і складне враження. Для цього требаб мати окремий вільний час і велич враження цілости перефільтрувати, упорядкувати та прилагодити до друкової форми. Роблю це сьогодні, гордий, що був свідком історичної як-не-як події, події, що матиме свої наслідки на довгі літа.

Думаю, що всі представники преси і зокрема всі приявні на Конґресі згодяться зі мною, що ми пережили велике свято. Такі свята бувають раз на кількадесять літ. Проти нього блідне щорічне Свято Молоді Р. Ш., Свято Кооперації і si licet можна порівняти його хіба з величним всенароднім святом відслонення памятника Ів. Франка, яке ми пережили два роки тому. Не день-два згадуватимуть його люди: настрій його і спогади тягнутимуться довго, тижнями, місяцями, а думаю, що й за кілька літ, хто з нас буде у Станиславові і проходитиме повз масивну будівлю українського „Сокола" при Третьомайській вулиці, не буде міг перейти без зворушення.

Щось було великого, а впарі з тим сердечного і святочного в цій будівлі й біля неї у днях від 23.—27. м. м. Щось було надзвичайне і в тих гуртах жінок, що під будівлею й на її подвірю ніби розкинені квітки увесь день збиралися й розходилися, в коридорах і передсінках салі, де підчас нарад панувала абсолютна тиша, а на павзах знімався радісний гул, ніби прибій моря вранці, в салі нарад, набитій надивовижу всім усі пять днів делегатками й

Цукория

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

на сцені, на якій сиділи справді сестри — з Америки, Канади, Закарпаття, Буковини, Волині й Полісся — і звідки падали слова, мягкі вигоровом, але кривцеві свою вагою, доцільністю, завзяттям і повагою праці. І виставки і домівка конґресового бюра і кімнати комісій, усе це було незвичайне: Маю враження, що так виглядають й департаменти великих державних будівель, у яких вирішуються важкі та важні справи.

А Станиславів? Місто стояло під знаком Конґресу. Воно не тільки розмалювалося афішами Конґресу й на вулиці більш як коли, зустрічали ви, зокрема в обід і вечором, жінок з синьою стяжечкою й надруком на ній „Делеґатка". Не тільки гучніше, як коли, гомоніла українська мова на його вулицях, пересувалися швидше фіякри, придивлялися й говорили тільки про Конґрес мешканці Станиславова та купці того міста. Над усім містом стояла українська атмосфера, можливе від тих жовтоблакитних прапорів, що лопотали на Третьомайську вулицю з даху „Сокола" та великого напису на будівлі „Український Жіночий Конґрес 1884—1934". Цю атмосферу вичувалося в кожній зустрічі з мешканцями Станиславова: Як що розмова не зачиналася від Конґресу, то напевне сходила й оберталася довкола нього. Тямитиме Станиславів довго це почесне для нього свято, а зокрема другий день його — День Української Селянки — коли на його вулицях ця селянка була не з кошиком і банькою молока, а святочною гостею і розяснена своїм днем, кольористичною народньою ношею квітчала густо його кожний тротуар.

Сам Конґрес?

Треба було бути на ньому, щоб повірити в незвичайну його зорґанізованість, дисципліну, високий рівень, зразковий лад і порядок. Провід Конґресу, що спочивав зразу в руках п-і пос. Мілени Рудницької, потім п-і Ірини Павликовської, опісля знову в руках першої, може бути зразком для того, як інтеліґентно, річево й дисципліновано можна володіти масою людей, матеріялу й часу, як тактовно можна вирівнювати загострення, інциденти й бурхливі вибухи, хоч їх було менше, ніж пальців на одній руці. Те саме можна сказати і про Діловий Комітет і його членець: завдяки їм преса не тільки була своєчасно інформована, але й у всіх нюансах був на Конґресі лад. Ніхто не крутився, не допитував і не жалівся, все було визначене й заздалегідь передбачене, кожний мав своє місце — від делеґаток, нічлігів і принагідних купців до інформацій і буфету. Це треба було бачити.

До високого рівня організаційної сторінки Конґресу достроювались і його наради. Реферати були виголошені різкішим чи слабшим голосом, були зразкові й менше річеві, були на цікаві й відомі вже теми. А проте їх слухала саля з неслабнучим зацікавленням, всупереч гарячі на салі й ніхто не перебивав їх навіть виходом з неї. Так само йшла й дискусія. Рівно, легко, цікаво, а хоч тут і там кинено гостріші завваги і слова, то реакція на них була зовсім інша, ніж на мужеських зборах. Жіночість вміла всунутись навіть у дуже сухі та річеві форми дискусії чи суперечностей і ці різкі моменти тонули у загальному ясному враженні цілости, задиленої у завтра і краще наладнання праці до нього.

А імпрези? У них теж було видно солідну підготовку і святочний настрій. І чи це був равт станиславівського Союзу Українок для гостей, чи равт, що йшов під гаслом „Шануймо рідну ношу", чи академія для селянок — на всьому тому було видно руку жінки, руку, що вміє зробити все яснішим, милішим і привітнішим, ніж би це робив мужчина. Точки програми всіх імпрез були дібрані, в рецензіях про них побачите щонайкращі й відомі прізвища, з виїмком хіба п-ни Ґоґульської Іри, молодеської, з діточим лицем, танечниці, що продукувала вперше перед такою солідною публикою танки власного укладу і виявила в них направду небуденні завдатки таланту. Може й тому панувала на всіх цих імпрезах така щира й товариська атмосфера, що їх влаштували жінки й надали їм свою мягкість, віяність і чепурність. А вже коли треба вичислити найкращу точку всіх імпрез, то нею була безсумнівно ревія народніх строїв на равті третього дня конґресу. Це була каскада — ні, музика кольорів, орнаментики й форм, що викликувала і бурхливі, безупинні оплески і щире захоплення.

Згадуючи ревію народньої ноші, годі помину́ти тісно звязану з нею етноґрафічну виставку Конґресу, розміщену у трьох салях рідношкільного будинку побіч „Сокола". Такої чудової й багато етноґрафічної виставки нам не доводилося досі бачити. Дві тисячі експонатів — і цілі стирти їх ще у маґазині. Зразки такі, що і в музею не найдете. Все тому, що це привезли і звезли жінки з ріжних сторін краю, зза кордону, навіть селянки. І тому виставка була постійною атракцією, так само, як її посестра, фотоґрафічна виставка історії жіночого руху з незвичайно багатим матеріялом та книжкова, цікава, багата, зразково зложена й доповнена портретами всіх українських письменниць та їх середовищ зад столиками з їхніми книжками.

Серед того всього, на нарадах, імпрезах й поза ними минали дні Конґресу швидко. І коли останнього дня набилася щільно саля, льожі й бальком гістьми, коли на сцені зявився у повному складі Діловий Комітет і почесні гості, коли й за стіл преси дістали ми нових товаришів з варшавської й навіть виленської преси — було жаль, що Конґрес ось за кілька годин скінчиться і повага хвилі відбивалася на всіх обличчях. Велике обєднуюче почування росло під слова прощання делеґаток з далеких земель і зза кордону і коли врешті п-і пос. Мілена Рудницька почала свою прощальну промову — це почування напнялося до зеніту. Не соромлюся, що я сам мав сльози зворушення в очах: це, що висіло в повітрі, що обєднувало всі ці сестри з Полісся, Волині, зеленої Буковини, зза семи гір і семи рік, зза океанів, було завелике, щоб його можна було спокійно перевести. Це „завелике" приневолило плакати багатьох делеґаток та кидало їх собі в сестрині обійми.

А коли лунала грімко наша найкраща пісня, наш гимн „Ще не вмерла", коли на залиту сонцем вулицю летіли її звуки, я був певний і гадаю, що всі представники преси були того певні:

Ця пісня — присяга Української жінки може сміло летіти до всіх країн світу, у їх столиці, до жінок усіх націй і сміло може перед ними маніфестувати, що на заставах наших великих всенародніх змагань стає нова, міцна, завзята й боєва фаланґа.

Фаланґа українських жінок-громадянок, що своїм Конґресом здали іспит своєї зрілости, гідної наших великих днів перед іншим, Найбільшим, Сонішним і Вічним Святом нашої Батьківщини.

Анатоль Курдидик.

Міжнародні зїзди та конференції в Чехословаччині 1934 р.

Підчас літніх вакацій цього року мають відбутися в Чехословаччині міжнародні зїзди та конференції, на яких бажана булаб участь і українських учених, особливо українського учительства.

Насамперед слід згадати, що в днях 8—11. серпня має відбутися в Празі 7-а Конференція делеґатів Міжнародньої Федерації Учительських Товариств. Як відомо, членом цієї Федерації є також Т-во „Взаїмна Поміч Українського Учительства" у Львові. У тих-же днях — від 8. до 14. серпня — в Успі над Лабою (Aussig am Elbe), в 100 км. від Праги, орґанізується міжнародня учительська школа з рамени Міжнародного Учительського Секретаріяту в Брюселі, що обєднує поверх сотні тисяч учителів зі шкіл усіх ступнів у Чехословаччині, Голяндії, Бельгії, Франції, Швайцарії та інших країнах. На лекторів у цій школі запрошено найвидніших педаґоґів з ріжних країн (Франції, Швайцарії, Голяндії, Бельгії, Чехословаччини й ін.). Головною метою лекцій буде — „Авторитет у школі та особистість дитини". Плата за навчання — 50 чк. По залізниці в ЧСР знижка 50 проц. Зголошуватися на таку адресу: Praha II, Hybernska 7/I. *Odborova organisace učitelu a profesoru soc. demokratu.*

В днях 2—7. вересня в Празі відбудеться 8-й Міжнародній Фільософічний Конґрес, на який уже зголошено 91 рефератів. Підчас Конґресу буде відкрита вистава світової фільософічної літератури, вистава памяток і документів з історії чеської фільософії та вистава Бернгарда Больцано. Членський внесок — 120 чк. для звичайного члена (може брати участь у дискусії та одержати публікацію, що міститиме в собі реферати та протоколи Конґресу) і 70 чк. для надзвичайного члена (має право участи на всіх засіданнях Конґресу). Зголошуватися до 31. липня на адресу: Praha I, Smetanovo nam., 55.

Накінець, у днях 11—15. вересня там-же, в Празі, відбудеться 8-й Міжнародній Психотехнічний Конґрес. У числі секцій, на які поділяється Конґрес, важливе місце займе педаґоґічна секція, де обговорюватимуть педаґоґічні питання в звязку з психольоґічними дослідами.

До цього часу вже зголошено поверх 100 рефератів. Членський внесток — 200 чк.; учасники педаґоґічної секції платять лише 30 чк. Зголошуватися на адресу: Praha I, Celetna, 20. Ustředni psychotechnicky ustav česko-slovensky.

Ст. Сірополко.

Напад хунхузів на панцирний поїзд.

З Мукдену повідомляють, що біля манджурсько-большевицького кордону китайські хунхузи напали на панцирний поїзд і перекинули льокомотиву і декілька ваґонів. Є 36 убитих і багато ранених.

Війна Болівії з Параґваєм не вгаває.

З Асунціон повідомляють, що між військами обох держав ведуться завзяті бої за твердиню Болівіян. У битві бере участь біля 100 тисяч війська.

Затонули два контрторпедовці.

ЛЬОНДОН, 30. 6. ПАТ. Надійшли вістки, що два японські контрторпедовці Іназама та Міюкі зударилися підчас маневрів і потонули. Пять моряків убитих, а багато ранених.

Затіснювання взаємин між Туреччиною і Персією.

АНКАРА, ПАТ. До Стамбулу приїхав Кемаль Паша з перським шахом, якого витали з військовими почестями. Шах оглянув морську школу, а опісля воєнну академію.

Великі летунські маневри в СССР.

З Москви повідомляють, що у всіх більших містах СССР відбуваються великі летунські маневри. В Ленінграді та Одесі взяла участь морська фльота. На просторі СССР збудовано біля 300 тисяч схоронищ перед ґазами.

Карахан амбасадором у Туреччині.

МОСКВА, 30. 6. ПАТ. Центральний Комітет призначив Карахана большевицьким амбасадором у Туреччині.

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський

Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.

Львів, Ринок ч. 29.

2/78 118—180 Телефон 25-55.

Охолодження французько-московської приязні.

Редактор Бріке, дуже добре поінформований про зовнішню політику Франції, пише у „Журналь де Женев" з 26. червня ц. р. у звязку з подорожю Барту до Букарешту між іншим таке: „Від кількох днів французько-большевицькі залицяння припинились. Розвиток відносин, зазначений французько-німецьким порозумінням у справі Саари, продовжується. Думаємо, що подорож фон Ріббентропа до Парижа можна вважати приязним жестом Берліну, який має розвіяти всякі підозріння про останню зустріч у Венеції. В самій Франції деякі праві кола не виступають так ворожо проти переговорів з Німеччиною, але за те виступають проти Совітів. А це елементи, з якими треба в Парижі числитися. Коротко кажучи, після нового порозуміння між Барту та Іленом у гостинниці де Берг у Женеві в дні 7. червня ц. р., Ке д'Орсей здається притишила ніжні заходи пана Літвінова. М-ство закордонних справ та війни здається нарешті здали собі справу з того, що всяке співробітництво з Москвою має межі, покладені географією, природою III. Інтернаціоналу і кволістю Росії". (Укр. Бюро, Женева.)

—o—

Мир в Арабії.

Консолідація арабської нації.

Війна між двома державами Геджасом і Єменом закінчилася підписом миру. Мировий договір вводить вперше поняття єдности арабської нації і солідарности всіх арабських племен. Обі держави заключили договір при активній співпраці великого муфтів (магометанського духовного достойника) в Єрусалимі. Обі держави зобовязалися заховати строгу невтральність у суперечках між сусідними арабськими племенами та посередничити у всіх справах між племенами Великої Арабії. Прикордонна смуга Геджасу та Ємену буде знеутралізована. Обі держави матимуть спільні посольства за кордоном.

—o—

Туреччина у недалекій війні.

(УП) В загальному так виглядає, що Туреччина йде зовсім на поводах московської політики, а всі турецькі політичні потягнення виглядали на якісь вискоки в бік, від генеральної московської політичної лінії. У московсько-японському конфлікті Туреччина відограє дуже важну ролю. Про це знає Японія і тому залицяється тепер до турків і пропонує їм дешеву зброю та розбудову збройної промисловости. Не без впливу Японії йде тепер наближення між Туреччиною, Персією, Афганістаном та Іраком. Але є познаки, які вказують, що базою цього бльоку має стати магометанство і що його вістря буде звернене проти Москви та буде боротися за визволення зпід московського панування всіх магометан. Зате в Европі Туреччина веде протиревізіоністичну політику. Старається позаключувати пакти зі всіми балканськими державами, що зверається в першу чергу проти Італії, яка хотілаб осадовитись і на Балкані і в Малій Азії і в Африці. Ці договори Італії перерізують шлях на Україну, до одинокої певної бази сирівців для індустрії. Відношення між Грецією й Італією загострене. Це використовують французи для себе, а турки погодились теж з греками, щоби в той спосіб натиснути на Італію та на її політику на Балкані. Далі виявляється, що в справі Дарданелів турки уступили під натиском Британії. Себто, що Англія користується в Туреччині більшим респектом ніж Совіти. Совіти дуже хотіли, щоби Туреччина замкнула Дарданелі. Турки живуть з Москвою від 1921 р. у приязні тому, бо не бояться комунізму. Всякі московські спроби зреволюціонізувати Туреччину на комуністичний лад не повелись.

—o—

Новий всесвітній конґрес комінтерну?

(УП) Як довідується дописувач „Таймса", виконавчий комітет Комінтерну виготовив остаточну програму нового всесвітнього конгресу комуністичного інтернаціоналу. Конгрес має бути скликаний в найближчому часі, щоби повести „всесвітню боротьбу проти фашизму". Організатором конгресу є жид Мануїльський.

Реформацькі пігулки ЧЕРНЕЦЬ з маркою (Zakonnik).

регулюють шлунок, хоронять від терпінь печінки, надмірної опасистости, паморок, лагодять гемороїди і при нахилі до обструкції є затідним прочищуючим засобом. Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 34/69 14—7

Захоплююче біле мило — чисте і лагідне — надає біллю сніжну білину.

Ядерне мило Шіхт „Білий Олень" є тому таке біле, що таке чисте. Сніжнобіле стає білля завдяки сніжнобілому милові. — Чисте та лагідне, надається також до прання колірових тканин, вовни, шовків, а навіть до миття рук і тіла. Ощадне, бо до всього придатне.

WKS.R3/34

СНІЖНОБІЛЕ БІЛЛЯ ЧЕРЕЗ СНІЖНОБІЛЕ МИЛО.

Становище жінки на Радянській Україні.

(Реферат з 2. дня Українського Жіночого Конгресу).

Докінчення.

IV.

За останніх 4—5 літ черги для одержання продуктів зробились загальним побутовим явищем. Щоб дістати кілько картоплі, жінки простоюють у чергах по 5 годин. За молоком стають у чергу від 6. год. ранку. За галянтерією черги стоять звечора. Бійки, лайки припиняються лише заходами кінної поліції (ці ілюстрації взяті з „Робітничої Ґазети 1929—30 р.) Звістки подібного характеру зустрічаємо раз-у-раз на сторінках радянської преси.

Деж те славнозвісне звільнення жінки від хатнього рабства, яке так красномовно обстоював Ленін? Дійсність переконує нас, що хатнє господарство не тільки не зліквідовано, але стало справжньою каторгою для справді упослідженних громадянок Радянської України.

Для розвязання жіночої проблеми не менш важливим, ніж створення деяких правних норм є осягнення в суспільстві деякого психічного перелому у відношенні до жінки. Багато гарних фраз з большевицької літератури щодо того я моглаб тут навести. Але чи перейдено від цих паперових заяв до справжнього рівноцінного трактування жінки?

Очевидно в умовинах радянської дійсности, де свобода слова і громадської опінії є лише контрреволюційним забобоном, даремно булоб шукати відповіді на це питання. Справжнє трактування жінки на Радянській Україні можна схарактеризувати не офіційними резолюціями ріжних радянських орґанізацій, а тими натяками, які ми знайдемо в творах красного письменства. За умовин деспотичного режіму в красному письменстві нераз можна більше знайти для характеристики справжнього життя і відносин, ніж в офіційних елуціяціях урядових чинників. Коли ми пригадаємо собі ту характеристику становища жінки і ті жіночі образи, які дає нам найбільший письменник Радянської України М. Хвильовий, перші роковини трагічної смерти якого припадають саме тепер, сум і жах огортає наше серце за становище наших сестер на Радянській Україні.

Я пригадую тут сумно-трагічний образ героїні „Сентиментальної історії" молодої дівчини комуністки, яка з глухого степового закутку виїздить до великого міста. Вона у своєму рідному закутку „раптом" побачила, що прийшла якась нова личина і нашою провінцією зашуміла модернізована тайга азіятщини і тільки зрідка, проривалися молоді „вітерці". Там, „в комсомолі, була якась дика розгнузданість і дівчата, що йшли туди вже у п'ятнацять років, робились „чесними заважками", так у нас називали їх". Але у великому місті героїня, що мріє про химерну даль, що перейнята глибокою стихійною любовю до „вишневоокої" України — цього химерного краю диких і темних доріг до „романтичної комуни" не знаходить того, що шукала. В місті вона згадує „княжий теремок і Ярославну, Тургеневських женщин — таких чистих і хороших", і думає, „що таких жінок ніколи не буде і що навіть вона, що не знала ще жадного мужчини, навіть вона вже загубила свою чистоту і свою невинність". Радянська дійсність, яку стрічає героїня у великому місті, дуже далека від мрій молодої дівчини і описом різкого конфлікту героїні з цією дійсністю закінчує автор своє сумне оповідання. Але чи міг автор закінчити його інакше, коли подає він такі образи радянської дійсности, як образ комуніста, що лає свою жінку матірними словами, бє і нарешті вбиває, як образи мужчин, радянських урядовців і інтелігентів, для яких рішаючим моментом у відносинах з жінкою є справа аліментів. Коли М. Хвильовий у своїх творах дає картини з часів перших років революції, то Є. Крошевич у своєму романі „Звільнення жінки" малює відносини останніх часів. І ось що говорить один з жіночих персонажів цього роману: „Кричать скрізь — звільніть жінку від кухні, від пелюшок і повна перемога. Ха, ха! Хутко як! Та не в кухні ще справа. О, далеко не в ній!.. Ні, моє любе товариство, ніхто не почуває своїх власних орґанів, коли вони не захворіють. Отже й ми почуваємо своє жіноцтво тільки через те, що не все ще тут злорене, що потрібні і потрібні ще тут на нім фронті кольосальні спорудження, величезна праця і настійливість насамперед з боку самих нас жінок. Оттоді то спочуємо до кінця своє звільнення — свій жіночий жовтень".

Ленін, у цитаті, якою я почала свій доклад, вже у 1919 році говорив про величезні досягнення радянської влади в жіночій справі. А самі жінки на Україні багато літ після того все ще чекають і не можуть дочекатися жіночого жовтня.

Підведемо тепер підсумки того матеріялу, який подали ми в нашому докладі. Радянська влада проклямувала звільнення і урівноправнення жінки, але згідно з основною ідеольоґією влади цими правами мала можливість користуватись лише жінка-робітниця. Для реалізації урівноправнення жінки зроблено небагато. Бо жінці, коли її і допущено до праці, визначено підрядні становища з низькою винагородою у радянському державному апараті, і в господарських підприємствах. Небагато зроблено для жінки як матері, обовязки її щодо виховання дітей дуже і дуже ускладнилися. Із загальним зниженням рівня господарського добробуту неймовірно важними стали обовязки жінки як господині. У звязку з антиукраїнським курсом радянської влади, українська жінка могла в значно менших розмірах скористати з тих часткових поліпшень у становищі жінки, ніж жінка інших національностей.

Жіноча проблема на Радянській Україні, спеціяльно проблема української жінки, не зважаючи на всі визвольні закони, про які говорив Ленін, лишається нерозвязаною. При режімі національного поневолення і господарського визиску України, при режімі, що не визнає жадних прав і жадної вартости за людською індивідуальністю нема засобів для поліпшення становища української жінки.

Підстави для поліпшення цього становища може створити лише відбудова на руїнах сучасного режіму *самостійної української держави.*

Лідія Садовська, (Прага).

Резолюції Українського Жіночого Конґресу, ухвалені в Станиславові

дня 27-го червня ц. р.

НАЦІОНАЛЬНЕ „ВІРУЮ" УКРАЇНСЬКОГО ЗОРГАНІЗОВАНОГО ЖІНОЦТВА І ПОКЛІН ПАМЯТІ НАТАЛІЇ КОБРИНСЬКОЇ ТА ПІОНІРОК УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО РУХУ.

Представниці українських жіночих організацій Галичини, Волині, Полісся, Буковини, Бесарабії, Підкарпаття, політичної еміґрації з Вел. України, Злучених Держав Америки й Канади, зібрані на Українському Жіночому Конгресі в Станиславові в дня 23.—27. червня 1934 р., вірні Найвищому Національному Ідеалові та глибоко переконані в тому, що його здійснення можливе тільки при активній участи жіноцтва у національному житті — з радістю стверджують великий поступ українського жіноцтва за час останніх 50-ти літ, що завдяки українському жіночому рухові перетворилося у важний чинник національного відродження. Памяті піонірок того жіночого руху, а передовсім Наталії Кобринській — віддають глибоку шану.

У СПРАВІ ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ТА В СПРАВІ ЙОГО КОНСОЛІДАЦІЇ.

Стверджуємо, що Український Жіночий Конгрес відбувається в незвичайно важких і відповідальних для української нації часах. Боліємо глибоко над народнім лихоліттям, поділом українського організму кількома кордонами, над траґічним положенням нашого материка — Великої України.

Незвичайно шкідливим для українського народу вважаємо розбиття внутрі громадянства та занепад громадської моралі.

Осуджуючи неетичні методи політичної боротьби та витрачування національної енергії на внутрішні міжусобиці, — закликаємо українське жіноцтво не підпадати руїнницьким впливам, а навпаки, стати чинником національної консолідації. Рівночасно звертаємося до цілого українського громадянства на західньо-українських землях, на політичній та заморській еміґрації, з гарячим зазивом до повної ліквідації розбіжностей між громадянами ріжних українських територій та до внутрішнього розоруження.

Домагаємося від усіх українських політичних партій заключення між собою громадського мира, усунення міжпартійної боротьби з терену національних установ, злагіднення тону пресової полеміки та взагалі підпорядкування партійних інтересів інтересам нації.

З радістю стверджуємо факт, що не зважаючи на внутрішнє розбиття та розпорошення — на усіх українських землях поглиблюється національна свідомість і росте активність українських народніх мас.

З гордістю стверджуємо величезний поступ національної та політичної кристалізації українського народу та вяжемо з цим найкращі сподівання на його світле майбутнє.

У СПРАВІ ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

1) Українське жіноцтво слідкує з найбільшим жахом за подіями на Радянській Україні. Нечувані в історії людства політичний терор і національне поневолення, приняли в останніх роках форму жорстокого винищування голодом, витвореним свідомо й організовано як методою, що має на ціли не тільки здушити прояви національно-державницьких змагань Народу, але й привести його до фізичної погибелі. Большевицька влада виселює примусово українську людність із великих просторів рідної землі та кольонізує наші землі чужонаціональним елементом.

2) При такій системі, суперечній усім божим і людським правам найбільше страждає українська жінка, якій большевицька влада намагається відобрати усі перені її душі: релігію й вірування, історичну традицію, народній побут і вплив на формування душі нових українських поколінь. Зокрема У. Ж. К. відносно положення жінки на Радянській Україні стверджує, що слідує:

1) що декларована радянським урядом рівноправність жінки фактично в життя не переведена;

2) що значні ґрупи жіноцтва позбавлені всяких прав;

3) що в галузі самостійної, зарібкової праці жінки сконцентровані передовсім у найменше оплачуваних та найгірше поставлених професіях;

4) що умовини радянського побуту ведуть до того, що тільки мінімальне число жінок може закінчувати свою освіту;

5) що у звязку зі загальними економічними умовинами, які особливо з часу пятилітки дуже погіршилися, дуже утруднилося становище жінки-господині;

6) що становище переважної частини українського жіноцтва, жінок-селянок є особливо важким.

7) Український Жіночий Конгрес висловлює сестрам страдницям з Великої України найглибше співчуття у їх горю та клонить голову перед їхнім гартом духа.

8) Одночасно посилає їм свій гарячий привіт і висловлює глибоку певність, що українська жінка на Радянщині доложить усіх зусиль до створення Української Держави, яка єдина може дати підстави для забезпечення прав українського жіноцтва.

У. Ж. К. доручає своїй Президії поробити всі потрібні заходи, для інформації міжнародного жіноцтва про положення на Радянській Україні, та звернутися до нього із зазивом, щоби воно протестувало перед своїми урядами, проти приняття СССР до Союзу Народів.

У СПРАВІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОНГРЕСУ

Український Жіночий Конгрес:

1) витає ідею скликання Всеукраїнського Національного Конґресу, вважаючи його необхідним засобом національної консолідації українського народу в найтраґічнішу добу його історії.

2) уповажнює Представництво цілого українського жіноцтва взяти активну участь у Конгресі, дотримуючися напрямних, вказаних Українським Жіночим Конгресом.

3) Домагається від організаторів Всеукраїнського Національного Конгресу належного заступництва як у підготовчій праці так і в самому Конгресі, яке відповідає значіню українського жіноцтва в суспільному житті Нації.

ВІДНОШЕННЯ ДО РЕЛІҐІЇ І ЦЕРКВИ.

У. Ж. К. стверджує велику ролю, яку в житті кожної нації, а зокрема недержавної, грає церква як державнотворчий чинник, зберігаючи і плекаючи моральні і культурні цінности народньої душі. Українське жіноцтво, пам'ятаючи, які потрясення спричинила релігійна боротьба у минулому нашого народу, з великим занепокоєнням слідкує за познаками цієї боротьби в сучасности та гаряче перестерігає наше жіноцтво перед релігійними роздорами і закликає його до релігійної толеранції.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
65/53 134—180

Рівночасно У. Ж. К. стверджуючи, що між духовенством і народом повинна бути як найтісніша духова і національна єдність, — домагається національно свідомої духовної ерархії на тих українських землях, які такої ерархії ще не мають.

СТАНОВИЩЕ ДО МОРАЛІ, РОДИНИ І МАТЕРИНСТВА.

У. Ж. К. стверджує, що український жіночий рух усе був носієм найвищих етичних цінностей. Підтверджуючи постуляти жіночого руху: рівної високої моралі для жінки і мужчини, підкреслює зокрема рівну відповідальність жінки і мужчини за скількість і якість нового покоління, за здоровля, силу і виховання потомства.

У. Ж. К. стверджує, що родина — це суспільна і біольоґічна клітина народнього організму, де кується душа і майбутність нації. Саме тому У. Ж. К. бажає уздоровлення родинного життя, піднесення пошани до жінки матері та забезпечення матері рівних прав з батьком. Ставлючи дуже високо післанництво жінки як матери — У. Ж. К. виступає проти розуміння материнської ролі жінки як одинокого покликання жінки в суспільстві та одинокого мірила її вартости як людини.

ОСНОВИ УКРАЇНСЬКОГО ФЕМІНІЗМУ.

У. Ж. К. стверджує, що український жіночий рух черпає свої сили з національної ідеї та що він — прямуючи до вияву всіх творчих сил жінки — скріплює життєздатність та енергію нації. Жіночий рух не перейшов ще до історії, його завданням не тільки боротьба за зовнішні можливости розвитку жінки, але й введення жінки в ролі співрішаючого і співвідповідального чинника у життя нації.

У СПРАВІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА.

Український Жіночий Конгрес стверджує необхідність дальшого істнування окремих жіночих організацій як осередка кристалізації жіночих поглядів та активізації жіночих сил.

Одночасно підкреслює з цілим натиском необхідність вдержання єдности українського жіночого руху, якої висловом повинні бути й надалі надпартійні жіночі організації, що обєднують українок ріжних партійно-політичних поглядів, релігійних вірувань та світоглядів.

У. Ж. К. осуджує всі спроби розбивання спільних жіночих організацій, як шкідливі для українського жіноцтва та цілої нації.

У. Ж. К. стверджує необхідність закріплення звязку між зорганізованим жіноцтвом поодиноких українських земель та еміґрації в постійні та трівкі організаційні форми для кращої оборони й заступництва цілого українського жіноцтва. Дальше ведення цієї справи аж до її остаточного завершення доручається Головному Виділові Центрального Українського Жіночого Товариства „Союз Українок" у Львові.

ЗНАЧІННЯ СЕЛЯНСЬКОГО ЖІНОЦТВА В УКРАЇНСЬКОМУ ЖІНОЧОМУ РУСІ.

Виходячи з того, що головним складовим елементом українського жіноцтва, якому українська нація завдячує свою біольоґічну силу, є передовсім жінка селянка, У. Ж. К. уважає необхідним спрямувати діяльність окремих жіночих організацій в той спосіб, щоби вони відповідали вимогам і потребам жінки-селянки:

1) В обсягу піднесення культурного рівня жінки мусить бути звернена увага на акцію культурно-просвітного характеру, якаб обслуговувала потреби селянського жіноцтва, дбаючи про створення кадрів організаторок зпоміж самого селянського жіноцтва.

2) В обсягу господарської роботи мусить бути звернена увага на акцію в напрямі модернізування і удосконалення жіночого господарства, жіночих галузей сільського господарства, пропаганди і поширення жіночих промислів, поширення серед жіночої молоді фахової освіти й участи жінок у кооперації.

3) В обсязі охорони прав матері треба звернути увагу на організацію по селах установ для охорони матері і дитини.

4) Рівночасно У. Ж. К. звертає увагу на конечність боротьби з денаціоналізацією жінки-селянки, що приходить по заробіток до міста та закликає до організації відповідної для неї допомоги й охорони.

У СПРАВІ ЗВЯЗКІВ ІЗ МІЖНАРОДНІМ ЖІНОЦТВОМ.

У. Ж. К. стверджує велике значіння звязків українського зорганізованого жіноцтва з міжнародніми жіночими організаціями, які віддали вже великі прислуги українській справі та дають змогу українському жіноцтву дотримувати кроку світовому жіноцтву на шляху його поступу. Тому У. Ж. К. доручає обєднаному українському жіноцтву плекати і розбудовувати ці звязки і в майбутньому.

У СПРАВІ ЖІНОЧОЇ ПРЕСИ І ВИДАВНИЦТВ.

У. Ж. К. стверджує необхідність видавання поважного жіночого журналу на засадах устійнених У. Ж. Конґресом для поглиблення ідеольоґії та консолідації українських жіночих сил. Переведення цієї справи доручає Центральному Українському Жіночому Товариству „Союз Українок" у Львові.

Похороном займеться найліпше і найдешевше
ХАРІС
ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ З., (В НАРОД. ДОМІ)
Наше заведення полагоджує всякі урядові чинности, виконує ексгумації і перевозить в найдальші сторони з усіх цвинтарів, шпиталів як і санаторій.
Не слухайте агентів, що крутяться по шпиталях і підшиваються під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.
В нещасті ідіть до ХАРІСУ, а відпадуть вам усякі клопоти.
618

Несподіванки для світу.

Оборона Німеччини перед світовим бойкотом.

БЕРЛІН, 30. 6. ПАТ. Мін. Гесс, заступник голови націонал-соціялістичної партії виголосив на зїзді делегатів німецьких торговельних палат за кордоном промову про бойкот німецьких товарів. На думку міністра німецькі товарі бойкотують тому, що світ побоюється поширення націонал-соціялістичного світогляду по інших державах. Бойкот є натиском на Німеччину, щоби німецький уряд змінив внутрішню політику. Німеччина не хоче самовистарчальности. Одначе на випадок поширювання бойкотової акції Німеччина зробить усе, щоби уннезалежнитися від закордону. Винахідчивість німецьких учених і німецького промислу може принести світові великі несподіванки.

На нараді делегатів зімлів міністер господарства д-р Шмідт з перевтоми. Лікарі радять виїхати на двотижневий відпочинок.

Московське сільське господарство на Україні.

На першім обласнім конгресі скотарства у Харкові виступив заступник московського уряду на Україні, Постишев, з великою промовою. Ця промова освітлює дуже виразно економічні причини голодової катастрофи на Україні. Між іншим Постишев сказав: „Перебудова сільського господарства на соціялістичний лад відбувалась при велитенськім опорі кулаків та інших протисовітських, контрреволюційних елементів. Кулацький елемент був найбільше заступлений у скотарстві. Тому воно найбільше потерпіло в часі реорганізації сільського господарства. Були села, в яких селяни за дві три ночі вирізали майже половину своєї худоби. Якраз у роках 1931 та 1932 згинуло на Україні наслідком цеї ворожої акції багато коней та волів. Число рогатої худоби, свиней та овечок значно зменшилося. **Багато колгоспів залишилося без хліба.** Тому, що в 1933 році корів колгоспників було притягнено за браком волів до роботи, багато селян порізало своїх корів, бо вони боялися, що їх заберуть до колхозів. В часі від 1928 до 1933 число коней зменшилось майже на половину, бо колгоспники не хотіли дбати про сколективізованих коней. Втрати рогатої худоби досягли 60 проц. свиней — приблизно 70 проц., овечок 75 до 80 проц. Площа сіножатей зменшилась від 362.000 гект. на Харківщині в році 1931 на 325.000 гект. у 1933, площа сіяної паші зменшилась за цей час з 335.000 га на 222.000 га. Пересічна втрата сіна та іншої паші виносить до 60 проц.

І все це московський уряд хоче направити лише кращою оплатою своїх агентів на Україні та збільшенням терору проти українського селянства. Це ціла мудрість пана Постишева. Чи вона вистарчить, побачимо.

(Укбюро, Женева.)

Помер найстарший чоловік світа.

ЦАРГОРОД, ПАТ. Найстарший чоловік світа, Заро Аґа, що занедужав тяжко тому кілька днів, помер вічно на 30. червня.

По широкому світі.

— Державний секретар скарбу заборонив вивозити срібло зі Злучених Держав тому, що спекулянти намагалися вивезти 3 міліони унцій срібла.

— Бразилійський уряд видав закон, який признає виборче право жінкам від 21 року життя.

— В евхаристійнім конґресі молоді у Ковні взяв участь президент Сметона і всі члени уряду та державні достойники. Після полевого богослуження посвячено площу під будову костела на памятку здобуття незалежности.

— Німецька влада арештувала Юнґа найближчого співробітника віцеканцлера Папена за взаємини з монархістами і редактора Шітте.

Виселюють жидів з над Чорного Моря.

Військова турецька влада приказала виселити кількасот жидів із стрефи проливів і чорноморських пристаней. У приказі про виселення не подано причин того розпорядку. Жидам оставили такий короткий речинець, що до Царгороду зїздяться вони лише з найконечнішими предметами. Розпорядок викликав переполох серед турецьких жидів. Є він мабуть у звязку з проєктами укріплення проливів і Тракії.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім магазині „ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, Галицька 8.

90/52

Ціна доступна для всіх!

Ніхто вже не повинен наражувати свого волосся уживаючи звичайного мила до миття голови. — Ціна Шампону Еліда є тепер така низька, що кожний може користати з цього найславнішого засобу плекання волосся.

SHAMPOO ELIDA Zł. 0.30

Спеціяльний для бльондинок KAMILLOFLOR Zł. 0.45

По Українськім Жіночім Конґресі.

Дещо з голосів української преси.

Український Національний Жіночий Конґрес — це така подія в нашому житті, що про неї мусіла заговорити не тільки вся українська, але й чужа преса. Для наших читачів напевно будуть цікаві голоси української преси про Конґрес, без огляду на те, чи вони прихильні, чи неприхильні до нього. Сьогодні обмежимося до наведення тільки двох українських голосів про цей Конґрес, а саме соціялістично-радикального тижневика „Громадський Голос" і органу католицької народньої Обнови „Нова Зоря".

„Відреклися ідеї жіночого руху".

„Громадський Голос" з дати Львів, 30. червня (ч. 24.) приніс статтейку під повищим написом, у якій дослівно читаємо:

„В минувшу суботу почався в Станиславові так званий Жіночий Конґрес. У дійсності це тільки конґрес унідівського, клерикального і взагалі реакційного жіноцтва, бо все українське поступове жіноцтво не взяло в ньому участи (жалько, що „Гром. Голос" не подав цифри того „поступового" жіноцтва — Прим. складача), тому, що орґанізаторки конґресу відразу рішили його поставити під клерикальну опіку. Очевидно, що крім того на конґрес прибули деякі такі жінки, яким орґанізаторки представили конґрес у фальшивім світлі. Зїхалося на цей конґрес біля 500 пань і дещо селянок, які разом мали заступати біля триста товариств.

Орґанізаторки вислали перед конґресом окрему делеґацію до еп. Хомишина з поклоном і проханням, щоби прибув особисто на конґрес і в той спосіб узяв його у свою опіку. Еп. Хомишин очевидно приняв конґрес під свій омофор, прибув на його відкриття і тут президія з великою парадою його витала від імени конґресу. Таким чином цілий конґрес війшов на чисту клерикальну маніфестацію і то станиславівського напрямку. Цей торжественний поклін перед еп. Хомишином має своє значіння: крім того, що орґанізаторки в цей спосіб погодилися з політикою еп. Хомишина, вони ще символічно відреклися ідеї жіночого руху до правдивої рівноправности жінки як людини і громадянки. Відома річ, що еп. Хомишин є противником рівноправности жінок, а свого часу прилюдно порівнював жінку до — сплювачок. Отож складаючи поклін людині з такими поглядами, тим самим конґрес признав ці погляди на жінку. Щож, усякий буває смак..."

З наведеного бачимо, що радикальний орґан не перебирає в ніяких засобах, щоби повязати та обезцінити Український Жіночий Конґрес. Та ми думаємо, що від такої писанини „Гром. Голосу" Український Жіночий Конґрес не може втратити нічогісінько ні зі своєї величі, ні зі свого змісту, ні зі своєї гідности. Навпаки, така писанина може тільки причинитись до пониження її автора у здоровій громадській опінії.

Дивно нам тільки, що не зважаючи на таке відношення радикалів до конґресу ми бачили на цьому конґресі і голову соц.-радикальної партії д-ра Ів. Макуха. Був він там правдоподібно в чисто приватному характері.

Взірцевий конґрес наших жінок.

„Нова Зоря" з 1. липня ц. р. (ч. 48.) принесла під повищим написом статтю, в якій читаємо:

„Підготований величезним вкладом праці та розумно переведений і тим взірцевий конґрес наших жінок у Станиславові скінчився в середу вечором. Так добре улаштованого конґресу українці ще не мали. Від часу нашої державної катастрофи це безперечно найприємніша і при тім найбільше хосенна поява, яку ми бачили. Вповні на висоті свого завдання стояла весь час президія конґресу, знамениті були реферати, навіть ті, що з їх тезами не все можна було погодитися. Дискутанти виступали майже всі підготовані до дискусії, при тім говорили коротко, саля була до самого кінця повна, впорядчиці працювали так точно, енерґійно і справно як добра військова сторожа. Імпреза, улаштована по Богослуженні в неділю за містом, була така гарна і справна, що чужі, які обсервували відділ селянок-сокілок, учасниць тої імпези раз-ураз питали, чи це не перебрані інтеліґентки. Слід підчеркнути, що команда вправ була в жіночих руках і була дійсно зразкова до тої міри, що мужчини не мали би причини стидатися, якби повчилися в тої нашої жіночої команди. Ревія строїв народніх одягів зі всіх околиць нашого краю по обидвох боках сокальського корлоку була надзвичайно гарна і перша у своїй повноті. Трівким вкладом в усвідомлення нам нашої культури і дуже високої вартости нашого жіноцтва можна вважати також урядження трьох вистав у часі того конґресу: етноґрафічної, мистецької та вистави книжки... Словом, жіночий конґрес показав наглядно, що наше жіноцтво має далеко більші та лучші умові й орґанізаційні сили, ніж ми всі думали. Відповідно до того мусить зрости вплив нашого жіноцтва в нашім публичнім житті і з тим поважання для нашої жінки та сила нації."

Зновже у попередньому числі „Нової Зорі" з 28. червня (ч. 47.) читали ми про Жіночий Конґрес між іншим таке:

„Станиславівський Владика Григорій — хоч недужий — прийшов глянути на цвіт жіноцтва українського народу, котрим він уже точно 30 літ піклується по найлучшій совісти своїй і найлучшому розумінні свому. Знаючи того владику, уважно оглядаю товпеги нашого жіноцтва в цілій салі. Воно якби прочувало, або знало погляди владики, в котрого резиденції зібралося на свій перший зїзд, все, але то буквально все — зявилося в ґустовних, але зовсім поличних одягах. Ні

одна не зробила прикрости старенькому владиці в 30-ліття його епископської праці. Так і видно, що без сего гостя в сім місті віза жінок не міг би мати і не мав би того значіння, котре має і буде мати".

Про голову конгресу посольку Мілену Рудницьку читаємо в тій самій статті ось що:

„А потому зачинає реферувати пані Мілена Рудницька. Ясна бльондинка в чорній сукні з білою брошкою на шиї. Варт було бачити, як одушевлено слухали її реферату наші дівчата і жінки... Але й бо пані Рудницька говорила. Не знаю, чи буде це всім приємно читати, чи ні, — та я напишу правду: такої промови в українській мові не чув я ще від часу, як помер Евген Олесницький. Та промова буде очевидно впечатана і кожний зможе сам оцінити її зміст. Я тут підчеркую тільки спосіб виголошення. З нього було видно повне опанування предмету і ситуації, відповідний натиск, відповідний запал і відповідний спокій. Нема сумніву: пані Мілена Рудницька це перший промовець між українськими послами".

Прогульки „Francopolu"

Варшава, Мазовецька 9.

Літо — осінь 1934 р.

КАЛЕНДАРИК ПРОГУЛЬОК:

6. липня до 10. липня паломництво до Lourdes (Париж, Lisieux, Lourdes, Biarritz, Bayonne, Pau).
7. липня до 30. липня прогулька до Югославії (Будапешт, Спліт, Дубровник, Загреб, Відень).
18. липня до 1. серпня прогулька до Парижа і до Замків над Льоарою.
18. липня до 30. липня прогулька до Парижа і на Французьку Рівієру.
4. серпня до 16. серпня прогулька на Пасійну Виставу в Oberammergau, (Мінхен, Oberammergau, Баварські Замки, Нірнберг, Дрезден, Берлін).
4. серпня до 30. серпня прогулька до Югославії (Будапешт, Спліт, Дубровнік, Загреб, Відень).
15. серпня до 29. серпня прогулька до Парижа і до Замків над Льоарою.
15. серпня до 28. серпня прогулька до Парижа і на Французьку Рівієру.
5. вересня до 24. вересня прогулька до Югославії (Будапешт, Білгород, Дубровник, Загреб, Відень).
12. вересня до 24. вересня паломництво до Риму (Венеція, Рим, Неаполь, Фльоренція, Відень).
14. вересня до 9. листопада паломництво на Евхаристичний Конгрес у Буенос Айрес (Венеція, Рим, Неаполь, Las Palmas, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Montevideo, Santos, Barcelona, Cannes, Трієст, Відень).
9. жовтня до 24. жовтня паломництво до Святої Землі (Констанца, Яффа, Єрусалим, Вифлеєм, Йордан, Єрихон, Мертве Море, Назарет, Гора Табор, Тиберіяда, Кафарнаум, Гайфа, Гора Кармель, Атени, Константинопіль).

Назалежно від вище згаданих власних прогульок, **Польське Бюро Подорожей „FRANCOPOL"** приймає зголошення на морські прогульки польськими кораблями до Данії, Швеції, Норвегії, Ісляндії, Англії, Голяндії, Бельгії, Латвії, Естонії, Фінляндії і французькими кораблями до **Північної Америки** і на **Світову виставу в Шікаґо.** — Подрібні проспекти на бажання.

Перший день Сокільського Свята.

Богослуження у Успенській церкві, відправлене Преосв. Коциловським. — Відслонення в домі Т-ва „Дністер" пропамятної таблиці в честь поляглих Соколів.

Як і було заповіджено, програма III. Крайового Здвигу Українського Сокільства у Львові почалась поминальним богослуженням за померших Соколів в Успенській церкві при вул. Руській, саме напроти домівки Т-ва „Сокіл-Батько". Богослуження це відправив **Преосв. Йосафат Коциловський,** що приїхав спеціяльно з тією метою з Перемишля разом зі своїм о. канцлером, аби осьтак звеличати Сокільське Свято. Богослуження це відправляв владика в окруженні **о. прал. Пясецького й о. радн. Горчинського.** Співав дуже гарно міш. хор катедри св. Юра під управою **п. Івана Охримовича.** Церква була виповнена вщерть четами львівських сокільських дружин і представниками українських установ. На переді стояла президія Сокола-Батька і Здвигового Комітету. На закінчення богослуження відспівав хор „Вічная память".

Після того учасники богослуження перейшли з церкви до дому „Дністра", де у вестибулі, після відправлення Преосв. Коциловським панахиди за поляглих у війнах 1914—1920 рр. Соколів, відбулося **відслонення і посвячення пропамятної таблиці.** Співав мужеський хор теж під дир. п. І. Охримовича.

Таблиця виконана з мармору, вмурована у вестибулі „Дністра" праворуч, прибрана ручниками і цвітами має такий текст:

За смерть у славі,
Безсмертний чин,
Сокільській лаві
Від нас поклін.

На горі таблиці вирітий хрест, під текст м сокіл-птиця і три дати: 1894, 1914, 1934. Таблиця має 1.60 м. висоти та 0.60 м. ширини і з естетичного погляду робить гарне враження.

Після посвячення таблиці, біля якої стояло двох руховиків на „позір", промовив іменем Здвигового Комітету заст. голови Сокола-Батька п. **Карпінський,** що згадав про тяжкі початки „Сокола", про величній Здвиг з 1914 року, а потім про ті жертви крови, що їх зложила Сокільська Організація в памятних роках 1914—1920. Памяти поляглих Соколів відслонено отсе пропамятну таблицю; промовець просив Дирекцію „Дністра" взяти її під свою опіку. Іменем Т-ва „Дністер" промовив коротко **дир. Колтунюк,** який заявив, що Т-во приймає радо під свою опіку ту таблицю і буде її берегти як святість. Бажає, аби в 50-ліття свого істнування мав Сокіл-Батько уже свою хату і переніс ту таблицю до власної домівки. На закінчення зложив ще короткий привіт Сокільству і поклін памяти поляглих Соколів голова Союзу Українського Сокільства за кордоном **інж. Цісар Плятон,** що приїхав на Сокільський Здвиг разом з другим представником тогож Союзу інж. Мордвиновим.

* * *

ЗЛОЖЕННЯ ВІНКА НА МОГИЛІ І. ГОЛОВИ СОКОЛА-БАТЬКА, БЛ. П. ІНЖ. ВАСИЛЯ НАГІРНОГО.

Точно в год. 4-ій пополудні Кир Йосафат та Кир Іван в асисті чотирьох крилошан і діяконів відправили панахиду на могилі І. Голови Сокола-Батька бл. п. інж. Василя Нагірного на личаківськім цвинтарі. Співав мужеський хор під орудою І. Охримовича. Біля могили зібралися численно всі побратими та посестри зі сокільських гнізд зі Львова та деякі делегати сокільських гнізд з краю, делегати Союзу Українського Сокільства з закордону і львівське громадянство. На могилу складено вінки від С. Б. та всіх львівських гнізд, від Союзу Українського Сокільства за кордоном та від сокільського гнізда з Калуша. Після панахиди Кир Йосафат згадав щирими і теплими словами про свою співпрацю з І. головою С.-Б покійним інж. В. Нагірним та побажав теперішньому голові С.-Б. інж. М. Хроновятові якайкращих успіхів у праці. Про муравлину працю покійного інж. В. Нагірного над розбудовою економічного життя українського народу та над його розбудовою ідеї Сокільства згадав від Старшини С.-Б. інж. А. Палій. Промовець загрів палкими словами побратимів і посестер до дальшої, невпинної праці в сокільстві для добра українського народу. Слід відмітити, що на цвинтарі панував зразковий лад. І тому численно зібрана піша і кінна поліція не мала потреби інтервеніювати.

Галицький Маґазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до первоpядних кін. 5/73 78-7

Шкотська Каварня

Нині ВІДКРИТТЯ від новою УПРАВОЮ

Ціни низькі! 24/44 **Ціни низькі!**

Великий політичний процес у Станиславові.

Третій день розправи.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

Перший зізнає сьогодні підс. *Константин Петрочук,* торгов. абсольв. з Луцька, що виїхав до Надвірної на прогульку, яку уплянував був собі ще будучи при війську, де й зложив собі гроші.

Предсідник не вірить підсудному, що зміг у війську зложити гроші і то суму 50 зол., яку подає Петрочук. На прогульку поїхав підсудний 16. серпня м. р. ще й тому, що дістав лист — запрошення — на прогульку в Карпати. Лист звучав: Якщо ви почуваєтесь українцем, то ви повинні поїхати на пластову прогульку, на яку повинні взяти ще й кого з ваших товаришів. Лист був підписаний пластовою лілейкою та гаслом: Сильно, красно, обережно, бистро. В листі була ще й папіросна бібулка, на якій зновуж був написаний розклад їзди. Ціль прогульки мала бути краєзнавча.

Підс. умовився з другим підс. Гайдюком взяти участь у прогульці. Тому з валізою, у якій мав спортовий одяг, виїхав день скорше до Львова, де стрінув його знайомий з 1930 р. пластун та завів його до ресторану „Анкора". Там попрощалися, при чому цей пластун узяв від підс. валізку. Весь день перебув підс. на оглядинах Львова, а після обіду прийшов до нього знову цей пластун, приніс наплечник і повів підс. до готелю „Ванда" на нічліг. Що в цьому наплечнику було, підс. тоді не знав, але згодом побачив, що там було шатро, линва, казан, бандажі до перевязок, сокирка, то-що.

На питання предсідника, на що властиво це все брали, підс. відповідає, що це треба мати на прогульці.

Усі запити предсідника прямують до того, щоби виказати підсудному, що він виїхав до Львова на приказ ОУН, що взяв два одяти, щоби згодом міг переніцуватися, що до ресторану „Анкора" зайшов тому, бо в „Анкорі" працювали члени ОУН, зокрема Романа Чорна, у якої підс. залишив на переховання наплечник, що його дістав від того незнайомого пластуна, дальше, що на папіросному паперці був підпис ОУН, а не пластова лелійка та гасло „Єкоб".

Дальше зізнає підсудний, що чергового дня приїхав до Львова підс. *Гайдюк,* з яким він поїхав до Надвірної, де стрінулися з групою туристів, які сказали їм піти у сторону села Пнівя. Недалеко села арештувала їх поліція.

З підсудних крім Скопюка Петрочук нікого не знає. Скопюка, артиста-маляря з Луцька стрінув востаннє у 1930 р.

Підс. не був боєвим референтом ОУН в Луцьку, як теж нічого не знає про повітову екзекутиву ОУН в Луцьку та про те, що Скопюк був повітовим командантом.

Усі суперечности в зізнаннях у слідстві пояснює підсудний Петрочук видумками, бо не хотів зрадити, що виїздив на пластову прогульку.

Прокуратор закидає підсудному, що сфальшував текст на бібулці, що сам його писав, до чого признався перед слідчим суддею.

Прок.: Чи ви, даючи мені цю папіросну бібулку, не просили мене, щоб я вас рятував, що ви скажете усю правду, виявите товаришів?

Підс.: Ні, я цього не говорив.

Прок.: Ви сказали у слідстві, що лист дістали від ОУН.

Підс.: Я цього не говорив.

Дальше прокуратор пригадує підсудному хід льокальних візій у Львові на двірці та в Надвірній і цим хоче впевнити підсудного, що він тепер зізнає неправду. Підс. годиться, що зізнав тоді так, але виправдує це тим, що тоді говорив неправду. Тепер на розправі говорить правду.

На питання вотанта Бащака підс. признається, що їхав до інструкторського табору, який улаштовували пластуни в горах.

Вот.: Що займало вас у цій прогульці?

Підс.: Прекрасна погода та спорт.

Вот.: Чи ви Скопюкові нічого не говорили

Купелеві плащі 8·50 Матеріял на купелеві плащі 140 шир. зол. 4·50 та купел. ручники у великім виборі **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР",** Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12. 17/73

Великий Театр нині веч. год. 7.30
Великий Театр нині поп. г. 3.30

„Фірма“
Музична комедія Гемара при співучасти Марії Модзелевської і Стефана Ярача.
Останній раз
„Любко то я“

про ваш плян? Він поет та маляр. Радо був би теж скористав з прекрасних краєвидів.

Підс.: Ні, я нічого йому не говорив.

Обор. д-р *Старосольський* своїми влучними питаннями старається виказати, що підс. таки міг заощадити гроші у війську, бо не пив, не курив і не мав нікого зі знайомих.

Обор. Старос.: Гайдюк мав привезти наплечник. Чи як ви умовилися з ним, що він має привезти наплечник, ви знали, що дістанете другий наплечник?

Підс.: Ні, не знав.

Обор. Ст.: Чи у листі було написано, щоб ви взяли зі собою яку певну й безпечну людину?

Підс.: Ні. Було написано, що побажаним булоб, щоб приїхав ще хто з моїх товаришів.

Обор. Остапович: Чи пан прокуратор обіцяв вам, що випустить вас на волю?

Підс.: Ні.

Обор. Остап.: Чи пан прокуратор, показуючи вам знимку Чорної, сказав, що це Чорна, та що вона є кельнеркою?

Підс.: Так.

Обор. Остап.: Пане предс., прошу ствердити факт, що підс. ніколи не виявив прізвища Чорної.

Предсідник своїми питаннями старається видобути від підс., що він таки сам виявив прізвище Чорної.

Обор. д-р Левицький: Чи комісар в Луцьку казав вам, що Скопюк післав вас на протульку?

Підс.: Так, говорив і грозив мені, але я заперечив.

Предс. звертається до обор. м-ра Остаповича із запитом, на якій підставі він міг давати підсудному питання, що прокуратор обіцював щось підсудному.

Обр. Остап. Я поставив це питання на підставі сьогоднішніх питань п. прокуратора.

В цьому місці прокуратор заявляє, що обіцяв підсудного випустити на волю під умовиною, якщо виявить членів ОУН на терені Волині, на що підс. сказав, що ще надумається.

Підс. перечить цьому.

В год. 2. перервав предс. розправу до суботи з приводу лат. свята.

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА“
і здорової підмінки кави „Пражінь“
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл“ у Львові.
1301

ГЕМОРОЇДИ
є причиною злого самопочування, надмірної нервовости, браку гумору і т. д. Треба безумовно усунути ті дошкульні терпіння. — У тій цілі вживати
Anusol
-Goedecke-
ДІСТАНЕТЕ В АПТИКАХ.

Приказ Гітлера.

Димісія шефа штабу Рема й виключення з партії. — Іменування Літце шефом штабу.

БЕРЛІН, 30. 6. ПАТ. Пресовий уряд нац. соціялістичної партії оголошує такий Гітлерів приказ: З сьогоднішнім днем усунув я з уряду шефа штабу Рема та виключив його з партії і з пробоєвих відділів. Шефом штабу іменую вищого команданта ґрупи Літце. Провідників і членів пробоєвих відділів, які не застосуються до того приказу або поступатимуть протилежно, усунуть із пробоєвих відділів і з партії або арештують і інтернують.

Рівночасно Гітлер вислав до Літце письмо, в якому підкреслює, що тяжкі провини дотеперішнього шефа штабу пробоєвих відділів приневолили його усунути Рема зі становища. Гітлер висловлює переконання, що новий шеф штабу створить із пробоєвих відділів знаряддя, якого потребує німецький нарід. Моїм бажанням є, заявив канцлер, щоби пробоєві відділи розбудовано на сильне вогнище нац.-соціялістичного руху.

Готовили другу революцію в Німеччині.

Арештування й інтернування ґен. Рома. — Кровава чистка.

БЕРЛІН, 30. 6. ПАТ. Нині пополудні на конференції представників закордонної преси прем. Ґерінг повідомив, що міродатні чинники від довшого часу слідкували акцію, яку вела кліка, що хотіла уладити другу революцію, Ґерінг сказав: Хто проти III. Німеччини підніме руку, цей втратить голову. Гітлер приказав Ґерінґові перевести чистку в Берліні. Канцлер сьогодні в Мінхені приказав арештувати Рема і його інтернують. На його місце іменований заслужений командант пробоєвих відділів Літце. Ґерінґ впевнив, що всі провінції є в руках провідників III. Німеччини. Підчас переводження чистки кілька одиниць ставило спротив, за що деяку часть затримали. В усій Німеччині, впевнив Ґерінґ, є спокій. Державні органи мусять сліпо слухати приказів — зазначив Ґерінґ. Ті пробоєвики, яких ввели в блуд, мусять бути заступлені іншими, ліпшими. Канц. Гітлер виголосить нині або завтра промову, в якій обговорить усю справу

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на тепльні шундтрки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ ВОЛИН „ТЕКСТИЛЬ“ — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 89/55

НОВИНКИ

— **ЧЕРЕВИКИ** жіночі, мужеські і дитячі купуйте в одинокім українськім Магазині Взуття „КОМЕТА“ Львів — Ринок 21. Сповніть гасло „Свій до свого.“ 68/53 40-?

— **Курси косметичні,** затверджені владою під проводом лікаря-косметольога і інжинірахеміка — власна лябораторія Львів, Коперника ч. 42а/II., тел. 72-18. Практика у кабінеті „Distinction“ під проводом Стефанії Гаврисевич. Дипльом дає право до самостійного ведення праці. Вписи приймають кожного дня. Виклади починаються 15. серпня. 1695 10-?

— **„Під вільним небом“** в опрацьованню інж. К. Пясецького вже давно вижиданий **підручник для всіх, що уладжують народні свята, фестини, забави** і т. п. Вичерпуючі поради й інформації: Наклад Вид. Кооперативи „Батьківщина“ Львів, вул. Домініканська ч. 11. Ціна 1.50 зол., з почт. перес. 1.70 зол. Головний склад: Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Рижок 10. 1715 3—3

— **Нічим не рискує той,** хто їде до Гребенова до пансіону Яблонських. Кімнати дуже сонячні, вигідно уладжені з постіллю, харч смачний і щедрий. Служба рутинована. 1628

— **Жертвуйте на підляшський дзвін!** У селі Холі на Підляшші дали перелити старий дзвін, що памятає ще часи унії і який розбили підчас російської окупації російські війська. Свято заосвячення дзвону відбудеться 12. липня на св. Петра і Павла. Дзвін охрестять іменем Павла. Всіх Павлів закликає Комітет післати жертву на викуп дзвону до Земельного Банку Гіпотечного у Львові на чекове конто ч. 500.170 з дописскою „На підляшський дзвін“.

— **Першенство при шкільних вписах.** М-ство освіти пригадало обіжник у справі принимання до державних шкіл дітей державних службовців і поручає, щоби дирекції середних шкіл при нових вписах давали першенство дітям учителів усяких шкіл, державних урядовців і военних інвалідів.

— **Міжнародній Психотехнічний Конгрес** відбудеться в днях 11—15. вересня в Празі при участи 200 до 300 делегатів з цілого світа. Буде виголошених 150 до 200 фахових рефератів, м. і. на теми: наради абітурієнтів і студентів, психольогія безробітних і введення безробітних у процес праці, господарська психольогія, патольогія праці, транспортові проблеми, вишкіл технічної справности, вправа і вишкіл, загальний психотехнічний вибір і т. п. Конґрес буде сполучений з виставою психотехнічних робіт і прогульками в ріжні місцевости Чехословаччини.

— **Напад на пекарню.** У звязку зі страйком пекарських робітників у Стрию до пекарні Візельтіра впала група страйкарів і побила людей, що там працювали. Поліція арештувала кільканацять осіб.

— **Грабіжницький напад.** На Високому Замку у Львові на різника Льва Зусмана напав у білий день опришок, побив його та забрав йому портфель із квітом на 500 зол. і 20 зол. готівкою. Опришок утік. Зусманові рятункова стація перевязала рани, після чого він пішов на пл. Сольських і тут пізнав грабіжника. Поліцай арештував грабіжника. По дорозі до комісаріяту опришок вдарив двічі Зусмана, тому поліцай скував його.

— **Львівська хроніка.** Біля касарні б. летунського полку найшли мужчину, побитого до безтями. Доходження ствердили, що це Роман Палюх зі Скнилівки, а побив його хтось з пімсти на еротичному підкладі. — Злодії намагалися розбити касу спілки експорту яєць при вул. Романовича 8. Працю залишили недокінченою, а в касі 5.000 зол. — У льокалі Жидівського Нар. Фонду (вул. Кілінського 3) злодії розбили касу та забрали з неї 15.000 зол. і кілька кг. срібла. — Від 2. липня подешевіє хліб: 1 кг. житнього 60 проц. хліба коштуватиме 28 сот., 1 кг. житнього 55 проц. хліба 30 сот.

— **Жінка нареченою жінки.** В Лодзі скочив з третього поверху 25-літний робітник, Евген Шайнбарт і тяжко потовкся. Коли перевезли його до шпиталю, показалося, що то дівчина. Вона проваляла все мужеські нахили, ходила в мужеськім одязі, а перед кількома тижнями залюбилася у Вікторії Стемпневській, якій заявила свою любов. Ставши її нареченою, була для неї ніжна як залюблений мужчина і так поводилася з нею, що Стемпневській не проходило крізь думку, що має жінку нареченим. Однак в останньому часі вона почала Шайнбартівну підозрівати і вона, не бачучи виходу з тої ситуації, рішилася на самогубство.

СПОРТ.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ І. Б. 2:1 (1:1).

Україна у складі: Бутель; Скрегота, Олійник; Підлісецький, Кіцила, Цимбала; Лапчук, Магоцький, Мікльош, Воробець, Якимів.

Змагання ці відбулися серед дощу і на розмоклім грищі та закінчились заслуженою перемогою Україна. До здобуття двох пунктів причинився найбільше мільчик Мікльош, який був чи не найкращим змагуном на грищі. Грач цей імпонував знаменитою технікою і спокоєм. Технічне опанування мяча у нього впадало у вічі головно на розмоклім грищі. Воробець багато працював, але мав пеха у стрілах. Магоцький вже довший час грає слабо. Лапчук мав кілька добрих моментів. Якимів, хоч грав уперше на лівім крилі, вивязався добре зі свого завдання і добув рішаючі ворота для своєї дружини. В помочі багато працював Кіцила, але подання до нападу виходили у нього неточно. Бічні помічники грали доволі слабо. В обороні Скрегота ліпший від Олійника. Бутель виконав добре своє завдання. У Погоні подобалось поміч і правий крайник. Змагання були доволі цікаві, раз одні, раз другі ворота були у небезпеці. Погонь добула ворота у 5 хв., для України вирівнав у 29 хв. Мікльош, гарно минаючи обох оборонців. У 8 хв. по перерві рішаючі ворота добув Якимів сильним стрілом. — Видців 600. Судив п. Голік.

УКРАЇНА II. — ПОГОНЬ II. 3:1 (1:1).

Україна II: Микитич; Миськів, Завадівський; Яцкевич, Сія, Сушко; Крушельницький, Вовк, Сиротюк, Юськевич, Макольондра. Гарна гра України II, якої найліпшими грачами були Сиротюк, Миськів, Юськевич і Яцкевич. Ворота добули Сиротюк, Юськевич і Вовк. Погонь добула ворота з карного.

МИСТЕЦТВА У. С. С.

РОГАТИНЩИНА, Черче, 17. 6. **Юнак (Перемишляни) — Черчанка 3:0 (2:0).** Юнак переважав увесь час і виграв заслужено. Змагуни Черчанки грають кожний для себе. Суддював п. Воробець з Рогатина.

ПЕРЕМИШЛЯНИ, 24. 6. **Юнак — Черчанка 7:2 (3:0).** Відплатні мистецькі змагання привесли знову перемогу Юнакові, цим разом на власному грищі. Ворота добули для Юнака Нікляс 2, Павлівський 2, Бодзк, Курилів і Скірка, для Черчанки ворота добув Глатун. Суддював п. Скробач.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

КРАКІВ. Погонь — Гарбарня 4:1 (0:0).
КРАКІВ. Варта — Подгуже 3:2 (2:2).
ВАРШАВА. Легія — Висла 3:2 (1:0).

МИСТЕЦТВА ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Чорні — Лехія 7:2 (5:0).
ЛЬВІВ. II. Сокіл — Польонія 0:0.
ЛЬВІВ. Гасмонея — Світезь 5:4 (1:1).
ЯРОСЛАВ. Ресовія — Огніско 4:0 (0:0).

Дописи.

ТУРКА н. Стр.

Повітове Свято „Просвіти“. Заходом Філії „Просвіти“ в Турці відбулося в дні 24. 6. ц. р. Повітове Свято в Турці, на яке зложилися: 1) Служба Божа з гарною проповідю о. Й. Ільницького зі Шумяча і 2) святочна академія. Програма академії була така обширна, що заняла час від 13 і пів години зо до 18 години отже була рішуче за довга! Другою відємною стороною було перевантаження її діточими виступами, які надаються на свято матери, свято захоронки і т. п., а не на таку поважну імпрезу, як повітове свято „Просвіти“. На будуче треба би теж обмежити число точок програми, які мають виконати поодинокі читальні з повіту, бож годі вимагати, аби публика видержала в горячім дні малошо не пять годин у душній, битком набитій салі. Поза цими недомаганнями свято просто імпозантно. Прибуло на нього так багато учасників, що на площі Народнього Дому розтаборилося кільканадесять фір, якими приїхали десятки читальників, з Волчого, Лімної, Липя, Лопушанки, Хашова, Михнівця, Жукотина, Соколик і т. д.; чимало осіб не могло в салі поміститись і тільки з подвіря прислухувались продукціям хорів і т. д. Інтеліґенції міської і сільської було загалом 80 одиниць. З точок програми найбільше подобалися: декламація Івана Волянського з Лопушанки Лехньової, який з великим зрозумінням і чуттям відділяв тяжкий для пересічного селянина „Прольоґ“ до „Мойсея“ Франка, далі дуже удачний танець „чумак“ Н. Лазоришака зі Стрілок, вежі читальні з Жукотина, ритмічні вправи соколок і сокола з Турки, теж ритмічні вправи 7 хлопчиків з Волчого при хрі „Червона Калина“, декламації 2 дівчат з Лопушанки, одноактівка „Ой та Просвіта“, відіграна читальнею з Липя. З хорів на перший плян вибивався хор турчанської читальні під диригентурою А. Горечка; добре співав також хор читальні з Хашова, слабші були хори читалень з Жукотина і Лімної, які вражали браком тенорів. Вступне слово виголосив д-р В. Бабій, адвокат з Турки, привіт від селянства зложив В. Смаль з Михнівця. Як узяти ще під увагу поміси дітвори з „Української Захоронки“ в Турці і загальне заполнення такою богатою програмою, виконаною майже виключно селянами, то з натиском слід ствердити, що Турчанщина поступає під освітнім оглядом великими кроками вперед і небавком зрівняється з найсвідомішими повітами. Впорядчикам свята належиться правдива подяка за дбайливу підготовку дійсно повітового свята, яке викликало подив чужинців і повне вдоволення своїх.

БОРЩІВЩИНА.

Заг. Збори „Нар. Дому“. Дня 23. 6. ц. р. відбулися Загальні Збори Інституту „Народній Дім“ в Борщеві, скликані головою тогож Інституту п. Смалем, адвокатом з Мільниці. На зборах явилося в поважнім числі повітове духовенство і поважне, статочне міщанство. Збори отворив голова п. Смаль, покликуючи до президії о. Капустинського, крилошанина і декана в Мільниці та епископського делегата о. Малицького. Після того п. Смаль як голова здав звіт з управи Народнім Домом за цілих 8 літ, бо так довго не скликувано Загальних Зборів. Причини того такі: очищування „Н. Д.“ з довгів і партійна боротьба дорослих сельробів, що хотіли захопити добро „Н. Д.“ в свої руки. Тепер ця боротьба не лише зліквідована, але й самі сельроби пощезали. Переповідати цілий звіт з тих Зборів не маю наміру, але хочу піднести низоку і благодійну місію „Н. Д.“ в Борщеві не лише для повіту, але й для краю. За 8 літ було доходу поверх 56 тисяч золотих і стільких же розходів, але на самі культурні цілі, як: Рідна Школа, інваліди, захоронки, мистецтво, стипендії для найспосібніших українських учеників борщівської ґімназії й інші. Душею цілого того культурного розвитку „Н. Д.“ в Борщеві був і є п. Смаль, довголітній голова тої установи. П. Смаль дав доказ, що може вийти з того, як у проводі установи стоїть людина з характером і мудра. Якби таких людей ми мали по всіх наших інституціях, то всякі манка і банкроцтва не істнували б у словнику нашого культурного дорібку. За ту працю дістав п. Смаль щиру подяку від усього збору устами всіми поважаного о. Капустинського.

О. Б.

Листування Редакції.

С. Б. в М. П. Р.: Ваш рукопис не відповідає, на жаль, умовинам нашого конкурсу. Може би можна його використати деінде?

Нові книжки й журнали.

Дарія Віконська: JAMES JOYCE. Тайна його мистецького обличчя. Львів, 1934. ст. 100. Книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові. (2 репродукції). Ціна 3 зол.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 1. VII. год. 7·30 веч. „Фірма“. Гостинний виступ Ярача і Модзелевської.
Понеділок, 2. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія“. „Фірма“.
Вівторок, 3. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія“. „Фірма“.
Середа, 4. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія“. „Фірма“.

Театр Ріжнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Дорога на Схід“.
АТЛЯНТИК: „Світ належить до тебе“ (Секе Сакаль).
ВАНДА: „Св. Франц із Асізі“.
КАСІНО: „Ворог у крові“, „У слідчій службі“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль бідних дівчаток“ (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „В погоні за місяцем“ і ревія.
МІРАЖ: „Цілунок перед зеркалом“.
МУЗА: „Томмі бой“, „Подковник і його чура“ (Льоредь і Гарді).
ПАЛЯС: „Ракочі марш“, „Прокуратор Алісія Горн“.
ПАСАЖ: „Райський птах“ і додатки.
ПАН: „Я не янгол“, „Чеми“.
СВІТ: „Аріяна“, „12 крісел“.
СОНЦЕ: „Скіпин“ та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Двійник“, ревія „Веселий тиждень“.
ХИМЕРА: 6 годин життя.
УТІХА: „Добраніч, Відне“ і ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 1. липня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симф. концерт, 19·15 Фортепян, **Братислава** (298,8) 10·15 Концерт, **Прага** (470,2) 9·15 Солісти, 21·00 Симф. концерт, **Париж** (1649) 13·00 Концерт, 20·00 Сучасна пісня (вок. видимія), **Білгород** (439,8) 18·00, 20·10 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 18·00 Солісти, **Гамбург** (336,9) 18·30 „Свято рож“ ром. пєса Петерсена, **Гайльсберґ** (291) 18·25 Пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12·00 Вок.-інстр. концерт, **Штутгарт** (522,6) 23·00 „Цар і тесля“ оп. Льорцінґа, **Міляно** (368,6) 20·45 Концерт фр. музики, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інстр. концерт, 20·45 „Ілъ Конте Орі“ оп. Росінія.

Понеділок, 2. липня 1934.

Відень (506,8) 16·10 Солісти, (спів, музика), **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Париж** (1649) 20·00 „Божачіо“ оп. Суппе, **Білгород** (493,8) 13·10 Концерт, **Любляна** (569,3) 20·00 Оп. арії, 21·15 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Пізн. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·15 Діточі пісоньки, 19·00 Вок. інстр. концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 15·00 Фортепян, 17·30 Відч. „Німеччина та СССР.“. 20·10 Спів, **Штутгарт** (522,6) 11·00, 17·45 Пісні, 21·00 „Дер Шпільман“ муз. комедія Аде, **Міляно** (368,6) 17·10 Тріо, 22·00 Камер. концерт, **Рим** (420,8) 12·30 Квінтет, 17·00 Вок. інстр. концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 1. липня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 12·10 Муз. поранок, 13·00 Фейл. „Музика в Совітах“, 13·10 Легка музика, пісоньки, 13·45 Про подорож „Дар Помори“, 14·00 Популярний концерт (Корнякова, сопран, Снежек, бас) у супр. фортепяну, 15·00 Фейл. для сільської молоді „Дома та поза домом“, 15·15 Пісоньки Еріанового хору (гр. пл.), 15·35 Огляд ринків рільних продуктів, 15·35 Чвертьгодина жінки-хліборобки, 15·50 Гр. плити, 16·00, 18·10 Польська нар. музика зі співами, 18·00 Чар великих морських подорожей, 18·15 Форт. рецеталь, 18·45 Балачка „Гуманізм чи техніка?“, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика, пісоньки (Ірина Карнеро), 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Концерт польської музики, спів (Вітас, бас), 21·02 Весела львівська морська хвиля, 21·45 Техн. скринька, 22·00 Концерт і балачка, 22·15, 23·00 Спортові вістки, 22·30 Муз. конкурс, 23·20—23·30 Музика зґр. плит

Понеділок, 2. липня 1934.

6·30 Ранішня авдиція, 12·10 Симфонічна музика (гр. пл.), 13·05 Сальонова музика, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Спів у супр. фортепяну, 16·20 Легка музика з гр. пл., 17·00 Для дітей: „Вакації молодого природника“, 17·15 Інстр. концерт, 18·00 Відпочинкові табори для жінок, 18·15 Танкова музика, 18·45 Балачка Бр. Вінавера, 18·55 Сільва рерум, 19·00 Всячина, 19·40 Попурі з оп. „Баль у Савої“, (з гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Фейл. „Хоробрі керманичі“, 20·12 Популярний концерт, (музика, спів), 21·02 Театр. фейлетон, 21·12 Концерт і відчит, 22·10 Союз поезії зі селом (відч.), 22·25 Танкова музика.

БІРЖА.

Біржа зачинена.

ВАРШАВА, 30. VI. ПАТ. Починаючи від сьогодні до 1. вересня ц. р. нотування варшавської біржі в суботи припинені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 30. червня ц. р. платив кооперативам за:

1 кг. масла пріма десерове	1·90 зол.
1 л. молока	0·13 зол.
1 л. сметани	0·55 „
1 к. яєць	2·15—2·20 „

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що 30. червня ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоно подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Нормальні курята (пара курят важить не менше як 1·20 кг.) за 1 кг. 1·00 зол.

Кури	I кляса	„	0·80 „
„	II „	„	0·60 „

Тенденція знижкова. На курята яких пара важить менше як 1·20 кг. попиту зовсім нема: також нема попиту на індики, індички, качки і гуси.

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Ціна 3 зол. з почт. пересилкою 3.50 зол.

Товариство „Сирена Рекорд“ Варшава — Фабрика грамофонових плит,
повідомляє отсим, що награло більшу скількість українських плит, між іншими також з українського хору Т-ва „СУРМА“ у Львові. — Можна дістати у всіх складах грамофонових плит. — Ціна наших плит з огляду на знижку сирівця до продукції грамофонових плит така:
Сирена Електро 3 зол. шт. Мельодія Електро 1·80 зол. шт.

ЗА БЕЗЦІН
товари літні, шовкові і вовняні — у
Галицькім Магазині Новостей Галицька ч. 15.

Для прикладу кілька цін:

Перкаль	0·55	Вовна „шкоцька“	1·65	Сирий шовк	1·20
Возліна	0·60	Вовна мішкова	1·75	Попеліна на сорочки	1·35
Крепон	0·80	Вовна на мундурки	1·80	Вовн рожев. 90 шир.	0·90
Панама	0·90	Вовна Букле 130 шир.	4·50	Полотно на прост. 140 шир.	1·25
Шовк до праня	1·—	Вовна на плащі	6·—	Атлас пост.	1·70
Епонж	1·—	Суконко жін.	3·—	Потевки мереж.	2·—
Шантунґ-Пріма	1·50	Шевіоти 150 шир.	2·30	Простирала з кант.	2·—
Птіт-рен	1·50	Полотно 80 шир.	0·55	Обрусове	2·20
Птіт-рен Пріма	2·65	Маданодяк 80 шир.	0·85	Капи	3·—
Рипс шовк.	1·30	Шифон 80 шир.	0·90	Ручники вафл.	0·30
Маркізета швайц.	1·80	Сирівка	0·55	Ручники купел.	0·50
Креп-Сатен	1·70	Перкалїна колір.	0·65	Стирки корчин.	0·40
Креп-Монголь в дес.	2·80	Димка на підшт.	0·65	Серветки	0·25
Креп-Марокен	3·30	Зефір сирий	0·55	Хустинки муж. і жін	0·15
Креп-Жоржет	2·50	Зефір Пріма	0·80		

При закупі товару даром білети до кін ПАЛЯС, АПОЛЬО і АТЛЯНТІК.
Замовлення з провінції полагоджуємо відворотною почтою.

ОПОВІСТКИ

Конкурс. Виділ Т-ва „Бурса ім св. О. Николая в Перемишлі“ оголошує конкурс на приняття учеників так середніх як і вселюдних шкіл до бурси чи „Ґімназійного Інституту“ на шк. рік 1934/35. Місячна оплата в Інституті зол. 60 а в бурсі 50 зол. платня згори. На початку шкільного року оплата на інвентар в Інституті 25 зол., в Бурсі 20 зол. платна при вступі. Бувші вихованці мають поповно внести подання. Ті, що вивні за оплату не будуть приняті. Подання з долученою карткою на відповідь треба вносити до 15. липня ц. р. до Управи „Укр. Ґімназійного Інституту в Перемишлі“, вул. Баштова ч. 34. На випадок приняття Виділ повідомить про це петента.
1793 **Виділ Товариства.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЗОЛОТО, СРІБЛО купує і платить найвищі ціни Домбровський і Розважевський. Львів, Академічна 2. 6/78 7—7

В ЯСЕНІ КОЛО ПІДЛЮТОГО П. ПЕРЕГІНСЬКО прийме на харчування дітинків за пом. зголош. Северина Оноферко. 1773 3—3

З УЧИТ. ДИПЛЬОМОМ, інтеліґентна панночка прийме на час ферій відповідну посаду — радо в священичім домі. — Листи під „Скромні вимоги“ до Діла — Львів, Ринок 10. 3—3

Вже вийшла 7—8. кн. „Вістника“.
Зміст: О. Ольжич: * * *. Олена Теліга: Неповторне свято. Юрій Клен: Японія. Евген Маланюк: Сучасність. М. Підгуйний: В соборі інвалідів. Ростислав Єндик: Реґіт Арідника. Аксель Мунте: Жінки. Ярій Горліс Горський: Колгосп над Інгулом. М. Мухин: Драгоманов без маски. Юрій Липа: Розмова з Заходом. Павло Маценко: До джерел нашого церковного співу. О. Думін: Початки організації У. С. Стрільців. Мирослав Гона: Універсалізм. Д. Донцов: Санчо-Панца в нашій дійсності. Г. Кажок: Смерть японського Нельсона. З пресового фільму Бібліографія. Від Адміністрації. — Річник II. Том III. Книжка 7—8. Липень—серпень.
Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, Чарнецького 26, м. 21. Чекове конто П. К. О. 500.371.

Санаторія „ВІТА“ (Vita)
ЛЬВІВ, ЛИСТОПАДА 22, тел. 73-03.
Відділи: положничо-ґінек., хірурґічний, дитячий і внутрішний.
Новочасний комфорт, крізові ціни, дешеві породові і хірурґічні рачалти. Дбайлива лікарська опіка.
Вільний вибір ординатора.
1733 2—3

Мухоловки кооперативи „ПЛАСТ“ знищать безпощадно усі мухи. Жадайте їх усюди. Замовлення полагоджуємо відворотною почтою.
„ПЛАСТ“, Львів, Городецька 95.
Тел. 26. 1632 1—? Тел. 26

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.

Ч. 173 (13.718). Львів, вівторок 3. липня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Другий день Сокільського Свята.

Генеральна проба. — Початок Свята. — Вихід руховників(чок) на площу. — Дефіляда. — Вправи. — Один прикрий інцидент. — Закінчення свята.

Львів, 1. липня 1934.

Другий день Сокільського Свята, неділя, почався дощем, що з перервами падав ціле передполудне. Одначе, не зважаючи на те, вже від год. 5. рано збиралися на площі Сокола-Батька лави соколів і сокілок, що приїхали до Львова з усіх сторін краю. Там збиралися вони на т. зв. „видолинку", звідки у в год. 8.30 вийшли на головну площу до генеральної проби. Видці, що зібралися уже передполуднем довол: численно на площі, витали сокільські відділи гучними оплесками. Генеральна проба побратимів і посестер, що протягнулась до полудня, випала надсподівано справно і була доказом, що сокільська організація підготовилась до виступу солідно.

Пополудні, ще далеко перед год. 4. стала площа Сокола-Батька заповнюватись масами народу. В год. 4. виповнились майже всі сидячі місця, а стоячі місця, призначені для публики були виповнені вщерть. Всі чекають нетерпляче на початок свята.

Год. 4.15. На площу виходить Президія Сокола-Батька в товаристві двох умундурованих представників Союзу Українського Сокільства за кордоном: інж. Цісара та інж. Мордвинова. За ними чета голов сок. товариств у числі 45. Всі вони уставились перед трибуною, щоб відібрати дефіляду.

Перед дефілядою начальники поодиноких гнізд здали ще звіт головному начальникові інж. Благітці, який з черги здав звіт голові С.-Б. інж. Хроноватові. Після поздоровлення руховників оклином „Гаразд" орхестра відіграла „Боже Великий", при чому всі руховники станули за „позір". Публика піднялась зі своїх місць.

За хвилину почалась дефіляда. Почала її сокільська орхестра, за якою рушили сокільські дівочі чети, майже всі в однакових одностроях (білі блюзки, червоні спіднички). Всіх посестер було ок. 500. За ними дефілювали побратими з доріст в числі ок. 1.200. Майже всі побратими були в приписаних руханкових одностроях. Поміж одними і другими четами грали 4 сок. орхестри (крім першої).

Зараз після дефіляди виступили на майдан „малі запорожці" (сокільський доріст) у числі ок. 100 до 4 вправ вільноруч укладу побр. Тріля. Вправи ті не зробили відповідного враження через слабе підготовлення і мабуть трему виконавців. Та все таки публика витала малих виконавців оплесками.

І тільки що висипались з площі „малі запорожці" з усмішкою та веселими окликами, а вже майдан заквітчали стрійні ряди посестер, які в числі 400 справно і бадьоро під маршовий такт орхестри уставились до своїх вправ. Низку порухів з віночком виконали посестри дійсно гарно. Ніжністю і жвавістю зуміли вони передати складні і тяжкі вправи „В ніч Купала", складені побр. інж. Я. Благітко, так дискретно й захоплююче, що голосним оплескам публики не було кінця.

З черги вийшли на майдан побратими в числі ок. 1.000. Та ледви уставились до вправ вільноруч, а вже при перших рухах трапився дуже прикрий інцидент. Коли побратими стали виконувати першу вправу кільканацятьох їх стояло непорушно. Тому провідник вправ інж. Я. Благітка приказав начальникові того відділу вивести нелисциплінованих чету з майдану. Почулись якісь оклики, настало замішання, так, що відділ Старшина приказала зійти всім руховикам з майдану і ця вправа відпала.

Після того сумного інциденту, якого рішуче ніхто не надіявся і який певно Старшина Сокола-Батька вияснить прилюдно, почалися дальші вправи. Отже були ще повні зручности вправи на приладах (на 2 поручах, 2 конях кілці та на коні жіночі), показова година руханки (сокільський прорух), а закінчилося Свято граціозним танцем „Катерина" у виконанні посестер і веселою картиною „Чумаки" укладу побр. Я. Бужки.

Вже темніло, як скінчилося Свято. Публика розходилася додому з ріжними почуваннями.

Як пройшла революція

в Німеччині.

ОФІЦІЯЛЬНИЙ КОМУНІКАТ.

БЕРЛІН, ПАТ. Пресове бюро нац. соц. партії повідомляє з Мінхену: Від кількох місяців деякі елементи старалися викликати конфлікти та непорозуміння між пробоєвими відділами, нац. соц. партією та державою. Комендант пробоєвих відділів кап. Рем, якому канц. Гітлер довіряв спеціяльно, не лише, що не виступав проти тих виявів, а навпаки піддержував їх. Ґен. Рем порозумівся з ґен. Шляйхером, а переговори ті сягали навіть до одної з чужих держав. Тому треба було інтервенювати.

30. червня в 2. год. нічю канц. Гітлер відлетів літаком до Мінхену, щоби видати конечні зарядження та арештувати командантів пробоєвих відділів, що найбільше провинилися. Канц. Гітлер відїхав до Вісзе, щоби в зародку здавити всякі спроби спротиву.

Канц. Гітлер приказав мін. Ґерінгові, щоби в Берліні перевів такуж акцію. В 12. год. впоа Берліні перевів такуж акцію. В 12. год. впоаудне виголосив Гітлер промову, в якій зазначив, що без милосердя знищить непослух у пробоєвих відділах.

ҐЕН. ШЛЯЙХЕР БУВ У ЗМОВІ З ЧУЖИМИ ДЕРЖАВАМИ.

Нім. Інформаційне Бюро в комунікаті стверджує, що б. міністер райхсвери ґен. Шляйхер удержував небезпечні для Німеччини взаємини з ворожими колами пробоєвих відділів а також із чужими державами (здогадуються, що то була інтрига Франції). Коли поліція прийшла до санаторії біля Берліна арештувати Шляйхера, він ставив спротив. Шляйхера вбили. Ранили смертельно і його жінку.

ХТО БУВ ШЛЯЙХЕР?

Бувший канцлер Німеччини і бувший міністер райхсвери Курт фон Шляйхер, генерал піхоти, походив зі старої вестфальсько-прусської дрібношляхотської родини. Народився 7. квітня 1882 р. в Бранденбурґу над Гавелею.

Як Німеччина стала республикою Шляйхер був у райхсвері найближчим співробітником Ноского та Ґеслера, перших шефів райхсвери. В 1920 р. брав участь у здавленні путчу Каппа. В 1932 іменований в кабінеті Папена міністром райхсвери. Тоді покинув чинну військову службу. Тоді теж іменували Шляйхера ген. піхоти.

Після упадку Папена висунувся на перший плян Шляйхер. Навязав переговори з Гітлером. Коли переговори не вдалися звернувся до професійних союзів і створив 2. грудня 1932. власний кабінет, у якім крім канцлерства мав теку райхсвери.

Коли від райхстагу грозив Шляйхерові упадок з боку правиці урядової коаліції після порозуміння Папена з Гітлером, порозумівся із збунтованим гітлерівським провідником Юр. Штрасером і опершись на професійні союзи та райхсверу, хотів проголосити диктатуру. Одначе гітлерівська революція перешкодила тоді диктаторським плянам Шляйхера.

БУЛИ АРЕШТУВАЛИ Й ВІЦЕКАНЦЛЄРА ПАПЕНА.

Авас повідомляє з Берліна, що віцеканцлер Папен був якийсь час під охоронним арештом. Арештували були й трьох людей споміж найближчого Папенового окруження. Після переслухання Папена звільнили. Всеж йому не вільно виходити з хати — себто він інтернований.

РОЗСТРІЛЯНІ ПРОВІДНИКИ.

Пресове Бюро нац. соц. партії повідомляє урядово з Мінхену: У звязку з викриттям змови розстріляно таких провідників С. А.: вищого команданта групи Авг. Шнайдгубера (Мінхен), вищого команданта групи Елм. Гайнеса (Шлеськ), командантів груп: Карла Ернста (Берлін), Вільг. Шмідта (Мінхен), Ганса Гайна (Саксонія), Ганса Райдебрека (Поморя), команданта групи гр. Г. Е. Шпреті.

РЕМА ТЕЖ РОЗСТРІЛЯЛИ.

Розійшлися були чутки, що Рем покінчив самогубством та з останніх телеграм виходить інакше. Ремові дали нагоду відібрати собі життя, та він не скористав із тієї нагоди, тому його 1. липня веч. розстріляли. Вістку цю потвердили урядово.

ШТРАЙХЕРА АРЕШТУВАЛИ.

Льондонські часописи повідомляють, що в Ніренберґу арештували за приказ Гітлера одного з найближчих його співробітників Юл. Штрайхера.

САМОГУБСТВО ПАПЕНОВИХ СПІВРОБІТНИКІВ.

БЕРЛІН, ПАТ. Зачувати, що пресовий шеф віцеканцлера Папена фон Бозе покінчив самогубством, як поліція переводила ревізію в бюрі віцеканцлера. Кажуть теж про самогубство Папенового адютанта фон Тіршке.

ШАХТА НЕ РОЗСТРІЛЯЛИ.

БЕРЛІН, ПАТ. Нім Інф. Бюро повідомляє, що поширювані за кордоном вістки про розстріл президента Держ. Банку д-ра Шахта та саксонського премієра Кілінґера є неправдиві.

ГЕРІНҐ ВІЦЕКАНЦЛЄРОМ?

ЛЬОНДОН, ПАТ. Аґ. Райтера повідомляє з Берліна: Розглядають можливість, що уряд віцеканцлера одержить Ґерінґ. Виглядає малоправдоподібним, щоби Папен і далі міг бути віцеканцлером, після того, що його стрілуло.

—o—

Адамовичі перелетіли Атлянтик.

30. червня в 19. годині прийшла до Варшави вістка, що брати Адамовичі осіли в год. 8. рано на пасовищі в малій місцевості на побережжі Бретонії в департаменті Ора біля містечка Ст. Андре. При осіданні літак ушкодився.

ОСІЛИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 1. 7. ПАТ. По інформаціям летунської поліції в Берліні брати Адамовичі осіли нині ок. 20. години в Недліц-Тіменберґ на схід від містечка Кросен над Одрою (Бранденбурґія). Літак осів, бо не стало бензини. Щоби полагодити урядові формальности летуни через віч остануть у згаданій місцевості а мабуть завтра рано відлетять далі.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 116—180
Телефон 25-55.

Великий Театр нині веч. год. 7·30

„ФІРМА“

музична комедія Гемара при співучасти Марії Модзелевської і Стефана Ярача.

Націоналістичний прорив на ґеоґрафічному фронті Сов. України.

До несчисленних проривів на ріжних фронтах культурно-господарського життя Сов. України прилучився за останній час ще один прорив, а саме — на ґеоґрафічному фронті.

За найголовнішого шкідника на цьому фронті вважає большевицька влада відомого українського ґеоґрафа акад. проф. д-ра Степана Рудницького, а вже після нього — проф. В. Гериновича, Кобзей-Сляка та ін.

Щоби зясувати, в чому саме виявився націоналістичний прорив на ґеоґрафічному фронті Сов. України, звернімося до статті*), що спеціяльно обговорює цю тему, і візьмемо відтіль дані, які відносяться до головного шкідника — проф. С. Рудницького, що перебуває тепер на засланні в північній Росії.

Проф. С. Рудницький насамперед завинив тим, що у своїй праці „Основи землезнання України“ (Прага, 1923 р.) залічує росіян до раси, в якій панує фіно-монгольська кров, тоді, як українців залічує до арійців. Трактуючи росіян, як фіно-монголів, С. Рудницький наділяє їх рисами, які є властиві азійським народам, а російську культуру протиставить українській культурі, що є споріднена з західно-европейською культурою.

Особливо закидаються С. Рудницькому такі місця зі згадаваної тут його праці: „На місце европейської і просто-народно-української гуманности висуває російська культура безоглядну державну рацію... на місце ідеалізму й суспільної етики — грубий реалізм і бездушний еґалітаризм, на місце культу індивідуалізму — культ колективізму... Наведеного, думаю, вистарчить, щоби доказати, що московська культура прямо погубна для українського народу... Для українського народу при його суто европейській індивідуалістичній вдачі прийняття московської культури булоб смертельною отруєю“

Український націоналізм С. Рудницького вбачається, далі, в тому, що він є прихильником української ґеоґрафічної термінольоґії, відмінної від російської, а це свідчить, — як пише І. Ландіо у своїй статті, чи краще сказати, в акті обвинувачення, — що „українські націоналісти борються за відрив України від СССР, за відрив укрїнської радянської ґеоґрафічної науки від всесоюзної, за орієнтацію на західні, головним чином, німецькі зразки“.

Накінець, С. Рудницькому та його товаришам по обвинуваченні закидається те, як саме трактують вони поняття „Україна“.

„Якіб питання не вивчали, вони вважають необхідним, — так читаємо в статті І. Ландіо, — простежити дане явище „в етноґрафічних межах України“. Таким чином іґнорується істнування і боротьба двох систем, іґнорується корінні принципові відміни ґеоґрафії УСРР від ґеоґрафії територій капіталістичних країн. УСРР розглядається не як невідємна частина Радянського Союзу, а як частина „соборної України“.

Хоч І. Ландіо у своїй статті й кваліфікує проф. Рудницького „фальсифікатором наукових даних“, „фальшивомонетчиком від науки“ і т. п., всеж даремно шукати в ній будь-яких арґументів для обґрунтування такої кваліфікації проф. С. Рудницького, як ґеоґрафа, та для заперечення його наукових поглядів. Правда, і завдання автора було значно скромніше, а саме, завданням його було — витягти з праць проф. С. Рудницького та інших українських ґеоґрафів все те, що моглоб стати пунктом для обвинувачення їх в націоналістичному прориві на ґеоґрафічному фронті.

Ст. Сірополко.

*) І. Ландіо. „Український націоналізм на ґеоґрафічному фронті“. „Комуністична Освіта“, ч. 3, 1934 р.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундурки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАҐАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ“ — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 89/55

Закінчення музичного сезону в Нюйорку.

Ню Йорк, 10. червня 1934.

Десь перед місяцем розпустив свою орхестру на вакації наш відомий композитор, *Михайло Гайворонський*. Подія сама в собі незначна, бо багато в Ню Йорку всяких менших і більших подій у народньому житті. А всеж таки істнування української орхестри має своє значіння.

Само її зорґанізування натрапляло не на одну трудність. Остаточно все переборов витревалий диригент і тепер ця орхестра складається з 36 членів. Це сама молодь, роджена в Америці, у віці 10—20 літ.

Ціль праці Михайла Гайворонського — це в першу чергу запізнати і розлюбити молодь українського роду у нашій пісні й музиці і зі своїх сил створити симфонічну орхестру в Америці. Щоб це осягнути, треба добирати ріжних способів, якими можна добитись до сердець молоді і старших.

Ось причина, чому Гайворонський презентує свою орхестру при ріжних нагодах. Минулого сезону орхестра дала два свої концерти, двічі виступала в радіо-програмі музичного базару „Сурма“ і взяла участь у трьох громадських святах та концертах.

Майже всі українські композиції репертуару орхестри Гайворонського орхестровані ним самим. Заступлені в репертуарі наші композитори: Лисенко, Людкевич, Гайворонський, Колесса, Леонтович, Кудрик та ін. Із чужих европейських композиторів заступлені композитори: Й. Бах (Д-дур фортепяновий концерт), Моцарт (Д-моль фантазія), Гайдн (Українські танкові мельодії), Шуберт (Анданте і варіяції). З американських: Мек Доуел, Ростер, Саймонс.

З орхестрою виступали українські артисти-співаки: М. Гребенецька, Петро Сердюцький, Микола Карлаш, піяністка Юлія Геба і скрипаки: Емілія Кузів та Оля Голубович.

Все те разом вказує на великий вклад праці і на поважне ставлення предмету. Тому не диво, що Гайворонський здобув собі чільне місце як композитор, диригент та орґанізатор. Його талант та працю признають і чужі і тому Г. здобув собі стипендію Колюмбійського Університету в Ню Йорку. Його скрипкові твори і на смичковий квартет виконують першорядні сили (Лудлов, Придаткевич, Дітлер, Пастернак, Мистецький Квартет та ін.

Гайворонський має у своїй теці і більші твори на симфонічну орхестру, на хори з орхестрою і на інші склади, але жде терпеливо на виконання і видання.

Щоправда, наша еміґрація вміє оцінити працю Гайворонського. Для якоїсь цілі зорґанізовано в околиці Ню Йорку українські хори при церквах і вони уладили милу несподіванку Михасеві Гайворонському з нагоди 10-ліття його праці. Ця несподіванка полягала в тому, що ці хори уладили в його честь цілу низку концертів з його власних композицій у важніших місцевостях і в околиці і в самому Ню Йорку та дохід з них призначили на видання його композицій.

Іміґрація теж сказала своє реальне слово і вже видано, покищо, 9 хорових композицій нашого тихого, всіми любленого Михася.

Після вакацій, які Г. проведе на заході Зл. Держав, прибуде він знову до Ню Йорку і розпічне свій новий сезон у вересні. Треба надіятися, що привезе зі собою і новий матеріял до своєї композиторської творчости, бо американський захід має ще в собі і чар давньої степової поезії та ріжні дива природи, пригожі для творчости.

*

Маємо в Ню Йорку ще другого свого композитора, відомого скрипака, *Романа Придаткевича*. Про нього згадувала недавно наша преса з нагоди закінчення його сезону, ним заараджованого серед американської публики. Останній, тобто третій з черги його концерт відбувся в середу, 30. травня в Студіо Клюб оф Ню Йорк Сіті, 210, Е. 77. Ст. як концерт „Приятелів Української Музики“. Це була свого роду новість, яка без особливої реклями вже тепер зацікавила собою поважний гурт українського громадянства й американців.

Програма третього концерту була така:

Відограно на скрипці й фортепяні сонату Бориса Кудрика (Sonata A minor), нагороджену у своєму часі на конкурсі Обєднання Українських Організацій в Америці. Скрипка: п. Роман Придаткевич, головний організатор Т-ва „Приятелів Української Музики“, а на фортепяні п. Меріон Енґл. Кудрик дуже консервативний. Бажав би наслідувати клясиків, але це не йде, бо він є типовим романтиком, чого доказом є друга повільна частина сонати. Твір цей написаний свіжо і є одним з кращих творів, які вийшли в останніх часах з рук українських композиторів.

Панна Е. Дичко з „Юкраїнієн Сивік Сентер“ мала короткий реферат про „Думи“, виголошений англійською мовою. Треба подивляти, як молода прелеґентка могла собі дати раду з великим матеріялом і в короткім часі змогла передати дещо з тої, такої богатої і цікавої ділянки народньої творчости.

У звязку з цим відограно на фортепяні на чотири руки суїту „Козак Голота“, скомпоновану П. Козицьким. Виконавцями були п. Меріон Енґл і п. Джан Аблстренд. Це є музика із драматичного твору для дітей Лопатинського. Замісць татарина треба було поставити козака, панського прислужника, щоби подію пристосувати до совітської ідеольоґії. Це дуже талановитий твір, який повинен бути популяризований у світі. Суїта була скомпонована на орхестру і було би добре, якби можна дістати орхестрову партитуру. Але це важко. Бо навіть не знати, куди і до кого вдатися в тій справі. Москва зліквідувала т-во „Українських Пролетарських Композиторів“ і не знати, що діється з Козицьким, одним з діяльніших і плодовитших членів цього товариства.

„The Lapwing“ (Чайка), яку приписують гетьманові Мазепі, а яку аранжував і відограв п. Придаткевич, уже відома з давніших виступів.

До українських композиторів, яких Москва „зліквідувала“, належить теж Л. Ревуцький. Віддано його веснянку, затитуловану в програмі „The Tree Ghost“. Річ це дуже ефектовна й цікава. Співочу частину в обидвох останніх творах виконала п. Анна Максимців, сопраністка, учениця оперової співачки п. М. Гребенецької. На фортепяні грала п. М. Енґль.

„Andante Sostenuto“ композитора Михайла Гайворонського є повільною частиною з відомої сонатіни. Твір цей має тонкість і благородність, що є вкінці головною основою цілої творчости Гайворонського.

„Turkish Erotic Dance“ — це композиція Павла Печеніги, відомого краще під імям Павла Углицького. В турецькім танку використав композитор турецькі еротичні мотиви. Він добре з ними обзнайомлений, бо диригував у своїм часі оперою в Константинополі і пізнав там ближче край і його музику. Твір цей вказує на неабияку композиторську техніку. Не диво, цеж ученик Глазунова!

„Variations“ М. Коляди — це один з найцікавіших творів, які були у програмі. Коляда типічний модерніст. Дисонансів у нього повно. Здається часами, що скрипак і піяніст не грають з тих самих нот. Але є в творі сила, є гумор. Це здорова музика, а не твір неврастеніків. Большевики кажуть, що добре, що зліквідовано Т-во „Українських Пролетарських Композиторів“, бо знайшовся Коляда. Тільки не знати, як довго й він попасатиме!

До композицій на скрипку й фортепян, відданих п. Придаткевичем і п. Меріон Енґль, треба ще додати композиції п. Придаткевича, основані на народніх мотивах, які були відограні теж того вечора, а які вже знайшли нераз оцінку в ґазетах. Треба хіба тільки ствердити, що п. Придаткевичеві удається добувати зі свого інструменту дуже сильні ефекти, а це мабуть тому, що він скрипак і композитор в одній особі.

Коли зважити, що день був горячий, а крім того свято (Меморіял Дей), то публики було не так мало. Настрій був гарний.

Побажатиб, щоб у наступному сезоні оті концерти стягали більше нашої публики. І добре булоб, коли би п. Придаткевич притягнув до програм інших наших музиків чи композиторів, а тоді і йому буде лекше укладати цікавіші й ріжнородні програми, що є у наших відносинах річю надзвичайно важкою.

—o—

Грім ударив у прогульковців.

СТОКГОЛЬМ, 30. 6. ПАТ. 11 прогульковців, які були на шпилі Арескутан 1472 м., поразив грім. Один прогульковець згинув на місці, 10 було ранених, із них два тяжко.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
65/93 134—190

Купелеві плащі 8·50 Матеріял на купелеві плащі 140 шир. зол. 4·50 та купел. ручники у великім виборі „БЛАВАТНИЙ БАЗАР“. Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12. 17/73

СВЯТО МАКІВКИ.

Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил в Сколім повідомляє Українське Громадянство, що староство у Стрию заборонило свято на Маківці в неділю 8. липня ц. р. Згодилося тільки на відправлення поминального Богослуження за поляглих УСС у церкві в Тухлі й відслонення пропамятної таблиці для місцевого населення.

Поминальне Богослуження за поляглих УСС відправиться в неділю 8. липня ц. р. в год. 12. вполудне, після чого відбудеться відслонення пропамятної таблиці.

За Виділ філії Т-ва О. В. М. у Сколім:
О. М. Мосора. **Волод. Бичкович.**

Відложили розправу за намагане вбивство кур. Ґадомського.

На понеділок, 2. липня, визначена була судова розправа проти Сев. Мали та 4 його товаришів за намагане вбивство львівського шкільного куратора Ґадомського. З технічних причин розправу цю перенесли на вівторок 3. липня.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім магазині **„ТАНИЙ СКЛЕП“ — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 8.** 90/55

ВІДГУКИ ДНЯ.

Редакційний меценат.

Перший раз цього року не їду на відпустку зараз, у тій самій мінуті, коли тільки моя відпустка зачалася. Байдуже мені, що там десь шумлять зелені бори, клекочуть хрустальні води, що там десь повітря чисте і свіже як ніколи у Львові. Не можу просто відірватися від редакції „Діла“, точніше кажучи — від редакційних кімнат „Діла“. Що подумаю про виїзд — зведу очі на стелю, кину поглядом на стіни і вже забув про відпустку.

А всьому винен пан Данило Стецьків, власник цукорні при Миколая вулиці, якою (вулицею!) ходить стільки українців, а до якої (цукорні!) так рідко заходять.

Зате шановний пан Данило заходить нераз до редакції.

Одного разу прийшов не сам. Привів зі собою якихсь молодців і без обиняків заявив нам:

— Так далі бути не може!

Ми були певні, що це справа цукорняна і торкається фреквенції українців.

— Нема грошей! — сказав один з нас. — Ми дуже радо, але...

— Що значить „але“? — загремів п. Стецьків. — Як треба, то гроші знайдуться.

— Шукаємо і треба, але не знаходимо.

Пан Стецьків махнув рукою.

— Тому саме я прийшов і привів цих трьох громадян.

Виглядало, що готова вийти авантура. Ми не ходимо до цукорні, отже ті три громадяни прийшли нас „намовляти“.

Врешті найвідважніший з нас забрав голос:

— Ви хочете силою?..

— Хочби й силою. Так далі бути не може.

Атмосфера згущувалась, запахло бурею.

А тимчасом п. Стецьків звернувся до свого почоту.

— Все обдряпати, вишарувати, панове виберуть собі взір і до роботи.

І звертаючись до нас:

Ви, панове, гнівайтесь-не гнівайтесь, але в таких порохах не можете сидіти.

Щойно тепер нам засвитало в голові. Мистець солодощів зовсім не думав про свою цукорню, ні про нашу фреквенцію. Він рішився на свій кошт помалювати нам редакційну кімнату.

І з того пішло

Тепер у нашій кімнаті як у зеркалі. Не знаю, чи хто з нас памятає як виглядає порох, відпалий тинк, чи приліплене павутиння. Все це належить до історії — очевидно до часу, бо нічого нема на світі вічного.

Випадає нам тепер зреванжуватись: зайти на „гигієнічне морозиво“, на „попівську каву“ чи „домашні тіста“. Вже й гроші знайшлись би, але є одна незручність:

Що зробити, як господар запропонує кредит?!...

Тяжко буде відмовити!

Галактіон Чіпка.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

НЕ ТІЛЬКИ ЦИФРИ, АЛЕ Й ДУХ... — НАКЛИКУЮТЬ ДО ГОСПОДАРСЬКОЇ АКТИВНОСТИ.

„Курер Львовскі“ (а за ним „Курер Варшавскі“) майже в три тижні після кооперативного свята пригадав собі його і статті, що появились у „Ділі“ з цієї нагоди. У статті, що вийшла зпід пера ред. Свірського п. н. „Супроти пропаганди українського госп. фанатизму“ (ч. 169), зреферована стаття А. Жука і її цифрний матеріял про нашу кооперацію, а також стаття автора цих рядків „На роздоріжжах нац. думки“, при чому подано в перекладі кілька уривків з неї. Те все на доказ, що не тільки цифри п. Жука треба розглядати поважно, але теж треба зрозуміти — мовляв — небезпеку того духа, що перепоює українську кооперацію. „Господ. праця українців — пише п. Свірський — все тісно вязалась з політикою. Не зриває з тою засадою також цитована стаття з „Діла“, її прикметою є тільки те, що Діла вертає вона порядок річи: наперед господарське зміцнення, на якому зіпреться політика“. Настрашивши в той спосіб своїх „кресових“ читачів, зясувавши їм, яка „небезпечна“ армія українських кооператорів і дух цієї армії не тільки — мовляв — господарсько-фанатичний, але й політичний, накликає „К. Льв.“ щось тому протиставити і теж творити незалежну інтелігенцію, сперту на зорганізовані польські маси.

Польська хроніка.

ЩЕ ОДНІ ТОРГИ. — ОРІЄНТАЦІЯ НА ВНУТРІШНІЙ СХІД.

Польща має свій окремий „близький схід“, так що СССР є властиво „далеким“, а що найменше дальшим сходом. Тим „близьким сходом“ є т. зв. „східні креси“, що в часі кризи звернули на себе увагу господарських кол Польщі, як „дівочий терен“. З нього промисл Польщі користає мінімально, бо населення східних воєвідств має дуже невеличкий суспільний дохід, що в свою чергу редукує запотребування цього населення, його попит на промислові вироби. І ось у головах „кресовців“ зродився плян звязати сильніше господарство „сх. кресів“ з центральною і західною. Польщею новим засобом. Вони популяризують тепер думку **„кресових торгів“** у Барановичах. Ця економічна імпреза не тільки — мовляв — причиниться до розбудови „кресового“ ринку збуту, але вплине також корисно за тіснішний торговельний звязок з Радянщиною.

ЧИ МОЖЛИВЕ ВІДДОВЖЕННЯ УРЯДОВЦІВ?

Це питання ставить собі професійна урядничa преса, а разом з нею і неурядничі газети. Анкета, переведена між урядовцями в 1932 р., виказала, що пересічне обдовження урядовця досягає висоти 4-місячної його платні. Тепер положення якщо не гірше, то не ліпше. Заповіна мораторія чи анулювання тих довгів неможливе, бо булоб це покривдженням купців і промисловців або домовласників і рівночасно руйнувало би рештки довіря, яке ще є у взаєминах людей. Тому пропонують, аби уряд зі своїх фондів заплатив ті довги і стягав малими ратами з платень без відсотків. Фонди для цього міг би уряд здобути емісією спец. бонів чи іншим шляхом.

ЗБІЖЕВІ КРЕДИТИ. — ЗАЧЕТИ ДЛЯ ХЛІБОРОБІВ.

Недавно уряд опублікував нові умовини реєстрового кредиту під застав збіжжа. Ми їх не подавали, бо дотичать вони великих землевласників, а тих у нас дуже мало. Тепер опубліковано умовини зачетового кредиту для дрібних хліборобів. Вони ось які: 1) останній речинець не може переступити дня 30. 6. 1935, зате при індивідуальних позичках може бути скорочений до 1-го травня 1935 р.; 2) норми висоти зачету є: від 100 кг. пшениці 10 зол., ячменю 8 зол., жита і вівса 7 зол.; 3) інституції, що розпроваджують зачетовий кредит, не можуть брати від хлібороба-довжника більше ніж 4 і пів відс. річно. „Банк Рольни“ призначив на зачетовий кредит 3 міліони.

ЗА ГРОШЕВІ ПЕРЕКАЗИ СКЛАДАНКАМИ П. К. О. БУДЕМО ПЛАТИТИ!

Досі за маніпуляцію ПКО при грошевих переказах платили власники конт. Тепер Рада ПКО вирішила, що маніпуляційні оплати буде побирати почта від надавців і то в такій висоті: 10 сот. від 50 зол., 20 сот. від 50—100 зол., 30 сот. від 100—250, 40 сот. від 250—500 зол. і т. д.

СУДОВІ РІШЕННЯ В ДОЛЯРОВИХ СПРАВАХ.

В цивільних процесах переважають тепер долярові справи. Варшавські суди поголовно признають тепер за доляра 5.27 зол. навіть при векслях, де була замітка „в золоті“. Суди виходять з того заложення, що у Зл. Д. П. Америки не істнує правний грошевий засіб „доляр у золоті“, а є тільки паперовий доляр. Тільки там, де застережена рівновартість у відповідній кількости золотих унцій золотого металю, признають суди давню вартість доляра. Вищі суди апробують присуди І-ої інстанції. Щойно в осени займеться цим Найвищий Суд і його вирішення буде остаточне.

СХІДНІ ТОРГИ.

Тревати вони будуть від 1—16. вересня 1934. Рівночасно відбудуться ріжні імпрези, а саме: вистава червоної худоби і вистава-торги: „коноплі — лен — вовна“. Впершe зорганізований буде на самих торгах відділ щетинний і польських винаходів. Широко поставлений буде сироварський відділ. Німеччина і СССР заповіли свою участь. Також інші держави.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ З ТИЖНЯ.

„Рух Спулдзельчи“ ч. 6 приносить вістку, що Коопер. Рада **відобрала право ревізії** жидівській інституції „Центральни Звйонзек Спулдзельні Самопомоцових“ у Львові. До цього союзу належить 68 кредитових і 23 інших кооператив. — **Срібні пятьзолотівки** старого типу (великі) тратять силу законного платничого засобу з днем 30. вересня 1934 р. Після того ще два роки вимінювати їх буде Банк Польський. — Варшавський **„Союз бухгальтерів“** відчинив тепер у Львові свій відділ, який вестиме діяльність у трьох сх.-галицьких воєвідствах. — Появився виконавчий розпорядок (Дн. зак. ч. 55) до закону з 24. III. 1933 про **податкові пільги для нових будівель.** — Статистичні дані, що їх зібрало коломийське староство, дають жахливу картину **стану засівів на Покутті.** — 22-го червня сфіналізовано остаточно тимч. торговельний договір між Польщею і СССР. Совітам признала Польща митні знижки і контингенти.

Світова хроніка.

СТАТИСТИКА І ДІЙСНІСТЬ. — НІБИ ЛІПШЕ, А ВСЕ ТАКИ Є ЗЛЕ.

Оптимістичні думки про господарську ситуацію світа чуємо вже від місяців, а в останньому часі множаться вони ще сильніше. Статистичні дані, що їх публікують ріжні інстанції включно з Лігою Націй, завдно підкреслюють поправу, виказуючи якісь відсоткові плюси у світовій продукції. Та це кращання конюнктури не є загальне, місцями воно сильніше, місцями знову слабше. В Англії, Німеччині, Швеції, Злуч. Держ. Півн. Америки і в Японії — як пише „Дойче Ґандельсдієнст“, спираючись на справоздання Нім. Статист. Уряду — поправа є вже зовсім виразна. З 54 держав, що їх бере під увагу статистика, 51 прц. виказують поважну поправу, 14 прц. є в стадії легкої поправи, 33 прц. виказують ще депресію, а тільки 2 прц. дальший процес глибшання кризи.

Очевидно, є це наслідок льокального накручування конюнктури маніпуляцією валюти, публичними роботами, тощо, а через те тривкість такої поправи є дуже проблематична. До того проявляється вона здебільша в таких галузях господарства, що загал її ледви відчуває. Світова торговля дальше лежить у руїні, що врештою також статистика стверджує. Тільки внутрішньо-краєві обороти збільшились і то розмірно не дуже, що вказує на те, що поправа не дійшла ще до консументів.

АКТУАЛІЯ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.

Торг.-пром. Палата у Льондоні висунула тезу, що паперовий гріш у внутр. обороті не потребує золотого покриття. Вистарчають інші реальні вартости. Тому треба перейти з голд-стандарту на ґуд-стандарт. — Чехословаччина хоче ввести на пробу *40-годинний тиждень праці.* Обчислюють, що в той спосіб дістане працю відразу 30 тисяч безробітних. — Торговельний договір між *Англією і Францією* поклав кінець митній війні цих двох великодержав. — Радянський комісар заг. торговлі Розенгольц заповів у місячнику „Большевік“ максимальну *редукцію* вивозу закорд. товарів. Кожний вивіз має бути компенсатою за вивіз. 70 прц. радянського вивозу тепер — це промислові вироби. — *Флюктуація* курсу нім. марки бентежить весь світ. Після заломання цього курсу прийшло знову його зміцнення, очевидно, „роблене“. Появились вістки, що Нім. Держ. Банк має більше золота і девіз, як це він виказує. Виходило би з того, що серед великих алярмів публікований стан покриття нелегальний з правдою. Та це вісти непровірені.

В. Н—ович

НОВИНКИ

— **Цінні знахідки в Коломийщині та Товмаччині.** У селі Братишів (Товмаччина) натрапили на скитські могили з 700 року перед Христом. У могилах найшли скитські зеркала, золоті ковтки, глиняну посуду, стріли, коралі й ін. Досі перехопали 6 могил, деякі в проміні 33 м. Розкопки веде проф. львівського університету Сулімірський та директор Покутського Музею в Станиславові д-р Грабовський. В Коломийщині при земних роботах натрапили на добре вдержаний кістяк передпотопового оленя (цервус альцеус), зовсім скаменілий. Вестимуть дальші розкопки.

— **Присуд у комуністичному процесі.** В суботу в луцькому процесі запав присуд проти 46 членів КПЗУ. Засудили їх на кару 2—8 літ. Одного увільнили.

— **13-літний вбивник.** У Станиславові при вул. Софіївки 55. тринацятьлітній ученик нар. школи Каз. Грабовський бавився револьвером і вистрілив до Ів. Грондалі. Вбив його на місці. Вбивника арештувала поліція.

— **Львівська хроніка.** Біля Персенківки з поїзду, що їхав із Станиславова до Львова вискочив ок. 20-літній мужчина. Вдарив головою об шини та в дорозі до шпиталю помер. — Поліція арештувала пяного Петра Кросняка (Супінського 3). Він в арешті помер.

— **Пропали совітські вчені.** Як повідомляють з Москви, експедиція з 300 осіб глядає шістьох совітських учених, які підчас наукових дослідів пропали без вісти в Памірі. Експедиція розпоряджає 40 самоходами, тисячкою коней і сотнею верблюдів. Глядання відбуваються серед незвичайно тяжких умовин, бо експедиція находиться в горах, що доходять до 7.000 метрів висоти.

— **Смерть „білої королевої Норвегії".** Як повідомляють з Ослько, в одній сільській місцевости в Норвегії померла на днях в 99 р. життя Каролина Бернзон, дружина славного норвеського письменника. В цілій Скандинавії поважали її як „білу королеву Норвегії". Хоча її змисли з причини високої старости були сильно ослаблені і вона ледви бачила та чула, проте зберегла вона дивну духову вразливість і свіжість. Одіта від голови до стіп сніжно-біло, доживала віку в родинному домі в Аблештад, де від смерти її чоловіка ніщо не змінилося. Вона була найкращим його товаришем. Брала участь у всьому, що інтересувало великого письменника і політика. Всі його рукописи переписувала на чисто до друку. Оригінальні рукописи Бернзон звичайно нищив. Він зміняв і счеркав багато слів і фраз, працюючи педантично над кожним своїм твором. Як сильно звязався він зі своєю дружиною, видко з епізоду, про який дружина радо оповідала. В часі одної святочної промови він згубив провідну думку і перестав говорити. З підвищення сказав спокійно в сторону салі: „Як то буко, Кароліно?" Жінка тільки на те чекала і зараз піддала йому слово. „Славно, Кароліно, — говорив поет дальше — славно, як то добре всюди мати жінку".

— **Спосіб на трійливі ґази.** В Льозані доконано сензаційного винаходу, що має унешкідливити трійливі ґази з бомб, скиданих літаками, або з ґранат. Є це порушний апарат, який як самоходову помпу можна легко переносити з місця на місце. Спеціяльним уладженням він може невтралізувати трійливі ґази в замкнених місцях. Винахід викликає велику сензацію не тільки в науковому світі. Заінтересувалися ним теж уряди кількох більших держав.

— **Не хотять женитися.** Чехословацька урядова статистика ствердила спадок вінчання мужчин і жінок, який зростає з року на рік. Замітна річ, що мужчини проявляють меншу охоту женитися ніж жінки. Тільки з вдівцями і вдовами є інакше. Бо коли вдівці женяться радо вдруге, то вдови роблять це нерадо, особливо ті, що мають вдовичі пенсії. У нас всі женилися б, тільки матеріяльні обставини не все позволяють.

— **Нововідкриті скарби Кремлю.** В одному із мурів старого Кремлю відкрили недавно залізну скриньку з ріжними таємними документами Наполеона. Це одна із тих знахідок, які почав іще у 1924 р. відомий археольоґ Стелецький (до речі наш земляк), що почав шукати за підземельними коридорами в Кремлю, саме там, де нині стоїть Ленінський мавзолей і справді такий коридор найшов. У бібліотеці з доби Івана Грозного найшли там дорогоцінні рукописи Цицерона, Лівія та Тацита.

—o—

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ПРОФ. ТЕОДОР ГОЗА.

Дня 13. травня ц. р. помер у Перемишлі емер. учитель української державної гімназії Теодор Гоза. З його особою відійшла від нас одна з визначних і найкращих одиниць і то громадянин в повні життєвих сил та творчої енергії, що своєю працею, обовязковістю, точністю і пожертвованістю був зразком для свого покоління.

Покійний належав до тих дуже численних у нас одиниць, що пробивалися крізь життя своєю муравлиною працею, своїм життєвим оптимізмом, вірою в свої сили, та в успіх початого діла.

Народився 27. лютого 1882 р. в селі Порубні, яворівського повіту, у наскрізь убогій, селянській рідні. Перемиську гімназію покінчив з відзначенням. Вже змалку мусів заробляти на себе як інструктор.

Цілими днями працював над іншими, ночами над собою і в цій праці набирав бадьорости й охоти до боротьби. В університеті, студіюючи латину й греку, вчився з тою самою залізною видержливістю, давав лекції і працював в студентських товариствах.

Перебувши у 1907 р. вязницю й голодівку в боротьбі за український університет, пок. Гоза дістав посаду гімн. вчителя спершу у Львові, відтак у вересні 1913 р. постійну посаду в Перемишлі, де минула найбільша й найкраща частина його трудящого життя. Громадянство вибирає його в члени виділу багатьох місцевих товариств і установ. Підчас війни від 1914 р. покійний як старшина артилерії перебуває воєнну кампанію на ріжних фронтах і дослужується ступня сотника.

В Українській Галицькій Армії став артилерійським референтом у Начальній Команді. У 1921 р. вертається до вчительської служби спершу в Тарнобжеґу, а восени 1922 р. у Перемишлі, де вчителює аж до часу примусового перенесення його на емеритуру в 1930. Тут був управителем бурси і Гімн Інституту до самої смерти. Педаґоґічний хист, любов до молоді, бистра спостережливість рухливість, енерґія та велика обовязковість — ось головні прикмети педагога і виховника.

Поза своїми обовязками в шпиталі та бурсі пок. проф. Гоза працював іще й в інших установах як у філії „Учительської Громади", де був довший час головою, в „Українській Бесіді", якої був душею і головою. Але найживіша громадянська праця покійного датується від 1930 р. Тоді стає він головою перемиського кружка „Рідної Школи" і присвячує йому весь свій час, знання і енерґію.

Пок. Гоза був людиною скромною, не вимагав і не любив ніяких почестей і титулів, немилосерно поборював радянофільство і усе будував на національних фундаментах, не терпів гуррапатріотизму й критикоманії, а зате скрізь і від кожного вимагав праці і солідности.

За всі його заслуги перемиське громадянство справило йому величаві похорони.

—o—

Галицький Магазин Новостей Галицька 15. Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі бляватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до першорядних кін. 5/73 78-?

СПОРТ.

ДРУГИЙ СОКІЛ — УКРАЇНА 2:1 (1:0).

Україна: Бутель; Скрегота, Олійник Цімбала, Кіцила, Якимів; Лапчук, Маґоцький, Міхльош, Воробець, Максимів. Змагання ці зіпсув — цілком судця п. Раніш. Пан цей мав дуже слабий день і своїми мильними рішеннями кривдив передовсім Україну. Однак не можна твердити, що дружина України програла лише з вини судді. Чорно-червоні грали зле, так що на виграну вони не заслужили. Технічні браки у деяких грачів нападу, брак штопінгу, подавання горою все це допроваджувало численних симпатиків України до розпуки. Причина в тім, що Україна дала собі накинути систему гри „Сокола", гру „на гура" безплянову і хаотичну. Напад, який все надає систему грі, грав цілком зле, за цілі змагання не було ні одного вмілого комбінаційного тягу. Помічі і оборона також не багато кращі. Другий Сокіл має тверду оборону, решта слаба.

Сама гра стояла на низькому рівні переплітана „фавлями" раз одної раз другої дружини. Сокіл добув ворота у 4 хв. першої і 4 хв. другої частини. Україна добула ворота в останній мінуті з вільного Лапчука. Видців около 1500.

УКРАЇНА II — ДРУГИЙ СОКІЛ II 3:3 (1:0).

Резерва України грала добре і провадила вже 3:1. Добре грав напад, а спеціяльно Юськевич. В помочі добрі Яцкевич і Сіл. Ворота добули Юськевич 2 і Федун.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Рух — Погонь 5:1 (2:1).
ВАРШАВА. Легія — Краковія 0:0.
КРАКІВ. Варта — Гарбарня 2:2 (1:1).

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Польонія Гасмонея 2:1 (1:1).
ЛЬВІВ. Лехія Погонь I Б 3:2 (1:1).
ЯРОСЛАВ. Чорні — Огніско 4:1 (2:1).
РЯШІВ. Ресовія — Світязь 5:0 (9:0).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Понеділок, 2. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія". „Фірма".
Вівторок, 3. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія". „Фірма".
Середа, 4. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія". „Фірма".

Театр Ріжнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Дорога на Стід".
АТЛЯНТИК: „Світ належить до тебе" (Секе Сакаль).
ВАНДА: „Св. Франц із Асізі".
КАСІНО: „Ворог у крові", „У слідчій службі".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „В погоні за місяцем" і ревія.
МІРАЖ: „Цілунок перед зеркалом".
МУЗА: „Томмі бой", „Полковник і його кура" (Льорель і Гарді).
ПАЛЯС: „Ранчі марш", „Прокуратор Алісія Горн".
ПАСАЖ: „Райський птах" і додатки.
ПАН: „Я не ангел", „Чемп".
СВІТ: „Аріяна", „12 крісел".
СОНЦЕ: „Скіпин" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Двійник", ревія „Веселий тиждень".
ХИМЕРА: 6 годин життя.
УТІХА: „Добраніч, Відне" і ревія.

Закордонне радіо.

Понеділок, 2. липня 1934.

Відень (506,8) 16·10 Солісти, (спів, музика), **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Париж** (1649) 20·00 „Бокаччо" оп. Суппе, **Білгород** (493,8) 13·10 Концерт, **Любляна** (569,3) 20·00 Оп. арії, 21·15 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Піян. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·15 Діточі пісоньки, 19·60 Вок. інстр. концерт, **Ляйпціг** (382,2) 15·00 Фортепян, 17·30 Відч. „Німеччина та СССР.", 20·10 Спів, **Штуттгарт** (522,6) 11·00, 17·45 Пісні, 21·00 „Дер Шпільман" муз. комедія Аде, **Міляно** (368,6) 17·10 Тріо, 22·00 Камер. концерт, **Рим** (420,8) 12·30 Квінтет, 17·00 Вок. інстр. концерт.

Вівторок, 3. липня 1934.

Відень (506,8) 16·10, 21·05 Спів, музика, **Братислава** (298,8) 20·20 Концерт хору донських козаків, 20·55 Концерт із нагоди 50. роковин комп. Янацека, **Брно** (325,4) 17·55 Пісні кохання (Сп. Гадірова та Валька), **Прага** (470,2) 16·15 Концерт, **Париж** (1649) 12·00 Концерт, 20·00 Муз. всячина, **Атльона** (531) 20·00 Ірляндська музика (фортепян), 20·15, 20·45, 21·30 Спів, **Білгород** (439,8) 18·30, 21·30 Спів, **Берлін** (356,7) 18·45 Твори К. Е. Коха (спів, музика), **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·55 Солісти (музика, спів) **Мінхен** (405,4) 14·200 Музика, спів, **Букарешт** (365) 20·15 Симф. концерт, **Міляно** (368,6) 13·10 Камер. музика, 20·45 „Сіньоріна Джез" оп. Панантія, **Рим** (420,8) 17·15 Легка музика.

Львівське радіо.

Понеділок, 2. липня 1934.

6·30 Ранішня авдиція, 12·10 Симфонічна музика (гр. пл.), 13·05 Сальонова музика, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Спів у супр. фортепяну, 16·20 Легка музика з гр. пл., 17·00 Для дітей: „Вакації молодого природника", 17·15 Інстр. концерт, 18·00 Відпочинкові табори для жінок, 18·15 Танкова музика, 18·45 Балачка Бр. Вінавера, 18·55 Сільва реруи, 19·00 Всячина, 19·30 Попурі з оп. „Баль у Савої" (з гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки 20·00 Вибрані думки, 20·02 Фейл. „Хоробрі керманичі", 20·12 Популярний концерт (музика, спів), 21·02 Театр. фейлетон 21·12 Концерт і відчит, 22·10 Союз поезії зі селом (відч.), 22·25 Танкова музика.

Вівторок, 3. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Танк. музика, 13·05 Для молодших дітей: „Пригоди лісовика Сунички" (Конопницької), 13·30 Італійські співаки (гр. пл.), 13·55 З ринку праці, 14·00 Збіжева біржа, театральний репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година легкої музики, пісоньки, 17·15 Концерт солістів (спів, скрипка, фортепян), 18·00 „Відосток колись і сьогодні" (відч.), 18·15 Півгодина легкої музики (гр. пл.), 18·45 „У галі осередка фіз. виховання", 19·00 Всячина, 19·15 Оп. арії, пісні в супр. фортепяну, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 „Три знаки запиту", 20·12 Трансм. з Варшави: оп. „Дівчина з фіялками". В перерві: Веч. лепник, „Типи й жести", 22·00 Відч. „Несвідоме материнство в звірині", 22·15 Бранденбурські концерти Баха (гр. пл. з попси.)

—o—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 174 (13.719). Львів, середа 4. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З ДНЕМ 1-го ЛИПНЯ ВІДЧИНЕНА
Кімната до снідань, Ресторан і Торговля Делікатесів Стефана Левицького
вул. ГЕТЬМАНСЬКА ч. 8. (побіч Віденської Каварні). — Буфет обильно заосмотрений в зимні і горячі перекуски. Домашня кухня. — Щодня свіжі вудженини з фабрики І. Коміого. — Для смакунів виключно окоцімське пиво.
7 1—1

Після революції в Німеччині.

ПРИЧИНИ РЕВОЛЮЦІЇ

ЛЬОНДОН, ПАТ. Агенція Райтера повідомляє: Дипльоматичні кола вважають, що причиною революції в Берліні була задумана основна чистка пробоєвих відділів, яка мала початися 1. серпня ц. р. після закінчення відпусток. Канцлер Гітлер, Ґерінґ і Ґебельс радили в неділю 1. липня ц. р. ціле пополудне в міністерстві пропаґанди. Ствердили, що збунтовані провідники пробоєвих відділів вдержували контакт з одною зі сусідних держав. Тому поліція перевела ревізію в хаті одного визначного діяча, який був провідником сепаратистичного руху в Надренії.

Устійнено теж, що князь Август Вільгельм не брав участи в революції.

ГОЛОСИ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецька преса однозгідно підкреслює, що уряд мусів виступити безоглядно проти заговірників, бо заговір загрожував нації та державі. Наслідків заговору похищо тоді передбачити. На приказ канцлера Гітлера мін. Ґерінґ переводить таку безоглядну акцію, яка відповідає розмірам небезпеки. „Германія" пригадує, що в останніх тижнях надто часто гомоніли гасла другої революції. Оживлена діяльність деяких кол придавлювала нарід. „Берзен Цайтунґ" підкреслює, що тріюмф Гітлера викличе сильний відгомін у Німеччині і зміцнить його повагу за кордоном. Гострі розпорядки висвітлюють важливе положення, в якому опинився канцлер Гітлер у пятницю вечором. Акція Рема принесла би Німеччині великанські шкоди і підорвала би повагу за кордоном

РОЗПОРЯДОК МІН. ҐЕРІНҐА.

На основі розпорядку новий провідник пробоєвих відділів генерал поліції Ліце зможе перевести реорганізацію пробоєвих відділів на просторі Берліна, Бранденбурґії, Помора, Східної Мархії і Шлеська тільки за порозумінням з владою.

ЗМОВА ЗАГОВІРНИКІВ ЗІ СУСІДНЬОЮ ДЕРЖАВОЮ.

В неділю вечором мін Ґебельс виголосив промову через радіо про акцію заговірників, які в змові зі сусідньою державою намагалися знівечити пляни Гітлера. Заговірники укладали пляни своєї акції на добродушности канцлера Гітлера. Союзниками були реакційні кола. Тепер вони вже зрозуміють, що влада жартів не знає. Гітлер і його вірні приятелі не допустять, щоби знівечено відбудову Німеччини, окуплену жертвами цілого німецького народу. Заговірники тепер зрозуміють, що означає нарушення безпеки німецької держави і непорушности націонал-соціялістичного уряду. Заговірники візвали на допомогу сусідню державу і ворожо настроєну закордонну пресу. Тепер ця преса пізнає, хто має силу та авторітет у Німеччині. Ніколи і ніякий уряд не був такий сильний, як націонал-соціялістичний, та не мав керманича з такою особистою відвагою, яку має канцлер Гітлер. Прилюдну безпеку привернено. Спекуляція на внутрішні невзгодини в Німеччині завела.

ПРИКАЗ ДО АРМІЇ.

Міністер райхсвери ген. Бьомберґ видав такий приказ до армії: Вожд з рішучістю і відвагою жовніра знищив пляни заговірників. Армія, яка репрезентує збройну силу цілого народу не мішається до внутрішньо-політичної боротьби. За жертвенність і вірність склав ген. Бльомберґ подяку райхсвері і заявив, що вона буде співпрацювати з пробоєвими відділами над спільною метою. Нормальні відносини в державі привернено.

ДАЛЬШІ РОЗСТРІЛИ.

Агенція Райтера повідомляє з Берліна, що в неділю вранці розстріляно декількох службовиків поліції. Після розстрілу президента поліції Е. Гайнеса та вищого команданта пробоєвих відділів на Шлеську у Бресляві дійшло до вуличних демонстрацій. Переведено численні арештування пробоєвиків, які не ставили спротиву. Агенція Аваса повідомляє, що данський уряд заперечує вістки, начебто данське військо обсадило німецький кордон.

ЗАЯВИ ДОВІРЯ.

Загальний осуд.

Провідники націонал-соціялістичної партії надсилають телеґрами до канцлера Гітлера зі заявами безоглядної вірности. Поодинокі організації оголосили проклямації з різким осудом заговірної акції Рема. Провідник націонал-соціялістичної молоді фон Штрах каже, що молодь заявляється за народньою державою робітників, селян і вояків та виступає проти підкупства і зради.

ОВАЦІЇ ДЛЯ КАНЦЛЄРА ГІТЛЄРА.

В неділю площу Вільгельма залягла непрогляднa юрба народу. В полудне явився канцлер Гітлер з ген. Ліцманом та мін. Фріком у вікні на I. поверсі в будинку канцлера. Юрба уладила канцлерові велику овацію і відспівала народній гимн. У Берліні панує лад і спокій.

ГОЛОСИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

ПАРИЖ, ПАТ. Політичні кола Парижа слідкують уважливо за подіями в Німеччині. Преса пише, що німецький уряд мусить вияснити, які сусідні держави піддержували заговірників. Запевнення „Сандей Реферi", начебто заступники ген. Шляйхера зустрічалися в Парижі з визначними діячами та уложили плян співпраці з деякими колами Франції, вважає французька преса неправдивими. Кореспондент „Ексцельзіору" запевняє, що деякі невдоволені елементи пробоєвиків хотіли віддати владу ген. Шляйхерові, скинувши канцлера Гітлера. Соціялістичний щоденник „Ле Популер" пише, що в Німеччині переведено подвійну політичну операцію. Усунено ліві елементи і припинено натиск консервативних елементів, яких речником був віцеканцлер Папен. „Пті Парізієн" підкреслює, що влада Гітлера зміцнена. Прихильники Папена і пробоєвики будуть тепер мовчати. Уряд спиратиметься на райхсвері, тайній поліції і зреорганізованій армії пробоєвиків.

ВДОВОЛЕННЯ В АНҐЛІЇ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. „Таймс" передруковує офіційні комунікати без коментарів. Інші щоденники запевняють, що акція канцлера Гітлера і Ґерінґа мала на меті чистку партії. Тепер влада канцлера Гітлера міцніша, ніж давніше. Частина преси пише, що канцлер Гітлер знищить цей рух, який сам створив. Його теперішня акція є початком кінця.

ЧИСТКА В ПАРТІЇ ЗАКІНЧЕНА. ЛАД І СПОКІЙ У ЦІЛІЙ НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, ПАТ. Офіційний комунікат каже, що чистку в партії закінчено в неділю вечором. Лад привернено до 24-ох годин. У цілій державі панує лад і спокій. Німецький нарід з ентузіязмом заявився за своїм вождом.

Провідник франконської групи пробоєвих відділів приказав скласти кинжали з присвятою Рема, а його портрети усунути з казарм.

Спробуйте раз вироби „Альое" і порівняйте з тими — яких досі вживали, і виберіть — ліпші. 1627

Грізне memento!

Після небувалого інциденту на Сокільському Святі.

Львів, 2. липня.

Не будемо нічого завивати в бавовну: те, що ми вчора побачили на майдані Сокола-Батька, мусіло наповнити кожного тямучого громадянина — жахом. Бо подумати тільки: На велику спортову площу виходить тисячка руховиків, щоб своїми одностайно-здисциплінованими порухами-вправами дати доказ і задемонструвати перед тисячними масами, що перша й основна ідея спортово-руханкового товариства — дисципліна й послух свому проводові — є річю святою: задемонструвати, наскільки вони собі ту дисципліну присвоїли, наскільки вона увійшла в їх кости і кров. Тимчасом один гурт руховиків свідомо не підчиняється приказам головного начальника вправ свідомо саботує вправи і сходить з грища, потягаючи вкінці за собою й багато інших, чи то менше свідомих, чи незорієнтованих, чи таких, що пішли за ним з демаґоґічно-опортуністичних оглядів. Сталася річ небувала навіть у нашій дійсности, небувала й неможлива в ніякій спортовій орґанізації ніякого народу, де панує хоч примітивне розуміння дисципліни. Зайшла подія, якої не можна назвати інакше, як скандалом.

Як можна було зрозуміти з окликів нездисциплінованих руховиків, вони відмовились від вправ тому, що до них грала не-українська орхестра (львівських трамваєвиків). Абстрагуючи наразі від доцільности чи недоцільности заангажування цієї орхестри Звиговим Комітетом, мусимо тут зазначити, що поведінку групи нездисциплінованих соколів на такому місці, яким є репрезентаційна українська площа у Львові, і на такому святі, яким був здвиг Сокільської Орґанізації з приводу її 40-ліття, уважаємо просто ганьбою цілому українському громадянству. Те, що вчора сталося і чого свідками були тисячі глядачів з усього праю, є таке нечуване й нарешті, таке обурююче, що не маємо просто слів, аби поведінку логічного гурта тих sui generis спортовців як слід осудити.

Сталося! Своєю поведінкою той гурт занархізованих соколів не тільки спрофанував ювилейне свято орґанізації, до якої належав, але й потоптав авторитет проводу тої установи, того самого проводу, що його недавні Загальні Збори Сокола-Батька вибрали одноголосно. Тим своїм поступком згаданий гурт виявив аж надто наглядно, що йому дуже далека й чужа сокільська ідея, що у нього нема навіть примітивного розуміння самих основ того виховання, яке провадить кожна руханково-спортова орґанізація, себто дисципліни й послуху своїй старшині. То-

Галицький Магазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі бляватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром бідети до першорядних кін. 5/73 78-?

му для таких спортовців у Сокільській Орґанізації, яка має за собою працю цілого 40-ліття, яка має такі величні традиції, яка вийшла зі своїх рядів стільки орлів, що зі зброєю в руках перейшли всю Україну, як вона довга й широка і неодин з них наложив головою, — не повинно бути місця.

Та на тому не кінець. Недільний інцидент на краєвому святі Сокола-Батька освітлив наче лискавка серед темряви наше нац. життя і виявив прилюдно, як глибоко вілася в наш народний орґанізм ґангрина розкладу. Це мусить усвідомити собі все українське зорґанізоване громадянство і забратись нарешті радикально до лікування свого орґанізму. А провід Сокільської Орґанізації повинен найти в собі стільки мужности й сили, аби заражені ґангриною комірки свого орґанізму випекти білим залізом.

Варшавські несподіванки.

„УРЯД ПРОФ. БАРТЛЯ БЕЗ БАРТЛЯ".

(Кореспонденція з Варшави.)

Варшава, 30. червня 1934.

Дві цікаві події того самого дня звернули на себе увагу польської громадської думки.

Велика промова полковника Славека, голови безпартійного бльоку про застереження марш. Пілсудського щодо елітарної підстави проекту нової конституції та частинна реконструкція уряду професора Козловського, про яку говорили вже декілька тижнів, а яка стала цілком актуальна по траґічному звільненні теки міністра внутрішніх справ.

Промова полковника Славека, хоч на зовні і не мала безпосереднього звязку з реконструкцією уряду, проте тільки на зовні, бо по суті відслонила ті розбіжности, які повстали між так званою ґрупою „полковників" і вирішальним чинником у державі на тлі зміни конституції та інших проблем внутрішньої політики.

Ці розбіжности, як видно з промови голови безпартійного бльоку, є настільки великі, що змусили авторів проекту нової конституції, до речі вже ухваленого 26. січня ц. р. від санаційної більшости сойму, відступити від елітарної засади, на підставі якої мав творитися новий сенат.

Нотка зрештою цілком зрозумілої горечі віяла від цієї промови, яка стверджувала, що по такій гарячій і довгій боротьбі за елітарні засади майбутньої конституції ця праця проводирів безпартійного бльоку підпала під гостру критику найавторитетнішого чинника.

Промова полковника Славека викликала сензаційне враження в Варшаві ще й тому, що одночасно з проголошенням цієї промови, призначено двох нових міністрів, які до цього часу були осторонь від провідних центрів урядової більшости.

Призначення комісарського президента Варшави Маріяна Косцялковського на міністра внутрішніх справ, а колишнього лідера „Визволення" Понятовського на міністра рільництва виявили неабиякі внутрішні перегруповання в урядовому таборі.

Косцялковський належав у двох останніх соймах до лівого крила урядового бльоку і року 1930 залишив політичну працю на сойм-вій арені, працював у варшавській міській раді, а потім його призначили були на білостоцького воєводу.

Трудно сказати про причини, які змусили Косцялковського залишити працю в соймі і перенестися до будьщобудь глухої провінції.

Може не зайве буде пригадати і зложення соймового мандату послом Лехніцьким, який належав до тої самої ґрупи, що й новий міністер внутрішніх справ.

Не менше цікаве і призначення колишнього лідера „Визволення" на міністра рільництва. Понятовський незабаром по травневому перевороті цілком відійшов від політичного життя і заняв посаду ректора ліцею в Кремянці.

Обидва нові міністри належать до тої ґрупи польського радикалізму, яка утворює ліве крило урядового табору (ліве у своєрідному значінні).

Недавно передовий публіцист цієї ґрупи Стпічинський у „Куріері Пораннім" домагався поширити суспільну базу уряду на ліво та висунув політичну пропозицію про співпрацю аж до ППС.

Отже те, що ми писали в одній з попередніх своїх кореспонденцій про цей можливий зворот у внутрішній політиці, сталося фактом.

Після реконструкції новий уряд професора Козловського має у своїх рядах маркантних представників польського радикалізму. Крім Косцялковського, який щойно заявив представникові одної з проурядових ґазет, що має намір запровадити великі зміни в міністерстві внутрішніх справ та окрім Понятовського, який згодився кермувати міністерством рільництва під умовиною спрямування аграрної політики на користь селянства, до уряду входять ще інжинір Райхман, який, як відомо, є прихильник поборювання картелів і поширення контролі держави на промисловість, а далі і міністер праці Пацьорковський, що теж належить до цього напрямку.

Властиво кажучи, враження від нових міністеріяльних призначень у Варшаві було таке, що сподівалися чергової візити професора Бартля на королівському замку.

Проте цим разом ще до цього не дійшло. У провідних колах панує погляд, що це було би ще передчасне.

Не дивлячися на те, зреконструований кабінет професора Козловського у Варшаві називають пятим кабінетом професора Бартля без професора Бартля, як премієра.

Стара ґвардія безпартійного бльоку відходить на другий плян. Чи повернеться вона знов на перший плян і як скоро, покаже майбутнє.

М. Сосницький.

КУПОН

для читачів „Діла" на даровий флякон знаменитої кольонської води при закупні 7 славних ножиків до голення Сальферс за 1 зол.

Перфумерії С. Федера Львів,

Сикстуське 7. і Коперника 13 а.

(побіч палати гр. Потоцького). 74/27

Відгомін канонічної візитації

епископа Бучка.

Як відомо вже з „Діла", дня 25. травня п. р. після посвячення церкви в Сухівцях, пов. Збараж, Преосв. д-р Іван Бучко перервав дальшу канонічну візитацію новоселецького деканату з причини знаних подій у Гнилицях Великих і в Новому Селі. На місці подій була опісля ординаріятська і міністерська комісія, виїхалася разом у Клебанівці в о. декана Теофіля Копистянського, декого переслухала і другого дня вернулась туди, звідки виїхала. Від часу побуту обох комісій минув уже повний місяць і все лишилось по старому. Епископ Бучко вернувся до Львова, а митроп. Шептицький рішив остаточно відкликати цілковито дальшу канонічну візитацію у цьому році новоселецького і збаражського деканату.

З доручення президії Української Парляментарної Репрезентації посол д-р Степан Баран зібрав на місці весь матеріял про події у Гнилицях Великих і Новому Селі з наведенням фактів, дат і свідків та передав цей матеріял нашим відповідальних чинникам.

Нікому із спричинників подій у Гнилицях Великих та Новому Селі нічого не сталося, нікого не потягнули до відповідальности. А однак таки є деякий відгомін, хоч зі сусіднього, скалатського повіту.

Епископ Бучко розпочав свою канонічну візитацію від границь скалатського повіту в дні 18. травня, де на стації Богданівка привитали його також і бандерії зі Сушранівки та Коршилівки, сіл, що належать до новоселецького деканату, але до політичного скалатського повіту. На чолі бандерії з Коршилівки (прилучене село до парохії Клебанівка) були місцеві селяни Андрій Лібер та Іван Яремко, що мали в руках жовто-блакитні прапорці. Про це поліція донесла до староства в Скалаті, котре згаданих

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 4. ЛИПНЯ 1934.

(З конкурсу „Діла" під гаслом „Кожний може стати письменником")

М. МИХАЙЛИК.

СИЛА ПЕРШОГО КОХАННЯ.

Пробоєва сотня хор. Гачкевича, де я саме служив, стояла в грудні 1918 р. на позиції в селі Лашки Муровані під Львовом.

Позиції нашої сотні стояли на кінці села, вдовж залізничого шляху, що веде зі Львова до Дублян. По другому боці шляху село Малехів, заняте противником. Саме ліве крило нашої сотні простягалось під рівним кутом зі сходу на захід, проти Знесіння та Фернаївки.

У цьому місці, де дорога переходила через залізничий шлях, що йшов високим насипом в сторону села Малехова чи Збоїск, було в день дуже небезпечно переходити, бо саме те підвищене місце, було під постійним вогнем ворожих скорострілів з Малехова.

Сотня наша складалась переважно з дуже молодих стрільців, які щойно у Львові відбули перший „воєнний хрест".

Від самого приходу нашої сотні ми не мали ні вдень ні вночі відпочинку; стрільці були дуже перемучені невпинними стійками та патрулями.

Мені припала одного дня стійка на нашому лівому крилі від сторони піль Фернаївки та Знесіння. День був сонячний. Сидячи спокійно в окопах, я вдивив околицю, та поглядав на гори „Кайзервальду" та Високий Замок.

По тамтій стороні гір, жила моя рідня, батьки, сестри і люба дівчина...

Вже від тижня тягнуся попід Львовом у віддалі не більш 2 км. та годі дістатись туди.

У самоті набігали на мою душу ріжні гадки і саме того дня, я старався богато думати та пригадував собі останні сходини з моєю Зонею, — там, у Львові.

Стало смеркати. Щоб краще бачити околицю, я вийшов з окопу, став собі у маленькій ямі, та спершись об дуло кріса, мріяв про недавні милі хвилини

— — — — — — — —

— Пане сотнику! Голошу слухняно, прошу дати мені на пару годин відпустку, бо хочу навідатись до батьків, що мешкають на Личаківській вулиці.

Сотник бистро глядів мені в очі мов би бажав відчитати правду моїх слів, та впевнитися, чи справді вернуся назад.

Побачивши мій щирий та певний погляд, по хвилині надуми „опустив з військового тону" та приязно усміхаючись промовив лагідно:

— Добре Михасю! Можеш відійти, тільки вважай по дорозі, та скоро вертайся...

— Приказ, пане сотнику!

За кільканацять хвилин, майже перебігаючи вулицями міста, зайшов я до батьківської хати. Думкою та очима шукаю по дорозі Зоні. Саме її я хотів бачити, для неї я на хвилину покинув товаришів та фронт...

Сумна була моя стріча з батьками та сестрами. Якесь велике горе пригнічало їх серця і майже без слів просидів я з ними покріплюючись.

— Меню! — відзивається мати — за два дні твої іменини, може прийдеш то забавимось, бо хто знає, що з тобою буде — тай заплакала.

— Я Зоню попрошу — відзивається моя старша сестра Марійка, сердечна подруга Зоні.

Я зрадів словами сестри, тимбільше, що сьогодні саме не мав нагоди бачити Зоню та при багатьох соромився спитати про неї.

— Добре мамо! Коли Бог позволить, прийду на Михайла та покличу Юрка, він у другій сотні служить.

Попрощавшись, вийшов я на коридор, та оглядався, чи не побачу Зоні. Не було її.

Пішов я назад до сойму. У місті спокійно, мов перед бурею!

В сотні я зголосив дижурному свою присутність. Другого дня леряку стійку на розі вул. Косцюшка та пл. Смольки. Зорю в гору вул. Міцкевича. Нараз посипався град куль з віків залізничої дирекції. Обернувся я взад, бо знав, що хтось мусів переходити вулицею, коли стріляють.

Очам своїм не вірю! Сестра Марійка та Зоня пробігли в мою сторону, скриваючись за муром. Віддихнувши, каже сестра:

— Меню! Ми принесли тобі твого „Михайла", бо мабуть завтра не будеш у нас. Тай Зоня хотіла з тобою попрощатись.

Я зрадів дорогим гостям, та ще більше тим, що вони, наражаючи своє життя, серед граду куль, прийшли побажати мені в день мого ангола, може й попрощатись на віки.

Зоня посміхнено подала мені принесений дарунок.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 119—180 Телефон 23-55.

Del-Ha
Сандалєти
для Пань . . . . зол. 9·—
Панів . . . „ 9·90
Вітрівки
для Пань . . . зол. 11·90
це найбільша вигода на горячі дні.
49/69 Можна дістати у всіх філіях.

селяне потягнуло до карно-адміністраційної відповідальности. Зі своїми парохіянами поїхав на розправу й о. декан Теофіль Коністянський, котрий заявив у старостві, що вгадані селяни мали у бандерії жовто-блакитні прапорці з його доручення. Тоді староство взяло і його до компанії і карним ореченням з 21. червня ц. р. укарало о. декана Теофіля Коністянського з Клебанівки та селян з Коршилівки Андрія Ліберя й Івана Яремка — кожного з них окрема гривною по 25 золотих або пять днів арешту за те, що „підчас походу (було це привітання бандерію еп. Бучка на стації у Богданівці, пов. Скалат) несено прапор з національними українськими барвами, що не належить до традиційного способу влаштовування походу греко-кат. церквою".

Всі засуджені зголосили через адв. д-ра Барана спротив проти повищого засуду, внаслідок чого небавком відбудеться карно-адміністраційна розправа в окружному суді в Тернополі.

Таксамо укарано за те й о. Володимира Тимяка, пароха Супрачівки, пов. Скалат і кількох його парохіян, що брали участь у бандерії та мали жовто-блакитні прапорці. І тут вголошено теж спротив.

Декого з учасників бандерії тягають і до суду, на основі донесу поліції за спротивлення владі. І так городський суд у Новому Селі укарав тритижневим арештом Володимира Дзядика і 50 зол. гривни Лукіяна Лублинецького з Клебанівки за те, що на домагання поліції не хотіли виступити з бандерії і віддати полей.

Відгомоном повищої канонічної візитації є теж арештування лікаря з Нового Села д-ра Івана Яворського, що оглядав попиколованих і видав їм лікарські посвідки. Вже від двох тижнів сидить д-р Іван Яворський у слідчій вязниці при окружному суді в Тернополі, де вже перед тим сидів кілька разів, арештований новоселецькою поліцією, звідки по кількох тижнях виходить завжди на волю, бо за кожним разом слідство проти нього припинювано.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

На Совітській Україні врожай на приказ.

На Україні почалися жнива. Показується, що марево неврожаю і цього року повисло над нещасним населенням. „Дейлі Телеграф" з 25. червня подає таку вістку з України.

Зближається час жнив і через офіціяльні розпорядки пробивається правдиве обличчя надії на врожай. Косьор, член всемогучого всесоюзного політбюра, видав центральному комітетові комуністичної партії України пересторогу, в якій кажеться:

„Тих, що будуть нарікати, начеб цього літа грозив неврожай, треба раз на все примусити до мовчанки. Ми можемо й необхідно мусимо заявити, що врожай буде".

Але проте п. Косьор признає, що цьогорічний урожай дуже потерпів від посухи і тому закликає український центральний комітет, щоб той поробив рішучі зусилля і допильнував, щоб урожай зібрано вповні, бо Совіти не можуть дозволити на повторення таких розтрат, як це сталося минулого літа через недбалий збір жнив. Розтрати досягли кількох міліонів тон збіжа на самій Україні; в багатьох округах ця розтрата доходила до 30 прц. всього врожаю". (Укрбюро, Льондон.)

Англійська преса про перенесення української столиці.

Вся англійська преса подала вістку про перенесення столиці Совітської України до Київа. Подаємо уривки з тих повідомлень:

„Сандей Таймс" з 24. червня:

„Москва, субота. Завтра відбудеться зі всіми церемоніями перенесення столиці Української Совітської Республики з Харкова до старовинного Київа.

„Любченко, голова ради народніх комісарів, заявляє, що червона армія тепер настільки сильна, що може оборонити столицю, положену, навіть ближче кордонів чужих держав, на отвертому правому березі Дніпра.

„Перенесення столиці видається для нас безхосенною витратою, бо в Харкові щойно недавно викінчено величаві будівлі, призначені для нової бюрократії. Перенесення має на цілі хіба ліквідацію „нео-шовіністичних тенденцій", які недавно викрили в деяких українських державних кругах.

„Під цю пору вся увага українців зосереджена на небезпеці неврожаю, з причини посухи.

(Київ це місто, яке начислює біля 500.000 населення і є правдивим серцем України. Чисельністю населення воно найбільше на Україні. Його старовинна культура сягає ще в ті часи, коли щойно починалася славянська влада над Русю.)

(Місце, де положений Київ, було замешкале вже в камяну добу, на що вказують багаті старовинні памятки, які там найдено. Через невдоне положення у краю Київ утратив був своє домінуюче значіння, як столиця України.)"

„Таймс" з 25. червня пише:

„Вчора перенесли столицю України з Харкова до її старовинного осідку, Київа".

„Дейлі Телеграф" з 25. червня подає майже більш подібну новинку, як „Сандей Таймс", крім того згадує ще й „Ізвестія", які в глумливий спосіб висміюють зелених англійських льордів, що піддержують український самостійницький рух.

Для українців перенесення столиці з Харкова до Київа означає нову фазу в змосковщенні України. Дотепер Київ, культурна столиця України, не так звертав на себе дбайливу увагу Москви. Тепер приходить і на нього черга. (Укбюро, Льондон.)

Комендант концентраційного табору.

„Ілюстрована Курер Цодзенни" з 3 липня ц. р. повідомляє, що комендантом першого концентраційного табору у Березі Картуській буде підінспектор поліції Шефер з головної команди державної поліції у Варшаві. Табор буде приміщуватися в казармах 9. баталіону школи підхорунжих. Перші інтерновані будуть розбирати руїни будівель. У четвер 28. червня ц. р. приїхав до Берези воєвода Костек-Бернацький, який видав прикази, як орґанізувати концентраційний табор.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундури, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ" — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 89/55

Мені хотілось з нею побалакати — та відповідальна служба не позволяла. Кажу:

— Сховайтесь у браму та зайдіть пізніше, мене скоро змінять.

Зоня спустила голову. Марійка вмить вхопила від мене кріс, та станувши за моє місце, сказала:

— Побалакайте та прощайтесь, бо мусимо вертатись. Родичі будуть неспокійні, як нас довго не буде!

Не знаю, як довго ми балакали, коли нараз із протилежної камяниці гукнули два револьверові стріли, а кулі відбились об мур, під яким ми стояли. Я вхопив від сестри кріс, глянув в ту сторону, але не помітив нічого.

— Прощай Зоню! Вертайтесь щасливо до дому і жди мене.

Ми попрощалися і я з трівогою глядів, як вони скоренько зникли за вуглом Ягайлонської вулиці.

Того дня вночі ми покинули Львів.

— — — — — — — —

Тепер я знов самітно глядів на ті горби, що скривали передомною дорогу мені істоту. Я саме тепер душею розмовляв з нею, та боявся рушитись, щоб не стратити з очей дорогої „фатаморґани".

Як довго я думкою пригадував наші останні хвилини — не знаю.

Втім чую, хтось ґеньо крикнув сильним голосом розпуки на ліво від мене:

— Меню! — та так сильно, так пронизливо, що я вмить прокинувся із задуми, вхопив за кріс та глянув в ту сторону, з котрої почув її голос...

Та в цій хвилині я скочив в окоп!..

Те, що я на одну мить побачив, заперло мені віддих... Ворожа стежа підсунувшись непомітно до наших окопів, саме прицілялась до мене. Кулі зі свистом пролетіли над моєю головою...

— Треба дати знати нашим скорострільцям подумав я собі, та пробігши окопом, вибіг за дорогу, що переходила залізничий шлях. Я на мить забув про небезпеку на шляху, і біжу прямо дорогою на другий бік насипу, де під горбом стояли наші скоростріли.

Ледви добіг я до шляху, як град куль з ворожого скоростріла посипався мені майже під ноги.

Кулі розбивали каміння на шляху та загородили мені дорогу з насипу. Я впав як довгий по між рейки і руками та ногами вбився в каміння, немов би весь хотів туди влізти... Кров вдарила мені до голови. Тут, думаю, моя смерть. Востаннє нишком прощаюсь з дорогими і зі світом. Але згадка про Зоню вертає мені зимну кров. Я жду, коли противник, вибивши ґуґр набоїв до скоростріла на хвилину перестане смертельний вогонь, тоді втечу.

Але крісовий вогонь не вгавав. Я знов сильно злякався смерти, замкнув очі, а лице та пальці рук втиснув у холодне каміння... Здавалось мені, що я стратив память. Крізь сон бачу... Зоню.

Стоїть самітна у полі в чорній суконці. Вітер сильний рве на ній суконку та розвіває її волосся. Сильно перелякана розплющила широко свої великі очі і глядить у бік, звідки загрожує мені небезпека. Уста напів отворені, затискає кулаком лівої руки, а праву держить дещо піднесену, немов би у відповідній хвилині хотіла дати мені знак, коли утікати.

Нараз усміхнулась, махнула рукою додолу та рівночасно стукнула правою ногою до землі.

Мов на приказ зірвався я зі свого місця та швидко зіскочив із залізничого насипу.

Я був врятований.

Підбіг до скорострільців, та оповістив про небезпеку. Товариші бачили мою пригоду, та здоровили зі щасливим поворотом.

Змучений фізично та духово, щоб дещо відпочати, подався я до землянки скорострільців. Ввійшов я до середини крізь вузький перехід. Біля входу стояли скрині з набоями, подальше горіла свічка, а біля неї спав стрілець.

Я сів на одній зі скринь та силувався зібрати думки та пригадати собі, що саме зі мною діялось. Та з перевтоми не міг я зібрати думок.

У темному льоху мов крізь сон бачу знову Зоню.

Клячить біля свого ліжка, волосся у неї гарно зачесане і сплетене у вінок... Руки зложила мов до молитви, а головку і очі піднесла високо на стіну, де висів образ Богородиці. Сама весела й щаслива... Молилась! а рясні сльози радости спливали з її невинних великих очей.

Їй завдячував я життя.

НАЙКРАЩУ ТЕЧ. ПАСТУ і ПОРОШКИ ДО ЧИЩЕННЯ МЕТАЛІВ і ПОСУДИ „СІЛЬВА"

Прогульки „Francopolu“

Варшава, Мазовецька 9.

Літо — осінь 1934 р.

КАЛЕНДАРИК ПРОГУЛЬОК:

8. липня до 20. липня паломництво до Lourdes (Париж, Lisieux, Lourdes, Biarritz, Bayonne, Pau).
7. липня до 30. липня прогулька до Югославії (Будапешт, Спліт, Дубровник, Загреб, Відень).
18. липня до 1. серпня прогулька до Парижа і до Замків над Льоарою.
18. липня до 30. липня прогулька до Парижа і на Французьку Рівієру.
4. серпня до 16. серпня прогулька на Пасійну Виставу в Oberammergau, (Мінхен, Oberammergau, Баварські Замки, Нірнберг, Дрезден, Берлін).
4. серпня до 30. серпня прогулька до Югославії (Будапешт, Спліт, Дубровник, Загреб, Відень).
15. серпня до 29. серпня прогулька до Парижа і до Замків над Льоарою.
15. серпня до 28. серпня прогулька до Парижа і на Французьку Рівієру.
5. вересня до 24. вересня прогулька до Югославії (Будапешт, Бідгород, Дубровник, Загреб, Відень).
12. вересня до 24. вересня паломництво до Риму (Венеція, Рим, Неаполь, Фльоренція, Відень).
14. вересня до 9. листопада паломництво на Евхаристичний Конгрес у Буенос Айрес (Венеція, Рим, Неаполь, Las Palmas, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Montevideo, Santos, Barcelona, Cannes, Грінст, Відень).
9. жовтня до 24. жовтня паломництво до Святої Землі (Констанца, Яффа, Єрусалим, Вифлеєм, Йордан, Єрихон, Мертве Море, Назарет, Гора Табор, Тиберіяда, Кафарнаум, Гаїфа, Гора Карміель, Атени, Константинопіль).

Незалежно від вище згаданих власних прогульок. **Польсько Бюро Подорожей „FRANCOPOL“** приймає зголошення на морські прогульки польськими кораблями до Данії, Швеції, Норвегії, Ісляндії, Англії, Голяндії, Бельгії, Латвії, Естонії, Фінляндії і французькими кораблями до **Північної Америки** і на **Світову виставу в Шікаго.** — Подрібні проспекти на бажання.

Купелеві плащі 8·50 Матеріял на купелеві плащі 140 шир. зол. 4·50 та купел. ручники у великім виборі **„ВЛАВАТНИЙ БАЗАР“**, А. ГАНЦЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12. 17/73

З життя наших установ.

XVI. Звичайні Загальні Збори Товариства взаїмних обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові.

Дня 29. червня ц. р. відбулися звичайні загальні збори Товариства взаїмних обезпечень на життя „Карпатія“ в домівці Товариства в Ринку ч. 38. Збори відкрив в год. 10. передполуднем президент Товариства **д-р Степан Федак** поясняючи, що це є перші збори Товариства „Карпатія“, які відбуваються вже по постановам нового статуту і що на них присутні не члени, а лише представники членів і уділовців. Президент ствердив правосильність загальних зборів і зарядив вибір предсідника загальних зборів, яким одноголосно вибрано **ред. Василя Мудрого.** Вибраний предсідник обняв провід загальних зборів і покликав на секретаря **дир. Івана Мартюка,** а на скрутаторів пп. **Володимира Целевича й Онуфрія Пашака.**

Після приняття протоколу надзвичайних загальних зборів з дня 17. листопада 1933 р. і відчитання нотаріяльного протоколу з вибору представників на загальні збори, віддав предсідник голос завідуючому директорові **д-рові Іванові Гижі,** який здав звіт з діяльности й замкнення рахунків Товариства „Карпатія“ за адміністраційний рік 1933. Опісля член Ревізійної Комісії д-р Юлій Савчак відчитав звіт Ревізійної Комісії з переведеної провірки діловодства Товариства „Карпатія“ і поставив внесок на затвердження предложених рахунків та уділення Надзірній Раді й Дирекції абсолюторії за адмін. рік 1933. Внесок Ревізійної Комісії приняли збори одноголосно.

З черги загальні збори приняли однодушно внесок Надзірної Ради, щоби білянсову надвишку з р. 1933 в квоті зол. 11.540.69 приділити згідно з § 23. статуту Товариства ось-як: а) на запасний капітал 80 проц., то є зол. 9.232.55, б) на спеціяльний резервовий капітал 10 проц. то є зол. 1.154.07 і в) на фонд на ріжницю курсів валют і вартісних паперів 10 проц., то є зол. 1.154.07.

Опісля рішено одноголосно зміну § 6. статуту в тому напрямі, щоби діяльність Товариства, яка досі обіймала лише воєвідства львівське, станиславівське, тернопільське, краківське й тешинську часть шлеського воєвідства, поширити на цілу державу. Зміна ця вимагає ще затвердження державної влади.

Вкінці приступлено до виборів 12 членів Надзірної Ради на три роки й 3 заступників членів Надзірної Ради на 1 рік. У висліді голосування переведеного картками вибрано членами Надзірної Ради: 1) д-ра Михайла Волошина, 2) о. Миколу Грицеляка, 3) Миколу Заячківського, 4) Володимира Кузьмовича, 5) Станислава Лаврова, 6) д-ра Костя Левицького, 7) о. Василя Лициняка, 8) д-ра Любомира Макарушку, 9) д-ра Юлія Савчака, 10) Івана Тиктора, 11) д-ра Степана Федака, 12) Емануїла Чесника. Заступниками членів Надзірної Ради на 1 рік вибрано: 1) д-ра Маркіяна Дзеровича, 2) о. Миколу Ґалянта, 3) Ілька Лисого.

Такий був вкоротці перебіг загальних зборів „Карпатії“ Підкреслити треба, що мимо важких умовин праці наслідком загального господарського зубожіння, та хитань валют висліди діяльности Товариства „Карпатія“ за рік 1933 є вдоволяючі. У звітовому році прибуло 438 нових обезпечень з обезпеченим капіталом зол. 1,565.321 — так, що з кінцем 1933 р. обезпеченевий портфель „Карпатії“ виносив 8.045.300 зол. обезпеченого капіталу. Актива Товариства з днем 31. XII. 1933 р. виносили зол. 717.343.62 і є уміщені в нерухомости, вартісних паперах, позичках під застав власних поліс, на рахунках кредитових установ і довжників та в касовій готівці. Білянс замкнено надвишкою зол. 11.540.69.

У звітовому році зросли фонди Товариства на зол. 44.319.33 і з днем 31. XII. 1933 р. виносять зол. 630.311.99. Всі фонди мають повне приписане покриття, зокрема обезпеченевий фонд, обчислений згідно з законними вимогами, який виносить зол. 397.291.99 є покритий до висоти зол. 403.375.80, себто на зол. 6.083.81 вище, ніж цього вимагають правні приписи. Чистий дохід з майна Товариства, разом з доходами від льокат обезпеченевого фонду виносив у звітовому році зол. 54.097.44.

Смертність у звітовому році була вища, ніж у минулих роках, а саме, було 6 випадків смерти, наслідком чого Товариство виплатило відшкодувань на суму зол. 28.102.90. Викупів обезпечень переведено на зол. 19.817.52, отже разом зі шкодами виплачено зол. 47.920.42. Позичок уділено на зол. 35.867.

Як бачимо розвиток „Карпатії“ поступає з кожним роком вперід і вона стає в рялі наших найповажніших фінансових установ. Однак цей розвиток міг би бути значно кращий, якщоб всі громадяни, що мають змогу обезпечитися обезпечалися в „Карпатії“. На жаль воно так не є. Ще й тепер дуже багато українців заключує обезпечення в чужих товариствах, даючи послух агентам, які ріжними способами, ріжними захвалюваннями своїх товариств, а неправдивими і злобними інформаціями відносно „Карпатії“ стараються за всяку ціну здобути українську клієнтелю, а з нею й український гріш. Мало є людей, що розуміються на асекурації й тому так легко даються переконати чужим агентам (дуже часто української народности) про доцільність обезпечування у чужих товариствах.

Тож не від речі буде підкреслити, що кожне обезпеченеве товариство стоїть під безперервною та дуже строгою контролею міністерства скарбу, державного уряду контролі обезпечень і що на забезпеку своїх зобовязань мусить мати приписані фонди й так ульоковані як цього вимагають закони. Безумовно великі товариства мають великі фонди, але вони мають також і великі зобовязання; обезпеченеві фонди мусить мати кожне товариство у приписаному відношенні до обезпеченевих капіталів, ні на сотика менше, бо інакше було би змушене залишити свою діяльність. З тої причини нема ніякої основи до думання, що чуже товариство хочби й велике дає кращу забезпеку ніж своє, а в тому випадку „Карпатія“. Так само і премії від обезпечень у Товаристві „Карпатія“ не є вищі ніж у чужих товариствах, бо і тарифи в обезпеченевих товариствах не є довільні, а оперті на правних приписах і мусять бути затверджені Державним Урядом Контролі Обезпечень.

В обезпеченні найбільшу ролю грає довіря. „Карпатія“ все вивязувалася й вивязується зі своїх зобовязань як найкраще і тому українське громадянство повинно відноситися до неї з якнайбільшим довірям.

„Карпатія“ має великі завдання до сповнення, завдання соціяльного й економічного характеру. Як товариство життєвих обезпечень вже по своїй структурі й законним приписам є призначене до збирання поважних капіталів, які мусить відповідно льокувати. Саме ці капітали можуть у будуччині відіграти в нашому економічному житті незвичайно поважну ролю. Але сповнення цих завдань залежить виключно від того, чи українське громадянство буде обезпечатися в „Карпатії“, чи й далі буде своїм грошем засилювати чужі установи. Хочемо вірити, що гасло „свій до свого“ найде без виїмку примінення і до „Карпатії“.

Великий Театр Нині вечером в годині 8-ій

„ФІРМА“

комедія Маріяна Гемара при співучасти Марії Модзелевської і Стефана Ярача.

Загальні збори Товариства „Музей Визвольної Боротьби України“.

Дня 21. червня ц. р. відбулися в Празі загальні збори Т-ва „Музей визвольної Боротьби України“ при великому зацікавленні українського громадянства. Зі звідомлення управи і дирекції музею видко, що музей раз-у-раз збагачується новими збірками, що теперішнє приміщення Музею не може вже вмістити всіх цінних матеріялів.

Збіркова акція на будову Українського Дому в Празі розвивається добре. Акція охоплює всі наші суспільні верстви від Північної й Південної Америки й Канади через европейську еміграцію та Галичину, Закарпаття, Буковину, Волинь, Бесарабію аж до Далекого Сходу. Приємно вражає в цій загально українській справі участь нашої молоді, а то й дітей...

На Український Дім у Празі до каси товариства досі (до 20. VI. 1934) вплинуло 60.470 чеських корон, а зі зголошеними жертвами, або зденонованими в закордонних банках сума ця доходить уже до 140 тисяч корон.

Загальні збори висловили одноголосно подяку всьому нашому жертвенному громадянству, незалежно від внесеної на цю ціль суми або вкладеної праці, а зокрема п. Я. Макогоновій та п. К. Лисюкові за їх великий та постійний підтрим. З подякою і признанням приймали збори також звідомлення про всі органи нашої преси, що підтримували Музей Визвольної Боротьби України й справу Українського Дому в Празі, а зокрема галицькі часописи „Діло“ та „Новий Час“.

Збори ухвалили звернутися з гарячим закликом до тих наших громадян, які ще не виконали свого національного обовязку поспішити зі своїми жертвами на Український Дім у Празі й цим причинитися до того, щоб у 1935 році музей свій десятилітній ювилей істнування міг відсвяткувати вже у власній домівці.

Загальні Збори з захопленням приймали пропозиції проф. А. Яковлева заснувати при музею „Бібліотеку ім. проф. д-ра І. Горбачевського“ на пошану його 80-літнього ювилею.

Після подяки й уділення абсолюторії дотеперішній управі тайним голосуванням обрано нову управу. Склад управи музею тепер такий: голова проф. д-р І. Горбачевський; члени управи: проф. А. Яковлів (заступник голови), проф. С. Сірополко (секретар), Є. Вировий, Д. Антончук, д-р Н. Білик, проф. Ф. Слюсаренко. Представники від Українського Університету проф. Д. Дорошенко, проф. О. Мицюк. Директор музею проф. Д. Антонович. Зі звідомлення скарбника виявилося, що Галичина й Волинь із Поліссям останніми часами виявили досить поважне зацікавлення справою Українського Дому в Празі. На цю ціль почали вливати пожертви й від приватних осіб і від товариств. Першим жертводавцем був посол О. Луцький. 1.000 — Покутський Банк у Коломиї.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4. 65/53 135—180

З церковного життя на Волині.

Архиепископ Олексій у Луцьку.

Приїзд архиеп. Олексія до Луцька 26. VI. ц. р. мав аж занадто офіційний характер. Українці, які надіялися дещо почути про дальше церковне життя, розчарувалися. Новий архиеп. дуже обережний і скупий на щирість. Зрештою у волинських умовинах є це річчю зрозумілою.

Про те, що думає архиеп. Олексій, можна хіба доміркуватися з його діл. Політичної маніфестації певного гуртка уникнув. У соборі виголосив півгодинну промову по українськи. Зробив у ній деякі натяки. І це має бути доказом, що він почуває себе українцем і масу визнає за українську. І тільки.

Біля собору зібралося на зустрічі коло півтисячі осіб. Майже виключно українці. Російська інтелігенція на початку виявила деяку активність: узяла в свої руки хліб-сіль, дами явилися з квітами, висунули з квітами дітей. Та в одну мить усе це залила українська маса. Промова архиеп. Олексія українською мовою росіянам дуже не подобалась — ніяк ще не можуть призвичаїтись до думки, що вони на Волині гості і дрібнісінька меншість.

Відвідавши іверську каплицю та брацьку й покровську церкву, архиеп. Олексій спинився в єписк. Полікарпа. По зложенні офіційних візит на принятті декого з духовенства і світських того самого дня виїхав до Кременця.

Хай собі люди міркують, що він думає і що зробить.

Церковний.

Повінь на Покутті.

Наслідком зливи в Станиславівщині та Косівщині піднеслася вода в Бистриці Солотвинській. В Пасічній коло Станиславова вода піднялася на 65 цм. понад нормальний стан. Вода в ріці Ропа в Слободі Рунгурській (пов. Коломия) піднялася. В трьох місцях зірвало зал. шлях, а вода з трьох зал. мостів зірвала фундаменти. Тому між Коломиєю та Слободою Рунг. залізнича комунікація перервана. В с. Слобода Рунг. повінь зірвала повітові дороги на просторі 50 км. На ріці Рибниці та Пістинці (пов. Косів) піднялася вода. На Пістинці забрало провізоричний міст у Шешорах.

По широкому світі.

— У неділю покинув Атени польський посол Юрієвич.

— У Фовсдорфі у Стирії двох робітників вбило жандарма. Робітників арештували під замітом приналежности до націонал-соціялістичної партії.

— У Ризі відбувається нарада шістьох товариств з метою наблизити до себе прибалтійські держави а саме: Естонію, Латвію і Литву. На нараді мають вирішити оснування спеціяльного бюра, видавання спільного щоденника і питання якою мовою будуть порозуміватися всі три прибалтійські держави.

Пишіть тільки на листовому папері марки „Рідна Школа". Великий вибір від найдешевших до найвибагливіших сорт.

Пишіть перами та олівцями марки „Рідна Школа" й уживайте радиром марки „Рідна Школа". — Вони добрі й дешеві. — Домагайтеся товарів марки „Рідна Школа" в кожній кооперативній крамниці.

Адреса головного складу:

Гуртівня кооп. „Рідна Школа", Львів, вул. Зіморовича ч. 22.

Домівка „Центросоюзу".

Тепер також у практичних малих пачках.

Звичайне білля прати на горячо

Делікатні тканини прати на зимно

Великий політичний процес у Станиславові.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ

Дальші зізнання підсудних.

На лаві журналістів приявний сьогодні кореспондент американського часописного бюра в Ню Йорку п. В. Рибак. В цьому дні зізнає підс.

ДМИТРО КОРІНЕЦЬ.

До вини не почувається. Вирушив на прогульку тому, що батько прогнав його з хати. Виїхав з підс. Грицем Барабашом з Болехова. Малу скількість грошей при собі пояснює тим, що на прогульці можна заходити до священиків, які радо дають харч прогульковцям.

Предс.: Як то? Священики мають якийсь склад харчів, що так роздають їх?

Підс.: Наші священики є дуже гостинні й радо частують прогульковців.

Підс. зізнає дальше, як його з товаришем в околиці села Пнева арештували.

На запит прокуратора, чому підс. на його питання в справі підс. Гайдича відповів, що це провокація, підс. відповідає, що сказав тому, бо прокуратор з нього сміявся.

Після перерви зізнає підс.

ГРИЦЬ БАРАБАШ.

Цей підсудний зізнає певний себе й рішуче, чим зискав симпатію у публики. Підс. Гриць Барабаш зізнає згідно з зізнаннями свого товариша прогульки, підс. Корінця.

ЗІЗНАННЯ ПІДС. ЮРКА ВІНТОНЮКА.

Зізнає, що давно вибирався на таку прогульку, а стрічу з іншими підсудними на одному постерунку пояснює припадком. На питання предсідника, що робив дома, пояснює, що вчився до матури і заходив до читальні та читав українську пресу.

Прок.: Ви читали пресу. На віщо вам це здалось. Ви повинні були пильнувати книжки.

Підс.: Кожна інтелігентна людина повинна читати пресу.

Предс.: В пресі є багато таких річей, яких не потрібно інтелігентній людині. Там пишеться про самі самогубства, крадежі, грабежі...

Підс.: Я так не думаю.

Дальше зізнає підсудний, що виїхав зі свого села Пасічної біля Станиславова зі своїм кревняком Вінтонівом до Надвірної, щоби звідти піти в Чорногору. Одначе припадком попали на поліцію, яка їх арештувала.

На цьому предс. перервав розправу до понеділка.

KATOL ВБИВАЄ КОМАХИ НАСІКОМИ

1/46 Японський 20—20

30-ліття філії „Просвіти" в Дрогобичі.

Богослуження у церкві Св. Трійці. — Величавий похід. — Святочна академія.

Ювилей філії „Просвіти" в Дрогобичі почався богослуженням у церкві Св. Трійці, яке відправив о. ігумен Бараник ЧСВВ. Співав хор „Дрогобицького Бояна". Високоідейну, до свята доросну проповідь виголосив о. Маркевич.

В год. 12.30 почався похід з площі під церквою через Ринок, вул. Міцкевича і далі на українську спортову площу біля гімназії „Рідної Школи", що тревав до год. 2-гої. В тому величавому поході взяло участь около 15.000 людей з 54-ох громад повіту. Попереду йшов Виділ філії з головою Централі д-ром Ів. Бриком, як відпоручником Головного Товариства, далі місцева дрогобицька інтелігенція, ремісничa „Зоря" із своїм прапором, а потім читальні повіту зі своїми таблицями, молоді і старші сільські просвітяни, мущини, селянські жінки і дівчата; всі вони в блеску літнього сонця з піднесеними чолами, бадьорі і жваві йшли як одна велична громада.

В год. 2-ій почалась під голим небом святочна академія. Довкруги море голов, числили на яких 20.000 людей. Для хорів збудовано на підвищенні величезну естраду, всю замаєну, прикрашену портретом Івана Франка. До першої пісні „Вкраїно Мати" стануло поруч „Дрогобицького Бояна" девять просвітянських хорів, разом до 350 співаків під диригентурою проф. Іваненка. Пісня, відспівана такою кількістю співаків, робила могутнє враження.

Іменем Головного Виділу Товариства привитав філію з її ювилеєм голова д-р Іван Брик. У теплих словах признання звернув увагу на те, що з 30-літнім ювилеєм вяжеться й 10-літній ювилей голови філії д-ра Ст. Витвицького, який, перейшовши глибоку трагедію упадку Української Держави, взявся за працю творчу, буденну, освітньо-виховну, як рядовик. Після короткого хору „Дрогобицького Бояна" виголосив святочну промову голова філії д-р Степан Витвицький. Найперше промовець переповів коротко історію дрогобицької філії, заснованої бл. п. о. Михайлом Бачинським, першим організатором національного життя Дрогобиччини, який був і першим головою філії; опісля згадав про працю пізніших голов філії, бл. д-ра Олесницького і д-ра Володимира Чапельського, який на тім становищі дав почин до заснування української гімназії та українських народніх шкіл у Дрогобичі. Далі промовець представив осяги філії за 10 останніх літ (увесь той час головою філії є саме д-р Витвицький), якої Виділ у 1924 р. (після розвалу нашої просвітянської організації в краю) застав у дрогобицькому повіті три читальні. До двох літ після того зорганізовано 67 читалень і наладнано численними поїздками по селах перерваний досі, безпосередній живий звязок зі селом. В адміністраційному році 1932 філія відбула 171 поїздок на села, в тім-же часі прочитано в читальнях філії 17.615 книжок, читальні дали 275 вистав, концертів та інших імпрез, крім того уладили у себе 120 викладів. З особливим натиском підкреслив промовець заслугу селянських організаторів і провідників освітнього життя по читальнях та заслугу молоді у просвітній праці. Від року 1929 р. незвичайно успішно працює канцелярія філії під проводом урядовця В. Городиського. Від 1924 року безупинно працює у Виділі філії визначно д-р Іван Блажкевич, спершу як її заст. голови. Від року 1932 на його внесення те становище займає о. Северин Бараник, б. голова жовківської філії. Реальними осягами нашої просвітянської праці за останні роки — говорив д-р Витвицький — це щораз тісніше співжиття українських людей, співжиття духове, а далі виховання справжнього українського громадянина, що здібний жертвувати всім своїм особистим для публичного, національного добра. Кращу долю — закінчив промовець — добувають народи не дужими руками, а світлим умом і великим серцем. Напевно прийде той час, що вимагатиме від нас найкращих виявів ума і найвищих поривів серця. Щоб їх підготовити, присвятить філія „Просвіти" у своїй дальшій праці ще більше труду і щирого зусилля.

Після того відчитано святочні привіти, які наспіли на Свято: від Філій „Просвіти" в Болехові, Бродах, Бучачі, Добромилі, Збаражі, Золочеві, Комарні, Коломиї, Кракові, Підгайцях, Раві Руській, Рудках, Самборі, Сколім, Су-

довій Вишні, Тернополі, від Кружка „Рідної Школи" в Раві Руській, від д-ра Михайла Волошина зі Львова, від о. Теодора Німиловича, від о. Стефана Решетила, Протоігумена ЧСВВ, від усіх культурно-освітніх установ у Більчі, від Кружків „Рідної Школи" в Бориславі і Дрогобичі, від установ у Дрогобичі: П. С. К., Народньої Торговлі, кооперативи „Будучність", Управи української ґімназії та українських народніх шкіл, Відділу Взаїмної Помочі Учителів, „Зорі", Відділу „Маслосоюзу", „Народнього Дому", Музичного Товариства ім. Лисенка, Філії Краєвого Товариства опіки над молодю, Філії „Сільського Господаря", „Сокола", Союзу Українок і студентства.

У **вокальній частині** Свята взяли участь хори читалень: в Ріпчицях (диригент Олекса Пристай), в Ластівках (диригент Петро Кангор), в Гаях Нижних (диригент Михайло Добош), в Грушові (диригент Іван Чаповський), в Болехівцях (диригент Фель Добош), в Попелях (диригент Михайло Хомутник), дальше хори „Рідної Школи" в Даляві (диригент Лев Шумський) і в Тустановичах (диригент Гаврилів М.), хор „Сурма" в Трускавці (диригент Осип Білас), вкінці хор читальні „Просвіти" Дрогобич-Задвірна (диригент І. Городиський). Найбільше оплесків зібрав хор читальні в Ластівках, який визначився незвичайно чистими та дзвінкими голосами, хор з Тустанович і хор дрогобицької читальні на Задвірнім.

Бурхливими оплесками нагородила публика деклямацію Івана Белза з „Великих Рокозин" І. Франка. Не менше вдатно випала деклямація „Прольогу" з „Мойсея".

Відспіванням національного гимну покінчилося це величаве Свято, що залишило по собі незабуті спомини у всіх його учасників та було найкращою нагородою за всю дотеперішню працю й одночасно могутнім доказом того, що систематична, творча праця приносить надсподівано гарні і трівкі успіхи.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ —
найдешевше в текстильнім магазині
„ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЄСКИЙ, ЛЬВІВ
90/55 **ГАЛИЦЬКА 8.**

„Націоналістична настанова" в бібліографічних працях Сов. України.

Вже від 1930 р. большевицька влада повела гостру атаку проти всіх бібліографічних установ Сов. України під замітом виявлення ними „націоналістичного ухилу" в своїй діяльности. Тодіж таки розпочато т. зв. реорґанізацію Українського Науково-Дослідчого Інституту Книгознавства в Києві, Всенародньої Бібліотеки України в Києві, Української Книжкової Палати в Харкові, усунено декого з керманичів бібліотечно-бібліографічних установ та переведено основну чистку працівників цих установ. Але, видно, всі ці заходи не дали бажаних наслідків, бо ось знову находимо в пресі Сов. України розпучливий голос про те, що на бібліографічному фронті викрито націоналістичний прорив.

Саме цю тему обговорює стаття С. Якубовського в 2-му числі „Більшовика України" за 1934 р.*)

І в чому тільки не вбачають на Сов. Україні „націоналістичної настанови" в бібліографічних працях?

Ось, напр., С. Якубовський вбачає „націоналістичну настанову" в тому, що абетковий катальоґ Всенародньої Бібліотеки України містить у собі картки на праці Д. Донцова, при чому на першій з цих карток дано таку характеристику: „Донцов Дм. — український публіцист і критик". І С. Якубовський з обуренням запитує Всенародню Бібліотеку України, як вона поважилася дати місце в картковому катальозі „цьому запеклому ворогові Радянської України", бо вміщенням його праць у катальозі вона „популяризує мерзенного запроданця, агента німецького фашизму, автора контрреволюційних творів, отруєних ненавистю клясу, що йде до загибелі, заповнених містикою, погромною пропаґандою, спекулятивним пророкуванням пройдисвіта. Націоналістична петлюрівська зграя на чолі з Миколенком виконувала спеціяльне замовлення закордонних інтервентів".

На жаль, не маємо відомостей про те, чи залишилися в катальозі Всенародньої Бібліотеки України картки на праці Д. Донцова після викриття цього злочину С. Якубовським, але не може бути ніякого сумніву в тому, що п. Миколенка не погладили по головці за те, що допустився такого злочину.

„Націоналістичну настанову" в бібліографічних працях С. Якубовський вбачає також і в тому, що деякі наукові органи Української Академії Наук перегукувалися з закордонними „книголюбами". Ось, напр., які теплі слова присвячує він Вол. Дорошенкові, що містив бібліографічні огляди в журналі „Україна" за редакцією акад. проф. М. С. Грушевського: „В. Дорошенко, штатний автор „Оглядів українознавства поза межами УСРР" подає без жадних застережень і клясових оцінок еміґрантську літературу явно фашистського напряму. Иноді він на сторінках радянського журналу починає, навіть активно, вихваляти свій жовто-блакитний крам".

Очевидно, єдиний засіб знищити „націоналістичну настанову" в бібліографічних працях — це наказати бібліографам забути про істнування української літератури, публіцистики та науки перед жовтневою революцією та про істнування українських земель і кольоній поза межами Сов. України.

Ст. Сірополко.

*) Див. статтю: „Проти контрреволюційних націоналістичних настанов у бібліографічних працях ВУАН".

З фільмового світа.

Жінки всіх народів на екрані.

Фільма це, кажуть, мозаїка всіляких народностей, вавилонська вежа мов. В осередках світової фільмової продукції сходяться представники цілої земної кулі: режисери, письменники, малярі, оператори й актори...

І серед тої юрби, що мерехтить ріжноколіровими барвами всіх народів, велике місце займає жіноцтво. Сказав раз один передовик Х-ої Музи, що кожний степень ґеографічної ширини має своїх представниць у Голівуді, Жоанвіль чи Нойбабельсберг і слава целюльоїдової плівки оперізує весь світ. Це чи ненайкраща в цілому світі – панорама.

Німеччина. Зпоміж усіх німецьких акторів, що пишаються своєю славою чи то в рідному краї чи на чужині, найпопулярніша Ліліяна Гарвей. Це рожіщне дівчатко (правдиве прізвище Ліліян Папе) є мабуть наймузикальнішим сотворінням екрану. Ліліяна, кажуть, не говорить лиш співає, не ходить, а танцює...

Двірські бенкети, вистроєні офіцири, паради, штравсівський вальчик — це, очевидно, **Австрія.** Ліяна Гайд є саме дитиною того середовища. Але вона любить зміняти настрої й тому можна було її бачити й у поважніших фільмах („Леді Гамільтон", „Люкреція Борджія").

Нікому мабуть не треба казати, що представницею **Китаю** є Анна Мей Вонґ. Винятково талановита акторка виступала у кількох більших фільмах, як: „Прокляття роду мандаринів", „Шангай експрес" і ін.

Коли йде про **Чехословаччину,** тоді немає сумніву, що між усіми акторками веде перед Анні Ондра. Талановита акторка, яку бачили ми в кількох дотепних комедіях, накручує одну фільму за одною. На думку фільмових критиків має Анні Ондра більше хисту й темпераменту у звукових, ніж раніше в німій фільмі.

Найбільше завдячує світова кінематографія скандинавським краям. **Данія** видала у 1910 р. таку непересічну акторку, як Асту Нільсен (уроджена в Копенгаґені), а яка належала колись до світочів мистецької фільми. Вона створила власний стиль психольоґічно-природної гри і стала зразком для пізніших артисток.

Чар доньок **Франції** репрезентує солодка Аннабеля. Це найпопулярніша париська зірка Такими фільмами, як: „Міліон" Клера, „Облава в Парижі", „Його Ексцеленція кохання" Мея вона глибоко записалася в памяті любників кіна.

Кажуть, що й **Еспанія** славна гарними жінками. Конхіта Монтенеґро, славна своєю вродою, доказує, що ця слава не безпідставна.

Чи читали Ви вже
„Жорна" ч. 13
СОКІЛЬСЬКО-ЗДВИГОВЕ
Ціна тільки 25 сот.

Югославію вславила одна жінка, Іта Ріна, більше, ніж найбільші політичні події. Воно й не дивниця: такі фільми, як: „Ерстікон" й „Звідкіль немає вороття" зєднали їй масу величників.

Уроджена в Монтреалю, в **Канаді,** Норма Шірер належить нині до найцікавіших зірок екрану. Поважна акторська культура та вроджена інтелігенція висувають її на перше місце.

У світовій панорамі фільм. зірок **Мексик** репрезентує „вогниста" Люпе Велез. Темперамент, південно-американська врода і широка скаля таланту — це її прикмети.

Між славянськими типами жінок екрану слід відмітити вродливу **московку,** Ольгу Бакланову. Будучи кілька літ акторкою російських театрів, покинула батьківщину, щоби показать високу клясу акторської гри цілому світові. „Вулиця гріху" з Е. Яннінгсом — це саме документ її могутнього таланту.

Іще більше місце завоювала собі наша землячка Анна Стен, що колись дебютувала у „Братах Карамазових". Її креація в „Нані" Золі захопила всі столиці і Стен починає велику фільмову карієру в Голівуді.

Злучені Держави мають сила представниць; правда, вони більші скількістю, як якістю. Проте Пікфорд, сестри Тальмедж, сестри Гіш, Джоан Кревфорд — великі артистки.

Коли згадати **Швецію,** тоді всі знають найбільше прізвище Ґрети Ґарбо. Кажуть, що ця „божеська Ґрета" задумує покинути Америку й фільму та замешкати в Стокгольмі як звичайна Ґрета Густафсон. Та можливе, що це тільки одна з фільмових спліток.

Мадярщина має багато визначних акторок, про яких і не знаємо, що вони мадярки: покійна Лія де Путті, Кате де Надь, Марта Еґерт, Франціщка Гааль, Марія Корда.

З італійських знаємо Марцелю Альбані, що виступала вже досить давно і тепер занялась літературою.

З польських артисток найславніша і єдина світової слави досі Поля Негрі.

Е. Ткачук.

Апостольський адміністратор у Москві.

ЧІТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, КАП. Св. Отець приняв на довшій авдієнції епископа Невга, апостольського адміністратора в Москві, який на днях вернувся з Москви.

Подяка пред. Гінденбурґа Гітлерові і Ґерінґові.

БЕРЛІН, 2. 7. ПАТ. Президент Гінденбурґ вислав нині зі своєї літньої резиденції в Прусії Нойдек до канцлера Гітлера таку телеґраму: „Зі звітів довідався я, що Ви своєю рішучістю та відвагою, з нараженням власного життя вдавили у зародку всякі зрадливі змови. Ви охоронили німецький нарід від великого нещастя. І тому висловлюю з глибини душі подяку і найглибше признання".

Одночасно президент вислав мін. Ґерінґові таку телеґраму: „За Вашу енерґію та успішну поведінку при здавлюванні державної зради висловлюю подяку і признання. З товариським поздоровом — Фон Гінденбурґ")

Признання для преси.

БЕРЛІН, 2. 7. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє, що міністр пропаґанди висловив німецькій пресі подяку за одностайне та непомильний осуд заговору під проводом Рема

НОВИНКИ

— **ЧЕРЕВИКИ жіночі, мужеські і дитячі купуйте в одинокім українськім Маґазині Взуття „КОМЕТА" Львів — Ринок 21. Сповніть гасло „Свій до свого."** 68/53 41-?

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 45-?

— **Маґазин постелі Р. Джала, Львів, Хоружина 3,** поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 1285 90-100

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка" створений від 1. травня. Кімнати гарні, обняшні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Ямна коло Яремча. 1437 24-?

— **Приїзджаючи до Гребенова,** не жалуйте труду оглянути пансіон „Яблонських", де найдете все, що бажаєте найти на літниську. 1629

— **Адреса Редакції „Української Загальної Енциклопедії** від 1. липня 1934: Львів, Ринок 10, II. поверх, „Просвіта" (льокаль „Життя і Знання"), телефон 13—40. 5

Лет Адамович'в з перешкодами.

ТОРУНЬ, 2. 7. ПАТ. В год. 11.30 вполудне брати Адамовичі, які вилетіли в год. 9. рано з Тімендорфу у Німеччині, мусіли осісти в Торуні тому, що проводи з бензиною ушкодились. Військові техніки направили мотор і летуни вилетіли в год. 4-ій до Варшави. На летовищі Окенця жлуть на летунів непроглядні юрби народу. У міській ралі відбудеться святочне привітання обох летунів.

—o—

Перед воєнний суд.

200 провідників пробоєвих відділів арештовано.

ЛЬОНДОН. 2. 7. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що мабуть ще цього тижня відбудуться екзекуції провідників пробоєвих відділів. Поки-що годі устійнити прізвища розстріляних у неділю 1. липня ц. р. десяти осіб. Називають тільки прізвища фон Альвенслебена, приятеля Папена і його особистого секретаря фон Бозе. В арештах сидить ще біля 200 провідників пробоєвих відділів, які стануть мабуть перед воєнним судом. Канцлер Гітлер занятий всеціло чистою в партії.

— **Устний іспит зрілости в українській державній гімназії в Перемишлі** відбувся в днях 21. до 26. червня ц. р. під проводом директора гімназії С. Шаха. У відділі А здали: П. Бучинський, Б. Василюк, І. Вовк, Д. Годованець, В. Грушак, І. Демчина, М. Захаріясевич, А. Зеленяк, Д. Карванський, Ф. Кушнір, Я. Маринович, Т. Обшанський, С. Пасічинський, Б. Сабат, М. Сірота, О. Фаріон, О. Фундак, І. Шефлер, П. Яворський, О. Ярка. При письменнім іспиті репробовано одного, при устнім трьох. — У відділі Б. здали: З. Бандрович, Р. Бізянський, О. Воркун, Я. Гнатовський, С. Глембоцький, С. Дацков, І. Домарадзький, О. Куціль, С. Мальговський, Б. Мацюрак, В. Мигаль, А. Микита, С. Романець, В. Романик, Т. Сендзік, В. Слотиляк, Р. Тритяк, З. Тисовський, В. Чарторинський. При письм. іспиті репробовано одного, а при устнім трьох.

— **Музей „Бойківщина" в Самборі** мав від 1. IV. 1934 р. до 30. VI. ц. р. 229 катальогових чисел приросту, до ч. 3.267 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: мінеральогія 3, палеонтольогія 11, археольогія 129, етнольогія 170, різьби 9, церк. мистецтво 15, церковні ризи 6, старі памятки 5, монети 13, печатки 2, медалі 5, стара зброя 2. Архів і бібліотека: книжки 139, стародруки 16, рукописні церковні книги 4, старі документи 1, новіші документи 4 фасц. 4-5, пергамінові грамоти 2, мапи 16, часописи 1554, афіші 40, світлини 11, дереворити 1. Жертводавцями були: Антоняк Е., дир. Бачинський М., о. Бенцін, радн. Бережанський В., Біленький С., о. Вентринович В., інж. Вец І., о. Гамівка П., „Гал.-Русска Матица", о. Гарбовський Н., д-р Галущинський М., Гординський І., Гаудан І., о. Дашо Ст., Заклинська О., радн. Каковський І., Княжинський А., Ісполлер Н., д-р Кобільник В., радн. Курчак В., Корчинська О., о. Крайчик, о. Левицький А., о. Лісікевич І., о. Лукань Р., Лашецька О., д-р Максимчук І., Максимчук Ю., проф. Мартинець Г., проф. Марків І., Нар. Торговля — Самбір, проф. Орловський М., д-р Рабій Ю., Світий П., Ставр. Інститут, Славич Т., Сусуловська Е., Тарнавський І., Тустанович П., дир. Ткач О., о. Фок І., Щербаківський В., Яворська М. — **Управа Музею „Бойківщина" в Самборі.**

— **Виступ Василя Тисяка у львівському радіо.** У четвер, 5. липня ц. р. в год. 17,15 (5.15) вечором співає наш оперовий співак **Василь Тисяк** у львівському радіо. Концерт буде переданий на всі радіостації в Польщі.

— **Після змагань Н. Сокола з Україною** прийшло в мин. неділю на грищі Цитаделі до демонстрації публики проти судді Раніша, який суддюючи невміло і несправедливо, скривдив українську дружину. В часі тої демонстрації і б. Богдан Юськейок потерпів доволі сильно п. Богдан Юськейок, якого мусіла забрати каретка Рятунковоого Поготівля.

— **Нові ціни хліба.** Цех пекарів у Львові повідомляє, що від понеділка 2. липня ц. р. устійнено такі ціни на хліб. За 1 кг. хліба житнього платиться 28 сот., а за 1 кг. хліба житнього з мукою 30 сот. Ціни іншого печива без зміни.

— **Нещаслива їзда „заяцем".** Між стаціями Персенківкою і головним двірцем вискочив 18-літній Роман Струг з поїзду і вдарився голою об камінний стовп та впав непритомний на місці. Поїзд припинено і тяжко пораненого привезено до Львова, де він помер. Слідство виявило, що Р. Струт їхав „заяцем" до Львова шукати праці і вискочив з поїзду перед контрольором. Р. Струт родом з Ляшок Горішних.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ

Замісць 19. параґрафу.

Гіркий то сміх — сказав раз слушно один адвокат і зовсім неслушні витягнув з цього висновки, ба й замісць рекурсів, став писати повісти.

Ще більше гірко *сіяти* сміх на нашій занедбаній ниві, що привикла родити тонту і кропиву.

Прийшов учора до мене один згорблений і скривлений співак зпад Полтави. Точніше: сам старший з чесного „братства розіпіваної смерти". Співак, що правда, не дуже універсальний, бо має лиш похоронний репертуар від Вербицького „Тихий вітер повіває" починаючи, а на Людкевича „Ой Морозе" кінчаючи.

Та для скромної професії це виступ тим більше, що львівські цвинтарі не так дуже далеко положені...

Прийшов і нервовим голосом став жалуватися, що про його братство похоронних ревунів було подано невірні і неточні вісти.

Я став його заспокоювати.

— Пане *радникуу* — кажу солодким як кутя голосом — ви перечулені і розпіжнені. Це зрештою зрозуміла річ, як вислід постійної участи в похоронних обрядах. Але від цього можна би з навіть треба боронитися. Не треба всього брати собі надто до серця і не переймайтеся усім. Адже співається у Вербицького: „Відсь конець такий нам всім".

— Не в сьому діло — перебиває мені гірко скривлений похоронник. Мені не йде про те, що була неточна вістка, немов би то небіщик ще жив, а я вже голився за звеличання покійного співом і то за 100 зол. — В його голосі зрожали смуток і жаль торічної перекислої капусти.

— Пане *надраднику* — втишую його жаль. — Це все пусте. Один живучий небіщик — це ще не кабінетова справа, ціна теж, гадаю, не є така непохитна. А що такий випадок був, ви тут ні при чому...

— В цьому саме діло — снує далі свої жалі розжалоблений надмогильний пугач — мої конкуренти ходять по місті з ґазетою і...

— Купіть собі теж ґазету і ходіть по місті..., або послухайте мене, пане *директор* — прискорюю розмову. — Це все вийде в користь цілої справи. Конкуренція, особливо у вільних і свавільних професіях є бажана, а то й конечна. Вона може дуже корисно причинитися до скріплення голосів, їх витревалости і шляхотного звуку. Вам, *маестро*, чейже конкуренції не треба побоюватися. Вже — відома фірма. Вже співали ще на похоронах старого Кучабського, секр. Повітового Виділу й батька нашого великого вченого Василя Кучабського в Берліні і мали гарні рецензії у „Монітор-і" і „Реформатор-і".

Коби мені стільки вдалося фейлетонів, що вам небіщиків. Ще „наївся би, напився би і ужив би світа"...

— Мені ходило лиш про вияснення, що ...

— Алеж кожда річ дасться вияснити. Вияснимо все, що лиш можливе, а навіть і те, що здавалось би неможливе. Але чи ви знаєте, що вмер старий Макльонґва?

— Що ви кажете? Котрий? вихопився нервово мій пугач і встав з крісла.

— Та той, що як лиш був легко „під ґазом", все співав: Сам пю, сам гуляю... Повійник любив спів над усе і лишився до смерти греко-католиком.

Мій пугач не вилежав довше. Встав нервово, розпрощався і обіцяв зайти завтра. Вже був за дверми і вернувся. Нахилився дискретно і спитався, чи я випадково не знаю, де жив старий Макльонґва.

Таксамо дискретно відповів я йому: Погулянка ч. 173.

Не знаю, чи є там таке число, чи жив там коли який Макльонґва і чи вмер — та коли...

Тиберій Горобець.

— **Львівська хроніка.** При вул. Личаківській ч. 134 возьний Теодор Печенибіда побив тяжко свою дружину. Коли її сестра Магдалина Швед станула в обороні возьний побив її колодкою по голові так тяжко, що вона втратила притомність. Нещасливу жертву сусіди виратували з рук войовничого возьного, яку ратункова каретка відвезла до шпиталю. Поліція веде слідство. Причина: родинні непорозуміння. — **Дівчина легких обичаїв.** Євдоха Дучак забрала залізничому урядовцеві Т. з Ходорова портфель з грішми.

— **Покинула дитину.** Корсакова з Давидова біля Львова покинула в понеділок 3. липня ц. р. при вул. Пекарській у Львові восьмилітню дівчину і сама втікла. Дитиною заопікувалася влада, яка шукає за матірю.

—**Хто виграв долярівку?** В нинішнім тягненні долярівки впали виграні на такі числа: 12.000 дол. на ч. 1147031. 5.000 дол. на ч. 730199 502790 301300 227348 1037531 941594 1099460 1443500 2088227 1097570. 3.000 дол. на ч. 1276445 3988168. 1.000 дол. на ч. 250284 694585 483913 585290 716583 1472740 1410693. 100 дол. на ч. 1465007 139481 129798 868123 1493859 31386 207235 54474 520461 1001074 3199 840761 880752 1475934 372472 955968 1352968 1277779 371851 798223 238978 1196400 1113963 258472 43960 351117 1272769 397970 263292 270404 315572 512013 1040289 1289811 1229590 194669 1043831 1247856 101568 164278 1321053 379473 277212 764382 1309058 481572 498015 238690 1166724 1305587 381322 1420829 578370 349116 496114 493775 1440634 337939 1168872 388138 1050783 895328 1039486 562776 1375001 64239 135527 736302 1078765 1282889 237872 497896 1405010.

— **Про язву волоцюг у краю** пишуть нам: Фалянги „безробітних", що стали нестерпною язвою наших спокійних колись сіл (див. „Діло", ч. 150), просто тероризують мирне населення. Це бачимо не лише в Тернопільщині, але й у всіх наших околицях. Найгірше допікає той безплатний нічліг і залишені опісля насікомі. З огляду санітарних є щодо цього один добрий розпорядок, який приказує, щоб кожна збірна громада постаралася про кімнату і в ній загальну дерев'яну прічу (вимощену рівно дошками і дещо підвищену під головами) і до такої кімнати треба спрямовувати всіх волоцюг. Це вже в багатьох громадах переведено в життя і люди позбулися одного клопоту. Це можна зробити в кожній нашій громаді за малою витратою; винаймити яку кімнату, ни навіть поставити окрему хату і буде спокій. — **Мк.**

— **Пожежа в Надвірній.** Пишуть нам: Дня 29 червня ц. р. вибухнув в год. 13,50 вогонь в обрінстю надвірнянських міщан Демиченка і Марчука при вул. Мазепи. Згоріли 2 стодоли і 2 стайні. Хати урятували дуговики, що перші стали до ратунку. Хоч вогонь счинився в самім місті, близько головної вулиці Станиславівської, міська пожежна сторожа явилася щойно з пів години після того, як уже дуговики виратували хати і весь інвентар зі стаєн. З „охотничей стражи пожарней" ніхто не явився, хоч пропаґанда за тою сторожею є аж надто коштовна.

— **Вбив нарочно.** Як ми вже повідомляли в Станиславові 13-літній ученик Грабовський вбив свого товариша Гронталя. Тепер виявилося, що вбив він Гронталя нарочно, з пімсти. Грабовський із товаришами грав у копаний мяч. Коли дружина, в якій грав Грабовський та Гронталь, програла, Гронталь запримітив, що програну завинив Грабовський. За це Грабовський постановив пімститися. Взяв револьвер свого брата, учителя з Кремінця, та вистрілив крізь вікно до Гронталя, який переходив вулицею. Тому що Грабовський молодий, його не арештували.

— **Любовна трагедія.** У Яворові кравець Владислав Круль важко поранив свою наречену Ольгу Кравс, а опісля тяжко зранився. Причиною нещаслива любов.

— **Злодії гуляють.** В неділю 1. липня ц. р. невідомий злодій вирвав Гізелі Алісдорф при вул. Сикстуській у Львові торбинку з 30 зол. і втік.

— **Жертви спеки.** Велика спека у Злучених Державах потягає все нові жертви в людях. У Нюйорку померло від спеки 4-ох людей. У Пітсбурґу від 40 років не було такої спеки, як тепер.

— **Староукраїнські памятники в Судомирі.** Польські ґазети пишуть, що в Судомирі в катедрі розпочався по Великодні ц. р. за ініціятивою місцевого лат. епископа ґрунтовний ремонт і віднова старовинних византійських фресків, які відкрито там на стіні в пресвитерії ще перед війною. Наші спеціялісти повинні б цим цікавитись, бо в Судомирі (Сандомеж) знайдено також „східні фрески" і в староцинім костелі (колись церкві) св. Якова; а також був там давно „Деметріюс" з готицькими написами з р. 800, як пишуть давні історики; є там у тій церкві перед великим вівтарем великі, гарно „різьблені" камені з якимись витертими написами. — Про Судомир пише наш літопис таке: **Церкви же бяше въ городѣ томъ** (Судомирі)..., **каменна велика і предивна сіяюще красотою...** Заутра же игумени съ попы и съ дьяконы, изрядивше крилосъ и отпѣвши обѣднюю и начаша ся причащати первое сами, и потомъ бояре съ женами и съ дѣтьми... (приготовляючись до смерти з рук татарів 1240 р.). (Гал. Вол. Літопис; полн. собр. лѣтоп. II., 199). В згаданій пресвитерії відкрили м. ін. недавно гарний фреск: Зіслання св. Духа. — **М. М.**

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

На всяких приняттях та іменинах збирайте датки на купно книжки для наших земляків, яких доля кинула навіть і до Африки. Ласкаві датки і жертви приймає Т-во „Просвіта" у Львові.

СПОРТ.

ВІДКЛИКАННЯ СОКІЛЬСЬКИХ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНИХ ЗМАГАНЬ.

Старшина Сокола-Батька повідомила нас, що заповіджені у програмі здвигу легко-атлетичні сокільські змагання, які мали відбутись у понеділок, відкликано.

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО У. С. С.

Стрий 24. VI. Скала-Сокіл (Ходорів) 3 : 1 (1 : 0). Скала перемогла в гарнім відношенні свого найгрізнішого противника в мистецтва і рівночасно відплатила за програну у Стрию. Остаточне мистецтво в Стрийщині рішиться мабуть між ними двома дружинами. — Суддював Омелян Грубський.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Броди 24. VI. Сокіл (Золочів)—Богун 1 : 1. Товариські змагання цих дружин покінчилися незаслуженим нерішеним вислідом, бо Сокіл був дружиною кращою і мав перевагу, тільки напад мав пеха в стрілах. Суддював п. Стемпурський зі Львова.

Міяка установа

не може

обійтись без „Діла".

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ПРАВО, вістник теорії і практики. Львів, червень 1934. Ч. 2 (29). Р. VII. Зміст: Десятиліття Союзу Українських Адвокатів. Д-р Степан Баран: Шляхами нашого відродження. Гриць Кухар: Ще про нотарійний примус. Д-р Лев Ганкевич: „Лемківська Республика". Патрон і адвокатський апікант. До §. 24 конкурсової ординації. З організаційного руху. З життя нашої адвокатури. Бібліографія.

ДЗВОНИ, літературно-науковий журнал. Львів 1934. ч 6—7. Р. IV. Зміст: У. Кравченко: Благовіщення. Р Завадович: Бурунне; Котиліон сонця. Б. Лисянський: Степ. Гнат Колишній: Моя перша зустріч з Медьпоненою. Н. Кородева: 1313; Четверта заповідь. А. Паляціо Вальдес: Грішниця — Свята. Католицькі засади суспільно-господарського життя. В. Кучабський: „Ein Volk aus Kind und Greis" (з приводу книжки А. Кретуба: Нарис історії українсько-польської війни 1918—1919. Д-р М. Гнатишак: Нова українська лірика в Галичині на тлі західньо-европейської модерної поезії. Б. Крупницький: Роля Січі в історії України. Д-р І. Витанович: Середньовічні монастирі в наших Карпатах. Д-р М. Струтинська: Чужі і свої про „Богословію". Хроніка. Рецензії. З преси і журналів.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ. Ч. 7—8. Львів, липень—серпень 1934: Зміст: Ф. Невестюк: Наші йдуть. М. Р.: Стрілецький марш С. Маковея: М. Р.: Пісний стрілецький старшинський корпус. О. Н.: Матеріяли і документи. І. Вислоцький: Спомини розвідчого старшини 1919—1923 р. Т. Коструба: Гетьман Данило Апостол. Д-р І. Окодот: Зі споминів команданта батерії про події на відтинку Угнова. П. Маґас: У побідному поході. Ф. Мелешко: Глодоси в часі національної революції. Ф. Коковський: Із записника Лемка. Д-р Карпинець: Історія 8-ої галичької Бригади. Горліс-Горський: Холодний Яр говорить. До своїх (Ф. Невестюк). З листів до Редакції (инж. І. Пекарчук). Літографовані рукописні стрілецькі підручники, 1914. Бібліографія Альбом УСС.

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. ч. 7—8. Зміст: О. Ольжич: „*" О. Теліга: Неповторне свято. Ю. Клен: Японія. Е. Маланюк: Сучасність. М. Підлужний: У соборі інвалідів. Р. Єндик: Реґіт Арідника. А. Мушке: Жінки. Ю. Горліс-Горський: Колгоси над Інгулом. М. Мухин: Драгоманов без маски Ю. Липа: Розмова з Заходом. П. Маценко: До джерел нашого церковного співу. О. Думін: Початки організації У. С. Стрільців. М. Гоза: Універсалізм. Д. Донцов: Санчо-Панзу в нашій дійсності. Г. Кажок: Смерть японського Нельсона. З пресового фільму. Бібліографія. Львів, липень—серпень 1934.

НИВА, часопис присвячений церковним і суспільним справам. Львів, червень—липень 1934. Ч. 5—8. Рік XXIX. Зміст: Руки геть! Сучасний церковний розкол. Д-р Вас. Лев: Записи на старих книгах. о Д-р. Г. Костельник: Становище й походження людини на основі теорії розвитку. о О. Кніт: На практичні теми. о. Р. Хомин: Серед наших у Франції. о. Юл. Дзерович: Вісти з тов. св. Андрея. о. Василь Пришляк: За поглиблення душпастирської праці. Як. Янкевич: Деякі міркування. о. Ст. Хабурський: Одна катихитична конференція. Нові книжки.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Відень, травень—червень 1934 Ч. 5—6. Р. X.

НОТИ.

М. О. Гайворонський: УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ — Лемківщина: 1) Одвалъ соненько сходило, 2) Моя мила — обі на мішаний хор. Ukrainian Musik Edition, New York. 1933. Стор. 8 + 4, 4-о.

М. О. Гайворонський: УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ. — Гуцульське Різдво: 1. Коляда, 2. Пльнс, 3. Круглик і 4. Щедрівка — на мішаний хор. Ukrainian Musik Edition. New York 1933. Стор. 8+8+8+8, 4-о.

М. О. Гайворонський: ЖИВИ УКРАЇНО! — на мішаний хор. Ukrainian Musik Edition New York 1933 Стор. 4., 4-о.

М. О. Гайворонський: УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ — Поліссе: 1) Вербам моя і 2) Невістонька — Ukrainian Musik Edition. New York 1934. Стор. 8 + 8, 4-о.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок. 3. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія". „Фірма".

Середа, 4. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія". „Фірма".

Театр Різнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Дорога на Схід".

АТЛЯНТИК: „Світ належить до тебе" (Севе Сакаль).

ВАНДА: „Св. Франц із Асізі".

КАСІНО: „Ворог у крові", „У слідчій службі".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „В погоні за місяцем" ревія.

МІРАЖ: „Цілунок перед зеркалом".

МУЗА: „Томмі бой", „Полковник і його пура" (Льорель і Гарді).

ПАЛЯС: „Ракочі марш", „Прокуратор Алісія Горн".

ПАСАЖ: „Райський птах" і додатки.

ПАН: „Я не янгол", „Чемп".

СВІТ: „Аріяна", „12 крісел".

СОНЦЕ: „Скіпи" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Двійник", ревія „Веселий тиждень".

ХИМЕРА: 6 годин життя.

УТІХА: „Добраніч, Відне" і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 3. липня 1934.

Відень (506,8) 16·10, 21·05 Спів, музика, **Братислава** (298,8) 20·20 Концерт хору донських козаків, 20·55 Концерт із нагоди 50. роковин комп. Яначека, **Брно** (325,4) 17·55 Пісні кохання (Сп. Галірова та Валька), **Прага** (470,2) 16·15 Концерт. **Париж** (1649) 12·00 Концерт, 20·00 Муз. всячина, **Атльона** (531) 20·00 Ірляндська музика (фортепян), 20·15, 20·45, 21·30 Спів, **Білгород** (439,8) 18·30, 21·30 Спів, **Берлін** (356,7) 18·45 Твори К. Е. Коха (спів, музика), **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·55 Солісти (музика, спів) **Мінхен** (405,4) 14·200 Музика, спів, **Букарешт** (365) 20·15 Симф. концерт, **Міляно** (368,6) 13·10 Камер. музика, 20·45 „Сіньоріна Джез" оп. Папантія, **Рим** (420,8) 17·15 Легка музика.

Середа 4. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 17·05 Концерт, 23·25 Танкова музика, спів, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 14·00 Популярні пісні, **Париж** (1649) 10·15, 20·45 Концерт, **Атльона** (531) 20·00, 20·30, 21·30 Спів, **Білгород** (439,8) 19·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 18·30 Солісти, 19·20 Нар. пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·40 Італійські та німецькі арії, **Мінхен** (405,4) 20·30 „Тоска" оп. Пучінія, **Міляно** (368,6) 11·15 Легка музика, 17·10 Камер. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Басі е Боте" муз. комедія Пік-Мандкаталє.

Львівське радіо.

Вівторок, 3. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Танк. музика, 13·05 Для молодших дітей: „Пригоди лісовика Сунички" (Конопницької), 13·30 Італійські співаки (гр. пл.), 13·55 З ринку праці, 14·00 Збіжева біржа, театральний репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година легкої музики, пісоньки, 17·15 Концерт солістів (спів, скрипка, фортепян), 18·00 „Бідосток колись і сьогодні" (відч.), 18·15 Півгодина легкої музики (гр. пл.), 18·45 „У галі осередка фіз. виховання", 19·00 Всячина, 19·15 Оп. арії, пісні з супр. фортепяну, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 „Три знаки запиту", 20·12 Трансм. з Варшави: оп. „Дівчина з фіялками". В перерві: Веч. лекція, „Типи й менти", 22·00 Відч. „Несвідоме материнство в звірині", 22·15 Бранденбурські концерти Баха (гр. пл. з повсн.)

Середа, 4. липня 1934.

6·30 Ранішня авдиція, 12·10 Концерт солістів (гр. пл.), 13·05 Концерт, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Популярний концерт симф. орхестри, 17·00 Для дітей: „Канкон на бідому озері", 17·15 Пісні (Новіта-Вітновський, баритон) у супр. фортепяну, 17·30 Твори на органи (гр. пл.), 18·00 Книжка та знання, 18·15 Легка музика (гр. пл.), 18·45 Про культуру будня, 18·55 Туристичний бюдетен льв. заліднрекції, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика на два фортепяни, пісоньки (Хуна Гордез), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон 20·12 Концерт із нагоди держ. свята Зл. Держав П. А. (симф. орхестра, спів, віольончеля), 21·02 Спогад про Арт. Ґроттера, 21·12 Легка музика, пісоньки, 22·00 „Двобій" фрагмент із повісти Лопалевського „Провінціяли", 22·10 Танкова музика.

Читайте „Діло"!

Подяка.

Вп. Доцентові Д-рові Ґрулі за успішне переведення операції, Вп. Д-рові Кашубинському за щиру лікарську опіку — висловлюю оцим гаряче спасибі.

4 **Галя Левицька-Крушельницька.**

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 5·27 і пів зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·75, Париж 34·92 і пів, деліза на Берлін у звязку з ост. подіями сильно обвинилася. Берлін нотували в понеділок 205, коли передостаннє нотування було 209·25. Німецька марка в готівці впала до 203, Цюріх 172·12, Амстердам 359·30, Прага 22·00, Міляно 45·45, Нюйорк кабель 5·29 7/8, Нюйорк чеки 5·29 3/8,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 2 липня н. р. платив кооперативам за:

1 кг. масла пріма десерове	1·90 зол.
1 л. молока	0·13 зол
1 л. сметани	0·55 „
1 к. яєць	2·15—2·20 „

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що 3. липня н. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Нормальні курята (пара курят важить не менше як 1·20 кг.) за 1 кг.		1·00 зол.
Кури	I класа „	0·80 „
„	II „ „	0·60 „

Тенденція знижкова. На курята яких пара важить менше як 1·20 кг. попиту зовсім нема; також нема попиту на індики, індички, качки і гуси.

Понеділок, 2. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія". „Фірма".

ОПОВІСТКИ

Збаражчині. Звичайні Загальні Збори Товариства „Український Дім" у Збаражі відбудуться дня 22. липня 1934 р. в салі товариства в год. 14. **Виділ.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЛІТНИСЬКО Могетича, Нягрин, почта Вендіж (Weldzirz), повіт Долина, дешевше і ліпше, ніж домашнє удержання. Пощо дуситись у місті? 6 1—1

КОНКУРС.

Муз. Т-во ім. М. Лисенка у Львові розписує конкурс на 3 стипендії (фортепян, скрипка і сольоспів) у формі безплатної науки у шкільному році 1934/35. Вносити подання до 1. VIII. 1934, 3.

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10

Ціна примірника 0·80 зол.

(з почт. пересилкою 0·95 зол.)

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.

АДРЕСА Львів, Ринок 10.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 175 (13.720). Львів, четвер 5. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччо 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Що діється справді в Німеччині?

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА ПРО ПОДІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

ПАРИЖ, ПАТ. Окремий висланець „Інтрасіжану", відомий публіцист Тувнев, прислав свому органові з Берліна опис останніх подій у Німеччині. Вони проходили так:

Плян державного замаху підготовили Рем, Шляйхер, Папен і його найблизчий співробітник організаційного відділу Юнг. Заговірники задумували 3. липня звалити уряд Гітлера при допомозі кількох відділів райхсвери та кількох штурмових відділів, що готові були зрадити Гітлера. Новий уряд мали зложити з визначних осіб, а його начальною метою була реставрація монархії. Дня 25. червня повідомлено уряд про заговір. В руки поліції впали прізвища членів майбутнього уряду й осіб, яких мали розстріляти. На останній листі мали находитися Гітлер, Ґерінґ і Ґебельс. Перш за все арештували 26. VI. Юнга, другого дня уряд дістав подрібні інформації про заговір. В канцлерській палаті відбулася нарада з зовсім довіреними людьми, а Гітлер особисто вирішив кинути на карту свою особу. Власне на тій нараді ухвалено виїзд Гітлера до Мінхену. Ґерінґ обняв особисто безпосередню команду над поліцією. В урядових колах переконані, що заговірники мали запевнену допомогу одної чужої держави. Вночі з 30. червня на 1. липня заговір, як відомо, зліквідовано.

ПАРИЖ. ПАТ. „Журналь де Деба" повідомляє з Берліну, що 2. ц. м. дільницю міністерства, від канцлерської палати до алеї Унтер ден Лінден, замкнено міцним кордоном поліції.

КОГО АРЕШТУВАЛИ Й РОЗСТРІЛЯЛИ?

ПАРИЖ. ПАТ. Берлінські кореспонденти паризьких часописів твердять, що безпосереднього співробітника фон Папена, фон Босе та шефа гітлерівської міліції Фосса розстріляли. Деякі часописи, як „Інтрасіжан" побоюються за долю Папена, догадуючись, що його змусять наложити на себе руку.

ПАРИЖ. ПАТ. Берлінський кореспондент „Журналь де Деба" повідомляє, що з правих джерел у Берліні арештували м. ін. членів Ґерреннлюбу фон Альвенслебена і Ґляйхеа, дальше б. німецького посла Шталлера й сотн. Пабста, що брав участь у відомому путчі Каппа. Кореспондент впевняє всупереч давнішим вісткам про вбивство Штраснера, що Штраснерові вдалося в останньому моменті втекти за кордон. Альвенслебена мабуть застрілили, дальша доля арештованих невідома.

СИТУАЦІЯ ДАЛЬШЕ НЕПЕВНА?

ПАРИЖ. ПАТ. Паризька преса вважає дальше ситуацію в Німеччині незвичайно гейпою. Щоденники відмічують, що розстріл гітлерівських провідників не викликав у робітничих масах ніякого враження. В тих колах заявляють ясно, що тих провідників зустріла належна кара за знущання над німецьким народом. Становище уряду є, на думку преси, хитке. Щоденники відмічують, що нац.-соціялізм не розв'язав жодної великої проблеми нац. політики. М. ін. „Мілі Парі" стверджує, що кількість безробітних зменшено на 2 міліони коштом незвичайно важкого фінанс. положення держави. Нім. марка знаходиться в такім положенні, як 10 літ тому. В царині закорд. політики Гітлер хотів зреалізувати аншлюс з Австрією, але зустрів спротив Мусолінія. В цих умовинах важко говорити про його зміцнене становище, а в лоні власної партії ложидають його ще мабуть великі розчарування. Задекларована льояльність Ґерінґа й Ґебельса може, на думку часопису, завести. Розвій випадків у Німеччині, кінчить часопис, заслуговує в тих умовинах на пильну увагу. В них зацікавлена не тільки Німеччина, але й ціла Европа.

ПАРИЖ. ПАТ. „Журналь де Деба" повідомляє: В Берліні кружляють поголоски, що на випадок смерти Гінденбурга Гітлера проголосить Райхсфірером і в тому характері займе він палату президента, причому райхстаг окремим засіданням признав би йому суверенну владу.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРО ПОДІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецька преса займається виключно подіями в Німеччині двох останніх днів. „Фелькішер Беобахтер" видав надзвичайний додаток, в якому пише м. ін.: „Декларації і прикази вожда, заяви його співробітника Ґерінґа, якому Німеччина завдячує у великій мірі перемогу над більшовизмом, та палка промова Ґебельса не дають сумнівів для цього, як стоять справи. Хто, як одиниця і як держава, здобувся на вільгу супроти себе самого й інших, як це зробив уряд Гітлера, об того мусять розбитися всі спроби атаки. Тільки глупоті і нерозумінню людей та історії можна, на думку часопису, приписувати оману, що будова нової республіки могла відбутись спокійно. Та як довго нова Німеччина, якої усіблення в Гітлер, передержить ці потрясення, так як тепер, ніщо не захитає вірою нац.-соціялістів у Третю Республіку.

„Дойче Альґ. Цайтунґ", що є до деякого ступня органом великого промислу, пригадує, що Гітлер, заповідаючи у своїй промові в райхстаґу чистку, заявив, що прагне промостити шлях тим чесним людям, які досі трималися здалека, не бажаючи, щоб їх вважали карієровичами. Дня 26. м. м. промощено для тих, що мали таке застереження, дорогу. Кампанія проти дефетистів скінчилася чином, що ліквідуючи причини незадоволення, відчинює шлях у майбутнє й веде від перемиря до мира.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елегант" терпентин.
Пасту до взуття „Елегант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1297 помадкову і коронову 24—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

ГОСТРЕ ДОРУЧЕННЯ МІН. ФРІКА.

БЕРЛІН, ПАТ. Мін. внутр. справ Фрік видав доручення, в якому пригадує держ. урядникам про те, що нац.-соціялістична держава спирається на безоглядним послусі, дисципліні й підчиненню себе волі вожда і його повновласників. Виконуючими волю вожда є члени уряду й підчинені їм інституції. Всі урядники обовязані безогляду слухати своїх зверхників та бути вірними й готовими до посвяти в обовязку. Вправді міністрові невідомі випадки саботажу з боку урядників, але він вважає за вказане пригадати, що кожну спробу саботувати чин вожда буде гостро каратись. Зверхники мають вважати, щоби урядники виконували совісно свої обовязки та повідомити негайно службовою дорогою про випадки саботажу міністра.

ПРОТЕСТ ПРОТИ НАКЛЕПІВ.

БЕРЛІН, 3. 7. ПАТ. Німецьке Інф. Бюро оголошує комунікат, в якому протестує гостро проти звісток закордонної преси про масові екзекуції в Німеччині. Зокрема протесує комунікат проти звісток німецької еміграційної преси, що подала звістку про розстріл єпископа берлінської дієцезії д-ра Барреса, шефа команди армії ґен. Фріча та през. поліції у Потсдамі гр. Гельдорфа. За вістками бюра і Фріч і Баррес особисто здементували ту вістку, а Гельдорф відвідав у понеділок мін. пропаганди

ЛУГОВЕ СВЯТО

посвячення Лугового Городу у Львові

дня 12-го серпня ц. р.

респ. Комунікат заперечує теж звістки про розстріл князів Гогенцолернів, міністрів і провідників гітлерівської партії.

ГЕН. РЕМ ВІДКИНУВ САМОВБИВСТВО І ЙОГО ВБИЛИ?

Як повідомляє „Морґенцайтунґ", колишньому шефові штабу нац.-соц. партії запропонували самому витягнути консеквенції зі свого зрадницького чину. Рем відмовився наложити на себе руку, кажучи: „Хочу, щоб Гітлер сам мене застрілив!" Після цього його вбили. До останнього часу він був здоров і перебував у вязниці Штадельгайм, де мусів чути розстріли інших провідників наців. Екзекуцію виконали люди з СС. Розстріл Рема вирішив найвищий партійний суд, що переслав Гітлерові до підпису присуд на його довголітнього співтоваришa боротьби. Досі невідомо, чи хто радив Гітлерові віддати під розстріл свого колишнього друга, чи він зробив це сам.

ЯК ДИВИТЬСЯ ЛЬОНДОН НА ПОДІЇ В НІМЕЧЧИНІ?

ЛЬОНДОН, 3. 7. ПАТ. Англійська преса подає сьогодні більш рішучу оцінку останніх подій у Німеччині. „Таймс" пише, що методи Гітлера в боротьбі з невдоволеними лавами СА будуть підсилювати конспіративний фермент, що не вигасне ніколи. Німеччина вернулася до метод середневіччя, находиться у стані дикого безправства й поставила себе поза рямці цивілізованого світу. Інші часописи теж гостро відмічують характер подій у Німеччині. „Дейлі Геральд" пише, що Гітлер продав свої штурмові відділи Франції за ціну полеки у дозброєнні Німеччини. Рібентроп — це той, що доторгувався з Барту. Щоденник додає врешті, що отак сам Гітлер вів коншахти з чужою державою.

ЕКЗЕКУЦІЇ, СУДИ, ДОПИТИ...

ЛЬОНДОН, 3. 7. ПАТ. Берлінський кореспондент Райтера підтверджує звістку, що Григор Штрасер, б. адютант Гітлера, звільнений зі свого становища у грудні 1932 р., находиться серед розстріляних 17 провідників гітлерівської партії. Дальші розстріли відбудуться цього тижня. 200 арештованих заговірників стане перед окремим трибуналом у Берліні. Треба рахуватись з багатьома присудами смерти. Князя Августа Вільгельма візвали до Ґерінґа, що перевів суворе слідство. Ґерінґ підозрівав князя у зв'язках з заговірниками. Князь рішуче заперечив ці поголоски і Ґерінґ мабуть повірив у те, бо князя звільнили й вернувся до своєї палати у Потсдамі, де є на волі. Ґерінґ перевів теж слідство проти б. кронпрінца, але проти нього не видано ніяких доручень.

ЛЬОНДОН, 3. 7. ПАТ. Райтер повідомляє з Берліна, що вчора вечором бачили Папена перед його домом, як говорив з Ґерінґом, що зложив йому одногодинну візиту. Райтер догадується, що Папен не має навіть хатнього арешту.

Чи читали Ви вже
„Жорна" ч. 13
СОКІЛЬСЬКО-ЗДВИГОВЕ
Ціна тільки 25 сот.

Гряде новий голод.

Офіціяльні зарядження московського уряду та його аґентів на Україні не полишають ніякого сумніву, що Україна іде назустріч новій хвилі голодової катастрофи. Раза комісарів та Центральний Комітет партії наказують, щоби на посилках були прилади до кошення низького збіжа, а це значить, що не зважаючи на всі попередні хвалькуваті заяви про посуху в Америці і „буржуазних" країнах Европи та добрий стан засівів у СССР московський уряд готується до дуже злого врожаю.

Жнива на Україні, Північнім Кавказі та по інших крамольних землях півдня та сходу мають бути переведені за 15 найпізніше за 17 днів; на самій Московщині розтягається цей речинець до 22 днів. Постачання збіжа має розпочатися не пізніше пятого дня по початку жнив. Цей панічний поспіх пояснює „указ" останнім уступом, де зазначується, що „найповажнішим завданням директорів совхозів, начальників політичних відділів, партійних та комсомольських орґанізацій є боротьба з втратами та охорона збіжа в полі, в часі жнив, молочення та транспорту проти грабування та продажу". („Ізв." 11. VI. 1934.).

Ще більш отверто промовив пан Любченко на конґресі українського комсомолу, радячи селянам збирати на зиму буряки. Верхом тупого, цинічного визнання катастрофи сільського господарства на Україні була промова Постишева на першому харківському обласному зїзді у питаннях „тваринництва" (хову худоби). Пан Постишев стверджує, що за час колективізації від 1928. по 1933. року вигинуло худоби від 60 проц. кіньми до 80 проц. овечками. В дійсности цифри мабуть ще страшніші, стверджує, що „були в нас такі села, де за дві-три ночі селяни вирізали мало не половину свого стада", що „*немало колгоспів залишилось без худоби*", але в дійсно московсько-большевицькою тупістю не робить з цього належних висновків. У всім тут винуваті „куркулі та інші антирадянські контрреволюційні елементи", твердить пан Постишев і не помічає того, що згідно з відсотком знищеної худоби ці елементи становлять щонайменше *вісімдесять відсотків цілого українського селянства.*

Розвиток подій останніх років на Україні та і в цілім СССР показав, що нищення власної худоби українськими селянами було не лише звичайним актом розпуки та протесту проти відновлення кріпацтва, а й актом національного і тому інстинктовно доцільного геройства. Проти колективізації ставило з інших причин і в значно менших розмірах опір і московське селянство; різали худобу і по московських селах, сподіваючися дістати все від уряду, привичаївшись, що пани все дбали про своїх кріпаків. І дістали би нову худобу, пограбовану московськими окупантами на Україні, колиб українське селянство не знищило її своєчасно. Українське селянство мало би відпокутувати власним добром і те, що „процес реорґанізації сільського господарства проходив в умовинах відсутности досвіду орґанізації і керування таким великим і складним господарством, як колгоспне господарство", як отверто визнає Постишев.

З огляду на те, що московське хижацтво на Україні меж не має, навіть найбільше пильне плекання худоби та найтяжча робота на полі українського селянства від катастрофи, яку воно тепер переживає, не врятувалоб. Але його героїчний опір перетворив господарську катастрофу України в економічну катастрофу цілої московської вязниці народів. У тих внутрішніх та міжнародніх труднощах, які перебуває тепер СССР, цей опір є єдиним шляхом до порятунку і визволення.

Брак засобів поживи у межах СССР є вже такий, що для виживлення далеко-східн. армії уряд мусить довозити пшеницю кораблями з Австралії. На платню не лише учителів на Україні, а й робітництва по багатьом підприємствам бракує навіть безвартих паперових рублів. Брак засобів поживи дезорґанізує не лише працю залізниць, а й багатьох важливих державних підприємств. Наслідком браку засобів поживи осягла в останнім часі спекуляція і злодійство всякого роду в радянськім апараті розмірів, нечуваних навіть у межах московської деспотії, класичній країні хабарництва. Злодійство московської бюрократії пожирає велику частину скарбів, видушених з українського населення, а до тогож дезорґанізує цілком залізниці та й цілий бюрократичний апарат не лише на Україні, а почасти і в самій Московщині, завдяки централізованости цілого цього апарату. Розстріли та увязнення поодиноких груп бюрократії помагають дуже мало, бо між нею, очевидно, шириться вже гасло — рятуйся хто може. Бюрократичні щурі полишають, очевидно, корабель, у якім показалась вода.

Для тої палки, яка панує у самім московськім проводі незвичайно характеристичний маніфест про нові кари за „зраду батьківщини" не лише для самих „зрадників", а й для родичів, приятелів та всіх, що могли знати про злочин, але не повідомили про нього ГПУ у свій час. Видання цього маніфесту зясовується тим, що на „міжнароднім кравнині купчаться грізні хмари" („Ізв." 10. VI. 1934.). Пояснення це особливо комічне після всіх умов про ненапад підписаних Літвіновим в останнім часі. В европейській пресі для нікого не є таємницею, що маніфест із поширенням урядового террору на родини летунів наступило наслідком випадків втечі радянських летунів разом з літаками за кордон.

Не менше компромітує цей маніфест московський уряд і в межах самого СССР новою кумедною мішаниною засад. Спочатку в указі він гордо заявляється: „Наш Соціялістичний Союз є нашою батьківщиною з огляду на велич тих історичних цілей, які ми переслідуємо"; а потім виголошується: „Ми повні чутя національної гордости, бо великорусская нація також витворила революційну клясу" — отже в момент найбільшої небезпеки закликається московську націю боронити стан її посідання на землях, підбитих і поневолених націй. Цим маніфестом зриваються таким чином останні злиденні соціялістичні декорації з московського уряду і виявляється отверто ту безмежну ворожість, яка істнує між Москвою та Україною й іншими поневоленими націями.

Голод на Україні, що загрожує тепер самим основам панування Москви в межах СССР, виявив таким чином з блискавковою яскравістю дійсні відносини між Московщиною та Україною для всіх, що хочуть і можуть ще їх бачити. А це безсумнівно прискорить перетворення пасивного опору на Україні в наскрізь чинний опір, прискорить зріст переконання, що можний опір вимагатиме менше жертв, ніж планово уряджена голодова катастрофа.

М. Данько.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4. 65/19 135—1 0

Розумний

перед виїздом до живців і літнищ засобиться — у всілякі косметичні і гіґієнічні предмети і пр. найдешевше і найкраще лише у перфумерії

С. Федера Львів, ул. Сикстуська 7, або Коперника 15 а (побіч палати Гр. Потоцького)

тому, що ціни цих предметів у кліматичних місцях є подвійні а навіть потрійні а якість під кожним оглядом гірша. 1—2

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. ЛИПНЯ 1934.

ЕВҐЕН ТКАЧУК

НЕБЕЗПЕЧНА АВТОРКА.

До дверей кабінету начального редактора „Літературних Новин" застукав хтось у двері. Редактор Кліщ зачитаний в якомусь скрипті, яких десятки валялись по бюрку, не звернув спершу уваги на цей стукіт, щойно коли ледвочутний стукіт повторився, сказав:

„Прошу!"

Довша перерва. По хвилині двері відчинились дуже-дуже повільно і на порозі станула молода дівчина. Округле, дещо румяне личко, гарно викроєні уста і наче недбало розкинене ясно біляве волосся робили вже на перший погляд приємне враження. Тільки великі сині — немов переполохані — очі вказували, що їх власничка приходить із якоюсь важною справою.

Зрештою легко було й догадатися: зшиток паперів під її пахою, вияснив усе.

— Будь ласка, чим можу служити? — осмілював редактор.

— Я... я прийшла в справі... то є... я маю... я напи — —

— Догадуюся. Ви певно принесли якийсь рукопис.

— Так, я властиво...

— А чи друкували ви вже щонебудь?

— Ні, то значить так, але то незначне, маловажне.

— Сміливіше, скажіть будь ласка...

— Це була тільки така мала статейка, так мовитиб фахова: „Як найкраще чіпляти фіранки до карнішів"... У „Жіночій Долі" друкувала.

— О, це дуже цікава річ. Але дозвольте, що ви мені принесли?

— Ось прошу, тут є два рукописи. Одна новеля „Перша любов" і оповідання „Муляр".

— Сідайте... це коротенькі речі, зараз і прочитаємо. Прошу сідати. Ось крісло.

— Ні, коли дозволите, то я може там, у кутку.

— Про мене. Але чому це так?

— Бо... бо я... бо мені ніяково...

Редактор Кліщ став читати скрипти. Молода авторка за той час боязко вдивлялась у молоде лице начального редактора та стежила, яке враження роблять на його її твори.

За хвилину редактор повернув голову в її бік.

— Дозвольте ближче, я тут не розумію одного місця. Ви пишете:

„...Всі меблі в кімнаті стали їм кружляти в очах. Кров стала напливати до голови, до віч, до всіх крайчиків лиця і вони наче забули себе. Нараз лямпа впала зі стола на диван, на підлозі..." Ну, добре, але я ніяк не розумію, чому мала падати лямпа?...

— Прошу, прошу читати дальше, там далі є вияснене.

І редактор читав далі.

„...бо вони падаючи одно на друге, неначе отак знехотя, потрутили стіл та потягнули за собою обрус"...

Молода авторка почервоніла по самі вухи, але старалася заволодіти собою та... дожидала оцінки. Тимчасом редактор Кліщ перестав читати та звинув старанно скрипт у рульон.

— Маєте мабуть ще якийсь скрипт, правда?

— Так, це оповідання „Муляр". Прошу.

Редактор перекинув переданий другий скрипт і став в одному місці читати. Молода авторка нетерпеливилась. Великими боязкими очима дивилася на редактора, стараючись із його очей вичитати його думку. І врешті...

— Моя пані... Мушу вам признати талант. Навіть розмах і стиль є. Але, бачите, і не доставе вам іще багато. Ось наприклад ви пишете так:

„І нечайно кельня, падаючи з двоповерхового пуштування, поцілила муляра. Кровила. Збіглися робітники й стали навипередки рятувати нещасного, який раз-у-раз видавав розпучливі зойки".

— Моя пані! таж навіть дитина знає, що кельня, це такий малий прилад, яким мулярі накладають цемент на цеглу, якжеж тоді він міг придавити муляря? Бо то, бачите, коли беретесь писати про щонебудь, тоді мусите дану річ гаразд знати, розумітись на ній; не можете описувати життя полінезійського негра, коли ви його не бачили ні його життя не знаєте.

— Щож до другого рукопису, до тої новелі, то я вам скажу таке: „За друк творів, які можуть викликати згіршення та стоять у різкій суперечності з моральними законами, відповідає редактор журналу карою до трьох літ вязниці". Це, бачите, так каже закон у карному кодексі. Якжеж тоді я можу такі речі друкувати? Знаєте, що я вам пораджу? Покищо пишіть про фіранки, білля, а одночасно вчіться дивитись на світ, переживайте дещо...

Молода авторка стояла ні в цих ні в тих. Дивилась то на редактора то на звернені скрипти, які нервово мняла в руках. Її очі стали щораз червоніти, пучнявіти, далі не витримала тай розплакалася.

— Алеж, дитино, чогож зараз плакати? Хіба нічого не сталося. Прошу вспокоїтись.

Він став гладити її буйне волосся. Дівчина незначно похилила голову в його бік і хлипала наче дитина, яку несправедливо скартали.

Редактор, бажаючи потішити її, зі щирого серця пригорнув молоду авторку і поцілував її, — якось так випало, що в самі уста.

Дівчина вирвалась, глянула на нього гострим поглядом і скрикнула:

— Пане, це останнє нахабство!

— Ласкава пані, а наражувати когось на трьохлітню вязницю це може версальська чемність?...

При всяких нагодах збирайте датки на манлівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

Господарські справи на Волині.

Волинь, 2. VII. 1934.

ВАЖКЕ ПОЛОЖЕННЯ ХЛІБОРОБСТВА.

Від кількох років ми алярмували громадянську опінію, що хліборобська Волинь котиться до господарської руїни. Поруч ми вказували на засоби рятунку: уможливлення хліборобам виявити власну ініціятиву і власними засобами — шляхом організації — поборювати крізу та йти до добробуту. Вказували також на необхідні полекші, без яких навіть найкраща, організовано здійснювана ініціятива не забезпечить хліборобів від сильніших потрясень.

На жаль, ті, від кого залежали ці можливости, не прислуховувалися до голосу українського громадянства, а наші алярми дуже часто трактували, як тенденційні.

Життя та час доказали, що ми мали рацію щодо наших передбачень. Докажуть вони у близькій майбутності, що й наша думка про єдино спасенну власну ініціятиву й вільну самодіяльність хліборобів — теж була цілковито правильною й раціональною.

А тимчасом про це вже кажуть польські організації.

ГОЛОС ПОЛЬСЬКИХ ХЛІБОРОБСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Дня 17. червня ц. р. в Луцьку в салі-кіна „Сонце", відбувся зїзд волинської організації товариств і кулок рільничих. Зїзд цей цікавий для нас власне голосами польських хліборобів про сучасне положення хліборобства на Волині.

Представники цієї організації з ціяких повітів майже одноголосно говорили про тяжке, просто безвихідне положення дрібного хліборобства. Найголовніше, що ніхто не висловлював надії на поправу без радикальних змін у господарській політиці й практиці.

Щодо засобів рятунку, то були висунені такі головніші: податкові полекші й зведення численних податків, які платить хлібороб, до якогось одного; налагодження збуту й цим підняття цін на рільничі продукти (нема кому продавати й за марну ціну), і регулювання сплат виленського банку, що безоглядно стягає передвоєнні кредити, якими користалися дрібні хлібороби.

Найголовніше питання — питання збуту — таки не було вирішене в якійсь ясній і певній формі. І хоча це питання має дві сторони — організовану самодіяльність хліборобів і інтервенцію влади, — всі думки учасників зїзду звертались виключно до цього другого засобу.

І це не дивно. Бо питання про широку організацію хліборобських мас на Волині, 80 відс. якої складають українці, виминалося під кутом нехіті до організації українських хліборобів. А ясна річ, що зорганізування лише польських хліборобів не може розвязати питання збуту, коли його не матиме 80-відс. українська більшість, позбавлена своєї організації.

РІВЕНСЬКІ ТОРГИ.

До рівенських торгів, які ведуться вже від кількох літ, українське хліборобське населення ставилося з резервою або й байдуже, і це теж записувалося українцям, як політичний хід.

Справжня-ж причина негативного відношення до цих торгів лежала глибше — в їхній невідповідній меті та в недоцільности, яку тепер уже завважали самі міродайні чинники й шукають шляхів до направи. А саме:

В моменті організації рівенських торгів уся господарська політика йшла під гаслом: „польські фабрикати на креси". Волинь, якому здавалося, може багато вбирати в себе цих фабрикатів і платити за них гроші. Тому й торги в Рівному носили характер не торгів-ярмарку, а вистави продукції польських фабрик.

Тимчасом виявилося, що Волинь убога, на краю катастрофи й купувати нічого не може. Навпаки, вона задихається від надміру своїх, хоча й лихих, продуктів, на які не може знайти збуту.

Зрозуміла річ, що рівенські торги треба було починати не від імпорту, а від експорту, і відповідно до цього надати їм належного характеру.

Власне такий характер має бути наданий рівенським торгам у цьому році — характер перегляду місцевої продукції. На перешкоді стануло те, що взагалі стандарових продуктів — з причин низької культури й нерозвинених хліборобських організацій — брак. Мають заповнити цю люку деякі продукти місцевого хатнього промислу, звичайно, українського походження, як полотно, вишивки і т. д.

ВІД МЕТИ ВСЕ ДАЛЕКО.

Практика попередніх років дає щораз яскравіші та сильніші докази, що хліборобська політика на Волині таки мусить бути змінена, бо інакше господарська кріза без потрясення не пройде і Волинь ще не швидко підійметься культурно й приготується до так потрібного організованого збуту.

Мусить прийти до зрозуміння, що українська хліборобська більшість повинна мати можливість вільно виявляти й здійснювати власну творчу ініціятиву в своїх окремих хліборобських організаціях.

Усі знаки на землі й на небі свідчать, що втиснення всіх хліборобів у якісь згори намічені хліборобські організації є нездійсниме та що всякі заходи в цьому напрямку матимуть у результаті — господарський застій і поглиблення кризи.

Senex.

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА"
і здорової підмінки кави „Пражінь"
виробів української кооперативної фабрики
1301 „Суспільний Промисл" у Львові.

Степовий дух бунту.

Ще до справи інциденту на Сокільському Святі.

Від поважного нашого громадянина дістали ми письмо з ось такими заввагами:

Становище, яке Ви заняли в учорашній передовиці п. з. „Грізне мементо", вповні слушне й одиноко можливе. Те, чого свідками були тисячі українських громадян на площі Сокола-Батька, є таке жахливе, таке проймаюче та заразом таке типове для нашого народу, що найбільший оптиміст щодо нашої майбутности вертатись мусів із площі зневірений, з похиленою головою. Дух бунту проти своєї влади, проти рідного авторитету і наказу — це наше історичне лихо. Воно не залишає нас, хоч як безпощадним учителем були і є досвіди минулого і сучасних днів.

Однак у Вашій передовиці обговорюєте подію неповно. Не тільки ганебно сьвавались збунтовані соколи, але *теж частина публики*, що плесканням у долоні та окликами „славно!" *одобривала анархію*, заемонстровану в так яскравій і недопустимій формі. Саме відповідна постава главачів, їхнє грімке „ганьба!" булоб може опамятало багатьох молодників й освідомило в страшній провині, якої вони допустились прилюдно на величньому сокільському святі. Так напевно булаб зробила німецька, чеська чи яка хочете публика, шануючи дисципліну і послух, як найвищі чесноти, зокрема важні у такій організації, як сокільська. Але показалось, що бунт є явищем у нас популярним, що в нас потрафлять ще й овацію за це влаштовувати. Тому кількість бунтівників більшала, ряди соколів, що карно вправляли, деморалізувались і ви зі сумом дивились, як усе більше сходило з площі, вважаючи, що робить „добре діло". Заемонстровано публиці непередбачену в програмі траґічну точку, як ломиться фронт, як щезає карність, як ширяться анархія.

Слушно каже Ваш передовик: білим залізом треба вилалити ґанґреву. Це є невідкладне завдання проводу сокільської організації. Разом з тим усі чинники, що мають якнайбільший вплив на виховання нашого громадянства, мусять якнайревніше культивувати ідею карности, борючись завзято з духом бунту й анархії.

В. Н.

ТРИ ВИСТАВИ
Українського Жіночого Конґресу.

Вистава книжки, фотографії і пластичного мистецтва на У. Ж. К. у Станиславові.

Звіт з Українського Жіночого Конґресу, у Станиславові, який забрав уже стільки місця на сторінках „Діла", буде далекоглядний, коли не згадати порум його нарад висліду та настроїв ще одної, ми сказалиб — педагогічно-мистецької частини: вистав, що їх влаштовано заходами окремих комісій при Діловому Комітеті У. Ж. К. Вони мали теж свою мету на Конґресі і хто обсербував самі нради та організаційний бік його, а не оглянув вистав, що мали ілюструвати й зафіксувати працю жінки в літературі й мистецтві, — абстрактно: повного обрезу праці Конґресу, а тимчасом праці і здобутків жінки мати не може.

Цих вистав було чотири: етнографічна, получена з показом виробів нар. мистецтва, про яку ми вже широко писали, книжкова, що мала доказати працю жінки на полі літератури й духової культури, мистецька, що мала зісумувати здобутки жінки в царині пластичного мистецтва, та врешті фотографічна, що світлинами мала зілюструвати працю й розвій наших жіночих організацій.

ВИСТАВА КНИЖКИ.

Вона була приміщена у двох салях на першому поверсі будинку „Рідної Школи" біля будівлі „Сокола", в якому проходив Конґрес. Одна з тих саль була присвячена Вел. Україні, друга Галичині й іншим землям, у яких мешкають українці, з Америкою й Канадою включно.

Як відомо, вистави книжки бувають назагал нудні для загалу й цікаві тільки для спеціялістів. Та цього не можна сказати про виставу книжки на УЖК. Це була своєрідна, оригінальна, мабуть перша вистава зложена так, що кожний, хто входив у її двері, находив цікавий для себе матеріял і мусів його переглянути: На виставі були не тільки книжки, але й їх декорація, портрети авторок і їх середовищ, до прикрас і квітів так дібрані, що творили собою гармонійну, милу й небуденну цілість.

У центрі першої кімнати висів портрет жінки що перша підняла гасло організації жіноцтва — Наталії Кобринської. Під нею таблиці безпосередніх спадкоємців її великих ідей, станиславівського Союзу Українок, обобіч табеля жінок-співробітниць Кобринської. Внизу, на столиках — під портретом Кобринської — центральний стіл, а історичним „Першим вінком", та пізніші альманахи жінок до альманахів „Жіночої Долі" включно. Біля портрету Кобринської находилися таблиці родини й осіб, з якими вона близько жила, що мали відтворяти середовище, в якому Кобринська працювала.

Обобіч цього стола стояли дальші столики, з яких знову кожний був присвячений окремій письменниці, а стіл під стінкою Кобринської був закинений статутами і звітами жіночих організацій та пресою — чисто жіночими давнішими й сучасними часописами, зокрема тими, що їх редагували жінки та для жінок. Окрему стінку з портретом і столики мали Уляна Кравченко та О. Кисілевська, перша, як найголовніша жіноча письменниця, друга як діячка жін. руху. Праворуч від столика Кобринської йшли столики письменниць і поеток, отже Катрі Гриневичевої і діточих письменниць М. Підгірянки і К. Малицької, за ними невеличкий куток українок Америки, де в 1909 р. вийшла перша їх жіноча газетка і в цьому кутку найцікавіший був альбом українських жіночих організацій Америки. Окрему стінку мало теж зорганізоване жіноцтво Буковини й Ольга Кобилянська, якої твори, усіх видань, заставили повні три столики. Цю кімнатку закінчували своїм столиком Ярошинська та Галина Журба.

В центрі другої салі вистави, присвяченої Великій Україні, находився портрет і столик Марка Вовчка, поруч столики близьких до неї письменниць — Ганни Барвінок та Олени Пчілки, відомих популяризаторок, Дніпрової Чайки й Марії Загірної та мало відомої письменниці Яременко, що згинула з рук большевиків.

Праворуч тієї центральної стінки йшла стінка історичних письменниць і перекладачиць

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, пост'ль
Ф. Сжеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
Телефон 25-55.
9/78 1:0—180

Купелеві плащі 8·50 Матеріял на купелеві плащі 140 шир. зол. 4·50 та купел. ручники у великім виборі „БЛАВАТНИЙ БАЗАР", Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12. 17/73

з кутком Русової, відомої педагогічної діячки, що вела у свій час перший нелегальний діточий садок для українських дітей у Київі, кутком Черняхівської, Лесі Українки й Любови Яновської. Поруч на стінах находилися табля найкращих українських театр. артисток, визначних емігранток та дрібніших українських письменниць.

Цілість вистави книжки робила дуже позитивне та гарне враження. На ній бачили ми не тільки незвичайно прозірне розставлення творів письменниць, але й книжок для жінок, про жінок і про жіночий рух, а зовнішнє оформлення вистави заслуговує на окрему увагу: 22 умноне на виставу зроблених портретів письменниць, прикраса столів стилевими й відповідними до области, з якої вони походили, обрусами, врешті стилеві вазоники на кожному столику з квітками, які письменниця любила — все це доповнювало її гармонійно, вибиваючи з неї суху річевість подібних імпрез.

Так і видно було, що Комісія для тієї вистави, якою проводила п-і Дорошенко, вложила в це діло багато свого труду, багато зусиль і найважніше — щирого серця. П-і Дорошенко належиться окрема подяка за її пояснювання вистави кожній групі відвідувачів, що зрештою всі дні Конґресу набивали салі вистави щільно.

ФОТОҐРАФІЧНА ВИСТАВА.

У третій салі першого поверху будинку „Рідної Школи", зараз поруч вистави книжки примістилася вистава фотографії, що теж мала свою окрему комісію з головою п-ею Храпливою на чолі. Як працювала ця комісія, про те доказувала сама вистава — саля, набита ущерть таблями і світлинами, здебільша такими, яких досі не доводилося бачити.

Отже в центральному місці вистави находилися світлини теперішнього Головного Виділу Союзу Українок та голов тієї централі жіночого руху в історичному порядку.

Далі ілюстрували світлинами виділів, таблями, фотографіями з імпрез і діточих садків свою працю всі Філії Союзу Українок, тобто (наводимо чергою як висіли на стінах) Рогатин, Жовква, Калуш, Долина, Дрогобич, Ст. Самбір, Самбір, Стрий, Жидачів, Миколаїв, Золочів, Городенка, Борщів, Підволочиська, Судова Вишня, Коломия, Ходорів, Заліщики, Бучач, Снятин, Почаїв, Рівне, Сокаль, Яворів і Львів. Сокальська Філія С. У. виставила ще окремо діяграми про свою працю, а окреме місце на виставі мали перше жіноче сільське т-во у Тишківцях пов. Городенка, найстарша українська жіноча кооператива „Труд" і Порадня Матерей у Львові.

Всіх таблью Філій С. У. на виставі нараховували ми 16.

Окрему стінку займали в цій салі фотографії з нарад закордонних жіночих організацій, у яких наші жінки брали участь (найцікавіша — велика світлина з нарад Міжн. Жіночої Ґільди, в якої нарадах брала участь п-і Селезінкова) та світлини наших закордонних жіночих організацій, отже з Закарпаття, Америки й навіть Харбіну.

Деяким доповненням світлин з праці жінок було й 10 великих таблью на коридорі біля вистави, на яких ми найшли світлини з праці Т-ва Вакаційних Осель за ціле його 80-ліття (1905—1934), світлини з жіночих таборів на Соколі, Марійського Т-ва Пань і т-ва робітниць „Будучність", що всі стоять поза організаційними рямцями Союзу Українок.

Вистава, як ми вже згадували, виказувала незвичайне богацтво матеріялу, а добре розложення її давало змогу і з цього боку провірити, яка велика обемом та всесторонна праця наших жінок і в краю і за кордоном.

ВИСТАВА ПЛЯСТИЧНОГО МИСТЕЦТВА.

Про цю виставу найважче писати. Повний її розгляд, вартість і доцільність, може зисувати тільки знавець або мистецький критик і шкода, що досі ніхто цього не зробив.

Ми можемо тільки з журналістичного обовязку описати її, зазначуючи заздалегідь, що до мистецької вартости виставлених на ній картин та добору їх і розставлення маємо повне довіря, здаючись на працю, яку вложила у цю виставу п-і Ярослава Музикова, відома у нас мистець-жінка й голова комісії для її влаштування.

На кожний випадок мусимо ствердити, що вистава навіть на того, що не є „спетом" а тільки любить і цікавиться мистецтвом, мусіла робити велике враження. Сто сорок творів окн жінки-мистця, від великих полотен до маленьких екслібрісів, усякої техніки — від рисунку до емалії включно — приневолювали кожного залишатись довше на цій виставі і придивлятись цікаво до її експонатів, серед яких, поруч творів відомих загально прізвищ Ярослави Музикової, Олени Кульчицької і Марії Дольницької находили ми твори досі менше відомих вже Нижниківної, Плешкаївної й Рудакевичівної та зовсім невідомі (бодай нам), а з того приводу й цікаві прізвища Козакевич-Дятинюкової, Галини Мазепи, Гаркен-Русової, Наді Білецької, Ольшанської, Тищенко, Тушицької й інших, мабуть молодих ще мистців-жінок. Здаємо собі ясно справу, що твори цих останніх мусіли бути ріжної мистецької вартости, але певні ми теж того, що серед них є й великі завдатки на талановитих і добрих мистців, коли допущено їх на виставу.

Окреме враження викликували на виставі столик Марії Дольницької, що одинока з наших мистців працює в емалії і на цьому полі має великі вже заслуги, цикль дереворитів Олени Кульчицької „Історичні жінки" та всі різьби двох молодих різьбарок, Оксани Литуринської з Праги й Мілянівної з Кракова. Останні виставили не багато творів, але — цікаво — і з тих можна було бачити, що жіноча рука опановує так добре рильце, як і кисть.

Знаємо, що на виставі не могли з технічних причин зявитися твори всіх жінок, що працюють поруч мужчини в царині мистецтва.

Галицький Магазин Новостей Галицька 13. Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. дарок білети до першорядних кін. 5/73 70-?

Проте й це, що було на ній, доказувало пречисто, що й на цьому полі заслуги українки великі і тут вона товариш великих та менших мистців.

Вистава тішилася теж великою фреквенцією, а п-і Музикова й Мілянівна давали радо відвідувачам пояснення.

* * *

Так виглядають у підсумках вистави У. Ж. К. Коли додати до них ще й незвичайно цікаву та багату етнографічну виставу, мусимо знову відмітити працю Ділового Комітету, що й у цій матерії поставив усе гідно достроєне до високого орґанізаційного рівня Конґресу. І впарі з тим відмітити мусимо ще одне: Треба булоб конче ці вистави влаштувати й десь у Львові, щоб усі ті, які не мали змоги бачити їх, переконалися наглядно, як виглядав рівень цілого Конґресу, коли така добра була його частина та набрали належної і справедливої пошани до цього великого Свята й підсумків праці Української Жінки.

Анатоль Курлиник.

Черговий політичний процес ОУН у Львові.

ВІДГОМІН АТЕНТАТУ НА КУРАТОРА ГАДОМСЬКОГО.

У вівторок, 3. липня ц. р. почався перед судом присяглих у Львові розправа проти пятьох підсудних молодих, інтеліґентних хлопців. Розправа протягнеться чотири дні. Проводить суддя Двожак, вотантами є сс. Лясковський і Косінський, а обвинувачує прок. д-р Прахтель-Моравянський. Боронять: підс. Маду — **д-р О. Марітчак**, підс. Луцького — **д-р В. Гриньовський**, а підс. Іванчука, Медведя і Фединського — **д-р С. Шухевич**.

На лаві підсудних сидять: 1) **Северин Мада**, засуджений наглим судом у жовтні м. р. на досмертну вязницю, 23 р., малярський помічник з Калуша; 2) **Олександер Луцький**, 23 р., гімназійний абсольвент з Болнарова, пов. Станиславів; 3) **Юліян Іванчук**, 22 р., гімназійний абітурієнт зі Щирця; 4) **Василь Медвідь**, 23 р., гімназійний абсольвент з Костенева пов. Перемишляни; 5) **Василь Фединський**, 20 р., бронзівник з Гусакова, пов. Мостиська. Всіх підсудних притягає прокуратор до відповідальности за злочин головної зради зі статті 97 §, к. з. Крім того підс. С. Мада за злочин намаганого вбивства куратора львівської шкільної округи **Ю. Ґадомського** в дні 27. вересня ц. р.; підс. Ю. Іванчука за намову і допомогу у вбивстві куратора, себто за злочини зі статтей 26, 27 і 225 § 1 к. з. Цього підсудного і підс. В. Медведя за переховування вибухового матеріялу зі статті 222 § к. з. Вкінці підс. В. Фединського за переховування нелеґальних видань ОУН, себто за провину проти публичного ладу зі статті 155 § 2 к. з.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

У літі 1933 р. ОУН розвела широку акцію проти польських шкіл на просторі полудневосхідних воєвідств, себто Галичини. По селах розкидано летючки з відозвами до бойкоту польських шкіл, зривано теж зі шкільних будинків державні герби, а зі шкільних саль портрети державних достойників. Тоді одержав слідчий виділ поліції у Львові конфіденціональну вістку, що на куратора Юрія Ґадомського у Львові підготовляється атентат. Тому куратора берегло двох тайних аґентів, а в дні 27. вересня 1933 р. трьох. Саме того дня, себто 27. вересня кур. Ґадомський вийшов вечором з каварні Жоржа і йшов до свого мешкання в будинку шкільної кураторії при вул. Кармелітській. По дорозі тайні аґенти Тендай і Панек завважили, що за куратором слідкують підозрілі особи. Тому Панек відійшов від куратора, щоби вилеґітимувати одного з тих підозрілих осіб. Аґент Тендай зорієнтувався, що за куратором слідкують дві особи. Одна з них сягала що хвилини до кишені, а друга йшла за нею. Тому Тендай витягнув з кишені револьвер, готовий до стрілу. Коли куратор увійшов до брами, Тендай поспішив за тими двома особами. Одна з них зникнула з очей, а другу вилеґітимував при вул. Францішканській. Коли Тендай переглядав документ ця особа стрілила до Тендая і втікла. На основі документу тожности стверджено, що тією особою був підс. Мада. Ще в ночі 27. вересня 1933 р. поліція арештувала підс. Маду в помешканні при вул. Голощанській 15 і при ревізії забрала 3 револьвери з набоями, 2 ручні ґранати та ще 23 набоїв. За намагане вбивство Тендая засудив наглий суд у жовтні м. р. підс. Маду на досмертну вязницю. У слідстві підсудний зізнав, що в липні 1933 р. підс. Луцький мав — як каже акт обвинувачення — йому зясувати ідеольоґію ОУН. Підсудний вагався вступити до ОУН кажучи, що виїзджає з Калуша до Львова. Тоді підс. заявив, що влекшить йому контакт з членами ОУН у Львові. Акт обвинувачення каже, що підс. Мада скористав з вказівок підс. Луцького і в половині вересня 1933 р. вступив до ОУН.

Далі акт обвинувачення каже, що підс. Юліян Іванчук завів підс. Маду в дні 26. вересня м. р. до мешкання при вул. Глинянській 10, а другого дня дав убрання, 3 револьвери, 2 ручні ґранати і набої до револьверів. Опісля підс. Іванчук приказав підс. Маді йти на Галицьку площу та вбити ту людину, яку йому вкаже одна особа. Словом на основі акту обвинувачення підс. Іванчук був тією людиною, яка приказала підс. Маді вбити куратора та озброїти підс. Маду.

На основі дальших зізнань підс. Мади арештовано теж підс. Фединського. В його помешканні при вул. Ґенінґа 8 зустрінула поліція підс. Ю. Іванчука та В. Медведя і забрала при ревізії пушку з пів кг. екразиту. Іванчук та Медвідь зізнали, що цей екразит найшли на „Кайзервальді". Підс. Медвідь — як каже акт обвинувачення признався у слідстві, що виробляв відзнаки „тризуби", підс. Фединський мав переховувати нелеґальні видання ОУН.

ЗАПРИСЯЖЕННЯ СТЕНОҐРАФА.

Після відчитання акту обвинувачення предсідник заприсягнув стенографа Шнерґеля з ПАТ-а, який засів за столиком перед лавою присяглих і стенографує весь хід цього процесу.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

Підс. С. Мада признається до приналежности до ОУН і до намаганого атентату. Не виявляє прізвища людини, яка втягнула його до ОУН. З Калуша приїхав до Львова за працею. Про свій виїзд повідомив ОУН у Калуші. У Львові зустрінувся з членами ОУН і тоді заявив, що хоче вступити до боєвого реферату. Коли, де і з якими членами ОУН зустрічався у Львові, підсудний відмовляє відповіди. У Львові одержав револьвер і вправлявся у стрілянні на „Кайзервальді". 24. вересня 1933 р. мало відбутися льосування, хто з членів має виконати „мудру роботу". Льосування не відбулося, бо підсудний згодився виконати цю „мудру роботу" і тогож дня довідався, що має виконати атентат на куратора Ґадомського. 26. вересня прийшов до помешкання при вул. Глинянській у

Сьогодні!

ЯРАЧ і МОДЗЕЛЄВСЬКА

в годині 8-ій вечором в Театрі Великім

Сьогодні!

в Театрі Великім

Львові, 27. вересня 1933, переодягнувся. Зброю і гранати одержав на вулиці теж від члена О.У.Н., якого прізвища не виявляє. Від розвідчиків довідався про куратора. Атентату не виконав тому, бо тайний агент Тендай йшов безпосередньо за куратором. На вул. Кармелітській Тендай витягнув свій револьвер і уважливо слідкував за рухами підсудного. Тому атентату на куратора не міг виконати. Коли куратор увійшов до брами при вул. Кармелітській, підсудний минув Тендая. При легітимованню стрілив до Тендая і втік. Заявляє, що підс. Луцький не втягав його до ОУН, а підс. Іванчук не давав йому зброю. Зміну своїх зізнань на нинішній розправі вияснює бажанням Львова виїхав тому, що в Калуші зрадуковано Куратора Гадомського хотів убити тому, що він є провідником польського шкільництва і не дає змоги вчитися українським дітям рідної мови. А тому, що угодовою акцією не можна осягнути зміни теперішнього стану в шкільництві, ОУН рішило революційним шляхом вибороти українську школу.

На питання д-ра С. Шухевича підсудний відповідає, що свої зізнання змінив з власної волі

Підс. О. Луцький, Ю. Іванчук, В. Медвідь та В. Фединський заперечують свою вину. Зізнають, що до ОУН не належать. **Підс. Луцький** каже, що підс. Маду пізнав у Калуші на „святі Мазепи". До ОУН Мади не втягав і взагалі з ним не зустрічався. **Підс. Іванчук** зізнає, що Мади не знав і не давав йому ні зброї ні убрання. Вперше пізнав підс. Маду підчас слідства при конфронтації. Оба підс. **Іванчук і Фединський** заявляють, що на проході на „Кайзервальді" найшли пушку. З етикетки на пушці здогадувалися, що в пушці є мармолада. Цю пушку принесли підс. зі собою до хати і її при ревізії забрала поліція. **Підс. Фединський** каже, що ця пушка була в шуфляді столика і там найшла її поліція. Далі зізнає, що до Львова приїхав тому, бо хотів записатися до школи дрібних мистецьких робіт.

У Львові проживав за гроші свого батька. На питання свого оборонця каже, що „тризуба" можна купити в українських крамницях і тому міркував, що „тризуби" можна виробляти.

Підс. В. Фединський каже, що нелеґальну літературу найшов на личаківському цвинтарі. Зі Львова виїхав до свого села Гусакова по реєстраційну карту. Про свій виїзд зголосив майстрові Кузьмичові. Враз з біллям і убранням забрав теж нелеґальну літературу до клунка тому, бо хотів її знищити. По дорозі до рідного села арештувала його поліція за Мостиськами і забрала враз з клунком нелеґальну літературу. У Львові не знищив тієї літератури тому, бо в хаті призабув за неї. Коли вибирався зі Львова до батьків, забрав її до клунка, щоби її знищити.

Св. Казновський, тайний агент з Чорткова, без присяги зізнає, що в 1933 р. розкинено протишкільні летючки в бучацькому повіті. Тоді свідок перевів ревізії та арештував Лігиновського у Монастириськах. В нього найдено нелеґальні видання ОУН та шифровані листи. Арештований мав зізнати, що підс. Луцький втягнув його до ОУН та намовляв Лігиновського закладати в Монастириськах гуртки ОУН.

Після цього розправу відсунено до середи 4. липня ц. р. до год. 9-ої рано.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундурки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ" — Ст. ЗАЛЄСКА
вул. Галицька ч. 18. 89/35

Америка приймає сплату довгів у товарах.

Американський державний секретар Корделл Голл предложив урядові Великої Британії, що може сплачувати Америці воєнні довги в товарах.

У відповідь на ноту Англії, в якій вона каже, що увільнила своїх довжників від воєнних довгів, Голл заявляє, що Англія позичила в Америці сама і тому за це відповідає.

Великий політичний процес у Станиславові.

ПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Дальші зізнання підсудних.

Перший зізнає сьогодні підс. **Михайло Вінтонів,** стриєчний брат підс. Вінтонюка, що вибрався з братом на прогульку до Надвірної, бо були два дні свят. Зізнає, як і підс. Вінтонюк.

ЗІЗНАННЯ ПІДС. ПЕТРА ГОГОЛЯ.

Підс. Гоголь каже, що скінчивши торговельні курси, працював у кооперативі. Одначе недуга змусила його залишити працю. Коли видужав, ніде не міг найти праці і виїхав з Ясінським, який був засуджений за напад на почту в Долині у 1926 р. на 4 роки вязниці, до ЧСР., щоб там студіювати. На запит предсідника, чи не їхав до інструкторського табору УВО, підс. перечить.

Дальше зізнає, що в Чехословаччині його арештували й поставили перед суд, підозріваючи його в шпигунстві. Одначе на розправі виказалося що він як українець ніколи не виступав проти ЧСР. Після розправи чеська поліція відставила його на кордон, а польська влада покарала його 14-денним арештом за нелеґальний перехід кордону. Підс. повернувся домів і помагав батькові у праці в полі. В серпні думав саме шукати праці десь у горах у Битькові або в Надвірнянській Пасічній, щоб водночас підрятувати своє здоровля. Тому й вибрався 18. серпня в сторону Надвірної. З підбрався 18. серпня в сторону Надвірної. З підбрався 18. серпня в сторону Надвірної. З підб

Як виглядатимуть польсько-чеські взаємини.

Експозе мін. Бенеша про напрямні чеської політики у відношенні до Польщі.

ПРАГА, ПАТ. На засіданні обох палат виголосив мін. Бенеш велике експозе на тему міжнародньої політики, при чому всі його погляди на европейську ситуацію дуже оптимістичні. Обговорюючи взаємини Чехословаччини з Польщею, мін. заявив, що хоча ці взаємини в останньому часі не йшли по думці Чехословаччини, то основу до цього дав не політичний конфлікт обох держав, а льокальні справи й навіть гострий тон польської та чеської преси був хвилевим виявом. Суперечности між обома державами виринають тільки у поглядах на засадничу справу Чехословаччини, тобто долю Малої Антанти та проблему надунайських країн. Чехословаччина вважає, що погляд Польщі на ці справи передчасний, а тому треба виждати, поки цей погляд згармонізується з поглядом чеського уряду й політичних кол. Нарешті мін. заповів, що вірить у можливість такої гармонії, бо ріжні погляди на одну справу двох сусідних держав мають своє джерело в ріжній оцінці тимчасової політичної ситуації, та просив чеську пресу, з огляду на справжню і тревалу згідність інтересів Польщі й Чехословаччини, бути спокійною й обєктивною, як це зрештою, з малими винятками було й досі.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ —
найдешевше в текстильнім магазині
„ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 8.
90/55

Ротшільд заповідає війну.

До Шікаго на виставу приїхав з Европи банкир барон Моріс Ротшільд. На запит газетних репортерів про відносини в Европі він відповів, що там скоро вибухне війна і що її зачне Німеччина. Всі заходи про обмеження зброєнь не довели ні до чого, каже він, а Німеччина з поспіхом розбудовує свої збройні, готуючись до близької війни.

—o—

Перед димісією Папена.

ПІД ОХОРОНОЮ ПОЛІЦІЇ ДО ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН. 3. 7. ПАТ. Подорожні кружляли тут чутки, що в найблизчих годинах Папен одержить димісію а теку віцеканцлера одержить Ґерінґ. Папен, що від суботи не виходив з хати при Тіргартенштрассе, сьогодні, як кажуть, під охороною двох службовців тайної політичної поліції та одного функціонаря СС прийшов до канцл. палати. Там побув він години, а потім у товаристві згаданих осіб вернувся до своєї хати. Безпосередньо після того відбулася нарада кабінету.

КУПОН

для читачів „Діла" на даровий флякон знаменитої кольонської води при закупні 7 славних ножиків до голення Сальферс за 1 зол.

Перфумерії С. Федеоа Львів,
Сикстуське 7. і Коперника 15 а.
(побіч палати гр. Потоцького). 74,27

НОВИНКИ

— **Українка причиною американської сензації.** Свого часу була в „Ділі" подана вістка на підставі американських часописів про те, що визначна українська громадянка й голова Союзу Українок в Америці, п. Олена Лотоцька, арештована американською владою. За причину арешту подавали американські часописи, буцімто п. Лотоцька пробувала видістати папери нафтової фірми якогось Сейда. Не зважаючи на всі сумніви, якими „Діло" обставило цю вістку, подаючи її на своїх стовпцях з репортерського обовязку, усеж таки міг кожний, що не визнається якслід в американських законах і звичаях, вважати, що арештування п. Лотоцької спричинене напевно якоюсь замітною її провиною. Цю справу ми вияснили зараз по кількох днях, діставши про це вістку від нашого кореспондента. Тепер на підставі відомостей з кількох американських джерел доповнюємо ту вістку ще тим, що це якісь особисті чи злочинно-політичні чинники подбали про арешт п. Л. Хтось мав потребу викликати її арешт, здається, як спробу скомпромітувати її особисто чи політично, а може й попри це — ще й ту українську організацію (Союз Українок), якої речником і заступником була п. Л. В Америці є такі закони, що приватна людина може наказати поліції арештування. Бувають випадки, що там навіть бандитів наймають, щоб вони на когось немилого „заприсягли варант", себто заручили, що хтось поповнив протизаконний проступок. В цьому випадку сам названий Сейд заперечив прилюдно, будьто би п. Л. колинебудь навіть була в його бюрі і заявив у часописах, що він цієї пані ніколи не бачив, не знає, ані поліції про нішо у звязку з п. Лотоцькою не повідомляв. П. Лотоцька вже давно на волі, а її правний заступник адв. *Михайло Пізнак*, запевнює на підставі заяви дотичного судді, що ця справа загалом буде зліквідована без судової розправи.

— **Український католицький журнал в Шикаго.** В Шикаго зачав виходити журнал під назвою „Ukrainian Youth", як орган Ліги Української Католицької Молоді. Перше видання на 24 сторонах великого формату містить статті, оповідання, поезії, на половину в українській та англійській мові. Редактором української частини журналу є п. Богдан Катамай, голова Ліги Української Католицької Молоді; англійської частини п-а Віра Шпікула. Журнал є місячником, річна передплата 1.50 дол. Адреса: Журнал зредагований гарно й живо. Матеріял дібраний, ріжнородний і цікавий.

— **В Нюйорку найдорожче.** Зіставлення цін 28 артикулів пожиги у 51 містах Америки виказує, що пожива найдорожча в Нюйорку, а найдешевша в Льос Анджелес, Каліфорнія.

— **Під увагу українським філятелістам.** З віденського „Українського Філятеліста" довідуємося, що з нагоди українського дня в Шикаго, що його влаштовано 17. серпня 1933 р. підчас всесвітньої вистави, вийшла теж окрема офіціяльна почтова коперта з рисунком українського павільону на виставі. Напис на коперті такий: Ukrainian day. 1933, Official Cover, A Century of progress Chicago, Ukrainian building at a century of progress, August seventeenth 1933.

— **Особисті вісти.** Дня 2. липня ц. р. промувався на доктора прав у Карловому університеті в Празі п. Богдан Алиськевич, родом з Перемишля, тепер в Ужгороді.

— **Будують нові костели.** У селі Росохачі, пов. Чортків, посвятив кс. Мисьлівий фундаменти під будову нового костела. На це свято, як читаємо в польській пресі, прибули польські селяни в числі около 3.000 та представники польських організацій з Чорткова і з повіту, представники влади і війська. Головою комітету будови є Гелена Стажевська з Ягольниці, а помагають староста Мушинський та гр. Лянцкоронський. — Новий костел будують в Осаді Креховецькій, пов. Рівне на Волині, де поселились військові осадники. Посвячення фундаментів костела відбулося при участи офіціяльних польських чинників з цілої Рівенщини.

— **Важне вияснення.** В останніх часах приписують багатьом пастам до зубів спеціяльні прикмети — усування назубного каменя. В більшости випадків це твердження не є на нічому опете. У звязку з повищим треба ствердити, що в Польщі лише Кальодонт є пастою до зубів, яка має в собі сульфорицинолеат, на підставі д-ра Бройнліха, що, як стверджено поважними фахівцями, успішно усуває назубний камінь і запобігає творитись йому наново.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. ЛИПНЯ 1934.

П. КАРМАНСЬКИЙ.

ПРО ЩО НЕ ЗНАЄМО.

Нарешті... Нарешті далеко від міста, в його густим, вбивчим повітрям, пересиченим безлюдною, дервуючими вигуками сирен самоходів, гамором і сплітками та інтриґами „політиків" обох полів, а що найважніше далеко від шкільних саль і експериментів „нової методики" і програм, від яких знемагають і учні і вчителі.

І хто би подумав? Усього чотири милі від Дрогобича, а яке відмінне життя! Скільки краси, спокою, забуття про всі клопітки, що так допікають душі міщуха, а до того недалого — спеціяльно в такому специфічно оригінальному Дрогобичі!

Тільки 4-ри милі дороги з Дрогобича, або які дві милі від вонючого і брудного Борислава — і ви у Підбужі, в оригінальному селі, що має і поліцію і суд і чотирьох адвокатів і лікарей — у гірському захисткові, що заховався у вінку гарно і розмріявся, заслуханий в шум Бистриці і кількох інших річок, які накинули оселі чарівний вигляд ні села, ні міста, вигляд суто оригінальний.

Та нас мало цікавив би сам Підбуж, це літнище у завязку і щойно майбутній товариш Трускавця, Стебника, Кропивника і інших місць відпочинку, якими дрогобицька земля така багата, якби не те, що з Підбужем вяжеться наша перлина, якою є т. зв. „Ратай".

А вжеж про Ратай наш, хочби й дрогобицький обиватель, знає ще менше, він про Підбуж, бо вже так у нас водиться, що до нашого міжу добиваються тільки ті поняття, які стаються моднями дорогою реклами чужих. А Ратай це креація одиниць скромних, що „не для слави" весь зміст свого життя вкладають у рамки позірно незначного подвигу, подвигу, що нераз є окуплений геройською посвятою і повним самовідреченням.

Та говорім ясніше.

Є у Дрогобичі скромна установа „Українська Захоронка", якою піклується маловідомий скарбовий урядовець О. Горвицький, фанатичний прихильник і опікун бідної дітвори, злебільшого сиріт. Цей оригінальний своєю незломною волею приятель бідноти, який тільки тим і живе, що думкою про те, як одягнути і накормити свою нещасну громаду, не задовольнявся самою опікою дітей у Дрогобичі (деякі з тих сиріт в такий спосіб кінчають ґімназію) — він пішов ще далі: він і його дібрані помічники подумали ще над тим, щоби сиротам дати улітку свіже, гірське повітря, добру річну купіль, зелені левади і ліси. І так захоронка добула на „Ратаю" літню дитячу оселю, чистий дімок під лісом над Бистрицею і три морґи поля, які під рукою бувшого усусуса перемінилися в гарні плянтації з молодим садком і в малу фарму шовківничого промислу та пасічництва.

Та все те вимагає капіталу. І підприємчивий ініціятор пішов далі. Він якимсь чудом роздобув гроші і збудував чудову віллю-пансіон для дорослих, щоби мати матеріяльну базу для своєї самоопітанської діяльности на користь сиріт.

Ось вам ґенеза „Ратаю".

У прегарному захисткові над потічком, у сідлі двох лісових валів гір, в сусідстві бурхливої Бистриці примістилася українська оселя „найменших", а проти неї пишається гарна своєю архітектонікою вілля „Ольга", що повисла вгорі на склоні горба, з гарними верандами, з вигідною, ясною їдальнею з ґалерями наперед, а що найважніше — з чудовою панорамою на ріку, заріки і гори, яких лісову шату пошматували зелені ниви.

Сидите на веранді своєї чистенької кімнати, обвіяні гірським леготом, і ваш погляд повзе понад гурток розбавленої і розспіваної внизу дітвори, проводить білу ленту Бистриці, що з шумом звивається галькою і губиться в мекитірському зеленому яві, а далі розгублюється на суворих, темних горбах, яких іще не вспіла обдерти з лісової шати сокира й пила. Все, що заспокоює нерви і дає забуття невеселої дійсности, все те зібрано чудодійною рукою чистця-природи. І мусів це бути не будь який естет той, хто відшукав це затишне місце для зтомлених буденщиною одиниць, які не дивляться на природу очима опікочної комісії теренів. І літнище для дітвори і злучена з ним санаторія для старших є ділом справжньої ніжної любови до ближніх і бажання навчити людей розуміння краси, без якого сучасне життя є справді вбоге.

Отсе вже четвертий день сиджу в цьому розкішному закуткові і не хочеться вірити, що тільки незначна віддаль відмежовує мене від осоружного міста, в якому життя літом є справжньою каторгою. І нагадую тих, що залишилися в місті і щиро спочуваю їм. Справді, треба мати душу замкнену на сім замків, щоби не відчувати, яким божеським даром є наша гірська природа для того, хто цілий рік томить свій мозок і нерви у міському чистилищі.

Покищо пансіон трохи не порожній. Не знаю, чи тому, що погода ще не устійнилася, чи може тому, що обдаровані добрим духом жиди ще не зробили новій нашій санаторії реклами. Бо так у нас вже водиться, що ми самостійно кроку ні в чому не поставимо. Та зате завжди тягнемося у хвості інших. Невже і в цьому випадку наша чудова громадська установа повстала для вигоди і розваги чужих?

— **Адреси польських консулятів у СССР.** Для вигоди інтересованих, які стараються одержати документи з СССР, подаємо адреси польських консулятів у СССР. **Москва:** Консулярний Відділ Посольства Р. П., вул. 3. Міщанська 32/37. До округи Консулярного Виділу належить СССР. за виїмкою череповецької, ленінградської, мурманської, новгородської та псковської губернії і території УСРР і БСРР. До Консулярного Виділу слід слати всі подання в справі розшукання виказів стану, військової служби та шпитальних документів із часів служби в бувш. російському війську. **Харків:** Генеральний Консулят, вул. Раковська 15. До округи Ген. Консуляту належить територія УССР за виїмкою київського консуляту. **Київ:** вул. Лібкнехта 1, округа білоцерківська, бердичівська, херсонська, черкаська, чернигівська, уманська, камінецька, київська, конотопська, коростенська, миколаївська, могилівська, ніжинська, новгородсіверська, одеська, проскурівська, першомайська, прилуцька, шепетівська, гульчинська, вінницька, волинська, зіновеєвська та територія автономічної рад. молдавської республики. **Ленінград:** вул. Набережная Красного Флота 14. До округи належить череповецька, мурманська, ленінградська, новгородська та псковська губернія. **Тифліс:** Ген. Консулят, вул. Коргановська 24. До округи належить закавказька сов. республика.

— **Львівська хроніка.** При вул. св. Анни 15 повісилася 45-літня Ева Камлет, жінка стражаря на площі Сольських. Причина: нервовий розстрій та незавидне матеріяльне положення. — З балькону при пл. Краківській ч. 7 упав 4-літній синок Марії Пельчарської. Хлопця в тяжкому стані відвезли до шпиталю. — Злодії вкрали з хати Т. Дренгевича (Мохнацького 46) два футра вартости 2.000 зол. — Поліція арештувала Юрка Зелізка з Присілок біля Городка, який підпалив свого зятя Сем. Березка та втік до Львова. — Адамовичі хочуть між іншими містами відвідати і Львів.

— **Великі пожежі на Волині і Поліссі.** Пишуть нам: В осаді Коритниця, володимирського пов. вибухла велика пожежа, яка знищила 18 домів і 16 господ. будинків. Шкоди понад 30.000 зол. — В с. Рілія, людвипільської гм., костопільського пов., згоріло 58 господарств. — У Колках, луцького пов., вибухла пожежа в забудуваннях Пилипа Карвася. Перекинувшись на сусідні будинки, знищила 7 домів і 4 стодоли. — На передм. м-ка Турійськ, ковельського пов., згоріло 10 стоділ. Причини тих пожеж у всіх випадках не устійнені. Шкоди величезні. — На Поліссі знов залотовано кілька великих пожеж, а саме: в с. Лутца, пинського повіту, згоріло 35 господарств з живим і мертвим інвентарем. В огні згинула 7-літня Юлія Пригодичівна, яка підчас пожежі спала. Шкоди заподіяно понад 40.000 зол. Тоїж ночі в с. Пожежині, берестейського пов., згоріло 12 господарств, при чому попеклось двоє дітей. Шкоди біля 20.000 зол. — В с. Пощево, дрогочинського повіту, з невідомої причини вибухла пожежа в забудуваннях Микити Буцика. Вогонь перекинувся на сусідні будинки і не зважаючи на ратункову акцію, погоріли 44 господарства, в тому 44 доми і 62 стодоли з інв. господ. будинками. Шкоди біля 50.000 зол. — В с. Кривиця жертвою вогню впало 16 господарств. Шкоди значні. Причини тих пожеж — у більшости необережність з вогнем.

— **Матура в Луцьку.** Матуральні іспити у всіх гімназіях в Луцьку в цьому році були одночасно в будинку польської державної гімназії з тим, що у всіх гімназіях одні й тіж предсідники іспитових комісій: письменної проф. держ. гімназії Євдокімов та устної — директор тоїж гімназії Лясковський. Іспити почалися 4. VI. Раніш скінчились іспити в польській державної гімназії, де на 40 допущених до матури здало 39, а також у гімназії жидівській і російській. В останній (російській) до матури допущено 12 учнів, при письменних іспитах перепало 5, здали матуру 7. В луцькій українській гімназії устні іспити закінчились 28. VI. Допущено до іспитів 15, при письменних іспитах перепало 4, при устних 1, матуру здали 10, а саме: Гачевський Леонід, Даркович Лідія, Лебідь Теофан, Залуський Олександер, Радченко Ірина, Сочинський Ростислав, Солодуха Іванна, Хілевська Галина, Чарнецький Іван і Шеборук Володимир. Найбільше потерпіли наші учні підчас іспитів від професора польської мови.

— **Вбив і підпалив хату.** У Мажові біля Львова вбито 71-літню Марію Матковську, яку загально вважали багачкою. Вбивник забрав ріжні річи та 35 зол. готівкою. Опісля підпалив хату. Хата та труп Матковської згоріли. Поліція ствердила, що вбивником є М. Безпара, сусід Матковської. Його арештували. Грошей Безпара потребував на заплату векселя, тому допустився такого жахливого злочину.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Соколи, Соколи!...

Під таким заголовком появилася стаття в „Ділі", що витала Сокільський Здвиг. Не той у 1914. році, а цей — у 1934. Стаття була написана у дуровім тоні. „Соколи! Соколи!"... Іншими словами: „Славно! Браво! Витайте! Гарвал!"

Мій фейлетон має той сам заголовок, але в мінорнім тоні... Соколи, Соколи!... Іншими словами: „І це має бути показ слухняности?!"...

Двацять літ тому був здвиг і соколи вправляли і музика грала. На жаль, і тоді була музика чужа, військова, але що було робити?

Потім ті соколи пішли на війну! Чотири роки вправляли під звуки чужої музики. Трохи не так, як на площі Сокола-Батька. Вправляли крісами, багнетами і шаблями не перед лицем публики, а перед ворогом, що сік кулями, як дощем.

І довправлялися до своєї власної музики.

Усусуси теж пішли до бою під звуки чужої музики, але не подавалися, бо йшли на наказ своєї команди. Може кому і тяжко було і стидно робилося — несвоя музика! — але пішли. А потім зорґанізували свою, а чку, а як вона грала — нехай скаже Українська Земля від Мукачева за Карпатами до Олександрівська над Дніпром.

Соколи, Соколи... Не знаю, звідки ви! не хочу знати. Одно мені знане, бо зоране у власні мої очі, бо заболіле власним моїм серцем: ви вийшли, робили дефіляду, ставали до вправ, зробили розступ!... саботували.

Кого?

Чи тіни забутих предків-соколів?!.

Чи світлі роковини першого здвигу?!

Чи теперішню старшину Сокола-Батька?!

І то перед очима 10-тисячної товпи!

Я знаю, ви саботували в ювілейний рік, на здвиві, перед 10-тисячним громадянством, перед заграничними гістьми, перед своєю найвищою командою — музику трамваєвників...

Направду було кого...

Чи вам самим тепер не страшно? Чи вам самим не виглядає це все на прикрий сон, від якого зимний піт виступає на чоло?

Бо коли ні, то робиться страшно нам, то нас обливає зимний піт.

Нам, що нераз мусіли йти на багато поважніші вправи під звуки чужої музики...

Вертаючись додому, ви повинні були б співати:

„Соколи, Соколи ставаймо в ряди,
Нас поклик „болрімось" взиває,
Та тов. побратиме, ти вправ не роби,
Бо твоя музика не грає.
Як славно було то козацькі сини
Ломили нераз дисципліну,
Ломити будемо, Соколи всі ми
А здвигнем святу Україну"...

А потім вигук:

— Нехай живе степ!

Напевно прикотивсь би відгомін:

...Степ!...

Так-так: Степ...

Галактіон Чіпка.

— **Краєва хроніка.** При вул. Мличарській у Станиславові найшли звязаного трупа 50-літньої Анни Голуховської, яку мабуть вбили невідомі злочинці. Безлад в її мешканні доказує, що вбивники шукали грошей. — В гарбарні Вейсбаха в томуж місті добули з калі, в якій мочили шкіру, трупа робітника Вас. Матковського. Причина смерти невідома.

— **Смертельні перегони.** На великих міжнародніх мотоциклевих перегонах у Гогенштайн-Ерстталі за велику нагороду Німеччини приключилися два смертельні випадки. Поранилися смертельно шведський учасник змагань Кален і бельґієць Ноар. Оба померли в шпиталі.

— **Міжнародній фільмовий конґрес** радить тепер на Капітолю, в салі Юлія Цезаря, у присутності делеґатів 43 держав. Є це перший міжнародній конґрес виховної фільми. Наради відчинив вітальною промовою Мусоліні, вказуючи на значіння кінового екрану в ділянці педагогіки, виховання та взаїмного пізнання народів. Відтак говорив ґенеральний секретар Ліги Націй, Авеноль, який в імені Ради Союзу Народів звернув увагу на значіння Інституту виховних фільм у Римі та висказав надію, що праці конґресу матимуть важливий вплив на виховання нових поколінь та на розповсюднення ідеї міжнародного зближення, яку пропаґує Ліга Націй. Конґрес радить окремими секціями відповідно до питань, намічених у його програмі (Ст.)

—o—

З театру.

„ФІРМА". Комедія в 3 діях *М. Гемара.* (Гостина варшавського театру: *„Нова Комедія".*)

Нарешті раз комедія, що має голову і ноги, — що має сенс! А властиво не комедія, а траґікомедія. Багатий познанський купець, що все своє життя, солідністю та працею здобував лише гроші, що постарівся коло розбудови своєї столітньої фірми, — залюблюється в театральній акторці. Акторка, яку томить нервове життя театру, погоня за креаціями, гра на сцені і гра в житті, має хвилини артистичного переситу. В такій хвилині здається їй, що відпочинок при боці спокійного, солідного, прозаїчного і... багатого чоловіка, був би для неї вимріяною життєвою пристанею. На цій химері акторки базується ціла комедія Гемара. Траґічне непорозуміння двох людей, що стоять на цілком протилежних життєвих бігунах, — захоплює нас, викликаючи більше співчуття, як веселости. Безліч гумористичних моментів, знаменитих парадоксів, не рятують комедії, себто її гумористичної диспозиції.

Комедія Гемара має одну прикмету: — є досить глибоко передумана, а вслід за цим оставляє враження. Гра варшавських акторів була знаменита: Ярач дав прекрасну драматично-комічну креацію „малої" людини, п. Молдолевська, як акторка моментами зворушувала, п. Лутевський був знаменитим типом старого бухгальтера, дуже добре грала п. Домбровська Вітталі, варшавські гості запрезентувалися дуже добре, так зобором акторів, як і гою.

Р. Н.

З нових видань.

Дорія Віконська James Joyce Тайна його мистецького обличчя. Львів, 1934. ст. 100.

Це буде одна з найбільше самотних книжок. Хоч більшість їх у нас і так кунює на полицях, ця довго шукатиме читачів. Це студія про один із найбільше дивоглядних творів сучасної европейської літератури: про „Улиссеса" Джеймса Джойса. Великі критики витратили чимало енерґії, щоби продертись крізь гущавину цього маленького праліску: 735 сторінок малого ін кварто, але таких, що треба обложитись добрими словниками, заки зрозумієш неодно речення. Щодо дотепів, метафор, символів і загальної ідеї це вже інша справа, взесятеро важча.

Авторка писала спершу цю студію для себе, потім витратила чимало зусилля, щоб наблизити до небуденного твору і до таємного автора наших читачів. Така студія — поява у нас наскрізь екзотична: подібні студії про твори чужих літератур у нас дуже рідкі; ті, що знають ці твори в оригіналах задовольняються чужими критиками. А вже про твори „важкі та незрозумілі" боїться у нас писати. У даному випадку находимо у цій книжці одну несподіванку: авторка звязує творчість ірляндського письменника з творчістю Архипенка і переводить між ними паралелі. Вихідним пунктом для цих паралель став факт, що Джойс дав у повісті „Улиссесом" почин до такої революції у формі, як Архипенко у різьбі.

„Улиссес" стає притокою для Д. Віконської до ріжних загальних думок про засоби форми, нове мистецтво, патріотизм і відношення мистецтва до моралі. Джойса недурно викливали і палили.

Від цієї книжки може теж наше жіноцтво (під свіжим враженням білянсу зі своїх осягів, які напоказливо збирали на останньому Жіночому Конґресі!) рахувати полову в нас жінки-критика. Маємо, очевидячки, на думці справжню критику, що цікавиться загальними проблемами літератури і життя, а не тільки власними враженнями і настроями публики. Обєктивність, з якою авторка цієї студії пробувала війти до Джойса, вказує на ті рідкі елементи інтелекту та фільософічної освіти, без якої взагалі неможлива і критика і розвиток літератури.

Неодин збентежений опитає: в якому відношенні стоїть студія про такі малопоступні твори як „Улиссес" і розвиток рідної літератури? Вже само це збентеження заступає відповідь. В в нас одиниці, що цікавляться позами чужинних літератур і відчувають врешті-решт потребу ділитись враженнями своєї лектури. Чи найдуть вони читачів? це саме справа нашого духового культурного розвитку. Література істнує у нас для одиниць: тим більше подяку їдне, що навіть між цими одиницями є такі, що цікавляться тим, що цікавить тільки еліту у західно-европейських країнах.

ж р.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Дописи.

ГОРОДОК.

Діточий садок. Заходом кружка „Рідної Школи" в Городку основано діточий садок при церкві св. Івана. Записаних около 60 дітей. Веде садок С. Служебниця враз помічною учителькою п. М. Опікується комісія батьків під проводом о. дек. Є. Роздольського.

СТРИЙ.

Стрий підчас ферій. Наше місто поволи западає в дітній сон. Учеників так ніби не було. Професори ще є, але і їх небаром не стане. Стоші „Францішканів", себто такі, що памятають ще небіжчика Франц Йосифа, мають піти на емеритуру. Молодших переносять з одної гімназії до другої, або і до інших міст. Реформують також жіночу семинарію „Рідної III-ости". Директора цієї семинарії Цісика відкликали назад до державної служби і перенесли до I-ої гімназії, як професора германіста, решта розійдуться по селах, лише відбудуть ще якусь останню конференцію. За ними вн'дуть всі, що дише мають якісь гроші на оплату „свіжого воздуха". Заповняться Межиброди, Синевідсько Либухора, Тарнавка, Тишівниця, Гребенів і інші вітниськи. Лише до Трускавця віхто з відси на поневнання не може їхати, вдоволючися самими прогульками. Залізниця — кажуть — небагато коштує; рано поїду, вечером вернусь і маю спокій.

Українці в управі міста. На пятьох членів управи м. Стрия є двох поляків і двох жидів. Українець є лиш один в особі пп. Охримовича. Треба знати, що населення Стрия є в одній третій частині українське. (б. н.).

СПОРТ.

ТУРНІР 4-ох НАЙКРАЩИХ УКРАЇНСЬКИХ ДРУЖИН У ЧЕРНІВЦЯХ.

Черновецький „Час" повідомляє, що на дні 7., 8. і 9. вересня цього року прибудуть до Чернівців три українські дружини, а саме „Україна" зі Львова, „Сян" з Перемишля та „Русь" з Ужгороду і будуть змагатися за чашу О. Ю. Федьковича. В змаганнях буде брати участь також і черновецький „Довбуш".

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Богун — Р. К. С. 7 : 1. Весь час сильна перевага Богуна над слабим противником. Судив п. Громяк.

Бабин Зарічний 24. VI. Чайка (Калуш) — Сокіл (Бохнарів) 8 : 2 (5 : 1). Змагання обох дружин відбулися на грищі в Бабині, бо Сокіл не має власної площі. Молода сільська дружина ставила завзятий опір міському противникові. Судював добре п. Аронець.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА МОВА, Варшава, липень 1934. Ч. 7. Зміст: І. Огієнко: Як писати для широких мас; ясний і простий стиль — то найкращий стиль. Українська мати й рідна мова; привіт Укр. Жіночому Конгресові. М. Семчишин: З дослідів над укр. назовництвом. Я. Рудницький: Функції наростків -ниче, -овище в укр. мові. І. Огієнко: Як записувати народні говори. М. Угрин-Безгрішний: Про архаїзми в нашій мові. О. Сопрунович: Літературна мова на селі. Я. Мандюкова: Наш інтелігент і мова. о. О. Годунько: Занедбані діти; створімо фонд: Граматика занедбаним дітям. Духовенство й „Рідна Мова". Ів. Донівник: Румунські слова в укр. мові. Життя слів. Кукіль у житі; терапія літературної мови. Є. Пеленський: Бібіографія української мовознавчої бібліографії. Златоструй укр. мови. о. Ю. Кміт: Духовенство допоможе „Рідній Мові"! Дописи Прихильників рідної мови. Розділ для самоуків і дітей: „Рідне Слово". Початкова Граматика укр. літературної мови.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, ілюстрований місячник. Орган Красного Молочарського Союзу „Маслосоюз". Львів, 1. липня 1934 р. ч. 7. Р. IX.

PRZEGLĄD WSCHODNI, miesięcznik poświęcony badaniu rzeczywistości sowieckiej Warszawa czerwiec 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича. Делятин:

2. VII. Корневільські Дзвони.
3. VII. Залізна Острога.
4. VII. Королева Кіна.

Ворохта:

5. VII. Корневільські Дзвони.
6. VII. Чумаки.
7. VII. Королева Кіна.
8. VII. Залізна Острога.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 3. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія". „Фірма".

Середа, 4. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія". „Фірма".

Театр Різнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Дорога на Схід".

АТЛЯНТИК: „Світ належить до тебе" (Сене Сакаль).

ВАНДА: „Св. Франц із Асізі".

КАСІНО: „Ворог у крові", „У слідчій службі".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал бідних дівчинок" (із Містенґет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „В погоні за місяцем" ревія.

МІРАЖ: „Цілунок перед зеркалом".

МУЗА: „Томмі бой", „Подконник і його чура" (Льорель і Гарді).

ПАЛЯС: „Ракочі марш", „Прокуратор Алісія Горн".

ПАСАЖ: „Райський птах" і додатки.

ПАН: „Я не янгол", „Чемо".

СВІТ: „Аріяна", „12 крісел".

СОНЦЕ: „Скіпи" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Двійник", ревія „Веселий тиждень".

ХИМЕРА: 6 годин життя.

УТІХА: „Добраніч, Відне" і ревія.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Закордонне радіо.

Середа 4. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 17·05 Концерт, 23·25 Танкова музика, спів, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 14·00 Популярні пісні, **Париж** (1649) 10·15, 20·45 Концерт, **Атльона** (531) 20·00, 20·30, 21·30 Спів, **Білгород** (439,8) 19·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 18·30 Солісти, 19·20 Нар. пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·40 Італійські та німецькі арії, **Мінхен** (405,4) 20·30 „Тоска" оп. Пучінія, **Міляно** (368,6) 11·15 Легка музика, 17·10 Камер. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Басі е Боте" муз. комедія Пік-Манджагале.

Четвер, 5. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 16·10 Солісти (спів, музика), **Братислава** (298,8) 9·15 Скрипка, 11·00 Концерт, **Прага** (470,2) 17·45 Гаденний концерт у честь Дворжака та Сметани (музика, спів) 19·30 „Вільгельм Тель" оп. Росінія, **Париж** (1649) 10·15 Концерт, 17·00 Клясична музика, 20·00 Вокальний вечір. **Білгород** (439,8) 12·05, 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 13·15 Сольові твори, 19·00 Шубертові й Бетовенові твори, **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти (музика, спів) 17·30 Камер. концерт (музика, спів). 21·00 Популярна музика. **Стокгольм** (426,1) 19·00 Нар. пісоньки, 20·00 Фортепян, **Міляно** (368,6) 13·00 Легка музика, 20·45 „Еро е Леандро" оп. Манчінелія, **Рим** (420,8) 17·10 Вок.-інстр. концерт.

Львівське радіо.

Середа, 4. липня 1934.

6·30 Ранішня авдиція, 12·10 Концерт солістів (гр. пл.), 13·05 Концерт, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Популярний концерт симф. орхестри, 17·00 Для дітей: „Казкон на білому озері", 17·15 Пісні (Новіта-Вітковський, баритон) у супр. фортепяну, 17·30 Твори на органи (гр. пл.), 18·00 Книжка та знання, 18·15 Легка музика (гр. пл.), 18·45 Про культуру будня, 18·55 Туристичний бюдетен льв. зал. дирекції, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика на два фортепяни, пісоньки (Хупа Гордез), 19·30, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Концерт із нагоди держ. свята Зл. Держав П. А. (симф. орхестра, спів віольончель), 21·02 Спогад про Арт. Гротгера, 21·12 Легка музика, пісоньки, 22·00 „Дводій" фрагмент із повісти Лопалевського „Провінціяли", 22·10 Танкова музика.

Четвер, 5. липня 1934.

6·30 Ранішня авдиція, 12·10 Фільма та ревія (гр. пл.), 13·05 Для дітей: „Івась на луці", 13·20 Соната А-дур на скрипку та фортепян Баха (гр. пл.), 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Легка музика, 17·00 Програмова скрипка, **17·15 Співочий ресіталь Василя Тисяка в супроводі фортепяну.** 17·35 Камеральний концерт, 18·00 Для жінок „Туристичний виряд для жінок", 18·15 Авд. „Сон" (Д' Анунція), „На службі в місті" (Запольської), 19·00 Всячина, 19·15 Спів (Едвард Бендер, бас), 19·40 Садьонова музика з гр. плит, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 „На границі Сх. Прусії", 20·12 Легка музика, романси (Татяна Ноле), 21·01 Літературні хвилини, 21·10 Композиторський вечір О. Міхаловського, 22·00 Ред. відчит: „Психольогія релігійної рівнодушности", 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 5·27 зол.

Німецькі марки 181·90—190·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·00—172·50, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леї 37·50—39·00.

Золото: Доляри 8·91—8·93. Франки фр. 34·70—35·20 Дукати 82·20—83·00, Корони 36·50—37·20, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 3. липня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції ціну на масло не ставить, кооперативам платив за:

1 л. молока	0·13 зол.
1 л. сметани	0·55 „
1 п. яєць	2·20 „

Тенденція на масло вичікуюча, молоко і сметану слаба, на яйця удержана.

Маслосоюз повідомляє, що 4. липня ц. р. платив своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомесарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Нормальні курята (пара курят важить не менше як 1·20 кґ.) за 1 кґ.		1·00 зол.
Кури	I кляса „	0·80 „
	II „ „	0·60 „

Тенденція знижкова. На курята вищих пара важить менше як 1·20 кґ. попиту зовсім нема; також нема попиту на індики, індички, качки і гуси.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Блощиці переривають сон і відпочинок

...ФЛІТ їх нищить

Вкушення блощиці є дуже болісне, але значно гірша є небезпека недугоносних заразків, які блощиці переносять з одного мешкання до другого! Блощиць дуже трудно винищити, тому то слабі комахобийні засоби є безуспішні. Треба домагатися лише ФЛІТУ і не приймати всілякних підрібок. Розпилений ФЛІТ не плямить. Домагатися жовтої бляшанки з чорною опаскою і жовніриком. Ціни ФЛІТУ значно знижені.

22/6

ПРОГУЛЬКУ БАТЬКІВ до оселі на Остодорі відбуде комісія вих. осель при Товаристві охор. дітей і опіки над молодю у Львові в днях 12. — 14. ц. м. при відповідному числі зголошень. Зголошення й інформації в кооп. „Пласт", вул. Сикстуська 29, до 8. VII. ц. м. 12

ГАРНА УМЕБЛЬОВАНА КІМНАТА зараз до винайму. Грунвальдська 8, м. 2. 9

ВП. ПАНА ІВАНА ЕЛІЯСЕВИЧА, бувшого рахункового старшину австрійського й У. Г. А., прохаємо подати свою адресу. Адм. „Діла" під „Важність". 10

ЗАЛІЩИЦЬКІ МОРЕЛІ добірні зол. 9·50, моледі дички на наливки зол. 7·—, помідори зол. 7·—, від курацінний ясний зол. 14·— висилає в пятикільограмовому опакуванні франко післяплата А. Веенкерт Заліщики. 15

ПОВЕРХОВУ КАМЯНИЦЮ 5 хвиль ходу від Ринку, 15 кімнат, комірне 2.800 зол. за 16.000 зол. потручення банкового довгу 2.000 зол., готівка 14.000, продасть — Ігнат, Львів, Куркова 24, під 2—4. 13

Др. Рожа Бек ординує в **Мушині** вул. Пілсудського.

Конкурс.

Жіноча Реміснича Бурса у Львові, вул. Кошарова 12. (інакше Бічна Янівська), приймить у шк. році 1934/35 двацять учениць ремесла. Дістануть вони гігієнічне приміщення, педагогічний нагляд і здоровий харч двічі, а в неділі й українські свята тричі денно. Місячна оплата 25 зол., платна згори. Подання приймає та інформації подає І. Левицька, — Львів, Бічна Янівська 12. Бувші ученниці мають нагоду внести подання. — Бурсовий Комітет при Товаристві охорони дітей і опіки над молодю. 8

Українські господині вже знають, що порошки до печива з охорон. маркою кооп. „ПЛАСТ" перевищають своєю якістю всі краєві і заграничні вироби.
„Пласт" Львів, Городецька 95 тел. 26

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 176 (13.721). Львів, пятниця 6. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долр. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Комунікат

Старшини Сокола-Батька в справі III. Краєвого Здвигу у Львові.

Підчас ювилейного 40-літнього Здвигу Українського Сокільства у Львові в дні 1. липня ц. р. трапився недопускальний інцидент. При спільних вправах мужчин малий гурток руховиків стояв остентаційно непорушно, не виконуючи приписаних вправ, а на візвання начальника Сокола-Батька не тільки не підчинився його приказам, але навіть увів замішання серед деяких неорієнтованих руховиків, через що цю точку вправ треба було перервати.

Вبراслідок того Старшина Сокола-Батька стверджує, що в рядах Українського Сокільства найшлись одиниці, які нічого спільного з ідеєю Сокільства не мали та не знали примітивних засад, що обовязують сокільські організації, себто дисципліна й послух приказам своєї Старшини.

У звязку з тим Старшина Сокола-Батька поробила рішучі заходи для прослідження справи й усунення з рядів Українського Сокільства тих одиниць, які попали туди тільки через непорозуміння.

Старшина Сокола-Батька рішилась у найближчому часі здати звіт зі своєї діяльности перед статутово і громадсько покликаними чинниками.

Старшина Сокола-Батька.

Революція в Німеччині зліквідована.

БЕРЛІН, ПАТ. Дня 3. липня відбулося засідання ради міністрів, на якому канцлер Гітлер звсував у подробицях ліквідування заговору Рема, відмічуючи, що мусів конечно ділати рішуче і негайно, інакше могло прийти до ворохобні. Мін. райхсвери, ген. Бльомберґ подякував Гітлерові в імені уряду за те, що зберіг своїм рішучим виступом Німеччину від домашньої війни. Рада міністрів ухвалила низку законів, м. і. закон про конечну оборону держави. Цей закон має лише один артикул і то такий: „Зарядження, переведені у днях 30. червня та 1. і 2. липня ц. р. з метою зліквідувати замахи, державну зраду і зраду країни є згідні з правом, як конечна оборона держави". Мін. судівництва, Ґіртнер, заявив, що зарядження конечної оборони, пороблені безпосередно перед вибухом акції, яка мала характер держ. зради, обовязують не тільки як закон, але теж як приказ. Рада мін. ухвалила зокрема зміну закону про єдність нац.-соціял. партії з державою, на основі якої шеф штабу СА не може бути членом уряду, як це було досі. Ухвалено теж закон про зміну виборчої ординації: на майбутнє посол до райхстаґу втратить мандат з моментом виступу або виключення з нац.-соц. партії. Інший закон очеркує відплатні доручення супроти держав, що видали госп. доручення супроти Німеччини у товаровій і готівковій царині, ще інший забороняє всякі збірки грошеві до 31. жовтня ц. р.

БЕРЛІН, ПАТ. Канцлер Гітлер видав такий приказ: Доручення, що мали на меті ліквідацію революції Рема, доведено до кінця 1. п. м. вночі. Хто дальше допускатиметься карогідних чинів, стане перед звич. судом.

БЕРЛІН, ПАТ. Комендант Штальгельму, мін. Зельдте, видав заборону носити членам Штальгельму однострої. „В такому поважному часі, пише Зельдте, в однострою на вулицях можуть зявлятися тільки представники держ. влади".

Закордонна преса про ліквідацію німецької революції.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Відомий англ. публіцист Барлет, знавець німецьких відносин, впевняє на шпальтах „Ню Кроникль", що Рем в мін. Шляйхером підготовляв зміну сучасного уряду, при чому хотів просити Гітлера залишитись на становищі канцлера. Ґен. Шляйхер мав стати віцеканцлером, Рем міністром війни. Вони хотіли поставити Гітлера перед доконаний факт і так змусити його погодитись. Як впевняє Барлет, ґен. Шляйхер дістав уже два тижні тому звістку, що його арештують. Заговірники пробували порозумітися і з Ґебельсом, але він видав цілий їх плян Гітлерові.

ПАРИЖ, ПАТ. „Ізтрансіжан" помістив інтервю з провідником німецьких соц.-демократів области Саари, Максом Бравном, який заявив, що за його звістками на чолі уряду після повалення Гітлера мав станути ґен. Фріч, а ґен. Шляйхер мав стати мін. райхсвери. Вістка про арештування ґен. Фріча не підтверджується.

ПАРИЖ, ПАТ. „Пті Паріжен" звертає увагу, що, сьогодні знами ситуації в Німеччині є поліція і райхсвера. Щоденник передбачує, що Гітлер, бажаючи забезпечитись перед несподіванками, висуватиме після Гінденбурґа на становище президента ґен. Еппа, тепер повновласника на Баварію. Еп командував путчем у 1920 р., який треба вважати вступом до гітлерівської революції зі серпня 1933 р.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Райтер повідомляє з Берліна, що 3. ц. м. вечором мала появитися офіційна листа розстрілених в останніх днях. На цій листі мало найтися щогадно 46 прізвищ

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

За суцільність національної думки.

Від Редакції: Наш нюйорський кореспондент прислав нам цю статтю, переконаний, що справа національного конгресу на найгіршій дорозі до реалізації. Тимчасом річ мається навпаки, бо підготовча праця до конгресу посувається вперід, не зважаючи на всякі труднощі. Всеж таки ми публікуємо цю статтю з уваги на її зміст, що має свою вартість без огляду на її вихідну точку. Містимо цю статтю ще й тому, бо вона наглядно доказує, яке велике зацікавлення справою конгресом за океаном.

Ню Йорк, 20. червня 1934.

Здається, перед трьома роками написала бельгійська письменниця, Симона Корбіо, лист до галицьких українців, що був поміщений тоді в „Ділі". Між ін. була там висловлена така думка: „Працювати у Вас нині — зрадлива річ, бо розмовляти про долю України з десятьма українцями значить: розмовляти з десятьма українцями, що радіб себе взаїмно пожерти".

Хто з нас пробує своїх сил на громадянському полі, відчуває щось ненормального. Але коли ця ненормальність дещо заглушується серед тієї частини українського громадянства, що живе в краю, то з усією силою вона проявляється там, де громадянство має повну волю думок і ділання. Ми самі не могли означити цієї ненормальности, аж пані Корбіо це влучно підхопила. І помічення повинні спонукати нас до глибшої застанови, коли трапляється нагода. Саме тепер така нагода приходить.

Виринула думка скликати Всеукраїнський Конгрес. У краєвих газетах вона вже була всебічно перединскутована. Та мабуть усіх думок там не піднесено так отверто, як тут, в українській американській пресі. Але ні думки не походять від тутешніх громадян, лише від дописувачів з Европи. Тутешня українська преса признає авторитет заграничних, отже заокеанську дописувачів і тому відступає їм багато місця. З тих дописів вичитали ми між ін. таке: Всеукраїнський Конгрес неможливий, бо українські групи себе ненавидять. І навіть нема що пробувати, бо прийде ще гірша деморалізація. Інший дописувач без обиняків відмовляє права комунебудь займатися українською політикою за кордоном, а признає право лише одній групі, тобто так званій О. У. Н., бо вона, мовляв, єдина, яка заступає справжню українську незалежну думку. З тих причин дописувач згори засуджує на невдачу спроби скликати Конгрес.

Виходить, що дві сили ділають між українським громадянством: давня нігілістична і нова диктаторська. І обі мають спільну прикмету: поширювання незгоди, а з тим і підтримування нашої типової анархії. Коли ті гасла такі сильні, що розбивають центрипетальні (притягаючі до спільного осередка) національні сили, тоді „пра-

Галицький Магазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі бавовняні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром бізнес до першорядних цін. 5/73 80-?

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: S. S. O. T. Będaszewski, jako przewodniczący, S. S. O. J. Niemenwski i S. S. O. D-r J. Locker jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 163 czasopisma pt. „Diło" z daty Lwów, dnia 23. czerwca 1934. do Sygn. VI. I. Pr. 351/34, na posiedzeniu niejawnem w dniu 27. czerwca 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 21. czerwca 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Diło" Nr. 163 z daty Lwów, dnia 21. czerwca 1934. zawierającego: 1). w artykule pt.: „Szcze pro aresztuwannia u. Lwowi" w całości wraz z tytułem, 2) w artukule pt.: „Aresztuwannia w stanysławiwśkim wojewidztwi" w ustępie od słów: „Za protyderžawnu" do końca artykułu — znamiona występku z art. 159 §. 1. k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862. Dz. p. p Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu publiczne ujawnienie szczegółów toczących się dochodzeń przez wymienienie nazwisk osób aresztowanych we Lwowie przed rozprawą główną, bez zezwolenia władzy. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: T. Będaszewski w. r. Protokulant: Barszczak w. r. Za zgodność: J. Warzeszczak p. kanc.

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie S. S. O. T. Będaszewski jako przewodniczący, S. S. O. M. Dr. J. Locker i S. S. O. dr. T. Niementowski jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 164 czasopisma p. t.: „Diło" z daty, Lwów, dnia 24 czerwca 1934. do Sygn. VI. I. Pr. 352/34. na posiedzeniu niejawnem w dniu 27 czerwca 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 22 czerwca 1934. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Diło" Nr. 164 z daty. Lwów, dnia 24 czerwca 1934. zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Warszawśki nastroji po kriwawim atentati" w ustępie od słów: „Szcze dokładno" do słów: „pohołoska" — znamiona występku z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu: szerzenie fałszywych wiadomości na temat miejsc położenia obozów koncentracyjnych które to wiadomości mogą wywołać niepokój publiczny. Przewodniczący T. Będaszewski w. r. Protokulant: K. Barszak w. r. Za zgodność: Warzeszczak p. kanc.

Союз Українських Купців і Промисловців у Львові повідомляє Членів і Приятелів про несподівану смерть свого Члена-Основника

Кирила Станислава

ЛАВРОВА

купця і власника реальности у Львові, — члена Ради і б. заст. голови Товариства, заст. голови Торговельно-Промислового Банку та активного члена всіх інших українських товариств,

який по короткій і важкій недузі, принявши Найсв. Тайни, помер *дня 4-го липня 1934 р.* у 54-ім році життя. — Перенесення тлінних останків з дому жалоби при вул. св. Кінги ч. 24. до церкви св. Пятниць відбудеться в пятницю 6-го липня в год. 9. рано. — Похорони в пятницю, 6-го липня н. р. в годині 4-ій пополудні з церкви св. Пятниць при вул. Жовківській на Личаківський цвинтар. — На цей сумний обряд запрошує своїх Членів, Прихильників та Українське Громадянство

ВИДІЛ ТОВАРИСТВА

Львів, 4. липня 1934.

цювати у нас нині — зрадлива річ", а Франко крикнув з розпуки (у „Мойсею"): „Горе моїй недолі! Чиж до віку не вирватися вже люду мому з неволі?"

Коли ідея Конгресу натрапляє на непереможні труднощі від тих чинників, що ділають поза нашим громадянством, то це зрозуміле. Адже ми розділені на шматки нашими, котрі мають у тім свій інтерес. І саме ті нації будуть завзято свого інтересу пильнувати. Але який інтерес мають українські чинники не лиш підтримувати давню традицію внутрішнього розшматування, а ще й вишукувати аргументи на поглиблювання ненависти серед нас самих? І то саме в тому часі, коли на всі заставки декламують про невмиручу силу українського демосу, нації, суспільства; про конечність посвяти й накладання головою за долю Батьківщини.

Справді треба подивляти успіхи тих закликів. Кількож то найкращих одиниць гине за „нарід"! Прегарно вони вмирають і сльози тиснуться до очей на саму згадку про їх геройську посвяту. Та одночасно ті самі, що посилають молодих людей на героїчну смерть, убивають всяку можливість успіхів їх геройства, бо пропагують внутрішнє пошматування суспільности і нівеляцію якихнебудь осягів спільними силами демосу, нації, суспільности. Оце те блудне колесо, з якого ми не можемо вийти.

Диктатура думки можлива в державних народів, бо там є границі фізичні, є можливість насильного приборкання опозиційних груп. У недержавній нації це неможливе. Отже треба шукати іншого способу обєднання нації, без кулака!

Наш старо-український Перун тримав людей у послусі громом. Новітній український перун-диктатор не має грому-перуна, має лиш хуртовину-пострах. Серед теперішніх відносин взагалі мусимо відкинути теорію фізичного насильства для привернення єдности нації, а вишукувати щось інше.

Мусимо зачати від проповідництва. Славимо героїв, що посвячують своє життя у боротьбі із зовнішнім ворогом. Пробуймо створити тип героя, що посвячує життя для створення і втримання **єдности нації, як передумовини політичної незалежности.** Такий тип героя — це трагічний тип. Герої, що гинуть на полі бою з ворогом, зазнають пошани по всі часи. А як найдеться людина з далекосяглими поглядами, що не уступає перед хвилевими демаґоґічними закликами і впаде в бою, такого нація не признає за героя, а противники вспіють наклеймувати ще й як... опортуніста, ба, навіть зрадника національних інтересів. Такий приклад відстрашує тепер і в майбутньому, через це з нас так важко, ба, неможливо осягнути єдність національну.

Одна лиш сила може спонукати людину до геройства в боротьбі з центрифуґальними (роздроблюючими) силами в суспільности, а саме релігія. Хто не опирає свого патріотизму на релігійній підставі, той рахується з практичними вислідами своїх змагань. Бо коли хтось навіть дає жертву життя, хоче бути свідомим того, що така жертва не є даремна. А жертва за єдність нації ледви найде признання в когонебудь. Навпаки, найвища жертва може ще принести пятно ганьби для субєктивного героя. І в тому трагедія.

В Америці є інституція: Американський Пантеон. Щороку зачисляють до почоту безсмертних тих американців, що чимсь великим прислужились для нації. Є це письменники, винахідники, поети й ін. Отже є кому подбати, щоб память заслужених людей була заохотою для інших. Можна зробити і спробу подібного пантеону й серед нас. Але у список безсмертних треба зарахувати й тих, що положать своє життя у боротьбі з анархічними силами серед нашого народу для рятування нації.

Семен Демидчук.

З українського життя на Закарпатті.

II. Зїзд народовецької молоді в Мукачеві.

В неділю, 1. липня відбувся в Мукачеві великий маніфестаційний зїзд української молоді Закарпаття. У зїзді взяла участь не тільки молодь, а й багато старших селян та інтелігентів. Приїхала наша молодь до Мукачева на возах, роверах, поїздами та автобусами. А багато-багато прийшло пішки з далеких сторін. В навечеря зїзду відбулася під монастирем оо. Василіян стріча пластових курінів, яка покінчилась величньою пластовою ватрою а богатою і ріжноманітною програмою. А 1. липня зїзд розпочався полевою Службою Божою, яку відправив в асисті духовенства о. А. Волошин. Після богослуження вирушив величезний похід вулицями Мукачева. На чолі походу була 86-членна бандерія в прегарних мальовничих козацьких і народніх строях ріжних околиць Закарпаття. В год. 11-ій розпочалися наради зїзду під проводом студ. фільософії Ст. Росохи. На зїзді виголошено 8 рефератів на ріжні актуальні теми.

Український Пласт.

Перший пластовий відділ на Закарпатті повстав 1. XI. 1921 р. (у Берегові). Вже у 1924 р. було на Закарпатті 18 українських пласт. відділів (разом 583 пластунів). У 1926 р. це число зросло на 28 відділів з 658 пластунами. З того часу Пласт розвивається все більше. Тепер є 88 відділів з 3280 пластунами (-ками). Найбільше сприяють розвиткові пластової ідеї відомі табори, де щороку сходиться свідоміший український дорість Закарпаття. В цьому році будуть два табори: на постійнім таборищі для західньої частини Закарпаття коло Сваляви і для пластунів східного Закарпаття на ґрунті, що його подарував українським пластунам господар у Вишній Апші Мих. Медвіць. Ґрунт лежить під Анецькою полонинною, коло потока, в гарній місцевості. Цей патріотичний дар викликав велике захоплення серед пластунів. Треба сподіватися, що в цьому році участь у таборах буде ще більша, ніж у попередніх роках, бо справу таборів належно пропаґує часопис „Пластун", що після довгої перерви (від грудня 1931 р.) знову почав реґулярно виходити (перше число вийшло 1. III. 1934). Це вперше „Пластун" вийшов фонетикою „о" з дашком і „ять" пішли тепер на віки в забуття.

Ужгородська ґімназія в небезпеці.

Директор ужгородської ґімназії Андрій Алиськевич цього року йде на пенсію. Міністерство шкільництва запропонувало професорській ралі визначити трьох кандидатів, з яких воно призначить нового директора. Рада зібралась та почала вибирати.

І ось тут ще раз перед цілим краєм продемонстровано болячки в середньому шкільництві на Підкарпатті. Проф. рада не пішла за тим принципом, що хто є найліпший педаґоґ зпоміж русинів-українців, той і має бути директором. Ні! Перш за все в ґімназії професорів русинів-українців меншість. Більшість є чехів та мадяро-русских автохтонів. Ці останні виставили кандидатуру п. Контроша, чехи — п. Трохту, а українці — д-ра Бірчака. Перший дістав 14 голосів, другий 12, третій 8.

Наведені числа показують, що за 15 років мадярський дух у ґімназії ще не вивітрів, що чеські професори ґімназії є й досі прихильниками експериментів, бо намагаються провести свого кандидата за всяку ціну, замісць того, щоб підтримали українця.

Автохтонні русини виявили знамениту національну свідомість: вони голосували на п. Контроша, тоді як дехто з поступових чехів голосував на українця.

Величезна більшість дітей *української* національности вчиться в ґімназії, але вчать їх люди, які в більшости нічого спільного з українським народом не мають, а навіть з старовецьким українським рухом активно борються.

Тепер всі ґімназії на Підкарпатті є в руках русских, чехів та мадяр. Нічого дивуватися, що з тих ґімназій виходять духовні каліки, юнаки, що не знають, хто вони, до якого народу належать та якою мовою мають говорити.

Але несподіванкою для всіх є назначення директором нашої ґімназії д-ра Яначка, чеха й ненависника народовців. Ці відносини віщують ще більший занепад середнього шкільництва на Підкарпатті.

„Вперед".

Боротьба за диктатуру в Европі.

I.

У лютому в Австрії, а в травні майже одного дня відбулися перевороти у двох віддалених маленьких країнах — у Болгарії та в Латвії. Хто дальший на черзі? Для такого песимістичного питання є причини. Вони ділають з більшою або з меншою силою в кожній країні сучасного світа. Гарячі голови, меткі демаґоґи, військові політикани — всі подібні елементи пробують використати сприятливу ситуацію для себе, для своїх персональних або для групових плянів. Та й чим не відповідна ситуація? Масове безробіття через промислову кризу, господарська руїна селянства, занепад і пауперизація „середнього стану" (дрібної буржуазії), загальна втома і політична байдужість — це найліпший ґрунт, на якім виростають великі болотяні квітки.

Світова історія знає приклади, як за періодами демократичного розвою, після Темістоклів та Періклів в Атенах прийшли демаґоґи, що установили режім одинацятьох чи там 30 тиранів. Римська республіка обернулася після Юлія Цезаря та Октавіяна Августа в державу, що в ній тиранистично правили преторіянці зі своїми вибранцями — імператорами. Велика французька революція 1783 року завершилася переворотом 18. брюмера 1799 року, що дав диктатуру в руки революційного ґенерала Наполеона Бонапарте; він був у Парижі для сторонніх французів чужинцем (бо був італієць), як тепер грузин Сталін у Москві. Небіж великого Наполеона „Малий Наполеон" — Люї Бонапарте став диктатором після невдач і розчарувань французької лютневої революції 1848 року. За „Великого бунту" (great rebellion) 17-го століття в Англії предки теперішніх методичних леґалістів анґлійців, то скидали королів, рубаючи їм навіть голови, то знов хилилися перед королями й диктаторами. (Кромвель.)

Ґете свого часу дуже влучно схопив і схарактеризував демаґоґічне походження диктатур. На його погляд людська маса, юба, попавши в тяжке положення, кличе тирана, пана над собою, „щоби прогнати чорта":

„Ich habe gar nichts gegen die Menge,
Doch kommt sie einmal ins Gedränge,
So ruft sie, um den Teufel zu bannen,
Gewiss die Schelme, die Tyrannen".
(Zahme Xenien.)

„Юрба", несвідома і знаетличена злиднями й бідою маса, і в наш час охоче вірить у соціяльне чудо, в „надлюдину" чи в орґанізацію „надлюдей", що обіцяють способом „раз-два" — команди й наказу — усунути все зло в державі й суспільстві і завести справедливість та добробут для всіх. Демаґоґія в сприятливих умовинах воєнної руїни дала владу большевицькій диктатурі в Росії, тої самої методи уживали й інші диктатори в боротьбі за владу — Мусоліні в Італії, Гітлер у Німеччині і т. д. Для досягнення своїх цілей Мусоліні та Гітлер надягають протикапіталістичну й „соціялістичну" маску. Читаючи промови, програми й заяви італійських фашистів та німецьких націоналістів перед захопленням ними влади, майже не знайдете в них ріжниці від большевицьких гасел. Обіцяли всім усе, затрясували „еґоїстичному капіталові", „біржовим королям", давали запевнення ліпшої будучности для робітників і селян, проголошували правдивий „національний" соціялізм...

Прибиті злиднями, дезорієнтовані демаґоґічною пресою маси вірили „пророкам" і „апостолам". Вірили, поки не опинилися в неволі. Тепер уже й пробують пручатися приголублені маси в царстві Мусоліні, Сталіна, Гітлера, диктатори спромоглися за цей час порґанізувати свої партійні армії. Ці армії — Чека — ҐПУ, фашистівська міліція, штурмові відділи — не моргнувши оком стріляти муть на „дурну юрбу", бо вони уважають себе за „еліту", за „людей, зроблених із особливого матеріялу" (Сталін у промові над трупою Леніна 1924 р.). Це — спільна большевицько-фашистівська „фільософія", — що відносить „еліту", „активну меншість",

як рішаючий чинник в історії народів. Маса, більшість народу для диктаторів — це, кажучи словами Т. Куліша, „великий Нетям", до якого вони мають тільки пиру погорду. Цей свій погляд висловив Гітлер у промові 1-го травня 1933 р. в Берліні:

„Зміна рішення більшости ніяк не буває рівнозначний з розумом, але завсіди є однаковий з нерозумом, половинністю, непевністю, слабістю й трусливістю".

Це антитеза демократичної формули, виробленої у свій час американським президентом Лінкольном: „влада з волі народу, для народу, через народ".

Боротьба між цими поглядами має корінця ще в глибокій давнині. Це боротьба між *демократією*, як правлінням, що виходить з народу і спирається на більшість рівноправних громадян, та з *олігархією*, формою влади небагатьох. У старому, допапіталістичному світі демократія охоплювала тільки меншість населення, бо невільники й нижчі верстви суспільства не мали політичних прав. Аж у модерній демократії, в 19—20-их століттях, у багатьох країнах Европи й Америки до голосу в політичних справах дійшли всі кляси суспільства, також жіноча половина людського роду набула в більшости демократій рівноправности. Демократична ідея є така стара, як себе людство памятає. Але здійснення, реалізація цієї ідеї зовсім свіжої дати. Модерна демократія в практиці — не явище зовсім молоде. Тим треба пояснити деякі відхилення в багатьох державах Европи від демократичної лінії, „кризи демократії", шукання „нових шляхів", що часто доводять на давно відомі вузькі стежки автократії, диктатури, тиранії. Як реакція на народоправство, повстали ідеольогічні близнята — большевизм і фашизм після світової війни

П. С.

ЛІТНІ ІМПРЕЗИ.

Без вагання можна сказати, що одна з найважливіших ділянок у нашому громадському житті припала „Рідній Школі"". Зацікавити народню масу справою школи, справою виховання — це важка річ навіть серед високо культурної нації. А щож говорити про українську народню масу, яка, не маючи від соток літ своєї національної школи, навіть **не бачила** благородного її впливу на свою молодь! Нав'ю масу, яка щойно з чужинних зразків та з відємних впливів чужої школи може догадуватися, як треба би повести виховну справу для її молоді! На добавок „Рідна Школа" мусить творити зразки національної української школи. Які недостачі ті школи не виявляли би, всеж таки вони є **українськими** школами, що виповнюють шкідливі прогалини у шкільництві, спричинені недостачею державних шкіл.

Все це Рідна Школа виконує з великим накладом енергії десяток тисяч громадян з великим вкладом гроша. Школи й виховні заведення творяться, зростають, розносять свій корисний вплив, а часом і — падуть або внаслідок нашої власної несправности, замалої провворности чи невидержаности, або внаслідок становища влади. Що ці школи, які відкриває Рідна Школа, витворюють молодь життєздатну, про це має нагоду переконуватися кожного року широка львівська громада хочби тільки з прилюдних виступів на величавих Святах Молоді, які відбуває дітвора львівських шкіл Рідної Школи.

Зразковий порядок, справність, добірна програма укладу рідношкільних дітчів та бездоганне виконання, яке може бути зразком навіть для фахових руханково-спортових товариств — це головні прикмети тих свят. Ці прикмети притягають з самого Львова стільки публики, що величаві памяткові здвиги заслужених інституцій з цілого краю. Таке рідношкільне свято дає побіч розради й морального здоволення також поважніший грошевий вислід. Як у Львові — то найменше 2.000 зол. приходу, що йдуть в цілости на покриття великанських видатків в Централі. Нема двох думок, що на такі святочні виступи молоді найкраще надається літня пора. В місцевостях, які мають рідношкільні заведення, ці свята повинні бути перед кінцем шкільного року. В інших місцевостях такі свята могли би відбутися у часі шкільних ферій, коли трапиться в містах чи селах дехто з інтелігентної молоді, що могла би підготовити програму. В літню пору загалом кожний неохотно сидить у хаті; волить на воздусі. Чомуж би то не створити приємної імпрези на вільному воздусі й не дати тим чином грошевої допомоги Рідній Школі як місцевій, яка удержує свої школи, так і Централі у Львові, яка удержує тих шкіл найбільше?

Тому кожна громада, сільська чи міська, повинна негайно подумати про те, щоб уладити в себе в часі літа фестин з виключним доходом для Рідної Школи.

Правда: бувають фестини по громадах на дохід місцевих потреб, як будови, докінчення чи прикрашення дому, на бібліотеку, орхестру і т. п., дуже потрібні речі. Але треба подумати і про це, з чого має Рідна Школа вдержати свої школи, чим покрити в літі свої видатки, коли нема навіть тих мізерних шкільних оплат від батьків. Чистий дохід з фестину в деякому селі є дуже малий, кілька золотих. Вони одинаково нічого не поможуть у такій потребі, як будова дому, чи купно орхестри. Але тисячі громад хочби лише з малим доходом дадуть Рідній Школі тисячі золотих підмоги. Рідна Школа з її вихованцем конечна, якщо не хочемо в поважніший момент дожити того, що трапилось недавно на сокільському майдані.

Якби в деякій місцевости фестини не вдавалися, чи з інших причин були неможливі, там треба уладити театральну виставу, концерт, чи *іншу імпрезу*, але весь дохід віддати Рідній Школі. Бож треба помити, що й у вакаційних місцях має Рідна Школа поважні видатки у звязку з пристосуванням шкільних будинків до законних вимог, у звязку з закупном вимаганого шкільного приладдя то-що. А мабуть не менше важною потребою Рідної Школи є й те, що вчительство також і в часі ферій живе і має свої конечні людські потреби.

Тому — цього літа кожна громада щонайменше одну імпрезу віддасть Рідній Школі.

Лев Ясінчук.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ —
найдешевше в текстильнім магазині
„ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ.
90/55 **ГАЛИЦЬКА 8.**

ПРАВНІ ПОРАДИ.

Новий кодекс про зобовязання.

II.

ОДНОСТОРОННІ ПРАВНІ АКТИ І ЗОБОВЯЗАННЯ.

Односторонній правний акт, себто виявлення волі одної особи викликує для неї правні наслідки (нпр. заповіт). Одначе зобовязання з виявлення волі одної особи повстають тільки тоді, коли закон виразно про це згадує. Новий кодекс знає ось-такі чотири односторонні правні акти, які доводять діючу особу до зобовязань, а саме: оферта, прилюдна обіцянка, оголошення ліцитації та цінні папери.

ОФЕРТА.

Оферта — це пропозиція одної особи (оферента) заключити договір з другою особою (облятом). Оферта мусить обіймати найважніші постанови проектованого договору та мусить бути спрямована до означеної, другої особи. Оферта обовязує оферента до речинця, точно означеного в оферті. Коли речинця в оферті не означено, тоді оферент жде на відповідь до того часу, якого потрібно другій особі, щоби вислати відповідь. І так на устну оферту мусить друга особа відповісти зараз устно, чи погоджується заключити договір; на письменну оферту мусить дати зараз відповідь письменну; а на телеграфічну — відповідь телеграмом (стаття 63 § 2). Оферент може теж відкликати свою оферту, але під умовиною, що відкликання оферти дійде до облята найпізніше з офертою. Тоді оферта не обовязує оферента. Вона не обовязує теж тоді, коли друга особа в точно означеному речинці або в часі, потрібному на відповідь, відмовиться заключити договір.

Коли до оферти додано слова „без зобовязання", тоді оферта нікого не обовязує. Також загальні оферти (цінники, оголошення і т. д.) не обовязують оферента, хоча він навіть вислав їх до означеної особи. Закон каже, що загальні оферти є тільки закликом до переговорів (стаття 73 § 1).

ПРИЛЮДНА ОБІЦЯНКА.

Прилюдна обіцянка — це прилюдна заява виплатити нагороду за доконання точно означеної чинности (нпр. конкурс з нагородою за найкращий проект памятника). Нагороду дістає той, хто перший виконає означену чинність. Прилюдну обіцянку можна відкликати, коли не подано точно означеного речинця; в противному випадку прилюдної обіцянки не можна відкликати. При оголошенні конкурсів за найкращий твір, закон вимагає точно означити речинець. Тоді теж не вільно відкликати обіцяні (статті 104—106).

ЛІЦИТАЦІЯ.

Оголошена ліцитація, яку переводить коморник, суд або скарбовий уряд, накладає обовязок заключити договір з тією особою, яка дає найвищу ціну за продавану річ.

ЦІННІ ПАПЕРИ.

Цінні папери дають право їхньому посідачеві домагатися від виставця виповнення точно означених обовязків, але тільки тоді, коли посідач предложить цінний папір. І так заставець облігаційних паперів (державних або приватних) обовязаний заплатити посідачеві відсотки на предложений купон.

ФОРМА ДОГОВОРІВ.

У засаді діючі особи можуть заключити договір устно або письменно. Одначе в деяких випадках закон вимагає списати договір тільки на письмі, а деякі договори ще у формі нотаріяльного акту. І так закон вимагає списати на письмі: повновласть, збірний договір (нпр. робітників з промисловцем), адопцію, себто приняття чи пак усиновлення чужих дітей, поруку, чек і вексель, вступний договір, цесію, відкликання даровизни, договір найму та аренди, коли заключується довше ніж на один рік, позичку понад 250 зол., договір про працю понад 3 роки, договір спілки і т. д.

Коли діючі особи заключили би вичислені правні акти устно, а не на письмі, тоді ці правні акти і договори є важні. Коли би дійшло до судового процесу, тоді виринають несподівано ось такі труднощі. Суддя не допустить свідків без згоди обох сторін (стаття 110 к. з.). І так коли віритель не буде мати письменного договору, що позичив 300 зол., тоді довжник може в суді заперечити факт позички і віритель може програти процес, бо не буде могти покликати свідків без згоди довжника на ствердження уділення позички.

Таким чином важніші договори чи правні акти зладжується на письмі тому, щоби не мати клопоту у судових процесах.

У формі нотаріяльного акту мусять бути списані такі договори: продажа та всякі обтяження (гіпотечним довгом або служебністю) нерухомостей, даровизна без віддання річи в користування обдарованого або з застереженням для себе дожиття, повновласть до списання таких договорів, всі акти правні неписьменних, які вони зладжують на письмі, повстання акційної спілки та спілки з обмеженою порукою і т. д. Коли би діючі особи заключили ці договори без форми нотаріяльного акту, **тоді вони є неважні від самого початку, себто не матимуть на основі закону ніяких правних наслідків.** У судовім процесі кожна зацікавлена особа може закинути неважність такого правного акту і суддя мусить цей заміт взяти під увагу. Такий неважний правний акт не буде важним навіть тоді, коли би діючі особи його опісля затвердили.

ПІДПИС.

Письменний договір підписують власноручно діючі особи (сторони). За діючу особу, яка не вміє або не може писати, але вміє читати — може підписати третя особа з дописскою що підписала на бажання такої-то діючої особи. Такий підпис мусить удостовірити (леґалізувати) нотар або громадський уряд. Крім того в деяких випадках закон вимагає, щоби нотар удостовірив власноручні підписи осіб, себто тих, які вміють писати і читати.

ЗАКЛЮЧЕННЯ ДОГОВОРУ.

Договір є заключений, коли діючі особи погодяться на найважніші умовини (себто коли облят прийме оферту). Новий кодекс про зобовязання каже, що з хвилиною одержання відповіди на оферту договір є заключений (стаття 70 к. з.). Таким чином задаток, відступне і т. д. тільки стверджують, що договір уже заключений. Важність договору не є узалежнена від задатку чи там відступного, тільки від згоди діючих осіб.

ЗАДАТОК.

Задаток — це грошева квота, вплачена при заключенні договору на доказ, що договір додержиться і виконається. Коли одна сторона з власної вини не виконає договору, тоді друга може відступити від договору і задаток залержати. Може теж судово примусити противника виконати заключений договір або від нього відступити і домагатися від противника звороту задатку в подвійній висоті. Задаток звертають собі сторони тоді, коли вони пого-

„GUTE LAUNE"
Веселий настрій може тепер кожний мати читаючи
GUTE LAUNE.
GUTE LAUNE
це новий місячник для веселих людей і тих, що ними хочуть бути.

дилися не виконувати договору або неможливо його виконати. Коли сторона звертає або резигнує із задатку, тоді з цієї причини не може відступити від договору (статті 74 і 75 к.з.).

Не слід теж плутати зачету із задатком. Зачет — це теж грошева квота, яку вплачується при заключенні договору або пізніше, але на частинне виконання договору. Зачет ріжниться від задатку тим, що не дає ніколи права відступити від договору.

ВІДСТУПНЕ.

При згоді можуть сторони умовитися, що їм буде вільно відступити від договору. Тоді той, хто відступає, платить другій стороні означену грошеву квоту. Сторони можуть теж погодитися, що відступним буде зложений задаток (статті 80 і 81 к. з.).

УМОВНЕ ПРАВО ВІДСТУПЛЕННЯ.

При заключенні договору, сторони можуть вимовити собі право відступити від договору. З тією метою визначують собі відповідний речинець. У точно визначеним речинці одна сторона повідомляє другу, що відступає від договору і тоді звертають собі задатки, зачети і т. д., а договір не обовязує.

Коли сторони не означили точного речинця, можуть його пізніше означити. Договір буде обовязувати, коли до цього речинця сторони не повідомлять себе, що зрікаються виконання договору. Закон вимагає, щоби при договорах вартости 1.000 зол., сторони повідомляли письменно про відступлення від договору.

—o—

Гінденбурґ уступає?

Як подає закордонна преса, в політичних колах Берліна кружляє вперта поголоска, що президент Німеччини Гінденбурґ задумує в найближчих днях зректися свого найвищого становища у державі. Причиною цього мав би бути лихий стан здоровля, який погіршився ще більш внаслідок останніх подій. Гінденбурга мали зокрема вразити дуже розстріл визначного у світовій війні ґен. Шляйхера та уступлення його особистого приятеля Папена з уряду. Як впевнюють ці політичні кола, рішення през. Гінденбурга є невідкличні.

—o—

Віцеканцлер Папен уступив.

ЛЬОНДОН. ПАТ. Райтер повідомляє з Берліна: Віцеканцлер Папен дістав запрошення взяти участь в останньому засіданні ради мін., від чого він ввічливо але рішуче відмовився. Гітлер мав впливати на Папена, щоби своє рішення змінив.

ЛЬОНДОН. ПАТ. Віцеканцлер Папен зложив свою димісію на вчорашньому засіданні ради мін. Тієї димісії не приняли досі.

Вечором Гітлер відбув конференцію з Гінденбурґом у Нойдек, відчас якої канцлер здав звіт з акції проти державних зрадників. През. Гінденбурґ подякував особисто Гітлерові за його рішучий виступ, що заопасив Німеччині протиду проти а батьківщині самих потрібень.

ПАРИЖ. ПАТ. Агенція повідомляє з Берліна, що Папена звільнено сьогодні з домашнього арешту а завтра він поїде до през. Гінденбурґа до Нойдек.

Купелеві плащі 8·50 Матеріял на купелеві плащі 140 шир. зол. 4·50 та купел. ручники у великім виборі „БЛАВАТНИЙ БАЗАР", Я. ГАНПЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12. 17 22

Резолюції Українського Жіночого Конґресу.

Від Ред.: Сьогодні містимо дальшу частину резолюцій, приняти на Українському Жіночому Зїзді у Станиславові.

У СПРАВІ ПЛЕКАННЯ РІДНОЇ МОВИ

У. Ж. К., визнаючи рідну мову за сильну ознаку національного духа народу, закликає все зорганізоване українське жіноцтво звернути на рідну мову якнайбільшу увагу, а саме:

1) шанувати рідну мову прилюдно й дома та навчати того своїх дітей;

2) плекати й поширювати в своєму оточенні одну літературну мову в слові й письмі.

В тій цілі У. Ж. К. завзиває українське жіноцтво закладати скрізь „Гуртки плекачів рідної мови".

У. Ж. К. завзиває всі українські видавництва вживати чистої літературної мови й одного правопису.

У СПРАВАХ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.

У. Ж. К. згідно з засадами новітньої педагогіки визнає, що українська дитина й молодь має право на науку й молитву в рідній мові у своїй школі під опікою українських виховників. Рівночасно У. Ж. К. стверджує, що українська дитина й молодь скрізь на всіх українських землях через пануючі там політичні умовини не має змоги вільно та всесторонньо розвивати своїх духових сил. У. Ж. К. закладає протест проти законів і всіх засобів у шкільництві, що денаціоналізують українську дитину.

У погній свідомости того, що стан шкільництва на українських землях веде до масового анальфабетизму, інерції, звихчення характерів, занепаду духових сил та денаціоналізації, — У. Ж. К. закликає українське свідоме жіноцтво на всіх українських землях до скріплення акції над вихованням і навчанням молодого покоління.

Зокрема у ділянці дошкільного виховання У. Ж. К. закликає, щоби:

1) поширити у всіх містах і селах сітку дошкільних установ (ясла для немовлят, дитячі садки, захоронки, дошкілля, вакаційні півоселі та оселі), які дали би змогу всім українським дітям користати з них;

2) подбати, щоб дошкільні установи відповідали вимогам сучасної педагогіки та гігієни;

У звязку з цим У. Ж. К. ставить домагання до Рідної Школи, щоб оснувала семинарію для підготовки фахових дошкільниць і садівничок.

Що торкається шкільного виховання, У. Ж. К. взиває громадянство вести послідовну й енергійну боротьбу за українську школу. В місцевостях, де істнує українська школа, слід віддавати дітей тільки до неї. Щоб здобігти денаціоналізаційним впливам державних шкіл, у яких вчиться переважаюча кількість української молоді, У. Ж. К. взиває світоме українське жіноцтво розвинути над шкільною молоддю якнайдбайливішу опіку:

1) шляхом творення й активної праці в батьківських шкільних кружках;

2) шляхом основування дитячих бібліотек, світлиць і читалень;

3) шляхом ведення збірних та інтивідуальних курсів українознавства.

Для дітвори й молоді, яка перебуває на студіях поза межами осідку своїх батьків, українське жіноцтво повинно подбати за відповідні бурси, інститути та інші приміщення, ведені в українському національному дусі.

У. Ж. К. закликає українське жіноцтво звернути пильну увагу на домашнє навчання та пристосовувати його скрізь, де школа погрожує денаціоналізацією.

Що торкається дівочого шкільництва, У. Ж. К. домагається від Рідної Школи й інших власників українських приватних жіночих шкіл, щоб управа і навчання у жіночих школах були в руках жіночих українських сил. У ділянці позашкільної освіти У. Ж. К. взиває українські жіночі організації:

1) розвинути оживлену акцію за самоосвітою жіноцтва та культурно-освітньою працею над жіночим доростом по всіх містах і селах українських земель;

2) улаштувати курси для неграмотних і спільні читання, закладати рухомі бібліотеки й читальні, аматорські гуртки, хори, освітні курси, народні університети;

3) плекати народню традицію словом і ділом.

У СПРАВІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.

У. Ж. К. стверджує, що фізичне виховання не є ціллю для себе, тільки засобом до всестороннього виховання людини, зокрема до вироблення характеру та скріплення тіла. Тому Український Жіночий Конгрес уважає фізичне виховання за один із важних організаційних чинників у громадському житті. Фізичне виховання мусить бути звязане з цілістю національного виховання, тому мусить задержати свою повну національну окремішність. У. Ж. К. завзиває українські жіночі організації звернути пильну увагу на фізичне виховання української жінки усіх верств і станів, при чому завданням лікарок і фізичних виховниць є випрацювати появ, систему й методи фізичного виховання для жіночої молоді.

У СПРАВІ ПЛЕКАННЯ НАРОДНЬОГО ЗДОРОВЛЯ.

У. Ж. К. взиває українське жіноцтво станути до праці над піднесенням здоровного стану нашого народу, зокрема над поширенням засад гігієни жінки й дитини. В тій цілі У. Ж. К. взиває жіночі організації повести виховно-освідомляючу гігієнічну працю та станути до боротьби з алькоголізмом, туберкульозою, венеричними недугами і т. п. Подбати, щоби в їхньому місці осідку повстав гігієнічно-санітарний осередок під лікарським доглядом для доради та фахової помочі жінкам.

У СПРАВІ СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ.

У. Ж. К. признає суспільну опіку одною з найбільш культурних та найважніших ділянок суспільної праці для української жінки. Тому У. Ж. К. взиває ціле українське жіноцтво до якнайчисленнішої участи в організації і розбудові плянової праці в ділянці опіки над матірю й дитиною, занедбаною жінкою, хворими, увязненими та всіми потребуючими помочі.

КУПОН
для читачів „Діла" на даровий флякон знаменитої кольонської води при закупні 7 славних ножиків до голення Сальферс за 1 зол.
Перфумерії С. Федера Львів,
Сикстуське 7. і Коперника 15 а.
(побіч палати гр. Потоцького). 74 27

Релігійне свято української дітвори.

НЮ ЙОРК. 11. червня. (Вл. кор.). В часах, коли молоде українське покоління в Америці відчужується від свого роду, вчорашнє релігійне свято дітвори в Ню Йорку звернуло на себе особлившу увагу старшого покоління. Півтора сотні дітвори від 8-ми до 16-ти літ приступило вчора на празник Евхаристії, до першого св. Причастія. На запрошення о. рад. Тарнавського прибули до парохії св. Юрія СС Василіянки з Філядельфії, щоб відповідно підготовити дітвору. Справді, в часі вчорашньої тихої Служби Божої в 9. год. пізнати було ніжну і вправну їх руку. Дівчатка були повбирані в білі сукенки, з вельонами й вінками на головках; хлопчики в чорних убраннях з китицями квіток. Обі ґрупи мали своїх провідників на самому переді, а за провідниками йшли 3 пари дітвори, хлопчики й дівчатка, в білих одягах з жовтими нагорутками. Чаруюча гармонія! А за тією ґрупою йшли парами хлопці й дівчата і справно зайшли до своїх місць в лавках, наче на команду. До св. Причастія йшли також у взірцевому ладі в заперед вивченій формації так, що півтора сотні причасників міг запричащати о. Тарнавський, як целебрант Служби Божої, за чверть години. Сердечну промову сказав до дітей о. Понятишин. Церква була виповнена по самі береги, на долині й на горі, не лише батьками дітей, але й посторонніми, які почали сходитись на велику Службу Божу. Побожність дітей, їх розмірно велика кількість, прегарні строї, взірцевий лад — усе те зробило пестерте враження на присутніх. Неодно око прослезилось з радости, що наша українська католицька церква стає знову осередком, у якому молоде покоління пізнає праліду віру і народню традицію. Весь день вулиці недалеко церкви роїлися нашими діточками, які свобідно проходжувалися після релігійної церемонії, наслідуючи дітей з латинських церков, що вважають перше св. Причастія за памятну хвилину на ціле життя.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів ч. 4. 65/33 137—180

Тільки сьогодні і завтра **в год. 8-ій вечором**

Ярач і Модзелевська **в ТЕАТРІ ВЕЛИКІМ**

Важко зменшити видатки великого міста.

НЮ ЙОРК, 15. червня (Вл. кор.). Посадник міста Ля Ґардія, що кандидував на програму ощадности й обіцяв зменшити ріжні міські видатки, приходить до висновку, що не все можна обіцянки сповнити. Недавно Опіночна Рада на предложення посадника заощадила коло 11 міл. дол. річно в той спосіб, що зажадала безплатних відпусток для міських урядовців і служби. Тепер проти таких відпусток повстав спротив і треба назад привернути давні платні. З інших департаментів приходять домагання збільшити видатки і вже тепер обраховують, що міський буджет вийде в найближчім році на 600 міл. дол., значить: досягне такої цифри, як було за найліпших часів бідавнього мейора Вокера.

Черговий політичний процес ОУН у Львові.

Відгомін намаганого атентату на куратора Ґадомського.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Розправа почалася з одногодинним опізненням тому, що на розправу не прийшов присяжний суддя **Адам Єж.** Виявилося, що А. Єж виїхав до Варшави до недужої дружини. Його заступив допоміжний суддя Ян Гавліковський.

Свідок **Юрій Цесельчук,** аспірант поліції у Львові теж не прийшов на розправу. Тому за згодою прокуратора й оборонців його зізнання відчитано. Св. Цесельчук піддержав своїми зізнаннями, складеними в слідчого судді, акт обвинувачення щодо підс. Мади.

Опісля на салю увійшов куратор львівської шкільної округи **Юрій Ґадомський,** який зізнає без присяги. Каже, що в дні 27. вересня 1933 р. до год. 8.45 вечором був у каварні Жоржа зі своїм товаришем. Опісля вийшов з каварні і пл. Бернардинською, вул. Чарнецького та Кармелітською вертав до дому. По дорозі попрощався з товаришем. На вул. Кармелітській почув за собою чиїсь кроки. Здогадувався, що за ним йде тайний агент. Перед будинком кураторії спинився на хвилину, бо брама була замкнена на ключ і на засуву зі середини. Тому свідок задзвонив і возьний відчинив браму. Пів години пізніше зголосився тайний агент до кабінету куратора і повідомив, що зранено того агента, який йшов з куратором. Дня 28. вересня м. р. зайшов до куратора заступник начальника виділу безпеки з воєвідства і заявив, що без охорони поліції свідок не може виходити на вулицю. Свідок зізнає, що перед критичним днем не діставав ніяких листів з погрозами. За те опісля одержав кілька листів з осторогою перед атентатом.

На питання обор. д-ра О. Марітчака відповідає, що критичного дня, себто 27. вересня м. р. крім тайного агента не завважив на вул. Кармелітській більше нікого, бо не оглядався. Не бачив теж у руках тайного агента револьвера. Перед критичним днем свідок одержав тільки один звіт про протишкільну акцію, а опісля численні звіти про нищення шкільних будинків, портретів і т. д.

Обор. д-р О. Марітчак: Яке було тло тієї протишкільної акції?

Прокуратор противиться допущенню цього питання. Каже, що для справи байдуже, чи накази кураторії були доцільні, чи ні. Оборонець мотивує своє питання покликуючися на акт обвинувачення, який широко обговорює протишкільну акцію. Тому висвітлення підкладу протишкільної акції дуже важне для справи.

Свідок каже, що не може відповісти, з яких мотивів ведено протишкільну акцію.

Обор. д-р Марітчак: Може з почуття кривди?

Предсідник усуває це питання.

Обор. д-р Марітчак: Який тепер стан шкільництва?

Предсідник знову усуває це питання й каже, що про стан шкільництва можна довідатися зі статистичних річників.

Обор. д-р С. Шухевич: Чи поліція остерігала, коли, якого дня буде атентат?

Свідок: Ні, рішуче ні!

Обор. д-р Шух.: Чи анонімні листи були писані черенками одної машини і надсилані в коверті того самого кольору? Бо якщотак, то дуже легко можна було вислідити, хто пише ці листи.

Свідок відповідає, що ці листи передавав поліції. Предсідник стверджує, що два є в актах.

На питання обор. д-ра Марітчака свідок відповідає, що на куратора до Львова прийшов з Лодзі.

Обор. д-р М.: Чи львівський терен знаний свідкові?

Свідок відповідає, що у Львові прожив 1904 р. і з початком 1905 р., а опісля 1930 р. був кілька днів у Львові.

ЗІЗНАННЯ ЗНАВЦІВ.

Опісля рушникар **Владислав Гавлінґ** і хемік **Маріян Вестфалевич** складають зізнання про зброю, ґранати і набої забрані у підсудного Мади та про пушку, в якій — як каже акт обвинувачення — мав були екразит.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. **Войцех Загурський,** поліцай з Мостиськ, без присяги оповідає, як арештував підс. Фединського.

Св. **Ян Філіпович,** тайний агент поліції, без присяги, оповідає про арештування підс. Мади.

Після півгодинної перерви переслухано ще свідків **Тадея Глінчака, Міхала Тендая** та **Яна Мазура,** поліційних агентів, без присяги, які зізнавали згідно з актом обвинувачення.

Св. **Ольга Келе,** німка, без присяги, зізнає, що при вул. Глинянській 10 винаймила невідомому мужчині одну кімнату в дні 26. вересня 1933 р. Він дав задаток 5 зол. і сказав, що буде мешкати цілий рік. Вечором сказав, що спровадиться щойно на другий день. 27. вересня служниця повідомила свідка, що її льокатор виїзджає на два дні. З підсудних вказує на Іванчука, але заявляє, що не може присягнути.

LUX

незаступлений до прання всяких ніжних тканин

44/69

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундурки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ" — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 59/55

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. ЛИПНЯ 1934

КАТРЯ ГРИНЕВИЧЕВА.

З гір трембітає...

День захилився, йду бистро за потоком. Колись, що потік — то бутин, гомін під саме небо, — тепер цвинтарна глуша. Поклики горішан обрубалися, так, як лунали в останній день виплати.

Яр меркне від низу, але на висотах сонце гильно звязує сосни золотим епитрахилем. Як довго йду! Промріяла уже ручкою холою тисячу камінців, гойдалася на одній нозі поруч сліпих обривів, проміж двома струями, як уперта плиска.

Самітно тут до непокою, — як від полуву спохитнувся час. Перший глоток напитку й перший кусок хліба для вас, друзі, лисачі, домоводи!

— До на Варетин, панночко?

— А ви?

— Тулиж. Це й Варетин, вози їдуть.

Дужий, молодий ґазда, що витяв вперед віків сухий, мов горобіз у липовому стародреві, мрійницькі брови луками, очі сині, як вечір, вірлиний, чудово вузький ніс. Скачуть на крисані облиняні трусинки, цвинкований, підборід, повернений туго повал кучерів. Увесь він привабливий слогал, заковала гординя.

Він лягає не якбуди, на кожному рамені по вилині, і яка у цих раменах сторожка противага! Тягар будить його зесе й під рівний ритм колін він пливе як танцюрист.

— Хати класти, ґаздику?

— Городити, панночко. На кілля оце випробав на заклажу. Ви здалеку? У Косові май ліпше, як де. У нас із весни довго студінь тисне а камінь, що вродить? Бачили оноті, яка муть ріками йшла? Вода гикала глину, ней чвр. На Ясенові град упав. Гичку з мандибурки граблями збирали. Як гуцул тяжко жиє, то навіть він сам не розуміє.

Помовчав, глух! слова у землю.

Робив-єми на Косові тогідь, бізував, там фабрики ігракть... Як не капне, то почюрить, як не почюрять, то капне. Йшов камінням, без постолів, два дні, прийшов крівавий. А в Косові ударили дощі, ні сапати, ні косити, жидові воду носив, за пять грошів шість раз по дві путні. Фіру обметків на скалу знїс за вісім. Де віч ухопила, ляг.

Відплюнув, немов гіркоту, що заважала:

— Де хто чув у світі, щоби гори та війшли на Коломию, на Станислав? А ми там ще передтогідь усі, де не є, рови повалягали. Добро, як за злотика каміння товчем та грузь згортаємо за своїх хлібах, або косимо за пів злотика на людській кулеші. Вдарила слотиця, зїв, що мав і гинеш. Пусто-дурно ми цими заробітками ходим, дрянкаві, голодні, брудні, кілько треба. Але є такий дука з волами й кіньми, що показує по містах на свому лудинні, як гуцул панує, які ми за богачі... Він своє лудиння на указ везе, аж лискається від него: крисаня з нитицями, фустка шовкова, кілтар у срібних чітках, у дайберині, поршиця навхрест, сорочка ней малюнок... До того букурія мосендзом вибита, ногавиця чорна, онуча у вічках, черевики чорні, перша кляса, а сам круглий, черлений, буцматий... Наші хати буряном пишуть, а по світі томін, що Гуцульщина панує!

Зпів брови в одну:

— Тиф попромітував на весні села, царини. Отебні, Довгополе... А діти й так переводяться. Вони за всіх вещасливі, не розуміють, плачуть. За ручки побираються, йдуть по прощенині, та ніхто не дає, бо кожний мре про себе.

Пошнотуюся, передімною горб, а я його не виджу. Попал над лісами пішов у вітер, ось зараз ніч.

Але — дорога, проти неї хатка.

Зашугала на порозі жіночка бліда як біль, босонога, змарана, у скляних паньорках, голубих у бриндушах витертих на глум. Вона погрожувала рукавами літворі, що розсипувалася знад купи лубів на обістю і тікала геть.

— Облупили сирако, то, обкорували! — випереджувала чоловіка, щоби скорше потах.

Скинув гуцул тягар, аж земля зойкнула, сплів руки:

— Хіба до божого суду носити вам деревину, а? Якесь воно кілля уже, кажіть?

Він послонився оце до мене, віби клав у моє ухо жахливу повість свого часу:

— Старше, котре поживком луб упоре, рукою зіймо, чюрить зпід луба сита вода, смолава... А решта йно палить, — обіссуть чисто. Бо то воно як з ранка що пахопить, пропадат без полуденку, — до ночі...

Так, біля хвої, що блестіла он свіжою, срібною слиною, лежала долі черевцем гола, дволіття дитина. Вона водила жадібними губами по довж облупаного дерева, немов висмоктувала там молочну росу, чи медову манну. Не плакала у своїй пильній праці зі від голосу батька, ні під чогопебудь на світі.

А ґазда рік: Просимо! І гін мене з хати таким величним рухом, віби там свійні мови і гурові боги.

Товари блаватні | вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 121—180 Телефон 25-35.

чи саме він був її льокатором. Каже, що свого льокатора бачила тільки два рази і раз ледви дві хвилини, а опісля одну хвилину.

Св. **Марія Гайнріх,** служниця, німка, підтверджує зізнання св. О. Келе. Каже, що мужчина, який піднаймав мешкання, був худий і бльондин. Встає підс. Іванчук, який є грубий та шатин. Свідок не може рішитися, чи підсудний Іванчук винаймав помешкання.

Трибунал після репліки оборонців на промову прокуратора, який домагався відчитати зізнання неприсутніх свідків **Яна Панека і Йосифа Будного,** поліційних агентів, рішив вивідатися про місце побуту обох свідків у слідчім виділі поліції і щойно опісля видати відповідне рішення.

ВНЕСКИ ОБОРОНЦІВ.

Опісля оборонці зложили низку внесків допустити нових свідків на висвітлення богатьох замітів акту обвинувачення. Обор. **д-р С. Шухевич** домагається, щоби трибунал перевів льокальну візію в помешканні при вул. Глинянській і ще раз переслухав О. Келе та М. Гайнріх та сконфронтував цих свідків з підс. Іванчуком; переслухав св. Е. Онуферкову на обставину, що при ревізії найдено в помешканні Фединського в столику між хлібом і маслом пушку з масою, подібною до мармоляди. Одночасно оборонець домагається, щоби цю пушку з тією масою переслати до інституту дослідів над поживою у Варшаві і предложити її тут на розправі як річевий доказ. Мотивує це тим, що осуди обох знавців щодо тієї маси є протилежні зі собою. Домагається теж перевести льокальну візію в Мостиськах на обставину, що дорога, якою йшов підс. Фединський зі стації в Мостиськах до родинного села Гусякова є найкоротша та переслухати кількох свідків. Опісля обор. **д-р О. Марітчак** поставив внесок переслухати як свідків **І. Герасимовича, ред. В. Целевича і пос. М. Рудницьку** про відносини в шкільництві, щоби висвітлити підклад протишкільної акції у вересні та жовтні 1933 р.

Обор. **д-р В. Гриньовський** домагався переслухати засудженого **Лігитовича** на обставину, що підс. Луцький не втягнув його до ОУН і що зізнання св. Е. Казновського є неправдиві. Поставив теж низку нових свідків з Боднарова, родин. села підс. Луцького на обставину, що підсудний не скривався перед поліцією.

Прокуратор спротивився всім внескам оборонців, які реплікували.

Вкінці прокуратор заявив, що пушки з екрасітом уже нема, бо її знищено.

Обор. Шухевич пригадав зізначення знавця Вестфалевича, що екразит можна переховати довший час. Трибунал після коротенької нради постановив перевести покищо докази з акту обвинувачення і щойно опісля радитиме над зголошеними внесками оборонців.

На цьому перервано розправу до четверга до год. 9-ої рано.

Смерть Марії Склодовської-Кірі.

Між живими не стало одної з найбільших жінок: Марії Склодовської-Кірі. Подаємо коротко деякі дати з її трудящого життя.

Уроджена 1867. р. в польській учительській сімї у Варшаві, скінчила ґімназію там-же з золотою медалею. Деякий час опісля була приватною вчителькою за селі та у Варшаві, де перед виїздом до Парижа працювала у фізикальній лябораторії Промислового та Рільничого Музею. У Парижі добуває 1893. р. ліценціят фізики, рік пізніше математики, 1896. р. право навчання у середніх школах, 1903. р. докторат. З 1898. р. розпочинає цілу низку самостійних наукових праць (одною з перших була праця про прикмети гартованої сталі), за що Склодовська дістала золоту медалю Кульмана від Промислового Товариства у Ліль. Ще передтим, бо 1895. р. вийшла замуж за Пера Кірі, директора фізикальної лябораторії при школі промислової фізики та хемії, пізніше доцента та професора паризького університету. З цього часу походить ціла низка їх спільних наукових праць, що торкаються радіоактивних тіл, з яких найважнішими було відкриття раду і польону (1898. р.).

Після нагої смерти мужа, що згинув 1906. р. на паризькій вулиці під колесами вантажного воза, стала Склодовська директоркою фізикальної лябораторії у Сорбоні. Пізнає світової війни дістала величаву лябораторію у новозбудованім Радовім Інституті в Парижі. Працюючи тут незвичайно інтенсивно, керує рівночасно дослідами більшої кількости вчених, що зїжджаються до неї з цілого світа, який поставився з великим признанням до праці Марії Кірі. Доказом на те велика кількість нагород і відзначень: 1903 р. разом з Кірі дістали медалю Девія від Королівського Товариства Наук у Льондоні та спільно з Бекерелем нагороду Нобля. Сама пані Кірі дістала цю нагороду в 1911. р.

Пізнає подорожі по Америці в 1921. р. дістала 1 ґрам радю від президента Гардінґа. Цей раз передала велика вчена Радовому Інституті у Парижі. В 1929. р. ще раз позаросено їй у Злучених Державах Півн. Америки 1 ґрам радю, що його передвчила новозбудованому Радовому Інституті у Варшаві.

Фізиці залишила, крім знаменитого двотомового трактату про радіоактивність, доньку Ірину — сьогодні вже відому фізичку, яка вилаштувала враз зі своїм чоловіком Жоліо незвичайно важними для сучасної фізики відкритями.

Ст. Л.

Франція потребує 30.000 військ. спец'в.

ПАРИЖ. ПАТ. Маршал Петен вніс у ніч 3. в. м. з шефом штабу ґен. Ґамеленом участь у засіданні військової комісії франц. парляменту, щоби поінформувати членів комісії про стан становище до ефективів. Петен відмітив, що Франція всупереч німецькій небезпеці зможе вдержати засаду одноріччної військової служби під умовиною, що в роках зменшених військових річників, отже 1935—1940, заангажує до війська 30.000 спеців, якими обсадять оборонні позиції на французько-німецькому кордоні. Якщо до кількох місяців тих 30.000 спеців не найдуть, треба розвязувати ще раз справу продовження військ. служби, тим більше, що піхотні-офіц. й кольоніяльні війська для цього не надаються. Міністер додав, що цих 30.000 спеців було можна заангажувати в межах довоєнних кредитів й нова ухвала для цього буде зайва. Більшість комісії прихилилася до сказаного міністра й тільки меншість висловила тепер застереження.

Чистка у Мемелі.

РИГА, 4. 7. ПАТ. З Мемеля повідомляють, що новий директоріят взявся енергійно санувати адміністраційний апарат Мемеля. Всіх урядників, яких діяльність була шкідлива для литовського уряду, звільняють. Досі звільнили м. ін. 4 референтів директоріяту, 4 нач. громад і кількох пов. лікарів, що належали до протиурядової організації.

Видуманий напад на пошту.

ПАТ повідомляє, що вчора повідомив владу безпеки у Львові про напад на почтову агенцію у Мшані. Влада перевела слідство, з якого виявило, що урядничка видумала напад. Представник дирекції почт і телеґрафів у Львові провірив книги і ствердив надужиття.

З варшавської опери.

Великий успіх Василя Тисяка у варшавській опері.

Дня 19. червня ц. р. виступав у варшавській опері наш відомий оперовий співак Василь Тисяк в опері П. Чайковського „Евген Онєгін" в ролі Ленського. Вся варшавська музична критика розписалась про цей удатний дебют нашого земляка, підчеркуючи його вроджену музикальність, високу співацьку культуру і фізію вокальну, як також добру мистецьку інтерпретацію співаної ним партії. Особливо зазначила критика, що Василь Тисяк має свіжий, дзвінкий і дуже видатний тенор з мистецьким забарвленням, захоплюючись спеціяльно його звуками („mezzavoce") та надзвичайною своєю володіння динамічними ефектами від сильного пяніссіма до фортіссіма.

І так нпр. „Ґазета Варшавска" з 21. VI. ц. р. (критик М. Ритель) пише: „Знаний з виступів на концертах з українським хором тенор п. Тисяк співав партію Ленського. Свіжий з гарним звуком голос, культура і фінезія вокальна, як теж без сумніву вроджена музикальність, дали можливість п. Тисякові не лише переможно виконати нелегке завдання, але й позволили йому навіть створити з виконаної партії акт щирого артистичний. Епізод на балі й арія перед двобоєм були відспівані по мистецьки".

Також „Курер Польскі" з 22. VI. ц. р. (критик С. Невядомський) пише м. ін.: „Коли мова про добрі і гарні голоси, то слід згадати п. Василя Тисяка, який є одним з кращих сучасних тенорів. Молодий і талановитий цей співак виступив 19. VI. ц. р. в опері П. Чайковського „Евген Онєгін" в ролі Ленського та мав тоді вечора великий і заслужений успіх. Арію перед двобоєм заспівав артист так гарно, що на домагання захопленої публики мусів її повторювати".

Той сам критик у попередній своїй замітці в „Курері Польскім" по одним концерті д-ра Тисяка писав: „Тенорист д-р Тисяк, крім гарного дуже видатного голосу, має співацьку культуру і повинен абсолютно зробити першорядну сценічну карієру".

Тішимося, що наш співак, хоча серед несприятливих умовин і в тяжкій теперішній театральній кризі, все таки вибивається й працює далі над собою. При цій нагоді подаємо до відома, що українська публика, серед котрої д-р Тисяк має великі симпатії і популярність, матиме змогу знову почути його на концертах цілий час цих ферій у наших літниськах та дачних місточках.

Він зовсім не хотів вилізти, що дітвора уже позапорпувалася в ліжко, та усю ніч з очей. Дарма, що зі стола скапував тепер теплий хліб із бурячиння: чорна, гливка гуща.

Я до того згубилася, що застрягла у куті, перед різаним мисником, в ухах шуміли слова, звуки, звуки... Ґазлиня чемно колола скинки, — посріти для моїх обборин. Ґазла кресав огонь із губки огнива й головешки. Дунув пасвіт за горяну сволоках запмигали сволоки. Пьомін тонкі пальці жінки поплив ниткою кур. Стала зле, як доля: одно сяйно зажегає, а друге, похилене догорає у неї в руках. Одно світить з ложиським трізних високих брів, а безрадою кутає друге.

Шиють ударки у судині з водою, як перед тисячею літ...

А ґазла не находив собі місця, як той, що за хвилину вціпить обі руки у волосся та розірве на собі пазуху. Защитькував ще перед криком у пустку, думку, криваву рану? Кінчив зовсітно розмову зі справедливістю, ладом, з усім своїм неймовірним життям?

О, як метало ним із кута в кут, ніби щораз з силою вергало плного у смереку, та він уставав, вимотувався, ґір... Оце він вийшов до хорім, у руках предовга тромбіта, похоронкова, вістка далека, старша всіх дзвонів на світі: попаром, очмарілий з терпіння, він підняв її собі під ріст, обкрутив великим півкрутом, шляхом усіх упиків, і дунув у неї свій зов до людей, у світ передсмертну розпуку:

— Гуцул гибне, пробіг!

Жінка стояла от як доля: одно сяйно зажегає, а друге, похилене, догорає у неї в руках. Одно світить з ложиським трізних високих, гнівних бров, а безрадою кутає друге.

Третя чвертка 100.000 зол.

Правда долі ходить дійсно дивними дорогами. — Коли четирьох товаришів, службовиків управи громади Деражне, пов. Костопіль, пп. Павло Дробут, Сергій Епіфанович, Іван Плясковський і Лука Соловійчук вирішили вложитися на купно чвертки льосу Державної Льотерії, показували їм „ріжні знаки на небі й землі", що треба купити ч. 137.071. Тому звернулися до колектури, щоб вислати їм не число, а коли виявилося, що воно вже продане, колектура вислала їм інше число, але таке, що мало подібні прикмети: ні сам порядкові числа й одну і ту саму суму чисел, а саме 19.

Так вище згадані панове стали співвласниками числа 137.215.

Очевидно, ті „знаки на небі й землі" не були надто докладні, коли виявилося, що власне щастям було, що забракло вимаганого числа, бо не дало змоги товариській спілці добути частину головної виграної вже вже у першій клясі 30-тої Державної Льотерії. Кожний з учасників дістав по 5.000 золотих, що є для них майже маєтком.

Заохочені успіхом вирішили вони тепер постійно мати до спілки дві чвертки ріжних льосів, у надії, що щастя буде їм знову прихильне і що в якійсь зі слідуючих клас виграють також поважну квоту.

Очевидно, не зовсім можливе. Виграти може кожний, хто грає, тому треба якнайскорше постаратися про льос другої класи, бо тягнення її починається вже 17-го липня.

40/56

Розвязали німецьку політичну організацію.

БУКАРЕШТ, 4. 7. ПАТ. Рада міністрів оголосила розпорядок, на основі якого розвязано німецькі політичні націонал-соціялістичні організації тому, що загрожували безпеці держави.

Пекольна машина в найвищому суді.

ВІДЕНЬ, 4. 7. ПАТ. Нині в год. 11.45 в будинку найвищого суду вибухла пекольна машина, яка заподіяла великі шкоди. Засідання найвищого суду перервано. Саля засідань і прилягаючий коридор знищені.

По широкому світі.

— Японський цісар доручив створити новий уряд членові найвищої воєнної ради й б. мін. мореплавства, адміралові Кайсуко Окаді.

— Мін. Барту вибирається 8. ц. м. до Льондону, де має перевірити з англійськими міністрами всі проблеми европейської політики.

— Представники польського вугільного промислу підписали в Римі договір з делеґатами італійських залізниць на доставу вугілля за 13 міліонів лірів.

— В німецькому консуляті в Ковні вибили комуністи шиби.

— У самоврядних виборах в Ірляндії дістала державна партія 716, опозиція 390, партія праці 185, незалежні 351 мандатів.

— В Газі вмер князь Генрих Володимир Альбрехт Мекленбурський, від 1901 р. чоловік голяндської королеви Вільгельмини.

— Б. кронпринца вигнали з територ'ї Німеччини й він вертався до Дорн, де перебуває б. цісар Вільгельм.

— Гострий конфлікт між центральним еспанським урядом і краєвим урядом Катальонії, що вибух на тлі повноластей і погрожував крізою уряду, залагоджено.

Полекші для дітей.

Міністерство комунікації повідомляє, що всі діти до 14 літ можуть користати з безплатної їзди залізницями у всіх напрямах від 8. до 22. липня ц. р. З дітьми мусить їхати опікун. На кожних четверо дітей один опікун платить нормальний білет III. або II. кляси на всі особові поїзди. Ніяких інших формальностей влада не буде вимагати. Діти можуть бути власні або чужі.

НОВИНКИ

— **ПРОМОЦІЯ БОГДАНА АЛИСЬКЕВИЧА,** родом з Перемишля, на доктора прав відбулася 2. липня у Карловім Університеті в Празі. 18

— **ЧЕРЕВИКИ жіночі, мужеські і дитячі купуйте в одинокім українськім Маґазині Взуття „КОМЕТА" Львів — Ринок 21. Сповніть гасло „Свій до свого."** 68/53 43-?

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 46-?

— **Маґазин постелі Р. Джала, Львів, Хоружина 3,** поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матерци по 7 зол. 1285 91-100

— **Криниця.** Всякі недуги навіть найбільше задавнені можна вилікувати лише в Криниці, в тамошних пансіонах п. Яблонської. Krynica Zdrój, а найвигідніше приміщення найдете в українських willa „Tatrzańska" і willa „Urszula". 1628a 7-?

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка" отворений від 1. травня. Кімнати гарні, сонячні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Ямна коло Яремча. 1437 25-?

— **Важне для тих, що виїзджають в гори.** Пансіон Яблонських дає змогу найкраще провести ферії. Сонячні, вигідно улаштовані кімнати, з постелею, смачний, здоровий харч. Товариські забави і гри, прогульки, купелі. 1628

— **Повінь.** Наслідком зливних дощів вилили всі доплави Сяну та знищили менші мости й містки. В селі Ниновичі вода підмила стовпи моста на громадській дорозі. Віз, що саме переїздив, найшовся з частиною помосту в ріці Вишні. Люди й коні врятувалися.

— **Град.** Засіви та земні плоди в скалатському повіті в багато селах знищив град на 50—100 процент.

— **Львівська хроніка.** Повитуху Марію Кобушевичеву з Пасік Личаківських засудив суд на 6 років вязниці за недозволені операції. Три клієнтки, а між ними сестра повитухи, померли після недозволених операцій. — На вул. Льгіонів у приступі божевілля кидався на прохожих К. Попельовський. — Біля костела Єлисавети впась жінка з дитиною на руці в приступі божевілля стала здирати зі себе одежу. Обоїх примістили тимчасово в поліційних арештах. — Шофер Роман Скульський (Кор. Ядвиги 6.) пропав із автом тому три тижні. — На вул. Корлецького поліція придержала друкарських помічників Ізр. Розенфельда та Хаїма Кравза. При них найшли багато комуністичних летючок. Також у їх мешканнях найшли летючки та гектоґрафічну тасьму. — Жінка залізничого злодія Сумари покинула на вулиці троє дітей, бо її чоловік сидить у вязниці. Дітей забрала поліція, а за матірю шукає. — До поліційних арештів спровадили злодіїв І. Дашковського та Т. Куртину, які на основі сфальшованих академічних леґітимацій допускалися обманств.

— **Труп самовбивника.** На Кайзервальді біля пам'яти оо. Студитів найшли тіло 47-літнього Роберта Еви, бувшого управителя дібр у Замочку (Жовківщина). Тому кілька літ він вернувся з Америки, купив собі маєток та наслідком кризи втратив майно. Тепер Еву зредукували й він найшовся без засобів до життя, тому застрілився.

— **Два вломи.** Невідомі злодії вломилися до бюр телефонічної централі у Львові при Сикстуській вулиці ч. 26. Розбили вогнетревалу касу та забрали 6.000 зол. готівкою, 4 долярівки, 1 бон Тел. агенції до Банку Господарства Краєвого на 10.000 зол. — При вул. Осолінських 11 а невідомі злодії розбили касу Союзу нижчих почтових функціонарів і забрали 800 зол. У звязку з тими вломами поліція арештувала около двацять касових злодіїв.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Ой, не гаразд побратими, не гаразд вчинили....

Гей, гей побратими — від „Соколів", „Лугів"! Скільки сподівань вязалося з вами. І — скажім з глибоким поклоном в сторону розсіяних геройських могил — кілько ви їх здійснили! Виж були зародом і завязком нашого війська, тих легендою сповитих лицарів, що заснули в Чорногорі, щоби пробудитися у слушний час і піти на прю з кличем:

Або звідти вольні повертаєм,
Або нам ворон пісню заспіває
Вогробну!...

Сорок років глядів на вас нарід як на зразок карности і послуху, глядів на вас як заблуканий корабель на горду непохитну морську ліхтарню...

А на ленті довгих, довгих років бачили ми у вашому проводі людей, що на сокільську трибуну виходили після важкого труду. Приходили з леґітимацією, з іменем, з великим серцем, з розумом, досвідом і — мали серед своїх „побратимів" (тоді ще „друг'в") повагу і авторитет.

Минулося... а те, що минуло
Не згадуйте, пане брате —

особливо після останнього подвигу наших молодих побратимів.

А було в цьому щось як у О. Отеся, коли у нього з журбою радість обнялась. Було тим багато поневільного, безрадного і безпорадного комізму, над яким снувалося павутиння тихого смутку і глибокої журби.

А може це лиш нам так приваджується, бо ми привикли до старих порядків і закостенілих у старих розумінних почуття дисципліни, послуху і тим подібних старосвітських передвоєнних балаганів.

Тепер свобода! — кричали російські „братці", коли їх Керенський багнетом і скорострілами гнав на фронт.

І в нас свобода переоцінки цінностей, задух часу і ще деякі чинники, так сказати б семейної, фракційної і товариської породи — нині торжествують.

І нема дивоти. Бо хоча ми не любимо наших сусідів, бо нема за що, але малпуємо їх, бо це приходить дуже легко і вдається.

Висувають вони полковника на міністра, а ми булавного на директора; вони капітана на куратора, а ми роєвого на інспектора.

Та урвімо нитку з веретена, що моглась би ще довго снувати.

Вертаймо до злободенної теми.

Мав відбутися здвиг соколів — велике свято, а вийшло щось, що пригадувало продукцію „Буфальо Біль".

Вийшли хлопці в рядах на площу і збунтувалися. Просто перервали фронт наші національної єдности, про який так гарно говорили на жіночому конгресі. Не кажемо про той фронт національної єдности, що є пів(за)головком двотижневика, органу безталанних отаманів, які вважають себе переможцями, — але про той фронт, що говорить про солідарність, карність і силу нації.

Пригадаймо собі часи, як большевики йшли на Польщу, а у Варшаві створився „włościańsko-robotniczy" уряд з Вітосом на чолі.

Таке малпування — не зашкодило би. Лише при цьо цьому треба трошки почуття відповідальности. І заки вийдеться на сокільську трибуну чи на загальних зборах, чи у вичілі, чи на невикупленій площі „Сокола-Батька" треба — мати повагу, авторитет. Інакше не підемо — мимо задуху часу.

Тиберій Горонець.

Великий політичний процес у Станиславові.

Шестий день розправи.

Дальші зізнання підсудних.

Перший зізнає сьогодні підс. **Володимир Мороз,** селянин з Підгаєччини. Підс. до вини не почувається. До Надвірної виїхав лише тому, бо один чоловік намовив його поїхати до пластового табору. Підс. згодився і 18. серпня ранком виїхав з перестанку Підшумлянці до Надвірної. У поїзді стрінувся з підс. Заставецьким, з яким почав розмову і довідався, що їде до Надвірної. Оба мали білети лиш до Станиславова, а поїзд до Надвірної уже відходив. Від кондуктора, якого питали про білетову касу, дістали спільний білет до Надвірної. У Надвірній підс. пішов з двірця до міста, а підс. Заставецький залишився біля двірця. Коли підс. вийшов з Надвірної, його арештували. На питання предс., чому у слідстві зізнавав інакше, виправдується, що його змушували до того, а він, як хвора на болі голови людина, мусів говорити неправду.

Предс.: Чомуж ви у слідстві інакше зізнавали?

Підс.: Бо слідчий суддя грозив мені 5-літньою вязницею, а постерунковий мене бив.

Предс.: Чомуж інших не били? Деякі з підсудних мають за собою більші провини!

Підс.: Поліція бачила, що я дуже боюся й пізнала, що мене можна налякати.

Обор. д-р Бих: Чи ви, йдучи на прогульку, знали, що там буде зброя?

Підс.: Ні, не знав.

Обор.: Чи ви на голові маєте сліди побиття?

Підс.: Маю.

Обор.: Чи вас примушував хто їхати на прогульку?

Підс.: Ні, ніхто не примушував.

Зізнання підс. Василя Заставецького

з Підгаєччини. Цей підс., селянин, зложив дуже щирські зізнання й одинокий признався у слідстві до приналежности до ОУН. Своє признання мотивує тепер вимученням. Зрештою зізнає подібно, як підс. Мороз. Суперечність є тільки в тому, що підс. зізнав, що він у поїзді почав розмову з Морозом, зновуж Мороз зізнав навпаки.

На питання предс., що підс. Мороз скаже на цю суперечність, підс. Мороз заявляє, що йому здається, що це він почав розмову.

У Надвірній залишився підс. Заставецький на двірці і ждав прогульковців, які мали йому на умовлене гасло вказати дорогу до пластового табору. Дочекався їх біля полудня. Про свої зізнання у слідстві, в яких признався до приналежности до ОУН, підс. каже, що це вифантазував, щоб раз уже мати спокій з зізнаннями, на які його часто кликали.

Зізнання підс. Володимира Відуля.

Підс., столяр з Бережан, до вини не почувається. Виїхав собі на прогульку до Надвірної, звідки думав поїхати до Трускавця до нареченої. Поїздом їхав підс. сам. Нікого з прогульковців не бачив. Щойно в Надвірній побачив їх і питав про дорогу в гори. На запит предс., що робив до полудня в Надвірній, підс. каже, що оглядав місто.

Предс.: Чи ви оглядали скарбовий уряд, пошту й державні гартаки?

Підс.: Особливо ні.

З нових видань.

Ярослав Вільшенко: „МАНДРІВКИ МИШКИ-ГРИЗИКНИЖКИ ПО ЛЬВОВІ“. — Діточа Бібліотека. Книжечка 155. Накладом Видавництва „Світ Дитини“. Львів, 1934. Ст. 128. Ц. 1.50 зол.

Сучасна педагогія ставляє нинішню школу, виховника й учителя перед новими завданнями. Школа й виховник не повинні, як це було колись, перевантажувати молодь зайвим балястом самих тільки формальних знань, але підготовляти її до реального, творчого життя. Треба розвивати в молоді рівно та пляномірно її інтелект, характер і волю та розбуджувати в неї суспільні інстинкти. Свої виховні функції повинен виховник спирати на житті та повертати вихованка з його вчинками й емоціями лицем до правдивого суспільного життя. Вихованка треба від ранньої молодости, як каже сучасний педагогічний клич, усуспільнювати, розвиваючи у нього доцільними виховними засобами розуміння національних і громадянських обовязків. Бо тільки той, хто засвоїв собі свідомість національних і громадянських обовязків, може стати нині повноврітною людиною.

Між виховними засобами, що допомагають реалізувати новочасний педагогічний клич усуспільнення молоді, вибивається на чолове місце лектура. Добра книжка, приноровлена до віку дитини, її інтелектуального розвитку та дійсних потреб життя, має ввести молодь у круг духових інтересів рідного народу, економічних і політичних його змагань. Сучасне треба звязувати з минулим і на тих основах привчати юнака працювати для майбутнього.

Можна з вдоволенням ствердити, що безпретенсійна книжечка Ярослава Вільшенка визначається гарними прикметами доброї виховної лектури. Вона призначена для молоді III-го й IV-го щабля розвитку (10—14 літ життя). Це симпатична монографійка міста Львова в описових і поетичних образах. Вона дає гарну й живу ілюстрацію не тільки національного дорібку українського населення самого Львова, але й сучасних суспільних змагань нашого народу з нашій вужчій Батьківщині. Автор дуже вміло повязав історичне минуле нашого Львова з його нинішнім економічним і культурним дорібком, познайомив читача з усіми українськими національними центральними установами, найцінніші-шими нашими історичними памятками та навязав нитку сердечної симпатії в молоді з минулим і сучасним українського народу.

По перечитанні цілої книжки випробить собі молодий читач ясний погляд на правду буття: що добро, сила і щастя народу може виростити тільки з доцільних творчих змагань цілої національної спільноти; що в тій спільноті кожна одиниця на свому місці мусить станути свідомо й чесно до свого обовязку.

Ціле своє оповідання переповів автор устами геройки Мишки-Гризикнижки. Дуже це розумно й педагогічно. Діти люблять звіряток: мишок, котиків, песиків, зайчиків, лисичок. Вірять їх розумові й почуванням; хвалять або ганять їх учинки. Радо засвоюють їх науку, досвід, мудрість життя. Отже все, що розповіла їм із своїх переживань мишкатризикнижка, вони приймають за бездискусійну правду. Книжечку оживляють, як звичайно всі видання „Світа Дитини“ гарні ілюстрації.

Виховну вартість книжечки підносить ще легка й у деяких місцях стилева сатира на суспільне життя. От хочаб зразок сатири на сучасного українського письменника в особі співробітника „Світа Дитини“.

„. . . . . .
. . . . . .
Скупо він бере за труди,
То й харчів теж має мало

Скоринки я з хліба гризла
Й поливала чистим чаєм —
Більш ніщо в таких не лизнеш,
Чай у них вже став звичаєм.

Чай сніданок, чай вечеря,
На обід кудись він ходить...“

Книжечка варт того, щоб її масово перечитувала наша молодша та старша молодь

І. Михайлович.

Із судової салі.

ТРЬОХ СЕЛЯНСЬКИХ ХЛОПЦІВ ПЕРЕД СУДОМ У ЧОРТКОВІ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Дня 30. VI. і 1. VII. ц. р. відбулася розправа перед окружним судом як трибуналом суддів присяглих в Чорткові проти трьох селянських хлопців: 1. **Маріяна Легіновича**, 2. **Ярослава Павликевича**, обох з Монастириськ і 3. **Степана Микитина** з Чехова, пов. Бучач, яких прокуратор обвинувачував у приналежности до ОУН і в розповсюдненні нелегальної літератури. Дводенна розправа не виказала, щоб обвинувачені належали до ОУН, а читали вони лише „Сурму“ та „Розбудову Нації“ і то Микитин та Павликевич читали ті органи ще перед проголошенням карного кодексу, який у статті 155 § 2. передбачує кару за переховування та поширювання нелегальної протидержавної літератури. Прокуратор взивав присяглих (всі поляки), щоб потвердили поставлені трибуналом питання. Присяглі затвердили питання щодо приналежности до ОУН (ст. 97 § 1.) дотично Легіновича і Павликевича, а дотично Микитина затвердили питання щодо поширювання протидержавної літератури. На підставі цього вердикту суд засудив **Легіновича на 4 роки, Павликевича на 3 роки вязниці з позбавленням громадянських прав на 10 літ, а Микитина на 1 і пів року вязниці.**

Оборона зголосила в імени Легіновича і Павликевича касацію.

Боронили: д-р Володимир Електорович і д-р Михайло Росляк, адвокати в Чорткові

СПОРТ.

Станиславів. ПРОЛОМ — АДМІРА 3 : 2.

Заслужена перемога української дружини над сильним противником, який у б-ндясі станиславівської округи стоїть на 3. місці.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Дрогобич. ТУР — ПІДГІРЯ 1 : 0.

Бабин Зарічний. СТРІЛА — КАМЕНЯРІ (Майдан) 4 : 0 (3 : 0). Суддя п. Максимяк із Калуша.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

Ужгород. С. К. „РУСЬ“ — ЗАЛІЗНИЧНИКИ 5 : 0 (2 : 0).

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

В. Винниченко: ЗА ЯКУ УКРАЇНУ. Париж 1934. Стор. 44.

Проф. С. Русова: НАШІ ВИЗНАЧНІ ЖІНКИ. Літературні характеристики-силюети. З нагоди ювилейного Українського Жіночого Конгрес 1884—1934. Коломия, 1934. Накладом редакції часопису „Жіноча Доля“. Стор. 92. Форм. 8-о. Ціна в розпродажі 1·25 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 5. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія“: „Фірма“.

Театр Ріжнородностей.

Нечинний в причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Дорога на Схід“.

АТЛЯНТИК: „Бару“ (реж. Рекса Інгрема).

ВАНДА: „Св. Франц із Асізі“.

КАСІНО: „Ворог у крові“, „У слідчій службі“.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Бал білих ліжечок“ (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „В погоні за місяцем“ і ревія.

МІРАЖ: „Цілунок перед зеркалом“.

МУЗА: „Томмі бой“, „Полковник і його чура“ (Льорель і Гарді).

ПАЛЯС: „Ракочі марш“, „Прокуратор Алісія Горн“.

ПАСАЖ: „Клюб джентельменів“, ревія „Витаємо Львів!“.

ПАН: „Я не янгол“, „Чемп“.

СВІТ: „Аріяна“, „12 крісел“.

СОНЦЕ: „Скіпин“ та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Чоловік з уяви“ з Дж. Болесом і ревія „Кадри кохання“.

ХИМЕРА: 6 годин життя.

УГІХА: „Добраніч, Відне“ і ревія.

Закордонне радіо.

Четвер, 5. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 16·10 Солісти (спів, музика), **Братислава** (298,8) 9·15 Скрипка. 11·00 Концерт, **Прага** (470,2) 17·45 Гадевний концерт у честь Двожака та Сметани (музика, спів) 19·30 „Вільгельм Тель“ оп. Росінія, **Париж** (1649) 10·15 Концерт, 17·00 Клясична музика, 20·00 Вокальний вечір. **Білгород** (439,8) 12·05, 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 13·15 Сольові твори, 19·00 Шубертові й Бетовенові твори, **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти (музика, спів) 17·50 Камер. концерт (музика, спів). 21·00 Популярна музика, **Стокгольм** (426,1) 19·00 Нар. пісоньки. 20·00 Фортепян, **Мілано** (268,6) 13·00 Легка музика, 20·45 „Еро е Леандро“ оп. Манчінелія, **Рим** (420,8) 17·10 Вок.-інстр. концерт.

Пятниця, 6. липня 1934.

Відень (506,8) 16·35 Популярна музика, 17·50 Спів, 19·40 „Завіщання“ муз. ком. Кінцля, **Братислава** (298,8) 11·30 Концерт, **Мор.Острава** (259,1) 9·15 Сербські та чорногорські пісні, **Прага** (470,2) 19·40 „Гуситя“ нар. траґедія Двожака, муз. Вайнбергера, **Париж** (1649) 10·15, 12·30 Концерт, **Білгород** (439,8) 18·30 Популярні пісоньки, **Рига** (314,6) 19·20 Лотиські пісні, **Берлін** (356,7) 19·15 Музика на давніх інструментах, **Гамбург** (331,9) 18·00 Вок. інстр. концерт, 22·20 „Її Ексцеленція танцівниця“ оп. Гене, **Ляйпціґ** (382,2) 17·30 Фортепян, **Мінхен** (405,4) 17·30 „Мунинська республика Лібенія“, 17·50 Бахові твори, **Мілано** (268,6) 17·10 Вок. концерт, 20·45 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Мадам ді Теб“ оп. Льомбарда.

Львівське радіо.

Четвер. 5. липня 1934.

6·30 Ранішня авдиція. 12·10 Фільма та ревія (гр. пл.). 13·05 Для дітей: „Івась на луні“, 13·20 Соната А-дур на скрипку та фортепян Баха (гр. пл.), 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Легка музика, 17·00 Програмова скрипка, **17·15 Співочий ресіталь Василя Тисика в супроводі фортепяну.** 17·35 Камеральний концерт. 18·00 Для жінок „Туристичний виряд для жінок“, 18·15 Авд. „Сон“ (Д' Анунція), „На службі в місті“ (Запольської), 19·00 Вечірня. 19·15 Спів (Едвард Бендер, бас), 19·40 Сальонова музика з гр. плит, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 „На границі Сх. Прусії“, 20·12 Легка музика, романси (Тетяна Нолс), 21·01 Літературні хвилини, 21·10 Композиторський вечір О. Міхаловського, 22·00 Ред. відчит: „Психольоґія релігійної рівнодушности“. 22·15 Танкова музика.

Пятниця, 6. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція. 12·03 Метеорольоґічні вістки. 12·10 Популярна музика з гр. пл., 13·05 Концерт сальонової музики. 13·55 З ринку праці, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година в Відні (гр. пл.), 17·00 Авд. для хорих, концерт орхестри, 17·30 Концерт на альтівку в супр. фортепяну (у програмі сучасні російські твори), 17·45 Спів (Реслер-Стоковська меносопран), 18·00 Відчит-репортаж „Доля та недоля містечок“, 18·15 Оперетькові фраґменти (гр. пл.), 18·46 Про бурі та громи. 18·55 Вечірня, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Почт. техн. скрипка, 20·12 Балачка про симф. концерт, 20·22, 21·30 Симф. концерт, 21·10 Фонд морської оборони, 22·15 Японська щіточка до зубів, 22·30 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 і пів зол.

Німецькі марки 199·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·00—172·50, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, ліри 45·50—46·50.

Золото: Долари 8·91—8·93, Франки фр. 34·70—35·20 Дукати 82·20—83·00, Корони 36·50—37·20, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·25, Фльорени 0·70, Рублі 1·20

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 4. липня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції ціну на масло не ставить, кооперативам платив за:

1 л.	молока	0·13 зол.
1 л.	сметани	0·55 „
1 к.	яєць	2·20 „

Тенденція на масло вичікуюча, молоко і сметану слаба, на яйця удержана.

Маслосоюз повідомляє, що 5. липня ц. р. платив своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птатомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Нормальні курята (пара курят важить не менше як 1·20 кг.)		за 1 кг.	1·00 зол.
Кури	I класа	„	0·80 „
„	II „	„	0·60 „

Тенденція знижкова. На курята яких пара важить менше як 1·20 кг. попиту зовсім нема; також нема попиту на індики, індички, качки і гуси.

ОПОВІСТКИ

Виділ „Українського Інституту для Дівчат у Перемишлі приймає в шк. році 1934/35 — 200 Інститутоок з ріжних шкіл у Перемишлі. Оплата місячна 65 зол. — Оплата одноразова за інвентар 25 зол. Подання у справі приняття вносять усі до 15. липня (Перемишль, Татарська 4) Повідомлення про приняття, або відмову дістануть усі на письмі до 1. серпня. Інститутки, за які не вирівнано залеглости в Інституті не будуть приняті.

1784 2—2 **Виділ.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВП. ПАНА ІВАНА ЕЛІЯСЕВИЧА. Сумного рахункового старшину австрійського й У. Г. А., прохаємо подати свою адресу. Адм. „Діла“ під „Важність“. 10

ЗАЛІЩИЦЬКІ МОРЕЛІ добірні зо[illegible] 9·50 модері дички на надиви зол. 7·—, помідори зол. 7·—, мед кураційний всипі[illegible] 1 зол. 14·— висилає в пятикільограмовому опакуванні франко післяплата А. Бе[illegible]керт Заліщики. 15

ОКОЛИЦЯ РОЗЛУЧА дві гарні кім[illegible]ати з ужиттям кухні дешево до винаймуу. о. Добрянський, Ясенця Замкова, почта і зал. стація в місті. 20[illegible] 1—1

ПРИЙМУ ІНТЕЛІГЕНТНУ, зі скро[illegible]ними вимогами жінку до двох дівчаток і хатньої праці. Базникова, Косів к. Коломиї, вул. Покутська. 17 1—1

ЯРЕМЧЕ. В пансіоні Марії Ульянської „Вера“ гарні кімнати і здоровий, смачний харч. 16 1—3

УЧИТЕЛЬКА з фортепяном до [illegible]дітей IV. народня і I. гімназійна нового типу, потрібна від 21. IX. Зголошення по Уряду Парохіяльного Озеранка, почта Зборів

Читайте „Діло“!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Ч. 177 (13.722). Львів, субота 7. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор прийме від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·00 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·00 зол., Австрії 7·00 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Осуджують спричинників сумного інциденту.

Дістаємо таке письмо:

До Старшини Сокола-Батька у Львові.

Старшина Пожарно-Рухачкового Т-ва „Сокіл" у Верхраті, вислухавши на засіданні дня 5. VII. ц. р. звіту побратимів, котрі були у Львові дня 1. VII. ц. р. на III. Краєвім Зльоті і довідавшись про болючий інцидент, спричинений деякими Соколами, які своїм нетактовним поведенням і непослухом Старшині Сокола-Батька викликали у всіх правдивих братчів дуже прикре враження, не входячи в причини, які зайшли на Зльоті, осуджує поведінку тих Соколів якнайгостріше, бо такі Соколи, що не повинуються приказам Старшини, не стараються про розвій Сокільства, а навпаки — є шкідниками сокільської ідеї. Тому взиваємо всі Гнізда, щоби заявили солідарно тим шкідникам своє негодування, бо ми, як здисциплінований члени Т-ва „Сокіл", заявляємо, що до Сокола-Батька ставимося з повним довірям і послухом, чого нам всім взагалі у теперішних правних часах дуже потрібно. — Гараз!

ЗА СТАРШИНУ ПОЖ. РУХ. Т-ВА „СОКІЛ" У ВЕРХРАТІ:

о. *Евген Хоміньский*, голова. *Іван Слив*, справник.

(Печатка Т-ва.)

Перед важливими нарадами у Льондоні.

Мін. Барту їде до Льондону.

ЛЬОНДОН, 5. 7. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що мін. Барту приїде до Льондону в неділю 8. липня ц. р. з мін. Піотрі. В Льондоні відбудеться широка дискусія в морських справах. У понеділок мін. Барту відбуде нараду у Форін Офіс з мін. Саймоном і складе взвіту віцепремієрові Болдуїнові. У вівторок мін. Барту поверне до Парижа. Урядові кола заперечують поголоски, наче би метою подорожі мін. Барту було відновити союз між Францією і В. Британією.

Румунія тішиться зі союзу з Совітами.

БУКАРЕШТ, 5. 7. ПАТ. Мін. закорд. справ Тітулеску виголосив перед зауженими комісіями закорд. справ сенату й парляменту експозе про дипльоматичні взаємини зі Совітами. Мін. ствердив, що ситуація Румунії була до 9. червня ц. р. з міжнародного погляду анормальна, бо Румунія 17 літ не мала дипльом. взаємин з сусідньою державою, якої співпраця на міжнародньому терені дуже важна. Мін. відмітив, що не не було винною румунського уряду, який бажав завжди цих взаємин. В дискусії представники всіх партій завдячували мін. Тітулеску признанням за його змагання управильнити взаємини зі східним сусідом і тільки представник партії „Оборона Хоєтіянства" виявився проти тих взаємин.

Заборонили почесні кинжали.

БЕРЛІН, 5. 6. ПАТ. Всі члени пробоєвих організацій у Німеччині одержали гострий заказ ходити з почесними кинжалами, на яких вязнів присвята колишнього шефа штабу Рема. Новий шеф штабу приказав затерти прізвище Рема на кинжалах. Заборона ходити в однострох пробоєвиком на відпустках обовязує далі. Одночасно пробоєвики обовязані зголошувати кожну зміну свого побуту. Участь пробоєвих відділів у маніфестаціях дозволена тільки за згодою провідника.

Пробоєвики у Данціґу

ходять в одностроях.

ДАНЦІҐ, 5. 7. ПАТ. Шеф пробоєвих відділів у Східних Прусах видав розпорядок, що на просторі Східних Прус не обовязує пробоєвиків заборона ходити в одностроях. Навпаки дуже бажаним, щоби як найбільше пробоєвиків ходило в одностроях. У Данціґу всі пробоєвики поламінували старі кинжали на нові.

Внутрішні потрясення в Німеччині.

Львів, 5. липня 1934.

Німецька націонал-соціялістична диктатура пережила велике, бурхливе потрясення. Третя, як її звали гітлерівці, національно спаєна і сконсолідована Німеччина захиталась у самих своїх основах. Ті, що перед роком винесли свою працею та відвагою Гітлера на становище канцлера, підняли по році бунт проти нього. Найзаркантнішою фігурою між провідниками збунтованих штурмовиків був боєвий вояк Рем. Це він був фактичним організатором і провідником націонал-соціялістичної сили, яку репрезентували штурмові відділи. Нині цей пробоєвий провідник штурмовиків не жиє. Його розстріляли за... державну зраду. А зрада ця полягала в тому, що він важився конспірувати та готовити виступ проти теперішньої системи гітлерівської політики.

Якіж були причини заговору Рема і його товаришів? Досі офіціяльні переможці в Німеччині не подали до прилюдного відома правдивої причини. Але ненімецька, переважно англійська і французька преса одностайно подають за причину заговору факт, що Гітлер підготовляв цілковиту ліквідацію штурмових відділів націонал-соціялістичної партії. Заговірники мали не допустити до здійснення цього наміру Гітлера. Одначе не їм не вдалося. Їх пляни виявились. Певно їх зрадили. Наслідком того в третій Німеччині дійшло до страшної масакри. Гітлер масакрував кріваво руками відданого собі Герінга ненавиджаних ним ще недавно чільних організаторів і провідників усього націонал-соціялістичного руху. Чиж це не трагедія — стріляти і проголошувати державними зрадниками вчорашніх друзів і товаришів праці? Кажуть, що розстріляли націонал-соціялісти аж 46 своїх учорашніх провідників. А скільки життя скосили револьверові чи кріссові кулі серед тих непровідних, а сірих рядових ентузіястів націонал-соціялістичного руху та його політичної й господарської послідовности — про те світ мабуть ніколи не довідається.

Чи Гітлер і його теперішні найвірніші співробітники Герінґ та Ґебельс привернули тими масовими розстрілами Німеччині спокій, а найважніше, чи закріпили свої позиції та підняли авторитет їхньої влади, партійної диктатури і накінець чи поглибили серед німецького загалу свою популярність та свій престіж? Нам здається, що ні. Кровопролитям можна нагнати людям тільки страху, але ніколи не можна їх ні переконати ні зєднати для себе, чи для тієї ідеї, яку треба було окуплювати дорогою кровю своїх-же партійців. Але це не тільки нам так здається. Чужинні аґенції та чужинна преса приносять щораз-то нові інформації про те, що в третій Німеччині, не зважаючи на переходове опанування ситуації Гітлером, ця ситуація не є така певна. Передовсім найшовся в Німеччині чинник, який почував себе на силах примусити Гітлера до того, щоби він припинив масові розстріли. Таким чинником виявилася райхсвера, тобто правильна німецька армія. Її керманичі мали протиставитись дальшому кровопролитю. Райхсвера, кажуть вісти, може вже в найближчих днях відіграти в Німеччині далекосяглу історичну ролю. Далі тіж джерела подають, що невиключеною є і диктатура райхсвери чи точніше кажучи найвідповідальніших і провідних її чинників, тобто ґенералів.

Гітлер в останніх своїх завадіяцьких потягненнях намагався масовий терор прикрити авторитетом старенького Гінденбурґа. І в тій цілі оголосив відповідні подяки президенту до себе і до Герінґа та Ґебельса за те, що вони енерґійною рукою (читай: терором!) зліквідували заговір. Тепер у три дні після тих подяк уся преса пише про кризу на становищі прези-

---

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie S. S. O. T. Będaszewski jako przewodniczący, S. S. O. M. S. S. O. dr. T. Niementowski i Dr. J. Locker jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 166 czasopisma p. t.: „Diło" z daty, Lwów, dnia 26 czerwca 1934. do Sygn. VI. 1. Pr. 356/34. na posiedzeniu niejawnem w dniu 17. czerwca 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 26 czerwca 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Diło" Nr. 166 z daty, Lwów, dnia 26 czerwca 1934, zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Nowynky" w ustępie od słów: „dywna pryhoda" do słów: „żydiwśkoho naselennia" — znamiona występku z art. 17) k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu: szerzenie fałszywych wiadomości o rzekomym uprowadzeniu chłopca przez żydów, które to wiadomości mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489. 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: T. Będaszewski w. r. Protokulant: K. Barszak w. r. Za zgodność: Warzeszczak p. kanc.

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie S. S. O. T. Będaszewski, jako przewodniczący, S. S. O. D-r J. Locker i S. S. O. D-r Uworzak jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 167 czasopisma pt. „Diło" z daty Lwów, dnia 27. czerwca 1934 do Sygn. VI. 1. Pr. 358/34, na posiedzeniu niejawnem w dniu 2. lipca 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 26 czerwca 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Diło" Nr. 167 z daty Lwów, dnia 27. czerwca 1934, zawierającego: 1) w artykule pt.: „Ukrainśkyj Żinoczyj Kongres w Stanysławowi" a) w rubryce „Mohutnia manifestacja żinoctwo" od słów: „i ukrainśkij" do słów: „borotysia", b) w ustępie między „poworot" a „Slawa" słowo „Slawa Ukrainі", c) w ustępie między słowami „nerid" a słowami „Opłesky" słowo „Ukraina", d) w rubryce pt. „Promowa hołowy Sojuzu Ukrainok pos. Mileny Rudnyćkoji" w ustępie od słów: „tut na" do słowa „Ukraini" — znamiona zbrodni z art. 157 §. 2. k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z 17/12 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu publiczne nawoływanie do oderwania od Państwa Polskiego części jego obszaru, mianowicie wojew. południowo-wschodnich. Według §§. 487, 489. 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: T. Będaszewski w. r. Protokulant: Barszczak w. r. Za zgodność: J. Warzeszczak p. kanc.

дента Німеччини. Гіндембург має податися до димісії. А головною причиною цього його кроку мають бути саме останні події. Словом, липневе потрясення в т. зв. третій Німеччині ще не найшло свого епільогу. А який він буде — на це можуть дати відповідь тільки найблизчі дні.

Німеччина стала тепер як ніколи знов осередком уваги всього політичного світу. Для посторонніх політиків, як ворогів так і прихильників Німеччини, обговорювані події доказали один наглядний факт, а саме, що в Німеччині внутрішні ферменти не тільки не закінчені, але навпаки загострені. Що з них виросте і до чого доведе Німеччину — це на нинішній день повна загадка. Але на міжнародній арені німецькі позиції ослабли вже тепер.

Боротьба за диктатуру в Европі.

II.

Прототип сучасного большевизму чи пак фашизму находимо ще в 5 віці перед Христом в особі Сократового ученика Алькибіяда. Про його „ідеольогію" Плютарх оповідає в своїх славних „Паралельних життєписах", як одного разу Алькибіяд прийшов провідати Перікля в Атенах:

„Та довідавшись, що той (Перікль) занятий, бо міркує над тим, як буде давати рахункове звідомлення атенцям, Алькибіяд пішов сказавши:

„Чи не було би ліпше подумати, якби взагалі не давати атенцям ніякого звідомлення?"

Всі диктатори й тирани ухиляються від відповідальности за свою діяльність. Вони охоче говорять про свою відповідальність „перед Богом та історією", але про таку дрібницю, як „мерзенний гріш", зібраний з оподаткованої людности, провідники „еліти" не думають. У розвитку демократії право контролі державного і місцевого буджету народніми вибранцями лежить в основі народоправства. Країна клясичного парляментаризму — Англія — розвинула свою демократичну систему в боротьбі народніх представників з короною за право ухвалювати обрахунок доходів і розходів держави. Головною частиною діяльности парляменту є ухвалення буджету. В перших часах міністер фінансів приносив на засідання парляменту мішок з грішми (budget), щоби вибрані народом посли могли на власні очі переконатися, в якім стані находяться державні фінанси.

В тих країнах, де у масах укорінилося розуміння держави, як органу, що підлягає контролі населення, фрази про „тотальну державу", про „ірраціоналізм", про відповідальну тільки перед історією „еліту" і т. п. не мають відгуку в масах. На державу й на її функції в країнах старої демократії дивляться без усякої містики. Натомість у країнах, у яких донедавна панували абсолютистичні режіми, є ще нахил до романтики й містики. Ту державу обвинають серпанком чарівної таємничости, бо так були привчені за влади монархів, „божих помазанників".

Примітивна думка російського селянина не бачила звязку між своєю податковою спроможністю та державними фінансами, „казною". Тимто бачимо, як, наприклад, Омелян Пугачов, донський козак, що почав був повстання проти цариці Катерини II. під іменем царя Петра III., писав у своїх маніфестах, що з народу він, як цар, не буде брати ніяких податків, **„понеже казна сама собою довольствоваться может"**. Агітація большевиків рр. 1917-18 мало чим відріжнялася від поглядів Пугачова: Ленін обіцяв масам усе і то негайно. Навіть для управи державою проголошено за цілком достаточне знання перших чотирьох ділань аритметики. На діліж це був **свідомий** плян і спосіб забити памороки масі, щоби на хаосі збудувати свою партійну диктатуру. Мусоліні, Гітлер та інші їх наслідувачі пішли стежкою, яку показав Ленін, аж до продробиць. Агітація Мусолінія в перших роках італійського фашизму не лишилася позаду від „соціялістичної" демагогії большевизму. Німецький фашизм все конкурував у своїй протикапіталістичній пропаганді з комуністами. І вже взявши владу в Німеччині в свої руки, провідники німецького фашизму залюбки граються „соціялістичними" гаслами. „Фоссіше Цайтунг" з 10. квітня 1933 р. містить промову міністра Геринга, „правої руки Гітлера:

„Не тільки німецький націоналізм переміг, але переміг також і **німецький соціялізм.** Тільки той, хто признається до німецького соціялізму, є правдиво національний". А керманич німецьких фашистівських професійних робітничих союзів Енгель заявив на адресу капіталістів:

„Ви — тільки підрядні особи. Ми не визнаємо роботодавця як роботодавця, тепер є тільки один працедавець — народ. Без народу ви тільки купа гною".

Як бачимо з цих прикладів, фашизм є явище складне, комбіноване. Борючись проти демократії, фашисти апелюють до народніх мас. Поборюючи соціялізм, вони вживають протикапіталістичних, соціялістичних гасел. Але не всюди диктатори прийшли до влади, спираючись на масовий рух невдоволених і дезорієнтованих. У деяких країнах удалися спроби незначних меншостей завалити демократію. Це бачимо в Австрії, в Латвії. Тут форма державної влади була вирішена простим військовим переворотом. Проти сучасної військової техніки маса неозброєних людей безсила. Так було в Відні, де переважна більшість населення, що співчувала соціялдемократам, не могла нічого зробити в обороні демократії, бо не мала зброї. Над соціялдемократичною та гітлерівською більшістю в Австрії взяла перевагу фактично меншість, що стоїть за Дольфусом. Ця група має в своїх руках військові технічні засоби і через те запанувала в Австрії.

Як мріяв Алькибіяд, усі диктатори не мусять сушити собі голову над тим, як давати звідомлення за витрачені народні гроші. Правда, диктатори мають, як фіговий листок для прикриття свого цинізму, **свої** ніби парляменти: Сталін має своїх однопартійців, Мусоліні своїх, Гітлер своїх, що криками — „нехай живе вожд", „евіва", „Гайль Гітлер" — та одноцушним вставанням з місць „відголосовують" усі закони й декрети бодай на 10 років наперед.

Але при всій такій аж неймовірній „національній єдности" випливає нагору господарська марнотратність і легковажність диктатур, чи щодо майна так і самого життя підвладних громадян. Там, де нема демократичної контролі державних фінансів та державного господарства взагалі, **неминучі зловживання, негосподарність, загальна деморалізація державного апарату.** Ленін перед своєю смертю дуже журився тим, якби організувати контролю над совітським диктаторським апаратом, і для того створив „робітничо-селянську інспекцію", як осібний комісаріят у совітському правительстві. Але поєднати диктатуру з більше менше незалежною організованою контролею не вдалося, як і треба було сподіватися. Тим то останній 17-ий зїзд комуністичної партії в Москві фактично **скасував контрольні апарати** і передав усю владу виконавчу й контрольну в руки центрального комітету партії, тобто в руки диктатора Саліна.

Як в обставинах диктатури йде „плянове" господарство в СССР, всі ми добре знаємо. В цьому господарстві панує найбільший хаос. Ілюстрації до цього дає кожне число совітської преси. Винна в тому не ідея планового господарства, що сама по собі має велику будучність, але диктатура й безвідповідальність. Один приклад: в листопаді 1929 р. Сталін у своїй промові хвалився успіхами колективізації і пророкував, що „ми наближаємося до остаточного усунення кризи постачання. Немає ніяких причин сумніватися, що через кілька років наша країна буде одною з найбагатших на хліб країн, а може й країною найбагатшого збіжжям у цілім світі". („Ізвестія", 7. листопада 1929 р.). Не минуло й 3 роки після цього „пророцтва", як у найбагатших частинах СССР запанував нечуваний в історії людства голод і людоїдство. В кожній країні „гнилої демократії" такого фальшивого пророка за такі „успіхи" вже давно скинулиб і послали туди, де козам роги правлять. Але диктаторські режіми мають свої закони...

П. С.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. ЛИПНЯ 1934.

О. РЖАВИЙ.

ЛІЛІПУТИ
в ГОРГАНАХ.

Недоступні у багатьох місцях нетри наших Горганів (очевидно не наших, тільки митрополичих) криють у собі неодну цікаву появу, що її в інших карпатських лісах приглушив і вбив жестерпний для дикої природи гамір літників. В отсих-то стопою вигідних буркувів ветерказних пралісах найшов один з наших незнаних етнольогів нарід ліліпутів, себто малих людей, про яких ходять досі тільки якісь дуже мрячні перекази, а то й легенди. Тому, що згаданий свого роду вчений дослідив справу на місці науковими методами, а справа цікавить досить широкі круги громадянства, подаємо тут у скороченні реферат, який міг би бути виголошений на зїзді того роду етнольогів, коли він міг би відбутися.

Приблизно в половині дороги між знаною оселею лісовиків на високій терасі романтичної гори „Сокіл" і місцевістю дивної назви „Камінець", по дорозі до знаного живця. Підлюте, в лісах, що покривають лівий беріг Лімниці, живе досить численний нарід з групи ліліпутів. Сам народець називає себе „остодрськими таборовиками". Назва походить від потока „Остодора", на якого правому березі „розтаборився" колись у недавніх часах отсей дивний нарід. Про його походження важко щонебудь сказати, бо расові прикмети виглядають досить помішані. Як на ліліпутів пристало — всі вони дуже невеличкого росту, деякі не доростають метра, бо й появилися на світі не більше, як 6 років тому. Поріст волосся дуже в них слабоньки, голови виглядають наче лисі і для дослідника розпучливо однаково круглі, через що, дуже важко їх поодиноко відріжнити. Зате місцеві люди (мабуть якісь місіонарі, бо одні в чорній ризі і соломяним широким капелюсі, інших вільних у зелених дивних одягах) відріжняють таборовиків власними методами і вміють називати кожного по імені. Нарід видно хрещений, бо імена пригадують дечим християнські, отже є якісь Юри, Яри, Бонці, Славки і т. ін. Трудність у відріжнюванні ще й у тім, що якогось одягу на них дуже мало: поротні штанята, трохи ніби сорочинки або й тої нема, шкіряні сандалики — от і все. Тих, що їх ми назвали місіонарями, а які є зо два рази вищі від усіх, кличуть таборовики „братами". Їх вони видно дуже шанують, а ще більше люблять. З усіми своїми справами таборовики звертаються до них, а ці знову все перебувають серед них. Видається, начебто тут така була може патріярхальна орґанізація: один „брат" начальник чи впорядчик, а за ним гурт яких 15 „таборовиків" знову один великий і 15 малих і т. д.

Спільне у всіх таборовиків і заразом гріхне для посторонніх — це пажерливість, себто неопанований апетит, який, здається, ледви чи спинився б перед трохи меншим, а непривітним чужинцем. Наш етнольог зазначує, що мусів скорше, ніж це було в його плянї, покинути селитьбу тих ліліпутиків, бо боявся, що при зростаючім їх апетиті може власти жертвою його невеличкий вирад, його наукові записки, вкінці може й він сам. Їдять масово подвійно по пять разів на день, себто те, що в нас зветься перше, друге снідання, обід і т. д., повторяється в них по два, а то й по три рази. А ще дещо перекусують між тими головними їдами. Зі страв поїдають все без решти, а саме: ярині зупи, борщ, каші, кулеші, дещо упольованої звірини з ґатунку телят, молоко, компоти з ріжних овочів, страви з рижу. Може в якімсь звязку з поживою є одна їх расова прикмета: бувають пори дня, в яких їх назагал біла, хоч трохи огоріла шкіра на лиці, головно довкола уст, але й на носі і на долонях, набирає закраски ясно фіолетної, а далі зовсім синіє. Це буває в порах між головними їдженнями, коли вони носяться завзято з бляшаними мисками чорних ягід. Ними вони, нахиливши голову, мастять повними пригорщами уста від середини. Виглядає це на якийсь церемоніял, науково ближче не прослідженний.

Їх народні звичаї дуже дивні: найчастіше перебувають у низькій довгій деревляній хаті наче бараку, в якому є тільки довгі столи й лавки і квадратний отвір у стіні. При ньому стоять вони нераз у черзі, а з нього таємна рука видає кожному у руку щось до їдження. Ті, що дістали, на хвилину відходять до стола, спішаться, відси встають та уставляються знову в чергу до харчедайного отвору. Деколи це кінчиться, тоді „таборовики" біжать на величезний травник перед величавою деревляною палатою, їх нічним житлом.

По середині тому височезна щогла, а на ній має довжезний прапор. На цьому тоці таборовики вганяють як навіжені. Буває знову, наприклад рано, уставляються кругом і відбувають якісь, між диким народом арештою приняті, мабуть воєнні танці: скачуть, клякають, лягають, встають, розбігаються, наче перед чимось утікають, скачуть по пеньках, або знову ховаються і знову збігаються, ходять вперед, взад то на ногах, то на руках, відтак нараз тупцюють дрібонько, плещуть у долоні щораз скорше, щораз скорше, вкінці вибухають несамовитим вереском і — знову успокоюються. Те все виконують во-

Резолюції Українського Жіночого Конґресу

в господарських справах.

ЗНАЧІННЯ ЖІНКИ В НАРОДНЬОМУ ГОСПОДАРСТВІ.

У. Ж. К. надає величезну вагу участи жінки в розбудові народнього господарства вважаючи, що без тієї участи є неможливий розвиток нації. Зокрема У. Ж. К. підкреслює визначну ролю жінки в домашньому та жіночому сільському господарстві і ставлячи ці галузі народнього господарства на рівні з іншими, домагається поваги й пошановання жінки-господині та признання її праці за поважне знання, якого вартість не уступає своїм господарським значінням іншим професіям та яким жінка-господиня вповні заробляє на свій прожиток і тому мусить мати рівноправне й рівноправне становище у родині.

У. Ж. К. звертає пильну увагу всього жіноцтва на потребу раціоналізації домашнього господарства та примінення в ньому всіх найновіших винаходів техніки, бо це звільнить жінку від зайвої витрати енергії та часу й уможливить її працю поза домом, як заробіткову так і громадську.

ПРАВО ЖІНКИ НА ЗАРОБІТКОВУ ПРАЦЮ.

У. Ж. К. виходить із того становища, що праця є суспільною повинністю і правом кожної людини. Праця виявляє індивідуальні здібности одиниці, забезпечує її існування, підносить народній добробут та загальнолюдський поступ.

У. Ж. К. вважає що позадомашня заробітна праця жінки є неминучим вислідом господарсько-суспільного розвитку. Вона забезпечує жінці її існування та існування її родини, а через те є необхідна для добра народу й розвитку його суспільних сил та господарської міці.

У сучасних тяжких економічних умовинах для більшости робітництва, урядництва та спролетаризованих середніх верств заложення родини й її економічне становище у більшости випадків залежить від заробіткової праці чоловіка й жінки, а тому У. Ж. К. рішуче протестує проти звільнення замужніх жінок з праці в державних та громадських установах і приватних підприємствах. Конґрес закликає жіноцтво боротися проти заходів ріжних урядів і установ, які намагаються усунути заміжну жінку від заробітньої праці й стверджує, що такими заходами руйнується основи родини, а жінку засуджується на примусовий целібат.

ОХОРОНА ЖІНОЧОЇ ПРАЦІ.

У. Ж. К. стверджує, що сучасна господарська кріза й велика конкуренція на ринку праці викликала трубу експльоатацію жіночої праці, яка проявляється між іншим у мізерній заробітній платні та недотриманні приписів про охорону жіночої праці. Конґрес вважає необхідним, щоби жіночі організації взялися енергійно за поборення цього явища та всіми засобами старалися ослабити його згубні наслідки. Конґрес доручає жіночим товариствам творити секції оборони прав працюючої жінки та обмірковувати доцільність окремих жіночих професійних організацій.

ФАХОВА ЖІНОЧА ОСВІТА.

Надаючи велике значіння ролі жінки в народньо-господарському житті — У. Ж. К. вважає необхідним, щоб українська жіноча молодь набувала фахову освіту і спрямовувала свою фахову підготовку в напрямі придбання технічно-господарських знань, шляхом студій на технічно-господарських школах і то в першу чергу — в школах своїх національних, які єдино можуть пристосувати навчання до українських потреб і умовин. Зважаючи на те У. Ж. К. домагається відкриття для потреб українського населення ріжних типів фахових технічно-господарських шкіл, а зокрема шкіл для жіночих професій.

Особливу увагу звертає У. Ж. К. на поширення на Українських Землях сітки шкіл т. зв. родинних та домашнього господарства, а також на те, щоби по всіх загально-освітніх школах ці предмети викладали та щоби були створені школи для підготовки учительок домашнього господарства.

Для доповнення фахової освіти вважає У. Ж. К. потрібним уладження жіночими організаціями коротко-речинцевих спеціяльних курсів та видання популярної фахової лектури в українській мові.

Щодо вибору фаху, то У. Ж. К. вважає необхідним, щоби вибір фахів для нашої молоді відбувався на основі індивідуальних здібностей та нахилів, а також у звязку з можливостями примінення вибраного фаху в життєвій практиці. Для цього У. Ж. К. вважає конче потрібним створення на Українських Землях для обслуговування українського населення більшої кількости фахових порадень, разом із бюрами праці і дослідчими відділами конюнктури ринку праці та відшукання можливостей для заробітковочинної жіночої молоді шляхом розбудови нових українських варстатів праці.

РОЛЯ ЖІНКИ В КООПЕРАЦІЇ.

У. Ж. К. вважає, що господарський розвиток нашого народу повинен іти шляхом розбудови української кооперації й активної участи в ній жіноцтва і тому взиває загал українського жіноцтва вступати масово в члени кооператив і піддержувати масово свою кооперацію через збут і споживання.

У. Ж. К. стверджує, що українська кооперація, яка власними силами створила один ідейний організаційний центр: РСУК у Львові, має право задержати й надалі свою організаційну окремішність.

У. Ж. К. вважає потрібним вести кооперативну пропаганду між жіноцтвом для зорганізованого переведення цього завдання творити кооперативні секції при жіночих організаціях, які в нас будуть виконувати ролю кооперативної Гільди, централею яких має бути Секція при Головному Виділі Центрального Українського Жіночого Т-ва „Союз Українок" у Львові. До належного розуміння кооперативних ідей доручує У. Ж. К. українському жіноцтву познайомитися з кооперативною літературою, доповнюючи бібліотеки кооперативною літературою як також передплачувати часописі Г. К. Ч., Кооперативну Родину, Кооперативну Республику, Сільський Господар, Жіночу Хату та Жіночу Долю.

В добу сучасної економічної кризи необхідною є розбудова дальших жіночих кооператив, які охоплювали би виробництво й збут жіночої продукції, а разом із цим створювали би й нові варстати праці для жінок. У тій цілі У. Ж. К. взиває кооперативну Секцію Союзу Українок Львові й РСУК скликати нараду кооператорок, яка подала би напрямні дальшої розбудови цих кооператив.

У. Ж. К. домагається від жінок належних місць у проводі кермуючих органів кооператив.

У. Ж. К. вважає піддержку існуючих українських промислових підприємств і творення нових незвичайно важливим завданням жіноцтва.

У. Ж. К. стверджує, що невідкличним обовязком жіноцтва є без застереження перестерігати клич „свій до свого" та поручає українським жіночим організаціям контролю над переведенням цього клича в життя.

—o—

По широкому світі.

— У Відні покінчив самогубство у середу, 4. липня н. р. начальний редактор великого щоденника „Нойе Вінер Журналь", Ліповіц, повісившись.

— Пруський мін. внутр. справ дозволив усім арійцям вміняти жидівські прізвища на інші, не дозволяючи одначе на це навіть тим жидам, що перейшли на іншу віру.

— Невідомі злочинні винуни під німецький поводят у Валенсії бомбу, що висадила всі шиби в будинку і втікли.

— Вістки про усунення нім. мін. фін. Шверін-Кросіґа не підтверджуються, навпаки, у найближчих днях їде він офіційно до Льондону.

— В Римі засудив окремий трибунал 10 протифашистівських діячів з пров. Апулії на 4—10 літ вязниці. Гол. обвинувачений Фуссолі перебував досі у Франції й тільки мин. осені перебрався до Італії.

— Югославсько-італійські економічні переговори, що вже деякий час йшли у Римі, перервалися.

— Фр. посол Ґрісові, що недавно вступив з радикального обозу, заложив нову партію, що має назву „Республикансько-народнього Комітету" й за мету зорганізувати корпораційну державу.

Галицький Магазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до перворядних кін. 5/73 81-?

ни за одним „братом", що в середині круга робить ці всі рухи і у своїм дивнім строю виглядає на ватажка Алі-бабу. Часом знову сідають на довгих деревляних возах і під проводом двох „братів" співають, можна сказати, зовсім розумілі мельодії. Або ще, наприклад вечором, стають у великий квадрат довкола щогли з прапором і під приказ одного „брата" раз всі замовчають, то свобідно рухаються, то знову стоїть як заклятті, непорушні пеньки; відтак одним великим голосом моляться, або співають поважну пісню.

Часом у такім крузі відбувається щось наче суд чи навчання, бо один брат стоїть по середині, а до нього підходить то один, то другий, то кількох, щось він до них говорить, щось вимагує, поучає і т. д. В таких хвилинах видно всі того одного боїться. Коли, наприклад, рано він так обходить усіх по черзі і чомусь то одному заглядає в ухо, іншому, відхиливши голову, глядає на шию (часом, правда, сильніше „погорілу", ніж лице), іншому знову глядає на ногу, тоді можна завважити, як дальші до них не приступив, чомусь дуже себе самі оглядають: один тре черевиком до панчішки, наче забув його вичистити, інший плює на хустинку і тре нею за вухом (певно відганяє вроки) і т. ін.

Цікавий народець а найцікавіше те, що не вміє журитись, зі сумувати, тільки все готов до щирої радости та сміху. В нього культура досить висока: неписьменних дуже мало, письмо в багатьох — що, правда — дивне, бо написане прочитає або тільки той, до кого замкнене, або ще часом той, що його писав. Їх письменство (жаль, що досі не друковане) — то фантазійні твори у формі листів до перелякаїних мамів, тайців, бабців і завидуючих товаришів десь у далеких краях за горами й лісами, бо самі кажуть, виселились. В цих творах оповідають часом про небувалі лячні пригоди, а частіше мріють про кільометрові ковбаси, мішанину, цукорнові заручини, так, що кому такий твір дістався би в руки, то такий, читаючи, думав би, що „голодні мусять бути ці жуми", коли їм все їдження на умі. А по правді, то вони, ті „таборовики" не мали би вже поза їдженням ніякого вільного часу, коли хотіли б поконати зубами і шлунками те все, про що у тих своїх „творах" пишуть. А все таки цікаво було би справді видати друком в оригіналі вяїмки, ті саме, які оспівують красу їх улюбленої оселі і захоплення життя серед захучих лісів, у благодатнім шарі ґірського сонця, в холодних струях хрустальних потоків і рік.

Тільки мітольоґія тих ліліпутиків якась журлива: вірять, що в лісах появляються часто якісь суворі обличча в білих шапках, тільки в часі молитов, співів, торжеств. Вони ніби то наближаються, то віддалюються від спокійної селитьби таборовиків, начеб бажали запотіяти їм щось злого, порушити радість життя, вилерти з їх душі веселість та запіпити жаль, сум, злість. Віра таборовиків така велика, така певність у тих оповіданнях, що й посторонній, слухаючи тих переказів, починає бачити в пору ранішних ігор, коли наближається час молитви й підвесття прапору, серед хаотів сумнівного ліса білу плоску шапку, одну, другу, що рухається на всі сторони. Чи то привид, чи дійсність — не вдалося ствердити, хоч важко подумати, щоб лісові духи не мали кращої роботи, як слідити гри й забави тих ліліпутів і псувати невинну радість таборовиків. Але ця журба забувається у веселому, великому турті, при вечірній ватрі і гомінкім, бадьорім пісні ліліпутиків: „Нішо нам лихо ні пошкоди!"

З теки ґрафольоґа.

ХАРАКТЕР ПИСЬМА У СУДОВИХ ПРОЦЕСАХ.

Від Ред.: З уваги на актуальність теми, особливо в наших часах, коли дуже важне слово в політичних процесах має так часто графольоґічний експерт, зернулись ми до відомого у нас знавця графольоґії, інж. Романа Крохмалюка, графольоґічного експерта в Пораді для вибору звання при Рідній Школі, з проханням написати для „Діла" коротку розвідку на повищу тему. Звертаємо на цю статтю увагу передовсім наших оборонців у політичних процесах.

Хто уважно слідкує за ходом судових процесів, той з певністю запримітив, що майже в кожному з них забирає голос судовий знавець-графольоґ. Зокрема в останніх двох десятках літ зайняла судова графольоґія одно з перших місць між науками криміналістики. Кожному цікаво знати, відкіля взялася та молода наука і якими способами чи методами вона послуговується.

Справжні початки графольоґії сягають дуже давніх часів. Як тільки люди почали послуговатись письмом, спостерегли, що кожна людина має своєрідний, подекуди дуже тяжкий то наслідування почерк. Опісля почали почи робити порівнання між поодинокими рисами вдачі людини та її почерком. Зібрані досліди стали згодом властивими підвалинами графольоґії, себто науки, що займалася в першу чергу описом вдачі людини. Сьогодні істнує вже дуже обширна її література, що більше, витворилися поодинокі її галузи. Найцікавіші — це досліди дитячих почерків, прослідження поодиноких хоріб (т. зв. графольоґія патольоґічних письм) та досліди над вибором звання, що їх проводиться на підставі аналізи нахилів та здібностей людини.

Дещо відокремлене становище займає судова графольоґія, що крім законів графольоґії характерольоґічної, користується теж найновішими здобутками наук технічних, як: хемічною аналізою, оптичними приладами тощо. Праця знавця-графольоґа в судовому процесі обмежується до двох підставових завдань:

I. Перевірити, чи внесене письмо є ідентичне з письмом обвинуваченого?

II. Ствердженням правдивости (оригінальности) письма, документу то-що. Перший випадок трапляється постійно, другий рідше, з огляду на те, що вміле підробленя чужого письма вимагає крім великої вправи ще й незвичних здібностей.

Судові експерти мусять поводитися в обох випадках незвичайно обережно. Одначе часто трапляється, що знавець не може видати остаточного рішення. Причиною є переважно брак відповідної скількости підставового матеріялу (бо матеріял, що його беруть від обвинуваченого на суді, т. зв. порівняльний, добути не важко). На жаль, не всюди находимо сумлінних судових знавців. Буває, що до цього такого важного та відповідального діла беруться люди, що про судову графольоґію та її методи не мають майже ніякого поняття. Це звичайно заангажовані судовою владою вчителі каліграфії, літератури і подібних фахів. Вони не стараються та часто не всилі простудіювати фахову літературу, а не маючи відповідної практики, видають найчастіше фальшиві осуди, послуговуючися при тім нераз особистою симпатією; а коли йде про справу політичну, то звертають увагу на опінію міродайних чинників, то-що. Автор цих рядків знає наприклад випадок, коли один адвокат, що залюбки пописується як графольоґічний експерт, потрапив уже на підставі кількох букв, писаних олівцем у формі друку, очеркувати з ґеніяльною певністю тотожність (ідентичність) двох письм. Очевидно, що таку методу можна пояснити тільки певним незнанням предмету, або... несовісністю.

Проти таких судових знавців повинна виступити ціла суспільність, у першу чергу адвокати, що заступають справи своїх клієнтів. Тому-то це питання дуже важне та актуальне, особливо під нинішню пору. Актуальне воно передовсім для оборонців у судових процесах.

Інж. Роман Крохмалюк.

З життя наших установ на еміґрації.

Річні Збори Союзу Українських Журналістів і Письменників у Празі.

У Празі відбулися річні Загальні Збори Союзу Українських Журналістів і Письменників на чужині. Подаємо цікаве звідомлення з цих зборів. Звітний період обіймає час від 18. листопада 1932 р., коли вибрана на перших Установчих Загальних Зборах Союзу Управа подалася до димісії і коли вибрано нову досі чинну Управу.

На початку звітового періоду членів було 44, нових членів вступило з кінцем року 1932 — 4 і в році 1933 — 4, отже тепер є в Союзі 52 чл., в тому числі один член почесний — О. Олесь, 51 членів дійсних, з них 43 члени фундатори.

Управа Союзу у звітовому часі складалася з голови — С. О. Сірополка, заступника голови П. В. Феденка, секретаря — І. І. Мірного, скарбника — А. І. Яковлева та членів без окремих функцій — Д. І. Дорошенка та В. З. Филиповича.

Засідання Управи у звітовому періоді відбувалися 1—2 рази на місяць (крім двох літніх місяців). Усього відбулося 18 засідань та декілька нарад Президії Управи переважно в літні місяці.

Управа займалася як внутрішньо-організаційними справами, так і справами загального характеру відповідно до основних завдань Союзу. Щодо справ внутрішньо-організаційного характеру, то слід згадати такі: 1. Заведено леґітимації для членів Союзу в формі книжки з фотографією власника, з текстом в українській, чеській і французькій мовах. За леґітимацію встановлено плату в розмірі 5 чк. на покриття видатків за їх виготовлення. 2. Вироблено правила для прийняття до Союзу нових членів, згідно з якими а) від кандидатів вимагається заяви на письмі з рекомендацією двох членів Союзу і б) при обговоренні кандидатури належить кермуватися двома принципами: чи можна вважати кандидата журналістом або письменником і чи задовольняє він вимогам з боку моральности. 3. Налагоджено, по можливости, грошове господарство Союзу та заведено конто в поштовій щадничій касі.

Назовні організувала Управа ряд прилюдних літературних вечорів, що мали відбуватися щомісяця, крім літніх місяців. Поза тим мали ще відбуватися в більше тісному колі літературні сходини та збори Літературної секції молоді при Союзі під кермуванням П. В. Феденка з викладами на літературні теми. Прилюдних літературних вечорів відбулося 8, викладів з дискусіями в Літературній секції — 2, а то У. Самчука — „Крик у порожнечу" і М. Мухина — „Про Драгоманова".

Важніші виклади, виголошені на прилюдних літературних вечорах Союзу, були такі: „Драгоманів і сучасність" — д-ра П. Феденка; „Берисон — оборонець покривджених і поневолених" — д-ра О. Бочковського; „Микола Садовський і його значіння в історії українського театрального мистецтва" — проф. Д. Антоновича та спогади про М. Садовського М. Мизенка; „Літературна критика на Радянській Україні" — П. Котовича; „Літературна характеристика Мих. Коцюбинського" — проф. М. Славінського; „Мої зустрічі з М. Коцюбинським" — проф. Д. Дорошенка та „Поріб Мих. Коцюбинського" — спогади п-і Н. Дорошенко; „Націонал-соціялізм в Німеччині. — д-ра П. Феденка та корреферента д-ра О. Бочковського; „Леся Українка" — проф. М. Славінського, „Володимир Леонтович" — проф. Д. Дорошенка; „Автобіографія і фраґменти із спогадів В. Леонтовича з вступним слом проф. С. Сірополка. На вечері памяти М. Коцюбинського в художній частині вечора п-і Н. Дорошенко прочитала новелю М. Коцюбинського „Сміх"; на вечорі, присвяченому памяти Лесі Українки з приводу 20-ліття з дня її смерти, — п-і Н. Дорошенко та проф. Ф. Слюсаренко виконали діялоґ з „Лісової Пісні" та п-і Н. Дорошенко прочитала фраґменти з сцени „З дому роботи".

На вечорах по доповідях відбувалися звичайно прилюдні дискусії на теми, звязані з рефератом.

Окрім таких літературних вечорів Союз улаштував 7. жовтня 1933 р. великі прилюдні збори з участю гостей з Галичини й Буковини п-і пос. М. Рудницької та пос. Ю. Сербинюка, на яких вони виголосили доповіді про свої враження з подорожі до Женеви в справі голодової акції на допомогу Україні, та п. Ю. Сербинюк ще доповідь про сучасне положення українців на Буковині і в Румунії взагалі.

У справі тоїж голодової акції Союз у порозумінні з Комітетом Ратунку України (б. Голод. Комітет) скликав разом з Товариством Українських Письменників і Журналістів у Празі жалібні маніфестаційні збори 29. жовтня з протестом проти большевицького режиму й винголоджування України.

Таксамо в справах загально-національного характеру Союз: 1. оголосив у часописах ще в червні 1933 р. в українській, англійській та французькій мовах комунікат щодо голоду й режиму на Україні; 2. Вислав до всіх англійських діячів, що підписали заяву в справі автономії Галичини, персональні листи (32) з подякою та з проханням підняти справу про становище на Сов. Україні. Отримано від них декілька дуже доброзичливих відповідей; 3. Вислав лист з висловом співчуття удові небіж. Берисона та з подякою за все, що зробив Берисон для України. Від дочки Берисона отримав дуже теплу відповідь, повну співчуття й інтересу до українських справ; 4. Вислав писаний меморандум до редакції „Нар. Політики" з протестом проти уміщення замітки зі злобними наклепами на пок. С. Петлюру (з нагоди привітання С. Шварцбарда — убивника С. Петлюри, в Шинкаго). Заст. голови, що інтервенював в цій справі в редакції, довідався, що співробітник, який подав цю замітку, звільнено з редакції; 5. Інтервенював у Дирекції Міського Виног. Театру висилкою делеґації та поданням мотивованого меморандума проти вистави „Білої Ґвардії" — московсько-большевицької пєси, компромітуючої український визвольний рух і його діячів; 6. Виготовив відозву до організацій журналістів і письменників усього світу в справі голоду й большевицького режиму на Україні, яку мається на увазі оголосити разом з „Т-вом Укр. Письм. і Журн. у Празі" та іншими організаціями українських письменників у Галичині, Франції та Буковині; 7. Підтримував акцію Музею Визв. Боротьби України щодо збудування Укр. Дому, як оголошенням у пресі відповідної резолюції-відозви в цій справі, так і уділенням пожертви на будову Укр. Дому; 8. Звернувся до Центр. Бібліотеки м. Праги з мотивованим проханням про передплату для Бібліотеки українських часописів з Рад. України.

Управа Союзу відгукалася по можливости на всі події українського громадського життя, висилаючи своїх представників або писемні привітання на ріжні урочисті свята, академії тощо. А саме, вислала привітання: проф. О. Ейхельманові з нагоди 50-літнього ювилею його професорської праці, О. Олесеві з нагоди обрання його почесним членом Союзу, Пану Президентові ЧСР в день уродин, на Свято відкриття памятника Івана Франка, на зїзд читалень „Просвіти" на Підкарпатті, Укр. Доп. Комітетові в Румунії з нагоди 10-х роковин його істнування, Чеській Нац. Раді з нагоди 15-х роковин поновлення самостійного істнування держави, першому Голові поновленого Союзу Укр. Журн. і Письм. на чужині Проф. д-р С. Смаль-Стоцькому з нагоди 75-их роковин народження; вислала представників на Свята: відкриття Укр. Наук. Асоціяції, 10-ліття істнування Укр. Вис. Пед. Інституту, 15-ліття Біл. Нар. Рес.; вислала листи з висловом співчуття д-рові М. Тобілевичові з нагоди смерти його батька — М. Садовського та співчуття п-і Юлії Леонтович з приводу смерти її чоловіка письменника В. Леонтовича і т. ін.

Інтервенював Союз в М-ві Зак. Спр. висилкою прохання та персональними відвідинами Голови Союзу в справі уділення пенсії вдові неб. В. Леонтовича.

Не влаштовуючи свого окремого Шевченківського Свята, Союз взяв участь у спільному Святі усіх укр. нац. організацій у Празі, яке влаштувало Т-во Прих. Української Пісні.

Деякі намічені, або й розроблені плани праці Управі Союзу не повелося перевести в життя головно через брак матеріяльних засобів: так залишилося в проекті видання Бюлетеню Союзу, влаштування репрезентаційного вечора з запрошенням чеських журналістів і письменників і т. ін.

Після цього звідомлення Збори заслухали звідомлення Ревізійної Комісії. Збори ухвалили річевий і грошовий звіт Управи та уділили уступаючій Управі абсолюторію.

Потім Збори вибрали нову Управу, до якої ввійшли: С. Сірополко (голова), П. Феденко (заст. голови), І. Мірний (скарбник), В. Филипович (секретар), П. Котович (заст. секретаря) і Д. Дорошенко. Заступниками вибрані: К. Мацієвич, Д. Антончук, О. Бочковський. До Ревізійної Комісії ввійшли: І. Кабачков, Б. Мартос і М. Битинський.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

Черговий політичний процес ОУН у Львові.

Відгомін намаганого атентату на куратора Ґадомського.

Третій день розправи.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. Антоні Фіц, поліційний агент зі Львова, без присяги зізнає згідно з актом обвинувачення. Переповідає зізнання підс. Мади на поліції. Каже, що св. О. Келе і Марія Гайнріх при конфронтації рішуче вказали на підс. Іванчука як на того мужчину, який винаймив 26. вересня 1933 р. помешкання при вул. Глинянській і опісля мав дати підс. Маді приказ і зброю вбити куратора Ґадомського. На питання предсідника і оборонців виявилося, що конфронтація свідків О. Келе та М. Гайнріх з підс. Іванчуком на поліції відбувалася крізь незачинену двері. Свідок намагається вияснити цей факт бажанням, щоби підс. Іванчук не „стероризував ґором" обох свідків.

НАГЛИЙ ВНЕСОК ОБОРОНИ.

Обор. **д-р С. Шухевич** ставить наглий внесок придержати свідка в судовій салі і сконфронтувати зі свідками О. Келе та М. Гайнріх, яких просить вдруге переслухати. Ці свідки своїми зізнаннями виявлять, що на поліції не зізнавали про підс. Іванчука так, як оповідає св. Фіц. Оба свідки не розпізнали підс. Іванчука як того, що винаймив помешкання при вул. Глинянській. Далі оборонець вносить покликати ще на свідків адв. д-ра М. Глушкевича та засудженого Мотику на обставину, що св. Фіц на розправі за напад у Городку склав неправдиві зізнання, що ствердив предсідник розправи ради. Мединський.

Встають підс. Мада і Луцький і питаннями виявляють суперечність у зізнаннях свідка.

Прокуратор противиться зголошеним внескам, називаючи їх демонстраційними. Оборонець реплікує і просить перевести доказ з актів розправи за напад у Городку. Предсідник приказує свідкові задержатись і трибунал йде на нараду.

РІШЕННЯ ТРИБУНАЛУ.

Після одногодинної наради трибунал частинно допустив нових свідків, а більшість внесків відкинув.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

На салю вводить поліція **Маріяна Легіновича,** засудженого в Чорткові на 4 роки за приналежність до ОУН., який зізнає без присяги як свідок. Каже, що з підс. Луцьким мешкав від половини грудня 1931 р. до кінця лютого 1932 р. у Станиславові. Ніколи з підсудним не розмовляв на політичні теми. Коли свідок арештований в 1933 р., тоді під побоями свідок зізнав, що одержав нелеґальну літературу від підс. Луцького. В городського судді в Монастириськах не відкликав своїх зізнань, бо боявся, щоби не забрано його зі суду. Зізнає, що сказав городському судді про своє побиття. Щойно в слідчого судді в Станиславові відкликав свої зізнання.

КОНФРОНТАЦІЯ.

Після півгодинної перерви на салю увійшли св. Ольга Келе та Марія Гайнріх, які зізнавали вже вчора й їх сконфронтовано зі св. А. Фіцом. Оба свідки обставали при своїх вчорашніх зізнаннях, себто не можуть рішуче ствердити, хто піднаймав помешкання при вул. Глинянській, підс. Іванчук чи інший мужчина. Св. Фіц обстає теж при своїх зізнаннях.

З черги переслухано чотирьох допущених свідків на внесок обор. **д-ра В. Гриньовського.**

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. **Василь Чижевський,** гр.-кат., ґімназійний абсольвент, без присяги зізнає, що підс. Луцький мешкав з Маріяном Легіновичем у листопаді і в грудні 1931 р. Підс. Луцький не скривався перед поліцією. Навпаки: Сам зголосився на станиці поліції в Майдані. Коли тайний агент зголосився до батьків за підс. Луцьким у Боднарові, сказано йому, що підсудний пішов купатися до Бабина Зарічного і зараз повернє.

Св. Михайло Луцький, гр.-кат., хлібороб, брат підсудного, **Дмитро Луцький** та **Михайло Дяченко,** студ. прав зізнають як св. В. Чижевський.

Опісля відчитано зізнання св. **Яна Панека і Йосифа Будного,** поліційних агентів, які піддержали своїми зізнаннями акт обвинувачення. Відчитано теж зізнання св. Йосафата Будника. Всі внески обор. д-ра С. Шухевича, зголошені на нинішній розправі, відкинено. Не допущено теж доказу зі статистичних річників на висвітлення стану українського шкільництва в Галичині, як цього домагався обор. д-р О. Марітчак.

ДЕСЯТЬ ПИТАНЬ ДЛЯ СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

Опісля предсідник трибуналу відчитає десять питань для суддів присяглих. Пять питань про приналежність усіх пятьох підсудних до ОУН, себто за злочин державної зради; два питання для підс. Мади за намаганий атентат на куратора Ґадомського, два підсудного Іванчука за намову до вбивства та озброєння підс. Мади. Для підс. Іванчука та Медведя питання за переховування вибухового матеріялу. І вкінці для підс. Фединського питання за переховування нелеґальних видань ОУН.

ПРОМОВИ ПРОКУРАТОРА ТА ОБОРОНЦІВ.

В год. 6-ій вечором почали промовляти прокуратор і оборонці. Присуд западе пізним вечором.

Шляйхер мав звязки з закордоном.

ПАРИЖ, ПАТ. Французьку пресу цікавить дальше політ. положення Німеччини, зокрема кампанія берлінських кол проти ґен. Шляйхера й алюзії нім. офіційних чинників про порозуміння заговірників з закордоном. Берл. кореспондент „Журналю" відмічує, що нім. преса закидає Шляйхерові не тільки зраду режіму, але і зраду Німеччини звязками із сусідніми державами, яким доручував не говорити з гітлерівцями. Шляйхер мав інформувати, що гітлерам швидко пропаде і в Німеччині буде новий уряд під його проводом. Ґен. Шляйхер мав теж прирікати, що його уряд піде до Женеви без уступок і умовин, отже всупереч німецьким домаганням чести й рівности.

КУПОН

для читачів „Діла" на даровий фляшок знаменитої кольонської води при закупні 7 славних ножиків до голення Сальферс за 1 зол.

Перфумерії С. Федера Львів,

Сикстуське 7. і Коперника 15 а.

(побіч палати гр. Потоцького). 71-99

Ліквідаційні збори Просвіти.

Луцьк, початок липня.

Дня 1. липня відбулися в Луцьку ліквідаційні збори луцької Повітової „Просвіти", яку завішено 27. квітня, а закрито 16. серпня 1932. р. Міністерство внутрішніх справ рішення воєвідського уряду про закриття затвердило...

Луцька „Просвіта" мала в повіті всіх філій 140, майно яких було опечатане й находилося у переховані в різних осіб та установ. На збори прибуло делеґатів зі сільських філій і місцевих членів 166 осіб.

Провід зборами обняла остання рада під проводом голови п. В. Островського. По заслуханні офіційних листів про закриття „Просвіти" й ліквідацію б. голова п. В. Островський склав звідомлення зі стану оборони „Просвіти" з дня її завішення, відчитуючи деякі документи. Порівнавши момент зборів з передсмертним моментом матері, що списує свій заповіт, закликав зібраних з усією повагою поставитись до свого останнього обовязку — списати заповіт у імені „Просвіти" щодо призначення майна однії й культурно-освітніх орґанізацій та вибору ліквідаційної комісії, яка цей заповіт виконає.

Збори всіма голосами зібраних проти 28 голосів радиофілів постановили передати майно й готівку „Просвіти" (по уреґулюванні всіх боргів) Матіряному Товариству „Просвіта" у Львові.

До ліквідаційної комісії вибрано всіх членів останньої ради (крім п. Ів. Бондарука), а саме: В. Островського, Ан. Глущука, Ос. Сапая, Ол. Проскурню, інж. М. Тарасюка, Ган. Давликову, Арк. Сала й С. Гавдія. На місце п. Володимира Бондарука вибрано М. Ясинського.

Збори одноголосно ухвалили внести скаргу до Найвищого Адміністраційного Трибуналу на рішення міністерства про закриття товариства.

Наприкінці збори вислухали і прийняли до відома грошові звідомлення за останній час. Хід зборів був дуже поважний і цілком відповідав сумним обставинам.

Просвітянин.

Новий анґлійсько-німецький догорір.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Дня 4. ц. м. підписали анґлійсько-німецький фінансовий договір про трансфер. Договір обовязує від 1. липня до 31. грудня ц. р. й на основі його Німеччина зобовязалася постачати Анґлійському Банкові відповідну кількість фунтів штерл. на скуп за мінімальну пляновану ціну усіх купонів позички Юнґа, що находяться в руках анґлійських вірителів перед 15. червня 1934. р. У справі інших довгоречинцевих приватних позичок залишилися в давній силі колишні пропозиції держ. нім. банку. Анґлія зобовязалася зі свого боку не користати у найближчих 6 місяцях з запозу про розрахункові сплати та не дала ніяких зобовязань про розширення анґл. ринку збуту для експорту з Німеччини, зате погодилася почати з нею переговори про управильнення платничої виміни у взаїмних торг. оборотах на зразок переговорів, що їх Німеччина веде з іншими країнами.

Найбільший політичний процес Німеччини.

ЛЯЙПЦІҐ, ПАТ. У великому процесі перед держ. трибуналом проти 80 комуністів поставив прокуратор внесок на спільну кару 560 літ для 22 підсудних та 1170 місяців для інших. Індивідуально кара вагається між 3—30. міс. вязниці. Присуд западе у слід. тижні. Цей процес є найбільшим процесом, який знає історія держ. трибуналу, коли йде про кількість підсудних. Всі обвинувачені походять з Кварцових Гір, де колись протидержавна комуністична акція йшла найактивніше.

—o—

Рим реаґує на випадки в Німеччині

ПАРИЖ, ПАТ. Франц. амбасадор у Римі де Шебреи приїде 5. ц. м. д Парижа; перед виїздом говорив він з Мусолінієм і Сувічем. Подорож амбасадора стоїть тісно у звязку з випадками у Німеччині, що викликали в Римі велике занепокоєння. „Парі Соар" вияснює, що італійські кола находяться на передодні зміни свого становища супроти Німеччини і від Франції залежить, чи вона зуміє вихіснувати момент й надати своїй політиці напрям реального зближення з Італією та отак запевнити мир в Европі.

Коли поверне Анґлія до паритету золота?

ЛЬОНДОН, 5. 7. ПАТ. Підчас дебати у палаті громад заявив міністер Чемберлен, що покищо нема умовин, які дозволилиб Анґлії вернути до паритету золота. Це такі умовини: 1) Підвалина цін товарів водночас з поправою рівноваги між коштами і продажною цією, 2) повна ліквідація або зменшення перешкод у міжнар. торговлі, 3) управильнена справа воєнних довгів та 4) забезпека проти хитких цін золота.

—o—

Остаточні підсумки лютневих випадків у Парижі.

ПАРИЖ, ПАТ. Парл. комісія для лютневих випадків прийняла резолюцію, яка стверджує, що маніфестанти допустилися злочину, але відкинула внесок, що виступали проти діяльности уряду Даладіє у днях 3—6. лютня ц. р. та внесок, який стверджує, що маніфестаційні орґанізації не думали підготовляти заговору. Принято теж внесок, що наперовує діяльність певних радних підчас маніфестацій.

—o—

Товари блаватні
ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА, ПОСТІЛЬ
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
9/78 142—180 Телефон 25-55.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

З фільмового світа.

МОРАЛЬНІСТЬ ГОЛІВУДУ.

ЩАСЛИВА ОБІЦЯНКА.

Американська преса розписується широко про намічену на найблизшу мету програму голівудської фільмової продукції, яку подав недавно один визначний продуцент. Він сказав таке: „Йде велика перемога американської фільми. Історії зі „секс-апілями" й ґанґстерами (американськими опришками) ставуть наступати фільмами з високою загально-людською вартістю. Будуть це веселі або патетичні фільми, але ніколи такі, що можуть пірпити Голівуд стане здоровим містом."

ПУБЛИКА ДОМАГАЄТЬСЯ.

Воно вже й справді найвища пора завернути з дороги переборщеної еротики, бо коли публику стали дразнити щораз то сміливішими еротичними фільмами, вона вкінці запротестувала та зажадала повернутись до давніх, пуританських засів, коли режисер зі штопером у руках міряв час тревання поцілунку. І коли в американських воєдуваційних заведеннях заборонили дівчатам одягатись у червоні суковки, бо, мовляв, червона барва... дразнить хлопців, тоді в фільмами робили саме навпаки: послуговувались цілою низкою таких дразливих кольорів у пошті та ґардеробі акторок. Бувало нераз, що виробництво свідомо чергувало такі еротичні моменти, згідно з домаганнями публики. З тою метою накручували нпр. одну фільму в трьох версіях: у призначеній для Америки, акторка виступала в першій мірі мішатись до всіх заходів біля саванії американської кінематографії. Між іншими склав він навіть для вжитку фільмових продуцентів дванацять заповідей, які мають на мет уморальнити фільму. Не вільно показувати фільмову артистку, коли вона поправляє панчоху, коли вона зевідповідно одягнена і т. д. Навіть вкинули деякі слова зі словника звукової фільми.

НЕСПОДІВАНА ВІЗИТАЦІЯ.

Раз якось розійшлася вістка, що до Голівуду приїзджає Рузвельтова жінка, щоб особисто заглянути за кулісн американської Содоми й Гоморри. Миттю кинулись голівудчани робити „генеральні порядки". Змінили нараз методи фільмової праці, з деяких, повічачених уже фільм, повитинали цілу низку „небезпечних" сцен, які могли би пірпити пану президентові а в яких виступали жінки, що були невідповідно одягнені і т. д. Мотивували це тим, що коли жінки одягатимуться точніше, тоді... вмет шиться кріза в текстильному промислі. Згадний вже цар фільми Гейс заборонив публікувати в пресі знимки без його згоди. Дальше повитинали сцени часто жагучих поцілунків та порішили на будуче, що пара фільмових артистів може цілуватися... тільки стоячи або сидячи.

НЕ ВІЛЬНО ПИТИ.

Виробництва рішили навіть дальше задержати повну прогібіцію. Актори не пють горівки а коли цього вимагає сцена у фільмі, тоді їм подають відповідно закрашену воду. „Парамаунт" годиться, щоб його актори фотографувалися з чаркою в руці під умовою, що вона буде... пуста.

Евген Ткачук.

Купелеві плащі 8·50 Матеріял на купелеві плащі 140 шир. зол. 4·50 та купел. ручники у великім виборі „БЛАВАТНИЙ БАЗАР", Я. ГАНПЕЛЬМАН. Львів, Боїмів ч. 12. 17/73

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім магазині „ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЄСКИЙ, ЛЬВІВ. ГАЛИЦЬКА 8.
90/55

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. ЛИПНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 48

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Проти непотрібної адорації й осмішування. — Робота коло внутрішньої організації стріл. відділв. — Нова паніка.

Війна була щойно в самих початках, а Б. У. думала вже особи у стрілецькій організації зробити вічними та постаратися про їх портрети для будучого музею. Тим артистом-малярем був Юліян Буцманюк. Я ворог того роду „шопок". Ще чоловік нічого не зробив, ще нічим для справи не заслужився, а тут уже його малюють та вже готові з нього зробити національну звізду на українському овиді. Скільки разів мене не намовляли до того, я таки не дав себе переконати.Щоб із тою справою коротко покінчити, то заявляю рішуче, що в справі оповіщень якихнебудь світлин із моєю особою, карток з видом, я неповинний ані на волосок. Аматорські знимки приймав я радо; цеж переважно товариші знимали та й воно мало лише вузький терен, більше для власної памяти та приємности. Зате не поддавався я перед чіякими намовами, ані д. Буцманюка, ані проф. Боберського, ані пізніше дра Гірняка. Все то відкладав я на часи після війни. І добре сталося. Коли я зважу, що з мене знимали би портрет, вивішували його на виставі, а рівночасно ширили про мене такі несотворені річи, як це в дійсности було, то яка булаб це пропорція, тай чи не булоб це смішне? Одинокий раз дав я дозвіл на свою світлину проф. Боберському, це було у Відні 1915 р. в серпни. Все інше, що появилось по календарях та інших видавництвах, сталося проти моєї волі.

В жовтні 1914 р. зроблено спільну знимку зі страшниною сотні В. Дідушка під тою умовою, що вона буде лиш розділена помік тих, що їх знимали. Відтак появилась вона друком у „Віденськім Ілюстрованім Календарі Т-ва „Просвіта" на звич. рік 1915". Сам В. Дідушок, який дав мені слово, що світлина не буде віде надрукована, був обурений цим фактом. Я виходив із того становища, що коли мене уважають таким великим чоловіком, що аж треба його портретувати, то щож треба би зробити з кожним стрільцем, який зносив тяжкі труди, який по правді наставляв свої груди? Такого хіба озолотити. І хоч я так ставився проти того способу ширення агітації, чи роблення популярности, є багато таких людей, які думають, що це лежало в моїх намірах своєю особою сунутись комусь на очі. І про це я припадково довідався. Було це вже в 1917 р. у квітні, травні або червні. Ідучи на прохід з одним моїм товаришем-старшиною (Тимцюрак), розповідав я про ріжні свої переходи у стрілецтві. Остаточно зійшла мова і на портретування, тимбільше, що тоді др Гірняк напосівся на те, щоби з мене зняти портрет. Я, говорячи про це, сказав також, на який сміх виставив мене проф. Боберський, видаючи світлину, на якій від 1914 до 1914 року є якийсь представник української мілітарної організації. На превелике счудування побачив я себе, одначе як представника української мілітарної сили на 10 століть. Тоді мій знайомий зі здивуванням глядить на мене і каже, що йому дивно, як я так легко про це говорю. Адже у багатьох кругах стрічався він з обуренням, що я смів себе давати малювати на такого представника. А тимчасом з моєї сторони не було найменшого впливу і я про нічо не знав. Воно навіть несовісно так виставляти людину на сміх. Одно тільки з тім оправдує проф. Боберського, що наміру осмішувати мене він не мав. Та всеж таки — осмішив мене.

Ті всі вилетені епізоди може ослаблюють розуміння історичного розвитку стрілецтва, але я не бачу іншого способу, щоб опісля не повертатись до цих справ. Навпаки, мені видається, що колиб в деяких таких справ, які з історичним ходом подій не звязані, не заплітав так хронольоґічно, як вони відбувалися, то образ цілости затемнювавсяб. Поминути знову зовсім ті епізоди не можу, бо вони дуже важні до характеристики багатьох даних, звязаних тісно з моєю особою. А в цих спомнах моя особа бодай для мене дуже важна.

Наслідком експерименту зі стежами робота коло внутрішньої організації стрілецьких відділів знову збільшилася. До тої пори стрільці були в 10-ох сотнях, а що понад це було, то або призначені до розвідної служби, або до т. зв. небезпечних підприємств. А дещо стрільців лишилося в резерві на доповнення браків і відходів зі стрілецтва. Тепер стали поволи повертатись стрільці із стеж. Не знаючи, що будемо їх мати так скоро з поворотом, не знав я, що з ними робити; чи залишити при давніх сотнях, з яких вони походили, та ждати доки всі не повернуться, чи приділювати до істнуючих. Це наробило мені досить клопоту і внесло знову непорядок в істнуючу організацію. А треба було спішитися з роботою, бо москалі вже перейшли угорську границю, заняли Воловець та посувались до Сваляви (Szolva). Паніка настала велика; почали ходити поголоски про те, що військ. команда Львів виїздить із Мукачева. Цивільне населення стало масово втікати. А щоб і ми були приготовані на відворот та щоб нічого не залишити, зарекві́рували ми більшу скількість підвод, які день і ніч були коло команди. Одної днини, коли я поїхав з рапортом до зап. кур. 35 п. ар. обор., застав порожне місце. Курінь відїхав, а ми знову зависли у воздусі з нашим харчем та грошем. На мою інтервенцію у військ. команді Львів дістав я повновласть побирати гроші з каси військ. команди і навіть дня 30. вересня 1914 р. побрав 30.000 кор., як належність на узбережання стрільців.

(Далі буде.)

Всі мусять побачити
Ярача і Модзелевську у ВЕЛИКОМУ ТЕАТРІ

Великий політичний процес у Станиславові.

СЕМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ

Дальші зізнання підсудних

ЗІЗНАННЯ ПІДС. ІВАНА УРБАНА.

Підс. *Урбан* зізнає, що у Львові працював у „Нар. Гостинниці" і в „Европейському Готелі" як помічник портієра. Там заробив собі ок. 220 долярів. Згодом працював в „Учительській Спілці". По її розвязанні працював в „Українськім Базарі", а нарешті, діставши гроші від батька і сестри з Канади, відчинив харчівню „Анкору" при вул. Гродзіцьких до спілки з Павличем. Підс. Чорну приняв у характері кельнерки за поралою Мироша і платив їй 25 зол. та давав удержання. Підс. Онишкевича знав з виглядення, бо він, здається, в місяць у нього харчувався.

На запит, чи які ближчі звязки лучили підсудного з підс. Чорною, підс. Урбан заявляє, що любив її і старався про її руку. Про те, що Чорна мала нареченого в особі Явича, не знав. Коли підс. домагався від Чорної, щоб вона дала йому конкретну відповідь про заручини, вона відповіла, що мусить ще поралитися.

Підс. Петрощука Урбан не бачив. Обідав вправді у нього якийсь чоловік, одягнений в сорочку з ґудзиками з орлами, але чи це був Петрощук, не знає.

Наплечника Петрощук у нього не залишив, хоча багато людей часто це робило.

ЗІЗНАННЯ ПІДС. РОМАНИ ЧОРНОЇ.

Підс. зізнає, що дома у неї була біда й сестра була хвора, тому мусіла рішитися працювати кельнеркою в „Анкорі". Цю працю виставався їй Мирош, який став до неї залицятися і поважно думав про неї, коли наречена, сестра підсудної захворіла на чахотку.

З Явичем познайомилась підс. у „Просвіті" при вул. Бальоновій. Підс. Явича дуже любила, бо він був наскрізь мужчина, добрий і поважний. Коли Явич виїхав на вакації, а Урбан визнав їй свою любов та домагався її згоди, вона написала до Явича листа, щоби він негайно приїхав, при чому ужила слова „приказ". Вживання Явича і слово „приказ" дало підставу до думки, що саме Чорна вживала Явича на чийсь приказ, тимбільше, що цей лист писала кілька днів перед 18. серпня, коли трапилась подія під Надвірною.

На те, що Чорна зізнала у слідстві, що Онишкевич казав їй писати по Явича, підс. Чорна тепер каже, що їй грозили, що Явича забють, їй поломлять пальці та здруть шкіру — і вона налякалася та так зізнала, як хотіли.

Обор. Остапович своїми влучними питаннями старався підважити здогади прокуратора, що йому і вдалося.

Зізнання підс. *Миколи Барана* до розправи нічого нового не вносять. Баран участи в прогульці до Надвірної не брав. Позичив лише підс. Корінцеві спортову сорочку. Його обвинувачення спирається по найбільшій частині на тому, що був кілька разів арештований, одначе ніколи не був засуджений, а також на тому, що торбу вибирається на Маківку. З підс. Корінцем і Барабашем був раз на прогульці у скільських горах.

Завтра зізнаватиме останній підсудний *Сковик* з Волині.

На цьому перервав предсідник розправу до першого дня.

La NIVEA
НА ПОВІТРЯ І СОНЦЕ!
Zł. o.40 – 3.50
PEBECO Sp. Akc. w Poznaniu

НОВИНКИ

— **Др. О. Прийма** ординує знову в Живці Черче, „Роксоляна". 23 1—1

— **Виїзджаю** дня 10., вертаюсь дня 25. ц. м. **Др. Бабій Володимир**, зубний лікар. 24 1—1

— **Іспит зрілости в учительській жіночій семинарії „Рідної Школи"** у Самборі відбувся в днях 26.—30. 6. ц. р. під проводом візитатора Людвика Тулеї. Дипльом дістали: 1) Стефанія Волошиновська, 2) Марія Гречух, 3) Ангелина Гунька, 4) Ірина Жубрид, 5) Емілія Капко, 6) Марія Коблянська, 7) Евстахія Кухарська, 8) Ірина Лисак, 9) Любов Мацан, 10) Олярка Мерена, 11) Іванна Моньо, 12) Ольга Новосільська, 13) Марія Павліска, 14) Лідія Рудко, 15) Ольга Сенишин, 16) Ірина Стебельська, 17) Дорота Стрільбицька, 18) Софія Теленгих, 19) Софія Терешкевич, 20) Стефанія Тжустьо, 21) Стефанія Каганович-Турянська, 22) Павлина Хома, 23) Станислава Трунко-Чайковська, 24) Уляна Тимкович-Чайковська, 25) Софія Януш. Від устного іспиту зрілости відступила 1 кандидатка, не дістали дипльому 2 кандидатки.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундури, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ" — Ст. ЗАЛЕСКИЙ
вул. Галицька ч. 18. 89/55

— **З приводу вбивства** міністра Перацького відбудуться у всіх школах першого дня науки після вакацій відчити для шкільної молоді. Міністер освіти Єнджеєвич видав у тій справі обіжник до всіх шкіл і виховних заведень.

— **Додаткові асентерункові комісії у Львові** на місто Львів урядуватимуть кожного 1. і 15. в липні, серпні, вересні, листопаді та грудні ц. р. при вул. Пярів ч. 33 від год. 8. рано. В 1935 р. раз на місяць — в дні 15. січня, лютого і березня. Коли в цей день припаде неділя або свято гр.-кат. або римо-кат. обряду комісія урядуватиме найближчого дня.

— **„Чорна листа" учеників середніх шкіл.** Польське м-ство освіти подало до відома кураторії листи учеників середніх шкіл, видалених без права повороту. На „чорній листі" учеників, яких можна приняти до шкіл лише за спеціяльним дозволом м-ства освіти є назвища 16 учеників української гімназії в Кремінці, які були обвинувачені в приналежности до організації „Юнак" і ОУН.

— **Гадина у львівській каменниці.** Підчас спрятування каменниці при вул. Пекарській 43 надибала сторожиха на сходах повзуна-гадюку. На її крик збіглися мешканці й один із них убив змию ломаком. „Пришкандибала" вона мабуть з недалекого городу.

— **Львівська хроніка.** При вул. Ґловінського переїхав самохід 70-літню старушку Хаю Плахтерову. Шофер Пилип Гальчак відвіз тяжко ранену старушку до шпиталю і сам зголосився на поліції, яка його арештувала. — У львівських готелях арештувала поліція вчора в ночі 10 жінок легких обичаїв. — У четвер, 5. липня ц. р. арештувала поліція міжнародного злодія Л. Вільдера, який поспішним поїздом утік з Німеччини з двома великими валізками. Вільдер зі сльозами в очах жалівся, що в Німеччині найгірше живеться тепер злодіям, яких розстрілюють на місці. Вкінці Вільдер заявив, що буде жити чесно і тому увільнено його. — Від удару серця помер нагло Йосиф Мрькович, гаєвий з Винник.

— **Краєва хроніка.** В середу 4. липня ц. р. в ночі невідомий справник тяжко поранив вистрілом з кріса гаєвого Івана Воцка зі Синевідська, якого відвезено до шпиталю. — У Перемишлі самохід наїхав на хідних і покалічив три особи. Тяжко ранену Кальманівну перевезено до шпиталю. Шофера арештувала поліція. — **Хмаролім** у стрийському повіті заполіняє великі школи. Потік Тростян виступив з берегів і спустошив поля, зірвав 5 мостів, знищив млин і дорогу на просторі 6 км.

Памяти пок. радн. Р. Сосновського.

Жмуток споминів замість квітів на могилу зразкового громадянина.

У перших днях червня ц. р. українське громадянство Львова віддало останню прислугу Романові Сосновському, емеритованому радникові вищого суду краєвого у Львові, президентові Дністра і Народної Гостинниці та членові українських культурних і гуманітарних установ. Велика участь громадянства на похоронах це доказ, якої пошани зазнавав пок. Роман Сосновський серед найширших кругів українського громадянства. Велика обовязковість та високе почування відповідальности за роботу у всіх ділянках життя приватного і публичного — це основні і знамениті риси його особи. І не дивно, що українське громадянство якелід оцінило ті прикмети покійного. За життя покликувано його до сповнювання мандатів в установах, якими український нарід величався, а коли в 75-тім році життя зійшов з життєвої арени, то його смерть спричинила сердечний жаль, бо українська суспільність стратила людину цільну і характерну.

Покійний походив з роду священичого. Рід Сосновських це патріярхальний давний священичий рід, в якім з пієтизмом впоювано в молоді покоління любов і традицію до всього, що гарне і добре, та підготовлювано до такої праці, яка повинна принести користь рідному народові.

По скінченні правничих студій посвятився Покійний судейському званню. Бучач, Самбір, Бібрка, Стрий, Тернопіль і Львів це місця, де крім сповнювання обовязків свого стану все находив досить часу на активну працю на громадському і культурному полі.

Як молодий суддя в Бібрці з молодечим розмахом розвів живу і вдатну діяльність в напрямі зорганізування бобрецького повіту. Він був основником і першим головою Філії „Просвіти" в Бібрці, а хоч молодий, зуміз однак своїм знанням і солідністю виробити для своєї особи таку повагу і признання, що при виборах до давного галицького сойму поставлено його як кандидата на посла. Два голоси забракло до більшости, та всім зі старшого громадянства знане, що означав брак двох голосів у виборчій боротьбі. До нинішного часу живе між громадянством Стрия добра память про покійного Сосновського. Не довго він перебував у тому місті. Найінтимніший друг і товариш організатора Стрийщини д-ра Олесницького, стояв у рядах найбільш ідейних робітників. Мури стрийської установи „Народний Дім" — а Покійний був там головою Надзірної Ради — дають доказ великої праці коло здвигнення осередку народнього життя Стрийщини.

Він, радник суду, не отягався від виконування роботи просвітянської, переводив люстрації читалень, виїздив у повіт, а не було доброю принукою для подібної молоді. Памятають добре старші стрийські громадяни реферат Покійного Сосновського, виголошений на вічу в Стрию, скликанім з нагоди сецесії української молоді львівського університету. Дім Сосновських це синонім патріотизму і сердечности — сказав пок. д-р Олесницький з нагоди прощання Сосновського при виїзді зі Стрия до Тернополя, а слова ті і правилові і щирі. Львину частину свого життя перевів Роман Сосновський у Львові як радник Вищого Суду. З радістю приняло громадянство львівське вістку про прихід Сосновського до Львова. Прийшов чоловік громадський і зі шляхотними почуваннями. З довірям поручили йому громадяни мандат президента „Дністра". Він стояв на чолі великої установи „Народна Гостинниця", він був довгі літа членом Надзірної Ради „Народної Торговлі". Він карний і здисциплінований член всіх товариств. Знали його і свої і чужі, і пішився серед усіх загальним довірям, бо пок. Роман Сосновський у кождім чоловіці бачив людину цінну. В нього було серце вразливе на всі людські почування.

Як визначного українця вивезла його була окупаційна російська влада до Київа разом з іншими львівськими заложниками в році 1915.

Перенятий журбою про долю полишеної дружини не зігнувся під ударом судьби. Живою участю в українських київських кругах та добрими радами помагав київським українцям у їхній праці, якою змагали до визволення.

Відійшов від нас, та **„non omnis morietur"**

Н. М.

Ліквідація комуністів у Чіле.

ЛЬОНДОН, 5. 7. ПАТ. З Сан Діего повідомляють, що чілійська поліція арештувала 350 членів „Конвенції Праці", партії, що має дуже радикальний характер. Уряд Чіле обвинувачує цю партію у викликанні комуністичних заворушень у півд. частині Чіле.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає **Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
65/53 126—1·0

— **Жертви грому у Станиславівщині.** В останніх днях, підчас хуртовин, що шаліли над Покуттям, були випадки вбивства людей громом. В Білих Ославах пов. Надвірна грім вбив Олену Абрамюк, в Яблінці і тогож пов. Ганну Бойчук, у Волосянці пов. Стрий Ганну Лудик.

— **Обережно з ошуканцями!** По Волині вешгається якась жидівка Марія Лебергаль, літ около 33, середнього росту, брунетка, яка займається збиранням замовлень на розери фірми „Лучник" з Варшави та на ріжне порцеляново начиння з варшавської фірми „Правда". Ця пані дуже любить векслі, виставлені на велику суму. З такими векслями вона вміє дати собі раду, заплутуючи підписаного на векслі, як павук муху. Крім того Лебергальова хвалиться, що вона є аґенткою ще „чогось". Коли приходить до міста, чи села — відразу йде на постерунок і леґітимується. Потім починає свою „працю". Підписаному недавно казав один представник фірми „Лучник", що згадана Лебергальова не є вже аґенткою тої фірми і не має права приймати ніяких замовлень для фірми „Лучник", а зроблені з нею умови будуть неважні. Тому населення Волині нехай буде перед тою ошуканкою обережне. — **А. Б.**

— **Смерть двох дівчат у вогні.** Пишуть нам з Горохівщини: Жахливий випадок стався в с. Холоневичах, горохівського повіту. В стодолі Киприяна Случика вочувала молодша його сестра Горпина разом з дівчиною Євдокією Литвинчук. Коли дівчата спали, зірвалась велика буря з громами. Від грому загорілась стодола. Заалярмовані сусіди кинулись рятувати, але зустрінулись зі значними труднощами з причини великого вітру. Дівчата пробудились, коли стодола вже була ціла у вогні і вилістатись з неї було неможливо. Від диму вони втратили притомність і згоріли. Над ранком зі згарищ витягнули лише звуглені трупи нещасних дівчат. Цей випадок у селі й околиці викликав пригноблююче враження.

— **Банкроцтво найстаршої й найповажнішої фірми в Лодзі.** В Лодзі проголосив суд банкроцтво одної з найстарших та найповажніших текстильних фірм цього міста, Людвик Гаєр Акц. Сп., на її власне домагання. Ця фірма має 12.5 міл. зол. основного капіталу, власну прядільню і ткальню та давала в останньому часі працю 2 тис. робітників.

— **Згинуло 30.000 поштових голубів.** З Марен у північній Франції вислано до Англії 30.000 голубів, з яких долетіло тільки 20. Над каналом Ля Манш лютувала велика буря і голуби потонули. Держава має втрату на 200.000 фунтів штерлінгів себто на 5 і пів міліона зол.

— **Переполох у цирку.** В мандрівнім цирку біля Будапешту трьох акробатів підчас вправ упали з висоти 14 метрів на землю. Двох негайно померло, а третій тільки потовкся. Серед публики счинився переполох. Під напором завалилася одна з трибун, яка придавила кільканацять людей. Дві жінки потратовано, а кільканацять тяжко поранено.

— **Ріжні вістки.** У день Злуч. Держав 4. ц. м. населення Америки стріляло з радости так гучно, що в самому Ню Йорку застрілили 28 осіб. — Підчас змагань копаного мяча у вязниці Велфер Ісленд біля Ню Йорку заломилися трибуни. Трьох вязнів згинуло на місці, 56 було важко ранених. — У Дессав (Німеччина) розвязали пластунський союз, що ставився ворожо до гітлерівського режіму. — У Ваймарі присудили на смерть гітлерівця Шлегля, що вбив робітника з Польщі Льоріца. — У Дармштальті устійнила нім. летунка Райч новий світовий рекорд довготи лету на ширяку жіночої категорії пролетівши без осіду 160 км.

— **Людина з трьома нирками.** У Туреччині помер найстарший мущина на світі Заро Ага, у 159 році життя. Підчас секції лікарі переконалися, що Заро Ага мав три нирки.

— **Памятники-дивогляди.** Звірятам поставлено вже безліч памятників. Не числячи памятників улюблених звірят, як: псів, котів, коней, у Сітл (Злучені Держави) находиться памятник корови, в Плімут у парку льорда Мавнт-Еджеґ памятник... безроги і білого кріжика в Лендади (Англія). Недавно мешканці Алябама у Злучених Державах рішили поставити памятник... шаранчі. Від довшого вже часу шаранча нищила їх плоди і тому рільники з таким завалом взялись винищувати шкідників на ріллі, що плоди поблишилися вдесятеро. Томуто неприятель здобув собі право до вдячности.

— **Траґічний випадок на озері Нароч** мав місце 3. ц. м. На тому озері відбували прогульку 23 особи з Морської і Кольоніяльної Ліги на двох вітрильниках і сімох каюках. Підчас повороту наскочила їх сильна буря. Два каюки, змагаючися з бурунами, відокремилися. Нараз один з них перевернувся, при чому втопилася одна жінка. Другу жінку, що їхала тим самим каюком, урятував один вітрильник, що прибув упору на поміч.

Із судової сали.

За вибиття шиб у жидівській крамниці.

Дня 4. липня ц. р. на виїзній сесії львівського окружного суду в Сокалі ставали: *Михайло Шеремета, Василь Дещиця, Іван Лозин, Теодор та Іван Дещиці і Семен Шеремета*, обвинувачені за провину з арт. 164. і 129. п. а Акт обвинувачення закинув їм, що вони дня 25 IV. 1933. в Спасові вибили шиби в домі і в крамниці Маркуса Блявштайна та обкидали камінням постерункового Кордаса. На розправі обвинувачені признавлися, що обкидали дім Блявштайна, а зробили це тому, що й по інших селах сокальського повіту били шиби жидам. Слухаючий як свідок комісар поліції *Станислав Козловський* зізнав, що це робота ОУН і що та акція була протидержавна, бо тоді по селах били шиби не тільки тому, що це були жиди, але й тому, що вони мали державні монополі. В даному випадку Михайло Шеремета порґанізував акцію і та вибила шиби та поломила рами у вікнах, а коли пост. Кордас, що був укритий у крамниці жида, вибіг, обвинувачені обкидали його камінням. Судія радн. *Міхале* видав вирок, яким засудив Михайла Шеремету, за те, що він зорґанізував напад, на 8 *місяців вязниці*, Семена Шеремету за те, що бив вікна і кидав камінням на постерункового, на *5 і на 6 місяців*, разом на 8 *місяців арешту*, а *інших по 5 місяців арешту*. Обвинувачував прок. *Чехович*, боронив д-р *Лев Ганкевич* зі Львова.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ

СТУДЕНТСЬКИЙ ШЛЯХ, місячник. Ч. 7—8. Р. IV. Львів, липень - серпень 1934.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, Рік IX. Ч 7. Львів, липень 1934.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР. Р. XX. Ч. 13. Львів 1. липня 1934.

ГОСПОДАРСЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС, орган Р. С. У. К. Ч. 26. Рік XIV. Львів, 1. липня 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 6. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія": „Фірма".

Театр Ріжнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Дорога на Схід".

АТЛЯНТИК: „Бару" (реж. Рекса Інґрема).

ВАНДА: „Св. Франц із Асізі".

КАСІНО: „Ворог у крові", „У слідчій службі".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенґет), Барту в Польмі.

МАРУСЕНЬКА: „Пристрасні любки" та ревія.

МІРАЖ: „Цілунок перед зеркалом".

МУЗА: „Томмі бой", „Полковник і його кура" (Льорель і Гарді).

ПАЛЯС: „Рахочі марш", „Прокуратор Алісія Горн".

ПАСАЖ: „Клюб джентельменів", ревія „Витаємо Львів!".

ПАН: „Я не янгол", „Чемо".

СВІТ: „Аріяна", „12 крісел".

СОНЦЕ: „Скінпи" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Чоловік з уяви" з Дж. Болесом і ревія „Кадри кохання".

ХИМЕРА: 6 годин життя.

УТІХА: „Добраніч, Відне" і ревіт

Закордонне радіо.

Пятниця, 6. липня 1934.

Відень (506,8) 16·35 Популярна музика, 17·50 Спів, 19·40 „Завішання" муз. ком. Кінцля, **Братислава** (298,8) 11·30 Концерт, **Мор.Острава** (259,1) 9·15 Сербські та моравські пісні, **Прага** (470,2) 19·40 „Гусити" нар. трагедія Двонака, муз. Байнбергера, **Париж** (1649) 10·15, 12·30 Концерт, **Білгород** (439,8) 18·50 Популярні пісньки, **Рига** (514,5) 19·20 Лотиські пісні, **Берлін** (356,7) 19·15 Музика на давніх інструментах, **Гамбург** (331,9) 18·00 Вок. інстр. концерт, 22·20 „Її Ексцеленція танцівниця" оп. Ґене, **Лайпціґ** (382,2) 17·20 Фортепян, **Мінхен** (405,4) 17·30 „Мурянська республика Ліберія", 17·50 Бахові твори, **Міляно** (368,6) 17·10 Вок. концерт, 20·45 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Мадам ві Теб" оп. Льомбарда.

Субота, 7. липня 1934.

Відень (506,8) 19·25 Спів, 23·15 Концерт, **Братислава** (298,8) 21·00 „Водяник" муз. комедія зі співами (муз. Косталя), **Прага** (470,2) 12·30 Концерт, **Париж** (1649) 20·00 Камер. концерт, **Білгород** (439,8) 13·00 Пісоньки, 18·20 Хор, **Берлін** (356,7) 18·50 20·20 Веселий вечір, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, 17·50 Соліти (спів, музика), **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 20·45 „Бас є Боте" муз. комедія Манджінгалс, **Рим** (420,8) 17·10 Легка музика.

Львівське радіо.

Пятниця, 6. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція. 12·03 Метеорольоґічні вістки. 12·10 Популярна музика з гр. пл., 15·05 Концерт сальонової музики. 13·55 З ринку праці, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година в Відні (гр. пл.), 17·00 Авд. для хорих, концерт орхестри, 17·30 Концерт на альтівку в супр. фортепяну (у програмі сучасні російські твори), 17·45 Спів (Реслер-Стоковська меносопран), 18·00 Відчит-репортаж „Доля та недоля містечок", 18·15 Оперетові фрагменти (гр. пл.), 18·46 Про бурі та громи. 18·55 Всячина, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Почт. техн. скрипка, 20·12 Балачка про симф. концерт, 20·22, 21·30 Симф. концерт, 21·10 Фонд морської оборони, 22·15 Японська щіточка до зубів, 22·30 Танкова музика

Субота, 7. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Легка музика, 13·05 Легка музика з гр. пант. 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година популярної музики, 17·00 Весела авдиція для дітей: „Гінек на дітлашці", велика авантюра в 25 хвилинах із муз. ілюстрацією, 17·25 Форте. піновий ресіталь, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Шопенівський концерт, 20·30 Анґлійський відчит, **20·40 Оперові арії (Зенон Дольницький)**, 21·12 Легка музика, 22·00 Актуальна балачка, 22·10 Реґіональна авдиція з Познаня, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 5·27 і пів зол.

Німецькі марки 195·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·00—172·50, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леи 37·50—39·00.

Золото: Доляри 8·91—8·93. Франки фр. 34·70—35·20 Дукати 82·20—83·00, Корони 36·50—37·20, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Маслосоюз платив 5. VII. п. р.: молоко 15, сметану 55 сот., яйця 2·25,—2·30 зол. Ціни нестійкі. Тенденція на молоко, масло і сметану слаба, на яйця дещо спільніша.

ОПОВІСТКИ

Краєве Т-во Охор. Діт. і Опіки над Мол. повідомляє, що „Маслосоюз" вплатив 50·— (пятьдесять) зол. на Вакаційні Оселі для молоді замість вінка на могилу заст. члена Надз. Ради „Маслосоюзу" і дир. Районової Молочарні в Ладанцях бл. п. Сенині Василя. — За цю жертву складає щиру подяку Краєве Т-во Охор. Діт. і Оп. над Мол. 22

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

МАШИНА ДО ПИСАННЯ Underwood, — українська, майже нова, оказійно до продання. — Рапс, пл. Бенедиктинська ч. 3. 76/77 1—1

ФРОНТОВА мебльована кімната, 2 вікна, тепла — добре ситуований особі до винайму не дорого. Вул. Вісниського 31. партер. 27 1—2

ЗАЛІЩИКИ. Ірена Суярко, одинока українська фірма, висилає почтові посилки за післяплатою: 5 кг. морель — 9·50 зол. 10 кг. морель — 17·50 зол. Також висилає помідори і від кураційний акаціовий та липовий по ринкових цінах. 26 1—1

ЯРЕМЧЕ. В пансіоні Марії Ульванської „Вера" гарні кімнати і здоровий, смачний харч. 16 2—3

ОГОЛОШЕННЯ

Др. Рожа Бек

ординує

в **Мушині** вул. Пілсудського.

Вирібня мистецьких килимів

М. ХАМУЛИ В ГЛИНЯНАХ

розписує оцим

Конкурс

на проєкти килимових узорів. Взори мають бути виконані на кратованім папері в розмірах: 155 × 200, 115 × 150 і 95 × 150 кратох.

За три взори, що їх конкурсове жюрі, складене з визначних мистців і фахівців, признає найкращими, фірма призначує три нагороди в сумі 100, 50 і 25 зол. Взори мають бути означені відповідним гаслом, а правдиві прізвища в опечатаній коверті. Неприняті взори звернеться на подану адресу.

Взори надсилати можна до 15. серпня п. р. під адресою: 1791 2—2

:-: СКЛАД КИЛИМІВ М. ХАМУЛИ :-:

Львів, вул. Рутовського, ч. 1.

Конкурс.

Старшина Т-ва Українська Бурса ім. Митр. Л. Шептицького у Львові прийме на шк. рік 1934/35 учнів середніх і вселюдних шкіл до бурси при вул. Театинській ч. 10. — Місячну оплату 45 зол. можна частинно платити харчами по торгових цінах. За інвентар одноразово 10 зол. — Подання до Управи Бурси вносити до 30. липня 1934 р. На відповідь залучити марку за 30 сот. 21 1—1

Читайте „Діло"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч 489

Ч. 176 (13.723). Львів, неділя 8. липня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РДІО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло". Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед. полуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 золяр. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·00 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Присуд у львівському політичному процесі.

ВЕРДИКТ СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

Після промови прокуратора та оборонців судді присяглі пішли в год. 10-ій вечером на нараду. По півторагодинній нараді відчитав провідник суддів присяглих вердикт, яким судді присяглі затвердили деяких питань. Заперечили тільки 6 голосами приналежність В. Фединського до ОУН.

ПРИСУД.

Після двогодинної наради предсідник трибуналу оголосив в год. 1.45 в ночі з четверга на пятницю такий присуд, яким засуджено:

Підс. Северина Маду за приналежність до ОУН на 5 років та втрату громадянських прав на 10 літ; за намагний атентат на куратора Гадомського на 10 років. Спільну кару за оба злочини визначив трибунал на 12 років і втрату громадянських прав на 10 років. Кара ця для підс. Мади має лише теоретичне значіння, бо він, як відомо, за намагане вбиство тайного агента Тендая засуджений на досмертну тюрму).

2) Підс. Олександра Луцького за приналежність до ОУН на 6 років вязниці і на втрату громадянських прав на 10 років;

3) Підс. Юліяна Іванчука за приналежність до ОУН на 6 років вязниці і втрату громадянських прав на 10 років; за допомогу підс. Маді в намаганім атентаті на 12 років і за переховування вибухових матеріялів на 1 рік. Спільну кару визначив трибунал підсудному Іванчукові на 15 років вязниці і втрату громадянських прав на 10 років.

4) Підс. В. Медведя за приналежність до ОУН на 5 років і втрату громадянських прав на 10 років; за переховування вибухових матеріялів на 1 рік. Спільну кару визначено йому на 5 років вязниці і втрату громадянських прав на 10 років.

Вкінці 5) підс. В. Фединського засуджено за переховування вибухових матеріялів на 2 роки вязниці; від злочину державної зради за приналежність до ОУН його звільнено.

Всім підсудним зачислено слідчий арешт та звільнено від заплати судових оплат і коштів.

Підсудні приняли присуд спокійно і тільки рідня підсудних Луцького та Іванчука заплакала.

Інтервенції в справі арештованих.

В дні 3. липня ц. р. інтервенював у справі арештованих у Кракові пос. д-р Володимир Заганевич у краківській прокуратурі, у слідчого судді та в управі вязниці в справі доставп арештованим білля і харчів.

Рівночасно подаємо до відома родинам арештованих, що арештовані у Кракові є в диспозиції львівської прокуратури та що тільки та прокуратура може давати всякі дозволи чи то на бачення, чи на передавання увязненим якихнебудь посилок.

День українських півосель

у Львові.

Неділя, 8. липня ц. р. — *це день українських півосель.* Цього дня о 12-ій годині впополудне відправить о. прелат Л. Кунцький Службу Божу для дітей усіх львівських півосель, які відбудуться до св. Юра.

Півосель маємо цього року 8, а саме: 1) у св. Юрі, 2) на Жовківській, 3) на Клепарові, 4) на Левандівці, 5) на Личакові, 6) на Богданівці, 7) на Знесінні, 8) на Сигнівці. Дітей є 520, які дістають друге снідання, обід та підвечірок. Кошти удержання одної дитини за час 6 тижнів 15 зол.

На покриття видатків півосель відбудеться дня 8. липня *прилюдна збірка від церквами* та *українськими інституціями.* Просимо всіх наших громадян допомогти нам прохарчувати наші убогі діти, щоби зростали здорові та дужі.

КОМІТЕТ.

Посвячення лугової площі

у Львові.

Заповіджене на першу половину липня ц. р. посвячення лугової площі у Львові відбудеться, як це вже „Діло" подавало, *в неділю, 12. серпня ц. р.* Площу тут зараз з великим садом-городом винаняв „Великий Луг" на 10 літ від її власника, оо. Василян. Лежить вона на Вульці (при вул. Вуецькій, зараз за ставом „Світязь"), отже всього яких 10 хвилин ходу від середмістя. Нівелюційні роботи площі ведуть львівські луговики з великим запалом вже від Великодніх Свят, тепер викінчуються роботи біля великого гриша. Після остаточного викінчення великого гриша, чого можна сподіватись за яких три тижні, Лугова Організація дістане свою власну площу з чудовим городом, окремими гришами на відбиванку, ситківку і т. д. Це буде безперечно одна з найкращих спортових площ у Львові.

Іменування апостольського адміністратора для Лемківщини?

Деякі польські ресові органи принесли вістку, що іменував апостольським адміністратором для Лемківщини о. д-ра *Василя Маєнського,* пароха Горожанни Вел., пов. Ряшів, є вже рішене. Дотичний акт дістав уже, мовляв, з Риму варшавський нунцій Мармаджі.

Кривавi сутички робітників з поліцією.

САН ФРАНЦІСКО, 6. 7. ПАТ. Між портовими страйкуючими робітниками і поліцією дійшло до завзятих і кривавих сутичок. Трьох робітників вбито, кільканацять тяжко поранено. Богато робітників затроєно газами. Ранено теж кільканадцять поліцаїв.

АМСТЕРДАМ. 6. 7. ПАТ. Вчора зорганізували комуністи демонстраційний похід на знак протесту проти обниження підмог для безробітних. Поліція намагалася розігнати страйкуючих палицями. Одначе демонстранти почали будувати барикади і тоді поліція вжила зброї та ранила 7 осіб.

Ширіть наш часопис!

Спробуйте раз вироби **„Альое"** і порівняйте з тими — яких досі вживали, і виберіть — **ліпші.** 1627

Разом з будинками

горить хатня обстановка, господарські знаряди і збіжжа та паша, тому обезпечуйте від вогню весь свій живий і мертвий інвентар, збіжжа та пашу на повну вартість — тільки в однокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР",

у Львові, вул. Руська ч. 20. 29

Центральний Кооперативний Банк

У ЛЬВОВІ

(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15), приймає вкладки ощадности.

Конто ПКО. ч. 143.467.

Японія і світ.

Стаття барона Кумакіті Накасіма, японського міністра торговлі.

Від Редакції: Вашим Шан. Читачам певно цікаво буде познайомитися з японським становищем і поглядом відносно останніх подій у світовій політиці. Тому й подаємо оце в перекладі статтю японського міністра торговлі і промислу барона Кумакіті Накасіма, який з наглядною ясністю аналізує теперішнє становище Японії.

Оригінальна стаття має наголовок: „Японія пропонує співпрацю всіх народів для оживлення міжнародньої торговлі й добробуту".

З есперантського журналу „Oomoto Interlasia" ч. 101 переклав цю статтю п. Лесь Лепнесюк.

Всесвітня економічна конференція в Льондоні, якої завданням було спасти світ з економічної кризи, скінчилася, не сповнивши своєї цілі. Розброєнна конференція, скликана Лігою Націй, натрапила на нові труднощі з причини виступлення Німеччини. Треба жаліти, що міжнародня співпраця відносно урегулювання всесвітньої кризи, є така безуспішна.

У деяких країх економічні й фінансові відносини є ще дуже невдоволяючі. Ріжні краї потворили господарські одиниці для свого зміцнення. Але тому, що засада поступу полягає саме у всесвітніх зносинах між народами, мусимо визнати отверто, що такий стан річей є відвий пожалування. Митна конкуренція, торговельна контроля, які прямують до обмеження імпорту; маніпуляція на грошевім ринку з причини торговельних труднощів, оте все випробували ріжні народи з таким вислідом, що ситуація ще більше погіршилася і здається, що то управильнення тепер ще дальше, як колинебудь перед тим.

Нинішні господарських труднощів не можна уважати за приватні, національні інтереси. Колиб тільки розходилося про те, що „А" тратить, а „Б" заробляє, то загалка була би проста. Та на світі є тепер міліони безробітних, які

Львівська державна наукова бібліотека № г-489

теж мають право до якогось щастя, бож родились на цім світі, а не мають за що день прожити. Отже не йде про зиск чи страту для якоїсь нації, але для цілої людськости. Державні мужі, купці й учені по цілому світі мусять переловсім студіювати оцю соціяльну проблему, яку треба розвязати справедливо і щиро.

Забезпечення мира між народами є першим кроком до загальної господарської розбудови. Вартість мира можемо зрозуміти тоді, коли візьмемо під увагу те, що навіть поговірка про евентуальне нарушення мира в якійсь части світа, безпроволочно захитає господарським і фінансовим механізмом у цілому світі. Це тому, бо торговля опирається на взаїмнім довірю і певности, які забезпечує тільки мир. Та коли ми навіть не брали того чинника під розвагу, то руїна і страждання, спричинені війною, є страшно великі. Ті народи, що брали участь у світовій війні, розуміють добре цей факт і певно за скоро його забудуть. Лежи минуло всього 15 літ, як підписали мир, а міжнародня ситуація знов подібна до тої, яка істнувала перед війною. Нас інформують, що рівновага між европейськими державами незвичайно делікатна і кожної хвилини може заломитися. Провідники різних країн є відповідальні за такий стан.

Світовий мир нарушують часто заворушення, що повстають у якімсь краю. Напр. через останніх 20 літ Японія безперервно хвилювалася з причини внутрішніх сварок у сусідім Китаю. Непорядковані відносини в Китаю спричинили війні те, чого японці віддавна побоювалися. Я маю на мету до манджурського конфлікту. Бажанням Японії було забезпечити мир для Манджурії і Монголії, щоби таким чином зменшити злі наслідки тих заворушень. По манджурськім інциденті повстала нова держава Манджурія. Японія підтримує ту державу, маючи на цілі замирення і загосподарювання Далекого Сходу.

Одначе Ліга Народів вмішується і непотрібно збільшує труднощі. Великі держави також уперто помагали Китаєві, не тільки для упорядкування своїх справ, але також для поборювання Японії зброєю, муніцією й капіталом, яких йому достарчали. Будучі історики не будуть потребувати підчеркувати факту, що привернення мира і ладу на Далекім Сході було опізнене з причини того вмішування.

По великій війні, засоби для усталення мира були оперті на міжнародній співпраці. В консеквенції засновано Ліґу Націй і скликано також конференцію для морського розоруження. На господарській конференції в Льондоні засада міжнародньої співпраці збанкротувала. Японія, що підтримує політичну ідею міжнародніх зносин, у дискусії над численними важними проблемами займала дуже згідливе становище і співпрацювала з іншими народами для закріплення світового мира. На жаль, рішення Ліґи Націй у справах Манджурії відкорувало факти, змушуючи таким чином Японію до виступлення з Ліґи. Та мимо того, миролюбність Японії по тім інциденті зовсім не змінилася. Ми стараємося тепер порозумітися з різними народами в приязнім дусі, переговорюючи з ними індивідуально про актуальні справи.

Як приклад вистарчить згадати торговельні переговори з Анґлією та Індіями. Через численні минулі роки давила Японію гостра економічна криза, подібно, як і в інших краях. Причиною її були наслідки інфляції, а почасти також великий землетрус, що появився в окрузі Токіо. Серед великих труднощів Японія відкинула золотове покриття, в замірі помогти охороні золотого обороту у світі. Безпримірна економічна криза, яку збільшила ще Америка та Анґлія, загрожувала цілій структурі японської торговлі і промислу.

Одначе тепер ми завважуємо, що та економічна криза мала також добрий вплив на наш край. Криза змусила нас переорґанізувати і змодернізувати численні галузі промислу, а також обнизила вона кошти удержання. Рівнож дисциплінувала вона нарід для видержування всяких невигод. Оці причини викликали обнизення коштів продукції. В Японії нема тепер землосерної експльоатації робітників, а робітники у свою чергу перестали боротися у своїх особистих цілях. Високий рівень кооперації між капіталом і працею, яка, здається, не має собі рівного в історії, став доконаним фактом. Ось це й головна причина, чому Японія в силі достарчити добрих товарів по таких низьких цінах, товарів, які радо приймають у цілім світі. Спадок курсу єна, якому приписують цілий несподіваний успіх — є тільки одним зі згаданих чинників.

Оцей стан річей пояснюють так, начеб то ми злеорґанізували світову торгівлю при помочі демпінгу. Японію обвинувачували часто як економічного зайника. Та ніщо не є так далеке від правди, як такий погляд. Зокрема обурює нас обвинувачення, що наше правительство субвенціонує промисл, щоби він міг конкурувати на чужих ринках. Основою нашої торговельної політики є дружня співпраця з іншими народами, змірюючи до підвищення людського добробуту і наповнення всеглобського щастя.

Я можу заявити з натиском, що Японія ніколи ще не вживала неприродних або нечесних способів у веденні своєї міжнародньої торговлі.

Ми не перечимо факту, що теперішній низький курс нашого гроша сприяє експортові. Одначе не треба забувати факту, що ми ніколи не мали наміру навмисно обнижувати вартости єна. Противно, правительство і торговельні круги робили все можливе, щоби перешкодити упадкові народнього гроша, який вони уважали за нещасливий обяв. Для піднесення єна, а порівнуючи великим курсом, ми видали закон про валютову контролю, яка ще й тепер обовязує. У часі, коли провідні нації покинули золотову основу своїх валют, то курси означуються залежно від світового довіря до господарської сили тих країв. Коли яка нація нарікає на низький курс єна, то повинна вона в Японії більше кутувати, збільшуючи тим чином економічну силу країни. При тій наголі вимінна вартість єна неминуче піднесеться вгору. Бож нельоґічно з одної сторони тиснути Японію економічно, перешкоджуючи її торговельному розвоєві, а з другої сторони критикувати низький курс її гроша.

Реасумуючи, найвищою ціллю в теперішнім світі повинно бути запевнення трівкого мира й управильнення господарських труднощів. Людство як цілість обовязане співпрацювати для усунення тих перешкод, які утруднюють світові привернення нормального стану. Якщо не дамо собі ради в тім напрямі, то чекають нас неймовірні страждання й злидні.

Брак згоди між народами і всесвітня господарська криза не є природними явищами, але наслідками людської недосконалости. Для поборення того зла треба найперше основно пізнати причини того неладу, а опісля їх покоротити. Америка має одну третину світового богацтва, Анґлія займає одну четвертину світового простору й населення. Ті два великі народи повинні бути природними провідниками в поборюванні труднощів у світі і в утворенні кращих відносин. Я щиро надіюсь, що провідники Америки й Анґлії відкинуть геть дрібниці і посвятять всі свої найбільші сили для спасення людськости з теперішнього нестерпного стану. Скоро тільки ужажать вони якийсь трівкий плян у тому напрямі, то ми з найбільшим вдоволенням працюватимемо разом із ними.

Найздоровіші, найшляхотніші
це безконкуренційна прикмета ПАПЕРЦІВ І ТУТОК
„КАЛИНА"

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ —
найдешевше в текстильнім маґазині
„ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ,
ГАЛИЦЬКА 15.
90/55

Боротьба за диктатуру в Европі.

III.

Ми вже сказали, що диктаторські режими не вміють добре господарювати. Минув тільки рік, як упала ганьблена й осміяна Вайморська Демократична конституція в Німеччині, але за цей рік Гітлерової диктатури німецькі фінанси дійшли до границі катастрофи. Вже золоте покриття паперових грошей наближається до нулі, вивіз німецьких товарів за кордон дальше паде, державі грозить інфляція й господарський хаос. Зате росте військовий буджет і засібна витрати з державних коштів на приватну партійну армію Гітлера — т. зв. штурмовиків.

Про італійське господарство й фінанси давав відомости перед кількома днями Мусоліні у своїм експозе перед палатою послів. Довги Італії досягають імпозантної суми — 77 міліярдів лір, недобір у буджеті — 4 міліярди, пасива торговельного білянсу — 3 міліярди лір. Мусоліні заповідає зменшення платень службовцям та дальше зниження робітничих платень, що були вже перед цим скорочені на 7—8 відсотків. Відомо, що тими самими засобами пробують лікувати державні фінанси і Сталін і Гітлер. Натомість у країнах старої демократії — в Анґлії, в Бельгії, в скандинавських країнах тощо, де доходи й розходи держави підлягають контролі народніх представників, — там бачимо упорядковані фінанси.

Коли в диктаторській країні станеться якабудь грошова афера, до якої вмочили пальці „власть імущі", то диктатори уважають за свій інтерес таку справу замовати, погасити, заховати від громадянства. Нема вільної преси, нема вільного обговорення й критики громадських справ та діяльности тих, що стоять на чолі державного проводу. Не те в демократичних країнах. Маємо перед очима два приклади: аферу Ставіського у Франції та скандал з так званою „Східною Допомогою" („Остгільфе") в Німеччині. В демократичній Франції афера розкрито і винуватці частини вже покарані (дехто кінчив життя самогубством), або ждуть кари в тюрмах. Збентежена громадська думка Франції не вважає ні кого, вимагає справедливої кари на всіх приятелів і помагачів міжнародного пройдисвіта. Коли в Німеччині розкрили в кінці 1932 р. аферу „Східної Допомоги", при чім виявилося, що міліонові субвенції від держави поділили між собою східно-прусські великі землевласники і розтринькували народні гроші, то проти „баронів" сильно виступала й Гітлерова преса. Але як тільки Гітлер засів на міністерське крісло порозумівся тими самими баронами, то аферу з „Остгільфе" неначе корова язиком злизала. Нема слідства, нічого не чути

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчатись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорять український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічні. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації:

Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.

Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. долар.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

Похороном займеться найкраще і найдешевше
ХАРІС
ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ 3., (НАРОД. ДОМ)
Наше заведення полагоджує всякі урядові чинности, виконує ексгумації і перевозить в найдальші сторони з усіх шпитарів, шпиталів як і санаторій.
Не слухайте аґентів, що бутяться по шпиталях і підшиваються під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.
В нещасті ідіть до ХАРІСА, а віддадуть вам усілі вдоволи. 6/8

Нічого дивного, — що всі господарі захоплені цим новим милом. Сніжно біле мило, білля біле, як сніг. — Це мило є таке чисте й лагідне, що дасться ужити до всього — і до прання ніжних тканин, і до миття тіла й рук.

про суд над винуватцями. „Рівновпрокованої" (плянхешальтете) преса мовчить, бо багато-мільйонову аферу не сміє ніхто в Німеччині говорити й писати.

Незалежні характери з укоріненим чутким відповідальности перед суспільством виховує тільки *демократія*. Диктатура виробляє безхарактерність, зрадливість, злазливість перед сильними й заможними та погорду до забиних. Перед диктатором Сталіном „лазять в череві" свого власний вираз? Погоджує товариш з комуністичної партії — Каменєв, Зінов'єв, Рикова, Бухаріна, не вони славлять Сталіна як „великого вожда світового пролетаріяту". Чи не те саме піддешування до диктаторів бачимо в інших недемократичних країнах?

Відомий французький соціяліст Прудон уважав за основну рису демократичного ладу — пошану до персональної гідности (dignite personnelle). Де в народі, в масі є пошана до власної й чужої особи мало розвинена, де нема звички й охоти обороняти свою особисту гідність перед беззаконством, відкіль воно не йшло, там відкривається широке поле для диктатури й тиранії всякого роду.

Демократичні вільнолюбні характери витворюються протягом довшого часу. Боротьба за демократію в Англії почалась ще в 17. столітті, у Франції початок модерної демократії датується 1789 роком. Цей розвиток демократії не йшов простою безперервною лінією. За періодами революцій приходили реакції й періоди політичної. Але протягом століть ці народи набирали політичного досвіду і таки найшли таку систему, яка забезпечує нормальний політичний розвиток народу й держави.

Деякі з українських апологетів „сильної руки", підбадьорені занепадом демократії в деяких країнах Середньої та Східної Европи, вже співають „вічну память" демократії, як, мовляв, „мертвій ідеї". Цей погляд не має підстави, він не має перспективи, виказує короткозорість тих, що так думають. Констатуємо факти: ні одна стара передвоєнна демократія не занепала після світової війни. Англія, Франція, Голяндія, Бельгія, Данія, Швеція, Норвегія, Злучені Держави Америки, Швайцарія - всі ці народи не мають охоти міняти випробуваного століттями парляментарного режіму з новими експериментами з диктатурами. Вони вже мають свій досвід із своїми диктатурами минулому і їх важче заманити фразами пропоцільне чудо. Що в Німеччині та в інших державах без політичного досвіду занепала демократія, то не доказує лише, що Німеччина спізнилася у своєму політичному розвитку. Німецький нарід аж до 1918 р. не мав народоцтва, все рішали в державі династія чи диктії та „юнкери". Реакція в Німеччині — тяжка, але може й історично необхідна щоб для німецького народу, щоби він на власному досвіді навчився цінити свободу і шанувати право самому порядкувати своїми справами. Відомий німецький письменник Гайнріх Манн писав у січні 1934 р.:

„По суті є тільки дві класи націй. Одні пройшли виховання у демократії, другі опізнилися і мусітимуть рівно чи пізно доганяти пропущений час". („Ді Нов Вельтбіне", ч. 1.).

Чи має рацію Г. Манн? Безперечно. Нехай собі скільки хочуть протовідують прихильники диктатури, що, мовляв, попереду стоїть чуття, а не розум, безпливна, спонтанний чин, а не обдумане і розважене діло, бо вся ця фразеольогія свідчить лише про *незрілість* політичну та про несфорсність її авторів. Кидання фразами і успіхи цих фраз у деяких народів стверджує думку Г. Манна про недостачу політичної школи у цих націй. Бо чи можна було би виступити перед іншим народом, що має демократичну традицію з такою, наприклад, заявою, яку чули віденські громадяни у 1932 р. в уст пізнішого фашистського міністра пропаґанди Ґебельса:

„Нам завидна в нас ми повсім не маємо програми або те, що наша програма повна суперечностей. Але ми тому й переможемо!"

Це паралеля до слів Лєніна, який назвав приїхавши після революції 1917 р. з Швайцарії до Петербурга, що в Росії є 100 мільонів дурнів... Але й „дурни" врешті завчаються дещо і починають критично ставитися до голосних фраз успіхи пророків і провідників диктатури. З безпритичної маси виробляється свідомі громадяни.

П. С.

Вже почалася сензаційна випродажа посезонова взуття і панчіх

Del-Ha

Можна дістати у всіх філіях.

ПІДПИСУЙТЕ Й ВПЛАЧУЙТЕ НА ПОЗИЧКУ РІДНИЙ ШКОЛІ ПО 25 ЗОЛ.

Як це назвати?

До гасла „Свій до свого".

Під цим наголовком дістаємо таке письмо:

„В селі Колодно Велике, де є парохом о. Малко, треба було позолотити в церкві іконостас і бічний вівтар. Кілька літ заходилися за тою роботою наші золотарі — без успіху, дарма, що вони, не маючи праці, находяться без засобів до життя. Один із них, Іван Ганаковський, кинувся недавно під поїзд на Знесінні. О. Малко відповів другому золотареві залученою на відповідь листівкою, що іконостасу золотити не будуть, бо нема грошей, на те тільки, щоб зараз по кількох днях віддати роботу **чужому, дарма, що він згори сказав, хто він.**

У нас нема й так багато добрих золотарів, бо ті старші, які ще залишились, не мають змоги через брак праці приймати й учити молодих. Тому-то всілякі позолотарські праці приймають столярі або різьбарі та партачать їх неможливо.

Слід звернути увагу на те, що в нашій Ремісничій Бурсі у Львові нема ніодного ученика, що вчився б позолотарського фаху. А цеж уже крайня пора занятися тою ділянкою своєрідного мистецтва, про яке повинні у першій мірі подбати наші священики.

Українське життя у Манджурії.

РАДІО-ВЕЧІР ПАМЯТИ ОТ. ПЕТЛЮРИ.

Як ми вже повідомляли, в неділю 3. червня ц. р. відбувся в Харбіні український радіо-вечір, що його влаштувала редакція тижневника „Мандж. Вістник" у честь покійного от. С. Петлюри. Тепер надійшли до нас найновіші числа згаданого тижневника, в якому находимо обширне звідомлення з цього вечора. Слухали його не лише радіо-аматори по хатах, але теж уставлено в Українськім Нац. Домі добрий радіо-апарат і всі, що не мають у себе дома власних апаратів, слухали вечір-концерт спільно. Очевидно, що й багатьом радіо-апаратам на Зел. Клині вдалось переловити бальору програму нашого національного свята у Манджурії.

КНИГОЗБІРНЯ УКРАЇНСЬКОЇ КОЛЬОНІЇ. — КІМНАТА ПРЕСИ.

Управління УНДому відвело найкращу кімнату на відремонтованому третьому поверсі для книгозбірні й читальні української національної кольонії. В ній будуть зєднані обидві місцеві книгозбірні, а періодику даватиме ред. газ. „Манджурського Вістника".

Цими днями Управління УНДому приступає до виготовлення необхідних полиць, столів і вкінці цього місяця кольонія матиме до розпорядження рідку на еміґрації збірку української класичної літератури та відповідно пристосоване помешкання.

В тому ж Нац. Домі знайшла приміщення українська преса в Манджурії, а саме видавництво „Мандж. Вістника" і нового місячника „Ватра".

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ХАРБІНІ.

Ми вже згадували про заходи харбінських українців відчинити школу з українським навчанням. Місцеві організації відбули ряд засідань, але позатим чогось справа не посувалась уперед. Щойно тепер, коли ініціятиву взяла в свої руки Спілка Українського Вчительства, є надія, що шкільне діло буде доцільно наладнане. Вибрана до цього комісія в складі пп. Андрущенка, Данильченка і Бариловича працює вже інтензивно. Наміряє вона відчинити в оселі цього року 3 підготовчі кляси та першу клясу ґімназії. Школа міститиметься в У. Нац. Домі.

КУЛЬТУРНІ ІМПРЕЗИ. ХОР „БАНДУРА", КОНЦЕРТ, БАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ.

Відомий у Харбіні диригент п. Ст. Кукурудза зорганізував наново хор „Бандура". Цей хор виступив уже публично 10. червня ц. р. з власним концертом, що пройшов з величезним моральним і матеріяльним успіхом.

Хор відспівав цілу низку пісень, між ними чимало галицького походження. Зокрема стрілецькі пісні викликали велике одушевлення, такі як „Накрила нічка", „Ой видно село" й ін. „СС-си і УСС-уси — пише дослівно „Мандж. Вістник" — завоювали і харбіночок, коли судили по тих запитаннях, після концерту, які ми чули". З солістів виступали: п-і Лисуненко, Гамбоєва і панна Годзевич — як співачки, тенори п. Рибін і Лисуненко, бас Чехов, піяністка пна Л. Федоровська і скрипаль п. О. Дзигар. Кінцеве слово сказав п. І. Паславський, накликуючи плекати рідну пісню і морально помагати шляхотній ініціятиві п. Кукурудзи, та його хорові.

30. червня знову відбувся „літній баль" української преси на Дал. Сході.

КУПОН

для читачів „Діла" на даровий флякон знаменитої кольонської води при закупні 7 славних ножиків до гоління Сельферс за 1 зол.

Перфумерії С. Федера Львів,

Сикстуське 7. і Коперника 15 а.

(побіч палати гр. Потоцького). 74/27

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.

Львів, Ринок ч. 29.

2/78 123—150 **Телефон 25-55.**

Траґедія Німеччини.

(Кореспонденція зі Швайцарії.)

Женева, початок липня 1934.

Перші вістки про вбивство Шляйхера та інші події в Німеччині наспіли до Женеви кілька годин по тім, як вони сталися. Але більше-менше закінчений образ цих подій та враження, викликані ними в столицях великих держав Европи, принесли два наступні дні.

Велич траґедії, що сталася в Німеччині, треба міряти не числом жертв, не мірою крови: остання револьта в малій Австрії коштувала без порівнання більше жертв: про море крови, пролитої московським урядом, з яким приятелюють тепер деякі европейські держави, нема чого й згадувати. Велич німецької траґедії треба міряти значінням, яке має вона для Німеччини, а можливо матиме і для цілої Европи.

Блискавична швидкість, з якою відбулися останні події в Німеччині, творить дивний контраст з повільним наростанням конфлікту та його неминучістю. Беручи справу схематично є це конфлікт між двома основними складниками національного соціялізму: націоналізмом та соціялізмом, який з соціялізмом Карла Маркса має справді дуже мало спільного. Є це конфлікт між теорією і практикою, між програмою та переведенням її в життя.

Було б наївно бачити в конфлікті між Гітлером та партійною опозицією саму лише боротьбу за владу в державі без глибших життєвих причин. А життєва основа цього конфлікту полягає у значній мірі в труднощах, які стрінуло переведення в життя соціяльно-політичної та національної програми партії Гітлера. Річ у тім, що національний соціялізм поставив собі завдання, якого ніякий уряд в Німеччині і ніяка інша держава в світі в своїх власних межах перевести не може. Світова криза є кризою міжнародніх відносин, але не кризою відносин у тій чи іншій державі.

Національно-соціялістичний уряд пішов від початку тимже самим хибним шляхом, яким мандрують і уряди інших великих держав, шляхом самовистарчальности, шляхом самостійного оздоровлення Німеччини незалежно від інших держав. Іншим шляхом властиво Німеччина й не могла піти, бо основна зміна міждержавних відносин від неї залежала не більше ніж від кожної іншої держави, а в дійсності навіть значно менше.

Фактом є у всякім разі, що господарська „самовистарчальність" Німеччини допровадила тимчасом до поважного зменшення німецького експорту та мораторії. Для самого німецького населення всі заходи в напрямі поборення безробіття мали можливо поважний моральний ефект, боронячи німецьке робітництво від деморалізації, злученої з довгою нечинністю, але вони не збільшили фактично доходів ані німецького селянства ані робітництва, ані національного майна Німеччини готівкою. Осушення багон, аграризація частини робітництва, будовання шляхів, необовязково потрібних, та переведення інших амеліорацій було властиво нічим іншим, як продуктивним підтриманням безробітних, але не раціональним поборенням безробіття з погляду розвитку світової господарки.

Коли минуло перше захоплення реформами, показалось, що тягар кризи і злиднів можна поділити більше справедливо, але усунути його не дасться. Але й соціяльно більше справедливий поділ цього тягару удалось би перевести лише шляхом: соціялізму — переділу великої земельної власности, та передання фабрик та іншого майна державі, отже шляхом, яким попрямували большевики.

Нема сумніву, що жадання найбільше радикального крила національно-соціялістичної партії в їх останніх висновках пішли би в цьому напрямку. Але вже й тепер вони викликали поважний опір у консервативних колах Німеччини ріжних напрямків від Шляйхера до фон Папена. Можливо, що критична промова фон Папена в Марбурґу приспішила останні приготування опозиції націонал-соціялістичної партії під проводом Рема. Звязок між Ремом та Шляйхером лишається у всякім разі досить незясним. Деякі газети здогадуються, що крайні праві і крайні ліві течії були готові обєднатися, хоч може й на дуже короткий час, як то буває іноді у парляментах, щоби повалити істнуючий уряд. Не підлягає у всякім разі сумніву, що до повалення Гітлера між консервативними колами Німеччини та національними соціялістами під новим проводом розгорілась би боротьба, яка могла би легко перейти у громадянську війну. Небезпека ця булаб тим більша, що між національними соціялістами в низах партії заховалось з виразного наказу Мануїльського, себто московського уряду, немало комуністів, які вже подбалиб про те, щоби надати цій громадянській війні найбільше кривавий характер.

Коли сам Гітлер та Ґерінґ закликають членів своєї партії до найгострішої карности та сліпого послуху, то вони, очевидно, розуміють, якими небезпеками загрожує рух широких мас без певного і твердого проводу. Як довго дасться тримати цей рух в означенім річищу без рішучої поправи сучасних, передовсім господарських відносин, у Німеччині, питання інше. А поправа цих відносин при дальшому розвитку світової кризи не до полумання.

Коли провідники національно-соціялістичного руху, перебираючи в Німеччині державну владу, гадали, що перемога над комунізмом та прихильними до нього течіями у межах держави вистарчає для політичного та господарського оздоровлення країни, то вони, очевидно, дуже помилялись. Спиняючи розвиток продукційних сил Німеччини в єдино можливім, східнім, напрямку Москва забезпечує собі і можливість нового вибуху большевизму в межах Німеччини, стримуючи в ній кожний господарський та соціяльно-політичний поступ.

Оскільки сучасні провідники Німеччини зрозуміли тепер, що основа її оздоровлення та відновлення лежить не тільки у межах держави, як у сфері інтернаціональних відносин, тим часом ще виразно не видно. У всякім разі порозуміння Німеччини з Італією та Польщею доковане в останнім часі вказує в деякій мірі на те, що німецький уряд пересуває дуже розважно центр ваги з внутрішньої політики на зовнішню. Здавлення опозиції в середині держави дасть Гітлерові більшу волю рухів на міжнароднім терені.

Повстає зрештою питання, оскільки інші великі держави зрозуміють те, до чого приходить Німеччина шляхом такого гіркого і траґічного внутрішнього досвіду? Чи не йде Німеччина по внутрішній національній траґедії на зустріч траґічному нерозумінню іншими державами її безвихідного становища? Можливо, хоч і становище інших держав у ґрунті річи не багато краще ніж становище самої Німеччини.

Траґічні події останніх днів у Німеччині є дуже поважною і може останньою осторогою для інших великих держав Европи; коли вони цеї остороги не зрозуміють і спільного фронту проти спільної небезпеки не утворять, то наступний акт німецької траґедії може бути початком подібної траґедії і в інших державах Европи.

М. Данько.

Галицький Магазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі бляватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром бігети до першорядних він. 5/73 89-?

Уживайміо лише знаменитої цикорії „ЛУНА"
і здорової підмінки кави „Пражінь"
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові.
1301

ФРАНЦІЯ ЗАВИНИЛА.

ПЕРЕГОВИРИ ГЕН. ШЛЯЙХЕРА З ФРАНЦІЄЮ.

БЕРЛІН, 6. 7. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Льондону за аґенцією Юнайтед Пресс, що Франція вже перед кількома тижнями знала про підготовлювану ген. Шляйхером революцію проти Гітлера. За кордоном спершу не вірили офіційним заявам німецького уряду про контакт ген. Шляйхера зі сусідною державою. Щойно тепер, як запевняє Юнайтед Пресс, політичні кола прикладають більше вагу до тієї вістки. Багато обставин вказують на те, що один з німецьких журналістів, який проживає в Парижі, був посередником між ген. Шляйхером і Парижем.

Німецька преса широко обговорює ці вістки аґенції Юнайтед Пресс, яка приписує вину Франції. Преса запевняє, що мін. Барту ще 30. травня н. р. повідомив про задуману революцію в Німеччині британського міністра в Женеві.

ФРАНЦІЯ ВІДПЕКУЄТЬСЯ.

БЕРЛІН, 6. 7. ПАТ. Французький амбасадор у Берліні рішуче заперечив вісткам аґенції Юнайтед Пресс про здогадні переговори Франції з ген. Шляйхером.

ПАРИЖ, 6. 7. ПАТ. Заява мін. Ґерінґа закордонним журналістам і промова мін. Ґебельса в радіо про переговори ген. Шляйхера з Францією знайшли скорий відгук у дипльоматичних колах Берліна. Амбасадори Зл. Держав, Франції та Англії удалися на Вільгельмштрассе до міністра закорд. справ фон Нойрата кажучи, що не треба поширювати таких поголосок серед широких мас населення.

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА ОСТЕРІГАЄ НІМЕЧЧИНУ.

ПАРИЖ, 6. 7. ПАТ. Париська преса передруковує вісти за німецькою пресою, будьто би Франція знала про підготовлювану революцію ген. Шляйхера. „Матен" питається, чи уряд Німеччини здасть собі справу з того, який відгомін у світі викличе безпідставне обвинувачення сусідньої держави в підготовлюванні революції.

ЗАБОРОНИЛИ ЧИТАТИ ШВАЙЦАРСЬКУ ПРЕСУ.

БЕРЛІН, 6. 7 ПАТ. Багатьом швайцарським щоденникам вибрали на тижні дебіт у Німеччині. Швайцарський посол у Берліні склав протест і домагався відкликання тієї заборони до 72 годин, бо в противному випадку швайцарський уряд вхопиться теж за репресії.

II. Зїзд української молоді в Мукачеві.

Величава українська національна маніфестація.

Від Ред. Про величавий зїзд української молоді в Мукачеві подали ми вже перед кількома днями коротку вістку. Нині містимо за „Українським Словом" довше звідомлення про цей зїзд пера Ґренджі-Донського (з незначними скороченнями).

НАПЕРЕДОДНІ ЗЇЗДУ.

Вже в суботу, 30. 6. зїхалося багато делеґатів до Мукачева. Провідники і члени орґ. комітету зійшлися на спільну нараду, де обговорювали резолюції.

Увечері в 9. год. під монастирем на площі відбувалася **пластова вечірка** з досить великою авдиторією. При таборовій ватрі наші хлопці дали цікаву програму, що складалася з співів, танців, деклямацій. Було також традиційне пластове хрещення. Забава протягалась до пізної ночі.

ДЕНЬ ЗЇЗДУ. — БОГОСЛУЖЕННЯ.

Вже від самого ранку в неділю 1. ц. м. рушив народ до города князя Корятовича. Не помогли нічого намови мукачівських кацапчуків що пробували відвернути нарід.

Полеву Службу Божу, в неприсутности епископа, відслужив сам **о. А. Волошин.** В Службі Божій взяли участь: протоігумен о. Булик, дир. о. Желтвай, каноник Хира, секретар епископа д-р Міньо, о. проф. Василь Лар, о. Васько з Ясіня та інші. На Службі Б. знаменито співав хор з Пітгорян під проводом **учит. Атаназія Довбея.** Святочну промову виголосив **о. А. Волошин,** котрий сказав, що до творення своєї рідної культури потібні міцні духом одиниці. Не важна скількість, але якість.

По проповіді скало 32 мукачівських пластунів **пластову присягу,** за словами о. В. Ларя.

Після скінчення богослуження отворився маніфестаційний похід, такий, який рідко бував на нашому Підкарпатті.

Розпорядчики уставили людей до походу після округ, почавши від сходу Ясіням вдолину. Виїмок творив тільки сам Мукачів, котрий був приділений в кінець походу, як господар.

ПОХІД.

Кінна бандерія складалася з 57 юнаків в історичних козацьких одягах, на самім переді з жовто-блакитним прапором. Бандерію вів відомий український патріот Василь Клемпуш з Ясіня. За ними їхало 470 пластів, прикрашених в українські барви. Потім ішла ясінська гуцульська „Січ", далі Пласт. Великі делеґації несли сині таблиці, на яких написана була жовтими

літерами їхня місцевість. За січовиками походував Рахів, бичківська орхестра, Вел. Бичків, Теребля, Тересва, Дубове, Вонігово, Чумальово, Драгово, Хуст, Золотарево, Волове, Ізки, Нижне Студене. Лозянське, Вишне Студене, Свалява, Лоза, Біжки, білецька орхестра, Довге, Лисичово, Мідяниця, Черевці, Заріча, заріцька орхестра, В. Верецькі, веречанська орхестра, Велика Копана, Гать, Гунядітаня, Стара Бовтрадь, Лав. Перечин, Дубринич, взбриницька орхестра, Вел. Березний, Заріча, Ужгород, також орхестра, Червеньово, Великі Лучки, січовики лучанські, Шкуратовці, Мідяницьки, Брестів. Ледовиця, Бенедиковці (православне село), Кальник, Горонда, Страбичово, страбичівська орхестра Чинадієво, Підгород, Червеньово, Мукачів і Розвигово.

Похід уже рушив, коли почулася музика і ми побачили масу народу з Нового і Старого Давидкова, що весело походувала під такт макарівської орхестри. Незадовго знову приєднались до величезного походу: чит. Йовра і Вишні Ремети, що вели 250 людей. Також уже в поході зустріли ми дуже сильно заступлений Ужгород, Доманинці, Дравці.

Крім цих груп були меншими делегаціями заступлені сотки інших сіл, які не мали таблиць (таблиці мали тільки групи від 10 осіб).

Ще похід стояв на початку Розвигова і я з цікавости порахував учасників, хоч у місті ще дуже багато до нього приєдналось. Тут я начислив 7.153 учасників. Знаючи, що назустріч іде ще багато людей, я сів на моторове колесо п. д-ра Г. і побіг перед маґістрат. Тут я докладніше обчислив і вийшла цифра 8.720, хоч і це не було точне число, бо падав сильний дощ і багато походовців виступило з рядів. Числили на мості і нарахували 9.650, що й було офіціяльно оголошено. Це може вповні відповідати дійсності, бо більш як тисяча людей шукала захисту перед дощем.

КОНГРЕС МОЛОДІ В ТЕАТРІ.

Словом, це був безперечно один з найбільших походів, які бачило Підкарпаття. Сотні різних прапорів, 20 орхестр, таблиці, народні одяги, викликували величезний ентузіязм не тільки в учасників, але й у сторонньої публики. І приятелі і вороги могли наглядно переконатися, що ми живем. Українська молодь дала доказ великої національної свідомости, що, не зважаючи на пануючу нужду і всі перешкоди, ба, без великих приготувань — на зазив ставилась до Мукачева з усіх закутин Підкарпаття.

Ще зранку розділювались білети до театру на конгрес. Одначе близько половину білетів загадковим способом хтось украв з активи. Боячися, щоб вони не попали в руки непокликаних, розпорядчики певним особам знову роздавали інші білети.

Шкода, що вибрали цю салю (700 місць), бо є в Мукачеві й більша, нпр. нове кіно, наслідком чого багато і благодійної публики залишилось на дворі.

В почесній президії між іншими були: о. А. Волошин, о. Желтвай, інсп. Ю. Ревай, посол Гусиай, посол Ревай, пані Невчиська, д-р М. Брашайко, Ґриґа, Гриць, Феледеш, Маркуш та інші.

Конгрес отворив студент Степан Росоха. Рішено вислати привітну телеграму президентові Масарикові. В своїй промові п. Росоха між іншим сказав:

Доба ріжних політичних партій у нас минулася, бо вони не стараються про населення. Українське населення, що складає 70 проц. цілого населення, занедбане. Наш нарід без поліці, засуджений на голодову смерть. Земельна реформа не переведена, а де і щось зроблено, то нашу землю роздали чужим, кольоністам. Ведеться сильна чехізація, упривілеюється жидів, котрим і роздали ліценції коршем і трафік. Критикував, що уряди заповнені не нашими людьми і що край наш кольонізується.

Коли подивитись на нашу прекрасну зелену Верховину — то мусимо ствердити, що вона переживає нечувані злидні. Люди висохлі, виснажені, пожовклі мов тіни, бо нема кому подбати за них, бо нинішні наші посли й сенатори не мають у централі партій ніяких впливів.

Молодь ставить собі за завдання: виховати борців у національнім дусі.

Д-р Бандусяк описав жахливе положення українського народу у ярмі червоної Москви, що клятими Соловками, голодом і розстрілами катує і винищує наш нарід. Міліони народу пропадають. Трагедія укр. народу ніде не находить співчуття. Ліга Націй — ліга омертвілих бюрократій. Також і наше населення на Підкарпатті переживає злидні, хоч демократична республіка моглаб багато допомогти. Границі до Попраду — це наша історична границя, той сам нарід живе, що й на Підкарпатті, всеж таки 200.000 нашого українського народу відірвано від культурного пня і віддано на словакізацію.

РЕФЕРАТИ.

П. Роман перечитав реферат „Наше завдання", в котрім між іншим сказано: Наші вороги йдуть проти нашого національного відродження. Виховують янчарів проти свого рідного народу. Мусимо вже раз позбавитися печати рабів. Недавно заложена організація „Народовецький Союз" має перевиховати молодь. Студенти й інтел. молодь повинні вести культурно-освітню працю, закладати гуртки театральні, літературні, заложити гурток рідної мови, передплачувати журнали і наші авангардні часописи, творити критику, котраб підвищувала рівень мистецьких здобутків авторів.

Учит. Вайда прочитав реферат на тему „Організування народніх сил", звідки беремо такі думки: Кожний нарід старається, щоб перший кусок хліба попав йому, одначе на Підкарпатті є навпаки: всі знайдуть тут хліб і масненькі посади, тільки ми голодуємо. Це брак організованости, бо не досить сказати, що нас прибуло 9.000 на конгрес, але треба взятись до праці, до чорної роботи на селі. Ми маємо поставити сильний мур і показати нашу силу тим, яким не подобається наша мова і наш жовто-блакитний прапор. Кожний мусить не тільки голосити, але також доказати, що він українець. Учитель уже й тепер не чекає розвязання мовного питання, але вчить фонетикою, урядовець урядує по українськи. Ми мусимо піти до селянської хати і там почати нашу роботу. Нічого не треба боятись, бо ми нічого не хочемо, тільки того, що нам по закону належиться.

П. Кузьмівна виголосила знаменитий реферат: „Завдання жінки на селі", де між іншим сказано так: Тільки українській матері можемо завдячувати, що впродовж сорок літ чужої неволі зберегла український нарід від повного зденаціоналізовання. Справа виховання дітей належить українській матері. Інтелігентні жінки спільно з селянськими жінками мають взятися до роботи. Одначе наші попаді цілком зірвали з народом, хоч з його мозолиці жиють. Більшість наших учительок також скорше дбає про моду і ще все говорять по мадярськи (крик: „ганьба"). Інтелігентки повинні навчити селянську жінку боротися проти таких осередків денаціоналізації, яким є мукачівська ґімназія („ганьба").

П. Беней сказав, що студенти в інших народів є матеріяльно забезпеченою, безжурною золотою молодю, але український студент кинений на поталу злиднями. Український студент стає на ґрунті національнім. Українська підкарп. молодь співчуває з тими героями, що гинуть на Соловках і в тюрмах.

Найкращим рефератом був безперечно господарський реферат п. Копача. З нього беру таке: „Латориця" має величезні простори, а тимчасом українське населення душиться без землі. Земельною реформою ми нічого не зискали. Селянство без землі, промисл наш завмер, кредиту нема, лихварство процвітає. Як село заложить кооперативу, то проти того всі візьмуться. 70.000 молоді без праці. Акція Еґана була добра, але вимагала запродання душі. Треба дати селові нову, раціональну господарку, треба піднести господарство, особливож молочарство, подібно як у Швайцарії. Торговля, промисл у чужих руках. Посередник галапасом використовує наші продукти. Треба курсами, школами раціоналізувати цілу нашу господарку. За господарським відродженням прийде і культурно-політичне відродження, бо жити тисяч років і не попасти на таблицю вільних народів — це найбільша наша трагедія. Супроти держави ми виконуємо свої обовязки, нехаб тоді й держава виконає те, до чого зобовязалася. Домагаємось негайного переведення земельної реформи, всі приватні і державні маєтки мають розділитись поміж нашим населенням. У державних лісах є великі простори, які можна призначити на розділення, без того, аби пошкодити лісовій господарці. Треба поліпшити пустарі, значить: перевести комасацію. В кожній окрузі мають бути господарські і вищі фахові школи. Господ. академія з Подебрад малаб бути перенесена на Підкарпаття. Наш промисл стоїть, нових фабрик нема, хоч бодай таких, котрі звязані з нашою господаркою. Маємо ліси, а не маємо фабрики паперу, целюльози, Прага купує польське дерево, бо наш транспорт дорогий. Наша сіль з солотвинських копалень вистарчає для цілої республіки. Зате мелять її аж в Оломовцу. Газета „Чеське Слово" в 1930 році признала, що наші копальні несуть чистого зиску річно 360 міліонів кч., а на поставлення млина нема грошей... Посади на 90 проц. на нашій землі в чужих руках, всі інші можуть дістати службу, тільки для нас нема. Нам залишається вчителювання. Учить доктор, учить інжинір, учить банковець — виходить, що ми знамениті педагоги..., а тимчасом це тільки мале віконце пролізти і дістати сякутаку нужденну екзистенцію.

Після цього перечитано й одноголосно принято **резолюції**. В 2. год. конгрес скінчився.

В 4. год. почався **народній фестин** на площі під монастирем. У програмі були хорові співи всіх читалень, орхестри зединилися під керуванням п. Романченка (11 орхестр — 150 осіб) і грали ріжні народні пісні. Найбільшу сензацію зробили наші народні танці під проводом п. Кістя (на бажання публики затанцював інж. Кість з п-ою І. Гірною козачка подільського). Гарно затанцювала ясінська „Січ" правдивого гуцульського зразка.

В год. пів до 9. в театрі відбулася вистава комедії „Захмарило", а потім у готелі „Звізда" були танці до ранку.

Ґренджа-Донський.

Тепер вже неімовірно дешево!

1 пакет вистане на 2-кратне умиття голови

Ціну Шампону Еліда так знижено, що кожний може користати з цього найдосконалшого средства до плекання волося. Тямте про це при слідуючому митті голови!

SHAMPOO ELIDA Zł. 0.30

Спеціяльний для бльондинок KAMILLOFLOR Zł. 0.45

Купелеві плащі 8·50 Матеріял на купелеві плащі 140 шир. зол. 4·50 та купел. ручники у великім виборі „БЛАВАТНИЙ БАЗАР", Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12. 17 73

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4. 65/33 139—180

Відгомін атентату у большевицькому консуляті.

14 МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ У ЛЬВОВІ.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

У пятницю 6. липня ц. р. почався у Львові новий великий політичний процес перед судом присяглих. На лаві підсудних сидить 14 молодих інтелігентних людей. Розправа протягнеться аж до 20. липня, або й довше.

Розправою проводить суддя **Двожак**, а вотують судді **Капецький** і **Лясковський**; запасний суддя **Льокер**. Обвинувачує прок. **д-р Прахтель-Моравянський**.

Боронять: обор. **д-р С. Шухевич, д-р О. Марітчак та д-р В. Гриньовський** десятьох підсудних; обор. **д-р Л. Ганкевич та д-р С. Шевчук** по одному. Двох підсудних боронять з уряду: **д-р Гольдшляг і д-р Тенцер.**

СКЛАД СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

На суддів присяглих вильосовано таких громадян: 1) Адольфа Твардовського, емер. майора; 2) Владислава Бавера, інжиніра; 3) Яна Вандуканте, приватного урядовця; 4) Романа Думін Шпота, емер. майора; 5) Франца Пшибильського, емерита; 6) Кароля Цімера, емер. майора; 7) Стефана Маліновського, емер. полковника; 8) Тадея Шрапа, купця; 9) Франца Ляховича, емер. підполковника; 10) Яна Гавліковського, емер. інспектора; 11) Яна Крулікевича, власника реальности; 12) Тадея Яклінського, магістра фармації. Заступники: 13) Леопольд Брахач, емер. полк.; 14) Вітолд Келлер, банковий урядовець.

НАГЛИЙ ВНЕСОК ОБОРОНИ

Після вильосовання суддів присяглих **обор. д-р С. Шухевич** поставив внесок відложити розправу до понеділка 9. липня ц. р. У мотивах оборонець подав, що внаслідок покінчення розправи проти підс. Мади і товаришів пізно в ночі, оборонці, судді присяглі та трибунал перетомлені і цілком виснажені. Прокуратор піддержав внесок оборонця. Проте розправу ведено далі і приступлено до відчитування акту обвинувачення, який обіймає 15 сторінок машинового письма.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ?

На лаві підсудних засіло 14 молодих українців, а саме:

1) **Микола Лемик,** 19 р., студ. філ., засуджений на досмертну вязницю і тому перебуває у слідчім арешті у Львові;

2) **Володимир Нидза,** 20 р., з Войткової, пов. Добромиль, студ. техніки у Львові;

3) **Володимир Іван Маєвський,** 20 р., уроджений і замешкалий у Львові, молочарський технік;

4) **Дмитро Мирон,** 23 р., з Раю, пов. Бережани, студ. прав;

5) **Ярослав Штойко,** 25 р., уроджений у Токах, пов. Збараж, студент торгов. школи;

6) **Василь Безхлібник,** 21 р., зі Соколова, пов. Камінка Струмилова, гімназ. абсольвент;

7) **Ярослав Гайвас,** 22 р., зі Соколівки пов. Золочів, торгов. помічник;

8) **Андрій Луців,** 24 р., з Голишева пов. Жидачів, гімназ. абсольвент;

9) **Ярослав Петеш,** 24 р., з Болехова, абітурієнт гімназії;

10) **Юліян Заблоцький,** 23 р., з Глинян, студ. теольогії;

11) **Іван Захарків,** 19 р., з Підяркова, пов. Бібрка, гімназ. абсольвент.

Всі ці підсудні сидять в арешті. На лаві підсудних сидять ще три підсудні, які відповідають з вільної стопи. І так:

12) **Лев Іван Гуменний,** 20 р., зі Залозець Нових, пов. Збараж, студ. прав у Львові;

13) **Богдан Лаврівський,** 20 р., з Любачева, студ. філ. і

14) **Володимир Сахрин,** 20 р., зі Львова, студ. торгов. школи.

Всіх підсудних притягає прокуратор за злочин державної зради зі статті 97 § 1 к. з., закидаючи підсудним приналежність до ОУН та до „Юнацтва Організації Українських Націоналістів", будьто тільки до одної з тих організацій. Крім того підс. **Миколу Лемика** за злочин намаганого вбивства возьного большевицького консуляту у Львові в дні 21. жовтня 1933 р., по думці статтей 23. і 225 § 1 к. з. **Підсудних Володимира Нидзу та Володимира Івана Маєвського** за допомогу підс. Лемикові у вбивстві по думці статтей 27 і 225 § 1 к. з. Вкінці підс. **Дмитра Мирона** за поширювання нелегальних видань ОУН між учениками філії державної гімназії у Львові по думці статті 154 § 2 к. з.

АТЕНТАТ У БОЛЬШЕВИЦЬКОМУ КОНСУЛЯТІ У ЛЬВОВІ.

В дні 21. жовтня 1933 р. підс. Лемик прийшов до большевицького консуляту у Львові і заявив, що бажає виїхати до СССР і тому хоче говорити з консулем. З тією справою відіслано його до секретаря консуляту Олександра Майлова, якого підс. Лемик підчас розмови застрілив двома револьверовими стрілами, сподіючись, що вбив консуля. Вже 30. жовтня м. р. відбувся над підс. Лемиком наглий суд, який засудив його на досмертну вязницю.

ЗА НАМАГАНЕ ВБИВСТВО ВОЗЬНОГО КОНСУЛЯТУ.

Далі акт обвинувачення каже, що підс. Лемик після атентату вийшов до ждальні, бо хотів утечи. Одночасно в дверях появився возьний Іван Джугай, але зараз сховався за ошкленими дверима, замкнувши їх на ключ. Тоді підс. Лемик крикнув до возьного „стій, руки до гори!" і стрілив за ним до дверей. Куля розбила шибу і зранила Джугая в ліве рамя та праву долоню. Акт обвинувачення каже, що Лемик міряв у грудн Джугая, якого сильветку бачив крізь шибу та хотів його вбити, щоби міг втечи. Опісля вибіг до передсінка, але не міг відомкнути входових дверей. Тому поліція схопила підс. Лемика в консуляті. Тоді підс. заявив, що вбив представника СССР на приказ ОУН як її карний член.

У слідстві — каже акт обвинувачення — підс. Лемик подав ще такі подробиці: До ОУН мав його втягнути ще в 1932 р. як гімназійного ученика підс. В. Маєвський. З підсудним мали належати ще до ОУН його товариші, підс. Володимир Сахрин і Василь Безхлібник.

При кінці вересня 1933 р. підс. Маєвський визначив підс. Лемикові стрічу на розі вул. Шимоновичів і Потоцького з одним мущиною. На умовленім місці стрінув підс. Лемик якогось таємничого мущину, який назвав себе Ксаверієм Брудасом. Оба умовилися зійтися знову за тиждень і тоді Брудас передав підс. Лемикові револьвер з 25-тьома набоями та приказав вправлятися в стрілянню, бо „буде робота". В дні 20. жовтня 1933 р. була остання стріча підс. Лемика з К. Брудасом і тоді одержав приказ убити 21. жовтня м. р. большевицького консуля.

АРЕШТУВАННЯ ПІСЛЯ АТЕНТАТУ.

Після атентату арештувала поліція кільканацять його шкільних товаришів, які засіли тепер на лаві підсудних. На основі їх зізнань поліція, як каже акт обвинувачення, ствердила що на філії державної гімназії у Львові істнувала таємна організація „Юнацтво ОУН", які підготовляла молодь до ОУН.

ОРГАНІЗАЦІЯ „ЮНАЦТВА ОУН."

Акт обвинувачення подає таку схему тієї організації:

Члени „Юнацтва" були зорганізовані пятковою системою в „звено" під проводом команданта „звенового", якому підлягали всі члени „звена". Члени „звена" сходилися за містом або в помешканні одного з членів на таємні сходини, де виголошувано відповідні реферати, обговорювано актуальні політичні процеси, розділювано між членів нелегальну літературу і т. д.

Всі „звена" на терені філії державної гімназії творили „Групу Юнацтва ОУН". Наглят над „Юнацтвом" виконував інструктор з ОУН який узгіднював співпрацю „звенових". Інструктор зустрічався тільки зі „звеновими" Діяльність інструктора та „звенових" провірював інший член ОУН.

Далі акт обвинувачення каже, що члени „юнацтва" після зложення іспиту зрілости чи пак виходу з гімназії, переходили автоматично до ОУН.

Таким чином „Юнацтво" та ОУН є моральними виновниками злочину підс. Лемика, який вбив Майлова. Дійсними співвиновниками цього злочину називає акт обвинувачення підс. Нидзу і Маєвського.

Після відчитання акту обвинувачення приступлено до переслухування підсудних.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

Перший почав зізнавати підс. **М. Лемик** Признається до приналежности ОУН. Атентат на А. Майлова, секретаря большевицького консуляту у Львові виконав на приказ ОУН. Після стрілів до Майлова підсудний був дуже схвильований і не знає, що з ним діялося. Від ОУН мав тільки приказ убити консуля. Перед наглим судом при конфронтації в слідчого судді Валігурського підс. Маєвський сказав до очей підсудного: „Чого будеш заперечувати, коли в дійсности було так, як я та інші зізнали". І тоді підс. Лемик підтвердив, що підсудні Маєвський, Безхлібник і Сахрин були членами ОУН.

Обор. д-р С. Шухевич: Чи ви читали в часописах, кілько чека вигубило людей на Україні? Предсідник усуває питання і заборонює такі питання. Оборонець відкликується до трибуналу. Після горячої перепалки предсідник перервав розправу до понеділка 9. липня ц. р. до 9. год. вранці.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундурки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ" — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 89/55

Реформацькі пігулки ЧЕРНЕЦЬ з маркою (Zakonnik).
регулюють шлунок, хоронять від терпінь печінки, надмірної опасистости, паморок, лагодять гемороїди і при нахилі до обструкції є лагідним прочищуючим засобом. Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 3./69 15—?

Великий політичний процес у Станиславові.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Дальші зізнання підсудних.

ЗІЗНАННЯ ПІДС. ІВАНА СКОПЮКА.

Підс., жонатий, артист-маляр з Луцька на Волині, зізнає, що до вини не почувається, до Повітової Екзекутиви ОУН в Луцьку ніколи не належав. Належав тільки до Пласту, то то того часу, доки його не розвязали. Підсудних Петрощука та Гайдюка знає з Пласту. Гайдюк приходив часто до брата підсудного Миколи, а й зичив у самого підс. книжки.

Предс.: Чи ви знаєте Тараса Крушельницького?

Підс.: Знав. Він одного разу приїхав до Луцька з водною пластовою прогулькою.

Предс.: Чи ви знаєте, що він був засуджений за співучасть у замаху на Східні Торги у Львові?

Підс.: Я читав про це в пресі.

Предс.: Чи ви розповсюднювали нелегальну літературу і тризуби, які самі малювали?

Підс.: Ні.

Предс.: Чи ви організували в Луцьку жіноцтво по Білаєї в Лавчиничі?

Підс.: Ні.

Предс.: Чи ви завмалися протишкільною акцією на Волині?

Підс.: Ні.

Предс.: Чи ви збирали зброю на випадок війни?

Підс.: Ні.

Предс.: Чи ви були пластовим куренним-командантом в Луцьку і вам підлягало 12 куренів?

Підс.: Був ще тоді, як Пласт був легальний.

Предс.: Чи ви організували в Луцьку „Юнака"?

Підс.: Ні.

Предс.: Чи ви висилали до Галичини людей, щоб вони там ознайомлювалися з обставинами в Галичині?

Підс.: Ні.

Предс.: Чи ви продавали значки на боєвий фонд УВО?

Підс.: Ні.

Дальше підс. зізнає, що в 1932 [illegible]

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 50⁹-881
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елегант" терпентин.
Пасту до взуття „Елегант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1197 помадкову і коронову
Шкварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

арештований у справі ОУН, а саме йому закидували звязок з селом Лаврів, де були арештували 10 хлопців, підозрілих у приналежности до ОУН.

Предс.: Чи ви знали Онишкевича?

Підс.: Ні.

Обор. д-р Левицький: Чи ви, арештовані у звязку з лаврівськими хлопцями, були засуджені?

Підс.: Ні, слідство проти мене застановили.

Обор. д-р Старосольський: Скільки ви сиділи у вязниці в часі першого арештування?

Підс.: Місяць з половиною.

Обор. д-р Старос.: Ви сиділи лише півтора місяця? Хіба найневинніший чоловік не може сидіти, і то на Волині, півтора місяця?

Після переслухання цього останнього підсудного, відчитано поліційні звіти про арештування підсудних біля Надвірної та в Луцьку і звіти з льокальних візій, переводжених у слідстві.

Завтра зізнаватимуть *свідки прокуратор*ії. Переслуханих свідків буде біля сто осіб.

Німеччина поверне на розброєну конференцію

ЛЬОНДОН. 6. 7. ПАТ. „Дейлі Геральд" повідомляє, що Гендерсон не скличе президії розброєної конференції скорше, але щойно в жовтні. Кружляють поголоски, що в жовтні поверне Німеччина до Женеви.

Основна чистка пробоєвих відділів.

ЛЬОНДОН 6. 7. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що в пробоєвих відділах переводять далі чистку. Дотепер усунено 40 відсотків пробоєвиків з 2 і пів міліона.

Ставіського вбили.

ПАРИЖ, 6. 7. ПАТ. Інспектор поліції Ґаль склав перед слідчою комісією для висвітлення афери Ставіського сензаційні зізнання. Ґаль заявив, що у віллі в Шамоні знайшов тіло Ставіського в сидячій позиції з раною на голові з правого боку. Револьвер був у лівій руці Ставіського. І тому свідок сподівався, що арештує обманця ще перед вистрілом. Зізнання Ґаля викликали велике враження.

Змова проти уряду в Портуґалії.

З Ліябони повідомляють, що влада викрила змову проти президента Кармона і премієра уряду проф. Салязара. Провідника змовників полк. Ленту Фонсека арештовано. З уряду уступив міністр освіти Суса Пінто.

Летунська катастрофа.

ПОЗНАНЬ, 6. 7. ПАТ. Вчора між Фабіяновом і Хлевіськами познанського повіту вдарилися два літаки і впали на землю. Летун Лінтер згинув, а летун Малинович вискочив з літака і легкопадом злетів на землю.

По широкому світі.

— В наслідок повені у північнім Афганістані згинуло 90 осіб і 1000 штук худоби.

— Міністром закордонних справ у новім японськім уряді залишився далі дотеперішній міністр Гірота.

— Біля палати кардинала Фавльгабера у Мінхені ходять вдень і вночі детективи і слідкують за кожним, хто входить і виходить з палати кардинала.

— В пятницю рано недалеко летовища Аперіфорд упав бомбардовий літак. Одна особа вбита, а чотири тяжко ранені.

— Японського міністра торговлі Кумаваші Наваяма віддали під суд за спекуляції на біржі.

Папен відсунеться від політичного життя.

ЛЬОНДОН. 6. 7. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що Папен залишається далі віцеканцлером і перебуває у Берліні. Кружляють поголоски, що незабаром Папен виїде на відпустку за кордон і тоді відсунеться від політичного життя.

Внутрішня позичка в Румунії.

БУКАРЕШТ, 6. 7. ПАТ. Надзвичайна сесія парляменту закінчилася прийняттям буджету на 1934-35 р. На основі принятого закону уряд може розписати внутрішню позичку. Уряд наділено повновластями на час вакацій. Уряд може користуватися всіма заходами, щоби вдержати буджетову рівновагу і перевести відбудову народньої господарки. Може теж перевести редукції урядовців.

Помер найбільший жидівський поет.

У Відні помер 4. липня ц. р. у санаторії Авербергa найбільший сучасний жидівський поет Хаїм Нахман Бялік у 61. році життя. Покійний уродився у Ралі на Волині в 1873 р. Від 1924 р. постійно проживав у Палестині і містечку Тель-Авів. Свої поезії писав гебрайською мовою, а не жарґоном. До Відня приїхав на операцію нирок. Тіло поета відвезуть до Палестини. Після втрати найбільшого поета, жиди проголосили національну жалобу через 30 днів.

Горять ліси у Німеччині.

БЕРЛІН. 6. 7. ПАТ. Біля містечка Лібенверда у Саксонії горять державні ліси вже від кількох днів. Згоріло понад тисячу моргів соснового лісу. У ратунковій акції беруть участь всі доокольичні пожежні сторожі і тисячі людей.

Інтерпеляція в анґлійському парляменті.

ЛЬОНДОН. 6. 7. ПАТ. На питання посла з Лейбур Парті Моргана Джонса відповів віцепремієр Болдуін у палаті громад, що візита міністра війни Гейльсгема у Франції не мала ніяких політичних цілей. Льорд Гейльсгем їздив на бажання британського уряду відвідати побоєвища у Франції з часів світової війни. Такі самі поїздки до Франції були теж давніше. Одночасно віцепремієр прогатав заяву міністра закордонних справ Саймона, що метою візити мін. Барту в Льондоні обговорити найважніші справи, які цікавлять В. Британію та Францію.

Впертий запір, катари грубої кишки, здуття, ослаблені шлункові функції, загальний застій, ослаблене ділання печінки, болі в боках і під ребрами переходять при уживанні рано і вечором по шкляночці природної гіркої води **Franciszka-Józefa.** Поручають її лікарі.

Студентські справи.

СТУДІЇ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ ВІДНЯ.

Управа Українського Академічного Т-ва „Січ" у Відні подає до відома абсольвентам гімназії (також абсольвентам малих духовних семинарій) інформації дотично студій у високих школах у Відні в зимовому семестрі 1934/35:

Університет: факультети: а) медичний, б) природничий, в) державні науки, в) фільософічний з фармацією та г) теольоґічний.

Медичні студії тревають 5 літ, семестральна такса около 270 зол. На вищих семестрах у міру поступів знижка. Не треба пригадувати, що віденська клініка є одною з найкращих у світі, доказом чого фреквенція чужинців росте тут все вгору. Вписи для заграниці тревають до 15. вересня ц. р. Вступних іспитів медицина віденська не знає.

Техніка: виділи: а) будівельно-інжинірський, б) машиновий, в) електро-технічний, г) архітектура, ґ) землемірництво (3 роки), д) хемічний, е) загально-математичний. Студії тревають пересічно 10 семестрів. Вписи до 15. вересня. Крім загальних документів, які подаємо при кінці, треба залучити ще річні свідоцтва від 5—8 кляси. Оплата за семестр ок. 170 зол.

Висока школа світової торговлі: виділи: а) товарово-індустрійний, б) банковий, в) транспортовий, г) обезпеченевий. До осягнення диплому треба 3 роки студій, докторату — 4. Семестральна оплата ок. 200 зол. Знижку дістати дуже легко. Вписи тревають до 25. вересня, можливі і пізніше. Школа зачисляється до найкращих на континенті.

Агрономія: виділи: а) аґрарний, б) лісово-технічний, в) культурно-технічний. Студії тревають 8—9 семестрів. Оплата около 260 зол.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Знижку можна дістати досить легко. Вписи до 15. вересня.

Ветеринарія: Студії тревають 4 роки. Оплата ок. 270 зол. Вписи до 25. вересня.

Згадаємо ще про знані за границею мистецькі школи Відня (музика, спів, театр, малярство) та про Консулярну Академію. Ті студії коштують чимало гроша. У всіх високих школах Відня потрібні такі документи: 1) свідоцтво зрілости, 2) метрика, 3) свідоцтво приналежности, 4) 3 світлини, 5) свідоцтво моральности, коли була перерва у студіях. На університеті робимо переклади самі, до інших високих шкіл потрібні леґалізовані переклади, які просимо пересилати враз з іншими документами. На покриття коштів вписи та переписки конечно треба вислати нам 10 шілінгів.

Місячне прожиття у Відні коштує від 130 шілінгів вгору.

Звертаємо увагу, що Відень загально уважають за одно з найважніших середовищ культури й мистецтва. Тутешні музеї, славні театри і високо розвинене товариське життя дадуть українському студентові найкращу нагоду получити корисне з приємним.

Основніші запити, як також пересилку документів просимо спрямовувати на адресу: Wien XVIII., Theresieng. 15, Ukr. Studentenverein „Sitsch".

На відповідь треба залучити міжнародній почтовий купон.

За Управу У. А. Т. „Січ" у Відні:
Осип Гридовий, голова. **Мик. Сисак**, писар.

Розумний
перед виїздом до живців і літнищ засобиться — у всіляні косметичні і гіґієнічні предмети і пр. найдешевше і найкраще лише у перфумерії
С. Федера Львів, ул. Сикстуська 7, або Коперника 15 а
(побіч палати Гр. Потоцького)
тому, що ціни цих предметів у кліматичних місцях є подвійні а навіть потрійні а якість під кожним оглядом гірша. 2—2

НОВИНКИ

— **ЧЕРЕВИКИ** жіночі, мужеські і дитячі купуйте в одинокім українськім Магазині Взуття „КОМЕТА" Львів — Ринок 21. Сповніть гасло „Свій до свого." 68/53 43-?

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 48-?

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 3,** поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 1285 92-100

— **Др. О. Прийма** ординує знову в Жиш Черче, „Роксоляна". 23 2—?

— **Гребенів,** пансіон Яблонських — поручає гарно уладжені кімнати з постелею. Харч смачний, здоровий, вдоволить навіть найбільш вибагливих. 1628

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка" отворений від 1. травня. Кімнати гарні, соняшні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Ямна коло Яремча. 143726-?

— **Криниця.** Всякі недуги навіть найбільше заданені можна вилікувати лише в Криниці, ських пансіонах п. Яблонської. Krynica Zdrój, а найвигідніше приміщення найдете в українwilla „Tatrzańska" і willa „Urszula". 1628а 8-?

— **Чергове число „Діла" з уваги на наше свято в суботу вийде в понеділок рано.**

— **„Протестантизм серед українців".** На таку тему виголосить 9. ц. м. проф. унів. д-р Ганс Кох реферат у салі 134 берлінського університету. Реферат буде виголошений у рямках викладів Українського Наук. Інституту у Берліні

— **Вп. Пані посолка Мілена Рудницька** просить нас зазначити, що в її промові з Жіночого Конґресу, друкованій у чч. 167 і 168 „Діла" є деякі пропуски. Крім того вкрались там деякі друкарські та коректорські похибки, що змінили в кількох місцях зміст промови. — Від себе зазначуємо, що деякі пропуски поробила сама редакція з цензурних оглядів.

— **Іспит зрілости в дівочій гімназії „Р. Ш." у Станиславові** відбувся дня 26. і 27. червня ц. р. **До іспиту допущено всі учениці VIII. кляси.**

при письмежному іспиті репробовано 2 учениці, устний іспит здали всі, а саме: Зрунек Софія, Горняткевич Лідія Анна Іванна, Ковальська Софія Емілія, Пенашій Текля, Прошишин Марія Олександра, Роснецька Олена Емілія, Рудницька Емілія Анна, Смерека Надія, Солук Ольга Олена.

— **Львівська хроніка.** По дорозі додому на Клепарові занедужав нагло 60-літній Гаврило Панчук; перевезений до шпиталю помер. — На вул. Личаківській військовий мотоцикль, яким їхав підпоручник Борковський наїхав на сільський віз. Мотоцикліст поранився в голову та груди. — Злодій Маріян Сонсяд закрався до хати В. Рогатина при вул. Осолінських. Коли заже спакував річи прийшов господар. Злодій втік крізь вікно на гол. почту та в телефонічній будці вдавав ніби з кимсь розмовляє. Всеж Сонсяда арештували. — На пл. Стрілецькій кількох опришків напало на 21-літнього Льва Абцуга. Один із них пробив Абцугові ножем тенеса. — На вулиці Стрілецькій якась жінка просила Йосифа Коха, щоби зміняв їй 5 зол. Коли Кох виняв пулярес, щоби змінити, жінка ця вирвала йому 15 зол. і втікла.

— **Кровавий напад на торговця килимів.** На Симона Мельца, торговця килимів, що із спільником Максом Лащовером віз на возі 25 килимів, у Лисиничах напало чотирьох опришків. Один вистрілив із кріса та зранив Мельца. Лащовер утік у ліс. Опришки забрали килими та втікли. Спільник Лащовер повідомив про напад поліцію, яка шукає напасників.

— **Краєва хроніка.** У Рудниках (Жидорівщина) Василь Молот і його зять Михайло Станґрет побили тяжко польового Костя Гладія, постріливши передше його з кріса. Зробили це з пімсти, що Гладій заняв їх коні на львівській леваді. — В Перемишлі застрайкували робітники, які працюють при приватному підприємстві вивантажування вугля на залізниці. Домагаються підвишки.

— **Відтяв голову косою.** У Зарічу пов. Ланцут, посперечався на тлі поділу ґрунту Володислав Лясота зі Селиськ із Іваном Вільком зі Заріча. Вільк одним замахом коси відтяв Лясоті голову.

— **Розкопали військові могили.** Польські джерела повідомляють, що війт села Орази (Скільщина) Олекса Урелюк повідомив поліційну станицю в Козьовій, що вісім парубків під проводом Михайла Топчина розкопало 50 військових могил, у яких похоронені вояки із світової війни. Парубки забрали з могил кріси й муніцію. Всі найдені річи продали жидам. Поліція найшла в тих жидів два російські кріси, 3 кг. пороху та 100 кг. старої муниції. Все це сконфіскували, а парубків приарештували.

— **Параліж перед присягою.** У станиславівському суді мала зізнавати як свідок Олена Нішковська, господиня польського касина. Коли її візвали присягнути, вона зомліла і впала на долівку. Нішковську забрали до шпиталю. Лікар ствердив у Нішковської параліж і удар мізку. Нішковська вперше була в суді та перелякалася.

— **Вибух сифону содової води** спричинив смерть 20-літньої Сабини Слотівної у Пйотркові. Відламки шкла покалічили смертельно нещасливу дівчину, яка померла в шпиталі. Вибух сифону наступив від тепла, бо Слотівна притиснула сифон до грудей.

— **Самогубство абітурієнта.** В Чернівцях в огороді інтернату при міському ліцеї повісився на дереві абітурієнт Теодор Онуфрей. В одязі Онуфрей, що був одним із найліпших учеників, найшли лист, у якім пише, що відбирає собі життя, бо не має грошей на заплату іспитової такси.

— **Згорів літак.** У середу 4. липня ц. р. підчас свята незалежности у стейті Айова в містечку Ангегар запалився літак з чотирьома пасажирами, які згинули в огні.

—o—

СПОРТ.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

Відплатні змагання цих дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 8. липня ц. р. на грищі Лехії (Погулянка). Початок: год. 5·30 попол. Теперішня форма обох дружин не найліпша, та все таки Лехія, граючи на власному грищі, матиме, здається, насущільки переваги, щоб вирішити ці змагання у свою користь.

ТРИЗУБ — СОКІЛ (Бібрка).

В неділю 8. ц. м. відбудуться на грищі Р. С. К. О. ім. Богданівні змагання цих дружин за мистецтво львівської округи У. С. С. Змагання ці рішать про добуття першенства у песиній черзі А-групи. Під цю пору ведуть у таблиці Чорноморці з 6 точками. Тризуб мусітиме в неділю виграти найменше 5 : 0, щоби осягнути 6 точок і краще відношення воріт. Початок змагань: год. 12 в пол.

У. Р. С. К. — ХУРТОВИНА (Комарно).

Змагання ці відбудуться в неділю 8. ц. м. в год. 11 передпол. на грищі Гасмонеї за личаківською рогачкою. Вони тим цікаві, що Хуртовина — це половина давніх змагунів У. Р. С. К-у.

НОВИЙ УСПІХ УЖГОРОДСЬКОЇ „РУСІ".

Зі змагань ужгородських кюбів: СК. „Русь", Ч. С. К., С. К. „Залізничники" та У. Т. К., що грали 29. м. м. та 1. ц. м. в Ужгороді, вийшов переможцем С. К. „Русь"— Ужгород, який у першім колі виграв з У.Т.К. 1 : 0 (0 : 0); а в другім із „Залізничниками" 5 : 0 (1 : 0). Як у першім, так і в другім змаганні дружина „Руси" була паном положення на грищі. Дальші місця обсадили: С. К. „Залізничники" з Ч. С. К. 2 : 0, з С. К. „Русь" 0 : 5, Ч. С. К., Ужгород грав зі Залізничниками 0 : 2, з У. Т. К. 6 : 0. У. Т. К., Ужгород — з С. К. „Русь" 0 : 1, з Ч. СК. 0 : 6.

Слідуючі змагання „Руси" проти над. мистця Словаччини У. М. Т. Е. відбулися в четвер 5. VII. на грищі У. М. Т. Е. Висліду ще не знаємо.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТИ З ЛУГУ. Рік IX., ч. 6 за червень 1934.

СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ. Рік VII., ч. 6. за червень 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 7. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія": „Фірма".

Неділя, 8. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія". „Фірма".

Понеділок, 9. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія". „Фірма"

Театр Ріжнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Дорога на Схід".

АТЛЯНТИК: „Бару" (реж. Рекса Інґрема).

ВАНДА: „Чорний капітан" і „Під бичок ганьби".

КАСІНО: „Зже, кохана".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих ніжечок" (із Містенґет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „За гроші" та ревія.

МІРАЖ: „Від жінки до жінки".

МУЗА: „Емма" та „Геть із тещею!"

ПАЛЯС: „Ракочі марш", „Прокуратор Алісія Горн".

ПАСАЖ: „Клюб джентельменів", ревія „Витаємо Львів!".

ПАН: „Я не янгол", „Чемп".

СВІТ: „Аріянна", „12 крісел".

СОНЦЕ: „Рим-експрес" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Чоловік в уяві" з Дж. Болесом і ревія „Кадри кохання".

ХИМЕРА: „Бунт у Шангаю".

УТІХА: „Ніч у Каірі", „Варвар", ревія: „Весела чвірка".

Закордонне радіо.

Субота, 7. липня 1934.

Відень (506,8) 19·25 Спів, 21·15 Концерт, **Братислава** (298,8) 21·00 „Водяник" муз. комедія зі співами (муз. Косталя), **Прага** (470,2) 12·30 Концерт, **Париж** (1649) 20·00 Камер. концерт, **Білгород** (439,8) 15·00 Пісоньки, 18·20 Хор, **Берлін** (356,7) 18·50 20·20 Веселий вечір, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, 17·30 Солісти (спів, музика), **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 20·45 „Basi e Bote" муз. комедія Манджінтаді, **Рим** (420,8) 17·10 Легка музика.

Неділя, 8. липня 1934.

Відень (506,8) 11·20, 12·25 Концерт спів, музика), 16·00 Камеральна музика, 19·20 Фортепян, 20·00 „Das nise Medel" оп. Райнгардта, **Братислава** (298,8) 20·20 Оп. музика, **Прага** (470,2) 12·15 Концерт військ. орхестри, 19·40 Карло Грушка в свому репертуарі, **Париж** (1649) 10·15, 15·00 Концерт, 20·00 Мюзик-Год, **Атльона** (531) 21·45 Спів, **Білгород** (439,8) 11·30 Популярні пісоньки, **Любляна** (569,3) 20·00 Дуети, **Берлін** (356,7) 18·30 Солісти (спів, музика), **Гайльсберг** (291) 16·00 Концерт оп. орхестри, 19·10 Два фортепини, **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Солісти, 20·00 „Лукія з Лямермуру" оп. Доніцетія, **Мінхен** (405,4) 16·30 Концерт, 20·30 „Das ferbotene Lid" муз. пєса Вертера, **Штутгарт** (522,6) 18·00 „Опришки" пєса Шілера, 19·45 „Бастієн і Бастієна" оп. Моцарта, **Будапешт** (549,5) 14·30, 23·20 Циг. музика, 17·00 Концерт оп. орхестри, 19·00 Арфа, **Міляно** (368,6) 20·45 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр. вок. концерт.

Понеділок, 9. липня 1934.

Відень (506,8) 16.10 Солісти, 19.30 Оп. вечір, **Братислава** (298,8) 12.30 Концерт, 19.10 Віольончеля, 20.05 Рос. пісні й циг. романси, **Прага** (470,2) 21.00 Концерт чеської фільгармонії, **Париж** (1649) 20.45 Симф. концерт, **Атльона** (531) 19.50, 21.00 Спів, **Білгород** (439) 18.50 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 12.00 Концерт, 18.30 Піян. сонати, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17.30 Камер. музика, **Мінхен** (405,4) 15.10 Фортепян, 17.50 Спів, **Будапешт** (549,5) 12.05 Легка музика, 13.30 Вок. квінтет, 20.15 „Фавст", оп. Ґунода, **Міляно** (368,6) 13.30 Тріо, 22.00 Камер. музика, **Рим** (420,8) 17.00 Інстр.-вок. концерт.

Львівське радіо.

Субота, 7. липня 1934.

6·30—7·15 Ранішня авдиція, 12·10 Легка музика, 13·05 Легка музика з гр. пант, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година популярної музики, 17·00 Весела авдиція для дітей: „Гінек на літниці", велика авантюра в 25 хвилинах із муз. ілюстрацією, 17·25 Фортепяновий ресіталь, 19·00 Вечірня, 19·15 Легка музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Шопенівський концерт, 20·30 Англійський відчит, **20·40 Оперові арії (Зенон Дольницький)**, 21·12 Легка музика, 22·00 Актуальна балачка, 22·10 Реґіональна авдиція з Познаня, 23·05 Танкова музика.

Неділя, 8. липня 1934.

8.30—10.25 Ранішня авдиція, 11.57 Сиґнал часу, 12.05 Метеорольог. і рільн. комунікат, 12.10 Муз. поранок, 13.00 Музика з Совітах (відч.), 13.10 Твори Й. Штраса (орхестра, спів), 13.30, 16.35 Трансм. з Ворохти: Польське свято Гуцульщини, 13·45 Відчит про Бельгію, 14·00 Польська популярна музика (скрипка, фортепян із грамофонових плит), 14·25 Авд.: спів, музика, 14.55 Сільська авд.: „На літниці", 15.25 Огляд ринків рільних продуктів, 15.35 Воєнські пісоньки (гр. пл.), 15.45 Лісова скрипка, 16.00 Легка музика, пісоньки, 17.03 Сільва рерум, театр. репертуар, 17.10 Солісти (музика, спів), 18.00 „Як то на маневрах гарно" (веселий фейлетон), 18.15 Фортепян, 18.45 Літ. фейл. „Літаюча література", 19.00 Вечірня, 19.15 Легка музика, спів, 20.00 Вибрані думки, 20.02 Актуальний фейлетон, 20.12 Скрипка, 21.02 На вес. льв. хвилі, 22.00 Почт. техн. скринька, 22.15, 22.16 Спортові вістки, 22.30 Танкова музика з гр. плит, 23.05 Танкова музика (орхестра).

Понеділок, 9. липня 1934.

6.30—7.25 Ранішня авдиція, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Метеорольог. вістки, 12.10 Популярна музика з гр. пл., 13.05 Концерт сальонової музики, 14.00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14.05 Господарські вістки, 16.000 Година легкої музики, 17.00 Для старших дітей: „Перший Юрків лет", 17.15 Концерт (музика, спів), 18.00 Відч. „Практикантки домашнього господарства", 18.15 Сальонова музика, 18.45 Балачка Брун. Вінавера, 19.00 Вечірня, 19.10 Програми, Сільва рерум, 19.40 Пісоньки (гр. пл.), 19.50, 19.55 Спортові вістки, 20.00 Вибрані думки, 20.02 Фейл. „Історія папіроски", 20.12 Легка музика (орхестра, цитра), 21.02 Фейл. „Куля аза плота", 21.12 Популярний концерт (орхестра, віольончеля), 22.00 „Літературне життя Львова" (літ. фейлетон Ст. Кавки), 22.15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 і пів зол.

Німецькі марки 195·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·00—172·75, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00.

Золото: Доляри 8·91—8·93. Франки фр. 34·70—35·20 Дукати 82·20—83·00, Корони 16·50—37·20, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 7. липня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції ціну на масло не ставить, кооперативам платив за:

1 л. молока	0·13 зол.
1 л. сметани	0·35 „
1 к. вець	2·30 „

Тенденція на масло вичікуюча, молоко і сметану слаба, на яйця удержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 9. липня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоно подвіря птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята (пара курят важить не менше як 1·20 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури I класа „	0·80	„
„ II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДОРА, прегарне кліматичне літнище Гуцульщини. Вигідний, приємний побут лише пансіон „Малина". — Добірна домашня кухня, дешева ціна. 1739 4—4

ЯРЕМЧЕ. В пансіоні Марії Ульванської „Вера" гарні кімнати і вгодовний, смачний харч. 16 3—4

ФРОНТОВА мебльована кімната, 2 вікна, тепла — добре ситуований особі до винайму не дорого. Вул. Висиянського 31 партер. 27 2—2

КІМНАТИ З ХАРЧЕМ при українській інтелігентній родині пошукує від 1. серпня урядовець-кавалір. Зголошення до Адм. під „Т. Б.". 28 1—1

ПРИЙМУ ХЛОПЦЯ до науки столярства Міцкевича 26. П. Харнавий. 31

ОГОЛОШЕННЯ

Др. Рожа Бек

ординує в **Мушині** вул. Пілсудського.

Санаторія „ВІТА" (Vita)

ЛЬВІВ, ЛИСТОПАДА 22. тел. 73-03.

Відділи: положничо-гінек., хірурґічний, дитячий і внутрішний.

Новочасний комфорт, крізові ціни, дешеві породові і хірурґічні рачалти. Дбайлива лікарська опіка.

Вільний вибір ординатора.

1733 1—3

Конкурс.

Головна Управа „Р. Ш." розписує отсим конкурс на посаду директора (ки) в гімназіях в Золочеві, Стрию і Тернополі та на посаду учителя рухання. Прошення вносити до 20. ц. м. 31 1—1

Спортове приладдя й одяг купують наші спортовці тільки у своїй кооперативі **„ПЛАСТ"** Львів, Сикстуська 29, — Городецька 95. тел. 26. 1632 тел. 26.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 179 (13.724). Львів, вівторок 10. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

УВАГА! СЬОГОДНІ ПРОЩАЛЬНИЙ ВИСТУП ЯРАЧА І' МОДЗЕЛЕВСЬКОЇ ПО ЗНИЖЕНИХ ЦІНАХ.

На останні три вистави, а саме на понеділок вівторок і середу, щоби умсжливити побачити цю знамениту комедію найширшим колам суспільности, обнизила Дирекція Театрів ціну білетів, отже в понеділок, вівторок і середу невідклично останні вистави „Фірми".

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Концентраційні табори заселюються.

Нічю на субогу з кількох місцевостей в Польщі, а то з Варшави, Кракова, Ломжі відставили до концентраційного табору в Березі Картуській кільканадцять осіб. З Варшави достали 11 осіб; 10 з них це діячі ОНР, і жид комуніст Скробек. Члени ОНР це: адв. Йодзевич, адв. Росман, адв. аплікант Прушинський. Їх назвища були подані в „Ідеовій заяві" ОНР, оголошеній в „Штафеті". Між вивезеними є редактор припиненої „Штафети" студ. Ярмаґа. Відставили теж оптика Лончинського, в якого крамниці поліція викрила редакцію „Штафети", де теж друкували нелеґальні відозви.

З українців привезли до Берези Картуської д-ра Михайла Гижу, Степана Шевчука та Ярослава Зеленого з горлицького повіту. Їм закидають протидержавну аґітацію.

Інтерновані холтимуть у таборі в своїх одягах. Начальником табору є інспектор поліції з Познаня Ґрефнер. Суддею в таборі іменований сл. судя Кордимович із Пінська. Він до 48 годин після внесення адм. влади затверджує або відкидає інтернування.

Інтернованим доручили таке письмо: „На основі приписів § 2. уст. 1. розпорядку президента Річипосполитої з 17. червня 1934. в справі осіб, які загрожують прилюдній безпеці, спокоєві або порядкові. Дн. З. Р. ч. 5. позиція 473. заряджую придержання вас і висилання до місця відокремлення в Березі Картуській"

Письмо підписав даний воєвода. Інтернування визначене основно на 3 місяці. Згідно з розпорядком час той можуть зменшити або продовжити.

ПАТ повідомляє, що в суботу від поліційною ескортою відїхав зі Львова до Берези Картуської перший транспорт інтернованих, загалом 24 осіб, з того 14 зі Сокальщини, 7 з Трускавецчини, 2 з Яворівщини, 1 з Бобрєччини.

Розпорядок про вірительности в заграничній валюті.

Заповіджений розпорядок, який реґулює справу валютових претенсій і завдає остаточний удар двовалютовости в Польщі, появився уже у Дневнику Законів ч. 59 з 7. н. м. У завтрішному числі зреферуємо докладно зміст цього розпорядку.

Офіціяльний комунікат про вбивство мін. Перацького.

Польські джерела повідомляють, що в справі вбивства мін. Перацького слідча влада осягнула позитивні висліди. Вже за днях у тій справі видадуть офіціяльний комунікат.

Кроваві заворушення в Голяндії.

Барикади. — Вбиті та ранені. — Стріляють без перестороги. — Повновласти для уряду. — Панцирні авта, рефлектори, літаки.

У робітничій дільниці Амстердаму комуністи зорганізували маніфестацію за знак протесту проти знижки підмог для безробітних. Поліція спочатку старалася розігнати маніфестантів палицями, колиж маніфестанти стали ставити барикади, стріляла. Було тоді 7 ранених.

Заворушення на передмісті Йордана повторилися 7. липня. Піша й кінна поліція шаржувала кілька разів і покористувалася пальною зброєю. Було 10 убитих, 28 ранених, у цьому 3 тяжко. Між убитими є 81-літній чоловік, який приглядався бійкам.

АМСТЕРДАМ, ПАТ. Кореспондент Райтера повідомляє, що поліція не змогла зупинити комуністичних демонстрацій. Комуністи знову повиривали брук і збудували барикади. Щоби розігнати маніфестантів, вислали в панцирних автах поліцію та військо. Страйк пристаневих робітників тревае далі.

Поліція видала розпорядок, щоби люди в дільницях, охоплених заворушеннями, не виходили на вулицю, бо поліції дістали приказ стріляти до кожного стрічного. В дільниці Йордана стріляли із скорострілів. Часопис „Трибуну" припинили. Поліція забрала всі прапори, затромлені за барикадах. За ті прапори йшов справжній бій. Також у півн. дільниці уставили барикади та розтягнули кільчасті дроти, щоби охоронити барикади перед поліцією. Кілька харчових крамниць ограбили.

До нових заворушень прийшло в Амстердамі, Гільверзум і Ґронінґе. Бурмістр Амстердаму уповажнив поліцію стріляти без перестороги. Хто зайдеться на місці, якого береже поліція, може згинути.

Коли виявиться, що заворушення викликали комуністи та соціялісти, обі партії розвяжуть. Можливо, що уряд у палаті поставить проект, який признає йому повновласти. Військо в Бреда та Венльо'в поготівлі до вимаршу до Амстердаму. Комун. збори заборонені. Арештували багато провідників. При здавлюванні заворушень нічю за неділю вживали крім поліції, жандармерію, піхоту, ґренадієрів і т. д., панцирних авт, рефлекторів. Над збунтованою дільницею кружляли військові літаки. Поліція стріляла до відчинених вікон. Демонстранти знищили багато ліхтарень, ограбили 7 маґазинів. По офіціяльним даним ранених було 120, в дійсности є їх багато більше.

„Ти не на те згинув, щоби фашизм затріюмфував".

ПАРИЖ, ПАТ. Як було заповіджено, відбулися тут у неділю вуличні маніфестації комбатантів. На могилі Невідомого Вояка зложили вінці з записами „Ти не на те згинув, щоби фашизм затріюмфував". Площу Етоаль окружила поліція та не пускала до могили Невідомого Вояка інших орґанізацій. В год. 14.30 відслонили памятник тим, що згинули на війні. У Вінсенському лісі були спільні збори соціялістів і комуністів під гаслом протесту проти акції правих і фашистівських орґанізацій. Маніфестанти йшли бульваром Сульта та Понятовського. Як твердить Авас похід зайняв 3 км. Порядку пильнувала соціялістична та комуністична міліція. До 18. год. не було ексцесів.

Пополудні були маніфестаційні походи, зорґанізовані Кроа де Фе, при участі багато комбатантів, військових, священиків і молоді. На Елізейських полях кричали: „Хай живе армія, хай живе Франція!" Тому, що поліція заборонила оклики, прийшло до дрібних ексцесів.

ДИМИСІЯ МІН. ЗЕЛЬДТЕ.

Президент Гінденбург на внесення канц. Гітлера звільнив міністра праці Зельдте з порученого йому рівночасно уряду комісаря для справ т. зв. добровільної служби праці. На це становище прийшов дотеперішний держ. секретар у м-стві праці Гіль.

ПАПЕН У ГІНДЕНБУРГА.

БЕРЛІН, ПАТ. Віцеканцлер Папен від суботи є в Нойдеку в през. Гінденбурґа. Тому виїздові приписують велике значіння.

ПАПЕН МОЛИТЬСЯ.

Кореспондент „Інтрансіжану" описує, якто товариш зателефонував йому, що коли хоче бачити щось цікавого, хай піде до церкви св. Ядвиги, біля давньої ціс. палати. Кореспондент пішов, але в церкві застав лише церк. слугу. Небаром наче крадьки прийшов віцеканц. Папен. Клякнув у бічній наві, голову скрив у долонях і молився. Того дня Папена звільнили від поліційного догляду. Папенові врятував життя президент Гінденбург.

ШЛЯЙХЕР СТАРАВСЯ ЗДОБУТИ КОЛЬОНІЇ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

„Ню Стейтсмен енд Нейшен" („Новий Горожанин і Нація") повідомляє, що ґен. Шляйхер шукав звязків із французькими політиками. В принципі ті визначні фр. політики приобіцяли зворот кількох кольоній.

РОЗСТРІЛЯЛИ ШЛЯЙХЕРОВОГО ВБИВНИКА?

„Морнінґ Пост" повідомляє, що на приказ Ґерінґа розстріляли поліційного службовця, який застрілив ґен. Шляйхера та його жінку. Це сталося тому, що мовляв, переступив даний йому приказ і щоби вспокоїти прилюдну думку, яка обурена передовсім убивством жінки.

ЧЕРГИ.

Від двох днів в Берліні не стало бараболь. У великих торгових галях і перед крамницями в півн.-східних і північних дільницях були довгі черги. Комунікат пояснює недостачу бараболь тим, що в околицях, з яких доставляють бараболю, тепер почалися сінокоси та жнива.

ПОГОЛОСКИ.

У Парижі розійшлися поголоски про атентат на французького амбасадора в Берліні Понсета. Виявилося, що то неправда.

Райтерове бюро принесло вістку про арештування німецького кардинала Фавльгабера. Потвердження нема.

БАРТУ В ЛЬОНДОНІ.

ПАРИЖ, 8. 7. ПАТ. Міністр Барту та міністр маринарки Піетрі відїхали до Льондону. Перед відїздом розмовляли з анґлійським амбасадором у Парижі.

Анґлія боронитиме Францію перед Німеччиною.

ЛЬОНДОН, ПАТ. „Сандей Експрес" твердить, що Барту зажадає від анґл. уряду підписання зобовязання, на основі якого Анґлія мусітиме вислати до Франції військо для оборони французьких кордонів, колиб Францію втягнули в нову европейську війну.

Віцепремієр Болдуін і міністер війни Гейльшем готові надати льокарнським зобовязанням таку інтерпретацію, щоби вдоволити французів. Анґлія, мовляв, годиться вислати експедиційний корпус, колиб Німеччина стала укріплювати свою прикордонну смугу у віддалі 30 миль від фр. кордону та колиб мобілізувалася в тій смузі. До збройної інтервенції Анґлії прийшло би на домагання Ліґи Націй. Колиб німецька армія вступила на фр. територію, анґлійське військо без застережень не ждучи, аж Ліга розгляне справу, пішло би на поміч Франції.

На американськім воєннім кораблі.

(Кореспонденція з Нюйорку.)

Нюйорк, 15. червня 1934.

„Йди за товпою" — кажуть американці. Сотки тисяч відвідує воєнні кораблі, що від 1. червня стоять на якорі на ріці Гадсоні у нюйорській пристані. Прибуло їх щось 80 і кілька з великою парадою, яку уладжували нюйорчани в такий спосіб, що чекали три четверті дня, звки діждалися приїзду. Колиж кораблі поуставлялись у досить пропорціональній віддалі один від одного на просторі від 50-ої вулиці аж під сусідне місто Йонкерс, а вечором як почали пускати рефлектори, яких світла схрещуються чи не що вечора аж десь під небом, то населення великого міста й околиці не могло витримати, щоби не дати себе заманити до оглядання новітніх плаваючих фортів. І прибувають люди десятками тисяч, а другі десятки тисяч відходять з нічим. Не диво. Люди йдуть сотнями нараз, але замало кораблів, що стоять безпосередньо при березі. Всього два — Лексингтон і Саратога — а інші стоять по середині води. До тамтих тяжче дістатись, бо треба їхати лодкою, заплативши 25 центів, і там стояти у якійсь віддалі, поки прийде черга. Бо й лодок повно: колиж то заробляють нюйорські прибережні підприємці, як не тепер?

Я вибрав скомбіновану дорогу: Сів на малий корабель, що опливає воєнні кораблі між 50 і 180 вулицею і показує загалом яких 20 ріжних знарядів смерти: дреднавтів, панцирників, кружляків, рятункових кораблів, один шпитальний, один харчовий і ще які там інші типи, котрі годі по українськи назвати, коли нема української фльоти. Тим малим кораблем повернули ми назад, а вже треба було посвятити другий день, щоби дістатися на оглядини бодай одного корабля зі самого покладу. Годі було ризикувати і пробувати дістатись на котрийсь з тих, що стояли по середині ріки. Я пішов на компроміс і взявся ждати на „Саратогу", що стоїть при березі і на який ідуть люди пішки, коли діждуться своєї черги. Мені вдалося.

Виліти воєнний корабель у Нюйорку не важко. Що кілька літ приїздить якась частина фльоти сюди. Але побачити Саратогу та Лексингтон — це вже друга справа. Коли ви зблизька дивитеся на нього, то відчуваєте жах. Цеж стоїть перед вами ціла твердиня, збудована з заліза, помальована на сіро, з дулами гармат, звернеными в сторону міста, а на передньому і задньому кінці цілі десятки літаків, наче в якій фабриці. І коли ви станете серед товпи і ждете терпеливо, а тимчасом споглядаєте на оцього велитня, то є чого страхатися. Не видко комнів, а зате на одному боці покладу підноситься на кількадесять — може й на сотню — стіп велика вежа, як справжня гора, а вся з заліза. І не можете розібрати, що це таке. Бачите лише, як там по ріжних галерійках ходять моряки і над чимсь працюють. Може відчишують, може учаться — хто там знає. А дійдете сходами — по два-три чоловіки нараз — аж на поклад, то все щезає перед вами. Ви не бачите ніяких машин, і якби не дула гармат, ви малиб враження, що це велика плаваюча площа, довга на яких 900 стіп, на кінцях якої стоять літаки, звернені дзьобами до середини, щоби могти кожної хвилини розігнатися і вилетіти. Але й дула гармат не страшні, бо вони нічого не кажуть пересічному чоловікові. Їх задня частина схована в окремій вежі, яка, хто це розуміє, обертається на всі боки і в якій мабуть находиться ціла сила того, що творить воєнний корабель.

Відвідувачі ходять свобідно по покладі у цій частині, що обведена шнуром і де стоять на варті моряки. Але, коли я хотів заглянути до дверцят, які вели до вежі, коли тамтуди входив офіцир, то моряк відразу випростувався і гостро змірив мене очима. Осторога вистарчила. Я більче не пробував, щоби не попасти в підозріння.

З покладу зійшли ми на один долішний поверх — всіх є 5, як пізнати з круглих кікон, що виходять на море — і перейшли якусь частину. Але яку, хто там знає. Казали, що там живуть моряки. Та ніде не видко ліжок, а зате було видно кухню, в якій варили харчі. Зрештою тоді зорієнтуватися, що це є, бо все поділене на розмірно малі комірки з окремими дверми з одної до другої. Видно, що на випадок затоплення, кожна комірка творить цілість для себе так, щоби не залляла вода цілого корабля відразу. У тих переділах були деякі члени залоги, чистили убрання, бавилися в кістки, була й кантина, була бібліотека. Кожний переділ на щось використаний і нема багато порожнього місця. Над головами повно всіляких рур, щось наче у пивниці великого апартаментового дому. В одному місці є зимна вода до пиття у великім кітлі. Один моряк, що йшов з дівчиною, скочив до кухні і виніс їй свіжого бублика. В кожнім переділі уставлені мегафони, через які безнастанно хтось видає прикази. У деяких кутах стоять радіо-апарати і вам здається, що відвідуєте якийсь лябіринт, схований під землею, куди доходять голоси зі світа. Питаю одного моряка: „Можете сказати, кілько тут залоги?" — „Це ніяка тайна. Біля 18 соток" — каже.

Але коли ви приближаєтесь до виходу, то мимохіть відгадаєте, що те, що ви бачили, це маленька частина справжнього міста. Тутже й телефони, й телеграфи, й електричні заводи, кузня, ріжні варстати до направи і т. п. Все те знаєте з описів в окремій книжці, яку розпродують як урядовий провідник. Але, як глибоко йде корабель під воду, цього не знаєте. Тим менше можете знати, що там під водою поміщене.

З інших кораблів, які я бачив при огляданні з прогулькового корабля попереднього дня, замітні форми ріжних веж, ріжнородне розміщення гармат, ріжнородна будова майже кожного панцирника чи дреднавта і найдивачніше розміщення водних літаків (гидроплянів), які находяться на кожному кораблі.

Дивуються люди, яка ціль отсеї вистави. Не можна довідатися і з газет. З нагоди приїзду фльоти виголосили по церквах проповіди про потребу готовости нації. Вічна тема в таких випадках. Провідна нюйорська газета „Ню Йорк Таймс", з якої голосом рахується уряд, а з другої сторони вона має докладні інформації про те, що робить уряд, написала передовицю аж у неділю після приїзду фльоти в пятницю. І там сказано, що Америка мусить показати свою силу перед світом у таких непевних часах, як тепер. Але мусить також показати свою силу і дома, де поширюються ріжні чужинні ідеї, які грозять розкладом громадянству...

Після кількох днів постою фльоти в нюйорській пристані помістили газети вістку з фотографіями, що лише одного дня зголосилося 300 нових кандидатів до морської служби на воєнних кораблях. Отже така парада це також і практичний спосіб розголосу, щоби дістати свіжого жовніра до фльоти, бо в Америці нема примусового військового побору.

Радо голосяться до воєнної служби молоді хлопці, а пособляє цьому безробіття.

Семен Демидчук.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундурки, костюми, жіночі убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ" — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 89/31

Боротьба за диктатуру в Европі.

IV.

Від Редакції: У цьому розділі автор намагається боронити соціялдемократію перед закидом, що й вона своєю політикою причинилася до повстання теперішніх диктатур. З тією обороною автора не солідаризуємося.

З приводу останніх переворотів у Латвії та в Болгарії були подані в „Ділі" критичні зауваги про крізу демократії та її причини. Там находимо твердження про „безсилля, яке демократія виявила у боротьбі з найбільшим своїм ворогом — більшовизмом — та у боротьбі зі справжньою суспільною реакцією, яка підняла голову завдяки більшовицькій вакханалії". Окрім того читаємо обвинувачення на — „цілий соціялістичний світ, який безумовно є головним винуватцем ударів, що сиплються нині на всю демократію".

Булоб струсевою політикою, колиб ширий демократ, противник правої або лівої диктатури, хотів пояснювати невдачі демократії в деяких країнах Европи лише обєктивними причинами. Були причини й помилки субєктивного характеру, залежні від людей, від осіб, що стояли на чолі політичного життя. В Росії демократія недоцінила сили більшовизму, не вжила відповідних заходів заздалегідь, і це стало одною з причин перемоги більшовицької диктатури. В Німеччині легковажили німецькі держави фашистівську небезпеку, вірили в розум і розважність німецького громадянина, — і врешті прийшов Гітлер.

Оцінюючи положення в Західній Европі, мусимо зазначити, що більшовизм, як масовий рух, був у Европі ліквідований силами самої демократії, головно соціялістів. Проти демократії і соціялдемократії, як „головного ворога", боролися і борються два противники: більшовизм і фашизм. Це байка, що ніби Гітлер або Дольфус мали рятувати Німеччину або Австрію перед „більшовизмом". Не проти більшовизму, а проти демократії створено ці диктатури. Боротьба між демократичним соціялізмом і більшовизмом не припинилася, хоч фашистівські диктатури нищать у своїх державах і соціялістів і комуністів. Провідник чеських комуністів в Базельськім „Рудправо" за жовтень 1933 р. писав:

„Ми мусимо ясно казати соціялістичним робітникам і доказувати, що між комунізмом та соціял-фашизмом (соціялістами II С.) істнує непроходима клясова безодня так само, як між пролетаріятом і буржуазією".

З свого боку голова німецької соціял-демократичної партії Вельс, що опинився на еміграції в Чехословаччині заявив у червні 1933. р. журналістам у Празі:

„Гітлерівський рух є пройнятий комуністичними елементами, думками й боєвими гаслами, які він запозичив від комунізму і довів до найвищої точки. Не можемо допустити, щоби маси, скинувши в розпуці Гітлера, допомогли запанувати більшовизмові".

Чи це „фальшива позиція" супроти більшовизму?

Інша річ, що соціялісти всіх країв не захоплюються перспективами війни взагалі чи то проти більшовицької Росії, чи проти гітлерівської Німеччини. Це їх право, і ця позиція зовсім не була причиною установлення диктатур у Латвії та в Болгарії або де інде.

Щодо Болгарії, то там демократія усе „шкандибала", згідно з давніми „балканськими" традиціями. Одна кліка прогнала від „жолоба" іншу, в цьому суть перевороту. Цанкови й Лапчеви теж не правили демократичніше. У Латвії військовий переворот, що стався, зовсім не світчить про „край соціялізмові". В Латвії, як у Німеччині або в Австрії соціялізму не було (? — Ред.), як зрештою нема соціялістичного ладу ніде на світі.

Диктатури спрямовані проти низчих верств суспільства, хоч диктатори й проголошують „заборону клясової боротьби". Тільки, що в диктаторських країнах клясова боротьба йде згори. Сталін, Гітлер, Мусоліні забороняють страйки, як „державну зраду", вони зі своєю бюрократією, пануючою клясою, не дозволяють вільної політичної й професійної організації, вони самі призначають ціни й платні.

Шлях диктатури неминуче веде до насильного перевороту проти диктаторської партії, групи, особи. Ще в старій Греції була приповідка про тиранів, про їх недовговічну владу:

„Щасливий Кипсель, сам він та його діти, але не діти його дітей". (Ольбіос Кипсельос, автос кай пайдес, пайдон де мен уметі пайдес.). Істота приказки в тім, що тиранія звичайно не могла вдержатися довше двох поколінь. Уже внуків основника тиранії народні маси скидали.

В країнах міцної, випробованої демократії революції непотрібні, бо все йде законним шляхом. Англія не знає революцій вже від 17. століття, у Франції остання революція була 1871. року. Але в країнах диктатури тече і текстиме кров, аж поки народи на власній шкурі наберуть політичного досвіду.

Звичайно, темпо сучасного розвою значно швидше, ніж це було в старовину. Тому мабуть нам таки не доведеться ждати того часу, коли прийдуть до влади „вчуки" Сталіна, Гітлера та Мусолінія. Але при цій нагоді слід нагадати, що в

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
Телефон 25-55.
9/78 121—180

Галицький Маґазин Новостей Галицька 15. Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол даром білети до першорядних кін. 5/73 83-2

країнах політично зрілих ідеї диктатури мають *найменше симпатій* і поміж вищими верствами суспільства і поміж нижчими клясами. Наприклад, в Англії, у Франції, в Голяндії, в скандинавських країнах фашизму й більшовизму майже не чути.

У Франці тепер можливе, що правий Тардіє засідає в однім кабінеті міністрів із соціялістом Марке, у Данії та в Швеції до правительства належать й соціялісти й несоціялісти, обєднані пошаною до демократичного закону й права. ВБ Англії уважають цілком природним, що провідник опозиції соціяліст Гендерсон має уповноваження від консервативного правительства заступати Англію на всемірній конференції в Женеві. В тих країнах, де культивується „фанатизм" і сліпа ненависть до кожної думки, незгідної з власною, таке явище було би просто фантастичне...

Демократичний поступ вимагає також поважного морального рівня суспільного життя й метод політичної боротьби. „Чесна гра" (фер плей) — це гасло демократичної Англії, де після виборів є звичай, що ті кандидати, які „провалилися", витають публично, перед виборцями свого щасливого суперника.

Бажалось би вірити, що й ми, українці, будемо плекати нашу щиро демократичну історичну традицію і будемо шукати зразків державного устрою й політичних метод не у народів „другої кляси", що ще вчаться, як володіти собою, а таки у тих, що вже кінчили вищу політичну школу і в яких можна дійсно навчитися, без дорогих, кривавих експериментів.

П. С.

З теки ґрафольоґа.

Що повинен знати оборонець про судову ґрафольоґію?

I. МЕТОДИ ҐРАФОЛЬОҐІЧНИХ ДОСЛІДІВ.

Коли переглянемо відповідну графольоґічну літературу, то запримітимо, що одною з найголовніших вимог, потрібних до виготовлення фахової експертизи є безумовно відповідна скількість підставового матеріялу. Чужинці знавці-графольоги звертають на це зокрема велику увагу. Як мінімум матеріялу вважають вони кілька до кільканацять слів, писаних чорнилом на папері, що не пересякає. Коли людина старається письмо зміняти і вживає в тій цілі друкованих букв та пише олівцем на невідповідному папері, то ясно, що у цьому випадку навіть кільканацять слів не може вистарчити.

При досліді інкримінованого письма та прирівнюванні його з матеріялом, узятим від обвинувачевого, послугується ґрафольоґічний експерт специфічними рисами письма, що позволяють йому з цілою певністю означити його власника. До головних рис письма належать: спосіб тінювання та вязання письма, рівномірність та ритм.

Тут слід пояснити ріжницю між поняттям рівномірности та ритму письма. Тоді, коли рівномірність відноситься до зміни висоти та взаїмного розположення поодиноких букв, ритм проявляє наворот деяких форм у певних, собі рівних відступах часу. Важну теж ролю відграють зміни пропорції між горішніми та долішніми частинами букв (наприклад пропорція між горішньою частиною букви „в" та долішньою букви „д").

З дефініції вище поданих прикмет письма виходить, що ті, такі важні для ґрафольоґічної оцінки ознаки не завсіди можна застосувати. Так нпр. при письмах, писаних олівцем на пороватому папері, затирають ся субтельні ріжниці в натиску (тінюванні).

А всеж, коли письмо не є одним тягом писане, лиш складається з поодиноких наємисне друкованих букв, тоді совісний ґрафольоґ мусить обмежитися до того, що стверджує рід та якість олівця, сорти паперу, поминаючи справу тотожности письма нерозвязаною.

Одначе часто трапляється, що деякі наборі „спрепаровані" знавці-ґрафольоґи опираються на малозначних зовнішніх прикметах письма, що гірше: виказують осуд уже на перший погляд. Такі прикмети, як писання гострими кутами чи заокругленими лініями, подібність поодиноких букв то-що зачисляють сучасні знавці письма до менше вартісних, другорядних, що їх находимо в письмах багатьох людей. І так наприклад німецький ґрафольоґ д-р Клягес розріжнює два головні роди письма. Одно писане кутами, друге заокругленими лініями. Назагал можна сказати, що приблизно 40 прц. людей послуговується письмом кутистим.

Слід підчеркнути, що люди, які не привикли часто писати, придержуються сильно каліґрафічних форм. Їх письмо не виказує майже ніяких своєрідних прикмет і воно для знавця незвичайно тяжке до проаналізування.

Люди, що належать до одної і тої самої суспільної кляси та послуговуються рідко письмом, пишуть теж досить шабльоново. Ґрафольоґічні досліди виказали, що селяни одної і тої самої округи мають подібні роди письма. Те саме відноситься до робітників, що працюють в одній і тій самій професії, наприклад у копальнях вугілля, тощо. Річ ясна, що і тут находимо одиниці непересічної інтелігенції, що відріжняються сильно від маси.

Усі ті чинники мусить совісний експерт взяти добре під увагу, коли не хоче причинитися до засудження невинної людини.

Одною з найбільше каригідних помилок деяких ґрафольоґів є безперечно видавання осуду на підставі самої подібности загальних рис письма. Багато з них не переводить аналізи ріжниць, цього такого важного чинника при видачі остаточного осуду.

Інж. Роман Кроґмалюк.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім маґазині „ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15. 90/55

„Вбивник Петлюри".

Цікава стаття Адольфа Новачинського про Петлюру і Шварцбарта.

Варшавський щоденник „АВС" з 27. м. м. помістив під таким наголовком дуже цікаву статтю Адольфа Новачинського, якої зміст такий:

В дуже короткому часі занотувала преса ряд цікавих випадків: З Голяндії викинули „відомої світової слави" письменника Гайнца Ліпмана, що оплюгавив през. Гінденбурґа у своїй книжці „Смерть mady in Germany", з Букарешту виїхала Марія Люпеску, з Ню Йорку „висмігрували" д-ра Артура Краваса, що протестуючи проти байдужости своїх товаришів з університету до справ меншин у Польщі, почав голодівку, а вчарі з тим з доміній в Канаді викинули американського громадянина, годинникаря Шальома Шварцбарта, перестерігаючи його, щоби не пробував ніколи дістатись нелеґально до Канади.

Що робив у Канаді Шварцбарт?

Для зарібку перекрався він до тієї держави і пробував влаштувати протиукраїнські віча. Рахував на сензаційність своєї постаті: Будь-щобуть вбивник і „національний герой", отже салі повинні були наповнитись. Тимчасом після першого його виступу поліція вхопила його й відставила за кордон.

Сталося це з тієї причини, що осілий поважний відсоток української еміґрації в деяких містах добув собі вже організованістю, пресою і школою вирішальний голос у Канаді. Цей відсоток є постійно антисемітський і це лютить жидів. І власне вони хотіли, щоб Шварцбарт виголосив відчит, як пише Новачинський на основі американської преси, „про страшну ситуацію і траґедію" жидів на зах. землях, „яких тепер переслідують та тортурують кооперативні шовіністи Петлюрівці, що йдуть на паску ендецької Підсудчини (?!)"

Як став Шварцбарт „героєм вибрачої раси?"

Під кінець травня 1926 р. на відлюдній вулиці Монпарнасу стрілив тричі до самотно йдучого отамана еміґранта Петлюри фуріят, що йшов у товаристві трьох заволок з Київа. Прихоплений мотивувався ідейними спонуками злочину: Пімстився за кривду Ізраїля, якому Петлюра робив „погроми" в Умані, Житомирі і Проскурові, погроми, які зрештою кожне військо у війні робить в кожному селі й містечку, без огляду, чи в ньому жиди чи арійці. Але і з цих малих „епізодів" солдатески виписано метрові статті й великі повісти, що „стрясали" думкою інтелігенції масонських міст.

З Петлюри зробили одного тижня Хмельницького, другого Джінґісхана. Бульварівки й міжнародівки почали шкалювати вбитого, голос підняли звироднілі порнографи Кессе і Лекаш, останній нібито свідок погромів з Одеси. На чолі рятункового комітету для злочинця станув „сам" Моцкін, змобілізовано Союз оборони прав людини і поруч заволоки, мадяра Барча, що опльовував Петлюру на вічу, станули за розбишакою муром всі людські гієни й катилінарні постаті „Остевропи", що жирували тоді в Парижі.

Польща була тоді, пише Новачинський, надто занята собою й не станула в обороні свого союзника з 1920 р. та справи, що пішла під опіку „Дітей вдови" й міжнародніх чинників. Рік пізніше відбувся процес. Вбивника боронили: втікач з Київа Марґолін і вічевий пискач французький большевик Торре, в імені родини виступав адв. Камінцький.

Варшавський „Гайнт" з 23. жовтня 1927 р. подає таку подробицю з розправи.

„Камінцький: Отже ви анархіст?

Шварцбарт мовчить хвилину, потім каже: Так, я анархіст і тому мене тоді арештували".

Камінцький (глумливо): Злочин мотивуєте расовою пімстою, а чужу власність багнете взяти, як анархіст?

Шварцбарт мовчить.

Камінцький: У 1917 р. ви виїхали до Росії. Чому ви туди виїхали, коли ви були у Франції?

Шварцбарт: Я втік з царської Росії, але вернувся до революційної Росії. В 1917 р. могли вертатися всі політичні вязні. Я поїхав туди, бо я революціонер. Революція — це моя батьківщина.

Після тих зізнань у „Гайнті" посол до сойму Аполінарій Гартґляс просто попав у шал і писав у томуж органі:

„Жидівський нарід почуває, що Шварцбарт не тільки фанатик, що став проти кривд свого народу, але щось більше: Це втілення національної справедливости...

Вбивника, що нагло, ззасідки, ззаду з трьома спільниками, вигідно, нічим не рискуючи, вбив отамана Петлюру, суд париський звільнив — пише наприкінці статті Новачинський, — Бо був „ідейним местником". Бо мстився й за царат, з яким, мимоволі згадуючи, Франція була 30 літ у союзі. На те, що вбитий був співкомбатантом теж... ген. Вегана, не звернув ніхто й на мент увагу. Ціла „вельтпреса" і міжнародівки вили просто у шалі втіхи. „Втілення національної справедливости", якого „батьківщиною є революція", відїздив, у супроводі юрб тріюмфатором до Америки. В Ню Йорку жив два роки ненавистю до Польщі й поляків. Потім перекинувся на ненависть і помсту супроти українців.

„У травні —кінчить Новачинський свою цікаву, зокрема для нас, статтю, — в девяті роковини кривавого вбивства хотів у Канаді заробити цькуванням на українців. Твердий пястук канадійського констабля діткнувся карку „ідейного" опришка й національний герой найшовся знову у смердючих камяних вивозах ню-йорського гетта.

Многая літа!"

—o—

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи по найдешевших цінах!

По широкому світі.

— У Злучених Державах велика спека. В стейті Мішиген буря заподіяла великі шкоди. Згинуло 5 людей.

— „Пті Парізієн" повідомляє, що Гітлер проведе вакації в Скандинавії на кораблі „Дойтшланд". Із ним буде ген. Бльомберг.

— Еріо приїде на Литву. Хоче вплинути на інші балтійські держави, щоби привчилися до французької політики на сході.

— Аґ. Райтера повідомляє, нібито бувший німецький міністер Тревіранус, про якого були чутки, що його вбили, втік до Англії.

— Між Варен і Нойштреліц, у Мекленбурґії, горить 6.000 моргів лісів вздовж залізничого шляху на 20 км. відтинку. Горять теж ліси в Доп. Лужицких біля Ґрос-Кольціґ. Згоріло там уже 100 моргів ліса.

— Провідника австрійських нац. соціялістів Габіхта й кількох його товаришів у Німеччині арештували. Австрійські леґіоністи просять прикордонну нім. владу, щоб їм позволили вернутися до Австрії.

Купелеві плащі 8·50 Матеріял на купелеві плащі 140 шир. зол. 4·50 та купел. ручники у великім виборі **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР“**. А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12. 17/73

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від 3—6. — Насс.** 33 1—3

— **Поширення вулиці Чарнецького.** На вул. Чарнецького у Львові побіч воєвідства збурили т. зв. „фаєрпікету“, колишній австрійський будинок, де кватирував відділ війська для охорони намісника. Впорядкували частину вул. Чарнецького, трамваєві шини на розі вул. Чарнецького й Валової переставляють, так що скрут не буде такий гострий і не буде чути пронизливого скрипоту трамваєвих возів. Старі бернадинські мури відновлять. Мають звалити т. зв. червоний будинок каблевого бюра і тоді ще більше поширять вул. Чарнецького і п. Бандурського (Цлову).

— **Кілька слів про гуцульські пісні.** „Курер Львовскі“ з понеділка, 9. липня, в літературному додатку помістив статтю під повищим заголовком. Стаття обєктивна та джерельна, покликується теж на праці українських вчених, аж до найновіших часів. Автор статті Станислав Вінценц.

— **Кара за похвалювання вбивства мін. Перацького.** Суд у Познані розглядав справу міського радного Ігнатія Равша, члена ендецької партії, обвинуваченого в похвалюванні вбивства міністра Перацького. Акт обвинувачення каже, що листар стрінувши Равша на вулиці, спитався його, що думає про вбивство Перацького. Равш відповів: „Ми вже одного позбулися. Це початок“. На розправі Равш заперечив, начеб говорив такі слова, навпаки за душу міністра Перацького відправив Службу Божу. Суд не повірив виправданням Равша та засудив його на рік вязниці.

— **Щоби зловити злодія замкнули границі.** В Еспанії з віллі маляря Гандарія Гвадемалі вкрали образ маляря Веляскеза з 17-го століття. Образ цей, портрет інфантки Терезіти, має вартість сто тисяч долярів. Щоби злодій не вивіз образу з Еспанії, замкнули границі для виїзджаючих.

— **Любовна трагедія.** В Рокітниці біля Перемишля Іван Храпко вистрілив із револьверу до 22-літньої Степанії Балівни, тому що не хотіла вийти за нього. Балівна з переляку впала на землю, а Храпко вийшов між товаришів і застрілився. Храпкові товариші здемолювали хату Балів і змасакрували Балівну і її маму. Мати втратила мову, а дочці парубки викроїли шматок тіла. Обі відвезли до шпиталю.

— **Ясний метеор на Покутті.** 5. липня в год. 19. хв. 42 у Кутах появився на південній стороні небозводу величавий метеор. Оставив за собою ясну зигзаковату смугу білого диму. Дим видно було аж до год. 20 і 6 хв., себто цілі 24 хвилини. Метеор летів простопадно в напрямі південної частини небозводу.

— **Розправа проти спільників Цибульського.** В суботу почалася судова розправа проти університетського возного Обача, який дав Цибульському ціянкалі та проти Колодзея, який з Цибульським розкидав покраяне тіло вбитої.

— **Львівська хроніка.** В суботу отруївся ціянком потасу асистент політехніки Каз. Масловський. Причина: нервовий розстрій. — У готелі арештували Мордка Біка з Радивилова та сконфіскували в нього 10 кг. перепачкованої

— **Помер Бейліс.** У Нюйорку помер Мендель Бейліс. У 1903 році, як відомо, в Київі відбувався проти Бейліса процес за ритуальне вбивство 12-літнього хлопця Андрія Ющинського. Суд признав Бейліса невинним. Після того Бейліс виеміґрував до Америки.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів ч. 4. 65/33 140—180

Дописи.

ЗОЛОЧІВ.

Попис елевів філії Муз. Інституту. Дня 9. червня відбувся попис елевів філії Муз. Інституту ім. М. Лисенка в Золочеві. Це вже третій річний попис від заснування української музичної школи. Програма обнимала 16 точок, творів фортепіянових і скрипкових. Попису елеви учителів: Віхинської, Демчишиніної і Левицького. Продукції були солідно підготовані й удачно виконані. Певний удар, чиста інтонація і відповідна динаміка — оце головні прикмети відтворних продукцій. З виконавців вирізнялись: Пук Ст. (кляса проф. Левицького), що виконав концерт Вівальді XX., Калиновичівна (учениця п. Демчишиніної), що відограла Ґріґа „Аус дем Карнавал“ і Ґензеріча, яка виконала Шопена „Фантазі-Імпромту“. З кляси проф. Віхинської вирізнились ученці Безкоровайна й Олексюкіна. Попис виказав, що елеви користають багато і що музична школа працює з успіхом. Побажатиб їй тільки більшої фреквенції М. Н.

ПІДПИСУЙТЕ Й ВПЛАЧУЙТЕ НА ПОЗИЧКУ РІДНІЙ ШКОЛІ ПО 25 ЗОЛ.

СПОРТ.

УКРАЇНА — ЛЄХІЯ 2:1 (1:0).

Україна: Бутель; Скрегота, Олійник; Цимбала, Кіцила, Якиміє; Лапчук, Юськевич, Мікльош, Воробець, Яцкевич. На відміну мала і дружина України ліпший день. Дружина грала амбітно і цілком добре комбінаційно. Напад грав далеко краще як на останніх змаганнях і часто загрожував противникові. Мікльош мудро провадив напад, Воробець багато працював і сміло „виставляв“ скорого Яцкевича. Юськевич це технічно добрий грач, вміло грає комбінаційно, має перед собою будучність, Лапчука обставляли, так що не міг багато зробити. Поміч грала добре. Кіцила вдерся до кінця гостре темпо і грав дуже амбітно. Якиміє щораз ліпший, виробляється на знаменитого помічника. Цимбала сповняв своє завдання. В обороні Скрегота добрий технік і тактик. Олійник технічно недомагання надробляє амбіцією і твердістю. Бутель грав одні з ліпших змагань. Лєхія — це тепер цілком пересічна дружина, добра в неї поміч і лівий крайник Крук. Гра була дуже цікава, на середньому рівні. По змінних атаках обох дружин, добуває в 31 хв. Юськевич перші ворота ефектовною головкою по корнері Лапчука. Під кінець перевага противника, але оборонці і Бутель ритують у гірших ситуаціях. По перерві Лєхія має 20 хвилин перевагу і в цім часі в 14 хв. вирівнує (1:1). Гра прибирає на темпі, наступає цілий ряд атак обох дружин і у 33 хв. добуває знова Юськевич рішаючі ворота для своєї дружини. Судиював добре п. Саварин Видців поверх 1.000.

УКРАЇНА II — ЛЄХІЯ II 2:2 (0:1).

Добра гра резерви України. Ворота добули Федун і Сиротюк. Лєхія II грала місцями брутально.

З БОЇВ „СЯНУ“ ЗА МИСТЕЦТВО А-КЛЯСИ.

В пятницю 29. 6. перемиський „Сян“ розіграв змагання із самбірською „Короною“ в Перемишлі. Хоч гра „Корони“ була краща комбінаційно, проте „Сян“ добув перевагу добрими стрілами. Вислід 5:4 для „Сяну“.

В неділю 1. ц. м. при відплатних змаганнях з „Короною“ в Самборі „Сян“ вийшов з гриця при стані 2:2 через наглядну сторонничість судді, який просто чинив собі з української дружини.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

ВАРШАВА. Погонь — Польонія 3:1 (3:0).
КРАКІВ. Гарбарня — Висла 3:0 (1:0).
КРАКІВ. Краковія — Стшелец 7:0 (2:0).
КОРОЛ. ГУТА. Рух — Варшавянка 5:1 (1:0).
ЛОДЗЬ. Л. К. С. — Лєгія 1:0 (0:0).

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Другий Сокіл — Гасмонея 2:0 (1:0).
ЛЬВІВ. Чорні — Погонь 1 Б 1:0 (0:0).
РЯШІВ. Ресовія — Польонія 2:0 (0:0).
ЯРОСЛАВ. Оґніско — Сєітезь 2:1 (1:0).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Понеділок, 9. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія“. „Фірма“.
Вівторок, 10. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія“. „Фірма“.
Середа, 11. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія“. „Фірма“.

Театр Ріжнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олімпіяда кохання“ (Альберт Прежан).
АТЛЯНТИК: „Бару“ (реж. Рекса Інґрема).
ВАНДА: „Чорний капітан“ і „Під бичом ганьби“.
КАСІНО: „Зле, кохана“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль білих ліжечок“ (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „За гроші“ та ревія.
МІРАЖ: „Від жінки до жінки“.
МУЗА: „Емма“ та „Геть із тещею!“
ПАЛЯС: „Жінки волять брутальних“.
ПАН: „Я не янгол“, „Чемп“.
ПАСАЖ: „Клюб джентельменів“, ревія „Витаємо Львів!“.
СВІТ: „Аріяна“, „12 крісел“.
СОНЦЕ: „Рим-експрес“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Чоловік з уяви“ з Дж. Бодесом і ревія „Кадри кохання“.
ХИМЕРА: „Бувт у Шангаю“.
УТІХА: „Ніч у Каірі“, „Варвар“, ревія: „Весела чвірка“.

Закордонне радіо.

Понеділок, 9. липня 1934.

Відень (506,8) 16.10 Солісти. 19.30 Оп. есвір, **Братислава** (298,8) 12.30 Концерт, 19.10 Віольончеля. 20.05 Рос. пісні й циг. романси, **Прага** (470,2) 21.00 Концерт чеської фільгармонії, **Париж** (1649) 20.45 Симф. концерт, **Атльона** (531) 19.50, 21.00 Спів, **Білгород** (439) 18.50 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 12.00 Концерт, 18.30 Піян. сонати, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17.30 Камер. музика, **Мінхен** (405.4) 15.10 Фортепян. 17.50 Спів, **Будапешт** (549.5) 12.05 Легка музика, 13.30 Вок. квінтет, 20.15 „Фавст“, оп. Гунода, **Міляно** (368.6) 13.30 Тріо, 22.00 Камер. музика, **Рим** (420,8) 17.00 Інстр.-вок. концерт.

Вівторок, 10. липня 1934.

Відень (506,8) 17·35 Солісти (спів, музика) 20·10 Весела авдиція. 20·55 Фортепян, **Братислава** (298,8) 19·10 Недбалева соната на скрипку та фортепян, **Прага** (470,2) 19·35 Концерт, 22·51 Нар. литовські пісні, **Штрасбург** (349,2) 20·30 „Синьобородий“ ком. оп. Офенбаха, **Білгород** (439,8) 21·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 12·00 Легка музика, 19·00 Солісти, 21·25 Нім. рококова музика, **Гамбург** (331,9) 20·45 „могавісфаєр“ пєса Судермана, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·55 „Дер Гайсліхе Крег“ оп. Шуберта, **Ляйпціґ** (382,2) 15·15 Пісні, **Мінхен** (405.4) 17·50 Камер. музика, **Штутгарт** (522,6 20·45 „Ганс Сахс“ оп. Льорціґа. **Будапешт** (549,5) 13·30, 22·20 Циг. музика. **Міляно** (368,6) 20·45 „Ля Донна Пердутта“ оп. Пієтрі, **Рим** (420,8) 17·15 Квінтет.

Львівське радіо.

Понеділок, 9. липня 1934.

6.30—7.25 Ранішня авдиція, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Метеорольог. вістки. 12.10 Популярна музика з гр. пл., 13.05 Концерт сальонової музики. 14.00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14.05 Господарські вістки. 16.000 Година легкої музики. 17.00 Для старших дітей: „Перший Юрків лет“, 17.15 Концерт (музика, спів), 18.00 Відч. „Практикантки домашнього господарства“, 18.15 Сальонова музика, 18.45 Балачка Брун. Віхавера, 19.00 Всячина, 19.10 Програми. Сільва рерум, 19.40 Пісоньки (гр. пл.), 19.50, 19.55 Спортові вістки, 20.00 Вибрані думки, 20.02 Фейл. „Історія папіроски“, 20.12 Легка музика (орхестра, цитра), 21.02 Фейл. „Куля зза плота“, 21.12 Популярний концерт (орхестра, віольончеля), 22.00 „Літературне життя Львова“ (літ. фейлєтон Ст. Кавина), 22.15 Танкова музика.

Вівторок, 10. липня 1934.

6.30—7.25 Ранішня авдиція. 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Метеорольог. вістки. 12.10 Концерт сальонової музики, 13.05 Для молодших дітей „Лялчині пригоди“, 13.20 Неаполітанські пісоньки (гр. пл.), 13.55 З ринку праці, 14.00 Збіжева біржа, театр. репертуар. 17.15 Твори на флет і фортепян, 18.00 З діяльности Фонду Праці (відч.), 18.15 Популярний концерт, 18.45 Фізична культура жінок, 19.00 Всячина, 19.15 Спів, 19.40 Гр. плити, 19.50, 19.55, Спортові вістки, 20.00 Вибрані думки, 20.02 Репортаж „Столяр“, 20.12 Трансм. з Варшави „Страшний двір“ оп. Монюшка, 22.45 З прісторії людини.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Дрібні оголошення від слова:	
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60	натрмонільні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
„ на першій сторінці	„ 0·80	купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
		шукаючі праці	„ 0·07
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.

Ч. 180 (13.725). Львів, середа 11. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічна 15·00 „
Піврічна 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 2·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 2·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Меморіял у справі голоду на Україні
по анґлійськи.

НЮ ЙОРК, 26. червня. (Вл. кор.). Накладом Об'єднання Українських Організацій в Америці появився сьогодні меморіял під наг. „Голод на Україні“. З умотивування резолюції в справі голоду, внесеної в американському конгресі 28. травня ц. р. Меморіял призначений до масового поширення, друкований на доброму папері і в гарній формі. Він обіймає 32 сторінки вісімки і складається з таких частин: А. Резолюція, внесена конгресменом Г. Фішером у палаті послів у Вашингтоні; Б. Представлення голоду, оперте на відповіді на лист Літвінова, висланий до конгресмена Кнелмена із запереченням голоду та інших закидів, поміщених у меморіялі українських товариств з Ню Йорку до Білого Дому у Вашингтоні в грудні 1933 р. Теперішній меморіял доказує істнування голоду на підставі заяв таких чинників, як: Галицький Епископат; кард. Інніцер з Відня; генеральний секретар Конгресу Національних Меншин д-р Амендеі Рада Ліги Націй у Женеві, а після того наведені прикладово голоси преси з цілого світу. Для повної ілюстрації голоду подана в цілости стаття Гвайтінґа Віліямса з льондонських „Ансерз“ з лютого ц. р. а після того повторено домагання конгресу Обєднання з 3-го вересня 1933, щоб на Україну вислати з Америки окрему комісію для провірки тамошніх відносин. У частині Ц. подана нецензурна стаття Генриха Чемберлайна, московського кореспондента ґазети „Крістен Сайенс Монітор“, написана після його виїзду з Радянщини і видрукована 29. травня 1934. р., а на кінці, в частині Д., поміщена редакційна стаття ґазети „Ди Бостон Повст“ з 31. травня ц. р., в якій редакція обговорює дописи Чемберлайна і дивується, як можна було цілий рік мовчати про винищення чотирьох міліонів українців голодом.

Меморіял зладжений у відповідній формі і тому можна ним легко зацікавити чужинців.

Пересунений речинець сплати
позички „Р. Ш.“.

Як відомо, Загальний Зїзд „Рідної Школи“ рішив звернутись до всього українського громадянства з домаганням зложити 250.000 зол. позички „Рідній Школі“ на довжні грамоти по 25 зол. Як останній речинець для повної 25-золотової вплати був визначений 31. липень 1934 р.

Тому, що деякі громадяни зачали в пізнішому речинці вплачувати рати на позичку „Р. Ш.“, яку вони підписали, а деякі щойно тепер мають змогу підписати зобовязання на позичку „Р. Ш.“, Головна Управа *постановила визначити останній речинець для вплачення позички „Р. Ш.“ на 31. жовтня 1934. р.* Тим чином кожний, хто ще не підписав позички „Р. Ш.“, може підписати без остраху, що спізнить речинець.

Пересунення речиня позички уможливлює також збірні позички селянам, які жалувалися, що дотеперішній речинець позички припав саме на перелюдок.

Це рішення вийде також на користь тих громадян, які підписали позичку „Р. Ш.“, але не вспіли сплатити її в повній висоті до 31. липня 1934. і наслідком того їх дотеперішня вплата припала би замісць на позичку — на добродійний даток без права звороту.

Сподіваємося, що Українське Громадянство прийме з вдоволенням це рішення і масовою підпискою й точними вплатами рат запевнить правильну діяльність „Рідної Школи“.

ГОЛ. УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“.

Боротьба українського населення
проти московських аґентів.

Кілька тижнів тому поскаржився у великій промові *Постишев*, що його селькорів, робкорів, а навіть юнкорів по школах бють, палять і переслідують всякими засобами. На скарги московського сатрапа Центральний Комітет КП(б)У поспішив видати указ з 1. VI. 1934., в якім між іншим говориться: „Зріст політичної та продуктивної активности робселькорів викликав і зріст переслідування їх рештками куркульських елементів при потуранні партійних опортуністів та бюрократів. Випадки переслідування є передовсім там, де партійні організації та органи прокуратури залишають без уваги заклики до помочі робселькорів і не боронять їх. Багато часописів не знають досить своїх кореспондентів і не боронять їх. Особливо обурюючі випадки масового переслідування селькорів стверджено в районі Золотоноші на Київщині де їх переслідувано безкарно цілий рік. Куркульські агенти убили в цім районі Павла Гнозля. В селі Стара Слобідка голова колхозу, Вітер, бив селькорів. Голова Міхайлівського колхозу Лука Козюра не давав селькорам їсти. В Цурупянськім районі, на Одещині, куркульські елементи осягнули виключення селькора Чиненого, покликуючись на те, що він нібито петлюрівець. У районі Лебединськім, на Харківщині, група куркулів, що мала своїх людей на почті та в редакції ґазети, переслідувала селькорів та робила на них наклепи й осягнула засуд найактивнішого селькора О. Холодія. Ворожі елементи пролазять навіть у ряди селькорів та дискредитують людей справді партії відданих. Тому партія домагається від органів прокуратури збільшити охорону селькорів перед переслідуваннями та карати кожного винуватого. Опортуністи та бюрократи в рядах партії, що потурають переслідуванням селькорів та не звертають на них уваги, мусять бути також покарані“. („Вісті“, 14. VI. 1934.). — Щоб гідно оцінити цю героїчну самооборону українського населення перед московськими агентами, не можна ні на хвилину забувати, в якім старшім становище перебуває воно тепер.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА)

В. Британія посередничитиме між Франц'єю і Німеччиною.

У Женеві переконані, що візита мін. Барту в Льондоні вирішить долю розброєвої конференції. В. Британія бстоює далі свій плян, щоби Франція закинула свою неуступчивість і приняла британський проект, який передбачує дозброєння Німеччини. В такому випадку В. Британія посередничала би між Францією та Німеччиною, яка повернула би до Ліги Націй.

Арештування промисловців за міліонові зловживання.

У понеділок, 9. липня ц. р. арештувала львівська поліція двох нафтових промисловців, а саме: Курта Шенбека з Відня, власника фірми „Поллум“ та Оскара Футтера з Чехословаччини, співвласника фірми „Брутто-Ойль“ у Львові. Футтера арештували у Львові. Обом промисловцям закидають міліонові зловживання.

Спробуйте раз вироби „Альое“
і порівняйте з тими — яких досі вживали,
і виберіть — ліпші. 1627

Лихо не спить! Вломники не дармують!
Тому обезпечіть своє мешкання
— від крадежі-вломy —
в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“
у Львові, вул. Руська ч. 20. 29

Або Гітлер, або хаос...

Львів, 9. липня 1934.

Оцінювати останні німецькі події, підводити підсумки репресійних розпоряджень влади та виводити якінебудь висновки щодо будуччини Німеччини — річ надзвичайно важка. Поминаючи вже віддаль і змогу орієнтуватись лише по голосах преси (при чому завжди треба рахуватись з тенденцією кожного часопису, головнож тенденційним підходом цілої інтернаціональної соціялістичної преси та всіх поодиноких жидівських журналістів), трудність оцінки полягає головно у двох причинах: 1) важко відріжнити ідеольогічні нюанси поміж збунтованим і нинішнім офіціяльним нац.-соц. табором і 2) поза сплетнями, здогадами і всілякими підозрілими ревеляціями чужинецьких часописів — досі нема докладного представлення ходу подій, нема офіціяльного вияснення щодо суті й форми плянованого „путчу“ Рема та провакації Гітлера. Тому завжди ще треба обмежуватися лише до дуже обережного стверджування поодиноких фактів, які — так мовити — є вже безспірні, бо випливають із решітки ріжних інформаційних осередків.

Першим таким фактом, який треба устійнити, це те, що Німеччина справді найшлась була напередодні громадянської війни і що Гітлерові вдалося ту війну оминути. Навіть демократична, засадничо неохоча до III. Німеччини швайцарська преса, признає, що Гітлер урятував Німеччину від небезпеки „жахливої кривавої купелі“, і те саме стверджує теж антигітлерівська (під сильними жидівськими впливами) преса віденська. Змова Рема-Шляйхера це не блеф і не задля хоробливої уяви Гітлер посвятив десятки вчорашніх своїх найближчих співробітників. Показується, що уряд уже давно знав про потайні масові закупи зброї провідниками СА (Штурм-Абтайлюнґен), що деякі транспорти, закуплені у Скандинавії, переловив по дорозі, що поміж командою СА з одного боку та Гітлером і Райхсверою (регулярною армією) з другого від довгого часу йшла боротьба за права й компетенції СА, що СА ставали державою в державі і відносини дійшли вже до такого напруження, що нпр. у Бресляві ґарнізон Райхсвери, не почуваючи себе безпечним від відділів СА, почав окопуватись та готовитись до збройної оборони...

Зате завжди ще не зовсім ясним є підклад перевороту, плянованого комендантом СА Ремом. Трудно повірити, щоби грала тут роль лише вибувала амбіція одиниць та їх авантюрни-

Цукорня

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

чість, хочби навіть вічна конспірація. мальконтентство й авантюра стали другою вдачею всіх отих Ремів і Гайнесів. Поза тими персональними мотивами скривалась передовсім інтрига фанатиків німецького монархізму. І тут теж маємо до діла з другим безспірним фактом: 30. червня зазнав у Німеччині погрому Вільгельм II, разом із цілою скрайньою нім. реакцією. Але мабуть одночасно, як це вчить приклад усіх переворотів, поруч з елементами скрайньої правиці були заангажовані у змові й елементи ліві, тим більше, що штудерна комбінація націоналістичної ідеольогії і соціялістичної програми, прозвана націонал-соціялізмом, мусіла манити змовників перспективами всяких соціяльних експериментів. Хоча соціялістична доктрина боротьби кляс заступлена у націонал-соціялізмі гаслом господарського солідаризму, то проте у недавніх палких промовах пропагаторів „II-ої революції" завжди повторялись нпр. погрози проти нім. великого промислу і скарги на незадовольнені вимоги робітників. Характеристичною є теж нинішня скажена лють лівої інтернаціональної преси, дарма, що смерть визначних членів „Ґеренклюбу" не повинна би чейже давати лівим притоку до великого смутку.

Вказуючи вище на позитивні моменти здавлення пучу Рема, не можна проте промовчувати моменту, який потряс огінією світа. Цим моментом є спосіб, в який Гітлер здавив плянований замах. Безумовно, що Рем, Гайнес і тов., одиниці відомі не лише з попередніх політичних „пучів", але й із т. зв. капітурових убивств, — це люди без ніяких скрупулів. Тому можна вірити звісткам, що плян замаху передбачував вистріляння всіх членів уряду Гітлера і що нпр. Рем був би мабуть з Ґерінґом так само мало церемонився, як мало церемонився Ґерінґ з Ремом. Але це не міняє справи: вбивство найчільніших осіб, б. канцлера Німеччини, б. баварського премієра, б. президента берлінської поліції, шефа канцелярії віцеканцлера і б. інших, — вбивство без ніякого суду й слідства, щонайвище на підставі заочного засуду тайного партійного суду, — це спосіб ліквідації політичної змови досі у культурному світі незнаний. Була це безперечно велика помилка, з якої здається офіціяльні німецькі кола здають собі вже справу. Інша річ, що осуджування тих убивств большевицькою пресою — це небувалий цинізм, бо хай навіть згинуло у Німеччині в днях 30. червня і 1-го та 2-го липня ок. 200 осіб, то це не стоїть в ніякому відношенні до масових екзекуцій без суду і слідства у совітських чрезвичайках.

Драконські методи, які німецький уряд застосував супроти змовників, викликали різкий відгук у цілій світовій пресі. А проте у поглядах на дальший розвиток німецьких подій ця преса не є однозгідна. Цікаво, що ось нпр. навіть п. Фльоріян Соколов (син сіоністичного лідера), дописуючи з Льондону до варшавської „Ґазети Польскої", признає, що „більшість англійської преси глядить оптимістично на дальший хід подій у Німеччині, підкреслюючи скріплення тріюмвірату Гітлер-Ґерінґ-Ґебельс. Навіть такий рішуче протигітлерівський „Менчестер Ґардіен" предсказує злагіднення курсу в Німеччині по очищенні нац.-соц. табору з авантюрницьких і кримінальних елементів". Цікаво теж, що нпр. такий франкофільський польський журналіст, як Смогожевський, перестерігає своїх земляків перед ілюзіями, начебто фермент, повсталий з екзекуцій 30. червня, загрожував режимові: колиб навіть зредуковано скількість офіціяльних членів н.-с. партії з 3-х міліонів до півтора, а „Штурм Абтайлюнґен" з 2-х міліонів до 75.000, — то й тоді Гітлер розпоряджав би силою, якій нема противаги.

І тому справді, коли призадуматись над можливостями: хто міг би заступити нинішню владу Гітлера в Німеччині без небезпеки для підстав державного ладу, — годі найти відповідні чинники. Упадок Гітлера означав би нині повний хаос у Німеччині. І тому, абстрагуючи від помилок його режиму, його влада всетаки гарантує Німеччині спокій.

Закріплення престіжу польського золотого.

Законне устійнення валютових відносин.

Процес обезцінення доляра, у висліді якого стратив цей американський гріш 41 відс. своєї вартости, видвигнув у Польщі валютову проблему, домагаючись радикально її розвязки. Фактично в Польщі до того часу була багато- а щонайменше двовалютовість. Поруч польського гроша (марки відтак золотого) громадяни вживали теж закордонні гроші, передовсім долярів у всіх своїх платностях. І нікого такий стан не дивував, ніхто не противився тому, тимбільше, що багатовалютовість найшла свою правну санкцію в розпорядку президента у квітні 1924 р.

І колиб не катастрофа доляра, був би він рівноправною валютою мабуть до сьогодні, чому сприяє память про подвійну інфляцію (марки і золотого). Саме ця катастрофа була початком кінця двовалютовости в Польщі, яку тепер ліквідує оголошений тільки-що у Дневнику Законів розпорядок президента про зобовязання в чужих валютах. Його поява, остаточно — як висловився мін. скарбу Завадський в інтерві для варш. „Курера Поранного" — **устійнює в Польщі польську валюту,** визначує мірник вартости, який справді а не видень номінально всіх обовязує.

Приглянемось тому, що нового впроваджує згаданий декрет. Містить він 7 розділів, у яких зясовані приписи щодо зобовязань у заграничній валюті і справа важности золотої клявзулі у валютових зобовязаннях.

У першу чергу розпорядок обговорює **вірительність, платну в заграничній валюті.** Довжник може вирівнати її польськими золотими по курсі дня платности з виїмком, коли платність у чужих грошах виразно застережена. Та це застереження неважне, якщо довг платний на території Польщі. Засаднича допустимість заключати трансакції в заграничній валюті подиктована бажанням не утруднювати міжнародних оборотів Польщі. Розпорядок узглядняє теж евентуальну шкоду вірителя, при переміні заг. валюти на польські золоті, колиб довжник спізнився з заплатою довгу. Він дає змогу вірителеви вибрати курс дня платности або дня фактичної заплати. Однак приписи цього розпорядку не дотичать невексельних зобовязань, затягнених перед важністю цього розпорядку. При них обовязує дальше засада, що довг можна заплатити по курсі з переднем заплати. Йде про те, аби не ревальоризувати зобовязань, визначених в обезціненій тепер заграничній валюті.

Дуже важною і далекосяглою новиною є знесення золотої клявзулі при валютах тих держав, які в себе не роблять ріжниці між золотим і обіговим грошем. Отже після знесення золотої клявзулі Зл. Державами П. Америки 5-черв

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундурки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ" — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 89/55

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 11. ЛИПНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ 49

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

До характеристики Г. Коссака. — Поділ стрілецької формації. — Деякі прикрі справи.

Було це може 28. або 29. вересня 1914 р. Ціле передполудне був я в Мукачеві, а вчасно пополудні повертався до Горонди, так що вже десь коло год. 4-ої пополудні доїздив я до місця постою. Проїздячи коло двірця, побачив я незвичайний рух. Не знав я, що сталося. Аж тут повідомляють мене, що з Мукачева прийшов приказ зараз поставити 1.000 вояків у пятьох сотнях, які під проводом курінного Коссака мають відїхати до Мукачева, де дістануть дальші прикази. Самого Коссака я вже не застав. Підчас моєї неприсутности шеф штабу візвав його телефонічно до себе. Що вибір упав на д. Коссака, нічого не було в тім дивного. Я вже віддалегідь у частих розмовах з Молліком звертав його увагу на те, що Гриць Коссак є добрим набутком та найліпше представляється зі всіх курінних. Сам Моллік згадував мені про те, що передав цю мою думку, оперту також на його поміченнях, шефові штабу полк. гр. Лямезонові. З сотників пішли тоді Баран, Дудинський, Коссак Іван; Букшовачий та ще котрийсь. Д-р Гіряк не відійшов, бо в половині вересня т. р. захворів знову на запалення слепої кишки та мусів за лікарською порадою поїхати до Відня, де піддався операції.

Коли я доглянув усього і побачив, що все в порядку, то вибрався тої днини ще раз до Мукачева. Було вже пізно вечором. Отамана Коссака з старшинами застав я вже в реставрації на вечері. Тут розповів він мені все, як дістав прикази і що сам на підставі того зарядив. У тій реляції пізнав я дещо докладніше один рис у д. Коссака, який опісля виступав у щораз яркіших формах. А саме оповідав мені з деяким відтінком, як німець каже: **„Schadenfreude"**, що полк. Лямезан лише з ним одним говорив, а зате вповні ігнорував д-ра Шухевича, який явився спільно з Коссаком у шефа штабу. Видно, що це зробило йому чималу приємність. Підносив те, як приязно з ним говорив, як приязно з ним розпрощався, а д-ра Шухевича якби не бачив. Одначе дуже поважно того „відкриття" я не брав: було мені це доволі немило чути, як поміж товаришами, які працюють для тої самої думки, того роду міркування можуть мати місце; але з другої сторони я клав це на рахунок нашого невироблення й наївности (не хочу цього називати досадніше). Був якийсь час, що я про це забув. Прийшло воно мені аж тоді на память, коли дальший хід подій вказував, що нездорова течія серед старшинського корпусу йде чимраз дальше та вносить розлад у нашу організацію.

В той спосіб відійшло з Горонди у вересні 2000 стрільців. Зі стеж деякі повертались, та й із перших двох сотень було вже кільканадцять стрільців. Я лишився ще з несповна 400—500 стрільцями. А зі мною залишились радн. Рожанковський, д-р Томашівський, Катамай та Бірецький. Оба курінні д-р Волошин та д-р Шухевич. А надто сотник Клим Гутковський, який, такби сказати, істнував поза організацією. В його голові зростали інші плани. Він думав зібрати коло себе сотню, з якою міг би перейти Карпати і там вербувати гуцулів та вести з ними підїздову війну з москвалями. Опираючись на своїм докладнім знанні терену, він вірив, що в короткім часі збере там поважний відділ і з ним сотворить щось велике. Про його плян повідомив я надпор. Кватерніка, а навіть оба вони в цій справі конферували; одначе не можу щодо цього нічого певного подати, крім того, що під кінець листопада або з початком грудня вибрався він з одною сотнею в Карпати, де стояв під приказами команди армійської групи (Armeegruppenkmdo) ґен. Бальтін-Пфляншера.

При цій нагоді скажу ще про деякі „комендерування" та деякі справи, що тісно звязані з моїм побутом у Горонді. На приказ міністерства війни відійшли до Відня д-р Михайло Новаківський та Михайло Гаврилко, останній як російський українець до „Союзу Визволення України".

Надто з часу мого побуту мушу згадати про анонімний донос якогось стрільця, немов би то команда не дбала про харч для мужви та не виплачувала належитостей.

Не менше прикрі були часті арештування стрільців у Мукачеві. Деякі з них ходили ще в давніх січових одностроях чим дуже звертали

ня м. р., ця клявзуля, поміщена при долярах у зобовязаннях в Польщі, є теж неважна. Виїмок допущений тільки при асекураційних умовах для підтримання справи обезпечень.

Дальше йдуть приписи, що обмежують затягнення зобовязань у чужій валюті. Записи в гіпотечних книгах можуть бути тільки в польській валюті. Не торкається це гіпот. чинностей, піднятих на основі вже зроблених записів у загр. валюті. Та гіпотечні записи в чужій валюті мають нераз глибокий господарський змисл, тому окремий декрет назве випадки, коли це буде і в майбутности допустиме.

Для нашої банковости велике значіння має обмеження нових кредитових операцій як активних так і пасивних у заграничній валюті. Вести їх дальше дозволяє розпорядок тільки Банкові Польському, державним кредитовим інституціям, акційним т-вам й інституціям довгоречинцевого кредиту. Кредитові кооперативи й інші інституції льокального значіння чи пак короткоречинцевого кредиту можуть від тепер вести свої операції виключно в польських золотих. Однак це не торкається давних операцій. Усі щадничі вкладки можуть бути від тепер лишень золотові! Так само і безпосередні обезпечення можуть бути лиш у золотих, при чому виїмки має окреслити окремий розпорядок міністра скарбу.

В дальшому займається розпорядок довгоречинцевим кредитом. Він хоче оборонити інституції, що займаються тим кредитом перед валютовим ризиком і вирівняти курсові ріжниці, спричинені спізненою заплатою рат. Він постановляє в 14 арт., що довжники тих інституцій мають платити рати в польській валюті по курсі виплати або золотого металю в переддень заплати. Коли довжник спізнить, то інституція має право вибрати вигідніший для себе курс перерахування (дня платности, переддень заплати, платности вальорів, на яких покриття належитість призначена). В артикулах 22—32 передбачене є перерахування заставних листів і облігацій та вірительностей, що з ними звязані, на польську валюту. Міродайним для перерахування є пересічний курс виплат або золотого металю у квітні й травні 1934 р., нотований на варшавській біржі. При долярах визначений є курс 5.40 зол. за 1 доляра. Для деяких заст. листів і облігацій закон робить виїмок від повищих загальних засад.

Під кінець розпорядок регулює зобовязання з титулу обезпеченевих договорів, що їх заключено в чужій валюті і признає важність новим договорам настільки, наскільки вони будуть у краєвій валюті. Щоправда декрет допускає виїмки, які визначить міністерство скарбу. Давні асекураційні договори мають бути перевалютовані на польські гроші. І то так: Коли не була застережена золота клявзуля, тоді для курсу перерахування міродатні є курси варшавської біржі в квітні і травні 1934 р. Коли клявзуля була застережена (її виїмково респектує розпорядок при асекураційних полісах), тоді зобовязання треба перерахувати на золоті в золоті згідно з золотим змістом дансі валюти і польського золотого.

Декрет кінчиться приписами, які дотичать речинця його правосильности (дата оголошення, тобто 7. п. м.) його виконання, тощо.

Практичне значіння декрету дуже велике. І тому з його змістом мусять познайомитись усі наші громадяни, а наша популярна преса повинна постепенно і приступно обговорити всі його постанови. Про це повинні подбати наші банкові кола, яким зрозуміння нових постанов широкими масами також заощадить неодну комплікацію.

В. Н-вич.

...а як буде пратися шовк?

Таксамо добре, як міцне полотно, бо РАДІОН надається до всього. Треба тільки його відповідно ужити: Вовну, шовк, краски прати зимно, звичайне білля виварити в кітлі. Як то добре, що тепер завдяки малим пачкам, по 45 сот. штука, — РАДІОН є доступний для всіх.

РАДІОН

Тепер також у практичних малих пачках.

ПЕРЕ ВСЕ!

на себе увагу. Інші знову заходили без потреби до Мукачева і тому не могучи себе вилегітимувати, попадалися в арешт і довго треба було часу, заки кого вдалось увільнити. Нпр. стр. Черевко сидів доволі довго в арешті.

Мене самого кликали раз до суду в справі видавання легітимацій. Вже у Львові і в Стрию мусів я давати легітимації до їзди залізницею. З Ґороди робив я те саме. Одна така легітимація попалась до рук військової влади і з того зробили велику справу. З мене стягали протокол, а після того дістав я заказ виставляти якнебудь легітимації до їзди.

Години мого побуту були почислені. Дня 1-го жовтня 1914 р. дістав я приказ перенестись до Ченадієва (Szent Miklós), села, положеного на північ від Мукачева у віддалі яких 10—12 км. Забираючи із собою, що конечно потрібне, виїхав я, полишаючи команду д-рові Томашівському. Від тої пори я вже більше з Кошем не мав нічого спільного. Від тої пори організація розпалася на кілька частин, на відділи в полі, мою особу і Кіш. Кіш назвали ми тоді Кадрою, не означуючи точно її діяльности (по німецьки: Ersatzkader). Мене назвали по українськи „начальником", а по німецьки було це: „Kmdo des Ukrainischen Freiwilligen Korps"; надто були самостійні сотні та курені в полі. Службова дорога не означена точно. Це також було причиною неодного фальшивого кроку. Чимало лихих наслідків можна було оминути, колиб службові відношення серед нас були зараз означені. Та про це пізніше.

(Далі буде.)

Участь жінки в українському письменстві.

РЕФЕРАТ П-НІ КАТЕРИНИ ЧАЙКОВСЬКОЇ ВИГОЛОШЕНИЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ ЖІНОЧОМУ КОНҐРЕСІ В СТАНИСЛАВОВІ.

I.

Вступ. — Поява першої жінки на українському літературному полі в першій половині 19-ого століття. — Жінка в літературі інших славян. — Марта Писаревська. — Маруся Чураївна. — Перші жінки письменниці на Україні, в Галичині, на Буковині і Закарпатті.

Розвій письменства кожного народу тісно звязаний з розвитком його історичного та політичного життя. Отже, колиб якийсь нарід не мав записаної історії свого політичного життя, але мав історію письменства, то вже на підставі того, як розвивалося його письменство, які були в ньому інтервали і прірви, ми могли би сказати, як саме проходило його політичне життя.

Знана є всім з дуже давніх часів і багато разів у житті підтверджена правда, що Inter arma silent musae. Та треба булоб її трохи розширити, бо відомо, що музи мовчать не лише тоді, коли говорять гармати, але мовчать вони й тоді, коли гармат не чути та й волі немає, коли „на всіх язиках все мовчить, бо благоденствує".

Український нарід був більшу частину свого життя як не у боротьбі, то в неволі, тому теж і розвиток його письменства йшов таким нерівним кроком.

Хоч памятки нашої народньої творчости сягають аж XII. віку і є такими архитворами для свого часу, що нам неодин нарід може їх позавидувати, а ближчий сусід з півночі враховує їх до своєї скарбниці, то всеж таки повний розвиток нашої літератури почався досить пізно.

Залишаючи на боці твори церковного та напівцерковного характеру, мусимо сказати, що лише кінець XVIII. століття є часом відродження української літератури, а значить і жіночої творчости в письменстві будемо шукати лише після цього часу.

Що українська жінка не бере участи в старому нашому письменстві — це цілком зрозуміле явище. Це був час, коли в письменстві брали участь майже виключно духовні особи, бо старе наше письменство було переважно церковного або полемічного характеру.

В той час не стрічаємо не тільки жінок-письменниць, але й у творах письменників взагалі дуже рідко згадується про жінку.

Коли придивимося ближче до письменства інших народів, візьмемо хочби тільки письменство словянських народів, то й там усюди побачимо, що в початках письменства, коли воно було ділом церкви, жінка не могла брати в ньому безпосередньої участи.

Приглядаючися пильніше до найближчого нам письменства словянських народів, бачимо, що мало хто серед них може похвалитися такою кількістю, а головно якістю творів своїх письменниць, як український нарід.

Лише поляки та чехи мають у своєму письменстві рівно велику кількість письменниць, що беруть участь у всіх його ділянках.

У чеській літературі в початках XIX. стол. (1820—1862 рр.) подибуємо правда одну, але дуже поважну, письменницю Божену Němцову, що була навіть творцем реалістичного напрямку для тодішньої чеської повісти. Далі славні повістярки Софія Подлінська й Кароліна Светла і Ружена Яєнська, що перекладала також багато з української літератури, між іншим переклала твори Лесі Українки. Тільки сучасне чеське письменство має в ріжних своїх галузях досить багато письменниць. У інших славян маємо по одному два прізвища, та й то не дуже визначні.

У часі найбільшого розвитку російської літератури, після того, коли вона вже мала таких письменників як Достоєвський, Толстой, Чехов і інші, з письменниць набирає найбільшої популярности, скажемо, Вербицька з її „Ключами щастя".

Тільки в значно пізнішому часі появляється Зінаїда Гиппіус чи Сейфуліна.

У південних словян та білорусів подибаємо тільки одно-два жіночі прізвища в літературі.

В українському письменстві жінка висту-

пила скоро після його відродження і вже в 1841 р. у Харківському Альманасі „Сніп" поміщено вірш першої української поетки Марти Писаревської „Петрарчина пісня". Це є перший зареєстрований виступ жінки в нашому письменстві.

Але далеко раньше і навіть багато краще виступили наші жінки в народній творчости. У XVI—XVIII віках маємо силу народніх ліричних пісень, що були невичерпаною скарбницею для пізнішої творчости наших письменників, і з яких дуже широко й охоче користав Тарас Шевченко.

Ті наші ліричні народні пісні, в яких виспівується жаль і тугу жінки за чоловіком, сином або братом, що поляг на полі боротьби, або в яких жінка, немаче горлиця, тужить і виглядає милого, що має скоро повернутися окритий славою побіди, ті, що навіть називаються жіночими ліричними піснями, не могли не бути заспівані та виплакані жінкою.

Так виспівати своє горе, тугу, а часом радість кохання, так виняти всю жіночу душу в тих піснях могла тільки сама жінка.

І давно вже згодилася критика на тому, що тут є місце й для жіночої творчости, лише так, як уся та творчість є безіменна, то й жіночих імен тут не маємо. Пізніше навіть стрічаємо прізвище одної з авторок цих пісень, а саме Марусі Чураївни, якій приписували авторство кількох дуже популярних ліричних пісень і про яку Єфремов пише: „Так якась „піснетворка" Маруся Чураївна ніби склала пісню „Ой не ходи, Грицю". Правда, є тут те „ніби", але остаточно все одно, чи саме вона й чи цю саме пісню склала, та всеж це мусіла бути якась Маруся чи Катруся, що залишила для потомних такі скарби, з яких ми довідуємося про болі й страждання тодішньої жінки.

Франко в поезії „Жени рускія восплакашися" так каже про ці пісні і їх авторок:

„Слухаю, сестри, тих ваших пісень сумовитих
Слухаю й стиха міркую:
Скілько сердець тут розбитих, могил тут розритих
Жалощів скілько неситих, сліз вічно пролитих
На одну пісню такую",

Отже бачимо, що до збогачення скарбниці народньої творчости жінка прикладається дуже рано, але тут вона залишається безіменною, а тому часто говорячи про участь жінки у нашому письменстві, починають від першого прізвища, яке було надруковане в журналі, від Марти Писаревської, поминаючи мовчанкою цілу ту пребогату ділянку, яка була значно піднесена й поширена участю в ній жінки.

Казала я вже, що перша українська поетка виступила в 1841 р. на сторінках Альманаху „Сніп" і ця жінка відразу вносить до нашої літератури західньо-европейські мотиви, бо темою для своєї поезії вона бере любов Петрарки до Лаври; але так її виступ, як також і кількох її наступниць по той і цей бік Дністра був чищем скороминаючим.

Чи то Писаревська, чи Олександра Псьол, чи їх сестри з Галичини, — Іоанна з віршем „До моєї весни", Людмила Головацька, Марія Дідицька й інш., чи буковинка Емілія Олександровна, чи ті з Підкарпатської Землі, що вперше виступають з „поздравленіемъ русиновъ на годъ 1852" Марія Невицька, Тереса Подгаєцька, Марина Складкович і інш. — всі вони виступали з одною або двома річами і незамітно сходили.

Всі ці перші українські письменниці виступали в ріжному часі, бо ріжні були умовини розвитку української літератури, головно жіночої, в кожній з українських земель, що були під ріжними пануваннями.

Так що коли вірш Марини Писаревської був надрукований 1841 року, то анонімова Анна друкує свою поезію під 1849 роком, жінки з Підкарпаття аж 1852 року, а ті, що були згуртовані біля Альманаху „Зоря Галицька", виступили тільки року 1860; отже, від виступу Писаревської до 1860 минає трохи не 20 літ.

Подаю я їх разом тому, що всі вони там, де появилися, мали більш-менш той самий характер; був це, звичайно, початок офіційного жіночого виступу в українському письменстві, а разом з тим кожний такий виступ був і кінцем для себе.

Виступи цих жінок були в свому часі іноді дуже блискучими метеорами, вони давали часом навіть щось своєрідного своєю появою, та дуже скоро щезали з обрію літературної творчости і не на них будемо опирати свою думку про те, що українська жінка поповнила скарбницю української літературної творчости цінними скарбами.

Катерина Чайковська.

Присилайте передплату

Увага! Сьогодні прощальний виступ

Ярача і Модзелевської **по знижених цінах.**

Паніка з приводу посухи.

На загальних зборах ЦК КП(б)У виступив з великою промовою *Косіор* і сказав між іншим: „У часі посухи багато говорено про те, що ми не маємо що збирати, чи маємо дуже мало. Було багато скарг, та чутно їх ще й тепер. Цим скаргам та розмовам треба покласти кінець, це вже не реагування на погоду, а прикриття для певних можливих поражкових настроїв. З цим треба раз на завжди скінчити. Ми матимемо жнива безперечно, але остільки ж безперечно є й те, що цьогорічний урожай буде гіршим від торічнього. Ми знаємо з нашого досвіду, що йде не про те, який буде урожай, а про те, як ми спромоємось його зібрати. Втрати треба числити щонайменше *сотками міліонів пудів*. Добрий урожай у минулім році вирівняв у певній мірі всі похибки. Збіжа було так багато, що ніхто не зважав на втрати, спричинені розтягненням збіжа. Коли ми при реалізації цьогорічного урожаю займемо теж саме становище, то ми відчуємо цього року втрати значно дошкульніше. Не можна забувати, що всі похибки при цих жнивах вдарять по нас кілька разів сильніше, ніж у минулому році. Коли ми розпічнемо поважно боротьбу проти втрат, щоб авборотн з тих сотом міліонів пудів, які ми втрачаємо рік-річно, принаймні половину, то ми без сумніву вирівняємо шкоди, заподіяні посухою і зберемо збіжа не менше, ніж у минулім році." („Ізв." з 23. VI. 1934.).

Яке жахливе свідоцтво збогости виставляє пан Косіор „пляновій" большевицькій господарці, визнаючи, що при ній затрачуються що-роки сотки міліонів зміжа! Зрештою, це відомо всім за виїмком большевицьких статистичних урядів. Головну увагу звертає на себе в його промові безмежний цинізм московського наємника, з яким він намагається заспокоїти охоплену панікою партійну бюрократію. Боротьба проти „розтягання" збіжа, до якої закликає пан Косіор, це боротьба проти українського селянства, що хоче урятуватись від голоду, заховавши собі щось на зиму. Плян рятунку Косіора дуже простий: забрати для московської орди всі рештки вигорілого збіжа і полишити українське селянство остаточно на голодову смерть. Чи це так легко буде зробити, маємо сумнів, але й спокійно приглядатись до того не сміємо.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім магазині „ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬК 15.

55/09

З теки ґрафольоґа.

Що повинен знати оборонець про судову ґрафольоґію?

II. МЕТОДИ ГРАФОЛЬОҐІЧНИХ ДОСЛІДІВ.

Підроблені письма пізнати по незгідности в тінюванні та нерівномірній і слабій динаміці. Навіть дуже добре вправлений фальшівник пише багато повільніше, ніж той, якого письмо він підробляє. Люди, що пишуть анонімі, стараються своє письмо змінити. Вони зміняють тоді похил, величину та додають при деяких буквах ключки, яких вони у свому нормальному письмі не вживають. Це все другорядні прикмети письма і графольоги, що опираються при анонімових письмах на вище згаданих прикметах, поступають з ґрунту фальшиво.

Дуже важна річ, коли хто видає ґрафольоґічну оцінку, взяти на увагу психічний стан, можливі хороби та визначні риси вдачі обвинуваченого. Тимто правдивий знавець опановує таксамо добре поодинокі ділянки ґрафольоґії характерольоґічної. Оцінка письма не полягає тоді на чисто механічному порівнюванні поодиноких прикмет письма. Тут треба порівнювати характери.

Судова ґрафольоґія послуговується часто складними апаратами, як мікроскопами, кварцевими лямпами, зеркальними приладами тощо. Їх застосовують при очеркуванні поодиноких відмін паперу, чорнила, друкарських фарб та невидних голим оком водних знаків. Так наприклад у світлі ультрафіолетних промінів кварцевої лямпи розпізнаємо сфальшовані документи, тотожність хемічних олівців, векслі та банкові ноти. Одначе до перевірення тотожности анонімного письма вистарчає часто звичайне побільшаюче скло і... відповідне знання. Річ ясна, що деякі „знавці", що відзначаються браком цього знання, стараються переконати суддів, покликуючись у своїх експертизах на досліди, які вони переводили при помочі можливо якнайбільше скомплікованих апаратів. Звичайно буває так, що ці гохштаплерські методи роблять, на жаль, на суддях відповідне враження і розправа кінчиться подібно сумно для обвинуваченого, як свого часу славна афера Драйфуса в Парижі.

Дуже часто буває таке, що судовий знавець не може рішитися видати остаточний осуд. Обовязком кожного совісного ґрафольоґа є тоді признатися, що з браку відповідного матеріялу чи через випадковий збіг обставин він не всилі видати остаточне рішення.

Судова ґрафольоґія є наукою дуже молодою і має ще багато невияснених проблем, які можуть кинути ясніше світло на психольоґію людини.

Інж. Роман Крохмалюк.

Напасть „талєргофця"

з „Перемоги".

Мій підхід до талєргофської справи на сторінках „Діла" не сподобався не тільки москвофілам, що раз-у-раз згадують мене у своїх часописах, очевидно, не добрим словом. Відома із своєї „оригінальности" редакція „Перемоги" попросила якогось нібито „талєргофця" написати статейку „У 20-ту річницю Талєргофу" („Перемога" 1934, ч. 17). Очевидно, щоб бути „оригінальним", мусів той „талєргофець" кинути грязю на тих українців, що перед ним у талєргофській справі забирали голос. Він винує тих українських громадян, що „бачили й пережили Талєргоф і другі воєнні страхіття, а не найшли досі часу, щоби про це розказати й правдиво насвітлити". Бо — на його думку — „вже забирали голос в цій справі люди, які Талєргофу не бачили (М. Андрусяк, П. Смеринович, Ф. Трембич), то може проти волі дали себе повести на чужому ремінці й пішов гладко **„pacierz za panią matką"**.

Якийсь тип, що про Талєргоф взагалі не вміє нічого сказати, що не має навіть сміливости виявити свого „премудрого" лиця та скривається за „талєргофцем", не виказує зовсім, де й коли дав я „себе повести на чужому ремінці", ще й хоче повчати „молодших", щоб не порушували талєргофської справи. Чи слід-же слухати людей, що пишуть такі непродумані, безпідставні наклепи, хочаб вони навіть поміщували свої нісенітниці в органі, якого начальним редактором є „принципіяльний пуританець у політиці"? Дивно мені, чому начальний редактор „Перемоги", що певно шанує себе і свій орган, помістив статтю цього нібито „талєргофця", не провірюючи зовсім, чи справді я у своїх статтях про Талєргоф повторюю чужі теза „за паньом матком". Біда з такими несолідними редакторами, що нісенітницями хочуть виховувати українську суспільність; цим виказують вони справжню затрату громадської моралі й етики.

Микола Андрусяк.

P. S. В останній хвилині попало мені до рук 25-е ч. „Землі і Волі" (з 8. липня 1934.) із статтею „Українство в процесі хаосу, зневіри і розвала. — Так твердят самі „українці". Тут передруковує „Земля і Воля" відповідні місця із статті „Всеукраїнська розтіч" („Перемога", ч. 13.) для увасаднення своїх тез. Отже хто дає „себе повести на чужому ремінці" та пише нісенітниці, за яких наші противники снують тези про „процес хаосу, зневіри й розвалу" в лоні українського громадянства — панове з „Перемоги"?

М. А.

За океаном.

VIII. Зїзд Української Стрілецької Громади.

Дня 23. червня в Ню Йорку відбувся зїзд Української Стрілецької Громади. Зі звітів праці на місцях виявилося, що та організація виконує поставлені собі завдання. Ухвалено низку постанов та директив про напрям дальшої діяльности.

До уряду Стрілецької Громади вибрано одноголосно попередніх членів з головою д-ром В. Ґаланом і секретарем д-ром Павлом Дубасом. Для докладнішого розроблення пляну дальшої діяльности Стрілецької Громади в напрямі плекання української воєнної традиції та військового вишколу вибрано комісію з пятьох осіб, яка має відбути спеціяльні засідання в цій справі.

Підчас дебат над ріжними питаннями якравою виткою проходило бажання всіх членів Громади, щоб настало порозуміння між усіми ветеранами визвольних змагань України і щоби вони зійшлись до спільної праці в Громаді, не зважаючи за ріжниці у своїх політичних переконаннях.

Висказано бажання, щоби Стрілецька Громада взялася зібрати матеріяли для видання англійською мовою історії геройських змагань українських армій. Стверджено підчас дискусії, що ідеольоґія стрілецтва є ясна, бо виразом її є почування і думка тих, що поклали голови за Українську Державу.

Ця ідеольоґія лягла в основу статуту й цілої діяльности Громади. Візвано всіх стрільців, щоб подбали про розповсюднення виданої заходами Стрілецької Громади книжки д-ра Коберського „Україна в світовому господарстві", яка вважається дуже цінним вкладом в економічну літературу. По зїзді відбулася товариська перекуска. *(„Свобода".)*

Революцію в Голяндії припинено.

АМСТЕРДАМ, 9. 7. ПАТ. Погрози уряду про розвязання партії комуністичної та незалежних соціялістів настрашили провідників обох політичних партій і вони видали приказ закінчити дальшу вуличну боротьбу. Припинення комуністичного щоденника „Трибуна" здеморалізувало ворохобників, які втратили контакт з провідниками

СХІДНЕ ЛЬОКАРНО НА ОВИДІ.

МІН. БАРТУ В ЛЬОНДОНІ.

ЛЬОНДОН, 9. 7. ПАТ. Вчора в год. 11-ій вночі приїхали до Льондону мін. Барту з мін. Пієтрі.

Французькі політичні кола переконані, що мін. Барту знайде в Льондоні цілковиту піддержку для своєї політики, щоби між державами позаключувати договори взаїмної допомоги. Політичні кола сподіються, що Франції вдасться зєднати В. Британію для своїх проєктів організації східної Европи.

Мін. Барту поверне з Льондону у вівторок 10. липня ц. р. вечором. Зате в Льондоні залишиться далі мін. Пієтрі, щоби обговорити справи морської конференції.

—o—

КРАДІЖ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ.

МОСКВА, 9. 7. ПАТ. Урядова аґенція ТАСС повідомляє: Большевицький консулят на Сахаліні уладив бенкет з нагоди переговорів з манджурською делеґацією в справі плавби на ріці Амурі. На бенкет запрошено теж шефа військової японської місії на Сахаліні Міядсаку. Підчас бенкету Міядсакі зійшов на перший поверх консуляту до бюра секретаря і витягнув деякі документи. Секретар і служниця документів вілобрали і Міядсакі вілійшов.

—o—

По широкому світі.

— До Варшави приїхав японський князь Кая з дружиною.

— Крім лісів у Нойштреліц горять соснові ліси біля Берліна на просторі 16 моргів.

— У Відні в Австрії арештувала влада післанця націонал-соціялістичної партії з 15 кґ. екразиту.

— Румунський премієр Татареску виїхав з міністром фінансів Фляшеску до Парижа.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
65/53 140—180

До чищення кухонного начиння тільки VIM

Закінчення першого шкільного року у Стемфордській школі.

НЮ ЙОРК, 20. червня. (Вл. кор.). Гості, що їздили з Ню Йорку на закінчення шкільного року до Української Католицької Вищої Школи у Стемфорді вчора, вернулись з нетаєною радістю. Школа стала вже такою установою, що без неї наша еміґрація не моглаб обійтися. З 22 учнів перейшло на вищий ступінь 20, один перенав, а один дістав поправку з української мови. Решта зрілі. На другий рік буде вже повна середня школа з 4 ступнями. Вчора роздано репортові карти й учні розїхались домів. Ті, що перейшли з успіхом перший рік, прийдуть з поворотом після вакацій. Свіжих вже дотепер зголосилося 9. Місцеві католики, не-українці, хочуть признати цю школу за загально-католицьку вищу школу для Стемфорду й околиці та запитують про приняття їх синів на науку. Покищо не дістали потверджуючої відповіди, бо треба постаратися про нові научні салі та інші вигоди й наукові засоби.

День закінчення шкільного року — на диво — був такий, як і перший день, коли розпочинали науку. Рано зливний дощ, пополудні хмари розійшлися. Це спинило приплив гостей на свято. А все таки прибула понад сотня зі самого Стемфорду і з околиці. Рано відбулася в каплиці у шкільному будинку архиєрейська Служба Божа для самих учнів, відправлена Преосв. Константином. Ректор о. Павло Процько виголосив відповідну прощальну промову до учнів.

В год. 2. попол. відбувся в каплиці молебен до Серця Христового, відправлений владикою, який виголосив також проповідь до учнів, їх батьків та гостей, що переповнили каплицю і мусіли шукати місця на коридорі. Зараз потім пішли зібрані до авлі, де відбувся малий концерт: 2 гимни, 3 інші пісні, 2 деклямації і дві промови по анґлійськи. Опісля одно-актовий образок із життя католицьких студентів-українців п. н. „Наш фронт", написаний спеціяльно на закінчення шкільного року Ст[illegible]. Все те виконали учні школи, питомці інтернату-семинарії.

В імени громадянства дякував владиці за опіку над школою від основання аж до закінчення шкільного року, о. Володимир Лотович з Джерси Сити, іменем школи дякував владиці і громадянству ректор семинарії о. Процько. Свято покінчилося в год. 4.30 попол. співом „Ще не вмерла".

З околичних священиків прибули на свято оо. Ф. Тарнавський з Ню Йорку, Й. Чаплинський з Елизабет, Н. Дж., М. Данилович з Нюарку Н. Дж., Й. Боярчук з Пасеїк, Н. Дж. і Д. Ґулин з Гартфорд, Конн. Інші не прибули через дощ. Крім священиків прибули інші гості з Йонкерс, Ню Йорку і зі Стемфорду.

Відгомін атентату у большевицькому консуляті.

14 МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ У ЛЬВОВІ.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ЗМІНИ МІЖ ОБОРОНЦЯМИ.

На лаві оборонців сьогодні зайшли зміни. Сидять: **д-р С. Шухевич**, як оборонець 10-ох підсудних; **д-р Лев Ганкевич** — підс. Сахрина; **д-р Семен Шевчук** — підсудного Гуменного; **д-р Тенцер** з уряду — підс. Маєвського і **ем. суддя Мрозовський** — підс. Штойка. Першого дня розправи зголосилося багато оборонців з уряду поляків і жидів. Поляки відмовилися від оборони мотивуючи тим, що не можуть погодити обовязків громадянина поляка з обовязком оборонця в такім процесі. Адвокатів жидів виручив обор. **д-р С. Шухевич** і перебрав оборону їх клієнтів, крім оборони підс. Маєвського і Штойка.

Цілий понеділок 9. липня ц. р. зійшов на переслухуванні підсудних. Розправі прислухуються большевицький консуль Голубов, віцеконсуль з рудим волоссям, який весь час іронічно підсміхається та „істінно русскій" жид Ковальський, представник большевицької пресової аґенції ТАСС-а, та двох урядових стенографів. При столику біля суддів бурс, сидить теж д-р Лявб. Вони запопадливо стенографують кожне слово підсудних і питання обор[illegible]ців. На салі публики небагато, здебільша рідня підсудних. Львівська, польська преса заступлена численно. Від української преси сидять справоздавці „Діла", „Нового Часу" і „Вістей".

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

Перший зізнає нині **підс. Володимир Нидза**, студ. техніки. Признається до приналежности до ОУН, куди вступив 1932 р. Одначе взагалі відмовляє зізнань про подробиці організаційних справ ОУН. Зізнає, що з атентатом у большевицькім консуляті не має нічого спільного. До „Юнацтва" не належав. x

Зброї нікому не давав, бо до боєвого реферату ОУН не належав. Тому предсідник відчитав його зізнання та зізнання підсудних Штойка і Захаркова, які обтяжили підсудного. На питання обор. д-ра С. Шухевича каже, що на поліції переслухувало його шістьох поліційних аґентів, а саме: Гірняк, Будни, Хімяк, Льорд, Фіц і Чендальський через шість днів і шість ночей без перерви. Тому зізнавав так, як йому сказано, бо був виснажений до краю.

Підс. **Володимир Іван Маєвський** підкликує свої зізнання, складені на поліції і в суді як неправдиві. Заявляє, що свої зізнання склав у стані цілковитого нервового розстрою. Тому відчитано його зізнання. На питання предсідника, прокуратора та свого оборонця з уряду д-ра Тенцера, який питає його по польськи, не відповідає. Щойно на питання обор. д-ра С. Шухевича підсудний виясняє, коли його арештовано і коли переслухувала поліція.

Підс. **Дмитро Мирон**, студ. прав, до вини не почувається. До ОУН не належав. Був членом Т-ва Прихильників Освіти та „Правничої Громади". Підс. Нидзу вперше бачить на розправі. Знає тільки підс. Штойка.

Підс. **Ярослав Штойко**, студ., до вини не почувається. До ОУН ні до Юнацтва не належав. Свої зізнання склав під пресією на поліції.

Прок.: Чому підсудний зізнавав так само в слідчого судді, як на поліції?

Підс.: Мені погрожувано, що поверну на поліцію. Тому відчитано його зізнання.

Підс. **Василь Безхлібник.** До вини не почувається, бо до ОУН і взагалі до ніяких тайних організацій не належав. Після арештування відчитано підсудному зізнання підс. Маєвського і він їх тільки підтвердив. Предсідник відчитав зізнання підс. Маєвського, Штойка, Лаврівського і Захаркова, які обтяжили підсудного. Все це підсудний заперечує.

Підс. **Ярослав Гайвас**. До вини не почувається, до ніяких тайних організацій не належав. Зізнає, що після розвязання „Пласту" колишні пластуни сходилися гуртками. На таких сходинах обговорювано актуальні політичні питання. Підсудний мав реферат на тему „Революція на Україні в 1918 р.", у якому згадував про підїздову війну повстанців, а між ними ст. Тютюника. Далі підсудний згадав про тодішнє напружене міжнародне політичне положення і про можливість війни між Заходом і Сходом. При цій нагоді висловив думку, що український нарід мусів би йти із Заходом проти большевицької Росії. На питання обор. д-ра Л. Ганкевича: хто був більшим ворогом українського народу в його тодішних рефератах і як він це мотивував, підсудний відповідає: Москва! Мотивував це тим, що під національним оглядом московська політика була більше шкідлива, бо московський комунізм є тільки новою формою національного поневолення українського народу.

Обор. д-р Л. Ганкевич: Чи це обмежилося тільки до теоретичної деклямації, чи може виявилося в якійсь організованій діяльности?

Підс.: Повстала нова організація „Чорна Сотня", яка мала на меті виховувати свідомих боєвиків. Вони переїхали би на В. Україну і там мали вести активну боротьбу з окупацією Москви. Додає, що ні з польськими властями, ні з польською поліцією ці боєвики не мали вести ніякої революційної акції, а всю свою революційну діяльність мали звернути проти большевицької окупації Москви.

Тут слід зазначити, що панове з російського большевицького консуляту, які пильно прислухуються розправі та іронічно підсміхалися при зізнаннях інших підсудних, підчас їх зізнень про ідеал самостійної України, вже при зізнаннях підс. Гайваса не підсміхалися!!!

Підс. **Андрій Луців** до вини не почувається. Зізнає, що ні до ОУН, ні до Юнацтва не належав.

Підс. **Ярослав Петеш** признається до приналежности до Юнацтва. До ОУН не належав. Не пригадує собі, хто його втягнув до Юнацтва. І тому предсідник відчитав його зізнання.

Підчас ставлення питань до підс. Петеша дійшло до словних перепалок між прокуратором і обор. С. Шухевичем.

На цьому відложено розправу до вівтірка до год. 9-ої рано.

—o—

З природи й техніки.

НОВЕ ЧИСЛО „ТЕХНІЧНИХ ВІСТЕЙ".

На зміст 2. і 3. числа органу „Українського Технічного Товариства" у Львові складається як перша стаття інж. М. *Кириченка* про джерела водяної енергії на Закарпатті та перспективи їх використання. Річ у використанні водяної енергії закарпатських річок: Ужа, Ляториці, Борлави, Ріки, Тереблі, Терешви та Чорної Тиси. Збудовані при цих річках гидроелектрівні маши потужність 90 тисяч копей та достарчилиб біля 250 міліонів кільоватгодин електричної енергії. Цю енергію можна було би зужиткувати на розбудову промислу, головно хемічного, обробітку дерева та на електрифікацію залізниць. При належнім розвитку народнього господарства Закарпаття та при підвищенні культурного рівня населення і ця галузь водяного господарства має на Закарпатті свою будучність. Цукроварській хемії присвячена фахова стаття інж. *В. фон Рейтера* про комбіновану дефекацію та поверхневу напругу сатураційних соків. У черговій статті „Теорія релятивности і експеримент" подає д-р *А. Ластовецький* огляд експериментальних праць, що мали своїм завданням перевірку загальної теорії релятивности. Ця стаття є передруком відчиту, виголошеного у Гуртку Математиків і Фізиків при Товаристві Прихильників Освіти. У „Звідомленні" Українського Технічного Товариства читаємо про історичну працю тогож товариства (у 1933. р.). Цікавіші дані з цього звідомлення такі: кількість членів збільшилася на 7 відсотків (з 460 на 493 членів!), кількість книжок у бібліотеці 173, журналів 63, відписаних уділів „Промислового Банку" 52, відчитів і рефератів (у секціях і комісіях у Львові і на провінції) 28 та 2 екскурсії. Доповнює це число „Хроніка", у якій описані ювилейні свята з нагоди 25-ліття товариства.

ВАЛЬТЕР НЕРНСТ 70-ЛІТНІЙ.

З кінцем червня ц. р. обходив останній з-поміж клясиків фізикальної хемії своє 70-ліття. Уроджений 1864 р. у Брізен у західній Прусії став Нернст як трицятилітній звичайним професором у Ґеттінґен. 11 літ пізніше покликали його до Берліна на директора інституту фізикальної хемії університету. Деякий час був президентом „Державного Фізикально-Технічного Заведення" у Шарльотенбурзі, звідки після 3 літ повернув знов на університет. 1920. р. одержав нагороду Нобля в ділянки хемії.

Із його наукових заслуг слід згадати те, що як 25-літній зумів пояснити повставання електричного струму у ґальванічних ввенах на основі нової теорії розчинів. Якою плодовитою була ця геніяльна теорія, бачимо хочби з величезного розвитку електрохемії. Нернст відомий теж як автор третьої термодинамічної засади, яка каже, що є неможливою річю придумати прилад, котрий забрав би тілові усе його тепло, себто, остудив би тіло до температури абсолютного зера. Нернст є теж винахідником спеціяльної лямпи та електричного фортепяну.

Найбільше поширені книжки Нернста це „Теоретична хемія" та „Введення до математичного трактування природничих наук".

ЩО УМІЛИ ФЕНІКІЙСЬКІ ЗУБАРІ?

В одним фенікійськім скельнім гробі найшли саркофаг з 5 віку пер. Христом. На зубах похованого там чоловіка відкрили золоту шину. Завданням цієї шини було держати природні зуби в їхнім положенні. Це значить, що й тоді вготувала парадентоза. Ціле уладження складається з чистого золотого дроту, що дуже зручно звязує 6 передніх зубів долішньої щоки. Тягар цієї золотої шини рівний несповна 2 ґрамам. Вона так знаменито прилягала до зубів, що її тільки з трудом зняли.

НІМЕЦЬКА ЕКСПЕДИЦІЯ У ГІМАЛЯЇ.

Німецька експедиція, якої завданням добути верх Нанґа Парбат, розпочала вже свій наступ. А саме весь вантаж експедиції зложили на висоті 3000 метрів у головнім таборі. Менші обози заклали на висотах 4.600 м. та 5.800 метрів. З цього останнього табору вибралися члени експедиції з 70 носіями з Дарджілінґ на здобуття високого на 8114 метрів Нанґа Парбату. Підчас цього захорував на запалення легенів та помер визначний альпініст Альфред Дрексель.

Комунікація між головою групою і головним табором відбувається при помочі короткохвильного висилача. З головного табору передають відтак ці відомости від головної групи післанцем до містечка Астор, на північний схід від Нанґа Парбат. Цей післанець мусить перейти у 4 днях через 3 високі на 3000—4000 метрів хребти Гімаляїв, щоби дістатися до Астор. Звідси передають вістки від експедиції каблем до Німеччини. Якщо погода не допису є, тоді ці вістки спізняються на 2 дні тому, що цей післанець не може підчас дощу перейти вбрід ріки Інд біля місцевости Таліхе та мусить мандрувати берегом Інду вгору до найближчого моста, який є щойно біля міста Буві.

ВАЙМАРСЬКІ ПСИ.

Професор д-р Макс *Міллер* з академії ветеринарії у Мінхені описує у 4. числі „Мінхенського ветеринарного тижневика" дуже цікаві випадки з „думаючими" псами.

Річ у кількох псах, що перебувають у Ваймарі та „вміють" відповідати „до речі" на питання, ставлені їм їхніми власничками. Пси відповідали або гавканням, або стуканням лапою. Їхня азбука була зложена так, що відповідаючи букву „а" стукали або гавкали один раз, букву „б" двічи, букву „д" тричі і т. д. аж до букви „п", яка відповідала 15-кратному гавканню або й стуканню. Відси букви азбуки числяться у псів інакше: буква „зет" (перша з кінця) має теж число 1, буква „ипсильон" — 2, буква „ікс" — 3 і т. д. Одначе передтим треба завсіди спитати пса, як він числить, чи з переду чи ззаду. „Так" значить у пса раз гавкнути або раз застукати, „ні" двічі.

Курвезаль, ямник пані Фрайтаг-Льорінґговен, відповів гавканням на питання власнички, що він має сказати до приходу проф. Шмідта: „Я дуже втішнеся, що Ви прийшли". Відтак сказали ямникові, що проф. Шмідт приніс сир та кекси і спитали його, як це йому подобається. Тоді ямник відповів, що це дуже гарно зі сторони професора. На питання, що він воліє, чи сир чи кекси, ямник відповів: „сир". На питання: чому? відповів: „Бо добре смакує". На питання, яка квітка стоїть на вікні, пес „загавкав": „Гортензія". Цьому самому ямникові відчитували цілу низку висказів (цитатів) славних людей і він завсіди вмів подати прізвище автора. Нпр. на питання, хто є автором речення: „Бути або не бути, це є тут питання", відповів ямник: „Шекспір" і то зовсім поправно (ортографічно!). На питання проф. Зіґмунд-Шульце, чи він знає, що таке смерть, ямник відповів, що знає, на друге питання, чи він боїться смерти, ямник відповів: „Не боюся".

Не менше інтересною є розмова з ваймарською Азрою з раси доґів. Замісць гавкати Азра стукала лапою. Стукання лівою лапою означує у Азри десятки, правою одинки, отже один стук лівою лапою і шість стуків правою дає 16 себто 16-ту букву азбуки: „Кв". Азра вміє почислити усі особи на даній ілюстрації, означити їх пол. Її відповіди були все дещо поетичні. Нпр. на питання, чого бажає Азра своїй власничці на уродини, „застукала" вона: „Світляних днів".

Третім „думаючим" псом є фокстерієр Люмпі. Він знаменитий рахівник, уміє читати латинське і ґотицьке письмо, орієнтується на годиннику і подає годину від 1-ої до 24-ої.

93. ПЕРВЕНЬ.

Італійський фізик Енріко Фермі здержав не давно новий, атомово найтяжчий первень, з атомовим тягарем 238. А саме Фермі бомбардував атомово найтяжчий досі 92. первень уран нейтронами. Ядро атому урану вглитує цей нейтрон і після викинення одного електрону перемінюється на ядро нового атому. Є це атом 93. первня, який теж є радіяктивний. Хемічні прикмети нового первня повинні нагадувати тіпа прикмети первня ренія.

ПІВНІЧНОАФРИКАНСЬКА ТРАНСВЕРЗАЛЬНА ЗАЛІЗНИЦЯ ВИКІНЧЕНА.

З кінцем травня ц. р. викінчили у північній Африці між містом Маракеш (у франц. Мароко) і містом Туніс довгу на 2750 кільометрів трансверсальну залізницю. Веде вона наполеперек французької північної Африки здовж берегів Атлянтійського Океану та Середземного Моря. Її довжина відповідає менше-більше віддалі Париж—Царгород. Нова залізниця має величезне господарське і стратегічне значіння.

М. Л.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР",**
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

БОРОТЬБА З ГІТЛЕРІВЦЯМИ В АВСТРІЇ.

Захоплення влади і співпраця народу.

ВІДЕНЬ, 9. 7. ПАТ. У Маріяцель виголосив канцлер Дольфус примирюючу промову, щоби вможливити поєднання з гітлерівцями. Націонал-соціялісти переживають тепер кризу, тому, що обожали владу і фізичну силу без етичного підкладу.

Незабаром, заявив канцлер, положення в Австрії вияснить ся. Дольфус запевнив, що далекий від перецінювання провідників. Саме захоплення влади не розвяже ще всіх питань. Їх може розвязати тільки співпраця цілого народу.

НАРАДИ В ЛЬОНДОНІ.

ЛЬОНДОН, 9. 7. ПАТ. У Форін Офіс відбулася нині нарада мін. Барту і Пієтра з мін. Саймоном, Іденом та державним підсекретарем Вансітарем. Темою нарад були розброєнев' справи.

ПЕРЕД КОМПРОМІСОМ НІМЕЧЧИНИ З ВАТИКАНОМ.

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 9. 7. ПАТ. Католицькі кола слідкують уважливо за подіями в Німеччині. Справді смерть Клявзнера, провідника католицької акції в Німеччині викликала велике обурення у Ватикані, але Апостольська Столиця не думає загострювати взаємини з Німеччиною. Коли би Гітлер пішов на уступки, католицькі кола не відкинуть ніяких компромісових пропозицій, щоби злагіднити положення німецьких католиків.

—o—

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову **на літо.** 1287 48-?

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хоружина 3,** поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 1285 93-100

— **Др. О. Прийма** ординує знову в Жидачі Черче, „Роксолана". 23 3—?

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка" отворений від 1. травня. Кімнати гарні, сонячні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добіре, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Ямна коло Яремча. 143727-?

— **Пансіон Яблонських** у Гребенові, положений у чудовій долині Опору, в самому центрі біля двірця, близько почти. Кімнати з бальконами і постіллю. Харч дуже смачний. 1628

— **Нові костели.** Коштом 100.000 зол. збудовано новий костел у Рівному на Волині, що його посвятив на днях еп. д-р Ґавліна. — Єп. пінський Букраба посвятив 1. ц. м. новий костел у селі Вичівці, положеному 120 км. за Пінськом.

— **Митні полекші на овочі.** В „Дневнику Законів" з дня 7. ц. м. появився розпорядок міністрів скарбу, промислу, торговлі й рільництва, що вводить митні полекші при перевозі таких овочів: свіжих яблок понад 40 кг., з виїмком запакованих окремо або рядами яблок, у часі від 7.—31. липня ц. р. за дозволом міністра скарбу — 18 зол. від 100 кг.: свіжого виногра-

КУПОН
для читачів „Діла" на даровий фляшок знаменитої кольонської води при закупні 7 славних ножиків до голення **Сальферс** за 1 зол.
Перфумерії С. Федера Львів,
Сикстуське 7. і Коперника 15 а.
(побіч палати гр. Потоцького) — 74/27

ду в опакуванні 5 кг., провезеного в часі від 15. липня до 3. листопада ц. р. за дозволом міністра скарбу — 45 зол. від 100 кг.; морель в часі від 7. липня до 31. серпня ц. р. за дозволом міністра скарбу — 100 зол. від 100 кг. Коли хто за ці товари заплатив звичайне а не влекшене мито, тоді міністерство може наказати зворот ріжниці між тими митами. Прохання в цьому напрямі слід складати до 30 днів від дня заплачення мита. Розпорядок увійшов в життя з днем 8. липня ц. р.

— **До концентраційного табору.** ПАТ приніс вістку, що в неділю відїхав до Берези Картуської другий транспорт інтернованих. — Із Варшави вислали до табору Сам. Арока Фактора, жидівського терориста, а Познаня Еда. Будніка та Володимира Лишкевича, членів ендеції. Тижневик „Депеша" твердить, що уряд обмежить скількість осіб, спрямованих до концентраційного табору. Деякі кажуть, що число це буде виносити 50—100 осіб.

— **Розкопи в Чортківщині.** Пишуть нам: При будові дому громадського уряду в Білім натрапили робітники, копаючи фундаменти, на якусь дуже грубу кість. Сама цікавість робітників казала їм обережно копати дальше. Показалося, що був це зуб мамута зовсім скаменілий, довжини понад два метри, проміру в найгрубшім місці 15 центиметрів. Зуб віддано до міського музею в Чорткові. Окрема комісія виїде на місце для дальших розшуків, чи нема там і цілого кістяка мамута, бо зуб не міг сейже сам туди замандрувати.

— **Самогубства в Польщі.** На основі останніх обчислень записали в 1933 р. в цілій Польщі 4.655 самогубств, з чого у Варшаві було 1.315, в осередних воєвідствах 1.380, 614 у східних воєвідствах, 586 в західних і 790 на землях полудневих воєвідств. У порівнянні з попереднім, 1932-им роком, число самогубств зменшилося на 89 випадків, а в порівнянні з роком 1926 збільшилося на 752 випадки.

— **За вірність у подружжі.** У Вильні трапилась цими днями така історія: Жінка Лазаря Бергзона, Броха, підглянула, що її чоловік перебуває в мешканні свого спільника Штайнгавера в товаристві Софії Хаїмберг. Тоді вона миттю зібрала чотирьох своїх братів і батька і всі вони напали на хату Штайнгавера. Побили сильно Бергзона і його приятельку та забравши його револьвер і 60 золотих готівкою, втікли. На другий день, коли Бергзон зі своєю приятелькою переїзджав дорожкою, ціла рідня Бергзонів вдруге напала на нього й намагалася перевернути дорожку. Але з уваги на грізну поставу візника вони витягнули Бергзона з дорожки і стали частувати його кастуками. На крик „пацифікованого" прибігла поліція та виратувала Бергзона з біди.

— **Пімста за побиття.** У Сокільниках біля Львова 19-літний Антоні Крочак застрілив вечором 23-літнього Мартина Пястуна на дорозі. Опісля зголосився на станиці поліції, де віддав свій револьвер. Причиною вбивства була ненависть за побиття.

— **Львівська хроніка.** При вул. Глибокій ч. 14 намагала втруїтися 28-літня Г. Могильницька. В тяжкому стані забрали її до шпиталю. — Поліція арештувала Ст. Гераса, як окрадав хату Сам. Зеліга при вул. Жовківській ч. 13. — Невідомі злодії вкрали з хати Софії Блятової при вул. Валовій 11а два футра та скриньочку з дорогоцінностями вартости 4.000 зол. З хати Ірини Розенман із тієї ж хати вкрали гардеробу та білля вартости 1000 зол.

— **Присуд на спільників Цибульського.** У понеділок закінчилася у Львові судова розправа проти спільників „львівського Кіртена" Цибульського: возного Обача та безробітного Колодзея. Обач, університетський возний, дав був Цибульському цянкалі, яким він отруїв свою жертву, а Колодзей помагав Цибульському викидати покраяне на шматки тіло вбитої. Суд Обача засудив на 6 місяців вязниці, а Колодзея увільнив.

— **Краєва хроніка.** У селі Новосільцях пов. Перемишль згоріла хата Поліщука та будинки Процька. Вогонь попік Марію Поліщук. Шкоди є на 10.000 зол. У Перемишлі повстала пожежа в магазинах аптики „Під звіздою" при вул. Францішканській. Пожежу погашено і тому більших шкід нема. — У Коломиї розвязала влада польську народово-соціялістичну робітничу партію, яка була централею на станиславівське воєвідство. Розвязано теж три відділи тієї партії. — У Бориславі в ворожки карт Фоглевої найшли розшарпане тіло мужчини та рідну Фоглеву. Це вибухла петарда, що її приніс зі собою згаданий мужчина. — На залізничому шляху між Стрием і Львовом найшли кадовб і ноги, а кілька метрів далі змасакровану голову 29-літнього Франца Леопольда Мачка з Дорнфельду, службовця союзу німецьких рільничих спілок у Львові. Причини самогубства покищо не ствердили. — На дорозі біля Товмача невідомий злочинець пострілив Макс. Зубека, директора дібр гр. Бельського. Зубек помер у шпиталі. — У незамешканій хаті в Кривчичах повісився ок. 60-літній мужчина, мабуть ремісник зі Львова.

— **З луцьких ідиль.** Найбагатший у Луцьку домовласник Кройнштайн, що має цілу низку камяниць, є власником дуже старих деревляних домів при вул. Болеслава Хороброго, в яких живе 14 бідних родин, що майже нічого йому не платили. Кройнштайн робив заходи, щоб дістати дозвіл на знесення цих руїн і побудування нових домів. Маґістрат дав згоду, але льокатори внесли відклик до воєвідського уряду. Не чекаючи відповіди К. найняв 14 робітників і в 3. годині вночі підчас дощу зірвав дахи з обох домів. Вмішався прокуратор і розбір стримав.

— **Горобець спільник комуністів.** У м. Олиці стався такий факт. Комуністичний дяч Андрій Деркач привязав горобцеві червоний прапорець з большевицькими гаслами й пустив його в церкві підчас Служби Божої. Горобець вів пропаґанду досить енергічно. Окружний суд у Луцьку засудив дотепного комуніста на 3 роки вязниці.

— **Конкурс на найкращу господиню** відбувається тепер у Будапешті під проводом дружини мадярського міністра рільництва п. Келлай. Першенство матиме жінка, що добуде найбільше пунктів у таких конкурсах: приготувати й усмажити рибу, яку треба подати на стіл без костей, приладити закомпику, вимити дванацять близьких тарілок і стільких глибоких, дальше накрити стіл, витяти з паперу діточе вбрання і вдержати у веселому настрої чотирьох дітвак. Зараз у першому дні не бракувало жіночих трагедій: німкиня розплакалася, бо... лакомичка спалилась, чотири хлопчики, що були в товаристві польки, сприкрили собі сидіти в одному місці і при помочі плачу запротестували проти цього. Не могли їх успокоїти навіть всі жінки, зібрані на конкурсі. Румунка — на свій превеликий жаль — збила три тарілки і дві склянки.

— **Перед цікавим завданням** находиться тепер судова влада в Люісвіль (Зл. Держави). Саме там помер недавно лікар д-р Нер. Перед смертю зізнав він перед шерифом, що під впливом якогось неясного хоробливого наклону тримав молоді дівчата, які віддавались під його опіку. Таким робом зігнав зі світа вісім дівчат. Зараз по зложенні тих сензаційних зізнань він помер. Судова влада наказала перевести секцію вісьмох дівчат, будьтоби отроєних д-ром Нером, і виявилося, що тільки одна з них мала сліди затроєння. Тепержеж влада мозолиться над тією загадкою, чи д-р Нер справді був злочинцем, чи так тільки говорив перед смертю в приступі божевілля.

— **Як на троянській війні** поступають тепер американські боксери. Перед стрічею на рінґу обкидаються прізвищами та епітетами, які деколи тяжко й повторити. Усеж американська преса поквапно подає ті прізвища до прилюдного відома. Таке водиться навіть тоді, коли у Ню Йорку відбувався меч за мистецтво світа між Карнерою і Біром. „Положу на обі лопатки ту товсту свиню" — говорив Бір про свого противника. „До вечора й сліду не стане з того противника. „До вечора й сліду не стане з того Казанови" — хвалився Карнера. Ці „побожні бажання" були очевидно щирі. Побідив Бір.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Місто моє — я плачу над тобою!

От проста пригода чи чагода.

Прийшла до мене, стояла деякий час перед порогом, опісля таки зайшла у хату, всміхнулася добрим старечим усмітхом, взяла мене в костисті обійми і повела на історичний прохід по Львові — у ночі.

— Туга.

Гей, гей, моє місто кохане!

За часів „Молодої Музи" ми знались, подружилися і полюбилися сердечно.

А сьогодні, що з тебе залишилося? От тобі, такі марні Богородчани чи Глиняни, в котрих король Ягайло хотів зробити велику кріпость-твердиню, а безсердечний час поверзав їх назад у велику каламутну калабаню болота.

Сумний Львів у ночі. Гаснуть світла у вікнах, гаснуть ліхтарні, мовкнуть трамваї, старі дорожкарські коні сплять і ще раз переживають сонні мари молодого ситомця, блудять тіні дівчат, що згубили долю в гарячий червоний ранок, а хотять її віднайти в дощову, липкову ніч — а над усім носиться: смуток і безнадійність. Ще й дощ паде. Не паде, а ллє, — що то кажуть у шпівськім кабареті — „як вул до карити"...

Чорними отворами глядять на вимерле місто каварні й ресторани. Лиш злодія спустеля по давних „Орфеях", „Бананах" „Клінгсбергах", „Шліках", де львівське життя кипіло, шуміло й переливалося до білого ранка.

Чи тямите стару каварню „Монополь" з її ввічливим, кремним господарем Гецлем?

Скільки гарних спогадів...

Мій старший товариш Василь Пачовський радив мені (що ночі) писати якнайбільше, зимний Іван Франко радив (рано) переписувати якнайменше, а спокійний, з розумними, прижмуреними яворівськими очима Маковей казав писати і все ховати — щоби влежалося. А після кількох років провірити і справити.

Маковей мав рацію, бо миші і щури все провірили і справили.

І може краще.

Сьогодні Львів у ночі — це похоронні пісні Шопена, Бетовена, Гуневича, Орловського, Вербицького, Матюка і Нижанковського.

Львів умирає...

Ходять по ньому лише смуток і туга. Ця ненаситна туга, що — як мене переконував учора глибокий мистець Ярач — рве нас із тиші до безпокою, несе нас від тихої природи до гамору культури і робить нас найнещасливішими зі всіх Божих сотворінь тим — що ми вміємо і мусимо тужити...

Тиберій Горобець.

Великий політичний процес у Станиславові.

Девятий день процесу.

Дальші зізнання підсудних.

Св. Адольф Бородай, постер. зі Станиславова, зізнає на обставину, що бачив, як Ясівський приходив до Гоголя.

Св. Онуфрій Гоголь, батько підс. Гоголя, селянин, зізнає, що сам казав синові їхати до Битькова шукати праці.

Св. Роман Вінтонюк, батько підс. Юрка Вінтонюка, зізнає, що знав про те, що син поїхав на прогульку.

Св. Давид Вайнґарден зізнає, що позичив підс. Гоголеві в дні відїзду до Надвірної 1 зол.

Св. Карло Качоровський, поляк, зізнає, що підс. Гоголь кілька днів перед відїздом до Надвірної сказав йому, що їде шукати праці. Тому, що зізнання цього свідка суперечні з його зізнаннями у слідстві, прокуратор видав наказ його арештувати.

Св. Іван Мазак зізнає, що підс. Гоголь приходив до нього і сказав, що виїзджає до Битькова шукати праці. Прокуратор зарядив *арештування* і цього свідка, тому, що у слідстві не назвав місцевости, куди Гоголь мав їхати по працю.

Св. Іван Ярош та *Анна Жураковська* зізнають, що Гоголь мав приїхати до них до Битькова, де хотів шукати праці.

Св. Анна Стшелецька, Владислава Стшелецька й Генриха Стшелецька — всі з Пасічної біля Станиславова зізнають, що до Журавецького, засудженого наглим судом у Львові на 15 літ вязниці за напад на почту в Городку, який у них мешкав, рідко заходив підс. Вінтонюк.

Св. Петро Бігун зізнає, що підс. Вінтонюк говорив свідкові, що виїзджає на прогульку.

Св. Богдан Мельник, зізнає, що знає підс. Вінтонюка з ґімназії і що з ним планували й відбували часті прогульки. Навіть були уплянували прогульку на місяць серпень.

Св. Марія Вінтонюк, мати підс. Юрка Вінтонюка, зізнає, що знала про виїзд свого сина на прогульку.

Після цього відчитувало зізнання непокликаних на розправу свідків.

Ширіть наш часопис!

— **Померла славна шпигунка.** В Швайцарії померла в санаторії Ст. Галлен славна шпигунка Анна Марія Лессер у 50 р. життя, відома широкому загалові під псевдонімом „Фройляйн Доктор". Після важких переживань підчас війни занедужала нервово і стала морфіністкою. Свою шпигунську діяльність почала перед війною в 1913 р.

— **Страшна спека в Англії.** Спека в Англії доходить до 32 степенів Цельзія. Такої спеки не памятають від 41 літ. В суботу і в неділю кілька тисяч людей дістало сонішний удар. У цілій Англії горять ліси і трава на сіножатях. У Крістчорч згорів ліс рододендрів льорда Мельсбері.

— **Плісень** нищить консерви і тому до консервування овочів, мармолад, галареток, овочевих соків, огірків і т. д. треба уживати **Консервуючого Середника Д-ра Еткера.** Популярні приписи на консервування можна дістати безплатно в кожному складі, який провадить вироби Д-ра Еткера, або безпосередньо від фірми Dr. A. Oetker, Warszawa, Rakowiecka 23, а також від фірми: Dr. August Oetker, Oliwa—Gdańsk.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

КОРНЕЛЯ З ЛЕВИЦЬКИХ ГАВРИСЕВИЧ.

Дня 6. ц. м. померла у Львові громадянка Корнелія з Левицьких Гаврисевич. Як дружина священика о. Юстина Гаврисевича, пароха Жулич, а опісля Чагрова, покійна ще 40 років тому присвячувала багато часу громадянській праці на селі, зокрема дбаючи про піднесення освіти серед нашого жіноцтва. На це складалась праця в читальні, при чому нераз спрошувала сільських дівчат до себе та вчила їх української історії, літератури й домашніх робіт. Як людина незвичайно енергійна і хрустального характеру та великих національних прикмет, була матірю для парохіян, яким спішила кожної хвилини з доброю радою і несла поміч у недугах. В часі визвольної війни опинилася з чоловіком і родиною за Збручем і в Камянці Подільськім поховала свого мужа, що впав жертвою тифу. Вже після війни втратила двох синів, бувших українських старшин, що брали участь у наших визвольних змаганнях. Врешті попала й сама в тяжку недугу, якої не могло вже витримати зболіле материнське серце. Померла в 71. році життя, осиротивши своїх дітей та внуків і залишивши правдивий жаль у серцях тих, що її знали. В. Їй П.!

Мальвіна Авдиковська ур. Лежогубська померла у Берліні 4. ц. м. у 89. році життя. Похорони відбулись 7. ц. м. В. Їй П.!

Товари блаватні
ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА, ПОСТ'ЛЬ
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 125—150 Телефон 25-55.

СПОРТ.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Перемишль 7. VII. БЕРКУТ — СТЕП (Бушковичі) 9 : 1 (4 : 1).

Товариські змагання обох цих дружин повінчалися сензаційною, високошферною перемогою Беркута над найгрізнішим противником із мистецтв. Гра велася на розмоклому грищі і хоч стояла на низькому рівні, давала глядачам багато емоцій завдяки цікавим підворітним ситуаціям. Суддював п. Терлецький.

Добромиль 7. VII. У. С. К. — ЗАПОРОЖЕЦЬ (Нижанковичі) 6 : 3 (2 : 1).

Гра велася весь час на розмоклому грищі і підчас дощу. Суддював п. Більо.

Львів 8. VII. ТРИЗУБ — СОКІЛ III. 2 : 0 (1 : 0).

В неділю 8. ц. м. відбулися на грищі Р. С. К. О. (Богданівка) товариські змагання, яких одиною приметою було хіба те, що змагуни наперед розбивалися. Перші скрипки грав Сокіл III. Змагання ті відбулися замість визначених мистецьких: Тризуб — Сокіл (Бібрка), які за згодою обох дружин переложено на пізніше.

Львів 8. VII. ХУРТОВИНА — У. Р. С. К. 2 : 1 (1 : 1).

Змагання ці відбулися теж як товариські, бо грище було в означеному часі занято іншими дружинами. Гра з початку хаотична, зі зміною перевагою обох дружин. Перші ворота добуває Хуртовина, відтак вирівнює У. Р. С. К. Рішаючі ворота добуває Хуртовина зі стрілу правого крайнього. Суддя п. Назар.

Український народе! Памятай, що від Тебе залежить національна свідомість наших братів на далекому Сході і Заході, тому шли датки і дарові книжки на адресу Т-ва „Просвіта" у Львові.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Антін Лотоцький: ТРИ ПОБРАТИМИ. Історичне оповідання з початків Козаччини. 10 ілюстрацій Мих. Фартуха. Накладом Видавництва „Світ Дитини", Львів, 1934. в шкільною „Діточа Бібліотека", Книжечка 7-ма за липень. Сторін 64. Ціна 60 сотиків.

Іван Керницький: СВЯТОІВАНСЬКІ ВОГНІ. (Оповідання). Львів, Українська Бібліотека ч. 6. накладом І. Тиктора. Стор. 128. Форм. 16-о.

Paweł Zajcew: SZEWCZENKO I POLACY. Warszawa 1934. Nakładem „Biuletynu polsko-ukraińskiego". Str. 61 Form. 16-o.

POLSKIE USTAWODAWSTWO SPÓŁDZIELCZE pod redakcją Ksawerego Pomijałowskiego, przewodniczącego Rady Spółdzielczej. Warszawa 1934. Str. 61. 16-o

ЖУРНАЛИ.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник. Ч. 7–8. Львів, липень-серпень 1934. Зміст: 12 міжнародній День Кооперації; На окраю днів. Ст. Тугут: Держава, націоналізм нового типу і кооперація. Німецька школа французького кооперативу. Е. Нербінська: Що зроблено досі в напрямі приєднання жінок до кооперації. В. Тотоніщ: Болгарський кооперативний банк і болгарська с.-г. кооперація. Кооперативна хроніка. Господарська хроніка З преси і життя.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК. Рік VII. ч. 7 Львів липень 1934.

КАМЕНЯРІ. Рік III., ч. 7. за липень 1934.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ. Рік II., ч. 27—28 (82—83). Прага, 2. липня 1934.

Галицький Магазин Новостей Галицька 15. Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. дарон білети до першорядних кін. 5/73 83-?

Листування Редакції.

Вп. Дописувачам з Позиння, Городенки, Коломиї, Ворохти, Чортокова й Рівного: Не можемо покищо помістити з цензурних оглядів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича. Ворохта:
10. VII. Королева Кіна.
11. VII. Детектив.
12. VII. Ой не ходи Грицю.
13. VII. Вдруге Заліка Острога.
14. VII. Пепіна.
15. VII. Мавета.
З Ворохти театр їде до Жабя і Косова.

Великий Міський Театр.
Вівторок, 10. VII. год. 7·30 веч. Театр Нова Комедія". „Фірма".
Середа, 11. VII. год. 7·30 веч. Театр Нова Комедія". „Фірма".

Театр Різнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олімпіада кохання" (Альберт Прежан).
АТЛЯНТИК: „Бару" (реж. Рекса Інгрема).
ВАНДА: „Чорний капітан" і „Під бичом ганьби".
КАСІНО: „Зле, кохана".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бань біжить ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „За гроші" та ревія.
МІРАЖ: „Від жінки до жінки".
МУЗА: „Емма" та „Геть із тещею!"
ПАН: „Усміх щастя", „Дама-Кер".
ПАЛЯС: „Жінки волять брутальних" і Лет Адамовичів.
ПАСАЖ: „Клюб джентельменів", ревія „Витаємо Львів!".
СВІТ: „Аріяна", „12 кріс".
СОНЦЕ: „Рим-експрес" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Чоловік з уяви" з Дж. Болесом і ревія „Кадри кохання".
ХИМЕРА: „Бунт у Шангаю" і Лет Адамовичів.
УТІХА: „Ніч у Каірі", „Варвар", ревія: „Веселя чвірка".

Читайте „Діло"!

Закордонне радіо.

Вівторок, 10. липня 1934.

Відень (506,8) 17·35 Солісти (спів, музика) 20·10 Весела авдиція, 20·55 Фортепян, **Братислава** (298,8) 19·10 Недбалева соната на скрипку та фортепян, **Прага** (470,2) 19·35 Концерт, 22·51 Нар. литовські пісні, **Штрасбург** (349,2) 20·30 „Синьобородий" ком. оп. Офенбаха, **Білгород** (439,8) 21·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 12·00 Легка музика, 19·00 Солісти, 21·25 Нім. рококова музика, **Гамбург** (331,9) 20·45 „Моганіфаєр" пєса Судермана, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·55 „Дер Гайсліхе Крег" оп. Шуберта. **Ляйпціг** (382,2) 15·15 Пісні, **Мінхен** (405,4) 17·50 Камер. музика, **Штутгарт** (522,6) 20·45 „Ганс Сахс" оп. Льорцінга. **Будапешт** (549,5) 13·30, 22·20 Циг. музика. **Міляно** (368,6) 20·45 „Ля Донна Пердутта" оп. Пієтрія, **Рим** (420,8) 17·15 Квінтет.

Середа, 11. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 17·30 Пісні півн. композиторів, 22·15 Спів, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, 20·30 „Дані Марія, полкова мати" авд. зі співами, **Прага** (470,2) 15·15, 16·40 Концерт, 19·10 Оп арії, **Париж** (1649) 20·45 Симф. концерт, **Білгород** (439,8) 10·00 Пісні, **Любляна** (569,3) 20·45 Спів, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, 19·20 Нар. пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·50 Давні нім. пісні, **Мінхен** (405,4) 12·00 Вок. інстр. концерт, **Будапешт** (549,5) 17·30 Популярні арії, 20·30 „Пісня пустині" (муз. вок. авд.), 23·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 17·10 Камер. музика, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 17·10 Квінтет, 20·45 „Делітто є Кастіґо" муз. пєса Пєтролія.

Львівське радіо.

Вівторок, 10. липня 1934.

6.30—7.25 Ранішня авдиція, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Метеорольог. вістки, 12.10 Концерт сальонової музики, 13.05 Для молодших дітей „Ляльчині пригоди", 13.20 Неаполітанські пісоньки (гр. пл.), 13.55 З ринку праці, 14.00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 17.15 Твори на флет і фортепян, 18.00 З діяльности Фонду Поезії (відч.), 18.15 Популярний концерт, 18.45 Фізична культура жінок, 19.00 Всячина, 19.15 Спів, 19.40 Гр. плити, 19.50, 19.55, Спортові вістки, 20.00 Вибрані думки, 20.02 Репортаж „Столяр", 20.12 Трансм. з Варшави „Страшний двір" оп. Монюшка, 22.45 З прасторії людини.

Середа, 11. липня 1934.

6·30—7·15 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·10 Танкова музика, 13·05 Славні артисти (Крайслер, Рубінштайн із гр. пант), 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Польська нар. музика (капела), 17·00 Для дітей „Горбач" (з пригод „Самовара") анг. Бен. Герп, 17·15 Спів, 17·30 Фортепян, 18·00 Книжка та знання, 18·15 Сальонова музика (гр. пл.), 18·45 Культура будни, 18·55 Туристичний бюлетен льв. зал. дирекції, 19·00 Всячина, 19·15 Два фортепяни, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Легка музика, веселі монольоги, 21·02 Краківський конгрес піяністів, 21·12 Солісти (спів. Арґасінська, скрипка, фортепян), 22·00 Літ. чвертьгодина „Діточі війни" (фраґм. із пов. Косовського „Родина Смушків"), 22·15 „Гостина в Бігдальських", 22·45, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 і пів зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·70, Париж 34·92, Берлін 203 і пів, Цюріх 172·28, Амстердам 358·90, Прага 22·00, Міляно 45·48, Нюйорк кабель 5·29 і пів Нюйорк чеки 5·29.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні від 11. липня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції ціну на масло не ставить, кооперативам платив за:

1 к. масло	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	зол.
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·35—2·40	„

Тенденція на масло вдержана, на молоко і сметану слаба, на яйця сильніша.

ОПОВІСТКИ

Вп. П. Гебусові висланий до Черча часопис треба офранковувати по 10 сот., бо на мало офранкований вертається назад.

Відїзд учасниць Оселі зі Львова на Сокіл в дні 17. ц. м. год. 7·15, збірка на год. двірці у вестібулю год. 6·15. Відїзд зі Стрия 10·05. Збірка в Брошневі год. 11·30. Управа Оселі старається про 75% ову знижку зі стації Львів до ст. Брошнів. Ті, що рефлектують на цю знижку, мають зголосити не найпізніше до 14. ц. м. на адр. Л. Мриц, вул. Сковацького 14. Зем. Банк. Львівські учасниці вложать до 14. ц. м. гроші на білети. Перемиські уч., що рефлектують на цю знижку (від Львова) мусять виїхати з Перемишля вже в год. 3·27 рано. **Управа.** 38 1—2

Замість повідомлень про наше вінчання, що відбулось 28. VI. у Львові, — складаємо 20 зол. на ратунковий фонд „Просвіти". — **М. і С. з Луцьких Дворяни.** 36 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СЛАВОЛЬ, суха фарба в порошку в ріжних красках, тревваліша ніж найдешевший ликер! Розводиться у літній воді згідно з приписом, поданим до кожної пушки. Спробуйте та ще й іншим порадьте! — Знаменито надається до фарбування і консервації віконних рам, дверей, вулиць, ганків, сходів, заліза, блахи і т. п. Дуже трівка і відпорна проти вогкости, горячі і морозів! Висилається тільки за готівку. Пушка 1 кг. по 5 зол. — **Кооп. „Рій" Львів, Блихарська 20.** 32

СЕПАРОВАНИЙ, не з власної вини, інтелігент, літ 48, на становищі, пізнасть паню у відповідному віці. Ціль матримоніяльна — посередництво можливе. — Зголошення під: „Мій тип", Адміністрація „Діла". 37 1—2

Адвокат
Мр. Іван Романівський
відкрив адвокатську канцелярію — **в Борщеві,** вул. Шевченка. 34 1—1

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 187 (13.726). Львів, четвер 12. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Мін. Міхаловський про вбивників мін. Перацького.

Заява, що вбивником був член ОУН.

У „Газеті Польскій" появилося інтерв'ю з міністром судівництва Міхаловським про хід і висліди слідства в справі вбивства пок. мін. Перацького. На запит, чи вважає вже можливою річю подати до прилюдного відома вислід слідства, міністр заявив:

„Саме в цій хвилині дістаю таку звістку, що без шкоди можна поінформувати публику про висліди дотеперішнього слідства. Не осталось воно без успіху. Навпаки довело до того, що відомо, з якого середовища вийшов злочин, де повстала ініціятива і де йшло приготування. Вправді виконавець утік, але в руках влади залишилась низка предметів, що навели на правдивий шлях. А саме: капелюх, що його кинув на вул. Фоксаль, пальто, найдене у брамі дому ч. 5. при вул. Окульнік, зізнання кількох осіб, що бачили його підчас утечі, врешті вибуховий набій, кинений підчас утечі.

Одначе тому, що не було докладних даних і що зізнання свідків були суперечні, слідство не пішло в однім напрямку, але в усіх можливих напрямках. Не підлягало ніякому сумнівові, що замах мусів вийти зі зорганізованого середовища, тому, що переведення замаху вказувало на добре обдумену акцію, що могла вийти лише зі середовища зорганізованого. Отже влада пішла шляхом усіх можливостей і в усіх напрямках розслідкувала організації, які могли б входити в гру.

У звязку з найденою блокитно-жовтою ленточкою, яка була така сама як та, що її продає ОУН, власти звернули слідство в напрямку тої організації і довідали факт тої ленточки з тим, що сталося в Кракові в днях 13. і 14. червня, отже напередодні злочину, де викрито істнування боєвого реферату Екзекутиви ОУН та лябораторію вибухових матеріялів, що служили до зладжування вибухових набоїв. Точна експертиза ствердила повал усякий сумнів, що бомба, яку вбивник покинув підчас утечі, була виконана в лябораторії ОУН у Кракові. Підчас того, як викрили лябораторію боєвого реферату ОУН, арештували власника й керманича лябораторії та одного чоловіка, що був звязковим поміж поодинокими членами і владою організації та лябораторією ОУН. В той спосіб в руках влади найшлись дві особи, яких звязок зі злочином є безсумнівний. Таким робом стверджено, з якого середовища вийшов злочинець і вбивства та переведення вбивства пок. міністра Перацького. Погоня дала судовій владі 18 червня ц. р. пізним вечором інформації про одного чоловіка, *якого опис згоджувався зі зізнаннями* людей, що бачили виконавця атентату. Знову інші подробиці вказували на його звязок з лябораторією в Кракові та замахом у Варшаві. Той чоловік всів на корабель у Данціґу, щоби відплисти до одного з німецьких портів. Негайно впродовж ночі судові власти довели до ув'язнення того чоловіка на території Німеччини і відставлення його 19. червня до Варшави. Мушу підкреслити надзвичайно льояльну і метку поміч німецьких властей у погоні за злочинцем та арештуванні його.

Підчас слідства стверджено, що *піймачий є відомим боєвиком ОУН* та найбільш імовірно винуватцем убивства. У висліді слідства устійнено такі факти: стверджено *відповідальне за вбивство середовище, а саме тайну організацію ОУН*, 2) в руках влади находяться три боєвики ОУН, з яких двох брало участь у приготуваннях до замаху і фабрикації бомби, а третій брав участь у виконанні атентату".

В справі погоні за самим убивником, який находиться поза межами Польщі, міністр заявив, що „не резиґнуємо з дальших зусиль піймати злочинця, але мушу ствердити, що в цьому моменті нема на це великих надій". Слідство було доручене апеляційному судді для справ особливої ваги Вітумінському, який веде його під доглядом прокуратора апел. суду п. Казимира Рудніцького.

III. Робітнича Олімпіяда в Празі

й українці.

Український Січовий Союз за кордоном брав участь у III. Робітничій Олімпіяді Чехословаччини в Празі у днях 3.—5. липня ц. р. Під написом „Україна" йшли й українці разом із заступниками Америки, Англії, Бельгії, Голяндії, Данії, Латвії, Палестини, Польщі, Румунії, Угорщини, Фінляндії, Франції Югославії та інших народів. Австрія, Німеччина та Україна були представлені своїми еміґрантами. Чехословаччина — своїми чеськими, словацькими, угорськими, польськими та підкарпатськими орґанізаціями. Всіх варгаючих руховиків (ок) було на здвиві 45.000.

Арештували лідера „Срібних Сорочок".

„Срібні Сорочки" — це американські фашисти, яких організація поширилась у полудневих стейтах. Лідером їх був Вилліям Даллі Пеллі, котрий заложив видавничу спілку, що друкувала орган „Срібних Сорочок". Для добуття фондів спілка вивала уділи (шери), які продавала, обіцюючи кулькучим зиски. Ради пропаґанди часопис писав, що організація „Срібних Сорочок" уже має 10 мілїонів членів. Чимало людей купувало уділи, аж нараз дізнались, що організація не росте, а спілка банкротує. Тоді віддали справу до суду. Лідера Пеллі арештували і назначили запоруку (бейл) в сумі 2.500 дол. Він має відповідати за обман.

Ворог католиків не може бути урядовцем у Нюйорку.

НЮ ЙОРК, 20. червня. (Вл. кор.) Нюйоркський лікар, д-р Карло Фама, іменований перед вільнома тижнями лікарем для пенсійного фонду урядовців міста Ню Йорку, не може дістати цієї позиції, хоч за ним стоїть мейор Ля Ґардія. Причиною цього його ворожe становище до католиків. Коли його іменував на згадане становище мейор, посадник міста, проти нього видвигнули закиди, що він колись писав проти-католицькі статті і тому, як ворог релігійних переконань великої частини населення, мусів відмітити вислідам комісії міської ради (олдерменів). Рада олдерменів відбула засідання аж двічі, двічі покликували на слідство д-ра Фаму, якому вільно було викликати свідків на тайні засідання. Вчора рада олдерменів рішила, що д-р Фама є біготом і тому не надається на це становище. Одначе це рішення потребує згоди мейора Ля Ґардії. Д-р Фама є італійського роду, коли підріс, змінив свою віру з католицької на пресвітеріянську і в той час почав нападати на католиків.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елегант" терпентин.
Пасту до взуття „Елегант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Смику до білля
1397 помадкову і коронову 26—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

Галицький Магазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до першорядних кін. 5/73 84-?

Німецькі події

в освітленні німця.

(Кореспонденція з Праги.)

Прага, липень 1934 р.

Хоч вже минуло кілька днів від того, що сталося в Німеччині, і хоч там життя йде далі своїм нібито „нормальним" шляхом — то все таки нам не зовсім ще ясно, про що властиво йшло в Німеччині. Закордонна преса приносить, правда, ріжні пояснення і коментарі, але де шукати в них правди, тяжко зорієнтуватися. Німецька-ж преса дуже скупа в поясненнях, а обіцяний урядовий комунікат досі не появився. Але й колиб він був появився, то чи можна булоб йому на сто відсотків вірити?

Щоби до цих всіх пояснень, які нам досі принесла преса, додати ще одне, приводимо в нашому дописі пояснення, яке нам дав один із німецьких журналістів, знавець внутрішніх відносин Німеччини, який недавно приїхав до Праги.

Те, що сталося внутрі німецької правлячої партії, не прийшло несподівано, а не є теж припадком, що заговір провідників штурмових відділів мав статися дійсністю майже рівночасно з наступом Папена, хоч оба ці напрями так дуже віддалені від себе. Коли 1932 р. Папен виступив гостро проти пруського уряду, виступили проти нього, як ворогиника „гуртка бюрократів і великих капіталістів" теж і народні соціялісти. Чим далі, тим пропаґанда проти капіталізму находила собі живіший відголос між широкими лавами простих штурмовиків і коли генер. Шляйхер 1932 р. заходився коло притягнення на свій бік робітничих професійних організацій, Папен найшовся в подвійній небезпеці. Одна небезпека загрожувала йому від соціялістично настроєних штурмовиків, а друга від „соціяльного генерала". Папен найшов тоді вихід з ситуації: допоміг Гітлерові в перемозі і надіявся, що буде його здержувати перед надто великим ухилом на ліво. І здавалося, що цей маневр Папенові вдався. Гітлер повів „поміркований курс" і гостро виступив проти т. зв. другої революції, що мала звернутися проти капіталістів.

Але внутрішньо-політичний і господарський розвиток гітлерівської Німеччини вже досить скоро показав, що цей поміркований курс Гітлера, головнож на економічному полі, опинився в сліпій вуличці. З такої ситуації задумав скористати Папен. Він вважав, що прийшла пора для консервативного курсу. Папен розраховував, що виступаючи з гострою критикою проти пануючого режиму та його економічно-політичних зарядженъ, здобуде знову симпатію консервативних кругів і цим вплине і на Гітлера. Відси відома мальборська промова Папена і відси той факт, що Гітлер не вліва-

жився рішуче виступити проти нього. Але та Папенівська гра, проти якої Гітлер рішуче не виступав, мала ще й інші наслідки. Зусилля Папена заступити „поміркований курс" політики Гітлера курсом консервативним викликали опозицію в штурмових відділах, а т. зв. чорний фронт Штрасера находив багато прихильників і в самій верхівці правлячих кругів. Таким чином витворилася лушна атмосфера і заплутана ситуація: Гітлер спирався на сфанатизованих провідниках штурмовиків, а штурмовики знову вичікували, коли вже дійде до тих соціяльних і господарських реформ, яких їм так багато понаобіцював їх „фірер". Про ці настрої знав дуже добре генерал Шляйхер і був з невдоволеними в контакті. Кажуть, що Шляйхер мав недавно сказати, що заки пройде рік, будуть висіти Гітлер і Ґерінг на берлінських ліхтарнях, а коли йому звернули увагу на те, що за такі слова може заплатити головою, Шляйхер мав відповісти: нині вже ні. Помилився!

Але і сам уряд бореться на два боки. Останні події і давніші промови Ґерінга і Гесса вказують на те, що уряд не думав спочити надій штурмовців. Буйне і неморальне життя провідників штурмовців, яким хочуть пояснити останній крівавий розрахунок, не є його дійсною причиною, бо — по словам німецького журналіста — алькоголізм, морфінізм, кокаїнізм і що ще хочете, найдете і між тими, які лишились і далі вірними Гітлерові.

Провідні нар. соціялістичні круги рішились вже на політику Папена і під натиском армії, яка нібито стоїть осторонь від усього того, виступили проти другої революції. Ріжниця є лише в тактиці поступовання. Напрям Папена є за відновою деяких громадянських прав і надіється, що таким робом можна буде боротися з тероризмом штурмовиків. Іншої думки є Гітлер. Він не хоче привернути цих прав, а лише силою здушити всяку опозицію. Рівночасно з ним Гітлер борониться і перед наступом консерватистів. Гітлер хоче за всяку ціну вдержати себе.

Не треба думати — каже німецький інформатор — що між поарештованими і розстріляними провідниками і тими, що лишились при Гітлері, була якась істотна ріжниця. І вони не були так дуже натхнені пролетарськими настроями своїх штурмовиків. Вони лиш були переконані, що цей другий шлях є відповідніший для трівкости цілого режіму і їх влади. Вони хотіли лише відсунути „консервативтів" Гітлера і Ґерінга. На це вказують і їх зв'язки зі Шляйхером, який чейже дуже далеко стояв від пролетаріяту.

Останні події в Німеччині це на думку німецького журналіста, не був ще бій між консервативним і пролетарським напрямом. Це покищо був лиш бій між самими провідниками. Рішаючий бій щойно прийде, а прийде він тоді, коли невдоволені розпущені штурмовики прийдуть у тіснішний контакт із закоспіроваим, підземним пролетаріятом нинішньої Німеччини. Знищення сили „Чорного фронту" цей бік лиш відсунуло, але зате зробило його більше правдоподібним. Німецький інформатор думає, що в цьому другому бою на арену виступить уже також і армія.

М-н.

Відгуки Сокільського Здвигу.

Пресова конференція у Соколі-Батьку.

Старшина Сокола-Батька у Львові запросила на вчора, понеділок 9. ц. м., членів усіх українських редакцій на пресову конференцію у справі Сокільського Здвигу з 1. 7. Явилися представники 12-ти українських часописів, при чому редакції деяких часописів явилися майже в комплеті: цей факт вказує найкраще на поважне значіння справи, що була темою конференції, і на велике зацікавлення нею в українському політично-публіцистичному світі, без огляду на політичний напрямок.

Конференцію відкрив у великій салі Сокола-Батька **голова С.-Б. інж. Хроновят**, вияснюючи, чому ця конференція скликана так пізно: передовсім сам голова був зайнятий службовими поїздками, потім — з огляду на можливість кращої перспективи, коли вже улягались пристрасти і справу можна розглядати не під кутом першого враження. Після того складали звіт по черзі всі референти, що виконували якінебудь провідні функції у звязку зі Здвигом. В той спосіб представники преси мали зазнайомитись просто з джерельних інформацій про всю підготовчу працю, виконану Старшиною С.-Б., та про всі подробиці самого інциденту в дні 1. 7. на майдані Сокола-Батька.

Перший промовляв голова Здвигового Комітету **п. О. Карпінський**, який перепсвів голосно хід переговорів з адміністраційною владою. Розмірно малу скількість учасників Здвигу і недоладности на самому майдані пояснює розпорядками влади (заборона потягів) і нездисциплінованістю приїзжих, між якими було багато незорганізованих Соколів, або таких, що не знали вправ, а повпихались на площу.

Руханковий начальник **інж. Благітка** подав докладну статистику: Здвиг підготовляли від вересня 1933 р. Улаштовано 35 повітових курсів і 57 курсів місцевих. Брали в них участь: 223 сокільські гнізда, а в них 1.889 побратимів і 1.223 посестер. На сам Здвиг зголосилося до вправ 3.979 побратимів і посестер. Приїхали члени 122 гнізд, разом 3.071 осіб (вправляючих і невправляючих), які зголосилися у канцелярії С.-Б.; багато приїзжих взагалі не зголосилося. На генеральній пробі до вправ станулo 1.010 побратимів, 550 посестер, 124 учасників (до 18 літ) і 42 учасниць, разом 1725 осіб. Пополудні вправляло менше осіб, бо лише 1589.

СПРАВА ОРХЕСТРИ.

З черги музичний референт **інж. Вінцковський-Ярославенко** докладно оповів підготовку музичних творів на Здвиг і взагалі всього нотного матеріялу та зясував злощасну справу орхестри. **У Львові по-правді української орхестри нема,** — справу заангажування орхестри Старшина С.-Б. обмірковувала дуже докладно на 2-х засіданнях. Ті орхестри, які є („Волі", „Зорі", „Сокола V." і орх. „Мельодія"), це орхестри, яких і з артистичного і технічного осяду не можна було ніяк брати під увагу. І винуватити тих орхестр не можна, бо щоби орхестра була добра — мусить мати передовсім поважні фонди на інструменти і фаховий вишкіл. Рішили анґажувати одну з міських орхестр. До орхестри трамваєвиків, яку заанґажував референт, належать поляки й українці, і орхестра добра, вона систематично гричі в тиждень робила проби, на які приходив і референт і інші члени Старшини С.-Б. і вивчила весь матеріял дуже добре. Точно в 7 годині ранку 1. липня орхестра була на місці ґенеральної проби вправ, зі свого завдання вивязалася вправно і до самого кінця поводилась зовсім коректно. Слід зазначити, що деякі члени орхестри трамваєвиків грали ще на Здвизі в 1914 році та взагалі та орхестра нераз виступала на українських святах. За ночами зголошувались і наші орхестри з краю, як із Перемишляна, Підгаєць і Стрия: вони грали до проб своїм місцевим Соколам. Рано в здвиговий день ніхто з краєвих капельмайстрів до Старшини С.-Б. не зголосився, ніяка теж орхестра не висувала претенсій трати до вправ цілому Здвигові. Деякі орхестри грали навіть досить складно, інші препогано, але взагалі можна було мати враження, що краєві орхестри гляділи на Здвиг як на якийсь фестин. Нпр. у часі проби своєю грою просто перешкаджали. На запити, референт впевняє, що про стан усіх львівських українських орхестр знає дуже добре. На кооперативному і рідно-шкільному святі грала принагідно зложена орхестра (орхестранти ріжних національностей) під проводом проф. Манька і вона не могла входити в гру тому, що тут річ ішла лише про добре зорґанізовану постійну орхестру, яка давалаб ґарантію, що вестиме правильні проби та не залишить Сокіл на леді.

ПЛОЩА, ВПОРЯДЧИКИ І ІН.

Господар площі **Л. Огоновський** реферував переведені у звязку зі Здвигом роботи на майдані. Приготовано 850 сидячих місць. Всі видатки на майдан дійшли до 5000 зол., однак з того ок. 2000 зол. — це видаток на трівкі інвестиції (паркан і т. п.). Буфет на майдані С.-Б. винаєнтований на цілий рік фабриці „Здоровля". **Д-р Л. Максимонько** пояснював орґанізацію санітарної служби: всю суботу істнував дижур на Нар. Лічниці, всю неділю від 7-ми годин ранку працювало на майдані С. Б. лікарське поготівля. Було 31 випадків, з того два тяжчі (одно затроєння та одного копнув кінь). За кількадесять зол. закуплено постійну підручну аптичку для С.-Б.

П. Копач подав схему орґанізації впорядчиків. Було їх 98 безплатних і 10 платних (возні, ґардероба). Впорядчики робили службу від 5-ої год. попол. в суботу до 9 веч. в неділю. Були вони при всіх львівських рогачках і на всіх двірцях. Коли при контролі стрийської рогачки показалося, що назначені туди впорядчики в суботу вечором туди не явилися — сам референт робив там службу цілу ніч. В неділю ранком було на площі С.-Б. яких 5000 осіб. В 2 год. площу очищено, що викликало багато негодування у приїзжих, які не здавали собі справи, що Здвиг — це дорога імпреза, на яку вільний вступ мають лише організовані вправляючі Соколи.

Інж. Дяків, як нічліговий референт, інформує подрібно, що нічліги були приготовані на 5000 приїзжих; подає докладно місця нічлігів. Через канцелярію С.-Б. перейшло і на нічлігах С.-Б. ночувало ок. 1800 осіб.

Касовий **референт Стебницький**: продано 7.270 білетів вступу на суму 4.871 зол., відзнак на 222 зол., з датків прийшло 50 зол., окремо митроп. Шептицький дав 10 дол., І. Боберський прислав 40 дол. За відзнаки взагалі зібрано 2.198 зол. Готівковий оборот — 10.200 зол. (референт прочитав детально всі позиції), передбачується, що дефіциту не буде, але й не буде доходу. Відзнаки роблені у фірмах Кузьмича та Собчика. Українська фірма була лише посередником, бо роботу віддала жидові. Подібно зробило ЕКО з інсталяцією мегафонів.

ВИНОВНИКИ СКАНДАЛУ.

Голова інж. Хроновят відчитав два обширні протоколи. Перший з них, п. Карпінського, стверджує, що „провокація ішла від самого ранка" та що провокувала стрийська орхестра. А проте ніяких формальних застережень ніхто не зголошував. Голова здвигового Комітету чув теж, що „станиславівці бунтуються". З невдоволеними розмовляв, ні на мить не припускав, що невдоволення, викликане чи то через незаспокоєні льокальні амбіції, чи через просте непорозуміння і незнання справи, може виявитись в отвертому бунті підчас вправ. Осередком бунту була **стрийська кольона,** — далі кольони з Дрогобича, Ременова і Ланів к. Щирця. Протокол **інж. Благітки** покривається здебільша з протоколом п. Карпінського.

СЛІДСТВО.

Голова **Св. Хроновят** гостро пятнує бунтівничий виступ. Заперечує рішуче, наче б він, чи його перший або другий заступник знали вже рано про плян бунту. Ніхто до голови С.-Б. не підійшов і не перестеріг його, ніхто не шукав порозуміння. Слідство ведеться в усіх філіях і гніздах. Вислано приказ з низкою запитів, після слідства Старшина С.-Б. вжиє найрішучіших засобів проти винуватців. **У вересні відбудуться надзвичайні Загальні Збори С.-Б.,** на яких ціла Старшина С.-Б. зречеться мандатів.

ДИСКУСІЯ.

Після того присутні завдавали питання та забирали слово у дискусії. Промовляли: ред. О. Назаруж („Нова Зоря"), ред. В. Мудрий („Діло двічі"), дир. А. Палій (двічі), ред. І. Кедрин („Діло"), Б. Кравців („Вісті"), ред. М. Струтинський („Н. Час"), ред. М. Стахів („Гром. Голос"), один старший Сокіл, п. Костюк („Каменярі"), ред. Е. Яворівський („Наш Прапор") і ред. Д. Паліїв („Перемога").

Закінчили ще пп. Карпінський і Хроновят.

Конференція трівала від год. пів до 7 ої веч. до пів 12-ої ночі.

—o—

„НІМЕЧЧИНА ВЧИТЬ".

НЮ ЙОРК, 25. червня. (Вл. кор.). Нюйорські часописи ріжно подають свій погляд на німецьку мораторію заграничних зобовязань. Найдальше йде „Ню Йорк Сан", яка каже, що Німеччина навчилась лекції від кого іншого, а тепер показує, що вона ще й інших учить. Коли інші держави почали відмовляти платити свої довги Америці, то Німеччина позволила собі на загальну відмову плачення довгів. Загалом — думає автор вступної статті — тепер прийшла мода відмовляти заплати, коли хто не може або не хоче. За тим іде також і нова мораль у міжнародніх взаємнинах, якої ще дотепер не було. Єдина Фінляндія дотримала свого зобовязання і заплатила свою рату на 15. червня і тому вона стоїть відокремлена, як дивачка „старого типу" — кепкує „Сан".

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 196—180 Телефон 25-55.

Олександер Гаркавенко здобув мистецтво Европи!

Великі змагання найкращих борців цього світу за мистецтво Европи відбулись по сімох залях у Франкфурті над Майном. Блискучою перемогою українця Олександера Гаркавенка. Таким чином він прирівнив до мистецтва світу 1933 р. ще й мистецтво Европи 1934. р.

Як відомо, франкфуртський турнір розпочався відразу після берлінського за „золотий пояс Німеччини" (ст. травня). У Берліні виявлково і несподівано для всіх виграв молодий німець Ганс Шварц. Гаркавенко зголосився після тої поразки до змагань проти майже всіх конкурентів, аби найскорше зустрінутися зі Шварцом. Між іншими брав у цих змаганнях також участь і відомий український змагун, підполковник Тиміш Омельченко. Він не міг дорівняти своїм противникам і вийшов після перших шести зустрічей. Зрозуміла річ, що головним моментом турніру мала бути боротьба Гаркавенка проти Шварца. З німецького боку покладали великі надії на свого заступника. Він переміг усіх на чолі з б. чемпіоном світа, естонцем Яго, його земляком Петерсоном, негром заступником Північної Америки, Сікі, румуном Колевим. Залишався, як і в берлінському турнірі, Гаркавенко. Але на цей раз усі переконалися, що ще нема борця, який міг би дорівняти нашому. Після дуже цікавої, впертої боротьби протягом 76 хвилин *Гаркавенко поклав Шварца* і тимсамим зліквідував нещасливий випадок у травні в Берліні. Тепер Гаркавенко готується до великого турніру за світове мистецтво цього року, що має відбутись у Берліні в осені. —*ж*—

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боґміла ч. 4.**
65/53 141—180

Без культури й освіти?

Волинь, 8 VII. 1934.

I.

Як повідомляла вже преса, міністерство внутрішніх справ затвердило ліквідацію волинського воєвідського уряду про закриття „Луцької Повітової Просвіти". Зявляється, є таке саме рішення щодо „Просвіти" в Кремянці. Ліквідаційні збори луцької „Просвіти" вже відбулися дня 1. VII., і спеціяльна комісія розпочала ліквідацію т-ва. Очевидно, те саме буде й в інших повітах.

Таким чином українські культурно-освітні товариства на Волині перестали бути існувати як правно, так і фактично.

А щож далі?

Невже природня потреба освіти й культури, яку так сильно відчувають національно свідомі українські маси Волині, що „їм на імя майже — мілїон", мали би бути викреслені з завдань часу? Отак ці маси й залишились би назавжди поза культурою й поступом?

Для кожного — здається — повинно бути сьогодні зрозумілим, що живий, здоровий нарід не може нагло спинитися у своєму природньому ході до вищости й заклідити на мертвій точці.

А значить — він буде шукати собі світла та нових форм думання, відчування й чину. Лише де, й якою ціною?

Ця власне обставина повинна зацікавити не тільки українське громадянство, але й ще декого. І тимбільше, що поза закритими „Просвітами" нема на Волині ніякого українського загального культурно-освітнього товариства, якщо місцевий „Союз Українок" (з централею в Рівному й кількома філіями по повітах) уважати за спеціяльно жіночу організацію вужчих завдань.

II.

Що змінилося з моменту припинення в діяльности й закриття „Просвіт" на Волині? Адже були такі, що робили їм просто дивовижні політичні закиди. Чи з того часу припинився радикофільський рух? Чи молодь національно настроєна стала більше помірковано? Чи припинилися політичні процеси? І чи взагалі настала якась політично-національна ідилля на „тихій Волинській землі"?

Навіть найбільші вороги закритих „Просвіт" цього не скажуть. Навпаки, всі ті, які вміють називати вещі своїм іменем, признають, що в останніх роках, коли „Просвіти" стояли зачинені, відбулося на Волині найбільше радикально-комуністичних і націоналістичних рухів та найбільше великих процесів.

Отже „Просвіт" нема, а ті самі політичні явища є, і то у скріплених розмірах. Очевидно, закриття „Просвіт" у цьому напрямку нічого не дало, як і їхнє існування на ці явища не впливало.

Далі. Природний національно-свідомий ріст молодшої ґенерації не спинився ні на хвилину і все йде вперед — лише нервовими кроками. Не існування „Просвіт" цього руху не спинило, бо спинити не могло.

То може нема й потреби в „Просвітах", коли після їх смерти нічого не змінилося?

Ні. Українському народові належить та тому, щоби духовий ріст молодої ґенерації відбувався організовано, себто — методично й під проводом підготовлених педаґогів і лідерів, а не нікому незнаних провокаторів з фальшивими цілями й під невідомою рукою.

Тут і може бути поставлене серіозне питання: „Чи не більше нормально протікало б сьогодні життя й дозрівання молодого українського покоління, коли би були існували „Просвіти"? Бо... не булоб у душі цього покоління рани й гіркого почуття, а на шляху — ріжних спокус.

Маємо на увазі — анархізацію молоді, все частіші лебоші, карні злочини і т. д. І плазе теж не стало ніякого культурного проводу. Кому це на користь?

А може українська молодь зріклася власного національного життя й пішла до інших, позаукраїнських організацій культурно-освітнього характеру? Хіба кожний безсторонній спостерігач скаже, що ні. Поодинокі випадки ніхто не посміє узагальнювати.

Молодь йде в тому ж напрямі, лише без проводу й через те дуже часто сходить на манівці та причиняє і своєму громадянству й собі немало прикрощів, розчарувань та нових ран у душі.

III.

Все це підкреслює думку, що українська молодь, яка раз уже прокинулася національно й побачила світло, без цього світла не обійдеться і повинна мати свої культурно-освітні організації, які давалиб їй напрямок і охороняли від манівців.

„Просвіт" уже нема.

Але український нарід без культурно-освітніх організацій обійтися зараз не може. Він уже повинен їх мати. Бо це є його природною потребою.

Тому українське громадянство Волині повинно серіозно подумати про долю блукаючої сьогодні молоді й зробити все, щоби вона не була позбавлена духового світла, джерел культури й вогнів.

Життя у своєму ході міняє свої форми й ставить щораз нові вимоги. На культурно-освітньому полі в останніх роках зродилося чимало нових умовин і проблем. Очевидно, й форми та методи культурно-освітньої праці серед мас мусять бути у дечому змінені.

Маючи все це на увазі, волинська інтеліґенція повинна уже тепер зайнятися цим старим культурницьким питанням у нових умовинах і формах.

Час не жде. Молода ґенерація хворіє від незадоволеної духової спрагти.

Зенек.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 12. ЛИПНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 50

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

V.

Холера. — Кватира в о. Пайкуша. — Поворот решток сотні Дідушка. — Рахунки і грошеві справи.

Супроти зазначеного вище розділу УСС на фронт і на зади, і мій побут ані при одних, ані при других, стало моє становище доволі трудне, оскільки йде про писання дальших споминів. Одначе я буду старатись якнайточніше зазначити те, що знаю лише з поголосок, що зібрав з документів, а що бачив на власні очі та чув на власні вуха.

Віддалений Szent Miklós, а радше Ченгеєва (бо так називають селяни своє село у противенстві до мадярської назви) від Горонди невелике, поверх 20 км. Їдеться з Горонди через Мукачів. Дорога не належала до приємних. Зараз за Мукачевом у великій цегольні поміщений був холеричний шпиталь. При дорозі стояли великі меблеві вози, які служили до транспорту хорих. Цілі білі від вапна, як і біле була та частина дороги, та й частина залізничої дороги, що вела попри цегольню. Тут також із вагонів, що їздили, скидали хорих, щоб їх віддати до шпиталю, або вже мертвих спалити у великій ямі. Прикрий та поражаючий був вид тої ями, куди скидали трупів! Її поливали нафтою та палили там увесь час. За час мого побуту в S. Miklós, коли тільки я їхав до Мукачева або з поворотом, в день або в ночами, вид представлявся мені все однаковий. Таксамо і між населенням села була холера. Тут також щепився я проти холери вперше.

Кватиру заняв я у священика Пайкуша, який писав себе по мадярськи Pajkossy. Одначе тип того священика був інший, як пароха з Горонди. Старий віком, ходив до духовної семинарії у Відні, де мав нагоду пізнати декого з галичан та знав про національний рух поза Карпатами. Радо вживав розговірної української мови. А його донька, хоч віддана за мадяра, що був надпоручником, говорила зі мною по українськи і навіть картала свого брата, укінченого теольога, коли він у розмові при мені заговорив часом по мадярськи. Відвідуючи гостинного пан-отця, вів я розмову про сучасний український рух. А на просьбу всіх прочитати їм дещо з нової української літератури, постарався я про декламатора „Розвага" та читав поезії Шевченка, Франка й інших. Одначе мусів поодинокі слова, звороти, фрази пояснювати їм, як не зрозумілі. Та все те було лише формальне. Надто налягло вже мадярське питно на нашу інтеліґенцію, а також на моїх господарів, щоб викресати можна було якийсь скільнішний вогонь. Вони зжилися з тим порядком та уважали, що так має бути, а не інакше.

Із собою забрав я Володимира Мосору, тоді десятника, та Катамая, але й вони не були постійно зі мною, лиш я їх уживав до звязку між Кадрою в Горонді і стрільцями в полі. Заразз таки прийшов тут на відпочинок сотник Дідушок із рештою своєї сотні і внаслідок цього стало навіть веселіше. От і велась розмова, було при кім прохарчуватись, а й не без того, щоб ми вечором не заграли часом у карти. Що на мене впливало, що я не ходив до спільної менажі, не знаю. Оскільки собі пригадую, раз було якесь більше святочне прийняття, а тоді і я взяв участь у спільнім обіді.

Заки перейду до дальшого ходу подій, мушу зазначити, що тут, на новім місці постою, мусів я занятися зложенням рахунків за місяць вересень 1914 р. Хоч я сам не мав ніякого знання із військової рахунковости, то діло пішло мені досить легко, бо всі гроші в тому місяці були в моїх руках. Записки були на свистках, поодиноких картках, але остаточно можна було те все зібрати і зложити в один образ. Не на військових друках і зовсім не по припису, але дня 18. жовтня 1914 р. я був зі всім готов і весь той акт вислав тоїж днини на адресу зап. кур. 35. п. обор. кр., який був тоді в Igló. Одначе не знаючи, звідки побиратиму дальше гроші, — а видатки йшли, бо тепер поодинокі команди поодиноких відділів, маючи за собою сумний досвід сотень Дідушка та Семенюка, звертались до мене по гроші — вислав я також до військової команди Львів домагання, щоб на мої руки прислали гроші у відповідній до числа мужви скількости. Грошей тих я не дістав, але й під цим оглядом відносини уложились зовсім інакше в дальшій будучині.

(Далі буде.)

Участь жінки в українському письменстві.

РЕФЕРАТ П-НІ КАТЕРИНИ ЧАЙКОВСЬКОЇ, ВИГОЛОШЕНИЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ ЖІНОЧОМУ КОНГРЕСІ В СТАНИСЛАВОВІ.

II.

Петербурська „Основа" і перша видатна українська письменниця. — Марко Вовчок. — Характеристика її творчости. — Ганна Барвінок. — Олена Пчілка.

Взагалі не ходить мені про те, щоби в свому рефераті представити всі прізвища й твори з обсягу жіночої творчости, бо це забрало би нам дуже багато часу і дало би стільки назв, осіб і творів, що ми згубились би серед них, бо як я вже згадала, українські жінки дуже показно і достойно виступили в нашому письменстві.

Перегляд всієї по можливости жіночої творчости дає нам виставa книжки жіночої творчости, улаштована Організ. Комітетом Конгресу, яка, власне, наглядно й чудово ілюструє цю творчість.

Я хотіла би представити тут, що саме внесла українська жінка до рідного письменства, якими скарбами збогатила вона нашу літературу в особах своїх найбільше видатних і найбільше типових представниць.

Після виступу в літературі жінок з Великої України в 40 роках XIX. століття, наступає довга перерва. Причиною була загальна для української літератури реакція 50-х років, коли слово українське ледви могло дихати.

У 60-их роках приходить трохи пільги: 1858 року повертається з заслання Шевченко, пізніше повстає „Основа" — журнал, що гуртує коло себе і старих письменників 40-вих років, а також і пізніших — молодих.

У цьому часі появляється і письменниця, твори якої були серед українців, а навіть і серед чужих найбільше популярні та здобули собі загальне признання.

Один із пізніших наших істориків літератури (Олександер Барвінський), говорячи про діяльність письменників, згуртованих коло „Основи", так характеризує появу цієї письменниці на літературному полі:

„Зпоміж того молодого покоління являється на овиді українського письменства ясна зоря, неначе метеор, що блиснув ярким сяйвом і здобув собі широку славу під прибраним іменем".

Цією зорею була Марко Вовчок, виступ якої був такий трюмфальний і яку так щиро привітали не лише свої, а навіть і, дуже скупа на похвали для української творчости, критика російська.

Марко Вовчок розпочинає своїм виступом ту добу жіночої творчости в українському письменстві, в якій наші жінки, забравши раз голос в цій ділянці, не покидають її, а розвивають усе глибше та ширше і будуть і надалі нарівні з чоловіками збогачувати скарбницю нашої літератури.

Якої великої міри був талант Марка Вовчка, бачимо хочби з того, що сам Тарас Шевченко називає її своєю донею, наступницею своєї думи і ставить її нарівні зі собою.

Пишучи в часі найтяжчого суспільного лихоліття, яким було кріпацтво, Марко Вовчок присвячує всі свої письменницькі сили та хист на те, щоби показати людям, що й цей найменший брат-кріпак теж має душу і тяжко страждає під гнітом старшого брата.

Вона оповідає в своїх незрівнаних оповіданнях про недолю жінки-кріпачки, над котрою було ще більше нагоди знущатися саме через те, що вона жінка.

Скільки кривд, горя, нещасти й тихих сліз представляють нам героїні Марка Вовчка в своїх оповіданнях, бо власне у Марка Вовчка завше оповідає та сама особа, що пережила це лихо, або дуже близька до цього, а ніколи сама авторка. Від цього оповідання набирають ще більше простоти і безпосередньости, так що хоч у них переважно нема в словах оповідаючого бунту проти неволі, а все тиха скарга на безнадійно сумне життя, або зневажене почування, то всеж вони викликали у читача найбільше обурення й безоглядний протест проти цієї форми знущання над ближнім. Марко Вовчок не гремить, не скрикнає, навіть не нарікає. Вона тільки живописує, але в такій формі й таким словом, що це сягає найглибше і найдальше. Вона, власне, є тим „кротким пророком і обличителем жорстоких людей неситих". Про мову її творів Куліш сказав, що: „М. В. випив весь сок і запах із квітів української мови", а Тарас Шевченко сказав просто: „він один (М. В.) знає нашу мову".

Кращих і більших свідоцтв не треба, щоби показати, якої висоти літературної творчости досягла ця жінка.

Героїні М. В. не люти болені, вони не мають якихось надзвичайних вимагань чи переживань, є це все представниці загалу, що страждають, як кожна інша, але оповідає сьогодні власне вона, а завтра буде це робити інша про те лихо, що злучує їх в одну страждаючу істоту і власне через те оповідання їх усіх разом стають таким могутнім протестом проти кріпацтва.

Окремо спиняюся на постаті М. В., бо й стоїть вона окремо від своїх наступниць вже хочби тому, що темою її творів було переважно кріпацтво, до якого вже не вертаються її наступниці, а також і способом писання.

Найближче до М. В. перш за все в часі, а також і способом оповідання дієвої особи, стоїть Ганна Барвінок, дружина Куліша.

Ганна Барвінок прямувала все своє життя дорогою правди і аж до смерти (1911 рік) залишилася вірна собі.

У своїх оповіданнях вона говорила про родинне життя, а в ньому займала її передовсім жіноча недоля, яку вона своєю вражливою жіночою душею відчувала глибоко й правдиво, а тому її твори дійсно можуть бути цінним матеріялом для зрозуміння душі жінки-селянки.

Вона оповідає про своїх героїнь так, що про неї звичайно казали: „Слово, моя тобі з уст вийняла". Ганну Барвінок наша критика назвала одноголосно поетом жіночого горя та бідування.

Твори М. В. та Г. Б. були надруковані у багатьох наддніпрянських і наддністрянських журналах і мали величезний вплив на розвиток усього українського жіноцтва.

Обидві ці письменниці писали переважно про недолю жінки, беручи її як частину загально-суспільного питання. Тільки після них приходять письменниці, що порушують у своїх творах усі сторони життя українського, як родинного, так і громадсько-національного характеру.

У творах пізніших наших письменниць відбивається все життя народу українського і тепер уже нема такої ділянки життя, в якій не забрала би голосу і жінка через свою активну участь у письменстві.

Розпочинається цей час появою двох видатних жінок, що були одночасно знані зі своєї діяльности як письменницької, так і публіцистичної та громадської. Є це з одного боку Олена Пчілка, з другого — Наталія Кобринська.

Вони були власне, якби тими моторами, що вправили в рух всі приховані досі інтелектуальні сили української жінки, вони обидві заходяться коло видання першого жіночого альманаха „Перший Вінок", що виходить 1887 р. під загальною редакцією Франка і гуртує біля себе аж 18 українських письменниць зі всіх українських земель.

У цьому альманасі находимо поезії, повісти і статті характеру публіцистичного, а також з ділянки нашого фольклору.

Взагалі зміст цього першого жіночого альманаху визначався досить ріжнородним, свіжим і добре дібраним матеріялом.

Шож торкається діяльности цих письменниць на полі нашої літератури, то треба сказати, що обидві вони причиняються до її збогачення своїми творами.

В літературному надбанні Олени Пчілки маємо поезію, белетристику і драматичні твори, а пізніше і публіцистичні.

У своїх творах вона найбільше підкреслює патріотизм та національну свідомість як чинники великої ваги в громадському житті. Одна з героїнь її першої поеми (Олена Козачка) так каже до коханого чоловіка, що зрадив її в коханні:

„Не кляла я тебе за ту у коханні зраду, а клястиму, як зостанеш у війська позаду".

Того роду думками Олена Пчілка впливала на розвій молодого покоління й загартовувала його до боротьби у тяжкому житті української дійсности. Вплив її і зреалізування напрямку найкраще бачимо на доньці її, найгеніяльнішій нашій поетці — Лесі Українці.

Катерина Чайковська.

Уживаймо лише знаменитої цикорії і здорової підмінки кави „ЛУНА" „Пражінь"
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові.
1301

ПРАВНІ ПОРАДИ.

Новий кодекс про зобовязання.

III.

ВІДШКОДУВАННЯ.

Відшкодування є це означена грошева квота, яку на основі договору платить одна ліюча особа другій тому, що не виконала договору взагалі або не додержалась точно означеного речиння. І тому дійсні особи заздалегідь означують висоту відшкодування, щоби на випадок невиконання договору не тягатись по судах і судовими процесами доходити своєї шкоди. Довжник не може відступити від договору після заплати відшкодування, але мусить заплатити вірителеві і відшкодування і виконати договір. Відшкодування належиться вірителеві, хочби він навіть не зазнав ніякої шкоди. Вірітель може домагатися теж вищого відшкодування, але тоді мусить зречися вже умовленого відшкодування. Надмірно високе відшкодування може суд на домагання довжника знизити (статті 82—85).

ВІДСОТКИ.

Відсотки це грошева винагорода за користування чужим капіталом. Відсотки платить довжник тільки тоді, коли до заплати зобовязався при заключуванні договору, або закон чи звичай накладають на нього цей обовязок. Коли не означено висоти відсотків при заключуванні договору, тоді вірітель може домагатися заплати відсотків у законній висоті.

При договорах, заключених не довше ніж на пів року, довжник має заплатити відсотки з долини за шість місяців, при договорах коротших, ніж на пів року, при заплаті капіталу.

На основі закону про лихву з 1932 р. вірітель може домагатися найбільше 12 проц., а банки 9 і пів проц. річно. Для гіпотечних довгів закон з 1933 р. знизив відсотки до 6 проц. річно (цей закон не відноситься до вірительностей державного скарбу, державних банків, громад, щадничих кас, гіпотечних банків і кооператив). Крім того земські уряди можуть обчислити відсотки хліборобам до 4 і пів проц. річно (закон з березня 1933 р.).

Коли відсотки, устійнені договором, перевищають законні відсотки бодай на дві одиниці (прим. законні 10, а договірні 12 проц.) і на прохання довжника вірітель не хоче їх обнизити, тоді довжник має право виповісти свій довг на шість місяців скоріше і заплатити його до цього часу враз із договірними відсотками. Таким чином закон дає змогу довжникові розвязатися з тим вірителем, який за високими відсотками нищить його матеріяльно.

Законні відсотки сягають тепер 10 проц. річно. Їх платить довжник вірителеві тоді, коли відсотків не означено при договорі або коли закон накладає їх заплату. Законні відсотки належаться від дня платности. Коли його не устійнено, тоді від дня домагання заплати.

ВІДСОТКИ ПРОВОЛОКИ.

Коли довжник не сплачує свого довгу, має платити вірителеві відсотки, устійнені в договорі або законні від дня платности довгу.

Відсотки проволоки платить довжник і тоді, коли дійшло до проволоки без його вини і хоча вірітель не має ніякої шкоди. Коли вірітель має втрату, може крім відсотків проволоки домагатися ще відшкодування.

ВІДСОТКИ ВІД ВІДСОТКІВ.

Відсотку від відсотків можна домагатися щойно тоді, коли з причини незаплати внесено позов до суду.

Коли довжник добровільно заплатить відсотки не може домагатися звороту або їх зачислення до довгу, хочби навіть такі відсотки не належалися. Далі пропадають ті заплачені відсотки, коли довжник при скорішій сплаті довгу не домагається їх звороту (стаття 89).

Відсотки передавнюються після 5-х років.

* * *

ТАРИФА ДЛЯ КОМИНЯРІВ У ЛЬВОВІ

Від 1. жовтня 1933 р. обовязує у Львові така тарифа для коминярів:

1. Найвища оплата за очищення коминів з всіх пожиж та напалення своєї опінії: у партеровім домі — 0.35 зол., в одноповерховім домі — 0.40 зол., в двоповерховім домі — 0.50 зол., в триповерховім домі — 0.60

зол., в чотириповерховім домі — 0.90 зол., в пятиповерховім домі — 1.— зол., в шістьповерховім домі — 1.10 зол.

II. Найнища оплата за одноразове вичищення: 1) коминів і проводів з печей та кухонь: у партеровім домі — 0.30 зол., у одноповерховім домі — 0.35 зол., у двоповерховім домі — 0.40 зол., у триповерховім домі — 0.50 зол., у чотириповерховім домі — 0.55 зол., у пятьповерховім домі — 0.60 зол., у шістьповерховім домі — 0.65 зол.;

2) коминів і проводів з кухонь у гостинницях, каварнях, монастирях, духовних заведеннях, школах, бурсах і шпиталях — 0.80 зол.;

3) коминів у сільськородних промислових, пекарських і мясарських підприємствах та фабриках: у партеровім домі — 0.80 зол., у поверхових домах — 1.— зол.;

4) фабричних коминів 2.— зол.;

5) підземних проводів і фабричних кітлів до 30 м² від 1 м. — 2 зол., понад 30 м² від 1 м. 4.— зол.;

6) коминів центрального огрівання без огляду на висоту з кітлами понад 4 м² — 3.50 зол.;

7) проводів підземних і надземних центрального огрівання з кітлами понад 4 м² — 4.— зол.;

8) комина промислових заведень, установ і т. п. з центрального огрівання з кітлами понад 4 м² — 3.50 зол.;

9) комина центрального огрівання з кітлами нижче 4 м² — 1.50 зол.;

10) відніг коминів зі затканням дір за кожний метер — 0.15 зол.;

11) за розбрання, вичищення, заліплення дір кітлом залізної печі — 0.60 зол.;

12) спеціяльної ставцированої печі 1.50 зол.;

13) кафлевої печі з а) трьома проводами — 2.50 зол. б) пятьма проводами — 3.50 зол.;

14) англійської мурованої, кафлевої та блишної кухні а) з одною братрурою — 0.25 зол., б) з одною братрурою і кітлом або без кітла з двоїм братрурами 0.30 зол.; в) з двома братрурами і кітлом 0.35 зол., г) з двома братрурами, кітлом і пекарською печею — 0.50 зол.;

15) комбінованої кухні з кафлевою печею 0.70 зол.;

16) кухні ресторанів, каварень, нічних закладів, монастирів, казарм і шпиталів 0.90 зол.;

17) великої кухні з кількома вогнищами 3.— зол.;

18) лазнички опрезованої деревом, вугіллям з кітлом — 0.40 зол.;

19) великих чавунних або кафлевих кухонь вазованих вугіллям і деревом та кухонь комбінованих (віденська система) — 0.80 зол.;

20) кітлів до варення у казармах, промислових пральнях і т. д. — 0.50 зол.

III. Найнища оплата за інші чинности, а саме:

1) усування гнізд з циліндрових коминів 3 зол.;

2) випалювання комина з матеріялом — 0.80 зол.;

3) випалювання комина без матеріялу — 0.40 зол.;

За чищення пропалених коминів платиться подвійно. На спеціяльний поклик негайно вичистити кухню або лазничку тому що ушкоджено комин, але не з вини коминяра платиться 50 проц. більше. За чищення коминів, кухонь, печей на домагання мешканців перед год. 6-ою вранці платиться 50 проц. більше. Комини кухонь треба чистити 12 разів на рік, коли постійно палиться і вживається; у противному випадку треба вичистити сім разів до року. Коминяр обовязаний носити зі собою контрольну книжечку, тарифу і леґітимацію корпорації коминярів.

ЧИЩЕННЯ КОМИНІВ НА СЕЛІ.

Сільські ліплені комини може чистити сам господар: зимою що 6 тижнів, а в літі що 3 місяці. Комини муровані мусить чистити коминяр. Тарифу за чищення коминів по селах устійнює в кожнім повіті староство.

Розумний

перед виїздом до живців і літнищ засобиться — у всілякі косметичні і гіґієнічні предмети і пр. найдешевше і найкраще лише у перфумерії

С. Федера **Львів, ул. Сикстуська 7, або Коперника 15 а** (побіч палати Гр. Потоцького)

тому, що ціни цих предметів у кліматичних місцях є подвійні а навіть потрійні а якість під кожним оглядом гірша. 2—2

Зміна команданта американської фльоти.

НЮ ЙОРК, 25. червня. (Вл. кор.). В часі поїздки американської фльоти на водах Гадсону прийшла важна переміна в команді. Сьогодні зібрались моряки прапорового воєнного корабля „Пенсильвенія", щоб послухати денного розказу. Після того адмірал Селлерс, дотеперішній командант фльоти, всів на малу лодку, відплив від свого прапорового корабля за сто стіп, став на „позір", приложив два пальці своєї правої руки до дашка шапки на знак прощання, а тоді закреміли гармати і віддали 17 стрілів. Зараз після того загреміло 17 стрілів з корабля „Каліфорнія", з яким прощався другий адмірал, Йосиф Рівс, який обіймає команду цілої фльоти по уступленні Селлерса. Новий командант приймав учора на кораблі „Каліфорнія" нюйорського кардинала Гейса, який прийшов віддати йому візиту, зложену попереднього тижня Рівсом з нагоди прибуття до Ню Йорку. Кардинал Гейс затримав ще дотепер свою воєнну гідність католицького епископа армії Злучених Держав і тому адмірал опроваджував його по всіх закамарках корабля, від споду аж до покладу.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

На освітно-виховні теми.

Не занедбуймо сільської дітвори в часі вакацій!

Вакації — час відпочинку для шкільної дітвори й молоді, яка в тому часі має набрати свіжих сил до дальшої науки з новим шкільним роком. Такий відпочинок належиться в першу чергу молоді з міст, яка 10 місяців сидить у вогких мурах шкільних будинків, живе в затушних хатах, дихає тяжким і занечищеним воздухом. Тому виїзд міської дітвори на свіжий воздух на село чи в гори — це дійсно річ не лиш побажана, але й конечна. Міська молодь у часі вакацій мусить справді вилочати „умово", а тіло скріпляти „фізично". Тоді на бік іде шкільна книжка — а на чергу приходять такі вакаційні благодаті як: прогульки, купелі, фізична праця в полі, забави на вільнім воздусі, а у слотні дні — кімнатні забави та ріжнородні гри (шахи, варцаби, доміно) і читання книжок.

Це відноситься до дітвори й молоді міської. А погляньмо тепер на сільську шкільну молодь і дітвору! Для неї вакації в такому вигляді, як їх розуміє дитина міська, не істнують. Вона цілий рік має свіжий воздух, має багато (аж може за багато) руху на свіжому воздусі, віддається своєрідним забавам чи іграм у святочних днях, — але недостає їй одного — відповідного умового заняття. Хоча шкільна обовязкова наука мусить з природи річи заабсорбувати дитячий ум, то всеж таки ця умова експанзія не така виснажуюча, як у дитини міської. Тому час вакацій треба би сільській дітворі й молоді відповідно упримнити й получити корисне з пожиточним.

Якуж корисну розривку, яке приємне заняття підшукати для сільської шкільної дітвори на час вакацій?

Даймо тій дітворі з руки *цікаву книжечку до читання*, якої вона не бачить у цих 10 місяцях шкільної науки, бо хоча є розпорядки, щоби в кожній школі була дитяча бібліотека, та — на жаль — дуже мало є в нас таких шкіл, де булиб такі бібліотеки, а коли де і є вони, то книжки, з яких вони складаються — для нашої дітвори або чужі духом і мовою, або зовсім нецікаві змістом. Учительство наше чомусь мало цікавиться справою позашкільного читальництва сільською дітворою, а для учительства чужого ця справа зовсім байдужа.

Щож робить сільська дітвора і молодь у часі вакацій?

Її заняття малонно ріжняться від тих, які вона виконує і в часі 10-місячної науки. Вона злебільша пасе худобу на пасовиськах чи толоках або стернищах. Не маючи нічого, що її моглоб корисно заняти, дітвора придумує всякі збитки та пусті забави, які часом переходять у сваволю, з чого нераз виходять ріжні шкоди.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР"**,
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре і без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по мому батькові, бл. п. о. Зеноні Дудинському, парохові в Межигірцях п. Галич, який, на жаль, дуже дуже коротенький час перебував в обезпеці.

Скоре й акуратне виплачення обезпечення уповажнює мене поручити це одиноке українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові — найширшим кругам української суспільности.

Межигірці, дня 5. червня 1934.

44 **Любомира Дудинська.**

А знову та дітвора, що залишається дома опільнувати господарства, коли старші заняті в полі жнивами чи сінокосами, таксамо здебільша не має чим путнім занятися. І вона теж заводить часами такі забави, від яких усе господарство, а часом і ціле село йде з димом...

Якжеж тому зарадити? Тут одинока рада: дати дітям і молоді в руки *добру і цікаву книжечку;* тоді не буде на пасовиськах сваволі і в селі не буде нещасть. І пастушки певно краще вважатимуть на худобу, як тоді, коли з нудьги хапаються збитків і сваволі, або лізуть у чужий сад, лишаючи худобу самопас. І ті діти, що залишились по хатах, не будуть бавитись сірниками, коли будуть читати займаючу книжечку.

Спасенна думка — закладати по селах на час літніх робіт *дитячі садки*. Та — на превеликий жаль — не всі ще зрозуміли у нас цю благодать а там, де її вже зрозуміли, маємо аж надто часто труднощі з доволом на ведення таких садків. У таких садках, як знаємо, не лиш дітвора у дошкільному віці, але також шкільна дітвора находить під доглядом вишколеної провідниці відповідні заняття і вчиться хосенних річей.

Тому наша інтеліґенція з міст, яка проводить вакації на селі, повинна допомогати селянству при закладанні дитячих садків та зясовувати несвідомим ті гарні цілі, які такий садок для виховання молодого покоління приносить.

Так само і гасло, кинене „Просвітою" у справі творення по наших селах окремих *Парохіяльних Бібліотек для Дітей*, повинні реалізувати у часі вакацій наші інтеліґенти зі священичих родин, які переводять вакації в домі батьків на селі. Не завжди старенький парох має спромогу занятись заложенням такої бібліотеки, він часто не знає, куди звернутись за потрібними книжками і не орієнтується, які саме книжки підходять для дітвори. Все те мусять зробити ті, що мають багато часу і не мають ніякого іншого заняття в часі ферій.

Дитяча парохіяльна бібліотека сповнить для сільської дітвори шкільної в часі вакацій велике завдання: бо дасть їй духовий корм та поширить її світогляд, зваже сильним вузлом духової спільноти дітвору з духовним провідником села, через що піднесеться його авторитет серед молодого покоління. Така бібліотека стане мостом духової сполуки через дітей з родинним домом священика, бо родина і церква — це нині два головні осередки виховання молодого покоління.

Книжечок для дитячих бібліотек є вже у нас доволі, є в чім вибирати! За невеличку суму грошей можуть мати діти що читати цілі вакації. При доборі книжечок для сільської дітвори треба уважати на те, щоби книжечки були легенькі змістом (казки, байки, оповідання історичні, сміховинки), а найважніше — щоб були *ілюстровані*. Книжка без ілюстрацій не цікавить дитини. Про це слід при доборі книжечок памятати. Чим більше образків матиме книжечка — тим раніше буде за нею побиватись сільська дітвора!

Але чи тільки книжками можна заняти дітвору? Виходять нас три дитячі журнали („Світ Дитини", „Наш Приятель", „Дзвіночок") Кожне з цих видавництв має на складі досить старих чисел з попередніх років, які радо відступить по зниженій ціні при гуртовім закупі. От і є що читати дітям у часі вакацій! Треба лиш, щоби хтось цим занявся — зібрав гроші на ту ціль, підібрав відповідні книжечки чи здекомплетовані журналики, вислав на них замовлення до Львова, а по опроваджені роздав по все між дітвору.

Хто їде з міста на село на вакації, повинен купити відповідних книжечок і журналиків, бо за них зможе скорше, як за гроші, „купити" від сільської дітвори: ягоди, рибу, гриби, цвіти, які вона збирає і несе для „панів з міста". В той спосіб оповнять наші літники велике культурне діло та причиняться до поширення читальництва серед сільської дітвори.

Для парохіяльних дитячих бібліотек є ще одна добра нагода рік-річно збільшати запас книжечок, бо, крім купна відповідних нових

Цукорня

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

дитячої літератури, можна передплачувати „*Дітяча Бібліотека*“, яку видає видавництво „*Світ Дитини*“, (Львів Зіморовича 5.) шляхом передплати щомісячними випусками. За пять золотих на рік найде 12 книжечок, кожна незвичайно цікава та багато ілюстрована.

Та це вже на дальшу мету, а мені йде в першу чергу про те, щоби не змарнувати цьогорічних вакацій. Тому старався я бодай у головних рисах порушити до актуальну справу, щоб нею зацікавити всіх тих, що їдуть з міст на села й заохотити їх до сповнення того гасла, що є заголовком цієї статтейки.

Не занедбуймо сільської літори й молоді в часі ферій і даймо їй у руки цікаву книжку. Нехай молодь наша не дичіє, нехай не лихіє у безділлі, але нехай розвиває свій інтелект, нехай збогачує своє знання й набирається національного духа. Книжка не лише дітям вакацій, а нашим — зробить їх незвичайно милими, тепло у сонні дні. Кожна нова книжечка, прочитана сільською дитиною — це нова перлина в скарбниці її серця, це ясний жмут світла на шляху її молоденького життя.

Антін Мельниченко.

—o—

Наради над двома пактами.

ЛЬОНДОН. 10. 7. ПАТ. „Таймс“ твердить, що в учорашніх балачках представники Франції ввели подібну систему пактів взаїмної помочі, висуваючи проект двох пактів:

1) Пакт у справі Східної Европи: до якого належали би Німеччина, Польща, Чехословаччина, три балтійські держави та СССР.

2) Пакт у справі Середземного Моря, до якого належали би Італія, Туреччина, Греція та балканські держави.

Сигнатарі тих обох пактів із сигнатарями льокарнського пакту малиб опісля підписати генеральний акт, який вязав би ті пакти з постановами Ліги Націй. СССР приступив би так до льокарнського трактату та доповнив би европейську систему безпеки. Франція булаб гарантою пакту взаїмної помочі на Сході та на Середземному Морі.

Одначе „Таймс“ стверджує, що з огляду на середземноморський пакт Італія виявила також резерву, як Вел. Британія супроти всяких комбінацій, що поширюють британські обовязання поза вимі Льокарна.

ЛЬОНДОН. 10. 7. ПАТ. Сьогоднішні ранішні балачки тревали півтреста години. Форін Офіс видав такий комунікат: Предтельські фр.-англ. балачки, що покінчилися нині рано в Форін Офісі, дали нагоду обом урядам оцінити дані точки, перебачені в справах, наторкнених у дискусії. Справа ні торкалися французьких предложень дотично додаткових засобів взаїмної безпеки у Сх. Европі, а також будучини морської конференції, яка має відбутися у 1935 р. У зв'язку з останньою справою мін. Пієтрі продовжить свій побут у Льондоні на кілька днів. У ранішніх балачках у Форін Офісі брав участь мін. Пієтрі та перший льорд адміралиції Грес Мозеєл. Речинець найблизчої балачки в морських справах ще не визначений.

ЛЬОНДОН. 10. 7. ПАТ. Нині рано мін. Барту та Масіглі відвідали Гендерсона в його приватнім мешканні. Там мали навіди, потім мін. Барту з амб. Корбіном і Тенгером, ген. секретарем міністерства закордонних справ вернулися до Форін Офісу. Сюди небаром прибився і Пієтрі, щоби далі вести балачки. Нинішні ранішні балачки торкалися мабуть спеціяльно справ, звязаних із розброєнням і безпекою, загарантованою пактами взаїмної помочі. В год. 13. Болдуін видав снідання в честь французьких гостей.

—o—

Журналісти в міністерствах.

ТОКІО, 10. 7. ПАТ. Новий японський кабінет увів новину, покликуючи на становища секретарів поодиноких міністерств представників преси. Досі іменували 7 журналістів.

—o—

Помер побідник за'д Лімановим.

БУДАПЕШТ. 10. 7. ПАТ. Помер тут у поважному віці ген. Дезідерій Мольнар, командант групи австро-угорської армії, яка рішила битву біля Лімановим в 1914 р. і так урятувала Краків від облоги російською армією.

Кого з українців вивезли до Берези Картуської?

Польська преса повідомляє з Варшави, що згідно з автентичними вістками до Берези Картуської в найближчих днях вишлють понад 200 арештованих. У цьому числі є около **130 осіб української національности**, около 40 членів Обозу Народ. Радикального та споріднених організацій і около 40 комуністів.

Транспорти з поодиноких воєвідств є тепер у дорозі. **Із станиславівського воєвідства до ізоляційного табору в Березі Картуській відставили 28 осіб, у цьому 9 зі Станиславова, решта з повітів.** Між інтернованими є один комуніст, Майлех Леф зі Станиславова, а інші це „переворотові“ українські діячі. **Між вивезеними є Михайло Савчук, адв. аплікант і його брат Дмитро Савчук, службовець „Рідної Школи“, Осип Грицуляк, студент медицини зі Станиславова, Король і Мигович, директори Союзу Українських Кооператив у Калуші.**

Стрийська поліція відставила 7. липня до станиславівського воєвідства 8. придержаних у стрийських арештах. Зі Станиславова відставлять їх до табору в Березі Картуській. Із стрийського повіту було чотирьох: інж. Микола **Кравців зі Стрия, адв. аплікант Гринь Барабаш і студент Микита Опришко з Конюхова, Вол. Тимчій з Грабівця Стрийського. Із жидачівського повіту: Іван Мриголод студент, Микола Бігун службовець зі Журавна, Степан Мочульський з Миколаєва н. Дн. і Андрій Данчук з Нагітич.**

По дорозі до транспорту долучили кілька осіб із долинського повіту, м. н. адвок. кандидата д-ра Горбового з Долини.

Великий політичний процес у Станиславові.

Десятий день процесу.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Сьогодні зізнають дальше прокураторські свідки.

Перший зізнає **Теодор Мирош** на обставину, що підс. Чорній виробив посаду в харчівні „Анкора“, бо в домі Чорної була біда; свідок категорично заперечує, що був нареченим Чорної.

Св. Павло Ладика зізнає на обставину, що підс. Явнич звертався до нього позичити йому кон на прогульку; свідок йому не позичив коня, бо свого не мав.

Св. Мирослав Яків зізнає, що, будучи ще в школі, підс. Явнич втягав його до пласту; одначе свідок не записався.

Св. Йосиф Ящишин, постер. зі Зборівщини, зізнає, що Явнич був рухливою людиною в селі й організував молодь.

Св. Бронислав Белявський, поліц. агент, зізнає, що переслухував підс. Чорну у Львові і що вона потвердила при зізнаннях, що Овишкевич сказав їй написати слово: Приказ.

Підс. Чорна до очей перечить свідкові і згадує про ті погрози, які кидав їй комісар Ліп у Львові.

Зрештою св. Белявський зізнає, як в акті обвинувачення.

Підс. Петрочук зазначує, що свідок при його переслуханні замахнувся на нього сокирою, яка була в наплечнику підсудного. Свідок цьому перечить, зазначуючи, що переслухував підс. при свідках і чогось подібного не міг хіба при свідках зробити.

Св. Кароль Червінський, поліц. агент, зізнає про переведення наочних оглядин у Львові з підс. Петрочуком на гол. двірці.

Після переслухання вичислених свідків відчитано ще акти поліц. доходжень.

Продовження розправи завтра.

Трояновський надіється скорої торговельної умови.

НЮ ЙОРК 25. червня. (Вл. кор.). Вчора відбувалася в Ню Йорку кулаша боротьба світового чемпіона Карнери з новим чемпіоном Бером, який переміг Карнеру. З цієї нагоди поприїхала до Ню Йорку майже вся американська знать, що лише могла вирватись від своїх обовязків. Прибув і совітський амбасадор Олександер Трояновський. Газетні репортери засипали його ріжними питаннями, а він пробував по можности на всі відповісти. „Чи ви надієтеся війни з Японією ще цього року?“ — питає один. „Ні, не буде війни“ — відповів Трояновський. „А як з торговельними взаємнинами між Америкою і Совітами“ — питає другий. На це большевицький посол казав покликати директора Американського Експортового й Імпортового Банку, заложеного для майбутнього наладнання предметів між Америкою і Совітами та при його помочі дав таку відповідь: „Взаємини залежать від наладнання претенсій обох країв до себе. Над тим саме ведуться тепер переговори. Вони будуть покінчені за яких два місяці. Тоді буде підписаний торговельний договір.“ Приступний при розмові конгресмен д-р Сирович, який відвідав Радянщину на запрошення тамошнього уряду і стоїть в близьких взаємнинах з радянськими кругами, сказав таке: „Коли Літвінов не наладнає цього питання з амбасадором Буллітом, то президент Рузвельт готов наладнати його з Трояновським у Вашингтоні“. На це Трояновський усміхнувся і притакнув.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім магазині „ТАНИЙ СКЛЕП“ — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15.
35/09

Відгомін атентату у большевицькому консуляті.

14 МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ У ЛЬВОВІ.

Третій день розправи.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

У вівторок, 10. липня ц. р. закінчено переслухувати підсудних.

Підс. Юліян Заблоцький, студ. теольогії, до вини не признається. До ніяких тайних організацій не належав, бо нездужає тяжко на сухоти.

Підс. Іван Захарків, гімн. абсольвент, до вини не признається і відкликує всі свої зізнання, складені на поліції і в суді, якими обтяжив інших підсудних.

Підс. Лев Іван Гуменний до вини не признається. До ніяких тайних організацій не належав. Відкликує свої зізнання, якими обтяжив інших підсудних.

Підс. Богдан Лаврівський та **В. Сахрин** зізнають, що до ОУН не належали. Підтверджують свої зізнання, складені у слідчого судді, якими обтяжують деяких підсудних.

ЗАЯВА ПІДСУДНОГО І КАРА ТРИБУНАЛУ.

Після питань д-ра Л. Ганкевича до підс. В. Сахрина почав обор. д-р Тенцер питати по польськи щераз підс. Маєвського, який тим разом уже відповідав. Після кількох питань предсідник перервав розправу на кілька хвилин, щоби дати короткий відпочинок. Саме тоді встав підс. Дмитро Мирон і склав коротеньку заяву, якої серед метушні ніхто не чув, тільки урядовий стенограф записав ось що: Це ганьба, що українська палестра ставить до підсудних питання по польськи. Трибунал негайно удався на нараду і предсідник оголосив рішення, що підс. Мирона карає триденним відокремленням у вязниці за образу цілої лави оборонця.

ЗІЗНАНЯ СВІДКІВ.

Св. Ян Роговський, поляк, давніше професор філії держ. гімназії з українською мовою навчання у Львові, а тепер директор VIII. польської гімназії. Незаприсяжений зізнає згідно з актом обвинувачення. Обтяжує майже всіх підсудних, які ходили до філії держ. гімназії. Каже, що тільки молодь у нижчих школах прихильно відносилася до нього. Зате молодь вищих клас ставилася злобільше ворожо. Ця ворожість до свідка мала виявлятися в іронічних усмішках та дотинках підчас польської історії. Для ілюстрації своїх зізнань каже, що підчас викладу з історії про різню в Умані та вбивства Гонтою своїх дітей підс. Гайвас мав кинути окликом: Salus rei publicae, suprema lex esto. Дальшим доказом ворожого відношення підс. Гайваса до свідка мав бути полевий підруч-

ник історії, який немов для демонстрації підсудний клав на лавці. На питання обор. д-ра О. Марітчака і д-ра С. Шухевича виявляється, що тим подертим підручником була навіть загальна історія, а не Польщі. Тому то, зізнає далі свідок, на його домагання підс. Гайваса усунено з гімназії. Каже, що старша молодь бойкотувала не тільки виробів державного тютюневого монополю, але теж одного ученика, який курив папіроски. Цей учень опісля жалівся перед свідком на бойкот своїх товаришів. Свідок обговорює довше поведінку підс. Лемика, Маєвського, Безхлібника, а далі Петеша, Гуменного і Захаркова, зізнає про бойкот державних свят обкидання портрету президента яйцями, розведення акції проти Л. О. П. П-у, про „Чорну Сотню" і т. д. Каже, що замітно вороже наставлення датується від т. зв. пацифікації в шкільнім році 1930-31.

На питання обор. д-ра С. Шухевича в чім полягала провокація оклику „salus rei publicae suprema lex esto" свідок кількома наворотами повертає до історії про різню в Умані.

Обор. д-р Шухевич: Чи в гімназії вчили теренознавства?

Свідок: Тільки при навчанню фізичної географії.

Обор. д-р Ганкевич: Чи в гімназії тепер вільно пити і курити?

Свідок: Мабуть... ні!

Обор. д-р Ганкевич: На чім полягала протидержавна акція проти державних монополів?

Свідок: У глумливій усмішці.

Обор. д-р Ганкевич: На чім полягало вороже відношення „Чорної Сотні" до Польщі?

Свідок: На судовім слідстві.

Обор. д-р Ганк.: А свідок брав участь у слідстві?

Свідок: Ні!

Обор. д-р Ганк.: А звіжіля знає про це?

Свідок: Чув.

Обор. д-р Ганк.: Якби в гімназії був відділ військового приспосіблення (гуфец), чи тоді викладали би молоді про теренознавство, газ і т. д.?

Свідок: Мабуть так.

Обор. д-р Ганк.: Чи всі гімназії, крім української, мають такі військові відділи?

Свідок: Так, всі! Опісля каже, що не знає, чи всі.

Обор. д-р Марітчак: Коли українська молодь бачила, як машерували відділи військового приготовлення молоді з інших гімназій, то чи могла бути невдоволеною?

Свідок: Не відповідає. Далі свідок на питання оборони відповідає, що молодь зверталася до нього після пацифікації, щоби на філії державної гімназії повстали відділи військового приготовлення.

Обор. д-р Марітчак: Чи в гімназії поширюється абстиненцію?

Свідок: Так! Але то було раніше

Підс. Безхлібник: Чому спеціяльно свідок запримітив, що молодь сходилася гуртками? Чому цього інший професор не запримітив? Чи свідок сповняв ролю педагога, чи кого іншого?

Предсідник усунув це питання.

Підс. Безхлібник: Чи як я просив свідка перепитати мене історію з цілого року, свідок згодився на це. Коли я вчився цілий день і прийшов здавати, а свідок обернувся на одній нозі і відійшов, кажучи: „До відзеня", то чи це симпатія чи антипатія до мене?

Свідок: Але першу клясу я дав з історії.

Підс. Безхлібник: Чи проф. Кавин, теж подяк, носив зі собою револьвер?

Свідок: Не знаю.

Підс. Петеш: Чи проф. Кавин тішився симпатією серед молоді вищих кляс гімназії?

Свідок: Мабуть так.

Підс. Петеш: Чому тішився?

Предсідник хоче усунути це питання, але свідок відповідає: Проф. Кавин ставив менші вимоги як я.

Підс. Нидза: Чи тероризовано учеників, які не записалися до ЛОПП-у?

Свідок: Ні!

Обор. д-р Марітчак: Чи аванс на директора до VII гімназії, це відзначення?

Свідок: Так.

З черги входить на салю другий свідок **Іван Бабій**, давніше директор філії державної гімназії, а тепер управитель української академічної гімназії у Львові. Незаприсяжений зізнає, що до філії державної гімназії прийшов 1. жовтня 1931 р. Зорієнтувався, що до гімназії приходили люди зпоза гімназії. Тому використав нагоду з крадіжю плаща одному ученикові і заборонив вступ до гімназії. Про існування тайної організації „Юнацтва" на терені філії нічого не знає. Згідно з вказівками представника кураторії старався дати змогу молоді зажити повним національним життям. Тому побільшив бібліотеку, закупив піяніно та уладжувано українські національні свята. Молодь дещо успокоїлася. Всеж таки була протиакція. Невідомий свідкові студент техніки розкинув підчас державного свята летючки. На свідка посипалися наклепи, що веде молодь по шляху національної зради. Опісля подає характеристику поодиноких підсудних, які ходили до гімназії. Каже, що вони не дбали про добро державної гімназії. Заявляє, що його і проф. Роговського побито.

На питання обор. д-ра Марітчака чи в інших гімназіях теж бють, відповідає різко: ні! І додає: Не чув, щоби били професорів. Далі каже, що йому нічого невідомо про гостру поведінку проф. Роговського з тими учениками, які не вписувалися до ЛОПП-у. Не знає теж, чи професори філії державної гімназії приходили до гімназії з револьверами. Заявляє, що після нападу на нього і проф. Роговського, цей останній та проф. Мельник просили підписати посвідку на ношення револьверів.

Обор. д-р Марітчак: Чи в гімназії пропагується абстиненцію, чи заохочується до пиття?

Свідок: Прошу мені не ставити так питання. І щойно на сформуловане питання предсідника відповідає, що в гімназії між молодю істнував протиалькогольний, а згодом протинікотинний кружок.

На питання обор. д-ра С. Шухевича відповідає, що після атентату у большевицькому консуляті поліція забрала з дирекції гімназії фотографію підс. Лемика.

Обор. д-р Шухевич: Чи поліція питала проф. Роговського після атентату про Лемика?

Свідок: Не знаю.

Підс. Безхлібник: Чи свідок знає, що ученик Ноґа слідкував за мною?

Свідок: Ні! Не знаю.

Підс. Лемик: Чи добро української молоді лежить свідкові на серці?

Свідок: З чистою совістю можу відповісти: так!

Підс. Лемик: А чому свідок закликав учеників до канцелярії і намовляв стати донощиками та провокаторами?

Предсідник усуває це питання.

У тому моменті встають підс. Безхлібник і Нидза і заявляють, що це правда. Мають на це докази.

Свідок: Це все брехня.

Трибунал після наради покарав підс. Безхлібника і Нидзу за демонстраційну піддержку усуненого питання по одному дневі відокремленої вязниці.

Обор. д-р Шухевич просить щоби підсудних не карано тепер вязницею.

Оборо. д-р Ганкевич просить, щоби трибунал змінив своє рішення і не карав підс. Д. Мирона, бо як довідався, підс. Мирон кинув образливі слова тільки під його адресою. Оборонець заявляє, що свій обовязок виконує згідно з честю, совістю і правом і підс. Мирон колись зрозуміє, що безпідставно образив оборонця.

На тому перервано розправу до вечора. Дальший хід розправи подамо завтра.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундурки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ" — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 89-55

Викрили школу відділів пробоєвиків.

ВІДЕНЬ, 10. 7. ПАТ. У Ліхтенфурті (Бурґенляндь) викрили вчора школу командантів пробоєвих відділів. Арештували 11 осіб, при яких найшли вказівки в справі користування вибуховими матеріялами та правильник вправ для С. А.

У Стирії найшли в покинених шахті 40 кґ. динаміту. Вибуховий матеріял належав до нац. соціялістів.

Райхстаґ й останні події.

ЗАЯВА ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН, 10. 7. ПА. Райхстаґ збереться в пятницю 13. липня. На цьому засіданні, як сподівуються, Гітлер зложить заяву в справі подій з 30. червня і 1. липня. Заява канцлера, як здогадуються, подасть крім того нове заповнення про мировий характер закордонної політики Німеччини.

Не жартуй! Тяні! **Сьогодні останній раз**
Фірма — Ярач Модзелевська
у Великому Театрі

Акт обвинувачення проти Матушки.

БУДАПЕШ, 10. 7. ПАТ. Акт обвинувачення проти Матушки, який виконав атентат на поїзд біля Біяторбадь, уже виготовили. Матушку обвинувачують у кількох душогубствах і намаганому душогубстві. Розправа буде в Будапешті в осені.

НОВИНКИ

— **Пос. Дм. Великанович** жертвував свою виграну премію в останньому льосуванні „Діла" (поїздка до Штокгольму) на пресовий фонд „Діла", за що складаємо йому щиру подяку на цьому місці від Видавництва.

— **Іспит зрілости** в українській приватній коедукаційній гімназії ім. Маркіяна Шашкевича в Чортові відбувся в дни 22. і 23. червня. До письменного іспиту допущено всіх абітурієнтів у числі 11. Один кандидат відступив, одна кандидатка впала при письменнім іспиті, а одного кандидата арештовано перед устним іспитом. При устному іспиті впало двох кандидатів. Дипльом зрілости дістали: Барицький Григорій, Дусяк Ярослав, Клиштофорський Ярослав, Маньовський Степан, Оробець Ірина і Полевий Тарас. Предсідником іспитової комісії був проф. Олександер Бойцун зі Станиславова.

— **За обнижку телефонічних оплат.** Ціла низка професійних організацій у Львові проектує акцію в справі обниження телефонічної тарифи як в комунікації місцевій так і позамісцевій. Багато лікарів, адвокатів, купців і промисловців не може погодити своїх скромних буджетів з надто високою телефонічною тарифою і дуже часто мусять резиґнувати з телефонічних апаратів, що спричиняє зменшення обороту.

— **З львівського радіо.** Львівська радіостанція передаватиме в четвер 12. липня богослуження з Волоської церкви у Львові. Початок в год. 10. передполуднем.

— **Собаки у львівських трамваях.** На засіданні львівського маґістрату ухвалили дозволити перевозити собаки в трамваях за доплатою 15 сотиків.

— **Львівська хроніка.** У смолярні львівських броварів при вул. Клепарівській та св. Анни вибухла пожежа. Згоріло 500 літрів смоли. — „Львівського Кіртеґа" Ивбульського вивезуть до тюрми в іншому місті. — Невідомі злодії вкрали з хати Марії Міцерової (вул. Камінського 4.) мужеську гардеробу вартости 1500 зол. — На вул. Городецькій помер нагло Фр. Барановський (вул. Каспра Бочковського). — Невідомі злодії вкрали з хати директора Банку Господарства Краєвого Йос. Бадінєвича (Вронівських 8.) багато річей неустійненої вартости.

— **Вибух бомби в Бориславі.** Минулого понеділка до мешкання ворожбити Анни Фоґель, жінки пекаря в Бориславі, прийшов якийсь незнаний панок, якого бачили деякі люди в сінях. За малу хвилину в хаті Фоґлевої почувся вибух. Збіглися сусіди й побачили страшне видовище: ціла хата була в середині знищена, на долівці лежав неживий незнаний чоловік, а сама Фоґлева тяжко поранена. На місці випадку зявилася поліція і судово-лікарська комісія. Ствердили, що бомба була зладжена з двоцалевої цівки, наповненої вибуховим матеріялом. Поліція ствердила, що збитий це Микола Яців, мабуть комуніст. Чого прийшов до Фоґлевої досі невідомо.

— **Партію Обозу Нар.-Радикального** у Варшаві розвязали. Як мотив подали, що стоїть на перешкоді прилюдному спокоєві та загрожує безпеці.

— **Др. Мед. Осн. Філяс** повернувся та дальше ординує при вул. Льва Сапіги ч. 21. ч. тел. 79-53. 43 1—1

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЯНИ

Свято Івана Франка. Заходом Філії „Просвіти" в Перемишлянах улаштовано дня 8. липня н. р. повітове свято в честь Івана Франка. Програма свята складалася з двох частин: соборної Служби Божої з проповідю в місцевій церкві й академії. Богослуження відправили о. декан Жеґалович при асисті оо. Маєвка і Гриньова. Достосовану до свята проповідь виголосив місцевий парох о. Ковк. На програму академії зложились: заспів „Вічний революціонер" і кілька інших пісень, виконаних хором читальні в Янчині, промова секретаря Головного Товариства п. Дужого, яка викликала великє враження, нескладний і на точки фор-

тепанові. Академія була дуже дбайливо підготовлена великим накладом праці урядовця філії п. Осташевського. Давніше рік-річно відбувалося в часі літа свято, влаштовуване філією „Просвіти", при чому до співучасти в ньому запрошувано всі краші хори читалень на попис. Цього року урядовець філії задумав вишколити один читальняний хор і подати зразок, як треба читальняні хори вести й вишколювати. План його виявився дуже вдачним бо присутні почули, що можна зробити зі сільського голосового матеріялу, коли вложити у нього багато праці.

Кооператива „Український Союзний Базар" у Перемишлянах. При кінці березня ц. р. отворено в Перемишлянах споживчу міську кооперативу. Кооператива має всі товари першої якости зі складу Народньої Торговлі у Львові. Товари якнайкращі, ціни калькулюються якнайдешевше, в кожнім разі дешевше, як у чужих крамницях. Здавалося би, що свідоме українське населення міста й повіту, в першій мірі інтелігенція і міщанство, буде покривати ціле своє напотребування в тій кооперативі, тим більше, що вже від кількох літ чули ми негодування, що в Перемишлянах нема своєї крамниці. На жаль, тільки дуже маленька скількість нашої інтелігенції і міщанства почувається до обовязку стати членами тої кооперативи і купувати в ній товари. Загал держиться здалека та виправдується різно: „Я маю свій склеп — мені дають на кредит, а в кооперативі кредиту нема".. Управа кооперативи змушена була завести реєстр тих, що купують у кооперативі, щоби знати, хто причиняється до опізнення розвою нашого національного добра і поборювання безробіття. Думаємо, що ця нотатка пробиє до національного сумління байдужих. **Обсерватор.**

СПОРТ.

Станиславів, 8. VII. ГАКОАГ II. — ПРОЛОМ II. 2 : 2. Мист. кл. Ц.

ГАКОАГ I. — ПРОЛОМ I. 2 : 3. Мист. кл. Б.

Друга цьогорічна виграна Пролому. Ворота стріляли: Лісьневич Б., Строцяк С. і Андрішин В. (з карного). Для Гакоагу обидві брамки (1 карний) стріляв лівокрилоний. Гра вирівняна з малою перевагою Пролому. Атак Пролому незгранний, бракує йому тренінгу. Пролом не використав одного карного. Судля п. Кравчинський ефективний.

СТРІЛЕЦЬ ГУРКА — РЕВЕРА I. 0 : 2.

Ревера добула цією виграною мистецтво станиск. А-класи. Гра завчата і навіть дика. Судля п. Романюк.

ВИЯСНЕННЯ „ХУРТОВИНИ".

Високоповажаний Пане Редакторе!

Просимо помістити у Вашому цінному часописі отсе вияснення:

В „Ділі" з дня 8. липня ц. р. ч. 178 (13.723) у рубриці „Спорт", поміщено таку нотатку: „У. Р. С. К." — Хуртовина (Комарно). Змагання ці відбудуться в неділю 8. ц. м. год. 11. передпол. на грині „Гасмонеї" за лічкінською рогачкою. Вони тим цікаві, що Хуртовина — це половина давніх змагунів „У. Р. С. К-у".

Кінцеве речення повищої нотатки не відповідає правді. „Хуртовина" за девять літ свого істнування мала хіба змогу виплекати собі своїх грачів і ніколи не користувалась чужо - дружинними грачами взагалі, а грачами У. Р. С. К-у спеціяльно. Навпаки — в складі У. Р. С. К-у бачимо кількох грачів „Хуртовини", які з ріжних причин перебувають у Львові.

Комарно, 7. липня 1934.

Виділ С. С. „Хуртовина".

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ", ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Рік VII. ч. 7. с. Львів, липень-серпень 1934. Зміст: Василь Верниволя: Перший редактор видань „Просвіти" — з нагоди століття народин Ю. Федьковича (1834—1934) — (портр. і 2 обр.). — Скільки слів знає людина. — Фр. Коковський: Ніч під Івана Купала в селі Явірці на Лемківщині. — М. Дольницький: Зближається нова льодова доба. — Одна пігулка — замісць обіду. — С. Наріжний: Університет св. Володимира в Києві (1834—1934) (1 обр.). — Риби й малярія. — Ол. Цинкаловський: На Володимирських валах (3 обр.). — Як виглядає насправді освіта в УССР? — М. Семчишин: Анатоль Свидницький (1834—1934) — (портр.). — Виривок із повісти Свидницького „Люборадські". — Дещо про Болівію — (4 обр.). — Ів. Крипякевич: Про давні звірниці — (2 обр.). — Переселення птахів. — Мик. Андрусяк: До кого змагав Богдан Дідицький. — Анд. Ластовецький: Нове чудо техніки — Гуверова гребля — (3 обр.). — Велетенський проект достави електрики. — Люди полешелі... — І. Лоський: Змагання України за високу школу. — Р. Кохникевич: Електричне око або чар'яне дзеркальце XX. ст. — (8 обр.). — Лікування музикою. — В. Лорошенко: Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові (1874—1934) — (1 обр.). — Є. Малик: Як боротися з малярійними комарями. — Мик. Бажалук: Алябастрова печера в Локітках — (1 обр.). — А. Андрієнко: Орати старчі, засівати пашу. — Бережіться грипи. — Я. Б.: Птиці рибалки — (2 обр.). — Н. Козицька: З історії пласту на Україні. — Місто з 73 міліонерами. — Яр. Пастернак: З мандрівок народів — (6 обр.). — Операція над єгипетською мумією. — Цікаві розкопи в Швеції. — Найбільша морська глибина. — Плятонідя Щуровська — (портр.). Українська Загальна Енциклопедія — (1 обр.). — Є. Жарський: Пливацький схох — (1 обр.). — Зоряне небо в липні й серпні 1934 р. — (2 обр.). — Б. Антонович: Про страховища в давніх часах — (2 обр.). — Й. Шемлей: Про давні релігійні секти на Україні. — Памятні дні в липні й серпні. — Бібліографія. — Додаток: **ОСВІТА Й ВИХОВАННЯ:** С. Маганяс: Про можливости театр. мистецтва на селі. — В. Ковальчук: Як вибирати собі фах. — **БІБЛ. ПОРАД.** ч. 19. Н. Лорошенко: Про комплетування чит. бібліотек. — Історія „Просвіти".

„НОВА ХАТА", журнал для плекання домашньої культури. Рік X. ч. 7—8. Львів, липень-серпень 1934. Зміст: Н. Забіла: Липень; Л. Бурачинська: На маргінесі конгресів; К. Гриневичева: Варка; М. Цітеліга: Над Ославою; Л. Б.: Цікава виставка; Петро Смереканич: Прогулька по Лемківщині; Перегляд жіночої праці; Л. Бура: Тарілки і глечики; М: Діточі імпрези; Соколка: На першому здвизі; Галина Що каже наше письмо?; К. М-ка: Дівчатка в мундурках; Л.: Косетка; Вазонкові квіти в літі; Цінні завваги про молоко; Ольга Ліщинська: Консерви й маринати. Нові книжки; Вал. О'Коннор-Вілінська: Лисенки й Старицькі.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві у Кракові: Присланого не можемо поки що використати з уваги на цензуру.

Вп. Дописувачеві з Чернелиці: По порозумінні з проводом дотичної організації присланого Вами „документу часу" не містимо до часу вирішення відклику, внесеного в цій справі.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 11. VII. год. 7·30 веч. Театр „Нова Комедія". „Фірма".

Театр Ріжнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олімпіяда кохання" (Альберт Прежан).

АТЛЯНТИК: „Бару" (реж. Рекса Інгрема).

ВАНДА: „Чорний капітан" і „Під бичом ганьби".

КАСИНО: „Зде, кохана".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих дівчаток" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „За гроші" та ревія.

МІРАЖ: „Від жінки до жінки".

МУЗА: „Емма" та „Геть із тещею!"

ПАН: „Усміх щастя", „Дама-Кер".

ПАЛЯС: „Жінки волять брутальних" і Лет Адамовичів.

ПАСАЖ: „Клюб джентельменів", ревія „Витаємо Львів!".

СВІТ: „Завойовники просторів", „Фліп і Флап як вломники".

СОНЦЕ: „Рим-експрес" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Чоловік в ужи" з Дж. Бодесом і ревія „Кадри кохання".

ХИМЕРА: „Бунт у Шанґаю" і Лет Адамовичів.

УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 11. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 17·30 Пісні півн. композиторів, 22·15 Спів, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, 20·00 „Пані Марія, полкова мати" авд. зі співами, **Прага** (470,2) 15·15, 16·40 Концерт, 19·10 Оп арії, **Париж** (1649) 20·45 Симф. концерт, **Білгород** (439,8) 10·00 Пісні, **Любляна** (569,3) 20·45 Спів, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, 19·20 Нар. пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·10 Давні півпісні, **Мінхен** (405,4) 12·00 Вок. інстр. концерт, **Будапешт** (549,5) 17·30 Популярні арії, 20·30 „Пісня пустя" (муз. вок. авд.), 23·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 17·10 Камер. музика, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 17·10 Квінтет, 20·45 „Дезіто е Кастіго" муз. пєса Педролія.

Четвер, 12. липня 1934.

Відень (506,8) 20·00 Симф. концерт, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, 19·10 Пісні для дітей, **Прага** (470,2) 14·10, 19·35 Спів, 20·05 Симф. концерт, **Париж** (1649) 10·15 Концерт, 20·00 „Ибиняк" комедія Едм. Абу, 22·30 Танкова музика, **Білгород** (439,8) 13·10 Пісоньки, 18·30 Популярні мельодії в супр. гітари, **Берлін** (356,7) 21·15 Симф. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·45 Фортепян, **Ляйпціґ** (382,2) 15·10 Вок. концерт, **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти (спів, музика), **Будапешт** (549,5) 17·00 Фортепян, 21·00 Циг. музика, спів (Фекете), 22·20 Моцартівський концерт, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 20·45 „Марта" оп. Фльотова, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 17·10 Вок. інст. концерт.

Львівське радіо.

Середа, 11. липня 1934.

6·30—7·15 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·10 Танкова музика, 13·05 Славні артисти (Крайзлер, Рубінштайн із гр. пянт), 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Польська нар. музика (капеля), 17·00 Для дітей „Горбач" (з попгод „Самовара") вит. Бен. Герц, 17·15 Спів, 17·30 Фортепян, 18·00 Книжка та знання, 18·15 Сальонова музика (гр. пл.), 18·45 Культура будня, 18·55 Туристичний бюдетен льв. зал. дирекції, 19·00 Вечірня, 19·15 Два фортепяни, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлєтон, 20·12 Легка музика, веселі монольоґи, 21·02 Краківський конґрес пацистів, 21·12 Солісти (спів. Арґасінська, скрипка, фортепян), 22·00 Літ. чвертьгодина „Діточі війни" (фраґм. із пов. Косовського „Родина Слушків"), 22·15 „Гостина в Бігдальських", 22·45, 23·05 Танкова музика.

Четвер, 12. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, **10·00 Богослуження з Волоської церкви у Львові**, 12·10 Оп. фраґменти (гр. пл.), 13·05 Для дітей „Чого лісові душеньки плакали?", 13·20 Легка музика, 14·00 Збіжева біржа, театральний репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Твори на саксофон і банльо (гр. пл.), 16·30 Концерт мандолністів, 17·00 Почт. програмова скринька, 17·15 Лєгарові твори (орхестра), 18·00 Відч. „Молоко як пожива дитини", 18·15 Авд. „Д-р Бардяму складає рапорт Лізі Націй", 19·00 Вечірня, 19·15 Концерт Еріянового хору, 19·45 Музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Туристика в господарському житті, 20·12 Легка музика, спів, 21·02 Співець литовських піль Вл. Сироконля, 21·12 Концерт (музика, спів. Плятівна, сопран), 22·00 Відч. „Сексуальне виховання дітей", 22·15 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 і пів зол.

Німецькі марки 195·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·50—172·75, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, ліри 45·50—46·50.

Золото: Долари 8·91—8·93. Франки фр. 34·70—35·20 Дукати 82·20—83·00, Корони 36·50—37·20, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·68, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Овес двірський	13·25—	13·75	15·25—	15·75
Овес двірський незамокний	12·25—	12·75	14·25—	14·75
Овес збірний	11·75—	12·25	13·75—	14·25
Вика чорна	12·00—	12·50		
Вика сіра	11·00—	11·50		
Гречка на мливо	17·50—	18·50		
Крупи гречані	35·50—	36·50		
Мак синій	40·00—	45·00		
Мак синий	35·00—	40·00		
Висівки пшеничні	8·25—	8·50		
Висівки житні	7·00—	7·25		
Висівки ячмінні	8·50—	9·00		
Крупи ячмінні	23·00—	24·00		
Пшоно	43·00—	46·00		
Пшиця ч. 10.	22·00—	23·00		

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 10. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к.	десер. масло	1·90	зол.
1 л.	молока	0·13	„
1 л.	сметани	0·55	„
1 к.	яєць	2·35—2·40	„

Тенденція на масло вдержана, на молоко і сметану слаба, на яйця сильніша.

Маслосоюз повідомляє, що від 11. липня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·20 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I ґаткуна „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Відїзд учасниць Оселі зі Львова на Сокіл в дні 17. ц. м. год. 7·15, збірка на гол. двірці у вестібулю год. 6·15. Відїзд зі Стрия 10·05. Збірка в Брошневі год. 11·30. Управа Оселі старається про 75%-ову знижку зі стації Львів до ст. Брошнів. Ті, що рефлектують на цю знижку, мають зголосити не найпізніше до 14. ц. м. на адр. Л. Мриц, вул. Словацького 14. Зем. Банк. Львівські учасниці зложать до 14. ц. м. гроші на білети. Перемиські уч., що рефлектують на цю знижку (від Львова) мусять виїхати з Перемишля вже в год. 3·27 рано. **Управа.** 38 2—3

Подяка. Комісія для справ „Студентської Харчівні" при Т-ві Прихильників Освіти у Львові складає щиру подяку **„Маслосоюзові"** у Львові за щедрий дар у формі відписання з довгу „Студ. Харчівні" квоти 337 зол. (тристатрий-пятьсім зол.) За Комісію: **Анна Рижевська**, голова. 40

Михайло Дворян, директор „Р. Ш." в Дрогобичі, зложив на дар „Просвіті" 20·— зол. з нагоди свого вінчання. Канцелярія Т-ва „Просвіти" складає Жертводавцеві подяку за дар і побажання на новій дорозі життя. 39

На пресовий фонд зложили С. і Найбавер, Стрий зол. 2·—.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

САВОЛЬ, суха фарба в порошку в ріжних красках, тревалша ніж найліпший лякер! Розводиться у літній воді згідно з приписом, подання до кожної пушки. Спробуйте та ще й іншим порадьте! — Знаменито надається до фарбування і консервації віконних рам, дверей, вуликів, ганків, сходів, заліза, бляхи і т. п. Дуже трівка і відпорна проти вогкости, горячі і морозів! Висилається тільки за готівку. Пушка 1 кг. по 3 зол. — **Кооп. „РІЙ" Львів, Бляхарська 20.** 35

ДО ВИНАЙМУ 2 кімнати, кухня, повний комфорт. Ґенінґа 3½. 42

Спортовці! Одяг і спортове приладдя першої якости купите тільки в крамницях кооперативи **„ПЛАСТ"! Львів, Сикстуська 29, Городецька 95. — тел. 26.** 1632

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 182 (13.727). Львів, пятниця 13. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ювилей 25-ліття ґімназії „Рідної Школи" й Філії „Учительської Громади" в Рогатині.

Старшина Повітового Кружка „Рідної Школи" і Виділ Філії „Учительської Громади" рішили відбути в дні 29. вересня 1934. р. ювилей 25-ліття істнування ґімназії „Р. Ш." і Філії Т-ва „Учительська Громада" в Рогатині. Програма свята: 1) Поминальне Богослуження з панахидою за померших членів Кружка „Р. Ш.", Філії „Учительської Громади" й бувших учнів ґімназії, 2) Відкриття пропамятної таблиці заслуженим Добродіям ґімназії, 3) Посвячення прапору ґімназії. 4) Академія, 5) Товариський зїзд професорів та учнів, що в часі 25-ти літ учили і вчилися в рогатинській ґімназії. Зїзд скликує окремий комітет. У звязку з ювилеєм появиться книжка п. н.: „25-ліття рогатинської ґімназії", а учасники зїзду за окремим замовленням дістануть на спомин мистецький альбом з видами Рогатинської Землі.

ЗА ЮВИЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ:
О. Іван Щербанюк, дир. Ом. Бачинський, Петро Бігус, Юл. Каменецький.
Рогатин, у липні 1934.

Посвячення новозбудованої церкви в Ямельній.

В неділю, 15. ц. м. відбудеться посвячення новозбудованої церкви в Ямельній (коло Янова). Церква та здвигнена добровільними датками вірних львівського протопресвитерату і доколичних сіл Перемиської Епархії. Причинились датками також Митрополичий Ординаріят, Т-во св. Петра та деякі громадяни з ріжних місцевостей краю. На посвяченні сподіються великої маси громадян. Співатиме хор зі Страдча під управою п. Завадки. Тим, що хотіли б виїхати на посвячення церкви до Ямельної, радимо їхати туди поїздом (відїзд з гол. двірця в год. 8.05). Вертатись можна автобусами, або поїздом в год. 16.40 (перестанок: Ямельна на лінії Львів—Яворів).

Поминки за героїв з під Крут.

НЮ ЙОРК, 25. червня. (Вл. кор.) Вчора відправлено в українській католицькій церкві св. Юрія панахиду за героїв поляглих під Крутами, а вечором у Народньому Домі відбувся жалібний концерт у їх честь. Промовляли: Ом. Грибівський і Дм. Галичин. Решту програми виповнили продукції хорові, сольові продукції П. Ординського і декламації. Публики було повно. Імпреза відбулася з нагоди зїзду Організації Державного Відродження України.

Боротьба комуністів проти мейора Ля Ґардії.

НЮ ЙОРК, 27. червня. (Вл. кор.) Перед двома тижнями посадник Ля Гардія приняв депутацію большевицьких демонстрантів, котрі робили вуличні забурення безробітних. До провідника демонстрантів, Ґейнора, сказав Ля Ґардія, що він розуміється на такій грі, що Ґейнорові не йде про допомогу безробітним, а про викликування заворушень і про розславлення себе самого в той спосіб. При цій нагоді Ля Ґардія сказав Ґейнорові, що він є „жовтий пес".

Вчора промовляв Ля Ґардія в дільниці Бронкс перед концертом на дохід безробітних. Коло двіста комуністів зібралося на концерті і почали в один голос кричати „Ля Ґардія — жовтий пес!" Посадник не звертав на це уваги і промовляв дальше.

Директор поліції, О. Раєн, виготовив листу тих організацій для допомоги безробітним, які стоять під приказами комуністів і мають за урядовців ріжних „червоних" та остеріг усі поліційні відділи перед тими урядовцями. Про-комуністичні ґазети домагаються усунення О. Раєна з його становища.

ЛИХІ ЖНИВА В ЕВРОПІ.

НЮ ЙОРК, 26. червня. (Вл. кор.). З Берліна наспіли телеґрафічні вісти, що жнива в Европі цього року не є вдоволяючі. Берлінські експерти кажуть, що Німеччина небагато потерпить. Зате будуть великі шкоди в Румунії, Болгарії й Угорщині, бо там панувала довший час спека. Простір, засіяний пшеницею в 15 европейських краях нараховують на 800.000 гектарів менше, ніж у минулому році, хоч у самім СССР засіяно пшеницею 700.000 гектарів більше, ніж передтим.

Вісти про жнива в Росії ріжнородні. Деякі зовсім невсім невдоволяючі. Тому, що посуха пошкодила жнивам, надіються підвишки цін на пшеницю

Бойкот на фільми поширюється.

НЮ ЙОРК, 26. червня. (Вл. кор.). Бойкот, пропаґований католицькими організаціями і ґазетами проти неморальних фільм, набирає поважних розмірів. До голосу католицьких організацій та епископів прилучуються масово протестанти і минулої неділі по ріжних тутешніх протестантських церквах виголошувано проповіди проти поширювання неморальности серед населення, головнож серед молоді, через фільмові вистави. Проповідники кидали погрози, що вони візвуть населення до бойкоту фільмових театрів, коли продуценти фільм не постараються за ліпші сценарії.

Відплила воєнна фльота з Нюйорку.

НЮ ЙОРК, 26. червня. (Вл. кор.). Після 18-денного постою на ріці Гадсоні відплила американська воєнна фльота сьогодні ранком на води Атлянтійського Океану. Обраховують вартість кораблів, що стояли в Ню Йорку за 750 міліонів дол. Була це найбільша фльотна маніфестація в Ню Йорку за всі часи. Тепер кораблі поїхали на маневри до північної частини Атлянтійського Океану, коло побережа стейту Мейн, опісля вони розділяться і поїдуть до своїх місць постою по ріжних пристанях. Вчора, в останньому дні побуту в Ню Йорку, відвідало кораблі 50.000 осіб. Це було невелике число в порівнянні з попередньою неділею. Багато людей боялося, що загалом не вдасться їм дістатись на кораблі і тому навіть не пробували.

Новий комісаріят внутрішніх справ.

Замасковане Г. П. У.

МОСКВА, 11. VII. ПАТ. Центральний виконавчий комітет рішив утворити комісаріят внутрішніх справ, який має на меті вдержати лад, безпеку і боронити державну власність. Комісаріятові підлягатиме Г. П. У., міліція, прикордонна сторожа, пожежна сторожа та адміністрація карних таборів праці. Колеґія Г. П. У. буде скасоване Безпека держави належатиме до найвищого суду. При комісаріяті буде істнувати спеціяльна рада, яка зможе без суду вислати на заслання або до карних таборів праці на пять років. Комісарем внутрішніх справ призначено заступника голови Г. П. У, Генрика Яґоду

Сінокоси покінчені. Жнива починаються.

Не забудьте обезпечити збіжжа й пашу від огню

в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер

у Львові, вул. Руська ч. 20. з

Ще про варшавський атентат.

Львів, 11. липня 1934.

Міністр справедливости Польщі п. Міхаловський дав „Ґазеті Польскій" інтерв'ю про теперішній стан слідства в справі вбивства міністра внутрішніх справ пок. Б. Перацького. Це інтерв'ю передали ми вчора на сторінках „Діла". В ньому міністр Міхаловський ствердив урядово, на основі досі зібраних у часі слідства познак, що вбивства пок. Б. Перацького доконала Організація Українських Націоналістів (О. У. Н.). До якої міри зібрані познаки є стійні, зможе виявити щойно судова розправа. Самого виконавця атентату досі не зловили. Він поза межами Польщі. Зате в слідчій арешті — каже міністр — перебуває трьох причасних до вбивства членів ОУН.

Цю енунціяцію міністра Міхаловського підхопила польська преса і почала її інтерпретувати по свому, тобто почала протиукраїнську нагінку. Маємо тут на думці широко знаний зі свого шовінізму та ненависти до всіх українців краківський „Ілюстрований Курер Цодзенни". У 191 ч. того щоденника з дати, Краків, 12. липня 1934, бачимо на провідному місці статтю п. н. „ОУН винна смерти пок. мін. Перацького". Цей заголовок у порядку. Але зате незвичайно вимовним і крикливим є підзаголовок, який звучить так: „Урядове ствердження вини гайдамацьких боевиків — і політичні висновки". Прочитавши такий підзаголовок не треба аж читати статті, щоби дошукуватися у ній „політичних висновків". Вони ясні та пророчисті зі самого підзаголовку. „Гайдамацтво", очевидно, треба знищити. А на думку „Курера" є „гайдамацтво" двояке: „молоде" і „старе", словом, ціле українське громадянство.

На поширювання таких настроїв у польському громадянстві ми позволимо собі тепер повторити тільки те, що ми писали у 161-му числі „Діла", безпосередньо після варшавського замаху на пок. мін. Перацького, а саме:

„...Тому ми мусимо застерегтися проти того, щоби хтонебудь мав право... лянсувати кругову відповідальність за нього (атентат) на все українське громадянство. Найвідповідальніші громадсько-політичні українські чинники вже не раз і не два відмежовувались у прилюдних енунціяціях від терористичної акції законспірованих чинників і її поборювали та поборюють. Всі акти чи то одиничного, чи збірного терору вони осуджували і ці енунціяції мали, мають і матимуть на будуче обовязуючу силу. Тому то й проти всякого лянсування збірної відповідальности за вчинки одиниць чи законспірованих гуртів тіж зорганізовані відповідальні чинники все якнайрішучіше застерігалися".

У тій-же статті, безпосередньо після атентату, ми дали вислів поглядові, що атентату на мін. Перацького у Варшаві не могли виконати члени ОУН. Цей наш погляд ми тоді мотивували. Тепер виявляється з урядового твердження міністра справедливости, побудованого на дотеперішньому слідстві, що виконавцями атентату були таки члени ОУН. Виходить, що ми у своєму попередньому твердженні помилялись. До помилки можемо признатись, бо ми не мали ніяких інформацій про джерела та мотиви атентату ні від конспіраторів, ні від слідчих органів. Зате краківський „Курер" пише, що він заразже по атентаті знав, хто його виконав, але мовчав. Чому? — Так тоді безпосередньо після вбивства

булоб далеко приємніше написати про те, що „тягар крови польського міністра не спав на сумлівня ніякого поляка“ ніж тепер.

Але „Курер“ написав ще одно, чого ми не можемо поминути мовчанкою. В названій вище його статті читаємо: „ми вказали на двозначне становище леґальних українських партій, які нібито терор осуджують, але проти нього чинно не виступають, задовольняючися висловлюванням фраз, які нічого не кажуть“. На таку писанину „Курера“ належиться відповідь. Передовсім ніякі леґальні українські партії ніколи нічого на „віби“ не робили. Політика не забава! Коли політичні українські відповідальні чинники осуджують терор, то осуджують його дійсно і правдиво, бо це випливає з їхніх політичних світоглядів, з їхніх програм і з їхнього розуміння української національної рації в Польщі. Всі відповідальні українські зорґанізовані політичні національні чинники ведуть перманентну боротьбу з українським законспірованим підземним, революційним світом та його засобами боротьби в ідеольоґічній площині. Ведуть ту боротьбу в мотивів української національної рації, бо вірять, що шлях до кращого майбутнього українського народу не веде через індивідуальний чи масовий терор і конспірацію, але через буденну орґанічну працю над культурним і господарським піднесенням нашого народу. Між українським леґальним та зорґанізованим світом і українським підпіллям не може бути іншої боротьби крім ідеольоґічної. А якщо „Курер“ розуміє під „чинною боротьбою“ револьвери, ножі та бомби, то ясно, що український леґальний політичний світ такі засоби боротьби виключає і з погордою відкидає.

Перебуваючи в перманентній ідейній боротьбі з законспірованим революційним світом українські політичні та громадські чинники не можуть тим самим навіть посередньо відповідати за вчинки і роботу того світу.

„Курер“ має зате в одному рацію, а саме, коли пише, що в польській політиці супроти українців час уже здобутися на одну лінію та усунути всякі теренові ріжниці, при яких: „один воєвода веде часто іншу політику ніж другий, хоч політична лінія повинна бути узгіднювана центрально. Часом буває, що один староста веде іншу політику національну ніж другий чи третій у тому самому воєвідстві. Ті вагання і ті нерівности повинні скінчитися“.

На цю тему ми могли би дуже багато писати і підтвердити ці слова „Курера“ численними доказами. Але це непотрібне. В тому напрямі наші бажання, на диво, сходяться із бажаннями „Курера“.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР“,
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Союз Анґлії і Франції?

ВІЗИТА МІН. БАРТУ У ЛЬОНДОНІ.

Довкола відвідин керманича французької закордонної політики п. Барту у Льондоні кружляє у пресі всіх держав і народів безліч поголосок. Офіціяльним комунікатам, які зрештою говорять дуже мало та обмежуються до комуналів про приязний характер розмов, ніхто не вірить. Частина світової преси добачує у многогодинних конференціях париських гостей у Льондоні просто завершування тісного союзу поміж Францією і Анґлією, себто відбудову воєнної „антанти“. Інші знову часописи кажуть про повне фіяско французьких заходів зберегти старого союзника та представляють п. Барту у неповажній ролі комівояжера, опанованого манією переслідування.

Правда, як звичайно, лежить по середині. До цієї правди належить у першій мірі те, що дійсно Франція є тією наймогутнішою сухопутною державою Европи, яка — поруч із большевицькою Росією — істерично лякається німецького нападу та єдиною ґарантією своєї забезпеки вважає збереження нинішнього европейського територіяльного й політичного стану. Це збереження можна осягнути шляхом цілого ланцюга пактів, фактично звернених проти Німеччини й усякого ревізіонізму та скріпляючих позицію Ліґи Націй і позицію Франції у Лізі. Однак по-правді: найкращою, найпозитивнішою ґарантією французької забезпеки булаб Анґлія, з такою її допомогою, яку вона дала Франції у 1914 році. Тому позискання Анґлії є постійною мрією всіх французів, мрією всіх керманичів закордонної політики Франції.

Справа набрала ще тому такого розголосу, що нинішню подорож п. Барту до Льондону попередила подорож туди ґен. Веґана, шефа французького ген. штабу та подорож до Парижа льорда Гейльсгема, анґлійського міністра війни, ноторійного прихильника думки анґльо-французького аліянсу. Але відвідинами цими занепокоїлася передовсім — сама анґлійська прилюдна опінія. Анґлійське громадянство надзвичайно вразливе на те, щоби уряд Вел. Британії не приймав ніяких **військових зобовязань.** Пригадуємо, скільки крику було в Анґлії з приводу т. зв. рейнського пакту (Льокарно), в якому Анґлія — разом із Німеччиною — ґарантувала ненарушність нинішніх східних границь Франції. Нинішні розмови малиб ніби то сконкретизувати ту ґарантію. Анґлійські офіціяльні комунікати рішуче цьому заперечують. Можна цим запереченням не вірити, але напевне можна повірити, що поза скріпленням рейнського пакту — в ніяку іншу комбінацію Анґлія, страшенне дбайлива за свободу своїх рухів, втягнути не дасться.

Тимчасом чуємо, що п. Барту приїхав до Льондону з планом нових пактів. Один пакт обіймав би балтійські держави, Польщу й Совіти та евентуально й Німеччину, другий — балканські держави й евент. Італію. В обох пактах бралаб участь і Франція і це булиб так мовити „два нові Льокарна“: східне і середземноморське. Читаємо, що нібито п. Барту поїхав інформувати Льондон про франц. заходи щодо реалізації тих плянів і про настрої в поодиноких столицях (Варшава — вичікуюче становище, Берлін — рішуче неґативне). Про те, щоб удалось п. Барту переконати анґлійський уряд про потребу активної підтримки цих плянів — ледви чи можна думати.

Але поруч із цими пактовими ідеями — має Франція і інші клопоти. Передусім — вічно відкрита рана розброєння. До проблеми розброєння сухопутнього долучується ще проблема розброєння (читай: зброєння) морського, з огляду на домагання Японії признати їй право рівности морських збройних сил із силами Америки й Анґлії та з огляду на невдачу дотеперішніх переговорів цих трьох великодержав. Франція нібито заходиться тепер біля того, щоби до недалекої конференції 5-ти морських великодержав (Зл. Держави, Вел. Британія, Японія, Франція і Італія) притягнути ще Совіти: це був би удар для Японії та посередньо для Німеччини. Взагалі новоспечена протекторка Совітів в особі Франції старається настроїти прихильно Анґлію для куріозної ідеї „пацифістичної“ ролі Совітів у світі, зокрема для ідеї приняття Совітів до Ліґи Націй.

Пакти, розброєння, Совіти, морська конференція — це ще не все. Залишаються ще — німецькі події і витворена ними ситуація. Вправді анґлійська преса безпосередньо після окликів обурення з великими комплімента́ми розписується про Німеччину у звязку з анґльо-німецьким порозумінням у справі довгів, то проте останні німецькі події безперечно ослабили міжнародню позицію німецького уряду. Дуже просто: коли хтось зайнятий з головою у своїх внутрішніх хатніх справах і крівавим терором, при помочі війська та анонімових катів, мусить втримуватися при владі, — коли хтось має перед собою проблему вдержання новоствореної державної системи і збереження внутрішньо-державного ладу, — тоді той партнер не має часу, сили ні змоги вдаряти у боєві струни при обмірковуванні закордонно-політичних проблем. Франція саме й рахує на те, що Німеччина сьогодні ослаблена, що нім. уряд мусить рахуватись з препоганим враженням у цілому світі з масових нічних екзекуцій без суду і слідства, та що тому існує знаменитий момент для натиску на Німеччину: щодо повороту на правовірне лоно Ліґи Націй, розброєння і т. д.

Цікаво, що мін. Барту поїхав до Льондону формально на запрошення премієра Мекдональда, але сам Мекдональд у міжчасі виїхав „на відпустку“, і то „випадково“ аж до Америки, щоби якась ближча віддаль не примусила його таки приймати свого гостя. Але й заступник Мекдональда, віцепремієр Болдуін, не бере участи у конференції. Заступає у них Вел. Британію мін. Саймон, льорд королівської печати Іден і міністер маринарки Монсел. По французькій стороні увагу звертає присутність, поруч із мін. Барту, міністра маринарки Піетрі.

Чи справжній мір світа зможе що від отих розмов — це річ високо сумнівна.

„Драма комасації“.

Волинь, 9. VII. 1934.

I.

За десять років обличчя Волині значно змінилось: на місці б. сіл маячать лише церкви та школи, хати розсипалися по полі, затерлися між селами границі, попересовувалися центри культурного й господарського життя, розвільнився звязок між розпорошеними громадянами.

А одночасно дещо змінилося й у самій господарській структурі. Правда, дощезали на якийсь час селянські шахівниці й замісць багатьох шматків землі селянин має всю землю біля хати, коли чого не прикупить чи не дістане десь якийсь шматок у спадщину. Зате зникли пасовиська й ріжні неужитки, де малоземельні селяни пасли худобу нарівні з іншими.

Власне ця особливість нової хутірної форми господарювання найтяжче відбилася на малоземельних українських господарях. І тимбільше, що належне уповнорільнення наших карловатих господарств не здійснене. Дрібний хлібороб почав душитися на своєму маленькому шматку землі.

До цього природнього лиха дійшли ще надзвичайно високі обтяження господарств-хуторів комасаційними видатками, будівельними позичками на перенесення забудувань і високими залеглостями Рільному Банкові за землю, куплену для уповнорільнення в сусідніх поміщиків з парцеляції.

Внаслідок господарської кризи ціни на землю впали на 40—60 відс. Були випадки, що в стані комасаційної гарячки селяни купували в поміщиків землю для доповнення своїх господарств по ціні до 3.000 зол. за гектар, коли сьогодні цю саму землю можна купити по 800 зол. Сплатити за неї при сьогоднішніх низьких цінах на сільсько-господарські продукти нема ніякої можливости.

Та колиб лише це сплачувати! Знаємо села, які сьогодні винні державі за переведення комасації по 25—30 тисяч зол. До цього ще доходять задовження за поміщицьку землю та будівельні позички, про які ми згадували вище.

Чи може селянин вилізти з цих боргів у сучасних умовинах? У ніякому разі цього чудо-дива до доконає. Дуже часто все його „ареформоване“ господарство, продане за борги, не покриє навіть усіх його зобовязань.

Потрібна інтервенція держави і то спішна.

II.

Господарська криза згадану „реформу рільну“ в значній мірі стримала. А ще недавно на Волині панувала справжня комасаційна гарячка. Ті, що на комасації заробляли, підтримували цю гарячку всіма силами. Очевидно, будуть підтримувати її і надалі.

Але чи повинно підтримувати її українське громадянство?

Ідея розсипаних по полі хуторів — це ідея відомого Столипіна, яка була дуже добре замаскованою політичною ідеєю розкидання та ізолювання селян. Її реалізація означає духове ослаблення маси через зірвання близького й легкого внутрішнього звязку.

Ця форма розсипування селянства по полях залюбки застосовується тепер на Волині до наших селян. Не бачите цього розпорошення тільки там, де осіли німці або чехи. Вони неохоче тратять між собою звязок. Навпаки, плянують свої кольонії так, щоб триматися купи й мати улекшений звязок.

Наша розпорошеність по полях є дуже шкідлива для розвою збірної національної культури та для зорґанізування хліборобського життя. Практика попередніх років довчилаб змусити наше громадянство протиставитись подібному розпорошенню надалі.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 127—180 Телефон 25-55.

III.

А покищо маємо факти спротиву самих селян, які або інстинктовно відчувають небезпеку для себе від розпорошення, або доходять до цього поволі своїм простим розумом.

Для прикладу наведемо два факти.

Село Храськ на Волині. Має відбутись комасація. При цьому має бути поділена нероздільна громадська земля-пасовисько. Більшоземельні, яких є більшість, ухвалюють поділити пасовисько пропорціонально до сьогоднішнього володіння. Отже багатші дістають більше; а малоземельні — менше. Починається в селі фермент і боротьба, бідняки відчувають, що на своїх маленьких хутірках задушаться.

А ось село Удрицьк на Поліссі. Перед кількома днями була там страшна пожежа, що вибухнула відразу в кількох місцях. Згоріло 11 господарств. Чиї ці господарства? Ініціяторів і головних провідників комасації. Виявилося, що підпалили їх ті, що були проти комасації. Вичерпавши всі можливі засоби боротьби проти небеспечної для них комасації, пустилися вони аж на страшний злочин — підпал...

Чергова комасаційна драма на українських землях.

А скільки відбувається драм менше ефектовних, але зате страшніших людською розпукою й безрадністю!? Скільки скарг криють у собі шафи земських урядів і централ у Варшаві!

Міністерство земельної реформи повинно би звернути пильну увагу на ці безчисленні драматичні епізоди, що всі разом складаються на величезну хліборобську драму під назвою: „Драма комасації Волині й Полісся".

Senex.

Участь жінки в українському письменстві.

РЕФЕРАТ П-НІ КАТЕРИНИ ЧАЙКОВСЬКОЇ, ВИГОЛОШЕНИЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ ЖІНОЧОМУ КОНГРЕСІ В СТАНИСЛАВОВІ.

III.

Наталя Кобринська. — Леся Українка. — Її роля в українському письменстві.

Наталя Кобринська, виходячи з загальних принципів волі, добра і правди, є передовсім найактивнішою пробоєвичкою жіночої еманципації, але в своїх літературних творах вона порушує і багато інших питань.

Так, наприклад, в оповіданні „Виборець" говорить вона про клопіт, який має звичайний селянин з тим, щоби чесно виповнити завдання, яке йому припадає, як виборцеві, якого стараються собі зєднати всі зацікавлені і завдають йому цим немало тяжких думок про те, де правда.

Коли Наталя Кобринська бере в руки перо, як повістярка, вона здобувається на те, що стає безсторонньою й промовляє лише як артистка.

Так у своїй першій повісти „Пані Шумиська" або „Дух часу", як пізніше вона її назвала, вона, імя якої, як каже про неї Ольга Кобець „було в останніх десятиліттях минулого століття синонімом боротьби загорілого протесту проти істнуючого ладу, а передовсім синонімом неспокійного духа", з надзвичайною обєктивністю представляє жінку з поглядами консервативними, та не малює її в формі смішній, карикатуральній. Так, є це жінка; але іншого світогляду, що є чужий і немилий для авторки, та він є і вона його змальовує.

Вона пускає в світ свої літературні типи без ідеалізації і сентименталізму з одного боку, і карикатури з другого. Приходить час вже найтемнішої реакції, давно вже пролунало на цілу Україну грізне Валуєвське: „Не било, нет і бить не может", спрямоване до української літератури і українського слова взагалі, проявив свою гнітучу силу руйнуючий все до решти закон з 1876 року, а невмируще українське слово все жевріло, а далі і засвітило ясним сяйвом.

Жінки українські ще більше зміцнилися, загартувалися й дали після цього українському письменству найбільших своїх геніїв.

До найвищих вершків досягнень доходить у цей час дві могутні володарки слова — поетка **Леся Українка** та повістярка **Ольга Кобилянська.**

Обидві вони, що є талантами европейської міри, іменами яких міг би гордитися навіть найбільше культурний нарід, виходять далеко поза межі побутовщини і закутковости та створюють типи й образи вселюдської вартости.

Нема Касандри зброї. Тільки слово
Та й те в зневазі, у погорді людській.
О, знали ви, боги, чим покарати,
Пророчий дар дали безсилій жінці.

Так каже Леся Українка в своїй дуже автобіографічній драматичній поемі „Касандра".

І дійсно, фізично вона є хвора, безсила жінка і тому так вчасно відходить від нас, але навіть за дуже коротке своє життя вспіла Леся Українка ввійти на найвищі щаблі літературної творчости, збогатила своїм словом всі роди нашої літератури, стала в центрі нашої новітньої поезії і стоїть на недосяжній висоті.

Так, слово було єдиною зброєю Л. Українки, але є це зброя, що в роках такого мистця, яким була наша пророчиця-поетка, стає зброєю найсильнішою; вона пробиває тверді гострі скелі, сягає через всі кордони найдалі і найглибше, не покривається іржою й широкосяглі здобичі цієї зброї лишаються вічно тривалими. Вона, ця зброя

Не боїться від ворога смерти,
Бо вільна пісня не може умерти.

(Пост. підчас облоги).

Розпочинаючи свою літературну діяльність у дуже молодому віці і підчас тяжкого гніту, вона відразу вдаряє в бадьорі ноти і через всі її твори з мотивами громадського характеру проходить яскраво непокірна й непоборна сила прямування до незломної перемоги, що так сильно вироблена вже в найраніших її творах.

Так: Я буду крізь сльози сміятись
Серед ліха співати пісні,
Без надії таки сподіватись —
Буду жити. Геть, думи сумні.

Лише в ліричних піснях, у котрих вона зачіпає мотиви особистого характеру, беруть перевагу й сумні думи.

Але й бадьорі думи громадського характеру, і сумні особистого, всі є переповсім нотами сильними; Леся в жадному випадку не допускає вагань.

Вона, як вартовий, стоїть на сторожі прав свого народу, будить сумління своїх земляків і хоче цією своєю могутньою зброєю — словом допести до визволення свою Батьківщину.

Всяко кайдани бризка міг ударить
Перуном в її заспані серця,
Сподні чола соромом захмарить
І нагадать, що зброя жде борця.

(Порвалась нескінчена розмова).

Л. Українка дуже часто бере за сюжет для своєї творчости мотиви екзотичні, оспівує побіди старинних чи боротьбу шотляндців та ніколи вона не перестає бути тим вартовим української справи, тим поетом підчас облоги, що

„Чарує облогу ворожу,
І будить на мурах обачно сторожу,
Заснуть не дає до зорі".

Блукаючи по чужих краях у своїй предбогатій уяві, чи перебуваючи справді на чужині для підсилення свого здоровля, Л. Українка все є душею зі своїм краєм і народом і з найдальших віддалень каже:

„А в серці тільки ти,
Єдиний мій, коханий, краю".

Туга за рідним краєм і його природою породила у неї, як вона сама признається, такі перлини її творчости, як „Лісова пісня".

„Мені здається, що я просто згадала наші ліси та затужила за ними", каже вона в листі до матері, говорячи про „Лісову пісню".

У своїх творах Л. Українка дала нам цілу галерію сильних і незломних характерів жіночих, що без хилитання й страху ідуть до укоханої мети.

Вони в неї переважно самотні, але все сильні й непоборні і тільки таких хоче вона бачити серед своїх.

У неї навіть невільниці мають можливість обороняти свою гідність:

„Тільки серце чарувала
Бранки сміла відповідь:
Ти мене убити можеш,
Але жити не примусиш".

Леся Українка це великий ліричний і драматичний талант. Вона має незмірну глибину фільософічного думання та незмірно сильний дар пророчого, натхненого слова.

Катерина Чайковська.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ —
найдешевше в текстильнім магазині
„ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ,
55/09 **АЛИЦЬКА 15.**

Відгомін атентату у большевицькому консуляті.

14 МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ У ЛЬВОВІ.

Третій день розправи.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

У вівторок вечором переслухувано далі свідків. Перший зізнавав

Св. Григорій Бобачук, електромонтер зі Знесіння, заприсяжений оповідає, що в дні 21. жовтня 1933 р. був у ждальні большевицького консуляту у Львові. І тоді в одній хвилині почув відгук стрілів, а за хвилину побачив у дверях секретаріяту невідомого мужчину з револьвером у руці. Свідок каже, що тим атентатчиком був підс. Лемик.

З черги **св. Ігнаци Бартузель,** аспірант поліції, без присяги зізнає про арештування підс. Лемика після атентату у російському консуляті в дні 21. жовтня 1933 р.

Св. Антоні Фіц, поліційний агент, заприсяжений оповідає про арештування підсудних після атентату у російському консуляті, про ліквідацію Юнацтва та ОУН і про перші зізнання підсудних на поліції. Свідок каже, що деякі підсудні вдержували взаємини з такими членами ОУН як Сокіл і Володимир Брик, які тепер перебувають за кордоном; з Лесідем та Файдою, який щезнув після нападу на пошту в Городку. Цього свідка засипують підсудні цілою низкою питань про переслухування на поліції

Підс. Нидза: Чи переслухувано мене шість днів і шість ночей без перерви? І чи свідок шестого дня на мою заяву, що з перевтоми збожеволію, відповів такі слова: „Це краще для польської держави, коли одного ворохобника буде менше?

Св. Фіц: Ні так не було, ні таких слів не говорив.

Підс. Луців: Чи мене слухано на поліції від понеділка до понеділка без перерви?

Св. Фіц: Ні. Хіба я весь час не слухав.

Підс. Мирон: Чи мене переслухувано понад 100 годин без перерви, хоча я заявив, що нічого не зізнаю на поліції, тільки перед слідчим суддею?

Свідок: Підсудний не жалівся на перевтому.

Обор. д-р С. Шухевич: Чи був такий випадок підчас переслухування, що підсудний стояв, а тайні агенти, які переслухували, змінялися по черзі і слухали підсудних кілька днів без перерви?

Св. Фіц: Так, змінялися. Але за це тільки належиться подяка поліції, яка не хотіла, щоби невинні сиділи в арештах.

Св. Хімяк, поліційний агент, без присяги зізнає, як попередній свідок згідно з актом обвинувачення.

Відчитано теж зізнання св. І. Джутаг, возного консуляту, якого поранила кула підс. Лемика.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В середу 11. липня ц. р. точно в год. 9-ій рано почав зізнавати

св. Ян Гірни, поліційний агент. Незаприсяжений зізнає згідно з актом обвинувачення.

Предсідник: Чи вживано примусу при переслухуванні?

Свідок: Ні! Цеж інтеліґентні хлопці. До того ми не хотіли давати в руки оборонців матеріялу.

Предсідник: Чи переслухувано підсудних через кілька днів без перерви?

Свідок: Так, але все інших підсудних.

Предсідник: Чи підс. Штойка також переслухувано?

Свідок: Кілька разів.

Предсідник: А інших підсудних?

Свідок: Також.

Прокуратор: Чи був випадок, що поліційний агент задрімав при переслухуванні?

Свідок: Такий випадок трапився підчас переслухування підс. Луціва з агентом Льордом. Але тоді підс. Луців підійшов до сплячого

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
65/33 142—180

торкнув його за рамя, щоби його далі переслухувано.

Обор. д-р Шухевич: Як поліція впала на сліди підс. Маєвського?

Свідок: На основі зізнань підс. Лемика, якого підс. Маєвський мав втягнути до ОУН.

Обор. д-р Шухевич: Котрого дня після арештування зізнав підс. Лемик про Маєвського?

Свідок: Може того самого дня, а може пізніше.

Обор. д-р С. Шухевич: Який звязок був між демонстрацією під воєвідством і атентатом?

Свідок: Члени ОУН хотіли задемонструвати проти большевиків. І тоді арештовано дуже багато молодих людей, а між ними підс. Штойка.

Обор. д-р Шухевич: Дуже дякую.

Підс. Луців: Чи свідок підчас переслухування підс. Маєвського говорив, що коли їх потверджу, тоді негайно вийду на волю.

Свідок: Ні!

Тому підсудний просить предсідника відчитати його зізнання складені в слідчого суддї, де є згадка про цей факт. І дійсно предсідник відчитав дотичний уступ з актів.

ВНЕСКИ ПРОКУРАТОРА І ОБОРОНЦІВ.

З черги предсідник відчитав письмо команди поліції про виїзд св. Йосифа Будного зі Львова поза терен львівського воєвідства. Тому прокуратор домагався відчитання його зізнання.

Обор. д-р Шухевич спротивився цьому внескові в імені своїх клієнтів. Домагається, щоби трибунал телефонічно довідався в міністерстві внутрішніх справ про місце побуту св. Будного та опісля візвав його на розправу. До цього внеску прилучилися тільки обор. д-р Л. Ганкевич і д-р С. Шевчук в імені своїх двох клієнтів.

Прокуратор заявив, що св. Будний виїхав зі Львова у службових справах і його місце побуту зміняється з дня на день.

Предсідник відклав вирішення цього внеску на пізніше.

ОСУД ЗНАВЦЯ.

Ґрафольог **д-р Обляс** подав осуд записок і нотаток, забраних у підс. В. Нидзи при ревізії і заявив, що письмо цих записок походить з руки тогож підсудного.

ВІДЧИТУВАННЯ АКТІВ.

Після перерви відчитано ще записки і нотатки, які мала забрати поліція при ревізії з підс. Нидзи та інші документи.

ВНЕСКИ ОБОРОНЦІВ.

Після вичерпання доказів з акту обвинувачення оборонці зголосили цілу низку нових доказів. І так обор. **д-р С. Шухевич** зголосив такі внески, щоби трибунал:

1) відчитав статут „Юнака", який має воєвідський виділ безпеки, або є в карних актах рівенського суду. Метою „Юнака" було підготовити молодь в ідеольоґії націоналізму. Члени „Юнака" не були ще членами ОУН;

2) покликав на свідків професорів: **Мирона Зарицького, Миколу Мельника, Стефана Кавина, о. д-ра Костельника,** щоби вони подали характеристику підсудних. Ці свідки ствердять, що зізнання переслуханих свідків д-ра Роговського і дир. І. Бабія були тенденційні і ворожі для підсудних. **Проф. Кавин** виявить, що підсудні не ставилися ворожо і з насмішками до польської літератури, історії і т. д. **Проф. о. д-р Костельник** зізнає, що ніколи не жалівся перед проф. Роговським на підсудних і на молодь. **Проф. М. Зарицький,** як господар кляси, знав найкраще всіх підсудних. Цей свідок виявить, що револьвер купив щойно вибираючися на прогульку каяком. **Св. проф. В. Білинський** справді мав револьвер, але купив його вже давніше, бо є мисливим. **Проф. М. Мельник** скаже, що ніколи з револьвером не приходив до гімназії, бо не мав взагалі револьвера, ні не старався про нього;

3) переслухав як свідка Мащака, що підс. Нидзи не брав участи в нападі на Городок і нічого про напад підс. Маєвському не міг оповідати;

4) переслухав св. Василя Ногу, що підс. Безхлібник не відмовляв йому інструктора;

5) переслухав слідчого суддю Валіґурського і ком. Петрія, що підс. Лемик склав перші зізнання щойно 7-го дня після атентату і тому не міг нічого зізнати про підс. Маєвського;

6) переслухав теж як свідка Б. Федоровича, який підчас атентату був у консуляті. Цей свідок скаже, що підс. Лемик держав револьвер, схилений до землі і не міряв взагалі до возного Джугая;

7) перевів розправу в большевицькому консуляті і там переслухав підс. Лемика та св. Богачука;

8) візвав на свідків радн. Залеського зі східного виділу міністерства закордонних справ і колишнього міністра закордонних справ Л. Василевського. Оба ці свідки ствердять, що відносини між російським і українським народом дуже загострені і то під господарським та політичним оглядом. Коли оборонець починає мотивувати, предсідник перериває і не дозволяє далі мотивувати;

9) відчитав статтю з 19. числа „Польського Українського Бюлетину" п. н. „16-та весна в УССР", в якій стверджено жалюгідні відносини на Україні під большевиками та людоїдство. Тут знову предсідник перериває оборонцеві;

10) відчитав статті зі щоденників: польського „Ілюстрованого Куріера Цодзенного" та париського „Матена" про голод на Україні.

Тут встає прокуратор і домагається, щоби оборонець подав тезу, яку хоче доказати своїми внесками. Заявляє, що стріли підс. Лемика до Джугая не мали політичного підкладу і тому ці внески є демонстраційні. Предсідник заявляє, що відбере голос оборонцеві. Обор. д-р С. Шухевич заявляє, що підс. Лемик виконав атентат на приказ ОУН і цей атентат мав політичний підклад. До возного Джугая не мав приказу стріляти. Вкінці ставить внесок покликати на свідків: голову Української Парляментарної Репрезентації посла **д-ра Дмитра Левицького,** сенатора **Івана Макуха** і редактора „Діла" **Василя Мудрого.** Ці свідки виявлять, які настрої та страшне обурення викликали відносини на Україні під большевиками серед українського населення в Польщі.

Обор. д-р Л. Ганкевич піддержує свій внесок, зголошений на письмі, покликати кількох свідків, що підс. Сахрин виступив з Юнацтва. Вносить відчитати статтю з „Бунту Млодих" п. н. „Виправа кійовска" та акт обвинувачення про характер тайної організації „Чорна Сотня", яка мала виховувати молодь до боротьби з большевиками на Україні. Зрештою з д-ром С. Шевчуком прилучається до внесків обор. д-ра Шухевича.

Обор. д-р Шевчук вносить теж покликати кількох нових свідків.

Прокуратор спротивився всім внескам. Всі три оборонці реплікували.

КУПОН
для читачів „Діла" на даровий флякон знаменитої кольонської води при закупні 7 славних ножиків до голення **Сальферс** за 1 зол.
Перфумерії С. Федера Львів,
Сикстуське 7. і Коперника 15 в.
(побіч палати гр. Потоцького). 747/2

Зол. 1'50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА"
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10, Конто ПКО. 503.496.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. ЛИПНЯ 1934.

ЕРНСТ ФРАНКЕ
Берлін-Вільмерсдорф.

НАЙКРАЩИЙ БОРЕЦЬ СВІТУ
Олександер Гаркавенко.

Підчас міжнародного турніру грецько-римської боротьби за „золотий пояс Німеччини" у Берліні, — в органі німецької важкої атлетики „Атлетік" (ч. 18, Штутгарт, 4. травня 1934) появилась рідка стаття про змагуна-чужинця. Український загал розмірно мало цікавиться спортом і тому українці мало знають і про свого знаменитого лицаря-спортовця, Олександра Гаркавенка. Маючи повністю статтю німця про українця, хочемо ми звернути увагу нашого громадянства на ту ділянку спорту, в якій ніхто в Европі не може дорівнати Україні. (Як відомо з вчорашнього числа „Діла", Гаркавенко здобув на днях мистецтво Европи). РЕД.

Перед кількома тижнями на сторінках „Атлетік" була мова про найкращого борця останніх 30 років, Ґеорґа Гакеншмідта. Цей незвичайно добрий борець, що по цілому світі здобував величезні успіхи та був майже непереможним, жиє собі сьогодні тихо десь у закутині на терені Франції. Тільки минуле покоління може ще про нього розповідати. Ті, що його бачили, не можуть його ніколи забути. Для нового покоління виринуло одно нове імя, імя борця, який, подібно Гакеншмідтові, у цілому світі дійшов до великих успіхів. Імя цього чоловіка: *Олександер Гаркавенко.* Після того, як він виграв у Берліні світове мистецтво, знають усі німецькі спортовці, що в цій добі нема ніякого борця, який хоч трохи йому дорівнює.

В особі Гаркавенка пізнати, що це людина, яка духово стоїть на високому рівні, людина, яка своєю безмежною любовю до спорту мусить мати ще іншу любов десь у мистецьких ділянках, любов до фільософії або до літератури. Коли прослідкувати його життя, то можна зрозуміти його шлях до найвищої пальми грекоримської боротьби.

Олександер Гаркавенко, син маєтного хлібороба з Київа на Україні, уродився 22. жовтня 1893. року. Як нащадок запорозьких козаків, тих борців за волю, що їх цариця Катерина змусила покинути рідний край, а вони пізніше знову оселились на Україні, вже хлопцем виказував він глибоко вроджене зрозуміння до волі і велику любов до батьківщини. Гаркавенко вчився у реальній гімназії в Новочеркаську на Кубані і вже тоді незвичайно цікавився важкою атлетикою, якій він 16-літнім був таксамо відданий, як літературі та мистецтву своєї Української Землі. Тому, що він був дуже сильним юнаком, займався всіми можливими родами спорту і в 17-ім році життя став справжнім усебічним атлетом. У 1911. році, коли він мав нагоду бачити змагання борців-професіоналів і між іншими поливляти світового мистця Іванна Піддубного, його рішення стати борцем було остаточне. Він прилучився до одного київського спортового клюбу і здобув там належне вишколення. З огляду на те, що серед його товаришів-спортовців також і в інших організаціях не було нікого, хто принаймні частинно йому дорівнав би, перейшов він без довгих вагань до борців-професіоналів. У 1913. році зробив він велику несподіванку всім прихильникам спорту: він поклав у якто-завзятій боротьбі одного з найбільших тодішніх російських змагунів, відомого також у Німеччині волжського бурлаку Заїкіна. Трохи згодом станув він проти мистця світу Піддубного. Три з половиною години боролися Гаркавенко і Піддубний. Змагання перервано без висліду. Після прийшла велика світова пожежа 1914. року, Гаркавенко став вояком, але з огляду на велику вагу — він тоді важив уже 140 кґ. — його, що був добрим музикою, взяли до військової орхестри. Одначе це не довго тягнулося, бо по перше Гаркавенкові не подобалось життя вояків-муштрк, а подруге не знали, що робити у війську з таким важким чоловіком. Гаркавенко розпрощався з військом. Сьогодні він з гордістю посміхається, коли про це оповідає. „Як вояк не міг би я ніколи боротися проти Німеччини", — каже він, — і „тепер я вдоволений, що я не потребував цього робити!"

У 1915. році вибрався він у довге турне. Спочатку по Росії, потім з великими турнірами через Азію. У тому часі переміг він таких великих змагунів, як Нурла, Вахтурова та чимало інших. На свою батьківщину повернувся він, коли в Росії вибухла революція. Деякий час залишався він на Україні, а потім одного гарного дня — це було в 1922. році — крадькома втік зі своєю сестрою до Польщі. З того часу Гаркавенко не бачив своєї батьківщини, яку він так любить!..

Рік пізніше (1923.) поїхав він до Америки країни необмежених можливостей. Там вивчав він боротьбу вільним стилем. Аби з успіхом станути проти великих змагунів Нового Світу, він доконав справжньої штуки: зменшив свою вагу аж до 100 кґ. Вже в 1924. році мав він там першу велику перемогу. Він поклав колишнього світового мистця у вільній боротьбі, Циганевича-Збишка з Польщі. Після цього відразу став він відомим. У Ню Йорку, у Мексику у цілій Північній і Південній Америці мав він багато успішних змагань. Боровся з Лемісом, Сіві, Штайнке та ін. і кожного разу виходив з честю. Коли переманірував цілу Америку, повернувся у 1930. році до Европи й узяв участь у міжнародньому турнірі в Кенігсберґу, де здобув першу нагороду. Це був його перший виступ у Німеччині. В 1931. році прийшов найбільший тріюмф його кар'єри: проти 29 заступників усіх країн світу

Після півтора-годинної наради трибунал відкинув усі внески оборонців і прокуратора. Нові внески обор. д-ра Шухевича трибунал теж відкинув.

На тому перервано розправу до пятниці до год. 9. рано.

В пятницю промовлятиме вже прокуратор.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундурки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ“ — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 89/55

ВИСЛІДИ ЛЬОНДОНСЬКИХ РОЗМОВ.

Льондонський кореспондент Аваса оголошує висліди переговорів у таку пунктацію: 1) Всі застереження Англії щодо проєктів східнього пакту усунено й він дістав згоду Англії. 2) Англ. уряд підтримає цей проєкт у тих столицях, де можна рахувати на його успішність. 3) Англія не опиратиметься приняттю Совітів до Союзу Народів. 4) У французько-англійських взаєминах запанувало взаїмне довіря й тісніша співпраця.

Над чим радитиме Райхстаґ?

Берлін, 11. 7. ПАТ. На пятницю 13. липня ц. р. скликано засідання райхстаґу, що викликало між німецьким громадянством живий відгук. Преса пише, що райхстаґ має зміцнити основи, на яких уряд спирає відбудову. Склад послів зміниться, внаслідок останніх подій 30. червня ц. р. Райхстаґ має апробувати порахунки уряду з його політичними противниками. Хід нарад райхстаґу передаватимуть усі радіостанції.

Що діється з віцеканц. Папеном?

Берлін, 11. 7. ПАТ. Політичні кола інформують, що віцеканцлер Папен залишається далі на своїм становищі, але покищо не брав участи в останніх нарадах уряду. Здогадуються, що віцеканцлер Папен присвятиться справам басейну Саари і взаєминам Німеччини з Ватиканом.

Відмолодження Гінденбурґа?

Закордонні часописи тайну недуги президента Гінденбурґа в хвилині, коли розстрілювали провідників пробоєвиків, пояснюють тим, що він на днях піддався відмолоджуючому лікуванню. Лікування вдалося і Гінденбурґ із новими силами приступив до праці.

здобув він звання мистця світу в грецько-римській боротьбі. Між іншими переміг таких значних борців, як Вестерґардт-Шмідт, Ґрікіс, Фереставов та ін. У 1932. р. долучилися перемоги над Штекером, Каваном і т. д. А в грудні минулого року вдався йому ще раз найбільший успіх: у цирку Буша здобув він у найсильнішій конкуренції звання *світового мистця*, поклавши міцного Пінецького, естонця Петерсона і всіх інших противників.

Головною щоденною працею мистця світу — чи бореться він, чи ні — є дуже пильний тренінґ. Для спортовця є великою насолодою дивитись на нього, вродженого борця підчас тренування. Цей змагун, що важить около 240 фунтів, дорівнює інколи борцям середньої ваги своєю рухливістю. Він уміє так правильно розподіляти свою вагу, так зручно використовувати силу свого тіла, свою техніку і свій сприт навіть підчас вправи, що кожний дивиться на нього з найбільшим подивом. А до того ще: — особливо у важких змаганнях — працюють невпинно його думки: він читає з лиця противника кожний його замір ще передтим, як той це виконує! Його зразкове плекання тіла та його рівномірні і постійні вправи витворили в нього таку елястичність, якої не здибати серед важких змагунів. До того українець не пє і не зловживає тютюном. Він жиє справжнім життям спортовця. Гаркавенко зовсім не любить, коли про нього багато говорять. Це аж надто велика скромність, що є його рисою. Він самітно жиє й уникає стріч з людьми, які думають, що можуть знайти собі вдоволення в чаді забав. А знайбільше любить він мистецтво, літературу... Його товариші знають його і коли мають з ним боротися, виходять з якоюсь пошаною на килим. Він для всіх є найкращим товаришем, є великим борцем і ще більшим мистцем життя!

Перевибір Головної Ради в українській професійній орґанізації „СУПРУГА“.

(КОМУНІКАТ.)

Дня 25. березня ц. р. відбулися звичайні Загальні Збори „СУПРУГА“, на яких вибрали головою ред. Гриця Гладкого. Нова Головна Рада уконституувалася так: І. заступник голови д-р Ярослав Олексишин, II. заст. голови Максим Брилинський, скарбник Іван Мороз, секретар Іван Камінський, заст. секретара Михайло Климкевич, члени: д-р Карло Коберський, д-р Матвій Стахів, Василь Васильків, Федір Воробець, Михайло Вербицький, Дарія Пісецька.

Деякі ріжниці поглядів між членами Головної Ради на завдання і методи професійної організації, що виявилися при обговорюванні справ службовика й адміністрації „СУПРУГА“, спричинили резиґнацію 6-х членів Головної Ради. (Погляди голови „СУПРУГА“ були виложені у статті в „Ділі“ з 29. червня ц. р.).

Спираючись на постанові § 17 обовязуючого статуту „СУПРУГА“, зарядив тодішній голова на день 29. червня ц. р. надзвичайні Загальні Збори для перевибору, чи пак вибору Головної Ради. На ці Збори явилися 74 члени „СУПРУГА“, які заступали 128 голосів. Урядуючий тоді голова, відкриваючи надзвичайні Загальні Збори, визнав їх важними.

При дискусії, яка виявзалась на тих Загальних Зборах над причинами резиґнації голови і кількох товаришів з тодішньої Головної Ради, зарисувалися ще яркіше ріжниці поглядів на суть і завдання професійної організації, які з одного боку заступав тодішній голова, з другого боку решта Загальних Зборів. (У цій справі ухвалили Збори окрему резолюцію того змісту, що службовик, який відбув час пробної праці, не може бути звільнений інакше, як тільки за провину, устійнену шляхом дисциплінарного доходження).

Учасники Загальних Зборів набрали переконання, що Головна Рада „СУПРУГА“ в дотеперішньому складі не може успішно працювати і постановили вибрати нову Головну Раду в повному складі. Це й сталося. Вибір відбувся одноголосно, при чому було 7 карток чистих. Склад нової Ради такий: голова Ради Лев Ясінчук, І. заст. голови д-р Карло Коберський, II. заст. голови д-р Ігор Федів, скарбник Зенон Юзичинський, секретар д-р Дмитро Бречка, заст. секретаря Ярослав Сімянович, члени: Петро Петрик, д-р Стахів Матвій, Васильків Василь, Воробець Теодор, Камінський Іван, Вербицький Михайло.

Цей проминаючий інцидент, який може трапитися в кожній організації, зовсім не сміє ослабити нашої праці біля організації службовництва, яке є одним з найважніших чинників у будівництві теперішнього нашого національного життя. Навпаки — інцидент цей виявив велику ідейну сконсолідованість „СУПРУГА“. Вважаємо, що рішення надзвичайних Загальних Зборів „СУПРУГА“, пригадало нам усім головні напрямні нашої організації. Обовязком теперішніх членів Головної Ради буде стояти на сторожі непорушности тих основ, без огляду на те, з якого боку і під яким гаслом ішов би наступ на них.

В часі, коли шаліюча господарська кріза, а деколи й поведінка деяких керманичів українських установ, загрожують навіть фізичному істнуванню українського службовика, є обовязком кожного приватного службовика, головно українських установ, ставати в рівних лавах професійної організації „СУПРУГА“ і скріпити її ряди своєю особою та своїми вкладками. Тоді вона буде представляти дійсну силу і зможе переводити в життя свої ідеї, які диктує людська суспільна етика.

За Президію Головної Ради „СУПРУГА“:

Лев Ясінчук, голова. **Яр. Сімянович,** в заст. секретаря

* * *

РЕЗОЛЮЦІЯ ЗА. ЗБОРІВ „СУПРУГА“ В СПРАВІ СТАТТІ ГР. ГЛАДКОГО.

У справі статті т. Гр. Гладкого в „Ділі“ з дня 29. червня ц. р., яка викликала в рядах зорганізованого службовництва чимало дискусій, надзвичайний Загальний Збір „СУПРУГА“ дня 29. червня ц. р., ознайомившись зі змістом статті т. Гр. Гладкого, як голови „СУПРУГА“, в „Ділі“ з 29. червня ц. р. під наголовком „Український приватний службовик і „СУПРУГА“ стверджує, що не погоджується з деякими засадничими тезами тієї статті. Одночасно Загальний Збір нагадує, що у відношеннях між працедавцем і працівником обовязують членів „СУПРУГА“ засади, висловлені у зразковім збірнім договорі „СУПРУГА“ („Службовик“ ч. 7. з 1929 року).

Звільнити службовика, що відбув час пробної служби, можна тільки після дисциплінарного доходження за доказану провину.

Президія Головної Ради „СУПРУГА“.

Велика гра Барту.

Про що йшли розмови у Льондоні.

(Звідомлення ПАТ-а.)

У висліді вчорашніх розмов Генлерсона з Барту й Норманом Дейвісом, голова конференції для розброєнь вирішив скликати засідання її на половину вересня ц. р. підчас зборів Союзу Народів у Женеві. Згода на деяке дозброєння Німеччини та зменшення зброєнь Франції, які заповів Барту на випадок приступлення Німеччини до східнє-европейського пакту взаїмної допомоги, дає надії на піднесення річевої праці розброєвої конференції.

ПРОЄКТ СХІДНЬОГО ЛЬОКАРНА.

Париська преса обговорює широко льондонські розмови міністра Барту. „Ль' Евр“ відмічує, що найважніші розмови відбулися 10. ц. м. пополудні, коли франц. мін. заборд. справ предложив подрібний проєкт европейського пакту взаїмної допомоги а зокрема проєкт східнього Льокарна, яке має такі постанови:

1) Зобовязує підписуючих не братися до насилля.

2) Зобовязує подавати взаїмну допомогу сусідам.

3) Деякі ґарантії справности системи з боку Франції.

В „Еко де Парі“ зазначує Пертіна зясовуючи думку анґлійських міністрів, що Анґлія не заанґажується в нову систему пактів, але не висуває основних застережень та не відмічує труднощів поєднати пакт взаїмної допомоги з льокарнським пактом, покрема анґлійські міністри побоюються зближення Франції й Совітів. Тепер, коли витасла совітсько-німецька політика, обоснована на трактаті в Рапало, вони переконалися, що Франція, відсуваючи Німеччину від джерела совітських сирівців, стабілізує мир в Европі. Назагал Анґлія у відношенні до французьких плянів пасивно настроєна. Заскоро будоб передбачувати становище Анґлії до подальших пактів взаїмної допомоги, але крок вперед, закінчує Пертіна, зроблено.

ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ ВІДВІДИН.

Якщо йде про висліди відвідин Барту, то за неофіційними джерелами можна ствердити такі їх точки: 1) Анґлія визнала корисним французький плян стабілізації Европи на основі реґіональних пактів взаїмної допомоги. 2) Анґлія заявила свою прихильну невтральність щодо політики, в тому напрямі Франції та не буде протиставитись тій політиці, 3) Анґлія визнала, що Франція намагається щиро притягнути Німеччину до такої системи реґіональних пактів, та, що такі пакти з участю Німеччини будуть великим фактором у забезпеченні миру, зокрема не приятельськи намовлятиме Німеччину приступити до них, 4) анґлійський уряд визнав переконуючими арґументи Франції у справі її співпраці з Совітами та вважає, що змагання Франції втягнути Совіти до Союзу Народів корисні для миру, 5) анґлійський уряд приняв вдоволено до відома заяву Барту, що якщо Німеччина приєднається до пактів вз. допомоги і т. зв. східнє Льокарно буде зреалізоване, Франція признає Німеччині деяке дозброєння а зі свого боку переведе у згоді з Анґлією й іншими державами деяке обмеження зброєнь, а це допоможе спрямувати розбр. конференцію на річеві шляхи, 6) щодо заяви Барту, мов би СССР готов бути теж ґарантом французько-німецьких кордонів, то Анґлія застерегла собі під тим оглядом повну резерву. Про цей пункт є зрештою слушні заяви і застереження і з боку Бельгії, яка вважає недоцільним приєднувати Совіти до льокарнського пакту.

БАРТУ РОЗГОВОРИВСЯ.

Райтер повідомляє, що віднови почались офіційні розмови. Барту поширив свою місію й у півофіційних балачках. Дня 9. ц. м. вечором, підчас бенкету у французькій амбасаді говорив він приязно з амб. Ґрандієм про морські справи. Вранці 10. ц. м. обговорив франц. міністр з Ген-

лерсоном засоби оживити розброєну конференцію.

В год. 18.30 дня 10. ц. м. Барту виїхав з Льондону. На двірці прощали його Іден і Ванзітарт, з якими він щиро говорив. Як повідомляє Райтер, Барту заявив журналістам, що з розмов у Льондоні він дуже вдоволений та тішиться найбільш з тієї атмосфери доброї волі, в якій обговорювано поодинокі справи. Ці розмови підтвердили, що Франція й Англія згідні у поглядах на загально-европейську ситуацію.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРО ВІДВІДИНИ БАРТУ.

Відвідини Барту у Льондоні обговорює теж широко німецька преса. „Ангріф" називає подорож мін. Барту неслатною відмічуючи, що промова мін. Гесса у Кенігсберґу мала великий вплив за льондонські переговори. „Берлінер Тагеблят" пише, що урядовий льондонський комунікат про відвідини мін. Барту поминув найбільш важучі проблеми. Слова комунікату про взаїмне признання обох народів до своїх становищ, підчеркують резерву Англії, яка вистає тільки тоді політику Франції, коли ця політика дасть конкретні висліди. Не ясну відмову, але зовсім на експериментування — ось що дістав Барту в Льондоні, закінчує щоденник і додає, що Барту серед сьогоднішнього наставлення громадської думки Англії гірше програти не міг.

—o—

Перед зміною уряду в Австрії.

ВІДЕНЬ, 11. 7. ПАТ. Після засідання, що тревало цілу ніч, рада міністрів ухвалила димісію уряду. Офіційні джерела впевняють, що формальною причиною димісії є нова конституція, яка входить у життя. Але перш за все йде про острішу як досі ліквідацію нац.-соціялістичних замахів. Закон проти замахів матиме гостріші санкції: вже за само посідання вибухових матеріялів каратимуть смертю. Поборювання протидержавних акцій і вчинків буде доручене мін. Феєві, його іменують гол. держ. комісарем для надзвичайних доручень проти антидержавної акції. Ресорт публичної безпеки виконуватиме дальше мін. Карлівски, що підлягатиме безпосередньо канцл. Дольфусові. З дотеперішнього уряду відійдуть міч. військ. справ кн. Шенбурґ-Гартенштайн з приводу поважного віку, мін. Шмідт, що став бурмістром Відня та мін. Ендер, автор нової конституції, що буде начальником Форальберґу. Канцлер Дольфус матиме у своїх руках теку мін. внутрішніх, військових і хліборобських справ та теку міч. безвечества. Держ. секретарем закорд. справ буде дотеперішній австр. посол у Берліні Тавшіц, на якого місце має піти дотеп. посол при Ватикані фон Рінтелен.

ВІДЕНЬ, 11. 7. ПАТ. Урядові кола впевняють рішуче, що реконструкція уряду не змінить дотеперішньої закордонної політики Австрії. З уряду відійдуть міністри кн. Шенбурґ-Гартенштайн, Шмідт, Ендер й держ. секретарі Кербер і Гляс. З нових членів уряду треба назвати мін. судівництва Берґер-Вальденеґг й держ. секр. для закорд. справ Тавшіца, залишаються на своїх місцях міністри Буреш, Штокінґер і Фей та держ. секретар Карлівски. Часописи відмічують, що найважніші ресорти будуть обєднані в руках Дольфуса, а через те прийде до уніфікації політики уряду.

ВІДЕНЬ, 11. 7. ПАТ. Нач. комісарем патріотичної пропаганди іменовано за місце д-ра Штайдля, що відійшов на генерального консуля у Трієсті, емер. полк. Адама, заст. нач. редактора шоденника „Райхспост". Тут очікують, що дальші зміни в уряді переведуть ще сьогодні.

—o—

Звільнюють арештованих і висилають до Берези Картуської.

Варшавська преса приносить дальші вістки про нові транспорти до концентраційного табору в Березі Картуській та про звільнювання арештованих. До табору вислали Стан. Диспольського, пов. секретаря Стронництва Народового в Остроленці. Вислали теж арештованого тому три тижні львівського лікаря д. Жиця, Михайла Рутля. Зате увільнили із слідчого арешту письменника Генриха Дзевецького (Розенбаума) завдяки інтервенції письменника Карла Іжиковського. Увільнили крім того комуністичних лікарів: Арона Вагн, Авт. Бухсбаума та Шмуля Зендера, одначе дали їх під судовий нагляд.

З Коломиї відставили до Берези Картуської: абсольвента медицини Богдана Михалевського, який вже був караний за приналежність до ОУН, Евгена Онишука, студ. абсольвента, Романа Цибика та караного за приналежність до КПЗУ Макса Штайна.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

Великий політичний процес у Станиславові.

ОДИНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. Ігор Руденський, засуджений за приналежність до ОУН в Коломиї зізнає, що в тюрмі в Коломиї показували йому якесь шатро. Це шатро було власністю пластового куріня, в якому був свідок. Як воно дісталося до рук Петрочука, свідок не знає.

Св. Осип Салямі, готелевий портієр зі Львова зізнає, що до готелю „Ванда" приходив в дні 17. серпня м. р. підс. Петрочук й Урбан, яких добре пізнає.

Обор. д-р Старосольський підважує своїми питаннями трівкість його твердження, а саме, що в голю згаданого готелю було настільки темно, що свідок не міг пізнати підсудних з лиця, а дальше Урбан ходив тоді у вишиваній сорочці й свідок повинен був собі затямити цей маркантний знак — вишивану сорочку. Свідок не пригадує собі того.

Св. Людвик Сталіцький зізнає на обставину, що підс. Бідула виїзджаючи до Надвірної сказав, що їде до нареченої до Трускавця.

Св. Роман Ференц, зізнає, що у студ. домівці в Стрию бачив 17. серпня м. р. підс. Корінця й Барана.

Св. Рузя Барабаш зізнає, що син її Гриць, ідучи на прогульку говорив про це свідкові.

Св. Францішек Смоляна, коман. поліції в Завадові зізнає, що підс. Корінець займався політ. справами в селі та організував молодь у Соколі, при чому був дуже строгий для членів й вимагав карности та що організував прогульки на Маківку.

Обор. д-р Бих: Чи їздити на Маківку це злочин?

Св.: Націоналісти використовують Маківку для своїх цілей.

Обор. д-р Бих: Йти на Маківку це не протидержавна робота.

Св. Антоні Вальда, пост. П. П. зі Стрия зізнає, що Барабаш, Корінець й Баран були членами ОУН, організували молодь, яка саме в їхніх селах як Конюхів і Завадів ворожо настроєна до польської держави.

На питання предс. чи члени ОУН носили жалобу за Біласа і Данилишина в дні 1. листопада, свідок відповідає потверджуючо.

Обор. д-р Старос, старається свідкові виказати, що саме день 1. листопада це день радости, а не жалоби.

ЗІЗНАННЯ СВІДКА ПОЛІЦ. КОМІСАРЯ У ЛЬВОВІ ЄЖОГО ЦЕСЕЛЬЧУКА.

Свідок зізнає обтяжуючо для підсудних Онишкевича, Явнича, Чорної та Урбана. Онишкевич був знаний поліції вже давніше, а саме був арештований у звязку з нападом на пошту в Городку та в справі вбивства ком. Чеховського. В цій справі Онишкевич постійно контактувався з підс. Чорною й виправився до Надвірни, щоб там перевести експропріяції на поштовий уряд, залізничу касу й касу тартаку в Надвірній на приказ ОУН. Саме ОУН тоді потребувала грошей на свої цілі.

Підс. Явнича обсервував ком. Цесельчук від дошого часу й ствердив, що він був дійсним членом ОУН й командантом групи ОУН, яка ділала на терені торг. школи при вул. Корняктів. Згодом був інструктором ОУН в цій же самій школі. Крім того працював в т-ві „Чорноморці", яке міститься в домівці „Просвіти" при вул. Бальоновій, яке то товариство було зложене виключно з членів ОУН. Про працю в тому т-ві інформував свідка уже засуджений за ОУН Сабара.

Підс. Урбан на припоручення ОУН заложив харчівню „Анкора", щоб мати льокаль, в якому можнаб улегчувати контакт між членами ОУН. „Анкора" була заложена за гроші ОУН.

Щодо підс. Чорної свідок твердить, що вона дуже часто виходила з харчівні й контактувалася з Явничем та Онишкевичем.

На питання предсідника чи істнує нелеґальний Пласт, свідок відповідає, що істнування такого Пласту виключене.

Підс. Урбан рішуче заявляє, що все, що зізнав свідок про харчівню „Анкору" є неправдою, тимбільше, що у підс. працювала кухарка Твардовська, полька, й у нього харчувалися не лише українці, але поляки й жиди. Дальше неправдою є, щоб підс. Чорна часто виходила з харчівні, бо мала в харчівні працю.

Обор. Остапович ставить внесок переслухати свідків кухарку Твардовську та сестру підс. Урбана Анну на обставину, що Чорна ніколи не виходила з харчівні.

В год. 3.30 попол. предсідник відложив розправу до слідуючого дня.

—o—

Ще не кінець комуністичних заворушень у Голяндії.

АМСТЕРДАМ, 11. VII. ПАТ. В місті настав повний спокій. Відділи ґренадієрів і стрільців вернули до ґарнізону. Проте з багатьох осель повідомляють про заворушення, в яких кілька осіб було ранених. В Утрехті і Ґлявенберґу були дрібні комуністичні заворушення, в Ротердамі комуністи намагалися викликати ворохобню, будуючи барикади й руйнуючи вуличні ліхтарні. Поліція шаржувала і врешті вжила пальної зброї. У звязку з тими подіями військо заняло робітничу дільницю Ґросвійк, де поліція перевела особисті ревізії серед прохожих та перетрусила мешкання. По місті ходять поліційні стежі.

—o—

НОВИНКИ

— ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від 3—6. — Насс. 33 2—3

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 49-?

— Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хоружина 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол. 1285 91-100

— Криниця. Всякі недуги навіть найбільше задавнені можна вилікувати лише в Криниці, в найвигідніше приміщення найдете в українських пансіонах п. Яблонської. Krynica Zdrój, willa „Tatrzańska" і willa „Urszula". 1628a 9-?

— Ямна коло Яремча. Пансіон „Веселка" отворений від 1. травня. Кімнати гарні, соняшні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Ямна коло Яремча. 143728-?

— Професійна Порадня при Головній Управі „Рідної Школи" у Львові в часі ферій не урядує. Перед початком шкільного року буде відчинена кожного дня від 15. до 17. серпня включно. Інформації про фахові школи. Порадня даватиме передполуднем від 10. до 13. год., а пополудні від 3. до 5. год. Крім інформацій буде Порадня в пополудневих годинах також переводити психотехнічні і лікарські досліди.

— З приводу французького національного свята п. Мортіє, керманич Французького Консуляту у Львові буде приймати дня 14. липня ц. р. в год. 12. вполудне у бюрах консуляту.

— Відгуки Сокільського Здвигу. У звязку з учорашнім нашим звітом з пресової конференції у Соколі-Батьку спростовуємо, що це не п. Стебновський, касовий референт, а хто інший, підніс прикрий закид проти п. Кузьмича. При цій нагоді перепрошуємо п. Стебновського за перекручення у звіті його призвища через друкарську помилку. Звертають нам теж увагу на не зовсім точну передачу змісту з санітарного реферату д-ра Л. Максимонька, одначе ті невеличкі помилки — самі собою неістотні та до суті справи непричасні.

— 12 бурмістрів. У м-стві внутрішніх справ працюють над реформою столичного самоврядування. На основі тієї реформи Варшава дістала б 12 дільницевих бурмістрів.

— Львівська хроніка. На вул. Зеленій пробив хтось ножем невідомого чоловіка. В тяжкому стані відставили його до шпиталю. — Арештували Йос. Криша без місця замешкання, при якому найшли 10 пакетів тютюну, 16 пакетів папіросок „Плоских" і 300 штук „Спорт'я". — В Єзуїтському городі придержали М. Гешера, який вирвав торбинки Сальомеї Кон і Сабіні Мантнер. — Ад. Гольд, власник фірми „Електролюкс при вул. Зіморовича повідомив поліцію, що Урш. Евіковська (Баторія 4) взяла в нього на сплати за 450 зол. ел. апарат, який продала за 25 зол. — На головному двірці вкрав злодій емеритові з Кулачковець (пов. Коломия) портфель із 350 зол. — Мих. Грайчарик (Войтіха 11а) повідомив поліцію, що його 7-літній син Мирослав пропав іще 7. липня.

— Бійка гуцулів на коси. У Космачі в суперечці почали бійку за жінку Гринь Сисак і Ілько Степанюк. Сисак ударив Степанюка кінцем коси в ліяий бік і оставив косу в тілі. Степанюк витягнув собі косу з тіла та пробив нею Сисака двічі в живіт, так що тенеса вийшли на верха.

Опісля Степанюк сів на коня та приїхав до дому. Та його стан безнадійний, бо легені виплили йому на верха. Сисак помер у шпиталі.

— **Довгий сон студента.** У Перемишлі до готелю „Польонія" спровадився молодий чоловік, який подав, що зветься Роман Білозор, студент медицини зі Львова. Коли після 24 годин студент не виходив, отворили двері й побачили, що він спить у ліжку. Не могли його пробудити, тому відставили до шпиталю та й тут не змогли лікарі пробудити його. Здогадуються, що студент зажив щось на сон, можливо, щоби покінчити з життям.

— **Вибили шиби.** Аг. „Всхуд" повідомляє, що в Журавицях біля Бучача українські націоналісти вибили шиби господарям: Осипові Анточукові, Осипові Загородному та Костеві Загородному за це, що молоко продавали місцевим жидам, а не українській молочарні. Поліція веде слідство.

— **Бандитські напади.** На римо-кат. парохію в Молодичі (пов. Ярослав) напало 4 озброєних бандитів. Священик Райсінг счинив крик і вони втікли, відстрілюючись. Тіж самі нападники заграбили хліб у крамниці Вайнберга. Вони теж напали на гр.-кат. парохію в цьому селі, та застали там багато людей, тому втікли.

— **Самосуд над знахором.** В селі Устанішки товпа жінок мало не вбила 34-літнього Петра Лубка, який, не маючи поняття про лічення, подавався за лікаря. Внаслідок його недозволених практик сім осіб померло, а недавно одна селянка, Марія Садовська, втроїлася зелами, які дав їй Петро Лубка. Поліції вдалось вирвати пораненого й ледви живого „лікаря" з рук розлючених жінок.

—**Ще стрільна.** 14-літній Адам Бекенюк з с. Ворончина на Волині найшов за селом у рові гарматне стрільно, покликав молодшу сестру Євгенію й почав розбирати його. Стрільно вибухло й розірвало дітей на шматки.

— **Підпали й убивства.** Мешканець с. Снидин на Волині П. Воробей убив жінку сокирою і сам повісився.— Демяна Города з Комарова на Луччині окр. суд засудив на 6 літ вязниці за підпал В. Трофимчука, донька якого Ганна згоріла.

— **Арештували начальника вязниці.** У Варшаві арештували директора начальної вязниці Броніслава Голубка, який є вже на цьому становищі 17 літ. Недавно Голубко заавансував, його перенесли до м-ства справедливости. Колиж справдили вязничні книги, виявилися недостачі на 250.000 зол. Голубка арештували.

— **Ріжні вістки.** На трансиберійській залізниці перервала повінь шлях в околиці Ціцікару. — 7 членів „банди смерти", обвинувачених у заговорі на премієра Сеюкая й інших політ. діячів, присуджено на 1—2 роки тюрми. Ці замахи, як відомо, не виконано, бо заговір викрили. — В округах Ішікава й Фукуй у Японії від повіні згинуло 60 осіб, про дальших 60 немає вісток. — В копальнях золота в горах Алтаю найшли брилу золота, що важила 3.5 кг., у Казакстані, брилу, яка мала 3.2 кг. — В будинку університету у Фрибургу вибухла жахлива пожежа, що знищила частину будівлі з цінними збірками картин, бібліотекою та лябораторіями. — Середущу Німеччину навістила посуха, якої не памятають в цій околиці найстарші люди.

— **Посуха, спеки й бурі** — це сумні підсумки цьогорічного літа. Над Францією та Парижем проходить тепер филя спеки. В Парижі температура була вчора на 35 ступнів у тіні. Вибухають численні пожежі внаслідок горча. Горять ліси, а в горішній Сабавдії згоріло місточко Фіон. Повідомляють теж про численні сонячні пораження. В Меклембургії у Німеччині згорів деревостан на просторі 85 квадр. кільометрів. Про нову пожежу лісів повідомляють з околиць Требліцу. Пожежна сторожа ледви врятувала недалеко положені гути скла. З Токіо повідомляють, що спеку, яка панувала в околиці Фукуока від довшого часу, перервав тригодинний зливний дощ, спричинений гарматними вистрілами тяжкої артилерії. Над північною Литвою перейшла сильна буря з градом, якого вага доходила до сто грамів. На довгому просторі понищені засіви, овочеві дерева, а то й ліси.

— **За найліпшу протибольшевицьку повість.** Секретаріят париської Академії Наук Моральних і Політичних розписав недавно конкурс на найліпшу протибольшевицьку повість. Визначена нагорода: 50.000 франків. Речинець надсилання рукописів продовжено до жовтня ц. р. Вислід буде оголошений з початком квітня 1935 р. Зацікавлення цим конкурсом у світі дуже велике.

— **Вистава опери „Мазепа" в Москві.** Тому 50 літ була перша вистава опери „Мазепа" Петра Чайковського в Москві і відтак там її не ставили. Царська цензура була дещо обтяла з опери, а зрештою Москва не рада була опері, якої тема за поемою Олександра Пушкина п. н. „Полтава" була із визвольної боротьби України за гетьмана Івана Мазепи проти Москви і царя Петра І. Тепер-же обновив виставу тої опери впорядчик Леонід Баратов, котрий каже що опера „Мазепа" відзначається красою, силою, щирістю та помітною комбінацією ліричного і трагічного схвилювання. Він виставив оперу у великім театрі в Москві з повною виставністю, дібравши артистів та гарні строї й декорації, так, як усе те малоб виглядати тому 225 літ. Публика заповнила театр ущерть і грімким оплескам не було краю. Найбільше припала до душі публиці колискова пісня Мотрі. Але критики в большевицьких газетах у Москві не погодились ані з Баратовом, ані з публикою. Вони критикують режисера Баратова, що Мазепу, замісць войовником, зробив сентиментальним парубком, а Кочубея, замісць найбільше драматичною фігурою, як цього хотів Пушкин, а навіть Чайковський, зробив безрадним старцем...

— **Шпигун.** З Ліль повідомляють про арештування в околиці Вік військового аґента одної париської фабрики самоходів, якогось Мілліса. Арештованого підозрівають, що він був у звязках з полк. Дімуленом та обвинувачують його в постачанні Німеччині і більшовикам відомостей, що відносяться до оборони держави.

— **Летунка — черницею.** Одною з найславніших летунок у цілому світі є румунка Смаранда Бреску. Вона недавно встановила новий рекорд, скочивши з легкопадом з висоти 7.000 метрів. Усеж таки в кінці закинула вона свою летунську карієру і вступила до монастиря. По відбутті новіціяту задумує вона виїхати на далекий Схід і там присвятитись місіонарській справі та опікуватися недужими і прокаженими.

— **60.322 осіб** навернулося до католицької церкви в Злуч. Державах в році 1933. В порівнанні з попереднім роком число навернених збільшилося на 13.881 осіб.

— **Не пожалує ніхто,** хто виїде на літище до Гребенова до пансіону Яблонських. Першорядне утримання. Кімнати гарно уряджені з постіллю. Служба рутинована. 1628

— **Важне вияснення.** В останніх часах признають багатьом пастам до зубів спеціяльні прикмети — усування назубного каменя. — В більшости випадків це твердження не є на нічому оперте. — У звязку з повищим треба ствердити, що в Польщі лише Кальодонт є пастою до зубів, яка має в собі сульфорицинолеат, на підставі д-ра Бройнліха, що, як ствердили поважні фахівці, успішно усуває назубний камінь і запобігає творитись йому наново. 1-1

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ВАСИЛЬ СЕНИЦЯ.

Дня 2. липня ц. р. помер у Ладанцях, пов. Перемишляни, на удар серця управитель школи Василь Сениця, проживши 61 літ. 39 літ виконував він свої обовязки в нашім повіті як зразковий учитель. В 4 перших роках працював короткими етапами в Утіховичах, Тучнім, Кореличах, Дунаєві, Полохові Вел.; іменований відтак управителем школи в Ладанцях, перебув на тім пості 35 літ.

Хто був бл. п. Василь Сениця, що він робив, про що думав, до чого прямував, — знає все перемишлянське населення. Звання своє любив над усе, а при цьому уважав, що піднесення освіти та добробуту українського населення — це два найважніші фактори в боротьбі за наші ідеали. Тож довгих 39 літ невпинної праці поза своїми фаховими обовязками віддав всеціло праці над розширенням „Просвіти", кружків „Рідної Школи", сокільських і лугових гнізд, кружків „Сільського Господаря" та кооператив. Ціла сітка читалень, кружків „Сільського Господаря", кооператив та інших установ — це у великій мірі його почин, бо не було повітової установи, в котрій би він не брав живої участи, на котрій би він не витискав знаку своєї індивідуальности.

Не опускав він загальних зборів, свят районових та повітових і своїм розважним, але запальним словом доводив до почину і творення щораз то нових національних цінностей. Село Ладанці, перед 35 роками закацапщене, темне, закутина дошками від світа забита, за час його праці відродилось, освідомилось і стало одним з найкращих у цілій Галичині. Каса Райфайзена, читальня „Просвіти", кружок „Рідної Школи", розвязане гнізло „Сокола", сільсько-господарська споживча кооператива і на склоні його життя здвигнена його енерґією й завзяттям величава і зразкова Районова Молочарня — ось овочі його витревалої праці в Ладанцях.

Всі повітові установи: Відділ Взаїмної Помочі Українського Учительства, Українбанк, філія „Просвіти", Роздільня Окружного Союзу Кооператив, філія „Сільського Господаря", Союз Кружків „Рідної Школи", „Український Союзний Базар" радо закликали його до проводу і співпраці, бо були певні, що під його вмілою, досвідченою кермою та при його співпраці вони будуть розвиватися. Оцінила його досвід і працю також краєва установа, Маслосоюз, що на своїх недавніх зборах вибрала його членом Надзірної Ради.

Бл. п. дир. Сениця був не лише супроти себе вимагаючий, він умів також і інших, все своє окруження, захопити до праці. Тож день 4. липня ц. р., день його похоронів, був днем жалоби для всього українського населення в повіті. Інтелігенція і селянство з найдальших закутин повіту зійшлись і зїхались до Ладанець, щоби зложити поклін його тлінним останкам, щоб віддати останню прислугу заслуженому борцеві за кращу долю українського народу.

Земля йому пером!

Товариш.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Дописи.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Ревізії у Вербові. Дня 20. 6. ц. р. бережанська поліція перевела численні ревізії серед свідомих громадян і в кооперативі у селі Вербові шукаючи за нелегальними виданнями. Нічого не найшовши придержала була крамаря місцевої кооперативи, якого по описанні протоколу випустила на волю.

Вибиття шиб. Минулого тижня невідомі й досі невислідженні справці вибили шиби в „Українській Бесіді" у Бережанах.

Відгомін Зелених Свят. Перед Зеленими Святами ц. р. кілька дівчат з Бережан на прохання філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Бережанах оправляло на місцевому цвинтарі стрілецькі могили. В часі їхньої праці появив агент тайної поліції, який заборонив дальшу роботу коло гробів і присутні дівчата: Бабківну Яр., Іванкевичівну Е., Метельську Олену, Миронову Т. і Тилявську З. записав. Внаслідок цього справа та опинилася у старостві, яке дня 28. 6. ц. р. пере-

слухало всіх вище згаданих. Крім них переслухало ще п. Загаєвичеву й Бабійну М. за недозволену збірку. По переслуханні старостою покарало п. Бабійну за те, що „оправляла могили, вішала на цвинтарі вінці та „не скінчене вирожалася“ до представника влади на 14 днів арешту, або 500 зол. гривень; п. Іванкевич'ву Е. за оправлювання могил на 5 днів арешту або 50 зол. гривень. Засуджені кари не приняли і відкликались до суду.

Іспит зрілости. В днях від 22.—26. VI. ц. р. відбувся в держ. гімназії у Бережанах іспит зрілости який зложили з відд. „А“ (польського): 1) Крушельницький Ярослав, 2) Підлужна Марія, 3) Рисіна Єлисавета, 4) Семеген Іван. Репробовано при письм. іспиті двоє; з відд. „Б“ (українського): 1) Бриницький Михайло, 2) Літинський Микола, 3) Маслюк Омелян, 4) Пінькевський Мирон, 5) Сухий Петро. Репробовано при устнім іспиті двох. В державній семинарії здали іспит українки: 1) Заворотюківна Зоня (екст.), 2) Нагірська Стефа, 3) Шараневичівна Хима. Репробовано при письм. іспиті одну українку. **Кипа.**

СПОРТ.

ЗА ПРИДБАННЯ ВЛАСНИХ СПОРТОВИХ МАЙДАНІВ.

Від Ред.: На вагу і значіння власних спортових площ звертали ми в „Ділі“ в останніх роках нераз увагу українського громадянства, зокрема компетентних спортових кругів. Тому, що у нас тої справи все ще не доцінюють і не розуміють, дозволюємо собі передрукувати на отсьому місці коротку статтю на цю все актуальну тему зі спортового органу-тижневика „Готові“.

При розбудові нашого спортового життя, якого найважнішим завданням є защіпити у широких кругах громадянства зрозуміння змісту ідеї фізичного виховання, треба памятати, що розбудова цього життя мусить рівночасно відбуватися у двох напрямах: у ширину і глибину.

Галицький Магазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всіляні бавовняні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до першорядних кін. 5/73 85-7

Під розбудовою в ширину розуміємо реалізацію популярного в усіх народів гасла „Спорт у маси“, через закладання щораз-то нових організаційних клітин, пропаганду й уладжування змагань; натомість розбудова у глибінь повинна ті всі розсіяні по цілому краю клітини закріпити при помочі меткої і плянової господарки.

Мусимо здавати собі з цього справу, що багато з наших товариств істнує без сильних економічних підвалин і при першій-ліпшій нагоді їхнє істнування може захитатись. Навіть тоді, коли спортове товариство придбає відповідне спортове приладдя, має сяк-так зевнені фінансові умовини, не зможе виконати своїх завдань у сто відсотках. Одинокою і найважнішою причиною цього є брак власної спортової площі. Під цю пору в деяких околицях краю змистецькі розгрянки не можуть іти правильною ходою, бо показується, що на даній області нідоно українське спортове товариство не має власного майдану і здане на ласку-неласку чужих товариств. Рівночасно життя виказує, що багато таких товариств витрачує даремне енергію на уладжування більше ніж сумнівної вартости змагань, на щораз-то інші ефектовні одностроїї для дружини копаного мяча, потураючи забаганкам змаліованих колумів і т. д.

Справді, придбання власного майдану — нелегка річ. До цього треба приложити багато зусиль і працю свою розложити іноді на два-три роки. Проводи товариств вдоволяються дешевими успіхами, зате ефектовнішими.

При тому треба памятати, що не мусимо зразу набувати площі на власність — хоч це повинно бути ціллю кожного товариства — але треба поробити всі старання, щоб можна було підняймити поле чи ділянку на довший час і тоді построїти собі спорт. майдан. Також усіх зусиль треба доложити там, де можна дістати для товариства площу від громади. Тільки ті спортові товариства, які злобудуться на власний чи підняймений спортовий майдан, зможуть вести свою діяльність по наміченому плану й унезалежняться від усіх посторонніх, шкідливих впливів.

І тільки тоді товариства можуть рахувати на велике число членів, коли вони зможуть дати тим членам змогу всестороннього плекання спортів на власній спортовій площі. Не треба до цього додавати, що тільки в такім випадку можлива послідовна організаційна праця внутрі товариства. Незвичайно велику ролю для життєздатности поодиноких товариств має теж власна домівка, бо тоді закріпляється товариське життя спортовців, є змога переводити теоретичні курси з усіх ділянок спорту, реферати, зимова забава і т. д.

Тому вважаємо, що ті товариства, які вийшли вже з першої організаційної стадії, повинні всю свою увагу і зусилля скермувати в напрямі придбання чи арендування площ під власні спортові майдани та устроювання клюбових домівок.

Висказані нами думки не легкі до переведення, але при інтенсивній праці спортових товариств і їхніх проводів — вірмо — все є можливе до виконання. Спочиваючи у безділлі, не пробуючи власних сил та вічно нарікаючи на лихі обставини, нічим не причинимось до розвитку життя.

Всі організаційні клітини українського спортового руху нехай тямлять, що їхнім головним завданням є не освячення поодиноких мистецтв, але набуття власного спортового майдану і власної домівки. Гасло „Спорт у маси“ має охопити не тільки широкі простори краю, але мусить всякнути глибоко в український чорнозем.

Нові книжки й журнали.

ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Зшиток ч. 6. Видання Івана Тиктора. Львів, 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олімпіяда кохання“ (Альберт Прежан).

АТЛЯНТИК: „Бару“ (реж. Рекса Інгрема).

ВАНДА: „Чорний капітан“ і „Під бичом ганьби“.

КАСІНО: „Гніздо залюблених“.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Бал білих хімечок“ (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Маскарада кохання“, та ревія.

МІРАЖ: „Від жінки до жінки“.

МУЗА: „Емма“ та „Геть із тещею!“

ПАН: „Усміх щастя“, „Дама-Кер“.

ПАЛЯС: „Жінки волять брутальних“ і Лет Адамовичів.

ПАСАЖ: „Тайна спальні“ та ревія

СВІТ: „Завойовники просторів“, „Фаїн і Фаїн як вломники“.

СОНЦЕ: „Рим-експрес“ і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Магараджа з Раппуру“ з Берисом Каузьофом та оперетка „Поштар з Тиролю“.

ХИМЕРА: „Бунт у Шангаю“ і Лет Адамовичів,

УТІХА: „Стовпіть ваші смутки“ та ревія.

Закордонне радіо.

Четвер, 12. липня 1934.

Відень (506,8) 20·00 Симф. концерт, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, 19·10 Пісні для дітей, **Прага** (470,2) 14·10, 19·35 Спів, 20·05 Симф. концерт, **Париж** (1649) 10·15 Концерт, 20·00 „Збивник“ комедія Едм. Абу, 22·30 Танкова музика, **Білгород** (439,8) 13·10 Пісоньки, 18·30 Популярні мельодії в супр. гітари, **Берлін** (356,7) 21·15 Симф. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·45 Фортепян, **Ляйпціг** (382,2) 15·10 Вок. концерт, **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти (спів, музика), **Будапешт** (549,5) 17·00 Фортепян, 21·00 Циг. музика, спів (Фекете), 22·20 Моцартівський концерт, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 20·45 „Марта“ оп. Фльотова, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 17·10 Вок. інст. концерт.

Пятниця, 13. липня 1934.

Відень (506,8) 17·30 Солісти (музика, спів), 20·00 „Дер Апотекер Фрідль“ нар. неса Ернста, 22·15 Камер. музика, **Братислава** (298,8) 19·10 Твори на скрипку й арфу, 21·40 Моцартове дуо на два флети, **Прага** (470,2) 21·25 Сучасна скрипкова музика, **Париж** (1649) 20·45 „Дочка полку“ оп. Доніцетія, **Білгород** (439,8) 18·30 Шубертові пісні, **Берлін** (356,7) 12·00, 20·45 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 21·15 Нім. камер. музика, **Штутгарт** (522,6 15·15 Сонати (скрипка, фортепян), **Бероміністер** (539,6) 21·10 „Джимілет“ оп. Бізета, **Будапешт** (549,5) 12·05, 22·20 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 17·10 Спів, 20·45 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13·05 Камер. музика.

Львівське радіо.

Четвер. 12. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, **10·00 Богослуження з Волоської церкви у Львові**, 12·10 Оп. фрагменти (гр. пл.), 13·05 Для дітей „Чого лісові душеньки плакали?“, 13·20 Легка музика, 14·00 Збіжева біржа, театральний репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Твори на саксофон і баньо (гр. пл.), 16·30 Концерт мандолінїстів, 17·00 Почт програмова скринька, 17·15 Лягарові твори (орхестра), 18·00 Відч. „Молоко як пожива дитини“, 18·15 Авд. „Д-р Бардаму складає рапорт Лізі Націй“, 19·00 Вечірна, 19·15 Концерт Єрянового хору, 19·45 Музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Туристика в господарському житті, 20·12 Легка музика, спів, 21·02 Співець литовських піль Вл. Сирокомля, 21·12 Концерт (музика, спів. Плятівна, сопран), 22·00 Відч. „Сексуальне виховання дітей“, 22·15 Танкова музика з гр. пл.

Пятниця, 13. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Концерт, 13·05 „Карнавал звірят“ Сан Саенса, „Горіхохрусталка“ Чайковського (гр. пл.), 13·55 З ринку праці, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година легкої музики, пісоньки (Іго Сим), 17·00 Авд. для хорих, концерт 17·30 Мельорепитації, 17·45 Спів, 18·00 Репортаж про Ченстохову, 18·15 Славні артисти: Тіль, тенор (гр. пл.), 18·45 Про водні спорти, 19·00 Вечірна, 19·15 Легка музика (орхестра). 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Почт. техн. скринька, 21·12, 21·10 Симф. концерт, 21·00 Поетичні хвилини (поезії Тад. Голендера), 22·0) Фейл. „Зелений Львів“, 22·15 Кабарет із плит Юрія Тепи.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27¼ зол.

Німецькі марки 195·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·50—172·75, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, ліри 45·30—46·50.

Золото: Долари 8·91—8·93. Франки фр. 34·70—35·20 Дукати 82·20—83·00, Корони 36·50—37·20, Рублі 45·30—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська	від	до
Овес двірський незамоклий	13·25	—13·75
Овес двірський	12·25	—12·75
Овес збірний	11·75	—12·25
Вика чорна	12·00	—12·50
Вика сіра	11·00	—11·50
Гречка на мливо	17·50	—18·50
Крупи гречані	35·50	—36·50
Мак синій	40·00	—45·00
Мак синий	35·00	—40·00
Висівки пшеничні	8·25	— 8·50

Ціни парітас Львів	від	до
Овес двірський незамоклий	15·25	—15·75
Овес двірський	14·25	—14·75
Овес збірний	13·75	—14·25
Висівки житні	7·00	— 7·25
Висівки ячмінні	8·50	— 9·00
Крупи ячмінні	23·00	—24·00
Крупи ячмінні	43·00	—46·00
Пенцак ч. 10.	22·00	—23·00

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 11. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масло	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	„
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·35	„

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко і сметану слаба.

Присилайте передплату!

ОПОВІСТКИ

Просимо Хв. Видїли Філій Т-ва „Просвіта“ в краю зібрані оголошення до календаря Т-ва „Просвіта“ на 1935 р. надіслати на 1. серпня ц. р., до нашого обіжника ч. II-3191/34. Канцелярія Т-ва „Просвіта“ у Львові.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

САВОЛЬ, суха фарба в порошку в ріжних красках, тревваліша ніж найдіпший лякер! Розводиться у літній воді згідно з приписом, поданим до кожної пушки. Спробуйте та ще й іншим порадьте! — Знаменито надається до фарбування і консервації віконних рам, дверей, вуликів, ганків, сходів, заліза, бляхи і т. п. Дуже трівка і відпорна проти вогкости, горячі і морозів! Висилається тільки за готівку. Пушка 1 кг. по 3 зол. — **Кооп. „Рій“ Львів, Бляхарська 20.** 35

ДО ВИНАЙМУ гарна, сонячна кімната для 1 або 2 осіб. Генінга 34/Л. 41 1—1

АЛЬФОНС ДОДЕ
МАЦІЦЬКИЙ
Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3.— зол., з почт. пересилкою 3.50 зол.

ЗА БЕЗЦІН

товари літні, шовкові і вовняні — у

Галицькім Магазині Новостей Галицька ч. 15.

Для прикладу кілька цін:

Перкаль	0·55	Вовна „шкоцька“	1·65	Сирий шовк	1·20
Воаліна	0·60	Вовна мішкова	1·75	Поплеліна на сорочки	1·35
Крепон	0·80	Вовна на мундурки	1·80	Всип рожев. 90 шир.	0·96
Панама	0·90	Вовна Букле 130 шир.	4·50	Полотно на прост. 140 шир.	1·25
Шовк до прани	1·—	Вовна на плащі	6·—	Атлас пост.	1·70
Епонж	1·—	Суконко жін.	3·—	Пошевки мереж.	2·—
Шантунг-Пріма	1·50	Шевіоти 150 шир.	2·30	Простирала з кант.	2·—
Птіт-рен	1·50	Полотно 80 шир.	0·55	Обрусове	2·26
Птіт-рен Пріма	2·65	Мадаполям 80 шир.	0·85	Капи	3·—
Рипс шовк.	1·30	Шифон 80 шир.	0·90	Ручники вафл.	0·30
Маркізета швайц.	1·80	Сирівка	0·55	Ручники кушел.	0·50
Креп-Сатен	1·70	Перкаліна колір.	0·65	Стирки корчик.	0·40
Креп-Монголь в дес.	2·80	Димка на підшт.	0·65	Серветки	0·25
Креп-Марокен	3·30	Зефір сирий	0·55	Хустинки муж. і жін.	0·15
Креп-Жоржет	2·50	Зефір Пріма	0·80		

При закупі товару даром білети до кін ПАЛЯС, АПОЛЬО й АТЛЯНТІК.
Замовлення з провінції полагоджуємо відворотною почтою.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10

Ч. 183 (13.728). Львів, субота 14. липня 1934. Рік LV.

Поштова оплата оплачено ґрунтом.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Розпорядки в справі Берези Картуської.

Пінський воєвода полк. Костек-Бернацький видав розпорядок у справі концентраційного табору в Березі Картуській, оголошений в „Полеськ-ому Дзєннік-у Воєвудзк-ому" ч. 13., який розліпили афішами по всьому поліському воєвідстві. В розпорядку сказано, що 1) особам неуправненим не вільно переступити лінії, зазначеної дротами, які є перед парканом, 2) фотографувати табор інтернованих, 3) порозуміватися якнебудь із інтернованими. За порушення тих приписів каратимуть адміністраційним шляхом карою до 500 зол., 14-денним арештом, або обома карами.

У другому розпорядку воєвода перестерігає околичних мешканців і приїзжих перед якимнебудь намаганням навязати взаємини з інтернованими з поминенням адміністрації табору, перед допомаганням в евент. приготуваннях до втечі або до самої втечі та перед усякою чинністю що противиться приписам про табори. Винуватців каратимуть адміністраційно, а крім того їх можуть інтернувати, як таких, що загрожують прилюдному спокоєві та безпеці, незалежно від карно-судової відповідальности.

—o—

Соймова опозиція за скликанням сойму.

Варшавські часописи повідомляють, що в звязку з уведенням у життя концентраційного табору в Березі Картуській соймова опозиція задумує звернутися до маршала Світальського зі запитом, чому досі не скликано сойму. Сумніваються, чи марш. Світальський відповідатиме на цей запит, тому акцію опозиції треба вважати радше демонстрацією.

Презес львівського ББ заповідає боротьбу.

Польські журналісти в голови ради ББ. на півд. сх. воєвідства.

Презес ради ББ південно-східних воєвідств д-р Домашевич приняв у четвер на авдієнції польських журналістів. Вони зголосилися у звязку з енунціяцією мін. Міхальського. Львів, сказав д-р Домашевич, відразу був переконаний, що мін. Перацького вбив член ОУН. Населення півд.-східних воєвідств свідоме, що вбивство пок. Голувка та мін. Перацького в нічому не змінить напрямної польської політики в відношенні до меншин установленої ідеєю Голувка та реалізаційної програми мін. Перацького. Все населення жде, що уряд згідно з заявою прем. Козловського білим залізом випалить середовище української терористичної акції. Винищення того середовища вимагає винищення тієї атмосфери, того клімату, який створює та розвиває те середовище. Годі толерувати пропаганду ненависти до держави та всього, що польське, пропаганду, яку все ще безкарно веде частина гр.-кат. клиру та українські націоналістичні кооперативні й культурно-освітні організації. Бо ця пропаганда створює не що інше, як цю атмосферу та клімат, що плекають середовище для агентів і для акції ОУН. „Сподіємося, закінчив д-р Домашевич, що уряд не здержиться навіть перед найрадикальнішими засобами, щоби зробити кінець засівам ненависти до держави, тим усім засівам національної та партійної ненависти, без огляду на це, з якого ряду й роду, амвони чи трибуни роблять ті засіви".

Розстріляли бувших білоруських послів.

У 1929 році білоруські посли до І. польського сойму Баранов і Каганович передісталися нелеґально до СССР. Спочатку їх приймали оваційно як героїв революції. Тепер їх признали ворогами працюючого народу та розстріляли. Жінці Баранова приказали покинути Мінськ.

Британське демарш у Берліні.

Міністер Саймон у пятницю зложить у палаті громад заяву британського уряду в справі гостини мін. Барту в Льондоні та поінформує палату про постанову британського уряду про демарш у Берліні із приязним вказанням на доцільність уведення в життя французького проекту сх.-европейського пакту взаїмної помочі.

Гітлер про кріваві події в Німеччині.

РИМ, ПАТ. Туринська „Ґазета дель Пополо" помістила інтерв'ю з Гітлером про кроваві події в Німеччині. Гітлер сказав, що кілька разів старався навернути до порядку людей, які боролися 12 літ при його боці. Ще перед вибухом бунту розмовляв 5 годин і старався переконати одного з провідників революції, що його шлях відбігає від Гітлера фатально. Пересторога була безуспішна. Змовники хотіли передовсім схопити Гітлера. Ті люди від 12 літ привикли до конспіраційної праці, не могли пристосуватися до нових умовин, до нової влади, бунт проти всякої влади став їх другою природою. Ті люди не могли найти звязків із народом. Виступаючи проти бунтівників, робив це Гітлер для добра гуманітаризму та в обороні всіх німецьких родин. Коли б революція в Вісе осягла свою мету, плакалоб у Німеччині не 10 чи 12 жінок, а десятки тисяч. Проти почувань людяности виступають лише ті, що хотілиб затопити Німеччину в хаосі громадянської війни. Без сумніву після першої змови, колиб удалася, прийшли би дальші. В гру входила тут доля всієї Німеччини. Кожну змову на призначення держави треба окупити жертвою смерти. Хто для особистих або партикулярних цілей хоче використати владу, яку має для будови держави або оборони революції, матиме відтяту голову. Така доля стрінє кожного, хочби вже далеко зайшов і мав велику владу, яку одержав від мене — закінчив Гітлер.

Чому відкликали маневри в Німеччині?

Льондонські часописи твердять, що маневри райхсвери в Німеччині відкликали з причини масових пожеж лісів. Виявилося, що в багато випадках пожежі були наслідком саботажів. Гітлер і його ґвардія, по словам згаданої преси, не хоче маневрів, також тому, щоби військо масово не сходилося з населенням.

Схопили Свен Гедіна.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Славного мандрівника і дослідника Тибету Свен Гедіна схопили повстанці в китайськім Туркестані. Свен-Гедінова виправа складається з 4 шведів, 3 монголів 8 китайців. Свен Гедіна полонили в Уфунсі збунтовані вояки ґен. Ма-Чунь-Іня, який заняв Кашгар. Це вже вдруге взяли Свен Гедіна в полон. Вперше придержали його в березні. Тоді закидали йому змову з ворогами Ма Чунь Іня.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундури, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ" — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 89/55

По широкому світі.

— Ввіз до Польщі дійшов у червні ц. р. до 68.6 міл. зол., вивіз до 77.7 міл. зол., тобто білянсове додатне сальдо є 9.1 міл. зол.

— В Німеччині склалася велика летунська катастрофа, яку досі держали в тайні: 7 осіб згинуло, причини невияснені, побито арештовано всіх робітників, що працювали біля літака та 70 комуністів.

— Всіх старшин, що брали участь в путчі, звільнив литовський президент від судового слідства, наказуючи його повести тільки проти старшин резерви й держ. урядовців.

— Голова директоріяту Мемелю, Раґокіс, звільнив бурмістра тогож міста, німця д-ра Бріндлінґера з цього становища, бо він не знав литовської мови.

— Тайна поліція викрила у Баденї в кількох місцях новозасновані й широко розгалужені комуністичні ячейки.

— Комісаря Боні, відомого зі слідства у справі Ставіського і Пресса поставили у стан обвинувачення за хабарництво та співучасть злочинах.

— В м. Бріджтовн стейту Ню Джерси прийшло до сутички страйкарів з поліцією, в якій поранили багато осіб. Шериф міста зажадав від ґубернатора проголошення стану облоги й військової допомоги. Арештовано 17 осіб.

— Покриття золотом зросло в Німецькім Банку в 2 прц. у минулому на 2.1 прц. у цьому тижні.

—Праські часописи повідомляють, що саботажисти вмонтували були пекольну машину в кабіні „Цепеліна" у Фрідріхсгафені. Викрили пекольну машину завдяки зраді одного саботажиста. Досі арештували 47 робітників і техніків.

— У Карачі якийсь індієць із сокирою під одежею хотів дістатися до палати, в якій живе Ґанді. Палатна сторожа арештувала його.

— У Рожомберку (Рожанець) на Словаччині відбулося при участи 20.000 людей свято в честь о. Глінки, борця за автономію Словаччини.

— У Відні викрили підземний канал від електрівні до робітничої дільниці. Знавці кажуть, що канал побудовано недавно. Згадуються, що побудували канал соц.-демократи перед подіями в місяці лютому.

—o—

СОБАКИ ЗАГРИЗЛИ СВОЯКА РАДЖІ.

СІМЛЯ, ПАТ. 80 вівчарських собак раджі Атгара в провінції Оріса розшарпали раджового свояка. Він не знав, що собак спущено, та вийшов нічо з палати. Як на крик нещасного збіглися люди, найшли лише кілька костей.

Галицький Маґазин Новостей Галицька 15. Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всіляки бляватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол дарон бісти до першорядних кін. 5/73 86-7

Товари блаватні | вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни. Львів, Ринок ч. 29. Телефон 25-55.
2/78 128—180

„ТОВПА НА ТРОНІ“.

(Кореспонденція з Америки.)

Ню Йорк, 27. червня 1934.

Американський фільософ і письменник, Вилл Дюрант, якого тіберальні запровадили його в обійми анархістів у Ню Йорку в часі війни, відбув літом 1933. року подорож до краю Совітів через Канаду, Японію й Сибір. Свої враження видав він при кінці минулого року книжкою, яка отсе вийшла другим накладом в Англії п. н. „Лекція з Росії“ — присвячена „на осторогу американським комуністам“. Книжка писана стилем Дантого, коли той описує пекло. Характеристику режіму в Радянщині він передає висловом „Товпа на троні“ і каже, що „цей страшний кольос зовсім не журиться свободою слова, преси, судівництвом при помочі судейських лав чи яких інших свободолюбних установ, котрі стали вже природними підставами західньої суспільности, а проголошує за справедливі всякі способи, які потрібні державі“.

Маком Моґґеридж, кореспондент англійської газети „Менчестер Ґардіян“ перебув у Радянщині одну зиму і описав свої помічення в недавно виданій книжці „Зима з Москві“. Большевицький режім характеризує він як „ошуканство, ведене під гаслом диктатури пролетаріяту“. А як причину, чому світ не знає повної правди про цей режім, подає Моґґеридж становище пресових кореспондентів у Радянщині, яким не вільно писати власних помічень під загрозою уневажнення паспортового віза, а в додатку увязнення, заслання або й розстрілу їх приятелів або рідні, які перебувають на території СССР як тамошні громадяни. Отже Моґґеридж представляє кореспонденції з Москви, які дістаються за границю, як простий жарт, бо совісний кореспондент не пробує навіть передавати правди, а видумує щонебудь, щоби лише щось вислати за границю.

Треба мати сильні нерви, щоби читати книжки отих і їм подібних письменників, які без застережень кваліфікують теперішний режім у Радянському Союзі як владу найгіршої сорти людей.

Згадуючи про Вилл Дюранта — не треба змішувати цього імени з довголітнім московським кореспондентом нюйоркського „Таймсу“ Вольтером Дюрантім, а треба при цій нагоді згадати про його помічення над вартістю різних радикалістичних рухів в Америці. Він брав сам живу участь у них і все, що пережив, написав у своїй наче автобіографії п. н. „Переходова доба“. Отже Дюрант твердить таке: Всякі переворотові рухи бувають проваджені молодими фанатиками, які щиро вірять в успіх своєї справи. Як що молодики приходять до розуму, вони покидають радикалістичні табори і стають пересічними бизнесовими громадянами. Всякі спроби зібрати разом ріжнородні радикалістичні напрямки неможливі. Неможливі тому, бо на чолі таких таборів стоять старші віком провідники, які з провадження тих відломків зробили своє звання. І вони перші кидаються поборювати всякі спроби обєднання радикальних елементів в одно русло. Не поможе ніякий зазив до „поступовости“, до вищого „інтересу працюючих мас“ чи яких інших почувань. Вони знають, що це пусті фрази і неможливі до здійснення. А коли вони врятують свою фракцію, то тим самим хоч збережуть своє становище, до якого привязана таки добра матеріяльна нагорода.

Ці помічення Дюранта знайшли потвердження у фактах, які виходять на верх при нагоді боротьби комуністичних орґанізаторів проти робітничих юній, що належать до Американської Федерації Праці. Зпочатку було незрозумілим для пересічного приятеля робітничого руху, чому то большевики так завзято поборюють ці юнії, коли їм не вдається здобути в них проводу. Але цією справою занявся радикальний тижневик „Ди Нейшон“ з Ню Йорку і вияснив, у чому діло. При кінці минулого року появилася ціла низка статтей про „Ракетірство в робітничих юніях“. З тих статтей довідуємося нпр., що Сем Каплан, президент відділу 306 юній машиністів в кінотеатрів, перебував у канцелярії юнії лише два дні в тижні і за це побирав платні 21.900 дол. річно, а його наслідник по 18.000 дол. річно.

П. Дж. Моррін, президент юнії робітників при будові мостів, діставав по 15.000 дол. платні річно, а крім того по 12 дол. на видатки кожного дня. Луїс Кавфман, предсідник від 244 юній машиністів в кінотеатрів, побирає по 14.000 дол. річно. Хоч багато членів юній є тепер без роботи, то платні предсідника ніхто не зменшує.

Крім таких платень дістають ще урядовці юній „дарунки“ при ріжних нагодах. Згаданий Каплан дістав 55.000 дарунку на протязі пяти літ. Урядовці юній дістають пересічно по 50 дол. місячно на утримання вибагливого авта, купленого коштом юнії, а в однім випадку, який дійшов до прилюдного відома, президент дістав 300 дол. на направу зубів з каси юнії.

Такі надужиття не були ще такими прикливими, якби не те, що урядовці, коли раз дістануться на становище, не хочуть датися ніяк усунути. Нераз тревае боротьба повних десять літ, заки загал членів зможе усунути з уряду якогось урядовця, не зважаючи на те, що вибори приходять майже кожного року.

Надужиття в юніях є такі жахливі, що межують із простим розбишацтвом. Вони тим більше жахливі, що надужиття допускаються всякі демаґоги, які вміють грати на нервах робітників і в той спосіб дістаються до управи. А потім вживають найгірших способів щоб удержатися при владі. Буває, що загальні збори юнії вибирають урядовців, а такий довголітній урядовець вміє кпити з вибору і дальше урядує. Але найчастіше буває так, що при виборах члени у свобідній країні мусять голосувати так, як згори наказе президент, секретар чи інший всемогучий „бос“.

Така господарка в робітничих юніях, не вже система. Не диво, що комуністи так завзято стараються дістати становища для себе. Тоді вони не дбають про якісь хочби навіть позірні засади справедливости чи господарности, а безпощадно видають міліони робітничого гроша на утримання комуністично-большевицької преси чи інших своїх орґанів.

Ті українські товариства, яких підступом заманили відбувати свої наради в большевицькім „Українськім Робітничім Домі“ не можуть втечи звідтам, поки не втратять останнього цента з каси в користь большевицької пропаґанди.

Утікачі з радянської України оповідають, що з початку большевицького режіму наші дядьки пробували переводити вибори до ріжних управ у радгоспах чи колхозах. Але після вибору приходив з району наказ вибрати тих і тих комсомольців і навіть не було як противитися.

Порівнюючи вісти, записані згаданими письменниками, з тим, що діється по американських юніях і хочби по українських товариствах, які дісталися в обійми большевизму, треба прийти до висновку, що люди з товпи не спосібні до влади навіть у малих орґанізаціях, а тим менше не надаються до управи державою. І справді горе державі чи народові, коли на їх престолі засяде товпа, котра не руководиться справедливістю, а простим інстинктом. Коли робітничі маси остають усе під впливом демаґоґів, що без упину сіють ненависть до всіх, нема чому дивуватися, коли ці маси затрачують засади права, засади чоловіколюбства, а сліпо йдуть по лінії ненависти до всього людства з лакімства для себе самих.

Семен Демидчук

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 14. ЛИПНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 51

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Нові прикази. — Стан УСС. — Поділ військової команди Львів. — Вимарш куренів УСС. у поле.

А тимчасом ситуація на нашім фронті дещо змінилася. Російські війська трохи за далеко загнались на Угорщину і мусіли завертати назад. Наші стрільці у числі 1000 душ, що вийшли проти них, не мали нагоди брати активної участи в боях, і заняли лише були резервові позиції поза Свалявою, а опісля перейшли зовсім у резерву. В день чи два (3. 10. 1914.) після того, як я приїхав до St. Miklos, був у мене от. Коссак і навіть переночував у мене. До побраних 30. вересня 30.000 корон на видатки взяв ще 10.000 і після короткого побуту відїхав назад до себе. Тому, що воєнна ситуація поліпшилася, став приїздити до мене надпор. Кватерник, та вже з новими приказами, що з підїздовою війною не мали нічого спільного.

Стан мужви УСС представлявся так: Коло от. Коссака було 5 сотень — у числі 1000 людей. Сотн. Семенюк із своїми на Ужоку. Сотн. Дідушок із своїми — може 120 людьми — в St. Miklos. А тимчасом до Ґоронди наплавало щораз-то більше стрільців із висланих двацяток, так, що в перших днях жовтня можна було утворити зовсім безпечно дві повні сотні.

Тодішню військову команду Львів розділено на дві частини. Адміністративну частину, яку під назвою Militärkommando вислано з початку до Igló, опісля до Nagyvarad, дальше до Ґрацу, остаточно до Mährisch Ostrau, де й перебуває ще у хвилині, коли отсі спомини пишу (серпень 1917 р.). З другої частини під командою (тоді) ґен.-майора Гофмана з шефом штабу гр. Лямезаном утворено так звану оперативну групу, якої урядова назва була „Operatives Miltkmdo Lemberg“. Незвичайно тяжка задача припала тій команді, а саме боронити Карпат на просторі від Тороні до Ужоку, простору, що його сьогодні боронить ціла армія.

УСС після першої своєї постави із сотнею Дідушка мали добру славу, а що кожний кріс становив тоді велику вартість, тому й постановлено втягнути до акції усіх стрільців. Плян був такий: Зі стрільців будуть утворені три курені, з яких один у силі трьох сотень буде під проводом от. Коссака, два інші будуть складатися з двох сотень, під командою д-ра Шухевича і д-ра Волошина. Коссак піде зі своїми в напрямі Верецьких, д-р Шухевич на Ужок, де до нього прилучиться сотня Семенюка, а д-р Волошин на Тороню. Після поставлення такого пляну покликали всіх трьох курінних до St. Miklos і там дістали вони прикази в присутности надпор. Кватерніка. Було це дня 7. жовтня 1914 р. Всім їм виплатив я потрібні на мужву гроші та просив вести точні рахунки, щоб я опісля міг вирахуватись із побраних грошей.

Дня 8. жовтня 1914 р. вирушили курені в означену дорогу. А до сотника Семенюка в Revhely (Nagyberezna) і до 2. куреня 66. п. п. до якого був він приділений, вислав я зараз телеграму такого змісту: „На приказ військової команди має сотня прилучитись зараз до кольони 4-го корпусу, який посувається на лінії Ужок-Турка. Сотня переходить там під прикази курінного д-ра Шухевича. Дальші прикази на місці. Харч взяти на 3—4 дні. Телеграма служить як Offene Ordre для веденого Вами транспорту“.

Ті відділи, які тепер вийшли в поле, навчилися того, що конечно потрібно удержувати бодай які-такі звязки з поодинокими четами УСС. Навчилися, що можна посилати мельдункових їздців, що до чогось служать телефони й телеграфи і т. о. Про ті звязки далося би багато сказати і я про це не забуду при нагоді, одначе мушу тут зазначити, що вони не були такі, які повинні були бути. Спонукували до них звичайно якісь потреби: в перших місяцях грошеві, а в дальших по найбільшій частині лиш особисті просьби, або коли біда допекла, як уже хто наброїв забагато. **(Далі буде.)**

Участь жінки в українському письменстві.

РЕФЕРАТ П-НІ КАТЕРИНИ ЧАЙКОВСЬКОЇ, ВИГОЛОШЕНИЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ ЖІНОЧОМУ КОНҐРЕСІ В СТАНИСЛАВОВІ.

IV.

Ольга Кобилянська і характеристика її творчости. — Уляна Кравченко. — Людмила Старицька-Черняхівська. — Е. Ярошинська. — Дніпрова Чайка. — Любов Яновська. — К. Малицька. — Ол. Кисілевська. — Хр. Алчевська. — К. Гриневичева.

Ольга Кобилянська, зі своєю фільософією сильних індивідуальностей, все дає в своїх творах людей сильних духом, людей, що стоять понад товпою, що все прямують у сферу надлюдських почувань.

Тому то герої, а властиво героїні її творів, це не рядові, як у Марка Вовчка люди, це вже жінки з більшим і сильнішим прямуванням вгору.

Перше, що найбільше відріжнює їх від загалу, це глибоке замилування до краси й вічне її шукання всюди.

Найдосконалішу красу находить Кобилянська разом зі своїми героїнями в природі. Вона, природа, є незрівнана в своїй красі і навіть люди виходять у порівнанні з нею брудні й вульгарні, коли своїми негарними голосами нарушують живе мовчання пралісу, який вони приходять нищити.

А як протиставляється все в живому пралісі брутальній силі наємців, все, почавши від найдрібнішої рослинки до гордого орла.

Коли один з прибулих людей вдарив топірцем по старій смереці, то „Вона здригнулась. Відколи жила, не чула на собі топора. Удар той розлягся по цілому лісі, і всі дерева задержали віддих; беззвучна тиша, повна дожидання, розіслалася і почулося звільна і виразно слово: „Зрубати". (Битва).

Кобилянській близьке і рідне не лише те, що люди називають мертвою природою, а все природне взагалі.

Якою глибокою любовю вона сповнює своїх героїв, що мають природні почування і злите з природою, згармонізоване з нею, життя, бачимо хочби з оповідання „Некультурна".

А герої величної епопеї, присвяченої людям землі і названої „Земля"; люди з їх непоборною любовю до землі, яка творить невіддільну частину їх істоти.

Вони так кажуть: „Ми люди, що знаємо лише землю. Вона чорна, то й руки наші почорніли від неї, та проте вона свята".

Жінки є ближчі і більше зрозумілі для письменниці і тому їх долею вона займається найбільше. Вона хоче, щоби всі бачили у жінці передовсім людину, а також щоби жінки ставали тими найсильнішими індивідуальностями, тими надлюдьми, які були улюбленими її героями.

Героїні Кобилянської здібні на дуже глибокі почування і навіть у найдрібнішому русі виявляють глибину своїх почувань.

Коли Ганна з „Землі", прощаючись з Михайлом, що іде до війська, випроваджала його, вона тільки вклонилася йому, а цей поклін так змальований: „Цілу душу вложила вона несвідомо в сій хвилі у поклін".

Вони, ці героїні, мають цілковиту свідомість своєї людської гідности, здобутої працею над собою, а тому в „Царівні" Наталя намовляє навіть Огрядина працювати над собою, щоби стати „твердим, могучим і гідним поваги".

Пребогата краса Карпат і їх мальовничих мешканців так чарує Кобилянську, що вона в своїх карпатських новелях якби тільки переказує все те, що їй нашептували вони самі, так безпосередньо й по мистецьки виходять вони в її творах.

Хоч як богата є творчість О. К., та всетаки є це справа ще не збілянсована, вона живе, творить і скарбниця нашої літератури ще не раз відчиниться, щоби збогатитися ще не одною перлиною її творчости.

Говорячи про ці вже часи в українському письменстві, коли в ньому беруть участь письменниці тої міри, що Олена Пчілка, Наталя Кобринська, а пізніше навіть і такі, як Леся Українка чи Ольга Кобилянська, коли немає ані одного нашого видавництва, що не булоб збогачене участю в ньому української жінки, ставемо перед тим, що не можемо вже в півгодинному рефераті огорнути і вичерпати таку багатограну і пребогату творчість української жінки, що розливається цілим морем чистої джерельної води, яка підбадьорує й зміцнює зболілу душу народа-страдника. Тому спинаємося ми лише на головних етапах розвою творчости українських письменниць.

У цьому часі пише свої всесторонні глибокі у своїх громадсько-виховавчих думках поезії **Уляна Кравченко**, котра в своєму вірші „На новий шлях" вказує дорогу до незалежної праці на самостійному шляху української жінки.

Вона в своїх поезіях прикликає до непохитности і витрівалости і до сьогоднішнього дня не покидає її та сила духа, якою вона зміцнює і підбадьорує слабших.

„Не сліз потрібно, щоб ставать до бою.
Не сльози — силу й жар візьми зі зброю,
Ту силу, що любов у груди л'є,
Ту міць, щоб думи в діло осущать,
Той жар, щоб з злом боротись і прощати,
Все, чим тебе невіра й злоба б'є".

Вже Франко каже, що „цінить чуття й щирість у її поезії".

І через все своє тяжке та часто несправедливе для неї життя вона находить задоволення в тому, щоби

„Слабих кріпити, за бездольних битись
Самому-ж помочи не ждати ні від кого".

Людмила Старицька-Черняхівська дала багато поезій, повістей і творів драматичних. У драмі „Гетьман Дорошенко" вона говорить про визвольну боротьбу українського народу в XVII столітті; цей історичний момент представлений і в „Боярині" Лесі Українки.

І так від Олени Пчілки та Наталії Кобринської аж по сьогоднішній день стає одна по другій до праці для свого письменства, до його піднесення й збогачення ціла низка українських письменниць.

Ще в „Першому Вінку" пишуть обидві сестри **Павликівни — Ганна й Катерина**, далі переважно в журналі „Буковина" і інш. містить свої твори ще одна письменниця з Зеленої Буковини **Евгенія Ярошинська**. У цьому часі виступає **Дніпрова Чайка** зі своїми чудовими поезіями в прозі, а особливо морськими малюнками; **Любов Яновська** з оповіданнями з життя селян та драматичними творами, в котрих вона розглядає питання особистого людського щастя; незвичайно цікаві оповідання з подорожей давала редак. „Жіночої Долі" **Олена Кисілевська**, що писала під псевдонімом Галичанка; ніжний співець квітів і гармонії людського поступовання зі словом **Христя Алчевська**; модерністична в формі своїх останніх творів **Катря Гриневичева; Марійка Підгірянка** зі своїми коломийками і т. д., і т. д. аж до заповідаючої світ своїми зорями творчости **Галини Журби** і інших, яких уже треба назвати письменницями грядучої доби, котрі заповідаються часами дуже сильно та про котрих сьогодня ще не можна говорити.

Я вже казала про те, що навіть перший жіночий альманах згуртував коло себе дуже велику кількість українських письменниць, а поза тим твори українських письменниць містять усі журнали українські, як наддніпрянські, так теж і наддністрянські і коли переглядаємо ці журнали, то всюди стрічаємося з творами українського життя як українсько-національного, так і особистого характеру.

Неперіодичні видання виходять теж при численній участи наших письменниць; так у прекрасній антольоґії української лірики, уложеній Франком, „Акорди", поміщено великий відсоток поезій наших письменниць, не менший теж і в другій антольоґії „Струни".

Сьогодні, маючи досить поважну кількість жіночих журналів, у котрих працюють майже виключно жінки, українські письменниці беруть участь у всіх українських видавництвах, у яких містять оригінальні твори, а також дуже збогачують наше письменство й перекладами зі світових літератур.

Так само підноситься й поширюється участю жінки спеціяльну літературу і видавництва для дітей, до цього особливо причинилися **Катря Гриневичева** та **Константина Малицька** (Віра Лебедова).

Українські жінки збогатили своєю участю всі роди письменницької творчости, бо писали поезії, оповідання, повісти і твори драматичного характеру.

Отже, навіть з цього побіжного огляду бачимо, що українська жінка своєю участю в письменстві дуже збогатила його.

Голос її був бадьорий, виховував замилування до всього рідного, будив віру в свої сили, закликав до боротьби за краще майбутнє і до чудової гами українського письменства вніс пребогаті і ріжнородні акорди.

Катерина Чайковська.

Крем зол. 0·40—2·60. Олійок зол. 1·—, 2·— і 3·60.

Венус Балтику - Копенгаґа

дешева морська прогулька без загр. пашпортів

20. липня. Ціни від зол. 90.—

Лінія Ґдиня-Америка

Варшава, Маршалковська 116.

Вияснення в справі залізн. знижок на Жіночий Конґрес.

Щоби розвіяти неправдиві вісти, які кружляють у звязку з відкликанням т. зв. конґресового поїзду на Український Жіночий Конґрес, Діловий Конґресовий Комітет і Головний Виділ Союзу Українок почуваються до обовязку подати до відома делеґаткам і громадянству дійсний стан справи.

В травні ц. р. заключили ми умову з подорожнім Т-вом „Орбіс", на основі якої мав піти зі Львова до Станиславова окремий поїзд на конґрес. Ціна білету там і назад мала виносити 6 зол., якщо зголоситься мінімум 400 учасниць. Крім цього особи, які закупили би білети до цього конґресового поїзду, мали користати з 70% знижки зі стації доїзду до Львова. Ця умова була опісля одобрена Міністерством Комунікації і Міністерством Внутрішніх Справ і дня 19. червня вплатили ми „Орбісові" належні гроші в сумі 2.400 зол. та одержали 400 білетів, призначених для делеґаток. Поїзд мав відійти зі Львова дня 22. червня в год. 17·25.

Дня 22. червня в год. 17. Міністерство Внутрішніх Справ за посередництвом львівського і станиславівського Воєвідства повідомило п. Мілену Рудницьку, що поїзд відкликаний з причини закордонних запрошень, які ми вислали до чужинних жіночих орґанізацій. Інкримінований Міністерством Внутрішніх Справ уступ запрошень пояснює, де саме лежить Станиславів; він звучить у німецькому тексті: „Stanislau liegt in Ostgalizien (das westukrainische Gebiet, welches sich jetzt im polnischen Staate befindet)", у французькому: „Stanislawow, ville de Galicie Orientale (territoire ukrainien, acctuellement sous la Pologne)", в анґлійському: „Stanislawow is a town of Eastern Galicia in Polish Ukraine".

Зазначуємо, що ці запрошення, друковані в друкарні „Діла", перейшли цензуру, були, очевидно, відомі владі та розсилані два місяці перед конґресом на всі сторони світа.

Подаючи цей стан до відома, надіємося, що пані делеґатки і гості вибачать нам завід і втрату грошей, спричинені відкликанням поїзду владою, серед таких обставин.

За Головний Виділ С. У.

М. Рудницька голова. **І. Лунева** секретарка.

За Діловий Конґресовий Комітет:

Е. Макарушкова голова. **О. Шепарович** секретарка.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР"**,
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
65/53 143—180

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від 3—6. — Насс.** 33 3—3

— **„Gutenberg-Gesellschaft"** у Майнці, міжродне наукове товариство досліджування історії друкарства, графіки і граверства, вибрало своїм членом доц. УВПІ д-ра В. Січинського. Доц. В. Січинський був постійним співробітником органу (річника) названого т-ва „Gutenberg-Jahrbuch", де умістив кілька розвідок з історії українського граверства і сучасної графіки.

— **Залізничі знижки для безробітних.** Польське м-ство суспільної опіки затвердило інструкцію Фонду Безробіття, яка передбачує, що із залізничих знижок при подорожі для обняття або пошукування праці користатимуть лише зареєстровані в бюрі посередництва праці при Фонді Безробіття.

— **Сталін на індексі.** Польське м-ство помістило в списі видавництв, які заборонене привозити до Польщі, три Сталінові промови, видані партійною комуністичною книгарнею у Москві.

— **„В біло-амарантовій провінції".** Щож це за провінція. Це по словам Збігнєва Гротовського (ІКЦ. ч. 192, з 13. липня) наша Гуцульщина. Гуцули, впевняє автор, тужать за польськими „гарцерами". Ще як сніг таяв, допитувалися, коли приїдуть „гарцерки". Вони найшли з гуцулами спільну мову, тому, мовляв, не буде пустим символом, як розпалять ватри від Тешина по Чорногору в дні „Свята гір". Тоді то в Закопаному зїдуться гуцули, лемки та бойки.

— **Вулиця Кірі-Склодовської у Варшаві.** Президія міста Варшави переслала до технічного виділу справу назви одної з варшавських вулиць іменем славної ученої Кірі-Склодовської. Технічний виділ, що веде евіденцію вулиць та їх назв, звернувся до президента Ольпінського з внеском назвати іменем ученої одну з вулиць, де находиться Радовий Інститут імени Кірі-Склодовської.

— **Летунська катастрофа у Львові.** На львівському цивільному летовищі впав із ширяком керманич технічного інституту ширяків Адам Новотни. Літак розбився, пільота раненого забрали до шпиталю.

— **Грім убив двоє дітей.** У четвер в год. 15.35 перейшла над Львовом хуртовина з громами та зливним дощем і градом. Хуртовина тревала около 20 хв. На кількох лініях здержали були трамваєвий рух, у деяких інституціях з причини громів перервали телефонічну комунікацію. Парки, городи, вулиці залила вода. Багато разів прикликали водопроводне поготівля. В команді поліції при вул. Саліги на подвірі бавилися діти заступника пов. команданта поліції аспіранта Штробля: 9-літний Збігнев і 3-літня Яніна. Як стали бити громи, діти сховалися під дерева. Ударив грім і вбив обоє. Тому три тижні Штроблеві вмерла дитина. Другий грім ударив на Марійській площі та не заподіяв шкоди. Третій грім ударив у дерево біля ставку на Залізній Воді, теж не заподіяв шкоди. Від год. 17.30 падав знову цілу годину зливний дощ із громами. Злива була теж у ночі.

— **Залізнича катастрофа.** Між залізничою стацією Стрижів і Ставче вискочив зі шин поспішний поїзд, що їхав із Варшави до Закопаного. Льокомотива віхала на поле та вбилася в землю; на неї впав багажовий вагон. Два пульманівські вагони вискочили зі шин, їх покрутило. Три подорожні були ранені.

— **Оперовий співак зловився на „три карти".** Оперовий співак Лешек Рейхан (Миколая 19) програв в обманчу гру „три карти" 42 зол. Поліція арештувала картяних обманців. Володислава Вовчука, Ізр. Капфеля, Гн. Кунцевича, Володисл. Смаґаду.

Розумний

перед виїздом до живців і літнищ засобиться — у всіляні косметичні і гіґієнічні предмети і пр. найдешевше і найкраще лише у перфумерії

С. Федера **Львів, ул. Сикстуська 7, або Коперника 13 а**
(побіч палати Ґр. Потоцького)

тому, що ціни цих предметів у кліматичних місцях є подвійні а навіть потрійні а якість під кожним оглядом гірша. 1—2

— **Львівська хроніка.** Кельнер Краківського готелю Генр. Гавц украв у свого господаря 750 зол. — Володимир Блисанюк із Перемишлян вимантив у крамниці Шіка при вул. Бляхарській ґітару. Шік повідомив поліцію, що впав жертвою обману.

— **Захльороформували й ограбили службовичку.** До бюра заведень „Сольвей" при вул. Купальній ч. 4. у Львові прийшло двох людей, коли при касі була лише 24-літня управителька магазину Ант. Бжозовська та рахувала гроші. Один приклав Бжозовській нахльороформовану хусточку. Бжозовська впала непритомна на землю. Другий забрав ок. 2.000 зол. Коли війшов сторож, застав лише Бжозовську, що лежала на землі. Першу поміч дав їй лікар, та всеж не привернув їй притомности, тому відставили її до шпиталю.

— **Вже пробудився студент.** Як ми вже повідомляли до перемиського шпиталю забрали студента-медика зі Львова Романа Білозора, якого годі було добудитися. В середу вечором Білозор збудився та признався, що зажив веронаь, щоби покінчити з життям. Це вже вдруге намагався Білозор покінчити самогубством, бо з біди не може покінчити студій.

— **Краєва хроніка.** На шляху Львів-Куликів злодії розбили залізничий вагон і вкрали 6 скринь турецького найдобірнішого тютюну та 40 кґ. добірного тютюну. — У Радогінцях (пов. Мостиська) Лавро Лаба в суперечці вдарив свого брата Михайла стільчиком від чобіт у голову й убив його. — У Кропивнику (пов. Борислав) Тома Луців пострілив у лісі побережника Кваснікевича. Побережника в грізному стані відвезли до шпиталю. — У Тернополі на Загробелі створили летунську школу для т. зв. ширяків. — В Коломийщині занотували кілька випадків скаженини; в Печеніжині 8. — В Текучій (Коломийщина) у Федора Тоаха, Сем. Соломуна, Марії Турлякоаської та Параски Гриньок поліція викрила таємні варильні соли. Сконфіскували 350 кґ. немонопольної соли. В мешканців Текучої, що не варили соли сконфіскували 600 кґ. немонопольної соли. — За нелеґальний перехід чсл. кордону придержала поліція в Коломиї Вас. Шевчука. — В Синевідську Бижному ріка Опір схопила кілька жінок, що вертаючи з малин, хотіли перейти абрід ріку. Виловили тіло жінки управителя кооперативи Ватрасової, тіла двох сестер Зелінських не найшли. Інші врятувалися. — На стації Білче-Волиця вискочив із вагону Мик. Нищий, 27-літ, безробітний, що їхав без білета. Колеса відтяли йому ногу.

— **Фальшивий тайний агент.** До Утороп, пов. Коломия, прийшов, мабуть із львівського повіту, Франц Ніжевський і представився війтові як тайний агент. І став переводити ревізії, накладав кари за нелеґальну торговлю сіллю під загрозою арештування і контролював тягарці, цехування ваг, конфіскував зброю і т. д. Один із покараних вніс рекурс до поліції, обманство виявилося і Ніжевського арештували.

— **Розшарпаний петардою** в бориславській ворожки Фоґлевої Микола Янів, як повідомляють польські джерела, скривався перед поліцією, бо самбірська поліція пошукувала його стежним листом. Мав відповідати в комуністичному процесі з іншими товаришами. Свого часу ходив Янів до ґімназії, втік був до Варшави, щоби вступити до фільми, кілька разів був арештований за комунізм.

— **Ненарочний спричинник смерти.** Фабрикант чоколяди та цукорник у Варшаві Лярделі (швайцарець) спровадив до свого підприємства машину до миття посудини вагою 500 кґ. Машину втягали нагору при помочі руштування, побудованого по вказівкам Лярделія. З висоти половини поверха машина впала та роздавила вуглевого підприємця Райнфельда. Знавці ствердили, що руштування могло вдержати лише 300 кґ. тягар. Жінка вбитого домагається відшкодування 42.000 зол.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім магазині „ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ. АЛИЦЬКА 15.
55/09

СПОРТ.

УКРАЇНА — П' СОКІЛ.

Відплатні змагання цих дружин за мистецтво Окр. Ліґи відбудуться в неділю 15. ч. м. на грачі Чорних. Початок: год. 5.30 попол. Попередять змагання дружин молодших.

УЖГОРОД: С. К. „РУСЬ" — УМТЕ 7:0 (3:0).

Змагання відбулися в инк. четвер на грищі УМТЕ. „Русь" дала собі легко раду з сильним противником.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Голос засуження".
АТЛЯНТИК: „Бару" (реж. Рекса Інґрема).
ВАНДА: „Чорний капітан" і „Під бичом ганьби".
КАСИНО: „Гніздо залюблених".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНІК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль бідних ліжечок" (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Маскарада кохання", та ревія.
МІРАЖ: „Від жінки до жінки".
МУЗА: „Емма" та „Геть із тещею!"
ПАН: „Усміх щастя", „Дама-Кер".
ПАЛЯС: „Жінки волять брутальних" і Лет Адамовичів.
ПАСАЖ: „Тайна спальні" та ревія.
СВІТ: „Завойовники просторів", „Фліп і Флап як вдовиниця".
СОНЦЕ: „Давид Гольдер" і ревія.
СТІЛЕВЕ: „Магараджа з Рампуру" з Борисом Каульфом та оперетка „Поштар з Тиролю".
ХИМЕРА: „Бунт у Шангаю" і Лет Адамовичів.
УТІХА: „Сповмйте ваші смутки" та ревія.

Закордонне радіо.

Пятниця, 13. липня 1934.

Відень (506,8) 17·30 Солісти (музика, спів), 20·00 „Дер Апотекер Фрідль" нар. пєса Еристa, 22·15 Камер. музика, **Братислава** (298,8) 19·10 Твори на скрипку й арфу, 21·40 Моцартове дуо на два фаґоти, **Прага** (470,2) 21·25 Сучасна скрипкова музика, **Париж** (1649) 20·45 „Дочка полку" оп. Донінетія, **Білгород** (439,8) 18·30 Шубертові пісні, **Берлін** (356,7) 19·00, 20·45 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 21·15 Нім. камер. музика, **Штутґарт** (522,6 15·15 Сонати (скрипка, фортепян), **Беромінстер** (539,6) 21·10 „Джаміґер" оп. Біжета, **Будапешт** (549,5) 19·05, 22·20 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 17·10 Спів, 20·45 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13·05 Камер. музика.

Субота, 16. липня 1934.

Відень (506,8) 19·20 Два фортепяни, 20·00 „Драй арме Тайфель" оп. Вайнбергера, **Братислава** (298,8) 12·30 Легка музика, 19·45 Гуморeска **Мор. Острава** (259,1) 19·10 „Пісні волоцют", **Прага** (470,2) 16·40 Військова музика. **Париж** (1649) 10·15 Концерт, 20·30 „Ле Девеся де Віляж" оп. Руссо, **Штрасбурґ** (349,2) 12·00 „Дочка полку" оп. Донінетія, **Білгород** (439,8) 12·05 Концерт, **Любляна** (369,3) 21·00 Веселий вечір (нар. мельодії), **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·10 Вечір клясичної оп. музики, **Штутґарт** (522,6) 11·10 Балади та пісні (Вістінґгавзен, баритон), **Будапешт** (549,5) 19·30 Оп. арії, 22·00 Танц. музика, **Міляно** (368,6) 13·00 Трio, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт солістів.

Львівське радіо.

Пятниця, 13. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Концерт, 13·05 „Карнавал звірят" Сан Саенса, „Горіхохрусталка" Чайковського (гр. пл.), 13·55 З ринку праці, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година легкої музики, пісоньки (Іго Син), 17·00 Авд. для хорих, концерт 17·30 Мельорепітації, 17·45 Спів, 18·00 Репортаж про Ченстохову, 18·15 Славні артисти: Тіль. тенор (гр. пл.), 18·45 Про водні спорти, 19·00 Вечірка, 19·15 Легка музика (орхестра), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Почт. техн. скринька, 21·12, 21·10 Симф. концерт, 21·00 Поетичні хвилини (поезії Тад. Голендера), 22·01 Фейл. „Зелений Львів", 22·15 Кабарет із плит Юрія Тепи.

Субота, 16. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорологічні вістки, 12·10 Конкурс баритонів і басів (гр. пл.), 13·05 Концерт, 14·00 Про експорт, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година легкої музики (Ре де Коста, фортепян, Дж. Д. Мекдональд, сопран, Джексонова орхестра), з гр. пл. 17.25 Солісти (музика, спів, Мая, баритон), 18·00 Літ. фейл. „Що читати?", 18·15 Популярна музика, 18·45 Про плян і завдання піддержки інтересів і культури Львова, 18·55 З краєзнавчого т-ва, 19·00 Вечірка, 19·15 Легка музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Шопенівський концерт, 20·30 Відчит про летунство (в рум. мові), 20·40 Органовий концерт, 21·12 Концерт присвяченій фр. музиці; спів (Корвін-Шпмановська), 22·00 Актуальна балачка. 22·10 Муз. конкурс, 23·05 Танкова музика.

Der Gau
Великий національний часопис у Німеччині
Показові числа даром висилає
Verlag Scherl, Berlin SW 68

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Ч. 184 (13.729). Львів, неділя 15. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

КОНФІСКАТА „ДІЛА".

(183) число „Діла" підпало конфіскаті за одну замітку на 3-ій стороні. Конфіската прийшла в пятницю по год. 10-ій передполуднем, тому було вже за пізно видавати другий наклад газети. В нинішньому числі „Діла" подаємо майже весь матеріял з попереднього числа, а наших Вп. Передплатників просимо 183. числа „Діла" не реклямувати. — Це вже 29-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

Подяка Президії Українського Жіночого Конґресу.

Президія Українського Жіночого Конґресу почувається до милого обовязку зложити отсим усім Установам та поодиноким Особам, які надіслали привітання на У. Ж. К., свою щиру подяку. Ці привіти були доказом великого зрозуміння й зацікавлення справою Конґресу серед усіх шарів українського громадянства як на Західних Українських Землях так і на розкиненій по цілому світі еміґрації — та причинилися без сумніву до викликання цього підйому духа, серед якого проходили наради Конґресу.

Мілена Рудницька, предсідниця. *Лідія Садовська* секретарка.

Як дійшло до союзу большевиків з Францією.

„Еко де Парі" поміщує сензаційну статтю відомого журналіста Пертінакса про ґенезу пляну „східного Льокарна". Пертінакс пише, що большевицький уряд шість разів звертався до французького уряду з проханням заключити тісний дипльоматичний і військовий союз. Франція пять разів відмовилась від цього союзу і щойно на настирливе благання ком. Літвінова за шестим разом вже не відмовила і так повстав плян „східного Льокарна". Пертінакс пише, що коли Німеччина та Італія не згодяться на цей плян, тоді французький уряд працюватиме над утворенням великого політичного союзу між СССР, державами Малої Антанти, прибалтійськими державами і балканськими державами.

Підсилена боротьба з релігією у Совітах.

Яку увагу прикладають большевики і як підсилюють вони боротьбу з релігією, про те дає свідоцтво не тільки преса всього світу, але й сама большевицька преса. Доволі переглянути ці часописи й видавництва, щоби зе мати ілюзії про „нешкідливість" ҐПУ, комінтерну й іншої влади червоної Росії у справах релігії, які так пильно поширюють симпатики комунізму. Ці видавництва — це офіційна печать на того роду безбожницьку діяльність. Одно з найцікавіших з них — це недавно виданий накладом державного антирелігійного в-ва твір Лукачевського п. з. „Марксизм і Ленінізм — боєвий атеїзм". Ось кілька виїмків з тієї книжки: „Матеріялізм — це невблаганний ворог релігії", — „Марксизм і ленінізм — це теорії про боєвий атеїзм. Революційний пролетаріят, що змагається за тріюмф соціялізму, не може не поборювати релігії" і т. д. Друга характеристична совітська публікація — це інший твір тогож Лукачевського п. з. „Новий антирелігійний підручник", в якому читаємо такі речення: „Треба вміти боротись з релігією оце гасло марксизму-ленінізму", „Пролетаріят воює з релігією й вимагає такої боротьби від кожного комуніста", „Антирелігійний фронт — це один з відтинків загального фронту пролетаріяту у боротьбі за соціялізм", „Компартія завжди боролася з релігією. Совітська влада, як влада робітників, теж бореться з релігією. Совітська школа творить антирелігійне виховання, преса, кінематоґраф, радіо, література воюють теж з релігією", „В Совітах маємо більше як 400 антирелігійних колгоспів" і т. д.

Так відносяться до релігії й інші совітські періодичні видавництва, доказуючи, що всупереч запевненням Літвінова, Сталін не занедбує безбожницької акції, вважаючи її основою большевицької системи. (КАП).

Тайні переговори між В. Британією та Німеччиною.

„Юнайтед Прес" повідомляє, що британський уряд вів таємні переговори з німецьким амбасадором про зброєння на морі. Німеччина домагалася рівноправности також у морських збройнях, погоджуючися тільки на означення межі розбудови воєнних кораблів. Німеччина стоїть на становищі, що німецька воєнна фльота повинна перевищувати воєнну фльоту большевицької Росії. Про ці переговори довідалася Франція від своїх тайних аґентів і негайно повідомила про них большевицький уряд. Тому большевики домагаються рівноправности на Балтійськім морю з Німеччиною. Ці переговори викликали велике враження серед тих держав, які не брали участи в переговорах. Кружляють поголоски, що В. Британія хотіла уступками приєднати собі Німеччину та перетягнути на свій бік у недалекій морській конференції.

Австрія і Німеччина відкликує своїх представників.

Уряд Дольфуса відкликав австрійського посла з Берліна Тавшніца і призначив його секретарем міністерства закордонних справ. Кружляють поголоски, що німецький уряд відкличе теж свого посла з Відня, беру передасть найстаршому радникові посольства.

Австрійський уряд рішився не призначувати скоро нового посла до Берліна. Одночасно провідник австрійських гітлерівців Фравенфельд, який утік до Німеччини, виголосив крізь радіо промову з напастями на канцлера Дольфуса. Австрійський уряд розжалоблений і скидає відповідальність за цю промову на німецький уряд. Таким чином між Австрією та Німеччиною поглиблюється далі ворожнеча.

Черговий лет у стратосферу.

БРЮСЕЛЯ, 13. 7. ПАТ. На днях полетить до стратосфери учений д-р Косінс і Ван-дер-Кльстер. Оба учені задумують долетіти до висоти 17.000 метрів. Лет відпомагає спеціяльний бельгійський комітет для наукових дослідів.

Процес за намаганий атентат на канцлера Дольфуса.

З Відня повідомляють, що в Лінцу почався процес проти 17-літнього Ганса Пацїґа, який у травні минулого року приїхав з Німеччини до Австрії з метою вбити канцлера Дольфуса. Пацїґа арештувала австрійська влада на основі доносу німецької влади.

Візита французького міністра фінансів у Москві.

До Москви приїхав у четвер 12. липня ц. р. міністер фінансів Жорж Бонзе, де побуде 7 днів. Міністра витали большевики з великими почестями.

З національного обовязку

Ви мусите обезпечити дозволену законом 1/3 частину вартости своїх будинків в одинокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Спробуйте раз вирооп „Альое" і порівняйте з тими — яких досі вживали, і виберіть — ліпші. 1627

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елеґант" терпентин.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 27—?
Шварц до чобіт. --- Віск шевський. --- Смолу шевську.

Київська комедія і українська дійсність.

Дня 24. червня перенесено врочисто українську столицю з Харкова до Київа. „Ввечері в місті запалали святкові вогні. Величезні транспаренти перекинулись через вулиці, заповнені тисячами веселих, радісних людей. Схвильована мідь орхестр повстала над містом разом зі світанком. До залізнодорожного майдану йшли ґрупи делеґатів із заводів. Скрізь у вікнах квіти. Килими звисали з бальконів. Почалася парада величезної сили і моці нашої червоної армії. На урядовій трибуні — тт. Косіор, Постишев, Петровський, Любченко, Попов, Балицький, Якір, Чубиря, Сухомлин, Затонський, Войцеховський, Порайко, Коцюбинський, Андрєєв, Маркітан, Рейземан, Поляков, Михайлик, Горлінський, Амелін, Канторович, Рекіс, Пілацька, Петровський Д., Бойко, Каттель, Слинько, Калина, акад. Богомолець, Петрушанський, Канцельсон, акад. Агол, поет Безименський, представники областей України, відповідальні керівники українських, обласних і міських установ та організацій. „Кілька годин тревала парада війська і демонстрація трудящих Київа. Близько 500.000 чол. взяло участь у демонстрації на честь ЦК і уряду". („Вісті", 25. VI. 1934.).

Ставлячись з великим сумнівом до цієї, як і до всякої іншої большевицької статистики учасників демонстрації і зігнаних до Київа аґентами ҐПУ, треба сказати, що демонстранти мають справді досить причин тішитися більше щиро, ніж їх московські гнобителі. Перенесення столиці України з Харкова до Київа це офіціяльне визнання поразки московського уряду в його пляні індустріялізації СССР. Київ зробився

більше потрібним ніж Харків чи Дніпропетровськ, бо справа виживлення загроженої большевицької бюрократії без порівнання більше пекуча ніж всякі індустріялізації.

Чого варті большевицькі запевнення, що промисл розвинений до вистарчального рівня, тому тепер можна взятися за „розвиток" хліборобства та скотарства, загально відомо. Большевицький тяжкий промисл не є в стані постачити навіть досить шин для залізниць. Від спеки старі і але закріплені шини повигинались як змії і залізничий рух на деяких залізницях фактично майже спинений і то в часі, коли треба вивезти якнайскорше пограбований на Україні хліб. Для стану радянських залізниць, отже і цілої індустріялізації, незвичайно характеристичне повідомлення „Ізвестія" (29. VI. 1934.), що звучить справді як анекдот, про „Злет літей, що запобігли залізничим катастрофам". На самій „Пермській залізниці зареєстровано протягом 1933—4 більше 20 випадків, коли діти запобігли залізничим катастрофам". Про геройство літей, на яке здана безпечність руху по большевицьким залізницям, у статистичних даних дотично інших ліній, на жаль не подано

У привітальній промові до пролетарів і трудящих Київа Петровський між іншим заявив „Центральний Комітет партії і уряд певні, що тепер, спираючись передовсім на Вас, ми піднесемо Правобережжя на таку саму височінь, на яку підвели робітники і колгоспники, під безпосереднім керівництвом *Павла Петровича Постишева* (грубий друк „Вістей" — М. Д.), Харків і харківську область". („Вісті" 25. VI. 1934). Що правобережжю загрожує не менша руїна і голодова катастрофа ніж та, яка винищила вже Лівобережжя, на жаль не підлягає сумніву, але й боротьба тут буде не менше геройська. В цім можна переконатися вже тепер, переглянувши хочби промову Косіора на пленумі ЦК КП(б)У в 14. VI. Українська дійсність, що відбилась хоч і в незначній мірі в ній, стоїть у різкім противенстві до ганебної комедії перенесення уряду до Київа. Про „височінь, на яку Павло Петрович підніс Лівобережжя" Косіор в найбільше крамольний спосіб говорить: „Минулого року врожай був рясний, але були значні втрати підчас збирання. Особливо з погляду втрат виділялися дві области — Одеська і Донецька, які посіли першість з погляду негативної організації збиральної кампанії. В Одеській області, особливо в північних її районах і в Донбасі, особливо в північних районах, де врожай був не поганий, втрати були винятково великі. Я вважаю, що такий район як Каравський втратив не менше 30 прц. хліба, а можливо і більше. Володарський район Донецької области втратив приблизно стільки ж через пізну косовицю через відсутність боротьби з втратами і через неподобну молотьбу. В північних районах Одеської области картина ще гірша. Там у цілій групі районів я бачив колгоспи, в яких перед початком збирання за підрахунками самих колгоспників і оцінкою ними врожаю вони повинні були, виконавши плян хлібодачі і поповнивши всі витрати — одержати не менше 14—15 кг. на трудодень. На весні я був вкруте в одному з таких колгоспів і виявилося, що там колгоспники одержали тільки по *два кг.*, а решта зімнила на полі, загинула підчас зимової і весняної молотьби, була розтягнута. На полях можна було бачити цілі смітники хліба, можна було бачити копиці, від яких нічого не лишилось крім купи гною.

Отже зі збіжжям так само, як з худобою, краще знищити ніж віддати московській владі. Зпід снігу можна ще витягнути, хоч напів гниле, але що Москва вхопила, то вже пропало. Тому то колгоспники жнуть і косять збіжжя досить охоче, вяжуть у снопи неохоче, складанню в копиці противляться, бо їх лекше стерегти, але молочення хліба саботують всіми засобами і за всяку ціну, бо що вимолочене, то вже пропало. Витягти його з „амбарів" дуже тяжко, хіба можна спалити. Тому то по селах поширена „комбайнобовязь", опір проти косилок, що заразже і вимолочують збіжжя. Їх справді небагато, з причини буряків вони працювати не можуть, а крім того їх можна дуже легко зіпсувати. Опір проти молочення влада намагається зламати, обіцяючи колгоспникам аванси то 15 прц. вимолоченого хліба. Але колгоспники не дають себе одурити. З Одещини, наприклад, повідомляють, що вивання снопів лишається позаду кошевки. „Скошено в 33 районах 106.000 га, звязано лише третину. Зложено в копиці збіжжя з 4.200 га, вимолочено лише з 2.100 га". („Ізв." 29. VI. 1934.).

Але самим пасивним опором справа не кінчиться. І той-же самий пан Косіор гірко скаржиться: „Використовуючи метеорольогічні умовини цієї весни, вороги колгоспного ладу і радянської влади почали поширювати релігійну пропаганду. Поруч цього ми маємо отверті факти шкідництва, псування машин тощо, маємо факти вбивства активістів, підпалу колгоспів і колгоспного майна"... „Товариші, петлюрівські і білогвардійські недобитки за кордоном дуже пожвавили за останній час свою роботу. Сплять і бачать вони неіснуючий голод в Радянському Союзі і нібито, існуючі сприятливі умовини для нападу на країну Рад. Петлюрівська преса в минулих помилках наших партійних організацій України хоче черпати сили для своєї каїнової роботи". („Вісті", 24. VI. 1934).

Коли голоду на Україні нема, як твердить пан Косіор, то московський уряд міг би дозволити чужинецьким кореспондентам вільно об'їхати Україну та спростувати всі відомости про голод, поширені за кордоном. Але їм довелось би спростувати і самого пана Косіора, який своїми статистичними датами посвідчує, що голодова катастрофа на Україні справді лютує. І справді, звичайний колгоспник пересічно не виробляє ніколи більше 200 „трудоднів на рік, а дістаючи по два кг. за день, він ніяким чином з 400 кг. на рік з родиною виживитися не може. Коли ж на Україні вмирають з голоду, про що, на жаль, ніякого сумніву нема, то це остаточна поразка господарки московської окупації на Україні. Ніякі демонстраційні комедії в Київі цього не заховають.

М. Данько.

По заяві міністра справедливости Міхаловського.

Голоси польської преси.

Після заяви міністра справедливости про те, що вбийники мін. Перацького вийшли зі середовища ОУН, появилися численні коментарі польської преси до цієї заяви. Всі вони в більшій або меншій мірі зачіпають проблему польсько-українських взаємин у Польщі. І тому ми постараємося найсутніші місця з тих польських пресових голосів передати.

З львівської преси перша оголосила передову статтю на те тему **„Газета Поранна"** з дня 12. липня 1934 р. У ній читаємо:

„Теперішній вислід слідства прийме польська суспільність з облекшенням. Бо хоч жертви душогубства не воскресить викриття його виконавців, то незмірно важний є факт, що кровю не заплямилася тут польська рука, що злочин обтяжує совість чужих чинників, інспірованих постійно з чужих централь, чинників, що мають під тим оглядом уже вироблену марку душогубців. Цей факт має першорядне значіння моральне і напевно не лишиться без політичних наслідків. Вказівкою можуть тут бути ще слова премієра Козловського, кинені тоді анонімово: „Яким би не був і звідки не походив би виконавець, відповідальність паде на всіх, що готовлять зброю і терор. На всіх них спаде караюча рука держави".

„Треба проблему розглядати тверезо, без ефекту і сказати: інтерес держави і слушність вимагають радше звуженої ніж розширеної відповідальности. Загал українського громадянства був творцем революційних сил, але нині є також їх жертвою. І нині то громадянство на кожному кроці стрічається з їхнім діланням і намагається його спаралізувати — не в імя привязання до держави і її прав, але тому, що ті сили розкладають передовсім український національний організм і несуть йому загладу. Тому то справа відповідальности мусить бути тут обмежена до властивого відтинку. Розширювання тієї відповідальности на загал (а в першій хвилині таке явище без сумніву проявиться) є безцільне і даремне".

Треба признати, що стаття ця написана гідно та відповідально. Такі статті серед польської публіцистики велика рідкість

Львівський **„Век Нови"** з 12. липня ц. р. приніс теж передовицю на ту саму тему п. н. „Мементо". В ній між іншим читаємо:

„Хоч ми важко діткнені, хоч найболючіше покривджені в наших почуваннях — мусимо за всяку ціну зберегти спокій, розвагу та зимну кров, що свідчила би про нашу дозрілість і здатність оцінювати всякі явища, хочби й як понурі та гідні напятнування, з вищого державного становища. Це наказує нам здоровий державний розум і непохитна віра в нашу історичну місію, яку переказала нам традиція, і яку підтримує наша віра в нашу силу і життєздатність. Не можна нам датися уносити ніяким хвилевим, хочби й найшляхотнішим поривам. Меч і вага справедливости спочивають у властивих руках, до яких маємо повне довіря".

Інші голоси преси подамо в черговому числі.

З життя українців у Боснії.

БАНЯЛУКА ВІДСВЯТКУВАЛА ШЕВЧЕНКОВЕ СВЯТО.

На другий день Великодних Свят, 9. квітня ц. р., банялуцькі українці оснували своє Т-во „Просвіта". При цій нагоді відбули і свято в честь 120-літніх уродин Шевченка. Бановинські „Вербаскі Новини" поставились дуже прихильно до оснування українського товариства „Просвіта", а Шевченкове свято назвали першим у Банялуці торжеством у честь великого славянина й українського поета Тараса Шевченка.

ІМЕНУВАННЯ О. МИХАЙЛА МУДРОГО ПОЧЕСНИМ ЧЛЕНОМ „ПРОСВІТИ" В БАНЯЛУЦІ.

В другій половині травня перебував у Банялуці на лічені канонік і парох Руського Керестура о. Мих. Мудрий, котрий є головою „Просвіти" наших братів, бачванських русинів. Дізнавшись про цей побут, виділ „Просвіти" в Банялуці з пошани до о. Мудрого скликав 27. V. надзвичайне засідання та вибрав о. Мудрого почесним своїм членом. Того самого дня виділ товариства передав грамоту свому почесному членові, витаючи його й бажаючи йому доброго здоровля й довгого віку у праці над піднесенням нашого народу. Гарними, щиро українськими словами подякував о. Мудрий банялуцьким українцям. Роспитувався про життя наших людей і про стан праці товариства „Просвіти", обіцюючи йому свою поміч.

КОНЦЕРТ У ЧЕСТЬ ШЕВЧЕНКА У КОЗАРАЦ.

В неділю 3. червня відсвяткувала читальня „Просвіти" в Козарац 120-ліття уродин Шевченка концертом, у програму якого входили дитячі деклямації, сольовий і хоровий спів у супроводі музики і песа в 2-ох діях „Заручини по смерти". Концерт відбувся вечором від год. 5. до 8. під голим небом у подвірю парохіяльного дому. Зроблено гарну сцену, умаєну зеленю і килимами, а над сценою пишався великий образ батька Тараса. Не зважаючи на нелевну погоду, люди зійшлись численно. Було багато гостей наших сусідів сербів і музулманів, котрим незвичайно подобалися наші пісні та представлення, бо це був перший прилюдний виступ українського слова й пісні, відколи існує українська оселя в Козарці. Аматори, хоч уперше на сцені, виявались дуже гарно зі своїх роль. На особливу похвалу заслугують Микола Черняваський, голова аматорського гуртка, Микола Пахлевський, Василь Черняваський, Марта Комарницька і Маруся Лепка. Гості висказувались дуже похвально про наші пісні, а навіть у банялуцькім часописі „Врбаске Новіне" з 8. VI. був поміщений „опис" одного із гостей про це наше свято.

НАЙКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ
на шкільні мундурки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ" — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 89/55

Кара смерти за переховування вибухових матеріялів.

ВІДЕНЬ, 13. 7. ПАТ. Нині відбудеться перше засідання нового австрійського уряду. Головною темою нарад боротьба з терором націонал-соціялістів. Обговорено і принято проєкт закону, який передбачує кару смерти за переховування вибухових матеріялів. Закон вводить навіть суди за всі злочини доконані вибуховими матеріялами

Цей закон обовязує до 31. січня 1935. р. Хто до пятьох днів повідомить владу про вибухові матеріяли, того уряд помилує. Уряд радив теж над складом спеціяльного комітету до боротьби з терором під проводом мін. Фея.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

Товари блаватні | вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 128—180 Телефон 25-55.

„ТОВПА НА ТРОНІ“.

(Кореспонденція з Америки.)

Ню Йорк, 27. червня 1934.

Американський фільософ і письменник, Вілл Дюрант, якого лібералізм запровадив його в обійми анархістів у Ню Йорку в часі війни, відбув літом 1933. року подорож до краю Совітів через Канаду, Японію й Сибір. Свої враження видав він при кінці минулого року книжкою, яка отсе вийшла другим накладом в Англії п. н. „Лекція з Росії“ — присвячена „на осторогу американським комуністам“. Книжка писана стилем Дайтого, коли той описує пекло. Характеристику режіму в Радянщині він передає висловом „Товпа на троні“ і каже, що „цей страшний кольос зовсім не журиться свободою слова, преси, суцільництвом при помочі судейських лав чи яких інших свободолюбних установ, котрі стали вже природними підставами західньої суспільности, а проголошує за справедливі всякі способи, які потрібні державі“.

Маком Моґеридж, кореспондент англійської газети „Менчестер Ґардіян“ перебув у Радянщині одну зиму і описав свої помічення в недавно виданій книжці „Зима з Москві“. Большевицький режім характеризує він як „опукацтво, ведене під гаслом диктатури пролетаріяту“. А як причину, чому світ не знає повної правди про цей режім, подає Моґеридж становище пресових кореспондентів у Радянщині, яким не вільно писати власних помічень під загрозою уневажнення паспортового віза, а в додатку увязнення, заслання або й розстрілу їх приятелів або рідні, які перебувають на території СССР як тамошні громадяни. Отже Моґеридж представляє кореспонденції з Москви, які літаються за границю, як простий жарт, бо совісний кореспондент не пробує навіть передавати правди, а видумує щонебудь, щоби лише щось вислати за границю.

Треба мати сильні нерви, щоби читати книжки отих і їм подібних письменників, які без застережень кваліфікують теперішний режім у Радянському Союзі як владу найгіршої сорти людей.

Згадуючи про Вилл Дюранта — не треба змішувати цього імени з довголітнім московським кореспондентом нюйорського „Таймсу“ Вотером Дюрантім, а треба при цій нагоді згадати про його помічення над вартістю ріжних радикалістичних рухів в Америці. Він брав сам живу участь у них і все, що пережив, написав у своїй наче автобіографії п. н. „Переходова доба“. Отже Дюрант твердить таке: Всякі переворотові рухи бувають проваджені молодими фанатиками, які щиро вірять в успіх своєї справи. Як що молодики приходять до розуму, вони покидають радикалістичні табори і стають пересічними бизнесовими громадянами. Всякі спроби зібрати разом ріжнородні радикалістичні напрямки неможливі. Неможливі тому, бо на чолі таких таборів стоять старші віком провідники, які з провадження тих відломів зробили своє звання. І вони перші кидаються поборювати всякі спроби обєднання радикальних елементів в одно русло. Не поможе ніякий зазив до „поступовости“, до вищого „інтересу працюючих мас“ чи яких інших почувань. Вони знають, що це пусті фрази і неможливі до здійснення. А коли вони врятують свою фракцію, то тим самим хоч збережуть своє становище, до якого прилежана таки добра матеріяльна нагорода.

Ці помічення Дюранта знайшли потвердження у фактах, які виходять на верх при нагоді боротьби комуністичних орґанізаторів проти робітничих юній, що належать до Американської Федерації Праці. Зпочатку було незрозумілим для пересічного приятеля робітничого руху, чому то большевики так завзято поборюють ці юнії, коли їм не вдається влюбити в них проводу. Але цією справою занявся радикальний тижневик „Ди Нейшон“ з Ню Йорку і вияснив, у чому діло. При кінці минулого року появилася ціла низка статтей про „Ракетірство в робітничих юніях“. З тих статтей довідуємося нпр., що Сем Каплан, президент відділу 300 юній машиністів з кінотеатрів, перебував у канцелярії юнії лише два дні в тижні і за це побирав платні 21.800 дол. річно, а його наслідник по 18.000 дол. річно.

Н. Дж. Моррін, президент юнії робітників при будові мостів, діставав по 15.000 дол. платні річно, а крім того по 12 дол. за видатки кожного дня. Луїс Кавфман, предсідник від 244 юній машиністів з кінотеатрів, побирав по 14.000 дол. річно. Хоч багато членів юнії з тепер без роботи, то платні предсідника ніхто не зменшує.

Крім таких платень літають ще урядові юнії „дарунки“ при ріжних нагодах. Згаданий Каплан дістав 55.000 дарунку на протязі пяти літ. Урядовці юній дістають пересічно по 50 дол. місячно на утримання вибагливого авта, купленого коштом юнії, а в однім випадку, який дійшов до прилюдного відома, президент дістав 300 дол. на направу зубів з каси юнії.

Такі надужиття не були ще такими прикливими, якби не те, що урядовці, коли раз дістануться на становище, не хочуть датися вінк усунути. Нераз тревае боротьба повних десять літ, заки загал членів зможе усунути з уряду якогось урядовця, не зважаючи на те, що вибори приходять майже кожного року.

Надужиття в юніях є такі жахливі, що межують із простим розбишацтвом. Вони тим більше жахливі, що надужиття допускаються всякі демаґоги, які вміють грати на нервах робітників і в той спосіб дістаються до управи. А потім вживають найгірших способів щоб удержатися при владі. Буває, що загальні збори юнії виберуть урядовців, а такий довголітній урядовець вміє кпити з вибору і дальше урядує. Але найчастіше буває так, що при виборах члени у свобідній країні мусять голосувати так, як згори накаже президент, секретар чи інший всемогучий „бос“.

Така господарка в робітничих юніях, не вже система. Не диво, що комуністи так завзято стараються дістати становища для себе. Тоді вони не дбають про якісь хочби навіть позірні засади справедливости чи господарности, а безпощадно видають міліони робітничого гроша на утримання комуністично-большевицької преси чи інших своїх орґанів.

Ті українські товариства, яких підступом заманили відбувати свої нарали в большевицькім „Українськім Робітничім Домі“ не можуть втечи звідтам, поки не втратять останнього цента з каси в користь большевицької пропаґанди.

Утікачі з радянської України оповідають, що з початку большевицького режіму наші дядьки пробували переводити вибори до ріжних управ у радгоспах чи колхозах. Але після вибору приходив з району наказ вибрати тих і тих комсомольців і навіть не було як противитися.

Порівнюючи вісти, записані згаданими письменниками, з тим, що діється по американських юніях і хочби по українських товариствах, які дістались в обійми большевикам, треба прийти до висновку, що люди з товпи не спосібні до влади навіть у малих орґанізаціях, а тим менше не надаються до управи державою. І справді горе державі чи народові, коли на їх престолі засяде товпа, котра не вирозуміється справедливістю, а простим інстинктом. Коли робітничі маси остають усе під впливом демаґогів, що без упину сіють ненависть до всіх, нема чому дивуватися, коли ці маси затрачують засади права, засади чоловіколюбства, а сліпо йдуть по лінії ненависти до всього людства, а лакімства для себе самих.

Семен Демидчук.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 11. ЛИПНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 51

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Нові прикази. — Стан УСС. — Поділ військової команди Львів. — Вимарш куренів УСС. у поле.

А тимчасом ситуація на нашім фронті дещо змінилася. Російські війська трохи за далеко загнались на Угорщину і мусіли завертати назад. Наші стрільці у числі 1000 душ, що вийшли проти них, не мали нагоди брати активної участи в боях, і заняли лише були резервові позиції поза Свалявою, а опісля перейшли зовсім у резерву. В день чи два (3. 10. 1914.) після того, як я приїхав до St. Mikloš, був у мене от. Коссак і навіть переночував у мене. До побраних 30. вересня 30.000 корон на видатки взяв ще 10.000 і після короткого побуту відїхав назад до себе. Тому, що воєнна ситуація поліпшилася, став приїздити до мене надпор. Кватернік, та вже з новими приказами, що з підїздовою війною не мали нічого спільного.

Стан мужви УСС представляєся так: Коло от. Коссака було 5 сотень — у числі 1000 людей. Сотн. Семенюк із своїми на Ужоку. Сотн. Дідушок із своїми — може 120 людьми — в St. Mikloš. А тимчасом до Ґоронди напливало щораз-то більше стрільців із висланих двацяток, так, що в перших днях жовтня можна було утворити зовсім безпечно дві повні сотні.

Тодішню військову команду Львів розділено на дві частини. Адміністративну частину, яку під назвою Militärkommando вислано з початку до Igló, опісля до Nagyvarad, дальше до Ґрацу, остаточно до Mährisch Ostrau, де й перебуває ще у хвилині, коли отсі спомини пишу (серпень 1917 р.). З другої частини під командою (тоді) ген.-майора Гофмана з шефом штабу гр. Лямезаном утворено так звану оперативну групу, якої урядова назва була „Operatives Miltkmdo Lemberg“. Незвичайно тяжка задача припала тій команді, а саме боронити Карпат на просторі від Торонї до Ужоку, простору, що його сьогодні боронить ціла армія.

УСС після першої своєї постави із сотнею Дідушка мали добру славу, а що кожний кріс становив тоді велику вартість, тому й постановлено втягнути до акції усіх стрільців. План був такий: Зі стрільців будуть утворені три курені, з яких один у силі трьох сотень буде під проводом от. Коссака, два інші будуть складатися з двох сотень, під командою д-ра Шухевича і д-ра Волошина. Коссак піде зі своїми в напрямі Верецьких, д-р Шухевич на Ужок, де до нього прилучиться сотня Семенюка, а д-р Волошин на Тороню. Після поставлення такого плану покликали всіх трьох курінних до St. Mikloš і там дістали вони прикази в присутности надпор. Кватерніка. Було це дня 7. жовтня 1914 р. Всім їм виплатив я потрібні на мужву гроші та просив вести точні рахунки, щоб я опісля міг вирахуватись із побраних грошей.

Дня 8. жовтня 1914 р. вирушили курені в означену дорогу. А до сотника Семенюка в Revhely (Nagyberezna) і до 2. куреня 66. п. п. до якого був він приділений, вислав я зараз телеграму такого змісту: „На приказ військової команди має сотня прилучитись зараз до кольони 4-го корпусу, який посувається на лінії Ужок-Турка. Сотня переходить там під прикази курінного д-ра Шухевича. Дальші прикази на місці. Харч взяти на 3—4 дні. Телеграма служить як Offene Ordre для веденого Вами транспорту“.

Ті відділи, які тепер вийшли в поле, навчилися того, що конечно потрібно удержувати бодай які-такі звязки з поодинокими четами УСС. Навчилися, що можна посилати мельдункових їздців, що до чогось служать телефони й телеграфи і т. п. Про ті звязки далося би багато сказати і я про це не забуду при нагоді, одначе мушу тут зазначити, що вони не були такі, які повинні були бути. Спонукували до них звичайно якісь потреби: в перших місяцях грошеві, а в дальших по найбільшій частині лиш особисті просьби, або коли біда допекла, як уже хто наброїв забагато. (Далі буде.)

Участь жінки в українському письменстві.

РЕФЕРАТ П-НІ КАТЕРИНИ ЧАЙКОВСЬКОЇ, ВИГОЛОШЕНИЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ ЖІНОЧОМУ КОНГРЕСІ В СТАНИСЛАВОВІ.

IV.

Ольга Кобилянська і характеристика її творчости. — Уляна Кравченко. — Людмила Старицька-Черняхівська. — Є. Ярошинська. — Дніпрова Чайка. — Любов Яновська. — К. Малицька. Ол. Кисілевська. — Хр. Алчевська. — К. Гриневичева.

Ольга Кобилянська, зі своєю фільософією сильних індивідуальностей, все дає в своїх творах людей сильних духом, людей, що стоять понад товпою, що все прямують у сферу надлюдських почувань.

Тому то герої, а властиво героїні її творів, це не рядові, як у Марка Вовчка люди, це вже жінки з більшим і сильнішим прямуванням вгору.

Перше, що найбільше відріжняє їх від загалу, це глибоке замилування до краси й вічне її шукання всюди.

Найдосконалішу красу находить Кобилянська разом зі своїми героїнями в природі. Вона, природа, є незрівнана в своїй красі і навіть люди виходять у порівнанні з нею брудні й вульґарні, коли своїми негарними голосами нарушують живе мовчання пралісу, який вони приходять нищити.

А як протиставляється все в живому пралісі брутальній силі наємців, все, почавши від найдрібнішої рослинки до гордого орла.

Коли один з прибулих людей вдарив топірцем по старій смереці, то „Вона здрігнулась. Відколи жила, не чула на собі топора. Удар той розлягся по цілому лісі, і всі дерева задержали віддих; беззвучна тиша, повна дожидання, розіслалася і почулося звільна і виразно слово: „Зрубати". (Битва).

Кобилянській близьке і рідне не лише те, що люди називають мертвою природою, а все природне взагалі.

Якою глибокою любовю вона сповнює своїх героїв, що мають природні почування і злите з природою, згармонізоване з нею, життя, бачимо хочби в оповідання „Некультурна".

А герої величної епопеї, присвяченої людям землі і названої „Земля", люди з їх непоборною любовю до землі, яка творить невіддільну частину їх істоти.

Вони так кажуть: „Ми люди, що знаємо лише землю. Вона чорна, то й руки наші почорніли від неї, та проте вона свята".

Жінки ближчі і більше зрозумілі для письменниці і тому їх долею вона займається найбільше. Вона хоче, щоби всі бачили у жінці передовсім людину, а також, щоби жінки ставали тими найсильнішими індивідуальностями, тими надлюдьми, які були улюбленими її героями.

Героїні Кобилянської здібні на дуже глибокі почування і навіть у найдрібнішому русі виявляють глибину своїх почувань.

Коли Ганна з „Землі", прощаючись з Михайлом, що іде до війська, випроваджала його, вона тільки вклонилася йому, а цей поклін так змальований: „Цілу душу вложила вона несвідомо в сій хвилі у поклін".

Вони, ці героїні, мають цілковиту свідомість своєї людської гідности, здобутої працею над собою, а тому в „Царівні" Наталя намовляє навіть Огрядина працювати над собою, щоби стати „твердим, могучим і гідним поваги".

Пребогата краса Карпат і їх мальовничих мешканців так чарує Кобилянську, що вона в своїх карпатських новелях наче тільки переказує все те, що їй нашіптували вони самі, так безпосередньо й по мистецьки виходять вони в її творах.

Хоч як богата є творчість О. К., та всетаки є це справа ще не збілянсована, вона живе, творить і скарбниця нашої літератури ще не раз відчиниться, щоби збогатитися ще не одною перлиною її творчости.

Говорячи про ці вже часи в українському письменстві, коли в ньому беруть участь письменниці тої міри, що Олена Пчілка, Наталя Кобринська, а пізніше навіть і такі, як Леся Українка чи Ольга Кобилянська, коли немає ані одного нашого видавництва, що не булоб збогачене участю в ньому української жінки, стаємо перед тим, що не можемо вже в півгодинному рефераті огорнути і вичерпати таку багатогранну і пребогату творчість української жінки, що розливається цілим морем чистої джерельної води, яка підбадьорує й зміцнює аболілу душу народа-страдника. Тому спиняємося ми лише на головних етапах розвою творчости українських письменниць.

У цьому часі пише свої всесторонні глибокі у своїх громадсько-виховавчих думках поезії **Уляни Кравченко**, котра в своєму вірші „На новий шлях" вказує дорогу до незалежної праці на самостійному шляху української жінки.

Вона в своїх поезіях прикликає до непохитности і витрівалости і до сьогоднішнього дня не покидає її та сила духа, якою вона зміцнює і підбадьорує слабших.

„Не сліз потрібно, щоб ставать до бою,
Не сльози — силу й жар візьми за зброю.
Ту силу, що любов у груди л'є,
Ту міць, щоб думи в діло осущать,
Той жар, щоб з злом боротись і прощати,
Все, чим тебе невіра й злоба б'є".
„Слабих кріпити, за бездольних битись
Самому-ж помочи не ждати ні від кого"

Людмила Старицька-Черняхівська дала багато поезій, повістей і творів драматичних. У драмі „Гетьман Дорошенко" вона говорить про визвольну боротьбу українського народу в XVII столітті: цей історичний момент представлений і в „Боярині" Лесі Українки.

І так від Олени Пчілки та Наталії Кобринської аж по сьогоднішній день стає одна по другій до праці для свого письменства, до його піднесення й збогачення ціла низка українських письменниць.

Ще в „Першому Вінку" пишуть обидві сестри **Павликівни — Ганна** й **Катерина**, далі переважно в журналі „Буковина" і інш. містить свої твори ще одна письменниця з Зеленої Буковини **Евгенія Ярошинська.** У цьому часі виступає **Дніпрова Чайка** зі своїми чудовими поезіями в прозі, а особливо морськими малюнками; **Любов Яновська** з оповіданнями з життя селян та драматичними творами, в котрих вона розглядає питання особистого людського щастя; незвичайно цікаві оповідання з подорожей давала редак. „Жіночої Долі" **Олена Кисілевська**, що писала під псевдонімом Галичанка; ніжний співець квітів і гармонії людського поступовання зі словом **Христя Алчевська**; модерністична в формі своїх останніх творів **Катря Гриневичева; Марійка Підгірянка** зі своїми коломийками і т. д., і т. д. аж до заповідаючої світ своїми зорями творчости **Галини Журби** і інших, яких уже треба назвати письменницями грядучої доби, котрі запові-

Розумний

перед виїздом до живців і літниць засобиться — у всілякі косметичні і гігієнічні предмети і пр. найдешевше і найкраще лише у перфумерії

С. Федера Львів, ул. Сикстуська 7, або Коперника 15 а

(побіч палати Гр. Потоцького)

тому, що ціни цих предметів у кліматичних місцях є подвійні а навіть потрійні а якість під кожним оглядом гірша. 1—2

Цукорня

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

Найздоровіші, найшляхотніші

це безконкуренційна прикмета **ПАПЕРЦІВ І ТУТОК**

„КАЛИНА"

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. ЛИПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

У стейті Мизурі.

З ПОЇЗДКИ ПО АМЕРИЦІ.

Брама до прерій. — Прилучення Мизурі. — Невільництво чорних причиною розлому Зл. Держав. — Непевна рівність. — Дивна прикмета визвольників. — Сліди чорних і червоних в Америці.

З великим розгоном, майже стрімголов впадає наш поїзд у браму американських прерій, у дорічча великого Місісіпі, що збирає не тільки тутешні води, але й із великої частини Північної Америки та несе їх на полудне. Мене вже не тішить принагідна ріжноманітність терену, бо вона лише хвилева. От, щоби око на хвилину відпочало. Пануючий тон околиці — рівнина, а на ній корови, коні, чорні безроги з поросятами, білі й дородні, але брудні вівці. Це теплий стейт Мизурі з урожайною землею, на якій управляють кукурудзу, пшеницю, овес, бавовну й тютюн та добувають вугіль, цинк, олово й залізну руду.

Цей то стейт розмірно недавно став складовою частиною Злучених Держав. Заледви 134 роки тому, за славного президента Монрое, що проголосив був засаду американської політики „Америка для Америки". Ця політична засада обовязувала, аж доки 1916 р. президент Вільзон не вмішав Америки у світову війну.

В часі прилучення стейту Мизурі (1820 р.) була в Америці дуже гострою справа невільництва чорних. Північні стейти, в яких осіли були працьовиті нащадки англійців та голяндців, були проти невільництва. Французи, еспанці та портуґальці, стиснені в полудневу частину теперішніх Злуч. Держав, уроїли собі, що можна жити тільки з плекання бавовни і то оброблюваної руками чорних безплатних робітників. З нагоди прилучення нового стейту, що простягається по правому березі Місісіпі, виринула знову надія для полудневих стейтів хочби на цій новій американській землі урятувати право на невільників. Північні стейти стояли завзято за рівністю. Прийшло до компромісу в т. зв. „Мизурському договорі" (1820), в якому означено, що невільництво може сягати щонайбільше до 36 і пів ступня північної географічної ширини. Сама держава Мизурі була проти невільництва, бо вона була заселена в більшій частині дрібними промисловцями, а головно власниками малих фарм, які хилилися до становища північних американських стейтів. І коли полудневі держави збунтувалися, виступили з Союзу Злучених Держав та обнували „Союз Сконфедерованих Держав" з окремою конституцією та президентом Джеферзоном, то стейт Мизурі лишився у давньому звязку. Щойно великий президент Лінкольн освободив чорних і принаймеше в теорії, „на папері", зрівняв їх з білими. Але у практиці ще далеко до тої рівности.

Химерна пані та людська культура!

Така думка приходить до голови, коли призадуматися над проявами того виплоду духа людських поколінь. Людина, клясa, нарід — визволяється від фізичних, духових і моральних пут. Пручається сама одинцем чи збірно в обороні своєї волі — свободи. Тоді вона „благородна", чоловіколюбна: боролась би й за волю інших, що до неї не належать ні по крові, ні по занятті, ні по традиції. Але коли вже виєднає якийсь простір для себе й осягне такий ступінь розвитку, що сама свобідніше розпростується, тоді готова придавити хочби й на смерть тих, яким ставала у захист — за їх „ліберте, еґаліте, фратерніте", чи як там цього гасла не парафразувати би. Хочете прикладів цього? Чи мало їх?... Ця химера діткнула й чорних. А всеж таки жаль їх. Вони дали Америці свої цінности — хочби пісню, хочби велику працю для зросту американської могутности. Їх сліди є тут усюди. Що інше червоні. Вони не дали до зросту Америки нічого, крім назв багатьох місцевостей — не залишили слідів. Вони тільки плекали „свободу"; але свободу дикого буйвола чи оста. Тому їх сьогодні тримають немов у клітках — по резерватах. І нема з того ніякої користи: ні світові, ні індіянам.

Плекаймож наші власні національні цінности, вкладаймо їх у загальну культуру, аби не стати непотрібними й не попасти в резервати.

даються часами дуже сильно та про котрих сьогодня ще не можна говорити.

Я вже казала про те, що навіть перший жіночий альманах згуртував коло себе дуже велику кількість українських письменниць, а поза тим твори українських письменниць містять усі журнали українські, як наддніпрянські, так теж і наддністрянські і коли переглядаємо ці журнали, то всюди стрічаємося з творами українського життя як українсько-національного, так і особистого характеру.

Неперіодичні видання виходять теж при численній участи наших письменниць: так у прекрасній антольогії української лірики уложеній Франком, „Акорди", поміщено великий відсоток поезій наших письменниць, не менший теж і в другій антольогії „Струни".

Сьогодні, маючи досить поважну кількість жіночих журналів, у котрих працюють майже виключно жінки, українські письменниці беруть участь у всіх українських видавництвах, у яких містять оригінальні твори, а також дуже збогачують наше письменство й перекладами зі світових літератур.

Так само підноситься й поширюється участю жінки опеціяльну літературу і видавництва для дітей, до цього особливо причинилися **Катря Гриневичева** та **Констанґина Малицька** (Віра Лебедова).

Українські жінки збогатили своєю участю всі роди письменницької творчости, бо писали поезії, оповідання, повісти і твори драматичного характеру.

Отже, навіть з цього побіжного огляду бачимо, що українська жінка своєю участю в письменстві дуже збогатила його.

Голос її був бадьорий виховував замилування до всього рідного, будив віру в свої сили, закликав до боротьби за краще майбутнє і до чудової гами українського письменства вніс преболгаті і ріжнородні акорди.

Катерина Чайковська.

По широкому світі.

Уряд полудневo-африканської унії розвязав націонал-соціялістичну партію, а цей рух признав нелеґальним. Провідник націонал-соціялістів Лошніцер отримав приказ покинути полудневo-африканську унію.

— Адмірал Кольбе з вищими німецькими старшинами приплив до Портсмавту та склав візиту першому льордові адміраліції.

— Капітан ґенерального штабу воєнної маринарки Іваціта відплив до Америки, а звідтіля до Льондону, де візьме участь з амбасадором Матсудаірою у морській конференції.

— Державний секретар міністерства праці Гірль заявив, що 300.000 осіб буде виконувати примусову працю. Тепер працює вже 230.000 людей. Гірль домагається теж примусової праці для жінок.

— Президент Лебрен підписав декрет, за основі якого скасують 10.300 посад та урядів і таким чином уряд заощадить 152 міліонів франків.

— Німецькі студенти політехніки в Данціґу уладили віче з протестом проти переслідування жімпів у Мемелі.

— На засіданні ради міністрів мін. Барту виголосив звіт про свої останні подорожі. Міністр з вдоволенням підкреслив згоду В. Британії на заключення договорів взаїмної помочі у Східній Европі.

— У Ляйпціґу закінчився великий процес проти 80-ох комуністів. Усіх комуністів засуджено від 6 місяців до 3 і пів року тяжкої вязниці.

— У Німеччині дійшло до великої летунської катастрофи в якій згинуло 7 осіб. Причини катастрофи не відомі. Влада арештувала всіх робітників, які працювали біля літака і 70 комуністів.

— Праські часописи повідомляють, що в кабіні повітреплава „Цепеліна" у Фрідріхсгафені викрила влада пекольну машину. Дотепер арештували 42 робітників і техніків.

— У Відні влала викрила підземний хідник від електрівні до робітничої дільниці. Здогадуються, що хідник побудували соціял-демократи перед відомими подіями в лютому ц. р.

— Прокуратор обвинувачує ком. Бові, який вів слідство у справі Станіського та судді Ґреца за хабарництво та співучать у злочинах.

— У Карегі арештували англійця, який зі скирою під олією хотів дістатися до палати, в якій проживає Ґанді.

— У м. Бріджтовн стейту Ню Джерси дійшло до сутичок робітників з поліцією. Багато осіб поранено. Посередник міста зажадав від губернатора проголошення стану облоги і військової допомоги. Арештовано 17 осіб.

Великий політичний процес у Станиславові.

ДВАНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. Владислав Чуховський, постер. з Підгаєччини, зізнає, що підс. Мороз був нотований як член ОУН і що часто стрічався з членами ОУН. Обор. д-р Бих домагається від свідка, щоб виявив цих членів ОУН. Свідок заслонюється урядовою тайною. Тому обор. д-р Бих ставить внесок, щоб трибунал роздобув у воєвідській поліц. команді в Тернополі звільнення свідка від урядової тайни. Прокуратор заявляється за цим внеском. Трибунал по нараді вислав до команди поліції в Тернополі телеграму в цій справі.

Св. Казимир Малодобри, командант поліц. в Завадові, зізнає, що підс. Мороз перед виїздом до Надвірної нібито сказав в одному товаристві, що по нападі в Надвірній виїде до Берліна. Про це повідомив свідка його конфідент.

На запит д-ра Биха, чому свідок в слідстві цього не зізнав, свідок каже, що його інформатор сказав йому про це щойно пізніше.

Тому, що свідок не хоче виявити цього конфідента, а радше не знає того середовища осіб, в якому Мороз нібито сказав вище згадані слова, обор. д-р Бих ставить знову подібний внесок до першого, щоб звільнити свідка від уряд. тайни і таким робом через вияснення цього окруження роздобути свідків на цю обставину. Трибунал по нараді рішив прихилитись до внеску оборони.

Св. Микола Венґер зізнає, що часто бачив, як підс. Заставецький стрічався з Морозом.

Св. Пшеничний зізнає, що підс. Заставецький зичив у нього 5 зол.

Св. Гриць Вівчар зізнає, що перед відїздом Заставецького до Надвірної бачив підс. Заставецького, як з кошиком ішов до села Старого Литвинова.

Св. Володимир Сениця зізнає, що перед арештуванням Барабаша підс. Корінець просив, щоб він поїхав на прогульку. Одначе тому, що Барабаша боліла нога, сказав, що не поїде, хіба пізніше і то на Львів або Чорногору.

Свідки Гринько Заставецький, батько підс. Василя і **Михайло Барабаш,** брат підс. Гриця, не хочуть зізнавати, користаючи з відповідного закону.

Св. Михайло Барабаш зізнає, що знав про те, що Корінець вибрався на прогульку. Куди, цього не знав.

Після зізнань знавця д-ра Дверницького, судового лікаря, що підс. Мороз є зовсім здоровий і не терпить на утрату памяти, предсідник проголосив рішення воєв. поліц. команди в Тернополі, яка не звільнила вищезгаданих свідків від урядової тайни.

Св. Ераст Баландюк з Болехова зізнає, що в серпні м. р. стрінув підс. Барабаша й Корінця в Болехові; довідавшись від них, що йдуть у Чорногору, порадив їм їхати поїздом, тимбільше, що Барабашеві пустилася з носа кров.

Св. Яніна Форикевіч, полька зізнає, що в серпні мин. року стрінула підс. Барабаша й Корінця в Станиславові й ходила з ними весь час до відїзду поїзду.

На запит прокуратора, чи підсудні не ходили часом до „Маслосоюзу", свідок перечить. Тому, що зізнання свідка суперечать зізнанням інших свідків, які зізнали, що підсудні були в „Маслосоюзі", прокуратор велів цього свідка арештувати.

З черги на внесок прокуратора рішив трибунал переслухати свідка **Анну Циб** на тайній розправі тому, що цей свідок є в слідстві і явність розправи моглаб пошкодити доходженням у справі обв. Анни Циб.

По відчитанні зізнань деяких свідків, зложених у слідстві, предс. відложив розправу до пятниці.

ВЕНУС БАЛТИКУ-КОПЕНГАГА

дешева морська прогулька без загр. пашпортів

20. ЛИПНЯ. **Ціни від зол. 90.**

ЛІНІЯ ҐДИНЯ -- АМЕРИКА

ВАРШАВА, вул. МАРШАЛКІВСЬКА ч. 116.

Презес львівського ББ заповідає боротьбу.

Польські журналісти в голови ради ББ. на південно-східні воєвідства.

Презес ради ББ південно-східних воєвідств д-р Домашевич приняв у четвер на авдієнції польських журналістів. Вони зголосилися у звязку з евунціяцією мін. Міхаловського. Львів, сказав д-р Домашевич, відразу був переконаний, що мін. Перацького вбив член ОУН. Населення півд.-східних воєвідств свідоме, що вбивство пок. Голувка та мін. Перацького в нічому не змінить напрямної польської політики у відношенні до меншин, установленої ідеєю Голувка та реалізаційної програми мін. Перацького. Все населення жде, що уряд згідно з заявою прем. Козловського білим залізом випалить середовище української терористичної акції. Винищення того середовища вимагає винищення тієї атмосфери, того клімату, який створює та розвиває те середовище. Годі толерувати пропаґанду ненависти до держави та всього, що польське, пропаґанду, яку все ще безкарно веде частина гр.-кат. клиру та українські націоналістичні кооперативні й культурно-освітні орґанізації. Бо ця пропаґанда створює не що інше, як цю атмосферу та клімат, що плекають середовище для аґентів і для акції ОУН. „Сподіємося, закінчив д-р Домашевич, що уряд не здержиться навіть перед найрадикальнішими засобами, щоби зробити кінець засівам ненависти до держави, тим усім засівам національної та партійної ненависти, без огляду на це, з якого ряду й роду, амони чи трибуни роблять ті засіви".

Гітлер про криваві події в Німеччині.

РИМ, ПАТ. Туринська „Ґазета дель Пополо" помістила інтерв'ю з Гітлером про криваві події в Німеччині. Гітлер сказав, що кілька разів старався навернути до порядку людей, які боролися 12 літ при його боці. Ще перед вибухом бунту розмовляв 5 годин і старався переконати одного з провідників революції, що його шлях відбігає від Гітлера фатально. Пересторога була безуспішна. Змовники хотіли передовсім схопити Гітлера. Ті люди від 12 літ звикли до конспіраційної праці, не могли пристосуватися до нових умовин, до нової влади, бунт проти великої влади став їх другою природою. Ті люди не могли найти звязків із народом. Виступаючи проти бунтівників, робив це Гітлер для добра гуманітаризму та в обороні всіх німецьких родин. Колиб революція у Вісе осягла свою мету, плакалоб у Німеччині не 10 чи 12 жінок, а десятки тисяч. Проти почувань людяности виступають лише ті, що хотілиб затопити Німеччину в хаосі громадянської війни. Без сумніву після першої змови, колиб удалася, прийшли би дальші. В гру входила тут доля всієї Німеччини. Кожну змову на призначення держави треба окупити жертвою смерти. Хто для особистих або партикулярних цілей хоче використати владу, яку має для будови держави або оборони революції, матиме відтяту голову. Така доля стріне кожного, хочби вже далеко зайшов і мав велику владу, яку одержав від мене — закінчив Гітлер.

Британське демарш у Берліні.

Міністр Саймон у пятницю зложить у палаті громад заяву британського уряду в справі гостини мін. Барту у Льондоні та поінформує палату про постанову британського уряду про демарш у Берліні із приязним вказанням на доцільність уведення в життя французького проекту сх.-европейського пакту взаїмної помочі.

Відгомін атентату у большевицькому консуляті.

14 МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ У ЛЬВОВІ.

ПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ПИТАННЯ ДЛЯ СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

У пятницю 13. липня ц. р. вже замкнено доказове поступовання і предсідник відчитав 18 питань для суддів присяглих. Всім підсудним поставлено по одному питанню за злочин державної зради зі статті 97 § 1 к. з. Крім того підс. Лемикові ще одно питання за злочин намаганого вбивства возьного консуляту І. Джугая; підс. Нидзі та Маєвському два питання за допомогу атентатчикові і підс. Мирзнові питання за поширювання нелеґальних видань ОУН.

Оборонці зголосили цілу низку евентуальних питань домагаючися відділити приналежність до „Юнацтва" від приналежности до О. У. Н. Крім того обор. **д-р С. Шухевич** домагався поставити питання для підс. Лемика за злочин ушкодження тіла. Трибунал по нараді відкинув усі внески оборонців.

ПРОМОВА ПРОКУРАТОРА Й ОБОРОНЦІВ.

Після того почав промовляти прокуратор, який піддержував в цілости акт обвинувачення. По промові прокуратора промовляв обор. **д-р С. Шухевич,** який збивав тези акту обвинувачення та виказував невинність своїх 10-ох клієнтів.

ОБІДОВА ПЕРЕРВА.

В год. 2.30 пополудні предсідник перервав розправу до год. 5.30 вечором. Промовлятимуть далі оборонці, а саме: **д-р Л. Ганкевич, д-р С. Шевчук, д-р Тенцер** та ем. суддя **Мрозовський.**

Жадайте НАЙКРАЩУ ТЕЧ. ПАСТУ ПОРОШКИ ДО ЧИЩЕННЯ МЕТАЛІВ і ПОСУДИ „СІЛЬВА"

Соймова опозиція за скликанням сойму.

Варшавські часописи повідомляють, що в звязку з уведенням у життя концентраційного табору в Березі Картуській соймова опозиція задумує звернутися до маршала Світальського зі запитом, чому досі не скликано сойму. Сумніваються, чи марш. Світальський відповідатиме на цей запит, тому акцію опозиції треба вважати радше демонстрацією.

Розстріляли бувших білоруських послів.

У 1929. році білоруські посли до І. польського сойму Баранов і Каганович передісталися нелеґально до СССР. Спочатку їх приймали оваційно як героїв революції. Тепер їх признали ворогами працюючого народу та розстріляли. Жінці Баранова приказали покинути Мінськ.

Схопили Свен Гедіна.

ЛЬОНДОН. ПАТ. Славного мандрівника і дослідника Тибету Свен Гедіна схопили повстанці в китайськім Туркестані. Свен-Гедінова виправа складається з 4 шведів, 3 монголів, 3 китайців. Свен Гедіна полонили в Урумсі збунтовані вояки ґен. Ма-Чунь-Іня, який заняв Кашгар. Це вже вдруге взяли Свен Гедіна в полон. Вперше придержали його в березні. Тоді закидали йому змову з ворогами Ма-Чунь-Іня.

Чому відкликали маневри в Німеччині?

Льондонські часописи твердять, що маневри райхсвери в Німеччині відкликали з причини масових пожеж лісів. Виявилося, що в багато випадках пожежі були наслідком саботажів. Гітлер і його ґвардія, по словам згаданої преси, не хоче маневрів, також тому, щоби військо масово не сходилося з населенням.

Схопили палія масової пожежі в Німеччині.

БЕРЛІН. 13. 7. ПАТ. У Форст у Лужицях Долішніх арештувала влада мужчину, якого підозрівають у підпалі доколичних лісів. Дотепер згоріло 3.000 моргів ліса. Арештований мав заявити, що пожежа викликує в нього велику радість. Здогадуються, що це недужий на умі. Пожежі ліса, який горить уже цілий тиждень, ще дотепер не вгасили.

Собаки загризли свояка раджі.

СІМЛЯ. ПАТ. 80 вівчарських собак раджі Атґара в провінції Оріса розшарпало радженого свояка. Він не знав, що собак спущено та вийшов вічо з палати. Як на крик нещасного збіглися люди, знайшли лише кілька костей.

Розпорядки в справі Берези Картуської.

Пінський воєвода полк. Костек-Бернацький видав розпорядок у справі концентраційного табору в Березі Картуській, оголошений в „Полеськ-ому Дзєнн'к-у Воєвудзк-ому" ч. 13., який розліпили афішами по сьому поліському воєвідстві. В розпорядку сказано, що 1) особам неуправненим не вільно переступити лінії, зазначеної дротами, які є перед парканом, 2) фотографувати табор інтернованих. 3) порозумівати ся якнебудь з інтернованими. За нарушення тих приписів каратимуть адміністраційним шляхом карою до 500 зол., 14-денним арештом, або обома карами.

У другому розпорядку воєвода перестерігає околичних мешканців і приїзжих перед якимнебудь намаганням навязати взаємини з інтернованими з поминенням адміністрації табору, перед допомаганням в евент. приготуваннях до втечі або до самої втечі та перед усякою чинністю, що противиться приписам про табори. Винуватців каратимуть адміністраційно, а крім того їх можуть інтернувати, як таких, що загрожують прилюдному спокоєві та безпеці, незалежно від карно-судової відповідальности.

КУПОН

для читачів „Діла" на даровий флякон знаменитої кольонської води при закупні 7 славних ножиків до голення Сальферс за 1 зол.

Перфумерії С. Федера Львів,

Сикстуське 7. і Коперника 15 а.
(побіч палати гр. Потоцького). 757/2

Перші вістки з Берези Картуської.

Польська преса помістила в останньому тижні кілька репортажів цікавих журналістів з Берези Картуської. Це містечко віддалене 324 км. від Варшави, у трикутнику між Берестям, Пінськом і Барановичами. Зал. стація до нього називається Блудень і віддалена від Берези 5 км. Один з репортерів лише про свої враження так:

„У віддалі кільометра від Берези Картуської працював на шосі гурт людей. Як виявилося, були це відокремлені в таборі, яких вживають до примусової праці. Обабіч шосе якихсь 10 людей з лопатами й молотками працювало при її направі. Пильнує їх подвійний кордон поліцаїв. Крім цього обабіч шосе є ще й поліцаї на конях.

Бараки, в яких мешкають вязні, виходяться у віддалі 400 м. від Берези. Довкола неї тягнуться державні ліси, дуже небезпечні, бо можна в них втопитися. Фізична праця в таборі тревае 12 годин денно. Крім того 2 години призначені на держ.-сусп. виховання. На вдержання кожного вязня призначено 28 сот. Мимо цього, що на Поліссі харчі дуже дешеві — не дуже мало.

Рештки майже за дармо
тільки у нас можна набути
17/73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР",**
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Службу в таборі виконує 300 поліцаїв, здебільша з поліційної школи в Жирардові. Високу кількість поліцаїв виясняють труднощами встерегти вязнів та сподіванням більшої їх кількости.

*

Пишуть нам: Арештований у Познані *Володимир Ляшкевич*, якого вивезли до концентраційного табору, не є ендецьким діячем, тільки українцем, студ. II. р. медицини і походить зі Снятина. Арештували його 17. через ц. р. і по двох днях звільнили, але зараз таки знову арештували. *В. Ляшкевич* пересидів у поліційних арештах 8 днів і опісля вивезли його до Берези Картуської.

З Коломиї дістали ми таке вияснення від п. Івана Михалевського: Мій син *Богдан Михалевський*, абсольвент медицини, якого вивезли до Берези Картуської не був караний, як це помилково подано в ч. 182-ім „Діла" за „Веком Новим". Б. Михалевський був тільки головою читальні „Просвіти" ім. Г. Сковороди в Коломиї та їздив з відчитами про сухоти від Українського Гіґієнічного Товариства.

Відкинули касацію Корпана.

Найвищий Суд відкинув касацію Степана Корпана, якого на основі вердикту суддів присяглих засудив трибунал у Львові при кінці квітня ц. р. на кару смерти за вбивство команданта поліції у Вибранівці Талея Врубля. Коли президент не помилує засудженого Корпана, його повісять.

Мін. Бек їде до Естонії.

ВАРШАВА, 13. 7. ПАТ. Міністр закордонних справ Бек їде в дні 23. липня ц. р. до Таліна з метою ревізитувати міністра закордонних справ Естонії.

Еріо їде до Ковна.

ПАРИЖ, 13. 7. ПАТ. За кілька днів приїде до Ковна міс. Еріо з литовським послом у Парижі Клімасом.

РИГА, 13. 7. ПАТ. Сюди приїхав з Мемелю заступник голови французької радикально-соціяльної партії Пфайфер.

Велика повінь в Японії.

ТОКІО, 13. 7. ПАТ. Повінь в провінції Ішікава заподіяла великі матеріяльні втрати і потягнула багато людських жертв. Офіційний комунікат каже, що втопилося 50 осіб, а нема вісток про 100 людей, 470 домів вода знищила, а 15.000 є частинно під водою.

Матеріяльні втрати обчисляють на 25 міліонів єн. Стан води почав уже опадати.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
65/53 143—180

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 50-?

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хоружина 3, поручає:** ковдри, матраци **по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих,** матераци **по 7 зол.** 1285 95-100

— **Ямна коло Яремча. Пансіон „Веселка"** отворений від 1. травня. Кімнати гарні, сонячні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Ямна коло Яремча. 143729-?

— **Румунська військова орхестра у Львові.** Тому, що заповіджений концерт обєднаних румунських військових орхестр (750 людей під пров. пож. Массіні) не міг з приводу зливи відбутися 29. червня ц. р. у Львові, ця орхестра відбуде на повороті з Праги два свої концерти щойно в неділю 15. ц. м. в год. 12-ій і 17.30 пп. на майдані „Сокола-Маєрки". У програму концертів входять увертюра до Тангайзера Вагнера, Симфонія Бетовена, Фантазія на румунські теми і ряд популярних творів. Білети вчасніше у маг. нот Сейфарта, вул. Академічна 6, видані на 29. м. м. почесні урядові й редакційні білети важні.

— **До Берези Картуської відставили з дрогобицького повіту 7 осіб, у цьому 4 комуністів**

і 3 українців. Між тими інтернованими є: м-р Ляйб Йозефсберг, адв. конципієнт і Мордсфай Бавмсслер, письменник із Варшави, що переходово був у Дрогобиччині.

— **Приписи про польські вироби.** 13. липня звійшов у життя розпорядок про охорону польських виробів. На основі того розпорядку м-ство промислу та торговлі даватиме фабрикам у Польщі дозволи означувати свої вироби спеціяльними значками, які казатимуть, що вироби ті польської продукції. За підроблювання таких значків накладатимуть грошові кари до висоти 50.000 зол., а товари нелеґально означені як польські, будуть конфіскувати.

— **Залізничі знижки для безробітних.** Польське м-ство суспільної опіки затвердило інструкцію Фонду Безробіття, яка передбачує що із залізничих знижок при подорожі для обняття або пошукування праці користатимуть лише зареєстровані в бюрі посередництва праці при Фонді Безробіття.

— **Сталін на індексі.** Польське м-ство помістило в списі видавництв, які заборонено привозити до Польщі, три Сталінові промови, видані партійною комуністичною книгарнею у Москві.

— **„В біло-амарантовій провінції".** Щож це за провінція. Це по словам Збігнева Гротовського (ІКЦ, ч. 192, з 13. липня) наша Гуцульщина. Гуцули, впевняє автор, тужать за польськими „гарцерами". Ще як сніг таяв, допитувалися, коли прийдуть „гарцерки". Вони найшли з гуцулами спільну мову, тому, мовляв, не буде пустим символом, як розпалять ватри від Тешина по Чорногору в дні „Свята гір". Тоді то в Закопаному зїдуться гуцули, лемки та бойки.

— **Як шануємо самі себе.** П. Василь Цмайло-Кульчицький, колишній начальник організаційного відділу „Дністра" та колишній голова „СУПРУГА", віддає справу адв. д-рові Фердинандові Квятковському і вносить проти українського письменника Степана Чарнецького та проти інж. Володимира Браташа, службовика „Центросоюзу", позов у польській мові до городського міського суду у Львові ч. VIII C586/34 Від когож маємо вимагати пошани своєї мови, коли самі її не шануємо?

— **Як було з сокільськими відзнаками?** Хвальна Редакціє! Прошу помістити отсе спростування: Неправдою є, як було поміщено у ч. 181 Вашого почитного щоденника у статті „Відгуки Сокільського Здвигу", що „відзнаки роблені у фірмах Кузьмича та Собчика, при чім українська фірма була лише посередником, бо роботу віддала жидові". Натомість правдою є, що коли вже чужа фірма Собчика не встигла виконати замовлення, звернувся Сокіл-Батько до мене (це було 4 дні перед Здвигом) і замовив 3.000 (три тисячі) відзнак. Ці відзнаки виконав я у моїй робітні своїми власними силами по значно нижчій ціні, як у чужій фірмі. — **Іван Кузьмич** в. р.

— **Вулиця Кірі-Склодовської у Варшаві.** Президія міста Варшави переслала до технічного виділу справу назви одної з варшавських вулиць іменем славної учено́ї Кірі-Склодовської Технічний виділ, що веде евіденцію вулиць та їх назв, звернувся до президента Ольпінського з внеском назвати іменем учено́ї одну з вулиць, де находиться Радовий Інститут імени Кірі Склодовської.

— **Летунська катастрофа у Львові.** На львівському цивільному летовищі впав із ширяком керманич технічного інституту ширяків Адам Новотни. Літак розбився, пільота раненого забрали до шпиталю. — У Проднику Червоному біля Кракова впав військовий літак. Літак згорів, капраль-летун згинув.

— **З недолі безробітного.** Безробітний Сеник Василь, що має жінку і 2 дітей, мешкав у міських бараках для бездомних на Персенківці. В пятницю 13. ц. м. його ексмітували на підставі чийогось донесення, що він є авантурником. Тимчасом всі льокатори-сусіди підписали письмо до маґістрату, що Сеник є спокійна людина. Одначе це нічого не помогло і безробітний Сеник разом з родиною опинився на бруку.

— **Грім убив двоє дітей.** У четвер в год. 15.35 перейшла над Львовом хуртовина з громами та зливним дощем і градом. Хуртовина тревала около 20 хв. На кількох лініях здержали були трамваєвий рух, у деяких інституціях з причини громів перервали телефонічну комунікацію. Парки, городи, вулиці залила вода. Багато разів приклякали водопроводне поготівля. В команді поліції при вул. Сапіги на подвірі бавилися діти заступника пов. команданта поліції аспіранта Штробля: 9-літний Збігнев і 3-літна Яніна. Як стали бити громи, діти сховалися під дерево. Ударив грім і вбив обоє. Тому три тижні Штроблеві вмерла дитина. Другий грім ударив на Марійській площі та не заподіяв шкоди. Третій грім ударив у дерево біля ставку на Залізній Воді, теж не заподіяв шкоди. Від год. 17.30 падав знову цілу годину зливний дощ із громами. Злива була теж у ночі.

— **Залізнича катастрофа.** Між залізничою стацією Стрижів і Ставче вискочив зі шин поспішний поїзд, що їхав із Варшави до Закопаного. Льокомотива віхала на поле та вбилася в землю; на неї впав баґажовий ваґон. Два пульманівські ваґони вискочили зі шин, їх покрутило. Три подорожні були ранені.

— **Оперовий співак зловився на „три карти".** Оперовий співак Лешек Рейхан (Миколая 19) програв в обманчу гру „три карти" 42 зол. Поліція арештувала картяних обманців. Володислава Вовчука, Ізр. Капфеля, Гн. Кунцевича, Володисл. Смаґаду.

— **Захльороформували й ограбили службовичку.** До бюра заведень „Сольвей" при вул. Купальній ч. 4. у Львові прийшло двох людей, коли при касі була лише 24-літня управителька маґазину Ант. Бжозовська та рахувала гроші. Один приклав Бжозовській захльороформовану хусточку. Бжозовська впала непритомна на землю. Другий забрав ок. 2.000 зол. Коли війшов сторож, застав лише Бжозовську, що лежала на землі. Першу поміч дав їй лікар, та всеж не привернув їй притомности, тому відставили її до шпиталю. Тому три тижні мати Бжозовської повідомила була поліцію, що дочці її вкрали в трамваї 3.500 зол., викроївши отвір у течці. Ті гроші належали до фірми. Тоді Бжозовська зобовязалася сплачувати школу по сто зол. місячно.

— **Львівська хроніка.** Кельнер Краківського готелю Генр. Ґавц украв у свого господаря 750 зол.— Володимир Блисанюк із Перемишлян вимантив у крамниці Шіка при вул. Бляхарській ґітару. Шік повідомив поліцію, що впав жертвою обману. — Злодії вкрали з кушнірської робітні Мих. Квасневського (пл. Марійська 5) товару на 1.500 зол. — Олені Крук (вул. 22. січня), пропала торбинка з 350 зол., як їхала автом. — На Вулецьких горбах підчас сонішної купелі вкрав злодій д-рові Ол. Паренському (Шептицьких 10) золотий годинник вартости 300 зол. — На наймичці Ян. Вітошинській (Тарновського 50) занялася одежа, як у пиничці нахилилася над свічкою. Тяжко попечену забрали до шпиталю. — Поліція арештувала Як. Ляксера, Вольфа Ґольда та розведену жінку Бравнерову, що роздавали комуністичні летючки. — На Ґубернаторських Валах Ст. Пастух пробив ножем у голову Ксенофонта Кирика (Рицерська 16) за це, що Кирик повідомив поліцію про крадіж, якої допустився Пастух.— На вул. Леґіонів скарбові контрольори придержали Каца, Бара, Вас. Богайчука та Ротера з валізками сахарини, запальничок і камінців до запальничок.

— **Краєва хроніка.** На шляху Львів-Куликів злодії розбили залізничий ваґон і вкрали 6 скринь турецького найдобірнішого тютюну та 40 кґ. добірного тютюну. — В Радогінцях (пов. Мостиська) Лавро Лаба в суперечці вдарив свого брата Михайла стільчиком від чобіт у голову й убив його. — У Кропивнику (пов. Борислав) Тома Лучів пострілив у лісі побережника Квасніковича. Побережника в грізному стані відвезли до шпиталю. — У Тернополі на Загробелі отворили летунську школу для т. зв. ширяків. — В Коломийщині занотували кілька випадків скаженини: в Печеніжині 8. — В Текучій (Коломийщина) в Федора Повха, Сем. Солощука, Марії Турляковської та Параски Грицюк поліція викрила тайні варильні соли. Сконфіскували 350 кґ. немонопольної соли. В мешканців Текучої, що не варили соли, сконфіскували 600 кґ. немонопольної соли. — За нелеґальний перехід чел. кордону придержала поліція в Коломиї Вас. Шевчука. — В Синевідську Вижн. ріка Опір схопила кілька жінок, що вертаючи з малин, хотіли перейти вбрід. Виловили тіло жінки управителя кооперативи Ватрасової, тіла двох сестер Зелінських не найшли. Інші врятувалися. — На стації Більче-Волиця вискочив із ваґону Мик. Н-щий, 27-літ, безробітний, що їхав без білета. Колеса відтяли йому ногу. — Олег Студений і Ілько Гарасюк з Пискорівець (пов. Ярослав) виконали кілька грабіжницьких нападів, причому говорили, що вони відомі бандити Бик і Мачуга. Поліція уладила на них облаву. При перестрілці зранили тяжко Студента, якого забрали до шпиталю, де він помер. Гарасюка арештували. — У Віднові (Жовква) втроїлися ґазом робітники Іван Гриник і Володимир Липак підчас видобування бетону з криниці.

— **Вже пробудився студент.** Як ми вже повідомляли зо перемиського шпиталю забрали

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

СВІТАНОК.

Часом находить на мене хандра і тоді зміняю поділ години і програму. В дуже простий спосіб, роблю з дня ніч, а з ночі день.

Не є це зрештою мій винахід. Вже була така тітка в одній комедії Олександра Фредро, що тесаме робила. Але я її не наслідую. Вона собі по свому, а я собі по мому. І оглядав я знову моє місто над ранком. Чи бачили ви Львів досвіта, той Львів заколисаний сонними марами, сповитий сном, знеможений ніччю, перетомлений вчорашніми турботами і сумуючий — навіть у сні — завтрішньою журбою?

Над ним тільки небо розмальоване такими красками, які навіть у сні не вважаються нашим молодим мистцям кисти. Amoroso рожеві кучері облаків, що ступнево через orange переливаються у пристрастний кармін, мягкоселединові отари хмаринок, що хроматичною ґамою переходять у теплий будуаровий ґранат. Словом краса.

На землі її менше.

На Гетьманських валах дрімають на лавочках безхатні люди. Молоді інтеліґентні лиця мужчин і жінок чи дівчат. По травниках ходять якісь бідолахи із залізними „інструментами" збирають печериці і зводять гомерівські бої у яких перехрещуються мітли стражників із залізними інструментами.

Відкись долітають звуки танкової музики. Ще не сплять „Брістоль" та „Імперіяль", себто старий Ценґут і кульгавий Буркер.

Крім них все спить. І мешканці і візники і коні і шофери.

У Єзуїтському саду вічують кавки і ворони та ведуть гарячу дебату над усім, що підслухали і підглянули біля святоюрських мурів. Кажуть, що Бібльос поширює підприємство і відчиняє філію, у якій продаватиме мід і перець. Так бодай я зрозумів.

Часом пролетить авто або мотоцикль а в них гарний хлопець в однострою з ясною бльондинкою по правому боці, або у причіпці. (Бо котраж нині не є ще бльондинкою?)

І знову тихо. Лиш журчить вода на Марійській площі та стелиться до стіп Пречистої і шумить глибоку казку про те, що вірне і ніколи не минеться...

І приходить хвилина, коли будиться Львів. Дзвонить розплаканий дзвінок уко стелі оо. Місіонарів, розспівався барітоном Бернардин, громадами йдуть молоді служниці і старенькі девотки.

Чомуж наших дзвонів не чути? А служниці вертаються з костела і говорять тихо — але по українськи...

А під каварнею „De la Paix" стоїть кільканацятилітній хлопчина, що зі зборівського повіту приїхав у Львів шукати заробітку. Був у всіх наших установах, два дні ходив по Львові, дві ночі передрімав на лавці.

І пригадався мені Франко, що згадуючи українське село, молився:

Одного лиш тобі благаю з неба,
Щоб з голоду і нужди не бігав в світ від тебе —
Твої найкращі сини!

Тиберій Горобець.

Крем зол. 0·40–2·60. Олійок зол. 1·—, 2·— і 3·60.

ГОЛЯНДІЯ-ЛЬОНДОН і ОКОЛИЦІ
Морська прогулька без заграничних пашпортів
22. ЛИПНЯ. Ціни від зол. 330.
ЛІНІЯ ҐДИНЯ -- АМЕРИКА
ВАРШАВА, вул. МАРШАЛКІВСЬКА ч. 116.

Галицький Маґазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі бляватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до першорядних кін. 5/73 86-?

студента-медика зі Львова Романа Білозора, якого годі було добудитися. В середу вечором Білозор збудився та признався, що зажив верочаль, щоби покінчити з життям. Це вже вдруге намагався Білозор покінчити самогубством, бо з біди не може покінчити студій. По Білозора приїхала жінка й мати та забрали його зі шпиталю.

— **Шпіони.** У Рівному ще в 1932 році ствердила поліція, що гарна наймичка Юзи Фільмана, Надія Нестерук вербувала добровольців до шпіонської служби, виправляла їх за кордон і відвідувала їх на терені чужої держави. Тепер в окружному суді в Рівному відбулася розправа проти Нестерукової та її спільників Катерини Бриндя, Гр. Лещова, Мик. Антонюка, Костя Калюха, Созонта Здановича та Максима Михалочка. Розправа відбувалася при зачинених дверях. Нестерукову засудили на 10 літ тюрми, Гр. Лещова, Мик. Антонюка, Костя Калюха та Созонта Здановича по 10 місяців вязниці. Половину кари їм подарували на основі амнестії. Бриндю й Михалочка увільнили.

— **Повінь на Буковині.** У сторожинецькому повіті виступили з берегів Серет і Черемош і залили прибережні хати. Місцевости Павка, Ядова, Луковець, Бергомет і ін. мусіли евакуувати. Черемош залив Вашківці, Іспас, Барбешті й ін.

— **Жандарми в спідницях.** На дорозі між Чернівцями а Петрічені бандити ограбили багатого купця Гр. Носку. Станиця жандармерії висилала на фірі трьох жандармів переодягнених за жінок. Як переодягнені жандарми переїздили попри ліс, бандити зупинили їх і зажадали грошей. „Жінки" добули револьверів та скували бандитів Миколу Гедоха й Арт. Завшіца. — В околиці Сторожинця зловили ватажка опришків Вас. Техенюка, що вже 3 роки давалися в знаки околичним людям. Зловили і його заступника Лаз. Думінського та 8 опришків. — У Туцюр-Мік зловили кількох членів ватаги Вас. Теклічука, який допустився на Буковині 39 вломів і 17 грабіжницьких нападів.

—o—

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іванна з Ванковичів Туна, вдова по пароxові в Чорній, померла дня 9. VI. ц.р. в домі свого зятя о. Чавса, пароха в Крукеничах. В. Їй П.!

о. Михайло Клюк, довголітній парох у Зарудцях, біля Львова, наділений крилошанськими відзнаками, член-добродій Т-ва „Рідна Школа" у Львові, член Центральних установ та основник усіх місцевих товариств, по довгій і важкій недузі, принявши Найсв. Тайни, помер дня 12. 7. ц. р. у 71 році життя. Похорони відбудуться в суботу, 14. ц. м. в Зарудцях. — В. Й. П.!

о. Софрон Степан Дякович, ЧСВВ., упокоївся в Бозі 21. червня ц. р. в монастирі в Мендері (Канада). Уродився він 4. січня 1888 р. в Торках пов. Перемишль. До Чина вступив 25. квітня 1905 у крехівськім монастирі, де 9. грудня 1906 р. зложив звичайні обіти. Врочисті обіти (професію) зложив 21. серпня 1910 р. Гімназійні (вищі) й риторичні студії відбув у Крехові (1906—1909), фільософічні в Лаврові (1909—1911), богословські в Кристинополі (1911—1914), де 24. жовтня 1913 р. дістав священичі свячення з рук митр. А. Шептицького. В часі світ. війни працював у Перемишлі (1915—1917), опісля у василіянськім монастирі у Львові (1918—1921), де був провідником Марійських Дружин. Від 21. лютого 1921 ігуменував у Гошеві, де відновив тамошній монастир. У 1926 р. виїхав із Галичини до Едмонтону (Канада), на місійну працю між тамошнім нашим народом. Від 1927—1932 р. працював у василіянськім монастирі в Мондері, сповняючи уряд магістра (вчителя) у василіянськім новіціяті, провідника Апост. Молитви і професора гімназійних наук для тамошніх василіянських клириків. Від 1932 р. працював на місії в Едмонтоні, де був також провідником Марійських Дружин. Це був правдивий і прикладний син Чина св. Василія Вел., щирий робітник і вірний член катол. Церкви й нашого народу. В. Й. П.!

Микола Матчишин. Дня 3. липня ц. р. помер у 65 р. життя один з найкращих громадян с. Нагачева, пов. Яворів, Микола Матчишин. Була це людина виїмкових чеснот, взір працьовитости й обовязковости. В молодости провів кілька літ за границею: у Німеччині, Австрії, Чехії, Сербії, Румунії і все набуте знання старався потім приноровити в господарстві, в першій-же мірі виховати на добрих членів народу своїх синів. В. Й. П.!

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім магазині
„ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15.
55/09

СПОРТ.

УКРАЇНА — II. СОКІЛ.

Відплатні змагання цих дружин за пистепство Окр. Ліги відбудуться в неділю 15. ц. м. на грищі Чорних. Початок: год. 5·30 пополудні. Попередять змагання дружини молодших.

ЧОРНОМОРЦІ — III. СОКІЛ.

В неділю 15. ц. м. відбудуться на грищі Сокола-Батька товариські змагання обох цих дружин, які заповідаються дуже цікаво з огляду на добру форму обох дружин. Початок змагань: год. 12·30 впол.

Перемишль. СЯН — ПОЛЬОНІЯ І. Б. 5 : 0.

Високоциферна виграна Сяну у товариських змаганнях з резервою Польонії.

Ужгород. С. К. „РУСЬ" — УМТЕ 7:0 (3:0).

Змагання відбулися в мин. четвер на грищі УМТЕ. „Русь" дала собі легко раду з сильним противником.

ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ СЕРЕДУЩОЇ ЕВРОПИ.

Будапешт. Гунгарія — Спарта 2 : 1 (1 : 0).
Кладно. Кладно — Ференцварош 4 : 1 (0 : 0).
Відень. Рапід — Польонія 4 : 1.
Торіно Уйпешті — Ювентус 1 : 1.

По остаточних змаганнях за чашу середущої Европи закваліфікувались: Ференцварош, Польонія, Ювентус і та дружина що вийде переможцем з двох змагань: Спарти з Гунгарією і потім переможця тих змагань з віденською А мірою.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Голос засуження".
АТЛЯНТИК: „Бару" (реж. Рекса Інграма).
ВАНДА: „Блакитний експрес", „Наївна дівчина".
КАСІНО: „Гніздо залюблених".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих лялечок" (із Містенгет), Барту в Польні.
МАРУСЕНЬКА: „Маскарада кохання", та ревія.
МІРАЖ: „Навіщо працювати" (Фліп і Флап) „Біда лелія".
МУЗА: „Професор у кабареті" (Бастер Кітон).
ПАН: „Усміх маєтя", „Дама-Кер".
ПАЛЯС: „Жінки волять брутальних" (Лет Адамовичів.
ПАСАЖ: „Тайна спальні" та ревія.
СВІТ: „Завойовники просторів", „Фліп і Флап як вломники".
СОНЦЕ: „Давид Гольдер" і ревія.
СТІЛЕВЕ: „Маґараджа з Рамптуру" з Борисом Карловом та оперетка „Поштар з Тиролю".
ХИМЕРА: „Бунт у Шанґаю" і Лет Адамовичів.
УТІХА: „Сховайте ваші сутини" та ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 16. липня 1934.

Відень (506,8) 19·20 Два фортепяни, 20·00 „Драй арче Тайфель" оп. Вайнбергера, **Братислава** (298,8) 12·30 Легка музика, 19·45 Гумореска Мор. **Острава** (259,1) 19·10 „Пісні подорож", **Прага** (470,2) 16·30 Військова музика **Париж** (1649) 10·15 Концерт, 20·30 „Ле Лепен де Візаж" оп. Руссо, **Штрасбург** (349,2) 12·00 „Дочка полку" оп. Донцетія, **Білгород** (339,8) 20·05 Концерт, **Люблянa** (569,3) 21·00 Веселий вечір (пар. мельодій), **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·10 Вечір класичної оп. музики, **Штутгарт** (522,6) 11·10 Балади та пісні (Вістінгавзен, баритон), **Будапешт** (549,5) 19·30 Оп. арії, 22·00 Танц. музика, **Мілянo** (368,6) 13·00 Трio, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт солістів.

Неділя, 15. липня 1934.

Відень (506,8) 11·20, 12·30 Концерт. **Братислава** (298,8) 17·30 Симф. концерт, **Прага** (470,2) **20·00 Закарпаття (виголосить Ольбрахт). 20·15 Народні пісні. Париж** (1649) 18·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 17·00, 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 20·00 Концерт, **Гамбург** (331,9) 11·00 Хоральні пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·30 Камер. музика, **Ляйпціг** (382,2) 17·30 Квартет, **Мінхен** (405,4) 10·40 Музика, спів 17. 18. століття, **Штутгарт** (522,6) 18·35 Фортепян, 20·00 „Дер Фремденфірер" оп. Цірера, **Будапешт** (549,5) 17·00 Циг. музика, 20·25 „Весела вдовичка" оп. Легара, **Мілянo** (368,6) 22·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр.-вок. концерт.

Львівське радіо.

Субота, 16. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція. 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·10 Конкурс баритонів і басів (гр. пл.), 13·05 Концерт, 14·00 Про експорт, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Година легкої музики (Реде Коста, фортепян, Дж. Д. Мекдональд, сопран, Джексонова орхестра), з гр. пл., 17·25 Солісти (музика, спів, Мая, баритон), 18·00 Літ. фейл. „Що читати?", 18·15 Популярна музика, 18·45 Про плян і завдання піддержки інтересів і культури Львова, 18·55 З краєзнавчого т-ва, 19·00 Вечірка, 19·15 Легка музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Шопенівський концерт, 20·30 Відчит про летунство (в рум. мові), 20·40 Органовий концерт, 21·12 Концерт присвячений фр. музиці; спів (Корвін-Шиманівська), 22·00 Актуальна балачка, 22·10 Муз. конкурс, 23·05 Танкова музика.

Неділя, 15. липня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 11·57 Сигнал часу, 12·05 Метеорольог. комунікат, 12·10 Муз. поранок (орхестра, фортепян), 13·00 Гарна природа в музиці, 13·10 Легка музика, 13·45 „Італія, країна сонця, моря та гір", 14·07 Караїмські пісні, музика, 14·20 Концерт сальон. музики, 15·00 Хліборобство в Совітах, 15·15, 15·35 Нар. музика з гр. плит, 15·45 Рідьнича скриньна, 16·00 Гокина легкої музики з гр. плит, 17·03 Сільва ерум, 17·10 Концерт солістів (музика, спів), 18·00 „На дністрянській пляжі" (фейл.), 18·12 Гр. плита, 18·15 Джезова музика на два фортепяни, 18·45 Літературне життя Кракова, 19·00 Вечірка, 19·15 Легка музика, орхестра, фортепян, пісоньки, 20·00 Вибрані думки, 20·12 Популярний концерт, орхестра, спів, 20·50 Веч. деннник, 21·02 На веселій львівській хвилі, 29·00 Почт. техн. скриньна, 22.15, 22·16 Спортові вістки, 22·30 Танкова музика з гр. плит, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27½ зол.

Німецькі марки 193·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·50—172·75, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, ліри 45·60—46·50.

Золото: Долари 8·91—8·93. Франки фр. 34·40—35·00 Дукати 82·20—83·00, Корони 36·20—37·20, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЗБІЖЕ.

Ціни нарітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця двір.	16·50	—16·75	18·00	—18·25
Пшениця збірна	15·50	—15·75	17·00	—17·25
Жито одноціле	12·00	—12·25	13·75	—14·00
Жито збірне	11·50	—11·75	13·00	—13·75
Ячмінь двір.	13·00	—13·50		
Ячмінь на мливо	12·25	—12·50	13·50	—13·75
Ячмінь пастівний	11·00	—11·25		
Вика чорна	12·50	—13·00		
Вика сіра	11·50	—12·00		

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 13. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масло	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	„
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·30	„

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко і сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 12. липня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гломаського 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·20 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I класа „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДОРА, прегарне кліматичне літнище Гуцульщини. Вигідний, приємний побут лише пансіон „Малява", — Добірна домашня кухня, дешева ціна. 1739 5—5

НОТАР пошукує субституту. Відомість під: „Нотар" до Адміністрації. 49 1—3

МОРЕЛІ — 10-літові посилки зол. 12·50, 5 кіл. зол. 6·50, Морелі-лички 10 кіл. зол. 7·50 і 5 кіл. зол. 4. висилає за післяплатою Ганнський, Заліщики. 47

СПОРТОВІ МУЖЕСЬКІ СОРОЧКИ можна найдешевше набути в кооперативі „Пласт", вул. Сикстуська 29. 45 1—6

Читайте „Діло"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів Р.

Ч. 185 (13.730). Львів, понеділок 16. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Президія УНДО й УПР про теперішнє положення.

УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ Й УКРАЇНСЬКІЙ МОЛОДІ ПІД ЗРІЛУ РОЗВАГУ.

Президія Українського Національно-Демократичного Обєднання і Президія Української Парляментарної Репрезентації на спільному засіданні в дні 13. липня 1934 р. у звязку з політичним положенням західних українських земель і в звязку з останніми подіями, приняли одноцушно такі постанови:

1) Стверджується, що під впливом шкідливої, безвідповідальної і безконтрольної діяльности конспіративної Організації Українських Націоналістів (О. У. Н.) анархізується, атомізується і забагнюється щораз більше внутрішнє українське життя. Події на останньому сокільському здвизі є пророчистим доказом цього. Засада перманентної національної революції, акти індивідуального терору, а зокрема в останньому часі, як це виходило би з заяви міністра справедливости, вбивство міністра внутрішніх справ, та акти саботажів як засоби боротьби у службі цієїж засади, стосовані через О. У. Н. наносять необчислимі шкоди життю і розвиткові української нації. Втягання нелітньої молоді в підпілля, стосування неморальної засади, що всі засоби є добрі в боротьбі зі своїми і чужими, довели до розкладу і повної анархізації самого підпілля. Масове самовинищування молоді, без ніякої користи для нації в теперішности та зі шкодою для неї у майбутньости, поширення провокації — отсе страшні жалюгідні наслідки діяльности О. У. Н. Поведінка ОУН утруднює, а то й унеможливлює конструктивну працю українських освітніх, господарських і політичних організацій, йде на руку польським екстермінаційним течіям у відношенні до українського народу і веде націю на небезпечний шлях політики катастроф. Діяльність ОУН є з національного погляду позбавлена всякого політичного змислу та є в своїх наслідках шкідлива.

2) Закладається рішучий протест проти нагінки частини польської преси, відповідальних польських чинників і деяких польських політичних діячів на ціле українське громадянство, яка змагає до того, щоби відповідальність за вчинки одиниць чи конспіраційної організації ОУН перекинути на господарські й освітні українські установи, на греко-католицьке духовенство, чи на загал української молоді. Перекидання збірної відповідальности за вчинки одиниць чи конспіративних організацій на суспільні верстви чи установи змагає до розвалу цілого українського легального організованого життя, що в свою чергу сходиться із політикою і тактикою ОУН, щоби втягнути ціле українське громадянство у вир підпольної боротьби.

3) Взивається всіх українських громадян освідомлювати молодь про шкідливість діяльности тієї підпольної організації, цій діяльности протиставитися та її поборювати, зберігти в нинішні важкі часи спокій та рівновагу духа, не відтягатися від громадянської праці та ще дужче обєднатися біля свого національно-політичного проводу. Провід здає собі вповні справу з того, що важкі умовини нашого життя вимагають від громадських працівників великого гарту духа, бож треба великої політичної зрілости і розваги, щоби настрої нашого громадянства, зокрема нашої молоді, виявлялися не в актах розпуки, але в конструктивній праці. Цього гарту духа і цієї зрілости ми вимагаємо і ждемо від громадянства, а рівночасно перестерігаємо його перед усякими нерозважними вчинками, які під теперішню хвилину можуть принести необчислимі шкоди українському народові.

Львів, 13. липня 1934.

ПРЕЗИДІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ:

Д-р Дмитро Левицький, голова, Василь Мудрий, о. Леонтій Куницький, інж. Юл. Павликовський, Гринь Тершаковець — заступники голови; Володимир Целевич і д-р Любомир Макарушка — секретарі.

ПРЕЗИДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ:

Пос. д-р Дмитро Левицький, голова; сен. д-р Антін Горбачевський, пос. д-р Володимир Загайкевич, пос. Остап Луцький — заступники голови; пос. Дмитро Великанович — секретар.

Д-р В. Залозецький у президента міністрів Румунії.

Перед замкненням сесії рум. парляменту явився президент Української Нац. Партії д-р *В. Залозецький* у президента міністрів *Татарску*, щоб обговорити всі справи, порушені в меморандумі, який передано йому в Чернівцях. На трьох пекучих справах спинилася розмова: 1) Навчання української мови; 2) Пововні іспити для учителів і професорів та 3) Вивласнення парцелі гр.-кат. церкви в Чернівцях.

Президент міністрів відповів, що введення української мови в аналітичну програму неможливе з огляду на те, що аналітична програма є для всіх шкіл у Румунії, а не над справою буде ще радити рада міністрів в осени.

Іспитами з румунської мови й опікою над рум. елементом хоче уряд направити кривду, заподіяну рум. народові Австрією. (Як ми приходимо терпіти за кривди, заподіяні Австрією?! — Ред.).

Щодо вивласнення площі, то президент міністрів говоритиме про цю справу з епископом, якому підлягає гр.-кат. парохія. („Рада").

Надзвичайна сесія сойму у вересні.

З Варшави повідомляють, що урядові кола скличуть сойм і сенат на надзвичайну сесію вже у вересні ц. р. Надзвичайна сесія буде присвячена зміні конституції. Над ухваленим проєктом конституції в соймі в дні 26. січня ц. р. радитиме біля двох тижнів сенат, а опісля законопроєкт конституції зі змінами сенату ухвалить дефінітивно сойм. Таким чином буджетова сесія відбулась би нормально.

Осудили промову мін. Ґебельса.

БЕРЛІН, 14. 7. ПАТ. Союз закордонних журналістів у Берліні на надзвичайних зборах осудив промову Ґебельса, яку він виголосив через радіо 10. липня ц. р. Збори ствердили, що цю промову осудила опінія цілого світу. Далі закордонні журналісти підкреслили, що їхні інформації про події в Німеччині є правдиві і віродостойні.

Нова шпигунська афера у Франції.

З Мецу повідомляють, що політична поліція викрила велику шпигунську аферу. У Форбах арештувала влада двох шпигунів, німця Шнайдера і француза Кеннеля, які працювали для Німеччини. Оба арештовані признались, що хотіли прослідити до подробиць лавиюг прикордонних твердинь Франції. Швайдер був приятелем провідника націонал-соціялістів у басейні Сари Станіоля, а Кеннель теж працював для гітлерівців у басейні Сари.

Ширіть наш часопис!

Спробуйте раз вироби **„Альое"** і порівняйте з тими — яких досі вживали і виберіть — **ліпші.** 1627

Центральний Кооперативний Банк
У ЛЬВОВІ
(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15), приймає вкладки ощадности.
Конто ПКО. ч. 143.467.

Збіжевий монополь у Чехословаччині.

(Кореспонденція з Чехословаччини.)

Прага, липень 1934.

Вже в найближчих днях мають у Чехословаччині завести збіжевий монополь. Виключне право купувати збіжа, продавати його млинам та встановляти ціни і то лише в межах, визначених державою, буде мати одинока, спеціяльно до того покликана установа. Ціна пшениці має хитатися в межах від 170 до 190 чес. кор., а ціна жита від 130 аж до 145 чес. кор. З цього має хлібороб дістати за пшеницю 158—178 ч. к., а за жито 115—133 ч. к. Решта має йти на покриття видатків довозу, платні комісіонерам і закупцям установи, а 1 ч. к. має дістати установа як прибуток від кожних 100 кґ. пшениці чи жита. Хліборобам не буде вільно продавати збіжа нікому іншому, тільки цій монопольній установі. Торговляж мукою й іншими млинарськими продуктами буде й далі вестися з вільної руки.

Заведення такого монополю це безперечно дуже цікавий експеримент у господарському житті такої держави, як Чехословаччина і які він буде мати наслідки ще тяжко сказати. На кожний випадок є це дуже різка зміна в дотеперішній господарській політиці ЧСР і не менше ризиковний крок, коли взяти під увагу, що тут йде про найважніші харчові продукти найширших мас населення.

Само собою, що найскорше і найсильніше відчують заведення такого монополю дотеперішні торгівці збіжам. Правда, їх в ЧСР не було так багато, але все таки буде їх декілька тисяч і всі вони, поскільки не стануть працівниками нової монопольної установи, будуть мусіти шукати собі якогось іншого заробітку праці. Зате зростуть помітно впливи аграрних спілок, які через свою централю візьмуть визначну участь у монопольному капіталі. Та ще важнішим питанням, яке вяжеться з заведенням такого монополю, є питання його корисности чи шкідливости для самих таки хліборобів і взагалі для рільництва. Хто знає відносини хліборобського господарства в ЧСР, для того нема ніякого сумніву, що для малих і середніх хліборобів такий монополь не буде мати великого значіння, особливож цього року. Врожай цього року буде в ЧСР багато гірший, ніж минулого. А й наші є менше. Це значить, що малі, а навіть і середні хлібороби не будуть продавати так багато збіжа, як минулими роками. Крім цього багато хліборобів у ЧСР має збіжа лише стільки, скільки їм вистарчає на власний прожиток. Але зате цей монополь буде мати для них велике значіння, коли вони будуть

примушені купувати муку чи інші млинарські вироби, бо ці вироби, поскільки вони не увійшли до монополю, певно здорожіють.

Під цим оглядом заведення збіжевого монополю в ЧСР має і для нас свій інтерес, бо є небезпека, що він може ще погіршити і так вже дуже тяжке положення наших безземельних і дрібноземельних братів із Закарпаття. З такої самої точки погляду сподіючись здорожіння муки та хліба, дуже критично ставляться до заведення монополю теж чехословацькі соціялістичні партії. Міське населення, що в подавляючій більшости складається з робітництва і дрібного урядництва, докучливо відчує нову хвилю дорожні і то саме в найважніших продуктах свого щоденного життя, а коли ще до того взяти під увагу теперішні низькі заробітні платні, велике ще число безробіття і далі тріваючий брак варстатів праці, то здається там, що побоювання соціялістичних партій, що збіжевий монополь ще збільшить загальну крізу і обнизить життєву стопу широких мас населення, є зовсім оправдані. На думку декого і сама держава приносить зі свого боку великі жертви для збіжевого монополю. Передовсім держава втратить податки від дотеперішніх торговців збіжа, а крім цього держава має зобовязатися до поруки біля 60-ти, а то й більше міліонів чес. кор. Приклонники монополю кажуть, що держава не має при цьому ніякого ризика, але якщо від держави жадається якоїсь поруки, то це значить, що якесь ризико все таки є. Ці міліони на запоруку держава мусить вставити до свого буджету, а що цей буджет не сміє і на майбутній рік бути вищий, ніж був цього року, то це значить, що держава мусить ці міліони на чомусь заощадити. Соціялісти кажуть, що це заплатять ті верстви населення, які будуть тепер більше платити за муку і за хліб. Скористають зі збіжевого монополю лише ті, що продають збіжа, тобто великі землевласники. Вони дістануть за збіжа більше, ніж діставали за нього від 1930. р. У 1930. р. середня ціна пшениці виносила 160 чк., а середня монопольна ціна буде виносити 180 чк. Так теж є із ціною жита. Для великих землевласників збіжевий монополь несе зі собою збільшення цін аж на 10 до 20 відсотків. І як кажуть чеські соціялісти діється це тоді, коли загальний дохід населення держави є цього року два рази менший, ніж 1930. р. Коли ж до того ще порівняти монопольні ціни збіжа в ЧСР зі збіжевими цінами в інших державах то виходить, що Чехословаччина буде, здається, мати найвищі ціни пшениці на світі. В Югославії, наприклад, продається пшениця з цьогорічного збору за 65 кч.

Як бачать наші читачі експеримент заведення збіжевого монополю дійсно дуже цікавий, а тому то ми й пишемо нині про нього і то не тільки з журналістичного обовязку, але й тому, що він торкається одної частини наших братів хліборобів.

М. Н.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім магазині „ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15.
55/09

Уживайме лише знаменитої цикорії „ЛУНА" і здорової підмінки кави „Пражінь" виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові.
1301

Німеччина виступає проти геґемонії Франції.

БЕРЛІН, 14. 7. ПАТ. Вчора зявився британський амбасадор Ерік Фінс у міністерстві закордонних справ і вручив мін. Нойратові документ з проектом договору східного Льокарна, який устійнили мін. Саймов з мін. Барту у Льондоні. Німецьке Інформаційне Бюро оголосило комунікат з гострою критикою цього проекту, який тісно зелпує договір у Льокарно з 1925 р. плянованим договором східного і середземноморського Льокарна та Лігою Націй. Цей проект східного Льокарна є нічим іншим тільки військовим договором, який в дійсности має заступити ґарантії Ліґи Націй для французьких союзників у східній Европі. Цей проект підриває дотичні постанови Ліґи Націй і тому женевська установа втратить остаточно вплив на хід подій. Проект обмежує поведінку держав у тих випадках, які схочуть розвязати у правній площині міжнародні конфлікти. Проект східнього Льокарна виходить з того заложення, що Німеччина вертається до Ліґи Націй. Тому реформа Ліґи Націй доконче потрібна, бо у противному випадку Ліґа Націй стане тереном невідкличної геґемонії Франції. І в майбутньому дійде до того, що всі події залежатимуть від Франції та СССР. У Европі запанує військова політика, політика доконаних фактів. Ціла німецька преса гостро критикує демарш британського уряду. „Дойче Альґемайне Цайтунґ" пригадує, що договір між Німеччиною і Польщею на 10 років змінив відносини на краще і розвіяв напружені відносини в Европі.

Головний секретар УНДО Володимир Целевич про жидівсько-українські відносини.

Розмова представника краківського сіоністичного щоденника „Нови Дзеннік" із секр. В. Целевичем.

Краківський сіоністичний щоденник „Нови Дзеннік" у 190 числі приніс розмову свого політичного репортера з головним секретарем УНДО п. Володимиром Целевичем на тему жидівсько-українських взаємин. На вступі до тієї розмови редакція щоденника зазначує, що має намір перевести цілу низку таких розмов з відповідальними діячами українських політичних організацій. Розмова з п. Целевичем, яку далі передруковуємо є першою з цього заповідженого циклю.

Точкою виходу моїх розмов — пише представник „Н. Дз." — є справа антисемітизму та відношення української суспільности до цієї справи.

Посол Целевич говорить на вступі коротко:

— **У. Н. Д. О. осуджує антисемітизм.**

— Що Пан Посол розуміє в такому випадку під антисемітизмом? — питаю.

Целевич: — Під антисемітизмом розумію стихійну й расову ненависть до жидів. **Серед українського населення немає антисемітизму.** Найкращим доказом цього є факт, що в часі соймових виборів у 1922 і в 1928 р. був можливий на Поліссі й на Волині виборчий бльок українців зі сіоністами. Як відомо, цей бльок здобув у 1922 р. велику побіду.

— Пане После! — кажу. — Одначе ніхто не заперечить, що від деякого часу зростають серед українського населення антисемітські настрої...

Целевич: — Можу погодитися з Вами, що істнує деяка нехіть до жидів, але я не назвав би того антисемітськими, але протижидівськими настроями (!).

— Ми жиди, не бачимо в цьому окресленні практичної ріжниці. У боротьбі з нами номенклятура не відограє жадної ролі. Є цікаве, що й мої пізніші співрозмовці підчеркували також вислів „протижидівські настрої", — відхрещуючися від антисемітизму.

— Чим отже, Пане После, пояснюєте цей зріст протижидівських настроїв?

Целевич: Слідуючі конкретні обставини викликують протижидівські настрої серед українського населення в Польщі:

а) Вбивство отамана Петлюри Шаломом Шварцбартом, а спеціяльно те, що в часі розправи оборона обвинувачувала цілий український нарід, його армію і вождів за погроми жидів, політичний розголос наданий цій справі жидівською і большевицькою пресою, а вкінці роблення зі Шварцбарта жидівського національного героя.

б) У політичній боротьбі, яка кипить на всіх ділянках суспільного життя між українцями і поляками, жиди займають щораз більше здекляроване польонофільське становище, становище вороже еманципації українського народу (напр. шкільний плебісцит, самоуправні виборн).

в) Активна участь жидів у большевицькій єрархії на Великій Україні, русофілізм жидівського населення, яке там живе та форсована большевиками рільнича кольонізація на полудневих українських землях.

г) До зросту протижидівських настроїв причинюються також справи господарські. Частина жидівського населення по селах визискує фінансово українське населення дихвою у спосіб, що колідує навіть з карним кодексом (процес у Звенигороді) та експльоатує українське село під господарським оглядом. Назагал жиди займають просто вороже становище до господарської еманципації українського народу.

ґ) Пресова кампанія жидівських кол в англійській і жидівській пресі у справі т. зв. протижидівських саботажів українського населення у Східній Галичині. Українці бачать у тій акції злу волю жидів і бажання шкодити українцям в опінії світу.

П. Целевич говорить далі:

Відомости про т. зв. протижидівські саботажі по українських селах, які появилися в англійській і жидівській пресі є або просто брехливі, або сильно і тенденційно переборщені. Ми прослідкували докладно всі факти, які подала англійська преса і ствердили, що більша частина тих фактів взагалі не заістнувала. Були справді спорадичні випадки протижидівських ексцесів, але ці факти слід зачислити не на рахунок антисемітизму, але на рахунок шпубацтва або звичайної особистої ворожнечі. Можливо, що вони повстали на тлі конкуренції. Ці факти в ніякому випадку не дають підстави обвинувачувати українську суспільність в антисемітизмі. Подрібне обговорення вище згаданих випадків мало місце в цілому ряді статтей на сторінках нашого щоденника „Діло".

* * *

Мушу признатися, що такої характеристики жидівства я не надіявся від політика, що негує антисемітизм. Так обширною низкою гріхів обдарив нас лише марш. Матвій Ратай у пропамятному інтервю, уділеному тому, що пише ці рядки. Дивно, що багато закидів українського провідника покривається з закидами польського політичного діяча.

Свою відповідь на повищі закиди по адресі жидівського населення я замкнув в короткому представленню:

— Не наміряємо ґльорифікувати Шварцбарта. Одначе треба вміти вчутися в причини, які спонукали цей страшний вчинок людини, яка особисто перейшла цілу мартирольоґію погромів, за які ціла опінія робить відповідальним отамана Петлюру. А лучення в якусь спільну кампанію жидівської і большевицької преси, не може зовсім причинитися до злагіднення тієї драстичної справи.

— Закидаєте нам, Пане После, що займаємо щораз більше польонофільське становище, становище вороже еманципації українського народу. Цей закид мусимо рішуче відкинути. Наша доля ставить нас між молотом і ковадлом. Не хочемо вязатися з ніякою частиною населення проти другої. Маємо власні, життєві національні інтереси, за які мусимо тяжко боротися. Хіба не вважете, Пане После, загалу жидів зі жмінкою асимілянтів і карієровичів.

Факт шкільного плебісциту, де жидівські діти декляруються за польською мовою, а не за українською, не повинен Вас, панове, лякати. Ви не повинні також вязати цього факту з якоюсь здогадною акцією жидів, спрямованою проти українського шкільництва, і мови навчання в сільській школі. Не могучи впасати жидівської декляруе мову державну.

Справа самоуправних виборів — є замітом, який нас сильно переймає. В містах ми не вязалися ніколи з ніким проти українців. Йдемо все самостійно до виборів. А коли на селі лучається часом факт спільної тактики з поляками, — то велику ролю відіграють тут специфічні обставини сільського життя, де респект перед гранатовим мундуром сторожа безпеки, від якого торговець сильно залежить — відіграє більшу ролю від усяких моментів політичного характеру.

Помимо найліпшої волі не можу назвати факту обвинувачування нас у большевизмі — „дружнім замітом". Лучення жидів з комуніс-

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!
Хто хоче навчатись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК
Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"
посвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.
Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. доляр.
ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

тами жидівського походження насуває сумні рефлексії про доцільність того лучення. Щож жиди мають спільного з комуністами? Пану Послові певно відомо, що подібно, як українці — ведемо боротьбу з комунізмом. То наш ворог. Так як і Ваш. Заміт про комунізм, інспірований і кермований жидами — не звучить реально в устах демократа. Подібно, як напр., заміт про жидівську масонерію. Львину частину большевицького руху на Україні творять українські ренегати. А що жидівські неофіти змогли там вибитися на верх завдяки своїм спосібностям — то обив, якого не можна хіба підтягати під назву зорганізованої акції жидівського народу.

Говорите дальше, Пане После, що жиди займаються по селах лихвою та визискують фінансово українське село. Мій Боже! Що ми маємо спільного з тим усім. Лихварські гієни находяться всюди. Це є шумовиння, поставлене поза борт громадянства. „Жидівський" лихвар не визискує спеціяльно українця. Він визискує також жидівського купця.

— Болить нас заміт, що жиди відносяться вороже до господарської еманципації українського народу. Ми є народом, що сам будиться до самостійного життя — і маємо повне зрозуміння для еманципаційних стремлінь українського народу. Але що іншого, коли ця еманципація прибирає супроти жидів характер екстерінаційної акції.

— Гасло „свій до свого" є все рівнозначне з бойкотом когось другого. У цьому випадку не будемо висувати анальогії. Не можемо дозволити собі на люксус аналізування, чи це гасло випливає з чесних інтенцій, чи з егоїстичних причин. Мусимо стояти передовсім на сторожі інтересів нашого народу. І тому мусимо вважати гаслю „свій до свого" за таке, що вдаряє в ті інтереси.

— Не повинен Вас, Панове, страхати факт т. зв. занґерівської акції. Ви твердите, що воно є сильно переборщене. Одначе є сумне, що в українському селі могло трапитися хочби 1—17 те, про що писав п. Занґ.

Стільки, Пане После, відносно жидівських гріхів.

— А яке становище займають українські провідники супроти тих „спорадичних" виявів антисемітизму

Целевич: — Українські відповідальні чинники, як також українська прилюдна опінія осудила й осуджує ті виступи сільської молоді, а політичні й освітні діячі та духовенство протиставляться на місцях тим виступам та антисемітизмові. Отже немає найменшої причини до побоювань масових протижидівських виступів до українських селах.

Розмова переходить на тему гітлеризму. Посол Целевич стверджує, що гітлеризм повстав на ґрунті стихійної реакції німецького націоналізму проти версайського трактату і є передовсім яскравою формою німецького імперіялізму.

На питання про відношення українців до гітлеризму відповідає мій співрозмовець:

— Наше відношення до гітлеризму, як взагалі до поодиноких европейських держав — залежить від того, як дані держави відносяться до ідеї відновлення української держави. Не знаємо офіціяльного становища уряду до тої справи і тому не можу Вам нічого конкретного сказати про наше відношення до Німеччини.

— А що думаєте, Пане После, про боротьбу жидів з Гітлером?

— Заняті своїми власними справами, не визнаємося в подробицях боротьби жидів з Гітлером. Безоглядно осуджуємо пристосовувані державою засоби боротьби зі своїми громадянами за їх національні змагання, також осуджуємо засоби, яких вживає гітлеризм у боротьбі з жидами. При цій нагоді мушу звернути увагу, що опінія світа, реаґуючи на засоби боротьби, які пристосовує Гітлер супроти жидів, не реаґує на большевицькі страхіття на Україні, на голодову смерть міліонів українців і на масевий, незнаний досі в історії світа терор большевицького уряду у відношенні до українського народу.

— Яке є відношення УНДО до сіонізму?

— УНДО симпатизує зі стремліннями жидівського народу, спрямованими до відбудови жидівської держави в Палестині, симпатизує зі сіонізмом. Натомість наше відношення є неґативне — подібно як і до всяких національних асиміляцій — до асиміляції жидівського народу і в висліди асиміляції на ширші простори не віримо.

— Як на Вашу думку — повинні уложитися українсько-жидівські взаємовідносини?

Целевич: — Українсько-жидівські відносини уложаться корисно для обох сторін лише тоді, коли жиди, що живуть на українських землях, признають державницькі змагання українського народу — і віднесуться до них позитивно. Всяке інше становище жидів мусить викликати загострення тої справи, мусить викликати тертя й антаґонізми.

* * *

На цьому я закінчив першу розмову на тему, порушену в заголовку.

Лібер Крумгольц.

ЗАВВАГА РЕДАКЦІЇ „НОВОГО ДЗЄННІКА".

У своїй останній заяві говорить п. Целевич, що „українсько-жидівські відносини уложаться корисно для обох сторін, лише тоді, коли жиди, які живуть на українських землях, признають державницькі змагання українського народу й віднесуться до них позитивно, — всяке інше становище жидів мусить викликати загострення тої справи, тертя й антаґонізми".

Ясно, що того роду поставлення справи визначним українським політиком перечеркує зовсім всякі його попередні заяви дотично рішучого і льояльного відношення до жидівської справи на землях, замешкалих в більшости українцями.

Як уже слушно згадав наш співробітник, якому п. Целевич був ласкавий уділити інтерв'ю, жидівська політика не лучиться з жадною частиною населення проти другої частини населення. Це є наша політика цілковитої національної самостійности, подиктована нашою специфічною ситуацією супроти двох інших національних суспільностей, побіч яких і з якими живемо на даній території. Кожний, хто в той або в інший спосіб хоче нас примусити чи переконати до покинення цієї нашої політичної платформи — не лише прямує до позискання нас для політики своєї суспільности, але рівночасно і вимагає, щоби ми заняли становище проти політики другої суспільности. Це є річ зовсім ясна і проста, а лише треба дивуватися українським політикам, що не можуть чи не хочуть вчутися в наше положення й зрозуміти нашу спеціяльну ситуацію „поміж молотом і ковалом".

Нове, ядерне, найлагідніше мило! Біле як сніг. — Мило до всілякого домашнього вжитку, навіть до миття тіла і рук. — Його обильна, біла піна надає всьому, до чого його уживається, — біллю, кольоровим і ніжним матеріялам — чудову свіжість і чистоту.

МИЛО ШІХТ „БІЛИЙ ОЛЕНЬ"

Відновлять будинок Метрополитен Опери.

НЮ ЙОРК, 26. червня. (Вл. кор.). Будинок Митрополитен Опери, положений при Бродвею і 40 вул. в Ню Йорку, буде відреставрований цього літа коштом 600.000 дол. Перед 50 роками був це наймодерніший театральний будинок в Америці, а тепер дуже перестарілий. Найважніша частина, сцена, була перемінювана кілька разів, але лише частями і то в міру нових винаходів. Головно вміняли електричні прилади. Колиж перед кількома тижнями пожежний інспектор перейшов основно всі закамарки, завважив, що багато з тих додатків протиставляться законам та міським приписам. Щоб цьому зарадити, треба було виробити плян направи і він досягнув цифри півтора міліона дол. Одначе підприємство не має стільки грошей і тому поробить лише найконечніші направки, а крім цього зробить деякі зміни на фронті будинку — все те коштом понад пів міл. дол. Метрополитен Опера гостила також і український народній балет Василя Авраменка перед двома роками, тому багато українців знає і сцену і салю цієї опери. В ній навіть дошки на сцені показались тепер за тонкі і сцена буде цілковито відновлена.

В. Британія та Італія піддержують пляни Франції.

ВЕЛИКА ПРОМОВА МІН. САЙМОНА.

Льондон, 14. 7. ПАТ. Мін Саймон виголосив у палаті громад велику промову про закордонну політику. Мін. Саймон обговорив висліди нарад з мін. Барту. Заявив, що В. Британія піддержує пляни Франції, які спираються на таких чотирьох засадах, а саме: 1) на взаїмних правах, обовязках і рівности держав, які підпишуть договір взаїмної допомоги; 2) Німеччина підпише договір взаїмної допомоги; 3) СССР приступить до Ліги Націй; 4) договір взаїмної допомоги і розброєння творять нерозривну єдність.

Мін. Саймон у кількагодинній промові піддержував повищі чотири засади і доказував, що СССР не може залишитися поза системою договорів взаїмної безпеки. В. Британія противиться союзам, які ділять Европу на табори. Одночасно згадав, що Франція прирікла признати Німеччині рівноправність на розброїнній конференції. Міністер заявив, що британські амбасадори в Берліні та Варшаві повідомили вже про становище В. Британії уряди обох цих держав, які є найбільше зацікавлені східним Льокарном. В. Британія погодиться загарантувати східні кордони Німеччини і західні кордони СССР. Вкінці заявив, що Італія піддержує становище Вел. Британії.

ЗАЯВА МУСОЛІНІЯ.

РИМ, 14. 7. ПАТ. Агенція Стефані оголосила такий комунікат: Договір взаїмної допомоги в розмовах мін. Барту зі Саймоном у Льондоні основно змінився. Давніше цей договір був звернений проти Німеччини. Тепер вже немає цього протинімецького вістря. Договір в рівній мірі бере під увагу кордони Франції і Німеччини на заході і кордони Німеччини та СССР на сході. Таким чином цей договір признає рівні права Німеччині, яка боролася за рівноправність. Італія, яка не має безпосередніх інтересів на тих кордонах, тільки зацікавлена укладом сили в Европі, йде тим самим шляхом, що В. Британія. Італія не бере на себе ніяких нових обовязків, крім тих, які випливають з договору в Льокарно. Італія піддержує основно змінений договір взаїмної допомоги тому, бо він зближений до засад італійської політики. Всеж таки рішаюче слово матимуть безпосередньо зацікавлені держави.

ВДОВОЛЕННЯ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 14. 7. ПАТ. Промова міністра Саймона викликала велике вдоволення у Франції. Згода Вел. Британії на приступлення СССР до Ліги Націй викликала не менше вдоволення французького уряду. У Парижі переконані, що після підписання договору взаїмної допомоги дійде до заключення розброїнної конвенції.

Похороном займеться найліпше і найдешевше

ХАРІС

ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ 3., (В НАРОД. ДОМІ)

Наше заведення подагоджує всякі урядові чинности, виконує експумації і перевозить в найдальші сторони з усіх шпитарів, шпиталів як і санаторій.

Не слухайте аґентів, що крутяться по шпиталях і підшивають під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.

В нещасті йдіть до ХАРІСУ, а відпадуть вам усякі клопоти. 648

По заяві міністра справедливости Міхаловського.

Голоси польської преси.

Мало є справ, які найшли би такий голосний відгомін у польській пресі, як відома заява мін. Міхаловського. Справа середовища, з якого вийшло вбивство, зачіпила в ментальности польської преси звязану з нею цілість української проблеми і в тій справі вважали своїм обовязком забрати голос всі польські табори й орієнтації, очевидно, насвітлюючи і саму проблему й підхід до неї зі свого боку. Та абстрагуючи від цього, ці голоси такі цікаві, що не занотувати їх і не передати до відома Читачів, був би з журналістичного боку непростимий промах.

*

У скалі цих голосів польської преси, з яких два навели ми вже вчора, найвищий тон тримає, як звичайно, ендецька преса. Львівський її фронтовик, відомий „*Курер Львовскі*" обговорює заяву мін. Міхаловського аж у двох числах. В першому, з 13. ц. м. він, обговоривши подробиці замаху, стверджує, що здавна „ми мали рацію", коли передбачували джерело злочину і зазначивши, що

відповідю на вбивство мін. Перацького було створення концентраційних таборів, так, як вислідом вбивства бл. п. Голувба було проголошення наглих судів",

пробує в імені польської опінії відмітити, що

„лише з українського середовища вийшли два великі вбивства (залишаючи на боці ряд менших вбивств, замахів, насиль і саботажів, що не найшли в міродатних колах належного відгомону), то вони повинні бути точкою виходу деяких доручень і посувень специфічного характеру: спеціяльне середовище злочину вимагає окремих заразних засобів"

а на думку „Курера"

„ніщо так не успокоювалоб і не давалоб сатисфакції польській громадській думці", як „потрактування всіх справ, звязаних з викритим середовищем і справцями вбивства польського міністра, на окремій площині, що охоплювалаб під кожним оглядом зльокалізований комплект проблем".

Як уявляє собі це „потрактування" „Курер Львовскі", це читаємо зі слідуючого його числа:

„Не репрезентуємо думки урядових сфер — заявляє „Курер Львовскі". — Ми опозиція до уряду і своїми противниками вважаємо цілий проурядовий табор... не є ми теж таким органом, щоби... іґнорувати сучасну політичну систему, що вилає — такі гіркі овочі",

а зложивши таку заяву, бавиться „Курер" у громоласного пророка й заповідає:

„Українська проблема пучнявіє й набирає на динаміті. Цю проблему має в себе не тільки Росія, Польща й Румунія: має вже її і Чехословаччина й то не тільки на Закарпатті, але навіть за Словаччині.

Отже треба собі виразно сказати, що боєвий українізм у Польщі змагає при допомозі дуже реальних засобів відібрати Польщі *дуже важні територіяльні области та завдати польському народові кривові удари, що підважують його самостійність і незалежність*". (Підчеркнення „Курера"). Ми є вже в часі війни".

Далі йдуть відомі пісоньки про те, що „Польща не може відступити й не відступить ані пяди землі, яку має, нікому, а тимбільше українцям", відомі історичні виводи про 1340 рік та погроза, що

„в тій хвилині живе і працює на тій землі багато польського народу, якого з тієї землі *виекстермінувалиб у найлячніший спосіб* (підчеркнення „Курера"), якби будьколи, хочби на короткий час, мав тут запанувати українець".

Зробивши цим настрій, „Курер Льв." пече на ньому свою печеню, що запобігти цьому може тільки „ваньство народове", бо „санаційний табор до цього не здібний" і кінчить свою „печеню" так:

„Якщо так дальше піде, діждемося ще одного козацького бунту. А тоді країна буде зруйнована ще гірше, як Україна за часів Хмельницького. Вогнем і мечем будуть мусіти поляки знищити всі гнізда сепаратизму, усе те, що будується сьогодні при польській толеранції або й допомозі. А якою цілою це станеться, про те краще не говорити".

Це, розуміємо, вміти робити настрої!

*

Ендеки в „*Газети Варшавскої*" підійшли до справи української проблеми трохи холодніше від своїх львівських побратимів. Вони обмежилися тільки до ствердження, що

„східні й південні землі творять перехідний тип, і є польською цивілізаційною областю", та що потравневі уряди довели до того, що „польські чинники зіпхнено до підрядної ролі, а на їх місце ввійшли тріюмфально українські чинники й почали широку політичну й господарську акцію, спрямовану в польський характер країни".

„Держава — пише „Газ. Вар." — мусіла відповісти на ту акцію репресіями. Але репресії мають до себе те, що в найкращому разі лікують вияви хороби, не ліквідуючи глибших причин. Ті причини є й далі і спричинюють щораз частіше епідемічні стани на тілі руського громадянства. Поправа цього стану прийде щойно тоді, коли польському елементові буде привернена його історична роля й уможливлена широка діяльність, яка змагає до всесторонньої організації життя країни.

Державна адміністраційна політика мусить бути зістроєна з тією суспільною діяльністю, але на інших ніж досі основах, бо ці виявилися хибними й недоцільними. Думаємо, що на цій дорозі треба шукати розвязки труднощів, які насуває руська справа і звязана з нею українська проблема. Ці труднощі великі, сьогодні навіть дуже великі".

Як на ендеків і як на вступну статтю у „Ґазеті Варшавскій", дуже поміркована.

*

Але ендеків одних і других перейшов хто — наш львівський „Век Нови". Він запінено пише:

„Потворний замах на міністра Республики у столиці держави — це визов, на який треба відповісти так міцно, щоби обиджена тіхаість держави дістала повну сатисфакцію. Рука справедливости мусить виловити виновників і сягнути аж до самого дна того гнізда, з якого в сумерках конспірації виходять молоді адепти терору на доручені їм польські ставиці й поширюють пожежі і вбивства".

Відповідальність за те, не може обмежуватися, на думку „Веку Нового" (15. VII.), до самого ОУН і його таємних керманичів.

„Співвідповідальне є теж українське громадянство, що не вміє оцінювати ситуації й не хоче позбутись свого протипольського становища. На першім порядку є прикривання ідеольоґії ОУН плащем духовної ряси нижчого, безкритичного духовенства, що відправляє замовлені конспіраторами богослуження й освячує мимохіть в очах маси ті вчинки ОУН, які з погляду права й релігії є злочином. Сини багатьох леґальних діячів є у рядах ОУН. Працівники леґальних освітніх, культурних та економічних установ працюють часто водночас під землею, роблячи часто ті інституції бастіонами замаскованої нелеґальної роботи. Це не пустословні закиди, а факти, добре відомі українським керманичам, які вже явно пишуть про те, що ОУН розгалузилась. Коли цілий український орґанізм диготить з пилінням, а держава з залізною безоглядністю сягає по заразні засоби, видно пасивність, що є каригідна".

„Бо виключно ідеольоґічна боротьба добра на українському внутрішньому фронті. А українці мусять тямити, що є громадянами держави, з якою мусять, оскільки хочуть свого розвою, активно працювати. Про якийсь приязний акт з боку держави нема мови так довго, як довго стріли терористів будуть давати напрямні розвоєві польсько-українських взаємин. Нема мови про нормальне життя, поки відповідально і критично українське громадянство буде толерувати терор й робитиме іграшку зі свого відношення до держави. Скидання зі себе відповідальности після кожного акту злочину — це тільки пасивний марш на воловоді тайних диріґентів. Ніхто не повірить довше, що українські керманичі не мають засобів вкоротити ці підземні сили, які пхають цілий нарід і молодь в нещастя. Чейже в багатьох своїх внутрішніх справах мають вони таку міцну екзекутиву, що нищать з місця шкідливих для себе людей та почини. Самі мусять теж задушити конспірацію й вирвати її з корінням, бо інакше їх вина буде очевидна".

Живцем викраяне з ендецького „Курера Львівського", але ні! й ендеки так не пишуть. Це пише орган масового читача — аполітичний.

*

Спокійний тон у поглядах на цілу справу вбивства й української проблеми зустрічаємо тільки в консервативному „Часі". Він пише:

„Ясно — факт, що українські терористи не тільки продовжують свою криваву роботу, але зуміли перенести її у серце держави — не веселий. Але на кожний випадок відрадне те, що в Польщі є тільки один осередок тероризму, що немає їх кілька.

Устійнення середовища вбивника повинно викликати консеквенції й у відношенні до цього середовища й у відношенні до тих середовищ, які у світлі заяв п. Міхаловського, за злочином на особі бл. п. Перацького не мали нічого спільного.

Якщо йде про українців, то з подвійною конечністю накладається безоглядне винищення ОУН. До цього все чесне українське громадянство мусить приложити руку.

Ясно, що нашої української політики не можна обмежувати до самого винищування ОУН, бо витереблення тероризму є вступною передумовиною всякою на широку міру закроєного пляну діяльности в тій царині.

Стільки „Час" у своїй вступній статті, що має заголовок „Вбивник".

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
65/53 144—180

Знамениті! Тутки Пріма Аіда.

Нова українська станиця у Львові.

„Око", мистецько-керамічна робітня Сергія Литвиненка.

Наш загально знаний мистець-скульптор Сергій Литвиненко, автор нагробника на могилі незабутнього Івана Франка, зорґанізував при величезному накладі праці при вул. Потоцького 58а мистецько-керамічну робітню під назвою „ОКО". Робітня відкрита з метою очищення народніх керамічних стилів, зокрема гуцульського, від усяких немистецьких впливів та введення нових, наддніпрянських мотивів і зразків керамічного мистецтва, особливож полтавських, київських і чернигівських.

Власником і керманичем робітні є п. С. Литвиненко. Тепер попри керамічні вироби для масового збуту йде в робітні праця над стилевими печами по зразкам виданного, нині вже покійного, гуцульського кераміка Бахмінського. Ці печі оригінальні не тільки рисунком кафлів, але й формою. Робітня розвиває свою діяльність уже пів року. Досі випустила вона на ринок багато (приблизно 100 форм) гуцульських і полтавських зразків кераміки.

Робітня приміщена у чотирьох великих убікаціях і має дві муфлеві печі. Працюють там три кваліфіковані і загально відомі в тій ділянці фахівці-гончарі та декоратори під технічним проводом п. Михайла Лукіяновича. Крім того заняті там у характері малярів та рисівників молоді сили, переважно з покінченою середньою освітою.

Перші прегарні випуски керамічних виробів „ОКА" можна оглядати не тільки в робітні, але й у книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові та в крамниці „Пласт" при Сикстуській вулиці. Робітня орґанізує збут своїх мистецьких виробів у всіх важніших осередках Галичини та поза нею, а також старається запевнити собі збут і за кордоном.

Обовязком наших торговельних кол і цілого українського свідомого громадянства є підтримати матеріяльно і морально цю нову станицю нашого мистецького промислу. А це тим більше доцільне і вказане, що мистецьким керманичем підприємства є такої міри мистець як Сергій Литвиненко.

В. К.

Галицький Магазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. дарон білети до першорядних кін.
5/73 87-?

За океаном.

Український легіон у Канаді. — Перша сотня карабінерів.

Канадійська Січова Організація ввійшла тепер у порозуміння з Командою Канадійської Армії, Дистрикт ч. 10 та організує першу українську сотню вінніпегських карабінерів.

Українські карабінери матимуть усі права й обовязки нарівні з канадійською міліцією. Всі вписані переходитимуть постепенно вишколи: піхотний, скорострільний, сигналізації та інші потрібні курси. Здібніших будуть висилати на старшинські курси. В міру чисельного зросту українських карабінерів подумається і про окремий крій уніформи для цієї частини. З початком червня почнеться вже регулярний військовий вишкіл. Вправи відбуватимуться кажді раз у тиждень у військових бараках, під фаховим проводом інструктора українця п. С. Білинського. Кожний українець до 40 року життя має нагоду вступити у члени цієї сотні.

Дерево
шкло
метали
чистить знаменито
VIM

Присуд у процесі за атентат у большевицькому консуляті.

РЕПЛІКА ПРОКУРАТОРА І ОБОРОНЦІВ.

Після промов оборонців забрав голос вдруге прокуратор, який згадав про заяву мін. Міхаловського в справі вбивства мін. Перацького. Прокуратор домагався покарання підсудних.

Обор. д-р С. Шухевич висловив жаль, що прокуратор користується для своїх цілей заявою міністра, хоча цієї справи правосильно ще суд не осудив. Дотепер був такий звичай, що тільки на основі правосильних присудів складано заяви про осуджені справи.

Обор. д-р Л. Ганкевич пригадав, що не говорив начеби тільки польський професор приходив до філії державної з українською мовою навчання з револьвером у кишені. Ні Куреня і пиття осудив у своїй промові не тому, що це державний польський монополь. Навпаки, оборонець заявив, що виступив би теж проти куреня і пиття серед молоді, колиби це був український монополь в імя здоровля і духового розвитку молоді. Вкінці заявив, що не військові зачіпно-відпорні союзи створять з Польщі велику державу, але тільки вільна і незалежна Україна, як про це пише „Буяг Млодих", незалежний орган проурядової молоді.

ВЕРДИКТ СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

Після вияснення предсідником законних приписів присяглі судді пішли на нараду, яка тревала три години. Щойно в год. 11-ій вечором відчитав провідник суддів присяглих вердикт, яким потверджено поставлені питання до 12-ох підсудних майже одноголосно, а заперечено вину тільки двох підсудних: Івана Гуменного та Володимира Сахрина.

ПРИСУД.

На основі вердикту трибунал по тригодинній нараді засудив: 1) **Миколу Лемика на 6 років вязниці** (кара для нього має тільки теоретичне значіння, бо Лемика засудив нагляд суд на досмертну вязницю за вбивство секретаря большевицького консуляту Майлова); 2) **Володимира Нидзу на 14 років**; 3) **Володимира Маєвського на 10 років**; 4) **Дмитра Мирона на 7 років**; 5) **Ярослава Штойка на 5 років** 6) **Василя Безхлібника на 4 роки**; 7) **Ярослава Гайваса на 2 роки**; 8) **Андрія Луціва на 5 років** 9) **Ярослава Петеша на 4 роки**; 10) **Юліяна Заблоцького на півтора року**; 11) **Івана Захаркова на 3 роки** і 12) **Богдана Лаврівського на півтора року.** Підсудних Івана Гуменного і Володимира Сахрина трибунал звільнив від вини і кари. Всім засудженим зачислив трибунал слідчий арешт і засудив на втрату громадянських прав від 6 до 10 років.

Ширіть наш часопис!

ПРАВНІ ПОРАДИ.

Новий кодекс про зобовязання.

IV

НЕРОЗРИВНІСТЬ ДОГОВОРУ.

Важний договір обовязує безоглядно діючі особи і не вільно опісля від нього відступити, хочби навіть одній з діючих осіб був дуже невигідний, або ця діюча особа могла понести втрату. Коли діюча особа не доповнює свого обовязку і друга діюча особа поносить втрату, тоді може домагатися винагороди шкоди. Тоді діюча особа, яка завинила, відповідає усім своїм майном, теперішнім і майбутнім та своїми правами до інших осіб. На випадок її смерти друга діюча особа може доходити своїх прав на залишенім маєтку. В засаді відповідальність майном за виконання обовязків з договору є необмежена. Одначе закон знає теж обмежену відповідальність.

І так член кооперативи з обмеженою відповідальністю відповідає тільки до висоти уділу: одного або 2-ох, 3-ох і т. д. Далі хто купує підприємство без одночасного зобовязання сплатити довги цього підприємства, відповідає солідарно з давним власником підприємства за його довги найвище новопридбаним підприємством. Але й тут закон вимагає, щоби новий власник знав про істнування довгів або повинен знати (стаття 188 § 1). Є це т. зв. цивільна відповідальність.

ВІДСТУПЛЕННЯ ВІД ДОГОВОРУ.

За згодою обох діючих осіб можна все відступити від договору за винятком подружжя. **В деяких випадках закон дозволяє відступити від договору без згоди одної з діючих осіб, а саме:**

1) Коли одна з діючих осіб не сповняє наложеного на неї договором обовязку, хоча друга визначила їй додатковий речинець. Колиж вартість договору сягає понад 1000 зол., тоді треба визначити додатковий речинець на письмі;

2) При точно умовлених речинцевих договорах невиконання обовязку до означеного речинця дає право відступити від дальшого виконування договору (стаття 251 § 1);

3) При договорах, де спізнене виконання наложеного обовязку не дає вже другій діючій особі ніякої користи, нпр. шлюбна одяж, доставлена після вінчання (стаття 251 § 2);

4) Коли припадок унеможливив виконання обовязку після заключення договору. Але якщо діюча особа сама спричинила з розмислом припадок, тоді друга діюча особа може відступити від договору і домагатися ще відшкодування (стаття 252);

5) З приводу таких фізичних і правних прикмет, які внеможливлюють виконання договору;

6) Вільно теж відступити від договору одній або обом особам, якщо так умовилися при заключенні договору (статті 76—79).

Вкінці при взаїмних договорах одна з діючих осіб може здержатися з виконанням обовязку, доки друга діюча особа не виконає свого обовязку (статті 215—217).

ІНШІ ДЖЕРЕЛА ЗОБОВЯЗАНЬ.

Як уже відомо з попередніх статтей зобовязання повстають зі згоди найменше двох осіб. Діючі особи постановляють одна другій щось дати, щось зробити і т. д. Крім згоди діючих осіб, джерелом зобовязань бувають теж людські вчинки, з якими закон звязує повстання зобовязань: 1) поладнування чужих справ без уповажнення; 2) безправне збогачення і т. д.

ПОЛАДНУВАННЯ ЧУЖИХ СПРАВ БЕЗ УПОВАЖНЕННЯ.

Хто поладнує чужі справи без уповажнення відповідає заступленому за всі наслідки. Закон засадничо забороняє втручатися до чужих справ. Всі правні акти такого самовільного заступника не накладають на заступленого ані на третю особу ніяких обовязків так довго, доки заступлений не затвердить, не погодиться на них. І тому закон накладає обовязок на такого самовільного повновласника повідомити чимскоріше заступленого і ждати від нього вказівок. До того часу самовільний повновласник полагоджує тільки необхідні справи. Зі своїх вчинків мусить скласти докладний звіт заступленому. Доки не одержить повновласти від заступленого його заступати, обовязаний докінчити розпочату справу. Коли такий самовільний заступник придбав користь заступленому і кермувався згідно з його здогадною волею, має право домагатися звороту всіх пожиточних видатків з відсотками. Колиж такий самовільний повновласник втручається до справ заступленого проти його волі, тоді не має права домагатися звороту своїх видатків та ще відповідає за всяку шкоду. На домагання заступленого має привернути все до первісного стану, а колиб воно було неможливо, заплатити відшкодування. Вклади може собі забрати, якщо це можливе, без дальшої шкоди.

Одначе хто рятує чуже добро з небезпеки, має право домагатися звороту необхідних видатків, хочби навіть його рятунок був безуспішний. Зате відповідає за очевидне недбальство.

Хто у спільній небезпеці добровільно або примушений поніс втрату може домагатися від всіх осіб, які з того скористали, рівномірного звороту тієї втрати.

Помер большевицький амбасадор у Франції.

ПАРИЖ, 14. 7. ПАТ. Нині помер на рака у Парижі большевицький амбасадор Валеріян Довгалевський у 49-ому році життя. Перед війною студіював у Франції на політехніці. Після закінчення студій працював у більших електротехнічних фірмах. До Росії повернув після революції в 1917. р. В 1924. р. призначено його послом у Швеції, в 1927. р. у Токіо, а 1928 р. у Парижі. Довгалевський підписав у 1932 р. договори про ненапад і торговельний з Францією. Довгалевський був третім в черги большевицьким амбасадором у Парижі після Красіна та Раковського.

Запір. Вже старі мистці лікарської штуки ствердили, що природна гірка вода **Franciszka-Józefa** знаменито перечищує тенеса. — Поручають її лікарі. 1—1

Заповідає швидкий поворот монархії в Німеччині.

НЮ ЙОРК, 27. червня. (Вл. кор.) Від трьох днів появляються в ґазеті „Ню Йорк Повст" статті, писані сензаційно бувшим секретарем Гялмара Шахта, теперішнього президента Німецького Державного Банку, Йоганнесом Штелем. Штел був арештований в хвилиною приходу до влади Гітлера в Німеччині, але втік в табору інтернованих та опинився в Америці. Він удержує звязки з ворогами Гітлера і те, що він пише, сперте на достовірних джерелах.

Він каже таке:

Владі Гітлера вже приходить кінець. За кілька тижнів прийде цілковита переміна в німецькій державі. Уступить президент Гінденбург, а на його місце прийде реґент. Реґентом може стати сам Гітлер, хоч не виключена можливість, що прийде бувший німецький кронпринц, найстарший син цісаря Вільгельма, або хтось з його внуків. Канцлером стане Франц фон Папен і тоді прийде зміна режіму.

Всі вісти, які приходять телеграфічною дорогою з Німеччини про зміни в політичнім укладі, це вже наслідок того плану, про який говорить Штел. Все те робить Франц Тиссен, у якого руках половина фінансових підприємств Німеччини. Йому до помочі стане Гялмар Шахт, теперішній справжній економічний диктатор Німеччини. Тиссен використав Гітлера і тепер уже його не потребує. Тиссен переконав Гінденбурга що Гітлер мусить бути канцлером. Гітлер зробив усе, чого від нього хотів Тиссен і тому Гітлер вже непридатний Тиссенові. Це була боротьба Тиссена з другим економічним потентатом Німеччини, Вольфом. Тиссен виграв.

Наслідки перевороту в Німеччині будуть такі (каже Штел):

Жиди дістануть назад свої громадянські права, бойкот Німеччини буде відкликаний, німецький уряд розпочне приязні взаємини зі Совітами.

Великий політичний процес у Станиславові.

ТРИНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. Ян Дерень, ком. поліції в Надвірній зізнає під присягою, що ще заки арештовано підсудних у селі Пневі, дістав інформації, що на терені повіту Надвірна мають відбутися саботажі, тому й зарядив гостре поготівля. На запит оборонця д-ра Олесницького, від кого дістав цю інформацію і чи в цій інформації були вичислені прізвища підсудних, свідок заслонюється урядовою тайною, тому оборонець ставить внесок звернутись до команди поліції в Станиславові, щоб вона звільнила свідка від цієї тайни.

Св. Ілеон Дригайло, постер. з Надвірної, зізнає, як арештував другу групу підсудних за Пневом та заявляє, що підс. Гоголь ішов разом з підс. Явничем.

З черги переслухано ще раз на внесок прокуратора свідків **Яніну Форикевіч і Яна Мазака**, арештованих у попередніх днях на суд. салі. Свідок Яніна Форикевіч зізнає, що до зложення неправдивих зізнань намовила її Емілія Форикевіч з припоручення д-ра Лабія.

Обор. д-р Олесницький: Як казала вам зізнавати Емілія Форикевіч?

Св. По своєму сумлінню.

Зновуж свідка **Яна Мазака** нібито намовили зізнавати неправду під погрозами два молоді люди, яких назвищ не хоче виявити, бо вони грозили йому ножами. Неправду зізнав у тому, що рішуче заявив, що підс. Гоголь сказав йому, що їде до Битькова, а в дійсности підс. Гоголь йому цього не говорив.

Св. Станислав Когийчук зізнає, що в поїзді видав один білет для двох пасажирів, яких пізнає в підс. Морозі та Заставецькому.

Св. Йосиф Чуйко, ревідент, зізнає, що підс. Гайдюк всів до поїзду на перестанку Персенківка і купував білет у поїзді. Підс. Гайдюк перечить цьому, зазначуючи, що білет купував у Львові на головному двірці.

Св. Михайло Джигіта зізнає, що був при арештуванні підсудних у Пневі. Одначе тепер не пригадує собі навіть нікого з підсудних і не може їх пізнати. На запит предсідника, підсудних та оборони відповідає стеоретипно: „Не пригадую собі". Тому на внесок прокуратора відчитано зізнання цього свідка.

Прокуратор ставить запит до підс. Явнича, чи він знає постерункового Потерала, на що Явнич відповідає, що не знає.

Св. Броніслав Потерало, постер., зізнає, що він саме придержав 12 прогульковців у Пневі. Дальше категорично твердить, що знає підс. Явнича і часто з ним говорив. Підс. Явнич заперечує, щоб говорив зі свідком по 1926 році.

Обор. д-р Бих до свідка: Скажіть під присягою, чи підс. Явнич був вашим конфідентом? Тут паде на нього таке підозріння.

Св.: Ні.

Св. Тадеуш Слотвінський, поліц. агент, зізнає незаприсяжений, що переводив ревізію в наплечнику Явнича і найшов у ньому 9 бранзінгів та одну ґранату.

Св. Юзеф Желіско та **Юзеф Гофбауер** зізнають на обставину, що були присутні при ревізії наплечника Явнича, в якому найдено згадану зброю.

Св. Марія Вілюш, Марія Качмарківна та **Адам Барняк** зізнають на обставину, що бачили, як під стодолою сховалося кількох прогульковців. Чи між ними був хто з підсудних, свідки ці не знають. Чи стояли в гурті та чи говорили між собою, свідки цього теж не знають, крім св. Качмарківної, яка зізнає потверджуючо на це питання.

Св. Етка Заґер, купчиха в селі Пневі, зізнає, що до її крамниці в часі подій під Надвірною увійшло було 4 мужчин, одначе їх не може між підсудними пізнати. (Акт обвинувачення каже, що у крамниці були підс. Петрочук, Гайдюк, Вінтонів, Вінтонюк і Гоголь).

Продовження розправи завтра.

Прошаки по приватних домах.

НЮ ЙОРК, 26. червня. (Вл. кор.). Професійні прошаки, які не хочуть ані взятися до праці, ані йти до міських притулків, кинулись тепер на жебри по приватних домах по передмістях, коли поліція почала стежити їх по вулицях в осередку міста. Добродійні організації остерігають загал мешканців перед такими людьми і кажуть, що це в більшій частині налогові алькоголіки та маняки, які хочуть мати повну волю і тому не хочуть ані працювати, ані піти на „ласкавий хліб" до прилюдних притулків і піддатись під контролю міських органів.

„Известия" і „Правда" алярмують з приводу протисовітської пропаґанди в Японії.

Уряд Совітського Союзу тепер не думає про війну. Він думає про мир і за всяку ціну змагає до підписання з усіми державами умов про ненапад, а навіть схильний вступити до Ліґи Націй у Женеві, до якої не хоче належати Америка, а яку, як відомо, покинула Німеччина і Японія. Совітський уряд знає, що війна принеслаб йому смерть і саме тому в його плянах є тепер лиш оборонна війна, до якої можуть її присилувати інші держави, але не війна офензивна.

Через те большевицька преса в Льондоні і закордонна пропаґанда Москви легайно счиняє алярм, як тільки дешебудь у чужій державі веється воєнна, чи тільки протибольшевицька аґітація з метою підготовки воєнного настрою.

Саме тепер іде така аґітація в Японії.

Там ставлять у театрах фільмову драму п. н. „Вища воля". З фільмою іде пригадка до японського народу, що тому 30 літ у японсько-російській війні він втратив 100.000 людей, і що тепер знову Совіти грозять Японії „ідеольоґічною небезпекою", себто большевизмом.

Ця пропаґанда в Японії вивела з рівноваги совітську пресу в Москві. Урядовий щоденник „Известия" з незвичайною різкістю виступив проти японської пропаґандової фільми. За ним зараз пішов орґан російської комуністичної партії „Правда", яка пише, що японська фільма має метою скріплення японського мілітаризму для війни проти Совітського Союзу. „Правда" заперечує, начебто Совіти мали якінебудь аґресивні наміри.

Велика промова Гітлера в райхстаґу.

Число вбитих у Німеччині. — Гітлер прощає революціонерам.

БЕРЛІН, 14. 7. ПАТ. Канцлер Гітлер на вступі своєї промови в райхстаґу підкреслив, що криза внаслідок останніх подій у Німеччині заважила би на долі Німеччини. Націонал-соціялістична партія прийшовши до влади, застала повний політичний і господарський розклад. День 30. січня 1933 р. є днем цілковитої ліквідації давньої неможливої системи, а не перебранням влади одного уряду від другого. Це не була нормальна зміна уряду, але уздоровлення старого спорохнявілого режіму. Націонал-соціялісти не захоплювали влади, тільки дійшли до уряду з волі народу. Канцлер заявив, що клопочеться теперішнім і майбутнім Німеччини. Згадав, що націонал-соціялістичний уряд перший мав відвагу приступити до боротьби зі симптомами упадку. До успіхів націонал-соціялістичного уряду слід підходити з міркою того, що наступило би, колиби націонал-соціялісти не перемогли. Нині Німеччина бодай внутрішньо сконсолідована. Коли є помилки в боротьбі з безробіттям, то вони є наслідком того положення, в якім знайшовся уряд. Обговорюючи ввіз сирівців, канцлер заявив, що ґеніяльні німецькі хеміки винайдуть суроґати.

ОСТАННІ ПОДІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Обговорюючи останні події в Німеччині з 30. червня ц. р. Гітлер заявив, що ці події затіяли революціонери, які від 1918 р. хотіли створити з революції постійну професію. Про підготовку до т. зв. другої революції канцлер знав уже давніше і перестерігав Рема, який заявив, що покарає ворохобників. Гітлер поділив націонал-соціялістів на три групи: 1) ворохобники дегенерати, до яких причислив Рема, Гайнеса і Гайна; 2) ворохобники, які повинувалися приказам шефа штабу (Ремові), не знаючи, що він є бунтівником. До третьої групи зачислив усіх чесних гітлерівців, згадуючи шефа тайної політичної поліції Гімлера і нового шефа штабу пробоєвих відділів Ліпа. Канцлер виявив теж прізвища тих людей, які були посередниками між ґен. Шляйхером і совітською державою. Заявив, що ґен. Ґьомберґ і райхсвера є аполітичні і найвірніші урядові. Є тільки одна збройна сила в Німеччині, а саме: райхсвера і націонал-соціялістична партія. Згадав, що уряд викрив тайні рахунки Рема на 12 міліонів марок. Перед розстрілом ворохобник Уль признався, що мав убити канцлера. Приказ до революції видав Рем в імени канцлера Гітлера. Широку акцію проти уряду в закордонній пресі вів ґен. Бредов. Канцлер підкреслив, що тільки він є провідником пробоєвих відділів і ніхто більше. Вкінці заявив, що підчас останніх подій у Німеччині розстріляно 79 провідників а три скінчили самогубством. Зпоміж числа 79 розстріляно трьох за знущання над арештованими. Віцеканцлер Папен непричасний до заговору. Гітлер підкреслив, що останні події вважає найболючішими в свому житті. Одначе простить усім тим, які покаються.

РАЙХСТАҐ ОДОБРИВ АКЦІЮ НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ.

БЕРЛІН, 14. 7. ПАТ. Після промови канцлера президент райхстаґу мін. Ґерінґ висловив заяву довіря в імени своїм, провідників партії і цілого німецького народу. Підкреслив, що вожд завжди стане в обороні членів партії. Канцлер Гітлер вислухав з похиленою головою тієї заяви, зворушений промовою мін. Ґерінґа. Вкінці мін. Ґерінґ поставив райхстаґові внесок одобрити рішення уряду та інтервенцію канцлера. Внесок приняв райхстаґ невмовкаючими оплесками та окликами. Після відспівання гимну націонал-соціялістів Ґерінґ замкнув надзвичайне засідання райхстаґу.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Розумний

перед виїздом до живців і літниць засобиться — у всілякі косметичні і гіґієнічні предмети і пр. найдешевше і найкраще лише у перфумерії

С. Федера **Львів, ул. Сикстуська 7, або Коперника 15 а**
(побіч палати Ґр. Потоцького)

тому, що ціни цих предметів у кліматичних місцях є подвійні а навіть потрійні а якість під кожним оглядом гірша. 2—2

По широкому світі.

— До Будапешту приїхала ескадра литовських літаків.

— През. Лебрен гостив румунського премієра Татареску, який з міністром фінансів Слявеску веде переговори з Францією у фінансових справах.

— Англійська преса одноголосно одобрила промову мін. Саймона.

— Канцлер Гітлер призначив учора членів народнього трибуналу, в якого склад увійшло 12 правників, 5 старшин і 5 капітанів летунства та 5 провідників націонал-соціялістичної партії.

— Ґен. Джонсон у Злучених Державах виступив різко проти канцлера Гітлера. Німецький шарже д'афер домагався вияснення від державного секретаря. Цей запевнив, що ґен. Джонсон не промовляв в імени уряду Злучених Держав.

— Літак з 9-ма пасажирами упав на летовище біля Абердін в Англії і почав горіти. Всі пасажири ранені. Летун врятувався.

— Провідника націонал-соціялістичної молоді Гартлебена викинули з орґанізації за зневаження хреста і вівтаря.

— Колишнього німецького міністра внутрішнього д-ра Гермеса засудив суд за надужиття на 4 місяці вязниці і зворот судових коштів.

— Слідчий судія повідомив колишнього міністра справедливости Револьда, що обвинувачує його за надужиття впливів.

— Моряки французького контрторпедовця „Воторі" при завантажуванні стрілен вистрілили з гармати. Куля вбила двох моряків на контрторпедовці „Альбатрос", а третього тяжко поранила.

— Провідник індійського конґресу і співробітник Ґандія Патель вийшов з вязниці на волю.

— У містечку Пловдів у Болгарії викрила влада комуністичну орґанізацію, до якої належало кількадесять вояків місцевого ґарнізону. [illegible]

Концентраційний табор — це не цирк.

Воєвода Костек Бернацький про концентраційний табор.

У розмові зі справоздавцем „Іл. К. П." воєвода Костек-Бернацький сказав про концентраційний табор у Березі Картуській таке:

„Справа табору це не справа якоїнебудь чадомисної сензації. Це не цирк, до якого можна підходити з тією нездоровою, жалною сензації цікавістю. Тому теж я видав цілу низку розпорядків, які управильнюють справи, що торкаються місця відопремленя в Березі Картуській.

— Та журналісти хотіли би дістатися на місце з журналістичного обовязку.

— Не раджу. Я такого дозволу не дам. Решту управильнюють зарядження, які накладають дуже строгі кари за тих, що хотіли би перейти визначену границю табору".

—o—

Дальші транспорти до Берези Картуської.

З Тернополя вивезли в понеділок 9. липня ц. р. біля 50 осіб, майже самих українців до Берези Картуської. З Тернополя вивезли: проф. О. Павлишина, Ілю Кіната, студента Володимира Керничного, Фелікса Кордубу і студ. Михайла Рущака. З Березовиці Великої вивезли: студ. Кручового. Зі Збаража д-ра Білинського, лікаря, м-ра Топоровича, адвокатського конципієнта і студ. В. Пастушенка. З Нового Села вивезли д-ра Івана Яворського, лікаря. У транспорті находилися теж люди з Бережанщини і Скалатщини. З Чорткова вивезли Олександра Дражньовського, студ. богословії і Петра Войтовича, уч. VII. кл. української гімназії.

—o—

Жидівські підростки проявляють свою діяльність.

Вибили шиби в Т-ві „Просвіта" у Львові.

В суботу 14. липня ц. р. в год. 3.45 пополудні кільканацять жидівських підростків пробігло під дім Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок ч. 10 і з окликами: „Niech żyje Zachodnia Ukraina, a kto przeciw niej, z tym precz!" кинули кілька каменів у вікна канцелярії Т-ва на першому поверсі, де вибили дві більші шиби. Між підростками було кілька старших дівчат. Після того побігли вони на вул. Ґродзіцьких.

Рештки майже за дармо
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від 3—6. — Насс.** 33 3—3

— **Д-р Михайло Звір** відчинив і веде адвокатську канцелярію в Куликові. 51

— **Криниця.** Всякі недуги навіть найбільше задавнені можна вилікувати лише в Криниці, а найвигідніше приміщення найдете в українських пансіонах п. Яблонської. Krynica Zdrój, willa „Tatrzańska" i willa „Urszula". 1628a 10-

— **Вийшов на волю.** З тернопільської вязниці випустили на волю о. Петра Петрицю, якого арештували на розправі проти Евгена Костецького і товаришів.

— **Виїзд Митрополита Андрія Шептицького до Підлютого коло Перегінська.** Дня 15. липня ц. р. виїхав Впресв. Митрополит Андрій Шептицький зі Львова до Підлютого коло Перегінська, де пробуде до половини жовтня ц. р. Нас просять зазначити, що „Митрополит, виїзджаючи зі Львова до праці в Підлютім, на листи не буде відповідати, хіба на дуже важні і пильні. Так само не буде нікого приймати".

— **З радія.** Праська радіостанція (470,2) передає в неділю 15. липня відчит письменника І. Ольбрахта про Закарпаття. Початок відчиту в годині 20.00. В год. 20.15 концерт закарпатських нардніх пісень, які відспіває п-і Синеньта-Іванницька.

— **Вистава образів** у павільоні на площі Східних Торгів вже відкрита. Обіймає повну виставу образів бл. п. Л. Дрекслерової та мистців Межровича, Пенкальського, Хростовського, Станкевичевої, Березовської, Голінської і Косковської. Крім різьби, графіки та мистецьких картин виставлено теж килими з чотирьох шкіл. Вистава відчинена щоденно від 8-ої години рано аж до вечора.

— **Софія Русова в Чернівцях.** По закінченні Українського Жін. Конгресу у Станиславові спинилася по дорозі до своїх дітей, у Букарешті, наша визначна громадянка й педагог, Софія Русова, в Чернівцях, щоб оглянути культурні дорібки, чи краще: культурні останки буковинських українців. „Жін. Громада" устроїла в честь гості чай, на який прибули представники наших культурних установ, студентських товариств та преси, що кожний зокрема витали на буковинській землі дорогу гостю. Від „Жін. Громади" зложила привіт і дарунок (бук. вишивки) п-і Федорович, а студентки з „Запорожа" й „Чорноморя" іменували п. Русову своїм почесним членом і вручили їй ленти-відзнаки. Від „Нар. Дому" говорив проф. Бриндзан, від „СУСОР" п. Якубович, від „Залізняків" п. Л. Гузар, від політичного проводу й ред. „Ради" склав привіт ред. Ю. Сербинюк, від молоді й ред. „Самостійности" п. Квітковський. Усім відповідала зворушено п. Русова, закликаючи до єдности і спільної праці для народу.

— **„Gutenberg-Gesellschaft"** у Майнці, міжнародне наукове товариство досліджування історії друкарства, графіки і граверства, вибрало своїм членом доц. УВПІ д-ра В. Січинського. Доц. В. Січинський був постійним співробітником органу (річника) названого т-ва „Gutenberg-Jahrbuch", де умістив кілька розвідок з історії українського граверства і сучасної графіки.

— **Україніка.** Чеський тижневик „Nova Svoboda" в ч. 24. з 15. VI. помістив статтю av.: „Ukrajinske socialni demokrace", де подає історію української соціял-демократичної партії. У томуж числі є цікава стаття l. v.: „Co bude s podkarpatskou mladou inteligenci". — Працю Н. Григоріїва про німецьку кольонізацію на Україні вмістив часоп. „Zahranični Politika", unor 1934. — Болгарський тижневик „Литературенъ Гласъ" (ч. 238) в Софії, присвятив майже ціле число 120-тим роковинам Шевченка. Число багато ілюстроване портретами нашого поета та ілюстраціями з його життя. В більшій статті проф. Біціллі подає аналізу поетичної творчости поета. П. Паращук пише про Шевченка-маляра. Д. Шелудко оцінює соціяльно-політичну й національну тенденцію у творчости Шевченка; історично-літературний нарис подав д-р Д. Гаврийски. Стилян Чілінгіров знайомить з Шевченком-поетом та борцем. Цікава стаття Миколи Т. Балабанова освітлює вплив Шевченка на болгарських будителів. Загально людському значінню Шевченка присвятив статтю Ів. Н. Орлов. Не бракує й перекладів на болгарську мову поезій „Іван Гус" та „Не женися!" Переклад зробив С. Чілінгіров.

— **Зміна границь повітів у тернопільському та станиславівському воєвідстві.** Розпорядком ради міністрів село Бишів вилучили з підгаєцького повіту в терноп. воєвідстві та прилучили до станиславівського повіту в станиславівському воєвідстві. З борщівського повіту вилучили села: Капустинці, Тарнавку та Звягель і влучили до чортківського повіту. З бережанського повіту вилучили села: Дмухавець, Городище та Слобідку, а влучили їх до тернопільського повіту. З підгаєцького повіту вилучили села: Степанів і Увсе. Їх влучили до бережанського повіту. Із скалатського повіту вилучили Сороцько та влучили до теребовельського повіту. З теребовельського вилучили Скоморохи, а влучили їх до чортківського повіту. З тернопільського повіту вилучили Сущин і влучили до теребовельського повіту. Із заліщицького повіту вилучили Милівці, а прилучили їх до чортківського повіту. Із зборівського повіту вилучили Лукавець, Батьків і Марколіль і прилучили їх до брідського повіту.

— **Справа еміграційних пашпортів.** До централі еміграційного синдикату в Варшаві зголошуються емігранти з ріжних сторін держави, щоби одержати дозвіл на безплатний еміграційний пашпорт. Тому що цю справу можна залагодити листовно, то всі емігранти, які стараються одержати безплатний пашпорт, повинні слати свої документи до найближчого бюра еміграційного синдикату на провінції. На приїзд до Варшави непотрібно видають гроші.

— **Польський держ. театр у Києві,** заснований у 1927 р. для польської меншини на Україні, гостює тепер у Москві. Театр виставляє здебільша пропагандні пєси „Публичну спразу" Бруна Ясенського (польське селянське повстання 1848 р.), „Сімнацятьох" Миколюка (розстріл 17 комсомольців 1920 р.), „Поворот Марка" Куліша (колективізація на Україні) і з мистецького репертуару має тільки Моліера „Ле Буржуа Джентільом".

ГЕМОРОЇДИ
є причиною злого самопочування, надмірної нервовости, браку гумору і т. д. Треба безумовно усунути ті дошкульні терпіння. — У тій цілі вживати
Anusol
-Goedecke-
ДІСТАНЕТЕ В АПТИКАХ.

— **Значки для собак.** Львівський маґістрат пригадує власникам, що їх собаки мусять мати реєстраційні значки. Власників, що їх собаки не матимуть значків, притягнуть до відповідальности, а собак ловитимуть, як безпанських. Значки одержати можна в виділі II-2 міської управи, ґалуш II. п. дв. 75.

— **Трагічна смерть.** Дмитро Березюк, родом зі Львова, який їхав з мистецькими виробами візитівок без білету зі Станиславова, ліз на дах вагону перед контрольором і розбив собі голову до мосту за Галичем. Тіло покійного відставлено до найближчої трупарні, а його річи з валізкою складено в комісаріяті поліції у Львові біля залізн. двірця.

— **Краєва хроніка.** У Тисьмениці кинувся під поїзд з причини родинних непорозумінь Осип Рогуш. Колеса розшарпали його. — У Маняві, пов. Надвірна, згинула в лісі хора на епілепсію 23-літня Катерина Урбан, що вибралася на малини. — 4 опришки під загрозою зброї відібрали на дорозі до Рожнітова біля Долини в купців 2000 зол. — На дорозі в Зелеві біля Перемишлян Кипріян Сікорський застрілив нічного сторожа Дмитра Козака, що хотів його зупинити. — У Ланах Німецьких біля Камінки Стр. застрілився 46-літній війт того села Андрій Якобше. Причина, мабуть родинні непорозуміння. — У Снятинці біля Дрогобича на забаві селянин Олекса Дума пробив війта Івана Кліща, а його брат Василь Дума Тимка Липака. Коли Олекса Дума замахнувся ножем на поліціянта Пельца, цей тяжко поранив його багнетом. Усіх трьох ранених селян відвезли до шпиталю в Дрогобичі. Василя Думу арештувала поліція. Причина бійки: особисті порахунки.

Реформацькі пігулки ЧЕРНЕЦЬ з маркою (Zakonnik).
регулюють шлунок, хоронять від терпінь печінки, надмірної опасистости, паморок, лагодять гемороїди і при нахилі до обструкції є дагідним прочищуючим засобом. Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 34/69 16—?

— **Ще про розшарпаного петардою.** Як ми вже повідомляли в Бориславі до ворожки Фоглевої прийшов якийсь чоловік і там розшарпала його петарда, яку він мав при собі. Фоглева була ранена. Спочатку думали, що розшарпаний це Микола Янів, який небаром мав відповідати з іншими перед судом за комуністичну агітацію. Польські джерела повідомляють, що про те нібито розшарпаний це Микола Янів, зізнав його брат. Тому що в слідстві виявилися деякі сумніви, слідча влада повела далі слідство та ствердила, що розшарпаний це електромонтер зі Сколього Станислав Сень, який від 1931 р. працював у Бориславі. Сеня пізнала його сестра Катерина Суха, яка живе в Дрогобичі. Сеня бачили останніми часами з пирковцями, та чому він носився з бомбою, невідомо.

— **Пліснь** нищить консерви і тому до консервування овочів, мармоляд, ґалярето́к, овочевих соків, огірків і т. д. треба уживати **Консервуючого Середника Д-ра Еткера.** Популярні приписи на консервування можна дістати безплатно в кожному складі, який провадить вироби Д-ра Еткера, або безпосередньо від фірми Dr. A. Oetker, Warszawa, Rakowiecko 23, а також від фірми: Dr. August Oetker, Oliwa—Gdańsk.

— **Жертва грому.** У селі Солуках пов. Долина грім убив Анну Собень, а її чоловіка поразив.

— **Архиеп. візитація літаком.** Як повідомляють закордонні часописи, архиеп. Порто-Прен-

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 179—180 Телефон 25-55.

су на Гаїті Ле Гуаз перевів візитацію своєї дієцезії на літаку. Візитація тревала 8 днів.

— **Ще про пожежу університету.** Завдяки жертвенному зусиллю студентів, професорів і ректора, підчас пожежі університету у Фрибурґу (Швайцарія), про яку ми вже писали, вдалося вирятувати частину научних збірок і документів, м. і. все улаштування економічного та правничого семинарія. Хоча будівля дуже знищена, виклади відбуватимуться дальше в лишних її салях уже в найблизших днях. Вогонь повстав мабуть з дефекту в електр. світлі.

— **Том Мікс згинув?** Підчас хмаролому в Джексонвіл (Зл. Держави) буревій знищив зовсім намет цирку Тома Мікса. Гадають, що згинув і Том Мікс. У заведенні для божевільних усі хорі дістали атаку божевілля. В місті було ранених около 3500 осіб. Кількаст мусіли перевезти до шпиталю. Буревій понищив електричні й телефонічні проводи.

— **Школи у Франції вимирають!** Французька преса підняла гостру кампанію за редукцією учителів, бо виявляється, що внаслідок постійного спаду уродин, багато шкіл у цій країні не має просто учнів. Так у Вандеї є 77 держ. шкіл, в яких на одного вчителя припадає двоє дітей, а 14 шкіл має учительські склади без учнів. У с. Рошполь 4 вчителів місцевої школи взагалі не вчило, беручи річно загально 28 тис. фр. платні. В с. Понтмен до дів. школи не ходить ніхто, а до хлопячої тільки син учителя й учительки, що беруть 12 тис. фр. річної платні. В окрузі Ардеш є 50 шкіл, в яких вчиться всього 4 дітей; шк. рада хотіла ці школи замкнути, але уряд спротивився тому. Причини цього явища дошукується преса у спаді уродин та в бойкоті держ. шкіл католиками, що мають свої школи.

— **Ріжні вістки.** В Чекно (Мадярщина) у звязку з аферою троєння мужчин ексгумували 30 трупів. На цю вістку дві вдови покінчили самогубством. Арештували багато жінок. — „Матен" повідомляє, що Айнштайнову теорію релятивности окончено позаль французький вчений Шарль Кавальо, директор політехнічного інституту. — На передмісті Гамбурга Фолькедорфі хотів запоїтися світильним газом воєнний інвалід Вестфаль. Коли поліція та лікарі війшли до хати, настав вибух. Дім завалився, згинуло 8 людей, 5 було ранених.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Маріян Микола Станканинець, ЧСВВ., упокоївся в Бозі в ночі з 20. на 21. червня 1934 в Шикаґу. Покійний походив із Підкарпатської України. Народився 6. грудня 1903, до василіянського Чину вступив 6. серпня 1921 в Мукачеві, зич. обіти зложив 21. березня 1923, врочисті (професійні) 7. квітня 1927, священичі свячення дістав 30. листопада 1930 в Кристинополі з рук перемиського епископа, Ексц. Йосафата Коциловського. Гімназійні (вищі) й реторичні студії відбув у Галичині, у василіянськім монастирі в Лаврові, фільософічні й богословські в Кристинополі. Після того працював один рік (1931) у василіянськім монастирі в Ужгороді, де був префектом і професором гімназійних наук у тамошнім василіянськім інституті. В 1933 р. поїхав до Зл. Держав Півн. Америки, де працював у василіянській церкві в Шикаґо й на місіях. — Похорони відбулися 25. червня ц. р. В. Й. П.!

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Свято Матері в Борщовичах. Дня 12. липня ц. р. відбулося в Борщовичах (пов. Львів) заходом Кружка „Рідної Школи" перше величаве свято в честь Української Жінки - Матері. Свято почалось піснею-молитвою „О Мати Божа", яку відспівали „наші найменші" — діти з місцевого дитячого садку (2 - 5 літні), які під вправною рукою учит. Стефи Горбач виконали цілу програму бездоганно. Відтак була „Розмова про маму" — дівчат Руні Токарівської і Левка Стадника. Далі пересунувся нам перед очима гарний похід всіх дітвори під такт пісні „Машеруйте, козаченьки". Не можна поминути і дуже змістовного реферату: „Жінка-матір", який прочитала зі зрозумінням та чуттям місцева селянка Стефа Копур. По рефераті почули ми цілу низку пісень і захоплювались гуртовими вправами, полученими зі забавами: „Хто сумує", „Жучок", „Козуля" і т. п. Найбільшою атракцією була деклямація 2-літньої Марусі Сташинської „Мамо, Ти як ангел"..., яка можне слово виговорювала з такими дитячим патосом, а по деклямації кинулась своїй мамусі, яка була на салі, на шию зі словом „мамо", що на присутніх зробило глибоке враження. Крім того була ще деклямація Марусі Копур „За ваші труди" і Стефка Качора „Мамці солоденькій", йшла вистава „Свято Матері", яку відіграли діти під проводом своєї „любої тети". І треба подивляти мистецьку гру тих „маленьких", що під умілим проводом зуміли дати більше, як можна було сподіватись. Найкращі були: Ірина Токарівська, Маруся Токарівська і Місьо Качор. — Свято закінчилось живим образом „Боже великий"... Треба зазначити, що борщовичани останніми часами поступили значно вперід і є надія, що при такій праці, як тепер там ведеться, небаром стануть одною з кращих громад у львівському повіті. **Присутній.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Голос засуженця".
АТЛЯНТИК: „Буритель".
ВАНДА: „Блакитний експрес", „Наївна дівчина".
КАСІНО: „Гніздо залюблених".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих лежечок" (із Містенґет), Барту як Польмі.
МАРУСЕНЬКА: „Маскарада кохання", та ревія.
МІРАЖ: „Навіщо працювати" (Фдіп і Флян) „Біля дзеїв".
МУЗА: „Професор у набареті" (Бастер Кітон).
ПАН: „Усміх щастя", „Дама-Кер".
ПАЛЯС: „Пробоєва бриґада Затарова".
ПАСАЖ: „Тайна спальні" та ревія.
СВІТ: „Завойовники просторів", „Фдіп і Флян як вложники".
СОНЦЕ: „Давид Гольдер" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Маґараджа з Рамнуру" з Борисом Карловом та оперета „Поштар з Тиролю".
ХІМЕРА: „Цвітка степу" (Чарльз Фарел).
УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія

Закордонне радіо.

Неділя, 15. липня 1934.

Відень (506,8) 11·20, 12·30 Концерт. **Братислава** (298,8) 17·10 Симф. концерт, **Прага** (470,2) 20·00 Замарпаття (виголосить Ольбрахт). 20·15 Народні пісні. **Париж** (1649) 16·00 Концерт. **Білгород** (439,8) 17·00, 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 20·00 Концерт, **Гамбург** (331,9) 11·00 Хоральні пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·30 Камер. музика, **Ляйпціґ** (382,2) 17·30 Квартет, **Мінхен** (405,4) 10·40 Музика, спів 17. 18. століття, **Штутгарт** (522,6) 18·35 Фортепян, 20·00 „Дер Фрезденфібер" оп. Шрера, **Будапешт** (549,5) 17·00 Циг. музика, 20·25 „Весела вдовичка" оп. Легара, **Мілано** (368,6) 22·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр.-вок. концерт.

Понеділок, 16. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 19·50 Концерт, 18·00 Сучасна китайська музика, **Братислава** (298,8) 12·30, 21·10 Концерт, **Прага** (470,2) 20·50 Два фортепяни, **Париж** (1649) 16·30 Концерт, Спів. реціталь, **Атльона** (531) 20·00, 20·50 Ірляндські пісні, 21·40 Ірляндська музика, **Білгород** (439,8) 18·00 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15 Вокальний концерт, 18·30 Давня музика та пісні, **Гайльсберг** (291) 20·10 Балади, пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·30 Концертова суїта Шуберта, **Ляйпціґ** (382,2) 19·00 Камер. музика, 20·45 Серенади, **Мінхен** (405,4) 17·50 Спів, 18·30 Нар. пісні, **Будапешт** (549,5) 17·00 Концерт оп. оркестри, 20·00 Спів, 23·20 Циг. музика, **Мілано** (368,6) 13·00 Тріо, 22·00 Міжнар. музика, **Рим** (420,8) 12·30 Квінтет, 17·00 Інстр. вок. концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 15. липня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґнал часу, 12·05 Метеорольоґ. комунікат, 12·10 Муз. поранок (орхестра, фортепян), 13·00 Гарна природа в музиці, 13·10 Легка музика, 13·45 „Італія, країна сонця, моря та гір", 14·00 Караїмські пісні, музика, 14·20 Концерт сальон. музики, 15·00 Хліборобство в Совітах, 15·15, 15·35 Нар. музика з гр. плит, 15·45 Різьбнича скринька, 16·00 Гокина легкої музики з гр. плит, 17·03 Сільва ерум, 17·10 Концерт солістів (музика, спів), 18·00 „На дністрянській пляжі" (фейл.), 18·12 Гр. плита, 18·15 Джезова музика на два фортепяни, 18·45 Літературне життя Кракова, 19·00 Вечерниця, 19·15 Легка музика, орхестра, фортепян, пісоньки, 20·00 Вибрані думки, 20·12 Популярний концерт, орхестра, спів, 20·50 Веч. дениник, 21·02 На веселій львівській хвилі, 29·00 Почт. техн. скринька, 22.15, 22·16 Спортові вістки, 22·30 Танкова музика з гр. плит, 23·05 Танкова музика.

Понеділок, 16. липня 1934.

6·30—8·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·10 Танкова й легка музика, 13·05 Славні співаки (гр. пл.), 14·00 Вістки про експорт, 14·05 Збіжжева біржа. 16·00 Концерт сільської орхестри, 17·00 Для дітей: „Семко й Мошко", (на осн. Жеромського), 17·15 Скринка, 17·40 Спів (Аніка Арні, сопран), 18·00 Балачка „Жінка на Мадярщині", 18·15 Камер. концерт, 18·45 Балачка Бр. Вінавера, 19·00 Вечерниця, 19·40 Сальонова музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Фейл. „Будьмо молоді", 20·12 Легка музика (фортепян, орхестра), 21·02 Чудеса Пулав і Казмежа, 21·12 Концерт (орхестра; спів — Бенові, бас), 22·00 Літер. фейл. „У боротьбі із шкідливим зітом про почту". 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·26½—5·28 зол.

Німецькі марки 193·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·50—172·50, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, віри 45·50—46·50.

Золото: Доляри 8·91—8·93. Франки фр. 33·40—35·00 Дукати 82·20—83·00, Корони 36·50—37·20, Рубалі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рубалі 1·20.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 14. липня н. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масло	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	„
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·30	„

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко і сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 14. липня н. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·20 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Відїзд зі Львова на оселю на Остодорі є дня 17. ц. м. (вівторок), год. 7·15 рано. Збірка на Гол. Двірці в год. 6·15. Відїзд зі Стрия в год. 10·05. Збірка в Брошневі год 11·30. **Управа.** 52

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

САЗОЛЬ, суха фарба в порошку в ріжних красках, тревалша ніж найліпший лякер! Розводиться у літній воді згідно з приписом, поданим до кожної пушки. Спробуйте та ще й іншим порадьте! — Знаменито надається до фарбування і консервації віконних рам, дверей, вуликів, ганків, сходів, заліза, бляхи і т. п. Дуже трівка і відпорна проти вогкости, горячі і морозів! Висилається тільки за готівку. Пушка 1 кг. по 3 зол. **Кооп. „Рій", Львів, Бляхарська 20.** 35 1—4

МОРЕЛІ — 10-кіґові посилки зол. 12·50, 5 кіл. зол. 6·50. Морелі-дички 10 кіл. зол. 7·50 і 5 кіл. зол. 4. висилає за післяплатою Глинський, Заліщики. 47

БРУНЕТКА девятнацятилітня, з 3.000 золотих, шукає дентиста, купця, друкаря або іншого ремісника. Зголош. до Адм. „Діла" під „Семинаристці". 50 1—2

СЕПАРОВАНИЙ, не з власної вини, інтелігент, літ 48, на становищі, пізнасть паню у відповідному віці. Ціль матримоніяльна — посередництво можливе. — Зголошення під: „Мій тип", Адміністрація „Діла". 37 2—2

ОГОЛОШЕННЯ

Др. Осип Філяс

жіночий спеціяліст у Львові, вулиця Льва Сапіги ч. 21. — телефон 79-53,

повернувся

і приймає як давніше. 48 1—1

Перероблювання деревляних ліжок на тапчани, дротяних сіток, задівних ліжок, матераців, отоман, — виконує фабрика **ЗАКС, Ліндого ч. 6.** Тел. 79-99. 1—?

Ліжка дитячі 25 зол. кухонні 8, подеві 10, сіткові 20, дротяні вкладні 18. Отоманн 30, розкладані канапки 30, матераци з подушками 14, волосяні 40. Найновіші тапчани 75. — Фабрика **ЗАКС**, вул. Ліндого ч. 6. — Телефон 79-99. 1—?

Мухоловки кооперативи „ПЛАСТ" вишать безпосередно усі мухи. Жадайте їх усюди. Замовлення полагоджуємо відворотною почтою. **„ПЛАСТ", Львів, Городецька 95.** Тел. 26. 1632 2—? Тел. 26

Присилайте передплату!

ЗА БЕЗЦІН

товари літні, шовкові і вовняні — у

Галицькім Магазині Новостей Галицька ч. 15.

Для приладу кілька цін:

Перкаль	0·55	Вовна „шкільна"	1·65	Сирий шовк	1·20
Вовняна	0·60	Вовна мішкова	1·75	Попеліна на сорочки	1·35
Крепон	0·80	Вовна на мундурки	1·80	Вовн. рожев. 90 шир.	0·90
Панама	0·90	Вовна Букле 130 шир.	4·50	Полотно на прост. 140 шир.	1·25
Шовк до прани	1·—	Вовна на плащі	6·—	Атлас пост.	1·70
Епонж	1·—	Суконко жін.	3·—	Пошевки нереж.	2·—
Шантунґ-Пріма	1·50	Шевіоти 150 шир.	2·30	Простирала з хант.	2·—
Птіт-рен	1·50	Полотно 80 шир.	0·55	Обрусове	2·20
Птіт-рен Пріма	2·65	Мадаполям 80 шир.	0·85	Капи	3·—
Рипс шовк.	1·30	Шифон 80 шир.	0·90	Ручники вафл.	0·30
Маркізета швайц.	1·80	Сирівка	0·55	Ручники купел.	0·50
Креп-Сатен	1·70	Перкалїна колір.	0·65	Стирки корчми.	0·40
Креп-Монголь в дес.	2·80	Димка на підшт.	0·65	Серветки	0·25
Креп-Марокен	3·30	Зефір сирий	0·55	Хустинки муж. і жін.	0·15
Креп-Жоржет	2·50	Зефір Пріма	0·80		

При закупі товару даром білети до кін ПАЛЯС, АПОЛЬО й АТЛЯНТІК.
Замовлення з провінції полагоджуємо відворотною почтою.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Ч. 186 (13.731). Львів, вівторок 17. липня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ПЕРЕТЯЛИ ТЕЛЕФОНІЧНІ ДРОТИ.

ПАТ повідомляє: Нічю на 14. липня в повіті Рава Руська, біля Угнова, перетяли телефонічні дроти та хотіли виконати підпал в Угнові. До підпалу не допущено завдяки поліції. Зловили двох виконавців злочину, як зявляється членів ОУН. На місці веде слідство прокуратор ок. суду зі Львова.

Як було з сокільськими відзнаками.

Вияснення Здвигового Комітету Сокола-Батька.

На допис, уміщений в вовняках Вашого поважаного часопису в числі 184. з дати 15. липня ц. р. підписаний п. Іваном Кузьмичем, просимо ввічливо приняти й ласкаво оголосити отсе наше вияснення:

Від часу отворення здвигової канцелярії в льокалі при вул. Руській 18. п. Кузьмич, який в сусідстві веде своє підприємство, жалувався перед деякими членами Старшини, що виконання здвигових відзнак доручено чужій фірмі, а не йому. На домагання цих старшин рішив Здвиговий Комітет на своєму засіданні в пятницю 22. червня передати п. Кузьмичеві до виконання останню партію відзнак у числі 3.000 штук. Отже заміт, що Сокіл-Батько лише тому звернувся до п. Кузьмича із замовленням, бо чужа фірма відзнак не встигла виконати, нестійний.

У понеділок 25. червня стягнено з робітні п. Собчика готову форму (штанцу відзнаки) та передано її п. Кузьмичеві, який зобовязався виготовити відзнаки на суботу 30. червня. Не згадуючи про наш нельояльний крок супроти чужої фірми, яка дала нам кредит до висоти 75 прц. своєї належитости, віддали ми роботу п. Кузьмичеві лише на його пильні старання та в переконанні, що відбитку відзнак з готової вже форми виконає в цілости у власній управі.

В пятницю 29. червня зайшов, правдоподібно через переочення, післанець тут. фірми Унґер замість до п. Кузьмича, до канцелярії здвигового комітету та показав готові пробки наших здвигових відзнак. Зокрема ми мали нагоду переконатися, що *наші відзнаки вибивано не в робітні п. Кузьмича, а в робітні фірми Унґер і С-ко.*

Отже наш заміт „посередництва" вважаємо оправданим.

Дотично ціни завважуємо, що висоту рахунку п. Кузьмича за згадані відзнаки реклямував наш урядовець і щойно на основі цієї реклямації п. Кузьмич видав другий рахунок з достосуванням до зачислюваної нам чужою фірмою ціни. Тому твердження п. Кузьмича, що виконав замовлення по значно нижчій ціні, як чужа фірма, нестійне. Ріжниця в ціні ще й у тім полягає, що рахунок п. Кузьмича заплачено негайно в цілости готівкою, а рахунок п. Собчика до нинішнього дня незаплачений.

ЗДВИГОВИЙ КОМІТЕТ СОКОЛА-БАТЬКА.

Додаткові кредити на Березу Картуську.

У звязку з утворенням концентраційного табору в Берзі Картуській мають збільшити кредит, передбачений в II. частині 2. відділ видатків м-ства внутрішніх справ на удержання арештованих на основі адміністраційних розпорядків.

Дотеперішній кредит на поліційні арешти виносить 150.000 зол. Торкається це видатків на арешти в цілій Польщі. Удержання ізоляційного табору вимагає додаткових сум.

*

У суботу відійшов до Берези Картуської перший транспорт із келецького воєвідства. Між ними є два комуністи Альойзій Крулік і Фішель Бем.

Польща зверне Литві кілька повітів?

„Іл. К. Цодз." повідомляє за „Ліетувос Жініос", що на конференції в Друскеніках опрацювали плян навязання взаємин із Литвою. За це Литва мала би одержати сувальський, свенцянський та частину браславського повіту. Вильно остало би під протекторатом Польщі аж до плебісциту, який відбудеться за 20 літ. Залізниця Вильно—Динабург має бути вільна від польського транзиту.

Арештували білоруських діячів.

На большевицькій Білорусі арештували около 200 білоруських діячів, м. н. поетів, професорів і учителів. Між арештованими є: Смолич, Лосік, Середа та бувш. комісар освіти Балицький.

Заборонили білоруський гимн.

Білоруський гимн, що починається від слів: „Від століть ми стояли..." заборонила большевицька влада. За співання гимну каратимуть. Гимн заступили інтернаціоналом.

Кроваві демонстрації біля Відня.

15. липня в роковини подій 15. липня 1927 р. соц. демократи та комуністи намагалися в Відні й інших містах Австрії уладити демонстрації. У Відні поліція не допустила до демонстрацій. В околиці Відня біля літнища Кальтенляйтґебен члени розвязаного Шуцбунду та комуністи, числом ок. 800, зібралися на леваді та заняли грізну поставу супроти поліції, яка їх хотіла розігнати. Один поліцай тяжко ранений. Офіціяльний комунікат каже, що маніфестанти заатакували поліцію камінням та палицями, тому поліція мусіла стріляти. Двох демонстрантів убили, одного тяжко зранили. Вкінці вдалося демонстрантів розігнати й арештувати провідників.

ЗАМАХ НА ЕЛЕКТРІВНЮ.

ВІДЕНЬ, 15. 7. ПАТ. Велике враження зробило вчора перерванння доплину електричної струї в кількох місцях міста. У звязку з тим говорили, що то зробили соц.-демократи з звязку з роковинами 15. липня 1927. Були теж чутки, нібито до Австрії вийшли соц.-дем. партизани. Чутки ті показалися неправдивими. Слідство виявило, що ел. струя перервалася наслідком висадження в повітря машту, що піддержує ел. проводи біля Ґрацу. Тому в Ґрацу не було світла довше як пів години. Тому, що ґрацька електрівня почасти дає електрику й Відневі, то й у кількох дільницях Відня погасло світло. Поліція здогадується, що замах у Ґрацу виконали соц. демократи.

Крім того в Ґрацу підложили рівночасно петарду під кілька поштових скриньок. Листар, що виймав листи з одної скриньки, був тяжко ранений.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 129—180 Телефон 25-55.

Зол. 1'50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА"
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10, Конто ПКО. 503.496.

АРЕШТУВАЛИ ПУБЛІЦИСТА.

ВІДЕНЬ, 15. 7. ПАТ. В Інсбруку арештували публіциста Йосифа Трекквальда під закидом участи в замаху на церкву в Мерзеґ.

ОФИЦІЯЛЬНЕ ВНЕСЕННЯ СССР У СПРАВІ ВСТУПУ ДО ЛІГИ НАЦІЙ.

БЕРЛІН, 15. 7. ПАТ. Женевський кореспондент Нім. Інф. Бюра повідомляє, що згідно з покищо непотвердженими вістками СССР зложить офіціяльне внесення про приняття до Ліги Націй за два тижні. Літвінов підчас ост. побуту в Женеві, мовляв, обговорив у ген. секретаріяті подробиці приступлення СССР до Ліги, а також і висоту вкладки, що припадалаб на СССР.

ПАРИЖ, ПАТ. Женевський кореспондент Аґ. Авваса повідомляє, що півофіціяльні балачки в справі приняття СССР до Ліги вже далеко поступили. СССР війде до Ліги правдоподібно на звичайній сесії, яка почнеться 10. вересня ц. р. Та в офіціяльних колах Ліги Націй кажуть, що нічого досі невідомо, коли СССР офіціяльно виступить із пропозицією приступлення до Ліги.

Рештки майже за дармо
тільки у нас можна набути
„БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.
17/73

ДЕМОНСТРАЦІЇ БІЛЯ НІМЕЦЬКОЇ АМБАСАДИ.

ЛЬОНДОН, 15. 7. Вчора пізним вечором у Льондоні около 300 комуністів хотіло дістатися до німецької амбасади, щоби запротестувати проти вязнення нім. комуністів Торґлера та Тельмана. Поліція окружила кордоном дільницю. Тимчасом завдяки суботньому духові кількість демонстрантів зросла і їх понад 1000 демонструвало на пл. Пікаділі. Щойно около півночі розійшлися.

ДОЛЬФУСОВА В МУСОЛІНІЯ.

ВІДЕНЬ, 15. 7. ПАТ. Канцлер Дольфус відвідає премієра Мусолінія в Річоне з кінцем ц. м. На запросини Мусолієвої виїхала вчора до Річоне Дольфусова жінка з двома дітьми. Замешкала в вілі Мусолінія.

ВИСАДИЛИ ГАНГАР У ПОВІТРЯ.

У Свінемінде виконали мин. середи саботаж. Великий ганґар вилетів у повітря. Кажуть, нібито вибух знищив 10 великих літаків.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім маґазині
„ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15.
55/09

По широкому світі.

На памятник убитого президента Франції Думера, який мають відкрити 22. 7. в Оріяк, невідомі люди кинули з авта бомбу. Бомба не вибухнула.

— У Болотне Озеро, на Мадярщині впав ширяк. Пільот згинув.

— Японський уряд постановив припинити конституцію та розвязати парлямент у перших днях серпня. Приготовляють нову конституцію.

Українське питання причиною невдоволення мадярських соц. демократів на Підкарпатті.

Прага, липень 1934.

Безпосередньо перед робітничою олімпіядою в Празі, що відбувалася в днях від 1—8. ц. м. видала мадярська фракція соц.-дем. партії Підкарпаття летючку, в якій виступила з гострою критикою проти свого проводу. Для нас цікаве те, що в цій летючці закидає мадярська фракція проводові соц.-демократичної партії у її відношені до життєвих питань Підкарпаття. Летючка стверджує, що головним завданням соц. дем. партії на Підкарпатті є вирівнювання усеї цеї маси національних і релігійних противенств, які в цій країні панують. Але цього свого головного завдання партія не тільки що не сповнила, але навпаки вона ще ці противенства далі поглиблює. Як конкретні закиди проти проводу мадярська фракція підносить, що краєвий провід не зробив досі нічого для зменшення безробіття і нужди робітництва, а організації за охорону робітництва витворив інтервенційну централю, віддає партію на службу *українським національним аспіраціям*, не спинив зросту антисемітизму в партії, що в партії взяв верх національний шовінізм і то на шкоду мадярської фракції, що центральний провід кладе колоди при організації мадярського робітництва та що робітництво втратило вплив на краєвий провід, а зате зросла в ньому сила елементів, далеких ідеї соціялізму. Всі ці закиди фракція доповнює ще нарікання на бюрократизм проводу, який, мовляв, місяцями цілими ба й роками не полагоджує скарги мадярської фракції. Мадярська фракція, яку, як кажуть, підтримує теж дехто із соціял-демократів чехів, заявляє, що скличе краєву конференцію, а якщо й ця не принесе поліпшення ситуації, то без розколу в партії не обійдеться.

Ця заява-критика викликала, розуміється, велику радість між аґрарниками, що й видно з місцевої їхньої преси. Для нас виступ мадярської соціял-демократичної фракції ясний. Стихійний зріст української національної свідомости на Підкарпатті не дає їм спокою, бо вони бачать, що — мадяри, якої вони там не були би масти, тратять давню провідну ролю в краю, а далі вам ясно теж, що погроза майбутнього розколу в соц.-дем. партії Підкарпаття їм мало поможе. Ми певні того, що соціял-демократична партія не змінить свого дотеперішнього відношення до українського питання на Підкарпатті, бо якщо змінила би, то зараз-же з цією хвилею втратилаб усіх своїх національно-свідомих членів українців, а тоді опинилась би для широких мас українського населення Підкарпаття по той бік греблі, по якому нині стоять аґрарники, народні демократи та всякі Фенцики чи Куртяки. Ми певні того, що дотеперішня розумна політика найде і в цьому випадку розумну тактичну розвязку.

М—н.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Масон чи не масон?

(З листів до Редакції.)

До Високоповажаної Редакції „Діла" у Львові.

Брюселя, 4. VII. 1934.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу Вас ласкаво не відмовити моїй просьбі помістити на сторінках Вашого часопису слідуючого:

Тільки сьогодні познайомився я зі змістом листа до редакції, поміщеного в „Хліборобськім Шляху" з дня 17. червня ц. р. слідуючого змісту:

„Високоповажаний Пане Редакторе! Не відмовте з ласки своєї надрукувати на сторінках Вашого часопису ось що:

В брошурі п. М. Куницького „Московська масонерія й дорадники греко-католицької ієрархії (Варшава, 1934.) на ст. 19. надруковане: „в 1928-ому році були зроблені п. Кістяківським через п. проф. Дорошенка заходи про сотворення біля п. Скоропадського нової української масонської льожі... Отже цим ми оба заявляємо, що ця звістка, запозичена п. Куницьким у п. Н. Кочубея, являється чистісінькою вигадкою, з початку і до кінця. Ми, правда, бачились між собою весною 1928 р. в Берліні, але ні про яку масонську льожу навіть не розмовляли між собою". З правдивою до Вас пошаною Ігор Кістяківський, Париж, 30. травня 1934. Дмитро Дорошенко, Прага 21. травня 1934.

Цей лист є „відповідю" на речення, яким я закінчив свою пояснюючу записку „В справі належности п. П. Скоропадського до масонської льожі" (Збірник Хліборобської України, Т. III. ст. 74), а яке звучить: „Згадати тут треба, що в тому ж 1928. році були зроблені п. Кістяківським через п. проф. Дорошенка заходи про сотворення біля п. П. Скоропадського нової української масонської льожі. Про це докладніше в моїх споминах".

У тому самому числі „Хліборобської України" я зазначив, що резервую собі освідомити українське громадянство про всі ці справи, в опертих на фактичних та документальних споминах.

Не відступаючи і нині від цього рішення, мушу задовольнитись тільки парою заввагами.

Для кожного ясно, що наведений лист є передовсім ніби офіційним *визнанням* панів, що його підписали їхньої *приналежности до масонства*, бо якби такої приналежности не було, то в основі листа (як в кожнім не-масонами підписанім листі) стояла*б неможливість* зроблення такої пропозиції і лист повинен звучати приблизно так: „Не належачи до масонської організації, ми, нижче підписані, ніякої пропозиції про створення нової масонської льожі біля п. Скоропадського не робили і робити не могли". Так булоб ясно і зрозуміло.

Натомість заявою, що на весну між п. Кістяківським і п. проф. Дорошенком ніяких розмов на цю тему не було, неґується сам факт пропозиції, зробленої в 1928 р. (точніше в зимі 1927-28 р.), про який іде річ у моїх споминах.

Таким чином єдине, що може запамятати собі на підставі листа українське громадянство, це *самовизначення* вище зазначеними панами своєї приналежности до масонства, яка у відношенні до п. Кістяківського недвозначно зазначена в брошурі Н. Світкова: „Масонство и русская емиграція".

Запамятавши собі це, українське громадянство є в праві поставити собі такі запити: 1) чи варта щонебудь спростування масонів у масонській справі. 2) Чим кермується „Хліборобський Шлях", що претендує на католицький дух, поміщуючи спростування, оперті на таких хитких основах?

Якщо прийняти твердження пп. Кістяківського і проф. Дорошенка, т. зн. признати, що з їх боку не було свого часу пропозиції заложення при п. Скоропадському масонської льожі, — то очевидно, була це думка самого п. Скоропадського, котрий сондуючи мій погляд в тому від-

В багатьох жіночих недомаганнях гірка вода **Franciszka-Józefa** приносить знамениту полекшу. Поручають її лікарі.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 17. ЛИПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСНІЧУК.

Семе з черги місто в Америці.

Перше враження. — Швидкий зріст. — Катедра з мішаниною стилів. — Деякі византійські будівлі в Америці. — Українська церква й Народній Дім. — Відносини серед українців. — Молодь. — Публична бібліотека й українська література.

Вже далеко зполудня. Годинник справлений у Ню Йорку показує четверту годину, але тут щойно другий захід. З туману густої пари і клубів залізничих димів зарисовуються комини фабрик і високі будівлі одного з найбільших американських осередків — Сент Луіс, найбільшого міста стейту Мизурі (800.000 мешк.), що лежить нижче опливу рік Місісіпі й Мизурі і лучить 30 залізничих шляхів. По великому камінному мості мчить поїзд понад численні білі пароплави, що кружляють по Місісіпі, перетинає безчисленні залізничі тори й зупиняється на одному з найбільших двірців світу.

Це місто оснували французькі піонери в 1764 р. у честь свого короля Людвика XV. За цей час воно встигло вирости на семе місто з черги у Злуч. Державах і має право на першенство у деяких галузях промислу світу (виріб парових машин, трамваєвих возів), чи передувати в торговлі обуви, сирих скір, залізних товарів, дерева, ліків, коней і мулів, рільничого знаряддя, мягких капелюхів та ін. Широкі, рівні вулиці, величаві будівлі (почта, театр Фокса, телефонічний дім, суд, багато готелів), замітні памятники і прегарно положені та удержані парки — характер цього великого міста.

З парку коло музею Джеферзона видно згори дивну будівлю. Знаний стиль: форма хреста із заокругленими перехрестями (крилами), не висока кругла баня, якби на царгородській Софії. Це католицька катедра св. Людвика. Ніяко собі будинок — 305 стіп (100 м.) довгий і 204 стопи широкий, виглядає на византійський, дарма, що помішаний: дві входові вежі, закінчені невисокою чотиростінною пірамідою, а самі входові (потрійні) аркади й округле вікно на причілку — в маврійському стилі. Треба завідати зблизька.

Маврійський стиль задержаний також у мозаїкових декораціях над хорами. Зрештою — всередині теж невидержаний стиль. Ціла церква має бути внутрі з мармуру й мозаїки. Не зважаючи на те, що в ній іде безнастанно робота від 1908 р., вона ще в одній третині не скінчена. Але те, що є — то велич, краса й багацтво. З византійських мозаїкових образів особливо визначаються: Ісус-цар, Бог- отець, Воскресення й Вознесення з ангелами неймовірної краси. Пребагата різьба на вівтарі, проповідальниці, в каплиці всіх Святих і бронзові Царські Двері — все те просто приковує до себе. Вже грубі міліони долярів коштує будова. Цілі покоління складаються на неї і творять величчя, який панує над усім містом.

Я бачив кілька величавих византійських будівель в Америці. Згадаю хочаб величню католицьку церкву в Лакаванні Н. Й. (коло Бофала), яку я оглядав враз з її добродійними заведеннями завдяки ввічливости о. Михайла Кузева з Бофала. Назву також катедру у Минеаполисі Мин., до якої мене возило ціле українське товариство. Найкраще стилево вдержана церква в Лакаванні, з вежами дуже подібної до дзвіниці Маслянської церкви Вознесення в Переяславі, або до дзвіниці Собору в Ковельці, збудованого Розумовським. Одначе на мою думку звичайного глядача в названих будівлях невидержаність стилів не разить, — так багато є — беручи загально — краси.

В одній частині міста є дві українські установи: греко-кат. церква на розі при вулиці Далмана і недалечко звідти при вул. Гикарі (Hickorystr.) двоповерховий Народній Дім, як про це каже таблиця на будинку. В цьому домі міститься теж українська православна церква (автокефальна), хоч членами Нар. Дому є й українці-католики. Гр.-кат. церква з червоної цегли. Її купили від епіскопалів, отже вона без бані й без хреста, тільки одна вежа з плоским дахом стоїть з боку будинку. Українці поставили на даху трираменний хрест. В середині — готицький стиль. На стінах образи, дар парохіян. Суфіт також з образом. На переді високо поставлений вівтар.

Я був у церкві в провідну неділю. Співав гарно хор, вивчений о. Вас. Меренковим. Хор так вишколений, що співає без диригента, а голос до поодиноких творів подає о. парох від вівтаря своїм співом. Коло церкви гарна палатка на мешкання священика. Тут часто змінювалися священики, бо за 20 літ було їх 16 (тепер уже знову змінений).

Українська православна церква недавно зорганізована. Організував її наш земляк, о. Дяків, що прийшов тут з еміграції з Чехословаччини й висвятився. Біля Народ. Дому є ще доволі простора площа, а в подвірю партеровий дім.

Тутешні українці — то в більшости лемки які в цілости держаться гр.-кат. церкви й уважають себе русинами. Крім лемків є тут найбільше людей з Бучаччини (Язловець, Бережани й околиця), з Дрогобиччини й Самбірщини. Вони всі без виїмки вважають себе українцями. Між громадянами одної і другої церкви майже нема ніяких звязків. Сходяться з пра-

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол.

(зпо чт. пересилкою 0·95 зол.)

нешені зловжив іменами пп. Кістяківського і Дорошенка (факту, що була плянована масонська льожа п. Скоропадський, як це видно з моїх споминів, заперечити не зможе).

У цьому випадку поперше справа представляється дійсно в зовсім іншому освітленні, яке не тільки не іде на користь п. Скоропадському, а наведений лист робить „ведмежу прислугу", по друге треба булоб, щоби пп. Кістяківський і проф. Дорошенко вилепили у п. Скоропадського, яким чином він зловжив їх іменами.

Для повного освітлення справи треба булоб, аби п. Кістяківський опублікував поіменний список тої групи (до неї входило згідно з його словами кілька жидів), яка згідно з його твердженням цікавилась гетьманським рухом і думала його фінансувати і цю охоту втратила як тільки стало ясно, що *про створення льожі не може бути мови.*

На закінчення мушу поратити, особливо п. проф. Дорошенкові, якого вважав і досі вважаю чесною людиною, не виступати зі спростуваннями під посторонній диктат, бо це може привести і до персональних прикрих наслідків.

Хоч п. Скоропадський і не буде уже ніколи ніяким гетьманом і взагалі є політично скінченою людиною, то всеж таки мушу в імя того, що він гетьманом був, порадити не осмішуватися спростуваннями того, чого спростувати не можна, вилікуватись від хвороби вважати українське громадянство примітивним, наївним і глупим, а також не давати на будуче нагоди наприклад „Возрожденію" і „Послѣднимъ Новостямъ" твердити про його близькі відносини і співпрацю з Розенберґом, автором відомого антихристіянського твору: „Міт XX. століття", який заборонений є св. Отцем.

Цю співпрацю конче треба спростувати.

Але чи в стані зробити це п. Скоропадський, все плаваючий в конюнктурах?

Прошу прийняти. Високоповажаний Пане Редакторе вислови моєї глибокої до Вас пошани

Н. Кочубей.

вославними тільки ті з католиків, що є членами Нар. Дому. Українці — рухливіші від „русинів". Мають добрий хор, який веде о. Павло Корсуновський (б. член хору Кошиця). Вони уладили були прегарний вечір у честь старокраєвого товариства „Рідна Школа". Вже по моїм відїзді оснував тут неструджений Авраменко клюб українського танку. Молодь буде мати щось свого рідного, що й буде більше вязати. А молодь тут гарна, хоч по українськи майже не вміє.

Щоб дізнатися краще, яке тут духове українське життя, я вступив до нового величавого будинку, до публичної бібліотеки на розі вулиць Марка Твейна й „осьмої" та Пайн-евню. Гарні, просторі, ясні салі — як усюди. Йду просто до салі з катальогами для foreign language (чужих мов). Там поміщений також український картковий катальог в одній скриночці, на якій є напис: Ruthenian and Yidisch drama (рутенська й жидівська драма). І я знайшов там твори таких авторів: Володського „Панна штукарка", Цеглинського „Кара совісти" й „Соколики", Шевченка „Назар Стодоля", Пахаревського „Нехай живе життя", П. „Нові заручини і новая свадьба", Кропивницького „Підгіряни" (Полтава 1910), Франка „Украдене щастя". От і все. Нема що й згадувати, що інші народи мають катальоги в кількох і кільканадцятьох скриньках, а навіть цілі шафи скриньок. Багато було би влаєчної роботи для українських дівчів. Молодь мусить читати свою літературу коли не має для нас пропасти. Тут це дуже влекшене: не треба нікого просити й нікому кланятися, щоби бібліотека придбала потрібні книжки. Вистане подати упразі бібліотеки список потрібних книжок та опісля — позичати їх.

Ех, якби то перенести сюди до нас американські можливости!

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ЗАРІБКОВА ЕМІГРАЦІЯ І РОЗВЯЗКА ПИТАННЯ „МЕНШОСТЕЙ".

Б. міністер Гіполіт Глівіц видав тепер два дальші томи свого широко-закроєного твору п. н. „Економіка світова". Ці два томи присвячені справі еміграції. Краківський „Час" обговорює їх в окремій статтейці, де між іншим читаємо ось-що: „Еміграція є найекономічнішим способом поборювання безробіття, вона влекшить нам розвязку ряду проблем „меншостей", як української і жидівської, перекази еміґрантів представляють досі поважну позицію в нашому платничому білянсі. Еміграція є дуже бажана з соціяльних і політичних причин. Брак вільної еміграції викликує міцний натиск злолу, від сторони невдоволених мас, сприяє радикалізації суспільности. Коли граничні мури стають залізною брамою, неспокійні духи, що нераз шукалиб за морями можливости вилатувати свою пристрасть, звертають усю свою енергію у внутрішньому напрямі".

ЕКОНОМІКА В 2-ій КНИЖЦІ „У. АГРОН. ВІСТНИКА".

Як у 1-ій книжці, так і в 2-ій „У. А. В." находимо поруч зі суто-агрономічними темами (які з природи річи переважають) теж чимало із загально-економічної ділянки. Між іншим широко обговорені праці д-ра К. Коберського „Україна у світовому господарстві", І. Івасюка „Кредитова кооперація на Україні", В. Іваниса „Енергетичне господарство України та півн. Кавказу", проф. Енґліша „Сучч. госп. кріза та її причини" (по чеськи), тощо. Заслуговує на увагу стаття проф. Іваниса „Сучч. стан сіль. господарства на В. Україні та Кавказі". З неменшим зацікавленням прочитає економіст розвідку доц. Кубійовича про „Розміщення ріллі на наших західних землях".

Польська хроніка.

ПІСЛЯ „ДОЛЯРОВОГО" ДЕКРЕТУ.

Декрет про валютові вірительности, який ми недавно зреферували на сторінках „Діла" і який впроваджує великі зміни в справу коротко- і довгоречинцевого кредиту, викликав багато міркувань у пресі. У цих міркуваннях находимо дуже мало критики. Назагал декрет приняла польська опінія, зокрема фахові кола, прихильно. Тут і там завважено тільки, чи заборона щадничих вкладок у загр. валюті не спричинить тезавризації золота чи валют. Знесення золотої клявзулі при доларах — на думку фаховців — не спричинить комплікацій у госп. житті Польщі. Ті, які моглиб бути з того пошкодовані, мали час справу раніше полагодити, бо знесення клявзулі заповідали вже здавна.

ДОДАТКОВА РЕЄСТРАЦІЯ РОДИН ОБЕЗПЕЧЕНИХ ПРАЦІВНИКІВ.

З уваги на те, що не всі працівники подали до відома Суспільної Обезпечальні всіх своїх членів родини, які теж мають право користуватись її услугами, буде переведена додаткова реєстрація. Звертаємо увагу на те, бо інакше все будуть труднощі, коли члени родини будуть потребувати помочі в недузі чи підчас материнства.

СКІЛЬКІСТЬ ПОЛЬСЬКИХ КООПЕРАТИВ МЕНШАЄ, А КООПЕРАТИВ „НАЦ. МЕНШОСТЕЙ" БІЛЬШАЄ.

Спираючись на цифри, що їх подає Гол. Статист. Уряд, „Ґазета Варшавська" (ч. 197) бідкається над фактом, який ми подали в заголовку. Ось що говорять цифри: польських кооператив було в р. 1932 — 6.777, а в р. 1934 вже тільки 6.421, українських у 1931 р. 3 369, а в р. 1934 — 3.411, німецьких у 1932 р. — 888, тепер 925, жидівських було 928, а в 1931 р. скількість їх зросла до 1.005.

ТУГУТ ПРО ІДЕОЛЬОГІЮ КООПЕРАЦІЇ. — ЗАКИД МАСОНСТВА.

У видавництві Кооп. Інститут. Наукового в Варшаві вийшла тепер книжка Ст. Тугута п. н. „Спулдзельчосьць Зарис ідеольоґії" Проф. краківського університету Сужицький закидає авторові на сторінках „Г. Варшавскої" масонський підхід і залишення без уваги національного інтересу в кооперації.

ПРОДАЖА „З ВОЗІВ" І ПОДАТКИ. — КОЛИ РЕМІСНИК НЕ ПЛАТИТЬ ОБОРОТОВОГО ПОДАТКУ?

Мін-во скарбу видало циркулер, у якому виясняє, що вуличні продавці ярин, овочів, тощо, просто з возів не платять оборотового податку. Для наших селян це важне, бо вони часто збувають сіль.-госп. продукти міським споживачам, продаючи їх на фірах. — Ремісники, які мають ремісничу карту і працюють при помочі найвище 1 члена родини не платять оборотного податку. Зате мусять викупити пром. свідоцтво. Рем. варстат, у якому працює більше членів родини або хочби переходово 1 чужа сила, мусять податок платити.

В ЧАСІ ЖНИВ НЕ БУДЕ СКАРБОВИХ ЕКЗЕКУЦІЙ.

Скарбова влада здержала всі екзек. кроки по селах. Почне їх знову в половині серпня.

ГОСПОДАРСЬКА АКЦІЯ НА ГУЦУЛЬЩИНІ.

Підчас „Свята Гуцульщини" відбулась конференція у Ворохті, на якій обговорювано справу полонин, комунікації, годівлі овець, літнищ й експльоатації природних богацтв. Є плян зелектрифікувати долину Прута. Польська преса з вдоволенням нотує активну участь гуцулів у госп. акції уряду і т. зв. „Товариства Пшиянцюл Гуцульщизни". Гуцули записуються в члени цього т-ва і майже в кожній громаді організують його філії.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ.

Великою сензацією останніх днів було оголошення невиплатности фірмою **Л. Ґаєр, С. А. в Лодзі.** Є вона одною з найстарших фірм, бо істнує від 1830 року. У своїх текстильних фабриках затрудняє тепер 2.000 робітників. — У Деннику Законів ч. 57 опубліковано розпорядження дотично **реєстрації кооператив.** Воно важне від 1. ц. м. — В купецьких колах розглядають тепер **проект закону про банкротство.** Найбільше застережень викликає проектована рада вірителів. — Поль. Союз Бечовий виступив із проектом преміювання вивозу нець. — Інститут Сіль. Господарства в Пулавах обчислює, що дохід хлібороба в Польщі виніс у р. 1933 **дещо поза 5 проц. доходу** з 1929 року. — Рішенням міністерства скарбу вартість депозитова (вадія і кавції) „народової позички" устійнена на 75 проц. номінальної вартости. — Польська преса дискутує справу доцільности світової вистави в Варшаві, яка має коштувати **1 міліярд зол.!** Дискутанти вважають, що цей непосильний видаток царушить сильно життєві інтереси суспільства і держави.

Світова хроніка.

РУЗВЕЛЬТ ВДОВОЛЕНИЙ З ДОТЕПЕРІШНІХ ВИСЛІДІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ САНАЦІЇ.

В останній своїй промові до амер. громадянства, що її мав Рузвельт у радіо, заявив він, що його програма має 3 ступні: 1) зменшення нужди, 2) піднесення хліборобства і промислу, 3) реформу і відбудову всіх господарських ділянок. Досі має він зовсім гарні результати у здійснюванні своєї програми, бо заробітки піднеслись, зменшилось безробіття, покупна сила зросла, а також збільшився попит на сіль.-господарські і фабричні артикули. Докори, немов би Рузвельт робив це коштом конституції не є правдою. Тим, що хочуть спеціяльних політичних чи фінансових привілеїв, буде він дальше „ставати на пальці". Його програма не є ані фашизмом, ані соціялізмом чи комунізмом, а просто веде вона американський нарід до кращого завтра, до того, аби Америка знову була „країною Бога".

ЕКОНОМІЧНІ АКТУАЛІЯ.

На Заг. Зібранні чехословацьких промисловців доказував дир. І. Прайс, що **девалюація корони** погіршила ситуацію ч.-сл. промислу, а щонайменше її не поправила. — Румунія, яка щорічно мала поважну експортову надвижку пшениці, цього року ізза недороду матиме **навіть дефіцит** у запасах для внутрішної консумції. Покрити його зможе вона минулорічною резервою. — **Замовлення на 2 і пів міл. дол.,** призначені для Америки, рішили большевики дати европейським державам, бо Америка не хоче згодитись на довгоречинцеві кредити. — ЧСР. впровадила **збіжевий монополь.** — Появилась чутка, що большевики рішились заплатити **передвоєнні довги.** Наслідком того дуже сильно зросли курси передвоєнних російських паперів. Тимчасом Москва виявляє що не змінила свого становища і царських довгів платити не думає. — Присутність ґубернатора Нюйорського Рез. Банку Гаррісона в Европі вяжуть з близькою стабілізацією англо-саксонських валют і поворотом до золотого стандарту.

В. Н Вач

Галицький Маґазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі бляватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром бієти до першорядних цін. 5/73 8/7.

НОВИНКИ

— Початок академічного року — 1. вересня. На основі розпорядку міністерства освіти початок шкільного академічного року устійнено на 1. вересня. Початок викладів і практичних занять 6. жовтня. Від 26. вересня до 4. жовтня полагодять формальности, звязані з приняттям нових слухачів. Академічний рік ділиться й далі на 3 семестри.

— Злива. Вчорашня неділя не тільки у Львові, а й на провінції, пройшла з малими перервами із зливним дощем. Вода в ріках піднялася, подекуди вилила. Загрожених є чимало мостів. Вчора підмила залізничий шлях у кількох місцях між Куликовом і стацією Глинсько, перед Жовквою. Вода залила шлях та сягає до висоти шляху. В місцях, де шлях підмитий, машиністи звільнюють скорість поїзду.

— Градова туча. Над Тернополем, Чагарами, біля Кутковець і над сусідніми селами перейшла сильна градова туча. Град знищив рільні плоди на 60—100 проц. — У Бережанщині град знищив рільні плоди на 1.400 моргах.

— Клопіт із кіоском. У Золочеві воєнний інвалід Журавський одержав від управи міста дозвіл побудувати кіоск на Нових Валах. Завдяки жидівським заходам — як повідомляє „Курер Львовскі"—бурмістр заборонив Журавському будувати кіоск. Коли про заборону довідалися люди, окружили сильним кордоном місце, визначене під кіоск і до вечора кіоск був готовий.

— Львівська хроніка. Поліція ствердила, що касієрки фірми „Сольвей" не ограбили злодії. Вона сама захльороформувалася, щоби сфінгувати напад і взяти собі 2.000 зол., бо — як оправдується, найшлась у скрутному положенні. Сл. суддя переслухав касієрку Бжозовську, та що вона призналася до вини, випустив її на волю. Всеж розправа проти тієї 42 л. касієрки відбудеться.— Якісь злодії вкрали готівки та біжутерії в Д. Кремера на вул. Ветеранів 7 разом на 1400 зол. — Поліцай на вул. Софії приловив „легку" дівчину Марцелю Муху, як із двома мужчинами несла тяжкі валізи. Мужчини втікли. Арештована зізнала, що бачила, як із дому на вул. Софії вибиралося на літнище кілька осіб. З їх розмови зрозуміла, що їдуть до Косова. Постановила обікрасти їх хату. Це хата інж. Ром. Левицького. — В Єзуїтському городі намагалася покінчити з життям Марія Чужівна з Левандівки. Поперетинала собі жили. — У шпиталі помер після летунської катастрофи один із основників львівського аероклюбу Адам Новотни. — У Львові при вул. Легіонів ліквідують одну велику крамницю, на її місці буде кіно. — При вул. Жовківській порізалися ножами Йос. Щепишак, Лейзор Гілер і Ів. Ільків. Непритомних забрали до шпиталю.

— Абсольвент семинарії застрілив терціяна. Карло Матерна, абсольвент учительської семинарії в Тернополі застрілив у семинарінльному будинку терціяна Кульпу. Після того вбивства зголосився в поліції та сказав, що вбив терціяна тому, що мав із ним особисті порахунки. Вбивника арештували.

— Наче у фільмі. Два пані варшавяки, Йосиф Єнджейчак і Зда. Нікіцінський по пяному хотіли влізти крізь вікно до хати своєї знайомої. Та попали до кімнати якогось пана при вул. Порожній 12. Цей пан їх вижинув і оба попадали до маґлю, де саме були жінки. Жінки думали, що то злодії та прикликали поліцая. Оба пані скрилися до вінди, та в ній вже був службовець Волод. Варшавський. Авантюрники потиснули ел. гузик і виїхали на 5. поверх. Тут їх хотів придержати товариш подорожі, тому скоро зїхали вділ. Надолі ждав на обох поліцай, сторож і жінки з маґлю. Не було ради, стали їздити то вгору то вділ цілі дві години. Щойно як вилучили електрику в цілій дільниці, зловили авантюрників.

— Фальшиві Адамовичі. В Лодзі розійшлася вістка, що летуни Адамовичі приїхали інкоґніто до Лодзі та що аероклюб гоститиме їх у ресторані „Тіволі". Один часопис помістив докладний опис побуту Адамовичів у Лодзі. Також у Ченстохові пустили чутку, що там були Адамовичі. Місцевий фотограф помістив фотографію прогульковців, серед яких два були похожі до Адамовичів. В обох цих містах приймали щедро тих „Адамовичів", вони зібрали поважну сумку грошей та пропали без сліду.

— Рабін Спіра проти сіоністів. Кількох учеників гебрайської гімназії в Мукачеві (на Закарпатті) занедужало на тиф. Двох із них померло. У звязку з цим відомий мукачівський рабін-чудотворець Спіра сказав на проповіді в божниці: „Від 10 літ, скільки разів випаде мені переїзджати попри гебрейську гімназію, цю святиню нечистоти, мушу сплюнути. Пошесть це кара за гріхи сіоністів. Кожний жид обовязаний поборювати тих нечистих". Кураторія і професори гімназії притягли рабіна до судово-карної відповідальности за підюджування.

— Зліквідували бандитську ватагу. У Чернівцях від кількох літ давалася в знаки, передовсім багатим купцям, бандитська ватага. На днях поліція одержала вістку, що криївка бандитів є в сторожа дому при вул. Доґалінор 10. Поліція приловила бандитів, як ділилися добичею. Ватажком бандитів був Нiстор Пуздреану.

— Згинула на вістку про смерть Заро Аги. Найстарша жінка Румунії, родом із Туреччини, 120-літня Амра Амад на вістку про смерть 164-літнього Заро Аги померла на серцевий удар. Тому сто літ вона кохала Заро Агу, та батьки віддали її до гарему багатого купця. Пізніше, як Амра Амад повдовіла, писала частенько листи до свого бувш. судженого та він ніколи не відписував.

— Обережно з телефонами! В Мілані один інжинір розмовляв телефоном з родиною. Вдарив грім і інжинір упав мертвий. Це грім ударив у телефонічний провід.

— Коцюбинський, Горкий і Жеромський. Московська „Літературная Газета" помістила в останньому числі лист Максима Горкого до совітського українського поета Кулика, в якому Горкий оповідає цікаві подробиці про свою зустріч з Михайлом Коцюбинським і Степаном Жеромським на острові Капрі у 1910 р. „У відповіді на Ваше прохання описую Вам оце — пише Горкий — мої взаємини з Мих. Коцюбинським. Ці взаємини сталися дуже товариськими та тісними з першого дня нашої зустрічі. Ми читали собі концепти творів і широ говорили один одному свої завваги про них. Якщо можна говорити про „вплив", то він був взаємний. Довший час цікавило його жваво оповідання з життя гуцулів, яке він опісля видрукував під наголовком „Тіні забутих предків". Думав теж написати оповідання про народніх опришків Довбуша й Кармелюка й не помиляюся, коли скажу, що тоді був він „героїчно" настроєний. Цей настрій бентежили нам тільки дебати зі Ст. Жеромським, що теж жив тоді на Капрі й лікувався з туберкульози. Жеромський доказував нам постійно, що справжнє мистецтво повинно бути релігійне або метафізичне та, що естетика без метафізики неможлива. Тоді він захоплювався „Ревю де де Монд", схилявся до найновіших французьких впливів (Берґсон, Реї), був еклектичним і несхопним і водночас блукав між противоріччями. Коли Коцюбинський почув його вперше, зітхнув він зажурено: Спаси Боже, того, що так заплутається!"

— Три біліони долярів на будови — в Америці. Президент Рузвельт підписав проект закону, якого метою є заохота до оживлення в будуванні і віднові домів в Америці. Закон призначує три біліони долярів для банків і позичково-будівельних товариств, щоб позичали на віднову домів. У промислових кругах сподіваються, що цей закон негайно оживить будівельний рух у цілому краю.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
65/55 144—180

СПОРТ.

УКРАЇНА — II. СОКІЛ 1:0 (1:0).

Україна: Бутель; Скрегота, Воробець; Цимбала, Кішила, Яцкевич; Лапчук, Краєвський, Мікльош, Юськевич, Олійник. Виграла дружина, яка розпоряджала лішим нападом. Права сторона нападу чорно-червоних Лапчук-Краєвський грала дуже добре. Краєвський грач добрий технічно, грає у полі без заміту, добре виставляє Лапчука і віддає кілька небезпечних стрілів слабо грав Олійник на лівім крилі. У помочі подобалися Кішила і Цимбала, Яцкевич не міг заступити Якимова. Оборона є воротар певні. У Соколі подобалася лише оборона, решта доволі слаба. Гра велася серед сильного дощу і не стояла на високому рівні. Цілий час мала Україна легку перевагу. Одинокі ворота добув у 31 хв. першої частини Краєвський головою по вільнім Мікльоша. Судлював добре п. Земан. Видів мимо дощу около 700.

УКРАЇНА II — СОКІЛ II 6:2 (3:1).

Концертова гра нападу України, для якої ворота добули Крушельницький 2, Фелун, Вовк, Сиротюк і Маколькондра. Ціла дружина грала добре, не було слабого місця.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

КОРОЛ. ГУТА. Польонія — Рух 2:1 (2:0).
ВАРШАВА. Варшавянка — Л. К. С 3:0 (2:0).
СЕДЛЬЦІ. Гарбарня — Стшелец 3:1 (1:0).

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. Ізраелея — Польонія 3:2 (2:1).
ЛЬВІВ. Погонь І Б — Ресовія 5:4 (0:1).
ЛЬВІВ. Лехія — Сьвітязь 3:2 (2:1).
ЯРОСЛАВ. Чорні — Огніско 5:1 (1:1).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Голос заслуженця".
АТЛЯНТИК: „Буритель".
ВАНДА: „Блакитний експрес", „Навіжена дівчина".
КАСІНО: „Гніздо залюблених".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чіб" (віденська комедія), „Баль білих лінечок" (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Маскарада кохання", та ревія.
МІРАЖ: „Навіщо працювати" (Фліп і Флап) „Біля лелія".
МУЗА: „Професор у кабареті" (Бастер Кітон).
ПАН: „Усміх щастя", „Дама-Кер".
ПАЛЯС: „Пробоєва бриґада Захарова".
ПАСАЖ: „Тайна спальні" та ревія.
СВІТ: „Завойовники просторів", „Фліп і Флап як вломники".
СОНЦЕ: „Давид Гольдер" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Маґараджа з Рампуру" з Борисом Карловом та оперетка „Поштар з Тиролю".
ХИМЕРА: „Цвітка степу" (Чарльз Фарел).
УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія.

Закордонне радіо.

Понеділок, 16. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 19·30 Концерт, 18·00 Сучасна китайська музика, **Братислава** (298,8) 12·30, 21·10 Концерт, **Прага** (470,2) 20·50 Два фортепяни, **Париж** (1649) 16·30 Концерт, Спів, ресіталь, **Ятльона** (531) 20·00, 20·50 Ірляндські пісні, 21·40 Ірляндська музика, **Білгород** (439,8) 18·00 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15 Вокальний концерт, 18·30 Давня музика та пісні, **Гайльсберг** (291) 20·10 Баляди, пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·30 Концертова суїта Шуберта, **Ляйпціґ** (382,2) 19·00 Камер. музика, 20·45 Серенади, **Мінхен** (405,4) 17·50 Спів, 18·30 Нар. пісні, **Будапешт** (549,5) 17·00 Концерт оп. орхестри, 20·00 Спів, 23·20 Циг. музика, **Мілянo** (368,6) 13·00 Тріо, 22·00 Міжнар. музика, **Рим** (420,8) 12·30 Квінтет, 17·00 Інстр. вок. концерт.

Вівторок, 17. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 17·00 Концерт, 16·15 Авдиція для дітей, 19·55 Оп. фрагменти, **Братислава** (298,8) 19·25 Камеральна музика, 20·25 Пісні й арії, **Кошиці** (269,5) 18·00 Спів, **Мор. Острава** (259,1) 20·25 Нар. словацькі пісні, **Лягті** (1807) 18·35, 18·55 Спів, **Париж** (349,2) 12·15, 13·04 Концерт, **Ятльона** (531) 20·00, 20·45 Спів, 21·15 Нар. мельодії, **Білгород** (439,8) 12·05 Пісоньки, 20·10 Солісти, **Любляна** (569,3) 21·00 Спів, цитра, **Ковно** (1935) 19·30 Вокальні дуети, 10·20 Литовська музика, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 18·46 Моцартові й Бетовенові твори (фортепян), **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·55 Концерт (Нахтіґальмузік, Гендля), **Кельн** (455,9) 19·00 Діточий хор (нар. пісні), **Ляйпціґ** (382,2) 18·15 Концерт військ. трубної орхестри, 22·50 „Кавказька музика" оп. Вартіна, **Мінхен** (405,4) 17·50 Пісні, 19·05 „Дон Хуан" оп. Моцарта, **Будапешт** (549,5) 12·05, 19·45 Циг. й мадярська музика, 17·35 Два фортепяни, 22·03 Симфонічний концерт, **Мілянo** (368,6) 11·30 Камер. музика, 20·45 „Ля Донна Перфута" оп. Пієтрія, **Рим** (420,8) 13·05, 17·15 Легка музика.

Львівське радіо.

Понеділок, 16. липня 1934.

6·30—8·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·10 Танкова й легка музика, 13·05 Славні співаки (гр. пл.), 14·00 Вістки про експорт, 14·05 Збіжева біржа. 16·00 Концерт сільської орхестри, 17·00 Для дітей: „Семко й Мошко", (на осн. Жеромського), 17·15 Скрипка, 17·41 Спів (Аніка Арні, сопран), 18·00 Балачка „Жінка на Мадярщині", 18·15 Камер. концерт, 18·45 Балачка Бр. Вінавера, 19·00 Всячина, 19·40 Сальонова музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Фейл. „Будьмо молоді", 20·12 Легка музика (фортепян, орхестра), 21·02 Чудеса Пулав і Казмежа, 21·12 Концерт (орхестра; спів — Беноні, бас), 22·00 Літер. фейл. „У боротьбі із шпіднним мітом про почту". 22·15 Танкова музика.

Вівторок, 17. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·10 Концерт, 13·05 Для молодших дітей: „Не було нас, був ліс", 13·20 Сольові інстр. твори (гр. пл.), 13·55 З ринку праці, 14·00 Вістки про експорт 14·05 Збіжева біржа. 16·00 Концерт легкої музики, спів (Поплавський, тенор), 17·15 Популярний концерт (орхестра спів), 18·00 Відч. „Добромиль, гніздо Гербуртів", 18·15 Ре де Коста (фортепян і реведерси з гр. пл.), 19·00 Всячина 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20 Вибрані думки, 20·02 Муз. фейл „Як слухати музики Р. Вагнера", 20·1" „Трістан і Ізольда" муз. пєса Рич. Вагнера (з гр. плит); „Молодий поетичні Познань" (рецитації поезій), 23·10 Сексуальне виховання молоді.

За редакцію відповідає Олександер Костин Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10

Ч. 187 (13.732). Львів, середа 18. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В Палаті Льордів запитують про голод у Совітському Союзі.

Льорд Чарнвуд зголосив у Палаті Льордів запит у справі голоду в Совітському Союзі. Запит прийде перед палату у вівторок 17. ц. м. Льорд Чарнвуд звертає увагу „на інформації, які курсують в Англії і які походять з добре поінформованих джерел, а саме, що теперішня політика совітського уряду спричинила в останньому часі загальне поширений голод між населенням тих земель, які продукують збіжа в Союзі. По всім познакам Совіти будуть продовжати свою політику й цього року при помочі спішно заведеної колективної системи господарювання, через накинення закону про державну власність усіх сільсько-господарських продуктів, через вивіз державою збіжа за кордон і забирання його на запотребування армії, не зважаючи на потребу того збіжа на прожиття тих, що його продукують. Льорд Чарнвуд звертається до уряду Його Королівської Милости із запитом, чи уряд має які інформації, які моглиб заперечити цим твердженням". Запит льорда Чарнвуда поставлений головно на підставі свіжих вісток про велику загрозу нового голоду на Совітській Україні. (УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

В англійській Палаті Послів запитують про голод у Совітському Союзі.

Останніми днями поставлено в англійській палаті послів кілька запитів, які відносяться до положення в Совітському Союзі.

Дня 5. ц. м. запитав посол сер Валдрон Смитерс секретаря закордонних справ, сер Джаана Саймона, чи він має які нові інформації дотично економічного положення в Совітському Союзі і яких розмірів досягнув голод за останніх дванацять місяців.

Сер Віліям Дейвісон запитував того самого міністра торговлі, скільки тон продуктів поживи вивезено з Совітського Союзу за останній рік. З відповіди довідуємося, що за минулий рік вивезено, не зважаючи на те, що на Україні міліони населення гинули з голоду, 748.248 метричних тон пшениці, 567.094 метр. тон ячменю і 37.205 метр. тон масла. Це офіціяльні числа, які були проголошені. Скільки вивезено поза тим, годі довідатись.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Східне Льокарно довело до рівности зброєння.

Французька преса привитала дуже прихильно промову мін. Саймона в палаті громад на піддержку політики французького уряду. Одначе вже появилися теж критичні завваги до тієї промови. І так „Журналь" дуже бідкається, що британський амбасадор у Льондоні мав приректи Німеччині рівноправність у зброєннях в заміну за приступлення до східнього Льокарна. Таким чином Франція находиться у клопітливім положенню, бо дотепер рішуче не погоджувалася на ніякі уступки для Німеччини. Східне Льокарно замість охорони перед Німеччиною принесло їй рівноправність.

Пертінакс пише в „Еко де Парі", що Польща не може відкинути пропозиції Франції і В. Британії, бо дала би доказ, що є „спільничкою" Німеччини.

Австрія піддержувала змовників у Німеччині.

До Праги надійшли вістки, що це не Франція, тільки Австрія піддержувала змовників у Німеччині. Політична поліція підчас ревізії у віцеканцлера Папена мала найти листи австрійських міністрів Фея і Шушніґа. Оба ці міністри пропонували Папенові піддержку в повстанні проти Гітлера та відновлення давнього „римського цісарства німецького народу". Тоді Австрія прилучилась би теж до Німеччини. Оба міністри сподівалися, що за Папеном постоїть райхсвера і повстання вдасться. Зміст листів пригнобив дуже канцлера Гітлера. Змісту листів не оголошено тільки тому, бо австрійському послові Таушіцові в Берліні вдалось намовити Гітлера, щоби не компромітував австрійського уряду. За ці заслуги при зміні австрійського уряду призначено Таушіца секретарем для закордонних справ, а міністри Фей і Шушніґ уступили з уряду. Одночасно закордонна преса підкреслює знаменний факт: новопризначений секретар для закордонних справ Таушіц, негайно після засідання ради міністрів у пятницю 13. липня ц. р., відлетів літаком до Берліна і був присутній підчас промови канцлера Гітлера у райхстаґу.

Франція проти переваги Італії.

Рівноправність для Німеччини.

ЛЬОНДОН. ПАТ. Підчас нарад у Льондоні в справі недалекої морської конференції мін. Пієтрі висунув такі домагання: Франція зацікавлена найбільше морськими справами на Середземнім Морю. Всі інші моря мають для неї другорядне значіння. Згодиться на переваги В. Британії на інших морях, коли знайде піддержку в справі Середземного Моря. Найважнішим питанням для Франції це відношення сили між французькою та італійською фльотою на Середземнім Морі. І тому Франція рішуче противиться домаганням Італії признати її рівноправність на Середземнім Морі та обстоює при відношенні фльоти 3:2 на свою користь. В. Британія засадничо погодилася на переваги французької фльоти на Середземнім Морі, але одночасно запропонувала нове відношення до італійської фльоти, а саме 6:5 на користь Франції. В. Британія і Франція погодилися признати Німеччині рівноправність на Північнім і Балтійськім морі. Німеччині признано право будувати великі панцирники і підводні човни та озброїти їх після вимог найновішої техніки під умовиною, що Німеччина вибудує тільки означене число. Таким чином Німеччині признають уже рівноправність у зброєннях на суші і на морі.

Договори взаїмної допомоги забезпекою мира.

Мін. Барту про закордонну політику Франції.

ПАРИЖ, 16. 7. ПАТ. Вчора відбулося в Байон святочне відслонення пропамятної таблиці в честь поляглих вояків, польських та португальських охотників у світовій війні. На свято приїхав спеціяльно мін. Барту з представниками влади і на бенкеті виголосив промову про закордонну політику. Міністер заявив, що французька політика спирається на пошануванні мира. Одначе мир годі вдержати орґанізуванням союзів, які взаїмно себе поборювали би. Тому треба заключити договори взаїмної допомоги, які забезпечують держави перед нападами. Ці договори взаїмної допомоги враз з Льокарненським мають обєднати Францію з іншими державами у політиці над вдержанням мира. Далі мін. Барту згадав, що не згодились би на розброєння без підписання договору взаїмної допомоги у східній Европі. Покищо Франція повинна підождати з переговорами про розброєння та берегти свою безпеку.

Ширіть наш часопис!

Спробуйте раз вирооп **„Альоє"**
І порівняйте з тими — яких досі вживали,
І виберіть — **ліпші.** 1627

Що волите?

Чи заплатити кілька золотих премії — за обезпечення Вашого мешкання від крадежі з вломом у

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20,

чи втратити кілька тисяч золотих, — якщо вломники обікрадуть Ваше необезпечене мешкання?

Чи австрійський соціялізм ще живий?

(Від нашого кореспондента.)

Відень, 14. липня 1934.

Між соціялістичними партіями повоєнної Европи австрійська соціялдемократична партія була щодо організаційного рівня безперечно перша. Не тільки понад 42 проц., отже мало не половина, себто коло півтора міліона виборців голосували на неї, але й вплив тої партії особливо у столиці Відні був домінуючий. Хто у Відні хотів мати помешкання, посаду, роботу, дохід, той мусів вписатися у члени с.-д. партії. А хто ним не був, того бойкотували, оподатковували сильно, не допускали ні до зарібку, ні до громадської служби. Подібно було й на провінції всюди там, де тільки червоні мали більшість. Таким способом серп і молот у гербі австрійської республіки не були пустим символом. Проти волі лідерської групи с.-д. партії не робилося нічого в Австрії. Величаві стотисячні маніфестації першого травня та 12. листопада кожного року, „залізний крок робітничих баталіонів" потверджували цю всемогучість партії. Тільки вона присвоїла собі виключне право на вулицю, а „вільні", тобто червоні профсоюзи узурпували собі на підставі теорії „замкненого промислу" а виключне матеріяльне заступство робітництва по фабриках і підприємствах. Доцільна земельна політика вела до того, що каменицю за каменицею, грунт за грунтом у Відні припадали від вивласненого громадянства за дешеві гроші ненаситній громаді, яка крім того ще з витисненого у громадянства гроша вибудувала численні величаві камениці для своїх партійників. До того будувала вона ті камениці так, щоб, стоючи на стратегічно важних точках міста, могли вони служити просто як фортифікації для червоного партійного війська, для т. зв. Шуцбунду. І цю партійну ґвардію, числом около 150.000 осіб, доцільно дорганізували червоні під проводом староавстр. генералів (Керпер і Маєр).

Перша спроба соц.-демократії присвоїти собі озброєною рукою всевладу на цілу Австрію у липні 1927 р. — не вдалася. Приготовлення показались за слабі. Їх довічили в чергових роках, але — як показали події в лютім 1934 р. — і другу червону революцію в Австрії міг уряд здушити. Перемі він головно тому, що червоним повстанцям заборкло революційного розмаху. Роки добробуту австрійського робітництва під знаком „соціяльних осягів" як нпр. 8-годинний день, законна відпустка, у

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „ВЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

труднення виповідження, висока відмога для безробітних, охорона льокаторів, тощо, зробили зчасом з колишнього революційного робітництва самопевну верству задоволених, збуржуазнених партійних дружинників. З такими та ще менше з системізованими, управненими до пенсії комунальними службовиками можна було далі панувати над пригнобленим громадянством, але ніколи робити революцію. Тому й активними носіями лютневого повстання не були ті матеріяльно забезпечені соц.-дем. партизани, а головно безробітні, розлючені комуніствуючі лави дійсного пролетаріяту під проводом кількох партійних фанатиків. Невдача генерального страйку, а з тим і невдача цілого червоного повстання йде виключно на рахунок нездатности та неохоти до бою матеріяльно насичених соц.-дем. „попутчиків" та нерішучости зовсім збуржуазнілого, боязливого жидівського проводу австрійської соц. демократії. Тільки ті обставини уможливили щасливу перемогу уряду Дольфуса.

Наслідки тої перемоги відомі. Розвязано с.-д. партію, всі її установи та організації і сконфісковано все партійне майно. Лідерів, що завчасу не повтікали, арештовано.

Розуміється, що тими засобами ще не можна було знищити з нині на завтра такий сильний рух, як соціялістичний і ще менше саму ідею соціялізму. Широкі лави австрійського робітництва від самого початку не довіряли солодким обіцянкам Дольфусового уряду. Вони збойкотували спершу поставлені під християнсько-суспільний або гаймверівський провід професійні союзи зовсім, а після скріплення урядового натиску тільки неохоче та мляво стали дальше платити свої вкладки. Лишені всякої правної можливости задокументувати свою політичну волю та пізнавши скоро безвиглядність очікуваної якийсь час ще помочи їх партійників з Ч. С. Р., австрійські робітники взялись до нелеґального плекання своїх соціялістичних традицій: тайно помалювали на червоно гріб повішеного урядом команданта повстанчого відділу інж. Вайселя, десятитисячними масами святкували у глибині віденського ліса традиційний 1. травень, тихцем збирали жертви для вдів і сиріт по поляглих повстанцях, ворганізували навіть для останніх вакаційну акцію, посилаючи дітей революціонерів до своїх партійників у Ч. С. Р. і Швайцарії та — що найважніше — з успіхом зорганізували нові тайні ячейки по підприємствах. Нині такі червоні ячейки є, не зважаючи на нагляд поліції та на присутність гаймверівців, примусом наличаних до кожного більшого підприємства, майже в кожній фабриці, в кожній робітні. Тисячі випущених в останньому часі з вязниць полонених свого часу повстанців ширять ще більше революційний дух. Донині не вдалося австрійській поліції припинити тайне розповсюднювання перепачковуваної з Ч. С. Р. „Арбайтерцайтунг" та іншої нелеґальної соціялістичної літератури. Донині чути по робітничих кватирах Відня та з уст численних прогульковців у віденському лісі навіть не тихцем, а зовсім голосно традиційне поздоровлення австрійських соціялістів „Фрайндшафт". А немало бомбових вибухів в останніх часах треба брати на рахунок не національних соціялістів, але червоних. Але і в ряди правительственних організацій, особливо до „Фатерлендіше Фронт" та її підорганізації, побіч численних с.-д. перебіжчиків та конюнктуристів, упхалося і немале число переконаних соціялістів, зачинаючи і там підземну роботу. Звернена покищо виключно проти нац. соціялістів (гакенкрайцлерів) боротьба австрійського уряду улекшує їм ще їхнє ремесло.

Явно виступають соціялісти-активісти тепер ще на робітничих пропаґандистичних вічах віденського правительственного віцебурмистра, д-ра Вінтера, що є соціялістом-ренеґатом. Присутні на тих вічах робітники так довго атакували в бурхливих висловах уряд та вимагали негайного випущення на волю арештованих соціялістичних лідерів, особливо бувшого бурмистра Зайца, доки їм не заборонили дальшої участи у вічах. Всеж таки унеможливили вони тим чином дальшу пропаґанду уряду в рядах робітництва. А коли на днях нова християнсько-суспільна управа міста Відня підвищила чинш у громадських каменицях, то повна четвертина льокаторів, самі бувші соціялісти, відповіла на це чиншовим страйком. Немале ражіння, особливо за границею, робить також послідовне представлювання революційних подій з лютого не як повстання проти уряду, а як оборону Шуцбундом республиканського устрою, ломленого Дольфусовим урядом.

Безперечно підбадьорює такі підземні, як і явні виступи австрійських соціялістів слабий авторитет самого теперішнього уряду Дольфуса та розмірно легкі кари для учасників повстання. Але одночасно з тим слід ствердити, що плекана в останніх роках на велику скалю соціялістична ідеольоґія глибоко закорінилася вже і в широкі круги громадянства. На чисто соціялістичну інституцію охорони льокаторів, на чимраз сильніше вмішування держави в усі галузи приватного господарства ніхто в урядових кругах не важиться й рушити. Тож не диво, що соціялісти в Австрії, хоч і тихо та поволи, знову зачинають підіймати голову. Одначе тепер чи та партія та старі її провідники колинебудь в Австрії будуть грати якусь більшу ролю. Всеж таки численні намальовані на стінах або розсипані по вулицях паперові серпи й молоти вказують виразною мовою на те, що соціялізм в Австрії живий та рухливий. Але цим разом той соціялізм уже без „демократичної" закраски, а радше революційний соціялізм третього, комуністичного інтернаціоналу!

Віденець.

Анонімовий терор.

(Голос одного з наших видатних громадян.)

Вступна стаття у „Ділі" зперед кількох днів займалася протиукраїнською нагінкою „курісркової" преси та єдиною можливою площиною боротьби поміж політично відповідальним українським табором і табором революційного підпілля. Комунікат Президії УНДО і УПР, що появився у два дні пізніше, у різких словах, повних важкого змісту, формулував неґативне відношення українського конструктивного табору до табору деструктивного неґативізму. В обох випадках були порушені найбільш засадничі справи української пресумної дійсности, зокрема польсько-українських відносин, які від кількох літ взагалі крутяться на вузенькій площині питання, що його вічно ставить собі польська національна політика і вся польська прилюдна опінія (дарма, що це питання лише затемнює суттю політичну думку та до решти внеможливлює якунебудь нормалізацію польсько-українських відносин): чи з ОУН треба утотожнювати весь український загал і тим самим перекидати на той загал практичні наслідки відповідальности за вчинки ОУН, чи обмежитись лише до членів тої організації? Тут не думаємо цих справ порушувати і тема, яка нас нині цікавить, стоїть лише у посередньому звязку з убивством мін. Перацького та заявою польського міністра судівництва: ця тема була актуальна ще перед тією останньою заявою і її вихідною точкою був властиво той шум, який знявся довкола *тайности джерела*, що з нього вийшов атентат.

Анонімовість політичних атентатів, це найбільша нісенітниця, яку може видумати хіба ум, закоханий у парадоксах. Тієї нісенітниці не знає теж історія революцій, аж уводить її тепер у практику — українська революційна організація. Адже політичний атентат — це найяскравіша форма *політичної демонстрації*. У чому ж полягає демонстрація, коли не відомо: хто її зробив, з яких мотивів і для яких цілей?! Яка ж вартість і який глузд демонстрації, що коштує людське життя, коли рідному і чужим народам дозволяється плавати у здогадах на тему середовища, з якого евентуально міг вийти

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. ЛИПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК

При спливі двох велитнів.

Принади води. — По дорозі до спливу. — Як виглядає сполука двох рік? — Дніпро й Місісіпі. — Поворот домів. — Де краса Місісіпі?

Велич і краса води завжди манили мене: особливо, коли ця вода у великій масі. Подільський став, що своїми морщинами виблискує літом на сонці; стрибаючий, проворий Черемош; широкий Дніпро, що забрав собі стільки простору, скільки йому хотілося; брудний Дунай чи голяндські канали; заковаиний у камінь Рейн і Сена, зеленкувата Піява; грімкий водопад Ніягари; темне плесо альпейських озер, чи чорна глибінь океану — приваблювали мене своєю безнастанною змінчивістю форми, відтінями красок та сухирлавістю чи ситістю свого тіла.

Недалеко від Ст. Луіс сплив двох світових велитнів: Місісіпі й Мизурі: всього 15 миль вілти. Для авта це нінка віддаль.

Одного дня скористав я з ввічливости д-ра Клима і вибрався до зливу цих водних великанів. Гладка асфальтова дорога вела попід просторий Чейн ов Рокс — парк, що розложився на горбковатому березі широкої ріки. По спадищах горба йдуть у ріжних місцях сходи для пішних. По парку численні гладкі дороги для проїзних, а в ріжних відступах на мураві столики з лавочками побіч для тих, що вибралися поза місто на цілу неділю, щоби тут полежати та мати свій „сендвидж" на вільному воздусі. На вершку горба — люнапарк з усякими забавами. Відти пишається місто з віллями богачів, між якими живе на Кінґсгайвей мій супровідник, д-р Клим. Майже нам під ногами блистить вода просторого басейну, обрамованого білим каменем. З цього басейну йде фільтрована вода до водопроводів у Ст. Луіс. При одному березі Місісіпі спочиває білий корабель з високими й тонкими двома комивами, що стоять не один за одним, але поруч себе і творять такий характеристичний тип корабля на цій ріці.

Ми звертаємо наше авто в напрямі широченної долини. Треба було віхати на „босу", пільну дорогу. По обох боках урожайні поля із сипкою землею. Дальше простягаються густі верболози, перетикувані вільхою, то іншими деревами надводних околиць, що прислонюють вид. Доходимо до такого місця, де треба залишити вигідне авто і йти піхотою по сипкому піску. Переходимо зелену гущавину й нашим очам представляється, здається, безмежний різний простір.

Це могутній Місісіпі з півночі у простій лінії несе маєстатично синяву воду. Із заходу стрибає, перекидається мягким, гнучким валом Мизурі: видно, що несе з гір весняні води, хоч уже половина травня. Густа водяна пара, що ген у далечі клубами знімається, виглядає немов сіра, стрипіхата хмара. Зразу ніби чужі собі ці дві широкі ріки: немов сторонять від себе. У валах, де вони витаються і сходяться, якась ніби ясніша струя відмежовує їх і немов указує межі між їхніми водами. Щойно дальше ці води склубльовуються в одно, входять у себе і ясна смуга, що їх розділювала — зникає. Трикутний півострів, що його обрамовують ріки, теж порослий верболозом та вільхами, так, як і те місце, де стоїмо над стрімким пісковим берегом Місісіпі.

Щось — немов Україна над Дніпром: вищий, правий беріг — Київщина, а низький — Лівобережжя, Слобожанщина, звідки мріють степи. Україна... Але там у верболозах, по надводних гущавинах — щебет птичок. У цю пору там заливається соловій. Тут треба забути про це. Глухо. Навіть ґвга не кликне, ні кос не свисне. А соловія загалом нема на землі Вашинґтона. Не дасться й долярами заманити. Були спроби, але даремні: соловій не дався тут заакліматизувати. Шкода; тоді напевно був би й Місісіпі ще гарніший. Тоді він навіть був би в силі викликати в українця оману — світа тихого, краю милого. Хоч вишком тиснулись би в думку слова: „За що тебе спліндровано?"

Сильний, холодний, непривітний вітер, що віє на нас від води, рве пісок з берега й сипле нам у вічі, в ніс, аж у горло: починаємо кашляти та пчихати. У віддалі, по другому боці місто Елтуа (Altona), вже у стейті Ілінойс, з дестилярнями нафти й фабриками скла, що закривають небо своїм чорним димом.

Гляджу на цю масу води й подивляю. Шум і клекіт глушить. Але признаюся, що в мене відбилося лиш враження величі, могутности; краси — ні. Краси Місісіпі, цього велитня світа, цієї в повістях і піснях оспіваної ріки, що несе воду коритом довгим на 6.970 км., треба шукати в його горнім бігу, де він відмежовує стейти Айову й Ілінойс, а вже особливо на границі стейтів Висканзин і Минесоти, там — як говорять американці — „твер пейчур смайлс трі гендрет майлс" (де природа сміється на просторі 300 миль), де береги не тільки пишаються казочною природною сценерією, але й славляться історичним і легендарним значінням.

Ширіть наш часопис!

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїнів ч. 4.**
1/78 145—150

зменат, при чому серед отих здогадів мусить фіґурувати також можливість, що це — особиста пімста, отже зовсім не замах політичний. Незрозуміла теж річ, який глуз має політична демонстрація, коли вона може йти — на чужий рахунок! Вбивство саме даної людини?! Яка нісенітниця: чи взагалі колинебудь якийебудь революція (не кажучи вже про таку, яка саме зве себе „національною") зверталася проти особи?! Хіба лише т. зв. пазаті революції, яких вкладом була ривалізація котерій, — бо навіть за хронічними революціями у Мексику чи на Кубі криються не лише ріжні економічно-політичні впливи, але й ріжні політичні *системи*. Одиниця, як предмет політичного замаху, може грати ролю лише символу. Замах уже тоді стає незрозумілий, коли фальшиво вибраний символ (яскравий приклад: вбивство Т. Голувка). Колиж замаховці взагалі не трактують своєї жертви як символу, а вбивають для самого вбивства — доказують повне нерозуміння і політичних ментатів і заложення революційної орґанізації.

Ми згадали про вбивство Голувка. Найріжнородніші концепції, які відразу зродилися, відсунули в тінь справжніх виконавців. Їх особиста безпека могла на цьому зискати, але вже з моментом, коли взагалі почались чистрасові пресові дебати, що виконавцями атентату можуть бути лише комуністи або особисті вороги, відпала взагалі всяка підстава атентату як *української* політичної демонстрації і замаховці — здається — опинилися в найбільше незручній ситуації *в самому своєму революційному середовищі*. Одноцушна негативна постава українського громадянства, яке того атентату не могло політично зрозуміти, казала мабуть проводові підпілля і потім до нього не признаватися і щойно на самбірській розправі розкрилися дещо куліси, що і Барановський був там заанґажований і безпосередні винуватці були інспіровані, що вбивають „виновника пацифікації". Так чи інакше, нісенітниця того замаху полягала передовсім у тому, що *місто до нього не хотів признатися*. — а ситуацію використали... комуністи, які трускавецький атентат капіталізували у своїй пресі.

З убивством мін. Перацького виходило, що анонімовість атентатів входила би у терористичну *систему ОУН*. Це був би перший виступ тої орґанізації на варшавському ґрунті. Виступ, який відразу люди записали на рахунок радикального польського націоналістичного табору. Коли ще візьмемо під увагу, що міністр Перацький безпосередньо повертав з довшої подорожі по Східній Галичині, — анонімового характеру того замаху, як української політично-революційної демонстрації не можемо ніяк зрозуміти!

Ми чули замітку, що — мовляв — якщо це (у Варшаві) зробила ОУН, то вона може й не признаватися, бо все одно винуватців найдуть. Ця, трохи цинічна, замітка настільки правильна, що здається, дійсно в довгому ланцюзі актів ОУН нема мабуть ні одного, який не найшов би свого спільного на судовій салі. Але так само як діяльність якоїнебудь революційної орґанізації не полягає на геройських жестах поодиноких одиниць, готових відразу жертвувати своє життя, віддаючи себе владі, так само не полягає вона на тому, щоби казати по кожному своєму акті вгадувати світові, звідки то атентат міг вийти і що він має означати... Коли революційна орґанізація приняла за *засаду*, що в судового форуму буде користати лише примушена до цього, а врештою буде дбати за безпеку своїх членів, безпосередніх виконавців замаху, то з цього зовсім не виходить, щоби в мряці анонімовости потопав взагалі замах, вся орґанізація, яка його виконала, зі своїми мотивами і цілями. ОУН, яка вірно копіює методи російських соц.-революціонерів і ППС, впроваджуючи анонімовість до своїх актів, заперечує взагалі сама рацію своєї екзистенції.

В усякому разі маємо ще одна причинок до того історійного явища, як серед самого українського підпілля нема зрозуміння найпримітивніших правд про суть і завдання підпілля. Як там сама ціль — якийнебудь революційний акт — заслонила собою моменти, супроти яких якраз сам акт сходить на зовсім далекий плян. Як поволі народжується серед нашого підпілля гасло „революція для революції", яке не є зовсім новим винаходом, бо є власністю — міжнародніх анархістів. Чи треба пригадувати, що анархізація є теж найяскравішим і мабуть єдиним зовсім безсумнівним практичним наслідком діяльности нашого підпілля — у цілому нашому громадському житті?!

Поконґресові рефлєксії.

Після великого жіночого свята в Станиславові.

Як старий гарячий приклонник жіночого руху (до чого тепер, після Жіночого Конґресу, можна хіба явно признаватися...) я через пять днів слідкував уважно з перспективи ґалерії в салі Українського Сокола в Станиславові за великим і справді імпозантним ділом, яким був конґрес українського жіноцтва. Повертаючи опісля домів і передумавши все, що я там чув і бачив та переглянувши голоси преси про Конґрес, приходжу до переконання, що дуже багато цінних і цікавих моментів, які не повинні розгубитися та пропасти в забутті, не найшли відповідної оцінки або навіть загалом ніякого відгуку на сторінках наших часописів. Панове справоздавці зробили своє діло: вони інформували громадянство про хід Конґресу та передавали — так сказатиб — „на гарячо" свої враження; деякі з них робили це талановито і їм вдалося дуже добре схопити настрій Конґресу, — інші писали мляво і нецікаво. Одначе самі репортажі не вистарчають. Тепер повинно заговорити громадянство і подавати і свої враження і думки про Жіночий Конґрес. Хотілось би почути голоси з ріжних кол громадянства, голоси жінок і мужчин, очевидців і тих, які тільки посередньо за Конґресом слідкували. Цікаво було би довідатися, які враження вивезли з Конґресу делегатки: що приїхали зпоза меж Галичини: придніпрянські еміґрантки, волинячки, буковинки, делегатки Підкарпаття, гості ізза моря? Як переживала Конґрес жінка-селянка? Жіночий Конґрес заслуговує на те, щоби повертати до нього в пресі другий, третій і десятий раз, щоби його з ріжних сторін насвітлювати і коментувати, щоби писати про нього свої спомини і студії. Бо він став безумовно одною з найважніших політичних подій нашого внутрішнього життя повоєнної доби і до цього він був — серед нашої важкої сірої буденщини - подією наскрізь відрадною і радісною.

На докладний білянс Жіночого Конґресу може ще не час. Можна його буде зробити щойно з перспективи довгих місяців або й літ. І я не беруся переводити тут підсумків Жіночого Конґресу, а тільки бажаю передати про нього кілька своїх завваг і помічень. Може вони стануть товчком для інших — поділитися також своїми враженнями про Конґрес з громадянством.

Хочу передовсім відповісти на запит: які цінности українського жіноцтва виявив нам Український Жіночий Конґрес? Деякі з тих прикмет найшли вже належну оцінку в пресі, одначе не зашкодить їх ще раз підкреслити; на інші ніхто досі не звернув уваги.

Кожному кидалося в очі, що Жіночий Конґрес виявив **великі орґанізаційні спосібности** нашого жіноцтва. Ніхто не може заперечити, що так солідно підготованого і так справно переведеного зїзду ми, українці, ще не мали. На кожному кроці можна було ствердити, що орґанізаторки Конґресу передумали до подробиць усі справи, так важні як і малі. Хто колинебудь орґанізував подібне діло, цей знає, що його успіх залежить передовсім від наладнання підготовчого апарату, від розподілу праці і функцій між добре дібраних співробітників, коротко кажучи від уміння зорґанізувати дружньо працюючий колектив. Треба ще взяти під увагу одну обставину, яка напевно дуже ускладнювала підготовчу роботу, а саме, що Конґресовий Комітет працював у Львові та Конґрес прийшлося йому відбувати на чужому для себе терені: в Станиславові, де він сам був до деякої міри гостем (хоча станиславівська Філія Союзу Українок працювала в порозумінні з львівською централею і зі свого боку вивязалася вповні зі свого завдання). Орґанізаційний талант нашого жіноцтва поборов усі труднощі, також труднощі наших своєрідних умовин, як недостачу фондів, примітивізм обстановки (брак відповідного льокалю) і довершив діла в европейському стилі.

Побіч орґанізаційного таланту другою прикметою нашого жіноцтва, яку кожний міг ствердити на Конґресі, це його *карність*. Скільки нарікань чується в нас на нашу анархічну вдачу, але як мало робиться проб, щоби її викорінити! Треба ще завважити, що дисципліна, яка панувала на Жіночому Конґресі, не мала нічого спільного з касарняним примусом; це була найвища якість дисципліни, яка виплавав з *добровільного послушенства*, з добровільного підпорядкування себе проводові. Ця зразкова карність усіх учасниць Конґресу свідчила з одного боку про те, що українська жінка зі своєї вдачі є карною громадянкою, а з другого боку це безумовно заслуга жіночого проводу, що зумів ткну атмосферу карности навести в жіночій орґанізації.

Зразковий хід нарад Конґресу був доказом ще інших прикмет жіноцтва, важних для оздоровлення нашого громад. життя, а саме, його *пильности і працьовитости* та *почуття відповідальности за взяті на себе обовязки*. Саля уявляла собою картину, відмінну від тієї, яку знаємо з наших зїздів і зборів. Ніхто в часі нарад не крутився по салі, ніхто не вів балачок із сусідкою, — бесідниці говорили не тільки до перших рядів, а до цілої салі, бо їх однаково уважно слухали і в останніх рядах. І хоча на салі панувала страшна спека, хоча аж кортіло вийти пройтися по подвірю, познайомитися і поговорити з делеґатками інших земель і околиць, то все таки перемагала обовязковість нашого жіноцтва. Відчувалося, що делеґатки ставляться незвичайно серіозно до взятих на себе обовязків, що вони розуміють свою співвідповідальність за Конґрес, що вони не хотять втратити ні одного реферату, ні одного голосу в дискусії, бо після повороту домів мають здати з Конґресу звіт своїй орґанізації. І тому від ранку до ночі саля була битком набита, тому в часі нарад порожні були всі кульоари, а на салі панувала тишина і скупчення уваги.

Одначе крім орґанізаційного хисту, карности і обовязковости, отже прикмет, які звичайно вважають „мужеськими", дали нам жінки лекцію ще деяких інших прикмет, чисто „жіночих". Маю на думці зовнішній *лад і порядок на салі*, який вміють удержати тільки жіночі руки. Справоздавці у звітах з Конґресу писали про естетичний вигляд будинку і салі та про прибрану зі смаком естраду. Але чи хто з них звернув увагу, як виглядала саля після десятьгодинних нарад? Одного дня в год. 8. вечером, коли всі делеґатки почали виходити зі салі, я нарочно залишився на ґалерії аж саля зовсім опустіла. На долівці не було — дослівно — ніодного клаптика паперу, не було також, очевидно, ніодного недогарка папіроски. Крісла уставлені в найбільшому порядку, немов би наради мали за хвилину зачатися. Бачу ще сьогодні перед собою цю зразково чисту салю, бачу стіл президії, прикрашений китицями квітів з педантично уставленими теками і паперами — і думаю про глибший *символічний* змисл вислову посолки Рудницької, коли вона у своїй програмовій промові сказала, що нашому громадянству треба жіночих *порядкуючих рук*. Скільки праці зля ті жіночі руки, скільки непорядків вони повинні усунути з нашого громадянського життя.

І ще про одну *жіночу* цінність, яка виявилася на Жін. Конґресі не можу думати без зворушення: про *ідеалізм і палкий ентузіязм* нашого жіноцтва. Бо тільки ідеалізмом і ентузіязмом можна пояснити цей незвичайний настрій, який безперервно через 5 днів царив на Конґресі. Він охопив *усіх* його учасників, не тільки делеґаток, але й „гостей", себто мужчин, він з будинку Сокола перенісся на місто, що через кілька днів жило виключно під знаком Жіночого Конґресу. Відчули подих цього настрою чужинці, одні стрінули його зі здивуванням і респектом, інші з явною злобою і нехіттю. Подібний настрій панував минулого року на Святі Христової Молоді, бо його теж освячувала велика ідея, ідея, релігійна.

Тямлю також настрій, який панував на маніфестації, уладженій 1917 р. з приводу берестейського мира. Одначе зїзду, який тріває 5 днів і на якому безперервно панує підйом духа і святочна атмосфера, я через моє довге життя не бачив. Кажуть, що жінки ще й сьогодні плачуть з радости на спомин про Конґрес. Плакали й на Конґресі і то не тільки жінки, а й „гості" на ґалерії. В очах молодих і старих мужчин бачилися перва сльози зворушення, — найбільше благородні сльози, — мабуть одинокі, яких не треба соромитися, а до яких так рідко маємо нагоду ми, українці.

Хто знає, що без захоплення не можна довершити ніякого великого діла, цей зрозуміє, який цінний дар вносить своїм ентузіязмом українська жінка в наше українське громадянське життя.

(М. К.)

Чи читали Ви вже
„Жорна" ч. 14
Ціна тільки 25 сот.

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Звіт з діяльности Виділу Товариства Прихильників Освіти у Львові

за час від 1-го січня 1933 р. до 31-го грудня 1933 р.

I. Склад Виділу.

В часі від 1. січня 1933 року до 10. чи пак 14. червня 1933 року склад Виділу був такий: д-р Лесь Кульчицький — голова, проф. д-р Володимир Старосольський — I. заст. голови, о. д-р Микола Конрад — II. заст. голови, д-р Роман Зубик, секретар, Степан Мілянич — заступник секретаря, д-р Юлій Савчак — скарбник, Ірина Макух-Павликовська, проф. Володимир Радзикевич, Ростислав Волошин, Осип Тюшка, Зеновія Кравціва — члени Виділу.

Після частинного перевибору на Загальних Зборах 10. і 14. червня 1933 р. головою Т-ва став д-р Юлій Савчак, а Виділ уконституувався так: проф. д-р Володимир Старосольський — I. заст. голови, Анна Рижевська (яка з заступників після зречення д-ра І. Копача увійшла в склад Виділу) — II. заст. голови, інж. Атаназ Мілянич — секретар, д-р Степан Шухевич — скарбник, д-р Константин Чехович, проф. Володимир Радзикевич, Ростислав Волошин, Осип Тюшка, Теофіль Кульчицький — члени Виділу.

В часі року на місце О. Тюшки, який став службовиком Товариства, увійшов до Виділу заступник Володимир Ольшанський, а на місце Т. Кульчицького, який виїхав на постійне зі Львова, увійшла заступниця Марта Коренець.

II. Засідання.

У звітовому часі відбулося 8 засідань Виділу з пересічною участю 9 членів (8 — 11) і 5 засідань Президії завсіди в повному складі.

III. Канцелярія.

В діловому році перейшло через канцелярію, в якій при кінці звітового року зредуковано одного урядовця, 979 (порядково 627) письм.

IV. Члени Товариства.

В дні 1. січня 1933 р. після вичеркнення тих, що втратили членські права, було 291 членів При кінці (31. XII. 1933) звітового року було 563 членів, значить: прибуло 275, хоч кількох (3) виступило. В тому числі було 212 старших і 351 студентів. Для умасовлення членства серед студентів роздано скарбникам т-ва оригінальні квітарі.

V. Допомогова діяльність.

В 1933 р. Т-во не дістало дозволу на прилюдну збірку і тимсамим було позбавлене найповажнішого джерела доходу. Та проте Т-во сповнило дуже важну ролю в житті українського студентства. Переходимо до подрібного обговорення.

а) **Академічний Дім.** Т-во опікувалося в першу чергу Академічним Домом, бо він важний не лише як дім дешевих мешкань, але й може ще більше як центр студентського життя. Там-же мають дешеве або й безплатне приміщення майже всі студентські товариства. Товариство перевело найконечніший ремонт (4106.80 зол.' — в 1934 р. 465.64 зол.) Академічного Дому. Тому, що мешканці залягають з оплатами за мешкання, мусіло Товариство давати управі Акад. Дому субвенції (2.780.09 зол.), зокрема на закупно вугля та на покриття залеглостей за світло і воду. Що більше! Т-во мусіло покривати залеглости за воду й інші речі з товстих літ (1928—30). І саме ті залеглости не дають досьогодні зробити Академічний Дім самовистарчальним. Всіх доплат до Акад. Дому було в звітовому році на квоту зол. 6.886.89 (в 1932 р. — 3.158).

б) **Студентська харчівня:** Товариство удержувало за посередництвом окремої комісії в Акад. Домі дешеву харчівню для студентів високих шкіл, і мешканців Академічного Дому, і тих, що в ньому не мешкають. Дешева харчівня видавала в звітовому році пересічно 80—100 обідів, 30—50 снідань і 20—60 вечер денно. За весь рік видала харчів на квоту зол. 22.401.17. В харчівні було занятих 7 студентів, які в той спосіб заробляли для себе харч титулом винагороди за працю. При харчівні істнував також окремий буфет чи пак крамниця, яка продавала споживчі товари і канцелярійне приладдя Там було занятих 2 студентів за харч.

в) **Читальня:** По думці постанов § 4. точка г) статуту Товариство удержувало утворену в 1931 р. студентську читальню в авлі Акад. Дому. Там було до вжитку 46 часописів і журналів. (У тім 18 українських місячників і журналів, 16 часописів, 5 польських часописів, 2 німецькі, 5 заграничних українських). Порядок у читальні удержував за харч окремий дижурний. Удержання читальні коштувало зол. 207.82.

г) **Секції:** По думці вище наведеного припису статуту вело Товариство утворені в попередніх роках, на підставі спеціяльних правильників у рамах статуту, фахові кружки для наукової помочі і поради, а саме: 1) Секція Студенток, 2) Правнича Громада, 3) Український Студентський Спортовий Клюб (УССК), 4) Гурток Українїстів, 5) Гурток Математиків і Фіяків, 6) Гурток Географів, 7) Гурток Прихильників Книжки і 8) Гурток Природників. Згадані фахові кружки мають свої бібліотеки й уладжували сходини з науковими рефератами і дискусіями. Зокрема на увагу заслуговує „Правнича Громада", яка зорганізувала — під проводом проф. д-ра Чубатого — такий дуже потрібний Семинар Українського Права і спільно з Т-вом студентів високих торговельних шкіл (тепер вже Секція Т-ва, 1934), „Торговельник" — Семинар Економіки. „Гурток Студентів Географів" уладив цикль прилюдних рефератів, які цікавістю тематики і повагою прелегентів стягали доволі багато слухачів (ок. 80). „Секція Студенток" уладила академію в честь Лесі Українки. УССК (Український Студентський Спортовий Клюб) проявляв також живу діяльність. — За брак діяльности розвязано „Секцію клясичних фільольогів". Створено нову „Секцію педагогів".

г) **Позички і підмоги.** З браку фондів та з конечности підпомагати в першу чергу Академічний Дім, Товариство не могло повести в тому напрямі інтенсивнішої акції. Та всетаки дало в скрутних випадках 15 позичок у квоті зол. 908.37. Крім цього виплачувало Товариство 2 місяці 2 студенткам мешканеву підмогу по 15 зол. кожній — разом 60 зол. З кінцем звітового року зачало Товариство у львівських установах і професійних товариствах акцію за мешканевими стипендіями для студентів-мешканців Акад. Дому. Вона увінчалась успіхом та уможливила Виділові виплачувати, почавши від 1. січня 1934 р., 24 місячні стипендії (5 студ. права, 8 студ. техніки, 6 студ. фільософії, 2 студ. коопер. курсу, 2 студ. експортівки, 1 студ. медицини).

VI. Розбудовання фондів.

До р. 1931. Товариство опирало свою діяльність у першу чергу на осінній збірці, яка приносила кільканацять тисяч золотих щорічно. В р. 1932. і 1933., себто у звітовому році, цього джерела не стало. Товариство опинилося в тяжкій ситуації. Треба було подумати над новою, але вже постійною, від нас лише залежною фінансовою базою. І тому зродився плян умасовлення і в звязку з цим організаційної розбудови товариства. Щоб запевнити собі в першу чергу постійний доплив гроша з титулу членських вкладок, а також зінтенсифікувати акцію дрібних датків, поведено ударну пресову кампанію. В усіх українських часописах поміщено відповідні статті, подолучувано чеки. (Лиш одна газета відмовилась помістити статтю і долучити чеки). У відозві до громадянства проголошено від 1.—10. жовтня „Дні членства", які опісля продовжено. Та пресова кампанія збільшила значно, хоч лише сезоново, доплив дрібних датків. По місті пішли студенти з членськими заявами приєднувати членів. При цій нагоді досить людей зложило датки, хоч лиш деякі стали членами.

Після приготовлення пресовою кампанією ґрунту зачало товариство на підставі VI. розділу §§ 30—31 статуту закладати по краю делеґатури, які, по приєднанні бодай 15 членів у поодиноких містах чи повітах, мають перетворюватися у кружки. Виготовлено всякі потрібні правильники й інструкції. Зібрано по 2 назвища більш охочих і здібних до цього людей (один старший, один молодший) з кожного міста. Розіслано письма, переговорювано — з ким можна було — особсто, подекуди висилано делегата, В часі 1933 р. (тепер є вже більше) зголосилося співпрацювати з товариством у характері делеґатів 56 людей у 32 містах. В одному місті (Городок) заснувався активний кружок (в 1934 р. дотепер ще 4 чи пак 5). Одначе — як це зрештою передбачувано — не всі делеґати направду активно приложились до справи. На 32 міста, лише 7 міст повело правдиву роботу. Але — побіч дрібних, а масових датків — лише масове членство може запевнити товариству належне сповнювання його завдань. Тому ведемо і будемо вести дальше працю в напрямі активізування більше міст і повітів. Рушієм мусить бути студенство — зокрема мусить використати на це кожні ферії.

Крім акції умасовлення членства товариство рушило знову справу старших — фонду української академічної молоді — і нових — Т. П. О. Відень і власних довжників. Розіслано кількадесять упімнень. Відгук слабий. Заледан кількох почало сплачувати. А треба знати, що між довжниками є люди ще нині добре ситуовані.

VII. Касовий звіт за 1933 рік.

Доходи: 1) Сальдо з 1932 р. зол. 762.51. 2) Інвестиційний фонд зол. 6.818.48. 3) Членські вкладки зол. 2.193.90. 4) Датки і субвенції: а) Дрібні датки зол. 2.439.69. Субвенції українських установ: Добр. К-т Л. У. Е. У. зол. 200, С-ка Левинського зол. 750; в) Субвенції самоврядн. установ: Пов. Виділ — Перемишль зол. 100, Пов. Виділ — Городок зол. 100, Пов. Виділ — Скалат зол. 25. Разом зол. 3.614.69. 5) Зворот позичок Т-ва зол. 493.37. 6) Зворот позичок Ф. У. А. М. зол. 105. 7) Відсотки зол. 244.37. 8) Ріжні зол. 162.22. Разом зол. **14.394.54.**

Розходи: 1) Субевенції Акад. Дому зол. 6886.89. 2) Зворотні підмоги зол. 908.37. 3) Безворотні підмоги зол. 60. 4) Удержання читальні зол. 207.82. 5) Адміністрація: а) платні урядовців зол. 1640; б) провізія курсова зол. 329.40,; в) канцелярійні видатки враз з маніпул. кошт. П. К. О. і т. п. зол. 566.55. 6) Страта на ріжниці курсу зол. 2516.31. 7) Сальдо з днем 31. грудня 1933 р. зол. 1.279.20. Разом: зол. **14.394.54.**

Галицький Магазин Новостей Галицька 18.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі бляватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 3. зол. даром білети до першорядних кін. 5/73 88-?

70-ліття українського інжиніра.

Дня 28-го липня ц. р. доживає 70 літ доцент Української Господарської Академії в Чехословаччині, інжинір шляхів *Евген Олександрович Сокович*. Народився він 28-го липня нов. ст. 1864. р. на Полтавщині, жив у Золотоношському повіті на Полтавщині. Високу фахову освіту дістав в Інституті Інжинірів Шляхів Комунікації в Петербурзі, який скінчив 1893 р. Після скінчення Інституту мав надзвичайно широку й ріжноманітну працю на залізницях: Середнє-Сибірській, Тифліс-Карській, Астраханській, Катеринеській, Владикавказькій, Волго-Бутульмінській, Московсько-Курській. Довший час був начальником руху на Владикавказькій залізниці та керманичем волго-бутумільськими залізницями. З 1917. р. працював на залізницях України, а на початку 1918 р. (за часів Центральної Ради) був міністром шляхів.

На еміґрації від 1922 р. працює в Українській Господарській Академії (Чехословаччина) як доцент на катедрі меліорації, виховавши там кілька десятків інжинірів-гідротехніків і давши меліоративне знання 125 інжинірам-аґрономам. До війни був співробітником кількох фахових журналів. На еміґрації написав багато праць, з яких вийшли в світ в українській мові: „Нарисна геометрія", „Меліорація", „Залізнична політика", „Залізні дороги", „Логаритмічна лінійка А. Нестер ч. 28.", „До проблеми залізничої тарифікації".

Праці ювилята, особливо з царини залізничої політики й економіки транспорту є надзвичайно цінні й користуються високою оцінкою чужоземних фахівців. У сучасний мент ювилят перебуває на літньому відпочинку в с. Кривому біля Тересви (Підкарпаття).

Бажаємо Шановному Ювилятові ще довгої й продуктивної праці на користь рідного краю.

Перед обезцінкенням готівки хоронить грамота на внутрішню позичку Рідній Школі. Одна позичка 25 зол.

Великі склади вибухових матеріялів.

Загальний страйк у Сан Франціско.

Зі Сан Франціска повідомляють, що переговори зі страйкуючими робітниками розбилися. На понеділок 16. липня ц. р. 63 професійні союзи проголосили ґенеральний страйк. У страйку візьме участь біля 110.000 робітників. Влада побоюється заворушень і тому приказала гостре поготівля усій поліції. Крім того пристань береже 3.000 вояків народньої ґвардії, а 4.000 приказано теж поготівля. Поліція береже довозу поживи до міста. У недалекій місцевости за Сан Франціском влада вкрила великі склади вибухових матеріялів. Сподіються великих заворушень. Багато крамниць і ресторанів зачинено зі страху перед заворушеннями.

Великий політичний процес у Станиславові.

ЧОТИРНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

На внесок прокуратора переслухали сьогодні свідка **Олександра Матушевича**, поліц. агента з Луцька, на обставину, що підс. Іван Скопюк був командантом повітової екзекутиви ОУН в Луцьку і що на його приказ виїхали до Надвірної підс. Петрочук та Гайдюк. Свідок закидує підс. Іванові Скопюкові контакт з Тарасом Крушельницьким і крім цього переводження протишкільної акції на Волині та організування прогульок у терен. Вістку про те, що Скопюк є повіт. командантом ОУН і що до Надвірної мають бути вислані Петрочук та Гайдюк, свідок дістав від свого інформатора у липні м. р.

Обор. д-р Старосольський збиває твердження свідка, що підс. Скопюк контактувався з Тарасом Крушельницьким, тимпаче, що Тарас Крушельницький є здецидованим радянофілом, а його батько видавав радянофільські „Нові Шляхи", в яких співробітничав і Тарас Крушельницький.

Обор. д-р Бих виказує свідкові нельогічність у його твердженні, що знав, що Скопюк є повіт. командантом і що мав вислати двох людей до Надвірної — ще в липні. Чому свідок знаючи вже і про арешт цих висланих людей під Надвірною, не виявив, що Скопюк їх вислав і не казав тоді арештувати Скопюка, арештованого щойно в листопаді м. р.?...

Св. Францішок Діц, поліц. комісар зі Львова, зізнає, що переслухував обв. Чорну, з якою дуже чемно обходився. Тоді то вона призналася, що слово „приказ", написане в одному з її листів до підс. Явнича, було подиктоване Окишкевичем.

В цьому місці зривається підсудна Чорна і заявляє свідкові, що він грозив їй, що зідре з неї шкіру, якщо вона не зізнає так, як він скаже. Свідок цьому перечить і твердить, що дуже чемно поводився з підсудною і навіть кликав її завсіди: „Панно Ромцю".

Щодо оборони підсудних, що вони належали до тайного Пласту, каже, що неправда, бо по розвязанні Пласту пластова ідеольогія продовжується дальше, лиш без одностроїв. „Т-во опіки над молодю" має табори, де ведуться військові вправи...

Св. Осип Щапа зізнає, що в Надвірній переводив льокальну візію.

Св. Владислав Лісак, постер. поліції, зізнає, що переводив ревізію у підсудних на постерунку в Надвірній.

Св. Володимир Петеш зізнає, що в Болехові стрінув 18. серпня м. р. підс. Барабаша. Барабашеві пустилася з носа кров і свідок дав підсудному води. Одначе тому, що свідок зізнав, що Барабашеві пустилася кров у кооперативі, що було суперечне з фактичним станом, **прокуратор велів арештувати свідка.**

Св. Теодор Найдич зізнає незаприсяжений у справі грипсів, які підсудні передавали до канцелярії адвоката Чорненка. Один грипс, писаний свідком про цілу оборону підс. Барабаша у слідстві дуже докладно й точно — попав у руки прокуратора і з цього приводу арештовано адвоката Чорненка та його конципієнта Бойчука. Після перечитання цього грипсу з описом довгого й точного (з подробицями) слідства свідок не хотів дати вияснення, звідки він знав про оборону Барабаша, коли ані з ним, ані з іншими підсудними ніколи не сидів не то що в одній келії, але навіть ніколи за стіною в сусідніх келіях. (Проти свідка Найдича ведеться саме слідство в справі цих грипсів).

Св. Ян Врубель, пост. поліції, зізнає про ревізії у підсудних на постерунку поліції в Надвірній.

Продовження розправи в понеділок.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Земля, машини і діти.

З вражінь очевидця-втікача з Радянської України.

ОБІЦЯНКИ.

Обіцювали не тільки роздати всю панську та державну землю, зменшити, а навіть покатувати податки. Їх промовці до хрипоти кричали на мітингах, що при совітській владі селянин, мовляв, не буде так тяжко працювати, як дотепер, від досвіта до пізньої ночі по ниві пішком за плугом ходити. Совітська влада — говорили вони — дасть машини, трактори і всю роботу можна буде сидячи виконувати та підчас роботи каву пити.

„А ви жінки — кричали „оратори" — обездолені і працею пригноблені, будете вільні. Совітська влада звільнить вас від печі, від коцюби та баняків і від клопоту з дітьми. Совітська влада подає вам руку, щоби вас витягнути з того багна і рабства, куди вас штовхнула несправедливість, і хоче поставити вас нарівні з мужчиною. Ми побудуємо великі кухні, де буде варитись їжа для всіх, а для дітей захисти, де дітей під доглядом докторів і вчених будуть виховувати няньки".

Народ слухав і плескав у долоні.

Бувало нізащо не переконаєш після мітингу таку заагітовану публику. Спокуса обіцянок глибоко відалась у душі темних селян.

ЩО ДОТРИМАЛИ?

Якжеж виповнили большевики свої обіцянки? Земель панських і державних большевики не тільки не роздали, але відобрали і той клаптик, який селянин мав. Дали в село машини і трактори, що є для селян бичем, бо машина підганяє селянина до інтенсивної роботи.

Нещасливий той, що є т. зв. „спецом". Він мусить сердега весь день бігати за причепленими до трактора плугами, дивитись, щоби один з них не відірвався, бо тракторист дивиться тільки вперед, мусить плуги чистити і вважати, щоби не було огріхів. Коли трактор справно працює, то такий чоловік бігає весь день бігцем.

А жінсам?

Жінок звільнили від печі, коцюби та баняків, поставили рядом з мужчиною, замість коцюби дали в руки сокиру, вили, рискаль, істик і жінка мусить ту саму роботу робити, що і мужчина і таку саму норму виробляти.

ДИТЯЧІ ЗАХИСТИ.

А діти?

Є при колгоспах захисти, не устатковані, брудні, які управляють підлизниці та наложниці „начальства", а няньками якінебудь трахомні та тітки-каліки, які на полі нездібні до праці. Вони і не гидують красти харчі тих бідолашних дітей, харчі, що їх колгоспна управа і так скупо видає, як ячмінну муку з посліду, якою раніше свиней годували, та провіяне молоко на сепараторі, бо сметанку їдять комуністи, начальство з політвідділів М. Т. С. та ріжні емісари-інструктори.

Коли, бувало, проходиш мимо такої захоронки, вона робить на тебе враження звіринця. Діти виснажені, ноги та руки тоненькі, животи великі, самі вони брудні по подвірі або на дорозі рачкують, другі щипають траву та всяке хабаззя, часто наїдаються блекоти або белядони, — бувають смертні випадки, — а треті плачуть, бо голодні або хворі. Чути тільки, — „ма-а-а-а-мо-о-о!"... Кричать вони ріжними голосами, дарма, бо їх матері далеко десь у степу і вони там теж голодні працюють, а піт і сльози їм очі заливає.

ВІДІРВАНІ ВІД МАТЕРЕЙ.

Нещасливі діти цілими тиждями не бачать своїх матерей, через те, що матері часто мусять уночі залишатись на полі, а коли і приходять з поля домів то пізно, так що діти сплять і довго матері мусять відшукувати своїх дітей, поки десь у хабазі або за городами в якійнебудь мерві їх не найдуть. Несе мати сонну дитину до дому, а на другий день досвіта знову сплячу відносить.

Хіба тільки тоді, коли два-три дні дощ іде, дитина побачить свою маму. В такі дні мати вільна від роботи може скупати дитину, помити головку та від насікомих очистити. Діти противляться, плачуть, коли їх несуть до захоронки. Кричать, що краще їм дома голодним сидіти. Мати плаче, в батька сльози на очах і я коли такі сцени бачив, нераз прослозився, бо таке мабуть і камінь зворушить.

В липні та в серпні, коли поспіває зелень, огірки та кавуни, тоді смерть дітвору косить як траву. Дітвора голодна обідається зеленю — пє воду, а від того хвороби шлункові, черевінка, а обіцяний большевиками доктор тоді і не заглядає, врешті, що він міг би помогти?

„Що зробиш? — така наша доля", — кажуть люди.

ПАНСЬКІ САДОЧКИ.

Еріо та інші офіціяльні гості оглядають тільки захоронки — дитячі садочки по містах та ще по таких, як Харків, Москва, де виховують дітей упривілеєних „відповідальних робітників", комуністів і членів Г. П. У. Це вже не яканебудь хата край села напів розвалена, без огорожі, а вілля з верандою до сонця, газони, садок, площа з пісочком. Салі великі, ясні, окремі для відпочинку, для руханки, для їдальні. Дітей приносять або привозять, — доктор приймає, після докторського огляду нянька переодягає в захоронську чисту одежу, а потім несе її до їдальні.

На перший сніданок какао або чоколяда на солодкій сметанці, віденські булочки з маслом, ріжні тісточка. Після сніданку якась забава, співи, антирелігійна лекція і так увесь день.

Так плекають дітей нової аристократії. Ех, якби дітям колгоспної захоронки дали хоч те, що там іде до помий, або за половину тих грошей, що там заплатили за іграшки, купили дітям сорочки!

Н. Х.

Посилки до концентраційного табору.

До Березн-Картуської можна висилати посилки з харчами, одінням і Пакети можна висилати почтою для адресата до концентраційного табору, але треба подати адресу надавця. Пакети доручать адресатові після виконання формальностей, передбачених регуляміном для концентраційного табору.

—o—

Італія озброює большевиків.

Великі замовлення большевиків.

З Риму повідомляють, що вже закінчилися переговори большевиків з Італією про доставу великої кількости воєнних матеріялів. Большевики замовили в Італії більшу кількість тяжких гармат, панцирних самоходів і скорострілів. Італія будує теж для большевицької фльоти чотири контрторпедовці і чотири легкі крижуляки.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ —
найдешевше в текстильнім маґазині
„ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ,
55/09 **ГАЛИЦЬКА 15.**

ЗМІНА ФІРМИ.

„ОГПУ, крівава совітська тайна поліція перестає істнувати" — пише „Дейлі Телеграф" з 12. ц. м. „Але в дійсності буде й надалі майже без ніяких змін вести свою працю, з тою самою управою, тільки під новою фірмою: комісаріяту внутрішніх справ. Цей комісаріят надалі буде займати величаву будівлю, яку для себе поставила ОГПУ; буде надалі контролювати вязниці й концентраційні табори; буде мати ті самі права арештування, увязнення, допитів; буде мати право засуджувати, кого забажає, на кару до пяти літ примусової праці в таборах або вязницях. Крім того задержує свою власну армію, якою розпоряджала доперер ОГПУ (сині шапки), контролю над граничною сторожею, тратить тільки владу над менше важною залізничою охороною. Всі урядовці (давні члени ОГПУ) надалі задержують свої дуже елеґантні уніформи. Генрих Ягода, передше голова ОГПУ, стає тепер головою нового комісаріяту, а його урядовці перебирають контролю ще й над цивільною поліцією, над паспортами, відчинними, розводами та пожежними сторожами. „Нар-ком-внудел", як у скороченні по совітському звичаю гавно цей новий твір, був представлений ширшій публиці в офіціяльних часописах. Ніхто інший не подавав своїх пояснень".

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 180—180 **Телефон 25-55.**

За Український Дім у Празі.

До чого зобовязане українське громадянство в десятиліття Товариства „Музей Визвольної Боротьби України“ у Празі.

Історія визвольної бороньби українського народу повна таких героїчних моментів, зафіксування яких стає конечною потребою сучасного покоління, щоб зберегти їх в памяті дальших поколінь. Немало знайдеться в цій історії й сумних моментів, які тяжко відбилися не лиш на висліді поодиноких етапів визвольної боротьби, але й на загальнім висліді цієї війни. Зберегти від загибелі всі ті матеріяли, що можуть придатись майбутньому історикові для обективної оцінки великих подій недавнього минулого і стало завданням того товариства, яке зорганізувалося у Празі з ініціятиви тамошнього Українського Університету 28. травня 1925 р.

Перші збори членів цього товариства вибрали голову Т-ва акад. проф. д-ра І. Горбачевського, а всі дальші річні збори незмінно підтверджують своїм голосуванням цей вибір. Незмінним також лишається з 1925 р. й директор Музею проф. Д. Антонович.

З перших-же днів свого істнування товариство поставило своїм принципом спиратись у своїй діяльності виключно на добродійности українського громадянства.

Без витрати одного сотика на придбання матеріялів Музей за цей час встиг зібрати надзвичайно цінний матеріял архівного та музейного характеру, а до того ще в такій кількості, що Музей вже не в силі розмістити його в тих трьох кімнатах з двома ґаражами при них, які з 1. грудня 1929 року оплачує із своїх фондів український громадянин з Ню Йорку п. Каленик Лисюк. Отже стає зовсім оправданим акт виступу товариства „Музей Визвольної Боротьби України“ із закликом до українського громадянства забезпечити Музей власною домівкою.

Розпочата товариством збірка жертв на будову Українського Дому у Празі найшла доброзичливу підтримку Українського Бюра в Льондоні, яке зобовязалось асиґнувати на кожних 100 долярів, зібраних українським громадянством, своїх 100 долярів аж до висоти 2.000—3.000 долярів.

Серед найцінніших матеріялів архівного характеру, які має Музей, можна назвати архіви деяких місій Української Народньої Республики, ріжних політичних, громадських і військових організацій, як напр. архіви „Союзу Визволення України“, таборів українських полонених у Німеччині, Австрії та Чехословаччині, Української Республиканської Капелі О. Кошиця. Відділ рукописів містить листування та манускрипти О. Барвінського, Є. Федюшки, Я. Весоловського, Б. Лепкого, митрополита Липківського й багатьох інших. Відділ мистецької творчости містить багато цінних річей з галузі малярства, мізьбарства, гравюри (поверх 1.400 гравюр) тощо.

Дуже богатий є відділ часописів, який нараховує тепер 1.145 назв українських часописів та 230 часописів т. зв. україніки.

Бібліотечний відділ має до 40 окремих бібліотек, що зберігають свою окремішність, при чому деякі з них містять у собі надзвичайно рідкі й цінні видання.

Військовий відділ містить у собі військовий одяг, зброю, фотографії бойових операцій, військових діячів, накази, рапорти і т. д.

Майже щодня прибувають до Музею нові збірки, часто дуже великої вартости. Одначе відсутність відповідного помешкання весь час дуже зле відбивається на діяльності Музею, позбавляючи його можливости розташувати, як слід, свої збірки та приступити до опрацювання особливо цінних матеріялів історичного значіння.

Тільки здійснення наміченого товариством пляну щодо забезпечення Музею власною домівкою допоможе товариству приступити до реалізації всіх тих широких перспектив, які відкриваються перед ним для розвитку Музею в майбутньому.

І якщо кожний український громадянин, кожна українська організація в тій чи іншій мірі прислужиться тепер, невідкладаючи цього національного обовязку на завтра, до збудування Українського Дому у Празі, то можна бути певним, що в день святкування десятиліття Т-ва „Музей Визвольної Боротьби України“ буде покладений бодай фундамент під будову Українського Дому у Празі, як найкращого памятника героїчної боротьби українського народу за свою незалежність.

Ласкаві жертви надсилати на адресу директора Музею проф. Д. Антоновича:

Prof. D. Antonovyč, Praha-Nusle, 245. Czechoslovakia.

В Чехословаччині краще посилати на поштове конто Музею: **80940 Praha.** Жертви можна складати й через Земельний Банк Гіпотечний у Львові на поштову складанку ПКО 500170 з дописскою МУД (Музей, Український Дім.)

Ст. Сірополко.

Розвязали дві політичні партії.

У понеділок 16. липня ц. р. у Львові розліплено оголошення львівського воєводи з постановою міністерства внутрішніх справ про розвязання двох політичних партій за протидержавну діяльність, а саме: УСО (Українське Селянське Обєднання) і ОЖПП (Загально Жнівська Партія Праці).

Влада безпеки перевела ліквідацію обох цих організацій на просторі львівського воєвідства. У Львові зліквідувала центральний комітет УСО і ОЖПП та припинила їхні пресові органи „Працю“ і „Увзер Веґ“, які приміщувалися при вул. Кохановського ч. 3. і Хоружиян ч. 5. Після переведених ревізій влада арештувала 13 осіб.

По широкому світі.

— Ком. Літвінов і британський амбасадор у Москві обмінялися грамотами зі згодою приділити до амбасад у Москві і в Льондоні військових та летунських аташе.

— Дирекція поліції в Нірнберзі арештувала 45 осіб за поширювання фальшивих вісток про останні події в Німеччині.

— Французька та німецька делеґації, які радять над новим торговельним договором між обома державами, погодилися засадничо у всіх важних справах.

— У серпні дійде до зміни румунського уряду, до якого покличуть особи зпоза ліберальної партії та посла Ґоґу. Змінений уряд приступить до зміни конституції.

— У Боґошані біля Букарешту наступив вибух у складах стрільного пороху. Три вояки ранені. Вибух спричинив росклад пороху внаслідок спеки.

— Литовські летуни, які беруть участь у рейді довкола Европи, приїхали до Києва, а звідтіля відлетіли до Москви.

— При кінці липня на Львів і Прагу прилетить до Парижа оскадра більшовицьких літаків. Це буде ревізита міс. Коті.

Човном довкола світа.

БУЕНОС АЙРЕС, 16. 7. ПАТ. До порту в Аукуні приплив човном норвеський мореплавець Альфонс Нансен, який з котом і псом подорожує довкола світа. Відважний мореплавець відплив з Ослю в липні 1932 р. і дотепер переплив 40.000 км.

НОВИНКИ

— ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбування зубів, штучні зуби в золоті, плятині і ґавчуку. Н а с с. 33 і—3

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 51-?

— Маґазин постелі Р. Джала, Львів, Хоружина 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 1285 96-100

— Ямна коло Яремча. Пансіон „Веселка“ отворений від 1. травня. Кімнати гарні, сонячні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Ямна коло Яремча. 143730-?

— Член нашої Редакції п. Іван Кедрин-Рудницький занедужав у часі своєї відпочинкової відпустки в червні і тому досі до праці в Редакції не вернувся. Коли зможе вернутись, не знати, бо це залежатиме від повної поправи його здоровля. Тому просимо всіх заінтересованих за ред. Кедрином до Редакції „Діла“ аж до його видужання не звертатись.

— Д-р Володимир і Ірина з Дзеровичів Станецькі замість повідомлень про їхнє вінчання, яке відбулося 14. липня ц. р. у Львові, складають квоту 25 зол. на шпиталь ім. Митрополита гр. Андрія Шептицького.

— Іспит зрілости у жіночій гімназії Українського Інституту для дівчат у Перемишлі відбувся під проводом п. Івана Поповського, проф. державної української гімназії в Перемишлі, від 27. до 30. червня ц. р. До письменного іспиту допущено 36 абітурієнток, до устного допущено всі. Іспит здало 35 учениць, а саме: 1) Артемович Анна, 2) Бачинська Мирослава, 3) Беч Дарія, 4) Білинська Олена, 5) Боднар Марія, 6) Варивода Ірина, 7) Варунек Марія, 8) Винницька Дарія, 9) Волошиська Віра, 10) Гадзевич Ольга, 11) Гірняк Зиновія, 12) Гаук Мирослава, 13) Дембіцька Марія, 14) Дідич Ольга, 15) Заклинська Олена, 16) Заяць Ізяслава, 17) Калитовська Марта, 18) Кашубинська Стефанія, 19) Кліш Ольга, 20) Ковальчук Марія, 21) Колішицька Ольга, 22) Крупа Віра, 23) Левицька Зиновія, 24) Левандовська Олександра, 25) Мандзевата Надія, 26) Манько Іванна, 27) Ноджак Іванна, 28) Радзівіл Оксана, 29) Радьо Олена, 30) Скубиш Марія, 31) Тустановська Ірина, 32) Федорак Софія, 33) Флюнт Лідія, 34) Футорська Зиновія, 35) Черкавська Емілія. Одну ученицю репробовано.

— Іспит зрілости у приватній коедукаційній гімназії „Р. Ш.“ ім. кн. Володимира в Рогатині відбувся від 28. червня до 5. липня ц. р. під проводом п. Володислава Даєвського, директора держ. гімн. в Рогатині. Із зголошених до письменного іспиту 19 абітурієнтів (-ток) допущено до устного іспиту 16. Склали іспит зрілости: 1) Василь Бордуж, 2) Олександра Венґжин, 3) Олекса Гладкий, 4) Іван Івахів, 5) Богдан Кудрик, 6) Богдан Павлів, 7) Володимир Пасіка, 8) Ярослав Пастушенко, 9) Евген Поташник, 10) Остапа Поташник, 11) Володимир Романів, 12) Володимир Федик. При устнім іспиті репробовано 4.

— З радія. Радіостація в Моравській Остраві (259,1) надаватиме в середу 18. липня концерт Українського Хору. В програмі українські та словацькі пісні. Початок концерту в год. 18.20. — Радіостація в Мінхені (405,4) передає в середу 18. липня в год. 21. концерт музики та співу. Співає наш артист Андрієнко (тенор).

— Участь гр. кат. священиків у святі „стшельца“. Агенція „Всхуд“ повідомляє: „У Вишнівчику пов. Перемишляни відбулося посвячення хреста на памятку поляглих в обороні Польщі. Хрест поставив „Звйонзек Стшелецкі“ з Вишнівчика. У святі взяло численну участь населення і відділи „Стшельца“. Хрест посвятили два греко-католицькі священики: о. Омелян Ворона з Вишнівчика та о. Максим Патерига з Чемеринець. Опісля о. О. Ворона виголосив принагідну проповідь, яку закінчив окликами в честь Польщі і найвищих достойників. Після посвячення відбулася дефіляда. На внесок о. Ворони вислано телеґрами до президента і марш. Пілсудського. Римо-кат. священик кс. Ґеральд Радальський з Гологір, якого просили кількома наворотами посвятити цей хрест, відмовився від участи в святі, кажучи: „стшельца не признаю і не посвячу“. Відмовна відповідь польського священика викликала низку коментарів і протестів“.

— Спростування неправдивої вістки. Повідомляють нас, що неправдива є вістка подана нами вчора, буцімто вивезли до Берези Картуської д-ра Тараса Білинського, лікаря зі Збаража. Це прізвище переплутали імовірно з кимсь іншим.

— Хмаролім у Жовківщині в неділю 15. липня ц. р. заподіяв великі шкоди. У невеличкій річці Свині піднеслася вода на пять метрів і залила всі прибережні поля та сіножати. Села Мачошин, Сопошин і Старява Стара під водою. В Жовкві залила вода передмістя Винники і вулиці Мушкетову та Колійову. Всі мости в Жовкві та в повіті вода позривала. На залізничім шляху Львів-Рава Руська вода сягала аж по рейки. Цілу ніч працювала в Жовкві спеціяльна рятункова стація. В понеділок стан води зменшився на 2 метри.

— Нові автобусові лінії. Дирекція державних залізниць у Станиславові утворила три автобусові лінії: 1) Коломия-Яблонів-Пістинь-Косів-Кути 5 разів денно; 2) Коломия-Яблонів-Рожнів-Косів-Кути — 2 рази денно і 3) Коломия-Яблонів-Космач 3 рази денно.

— Страшна смерть пятьох хлопців. У Бариші, пов. Бучач, 15-літній Іван Депчинський найшов на луці ґранату. Він став нею маніпулювати, ґраната вибухла та розшарпала хлопця на місці; крім того один помер у шпиталі від ран.

— На евангелицьку віру перейшло в Яблонові біля Копичинець 75 богатших господарів, покинувши греко-католицький обряд.

Дальші транспорти до Берези Картуської.

До концентраційного табору в Березі Картуській вивезли зі Золочева: студента Богдана Гошовського і Романа Вельгана; з Красного: Падковського і гімн. ученика Ласку; зі Зборова: Степана Мочульського і Крохмалюка та зі Шпиколос Миколу Білецького.

—o—

Життя у концентаційному таборі.

Варшавські часописи принесли дальші потробиці про концентраційний табор у Березі Картуській. Правильник передбачує строгі кари для неслухняних. Першою карою є позбавлення права діставати харчеві посилки. Дальшою карою є замкнення в карцері і т. д. Кімнати для інтернованих є просторі та ясні. Долівки асфальтовані. На деревляних причах є сінники. Самі інтерновані вдержують лад у кімнатах та убікаціях, помпують воду, виконують всі помічні праці. Інтерновані можуть діставати харчеві посилки. Не вільно їх відвідувати і надсилати часописи та книжки. Допомога харчами конечна, бо за 28 сот., призначених денно для інтернованих, ледво можна купити 100 гр. мяса і 50 гр. товщу за цілий тиждень.

Тепер у Березі Картуській є вже понад 200 інтернованих, а між ними найбільше українців.

—o—

ГОСТРИЙ КОНФЛІКТ НА КИТАЙСЬКИХ ВОДАХ.

Японський ген. Умеч запротестував проти маневрів фльоти Злучених Держав і В. Британії у Шангайгуані. Одночасно ген. Умеч звернувся до свого уряду, щоби запротестував проти заняття півострова Сінвандао кружляками Злучених Держав.

Уряди Злучених Держав і В. Британії повідомили японський уряд, що їхні кораблі находяться на китайських водах і Японія мішається у внутрішні справи Китаю. Тому японський уряд рішив силою усунути ці кораблі.

— Чи дирекція П. З. У. В. знає про це? Ще 17. вересня 1933 р. згорів будинок бідному господареві Павлові Дутчакові у Чернелиці пов. Городенка. Письмом з дня 15. лютого 1934 р. ч. ГЗ II/79/933/III. повідомив його воєнідський інспектор П. З. У. В. у Станиславові, що признане відшкодування висилається. Дотепер цього відшкодування п. Дутчак не одержав. Тому погорілець звертається отсею дорогою з проханням до дирекції П. З. У. В. і компетентних чинників, щоби провірити, чи тут тільки несовісність П. З. У. В., чи може які інші містерії. Одночасно погорілець просить, щоби вкінці виплачено йому належне відшкодування.

— Останнє число „Жорен" з 15. липня стверджує, що дощі не зіпсували гумору їх редакторам. Сидять вони собі у захисній, сухій каварні, тішаться, що літників обливає вода на селі і сміються. „Береза Картуська" уявляється їм у формі прогулькового поїзду у невідоме. Вісім неділь вакацій, що пропали у місті настроюють погідного передовика „Жорен" на земні мрії. Гіякинт Брунька у своїй траґедії на 1 дію „Буря на зітвиці" дає моральну пісу на тему, якто погано їхати на літвище з жінкою зі слабими нервами. На іншому образку бачимо, що треба робити в бурю, коли гремить і лискає. Сокільський інцидент зілюстрований дуже злобно. Голову „Союзу Українок" бачимо у клопоті, коли має вибирати між двома панеґіристами. Малю кому відомий епізод із „Жіночого Конґресу" якто одна референтка закликала присутні скидати сукні найшов гідне перо сатирика-ілюстратора. Крім пів сотні здібних дотепів находимо ще в цьому числі три веселі фейлетони на веселі теми.

— Львівська хроніка. У брамі дому при вул. Богуславського ч. 4 невідома жінка підкинула около 4-місячну дівчинку. — При вул. Кор. Ядвиги 20 муляр, сторож того дому Карло Майгер помер після того, як зїв селедця та напився горілки. — На вул. Словацького шофер вантажного авта Карло Ідеш наїхав на авто Костя Пренькова та заподіяв йому шкоди на 600 зол. — Жінці шкільного інспектора Броніславі Хрушель у ресторані Рогера та Зайдля при вул. Ягайлонській пропала книжечка ПКО на 250 зол., золотий ланцюжок і брилянтові ковтки вартости 700 зол.

Ніяка установа

не може

обійтись без „Діла".

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Веселому героєві сумних днів — у відповідь.

П. Дмитро Паліїв присудив із висоти своєї „Перемоги", що я не маю права забирати слова „в українських справах", бо не маю „ніякого відношення до українського громадянства". З почуття чемности навіть п. Палієвові треба відповісти.

1. Моє відношення до українського громадянства є завсіди однакове, таке саме як більшости письменників, що ціле життя стоять поза межами політики, ба й суспільної активности. Словом я стояв і стою сам. Бо коли письменник стоїть сам, то це природне явище, коли-ж сам стоїть політик, то воно трохи комічне.

Яке відношення п. Палієва до громадянства не знаю. Зате знаю яке відношення 99 % українського громадянства до п. Палієва. Ми — нація недержавна, тому нещасливе громадянство не може на нього вложити — кафтан безпеченства...

2. Моя „компромітація" полягала мабуть на тому, що, як я довідався пізніше: п. Паліїв, коли був „джиґуном", видав, чи розіслав якісь летючки проти мене.

3. Кореспондентом „ІКС" я ніколи не був і в житті своїм не помістив там ні одного рядка. Кожний львівський журналіст знає, що у Львові від самого заснування філії „ІКС" — кореспондентом того щоденника є інжинір Максиміліян Хмелевський, що сиґнує свої дописи і телефонограми буквою „С". Був я натомісць кореспондентом „Dziennik-a Bydgosk-ого" і писав там „Листи зі Львова", де з огляду на характер денника міг я подавати лише вісти з нашого церковного життя, а писав їх так, що ніколи не стрінувся з докором, тільки із висловами признання найвищих представників церкви.

Працювати в польській редакції це ще само собою не гріх. Робив так довгі роки Іван Франко в „Kurjer-i lwowsk-im", Василь Щурат у „Słow-i Polsk-im", робить це й сьогодні 100-відстотковий націоналіст Донцов і т. д.

Гадаю, що міг би це робити і п. Паліїв, але мусів би краще вміти по польськи, ніж по українськи („негодування (!) без власного упорядкування відносин", „диспонує (!) моральними санкціями", „допускаємий", „на сокільському здвигові" (!), „від яких то пір" (!), „під замітом дуже прикрої натури" (!), „повертав (?) до життя як ментор", і т. д.

4. Як поважно брав мою „компромітацію" сам п. Паліїв, нехай послужить факт, що в орґані, якого був він (без) головним редактором, містив мої фейлетони і особисто мені виплачував гонорар. Сьогодні він скаче на „Діло" бо так йому вигідно.

Знаю, що людей з такою льоґікою і з такою етикою в інших народів називають прикрим словом, що є трошки подібне до канарка і трошки до каналізації.

Не пригадую собі, щоби я з „Діла" колинебудь „вилітав", але всі пригадують собі як п. Паліїв „вилетів" із „Нового Часу" і з партії УНДО: і вилітав не як орел, але як підкубана зазуля, що завсіди підкладає свої яйця у чужі гнізда.

Стільки покищо у відповідь великому політикові і публіцистові, який одним і другим є в такій мірі inwieferne die Wanze auch ein Säugetier ist...

Тиберій Горобець.

— Краєва хроніка. Біля Ляшок Михайло Маєвський напав на Юрка та Параньку Білоборів, що їхали фірою та забрав у них всі гроші, що мали при собі. — На дорозі біля Тяжева коло Станиславова зударилося львівське авто з калуським. Львівське авто скотилося в рів і наслідком вибуху згоріло до кількох хвилин. — Влад. Кориляк наїхав автом біля Дорогова (пов. Станиславів) на 11-літню Марію Руду. Забрав дівчину на авто, та по дорозі вона померла.

— Вбив суджену. У Григорові (пов. Рогатин) Павло Мартиняк вбив сапою на полі Анну Бриль, тому що вона не хотіла вийти за нього. Після того Мартиняк утік і застрілився з кріса, який сам собі зробив. Мати дівчини, як довідалася про вбивство дочки, зажміла. Промовила щойно, як принесли вбиту дочку.

— Смерть югославянського поета. У Шибенику помер Мірко Королія, чільний югославянський поет, уроджений у 1886 р. Студіював він право у Відні, Загребі та Празі. Першу збірку віршів „Песме" видав у 1914 р. другу „Нове песме" у 1924; написав теж віршовану драму на народніх мотивах „Зіданіє Скадра".

— Невідома поема Пушкина лежала досі в архіві великого князя Олега Константиновича в Ленінграді, де найшов її критик Л. В. Модзалевський. Називається вона „Тінь Фонвізіна" і дає сатиричні портрети сучасних Пушкинові письменників.

— Небезпечна марка. Чехословацький уряд не хоче приймати листів із свіжо виданими мадярськими марками за 20 і 40 сот. тому, що на них зображений літак, який дав Мадярщині у дарунку Мусоліні. На марці надпис в італійській мові: „Справедливости для Мадярщини!"

— Дорогий овоч. На льондонському ринку багатії платять від двох до трьох фунтів (15 долярів!) за одне яблуко, зване Адамовим. Воно росте в Греції і завдяки цвірини. Запах його такий міцний, що надихує, мов перфумою цілу кімнату. Адамове райське яблуко потребує кілька років, щоби дозріло; навіть його цвіт потребує кілька місяців, щоб розвинувся.

— Ріжні вістки. Папа зробив пропозицію відомому винахідникові Марконі, щоби він узяв на себе провід ватиканської наукової академії, де досі головував духований Джіанфранческіне; Марконі ще надумується. — У мадярськім місті Сольнок обсів на вулиці рій бджіл селянина і заколов його на смерть. — Відома чеська фабрика обуви Батя будує у Загребі хмародер на 14 поверхів. — Анґлійська поліція найшла в куферку в одній хаті у Брайтоні голову і руку жінки, якої кадовб знайдено в червні ц. р. У тій самій хаті поліція найшла трупа іншої жінки. — Німецька гімалайська виправа дійшла до висоти 7.500 м. Доходить до долі незлобутних шпилів Нанга-Парба. — В Німеччині наслідком спеки температура в ріках доходить до 26 ст. Гинуть риби.

— Кооператива „Шовк" у Самборі подає до прилюдного відома наших годівельників, щоб не присилали невисушених коконів, бо невисушені в скоиньках чи пачках запліснюють і стоятять зовсім на вартости. Кокони повинні бути запарені, як це описано на стороні 91, 92 і 93 у підручнику д-ра Гнатевича. Незапарених коконів кооп. „Шовк" не приймає. 1) За кокони першої сорти (чисті, тверді, великі, поодинокі) кооператива буде платити 72 сотиків за літру. 2) За кокони другої сорти (двійняки, мягкі, невеликі, поплямлені) платить 24 сот. за літру. 3) Шовкова, чиста вата з коконів 6 зол. за 1 кг. Кокони слід присилати не скорше, як 15. вересня 1934 р. До того часу повинні вони сохнути в тіні, ніколи на сонці. Кокони користають зі зниженої почтової тарифи, як живностеві пачки. Українських торговельників, що не належать до кооп. „Шовк", повідомляємо, що кокони приймаємо на конто уділу, який усталено в сумі 20 зол. і 4 зол. вписового. — **Управа кооп. „Шовк" у Самборі,** вул. Замойського ч. 7.

— На місце „Січі" — тижневик „Наш Стяг". На місце тижневика „Січ", що виходив довші роки в Шикаґо, появляється тепер тижневик „Наш Стяг" (по анґлійськи: Our Banner) Зміна не лиш в назві, але й у форматі. „Наш Стяг" появляється у вдвоє більшому форматі. Цей більший формат вигідніший для читача, бо дає кращий перегляд. Зрештою часопис, як і перше, є орґаном української гетьманської орґанізації у Злучених Державах. Редактором є далі полковник Олександер Шаповал.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Українське Технічне Товариство у Львові подає сумну вістку про смерть тов. **інж. Альбіна Барщівського,** начальника Відділу Дорогового Держ. Зал. у Бельську, видного члена УТТ., який упокоївся в Кракові дня 22. червня 1934.

Рада Українського Технічного Т-ва.

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол.

(з почт. пересилкою 0·95 зол.)

Дописи.

МОСТИЩИНА.

З діяльности „Луга" в селі Підгать. В неділю, 17. травня ц. р. уладив наш „Луг" попис-фестин. Хоча було зимно та несевна погода, наш „Луг" приготовився до фестину на слід. Площу на фестин прибрано гарно зеленю і нашими прапорами. Зі сусідніх сіл прибули до нас на фестин „Луги": з Годині в числі 26 дуговиків і 12 дуговичок, з Ляшок Гостинецьких 36, 15, з Підлісок 5, з Арламівської Волі 25 і зі Старяви 2. Всі ці дуговики та дуговички ставали до вправ, причому з нашого „Луга" вправляло 20 дуговиків і 9 дуговичок. Виведено всі приписані вправи: палицями, хустинами, пішані та ритмічні до пісні: „Накрила ніч-на". По вправах відбулася дефіляда перед головами всіх прибувших „Лугів". По попису наш голова Василь Бойко подякував усім прибувшим „Лугам" за труд, після чого відспівано дуговий гимн „Ой у Лузі червона калина".

СПОРТ.

МИСТЕЦТВА У. С. С.

Черче 12. VII. С. Р. — Лисоня (Бережани) 0 : 3 (0 : 2). С. Р. виступив з початку гри тільки з 8 гравцями (не зі своєї вини). Гра весь час гостра, навіть дещо небезпечна. В другій частині гра нагадала рівнорядна. — Суддював рішуче п. М. Вербний. Видців біля 500.

Жидачів 12. VII. Сокіл — Калина (Журавно) 5 : 1 (3 : 1). Легка перемога Сокола, всеж таки Калина зробила від минулого року деякий поступ. Суддював дуже добре п. Грубський зі Стрия. Видців майже не було.

Коломия 1. і 12. ц. м. Сокіл — Сокіл (Кути) 5 : 1. Сокіл — Сокіл (Кути) 4 : 1. Змагання за мистецтво Коломийщини. **Сокіл — Сокіл (Дрогобич) 3 : 2 (1 : 1).** Змагання покінчилися неприємним інцидентом, бо Сокіл (Дрогобич), невдоволений рішенням судді, зійшов перед кінцем гри з площі. Таку поведінку спортової дружини треба якнайгостріше осудити. Суддював п. Грубський зі Стрия.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Комарно 15. VII. Сокіл (Судова Вишня) — Хуртовина 2 : 1 (2 : 0). Несподівана перемога гостей, що зуміли виграти товариські змагання зі заправленим у мистецьких боях противником. В гостей подобався воротар, який у другій частині гри оборонив безліч небезпечних стрілів. Суддював п. Ленець.

Пуків біля Рогатина. Пробій — Черчанка 4 : 0 (2 : 0). Пробій переміг заслужену Черчанку завдяки кращій стрілочній диспозиції та зіграванню. Черчанка — не дружина, що має поодиноких змагунів добрих, які чомусь не хочуть зрозуміти, що копаний мяч — це гра перш усього збірна. Суддював п. Юрків. По тих змаганнях відбулися змагання резерв обох дружин, які принесли перемогу Черчанці.

Самбір. Дністер — Юнак (Дрогобич) 2 : 0 (1 : 0). Змагання за мистецтво Б-кляси ЛЗОПН. Заслужена перемога української дружини над лідером Б-кляси. Дністер перевищав гостей амбіцією й технікою, граючи добре у всіх лініях. Судця п. Гайльгофер.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

„FAMINE IN UKRAINE". New York City 1934. United Ukrainian Organisations of The United States. Стор. 32. Форм 8⁰.

ПРОМИСЛ І ТОРГОВЛЯ, ЦІНИ І ГРОШІ. Наука суспільної економії, частина III. Написав Др. Карло Коберський. Накладом „Самоосвіти", кооп. з обм. підпов. Львів, 1934. Стор. 72. Форм. 16⁰.

СПРАВОЗДАННЯ ПРО ЧИННІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ АСОЦІЯЦІЇ В ПРАЗІ. За час від 7. XII. до 30. VI. 1934.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ, література, мистецтво, наука, громадське життя. Ч. 14. Львів 15. VII. — **Зміст:** Едвард Козак: Дещо про нашу карикатуру. Т. Гаєш: Хризантеми. Василь Сімович: Ярослав Весоловський на Буковині (Жмут спогадів зперед 30 років). М. Рудницький: Весняний легіт. Останні дні. Достоту ось таку... (Поезії). Зиновій Лисько: Сполука поезії з музикою. „Соколи, Соколи, ставайте в ряди!" (В 40-ліття „Сокола-Батька"). М. Островерха: Стрімкими творами. Аліна Лин: Книжки про невидющих. Іван Старчук: Керамічна робітня „Око" у Львові. В. Аркадіїв: Не вмре поезія. 15 ілюстрацій. Ціна 50 сот.

Чванитеся приналежністю до великої української нації — то підпишіть і вплатіть до кінця липня 1934 р. позичку Рідній Школі. Одна грамота 25 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Косів:

19. VII. Корнейчуківські дзвони.
20. VII. Детектив.
21. VII. Королева кіна.
22. VII. Залізна острога.
23. VII. Чумаки.
24. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Голос заслуженця".

АТЛЯНТІК: „Буритель".

ВАНДА: „Блакитний експрес", „Навіжена дівчина".

КАСІНО: „Гніздо залюблених". Танцюристки в Буенос Айрес.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНІК: „Чібі" (віденська комедія), „Бадь бідних дівчат" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Маскарада кохання", та ревія.

МІРАЖ: „Навіщо працювати" (Фдін і Фдин) „Біла лелія".

МУЗА: „Професор у кабареті" (Бастер Кітон).

ПАН: „Успіх щастя", „Дама-Кер".

ПАЛЯС: „Пробова бригада Захарова".

ПАСАЖ: „Тайна спальні" та ревія.

СВІТ: „Порт Сан-Дієго", „Заборонена мельодія".

СОНЦЕ: „Давид Гольдер" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Магараджа з Рампуру" з Борисом Карловом та оперетка „Поштар з Тиролю".

ХІМЕРА: „Цвітка степу" (Чарльз Фарел).

УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 17. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 17·00 Концерт, 16·15 Авдиція для дітей, 19·55 Оп. фрагменти, **Братислава** (295,8) 19·25 Камерадьна музика, 20·25 Пісні й арії, **Кошиці** (269,3) 18·00 Спів, **Мор. Острава** (359,1) 20·25 Нар. словацькі пісні, **Лягті** (1807) 18·35, 19·55 Спів, **Париж** (349,2) 12·15, 13·04 Концерт, **Атльона** (531) 20·00, 20·45 Спів, 21·15 Нар. мельодії, **Білгород** (439,8) 12·05 Пісоньки, 20·10 Солісти. **Любляна** (569,3) 21·00 Спів, цитра, **Ковно** (1935) 19·30 Вокальні дуети, 10·20 Литовська музика, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 18·46 Моцартові й Бетовенові твори (фортепян), **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·35 Концерт (Нахтігальмузік, Гендля), **Кельн** (455,9) 19·00 Діточий хор (нар. пісні), **Ляйпціг** (382,2) 18·15 Концерт військ. трубної орхестри, 22·30 „Кавказька музика" оп. Вартіша, **Мінхен** (405,4) 17·30 Пісні, 19·05 „Дон Хуан" оп. Моцарта, **Будапешт** (549,5) 12·05, 19·45 Циг. й мадярська музика, 17·35 Два фортепяни, 22·00 Симфонічний концерт, **Міляно** (368,6) 11·30 Камер. музика, 20·45 „Ля Донна Пердута" оп. Пієтрія, **Рим** (420,8) 13·05, 17·15 Легка музика.

Середа, 18. липня 1934.

Відень (506,8) 19·40, 22·30 Концерт, **Братислава** (298,8) 15·15 Концерт, **Кошиці** (269,3) 11·30 Цит. музика, **Мор. Острава** (259,1) **18·20 Концерт Українського Хору** (українські та словацькі пісні), **Прага** (470,2) 19·10 Легка музика, 21·15 Камер. концерт, **Париж** (1649) 20·45 Симф. концерт, **Білгород** (439,8) 18·30 Пісоньки, **Любляна** (569,3) 20·00 Спів, 20·45 Хор, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт військ. орхестри, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·40 Солісти (музика, спів), **Кельн** (455,9) 17·15 Камеральна музика, **Ляйпціг** (382,2) 17·10 Нар. музика, **Мінхен** (405,4) 13·25 Оп. музика, 14·20 Спів, 21·00 Концерт (музика, спів Фейге, сопран, Андрієнко, тенор), **Бресляв** (315,8) 18·15 Спів, **Будапешт** (549,5) 12·05 Легка музика, 20·15 „Богема" оп. Пучіні, **Міляно** (368,6) 17·10 Камер. музика, спів, **Рим** (420,8) 20·45 „Ісабо".

Львівське радіо.

Вівторок, 17. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·10 Концерт, 13·05 Для молодших дітей: „Не було нас, був ліс", 13·20 Сольові інстр. твори (гр. пл.), 13·55 З ринку праці, 14·00 Вістки про експорт, 14·05 Збіжжева біржа, 16·00 Концерт легкої музики, спів (Поплавський, тенор), 17·15 Популярний концерт (орхестра, спів), 18·00 Відч. „Добромиль, гніздо Гербуртів", 18·15 Ре де Коста (фортепян і реведерси з гр. пл.), 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20 Вибрані думки, 20·02 Муз. фейл. „Як слухати музики Р. Вагнера", 20·12 „Трістан і Ізольда" муз. пєса Рих. Вагнера (з гр. плит); „Молодий поетичний Познань" (рецитації поезій), 23·10 Сексуальне виховання молоді.

Середа, 18. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·10 Концерт, 13·05 Французька симфонічна музика (гр. пл.), 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжжева біржа, 16·00 Легка музика, вокальний дует, 17·00 Для дітей: „Не штука дивитися, бачити штука" (з нагадкій молодого природника), 17·15 Концерт хору, 17·45 Співочий ресіталь, 18·00 Книжка й наука, 18·15 Орхестра Діньку (гр. пл.), 18·45 „Про культуру будня" 18·55 Туристичний бюлетен львівської зал. дирекції, 19·00 Всячина, 19·15 Скрипковий ресіталь, 19·40 Музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Гр. плити, 21·02 Про мандрівництво, 21·12 Пісні (Тіфан, меццосопран), 21·30 Фортепян, 22·00 „Полювання на заяців", 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 3/4 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·66, Париж 34·91½, Берлін 203·25, Ціріх 172·55, Амстердам 358·43, Прага без трансакцій, Міляно 45·41, Нюйорк кабель 5·29 1/8, Нюйорк чеки 5·28 5/8.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 17. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масло	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	„
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·30	„

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко і сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 18. липня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·20 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СПОРТОВІ МУЖЕСЬКІ СОРОЧКИ можна найдешевше набути в кооперативі „Пласт", вул. Сикстуська 29. 45 2—6

НОТАР пошукує субститута. Відомість під: „Нотар" до Адміністрації. 49 2—3

МОРЕЛІ — 10-літові посилки зол. 12·30, 5 кіл. зол. 6·50. Морелі-дички 10 кіл. зол. 7·50 і 5 кіл. зол. 4. висилає за післяплатою Глинський, Заліщики. 47

БРУНЕТКА девятнацятилітня, з 3.000 золотих, шукає дентиста, купця, друкаря або іншого ремісника. Зголош. до Адм. „Діла" під „Семинарвстці". 50 3—2

КІМНАТА ФРОНТОВА, два вікна, мебльована, світло, услуга до винайму, вул. Вісвянського 31. партер. 54 1—2

ШУКАЮ ПОСАДИ ГОСПОДИНІ ДОМУ при старшій українській родині. Вимоги дуже скромні. Адресувати: Евдокія Бобякова в Бережанах, — вул. Королевої Ядвиги. 53

Др. Осип Філяс

спеціяліст дитячих недуг у Львові, вул. Льва Сапіги 21. — телефон 79-53,

вернувся

і приймає як давніше. 48 1—1

ЗА БЕЗЦІН

товари літні, шовкові і вовняні — у

Галицькім Магазині Новостей Галицька ч. 15.

Для прикладу кілька цін:

Перкаль	0·55	Вовна „шкільна"	1·65	Сирий шовк	1·20
Вовніна	0·60	Вовна мішкова	1·75	Попеліна на сорочки	1·35
Крепон	0·80	Вовна на мундурки	1·80	Всип рожев. 90 шир.	0·90
Панама	0·90	Вовна Букле 130 шир.	4·50	Полотно на прост. 140 шир.	1·25
Шовк до прання	1·—	Вовна на плащі	6·—	Атлас пост.	1·70
Епонж	1·—	Суконно жін.	3·—	Пошевки мереж.	2·—
Шантунг-Пріма	1·50	Шевіоти 150 шир.	2·30	Простирала з кант.	2·—
Птіт-рен	1·50	Полотно 80 шир.	0·55	Обрусове	2·20
Птіт-рен Пріма	2·65	Мадаполям 80 шир.	0·85	Капи	3·—
Рипс шовк.	1·30	Шифон 80 шир.	0·90	Ручники вафл.	0·30
Маркізета шовк.	1·80	Сирівка	0·55	Ручники купел.	0·30
Креп-Сатен	1·70	Перкаліна колір.	0·65	Стиряки корчин.	0·40
Креп-Монголь в дес.	2·80	Димка на підшт.	0·65	Серветки	0·25
Креп-Марокен	3·30	Зефір сирий	0·55	Хустинки муж. і жін.	0·15
Креп-Жоржет	2·30	Зефір Пріма	0·80		

При закупі товару даром бідети до кін ПАЛЯС, АПОЛЬО й АТЛЯНТІК.
Замовлення з провінції полагоджуємо відворотною почтою.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 188 (13.733). Львів, четвер 19. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нова голодова загроза для України.

Що каже про це д-р Амменде в Америці.

До Америки приїхав з Европи дня 28. червня **д-р Евальд Амменде**, секретар Міжконфесійного і Міжнародного Комітету Допомоги Голодуючим в Совітському Союзі. Головою того Комітету є кардинал Теодор Інніцер з Відня.

Д-р Амменде приїхав до Америки від Комітету і зокрема від голови його, кардинала Інніцера, щоб поінформувати американську публику про голодовий стан у Совітському Союзі.

Нюйорський „Таймс" у виданні з 1. липня подає звідомлення про плян акції д-ра Амменде.

Читаємо там:

Д-р Амменде заповів учора (30. червня) неймовірну голодову катастрофу в голодових місцях Совітів цього року.

Він має на меті пробудити американську публичну опінію, щоб зрозуміла ситуацію, яку совітський уряд дбайливо закриває.

Д-р Амменде посвячує багато свого часу для гуманітарної праці в Совітах ще від 1920 року, коли то його брат помер з голоду в Петербурзі.

Він заявив, що Комітет кардинала Інніцера переконаний, що 10 міл. людей захопить голодноча в Совітах в осени й зимі, та що аж тоді світ пізнає, яку втрату заподіяла на весну посуха для збору збіжа.

Д-р Амменде має фотографії, видані Комітетом офіціяльно, які зображують тіла виголоднілих селян у містах України, що лежать по вулицях. Декотрі з тих знимок походять з Харкова, головного міста Радянської України.

Комітет, який заступає ріжні релігії й гуманітарні організації, небаром видасть світовий поклик до всіх держав, які мають надвишки збіжа, щоб перенесли ті великі засоби до совітського уряду, аби роздав їх між „колективи".

Д-р Амменде сказав, що голодова ситуація тепер майже така сама, як була в роках 1921—1922. Тоді теж совітський уряд заперечував істнування голоду. Але як світ подав допомогу, Совіти приняли її і признали, що серед селян панують жахливі відносини.

Мин. року признано, що врожай у Совітах був доволі добрий. Але й тоді, як обчисляють на підставі добрих джерел, померло в Совітському Союзі з голоду 5 до 10 міліонів людей. Цієї осени й зими буде щонайменше таксамо погано, якщо решта світу не поспішить з помічю своїми надвишками збіжа.

Економісти заходили в голову, де політи ті надвишки, які спричинюють журу вашим хліборобам, а цеж саме льогічна відповідь — сказав д-р Амменде.

Він додав:

— Найтрагічнішою обставиною в голоді 1933 року був факт, що коли люди вмирали з голоду на Україні і в інших сторонах Совітів, то совітський уряд вивіз за кордон більше як 1,700.000 бушлів збіжа, щоб добути закордонні гроші.

— Нема найменшого сумніву, що збіже, яке вивезено, було би врятувало життя кількох міліонів людей. Але їх життя не врятовано, а Совіти й досі ще заперечують, що був голод на згаданих совітських територіях.

— Нашим завданням є лиш поінформувати публику ріжних країв про факти у справі теперішньої голодової катастрофи в Совітському Союзі, але наш Комітет не збирає ніяких фондів — закінчив д-р Амменде.

Перший українець послом у соймі Саскачевану в Канаді.

Із трьох кандидатів української народности, які ставали до виборів у провінції Саскачевані, в Канаді, вийшов послом 19. червня тільки **д-р Ю. Драган**, що кандидував в окрузі Келвингтон. Д-р Драган дістав велику більшість голосів і мабуть два його противники потратили депозити. Виборці англійського походження піддержали його теж солідарно.

Д-р Драган був одинокий кандидат, що кандидував з ліберальної партії. Округа, в якій він кандидував, має лиш 25 до 30 проц. українських голосів.

Українці мали вже послів у провінціях Манітоба й Альберта, але в соймі Саскачевану це перший український посол.

Марш. Пілсудський зустрінеться з през. Сметоною?

Ред. Мацкевич з Вильна виїхав до Ковна.

Французький щоденник „Журналь де Деба" повідомляє, що марш. Пілсудський зустрінеться незабаром з президентом Литви Сметоною. Марш. Пілсудський рішився на конференцію з през. Сметоною після наради з колишнім премієром Пристором у Пікілішках біля Вильна, коли вернеться з Ковна. Мета тієї стрічі марш. Пілсудського з през. Сметоною привернути нормальні взаємини між Польщею і Литвою.

РИГА, 17. 7. ПАТ. До Ковна приїхав з Вильна редактор „Слова" Мацкевич з проф. унів. Людомиром Слендзінським і письменником Вишомірським.

Німеччина проти східнього Льокарна.

Німеччина покищо не дала рішучої відповіди на французько-британський проект договору взаємної допомоги. Між Німеччиною і В. Британією відбуваються ще торги за певну рівноправність. Покищо Німеччина не погоджується на заключення договору східнього Льокарна, бо не бачить для себе відповідних користей.

ПАРИЖ, 17. 7. ПАТ. Промова мін. Барту у Байон про французьку закордонну політику знайшла живий відгомін у німецькій пресі. „Берлінер Тагеблят" пише, що Німеччина має аж надто багато причин, щоб триматись осторонь. Одною з таких причин є саме заява мін. Барту, що до заключення договору взаїмної допомоги мусить дійти перед поладнанням проблеми розброєння. Теперішне положення Німеччини в Европі нелегке. Якби підписано договір взаїмної допомоги без Німеччини, тоді ніякі запевнення не закриють факту, що Німеччину окружено. Колиж підпишемо цей договір, тоді майже нема надії поладнати зброєння. Ціла справа прийме кращий оборот, коли Німеччина посвятить хвилеву користь для кращої майбутности. Німецька преса з обуренням підкреслює факт, що промова мін. Геса в Кенігсбергу до комбатантів прогомоніла без відгомону і мін. Барту не згадав про неї ні словечком. Зате мін. Барту з нечуваною гордістю підкреслював політичні фронти між Францією та її союзниками з одного боку і Німеччиною з другого боку. Після таких заяв нема вже ніяких оман.

—o—

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елегант" терпентин.
Пасту до взуття „Елегант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 28—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

Галицький Маґазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всіляні блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до першорядних кін. 5/73 89-?

Стіймо на сторожі цінностей.

Львів, 17. липня 1934.

В одному з попередніх чисел нашого щоденника (гл. „Діло" з дати 16. липня ч. 185) опублікували ми на чільному місці важенну своїм змістом енунціяцію Президії Укр. Нац. Демокр. Обєднання і Укр. Парл. Репрезентації. Зміст цієї енунціяції всім нашим читачам відомий. Ця енунціяція — це знаменний документ часу, це крик сумління відповідальних за наше національне життя чинників, це заклик до зрівноваженої громадської праці для зрілих громадян і пересторога перед недоцільними, шкідливими та руїнницькими вчинками для молодих, гарячих голов. Це накінець маніфест світа конструктивної праці проти всякої деструкції та анархії, що починає вдиратись у наше зорґанізоване життя із нетрів законспірованого підпілля.

Ця енунціяція не перша. Вже не раз і не два видавали наші найвідповідальніші чинники подібні своїм змістом енунціяції, адресовані до нашого громадянства. Видавали їх названі вгорі чинники самі, видавали і спільно з іншими політичними партіями, що стоять на українській національній платформі, та які протиставляться погубним максимам у роді тієї, що звучить: „чим гірше, тим краще". Одначе обговорювана енунціяція є завершенням всіх попередніх як щодо форми, так і щодо змісту.

На наш нарід йдуть одні за другими важкі удари. Ціла нація найшлася в обіймах великого лихоліття. І коли там, на нашому материку, над Дніпром, поставлена під загрозу сама фізична екзистенція нації, то тут всякі консолідаційні спроби, програми конструктивної праці та буденний порядок органічної щоденної роботи утруднюють та унеможливлюють своїм таки чинники, переважно молоді та недосвідчені, інспіровані до того невидимими і незнаними величинами законспірованого підпілля. Вони негують усяку конструктивну органічну працю будня, вони своїми подвигами натягають до неможливих меж нерви національного організму, вони наражують на загибіль наш національний дорібок, наші установи, вони потрясають слабими і женуть їх у чужі табори, вони намагаються оплюгавлювати, а навіть тероризувати цілий український світ конструктивної праці та внеможливити нормальне життя і розвиток національного організму. Вони своїм газардом у вчинках та гаслах спричинюють параліж енергії цілих сотень і тисяч юнаків, які попадають до вязниць на довгі-довгі роки і марнуються для нації, що так дуже потребує молодих сил та рук до праці і до боротьби за свої ідеали.

Після довгих зрілих розважань із болем серця ухвалювали одноцушно відповідальні

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА“ і здорової підмінки кави „Пражінь“
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл“ у Львові.
1301

чинники текст обговорюваної енуніціації. Розуміли вони, що між старими і молодими все допустимі та можливі розходження, зставали собі справу з того, що між батьками і дітьми від віків були і будуть елементи непорозумінь, але не могли ідентифікувати їх із елементами звичайної сваволі та послідовного і постійного духа бунту проти всього, що не вийшло і не найшло апробати в законспірованому підпіллі.

Автори енуніціації ясно і недвозначно здавали собі також справу з того, що за невідповідальні подвиги та вчинки нашого підпілля хтось все таки безпосередньо відповідає. А відповідають за них в першій мірі їхні інспіратори і керманичі, дарма, що анонімові. А між ними є мабуть і не молоді, а поважні громадяни, що повинні би хіба холодним розумом, а не почуванням мірити сили та обставини, заки посилають юнаків на ризиковні та шкідливі для нації експерименти. Та видно, що для них не істнують такі категорії думки.

Не сентиментом, а вимогами твердого життя та інтересів нації кермувалися автори енуніціації, коли ухвалювали: „...важкі умовини **нашого життя вимагають від громадських працівників великого гарту духа, бож треба великої політичної зрілости і розваги, щоби настрої нашого громадянства, зокрема нашої молоді виявлялися не в актах розпуки, але в конструктивній праці“.**

Тому наше громадянство повинно і мусить цю енуніціацію взяти глибоко до серця та стати активно на сторожі всього національного дорібку, всіх цінностей та здобутків, які виставляє на згладу своєю сваволею наше підпілля. Його шкідливій та розкладовій роботі мусимо ставити гідний та розумний відпір і мусимо звільнити національне життя від його анархічних подихів.

Рештки майже за дармо
тільки у нас можна набути
17/73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР“.**
Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Банкроцтво демократичного соціялізму.

Союз соціялістів із комуністами.

Коротка телеграма: Рада французької соціялістичної партії прийняла вчора резолюцію в якій погоджується на пропозицію комуністів у справі співпраці обох марксистівських партій і доручує виконавчому комітетові устійнити програму тієї співпраці. Та співпраця — читаємо у телеграмі — має на меті поборювати фашизм і війну. Партія рішила дальше — виступити спільно з комуністами в 20-ті роковини вибуху великої війни. Французькі соціялісти звернулися до II-го Інтернаціоналу, щоби той порозумівся з 3-ім Інтернаціоналом щодо евентуальної співпраці...

Коротка телеграма а скільки в ній трагічного змісту. Трагічний він тому, бо остаточно похоронює безперечно велику ідею, яка запалювала десятки творчих умів та обєднювала міліони. Навіть нам і всім іншим противникам матеріялістичного світогляду та безглуздої доктрини клясової боротьби нема чого раділи, що ідеї, яким промощував шлях Руссо, з усіх напрямків вибрали напрямок найгірший і дійшли врешті до самозаперечення. Бож рішення, до якого докотилася французька соціял-демократія у 94-ому році свого істнування, не значить нічого іншого, як заперечення всіх первісних своїх ідеалів, як офіціяльне признання до свого банкроцтва. Ще на 20 літ перед формальним оснуванням французької соціял-демократії, найстаршої взагалі соціялістичної партії, бо в 1820 році, граф Сан-Сімон і Фурієпроголошували мирний соціялізм як нову релігію визволення людськости. Основник соціялістичної партії у Парижі, Бланк, був лише організатором визнавців наук повищих учителів та ідей французької революції. І саме тому, що там, у Парижі, зродились ідеї соціял-демократії і що там, на французькій землі, зашпилась і прийнялась справжня демократія, що демократичний принцип побідив у французькій соціялістичній партії, що відкинула заповіди революційного комунізму Бабефа, — нинішній аліянс французьких соціялістів з московськими комуністами є смертельним ударом для самої ідеї демократичного соціялізму. Справді — від лютневої паризької революції 1848 р. до резолюції про співпрацю з комуністами — це великий крок. Людськість за час, що минув між тими двома датами, пережила багато і пішла могутній крок вперед. Але в міжчасі людськість не затратила ще почуття ріжниці: що це права людини і свобода слова і право до праці й усунення гнету упривілеєних, — а що повне невільництво і найжорстокіша цензура і голодова панщина і кровавий гнет упривілеєної кліки. Коли нині західна соціял-демократія перемішує ті поняття практичною співпрацею з комуністами, то ліквідує себе як ідею та змушує людськість до ліквідації її як політичного чинника.

Постанова, про яку донесла коротка телеграма, має справді величезне значіння. Величезне значіння не лише для історії людської думки, але й для укладу реально-політичних сил. Наслідком втрати політичних впливів у своїх державах, могутні ще недавно німецька, італійська, австрійська, польська соціялістичні партії втратили автоматично у 2-ому Інтернаціоналі свій попередній моральний вплив. Зовсім природно — до провідного становища дійшла французька соціял-демократія. Правда, не знаємо ще, яке становище займе до рішення соціялістів Блюма французька партія соціялістів-радикалів, що теж належать до II-го Інтернаціоналу. Роля совітського трубадура, яку прийняв на себе добровільно лідер тої партії Еріо в усякому разі страшенне ослаблює її евент. негативне становище. Автоматично теж до голосу доходять в усіх соціялістичних партіях ті їхні опозиційні меншини, які на своїх партійних зїздах заступали вже потребу спільного соціялістичного фронту соціял-демократів та комуністів. І тому, якщо навіть найближчий конгрес 2-го Інтернаціоналу ще відкинув би внесок французьких соціялістів на офіціяльну і формальну співпрацю з III-ім Інтернаціоналом — до тої співпраці вже невідклично йде. Невідклично наближується повний розвал соціялізму, як оборонця демократичних засад, оборонця тих усіх ідей, яких найбільшим ворогом став комунізм. Із французької революції живим остануть для західнього соціялізму напрямні Якобінів. Демократичного краму там нема.

Однак треба бути позбавленим всякого обєктивізму, щоби не признати, що рішення французьких соціялістів є першим послідовним і льогічним рішенням у соціялістичному світі від довгого часу. Теоретичний спір між двома таборами соціялістичного світа, між табором мирного й еволюційного соціялізму, що змагав до іде-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 19. ЛИПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

Там, де вродився і працював Марко Твейн.

Вплив книжки „Тома Соєр“. — Там, де вродився Марко Твейн. — У домі Твейна. — Памятник героїв Твейна. — Памятник Твейна з видання Місісіпі. — До печер Томи Соєра. — Дива печер і перші українці в них. — Поворот „домів“. Популярність Твейна. — Наш земляк, Твейн і Мусоліні.

Велику прислугу українському народові робила колись довоєнна Видавнича Спілка у Львові. Вона зазнайомлювала своє громадянство з перлинами рідної літератури, ставляючи її в осередку світового письменства. Популяризувала книжку й учила привикати до неї. В 1906 р. вийшла в тому видавництві книжка, яка собою мало що говорила. Це був „Тома Соєр“ Марка Твейна у перекладі Юліяна Панькевича. Так наче сьогодні тямлю, як то я з недовірям взяв у руки цю книжку, розгорнув і по прочитанні кількох речень причепився до неї та не відложив, доки не скінчив. Я сміявся й радів, переймався очайдушністю героїв, дрожав за них, журився їх долею в печерах і тішився враз із цілим американським містечком з віднайдення загублених дітей. Чимало всякої всячини я прочитав від тієї пори! Неодно вилетіло з голови, мов ніколи й не було; а Тома Соєр запав мені в душу. Неначе живими стоять і сьогодні всі його пригоди та переживання. Чому в нас нема чогось подібного? Адже у кривчицьких печерах також десь був загубився хтось там і мабуть до сьогодні не найшовся...

Навіщо тут мова про Тому Соєра? — подумаєте.

А от що: Яких 130 миль від Ст. Луїс (це в Америці недалеко) лежить над Місісіпі у стейті Мизурі 30-тисячне місточко Ганнібаль. Те саме, в якому дзвонили дзвони, коли тріюмфальний похід з Томою Соєром і засоромленою та розрадуваною Бекі вертався у хату рідної тітки.

В цьому Ганнібалі уродився 1835 р. і жив до смерти найбільший гуморист світу Марк Твейн, радше Самуїл Клеменс, у невеличкому одноповерховому деревляному домі, який 1844 р. збудував його батько Джан. Цей дім ще сьогодні стоїть недалеко від Місісіпі при 206 Гілстріт. На ньому перед входом висить біля лямпа і на ній напис: **Mark Twain Home**. В цьому домі сьогодні музей Твейна, вбогий, бо власник дому, видно, не був богатий. Кільканацять штук старої мебелі, старосвітська машина до писання, відбитка правої руки письменника, фотографії персонажів твору Томи Соєра, як учителька Бікей, індіянин Джоу, види на Місісіпі. Ще стоїть навіть той паркан, що його таким хитрим способом „малював“ Том.

Недалеко того дому стоїть памятник безсмертним героям Твейнової повісти: Томі Соєрові та його другові, Гокові, які, мов два льозаські андруси вибираються на пригоди.

Добре авто, ведене вправною рукою п. Буся (американця), зятя мого односельчанина Павликовського, з гуркотом підіймається на стрімке узгіря, на якому оснований парк, розуміється, Марка Твейна. Чудовий вид. Напевно не менше гарний, як з Гори св. Володимира або Купецького Саду в Київі на Дніпро. Тут у затиші серед громадки смерек, модереву й лип памятник Марка Твейна, здвигнений 1913 р. стейтом Мизури. Письменник стоїть у цілий ріст зі своїм спокійним обличчам, буйною чуприною і добрими очима старається схопити всі подробиці з прегарного краєвиду. На памятнику напис: **Samuel Lanchorne Clemens (Mark Twain) 1835—1910, якого релігією було humanity and whole world** — (людяність і весь світ). Ми налюбувалися видом, зірвали на памятку по кілька листків з дерев, що окружали памятник і поїхали з дві милі поза місто до печер Томи Соєра, чи — як їх назвали — **Mark Twain Cawe.** Бо це він сам був тим шибеником, якого представив у своїй книжці.

Над Місісіпі стоїть обірваний високий беріг, немов насипаний. Скручуємо на майдан, на якому вже стоїть кілька авт. В обривистій стіні пророблений вхід до печер. Вони тягнуться на яких 4—5 миль. Не треба ніде схилятись; вони високі. Дивна сила води. Не досить, що повирізьблювала найгарніші прикраси на стелі у виді деревляних слоїв, не досить, що понадавала печерам виду ріжнородних стилів (готицького, византійського, барока, ренесансу), але ще й потворила дивачні форми, які мусіли певно додавати немало страху заблукавшим дітям. Сьогодні і я блукаю тут, але з провідником з ацетиліновою ліхтарнею, який знає найдрібніші відтіни природної різьби печер. Том Соєр того не мав; йому не стало ані сірників, ані свічок. Вижолобини мають деколи види кімнат, з яких найзамітніша „кімната Аладина“. Важне місце „чарка індіянина Джо“, яку цей нещасливець вижолобив, рятуючись перед голодовою смертю в печері, аби ловити каплі води, що спадають одна на 20 мінут, себто за добу одна ложочка.

Ми ходили по печерах, куди снувались без путя й надії діти Тома і Бекі, куди із Гоком ладились осісти як розбійники. А понад ними на склепінні стояв „хрест“, — то дивились очі великого лиця; голова індіянина Джо, то відкривалася паща „крокодиля“; то зависав великий камінний чобіт, який мав бути знаком, де закопаний скарб. Декуди стоять природні „призби“, немов столи в американських барах, при яких прихожі їдять напохапці. Місцями сльозить вода, розпускаючи сіль, яка вилискується світячими кришталками. Декуди розпускає щось немов би іл і творить невеличкі сталяктити (сопляки). Численні щілини ведуть у „сліпі“ коридори, а є виходи й до води. Є й такі місця, якими нераз звідкись підходить вода та зникає по другому боці прохідної стежки. Звідки вона береться — ніхто не знає. Є тут місця, що лежать 200 стіп нижче дна Місісіпі. Треба три

алів світового комуністичного устрою шляхом постепенних здобутків робітничої кляси та спирався на демократію, як базу діяльности, той теоретичний спір міг навіть продовжуватись і після 1903. року, себто виразного розлому у російських соціялістів. Революція Керенського казала сподіватися, що той спір істнуватиме й надалі на теоретичній площині. Але жовтневий переворот і всі його практичні наслідки створили зовсім інші умовини. Для теоретичного спору не стало вже місця. Можна було лише або виповісти отверту і безпощадну війну большевизмові, переволючи теж ревізію власних доктрин, або підчинитися большевикам, як тим, що мали відвагу чину і більші засоби діяльности. Західній соціялізм не пішов ні одною ні другою дорогою. Вибрав ліцитацію з комуністами щодо правовірности „чистому" соціялізмові, фразеольогічну боротьбу з большевиками та постійне відгрожування буржуазії і капіталістичному світові, і в наслідку опинився навіть не на двох стільцях, а поміж двома стільцями, битий справа і зліва. Колиж зростала сила комуністичного наступу, соціялдемократія приглядалася пасивно. В той спосіб в Італії та Німеччині соціялдемократія дозволила вирвати собі ініціятиву у пошуканці іншої, не комуністичної і не старокапіталістичної системи, і своєю інерцією та пасивністю допомогла до народин фашизму, націонал-соціялізму, статистичних експериментів і т. д. Навіть як оборонець демократичних засад соціял-демократія виказала свою нездібність, бо толерувала виродження парляментарно-демократичних форм, яке врешті почало потрясати державними підвалинами самої Франції.

Нині запізно до самостійної акції. Фашизм і національний соціялізм виріс на самостійну силу, яка відкинула засадничу соціялістичну доктрину-боротьбу кляс і звернулася проти цілого соціялістичного світа. Співпраця з комуністами — це єдина теоретично можлива дошка ратунку для західнього соціялізму, або вірніше — це бритва, за яку хапається потопаючий віж ще демократичний соціялізм.

Коли на останньому конґресі ППС поважна меншість висловлювалася за „тактичним фронтом" з комуністами, автор цих рядків спитав одного з прихильників того „спільного фронту", як можна получити ролю оборонця польської демократії з ролею союзника московського большевизму, який спирається на автократії, бюрократії і мілітаризмі. Пепесівський діяч відповів: як можуть з большевиками миритися і навіть з ними підписувати фашисти, коли це їм потрібно, то можуть те саме робити соціял-демократи для спільної оборони перед фашистами... Однак є в цьому злогально-льоґічному міркуванні одна помилка: фашисти ніколи не миряться з комуністами як дві ідеольоґічно-суспільні течії, як дві політичні партії, лише як носії державної влади своєї батьківщини й вогсіями державної влади Росії. Роблять це виключно з державних, закордонно-тактичних мотивів. Тимчасом соціял-демократія ідучи за союз з комуністами, іде на союз ідеольоґічний. І потребує ідеї.

СТОКГОЛЬМ-ВЕНЕЦІЯ ПІВНОЧИ
дешева морська прогулька без загр. пашпортів
26. ЛИПНЯ. Ціни від зол. 100.
ЛІНІЯ ҐДИНЯ -- АМЕРИКА
ВАРШАВА, вул. МАРШАЛКІВСЬКА ч. 116.

Поконґресові рефлєксії.

Після великого жіночого свята в Станиславові.

II.

Дуже приємною несподіванкою для всіх, хто прислухувався нарадам Жіночого Конґресу, було *велике число знаменитих, першорядних промовниць*. Абстрагую тут уповні від змісту, а беру під увагу тільки реторичний бік виступів. Просто не хотілося вірити, що серед нашого жіноцтва є стільки знаменитих бесідниць, яких ми досі не мали нагоди пізнати на громадській арені та навіть важко собі уявити, коли і де вони мали змогу так виробитися. Мужчини мають часто нагоду вправляти свій реторичний хист у професійному житті (священики, адвокати, учителі), але наше жіноцтво, яке здебільша трудиться біля домашнього господарства, тієї нагоди не має. А відома річ, що для реторики — рутина і практика значить ще більше, ніж для іншого мистецтва. Значить, у нашого жіноцтва вроджений реторичний хист. Майже всі делеґатки, які забирали голос у дискусії, формулували свої думки коротко і ясно, а деякі з них ще й красномовно.

Про високий інтелектуальний рівень Конґресу, який однаково проявлявся в рефератах як і в дискусії, писала мабуть ціла українська преса. Слід ще підкреслити рівень придніпрянської делеґації, який був просто незрівняний. Товариства придніпрянських еміґранток з Праги і Варшави мабуть зрозуміли, що на них тяжить відповідальний обовязок репрезентувати через свої делеґатки Велику Україну і вони прислали на Жіночий Конґрес інтелектуальну еліту нашого жіноцтва. Всі реферати придніпрянських еміґранток були знамениті, а такі виступи, як проф. Руссової і д-р Чайковської в релігійній дискусії можна рахувати за шедеври, як своєю переконуючою силою, так і незрівняною тонкістю і тактом.

Треба жалувати, що львівський провід, себто члени Головного Виділу Союзу Українок і Конґресового Комітету майже не приймали участи в дискусії. Тому то галицька жіноча еліта не мала змоги запрезентуватися на Конґресі. Львівські жані з проводу Союзу Українок мабуть виходили зі становища, що треба дати виговоритися делеґаткам позагалицьким і делеґаткам з місць, а самим триматися дискретно на боці. Але таке становище вийшло на шкоду Конґресові, який не мав змоги почути в дискусії голосу найвизначніших галицьких жінок.

Про те, що Президія Жіночого Конґресу стояла цілий час на висоті свого важкого завдання, писали справоздавці майже всіх українських ґазет. Для людей, які памятають, як наші жінки робили перші кроки в громадянському житті, як вони відносно ще недавно не вміли вести нарад навіть у малому гуртку, правдивою приємністю було дивитися на *енерґійне і тактовне ведення нарад* такого численного збору. Одначе про рівень президії Конґресу свідчить не тільки факт, що наші жінки присвоїли собі техніку ведення зборів, яка відповідала всім парляментарним правилам. Річ у тому, що президія опановувала знаменито салю, а президіяльна тримала дослівно в руках цілий Конґрес. На Жіночому Конґресі можна було робити інтересні обсервації і студії на тему особовости провідника і його авторитету. Які джерела авторитету, в чому лежить його тайна, які його ірраціональні складники — на цю тему можна би багато писати. На всякий випадок на Жіночому Конґресі ми бачили, що авторитет не має нічого спільного з зовнішнім примусом, ні фізичними засобами. Ми бачили, що глибокий респект може йти в парі з любовю до проводу. Були моменти, коли одно слово президиці успокоювало розбурхану салю, були моменти (як кінцева промова посолки Рудницької), коли почувалося, що президиця і всі учасниці єднаються в одно в почуванні взаїмної пошани і любови. Можна справді позавидувати нашому жіноцтву, що воно має на чолі своєї орґанізації одиниці, яких обдаровує таким довірям.

Ніхто мабуть не пізніс у пресі, що Жіночий Конґрес був іспитом *великої політичної зрілости* нашого жіноцтва. Не маю тепер на думці виголошуваних у рефератах тез, ні ухвалених Конґресом резолюцій, в яких наше жіноцтво зясувало своє становище до найважніших питань нашого національного життя. Іде мені головно про те, що жіноцтво вміло зібути і перевести щасливо до кінця свій Конґрес у сучасних політичних умовинах.

В цій політичній ситуації і серед якої атмосфери відбувався Конґрес, про це зайва річ розписуватися, бо думаю, що всі здають собі в цього справу. До деякої міри була це відвага в на цій політичній дійсності загалом пориватися на великий Всеукраїнський Конґрес. Памятаю, що безпосередньо перед Конґресом з усіх сторін підносилися були голоси, які зораджували відкласти Конґрес на більше пригожі часи. На провінції розійшлися вже були навіть поголоски, що Конґрес відкликаний.

Головно у Станиславові і цілій Станиславівщині політична атмосфера була дуже напружена і уряджувати в ній велику національну маніфестацію, якою мусів бути Конґрес, здавалося просто божевіллям. Що пережили в останніх днях перед Жіночим Конґресом його аранжерки, коли доля Конґресу висіла на волоску, про це вони самі колись розкажуть. Конґресовий Комітет не пражується ніякими труднощами і видає комунікат, що Жіночий Конґрес всеж таки відбудеться. Делеґатки не дають залякатися і не зважаючи на всі перепони масово приїзджають на Конґрес. Але на цьому не вичерпується політична зрілість нашого жіноцтва. Всім мусить бути ясно, по якій лінії могли вилавуватися настрої учасниць Конґресу, коли би вони були пішли по лінії найменшого спротиву та які наслідки це було би мало для Конґресу... Загально твердять, що жінки є більш імпульсивні, ніж чоловіки. Одначе Жіночий Конґрес дав доказ, що жінки вміють опановувати свою імпульсивність і керуватися розвагою та реальним змислом, коли цього вимагає національний інтерес. Те, що жіноцтво в *даний мент* зуміло перевести тілько свій Конґрес до кінця, те, що в часах загального пригноблення жіноцтво відповіло акордом оптимізму і бадьорости, є доказом його великого гарту духа і політичної вироблености. Тут однакова заслуга всіх учасниць Конґресу як і його проводу, який вмів опановувати пристрасти та спрямовувати їх на шлях конструктивної праці. Наше жіноцтво показало, що воно не дасться звести ні на шлях актів розпуки, ні на шлях апатії та неробства.

(М. К.)

чверти години, щоб обійти ширші проходи цих печер, ніде не задержуючись.

Вже смеркало, коли ми вийшли з холодних печер, добре перемерзлі. Ми забрали на памятку кілька відломків з печері і вписали наші імена у пропамятну книгу так, як і в музею. Ми були напевно перші українці, що відвідали ці місця. Вже було добре по півночі, коли ми добились домів, виминаючи по дорозі великанські авта, що везуть нічю всякі харчі, або вибухові матеріяли, головно нітрогліцерину.

Цілий стейт Мизурі дорожить своїм великим земляком. Багато місць тут пригадує автора та його головного героя. В нас ніяким письменником не дорожать до тієї міри. Навіть в американців важко це зауважити у відношенні до іншого письменника. Особливе щастя мав Марко Твейн, в якого честь показували у Ст. Луїс вулиці, готелі, ресторани, морожене, печеню, коктейль і всякі „сендвичі", а навіть „Марка Твейна електрично печені бараболі" — стоїть на карті страв. Трохи пошана, трохи гумор. Дещо з тої пошани припало й для Томи Соєра; в його честь також їдять майонез чи шинку.

У Ст. Луїс є літературне товариство ім. Марка Твейна, якого головою є д-р Клеменс, брат М. Твейна. Такі товариства є зрештою по ріжних містах Америки та краях Европи. І коли в 1931 р. виїзджав із Ст. Луїс до Риму наш земляк, о. Василь Меренків, то товариство ім. Марка Твейна доручило йому як свому членові зложити побажання Мусоліні, що є почесним президентом такого товариства на Італію. Як наш земляк з Канади, посол до отавського парляменту Лучкович, заступав у 1931 р. Велику Британію на зїзді представників европейських парляментів у Букарешті, так і згаданий о. В. Меренків з найбогатшої держави світа заступав американських прихильників красної літератури перед Мусолінієм. Ось що за взаємини можливі у відносинах між людьми й народами. Коби тільки мати нам усюди своїх гідних людей!

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 131—180 Телефон 25-55.

Марево революції у Злучених Державах.

ДО САН ФРАНЦІСКО ІДЕ ВІЙСЬКО. — ЗАВОРУШЕННЯ СТРАЙКУЮЧИХ. — СТАН ОБЛОГИ. — ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛЬТ ПЕРЕРВАВ ВІДПУСТКУ

САН ФРАНЦІСКО, 17. 7. ПАТ. На вулицях Сан Франціско завмерло життя. Більшість ресторанів і каварень замкнені. Стежі страйкарів обїзджають місто самоходами і вимагають стації з бензиною добровільно припинити продажу бензини, бо їх силоміць замкнуть. Страйк почався в понеділок 16. липня ц. р. точно в год. 8-ій рано. З тією хвилиною припинено головний рух. У понеділок дійшло вже до заворушень. Юрба знищила декілька крамниць із поживою. Шкоди перевищають 2.000 долярів. До міста стягнено вже крім поліції понад 6.000 членів народньої гвардії. Одночасно до Сан Франціско іде поспішними поїздами військо з гарматами, панцирними автами, танками і скорострілами. Влада побоюється, щоби заворушення не перемінилися в революцію в Каліфорнії. Дотепер страйкує понад 150.000 робітників. До страйку прилучаться теж рільні робітники. У Саліна застрайкувало вже 750 огородників.

Губернатор Каліфорнії проголосив у цілім стейті стан облоги, бо побоюється більших заворушень. През. Рузвельт перервав свою відпустку та приїхав до Сан Франціско, щоби своїм авторитетом зліквідувати страйк. Господарські кола побоюються, щоби страйкова акція не поширилася по всіх більших господарських і промислових осередках. У Вашингтоні хвилюються. Політичні кола переконані, що коли не вдасться зліквідувати генерального страйку, треба покористуватися військом, щоби вдержати лад, доставу пошти і забезпечити довіз поживи. З ріжних осередків промислу і портових міст надходять тривожні вістки. У Портлянді сподіваються теж проголошення генерального страйку. У Гавстон, стейті Тексас, підчас демонстрацій страйкуючих робітників, застрілили трьох мурнів. У стейті Алябама текстильні робітники проголосили генеральний страйк. У Сан Антоніо страйкує 8.000 робітників. В Окленд 14.000 страйкуючих робітників знищили вистави у всіх більших крамницях у середмісті. Щойно поліція і народня гвардія вжили зброї і розігнали демонстрантів. Перший генеральний страйк у Скетль 1919 року скоро заломився.

Головний страйковий комітет призначив 19 ресторанів, де страйкарі з рідною можуть харчуватися. Преса пише, що ті ресторани можуть виживити тільки 3.000 людей. Ціни поживи підскочили вгору, хоча харчевий комітет заявив, що в магазинах находиться харчів на 10 міліонів долярів. На передмісті Сан Франціско страйкарі кинули бомби до крамниць з харчами та напали на харчеві авта. Дійшло до кривавих сутичок з поліцією. Два поліцаї і два робітники ранені. Поліція арештувала 10 робітників і дві робітниці. Юрба вдерлася до домівки комуністичної партії, повикидала обставу на вулицю і підпалила. За знеславу бурмістра арештувала влада кільканацять комуністів.

Шеф поліції у Сан Франціско покликав колишніх вояків на підмогу поліції.

Президент Сіфарер заявив, що в Ню-Йорку теж дійде до страйку портових робітників, коли власники кораблів не згодяться на переговори з представниками професійних робітних союзів щодо заробітків, часу і умовин праці. У вівторок 17. липня ц. р. професійні союзи вирішать, чи проголосити генеральний страйк чи ні.

До Сан Франціско прилетів літаком ген. Джонсон і робить усі заходи, щоби запевнити лад та спокій у місті. Державних і важніших будинків береже військо та 7.000 народньої гвардії. Робітники електрівні до кінця липня ц. р. приступлять до страйку.

КОМІНТЕРН НАКЛИКАЄ ДО ГЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ.

У Москві слідкують з великим зацікавленням за ходом подій у Злучених Державах. Американська секція Комінтерну оголосила відозву зі закликом до робітників піддержати генеральний страйк у Сан Франціско

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім маґазині „ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15.
55/09

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Убийник мін. Перацького.

Під таким наг. подає „Нає Ціріхер Цайтунґ" замітку свого варшавського кореспондента, що звичайно ставиться до українського руху не лиш обєктивно, а й прихильно. Цього разу він пише: „Повідомлення міністра справедливости Міхальського, оголошене „Ґазетою Польскою" про висліди пошукувань за вбивником мін. Перацького, викликали в тутешніх політичних колах найбільше зацікавлення. В ній міністер ствердив зовсім недвозначно, що відповідальною за це вбивство є Українська Націоналістична Організація полковника Коновальця, колишня „Українська Військова Організація". Хоч тут ходили вже два тижні тому чутки, що в Німеччині увязнено молодого українського студента, проти якого мають підозріння, що він брав участь у вбивстві Перацького, то польські часописи не сміли нічого писати про це, так, що про дійсний стан річей не можна було довідатись нічого певного. В українських колах все твердили, що українці з цим убивством не мають нічого спільного. Отже заява міністра звсовує ситуацію. Хоч властивого убивника, здається, ще не зловлено, але зате увязнено вже кількох його співзмовників.

Українська Націоналістична Організація пошкодила цим убивством свому власному народові безперечно більше, ніж польській державі. Можна з певністю припускати, що проти українців будуть тепер ужиті нові репресії. При тім потерплять, розуміється, і невинуваті. Вина за це в останнім рахунку впаде не на польську владу, а на українських терористів, які, на жаль, все дають спонукати себе до кроків, що в останнім результаті приносять тяжку шкоду їх власному народові. Це справжня трагедія українського народу, що його найцінніший елемент, молодь, не має правильного політичного чуття. Вона доконує без сумніву з глибокого патріотизму чинів, які дають її противникам все нові засоби в руки до здавлення українського визвольницького руху".

(Узбюро, Женева.)

Великий політичний процес у Станиславові.

ПЯТНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

На початку розправи прокуратор поставив кілька внесків, а саме відчитати брошури ОУН і письмо скарбового уряду в Надвірній, яке поінформувалоб про те, чи на скарбовий уряд мав відбутись напад, чи ні. Оборона противиться внескові про відчитання письма від скарбового уряду.

Дальше зізнає свідок **Анна Циб**, уч. семинарії в Стрию, на обставину, що реферат „Комунізм і націоналізм" дістала не від підс. Корінця, але від Дмитришина.

Св. Олександер Чорненко, адвокат у Станиславові, зізнає, що гипс, найдений в його канцелярії, дістався через якогось жида. Про зміст цього листа св. не знав і віддав його свому конципієнтові Бойчукові. На питання прокуратора, чи свідок організував комітет опіки над політ. вязнями, св. перечить.

Обор. д-р Старосольський заявляє, що українське громадянство накладає просто обовязок на українських адвокатів опікуватись політ. вязнями і він це сам робить, хоча не погоджується з тим, що роблять ці політ. вязні.

Св. Станислав Падло, вязничний сторож, зізнає, що в келіях, у яких сиділи підсудні, найдено кілька гипсів.

Знавець д-р Абрагам Лігесман зізнає в справі найдених у підсудних в часі ревізії їх наплечників сірчового квасу і хльорку потасу. Ці два хемічні складники, получені разом, можуть викликати вогонь.

Св. Міхал Мотикевіч зізнає, що був присутній при місцевих оглядинах в Надвірній, де підс. Заставецький та Петрочук признались, що належали до ОУН.

Знавець зброї **Юліян Павловський** зізнає, що бомби, найдені в наплечнику Явнича, є конструовані в Німеччині в 1915 р. Другий знавець зброї **Ігнаци Жешутко** зізнає заприсяжений, що револьвери є в доброму стані.

На цьому предсідник відложив розправу до чергового дня.

Чи читали Ви вже
„Жорна" ч. 14
Ціна тільки 25 сот.
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10, Конто ПКО. 503.496.

Большевицько-французьке братання.

Три большевицькі ескадри летять до Парижа.

ПАРИЖ, 17. 7. ПАТ. „Пті Парізієн" повідомляє з Москви, що 28. липня ц. р. вилетять з Москви три большевицькі ескадри до Парижа, з метою віддати візиту за побут колишнього міністра летунства Коде у СССР у вересні 1933 р. Большевицькі ескадри відлетять під проводом шефа штабу летунства ген. Уншліхта. Кожна з ескадр складається з 9-х літаків, а зпоміж них 18 буде бомбардових і 9 мисливських. Коли Німеччина не дозволить на перелет, літаки полетять з Києва через Львів, Прагу, Штрасбурґ до Парижа.

Вступні морські наради перервані.

Затягування справи Японії і ґнів Злучених Держав.

ЛЬОНДОН, 17. 7. ПАТ. Вчора після розмови делегата Злучених Держав Нормана Дейвіса з мін. Саймоном вирішили перервати вступні наради аж до жовтня ц. р. Причиною цього рішення є невдоволення Дейвіса Японією, яка відтягалася від вступних нарад перед морською конференцією. Японія затягає справу тому, що домагається від Злучених Держав та В. Британії зменшити свою фльоту до стану японської фльоти. Ні дата, ні місцевість морської конференції ще не устійнені. Невідомо теж чи конференція відбудеться. Офіційний комунікат повідомляє, що в Льондоні відбулися наради між японським амбасадором і делегатом Злучених Держав. У розмовах обговорено фрмальні справи морської конференції, яка відбудеться мабуть у Льондоні. Агенція Райтера повідомляє, що Норман Дейвіс вернеться з Вашинґтону щойно в жовтні, якщо до цього часу Японія займе ясне становище і вишле до Льондону свого делегата.

ГАРНІ СЛОВА ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ І ПОЛЬЩІ.

Большевицький публіцист Карло Радек виспівує пеани в „Ізвестіях" мін. Барту та анґлійським політикам за піддержку пляну східнього Льокарна. Одночасно намагається переконати Німеччину і Польщу про користи підписання договору взаїмної допомоги. Пригадує, що фашистівська влада в Німеччині не є причиною ворожих взаємин між СССР і Німеччиною. Причиною напруження між СССР і Німеччиною є теперішня німецька політика, яка спирається на програмі анексії у Східній Европі. Запевняє, що зближення СССР до Франції не є демонстрацією або приготовленням до війни, тільки має на меті забезпечити мир. Заявляє, що СССР не бореться за мир в Европі, щоби мати лізніше вільні руки на Далекому Сході. Каже, що мир в Европі відбере аматорам охоту до війни на Далекому Сході.

МОСКВА, 17. 7. ПАТ. Радек не скупить теж поклонів для мін. Бека, якого хвалить за енерґійну ініціятиву та реальний змисл. Зате дуже невдоволений, що Польща відтягається враз з Німеччиною від підписання договору взаїмної допомоги. Переконує, що цей договір матиме для Польщі великі користи, бо непорушність її кордонів заґарантують інші держави.

Посвячення церкви в Ямельній.

Що може єдність і жертвенність громадянства. — Вигляд нової церкви. — Свято посвячення. — Вага церкви в Ямельній.

В неділю 15. ц. м. відбулося торжественне благословення нововимурованої церкви св. Арх. Михаїла в Ямельній. Хоча погода була фатальна і цілий день падав рясний дощ, людей було дуже багато навіть з віддалених сіл. Взагалі будова церкви в Ямельній спричинила в цілій околиці велике зацікавлення і є наглядним доказом, яка велика сила в нашому народі, коли він у єдности прямує до наміченої цілі.

Вигляд нової церкви дуже гарний. Вона вимурована з цегли з високим камінним підмуруванням на основі пляну інж.-архитекта Нагірного зі Львова. Краса артистично виконаної копули приковує око глядача і насолоджує виразом чисто українського стилю. Церква збудована добровільними датками, збірками по церквах, допомогою Митр. Ординаріяту у Львові і Т-ва св. Ап. Петра.

Великою несподіванкою було для присутніх, коли увійшли в церкву і побачили гарний іконостас (долішню частину), вправді прикрашений тільки тимчасово уміщеними іконами, зате характеристичними для духа східного обряду. Виконання постійних намісних ікон буде довершене щойно з часом, коли тільки церковна каса буде мати потрібну на це готівку.

Після благословення церкви, що його довершив о. декан Омелян Радзикевич в окруженні заст. декана о. Й. Александровича, о. Ст. Пясецького, о. М. Кушкевича й о. Н. Вояковського, відправив торжественну Літургію з діяконами о. Н. Вояковський, парох Страдча. В часі св. Літургії виголосив о. декан Радзикевич глибоко обдуману проповідь, в котрій відніс великі заслуги о. пароха і місцевих громадян, що спільними силами в подивугідній єдности доконали діла, яким дали доказ привязання до своєї прадідної віри й обряду. Закінчуючи свою проповідь, назвав о. декан вимурування й уряджения церкви просто чудом; церква та буде свідком, що сотки літ голоситиме грядучим поколінням про безмежну любов Бога і привязання українського народу до католицької віри, бо ані кріза ані нужда, серед котрої живемо, не в силі були загасити духа ідейної жертвенности для Бога.

В часі св. Літургії співав церковний хор зі Страдча під управою п. Михайла Завадки; хор умілим виконанням співаних творів захоплював усіх присутніх на святі, особливож торжественно настроював чарівним подихом таких композиторів як Турчанінов, Жданов і Ведель. Надто відспівав цей хор псалом: „Блажен муж" Давидова дійсно по мистецьки. Торжество закінчилось відспіванням многолітствія і молитвою Лисенка „Боже великий, єдиний".

Ще довго по закінченні свята його учасники горячо молилися в тім нашім новім здобутку під Львовом. Церква св. Михаїла в Ямельній — це не лиш здобуток тамошніх громадян, але й усього українського народу. Бо ми всі збогатились тим храмом, що буде твердинею віри і якором перед винародовленням наших братів — тамошніх громадян. І як у минулому році помістили ми заклик комітету будови церкви в Ямельній („Діло", ч. 189 з 22. 7. 1933) з просьбою про жертви, так нині висказуємо наше повне признання всім тим, що на цей заклик відгукнулись.

З ЛУГОВОГО ЖИТТЯ В МОСТИЩИНІ.

І. Загальні Збори „Повітового Луга" в Мостиськах.

Дня 11. червня ц. р. відбулися Загальні Збори „Повітового Луга" в Мостиськах, на які прибули делегати з поодиноких товариств мостиського повіту та запрошені гості. Всіх присутніх було понад 80 осіб.

Перед відкриттям Зборів голова членів-основників „Повіт. Луга" п. Осип Федина виголосив коротку промову, витаючи відпоручника Головної Старшини та делегатів від поодиноких „Лугів". Збори відкрив відпоручник Головної Старшини І. заст. голови п. Вол. Федорчак, покликуючи на предсідника п. Осипа Федину і на секретаря п. Мирона Федицю.

Після того відчитано та пояснено статут, а відтак був реферат про працю „Повітового Луга". Пояснення і реферат виголосив відпоручник Гол. Старшини. В дискусії, яка вивязалась після цього, забирали голос: мец. д-р Кульчицький, дир. Байдала, п. Федина та деякі делегати. Бесідники підчеркували вагу заложення „Пов. Луга" для розвою Лугової Організації в повіті. Д-р Кульчицький зазначив, що ініціятива заснування „Пов. Луга" вийшла не з центру, а зі села. З хвилиною, коли постає „Пов. Луг", Повіт. Старшина повинна подбати, щоби здоровому відрухові села, яке горнеться до праці, дати трівкі основи до постійної роботи. Навязуючи дальше до реферату, подав декілька проектів, що Пов. Старшина повинна зробити в найближчому часі. Дир. Байдала підчеркнув ті недомагання, які були в організаційній праці через недостачу повіт. центру. Оснування „Пов. Луга" має велике значіння для цілого повіту, треба лиш інтенсивно працювати. Крім тіловиховної праці треба подбати, щоб наша організація виховала людей із сильними характерами, до яких демагогія не малаб приступу. Делегати з поодиноких „Лугів" підносили потреби своїх товариств та ставили ріжні запити. Під кінець дискусії забрав ще голос відпоручник Гол. Ст., даючи потрібні пояснення.

Після того Заг. Збори вибрали головою „Повіт. Луга" дир. Байдалу. Нововибраний голова „Пов. Луга" подякував за вибір та звернув увагу, щоби при виборі дальших членів Старшини вибирати по змозі людей, що мешкають ближче міста. Це тому, щоби праця „Пов. Луга" могла йти справно. У склад Старшини увійшли: Осип Федина — заст. голови, Мирон Федиця — секретар, Юлія Олександрівна — скарбник, Григорій Іванович — член Старшини, Омелян Заяць (Годині), Панько Трухан (Старява), Василь Бойко (Підгать) — заступники. До контрольної комісії вибрані: о. дек. Андрій Пшепюрський (Старява), о. Петро Чавс (Крукеличі), д-р Лев Кульчицький (Мостиська). Заступники: Іван Дуда (Арламівська Воля), Ярослав Кривак (Мостиська).

Черговою точкою був виклад львівського делегата п. В. Федорчака про історію й розвій Січово Лугової Організації, її ідейного та обсяг праці. Після викладу виявалась жива дискусія, в якій між іншим обговорено важніші перепони, що їх стрічає Лугова Організація у своїй праці та як їх поборювати.

Під кінець делегати поодиноких „Лугів" здавали звіти зі стану й діяльности своїх товариств, прохаючи рівночасно порад у справах, яких з тих чи інших причин не можна було дотепер як слід поладнати. Потрібні пояснення і вказівки дав відпоручник Гол. Старшини п. О. Федина, що звернувся до присутніх із зазивом, щоб усі „Луги" вислали делегатів на повіт. курси, які Пов. Старшина уладить у найкоротшому часі.

По кількох коротких промовах, які торкались ріжних подробиць праці „Пов. Луга" і „Лугів" на місцях, п. В. Федорчак заохотив присутніх до постійної і витревалої праці та в імени Гол. Старшини побажав Пов. Старшині успіхів у її праці. Голова „Пов. Луга" дир. С. Байдала іменем всіх присутніх висловив подяку відпоручникові Гол. Старшини та візвав усіх до послуху, дисципліни і праці на місцях, після чого замкнув Заг. Збори. На закінчення всі присутні, підбадьорені на дусі, відспівали, стоючи на „позір", луговий і національний гимн.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. ЛИПНЯ 1934.

РОМАН ДУДИК.

ОСЕЛ.

Пан Прокопів приїхав у важних службових справах у столицю. Була вже близько одинацята година вночі, як Прокопів із тяжкою валізою підійшов до найближчого готелю, щоби тут заночувати.

Низький, присадкуватий портієр готелю, спертий вигідно на поруччя крісла, хропів на цілу малу кімнатку. Його „урядова" шапка ледви держалася голови, що перехилилася ген аж за потилицю. Із широко відчинених уст спливав маленький струмочок слини і потопав у густій бороді...

— Добрий вечір! — сказав голосно Прокопів.

— Хто це? — скрикнув переляканий портієр.

— Чи можу просити кімнату?

— Алеж, пане, прошу станути на вивіску на дверах! Усі кімнати заняті.

Рад не рад пішов Прокопів шукати іншого готелю.

— Прошу кімнату за одну особу. Найрадше в партері.

— Заняті всі — звучала відповідь портієра.

— Та що це таке? Вже в другому готелі годі найти місця! — хвилювався Прокопів.

— Не моя вина, пане — каже портієр. — Видно щасливий день для власників готелів. Звичайно: початок ферій...

— Там до лиха! — червоніє лютий і перетомлений Прокопів. — Я не жалію заплатити кілька золотих понад нормальну таксу, але прошу вас, пане, полиніться добре, може таки найдеться ще для мене яка вільна кімната. Може бути і на останньому поверсі. Цеж уже північ.

— Не маю для вас ради, пане добродію — розкладає обома руками портієр. Підіть на другу вулицю праворуч.

— Дякую сердечно — майже закричав Прокопів.

Помандрував до третього готелю і вже мав готову промову:

— Зазначую згори, що мушу тут у вас переночувати! Не вступлюся і кінець!..

Густий піт білими краплями блищав на чолі Прокопова, на руках виступили грубі, як батоги жили від великої валізи. Сів тяжко за лавку побіч портієра і закурив папіросу, вдихаючи глибоко дим.

— Що це я, пане, з вами зроблю? — пробурмотів старий вусатий портієр. — Оце перед пятьхвилинами винаймив я останню вільну кімнату і то під дахом від подвіря...

— Алеж, пане ласкавий — сказав якби крізь плач Прокопів. — Може бути і на даху, в комині, в сутеринах, в пивниці — мені все одно!... Зрозумійте! Я урядовець асекураційного товариства. Маю зі собою валізу із дуже важними документами, ваги найменше 25 кільоґр. Завтра рано маю це все передати в дирекції — куди ж я сьогодні з цим усім помандрую? Чи по вулиці буду крутитися, щоби ще хто обікрав мене?... Пане портієр! Маєте пятку на пиво, а найдіть для мене який кут!...

— Що робити, що робити? — думав старий із величезними „для Вільгельм II." вусами портієр. Сьогодні пятка — гарний ґрейцар... Чого тільки за гроші не дісталеш? Гроші це задоволення, гумор, може і здоровля...

Пятка перемогла і врешті він каже:

— На другому поверсі є обширна кімната число 44. У цій кімнаті живе одна молода, милостивим кажучи, дуже гарна дама. Є в цій кімнаті вільна отомана. Там зможете переночувати. Але попереджаю вас пане... вибачте... але бачу... ви молодий мужчина... а ця пані це жінка високого урядовця з доброї родини і на випадок чогось...

Алеж пане! даю слово чести, можете бути певні, що не зроблю ніякого скандалу. Якже я смів би нечемно поводитись.

— Ну то все добре! Прошу за мною!..

Уже в порозі кімнати ч. 44. Прокопів відчув приявність жінки. Сильний пах перфум, пудру і ріжних кремів творив атмосферу правдивої жіночої спальні.

У блеску світел із сусідських камяниць Прокопів доглянув докладно маленьку головку з білими кучерами, на біленьких подушках.

Прокопів без шелесту розібрався, обернувся до стіни і часклу став думати про все інше, аби тільки не про свій дивний нічліг...

— Ах! — зітхнула нараз сплячa. — Чи тут хтось є, чи мені таж сниться? — прошепотіла.

Прокопів натягнув свою ковдру високо на голову і не давав ніякого знаку життя...

*

Гарна, струнка бльондинка, убрана в частину балевої суконки, задоволено приглядається собі у дзеркалі. Вона не бачить, як Прокопів із усміхом за устах розсівся в глибокому фотелі і приглядається їй. Вкінці запримічує його у дзеркалі і мало не заплакала. Він скочив до її коліп, цілує її руки і шепче:

— Вибачте, ласкава пані, я вже йду, вибачте!...

— Пане, як сміли? Що за нахабність? Геть мені з очей!..

— Пані! Ви помиляєтесь! Я не з тих, що ви думаєте... Я вас, пані, не хотів...

Опанас Гр. Сластьон.

(1855—1933.)

В осені 1933. помер у Миргороді О. Г. Сластьон, один із останніх визначніших „семидесятників“, — представників того національного оживлення, яке, головно під впливом поезії Шевченка, глибоко захопило було молоде покоління української інтелігенції 1870-тих рр., так що його не вспіла вже здавити найчорніша реакція царського уряду після указу з 1876 р.

О. Сластьон здобув собі розголос головно як маляр, ілюстратор Шевченкових „Гайдамаків“; за те менше звісна у нас його діяльність на полі української етнографії, хоча його збирацькі праці й статті про думи та кобзарів заслуговують пильнішої уваги. Саме перед смертю видав О. Сл. свої спогади про колишнього свого товариша ще з часів науки в петербурській Академії Мистецтв, маляра Порф. Мартиновича (**Мартинович, спогади О. Сластьона.** Редакція і вступна стаття А. Березинського. Харків 1931, 8°, ст. 173 тексту + 88 малюнків. Видавн. „Рух“). Ся гарно й живо написана та чепурно видана книжка дає чимало цінного матеріялу для історії українського мистецтва, зокрема для освітлення середовища, в якому П. Мартинович і О. Сластьон проводили свої студії в петербурській Академії. На самому вступі автор застерігається, що пише не якусь офіціяльну біографію П. Мартиновича, а дорогі для нього самого спомини, у яких переплутується спільне життя обох приятелів. Оттим то ці спогади цінні, як найважніше і чи не одиноке друковане джерело наших відомостів про життя й діяльність О. Сластьона, та інтересні ще й через те, що автор сам зясовує свої погляди на призвання, розвиток і завдання українського мистецтва. Крім „Спогадів“ користуємося ще й листами пок. Сластьона, що знаходяться в нашому посіданні.

О. Сластьон родився 1855 р. в городі Бердянську, таврійської губ.; молодим юнаком у 1873 р. поїхав до Петербурга для науки малярства, спершу в школі „Общества Поощренія Художеств“, потім в „Академії Мистецтв“, де студіював від 1875 до 1882 р. Скінчивши науку в Академії проживав то в Петербурзі, пробиваючись через життя скупими малярськими заробітками, то на Чернігівщині. В 1910 р. його іменовано управителем Мистецько-промислової Школи ім. М. Гоголя в Миргороді; тут, як пише про себе в листі з 20. III. 1913, „з великими труднощами прищеплюю українську орнаментику і через те, що вже бачу деякі наслідки, не кидаю Миргорода і не їду у Київ на кращі посади, куди мене вже багато років запрошується; краще робитиму розпочате корисне народне діло, ніж їхати у город“. У Миргороді прожив О. Сл. аж до смерти 24/9. 1933 р. В останніх літах був співробітником Української Академії Наук, за що й брав якусь невелику платню.

Ще як студент Академії Мистецтв у Петербурзі товаришував О. Сл. із малярями Васильківським, Самокишею, та особливо близько зійшовся з П. Мартиновичем. Українським студентам, людям по більшій части незаможним, доводилось нераз тяжко бідувати: вони мешкали нужденно по приватних кватирах або у спільних казаматах, т. зв. „казьонках“ в будинку Академії, в більше ніж примітивній обстанові, мерали, не доїдали, не мали за що купувати малярські причандали. Не один із них таки не витерпав сеї боротьби із недостатком та згинув від чахотки, або заломався, як от П. Мартинович, що розхорувався на нервовий розстрій і не покінчивши науки в Академії[1]) покинув на завсіди Петербург та малярське мистецтво і від 1882 р. зажив безвиїздно в Катеринограді; порвавши зі світом він удержував звязки з одним тільки О. Сластьоном аж до його смерти.

Та не зважаючи на бідування великої частини студентів панував між ними бадьорий настрій; ідучи за гаслом реалізму в мистецтві вони вели завзяту опозицію проти сухого академізму, себто бездушного напрямку в Академії аж до його повного провалу; до опозиціоністів належали також наші приятелі.

(Д. б.) **Філярет Колесса.**

[1]) До перервання М-чем студій в Академії причинилося й те, що він змалював реалістичним способом сцену з життя студентів у „казьонні“: ся картина, поміщена на „Передвижній“ виставці звернула була загальну увагу на безпорядки в Академії та стягнула на М-ча гнів всевладного куратора Академії генерала Єнсеєва.

Чистка судового апарату в СССР.

(УП) Надходять вістки, що останніми часами проведено в СССР чистку судового апарату. В критиці судівництва вказували відповідні московські чинники на те, що суди працюють ненормально наслідком занадто великої „бдительности“ суддів. Вони хотять приподобатись вищому начальству, тому арештують людей направо й наліво, без вини й доказу, карають без переслухування свідків і т. п., щоб лиш найти виновників. Придержуються при цьому гасла Леніна, що краще, як згине сотня зовсім невинних людей, ніж має лишитись один шкідник при житті. При таких масових екзекуціях усе було правдоподібним, що між тою сотнею находився теж виновник. А нераз видумували навіть справи, щоб лиш була робота та нагода вислугуватися. Звернено увагу також і на те, що через розстріли майже зовсім винищено кадр техніків та інжинірів по заводах. Тепер видано розпорядок, що арештувати інжиніра можна лише в порозумінні з начальним прокуратором СССР та відповідною господарською установою. Оцей розпорядок вказує м. ін. на те, що московській владі залежить тепер на тому, щоби бодай трохи прихилити настрої населення для себе, бо це очевидно дуже їм потрібне в обличі подій, що назрівають на Дал. Сході.

По широкому світі.

— Ком. Літвінов запросив до Москви міністрів закордонних справ Естонії і Литви. Естонський міністр Селіяма виїде до Москви 28. липня, а литовський Лозорайтіс у перших днях серпня ц. р.

— Дотеперішній австрійський посол у Берліні склав прощальну візиту деканові дипльоматичного корпусу у Берліні Орсеніґо і заявив, що його обовязки сповнятиме шарже д'афер.

— На австрійсько-баварській границі у лісі Бравнав мисливий знайшов скринку з 535 набоями динаміту, яка важила 48 кґ.

— На просторі округи Мемеля усунув литовський уряд 88 судових урядовців, 35 лісничих і 20 війтів, які є німцями. Одночасно уряд видав розпорядок, що литовська мова обовязує в усіх урядах округи Мемеля.

— В дні 30. червня ц. р. довги Німеччини виносили 2.231.5 міліонів марок.

— До Одеси прилетіти з Букарешту два італійські летуни Берс і Цанеро.

ВЕЛИКА ПОВІНЬ У ГАЛИЧИНІ.

Внаслідок останніх дощів ріки Дунаєць, Попрад, Раба, Біла, Ропа, Вислок, Вислічок, Сян і Дністер з доплывами виступили з берегів. В ріках на Лемківщині вода піднеслася на 5 до 7 метрів і залила всі нижче положені поля, сіножати, села а навіть частину деяких міст та заподіяла шкоди на сотки тисяч золотих. Мости на цілій Лемківщині і в краківськім воєвідстві позривані. Богато сіл відтятих від світа. В богатьох місцевостях вода поперевертала телеґрафічні стовпи і навіть телефонічна комунікація перервана. Залізничі шляхи в багатьох місцях теж відмила вода. Деякі поїзди задержано в дорозі, а багато поїздів приїхало у вівторок 17. липня ц. р. з великим опізненням. У Закопанім стоять два поїзди, які не можуть виїхати. В Новім Санчі вода перервала у двох місцях залізничий шлях і комунікація з Новим Санчом перервана. Поїзди з Кракова до Львова доїзджають тільки до стації Бядоліни. Вода у Вислоку піднеслася на 7 метрів і загрожує затопленням Ряшева. Поїзди на шляху Ясло-Ряшів припинені. Населення з богатьох сіл і містечок виселено. Влада зорганізувала спеціяльні ратункові відділи, які враз з військом ратують населення. Каламутні хвилі рік і річок та потоків несуть трупи людей, худоби, хати і предмети хатньої обстанови. На Дністрі вода опадає. Львівський воєвода Беліна-Пражмовський доручив обчислити заподіяні шкоди на полях і сіножатях.

Гімаляї причиною мандрівки народів.

(УП) В січні ц. р. навістив був Індії страшний землетрус. Розслідами його причини занявся індийський Геольоґічний Інститут. На днях має він опублікувати вислід своїх дослідів. М. іц. ці досліди ствердили, що причиною індійського землетрусу було тектоніане пересунення землі в Гімалях. Стверджено також, що ці гори безнастанно ростуть і їх висота є причиною опустіння серед. Азії, бо монсуни, що беруть свій початок на схід. побережі Африки й сягають через Індії аж до Філіпінів, не можуть через ці високі гори продістатись до серед. Азії. Чимраз більше опустіння серед. Азії було для кочівничих народів перед століттями спонукою їх мандрівок на захід у пошукуванні за новими пасовиськами. Першою жертвою тих мандрівок падала все українська держава, що простягнулась на вихідній брамі з Азії в Европу. Оце насвітлення справи доволі сензаційне, всеж таки дуже правдоподібне.

Залізна збіжева резерва в Німеччині.

(УП) Німецька влада задумує створити в цьому році залізний збіжевий фонд для цілої держави, який дав би змогу в разі потреби прогодувати на пів року цілий нім. нарід. Ці запаси булиб усе реґулярно відновлювані. Такий запас дасть змогу державі все реґулювати ціни на збіжа в разі його надвишки чи браку на ринку через закуп чи пак продажу запасів. Ціни мають бути тверді.

Порядок нарад всесвітнього конґресу Комінтерну.

(УП) „Правда“ з 2. 7. ц. р. подає, що президія Викон. Комітету Комінтерну затвердила такий порядок нарад 9. конґресу ком. інтернаціоналу: 1) Звідомлення з діяльности Вик. Комітету Комінтерну — тов. Пік. 2) Наступ фашизму й завдання ком. інтернаціоналу в боротьбі за єдність робітничої кляси проти фашизму — тов. Димітров. 3) Приготування імперіялістичної війни й завдання ком. інтернаціоналу — тов. Ерколі. 4) Висліди соціялістичного будівництва в СССР. — тов. Мануїльський. 5) Вибір провідних орґанів комуніст. інтернаціоналу.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Комунізм у Китаю.

(УП) Китайський ґенерал Чай-Тінґ-Кай, що по військовим ділам перебуває тепер в Европі, висловився перед голяндськими журналістами, що нема небезпеки, аби в Китаю запанував комунізм. Китайці за мудрий нарід, щоби піти на вудку московського імперіялізму. Все те, що Москва називає китайським комунізмом, є нічим іншим, як зорґанізованим на велику скалю Москвою бандитизмом. Всі ці т. зв. комуністи, в дійсності бандити, не мають ніякої ідеї, за виїмком власної наживи. Тому грабують мирне населення.

— Ах, це ти, Владзуню?!..

— Ви мене знаєте?.. Що це таке?.. Як це можливе?..

— Не дивуйся! Я зразу тебе пізнала, як тільки ти увійшов у цю мою кімнату!... Я пізнала твою благородну душу і зрозміла, як мало сьогодні на світі таких джентельменів, як ти! Саме за це я тебе кохаю, що ти не зробив те, що зробило би 99 прц. мужчин!

— Так, моє кохання, так серденько! Я хочу тобі доказати, що я належу до тих, яких ти сама начислюєш тільки на пів процент.

— Пів процент! — крикнула йому сильно в ухо, аж зашуміло в ньому.

— Пів процент! — задеклямували обоє унісоно і з голосним лоскотом поцілувались...

— Пів процент! — пішов відгомоном по коридорі.

— Пів процент! — гукнув якимсь звірячим басом вусатий портієр, виставляючи язик аж на бороду...

— Пів процент! — прошепотів Прокопів, протираючи зі сну очі...

— — — — — — — —

— Добрийдень! Як ви спали?..

— Дякую, дякую, знаменито!.. Я й не счуваюся, що вже девята!.. А правда, пане портієр, приречення я дотримав?...

— А, так, так!.. Ага! ця пані залишила для вас пакуночок!

— Для мене?... Дуже цінную!.. Ах, яка шкода, що я навіть її не бачив — подумав Прокопів, відчиняючи з цікавістю легенький пакунок.

— Сіно!... — здивувався. — Ніщо лише сіно!..

— Сіно!.. — прошепотів ще раз, перебираючи пахучу вязку сіна.

— Сіно! — заретотався на все горло вусатий портієр...

Юськовичі, липень.

Проти підтримування катів України в Европі.

На обурення „Таймсу" з причини подій у Німеччині відповідає в „Журналь де Женев" відомий редактор Бріке: „Ми питаємось, чи „Таймс" є справді покликаний говорити про „моральні та інтелектуальні норми, в яких ми живемо? Чи „Таймс" обурюється також проти того, що відбувається тепер у СССР? Чи він дивується, що в нашій Европі можна почислити голоси, які протестують проти винищування голодом, засланням на убивчу північ, залізом і вогнем нації европейської, спорідненої мовою а нашою, нації білої раси, християнської віри, нації в тридцять пять міліонів, української нації? Чи дивується він, що представників катів цієї нації запрошено і принято з повагою на маневрах британської авіяції? Чи не готується, підтримуючи совітську кандидатуру до Союзу Народів, скріпити кайдани на Україні, чи скорше запечатати її могилу?"

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

—o—

Московські пляни в Німеччині.

„Таймс" повідомляють з Риги, що екзекутива Коміктерну видала короткий маніфест під наг. „Програма увільнення німецької робітничої кляси". Здається, що його зредаґовано перед акцією Гітлера. Автор маніфесту розгортає пляни знищення національно-соціялістичної держави та створення німецької совітської республики під комуністичним проводом, що братерськи об'єднаної з Російською Совітською Республикою. Проповується націоналізація банків без відшкодування, а також і великого промислу, залізниць, торговельних концернів, церковного і монастирського майна, скреслення всіх боргів; найближчим завданням булаб також орґанізація могутньої німецької армії. Маніфест звернено не лише до пролетаріяту, а й до середніх ремісників та інтеліґентів, яких закликається припинити плачення податків і т. д. Цей маніфест міг би з успіхом бути присвячений панам Барту, Еріо та іншим французьким політикам, що за всяку ціну вамагаються втягнути Францію до мілітарного союзу з Москвою.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

—o—

Листування з інтернованими в концентраційних таборах.

Адміністраційна влада концентраційного табору оголосила інструкції, що рідні інтернованих вільно листуватись з інтернованими. Листи підлягатимуть цензурі команданта табору. Всі справи концентраційного табору наладнує командант табору, а від його рішень можна відкликуватися до поліського воєводи Костек-Бернацького. Про передречинцеве звільнення з концентраційного табору рішає не поліський воєвода, тільки той воєвода, на просторі якого арештувала влада інтернованого.

—o—

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Н а с с.** 33 2—3

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол.** 1285 97-100

— **Фотографування доступне для всіх.** „Univex", так називається найновіший фотографічний американський апарат у ціні зол. 8.50, який дає змогу виконувати знимки виміру 3×4 цм. Цей фотографічний апарат з прикметами: не великий вимір, найпростіша нескомплікована конструкція, знаменитий обектив, дозволяє фотографувати навіть малим дітям. „Univex" є універсальною камерою для кожного віку і кожної кишені. Всі знимки ґарантовані. У Львові можна його дістати у Foto-Radjo-Palace, пл. Марійська 8. 1-1

— **Головний редактор „Діла" Василь Мудрий** почав дня 18. липня відпочинкову відпустку. В часі відсутности буде його заступати **ред. д-р Іван Німчук.**

— **Свято в 50-ліття „Просвіти" в Угнові не відбудеться.** З Угнова дістаємо таке повідомлення: З причини від комітету незалежних заповіджене на день 17. липня ц. р. ювилейне свято у пятьдесятьліття читальні „Просвіти" в Угнові не відбудеться.

— **Міжнародний конгрес морального виховання** відбудеться у вересні у Кракові. Буде це шостий цього року конгрес: перший відбувся у 1908 у Льондоні, другий у Гаазі, дальші у Женеві, Римі та Парижі. У конгресі беруть участь люди ріжних поглядів релігійних, суспільних і політичних обєднані одною метою — піднести рівень виховавчих метод. Конгрес поділить свої праці на 4 секції: мораль і праця, дитяча література, молодь як посередник порозуміння між народами і коедукація.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Клас. Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 84720. 10.000 зол. на ч. 54702 168306. 2.000 зол. на ч. 95211 142106 165333. 1.000 зол. на ч. 15917 20529 31244 63791 89888 94377 111112 123946 154945 157635. 500 зол. на ч. 25936 40487 48989 66583 110824 168898. 400 зол. на ч. 607 1359 1441 50745 53300 81159 89253 96066 100307 111207 123275 141632 160477. 250 зол. на ч. 38758 39690 43889 48563 49742 52782 53718 55374 76224 77388 81066 84458 93334 104740 106139 112512 116306 114292 142937 153407 156942.

— **Французи придумали нову торпеду.** У пристані Сен-Незер роблять тепер спроби з новим типом торпеди. Торпеда ця дуже маленька: на 12 метрів, зате робить на годину 55 „вузлів". Її завданням буде підчас війни переривати блокаду або нападати на кораблі з військом, головно підчас мряки. Такий малий човен зможе непомітно підїзджати під великі кораблі, з літака не буде легко його доглянути і важко буде його обстрілювати з огляду на його швидкість. Крім цього він такий плоский, що не зачіпатиме мін. Торпеда дістала назву „Скаат Б 10" і дуже дешева. Французьке міністерство війни рішило випродукувати їх багато.

— **У Відні завмирають кабарети.** У Відні — одному із найвеселіших колись міст, завмирають кабарети і варієте. Учасники цих веселих льокалів не мають гостей і приневолені ліквідувати свої підприємства. Від осени 3500 кабаретових і варієтових артистів лишиться без хліба. Заходи їх професійного товариства досі не дали успіху. Якщо пашпортові обмеження дозволять, розбредуться вони по світі або змінять професію.

— **Диригент, що мав ясновидіння.** Цими днями помер у Римі визначний диригент Вінценцо Сассаролі. На його похороні прийшов почтою вінок з таємним надписом: „У будуччину можна вглянути. Останній привіт для Сассаролі". Цей вінок прислала жінка славного французького, вже покійного, астронома Флямаріона на спомин одної цікавої події, яку Флямаріон записав як доказ ясновидючости. Сассаролі став зовсім молодим диригентом у містечку Сантіяно, що мало 6000 мешканців. Одного дня підчас проби в одній салі, він нагло перервав пробу і заявив тремтючим голосом, що за 5 днів цей будинок в годині 11.25 завалиться. Всі зібрані мали враження, що він збожеволів. Власник салі закликав архітектів, які оглянули весь будинок і не найшли в ньому ніяких рис. На пятий день Сассаролі мав знову вранці пробу орхестри, але в годині 11-ій перервав її і вийшов зі салі заявляючи, що втікає перед неминучою катастрофою. За ним вийшли всі музиканти. Точнісько в год. 11.25 дім завалився.

— **Рікні вістки.** 15-літня голяндська пливачка Віллє Уден установила новий світовий рекорд у швидкості плавання на просторі 400 метрів 1:16. — Невідомий філянтроп переслав управі шпиталя в Ліль 4 грами раду вартости 3 міліони фр. для тамошнього „Інституту боротьби з раком". Цей інститут матиме вже 6 грамів раду; паризький валовий інститут має 8 грамів.— Домик Петра В. з Архангельську перенесуть ненарушено до Музею Архітектури в Москві як історичну памятку. — Перестає виходити відомий німецький національний денник „Франкфуртер Пост". — Імпорт до Англії в червні рівний 61,172.638 фунтів, себто на 7 і пів міліона фунтів більше, ніж у минулому році, а експорт рівний 32,120.075 фунтів, себто на 3,654.323 фунтів більше ніж у минулому році. — Румунський уряд приготовляє проект закону, що приневолює все населення працювати 5 днів при роботах для направи доріг; цей обовязок упаде головно на селянство.

— **Вибагливі безробітні.** Цими днями виїхала з Брюсель до Абісинії на колесах більша ґрупа безробітних. Наколісників у Бельгії багато і цей спосіб комунікації там дуже поширений. Бельгійські безробітні доїдуть до моря безплатно, продаючи по дорозі листівки зі знимками які будуть робити, ще й сподіваються заробити на проїзд кораблем. В Абісинії мають вони надію найти працю на ріллі або у промислі. В Абісинії будуть вони при кінці вересня.

— **Боротьба з африканськими знахорами.** В англійській кольонії у Східній Африці, Кенія, англійська місцева влада рішила енерґійними засобами позбутись знахорів, які поширились там незвичайно і використовують бідне населення. Ці знахорі зуміли притягти до себе населення теж інших провінцій і задурманюють його всяким буцім-то цілющим зіллям. Вони орґанізували крадіж худоби, яку перепродували. Тепер влада зареєструвала всіх знахорів і висилить їх до окремої далекої провінції.

—o—

Подяка.

Комітет українських півосель у Львові складає щирий найсердечніщу подяку Ексцеленції Митрополитові за щедрі жертви, зложені на харчування дітей на півоселях. Наші діти мають любячого і щедрого Батька і завдяки Йому так багато їх може з півосель користати. Дякуємо теж сердечно нашим Хвальним Установам та всьому Громадянству за жертви, зложені дня 8. липня ц. р. в часі вуличної збірки, яка принесла 550 зол. Просимо всіх цікавих заглянути на півоселі в обідовій порі, щоб побачити, як весело нашій дітворі живеться. Жертви просимо складати в Центробанку, вул. 3. Мая.

КОМІТЕТ.

Із судової салі.

ЗА ВБИВСТВО У ДУНАЄВІ.

Окружний суд у Бережанах засудив Василя і Йосифа Бідаків, обох з Дунаєва, по 2 роки вязниці за те, що в квітні 1933 р. враз з помершим Іваном Голишом напали на Дмитра Димида і побили його палицями по голові так, що він помер. Проти цього присуду внесли засуджені апеляцію. У понеділок 16. липня ц. р. відбулася розправа в апеляційному суді у Львові. Трибунал у складі радн. Джевського, Рамінського і Вітушинського відкинув присуд бережанського суду, бо повірив обороні засуджених, що Димида побив тільки небіщик Іван Голиш і тому звільнив обох від вини і кари. Акт обвинувачення підтримував прок. Соболевський, а боронив **адв. д-р Лев Ганкевич.**

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Клопіт з фортепіяном.

Пригадалася мені одна подія з недавніх літ.

Популярна була у Львові постать „сеніора". Був це один з найстарших урядовців, одної з наших старших установ. Людина чесна, праведна, з добрим серцем, але сангвінік. Через малу дріб'ничку вибухав як ґейзер. І не зносив опозиції; тоді кожного опонента називав „хлопе", бо сам був шляхтич.

Скортіло сеніора і на старі роки оженився. Взяв собі за жінку молоду, багату вчительку. Звили собі кубелечко, купили меблі, жінка спровадила фортепіян, на якому ще грала мабуть її прабабка і жили як голубків пара. Але, як сказав поет: **Des Lebens ungemischte Freude ward keinem irdischen zuteil.**

Так було і тут. Насунулася чорна хмара. Жінку перенесли на посаду до Баранова.

Розстання було тяжке, але голі. Після відїзду жінки став сеніор далі бурлакувати удвійку з відомим у Львові „грекокатолицьким оборонцем".

Прийшла година, коли сеніора після чесно вислужених літ, пустили на емеритуру. Виринув новий клопіт: ліквідувати мешкання та їхати до жінки. Нові меблі післав до Баранова, а фортепіян рішив продати.

Мав молодшого товариша Петра Хропавого, що у вільних хвилинах скуповував та відпродував всяку всячину.

Йому сказав сеніор у ресторані „Під золотою грушкою", що має на продаж фортепіян

— Я мусів би оглянути — каже Петро Хропавий.

— Нічого простішого — відповідає сеніор — підемо зараз і оглянете.

Те „зараз" тривало ще з півтора години і коштувало сеніора дещо, але він мав надію відбити собі це при ціні продажі історичного фортепіяну...

Пішли втрійку на Жовківське до хати. В хаті сеніор зачав від гостини. Чарка за чаркою, відкись узялася вудженина, післали за пивом.

А фортепіян на це все дивився і сумував, почувши про свою долю, що після років вірної служби у трьох чи чотирьох поколіннях доведеться йому доживати віку десь може в жидівських офіцинах на Жовківському. Не видержав болю; одна басова струна трісла...

Сеніор, Петро і другий гість (всі були вже на підпитку) на жалібний звук струни пригадали собі дощо зійшлися.

Стали фортепіян пробувати, оглядати зверху, по боках і зі споду.

Раптом Петро кличе: „Пане сеніор, таж ваш фортепіян має лише три ноги"...

Сеніора мало кров не залила. Став безрадний. Але за хвилину опанував себе.

— Пусти хлопа до хати — каже наполовину з гнівом, наполовину з жалем — дай йому зїсти і випити, а він тобі буде ноги рахувати при фортепіяні. Як бракує нога, то хіба ви вкрали..

Тиберій Горобець.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. РОМАН ВИСОЧАНСЬКИЙ.

В суботу 14. липня ц. р. закінчив своє працьовите життя стрийський душпастир і голова Кружка „Рідної Школи" о. Роман Височанський. Не видержав смертельних мук страшної недуги рака і відійшов у засвіти, щоб там здати рахунок зі своєї діяльности.

А була це велика праця. Майже всі стрийські установи відчували його невпинну опіку. Не було людини в Стрию, щоб не була П війникові винна якоїсь вдячности за подане йому добро. Найбільші заслуги має для „Рідної Школи". Як голова стрийського Кружка, боровся всіма силами за нього і за істнування його шкіл. І видержав аж до кінця. З ним „Рідна Школа" жила й розвивалася. З ним також попала в злидні і тяжко буде піднайти відповідного наслідника по бл. п. о. Височанськім. Не диво, що всі стрияни мали до о. Височанського велику пошану і любов.

Доказом цього були превеликі людські хвилі, що йшли перед і за домовиною на місцевий цвинтар. Похорони вело біля 30 священиків, товаришів помершого. Йшли вони під проводом відпоручників львівської Консисторії о. о. Дзеровича і д-ра Костельника та стрийського крил. о. Пеленського. Перед жалібним возом ішли довгими рядами делегації шкільної молоді і ріжних інституцій з гарними вінцями. Орхестра „Сокола" і злучені хори Стрийщини взяли теж участь у жалібному поході.

Перед „Народнім Домом", де Покійний був членом Надзірної Ради, виголосив промову директор семинарії „Рідної Школи" проф. Ціник Омелян. Духовенство віддало честь памяти помершого діяча промовою о. д-ра Костельника, а на цвинтарі промовив голова філії „Просвіти" о. Цурковський. В похороні взяло участь також 3 латинських священиків. Видно було теж німецького пастора п. Ляденбергера.

Земля пером заслуженому священикові і громадянинові! (б. н.)

ВАСИЛЬ КЕБУЗИНСЬКИЙ.

Дня 13. липня ц. р. помер у Станиславові в 70. році життя емер. залізничник Василь Кебузинський. Покійний належав до найстарших станиславівських свідомих громадян-українців і від найдавніших часів брав живу участь у народнім житті. Був співосновником майже всіх міщанських українських товариств, а на своїм передмісті Кнігинини-Кольонія був співосновником, довгий час заступником голови, а по війні якийсь час головою читальні „Просвіти", заступником голови і почесним членом Української Захоронки, співосновником Райфайзенки і членом Комітету будови церкви. За його співучасть всі українські товариства закупили посередині Кнігинина-Кольонії ще перед війною при головній вулиці першоклясну реальність. Похорони Покійного були великою маніфестацією і зібрали много народу. Вів їх о. прелат Медвецький при співучасти двох священиків. Підчас походу грала музика „Зорі". На цвинтарі попрощав Покійного від церковних добродійних установ о. прелат Медвецький, в іменем українських товариств і громадянства д-р Юлій Олесницький. В. Й. П.!

Український народе! Памятай, що від Тебе залежить національна свідомість наших братів на далекому Сході і Заході, тому шли датки і дарові книжки на адресу Т-ва „Просвіта у Львові.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів ч. 4. 146—180
1/78

СПОРТ.

Черче 15. VII. Лисоня (Бережани) — Черчанка 4 : 1 (4 : 0). Мистецькі змагання принесли заслужену перемогу Лисоні. Черчанка грала цим разом багато краще, ніж минулими разами. **Лисоня виступила в дещо ослабленому складі.** В Лисоні на перше місце вибивається Якимів, правий крайник і **воротар.** З Черчанки Лібер і Гладун М. Суддював п. Воробець. Ворота добули: Якимів 2, Клецор і **Ференс для Лисоні,** Стек М. для Черчанки.

Перемишль 15. VII. Спартак — Запорожець (Нижанковичі) 2 : 1 (2 : 1). Товариські змагання.

Товмач 12. VII. Чайка — Сокіл III. (Станисл.) 5 : 1 (3 : 1). Заслужена перемога Чайки. Гра велася **ввесь час у сильному темпі.** В Чайці дуже добра трійка нападу, в Соколі оба крайники та правий оборонець. Сокіл III. грав увесь час фер, чим відріжняється від інших станиславівських дружин.

ЛЕГКОАТЛЕТИКА В КОЛОМИЇ.

Коломия 12. VII. Легкоатлетичні змагання коломийських клюбів: „Сокола", „Довбуша", „Каменярів" та „Сокола" — Печеніжин дали ось-такі вислїди: **В конкуренції жінок.** Гордійчук П. (Сокіл К.) осягнула в бігу на 60 м. час 9·6. Стусяк кулею Захарчук (Сокіл К.) 7·54 м., скок увисочінь Кузьмівна (Сокіл К.) 1·15 м., скок удовжінь Гордійчук П. 3·55 м. Мущини: 100 м Гуда (Довбуш) 12·1, 800 м. Гуда 2,24·3, мет ратищем Зємба (С. К.) 34·74 м., диск Мельно (С. К.) 31·25 м. Скок увисочінь 1) Олександрович (С. К.) 1·56, 2) Чопановський (Довбуш) 1·56, скок у довжінь Федів (Каменярі) 5·56 м., скок на жердці Чопановський (Довбуш) 2·81.

Стартувало 23 змагунок і змагунів. Організація справна в руках „Сокола", Коломия.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Косів:
19. VII. Корневільські дзвони.
20. VII. Детектив.
21. VII. Королева кіна.
22. VII. Залізна острога.
23. VII. Чумаки.
24. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр.
Нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Голос засуження".
АТЛЯНТИК: „Буритель".
ВАНДА: „Жінка з Монтекарльо".
КАСІНО: „Гніздо залюблених". Танцюристки в Буенос Айрес.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих ліжечок" (із Містенгет), Зарту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Маскарада кохання", та ревія.
МІРАЖ: „Навіщо працювати" (Фліп і Флап) „Біла лелія".
МУЗА: „Професор у кабареті" (Бастер Кітон).
ПАН: „Усміх щастя", „Дама-Кер".
ПАЛЯС: „Пробосва бригада Захарова".
ПАСАЖ: „Тайна спальні" та ревія.
СВІТ: „Порт Сан-Дієго", „Заборонена мельодія".
СОНЦЕ: „Давид Гольдер" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Магараджа з Рампуру" з Борисом Карловом та оперетка „Пештар з Тиролю".
ХИМЕРА: „Цвітка степу" (Чарльз Фарел).
УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 18. липня 1934.

Відень (506,8) 19·40, 22·50 Концерт, **Братислава** (298,8) 15·15 Концерт, **Кошиці** (269,5) 11·30 Цит. музика, **Мор. Острава** (259,1) 18·20 **Концерт Українського Хору** (українські та словацькі пісні), **Прага** (470,2) 19·10 Легка музика, 21·15 Камер. концерт, **Париж** (1649) 20·45 Симф. концерт, **Білгород** (539,8) 18·30 Пісоньки, **Любляна** (569,3) 20·00 Спів, 20·45 Хор, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт військ. орхестри, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·40 Солісти (музика, спів), **Кельн** (455,9) 17·15 Камеральна музика, **Ляйпціг** (382,2) 17·10 Нар. музика, **Мінхен** (405,4) 13·25 Оп. музика, 14·20 Спів, 21·00 Концерт (музика, спів Фейґе, сопран, Андрієнко, тенор), **Бреслав** (315,8) 18·15 Спів, **Будапешт** (549,5) 12·05 Легка музика, 20·15 „Богема" оп. Пучінія, **Міляно** (368,6) 17·10 Камер. музика, спів, **Рим** (420,8) 20·45 „Ісабо".

Четвер, 19. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 18·30 Музика у звірят, 20·00 Симф. концерт, **Прага** (470,2) 14·10 Спів, **Париж** (16·49) 17·00 Класична програма, **Атльона** (531) 20·30 Скрипкові дуети, 20·55 Спів, **Білгород** (429,8) 19·00 Спів, 20·00 „Орфов" оп. Ґраніхштедтена, **Берлін** (356,7) 19·00 Солісти (спів, музика), 21·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·35 Солісти (музика, спів), **Ляйпціг** (382,2) 21·15 Симф. концерт **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти (спів, музика), **Будапешт** (549·5) 12·15 Концерт військ. орхестри, 18·30 Концерт, 20·20 Спів, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 20·45 Оп. вечір. „Паяци" оп. Леонкавала, „Ідь Містеро" сицилійська сцена Дж. Верґа, Монлеона, **Рим** (420,8) 17·10 Вок. інстр. концерт. 20·45 Музика Росінія (спів, музика).

Львівське радіо.

Середа, 18. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·10 Концерт, 13·05 Французька симфонічна музика (гр. пл.), 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, вокальний дует, 17·00 Для дітей: „Не штука дивитися, бачити штука" (з вакацій молодого природника), 17·15 Концерт хору, 17·45 Співочий реціталь, 18·00 Книжка й наука, 18·15 Орхестра Діяіку (гр. пл.), 18·45 „Про культуру будня" 18·55 Туристичний бюдетен львівської зал. дирекції, 19·00 Всячина, 19·15 Скриповий реціталь, 19·40 Музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Гр. плити, 21·02 Про мандрівництво, 21·12 Пісні (Тіфан, мецосопран), 21·30 Фортепян, 22·00 „Полювання на заяців", 22·15 Танкова музика.

Четвер. 19. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·10 Музика з гр. пл. 13·05 Для молодших дітей, 13·20 Концерт, 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Балетова музика (гр. пл.), 17·00 Почтова скринька, 16·15 Фортепяновий реціталь, 17·45 Американські пісні, 18·00 Яйця — продукт живий та дешевий, 18·15 Авд. „Чудова ловля", 19·00 Всячина, 19·15 Орґановий реціталь, 19·40 Скрипкові твори (гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·12 Легка музика, спів, 21·02 Моди, 21·12 Концерт орхестри, спів, 22·00 Сх. Прусія вчора, нині й завтра, 22·15 Легка музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 1/4 зол.

Німецькі марки 195·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·50—172·50, фунти стерлінґи 26·60—26·80, австр. шилінґи 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, ліри 45·50—46·50.

Золото: Доляри 8·91—8·93. Франки фр. 34·40—34·90 Дукати 82·10—82·50, Корони 36·20—36·80, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська: Ячмінь двірський 12·75 — 13·25, на мливо 12·00—12·25, (льоко Львів) 13·25 — 13·50, вика чорна 12·75—13·25, сіра 11·75—12·25, гречка на мливо 17—18, конопл. сїмя 28—30, крупи гречані 34·50—35·50, мука пшенична I—Д 30·50—31, I—Ц 27·50—28, I—Д 27·23—27·75, II—Ц 23·50—24·50, II—Д 21·50—22, II — Е 21 — 21·50, II — Ф 18·50 — 19, житня 1. гат до 25 % 20 — 21, II. гат. 11·50—12.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 18. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масло	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	„
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·30	„

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко і сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 19. липня п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I класа „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Нова школа. Ігуменат Монастиря СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) подає оцим до загального відома милу вістку, що рішенням Кураторії О. Ш. Л. у Львові з дня 7. липня 1934 дістав дозвіл відкрити зі шкільним роком 1934/5 нову школу, дуже потрібну і дуже на часі, а саме: **Приватну охоронярську семінарію з українською мовою навчання.** Ця школа буде виховувати фахових учительок для ведення дошкілля і захоронок. Таких семінарій було досі всього кілька в цілій Польщі, а на терені львівської Кураторії тільки одна (державна) у Львові, з якої наша молодь майже не користала. Наука в охоронярській семинарії триває 3 роки; на I. курс вільно приняти найбільше 40 учениць. Кандидатки мусять мати скінчених 14 літ і 7 кляс вселюдної школи або відповідні гімназійні кляси. Вступні іспити відбудуться перед кінцем серпня, а від 1. вересня ц. р. зачнеться правильна наука. Місячна оплата за науку буде доступна, щоби тільки покрити необхідні видатки. Управу цієї школи обійме кваліфікована сила, п. проф. Надія Дзеровича-Литвиненко. Зголошення до вступних іспитів приймає Дирекція школи (Львів, вул. Потоцького 95.) від тепер до 22. серпня 1934 р. **За Ігуменат СС. Василіянок у Львові Йосифа Худерска Ч. св. В. В. намісниця.** 34-53 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

МОРЕЛІ — 10-літні посилки зол. 12·50, 5 кіл. зол. 6·50. Морелі-дички 10 кіл. зол. 7·50 і 5 кіл. зол. А. висилає за післяплатою Глинський, Заліщики. 47

МОЛОДА пристійна, середньо-заможна українка бажає вийти замів найрадше за урядника або ветеринара. Посередництво винагороджу. — Зголошення до Адміністрації під „Буде добре". 58 1—1

КОНКУРС

НА ПОМАЛЮВАННЯ ЦЕРКВИ Рождества Христового в Галичі. Участь у конкурсі можуть брати тільки артисти малярі. Інформації уділює до 23 м. м. інж. О. Пежанський Львів, Печинська 22. тел. 54-67 між 14—15 год. 57 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

Др. Мед. Володимир Трутяк
лікар
відчиняє канцелярію в половині серпня ц. р. **в Делятині.**

Українські господині вже знають, що порошки до печива з охорон. маркою кооп. „ПЛАСТ" перевищають своєю якістю всі краєві і заграничні вироби.
„Пласт" Львів, Городецька 95. тел. 26

Присилайте передплату!

За безцін **зол. 8·50** фотографічний апарат
UNIVEX Вимір знимок 3 × 4 цм.
„Foto-Radjo-Palace"
Львів, пл. Марійська ч. 8.
Найбільший вибір фотографічних і радіових апаратів. 10/79 1-1

За редакцію відповідає Олександер Костик. — Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

ч. 189 (13.734). Львів, пятниця 20. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 50 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Американська преса про страхіття на Україні.

НЮ ЙОРК, 2. липня. (Вл. кор.) З нагоди приїзду д-ра Аменде, секретаря Конґресу Національних Меншин, нюйорська преса розписується в ріжних статтях про страхіття голоду на Україні. Одні ґазети згадують про заяву д-ра Аменде, інші не згадують його по імени, лише пишуть про відвідувача з Европи, який дає достовірні інформації і т. п. „Ню Йорк Сан" лучить новинку про свіжі інформації в справі голоду з обговоренням нової книжки, яка вийшла саме на днях про територію донських козаків. Книжка та написана Михайлом Шолоховом („Спокійно пливе річка Дон"), донським козаком, котрий перейшов на большевицьку сторону. Але все таки автор не вспів закрити факту, що до війни козакам жилося в порівнянні з теперішніми часами знаменито. Отже автор мимохіть вихвалює царський режім у часах всевладного большевизму.

Румуни з Чехословаччини домагаються обєднання з Румунією.

Минулої пятниці, 13. ц. м. відбулися в поблизькому до Сиготу містечку Тячеві в Чехословаччині (Закарпаття) збори кількох тисяч українців і румунів перед старостом і жадали, аби їм дали кукурудзи. Люди дуже горячкувалися й верещали. Тільки тактові старости Когея, жандармів і фінансової сторожі вдалося успокоїти населення.

Маси маніфестували потім за прилученням тої области з Мармарощиною, що тепер належить до Румунії. По приписам версайського мирового договору нарік відбудеться там народній плебісцит, що має вже остаточно вирішити, кому та область має належати, чи вона обєднається з Мармарощиною, чи останеться при Чехословаччині.

Ця вістка появилася в букарештенській пресі від допису вачів у Сиготі. Нагадуємо при цій нагоді, що в цім кутку Закарпатської України, що творить автономну частину Чехословацької Республики, живе близько 15.000 румунів. Вони то домагаються прилучення до Румунії. В ЧСР мають вони румунські народні школи й інші національні права.

Цікава промова през. Рузвельта.

Президент Рузвельт виголосив промову в радіо, яку передали по цілій Америці. Він сказав, що всі громадяни самі повинні судити, чи його адміністрація за 15 місяців старалась помогти народові і наскільки вона дійсно вже помогла в теперішній великій скруті.

Він питався слухачів:

— Чи вам краще живеться як тому рік? Чи ваші довги менше вас придавлюють? Чи ваші банкові конта більше безпечні? Чи ваші умовини праці кращі? Чи ваша віра у ваше особисте майбутнє має тепер сильнішу підставу?

Потім він заявив, що федеральна програма господарської відбудови краю іде далі безупинно і є повна надія, що умовини життя в Америці покращають.

Це була прощальна промова президента Рузвельта перед його виїздом на вакації, які заберуть цілий місяць. Він подорожуватиме кораблем через Панамський канал аж до Гавайських островів на Тихому Океані. Крім вакацій його подорож матиме і політичне значіння.

В Канаді нема людини до ведення банку.

В Канаді нема відповідної людини, котра могла би вести Центральний Банк Канади. Так думають канадійські банкіри, так думає за ними премієр Беннет. Виявилося це в палаті послів 21. червня в дискусії над внеском ліберального посла Реймонда з Богарно, котрий вимагав, щоб ґубернатор банку і його заступники були канадійці, замешкалі в Канаді. Для ведення торговельного банку, сказав премієр, канадійці є такі добрі, як хтонебудь інший у світі, одначе ніхто в Канаді не має потрібного досвіду, щоб попровадити центральний банк. Тому потрібно за такими людьми пошукати деінде. З тієї самої причини приняла давніше канадійська влада сера Генрі Терятона до ведення Канадійських Національних Залізниць.

Барикади у Сан Франціско.

Ґенеральний страйк у інших містах.

САН ФРАНЦІСКО, 18. 7. ПАТ. Приїзд війська до Сан Франціска викликав велике обурення серед страйкарів, які почали будувати на вулицях барикади. У містах Оклянд Бекелі та Алямеда робітники проголосили ґенеральний страйк. Бурмістр Сан Франціска запевнив консулів чужих держав, що воєнного стану не проголосять. Консулі домагалися, щоби дозволити свобідну їзду самоходами за харчами після проголошення воєнного стану.

Відділи народньої ґвардії бережуть мортське побереже на довжині 9 км. Покищо між відділами народньої ґвардії і робітниками не дійшло до сутичок. Мешканці Сан Франціска закуповують масово консерви, бо нема свіжого мяса, ярини ні овочів. До міста приїхало ледви кілька вантажних самоходів з харчами. У маґазинах харчів доволі, але їх тяжко доставити населенню, бо шофери страйкують. Напружену ситуацію злагіднило рішення страйкового комітету, який дозволив відчинити всі ресторани та виїхати декількома трамваям. Поїзди зі Сан Франціско відїзджають, як давніше. Поліція переводить масові ревізії у прибережних домах, шукаючи за провідниками страйкової акції. Поліція арештувала 340 осіб. У стейті Алябама страйкує 25 тисяч робітників, а між ними 15.000 ткачів. До стейту Міннесота вислано батерію з гарматами тому, що дійшло до кривавих сутичок зі шоферами вантажних самоходів.

Ґенеральний страйк у Сан Франціско мабуть уже небаром закінчиться. Страйковий комітет погодився, щоби конфлікт портових робітників з працедавцями вирішив мировий суд. До Вашингтону надходять петиції робітників, щоби посередничити у наладнані конфлікту з працедавцями. Секретар праці Теркін слідкує дуже уважливо за ходом подій у Сан Франціско.

Радіотелеґрафісти на кораблях Тихого Океану дістали приказ від своєї професійної орґанізації приступити до страйку негайно після приїзду кораблів до Ню Йорку.

Ґен. Джонсон промовляючи до студентів у каліфорнійськім університеті гостро виступив проти ґенерального страйку, який назвав домашньою війною і кривавим повстанням. Ґен. Джонсон мусів вертатися до Сан Франціска старомодною кінною дорожкою, на велику радість населення, бо шофери страйкують.

—o—

Хто дбає, той має,

вчить українська приказка, тому кожний дбайливий господар — обезпечує своє збіжжа і пашу від огню — в одинокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20,

ЗАМИРЕННЯ ЛИТВИ З ПОЛЬЩЕЮ?

Львів, 18. липня 1934.

Варшава і Вильно гудуть від поголосок на тему замирення між Польщею і Литвою, а дещо з тих „пантофлевих телеграм" перескакує і крізь пресову цензуру. Отже читали ми недавно про приїзд до Варшави одного близького свояка марш. Пілсудського з Литви („у справах приватних і родинних"), потім про побут у Варшаві одної пані з Литви і її авдієнцію у Бельведері, врешті сензацію викликала подорож до Ковна б. премієра Пристора та оснування ним по повороті Польсько-Литовського Товариства. Зновуж кілька днів тому поїхав до Ковна головний редактор „Слова" виленського пос Мацкевіч. Одночасно згадане „пантофлеве" джерело не цуралося пустити у світ навіть таку вістку, що нібито між Польщею і Литвою вже є тихе порозуміння... про реституцію історичної державної унії, про дуалістичну систему нової великодержави і т. д., словом про такий мир, який від тихої війни з Польщею довів би відразу Литву аж до самовідречення! Звичайна річ, що таких поголосок не можна трактувати поважно — бодай нині, коли Схід Европи не находиться ще в стадії радикальної коректури державних границь і коли европейська дипльоматія іде ще на вудку Літвінових ідей про „східне Льокарно" (читай: забезпека совітських західних границь, вільна рука Совітів супроти Японії та петрифікація большевицької системи, — чистий інтерес для Европи!). Надто теж сензацією пахне поголоска, яка два дні тому облетіла польську пресу, — що нібито Польща відступить Литві свенцянський і браславський повіти та частину сувальського і погодиться на плебісцит у Вильні — за 20 літ, — а Литва на цій підставі заключить з Польщею тісний союз. Повторяємо: сензацією пахнуть ті і їм подібні поголоски, — але нема диму без вогня. І безумовно мусить тліти десь вогень, коли ось бахнула нова сензація, офіціяльно ще далеко не потверджена, але й досі не заперечена: що марш. Пілсудський стрінеться невдовзі безпосередньо з президентом Литви Сметоною. Може цього й не буде, може довго ще польсько-литовські відносини будуть будь-що-будь унікатом у взаєминах між двома демократичними републиками, найближчими своїми сусідами, де границя перерізала буквально деякі господарські подвіря, — а проте нема вже ніякого сумніву, що з обох сторін ідуть закулісові розмови про якесь замирення. І коли згадаємо, що так само довгенько велися закулісові розмови між Польщею і Німеччиною, ще в той час, коли не було двох прилюдних опінії у світі так проти себе взаємно насторожених як польська й німецька, і що ті розмови скінчилися 10-літнім пактом, за яким послідували палкі маніфестації обосторонньої приязни, — то не слід зовсім легковажити собі всього того диму з невидного ще нині вогню.

Взаємини між Польщею і Литвою справді формувалися в останньому столітті дуже цікаво. Кажемо столітті, бо той стан, який істнує нині, не є наслідком лише одної події, хочби такої важливої, як „бунт" ген. Желіговського, так само, як і той поступок ген. Желіговського не був ніякою новою deus-a ex machina. Залишім уже історію унії з Польщею, не згадуймо про ті, такі для Литви трагічні й такі з історією України схожі моменти як винародовлення литовської шляхти (від міня 16-го аж по

Галицький Магазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі бляватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до першорядних кін. 5/73 89-?

початки 19-го століття), і пригадаймо нпр. одну дату зперед рівно 70 літ: як то тоді російський генерал-губернатор Муравйов заборонив литовцям вживати в друку латинських черенок і як тоді одним почерком пера позбавив Вильно значіння центру литовського національно-культурного руху. Такий варварський стан тривав рівно 40 літ, бо щойно в 1904 році рос. уряд відкликав указ, який виставляв литовське населення на шалену денаціоналізацію: бож простолюддя, не маючи навіть молитовника у рідній мові, мусіло приймати молитовники російські або польські. Русифікація поступів не зробила, зате польонізація захопила, після шляхти, ще один вищий стан — вищий клир, а за ним — заможне міщанство. А всеж, Вильно поволі вертало до свого попереднього становища центру литовської культури, та взагалі литовської національної думки. Адже вже в 1905 р. збирається у Вильні „Великий Сойм", на якому 2000 литовських делегатів домагається від Росії широкої краєвої автономії. Коли в 1907 р. оснувалось у Вильні Литовське Наукове Товариство, поза ним істнувало вже у тому самому місті 9 литовських часописів і 32 культурних та господарських організацій і установ.

З вибухом російської революції 214 делегатів покликало у Вильні до життя „Тарибу", Литовську Національну Раду. 16. лютого 1918 р. Нац. Рада проголосила самостійність Литви і швидко потім сформувала перший уряд з проф. Вальдемарасом на чолі. Але щойно з тим моментом розпочалася важка боротьба Литви за свою державну самостійність і за — Вильно. З кінцем грудня, після підписання перемиря на західному фронті, німці дістають приказ від ген. Фоша очистити Вильно і віддати його полякам. 1. січня 1919 займають Вильно польські частини. Швидко займають його большевики. 19. квітня 1919 входять до нього легіони Йосифа Пілсудського. Але польсько-совітська війна не скінчилась і Вильно знову опиняється у большевицьких руках, з яких не всилі звільнити його литовська армія. Вправді між Литвою і Сов. Росією прийшло 12. липня 1920 р. до підписання мирової умови, але вона залишилась на папері. Аж у другій половині серпня 7. полк литовської піхоти займа домінку виленської чрезвичайки. Швидко потім у Сувалках польсько-литовська умова загарантувала Вильнові незайманність, яку 9. жовтня 1920 року зліквідував ген. Желіговський.

Від тогож історичного дня істнує між Польщею і Литвою спір за Вильно. 23. січня 1922 Литву признала де юре Антанта. 24. березня 1922 польський сойм прийняв „статут" для Виленщини, який у справі признання східних границь Польщі Радою Амбасадорів відіграв подібну ролю (і долю), що закон про воєвідську автономію для Східної Галичини. Відносини між Литвою і Польщею залишились ті самі: без крівавої війни, але й без миру, без консулярних звязків і без безпосередньої залізничої комунікації. Литовська конституція з 25. травня 1928 признала теж Вильно столицею Литви. Шпилевим пунктом напруження був 1927 рік. Здавалося, що поладнає той конфлікт Ліга Націй, але вона виявила у цій справі таке саме безсилля як у всіх інших. На 48. сесію Ради Ліги поїхав до Женеви особисто марш. Пілсудський і 9. грудня 1927 завдав на салі нарад проф. Вальдемарасові питання: чи Литва є з Польщею у стані мира чи війни? Відповідь була, що — мира, але у фактичному стані нічого не змінилося. Безпосередні переговори між Польщею і Литвою у Кенігсберґу (березень-квітень 1928) скінчилися вибором 6-ти комісій, які в свою чергу скінчилися фіяском. Дипльоматичний рапорт Бльоклянда на 49 сесії Ради Ліги мав лише одну мету: не ангажуватись по ніякій стороні і нікого не вразити. В травні 1928 Литва відкинула польський проект пакту взаємної безпеки. Зате Литва приступила до пакту Келльога — і це єдина ґарантія, що польсько-литовський конфлікт не може бути розвязаний шляхом воєнного зудару.

В останньому часі Литва має щораз гостріші конфлікти також з німцями через Мемель (Клайпеду). Не є теж виключене, що Німеччина, замирившись з Польщею, свідомо співпрацює з Польщею над політичною ізоляцією Литви, щоби примусити її до замирення з Польщею та спільної політичної гри. Приязні відносини має Литва з балтійськими державами, але цього — очевидно — в її геополітичному положенні замало. Мабуть і внутрішні відносини (недавня спроба державного перевороту б. премієра Вальдемараса) теж впливають на політичні настрої литовських патріотів.

Ми, українці, які завжди мали і маємо симпатію для литовського народу, з якого давньою і новою історією найтісніше звязана українська історія, слідкуємо за всім, що торкається литовців, зі щирим зацікавленням, у пересвідченні, що й на будуче історична доля обох наших народів взаємно сплетена. Ми певні, що литовські патріоти здають собі з цього справу і супроти народу українського і що від долі всеукраїнської проблеми залежить у немалій мірі історична доля литовців.

З польської преси.

Ендеки про ОУН і УНДО.

Ендецький „Курер Львовскі" в дня 18. липня ц. р. ч. 194. присвятив цілу велику статтю останнім політичним процесам членів ОУН, які відбулися або ще тягнуться перед судами в Галичині й на Волині. У цій статті п. н. „*Усталінім подійсний стан*" автор подає нарис історії ОУН, ідеольогію, вичисляє гріхи тієї організації, подає організаційну схему „Юнацтва" та ОУН, а підправивши все те питомим ендецьким сосом, дає такий коментар, який передаємо у дослівному перекладі:

„Отже стоїмо — як це влучно підкреслив прокуратор — проти організації, яка все, що польське, вважає за *вороже*. Стоїмо проти сили, яка не числиться навіть з тією *людяности, етики, релігії*, а *револьвер, бомбу, вбивство відносить до гідности „святої місії"*, (підкреслення оригіналу. — Прим. Ред.) овіяної фаватизмом посвячування ножів, вил і кіс за *козацько-гайдамацьких часів* (різунство). Ледви замкнулися двері вязниці за Лемиком і товаришами, ледви прогомонів присуд, а вже тієї самої ночі новий бандитський напад в *Уневі* (пов. Рава Руська). Стоїмо проти ворога (як цього хочуть прикази ОУН), з яким *мусимо змірятися*. Чим скоріше, тим краще. Якими шляхами прийдеться вам іти — про це в дальших заввагах".

А в статті з 19. липня ц. р. ч. 195. п. н. „*Вязнична келія й енунціяція УНДО*", яку передаємо в цілости в дослівному перекладі, читаємо:

„Злочини, яких допустилися ворохобники з ОУН, які засіли в останніх львівських процесах на лавках підсудних, мали таку *доказову силу*, що оборона, яка хотіла їм пришпилити марку невинних жертв „шпанівками" на професорських кріслах, мусіла зрезиґнувати з тієї площини і до трибуналу звернулася тільки з проханням „лагідного виміру кари".

А зрештою самі підсудні повчали оборону (виступ підс. Мирона), що пониження такою тактикою їхніх вчинків є образою для ОУН.

Як це слушно підкреслив прокуратор — ніхто з оборонців не мав відваги звертати увагу підсудним, що їхня поведінка невідповідна. Підсудні відійшли до келій з переконанням, що згідно з приказом другої заповіди декальоґу „не дозволили нікому плямити слави і чести ОУН". За ними замкнулися брами вязниці.

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ —
найдешевше в текстильнім маґазині
„ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЄСКИЙ, ЛЬВІВ,
ГАЛИЦЬКА 15.
55/09

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. ЛИПНЯ 1934.

С. ЯБЛОНСЬКА.

ЛИСТ З КИТАЮ.

БАНДИТСЬКА ПРИГОДА.

Тутешній доктор француз, що живе в дуже „приязних" відносинах з китайським губернаторством, одного дня позичив в них авто, щоби повезти нас, мене та свого приятеля, також доктора, що приїхав до нього у відвідини з Тонкіну — на далеку прогульку „вглиб" Юнану.

В останню хвилину, перед самим відїздом прибіг задиханий післанець від китайського міністра закордонних справ, який поважно занедужав. Сумлінний лікар, що тішився великою пошаною навіть серед китайців, без одного слова нарікання висів з авта, зрікаючись своєї неділі та проектованого відпочинку. Заки розпрощався з нами, він мав „ідеальну" ідею дати нам на своє місце іншого „оборонця". Це був молодий запальний француз, що вирісши у французьких кольоніях мав незломне переконання своєї „білої" всемогутньости. Він поводився так, якби приїхав у Юнан з потайним наміром здобути для Франції нову кольонію, хоч приїхав сюди тільки як турист і для відпочинку. Зазнайомившися з нашим новим пасажиром, трохи жалуючи за доктором, ми знову всіли в авто. Не дармо колись казала моя нянька, щоб двічі не всідати, бо це „певно" поганий знак та краще справді було відкласти прогульку (!).

Шофер закрутив корбою, попхнув трохи авто ззаду, трохи потермосив ним та ми виїхали.

Їдемо крізь місто й сміємося, мов у цирку, з кумедних реакцій китайців, за плечима яких наш шофер зовсім несподівано натискає голосний кляксон. Це був його вибраний рід розваг: надїхати тихенько зза закруту і нараз своїм трубінням счинити паніку серед гамірливої юрби, яка розбігається в усіх напрямках, мов від усіх пекольних бісів.

Один китаєць переконаний, що „від свого фатум не втікнеш!", закривши обличчя своїми широкими рукавами, щоб не бачити своєї смерти, покірно ляг на дорогу, перед самими колесами авта. На щастя шофер встиг зупинити мотор. За містом дорога ставала щораз то поганіша, де авто по зісохлих грудах землі, посувалося зі швидкістю десятьох кільометрів на годину.

Ще кілька кільометрів вперед! Яка раптова зміна! Видно по „льокальнім" дощі, що впав тут недавно, дорога стала болотиста, від чого колеса замісць уперед, вертілися в усіх напрямках. В авті стало смеркати від почорнілих шибок, які вкрилися ажурними фіранками, що їх вигаптувало болото. Ну і прогулька.

Надто хапчива на красу краєвидів і нескора до резиґнації, я відчинила віконце, щоб хоч глипнути на ту прославлену околицю „нової дороги", що біжить навколо озера.

Ледви я вихилила голову крізь віконце, як ціле моє обличчя розпромінило „на чорно" від болотистої „екзотики" краєвиду. Мої товариші дороги зачинили швидко шибу та на потішення простягнули до мене хустинки.

Змушені вдоволитися кожним видом свого сусіда, ми їдемо далі. — коли це можна назвати їздою. Майже рівномірно авто паде раз у раз то в доли глиняної дороги, то вилазить з калабань в гору, завертаючи праворуч і ліворуч, щоб тільки не випасти з дороги в рів. В цей час ми в середині авта підстрибуємо на сідалах, мов на механічних, карузельних кониках — туди-сюди вгору, туди-сюди вділ!

Щойно я рішила, що ці руханкові вправи можна також при доброму настрої вважати за своєрідну розвагу, а навіть за спорт, коли взяти під увагу акробатичні маневри авта, як шофер, мов мені наперекір, зупинив авто по величезнім підстрибі вгору.

— Ні, каже він, далі ані руш! Нічого не пораджу, мусите висісти під гору, бо колеса не витягнуть по болоті. Я заберу вас, там за горбом, де дорога сухіша — потішив він нас.

Розуміється, що ми висіли й пішли за автом, що зафуркотіло і „поїхало" далі зиґзагами. Ми пішли за автом, гусаком по вузенькій стежині край дороги, — я остання в ряді, загубивши зір на зелених просторах рижових піль, які риж прикрив своїми прозорими билинками, мов мягким мохом.

За рижовим полем озеро; по озері загони водних квітів та сям-там білі крилаті вітрила, що кидають по воді довгі, гладкі тіні. А там далі на обрії гори, яких затягнені зеленкавою імлою вершки невиразно зарисовуються на синявім небі. Ні сон, ні казка, а питомий китайський краєвид, повний нереальности, примхи, тонкости та нюансів. Майже цілковитий брак колірів, правдивих наших барв, замість чого прозора гамма, що переливається з ясносинього у зеленкувате, від сіравого до білого. Коли тут зацвітають черешні та яблуні, ця гама колірів збогачується на кілька можливих відтінків. Тоді весна

До 24-ох годин після присуду оголошено енунціяцію президії УНДО і УПР. Зміст тієї „заяви", вперджений в дипльоматично-елегійнім тоні, уже відомий нашим читачам і викликав в пресі ріжні коментарі. З місця хочемо заявити, що цей „*плястер*" не відповідає ситуації та атмосфері, яку створили вчинки „Юнацтва" і ОУН.

І знову устійнім полійский стан.

УНДО і прибудівки не є нині ніякою силою, яка може змінити положення в українському таборі. Процеси виявили, що члени ОУН на всіх відтинках паралізують діяльність УНДО. „Сидять" в „українських" кооперативах, сидять в просвітніх організаціях, не сплять у суспільних союзах, толеруючи тільки фактично вивіску УНДО.

Тому то енунціяцію УНДО треба вважати *паперовим актом*, за яким не підуть діла. А йде саме про ті діла. Але не тільки ОУН не візьме собі до серця згаданої енунціяції — відпекається від неї „Фронт Національної Єдности", отже група Дмитра Палієва, яка спирається на організаційній схемі, подібній до ОУН. Слід пригадати, що Ф. Н. Є. обіймає молодь від 14—18. р. життя, „фронтову молодь" від 18—21. р. життя і вкінці „*фронтовиків*" і *фронтовичок*" від 21. р. життя. Ця організація опирається на „*проводи*", які рішені враз з Палієвом протиставитися УНДО-ю. Не хочемо вичисляти інших дрібних політичних груп, у яких УНДО не має ніякої опори.

Під якою адресою спрямовує УНДО свою енунціяцію. Якщо це має бути плястер на заспокоєння польської опінії, то і цей момент поцілив у порожнечу. Тому то до енунціяції УНДО, хоча як дуже хотілось, не можемо прикладати ніякої ваги і не хочемо, щоби далася приспати нею польська опінія. Ні!

Зрештою, це не перша і не остання енунціяція. Скільки разів над „українськими" наметами появляться хмари — президія УНДО спалює енунціяційні кадила цілопалення, а по деякім часі коло випадків ОУН біжить живим організаційним шляхом. УНДО не має впливів, УНДО не має сил сповнити заповідженої ролі. Бож на розправі один з оборонців підкреслив виразно, що до філії української (в оригіналі руської) гімназії у Львові, українські професори входили, зі страху перед терором своїх вихованків, з револьверами у кишені: зате польські професори не хапалися таких засобів. Чиж воно не характеристичне?

Проте намірам УНДО, висловленим в енунціяції, ніхто не схоче ставити перепон. Як УНДО порішить усунути з кооператив, з освітніх, культурних, суспільних товариств ті чинники, які витворюють злочинну атмосферу, що затроює середвище — *нехай їх усуне*".

*

До повищого становища ендеків повернемо окремо.

— Глядіть, глядіть — гукнув нараз „турист", тикаючи кудись вперед рукою.

Там певно щонайменше він побачив „водопад" або печери, щоб так кричати" — подумала я з іронією, лиха за те, що він сполошив зперед моїх очей непорушний образ озера, сповитий у волокна тиші і світла.

Я повернула голову в його бік і шукала по скелях „чогось", що моглоб викликати в нього стільки подиву.

— Але-ж бо ні, не в горах — пояснив він. Там на дорозі.... коло авта... пірати!..

Я глянула, побачила й зразу зрозуміла, що нам доведеться мати до діла, на жаль, не з піратами (з ними мабуть лекше дійти до порозуміння!), а з китайськими жовнірами, що обступили довкола авто.

Навчена вже досвідом, знаючи, що европейцям краще не вдаватися в „дискусії" з тутешнім військом, я порадила моїм товаришам „прогульки" вернутись піхотою у місто, лишаючи губернаторського шофера самому порозумітися зі своїми земляками.

На жаль, оба мужчини відкинули мою „жіночу" раду та у своїй мужеській душі не хотіли згодитися на подібний прояв боягузкости.

— Це не лицює европейській гідності — втікати перед якимись-там китайськими гільтаями. — переконував мене турист. Доктор був скромніший, він тільки завважав:

— Мені то байдуже боронити якесь там китайське авто та шофера, хоч признаюся вам, що не маю охоти в голоді машерувати двацять кільометрів назад тоді, коли в авті чекає на нас печена курка та ласощі. Після цього старався він переконати мене, що жовніри не посмють зачепити нас тому, що ми приїхали в губернаторськім авті!

(Далі буде.)

Поконґресові рефлєксії.

Після великого жіночого свята в Станиславові.

III.

ДВА НАСТУПИ НА КОНҐРЕС.

Хочу сказати кілька слів про так звану **„опозицію"** на Жіночому Конґресі. Що „опозиція" на Конґресі буде і то з двох сторін: клерикально-католицької і націоналістичної, про це знали заздалегідь усі. Попередила її пресова полеміка, а радше кампанія проти Конґресу, ведена кілька місяців „Метою" і „Вістями". Заповідали цю „опозицію" явно і славно пресові органи Генерального Інституту Католицької Акції і націоналістичної групи. І так журнал „Католицька Акція" (ч. І. за червень ц. р.) помістив був статтю голови Католицької Акції, д-ра Маркіяна Дзеровича, п. з. „Перед Жіночим Конґресом", де ми читали: „Українське Християнсько-Католицьке Жіноцтво зорґанізовано виступить на Конґресі...", „про це подумано заздалегідь". Не менше грізно звучала заповідь „опозиції", яку підготовляли націоналісти. В ч. 17. „Вістей" з 24. травня ц. р. ми читали: „...українські націоналістки візьмуть участь у „Жіночому Конґресі"... „Вимога тієї участи виростає для нас власне з конечности протиставитися твердо і рішуче опортуністичному таборові..."

Якже ці обі „опозиції", підготовлювані довгими місяцями і аранжовані довні, виявилися на Конґресі?

Треба ствердити, що обі вони випали **дуже неповажно** і їх опанував зовсім провід Конґресу.

ОПОЗИЦІЯ НЕ ВИСТУПАЛА З РЕЗОЛЮЦІЯМИ.

Відома річ, коли на якому зїзді істнують поважні ідеольогічні розбіжности, то вони виявляються передусім у боротьбі за такі чи інші резолюції. Вистане сказати, що на Жіночому Конґресі обі „опозиційні" групи загалом зрікались обороняти свої резолюції на пленумі, а резолюції предкладені резолюційною комісією були приняті майже одноголосно. З цього простий висновок, що або між українським зорґанізованим жіноцтвом ідеольогічних розходжень взагалі нема та, що їх штучно роздули чинники, яким чомусь залежить на тому, щоб розбити жіночу організацію, — або що обі опозиційні групи були такі слабі, що вони не почувалися на силах виступити на Жіночому Конґресі явно, зі зясованою платформою. І дійсно ми переконалися, що двомісячна пресова кампанія і „опозиція" на самому Конґресі, що йшла від строго католицьких кол — не була „боротьба з вітраками", бо ніхто з проводу жіноцтва і загалом ніхто з учасниць Конґресу не порушував доґм християнської етики. Не було також на Конґресі ніякого „опортунізму", — навпаки жіноцтво виявило на ньому свій гарячий патріотизм і непохитну вірність національному ідеалові.

НЕПОВАЖНІ ВИСТУПИ.

Одинокий організований виступ клерикальної „опозиції", а саме при дискусії над релігійним рефератом викликав тільки несмак і був диссонансом в атмосфері підйому духа і дружньої співпраці. Як благородно звучали на тлі загорілого доктринерства високогуманні слова проф. Руссової, яка говорила про релігію не в значінні цієї чи іншої конфесії, а в значінні туги людини за ідеалом і служби цьому ідеалові.

Що торкається „опозиції" націоналісток, то вона прибрала таку неповажну, просто дітвацьку форму, що треба було тільки жаліти молодих ідейних дівчат, які мабуть були тільки знаряддям у руках посторонніх аранжерів. Як притоку до „бучі" вибрано факт, що Президія Конґресу не допустила до одного реферату, якого авторка не хотіла застосуватися до вказівок передконґресової програмової комісії, що переглядала всі реферати. З цього скористало кільканацять делеґаток, які на останньому засіданні перед самим закінченням Конґресу намагалися тупанням перешкоджати нарадам, а опісля покинули салю. З найбільшим признанням треба піднести рішучість і енерґію Президії, яка з місця зліквідувала інцидент і дала змогу спокійно та гідно закінчити Конґрес.

ПРАВИЛЬНИК І РЕЗОЛЮЦІЇ.

Хочу звернути увагу громадянства на **правильник** Жіночого Конґресу, випрацьований підготовчим Конґресовим Комітетом і затверджений на першому засіданні Конґресу. Цей правильник надрукували у формі летючки і роздавали його делеґатам. Раджу всім, хто думає організувати якийсь більший зїзд, подбати за такий зразковий правильник, який дає змогу використати найекономічніше час на інтензивну працю, припиняє технічну обструкцію та запевняє зборам спокійний хід.

На окрему пильну увагу заслуговують ухвалені Жіночим Конґресом **резолюції**. Думаю, що ці резолюції не повинні перейти без відгуку і глибших наслідків у нашому національному житті. Головна, основна думка цих резолюцій — це зазив до національної консолідації, до „внутрішнього розброєння", до міжпартійного „громадського мира". Треба надіятися, що громадянство і політичні партії не перейдуть мимо цього зазиву.

Особливу увагу треба нам звернути на резолюцію, яка говорить про „відношення до релігії і Церкви", де жіноцтво вказує на небезпеку релігійної боротьби та перестерігає перед нею. Чи не вперше це серед нашого громадянства підноситься голос остороги перед найстрашнішою братовбивчою боротьбою, яка фактично йде в нашому народі на деяких теренах і до якої ми не займаємо становища, ховаючи перед її небезпекою голови в пісок.

ОДИН ПРОТЕСТ.

У даний мент незвичайно актуальна стала резолюція, якою Жіночий Конґрес доручив своїй Президії „звернутися до міжнароднього жіноцтва із зазивом, щоби воно протестувало перед своїми урядами проти приняття СССР до Союзу Народів". Хоча справа приняття Совітів до Ліґи Націй уже мабуть вирішена, то все таки на мою думку цілий український політичний світ повинен піти за прикладом жіноцтва і вжити своїх впливів, усіх своїх звязків із закордоном до великої протестаційної акції. Цієї акції не можуть виконати самі тільки жінки, хоча й вони використають свої звязки з чужинками. (Найкращий доказ, що в нашого жіноцтва є поважні закордонні звязки, це приїзд на Жіночий Конґрес делеґатки Міжнародного Жіночого Союзу, п-і Шіпшенкс).

ПАРТІЇ, ЩО БОЙКОТУВАЛИ КОНҐРЕС.

На закінчення хочу сказати кілька слів про **становище партій** до Жіночого Конґресу. Як відомо **тільки одно УНДО** заняло до Конґресу становище позитивне. Зокрема наші „ліві", себто радикали і соціялдемократи „збойкотували" Жіночий Конґрес (Як з цим бойкотом погодити факт, що голова радикальної партії сен. Макух, пошанував інавґураційне засідання своєю присутністю, а його жінка в характері делеґатки одної з філій Союзу Українок брала цілий час активну участь у Конґресі, який „Громадський Голос" називає „показом жіночих мод" і „клерикально-УНДівською демонстрацією"?) Треба ствердити, що неґативне відношення соціялістичних партій до Жіночого Конґресу в нічому не вплинуло на його успіх. Відсутности соціялісток на Конґресі не можна було навіть запримітити. Тих кілька жінок, які колись грали ролю в жіночому русі, а які тепер відтягнулися від Жіночого Конґресу, самі поставили себе поза скобки українського активного жіноцтва. Це найкраще виявило повну слабість наших „лівих" та було наявним доказом, що вони фактично не є в нашім національнім житті **ніяким** чинником. Всі важніші події нашої національної політики переходять **без** них, а навіть **проти** них. Може з цього факту зроблять відповідні висновки наші провідні національні чинники, які непотрібно „лящькаються" з нашими соціялістами та через те часто затягають ріжні важні політичні справи.

ЗАГАЛЬНО-НАЦІОНАЛЬНА ПАРТІЯ.

Жіночий Конґрес виявив, що загал нашого жіноцтва є в першій мірі національний, а не вузько-партійний і тому він стоїть у рядах УНДО (або до нього гравітує), як одинокої суто-національної партії. Показалося ще раз, котра партія несе відповідальність за провід нашого життя і збагачує його конструктивними цінностями. Головні організаторки і провідниці Жіночого Конґресу — **це члени нашої партії і в цей спосіб успіх Конґресу був також нашим партійним успіхом.** Що правда провід Конґресу зберігав весь час дуже строго невтральність, щоби не порушити нічиїх партійно-політичних поглядів. Можна собі уявити, як виглядав би такий загальний зїзд, якби провід його попав у руки наших „лівих", як вони викривили би його загально-національний характер та використали для своїх партійних цілей!

ПЕРЕДОВЕ МІСЦЕ ДЛЯ ЖІНОК.

Які висновки з Жіночого Конґресу для українського громадянства?

На мою думку, українська жінка мусить заняти в нашому національному житті передо-

ве місце. Її треба допустити ближче до управи наших національних установ і нашого політичного життя. Жіночий Конґрес показав, що український жіночий рух є важною складовою частиною цілого нашого національного руху, що жіноча організація це — побіч нашої господарської організації — хто зна, чи не найбільше здисциплінований і живий чинник нашого національного організму. „Свято селянки" переконало нас, що провідниці українського жіночого руху — це не є „генерали без війська". Ми побачили карні, зорганізовані, свідомі жіночі лави.

Черговим гаслом нашого національного життя мусить бути: **„Вільний шлях перед українською громадянкою!"**

(М. К.)

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

„GUTE LAUNE"
Веселий настрій може тепер кожний мати читаючи
GUTE LAUNE.
GUTE LAUNE
це новий місячник для веселих людей і тих, що ними хочуть бути.

Фашизм у Франції.

Фашизм у Франції вже народився. Називається він „Спільний Фронт", знак його червона стріла на білім полі, поздоровлення кулаком вгору.

Творцем і провідником французьких фашистів Ґастон Бержері, бувший посол і жовнір, ранений у світовій війні. Він виступив недавно з першою великою демонстрацією в Парижі. Але видно, що все мусіло бути наперед добре приготоване, бо рух „Спільного Фронту" зачався зараз по цілій Франції.

Париська преса назвала цей рух „червоним фашизмом", хоча в нім дуже мало революційного.

Кажуть, що тепер будуть два місяці літнього відпочинку, а в осени не знати, що виросте із „Спільного Фронту", котрий хоче вдарити націоналістів проти соціялістів. Бержері є проти Гітлера і рад би повалити його режім, але не війною, бо він мовляв, не є проти німецького народу.

Ширіть наш часопис!

Нові пожежі в Німеччині.

БЕРЛІН, 18. 7. ПАТ. У містечку Фрибурзі повстала вдруге пожежа з невідомих причин. Пожежа почалася у стародавній пивниці „Копф" і загрожувала знищенням цілої середневіччої дільниці. Пожежу ледви вдалося вгасити. У містечку Деміні на Поморі повстала велика пожежа. Горить ціле містечко. Пожежу гасять пожежні сторожі з цілої провінції. У Варен арештувала поліція пастуха Ерса під замітом підпалу лісів. Ерс признався до підпалу через неуважу, внаслідок якого згоріло вільканацять тисяч морґів ліса. Суд засудив Ерса на один рік вязниці.

Національне питання в Бельґії.

Хто стане по стороні цілости Бельґії на випадок війни?

(УП) Відділені від себе від другої половини 16. в. північні й південні Нідерлянди (нинішня Голяндія й Бельґія) злучено після упадку Наполеона в 1814 р. наново у „Зединене Королівство Нідерляндів". У новій державі, яку створено в дійсності під анґлійським впливом, як забороло проти Франції, настали відразу дуже великі труднощі найріжнішого роду. В її границях жили не лише нідерлянди (голяндці і фляманди), але теж 1,5 міл. вальонців, які говорили по французьки і яких провідники були французької орієнтації. Також у фляманських провінціях провідні верстви були сфранцужені і гляділи з великим недовірям на зединення держави, проводжене енерґійно голяндським королем. Долучувались противенства релігійні — північ була здебільша протестантська, південь католицький — та вкінці й економічні ріжниці. Остаточно вже після 15 років усі ті внутрішні напруження довели до розколу держави. Революції довершили вальонці разом із частиною сфранцужених фляманських провідних верств. Загал фляманських мас, пасивний підчас революції, не сказав свого слова теж тоді, коли фляманську територію приділено до нової бельґійської держави.

Та чинником, що був основою фляманської окремішности, чи пак почуття єдности з голяндцями, підчас довгих віків еспанського, австрійського та французького панування над їхньою територією і що теж тепер не позволив фляманцям стати бельґійцями, була їхня мова. Бельґію створено як державу одномовну. Виключне панування французької мови в державі було для фляманців нестерпне і вони починають боротьбу за права для рідної мови, для рідної культури. Ця боротьба була основою, на якій починає формуватись теж фляманська політична думка, яка в часі світової війни була вже настільки зріла, що створила фляманський революційно-державницький рух. Вислід війни перечеркнув постуляти цього руху, але боротьба фляманців не вгасає донині.

Три головні течії позначуються нині у фляманській політичній дійсности. Перша стоїть на ґрунті бельґійської державности і нині, після виборення низки законів дотично допущення голяндської мови до прилюдного життя і створення фляманського університету, ця течія вважає свої домагання за осягнені. Та інші ґрупи йдуть куди далі. Фляманські автономісти домагаються поділу Бельґії на дві самоуправні частини: фляманську і вальонську, а фляманські націоналісти-революціонери (націонал-солідаристи) борються за відірвання їхньої вітчини від Бельґії та за злуку з Голяндією. Їхнім ідеалом є одна велика „дічє" нація і держава з голяндців, фляманців і південно-африканських бурів. Ця максималістична течія, хоч і з виглядами на майбутнє, нині всеж не находить ще навіть відгуку в самій Голяндії. Але теж справа автономії Фляндрії має побіч інших, менших труднощів, передусім найважнішу: місто Бріссель, у якому живе 1/5 всього населення Бельґії. Це місто фляманське, але в часі віків сфранцужене, і вальонці, хочби й годились на поділ Бельґії, то ні чути не хочуть про приділення Брісселя до фляманської автономної території.

Та ще одна справа є рішаюча для фляманцько-вальонських відносин. А саме величезний у порівнанні з вальонами приріст населення у фляманців (у 1932 р. абс. приріст у 4 чисто фляманських провінціях 46.000, у 4 чисто вальонських 520 душ) який грозить вальонам скорою фляманською майоризацією в бельґ. парляменті. Стає перед вальонами грізне майбутнє, в якому ціла Бельґія може стати на ділі фляманською державою. І отсе нині підносяться між вальонами чимраз частіше голоси за прилученням до Франції. Останньо на святі в роковини бою під Ватерльо закінчив один вальонський посол свою промову словами: „Вальоніє! Назад до Франції!" І це звучало немов відгук фляманського: „Назад до Голяндії!"

В дві протилежні сторони тяготіє населення нинішньої Бельґії. — Хто стане на сторожі її цілости на випадок війни?

—o—

Жертва науки.

СІМЛЯ, ПАТ. Згідно з одержаними тут вістками, члени німецької експедиції в Гімалаях, Меркль, Вілянд і Вільденбах при вході на Нанґапарбад впали жертвою нагальної заметілі. Шукали їх кілька днів, та безуспішно. Згинули теж туземці-носії.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. ЛИПНЯ 1934.

ЕВГЕН ТКАЧУК.

Незнайома з Люнапарку.

Було це тамтого літа.

До нашого міста заїхав мандрівний Люнапарк. Зараз першого дня став він сензацією для горожан, що тужили віддавна за чимось незвичайним, атракційним. Що правда, Люнапарк явище не дуже то незвичайне, але завжди атракційне. Сотні цікавих опішило на широку площу за містом, де стояли буди з електричними візками, каруселями й іншими вигадками, які мали на меті тільки одно: за всяку ціну притягнути публику і витягнути від неї якнайбільше гроша.

Ішли всі, пішов і я.

Вже здалека чути було пронизливі орхестри, джезбенди, вигуки похарактеризованих приманців та кльовнів і гамір публики. Важко було рішитись, з якого віконця починати.

Та помітив я велику юрбу людей і подався туди. Це окружили так електричний візок, що з несамовитою скорістю гнався з пасажирами по вузеньких рейках спершу землею, а далі щораз то вище аж повад паркові дерева, і нагло стрімко спускався вдолину. За одного золотого жадні емоції глядачі мали змогу аж пять разів обїхати цим карколомним шляхом. Багатьох кортіло спробувати тої їзди. Їздили купці, промисловці, акторки, дівчата на відданні, лікарі, адвокати, поручники, — молоді і старі.

Я спершу й гадки не мав пробувати тої штуки. Правду кажучи, боявся. Згодом стало соромно: чи то я дід який або каліка. Я знав, що мені вмить закрутиться голова, бо переконався, що й на карузелі не видержу. Вмить найшлося кількох знайомих, які передавали свої враження з отих воздушних еволюцій. Намовляли, додавали відваги і почали висмівати мене.

— „Раз — думаю — мати родила". Купив білет і вийшов східцями на візок.

Ще хвилинку передтим оцінив я „бувалих пасажирів", що слід робити, щоби... Вже розумієте. В одній хвилині бажав я бодай поглядом познайомитись з товаришами „подорожі в простори". Якийсь товстий добродій, який прощався ніжно з дружиною, начеб не думав уже вернутись. Спитав котра година, бо казав, що має їхати до Коломиї. Далі двох молодих студентів біля мене, на фотелику, молода жінка (лиця не було видно, бо заслонював його ширококрисий капелюх) і пара старших уже панків, зі золотими кованими ланцюшками. Я був би заложився, що це різники.

„Фррр!" голосний гуркіт мотору, кілька підкидів і... ми „у просторах". Відважуюся на один погляд вдолину і Мати Божа! Замісць землі бачу верхіня дерев, поперекривлювані буди, цілу масу публики, все це стало кружляти мені в очах і — пакльощую очі. Але з цікавости відчиняю їх знову і щось стискає мене за горло. Підомною дивно перекривлений люнапарковий майдан, похилені павільони повиставової площі і такі дуже близькі хмари.

Стараюся навязати розмову із сусідкою. Звертаю голову в її бік і спостерігаю, що вона теж на мене гляділа. Великі очі, легко-зелені. Біляве, наче матово-золоте волосся спущене на шию. Маленький ніс, що вказує на інтеліґенцію і дитячу впертість. Уста затиснені з виразом волі.

— Як ви почуваєте себе? — питаю ніби по батьківськи.

— Не люблю цих підкидів (легко скривлені уста, ледво помітна ясність личка). Але я звикла. А ви вперше?

— Так — признаю зерадо. — Досі не їздив ніколи.

—А літали коли?

— Теж ні — (починаю вже соромитись) — коли не рахувати того, що в сьомій клясі вилетів я з ґімназії, а товариші говорять, що я літаю за...

— Додумуюся... (Чарівний усміх, за який віддав би половину життя.)

Знизуємося знову над майданом. Виразніші лиця повимальовуваних кльовнів, якась кабаретова співачка, що в супроводі гармонії „співала" крикливого фокстрота й індійський факір, що вбивав собі ножі в горло.

І далі вгору. З тими самими струсами і підскоками. Товстий добродій, що сидів перед нами, змінив намір їхати до Коломиї, бо „повною парою" їде до столиці Латвії. Відвертаємось від білолахи, аби не дивитися на це нещастя. (Уже я так знаємо, що він їв на снідання яйця).

Моя товаришка робить розкішну мінку, ні трохи не збентежена.

За хвилину новий поворот на землю. Маємо враження, що зїзджаємо несамовитим ліфтом з хмародера. Чую, як рука незнайомої інстинктовно опирається на мому рамени.

— Боїтеся? — питаю з виразом бувальця.

ЩО ТАКЕ СІЛЬРАДИ

І ЯКІ Є НА РАДЯНЩИНІ ПОДАТКИ?

З вражінь очевидця-втікача на Радянській Україні.

ВИБОРИ ПРИЗНАЧЕНІ ЗГОРИ.

Сільради за конституцією повинні вибиратись; себто радників має вибрати нарід, а радники зпоміж себе мають вибрати голову сільради. Тимчасом радників призначає влада, а голову сільради присилає районовий партійний комітет.

Найчастіше присилають якогось колишнього чекіста, який в ГПУ вже до нічого не годиться. Такий не зважає ні на сльози ні на плач дітей, це кат, що сліпо виконує накази.

Хоча вся рада поділена на секції і кожна секція має свої функції, як податкова, культурно-освітня, санітарна, голова всіми справами завше сам проводить, не питаючись думки інших радних. Радні виконують ролю екзекуторів, або посильних. Радні підписують ухвали від імени всього села на висилку нещасливих родин. Не радні, а зрадні вони — кажуть люди.

МАЛИЙ СТАЛІН НА СЕЛІ.

Голова сільради це малий Сталін на селі, хоча правда, тепер, коли на селі є політвідділи — то вже так дуже самостійно цей голова не може діяти. Але не в усіх селах є політвідділи. Від голови сільради залежить доля смертного громадянина. Хто йому не до вподоби, за двацятьчотири години може піти під суд і виїхати за межі СССР до далекого табору. Це робиться просто „по закону". На кого він має око, або коли йдуть репресії за пляном, він просто приказує двом-трьом активістам написати заяву на такогото громадянина, заяву ту стверджує засідання радних, заяву посилає то ГПУ або до суду.

НЕ МОЖНА ОПРАВДУВАТИСЬ.

Після такої заяви ніхто вже оправдатися не може, навіть якби і все село свідчило за його невинністю. Заступитись за невинного це значить сісти з ним на ту саму лаву. Даремно жертва оправдується на суді, чим більше буде оправдуватись, тим гостріше його карають.

Коли придумали якунебудь репресію, висилку в далекі табори — то до сільради приходить секретний розпорядок „призначити 30 семей на висилку". Голова сільради сам вибирає тих 30 семей, а хто догадався та втік, тоді беруть перших ліпших, щоби тільки виповнити те навмічене число.

В кожній сільраді є роботи більше як у довоєнні часи у губернатора. Цілий ряд писарів, секретарів, та рахункових робітників і всі щось пишуть, всім ніколи. Сільрада розкладає податки і побори, веде записи народин, смерти та шлюбів. Сільрада стягає податки, контролює, чи виконані пляни, веде статистику та кожний день дає звіт телефоном до району: скільки зорано, скільки посіяно, скільки грошей зібрано.

ПОДАТКИ.

Податки є грошеві і натуральні.

Грошеві поземельні в двацятеро більші як до війни. Крім державного податку є ще місцеві, такі, що населення мусить платити сто відс. від суми державного податку на місцеві потреби. Податок той має йти на уплату сільських видатків. Суми самооподаткування забирає район, він і встановлює сільський буджет, виплачує пенсії вчителям та сільським адміністраторам. З сум самооподаткування більше як одну третину на село район не вертає, решта грошей іде на районові видатки.

Крім тих податків населення платить ще ріжні нібито добровільні, якто примусові позички, на повітряну фльоту та безліч „добровільних", від яких нема змоги ухилитись.

З найбіднішого, річно стягають не менше 500 карб., тобто все, що за рік заробив — віддай. Кооперація це державний придаток для граблення населення. Вона як єдина установа, що має крам — вона його не продає, а розділяє. Кожний громадянин мусить бути членом кооперації.

Членські вкладки підвищують кілька разів на рік. Крім них є ще одноразові лаї, на соцбудівництво, на зачети, підмоги, тощо.

Крім податків грошевих є ще податки натуральні, тобто: кожний мешканець села повинен щорічно дати 40 кг. мяса, 10 курей, 30 вець від кожної курки. Хто має корову, той мусить дати на рік від 248—400 літрів молока, кости, копита. Хто має город — картоплю, де є ліс — гриби, ягоди, сушені овочі.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Хочуть рятувати американську землю.

НЮ ЙОРК, 1. липня. (Вл. кор.). Від довшого часу писали фахові журнали про те, що на полудневому заході американського континенту дощеві води сполікують десятки тисяч акрів плодючої землі і роблять її зовсім неужиточною для фармерування. Секретаріят рільництва студіював цю справу довгі роки і прийшов до висновку, що єдиний спосіб зарадити лихові це засівання ґрунту відповідними ростинами. Одначе їх Америка не має. Тому тепер вислано дві комісії до Азії, аби найти відповідні ростини. Одна з них поїхала до російського Туркестану, Персії й Афганістану, друга до Японії. Саме в тих краях має бути доволі таких ростин. До Росії замачила американців російська комісія, яка перед двома роками робила студії в краях Полудневої Америки над вишуканням відповідної якости бараболі, яка могла би опертись ріжним пошестям, що нищать бараболю. Тоді російська комісія стрінула в Полудневій Америці комісію зі Злучених Держав, котра була там з такими самими цілями. Крім трави та інших ростин для запобіження сполікуванню ґрунту, комісії мають на ціли також перещіпити до Америки ще й ріжні овочеві дерева, які моглиб тут прийнятися. Про це пише вашингтонський дописувач ґазети „Ню Йорк Сан".

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

III. Робітнича Олімпіяда у Празі.

Виступ Українського Т-ва „Січ". — Український національний прапор на вулицях Праги та на спортовому стадіоні.

Прага, у липні 1934.

У Празі саме закінчилася III. Робітнича Олімпіяда. Вона пройшла при великому числі учасників — около 45 тисяч душ членів робітничих організацій фізичного виховання Ч.С.Р. та делеґацій зза кордону.

Олімпіяда розпочалась 1. липня виступом на стадіоні дітей у віці від 8 до 14 років і продовжувалась до 9. ц. м. Святочне відкриття Олімпіяди відбулося у Сметановій салі Репрезентаційного Дому 4. липня увечорі. Головні дні Олімпіяди започаткували своїми виступами молодь від 14 до 18 літ 5. липня, а закінчились вони 8. липня. Після молоді виступали члени організацій, чужинці, військо, а також у цьому часі відбувались ріжного роду пописи. До речі — у пописах ситківки „Січ" здобула друге місце. Перше лишилося за господарями.

Була прекрасна літня погода. Трибуни стадіону ввесь час переповнені публикою. Перебувало її тут щонайменше з пів міліона душ. На площі вправ тисячі учасників. Видержка, дисципліна, мішані спортові одяги мужчин і жінок, що на сонці так виразно відбивали свої фарби — творили чарівну картину. А живий образ — сцена, яка повторювалась кожного разу на закінчення денної програми — показував глядачам величезні здобутки організованого робітництва та інтеліґенції. Військо своїми вправами закінчило Олімпіяду. Як бачимо, робітництво і військо виступали спільно. Теж саме ми бачили і при попередніх виступах — „Сокола" і католицького „Орла": все для держави, все для оборони республики. Державний прапор понад усе. Потім уже партійні фарби. Ось де добра школа для нас. На жаль, не завжди ми є добрими учнями.

Дня 7. липня на Градчанах при тимчасовому штабі команди „Січі" відбулася зустріч січовиків і січовичок з нашим праським громадянством. Зустріч ця мала дуже сердечний характер. У привітах і відповідях на них відбився один і той-же момент: жаль за утраченим раєм-Батьківщиною і гостре бажання повернути назад волю... На цих сходинах були присутні гості — закордонні кореспонденти.

Другої днини передполуднем відбувся містом Прагою похід учасників Олімпіяди. У поході були й чужинці зі своїми національними й організаційними прапорами. Йшли: Америка, Англія, Болгарія, Франція, Югославія, Румунія, Голяндія, Палестина, Швайцарія, Україна, Польща. Країн з явно диктаторським режімом не було. Не було і московської еміґрації.

Надзвичайно мальовничо виглядала українська група — „Січ". На чолі її повівав національний жовто-блакитний прапор. За прапором ішла команда та делеґати українських організацій. Далі — малинові січові прапори, за якими стрійними рядами машерували січовики й січовички у спортових і народніх строях. Разом около 160 душ. Перший ряд походу був у синіх спортових сорочках, другий у жовтих. Кожний січовик першого ряду мав на грудях велику, золоту букву. А всі разом творили слово, яке захоплювало відлих у кожного нашого еміґранта — **Україна**. Мабуть цей січовий „винахід" дуже подобався глядачам. Улиця ще більше загула. Чути було й оклики: „Слава!", „Нехай живе Україна!" Коло трибун, де була влада і чужоземні заступники, голова організаційного комітету Олімпіяди витав українців. Заступники „Січі" заняли місця на трибуні. Радіо розносило по світі назву організації, її державну приналежність, склад то-що.

— Ні, але не люблю тих „зїздів".

— Прошу не думати про це.

Мужеська вухвалість незвичайна. Ось я, сам перший раз на такому „чортівському візку", беруся потішати другого.

Нараз вагло перехиляємося на ліву сторону. Рученька незнайомої міцніше стискає моя рамя. По хвилині чую на собі цілий, здавалось мені романтичний, солодкий тягар.

Стрічаються наші очі. Під її поглядом набуваю, що я повинен боятися, що находжуся в „чортівському візку", що в одному менті можу опинитись на головах розбавленої публики, а в найліпшому разі на полотняному даху одної з буд.

Бачу тільки ці ясно-зелені, ніжно-чарівні очі. Пробивається з них жіноча душа.

Нарешті кінець. Наші „воздушні еволюції" скінчилися.

Встаємо з фотеликів, сходимо східцями.

—Ви куди? — питаю.

— Їду трамваєм додому.

Питати про прізвище, адресу, умовлятися за стрічу? Ні! Не псувати чару пригоди.

Легкий стиск долоні, лагідний, ніжно-чарівний погляд легко-зелених очей. Розстання...

— — — — — — — —

Я стрінув її. Навіть тричі. Раз на почті біля віконця. Привіталися, як старі знайомі. Я був в сьомому небі. Думаю, вже сама доля взяла справу в руки, коли мені вдалося її стрінути.

Та радість скоро тріснула.

— Надаю — каже — лист до нареченого.

Видів її ще двічі. Раз їду хідником малонавідуваної вулиці. Задумався. Нараз чую голосне:

— Добридень вам!

Обертаюся. На хіднику пусто. Тільки на дорозі повозка а в ній вона і якась поважна пані в жалобі. Певно її мама.

Кланяюся. Пихтинець напроти того, що їде це так, як хорист напроти геройського тенора, або маляр вивісок напроти мистця.

За хвилину повозка щезла на закруті.

Я залишився сам. Напів сумний, напів радісний.

Була це остання наша стріча.

— — — — — — — —

Скаже дехто: це ніякий фейлетон; в ньому ні початку, ні кінця ні ніякої думки нема. Навіщо таке щось писати.

Але даруйте. Є тут і початок і кінець і думка. Ось прошу:

Кожний інший на мому місці пішов би слідком за нею до каменниці, довідався зі списку льокаторів про її прізвище, був би післав китицю рож, може й задавонив і... був би скомпромітував жінку, сам осмішився і, що гірше, дістав би кілька поличників від її нареченого. Це ніяка штука.

Я не припускав ні на хвилину, що моя „знайома" незнайома дасть себе зловити на гачок звичайного флірту. Не хотів ніяк створювати банальних ситуацій. Залишив цілу гру долі.

І почуваю себе вдоволеним. Мрію про те, як вона розійдеться з нареченим, як стріну її, як нічну її потішати і як виявлю, що ця перша наша зустріч на електричному візку, позорож з такими ніжними вгору і вниз, а головно наморки — це можливий знак, що ми для себе призначені.

З великою приємністю треба ствердити, що Т-во „Січ“ зуміло вивязатись зі свого дуже трудного завдання і з честю репрезентувало на світовому терені, на Олімпіяді у Празі, український спорт. Українська мова заздалегідь цьому була заступлена на офіціяльних друках організаційного комітету Олімпіяди. Український національний прапор був не тільки у поході та на селях, де відбувались інтернаціональні „вправи“, але він увесь час Олімпіяди нарівні з іншими повівав над Прагою — на спортовому стадіоні.

Да.

Цукорня

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

По широкому світі.

— Воєнний суд на Литві засудив шефа генерального штабу ґен. Кубеліса, полк. Норакуса і Букакуса на кару смерти за державний переворот а проф. Вальдемарасом. През. Сметона замінив ґен. Кубелісові кару смерти на досмертну вязницю, обом полковникам на 12 років вязниці.

— До хати команданта австрійської прикордонної сторожі Стреля, який застрілив німецького жовніра, націонал-соціялісти кинули пекольну машину. Їй вдалося викинути з хати ще перед вибухом. За вбивство засудив його суд на 3 місяці арешту, який припинено.

— У Льондоні підписали торговельний договір з Латвією.

— У Мезон Лафіт, біля Парижа гарматне стрільно розшарпало пятьох вояків, а 26 тяжко поранило. На місце катастрофи приїхали марш. Петен і ґен. Веган, які устійнили, що до вибуху дійшло через необережність вояка.

— Віденська поліція арештувала 21-літнього націонал-соціяліста Едварда Фльоха, який убив колишнього провідника австрійських гітлерівців Цімера. Фльох стане перед наглим судом.

— Швайцарський уряд заборонив на необмежений час німецькі щоденники „Фелькішер Беобахтер“, „Ангріф“ і „Берлінер Берзенцайтунг“.

— Німецька влада заборонила фабрикантам самоходів і фабрикам опон продавати незголошені опони.

— У Ресар у Румунії дійшло до сутичок між німцями і румунською поліцією, яка розвязала націонал-соціялістичну партію. Поліція арештувала 10 осіб і сконфіскувала багато зброї.

— До Варшави приїхало з прогулькою 17 японців.

Грек, що навчився українських пісень.

НЮ ЙОРК, 2. липня. (Вл. кор.). У радіопрограмі базару „Сурма“ із стації ВІНС почули слухачі цікаву несподіванку. Грек, Петро Хірдотіс, що приїхав з Европи і живе тепер у Нюарку, заспівав дві українські пісні своїм милим баритоновим голосом, а саме: „Ой, Дніпре, мій Дніпре“ та „Ой, під вишнею, під черешнею“. Вимова була зовсім поправна і лише букву „л“ вимовляв він як „ль“. На запит гром. Сурмача по українськи Хірдотіс відповів кількома словами по українськи. Крім згаданого артиста виступила ще з народніми мельодіями смичкова орхестра молоді під проводом Дмитра Олексина, молодий письменник Теод. Лутвіняк промовив по англійськи до молоді українського роду про потребу розвивання талантів у писанні, а гром. Мирон Сурмач виголосив короткий реферат „Про силу слів української пісні“. Дуже гарно були підібрані мельодії з рекордів і програма була зовсім цікава.

—o—

Всеславянський сокільський здвиг у Загребі.

(МІКО) Від 1. до 6. серпня 1934. відбудуться в столиці Хорватії, Загребі, велике свято руханкових товариств. У святі візьмуть м. ін. участь чехи, болгари, поляки, росіяни. Почасти прийдуть спеціяльними поїздами.

Опанас Гр. Сластьон.

(1855—1933.)

(Продовження.)

МАЛЯРІ ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З НАРОДОМ.

В тих часах серед української молоді лунали **хлопоманські гасла „ходження в народ“**, що відбивалися голосним відгомоном в українській літературі, музиці й мистецтві. І наші молоді малярі, Мартинович і Сластьон, виїзджаючи звичайно літом на Україну, використовували усяку нагоду до того, щоби пізнати всесторонньо життя українського селянства з його звичаями, побутом, обстановою: вони їздять по ярмарках, празниках, щоби помічати оригінальні типи, костюми, забави й танці, пильно прислухуються кобзарським і лірницьким співам, записують пісні, думи й інший етнографічний матеріял. „У нас — пише О. Сл. — були живі враження з міст та селянського життя, де українська стихія проявлялась цілком вільно, незвичайно багато, яскраво й оригінально. Безпосередні спостереження та вдоження, завжди яснішi, кольоритніші і незрівнано багатші за вичитані з книжок або почуті з чужих вуст. Для всякої діяльности, що має розвиватись всебічно для служби народові, треба як найкраще знати той народ, себто треба досконально знати все його економічне й духове надбання, побут, економічні й культурні інтереси, життьові ідеали, надії та сподіванки, а також його мову, його поетичну творчість, спів і музику. Як же нам було не пересміювати українофілів, що українського народу не знали, або як і знали, то дуже поверховно. Між собою вони говорили тільки по-російському, вряди-годи вставляючи яке українське слово або речення... Навіть народньої мови вони не знали як слід... Їхній мові бракувало приказок, пісень, усього того дорогоцінного словесного скарбу, який завжди приємно іскриться в мові людини, що вийшла з самої гущі народньої. Через те в нас у розмові було більше засобів виявляти отой **етнографізм**, бо він виявлявся цілком природно. Нас завжди вабив народ, а вони його боялись“... („Спогади“, ст. 34—35).

ЗНАЙОМІСТЬ З ЧІЛЬНИМИ ЕТНОГРАФАМИ.

У світлі Сластьонових „Спогадів“ український студент 1870-тих рр., перейнятий національною свідомістю, живо заінтересований українською літературою, історією, етнографією, захоплений любовю до „меншого брата“ виростає вже понад сучасне українофільство й малоросійщину старшого громадянства, до як молодь ставиться критично.

Зокремаж О. Сластьон познайомлюється в Петербурзі із заслуженим українським етнографом **П. Чубинським** та із звісним збирачем українських народніх мельодій, **А. Рубцем**, а виїзджаючи на Україну сходиться в Києві із **В. Антоновичем** та **М. Лисенком**, і то саме в часі найбільшого розгару праці в Південному Відділі Рус. Географіч. Товариства. Перебуваючи на Чернигівщині в 1878 р. Сластьон разом із **Ол. Косачевою-Пчілкою** вибирається до Веремівки, щоби там відвідати товариша Мартиновича, який у тому часі більше уваги звертав на етнографічні записи, ніж на малювання („Спогади“, 104). Тут годиться завважити, що саме з часів побуту Мартиновича в Веремівці походить найбільша частина тих його рисунків, що з незрівняним мистецтвом зображають ріжні українські типи й побутові сцени, овіяні духом Гоголівських „Вечорів на хуторі“.

СЛАСТЬОН ЦІКАВИТЬСЯ ШЕВЧЕНКОМ.

За весь час своїх студій у Петербурзі О. Сл. живо інтересувався всілякими памятками по Шевченку, розпитував про нього у давніх знайомих поета (Г. М. Честаніївського, натурника Тараса Михайлова, розшукував навіть десь у лохвицькому пов. сестру натурника Лукаша, що служила колись у Качанівці та памятала ще Шевченка), порозшукував його портрети, бюсти, посмертну маску. Захоплення поезією Шевченка спонукало нашого молодого артиста взятися за **ілюстрування Шевченкових „Гайдамаків“**, що й вийшли в Петербурзі 1886 р. з російським перекладом Н. В. Гербеля побіч українського тексту. Для збирання історичної вірности в своїх рисунках мистець, як це зазначено в передмові Д. Еварницького, користувався вказівками таких знавців української старовини, як М. Костомарів та В. Антонович. Сластьонові ілюстрації до „Гайдамаків“ — це данина романтичному напрямкові в літературі й мистецтві; та вони виявили дійсно докладне обзнайомлення автора з побутом і старовиною України і мали деяке значіння для поширення культу Шевченка т ядля розбудження національної свідомости серед широких кругів українського огромадянства, як показують їх репродукції в багатьох виданнях.

МАЛЮНКИ З НАРОДНЬОГО ПОБУТУ.

І в інших своїх малюнках Сластьон залюбки бере **теми з історії України, з її природи та життя сільського люду**, зображує типи народніх співців і т. і.; „Чимало таких малюнків та ескізів доводилося мені бачити в робітні пок. мистця в Миргороді 1908 р., між іншим два більші, дуже гарні образи олійними фарбами: „Прощання козака з дівчиною“ та „Краєвид знад річки Псьол“. Крім того О. Сл. полишив десятки, як не сотні принагідних ілюстрацій, що скрашали всілякі українські видання (як нпр. „Рідний Край“)

(Д. б.)

Філярет Колесса.

Чи читали Ви вже

„Жорна“ ч. 14

Ціна тільки 25 сот.

Велика повінь.

Рятункові поїзди. — Міліонові втрати.

ПАТ повідомляє: В ночі з неділі на понеділок потік Дубрівка залив на передмістю Самбора 11 домів з інвентарем. Вода доходила до висоти вікон. У Радловицях вода Дністра залила 2 хати і 130 моргів поля. Потік Черхава знищив дорогу між Городищем і Сільцем і тому комунікація перервана. Потік Чуква залив частинно гостинець між Самбором і Дрогобичем. Ріка Стривігор залила в селі Черниківі пов. Рудки кількасот моргів поля і сіножатей. Вода на Дністрі підвеслася 3.40 м. понад нормальний стан і залила багато поля, сіножатей і хат. Вода у Дністрі у Миколаєві сягає до 3.6 м. У Турчанщині і Самбірщині вода зірвала кілька мостів. Школи величені.

На Лемківщині повиливали всі ріки і потоки та залили великі простори поля, сіножатей, цілі села і містечка. Повінь прийшла несподівано, бо внаслідок зливних дощів вода нагло приплила з гір і заподіяла міліонові шкоди. До того кілька потоків і ріка Вислок вилила нагло внаслідок хмаролому. Вода Вислока затопила кілька сіл, залізничий шлях у Стрикові і частину Ряшева. Зі Львова виїхав до Ряшева воєвода Беліва-Пражмовський і після наради зі старостою складено рятунковий комітет. Поїзди на шляху Ряшів—Ясло припинені. З Перемишля приїхав до Ряшева відділ саперів. Є кілька жертв у людях. Між Львовом і Краковом ідуть тепер два поспішні поїзди на Розвадів. Подорож тревае 4 год. довше. Вода у Ряшівщині спала вже зі 7.30 м. понад нормальний стан до 3.30 м. Телефонічна комунікація з Краковом перервана. Шкода сягає понад 2 і пів міліона золотих. До Кракова приїхали у вівторок вечором премієр Козловський, міністр внутрішніх справ Косьцялковський та міністр комунікації Буткевич. Положення у західній Лемківщині та в боченському, надовицькім і краківськім повітах значно погіршилося. З гір далі напливає вода і заливає низче положені села і міста. З летовища Ракоцці біля Кракова вилетіли дві ескадри літаків на загрожені місця. З Кракова виїхало кілька рятункових поїздів. Червоний Хрест вислав до Тарнова кілька рятункових відділів. Вода у Висті постійно підноситься і залила деякі дільниці у Кракові. В місті гостре поготівля. Зі загрожених домів виселюють людей і рятують дорібок. Військо бере масову участь у рятунковій акції.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ка **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
1/78 147—180

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Н а с с.** 33 3—3

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка" отворений від 1. травня. Кімнати гарні, соняшні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Ямна коло Яремча. 143731-?

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо.** 1287 52-?

— **Прохання до Всч. оо. парохів Львівської Аєпархії.** Отсим звертаюся з проханням до Впр. оо. парохів, за дозволом Митрополичого Ординаріяту у Львові ч. 7977/РП з дня 4. 7. 1934, ласкаво дарувати для новозбудованої (мурованої) церкви св. Арх. Михаїла в Ямельній жертви з церковного інвентаря. Для орієнтації подаю те, чого ще не має згадана церква, а саме: фелона, літургікона, чаші, дароносиці до хорунь, процесійного хреста, стоячих хрестів, паукв, кадильниці, дзвінків, ліхтарів і церковного білля. Ласкаві жертви з вище наведених річей прошу ласкаво присилати під мою адресою. За вислухання отсеї просьби щиро дякую. Спасибіг! — о. Микола Вояковський, греко-кат. парох у Страдчу, п. Янів (коло Львова).

— **До концентраційного табору.** З Угнова вивезли адв. д-ра Ів. Козака до Берези Картуської. Туди ж вислали м-ра Петришина Володимира, адвокатського апліканта.

— **В Українськім Науковім Інституті в Берліні** виголосить у пятницю 20. липня ц. р. доц. Віктор Леонтович в год. 8-ій вечором відчит п. н. „Проблема феодалізму на Україні".

— **Підручники на новий шкільний рік.** М-ство освіти постановило, щоби дирекції шкіл на запит видавців або книгарів давали подрібні вияснення, які підручники та в якій кількості будуть потрібні для даної школи на найближчий шкільний рік. Метою розпорядку є запевнити школам з початком нового шкільного року потрібну кількість підручників.

— **Матуранти української гімназії у Ржевницях.** В цьому році закінчили студії в українській гімназії у Ржевницях (ЧСР): Мих. Бугаїв, Марія Воронецька, Аполінарія Воронецька (всі три з Волині), Іван Вергун (Гал.), Неоніла Корнійчукіна (Вол.), Марія Морозівна (Вол.), Наталія Онищукіна (Гал.), Соня Паславська (Вел. Укр.), Вікторія Статниківна (Вел. Укр.), Всеволод Соловйов (В. Укр.), Михайло Терлецький (В. Укр.), Тарас Хлюр (В. Укр.), Іван Худий (Гал.), Юліян Форчук (Гал.), Аріядна Черняська (В. Укр.), Олександер Якубовський (В. Укр.) та як приватист Василь Бачинський (Вел. Укр.), Аріядна Черняська закінчила студії з відзначенням. Перед закінчившими школу повстало питання: Щож далі? Лише 20 прц. з них будуть продовжувати освіту у високих школах, решта за браком матеріяльних можливостей примушена вже відтепер починати свою життєву дорогу в тяжкій борні за кавалок хліба.

— **Україніка.** Словацький місячник літератури й мистецтва „Elán" в ч. 9. (травень ц. р.) умістив статтю Е. Маланюка: „Українська література в світлі сучасности". В тім самім числі часопису „Elán" Йожо М. Кіршбавм подає інформацію про Маланюка, якого знає особисто. Оцінюючи поетичну творчість нашого поета, автор статті пише: „Маланюк є з тих поетів, що переживають життєві та психічні настрої свого народу в найінтимніших реакціях, що хвилюють душу і стрясають дихання й живчик цілого народу в його життєвім бою, тугах і традиції". В цілому стаття Кіршбавма дуже прихильного характеру. Вміщено і портрет Е. Маланюка, а кілька цитат з віршів у перекладі Мухина подають ілюстрацію до творчости поета.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали виграні на такі числа: 50.000 зол. на ч. 51914. 20.000 зол. на ч. 113766. 10.000 зол. на ч. 10788 52155. 5.000 зол. на ч. 8341 109377. 2.000 зол. на ч. 80425 144417 19581. 1.000 зол. на ч. 46632 160372 181537 32716 94659 127274. 500 зол. на ч. 1203 17331 105321 115984 122646 140102 142212 20797 24260 33090 17754 84522 101525 106241. 400 зол. на ч 30913 58226 40660 46701 66794 78698 93773 115116 133809 147229 157966 165088 165545 2222 31285 25100 34468 51575 55448 94273 95929 102084 123553 154081 157312. 250 зол. на ч. 25350 32002 32417 33178 34363 35865 43178 75030 77635 83072 87394 91965 92411 107232 117778 128812 133538 138894 146295 153727 155110 157251 35116 47447 56646 58918 60637 91300 94425 99323 106010 110091 122340 154142 161768.

— **Краєва хроніка.** У Хмелівцях пов. Станиславів Ілько Кульчак тяжко поранив з пімсти Юрка Курпяка, який незабаром помер. — У Вільхівцях пов. Городенка повісився 73-літній Іван Вербицький, який весь свій маєток стратив на судові процеси і тепер проживає у чужих людей. — У Татарові потонув у Пруті Йосиф Ставнер зі Станиславова, який приїхав лікуватись до санаторії „Зніч". — У Галерові затонули два учні, 17-літній З. Шанявський і 14-літній Е. Кучинський, які перевернулися з каяка.

— **Вбили грізного бандита.** У вівторок, 17. липня ц. р. комісар поліції з Переворська Франк зустрінув у Розбужі двох грізних бандитів Бика і Мачугу. Комісар застрілив Бика, а Мачуга втік.

— **Збирали на „Березу Картуську".** Поліція в Лодзі арештувала якогось Стахурського, Золотова та Жуковського, що подавали себе за членів „Т-ва Народового" та збирали складки для інтернованих у Березі Картуській членів того т-ва. Крім того подавали себе за представників Союзу резервістів і Звйонзку стшелецького. При цій нагоді продавали печатки, календари і т. д. Вели теж картотеку та мали дуже добре уладжене бюро. Пошкодованих є чимало фірм і приватних людей на кільканацять тисяч зол.

— **Наймолодше подружа.** У вівторок 17. липня ц. р. відбувся у Варшаві шлюб 13-літньої Хаї Б., доньки фабриканта, з 14-літнім Венямином Х., сином шевця. Їхні батьки поспішилися з одружінням, бо довідалися, що Хая Б. стала матірю.

— **Подвійне життя вчителя.** У мадярському містечку Папа поліція зовсім випадково відкрила ватажка злодійської банди, що від довшого часу грабила доми багатих. Цим ватажком був учитель рисунків місцевої ремісничої школи, талановитий маляр Золтан Зворі, що кілька разів дістав нагороду за свої мистецькі афіші. Коли востаннє обікрали крамницю одного ювеліра, переловила поліція одного учня і цей зрадив свого провідника і своїх товаришів. Учитель зорганізував свою ватагу з учнів. Життя було для нього таке одноманітно-сіре, що він відчув потребу доповнити його другою романтичною ролею, що давала би йому сильні враження.

— **Ріжні вістки.** У Брюсселі помер колишній бельгійський премієр Юлій Ренкін у 71 р. життя. — Сім великих фільмових американських підприємців подає до відома, що на новий річний сезон 1934-5 приготовлять вони 353 великих нових фільм. — Шаляпін виступить у льондонській опері в новій ролі в опері Курта Вейля до твору Франца Верфеля „Вибраний народ" і грятиме Мойсея. — Недавно уродилось у Льондоні пара близнят, яку вважають рекордовою з огляду на її легкість; одна дитина важить три фунти, друга тільки фунт; ця друга жила тиждень. — У Каліфорнії трапляються останніми часами часті випадки смерти від укусу чорних павуків; павуки стали їдкі наслідком великих спек. — У німецькому місті Ессен оголосили висліди стерилізаційної акції; за перших 6 місяців цього року стерилізували 190 осіб, до кінця року зроблять ще 800 операцій; все це буде коштувати 42.000 марок. — Летун Євлокімов устійнив свідовий рекорд скоку з легкопадом. Скочив з висоти 8.100 м. у часі двох хвилин і 22 секунд. Легкопад відчинився на 200 м. над землею. — Автобус Відень-Будапешт зударився з трамваєм біля Будапешту. Було 11 ранених, у тому два тяжко.

— **Вітрильником по океані.** 9 місяців тому вибралось двох німецьких спортовців Ґрапентін і Арендт з міста Ельбінґ маленьким вітрильним човном на море. Тепер доїхали вони щасливо до Ріо де Джанейро.

— **Нова морська потвора.** Весь 1933 рік шукали англійські моряки таємної потвори з Льоч Несс, на голову якої наложили високу нагороду. Описували її, підглядали, але вона пропала... як у воду. Тепер у тій самій околиці появилась нова потвора. Часописи впевняють, що це не сугестія, бо сотні виразно бачили звіюку на 10 метрів завдовжки, з грубою шиєю, з довгою темною гривою і дванацятьма горбами. Крім цього має ця потвора ноги, бо бачили, як бігає під самим берегом моря. Один мисливий приглядався звірюці цілу годину, але не мав кмітливости покинути свого місця і побігти за рушницею. Тепер на це місце, недалеко твердинцею. Тепер на це місце, недалеко твердинцею. Тепер на це місце, недалеко твердинц

Відозви й комунікати.

Дуже актуальна справа: новий тип практичної школи в Стрию.

По війні зменшується число нашої молоді в середніх школах з року на рік. Це прояв вельми сумний, бо через це зменшується число нашої інтеліґенції, якої у нас ніколи не було за багато. Такий стан спричинило з одної сторони зубожіння нашого народа, з другої — безробіття абсольвентів середніх і високих шкіл.

Цьому лиху може зарадити зреформована школа, яка передовсім булаб дешевша від теперішніх та давалаб таку освіту, яка рівночасно приготовлялаб до самостійного варстату праці. Таку зреформовану школу з інтернатом відчиняє Арх. Ординаріят під назвою: **Католицько-українська практична сер. школа ім. митр. Шептицького в Стрию.** Заки буде вибудуваний власний будинок на 10-морг. площі, міститься вона у винаятім льокалі при вул. Надбережній ч. 25. Наука тревати буде чотири роки. Загально-освітня наука в обемі 4-кл. ґімназії нового типу буде получена з практичним знанням: хліборобства, пасічництва, шовківництва, кооперації, плекання й лічення худоби, диригентури хором та орхестрою, а навіть деяких родів ремесел.

Абсольвенти таких шкіл, вернувши на село, будуть вельми хосенними дорадниками своїх односельчан і найдуть певно свій варштат праці.

Низька оплата за науку в сумі 15 зол. місячно, замість оплати удержання в інтернаті натураліями уможливлять нашим середньо-заможним селянам примістити своїх дітей у тій школі. Зголошення кандидатів (15—16 літ), які покінчили вселюдну школу і мають добрий слух та голос, приймає **о. Йосиф Савицький, Зелена 11.** Вступні іспити відбудуться **16. серпня** в школі при вул. Надбережній ч. 25.

Така школа видасть інтеліґентних, практичних у всіх ділянках хліборобів, які не будуть тягарем у своїх родичів, бо найдуть собі варштат праці у своїм чи сусіднім селі. Рівночасно вони стануть вельми хосенними провідниками чи то кооператив, чи кружків „Сільського Господаря", піднесуть культуру нашого села і тимсамим віддадуть велику прислугу нашому народові.

—o—

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Володимир Омецінський, емеритований управитель вселюдної школи в Дичкові, пов. Тернопіль, заосмотрений Найсв. Тайнами, помер вечором 13. липня ц. р. у Львові. Прожив 63 роки. Учителював 40 літ у тернопільському повіті в селах: Настасів, Кінячка, Івачів Горішній, а останніх 26 літ у Дичкові. По переході на емеритуру брав участь у праці Кружка „Рідної Школи" в Тернополі і дочасу занедужання був членом його Старшини. Залиши удову та шістьох синів. Похорони відбулися в неділю 15. ц. м. в Тернополі. В. Й. П.!

—o—

Ще в справі сокільських відзнак.

(З листів до Редакції).

Хвальна Редакціє!

Поміщене в „Ділі" вияснення Здвигового Комітету Сокола-Батька приневолює мене в імя заподіяної мені і моїй фірмі кривди спростувати деякі тенденційно і невірно представлені факти.

В першій мірі ніколи перед ніким не жалувався я, що виконання відзнак поручив „Соколі" чужій фірмі. Щойно у моїй крамниці звернув я скромно увагу членові виділу п. Трілеві, що випадало би, аби українська установа, коли вже не дає роботи українському оферентові (була в цім випадку фірма Геленей), дала бодай відповідь. Бо відомо мені було, що п. Геленей (один із трьох українських бронзівників у Львові) робив заходи ще в березні і травні 1934 р. в „Соколі," щоб дістати виконання відзнак і йому обіцяли, що справа буде пірішувана і п. Геленей дістане відповідь; тимчасом у висліді роботу дістала чужа фірма, а українського промисловця навіть не повідомлено.

Минається комітет з правдою щодо мотивів віддання мені дрібної частини роботи. При замовленні залишив мені видімий п. Тріль, що чужа фірма відмовилась виконати додаткові відзнаки (для змагунів), бо мусіла виніччувати своє велике замовлення (около 20 000 відзнак). Після моєї згоди дістав я дня 26 червня в год 19. штапцу. Чужа фірма, як казав мені член Старшини п. Карпінський, дістала замовлення ще в листопаді 1933 р.; мала доволі часу на виконання і в міру частинної достави діставала грошені зачети. Я дістав замовлення на 4 дні перед Здвигом без ніякого зачету і з вимовою, що коли до суботи не виконав би його, то „Сокіл" не прийме ні одної відзнаки.

Найбільше кривдячий заміт „посередництва" відпираю якнайрішучіше. Я працював зі своїм сином і моїм персоналом дні і ночі у своїй робітні, а побоючися, що на ручній машині не вспію на час виніччити роботи, що булоб компромітацією для української фірми і частинним оправданням Здвигового Комітету, що віддав роботу чужій фірмі, я дістав у католицької фірми Евгена Унґера на Хорущині згоду вжити його електричної машини, при якій мій син з моїм персоналом відбивали решту відзнак; усе інше виніччував я у своїй робітні. Це практикується загально і не має нічого спільного з посередництвом. Адже й сам п. Собчик відбивав довгі роки на машині п. Унґера і ніхто його не уважав за посередника.

Хлопцем від Унґера, що приніс не 29-го, а 28-го готові пробки відзнак, був саме мій син Юрко, що можна провірити кожної хвилини, а 29-го не міг бути ніякий хлопець від Унґера, бо того дня було латинське свято.

Ще справа ціни. Я згодився по 10 сот. від штуки. Член Старшини п. Тріль признав, що ціна низька, але чужа фірма дає кредит, а своїй „Соколі" заплатить готівкою. На дальше домагання знижки сказав я, що після скінчення роботи й обчислення може могтиму ще дещо опустити. В призначений день післав я рахунок, числячи, як мені випало з калькуляції, по 10 сот. за штуку, але на домагання п. Тріля в без надуми й вагання виставив рахунок по 9 сот. за штуку. З моєї уступчивости для української установи силкуються ще зробити й заміт проти мене...

А тепер спитаюся: Яка ціль того всього? Розумію, що Здвиговий Комітет має причини і має право бути зверхованим, але при чім тут українська промислова фірма, що істнує у Львові від 1906 р., що важким трудом і потом українських рук здобула собі довіря серед широких кругів громадянства в цілому краю, а сьогодні стрічає її моральна кривда, ба й образа від своїх?!

Скажіть-же, панове, супроти кого ви недовольні: чи супроти чужої, чи своєї фірми?

Іван Кузьмич.

Чванитеся приналежністю до великої української нації — то підпишіть і вплатіть до кінця липня 1934 р. позичку Рідній Школі. Одна грамота 25 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Косів:
19. VII. Корневільські дзвони.
20. VII. Детектив.
21. VII. Королева кіна.
22. VII. Залізна острога.
23. VII. Чумаки.
24. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр
Нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Голос засуження".
АТЛЯНТИК: „Буратель".
ВАНДА: „Жінка з Монтекарльо".
КАСІНО: „Гніздо залюблених". Танцюристки в Буенос Айрес.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль бідних дівчок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Романс Маньки Ґрешниної" та ревія.
МІРАЖ: „Навіщо працювати" (Фліп і Флян) „Біла лелія".
МУЗА: „Плятинова бльондинка".
ПАН: „Ведика княжна Олександра", „Шпіон у масці".
ПАЛЯС: „Пробоєва бриґада Захарова".
ПАСАЖ: „Червоний діявол", ревія „Тітка Теофіля".
СВІТ: „Порт Сан-Дієго", „Заборонена мельодія".
СОНЦЕ: „Данях Гольдер" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „У слідчій службі" та ревія.
ХИМЕРА: „Цвітка степу" (Чарльз Фарел).
УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Закордонне радіо.

Четвер, 19. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 18·30 Музика у звірят, 20·00 Симф. концерт, **Прага** (470,2) 14·10 Спів, **Парнж** (16·49) 17·00 Класична програма, **Атльона** (531) 20·30 Скрипкові дуети, 20·55 Спів, **Білгород** (429,8) 19·00 Спів, 20·00 „Орлов" оп. Ґраніхштедтена, **Берлін** (356,7) 19·00 Солісти (спів, музика), 21·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·35 Солісти (музика, спів), **Ляйпціґ** (382,2) 21·15 Симф. концерт. **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти (спів, музика), **Будапешт** (549,5) 12·15 Концерт військ. орхестри, 18·35 Концерт, 20·20 Спів, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 20·45 Оп. вечір „Паяци" оп. Леонкавалл, „Іль Містеро" сицилійська сцена Дж. Верґа, Монлеона, **Рим** (420,8) 17·10 Вок. інстр. концерт. 20·45 Музика Росінія (спів, музика).

Пятниця, 20. липня 1934.

Відень (506,8) 18·10 Вок. концерт (Бурґер, сопран, Райтер, баритон), 23·00 Спів (Франчекі, баритон), **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Брно** (325,4) 18·00 Двожакові пісні, **Прага** (470,2) 21·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 18·30 Словінські пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·15 Концерт, **Кельн** (455,9) 17·15 Балади (співає Штрінц у супр. фортепяну), **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Концерт, 21·00 „Дер церброхене Круґ" ком. Клайста, **Будапешт** (549,5) 20·00 Концерт оп. орхестри, **Міляно** (368,6) 11.30 Популярна музика, 20·45 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 17·10 Легка й танкова музика, 20·45 „Мадам ді Теб" оп. Льомбарда.

Львівське радіо.

Четвер. 19. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·10 Музика з гр. пл. 13·05 Для молодших дітей, 13·20 Концерт, 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Балетова музика (гр. пл.), 17·00 Почтова скринька, 16·15 Фортепяновий ресіталь, 17·45 Американські пісні, 18·00 Яйця — продукт живий та дешевий, 18·15 Авд. „Чудова лоция", 19·00 Всячина, 19·15 Органовий ресіталь, 19·40 Скрипкові твори (гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·12 Легка музика, спів, 21·02 Моди, 21·12 Концерт орхестри, спів, 22·00 Сх. Прусія вчора, нині й завтра, 22·15 Легка музика.

Пятниця, 20. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Концерт сальонової музики, 13·05 Оп. арії (гр. пл.), 13·55 З ринку праці, 14·00 Експортові вістки, 16·00 Година легкої музики, спів, 17·00 Авдиція для хорих, концерт орхестри, 17·30 Концерт симф. орхестри, 18·00 Репортаж, 18·15 Спів, 18·30 Музика з гр. плит, 18·45 Балачка про календж, 19·0 Всячина, 19·15 Джезова музика (гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Концерт польської музики, 20·02 Почт. техн. скринька, 20·12 Балачка про симф. концерт, 20·22, 21·15 Симф. концерт, спів (Диґас, бас), 21·05 Сто гарних книжечок, 22·05 У батьківщині сирени (фейл.), 22·20 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 5·27 1/2 зол.

Німецькі марки 195·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·50—172·50, фунти стерлінґи 25·60—26·80, австр. шилінґи 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, ліри 45·50—46·50.

Золото: Доляри 8·91—8·93. Франки фр. 34·40—34·90 Дукати 82·10—82·20, Корони 36·20—36·80, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів	від	до	від	до
Пшениця збірна	15·25	—15·50	16·75	—17·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 19. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масло	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	„
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·30	„

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко і сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. липня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря пухомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Комітет Академічного Дому у Львові розписує оцим КОНКУРС на адміністратора Акад. Дому. Подання вносити до Комітету на адресу Управи Академічного дому (Львів, вул. Супінського ч. 21.) до дня **15. серпня 1934.** з такими залучниками: 1. Curriculum vitae; 2. Свідоцтво з останнього іспиту; 3. Опінії студентських й загальногромадянських українських установ. За Комітет: Др. Юзій Савчак в. р. (голова). 1—2

Др. Марія з Миколаєвичів і інж. Микола Єрмолаєви замісць повідомлення про своє вінчання, що відбулося 15. липня ц. р. в Тернополі, складають 25 зол. на „Рідну Школу". 59

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ШУКАЮ ПОСАДИ ГОСПОДИНІ ДОМУ при старшій українській родині. Вимоги дуже скромні. Адресувати: Евдокія Бобикова в Бережанах, — вул. Королевої Ядвиги. 53

КІМНАТА ФРОНТОВА, два вікна, мебльована, світло, услуга до винайму, вул. Вислянського 31, партер. 54 2—2

МОРЕЛІ — 10-літні посадки зол. 12·50, 5 кіл. зол. 6·50. Морелі-дички 10 кіл. зол. 7·50 і 5 кіл. зол. 4. висилає за післяплатою Глинський, Заліщики. 57

МЛИН господарський турбіново-водний візьму в наєм. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Млин". 60 1—1

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 190 (13,735). Львів, субота 21. липня 1934 Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччо 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Справа інтернованих в Березі Картуській.

Інтервенція пос. д-ра Ст. Барана у шефа публичної безпеки в Тернополі.

Дня 17. липня ц. р. інтервенював посол д-р Степан Баран у начальника виділу публичної безпеки воєвідського уряду в Тернополі п. Жиборського в справі деяких українських громадян, вивезених до концентраційного табору в Березі Картуській на Поліссі. У відповіді на повищу інтервенцію пос. д-ра Барана начальник Жиборський заявив, що до ізоляційного табору в Березі Картуській вивезено тільки тих, дотично котрих стверджено понад сумнів усі вимоги, означені декретом президента про поміщення в таборі, що справді могли бути небезпечні для державою і публичної безпеки. З українських політичних організацій ригорові згаданого декрету президента підпали тільки особи, щодо яких поліційна влада ствердила їхню причасність у працях в Організації Українських Націоналістів (ОУН). При устійнюванні кандидатів до концентраційного табору не керувалася влада ніякими побічними мотивами, маючи на оці виключно охорону публичного спокою і публичної безпеки та в цей спосіб усунула за здалегідь можливі особисті порахунки місцевих чинників.

Інтернування є осторогою для громадянства і після цього, як подіває на нього ця осторога, будуть залежати дальші заходи державної влади щодо евентуального дальшого пристосування ригорів декрету президента про поміщення в ізоляційному таборі. Число інтернованих з тернопільського воєвідства розмірно невелике.

Дотично інтервенцій у справі інтернованих заявив начальник Жиборський, що всі інтервенції у компетентних органів влади в справі інтернованих у Березі Картуській будуть тепер без успіху. Про евентуальне звільнення з концентраційного табору по упливі трьох місяців буде рішати таборова влада й урядуючий там слідчий судя на основі поведення інтернованих у самому таборі, по попередньому порозумінні з відповідним воєводою.

Знесли конфіскату „Діла".

У четвер, 19. липня ц. р. відбулася чергова розправа за конфіскату „Діла" (ч. 126) перед трибуналом у складі: радн. Льокер як предсідник і радн. Лясковський та Капецький як вотанти. Згадане число „Діла" сконфісковано за звіт зі судової розправи проти Микити Бучка і товаришів, а саме за зізнання підсудних та св. Ілька Шевчука. Проти тієї конфіскати адв. *д-р Лев Ганкевич* вніс відклик до окружного суду.

На першій розправі в дні 16. червня ц. р. трибунал допустив докази з протоколів карної розправи проти підс. М. Бучка і товаришів і тому відклав розправу до четверга 19. липня ц. р. Після відчитання протоколів з розправи трибунал по короткій нараді скасував конфіскату згаданого числа „Діла" як противаконну.

Прокуратуру заступав прок. *Чемеринський*, а боронив адв. *д-р Лев Ганкевич*.

Мотиви цього присуду враз зі сконфіскованими уступами звіту з явної розправи своєчасно подамо до відома наших читачів.

Свято Поляглих у Раві Руській.

Виділ Філії Товариства Охорони Воєнних Могил у Раві Руській повідомляє отсим усе українське громадянство, що в неділю 29. липня ц. р. відбудеться в Раві Руській *Традиційне Повітове Свято Борців* у такому порядку: 1) в год. 10. ранком соборна Служба Божа і панахида у парохіяльній церкві в Раві Руській; 2) в год. 12. вполудне процесійний похід на цвинтар до могил Поляглих при співучасти всього Всеч. Духовенства повіту; 3) панахида на могилах; 4) проповідь. Свято відбудеться без огляду на погоду.

ЗА ВИДІЛ ФІЛІЇ Т-ВА ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ:

Інж. Вас. Терпелюк, в. р. *Ст. Совик в. р.*

Усі українські часописи прохаємо цей комунікат передрукувати.

ГОСТРА КРИТИКА ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТА.

Французький щоденник „Ле Тан" скидає відповідальність за заворушення і страйки робітників у Злучених Державах на господарську політику през. Рузвельта. Колишній синдикалістичний рух навіть не міг мріяти про такі розміри заворушень. Нині підготовила їх „Найра" своєю політикою управильнення продукції, праці і платень. Завдяки її системі організації та управильнення продукції і праці, революційні сили заволоділи робітничими осередками. Поширення страйку доказує, що його заздалегідь добре підготовано. Якщо цей рух обійме цілий промисл, тоді політика през. Рузвельта принесе Злученим Державам необчислені шкоди.

ТОРГИ ЗА СХІДНЕ ЛЬОКАРНО.

„Морнінґ Пост" повідомляє, що хоча Німеччина не висловила своєї згоди підписати договір взаїмної допомоги, який підпирають Франція, В. Британія та Італія, то все-ж його не злековажить. Цей договір не до вподоби Німеччині, бо припинює її розмах поширити свою територію. За приступлення до договору Німеччина вимагає згоди на зброєння. Щоденник пригадує, що мін. Саймон прирік рівноправність за підписання договору, але Німеччина вимагає означити цю обіцянку в конкретних числах вояків, літаків і т. д. Щойно тоді Німеччина повернеться до Женеви. Одначе Франція рішуче противиться якимнебудь уступкам. Мін. Барту домагається наперед підписати договір і щойно тоді прийдуть уступки. Німеччина повинна дати докази своєї миролюбности, а тоді концесії будуть можливі. „Морнінґ Пост" підкреслює, що становище британського уряду дуже подібне.

Розвязують політичні організації.

З Будапешту повідомляють, що міністр внутрішніх справ розвязав націонал-соціялістичні партії в цілій державі. Причиною розвязання націонал-соціялістичної партії було порганізування бойовок на зразок міліції.

Страшний землетрус в Америці.

ПАНАМА, 19. 7. ПАТ. У цілій державі сильні землетруси. У місті Давід богато будинків повалилось. Кількадесять осіб ранених. Комунікація з цим містом перервана. Харчі доносять літаки.

Галицький Магазин Новостей Галицька 15. Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. дарок білети до першорядних кін. 5/75 90-?

Диктатура в країні свободи.

Ню Йорк, 5-го липня 1934.

„Бо країна вольних людей є батьківщиною відважних" — співали американці може міліоновий раз у своєму національному гимні з нагоди Дня Незалежности, в середу 4-го липня. Мало коли ці слова мали таке значіння, як його відчуваємо саме тепер, коли то і в нашій новій батьківщині йдуть переміни, які дають свідоцтво відвазі нашого президента, Франклина Д. Рузвельта.

Він виїхав новобудованим воєнним кораблем „Гюстон" на вакації на море дня 1-го липня, але передтим попрощав населення промовою через радіо, у четвер 28-го червня. Як звичайно, так і останнього разу, він говорив до своїх „дорогих приятелів" і не багато запускався в оборону своєї політики, а коротко сказав, що населення Злучених Держав не боїться тепер кріза, що чується безпечним і не думає навіть про банковий крах, як це було тоді, коли він обіймав владу, у березні 1933 р.

Саме тоді, коли президент приготовлявся їхати на вакації, відомий національний тижневик „Литерарі Дайджест" в Ню Йорку переводив „плебісцит" над тим, чи населення Америки одобрює політику свого президента. Цей тижневик знаний з того, що перед кожними виборами на президента він розсилає міліони карток із запитами на ріжні адреси і на підставі того майже точно передсказує вислід голосування. Таке саме зробив цей журнал і тепер і саме сьогодні оголошений вислід цього „плебісциту": за політикою президента заявилося 61.15 відсотків на 1.772.163 відповідей.

Це вказувалоб, що критика ріжних зарядженнь президента не має великого успіху і населення бачить зоцільність його спроб. Справді треба назвати ідеї президента спробами завести новий лад — „ню діл", як це звичайно говорять — і сам президент не криється з тим, що це спроби. За них він приймає на себе повну відповідальність, як це він висловив у своєму посланні до конґресу дня 8. червня. Але він звертає увагу конґресові, що і його члени віповідають за ті експерименти разом з ним, бо ухвалили йому повновласть на випробування ріжних нових теорій у законі про „Акт Національної відбудови", що його в Америці означають початковими буквами під іменем: Найра. Те, що за рік зробив президент, щоб привести назад рівновагу у великій країні, можна справді приписати обставині, що „країна вольних людей є батьківщиною відважних". Колиб тут не було повної волі, то ледви чи хто відважився на такі далекосягні спроби, як це зробив Рузвельт.

Бо ось що, в загальних нарисах, перевів президент від часу обняття влади: 1) покінчив банкову кризу, 2) усунув працю дітей у промислі, наскільки це можливе було зробити федеральним законом, 3) започаткував корпус громадських робітників для притягнення до праці молодих людей на військовий лад; 4) доручив конґресові асиґнувати 7 міліярдів („білінів") дол. на прилюдні роботи для злагіднення безробіття; 5) зменшив виплату пільмог для ветеранів там, де ці виплати не були конечні; 6) перевів девальвацію доляра, щоб зрівняти ціни товарів із заграницею, хоч зрештою ця справа ще тепер є дискутована фаховими економістами; 7) старався ввести вищі поняття бізнесової етики; 8) допоміг до відкликання протибіції; 9) в кінцевій консеквенції він причинився до закінчення страйку шоферів, 10) створив спеціяльну раду для критики діяльности Найри та іменував на її проводника славного адвоката Клеренса Даррова. Ця рада сама

розвивалась безпосередньо перед виїздом президента на вакації, 11) започаткував спеціяльну раду до переведення дослідів у рільництві і промислі, саме перед своїм виїздом на відпочинок.

Власне іменуванням такої ради викликав Рузвельт свою відвагу. Він не боїться признатись, що минулий рік його праці був роком експериментів і щойно тепер він хоче основно розслідити, наскільки експерименти були вдачні. Головою тієї ради він іменував Доналда Ричберґа, дотеперішнього дорадника Найри. Ричберґ знає докладно справи дотеперішньої відбудови і тому надається до нової роботи. На підставі критики Даррова й інших він зможе устійнити дотеперішні недостачі нової економічної політики Рузвельта і найти спосіб, як заралити недостачам. Він на самому вступі вже зорієнтувався в положенні і свої помічення висловив у промові, виголошеній в День Незалежности перед адвокатським товариством у Форт Борт, в Тексасі.

На вступі він висміяв тих критиків, які називають президента диктатором. По думці Ричберґа праця Рузвельта — це праця провідника, яка зовсім не вкорочує громадянських свобід, а доповнює громадянську діяльність. Така праця є конечна в такому положенні, в якому опинилась тепер Америка. Ричберґ каже, що те, що завелося в Америці після війни, було хіба самлюбною анархією впливових одиниць. Цю анархію ввели реакціонери. І треба було аж такого провідника, яким показався Рузвельт. „Дякуймо Богові — каже Ричберґ, — що прийшов провідник саме в пору: американський нарід дав себе змобілізувати для громадянської служби, а при тім не втратив ані йоти зі своїх громадянських вольностей: не втратив свободи преси, свободи слова, не потребував зміняти свого убрання ані вживати рицинового олію, щоб стравити чужі ідеї".

„Коли прилюдне управильнення відносин — міркує Ричберґ — іде задалеко — тоді особиста воля мусить потерпіти і приходить державний соціялізм. Колиж прилюдне управильнення справ за слабе, тоді одиниці використовують цю слабість і експльоатують загал населення на свою користь. Щоб вимінути одну і другу небезпеку, треба кооперації всіх інтересованих чинників. Тому нехай дисциплінові армії людей у чорних, червоних та брунатних сорочках машерують по містах Старого Світу, а американські маси нехай ідуть слідом старої американської конституції для свого добра до більшої безпеки і волі, ніж та, яка була відома тут досі" — такі були кінцеві слова нового урядовця.

Очевидно, що ці слова це ще не програма, але вони вказують на засади, якими має керуватись нова комісія. І хоч сенатор з Айдаго, Віліям Бора, вічний мальконтент республиканської партії, називає змагання Найри змаганнями до монополю, то це є один із засобів політичної боротьби для підготовки до осінньої виборчої кампанії. Його промову назвав консервативний демократичний „Ню Йорк Таймс", такою, що йде проти всього світу. Але що ріжні критичні завваги вивчаючих людей в Америці не йдуть у непамять, пізнати по цім, що саме сьогодні принесли телеґрами вістку з Вашинґтону, що в урядових крутах уже назрів плян заступити орґанізацію Найри самоврядуванням у промислі. Значить: кодекси будуть лише вказівкою для ріжних ділянок промислу, але рада Найри не буде більше мішатись до придержування постанов кодексу. Зате орґани федеральної влади перенялиб на себе якусь контролю над зобовязанням промисловців, даним Найрі.

Таку реформу пропонує ніхто інший, а сам голова Найри, ґенерал Гю Джансон. Він знає докладно законодавство у промислових справах і тому могтиме подбати про збереження засад американської конституції, щоб виминути закидів державного монополю у промислі.

Семен Демидчук.

З польської преси.

„Останній час".

(„Ґазета Польска" з 18. ц. м.).

„Виявлення середовища, з якого вийшла ініціятива й виконання жахливого вбивства міністра Річипосполитої, мусітиме спонукати далекойдучі наслідки не лише карної натури. Те, що співучасники злочину будуть винищені та організаційна сітка української конспірації в Польщі здушена — є річчю зрозумілою, якої не треба ані заповідати, ані мотивувати. Річ іде тепер про що інше, а саме про висновки з факту моральної співвідповідальности леґальних українських чинників за всі акти терору, які діються в Польщі, з формальної ініціятиви нелеґальної української націоналістичної організації.

Ставимо цей важкий закид офіціяльним організаціям, головно політичним, що приписують собі право репрезентувати українське громадянство, з цілою холодною надумою. Так, ті чинники несуть співвідповідальність за ґангрену, яка від ряду літ точить і розкладає український суспільний організм. Це моральна відповідальність, але саме тому вона дуже суттєва і важка. Несуть її тому, що признаючи в теорії терористичну нелеґальну акцію шкідливою і грішною не лише для політичних інтересів, але і для етичних та духових вартостей свого громадянства, у практиці не роблять нічого, або роблять дуже мало, щоби щиро і з успішний спосіб протиставитися злочинній отруті, яка з діявольською послідовністю проникає в жили української молоді та в її психіці нищить рештки людських почувань. Бо пасивність тих, які беруть у свої руки репрезентацію інтересів великої групи населення, є злочинном, який хоч здебільша некаральний, може часом дискваліфікувати в моральному сенсі так само, як діла.

Знаємо, що у відповіді офіціяльні українські чинники наведуть нам кільканацять статтей і кілька промов, що осуджують однаково злочинну як бездумчиву політику ОУН. Знаємо про це і ніколи не приймаємо цього як оборонний чи оправдуючий арґумент. Бо цілий друкований матеріял у цій справі, який маємо, доказує або нечесність або вимкову безсильність. Або одно і друге.

Так, леґальна українська преса дійсно від деякого часу осуджує прояви рубіжницької роботи конспіраційних чинників. Але ніколи не робила цього рішуче і послідовно. Коли одного дня назве щось чорним, то за день його вибілює. А це виглядає на ставлення Богові свічки й чортові огарок. Не вільно одночасно осуджувати нападу в Городку і ґльорифікувати вбивників, або, як перед кількома днями, обвинувачувати здеморалізовану групу соколів у несубординації та одночасно оправдувати їх морально перекиданням відповідальности на тих, що не досить рахувалися з бажанням анархічних елементів.

(Признаючи далі вагу статті д-ра Ст. Барана у „Ділі" з 23. 6. ц. р. автор посуджує д-ра Барана, що він писав її, знаючи вже про вислід слідства у Варшаві та хотячи „відмежуватися від злочину" перед оголошенням офіц. комунікату).

Того роду пресова політика не може ділати інакше на українське громадянство, як лише деморалізуюче і розкладово. Бо коли осуджується злочинні факти і вчинки, а одночасно виправдується їх, деколи славиться справників, все те не може впливати на уми загорільців, на яких крім леґальної преси впливає у далеко більших розмірах конспіраційна аґітація не інакше, як тільки підбадьорюючо. Боєвик, у якого рознуздано найбільше хоробливі інстинкти, не навчивши його думати, переболить формальний осуд за ціну виправдання мотивів його вчинків. Якщо леґальна українська преса хоче дійсно виховувати своє громадянство, мусить основно змінити свої методи. А щоби це могли зробити ті чинники, які цю пресу імені

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ЛИПНЯ 1934.

С. ЯБЛОНСЬКА.

ЛИСТ З КИТАЮ.

БАНДИТСЬКА ПРИГОДА.

II.

За недостачею арґументів (у таких випадках одиноний арґумент це досвід) я згодилася піти до авта та „виявити" жовнірам, що авто справді ґубернаторське, хоч це був зайвий труд, бо коли жовніри не повірили шоферові, то тим більше не повірять мені.

Коли ми наближалися до авта, крики та погрози жовнірів перейшли у „crescendo"... Посередині між ними ґубернаторський шофер тримався на шоку і сильовував час від часу кров'ю поранених уст та певно вибитих зубів.

„Це" він дістав за те, що сполошив автом коня, з якого плетіла в болото „сама" жінка пана офіцира, яка їхала на візиту до своєї рідні в ескорті отих жовнірів. Шофер виправдувався як міг, все повторяючи, що він це не навмисне, що це вина авта, що дорога болотиста, що ґумові колеса авта самі ковзаються, через що під гору він мусів гнати мотор, щоб не застрягти в болоті, що... що... Жовніри нічого не хотіли розуміти. Для них було ясно одне, що, жінка офіцира, „якій волосок не смів впасти з голови" сама впала у болото, та що на це „упокорення" офіцирської жінки вони мусіли покарати винуватого шофера.

Ця пригода напевно була би закінчилася двома-трьома зубами шофера, колиб не наша поява, та палкі жести (в браку словника) протестів та обурення двох необережних европейців. Даремне я старалася переконати їх щодо необхідности цілковитої пасивности з нашого боку; вони не могли погодитися з цією нахабною поведінкою китайців.

Їх протести зовсім не подобалися панові капралеві, бо він мов попарений знову кинувся лаяти та бити шофера, у чому всі жовніри помагали йому. Тепер вони були певні, що шофер їх обріхав та що це авто зовсім не китайського ґубернаторства, бо чогож оті европейці так побивались би за чуже авто та чужого шофера?..

На просьби европейців, що не знали ні слова по китайськи, без найменшого переконання, я підійшла до капрала та запевнила його, що шофер не збрехав, що авто таки ґубернаторське, хоч він замісць повірити та вспокоїтися, витягнув свій бравнінґ — і палець на язичку — приклав його до грудей шофера, що трясся наче в пропасниці.

— Ось бачите, — завважала я глухо, який результат нашої появи та інтервенції!

— Це ще не кінець, — вигукнув турист і стрибнув до мене, щоб узяти з моєї кишені мого револьвера, до якого я мала необережність признатися при виїзді.

— О, ні, вибачте, — зупинила я його намір. — Револьвера я вам не дам! Вже бачите, що їх шістьох, отже вжити проти шість рушниць нашого маленького револьвера булоб безглуздям! Ми малиб щонайменше три трупи.

— Не можемо-ж потурати цій хамській напасти лицарів! Це не лицює нашій гордости!

— Дайте спокій вашій гордости, — докинула я щораз то нервовіше — її треба було залишити перед кордонами Китаю. Тут вона зовсім не на місці. Через вас

— Цеж неможливо! Спокійно чекати, аж вони перед нашими очима змасакрують нашого шофера, — протестував турист.

— Шофера вони не сміють вбити без розказу вищої влади, але нас — колиб ми їх „атакували" — погроза револьвером вистарчилаб вічого їх не зупинилоб післати нас усіх в прохід у нірвану!

— Ні, справді, — вмішався у нашу загальну суперечку досі мовчаливий ліхар, в якого від напружених нервів на чолі грали жили — Краще покиньте вашу зайву оборону. Цього вистарчить! Навіть життя цього шофера не варте наших трьох!

Турист, якого нічого не всилі було переконати, вперто дивився на нас, без слова відповіді. Його погляд висловлював певну погорду для наших надто обережних міркувань.

— Зрозумійте-ж докинула я, мов би на наше виправдання, — що ми на їх землі здані на їх ласку й неласку. Хіба ви не знаєте, що в Китаю найвища влада це влада сильнішого, отже влада озброєних!

По його виді я зрозуміла, що він не всилі перенести образи...

У найвищому схвилюванні він зрозумів я ненавистю.

— Одинока влада Китаю це пірати! Одинокі пірати це військо! Але я не китаєць!!!

— В нього душа героя — подумала я без іронії, поважно боючись за закінчення цієї пригоди, якої може, через його геройство, ми не побачимо кінця...

Начеб у відповідь на образливі слова туриста, нашого героя, один із жовнірів, що все ще били шофера, схопив з плеча рушницю і стрілив у воздух, з наміром навести ще більший страх на шофера; доказати нам свою силу, нами перевагу та те, що мають досить для нас усіх куль. В Юнані часто трапляється, що хоч

рують та вдержують, мусять вони змінити своє моральне відношення до питання націоналістичної анархії. Тут входимо в ділянку загально-політичних проблем. Не будемо на цю тему снувати далекойдучих міркувань. Бажаємо тільки випередити аргумент українських леґальних чинників, що їхню акцію проти анархістичної конспірації утруднює те, що не взялося на увагу їхніх політичних вимог. На основі досвіду з кількох останніх років не вільно манити себе, що яканебудь уступка або „концесія" довела би тільки до скажености і збільшила би терор злочинної орґанізації. Адже-ж смерть Тадея Голувка і Бронислава Перацького доказує, що вбивається передовсім тих, які репрезентують і намагають реалізувати політику злагіднювання, перекснування і втихомирювання. Отже нехай українське громадянство знає, що польський уряд не піде дорогою торгу за концесії перед терором.

Істнують тільки дві можливости української політики. Одна, яку репрезентує ОУН, веде до психічного розкладу української людности вже в найближчім поколінню, до знищення цілого культурного і суспільного дорібку попередніх поколінь, а вкінці до занапащення української справи, як політично-національної проблеми взагалі. Друга, якої спроби реалізації ще не добачуємо, то позитивна праця над збереженням і розвоєм українського національного, культурно-суспільного орґанізму — на основі польської державности. Її слід признати і приняти рішуче, недвозначно і з цілою внутрішньою щирістю за основу всіх починів. Баламутне лявірування між одною і другою можливістю веде до побіди першого, руйнуючого напрямку з усіми випливаючими звідтіля наслідками.

Українські леґальні чинники, доки ще є на поверхні політичної дійсности, мають можливість вибору. І мусять його доконати. Коли залишаться засивними, вважатимемо, що вибрали похилість, яка веде до згуби. Якщо рішаться вести конструктивну політику, яка веде українське громадянство до внутрішньої зрілости і яка є необхідною умовиною його розвитку, тоді знайдуть успішніші, ніж преса, засоби боротьби з розкладовими чинниками. Бож пригадують собі, що користуються широким апаратом впливання на суспільність кооперативними, культурно-освітніми, спортовими, гуманітарними і вкінці політичними орґанізаціями, яких клітини істнують майже в кожнім українськім селі.

Руйнуюча діяльність анархістичних чинників, яка ґангренує живий орґанізм української суспільности, заломиться щойно тоді, коли зустріне бастіони активного протиділання в кожнім українськім приходстві, кооперативі, школі, читальні чи якійнебудь іншій станиці зорґанізованого суспільного життя. Тоді щойно побіда буде перехилятися за ідеольоґією розвоєвого позитивізму: анархія стане тратити ґрунт під ногами.

Леґальні українські чинники мусять застановитися над вибором. Останній час."

*

До цієї статті центрального орґану ББ — повернемо.

За новими способами хліборобської культури.

I.

ІДУ НА ЗІЗД.

Заохочений тими, що поцікавились моєю статтею „Про біольогічно-динамічні способи господарювання", в І. книзі „Укр. Агрономічного Вістника", поїхав я на зібрання прихильників цієї методи господарювання, яке мало відбутися 20. червня ц. р. в замку баронів фон Массенбах у містечку Пневи, познанського воєвідства, недалеко німецької границі.

Найближчим сусідом в автобусі з Познаня виявився директор поміщичих дібр з бучацького повіту, еміґрант зза Збруча, який теж вибрався на зїзд. Вибираючися туди, гадав я, що буду представником „найдальшого сходу", тимчасом директор з Бучаччини показався висланцем ще дальшої смуги краю. Мій товариш подорожі, подібно як я, знав біольогічно-динамічну методу лише теоретично, на зїзді хотів її пізнати практично, щоби покористуватись нею дома у господарстві, рятуватись від господарської скрути.

ГОСПОДАРІ.

При вїзді до Пнев звернув мені товариш увагу, що костел та замок прибрані моїми національними жовто-блакитними прапорами, як показалось гербовими барвами бар. Массенбахів.

Автобус спинився перед брамою замку, ще з другої половини 18. століття, серед обширного старезного парку. Понад столітні, у суворій формі вилержані тиси, при головнім вході до замку, свідчать про стару городничу культуру його господарів. Вводять нас рясно прибраними у цвіти сходами, до вітальні, де вже зібралося кільканацятьох учасників зїзду. Витає нас голова Союзу прихильників біол.-дин. методи господарства на Польщу, знаний у хліборобських і промислових, головно цукроварських колах, сенатор проурядового бльоку п. К., великий землевласник з Познанщини, а за хвилину господиня дому, надзвичайно ввічлива баронова Массенбах. Між зібраними є між іншими начальниця виділу Рільної Палати з Познаня пані д-р хемії К., кузинка сенатора, яка серед апостолів, учнів і оглашених нової науки, є невірним Томою, яку сенатор спеціяльно запросив, щоби її наочно переконати про корисні висліди методи.

За пів години, яку використовуємо на взаїмні інформації про предмет зїзду, вітальня виповнюється учасниками, які приїхали залізницею та автами, яких 30 осіб.

УЧАСНИКИ.

Між учасниками було 5 великих землевласників з Познанщини та колишньої конґресівки, які у своїх господарствах уже стосують біольогічно-динамічну методу. Як „оглашений" прибув д-р Р., бадьорий 65-літний вислужений професор двох вищих шкіл, абсольвент 3 факультетів, тепер практичний хлібороб біля Білостока, який при всіх своїх високих фахових кваліфікаціях і поважнім віці, заявив охоту стати учнем нової методи, якщо переконають його її практичні успіхи.

Мені довелось несподівано на західніх окраїнах Польщі розмовляти також рідною мовою, тому, що секретаркою бар. М. виявилась німочка з Галичини, вихована в українських інститутах і споріднена з кількома знайомими українцями, що володіла прегарно українською мовою. Не бракло теж представниці австрійської республики — темпераментної віденки мадярського походження, гості цього дому.

На самім кінці знайомимося з орґанізаторами зїзду, а саме з молоденькою баронівною Массенбах, яка здобула вже диплом інспекторки хліборобства і надає напрям в господарці своїх батьків та її братом, теж прихильником нової методи господарювання і з двома делеґатами головного досвідного кружка б. д. методи з Німеччини, з інсп. М. К. Шварцом, що веде з великим успіхом городниче заведення і осадничу школу в Вопсвезе біля Бреми і з дипл. аґрономом А. фон Вістінґгаузен з німецького Поморя, з походження балтійського німця. Оба панове приїхали вночі умисне на зїзд у Польщі з Мінхену. По смачній перекусці сенатор повитав коротко учасників і передав слово делеґатам з Німеччини, які намітили цілі цієї методи взагалі, а зїзду зокрема

ЩО ТАКЕ БІОЛЬОГІЧНО-ДИНАМІЧНА МЕТОДА?

Попробую коротко схарактеризувати методу, відсилаючи цікавіших до „Укр.-Агрон. Вістника", де побіч цитованої на вступі інформативної статті будуть поміщені рецензії на новіші видання про біол.-дин. методу.

Б.-д. методу господарювання можна вважати за реакцію проти офіціяльно досі стосованих матеріялістичних метод господарювання, які по великих успіхах довели хліборобство у цілім світі до катастрофи. Основою методи є теза, що так як людина тішиться найкращим здоровлям тоді, коли спосіб свого життя по змозі пристосує до природи, так само хліборобство можна утримати здоровим, коли його уладиться згідно з вимогами природи.

Найбільшу увагу присвячує б.-д. метода культурі погноїв. Гноїти, значить тут утримувати і збільшувати живучість ґрунту. Так як людина навіть при найдостатнішім відживленні не може бути здорова, коли їжі бракують сили, які дають вітаміни, так і рослина нидіє, коли її відживлюємо односторонне, не підсилюючи ґрунту животворними соками, яких суть, подібно як при вітамінах, не все нам докладно знана, а яких діяння безперечно стверджене.

ШТУЧНІ ПОГНОЇ.

Штучні погної, без яких хліборобство обходилось тисячеліттями навіть на дуже високих ступнях культури, тих вітальних сил не дають, а навпаки ці погної зменшують їх, а при довшім уживанні по короткотревалих квантитативних успіхах убивають їх запас у землі, спричинюючи знану на заході виснаженість ґрунту. Одинокий рятунок від цього вернутись до господарських метод згідних з природою.

До гноєння уживає б.-д. метода погноїв виключно тваринного або рослинного походження і то лише в відповідно переробленім стані, тому, що гній за свіжа ужитий заквашує ґрунт. Найкращий, так сказатиб універсальний погній дає коровячий обірник; відходи інших тварин треба мішати з коровячим гноєм, або змішувати два роди гною з доповняючими прикметами приміром кінський зі свинячим, бо кожний з тих гноїв перероблений окремо дасть нам погній односторонній. Людські відходи можна додавати тільки в дуже обмеженій скількости, а в ніякому випадку не вільно їх вживати самостійно.

ЯК ЇХ ПРИЛАДЖУЄМО.

Крім цього на погної зужитковуємо всякі відпадки з домашнього господарства, поля і городу, хопту, пирій, дернину, ставарку, землю вибрану з ровів, солому, листя, а кромі цього кістяну і рогову мучку. Рослин, засіяних на зеленім погної не приорюється, лише коситься і також піддається перерібці, бо приорані в сирім стані заквашують ґрунт подібно як неперероблений обірник. Погної переробляємо не в мурованих або цементових гноївнях, які не допускають потрібної скількости повітря і відтинають контакт з біольогічно активним шаром ґрунту, а на вільному повітрі, в місці заслоненім від вітру і притіненім, але в ніякому випадку прикритім.

До перерібки укладаємо матеріял призначений на погній у мілкі заглибини, викопані в землі, на які 2.50 м. широкі, а довільно довгі залежно від потреби і місця, верствами аж до висоти ок. 1.70 м. над землею, звужуючи постепенно верстви, так, що дістаємо в перекрою ферму стятого стіжка. Способи укладу є ріжні залежно від матеріялу, якого до витворення погною вживаємо, але тут не місце входити у подробиці. Відповідно приладжену купу накриваємо торфом, листям, трощею, соломою, а в браку тих матеріялів землею, залишаючи на хребті заглиблення. Щоби приспішити біольогічну перерібку та додати погноєві динамічного елементу додаємо до купи мінімальну скількість препаратів, витворених з деяких рослин, знаних у народнім лічництві, а саме з кровавника, румянку, кропиви, дубової кори кульбаби і одоляну. (Далі буде.)

Інж. Юліян Мудрак

усі жовніри „озброєні", мені на цілий відділ є всього одна або дві рушниці, що функціонують. Та й ті часом без куль. У „спокійний час" жовнірам видають тільки по дві кулі через їх всімовірне марнування амуніції.

Одному европейцеві недавно трапилося вернутися з далекої наукової експедиції аж до Юнанфу, в ескорті китайських жовнірів під загрозою зовсім порожніх рушниць. Цілий відділ не мав ані одної кулі тоді, коли сам европеєць і його двох слуг були поважно озброєні.

Певний, що друга куля з рушниці піде у його серце, наш зрезиґнований шофер став на коліна, зложив руки на груди і мовчки чекав на свою смерть.

Ситуація ставала щораз то нестерпніша, хоч я була певна, що без зачіпки з нашого боку, яка їм послужилаб за претекст, ніодин із жовнірів, без розказу вищої влади (щонайменше розказу офіцира) не посміє розстріляти шофера — за що їх самих чекала би смерть. Я була дуже зденервована, зваживши необережність жовнірів в орудуванні бравнінґами, якими вони вимахували на всі боки — не зіймаючи пальця з язичка. Щож лекшого, якби один із вісьмох бравнінґів випалив комусь з нас у груди?

Досі жовніри нас самих не чіпали, бо за наше щастя нас не було в авті в часі випадку. Вони вдоволилися тим, що страшили нас здалека своїми широкими жестами та вистрілами в повітря. Китайцям ніколи не спішно і вони над усе люблять переборщувати щодо своєї „могутности". Ця сцена тяглася в безконечність, хоч шофер уже навіть не пробував боронитися. Він чекав — і мені здається, що в таких випадках з китайцями це певна тактика.

(Далі буде.)

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4
1/78 148—180

Великий день Заліщиччини.

В 30-ліття Української Каси. — Святочна академія — Реферати. — Привіти. — Виступ М. Голинського. — Народній фестин.

Дня 12. липня ц. р. святкувала Заліщиччина ювилей 30-ліття істнування „Української Каси", кооп. з обм. відповідальністю в Заліщиках. Ювилей цей дав нагоду кинути оком на всю 30-літню минувшину заліщицького повіту. Воскресли перед нами як живі ті, що вже від нас відійшли, а яких память Заліщиччина збереже на все: це д-р В. Охримович, який, прийшовши в повіт молодим 32-літнім адвокатом, клав підвалини під усі інституції, що тут істнують, у першій мірі під „Українську Касу"; д-р О. Маковей, що був якийсь час головою Надзірної Ради й активним членом інших установ; Ст. Юрків, дир. Народньої Торговлі й інші, що їх портрети пишались на головній стіні великої салі „Народнього Дому", де відбулася тогож дня святочна академія.

По відспіванні місцевим мужеським хором під управою молодого диригента (учителя без посади) п. І. Ткачука „Гимну кооператорів" укладу Роговського, що його публика вислухала стоячи, б. сенатор п. В. Баранник виголосив реферат: „Як повстала й розвивалась „Українська Каса в Заліщиках?" На вступі посвятив згадку померлим членам-основникам і пізнішим членам Каси, а спеціяльно світлій памяти д-ра В. Охримовича, потім привитав присутнього представника „Рев. Союзу Українських Кооператив" З. Пеленського і перейшов до річевого звідомлення. З нього присутні довідалися отсе: 13. VIII. 1903. р. за почином д-ра В. Охримовича куплено реальність за 14 тисяч корон, з чого члени зложили 2.000 корон, а на решту натягнено позичку в „Кр. Союзі Кредитовім". Тогож ще року 59 громадян повіту підписало статут кооп. „Українська Каса". Між підписаними було 55 мужчин і 4 жінки: з них було 42 селян, 11 священиків, 2 світських інтелігентів, а з жінок: 2 учительки і 2 приватні. Членів до війни мала Каса 1.186, у 1925 р. — 88, нині — 371. Уділів до війни: 24.000 корон, по війні 6.500 зол. Запасового фонду було перед війною 3.700 корон, нині 21.000 зол. Вкладок перед війною було 240.000 корон, які звальоризовано на 17.700 зол. По війні вкладки дійшли до 37.000 зол. Позичок уділено перед війною на квоту 654.000 корон, по війні 93.943 зол. На народні цілі тільки від 1925 р. зложила Каса 4.800 зол. Реферат був ілюстрований діяграмами і кінчився урочистим запевненням, що нарід наш, зєднений в кооперації, вибере собі краще завтра і під духовим і під матеріяльним оглядом.

По звіті хор відспівав Воробкевича „Заквенімо разом, братя", після чого п. Суярко, власник Торговлі, віддекламував вірш Р. Крушинського: „В 30-літні роковини". Твір глибокого змісту віддав декляматор якнайкраще. Гучними оплесками привитала саля появу на сцені оперового співака п. М. Голинського, який в супроводі фортепяну (акомпаніював п. А. Рудницький) відспівав: Людкевича „Ой, вербо, вербо" та Балтаровича „Зелені гори". Виконання було прегарне, на жаль, обнижене акустичною салею, обвішаною чудовими килимами.

По отсій частині слідували устні привіти, що їх започаткував сенатор д-р А. Горбачевський в імени Української Парл. Репрезентації та установ Чортківщини. Він зазначив, що колективний труд спрямує нас на шлях осягнення найвищого ідеалу і побажав, щоб „Українська Каса" зєднала сили, які стоять ще поза організацією. Дальші привіти зложили: д-р Р. Стефанович від філії „Просвіти", п. Р. Будзінська від „Рідної Школи", п. Гораль від „Народнього Дому" в Борщеві, п. Довгополий від О. С. У. К. в Чорткові та вкінці одна селянка від „Союзу Українок" в Заліщиках.

II. частину академії розпочав посол З. Пеленський рефератом „Значіння кооперації для народнього господарства". Реферат був приступний і зацікавив однаково інтелігентів і селян. Присутні почули, що українська кооперація обєднує понад 3.000 кооператив, які бережуть головно селянських інтересів та які перетворять українську суспільність, в котрій кожний буде вміти працювати і жертвувати в хосен народу.

По рефераті появився ще раз на сцені артист Голинський, який, як і вперше, під акомпаніямент п. А. Рудницького проспівав настроєві пісні: Гайворонського „Ой козаче мій" та Лисенка „Гевъмаин", а як наддаток: Січинського „Розжалобилася душа". Розуміється, що оплескам не було кінця. Цеж не так часто доводиться чути у цій закутині таких артистів і почути так уміло виконані композиції.

На закінчення хор відспівав Ніщинського: „Закувала та сива зозуля" і Кудрика: „Гей, дрожіть, прокляті злидні!". Після цього б. сен. п. Баранник відчитав низку надісланих письменних привітів, між ними від членів-основниць О. Веселовської й Е. Вітковицької зі Львова, від Українського Банку з Теребовлі, Центросоюзу, Сільського Господаря, Зем. Банку Гіпотечного, Центробанку, Народньої Торговлі, Гол. Управи „Рідної Школи" — всі зі Львова. Академію закінчено національним гимном, відспіваним усіми присутніми.

Пополудні відбувся на площі сусіднього села Добрівляни фестин, у часі якого грали 3 орхестри: з Добрівлян, Касперовець і Торського. Програму в цілости виповнили діти, вивченням яких, як і шиттям строїв, занялась учителька (без посади) п. Ніля Лісевичівна. В програму входили ритмічні вправи і танці. Отже виконано: вправи попірцями під мельодію: „Зажурились галичанки", 2) ритм. вправи трубками і барабанами до слів „Трара-трара", 3) ритм. рухи до пісні: „Боже Великий, Єдиний" укладу Суховерської.

Нажаль, ніяка з орхестр тої мельодії не вивчила і вправляючі мусіли самі собі співати. 4) Танець „Аркан" відтанцювали дуже гарно хлопці. Та тут слід зазначити, що добрівлянська молодь, яка мала занятись уладженням площі, не подбала навіть про кілька дощок, на котрих би ті продукції можна виконати і тому танці відбулись на траві, через що губився ритм. 5) Оплесками нагороджено танець „Катерину" та 6) ритм. вправи дітей в пошитих строях мухоморів. На кінці прийшли 7) хлопячі вежі і 8) ритм. вправи до пісні: „Журавлі" укл. Суховерської. Пісню проспівав уміло хор. Моральна, як і матеріяльна сторона того дня гарна.

Ц.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Словаки про українську справу.

Орган словацької національної партії „Narodnie Noviny", що виходять у Турчанськім Св. Мартині, вмістив статтю Сворада Влярського „Витримаємо", в якій автор придивляється до завдань словацької політики та до української справи.

Так сама газета в числі 79 з 11. VII. видрукувала з приводу піднесених питань статтю українця Богдана Грейнюка під наг. „Розвязуймо словацьку проблему на підставі рівноцінности, рівноправности та справедливости!"

Грейнюк вказує на велике значіння для словацького світу та европейського миру самостійної України, боротьба, якої за свою волю ще не усвідомлена якслід. Автор стверджує загальну туту українців якнайскорше визволитись та заняти відповідне місце в житті людства. „Тортури, кривавi екзекуції та всякі Соловки — то засоби, що їх уживають безсилі". Автор попереджує перед небезпекою обезцінювати українську справу, що не може прислужитись до словацької солідарности. „Був час, коли Росія могла пристойним способом вирішити українське питання. Нині українську справу зачав розвязувати найвищий суверен — народ. Можна бажати, щоб вирішення української справи сталося в рямках словацького порозуміння, одначе боюся двох річей, а саме того, що будуть рішати за нас, без нас, та чи не буде вже за пізно. Справи зайшли надто далеко". Автор висловлює задоволення з того, що голос Сворада Влярського приходить як своєчасне попередження.

Свято на західних окраїнах.

Посвячення угольного каменя під будову церкви у Тарнавці, пов. Переворськ.

Село Тарнавка — це найдальше на захід висунена греко-католицька парохія в лежайському деканаті, у якій населення говорить українською мовою. Лежить воно далеко за Сяном на полудне від Переворська, у прегарній підгірській околиці. У поблизьких селах, де живуть наші люди, як Залісє, Кречовичі, Міротин, Галлі й ін., зберігся тільки гр.-кат. обряд, зате розговірна мова населення скрізь польська.

Це, здавалосяб, усіми забуте, для нас пропаще, до того бідне село виявило стільки завзяття та посвяти в обороні своєї національности та віри батьків, що може бути прикладом усім нашим загроженим селам.

Тарнавчани, маючи у себе стареньку деревляну церкву (збудована ще в р. 1672!), яка вже здавна і знищена і за низька і за мала, щоб помістити всіх вірних, яких у селі є понад 1.000 душ, рішили під проводом свого ідейного пароха, о. Т. Калинича не зважаючи на злидні та небувалу крізу, побудувати величаву муровану церкву. Проект типово-української прибанної церкви виготовив перед кількома роками інжинір-архітект Е. Нагірний. Саму будову перебрала на себе Кооператива Інжинірських Робіт („К. І. Р."), яка місяць тому приступила до закладин фундаментів, висилаючи на місце технічний провід (інж. Воробкевич) та мулярів-фахівців у того роду будовах зі Станиславівщини.

Ціле село, обєднане цією історичною подією, як один муж стануло до діла. Десятки рук кинулись рівняти збіччя гори, на якому має станути церква та подавати матеріял. За два дні викопали рови, за тиждень виготовлено фундаменти і нині видніють уже високі на кілька метрів мури нової церкви. Село, хоча одно з бідніших, здане досі виключно на власні слабі сили, без нарікань і внутрішніх спорів та сварок, без огляду на вік і пол помагає при будові. Навіть дрібна дітвора, уставившись рядами, з рук до рук подає цеглу мулярям. Образ дійсно зворушливий, рідкий, небуденний!

І дочекались тарнавчани свого радісного дня. В неділю 15. ц. м. відбулося посвячення угольного каменя цієї церкви. Посвячення довершив о. крилошанин Василь Гриник, представник Перемиської Консисторії та о. крил. Іван Камінський, декан лежайський із Заліся біля Ряшева, в окруженні кількох священиків зі сусідніх парохій. Прибули також п. інжинір Нагірний і Воробкевич та дехто з світської інтелігенції. Не зважаючи на слоту та повені, які в тім часі навістили тамошні сторони, зібрались великі маси народу: селян, селянок, молоді обох полів, дітей. Під мурами нової церкви зложено грамоту з підписами духовенства та чи не всіх тарнавчан. Зі сльозами в очах клали на грамоті дріжучими руками свої підписи і складали грошеві датки старі діди й жінки, бажаючи передати память про себе та своє діло грядучим поколінням. Прегарну проповідь виголосив о. кан. Гриник, загріваючи населення витревати у початому ділі будови церкви та, не оглядаючись на труди й перепони, довести його до щасливого кінця.

Увесь час підчас свята співав дуже гарно вишколений місцевий хор, який при кінці вивів серед підвищеного настрою всіх учасників „Боже Великий". Не було нікого, хто не мав би на очах сліз радости...

Ціле те свято виказало наглядно настрої українського населення на західних окраїнах та залишило незабутнє враження на всіх присутніх. Булоб дуже вказано, щоб українське громадянство ближче зацікавилося будовою цієї нашої станиці та допомогло своїми датками тарнавчанам, які на це з кожного погляду заслуговують, якнайскорше викінчити діло, що має не тільки місцеве, але й загальне значіння. Тим, що хотілиб причинитись якимсь датком до будови церкви у Тарнавці — а повинні це зробити в першу чергу всі церкви та церковні братства! — подаємо адресу, на яку просимо слати зібрані жертви чи датки: о. Теофіль Калинич, гр.-кат. парох у Тарнавці, п. Манастир біля Переворська (p. Manasterz ad Przeworsk).

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, пост'ль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
Телефон 25-55.
2/76 133—180

Опанас Гр. Сластьон.

(1855—1933.)

(Продовження.)

ЕТНОГРАФІЧНА ВАРТІСТЬ МАЛЮНКІВ.

Не наша річ оцінювати художню вартість Сластьонових малюнків; тут бажалиб ми тільки звернути увагу на те, що вже сама їх тематика тісно завязує творчість мистця з рідним українським ґрунтом, та що **значна частина його малюнків має неабияку етнографічну вартість.** О. Сластьон бажав стати **українським художником** у повному розумінні цього слова, „розказати всьому світові про свій народ, його духовні інтереси, громадське та родинне життя" (як каже він про голяндських мистців звісної доби). Як глядів О. Сл. на своє завдання, показує його оцінка Мартиновичевого дорібку, „Значення Мартиновича, як українського художника-етнографа XIX. в., полягає в тому, що він перший з усіх українських художників на тлі своєї доби не тільки безпосередньо, стихійно, але свідомо пройнявшись науковим розумінням ваги широкої художньо-етнографічної роботи, почав із властивим йому щасливим інстинктом аналітика вишукувати старі селянські типи, а разом з тим він утворив високу художньо-наукову етнографію"... „Таким чином творчість П. Мартиновича нерозривно звязана з епохою „ходіння в народ" і майже вся вона належить сій епосі". („Спогади", 147—9).

ЛИСЕНКО ПРО ЗВЯЗКИ З ПРОСТОЛЮДДЯМ.

Дуже вдатну характеристику сього часу подає в своїх листах **М. Лисенко,** що як студент київського університету в 1860-тих рр. сам був захоплений хлопоманським рухом, опісля поклав великі заслуги на полі української музичної етнографії: „Боже, Боже! яка то є велика потреба музикові й заразом народникові повештатися поміж селянським людом, зазнати його світогляд, записати його перекази, спомники, загадки, прислівя, пісні й спів до їх. Вся ця сфера, як воздух чоловікові, потрібна; без неї гріх починати свою працю і музикові і філологові. Фольклор — це саме життя. Я бувши студентом університету, кожне літо, що траплялося мені їздити на село, залюбки віддававсь тій роботі. Через те між іншим і ставсь перенятий духом народньої пісні; вона мене споріднила з людом"... „Фратернізацією з народом ми охоче, старі товариші, колишні давні студенти — займалися і пізніше, по укінченню університета, і через те в наших етнографічних працях є досвід, зрілий осуд річи, дотичні прийоми в роботі кожного фаху"... „Вчіться на сірій свитині, на грубій сорочці, на дьогтяних чоботах: там бо душа Божа седить..." (**Філ. Колесса:** Кілька слів про збирання й гармонізування українських народніх пісень, з доданням листів М. Лисенка).

ЗМІНА ПОГЛЯДІВ НА ЕТНОГРАФІЗМ.

Очевидно, нині привикли ми вже інакше глядіти на етнографізм у мистецтві, літературі й музиці; але-ж при оцінці творчости Мартиновича й Сластьона не можна забувати, що вони виросли на ґрунті народництва 1870-тих рр. та що романтичне захоплення етнографією й рідною старовиною творить неминучий стан, через який мусить перейти література, музика й мистецтво кожного народу у свому природному розвитку.

Автім — нема сумніву, що пізнання рідного ґрунту, отже й етнографії, як давніше, так і тепер конечно потрібне мистцеві, що хоче бути речником свого народу, представником своєї доби; очевидно, треба відрізнити копіювання природи від оригінальної творчости. Та які цінности може творити талановитий артист-маляр, що новітню техніку сполучує із знанням фолкльору й людового мистецтва, показують виставки наших художників, згуртованих в АНУМ-і; деякі з їхніх картин визначаються такою свіжістю, оригінальністю й своєрідним кольоритом, що даремне шукалиб ми за такими прикметами у тих українських мистців, що живучи в чужих середовищах опанували модерні засоби мистецького вислову, та втратили звязок із рідним ґрунтом.

ВПЛИВ НАРОДНЬОЇ ПОЕЗІЇ ТА МУЗИКИ.

Етнографізм веде Мартиновича простою дорогою до реалістичного трактування побутових тем, як показують його знамениті ілюстрації до перелицьованої „Енеїди" Котляревського та до українських історичних дум.

Вищезгадані народницькі гасла в 1870-тих рр. стосуються вже з деяким поглибленням та приводять наших художників до поважного **вивчування української етнографії,** до студіювання не тільки матеріяльної, але й духової культури українського люду. Вийшовши із середовища, пересяклого українською народньою стихією, О. Сластьон ще з рідних сторін та з молодих літ виніс особливе замилування до народньої поезії й музики; ще як студент університету в часі своїх поїздок по Україні він знайомився з народніми співцями (нпр. з кобзарями Крюковським, Молодином), **цікавиться народньою поезією й музикою,** а в 1875 р. вивчив у якогось кобзаря з с. Ковалів, лохвицького пов. на Полтавщині, дві думи: „Плач невольників" та „Удова", які співав гарним басовим голосом у бистрому речитативі, даючи дуже цінний варіянт кобзарського співу. Ці думи співав О. Сл. замолоду на Шевченкових роковинах у Петербурзі (як сам оповідав мені) при чім характеризувався за українського кобзаря.

(Д. б.) **Філярет Колесса.**

Масони у Польщі.

У Відні появилася „Блакитна книга масонів" на 1934 р., в якій подано звіт про масонів у Польщі. Велика масонська льожа у Польщі складається з 13 льож. Крім того істнує 13 незалежних льож німецького союзу масонів у Польщі. Далі від 1921 р. працює теж найвища рада шкотського обряду зі своїми льожами. Масони у Польщі рішили вибудувати свою святині у Варшаві за 300.000 зол.

—o—

Нечувана спека в Німеччині.

БЕРЛІН, 19. 7. ПАТ. Внаслідок нечуваної спеки у Німеччині на кольоніяльній виставі зацвило кілька екзотичних ростин. І так зацвила бавовна, а риж почав доспівати.

Температура Балтійського моря підскочила до 25 ступнів Цельзія. Такої високої температури не нотовано від 33 років.

З природи й техніки.

СТАЛЕВІ ДОРОГИ.

У Німеччині випробували недавно нову конструкцію сталевих доріг. Є це великі сталеві рушти (6 метрів довгі та 1 м. широкі), які лучать зі собою і так кладуть на дорогу. Вільні місця між сталевими прутами виповнюють відповідним матеріялом (асфальтом, тощо).

Найважнішою прикметою цих сталевих доріг є те, що вони не потребують відповідної підбудови, як інші дороги. Тимсамим надаються вони дуже добре для воєнних цілей (коли швидко треба побудувати нову дорогу в якімнебудь місці) та підчас природних катастроф (нпр. повени). Сталеві дороги будують дуже швидко (1 метер 5 хвилин) тому, що сталеві рушти фабрики виробляють заздалегідь (нпр. зимою), а літом їх тільки складають і виповнюють.

НОВІ СТРАТОСФЕРИЧНІ ПЛЯНИ.

Визначний австр. повітреплавець полк. **Квойка** хоче летіти у стратосферу в ґондолі: що є сполукою отвертого коша з замкненою кабіною. Його ґондоля складатиметься з трьох частин. Долішня частина це елястичне руштування, що має запобігати сильному зудареві підчас осіду бальону на землі. У середині цього руштування є стіжковатий посуд, виповнений балястом. Цей балест можна підчас лету скидати. Над руштуванням находиться друга частина ґондолі, герметично замкнена каюта, куди перейде залога бальону від 6.000 метрів висоти. Вона має подвійні стіни завгрубшки на 1 мм. алюміневі бляхи. Простір між стінами виповнений 4-міліметровою верствою асбесту. Над цією каютою находиться трета частина ґондолі: виплетений з лозини отвертий кіш. З нього можна зійти до каюти по шнуровій драбині.

Містота бальону Квойки обчислена на 27 тисяч шестистінних метрів, а має він знятись на висоту 22 км.

93. ПЕРВЕНЬ ВІДКРИТИЙ?

У 180 ч. „Діла повідомляли ми, що італійський фізик Енріко **Фермі** добув штучно, бомбардуючи 92. первень (уран) нейтронами — ще тяжчі атоми нового первня, по всякій імовірности 93-ого первня. Найновіше число анґл. журналу „Нейчер" (з 14. липня ц. р.) повідомляє, що чеському дослідникові д-рові **Кобліцові** вдалося добути хемічно новий 93. первень. Атомовий тягар нового первня має бути 240, хемічні прикмети нового первня подібні до хемічних прикмет первнів манґану та ренія. Новий первень відкрив д-р Кобіц в урановій смолі з Йоахімсталю. Має він становити один відсоток цієї смоли. Запропонована чеським дослідником назва нового первня є „богеміюм". Цей нововідкритий первень є імовірно теж радіоактивний.

ЩЕ ПРО ВАЙМАРСЬКИХ ПСІВ.

Публікація проф. **Міллера** про „думаючих і говорячих" ваймарських псів викликала ріжні способи пояснення цього явища. Найпростішою спробою є спроба одного маріенбадського лікаря, який пояснює „розмову" псів незвичайно мистецькою і терпеливою тресурою псів їх власничками. Д-р **Тускай** (так називається цей лікар) переконаний, що пси не „розмовляли би", якщоб усунути з кімнати їх власничок.

АРХІВ ПТАШИНИХ ГОЛОСІВ.

Альберт **М. Бранд,** член американського музею історії природи у Ню Йорку, збирає вже від довшого часу і то систематично голоси диких птахів і закріплює їх голоси на ґрамофоновій плиті.

Бранд їздить зі своєю апаратурою, що зовсім подібна до апаратури, вживаної до знимок тонової фільми, автом Форда і тиняється по преріях, лісах та гущавинах. Як тільки вчує спів пташки, уставляє мікрофон (навіть на 100 метрів від птаха, щоб його тільки не налякати), реґулює скріплюючий прилад та робить звукову фільму.

Таким робом Бранд зробив знимки голосів майже половини птахів, що живуть у східних стейтах Америки. Притім записав він майже сотню ріжних пташиних окликів. Деколи попали до мікрофону крім співу птахів голоси інших звірів, почавши від жаби, скінчивши на великих хижаках.

ҐУВЕРОВА ГРЕБЛЯ.

Восени 1930 р. почали на границі між західно-американськими стейтами Невадою й Арізоною у „Чорному" Каніоні" ріки Кольорадо (40 км. на південний схід від невадського міста Лас Вегас), будувати Гуверову греблю, найбільшу греблю у світі.

Сама гребля буде на 240 метрів заввишки. На її будову зужиють яких 3 міліони шестистінних метрів бетону. Утворена греблею водозбірня буде 160 кільометрів задовжки і помістить 37 міліярдів шостист. метрів води. Ця водозбірня зможе наводнити пустинні околиці, порушувати турбіни величезної гідроелектрівні і постачати питну воду. Що найважніше: ця водозбірня буде запобігати повеням.

Гідроелектрівня, що приміщена в підніжжя греблі, буде мати 16 турбін потужности одного міліона коней. Вона буде постачати електричного струму для міст і для помп. Ці помпи будуть тягти воду з річки Кольораду повз скелі, що творять долину ріки, до міст, що положені на побережжі Великого Океану. Крім цього електричного струму гідроелектрівні будуть уживати в копальнях золота (у стейтах Калфорнія і Кольорадо), срібла (стейти Кольорадо й Невада) та інших металів.

Для наводнення сухих околиць призначили із водозбірні 3,7міліярда шостист. метрів води. Ця вода має наводнити понад 8 тисяч квадр. кільометрів землі. Розуміється, що водозбірня перед греблею буде управильняти теж стан води у річці Кольорадо і таким чином припинить на майбутнє повені. З тою метою побудовано у водозбірні перед греблею два підскельні тунелі на лівому березі ріки і два такі самі тунелі на правому березі ріки.

На будування греблі та удаження водозбірні мають витратити 70 міліонів долярів, на збудовання гідроелектрівні яких 40 мьіонів долярів, на решту біля 20 міл. долярів, разом яких 170 міл. долярів!

ПЕРШИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ КОНГРЕС ДЛЯ ДОСЛІДІВ ПРОМІНЮВАННЯ.

Цей конгрес відбудеться у Венеції від 10. до 15. вересня ц. р. під проводом Марконія. Виголосять на ньому реферати найкращі представники науки всіх країв, а саме індійський фізик **Раман** буде говорити про будову матерії на основі розсіяного промінювання, славний анґлійський фізіольог **Адріян** про електричний струм і біольогічні явища, американський фізик **Вуд** про звуки і ультрозвуки з біольогії, школа **Гурвіча** з Ленінграду про промені Гурвіча, далі фізики **Блякетт** (Льондон), **М. де Бройль** (Париж), **Комптон** (Шикаго), **Кулідж** (Шенектеди), **Боте** (Гайдельберґ), **Регенер** (Штуттарт) та багато інших. З конгресом получена ціла низка прогульок. Зголошення на конгрес приймає ґенеральний секретар конгресу: Dr. Giocondo Protti, S. Gregorio 173 Venezia.

А. Л.

Великий політичний процес у Станиславові.

ШІСНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ. ВНЕСКИ ОБОРОНИ. — ВІДЧИТУВАННЯ ДЕЯКИХ ЗІЗНАНЬ.

Прокуратор зрікся поставленого ним внеску на вчорашній розправі, а саме, щоб відчитати брошури ОУН та декальог ОУН.

Обор. д-р Левицький вніс ствердити факт, що підс. Петрощук служив при війську, переслухати посла **Зиновія Пеленського,** що він ніколи з підс. Скопиком не стрічався, ствердити факт, що часопис „Вісті" є виданням леґальною кооперативою „Терен" у Львові.

Обор. д-р Волянський вносить перевести льокальну візію в Надвірній і Пневі на дорозі, відбутій підсудними з двірця до міста, на якій підсудні уставились би на тих місцях, на яких вони находились 18. серпня м. р., переслухати **д-ра Долинського,** адвоката з Ужгороду, на обставину, що в часі процесу Петра Гоголя в Кошицях у ЧСР виявилося, що Петра Гоголя арештували зараз-же в другому дні по переході нелеґально чесько-польського кордону, що при ньому не найшли ані протипольської ані протичеської літератури та що його арештували під замітом шпигунства в користь Польщі.

З черги оборонець заявив, що він іменем підс. Гоголя уповажнює тутешний суд і польський консулят в Кошицях урядово звернутись до суду в Кошицях, щоб там вглянули в акти тої справи, аби устійнити, що ці обставини, які має ствердити адвокат Долинський, є правдиві.

Обор. д-р Хомин вніс переслухати старосту в Станиславові Пайончковського на обставину, що пожежа в Конюхові, яка була в жовтні 1930 р., і яку уважають саботажем та закидують участь у підпалі підс. Барабашеві, постала з іскри льокомотиви; засягнути інформації в суді, що підс. Барабаш тоді, коли була в Конюхові пожежа, сидів у тюрмі. Зареквірувати слідчі акти окр. суду у Стрию в справі Федорика й тов., між якими був і Барабаш, а яких підозрівали в контактуванні з членами ОУН, щоб виказати, що слідство було уморене.

Обор. д-р Старосольський прилучився до внесків згаданих оборонців.

Прокуратор спротивився внескам оборонців; прокураторові реплікували оборонці проф. д-р Старосольський і д-р Волянський.

Рішення щодо тих внесків застерів собі трибунал на пізніше.

Після двогодинного відчитування ріжних зізнань свідків та письм **обор. д-р Старосольський** ставить внесок відчитати кілька місць з книжечки Тараса Крушельницького „На тихі води", в якій ясно сказано, що Тарас Крушельницький був у Луцьку в 1929 р. з цілою прогулькою пластунів, а ніколи сам.

Прокуратор спротивився цьому внескові, одначе трибунал рішив уривки з вищезгаданої книжечки відчитати.

З черги відчитано зізнання неповликаних на розправу свідків до год. 3.30 попол.

СІМНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ. ВІДЧИТУВАННЯ БРОШУР, РЕФЕРАТІВ, ВІРШІВ, ТОЩО.

По відчитанні деяких брошур ОУН, рефератів підс. Корінця, віршів та повісти „Апропінкво" підс. Гайдюка оборона зреклася внеску в справі льокальної візії в Надвірній, мотивуючи це слабим здоровлям підсудних. З черги прокуратор зрікся внеску щодо відчитання письм скарбового уряду в Надвірній про скількість грошей у касі дня 18. серпня 1933 р., себто того дня, в котрому арештовано підсудних у селі Пнів під Надвірною.

ПИТАННЯ ДЛЯ СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

Після цього предсідник відчитав 21 питань для присяглих суддів з артикулу 97 і 165 к. к. (держ. зрада і приналежність до нелеґальних товариств). Оборонці внесли поставити питання в напрямі арт. 165 к. к. до всіх підсудних, крім підс. Чорної та Барана. Прокуратор поставив внесок на евентуальні питання з арт. 167 к. к.

Чергова розправа в четвер.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Спека в Америці.

Прерії висохли, люди й худоба гинуть.

НЮЙОРК, ПАТ. У середущих стейтах страшна спека, температура доходить до 48° Ц. Загрожує голод і пошесть багатьом стейтам. Промисловий рух завмер. Сонце випалило засіви. Великі прерії зовсім висохли. В Оклягома Сити збили 600 штук худоби, щоби вкоротити їй терпіння з причини недостачі води. В деяких місцевостях воду видають у малих кількостях. Наслідком спеки згинуло 5 людей. У Канзас Сити, де рух зовсім завмер, школи зачинені. Над стейтом Тенесі перейшов буревій. Засіви знищені дощами та хуртовиною. Телефонічна комунікація перервана.

Ґенеральний страйк приніс 100 міліонів втрат.

САН ФРАНЦІСКО, 19. 7. ПАТ. Ґенеральний страйк частинно заломлюється. Робітники закладів прилюдного вжитку вертаються до праці. Мешканці Оклянд і Беркелі, озброєні палками супроводжують вантажні самоходи з харчами. Британські кораблі вивантажують товари своїми силами. Кораблі інших держав оминають Сан Франціско. Рух пасажирів припинений. Ґенеральний страйк портових робітників приніс уже 100 міліонів долярів втрат.

Несподіваний приїзд большевицьких кораблів.

ШТОКГОЛЬМ, 19. 7. ПАТ. Від кількох днів шведська фльота відбуває маневри на водах біля Ґетеборга. Шведські літаки і обсерваційні станиці на шведськім побережі запримітили, що вчора вночі кілька воєнних большевицьких кораблів переплило несподівано здовж побережа Швеції.

ВОЄННІ ВІДШКОДУВАННЯ.

ЖЕНЕВА, 19. 7. ПАТ. Швайцарський уряд домагається від ради Ліґи Націй вирішення її спору з Німеччиною, Францією, Італією та В. Британією. Швайцарія домагається відшкодування від урядів згаданих держав за втрати, які повесли швайцарські громадяни на просторі цих держав у світовій війні. З тією метою швайцарський уряд поставив внесок, щоби рада Ліґи Націй розглянула цю справу на своїй сесії в дні 7. вересня ц. р.

В. Британія будує 50 нових ескадр.

ЛЬОНДОН, 19. 7. ПАТ. На вчорашнім засіданні британського кабінету затвердили програму розбудови військового летунства. Кружляють поголоски, що уряд збудує в найближчих роках 50 нових летунських ескадр. Подробиці цього рішення держать у таємниці.

Криваві бійки страйкарів із поліцією.

СІТЛЬ, 19. 7. ПАТ. 1.200 страйкуючих у Злучених Державах намагалися силоміць дістатись до пристані, де робітники, які не належать до професійного союзу, під охороною поліції вивантажували кораблі. Страйкуючі робітники перервали кордон поліції. Дійшло до кривавих сутичок з поліцією, яка щойно сльозними ґранатами розігнала демонстрантів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ЛИПНЯ 1934.

ФРАНЦ ПАВЛЬ.

Американська ідея.

— До чорта! — кричав містер Робсі, директор і власник „Театру-Робсі" в Буфалло (Зл. Держави) — навіщо властиво я плачу вам пенсію? Довкола мене сидять сими драматурґи, мистецькі директори, режисери, секретарі і чорт зна як ви там зветесь, кожний дістає пенсію Рокфелера, а мій театр сходить на пси! Передучора було в ньому 80 осіб, утора сімдесятьшість! Нецілий уже той день, коли на сцені було більше людей, як на салі... Треба щось робити! І то якнайхутше, бо доведеться зачинити будочку! Може би ви були ласка почати собі трохи своєї цінної голови, теж спеціяльного промислу!

Робсі задихався і злобно лишився на своїх співробітників, що обсіли його похнюплені, терпеливо чекати, вилячись у стелю або долівку і найчастіше мовчали.

— Чи це все, що ви маєте мені сказати? — глузував Робсі. — Чи справді ніхтось із вашої зібраної не може спромогтись на саму-таку ідею ратунку нашого стану?

Перший заломився касієр:

— Пане директор! Є тільки одний спосіб: мусимо зробити ціни білетів.

— Це робили ми вже десять разів і нічого не помогло — замітився секретар. — Передовсім треба вивести публіці, щоб її потягти до театру.

— Зовсім влучно! — підтримав його режисер — треба найти пєси, що мають притяжну силу.

— Але треба теж мати творчого режисера, що вмів би їх вивести на сцені — докинув злобно драматурґ.

— Найважніше це талановиті актори — проголосив мистецький директор. — Ми мусимо мати такі зірки, які могли би витримати суперництво зі звуковою фільмою!

— Джорджа Бенкрофта! — запропонував один.

— Або Адольфа Менжу! — додав другий.

— Ні, треба жінки! Наприклад Ґрети Ґарбо.

— Ні, Марлени Дітріх!

— Знаменита думка! Тоді Штернберґ зголиться стати в нас режисером!

— До якоїсь клясичної пєси!

— Але модерно поставленої!

— У купальних трикотах!

Проєкти сипалися як з рукава, дискусія оживала, учасники кричали і суперечалися, були „за" і „проти" — побіжком ніхто не розумів ні слова.

Хвилину слухав Робсі спокійно. Потім ударив пястуком по столі:

— Годі! будь ласка, тихо!

Все замовкло і директор міг говорити:

— Я вислухав ваших думок і мушу їх передумати. Може нам удасться наддяки ним самувати наше підприємство. Може... Я маю одну малу ідею... Покищо лишу вам, мої панове!

І жестом ласкавого володаря [illegible] своїх іраженні!

На другий день на вулицях міста висіли величезні плякати:

„Робсі Театр".

Від неділі! Тільки 1 тиждень!

!!! Сензаційна драма !!!

ЧОЛОВІК, ЩО ЗАДУШИВ СВОЮ ЖІНКУ

5 дій передпльованих за В. Шекспіром.

!!! Сензаційний розподіл ролі !!!

Отелльо, мурин	Джордж Бенкрофт
Десдемона, його біла дружина .	Ґрета Ґарбо
Яго, ґанґстер	Адольф Менжу
Емілія, жінка	Марлена Дітріх

Режисер: Осип Штернберґ.

!!! Сензаційні ціни !!!

Кожне місце 50 центів!

Передвступна продажа білетів уже почалася!

Драматурґ, мистецький директор, режисер, секретар і касієр не вірили своїм очам.

— Старий збожеволів! — сказав секретар і побіг до канцелярії.

Робсі глянув на нього зливнуваний:

— Чого хочете? Я послухав усіх ваших рад. Я знизив ціни, дав пєсу, що може притягти публику, підібрав талановитих артистів і заангажував творчого режисера... Чи все те для вас за мало?

— Навпаки! за багато! Це-ж буде катастрофа.

— Так гадаєте? а я рахую на добрий інтерес. Заждіть до завтра.

*

За той час плякати зробили своє. Щораз більша юрба пхалася до кас театру. Робсі, щоб дістати такі безмірно низькі білети на таку мистецьку виставу.

Катастрофа повені.

ВЕЛИКІ ЗЛИВИ І ХМАРОЛОМИ.

ПАТ повідомляє: Велика повінь, яка лютує від кількох днів у Галичині, Лемківщині і краківськім воєвідстві, далі кріпшає, бо дощі і хмароломи навіщують майже що дня загрожені терени. Вчора обірвалася хмара над громадою Незвиська пов. Городенка. В одній хвилині цілу околицю залила вода, яка знищила шість домів до тла, а кільканацять домів знищила частинно. Вода забрала з гостинця каміння, призначене на направу доріг. У чотирьох місцях потворилися запори довжиною одного кільометра, високі на півтора метра. В пов. Городенка вода залила 200 городів а 40 покрила шутром і камінням. Шкоди величезні. Кілька млинів стоїть, бо вода позривала млинські колеса. Вода на ріці Стрий і Свіча підноситься. На ріці Дністер у Розвадові вода скоро підноситься. Потік Бродниця у Надітичах виступив з берегів і залив сіножати та доми. Вода скоро прибуває. Річка Вирва яка вливається до Дністра, піднесла свої води за кілька годин на 8 м. понад нормальний стан і залила передмістя і ближче положені вулиці Добромиля. Нагла повінь заподіяла в повіті необчисленні шкоди. Вода у Сяні знову постійно зростає, бо минулої ночі в Сяноці впали великі дощі. Ріка Вигор виступила теж нагло з берегів. Розміри шкід величезні.

У Ряшівщині обірвалася хмара і вода Вислока з її пливами, які вже почали опадати, нагло виступили з берегів і заподіяли величезні шкоди в місті та в повіті.

23 ПОВІТИ ЗНИЩЕНІ.

Повінь навістила і спустошила 4 західні повіти львівського воєвідства, 15 повітів полудневo-середущої частини краківського воєвідства, себто цілу Лемківщину та 4 повіти келецького воєвідства. Найбільше знищені повіти Новий Санч і Новий Торг.

ПОНАД 100 ОСІБ ПОТОНУЛО.

Після дотеперішніх вісток потонуло понад 100 осіб, в між ними кількох вояків підчас рятування. Вода залила кількадесять сіл, позривала майже всі менші мости і кільканацять більших залізничих мостів та поперериваля в багатьох місцях залізничі шляхи. До багатьох місцевостей комунікація перервана зовсім.

800 ЛІТНИКІВ ВІДРІЗАНІ ВІД СВІТА.

В Зарабю біля Мисленець вода зірвала мости і 800 літників відрізані від світа та залишилися без харчів. Сапери на понтонах довозять харчі. Одначе боротьба з бурними хвилями виснажила саперів до краю і вони не всилі далі довозити харчі.

ТРАГІЧНІ КАРТИНИ.

В місцевостях, де лютує повінь, відбуваються трагічні картини: Багато селян, яких захвилині їх цілий дорібок, не хочуть рятуватися і гинуть враз з дітьми. Під Мисленицями з 4 стукали мутні хвилі води та знищили в одній хат не вспіли вже врятувати людей, які згинули. Запінені хвилі несуть на своїх хребтах повиривані дерева з корінням, збіжа, хати, мости, і трупи людей.

800 ЛІТНИКІВ ВІДРІЗАНІ ВІД СВІТА.

Премієр Козловський враз з мін. внутрішніх справ Косьцялковським і мін. комунікації Буткевичем оглянули з корабля спустошені повінею села і містечка. Ствердили, що біля 50.000 родин без хліба. Тому премієр і міністри вернулись до Варшави, де утворено комітет допомоги потерпівшим від повіні під проводом президента і марш. Пілсудського. Уряд призначив негайно на допомогу 100.000 зол., воєвідський комітет у Кракові 100.000 зол., міністерство суспільної опіки 10.000 зол., а міністерство внутрішніх справ вислало 50 вагонів муки. Крім того львівське воєвідство вислало 10 вагонів муки. Крім тієї негайної допомоги уряд радить над планом робіт, щоби дати працю потерпівшим від повені. Львівський віцевоєвода приказав зорганізувати воєвідські повітові та місцеві комітети, які збиратимуть датки на допомогу потерпівшим від повені. Православний митрополит Денис видав поклик до епископів і духовенства переводити збірки.

Літаки з Кракова летять раз-у-раз до місцевостей залитих водою і довозять харчі, пошту та рятують людей.

Вода в ріках Сола, Скава, Дунаєць і Рада опадає. Зате у Вислі підноситься. У Кракові стан води піднісся на 5.52 м. понад нормальний стан. У домбровськім повіті вода загрожує перерванням охоронного валу. Тоді знайшлась би більша частина повіту під водою. До загрожених околиць вислано військо. В Кракові строге поготівля. Телефонічну комучікацію Кракова зі Львовом в останній хвилині наладнано, бо дотепер була перервана. Всяка комунікація з Криницею перервана від 4-х днів.

ЗЛИВНІ ДОЩІ У ЛЬВОВІ.

У середу і в четвер над Львовом лютувала страшна буря з громами, яка заподіяла великі шкоди. По кількох хвилинах вулиці замулила піском вода, яка залила теж деякі помешкання в сутеринах. Підчас зливи припинено трамваї і перервано телефонічну комунікацію і коловий рух.

Дальші транспорти до Берези Картуської.

В дні 6. липня ц. р. вивезли з Городенки до концентраційного табору у Березі Картуській Богдана Рибчука.

НОВИНКИ

— **Маґазин постелі Р. Джала, Львів, Хоружина 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол.** 1285 98-100

— **Ревізії й арештування.** В дні 13. липня ц. р. перевела поліція низку ревізій у селі Вербівці, пов. Городенка та арештувала трьох синів господаря Івана Голинського і учителя збірних лекцій Адамчука. Двох менших синів Голинського звільнили після переслухання на станиці поліції у Вікні, а найстаршого враз із Адамчуком відставили до Городенки.

— **Вийшли на волю.** В дні 16. липня ц. р. вийшли на волю з городенської слідчої вязниці Корнило Пазичевський і Зенон Багницький, арештовані 17. червня ц. р.

— **З українського життя у Братиславі.** Дня 3. м. м. відбулися річні загальні збори т-ва „Просвіта" у Братиславі, на яких вибрано нову управу т-ва на рік 1934—1935. Головою вибраний д-р А. Шавала, заступн. д-р К. Бризгун, секр. д-р І. Мандзій, скарбн. студ. прав І Сич, культ. реф. інж. О. Яремко, бібліотекар студ. прав Шпак і т. М. Пукач.

— **Влом до церкви оо. Студитів.** Вчора (18. ц. м.) підчас сильної бурі, яка лютувала пополудні над Львовом, вломились невідомі злочинці (чи один злочинець) до церкви оо. Студитів на Кайзервальді. Вибивши 4 шиби у вікні над захристією, злодій вліз ним до середини, виважив двері до кивоту і хотів забрати звідти чашу. Побачивши, що вона з бляхи, вдоволився тільки її позолоченою накривкою. Крім того забрав металевий напрестольний хрест, вилитий на форму старовинних і розбив церковну скарбонку при входових дверях, з якої забрав ні більше, ні менше, а... 60 сотиків (таку суму ствердив один брат того дня). З тою добичею вилістався злодій з церкви, сполошений одним з братів, що йшов до церкви, через друге вікно в захристії (над дверми), яке також збив. Разом потерпіла церква шкоду на яких 100 зол. Покликана на місце святотатства поліція найшла відтиски пальців злодія, сфотоґрафувала їх і тепер за ним пошукує.

— **Особисті вісти.** Юрій Всеволод Ґурґула з Рогатина осягнув у віденській Високій Політехнічній Школі диплом інжинірський (з фаху інжинірської будови) в дні 5. 7. ц. р.

— **В кожному міст вул. мін. Перацького.** Ar. Всхуд подає: „На всьому терені південно-східних воєвідств управи міст виступають із ініціятивою до міських рад переміни назв вулиць на вулицю пок. міністра Перацького. До осени ц. р. в усіх містах і містечках у трьох південно-східних воєвідствах назвуть вулиці іменем пок. міністра Перацького".

— **Душогубство й самогубство.** У четвер, 19. 7. у Львові надраном Ґінельове задусила свого 4-літнього синка, а сама скочила з другого поверха на землю і тяжко порранилася. Непритомну рятункова каретка відвезла до шпиталю. Причина: матеріяльна нужда і родинні непорозуміння.

— **Смерть петербурської Венери.** У льондонському шпиталі померла в нужді росіянка Вера Таберкова, що колись у Петербурзі носила гордо назву „російської Венери". Вона була селянського роду, аж раз упала в око багатому ювелірові, коли переїздив селом в околиці Петербурга. Таберков узяв її до себе як служницю, зробив її швидко своєю господинею і 3 роки пізніше з нею оженився. Його дім був місцем сходин столичної аристократії та плютократії. Завдяки красі своєї жінки став він головним доставцем царського двора. Один із великих князів замовив раз у Таберкова брилянтовий нашийник такої величини, що сам ювелір мусів їхати за ним особисто до Льондону. Нашийник цей вартости 3 міл. рублів дістала в дарунку Таберкова. Таберкова розстріляли большевики у перших тижнях перевороту; Таберковій, уже в літах, удалось утекти за кордон, але без засобів. Вона жила і померла в нужді.

— **Різні вісти.** Швайцарський уряд заборонив на якийсь час доступ німецьким денникам: „Фелькішер Беобахтер", „Анґріф" і „Берлінер Берзен Цайтунґ". — Бельгійський летун Макс Козінс відклав свій лет у стратосферу, з огляду на вітри і бурі. — Бразилія обмежує віза для чужинців; з кожної нації зможе річно візлжати тільки 2 проц.; цей розпорядок головно спрямований проти японців, що масово шукають там праці. — У німецькому університеті в Празі призначили професором фармакольоґії Гедвігу Лянґекер. — Преса пригадує, що цими днями минуло 100 літ від часу, як еспанський уряд скасував „інквізицію" себто право для короля в день Всіх Святих призначувати інквізитора і окремі трибунали, щоб карати єретиків.

Кріваві події підчас Талєргофського свята.

Аґенція „Всхуд" повідомляє: „В селі Соколів біля Вирова (пов. Камінка Стр.) місцеве населення постановило поставити на громадському майдані біля церкви памятковий хрест і посвятити його. Місцевий священик о. Соломора відмовився взяти участь у посвяченні та сказав, що не ручить теж за це, чи хід свята буде спокійний. Селяни запросили сусіднього римо-кат. священика о. Чеховича, який посвятив хрест і в промові зазначив їм признанням, що місцеве населення є льояльне до держави та горожан поляків.

„Свято це не сподобалось членам ОУН, які оброєні в коли та ножі, напали на учасників свята, багатьох побили, одного з аранжерів свята Мих. Романова, голову читальні ім. Качковського тяжко зранили ножем у груди. Його перевезли до Камінки на лікування. Негайно приїхали з Камінки референт прикордонної безпеки Волошинський та комісар держ. поліції Біннесь, які привернули спокій в громаді та сятьох напасників приказали арештувати й відставити до вязниці окружного суду".

Та хоч продажа щойно почалась, із 14.000 білетів залишилось не більш як 100 білетів по ціні оголошеній. Причина була проста: десяток хитрих аґіотерів викупив всі білети.

Тепер публика кинулась до аґіотерів. Ціни були божевільні, покупці переліцитовували себе, за 50-центовий білет платили вдесятеро і двацятеро більше. На цьому інтересі заробили вони на чисто 10.000 долярів.

*

24 години пізніше секретар передав свому шефові пять телеґрам.

Робої пересунув спокійно свою гавайську цвґару з одного кутика уст у другий і відчитав телеґрами. Після цього передав їх секретареві:

— Читайте.

Секретар поблід:

— Страшна річ! Скрізь відмова! Ніодин із замовлених вами артистів не приїде! Що ви робите?!

— Відлічу виставу?

— А гроші?

— Зверну всім при касі. Пятьдесять центів за білет.

Секретар усе ще кивав сумовито головою.

— Деж цей знаменитий інтерес? Деж ця обіцяна сенсація? Чи вона полягає в тому, що ті бандити-аґіотери видурили від публики таку силу гроша?

— Так саме в тому — відповів Робої — бо всі ці аґіотери не були мої люди...

Переклав *об.*

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

NIVEA

уленшує природне опалювання на сонці.

Крем: Зол. 0'40 до 2'60
Олійок: Зол. 1'-, 2'- і 3'50
Pebeco Sp. Akc. w Poznaniu

Дивогляди.

Причина розводу.

Суд у Дебречині має клопіт з селянкою Цік, що домагається розводу з досить дивної причини. Її чоловік був до 15-го року життя — дівчиною і називався Єлисавета. Коли вона подумає про це, не може з ним жити. Діки мають давно сина.

„ВПоважана Пані" заборонене.

Окружний суд у Бранншвайґу оголосив комунікат, що служба не сміє звертатись до своїх господинь зі словами „Ґнедіґе Фрав", мотив: у національно-соціялістичній добі не можна вживати таких реакційних титулів. Що більше: хто буде їх уживати, того будуть суворо (!) карати.

Фарбовані собачки.

Від довшого часу малі собачки стали модним додатком до жіночої ґардероби. Тепер паризькі дами придумали ще один спосіб прикраси: причепурюють собаки, перемальовуючи їх на всякі коліри. Є вже окремі „сальони", де фарбують собак у цятки, пружки і всякі взори. Ця мода має тільки ту хибу, що люди на вулиці більше заглядаються на собак, ніж на їх власниць.

—o—

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Марія з Михальчуків Гірнякова, померла 18. липня в Любачеві. Похорони відбудуться в пятницю 20. липня рано. В. І. П. 62

Іван Топольницький, емерит. інспектор скарбової палати в Кельцах, помер у Тернополі 15. липня ц. р. в 57. році життя. Покійний власними силами скінчив тернопільську ґімназію, де товаришував з пок. Мих. Галущинським та епископом Будкою. По скінченні прав вступив до скарбової служби, працюючи цілий час у Тернополі, де вже за польської влади став начальником скарбового уряду акциз і монополів. В осени 1931 р. перенесли його до скарбової палати в Кельцах, де небавком і захворів. З причини недуги рака в шлунку перейшов недавно на пенсію і тяжко недужий вернувся до Тернополя, щоб тут закінчити своє трудяче життя. — Цікавився нашим національним життям, виступав він публично як свідомий українець і як високий скарбовий урядовець не боявся виступати (був дуже добрим декляматором) активно на ріжних українських національних святах. Щиро опікувався сиротами з українського захисту, збираючи всюди, де міг, для них підмоги. Погідної, веселої вдачі — хоч за молодих літ дуже бідував і сам пробивався лекціями в часі ґімназійних та університетських студій — грав помітну ролю в житті українських товариств у Тернополі. Був довший час членом виділу і головою „Української Бесіди", головою „Тернопільського Бояна" та діяльним членом інших місцевих українських товариств. Його похорони в дні 17-го липня ц. р. випали величаво. Проводив Преосвящ. Будка в товаристві пятьох священиків. Співав злучений хор „Терн. Бояна" і „Молодої Громади" під управою п. Менціньського. Над могилою попрощали Покійного промовами епископ Никита Будка, як його шкільний товариш та особистий приятель, та посол др. Степан Баран від українського громадянства і місцевих українських установ.

В. Й. П.!

З листів до Редакції.

Відгуки бунту на Сокільському Святі у Львові.

До Хвальної Редакції „Діла" у Львові.

Старшина Рух. Т-ва „Сокіл" у Ременові, пов. Львів, просить помістити у Вашому часописі отсе вияснення:

У звідомленні з пресової конференції „Сокола-Батька" подано між іншим, що наше Т-во було місцем бунту — знаного інциденту на Ювилейному Святі Українського Сокільства у Львові в дні 1-го липня 1934 р.

Цей закид є нестійний і минається з правдою тому що наші чети (участники, посестри й побратими) вправи виконували і ніякого бунту ніхто з членів нашого Т-ва не робив.

Точне звідомлення вислали ми до Старшини „С.-Батька" у Львові.

Тих, які активно виступили на Святі, відповідаючи послуху Старшині „С.-Батька", ми не похвалюємо, тому, що такі й подібні бунти є недопускальні в сокільській організації, та у великій мірі шкідливі для нашої Нації.

Колиб ми навіть мали вісь жалі до Старшини „С.-Батька" чи до її поодиноких осіб, то знаємо, що такі справи полагоджуються на Загальних Зборах — ніколи перед тисячами нас через відновлення послуху.

Так повинні були поступити ті гнізда, що на площі відмовились від виконування вправ.

За Старшину Т-ва „Сокіл" у Ременові:

Ковалишин Стефан, голова. Тис Стефанія, справник.

Ременів, 17-го липня 1934 р.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ОГНІСКО.

Перші змагання України з ярославським Огніском за мистецтво Окружньої Ліги відбудуться в неділю 22. ц. м. на грищі Погоні. Початок: год. 5. попол. Попередять змагання в год. 3. попол. Степ — Україна II.

ТРИЗУБ — СОКІЛ (Бібрка).

В неділю 22. ц. м. відбудуться між ними дружинами змагання за мистецтво У.С.С. на грищі Р.С.К.О. на Богданівці. Початок: 5. год. попол. Змагання викликали велике зацікавлення з уваги на добру форму обох дружин. Попередять змагання дружини молодших.

Ужгород. С.К. „РУСЬ" — Ч.С.К. 3:1 (1:0).

Змагання відбулись на грищі Руси, що мала помітну перевагу над своїм льокальним чеським противником.

Чернівці. Драгош Вода — Довбуш 5:1 (3:1).

ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ СЕРЕДУЩОЇ ЕВРОПИ.

Відень. СПАРТА — ГУНГАРІЯ 1:1 (1:0).

І шості змагання, розіграні у Відні, повінчались ремісовим висліком. Гра була двічи продовжена, та все одно ні одна ні друга дружина не могла виграти. Прийшлось витягати жереб і щастя усміхнулось до Спарти, яка буде далі змагатись з Адмірою.

Відень. АДМІРА — СПАРТА 0:4. Після цієї програної Адміра відпала остаточно від дальших змагань за чашу середущої Европи.

Будапешт. ФЕРЕНЦВАРОШ — БОЛЬОНІЯ 1:1.

РЕКОРД СКОКУ.

БЕРЛІН. ПАТ. У Дісельдорпі відбулися легкоатлетичні змагання при участи американських змагунів. Молодий німецький змагун Вайнке устійнив новий рекорд у скоці у височінь осягнувши 1·97 м. Американський змагун Шпін осягнув 1·95 м.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Косів:

20. VII. Детектив.
21. VII. Королева кіна.
22. VII. Заліза острога.
23. VII. Чумаки.
24. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Життя є гарне".
АТЛЯНТИК: „Буритель".
ВАНДА: „Жінка з Монтекарльо".
КАСІНО: „Гніздо залюблених". Танцюристи в Буенос Айрес.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бадь бідних дівчат" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Романс Маньки Грешниці" та ревія.
МІРАЖ: „Навіщо працювати" (Фліп і Флап) „Біла лелія".
МУЗА: „Платинова бльондинка".
ПАН: „Велика княжна Олександра", „Шпіон у масці".
ПАЛЯС: „Пробоєва бриґада Захарова".
ПАСАЖ: „Червоний діявол", ревія „Тітка Теофіля".
СВІТ: „Порт Сан-Дієго", „Заборонена мельодія".
СОНЦЕ: „Давид Гольдер" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „У слідчій службі" та ревія.
ХІМЕРА: „Цвітка степу" (Чарльз Фарел).
УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія.

Читайте „Діло"!

Закордонне радіо.

Пятниця, 20. липня 1934.

Відень (506,8) 18·10 Вок. концерт (Бурґер, сопран, Райтер, баритон), 23·00 Спів (Франчені, баритон), **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Брно** (325,4) 18·00 Дводжакові пісні, **Прага** (470,2) 21·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 18·30 Словінські пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·15 Концерт, **Кельн** (455,9) 17·15 Балади (співає Штрівн у супр. фортепяну), **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Концерт, 21·00 „Дер церброхене Круґ" ком. Кляйста, **Будапешт** (549,5) 20·00 Концерт оп. орхестри, **Міляно** (368,6) 11.30 Популярна музика, 20·45 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 17·10 Легка й танкова музика, 20·45 „Мадам ді Теб" оп. Льомбарда.

Субота, 21. липня 1934.

Відень (506,8) 12·30, 13·10 Концерт, 20·30 Одноактівки: 1) „Дер Камерзенґер" Ведекінда, 2) „Дер Гайратсантраґ" Чехова. 3) „Зайтенреґе" Нусіча, **Братислава** (298,8) 19·10 Чеські та словацькі народні пісні, 20·00 „Апнете" муз. пєса Косталя, **Мор. Острава** (259,1) 18·15 Легка музика, **Прага** (470,2) 21·00, 22·30 Концерт, **Париж** (1649) 20·30 „Трубадур" оп. Верді, **Білгород** (439,8) 13·00, 19·30 Пісоньки, 18·30 Нар. мельодії, **Любляна** (569,3) 20·30 Пісні, **Берлін** (356,7) 12·00, 18·20 Концерт (музика, спів), **Гамбурґ** (331,9) 19·00 Фортепян, 19·30 Радіохор (нар. пісні), **Кельн** (455,9) 13·00 Нар музика, 16·00 Концерт військ. трубної орхестри, **Ляйпціґ** (382,2) 20·15 „Дас ферзуншене Шльос" оп. Мілєнера, **Беромінстер** (539,6) 19·00 Веселі пісоньки, 20·30 „Дас Шварцвальдмедель" оп. Есля, **Будапешт** (549,5) 12·30 Концерт, **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 20·45 „Ісабо" оп. Масканія, **Рим** (420,8) 17·10 Вок. інстр. концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 20. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Концерт сальонової музики, 13·05 Оп. арії (гр. пл.), 13·55 З ринку праці, 14·00 Експортові вістки, 16·00 Година легкої музики, спів, 17·00 Авдиція для хорит. концерт орхестри, 17·30 Концерт симф. орхестри, 18·00 Репортаж, 18·15 Спів, 18·35 Музика в гр. плит, 18·45 Балачка про календж, 19·0 Всячина, 19·15 Джезова музика (гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Концерт польської музики, 20·02 Почт. техн. скринька, 20·12 Балачка про симф. концерт, 20·22, 21·15 Симф. концерт, спів (Дягас, бас), 21·05 Сто гарних пляшечок, 22·05 У батьківщині сирени (фейл.), 22·20 Танкова музика.

Субота, 21. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Легка музика, 13·05 Камер. музика з гр. пл., 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжжева біржа, 16·00 Легка музика, пісоньки, 17·00 Авд. для старших дітей „Горст Весель тоне", „Варен і Гарен", 17·25 Оп. арії, пісні і дуети (Лада, сопран; Зміч, баритон), 18·00 Літ. фейл. „Що читати", 18·15 Фортепянові творн. 18·45 Фейл. „Жовква", 19·00 Всячина, 19·15 Хор Юранда й Юр. Маро (гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·0 Концерт польської музики, спів (Корвін-Шимановська), 20·30 „Єдина та її роля в господарському й політ. житті Польщі," 20·40 Пісоньки (Ганка Ордонівна), 21·12 Концерт легкої музики, 22·00 Актуальна балачка, 22·10 Джезова музика, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 5·27 1/2 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·75, Париж 34·91, Берлін без трансакцій, Ціріх 172·65, Амстердам 358·90, Прага 2·—, Міляно 35·35, Нюйорк кабель 5·30 1/8, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 20. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масло	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	„
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·25—2·30	„

Тенденція на масло вдержана, на молоко, сметану та яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 21. липня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живної в: [illegible] птиці, [illegible] подвіри пункт-висарні „М. [illegible]" у Львові (вул. В. Глоговського 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·90	зол
Кури	I клясе „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Комітет Академічного Дому у Львові розписує оцим КОНКУРС на адміністратора Акад. Дому. Подання вносити до Комітету на адресу Управи Академічного дому (Львів, вул. Супінського ч. 21.) до **дня 15. серпня 1934.** з такими załучниками: 1. Curriculum vitae; 2. Свідоцтво з останнього іспиту; 3. Опінії студентських й загальногромадянських українських установ. За Комітет: Др. Юлій Савчак в. р. (голова). 2—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НОТАР пошукує субституту. Відомість під: „Нотар" до Адміністрації. 49 3—3

СПОЖИВЧИЙ СКЛЕП у середмісті продам негайно. Відомість до Адміністрації „Діла" під „Негайно". 63 1—1

Др. Мед. Володимир Трутяк

лікар

відчиняє канцелярію в половині серпня ц. р. **в Делятині.**

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОВИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і нотаннях	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 191 (13,736). Львів, неділя 22. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед новою голодовою катастрофою на Україні.

Поклик комітету під проводом кард. д-ра Інніцера.

У четвер 12. липня ц. р. в архиепископській палаті у Відні відбулося під проводом кардинала **д-ра Теодора Інніцера** засідання міжнародного комітету для допомоги голодуючим у СССР. На засіданні склав парох **о. д-р Горникевич** звіт з діяльности комітету і вказав на необхідність продовжувати далі допомогову акцію з уваги на теперішне положення в СССР. Комітет приняв такі рішення:

На запросини кардинала д-ра Теодора Інніцера відбулася в днях 16. і 17. грудня 1933 р. в архиепископській палаті у Відні міжконфесійна і міжнародня конференція при участи представників усіх організацій, зацікавлених допомоговою акцією голодуючим в СССР. На нараді ствердили однодушно, що перед жнивами 1933 р. міліони невинних людей померли з голоду, а розмірно добрі жнива могли принести тільки хвилеві полекші. У відозві до сумління людей цілого світу закликала конференція до активної допомоги нещасливим голодуючим людям.

У міжчасі прохарчування в СССР погіршилося до того ступня, що журба за таке положення, висловлена у відозві, виявилася вповні оправдана. Вістки про гарні жнива у 1933 р. виявились сильно перебільшеними. Далі виявилося, що числові дані про жнива не спиралися на дійсним зборі, тільки на здогадних обчисленнях збору.

Цьогорічна велика посуха, яка загрожує багатьом країнам світу недородом, принесла теж великий удар для великої частини СССР. Вигляди на урожай у найважніших областях, який серед нормальних обставин забезпечує хлібом цілу державу, дуже погіршилися і тому центральний уряд уже з кінцем травня, отже ще перед початком кампанії за жнива, примушений був подвоїти ціну на хліб. Ці заходи уряду спричинені знищенням урожаю в полудневій частині СССР. Всі вістки потверджують, що хліб зник з ринку. Саме тепер стан прохарчування на загрожених просторах, а передовсім на Україні, північнім Кавказі і над Волгою, дуже тяжкий. І тому нема ніякого сумніву, що гряде нова поворотна хвиля голоду в СССР у непередбачених розмірах. Знову міліонам міліонам людей грозить голод. Знову згине необчислене число зпоміж них, коли їм не подасть дружня рука допомоги. Зробити це наказує заповідь любови ближнього.

Тому після наради членів допомогового комітету в дні 12. липня ц. р. під проводом кардинала д-ра Т. Інніцера згаданий комітет звертається з горячим покликом до всіх організацій, кругів та станиць, для яких любов ближнього і справедливість не є пустим звуком; до всіх тих, які завдяки свому громадянському та соціяльному становищу покликані до формування державних і суспільних взаємин та розбудови господарського життя і вкінці до всіх тих людей, яким доля ближніх не є байдужа — співпрацювати на цій чисто гуманній та неполітичній основі в інтересі гуманности і справедливости. Тут діло не тільки в матеріяльній допомозі; радше треба тут витворити атмосферу загальної помочі, яка при організуванні загальної допомогової акції є першою і найважнішою передумовиною успіху цього діла для добра людства.

Новий „успіх" москвофільської акції.

„Русскій Голос" повідомляє з тріюмфом, що 17. м. м. відправив у містечку *Галичі* біля Станиславова богослуження православний священик в Коломиї о. А. Новицький. Після того богослуження ок. 300 галицьких міщан заявило, мовляв, що бажають перейти на православія тому, бо їм не подобався місцевий греко-кат. парох, українець. — Ось до чого дійшли задурманені москвофільством міщани в княжому городі Галичі! Такі наслідки вікіала очевидно довголітня праця попереднього парота в Галичі, москвофіла Винницького, що номер перед дількома роками.

Не приймають посилок до Берези Картуської.

Польська преса повідомляє, що харчеві посилки, які вислала рідня інтернованих до Берези Картуської вертаються до надавців з дописскою: „не приняті" і підпис — Ґрефнер (комендант табору). Рідня інтернованих не дістала ніяких вияснень, з яких причин заборонено харчеві посилки.

Бомбові атентати в Австрії не переводяться.

ВІДЕНЬ, 20. 7. ПАТ. Урядовий комунікат повідомляє, що в дні 18. липня ц. р. у Відні націонал-соціялісти підпалили телефонічну розмовницю. Влада схопила бляхаря Вільферта, який признався до злочину. Вільферт заявив, що приказ дістав від невідомого мущини. Його судитиме наглий суд. Вночі 19. липня ц. р. виконали бомбовий атентат на залізничий шлях у Мірцушляґ. Вибух не заподіяв більших шкід.

Не стає грошей на утримання шкіл у Нюйорку.

НЮ ЙОРК, 5. липня. (Вл. кор.) Серед теперішнього політичного й фінансового перевороту в місті Ню Йорку приходить ще третє замішання, у шкільництві. Шкільна Рада подає до відома, що вона не зможе втримати шкіл, коли не дістане принаймні 16 міліонів свіжих дол. на привернення нормального стану шкільних будинків і то крім тих грошей, що вже дістала давніше. До того давніший дефіцит Ради дійшов до суми 8 міліонів. Ці шкільні клопоти повстали між ін. з того, що в часі вакацій деякі школи мають окремі курси й учителі заняті постійно. В останньому десятиліті подвоїлося число шкіл, що вчать також і в літі.

Договір взаїмної допомоги рятунком большевиків.

З Льондону повідомляють, що большевицький уряд зголосив бажання свого уряду приступити до договору взаїмної допомоги. Большевицький уряд заявив, що вповні погоджується з промовою мін. Саймона про східне Льокарно та приступлення до цього договору Німеччини. Большевицький уряд погоджується дати Німеччині такі самі ґаранції, як Франції.

Ґенеральний страйк у Сан Франціско закінчився.

САН ФРАНЦІСКО, 20. 7. ПАТ. Страйковий комітет рішив 191 голосами проти 174 закінчити ґенеральний страйк. Багато робітників вернуло вже до праці. Самоходи і трамваї вже їздять. До міста привезли багато харчів. Життя вертає до нормального стану.

Спробуйте раз вирооп **„Альое"** і порівняйте з тими — яких досі вживали, і виберіть — **ліпші.** 1627

Чому Вас так тяжко переконати,

що Ви, як свідомий українець, — повинні обезпечити свої будинки в дозволеній законом 1/3 частині їх вартости в українськім

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20,

У ВІДПОВІДЬ...

Не знаємо, чи стаття у „Ґазеті Польскій", яку ми вчора майже в цілості передали, як голос найповажнішого пресового органу проурядового табору, чи та стаття була писана перед тим, заки її автор познайомився з комунікатом Президії УНДО й УПР, чи після того. У першому випадку — відповідь на ту статтю дає згаданий комунікат, — в останньому ж випадку ми мали би доказ, що навіть міродайні і поважні польські читачі української преси та відповідальні польські обсерватори українського життя не орієнтуються у політичному підкладі, на якому зроджуються подібні політичні акти. Сутнє непорозуміння полягає у тому, що ось напр. останній комунікат українського відповідального політичного проводу (як і подібні попередні заяви) не був зовсім призначений для польської сторони і не мав ніяких „асекураційних" тенденцій, а був проголошений **для українського народу.** До польської сторони був адресований лише щонайвище уступ про психольоґічне підложа актів розпуки незрівноважених і в затяжній політичній боротьбі незагартованих одиниць, — зрештою виступ керманичів нашого громадсько-політичного життя був подиктований не потребою відгороджуватися від варшавського атентату, боронитися перед евентуальними масовими репресіями, лише умовинами внутрішнього українського життя, безперечно схвильованого заявою мін. Міхаловського. Очевидно, виступ українського проводу так виразно, як виразніше годі було, окреслював його становище до підпілля — для всіх, хто ще міг би мати якінебудь сумніви. Однак, повторяємо, сутньою причиною і його справжньою метою — це був черговий етап **внутрішнього змагання двох українських течій: табору еволюційної боротьби за народні права, репрезентованого і кермованого леґальними політичними партіями, та табору революційної боротьби, згуртованого в ОУН.**

Комунікат УНДО і УПР є дальшим етапом цього нашого внутрішнього змагання, цієї боротьби двох наших течій, боротьби за розум і здоровля української національно-політичної думки, за здорову душу нації і за її матеріяльну екзистенцію. Ця боротьба є від літ найважнішою внутрішньою проблемою українського життя і найбільшою його траґедією, бо величезний запас національної енерґії зужитковує на взаємне поборювання власних активних сил. А проте від літ ця боротьба тріває, і треба справді подивляти польську публіцистику, яка її не бачить, або з тактичних, вигідних для політичної практики причин — бачити її не хоче. Часописні статті? О, так, — до них справді боротьба не обмежується. Адже, що

не слід їх легковажити так, як не можна легковажити ніякої незалежної преси, та ще й існуючої виключно завдяки читачам, завдяки своїй традиції у народі, історичним заслугам для організації продуктивних сил народу. Але поза пресовою полемікою чи поза декляративними статтями, у тій самій пресі уважний читач може найти силу матеріялу для історії внутрішньо-української боротьби. Адже в усіх звітах про загальні збори великих установ і організацій є згадки про зудари двох груп і про оборону громадськи організованою більшістю давніх напрямних організації і давнього розуміння ваги даної установи для народу. І ми бачимо даремні зусилля націоналістів „вилускувати" з проводу установ і організацій неприємних їм осіб та зводити конструктивну працю установ на грунт фанатичного доктринерства. Що більше — ми бачимо, як ті установи й організації, в яких працюють ті самі одиниці, що несуть на собі тягар і політичної відповідальности, змусили взагалі націоналістичну молодь, що ще кілька літ тому вважала за можливе робити на всяких загальних зборах пусті демонстрації, позбуватися фразеольогічного пустомельства й оперувати річевими арґументами. І ми бачимо замість зросту націоналістичних впливів по всіх установах і організаціях — повний провал їхнього „наступу". А позатим: всі масові акції, ведені чисто безпосередньо політичними чинниками (вибори, анкети) чи посередньо установами (шкільні плебісцити „Рідної Школи", маніфестаційні кооперативні свята), — всі ті виступи натрапляють на спротив націоналістів, бо перечать засадничим тезам неґативізму і революційної боротьби. — і в кожному окремому випадку орґанізоване громадянство і здоровий інстинкт народу той спротив ломить. Націоналістичній пропаґанді протиставиться орґанічну працю, скрізь, на кожному кроці, — але й й протиставиться слово. Польська сторона, очевидно, не знає про сотки рефератів, з якими по всьому краю роз'їжджають найвідповідальніші політичні діячі, про дискусії у замкнених гуртах, сходинах товариств на дискусійні вечорі, про періодичні збори льокальних комірок політичних партій, де партія, провід, поборюють і нівелюють пропаґанду привабливих своїм патосом, але руїнницьких практичним змістом нац. ідей. Чи польські політики й публіцисти, які так палко твердять про пасивність українського політичного світа супроти націоналістів, справді вірять, що при дійсній його пасивності підпілля мало би лише таке значіння, як нині?! Груба помилка і повне нерозуміння укладу внутрішніх сил українського народу...

Але коли польська сторона хотіла би, щоби взагалі від варстатів конструктивної праці відмежувати молодь, щоби на всю молодь глядіти лише як на руїнницький елемент, якому згори заборонений вступ на загальні збори „Просвіти" чи „Рідної Школи", щоби молоді сили не вигажувати у кооперативній праці з остраху на можливість використання тою чи іншою молодою одиницею своєї посади для скритої конспіраційної роботи, — то це ще більше непорозуміння. Бо зрезиґнувати з молодого доросту може лише нарід самогубців. Оздоровлення молоді ми переводимо тільки в той спосіб, що ту молодь стараємося зіспоїти з собою на грунті реальної щоденної роботи. Не з усіми одиницями це вдається. Є чимало прикрощів через несовісне використання отриманого варстату праці. На це нема ради, — за льояльністю службовиків супроти установи слідкує їх управа, за їх льояльністю супроти законів слідкує покликана до цього служба безпеки. Що методи українського відповідального світа, стосовані супроти рідної молоді, є правильні, про це свідчать ті сотні молодих хлопців, які ще недавно захоплювалися гаслами „національної революції", а вже нині є зрілими і зрівноваженими громадянами з почуттям відповідальности за культурно-господарські цінности народу, за надбання, здобуті у десятиліттях муравлиної праці і борні.

Авторитет українського політичного проводу — чуємо — мінімальний, він не всилі опанувати націоналістичної дурійки. Так, на авторитет проводу в останніх роках пішов наступ з підпілля. Але те саме підпілля старалося підважити і авторитет голови греко-католицької церкви і спрофанувати всі цінности народу включно з тінями національних геніїв. Адже ще у свіжій памяті кампанія проти свята УМХ і бешкет на відкритті нагробника Іванові Франкові і поганьблення ідеї дисципліни на здвизі Сокола Батька. Але від тих спроб до зачину авторитету політичного проводу — це велика віддаль, і замаленькі кроки націоналістичної молоді, щоби її перейти. Порівнювати структуру українського партійно-політичного орґанізму напр. з польською — ніяк не можна. У нас нинішні політичні партії сягають до часів національного відродження, вони є безпосередніми спадкоємцями перших піонірів української національної думки. Нинішні політичні партії є теж творцями і будівничими всіх установ, всіх товариств, всіх організацій, — і наші політичні діячі не є „професіоналами-політиками", — це громадські діячі, найтісніше і безпосередньо своїми особами, своєю працею і своїми нервами звязані з організованим громадським життям. Ось джерело їх авторитету, ось джерело їх суспільного впливу і сили. Тому легкокрилим словом заперечувати українському політичному проводові авторитету — це, повторяємо, теж непорозуміння, що полягає на несвідомості фактичного стану річей.

Найздоровіші, найшляхотніші
це безконкуренційна прикмета ПАПЕРЦІВ І ТУТОК
„К А Л И Н А"

Але український провід не є всесильний. Він бореться з українським неонаціоналізмом, з його ідеольогією і практикою, але він здає собі знаменито справу з своєї безсильности: ця безсильність починається там, де повинна початися боротьба з **психольогічним джерелом актів розпуки.** Творити політичну дійсність, на грунті якої ці акти повстали і далі тріваютъ, це не наша сила. І це найслабший пункт можливостей успішної протинаціоналістичної акції проводу...

Не ми є керманичами польської національної політики і наш голос польська національна політика постійно, від початку перебування нашого народу у межах польської держави, нехтує. Але ми дволичної гри не ведемо і закид, що — мовляв — леґальні політичні партії і осуджують націоналістів і виправдують їх дії, взагалі, для польської сторони оголошують заяви а тихцем співпрацюють з підпіллям, той закид цілком дивоглядний. Не робимо того навіть не з мотивів етичного сентименту, дарма що вважаємо, що відділювати етики від політики не можна. Але просто з мотивів політичної доцільности: який глузд був би тому самому політичному проводові, який проголошує заяву проти елементів анархії і взиває весь нарід до боротьби з ними, в тому самому менті обріхувати свій нарід, обманювати просто са-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 22. ЛИПНЯ 1934.

С. ЯБЛОНСЬКА. 2)

ЛИСТ З КИТАЮ.

Бандитська пригода.

III.

Жовніри справді ставали щораз то „скромніші", самі не знаючи, як закінчити цю справу, щоб гідно виважатися з неї, нічого не втративши зі своєї вищости.

Врешті вичерпавши всю мою витревалість, я рішила знову „заінтервенювати", підготовляючи кілька китайських фраз „вияснення", в тому мене випередив турист. Зрештою, правдива професія його не була туристика, а як мені вияснив потайно лікар — військова карієра.

— Ви не дивуйтеся, засовував мені лікар, він сам офіцир французької армії! Це може вам краще вияснити його обурення та протести!

Я вже й не дивувалася, тільки безрадно підвела раменами, замісць відповіди. Наш офіцир-турист підійшов до жінки китайського офіцира, що на боці, найспокійніше у світі чистила свої заболочені штани, витягнув з кишені пятьдесять юнанських долярів*) і простяг їх до неї на відчіпне.

Цей його жест ще більшив її образу, а властиво дав їй певність, що наша „провина" варта щонайменше 50 долярів. Вона з погордою відіпхнула ці гроші. Пан Буше — це імя офіцира-туриста — подвоїв свою ставку відчіпного, на що китаянка знову захитала неґативно головою і відвернулася до нього спиною. Китайцям ніколи не можна публично давати хабарів, зате без свідків вони завсіди їх приймуть, як тільки сума відповідає їх вимогам та становищу. Кілька хвилин раніше я власне мала намір запропонувати віч-навіч цій китаянці деяке „відшкодування" за її потовчення. (?). але тепер уже було запізно. Пан Буше, який, видно, постановив відіграватн ролю „героя дня", замісць успокоїтися по своїх невдалих спробах, без дозволу влади з розгоном всів у авто, хотячи видно відїхати, щоб повідомити французький консулят, але заки він встиг залучити контакт, один з жовнірів підбіг до віконця авта, наставивши люфу бравнінґа у саме вухо п. Буше, розказуючи йому другою рукою негайно висідати.

Пан Буше навіть не ворухнувся.

Я чекала ще хвилину а вкінці нерви мої не витримали і я гукнула:

— Змилуйтесь! Висідайте!

Пан Буше, звертаючи голову в мій бік просто до спрямованого бравнінґа, відповів з натиском:

— Колиб не те, що на вас вони моглиб по моїм відході помстити свою лють, я зовсім не висів би.

Без цього запевнення тепер я була вже зовсім переконана, що він готовий був заплатити своїм життям за свою честь білого офіцира. Я також знала, що одинокий арґумент, щоб успокоїти його мілітарну запальчивість, був заклик до його джентельменства, — що я рішила використати навіть за ціну моєї амбіції. Тепер мені було вже байдуже, чи він осудить мене боягузкою, чи ні! Тепер йшло більше про його, ніж про моє життя.

Ледви пан Буше доторкнувся ногою землі — він навмисне висідав, не спішучися — як другий жовнір сіпнув його за руку і брутально відштовхнув на бік, загороджуючи вістрям штика приступ до авта. Заки п. Буше вспів підвести руку вгору з наміром вдарити боксовим рухом жовніра зі штиком, я двома скоками станула поміж ними. Я не казала ні слова, хоч п. Буше зрозумів мій погляд. Він спустив руки вділ і дивився на мене тупо, очима повними нестерпного впокорення.

В цей мент підійшов до нас лікар, що від своєї постанови не вдаватися у „китайські справи" імпонував мені своїм трохи прибільшеним спокоєм. Він був сів „собі" на придорожний камінь, плечима до нас усіх та до сцени, вдаючи, що оглядає краєвид чарівного озера.

Зачувши мій схвильований вигук, він рішив помогти мені у гальмуванні запальчивости п. Буше. Підходячи до нас, доктор звернувся до зовсім розбитого француза, взяв його за плечі, відвів на бік, намагаючися жартувати:

— Як бачу, ви аматор „авантюр"!

— А ви можете стерпіти, щоб якісь там посіпаки показували, що мають над нами право життя і смерти — і не протестувати проти цього?!

— Щож ви порадите? Самі хіба бачите! Одинока рада, яку я вам можу дати, це — захопити якнайшвидше Юнан — в доказ помсти!

— Колиб не ця жінка, то я не чекав би на ваші ради...

„Ця жінка" — це я, подумала я і відійшла, залишаючи лікареві клопіт заспокоїти агресивні наміри п. Буше.

Тимчасом, за всяку ціну хотячи скінчити цю „комедію", я підійшла до гуртка жовнірів що кожний навколо офіцирської жінки, пропонував їй інший вихід з ситуації, іншу кару, інше закінчення. Силкуючись на вічливість та спокій, я запитала жовнірів, де є їх офіцир та всміхаючися до самої китаянки спитала, чи вона поважно побилася, спадаючи з коня.

Прибільшеними жестами вона показала

*) Приблизна вартість 10 пол. зол.

мих себе і сіяти анархію?! Коли закид дволичности потрібний польській стороні для репресій проти всього українського громадянства, то на це нема ради. Аргумент усе найдеться. Гадаємо, що навіть такого аргументу не треба, коли хто переконаний у доцільності своєї поведінки і має всі засоби ту поведінку повести. Можна дійсно все українське організоване життя знищити, можна й політичні партії зліквідувати, і всіх українців позбавити можливости творити і плекати окремішні національні цінности та легально боротися за вияв національного „я". Але чи це ціль сама для себе?!

Бо сумніваємося, чи від такої політики зискає нормалізація польсько-українських відносин.

Наука революції.

НЮ ЙОРК, 5. липня. (Вл. кор.) Коли дальше будуть тревати державні перевороти, як це тепер у моді, то прийдеться заложити при котрімсь з американських університетів катедру революції. Таке враження має читач з допису Волтера Дюранті з Берліна, присланого до „Ню Йорк Таймсу". Він пише свої спостереження з останнього Гітлерівського досвіду з революцією і твердить ,що Гітлер не дорів до Леніна, Сталіна або Троцького. І каже, що тамті добре знали, на кім стоїть успіх революції. Отже не на масах, а на добре здисциплінованій малій горстці. Тому в комуністичній партії в Совітах відбуваються безнастанно „чистки", доки партія не опиниться в зовсім певних руках. Гітлер приймав, хто лише зголосився до нацистів. Там повстали ріжні ворожі табори, котрі вкінці почали розвалювати організацію із середини. Дальше згадує Дюранті, що Ленін і Троцький пильно студіювали французьку революцію і заздалегідь навчились тайни роблення переворотів та утримання себе при владі серед найбільшого невдоволення. А цього Гітлер не зробив і тому опинився в скрутному положенні в такій критичній хвилині.

Комуністи за співпрацею у Чехословаччині.

ПРАГА, ПАТ. У суботу 14. липня п. р. комуністична партія звернулася до соціялдемократичної партії і чеських народніх соціялістів (партія Бенеша) з пропозицією спільного фронту. Комуністи піддержують свою пропозицію останіми випадками в Німеччині, 20-ою річницею світової війни та співпрацею французьких соціялістів з комуністами. Комуністи покищо не одержали відповіди. Одначе обі партії тягідили вже відповідь, яка буде відмовна.

мені свої заболочені з усіх боків штани та свою поранену руку. Трохи потішена моїми удаваними виразами співчуття, вона сама, відповіла мені, що її чоловік лишився в сусідньому селі, 2—3 км. ззаду. З переможними жестами вічливости, які п. Буше певно оглядав з погордою, на моє „пониження", я попросила її зійти в авто, пропонуючи повести її та її ескорту до її чоловіка, щоби врешті вияснити „непорозуміння". Китаянка зразу згодилася на мою пропозицію, певне не через те, що їй спішно було побачити свого чоловіка, а тому, що їй імпонувала прогулька автом. Пізніше я застановлялася, чи то не була правдива причина їх напасти. Хто зрозуміє китайців?

Майже щаслива китаянка вмить розказала жовнірам тоном командора, обсісти авто навкруги, тоді коли ми, вона та я всідали до середини. Жовніри вмить посадили, зраділого своїм життям шофера за керму і цей без огляду на синяки на цілому тілі та за біль від побоїв, швидко пустив авто в рух.

Перед відїздом я гукнула до моїх товаришів „прогульки", для яких ні в авті, ні за авті не було вже місця, прийти за автом у село, де я, по вияснению з китайським офіцером, зачекаю на них.

Коли ми приїхали на публичну площу у містечку, не знаю ким попереджений офіцир, уже чекав на нас у міліційній будці.

Коли китаянка висідала гордо з авта і стала поговорювати по своєму справу свому чоловікові-офіцирові, я попросила шоферові показати його документи. Грамотний офіцир узяв папери та старанно перечитав їх, переконуючися з деяким незадоволенням, що авто і шофер такі губернаторські а це означало, що у цій справі не можна буде нічого зискати.

(Докінчення буде).

Після славної перемоги Олександра Гаркавенка.

Серед незвичайно великої кількости голосів німецької преси про тріюмф нашого змагуна в турнірі у Франкфурті н. М. слід занотувати „Мінхенер Наєсте Нахріхтен". Цей баварський часопис з сумом стверджує, що Гаркавенк ще ні разу не виступав у Мінхені та висловлює здогад, що баварці не вдоволяться при нагоді слідуючого турніру навіть і німецьким багатоналійним борцем, Гансом Шварцом, бо вони нетерпляче вичікують приїзду „недоїданого українця"...

У той самий день, як „Діло" вмістило дуже цікаву статтю Е. Франке п. н. „Найкращий борець світу — Олександер Гаркавенко" (ч. 182, з 13. липня) найбільш поширена у Берліні серед спортовців щоденна ґазета „*Дас 12-Ур Блят*" оголосила довге інтерв'ю одного зі своїх редакторів з О. Гаркавенком. Як з нього бачимо, наш земляк має намір викликати на двобій американського грека, Джіма Лондоса, що недавно поклав американця, Джіма Бравнінґа, і здобув мистецтво світу в боротьбі вільним стилем. Виходить, що О. Гаркавенко вже раз переміг був Д. Бравнінґа у 1927 р. Оскільки нашому лицареві пощастило дійти до зустрічі з Д. Лондосом і покласти його, то це був би нечуваний досі в історії тяжкої атлетики випадок мистецтва в грецько-римській та рівночасно американській боротьбі. Співбесідник О. Гаркавенка закінчив свою статтю дуже сердечним признанням на його адресу.

З Берліна О. Гаркавенко виїхав на відпочинок до Польщі. Його підготовка до великого осіннього турніру в Берліні треватиме кілька місяців. Є виглядн, що в тому турнірі візьмуть участь також і ті змагуни, які досі не зустрічалися з Олександром Гаркавенком.

СТОКГОЛЬМ-ВЕНЕЦІЯ ПІВНОЧИ
дешева морська прогулька без загр. пашпортів
3. СЕРПНЯ. Ціни від зол. 100.
ЛІНІЯ ҐДИНЯ -- АМЕРИКА
ВАРШАВА, вул. МАРШАЛКІВСЬКА ч. 116.

За новими способами хліборобської культури.

II.

ЗАПАШНИЙ КОМПОСТ.

Завершену купу поливаємо що тижня в означений день дошівкою, змішаною з препарованою гноївкою до чого й служить заглибина на верху купи. Під впливом препаратів гній перетворюється за 3—6 місяців. (У виняткових випадках до року) у готовий продукт, дуже багатий в земні бактерії; це запашний компост, що заступає **своїм діланням** цілковито складники штучних погноїв без їх шкідливих наслідків. Доказом правильної перерібки погною є, коли температура в купі не переступає 40° і коли купа не воняє.

Дозрілий погній (компост) затримує свою силу довший час, його розкидаємо на полі лопатою просто з воза і легко прискороджуємо.

ЩЕ ДВА ПРЕПАРАТИ.

Коли вже ділання гомеопатичних порцій препаратів викликує у сторонніх людей сумнів, а то й усміх, то ще загадочніше видається ділання дальших двох препаратів, які теж мішаємо довший час у дощівці і якими сприскуємо посівну площу; робимо це перед посівом або заки засадимо її препаратом, витвореним у сконцентрованій формі з коровячого гною, а в часі росту рослин препаратом з дрібно спорошкованої кремянки. Давки цих препаратів є такі мінімальні, що про хемічне ділання не може бути мови, отже залишається лише ділання динамічне, з яким чимраз частіше стрічаємося в природничій літературі, (радіоактивність, мітогенетичні промені Ґурвіча і т. п.). Сприскування кремінкою, застосоване в невідповідній порі може навіть сильно зашкодити рістні, а препарат ужитий в дві години після мішання перестає ділати.

Представлені технічні засоби не вичерпують суть біольоґічно-динамічної методи, яка вчить нас стежити за таємними звязками між грунтом, рістнею, тваринами, земними і космічними силами і хоче витворити з кожного господарства суцільний орґанізм.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЛОЩА.

По вступнім викладі обох німецьких гостей пішли ми оглянути компостову площу побіч фільварку біля замку, що містить лише третину запасу погноїв, змагазинованих до перерібки в маєтку бар. Массенбахів, що має 1.200 гектарів. На площі тій перероблюють передовсім стаєнний обірник, окремо всякі господарські відпадки. Тому, що тут щойно перед трьома роками почали стосувати господарку біол.-дин. методою і воно ще в стадії переходовій, не все тут уладжене згідно з новими вимогами. Тимто заграничні гості мають добру нагоду для поглядової лекції. Переходимо до новозаложеного городнинного городу, де пан Шварц, чудотворець у городництві, подає свої влучні замітки, а вкінці демонструє нам власноручно заложення і спрепарування компостової купи зі свіжо виполеної хопти.

ПОРІВНЮЄМО ДВІ МЕТОДИ.

Після обіду оглядаємо фризійську обору з високою пересічною молочністю (понад 10 л. денно), зразково уладжену, але ще на стару моду, асистуємо при мішанні препаратів, а відтак і їдемо оглядати культури, збіже і цукрові буряки. Поля в кількох комплексах, доволі розкинені. На кожнім більшім комплексі компостові купи в ріжних стадіях перерібки. Чергуємо поля, оброблені старою методою на штучних погноях — з полями, обробленими динамічно. Ріжниця мало помітна при збіжах, впадає в очі, коли порівняти два лани цукрових буряків, оброблених давньою і новою методою. Динамічні буряки своїм темно зеленим листям вкривають щільно цілу управну площу, тоді як буряки, засіяні на штучних погноях покриваються жовтаво-зеленою барвою, розвій гички куди слабший, а поле виказує великі пліші, де буряки зниділи.

Тому, що оба лани, переділені від себе дорогою, виглядають на око рівновартні, зачинаємо основно випитуватись про спосіб управи (гноєння і плодозміну) обох ланів у попередніх роках. Прихильники старої методи виказують, що динамічне поле було краще підхоже, динаміки збивають ці докази і доказують протилежне. Питання нерішене; ми спішимо оглядати сіножати, осушені методою Рімпака, та пасовиська і розсіяні по них компостові купи.

Прогульку кінчить демонстрація сприскування сіножати, з якої зібрано сіно, під отаву, препаратом, якого приладження ми виділи перед виїздом на поле.

УСПІХ „УКРАЇНСЬКОГО АГРОНОМІЧНОГО ВІСТНИКА".

Вертаємося до замку ще на коротку конференцію, яку закінчує сенатор запрошенням на триденний курс у своїм майні на другий рік. Перша партія учасників, до яких і я належу, мусить спішити на залізницю, щоби вернутись на ніч до Познаня. На прощання розділюю перші дві книги „Укр. Аґр. Вістника", якими обтяжив мене Інж. Храпливий, за що я його відповідно благословив цілу дорогу; показується, що дав за мало, бо зацікавлення нашим органом було таке велике, що два числа ще забракло.

На двірці і в поїзді продовжуємо розмову. Зі мною їде професор, директор з Бучаччини та одна німка-веґетаріянка з околиць Познаня. Професор беззастережно захоплений методами перерібки (компостування) погноїв і науково вияснює способи, які ми на зїзді бачили, натомість стриманий в оцінці ділання препаратів, кажучи, що про них уперше в житті довідався. Проте цим питанням живо цікавиться і пильно записує від мене літературу про біольоґічно-динамічну методу. Дві години їзди минає як хвилина і ми прощаємося в Познані.

(Докінчення буде.) Інж. Юл. Мудрак.

Ширіть наш часопис !

Великий політичний процес у Станиславові.

ВІСІМНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ПИТАННЯ ДО ЛАВИ ПРИСЯГЛИХ.

Сьогоднішна розправа почалася в год. 8. рано прог лошенням змодифікованих питань до присяглих суддів у числі 30, а саме 16 в напрямі головної зради (арт. 97 к. к.) і 14 в напрямі приналежности до тайних організацій (арт. 165 к. к.).

ПРОМОВИ ПРОКУРАТОРА Й ОБОРОНЦІВ.

В год. 9.15 став говорити прокуратор. Після нього промовляли оборонці: д-р Олесницький, д-р Бих, д-р Хомин та проф. д-р Старосольський. Промови тягнулись цілий день до год 11. в ночі.

Після того присяглі судді пішли на нараду. По нараді предсідник оголосив вердикт, яким судді признали усіх підсудних винними головної зради.

ВИСЛІД ГОЛОСУВАННЯ ПРИС. СУДДІВ.

Юрко Онишкевич 10 так, 2 ні; **Володимир Явнич** 10 так, 2 ні; **Константин Петрочук** 10 так, 2 ні; **Володимир Гайдюк** 10 так, 2 ні; **Дмитро Корінець** 10 так, 2 ні; **Гриць Барабаш** 10 так, 2 ні; **Юрко Вінтонюк** 8 так, 4 ні; **Михайло Вінтонів** 7 так, 5 ні; **Петро Гоголь** 9 так, 3 ні; **Володимир Мороз** 10 так, 2 ні; **Василь Заставецький** 10 так, 2 ні; **Володимир Бідула** 10 так, 2 ні; **Іван Урбан** 10 так, 2 ні; **Романа Чорна** 8 так, 4 ні; **Микола Баран** 10 так, 2 ні; **Іван Скопюк** 9 так, 3 ні.

На підставі вердикту триоунал видав

ПРИСУД,

яким засудив:

Юрка Онишкевича, урядовця Т-ва „Дністер" у Львові, **на 13 літ вязниці.**

Володимира Явнича, торг. помічника зі Львова, **на 14 літ вязниці.**

Константина Петрочука, торг. помічн., **на 12 літ вязниці.**

Володимира Гайдюка, муляря з Луцька, **на 13 літ вязниці.**

Дмитра Корінця, селянина з Завадова, пов. Стрий, **на 11 літ вязниці.**

Гриця Барабаша, гімн. абітур. з Конюхова, пов. Стрий, **на 13 літ вязниці.**

Юрка Вінтонюка, гімн. абітур. з Пасічної б. Станиславова, **на 10 літ вязниці.**

Михайла Вінтоніва, абітур. гімн. з Пасічної б. Станиславова, **на 9 літ вязниці.**

Петра Гоголя, торг. помічн. зі Станиславова, **на 13 літ вязниці.**

Володимира Мороза, селянина з Підгаєччини, **на 11 літ вязниці.**

Василя Заставецького, селянина з Литвинова, пов. Підгайці, **на 10 літ вязниці.**

Володимира Бідулу, столяра з Бережан, **на 10 літ вязниці.**

Івана Урбана, власн. ресторану зі Львова, **на 11 літ вязниці.**

Роману Чорну, кельнерку зі Львова, **на 6 літ вязниці.**

Миколу Барана, селянина з Завадова, **на 6 літ вязниці.**

Івана Скопюка, маляря з Луцька, **на 10 літ вязниці.**

Разом всіх підсудних засудили **на 172 років вязниці.**

Крім цього позбавлено всіх підсудних громадянських прав на 10 літ.

Усім підсудним вчислили слідчий арешт.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елегант" терпентин.
Пасту до взуття „Елегант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 8А—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

Береза Картуська зблизька.

Відпоручник „І. К. Ц." про концентраційний табор.

Краківський „Ілюстр. Курер Цодз." почав дня 20. ц. м. друкувати низку репортажів свого окремого відпоручника, що виїхав приглянутись зблизька до недавно заснованого, а проте вже відомого концентраційного табору у Березі Картуській. Ці репортажі, вже хочби з огляду на тему, такі цікаві, що передати їх у найістотніших місцях вважаємо своїм обовязком.

Описавши, як товариші-журналісти перестерігали його перед рисковною подорожжю до славної Берези та свої перші враження з подорожі, репортер „І. К. Ц." відмічує, що ні в Бересті ні підчас дороги до нього ніщо не віщувало настроїв недалекого табору. Щойно в Оранчицях є інакше:

„Це остання стація перед Березою. Це вже ніби

ПЕРЕДСМАК ТАБОРУ.

Поліцай з крісом і наїженим на ньому багнетом. Якщо тут уже підсилена охорона, то як виглядатиме вона на стації в Березі? Побачимо.

Але оце поїзд вїздить на рампу запалої стаційки. На малому будинку виразний напис: „Береза Картуська". Давно ця стація називалася „Блудень", бо так називалася кольонія, що притикає до стації. Але від якогось часу придали стації назву містечка, що лежить у віддалі 5 км.

З вагонів висідає загалом (разом зі мною) трьохпасажирів. На пероні ані сліду чогось незвичайного. Немає навіть одного поліцая. Щось справді незрозуміле й затрівожуюче. Чи я висів на добрій стації?

Щойно хвилину пізніше відчуваю здалека чийсь аргусів погляд. Малий

ЧОЛОВІЧОК У ЦИКЛІВЦІ.

Отже це напевно тут і не деінде. Не розглядаюся, придаю свому обличчю вираз постійного мешканця міста і певною ходою, не питаючи нікого про дорогу — входжу до стаційного будинку, а звідти до дожидаючих 3 дорожок (більш їх, як я пізніше довідався, в Березі немає).

Сідаю біля якогось пана з малою валізочкою. В ньому не важко пізнати подорожнього агента шоколядок або гузиків. Бажаючи змилити чуйність пана в циклівці, до чого щиро признаюся, починаю з моїм сусідом розмову про важку працю подорожного торговельника. Врешті усі три дорожки готові. Поліцая, жандарма або будьякої іншої влади ні сліду. Пан у циклівці сидить у дорожці зараз таки за мною. Маю враження, що тепер менше дивиться, а більше...

...Їдемо. Зі стаційної посілости виїздимо на шосу. Дорога дуже нужденна. Мабуть давно вже цієї шоси не реперували, зрештою не знаю, чи цю дорогу можна назвати шосою. Вузький пояс вибрукований, друга половина — звичайна польська дорога.

Проїхавши яких 2 км., бачимо яких 100 м. перед нами гурт осіб, що працюють при направі шоси.

ЦЕ ВЛАСНЕ МЕШКАНЦІ ОБОЗУ,

або, як це називають офіційно, „місця відокремлення".

Підїздимо ближче. Працює гурт яких 40—50 осіб. Усі у своїй одежі, здебільше зовсім без сорочок з причини спеки. Майже всі обличча інтелігентські, один у студентській шапці. Працюють при нівеляції землі. Обобіч шоси побіля місця праці лежать поліцаї, прислані сюди з поліційної школи у Жіфардові.

Коли наші дорожки зрівнялися з тими, що працюють, перестали вони на момент працювати, приглядаючись до нас. Поліцаї, лежучи, приглядалися теж, але не підганяли працюючих, що скористали з нашого переїзду, щоб відпочати.

Один з поліцаїв, що стояв серед шоси, дає рукою знак, щоби дорожки проїхали. Якщо цей рух був слабшим від приписаного на вулицях великого міста, то все таки не мав ні прикмет будьякої погрози. Тому й дорожкарі переїхали спокійно поміж мешканців обозу без будьяких пригод та прикрощів.

Одежа працюючих лежала на правому боці шоси, зложена одним рівним рядом на військовий лад.

Їдемо дальше. Пан у циклівці мабуть заспокоївся моєю спокійною розмовою з торг. агентом і десь по дорозі пропав. Можна було „зачіпити" візника.

Виявляється, що „ізольовані" почали працю на шосі в четвер 12. ц. м.

На цій шосі працюють майже виключно українці. На іншій шосі, яку колись називали московсько-берестейською — працює теж гурт яких 50 осіб.

Вістки мого візника, очевидно, дуже скупі, бо з мешканцями табору не можна й словом обмінятись, хочби тільки в переїзді шосою. А зпоза дротів самого табору не продістається ніщо назовні. Як згодом я довідався, на другій шосі, біля головного входу до табору, працюють ізольовані молоді ендеки зпід стягу ОНР і комуністи.

Переїздимо ще з який кільометр. Праворуч починається довгий деревляний паркан, закінчений вгорі подвійною лінією кільчастого дроту. Під парканом у віддалі двох кроків йде довгий ряд невисоких стовпців, повязаних теж кільчастим дротом.

Оце власне „місце відокремлення".

ЯК ВИГЛЯДАЄ ЦЕ МІСЦЕ?

У другій частині свого репортажу співробітник „І. К. Ц." описує так це „місце:

„Місце відокремлення" займає будинки й касарняні терени кол. школи „підхорунжих". Крім зовнішної лінії повязаних кільчастим дротом стовпців, з першого погляду немає нічого надзвичайного.

Простір „місця відокремлення" притикає до самого безпосередньо міста. Отже з ріжних місць і вулиць можна свобідно обсервувати будинки. Зате годі обсервувати касарняне подвіря.

Два довгі будинки з червоної цегли видно здалека. Це касарні, у яких тепер приміщено ізольованих, зрештою зі слідами російського касарняного будівництва. Ніяких написів, перестерог та інших знаків на паркані довкола „місця" нема. Десь приміщено старий, півзатертий напис: „Чужим вступ заборонений". Перед головним входом до табору стоїть очевидно, варта. Отже назовні „місце відокремлення" не ріжниться зовсім від звичайних військових касарень.

ТИМ У БЕРЕЗІ — НЕЦІКАВО.

З розмов, які я мав у Березі з рядом осіб ріжного суспільного стажу, я виніс внесок, що населення місточка не виявляє такого зацікавлення до обозу, як цілий край. Тут, де слід сподіватисяб розмов тільки на тему ізоляційного табору, дивляться люди на нього, як на звичайну вганицю, яких повно всюди. Кожна річ затрачує зблизька свою гостроту. І навіть різна осторога поліського воєводи Костка-Бернацького про заборону підходити до табору під загрозою замкнення в ньому, тут на місці не робить такого враження, як зробила в цілому краю.

Отже ми переїхали на шосі свобідно біля працюючих мешканців табору, приглянулись до них як і вони до нас та оглядалися довго за ними. Другу групу, що працює на берестейській шосі, видко добре з міста, а мешканці Берези Картуської переходять без перешкод поруч них.

А що годі перевести повну ізоляцію табору від зовнішного світу, багато мешканців Берези має перепустки до табору, підписані комендантом Грефнером. Це доставці харчів та

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!
Хто хоче навчитись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український зарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК
Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"
присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.
Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. доляр.
ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

Галицький Магазин Новостей Галицька 13
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі бляватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. дарож білети до першорядних кін. 5/73 92-2

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре і без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по ному бл. п. мужеві Теокорі Гозі, проф. гімн. в Перемишлі.

Скора й точна виплата обезпечення уповажнює мене поручити це одиноке українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" найширшим колам українського громадянства.

Перемишль дня 28. червня 1934

Ярослава Гозова.

ті, що виконують у таборі ріжні роботи. Але користати з цих перепусток не дуже приємно. Заборону розмови мешканців обозу з посторонніми людьми перестерігають повнотою і кожний, хто приходить до обозу, намагається якнайскоріше полагодити справу та вийти, щоби його не запідозрили у спробі „обійти" заборону поліського воєводи".

Далі репортер краківського „І. К. Ц." намагається припинити поголоски, що мають своє джерело в забороні журналістам відвідувати табор і дали основу для „ріжноманітних" поголосок та трівожать матерей, жінок і сестер і заявляє, що сприяє тому м. і. брак хочби найдрібніших інформацій про табор, яких не дає ніяка інстанція. На думку цього репортера неправдиві теж вістки преси про дванацятьгодинний день праці вязнів, бо, як оповідали йому мешканці Берези з власної обсервації, вона триває 8—9 годин. Нема теж у Березі на місті „хмар поліцаїв", бо всі вони перебувають у касарнях.

Свій репортаж закінчує співробітник „І. К. Ц." заявою, що про туристику до Берези говорити годі, бо хоч мешканці її не вичувають близького табору й не мають з цього приводу прикрощів, то кожного, хто приїздить до цього містечка, дожидають несподіванки. Навіть його, крім згаданого „пана в циклівці", переслідував якийсь тип, що допитував за ним нагально в гостинниці, маґістраті і взагалі всюди і врешті тому, що з Берези виїздить тільки один поїзд, приловив його задиханий на стації та вилегітимував. Кореспондент мав леґітмацію зі „Синдикату польських журналістів" і мабуть тільки тому „пан у цивільному" склонився й відійшов.

Стільки „І. К. Ц." і його висланник, що намагався цілому таборові додати й у рядках і поміж ними, багато теплих кольорів, не зовсім згідних з репортажами інших часописів про т у саму оселю.

Опанас Гр. Сластьон.

(1855—1933.)

(Продовження.)

ЯК СЛАСТЬОН ШУКАЄ ЗА КОБЗАРЯМИ.

З 80-тих рр., ідучи певно за прикладом свого старшого товариша, О. Сластьон поважно почав займатися етнографією; „писав дещо під своїм прізвищем — як подає в листі з 20. III. 1913 — а тепер пишу під псевдонімом Гончар".

Поселившися в Миргороді О. Сл. розпитує тут за кобзарями й лірниками, знайомиться з ними ближче й удержує звязки та здобуває межи сими мандрівними співцями таке довіря й авторитет, що вони зовуть його своїм „панотцем" (так як величали кобзарські учні своїх майстрів-учителів) та в своїх мандрівках навідуються до нього. Результатом цих розшуків і етнографічних записів О. Сластьона була його стаття **„Кобзарь Михайло Кравченко и его думы"**, що появилася в „Київській Старині" з 1902, V, ст. 303—331 й окремою відбиткою. Автор згадує про кілька кобзарів, яких пізнав ще за своїх студентських часів; так найважнішим був Ів. Крюковський з Лохвиці на Полтавщині, від якого записував думи 1876 р. П. Мартинович, а опісля ще й В. Горленко. Крюковський користувався великим авторитетом серед кобзарів та був у своїй окрузі „пан-майстром", себто головою кобзарсько-лірницької організації, що тоді ще зберігала подекуди свої давні звичаї й церемонії, а навіть таємну мову. Він мав славу „великого кобзаря" та по свідоцтву кобзарської братії багатством репертуару й й красою речитативної мелодії, що місцями підносилася до справжніх „плачів", перевищав самого Ост. Вересая.

До 1902 р., за час свого двохлітнього побуту в Миргороді познайомився О. Сл. із 4 кобзарями, а зібрав відомості про 14, що всі походили з миргородської округи. Крім того називає О. Сл. 10 лірників з Миргородщини, що деякі з них співали також думи.

ЖИВУЧІСТЬ КОЗАЦЬКОГО ЕПОСУ.

Оттак зібрані О. Сл-ном відомості, потверджені також записами П. Мартиновича, В. Горленка, Малинки, Кріста й інших, були живим запереченням поглядів, поширюваних Русовом й іншими етнографами 1870-тих рр., начебто О. Вересай був останнім кобзарем і начеб то з його смертю завмерли й українські народні думи. Та найкращим доказом **живучости козацького епосу ще й на початку XX. в.** був кобзар Михайло Кравченко, якого вишукав О. Сластьон у Сорочинцях Великих; це побіч Гната Гончаренка із Харківщини один із найзнаменитших кобзарів, що дожив до наших часів. У своїй розвідці подав О. Сл. дуже повні й гарні варіянти двох дум, записаних від Кравченка: „Утеча братів з Азова" й „Удова".

Дуже влучно (запримічує О. Сл. значні ріжниці межи кобзарськими рецитаціями з різних районів (нпр. із миргородської округи й із Чернигівщини), що потверджує давніші помічення В. Горленка; сі ріжниці виявляються так у доборі дум, бо в кожній околиці є свої улюблені теми, як і в способі бандурної гри, а навіть у мотивах рецитаційної мелодії. Це вказує на **сліди давніх співацьких організацій, звязаних із територіяльними округами** та на розсіяні по Україні кобзарські гнізда й школи, що навіть суперничали межи собою і дуже багато причинилися до вигладжування, „воспівування" дум та творення їх варіянтів і редакцій.

ІМПРОВІЗАЦІЯ В ДУМАХ.

Дуже важне помічення Сластьона у згаданій статті — це підчеркнення **важної ролі, яку грає імпровізація при співанні дум.** Сл. просто запитав М. Кравченка, чому то він у свої „Запорозькі псальми" (думи) вносить іноді нові слова, звороти, ба навіть цілі стихи, яких давніше не співав; кобзар відповів повчальним тоном: „Е — то вже всякий так, се ж не пісня. Як підійде, знаєте: іноді коротко, а іноді й довше буде... то вже всякий так: те забуде, друге вигада, або й од иншого згадує щонебудь. То вже у пісні друге діло, а тож таки!" Ось яке цінне признання зумів О. Сл. добути від народнього співця, що робить велику ріжницю межи піснею, із якої „слова не викинеш", як каже народня приказка, а межи напів імпровізованою рецитацією, якою являється дума. До того додає Сл. від себе: „Очевидно, при співанні дум багато залежить від настрою самого співця і від того, як він переймається змістом думи. Автім я і раніше знав, що місця речитативів, високі голосіння-плачі, не можуть бути заздалегідь означені: це річ такого або іншого настрою співця, ба навіть обставин" (Мих. Кравч. ст. 13).

ТРУДНОЩІ ЗАПИСАТИ ТЕКСТ І МЕЛЬОДІЮ.

Раз ствердивши факт, що та сама дума, співана тим самим кобзарем, за кожним разом виявляє деякі відміни не тільки в тексті, але ще більше в мельодії, Сл. упевнився, що співу із такою свобідною і змінчивою формою мелодії і ритму ніяк не можна навіть із приблизною вірністю записати просто з голосу співця (як М. Лисенко пробував колись записувати мелодії дум від О. Вересая) і що до того конечно треба допомоги фонографу, що схопивши раз переспівану мельодію дає змогу повторити її без змін багато разів, поки мельодія не буде з усіми нюансами записана.

СЛАСТЬОН І ФОНОГРАФ.

Цей досвід привів Сластьона до того, що **він перший, ще в 1903 р., почав схоплювати мельодії дум на валики фонографу,** якого достарчив йому інжинір **Ол. Бородай,** ентузіястичний любитель української народньої музики, що між іншим дуже набивався за тим, щоби в київській музично-драматичній школі ім. Лисека вчили також гри на бандурі. Пристосування фонографу до схоплювання народніх пісень і дум на Великій Україні — це безперечно велика заслуга О. Сластьона. Він також найбільше причинився до успіхів моєї **поїздки на Полтавщину в літку 1908 р.** для записування дум при допомозі фонографу: коли російський уряд заборонив мені їздити по селах за кобзарями, О. Сл. запросив мене до себе до Миргороду, де на його поклик зібралося кількох співців дум, межи ними згаданий уже кобзар М. Кравченко, Микола Дубина з Решетилівки на Полтавщині (учень славного Ів. Крюковського), що його рецитації давали уявлення справжніх „невольницьких плачів", і один з найкращих лірників, яких доводилося мені чувати, Антін Скоба з хорольського пов. на Полтавщині, що співав дуже удатно також дві думи. Крім того О. Сл. відступив до мого ужитку фонографічні валики, на яких він сам ще давніше схопив був прекрасні варіянти кобзарської рецитації від Платона Кравченка й Опанаса Бара, обох із миргородського пов. Пізніше ще двома наворотами О. Сл. присилав мені уже до Львова валики з мельодіями,

Повітове свято в честь „Просвіти"

у Добромилі.

Соборна Служба Божа. — Проповідь о. дек. Мариновича. — Святочна академія. — Виступи 15 сільських хорів. — Декламації. — Промова посла д-ра Загайкевича. — Загальне враження.

В дні 1. липня ц. р. відбулось у Добромилі величаве повітове свято „Просвіти". Хоч була непевна погода, вже в ранніх годинах надїжджали люди з усіх сторін повіту. Свято почалося соборною Службою Божою в місцевій парохіяльній церкві, яку відправив місцевий парох о. Господаревський в асисті оо. Боберського і Дутка: діяконували о. Щеснюк і теольог Тоженець. Відповідну до моменту проповідь виголосив о. дек. Маринович.

По Службі Божій відбулася на площі „Народнього Дому" святочна академія. Перед гарно построєною трибуною зібралося понад 5.000 учасників свята. Численно виступлене було духовенство і світська інтеліґенція. На кожному кроці вірцевий порядок, серед учасників поважний настрій. Прекрасна картина. Цеж масовий вияв глибокої пошани громадянства Добромильщини для безупинних культурних змагань Матірнього Товариства. 15 сільських хорів узяло участь у святі. Прибули на нього також: відпоручник Головного Виділу інсп. Петрик та представники установ Перемишля під проводом посла д-ра Загайкевича.

Святочну академію започатковано просвітянським гимном, що його відспівали злучені хори з Ляцька і Тарнави під орудою п. Лисейка. Вступне слово виголосив голова філії д-р Паславський, невтомний працівник на культурно-освітній ділянці. Відтак були виступи поодиноких хорів, декламації, промови. „Думи мої" (Шевченка-Воробкевича) виконали злучені хори з Посади Новоміської, Боневич і Волі Дол. під орудою п. Стебельського, „Тече вода" (Шевченка-Воробкевича) — злучені хори з Квасенини і Лопушниці під орудою п. Рейнаровича Осипа, „Вулицю" (Колесси) — злучені хори з Коросна, Лісковатого і Стебника під орудою п. Куривчака, „Широкий Луг" (А. Вахнянина) — злучені хори з Княжполя і Губич під орудою інж. Ковальського, „Задзвенімо" (Воробкевича) — злучені хори в Квасенини і Лопушниці під орудою п. Рейнаровича, „Розрита Могила" (Котка) — злучені хори з Війська і Трушевич під орудою п. Мариновича і „Вкраїно Мати" (Стеценка-Котка) — всі вище згадані хори в числі около 450 осіб під орудою о. декана Гайдукевича в Риботич. У спільному виступі взяв участь також хор з Кропивника.

Декламації виголосили: Галя Лисейківна зі Добромиля („Осаїї глава XIV"), Олеся Ярема з Ляцька („Просвіті" — Стефаника), Вол. Глухий з Тарнави (Прольоґ до „Мойсея" — Франка) і Мих. Теліш („Пісня читальників" — Метлицького). Реферат про освітні змагання виголосив відпоручник Централі. Академію закінчив гарною промовою посол Загайкевич. Виконання усіх точок заслуговує вповні на признання.

Здисциплінованість хорів і їх гарні однострої приковували увагу учасників. Передовсім виріжнялись національними однострями з Княжполя і Губич. Гідна теж похвали праця диригентів, передовсім селян, які вміли підготовити і так гарно виконати поодинокі точки програми.

Учасник.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 133—180 Телефон 25-33.

схопленими від визначних кобзарів, як Степ. Пасюга, Петро Древченко, Іван Кучеренко — усі з Харківщини, та від лірників Ів. Скубія, Сем. Говтвана й інших співців дум із Полтавщини, долучуючи також тексти дум і короткі життєписи співців.

(Д. б.) Філярет Колесса.

Арештували 30 журналістів.

РИГА, 20. 7. ПАТ. Влада арештувала у Латвії 30 членів професійного союзу журналістів і письменників, а між ними кількох членів управи і провірної комісії за протидержавну діяльність. Більшість арештованих сидить у концентраційному таборі.

Згорів старинний монастир.

АТЕНИ, 20. 7. ПАТ. На Пельопонезі згорів один з найстарших монастирів в Европі Мегаспіліон. В монастирі згоріли старинні ікони і богаті скарби візантійських цісарів. Вдалося врятувати ікону різьблену з воску, яку, після переказу, мав вирізьбити апостол Лука. Цілковите знищення монастиря спричинив вибух пороху, який зложено в підземеллях ще підчас грецького повстання в 1821 р. Підчас пожежі згинуло кільканацять осіб.

Великий процес за саботажі у СССР.

У великім політичнім процесі, який відбувається в Ленінграді, за саботажі, антисемітизм і контрреволюцію, прокуратор домагався для 5-ох обвинувачених кари смерти, а для 46-ох по десять років вязниці.

—o—

Сензаційна афера в Румунії.

БУКАРЕШТ, 20. 7. ПАТ. Слідство парляментарної комісії про військові замовлення у фабриках Скоди відбилося широким відгомоном по цілій Румунії. Ґен. Уіца склав сензаційні зізнання, що полк. Сейнеску дав йому хабаря 20 міліонів леїв за увільнення представника Скоди Селецького. Одначе Сейнеску заперечує зізнання ґен. Уіца. Тому парляментарна комісія покликала колишніх міністрів і провідників колишньої проурядової народньо-селянської партії, а саме: Вайда-Воєводу, Маню, Міронеску, Маґеару та інших.

—o—

Недостача пшениці в Европі.

НЮ ЙОРК, 5. липня. (Вл. кор.). Економічні ґазети приносять вісти, що жнива в Европі загалом не мають добрих виглядів. Через спеку засіви не вдалися і тепер бракує в Европі яких 25 до 30 відсотків пшениці. Очевидно, що через недорід піднесеться ціна збіжа.

—o—

По широкому світі.

— Німецький суд вирішив, що кожний робітник, який в дні 1. травня не святкує, шкодить не тільки державі і народові, але не сповняє теж своїх обовязків. З тієї причини можна таких робітників усунути з підприємства.

— На сирійсько-палестинському кордоні поліція арештувала 29 жидівських еміґрантів із Польщі. Вони нелеґально передісталися до Палестини, тому їх виселять.

— Польський контрторпедовець „Буржа" і „Віхер" прийдуть у гостині 24. 7. до Ленінграду. Контрадмірал Уируґ поїде в делеґацією до Москви, де їх прийме більшовицька військова влада.

— Гурт арабської нац. молоді оснував у Єрусалимі партію нац. оборони, основану на гітлерівських принципах.

— Канцлер Гітлер виїхав до Мінхен на відпочинок. Мін. Нойрат теж виїхав на відпустку.

— Шеф штабу пробоєвих відділів Ліце видав комунікат, в якім сказано, що донощиків, які використовують події з 30. червня ц. р. і присилають анонімові листи, передаватиме в руки прокуратора.

— До Праги приїхав перший большевицький посол Сергій Александровський і вручив през. Масарикові свої документи.

— Зять Мусолінія гр. Чіано буде амбасадором Італії в Льондоні, а амбасадор Ґранді перейде до Москви.

— Біля Гановеру горить 1000 моргів ліса. Біля Берліна згоріло 5.000 моргів. У Ґаллемаї у Саксонії згоріла фабрика паперу.

— Підчас концерту військових оркестр у Чернівцях завалилася трибуна з людьми. 20 осіб тяжко, а 100 осіб легко ранених.

— Апеляційний суд у Брусалимі увільнив Станського від заміту вбивства д-ра Арльосорова.

Катастрофа повені.

ПОНИЩЕНІ ЗБІЖА.

ПАТ повідомляє: Повінь спустошила великі простори піль зі збіжем, з якого не залишилося ні сліду. Куди тільки переплила вода, очам представляється страшна картина знищення. Селян огортає чорна розпука.

Вода в Дністрі та його доплывах вже опадає. Небезпека повені в Кракові вже промину́ла. Вода рік на Лемківщині та в горішніх доплывах Висли теж опадає. Зате села над середущою Вислою поважно загрожені. Біля Завихвосту і Пулав постійно прибуває вода зі Сяну. Повінь загрожує тепер Варшаві. Сподіються, що найвищий стан води у Варшаві прийде зі суботи на неділю.

36 СІЛ ЗАТОПЛЕНИХ.

У пятницю в полудне вода залила три чергові повіти: сандомирський, янівський і тарнобжеський, а в них 36 сіл. 13.000 людей знову втратило весь свій дорібок, а деякі і життя. Селяни схоронилися на дахи хат і ждуть допомоги від війська, яке веде рятункову акцію. Вода залила простір на 60 км². 20.000 сіножатей і піль під водою. Вода зі Сяну, яка постійно зростає, ще не прибула цілою масою до Завихвосту. Коли приплывуть туди запінені хвилі, розміри катастрофи зростуть непомірно. Сандомир відрізаний від Завихвосту. Великий залізничий міст знищений. Кількадесять осіб та кілька саперів і старшина знайшли страшну смерть у мутних хвилях. З одного залитого костела священик ледви встиг урятуватися.

ХМАРОЛІМ У ЯРОСЛАВІ

Над Ярославом обірвалася хмара, яка залила ґазівню та багато помешкань. Вода на Сяні підноситься, бо більші води приплили зі Сянока та околиць. У ярославськім повіті вода залила 20.000 моргів.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ МІЛІОНІВ ШКОДИ.

Побіжні підсумки шкід, заподіяних повінею, досягають кількадесять міліонів. До того повінь поширюється і заливає все нові простори.

СИН ГЕНЕРАЛА З РОДИНОЮ ВТОПУВ.

У Клечанах пов. Новий Санч нагла повінь захопила в ночі на свої хвилі віллю п. Турчанських враз з 11-ма особами. Саме тоді син ґенерала Балабана Адам враз з дружиною Анною та 4-літньою донькою перебував у свого тестя Турчанського. За кілька хвилин хвилі розірвали дім і 9 осіб втопилося. Тільки двом особам вдалося врятувати життя.

БУРІ ЛЮТУЮТЬ.

У пятницю, 20. липня ц. р. в год. 2-ій пополудні перетягнула понад Львів страшна буря з громами після великої спеки перед полуднем. Один зпоміж богатьох громів убив при вул. Бартосівної корову. Другий грім ударив у каштан на подвірю воєвідської команди поліції при вул. Сапіги, де перед тижнем згинуло від грому двоє дітей команданта Штробля. Страшна буря лютувала теж над горішним бігом Дністра та в інших околицях. Пересічна температура доходить від 18 до 24 степенів Цельзія.

Перед упадком уряду Думерґа.

Тардіє обвинувачує колишнього премієра Шотана. — Вимоги радикальної партії.

ПАРИЖ, 20. 7. ПАТ. Вчорашнє засідання слідчої комісії для вияснення афери Ставіського може викликати далекосяжні політичні ускладнення у Франції. Колишній премієр Тардіє зізнавав шість годин, гостро обвинувачуючи колишнього премієра Шотана. Тардіє закинув Шотанові, що він намагався закрити скандал Ставіського, щоби рятувати себе і свою рідню. Закиди Тардіє викликали таке враження, що предсідник слідчої комісії, побоюючися далекосяжних наслідків, затягнув засідання до пізної ночі. Тардіє з обуренням заперечив, наче би на чеках Ставіського було колинебудь його імя. Хоча промину́ло 4 місяці від пониженого заміту в комісії, ніхто не взивав Тардіє, щоби виправдався. Тардіє заявив, що Шотан від самого початку афери знаменито орієнтувався. Коли скандал розрісся, Шотан зорганізував в комісарями поліції кампанію проти Тардіє. Шотан заявив — зізнає Тардіє — що афера Ставіського була для нього несподіванкою. Тому заявляє, що Шотан знаменито орієнтувався у всіх подробицях афери не тільки як міністр, але як адвокат і голова родини. Закидає, що поліція навіть не старалася сцопити Ставіського живим. „Сюрете Женераль" знала дуже добре про виїзд Ставіського перед самогубством. Нема сумніву, що Ставіський в дні своєї смерти був окружений аґентами. Тому комусь залежало, щоби Ставіський не попав живим у руки справедливости. Після смерти Ставіського сфальшовано низку тальонів його чеків. Один з тих чеків мав бути виставлений на прізвище Тардіє. Тут був причасний ком. Боні. Була людина, яка виконувала прикази, але була теж така, яка їх давала. Заява викликала серед членів комісії величезне враження. Тому предсідник візвав телеґрафічно Шотана, який прийшов в год. 11-ій в ночі. Шотан заперечив зізнання Тардіє. Метою тих зізнань розбити політичне перемиря. Тардіє виступив проти мене — заявив Шотан — як провідника проурядової партії, щоби довести до розвязання парляменту. Зізнання Тардіє започаткували виборчу кампанію. Далі домагався нових свідків, що приказав сфальшувати чеки Тардіє.

Тардіє назвав свідків і просив покликати їх до розправи. В год. 3-ій над ранком Шотан заявив: Тардіє надто розумний і знає, що радикали не будуть піддержувати кабінету, в якім є Тардіє.

Шотан, як секретар радикальної партії, враз з Ерію домагається сатисфакції від уряду, бо в противному разі радикальна партія не буде піддержувати уряду Думера.

Аґенція Авваса повідомляє, що конфлікт буде полагоджений і уряд залишиться.

Присилайте передплату

Мило Шіхт „Білий Олень".

З добре поінформованих джерел довідуємося, що відома фірма Шіхт впроваджує тепер на ринок повновартісне, ядерне мило „Білий Олень".

Господині радо повитають цю новину, бо мило Шіхт Білий Олень, лагідне і запашне, знаменито надається до пранння і до миття тіла.

Нове мило є паковане в ¼ кґ. кусниках, має дуже милий вигляд і направду дешеве.

Перед дальшими змінами уряду.

Обнижка монополевих цін. — Закордонна позичка за аренду тютюневого монополю.

Польська преса повідомляє, що на днях відбудуться дальші зміни уряду. Відійдуть міністри освіти і скарбу. Причиною уступлення мін. скарбу Завадського має бути неприхильне становище міністра до обнижки монополевих цін та виробів скартелізованого промислу. Тієї обнижки домагається премієр Козловський. Міністр скарбу противиться тому, щоби не нарушувати рівноваги буджету. З цього приводу кружляють поголоски, що тютюневий монополь винарендують за нову закордонну позичку.

У четвер, 19. липня ц. р. повернув з Пікліщок до Варшави марш. Пілсудський.

У численних жіночих недомаганнях природна гірка вода **Franciszka-Józefa** дає знамениту полекшу. Поручають її лікарі.

Перед пиреговорами Польщі з Литвою.

Кружляють поголоски, що в найближчих днях зїдуться литовські і польські політики у Друскеніках на нараду. В справі переговорів Польщі з Литвою відбулися наради колишнього премієра Пристора з марш. Пілсудським. Литовська преса пише, що в склад польської делеґації увійдуть такі політики: Пристор, Залевський, Шембек і Стаєвський. „Летувос Зініяс" подає сензаційну вістку, що Литва навязує переговори за ціну відступлення кількох польських повітів. Вильно залишиться 20 років під протекторатом Польщі, а опісля відбудеться голосування.

Зол. 1'50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

„ЖОРНА"

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА" Львів. Ринок 10. Конто ПКО. 503.496

Підсумки ґенерального страйку.

150 МІЛІОНІВ ВТРАТ.

САН ФРАНЦІСКО, 20. 7. ПАТ Хоча ґенеральний страйк закінчився, страйковий комітет істауватиме так довго, доки його згідно з рішенням комітету не розвяже предсідник. Одна з резолюцій домагається, щоби з усіх міст, обнятих страйком, відійшло військо і народня ґвардія на необмежений час. Населення з великою радістю привитало закінчення страйку. Всі робітники повернули до праці. Ресторани і розривкові льокалі переповнені. Страйк закінчився скорше тому, що населення заняло вороже становище до робітників. Ґубернатор Меріям заявив, що відділи народньої ґвардії не покинуть міста, доки не втихомириться насильства. Втрати від страйку обчисляють на 150 міліонів долярів. Крім того було 8 убитих і 197 ранених. У Портленд страйковий комітет загрозив ґенеральним страйком, коли до міста увійдуть відділи народньої ґвардії, які таборують 10 км. від міста.

—o—

Дальші транспорти до Берези Картуської.

З Яворова вивезли до концентраційного табору інж. Володимира Бориса та Семена Харамбуру.

НОВИНКИ

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка" отворений від 1. травня. Кімнати гарні, сонячні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Ямна коло Яремча. 143732-?

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 53-?

— **Україніка.** „Незалежна Грузія" в останнім числі подає в рубриці „Серед українців" інформацію про знищення на Україні на основі розпорядження з Москви 36 вагонів українських книг, видрукованих за часів Скрипника. Книжки спалено як націоналістичні й небезпечно-українофільські. В тімже числі „Н. Г." відмічено арешт у ріжних місцях України противольшевицьких маніфестацій, подано згадку про оснування сільсько-господарської школи в київській св. Софії, зреферовано про виступ шикаґівських українців з демонстрацією протисовітського режіму з нагоди приїзду до Шикаґо „полпреда" Трояновського. — Останнє 6-те число чеського „Slovanskeho Přehledu" крім постійного перегляду українського життя в СССР, Польщі й Підкарпатті принесло статтю Арк. Животка п. н. „Друк Підкарпаття", в якій автор придивляється до краєвої преси та визначує місце українських періодичних видань Підкарпаття. — В ч. 10 чеського журналу „Skolske reformy" вміщено статтю проф. Ст. Сіроповка: „Poznámky k dějinam globavni metody čteni v Ukrajině".

— **Вписи до вищої Гірничої Академії в Леобен на факультети гірничий і гутничий приймають від 8. до 20. жовтня на адресу: Technische Hochschule, Graz (Reuchbauerstrasse Nr. 12), а для слухачів II., III. і IV. року на адресу: Montanistische Hochschule, Leoben, Franz-Josefstr. 18.**

— **Арештування після розвязання УСО.** У звязку з ліквідацією Українського Селянського Обєднання (УСО) арештували у Львові відповідального редактора часопису „Праця" Костя Личковського та члена центрального комітету тієї партії Івана Сідельника. Арештованих відставили до розпорядження суду.

— **Помер у вязниці.** Майор Тадей Рильський, що в дрогобицькій тюрмі відбував кару 15-літньої вязниці за вбивство жінки, помер нагло на удар серця. До останньої хвилини Рильський твердив, що він невинний та не вбив жінки, лише вона покінчила самогубством. Прожив 59 літ.

— **Вдусилася світильним ґазом.** У Львові при вул. Ягайлонській 28. у хірурґа д-ра Сасовера 27-літна служниця Олена Мурель отроїлась світильним ґазом. Причиною траґічної смерти нещаслива любов зі шофером Францом Яремчуком, якому батьки заборонили одружитися зі служницею.

— **Львівська хроніка.** Поліція арештувала службовця Краєвої Каси Кредитової з вул. Лепіонів 37, який мав надати 3.000 зол. своєї установи на почту. Де ті гроші ділися, він не знає.— Невідома жінка покинула на подвірю дому при вул. Пелчинській 32. трилітнього хлопчика, а сама втікла.

— **Спалила власну дитину.** Львівська поліція арештувала робітницю друкарні „Ксьонжніца-Атляс" Каролину Чоловську за душогубство рідної дитини ще в 1931 р. Чоловська призналася, що привела на світ нешлюбну дитину та тому, що не мала з чого жити, вдушила її на горбах Цитаделі та вкинула до горіючої печі в „Ксьонжніци Атляс".

— **Хотіли втопити акцизного урядовця.** Миленька родина — 70-літній Ян Осув та його дві доні, що всі разом продукували свою власну „кривисову" горівку в Яновій Долині на Костопільщині (для спрагнених гірників), засуджені окружним судом у Рівному на 3 місяці вязниці за те, що хотіли втопити в Горині акцизного урядовця, який викрив їхню горальню.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Ботміна ч. 4.
1/78 149—150

— **Ліси горять.** На Поліссі в багатьох місцевостях вибухли пожежі лісів. Згоріло: в маєтку Озері 6 га, в Тиховій 6 га, в Острівку — 14 га й т. д.

— **Ріжні вістки.** У місті Боден після великої нічної бурі мешканці бачили огняну кулю, що впала з неба, освітивши сильно околицю; мала вона в промірі півтора метра. — На франц. летовищі в Бурже відкрили новий двірець для літаків; біля двірця є школа для летунів і летунська робітня. — Великі повені в Індії поширили холеру; у центральних провінціях в останньому червневому тижні було 1055 смертних випадків, а в усій Індії у першому липневому тижні 2799. — Біля Ліону на горбку повстало окреме мале місточко дешевих мешкань. — У шведській маринарці відкрили великі зловживання, що тяглись 14 літ; арештований один колишній адмірал, адміральські радники і ріжні урядовці. — Паризька поліція арештувала двох італійців, Массія і Серра, що були членами міжнародньої банди фальшівників і від 1930 р. пустили у світ тисячі фальшивих франц. вартісних паперів; в їх домівці у Міляно найшли багато таких паперів і цілу устатковану фабрику.— 380 англійців вибирається на 3-тижн. вакаційний побут до Австрії цього місяця. — У відомім радиськім живці Боржом відкрили нові джерела, що дають на добу 400.000 літрів мінеральної води. — В Оппельні (Горіш. Шлеськ) упала ратушева вежа, на щастя, нікого не вбила і не зранила. — У Бельфасті продадуть цими днями на ліцитації фотель Наполеона. — В американськім місті Канзас-Сіті ховали місцевого славного бандита Джоні Хазія; похорони коштували 50.000 долярів.

— **Прогулька добра на кризу.** Англійський консулят у Польщі дістає щораз частіше прохання, щоб дати дозвіл особам, які хотять іти до Палестини пішки. Найближчого тижня з Варшави має вибратись у таку подорож 10 ремісників; подорож триватиме 3 місяці.

— **Діяч з зашитими губами.** Один із найближчих співробітників Ганді, Бгансолі, колишній редактор Ґандієвого дениика „Молода Індія" зложив присягу, що довіку не промовить слова. Він приступив до секти мовчазних і щоб лекше дотримати присяги казав собі зашити губи.

— **Подружжа, нерви і студії.** Директорка одного з найбільших американських коледжів „Вассар" дала дозвіл своїм студенткам виходити заміж. Досі американські студентки могли мати тільки наречених. Досвід виявив, що цей затяжний стан нареченства погано відбивався на нервах студенток, доводив до конфліктів з прилюдною моралю, всяких скандалів і траґедій.

— **На віденському парляменті** знову висітимуть два орли. Коли проголосили республіку, цей символ давнього ладу заступили молотом і серпом. Тепер орли вертаються у своє старе гніздо.

— **Папа міліоновим спадкоємцем.** У Каїро померла міліонерка, уроженка Спалято. Своє майно 70 міл. динарів записала папі і святому місту Єрусалимові. Її рідня виступила з процесом, щоб цей заповіт уневажнити.

— **Львів-Монте Карльо.** Експресова подорож у країну веселости, гумору, пісні та танку в 12 образах іде від сьогодні в кіно-ревії „Марусенька". Подорож ця дає цікаві краєві та закордонні „шлягери". Акція починається в передвоєнній Росії на німецько-російському фронті. Любов дочки Олександра Петровича до полоненого німця Мілера. До початку третього сеансу ціни місць знижені. В неділю в год. 12. вполудне поранок із повною ревієвою програмою.

З кіна.

Кіно „Касіно": „Гніздо залюблених" і „Танцюристки з Буенос Айрес".

Це гніздо, де всі дістають любовну гарячку — великий готель. Огнище, з якого йдуть любовні промені — головний портієр, Дон-Жуан з вигляду і досвіду. Всі потребують його ради, головно жіноцтво, якому вміє він помагати і яке вміє пхати в біду, коли йому вигідно. Фільма погідна, з кількома сатиричними нотками (ще один король леґендарної мінятурної держави!).

Друга довжелезна фільма на тему торгівлі жінками нагадує найчорніші дні кінової канікули. Це щось таке недотепне і старе, що тільки обовязок рецензента каже висидіти до кінця сеансу.

—o—

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Володимира з Лісникевичів-Козловських Білецька, дружина емер. професора учит. семінарії в Ряшеві, упокоїлася, приняв ши св. Тайни, в дні 6. липня ц. р. в 70 році життя. Похорони відбулись у Ряшеві в неділю, дня 8. липня 1934. В. І. П!

—o—

Дописи.

ЧОРТКІВЩИНА

Оснування рух.-спортового т-ва „Луг" в Джурині. Слідом за іншими передовими селами Чортківщини, де лугова ідея зискує щораз більше поширення, відбулися 15. ц. м. перші загальні збори руханково-спортового товариства „Луг" в Джурині. На збори прибуло велике число громадян, передовсім молоді, що з великим зацікавленням вислухали промови реферату проф. Шкварка з Чорткова. Після впису членів вибрано Старшину, зложену з молодих, ідейних селян, які дають запоруку, що поведуть товариство на добро і славу селя й народу. Головою „Луга" став громадянин Онуфрій Німчук. Бажаємо новому товариству якнайкращих успіхів у його праці, від якої сподіємося в Джурині дуже багато доброго.

Луговик.

Рештки майже за дармо
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ҐАНДЕЛЬМАН, Львів, Ботміна ч. 12.

СКАЛАТЩИНА.

Посвячення церкви в Колодіївці, пов. Скалат, відбулося дня 7. липня ц. р. в день Рожд. св. Івана Хрестителя. Посвячення довершив Преосв. Іван. На це свято зійшлися люди майже з цілого повіту. Зібрані витали овацією владику. По посвяченні храму була архиєрейська Служба Божа в окруженні кількоманного духовенства. А тому, що посвячення припало саме в день імяни владики, улаштовано пополудні в його честь академію, на яку зложилися продукції хорів з Колодіївки, Ходачкова Малого і Жеребок Кор. Від повітових українських установ промовляли радн. О. Пєсецький. Потім складали побажання відпоручники всіх місцевих установ. Усі три хори співали дуже гарно, видно, що добайно підготовились і зложили у це свято багато праці. Добре виявилися зі своїх завдань теж мізенькі декламаторки. Владика подякував щиро за вияви любови і признання. На закінчення відспівано гимн національний і католицький. Свято улаштовано заходом о. парох Колодіївки. Прийшло було 1.500 людей. **Приклвний.**

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ОГНІСКО.

До повищих змагань, які відбудуться у неділю 22. ц. м. в год. 17. на гриші Потоки, виступить Україна в найсильнішому складі з Магоцьким і Краєвським у нападі; не дає запоруку, що гра буде дуже цікава і дасть гадачам багато емоцій. Попередять змагання другої дружини України з українським робітничим клюбом „Степ", який у змаганнях за мистецтво Ц.-кляси вибився на одно з чолових місць. Ці змагання начнуться вже в год. 3. Ціни місць найнижчі.

КОМУНІКАТ СПОРТОВОГО РЕФЕРАТУ У. С. С.

НАКОЛЕСНИЦТВО.

Змагання наколесні Львівщини відбудуться в дні 29. VII. ц р. Біг 10 км. на стрийській шосі. — Збірка змагунів в год. 6. (точно!!) на площі С.-Батьма. Старт в год. 8:30.

В дні 5-го серпня ц. р. відбудеться **біг 1 км.** на стрийській шосі. Збірка і старт, як вище.

Зголошення змагунів на письмі до У. С. С. день перед змаганнями.

Краєві наколесні змагання на шосі відбудуться в дні 12. серпня ц. р., получені зі звіздовим зїздом та нагородами за найдовше кільометрове. Ближчі подробиці будуть не подані.

Рівночасно пригадуємо Окр. Ком., що до цього речинця мусять бути переведені окружні наколесні змагання на шосі, а також короткі (на шосі або торі).

ТУРИСТИЧНИЙ КОНКУРС.

П. Рада проголошує конкурс за найкращі прогульки **піші, водні і наколесні.**

Участь у конкурсі може брати кожний спортовець, зареєстрований в У. С. С., що відбув у літнім сезоні 1934. прогульку (найкоротшу одноденну) індивідуально або дружиново, працює вільний, але вірний опис прогульки і точний звіт. Побажаним є долучувати світлини, рисунки і т. д. Три найкращі прогульки з кожного роду будуть нагороджені.

Описи і звіти присилати до 1. грудня 1934.

Першенство матимуть ті учасники, що відбули довші прогульки (піші, водні чи наколесні), або кілька коротших.

КРАЄВІ ЗМАГАННЯ.

В днях 16., 17., 18. і 19. серпня п'дбудуться краєві ситківкові змагання у Станиславові. Конкуренції: поодинока гра жінок і мужчин, подвійна гра і мішана. Окрема клясa для юніорів. На змаганнях будуть розіграні чотири нагороди: за пооп. гру панів — нагорода Центросоюзу (в 1933 р. здобув п. Сасин З.); за пооп. гру жінок — нагорода „Маслосоюзу" (здобула п. Могильницька); дві нагороди для найкращих змагунів з провінції (фунд. п. Сасин Сд. і „Дністер") — здобули п. Гурська М. і п. Александрович.

25. і 26. серпня — **краєві плиавацькі змагання у Львові.** Організує Черник.

1. і 2. вересня — **краєві легкоатлетичні змагання у Львові.** Організує Окр. Львів.

23. вересня — **краєвий пятизмаг жінок і мужчин у Перемишлі.**

30. вересня — **краєвий тризмаг жінок у Львові.**

7. жовтня — **краєві змагання у спорт. грах у Львові.**

На всі краєві змагання зголошує змагунів (ок) товариство тиждень наперід. За кожного пізніше зголошеного змагуна платить дотичне т-во 2 зол. кари. За нестартовання зголошеного змагуна (без оправдання) платить т-во 5 зол. кари. Кари спадають автоматично і є платні до тижня під загрозою завішення.

ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ СЕРЕДУЩОЇ ЕВРОПИ.

Поданий у нас вчора вислід змагань за чашу середущої Европи перекручено. Виграла 4 : 0 не праська Спарта, а віденська Адміра. Тимсамим від дальших змагань за чашу відпала Спарта.

СПОРТОВІ НОВИНИ.

Від 95 літ уперше англієць здобув світове мистецтво у тенісі; є ним Перрі, що виграв **метч** проти минулорічного переможця, австралійця Крефорда. Англія дуже з цього горда й їна Перрі не менше славне, як їм останнього переможця в кінних перегонах... коня.

Рівночасно у Вімбельдоні проявили незвичайну енергію два німецькі теннісісти: Деннер і Генкель, що грали проти бельгійців Лякроа і Бормана; вони мусіли розіграти 36 „геймів", щоби виграти, а саме: 16 : 14, 7 : 5, 4 : 6, 5 : 7, 12 : 10. На другий день виступали вони проти англійців Уітхрофта і Віфа і знову мусіли зробити аж 66 геймів, щоб виграти.

Сумно скінчив свою карієру боксер Ерні Шаф, що в лютім 1933 р. програв **метч з Карнерею.** Після одного удару італійського велитня Шаф сконав.

8.500 долярів, які приніс йому цей **метч не пішли** для його родини, тільки на шпиталь, лікарів, менаджера і податки. Родина Шафа дістала всього **1000 дол.**

Американський мистець боксу Танней заробив 900.000 долярів своїм пястуком, зложив гроші до банку і перестав боротись, вибравши собі новий, безпечніший фах — професора.

—o—

На будову шпиталю.

Спис жертв на будову шпиталю ім. Митроп. Андрея.

ВИКАЗ XLI.

Зложили: 210 зол. І. Кривецький за портрети й надпіки; 100 зол. Т-во „Дністер"; 92 зол. збірка І. Кургана коло церков; 56 зол. декан. урад Бібрка; по 32 зол.: Мар. Тов. Молоді Львів і В. Кулісанч Прага; по 10 зол.: І. Борис Стрий, О. Бурачинський Хойніце і кооп. „Ощадність" Гряда; по 5 зол.: С. С. Василіянки Львів, Длугоша, І. Борис Стрий, пар. ур. Збараж, Е. Ліпшіц Львів, кооп. „Єдність" Рісна Руська, Баранюк, В. Котик, Синенький, С. Колодій С. Стецишин, Львів; 4 зол.: пар. ур. Збараж; по 2 зол.: М. Бобик, Г. Дубас, Г. Дудич, В. Коберніцький, А. Лазорко, Г. Лотоцький, Недопитальський, О. Петричко, І. Пітулина, С. Посувало, Ю. Реченицький, І. Цесьля, О. Шишка, І. Шліхта і В. Гордонь, Львів; 1:50 зол.: пар. ур. Солонка; по 1 зол.: Д. Мороз Станиславів, В. Бассай, І. Бекерський, О. Клим, С. Крестиняк, І. Миханишин, П. Паньківич, І. Стахів, О. Сметанка, В. Стецьків, О. Тарнавський, Р. Тихоліз, С. Шведик і В. Чайка, Львів.

Крім того 10.000 зол. Жертводавці що не бажають виявити свого імени.

Усім Жертводавцям складає щире Спасибіг

Управа „Нар. Лічниці".

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Косів:

21. VII. Королева кіна.
22. VII. Залізна острога.
23. VII. Чумаки.
24. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Життя є гарне".

АТЛЯНТИК: „Буритель".

ВАНДА: „Жінка з Монтекарльо".

КАСІНО: „Гніздо залюблених". Танцюристки в Буенос Айрес.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Монте Карльо".

МІРАЖ: „Навіщо працювати" (Фліп і Флап) „Біла лелія".

МУЗА: „Пантинова бльондинка".

ПАН: „Велика княжна Олександра", „Шпіон у масці".

ПАЛЯС: „Пробоєва бригада Захарова".

ПАСАЖ: „Червоний діявол", ревія „Тітка Теофіля".

СВІТ: „Порт Сан-Дієго", „Заборонена мельодія".

СОНЦЕ: „Теодозія Севастополь" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „У слідчій службі" та ревія.

ХИМЕРА: „Цвітка степу" (Чарльз Фарел).

УТІХА: „Сговайте ваші смутки" та ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 21. липня 1934.

Відень (506,8) 12:30, 13:10 Концерт, 20:30 Одноактівки: 1) „Дер Камерзенгер" Ведекінда, 2) „Дер Гайратсантраг" Чехова, 3) „Зайтенвеге" Нусіча, **Братислава** (298,8) 19:10 Чеські та словацькі нар. пісні, 20:00 „Аннете" муз. пєса Косталя, **Моравська Остава** (259,1) 18:15 Легка музика, **Прага** (470,2) 21:00, 22:30 Концерт, **Париж** (1649) 20:30 „Трубадур" оп. Вердія, **Білгород** (439,8) 13:00, 19:30 Пісоньки, 18:30 Нар. мельодії, **Любляна** (569,3) 20:30 Пісні, **Берлін** (356,7) 12:00, 18:20 Концерт (музика, спів), **Гамбург** (331,9) 19:00 Фортепян, 19:30 Радіохор (нар. пісні), **Кельн** (455,9) 13:00 Нар. музика, 16:00 Концерт військ. трубачі оркестри, **Ляйпціг** (382,2) 20:15 „Дас фервуншене Шльос" оп. Мілекера, **Берлін-стер** (339,6) 19:00 Веселі пісоньки, 20:30 „Дас Шварцвальдмедель" оп. Єсля, **Будапешт** (549,5) 12:30 Концерт, **Мілано** (368,6) 13:00 Тріо, 20:45 „Ісабо" оп. Масканія, **Рим** (420,8) 17:10 Вок. інстр. концерт.

Неділя, 22. липня 1934.

Відень (506,8) 11:05, 20:05 Симф. концерт, 19:25 Бетовенові твори, **Братислава** (298,8) 10:15 Військова музика, 12:15 Концерт, **Брно** (325,4) 17:25 „Гелін Гольх" оп. Бітнера, 11:25 Веселі пісні, **Прага** (470,2) 9:15 Флет, 11:00 Муз. поранок, **Париж** (1649) 20:30 „Трубадур" оп. Вердія, **Атльона** (531) 21:20 Спів (Вельм), 22:20 Нар. мельодії, **Білгород** (429,8) 20:30 Спів, **Рига** (514,6) 19:30 Лотиські пісоньки, **Берлін** (356,7) 16:00 Музика, спів, 18:30 Кам. концерт, **Гамбург** (331,9) 21:00 Оп. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14:00 Діточі пісоньки, **Ляйпціг** (382,2) 17:00 Матері співають (лишь пісень), **Мінхен** (405,4) 13:15 Концерт, 18:30 „Дер Буа" нар. пєса, **Бреслян** (315,8) 10:20 Нар. пісні, 18:15 Спів, 20:01 „Валенштайн" пєса Шілера (муз. Затлера), **Будапешт** (549,5) 12:30 Вок. інстр. концерт, **Мілано** (368,6) 20:45 Концерт творів Гріга, **Рим** (420,8) 17:00 Інстр. вок. концерт, 20:45 Оп. веч.

Львівське радіо.

Субота, 21. липня 1934.

6:30—7:25 Ранішня авдиція, 12:10 Легка музика, 13:05 Камер. музика з гр. пл., 14:00 Експортові вістки, 14:05 Збіжева біржа, 16:00 Легка музика, пісоньки, 17:00 Авд. для старших дітей „Горст Весель тоне", „Варен і Гарен", 17:25 Оп. арії, пісні і дуєти (Лада, сопран; Зніч, баритон), 18:00 Літ. фейл. „Що читати", 18:15 Фортепянові твори, 18:45 Фейл. „Жонка", 19:00 Вечірка, 19:15 Хор Юранда й Юр. Маро (гр. пл.), 19:50, 19:55 Спортові вістки, 20:0 Концерт польської музики, спів (Корвін-Шимановська), 20:30 „Єдиня та її роля в господарському й політ. житті Польщі," 20:40 Пісоньки (Ганка Ордонівна), 21:12 Концерт легкої музики, 22:00 Актуальна балачка, 22:10 Джезова музика, 23:05 Танкова музика.

Неділя, 22. липня 1934.

6:30—9:25 Ранішня авдиція, 9:25 Музика з гр. пл. 12:05 Метеорольог. комунікат, 12:10 Муз. поранок, 13:00 Одинчення таланту „Вундеркінди" (муз. фейл.), 13:10 Концерт легкої музики, пісоньки, 13:45 Відч. „Міцкевичівським шляхом", 14:00 Концерт польської музики, спів, 15:00 Життя великопольських хліборобів, 15:15 15:35 Пісоньки (Шлемінська, гр. пл.), 15:25 Огляд ринків рільних продуктів, 15:45 Сільські хвилинки і Синіччині, 16:00 Концерт трупи Середнянського (Плонський, баритон), 16:45 Фрагмент тенісового мечу Польща-Бельгія, 17:00 Почт. скринька для дітей, 17:10 Концерт солістів, 18:00 „Чи ми властиво знаємося" (фейл.). 18:15 Славні артисти (Анна Марія Гуліельметі, Страчетарі — гр. плити з поясненнями), 18:45 Балачка зі слухачами про театр уяви, 19:00 Вечірка, 19:15 Концерт легкої музики, хор Юранда, 20:02 Вибрані думки, 20:12 Концерт симф. орхестри, спів (Маснес, тенор), 21:02 На веселій львівській хвилі, 22:00 Гр. пл., 22:15, 22:16 Спортові вістки, 22:30 Оперетковий фантазії.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 5:29 1/2 зол. Канадійський доляр 5:26—5:26 1/2, фунти стерлінги 26:70—26:80, австр. шілінги 0:99—100:00, шв. франки 171:50—172:00, нім. марки 1:95—1:96, чеські корони 0:21:50—0:22, фр. франки 0:34:80—0:34:90.

Золото: Доляр 8:91—8:94, 20 кор. 36:60—36:70, 20 фр. 34:40—34:65.

Срібло: Корони 0:32—0:33, 5 корон 1:68—1:72, фльорени 0:85—0:88, рублі 1:35—1:38.

ЗБІЖЕ.

Ціни нарітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця двір.			16:50	—16:75
Ріпак озимий			34:50	—35:50
Висівки житні			7:25	— 7:50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 21. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масло	1:90	зол.
1 л. молока	0:13	„
1 л. сметани	0:55	„
1 п. яєць	2:25—2:30	„

Тенденція на масло звишкує, на молоко, сметану та яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 22. липня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1:50 кг.) за 1 кг.	0:90	зол.
Кури	I кляса „	0:80	„
„	II „ „	0:60	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Управа „Нар. Лічниці" повідомляє, що її амбулаторії будуть зачинені з причини ремонту від 22. до 31. липня ц. р. 67

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СПОРТОВІ МУЖЕСЬКІ СОРОЧКИ можна найдешевше набути в кооперативі „Пласт", вул. Сикстуська 29. 45 3—6

ПРИСТІЙНИЙ МУЖЧИНА на гарнім становищі шукає жінки благородного серця задля подружа. Посаг пожаданий. Листи слати до Адм. „Діла" під „Характерний". 61 1—2

4 КІМНАТНЕ ПОМЕШКАННЯ, фронтове повно комфортове на новозбудованому II. поверсі, вільне від льокаторського податку, вул. Шептицьких 14, від 1. серпня до винайму. 62

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ „ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.15
шукаючі праці	„ 0·10
	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Ч. 192 (13.737). Львів, понеділок 23. липня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Дальші транспорти до Берези Картуської.

Пишуть нам: До концентраційного табору в Березі Картуській із **бучацького повіту** вивезли: Норберта Рибака, адв. солідитатора з Монастириськ і Миколу Косарчина, абс. гімн. з Нагірянки, пов. Бучач.

Тудиж вивезли з **Кремянця на Волині:** склепаря Р. Бжеського і книгаря Гоцького, родом з Галичини.

З Бережан: Богдана Старуха, гімн. абсольвента, Романа Ганачевського з Раю, Пашківського Богдана, студ. політехніки і Сагайдачного Петра.

З Перемишлян: Степана Барана, урядовця філії „Просвіти".

З Глинян: Антона Романюка, студ. університету.

З Тернополя вивезли трьох українців: старшого громадянина приватного урядовця Осипа Павлишина та двох молодих міщанських хлопців Керничного і Кінаша. **З тернопільського повіту** вивезли укінченого студента філософії Кручового з Березовиці Великої і цьогорічного абітурієнта малої семинарії зі Львова Василя Охримовича, замешкалого в Дичкові. Зі **Струсова, пов. Теребовля,** вивезли студента університету, Іванчука, а з **Черниховець, пов. Збараж** адвокатського апліканта м-гра Топоровича.

Є мильною подана в часописах вістка про вивезення лікаря з Нового Села д-ра Івана Яворського, який 12. липня ц. р. вийшов на волю з тернопільської вязниці, арештований перед кількома тижнями у звязку з відомими подіями візитації епископа Бучка в Новоселечині у травні ц. р.

Комісаріят внутрішніх справ для Радянської України.

Центральний Комітет Комуністичної Партії СССР згідно зі своїми недавніми постановами — як повідомляють „Ізвестія" з 14. ц. м.— рішив створити Народній Комісаріят Внутрішніх Справ України. На становище комісаря призначили Ф. Балицького.

Памятник Б. Хмельницького в Київі під загрозою.

Париські „Последнія Новості" видрукували листа, який прийшов із Київа з датою 1. липня. В цьому листі повідомляється, що Київ із переходом на становище столиці України значно міняє свій зовнішній вигляд. Вулиці чистять, фасади домів на головних вулицях фарбують у ріжні кольори. Головний орган совітської влади міститиметься в царській палаті на березі Дніпра. Михайлівський золотоверхий монастир буде перероблений на палату рад. Величезний 3-поверховий корпус колишніх державних установ на Софійській площі буде знесений і площа поширена. **Знесений з цієї площі буде й памятник Б. Хмельницького.** Його мають большевики перенести на інше місце або зовсім зліквідувати. Дня 1. травня цей памятник був закритий брудним полотном, над яким повівав червоний прапор.

Сербська політична партія в Румунії.

В Румунії живе округло 100 тисяч сербів. Найбільше сербів є в Банаті. Дотепер серби не мали в Румунії ніякої політичної організації і не виступали ще ніколи в політиці при ніяких виборах.

Аж мин. тижня заснувалась окрема політична сербська партія. До Тимішори висилало 36 громад 500 делегатів. Вони то й ухвалили заснування сербської партії.

Між Румунією і Югославією є династичні й союзні приязні звязки. Недавно довершено між цими сусідами наладнання церковних і культурних справ румунських православних у сербськім банаті та сербських православних у румунськім Банаті. До цього мають тепер серби в Румунії ще й окрему політичну партію.

Наради французького кабінету.

Радикали домагаються уступлення Тардіє.

Прилюдна опінія слідкує за ускладненнями, які викликали закиди Тардіє під адресою Шотана. До Парижа вернувся голова радикальної партії Еріо і мав нараду з міністром внутрішніх справ Саро. Вчора пополудне відбулося засідання ради міністрів під проводом мін. Шерона, бо премієр Думерґ є на відпустці. Радикальні міністри домагалися, щоб мін. Тардіє зголосив димісію тому, що нарушив політичне перемиря. Тардіє мав заявити, що не накидався на партію, але особисто на Шотана і тому не уступить з уряду. Поладнання спору передадуть премієрові Думерґові, який найближчого тижня повернеться з відпочинку до Парижа. Рада міністрів по довгій дискусії рішила скликати ще одно засідання в цій справі. Речинця засідання ще не значено.

У помешканні ком. Бені відбулася ревізія, опісля переслухували його кілька годин.

Економічна і фінансова агенція оголосила таку заяву премієра Думерґа: „Я переконаний, що політику уряду зустрічатимуть з таким довірям, як досі. Цього довіря не слід тепер підтримувати. Фінансове положення, вже опановане і ніяких передбачених несподіванок не буде".

НАПРУЖЕННЯ МІЖ ЛИТВОЮ І НІМЕЧЧИНОЮ.

РИГА, 21. 7. ПАТ. Нині почався в Асарі над важнив 8 мандатів визначних членів розвязаної націонал-соціялістичної партії, які були членами соймику. Уневажнено теж мандат президента соймику Дреслера. Взаємини між Німеччиною і Литвою загострюються. Пресове бюро німецького уряду гостро виступає проти усування німецьких урядовців у Мемелі. Одночасно німецька преса гостро нападає на британського мін. Ідена за його відповідь у палаті громад про німецько-литовський конфлікт у Мемелі.

Розстріляли провідника католицької молоді.

БЕРЛІН, 21. 7. ПАТ. Закордонна преса пише, що в Німеччині розстріляли теж провідника католицької молоді Альфреда Пробста. Його арештували 1. липня ц. р. Пресовий відділ тайної поліції видав комунікат, що Пробст утікав і тому його застрілили. „Оссерваторе Романо" виступив з гострою критикою проти німецького уряду за вбивство цього католицького діяча. Труну Пробста спалили в крематорії і попіл з урною передали дружині покійного.

ГОСТРА КРИТИКА СХІДНЬОГО ЛЬОКАРНА.

БЕРЛІН, 21. 7. ПАТ. „Фелькішер Беобахтер" обговорює дуже широко актуальну міжнародню політику. Щоденник закидає Франції, що вона змагає до гегемонії в Европі і тому заключила союз з СССР. Проект договору взаїмної допомоги називає але замаскованим воєнним большевицько-французьким союзом.

Спробуйте раз вироби **„Альое"**, порівняйте їх з тими, яких досі вживали, і **виберіть ліпші.** 1627

Центральний Кооперативний Банк
У ЛЬВОВІ
(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15), приймає вкладки ощадности.
Конто ПКО. ч. 143.467

По обох узбіччях Карпат.

Від джерел Серету та його доплинів Сучави і Молдави у Буковинській Верховині — аж ген далеко на захід по Попрад, що одинокий з галицьких рік пробиває карпатський хребет з півночі на південь, оба узбіччя Карпат замешкують південні парости українського народу зі своєрідними, їм тільки питомими ціхами. Над джерелами Серету і його доплинів на Буковині, над Черемошами на горішнім Прутом в Галичині і над горішньою Тисою на Закарпатті мешкають гуцули, дальше на захід по горішній Сян і Ославу бойки, на захід від них лемки. Одні і другі мають до деякої міри своїх відповідників по півд. стороні Карпат: Гуцули і бойки з півночі є криті українським запіллям, лемки мають проти себе з півночі довгий поль. етнічний фронт, а фронт з полудня займають по черзі румуни, мадяри і словаки, що його часто надщерблювали і надщерблюють і досі.

Ці частини українських земель є найцікавіші з усіх. Не тільки з географічного і геольогічного боку, що криють у себе арсу, і природні скарби, незнані іншим українським землям. Цікаві вони для антропольога, фільольога, етнографа, соціольога і політика і цей інтерес виявили у деяких напрямних не тільки наші, але і чужі — московські, німецькі, польські, а в останніх часах і мадярські та чеські дослідники. Праці наших дослідників — назвати хочби найзаміжніших — Хв. Вовка, Іван Верхратського, Ів. Зілинського, Ів. Панкевича, Вол. Гнатюка, Вол. Шухевича — дотикали питань з ділянки антропольогії, фільольогії та етнографії. Соціольогічно-політичної справи торкнувся ще перед півстоліттям Мих. Драгоманів, а після нього лиш в ряди-годи порушувано цю справу у публіцистичній формі, головно в галицько-українських видавництвах. На жаль, у цих справах послідовної праці у нас ще і нині нема.

До розпаду Австро-Угорщини ця карпатська полоса українських земель була у двох державах: півн. узбіччя належали до Австрії (Буковина й Галичина), півд. в цілости до Угорщини. Нині тут три держави: Румунія (Буковинська Верховина і Мармарощина по східньому березі Тиси), Чехословаччина (Прикарпатська Русь і частини на захід від Ужа при Словаччині) і Польща.

Спільною ціхою цілої нашої карпатської полоси, що кидається кожному обсерваторові в очі, особливо на Гуцульщині і на Закарпатті, є **величезний відсоток осілих там жидів,** якого не стрічаємо на інших українських землях. Це вище заобсервовано довго після світової війни

Товари блаватні | вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
Телефон 25-55.
2/78 135—180

ною і коли по селах на галицьких долах з поступом національного освідомлення, культури і господарської організації жиди зі сіл помітно відійшли і відходять з очевидною користю для села — то карпатські села виказують ще дальший значний приріст жидівського населення. Прийшла там деморалізація, якої деінде у нас немає особливо на Гуцульщині. Ця чудова частина нашої землі убожіла на очах і попала у таку велику залежність від жидів, якої нема поза Карпатами. Жидівський визиск і лихва у ріжних формах добивали нещасний народ. Земля переходила в руки жидів, а дотеперішній автохтон ставав їх наймитом.

Це найбільше помітно на Закарпатті, куди свого часу хмарою насунули російські і галицькі жиди. Паном життя і смерти наших селян став тамошній жид за свої прислуги мадярському урядові. Село буквально вигибало, шукаючи рятунку в еміграції до Америки. Це звернуло увагу навіть декого з чесніших мадярських урядовців. Перед трицятькількома роками радник міністерства хліборобства в Будапешті Едвард Еган публично звернув увагу на причини загибелі наших селян на Закарпатті, вказуючи виразно на жидів і роблячи конкретні заходи для рятунку нашого населення. Цікаво, що він згинув загадочною смертю. По війні змінилося там дещо на краще, але становище жидів є там і нині сильне та треба ще багато-багато праці, щоби зломити там в цілости і безвідклично жидівську економічну супремацію. Дані до цього є і це з часом певно наступить.

Спільною для всіх тих земель є теж **темнота і нужда**, які перевищувало і перевищує хіба одно Полісся, а і тут іде до ліпшого, зокрема на Закарпатті, що позбувшися мадярського коршмаря, власною народньою школою і освітньою організацією іде помітно до культурного поступу. За те пішло значно до гіршого у буковинських Карпатах і у Мараморощині під румунами. Там не поступ, а занепад і відсутність — особливо у Мараморощині — української культурної і господарської організації. Є рівнож поступ у національному, культурному і господарському відродженні на галицькій Бойківщині. Відроджується і Лемківщина, не зважаючи на відомі умовини національного життя.

Коротко кажучи, у наших Карпатах по словам Шевченка „тяжко жить, а хочеться жить" і наше національне життя з трудом промощує собі шлях до дальшого розвою та обороняє старі позиції.

Про азійсько-варварський режім московських большевиків за Збручем — маємо докладні відомости. Колишніх мадяр наслідують частинно румуни, що хотять нашим коштом направити свої кривди, що заподіяла їм Австрія і Угорщина. Була вже мова про політику чесько-словацького уряду, чи вірніше деяких чеських партій на Закарпатті, на наше щастя, зі щораз меншим для себе успіхом. Волинь, Гуцульщина і Лемківщина творять окрему групу.

Як сказано, у Буковинській і Мараморській Верховині „без змін". Деякі і то дуже помітні зміни на ліпше слідно на Підкарпатській Русі, що стомленими кроками йде до повного українського національного відродження. Найсумніше у словацькій частині нашого Закарпаття. Русофільська дурійка і словацька нетерпимість морозять ще на добре наше тамошнє життя, що бажає злуки зі східними частинами Закарпаття. Недавня поїздка на Закарпаття чесько-словацького міністра закордонних справ д-ра Бенеша й опісля міністра внутр. справ Черного мали передовсім політичну ціль — демонстрацію проти мадярських посягань на Закарпаття. Тут становище чесько-словацького уряду і цілого без виїмку українського громадянства було і є однозгідне. Мадярщина на наше Закарпаття не сміє більше вернутися!

Інші образки бачимо у підніжжа Чорногори. У Ворохті відбулося „гуцульське свято" при участи офіціяльних достойників і польської публики з цілої Польщі, на котрому кількасот гуцулів і гуцулок під командою колишнього радикально-соціялістичного посла Петра Шекерика-Доникова танцювало як медведі на ярмарку і показувало перед панами ріжні гуцульські штучки. Писало вже „Діло" з нагоди виступу „гуцульського театру" у Познані, що від деякого часу настала в Польщі мода на гуцульську екзотику. Возять гуцулів у далекі польські міста на всякі національні свята і вихвалюють їхню льояльність, при чому рівночасно рештки можливих до поселення гуцульських грунтів що раз більше переходять в чужі руки. Частина польської преси (пр. „Ґазета Варшавска" ч. 214 з 17. липня ц. р. у статті Й. Ґетриха „О пишлосьць Гуцульщизни") анектує прямо гуцулів до польської нації нарівні з гуралями, мазурами, кашубами. (Просто гумористичний анальфабетизм того свіжо спеченого „спеца" евдефабетизм того свіжо спеченого „спеца" евдекія від „руских" справ, є вже відомий з його публіцистичних виступів). Поза всякими імпрезами наше талановите гуцульське племя наглядно ще більше убожіє, деґенерується і занепадає морально. Відпір на зовнішний натиск є там невеликий і за долю цієї чудової країни треба нам справді побоюватися. Тут конечна з нашого боку всебічна допомога загибаючим гуцулам.

Гуцул — не лежко. Перший з них не квапиться до праці і надзвичайно легкодушний. — лежко-ж поважний, практичний та привязаний до рідної традиції.

Тільки віра в животворність нашої національної ідеї та послідовної органічної праці і ще раз праці у всіх ділянках, а наші зелені Карпати по обох своїх узбіччях розкриють у цілій повноті і пишноті, задержать і закріплять свій український національний ідеал та створять багату скарбницю нашого збірного життя.

На Карпати слід нам звернути свою увагу і працю.

Д-р Степан Баран.

—o—

Зїзд пластунів.

РИГА, 21. 7. ПАТ. Нині почався в Асарі над риським побережем зїзд пластунів з цілого світу.

Зол. 1'50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА"
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10, Конто ПКО. 503.496.

САМОХІД З ВИБУХОВИМИ МАТЕРІЯЛАМИ.

САЛЬЦБУРҐ, 21. 7. ПАТ. На кордоні Німеччини прикордонна сторожа задержала самохід з екразитом, набоями і льонтом. Ці вибухові матеріяли старалися перевести до Австрії. Власника авта і пасажирів судитиме наглий суд. Їх чекає кара смерти.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 23. ЛИПНЯ 1934.

О. ЯБЛОНСЬКА 4)

ЛИСТ З КИТАЮ.

Бандитська пригода.

(Докінчення.)

Зрозумівши, звідки випливає його незадоволення, я ще раз вічливо подякувала йому за дозвіл відїхати та наніець додала, що ґубернатор напевно „віддячиться" йому в найближчих днях за те, що він нас визволив та врятував життя шоферові. При тих словах, навчена попереднім досвідом, я витягла з кишені мій записник, де я записала число і відзнаки корпусу цього офіцира.

Він очевидно „добре" зрозумів мій замір та мої „обіцянки", беручи мене тепер щонайменше за особисту приятельку самого ґубернатора Льонґ-Іна.

Не вірючи у мої щирі „обіцянки відячитися", він рішив, що краще буде покарати передмову жовнірів за грубу поведінку з нами та з ґубернаторським шофером. Тим він хотів скинути всю відповідальність на своїх жовнірів, хоч він добре знав, що вони поводилися з нами брутально передовсім зі страху перед ним, та щоб задовольнити обиджену його жінку, якій не смів спасти волосок з голови.

Щоб був „вовк ситий і вівця ціла", офіцир, на моє безмежне здивування дозволив шоферові дати по личчи усім жовнірам, які його били.

Ця прилюдна пневага для престіжу жовнірів перед юрбою видалася мені така неймовірна, що я прийняла це за дотеп офіцира та з вічливости відповіла йому усміхом.

Алеж він зовсім не жартував, ні, настоював, щоб шофер сам відплатив жовнірам за образу. Як справедливість — сказав він — то зуб за зуб.

Офіцир розказав жовнірам стати вряд у вичікуванні кари. За той час шофер стояв перед ними прибитий, зі спущеною головою, зовсім пригноблений.

Тепер він сам мав вибирати між життям і смертю, сам підписати свій засуд. Одиноким його бажанням було, щоб офіцир не примусив його бити жовнірів, бо за цю публичну образу він певно заплатить життям — колись вечором у темній вуличці Юнаньфу!

Підчас такого вагання надійшли доктор з п. Буше, засапані від швидкої ходи. Вони поспішали боячися за моє життя. У двох словах я виложила їм ситуацію, прохаючи не мішатися до справи, хоч п. Буше не міг стримати свого бажання помсти. Він розказав шоферові „бий голоту", що шофер зрозумів з тону голосу й з жесту.

Одночасно китайський офіцир також гукнув:

— Бий! Це твоє право. Твоя помста. — Шофер підвів на мене долитливий, вікозий погляд.

Легенько, майже непомітно, я кивнула неґативно головою, зовсім поділяючи та розуміючи його обережність та стриманість.

Заохочений моєю ходою, він кланяючись до пояса, попросив офіцира дозволу дарувати жовнірам їх вину, запевняючи, що вони невинні.

— А хто? — гукнув офіцир. — Може я?

— Ні. Це я, — покірно відповів шофер. — тільки я!

— Ти винен, але вони також, тому ти мусиш їх покарати.

Шофер знову глянув на мене.

— Дозвольте мені — вмішалась я, ломаючи китайську мову — подарувати цю пару жовнірам. Вони тільки „відважно" боронили вашої жінки — докинула я з натиском. — Зате я обіцяю вам, що ні шофер, ні я нікому в ґубернаторства навіть не згадаємо про цю неприємну для нас усіх пригоду. Думаю, що ви зрозуміли мене як слід.

По моїх словах, які він може і не зрозумів, тільки частинно, офіцир задумався на хвилину, а врешті глибоко вклонився на прощання і сказав.

— Ви можете відїхати. Я також забуду про це неприємне непорозуміння, хоч я у цьому невинуватий.

— Я переконана в цьому — запевнила я, кланяючися по китайськи.

У цю мить підійшла до мене жінка офіцира, вважаючи мене вже за знайому, подала мені по европейськи руку. Це мене незвичайно здивувало. Хоч вона й усміхалася майже приязно до мене, я мала враження, що вона була невдоволена тим закінченням справи — та втраченими стома долярами.

Тепер вона вже напевно буде до смерти переконана, що европейці це варвари без найменшого виховання ні такту, які не вміють поводитися у найелементарніших товариських ситуаціях і пропонують тільки хабарі. Врешті ми всіли в авто і відїхали. Зовсім зрозуміло, що я ніколи навіть не натякнула нікому з ґубернаторства про цю пригоду, бо це моглоб дорого мене коштувати. Офіцир напевно знайшов би нагоду помститися по китайськи на мені за недотримане слово. Зрештою, засадничо я не вважала його винуватим та з другого боку не мала жадних претенсій зміняти звичаїв і традиції Китаю!

І не тільки я мовчала, але й шофер напевно до смерти не згадає нікому про цей інцидент після якого вернувся мовби вже з другого світу.

У поворотній дорозі я його спитала:

— Ти боявся?

— Я вже був з другого боку. Тепер я другий раз живу! Колиб не офіцир, то хто його знає...

Зовсім зрозуміло, що відтепер він подвійно цінитиме своє життя.

*

Кілька кільометрів на містечком ми зупинили авто, у лісну над озером, щоб нарешті посвідати. Ми всі були неймовірно голодні, наслідком нервової перевтоми.

По мовчавливім сніданку, приємно відсві-

Будете захоплені цим новим милом! Надає біллю сніжну білину. Ощадне, бо можна його вжити до всього!

З польської преси.

Полова і зерно.

Ентузіясти сили „фронту" Дм. Паліева.

Два дні тому передали ми дві статті з „Курєра Львовского", заповідаючи свої коментарі, поява в міжчасі вступної статті у „Ґазеті Польскій" казала відсунути на пізніше рідповідь львівським ендекам, тимбільше, що їхні голоси з приводу варшавського вбивства виявили примітивізм просто чорної сотні найгіршого сорта.

Зрештою, у деяких точках таки ми не всилі піднімати з ендеками дискусії. Коли вони випрозписуються в детайлях про організаційну схему ОУН (це зветься у ендеків „ствердженням поліцейного стану") то мусимо признати їхню вищу поінформованість у тих справах. Це й зрозуміле: в українських справах вони не визнаються, бо української проблеми ніколи поважно не трактували і вона була їм „непотрібна". Зате кожне революційне підпілля може служити як орґанізаційний зразок для формування бойовок. І тим ендекам, що від часу до часу займаються геройськими вуличними випадами проти українських установ та жидівських крамниць, „фахове" знання тої справи може практично пригодитися.

Яка теж можлива дискусія з людьми, які впр. на доказ „безсильности" УНДО та взагалі всього українського орґанізованого світа протиставлять — гумористичний т. зв. „Фронт Національної Єдности" „д-ра" (?!) Дмитра Паліїва!! Коли польська національна політика має, згідно з редакторами „Кур. Львовского", рахуватися з „силою" ґімназистів, які відгрожуються своїм учителям, та „фронтовиків" „д-ра" Паліїва, а зате легковажити собі УНДО і „прибулівки" — то це „тези", з якими полемізувати годі.

З діда-прадіда поляк...

До тої самої катеґорії ендецької публіцистичної промови належить стаття з останнього (8-го) числа „*Акції Народової*", якої головний редактор і видавець (?!) є недавній референт „справ руских" у „Курєрі Львовскім", д-р Клявдіюш Грабик. Він є одним із теоретиків ендецького українożерного вольоґізму, а його ненависть до всього українського виводиться мабуть від того, що ще його батько був греко-католиком, а діло попольськи мабуть не вмів говорити.

Пан Грабик не потребує ніяких зазів українських політичних чинників і преси (зовсім слушно: укр. чинники й укр. преса не промовляють до Грабиків), бо для нього і так давно вже було „ясно", що „українська атмосфера середовища" сприяє замахам. А що тим „середовищем є весь нарід, ендецький канібал поручає винищити нарід.

...Не хочемо, повторяємо ще раз, теру (що за великодушність! — Ред.), бо віз суперечить засадам культури і не веде до цілі, але домагаємося повної ліквідації тих усіх осередків, які творять, або можуть творити платформу української пропаґанди й акції (просто „української" — не терористичної — Ред.). Зараховуємо до них ціле українське шкільництво, зокрема середнє, цілу господарську орґанізацію українців, усі суспільні орґанізації. Ті всі осередки мусять бути знищені, якщо не хочемо виховувати під нашим боком дальших замаховців. Ставимо справу ясно (це правда! — Ред.)...

Крім повищих скромних побажань, маємо ще одно:

...Земля у львівській дільниці для б. вояків і польських безробітних — це гасло, яке повинно стати найпопулярнішим у найближчому часі...

І всі ті ідеї видаються їх авторові такими самозрозумілими, ба навіть гуманними супроти самих українців, що він ще має сміливість говорити про „спільний польсько-український інтерес"!

Син греко-католика..

„Круґовая порука є винаходом сходу".

До зовсім іншої катеґорії голосів належить вступна стаття в „*Курєрі Варшавскім*" з 19. ц. м. п. н. „*Фанатики індиферентизму*". „Курєр Варшавскі" — це теж ендецький часопис, а проте це часопис поважний і яскраво ріжниться від літвацько-анальфабетичних висновків ріжних Грабиків. Автор статті В. К. (б. сен. Косковський) займається етичною проблямою кожного злочину та все зло бачить в захитанні у широких верствах підвалин християнської моралі та в трюмфі релігійного індеферентизму. Переходячи у політичну площину, автор заявляє:

Щодо нас, не признаючи ніякої збірної відповідальности у карних справах, як це нині мода у світі понять про державну всемогучість, знаменито розуміємо, що треба шукати безпосереднього виконавця злочину, його покарати, а не кого іншого. „Круґовая порука" є жахливим винаходом Сходу. Остуджуємо її і відкидаємо. Але соціольоґ, але моралїст мусить, коли бачить злочинні гнища, сягати дальше і глибше. З католицького погляду не може бути сумніву, де розпалено одно з найшкідливіших вогнищ..."

Жменю інших голосів на ту саму тему — подамо завтра.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

жена непорушним краєвидом, на тлі якого увесь ранішний кошмар видавався неприємним сном, я стала висовувати зацікавленому докторові „нюанси" моєї тактики супроти китайського офіцира та причину, чому шофер не використав дозволу „зреванжуватися" жовнірам.

Підчас нашої балачки пан Буше нервово курив свою люльку, затягаючися глибоко димом. Він видно все ще не міг забути образи. Навіть чарівний краєвид не мав на нього впливу.

— Як важко бути героєм — сказала я.

— Це все прибільшення — завважив він задирливо. — Ніякої тактики не треба з китайцями, тільки трохи відваги... і свободи рухів. Якби не ви і якби я мав був зі собою мій револьвер, то ви булиб бачили „китайців!". Ручу вам, що одним револьвером я міг би їх усіх повалити з-поза авта. Я певний, що ніодин з них не вмів стріляти.

— Ціле щастя, що ви не мали цього револьвера — докинув доктор. Щастя для нас!

— Все те через мене. — додала я. Правда? Я була боягузкою і не дала вам револьвера! Ну добре. От, уявіть собі, що я була вам його дала, та що ви забиваєте їх усіх. А потім що?

— Потім? Нічого!

— Нічого? Китайський суд!

— Дурниці. Яж стріляв би тільки в нашій обороні.

— В обороні? Вони зовсім до вас не стріляли — пригадала я.

Він замовк явно невдоволений з моєї жіночої льоґіки.

Кілька днів пізніше я дізналася, що пан шофер з причини „хвороби" візмовився від своєї небезпечної посади шофера в губернаторстві. Він не мав довше охоти наражувати щоденно своє життя для приємности возити губернатора та його знайомих на прогульки. Навіть велика честь запотити „цивілізацію" в Юнані важко не виплачувалася йому.

—o—

За новими способами хліборобської культури.

(Докінчення)

III.

ВПЛИВ АНТРОПОЗОФА ШТАЙНЕРА.

Їдучи в Познанщину, думав я, що власться мені поробити деякі загальні помічення, але на це не було часу. Для цікавости додам хіба, що картинне населення містечка Пневи польське і католицьке, натомість бар. Массенбахи і здавна осілі кольоністи — німці і протестанти. В дворі офіціялісти мабуть теж німці, нижча служба польська. Більшість учасників були поляки, мова зїзду з огляду на заграничних гостей і господарів дому німецька.

Маю враження, що з прочитаного звіту шановні читачі не надто мудрі, бо не лише не вичитали з нього нової методи, але й не довідались чому слід її стосувати. А причини такі є і то дуже важливі.

Творець біольоґічно-динамічної методи антропозоф д-р Рудольф Штайнер, виголошуючи свої основні відчити про нову методу перед 10 літами в часі найвищого розвиту механічно-матеріялістичних метод господарювання, висунув у своїй геніяльній інтуїції цілу систему з ідеольоґічних преміс свого світогляду. На несподівано корисні висліди цієї методи звернули увагу практики і теоретики, які з антропозофією не мають нічого або дуже мало спільного. Автор одного з найкращих підручників про цю методу радник Саської Рільничої Палати І. Шомерус виразно зазначує, що антропозофом не є, а з методою, яку тепер пропаґує познайомиться читач з доволі гострої критики цієї методи. Те саме можна сказати про раціоналістично настроєного відомого морфольоґа Каміль Шнайдера. Методу стосує під цю пору з великим успіхом понад 2000 більших і менших землевласників і кілька світових горолиничих фірм у Німеччині і Швайцарії, поволи поширюється на обох півкулях.

ЩО КАЖУТЬ УЧАСНИКИ ПРО НОВУ МЕТОДУ.

З присутних на зїзді в Пневах пятьох землевласників, що стосують методу, лише один занявся беззастережним антропозофом, інші стали прихильниками методи з чисто калькулятьних мотивів, хоч і признають твори Штайнера за вказані, а навіть конечні для теоретичного її поглиблення. До стосування її приневолила їх господарська скрута, при якій дотеперішній спосіб господарювання, а передовсім стосування штучних погноїв, грубо дефіцитовий, не згадуючи про погубні наслідки тревалого інтензивного гноєння того роду навозами, про які в наших сторонах люди не мають ще на щастя ніякого поняття. Висліди стосування методи у всіх 5 учасників дуже добрі.

Стосування біольоґічно-динамічної методи не лише значно відтяжує буджет хлібороба, зменшуючи його вклади на погної і на механічну управу до мінімум, але збогачує постійно і тревало грунт, не зменшує скількости продукту в порівнянні з дотеперішною управою. Крім цього дає продукт явно незрівнано ліпший щодо смаку, аромату, тревалости, скількости вітамін і відпорности на хороби. Метода дуже сприяє плеканню домашніх тварин, головно молочної обори, ставлячи на одним з перших місць управу рослин метеликоцвітних. Рекордові просто висліди дає метода в городництві і садівництві, орґанізуючи її на зовсім відмінних від

Галицький Магазин Новостей Галицька 15
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. дарон білети до першорядних кін. 5/73 93-?

Похороном займеться найлїпше і найдешевше
ХАРІС
ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ 3. (В НАРОД. ДОМІ)
Наше заведення полагоджує всякі урядові чинности, виконує екстумації і перевозить в найдальші сторони в усіх інвентарів, шпитальнях і санаторій.
Не слухайте аґентів, що крутяться по шпиталях і підшивають ся під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.
В нещасті ідіть до ХАРІСУ, а відпадуть вам усякі клопоти. 618

офіціяльно під цю пору принятих основах, стосуючи рівночасно багато старих призабутих правил, яких і в нашім народі дещо збереглось.

НЕМА ПРИЧИН ТРИМАТИСЬ СТАРОГО СПОСОБУ.

Наведені моменти висторчають хіба, щоби наші хлібороби, більше- і малоземельні, цією методою живо зацікавились. У нас нема ніяких причин стосувати чисто капіталістичні, а результаті грабіжницькі способи господарювання, які офіційно, зрештою в добрій вірі, поширюється. На заході ті методи в значній мірі збанкротували. Про висліди „фабрик хліба" на нашому нещасному сході нема що й згадувати. Для індивідуальної господарки на прадідній землі кращої методи не можна вигадати; вимагає вона хіба більшого вжиття і вдумання в організм господарства, но і трохи більшого вкладу праці головно при перерібці погноїв, а рук до праці ми хіба за мало не маємо.

Стосування біольоґічно-динамічної методи було донедавна доволі важке через брак популярних підручників і через те, що треба було спроваджувати препарати з Німеччини. Тепер ті трудноші в значній мірі усунені, дешеві підручники (в німецькій мові) вже з городничої ділянки появились, а для полевої господарки готовляться. Препарати можна дістати в Польщі в „Союзі", якого адресу, як також інші інформації заінтересованим на бажання радо подам. Можна брати участь у зїздах і курсах, конечних для доповнення теоретичних відомостей.

На основі цього, що я про біольоґічно-динамічну методу читав, чув і на власні очі бачив, можу запевнити, що в її стосуванні ніякого ризика нема; звіти великих і малих землевласників поміщені з нагоди десятиліття істнування методи в органі „Деметер", виключно їй посвяченім, свідчать про ріжний під цю пору у хліборобів оптимізм та ентузіязм.

ГОЛОСИ ГОСПОДАРІВ.

Власник одного господарства над боденським озером ось-як кінчить свій звіт: „Біодинм. метода господарювання відродила в мені радість життя та звязок з природою, яку в ері штучних погноїв я став затрачувати. Знаю, що мушу ще багато зробити для згармонізування мого господарства, одначе почуваю, що моє зрозуміння відповідно пошириться, тому, що праця в напрямі цієї методи є визволенням з вузьких несамостійних правил минулого часу". Інший знов, 20 га хлібороб з Саксонії: „Тепер почуваю себе будівничим свого хазяйства. Звільнений від конечности уживати штучні погної та ситні лаші, ощаджую 800—1000 марок річно при незменшеній сумі прибутків, що дозволяє мені перетривати тяжкі для хліборобства часи". Великий землевласник так знов характеризує зміну ситуації: „Раніше треба було великого капіталу для збільшення продукції, якої в прелімінованій скількости не було. Раніше була велика залежність від хиткости риночних цін і вічний неспокій у господарстві як вислід обох наведених причин. Тепер згідно з природою, рівномірно і певна продукція, тепер певний спокійний збут, оснований на довірю консумента, тепер творчість у природному згармонізуванні людини, тварин і рослин. Свідомість ця дає хліборобові нову радість, нові надії та почуття сповнення народнього обовязку.

Інж. Юліян Мудрак.

З української преси.

„Не туди дорога".

Під повищим наголовком приніс вступну статтю „Новий Час" з 21. липня. Стаття рішуче протиставиться акції українського підпілля, кажучи між ін. наслідувати польський табор органічної праці з часів російського царату.

Між сучасним положенням українського народу і положенням поляків під царським пануванням важко переводити аналогію. За царату поляки в Королівстві Польському мусіли боротися не тільки з розкладаючим нажимом царської державної машини, а й з промінюванням російського підпілля та з деморалізацією, яку перещіплювало воно на польський ґрунт. Умовини життя після здавлення польського повстання в 1863 р. були жахливі. Необхідний був довший період лікування.

І такий період прийшов, видвигаючи на арену життя покоління органічної праці. Це покоління проводить мозольний труд біля основ в гущі селянських і робітничих мас. Умовини тієї праці, посмак атмосфери, в якій вона відбувалася, увіковічнив між іншим в своїх творах Ст. Жеромскі („Бездомні люди"). За такий „злочин", як навчання безграмотних письма в тодішніх часах попадали ці діячі біля основ на Сибір.

І ось щойно на цій праці в гущі народніх мас, поборюючи тисячні небезпеки з боку царату, виховалося покоління, яке зачинає теж боротьбу з нігілюючими впливами російського підпілля, з його аґентурами в Королівстві Польськім...

Скажемо ясно:

Підпілля завдає страшні рани саме тому, що ним користується. Бо воно його розкладає, бо за ним автоматично йде в хвості провокація, бандитизм і постепенний моральний розклад.

І кожний народ, що в своїй боротьбі за незалежність користувався цим засобом, кожна людська збірнота, що під цим кличем сходила в підпілля, відтак цей період боротьби тяжко відпокутувала, бо в ньому затрачувала моральні основи життя. І завжди опісля довгі роки мусіла боротися з випарами такого періоду, заки здобула моральну рівновагу.

Посів царату на польському ґрунті: підпілля — тяжко відбивається на останньому передвоєнному десятилітті змагань польського народу.

На много залюбки покликуються автори статтей у виданнях українського підпілля, не входячи основніше в умовини, в яких воно зродилося, і в наслідки, які воно залишило.

Якщо основніше над цим призадумалися би, зжахнулися би, бо це „вітер зі сходу".

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Заворушення у Злучених Державах.

Криваві бійки страйкуючих робітників з поліцією.

САН ФРАНЦІСКО, 21. 7. ПАТ. У Портляндї в стейті Ореґон страйкова ситуація дуже напружена. Власники вивантажують кораблі при допомові робітників, які не належать до професійного союзу, під охороною народньої ґвардії. Вона вдержує теж у місті лад. У Сітль у стейті Вашинґтон дійшло до сутичок між страйкуючими, які навантажували кораблі. Поліція вжила зброї та слізних бомб. Кількадесять робітників і 4-ох поліцаїв ранених.

МІНЕАПОЛІС, 21. 7. ПАТ. Страйкуючі робітники намагалися затримати вантажний самохід з харчами. Дійшло до сутичок зі поліцією, яка вжила зброї. Вбито одного робітника, а 68-ох робітників та одного поліцая поранено.

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА"
і здорової підмінки кави **„Пражінь"**
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові.
1301

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 23. ЛИПНЯ 1934.

ГАЙНРІХ РІДЕЛЬ.

Кишеньковець.

Великий престидиґітатор Бассаро стояв у фраку на сцені, що вся сяла від лями як справжній аристократ, від нього йде своєрідний чар. У салі тиснулась публика і багато глядачів впрохалось між рядами.

Чарівник легко підтягнув рукав і показав на долоні золотий, увесь у блиску годинник.

— Тепер зроблю так, що цей годинник щезне, після чого витягну його з кишені одного із присутніх тут панів. Позір!

Усі стримали віддих і дивились на золотий предмет у його руці. Годинник усе ще лежав на долоні. Нараз рука легко затремтіла, а може це тільки легко клепнули вії? і годинник щез, якби розвіявся. Це було несамовите.

Бассаро всміхнувся і зійшов малими східцями на салю, волячи поглядом по рядах. Уся штука віднайти годинник лежить не в тому, щоби добути його від когось спільника за салі, що чекає між публикою з таким самим годинником за салі. Таких наївних хлопських штукарств не може вживати фаховий мистець. Тут треба вибраній якійнебудь особі, коли дотерлося її кишені, саме вихнути туди цей годинник. Цього треба навчитись і то добре.

Бассаро не шукав довго. Йому-ж було байдуже, кому він витягне з кишені цей годинник. Це була одна із його буденних простих штучок. Після неї прийме чемна на їдні, важчі.

Він вибрав собі мужчину у середньому віці, що стояв у бічному переході, з половістим обличчям, чорнявого, струнного, з неясним зором. Ніхто не знав, чому саме того, а не іншого. Може це було якесь несвідоме почування ворожнечі, немов між освоєною собакою і вовком?

— Дозвольте, що я вкладу вам руку до правої кишені блюзи! Ви маєте годинник! — сказав Бассаро чемно.

— Я не маю годинника! — крикнув цей добродій і підніс руку, якби хотів боронитись.

— Не маю найменшої приємности. Можете шукати у когось іншого!

— Я не можу шукати годинника у когось іншого, коли він у вас! — сказав Бассаро. Йому не трапилось іще за весь час карієри, щоби хтось протестував проти того, що він хоче витягти йому з кишені не його годинник.

— Не тикайте мене !— крикнув знову незнайомий. — Ви не маєте права до моєї кишені...

— Мій пане — сказав Бассаро чемно, але вже трохи рішучіше — мій годинник був золотий, старий, коштував 250 марок. Присутнє тут товариство може подумати, що ви хочете його набрати зі собою до хати. Бо ви маєте його. Тут у правій кишені.

І він показав просто на кишеню:

— Навіть видко, як матерія вистає... Отже, чи дозволите?

— Я не маю вашого годинника! Коли ви мене торкнетеся, то дістаєте по пальцях!

Публика була трохи прикро збентежена цією справою, але теж і переходила у веселий настрій.

Бассаро зрозумів, що мусить поступити енерґійно, коли не хоче себе осмішити. Блискавкою сягнув він рукою до кишені чорного панка і витягнув звідти свій годинник.

Але зараз сягнув рукою вдруге. Його досвідчені і дуже чутливі пальці відчули щось. Найближчим рухом витягнув іще три золоті годинники з обрізаними ланцюшками і тримав їх перед носом збентеженого власника. Після цього поклепав його по лівій кишені, що видала металевий звук.

Худощавий панок зробив можчки енерґійний рух, щоби продертись через юрбу. Але це йому не вдалося. Люди затримали його, бо зараз зрозуміли у чому річ. Чути було вигуки деяких із публики, які ствердили, що їм бракує годинника.

Комісар поліції Борхард пробив собі дорогу.

— Ах, та це-ж Кравінський — вигукнув він. — Добрийдень, пане Кравінський, звідки ви тут узялись? Ми-ж вас викинули поза кордон!

— З Ковна, пане комісаре... — сказав злодій крізь зуби.

— Ну-ну! а яким-же способом ви прийшли до годинників і брилянтів?

— Не маю поняття. Я найшов їх у своїй кишені. Може пан Бассаро своєю чародійною штукою всунув їх мені.

— Ах, старий Кравінський завсіди той сам! Но-но, ходіть сюди пане ґрафе... Покищо ваша робота тут скінчена.

— Слухайте, пане комісар! Раз ви мене висилаєте, то знову не пускаєте виїхати. Якже-ж я можу чесно заробити на хліб?

Перекл. з нім. аб.

Відгук першого льосування „Діла“.

Від Вп. Пані Професорової Ольги Колесса з Праги, якій припала премія срібного лиса або жіночого чи мужеського футра, до вибору, у вартости зол. 500.—, дістали ми лист з проханням помістити його на сторінках нашого часопису.

До Хвальної Адміністрації „Діла“.

Прошу приняти сердечну подяку за мою виграну, дамське футро з української фірми Юліяна Глушевського у Львові.

Футро виконала згадана фірма прегарно. Матеріял, крій, викінчення можуть вдоволити і найвибагливішу жінку, так, що фірма Юліяна Глушевського заслугує на якнайбільшу увагу нашого громадянства.

З висловом високого поважання

Ольга Колесса.

З українського життя на Буковині.

ЮВИЛЕЙ УКРАЇНСЬКОГО ДІЯЧА.

Дня 18. ц. м. святкувала черновецька громада 90-літні уродини надр. суду **Володимира Корнича-Ясеницького.** Ювилят є членом-основником майже всіх українських товариств у Чернівцях, а Український Нар. Дім та бурса ім. О. Ю. Федьковича (одноповерхова камяниця) — це висліди його довголітньої впертої праці.

50-ЛІТТЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦ. ПАРТІЇ.

На Буковині святкує дня 27. ц. м. **д-р Володимир Залозецький** 50-ліття своїх уродин. З тої нагоди політичний буковинський провід улаштовує спільні сходини всіх українських громадян Чернівців. Дуже знаменне те, що унів. професор у Букарешті д-р Цігара Самуркаш, пишучи з нагоди того ювилею про д-ра Волод. Залозецького згадує про ювилята не лише як про наукову силу, але і як про провідника українців на Буковині.

УРЯДОВЦІ Й НАСЕЛЕННЯ В СЕРЕТСЬКОМУ ПОВІТІ.

В серетськім повіті належить до української народности 63 особи на сто, до жидівської 18 на сто, до румунської 11 на сто, до німецької 6 на сто і до польської 2 на сто. З почтових урядовців 79 є румунів, 3 жидів, 1 німець і 6 поляків. З українців — ані одної душі...

—o—

Фабрика динаміту вилетіла в повітря.

З Парижа повідомляють, що в пятницю 20. липня ц. р. вилетіла в повітря фабрика динаміту у Поліль біля Порт Вандре. Двох робітників убитих, а двох тяжко ранених. У фабриці виробляли нітроґліцерину. Покищо не устійнено причини вибуху. Від наглого тиснення повітря повилітали всі вікна на просторі двох кільометрів.

По широкому світі.

— Бельґійський парлямент признав для уряду спеціяльні повновласти з метою господарського і фінансового удоровлення Бельгії.

— Управа Штальгельму заперечує, наче би розстріляний ґен. Шляйхер був його членом, або мав з ним якінебудь звязки.

— Німецький міністр господарки видав розпорядження з дальшими обмеженнями довозу волоконних сирівців до Німеччини тому, що державний банк не має девіз і не може платити за сирівці. Одночасно скорочено час праці в текстильнім промислі на 30 годин тижнево.

— У Берліні сконфісковано тижневий додаток великого, анґл. щоденника „Таймса“. Це перша конфіската „Таймса“ в Берліні. Причина конфіскати невідома.

РАДІО ПІДЧАС ПОВЕНІ.

Велика повінь, що припала на час вакацій, хвилює тисячі людей, які мають свої діти або членів рідні в околицях залитих водою. Нема змоги з ними порозумітись. Поїзди не доходять туди, або доходять рідко, на листи треба чекати у непевній трівозі, телеграф і телефон часто зіпсовані.

У такій хвилині єдиним засобом порозуміння є радіо. Радіо стає посередником для тисячів, що прохають повідомити рідню про своє здоровля. Одна особа збирає в одній місцевості звістки від усіх і передає їх централі. Тоді від централі йде у світ повідомлення „Ми здорові“. „Нічого нам не трапилось“.

VIM Неохибний засіб до чищення і полірування

Опанас Гр. Сластьон.

(1855—1933.)

Докінчення.

НЕВІДОМА МЕЦЕНАТКА.

Та щойно із вступної студії **Кат. Грушевської** до Корпусу дум І. 1927 стало відоме, хто був тим невідомим сподвижником і любителем української народньої поезії й музики, що оплатив кошти моєї експедиції до Миргорода та дав ініціятиву до записування дум при допомозі найновіших технічних засобів: Це була незабутня **Леся Українка,** що пізніше разом із своїм чоловіком, відомим дослідником української народньої музики **Климентом Квіткою** зайнялася ще й схопленням дум і бандурної гри від знаменитого харківського кобзаря **Гната Гончаренка** та переслала мені цей цінний матеріял для видання в Науковому Т-ві ім. Шевченка. Оттак славна наша письменниця, неначе прочуваючи віщим духом страшну завірюху світової війни й революції, великою особистою жертвою в останній годині урятувала від загибелі й повного забуття цю дорогу для нашого народу спадщину минулих віків, що з глибокою вдячністю й пошаною для її світлої памяти зазначуємо на цьому місці.

ВАЖНЕ ВІДКРИТТЯ.

В результаті явилося **двотомове видання Наук. Т-ва ім. Шевченка „Мелодії українських народніх дум“** із моєю вступною студією як XIII і XIV тт. Матеріялів до української етнології 1910—1913 р. У ході дослідів над думами записи кобзарських мельодій, зроблені при допомозі фонографу, були дуже важним кроком уперед, бо дали змогу прослідити докладно мелодичну й віршову будову дум, розмежувати думи з формою свобідного речитатива від пісень із правильною строфовою будовою та розяснити деякі питання, звязані з літературною козацького епоса; між іншим стверджено, **що думи репрезентують тільки вищий ступінь того самого речитативного стилю, що його виявляють похоронні голосіння, поширені на всьому просторі української етно рафічної території.**[1])

ЗНАВЕЦЬ КОЗАЦЬКОЇ СПРАВИ.

Ще заки появився перший том згаданого львівського видання дум О. Сластьон оголосив у „Рідному Краю“ з 1908—9 рр. цілий ряд статтей п. з. „Мелодії українських народніх дум і їх записування“; на основі власних спостережень над кількома десятками кобзарів автор подає свої цінні завваження про думи, їх незраховані варіянти, речитативний характер і змінчивість їх мелодій, що робить неможливим запис без допомоги фонографу; говорить також про ріжниці межи билинами й думами, про споріднення кобзарських рецитацій із мелодіями сербів, болгарів та деяких східних народів — татарів, грузинів, персів. Взагалі О. Сластьон показується незвичним знавцем кобзарської справи й думового епосу.

Інструктивна для збирацької практики є також стаття О. Сл-на **„Записування дум на фонографі“,** що із попередньою творить одну цілість (Рідний Край 1909, № 22—24). Там же (1909 ч. 43) помістив О. Сл. свій допис **„Кобзарі“,** де зібрано цінні відомости про **40 народніх співців,** що їх пізнав він здебільша особисто. Крім того О. Сл. нераз відзивався статтями у всяких актуальних справах, що торкаються українського мистецтва й народньої музики та брав участь у полеміці, яку викликала проблема українського архітектурного стилю. (Гл. статтю „Къ возрожденію укр. архитектурнаго стиля“, Київ 1903).

ВІДКРИТТЯ ПАМЯТНИКА КОТЛЯРЕВСЬКОМУ.

Коли з приводу відкриття памятника І. Котляревському в Полтаві (30-31. VIII. 1903 р.) українські художники уладили **„Першу українську художню виставку“,** О. Сл. належав до найдіяльніших членів організаційного комітету та дуже побивався за тим, щоби творчість П. Мартиновича була по змозі повно репрезентована. В часі урочистого поранку в театрі на естраді красувався портрет Котляревського роботи Сластьона. При висвітлюванні малюнків П. Мартиновича до „Енеїди“, в яких артист, по вислову Сластьона, піднявся до рівня самого Котляревського, захоплення публики виявлялося бурхливою овацією для Мартиновича: Цей тріюмф був чи не одиноким і то дуже сонячним промінем у житті нещасного артиста — та цей не міг уже сприймати загального піднесеного й радісного настрою: від нього віяло вже холодом байдужности. Сластьон брав також живу участь у заснуванні **„Товариства українських художників“,** що мало на меті влаштовувати щорічні виставки у Полтаві як і по інших містах України і навіть у Галичині; на памятку своєї першої виставки це товариство видало альбом картин і рисунків найбільш типового історично-етнографічного характеру, між якими почесне місце зайняли рисунки й етюди П. Мартиновича.

О. Сластьон не відтягався виступити нераз із докладом при нагоді українських обходів, навіть у Миргороді.

ТРУДЯЩЕ ЖИТТЯ ЧУТЛИВОГО МИСТЦЯ.

Оттак перейшло трудяще життя нашого мистця-етнографа. Ніколи він не жив у достатках; та на старість, в останніх літах перед смертю довелось йому таки бідувати; дружина його почала хорувати, отже він сам мусів і дровець нарубати, і води принести, і ходити на закупи та вистоювати в черзі. Серед таких злиденних обставин писав він свої „Слогади“, пересиджаючи нераз до пізної ночі. Умер наслідком тяжкої красухи, не бачивши при смерти навіть своїх дітей (замужня дочка на чужині, в Швайцарії, а син десь на службі у Харкові); з майна не лишилося навіть на труну...

Опанас Сластьон не був кабінетним ученим: це був артист, відданий цілою душею свому мистецтву, до самої смерти чуткий на справи, звязані з розвитком української культури; та подібно як інші артисти-малярі 60-тих, 70-тих рр. мин. століття (Жемчужніков, Мартинович) він виявляв особливе зацікавлення українською народньою поезією й музикою, українською етнографією й старовиною, старався її пізнати, зберегти її пам'ятки та освітлити їх по своїм силам.

У згаданих своїх статтях О. Сластьон показався не тільки любителем, але й першорядним знавцем кобзарських рецитацій, так текстів як і мельодій, теперішніх носіїв козацького епосу, кобзарів та лірників і середовища, серед якого думи доживають свого віку. До того ж і своїми збирацькими працями О. Сл. заслужив собі на вдячну память серед українських етнографів, зокрема серед дослідників дум.

2. IV. 1934. Філярет Колесса

[1]) Філ Колесса: „Про ґенезу українських народніх дум“. Записки Н. Т. Ш. т. CXXX—CXXXII і окремо. Львів 1921. 8° ст. 144.

— „Речитативні форми в українській поезії“ (Присвячено преславній памяті Лесі Українки). Первісне Громадянство, Київ 1927, вип. 1—3, ст. 60—113.

Найважніші результати моїх дослідів над формою дум подав я ще 1909 р. на конгресі Інтернаціонального Музичного Товариства у Відні в рефераті „Über den melodischen und rhythmischen Aufbau der ukrainischen rezitierenden Gesänge, der sogenannten Kosakenlieder“ (III. Kongress der I. M. G. 276—296), тоді ж задемонстрував я перед конгресом мої фонографічні знимки дум.

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла“ Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол.

(з почт. пересилкою 0·95 зол.)

Складанкою П. К. О.

яку долучуємо до цього числа, просимо ВП. Передплатників надіслати передплату — за **серпень зол. 5·—**

Всіх ВП. Післяплатників просимо вирівняти залеглости. **Адміністрація.**

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Катастрофа повені.

ПОВІНЬ У ГАЛИЧИНІ МЕНШАЄ.

ПАТ повідомляє: Вода на Сяні під Перемишлем опадає. Небезпека повені промнула. У Добромильщині у хвилях Вигору потонуло двох людей. Вода у Вислоці теж опадає.

У Ковюшках Сімнівських ріка залила всі поля і сіножати. У Черниховї вода перервала греблі і залила поля. Вода у Дністрі в Рожанові та Миколаєві и. Д. зростає і загрожує виливом. В стрийськім повіті потоки знищили дороги в Крушельниці, Урячі, Підгородцях та Сопотах. У Перегінську внаслідок страшної зливи в ночі з четверга на пятницю потік Рудава виступив з берегів і залив містечко. Вода на вулицях доходить до 80 цм. Біля Перегінська вода знищила залізничий міст. Рвучі хвилі потока захопили 10-літнього хлопця Леся Сапала, який вертав до дому з худобою і втопився. Ріка Дуба знищила міст у Ціневій.

ВИСЛА ЗАЛИЛА 55 СІЛ.

Вода в горішних допливах Висли опадає. Небезпека повені в краківськім воєвідстві промнула. Зате у Вислі постійно зростає. У Варшаві стан води у Вислі підніся до 7 метрів. На хвилях пливе ріжна хатня обстановка. Найвищий рівень води Висли дійде в неділю вечором. У Сандомиршині Висла залила 55 сіл. Над Сандомиром кружляють літаки, які не можуть осісти, бо летовище під водою.

200 ЛЮДЕЙ ВТОНУЛО.

В околиці Шуціна сотні селян свячало греблі. Нагло прибула велика хвиля і затопила кілька сіл. Всі селяни, які сипали греблю, потопилися. Річні кораблі плавають без перешкод поміж хати і забирають з дахів затоплених хат селян. З околиці Опатівця перевезли з правого берега Висли 4.000 осіб.

ВИВЕЗЛИ ДО КОНЦЕНТРАЦІЙНОГО ТАБОРУ.

На приказ воєводи Квасьневського вивезли із Верхославиць біля Тарнова орендаря фільварку Радвана до концентраційного табору тому, що на приказ старости не хотів дати човнів на рятунок потопаючих селян. Крім того відмовився приняти вирятовані коні.

РЯТУНКОВИЙ КОМІТЕТ У ЛЬВОВІ.

У пятницю відбулися конституюючі сходини воєвідського комітету допомоги потерпівшим від повені під проводом віцевоєводи Сохацького при участи 100 делегатів. На сходинах приняли текст відозви до цілого громадянства зі закликом складати жертви.

На сходинах зібрано 1290 зол. Міністр комунікацій прислав центральному комітетові допомоги потерпівшим від повені перевозити безплатно залізницями допомоги.

ЖЕРТВИ ГРОМІВ.

Підчас останньої хуртовини згинули від громів у селі Гряді біля Львова 50-літній Роман Сірий та 17-літній Василь Вегера, які сховалися під полукіпком жита. На дорозі до Сокільник, грім убив 19-літню Марію Павлячек зі Сокільник, яка вертала пішки зі Львова. У Дрогобичі грім убив молоду 20-літню жінку зі села Рушева, яка на пів години перед хуртовиною зайшла до Фриди Ґравман при вул. Ґрунвальській шукати праці. Ф. Ґравман приняла її до миття підлоги. Підчас хуртовини нещасна жінка вийшла з відром по воду. Саме тоді в дім ударив грім, і коли пл. жінка набирала воду зпід ринви, електрична струя вбила її.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

Жидівська господарка в українському харчовому промислі.

Кухні не вільно ставити під загрозою примусових робіт.

(МІКО) Офіціяльний орґан Центрального Комітету Комуністичної Партії України „Комуніст" оповідає як стоїть справа виживлення на Україні. Прохарчування робітників від літ зовсім зісоціялізовано. Всі робітничі мешкання побудовані без кухонь і кухні (вогнища). Хто сам собі поставив би кухню, тому грозить довголітня тюрма та примусові роботи. Зісоціялізоване прохарчування майже виключно ведуть жиди.

Найвищий санітарний інспектор і наступник українського народнього комісаря здоровля Харамдаряи у червні перевів інспекцію промислу прохарчування України. У цілому ряді підприємств найшов він зовсім невдоволяючі здорові відносини, просто злочинне занедбання санітарних законів і зовсім незадовольняючу працю виключно жидівських фабричних лікарів. Тому Харамдаряи наложив на багатьох управителів фабрик кари від 200 до 300 рублів і віддав їх під суд. Замкнув теж ріжні фабрики харчових продуктів. Санітарним інспекторам наказав строго держатися санітарних приписів, а винуватців карати. „Комуніст" подає назвища всіх тих, що їх Харамдаряи покарав.

НОВИНКИ

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хоружина 3,** поручає: ковдри, матраци **по найдешевших цінах.** Переробляє **ковдри по 5 золотих,** матераци по 7 зол. **1285 99-100**

— **Нові поштові марки.** Від 20. серпня ц. р. появляться в обігу нові поштові марки по 20 і 30 сот., які видасть міністерство пошт і телеграфів з нагоди міжнародніх летунських змагань у Варшаві.

— **Згорів костел.** Пишуть нам: Дня 17. липня ц. р. згоріло ціле нутро костела в Потоці Золотім, повіт Бучач. Вирятували тільки лавки, а все інше зовсім згоріло і сама будівля в деяких місцях сильно ушкоджена. Сталося це мабуть внаслідок підпалу. Оповідають, що того дня приїхав до монастиря оо. Домініканів у Потоці, котрі управляють костелом, якийсь священик, у звязку з тим, що оо. Домініканам мали вибратися з Потока Золотого і до Потока мав прийти парох. Згаданий священик зайшов до монастиря оо. Домініканів, передав свою візитівку, представився одному з черців, який заступав неприсутнього ігумена й опісля в товаристві одного братчика пішов оглянути костел. Оглянувши костел, сів у лавку і почав молитись, а тимчасом згаданий братчик відійшов. По якімсь часі священик той прийшов до монастиря попрощатися, бо спішився, а тимчасом замкнено костел. По яких двох годинах після відїзду того священика побачили, що з нутра костела виробуваються клуби диму. Негайно почали ратунок, але крім лавок не вспіли нічого більше врятувати. При ратунковій акції попарився сильно один із жовнірів, які відбувають в окрузі над Дністром маневри.

— **Податкові зловживання.** У Джурові пов. Снятин у лісі повісився Василь Никиторук 50-літній селянин, який збирав податки. В листі виясняє, що побоювався арештування за податкові зловживання на 450 зол.

— **Смерть у ріці.** У селі Братківцях пв. Станиславів утонув біля млина трилітний хлопчина Михайло Гапяк.

— **Самогубство поліцая.** В дисциплінарних арештах команди державної поліції у Львові покінчив самогубством старший постерунковий Яків Тендай з пішої резерви. Причиною самогубства був нервовий розстрій.

— **Львівська хроніка.** На ставі „Франціжка" підчас купання втонув Михайло Фльоріян. — До мешкання власнички дому при вул. Мулярській 60, Марти Грегорової, яке вона оставила під опікою сторожа Зах. Личка, закралися два злодії та вже виносили річи. Сторож приловив обох на вул. Листопада. Це Петро Яків і Жулковський. Два інші злодії вломилися до хати ем. радника Бол. Мартінія (Потоцького 88). Їх сполошила прислужка, що саме ввійшла до хати. — Основник і директор Банку Кредитового при пл. Юра Ізр. Гернер допускався обмиств із доларинками та вартісними паперами. Гернера арештували. — Студент університету Дан. Ґрунд із вул. Граничної 4 прийшов на 3. поверх дому при вул. Пястів 8а і відси кинувся на подвіря. Тяжко раненого забрали до шпиталю. Перед самогубним наміром написав він: „Я згинув наслідком нервового розстрою. Прошу мого труп не краяти". — За крадіж ел. жарівок у т-ві „Луг" при вул. Коперника ч. 5 поліція арештувала Юрія Поліча.

— **Добрий пливак українець утопився.** Минулої суботи купався 19-літній Борис Литвин з Клокічки в Пруті коло Білої. Він був добрий пливак і купався саме на рівній воді. Нараз чадпляла дарабу. Дарабник кричав і показував руками, аби молодець забрався звідти, куди дарабу гнало. Литвин намагався вийти з тої води та не зміг, дістався під дарабу й не видобувся вже відти. Хто він такий, стверджено з галерів у річах, що він їх залишив на березі.

— **Строгі ґенеральські іспити в Румунії.** До ґенеральських іспитів у Букарешті ставилося 60 полковників, а з них здало іспит тільки 14. З насміхом пишуть ґазети, що полковникам не повелось лікше, як кандидатам на бакалаврат. Чи з тих самих причин, цього не знати.

— **Ріжні вістки.** 14-го серпня відкривається в Льондоні чергова сесія міжнародного „Хлібного Комітету". — За офіціяльними даними довг Німеччини за теперішнього уряду дійшов до 85 міліярдів марок. — За перших 6 місяців зареєстрували у Франції 7798 банкроцтв; минулого року у тому самому часі було їх 7215. — За один місяць німецькі часописи втратили багато передплатників: „Фелькішер Беобактер" утратив їх 2850, „Морґенпост" — 7300, „Льокаль Анцайґер" — 2600. — У Бельгії в околиці Монс трамвай розторощив на смерть сенатора-соціяліста Оскара Дубле. — Вдова по архикнязі Рудольфі, архикняжна Стефанія, закінчила свої спомини, які небавком вийдуть у світ. — Міжнародний комітет умової співпраці рішив скликати у 1937 р. у Парижі міжнародню конференцію.

— **Дорога жінка.** Дружина одного із найбагатших парижан, Франсуа Коті, славного фабриканта перфум, процесується з ним. Вона домагається, щоби він віддав їй своє американське підприємство, яке варт яких 6 міл. долярів. Підстава до процесу така: Коті, коли розходився зі своєю жінкою, зобовязався заплатити їй 268,318.325 фр.; заплатив 39 міліонів, а решту обіцяв звернути за рік. У літку 1931 р. інтереси Коті стояли кепсько і він не міг виплатити жінці скромну решту 130 міліонів. Тепер жінка домагається їх. Коли суд признасть їх, коді Коті буде зруйнований тому, що його американське підприємство багато краще, ніж париське.

— **Дівчина спить уже чотири місяці.** В громаді Калугарені повіту Пятра Нямц (Румунія) спить дев'ятнайцятилітня дівчина Марія Ґріоре Меленте безперестанно вже чотири місяці. За той час вона майже нічого не їла. Деколи в ночі вона трохи пробуджується. Тоді наливають їй трохи страви. Дівчина говорить у сні. Тому люди стали вважати її за святу. Лікарі зарядили тепер аби її відвезено до шпиталю.

— **Радянська хроніка.** Радянська Україна має новий ювилей: 15-ліття комсомолу. Київські „фізкультурники" зробили велику параду. На трибуні засіли члени уряду, центрального Комітету комуністичної партії і чрезвичайки; перед ними дефілювало 25.000 „фізкультурників". Вони несли щити з надписами: „Хочемо бути героями", „Будемо дуже добре вчитись", Ворошилов видав відозву з такими фразами: „Сильно вивчайте воєнне діло, беріть за кріс, кулемет, літак, авто, пануйте над технікою як личить справжнім комсомольцям"... — На Радянщині ввели для всіх примусові пашпорти; тепер додали до цього наказ точно зголошувати всякі зміни; хто не виконає правил може дістати кару примусових робіт до 6 місяців; хто житиме без пашпорту може втратити свободу на

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
1/78 150—180

два роки! — Від 20. червня в Москві і московській області бракує папірос; причина: тютюневі жнива не випали згідно з пляном і тютюну не довезли.

— **Машина замість суфлера.** В Альжирі найшовся якийсь дотепний винахідчик, що придумав суфлерську машину замість суфлера. Це оптичний апарат; на осяємій стяжці, що рухається з середини сценічної рампи написаний текст ролі. Суфлер, що сидить у будці (коли актор конче хоче, щоб він був) може рухати цією стяжкою, швидше або поволіше. Актор бачить виразно текст, а публика не чує підповідача, що так часто псує враження слухачам у перших рядах.

— **Найшли нове перше видання Шекспіра.** Великий американський колекціонер і бібліофіл Ґабріель Уельс купив перше видання творів Шекспіра, видане ще за життя автора, а найдене щойно тепер. Воно стояло в шафі одної із давніх англійських родин і ніхто не звертав на нього уваги. У цінному виданні „ін фоліо" розписані на численних сторінках поправки тексту, зроблені або Шекспіром або сучасним йому іншим режисером.

— **Великі бібліотеки.** Найбільше бібліотек від 100.000 томів угору є у Злуч. Державах, бо аж 160, що мають разом яких 50 міл. томів. 106 таких бібліотек з 37 міл. томів є у Рад. Союзі (де поконфіскували величезні приватні книгозбірні). На третьому місці йде Німеччина, що має 101 бібліотек, після них Франція, Італія, Англія. Статистика ця дуже умовна тому, що не всі великі бібліотеки обслуговують велику скількість читачів. Найбільше поширене читальництво там, де розкинена широко густа сітка малих безплатних позичалень як нпр. в Англії.

— **Пляни Ґрети Ґарбо.** Ґрета Ґарбо не хоче залишитись довше в Америці і виїде до Англії, де гратиме для англійських фільм. Це вдалось режисерові Корда, віденцеві, що крутив в Англії „Життя Генрика VIII"; єдина довірена приятелька Ґарбо це артистка Салька Стаерман, яка теж їде до Англії. Корда обіцює Ґреті дві вимріяні нею креації — Доріяна Ґрея (Уайльда) і „Гамлета".

— **Висилка насікомих.** Трьох англійських учених приїхало недавно до маленького мадярського сільця Ісака і виловлювали в лісі дрібні насікомі. Збирали їх у скриньки і назбирали яких 300.000. Виявилось, що ці насікомі потрібні їм до висилки до Канади, де є інші шкідливі насікомі, що винищують ліси. Окрема порода мадярських насікомих дуже добра до боротьби з тамтими канадійськими.

— **Карлики хотять мати своє місто.** В Америці живе 10.000 карликів; вони зорганізувались і вислали до уряду прохання відступити їм одно окреме місто, де вони могли би свобідно жити. Відомо, що міста, призначені для людей нормального росту, не дуже пригожі для карликів. Вони мають на приміті містечко Мирбльставн (Мармурове місто) у стейті Джова, яке хотілиб вивінувати, згідно зі своїм пляном.

— **„8.30" у Львові.** В пятницю 27. липня починає виставів варшавський оперетковий театр „8.30". Дає оперетку „Яхт кохання". Початок в год. 8.30.

— **Справлення помилок.** В ч. 190 „Діла" з 21. липня ц. р. у рубриці „Посмертні згадки" подано помилково, що на похороні бл. п. Івана Топольницького в Тернополі 17. липня ц. р. диригував хором „Терп. Боєма" і „Молодої Громади" п. Менцінський, бо тим хором диригував п. Майковський. — У звідомленні з політ. процесу у Станиславові дня 19. липня ц. р. пропущено прізвища адвокатів **д-ра Левицького, д-ра Волянського і м-ра Остаповича,** які виголосили свої кінцеві промови.

—o—

Із судової салі.

ЗАСУД СВЯЩЕНИКА ЗА ВЛАШТУВАННЯ СВЯТА „У. М. Х."

В окружному суді у Тернополі (окр. суддя Мешковський) відбулася в пятницю ц. р. карно-адміністраційна розправа проти **о. Івана Шулима** з Винник коло Львова, колишнього завідателя парохії Городище і Носівці, пов. Тернопіль, обвинуваченого за те, що дня 14. травня 1933 р. улаштував з нагоди свята „Українська Молодь Христові" процесійний похід з дочерної церкви в Носівцях по відправі там утрені на Службу Божу до матірньої церкви в Городищу без дозволу староства, чим допустився проступку зі статті 7. закону про збори. За те староство в Тернополі покарало о. Івана Шулима по думці статті 25 закону про збори гривною в квоті 100 (сто) золотих або пятиденним арештом. Засуджений о. Шулим відкликався до окр. суду, внаслідок чого відбулося кілька розправ, на котрих обвинуваченого боронив пос. Степан Баран. На внесок оборонця переслухано ряд свідків з Носовець і Городища, котрі під присягою в суді ствердили, що свято „УМХ" в дні 14. травня 1933 р. влаштовано з доручення церковної влади, що мало воно виключно церковний характер, а в процесії з церкви в Носівцях до церкви в Городищу і з поворотом процесії співано тільки й виключно церковні пісні і несено церковні хоругви. Це первісно ствердила і поліція, доносячи тільки, що за цю процесію не було дозволу староства.

Щойно пізніше постерунок поліції в Янківцях на додаткове домагання судді Мешковського доніс до судового письмом з 19. травня 1934 р., що около 30 дітей з Носовець і Городища брало участь у процесійному поході і несло в руках жовто-блакитні хоругвки. Про це не було згадки в первісному донесенні цього постерунку до староства, переслухані на розправі в суді свідки цієї обставини не потвердили, а постерунок у своїй реляції до суду з 19. травня ц. р. не наводить ніяких свідків.

Суддя Мешковський не взяв під увагу внеску оборонця д-ра Барана, щоб запитати греко-кат. Митрополичий Ординаріят у Львові на ствердження обставини, що таке свято „УМХ" у травні 1933 р. цей Ординаріят велів парохам улаштовувати. Оборонець д-р Баран доказував дальше на основі постанов польської конституції (статті 113 і 114), конкордату (стаття 1), ст. 109 польської конституції про охорону національних окремішностей, до яких належать: власні національні барви (статті 27. уст. 1) в) закону про збори і врешті канону 1290 кодексу канонічного права, що в даному випадку на влаштування чисто церковної процесії не треба було дозволу староства, а таксамо не є каригідне уживання українських прапорців. Нема тут — казав оборонець — зовсім знамен якогобудь каригідного вчинку, а зокрема зі ст. 7 закону про збори, і тому обвинуваченого о. Шулима треба в цілости уневинити.

Суддя Мешковський станув на іншому становищі, як оборона і згідно з актом обвинувачення визнав о. Івана Шулима винним проступку зі ст. 7. закону про збори за влаштування в дні 14. травня 1933 р. в Городищу процесійного походу „УМХ" без дозволу староства, тільки **знизив йому кару гривни зі 100 на 20 золотих.**

Оборонець пос. д-р Баран зголосив касацію, виходячи з правного погляду, що тут бракує взагалі естя каригідного вчинку та що суд відкиненням важних внесків оборони, рішаючих для справи, нарушив теж постанови карної процедури.

Реформацькі пігулки **ЧЕРНЕЦЬ** з маркою (Zakonnik).
регулюють шлунок, хоронять від терпінь печінки, надмірної опасистости, паморок, загоюють гемороїди і при нахилі до обструкції є дагідним **прочищуючим засобом.** Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 31/69 17—?

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

ПОВІНЬ.

Сумне і трівожне цьогорічне літо.

Живемо під знаком поїздів у північно-східне невідоме, під знаком блискавок і громів, зливних зошів і — повені!

Повінь має у собі щось зі звуку похоронного дзвону на селі.

Я глядів на неї нераз дитячими очима. Як кошмарний сон ввижаються мені ті картини, яких життя не затерло у моїй памяті.

Двір у Цуциловї, де прожив я мої хлопячі літа... А недалеко між городами й полями та між лугами й пасовиськами як срібний змій котила свої бистрі хвилі — надвірнянська Бистриця...

Рік-у-рік весною збирала її лють і гнів. Тоді ставала вода каламутна, дика, безсердечна, немилосерна.

Бувало, хлопятем вели мене за руку подивитися на химерну, розгукану доньку гордого Бескиду.

Я захлипувався красою й жахом розхрістаної стихії, насолоджувався дикою музикою збунтованих хвиль і — тремтів...

Бо я бачив, як вода несла хлопську хату, а на крівлі сидів мужик і тримав у руках ікону св. Миколи, я бачив, як плили полукіпки, а на одному сиділи в згоді лис і заяць, я бачив, як плила Бистрицею нежива худоба, а бурини обертали її як млинове коло, я бачив, як відірвався величезний шмат підмитого берега, а хвилі вхопили молоду жидівку з дитиною на руках...

Те все бачив я хлопцем. А потому бачив я повінь Буга, переживав жах цієї найстрашнішої стихії за драмах Гавермаса, Енґля, Жеромського, наслухався жахливих вістей про повінь на нашому Підгірї перед кільнома роками, а тепер знов читаю, як вода бере людей та їх добуток.

І не вменчує моїх сумних почувань те, що все це зіється в Західній Галичині, де перед добром мазурів понесла вода може останню козу з бідної лемківської загороди, понесла може недужу дитину всеодно чи греко-католицьку чи православну. Байдуже: це була *наша* лемківська дитина...

Розумію й біль твердого мазура, що — як писали часописи — сидів з дітьми на хаті серед моря води. А коли добилися до нього понтони і військо казало йому злізати, кричав: „Ні, як вода все забрала, най бере й нас!"

Колиж йому сказали, щоби болай віддав літи, кричав мов божевільний:

— А хтож їх годуватиме?

Відповіли: „староста"!

І тоді мазур з резиґнацією віддав літи, а сам лишився на крівлі.

Є ріжниця між мазуром і нашим мужиком. Мазур в болю кричить, а наш сват мовчить в маєстаті болю.

Не подають часописи, де склалася на полях з мазуром, але... Пане старосто лотичного повіту! не забудьте, що селянин віддав вам літи — своє найбільше останнє добро, з ким вибирався у кращий світ...

Щоб колись на страшному суді той селянин не станув і не закричав:

„І той раз мене обдурили..."

Тиберій Горобець.

З кіна.

КІНО ПАЛЯС: „ПРОБОЄВА БРИҐАДА ЗАХАРОВА".

Характеристична для радянського виробництва фільма, що співає гимн новому будівництву. Вона звеличує машину, що має збільшити та влекшити продукцію. Над Дніпро приїзджає спец-американець, що має навчити робітників поводитись із ріжними новими машинами. Як він щиро регочеться, коли вичитав на одному прапорі над незакінченим будинком: „Дігнати і перегнати Америку!" Є з чого сміятись, коли поглянеш, як неграмотні робітники пробують машини, з якими не знають, як поводитись, як один кінь у віжку тягне вантаж, який повинно вести сильне авто. А проте... така тенденція цілої фільми — ентузіязм і енерґія радянських робітників перемагає.

Фабули фільма не має ніякої, зато є в ній прецікаво схоплені дрібні обсервації, прегарна гра артистів, які одним жестом, одним висловом обличчя заступають цілу сцену.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

Кара для нудистів.

Кантонський уряд бореться з нудистами, які дуже поширились на його території. Остаточно придумав він таку кару: нудистів саджають до клітки і обвозять по місті. Нудистам цього тільки треба.

Голодомор куховаром.

Мешканець Ліворно, Андреа Кальтаджіроні, ще зовсім молодий мужчина, видав цими днями куховарську книжку, яку вихвалюють знавці. Характеристична подробиця, що саме автор цієї книжки заробляв кілька літ тому як голодомор і міг не їсти 20 днів. Найшлись меценати, які заопікувались бідаком і відгодували його. Від того часу він так засмакував в їжі, що став смакуном і спеціялістом куховарства.

—o—

Дописи.

БУЧАЧЧИНА.

За поширення доброї книжки. В останніх часах Гол. Т-во „Просвіта" у Львові повело широку акцію для поширення книжки серед широких кругів громадянства, в першій мірі серед селян. За посередництвом філій „Просвіти" у краю дає Гол. Т-во читальням „Просвіти" цілі бібліотеки на сплату ратами, на довший час, даючи змогу таким чином читальням набути або доповнити бібліотеку і частинно бодай заповнити прогалину освітньої діяльности багатьох читалень. В бучацькому повіті закупили дотепер бібліотеки отсі читальні: Зелена — на квоту 145·65 зол. Зеницгород — 106·55 зол., Помірці — 196·40 зол., Новосідка Яловецька — 131·30 зол., Пишкінці-доїзд зал. — 115·10 зол., Бобулинці 109·35 зол. Цвітова 251·25 зол. Скопорохи — 171·70 зол., Передмістя-Яловецьке — 216·85 зол., Зубрець — 12·10 зол., Коропець — 55·55 зол. Трибухівці — 134·90 зол., Жиномир — 10 зол. Білявинці — 151 зол., Костільники — 100·60 зол., Яловець — 163·45 зол., Пишкінці — 134·25 зол., Осівці — 108·35 зол. Переводова — 113 зол., Стінка — 91·95 зол., Новоставці — 81·25 зол., Курдибанівка — 71·45 зол., Зарваниці — 76·95 зол. Дотепер закупили читальні книжок на за

тальну квоту 2.671-35 зол. Праця філії в напрямі дальшого поширення книжки йде дальше, так, що й інші читальні вже небавком закупляють книжки до своїх бібліотек. Поширення доброї книжки в цей спосіб, як це придумало Гол. Т-во „Просвіта", це користь і для Гол. Т-ва, і для читалень і для освітнього життя взагалі.

РАВЩИНА.

Велике свято в Потеличі. На Рожд. св. Івана Хрестителя ц. р. переживає Потеличі величаве свято: посвячення нових копульних хрестів до новопобудованої церкви. Посвячення докоше Преосв. Кир Йосафат Коциловський при співучасти конзеканального духовенства та при здвизі місцевих парохіян і вірних з цілої околиці. При вїзді до парохії привитала Достойного Гостя численна однострійна бандерія, яка й супроводжала Його 5 км. аж на Вел. Передмістя. Тут при брамі витали Преосв. делегації від декамту, від громади, від місцевих установ, від церк. братств, від шк. дітей, та від дівчорн з захоронки, а на порозі церкви о. парох, зазначуючи, що вже 30 літ минає від останніх архиєрейських відвідин парохії. Опісля відправив Преосвященний торжественну архиєрейську Службу Божу, на якій приступило до св. Причастія понад 300 вірних. По Сл. Б. мав владика науку до народу про вічність Христової Католицької Церкви і її найвищого начальства в особі римського папи та про вічно тревяюче Христове священство в протиставленні до всяких сект, що скорше чи пізніше зникають безслідно. По проповіди уділив владика благословення з повним відпустом. Потім відбувся величавий похід на 2 км., попереджуваний бандерією, до міста на площу перед нову церкву. Перед хоругвою йшли діти з б'ними зелінками. При брані на площі в ринку перед новою церквою привітав владику комітет будови. Перед провізоричним престолом відправив Преосвященний коротке водосвяття та довершив обряду посвячення хреста. На кінці виголосив коротку науку про значіння хреста в житті людини й народу та заохотив потеличан, побажавши їм якнайскорішого завінчення Божого Дому. Іменем парохії подякував владиці за труд о. парох. Піснею: „Прапором нашим Хрест Христовий" закінчив хор цей гарний парк. обряд. Архиєрейські відвідини полишили в парохії милий спомин і благодатний вплив та зробили корисне враження на латинників і жидів, які теж витали нашого владику.

ЛУЧЧИНА.

Ліквідація луцької „Просвіти". Ліквідаційна комісія б. Т-ва „Луцька Повітова Просвіта" вже веде ліквідацію філій по селах. Ліквідація дуже утруднена горячим часом жнив, тимбільше, що воєвідський уряд визначив такий короткий речинець, що для ліквідації 140 сільських філій залишилося всього 5 тижнів.

„Волинські Дзвони". Посол Скрипник і його приятелі, щоб реабілітуватися в справі інциденту в ріпнянському соборі та при цій нагоді здобути собі політичний капітал, випустили одноднівку на 6 сторінках під назвою „Волинські Дзвони". Про тон одноднівки краще хочаб натяк „з копита" львівському москвофільському „Русскому Голосові" на... „Березу Картузьку".

Провав „УСО". Усівці в ріжних селах Волині „показали" свою активність є порозкидали летючки в імені КПЗУ. Намагались також ушкодити мости і т. д.

—o—

З листів до Редакції.

Ще відгуки бунту на Сокільському Здвизі у Львові.

До Хвальної Редакції „Діла" у Львові.

Старшина Т-ва „Сокіл" у Ланах коло Щирця у звязку з замітною, уміщеною в „Ділі" з дня 12. липня ц. р. у статті **„Відгуки Сок. Здвигу"** на стор. 2. в рубриці під заг. „Виновники скандалу", де в останнім уступі сказано: „Осередком бунту була стрийська кольона, — далі кольони з Дрогобича, Ренепова і **Ланів н. Щирця**, — заявляє, що поданий там зміст не є згідний з правдою. Тому Старшина Т-ва „Сокіл" у Ланах просить відкликати цю замітку щодо цього гнізда.

Старшина Т-ва „Сокіл" у Ланах н. Щирця звернулась по вияснення до Т-ва „Сокіл-Батько" у Львові, хто подав той неправдивий факт, бо це є образою для нашого гнізда, **котре до кінця в цілости виконувало свої обовязки і прикази**, які дістало від Т-ва „Сокіл-Батько" у Львові в днях 30. VI. і 1. VII. ц. р. Подаємо ще, що наше гніздо не творило цілої кольони, лиш одну третю частину; дальшу частину кольони творили інші гнізда і за проступок інших гнізд наше гніздо не може бути відповідальне.

За Старшину Т-ва „Сокіл" у Ланах н. Щирця:
Іван Варницький, голова. **П. Рибак, справник.**

Ланц, 15. липня, 1934 р.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Містимо цей лист Старшини Т-ва „Сокіл" у Ланах н. Щирця, одначе з пропуском цілого закінчення, в якому можна вичитати не то обурення не то погрозу на адресу Редакції „Діла" за те, що ми зреферували обкетинно хід відомої конференції в „Соколі-Батьку", де була м. ін. згадка і про членів „Сокола" з Ланів. Містимо це вияснення очевидно не з уваги на той пропущених уступів, але для вияснення самої справи.

Не мають нічого спільного зі „Згодою".

Станиславів, 19. VII. 1934.

Хвальна Редакціє!

Прошу помістити у Вашому часописі отсю заяву:

Довідуюся, що на зібранні якогось товариства в Станиславові „Згода польсько-руська" вибрали між іншим і мене до комітету, не зважаючи на мою неприсутність і без ніякого уповажнення. Отож заявляю, що політикою не займаюсь і до ніяких „Згод" належати не хочу, а цей карнгідний поступок непокликаних людців пятную.

З високим поважанням **Інж. Вол. Дутка.**

Станиславів, Казимирівська ч. 17.

Рештки майже за дармо
тільки у нас можна набути
17/73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР",**
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Косів:

22. VII. Залізна острога.
23. VII. Чумаки.
24. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Життя є гарне".

АТЛЯНТИК: „Буритель".

ВАНДА: „Жінка з Монтекарльо".

КАСІНО: „Гніздо задюблених". Танцюристи в Буенос Айрес.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал бідних дівчок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Романс Маньки Грешної", ревія „Львів-Монте Карльо".

МІРАЖ: „Пат і Патахон серед пенсіонарок", „Цілунок засудженого".

МУЗА: „Плятинова бльондинка".

ПАН: „Велика княжна Олександра", „Шпіон у масці".

ПАЛЯС: „Пенінка Райнгольцова."

ПАСАЖ: „Червоний дінаоз", ревія „Тітка Теофіля".

СВІТ: „Порт Сан-Дієго", „Заборонена мельодія".

СОНЦЕ: „Теодозія Севастополь" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „У слідчій службі" та ревія.

ХІМЕРА: „Газард життя".

УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 22. липня 1934.

Відень (506,8) 11·05, 20·05 Симф. концерт, 19·25 Бетовенові твори, **Братислава** (298,8) 10·15 Військова музика, 12·15 Концерт, **Брно** (325,4) 17·25 „Гелім Гольд" оп. Бітнера, 21·25 Веселі пісні, **Прага** (470,2) 9·15 Флет, 11·00 Муз. поданок, **Париж** (1649) 20·30 „Трубадур" оп. Вердія, **Атльона** (531) 21·20 Спів (Велш). 22·20 Нар. мельодії, **Білгород** (429,8) 20·30 Спів, **Рига** (514,6) 19·30 Лотиські пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Музика, спів, 18·30 Кам. концерт, **Гамбург** (331,9) 21·00 Оп. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Дітячі пісоньки, **Ляйпціг** (382,2) 17·00 Матері співають (цикль пісень), **Мінхен** (405,4) 13·15 Концерт, 18·30 „Дер Буа" нар. песа, **Бреслав** (315,8) 10·20 Нар. пісні, 18·15 Спів, 20·00 „Валенштайн" песа Шідера (муз. Затхеса), **Будапешт** (549,5) 12·30 Вок. інстр. концерт, **Міляно** (368,6) 20·45 Концерт творів Ґріґа, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр. вок. концерт, 20·45 Оп. веч.

Понеділок, 23. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 16·40 Концерт, **Брно** (325,4) 21·35 Чеські оп. арії, **Прага** (470,2) 11·05 Концерт, 22·15 Фінляндські пісні, **Париж** (1649) 16·30 Форт. ресіталь (Вебстер), 20·45 Бетовенівський вечір, **Атльона** (531) 20·00, 20·25, 21·20 Спів. **Білгород** (439,8) 19·00 Юг. пісоньки, **Гамбург** (331,9) 11·00 Пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·45 Шопенівський ресіталь, **Мінхен** (405,4) 15·10, 18·30 Пісні, **Будапешт** (549,5) 13·30, 22·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 22·00 Форт. ресіталь, **Рим** (420,8) 13·00 Тріо.

Львівське радіо.

Неділя, 22. липня 1934.

8·30—9·25 Ранішня авдиція, 9·25 Музика з гр. пл. 12·05 Метеорольог. комунікат, 12·10 Муз. поданок, 13·00 Одіничення таланту „Вундеркінда" (муз. фейл.), 13·10 Концерт легкої музики, пісоньки, 13·45 Відч. „Міцкевичівським шляхом", 14·00 Концерт польської музики, спів, 15·00 Життя великопольських хліборобів, 15·15 15·35 Пісоньки (Шлемінська, гр. пл.), 15·25 Огляд ринків рільних продуктів, 15·45 Сільські хвилина в Сяніччині, 16·00 Концерт трупи Серединського (Підоський, баритон), 16·45 Фрагмент тенісового мечу Польща-Бельгія, 17·00 Почт. скринька для дітей, 17·10 Концерт солістів, 18·00 „Чи ми властиво знаємося" (фейл.). 18·15 Славні артисти (Анна Марія Гулієльметі, Страчетарі — гр. плити з поясненнями), 18·45 Балачка зі слухачами про театр уяви, 19·00 Вечірка, 19·15 Концерт легкої музики, хор Юранда, 20·02 Вибрані думки, 20·12 Концерт симф. орхестри, спів (Маснел, тенор), 21·02 На веселій львівській хвилі, 22·00 Гр. пл., 22·15, 22·16 Спортові вістки, 22·30 Оперетковий фантазії.

Понеділок, 23. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика з гр. пл., 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Концерт салонової музики, 14·00 Експ. вістки, 14·05 Збіжжева біржа, 16·00 Легка музика, спів (Олена Маковська), 17·00 Діялог для дітей „Історія маленької Сіні", 17·15 Фортепіновий ресіталь, 17·45 Арії та пісні в супр. фортепіяну, 18·00 Балачка для жінок „Матері в баранах", 18·15 Настроєві пісоньки (гр. пл.), 18·45 Балачка Брун. Вінавера, 18·15 Гр. плита, 19·00 Вечірка, 19·15 Мандрівка мікрофону по Польщі, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 По дорозі з Казабланки до Маракешу, 20·12 Легка музика, 20·50 Веч. дениик, 21·02 Вістки з жін. світа, 21·12 Концерт орхестри (спів Кал. Чарнецький, тенор), 22·00 Фейл. „Повісти на ріжні теми", 22·15 Танцова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·25 1/2 зол. 5·28.

Німецькі марки 194·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·50—172·50, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—100, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, ліри 45·50—46·50.

Золото: Доляри 8·91—8·93. Франки фр. 34·40—34·90 Дукати 82·10—82·80, Корони 36·40—37·00, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця двір.	16·75—	17·00	18·25—	18·50
Пшениця збірна	15·50—	15·75	17·00—	17·25
Мука пш. І. Б.	31·00—	31·50		
Мука пш. І. Ц.	28·00—	28·50		
Мука пш. І. Д.	27·50—	28·25		
Мука пш. II. Ц.	24·00—	24·50		
Мука пш. II. Д.	22·00—	22·50		
Мука пш. II. Е.	21·50—	22·00		
Мука пш. III. А.	14·00—	14·50		

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 22. липня ц. р. кооперативні платня за:

1 к. десер. масло	1·90	зол.
1 л. молока	0·13	„
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·25—2·30	„

Тенденція на масло звишкує, на молоко, сметану та яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 23. липня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I клясе „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

Подяка.

Дякую Всечесн. Отцям, Членам Товариства і Всім Знайомим, що взяли участь у похоронах бл. п. Василя Кебузінського. Найщиру подяку складаю Всечесн. Прелатові Медведькому і Вп. П. Меценасові др-ові Ю. Олесницькому за прощальні слова над могилою бл. п. мого батька.

Станиславів, у липні 1934. **Дочка.**

ОПОВІСТКИ

Нова школа. Ігуменат Монастиря СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) подає оцим до загального відома милу вістку, що рішенням Кураторії О. Ш. Л. у Львові з дня 7. липня 1934 дістав дозвіл відкрити зі шкільним роком 1934/5 нову школу, дуже потрібну і дуже на часі, а саме: **Приватну охоронярську семінарію** з українською мовою навчання. Ця школа буде виховувати фахових учительок для ведення дошкілля і захоронок. Таких семінарій було досі всього кілька в цілій Польщі, а на терені львівської Кураторії тільки одна (державна) у Львові, з якої наша молодь майже не користала. Наука в охоронярській семінарії триває 3 роки; на I. курс вільно приняти найбільше 40 учениць. Кандидатки мусять мати скінчених 14 літ і 7 клас вселюдної школи або відповідні гімназіяльні кляси. Вступні іспити відбудуться перед кінцем серпня, а від 1. вересня ц. р. зачнеться правильна наука. Місячна оплата за науку буде доступна, щоби тільки покрити необхідні видатки. Управу цієї школи обійме кваліфікована сила, п. проф. Надія Дзерович-Литвиненко. Зголошення до вступних іспитів приймає Дирекція школи (Львів, вул. Потоцького 95.) від тепер до 22. серпня 1934 р. **За Ігуменат СС. Василіянок у Львові Йосифа Худерска Ч. св. В. В.** намісниця. 34-53 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КОНЦ. СТОЛЯРНЯ Петра Хордового, — приймає всякі роботи. Львів, Міцкевича ч. 26. 69 1—1

Спортовці! Одяг і спортове приладдя першої якости купите тільки в крамницях кооперативи **„ПЛАСТ" Львів, Сикстуська 29,** Городецька 95. — тел. 26. 1632

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.-

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 193 (13.738). Львів, вівторок 24. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 6·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 100 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Українська інтервенція в міністерстві внутрішніх справ.

УКРАЇНСЬКІ ПАРЛЯМЕНТАРІ У МІНІСТРА КОСЦЯЛКОВСЬКОГО.

В суботу 21. ц. м. явилася у п. міністра внутрішніх справ Косцялковського Президія Української Парляментарної Репрезентації в особах голови посла д-ра Дмитра Левицького, посла д-ра Володимира Загайкевича і сенатора інж. Юліяна Павликовського, щоби інтервенювати у справах, звязаних з останніми подіями.

При цій нагоді українські парляментарі інформували п. міністра у загальних зарисах про положення українського народу у Польщі. Присутніми були також віцеміністер п. Креховський і директор політичного департаменту п. Кавецький.

Катастрофа повені.

У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

На ріці Стрий в **Жидачівщині** вода піднялася на 90 цм. над нормальний стан, Свіча в Журавні на 1.50 м. Так само Дністер у Розвадові. В Надітичах вилив потік Бредниця та залив поля та левади. В **Городищині** вода залила около 200 огородів, із того ок. 40 знищила зовсім. Кільком млинам пообривало колеса. В Незвиськах хмаролім знищив кілька хат, цілу околицю залила вода.

У *Рудеччині* ріки Верешиця, Бистрвця та Тисьменниця залили багато сіл. Плоди понищені на 2.500 гектарів у селах: Подільці, Сусулів, Мости, Монастирець, Тершаків і Поверків. Люди в Мостах, Монастирці та Тершакові самі скріпляли береги Дністра, висипали охоронні вали на просторі кільканацятьох км., та їх праця пішла майже задармо.

ЕВАКУУЮТЬ ВАРШАВУ.

У Варшаві евакуували населення з тереку між вулицею Зеленою та Понятовського. Підсипають вали. Примусово евакуували всі пляжі та купелеві заведення. Староста видав приказ збирати мішки з приватних фірм. Уже мають запевнених 30.000 мішків. Вода стала продіставатися до насипу, на якому є зоольогічний город. Вода у Вислі в Варшаві біля мосту Кербедзя 22. липня в год. 20.25 доходила до 4.49 м. понад нормальний стан.

21. липня вічо плила Вислою тратва з людьми, що благали помочі. Їх врятувало моторове човно.

ВИДУРЮЮТЬ ХУДОБУ.

КЕЛЬЦІ, ПАТ. У деяких місцевостях торговці купують за безцін худобу від хліборобів, яких евакуували із загрожених теренів. Влада виступила проти тих торговців.

ЦІНА ОКР. ЗАЛ. БІЛЕТІВ.

ВАРШАВА, ПАТ. Дирекція залізниць поручила, щоби подорожні, які в звязку з повінею мусять їхати окружною дорогою або транзитів, не платили ціни вищої від цін на відтинках замкнених для зал. руху.

РОЗПОРЯДОК У СПРАВІ ПАДЛИНИ.

ВАРШАВА, ПАТ. Міністер суспільної опіки звернувся до краківського, львівського, келецького та варшавського воєводи, щоби видали строгі розпорядки, аби люди не переховували падлину, лише закопували її та щоби гниюча падлина не поширювала пошести.

У РУМУНІЇ.

Припинили залізничий рух.

БУКАРЕШТ, ПАТ. Зливи спричинили виливи рік і зупинили залізничу комунікацію в Семигороді та Банаті. На відтинку Клюж-Тежус зупинили рух міжнародніх поїздів, поїзди Букарешт-Будапешт їздять окружною дорогою. Наслідком повені в Польщі та на Буковині рух поїздів між Польщею та Румунією припинено.

У КОРЕЇ.

ТОКІО, 22. 7. ПАТ. Наслідком виливу ріки Ракутока в півд.-східній частині Кореї залило 500 домів, а сотки знищило. Згинуло ок. 5000 людей.

Як іде праця в Перемишлі.

Будова й розбудова церковно-народніх установ.

Тоді, коли львівське передмістя **Клепарів** будує невеличку муровану церкву повних 15 літ (почали її будову ще в 1920 р.), коли станиславівське передмістя **Кнігинин-Кольонія** будує у себе церкву майже 10 літ, — то колишній княжий город **Перемишль** викінчує будову церкви оо. Василіян на передмісті **Засяння** в рекордово-швидкому темпі. Роботи, що їх почали перед двома роками, добігають кінця і є надія, що церква вже в скорому часі буде віддана до вжитку вірних.

Та не тільки церква. Як повідомляє перемиський „Український Бескид" з 22. ц. м., Товариство „Епархіяльна Поміч" у Перемишлі значно поширює свою діяльність. Цими днями набуло воно за ціну 78.000 зол. велику реальність — двоповерхову каменицю, яка сусідує з давніше набутим домом „Епархіяльної Помочі". Цей дім небавком буде зруйнований і на його місці та в дотеперішнім городі буде будуватись нова двоповерхова камениця, де будуть приміщені установи, звязані з Церквою і діяльністю Католицької Акції. Конкурс на цю будову вже оголошений, так, що будова розпічнеться в найближчому часі і має станути під дахом ще перед зимою.

Плян нового дому передбачує салю на вистави, відчити і сходини. Цією вісткою особливо буде радуватись наше громадянство, бо одинока тепер саля Народнього Дому не може обслужити всіх потреб громадянства і брак другої салі дуже відчувають наші установи. Побажатиб тільки, щоб ця саля була віддана до вжитку ще перед зимою, щоб у зимових місяцях служила на відчити, сходини й інші імпрези.

По пляну під салею будуть модерні льокалі для епархіяльної друкарні, бо заснована бл. п. епископом Іваном Снігурським капітульна друкарня — по львівській Ставропигійській друкарні найстарша в Галичині — в другій половині XIX ст. загирилась і залишилась тільки австрійська концесія, яка тепер стратила свою вартість.

Додати ще треба, що перед двома місяцями куплено також реальність, яка лучиться з реальністю при вул. Словацького, призначеною під будову малої семинарії (епархіяльної гімназії), так, що ця реальність буде тягнутись до вул. Шашкевича і тільки тою вулицею буде відділена від реальности Духовної Семинарії.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, пост'ль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 135—180 Телефон 25-55.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Зол. 1·50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА"
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10, Конто ПКО. 503.496.

Сніг у Німеччині.

БЕРЛІН, 22. 7. ПАТ. Над Берліном, ох. Мархією та почасти над Шлеськом перейшла вчора страшна хуртовина з громами. При цьому запримітили незвичайне явище природи, а саме *при 30-степневому теплі, як розшалілася хуртовина впав сніг, який вкрив поля,* а *наслідком високої температури дуже скоро стопився.*

—o—

ПРИКОРДОННА СТОРОЖА ПРОТИ ЖИДІВ.

ЄРУСАЛИМ, ПАТ. Союз арабської молоді постановив створити добровольчу прикордонну сторожу, щоби перешкоджувати жидам нелегально імігрувати до Палестини.

—o—

По широкому світі.

— До Москви привезли урну з тлінними останками амб. Довгалевського. На двірці був ком. Літвінов і Крестінський, держ. мужі та дипльоматичний корпус. Урну в Москві ніс Сталін, Молотов, Ворошилов, Калінін і Літвінов. Вмурували її в мурі Кремлю. Літвінов у промові підкреслив заслуги покійного для пактів взаїмної помочі, які будуть вугольним каменем світа.

— Німецька влада відібрала дебіт „Матенові" до кінця місяця; одному шведському часописові за 3 місяці за „подавання вісток, що від ряду літ затроюють німецько-шведську атмосферу".

— У звязку з кровавими подіями в Амстердамі на приказ міністра внутр. справ арештували президента голяндської соц. дем. партії Шмідта. Можливо, що розвяжуть соціялістичну та комуністичну партію.

— Міністер Бек їде 23. липня до Таліна та Риги.

— Є чутки, що італійський амбасадор у Льондоні Ґранді одержить також становище у Москві.

— До Москви прилетів літаком відомий англійський письменник Велс.

— У Манджурії лютує чума. Досі померло 25 людей.

Східне Льокарно.

Женева 18. липня 1934.

Паризькі ревії відомі цілому світові. Французи є незрівняними майстрами театральних ефектів. Один з найбільших між ними є без сумніву пан Барту. Його відлуни в Льондоні кинули блискуче світло на дбайливо уладжену політичну декорацію Европи.

Бачити в Східнім Льокарні саму лише пактоманію, булоб зовсім хибно. Коли Барту і Літвінов робили теж саме, то не є теж саме. Пакт взаємної помочі держав центральної та східної Европи має бути видимим знаком невидимих міждержавних відносин. Знаком французької гегемонії і німецької капітуляції.

Небагато є міжнародніх актів, форма яких так ріжнились би від їх змісту, як це є зі Східним Льокарном. І справді, чи формально Барту не має слушности? Він пропонує пакт оснований на взаємности. Ніодна держава не вимагає нічого від іншої, чогоб вона сама не давала іншим. Держави ґарантують взаємно непорушність кордонів і поміч у потребі. Чи це не ідеальна мрія кожного пацифіста, чи це не початок золотого віку, коли лев лежить приязно поруч овечки? Чи держава, що може противитись цьому, не має наміру злісно порушувати мир Европи, чи не заслуговує вона на загальний осуд? І чи не ясно, як Божий день, усім, що цією державою є Німеччина?

Арґументація Барту остільки блискуча і сила формальної льоґіки остільки непереможна, що не лише в Льондоні, а навіть у Римі здвигнули плечима і промовили — як воно так, то робіть Східне Льокарно, а ми почекаємо й побачимо, що на це скажуть у Берліні, і що з того вийде. А зрештою ми не на сході Европи, а на заході.

Свій безсумнівний успіх у Льондоні справді Барту здобув не самою лиш арґументацією, а й очевидно досить реальною погрозою французько-совітського військового союзу. Тимчасом з огляду на непідготованість анґлійської летунської оборони в Льондоні бажають принаймні в найближчім часі мати найкращі відносини з Францією, але зовсім не бажають перебирати на себе ґарантій щодо кордонів большевицької держави, яка може бути небезпечна для Анґлії не лише в Китаю, а й у самих Індіях. Східне Льокарно при цілій його безмістовности дає тим часом вихід для Анґлії з цієї вепрнемної дилеми. Цим можна почасти засувати, що Анґлія перебрала на себе досить дивну місію припоручити Східне Льокарно не лиш у Берліні, а й у Варшаві.

Що проект Барту стрінув у німецькій пресі майже обурення, а анґлійський демраш велике розчарування, з огляду на істотний зміст цього проекту, більш ніж зрозуміло. Можна мати, розуміється, найбільш ідеальне, перебільшено женевське, поняття про рівність всіх націй великих і малих, але можна разом з тим всеж і розуміти, оскільки смішні є обопільні зобовязання щодо непорушности кордонів і всього іншого між найчисленнішою з великих націй Европи і — скажім — прибалтійськими державами. Франція сама може, розуміється, вважати відповідним своїй національній гідности не лиш добровільне порозуміння з Москвою, а навіть мілітарний союз, але включення Німеччини до пакту з ОССР, в чім окрім всі не бере участи ніяка інша велика держава, є безперечно тяжкою образою для уряду Гітлера.

Східне Льокарно на випадок його здійснення не булоб нічим іншим фактично, як кліткою для Німеччини, в якій її малиб стерегти всі інші держави, що підписали би цей акт. Він мав би бути суроґатом франко-совітського мілітарного союзу, при тім сателіти Франції малиб перебрати її, треба сказати, досить тяжкі обовязки.

Істота Східного Льокарна відбиває в собі цілість німецько-совітських відносин, загально занадто відомих, щоб тут на них спинятися ближче. Проект Барту є невеликою відміною предложень, з якими він після Літвінова до Берліна перед сходинами Гітлера з Мусолінієм. Літвінов дістав тоді у Берліні рішучу відмову. Це не перешкодило Барту розпочати вдруге політичний наступ „аж до переможного кінця". Цим переможним кінцем має бути цілковита капітуляція Німеччини не стільки перед Францією, як перед Москвою; Східне Льокарно має бути для московського уряду рекомпенсатою за незаключення франко-совітського союзу. При тім не можна помивути без уваги, що ціла акція Барту на користь Москви стоїть в очевидним звязку з обєднанням французьких соціялістів з комуністами під проводом Москви. Забезпечуючи кордони СССР, Барту забезпечує тимчасово і власний уряд від наступу зєднаних соціялістів та комуністів. Чи надовго, питання інше. Капітуляція Німеччини перед Москвою малаб очевидно своїм наслідком уже в найближчому часі капітуляцію французького уряду перед соціялістично-комуністичним фронтом.

Але на що потрібне Москві Східне Льокарно? Програма московського уряду щодо Німеччини означена досить виразно. „Наше завдання використовувати всякими засобами противенства між капіталістичними державами, щоб не дати їм можливости розвязати власні противенства на рахунок СССР". (Каганович, „Ізв." 22. I. 1934). Коли московському урядові не пощастило використати і побільшити противенства між Францією та Анґлією заключенням франко-совітського союзу, то тим сильніше намагаються большевики поглибити противенства між Німеччиною та Францією окруженням та пониженням першої з них.

Ізоляція Німеччини потрібна для Москви в цілях лекшого викликання там большевицької революції. Кожне погіршення стану Німеччини жадібно нотує московська преса. „В 1931. році на Німеччину припадало 29,0 прц. експорту фабрикатів головних промислових держав. У 1933 р. вже тільки 26,1 прц. Німеччина побита на всіх ринках", радіють „Ізв." (4.IV. 1934). „Дохід населення зменшився в 1933 р. у порівнянні до 1929 року на 41 прц. Дохід робітників і службовців у першім півріччю 1933 зменшився на 400 міл. марок. Дохід сільських господарів паде далі". („Ізв". 6. XII. 1933).

„Німецька буржуазія, як грач, що програв у Монако, кидає тепер на стіл свою останню карту — фашизм. На цю карту вона ставить і долю цілої капіталістичної Европи". (Мануїльський, „Ізв." 5. II. 1934). Отже в Берліні московський уряд має намір рішити і долю Парижа. Складаючи на XVII. зїзді ВКП(б) у Москві звіт про діяльність Комінтерну, Мануїльський хвалиться, що після великих зусиль пощастило ввести численних комуністичних агентів Москви не лиш до національно-соціялістичних орґанізацій Німеччини, а й до католицьких фашистівським орґанізацій Італії. „Від часу усталення фашистівської диктатури комуністична партія розповсюдила біля 2 міл. у Німеччині друкованих видань. Її нелеґальний центральний орґан „Роте Фане" читає значно більше коло людей, ніж коли він виходив леґально". (Там-же).

Стан Німеччини московський уряд уважає остільки дозрілим, що в останніх днях видано відомий маніфест із закликом до большевицького перевороту в Німеччині. Так розуміють у Москві Східне Льокарно.

У відношенні Німеччини до Совітів помітний тимчасом цілковитий брак твердо устійненої політики. Відсунення справи коридору та Австрії на необмежений час моглоб справді вказувати на те, що Німеччина хоче мати вільні руки на Сході. В німецькій пресі чутно і відокремлені голоси, що будуччина Німеччини лежить на Сході. А разом з тим навіть у німецькій пресі нема того рішучого і послідовного ставлення до Москви, яке забуло наприклад популярність у Японії навіть у такій спочатку „непопулярній" акції, як манджурська.

Недавня промова Гітлера про події 30. червня лишилася зовсім незрозуміла, наприклад, в Анґлії, де назагал до Німеччини ще до недавна ставились досить доброзичливо, бо кара на смерть недавніх провідників нації з погляду внутрішньо-державного виправдана бути не може. Зовсім інакше представляється справа, коли вони свідомо чи несвідомо готовили громадянську війну і переворот у користь чужого, в данім випадку московського уряду; а так воно

Рештки майже за дармо
тільки у нас можна набути
„БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
17/73 А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боімів ч. 12.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 24. ЛИПНЯ 1934.

ЙО ГАВНС РЕСЛЕР.

СПОСІБ НА СТАРІСТЬ.

Можнаб сказати, що це неймовірне, але в цьому світі трапляються такі дивні, що навіть наша життєва мудрість не може їх передбачити. Бо щоби кравець якоїсь жінки приходив до її чоловіка не з проханням заплатити її рахунок — що як відомо трапляється скрізь і то досить часто — але, щоби прохати його... — — Краще оповісти цю історію цілу, з початку до її ганебного кінця.

— Кравець нашої пані прийшов і прохає пана, що мусить із ним негайно бачитись в одній важній справі — повідомляє служанка.

Консуль Карстен підніс здивовані очі:

— Кравець моєї жінки? Прошу, нехай увійде.

Входить куценький, кругленький чоловічок. Кланяється трохи за скоро.

— Вступ до вас, пане консуле, коштує мене за багато.

— Звичайно коштують мене всі вступи до вас.

Кравець усміхнувся чемненькою усмішкою як до клієнта:

— Пане консуле! Вам добре жартувати. Але мені нині не до жартів. Я мушу виконати дуже прикру місію.

— Слухаю вас, кідайте.

— Саме була у мене ваша пані-добродійка — почав кравець. — Вона замовила собі червону вечірню суконю з газу. Можете мені вірити, пане консуле, що я маю глибоку пошану для вашої високоповажаної дружини, вмію оцінити її прикмети, її високу інтеліґенцію, її чар, її подивугідну молодість. Я маю цю честь, що від двацятисім літ одягаю панню добродійку. І саме... дозволяю собі сказати, що про оту останню маленьку подробицю ваша пані добродійка, здається, починає забувати..

— Не розумію? Чи винна вам багато? Не платить?

— Але-ж ні, дуже точна. Пані консулева починає забувати від якогось часу я її одягаю. Двацятьсім літ це не короткий час, а передовсім не для дами, що любить добре зістн і має нагоду відживляти себе. Для пані консулевої відповідна була би нині іншого роду елеґанція, дискретніша. Я маю стару фірму, мою робітню знають широко за границею, нас уважають авторитетними для кожної нової моди, ми надаємо тон і виробляємо смак. А тут пані консулева приходить і замовляє собі червону сукню, ще й зі самої газ. Червоний колір, ґаза, до цього ще з оксамитом. Треба зробити вріз у поясі і лишити багато ширини на бедрах. На переді має прийти широка тафтова стяжка „для бейбі". До цього коротка блюзочка з морським комірцем! За це все не можу попросту брати відповідальности! Такої сукні не можу випустити зі свого сальону! Це мене зруйнувалоб! Я не маю вже більше сил боронитись! Змилуйтесь, пане консуль, допоможіть мені!

Кравець сидів на кріслі зовсім розторощений. Майже плакав. Консуль покивав головою.

— Але-ж зрозумійте, пане, що я не можу сказати своїй жінці так попросту, що вона вже стара і що поопубіла!

Кравець зірвався з місця:

— Милий Боже! розуміється, що ні! Пані консулева зрештою не стара! Вона-ж має всього пятьдесятьвісім літ. І не груба! Хто посмів би це сказати. Вона має тільки в поясі сто двацять.

Якусь хвилину консуль мовчав. Потім подав кравцеві руку на прощання:

— Я вже найду якийсь спосіб — сказав він тихцем — поясню своїй жінці, що я вже постарівся і не можу показуватись між люди з такою молоденькою жінкою.

Консуль Карстен стояв довго мовчаний перед дзеркалом, тоді, як пані Фелїцітас їла сметанкові бонбони. Коли Карстен познайомився з нею пріцятьпять літ тому, вона теж їла сметанкові бонбони. Але він називав її тоді Єлисаветою не Фелїцітас. Щойно пять літ тому прийшла вона до пересвідчення, що „Фелїцітас" — імя, яке незвичайно добре підходить до її особи. Головно до нового кольору її волосся, тиціянівсько-червоного.

— Чому ти так придивляєшся у дзеркалі? — спитала вона між одним бонбоном і другим.

— Старіюся, жіночко. Одна зморшка виступає поруч другої, чоло стає щораз вище, шкіра висихає. Здається, що вже не зможу позбутись тої своєрідної атоми...

— На жаль, це правда, мій коханий, починаєш старітись.

— Що-ж ми вже не молоді. Я міг би в цих літах бути вже дідом.

— Певно, що міг би..

Консуль зітхнув глибоко:

— Я вже рішився. Від нині зрікаюсь своєї гордої, мужеської постави, надягаю мягкі ка-

мабуть і було. В цім виладу йшло не про суд чи кару, а про можливо скорше знищення небезпечних ворогів держави.

Представлення подій 30. червня з погляду оборони держави від Москви моглоб послужити і вистарчальним аргументом проти Східного Льокарно. Тимчасом Барту очевидно використав між іншим і ці події, щоб обґрунтувати в Льондоні потребу поставлення Німеччини під кураторію її сусідів під проводом московського уряду.

„Нає Ціріхер Цайтунг", наскрізь ворожа до Німеччини, повідомляє, що початкове різко негативне ставлення до пляну східного пакту змінилося в Берліні на роздумування над тим пактом. На потвердження цього повідомлення треба почекати.

Капітуляція Німеччини у звязку з обєднанням соціялістів та комуністів у Франції може мати дуже далекосяглі наслідки для цілої Европи. Пан Мануїльський дуже мудра людина. На карту Берліна поставлено і долю принаймні найближчу, цілої капіталістичної Европи. Східне Льокарно мостить шлях для невільницького капіталізму Москви в Европі.

М. Данько.

ЦЕРКВА ТА ДУХОВЕНСТВО НА РАДЯНЩИНІ.

З ВРАЖІНЬ ОЧЕВИДЦЯ.

Закон каже, що коли 1/3 частина населення дасть свої підписи, щоби закрити церкву, то таку церкву влада закриває. Хоча церква відділена від держави, але будівлі церковні, а також усе, що є в церкві — націоналізоване і належить державі. Релігійна громада мусить церкву арендувати, платити комірне, доходовий податок і примусову асекурацію.

Церквами управляє адміністраційний відділ при районовім виконавчім комітеті.

КОМІРНЕ І ПОДАТКИ.

Майже всюди начальником Рай-адмінвідділів є жиди. „Іде! Іде Зельман" не співають там. А треба до нього їхати заплатити згори за рік комірне, аж тоді можна в церкві молитись. Хоча церков залишилось по селах не більш як 5 проц., дивно як ще вони істнують. Щоб увесь нарід був безвірний, цього не можна сказати, але нарід бідний, не може помагати. Крім того в неділю та свята люди мусять робити в колгоспах; церкви тоді порожні і мало священики збирають лепт, — а ходити по селі збирати на церкву — суворо заборонене. А коли є така церква, що не може заплатити комірне, асекурації та зробити ремонту — ремонт при договорах вкладають насильно, щоби церква мала якнайбільше видатків і тимсамим легко банкротує.

Антирелігійну боротьбу веде держава не тільки пропагандою, але й іншими засобами як нпр. арендою, великими податками, арештами духовенства, підчас свят висилають нарід на поле робити, придумуючи тоді „ударні кампанії".

Кожна сільська церква платить не менше 2.000 карб. комірного та асекурації. Крім того є видатки на ремонт, доходовий податок, церква мусить купити облігації державної позички, тощо. На священика теж накладають великі податки, які церква сплачує.

Священик платить: доходовий податок яких 1000 карб., самооподатковий в 1000, мясний 80 кґ. як нетрудовий елемент подвійно, а кільо мяса коштує 15 карб. За несплату його з податків або навіть за загаяння речинця священиків судять на не меньше як 5 років тюрми та висилку в далекі табори.

ЗНУЩАЮТЬСЯ НАД СВЯЩЕНИКАМИ.

Мин. року до нас прийшов священик, бо була вакантна посада. Попередній утік, бо не міг заплатити податку. Рано прийшов, після обіду принесли повістку, щоби заплатив мясний податок, а на другий день його вже засудили на 5 років тюрми. Правда, за 6 місяців його випустили як нездібного до праці: мав уже понад 65 років. По вязницях над священиками дуже збиткуються. Їх поміщують у келіях, де сидять самі рецедивісти навмисне, щоби ті там над ними знущались. Обтинають їм волосся, голять бороди, примушують танцювати, лазити рачки, гавкати, мити ноги іншим, правити богослуження і коли вязничне начальство цим натішилось, дають священикові роботу, — роботу найгіршу, як чистити кльозети, мити нічний посуд і т. і.

Злиднями ненависть сестра.

Хоча священиків майже не висвячують, але їх багато безробітних, ходять вони обірвані, обдерті і жебрають.

Є теж священики, що працюють у ГПУ тайно. Тим живеться ліпше.

ОДНА КАРІЄРА.

Я знаю такого під призвищем Кикоть. На священика вибився він з хориста архирейського хору у Симферополі, був дільцем і мехером іще у старі часи при Консисторії, бо він добре знає „свій народ" і „дела его". За те ГПУ його добре цінить, і неодин священик на висилці мусів загинути через нього.

— Він має щастя — говорять інші священики. Він у ГПУ на такім самім добрім рахунку, як і в архирея. Цього року нагородив його катеринославський архиерей мітрою, а того, що сидів та мусів для арестантів та начальства у вязниці гавкати — нічим.

Останки духовних із розбитого „Бож то корабля" находяться у сумнім стані. Одні ходять жебрати, інші змінили професію, але ніде місця не загріють, бо їх як колишніх духовних ніде не приймають.

Комуністи нерідко намовляють якогонебудь священика, щоби той зрікся свого чину, за що обіцяють посаду.

ОДИН ЗРАДНИК.

Мин. року був такий випадок в с. Благодатнім. Комуністи намовили священика зректись чину, все робилось тайком, нарід нічого не знав. Було свято, нарід дивувався, що багато комсомольців є присутніх на богослуженні. Після Служби Божої, священик вийшов на середину церкви — скинув при помочі комсомольців ризи, а на ньому була вже червона сорочка, косоворотка під поясок і почав антирелігійний мітинґ.

— Мовляв — досі я вас обдурював, ніякого Бога нема. Люди в плач, хотіли побити його, але комсомольці не дали.

І щож йому большевики в нагороду дали? Казали приїхати до району і обіцяли посаду. Посаду він міг дістати тільки за згодою вищого партійного та адміністративного начальства. Зробили начальники засідання — радили, судили, яку посаду дати — виступив один з начальників тай каже: „Товариші! коли цей піп зрадив церкву, в якій він прослужив двацять років, то він радянську владу поготів зрадить. Не треба нам такої наволочі в наших установах! Ми чистимо свої установи від такого хламу, а не то що будемо його приймати". І ця коротка промова большевика була платнею за його зміну. Були чутки, що він повісився.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У РЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-на ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
1/78 151—180

Галицький Магазин Новостей Галицька 15. Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі бляватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до першорядних кін. 5/73 94-7

Закарпаття.

АВТОНОМІЯ ЗАКАРПАТТЯ.

Загранична комісія синдикату чеськословацьких журналістів уладила 12. VII. ц. р. вечерю в честь закордонного міністра д-ра Е. Бенеша. На вечері зробив д-р Бенеш ріжні заяви щодо закордонних і внутрішніх політичних справ. Нас найбільше цікавить заява дотично автономії Підкарпаття. Він заявив, що є вже намічений губернатор, але він буде іменований аж в осени на парляментарній перерві. Потім до двох літ буде вирішена справа звязи губернатора і президента краю та їх компетенція, а таксамо пороблються дальші кроки для приготування автономії. Міністер сподіється, що до 6 літ буде автономія постепенно в цілости введена в життя. Дальше подав, що уряд вже і тепер дав би автономію Підк. Руси, але є це в значній мірі грошева справа. Треба саме перше постаратися про матеріяльні основи автономії.

ДРУГИЙ ЗІЗД НАЦІОНАЛЬНОЇ МОЛОДІ В ОСВІТЛЕННІ МАДЯРСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА.

Мадярський часопис „Аз Ешлако" в числі з 8. липня ц. р. помістив статтю про II. конгрес нашої молоді в Мукачеві. Із тієї статті вибираємо кілька характеристичних зворотів та думок.

„... У поході на основі точного обчислення взяло більш як шість тисяч пятьсот людей. І так був цей похід більший, як похід „общ. А. Духновича" 10. червня.

І хід конгресу був серіозніший і змістовніший, як демагічного смаку конгрес „общ. А. Духновича", ведений д-ром Фенциком. То треба нам щиро сказати навіть тоді, **коли наші симпатії отверто по стороні російського напряму.** Серіозности, натхнення, єдности, безсторонности могли б учитися фенциківці в українців.

На українському конгресі були заступлені ґрупи з коаліції чеських партій, а саме чеська народня партія (Волошин) і чехословацька соціял-демократична партія (Гуснай). Не одного поважнішого аґрарного корифея було можна побачити теж між ними — здається, — аґрарі починають орієнтуватись на дві сторони — за голосн. Менш-більш була заступлена і комуністична партія, хоча видала тайно летючки проти конґресу. В українському таборі повна згода, єдність між відмінними світоглядами. Волошин-Гуснай красно сиділи разом, не сваряться, не воюють між собою".

—o—

Саботажі в Австрії.

ВІДЕНЬ, ПАТ. Урядовий комунікат повідомляє, що нічю 21. липня виконано динамітовий атентат на залізничий шлях у Мітенвальді, тому рух почасти перервано. Нічю виконали теж атентат на галю трансформаторів в електрівні в Шатвальді в Тиролі. Слідство виявало, що не була робота австр. леґіоністів, які перекралися через кордон. 20. липня вибухла бомба перед домом убогих в Ахенкірхен. Ранені були 2 особи та 1 дитина.

ВІДЕНЬ, ПАТ. Атентат на електрівню в Ройті заподіяв шкоди на яких 150.000 шіл. Електрівня буде нечинна 2—3 місяці. Арештували 5 підозрілих гітлерівців.

ВІДЕНЬ, ПАТ. На пл. Кеплера придержав поліцай двох підозрілих людей. Вони вистрілили до нього тричі з револьвера та зранили тяжко. Їх арештували. Це соц. демократи Йос. Ґерль і Руд. Анцбенц. У слідстві признались, що виконали саботаж на зал. шлях над Дунаєм і хотіли втікти з Австрії. Влада ствердила, що справді сиґналовий будинок ушкоджено. Атентатчиків поставили перед наглий суд. Канц. Дольфус відвідав раненого поліцая та відзначив його золотим хрестом хоробрости.

—o—

Вибух муніції наслідком спеки.

БИДГОЩ, 21. 7. ПАТ. Нині в год. 8. рано в муніційних складах в Осовій Горі вибухла пожежа. Це сталося наслідком спеки, яка розложила старий вибуховий матеріял. Згоріло один маґазин. Жертв у людях не було.

—o—

НОВИНКИ

— **Безплатна подорож дітей залізницями.** М-ство залізниць продовжило безплатну подорож залізницями на три дні, себто до 25. липня включно.

— **Підвишка цін збіжа.** На збіжевому ринку в Варшаві від кількох днів звишкова тенденція. Жито підскочило в ціні на 2 зол., тепер ногують його по 14.50 зол. за 100 кг. льоко паритет Варшава. Звишка є в звязку з переднівком.

— **Хуртовина у Львові.** Вчорашня неділя від полудня пройшла з хуртовиною та громами. Температура доходила до 30—34 степенів Ц.

— **Ревізії та арештування серед комуністів.** В домі при вул. Бальоновій 4А, поліція сконфіскувала два циклостилі, гектографічну стяжку, друкарські фарби, багато комуністичних відозв і три течки для розношення відозв. Найшли теж комуністичний прапор акад. лівниці. Відозви відбивав Шим. Рейман із вул. Сонішньої ч. 22. Матриці він одержав від інж. Меч. Леса з вул. Травґута 15, який був керманичем техніки комун. пропаґанди. Арештували Леса та шевця Пельца, що розносив летючки. — У неділю комуністи старалися уладити збори на вул. Хорущини в звязку із зліквідуванням партії УСО та ОЖПП і з припиненням часописів „Праця" та „Унзер Вег". Арештували 28 осіб.

— **Емеритований службовець — торбинковий злодій.** 60-літній Перлі Шперлінґ, як виходила з львівського маґістрату якийсь елеґантний пан вирвав на сходах III. поверху торбинку з 8 зол. та став утікати. На крик жидівки поліцай у брамі придержав злодія. Виявилося, що то емеритований службовець маґістрату (VII. службового степення) Вільгельм Йос. Мілер, замешкалий при вул. Бандурського 9. Має він около 300 зол. емеритури місячно. Не вмів вияснити, чому допустився крадежі. Після списання протоколу Мілера оставили на волі.

— **Вбили війта.** В Синевідську Вижному вбив невідомий чоловік 40-літнього Федора Шкалубрина, місцевого війта в його крамниці. Польські джерела твердять, що це робота ОУН.

— **Привязана до корови.** У Вільхівці біля Мельниці н. Д. Феська Томин пасла корову під лісом. Щоби корова не втікла, обвязалася шнуром, що був причеплений корові до рогів. Корову вжалив овад, вона пустилася бігти та волікла за собою привязану жінку. Так добігла до села. Люди перерізали шнур, одначе Томин була вже нежива.

— **100-ліття скасування рабства в Анґлії.** 17-го ц. м. під проводом предсідника анґлійського парляменту, посли зійшлись на спільний обід, щоб відсвятсувати роковини того дня, коли по всій анґлійській імперії розійшлась із парляменту вістка, що всі громадяни стають свобідні. Кажуть, що невільники в ріжних місцях тої ночі збирались по церквах і навколішки ждали на вістку до півночі. Коли вони почули перший удар 12-ої години вночі (тоді дю звістку проголосили) всі невільники встали з окликами „алилуя". Боротьба за виволення невільників велась в Анґлії від 1787 р. 100 літ тому стали у британській імперії свобідними 700.000 невільників. За прикладом Анґлії пішла Північна Америка, де освободили 4 міл. невільників і підп. Америка, де нараховували до одного міліона невільників. За 100 літ анґлійський уряд приєднав до своєї унії 600 окремих держав, що законом скасували невільництво. Всеж досі є ще на світі з 5 міліонів офіціяльних невільників, що мусять виконувати панщину. Неофіціяльних є багато більше; багато держав ріжними розпорядками (це анґлійське ніж закони) приневолює своїх громадян до ріжних робіт.

— **Чудодійний лікар без освіти.** Больонія має малого чудотворця. Є це скромний бідний молодець, син вуглярa, що має в собі велику сугестивну силу, може й радіоактивну. Лікарі ствердили, що цей Джіованніно вилікував у кількох випадках спаралізовані особи, з якими лікарі не могли дати собі ради. Цікаве, що якийсь час він сидів у домі божевільних і дивним способом утік звідтіля і почав лікувати людей. Походить він із Джіованіно і впевняє, що Бог післав його на землю помагати ближнім. Цей молодець не має в собі нічого з ошуканця, тільки якусь невідому силу досі ще італійськими вченими непрослідженну.

— **Місце добре на розводи.** Цікаву туристичну пропаґанду почали на острові Куба. В усіх американських бюрах подорожі можна дістати брошури з таким сенсаційним заголовком: „Приїдь оглянути чудову плажу у Гаванні і розведись на наш кошт". Згідно з кубайськими законами можна дістати розвід за такі гріхи: пянство, пристрасть до азартної гри, маріотратність, неморальність, а навіть сильно образливі слова одної половини подружої пари. Кубайці платять за розвід 500 дол., чужинці тільки 12 дол., але... мусять щонайменше три місяці провести на острові. Видко, що стільки часу треба, щоби на тій розкішної природи посваритись з жінкою або чоловіком. Голівудська артистка Жан Гарльо скористала з того проспекту і виїхала до Гаванни, де щасливо розвелась зі своїм третім чоловіком. Кубайський уряд сподівається притягти цими полекшами для розводів багато чужинних туристів.

— **Дешевий винахід від спеки.** Великі спеки в Америці піддали думку якомусь дотепному підприємцеві виробляти нашийники з леду. З Нюйорку втікає в деякі дні за місто 2 міліони людей, щоб прохолонути. Але спека дошкулює. Нашийники, наручники і бранзолети з леду охолоджують приємно тіло, при цьому виглядають як правдиві бриліянти. Правда, що вони швидко тануть, але дешевші, ніж морозиво; коли розтане один, можна купити другий. На жаль, нашийники це винахід більше для жіноцтва, ніж для чоловіків; чоловіки мусять прохолоджувати себе інакше.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

Комуністичний дипльомат приватно.

Париська преса приносить з нагоди смерти радянського амбасадора Довгалевського деякі цікаві подробиці про його особу. Цей комуністичний дипльомат зберіг у приватному житті всі звички багатого буржуя. Попередні царські посли не виступали з більшою помпою і не тратили більше грошей на свою особу. Коли Довгалевський помер, у його хаті найшли 18 фраків останньої моди, 32 убрань, 6 футер, 8 зимових плащів, 40 палиць з ріжними головками: золотими, зі слоневої кости, тощо. Довгалевський пробував елеґанцією звернути часто увагу на свою особу в товаристві. Він мало журився тим, що вибаги, в яких він жив, не йшли в парі з його марксівськими принципами. Балі, які він улаштовував, мали теж прикмети найбільше аристократичних бенкетів; на ці бенкети приїзджав кавіор просто з Москви.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ОГНІСКО (ЯРОСЛАВ) 6:1 (1:1).

Україна: Бутель; Скреготa, Олійник; Цимбала, Кіцила, Сиротюк; Лапчук, Магоцький, Мікльош, Краєвський, Максимів. Гра ця складалася із двох ріжних частин. У першій частині Огнісько мало замітну перевагу і раз-враз загрожувало воротам України. Чорно-червоні грали у цій частині слабо і не було певно нього з глядачів, хто сподівався би, що Україна зійде з гриша високоцінним переможцем. У другій частині напад України грав концертово, короткі правильні заграння нападу допроваджували задні формації противника до розпуки. Напад України грав дуже добре (у другій частині) оба тільки Максимів грав дещо слабше. У помочі слабий день мав середущий Кіцила, натомість оба бічні Цимбала і Сиротюк грали цілі змагання добре. На висоті завдання стояли також оба оборонці Скреготa і Воробець. Бутель мав тяжкі завинити одинокі ворота.

Гра починається атаками противника. У 5 хв. правий лучник перестрілює з догідної позиції. Огнісько має перевагу, Україна атакує рідко; у 31 хв. добуває противник ворота, за три хвилини вирівнує Скреготa з карного. Половина 1:1. По лаві Україна грає о ціле небо краще. У 4 хв. добуває Магоцький другі ворота. Україна цілком опановує гриша. У 23 хв. стріляє Мікльош головою третї ворота, у 25 хв. Магоцький четверті і у 27 хв. Максимів пяті. Противник не доходить до голосу. Права сторона Лапчук-Магоцький кілька разів взірцево минають противника, але стріли йдуть побіч воріт. Серію воріт закінчує у 35 хв. Краєвський, добуваючи шесті ворота. У 40 хв. „непорозуміння" між Скреготою і грачем Огнiска і Скреготу судя випрощує з гриша. Видців мимо громів і лискавок около 1,200.

УКРАЇНА II — СТЕП 4:1 (3:1).

Україна II: Микитин; Миськів, Завадівський; Калитовський, Сія, Юськевич II; Федун, Крушельницький Вовк, Юськевич I, Дачишин. Степ: Шолдра; Зілинський, Вітка; Рудницький, Нестор, Мельник; Ковал, Рудий, Мисик, Горбань, Доробанок.

Товариські змагання між цими дружинами закінчилися певною перемогою України II, якої найкращими грачами були Федун, Сія і Миськів. У Степі подобалися Зілинський і Шолдра. Ворота добули для України Крушельницький 2, Дачишин і Федун, для Степу Мисик.

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ

РЯШІВ. Ресовія — Гасьонея 3:1 (2:1).
ПЕРЕМИШЛЬ. Польонія — Погонь І Б 4:2 (2:1).
ЛЬВІВ. Чорні — Другий Сокіл 6:0 (3:0).

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

КАТОВИЦІ Рух — Краковія 4:2 (0:2).
ВАРШАВА. Легія — Австрія 3:1 (1:0).
ПРАГА. Спарта — Адмірa 3:2 (0:2). Змагання за чашу Мітропи.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Косів:

23. VII. Чумаки.
24. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Життя є гарне".
АТЛЯНТИК: „Буритель".
ВАНДА: „Жінка з Монтекарльо".
КАСІНО: „Зорі Бродвею".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал біких хінечок" (із Містенґет), Барту в Польті.
МАРУСЕНЬКА: „Романс Маньки Грешної", ревія „Львів-Монте Карльо".
МІРАЖ: „Пат і Патахон серед пенсіонарок", „Цілунок засудженого".
МУЗА: „Пятинова бльондинка".
ПАН: „Велика княжна Олександра", „Шпіон у масці".
ПАЛЯС: „Пепінка Райнгольцова."
ПАСАЖ: „Червоний діявол", ревія „Тітка Теофіля".
СВІТ: „Порт Сан-Діего", „Заборонена мельодія".
СОНЦЕ: „Теодозія Севастополь" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „У слідчій службі" та ревія.
ХИМЕРА: „Газард життя".
УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія.

Закордонне радіо.

Понеділок, 23. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 16·40 Концерт. **Брно** (325,4) 21·35 Чеські оп. арії, **Прага** (470,2) 11·05 Концерт, 22·15 Фінляндські пісні, **Париж** (1649) 16·30 Форт. ресіталь (Вебстер), 20·45 Бетовенівський вечір, **Атльона** (531) 20·00, 20·25, 21·20 Спів. **Білгород** (439,8) 19·00 Юг. пісоньки, **Гамбург** (331,9) 11·00 Пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·45 Шопенівський ресіталь, **Мінхен** (405,4) 15·10, 18·30 Пісні, **Будапешт** (549,5) 13·30, 22·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 22·00 Форт. ресіталь, **Рим** (420,8) 13·00 Тріо.

Вівторок, 24. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 19·30 Оп. музика, 21·45 Фортепян, **Братислава** (298,8) 19·55 Скрипка, 20·40 Музика на гармоні. **Прага** (470,2) 14·00 Шлеські весільні пісні, **Париж** (1649) 22·30 Танкова музика, **Білгород** (439,8) 12·05, 19·00, 20·00 Спів, музика, **Берлін** (356,7) 18·45 Фортепян, 21·35 Вальси, **Гайльсберг** (291) 22·20 „Норимберські співці" оп. Вагнера, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·30 Шубертові пісні, 19·00 Пісні та поеми, **Букарешт** (365) 18·05 Легка музика, **Будапешт** (549,5) 17·00 Спів, 19·40 Скрипка, **Міляно** (368,6) 13·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 20·45 Віольончелевий ресіталь.

Львівське радіо.

Понеділок, 23. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика з гр. пл., 13·00 Полудневий денник, 13·05 Концерт сальонової музики, 14·00 Експ. вістки, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, спів (Олена Маковська), 17·00 Діялоґ для дітей „Історія мацочки Сіні", 17·15 Фортепяновий ресіталь, 17·45 Арії та пісні в супр. фортепяну, 18·00 Балачка для жінок „Матері в бараках", 18·15 Настроєві пісоньки (гр. пл.), 18·45 Балачка Брун. Вінавера, 18·15 Гр. плита, 19·00 Всячина, 19·15 Мандрівка мікрофону по Польщі 19·30, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 По дорозі з Казаблянки до Маранецу, 20·12 Легка музика, 20·50 Веч. денник, 21·02 Вістки з мін. світа, 21·12 Концерт орестри (спів Каз. Чарнецький, тенор), 22·00 Фейл. „Повісти на ріжні теми", 22·15 Танкова музика.

Вівторок, 24. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Авд. для дітей та молоді „Нещастя Христіяна", Пісоньки, 13·20 Славні віольончелісти (гр. пл.) 13·55 З ринку праці, 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа 16·00 Легкі твори на фортепян, 16·20 Концерт, 17·00 Скрипка ПКО, 17·15 Популярний концерт симф. орхестри, 18·00 Про консервацію мешк. будинків, 18·15 Камер. концерт, 18·45 Автом сх. Карпатами та Поділлям, 19·00 Всячина, 19·15 Мандоліністи та саксофон (гр. пл.), 19·50, 19·15 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Відч. „Львовянин амбасадором китайської цісаревни", 20·12 Трансм. з Варшави: „Новочасна жінка" оп. Гільберта; в перерві Веч. денник, Поетичні рецитації Каз. Тетмаєра, 22·15 Пятнацять хвилин у глибинах озер і рік. 22·30 Танкова музика.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". Друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 194 (13.739). Львів, середа 25. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Рішучий виступ проводу соц.-дем. партії на Підкарпатській Руси

проти мадярської опозиції.

Прага, липень 1934.

Перед кількома днями ми писали про те, як мадярська фракція соціял-демократичної партії на Підкарпатській Руси виступила проти центрального проводу партії з ріжними закидами, між якими одно з найважніших місць займає закид, що провід партії підтримує беззастережно українські національні аспірації і таким робом, замість, мовляв, прямувати до усунення тамошніх релігійних і мовних противенств, ще їх збільшує і загострює. Мадярська фракція грозила навіть скликанням нелеґального зїзду та розколом партії, якщо провід не заверне зі свого дотеперішнього шляху.

В нашому дописі ми висказали теж свої сподівання, що провід соціял-демократичної партії не покине своєї дотеперішньої єдино правильної лінії, бо колиб так сталося, то соціял-демократична партія втратилаб остаточно на Підкарпатській Руси свої позиції. Показується, що ці наші сподівання були вповні оправдані. Краєвий провід партії рішуче відпер мадярські закиди, визнав їх особистими інтенціями кількох провідників мадярської фракції й авторів виступу за нарушення партійної дисципліни навіть виключив з партії. З цих самих мотивів краєвий провід розвязав мадярську соціял-демократичну організацію в Ужгороді.

Цей рішучий крок проводу дуже несподівано заскочив мадярську опозицію партії і надто скоро відібрав аграрникам причину до їх великої радости.

М-н.

Москвофільський бандитизм.

Львівська „Земля і Воля", часопис „руської (себто російської) селянської організації (партії), що тепер належить на нашому терені до ББ. під проводом посла о. Яворського, як це ствердив „Русскій Голос" в ч.11., принесла в ч. 24. з 24. червня ц. р. ось-таку вістку:

Дня 3. червня ц. р. в **Зіболках**, жовківського пов., двічі напало біля 300 істинно-руских парубчаків з Зіболок на українських селян, що йшли до Зіболок на український фестин з чужих сіл, щоб їх дручками завернути. Ті руські парубчаки показали, мовляв, що уміють по руски бити, бо багатьох українців тяжко покалічили і завернули з дороги.

Така то висока руска культура у наших москволюбців, яку вони щорічно в Галичині прославляють, але якою певно не переконають нікого, зокрема про її вищість від рідної, української. Чи поліція повідомила суд про це побиття, не знаємо, але аґенція „Всхуд" зовсім не розголосила тої події в Польщі. А варто би, щоб і ширший світ дізнався, якими „аргументами" поборюють наші „істінно-руські" своїх противників, тимбільше, що автор тої замітки в „Землі і Волі" д-р Хиляк, отже інтелігент, не скриває свого вдоволення з приводу такого „геройського" подвигу своїх однодумців.

Очевидно — свідомі українці не повинні наслідувати лаптики наших „гал.-руских зонів" у виступах проти москвофілів. Нам слід звернути увагу передовсім на збаламучену москвофільством молодь і переконувати її не буком, а добрим словом і відповідною лектурою. Слава Богу — добрих книжок є вже у нас досить і їх треба ширити в тих зрештою нечисленних селах, де ще істнують наче на сміх москвофільські читальні та кооперативи.

Перед важливими змінами у Франції.

Мін. Тардіє та Ерю уступлять?

ПАРИЖ, ПАТ. Нарада французького кабінету в пятницю 20. липня ц. р. не внесла напруженого політичного положення у Франції. На засіданні ради міністрів мін. Еріо виголосив велику політичну промову, підкреслюючи, що всі радикальні міністри солідаризуються з Шотаном. Одночасно заявив, що за урядом Думерґа не буде голосувати ні один радикальний посол, доки мін. Тардіє буде членом уряду. Проти Тардіє виступив теж мін. Барту зі закидами, що його обвинувачення колишнього премієра Шотана викликало переполох на біржах, нарушило міжпартійне перемиря та нагнало страху політикам. Тепер великі держави сумніваються, чи Франції вдасться довести до кінця договори взаїмної допомоги. Вкінці мін. Барту домагався димісії мін. Тардіє.

ОБОРОНА ТАРДІЄ.

Мін. Тардіє заявив, що перед слідчою комісією для висвітлення афери Ставіського зізнавав під присягою і подав на власну оборону такі факти, які не підлягають нікому сумнівові. В обороні Тардіє виступив теж мін. Люї Марен і заявив, що на випадок, як відійде Тардіє він теж покине уряд. Таким чином уступаючи, ослабить тріюмф масонів на випадок димісії Тардіє. Після довгої дискусії рада міністрів згодилася передати вирішення цілого конфлікту премієрові Думерґові. До Турнефей, де перебуває Думерґ на відпочинку, виїхав мін. Шерон. Премієр Думерґ погодився полагоднати конфлікт і до Парижа вернеться в понеділок 23. липня ц. р. вечором. Політичні кола у Франції занепокоїлися і сподіваються нових ускладнень. „Фігаро" пише, що істнують чотири можливі розвязки справи. І так: 1) теперішній уряд Думерґа далі залишиться при владі, 2) мін. Тардіє уступить; 3) з уряду уступить лиш міністрів радикалів; 4) кожу уряду покине сам премієр Думерґ тому, що йому не вдалося вдержати перемиря між партіями.

„Пті Парізієн" пише, що премієр Думерґ домагатиметься від своїх співробітників, щоби підождали з вирішенням конфлікту аж до вересня ц. р. Преса підкреслює, що на випадок уступлення мін. Тардіє, повинен теж зголосити свою димісію мін. Еріо.

ЖДУТЬ НА ПРЕМІЄРА ДУМЕРҐА.

Міністер внутрішніх справ Саро, який їздився в дорогу на відпочинок з президентом Лебреном до Сверн, залишився у Парижі та жде на поворот премієра. У Парижі сподіються, що у вівторок відбудеться засідання ради міністрів і на ній вирішать заплутаний конфлікт.

Нарада мін. Нойрата з през. Гінденбурґом.

З Берліну повідомляють, що през. Гінденбурґ мав довшу конференцію з міністром закордонних справ фон Нойратом. През. Гінденбурґ інформувався головно про східне Льокарно.

Арештований пострілив інспектора поліції.

ВІДЕНЬ, ПАТ. Урядовий комунікат повідомляє, що в околиці Бравнав арештувала поліція комуніста Гінтеробермаєра. Він вистрілив до інспектора поліції, що його ескортував, та поранив тяжко в шию. Інспектор хоч ранений вистрілив до арештованого чотири рази, та всеж арештованому вдалося втікти в напрямі німецького кордону. В хаті комуніста найшли ручні ґранати й револьвери, м. н. револьвер нової системи німецького походження.

Спробуйте раз вироби **„Алоє"**, порівняйте їх з тими, яких досі вживали і **виберіть ліпші.** 1627

Ні замки, ні сторож, ні пес

не перешкодить вломати злодіям у Ваше мешкання і зрабувати Ваше майно, — тому обезпечіть його від крадежі - влому в одинокім українськім

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Після ліквідації „У. С. О."

Волинь, 20. 7. 1934 р.

I.

Як відомо, міністерство внутрішніх справ розвязало партію „Українське Селянське Обєднання" („УСО"). В урядовому оголошенні говориться, по-перше, що „УСО" було прибудівкою „КПЗУ", по-друге, що його члени брали активну участь у комуністичній роботі.

Колись розвязано „Сельроб-Єдність", але сельробівці істнували далі та зорганізувалися в „УСО"; тепер „УСО" вже нема, але усівці будуть старатися істнувати далі й хто зна, чи в найближчому часі не виплинуть на поверхню життя під якимсь новим прапором... У кожному разі — **розвязання партії „УСО" є ще повною її ліквідацією.**

З цим фактом ми, українці північно-західних земель, мусимо рахуватись, бо визначців „сельробізму-усівства" було і є найбільше на Волині, Поліссі й Холмщині. Змушує нас говорити про це ще й та обставина, що єдиною доцільна ідейна боротьба з цією інтернаціонал-радянофільською течією на північно-західних землях для нас цілковито унеможливлена. Тут покищо вважаються за доцільні заходи чисто механічні: ізоляція, кари й закриття.

Сам факт дальшого істнування, розвитку та пружинної організації „КПЗУ" та її прибудівок під щораз змінюваними назвами красномовно каже, що самі механічні засоби є за слабі і привести до мети не можуть. Раз-ураз приходиться пригадувати ту стару правду, що **ідеї поборюються ідеями, а не механічною силою.**

„Сельроб-усівство" може щезнути чи бодай ослабнути лише від одної зброї — **національної свідомости українського населення.** Де ця свідомість запанувала, там нема ні „КПЗУ" ні її прибудівок. А в тих районах і цілих повітах, де національно-усвідомлююча робота слаба або унеможливлена, сельробізм-усівство заливає села поголовно. Висновок ясний і категоричний: **побороти „сельроб-усізм" на північно-західних землях та інших українських землях можуть лише українці і власне українці національного духа та світогляду.**

Національна ідея, втілена у практику життя, є тою єдиною суровицею, що вбиває інтернаціонал-комуністичні зарази. Механічні засоби лише вганяють болячку в середину нашого національного організму і ця болячка за якийсь час виказує в іншому місці та в іншій формі.

Механічні заходи до знищення заразків большевицької хороби при одночасному відки-

лами єдино спасенної суровиці — національного усвідомлення мас — нікого позитивного висліду не дадуть. Десять років ведеться боротьба цими механічними засобами з комунорадянофільською течією на північно-західних землях. І надаремне. Ця течія не ослабла, навпаки, набрала розмаху, сили і пружинности.

Лише там, де встигла укріпитись українська національна ідея й наверх виросла в культурно-господарську організовану працю, комуно-сельроб-усівство як змило.

II.

Очевидна річ, що національній течії на Волині, Поліссі та Холмщині й після завішення „УСО" доведеться вести з її знаними завзяту боротьбу за нові терени й за душу мас. Не виключене й те, що національна течія й надалі буде зустрічати перешкоди у своїй праці на радість і на користь загнаних у підпілля комуністів та усівців. Все це разом змушує нас підкреслити деякі особливости цієї боротьби.

Під цей час у світі йде боротьба не тільки між ідеями колективу й індивідуалізму, націоналізму й інтернаціоналізму, але й між правом етики та правом пястука, між проявами патольогічного руйнництва і творчого будівництва.

Аналізуючи „роботу" „Сельроб-Єдности", а потім „УСО" на північно-західних землях, стверджуємо такі факти: Ця політична течія ставиться вороже до всього, що є нашою національною природою і надбанням, значить: є або продуктом дегенерації, або штучним знаряддям у ворожих руках. Є „проявом убезличення й низького „стадного" інстинкту, культурної деградації до первісного ступеня дикунства. Є антиетичною а явним нахилом до глорифікації пястука, про що свідчать реверенції б. усівського орґану „Праця" про постійні бійки по селах з „націоналістами" і т. д. І нарешті є течією некіті до будуючої праці, течією деструкції.

Цих характеристичних рис цілковито вистарчає, щоб українське громадянство вважало згадану сельроб-усівську течію за небезпечну для нормального життя й розвитку українського народу і вело з нею боротьбу, а передовсім робило заходи, щоб були усунені перешкоди до національного усвідомлення мас і творчої національної праці.

Це є категоричною вимогою часу: **чужі механічні засоби проти цієї течії не усувають небезпеки від неї для наших мас.**

III.

Коли у світі злу перемагають добром, темряву світлом, отрую протиотруєю, то перемогти інтернаціонал-большевицьку течію серед наших мас може лише ідея, яка буде повною протилежністю тої течії. Не можуть цього зробити ні напів-націоналісти, напів-колективісти, напів-етисти чи напів-структивісти, ані ті, що таксамо визнають право сили й відкидають право одиниці й етики.

Звідси висновок: **не кожна національна течія може перемогти й усунути з нашого життя згадану скрайньо-ліву розкладову течію.** Приклади на підтвердження цієї думки дає нам масово як Західна Европа, так і Новий Світ. Боротьба там ведеться все з більшим завзяттям, але без остаточного успіху.

На підставі цієї побіжної аналізи можемо прийти до висновку, що **лише той політичний напрям, що має прикмети суто національної, демократичної, етично-християнської, практично-будуючої й обединюючої течії, може врешті перемогти** (не силою, а ступнево) **оцю ворожу нашим ідеалам і завданням інтернаціонал-москвофільську течію серед наших мас.**

Підтверджує цю думку хочаб практика Українського Національно-Демократичного Обєднання на Волині. Де воно запустило своє національно-конструктивне коріння, там сельроб-усівські та їм подібні бурени поволі загибають.

Маловірні можуть переконатись на власні очі. А ті, які покладають усі надії виключно на механічні засоби боротьби, повинні нарешті прийти до переконання, що хто стримує український освідомлюючо-творчий рух, той тимсамим підсилює інтернаціонал-комунізм з його різними прибудівками.

Senex.

Фінляндія проти східнього Льокарна.

Фінляндська преса виступила рішуче проти Східного Льокарна. Одночасно провідник найвищої воєнної ради марш. Манергайм в розмові з журналістами підкреслив конечність зміцнення оборони Фінляндії. Манергайм заявив, що малі держави не можуть довіряти Лізі Націй, великим державам сусідам, тільки своїм власним силам. Далі виступив проти договору про невтралізацію Аляндських островів. Преса підкреслює, що найбільшою мілітарною державою є тепер большевицька Росія. Вкінці преса повідомляє, що військові кола виготовили пляни будови нових твердинь і військових інвестицій на 800 міліонів марок.

З польської преси.

ЗДОРОВІ ДУМКИ.

У низці останніх оглядів польської преси подавали ми голоси, які — здебільша — відзначались ендецьким зоольоґізмом та вражали своєю іґноранцією українських настроїв і відносин. Правда, були між зреферованими нами голосами й тверезі та розумні відгуки: нпр. стаття у „Газеті Поранній" чи стаття у „Курєрі Варшавскім". Можна було добачити деяку ріжницю навіть між статтями, що однаково стояли на становищі негації українського політичного проводу та потреби стосувати супроти цілого українського орґанізованого життя засаду збірної відповідальности; поруч із наскрізь хуліганським виступом грабиківської „Акції Народової" — яскраво протиукраїнська стаття у „Газеті Польскій" всетаки була статтею втриманою у поважному тоні.

Сьогодні реферуємо дальше кілька польських голосів на ту саму тему, при чому всі ті три польські голоси належать до групи голосів найбільш річевих і обєктивних.

„НЕ ДАЙМО СЕБЕ СПРОВОКУВАТИ".

Надзвичайно правильний підхід до проблеми польсько-українських відносин у звязку з діяльністю ОУН виявив **„Бюлєтин Польско-Українські"** у передовій статті „Злочин не минеться безкарно" (ч. 28 з 15. ц. м.) Беручи наголовок із заяви мін. Міхальського та солідаризуючись з засадою, що за виною іде кара, автор сягає до самого нутра справи, а саме ставить запит — яку ціль має вся терористична діяльність ОУН проти польських державних уладжень і польських діячів. І доходить до висновку, що

> метою українського підпілля є на ділі провокувати польські чинники у напрямку репресій, і провокувати оба громадянства до посиленої стихійної взаємної ненависти.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. ЛИПНЯ 1934.

ІВАН ГЕЙСТИНҐС ТЕРНЕР.

ТРЕБА БУТИ РОЗУМНИМ!

Цілував її уста захланно, з пристрастю. Вона замкнула очі. Піднесла рамена вгору й подумала: „Як це прегарно, що він мене так палко любить!" Цілував далі й вона ніжно пригорталася до нього. Довкола них тиша, яку він вкінці перервав словами:

— Мушу признатися, що я боровся проти цього.

— У також, — зідхнула вона. І може краще було би, якби я була тебе відкинула.

— Я був би все таки знову вернувся — відповів він. — Безцільно боортися з коханням.

Кажучи правду, була це фраза, якої він завсіди уживав у подібних ситуаціях.

— А що далі? — спитала безпомічно.

— Скажу йому, — відповів рішуче.

З того видно, що вона була замужня — і що той мужчина не був її чоловіком.

Вона затремтіла. Пригорнув її сильніше до себе.

— Що це все поможе? — спитав він. — Будьмо розумні! І почав говорити про світ, жагу тіла, про чорта: як треба дивитися відважно світові в очі, як правдива жага освячує тіло та як перемолений чорт тікає від людей, які вміють про це думати розумно. Мав такий красномовний дар, що захоплював слухача. Слухала захоплена. Його мудрість ділала на неї як висвячене гніздочко. Який він зовсім інший від Джіма. З того видно, що Джім був її чоловіком.

Треба би властиво представити вам Джіма. Він мав трицятьсім літ і був адвокатським конципієнтом. Поволі ощадив собі трохи гроша й вкінці подумав, що вже вистане, щоб одружитися. Було це три роки тому. Мав настільки, що вистарчало на скромне життя, можна було піти раз на тиждень до кіна й шість разів у році до театру. Він любив свою жінку, це його зовсім вдоволяло і його життя виповнене було бажанням уладити їй приємне життя дома. Приходив звичайно з бюра в годині шостій трицятьсім. Іноврно принесе в кошичку щось із харчів. Рішуче буде це щось непотрібного.

Такий був Джім.

Герольд був його свояком. Одним із тих мандрівних музиків, що раз виринають десь із померків минувшини пригадуючи дні, коли ми були ще зовсім молоді і знали своїх свояків. Герольд був завсіди таким, що нараз звідкись виринає. Належав до людей того роду, що їх завсіди попереджує телеграма. Та телеграма приходила завсіди з іншої місцевости. „Чи зможеш мене примістити один-два дні від вівтірка? Герольд."

Приїхав ще зараз можна було вислати відповідь. Його заняття було непевне. Цікавився мабуть моторами, але до якого спуття, того ніхто не знав. Деколи здавалося, що мав навіть гроші в кишені. Деколи, що ні. Коли мав їх, здавалося йому, що вони ніколи не вичерпаються. Коли їх не мав, то вже дійсно ні сотика. Ясне було лише те, що коли Герольд мав який капітал, то мав його у своїй кишені. Один чи два рази позичив від Джіма, кілька фунтів. Раз навіть віддав. Але це було на Різдво так, що можна було вважати це дарунком. Мав чорні очі, кучеряве волосся й найкраще виглядав у смокінгу. Тому завсіди так одягався до обіду, навіть дома.

Такий був Герольд.

Мері мала двацятьвісім літ. Її батько був уельским священиком, мав одного сина й девять дочок. Мері стала дружиною Джіма з найсильнішої романтики. Бути вільною й через подружжя мати вищість над восьми сестрима, нехай це пояснить цей поступок. Але романтика Мері посунулася ще далі: вона уявила собі, що як уелка має палку, прекрасну вдачу. Головною причиною того була недостача заняття й мало руху. Вона була вже три роки замужня й дійсно здавалося їй, що це вже так довго. Це розчарувало її, бо думала, що той час мине як три пречудові хвилини.

Тримала руку Герольда у своїй.

— Ах, Боже, — сказала. — Коли хочеш йому це сказати?

— По обіді, — відповів Герольд рішуче. Завсіди, коли мав щось зробити, робив це найрадше по обіді. Є люди, яким видавалось би це трохи дивне, зїсти обід у господаря хати й потім сказати йому: „Кохаю вашу жінку". Для Герольда була це дрібниця. Це було саме зовсім так, як він казав: він думав про такі речі „розумно".

— Як він це прийме?

— Лиши це вже мені, — відповів він і погладив ніжно її ручку. — „Чи, роздумавши поважно, проста дорога не найкраща?"

— Ти правдивий лицар, прошепотіла. Він усміхнувся, потряс головою й погладив її руку.

— Не плети, маленька, — сказав. — Поступлю лише чесно. — І тепер видався він їй більшим як Джім.

Випрямилася, з насолодою втягнула повітря. — Ах, як це чудово, як чудово бути коханою.

— Так, так, — відповів він поважно, — це одиноке, дійсно гарне в світі.

Хтось перекручує ключ у замку; це знак, що Джім прийшов, як звичайно в годині шостій трицятьсім. Вішає загорнку в передпокою і входить до кімнати. В руці тримає кошичок. Кладе його на столі й цілує Мері.

— Я бачив дешеву цибулю, серденько, на вулиці Кеноя, — сказав він.

— Ах, Боже, — закричало щось у ній. — „Який він простацький."

Але, нічого не сказавши, всміхнулася й занесла кошик до кухні.

— Ну, Герольд, — спитав Джім, — як провів ти день?

— Я відпочивав, дорогий хлопче, лише відпочивав, — відповів Герольд.

Джім ніяк не міг того точно зрозуміти, чому це конечно так багато відпочивати. Припускав, що ті мотори, якими Герольд займався, так томлять його.

(Далі буде).

Одночасно, покликуючись на знання фактичних українських відносин, автор заявляє, що

записуємо на рахунок тверезости здоровіших українських елементів той факт, що думаючі та відповідальніші, а також дозріваючі своїм досвідом елементи української молоді покидають атмосферу підпілля і часто залишаючися ще членами ОУН, як нелегальної організації, нічого спільного не мають зі скрайнім негативізмом ОУН. Отже треба відріжняти та відповідно оцінювати з одного боку нечисленну скрайню групу, з другого — багато численніший, більше поміркований у своїй поведінці відлом, який — хоч не вирікається антипольського становища, проте щораз тверезіє. Отже державний інтерес Польщі диктує нам вжити засобів, які будуть іти в напрямку цілком протилежному до цілей і замірів ОУН. Не вступати на стежку, на яку нас штовхає свідомо провокація! Не даваймо провокувати себе — це засада поведінки!

Перекокати противника, що кожний його виступ викликує цілком протилежний наслідок до його інтенцій, це найкраща метода відібрати йому знаменито сконструований ідеольогічний параван, який чудово влекшує йому роботу в краю...

Тому автор — льогічно — найрішучіше відкидає тезу „кругової поруки":

Мінімальний відсоток одиниць, які є вповні свідомими своїх провин та які несуть справжню відповідальність, і кількакратні заяви українських відповідальних національних партій, що осуджують терор та глядять на підпілля, як на найбільше лихо свого народу, — це виключає всяку можливість перекидати відповідальність за злочинні вчинки нечисленної групи — на ціле українське громадянство.

Достойна, спокійна, обережна в поглядах і рішенні постава польського й українського громадянства, це напрямні, які диктує нам твереза і відповідальна державна рація. Точно зберігти її, це завдання нинішнього дня...

Як бачимо, то автор, що звертає увагу на потребу відріжнювати ріжні елементи навіть у самому підпіллі, а не то у великому громадянстві, виявляє справді знання справ і почуття обережного та зрілого політичного підходу до цієї наскрізь політичної проблеми.

„ЧИ СПРАВДІ НЕ МОЖЕМО ЗРОЗУМІТИ..."

Обширна стаття у „Курері Пораннім" „Знаменна заява українців з 21. ц. м. це протилежний бігун до недавньої статті „Останній час" із „Ґазети Польскої". Коли зважимо, що обидва органи є провідними і найбільшими варшавськими щоденниками того самого табору ББ. (головним редактором „Курера Поранного" є Войтіх Стпічинський, а головною адміністраторкою п-і Голувкова), то маємо в обох тих голосах, висловлених майже одночасно на ту саму тему, найяскравіший доказ, як ріжними є погляди на українську проблєму не лише в цілому польському політичному світі, але й у самому прурядовому таборі! Колиж польська сторона закидає українцям неодностайність і хотіла би бачити всіх у здисциплінованій лаві під одним авторитетним проводом, то чому вона забуває про ті суперечности, які істнують навіть нібито у найбільш одностайних польських політичних групах?

Стаття у „Курері Пораннім" заслуговує на те, щоби її назвати найрозумнішим голосом, який ми чули з польського боку за останні місяці! Автор знаменито відчуває психольогічні течії, нуртуючі серед українців, і доказує, що можна бути польським патріотом-державником і одночасно гляділи на українство, як політичну проблєму, не крізь призму ендецької асиміляції, хуліганських вискоків ІКЦ чи вічних погроз збірного винищення. Та стаття дає теж неодну таку відповідь, якої ми не моглиб дати з уваги на межі свободи українського друкованого слова.

Тому друкуємо її в цілості. Лише для більшої прозорости даємо від себе підтитули у перекладі без змін; всі підкреслення наші.

Знаменний розлім.

Заява президій УНДО і Української Парляментарної Репрезентації, що висловлює рішучий осуд терористичної Організації Українських Націоналістів — знаної загально під скороченими буквами ОУН — є фактом глибшого значіння. Не слід вважати її виключно заявою, скерованою до польської прилюдної опінії з острахом, що на ціле українське громадянство буде перекинена відповідальність за безконечний ланцюг терористичних актів і замахів, що їх виконує ОУН. Заява та не лише вирікається звязку з нею, але й відкликується до власного громадянства, голосно до молоді, і має таку гостру критику ОУН, викавчуючи її шкідливу діяльність з погляду українських національних інтересів, що слушну підставу маємо сподіватися, що та заява не буде відокремленим ділом, лише що мусить прийти за нею період систематичної діяльности проти впливів ОУН, з метою побороти ті впливи в громадянстві.

„Бо-ж неможливо, пятнувати конспіративну діяльність ОУН як політично безглузну, шкідливу і — годитися з її істнуванням, дозволяти, щоби вона ширилася, здобувала собі прихильників, симпатиків і членів. Публичний осуд є одночасно киненим визовом до боротьби — і цю боротьбу, хоч-не-хоч, треба буде розпочати. Отже в українськім націоналізмі докинується знаменний розлім на два табори, що вступають на шлях отвертої боротьби. Не можна сказати, щоби досі істнувало між ними порозуміння. Істнував спір, який часом переносився на сторінки преси, одначе мав він радше характер домашнього спору, якого не виносили на публичну арену. Це останнє сталося тепер

Демаркаційна лінія.

Як початок нового етапу у внутрішніх українських політичних відносинах декларація УНДО не може не цікавити нас своїм змістом. Чиж не знаменне, що українські націоналістичні кола відвертаються від „засади перманентної національної революції"? З хвилинною, коли цю засаду покидається і осуджується, бо вона „криє в собі необчислимі шкоди для життя і розвитку українського народу" — мусить з конечности виявитися необхідність іншої засади розвивання національного життя в рамцях істнуючого стану річей.

Не йдемо в наших вимогах так далеко, **щоби домагатися основних змін в самих ідеалах та національних аспіраціях українців.** Бажаємо тільки, щоби в свідомості українського суспільства повстала виразна демаркаційна лінія між далекими перспективами майбутнього, в якому вільно сподіватися всього і усяке нічого не вріка́ися — а найкращим життя на сучасну хвилю в якій або треба стояти на ґрунті істнуючої дійсности, або — вести „перманентну революцію", без виглядів на успіх, зі шкодою для життя і розвитку народу, яку завжди приносить кожна довга і затяжна війна, що тризає, хоч втрачені всі вигляди на виграну".

Небезпека „перманентних революцій".

Тою аналогією не хочемо сказати, начеби акція ОУН, хоч безперечно нарушує прилюдний лад і загрожує безпеці витворювала стан війни на терені Східної Галичини, наче би приймала вона розміри бодай партизантської боротьби. Вона витворювала лише трудність, щоби українське громадянство освідомило собі, що істнує тривкий стан річей, незмінний у будуччині, яку можна би передбачити, — та з якого істнуванням треба рахуватися і до нього пристосувати свою працю над зміцненням і розвитком українського національного життя.

Всі революції або вдаються і ведуть до негайної побіди, або переходять у стан упадку і розкладу. Істнування „перманентної революції" є неможливе. Вона мусить увійти у стадію свого упадку, в якому щезає її ціль та лишається лише завзятість, самаж боротьба стає для громадянства щораз важчим тягарем і необчисленою шкодою, доводячи до того, що внутрішнє життя анархізується і завбачується. Адже і до рядів „армії", яка снижується завзято боротись, вникається розклад, дезерталізація, упадок, — і вона стає таким чином лише тягарем для громадянства, для добра якого хоче боротись.

Мусить теж прийти момент, в якому інстинкт політичного реалізму починає брати верх. Чи саме той момент починається у житті українського громадянства і чи його завоювіває заява УНДО — це побачимо в будуччині.

Боротьба за душі молоді.

Не слід трактувати її як спробу порозуміння з нами, всеж є вона без сумніву спробою вияснити польському суспільству дійсний стан річей, якого воно може не знати і не розуміти. А саме, що нема внутрішної єдности в українській націоналістичній політиці, навпаки, що існує глибокий розріз і взаїмна боротьба за душі і серця, в першу чергу — молоді. Отже **тому не слід обтяжувати за вчинки ОУН збірною, гуртовою відповідальністю ціле суспільство, а що більше — цілість праці, якої завданням збереження і розвиток українського життя.**

Щодо останнього, не можемо не признати слушности цього домагання. Не може істнувати так далеко посунена, збірна, не зізнич-

Цукорня

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

кована відповідальність. Існують тільки наслідки того стану річей, які витворила „перманентна революція", ведена ОУН, наслідки, що тяжіють на цілому суспільстві. Зате твердження, що поруч неминучих наслідків забурення спокою і ладу в публичному житті, може існувати збірна кара, яка падала би однаково на плечі всіх, — якщо таке твердження колинебудь видвигнено би, — ми мусіли би визнати його помилковим.

Саме навпаки! Ми повинні змагати до різничкування відповідальности, коли хочемо, щоби витворилася різниця становищ в самому українському суспільстві. **Нічого більше не могло би причинитися до віддання його під виключні впливи ОУН, як роблення його солідарно винуватим і відповідальним за вчинки цієї організації.**

Сфера почувань.

Не вважаємо теж за слушне атакувати українських політичних діячів за те, що, визнаючи розумово діяльність ОУН за шкідливу і гідну осуду, в **чуттєвій оцінці** вчинків окремих підпольних діячів зберігають деяку здержливість.

Невжеж ми не можемо її зрозуміти? Чи навіть у випадках звичайних злочинів не зберігаємо часом чуттєвої здержливости і — найгостріше осуджуючи сам злочинний вчинок, не шукаємо злагіднюючих обставин в оцінці його справи?

В політичних проступках тимбільше: хоча сам вчинок може бути визнаний за гідний осуду, а в наслідках шкідливий, так всеж годі **в ньому переочувати деяку дозу ідейних мотивів, хибно пристосованих.** Коли нераз добачуємо їх ми, поляки, проти яких звернені замахи, так чи маємо дивуватися, що в українському суспільстві існує деяка доза спожалїння для молодого життя, що гине і марнується, освячуване в злій справі, одначе зі спонук, які член тої самої нації мусить зрозуміти?

Трудність української ситуації.

Тому ми повинні старатися зрозуміти **трудність походження українських політичних діячів,** що виступають до боротьби з противником, в якому, осуджуючи його вчинки, не можуть в однаковій мірі осудити їхніх спонук. А крім цього мусять вони числитися з настроями тих, за яких душі і серця мають вести боротьбу. Способи, якими хочуть впливати, **мусимо залишити їхньому виборові та їхньому вичуттю положення.** Не можемо жадати, щоби їхні слова осуду були острішi чи інакше сформульовані. Бажаємо, щоби переконали своє суспільство, що вдержування стану „перманентної революції" є для нього шкідливе і що повинно відступити від попирання тих, що хочуть той стан вдержати дальше. **Та залишім цьому громадянству право до сльози жалю над тими, що гинуть в жертві для хибної засади, коли вони є рідними дітьми цього суспільства. Не жадаймо, щоби воно кидало на їх голови проклони. Нам вистане, якщо воно визнає з цілою свідомістю їх помилки.**

Цей процес кристалізування політичної свідомости, як бачимо з декларації УНДО, починається. Будемо пильними обсерваторами його, не закаламучуючи його заздалегідь принятою ворожою постановою.

*

З технічних причин відкладаємо до завтрішнього числа зміст статті з останнього числа **„Редути"**, органу польських комбатантів у Львові.

Застрілили бандита Ділінґера.

ЛЬОНДОН, 23. 7. ПАТ. У Шікаґо застрілила поліція відомого бандита Ділінґера саме в хвилині, коли виходив з двома жінками з кіна. Поліція довідалася про побут Ділінґера в кіні і тому обставила всі входи та дві години ждала на його вихід. Коли Ділінґер вийшов і не зважаючи на поклик поліції сягнув до кишені по револьвер, один з агентів убив його. Його товариші скористали з метушні і втекли самоходом.

„Манчестер Ґардіян“ про Жіночий Конґрес.

Відомий англійський щоденник помістив статтю від власного кореспондента про жіночий конгрес у Станиславові у числі з дня 13. ц. м. Передаємо її у перекладі, пропускаючи почеволі деякі місця:

„Яких 500 жінок виповнило залізничий двірець у Львові, ждучи на окремий поїзд, який вони замовили і за який заплатили знижку, що мав їх завезти до Станиславова на конгрес, заповіджений на найблизчий день уранці. Бачимо тут селянки у хустинах і чоботах, дами у шовкових блюзках і паризьких капелюхах, жінки зблизька і здалека, бо це-ж перший український загальний жіночий конгрес. В останній хвилині поїзд із Варшави відкликали...

Все-ж таки зїзд відбувся і то з надзвичайним успіхом. На конгресі деякі елементи почали опозицію: молодь крайнє націоналістична і група католицьких жінок; із цими елементами конгрес дав собі дуже успішно раду.

НАЦІОНАЛЬНА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

Український нарід поділений між чотири держави. Найбільша його частина, що перебуває у Радянському Союзі, не дістала дозволу вислати представників, але багато емігрантів із Радянщини взяло у конгресі участь. Приїхало жіноцтво з Буковини (тепер під Румунією), з Чехословаччини, єдиного краю, де мають повну культурну свободу і щось якби автономію, приїхали з далеких провінцій Волині, Полісся, Бесарабії, Злуч. Держав і Канади. Уперше в історії зібралися українські жінки разом, щоб обмінятись думками про свої проблеми. Конгрес був зорганізований „Союзом Українок“, що має на меті розбуджувати діяльність українського жіноцтва для добра українського народу. Сильні знаки спільної мови, релігії і культури внесли разом усе це жіноцтво, як також жагуча туга та надія — про які насильно мовчали — що майбутність зєднає їх в одну незалежну державу.

Місто Станиславів мало святочний вигляд, конгресова саля була прибрана яскравими барвами, забита вщерть у хвилині, коли відкривали конгрес. На галеріях сиділи два епископи, яких одяги виблискували кармазинами, українські соймові посли, представники головних установ, кооператив, „Просвіти“, українських шкільних організацій і т. д.

Голова Т-ва п. Мілена Рудницька, соймова посолка і провідник жіночого руху, добре відома теж і поза краєм, проводила зборами з повним мистецтвом і тактом. Її огляд політичної ситуації та її підхід до ріжних ґрупацій, які вирнули, зустрілись із подивом і признанням присутніх на конгресі.

На конгресі відчитали привіти від англійських парляментарних посолок зрозуміло пп. Елеанорою Ратбон і леді Астор, від міжнародніх жіночих товариств, від американського, голяндського, австрійського, чеського, норвеського і турецького жіноцтва й від українських товариств із цілого світа. Було 588 делеґаток, а цього 545 було представницями жіночих товариств у Польщі.

Визначною постаттю, загально шанованою була особа п-і Русової, колишньої київської професорки, російської революціонерки, що витерпілась у царських тюрмах, а тепер у віці понад 80 літ, живе як еміґрантка в Празі і не перестає ще працювати для свого народу. Другою популярною особою була п-і О. Романчич, українка з Канади, що працює там на державній посаді. Були теж представниці Міжнародного Жіночого Союзу і британської секції Ліги Миру та Свободи.

МАСОВИЙ ЗІЗД СЕЛЯНОК.

Найцікавішим здається моментом усього конгресу була участь селянського жіноцтва. Вони наплили тисячами з сіл дальших і ближчих, у своїх барвистих одягах, зовсім ріжних із ріжних сіл. Зібрались вони на великому спортовому майдані і свято там почалось богослужбою, яку відправили оба епископи. Селянки приходили пішки, кожне село зі своїм прапором.

Молодиці та дівчата мали гарне видовище своїми рукавковими вправами і танцями, після чого обступили корбою трибуну, щоб почути промови своїх провідниць і привіти від чужинних представниць. Церковні достойники брали у всьому живу участь, доказуючи, що вміють оцінити вагу жіночого руху і такого зїзду для народу.

Предметом нарад були справи виховання, гіґієни, реґіґії, національного життя, селянського добробуту й економічних відносин. Дуже сильно осуджували радянський уряд за його теперішнє винищування міліонів українців голодом. Багато жінок має кревняків за радянським кордоном і знають аж надто добре їх терпіння. Обурення і жах, які викликали ці явища між українцями в Польщі звели комуністичну партію до мінімального числа і найшли сильний вислів у промовах і резолюціях жіночого зїзду.

Ширіть наш часопис!

Наради в Парижі і в Римі.

Німецькі амбасадори в мін. Барту і в Мусолінія.

ПАРИЖ, ПАТ. В суботу 20. липня ц. р. німецький амбасадор у Парижі Кестер відбув довшу нараду з мін. Барту. Ця нарада викликала живе зацікавлення в політичних колах. „Ле Журналь“ підкреслює велике значіння тієї візити. Це вперше німецький амбасадор мав змогу зустрінутися з французьким міністром та вияснити становище Німеччини до договору взаїмної допомоги. „Матен“ пише, що підчас тієї наради обговорювано відповідь Німеччини на французький проект договорів взаїмної допомоги. „Парі Міді“ запевняє: Німецький амбасадор підкреслив ще раз становище свого уряду, що Німеччина приступить до договору взаїмної допомоги після признання рівноправности. Мін. Барту мав дати відмовну відповідь.

З Риму повідомляють, що Мусоліні одночасно відбув довшу нараду з німецьким амбасадором фон Гасселем.

З Риму вернувся італійський амбасадор у Берліні Черуті і повідомив німецький уряд про погляди Мусолінія на східне Льокарно.

Звільнюють німецьких службовців.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро приносить далі вістки з Мемеля про звільнювання службовців, які походять із Німеччини. 135 залізничників перенесли в глибину Литви, 40 звільнили. Зпоміж учителів звільнили 40 осіб.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 25. ЛИПНЯ 1934.

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

Більша вакаційна подорож.

У такий час, коли закордонний пашпорт важче дістати, ніж посаду, а з посади виженe вас яканебудь летучка, меприка або кандидат зі сильнішими плечима — тута просто жене вас у світ за очі. Ще й ці листівки з привітами: мовляв — „глянь, де я, громадянине мишиної діри!“ Яблонська в Аннамі, Ляшенко в Мароко, Посацький в Ісландії, Борщак їде до Еспанії.

Пустив я в рух усі свої звязки, затягнув більшу позичку (без векселя не хотіли дати більш як 30 зол.) і поїхав до Черча.

Каже Гамсун, що Христіянія це таке місто, що хто раз його бачив, мусить його описати. Черче це таке місце, що хто раз його бачив, не опише. Вечором познайомишся із 10 особами, встанеш уранці, а на їх місце — всі нові; тамті саме закінчили своє лікування і виїхали.

А тут уся сила у товаристві. Як в усіх великих світових осередках. Без товариства Льондон або Париж має теж тільки вулиці та будинки як Львів, які даремне описувати.

Черче нагадує Суез своєю одною вулицею і одним каналом, нагадує Льондон своїми маленькими домиками, Париж серобозою, яка дозволяє прийшим зберігати свої свої звичаї та обичаї, Монте-Карльо — столицями, при яких люди шукають щасти і ліку на нервы.

Нудьгувати тут не можна ні хвилини. Заки ви протерли очі, чуєте: „прошу пити воду!“ — Біля ліжка стоїть шклянка з приписаним еліксіром. Заки ви випили каву (волієте молоко від кози, теж є), орлиноцвітний листок у канонні тягне вас до боровини або сірки. Коли сядете на годину в сунарні, щоб обкапати з сьомого поту, почуєте такі новини, що можете щойно писати злиз зопе із Черча. Сунарня зветься теж світкапнею і там пані з поштової і інші матрони підтримують галицьку устну словесність казками і співомовками.

Життя так кипить, що нема часу написати два слова жінці про стан своєї недуги. „Розсоляна“ спровадила такого кухаря, що я радив йому купити собі книжку з золоченими берегами, щоб гості після кожного обіду могли вписувати туди свої золоті думки. При десері здається тобі, що ти в готелі „Неґреско“ у Ніцці і кажеш подати собі гаванну. Якби захотів гаванянку, то чемні господарі і таку роздобулиб.

Усі тут знають одне одного — це велика хиба такого живця. Але що значить „знають?“. Один із директорів виїзджає на двірець. Висідає молода пристійна жінка; змірив її оком, сів поруч на фаетончику: напевно — молода їмость. Завів канонічну розмову: про свята, святих, празники, парохіян. Вона рішила, що має до діла з живцевим лікарем. Оповіла йому подрібно всю свою жіночу недугу. Бо ця жидівочка, жінка купця з Рогатина, прегарно говорила по українськи, а директор розумівся на цілющих водах і жіночих недугах так добре, якби колинебудь медичний індекс бачив.

А скільки сміху було, коли один лікар заборонив цій пацієнтці гуляти, а другий не знаючи, що вона хора лікував її фокстротом!

Нема тижня, щоби до Черча не приїхав хтось, хто настроює всіх на новий тон гумору. Є там тепер один духовний сеніор з таким темпераментом, що коли почав оповідати анекдоти, то дами були-б повлізали під стіл, якби їх обом був би на це дозволив. Цей „еспанський кардинал“ виспівує у сірчаній купелі тропарі та кондаки з таким завалом, що лікуванці у сусідніх кабінах пітніють на 10 хвилин раніше. При „рамі“ (ремі) постійно йде на „дубльо“ і як „кібіц“ випиває грачеві карту з рук, коли цей хоче скинути зайву, бо наш „70-літній кардинал“ не відрікається „хлопця“ від „дами“.

Таких пресимпатичних гостей є там на фунти тому, що все залежить від атмосфери. Неодин мучиться щороку перед вакаціями: Куди їхати. Від часу, як відкрили Черче, мусить найти собі якусь малу вешкідливу недугу в роді ревматизму, шлунка або недостачі молодости і має спокій. Хтось кинув у розмові думку, що в Черчі можнаб зробити зїзд наших робітників пера. Не уявляю собі ідеальнішого місця і то на вакаціях, коли всі перестають писати.

У добі конґресів і резолюцій такий зїзд нікого не здивував би, навіть якби його зробити у лікувальнім захисті і то при допомозі лікарів. Вечором у черчанській „Палатці“ можнаб почати зїзд інавґураційною промовою під звуки джезбенду і заповісти теми до дискусії на другий день. Ті, що кидають на себе друковані громи пропавшись у Черчі розмовляли-б не менше дружньо як розмовляє тут молодий целебс із багатою панною на віддачі.

Чому Черче? Боровина нагадувала-б учасникам наше літературне болото і те, що болото може бути так само цілюще як сонце або діятерма; сірка, нагадала-б деяким страшний суд — необхідну річ у нинішніх обставинах, коли в нас появилось сила моральних проповідників, „девятка“ відмолодила-б тих, що вже коло 40-го року життя ломлять перо і ждуть на ювилей.

На зїзд можна-б запросити якнайбільше гостей — представників видавництв, меценатів і представників читачів (цих бодай по одному з кожної професії). Якби вдалось вияснити причини бодай одного малого явища: чому люди в нас так мало пишуть і читають, то з Черча виїхало-б одного дня кількасот здорових не тільки на тілі.

Потреба писати і читати є в нас велика, але так якось воно складається, що на дві талії карт припадає одна книжка а на 10 бомб пива одно перо. Привіз я до Черча плящинку чорнила і ручку. Зараз на другий день гості в пансіоні почали писати листи, а на третій день чорнило і ручка щезли. Одночасно мені полекшало і я прийшов до пересвідчення, що можна інтеліґентніше провести час як пишучи, напр. читати те, що пишуть інші.

Але хто хоче читати справді інтеліґентні речі і то з повною насолодою — таки мусить писати сам. Ось чому подорожувати треба і враження з подорожі списувати необхідно.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР".
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Подорож мін. Бека до Естонії і Латвії.

Затрівоження у Москві.

ВАРШАВА, 23. 7. ПАТ Нині виїхав мін. Бек з дружиною до столиці Естонії Таліна, де побуде два дні. Перед своїм відїздом мін. Бек відбув у суботу довшу нараду з марш. Пілсудським. Польська преса пише: Візита мін. Бека набірає першорядного політичного значіння, бо темою нарад мін. Бека з міністром закордонних справ Естонії буде договір взаїмної допомоги. Польща й Естонія нерадо споглядають на проект мін. Барту, щоби у східній Европі вісім держав враз з большевиками заключили договір взаїмної допомоги. Опісля мін. Бек відвідає столицю Ларвії Ригу.

Большевицька преса з живим зацікавленням слідкує за візитою мін. Бека в Естонії та Латвії. Большевицька преса пише, що Польща намагається відтягнути Естонію і Латвію від заключення договору між прибалтійськими державами, які недавно вели в цій справі переговори у Ковні.

БУРІ, ГРОМИ, ПОВЕНІ...

(Звідомлення з місць.)

ОБІРВАННЯ ХМАРИ НАД КОСМАЧЕМ.

Довготревала слота не давала гуцулам поробити сінокосів, а те „сіно", яке старалися зробити в коротких перервах розмірної погоди, гнило в покосах або на острівках. На закінчення небувалий хмаролім довершив діло знищення. Дня 20. липня ц. р. темні як смола тяжкі хмари нависли над Космачем, а з них люнув дощ такий нагальний і з такою силою, що за годину всі малі гірські потоки й тікачі поперемінювалися в каламутні ріки. Повиступали з берегів і рвучими филями через левади й городи несли пісок, шутер, звали камінєм та засипали людську працю. Кілька домів знищених, кузня завалилася зовсім. Щастя, що та повінь навістила Космач у день, а не в ночі, бо інакше було б не обійшлося без жертв у людях і живому інвентарі. Пожежу стайні, яка повстала в наслідок удару грому, вдалося вгасити. Містки на потоках вода позносила, дороги місцями так почищені, що не можна переїхати. Загалом шкоди великі. І. Г.

УБИТИЙ ГРОМОМ У ЯКИМЧИЦЯХ.

Дня 20. 7. в год. 3.30 попол. перейшла над Якимчицями, пов. Рудки, буря з хмароломом і громами. Працюючі в полі поховались під полукіпки. Один з громів ударив у полукіпок, під котрим сховався господар Михайло Черник с. Олекси, літ 60, котрий згинув на місці. На нім обвалило і подерло частину одежі і тіла. Під 3-ім з черги полукіпком сиділа Ковкун Каська, яку грім поранив, але її негайно відратували.

В полукіпок, де вдарив грім, були на вершку заложені два серпи; в один з них ударив грім, аломивши і спаливши частину кінця серпа.

Цей трагічний випадок викликав у селі пригноблення, тимбільше, що погибший трагічно господар Мих. Черник був дуже примірним і працьовитим селянином, членом всіх українських товариств у селі, а при збірках на народні цілі все був щедрий. *Г. Т.*

ПОВІНЬ У ПЕРЕГІНСЬКУ.

У пятницю 20. липня ц. р. над нашим містечком лютувала страшна хурговина. Потік Рудава, який плине через Перегінсько, виступив нагло з берегів і залив вулиці та нижче положені хати. Вода на вулицях доходила до одного метра висоти. Вона знищила м. ін. залізничий міст біля Перегінська.

Ціле майже містечко було під водою. Матеріяльні втрати йдуть на кільканацять тисяч. Не обійшлося теж без людських жертв. У запінених хвилях р. Дуби втопився десятилітній пастушок Лесь Савзи, який гнав до дому худобу. Нагдий приплив води вхопив малого хлопця, який не зважаючи на розпучливу оборону, пішов на дно.

Крім того ріка Дуба знищила міст у с. Цінєвій і тому комунікація перервана. Міст уже направляють.

Галицький Магазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до першорядних кін. 5/73 95-

В СОВІТАХ ГИНЕ 600.000 НІМЦІВ!

„ДАНЦІҐЕР ЗОНТАНГС-ЦАЙТУНГ" ПРО ГОЛОД СЕРЕД НІМЦІВ У СОВІТАХ

„Нужда німців у Росії. — 600.000 поселенців дожидає помочі" — під таким заголовком читаємо у 25. числі „Данціґер Зонтагс-Цтг." слідуюче:

„Шістьсот тисяч німецьких кольоністів змагається в Росії з голодом". Акція „Брати в неволі" повинна повернути увагу всіх німців на це жахливе конання та викликати їх на допомогу. Рятункова акція в тій справі вже почалася. І як минулої зими вдалося нашій зимовій акції допомоги вирятувати сотні тисяч німецьких земляків від недолі й нужди, так і тепер почуття солідарности нової Німеччини мусить доказати, що йде про ще більшу нужду німецьких братів по тому боці кордону.

В домівці Німецького Червоного Хреста в Берліні примістилася „Державна Комісія Брати в неволі", а всіх, що входять туди, зустрічають такі поважні слова: „Наша праця — не політична праця, а твір любови ближнього й братньої допомоги. Сотні тисяч земляків-німців змагаються на величезних просторах СССР з голодовою смертю. Наша одинока мета — допомогти їм у цій жахливій економічній нужді".

Діловий референт державної комісії сам німець із СССР. Він родом з околиць Одеси й оповідає:

„Те, що діється в голодуючих округах іноді

ТАКЕ ЖАХЛИВЕ, ЩО ЗАХІДНОМУ ЕВРОПЕЙЦЕВІ ВАЖКО СОБІ ЦЕ УЯВИТИ. НА ЦЕ, ЩО ТАМ ДІЄТЬСЯ, ТРЕБА ДИВИТИСЬ ОЧИМА СХОДУ.

А хто тільки раз переїздив Схід, знає, що там мрожливе зовсім все, зовсім інакше, як тут".

„В яких округах СССР находяться головно німецькі кольонії?"

„В Німеччині говориться вперщу чергу про німців над Волгою. Важніша й більша ґрупа їх є над Чорним Морем, що складається виключно з селян. Теж на північному й південному Кавказі, на Волині й Сибірі є німецькі кольонії"

„І скільки там живе німців?"

„До війни було їх усіх яких два міліони. Сьогодні?... Хто може це сказати точно? Приблизні підрахунки кажуть нам догадуватись, що мин. року було ще 800 тисяч, нині є 600 тисяч тих, що ще живуть".

Вони вимандрували в область Волги 170 літ тому на заклик цариці Катерини II., 130 літ тому пішла чергова течія. Пішли, щоб заселити й управити велитенські пусті степи і створити на неторканій російській рівнині багаті та квітучі зразкові господарства. Серед хвилюючих житних піль побудували собі села, а що поселенці були ощадні й любили родинне життя, кольонії росли з року на рік. І хоч як далеко від своєї батьківщини, залишилися вони у своїй істоті німцями, пильними й трудящими, простими і скромними, консервативними і привязаними до скиби.

Опісля прийшла війна, в 1915 р. прийшов закон про вивласнення й на основі його цих німців, як „політично підозрілий елемент," мали вивнати з хат та осель й заслати на Сибір. Але в більшості німецьких кольоній не перевели цього закону в життя: проти нього виступила рішуче місцева влада, заявляючи, що „якщо ми проженемо німців, наше господарство провалиться". І тільки на Волині роблено спроби реалізувати його.

Потім прийшла революція, а слідом за її жахом та голодом прийшла система коллективізму. Не наше завдання розглядати з політичного й економічного боку цю систему, що хоче ліквідувати селянина-одиночника і лучити його у великі громади. Затеж щоденно переживаємо з листами і звітами жахливі наслідки безсумнівного факту, що цю систему годі погодити з думкою й почуваннями привязаного до землі німецького кольоніста.

Отак став німецький кольоніст, колись гордість і двигун російського хліборобства на великих просторах, ненависним кулаком, одиночником, що не хоче або й не може підчинитися такій коллективній системі.

За це влада

ОБКЛАДАЄ ЙОГО ЖАХЛИВИМ ПОДАТКОМ.

Держава признанує пр.: „Корова мусить давати стільки то і стільки то молока!", а якщо вона дає менше, селянина приневолюють надолужувати це іншою роботою, скажім збіркою ягід у неділю і т. п.

Ці податки такі величезні, що селян проганяють одного за другим з хати й загороди. Тоді вони приневолені йти в ліси і працювати дроворубами, або при будові каналів для держави. Їх хата, їх господарка провалюється. Отак в тих самих околицях, що були колись житним шпихлірем всього світу, поширився незвичайно найлячніший голод. Тут і там вдалося німцям втекти за кордон, але десятки, якщо й не сотки тисяч їх вигинуло.

А оце бачите жахливі фотографічні документи, що наглядно зображують жахливе голодове конання на вулицях в осени мин. року. Листкуємо світлину за світлиною. Старці й діти, жінки й дівчата лежать у порваній одежі на вулиці, обступлені юрбою цікавих.

Опісля показують нам листи з цих околиць, навіщених голодом і звіти втікачів. І в тих і в цих є однакове: Голоді З околиць Київа пише одна дівчина в в лютім 1934 р. до свого батька:

„Добрий день, коханий батьку! Повідомляємо тебе, що ми ще покищо живі. Хоча в нашому селі було 150 хат, то всі майже вимерли так, що їх хати взяли для колективу й порозбирали на топливо. Любий батьку, ніхто не знає, як це сталося, що ми залишилися живі і що ми могли собі допомагати досі. Але тепер і до нас прийде певна смерть. Пішлю вам свою світлину, бо напевне ми вже ніколи не побачимося".

В іншому листі про голод, який вислано 18. квітня, написано:

„На древелике наше нещастя наш батько лежить вже 18 день дуже хворий на пятнистий тиф. З карчем у нас дуже зле, бо нас семеро рідні і

ВСІ ГОЛОДНІ І ВСІ БЕЗ ОДЕЖІ.

Бо нема нікого, хто постояв би за нами, живемо одинокі на світі, не знаємо доки і як..."

„Так ми помагаємо", каже німець з СССР, коли показав нам світлини й листи. „Справна організація допомагає нам в тому, що всі дари доходять зі стовідсотковою певністю до адресатів. На наше почтове конто в Берліні приходять щоденно вплати. Але цього мало, це просто — далеко мало"...

*

Так пише співробітник „Д. З. Ц.", що відвідав німецьку допомогову централю у Берліні. Ще один документ до низки, ні — стверти тих, які є скрізь і в які світ всеодно не хоче повірити, а большевики заперечують.

Ми могли б зі свого боку оголосити ще лячніші цифри. Наших братів конає в межах Совітів не 600.000, а ґрубі міліони — і навіть наші жахливі цифри та листи будуть всеодно криком у порожнечу всесвітньої „гуманної й людської" загальної думки. А цей факт сто раз жахливіший, як жах самого голоду.

(а. к.)

Багно Ставіскіяди.

Свідки мін. Тардіє компромітують Шотана.

ПАРИЖ, ПАТ. Слідча комісія для висвітлення афери Ставіського переслухала кількох свідків, які покликав мін. Тардіє. І так промисловець Швоб зізнав, що його дактильографка в дні 5. березня ц. р. згадувала про 300 тисяч франків, які дістав Тардіє від Ставіського. Опісля вияснила, що про це довідалася від брата, а брат від ком. Боні. Колишня секретарка Ставіського Люріґ зізнала, що вже після афери знищила стенограми листів Ставіського. Інсп. Боні, який знав про ці листи, ніколи не домагався від секретарки їх стенограмів. Карло Люріґ заявив, що від ком. Боні довідався про чеки Ставіського для Тардіє. Виявилося, що на годину перед своїми зізнаннями Люріґ розмовляв з ком. Боні. Тому комісія перестала далі переслухувати цього свідка. Боксер Німан зізнав, що на два місяці перед смертю Ставіського довідався від нього, що всі справи поладнує його приятель Боні. У помешканні Ставіського бачив Петра Шотана. Книговодець Жюмо зізнав, що саме він одержав від секретаря Ставіського, Романіна, чек на 300.000 фр. з дописскою „Тардіє".

Після страйку в Каліфорнії.

САКРАМЕНТО (Каліфорнія). ПАТ. Стейтовий ґубернатор відкликав усі відділи народньої ґвардії, вислані на страйковий терен, за виїмком 1200 вояків, які остають на своїх стійках у Сан Франціско.

Лист Ромен Роляна до совітських письменників.

В Москві відбудеться цього літа зїзд усіх орґанізацій письменників СССР. На зїзд запросили теж багато тих европейських та американських письменників, про яких знають, що вони симпатизують з большевиками. Між ними запросили теж французького письменника Ромен Роляна. Ромен Ролян був одним із перших, які зібрались довкруги Анатоля Франса і прилюдно заявили свої симпатії для большевицької революції. Але у своїй творчості Ролян наближується до большевиків тільки в гаслах міжнародньої справедливости, миру, свободи, отже гаслах, що їх голосили давно вже передтим й інші письменники, хоч стояли далеко від радикальних доктрин комунізму. Большевики позискали Роляна, подібно як і Сінклера, для своєї пропаґанди. Але як давніше вже розчарувались в Сінклері, так тепер розчаровуються знову в Роляні. Доказом цього є лист, що його Ролян, у відповідь на запрошення на зїзд до Москви, вислав большевицьким письменникам. Ролян пише:

Я щиро вітаю зусилля большевицьких письменників віддавати своє мистецтво на послуги еволюції і революції, яка бореться, буритъ і будує. Таким чином мистецтво бере участь у живій силі доби. Але булоб великою небезпекою для нового ладу, що його будує революція, якщо мистецтво мало би станути виключно на таких послугах. Поезія мусить мати своє вільне поле для чистої творчости. Таксамо й наука потребує цілковитої свободи для своїх дослідів, без огляду на те, чи вони мають якусь практичну вартість. Те саме відноситься і до свобідних виявів ліризму й поетичного думання.

Це найбільші скарби людського духа. Їх можна прирівняти до дорогоцінних руд, що є запасами на майбутнє. І в творчості найбільших письменників світу — Ґетого, Ґо, Шекспіра, Дантого — є дві сторінки: одна стоїть у звязку з духом їхньої доби, друга є багато глибша, бо не залежить від потреб і змагань сучасности. Ця сторінка їх творчости стала духовим кормом майбутніх поколінь і вона дала безсмертну славу і їм самим і їхнім народам. І ви, мої приятелі, мусите оцінити ті вартости. Не працюйте лише для сучасности, працюйте для майбутнього і тому плекайте чисту, вільну поезію і чисту, вільну науку! М-н.

Японці опановують Далекий Схід.

Прага, липень 1934.

Зі Шанґаю доходять вісти, що Японія вживає всіх зусиль, щоби з частин Північного Китаю витворити країну, яка булаб під постійною контролею Японії. Важним засобом до осягнення тої мети є відновлення цими днями простого получення на залізничому шляху Мукден-Пейпін (Пекін).

Як зростає вплив Японії на лучбові відносини Далекого Сходу, видно найліпше з того, що до 1931 р. японська південно-манджурська залізниця мала лиш 650 миль довжини, а після створення манджурської держави її довжина зросла відразу на 2000 миль. А тепер, як доповнення до південно-манджурської залізниці, дістають ще японці, шлях Мукден-Пейпін.

У Китаю є тої думки, що за кілька місяців буде японська південно-манджурська залізниця контролювати всі залізничі лінії на північ від Жовтої ріки. Таким робом Північний Китай стає другою Манджурією для японських впливів.

Рівночасно з цим японці прямують всіми силами до того, щоб поширити свої впливи і на внутрішню Монголію. Там іде нині завзята боротьба за її вплив між Совітами і Японією і обі сторони вживають усіх засобів на те, щоби скріпити свої позиції. Яку вагу має це питання для обох сторін, вказує на це подорож спеціяльної дипльоматичної совітської місії під проводом Карахана до столиці монгольської республіки Улан-Батору.

Шанґайська китайська преса вказує на те, що коли Японії вдасться своїми впливами опанувати внутрішню Монголію, то це буде рівнозначне не тільки з японізацією Китаю з північного заходу, але й із відірванням від Китаю провінції Суй-Юан, а навіть і провінції Ню-Сія. А це був би дальший крок до опанування Китаю Японією. М-н.

Скажений пес покусав 15 дітей.

РІВНЕ, 23. 7. ПАТ. До шпиталю в Рівному привезли 15. дітей, яких покусав скажений пес.

Катастрофа повені.

ПОНАД 200.000 ЛЮДЕЙ БЕЗ ХЛІБА. — МІЛЯРД ЗОЛОТИХ ШКОДИ.

Премієр Козловський заявив польській пресі, що повінь зруйнувала зовсім 50.000 родин себто понад 200 тисяч людей. Вони залишились без кусника хліба. Уряд задумує приступити до більших публичних робіт, щоби дати заробіток вперше чергу потерпівшим від повені. Проєктується управильнити русло Висли та її доплинів, щоби охоронитися перед жахливими розмірами повені. Вперше уряд приступить до відбудови доріг, мостів і залізничих шляхів. Уряд прийде з допомогою потерпівшим від повені і подбає для них про харчі та допомоги. Скарбова палата в Кракові приказала припинити всі екзекуції на просторі, зруйнованім повінею. Шкоди сягають до міліярда золотих.

ПОШЕСТИ.

У мелецькім повіті поширюється невідома пошесть. Недужі чорніють і вянуть та дістають високу горячку. Біля Варшави вода залила Віляновський парк та село Завадів. Стан води у Вісні доходить до 5.70 м. Стан води на Сяні досить 1.23 м. Вода на Дністрі та його доплинах опадає.

СМЕРТЬ ДИРЕКТОРА ВОДОПРОВОДІВ.

У Ястарні потонув в неділю 22. липня ц. р. інж. С. Александрович, директор водопроводних заведень у Львові. Александрович, який виїхав на відпочинок, побачив, що в морі понад море на відпочинок, побачив, що в морі потопає учителька Е. Гупертівна. Кинувся їй на ратунок, але вирятувати не вдалося; обоє пішли на дно.

По широкому світі.

— Еспанським послом у Москві призначений дотеперішній посол у Парижі визначний письменник Сальвадор де Мадаріяґа.

— Недобір Італії за бюджетовий рік 1933/34 виносить 3.841 міліонів лірів.

— На основі нового розпорядку німецький міністр освіти матиме право призначати професорів університетів. Дотепер професорів призначала університетська влада.

— Канцлер Гітлер усунув провідника національ соціялістичної партії Картенштайна на Поморю за невиконання приказів.

— 18. вересня ц. р. відбудеться в Шікаґо процес проти обманця Інокуля.

— На Джамборі у Латвії приїхали пластуни з 12-ох держав.

У фрідріхвальде горять ліси зі скорістю 100 м. на мінуту. Пожежу гасять крім пожежних сторожей та спеціяльних ратункових відділів, населення і відділи райхсвери.

— До Італії виїхала болгарська королева Іванна, яка замешкає в палаті королівської родини.

— В наслідок страшної спеки у Злучених Державах померло 250 осіб від сонячного удару.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 54-?

— **Маґазин постелі Р. Джала, Львів, Хорушина 3, поручає:** ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 1285 100-100

— **Права державних шкіл для приватних гімназій в новому шкільному році.** Міністерство освіти оголосило листу середніх загальнообразуючих приватних шкіл, яким на шкільний рік 1934-5 признали права державних шкіл. Міністерська листа подає 326 приватних гімназій у всій державі, яким признали повні або неповні права державних шкіл. М і признали права державних шкіл у львівському воєвідстві 27 приватним гімназіям (у цьому 12 у Львові), у станиславівському воєвідстві 10, в тернопільському 5.

— **Музей Визвольної Боротьби України у Празі.** Розвиток Музею й музейні збірки чим далі, тим усе більш зацікавлюють ліквавти наших дівчів у краю. З кожним роком дорав більше з них відвідує Музей. Такі відвідини навязують і закріплюють звязки між українськими осередками. Недавно Музей відвідав голова Української Парляментарної Репрезентації д-р Дмитро Левицький із Львова і розвідувався про його розвиток і потреби.

— **Нова праця українського ґравера.** Музей Визвольної Боротьби України дістав з Берліна від Василя Масютина велику оригінальну ґравюру його власної роботи — портрет Б. Хмельницького. В серії гетьманів цього великого майстра це вже третя праця, розмірами така, велика, як і портрет гетьмана Мазепи, але виконана, здається, ще досконаліше, ніж той його клясичний твір. Є відомості, що В. Масютин заходжується тепер коло портретів гетьмана Дорошенка та П. Сагайдачного.

— **Які товари подешевіють.** Польська преса пише, що від жовтня подешевіє цукор на 20 сот., якого один кільограм коштуватиме 1,20 зол. Його продають у Льондоні по 56 сот. Знижки ціни на сірниках не буде. Зате сірниковий монополь продаватиме у східних воєвідствах менші коробки сірників при невеличкій знижці. Нафта не подешевіє. Залізо подешевіє на 10 відсотків теж у продажі у східних воєвідствах. Будівельні фірми зможуть купувати залізо безпосередньо в залізних гутах по гуртових цінах. Жарівки подешевіли на 16 відсотків. Зате ціни бензини залишаться без зміни.

— **Для іграшки били шиби.** Роман Сліпак, його брат Юрій та Каз. Зелінгер у товаристві ще кількох хлопців бавилися киданням каміння. При тому вибили 15 шиб у машиновому відділі львівської політехніки.

— **Вбили війта.** Новинку під повищим заголовком („Діло" ч. 193) спростовуємо остільки, що війта Федора Шкалубріна вбили не в Синевідську Вижному, лише в Нижному. Війтом у Синевідську Вижному є Винник.

— **Потонув батько зі сином.** У Рясні Польській біля Львова у ставі Стрихавець потонув у неділю 22. липня ц. р. 39-літний пекар Ян Кубєрчак зі Львова з 8-літнім сином Вацлавом. Кубєрчак виїхав у неділю на відпочинок за Львів. Коли батько побачив, що син потопає, кинувся на ратунок і оба потонули.

— **Конґрес американських криміналістів.** У Вашинґтоні підготовляють конґрес де будуть радити, що робити зі зростаючим бандитизмом. Запрошення дістали всі стейти. Ґенеральний прокуратор Кеммінґс заявив, що на цьому конґресі поставлять питання боротьби зі злочинцями „або — або". Між іншими мають проголосити бойкот усіх політиків та адвокатів, які допомагають бандитам. Виходилоб, що в Америці знають, хто такі політики та адвокати, спільники бандитів і не можуть дати собі з ними ради.

— **„Ґрагер Прессе" про українську студію про Джойса** поміщує у числі з 20. п. м. у відділі „Література" таку замітку: „Українська книжка про Джеймса Джойса це те найновіше, що принесить в останніх роках дуже скупа галицько-українська літературна продукція. „Дарів Віконська: Джеймс Джойс. Тайна його мистецького обличчя". Авторка переступіювала основно „Улісеса" і нав'язує до нього цілу низку мистецьких, психольоґічних, фільософічних й інших розумувань, що у висліду мають розяснити тайну мистецького обличчя обновника европейської повісти. Як українка находить вона непогану ідею прирівняти Джойса з Архипенком: Джойс так само розторошив літературну форму, щоб її наново відбудувати, як у свій час Архипенко зробив з пластичною формою у різьбі. При всіх прикметах цієї праці було би може краще дати українцям доступний переклад „Улісеса", ніж робити їм апетит на твір для них недоступний, коли все ще нема навіть російського перекладу „Улісеса". Сама при себе є ця праця замітним кроком уперед у діяльности української літературної критики в Галичині".

— **Австрійський архикнязь процесується з Румунією.** Перед маґярсько-румунським мировим судом ведеться процес габсбурсько-лотаринського архикнязя Йосифа, який домагається від румунського уряду звернути йому його майно в Семигороді або заплатити відшкодування 60 міл. швайц. франків. Архикнязя боронять адвокати маґярського уряду.

— **Цирковий музей.** Від осени в Парижі відчинять музей, що збиратиме всі предмети і памятки звязані з цирковим мистецтвом та історією цирку. Будуть там документи та матеріяли до життя великих акробатів, кльовнів, присмірників звірів тощо.

— **Край, де потребують дівчат на віддання.** Палестинський центральний комітет звернувся до віроісповідного жидівського комітету в Будапешті з повідомленням, що до Палестини

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
1/78 152—180

може приїхати кілька тисяч жінок, що хотіли би вийти заміж. До Палестини цаплило багато нежонатих мужчин. У Будапешті зголосилось уже 9.000 дівчат, охочих до виїзду.

— **Тунель Мерсей.** 18. ц. м. відкрив англійський король тунель під рікою Мерсей. Працювали над ним повних 9 літ. Тунель має 3 милі і 44 стіп ширини. За годину може ним переїхати 4150 авт з пересічною швидкістю їзди 30 км. на годину. Тунель є 55 м. під водою; повітря втягають туди сильні вентилятори, що рухаються від 6 електричних стацій.

— **Ріжні вістки.** Бразилія дістала нову конституцію. — 20. серпня починаються в Женеві наради міжнародньої жидівської конференції. — Міляно приготовляє плян будови підземельної залізниці, яку скінчить за 3 роки; буде при ній занятих 2000 робітників 1,200.000 робучих днів. — У Міляно помер генерал Енріко Фасульо, що підчас світової війни відограв велику ролю. — Рим на підставі останньої статистики має 1,115.300 мешканців. — Австрійський уряд видав власникам 400 готелів, що не мають гостей наслідком бойкоту проголошеного Німеччиною підмогу в сумі 3,200.000 шилінгів. — Еспанський король виїхав до Югославії, до Блед, щоб побути там як гість царя Олександра. — Вийшов французький закон, що обмежує для чужинців право ставати адвокатами у Франції; від тепер треба буде 10 літ ждати на дозвіл адвокатської практики. — Деякі частини Харбіна залиті водою.

— **Книжка про цифру 7.** Якийсь італієць у Ню-Йорку, Мартінорі, видав на 400 сторінок книжку, присвячену символіці цифри 7 від найдавніших часів до нинішніх днів. Там зібрані всякі пересуди й явища, звязані з тою таємною цифрою.

— **Американський інститут у Москві.** 21. ц. м. відкрили у Москві американський інститут. Мин. року істнував уже там англьо-американський семинар; було там спершу 24 студентів, тепер є їх 200. Семинар перемінили на інститут з викладами літератури, мистецтва, економічної політики, тощо. Американські університети признаватимуть дипльоми цього університету. Викладають американці і москалі; між останніми є теж майстер від усього Радек.

— **Висота накладів радянських видавництв.** Від 1929 до 1933 р. видрукували у Рад. Союзі 900.000 примірників творів Толстого. Книжки Гладкова і Панферова перевищили вже міліон накладу. Автор „Тихого Дону" Шолохов і Новіков-Прібой розійшлись у накладі 2 міл. Та всіх їх перевищив найпопулярніший у Рад. Союзі письменник Горкий, якого книжки за 4 роки розійшлись у 19 міл. примірників. Твори його перекладені на 105 мов Рад. Союзу. Ясно, що твори Леніна та Сталіна друкуються у таких міліонових накладах, про які досі ніхто не чував. У самому Ленінграді видрукували досі 51 міліонів примірників Сталінових творів. Хто їх читає, інша справа. Їх розсилають масово до всіх бібліотек і не питають, чи хто їх купує. За 15 літ большевицької влади російське державне видавництво видрукувало 15 міліярдів примірників книжок. І чим більше їх появляється, тим більший голод на книжку, матеріяльний і духовий. Нема паперу і нема що читати, бо 90 прц. усієї літератури це агітка.

ДИВОГЛЯДИ.

ПЯТЯЧКИ.

Міссіс Діон у Ню-Йорку породила одночасно пятячки і то всі доньки. Живуть вони всі вже 51-ий день і то штучно, в інкубаторах. Лікарі стверджують, що це і так рекордовий вік. У 1866 р. у Ліссабоні пятеро дітей, що прийшло одночасно на світ в одної матері, жило тільки 50 днів.

БОРОТЬБА ЗА ПРАВО ДО СВОГО ПРІЗВИЩА.

Найбільша концертова саля у Льондоні зветься „Альберт-Гол" (Галя Альберта). Її підприємці подали в суд диригента каварняної орхестри, що зветься Альберт Гол за те, що він оголошує себе „Орхестра Альберт-Гол". Суд станув на становищі, що власник орхестри має право називати її своїм дійсним іменем і прізвищем і що він не мож евідповідати за випадкову таку саму назву салі.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Титуломанія.

Читаю про розпорядок у гітлерівській монархістичній республиці, що титул „вповажана пані", з яким звертається служниця дома до своєї пані — скасований і караний. Ми, демократичний нарід, уміємо за столом до чужої поважної людини звернутись несподівано з титулом „ви ідіот" і зараз-же дати титул „директора" чоловікові, який міг би попереджувати своє прізвище якимсь „др." у тонації „дур."

Не знаю, чи було в нас стільки старшин на фронті, скільки є в нас тепер директорів. Але це ще собі стараюся пояснити розбудовою нашого життя й потребою осолодити людям життя в сучасне время люте. Алеж, Боже мій, ми йдемо далі і стаємо фабрикувати президентів.

Мали сусіди трьох президентів. Одного післали на лоно Авраама, другого до кооперативної школи, третій урядує. І ми мали їх трьох і вони всі ходять по світі і зійдуть з нього з таким титулом. Гадаю, що їх більше не було, нема і покищо не треба. Аж тут в останніх часах стрічаюся і в інших людей з тою високою титулятурою. Боюся йти на „Бесіду" і до „Міщанського Брацтва", щоби й там не почути як братчик до братчика відізветься колись: „пане президенте!" Так виглядає у нас новомодно-демократичний переклад „презеса".

Відомо, що всякий учитель це в нас „професор", навіть якби ніде і нікого не вчив; росіяни вже перед війною дивувались, скількито в нас університетів.

Відомо, що кожний практикант при газеті, що вчиться перекладати „ПАТ"-а має титул „редактора".

А в титулами може вийти часом непорозуміння.

Було це за часів Австрії — такої преблагатої в титули.

Жив у Відні високий достойник, що допускався невинних прогріхів у прозі та поезії. Він часто гостив у своїй хаті віденських письменників, журналістів, а для прибільшення поваги товариства запрошував одночасно й деяких гофратів, регірунґратів, оберляндесгеріхтсратів фінанцратів, кайзерратів...

Запросив раз і д-ра Василя Щурата, що перебував тоді у Відні. Господар дому представив його всім по черзі: д-р Щурат.

Гофрати стискали вічливо руку нашого поета і вченого, а між собою перешіптувались: Was für ein Rat eigentlich ist der Herr?

Тиберій Горобець

Із судової салі.

ЗА ПІСНЮ ПРО БІЛАСА Й ДАНИЛИШИНА.

В квітні ц. р. окружний карний суд з Самбора на виїздній сесії у Старім Самборі судив справу *Івана Скоця, Степана Монастирського, Петра Гриба с. Стефана і Петра Гриба с. Софрона*, яким акт обвинувачення закинув, що в другій половині 1933 в їхньому селі Страшевичах, ст. самб. повіту, розширювали пісні про Біласа і Данилишина, засуджених вироком доразового суду у Львові в 1932 р. на кару смерти. Самбірський суд засудив за це всіх обвинувачених за проступок з арт. 154 § 1: *Скоця на 9 місяців, Монастирського на 7 місяців, Гриба с. Стефана на 6 місяців, Гриба с. Софрона на 6 місяців.* Проти цього засуду вніс оборонець д-р Іван Максимчук у Старім Самборі апеляцію.

Дня 21. ц. м. відбулась апеляційна розправа у Львові. Обвинувачував прок. Ольберек. 2. з. і 4-ого обвинуваченого боронили д-р Степан Шухевич і д-р Лев Ганкевич. Оборонець д-р Шухевич у своїй промові закинув, що розправа не виказала, аби обвинувачені були свідомі карагідности вчинку, а далі, що й текст самої пісні не виясняє, що карагідного зробили Білас і Данилишин. Другий оборонець д-р Ганкевич прилучився до виводів д-ра Шухевича і на всякий випадок закинув мильну правну кваліфікацію. В даному випадку може бути мова тільки про проступок в арт. 155 § 1 а не 154 § 1 і підчеркнув, що пісня про Біласа і Данилишина — це нар. фольклор, як пісні про австр. цісареву Елисавету, архикняжа Рудольфа, царя Миколу II., Стенку Разіна, Яносіка, Довбуша і Кармелюка: тих пісень не можна підтягати під санкцію параґрафів карного закону. Прокуратор Ольберек у своїй відповіди зазначив, що щодо фольклору, то всі ці пісні належать до далекої минувшини, а пісня про Біласа і Данилишина — це пісня нова і тому не можна боронитись несвідомостю ролі Біласа й Данилишина. Натомість не противився зміні правної кваліфікації. По півгодинній нараді орікаючий суддя Вітушинський оголосив вирок, яким затвердив вирок І. інстанції, признаючи слушність усім мотивам І. вироку. Оборонець д-р Шухевич заповів касацію іменем усіх трьох обвинувачених.

„ПЕРЕЖИЛИ МИ ПАНЩИНУ"...

Дня 14. 7. ц. р. відбулася в окружному суді в Бережанах карна розправа проти *о. Івана Гарматія*, старенького пароха в Отриганцях, який відповідав за проступок „оказивання пехенці і лекцеваження панства польського" тим, що в часі Великодних Свят у своїй овяточній проповіді нібито сказав: „...Пережили ми панщину, пережиєм і конституцію". Про це донесла поліція старостству в Бережанах, яке ореченням з дня 16. 5. 1934 р. ч. II. кад. 255/34 покарало о. Івана Гарматія *100 зол. гривни або 10 днів арешту.* Підсудний відкликався до суду, перед яким станув особисто. Суд, по вислуханні свідків та промови оборонця д-ра Гриневича з Бережан, увільнив о. Гарматія від вини й кари. *Копа.*

Зол. 1'50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА"
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10, Конто ПКО. 503.496.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ЮРІЙ ГАССАН.

В Торонто (Канада) 28. червня ц. р. помер Юрій Гассан. Він приїхав до Торонта на весні 1924. р., отже був у Канаді точно десять літ, одначе за той час він став одним з найбільше відомих українців у Канаді. Відомий був передовсім як співак і диригент. Як такий перебував у Торонто і в Форт Вілям і у Вінніпеґу і в Саскатуні і в Едмонтоні. Що більше, враз з ґрупою танцюристів В. Авраменка він обїхав і фармерські околиці західної Канади як диригент хору, і хто його в тім часі чув, то ніколи не забуде його знаменитого „дррр" в пісні „Орав мужик край дороги". Не забуде його ніхто і з тих, що бували на зїздах у Саскатуні в 1931 р. і в Едмонтоні 1932 р. та одушевлялись гарно виконаними ним студентськими хорами. І нікому не булоб і на думку прийшло, коли бачив його підчас зїзду в Едмонтоні при кінці 1932 р. в інсценізації „Запорожців, що пишуть лист до султана", що перед ним виступає чоловік смертельно хорий. Бо він уже тоді хорував на страшну недугу, рака печінок, від чого і вмер. Здоровий і сильний з природи, він не піддавався недузі, яка йому докучала, і коли накінець на весні цього року пішов до шпиталю і лікарі отворили йому середину, аби вирізати рака, то лиш подивились і рану назад зашили. Отже він вже лиш дожидав смерти, котра й спасла його від непотрібних мук.

Небіщик Ю. Гассан не вдоволявся тим, щоб бути лише співаком. Приїхавши до Канади, він, хоча не знав ще анґлійської мови, вписався до рільничої школи в Ґвельф, недалеко Торонта, при помочі великого словаря писав іспити і здобув степень Б.С.А. в 1931 р. Але тоді вже панувала депресія в повній силі і посади, при якій він міг би використати своє фахове знання, йому не вдалося дістати.

Юрій Гассан був родом з Полтавщини, син учителя і сам був учителем до війни. По демобілізації був вернувся на учительську посаду в місті Луганську, в Катеринославщині, і там захопив його наступ армії Денікіна, до якої його взяли силою. Він утік з армії Денікіна до української армії і зі славною 3-тьою залізною дивізією попав остаточно в табор інтернованих у Каліші. Звідси перейшов до славного хору Кошиця, що обїхав цілу Европу й Америку, а тим хором дістався до Америки, а з розвязанням хору Кошиця перебрався до Канади. Він і спровадив до Канади балетмайстра Авраменка, з котрим був знайомий з табору в Каліші. Щирий українець і заслужений громадський діяч у Канаді, Юрій Гассан залишив по собі найкращу память і глибокий жаль у всіх, що мали приємність його особисто знати. Нехай буде йому земля пером!

*

Гассана похоронили в суботу 30. червня. Тисяча людей брала участь у похороні. Репрезен-

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни. **Львів, Ринок ч. 29.**
2/78 137—180 Телефон 25-55.

товані були Монтреал, Ріджайна, Гемілтон, Отава. Прийшли численні телеґрами і було 25 вінків з ріжних сторін Канади та Злучених Держав. Вінки несли шкільні діти. Домовину несло на ручах 12 людей одну милю з Українського Народнього Дому до церкви. Хор з 80 голосів робив дуже гарне враження підчас похоронного походу. Похорон підправляли три українські прав. священики: Сікар, Лопишин і Богатирець. Крім них мали ще промови ґен. Сікевич, Маріян Кушнієвич і Г. Ґужла, а по анґлійськи Т. Гуменюк. За домовиною їхало 60 автомобілїв. Гасчана оховали в історичнім козацькім костюмі. Домовина була убрана в канадійський та український прапор. Представники канадійської міліції заграли над могилою „Лест Повет" (Остання почесть). Був це перший у Торонто похорон такого роду.

Д-р ЯКІВ ПОВОРОЗНИК.

емеритований віцепрокуратор у Станиславові помер 21. липня 1934 р. у 56 році життя. Похорон відбувся 23. липня в Станиславові.

—o—

Дописи.

БУЧАЧЧИНА.

Освітнє життя в язловецькій окрузі. Язловецька округа бучацького повіту довший час під просвітянсько-культурним оглядом стояла позаду інших округ. Щойно в останніх часах відносини значно покращали. І так читальня в Передмістю Язловецькім тепер гарно розвивається, діловодство належно упорядковане і вправно ведене, аматорський гурток при читальні дає часто вистави не тільки у себе, але й у сусідніх селах. У звязку з акцією поширення книжки закупила читальня у філії в Бучачі книжок на квоту 216·85 зол. Словом: читальня в Передмістю є тепер одною із зразкових читалень буч. філіяльної округи. Так само, хоча дещо слабше, розвивається і кооператива в селі. Оживилася дещо і праця в читальні „Просвіти" у Броварах, яка дотепер не проявляла майже ніякої діяльности. Останніми часами наладнано належно діловодство, а також приступлено до будови власної домівки. Виділ читальні придбав уже площу під будову, каміння та дещо готівки (ок. 800 зол.). Тепер чекають на затвердження плану будови і є надія, що підзиму праця біля будови дому буде в повнім розгарі. У звязку з акцією поширення книжки загальні збори читальні порішили закупити книжки до бібліотеки читальні за квоту 100 зол. Також читальня в місті Язловці дещо оживила свою діяльність, хоча їй ще далеко до того, що вона моглаб і повинна б зробити. При читальні працює аматорський гурток. Читальня закупила у філії „Просвіти" в Бучачі книжок до бібліотеки за квоту 154·45 золотих.

—o—

СПОРТ.

МИСТЕЦТВА У. С. С.

Тризуб — Сокіл (Бібрка) 1 : 1 (1 : 1).

Сензація! Тризуб ремісував у себе дома зі слабою дружиною з Бібрки. Змагання ці були для Тризуба дуже важні тим, що рішали про те, хто добуде весняне мистецтво Львівщини. Тризубові треба було виграти найменше 3 : 0, щоби висунутися кращим відношенням воріт на перше місце. Сокіл від останнього виступу у Львові значно поправився. Напад Тризуба ніяк не міг дати собі ради з обороною і помічю Сокола. Гра на низькому рівні з причини розмоклого гриша. Судя п. Пропінський.

Тризуб II. — Чорноморці II. 5 : 0 (3 : 0).

Товариські змагання резерв принесли заслужену перемогу Тризубові. Чорноморці безнадійні. Судя п. Сливка.

У. Р. С. К. — Сокіл IV. 3 : 1.

Тов. змагання. Сокіл грав у 9-ку, а У. Р. С. К. з 5-запасними. Весь час перевага У. Р. С. К-у.

Кінцева табелька II. ґрупи за мистецтво Львівщини

1) Чорноморці	4 гри,	6 доб. п.,	2 стр. п.,	в. в. 13 : 6.
2) Тризуб	4 гри,	5 доб. п.,	3 стр. п.,	в. в. 8 : 5.
3) Сокіл III.	4 гри,	4 доб. п.,	4 стр. п.,	в. в. 9 : 14.
4) Сокіл (Бібрка)	4 гри,	3 доб. п.,	5 стр. п.,	в. в. 7 : 8.
5) Дніпро (Винники)	4 гри,	2 доб. п.,	6 стр. п.,	в. в. 8 : 10

СПОРТОВЕ ЖИТТЯ У КРАЮ.

Делятин, 15. VII. Сокіл (Коломия) — Прут 10 : 1 (7 : 1).

Відплатні змагання між цими дружинами покінчились цим разом високою програною Пруту, в якому слабо грала оборона, а ще слабше воротар. Назагал гра доволі жива й цікава. В обох дружинах добре грали напади, при чім у Соколі вирізнився Зощук.

Борислав. Скала (Стрий) — Ропник 2 : 0 (0 : 0).

Гра велась на розмоклім грищі й через те втратила багато на вартости. До цих змагань виступив Ропник у повному складі (у противенстві до попередніх змагань) і ставив свому грізному суперникові твердий опір. Скала щойно в другій частині зуміла запевнити собі перемогу. Суддював безсторонньо п. М. Цяк.

Годиться тут зазначити, що старанням Ропника зорґанізовано в Соколі у Мразниці спортову секцію, яка в найближчому році приступить до будови власного гриша. Також у Тустановичах біля Борислава орґанізується спортова секція.

Калуш, 7. VII. Чайка — Сокіл (Богородчани) 1 : 1.

Вислід відповідає ходові гри. Сокіл виступив скріплений Янібчуком (б. грач Пролому) і хоч грав амбітно, не міг запевнити собі перемоги. На змагунах Сокола слідне було змучення довгою їздою на фірах. Судя п. Клюнь д. добрий.

Павелче, 8. VII. III. Сокіл (Станиславів) — Сокіл 7 : 3.

Сильна перевага III. Сокола. Павелче добуває ворота з ненадійних, небезпечних випадів.

Павелче, 12. VII. Чайка (Калуш) Сокіл 4 : 1.

Перевага Чайки. Гра на низькому рівні. Судя п. Клюнь.

Товмач, 12. VII. Чайка (Товмач) — III. Сокіл (Станиславів) 5 : 1.

Чайка, зміцнена новими купунами, виграла заслужено і є тепер грізним суперником для всіх станиславських дружин.

Товмач, 15. VII. Чайка — У. С. К. (Станиславів) 4 : 3 (2 : 1).

Мистецькі змагання. Несподіванка! У. С. К., здавалосяб, певний кандидат на мистця, програв уже другі змагання і в додатку заслужено. В нападі його вдоволяв тільки Попель, який здобув усі троє воріт. Поміч та оборона слабші, як звичайно. Дружина господарів вирівняна в усіх лініях. Найкращий Жеребецький. Судя п. Клюнь.

Вовчинець 12. і 15. VII. Сокіл III/II — Каменярі (Вовчинець) 6 : 0 і 2 : 1.

Товариські змагання. На перших змаганнях вовчинецька дружина виступала скріплена грачами зі сусідніх сіл і програла 6 : 0, натомість у других змаганнях, до яких виступила тільки зі своїми власними грачами, осягнула дуже добрий вислід.

Богородчани 15. VII. Сокіл — Буревій (Пасічна) 2 : 0 (1 : 0).

Сокіл — дружина вирівняна і свому грищі грізна для всіх противників. Ворота для Сокола добув Семанів і Гордій (з карного). Публики на цих змаганнях доволі багато, але її поведінка нижче критики. Суддював п. Андрухович.

Тернопіль. Поділля — Кресовиця (Збараж) 3 : 0.

Змагання за мистецтво Б-кляси ЛЗОПН. Заслужена перемога української одинацятки, що перевищала свого противника під кожним оглядом. Судя п. Брун.

Дрогобич. Тур — Підгіря 3 : 0 (1 : 0).

Змагання за мистецтво Ц-кляси. Українська дружина не встояла перед сильним напором противника, що крім 3 стрілених годів не вмів використати ще й 2 карних.

Ходорів. У. С. Т. — Ропник (Борислав) 7 : 0 (2 : 0).

Змагання за мист. У. С. С. У. С. Т. на ніле небо краще від Ропника. Судя п. Грубський.

Ходорів. У. С. Т. — Цукроварня II. 3 : 3 (2 : 2).

Змагання товариські. Гра тяжка з причини розмокло гриша. Судя п. Завіша.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Життя є гарне".
АТЛЯНТИК: „Буритель".
ВАНДА: „Жінка з Монтекарльо".
КАСІНО: „Зорі Бродвею".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенґет), Барту в Польмі.
МАРУСЕНЬКА: „Романс Манькн Ґрешиної", ревія „Львів-Монте Карльо".
МІРАЖ: „Пат і Патахон серед пенсіонарок", „Цілунок засудженого".
МУЗА: „Пятинова бльондинка".
ПАН: „Велика княжна Олександра", „Шпіон у масці".
ПАЛЯС: „Пепінка Райнгольцова."
ПАСАЖ: „Червоний діявол", ревія „Тітка Теофіля".
СВІТ: „Порт Сан-Дієго", „Заборонена мельодія".
СОНЦЕ: „Теодозія Севастополь" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „У слідчій службі" та ревія.
ХІМЕРА: „Ґазард життя".
УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 24. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 19·30 Оп. музика, 21·45 Фортепян, **Братислава** (298,8) 19·55 Скрипка, 20·40 Музика на гармсні, **Прага** (470,2) 14·00 Шлеські весільні пісні, **Париж** (1649) 22·30 Танкова музика, **Білгород** (439,8) 12·05, 19·00, 20·00 Спів. музика, **Берлін** (356,7) 18·45 Фортепян, 21·35 Вальси, **Гайльсберг** (391) 22·20 „Норимберські співці" оп. Вагнера, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·30 Шубертові пісні, 19·00 Пісні та поеми, **Букарешт** (365) 18·05 Легка музика, **Будапешт** (549,5) 17·00 Спів, 19·40 Скрипка, **Міляно** (368,6) 13·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 20·45 Віольончелевий ресіталь.

Середа, 25. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 19·30 Концерт, 17·55 Бахові пісні (Ріль, альт), 23·00 Джезова орхестра, спів (Петров), **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Брно** (325,4) 17·45 Весела німецька авдиція для дітей, 18·30 Пісні, **Прага** (470,2) 16·40, 21·00 Концерт, **Париж** (1649) 20·40 „Пімста лилика" оп. ім. Штравса, **Білгород** (429,8) 19·30 Популярні мельодії, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, 19·20 Нар. пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·30 Пять дуетів на сопран і альт, **Будапешт** (549,5) 12·05, 22·35 23·15 Циг. музика, 19·50 Популярні мад. арії, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·10 Камер. музика, 21·30 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 20·45 „Ернані" муз. поема Вердія.

Львівське радіо.

Вівторок, 24. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Огляд преси 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Авд. для дітей та молоді „Нещастя Христіяна", Пісоньки, 13·20 Славні віольончелісти (гр. пл.), 13·55 З ринку праці, 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа 16·00 Легкі твори на фортепян, 16·20 Концерт, 17·00 Скрипка ПКО, 17·15 Популярний концерт симф. орхестри, 18·00 Про консервацію мешк. будинків, 18·15 Камер. концерт, 18·45 Автом сх. Карпатами та Поділлям, 19·00 Вечірка, 19·15 Мандоліністи та саксофон (гр. пл.), 19·50, 19·15 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Відч. „Львовяни амбасадором китайської цісареви", 20·12 Трансм. з Варшави: „Новочасна жінка" оп. Ґільберта; в перерві Веч. денник, Поетичні рецитації Каз. Тетмаєра, 22·15 Пятнацять хвилин у глибинах озер і рік. 22·30 Танкова музика.

Середа, 25. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·10 Симф. музика з гр. пл., 13·00 Полудневий денник, 13·05 Концерт, 14·00 Вістки про експорт, 14·05 Збіжева біржа, комунікати, 16·00 Ярмі в екстракті, мікрореція, 16·40 Ґрамофонові плити, 17·00 Для дітей: „Що робить природник, як падуть доші?", 17·15 Концерт (кларнет, фортепян), 17·35 Скрипка, 18·00 Книжка та знання, 18·15 Пісоньки (з гр. пл.), 18·45 Про культуру будня, 19·05 Вечірка, 19·15 Легка музика (гр. пл.), 19·35 Спів (Тарнава, бас), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Концерт мандоліністів, хор, 20·50 Веч. денник, 21·02 Львівські леґіони, 21·12 Пісні (Ол. Лісовська) в супр. фортепяну, 21·30 Фортепян, 22·10 Літ. фейлетон „Спогад", 22·25 Гостина мікрофону в Бігдульських, 23·05 Авд. для учасників польської полярної виправи.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 1/2 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·71, Париж 34·91, Берлін 206·75, Ціріх 172·60, Амстердам 358·25, Прага 21·99, Міляно 45·44, Нюйорк кабель 5·29 7/8, Нюйорк чеки 5·29 5/8.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 23. липня п. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масла	2·10 зол.
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·25 „

Тенденція на масло і молоко, вдержана, сметану звишкова, на яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 24. липня п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомісарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I кляса	0·80	„
„	II „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СПОРТОВІ МУЖЕСЬКІ СОРОЧКИ можна найдешевше набути в кооперативі „Пласт", вул. Сикстуська 29. 45 4—6

ПОМІДОРИ, БАКЛАЖАНИ, МЕЛЬОНИ продає. інж. Б. Попович, Львів, Руська 20. Ціни гуртові. 70 1—1

3-КІМНАТНЕ МЕШКАННЯ, повний комфорт, Генінґа 24, партер, до винайму. 71 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

Д-р Бабій Володимир
ВЕРНУВСЯ 73 1—2
і ординує як досі від 9—1 і 3—6,
Львів, вул. Гетманська 8/II. пов.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Сьогодні відчинено нову станицю, що влаштовує кімнатні обстанови, під фірмою
„WNĘTRZA STYLOWE"
ВУЛ. КЛЄМЕНТИНИ ТАНСЬКО
(напроти каварні Жоржа)
і поручає новочасні й античні меблі по дуже низьких цінах. 72 1—2

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07
слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	„ 250·—
„ „	1/4	„ 130·—
„ „	1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 195 (13.740). Львів, четвер 26. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

До Берези Картуської.

Пишуть нам:

З **жовківського повіту** вивезені до Берези Картуської отсі особи: 1) Григорій Демчина, практикант Повітового Союзу Кооператив у Жовкві, 2) Скропко, студент університету у Звертові і 3) Дмоховський, селянин у Сулимові.

Дня 16. ц. м. арештували п. Степана Совика, урядовця Філії „Просвіти" в **Раві Руській**, і 17. ц. м. вивезли його до Берези Картуської.

Нині 23. 7. арештували інж. Богачевського Богдана в Раві Руській і вивезли його теж до ізоляційного табору.

З **перемиського повіту** вивезли студентів: Генгала Павла з Перемишля, Повха М. з Бушкович, Микиту Дмитра з Коровник і Федева Волод. з Вовча.

Про вивезення до Берези Картуської п. Н. Рибака з Монастириськ (див. „Діло", ч. 192) пишуть нам: Дня 17. червня ц. р. арештували п. Нерберта Рибака, абсольвента фільософії з **Монастириськ** і він перебув у судових арештах в Бучачі три тижні. Колиж його звільнили, арештували його вдруге і дня 7. липня ц. р. вивезли до табору в Березі Картуській.

Дальші переношення учителів українців з Лемківщини.

Переношення учителів українців з Лемківщини переводять дальше. Кожного року по кількох учителів перекидають у ріжні повітові евідства келецького і на їх місце приходять учительки польки, які по українськи зовсім не знають і мови викладової вчаться щойно від дітей. Цих ферій з Новосандеччини перенесли учителів **Василя Мерену з Богуші, Осипа Кидісня з Вірхомлі Малої і Дмитра Мандзюка з Тилича**. Останнього розлучили з дружиною і дітьми. Дружина учителює в Тиличі, а його перенесли до повіту Олькуш. Крім того кількох інших учителів українців чекають своєї черги

Нові і виключені українські кооперативи.

Рішенням Дирекції РСУК принято в члени Т-ва такі кооперативи: I. Дня 15. 6 1934: 1) Госп. спож. с-ка „Відродження" з відп. одн. до вис. декляр. уділів, Біще (пов. Бережани); 2) „Український Нар. Дім", кооп. з обм. пор., Чернятин (пов. Городенка); 3) „Власна Поміч", кред. кзов., Сварява Стара (пов. Жовква); 4) „Помоч" (Поміч), хліб. для спім. зак і збуту кооп. з обм. відп., Свинарин (пов. Ковель); 5) „Верховина", кооп. Лючки (пов. Коломия); 6) „Селянська Поміч", кооп. з необм. відп. Помонята (пов. Рогатин). II. Дня 27. 6. 1934: 1) Госп. спож. с-ка „Надія", кзоп. Слобідка (пов. Бережани); 2) „Побіда", кзоп. Жуків (пов. Ланьцут); 3) „Наше Жнце" (Наше Життя), кооп. з обм. відп. Вічині (пов. Луцьк); 4) „Районова Молочарня", кооп. з відп. уд., Берези (пов. Самбір).

Рішенням Ради РСУК з дня 15. червня 1934 р. виключено з членів РСУК отсі кооперативи: 1) „Єдність", кзов. Гай Діткобецькі, 2) „Надія", кзоп. Манастирок, 3) „Надія", кзоп. Суховоля; 4) „Поступ", кзоп. Чехи; 5) „Народній Дім", госп. спож. кооп. з обм. пор. Демня; 6) „Селянська Сила", кзв. Шилівці; 7) „Окружний Союз Кооператив", кзов. Ковель; 8) „Бугринське Кред. Спож. Стоваришення", кзов. Бугрин; 9) „Кооперативне Стоваришення Споживачів" у с. Милостова з відп. уділ., Милостова; 10) Госп. спож. с-ка „Єдність", кзоп. Черкавщина, пов. Чортків

Господарське положення в Канаді й українці.

(З приватного листу.)

Загальне положення в Канаді все ще погане, а українці, як фармерсько-робітнича кляса, терплять найбільше. Одначе в порівнанні з іншими країнами це мабуть ще добробут. Значнішої поправи сподіються всі щойно з приходом нового федерального уряду, який без сумніву буде **ліберальний** і буде старатись оживити торговлю та пустити більше гроша в обіг. Це може настати ще цієї осени, а найпізніше на весну. Теперішній консервативний уряд є загально зненавиджений і при недавніх провінціональних виборах в Онтеріо й Саскачевані консерватистів побили на голову. З приходом нового уряду до влади і поправою господарського положення Канади покращає теж економічне положення канадійських українців, яке тепер справді дуже тяжке. Тоді й лекше буде за жертви на потреби Старого Краю.

Большевицька заява у Берліні.

БЕРЛІН, 24. 7. ПАТ. Амбасадор СССР Хінчук склав заяву у міністерстві закордонних справ, що большевицький уряд погоджується поширити ґарантії договору в Льокарно на Німеччину та Францію згідно з проектом східнього Льокарна з такими санкціями, які запропонував британський уряд Франції. Амбасадор Хінчук виїхав до Москви. Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що большевицькі амбасадори в Льондоні і Парижі теж склали подібні заяви.

Відповідь Німеччини і Польщі на проєкт східнього Льокарна.

„Сандей Таймс" пише, що Німеччина пересласть відповідь британському амбасадорові в Берліні вже найближчого тижня на проєкт заключити східно-европейський договір взаїмної допомоги. Згаданий щоденник пише, що відповідь матиме дуже численні завваги. І так німецький уряд підкреслить, що доки Німеччина не матиме рівноправности зброєнь з іншими державами, до того часу не може зобовязуватися давати військову допомогу іншим державам. Далі Німеччина не погоджується на перехід військ чужих держав через свою територію. Відповідь Польщі матиме теж багато завваг. Між іншим Польща згадає, що не може заключити договору взаїмної допомоги, доки Литва не наладить з нею формальних взаємин.

Мін. Шерон у премієра Думерґа.

ПАРИЖ, 24. 7. ПАТ. Вчора мін. Шерон відбув коротку нараду з премієром Думерґом і негайно повернув до Парижа. В Парижі відбув мін. Шерон довшу розмову з міністром внутрішніх справ Саро. Оба міністри відмовили дати якнебудь вияснення журналістам кажучи, що тільки премієр Думерґ складе заяву про конфлікт в уряді. Премієр Думерґ повернув до Парижа у вівторок рано. Пополудні відбудеться нарада ради міністрів у справі конфлікту мін. Таріє з Шотаном. З Лондону приїхав до Парижа теж міністер Еріо.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елегант" терпентин.
Пасту до взуття „Елегант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 93—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

Галицький Магазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до першорядних кін. 5/73 96-?

Обережно з почуваннями.

Львів, 24. липня.

Найглибшою, найрозумнішою і — на жаль — найрідше зустрічною у польській публіцистиці думкою, у статті „Курієра Поранного", яку ми вчора передали в цілості, є поведення точної границі поміж *національними ідеалами* народів що входять у склад чужонаціональної держави, в даному випадку конкретно українців у Польщі та поміж їх *обовязками* супроти тої держави. Автор тої статті виразно застерігається, що він не йде у своїх вимогах „так далеко, щоби домагатися засадничих змін у самих національних українських ідеалах та аспіраціях." Він хоче лише, щоб українці освідомили собі ріжницю („повели демаркаційну лінію") „поміж перспективами будуччини, в якій вільно всього сподіватися і можна з нічого не резиґнувати" та вимогами сучасної реальної дійсности.

Це становище тому політично мудре і доцільне, бо спирається не на доктринерстві („однородна національна держава") і не на якихнебудь експериментаційних комбінаціях (асиміляція), а на знанні історичних процесів і на розумінні — людської психіки. Це становище тому промовляє до пересвідчення, бо воно — *людське*. Домагаючись політичного реалізму від українців автор каже своїм становищем, що й польська сторона повинна рахуватися з реально-політичним фактичним станом у українців: тим фактичним станом є істнування і в українців, як національного колективу, *сфери почувань*, яких не слід нарушувати, не слід їх легковажити і не слід записувати їх у реєстр постулятів, які держава ставить до своїх чужонаціональних громадян. На прикрий жаль ми тієї виразної демаркаційної лінії у польській політичній думці, провалюваній щоденною практикою, досі не помічали. Навпаки: бачимо постійне переплутування *долгу* обовязку, диктованого *розумом*, і любови, диктованої *серцем*. Маємо щоденні приклади, як польська сторона переступає ту демаркаційну лінію, вимагаючи проявів почувань, які навіть з найбільшою льояльністю супроти закону, найбільшим леґалізмом та найщирішим пересвідченням, що єдинодоцільною є еволюційна українська леґальна боротьба, а *найбільш шкідлива боротьба* на підставі тез „перманентної революції", — не мають нічого спільного. Наприклад: Конфіскати „Кобзаря" за деякі Шевченкові поеми, конфіскати і кари за вигуб на театральній завісі, вилучення жовто-блакитних ленточок і прапорців, вороже настороження (а бували й випадки переслідування) до національного гимну „Ще не вмерла", вмішування до участи у льокальних

польських патріотичних святах, врешті виразні вимоги, які ми чули зараз від ріжних польських державних діячів, маніфестувати супроти польської держави свідомі почування з усіми громадянами, себто достроювати українські почування до почувань польських, — все це свідоме або навіть підсвідоме перемішування двох світів людського „я", розумового і чутливого, все це непорозуміння, але в наслідку доводить до найприкріших внутрішніх конфліктів у наших людей і спонукує їх або до реакції, що ідеали вступає вже з законами, або — ломить характери, сіє нещирість, облуду.

Вже й деякі польські публіцисти (Лось, Борковський, не кажучи про пок. Бодуена де Куртенеї звертали увагу, що льояльність іде впарі з вдоволенням. Можна піти ще дальше: навіть у відносинах, в яких не може бути мови про вдоволення громадян, розуміння відношення реальних сил, ширших (напр. всенаціональних) інтересів та взагалі політичної дійсности, може казати триматися точно норм леґальности. Але для любови треба зовсім чого іншого, треба тих внутрішніх спонук, які не підлягають контролі розуму, які випливають з прожитого почуття вільности, якої не визначують ані кордони ані закони та якої не всилі викинути ніякі свавілі, як теж не всилі їх ніщо викорінити! Коли признає хто право кожній людині бути патріотом, бо навіть погоджується, що патріотизм є ознакою благородности, то не можна відмовляти права польським громадянам української національности бути *українськими* патріотами! Якжеж можна бути патріотом і відцуратися того, що окреслюють всі люди на світі назвою національних ідеалів! Трудність і штука правління у національно мішаних державах полягає саме у тому, щоби чужонаціональні громадяни дістали максимум заспокоєння власних аспірацій і через те були вдоволені отже „льояльні", та одночасно могли не критися з своїм національним патріотизмом. Ту штуку управління доказувала напр. Австрія у відношенні до поляків, нині подекуди доказує її Чехословаччина у відношенні до німців, що проблему співжиття ріжних національностей в одній державі класично розвязав устрій Швайцарії, спробу розвязати ту проблему бачимо і в політиці великобританського центру супроти домінії і напр. в політиці канадійського уряду супроти народів Канади.

І навпаки: найбільшою помилкою правління з усіх можливих тактичних помилок є нагинати національні почування до державних обовязків. Клясичний приклад давала на це царська Росія, своїм розумінням „благонадьожности". Обережність з почуваннями своїх громадян — це перша і засаднича девіза, яка повинна обовязувати ріжнонаціональну державу і її керманичів. Що більше: сфера почувань вимагає надзвичайно делікатної поведінки навіть тоді, коли не входить в гру ріжниця національности у державних правителів і громадян: треба дбати, щоби надто частим виключуванням агори, по наказу, патріотичних почувань не довести до їх механізації і закостенілости, щоби не затерлася ніжна границя, які, навіть при утотожнюванні держави з народом не затерлася, істнує поміж звязком крови, та звязком, що його устійнив людський розум і досвід...

До актуальних непорозумінь належать також польські претенсії до українського громадянства, як воно має ставитись до власної молоді, як має лікувати заразливу недугу, на яку та молодь хворіє, та як має згадувати не часні жертви тієї недуги. Ми частинно порушили цю справу у статті „У відповіді" зперед трьох днів. Тут маємо на увазі закид ґльорифікації боевиків, які втратили життя в наслідку ріжних революційних актів. Нам здається, що на той закид теж склалося — бодай у деякій мірі — легковаження природних національних почувань. „Залишім (українському) громадянству право до сльози жалю за тими, які гинуть у жертві для хибної засади, бож вони є рідними дітьми того громадянства. Не жадаймо, щоби воно кидало на їх голови прокльони. Досить нам, коли воно в цілою свідомістю признає їх помилки". Ось як знаменито сформулував справу автор статті із „Курієра Поранного", який ароґантом, що не треба бути аж симпатиком терористів, щоби сумувати з приводу того, що в силі віку гинуть одні за другими молоді хлопці і щоби вряди-годи цей смуток проявився сльозою жалю...

Обережно з почуваннями! Не вимагайте, щоби ми зрікалися почувань, бо ця вимога нам самим непотрібна, а ми її ніколи не прийнемо. І буде вона лише найважнім каменем на дорозі правильної національної політики.

Ворошилов і марш. Петен запов'дають війну.

Німецька преса повідомляє з Москви, що большевицький комісар військових справ Ворошилов відвідав зі старшинами генерального штабу фабрики, які виробляють муніцію. Ворошилов виголосив до робітників промову, кажучи, що небезпека вибуху війни не була ніколи така велика, як саме тепер. Тому візвав робітників, щоби приспішили свою працю та зміцнили оборону СССР, бо на большевиків можуть напасти імперіялісти зі Сходу і Заходу одночасно. Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що у большевицькім воєнним промислі працюють по 12—15 годин денно. Всі відпустки припинені. Крім того всім робітникам воєнного промислу відвернено платні на 10 відсотків.

—o—

Швеція не приступить до східнього Льокарна.

СТОКГОЛЬМ, 24. 7. ПАТ. Міністер закордонних справ Швеції Сандер заявив, що Швеція не приступить до східнього Льокарна, бо належить до групи північних держав. Швеція засадничо погоджується зі східним Льокарном. Коли СССР приступить до Ліґи Націй праця Ліґи скористає на цьому. Шведська преса пише, що Літвінов намагається переконати Швецію та інші скандинавські держави про користи для них, коли Рад. Союз буде у східнім Льокарні. Міністер закорд. справ Данії заявив, що на демарш большевиків скандинавські держави дадуть спільну відповідь. Шведський часопис „Афтенбладет" гостро виступає проти східнього Льокарна як небезпечного для мира. Прилюдна опінія Швеції ставиться до східнього Льокарна дуже холодно.

—o—

Конфлікт В. Британії з Туреччиною поладнаний.

З Анкари повідомляють, що британський амбасадор Персі Льоррен у Туреччині відбув нараду з міністром закордонних справ Тевфік Рюшдї-беєм про інцідент біля острову Самос, де вбито двох старшин британського кружляка „Девоншер". Кружляють поголоски, що британський уряд вислав в цій справі до Туреччини ноту з такими домаганнями: 1) турецький урад перепросить британський уряд; 2) заплатить відшкодування; 3) утворить мішану слідчу комісію, яка переведе слідство. Турецький уряд мав згодитися на ці умовини.

Анґлійські консерватисти проти уряду національної єдности.

„Сандей Ревію" пише, що консервативна партія намагається утворити чисто консервативний уряд. Партія використовує неприсутність премієра Мекдональда, який не вернеться до політичного життя скорше, як у жовтні. До зміни уряду дійде мабуть щойно після сходин парляменту на зимову сесію.

—o—

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 26. ЛИПНЯ 1934.

ІВАН ГЕЙСТИНҐС ТЕРНЕР. 2)

ТРЕБА БУТИ РОЗУМНИМ!

Мері прийшла з кухні

— Коли не будеш мати Мері, нічого проти цього, то я буду передягатися, сказав Джім. Я трохи втомлений. Скочу лише на хвилину нагору, щоби вмити собі руки.

Вона всміхнулася й притакнула головою, вдоволена, що вміє так добре над собою панувати. Вже в дверях звернувся Джім ще раз:

— Знаєш що? З тої нагоди, що Герольд у нас, випємо при обіді пляшку вина.

Було це щось дуже рідке. Коли воно траплялося, то Джім робив це завсіди сам. Він гордий був на свій спосіб, в який наливав вино. Знав добре, що його вино не заслуговувало та таку почесть, але це робило йому деяку приємність.

Мері й Герольд прислухувалися його крокам.

— Цибуля! Еспанська цибуля! — сказала враз Мері. — І в кошичку на рибу!

Герольд усміхнувся.

Обід начався, як звичайно. Джім оповідав про один процес за спадщину, що тревав уже шістнацять літ. Він обчисляв кошти, що були вже багато більші, ніж сума, за яку вели спір. Вказував на цей процес, як на цікавий приклад. Герольд притакував. Мері також. Коли вона встала, щоби лишити їх самих при вині, ноги їй трохи дрожали. Пішла до вітальні, сіла в фотель і, отворивши книжку, поклала її на колінах. Силувалася почути щось зі сусідньої кімнати, але не могла розрізнити поодиноких слів: чути було лише тихий шум незрозумілої розмови. Враз її неспокійність зникла, стала весела. Побіч у кімнаті боролося двох мужчин за неї. Не зброєю — ще ні — але словами. Сиділа випрямившися з напів отвореними устами; її білі пальці обіймали книжку.

В їдальні проковтував Герольд четверту шклянку вина. Ніколи не був би Джім отворив тієї пляшки, як би був припускав, що Герольд так у ній засмакує.

— Джім, — сказав Герольд — чи й ти так на це дивишся, що мужчина повинен глядіти життю чесно й отверто в лице?

— Ага, — подумав Джім, — починається клята балачка мужчин по четвертій шклянці.

Відповів задумчиво: — Ну, думаю.

Його цікавило лише те, коли зможе поклатися спати!

— Думаю, — сказав Герольд, — що ніхтоин з нас не перейде крізь життя не переживши якоїсь кризи.

— Ненавиджу мужчин, яких вино настроїло поважно, — думав Джім, одначе голосно відповів: — Очевидно, що ні.

— Джім, — сказав Герольд: — Я чесна людина. Не терплю облуди.

Він був незвичайно захоплений собою і його голос став глибокий та повний.

Джім пробурмотів щось незрозуміле.

— Тоді Герольд нараз устав.

— Навіщо так довго розбалакуватися? — сказав звучним голосом: — „Мері й я кохаємося".

— Ах, іди, Герольд — відповів Джім жваво — „я думав, що ти чотири шклянки вина ліпше зможеш знести!"

— Помиляєшся, Джім, — сказав Герольд поважно. — Я лише тому ними покріпився, щоби тобі це сказати.

Кілька хвилин бавиться Джім шклянкою з вина.

Вкінці каже: — Чи ти говориш це поважно?

— Так.

— Ну й чого хочеш від мене?

— Все, що від тебе хочу, це — щоби ти був розумний!

Герольд говорив, як хтось, що у приступі ласки розсіває мудрість і розум.

Джім не відповідає нічого.

— Це не першина, — зачав Герольд знову, що щось подібного трапляється на світі. Вкінці мусиш признати мені Джім, що я чесно поступаю.

Обережно посипає Джім трохи соли на малу плями з вина й розтирає її на скатерті.

— Чи Мері знає про те, що ти мені тут говориш? — спитав він.

— Так, відповів Герольд. — Ми обоє рішилися, щоби тобі негайно про це сказати.

— Тобі здається, що ви обоє дуже велико серцо зі мною поступаєте.

Герольд похитав головою.

— Не треба іронізувати, — сказав. — Я не твердженю того, що ти проти Мері прогрішився. Кажу лише, що її вдача вимагає дещо більше, як ти їй міг дати.

— Коли так, — відповів Джім, — то чи не було безглуздям зі сторони Мері, що вона саме зі мною подружилася?

Герольд здвиг плечима.

— Чи не можна помилитися? — спитав. — Не можна дивитися на це із загального погляду.

Джім стряс обережно попіл з папіроски і розложив свою хустинку до носа.

— Отже, це треба так розуміти: Мері переконалася, що я не можу бути для неї таким товаришем життя, як вона цього вимагає, тільки ти.

Герольд притакнув головою.

— Так, — сказав

Довга мовчанка.

Джім робить на скатерті кульки з хліба.

За целібат у Львівській Архиепархії.

В найновішім числі „Львівських Архиепархіяльних Відомостей“ (ч. VII. з 15. липня) читаємо:

Ч. 55/Орд.

ТИТУЛ РУКОПОЛОЖЕННЯ.

Митрополичий Ординаріят подає цим до відома кандидатів духовного стану, що **вони самі мають старатися за канонічний титул рукоположення. Епархіяльний фонд, оскільки в будуччині буде ще в змозі давати у виняткових випадках комусь з кандидатів канонічний титул пенсії, не буде цього вже робити, як досі, з уряду.**

Пригадується, що канонічний титул рукоположення є ґарантією, що запевнює будучому священикові відповідне удержання на випадок його недуги, неспосібности до душпастирської праці або й канонічної кари. З природи річи самі приступаючі до рукоположення обовязані таку ґарантію дати. Нею є нормально титул патрімонії. Значить: **маєток достаточний до удержання на випадок потреби кандидата та його родини.** Ґарантією може бути також приречена на той випадок пенсія, давана інституцією, яка дає правну поруку, що приняті на себе зобовязання є всилі сповнити.

Від гр.-кат. Митрополичого Ординаріяту.
У Львові, дня 11. липня 1934.

† **Андрей**, Митрополит.

Ту справу очеркує ширше надрукована в томуж числі „Льв. Архиеп. Від.“ промова Митрополита, яку наводимо нижче:

ПРОМОВА ІХ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНОГО МИТРОПОЛИТА КИР АНДРЕЯ, ВИГОЛОШЕНА НА ЗАСІДАННІ М. КОНСИСТОРІЇ ДНЯ 5. VII. Ц. Р.

Подаю до відома Всечесних Отців Совітників, що я найшовся приневолений здержати на будуче видавання титулу рукоположення Епархіяльним Фондом з уряду. Кожний кандидат духовного стану є обовязаний за такий титул старатися і при проханню рукоположення предложити відповідні документи. Для пояснення того мого зарядження пригадую, що за Австрії уряд видавав на хрохання Ординаріяту так зв. титул стола (titulus mensae) який уповажнював священика в разі неспосібности до праці побирати з державних фондів малу пенсію. Лише в рідких випадках доходило до того, що священик був зданий на життя з того титулу. У випадку неспосібности, недуги або старости уряд призначував т. зв. дефіцієнтам емеритуру вищу від доходу з титулу. По розпаді Австрії самі священики були обовязані за такий титул старатися, і то не лише неопрезвітери, але й усі священики, які через розпад Австрії тратили титул. Ми тоді священиків уже рукоположених мовчаливо звільнили від того обовязку, приймаючи на АЕпархіяльний Фонд обовязок удержувати їх у випадку їх неспосібности. Ми тоді також може неосторожно рішили, що Епархіяльний Фонд тим, що мали рукополагатись, зачав титули видавати ex offo приймаючи на себе виключно тягар, який звичайно спадає або на державу, або на самих рукоположуваних. Від того часу ми переконалися, що таке положення справи було невідповідне і що Епархіяльний Фонд ніяким способом не може тягару титулів рукоположення на себе приймати, тим менше це може, що бувають випадки, де священикові по роках праці зі справедливости належиться й емеритура. Всч. Отці Совітники пригадують собі, скільки разів ми шукали покриття емеритури немічним священикам.

Призначаючи 200 зол. емеритури з Епарх. Фонду, ми брали на той фонд чимраз тяжчий обовязок, не даючи пенсіонованим достаточної емеритури для удержання навіть одного чоловіка, оскількиж більше недостаточної, коли треба було з емеритури удержувати родину. Ми мали випадок (о. Дичковського) у якому треба було призначити дохід з титулу стола, до якого був австрійський уряд зобовязаний. Ми тоді призначили як високість місячної пенсії з титулу стола сто золотих. Хоч о. Дичковський, як бувший катехит, дістав емеритуру катехита, йому пенсія, яку з титулу стола діставав з емеритурою катехита, до життя не вистарчала і треба було підмогами доповняти невистарчаючі на удержання родини доходи. Отці памятають, скільки разів ми радили над тим, щоб неспосібним до праці священикам дати якийсь еквівалент за титул стола у формі малих около 10-моргових приділів з ерекціональних грунтів. Отці знають, скільки разів по приписам церковного права ми були зобовязані адміністраційною дорогою усувати парохів, що ставали яскраво до парохіяльної праці неспосібними. В усіх дотеперішніх випадках (около 10-ох) ми все о. парохам, позбавленим парохій, були змушені давати завідательство інших парохій, без великої надії, що неспосібний в одній парохії стане спосібним у другій. Тим способом спадали на Епарх. Фонд тягарі, що можуть нас змусити до зменшення ще конґрувального додатку, бо крім титулів та емеритур спадають на АЕпарх. Фонд чимраз більші тягарі через творення т. зв. другорядних парохій. Дуже багато дочерних сіл упоминається за священиків. Є випадки, в яких з давньої одної парохії ми були змушені утворити як три парохії. Новоутворені в дочерних селах другорядні парохії не дістають від конґрувального додатку з АЕп. Фонду, вони дотовдні виключно грунтами. Парохам матірних парохій, якщо не є значно понад конґруу дотовдні, належиться тоді з АЕп. Фонду ремунерація за грунти, відступлені парохіям дочерних сіл. Таке положення має ту недогідність, що дає священикам другорядних парохій далеко невистарчаючу дотацію, а все таки обтяжує ще Фонд. Всч. Отці знають, які крім того ще можна передбачувати причини зменшення АЕп. Фонду. Щоб лише про деякі згадати, скажу, що умножаться випадки, в яких по смерти парохи АЕп. Фонд мусів платити незаплачені померлим податки.

Те ціле положення представляється мені таким, як коли б ми летіли у пропасть. Грозить нам катастрофа. Можна навіть уважати за велику небезпеку катастрофи недостаточну дотацію духовенства, бо вона може ставати причиною ґреґвації, що є одною з найбільших перепон Евангелія, як виражається св. Павло. А катастрофою найстрашнішою, безоднею катастроф назвав би я положення, в якому в ряди священичих родин зачинавби закрадатись система неомальтузіянізму. Для тих всіх причин я уважаю себе в совісти обовязаний застановити видавання з уряду титулу свячень кандидатам до рукоположення. В будучности вони самі мусять за той титул старатися.

Ніяким способом не вистане наложити на рукоположених обовязок асекурації передовсім тому, бо титул рукоположення мусить бути вповні даний перед рукоположенням, а не щойно по літах. Крім того ніяке асекураційне товариство не прийме асекурацій, яка малаб давати забезпеченому пенсію в хвилині неспосібности, навіть тоді, коли та неспосібність моглаб бути спричинена власною поведінкою забезпеченого, як то при канонічних карах мусить мати місце. Крім того обовязок забезпечення побільшав би тільки небезпеки, про які я згадав, бо був би дуже виразним зменшенням дотацій. Кандидатам духовного стану очевидно треба нам помагати в осягненні титулу. Між ними не багато таких, яким родина дасть достаточний титул патрімонії. І я особисто і АЕп. Фонд буде кандидатам помагати. Одначе одно конечне: капітал чи грунт, записаний на титул рукоположення, мусить бути або заінтабульований, або заінкульований на той титул. Патрімоніюм, яке служилоб титулом рукоположення, не може бути ані продане, ані обтяжене ніяким довгом і мусить бути, на нім обовязок титулу табулярно забезпечений. Коли б Епархіяльний Фонд або servatis servandis Митрополія призначила якийсь капітал на покриття титулу, той капітал мусів би бути заінкульований чи забезпечений на випадок конечности виплати. Якщо Всч. Отці питають, яке високе малоб бути патрімоніюм і який високий капітал, застережений для пенсії, то думаю, що треба буде ще ближче унормувати і власне у цій справі прошу Вашої ради. Думаю, що як **патрімоніюм требаб вимагати посілости менше-більше від 30—50 моргів, а як капіталу капітал достаточний на те, щоби з процентів удержувати у випадку потреби священика, його жінку і пересічно 5—6 дітей, рахуючи для родичів по 100 зол. місячно, а для дітей до 10-го року життя 20—30, від 10-го до 24-го по 100 золотих.** — Прошу висказати Вашу гадку тепер устно, а якщо кому вигідніше, на письмі до кількох днів.

— Ну, добре, — сказав. — Було би мені приємно, якби ти на хвилину залишив мене самого. Я хотів би подумати над тою справою

Герольд вийшов Мері в сальоні.

— Чи ти сказав йому? — спитала тихо.

Він притакнув.

— Він був дуже розумний, відповів Герольд. Легка хмарка пройшла по лиці Мері. — Так, це справжня його прикмета, — подумала.

— І зовсім не балакався? — спитала.

— Радше це його заскочило, — сказав Герольд.

Знаменито, його це „заскочило“. Ось який він: те, що інших чоловіків доводить до божевілля Джіма тільки „заскочило“.

Підійшла до Герольда й взяла його за руку.

— Поцілуй мене, — сказала. — Ми перейшли вже Рубікон.

Він поцілував її. — Моя солодка дівчино!

— Мій лицаре, — шепнула у відповідь. Це було прегарно могти перевести так ще пів години.

Враз сказала вона: — Але де Джім сидить так довго?

— Сказав, що хоче лишитися на самоті і розумати все.

Вона зложила руки.

— Як думаєш, чи не бере він це поважніше, ніж здавалося?

Несподівано скочила й станула з блідим лицем перед Герольдом.

— Як думаєш, — закричала, може він...

— Що хочеш сказати? — спитав непевно.

Її голос знизився, вона прошептала: — Що він... що він себе вбив?

— Ні, алеж де! — говорив ніби спокійно. Певно ні. Джім не належить до таких людей.

— Ах, — сказала вона. — Відки можеш знати до чого здібний мужчина під таким ударом?

(Далі буде).

здоровля підтримує людину

40/15 МОЖНА ДІСТАТИ У ВСІХ АПТИКАХ.

Уживайте лише знаменитої цикорії „ЛУНА“ і здорової підмінки кави „Пражінь“ виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл“ у Львові.

1301

Дипльоматичні взаємини між СССР і Болгарією.

МОСКВА, 24. 7. ПАТ. Ком. Літвінов і болгарський міністер закорд. справ Баталов обмінялись грамотами. Баталов повідомив большевицький уряд, що після конференції дипльоматичних представників СССР і Болгарії в Стамбулі, Болгарія рішилася навязати дипльоматичні взаємини з СССР. Літвінов приняв заяву мін. Баталова з великою радістю.

Арештування націонал-соціялістів у Швайцарії.

ЛЬОНДОН, 24. 7. ПАТ. „Дейлі Телеграф“ повідомляє, що швайцарська поліція арештувала австрійських націонал-соціялістів, які намагалися перевезти з Німеччини до Австрії моторовим човном по Боденськім озері більшу кількість вибухових матеріялів. Швайцарська поліція здогадується, що бомби були призначені до атентату на канцлера Дольфуса.

На допомогу потерпівшим від повені.

Відозва Епископату Польщі.

Епископат Польщі видав таку відозву:

Наймиліші! Непомитна катастрофа скотилася з наших гарних гір на великий простір краю. Руйнуюча повінь залила широкі околиці покриті доспілим збіжем. У хвилях гинуло життя і майно. Над спокійним, працьовитим населенням нависло марево голоду. Без якогонебудь забезпеченим вертаються потерпівші від повені до руїн своїх хат, на замулені загони, де пропала їхня цілорічна праця.

Та катастрофа накладає обовязок надзвичайного зусилля і негайної допомоги. Пружини віри і християнського братерства повинні створити велике діло молитви та жертв для нещасних. У ювилейнім році не моглиб ми зовнішнім ділом висловити Спасителеві кращого поклону і подяки, як допомогою тим, які своєю недолею стали нам куди ближчими.

Наймиліші! Складайте датки потерпівшим від повені! Співпрацюйте з комітетами допомоги! Підтримуйте їх акцію і збірки! Підтримуйте кожний добрий вчинок!

Неділю 5. серпня ц. р. призначуємо на окремі збірки по всіх церквах. Їх заповідають і підготовляють отці парохи та черці. В імя Христа Спасителя зложимо в цей день свою ювилейну лепту для нещасних братів. Церковні комітети відошлють збірки негайно до дотичної Консисторії.

„Води многі не можуть погасити любови братерства, з яким маємо сповнити „потреби святих".

Дня 22. липня 1934.

Відозву підписав весь Епископат Польщі, у тому числі Митрополит Шептицький, разом з епископами Григорієм та Йосафатом.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

З польської преси.

Становище комбатантів.

Зараз після появи заяви міністра Міхаловського видала відозву організація польських комбатантів, яка — на жаль — стояла на тому самому рівні, що заява голови регіональної сх.-гал. групи ББ. д-ра Домашевича: обмежувалася до поклику до влади за „сильною рукою" та погроз під адресою всіх українців. Тому треба зазначити, що стаття п. н. „За дійсність у Сх. Галичині" (в ориг.: Малопольщі) у 3-ім числі з 22. ц. м. львівського органу польських комбатантів **„Редута"**, — витримана у багато спокійнішому тоні і не є вже тенденційно антиукраїнська.

Автор статті робить лише ту саму помилку, що стільки інших польських публіцистів: хотів би бачити лише один чинник, відповідальний за все, що діється в українськім народі, не рахується з його диференцією політичною та психічною і завдає під українською адресою питання, на які саме ніхто з відповідальних українських діячів, які рахуються зі своїми словами, відповісти не може.

До таких запитів належить питання:

„ЯК ДОВГО ЩЕ МАЄ ТРІВАТИ НИНІШНІЙ СТАН?"

Коли автор знає, що 1) екзекутива над ділами ОУН не лежить у руках нашого політичного проводу, що з тою організацією бореться, 2) що в поважній аналізі народин підпілля і його істнування не можна негувати психологічного чинника та його обєктивних джерел, — то льоґічно єдиною відповідю може бути така: як довго не зміняться обставини настільки, щоби ОУН не мала бази в настроях і щоб ті настрої не залежали від карно-адміністраційних розпорядків, а від **конструктивної** політики влади.

Влучною увагою автора є замітка, що укр. культура тяготить до заходу, що з заходом звязані умовини української будуччини і що тому й методи боротьби не можуть бути запозичувані від сходу. Але автор непотрібно ускладнює проблему, коли взагалі питає: „чи народом кермує невідповідальний і незнаний діл, чи еліта громадянства, яка підписує заяви?" Відповідь: Народом кермує еліта, але підпіллям еліта не кермує, — бо народу і підпілля не можна утотожнювати. З ментом, колиб цілий нарід зсолідаризувався з революційним підпіллям — ситуація виглядалаб зовсім інакше.

Ми, нерозполітиковані вояки, глядимо на вас простими очима. Не протиставимося вашій праці за господарським і культурним дорібком народу...

Таку гарну заяву складає „Редута", але мусить ще признати, що поруч з культурним і господарським дорібком не може ніякий шануючий себе нарід резиґнувати з політичних аспірацій.

Зате ніяк не можемо погодитися з тезою:

Мусимо з тим згодитися, що є тут і русини і українці...

Не може погодитися, щоби чи то вояки чи політики чи політ. адміністратори вводили коректи у наукові аксіоми. Нема серед славян двох народів: українців і русинів. Є лише серед українців люди або національно недозрілі, або ренегати, або облудні спекулянти, спекулюючі своєю нац. термінольоґією. І тому хто-як-хто, але вояки не повинні толерувати такого явища, не повинні нарівні зі свідомими українцями трактувати українську породу польських „сльонзаків" чи „васерполяків".

Франція не змагає до гегемонії в Европі.

Промова президента Франції.

ПАРИЖ, 24. 7. ПАТ. Президент Лебрен виголосив у Клермо-Феран промову, в якій заторкнув деякі питання внутрішньої і закордонної політики Франції. Пригадав, що Францію єднають приятельські взаємини з Польщею, Чехословаччиною, Румунією, Болгарією, а тепер ще з Італією. Заявив, що вже найвищий час забути про непорозуміння та розчарування, які спричинили господарську скруту. Треба говорити ясно. Франція не змінила нікоди свого погляду ні аспірацій. У міжнародніх взаємнах Франція намагалася проводити в життя щирість, ясність і постійність.

Франція завжди підтримувала співпрацю між народами. Ніколи не змагала до гегемонії або до окруження когонебудь, як це їй закидають. Франція не думає усувати когонебудь зпоміж европейських суспільностей. Зате бажає миру, який спирався би на солідарности всіх із збереженням пошани кожного.

Одначе Франція переконана, що з причини схвилювання багатьох народів, мир не може бути постійний, доки не буде спиратися на взаїмну безпеку. І тільки тому Франція прихильно ставиться до всіх тих, які шанують договори і намагаються надати безпеці міцні основи та заходяться довкола співпраці всіх народів

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 26. ЛИПНЯ 1934.

Ю. ДЕЛЄВСЬКИЙ

СТОЛІТНІ.

Заро-Ага. — Поза нормальною довжиною життя. — Півторастолітні і двохсотлітні. — У старовині. — Римські акторки. — Дженкінс і Цортан.

Смерть Заро-Аґа „найстаршої людини у світі", викликала живу суперечку. Чи може людина жити так довго, як Заро-Аґа, який твердив, що мав 165 літ? Незалежно від матеріяльних оглядів, у глибоких старців часто можемо запримітити свого роду кокетство, щоб прибільшувати свій вік, зовсім так само як багато жінок має „тенденцію" від деякого віку зменшувати свої роки. У данім випадку гадають, що Заро-Аґа не міг мати 165 літ і що вмираючи мав він не більш 120 літ. Почули ми навіть погляд, що наука не знає досі ніодної людини, що прожила би більше 110 літ.

Це останнє твердження невірне. Відомо чимало випадків і досить точно вони ствердженні, що люди жили до 120 літ і довше. Зі становища деяких теорій нормальна довжина людського життя рівна 110 і 120 рокам, а коли нині людина доходить рідко до цього нормального віку, то це пояснюється тільки непорманальними умовинами життя, наслідком яких недуга забирає його багато раніше, ніж він має означену свою межу. У цій теорії міститься імовірно дещо правди. Коли так, то не треба вважати за дивні випадки життя до 120 літ і наслідком статистичного закону флюктуацій випадки ще більшого довголіття.

У своїм славнім трактаті фізіольоґії швайцарський учений Галлер, який помер у 1777 р. наводить статистику людського довголіття: у 1000 випадках життя від 100 до 110 літ, 60 випадків від 110 до 120 літ, 29 випадків від 120 до 130 літ, 15 випадків від 130 до 140 літ, 6 випадків від 140 літ до 150 літ і один випадок 169 літ. Зрештою не всі числа Галлера можна вважати достаточно досить перевіреними.

Старинні автори оповідають про численні випадки, коли люди жили поза норму століття. З старинних памятників виходить, що середня довжина життя людей у тій добі була приблизно така сама як нині; вона сильно зменшилась у середніх віках. Знаємо, що Питагор жив більш як 100 літ, фільософ Ксенофіл 106 літ, фільософ Дамонакс 100 літ. Теренція, жінка Цицерона, жила 103 роки. Деякі римські акторки жили дуже довго. Люцея була 100 літ акторкою; вона виступала ще в театрі в 112 р. життя. Друга акторка Ґалерія Копіола виступала в театрі ще 90 літ після свого дебюту і діждалась тоді привіту від Помпея; вона виступала іще на однім святі Августа.

Хронікарі оповідають, що кардинал Д'Арманік проходячи вулицею 31. липня 1554 року побачив, як по порові дому плакав 80-літній старець. Коли кардинал спитав його чому плаче, старець відповів, що саме побив його батько. Ця відповідь здивувала кардинала, який захотів зараз побачити батька цього старця. Він увійшов до хати, де йому представили 113-літнього старця, що дуже добре виглядав. Після кількох слів розмови із 113-літнім дідусем, кардинал спитав його за яку вину побив він свого сина. „Тому — була відповідь — що він минув свого діда і не вклонився йому". Кардинал, ясно, хотів побачити і діда. Той дідо мав 143 роки!

У кожному краю є десятки і сотні старців, що мають більш як 100 літ. Деякі з них доходили до такого віку, що цей вік видавався неімовірним.

Фуассак наводить багато прикладів людей, що жили довше як 150 літ. Згадує він між іншим одного люцернського каноніка, що помер у 1346 році у віці 186 літ, мадярського архиепископа Сподівода, одного шотляндського священика й одного хорватського селянина, що дожили до 185 літ.

Томас Кару помер 28. січня 1558 р. у віці... 207 літ, коли можна вірити метрикам сен-леонардської парохії в Англії. Родився він за Ришарда II і був підданим 12 королів.

8. лютого 1670 р. умер Генрі Дженкінс у віці 169 літ. Він жив у йорському графстві і за останні роки свого життя займався риболовлею. Ще як 100-літній старець він легко переходив убрід потоки і переплиавав ріки. Один раз покликали його до суду, щоби він зізнав про факт, який трапився 140 літ тому; Дженкінс прийшов у товаристві своїх двох синів, що мали 100 і 102 літ.

Петрач Цортан, що родився 1537 р. біля Темешвару, на Мадярщині, прожив у цьому місті 180 літ і помер у 185 р. життя. Він мав нащадків до пятого покоління і 97-літнього сина, що вродився від його третьої жінки. Цортан жив тільки молоком і хлібом, випивав щодня чарку горілки, був дуже релігійний і шанував усі пости. Ще кілька днів перед смертю він зробив пішки більшу прогульку.

У XVII-ому віці жив шотляндець, який, як оповідають, мав більше як 200 літ. Він оповідав як очевидець про війну Червоної та Білої Рожі.

(Докінчення буде.)

Українська торговельно-кооперативна школа у Львові в 1933-1934 р.

Кілька уваг і цифр після закінчення шкільного року.

В шк. році 1933/34 було в нашій школі записаних на 3-річну науку, себто таких учнів, що покінчили тільки всенародню школу, 89 (46 хлопців і 43 дівчат), а на курс абітурієнтів, отже таких, що покінчили середню школу — було записаних 60 (42 хл., 18 дів.): разом з науки в нашій школі користало 149 осіб (88 хл. і 61 дів.). Усі були української народности і гр.-кат. релігії, за виїмком 2 рим.-кат. і 3 православних.

Місцевих було 41, замісцевих з міст 33, зі села 75 учнів. Найбільше було селянських дітей (55), потім дітей державних функціонарів (30), далі дітей робітників (15) і дітей приватних функціонарів (14), а найменше дітей ремісників (8) та купців (7).

Якщо брати під увагу вік молоді, то в 3-річній школі перевищала молодь у віці 14—19 літ, на курсі 19—22.

Школу покінчило і кінцевий іспит здало 34 (17 хл. і 17 дів.). Курс покінчило 31 (20 хл. і 11 дів.), а 16 (12 хл. і 4 дів.) має доповнити іспит по феріях. В той спосіб цього року випустить школа яких 80 молодих людей добре підготованих до кооперативної праці. Памятати би тільки треба, щоб **наші повітові кооперативні централі, ідучи слідом за своїми львівськими надбудовами, приймали абсольвентів школи й курсу на практику, а потім згідно з потребою і їх придатністю приймали на працю в кооп. установах.**

Одною з перших умовин успішної праці і належного розвитку кооператив є добре підготовані кооперативні робітники, а хто їх може краще підготовити до цієї праці, як не школа, що на тому полі працює майже 1/4 століття і вже сотки її абсольвентів працюють по наших установах? У школі вчать довголітні кооперативні робітники. Школа є богато заосмотрена в наукове приладдя; самих машин до писання має 13, богату збірку до науки товарознавства, в якій є всякі краєві і заграничні сирівці, радіо, епідескоп, ріжні ваги, прилади молочарські і т. ін., а крім цього богату бібліотеку, загальну і фахову.

Молодь нашої школи відвідує місцеві і замісцеві фабричні й торговельні, в першій лінії кооперативні підприємства, веде шкільну кооперативу „Чайка", відбуває вже в часі науки практику в кооперативах — там уже в часі науки набуває поза книжковим, шкільним, багато практичного знання. Томи вистане й коротка практика для обізнання з даним підприємством, щоб могла стати до праці. А додати треба, що наші абсольвенти не цураються навіть тяжкої фізичної роботи, про що найкраще знають ті, що їх при ній бачили хочби в розділнях Центросоюзу, де наші абсольвенти займають ріжні місця, залежно від часу праці: є між ними практиканти, помічники, а навіть начальники складів... Маємо їх також по інших централях: в Народній Торговлі (у бюрах і складах), у Центробанку, Маслосоюзі та ріжних повітових і льокальних кооперативах, а навіть у нашій найвищій установі: в Ревізійному Союзі Українських Кооператив у характері ревізорів та урядовців.

Тож треба надіятися, що кооперація прийме щирим серцем наш наймолодший випуск абсольвентів.

На закінчення ще одно прохання: наші **централі: Центросоюз і Народня Торговля звернулися до своїх членів, щоб підпомогли школу по змозі постійним, хочаб невеликими підмогами, бо — як вище бачили ми, —** наша молодь убога, тож не може школи удержати своїми оплатами. Частина кооператив, особливо обєднаних в Центросоюзі, від літ уже підпомагає нашу школу. Звертаємося і до тих, які цього не роблять, або перестали робити, щоби пригадали собі на школу, як на одиноку установу, що підготовлює молодь до кооперативної праці шкільною наукою і дали їй матеріяльну поміч, аби вона в цих тяжких часах не тільки могла вдержатися, але ще й розбудуватися відповідно до вимог часу і потреб нашого народу.

Д. Коренець.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
1/78 153—180

З НАШИХ ЛІТНИЩ.

ГРЕБЕНІВ.

Не дуже весело цього літа в Гребенові, бо дощі, то й літників менше; а ті, що тут є, то смертельно нудьгують і снуються безвідрадно по гребенівських болотах... Ох, ті дороги гребенівські! Хто знає, чи опріч слоти саме ті дороги не є причиною малої фреквенції літників у Гребенові. А й ті, що є, то платять за помешкання так, як десь у незнаному селі в курній хаті... А чейже Гребенів купелева місцевість, де гребенівці могли б тягнути чималі зиски зі своїх підприємств, але громада повинна щось тим літникам дати, щоб їх постійно тягнуло сюди, а не відстрашувало. За мало цього, що приватні люди висилюються на будови щораз-то нових підприємств, треба ще, щоб громада подбала про кращі дороги, керниці, належне освітлення і т. п. та про деякі атракції для літників.

Правда, цього літа мали ми одну атракцію. Недалеко громадських арештів, на площі, котра належала колись до родини Порохівників, а тепер перейшла в жидівські руки, почав теперішній власник будову. Зроблено підмурівку, та далі стримали йому цю будову тому, що за близько залізничого пору. Але не в цьому атракція. Одного ранку літники побачили на середині цієї підмурівки — високий деревляний хрест. Жиди піднесли лемент, дали знати до поліції і та приказала хрест усунути... очевидно — війтові. Він приказ виповнив, але довго говорили в Гребенові про цей інцидент. Жиди негодували на „переслідування гоїв", а знову ж „гої" як „гої" оповідали собі, що там на тому місці новому власникові не буде добре вестися, бо площа та перейшла в жидівські руки...

Наш стан посідання збільшився тут набуттям урядовцями „Дністра" площі з рук одного жида. На цій площі вибудували дністровики свою літню оселю, та треба сумніватися, чи зробили добрий інтерес. Площа за тором, без доступу, мокляк, так, що власники і невигоду матимуть і з часом — гриб у хаті. А можна було за ті самі гроші, а може ще менші, купити „Русалку" або „Віллю Мою", які є на продаж. Але годі, у нас є своєрідний купецький хист, який каже нам не добачувати інтересу там, де він є, а бачити куди кращий інтерес там, де його нема і бути не може...

Невідрадне явище замітив я цього літа в нашому національному житті Гребенова. Розсварились усі гребенівці між собою — ворогують проти себе і старі і молоді, і чоловіки і жінки, словом: ґризня; а чимчасом на читальній площі можна на дощі дерево під будову читальняного дому. А тут так треба мати свою салю на театральні вистави та інші імпрези, з яких можнаб у сезоні черпати чималі доходи! Ось у церкві прегарний іконостас, різьблений в українському стилі, а властиво це лише скелет іконостасу, бо нема ще в ньому картин. І можна було, здається, в цьому сезоні зібрати фонди на докінчення іконостасу, якби була своя театральна саля... Та годі; завдяки кільком одиницям звезено дерево під будову і справа нараз припинилася, саме внаслідок незгоди між свідомими місцевими гребенівцями! Фе, панове! Чи вам не сором?

Ще одно треба піднести. Гребенівська молодь береться до торговлі, посередництва, словом: хоче заробляти. Це дуже гарно! Замість чужі посередники-торговельці і т. п. промисловці мають увихатись по Гребенові та заробляти, а місцеві хлопці мають лише „спацерувати" разом з літниками — то краще нехай ми візьмемося до інтересу! І щастя взов, Боже, але на одну річ не треба забувати, яка є злою прикметою наших купців і промисловців. Тисячі жидів сидітимуть та купі і торгувати і один другого не поборює так, як поборюють себе два українці, коли ведуть однаковий інтерес! Ця ворожнеча між посередниками помешкань, яка панує у Гребенові, проста несмачна. Культурні люди повинні тримати принципу: „Лебен унд лебен ляссен". Треба самому заробляти на життя, але й другому треба дати жити. Треба, щоб хтось відповідальний занявся справою посередництва помешкань у Гребенові і не допускав до того, аби цей фах був язвою для літників, або таким видовищем, якого недавно свідками були чужі люди, де два наші посередники побились на дорозі до крови. І все те задля „гостя", бо один відмовив другому літника, аби взяти від нього провізію...

Літник.

Як обчислюється час кари в концентраційному таборі.

Замкнення в концентраційному таборі в Березі Картуській обчислюється не від хвилини арештування, але від хвилини інтернування в концентраційному таборі. Команда табору зладжує тепер звіт про поведінку поодиноких інтернованих. На основі тих звітів видаватимуть опінії для слідчого судді. Така опінія рішатиме про можливе передречинцеве звільнення інтернованого або про залишення в таборі на дальших три місяці.

—o—

Гострі осуди терористичної акції в Австрії.

ЧІТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, КАП. „Оссерваторе Романо" помістив статтю з гострим осудом терористичної акції в Австрії, яку називає невиповідженою війною. Ця боротьба між безборонним населенням змагає до знищення не тільки ріжних обєктів, до захитання довіря до суспільного ладу та цивілізації, яка є в небезпеці враз з духом християнства. Обовязком католиків добре призадуматися над тим положенням і супроти грізної небезпеки обєднатись, щоби спільними силами сповнити накладений обовязок боротьби з розкладовими силами суспільности. Ці гострі слова появилися зараз на другий день після гострої статті в проурядовім щоденнику „Дяюрнали д' Італія". Цей щоденник назвав терористичну акцію в Австрії визовом цивілізаційному світові та закинув німецькому урядові, що її інспірує і піддержує терористичну пропаґанду.

ВІДЕНЬ, 24. 7. ПАТ. Державний секретар Карвінський гостро виступив проти німецького уряду, якому закинув піддержку терористичної акції. Заявив, що терористичну акцію ведуть націонал-соціялісти і комуністи зі соціял-демократами. Всі терористи послугуються зброєю з Німеччини. Карвінський висловив подяку швайцарській поліції, яка не дозволяє перевозити вибухові матеріяли до Австрії.

—o—

Кара смерти за залізничі катастрофи.

МОСКВА, 24. 7. ПАТ. Найвищий військовий трибунал у СССР під проводом Ульріха розглядав справу шпигунської ватаги, яка вела свою діяльність на залізничих шляхах центральної Росії та Далекого Сходу. До тієї ватаги належало багато большевицьких урядовців комісаріяту комунікації. Провідником ватаги був вореанець Кім Заєн. Ватазі закидали шпигунство, саботажі і численні залізничі катастрофи, а між іншими катастрофу на шляху Москва-Казань, в якій згинуло багато людей. Всі ці катастрофи зорганізували вищий урядовець московської стації Казлов та його помічник Мушин. Трибунал засудив Кім Заєна та його шістьох товаришів на кару смерти, а інших на 10 років вязниці.

—o—

Нова німецька конституція.

„Журналь де Деба" пише, що Альфред Розенберґ і вищий урядовець міністерства внутрішніх справ Ніколяй працюють над проектом нової конституції. Проект передбачує цілковиту централізацію Німеччини і управильнює вибір президента. Праці над реформою конституції зберігають в тайні і канцлер Гітлер заборонив оголошувати її висліди. Здогадуються, що нова конституція передбачує для президента такі широкі права, які має президент Злучених Держав. Берлінський кореспондент згаданого щоденника пише, що після уступлення пред. Гінденбурґа в Німеччині відновлять монархію під проводом династії Готенцолернів. Гітлер залишиться би канцлером, відіграючи ролю Бісмарка.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 138—180 Телефон 25-55.

За міцні основи українського національного життя.

(З ремісничих кругів)

Господарська скрута в цілому світі, яка спричинила страшне безробіття, далася теж добре в знаки нашим ремісникам. До боротьби з безробіттям станули не тільки уряди державних народів. Її ведуть також планово і послідовно недержавні народи — от хочби жиди. Жидівська інтелігенція перевела знамениту організацію свого народу на основі взаїмодопомоги. Підтримка рідного промислу, торговлі і ремесла стала основною засадою і підвалиною організації жидівського народу. Цю засаду вщіплюють дітям не тільки батьки, але ще більше учителі релігії. Ці провідники зуміли переконати жидівський нарід що солідарність і збогачування себе та взаїмна допомога влагіднить не тільки недолю одиниць, але й цілих верств чи цілих народу.

На жаль, не так діється всно у нас і тому важка матеріяльна скрута вдарив найбільше в наш нарід. Гасло „Свій до свого" не придержується у нас у практиці, хоча про нього пишуть у пресі і говорять на відчитах у день „Свята ощадности" та на зїздах господарських установ. Зате посучуємо в щоденному житті так, як поступає та держава, що спроваджує за грубі гроші сирівці для свого промислу, хоча має їх досолі в себе. Тому така держава постепенно убожіє, бо міліони її гроша йдуть у чужі кишені за кордон.

Тому тяжке положення українського народу буде далі зростати і поглиблюватись, коли його провідники, інтелігенція, не візьмуться до послідовної та систематичної праці над його зорганізуванням на основі братерської любови, залишаючи боротьбу кляс та міжпартійну грызню. Цю місію повинно перебрати на себе в першу чергу українське жіноцтво. Жінка, як матір та керманичка хатнього господарства, знає добре життя і в організації народу може відіграти першорядну ролю. Українська жінка повинна підтримувати рідний промисл, своїх ремісників і купців так, як не робить хочби жіноцтво наших сусідів.

Одначе між українським жіноцтвом дуже мало ще таких одиниць, які здійснювалиб у щоденному житті засаду: „Свій до свого". Зате величезна більшість іде за орудками і покупками до чужих фірм, висилає туди і своїх дітей, а тимчасом українське купецтво й ремісництво примирає з голоду. Свою поведінку виправдують нерідко тим, що українські ремісники несолідні. Та глянемо, як поводяться от хочби жиди зі своїми ремісниками. Коли жидівський ремісник виконає замовлену роботу несолідно або навіть зле, тоді його одновірець не накидається мокрим рядном на такого ремісника, але дає йому вказівки, як не слід поступати. І такий ремісник згодом стає добрим майстром та дисциплінованим членом своєї нації. У нас діється щось протилежне. І тому наші найкращі фахівці-ремісники або примирають з голоду, або... переходять у чужий табор.

Щоб зарадити цьому лихові, слід провідникам наших товариств і ремісникам ріжних фахів зійтися на спільну нараду в Т-ві „Міщанське Братство" та обдумати засоби рятунку. Бо час не жде. Треба здійснити засаду самовистарчальности поволи в таких розмірах, в яких вони наших силах і засобах вдається це здійснити. Тоді не тільки найшли би працю численні наші добрі ремісники та безробітні інтелігенти-фахівці, але цим ми поклалиб також міцні основи під розвій цілого нашого національного життя.

Ремісник.

Запір. — Лікарі спеціялісти недуг проводів травлення поручають природну гірку воду **Franciszka-Józefa** як засіб для домашнього лікування. Поручають її лікарі. 1—1

Війна вибухне несподівано.

З Парижа повідомляють, що в Сен Мало відбувся конгрес старшин резерви. Головною темою нарад була народня оборона Франції. Конгрес візвав уряд приняти плян оборони на випадок війни опрацьований колишнім міністром Поль Бонкуром. Плян передбачує покликати до оборони Франції ціле населення. Міністр війни марш. Петен виголосив промову підкреслюючи значіння старшин резерви у світовій війні та їх завдання в майбутній війні. Міністр згадав, що найближча війна вибухне несподівано. Висловив побажання, що старшини резерви сповнять свій обовязок супроти батьківщини. Майбутня війна захопить усе населення. Держава мусить бути приготованою на страшні наслідки. Згадав, що однорічна військова служба не дає змоги вишколити якслід збройні сили. Тому треба продовжити військовий вишкіл молоді. Петен закінчив, що Франція бажає вдержати мир, бо в останній світовій війні втратила $1^1/_2$ міліона людей.

Затіснювання приязни між Польщею й Естонією.

ТАЛІН, 24. 7. ПАТ. Мін. Бек провів ціле передполудне на відпочинку. Пополудні відбулася у польськім посольстві гостина для визначних політичних провідників. Вечором були на гостині естонські журналісти. Виголошено промови про взаємини між Польщею та Естонією.

Військова унія Польщі з Литвою.

Литовська преса широко розписується про полорок мін. Бека до Естонії і Латвії. Преса твердить, що мін. Бек намовляє згадані держави утворити враз з Польщею і Фінляндією союз прибалтійських держав. Одначе Литва не приступить до того союзу, доки не буде полагоджена справа Литви. Тому Польща могла би його відступити заключивши військову унію. На випадок війни литовська і польська армія ставулиби до війни під проводом начального вожда Польщі. Крім того обі армії мали би свої генеральні штаби.

Звязок зі світом

дає „ДІЛО"

за 5 зол. місячно.

Самоходові катастрофи.

БЕРЛІН, 24. 7. ПАТ. В неділю дійшло в Німеччині до кількох самоходових катастроф. У Ганновері самохід з кількома людьми наїхав на дерево. Дві особи вбиті, а кільканайцять тяжко ранені. На Шлеську особовий поїзд наїхав на самохід з двома вищими урядовцями. Один з них убитий, а другий тяжко ранений. Біля Дорімунду самохід з архиєпископом д-ром Кляйном переїхав на смерть 4-літню дівчинку. Самохід перевернувся до рова. Архиєпископ вийшов з катастрофи цілий.

Проміння смерти.

ПАРИЖ, 24. 7. ПАТ. „Дезеш де Тулюз" повідомляє, що славний фізик д-р Микола Тесла відкрив нові проміння, які вбивають на віддаль 200 миль. Винахідник д-р Тесла передасть свій винахід розброєнній конференції.

—o—

По широкому світі.

Довги большевиків у Злучених Державах виносять 600 міліонів долярів. Переговори про сплату тих довгів почнуться найближчого тижня.

— Японський уряд заборонив британським військовим відділам відбувати маневри біля Шанґайкван у Манджурії.

— Еспанська влада арештувала претендента до престола піренейської републики Андрея Бориса І.

— Кружляють поголоски, що в Німеччині уступить міністр господарки д-р Шмідт і президент державного банку д-р Шахт.

— Після 14-денної розправи у Берліні проти колишнього міністра Гірзіфера і кількох вищих урядовців, яким закидали вложування публичним грошем, суд увільнив підсудних від вини і кари.

— Бурі і злинні зощі заподіяли в середуній Німеччині великі шкоди.

Чванитеся приналежністю до великої української нації — то підпишіть і вплатіть до кінця липня 1934 р. позичку Рідній Школі. Одна грамота 25 зол.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Щоби не було непорозуміння і П. Т. Консументи були кожночасно інформовані про ціни нашого добірного пастеризованого молока з доставою до дому, будемо від тепер, за ласкавою згодою почитного часопису „Діло" поміщувати ті ціни у біржевому відділі. Просимо постійно за тим слідкувати та на випадок неточностей вносити рекламації телефонічно, або на письмі, передаючи цю рекламацію в котрійнебудь із наших крамниць.— **Дирекція „Маслосоюзу".** 76 1-3

— Про трагічно погибшого у хвилях Балтику інж. Александровича пише нам один громадянин: Інж. Станислав Александрович, про якого ненадійну смерть повідомило „Діло" в останнім числі, був не лише визначним техніком, творцем і організатором зразково ведених міських водопроводів, але й людиною дуже характерною і доступною для найширших кол громадянства. Всякі, навіть принагідно зголошені скарги та прохання перевірював особисто і полагоджував яко мога, дуже обєктивно. Рідко що обіцював заздалегідь, але те, що обіцював дотримував скоро і льояльно. Завдяки великому технічному знанню та великому адміністраційному тактові займав пок. інж. А. визначне становище, якого не захитали дуже змінені настрої у міській управі. Завівши непопулярні водні мірники, вмів привчити львівське населення до зночної ощадности води. В останніх літах цікавився справою, як засобити в добру воду передмістя, прилучені до Великого Львова і поправив неможливі гігієнічні відносини. Під цим оглядом дуже багато завдячує пок. інж. А. Левандівка і Замарстинів.

Закупно грамоти на позичку Рідній Школі по 25 зол. це так, як вкладка в банку. Ви вже закупили?

— Напад чи загадочне пострілення. Агенція „Всхуд" повідомляє: „До одного з тернопільських лікарів зголосився Петро Медвідь з Глубічка Великого з простріленою рукою. Ранений подав, що на нього напав невідомий мужчина і підчас метушні зранив його з револьвера в руку. Влада безпеки переслухала Медведя, але він зізнавав хаотично".

— Трагічна забава дітей. В селі Завадці п. в. Калуш діти бавилися в суд і засудили 10-літнього Миколу Твердохліба на кару смерти. Його повісили на гилці дерева так нещасливо, що він негайно помер. Опісля діти стягнули з дерева і почали бити руками, бо сподівалися, що Твердохліб вдає мертвого. Одначе переконалися, що їх товариш помер.

— Хуртовина над Чортковом. Над Чортковом лютувала страшна хуртовина з громами і зливою, яка знищила ярмаркові будки та порозкидала товарі. Багато пивниць затопила вода.

— Торбинковий злодій. У Сколім невідомий злодій вирвав з рук Берти Штарк, власниччи відомої галантерійної крамниці у Львові, торбинку із 70 зол. та дрібничками.

— Велс у СССР. Відомий англійський письменник Герберт Велс приїхав до Рад. Союзу, де пробуде не більше як три тижні. Велс був уже там у 1920 р. і розмовляв з Леніном; тепер він хоче подивитись, що змінилось за той час і як виглядає економічний поступ комуністичної держави. Сталін приняв Велса на тригодинній авдієнції.

— Ріжні вістки. Економічний Комітет Ліги Націй створив окрему комісію, яка має думати над складною справою: Як полагодити пашпортові труднощі ріжних людей, що не належать до ніякої держави, а переїзджають з одної держави у другу. — Стан шахових змагань у міжнародньому ніріхському турнірі такий: Фльор і Ляскер 5 і пів пунктів, Альохін, Боголюбов, Еве, Стальберг по 5. — Повінь, спричинена рікою Сунгарі, зупинила весь рух на шляху південно-манджурської залізниці. — Стейт Ню-Йорку дістав 9 і пів міл. долярів після міліонера Гаррі Вітвея, що залишив майно 72 міл. дол. — З Москви повідомляють, що 18. ц. м. перейшла над Петергофом величезна буря; 6 осіб убитих, 6 тяжко ранених, багато покалічених. — Славний російський авантюрист Зубков, що зумів оженитись і дорого розвестись із сестрою кайзера Вільгельма відставлений поліцією до Ні-

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/7 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ҐАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

мечники при спробі перейти французький кордон. — Студенти в Упсалі влаштували на території університетських будинків табор для безробітної молоді; у ньому студенти будуть самі управляти господарством і викладати своїм безробітним молодшим товаришам. — Французька артистка Маріс Вендлінґ вступає до монастиря. — У південно-американських стейтах згинуло 70 осіб від спек, а цього останнього дня 20.

— Літак як спальний вагон. Голяндці збудували новий великий літак „Повітряний спальний вагон", на підставі плянів славного німецького інжиніра-винахідника Фокера. Буде там 32 місць для денної подорожі і 16 для нічної. Ліжка розкладені в чотирьох сальонах зі стінами крізь які не проходять звуки чотирьох сильних моторів. Є на літаку теж їдальня, буфет, кухня, товлета і пять осіб служби. Літак призначений для постійної комунікації з голяндською Індією, куди можна заїхати за дві доби.

— Свідоцтво перед подружжам. В Югославії вийшов закон, який накладає обовязок на кожного мужчину, що жениться предкласти свідоцтво здоровля. Розпорядок обовязує від 22. ц. м. Тому, що загал населення про нього не знає, багато шлюбів буде відкладених.

— Коли політик знає багато. Французький міністор Тардіє на допиті в справі міліонового ошуканця Ставіського склав зізнання на 200 сторінок. Судді, які мають таких зізнань багато не мають часу читати нічого іншого крім урядових паперів.

— Румунський архикнязь уже пише драми. Наслідник румунського престолу 12-літній архикнязь Михайло виховується у букарештенській ґімназії з 13-ома іншими товаришами, синами людей ріжних професій: селянина, урядовця, інжиніра, військового і т. д. Нема між ними представників аристократії, ні синів міністрів, і вчителі мають доручення не робити ніякої протекції архикнязеві. 12-літний хлопчина вже пише драми і то історичні, сам їх ставить і деклямує. У нагороду за це поїде до Фльоренції. Можливе, що будучий румунський король піде слідами письменниці на престолі, своєї бабки королеви Кармен Сильви.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
ВИКЛЮЧНО ПРИ ГОЛОВНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
ЛАБОРАТОРІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНА В КОВАЛЬСКІ

— Косметик жениться зі своєю клієнткою. У Будапешті відбувся цікавий процес. Молода дама з товариства подала в суд відомого косметика за те, що опоганив її лице. Дівчині почала рости борода, зовсім як мужчині. Ходила вона до лікарів, вони винищували її волосся депіляторійними засобами, але борода і вуси відростали щораз сильніше. Тоді пішла вона до косметика. Косметик так радикально обчистив її з волосся, що обличчя дівчини було вкрите ранами. Не помогли свідки, які зізнавали у користь косметика, що він доконав великої штуки. Засуд висів у повітрі. Тоді косметик освідчився дівчині і вона його приняла. Жінка косметика буде для нього рекламовним зразком його великого мистецтва.

— Шлюб по розводі. Льондонська преса описує веселими словами шлюб молодої пари, яка рік тому розвелась. Пан молодий Джордж Гейдж, якого кошти розводового процесу дійшли до міліона, оженився пять літ тому. Причина до розводу чотири роки пізніше була „аристократична": звичайні підозрі, товариські наклепи, може якась невинна зрада. Його свідки, як і свідки його жіночки, зізнавали на суді в їх користь себто так, щоб допомогти їм до розводу. Минув рік і розведені переконались, що так добре, як їм було разом, окремо бути не може. Запросили своїх давніх свідків, молода мала ще свою шлюбну сукню, перстені залишились ті самі і — шлюб готовий. Люди бігли як на видовище і щиро сміялись.

— Виправа на Ельбрус. 250 старшин червоної армії виїхало з Москви на Кавказ, щоби дістатись на найвищий шпиль в европейській частині Рад. Союзу. Проводить експедицією голова військового вишколу при генеральнім штабі Седякін: експедиція триватиме півтретя місяця.

З нових видань.

Володимир Залозецький: ОЛЕКСА НОВАКІВСЬКИЙ. Львів, 1934. ст. 53+XXVIII. Накладом Українського Т-ва Прихильників Мистецтва. Друкарня Наук. Тов. ім. Шевченка. 500 нумерованих примірників, 150 на крейдовому папері. Окладинка А. Малюци.

Є це прегарно видана монографія написана відомим нашим мистецтвознавцем д-р Вол. Залозецьким про нашого великого мистця Новаківського, що досі не мав такої студії. Кілька літ тому появилась монографія про Новаківського у Харкові, написана у маркситтському дусі, ще й людьми зовсім незорієнтованими в наших політичних відносинах. Уся ця монографія закрашена між іншими такими інформаціями як те, що Новаківський — типовий представник радикалів.

Студія Залозецького мала вийти вже кілька літ тому у берлінському видавництві „Українське Слово", яке, як відомо, збанкротувало і припинило всі заповіджені собою твори. Тепер маємо працю збогачену досвідами останніх літ, підчас яких Новаківський дав неодин новий твір. Студія ділиться на такі розділи: „Мистецька традиція та її вплив на молодого артиста", „Краківська Академія", „Натуралізм та імпресіонізм", „Переходова доба. Переможення імпресіонізму. Нові сюжети та новий осередок. Фантастичний алеґоризм", „Засвоєння експресіоністичних тенденцій в останній фазі творчости", „Біоґрафія", „Опись Картин О. Новаківського", „Література про О. Новаківського".

Половина альбому складається із репродукцій ріжних картин мистця: є їх 36 у цьому 4 великих, кольорових, виконаних дуже влатно ґрафічним заведенням „Унія" у Львові. Вся монографія видана по мистецьки і належатиме до найкращих книжок за останні роки на нашому книгарському ринку. Х.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

ЦУКРОМ І ВОДОЮ

У портуґальськім місті Мертолі померла в 56 р. життя Марія Люціяно, що половину життя прохарчувалась тільки цукром і водою. Такий склала вона обіт.

БОЇТЬСЯ БУТИ ЖИВОЮ У ГРОБІ.

Англійка Люїза Бенкс боїться одної речі: що її можуть похоронити живою. Цей страх появився в неї після апоплектичного удару. Вона замовила собі домовину в родинній гробниці з матрацом і подушкою, поличкою на книжки, де лежать сензаційні повісти і шафочкою, де стоять харчі та мінеральна вода. Все це на випадок, якби вона похоронена живою, у гробі прокинулась. Що більше: є там теж телефон получений з її домівкою. Раз на тиждень пані Бенкс проводить ніч у цьому гробі.

—o—

З кіна.

Кіно „Касіно": „Зірки Бродвею".

Історія карієри американських провінціяльних артистів, що мріють дістатися на Бродвей, до Нюйорку. Бачимо рідню танцюристів, що має танок у крові і з покоління в покоління доходить до більших успіхів. Шпиль цієї карієри у Голівуді, де одним махом можна стати міліонером. Фільма дає чимало сцен із танцями, індивідуальними і збірними. Кілька балетів прегарних. Є теж дві-три сцени сильно драматичні, якби живцем узяті з життя. Фільма кінчиться дуже сильним, небанальним акордом.

Боротьба з насікомими, розносщиками хороботворчих заразків.

Справа поборювання хоріб і створювання умовин при яких людський організм творив би відпорне підложжя для заразнів, є журбою держав, урядів і суспільних груп.

Лікарські досліди, що мають на меті розвязати питання, як поборювати недугу, і як її оминути, дійшли до висновку, що причиною поширювання численних недуг є насікомі, які переносять заразні з недужої особи на здорову.

Коли зважимо, що на такі хороби як чума і плямистий тиф, медицина не знає ніяких способів, як як убити зародні недуги і сам організм мусить їх поборювати, то треба признати, що Фліт як засіб, що убиває насікомі, які переносять епідемію, є для гігієни та здоровля фактом першорядного значіння.

Поруч значіння „Фліту" для здоровля не можна поминути його значіння як засобу, що береже одіж і всілякі тканї від молів, що їх нищать.

Є це безперечно в нинішній добі найдопільніший комахобійний засіб і публика може мати до Фліту — повне довіря. (—)

До справи сокільських відзнак.

Від Ред.: На лист п. І. Кузьмича, поміщений в „Ділі" з 20. ц. м., Старшина Сокола-Батька дала йому відповідь, копію якої прислала нам з проханням помістити її в „Ділі" для заокруглення і залічення справи сокільських відзнак. Містячи цю відповідь, запевнуємо, що на цьому дискусію в цій справі закриваємо.

Високоповажаний Пан
Іван Кузьмич,
власник бронзівничої робітні
у Львові

На Ваш лист, поміщений в ч. 189, часопису „Діло" з 20. липня ц. р., заявляємо, що наше вияснення в справі сокільських відзнак, подане „Ділом" до прилюдного відома 17. липня ц. р., **в цілости підтримуємо.**

Якщо цим вияснення почуваєтесь покривджені, чи пак покривджена Ваша „промислова фірма, що істнує у Львові від 1906 р. та важким трудом і потом українських рук здобула собі довіря", то не будемо противитись віддати цілу справу до розгляду й оцінки незаінтересованим особам.

Зокрема заявляємо, що супроти наведених Вами у згаданім листі нових „фактів", також невірних — на дальші подібні Ваші „Листи до Редакції" не будемо відповідати.

За Старшину Сокола-Батька:

В. Карпінський, заст. голови — **Е. Благітка,** справник

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

10-літній ювилей Українбанку „Віра" в Перемишлі відсвятковано 19. м. м. В програмі свята намічено по Службі Божій за поперших членів „Віри" також академію, одначе вона не відбулася через заборону політичної влади з причини жадоби по вбитім міністрі Б. Перацькім. Тому в місце академії відбула Дирекція з членами Надзірної Ради і присутніми жінками членами-основниками „Віри" святочне засідання під проводом члена-основника о. декана Андрія Борисевича з Дрогобича. Предсідник, отвираючи засідання, згадав у коротких словах про перших членів Дирекції „Віри" та про їх заслуги для розвою Українбанку „Віра". По цій промові виголосив член Дирекції д-р Петро Войтович обширний реферат про історію розвою і діяльности „Віри" за час її 50-літнього істнування. По рефераті відчитано привіти, які з нагоди ювилею наспіли від Преосв. Григорія Перем. Еп. помічника, члена-основника о. Константиновича Омелянка, през. д-ра Костя Левицького, Центробанку, Кооперативного Банку „Дністер", Народньої Торговлі, Народньої Гостинниці, Дирекції мужеської державної ґімназії в Перемишлі та всіх перемиських установ.

КОЛОМИЙЩИНА.

На шлях відродження української кооперації. Акція по наших кооперативах, аби перестали боргувати, поступає, що є запорукою їх здорового розвитку. В районі О. С. К. Коломия перестали зовсім боргувати кооперативи: в Корничі, Дебеславцях, Кривобродах, Лючі, Пилипах, Камінках Малих, Брустурах, Ланчині, Коршові і Красній. Разом десять кооператив, які перші пішли на новий шлях відродження нашої кооперації. Сподіємося, що за добрим прикладом їх підуть і всі інші, а тоді українське кооперативне життя в Коломийщині дістане справді тверду базу для свого успішного розвитку.

—o—

СПОРТ.

С. „Русь" Ужгород затримує мистецтво Словаччини аж до 1935-ого року.

Словацько-Підкарпатська Дивізія розпочинає змагання осінньої групи в західній окрузі 12. серпня ц. р. і закінчує їх 4. листопада ц. р.; у східній окрузі (до якої входить і Підкарпаття) розпочинає 26. серпня, а кінчає 14. жовтня ц. р. Весняне мистецтво має закінчитись не пізніш 15. травня 1935, після чого переможці обох округ гратимуть у двоподовім змаганні за титул мистця Словаччини і вхід до державної ліги.

Таким чином С. К. „Русь", Ужгород затримує титул мистця Словаччини, здобутий ним на 1933 рік, аж до р. 1935.

Табеля мистецтв Окружної Ліги.

По недільних розгриках табеля Окружної Ліги виглядає так:

	змагань	пунктів	відносини	воріт
1) Ресовія	15	22	34	13
2) Чорні	13	21	37	9
3) Польонія	14	18	32	22
4) Погонь І. Б.	14	15	26	25
5) Україна	**14**	**14**	**26**	**27**
6) Лехія	12	11	20	28
7) Сокіл	14	10	13	24
8) Гасмонея	8	8	15	17
9) Світезь	14	4	14	35
10) Огніско	8	3	9	26

Як бачимо, Україна займає в табелі 5-е місце. До розіграння має ще українська дружина чотири змагання. Якби всі ті змагання виграла, могла б іще висунутись на 3-є місце.

Світезь — Україна.

Відплатні змагання цих дружин на мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 29. ц. м. на грищі Погоні. Початок: год. 5. попол. Попередять змагання резерв.

Погонь — Гасмонея.

В четвер 26. ц. м. відбудуться на грищі Погоні змагання Погоні (ліґової) з Гасмонеєю в користь навіщених повенею. Початок: год. 5 попол. В суботу гратимуть на ту саму ціль члени колеґії суддів з ольбоями з ріжних львівських клюбів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний з причини ферій

Театр Різнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Життя є гарне".
АТЛЯНТИК: „Буритель".
ВАНДА: „Кінець світа".
КАСІНО: „Зорі Броднею".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль біних дівчат" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Романс Маньки Грешної", ревія „Львів-Монте Карльо".
МІРАЖ: „Пат і Патахон серед пенсіонарок", „Цілунок засудженого".
МУЗА: „Плятинова бльондинка".
ПАН: „Велика княжна Олександра", „Шпіон у масці".
ПАЛЯС: „Пепінка Райнгольцова."
ПАСАЖ: „Любов Жоржети" і ревія.
СВІТ: „Я був тобі вірний", „Карієра дельнерки".
СОНЦЕ: „Теодозія Севастополь" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Король арени" і „Божевільна ніч".
ХИМЕРА: „Газард життя".
УТІХА: „Сховайте ваші смутки" та ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 25. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 19·30 Концерт, 17·55 Бахові пісні (Рідь, альт), 23·00 Джезова орхестра, спів (Петрон), **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Брно** (325,4) 17·45 Весела німецька авдиція для дітей, 18·30 Пісні, **Прага** (470,2) 16·40, 21·00 Концерт, **Париж** (1649) 20·40 „Пімста лялька" оп. ш. Штравса, **Білгород** (429,8) 19·30 Популярні мельодії, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, 19·20 Нар. пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·30 Пять дуетів на сопран і альт, **Будапешт** (549,5) 12·05, 22·35 23·15 Цит. музика, 19·50 Популярні над. арії, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·10 Камер. музика, 21·30 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 20·45 „Ернані" муз. пєса Вердія.

Четвер. 26. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 17·45 Солісти, 21·45 Пісні й арії, **Брно** (325,4) 19·35 Віольончели, **Кошиці** (269,5) 19·35 Скрипковий реціталь Затурецького, **Прага** (470,2) 19·10 Муз. авдиція для дітей, 19·35 Фортепян, 21·35 Муз. вок. концерт, **Париж** (1649) 20·00 Камер. музика, спів, **Білгород** (439,8) 18·30 Спів. **Берлін** (356,7) 21·45 Концерт Бусонія, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·20 Фр. камер. музика, 19·00 Концерт малої радіоорхестри, **Кельн** (455,9) 16·05 Легка музика, 17·15 Камер. музика, спів, **Будапешт** (549,5) 12·05 Сальонова музика, 19·30 „Баль в Анни" оп. Кулінія, 23·45 Цит. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 16·45 Програма для дітей, 20·45 „Іріс" оп. Масканія **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 17·00 Вок. інстр. концерт.

Львівське радіо.

Середа, 25. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·10 Симф. музика з гр. пл., 13·00 Полудневий дзвінок, 13·05 Концерт, 14·00 Вістки про експорт, 14·05 Збіжева біржа, комунікати, 16·00 Ярощі в екстракті, мікрорепія, 16·40 Грамофонові плити, 17·00 Для дітей: „Що робить природник, як падуть доші?", 17·15 Концерт (кларнет, фортепян), 17·35 Скрипка, 18·00 Книжка та знання, 18·15 Пісоньки (з гр. пл.), 18·45 Про культуру будня, 19·05 Вечерка, 19·15 Легка музика (гр. пл.), 19·35 Спів (Тарнана, бас), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Концерт мандоліністів, хор, 20·50 Веч. дзвінок, 21·02 Львівські легіони, 21·12 Пісні (Од. Лісовська) в супр. фортепяну, 21·30 Фортепян, 22·10 Літ. фейлетон „Спогад", 22·25 Гостина мікрофону в Бігдульських, 23·05 Авд. для учасників польської полярної виправи.

Четвер, 26. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Оп. фантазії з гр. пл., 13·00 Полудневий дзвінок, 13·05 Авдиція для молодших дітей, 13·20 Джезова музика льондонського радія з гр. плит, 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, комунікати, 16·00 Легка музика, спів, 17·00 Програмова скринька, 17·15 Скрипковий реціталь, 17·40 Фортепянові твори, 18·00 Жінки на шлях полянів із акордону, 18·15 Літ. авд. „Чоловік, що бачив чорта" (Лерт), 19·00 Вечерка, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Львівська журналістика в XIX. ст., 20·12 Легка музика, пісоньки, 20·50 Веч. дзвінок, 21·02 Гр. пл., 21·12 Популярний концерт, 22·00 Фізика чи метафізика „Конечність чи воля", 22·15 Легка й танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 5·27 1/2 зол.

Німецькі марки 198·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·50—172·50, фунти стерлінги 25·60—26·80, австр. шилінги 98·00—1·00, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, віри 45·50—46·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітет Підволочиська дорого Львів

	від	до	від	до
Пшениця двір.	17·50	—17·75	19·00	—19·25
Пшениця збірна	16·50	—16·75	18·00	—18·25
Жито одноцільне	13·00	—13·25	14·75	—15·00
Жито збірне	12·50	—12·75	14·50	—14·75
Ячмінь двір.	13·75	—14·25		
Ячмінь на пливо	13·00	—13·25	14·25	—14·50
Ячмінь пастівний	12·00	—12·25		
Овес двір незам.	13·50	—14·00	15·50	—16·00
Овес двірський	12·50	—13·00	14·50	—15·00
Овес збірний	12·00	—12·50	14·00	—14·50
Ріпак озимий	35·50	—36·50		
Мука пш. І. Б.	32·50	—33·00	36·00	—36·50
Мука пш. І. Ц.	29·50	—30·00	33·50	—34·00
Мука пш. І. Д.	29·00	—29·50	32·50	—33·00
Мука пш. І. Е.			31·50	—32·00
Мука пш. II. Ц.	25·50	—26·00	29·50	—30·00
Мука пш. II. Д.	24·00	—24·50	27·50	—28·00
Мука пш. II. Е.	22·50	—23·00	25·50	—26·00
Мука пш. II. Ф.	20·50	—22·00	24·00	—24·50
Мука пш. II. Г.			21·50	—22·00
Мука пш. III. А.	15·00	—15·50	16·50	—17·00
Мука пш. III. Б.	14·00	—14·50	13·50	—14·00
Мука житня І. кат. до 55%	20·50	—21·00	25·00	—25·50
Мука житня І. кат. до 65%	12·00	—12·50	23·00	—23·50
Мука житня II. к. сит. до 70%			15·50	—16·00
Мука житня разова до 95%			17·50	—18·00
Висівки пшен. міл.	9·25	— 9·50		
Висівки пшен. сер.	8·75	— 9·00	9·00	— 9·50
Висівки житні	8·00	— 8·25	8·25	— 6·50
Висівки ячмін.	9·00	— 9·20	9·50	—10·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 24. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масла	2·10	зол.
1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·25	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 20 гр.

Тенденція на масло, молоко і сметану вдержана, на яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 25. липня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, дьоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРИСТІЙНИЙ МУЖЧИНА на гарнім становищі шукає жінки благородного серця задля подружа. Посаг пожаданий. Листи слати до Адм. „Діла" під „Характерний". 61 2—2

1.000 ЗОЛОТИХ дам за посаду бухгальтера або рівнорядну. Відповідь до Адміністрації під: „Адміністратор". 75 1—1

МУХИ розносять ЗАРАЗКИ ... ФЛІТ їх нищить

Мухи є розносицями тифу, дизентерії та інших заразливих хоріб. Не можна рискувати і купувати слабі комахобійні засоби, які цих комах не нищать. Треба жадати тільки ФЛІТУ і не приймати всіляких підрібок. Розпилений ФЛІТ не плямить. Домагатися жовтої бляшанки з чорною опаскою і жовніриком. Ціни ФЛІТУ значно знижені.

За безцін!! Фотографічний апарат
UNIVEX 8·50 зол. Розмір світлин 3 × 4 цм.
„Foto-Radjo-Palace"
Львів, пл. Марійська ч. 8.
Найбільший вибір фотографічних і радіових апаратів. 10/79 1-10

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА
ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
ЛЬВІВ, РИНОК 10.
ВИКОНУЄ В НАЙКОРОТШОМУ ЧАСІ І НАЙДЕШЕВШЕ ТВОРИ, БРОШУРИ, АФІШІ, ЧАСОПИСИ ТА ВСІЛЯКІ ІНШІ ДРУКИ.

10.000 золотих варта радикальне винищення блощиць, молів і т. п., разом із зародками — відомою Свічкою С—Ґаз. за вислід гарантує САНОС, ЛЬВІВ Кл. Такської ч. 3.
Домагатись в дрогеріях, — складах фарб. Проспекти і вияснення висилаємо безплатно. 78 1—10

Спортовці! Одяг і спортове приладдя першої якости купите тільки в крамницях кооперативи „ПЛАСТ"! Львів, Сикстуська 29, Городецька 95. — тел. 26. 1632

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
„ „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ „ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол.	480·—
„ „	1/2	„	250·—
„ „	1/4	„	130·—
„ „	1/8	„	70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 196 (13.741). Львів, пятниця 27. липня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 6·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Директор Іван Бабій застрілений.

ПАТ повідомляє:

В середу рано вбито у Львові скритовбивчим стрілом у голову Івана Бабія, директора державної гімназії з українською викладовою мовою. Дир. Бабій мешкав при вул. Петра ч. 19а. Вбивства доконано недалеко його помешкання. Підчас погоні поліція схопила справника. В тім моменті справник стрілив собі в голову з револьверу марки „Орґеш", який найдено при нім. Тяжко раненого і непритомного справника відвезли до шпиталю. При ньому найшла поліція документ тотожности на прізвище Савчука з Радехова. Прокуратор і поліція веде слідство.

*

ПОДРОБИЦІ ВБИВСТВА

Кілька хвилин по год. 7-ій рано дир. Бабій вийшов зпоза залізної брами на вулицю Петра і Павла і пустився йти в напрямі вул. Личаківської до трамваю. В тій хвилині впали два револьверові стріли і дир. Бабій упав горілиць на хідник. З ран голови потекла кров і на хіднику повстала велика калюжа крови. Молодий справник з револьвером у руці почав утікати вулицею Петра і Павла в долину, а за ним побіг поліційний агент, [illegible]

З агентом побігли за справником теж деякі прохожі люди. Справник скрутив з вул. Петра і Павла на вул. Павла, яка веде на вул. Пекарську. На перехресті вул. Петра і Павла та вул. Павла почав відстрілюватися. Поліційний агент віддав теж декілька стрілів, але вони хибили. На відгомін стрілів вибіг портієр з клініки венеричних недуг при вул. Пекарській і хотів справника схопити. Тоді він віддав кілька стрілів, у тому два до портієра, які хибили. Одночасно з усіх боків почали збігатись люди, а поліційний агент був уже на пятах справника. І тоді він стрілив собі в голову та повалився на землю. Справник є молодим хлопцем, у віці 18 до 20 років, убраний бідно і на перший погляд виглядав на робітника. Рятункова каретка відвезла його до шпиталю, де відбулася негайно операція.

ДОХОДЖЕННЯ ПРОКУРАТОРА І ПОЛІЦІЇ.

На місце злочину при вул. Петра і Павла приїхали представники поліції, а саме: ком. Торонський, заступник керманича слідчого виділу ком. Тернавський та ком. Бартузель, Зенгер і Фурман з тайними аґентами. Туди приїхав теж прокуратор д-р Прахтель-Моравянський, а за ним слідчий суддя І. району.

Перед трьома роками покійний прийшов з Бережан на керманича філії державної гімназії з українською мовою навчання у Львові, а пів року тому перейшов на управителя академічної гімназії (гол. заведення) при вул. Сапіги. Перед роком був уже на нього напад при вул. Петра і Павла, де його тоді побили. Підчас другого процесу Лемика і товаришів на початку липня ц. р. за атентат у большевицькому консуляті дійшло між дир. Бабієм, який зізнавав як свідок, і деякими підсудними до конфлікту. Про це писали ми у звіті з розправи.

Дружина покійного з двома дітьми перебуває на літниці. Дир. І. Бабій мешкав тепер у часі ферій з одною кревнячкою.

До тяжко раненого справника зайшли в год. 8. рано інсп. Носек і ком. Фурман. Справник не відзискав притомности. На місце злочину прибув теж з воєвідського уряду радн. Вагнер.

Вбивство дир. І. Бабія викликало у Львові величезне враження.

Похорон відбудеться у пятницю 27. липня ц. р. під проводом Преосвященного Кир Івана.

СТАН УРОЖАЮ В ПОЛЬЩІ.

Стан урожаю в Польщі в цім році взагал гірший, як у минулім. Найкраща пшениця перед жнивами була у воєвідстві келецькім, найгірша в познанськім. Жито найгірше вийшло в тернопільськім воєвідстві (на Поділлі). Найкращі бараболі й овес у краківськім воєвідстві, гірші у східних воєвідствах. Ярини дещо поправились. Сінокоси відбулися за погоди. Сподіються кращих зборів з ярих родів збіжа, як з озимих. Збір пашні й соломи гірший, як у минулім році. Такий стан занотовано на початку цьогорічних жнив.

Москва не могла здавити націоналізму на Україні.

Кореспондент з Москви нюйорського „Таймсу" Гарольд Денні повідомляє в телеграмі з 8. липня, що совітська влада переводить нову „чистку" серед комуністів у цілім Совітськім Союзі. Найбільше викидають з партії за „цькурництво", себто таких, що йдуть до партії задля особистої користи й вигоди.

На Україні, каже Гарольд Денні, як повідомляють з Києва, *рух за відірвання України від Совітського Союзу є дальше.* Минулої зими за самостійницькі „ухили" прогнали 27.500 українських комуністів на всіх 120.000 членів і кандидатів партії. Тому буде йти далі „чистка" партії з комуністів із національними ухилами.

В Харкові „чистка" викрила хабарництво, злодійство, недоважування, нездарність, погане поведення із сторонами у крамницях.

Прогнані з партії будуть ще суджені в суді.

Італія підготовляє спільну акцію проти Німеччини.

„ЛЬОНДОН, 25. 7. ПАТ. „Дейлі Геральд" повідомляє, що з приводу підсиленої, терористичної акції в Австрії, канцлер Дольфус виїде скоріше до Італії, де зустрінеться з Мусоліні́єм. Дольфус домагається, щоби цілу справу розглянула Ліґа Націй. Мусоліні протиниться такому полагодженню справи. Зате Мусоліні мав звернутися до британського уряду, щоби великі держави виступили спільно в Берліні проти піддержки терористичної акції в Австрії.

БЕРН, 25. 7. ПАТ. Федеральна рада в Швайцарії обговорювала справу дипльоматичної інтервенції в Берліні тому, що поліція прихопила націонал-соціялістів, які перевозили вибухові матеріяли з Німеччини до Австрії. Влада ствердила, що таке пачкування вибухових матеріялів відбувалося від довшого часу.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

Остерігаємо Вас

перед злодіями! Обезпечуйте своє майно від крадежі-влому у

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

За обезпечення домашнього урядження на зол. 1.000 пересічна річна премія зол. 2·50 до 6·40 залежно від місцевости, роду обезпечення предметів і їх застосування.

Трагедія директора.

Львів, 25. липня 1934.

Директора української академічної ґімназії у Львові, Івана Бабія, застрілив сьогодні вранці якийсь молодий чоловік у хвилині коли дир. Бабій вийшов з свого дому до ґімназії. Підчас утечі вбивник острілювався від погоні, та лякаючись, що його зловлять, сам себе важко пострілив. Найшли при ньому леґітимацію на назвище Савчука (чи Ставчука) з Радехова і забрали до поблизького шпиталю. Тіло директора Бабія, який згинув на місці від пострілу в голову, залишилось на вулиці до приїзду судово-лікарської комісії. Стільки каже комунікат, на якому покищо спираємось.

Тому ще нічого певного не знаємо про причину вбивства. Відразу появились ріжні гіпотези: що це черговий акт терору ОУН, то знову — що це вбивство не на політичному тлі, а з пімсти за погану ноту, за недопущення до матури. Ясно, що перед оголошенням первісних вислідів слідства не можемо пересуджувати справи. Можемо ствердити лише речі, безспірні незалежно від політичного чи особисто-аполітичного підкладу вбивства.

Першим таким фактом є трагедія кожного керманича кожної української школи, та ще й державної, який з одного боку мусить триматись точно всіх розпорядків своєї шкільної влади і підпорядковуватися всій системі, яка має офіціяльну назву „державне виховання" (виховане паньствове), з другого боку має молодь, що спонтанічно захоплюється скрайніми націоналістичними гаслами. Додаймо відносини в учительському складі і серед самих учнів, відносини того роду, як цього в передвоєнних часах не можна було й у сні уявити собі, та ще й загальну „переоцінку моральних цінностей", що охопила всю молодь у світі, і матиме образ справді трагічних обставин праці.

З другого боку відомо, що від довшого часу проти особи дир. Бабія виступали нелеґальні видавництва ОУН. Очевидно, що важко входити нам у мериторичний розгляд конкретних закидів. Покійний дир. Бабій з обуренням про них висловлювався, вказуючи на згадані вище примусові обставини, в яких находиться. Для обєктивности, не вважаючи на засаду про померших казати лише добре, мусимо признати, що покійник був надто нервовий, як на своє становище, що вимагає саме залізних нервів, і мав дещо шорстку поведінку, яка інколи непотрібно доводила до конфліктів. Це було теж і причиною конфлікту, що виник підчас його переслухання у процесі Лемика і тов. Обвинувачені закинули йому м. і. намовлювання до конфіденціональної служби. Пок. дир. Бабій найрішучіше цьому заперечив і чули ми, що потім жалував він, що ось у той спосіб стараються його здискредитувати. Нас вражає одно: чому з такими закидами молоді хлопці, середнешкільники, виступають аж на судовій салі, чому про такий випадок, якщо він мав у директорському кабінеті місце, дотичний ученик негайно не поінформував своїх батьків та українські громадські чинники, чому не повідомлено про це тих громадян, які з дир. Бабієм громадськи співпрацювали?!

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie S. S. O T. Będaszewski, jako przewodniczący, S. S. O. D-r J. Locker i S. S. O. D-r Dworzak jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 183 czasopisma pt. „Diło" z daty Lwów, dnia 14. lipca 1934. do Sygn. VI. I. Pr. 392/34, na posiedzeniu niejawnem w dniu 18. lipca 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 13. lipca 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Diło" Nr. 183 z daty Lwów, dnia 14. lipca 1934. zawierającego: 1). w artykule pt.: „Wyjasnennia w sprawi i t. d." w całości wraz z tytułem — znamiona występku z art. 170 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydalesie odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąge za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862. Dz. p. p Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 300 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie fałszywych wiadomości w związku z odwołaniem przez władze kolejowe specjalnego pociągu ze Lwowa do Stanisławowa na ukraiński Zinoczyj Kongres. które te wiadomości mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487. 489 493 p. k. oraz §§36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: T Będaszewski w. r. Protokulant: Anklewicz w. r. Za zgodność: I. Warzeszczak p. kanc.

Будучи вірним католиком, дир. Бабій брав активну участь в українському католицькому русі. Був навіть головою Архиепархіяльного Інституту Католицької Акції. Годі припустити, щоби вже через те саме покійний робив речі, так вкраво суперечні католицькій моралі. Годі вірити в це тимбільше, що дир. Бабій відзначався саме такою отвертістю поглядів і поведінки, яка йому і приспорювала чимало прикростей. Мав теж Іван Бабій за собою таку позицію в житті, як служба в У.Г.А. на становищі команданта звірця у Ходорові та згодом на Вел. Україні командата залізничих транспортів, з опінією одного з найкращих старшин.

Українець застрілив українця. Коли зробив це з молодечої розпуки, вбачаючи у своєму директорі винуватця оганних вислідів науки, — треба висловити найглибший жаль з приводу нетриманости, якою відзначається нинішня молодь у боротьбі за свої життєві осяги, висловити свій жаль з приводу просто трагічного життєвого непорозуміння, через яке втратили дві одиниці життя і заподіяли горе своїм рідним. Колиж це вбивство є дійсно черговим актом українського підпілля — воно кидає понуре світло на сучасні українські відносини. Тоді факт, що *українець застрілив українця* промовляв би до всіх українців на землі сущих — трагічною мовою. Той факт кинув би теж яскраву смугу світла на цілу окрему ділянку трагедії українського народу: притягання середнешкільників до революційної роботи та балканізації українських відносин. З хвилиною, коли політичні порахунки між членами одної нації, нації у тій ситуації, що нині українці, починають вирішуватись револьвером, всій екзистенції нації починає погрожувати смертельна небезпека.

Не випереджуючи фактів, чекаємо на вислідн слідства, потрясені двома новими зайвими жертвами.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Неминучість совітсько-японського конфлікту?

Прага, липень 1934.

Міляньский часопис „Коріере делла Сера" вислав на Далекий Схід свого кореспондента С. Томаселлі, щоб він на місцях простудіював ситуацію на Далекому Сході з погляду можливости воєнного конфлікту між Совітами і Японією. Частину своїх помічень Томаселлі вже прислав своїй редакції і ця помістила їх у своєму часописі п. н. „Коли прийде на Далекому Сході до війни?" У своєму першому дописі італійський журналіст подає короткий, але дуже ядерний нарис нинішнього тамошнього положення. Ось він:

Другий параграф японсько-манджурського протоколу каже, що Японія і Манджуко творять один бльок у всіх питаннях, що торкаються оборони і спільної безпеки. Це значить, що давня російсько-манджурська границя стала тепер російсько-японською. Давній японський сон сповнився: вона перенесла свої державні кордони на Амур. Їй лишається ще тільки витиснути Росію з Приморського Краю і з Сахаліну: Японське Море буде таким не тільки з назви. Вже нині є тут дійсна ситуація така: Півострів Шантун є під цілковитою контролею Японії, Квантінг, Дайрен та Порт Артур — це сіни до Манджурії, Корея є японською кольонією, Сахалін аж по 50-ий рівнобіжник є японський; до Японського Моря можна дістатись або з півночи вузьким проливом між Гоккейдо і Сахаліном, або з півдня Корейським проливом. Оба ці пролиги в японських руках. При такій ситуації лишається Росії або відважитись на війну, або аректи своєї позиції на Далекому Сході. З відступленням східно-китайської залізниці Манджурії Приморський Край лишиться ніби на одній нозі. Спинити дальший поступ Японії може лиш війна.

Японці — це трагічний нарід. Ще перед вісімдесяти роками жили вони зовсім примітивно. Для своєї оборони мали тільки лук, а нині мають усе, чого хочуть. Японія є в динамічному періоді свого істнування. Але й Росія не є вже нині та, що була 1904 р. Під знаком молота і серпа веде вона ту саму політику, що її вела під знаком двоголового орла. Треба мати відвагу подивитись фактам до очей. Доля світу вирішиться не в Европі, але на Сході.

Кількість совітських військ на Далекому Сході оцінюють різно, раз на чотириста, раз тільки на двісті тисяч людей, а Томаселлі гадає, що правда буде по середині — триста тисяч. Томаселлі інформує, що між Байкалом і Владивостоком стоїть тринацять піхотних дивізій, кожна по десять тисяч людей, одна погранична дивізія військ ГПУ й одна кавалерійська дивізія в совітській Манджурії. Крім цього совітська армія на Далекому Сході має до розпорядимости пятьсот полевих гармат, чотириста до пятьсот танків і триста до чотириста літаків.

Японці вкривають Манджурію сіттю залізничих шляхів; їх густоті моглаб позаздувати неодна европейська держава. До 1936 р. довжина манджурських залізниць має війти до десять тисяч кільометрів. Це дасть можливість японському генеральному штабові поставити в разі потреби проти совітської армії півміліонову армію. Близькість народньої бази уможливлює японському командуванню ту цілу армію тримати покищо дома, а коли лиш найдеться вже безпосередня причина до війни, то цілу цю армію можна буде легко перекинути на азійський суходіл.

Який був би вислід совітсько-японської війни, це для Томаселлі ще не зовсім ясне. Умовини воювання у Приамурщині такі тяжкі, що їх можна порівняти лиш з одним відтинком европейського фронту зі світової війни, а саме італійсько-австрійським фронтом. Амур замерзає на час від листопада до квітня і лиш кілька тижнів осіньо він у нормальному стані. Температура повітря паде тут і до 40—50° стиняче зера, а це далеко лекше знесуть москалі, ніж японці.

Найкритичнішим моментом в історії російсько-японських відносин буде — на думку італійського кореспондента — осінь 1935 року.

Читаючи отсі дуже цікаві помічення італійського кореспондента і маючи на увазі все те, що пише світова преса, мусимо прийти до висновку, що напруження між Совітами і Японією дійсно з дня на день загострюється. Японія дійсно рахується з війною. Теперішній японський уряд, опанований армією і тяжким промислом, ледви чи схоче і чи зможе мирним шляхом розвязати цю напружену ситуацію. Цілий японський нарід сфанатизований і бажає війни. Військовий буджет дійшов цього року до великанських сум. З цього державного буджету цілих 36 проц. припадає на армію, а це є 66 проц. більше, ніж у 1930 р. На 1934 р. при-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. ЛИПНЯ 1934.

ІВАН ГЕЙСТІНГС ТЕРНЕР 3)

ТРЕБА БУТИ РОЗУМНИМ!

На хвилину привиділося навіть Геролдові на долівці в їдальні мертве тіло з великою червоною раною там, де була шия.

Ноги почали в нього сильно тремтіти. Очевидно, — Джім був неприродно спокійний, — це спокій розпуки, а може тимчасового сміління. Обоє стояли тихо, стараючися почути щось зі сусідньої кімнати. Але там було тихо. Геролд знав, що вона за хвилину скаже, щоби він подивився, що сталося в їдальні, а він відчував якусь психічну нездібність піти туди. Він узяв її за руку й попровадив до софи.

— Геролде, — простогнала, — ти мусиш туди піти.

— Так, так, — потакнув. — Зараз.

— Ні, — сказала скоро. — Я не знесу цього довше.

Дуже поволі звернувся до дверей. Тут стояв Джім. Геролд відітхнув з полекшою. Потому очуняв і став знову правдивим героєм.

Джім увійшов до кімнати й пішов під піч, звідтіля глянув на схилену голову Мері.

— Я довідався від Геролда, — сказав, що ви обоє кохаєтеся. Чи й ти признаєш це?

— Так, Джіме, — відповіла. — Чи зможеш мені коли це вибачити?

— У тому блискучому та повному житті, в яке ти тепер входиш, — сказав, думаю, що й без мого вибачення якось піде. Але це властиво не найважче.

— А що найважніше, — запитав Геролд.

— Найближча будуччина, — відповів Джім.

— Певно, — сказав Геролд.

— Я написав до бюра й повідомив, що перестаю там працювати

Мері випрямилася.

— Перестаєш там працювати, — сказала за ним. — Чому?

— Я не є так знову зовсім засліплений у своїм адвокатськім занятті, відповів Джім. — Воно не таке дуже приємне, треба тобі знати. Але я так господарив, що заощадив собі трохи грошей; досить на скромне життя, а тепер я рішився зробити те, про що я мріяв ціле своє життя.

Він перервав, виняв з кишені малу люльку й почав її поволі набивати.

— Так, — сказав Джім. — Я буду старатися звинути цей дім, забрати свої речі, виняти з банку гроші й виїхати в подорож. За ті гроші, що маю, зможу багато світа звидіти.

— А коли твої гроші вичерпаються? — сказала Мері. Геролд запримітив, що її голос затремтів.

— Ех! Мужчина може завсіди собі порадити, коли він сам.

Настала павза й Джім зужив три сірники, заки запалив свою люльку. Потому говорив далі: — Вкінці, коли вже про це говоримо, пригадав я собі, що ти, Геролде, мені винен три фунти. Ти певно це полагодиш, заки я відїду?

Дуже довга павза.

— Дорогий Джіме, — сказав вкінці Геролд, — мені здається, що ти в тій справі стаєш на крайнє егоїстичному становищі

— Справді?

Геролд глибоко відітхнув.

— Мері рішилася на щось великого, а це викликало в неї смуток і біль. Вона знищила просто своє життя й як би там люди не думали собі про це, я подивляю її відвагу й чесність. А тобі найважнішим видається робити пляни про свою будуччину й пригадувати мені якийсь дрібний довг. І мушу тобі Джіме, сказати, що я просто дивуюся, як могла Мері так довго з тобою жити.

Він узяв Мері за руку, другою рукою відгорнув собі волосся з чола.

— Зрештою, говорив він далі: — будуччина Мері для тебе мабуть зовсім байдужа.

— Я думав, — сказав Джім спокійно, — що Мері сама рішила про свою будуччину.

Мері поглянула скоро на Джіма й стиснула сильніше руку Геролда.

— Так, — сказала вона.

— Певно, що так, — говорив Геролд, — й її розумне рішення зовсім зрозуміле, коли взяти під увагу твій нечуваний брак почування.

— Мені здається, — пробурмовів Джім, — що ти сам радив мені, щоби бути розумним.

— Щоби бути розумним, Джім, але це ще не значить, що треба аж зовсім тратити розум.

Тепер вмішалася Мері.

— Як ти собі це являєш, що з нами станеться, коли ти так нагло виїдеш?

— Не можеш прецінь жадати від мене, щоб я тут лишився й був для тебе паравином? — сказав Джім. — Зрештою, я зрозумів це так, що Геролд рішився тебе відси взяти?

— Ти говориш зовсім так, якби я була якимсь пакунком, абощо — сказала важко віддихаючи.

— Думаю, — докинув Геролд, — що твоя дружина має деяке право жадати від тебе якоїсь ренти, що ти їй визначиш якусь суму хоч на її дрібні видатки.

Зовсім легка усмішка пролетіла по лиці Джіма.

— Ти думаєш, що вона за ті три роки нашого подружжя заслужила собі на пенсію?

— Думаю, — відповів Геролд, — що ніякий мужчина не може спокійно на це дивитися, коли його дружина бідує.

— Алеж, Геролде, — сказав Джім, — ти маєш до себе рішуче за мало довіря.

Мері схопилася скоро з крісла. — Ах! — крикнула — цього не можна вже видержати! Вовьми мене, Геролде, звідси. Я сама тобі віддалася.

— Так? — спитав її чоловік. „Вже?"

Геролд обернувся до нього.

— Ця увага не личить джентельменові — сказав він.

— Адже ти сам радив мені бути розумним, — пробурмотів Джім.

Його люлька погасла. Це дуже рідко траплялося йому, бо він умів дуже вправно з нею обходитися. Але ніхто крім нього не знав, з якої це причини сталося, й тому він тішився. Запалив її знову й нужив при цьому знову три сірники.

(Докінчення буде)

значили на армію 2.237 міліонів енів. Крім правильного буджету домагається ще міністр війни надзвичайних кредитів у сумі вісімсотдвацять міліонів енів на доповнення фльоти й летунства. Не треба забувати ще й того, що господарська ситуація Японії, не зважаючи на сильне спонтанення світового ринку, тяжка і війна булаб для неї великим обтяженням. Дехто гадає, що Японія ще покищо лиш вичікує, який буде дальший розвиток ситуації в Европі, але до війни Японія вже нині готова. Що торкається висліду сподіваної війни, то по всім даним треба думати, що Японія булаб у ліпшому положенні. Значна частина японських військ брала участь у недавній побідній війні з Китаєм і через те японський вояк має вже досвід воювання при наймодерніших воєнних засобах, а — що найголовніше — японський вояк має мораль переможця. До цього долучаються ще й елементи загально-національної японської психіки. Того всього у большевиків нема. Навпаки!

Мн.

Митрополит Шептицький в справі допомоги жертвам повені.

В найновішім числі „Мети" появився заклик нашого Митрополита в справі допомоги жертвам повені. В цьому заклику сказано:

Взиваю Духовенство і нарід взяти якнайщирішу участь у збірках на річ потерпівших від повені в західній Галичині. Не для форми і не з оглядів людських поможім щиро братам у біді! Маємо Богом дану нагоду показати, що ми християни, і зєднати собі щирість християн поміж нашими братам. Цим заслужимо собі у Бога можливости, яких досі не маємо: рятувати і тих, що гинуть з голоду на Україні. Християнська любов ближнього, виявлена братам у хвилині біди, стане, дасть Бог, початком побіди Христової гадки над поганством у обох народів.

† Андрей, Митрополит.

Французький уряд залишається при владі.

Конфлікт відкладено до жовтня.

ПАРИЖ, 25.7. ПАТ. Радикальна партія залишила свободу Еріо та радикальним міністрам. Вчора в год. 5-ій пополудні почалося засідання ради міністрів. Перед міністерством закордонних справ публика уладила премієрові Думергові овацію. Прихильників мін. Тардіє уладили йому теж овацію. На засіданні ради міністрів дійшло до компромісу. Мін. Тардіє згодився уступити з уряду. Прем. Думерґ заявив, що або уряд залишиться при владі в незміненому складі, або всі міністри подадуться до димісії. Одначе тоді він не згодився би творити новий уряд. У своїй промові, яку після засідання відчитав мін. Саро журналістам, прем. Думерґ згадав, що мін. Тардіє мусів боронитися перед замітами. Одначе в своїй обороні переступив межі, бо перед слідчу комісію для висвітлення афери Ставіського прийшов зі заздалегідь підготованим пляном наразити на небезпеку уряд національної єдности, якого символами є саме мін. Тардіє і мін. Еріо. Їхня згода дає урядові довіря цілого краю. Коли поведінка Тардіє не дала би урядові підтримати радикалів, тоді істнування кабінету було би загрожене. Коли би уступив Тардіє, уряд теж мусів би упасти. І тому премієр завізвав міністрів, щоби залишилися в уряді. Міністри погодилися на пропозицію премієра і теперішній уряд буде далі вести свої праці.

Мін. Еріо заявив, що в такій трудній ситуації він і його партійні товариші залишаться в уряді. Вони підладуться рішенням конгресу радикалів і радикальних соціялістів, який відбудеться в жовтні ц. р. Таким чином прем. Думергові вдалося довести до компромісу і відкласти вирішення конфлікту до жовтня ц. р. Прем. Думерґ виїхав на дальший відпочинок до Турнефей.

Були в Німеччині і не бачили причин до перевороту.

НЮ ЙОРК, 7. липня (Вл. кор.). — Вчора прийшов до Ню Йорку корабель „Бремен" з Німеччини. Він виплив з пристані Бремен 29. червня, отже один день перед проти-гітлерівською революцією. Кораблем приїхало богато визначних людей, які їздили до Німеччини спеціяльно з метою студіювати тамошні відносини. Були між ними професори, політики, дипльомати і бізнесмени. І всі вони згідно кажуть, що в часі свого побуту в Німеччині не бачили найменших признак до якогось перевороту. Невдоволення з влади всюди буває, отже деколи і в Німеччині почуєте критику, але ніхто не мав на думці валити уряд — така думка майже всіх прибувших подорожних. Пізнати в Німеччині хіба цензуру ґазет, а решта плине звичайним руслом. — Коли корабель був уже на морі і прийшли звідомлення бездротним телеґрафом про здавлення револьти, подорожні не могли вийти з дива. Вони самі собі дивувались, як мало може знати посторонна людина про відносини в краю, в котрім вона лише гостем.

НА ХОЛМЩИНІ.

ЦЬОГОРІЧНЕ ТУРКОВИЦЬКЕ СВЯТО

В Турковичах, на межі томашівського і грубешівського повіту, де колись стояв стольний Червень, відбулось, як щороку, свято в честь Пречистої в дні 15. липня. Одначе на цей раз не пощастило, бо з вечора 14. липня почав падати дощ і безупинно лив цілісіньку ніч. Ніколи ще, як лише запамятали старі люди, не було такого лиха.

Намучились прочани: не спали всю ніч, змокли наскрізь, бо де в невеликому селі знайти захист для тисячок людей. І тому, як тільки почало на світ благословлятись, прочани стали розїджатись. Якби вони знали, що дощ перестане падати...

І сумно спавало на серці. Небо заволікли сірі, брудні хмари, але густий дощ, під ногами велика грязюка, а люди їдуть та їдуть. Не буде свята.

А всю так гарно заповідалося: ще ніколи напередодні з вечора не було так багато людей. Прийшло до Туркович і безліч хрестних ходів; як ніколи передтим.

Навіть з далекого княжого Холму і тих сіл, що лежать між Холмом і Турковичами, були хрестні ходи. Холм звязався з Турковичами... Привезли до Туркович і нові святощі Холмщини: обновлені образи св. Діви Марії і св. Миколая з села Підгорець, грубешівського повіту. З Варшави новий епархіяльний місіонар, холмщак родом, о. Сагайдаківський привіз чи не вперше ясні листки-метелики в гарній українській мові. І зміст тих листків такий радісно-бальорний: в них мова про обновлення двох образів Божої Матері в селі Королівці коло Володави — в хаті заможного церковного старости, де образ проявнювався поступово, довший час, та в бідненькій хатці убогої старушки-вдовиці, де на очах парубків і дівчат, що зібрались у хаті, нагло і несподівано засіяв червоним і білим світлом невеличкий образ холмської Божої Матері, якби у відповідь на скептичні уваги зібраних, що, розмовляючи про обновлення образу у старости, тріюмфуючи та з задоволенням підносили, чому не обновиться образ хочби у тієї бідної вдовиці... Не стати її на купно хемічних засобів, з помічю яких можна би очистити почорнілий образ... Так відразу, на півночі і на півдні Холмщини, стались чудесне обновлення образів, бож бідна та Холмщина з її забраними або замкненими церквами та де заборонили цілковито все рідне, українське.

Як жаль, що тими всіма радісними вістками не встигли поділитись між собою сотки людей, що зїхались були на свято. Не могли теж більша кількість прочан побачити і ті світлини з історії Старого і Нового Завіту, що їх вперше висвітлювали в цьому році, даючи пояснення до них в українській мові, а в деяких місцях музично ілюструючи співом церковних пісень-молитов. Не можна було цілісіньку ніч, як звичайно, слухати співів церковних хорів, а на цей раз їх зібралось більше, ніж що-року, та всі вони хотіли попишатися своїм умінням. Бож і справді ніде так гарно не співають, як у нас на Холмщині. Тільки всього й радости.

В обличчі невдалого свята, під шум дощу та на фоні сірого неба ті сумні вістки-новинки сильніше вражали та затемнювали собою ті світлі моменти, які все таки мало цьогорічне турковицьке свято.

Пос. С. Хруцький.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Гарно і міцно почуває себе і головний редактор митрополитального „Слова", „соборник" п. С. Т., бож, бачите, як справді реалізується засада соборности: „Слово" друкується в рідній мові і проп. вірних православної Церкви, а на сторінках цього „Слова" все можете прочитати побіч нападливих статтей на українство сливе

Змінилось у Варшаві положення грека-професора богослов. факультету о. Ватдекаса. Він назначений, замість епископа Сави, директором інтернату для богословів-студентів, з нового шкільного року має обняти теж становище декана богословського факультету, а в майбутньому має стати „патріярхом" Прав. Церкви в Польщі. Замість росіян приходять до голосу в Церкві ріжні пришельці, що нічого спільного не мають з місцевим населенням та з його церковно-національними традиціями.

БАГНО СТАВІСКІЯНИ.

ДАЛЬША КОМПРОМІТАЦІЯ ШОТАНА.

ПАРИЖ, 25. 7. ПАТ. Слідча комісія, для висвітлення афери Ставіського, переслухала кількох свідків, а між ними емеритованого префекта Жіє. Ставіський сказав йому у великій тайні, що може придбати багато компромітуючих документів Тардіє. Коли про це довідався Тардіє, звернув увагу Жіє, щоби був більше обережний у Парижі з людьми, яких знає дуже мало. Жіє признався, що зі Ставіським ходив на снідання. При такій нагоді Ставіський запевнив префекта, що своїми впливами поладнає його непорозуміння з владою. І дійсно Ставіський закликав посла Пруста та доручив йому поробити відповідні заходи у міністра Шотана. Внаслідок тієї інтервенції Шотан запропонував Жіє обняти визначне становище, але свідок запевняє, що тоді не згодився на цю пропозицію.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78. 183—180 Телефон 23-55.

ПРАВНІ ПОРАДИ.

Новий кодекс про зобовязання.

V

НЕЗАКОННЕ ЗБОГАЧЕННЯ

Як уже згадали ми в попередніх статтях, джерелом зобовязань бувають не тільки договори між діючими особами, але теж людські вчинки, з якими закон звязує повстання зобовязань. Тут зачисляє закон крім поладнування чужих справ без уповажнення, ще: **незаконне збогачення і неналежну чинитьбу.**

Безправне збогачення буває тоді, коли хто придбає для себе користь з майна іншої особи без ніякої правної основи. Тоді збогачений обовязаний звернути власникові придбану річ чи користь або її рівновартність. У щоденному житті таке незаконне збогачення буває тоді, коли хто напр. до будови своєї хати несвідомо візьме чужі дошки; або заблукану вівцю зачисляє до своєї отари, або вкінці помилково загаяє чужу вівцю до своєї колиби. Колиж збогачений подарував уже таку річ третій особі, тоді вона обовязана звернути цю річ дійсному власникові. Незаконно збогачений, коли звертає річ, має право домагатися від власника звороту конечних видатків (статті 123—127).

НЕНАЛЕЖНА ЧИНИТЬБА.

Бувають теж випадки, що одна особа дає щось другій помилково, з незнання, або з інших причин, хоча до того не є обовязана. В щоденному житті такий випадок буває тоді, коли уневажнено договір, а одна з діючих осіб виповнила вже свій обовязок і заплатила напр. при аренді річний чинш. Тоді можна навіть судовим процесом вимагати звороту неналежної чинитьби. В таких випадках треба внести до суду скаргу за зворот неналежної чинитьби себто т. зв. кондикцію. Закон знає в таких випадках чотири роди скарг, тому що:

1) не було ніякого договору, або його пізніше уневажнили, чинитьбу передали помилково особі, якій вона не належалася (т. зв. condictio indebiti);

2) виплатили зачет, а не заключено договору (т. зв. condictio ob causam datorum);

3) виплатили зачет, але пізніше відступлено від договору (т. зв. condictio causa finita) і

4) чинитьби доконали тому, щоби стримати когось від каригідного вчинку (т. зв. condictio ob turpem causem);

Не можна домагатися звороту:

1) коли заплачено передавнений довг, або один грач звернув другому виграну квоту;

2) коли хтось мав моральний обовязок виконати таку чинитьбу;

3) коли хтось виконав чинитьбу хоча знав, що не має ніякого обовязку її виконувати;

4) коли хтось виконав чинитьбу для каригідного вчинку або проти добрих обичаїв (статті 128—133).

Крім того джерелом зобовязань є **незаконні ділання,** які накладають відшкодування за заподіяну кривду (напр. побиття людини).

ЗОБОВЯЗАННЯ ЗА ШКОДУ.

Закон накладає обовязок звороту шкоди, коли виконано:

1) каригідний вчинок (напр. побиття, поранення) або

2) занедбано виконати обовязок з договору (напр. не заплачено ціни купна).

Одначе в таких випадках відповідальність паде на особу тільки тоді, коли одна з осіб має **дійсну шкоду.** Крім того закон вимагає **вини. Відповідальність за власні вчинки і за власну вину.**

Кожний відповідає за власні вчинки та занедбання, які спричинили шкоду під умовиною, що діяв свідомо, або шкоду спричинив своїм недбальством.

Не відповідають за шкоду ті особи, які є фізично та психічно нерозвинені або наслідком свого віку не розуміють своїх вчинків. За те пяниці, які свідомо впиваються, щоби скинути зі себе відповідальність, обовязані винагородити шкоду. Далі не відповідає за шкоду та особа, що у власній обороні спричинила шкоду напасникові або намагалася охоронити інших людей від небезпеки (статті 138—140).

Відповідальність за вчинки і чужу вину буває тільки в деяких випадках. І так кожна особа відповідає за вчинки свого повновласника, які спричинили шкоду; батьки й опікуни відповідають за шкоду своїх дітей чи пупілів; правні особи (напр. культурно-освітні товариства або кооперативи і т. д.) відповідають за шкоду, яку спричинили їхні виділові чи управа; держава відповідає за шкоди, які спричинили судді підчас виконування своїх обовязків. Тоді пошкодований вносить до суду т. зв. синдикатську скаргу. Далі відповідають за шкоду всі ті особи, які наглядають над психічно нерозвиненими людьми, які своєю поведінкою спричинять шкоду. Вкінці за шкоду своїх підвладних відповідають ті особи, які доручують її виконати чи подавати деякі справи. У всіх тих випадках причиною зобовязання за шкоду є посередня вина за недостаточний нагляд або поганий вибір.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ШКОДИ ТВАРИН АБО РІЧЕЙ.

Власник тварини відповідає за шкоду, яку вона спричинила. Кожний мешканець відповідає за шкоду, яку спричинило викинення предмету (напр. крізь вікно на вулицю) і т. д. Власник будинку відповідає за шкоду, коли дім завалився або з нього впав хочби один предмет (напр. дахівка на голову людини, яка йде хідником). У таких випадках відповідає власник тварини або будинку, хіба що докаже, що шкода була наслідком причин від нього незалежних (статті 142—151).

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРИПАДОК.

Засадничо за припадок ніхто не відповідає. Але відповідає за припадок і за всіляку шкоду кожний, хто спричинив його свідомо; нарушив приписи, які хоронять перед припадком; непотрібно мішається до чужих справ або спричинює загаєння справи (напр. довжник не платить довгу, хоча він уже є платний).

У двох випадках нема відповідальности за припадок: 1) коли припадок спричинить вища сила (напр. повінь); 2) або до припадку доведе віритель. У засаді за шкоду, спричинену випадком, відповідає власник себто той, в якого маєтку сталася шкода.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ШКОДУ ВЛАСНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ.

Власниками підприємств і засобів комунікації, які вправляється в рух силами природи (напр. парою, водою, газом, електрикою і т. ін.) відповідають за всяку шкоду, яку спричинив рух підприємства; від тієї відповідальности можуть звільнитися тільки тоді, коли докажуть, що шкода повстала з власної вини пошкодованого або третьої особи, за вчинки, якої власник підприємства не відповідає; вкінці за шкоди, спричинені підприємством. За всі інші шкоди, а також за шкоди, спричинені припадком, відповідає власник підприємства (статті 152—156).

ВІДШКОДУВАННЯ.

Відшкодування обіймає і дійсну втрату і втрачений зиск. Одначе зобовязаний відповідає тільки за нормальні наслідки свого ділання або занедбання, які спричинили шкоду. В деяких випадках, передбачених законом, можна домагатися, крім звороту матеріяльної втрати, ще винагороди за моральну кривду. Висоту відшкодування устійнюється після розглянення всіх умовин, які спричинили шкоду. Коли пошкодований сам частинно спричинив шкоду, тоді відшкодування буває розмірно зменшене. Відшкодування виплачується в грошах; одначе на домагання пошкодованого суд може приказати повернути шкоду, привернувши річ до її попереднього стану (статті 157—160).

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до **50 проц.** — **в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.**

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. ЛИПНЯ 1934.

Ю. ДЕЛЕВСЬКИЙ. 2)

СТОЛІТНІ.

Томас Парр. — Еффінгам. — Драккенберг й інші. — Проблема довголіття.

(Докінчення.)

У XVII-ому віці жив теж бідний англійський селянин Томас Парр. У 120-ім р. життя він іще раз оженився. Маючи 130 літ він виконував усі домашні роботи і навіть молов. Щойно в останніх роках почав у нього слабнути зір і память, але слух залишився добрий і до смерти зберіг він ясність думки. Коли він скінчив 152 роки, Парра закотів побачити король і його покликали на двір. Тут приняли його „по-королівськи" і ділок, що не звик до такої достатньої та вибагливої їжі, занедужав нестравністю, яка і довела його до могили. Парр пережив девять англійських королів. Тіло його піддав оглядинам славний Гарвей, який ствердив, що його організм у величайно доброму стані і що він міг би був прожити ще багато літ, якби не „нещасливий випадок" на королівському дворі.

У 1757 році помер у Корнваллі І. Еффінгам у віці 144 роки. Родився він за Якова І у дуже бідній родині і з дитячих літ займався тільки тяжкою працею. Довго служив він у війську і у битві під Гохштедт став капралем. Пізніше вернувся він до давнього заняття і до кінця свого життя працював як робітник. Із Еффінгам дуже поміркованно, рідко вживав мяса і ніколи не пив алькоголю. До 100 літ не знав недуги; на вісім днів перед смертю зробив іще прогульку пішки на три англійські милі.

Данець Драккенберг уродився у 1626 р. До 91 року служив як моряк при королівській маринарці. 15 літ провів у дуже важкій турецькій неволі. Маючи 111 літ оженився з 60-літньою жінкою і після її смерти жив іще довго. Маючи 130 літ закохався у молодій селянській дівчині, яка, звичайно, не хотіла вийти за нього замік. Умер Драккенберг у 1773 р. маючи 146 літ.

У вересні 1797 у норвеському селі біля Бергена помер Йосиф Суррінгтон у 160 р. життя. Він зберіг усі свої фізичні та умові сили до останньої хвилини. Був жонатий кілька разів; залишив молоду вдову і багато дітей; найстарший його син мав 103 роки, наймолодший 9 літ.

У 1796 р. помер у Марстранді (Швеція) Гюрген Дугляс, що мав 120 літ і 7 місяців. Він твердив, що уродився 23. квітня 1680 р. Його оповідання згоджуються із дійсними історичними подіями. У дитячих літах він утратив батька — офіцера, що вмер від ран. Як сирота вже змалку мусів виконувати найтяжчу працю. У 17 році вступив до війська, до армії Шліппенбаха. Брав участь у 8 битвах і провів 4 роки в російському полоні. Після заключення миру залишився в Росії як столяр. Був жонатий тричі, мав 13 дітей. Коли мав 85 літ оженився з латинкою, з якою мав 8 дітей; остання дитина вродилась йому, коли мав 103 роки. До кінця життя Дугляс зберіг усю свою силу, тільки на кілька літ перед смертю втратив зір. Він мав знамениту память і міг закоплено оповідати всі подробиці зі свого військового життя. Годувався головно ячмінною кашою і горохом, їв мало мяса, пив звичайну воду, рідко горілки. До останніх днів зберіг зуби.

Роберт Тейльор, що родився 1764 р. і служив при Юрію IV і Вільгельмі IV, помер у 1898 р., маючи 134 роки. Від королеви Вікторії дістав портрет з її підписом; оженився, коли мав 108 літ.

Недавно на Корсиці трапилась така подія: до Франки ставився міцний, високий дідусь „корсиканський пастух", який заявив, що маючи вдруге 21 літ прийшов відслужити військову службу. Префект подумав, що має до діла з божевільним, але пастух доказав йому, що має 121 літ. Усе своє життя годувався він сиром і городиною, рідко їв трохи козлятини; ніколи не курив ані не носив окулярів.

Із тих прикладів видко, що столітні можуть не тільки зберігати свої сили та духову здатність у найпізнішому віці, але і можуть мати нащадків. У світлі тих фактів біблійні перекази не видаються нам уже такими чудами. Франсуа Нае у 100-ім р. життя мав незаконного сина з селянкою у своїм селі і вмер у 119 р. Дуже замітний другий факт: деякі старці у 90 або сотім році життя дістають новий приплив сил, нову міць, якби відмолоджувались... У них появляються нові зуби, сиве волосся починає діставати свій первісний колір (як напр. у Мері Герм у 110 році), зір поправляється.

Столітні належать мені між людьми до виняткі. Це виняткове явище має свої причини без сумніву звязані з характером організмів і може з умовинами життя. Які це причини? Чи не можна би їх вияснити порівняльною методою? І чи не можна би знання тих причин використати для прикладного „мистецтва жити довго?" Чи не міг би виняток стати, йдучи за лінією поступу, загальним правилом? Чи це дійсна проблема чи ілюзія?

Ось питання, які виринають самі собою.

Перекл. із рос. мови в. г.

(„Посл. Новости".)

ВІДШКОДУВАННЯ ЗА УШКОДЖЕННЯ ТІЛА, ВТРАТУ ЖИТТЯ Й ОБРАЗУ.

При ушкодженні тіла, розстрою здоровля має винуватець звернути всякі кошти. В деяких випадках має зложити згори таку квоту, яка потрібна на лікування пошкодованого. При втраті здатности до праці винуватець має платити ренту. На випадок смерти пошкодованого має винуватець платити ренту особам, яким померлий на основі закону був обовязаний давати прожиток та ін. особам, кого близьким кревнякам, які він дійсно вдержував. Замість ренти може винуватець заплатити одноразове відшкодування. За образу чести або повбавлення особистої свободи суд може признати пошкодованому деяку грошеву квоту за моральну кривду і фізичні терпіння.

ПЕРЕДАВНЕННЯ.

Скарга за винагороду шкоди передавнюється до 3-ох років від хвилини, коли пошкодований довідався про шкоду й особу спричинника. Скарга за зворот шкоди, спричинену злочином, передавнюється до 20 років від дня злочину.

Президент не помилував С. Корпана

Цивільна канцелярія президента повідомила окружний суд у Львові, що президент не скористав з права ласки і відкинув прохання оборонця Степана Корпана, засудженого в квітні ц. р. на кару смерти за вбивство команданта поліції у Вибранівці пов. Бібрка. Таким чином присуд смерти виконають у Львові в найближчих днях.

Українська ґімназія в Харбіні.

20. серпня ц р. відбудеться святочне відкриття української ґімназії в Харбіні, яка буде приміщуватися в Українськім Народнім Домі. Програма науки обіймає крім української мови, літератури та історії, теж навчання японської, англійської, російської та манджурської мови. Крім того вчитимуть у ґімназії ремесла. Учениці одержать повне національне та релігійне виховання. В ґімназії звертатимуть багато уваги на фізичне виховання. При ґімназії буде бурса. Вписове буде на 30 відсотків нижче від вписового в російських ґімназіях у Харбіні. В шкільному році 1934/35 відкриють першу клясу і три вступні кляси.

Турецько-італійський конфлікт.

АТЕНИ, 25. 7. ПАТ. З острова Родос повідомляють, що буря загнала італійський рибацький корабель до берегів Малої Азії до заливу Алямарія. Турецька прикордонна сторожа почала обстрілювати італійський корабель і вбила одного моряка.

По широкому світі.

— Державного підсекретара міністерства внутрішніх справ Арбінатті усунули з фашистівської партії тому, що поступав незгідно з наказами партії.

— У міжнароднім мотоциклевім рейді довкола Німеччини трьох німецьких мотоциклістів згинуло, шістьох тяжко ранених.

— Міністерство праці в Німеччині загострило контролю при видачі закордонних пашпортів німецьким, фаховим робітникам, щоби вони не виїздили за кордон до праці у колишніх жидів-фабрикантів з Німеччини.

— До Москви приїхав перший чехословацький посол Б. Павлю.

— Міністр райхсвери Бльомбреґ приїхав у суботу до Естонії, де склав візиту ген. Ляйдонерові, провідникові збройних сил — по двох днях відїхав — як пише преса — до Гельсінґфорсу.

— Шеф штабу пробоєвих відділів Ліце призначив Фон Яґова провідником ґрупи пробоєвих відділів Берлін—Бранденбурґ, на місце розстріляного Ернста.

— Над Льондоном лютувала страшна буря з дощем, яка заподіяла великі шкоди. Багато домів ушкодили громи. На мості Гаммерсміс грім стопив електричні проводи та спричинив пожежу. На деяких вулицях комунікація перервана.

— Двох вірмен, які вбили архієпископа Туріяна підчас богослуження, засудив суд у Злучених Державах на кару смерти; сімох їх спільників на кару вязниці від 10 до 20 років.

— До Парижа прилетіло 6 норевжських летунів.

— Обі жінки, які були в товаристві Діллінґера при його стрічі з поліцією, вже арештовані.

З природи й техніки.

НОВІ ПОЛЯРНІ ЕКСПЕДИЦІЇ.

Визначний російський полярний дослідник проф. **Самойлович** задумує вислати в арктичні околиці корабель без залоги, кермований радієвими хвилями. Таким робом можна буде дослідити околиці бігуна без небезпеки для людського життя. Цей корабель буде мати тільки машини, мірниче приладдя та досить складну радієву апаратуру, потрібну до кермування. Підчас плавби корабель буде передавати автоматично відомости про своє місце побуту та висліди поміріи стації, що кермує ним звонні.

Рівночасно з проф. Самойловичем вибирається теж капітан **Попов** з Радянського Океанографічного Інституту в експедицію до невідомих частин Полярного моря, щоби найти ще дальше на півночі (на північний схід від Землі Франца-Йосифа) переправу кораблями Ледовим морем здовж північносибірського побережжа. Попов задумує дістатися з Мурманська на північний ріг Землі Франца Йосифа, а звідти невідомими морями у напрямі Новосибірських островів.

МІЖНАРОДНІЙ КОНГРЕС ГЕОГРАФІВ.

Цей конгрес відбудеться між 23. і 31. днем серпня ц. р. у Варшаві під проводом американського географа д-ра Ісаї **Бавмена.**

АПЕНІНСЬКИЙ ТУНЕЛЬ.

Недавно віддали до вжитку між Фльоренцією і Больонією новий залізничий шлях, що скорочує давну дорогу на 33 км. Новий шлях довгий на 98 км., з чого 37 км. припадає на тунелі. Тунель під цілим Апеніном довгий на 18,5 км. Таким робом він найдовший з усіх тунелів світа, що мають подвійні рейки, а тільки дещо коротший від сімпльонського, який не має подвійних рейок, тільки складається з двох окремих однорейкових ґалерій.

На новій лінії їздять електричні поїзди. До їх порушування вживають постійно струму з напругою 3000 вольтів.

РАКЕТОВА ПОЧТА.

Від років ріжні дослідники займаються проблемою ракетового лету. Одні пропонують ракетове авто, другі ракетовий літак, тощо. Одначе всіх цих плянів не можна виконати тому, що до цього треба багато грошей. Скромніші дослідники обмежилися з цього приводу до ракетової почти, яка сама себе фінансує. Річ у пересилці листів при помочі ракет з одного місця до другого, вже значно віддалене від першого.

Від ракетової почти вимагаємо передовсім якнайбільшої певности себто вимагаємо, щоби почта осягнула свою ціль (т. зн. щоби вислана з Франції до Льондону потрапила дійсно у Льондон, а не в море) та щоби не загрожувала людям та самим пересиланим річам.

Одним з перших, що перевів успішні спроби пересилки почти ракетами, є інж. Фріц **Шмідль** з Ґрацу. Йому пощастило вже 20 разів вислати при помочі ракет біля 2000 посилок, з того одну третину рекомендованих. А саме випускав він ці ракети з готелів, положених недоступно у високих горах, у напрямі легкодоступних долин, де находилися звичайні поштові уряди. Притім послугувався він одноступневою ракетою, довгою на 2 метри, в грубою на 25 цм. Перша ракетова посилка інж. Шмідля відбулася ще 9. вересня 1931 р. з вершка високої на 1238 метрів гори Гох-Треч (у Стирії) до місцевости Земріах, віддаленої на 2 км. Ця перша посилка мала аж 333 листи.

Слідом Шмідля пішли два німецькі інжиніри: **Тілінґ** і **Цукер**. Перший згинув у жовтні м. р. підчас своїх експериментів, другий працює нині з великим успіхом при ракетовій почті в Англії. А саме пощастило йому 6. червня ц. р. вислати ракетою 1200 листів на віддаль 3 кільометрів. Дослідами Цукера зацікавилися англійські фінансові кола і при їх помочі Цукер задумує покищо наладнати правильну ракетову почту між островом Вайт (на південний захід від Льондону) та Льондоном, віддаленим у повітряній лінії на 125 кільометрів. Якщоб ці спроби вдалися, заведуть правильну ракетову почту між англійськими островами в англійськім каналі (Ля Манш), відтак між Францією і Англією та між Ірляндією і Англією. На дальшім плані ракетова почта між Европою і Америкою.

ЩО ТАКЕ „ВІТАПРІК"?

Одна мадярська фабрика консерв виробляє від недавна спеціяльну консерву „вітапрік", якою смарується хліб і яка має в собі дещо паприки. Паприка, як виявилося недавно, має великий відсоток вітаміни „Ц". Напр. 15 ґрамів „вітапріку" має стільки вітаміни „Ц", що 5 цитрин. Ця кількість „вітапріку" додана до страви вистане для 5-членної родини на цілий день як джерело вітаміни „Ц".

На цім місці зазначуємо, що великий відсоток вітаміни „Ц" мають овочі дуже поширеної в карпатських лісах рябини. Цю вітаміну можна теж дістати хемічно з грознового цукру.

ФІЗИКАЛЬНО-МУЗИЧНИЙ КОНКУРС.

Пруська Академія Наук призначила на 1936 рік 5000 нім. марок нагороди за працю, яка викаже на основі систематичних експериментів фізикальні величини, що визначують барву струнних інструментів. Праці слід надсилати до 31. грудня 1935 року. Вислід конкурсу проголосять у 1936 році на засіданні, присвяченім памяти Ляйбніца.

ЩЕ ПРО ТЕОРІЮ РЕЛЯТИВНОСТИ.

На днях принесли усі заграничні (ненаукові) часописи, а за ними повторили це й наші, вістку, мовляв теорія релятивности Айнштайна до нічого вже непридатна, бо французький професор **Карвалльо** виказав експериментом, що її засновки хибні.

Річ у тому, що згаданий француз доказує своїми експериментами, що висліди експериментів американських дослідників **Майкельзона і Морлея**, які були для **Айнштайна** спонукою до збудовання теорії релятивности, незгідні з дійсністю. А саме Майкельзон і Морлей виказали своїми експериментами, що рух землі у просторі не впливає на скорість світла. Карвалльові поміри доказують саме щось протилежне.

Покищо треба підождати, аж висліди французького дослідника будуть іще раз перевірені. Бо історія теорії релятивности інформує нас, що подібних закидів було більше. Всі вони виявилися після перевірки безосновними. Одначе навіть, якби висліди Карваллля виявилися правдивими, а Майкельзона і Морлея (кількакратно вже перевірювані!) неправдивими, не слід ще кричати про „упадок" та „загибіль" теорії релятивности. Що найбільше треба буде її змодифікувати.

ПРОДУКЦІЯ ПАЛИВА У РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ.

Передбачену в пятирічному плані продукцію палива осягнули на Радянщині тільки приблизно. Якщо річ у продукції камінного вугілля, то видобули його тільки 86 відсотків передбаченої пятирічною кількости. Дещо ліпше представляється справа з ропою. Внаслідок американських метод праці видобули вже 1931 р. стільки ропи, скільки передбачили на 1932 рік. Одначе ні в 1932 р. ні в 1933 р. продукція ропи не зросла. Експльоатація торфу виказує на 1932 рік замість передбачених 12,3 міліонів тон аж 13,8 міліонів тон. Але добутий торф якісно зовсім не високий. Його вогкість спричинила те, що в тих електріях, де його вживали, треба було додавати до нього інші, ліпші роди палива. Наслідком цього зужили за багато дерева, яке є як-не-як дуже вартісним сирівцем. Додавання ропи як палива виявилося теж некорисним: економічніше вживати ропи до продукції погонних матеріялів ніж до спалювання. Таким робом пятирічка дає чисельно гарні висліди, одначе з погляду економії більше зуживання високовартісних сирівців дуже некорисне.

А. Л.

Перше весілля в українському обряді в Анґлії.

Дня 14. липня відбулося в Манчестері, місці осідку найбільшої української кольонії в Анґлії, перше весілля в українському обряді, відколи кольонія існує (біля 40 літ). Шлюб брала донька п. Плятона Солярa, поважного нашого громадянина, п-на Марія Соляр, з п. Володимиром Чучманом, сином також одного з перших українців у Манчестері. Шлюб давав о. Боський у катол. костелі св. Чада при Чітем Гіл Роад. Гостей, українців та анґлійців, було кількасот осіб. Молодят, по старому звичаю, коронували підчас шлюбу. Анґлійські часописи вислали багато репортерів на це свято.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН).

Ширіть наш часопис!

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна
ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА Львів, Ринок 10.

Карахан большевицьким послом у Берліні.

БУКАРЕШТ, 25. 7. ПАТ. Щоденник „Куренул“ повідомляє, що большевицький уряд призначив Карахана першим послом у Румунії. Карахана призначили недавно большевицьким амбасадором у Туреччині, але він туди ще не виїхав. Щоденник здогадується, що большевики призначили до Туреччини свого кращого дипльомата, бо приписують до своєї місії в Румунії велику вагу.

Наглі суди в Австрії урядують.

ВІДЕНЬ, 25. 7. ПАТ. Перед наглим судом відбувся процес проти двох колишніх членів Шуцбунду, 22-літнього чехословацького громадянина Ґерля і 21-літнього Анєбека за атентат на залізницю і намагане вбивство поліцая. На розправі підс. Ґерль зізнав, що атентат виконав тому, щоби запротестувати проти уряду за його відношення до робітників. Згадав, що на націонал-соціялістичну партію міг лекше погодитись, ніж на уряд. Наглий суд засудив обох на кару смерти. Президент Мікляс помилував Анєбека і перемінив кару смерти на досмертну тюрму, а Ґерля повісили.

Страйк докових робітників може перенестися на схід.

НЮ ЙОРК, 7. липня (Вл. кор.). — Страйк робітників на корабельних доках, що розпочався перед двома місяцями в Льос Анджеліс, Сан Франціско і Сіетл на побережі Тихого Океану, може перенестися на Схід — таке каже предсідник юнії тих робітників, Йосиф Рабн. Він щойно вернувся з Каліфорнії до Ню Йорку і тут подав такі інформації до ґазет.

Чому страйк у Каліфорнії прибрав такі розміри, що треба було вжити війська Національної Ґвардії, про це розповідає також Рабн. Він каже, що на перешкоді до полагодження страйку стояло те, що юнія підпала під вплив комуністів, котрі ніяк не хочуть іти на уступки, бо їм не в голові робітнича справа, а підбурювання проти зорґанізованої влади. Другою причиною є те, що страйкуючі робітники забули за первісну причину страйку, тобто за домагання ліпшої платні, а проголосили тепер ще якісь інші, хоч і не дуже нові домагання. А третьою перешкодою до полагодження страйку є становище підприємців, які не дуже цим журяться і віддали цілу справу двом організаціям, які є прихильні ідеї „замкненої робітні“, тобто, щоб вільно було приймати до праці і неюнійних робітників.

Естонія не приступить до східного Льокарна.

Гостина мін. Бека. — Невдоволення у Франції

ТАЛІН, 25. 7. ПАТ. Мін. Бек склав першого дня свого побуту в Естонії офіційну візиту міністрові закордонних справ Селяма. Після того мін Бек склав вінок на гробах вояків, які полягли за незалежність Естонії. Вчора був на авдієнції в президента републики Петса. Після авдієнції президент гостив мін. Бека з дружиною обіданням. Опісля мін. Бек відбув кілька нарад з естонськими достойниками. Мін. Селяма заявив, що Естонія поступатиме в справах східного Льокарна однозгідно з Польщею. Ґен. Лайдонер заявив польським журналістам, що Польща та Естонія повинні співпрацювати у всіх справах. Польща й Естонія не мають ніяких навіть дрібних конфліктів, які могли би зашкодити співпраці.

Зате французька преса висловлює своє невдоволення з розмов мін. Бека в Естонії. „Еко де Парі“ запевняє, що Польща протиставиться французькій політиці і нарушує договір з 1921 р. Причиною зміни взаємин між Польщею і Францією є німецько-польський договір з 26. липня ц. р. та польська допомога Німеччині в її політиці над Дунаєм і в прибалтійських державах.

Німецька преса пише, що Польща підготовляє союз прибалтійських держав під своїм протекторатом. Польща намагається вирватись з сітки інтриґ Парижа. Німецька преса здогадується, що союз прибалтійських держав під проводом Польщі буде протиставленим східного Льокарна, яке піддержують Франція і Большевики.

—o—

Анґлійсько-японське порозуміння.

ТОКІО, 25. 7. ПАТ. В. Британія та Японія погодилися, що на майбутній морській конференції не будуть заторкувати політичних справ, бо конференція не осягнула би наміченої мети.

Ніхто не обмежує Вашої особистої свободи. Можете підписати довільну скількість позички Рідній Школі. Кожна позичка по 25 зол.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 55-?

— До Берези Картуської вивезли з Угнівщини, як нас повідомляють, також управителя школи в Ульгівку т. Андрія Рачинського. — З Волині до Берези Картуської до дня 20. 7. вислано 20 українців. Вислані походять з пов. луцького, рівенського, здолбунівського, кременецького, костопільського, дубенського й ковельського. — З Радехова вивезли до Берези Картуської Володимира Дибайла.

— Дві жертви Серету. В суботу 21. липня ц. р. захлеснув один молодий жид ще з двома жидівочками полоскуватись по Сереті в Чорткові. Всі троє пустились човном у сторону села Білої. Та видно, що молодець не вмів добре веслувати, бо в найглибшому місці на ріці човен перевернувся і ціла залога пішла на дно. Одна жидівочка втопила, двоє вдалось урятувати.

— Протестантизм у Копичинеччині. Пишуть нам: В „Ділі“ з дня 18. 7. ц. р. поміщена новинка про те, що в Яблонові коло Копичинець 75 богатших господарів перейшли з гр.-кат. обряду на евангелицьку віру. Тимчасом протестантська акція, хоч її ведуть із завзяттям, стрічає відпір у ще сильнішій акції католицькій. В Яблонові є всього двоє протестантів ще від 1929 р., з яких один зарібник зайшов сюди з Тисьменичан коло Станиславова. Та і ця родина хрестила своїх двоє дітей у костелі на обряд римо-католицький. Заміте, що протестантську акцію ведуть і в Яблонові і в Копичинцях і в Кобаснодолах люди, що взагалі з вірою нічого спільного не мають: це люди зпід стягу „Громадського Голосу“ і т. п.

— Оперетка у Львові. До Великого Міського театру приїхала оперетка „Вісімтрийцять“, що починає у пятницю вечором свої виступи пєсою „Яхт кохання“. Авторами оперетки є Кжесвінський і Бродзінський, музика Фанні Гордон. Грали цю оперетку у Варшаві минулого сезону 175 разів.

— З Українського Наук. Інституту в Берліні повідомляють нас, що 27. ц. відбудеться відчит в українській мові доц. Віктора Леонтовича п. з. „Проблема феодалізму на Україні“ з дискусією.

— Пошесть серед худоби. Польське м-ство хліборобства та земельних реформ обмежило вивіз домашніх звірят за кордон тому, що появилися пошесно заразні недуги.

— Замазали державний герб. Аґенція „Всхуд“ повідомляє: „У Лісниках біля Бережан вивішено на окраю ліса національно-український прапор а рівночасно замазали синьою фарбою шильд із державним гербом на місцевій народній школі. Тієї ж ночі невідомі люди скосили на шкоду війта Єнджеєвського дві грядки капусти“.

— Стріл крізь вікно. Аґ. „Всхуд“ повідомляє: У Дзвинячі біля Заліщик нічо невідомий чоловік вистрілив крізь вікно до хати 27-літнього Петра Угринюка. Зранив його смертельно.

— Поранив ножем. Аґ. „Всхуд“ принесла вістку, що в Таврові біля Бережан Павло Сегелович поранив ножем у плечі поляка Ленартовича. Зробив це тому, що Ленартович заручився з його сестрою, а вона перейшла на латинський обряд.

— Повісився власник цукорні. При вул. Городецькій 9 у Львові намагався покінчити з життям 50-л. власник цукорні Ст. Вітик, тому повісився на вікні. Наймичка відрізала Вітика. Його відвезли до шпиталю. Причина: незавидне матеріяльне положення.

— Краєва хроніка. В Бориславі повісилася 45-літня Марія Охалівна з причини непорозумінь із любовником Дубасом, з яким жила вже 10 літ. — 23-літня Катерина Петруняк у самогубному намірі скочила у криницю на подвірі своїх батьків у Бориславі. Ще ледви живу добули з криниці та відвезли до шпиталю. Як Петруняк скочила в криницю, привела на світ дитину. Дитина померла.

— Після американського страйку. У Сан-Франціско та інших містах південно-американського побережжя, що закінчили ґенеральний страйк, панує карнавалевий настрій. Театри, кабарети та нічні клюби знову відкриті, ресторани повні публики, на вулицях дуже багато авт та автобусів повних, бо люди їздять просто з радости. У крамницях нормальний рух, хоч портові робітники ще не почали праці; вони страйкують іще від травня. Преса висловлюється прихильно про уряд, що повів справу страйку легідно і довів до порозуміння.

— Ґанді бере гонорарі. Провідник і апостол визвольного індійського руху Ґанді заявив журналістам, що від тепер вестиме з ними розмови призначені до друку тільки за гонорарем. Цей гонорар призначує він на фонд парій. Деякі часописи перестали друкувати навіть промови Ґандія, інші охотно платять гонорарі пересічно 20 зол. за розмову на 5 хвилин. Підчас останнього віча індійського жіноцтва в Калькуті в авто Ґандія накидали багато грошей і дорогоцінностей на проголошений ним фонд.

— Різні вістки. Німецька цензура, що не допускає чужинної преси до краю, довела до того, що мешканці шукають за чужинними часописами як за сензацією. — У Німеччині заборонили на два тижні продажу двох часописів, анґлійського „Дейлі Експрес“ і „Шікаго Трібюн“. — На останніх італійських маневрах повітряної фльоти ствердили, що налет літаків на промислові осередки дуже важко оборонити. — Скількість безробітних у Франції за останній тиждень зросла на 2354 осіб тобто загальна сума дійшла до 314.836 осіб, з чого 70.858 жінок. — У Льондоні панує така посуха, що містові, яке мало завсіди багато дощів, загрожує недостача води; директор міських водопроводів подав до відома населення, що воно мусить зменшити дещо свої потреби на 65 мілїонів „ґальонів“. — У Москві в „Парку Горького“ відкрили небувалу досі для комуністичного ладу виставу: виставу жіночих тоалет з живими манекінами; люди йдуть як на проскій області призначили анґлійця Гемпсле. — У Піренеях зникла визначний альпініст Льопес Фернандес, упавши у прірву з висоти 300 стіп.

— Українець на зїзді канадійських письменників. У Кенора, Онтерю (Канада), відбувся зїзд Товариства канадійських письменників. На зїзді було 50 канадійських письменників з усієї Канади, а між ними теперішній найбільший поет Канади д-р Робертс. Від українців був п. О. Івах, що мав реферат про українське

письменство в Канаді. Мовознавець професор Ватсон Керконел прочитав на зїзді свої переклади трьох поезій молодих канадійських українських поетів.

— **Пожежа грецького манастиря.** У Греції згорів один із найстерших манастирів „Мега Спилеон", що значить „Велика печера". Був він найбагатший і найславніший, на горі заввишки 900 метрів, на 100-метровій скелі над густим лісом. Є тут входи до двох великих печер, де 15 віків тому заснували манастир. У печерах находяться манастирські будинки на 7-8 поверхів. Була це третя пожежа за півтора тисяча літ, на цей раз страшна. Манастир згорів до чиста наслідком пороху. Бібліотека мала дорогоцінні рукописи та документи. Виратували тільки одну ікону Богородиці з 8-го століття, прикрашену вінком із брилянтів і рубінів — дар імператора Андроніка II-го, що вступив сюди, як каже повіря, ченцем у 360 році. На іконі замітні сліди від попередніх пожеж з 1400 і 1640 років. Ця пожежа спонукала грецький уряд внести проект закону, щоби всі історичні та мистецькі памятки манастирі передавали до державної бібліотеки, де істнують кращі засоби боротись перед пожежею.

Звязок зі світом

дає „ДІЛО"

за 5 зол. місячно.

— **Продавші вугілля ошукали місто на міліон дол.** За останніх пяти літ місто Ню Йорк заплатило за вугілля міліон долярів за багато, а цілий видаток на вугілля за той час дійшов до суми 25.000.000 дол. Це ошуканство вийшло наверх при нагоді прилюдного допиту при роздаванні контрактів на доставу вугілля. Обманства допустилися дві фірми, що доставляли паливо для управи міста. Не є виключене, що ще й інші фірми „заобляли" таким самим способом.

— **Новий спосіб передачі почти.** Американський президент Рузвельт виїхав цими днями на повне море на воєнім кораблі „Говстон". За цим кораблем поїхав дирижабль „Макон", що дігнав корабель і випустив зі свого чердака два літаки. Літаки знизились над кораблем президента із почтою. Досі такої пересилки почти не вживали, тільки у фільмах.

— **Замісць на престіл — вигнаний.** Голяндському баронові Стоттісно захотілось стати королем; вибрав він собі малесеньку андорську республику, придумав імя „Бориса I", але не зумів зорганізувати окупаційної армії. Його арештували в Ургелі і відправили до Барцельони. Зазнає він одної чести: над його справою родитиме рада міністрів у Мадриді. Його вишлють з Еспанії, нехай інші держави ломлять собі голову, чи такий король може ходити спокійно по світі чи ні.

—o—

Науковий куток.

Питання про східно-словянську або „праруську" мову.

На таку тему в Іогор.-Фільольог. Т-ві у Празі мав виклад акад. *С. Смаль-Стоцький*. Цим питанням акад. Стоцький займається все своє життя. Супроти нього мусів заняти становище ще у 80-х р. р. XIX. ст., як проф. університету у Чернівцях. Заняв і переконав.

З поглядами на українську мову вийшло таке саме, як і з поглядами на давню Київську Русь. Як з Київської Руси-України ріжні „вчені від політики" зробили „общеруську" державу, так і з мови Київської Руси робили й роблять „общеруську" мову. Щоб виправдати наскрізь політичну теорію русского єдино-неділимства, видумали теорію „праруської" мови, ніби спільної всім східним словянам, установили після спільної праслов'янської доби ще окрему добу „праруську", з якої ніби десь у XIII. ст. відокремилась українська білоруська мова.

Вперше проти цієї науково безпідставної, а для нас дуже шкідливої теорії акад. Стоцький поставився рішуче у *своїй граматиці, виданій по німецьки спільно з проф. Т. Гартмером.* Тоді він зустрів опір таких корифеїв фільольогії, як Яґіч, Соболевський, Шахматов та інші. Наукова европейська критика устами Вонтрака, Гуєра, Вайнґарта й ін. привітала граматику Стоцького, але його поглядів на „праруську" мову не поділила. На доказ істнування цієї мови тоді наводили аж 14 признак.

Відповідь критикам і дальше обґрунтування свого становища акад. Стоцький дав головно у праці п. н. *„Розвиток поглядів на семю словянських мов"*. Признаки спільної „праруської" мови стали зникати і в новіших студіях московського вченого Ляпунова з колишніх 14-ти залишилось їх лише 3. Тай ці три, як довів Стоцький, є неважні для теорії „праруської" мови, бо всі вони є *праслов'янськими* діялектичними явищами. Затеж в останньому часі висловилися про це у своїх знаменитих працях і польські дослідники Т. Міловський та Шобер

Тепер уже можна вважать, що теорія „праруської" мови остаточно здана в архів наукових дивоглядів. *Ніякої „праруської" мови ніколи не було,* а всі живі словянські мови розвинулись безпосередньо з праслов'янських діялектів. Проте до української мови, то вона *від початку розвивалася за своєю власною системою,* зовсім відмінною від системи московської мови. Розвиток української мови в старій добі був такий сильний, що навіть і по упадку нашої державности українська мова здобула собі нові терени з Литві й Молдавії, на Білоруси й Московщині.

Перед обезцінненням готівки хоронить грамота на внутрішню позичку Рідній Школі. Одна позичка 25 зол.

ДИВОГЛЯДИ.

СІЯМСЬКІ СЕСТРИ.

Цікаву проблему мусів розвязати міський ню-йорський урядовець, Филип Гайнес, що видає дозволи на заключення подруж. До нього зголосилася місс Вайолет Гілтон за виданням дозволу на подружжя з музикантом Морісом Лямбертом. Урядовець подивився на панну Вайолет і сказав: „Алеж ви не самі, вас є дві, то як я можу видати дозвіл на шлюб з одним чоловіком?" — І відмовив. Не помогли заходи їх адвоката ані апеляція до вищого урядовця. І там відповіли: „Ні!" Коли панна Вайолет запитала, чому ні? — відповіли: „З причини прилюдної моралі".

Після цього жених заповів жалобу до найвищого суду, щоби приневолити міського урядовця видати дозвіл.

Але панна Вайолет поїхала просто до Ню-арку і там зажадала видання дозволу на заключення подружжя. Одначе й тут сказали їй „ні!" Коли запитала чому, їй сказали: „З тих самих причин, що в Ню-Йорку!"

Місс Гілтон це одна з близнят-сестер, що родилися перед 26 літами в Англії і обїздять світ під іменем „Сіямських сестер". Вони зросли разом і виступають по виках як диво природи.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Блудні лицарі.

Не є це той легендою оповитий лицар, що в середніх віках, вдений тугою, з мечем і лютнею блудив світами і нудив світом, що ставав перед дворищами і жіночими манастирями та співав у промінні потасаючого сонця:

Зза сьоми гір і рік — вже років сім
До тебе я мандрую,
У сні тебе ввижаю і твій дім,
І тужу та сумую...

Вертаємось до середневіччя. Маємо теж блудних лицарів. Серед наших молодих людей є їх навіть невеличкий полчок. Інше вони разом не ходять.

Не так то вони ходять як переходять — від одної орієнтації до другої. Вимахують паперовими мечами, коли хотять покинути старих приятелів для нових, ударяють у новий тон, коли перебігають від одної партії до другої, щоб погостити на часок у третій, відбиваються від одної фракції до другої, щоби вкінці „блиснути метеором" у якійсь маняцькодикій ідеольогічній групі.

Як дивлюся на тих молодих людей, пригадується мені хлопяча забава, в яку ми колись бавились у станиславівських Липах...

Ставали, бувало, проти себе дві зави хлопців сильно держачися за руки в боєвому поготівлі, щоби віяка сила не могла їх розірвати.

Одна сторона визивала: Царю, царю, буде війна?

Друга відповідала: Ні!

— Чому?

— Бо мало війська.

— Відбий собі!

І тоді один визначений вибігав із ряду силкуючися вдарити собою у найслабшу точку противної лави, щоб її прорвати.

Як не розбив, лишався, по стороні противника і від тої хвилини скріплював сили ворога. Як-же розірав лаву, вертався до своїх з лавром перемоги, ще й вів зі собою частину прорваної лави.

Щось таке діється й у нас під цю пору, лише, що хлопці — старші...

П. А. їздив колись на Радянщину на „харківські торги" чи „контракти" та не добивши торгу, вернувся до краю, вступив на практику до одної партії, але не покінчивши практики — хоча партія вбрала його в посольський мандат — звільнений із практики, справив собі націоналістичний прапор і сам власними силами і чужим кредитом — іде до перемоги.

Пан. Б. висиджував цілі місяці в радянськім консуляті, а сьогодні є стовпом фашистівської кадрівки і скрізь йому тхне комунізмом. (Тут ще є деяке прояснення справи, бо він як більшої займався помірами голов, лиш забув раніше свою помірити.)

Добродій В. був теоретиком та ідеольогом большевизму, ба й комуністичним послом, а тепер уже розкаяний своєю заявою — до перемоги...

І були в нас блудні лицарі, що відбували свій паломницький шлях у протилежному напрямку від Заходу на Схід.

Був колись п. Г. голова „Союзу Католицьких Письменників", що став згодом начальним редактором комуністичного часопису.

Та є в нас і тип п. Д., що скинувши чернечу рясу братчика, робив з успіхом на львівських вулицях ліберала, стає до друкарської каши в Ставропігії, щоби при першій наголі стати „страйкбрехером", за часок випливає як відповідальний редактор органу комуністичної УПП („Und Pipa paradiert") з черги стає відповідальним редактором рянокомуністичного часопису на те, щоби пізніше розкаятися у „Вістях".

А куди помандрує — перейшовши в такому короткому часі сім гір і сім рік — Господь милосерний знає...

Словом: Царю, царю, буде війна?

Бо:
Ще у неділю він бився за реакцію,
У понеділок боронить вже „свобод",
Вівторок він готов на провокацію
У середу лише на свій народ,
В четвер вдягає костюм монархіста,
У пятницю він знову демократ,
В суботу вже підшився в комуніста.
В другуж неділю — скінчений поубрат!

Такі в нас є блудні лицарі — часто тільки брудні...

Тиберій Горлівець.

ХЛІБОРОБСЬКА УДАРНА БРИГАДА.

Виписуємо з большевицької „Правди" з 17. липня таке місце:

„На дворі Каховської МТС стоїть 8 молотілок. Поруч лежить розібраний „комбайн" і багато знятих „гедерів". Біля молотілок порається кільканацять людей — стукають молотками, направляють. На задньому дворі, де скидають на купу непотрібні частини — зросло травою 20 тракторів. Стоять тому, що нема запасових частин, а дирекція не присилає грошей, щоб їх купити. Механік так навчає тракторні бригади:

— Як тільки трактор сильно затарахкоче, зупиніть його. Запасових частин не ждіть, їх все одно не куплять.

—o—

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. МИКОЛА КРАВЦІВ,

парох Лопатина і декан лопатинського деканату, наділений крилош. відзнаками, помер дня 18. липня ц. р. у 57-ому році життя і 31-ому священства. Покійний, селянський син, власними силами скінчив гімназійні й богословські студії. Душпастирював у селах: Лопянка, пов. Долина, Боратин, пов. Броди, Оліїв, пов. Зборів і Волків, пов. Перемишляни. У Волкові побіч обовязків пароха й перемишлянського декана займався політичною, культурно-освітньою й економічною діяльністю. Був основником та організатором читалень „Просвіти", Кружка „Сільського Господаря" й каси Райфайзенки. Від листопада 1918 р. душпастирював у Лопатині, радехівського повіту. За його почином і заходами збудовано тут нову велику церкву. Крім того Покійний опікувався і проводив читальнею „Просвіти", Кружком „Р. Ш." й місцевим кооперативним життям. У Лопатині по довгій і затяжній недузі покінчив своє багате на працю для церкви, громади й родини і стоєнене турботами й невпинними ударами життя. Похорони відбулися дня 20. липня ц. р. Від численно зібраного духовенства, громадянства, парохіян, родини і неприсутніх доньок: Марії, що в Московщині, та наймолодших: Зиновії і Стефанії, що у вязниці, прощали Покійного оо. Петро Казанівський, Осип Мицак і Маріян Плешкевич. На могилу Його зложили місцеві установи, парохіяни й молодь вінки та цвіти. Земля Йому пером!

Ширіть наш часопис!

Шіхт виробляє теж „Мило Білий Олень".

Довідуємося, що фірма ШІХТ виробляє крім ріжних родів мила, які вже є в торговлі, теж нове мило „Білий Олень". Є це повновартісне ядерне мило, але завдяки своїй лагідности і приємному запахові надається до прання білля і до миття цілого тіла. (—)

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ПЕПІНКА РАЙНГОЛЬЦОВА".

Чеська комедія з менше відомими артистами, під сильним впливом фарс Власти Буріяна, але композиційно і з режисерського погляду дуже слабенька. Є це історія сільської дівчини, що наслідком зовсім випадкового збігу обставин попадає на сцену, не знаючи навіть, що грає. Той самий мотив використаний уже давно багато дотепніше Анні Ондрою. Бюро детектативів, що вічно робить орхестру, з придуркуватими мінами своїх урядовців виведене зовсім недоцільно, бо воно нічого не відкриває. Кілька фарсових сцен дуже веселих, незалежно від усього сюжету, дуже наївного

Зол. 1'50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

„ЖОРНА"

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"

Львів, Ринок 10, Конто ПКО. 503.496.

Дописи.

ЛУЦЬК.

Українське кооперативне життя в луцькому повіті. В 1933 р. на терені луцького повіту вели діяльність під опікою Інспекторату Р. С. У. К. кооперативи: 1) для заг. закупу і збуту 39, 2) споживчі місані 1, 3) Українбанки, 2, 4) ощадно-позичкові ріяьнки (райфайзенки) 2, 5) молочарські 3, 6) ріжні 2, Разом 49. З того членів РСУК 37, нечленів 12. В 1933 р. виступили з числа членів РСУК 2 кооперативи для заг. закупу і збуту („Надія" в Сильнім і „Єдність" в Хорупах). Кооператива „Спілка" в Бороховї була другий рік нечинна. Одна кооператива для заг. закупу і збуту вела молочарський відділ. („Добрий Січ" у Воротневі) й одна постачала молоко до міста („Українське Світло" в Теремнім). У 1933 р. засновано і зареєстровано в окружному суді 3 нові кооперативи для заг. закупу і збуту і всі три урухомлено (Радомишль, Звірів та Оздів). Крім того в 1933 р. засновано й урухомлено 1 районову молочарню (в Княгинінку). В 1933 р. переведено підготовчу працю для заснування кооператив для заг. закупу і збуту в таких місцевостях повіту: в Кошеві, Седмірках і Жуковці. В загальному український кооперативний рух у Луччині все ще доволі слабий і має перед собою дуже широке поле до праці, яке, на жаль, лежить облогом. Коби тільки політичні обставини були сприятливіші!

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Листування Редакції.

Вп. Ю. О., Станиславів: Дякуємо за присланє, яке використали. Дотичного звіту не помістили, бо прийшов за пізно. Тепер уже зовсім неактуальний.

Вп. Дописувачеві в Чернелиці: Одну замітку використали, другої не можемо з уваги на цензуру.

Вп Кореспондентові в Чорткові: Присляне дістали. Частину використали, інших заміток покищо не містимо з уваги на цензуру.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4. 154—150
1/78

СПОРТ.

С. К. „Русь" Ужгород — К. Ш. Ц. Кошиці 5 : 0 (4 : 0)

Цією перемогою доказала „Русь", що сильно перевищає і цей провідний мадярський клюб. В „Руси" грав цим разом концертово напад. Кошицька мад. дружина хотіла помогти собі брутальною грою, за що суддя виключив аж двох II грачів з гриця. В другій половині дружина „Руси" старалась тільки вдержати вислід, аби захистити себе від небезпечної для життя гри противника.

Больонія. Больонія — Ференцварош 5 : 1 (2 : 1).

Після цієї перемоги завваліфікувалась Больонія до фіналу за чашу середущої Европи. Другим фіналістом буде переможець зі змагань віденської Адміри з торінською дружиною Ювентус.

ОБІЖНИК

у справі краєвих ситківкових змагань.

1. Змагання орґанізує на припоручення О. К. Станиславів Український Спортовий Клюб
2. Змагання відбудуться від 16. до 19. серпня ц. р. включно в таких конкуренціях: поодинокі гри жінок, мущин і юніорів, подвійна гра жінок, мущин і юніорів, та гра мішана, гри потіїн.
3. Вписове: від гри поодинокої 2·50 зол., від подвійної по 1·50 зол. від змагуна, платні при зголошенні.
4. Зголошення (враз із таксою) приймаються до 10. серпня включно на адресу: Інж. Ілько Попович Станиславів, Голуховського 17. Всякі спізнені зголошення не будуть приняті, зголошення без оплати неважні.

Позамісцеві товариства подадуть враз із скількістю зголошених (можна на відтинку грошевого переказу) докладний речинець приїзду змагунів до Станиславова (день і година) та скількість потрібних приміщень.

5. Льосування, що відбудуться в суботу 11. VIII. в год. 8. веч. у канцелярії інж. Поповича буде подане змагунам до відома в „ГОТОВИХ" з 18. VIII. п. р.

Змагання будуть розіграні мячами „лявенгерс".

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Кути:
26. VII. Корнепільські дзвони.
27. VII. Королева кіна.
25. VII. Товаріщ (премієра) комедія на 4 дії Девали в постановці п. Бендали
29. VII. Залізна острога.
30. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 27. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання". Гостинний виступ театру „8·30".
Субота, 28. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання". Гостинний виступ театру „8·30".

Театр Ріжнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Життя є гарне".
АТЛЯНТИК: „Буритель".
ВАНДА: „Кінець світа".
КАСІНО: „Зорі Бродвею".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бась білих ліжечок" (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Романс Маньки Грешної", ревія „Львів-Монте Карльо".
МІРАЖ: „Пат і Патахон серед пенсіонарок", „Цілунок засудженого".
МУЗА: „Плятинова бльондинка".
ПАН: „Ведика княжна Олександра", „Шпіон у масці".
ПАЛЯС: „Пепінка Райнгольцова."
ПАСАЖ: „Любов Жоржети" і ревія „Шампанські вечорі".
СВІТ: „Я був тобі вірний", „Карієра кельнерки".
СОНЦЕ: „Пірати степу" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Король арени" (Кен Мейнард) на осн. Джека Лондона, і ревія Нюйорк-Варшава „Боженільна ніч".
ХІМЕРА: „Газард життя".
УТІХА: „Нічний лет" та ревія.

Закордонне радіо.

Четвер. 26. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 17·45 Солісти, 21·45 Пісні й арії, **Брно** (325,4) 19·35 Віольончеля, **Кошиці** (269,5) 19·35 Скрипковий ресіталь Затурецького, **Прага** (470,2) 19·10 Муз. авдиція для дітей, 19·35 Фортепян, 21·35 Муз. вок. концерт, **Париж** (1649) 20·00 Камер. музика, спів, **Білгород** (439,8) 18·30 Спів **Берлін** (356,7) 21·45 Концерт Бусоніа. **Кенгсвустергавзен** (1571) 17·20 Фр. камер. музика, 19·00 Концерт малої радіоорхестри, **Кельн** (455,9) 16·00 Легка музика, 17·15 Камер. музика, спів, **Будапешт** (549,5) 12·05 Салонова музика, 19·30 „Баль в Анни" оп. Кудінія, 23·45 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 16·45 Програма для дітей, 20·45 „Ірис" оп. Масканія **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 17·00 Вок. інстр. концерт.

Пятниця, 27. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 20·30 Концерт, **Кошиці** (269,5) 19·15 Військова орхестра, **Мор. Острава** (259,1) 19·40 Спів, **Париж** (1649) 20·45 „Ізась і Гануся" комопера Гумпердінка, **Атльона** (531) 19·50, 21·15 Спів, **Берлін** (356,7) 18·20 Невідомі Шубертові пісні (Шірмер, альт), **Гамбург** (331,9) 19·00 Концерт нонах (веселе попурі), **Гайльсберг** (291) 19·10 Ресіталь на арфі, **Кельн** (455,9) 17·20 Дрібні Бетовенові твори (спів музика), **Бресляв** (315,8) 16·00 Концерт, 19·10 „Дер штіле Ґартен" вок. авдиція, 21·00 Камер. музика на давніх інструментах, **Будапешт** (549,5) 12·05 Вокальний квартет, 18·55 Спів. ресіталь, 22·30 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·10 Вок. концерт, 20·45 „Тонодіно Алекваторе" муз. ком. Ніци та Морбеля, **Рим** (420,8) 13·05 Камер. музика.

Львівське радіо.

Четвер, 26. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Оп. фантазії з гр. пл., 13·00 Полудневий денник, 13·05 Авдиція для молодших дітей, 13.20 Джезова музика льондонського радія з гр. плит, 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, комунікати, 16·00 Легка музика, спів, 17·00 Програмова скринька, 17·15 Скрипковий ресіталь, 17·40 Фортепянові твори, 18·00 Жінки на візді поляків із закордону, 18·15 Літ. авд. „Чоловік, що бачив чорта" (Леру), 19·00 Вечерня, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Львівська журналістика в XIX. ст., 20·12 Легка музика, пісоньки, 20·50 Веч. денник, 21·02 Гр. пл., 21·12 Популярний концерт, 22·00 Фізика чи метафізика „Конечність чи воля", 22·15 Легка й танкова музика.

Пятниця, 27. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт сальонової музики (віденська нар. музика), 13·00 Полудневий денник, 13·05 Славні співачки з гр. пл., 13·55 З ринку праці, 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, комунікати, 16·00 Муз. радіокабарет, 16·40 Фрагмент із міндерж. ситківкого меча Польща-Данія, 17·00 Авд. для хорих, концерт орхестри, 17·30 Орхестра Занддера з гр. пл., 18·00 Репортаж: „Як Лисів перебув кризу", 18·15 Солісти (спів, музика), 18·45 Проломом Стрия через Карпати, 18·55 Хвилина льв. дирекції залізниць, 19·00 Вечерня, 19·15 Польська нар. музика (з гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Почт. техн. скринька, 20·12, 21·10 Симф. концерт (музика, спів), 20·50 Веч. денник, 21·00 Серед книжок, 22·00 Відч. „Один день на селі", 22·15 Кабарет із гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 5·27 1/2 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·70, Париж 34·91, Берлін 205·25, Ціріх 172·63, Амстердам 358·20, Прага 20·00, Міляно 45·45, Нюйорк кабель 5·28 1/2, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 25. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масла	2·10	зол.
1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·25	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 25 сот. (Вчора помилково подано 20 сот. замість 22 сот.)

Тенденція на масло і сметану вдержана, на молоко звишкова, на яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 26. липня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, дьоко подвірн птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I класа „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

Присилайте передплату!

ОПОВІСТКИ

Дирекція Луцької Української Гімназії оголошує, що зараз вільна в Гімназії посада вчителя природи й фізики. Оферти складати негайно на адресу: Луцьк, Пхоцька 92. **Дирекція.** 1—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЦІЛИЙ ЛЬВІВ має свій збірний пункт в арендатора фірми Скородецького, — кімната до снідань, Львів, Кілінського 2 Горяча ковбаса з муштардою, хлібом і пивом **50 гр.** Обід з 3-ох страв зол. **1·10** Пиво Пражнівець 1/4 л. 15 гр. Теж пиво Габербуша і окоцімське. 11/79

ЗАНЯТТЯ на терені Галичини найдуть особи, які надаються до анвізиції. Зголошення під: „Постійний дохід 831" Нова Реклама, Львів, Шайнохи 3. 12/56

ІНТЕЛІҐЕНТНА старша особа шукає місця господині у старшого священика-вдівця або безженного. Вимоги скромні. Ласкаві зголошення: Уряд парохіяльний Ричиків, p. Czerkasy, via Stryj. 79

ПРОДАЄМО ТЕПЕР з причини кінця сезону найгарніші сукні, плащі, костюми 50% дешевше. — Магазин дамської конфекції **І. Посамент,** Львів, вул. Академічна ч. 2. 77 1—5

ОГОЛОШЕННЯ

Д-р Бабій Володимир

ВЕРНУВСЯ 73 2—2

і ординує як досі від 9—1 і 3—6,
Львів, вул. Гетманська 8/II. пов.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Сьогодні відчинено нову станицю, що влаштовує кімнатні обставини, під фірмою

„WNĘTRZA STYLOWE"

ВУЛ. КЛЄМЕНТИНИ ТАНСЬКОЇ
(напроти каварні Жоржа)

і поручає новочасні й античні меблі по дуже низьких цінах. 72 2—2

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 197 (13.742). Львів, субота 28. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Державний переворот в Австрії.

Канцлер Дольфус убитий.

ПОЧАТОК ПЕРЕВОРОТУ. ПОДІЇ В РАДІО.

ВІДЕНЬ, 26. 7. ПАТ. В середу в полудне 8-ох нац.-соціялістів в одностроях Гаймвери вдерлося до будинку віденського радія („Равг") при Йоганнесгассе та обезсилили спікера. Сталося це в 1 год. пополудні. Концерт з грамофонових плит нагло перервано і змовники проголосили такий комунікат: „Союзний уряд подався до димісії. Д-р Рінтелен, посол у Римі, обіймає становище союзного канцлера". Від тієї хвилини радіо замовкло на деякий час аж до год. 15.30. Зате крізь мікрофон продерся у світ відгомін сцени зі спікером. Кружляють поголоски, що дир. „Равгу" Гольд убитий.

Вістка про уступлення канцлера Дольфуса стала гаслом до революції в цілій Австрії.

ЗМОВНИКИ В ПАЛАТІ КАНЦЛЄРА.

Одночасно друга група змовників, яких 150 озброєних людей в одностроях Гаймвери, заїхали самоходами перед палату канцлера. Сторожа пропустила цілий відділ свобідно, бо вважала їх правдивим відділом війська і поліції. Виявилося, що змовники завдалегідь обдумали плян нападу і тому надягнули однострої членів Гаймвери, щоби змилити сторожість поліції і влади. Провідниками змовників був один десятник в однострою майора, а другий в однострою капітана. Напасники перетяли телефонічні дроти з урядом канцлера. При входових дверях до палати змовники виставили скоростріли.

ЗАСІДАННЯ РАДИ МІНІСТРІВ. УБИВСТВО ДОЛЬФУСА.

В середу перед полуднем відбувалося в палаті канцлера засідання ради міністрів під проводом канцлера Дольфуса. Перед год. 12. вполудне надійшли вістки до ради міністрів, що в руханковій салі при Зібенштерніштрассе зійшлося яких 300 людей. Незабаром міністри довідалися про події в радіо і містифікацію з уступленням уряду канцлера Дольфуса. Тому засідання ради міністрів перервано. Більшість міністрів вийшла з палати канцлера, де залишилися тільки канцлер Дольфус, міністр Фей та віцеміністр Карвінський. Саме в тій хвилині змовники ввійшли до палати канцлера та обсадили всі кімнати, забороняючи присутнім виходити з них. Канцлера Дольфуса й обох міністрів спершу замкнули в одній кімнаті. По хвилині вивели канцлера Дольфуса та Карвінського до окремої кімнати. За кілька хвилин змовники покликали мін. Фея до канцлера Дольфуса, кажучи, що він взиває Фея на розмову. Мін. Фей пішов за змовниками і побачив раненого канцлера на тапчані. Дольфус слабим голосом просив Фея, щоби заопікувався його родиною та не проливав крови. По цій коротенькій розмові відвели Фея назад до окремої кімнати, де він залишився враз з Карвінським ще кілька годин під ескортою змовників.

ПЕРЕГОВОРИ УРЯДУ ЗІ ЗМОВНИКАМИ. УМОВИНИ ПЕРЕМИРЯ.

Міністри, які залишилися на волі, зійшлися негайно в міністерстві військових справ та почали радити над новою ситуацією. Міністр освіти Шушніг повідомив телефонічно про хід подій президента Мікляса, який перебував поза Віднем на відпочинку. Президент доручив мін. Шушнігові тимчасову керму уряду, наділюючи міністра потрібними повновластями. Щоби рятувати життя замкненим міністрам і канцлерові, уряд вислав до змовників міністра суспільної опіки на переговори. Змовникам уряд дозволив на свобідний перехід до кордонів Німеччини, коли до 15-ох хвилин покинуть палату канцлера та обійдеться без жертв.

І дійсно в год. 6-ій вечором перед палатою канцлера зявився міністр суспільної опіки Нойштедтер-Штірхер з повновластями уряду та президента та подав змовникам умовини перемиря, даючи їм час 15 хвилин. Змовники згодилися на кількахвилинну розмову мін. Фея з міністром суспільної опіки. По кількох хвилинах змовники погодилися на пропоновані умовини і звільнили мін. Фея та Карвінського.

ПОСЕРЕДНИЦТВО НІМЕЦЬКОГО ПОСЛА.

На домагання змовників вечором приїхав до палати канцлера німецький посол Ріт, щоби забезпечити їм свобідний перехід кордону. Посол приїхав до палати під охороною поліції. Коли змовники вийшли з палати, яку негайно обсадило військо та поліція, ствердили, що канцлер Дольфус уже не жив.

ПОЛІТИКА ДОЛЬФУСА НЕ ЗМІНИТЬСЯ.

Мін. Фей та Шушніг виголосили в радіо промови про хід подій та запевнили, що будуть продовжувати політику канцлера Дольфуса. Незалежність Австрії вітримають за всяку ціну.

БІЙКИ У ВІДНІ І В КРАЮ.

Поліція і військо та відділи Гаймвери приступом здобули радіо, вживаючи газових бомб. Крім того на дахах сусідніх домів уставлено скоростріли, з яких обстрілювано радіо. В год. 2.30 пополудні поліція і військо опанували радіо. Було кілька вбитих та багато ранених. У Стирії та деяких місцевостях Австрії націонал-соціялісти уладили кілька нападів, які легко влада зліквідувала.

В Інсбруку два націонал-соціялісти убили коменданта поліції Гікля. Обох справників арештували.

МОБІЛІЗАЦІЯ В АВСТРІЇ.

На вістку про державний переворот віцеканцлер кн. Штаремберг перервав свою відпустку і вернувся з Венеції до Відня. На приказ кн. Штаремберга відбувається мобілізація Гаймвери в цілій Австрії з метою здушити акцію націонал-соціялістів та привернути в державі лад і спокій.

ДВА СМЕРТЕЛЬНІ СТРІЛИ.

Возьний Дольфуса зізнав, що до кабінету канцлера увійшло 12 людей. Їх провідник стрілив двічі до канцлера, який захитався і впав на землю, взиваючи помочі. На його прохання змовники не дозволили візвати ні лікаря ні священика.

Канцлер Дольфус помер від двох смертельних стрілів по двох годинах від уплину крови. Про трагічну смерть канцлера повідомили дружину Дольфуса, яка виїхала зі сином на відпочинок до Річіоне в гостину до Мусолінія. Дружина прилетіла літаком до Відня вночі.

НАГЛІ СУДИ.

В середу вночі проголосив уряд у Відні та Стирії наглі суди. Всі збори заборонені. Рух на вулицях дозволений тільки до год. 8-ої вечором.

НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ ВІДКЛИКАНИЙ.

БЕРЛІН, 26. 7. ПАТ. Німецький уряд на вістку австрійських комунікатів, що посол Ріт висловив згоду на свобідний перехід для змовників кордону Німеччини, відкликав його негайно з Відня. Міністр закордонних справ Нойрат вислав австрійському урядові телеграфічно заяву співчуття з приводу смерти канцлера Дольфуса. Канцлер Гітлер на вістку про події в Австрії перервав свою відпустку і вернувся до Берліна. Німецький уряд видав приказ арештувати всіх змовників, які перейшли би кордони Німеччини.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

УБИВСТВО

КАНЦЛЄРА ДОЛЬФУСА.

Львів, 26. липня 1934.

Світова хроніка політичних атентатів може записати ще один атентат, ще одно вбивство керманича держави. На іншому місці читачі найдуть опис спроби перевороту в Австрії, спроби, яка єдиною „позитивною" позицією у біднесі записала вбивство канцлера. З баламутних телеграм із Відня виходить, що взагалі тамошні вчорашні події були може доказом бравурности змовників, доказом їх зручности і відваги, але що арештою весь „переворот" був обрахований хіба лише на паніку серед членів уряду, щоб вони з остраху за власне життя зреклися влади у користь напасників. Кілька (читаємо, що буквально: вісім) осіб заняло студію віденського радія, неповна півтори сотні вдерлося до палати канцлера, одні і другі покористувалися підступом, зодягнувшись у мундури Гаймвери, поліції чи війська. Наробили заколоту, остаточно за ціну власної безпеки очистили зайняті будинки і залишили за собою — труна канцлера Дольфуса.

Як бачимо, годі ще зорієнтуватися чи це була поважна спроба державного замаху, чи голосна демонстрація. Одно і друге булоб політично зрозуміле і вказало би світові та власному народові й урядові, що національно-соціялістичний рух в Австрії все ще живий, ба може навіть ще кріпнає, що всякі репресії на ніщо не здадуться, і що скорше чи пізніше нинішній режім буде примушений перед ним скапітулювати. Все це в порядку й історія з опануванням висильної стації радія та проголошенням димісії уряду, що в міжчасі найшовся замкнений у своїх міністерських канцеляріях, могла навіть здобути націонал-соціялістичним смільчакам симпатії. Колиж показалось би, що раптом, під враженням тієї бравурности, те саме військо і та сама поліція, що кілька тижнів тому криваво ломили соціялістичну силу і віддали диктаторську владу Дольфусові, тепер не схотять визволати Дольфуса і стануть по стороні змобілізованої під канцлерською палатою юрби народу, то тоді моральний успіх демонстрації перешиов би й у політичний тріюмф.

Але нащо було вбивати Дольфуса?!

Ось запит, який перекреслює весь моральний успіх вчорашнього виступу віденських націонал-соціялістів, ось позиція у біднесі, яка на весь той виступ кидає тінь питайного знаку, на червоно-крівавому тлі. Пощо було вбивати людину, коли ані цим вбивством змовники не здобували влади, ані не підривали ідеї, що її уживав своєю особою покійний канцлер, ані навіть не усували головної перешкоди на шляху до влади! Це чергове у світі політичне вбивство вражає своєю повною політичною недоцільністю і доказує з одного боку, як часто ще у світі у політичних актах брак політичного розуму і, з другого боку, яку малу ціну має нині в очах людей людське життя!

Із рук власних земляків згинув політик, що вмів свій погляд на добро і будучність батьківщини боронити надзвичайно енергійно та скріплювати свою владу розбудовою внутрішньої системи і міжнародніми умовами. Правда, він не чурався кривавих метод влади — і це мабуть і

перерішило його власну долю. А проте не він один чейже був підпорою системи і не від його життя чи смерти залежало дальше істнування цієї системи. У нинішніх часах так тісно поязані міжнародні звязки й інтереси і кожна ідея має стільки фанатичних звеличників, що на місце одної людини стають відразу десятки.

Дошкульний брак одиниці відчувається лише тоді, коли одиниця, яка відійшла, була ґеніяльною. А ґеніїв у тисячеліттях історії буває обмаль! Ніодин із маршалів Наполеона не міг наступити свого вожда, — але скільки інших Наполеонів знає всесвітня історія? Ще менше незаступних державних діячів. Індивідуальности взагалі родяться рідко, а ще важче вирішити, хто в численних рядів ріжнонаціональних політиків є справжньою індивідуальністю.

Трудно теж сказати це напевно про покійного австрійського канцлера. Відомо напр., що в кривавих віденських днях розправи з соціялістами рішаючий голос мав не Дольфус, а віцеканцлер Фей. І нині на місце Дольфуса є напевне чимало кандидатів, які ледви чи будуть відзначатися більшою поблажливістю супроти націонал-соціялістів, ніж її проявляв Дольфус. Напевно теж не змінить свого погляду на структуру Середньої Европи Муссоліні — і напевне через вбивство Дольфуса не збільшиться авторитет ідеї, в імя якої змовники вбили Дольфуса.

Тимто чергове вбивство є наслідком чергового трагічного непорозуміння. Через трагічне непорозуміння члени одної нації винищуються, один одному відбирає життя, з вірою, що це — для добра ідеї, яка того кривавого арґументу зовсім не потрібує. Найтрагічнішим непорозумінням бувають випадки, коли насильно гинуть люди, не приносячи своєю смертю нікому ніякої користи, — коли їх смерть не була рідній нації потрібна.

Фатальні висліди боротьби двох сил.

Про промисл і хліборобство в Польщі.

Багато пишеться про те, що причиною катастрофального положення хліборобства в Польщі є загальносвітова кріза, зокремаж дуже низькі ціни збіжа у таких типово експортових хліборобських краях, як Румунія, Мадярщина, Югославія, Болгарія, чи заморські аграрчі краї, які бють ціни збіжа Польщі.

Не дасться заперечити, що вичислені краї **побивають польське збіжа на західних ринках дешевістю свого збіжа.** Але чому Польща, в якій 72.3 відсотків населення займаються хліборобством, отже край також типово аґрарний, не всилі з ними нарівні конкурувати на заграничних ринках так, щоби і в Польщі хліборобська продукція оплачувалась? Приглянемось польській аґрарній політиці, спробуймо пригадати собі та оцінити деякі потягнення, а їх наслідки дадуть нам образ сьогоднішньої дійсности.

Пригадаймо собі, як то в цілій польській пресі від перших початків самостійности Польщі було повно статтей про конечність створити Польщу промисловою державою, подібною до держав заходу. Нераз можна було вичитувати аж до смішности перебільшені патріотичні фрази на цю тему. Сьогодні вже не є тайною, що до того доложив рук не хто інший, а заінтересовані впливові круги добре зорганізованих промисловців, так зв. „Левіятан". До того обставини зложились так, що їх підтримували круги оборонців міського робітництва та урядництва. На жаль, політика, ведена з усіх сторін проти інтересів хліборобства і його коштом видала свої овочі. Ось приклади: Польща, у збіжу безумовно самовистарчальна, ба навіть наставлена на експорт, спроваджує рік за роком збіже з заграниці. У 1927 році спровадила 41.205 вагонів збіжа за 208 міл. золотих, а навіть ще у 1928 році, в останньому перед кризою, спровадила 28.108 вагонів на 176 міліонів. Була це очевидна **політика, наставлена на знижку хліборобських продуктів,** на яку ніякий аґрарний край ніколи не йде. І сталося. Так підважені імпортом ціни краєвого збіжа стали в 1928 р. нагло падати. Очевидно, в краю показався такий надмір збіжа, що не тільки те закуплене треба було продавати, на жаль уже за безцін, але також надмір з власної продукції. Від того часу хліборобство перестало рентуватися, зачало кульгати.

Але не лише на цій ділянці бачимо поборювання хліборобства. Є й інші. Покличемось тут на **офіційні цифри Інституту для досліду господарських конюнктур.** Вони скажуть нам, як то у часах загальносвітової знижки цін піддержують у Польщі штучно ціни промислових виробів, і то постійно аж досі також у некористь хліборобства. І так, коли ціни промислових і хліборобських продуктів у 1928 р. приймемо на вказівнику 100, то ціни всіх хліборобських продуктів упали до травня 1934 р. аж на вказівник 38.7, у тім збіже на 34.7. Так також падали в тому часі ціни сирого дерева, цього другого артикулу сільського господарства, бо дійшли в 1931 р. до вказівника 47.9

Але скартелізований промисл — а промисл майже весь скартелізований — і то головно той, який продукує найбільше артикулів, потрібних для хліборобства, від 1928 р. майже не знизив досі цін. Бо ось приладдя і рільничі машини є ще сьогодні на вказівнику 85.7, навози 84.3, а такі продукти, як нафта, цукор та інші лишились досі майже на тих самих цінах, які були в 1928 році. Колиб ті ціни не були штучно піддержувані, то вони знизилисяб напевно аж до рівня цін на хліборобські продукти. А доказ? Коли розбився в Польщі цементовий картель, то ціна цементу впала з зол. 12 аж на зол. 4.50, а тепер вона ще нижча. Так було також із суперфосфатовим картелем з хвилиною, як він розбився; тільки він завчасу склеївся наново і підніс знову ціну вгору.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Маґазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

Та ще більше віддалені в цінах від хліборобських продуктів є ціни монополевого промислу, що є необхідними артикулами щоденного вжитку хліборобських мас, як **сірники, сіль, тютюн.** Сіль навіть піднеслась у ціні до вказівника 104, сірники також піднеслись, у добавку зменшилася скількість штук у пуделочках.

Тут додамо, що подані цифри є пересічні для цілої Польщі. Але всі знаємо, що чим далі на схід, тим рільні плоди дешевші, а промислові вироби дорожчі. Тому ріжниці в цінах є у нас значно більші, ніж це подає згаданий інститут. А це наставлене на те, щоб дешевими цінами хліборобських продуктів піддержувати промисл, не даючи за те хліборобству нічого.

Чому не протиставився тому якслід хліборобський світ?

Хліборобський світ не вмів ніколи проти такого стану речі боронитися. Хлібороб все працьовитий, запопадливий, обовязковий, з найбільшим запереченням і самопосвятою виконує своє завдання продуцента поживи, навіть коли продукція перестає оплачуватись. Серед найтяжчих умовин пяти останніх років кризи боровся хліборобський стан за удержання своїх варстатів праці під постійними ударами кризи і під експериментами тих, що його коштом будували промисл. А вислідом — **постійна екстенсифікація господарства і щораз менша продукція,** саме тоді, як за границею хліборобство постійно росте. Коли рільник ще сьогодні експортує, то коштом недоїдання.

Але вийшов і фатальний парадокс, якого не передбачували промисловці з „Левіятану", ані ті, що розбудовували коштом хліборобства промисл, а саме: коли не впали ціни промислових продуктів, то захиталась і впала сама промислова продукція.

Вистане навести для прикладу факт, що фабрикація плугів, звязана тільки з хліборобством, упала з вказівника 100 у 1928 році аж до вказівника 2.5. Цей промисл і взагалі **весь промисл рільничого приладдя та машин лежить завдяки своїй власній захланности.** А як цей факт свідчить про занепад хліборобської культури, не потребуємо говорити. Добрий плуг — це сьогодні люксус.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 28. ЛИПНЯ 1934.

ІВАН ГЕЙСТІНҐС ТЕРНЕР 4)

ТРЕБА БУТИ РОЗУМНИМ!

(Докінчення.)

Потім говорив далі:

— Мусиш мені вибачити, коли я своїм правничим та непоетичним способом повторю це все, що сьогодні вечір тут сталося. Приходжу з бюра до хати до своєї жінки й до свого кузина, який сам запросився до мене в гості. Він їсть у мене обід, пє в мене вино, хоч і дешеве вино, це треба признати, але не таке знову кепське, щоби можна оправдати його пізніший поступок. Говорить мені, що він і моя жінка відкрили, будьтоби взаємно себе кохають, й просить мене бути розумним.

Дуже гарно. Безперечно, це також свого роду погляд. Стараюся його зрозуміти. Одначе мушу признати, що цей арґумент негідний та непотрібний. Тому я подумав, що краще буде так уладитися, щоб я виїхав і їх лишив в спокою, щоби не стояти на дорозі їхнього щастя, котре вони сподіваються разом найти. В тій хвилині прийшло мені на думку, що ніякий мужчина в тих обставинах не був би в силі відійти з чиєюсь дружиною, хочби лише тому, що винен йому три фунти стерлінґів. Я пригадую йому, здається чемно, його довг. Не лише, що я не дістав відповіди на мій сьромний запит про три фунти, які зовсім байдуже збув він мовчанкою, але ще звернули мені увагу, що я поступаю негарно, бо не думаю ще вивінувати своєї дружини на нове життя постійною платнею. Все таки це для мене дуже дивне.

Замовк. Його люлька знову погасла.

— Гроші, гроші? — закликала Мері. — При чому тут гроші?

Це й кажу, — сказав Джім.

— Ходи, кохана — сказав Герольд, — ходім, — але негайно.

— Куди, о скільки можна запитати? — спитав Джім.

Герольд звернувся до нього сердито:

— Чи мусиш поводитися, як шофер?

— Але, — тривожно завважила Мері, — справді, — куди, Герольд? Куди дорогий?

— Кудинебудь! — відповів той. — У ніч. Під зорі, де цілий світ є наш!

— У такім випадку, — сказав Джім — можу лише тобі порадити, щоби ти взяла своє футро, бо коли зважити...

Вона перервала йому й повисла, Герольдові на рамені. — Виведи мене геть! Віддай йому його три фунти й виведи мене!

— ...Я йому завтра відішлю, — сказав Герольд. — Ходи, кохана.

— Ні, сказала Мері, — хочу мати то почування, що між нами все скінчене.

Герлод переступав збентежено з ноги на ногу.

— Тепер цього не можу зробити...

Нагло перелякана видивилася Мері на нього. — Ти, ти хочеш мене забирати, — вистогнала, — й не маєш навіть трьох фунтів при собі?

— Ну, вкінці, — пробурмотів Джім. — починаємо бути розумні!

Герольд хвилину мовчав. Потому очуняв.

— Романтика, — зачав, — ваша романтика, Мері...

Але Мері втікла від нього, кинулася лицем до софи й почала хлипати в подушки.

— Забирайся, — але зовсім і то негайно! — сказав Джім. — Коли найду тебе ще вечором у хаті, як буду замикати браму, подам тебе в суд за три фунти. Не приходить мені нічого іншого на думку, що тобі більше допекло би, бо інакше я зробив би це напевно.

Відчинив двері. Герольд глянув на Мері, що лежала на софі. Коли й вона його не затримувала, здвигнув згірдним рухом плечима й вийшов. Джім замкнув двері та вернувся до печі, не говорячи ні слова. Поволі наповнив другий раз люльку.

— Я ніколи йому не віддавалася, — почув він придушений голос зі софи, — я так не думала, коли я це говорила.

— Певно, що ні, — відповів Джім — Це було видно з першого розумного погляду

— Ну, а що тепер? — закликала. — Господи, що тепер?

— Зараз тобі скажу, — відповів Джім. — Встань та обітри собі лице.

Вона сіла, обтираючи очі маленькою батистовою хустинкою; потім глянула на нього перелякано. Джім запалив свою люльку. Тепер вистарчив, як звичайно, один сірник.

— Хочу з тобою поговорити, а потім підеш спати.

Знову пересунула хустинкою по очах.

— Твою глупоту можу тобі ще вибачити. Бо в першій мірі була це глупота Тяжче приходиться мені це зрозуміти, як можна було в такім ілоті задуритися. Не маю чим дуже горди-

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Але чи тільки ця ділянка промислу захитана? Ось вугілля, яке до 1928 року йшло масово на село, зникло з села зовсім. І не дивниця; бо коли в 1928 р. коштувала тонна вугілля 100 кг. жита, то нині коштує 500 кг. Або інший приклад: На терені Польщі було у 1928 р. десять фабрик сірників, сьогодні є лиш чотири. У 1928 р. продуковано 196.340 скринь сірників по 500 пуделок, у 1933 р. продуковано вже лиш 80.914. **Зате є в Польщі біля одного міліона запальничок, очевидно неоподаткованих**, і то в більшости чужого фабричного або нашого шлюсарського виробу, а ще більше є середньовічних простих кресал. Бож годі, коли за літру молока можна було дістати перед війною в найдальшій закутині 12 пачок сірників, а сьогодні одну! Так можемо підраховувати упадок продукції в усіх промислових картелевих чи монополевих підприємствах, дарма, що вона для хліборобства необхідна; щож, коли сьогодні ті вироби недоступні...

Зате цікаво, що збут цементу, після розбиття картелю і знижки цін, зріс дуже сильно, як доказ, що дешевий промисловий продукт все піде. Ось цифри збуту цементу в тисячках тон:

	1933 р. (картель)	1934 р. (без. карт.):
січень	3.4	7.2
лютий	3.0	15.1
березень	22.4	64.3
квітень	33.3	101.4

Висновок: упало хліборобство, але й потягнуло за собою штучно підтримуваний промисл, так, що не помогли йому й високі ціни.

А що є сьогодні виходом з ситуації? Одиноко можливим виходом є **зрівноваження цін промислових продуктів з хліборобськими.** А що ціни на хліборобські плоди не вдасться піднести до цін промислових виробів з огляду на заграничну конкуренцію, то лишається знижка промислових виробів. Іншого виходу нема, якщо хліборобство має прийти до нормального стану. Але промисл на це не годиться. Він боронитьcя тим, що, мовляв, попаде в нерентовність, що взагалі впаде і пошириться безробіття. Ясне, що це також не жарти. Але господарською основою і навіть головним експортером до західних упромисловлених країв може бути в Польщі хліборобство, а не промисл. Зрештою життя в останніх 5 роках кризи виказало, що промисл може розвиватися правильно тільки рівномірно з розвитком хліборобства, а не його коштом.

М. Творидло.

тися. Говорили мені, щоб я був розумний і думаю, що я точно того придержувався. Але мені здається, що про подружжя ніхто не думає розумно. Це не належало до приємности їздити день у день до бюра й назад в переповненім вагоні. Одначе думка, що таким чином зможу для нас обоїх улаштувати приємне огнище, помагала мені це зносити. Коли ти, Мері, найдеш когось, хто більше любив би тебе, як я, і це доказав би ділом, тоді зараз згоджуся подумати про це „розумно“. — Коли я раніше сказав, що я все мріяв про подорожі, то так є дійсно. Це правда. Коли я все-ж рішився одружитися, то можеш тим гордитися. Тепер на тебе черга, щоби розумно подумати. Не сумніваюся теж, що бачиш мої хиби. Я неповоротний, а вечором майже все втомлений, ну, й тому не дуже гарчий. А крім того ще неодно можна би мені закинути. Але повір мені, що бачу також твої хиби. Ти пуста й трохи дурна, й сильно під впливом кіна. Тобі конче треба заняття. Тобі бракує дитинки. Так. Ну, йди спати і попробуй розумно над цим подумати.

Вона поволі встала і сховала хустинку. Сльози сорому й упокорення — й може ще чогось іншого — заблистіли знову в її очах, коли отягаючися підходила до дверей. У ньому щось рвалося, щоби зробити два кроки й взяти її в свої обійми. Але запанував над собою. Був засуджений на те, щоби бути розумним.

— Який я радий, — сказав до себе, що вона не зрозуміла, що ті сірники означали. Аж смішно, як страх впливає на пальці. За тиждень або два скажу їй це. Тепер не було би добре.

І він замішав собі шклянку содової води з віски.

Переклала Олена Яворівська.

Після трагічної смерти дир. Івана Бабія.

ЗАУПОКІЙНА АРХИЄРЕЙСЬКА СЛУЖБА БОЖА І ПОХОРОНИ.

На мурах міста появились такі клепсидри:

„Архиєпархіяльний Інститут Католицької Акції ділиться з Українським Громадянством сумною вісткою про трагічну смерть свого першого заслуженого директора Івана Бабія, директора державної гімназії з українською мовою навчання. Заупокійна архиєрейська Служба Божа відбудеться в парохіяльній церкві св. Ап. Петра і Павла **в пятницю 27. липня ц. р. в год. 8 рано.** На це Богослуження, як також до участи в похоронах **того самого дня в год. 16** ціле українське громадянство запрошує АЕ-парх. Інститут Католицької Акції“.

Похорони з церкви св. Ап. Петра й Павла при вул. Личаківській в пятницю 27. липня з год. 4. попол.

КЛЕПСИДРИ.

На мурах м. Львова появилися м. і. клепсидри від Управи й Учительського Збору Акад. Гімназії, т-ва „Учительська Громада“, що повідомляють про смерть і похорони дир. Бабія.

ЗАЯВА СПІВЧУТТЯ.

Президія УНДО й УПР вислала на руки Преосв. Епископа о. д-ра Івана Бучка листа з висловами жалю з приводу трагічної смерти дир. Івана Бабія, як голови Архиєпархіяльного Інституту Католицької Акції.

„НОВИЙ ЧАС“ ПРО ВБИВСТВО.

У передовій статті п. н. „Жахливий атентат“ у „Новому Часі“ з 27. ц. м. читаємо м. і. таке:

„Покищо не знаємо нічого ближче про спонуки жахливого злочину на вул. св. Петра і Павла, якого жертвою впав дир. І. Бабій.

Та які спонуки цього злочину не були би, треба його якнайрішучіше осудити!

Його жертвою впала людина, цінена в українських педагогічних колах, добре заслужений старшина Галицької Армії. Коли кілька років тому українське громадянство довідалося, що управу філії акад. гімназії обіймає проф. І. Бабій, з полекшою відітхнуло.

Проф. Бабій мав добру марку серед свого громадянства за свою громадську діяльність на університетській лавці, за свою діяльність на становищі професора гімназії і за свою участь у героїчній епопеї Галицької Армії.

Його конфлікти з молоддю, як управителя філії акад. гімназії, громадянство трактувало як трагічне непорозуміння, бо загально відомо було, як ця особисто скромна людина дорожить акад. гімназією, з якої вийшли численні кадри громадських діячів на ріжних царинах національного життя.

Академічна гімназія! Найстарша українська середня школа в Галичині. Має вона за собою прегарну традицію. Її директорами були завжди визначні індивідуальности з великим громадським стажем. Учили в ній завжди професори, не тільки зразкові педагоги, а й заслужені для нації громадяни. Довголітніми директорами її були: о. Ільницький, Е. Харкевич, І. Кокоруда. Вчили в ній педагоги такої високої марки, як Ю. Романчук, І. Боберський, д-р І. Копач, О. Терлецький і багато-багато інших загально цінених робітників на народній ниві. До цієї доброї традиції, до цієї атмосфери, яка в цій гімназії панувала, достроювався кожний новий директор, кожний новий професор. Достроювався до неї і пок. дир. Бабій і старався по своїм силам поборювати ті невимовні труднощі, в яких в істнуючих умовинах мусить працювати кожний директор української середньої школи.

І впав, як трагічні жертва сучасного лихоліття“.

„ЧИ НЕ ТРЕБАБ ЗЛІКВІДУВАТИ СТАНИЦЮ?“

„Бл. п. дир. Бабій — пише **„Ґазета Поранна“** у статті п. н. „Злочин“ — був українцем і напевно не злим українцем, не ренегатом і не інструментом винародовлення. Але був керманичем державної гімназії і тут — як виховник — мусів протиставитись симптомам хвороби, що нуртує серед української молоді.

...Інспіраторам убивства здається, що усунули перешкоду, що лягала між ними й душею молоді, що актом терору добудуть шкільні мури, у які втискалися всякими щілинами. Їх не обходить, що отак упав українець, один з невеличкої верстви умової еліти. Нас теж не обходилоб те, що по тамтому боці барикади винищуються люди. Навпаки, з погляду польського націоналізму такий стан можнаб навіть толерувати...

Невідомо, хто займе опорожнене місце керманича української гімназії. Але не булоб ніякого дива, якби те місце, що його годі поручити симпатикові ОУН, не зайняв ніхто, якби в міродатних колах дозріло рішення переорати українське шкільництво до основ.

Бо справді — чи можна іменути заступника на те, щоб він, вірний свому учительському завданню, знову згинув на якійсь вулиці за місяць чи кілька місяців? Чи можна витягати з українського громадянства найсвітліших і найбільш досвідчених людей на те, щоб ставити їх на станицю, на якій написано: смерть? Чи в цьому був би який глуз і мета? Чи не краще зліквідувати станицю, якої атмосферу годі оздоровити, ніж приспорювати їй істнуванням дальші нещастя й дальші жертви?

Є фактом, що українську молодь рішуче треба вирвати зі середовища, в якому твориться жахлива їдь та отруя. Що добре буде для всі, коли у близчій зустрічі з польською молоддю навчиться сказати й цінити те, що є змістом нашого польського життя: позитивна, творча праця для загалу“.

„КОНТРОЛЯ НАД ШКОЛАМИ ОЧЕВИДНА“...

Згадуючи про подробиці вбивства, „Курер Львовскі“ лише у статті „Нове політичне вбивство“:

„Нинішнє вбивство пасуває надто багато уваг, щоб можна їх тепер висказати. Але вже не виявити подиву для справности тайних організацій, що доконали злочину. Та для їх зухвалої детермінації. Щойно минули два тижні від останніх судових присудів, що не прогомоніли відгомони декларації УНДО, що відгороджувалася від терористичної тактики ОУН, ще живе обурення з відкриття, що вбиство польського міністра доконали українські елементи, а вже терористи, глумлячись з усіх пересторог і легковажучи всі небезпеки, які тягне для їх народу продовжування злочину, вбивають у білий день, на вулиці польського Львова, присуджену ними жертву. Як глибоко мусів увійти заговір в коло руської молоді! Які вулькани ненависти находяться в ній! І який малий мусить бути на цю білу молодь вплив розважних елементів, коли не можна відтягнути її від підземелля, в якому продукується братовбивчий злочин. А може ті, що мають той вплив, не хочуть його використати? Може не мають відваги? А може — шалені! — мають себе надію, що вихіснують револьверові стріли як політичні атути супроти держави й польського народу? Давалоб це зле свідоцтво про реалізм руських політичних провідників, якби в них були такі омани.“

Охорона льояльних громадян, репресії злочину, винищування заговорів, контроля шкіл — це все конечне й само собою зрозуміле“.

Кінцеві уваги тої статті підпали конфіскаті.

КІЛЬКА ДАТ З ЖИТТЯ БЛ .П. ДИР. І. БАБІЯ.

Покійний дир. Іван Бабій був сином селян зі села Добромірки, збаражського повіту, де уродився 4. березня 1893 р. До гімназії ходив у Тернополі, яку закінчив з відзначенням 16. червня 1911 р. У львівському університеті студіює фільософію. З вибухом світової війни приділено його до 87-го полку піхоти. В 1915 р. був тяжко ранений. Як нездібного до дальшої військової служби приділюють його до залізничої служби. З повстанням Української Держави вступає до УГА, з якою переживає всі світлі і трагічні моменти аж до її кінця. Від березня 1921 р. обняв посаду учителя державної утраквістичної гімназії в Бережанах, з якої перейшов у 1928 році до української академічної гімназії у Львові. Від жовтня 1931 р. став управителем філії державної гімназії з українською мовою навчання при вул. Рутовського, а від 1. січня ц. р. управителем академічної гімназії у Львові. Одружився в 1919 р. з Іриною Корчинською, донькою пароха в його родинному селі та мав двоє діте: сина Ореста Ярослава і доньку Оксану Лідію. Рідна сестра жінки Покійного є дружиною посла Степана Кузика

ЩЕ ПРО ВБИВСТВО ДИР. І. БАБІЯ.

Слідство виявило, що вбивник дир. І. Бабія називається Роман Савчук з Радехова, студент III. р. техніки у Львові. Коли покійник дир. І. Бабій вийшов з брами на вулицю св. Петра, вбивник стояв на хіднику. І лежав покійник ступив кілька кроків, убийник зійшов з хідника на вулицю і з віддалі кількох кроків став стріляти ззаду до дир. Бабія. Перший стріл не

вплив і тоді вбивник стрілив другий раз. Другий стріл був смертельний, бо куля розторощила череп. Вбивник став утікати вул. Петра до Личаківського цвинтаря. По кількох хвилинах побіг на другий бік вул. св. Петра, а згодом скрутив у бічну вул. св. Павла, яка веде на вул. Пекарську. За вбивником побіг тайний агент Жуковський, який почав стріляти, але стріли хибили. Поліція ствердила, що в критичнім моменті на вул. св. Петра найшовся Франц Гавт, який на відгомін стрілів побіг у напрямі вул. Личаківської взиваючи на допомогу поліцію. Слідство виявило, що Ф. Гавт не був спільником вбивника.

Маневр, на якому пізналися.

Прага, липень 1934.

Як у Франції, так теж і в Чехословаччині звернулися комуністи до соціялістичних партій з предложенням створити спільний фронт проти фашизму й імперіялістичної війни. Але чехословацькі братії станули на іншому становищі, як їх французькі товариші і це предложення відкинули. Перед кількома днями зробила так чеська і німецька соціял-демократична партія, а недільне празьке „Ческе Слово", орган чеських народніх соціялістів, (Партія Бенеша), принесло таку цікаву відповідь на предложення празького комуністичного політбюра:

„Оцим стверджуємо, що ваш лист з 14. ц. м., в якому звертаєтеся до нас з предложенням спільної акції проти фашизму і проти імперіялістичної війни, ми дістали. Ваших предложень приняти не можемо, бо осьвідомлюємо собі, що саме тепер, в часах непевности міжнародного положення, розходимося з вами основно в поглядах на програму й тактику. Сучасний стан Европи показує, що до зросту фашистівської реакції причинилась передусім ваша нещаслива тактика перед перемогою диктатур в Італії та в Німеччині.

Обвинувачуємо вас у тому, що ваша ворожа постава супроти демократичного соціялізму і взагалі супроти демократичних принципів витворила сприятливі умовини для перемоги диктатур і для поразки демократичних урядів.

Уважаємо, що серед таких обставин неможлива для нас ніяка спільна акція з вами, при чому виходимо ще й із того заложення, що — а про це повчає нас наш дотеперішній досвід! — кожну нашу спільну акцію ви використали б для аґітаційного засобу".

З цієї відповіди бачимо, що наголовок статті „Ческого Слова", в якій подано до відома це рішення партії чеських народніх соціялістів: „Маневр, на якому пізналися", дуже відповідний.

М-н.

Століття університету св. Володимира в Києві.

(15. (28.) липня 1834 — 1934 р.)

I

Заснування київського університету звязують з кількома датами, але за головніші з них слід визнати таки: 8. листопада ст. ст. 1833 р. — день підписання царем Миколою I. наказу про перенесення з Кремянця до Києва волинського ліцею та перетворення його в університет; 15. липня ст. ст. 1834 р. — день урочистого акту відкриття університету; 28. серпня ст. ст. 1834 р. — день початку викладів в університеті. Звичайно заснування київського університету відносять до дня 15. липня ст. ст. 1834 р.*)

Сталося так, що відкриття університету припало саме на день св. Володимира Великого, а память його, як це підкреслював царський наказ з дня 8. листопада 1833 р., й засновано університет у Києві.

Засновуючи в Києві університет, російський уряд дбав не стільки про наукові інтереси, скільки про політичні: справа йшла про те, щоб за допомогою університету прищепити польському юнацтву „общій дух русскаго народу", як про це одверто згодом висловився тодішній міністр народньої освіти ґр. С. С. Уваров. Отож київський університет мав обслуговувати насамперед польське громадянство Київщини, Волині та Поділля, як воно й було фактично в перших десятиліттях істнування університету. І тільки пізніше київський університет став притягати до себе молодь Чернигівщини та інших земель Наддніпрянської України.

Спочатку київський університет мав лише два факультети — фільософічний з двома відділами (відділ словесних наук і фізично-математичний) та правничий. Пізніше, а саме в 1841 р., відкрито ще медичний факультет.

Перший склад студентів нараховував усього 62 особи, які розподілялись за факультетами так: на відділі словесних наук — 13, на фізично-математичному відділі — 14, на правничому факультеті — 35. Більшість студентів складалася з поляків та росіян. Жидів майже не було зовсім аж до часу відкриття медичного факультету. Нарешті щодо стану, то більшість студентів першого складу належала до дворян (57), і тільки трьох належало до духовного стану, а двох — до міщан. Кожний, хто хотів вступити до київського університету, мусів скласти іспит при університеті незалежно від того, яку школу він скінчив передтим. Цей виключний порядок приняття студентів пояснювався тим, що міністерство освіти не зовсім довіряло тим свідоцтвам, що їх видавали школи в т. зв. Південно-Західній Росії. Правда, в 1838 р. надано право абітурієнтам 1-ої київської гімназії вступати до київського університету без іспиту, а в 1842 р. це право поширено й на абітурієнтів інших гімназій.

Професорський обір спочатку також переважно складався з поляків, за ними йшли німці, і лише незначна меншість належала до українців та росіян. Проте першим ректором був славнозвісний український учений Михайло Максимович, професор російської історії, родом з Полтавщини, а проректором Володимир Цих, професор всесвітньої історії, родом з Харківщини. Згодом, а саме з 1843 р., утворилися серед професорів дві ґрупи — німецька та російська, так що з 1843-го аж до 1861-го р. керування університетом находилося в руках німецької ґрупи, до якої належали й ті російські професори, що скінчили дорпатський університет. Пізніше професори київського університету поділилися на дві партії — ліберальну й консервативну, при чому всі професори українофільського напряму належали до ліберальної партії, тоді як „українножери" під проводом проф. Юліяна Кулаковського та Тимофія Флорінського належали до консервативної партії.

В перших роках свого істнування університет містився в найманих будинках і щойно в 1842 р. закінчено будову величної камяниці, за проєктом архітекта В. І. Беретті, на площі великого пустиря, що був оточений з двох боків глибокими й дикими ярами. Проректор В. Цих вже у своїй промові на урочистому акті відкриття університету пророкував добрі наслідки для Києва від істнування в ньому університету: „Університет, дасть зовсім інший вигляд цьому місту. Бідні хати, що ліпляться одна біля другої у віддалених частинах міста, перетворяться у величезні й гарні будинки, а на розлогих пустирях, що відділюють одну частину міста від другої, стануть чудові будови або гарні границя". І ці його пророцтва цілковито справдилися.

*) Такої думки придержується, між іншими, проф. М. Владимирський-Буданов, автор праці „Исторія Императорскаго университета св. Владиміра". Кіевъ, 1884. 67½ + XLI + 1 неч + IV + 2 неч. стор. В цьому першому й на жаль єдиному томі автор довів історію київського університету до 1835 р.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 28. ЛИПНЯ 1934.

о. СТЕПАН КОВАЛІВ.

ПРО ДУХІВ.

I. ДИВНІ ЯВИЩА В ДОМАХ.

В грудні 1847 р. в селі Гайдсвіл (округа Нюйорку в Пів. Америці) осіла родина Фоксів. В кілька днів після того, як вона приїхала, зачали діятися в її домі чудні дива. Без ніякої примітної природної причини чути було в стінах дому легкі удари, меблі зміняли місце, три молоді панночки — діти Фоксів — відчували на собі легкі дотики якоїсь невидної речі, подібні до зимної людської долоні.

Дня 31. березня, 1848 р. вечором, коли наймолодша 12-літня донечка почула ті самі голоси, зовсім їх не злякалася, а стала й собі плескати в долоні й кликати: „Тут, пане Пед Фурку, зроби так як я!" І в цю мить далися чути такі самі оплески. „Числи до десяти!" закликала панна Фокс, і зараз чути було десять ударів. Пізніше це „щось" стало якнайдокладніше відповідати на численні питання; вкінці заявило, що силою, яка вдаряє є Карло Рипн, убитий і погребаний в підземеллях цього дому. Отже стали копати і на вказанім місці справді знайшли якісь людські кости та кусень черепа. Тоді дух Карла Рипна заявив, що його післанництвом було повчити людей про позагробове життя. При тім запримічено, що ці явища були звязані з приявністю деяких осіб, з якими цей дух любив входити в зносини. Такі особи названо медієм. Згодом згадані удари чути було в столах. Також запримічено, що під впливом кількох осіб, які тримались за руки і творили ланцюг, або навіть під впливом тільки одної особи, якщо вона була добрим медієм, деякі речі, як столи, кошики, капелюхи і т. п. набирали оборотового руху. Іншим знов разом самі речі порушалися, сходили з місця й немов оживали.

Столи давали відповідь або через удари, роблені в якийсь умовлений спосіб, або при помочі олівця, привязаного до ноги від стола понад аркушем паперу; олівець писав або рисував на бажання присутніх осіб або і по вподобі духа.

Медій брав теж олівець до руки, яка під якимсь діланням, й волі чужим, писала речі, про які ця особа зовсім ніщо не знала. Без помочі стола і медія вдалось підтримати злуку з духами через саме положення олівця на аркуші паперу, який недовго після цього находили записаним.

Духи обставлялися ще тим, що в хаті перекидувались меблі, чути було гру на музичних інструментах, появлялись ріжнородні предмети, яких на місці в дійсности не було.

В Парижі 1849 р., при вул. Ноає недалеко Сорбони, стояв незамешканий дім, про який „Газет де Трібюно" писала, що дім цей кожного вечора і цілими ночами атакував хтось градом каміння, цегли та відломків сусіднього муру, які з огляду на свій тягар і віддаль, з якого падали, не могла кидати людська рука. Без огляду на найточнішу обсервацію та змобілізування поліції, ніщо не було в силі пояснити тих явищ, які припинялись з хвилиною, як дім розібрали. Навіть замкнені віконниці не помогли: каміння та відломки, що мали плоску і видовжену форму дахівок, передіставалися дуже добре крізь істнуючі в домі щілини.

У Пуатіє 1864 р., в однім з домів чути було сильний гук, подібний до детонації, та стук у двері і віконниці. Не можна було добачити ні світла, ні диму і найти ніякого вияснення цих явищ.

У замку в Кальвадос, де мешкав священик, почали роздаватися в жовтні 1873 р. надзвичайні стукоти, причім меблі перекидувало з одного місця на друге. Іноді щось, наче кольосальна куля, котилося по сходах, перескакуючи зі ступня на ступінь, не дотикаючи шнурків, які перетягнено здовж сходів, щоби викрити спричинника цих несамовитих жартів. Одного дня чути було на цих сходах шалену біганину, одної ночі в часі бурі було чути протяжний крик, якби душеної жінки, пізніше звук трембіти на дворі. В годині четвертій пополудне, в замкненій кімнаті священика, який у тім часі правив Вечірню, чути було брязкіт заліза і пересувані меблі, коли ввійшли туди, застали там фотелі поперекидувані. Річ характеристична, що в тім самім часі дуже відважні ланцюгові пси, які кидалися на кожного чужого, ховалися по кутах і скавуліли, тремтючи зі страху.

У Коррез (у Франції) на фільварку Константина, 1895 р. діялися несамовиті історії, які ніяк не можна було розяснити. В пивниці котилися бочки, чарка наповнена кавою перенеслася з одного місця на друге не розливаючи ані одної краплини, чути було загальні удари в стіни, товклася скляна посудина і краплі свіжої крови спадали одна по одній на отверту газету. З одної кімнати йшли одного разу клуби диму. Думали, що вибухла пожежа, тимчасом вогню там не було. Коли відчинили кімнату, дим щез.

У 1919 р. замешкав п. Горнем, письменник, враз з молодою дружиною, дитиною в колисці і двома служницями в малій віллі в Котеада (в Португалії). Вілля ця була славна в Португалії, тим, що там мали діятися несамовиті речі. Ві-

Після збудування власної камяниці університетські клініки також примістилися в ній, що, розуміється, було на велику шкоду як для самих клінік, так і для інших установ університету. І тільки згодом медичний факультет зміг розташувати анатомічну салю та ріжні клініки у власних будинках.

Говорячи про зовнішні умовини, в яких перебував київський університет у першій добі свого істнування, не можу не згадати тут про ту тяжку атмосферу, яка панувала в університеті за часів царя Миколи І. та якій однаково підлягали і студенти, і професори.

Все життя студентів було підпорядковано особливим правилам, і догляд за студентами належав університетській інспекції, яка мала стежити не лиш за справним ходженням студентів за виклади, але й за їхнім одягом і зачіскою. Студент повинен був поза домом завжди бути одягнутий в мундур, застібнутий на всі ґудзики, в білих рукавичках, гладко обстрижений. Кожний студент мав що-неділі бути на Службі Божій, щорічно говіти та причащатися. Цікаво, що ґенерал-ґубернатор Д. Бібіков, що вславився словоуством, заборонив студентам бувати в церкві „Всіх Скорбящих", бо туди сходилися панночки та пані, що страждали на сердечні хороби, і це давало привід до ріжних студентських пустощів.

Кожне відхилення від цих приписів потягало за собою сувору кару для винуватця, догану, карцер і навіть звільнення з університету, при чому право накладати кару належало не лиш університетському начальству, але й вищому начальству, не виключаючи й самого Миколи І. Наведу тут декілька характеристичних прикладів.

Якось зустрінув на вулиці згаданий тут ґен.-ґуб. Бібіков студента та углядівши що мундур його не застібнутий на всі ґудзики, суворо запитав його: „Куди йдеш?" Студент також помітив свою провину і влучно відповів: — „Мабуть, у карцер". — „Ну, йдіть, йдіть"! — усміхаючись сказав Бібіков і відпустив студента, який легко викрутився лиш завдяки своїй дотепності... А ось один зі студентів покватився карцером на 8 діб за те, що при зустрічі з ґубернатором кн. Васильчиковим не віддав йому належної шани. Але, головне, інспекція мала дбати про те, щоб студенти не вступали в будь-які таємні орґанізації, щоб не мали в голові „вільних думок". Кожний поважний або похмурий студент був уже підозрілий. Коли в 1840 р. Микола І. приймав у Києві студентів, то його особливо вразив один студент своїм вовкуватим виглядом. Це був син чернигівських лісів. Такому юнакові не годилось бути студентом — так вирішив Микола І. і наказав міністерству освіти вжити заходів, щоб не допускати до університету тих молодих людей, які дома не набули зовнішнього виховання. Внаслідок цього наказу міністерство освіти рішило встановити плату за навчання в університетах і тимсамим унеможливити вступ до університету молоді з нижчих верств громадянства. Розглядаючи записку міністерства освіти ґр. С. Уварова про розмір платні за навчання в університетах, Микола І. збільшив для київського університету платню з 20 карб. (за проектом ґр. С. Уварова) до 40 карб. і власноручно дописав: „Треба розміркувати, чи нема засобів утруднити доступ до ґімназій для нешляхтичів".

Догляд за політичною благонадійністю студентів лежав на обовязку жандармерії та університетської інспекції. Університетська інспекція мала за завдання атестувати студентів щодо їхньої поведінки взагалі та політичної благонадійности зокрема. Так інспектор, атестуючи в 1854 р. одного студента київського університету, зауважив, що „поводиться він добре, але помічається легковажність у вдачі та в напрямі думок"...

Професори були під постійним доглядом загальної і шкільної адміністрації: ґенерал-ґубернатора, жандармерії, куратора шкільної округи, ректора та декана. Так той самий ґен.-ґуб. Бібіков якось закликав до себе усю колеґію професорів, щоб висловити їм зауваження за те, що минулої ночі деякі професори, повертаючись з ґулянки, співали пісні на вулиці.

Цензурі підлягали не лише наукові праці професорів, але й їхні виклади і навіть промови на урочистих актах університету. Не можна не згадати тут інциденту, який трапився з визначним ученим проф. М. Іванишевим на акті 1841 р. В своїй промові „Ідея особистости в стародавньому богемському та скандинавському праві" проф. Іванишев зачепив питання про многожество та забивання дітей батьками. Присутній серед гостей акту митрополит Філарет перебив проф. Іванишева і тут-же прилюдно висловив йому докір за те, що в своїй промові торкнувся цих непристойних тем. Ректор проф. Неволін наказав проф. Іванишевові припинити промову, що пройшла цензуру факультету та дав знак хорові співати гимн — „Боже, царя храни"... І всеж ректор дістав потім нагану від Миколи І. Наведу ще один приклад. Коли проф. Нейкірх випустив у 1853 р. працю німецькою мовою про поезії всіх доб і народів, то він дістав догану від міністра освіти кн. Ширинського-Шихматова за те, що у своїй праці добре висловився про письменницю Жорж Санд, не згадуючи про її згубний напрям, а також за те, що, говорячи про траґедію Гуцкова „Уріел Акоста", висловився, що „сила не в тому, у що, а в тому, як ми віримо". В цьому вислові кн. Ширинський-Шихматов угледів недопускальну байдужість проф. Нейкірха до предмету віри..

Розуміється що в таких умовинах наукова продукційність університету не могла бути багатна.

Ст. Сіроволко.

Крем зол. 0·40—2·60. Олійок зол. 1·—, 2·— і 3·50.

Арештування в Чортківщині.

Від довшого часу переводить чортківська поліція арештування в повіті, головно серед ґімназійних учнів. Досі арештували: Тараса Чеховського, Івана Пшоняка, Петра Войтовича, Івана Шевчука, Демяна Казимирова, Дмитра Турчана, Івана Ландяка, — всіх учеників української ґімназії в Чорткові, Олександра Дражньовського, студ теольоґії і Степана Куфля, сільського хлопця з Білої. Зпоміж арештованих випустили на волю Демяна Казимирова і Дмитра Турчана, до Берези Картуської вивезли Олександра Дражньовського і Петра Войтовича; інші сидять у судових арештах.

Дивний хід мало арештування Олекси Горачого, господаря зі Шманьковець. У пятницю, 20. липня ц. р. пізним вечором зайшов до нього місцевий парубок, латинник Брониcлав Юзьків і приніс йому якийсь більший лист, кажучи, що хтось передав з Чорткова; віддавши лист, відійшов. Тому, що в хаті вже не було світла, Горачий встав з ліжка та почав шукати сірників, щоб засвітити. Та в тому менті увійшли до хати тайні аґенти з Чорткова, привівши зі собою Юзькова і перевели в цілім домі докладну ревізію; забрали зі собою згаданий лист, якого Горачий не читав і не знав, що в нім є, бо навіть не мав часу його отворити. По переведеній ревізії забрали Горачого до поліційних арештів у Чорткові.

Також зі Старої Ягольниці повідомляють про численні ревізії й арешти серед місцевих селян.

Чваннтеся приналежністю до великої української нації — то підпишіть і вплатіть до кінця липня 1934 р. позичку Рідній Школі. Одна грамота 25 зол.

сім днів після їх приїзду, коло години першої опівночі почало щось нагально стукати, двері і вікна самі з лоскотом отвиралися, хоча були засувки і чути було дикі реготи. Повторялося це що вечора. Поставлено на сторожі сильний відділ поліції, але поліцію побили, а один поліцай збожеволів.

В місцевості Еттенберґу біля Ґрацу в Австрії, зайшли на прикінці 1929 р. якісь невияснені таємничі події, що глибоко взорушили місцеве населення. Вже віддавна кружляли там чутки, що в домі державного урядовця Бірхбавера, якась таємнича сила обкидує всіх захожих людей кусниями тинку й муру, й спричинює через те загальний неспокій.

У Бірхбавера віднаймала одну кімнату 25-літня панночка Фріда Вайс. Вона з природи хоровита й головно терпить на нервовий розстрій і болі серця. Отже виявилося, що таємничі явища обкидування тинком повторялися завсіди при цій дівчині і що саме вона найбільше терпіла від тої невидної руки. І хоч деколи ціла кімната була повна людей, то невидні „духи" не переставали скидати на всіх відвідувачів відломки тинку.

Ця історія викликала незабаром в цілій місцевости велике зацікавлення так, що остаточно вмішалася в те також поліція. Вісім днів пильнувала помешкання Бірхбавера поліційна сторожа як день так ніч. Деякі підозрівали, що це сама Вайсівна урядкувала такі сцени й обкидувала себе й людей кусниками тинку. Але підозріння було неоправдане, бо хоч тримали дівчину за руки, то з усіх боків сипався тинк. Рівночасно запримітили, що на стінах в кімнаті не було найменшого сліду, щоб де-небудь облетів тинк.

(Далі буде.)

—o—

КІНОВІ НОВИНИ.

КІНО НА ВУЛИЦІ.

В Англії зробили перші спроби рухомого вуличного кіна. Уряд вивінував кілька великих вантажних авт, які на вулицях містечок і сіл показуватимуть фільми, головно для освіти населення. Авта мають уліпшений екран, що дає змогу висвітлювати фільми і в день. Посли, що були на перших пробах такого кіна заявили, що його слід поширити в ріжних частинах Англії.

РЕЛЄФНЕ КІНО.

Кінове американське підприємство „Юнайтед Артіст" купило патент від винахідчика Віліяма Адлера т. зв. „Стереокінематоґраф". У Голівуді показували знимки з цим новим винаходом названим „Сінеґрафом Адлера". Апарат дуже простий і можна його приспособити до кожної проекційної ліхтарні. Всі глядачі, без огляду, де сидять на салі, мають враження, що особи на екрані мають такі самі виміри як у дійсності. Коли глядачі на головній пробі фільми „Попелюшка", нарисованої славним рисівником Максом Флейшером, побачили постаті на екрані, мали враження, що фіґурки виходять із екрана на салю і ходять живі. Винахідчик Адлер — фотоґраф, що працює у робітнях „Парамавнта" від 1911 р.

НОВИЙ ЗВУКОВИЙ ВИНАХІД.

У радіотехнічній московській лябораторії демонстрували один апарат, що записує звуки. На целюльоднім плівці окремий різець зазначує звертисту лінію; окремий приспособник зміцнює звуки і передає їх через ґрамофон. При новім електро-механічнім способі записування звуків можна використати стару кінову плівку. На плівку звичайної ширини на 300 м. можна нанизити 50 „звукових низок". Таким робом звуковий матеріял, добутий із тої репродукції, вистачає на 9 годин.

СТАТИСТ І РЕЖИСЕР.

Новий Рузвельтовий кодекс праці означує для кінового статиста гонорар на 25 долярів у тому випадку, коли він скаже хочби одно слово для мікрофону. Це одно слово рішає про те, що він не статист, а актор.

Голівудські режисери найшли спосіб на цю формальність. Коли нпр. статист підчас песи нахилився над раненим і має сказати одно слово, режисер виручає його: статист мовчить, а він сам каже і кілька слів, які його нічого не коштують. Так статист залишається статистом і не дістає 25 дол.

РАДЯНСЬКО-ТУРЕЦЬКА ВИМІНА.

Радянський Союз почав переговори з Туреччиною для спільної праці у виміні фільм. Турецький уряд приготовив для радянських кін фільму „Анкара — серце Туреччини". Тепер радянські актори виїзджають у Туреччину, щоби там ставити фільми із сучасного турецького життя: цикль картин на тлі Стамбулу та Смирни.

—o—

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 140—180 Телефон 25-55.

Розвиток дальших подій в Австрії.

АРЕШТУВАННЯ ЗМОВНИКІВ

Уряд, довідавшися про смерть канцлера Дольфуса, приказав арештувати всіх 144-ох змовників, які вийшли з палати канцлера. Змовників інтерновано в казармах. Змовникам забрали однострої. Всі вони стануть перед нагним судом. У цілій Австрії проголосили жалобу. На державних будинках у Відні повівають жалібні прапори.

САМОГУБСТВО ПОСЛА РІНТЕЛЕНА.

На засіданні ради міністрів у середу вночі був теж присутний австрійський посол у Римі фон Рінтелен. Його арештували. Вночі Рінтелен стрілом з револьверу зранився тяжко в груди. В тяжкому стані перевезли його до шпиталю. В Лінцу арештувала влада відомого австрійського лотуна Ванека під замітом допомоги змовникам в утечі до Німеччини.

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·60 зол.

(з почт. пересилкою 0·95 зол.)

ВІДГОМІН ПОДІЙ ЗА КОРДОНОМ.

Вбивство канцлера і кривавi події в Австрії заскочили Італію. Мусоліні і Дольфус мали зустрінутися незабаром у Річіоне. Події в Австрії викликали пригноблення в Парижі і в Льондоні. Преса приділяє багато уваги. Англійська преса побоюється за долю Австрії. Вона пише, що дальший хід подій залежить від становища Мусолінія. За його рішенням слідкують тепер усі політики.

АРЕШТУВАННЯ ТОВАРИШІВ РІНТЕЛЕНА.

ЛЬОНДОН, 26. 7. ПАТ. Бюро Райтера повідомляє, що у Відні арештували багатьох товаришів посла Рінтелена. Перед самогубством Рінтелен написав листа зі запевненнями, що він невинний і не був у змові з арештованими повстанцями.

РОЗСТРІЛЯЛИ 40 ЗМОВНИКІВ.

З Відня надійшли вістки, що вчора в ночі розстріляли 40 змовників.

ІНТЕРВЕНЦІЯ НЕ БУДЕ.

ЛЬОНДОН, 26. 7. ПАТ. Бюро Райтера повідомляє, що австрійський уряд заперечує вістки про інтервенцію чужих держав.

БОРОТЬБА З ПОВСТАНЦЯМИ.

ВІДЕНЬ, 26. 7. ПАТ. Державний секретар Карвінський для справ безпеки оголосив комунікат, що у Відні і на провінції, крім Стирії панує спокій. У четвер не дійшло до ніяких інцидентів. Влада згнобила повстання в Стирії. Тільки в Юленбурґу повстанці піддалися заявляючи старості, що з уваги на змінену ситуацію складають зброю. Військо здобуло від повстанців місцевість Штайнц. Лад і спокій привернено. За те в руках повстанців є ще місцевости Ліцен, Леобен та інші.

ІТАЛІЙСЬКЕ ВІЙСЬКО НА АВСТРІЙСЬКІМ КОРДОНІ?

РИМ, 26. 7. ПАТ. У урядових колах кружляє поголоска, що вчора вечором до Больцано на австрійськім кордоні виїхав віцеміністр війни ген. Баїсірочі.

НА АВСТРІЙСЬКО-НІМЕЦЬКІМ КОРДОНІ СПОКІЙ.

ЛЬОНДОН, 26. 7. ПАТ. Бюро Райтера повідомляє, що на австрійсько-німецькім кордоні спокій. Станиці жандармерії не змінено. До Німеччини не перейшов ні один змовник. Усі змовники враз з трьома здогадними убивниками канц. Дольфуса сидять в арештах. Змовники сидять в окремих келіях у поліційних казармах, яких береже військо зі скорострілами.

ТАЄМНІ ПОДІЇ В КАБІНЕТІ КАНЦЛЕРА ДОЛЬФУСА.

ВІДЕНЬ, 26. 7. ПАТ. Поліціянти, які сторожили в палаті канцлера, оповідають: До палати увійшла більша скількість здогадних вояків з револьверами в руках і розброїла службу. Одночасно заявили, що за приказ президента республіки члени теперішнього уряду будуть арештовані в імени нового уряду. В год. 13.45 запитали змовники, хто з розброєних поліцаїв вміє перевязати рану. Зголосилося кількох, яких заведено до канцлера. Дольфус лежав на землі непритомний. З ран текла кров. Тоді озброєні поліцаї просили команданта змовників, щоби візвав лікаря або рятункову каретку. Комендант заявив, що нікого не допустить до канцлера. Рану перевязали і положили канцлера на тапчані. Кольонською водою привернено до притомности. Дольфус домагався стрічі з міністрами. На інтервенцію покликано мін. Фея. Канцлер просив відвести його до санаторії або візвати лікаря і священика, але надаремно. Тоді канцлер просив Фея не проливати крови. Заявив, що бажає миру та просить Бога, щоби простив тим, які його застрілили. Опісля втратив притомність. Коли відзискав ще раз на хвилину, поздоровив дружину і діти. Тоді пустилася кров устами і канцлер помер в год. 15.45.

Рештки майже **за дармо**

тільки у нас можна набути

17/73 „БЛАВАТИНИЙ БАЗАР",

А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Ботімів ч. 12.

ЗАЯВИ СПІВЧУТТЯ.

РІЧІОНЕ, 26. 7. ПАТ. Мусоліні вислав до руки віцеканцлера кн. Штаремберґа заяву співчуття. Опісля відлетів літаком до Риму. На руки през. Мікляса надіслали заяви співчуття папа, англійський король Юрій V і президент Гінденбурґ.

ПОСОЛ РІНТЕЛЕН ПОМЕР.

ВІДЕНЬ, 26. 7. ПАТ. Внаслідок тяжких ран посол фон Рінтелен помер.

ЦІКАВІ КНИЖКИ

	Ціна	Почтова пересилка
Буреверхи — Емілії Бронте, переклав — М. Рудницький	2·50 зол.	0·50
Маціцький — Альфонса Доде, переклад із французької мови М. Рудницького	3·— „	0·50
Між ідеєю і формою — М. Рудницького	3·— „	0·50
Блакитна кімната та інші оповідання — Проспера Меріме, із французької мови переклав Василь Софронів	0·95 „	0·25
З японського дому — Ст. Левицького	2·— „	0·25
Сміх землі — Володимира Островського	1·50 „	0·15
Спогади — Евгена Чикаленка Частина I. II. III. Окрема частина по 3 зол.	8·— „	0·50
Крізь дим і згар — Мик. Матіїва Мельника	0·50 „	0·10
Безпутні — Гордія Брасюка	0·50 „	0·10
Шевченко й княжна Репніна — Михайла Возняка	1·50 „	0·15
Українці і відсіч Відня 1683 р. — д-ра Івана Німчука	1.— „	0·15
За Сяном — д-ра Івана Німчука	0·50 „	0·10

Замовляти в Адміністрації „Діла", Ринок ч. 10.
Належитість надсилати складанками П. К. О. 143·322.

З церковного життя Волині й Підляшшя.

Зміни серед духовенства.

(В) Відомий „герой" рівенського православного скандалу протоєрей Д. Сапкович за свої „геройство" таки „пішов у дубину". Зі становища настоятеля рівенського собору церковна влада його усунула й перенесла до іншої епархії. На його місце зо Рівного призначено прот. Мих. Яковлева, дотепер настоятеля собору в Луцьку. На місце прот. М. Яковлева настоятелем собору в Луцьку призначено митроп. протоєрея Ореста Мільнова, емеритованого військового капеляна, холмщака. Підчас першого відправленого ним богослуження в Луцьку він виголосив проповідь по московськи, чим дав доказ деяким своїм землякам, що називали його українцем, який він українець. Зате росіяни прот. Яковлів першу свою проповідь у рівенському соборі виголосив українською мовою. Зібрані на богослуженні в соборі кацапи, почувши, що новий настоятель говорить по українськи, демонстративно вийшли з церкви. Боротьба за богослужбову мову в Рівному продовжується.

Настоятелем Успенської церкви в Рівному на місце о. Демидовича призначено о. Помазанського, росіянина, дотепер проф. рівенської російської гімназії. На місце звільненого арх. Олексієм епархіяльного місіонара, відомого україножера Перетрухіна, призначено епарх. місіонером катехита рівенських шкіл прот. Калішевича, москвофіла. Перетрухін виїхав на якісь курси до Варшави під крило митрополита Деніса.

Арх. Олексій дав славнозвісному свящ. Невідомому, відомому зі скандальних кривавих подій у с. Горохові, луцького пов., про які ми свого часу писали, парохію в колківській гміні, луцького повіту. Той Невідомий продовжує своє ремесло агента і не розлучається з револьвером, яким нераз стріляв до своїх парохіян.

Кількома повищими фактами архиєп. Олексій дав ще раз вимовну відповідь тим, що сподівалися з його призначенням на Волині якихсь змін на краще в церковному житті Волині. А нам, що ніколи не обманювали себе такими ілюзіями, дав ще один доказ, що наше негативне становище до сучасного проводу Правосл. Церкви є *правильне*. Все буде, як бувало, бо — як кажуть — від молодих міхів старе вино не помолодшає.

Нагінка на мін. Тардіє.

ПАРИЖ, 26. VII. ПАТ. Посли радикальної партії у парляменті на своєму засіданні приняли гострі резолюції проти мін. Тардіє, якому закидають нарушення перемиря між політичними партіями. Свого товариша Шотана беруть в оборону запевняючи, що він дуже чесний і характерний та не має ніякого звязку з аферою Ставіського. Посли погодилися зі становищем радикалів міністрів, які залишилися далі в уряді Думерґа. Одночасно рішили, що конфлікт вирішить остаточно конґрес радикальної партії, який відбудеться в жовтні ц. р. у Нант.

Мін. Бек у Латвії.

РИГА, 26. 7. ПАТ. Нині в год. 12·30 в полудне мін. Бек, вертаючи з Таліна, приїхав з дружиною до Риґи. На двірці привитав міністра ґенеральний секретар латвійського уряду Мунтер та вищі урядовці з польським послом з двірця міністр поїхав до посольства.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

НОВИНКИ

— **Монографію про О. Новаківського** замовляти у Видавництві „Ізмараґд", Львів, вул. Косцюшка 5. П. К. О. 153.445. Ціна 15.— зол. З порученою пересилкою зол. 16.—. 81 1-2

— **Митрополит Шептицький для жертв повені.** Аґ. „Всхід" повідомляє, що митрополит Шептицький зложив на жертви повені в Західній Галичині особисту жертву 500 зол. Гроші ці митрополит Шептицький переслав на руки краківського архиепископа Сапіги.

— **Конфіската вересневого „Місіонаря".** Жовківське староство сконфіскувало ч. 8-мо жовківського „Місіонаря" за серпень ц. р. Конфіскаті підвела нотатка: „Конгрес Українських Жінок". Конфіскату затвердив Окружний Суд у Львові в середу 25. липня пополудні.

— **Ревізія у греко-кат. священика на Волині.** Дня 7. липня у греко-кат. пароха в селі Антоніяці, костопільського пов., на Волині о. Ксенофонта Керещі поліція перевела ревізію, шу-

каючи нелегальної літератури. Нічого не найшли. Священик цей відомий навколо, як людина зовсім аполітична і працює виключно на релігійному й культурно-господарському ґрунті.

— Нова управа міської ради у Рудках. На першому засіданні нової м. ради в Рудках вибрали бурмістра, віцебурмістра та 3 лавників. Одиноким кандидатом на бурмістра був Йос. Ґросіцький зі Львова, який дістав усі голоси. Віцебурмістром вибрали промисловця Бурачинського.

— Посвячення костела. В неділю, 29. липня посвятять костел в Олесеві біля Станиславова. Костел побудував власним коштом Як. Левицький, капітан резерви та промисловець зі Львова.

— „Людови Дом". У Ниркові (пов. Заліщики) посвятили вугольний камінь під „Людови Дом", який будують заходами Товариства Школи Людовей. Площу, як повідомляє Агенція „Всхуд", подарувала громада Нирків.

— 8 коробок сірників на одного мешканця річно. В Польщі зужили в 1933 р. в новгородському, тернопільському та волинському воєвідстві пересічно около вісім коробок сірників на одного мешканця. Найбільше зужила Варшава, бо 48 коробок на одного мешканця.

— Буря над Льондоном. Після довгої посухи, що трівожила льондонське населення, столиця Англії оглядала небувалу бурю. Кілька годин били у місті громи. Вулиці та площі перемінились у потоки та озерця. На деяких вулицях рівень води доходив до 18 цм. Грім ударив в одну каплицю і в міст, що розтопив електричні каблі та став причиною пожежі. Після великої зливи впав град. Найбільші шкоди має південна частина Льондону; в одній дільниці мусіли припинити рух підземельної залізниці. Залізничий рух теж перерваний. У великому Гайдпарку в центрі міста вода дійшла до 30 цм.

—Новітній Шерльок Гольмес. Елліс Паркер належить до найвизначніших живучих детективів. Щоправда своїм зверхнім виглядом мало нагадує він романтичного героя Конан Дойля: грубий, неповоротний, знаний з того, що навіть не має власного револьверу. Веєж таки вже нераз показав він свою геніяльну спостережливість і інтуїцію. У своїй детективній карієрі може він похвалитися успіхами, в обличчі яких бліднуть усі подвиги мітичних Шерльоків Гольмесів. Ось одна з цікавіших справ, яку без огляду на неймовірні труднощі Елліс Паркер довів до успішного кінця. У Сполучених Державах, в місцевості Стоктон хтось незнаний застрілив у міськім парку вчительку Олівію Тейльор. Слідство нічого не відкрило й по кількох тижнях ціла справа помандрувала до актів. Тоді на просьбу брата вбитої, занявся справою Елліс Паркер. Прибувши до Стоктон почав він слідство від того, що переслухав 23 учнів школи, хлопців у віці 10—11 літ. Їхні зізнання звучали менш-більш однаково. Олівію Тейльор не дуже любили, але признавали, що була з неї незла й справедлива учителька. Мала вона великі клопоти зі своїми неспокійнішими учнями, а головно із сином грецького емігранта, купця Аристида Кумаса, Жаком. Жак був її найгіршим учнем під оглядом науки й поведінки й нераз відгрожувався своїй учительці. Детектив зацікавився Жаком Кумасом. Тому що хлопець уже довший час не ходив до школи, постановив він відвідати дім його батька. Та в помешканні старого Кумаса мешкав хтось інший, а слідство виказало, що разом із сином зникнув він не повідомивши нікого у день після вбивства Олівії Тейльор. А коли порівняли рід кулі, від якої вона згинула із родом револьверу, який перед кількома місяцями купив Аристид Кумас, виявилася ціла таємниця: Олівію Тейльор забив мстивий грек за те, що нібито переслідувала його сина. Тепер треба було лише зловити убийника. Досліди повели детектива через Мексик і Атлянтійський Океан до Сальонік, де Аристид Кумас осів зі своїм сином. Довідавшись про його злочин, грецька поліція арештувала Кумаса й віддала до розпорядження американській справедливости. Аристид Кумас відпокутував свій злочин на електричнім кріслі, а Елліс Паркер утвердив свою славу найбільшого сучасного детектива.

— Спека і самогубство. Один із льондонських суддів, що списував протокол з приводу самогубця Кемпа, купця, ствердив, що є такі познаки, які дозволяють на здогад, що спека може стати товчком самогубства. За один тиждень у Льондоні сім самогубців перед смертю нарікало, що не можуть стерпіти страшної спеки.

— Афганський уряд шукає дорогоцінностей. Афганський уряд запрохав до себе одного американця спеціяліста, що вміє відшукувати схоронені метали. Уряд хоче віднайти дорогоцінности, які сховав попередник нинішнього еміра, Бачо Сакао, звичайний водовіз, що вдерся самозванно на престіл після Аманули. Бачо Сакао, коли мусів утікати, захопив зі собою королівські дорогоцінности і заховав їх так, що досі не можна їх найти. Колиж його арештували і хотіли муками довідатись, що він із ними зробив, він волів умерти, ніж виявити тайну.

— Дитина Ліндберга. У Нюйорку арештували бандита Джона Павелчука, обвинуваченого у звязках із бандою Аль Капоне. На допиті він зізнав, що дитину Ліндберга пірвали друзі Аль Капоне в надії, що таким робом зможуть визволити свого ватажка з вязниці. Головним керманичем цілого пляну був бандит Наш, якого вбили підчас перестрілки з поліцією у 1933 р. Тепер ці відомости поліція перевірює.

— Не король і не граф, а емігрант. До історії арештування кандидата на андорський престіл прибуває одна пікантна подробиця. Цей ефимерний король, що вибрав собі імя Бориса I, виступав недовго як голяндський барон. Одним день уважали його за еспанського графа. Аж тепер вияснилось, що це звичайний утікач із Вильна, Косиньов, імовірно москаль. Має він голяндський пашпорт і на цій підставі дістався до Андори, де здобув натуралізацію. На двірці в Барсельоні присутні були свідками театральної сцени. З ним прощалась, гірко плачучи, американська міліонерка Мармон, що фінансувала всю андорську авантуру. Вона хотіла посадити свого „секретаря" на престіл і може мріяла стати королевою.

— Біблійний музей. У Будапешті відкривають у найближчі дні музей присвячений виключно біблійній добі. Найцікавішими експонатами будуть моделі, що представлятимуть зміни в єрусалимській святині. Святиня ця первісно була звичайним деревляним бараком, де зберігався ковчег завіта, пізніше храмом Соломона та Єзикиїла. Модель зроблений на підставі біблійного опису і тих даних, які подавав один із египетських папірусів. Другим цікавим моделем буде вавилонська башта, де на кожному поверсі буде стояти інше божество. Будуть там теж рідкі примірники і видання дуже рідкі, як напр. біблія у жмудській мові.

— Форд про крізу. В американськім часописі „Таймс", що виходить у Новім Орлеані поміщено інтерв'ю з автомобільним королем Генрі Фордом, який недавно скінчив 71 років. На думку Форда для відбудови Америки треба відродити старий дух американської незалежности. — „Американці мали колись святощі — сказав він — за які готові були жертвувати смертю. Я не бачу нині людей, які готові були би боротись на вулиці. Коли я побачу таких, то це буде для мене гарний зиск. Кріза скінчить ся, коли американці почнуть думати. Крізи це не божий проклін; їх як війни підготовляє невеличка група людей, що вміє із них добувати користи. Злучені Держави повинні би таких людей викидати.

— Цікаві винаходи. На телефонічній виставі у Стокгольмі находиться апарат, який змінює людський голос 20-кратно. Є це телефон для людей, що не дочувають. Є там теж другий апарат, що може бути одночасно телефоном і телеграфом.

— Ріжні вістки. У Льондоні зареєстрували мин. суботи сильні товчки; осередок землетрусу находиться на віддалі 1000 миль на північ від Нової Зеляндії. — Поліція в Метц арештувала місцевого фабриканта Паске, обвинувачуючи його у шпигунстві на користь Німеччини; другого шпигуна арештували біля Крейцвальда. — Від 4. до 10. серпня відбудеться в Берліні всесвітній конґрес баптистів, в якому візьмуть участь представники 60 народів. — З Нюйорку повідомляють, що в одному із ставків „Національного парку" втопився епископ із Монтани Фердинанд Фабер. — У Букарешті панує страшна спека 46 ступ. Ц. у сонці, 35 у тіні. — У Весах літак, що осів на місцевому летовищі зрізав голови двом жінкам, що там випадково опинилися.

—o—

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Новинки.

Є в наших часописах одна від років занедбана й легковажена рубрика. У нас новинки — це в більшій мірі старинки. Так часто тхне від них цвіллю; вони в цілости визбирані з чужої преси, лежать у рукописі або в друкарськім складі кілька днів, а появляються, коли новинку вицвірінькали всі чужі горобці.

Новинка це така Попелюшка, що мусить уступати місце великим статтям... мусить чекати у сінях. І мало редакторів знає, що люди купують часопис не для статтей, а для новинок.

Не треба нам погоні за сензаціями, здебільша нездоровими і неприємними, але треба інформувати читачів скоро і точно про все, що несе повінь буденного життя в місті, краю і світі, життя пребагате у події та новини.

Служба новинкара нелегка. Треба для неї не тільки важкої праці, ще й кваліфікацій. Тут технічний винахід, там астрономічне відкриття, тут медичний дослід, там мистецька ревеляція. Одно неточне або незрозуміле слово і — нісенитниця.

А події нашої буденщини? Матеріяльна скрута не дозволяє мати репортерів. Широкі кола наших читачів не мають зрозуміння для новин. Галичанин уставши вранці не відчуває потреби глипнути в ґазету. Де вже він купив би її!

Новинки мусять бути свіжі і точні і вірні, причім усіх треба рівномірно трактувати. Як це в нас виглядає?

От як рівномірно трактується у нас людей. Який шум у свому часі счинився, з приводу новинки, що один львівський українець-адвокат сказав у жидівській крамниці: „Pokłaniam się. Proszę o szpulkę czarnych nici!" І зовсім слушно, як вже покланяється за свої гроші, то нехайже це робить в українській мові.

Алеж будьмо справедливі. Як нотар-українець, що ніколи в житті своїм не дав мабуть ні сотика на українську ціль, дає на будову каякової пристані „Стшельца" на ставі п. Ценської — аж 300 зол., ще й обіцює дальшу поміч, то це теж новинка і треба її записати. Байдуже, що цей нотар є цілком незаслужено сином нашого заслуженого діяча. Батько за дорослого сина не відповідає, а величина Хмельницького не вменшує те, що йому теж син Юрко не вдався. **Тиберій Горобець.**

ВСЯЧИНА.

600 МЕТРІВ ПІД ВОДОЮ.

Один з визначніших сучасних зоольоґів проф. Віліем Бебе з Нюйорку задумує занурити ся разом зі своїм асистентом у найбільші морські глибини. Цю цікаву подорож відбудуть оба дослідники у величезній сталевій кулі з трьох сильних стін. Цей панцир потрібний для того, щоб кулиста гондоля видержала величезний тиск, який панує в цих глибинах, що їх Бебе частинно вже розслідив і ще хоче дальше досліджувати. Сталева куля має крім цього двоє великих очей: це шкляні вікна, 20 центиметрів завгрубшки, якими оба дослідники будуть глядіти у морські глибини. Побіч цих „очей" приміщений велитенський рефлектор натуги кількох міліярдів свічок. Він буде освітлювати глибинну темінь. Біля другого „ока" приміщена фільмова камера, що буде утревлювати на фільмі все те, що побачать Бебе і його товариш там, де ще ніхто з смертних не глядів.

Двічі вже перебував американський професор у морській глибині. Перша експедиція занурилась до 400 метрів під водою, друга осягнула навіть 600 метрів глибини. Тепер Бебе не задоволиться меншою глибиною, ніж 1000 м.

Якщо порівняємо ці числа з рекордами висоти летів, здається нам, що успіхи глибинних експедицій мінімальні. Одначе слід зважити, що досі не вдалося навіть при допомозі таких знаменитих нуркових приладів, якими є прилади Ґалля, осягнути більшу глибину, ніж 200 метрів. Цією обставиною треба теж пояснити хибний погляд Форбса, мовляв морські глибини нижче 200 метрів позбавлені всякого життя. Щойно експедиції Бебе виявили, що в цих глибинах (400 і 600 метрів під водою) кипить буйне рослинне і тваринне життя. Доказом цього є велика кількість фотографічних знимок, що їх оба дослідники привезли з глибин. Вони виказують, що рослинні і звіринні організми вміють дуже добре пристосуватись до тяжких обставин (вічна темнота, кілька сотень атмосфер тиску, тощо) океанічних глибин.

Спитає дехто, чому не забрали Бебе і його асистент цих дивовижних звірят на поверхню океану, щоб звідти передати їх науковим музеям. Тут слід зазначити, що великий труп схоплених цих звірят не оплатився би. Чейже тіло нпр. риби, призвичаєної до життя під тиском кількасот атмосфер, не видержалоб ні на хвилину значно меншого тиску. В одну мить воно розлетиться на кусні на поверхні океану. Одначе для науки сам опис цих звірят приносить уже величезну користь.

Бебе сподівається, що за третім разом зануриться на 1000 метрів. У порівнанні з найбільшими морськими глибинами (більш 10 тисяч метрів!) це буде ще мало. Хто знає, чи за деякий час не вдасться уліпшити батосферну гондолі проф. Бебе так, що можна буде при її помочі заглянути ще глибше: там, де тільки радієві хвилі нагадують людині, що вона ще не зовсім відозвана від світа.

Відозви й комунікати.

Ювилейний альманах вижницької української гімназії.

Осіню 1908 р. відкрили у Вижниці першу українську гімназію на Буковині, що дала змогу численним українським дітям дооколичних сіл Буковини та Галичини просвічатися у рідній мові. З року на рік поширялися проміння української просвіти, сягали до низьких стріх і будили в них національну свідомість, запалювали нові почування, засталювали до боротьби за права українців. Раділа душа народу, бо сподівалася свого воскресення, а з тим і обєднання всіх українців.

І якщо ця гімназія істнувалаб і досі, то ми могли би свідомо запевнити, що Підгіря, Верховина й частина Покуття мають свою святиню просвіти й науки, що сповняє як слід своє національне завдання. Та лиха доля схотіла часово поглумитися над цим зеленим кутом. Вижницьку українську гімназію розвязала румунська шкільна влада ще в 1921 р.

Гурток бувших учеників і професорів вижницької гімназії, що живе в Румунії, витягнув думку видати з нагоди 25-ліття оснування цього культурного осередка пропамятний альманах, що помістив би історію цієї гімназії, спомини з вижницького життя, згадки про участь вижницьких учнів у визвольних боях та нариси про вагу вижницької гімназії в поширенні національної свідомости у дооколичних селах.

І для цього видавничий комітет прохає усіх бувших професорів та учнів вижницької гімназії надіслати, як можна скоро, свої пригодні матеріяли, спомини, новелі, поезії, знимки груп і поодиноких осіб, що під впливом вижницької гімназії мережали визвольницький дух. Прохаємо також всіх, що звязані спогадами з вижницькою гімназією, післати свої лепти на кошти друку альманаху. Імена всіх жертводавців будуть оголошені в черновецьких часописах та в альманаху. Бажано знати адреси та заняття всіх бувших учнів цієї гімназії.

Всякі матеріяли й жертви просимо слати на руки проф. Святослава Лакусти, Milie jud. Storojinets, Roumanie, до 25. серпня ц. р., а пізніше на адресу: С. Л., Focsani, str. Al. Lahovary 13, Roumanie.

В надії, що наша відозва знайде якнайширший відгомін, сподіємося в короткім часі дати до рук нашого громадянства, головнож бувш. професорам та учням вижницької гімназії, цінні згадки про цю таку дорогу нам освітню інституцію.

Видавничий Комітет.

—o—

З наших літнищ.

Концерт п. Іванни Приймової в Черчі.

Лікуванні нашого Живця-Черча живуть тже своїм життям; музичні імпрези займають тут перше місце. Звичайно: ми-ж народ музикальний.

Крім солідно підготованої видої імпрези Різношвідської молоді з Рогатина, зорганізованого з лікування під проводом симпатичного проф. Іваненка мішаного хору, що кожної неділі і свята співає у каплиці заведення — та кількох вистав мандрівної української ревії під режисерією Остої-Залуцького — діждались лікуванці першої справді поважної, під артистичним оглядом дуже цінної імпрези, концерту пісень п. **Іванни Приймової**. П. Приймова вже у нас широко знана концертова співачка, мецо-сопраністка. Її виступи на концертовій естраді чи не всіх наших більших міст як також у Варшаві і Кракові вінчались все якнайкращими успіхами а фахова критика своя і чужа висказувалась у пресі якнайкраще про її артистичні осяги. Тож не треба аж до Черча їхати, щоб відкривати ті вальори п. Приймової та їх приємно повторювати. А все-ж не можна промовчати останнього концерту. Слід підкреслити, що навіть прегарний голос і музикальність далеко ще не дають повної легітимації на назву концертової співачки у повному значінні цього слова. До цих двох — безперечно головних — елементів належить ще необхідно висока особиста культура, солідна підготовка, міцність відчуття та змога психічного переживання того, що поет і композиєт зачарували у репродукованих артисткою піснях — у словах і тонах.

Усі ті прикмети зявила п. Приймова у своєму артистичному „я". Якщо треба було би покористуватись порівнанням — п. Приймова це наша українська Клара Мусціль чи навіть Люсі Марсель, заки ще посвятилась під впливом диригента Вайнгартнера виключно опері.

Програма концерту складалась з трьох частин. У першій частині по настроєвих „Айстрах" Лисенка та по таємничій „Тайні" Людкевича ішло „Не грай" Степового і не за рскраво модерністичне „Не знаю де" Вериківського. Другу частину виповнила концертантка самими піснями Н. Нижанковського: „Не співай", „Засумуй трембіто", „Ти любчику" і „Прийди, прийди". Композиції здається нам щодо часу ріжного віку — та проте можна з них з питомим цьому авторові кольоритом. На третю частину склались народні пісні арамжовані Лисенком, мало ще знані, цікаві та пісня „Зазуля кукає" М. Колесси з цікавою модерною гармонізацією. У всіх тих творах виказала співачка гарний, металічно дзвінкий голос, глибоке чуття та правдиву інтерпретаційну культуру завершену своєчасними студіями між іншими у проф. Ель Тура в Парижі. Захоплені слухачі приневолили концертантку до проспівання ще наддатку Барвінського: „Ой поля, ви поля", композиції, яку треба вважати справжньою перлиною у нашій пісенній музичній літературі і одною з найкращих композиций того автора.

Акомпаніював як усе справно і вміло Н. Нижанковський, який виконав теж як соліст того вечора два свої твори „Коломинку" і „Прелюдію та Фугу". — Грав на... пиніні. І як небудь пиніно не було у найкращому стані — проте і воно під справними пальцями композиєта і пиніста в одній особі цим разом так і промовило до вдячних слухачів своєю сердечною, зрозумілою, бо рідною мовою цих обох повновартних творів.

Сали „безсмертної" палати Живця-Черче була виповнена вщерть. Вдячна публика щиро оплескувала концертантів, завсіди вдячна тим, що правдиве мистецтво і культуру несуть і щедро сіють поміж найширші шари нашого громадянства та серед буденщини життя прокидають запікавлення для найкращого з красних мистецтв музики.

Черче, 23. липня 1934 р.

Др. Михайло Волошин.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
1/78 155—180

Дописи.

СОКАЛЬ.

Попис дітей з української захоронки. Заходом С. С. Служебниць відбувся дня 15. VII. н. р. в Сокалі попис дітей з місцевої Захоронки і дітей з побережного села Поторині, в котрім С. С. Служебниці ведуть садок. На програму цього попису складалися: діточі співи, декламації, забави зі співами, вправами дівчаток луками з троянд і серпами, а також вправи хлопців прапорчиками і топіонами. Опісля діти, прибрані за квітки, складали побажання матерям. Попис закінчено гимном та піснею „О, спонагай нас, Діво Маріє!" Попис випав дуже гарно. Мило було подивитись, з якою охотою і відвагою виступали на сцені наші найменші. Присутні розійшлись домів у піднесеному настрою під враженням гарно перебутої хвилини. Кожна мати дивлячись на свою дитинку в часі попису, благословила С. С. Служебниці, які з такою великою посвятою віддаються праці, щоби з тих малих, несвідомих істот виховати людей Богови на славу й народові на потіху.

Мама.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Кутн:

27. VII. Королева кіна.
25. VII. Товаріщ (премієра) комедія на 4 дії Девали в постановці п. Бенцаля.
29. VII. Залізна острога.
30. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 27. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання". Гостинний виступ театру „8·30".
Субота, 28. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання". Гостинний виступ театру „8·30".

Театр Різнородностей.

Нечинний в причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Життя є гарне".
АТЛЯНТИК: „Буритель".
ВАНДА: „Кінець світа".
КАСІНО: „Зорі Бродвею".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих діжечок" (із Містенгет), Барту в Польмі.
МАРУСЕНЬКА: „Романс Маньки Ґрешиної", ревія „Львів-Монте Карльо".
МІРАЖ: „Пат і Патахон серед пенсіонарок", „Шлунок засудженого".
МУЗА: „Вороги подружжя", „Таємний детектив".
ПАН: „Велика княжна Олександра", „Шпіон у масці".
ПАЛЯС: „Пісенькар Варшави" (Евг. Бодо).
ПАСАЖ: „Любов Жоржети" і ревія „Шампанські вечорі".
СВІТ: „Я був тобі вірний", „Карієра кельнерки".
СОНЦЕ: „Пірати степу" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Король арени" (Кен Мейнард) на осн. Джека Лондона, і ревія Нюйорк-Варшава „Божевільна ніч".
ХИМЕРА: „Газард життя".
УТІХА: „Нічний лет" та ревія.

Закордонне радіо.

Пятниця, 27. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 20·30 Концерт, **Кошиці** (269,5) 15·15 Військова оркестра, **Мор. Острава** (259,1) 19·40 Спів, **Париж** (1649) 20·45 „Івась і Гануся" нов. опера Гумпердінка, **Ятльона** (531) 19·50, 21·15 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Невідомі Шубертові пісні (Шірмер, альт), **Гамбург** (331,9) 19·00 Концерт помах (веселе попурі), **Гайльсберг** (291) 19·10 Ресіталь на арфі, **Кельн** (455,9) 17·20 Дрібні Бетовенові твори (спів музика), **Бреслява** (315,8) 16·00 Концерт, 19·10 „Дер штіле Гартен" вок. авдиція, 21·00 Камер. музика на давніх інструментах, **Будапешт** (549,5) 12·05 Вокальний квартет, 18·55 Спів. ресіталь, 22·30 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·10 Вок. концерт, 20·45 „Тополіно Алеквадоре" муз. ком. Ніци та Морбеля, **Рим** (420,8) 13·05 Камер. музика.

Субота, 28. липня 1934.

Відень (506,8) 16·00 Легка музика, 16·50 Концерт, 19·15 „Фіделіо" оп. Бетовена, **Братислава** (298,8) 20·00 Оперетка, **Кошиці** (269,5) 17·40 Спів, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, **Лятті** (1807) 18·35 Спів, **Білгород** (422,8) 13·00 Пісоньки, 19·00 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Давня камер. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·30 „Ді Медель фон Біберах" муз. комедія Мілера, **Ляйпціг** (382,2) 12·00 Концерт, 20·15 Веселий вечір, **Мінхен** (405,4) 19·00 „Альтвайберзомер" оп. Фішер-Франка, **Будапешт** (549,5) 22·05 Концерт оп. оркестри, **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 20·45 „Ернані" муз. поса Вердія, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр.-вок. концерт, 21·30 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 27. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт сальонової музики (віденська нар. музика), 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Славні співачки з гр. пл., 13·55 З ринку праці, 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, комунікати, 16·00 Муз. радіонабарет, 16·40 Фрагмент із міждерж. ситківного меча Польща-Данія, 17·00 Авд. для хорих, концерт орхестри, 17·30 Орхестра Закдлера з гр. пл., 18·00 Репортаж: „Як Лисків перебув кризу", 18·15 Солісти (спів, музика), 18·45 Продоном Стрия через Карпати, 18·55 Хвилина льн. дирекції залізниць, 19·00 Вечерня, 19·15 Польська нар. музика (з гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Почт. техн. скринька, 20·12, 21·10 Симф. концерт (музика, спів), 20·30 Веч. дениик, 21·00 Серед книжок, 22·00 Відч. „Один день на селі", 22·15 Кабарет із гр. пл.

Субота, 28. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Популярна музика з гр. пл., 14·00 Експортові вістки, 14·05 Комунікат, 16·00 Концерт жидівської музики, спів (Люріє, сопран, Гольдфарб тенор), 17·00 Фрагмент ситківного меча Польща-Данія, 17·15 Авд. для дітей: „Пінокіо", 17·40 Привіт Адамовичів, 18·15 Літ. фейлетон „Що чувати?", 18·30 Легка музика з гр. пл., 18·45 Вечерня, 19·00 Балачка: „Поляки на кордоном", 19·10 Трансм. із Зальцбурґа: оп. „Фіделіо" Бетовена; в перерві: Спортові вістки, Веч. дениик, 22·00 Шопенівський концерт, актуальна балачка, 22·40 Танкова музика. 23·05 Виленська зазуля.

Присилайте передплату!

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 8·27 1/2 зол.

Німецькі марки 198·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·75—172·70, фунти стерлінґи 26·60—26·80, австр. шилінґи 98·00—1·00, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, ліри 45·50—46·50.

Золото: Доляри 8·91—8·93. Франки фр. 34·40—34·90 Дукати 82·10—82·60, Корони 36·40—37·00, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 26. липня н. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масла	2·10	зол.
1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·25	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану вдержана, на яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 27. липня н. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.		0·90	зол.
Кури	I кляса	„	0·80	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРОДАЄМО ТЕПЕР з причини кінця сезону найгарніші сукні, плащі, костюми 50% дешевше. — Маґазин дамської конфекції **І. Посамент, львів, вул. Академічна** ч. 2.
77 2—3

Der Tag
Великий національний часопис у Німеччині
Показові числа даром висилає
Verlag Scherl, Berlin SW 68

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол.	480·—
„ „	1/2	„	250·—
„ „	1/4	„	130·—
„ „	1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 198 (13.743). Львів, неділя 29. липня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·00 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 100 лей, Болгарії 7·60 зол., Австрії 7·00 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Австрія на вулькані.

КРІВАВІ БОЇ З ПОВСТАНЦЯМИ.

ВІДЕНЬ, 27. 7. ПАТ. Події у віденськім радіо та палаті канцлера стали гаслом до повстання націонал-соціялістів у державі. Криваві бої розгорілися в Стирії, де націонал-соціялісти мають багато прихильників серед робітників у сталево-металюргічнім промислі. Великі заведення „Montana Alpine Gesellschaft" у Леобен стали головною базою повстанців у Стирії. В містах Ліцен та Леобен дійшло до кривавих боїв між повстанцями та військом. В Ільс у Стирії менші відділи повстанців утікають долиною Анізи в гори. Повстанці дуже скоро перекидають свої відділи з одної місцевости до другої, бо розпоряджають більшою скількістю вантажних авт. У Відні поліція переводить далі масові арештування серед націонал-соціялістів.

СОТНІ УБИТИХ І РАНЕНИХ

На пресовій конференції представники уряду подали такі вістки про криваві бої в Стирії. В околицях Авсзе і Донавіц дійшло до менших сутичок з повстанцями. У Леобен повстанці вже піддалися і склали зброю. Урядові війська мають 15 убитих. Повстанці пішли в розтіч. Націонал-соціялісти намагалися розвинути свою акцію у Каринтії. В Анабіхель недалеко Клягенфурту дійшло до дуже завзятих боїв між повстанцями і військом. Повстанців розгромили. На полі бою повстанці залишили 9-ох убитих і кількадесять ранених.

АКЦІЯ ПОЛІЦІЇ ПО МІСТАХ.

Поліція зосередила цілу свою акцію по більших містах, де переводить масові ревізії та арештування серед націонал-соціялістів. Зате до боротьби з повстанцями вислано військо. Зі Зальцбурга відійшли більші відділи війська до боротьби з повстанцями. Преса пише, що криваві бої з повстанцями йдуть у цілій Австрії.

КЕРМА УРЯДУ В РУКАХ КН. ШТАРЕМБЕРГА.

Після повороту віцеканцлера кн. Штаремберга з відпочинку з Венеції до Відня, мін. Шушніг передав йому керму уряду. Кн. Штаремберг проводив уже вчора на засіданні ради міністрів.

ЗМОВНИКИ СТАНУТЬ ПЕРЕД ВІЙСЬКОВИМ ТРИБУНАЛОМ.

Рада міністрів покликала спеціяльний військовий трибунал, який судитиме змовників. Трибунал складатиметься з одного фахового судді і трьох старшин армії. Трибунал може тільки засудити на кару смерти або звільнити від вини та кари. Кару смерти виконають негайно, бо від присуду нема відклику.

СЛІДСТВО ЗА ВБИВСТВО ДОЛЬФУСА.

Судова комісія переслухує змовників, щоби виявити дійсних убивників канцлера Дольфуса. Арештовані змовники відмовляють у поліційних казармах якихнебудь зізнань. Підозріння паде на трьох змовників. Їх прізвищ покищо влада не подає до загального відома. Змовників судитиме військовий трибунал уже в пятницю.

ПРОВІДНИК ЗМОВНИКІВ.

Слідство виявило, що провідником змовників, які переводили державний переворот у Відні, був колишній старшина Фрідріх.

АРЕШТУВАЛИ НАЧАЛЬНОГО РЕДАКТОРА.

Поліція арештувала начального редактора щоденника „Вінер Найсте Нахріхтен" Петроліча. Офіційний комунікат каже, що посол фон Рінтелен не помер, тільки перебуває на хірургічній клініці. Його стан дуже загрожений.

ПОХОРОНИ ДОЛЬФУСА.

Тіло канцлера Дольфуса перевезли до великої салі в ратуші. За караваном, запряженим у шість коней, ішли міністри, дипльоматичний корпус, представники влади, вище духовенство. Почесну сторожу творили старшини армії. Посійний Дольфус висловив бажання, щоби його похоронити побіч бл. п. канцлера Зайпля. Похорон відбудеться мабуть у понеділок.

Вістку про смерть Дольфуса передав Мусоліні в середу вечором дружині канцлера, яка з дітьми перебувала в Річіоне. Діти залишилися під опікою родини Мусолінія. Дружина Дольфуса у поважному стані.

ВІЦЕКАНЦЛЕР ФОН ПАПЕН ПОСЛОМ У ВІДНІ.

Відкликання німецького посла Ріта віденська преса не залишила без коментарів. Преса закидає, що впливові німецькі кола піддержували терористичний рух в Австрії грішми і зброєю, а терористам давали право азилю.

БЕРЛІН, 27. 7. ПАТ. Німецький уряд призначив послом у Відні віцеканцлера Папена в пятницю в год. 3-ій вранці. „Фелькішер Беобахтер" і „Берзен Цтг." видали зараз надзвичайні додатки про призначення німецьким послом фон Папена.

Канцлер Гітлер написав до фон Папена листа такого змісту: „Вбивство союзного канцлера Дольфуса, яке німецький уряд найгостріше осуджує і співчуває, загострило ще більше без нашої вини тяжке політичне положення в Европі. Моїм бажанням довести до відпруження ситуації та довести до нормальних взаємин між Німеччиною та Австрією." Гітлер закінчив листа заявою, що посол фон Папен підлягатиме тільки йому, як канцлерові.

ГАБІХТА УСУНУЛИ

БЕРЛІН, 27. 7. ПАТ. Провідника австрійських націонал-соціялістів у Німеччині Габіхта усунули. Після переведеного слідства німецький уряд ствердив, що Німеччина не поносить вини за події в Австрії.

Габіхта усунули тому, що він як керманич німецького радія, не перевірював основно вісток про події в Австрії. Тому могло повстати враження, що вістки мінхенського радія є суперечні.

ВІЙСЬКОВЕ ГАСЛО І РОЗБРОЄННЯ СТОРОЖІ.

„Ді Штунде" подає цікаві подробиці про напад змовників на палату канцлера. Змовники знали військове гасло і тому легко увійшли до палати канцлера. Крім того змовники мали відзнаки на військових одностроях, які згоджувалися з відзнаками військової сторожі в палаті канцлера. Тому змовникам вдалося так легко заволодіти палатою канцлера.

4 ДИВІЗІЇ ІТАЛІЙСЬКОГО ВІЙСЬКА НА АВСТРІЙСЬКІМ КОРДОНІ.

РИМ, 27. 7. ПАТ. Вчора передполуднем заперечували вістки про концентрацію італійського війська на австрійськім кордоні. Одначе вже пополудні агенція Стефані оголосила офіційний комунікат, який потвердив поголоски закордонної преси.

Комунікат каже, що на вістку про смерть Дольфуса, себто від 16. год. в середу пополудні, сподіючися можливих ускладнень, перегруповано сухопутні і повітряні збройні сили. Уряд вислав на австрійський кордон недалеко Кремеру і Каринтії 4 дивізії війська, себто 40.000 вояків під командою віцеміністра Байстрочія та 10 генералів дивізій і бриґад. Війська ці мають 500 літаків і готові кожної хвилини вмашерувати до Австрії. Італія хоче таким маневром відстрашити усіх тих, що втручалися би до внутрішніх справ Австрії. Комунікат викликав у Парижі численні коментарі, бо ще вчора рано всі подібні вістки рішуче заперечували. Одночасно в Парижі підкреслюють той факт, що Мусоліні, приїхавши до Риму, негайно мав нараду з підсекретарями військових справ ген. Байстрочі та Вале, а щойно опісля зі Сувічем і шефом пресового бюра. Висилку війська вважають політичною демонстрацією.

Нещастя ніхто не може передбачити,
але кожний старається йому запобігти —
і тому обезпечує збіжжа й пашу від огню в
Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

ДВА ТАБОРИ.

Львів, 27. липня 1934.

Це вже стара правда, що польська публіцистика проявляє зацікавлення українською проблемою після кожного чергового, якогонебудь факту, що потрясає прилюдною опінією, факту, якого ніяк не можна промовчати. Різні польські, офіціяльні і неофіціяльні, діячі забірають тоді в той чи інший спосіб в українській справі голос, у польській пресі всіх напрямків і мастей, появляються статті, інтервіяв, анкети, справа в голосна тому, бо це „актуальна тема"... з огляду на ту свіжу голосну подію. Колиж ота подія відходить у тінь забуття, виперта з щоденної хроніки новими подіями, — втихає весь „український" шум, польська преса і польські політики зовсім забувають, що існує „українська справа", ніяких змін у національній політиці нема, і взагалі все залишається по старому ...аж до чергового несподіваного потрясення. Цими потрясеннями є здебільша акти підпілля, або такі події, як у Ліщині чи Мостищині, їхніми наслідками є карно-адміністраційні заходи влади, їх опільгом судові розправи і — зправила — змовшення українського стану посідання, але питання розвязки великої проблеми, питання бодай якої-такої нормалізації відносин не виходить поза рамці кільканацяти чи кількадесяти газетних статтей, писаних і друкованих виключно з погляду *газетної* актуальности.

Таке історичне явище вказувало би, що польська політична думка тупцює на місці, що вона заворушується під зовнішніми імпульсами, і за кожним таким разом мерщій вертається до попереднього спочинку, вірна девізам „хай буде, як бувало", або „якось то буде".

. . . . . від того часу стан українського посідання знову страшенне скорчився, але чейже всі польські, і офіціяльні і неофіціяльні чинники отверто признають, що справжня розвязка проблеми з мертвої точки не рушила.

Цій проблемі і можливостям її розвязки, очевидно не в широких історичних розмірах, а в межах нинішньої геополітичної дійсности, присвятила польська преса з приводу варшавської події, і тепер свіжо під враженням стрілу на вулиці св. Петра у Львові, велику силу віжних

міркувань. Чималу нишку з них ми зреферували з інформаційного обовязку, чи з потреби спростувати невірні факти та протиставитися тезам і висновкам, опертим на фальшивих премісах, на незнанні фактів і нерозумінні суті проблеми. Але наші читачі мусіли запримітити, що між тими голосами істнує подекуди й велитенська ріжниця. І хоча ми песимісти, до писаних та навіть говорених речей ставимось дуже стримано — якщо річ іде про покращання нашої дійсности, — хоча ми, спіраючись на 15-літньому досвіді, не рахуючи австрійських часів, маємо аж надто оправдані причини бути песимістами, проте для обєктивности не можемо не підкреслити безперечного факту: що в польському громадянстві, або вірніше — в польському політичному світі формуються поволі два табори, які на українську проблему і можливости її розвязки мають два зовсім інші, діяметрально ріжні погляди. І ці табори ще не сформовані і ці погляди ще не скристалізовані (за винятком нечисленних одиниць), але в одному й другому напрямку йде виразний процес. На виразному роздоріжжі опинилася польська політична думка.

Знаємо, що чимало наших земляків з недовірям зустріне ці слова: це ті земляки, які, маючи на увазі наші краєві відносини, трактують польський табор як щось одноціле, як одностайний антиукраїнський табор. Погляд цих наших земляків зводиться до короткого пересвідчення: „всі поляки такі самі". Однак з хвилиною, коли і в українському народі починають виразно зарисовуватись два табори, що репрезентують два ріжні погляди на нашу політичну тактику, коли — як ми знаємо — ці два ріжні українські погляди випливають і з ріжниці психіки і політичного способу думання та всі ті чинники, що на нього складаються (нпр. релігійний світогляд, вік, досвід, освіта, середовище, традиція ітд. ітд.), — з хвилиною, коли ми самі протестуємо проти того, щоби польська сторона все українське життя підтягала під один знаменник і трактувала як щось одне й одностайне з усіми моральними і правними наслідками, з тою хвилиною не можемо і ми глядіти на польський табор одними очима. Ми мусимо признати факт, що й у тому польському таборі йде зрічничкування, мусимо дбайливо стежити за цим процесом та орієнтуватися у течіях, які змагають у двох протилежних напрямках.

Передусім маємо цікаве явище, відоме нам давен, що тут, на галицькому терені, справді істнує супроти українців майже одностайний польский табор, що тутешня польська політична думка не признає партійних ріжниць і що можна справді говорити тільки про одиничні винятки, які з цього одностайного фронту вилюмлюються, не находячи ніякого відгуку у своєму громадянстві. Зрештою — від ППС-івського п. Гавзнера („тільки шляхом меча..."), через „Курієр Львовскі" і ріжні „безпартійні" й анонімові „Век-и" та „Експреси", аж по заяву голови реґіональної сх.-гал. групи ББ. п. Домашевіча — ми бачили в останній дискусії на українські теми зворушливу одноцілість. Зате поза Львовом стрічаємось з думками в яких видно вже ширшу перспективу. Ми звертали увагу, що навіть у тих самих ендеках помітна ріжниця: коли львівські ендеки, з правовірного „Курієра" чи „дикої" „Акції Народової" визнають однаковий антиукраїнський канібалізм то вже ендецька „Ґазета Варшавска" вживає пристойного тону та говорить про суперництво культур, а ендецький „Курієр Варшавскі" зазнає українське підпілля з явищем релігійного занепаду в усім світі. Другий знаменний факт, за який ми теж казували, це великі ріжниці поглядів на українську проблему в самому санаційному таборі. Від відомого „славного" становища краківського ІКП, якого керманичами і редакторами є чейже два посли ББ, через „Останній час" „Ґазети Польскої" і політику півофіціяльної аґенції „Іскра", до зреферованої у нас статті „Курієра Поранного" і „Польско-українського Бюлетину" — це велика дорога. Ось на іншому місці друкуємо цитати з передової статті останнього числа варшавсько-краківського „Часу": автор тої статті мав уже давно ті самі погляди і нераз їх висловлював на сторінках преси та в окремих публікаціях. Однак ще недавно напевне не міг би був видрукувати їх у такій яскравій формі, як це може вже зробити, навіть без всякої „редакційної примітки" того обережного орґану польської санаційно-католицької консерви.

Повторяємо: виводити з цього факту якінебудь надії на недалеку зміну політичної практики, було би дуже наївно і легкодушно. Можна висловити лише найглибший жаль, що польська політична думка так пізно починає цікавитися проблемою, яка в польській історії має за собою і 17-те століття. Можна висловити найглибший жаль, що найбільший вплив на польське громадянство і польську прилюдну опінію має все ще в національних справах краківський „Курієрок" і його львівські ідеольоґічні пресові прибудівки. З цього фактичного стану ми здаємо собі знаменито справу. І ми цікаві, скільки часу треба буде, щоби польська політична думка в українських справах визволилася зпід дотеперішнього верховодництва „курієркових" тенденцій і коли піде шляхом, якого не бачила впродовж століть.

З польської преси.

За польську конструктивну політику.

П. Ст. Лось відомий з своїх поглядів: він не від нині пропаґує ідею польської конструктивної політики супроти українців. Останнє число „*Часу*" з 26. ц. м. приносить на передовім місці його нову велику статтю на ту саму тему п. н. „*Після залеш УНДО й УПР.*"

Стаття каже полякам глядіти на ту українську заяву поважно. Автор перестерігає польську сторону, щоб не робила ніякої пресії на український відповідальний провід, бо справа ідеольоґічного поділу в українському громадянстві — це внутрішньо-українська проблема. (Дуже розумне становище!) Пояснює своїм землякам, як сутні причини кажуть відповідальним українським діячам протиставитись діяльності підпілля, врешті доходить до зовсім льоґічного висновку, що коли польська сторона вимагає від українців „конструктивної політики", то й польська сторона мусить таку конструктивну політику проявляти супроти українців. Тут автор, який дуже добре орієнтується у польсько-українських відносинах та в фактичних умовинах, життя і праці українців, вказує конкретно на цілу низку справ, занедбаних польською національною політикою.

Ціла стаття, писана (очевидно) з польського становища й арґументована польським державним інтересом, — збережена у гідному тоні та належить до тих здорових зерен, що найшлись серед полови останньої польської публіцистичної дискусії на українські теми.

Ось кілька цитатів із тої великої статті:

„Проблему — конструктивна праця, чи підземна акція? — мусить вирішити сам український нарід у тиші своєї совісти, без посторонньої інґеренції, на основі двох тільки розділів християнської етики й українського національного інтересу.

Мотиви, що з незбагненною льоґікою шлють український відповідальний світ до боротьби з підземеллям — дуже міцні. Перший з них — це трівога і то не виключно дрібничковий і малошляхотний пострах перед ізоляційним табором, але обоснований страх за майбутнє народу.

Розгром українського національного життя і на Сов. Україні і на еміґрації — це майже на 100 відс. доконаний факт. Ніякі поняки не дозволяють мати надії що швидко заістнують умовини, які дозволять піднятися. Зрештою до цього підему треба й моральних і матеріяльних сил. Цих не багато дасть еміґрація, а не менш Сов. Україна. Запасів сил, потрібних, для національного відродження, може дати тільки та галузь українського народу, що дісталася у межі Річипосполитої.

...Конструктивний напрям мусить серед українців перемогти, бо інакше цей нарід дожидає повний розгром і може нове століття неісторичного животіння, мусить перемогти й по польському боці, бо інакше Річпосполиту дожидає хронічна недуга, розвний рак нерозвязаної руської справи, а польське окраїнне громадянство конечність дальшого „життя на вулькані" за втертою, не дуже підіймаючою на дусі й не конечне чіткою засадою та випливаючі звідти втрати в майні й національному характері, яких не скомпенсує ніяке „підсилення польського живла", ні ніяка мазурська кольонізація, навіть якби її направлу виконали у великому стилі.

„Тем для розважань (у поляків) не бракне, можнаб напр. застановитись, чи у призначеному для українців шкільництві, що чейже є або державне або докладно контрольоване державою, все гаразд, чи молодь українська не дістає випадково зовсім офіційно і програмово в руки книжок у польській мові й написаних поляками, справді говорити тільки про одиничні винятки, які з цього одностайного фронту вилюмлюються, не находячи ніякого відгуку у своєму громадянстві. Зрештою — від ППС-івського п. Гавзнера („тільки шляхом меча..."), через „Курієр Львовскі" і ріжні „безпартійні" й анонімові „Век-и" та „Експреси", аж по заяву голови реґіональної сх.-гал. групи ББ. п. Домашевіча — ми бачили в останній дискусії на українські теми зворушливу одноцілість. Зате поза Львовом стрічаємось з думками в яких видно вже ширшу перспективу. Ми звертали увагу, що навіть у тих самих ендеках помітна ріжниця: коли львівські ендеки, з правовірного „Курієра" чи „дикої" „Акції Народової" визнають однаковий антиукраїнський канібалізм то вже ендецька „Ґазета Варшавска" вживає пристойного тону та говорить про суперництво культур, а ендецький „Курієр Варшавскі" зазнає українське підпілля з явищем релігійного занепаду в усім світі. Другий знаменний факт, за який ми теж казували, це великі ріжниці поглядів на українську проблему в самому санаційному таборі. Від відомого „славного" становища краківського ІКП, якого керманичами і редакторами є чейже два посли ББ, через „Останній час" „Ґазети Польскої" і політику півофіціяльної аґенції „Іскра", до зреферованої у нас статті „Курієра Поранного" і „Польско-українського Бюлетину" — це велика дорога. Ось на іншому місці друкуємо цитати з передової статті останнього числа варшавсько-краківського „Часу": автор тої статті мав уже давно ті самі погляди і нераз їх висловлював на сторінках преси та в окремих публікаціях. Однак ще недавно напевне не міг би був видрукувати їх у такій яскравій формі, як це може вже зробити, навіть без всякої „редакційної примітки" того обережного орґану польської санаційно-католицької консерви.

Повторяємо: виводити з цього факту якінебудь надії на недалеку зміну політичної практики, було би дуже наївно і легкодушно. Можна висловити лише найглибший жаль, що польська політична думка так пізно починає цікавитися проблемою, яка в польській історії має за собою і 17-те століття. Можна висловити найглибший жаль, що найбільший вплив на польське громадянство і польську прилюдну опінію має все ще в національних справах краківський „Курієрок" і його львівські ідеольоґічні пресові прибудівки. З цього фактичного стану ми здаємо собі знаменито справу. І ми цікаві, скільки часу треба буде, щоби польська політична думка в українських справах визволилася зпід дотеперішнього верховодництва „курієркових" тенденцій і коли піде шляхом, якого не бачила впродовж століть.

прочитавши які, вона доходить до переконання, що підземний світ може віддати народові неоцінені заслуги а на кожний випадок вести до особистої карієри?

Або чи істнують у Польщі явні, леґальні заведення, де українські вчені, забезпечені в офіційний авторитет, могли передумати історію українського народу, умовини його життя, погляди на майбутнє й виложити висліди тієї передуми народові в научних творах?

Або чи воно правда що господарське життя українців, зорґанізоване в сільських кооперативах, справді загрожує „польському станові посідання на Сході"? Кого випирають справді українці з червоноруського села, чи Чарториських, Ділушицьких і Папарів, тобто тих, що зрослися з тією землею, мають право жити на ній і є на ній потрібні Річипосполитій, хоч ця правда може бути не до вподоби деяким лехітам, яких прапор має більше червоного, як білого, — чи теж українська кооперація випирає з червоноруського села таку аванґарду польщини, як Фінкельштайнів, Розенблюмів і Файґенбляттів, без яких там може обійшлосяб?

Або чи не можнаб зробити чогось для тих кількох міліонів орачів, наших співгромадян, які в добу кризи працюють на періферіях держави, в дільниці з найгіршою у державі хліборобською структурою, без шкіл, в яких могли б прилбати хліборобську освіту в рідній мові? Думаю, що неодно можнаб зробити, але не те й не так, якби це вміхалося деяким лехітам, які хотілиб сильніше обєднати „окраїни з Матірю" ліквідацією поміщицької власности і кольонізацією її хліборобами з „перенаселених сіл на заході", тобто викинути сотні міліонів, якщо не міліярди, не добувши ніяких висліків, крім дефінітивної пролетаризації червоноруського селянина і напрямованого простою дорогою до селянської револьти загострення і аграрної і національної квестії на Руси?"

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ** вул. Боїмів ч. 4.
1/78 156—180

Закарпаття.

УКРАЇНСЬКЕ УЧИТЕЛЬСТВО.

Про чисельний стан українського учительства на Закарпатті, членів Т-ва „Учительська Громада" в Ужгороді і його розміщення по поодиноких округах інформує табелька, яку наводимо нижче за мукачівським „Учительським Голосом" (ч. 6. за червень ц. р.):

Берегівщина має всього українського учит. 54, з того членів „У. Г." 54; Березнянщина 186 — 99; Волівщина 136 — 75; Іршавщина 143 — 72; Мукачівщина 180 — 156; Росвигівщина 126 — 38; Рахівщина 143 — 131; Свалявщина 211 — 35; Севлющина 207 — 184; Тячівщина 177— 152; Ужгородщина 124 — 87; Хустщина 187 — 128; Пряшівщина — членів „У. Г." 12; Професура середніх шкіл — 28; Учительство горожанських (виділових) шкіл — 56; Учительство фахових шкіл 11. Разом членів „У. Г." 1.318. Число членів „У. Г." у народніх школах розпадається ще так: дефінітивних учителів 559, тимчасових учителів 339, помічних учителів 325. Разом 1.223.

ЗМІНИ В ДІВОЧІЙ УЧИТЕЛЬСЬКІЙ СЕМИНАРІЇ.

Три тижні тому епископ Олександер із причини лихого здоровля звільнив дир. о. Віктора Желтвая від ведення дівочої семинарії в Ужгороді і на його місце поставив проф. о. В. Ларя. Нічого в тім дивного. На жаль, одна частина мадярської і москвофільської преси розписалася про справу дуже погано і злобно. Закинено о. Желтваєві якісь грошеві маніпуляції. Не пощадили й особи епископа, який нібито невідповідну особу поставив на чоло інституції, як наслідника В. Желтвая і т. д. („Карп. Голос", „Русскій Вѣстник").

Ми засадничо не є проти здорової критики. Одначе рішучо осуджуємо всякий вузькопартійний, нечесний і неморальний виступ якоїнебудь ґазети. Це сумне явище в нашій журналістиці, що не вміє служити моральному піднесенню загалу, а любується в болоті темних глибин.

В. Желтваєві можуть ґазети закидувати деякі людські слабости, але не можуть закидувати йому таких грошевих маніпуляцій вже з тої простої причини, що він з рахунковими справами семинарії нічого спільного не мав. Щодо поступу епископа Олександра, то ясна річ, що він не буде питатися ані пана Фенцика, ані пана Бродія, ані когонебудь, кого має поставити на чоло своєї інституції. Розуміється, поставить там такого чоловіка, який відповідає законним вимогам і поведе як слід повірену йому молодь.

(За „Українським Словом".)

Промова Преосв. Епископа Д-ра Івана Бучка

НАД МОГИЛОЮ ДИР. ІВ. БАБІЯ, НА ЛИЧАКІВСЬКІМ ЦВИНТАРІ, 27. ЛИПНЯ 1934.

Ірод спіймав Йоана і звязав його і всадив в темницю через Іродіяду, жінку свого брата. Бо Йоан говорив йому: „Не годиться тобі її мати". І хотів його убити, та боявся народу, бо уважали його пророком. В день-же уродин Іродових танцювала донька Іродіяди на середині і подобалася Іродові. Тому під клятвою обіцяв їй дати, щонебудь попросить. А вона, намовлена своєю матірю, сказала: „Дай мені тут на полумиску голову Йоана Хрестителя". І посумнів цар та через клятву і задля тих, що сиділи разом за столом, звелів дати. І післав і стяв голову Йоанові у вязниці. І принесли голову його на полумиску і подали дівчині, а вона принесла її матері. (Мат. XIV).

Жахлива трагедія св. Івана Хрестителя повторилася на особі бл. п. Івана Бабія, Директора української гімназії й першого Директора АЕпархіяльного Інституту Католицької Акції,— а вістка про це наповнила наші серця глибоким смутком і рівночасно й великим жахом з приводу обставин, в яких та трагедія повторилася. Не можу позбутися ще й досі тих морозних дрощів, які пройшли по мені на вістку, що скритовбийча куля перетяла нитку життя бл. п. Івана Бабія. Та сама куля пробила рівночасно не тільки серця найближчої родини Покійника, вона зранила й серця цілого українського громадянства, всіх, що його знали зблизька, всіх, що мали щастя з ним жити й працювати.

Пригнічений тяготою тих вражінь, — ледви чи зможу, чи буду всилі сказати нині похоронне прощальне слово, гідне невіджалованого Покійника, слово, яке булоб також потіхою для тих, що остали по нім, його рідні, приятелів і знайомих, що не можуть здержати гірких сліз, віддаючи йому останню прислугу. Ледви чи знайду я відповідні слова на вияв тяжкого болю й смутку цілої нашої АЕпархії, яка в особі Покійника стратила одного зі своїх найвірніших і найгідніших синів, що був першим Директором Архіеп. Інституту Католицької Акції, записав своє імя золотими буквами на перших сторінках історії тої організації. Тай чи можливим є в короткій похоронній бесіді представити велич чеснот, заслуг і прикмет Покійника, щоби наглядніше змалювати образ втрати, яка постигла нас зі смертю його? Чиж можливе при цьому всьому не торкнутись ближче жахливого злочину скритовбивства, якого невинною жертвою впав покійний Іван Бабій?

Під невмолимим наказом християнської совісти сповняю цей тяжкий обовязок не тільки як приятель і співпрацівник Покійного на полі організації Катол. Акції, але передусім як священик і Епископ Католицький, що в дану хвилину мусить звернути увагу вірних на голос Божий, що смертю бл. п. Івана Бабія промовляє до нас голосно і страшно.

Дай Боже, щоб той голос дійшов до вух усіх тих, що в якийнебудь спосіб підготовили грунт під те жахливе братовбивство, тай щоби всіми ще в час завернули зі шляху, на який вступили засліплені ненавистю. Бо тільки ненависть, що засліплює розум і серце, могла бути причиною останньої трагедії. Ненависть неузасаднена! Всі ми переконані, що Покійник як зразковий католик і український громадянин, не дав причини до тієї ненависти, бож ми знали його як громадянина наскрізь чесного, як людину чистих, хрустальних незломних засад, зачерпнених з глибини скарбів християнської віри, що була основою і формою в його цілім житті чи то приходнім чи приватнім, а цілій його діяльності перш за все педагогічній. Віру свою католицьку визнавав він на кожному кроці без боязни на якінебудь наслідки, а працював так, як наказувала католицька його совість. Хто мав щастя чути його промову на Марійськім Святі Молоді в часі академії на подвірі св. Юра дня 4. червня 1931 р., ніколи не забуде тих горячих слів з уст світської людини, які заохочували українську молодь до любови Небесної Неньки, до любови Церкви, до любови безталанної України. Для тої молоді жертвував Покійник всі свої сили, ціле своє життя. Заки вчив і приказував, він перш за все присвічував їй своїм добрим приміром, як треба сповняти наложені і приняті обовязки. Хоч мав славу людини солідної науки і хоч на високім становищі, а такий релігійний і побожний, такий скромний і покірний як дитина. Перед моїми очима стоять ті дискусії на засіданнях АЕп. Інст. К. А. в справі підготовки свята У. М. Х. Бо треба знати, що якраз з того Інституту, якого Покійник був Директором вийшла програма тої величавої маніфестації.

З народу вийшов Покійний, любив його і жив для нього. Він знав, що той наш нарід подібно як і наша земля, криє в собі незвичайні скарби, що їх треба видістати і викувати тяжкою мозольною працею. Він знав душу і серце того народу, знав його чесноти і його хиби. І в душі та в серці молоді того народу старався Покійник тяжкою виховавчою працею відкрити ті духові скарби і закріпити в ній любов до правди й добра. Всі здаємо собі справу, яка тяжка ця праця в нинішніх лукавих часах і в нашій парадоксальній дійсності. Але Покійник — людина залізної волі, не побоявся ніяких труднощів, поконував преріжні перешкоди, і в труднощах, здавалося, ставав ще більшим, ще сильнішим, ще завзятішим, щоб тільки ту молоді, той квіт і надію народу, врятувати від погубних впливів зовні. Він, як добрий католик, знав, що нація, вітчина — то ідеал, але не єдиний, ідеал великий, але не найбільший, бо найбільшим ідеалом для християнина то Бог, то віра, то спасіння безсмертної душі. Той ідеал обіймає всі інші ідеали людства, не виключаючи ніякого нашого правдивого ідеалу, а підтримує і ушляхотнює такі ідеали, як: вітчина, культура, поступ, даючи їм силу й дисципліну.

Ті свої засади старався Покійник защіпити у серцях повіреної собі молоді, і це стало причиною ненависти невідповідальних самозваних чинників, які поставили себе суддями життя і смерти. І в цьому власне суть трагедії не тільки дорогого нам всім Покійника, але й нашої загальної трагедії, що вона поза злочином убьства невинної заслуженої людини криє в собі зародки національного самогубства.

А трагічний стан степенується, коли зважити, що від братовбийчої кулі падуть люди тої міри, що Покійник, якого сміло можна назвати героєм праці, героєм посвяти, героєм серця. Це правдивий борець Католицької Акції, що неустрашимо обороняв засади католицької етики. Як його св. Іменик св. Іван Хреститель не побоявся безбожного й розпустного Ірода і рішучими словами: „Не годиться" бажав його завернути з дороги проступку, так Покійник рішучими зарядженнями бажав удержати молодь у карбах шкільних обовязків. Це жертва обовязку. Але та жертва є його найбільшою заслугою й остане найяснішою зорею в нашій незабутній памяти. Маю в Бозі надію, що ця остання, така болюча жертва, яка не дасться нічим оправдати і той загальний осуд злочинного вбивства цілим укр. громадянством, чого доказом нинішні похорони — буде успішною пересторогою та опамятанням для тих всіх, що у своїм засліпленні думають, що можна злочином якунебудь прислугу Батьківщині зробити.

Прощайже, Дорогий Покійнику Іване, востаннє. В імени Церкви нашої запевняю Тебе, що збережемо Твоє імя на все в нашій вдячній памяти. За Твою працю для добра молоді, за Твою посвяту нехай Господь нагородить Тебе небесним царством на віки. А ти перед Богом заступайся за нас, а особливо за тих, що Тебе насильно відорвали від Твоєї родини і від Твоїх обовязків — бо вони не знають, що роблять.

І до Тебе, страдальна Дружино Покійника, маленьке слово моє: Ми всі втратили багато, але Ти втратила найбільше. Твій жаль і біль найглибший. Твої гіркі сльози хіба одна віра осолодить, що Твій муж знайшов у Бога напевно заплату, за свої чесноти. Злучи Твої сльози зі сльозами страдальної Матери під хрестом! Нехай Бог потішить Твоє серце, нехай осушить Твої сльози! Залишив Тобі Твій Покійний муж великий скарб, Твої діти. Виховуй їх, нехай ідуть слідами свого батька! Нехай будуть так, як Батько, вірними синами Католицької Церкви й Української Нації і так стануть найкращим памятником свого батька.

ВИ НЕ МУСИТЕ ПІДПИСУВАТИ ЗАЯВУ НА ПОЗИЧКУ РІДНІЙ ШКОЛІ, ЯКЩО ВПЛАТИТЕ ВІДРАЗУ ГОТІВКОЮ.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 29. ЛИПНЯ 1934.

ГЕНРІ КІСТЕМЕРЕКС.

Совісний урядовець.

До свого 43-го року життя пан Джіролямо Бріко, книговод і „хлопець на всі послуги" у фірмі „Марсель і Син" не мав жодної пригоди. Точно приходив він до бюра і лотавав від ранку до вечора числа, за що 1-го і 15-го кожного місяця шефи виплачували йому 300 лірів. Коли шеф кликав його до себе, він за кожним разом блід і в горлі щось його стискало. Бріко був собі звичайний, несміливий чоловічок і мав смертельний страх перед усякими комплікаціями. А всеж доля заставила на нього пастку

16-го січня вечором вертався він до дому до своєї приятельки яку відвідував двічі в місяць. Вона не була ні молода ні гарна, зате тим менше мала вимог. Коли він вертався до хати завсіди мусів боротись із якимсь дивним смутком.

Коли він в год. 11-ій уночі входив по сходах, у померках, щоб заощадити сірник, його нога натрапила щось мягке, втратив рівновагу, спотикнувся і впав. Коли він пробував устати відчув, що його права рука торкнулась жіночих грудей. Після цього заплуталась у густому волоссі. Він перестрибнув перешкоду, тримався цупко стіни і нарешті пішов далі.

Тремтів увесь зі страху і майже без памяти вибіг на найвищий поверх, замкнивши за собою двері. Без віддиху стояв непорушно, потирав чоло рукою і надслухував. Потім засвітив світло і механічно приладив собі постіль. Потний жаху відскочив, коли на своїм простиралі побачив велику пляму з крови. Від цього руху впало крісло і Джіролямо весь захитався; вхопився за скатерть, що залишилась у його руці і потягла за собою попельничку та табакирку. У тиші кімнати забрязкотіла розбита порцеляна.

Джіролямо мав таке вражіння, що божеволіє.

Пізніше, коли трохи вспокоївся, пригадав собі те все, що він зробив зовсім механічно і з незвичайною послідовністю. Спершу обмив собі руки, пізніше — сам не знав навіщо — витягнув із шуфляди трохи заощадженого гроша. Тримять два банкноти по 100 франків і вложив їх до кишені. Засвітив спіритусову лямпу і зібрав усю свою неімовірну сміливість, щоби зійти по сходах до померлої, освітити її обличчя, заглянути у пригаслі очі та оглянути викривлені уста і велику рану на шиї. Після цього перейшов через неї. Коли опинився на долині на сходах сказав він собі, що мусить збудити сторожа і все йому оповісти.

Але весь дім спав спокійно. Бріко не міг зважитись кликати кого. Всіх розбудити, все розяснити? Ні, треба було йти на поліцію, цеж була поліційна справа! Бріко побіг до найближчого комісаріяту. Але коли побачив нараз перед собою червону ліхтарню, переляканий зупинився.

Він мусів би перейти перед поліційними урядовцями, заявити, що хоче бачити комісаря і весь припадок пояснити, оповісти всю цю жахливу історію відповідними словами. Яку історію? Упало йому нараз на думку, що він загалі не знав нічого ближчого. Уночі наступив він на якогось трупа — ось і все. Комісар дивився би на нього проникливим поглядом і розпитував би про все можливе — в його відповіди виглядали би зовсім неімовірно.

Піт виступив на чоло Брікота, який завсіди був переляканий, коли кликали його директори в бюрі. Що він мав робити? Він мусів себе спершу вспокоїти і розібрати все, що сталось, щоб здати собі справу з дійсного стану. Бріко рішив, що добре трохи почекати. Він вибрав дорогу малою вуличкою і почав блукати. Але його страх зростав за кожним кроком. За якийсь час відгомін його кроків на порожніх хідниках мучив його і лякав. Він не міг залишитись сам. Але куди мав іти? Майже проти своєї волі завели його ноги перед дім своєї приятельки, звідки він вийшов кілька годин тому. Він застукав і дама появилась на порозі. Вона аж подалась узад, коли його побачила. За її поглядом, що зупинився на його руках, він побачив, що вони повні крови. У дзеркалі, що стояло на столі побачив він якогось дикого Бріко, з викривленим обличчям і плямами крови на чолі. Його охопив жах і не здаючи собі справи з того, що робить, витяг-

Про нашу силу, жертвенність і біду.

Прага, у липні 1934.

ПРОГАЯЛИ МИ ТРИ НАГОДИ.

Хотів я, читачі, оповісти Вам, як стукають про нас у Европі... Сцеж недавно трапилось: тут таки у Празі! Щось пан міністер Бенеш на Підкарпатті пару разів про нас згадав. Сказано — дипльоматія. А не подобалось це чеській газеті — „Народній Політиці"- відомий її співробітник д-р Борський, написав про нас статтю: не можна, каже, ставити карту на українців, бо вони нічого не вміють робити і нема у них жертвенности. — ось тричі мали нагоду збудувати свою державу — підчас замирення з центральними державами, за большевицького перевороту і коли поляки на Київ пішли, й ані разу не збудували! Зачіпило це одного нашого земляка, Вашого-ж співробітника, і він відповів у тій-же газеті невеличкою статтею: як, мовляв, нема жертвенности? А студентський курінь під Крутами, а чого вартий один факт під Базаром — може єдиний в історії, коли 300 наших старшин і козаків гордо відкинули пропозицію „покаятись" і зі співом „Ще не вмерла" на устах, згинули під большевицькими скорострілами і закопані в одній братській могилі?!

І знаєте, що пан Борський з того зробив? На другий день помістив статтю з таким заголовком: **На 35,000.000 — 1300 жертв!** А в статті пише: Отже, — каже — значить, правду ми писали, що в українців нема жертвенности. Дивіться, сам українець зазначає, що у них загинув один полк і 300 козаків, значить разом 1300 людей на 35,000.000. Якже вони хотять при такій жертвенности державу збудувати! Тут уже і інші наші люди заметушились і побігли до „Народньої Політики" — нові спростування понесли. Але там сказали,— що справа ясна і скінченна маємо 35,000.000, а держави не збудували, а чому саме — вони не мають часу розводити над тим довгу полеміку. Значить, не вміли і — баста!

НАША ЖЕРТВЕННІСТЬ.

Отож, як бачимо, беруть нас чужинці „гуртом" і у подробицях розбиратись не хотять! (Це лише ми один одного ліктями од української справи відштовхуємо та думаємо, що комусь там страшно важно: чи Голопупенко за Дрінченка чи, разом з Халявою проти Постоленка!).

І коли прийдемо ще раз (в 13-ий) просити за Академію, то боїмося, що поговорять з нами також „гуртом" і „стукнуть": Скільки Вас є? — міліонів, але, додамо швиденько, по цей бік Збруча тільки 10. — Скільки потребуєте на школу? — Один міліон корон чеських. — Скільки це припадає на вашу душу? — По 10 ґалерів (півчетвертя сотика)! — Так щож, панове, поясніть нам: чи ваш українець таких грошей не може дати, чи не хоче дати, чи ви не вмієте їх зібрати, чи взагалі ви ще не доросли до своєї високої школи?

І ось тут-то ми й розведемо руками! Ніби й може, ніби й не відмовляється, але якось воно... не виходить. Словом: „Велика наша земля й обильна, але порядку в ній нема". Справді, страшний хаос! Подивишся часом на такого нашого чоловічка — розривається на всі боки: він і на „Просвіту" платить, і на „Рідну Школу" збирає, і реферати читає і передплату на „Діло" потайки від жінки посилає — словом, трудиться, як бджілка, відмовляючи собі у насущному! А другий, мов трутень: — нікуди ні сотика! Сидить собі у Мусяловича чи Куманова та вище попиває. А прийде ювилей Горбачевського чи інший здвиг національний, то він тобі так і треться на перше місце! А якби оце на нас нарешті, податочок всенародній, на всі необхідні потреби найвищою владою, — Конґресом Національним наложили! — то було би більше порядку й справедливости! Пхається такий панок туди чи сюди, а розпорядчик зі стрічкою жовтоблакитною — каблучками цок! — і так до нього ввічливенько: ваш контрольний листочок на уплату національного податку!

ДЕСЯТЬ ФОНДІВ І ОДНА НАДІЯ.

І буде спокій, порядок і діло! Бо тепер, прости Господи, й часопис розгорнути неприємно: один крик, один алярм, просто — ярмарка! „Просвіта" алярмує, „Рідна Школа" — сиґналізує десять ріжних фондів „SOS" висилають..., но й Академія в такому разі хоче своє слово сказати, хоч і неприємно суто академічній установі на ярмарок пхатися! Але нічого не зробиш- у сучасних обставинах українського національного життя — це „залізна" необхідність. Ось нищо вже чеські високі школи — від держави повне утримання мають, а й то недавно тут, у Празі, ректори усіх високих шкіл змовились і спільний прилюдний виступ зробили, до нації апелювали, — мовляв, самих державних фондів для належного устаткування шкіл — не вистачає. Тим більше ми мусимо говорити нашим людям цілком вітверто і ясно, що на них одна надія, що повинні вони, хто це розуміє, записуватись у члени Товариства Прихильників Академії, надсилаючи свої членські внески і жертви, бо інакше ця наша висока школа рано чи пізно закриється...

Товариство Прихильників Академії побудувало собі таку цікаву „ідеольогію" утримання цієї школи: мовляв, не кожний може розуміти й оцінити значіння високої освіти. Це в першій мірі можуть зробити люди з високою освітою. Академія для свого річного істнування потребує 30.000 долярів, — отже треба, щоби серед українців знайшлось лише 3000 людей, так би мовити, національної еліти, які дали б річно по 10 долярів, і велике питання істнування цієї високої школи, — питання нашої національної чести — розвязане. І, справді, наші інтелігентні люди досить інтенсивно почали записуватись, і набралось за рік такої національної еліти — 400 чоловік. Але далі — ослабіла аґітація (бо тяжко увесь час галасувати!), ослабів і приплив членів. Тай то сказати: ґріза всіх допікає. І для багатьох наших людей — 10 долярів сума немаленька.

МАТЕМАТИЧНИ КОМБІНАЦІЇ.

Але на цей випадок у Товаристві Прихильників є інший варіянт: можна записуватись у члени співробітники — річний внесок 3 доляри. Значить, треба 10.000 таких членів і справа з Академією знову в порядку. Одначе, далі саме життя підказує ще й інші „варіянти": багато по три доляри річно, внесіть по доляру: на це потрібно тільки 30.000 членів, — як на десять міліонів населення цифра зовсім маленька! Алеж можна йти ще далі: можна дати лише по 10 центів річно (50 сотиків!) — і Академія вдержиться, при умові, що так зробить 300 000 людей, навіть найбідніших. І, нарешті, коли хочете, останній варіянт: при міліоні людей по одному центу (5 сотиків). Словом, що ми хочемо цим сказати? Що нація наша така численна, такі має резерви, що без ніякого напруження, тільки при орґанізованости — (я хочу це слово тричі підкреслити!) — може задовольнити всі свої національні потреби.

Тимчасом виходить щось інше: варіянтів багато, а членів у Товариства прихильників все ще мало — і справа Академії в загрозливому стані

ЩО ЛЮДИ СКАЖУТЬ.

І що найгірше: Якби, не дай Боже, Академію закрили, то її почнуть і лаяти. Я навіть Вам скажу наперед, як то буде. Вийде собі такий чоловічок від Куманова чи Райха, обітре уста і проголосить: Великий злочин! Допустили до ліквідації нашої Української Господарської Академії в Подєбрадах! Народ український довірив долю цієї високої школи академічній професурі і її обовязком було в часі небезпеки сиґналізувати, алярмувати і підносити голос перед лицем цілої нації! І ось тепер, — легко сказати: в таку тяжку годину національного життя, коли всюди йде страшний наступ на українську культуру, ми позбавляємось своєї політехніки, — високої школи, з трьома факультетами, з налагодженим апаратом, позбавляємось також єдиного українського інституту позаочного навчання, що за короткий час розвинув і т. д. і т. д.

Будуть ще й інші статті, буде писати вся преса, але Академії вже не буде!

(Докінчення буде.) **Тор Дько.**

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елеґант" терпентин.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 26—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

нув банкноти з кишені, вложив їх у руку жінці і бурмотів: „Це ніщо. Я все виясню тобі. Мовчи! Бери!"

Жінка вибігла з хати без слова і пять хвилин пізніше Брікота арештували.

Слідчий суддя, що взяв його на допит на другий день, молодий, білявий, короткозорий урядовець з вічною усмішкою, але дуже точний, не мав труднощів, щоб переконати Брікота про його вину. Роля невинного була для такого типу як він повязана з надто численними ускладненнями, тим більше, що коли перетрусили кімнату Брікота найшли там кілька жіночих фотографій із глибокими декольте.

Бріко почервонів і багато лекше почував себе в новій ролі садиста та злочинця тимбільше, коли прокуратор і його адвокат ужили всіх зусиль, щоб розяснити, який міг бути мотив його вчинку. Бріко слухав сильно зацікавлений психольогічних тонкостей на судовій розправі і завзятого поєдинку між двома славними оборонцями на тему його відповідальности. На щастя вийшов переможцем його оборонець і Брікота засудили тільки на досмертні примусові роботи.

*

Клімат у Ґуні зробив йому добре. Життя на свіжому повітрі, якого він досі не знав, помогло йому у тих малих недомаганнях, задля яких він студіював що-неділі фармакольогічну рубрику на 4-ій сторінці часопису. А що мав він лагідну вдачу, гарне письмо і розумівся на бухгальтерії, приділили його до канцелярії головного наставника над вязнями. Його попередні шефи з милосердя присилали йому вряди-годи гроші на тютюн.

Так вернувся він до свого давнього, рівномірного життя, яке збільшилось тільки на один сонячний промінь, одно реєстрове число і одну певність, що на старість не вмре він з голоду. Бріко зрозумів, що на цій землі все має свою льогіку і що істнує добре Провидіння. Він був задоволений.

Минуло спокійних пят літ, аж одного дня підійшов до нього вартовий саме тоді, коли Бріко додавав числа і сказав:

— Директор вас кличе!

Бріко поблід, зовсім таксамо як колись, коли його кликали до директора Марселя. Тремтючи ввійшов він до бюра. Директор устав із святочною міною:

— Дорогий пане Бріко! Я дістав приємну новину для вас! За одну годину будете вільні! Убивник Евгеній Бержер сам признався до вини. Ви ще раз зможете скласти свої зізнання, а з огляду на кампанію, яку вела вся преса у вашій обороні, президент наказав вас негайно випустити на волю. Пізніше подумаєте про свою реґабілітацію. Дозвольте стиснути свою руку!

Бріко глянув на нього витріщивши очі. У його грудях почало щось кипіти і добувався з острахом голос:

— Але-ж ні... це я... я був... відійти?... алеж я не....

Та зараз зрозумів, що і тепер булоб так само безцільно грати ролю невинного, як колись доказувати свою невинність. Без слова опустив голову і з розпуці почав хлипати....

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!
Хто хоче навчитись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український зарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК
Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"
присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.
Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. доляр.
ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

Вісти з Буковини.

ЛІТНІЙ КОНЦЕРТ.

В неділю 22. ц. м. улаштував „Український Мужеський Хор" у Чернівцях у павільоні „Діючий Рай" літній концерт. У програму входили стрілецькі і народні пісні в супроводі власної струнної орхестри. Завдяки молодому, енергійному інж. Осипові Горвацькому, організаторові „Муж. Хору", який став популярний не лише між своїми, але й між чужими, концерт випав під кожним оглядом знаменито. По концерті секція читальні в Рош Манастириська виставила комедію в 1 дії „Жених з міста", а при кінці наші пластуни визвели танки „Козачок" і „Катерина". „Мужеський Хор" у Чернівцях повинен дійсно стати прикладом усім товариствам, бо він показав, що можна осягнути тихою і впертою роботою.

ПОВЕНІ НА БУКОВИНІ.

Зливи, а подекуди справжні хмароломи спричинили виливи ріки Черемоша, який залив громади: Ростоки, Іспас, Миліїв, Барбівці й ін. Таксамо і ріка Серет затопила громади: Петрівці, Купку, Лукавець, Бергомет та частину Жадови. Великі простори засіяні кукурудзою зовсім знищили повені.

НЕЩАСТЯ ЙДЕ ВСЕ В ПАРІ.

Епідемічні недуги на Буковині прибирають в останнім часі досить поважні розміри. І так по урядовим звідомленням начислено 26 випадків червінки в громадах Вашківці, Ропче та Сучавенани, 4 випадки в Чернівцях; 7 випадків шкарлятини в Петрівцях і Жадові, а в Барбівцях та Новій Жадові 4 випадки дифтерії й один діточий параліж.

ВЕЛИКЕ НЕЩАСТЯ НА КОНЦЕРТІ.

Дня 17. ц. м. улаштувала військова орхестра в Чернівцях масовий концерт, у якому виступало 700 військових музикантів. Концерт улаштовано на площі жид. спорт. товариства „Макабі". Перед самим початком концерту завалилася трибуна для глядачів. Зпід розвалин витягнено з поломаними руками й ногами шість осіб: одну вчительку, жінку капітана, урядовця податкового із жінкою і двох купців. Комісія знавців ствердила, що винною нещастя була недоцільно збудована трибуна.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

З доручення історично-фільольогічного факультету проф. В. Б. Антонович склав записку в справі обмежень української мови з такими кінцевими висновками: „Гадаю, що ті виняткові тяжкі заходи, які сковують український друк, мусять бути усунені, і що друк цей у цензурному відношенні повинен бути зрівняний з постановами, що є обовязкові для російського друку. Гадаю, що в цьому питанні це єдиний вихід, що задовольняє принцип справедливости та відповідає високій гідності держави". Ця записка проф. В. Антоновича лягла в основу записки, яку склала комісія, спеціяльно для того обрана професорською радою. Комісія також визнала, що обмеження української літератури є несправедливі як з етичної, так і з історичної точки погляду, та не можуть бути виправдані й вимогами державної користи. Комісія підкреслила, що на першому місці між книжками, покликаними задовольняти найвищі потреби духа, слід поставити св. Письмо народньою мовою. Щодо наукової та публіцистичної літератури народньою мовою, то й вона не може бути предметом заборони, оскільки не порушує загальних законів про друк. Одначе слід згадати, що знайшовся один професор, а саме Ю. Кулаковський, який залишився при своїй думці щодо видання св. Письма українською мовою.

Але не довго довелося університетові користуватися здобутками революції: З подавленням революції 1905 р. фактично відновився статут 1884 р., і щойно незадовго перед революцією 1917 р. почав потрохи відчуватися дух лібералізму в житті й діяльності університету.

В 1917 р. київському університетові довелося знову висловити свою думку про українське питання. В записці на адресу російського тимчасового уряду професорська рада, між іншим, писала (в липні 1917 р.): „Керманичі українського руху домагаються заведення української мови, як державної мови та викладової мови в школах. Проте найміцніший і найдорожчий для обох народів (себто українського та російського — С.) звязок є наша російська літературна й загально-державна мова, яку вони з законною гордістю і майже з однаковим правом можуть назвати своєю. Домагання заміни загально-російської літературної мови в майбутній Україні штучно утвореною й не досить ще розробленою мовою загрожує затримати розвиток освіченості

Століття університету св. Володимира в Києві.

(15. (28.) липня 1834 — 1934 р.)

II.

Щойно з царюванням Олександра II. настали кращі часи в житті й діяльності київського університету.

Новий університетський статут (1863 р.) встановив автономію професорської корпорації, інспектор перестав бути лютим знаряддям куратора шкільної округи, факультети придбали право цензурувати праці своїх членів і т. п.

Але царювання Олександра III. принесло новий університетський статут (1884 р.) Навчання в університеті знов підпорядковано університетському начальству та міністерству освіти; підсилено догляд інспекції за студентами: заведено уніформу для студентів і т. д. Саме в дні святкування 50-літнього ювилею київського університету студенти вчинили заколот з приводу оголошення нового, університетського статуту, за що й поплатилися нечуваною карою: виключено всіх студентів з університету, а сам університет закрито на пів року.*) Але й ця кара, розуміється, не могла внести серед студентів примирення з академічними умовинами статуту 1884 р. Студентські заколоти не припинялись. У відповідь на ці заколоти міністр освіти П. Боголепов видав правила 29. липня 1899 р. про призначення до війська студентів, замішаних у заколотах. 183 студентів київського університету дійсно відправлено до війська. Відповідю на це було вбивство міністра освіти Боголепова студентом Карповичем (14. лютого 1901 р.).

Щойно з революцією 1905 р. університет знову здобув право обрати ректора, деканів і професорів, полекшено догляд за студентами та признано їм право творити наукові гуртки. Тоді у 1905 р. під тиском ходу революційних подій комітет міністрів підняв питання про встановлення деяких полекш щодо української мови й літератури і з цією метою звернувся, між іншим, до київського університету з предложенням подати свою думку в цій справі

*) Цікавий матеріял про цей заколот подає стаття О. Назаревського: Ювилей київського університету і студентські заколоти 1884 р". Див. Другу кн. збірника „За сто літ". Київ. 1928 р.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 29. ЛИПНЯ 1934.

о. СТЕПАН КОВАЛІВ. 2)

ПРО ДУХІВ.

Одного разу перешукали докладно цілу кімнату й коли знову почався сипати тинк, то в волосі присутної тоді там жінки Губманієвої найшли кусень з отинковання стіни, хоч його раніше не було в кімнаті й хоч стіни лишились ненарушені. Спроваджено остаточно до тої таємничої кімнати комісію, яка тільки ствердила, що обману тут ніякого нема й що на голову Вайсівної не знати звідки падуть кусники гипсу.

Остаточно справа покінчилася так, що Вайсівна мусіла перепровадитись зі свого помешкання у Бірхбавера, бо юрба народу збігалася туди, бажаючи побачити духів.

Останніми часами трапилася в Берліні подія, яка зовсім нагадує відомі появи „духа Василька" у Бродах. Опис цієї події повторюємо за поважним християнським часописом „Природа і культура", який не полює на сензацію, але подає завсіди правдиві й перевірені вістки.

Отже перед кількома місяцями помер у Берліні столяр Іван Регульський, що мешкав при вулиці Губенера. Незабаром після його смерти почали траплятися в його помешканні дивовижні явища. Вдова по столярові чула за стіною стукіт і мужеський голос. Але на цьому не кінець. Покійний столяр мав ще в Берліні свого рідного брата Альберта, який зі своєю родиною жив у іншій дільниці міста. І саме в помешканні Альберта почали в тім самім часі діятися такі речі, які, як заявили присутні лікарі, лише дуже рідко можна оглядати.

Альберт Регульський має 4-літню донечку, яку покійний „вуйко Іван" дуже любив. В кімнаті, де спала ця донечка, теж чути було стукіт до стін і шарудіння по кутках. Тяжкий дубовий стіл починав сам від себе їздити по кімнаті, а лялька, що висіла над дитячим ліжком, вимахувала руками й ногами.

Батьки повідомили про ці події свого пароха о. Гільдебрандта, котрий теж оглядав ці дивні явища й переконався, що вони відбувалися тоді, коли дитина лежала в ліжку. Священик звернувся в цій справі до наукового парапсихольогічного товариства, яке вислало лікарську комісію. Лікарі, що також запримітили ці дивні явища, звертали особливу увагу на поведінку дівчинки. Весь час лежала вона непорушно в своїм ліжечку, коли у кімнаті відбувалися несамовиті явища.

Так „страшило щось" в цій кімнаті цілих два місяці. Згодом почало втихомирюватися і в останніх часах уже більше ці явища не повторювалися.

2. ТІЛА, ЩО РУХАЮТЬСЯ І МЕДІЙ.

З наведених прикладів пізнали ми, де страшило, а тепер приглянемося, як обявлялися духи при помочі медія.

У часі, як медій засипав, бачили присутні якісь світляні тіла, якісь огники, якісь малі мрякоподібні, якісь руки, що хватали й переносили з місця на місце то цвіти, то пера або якінебудь інші предмети. „Ці руки при доторку, — оповідає славний учений Крукс, — видавалися іноді студеними як лід і мертвими, іншим знов разом теплими і повними життя, стискали за руки, наче які старі приятелі. Одного разу задержав я таку руку в моїй руці, постановивши її не випускати. Тимчасом не чув я ніякого зусилля, щоби ця рука видобувалася з моїх рук, тільки рука та немов поволі розпливалась у мряку і тим способом висвободилася з моєї долоні".

Недавно появилася дуже цікава книжка **„Про смерть"**. Це виклади Н. Нельсона, професора ісляндського університету. Згаданий професор був спершу непримиренним ворогом усяких сеансів і глузував собі з них немилосердно, доки випадково не пізнав незвичайно сильного медія — сільського хлопця з Ісляндії, який прибув до столиці, щоби стати друкарем. Про цього хлопця оповідали дивні дива, аж кількох запалених спіритистів спонукало професора, щоби він прибув на сеанс з тим медієм. Дуже скептично настроєний і невдоволений, що дався намовити, професор прийшов із постановою, щоби ствердити, що все те ошука. Медій був під твердою контролею. Явища були загадочні і відтепер став професор сам вести досліди, а потім оголосив їх друком. Книжка ця містить уступи про феноменальні явища в присутности цього примітивного сільського хлопчини. Професор пише: „Перший раз щойно тепер довелося мені бачити правдиві сеанси медіюмічні. Ми мали ріжнородні явища світляні і численні левітації, не тільки столи йшли вгору, дарма, що учасники з усіх сил тягнули їх удолину; ба навіть сам медій поїхав аж під стелю разом з отоманою, на якій лежав. Дивні були світляні явища: спершу показувалися як світляні язики, що повставали одні за одними в ріжних місцях кімнати, пізніше розвинулися так, що вся стеля поза медієм була наче у світлякій хвилі із таємним рисунком — наче сітки з очками. По кількох вечорах ми побачили якусь постать, що станула серед світла.

(Далі буде.)

того народу, який змушений буде нею користуватися".

Отож київський університет не прийшов українській владі на допомогу в справі українізації високих шкіл. Українська влада мала намір перетворити університет св. Володимира в Києві в український університет, але вирішила не руйнувати старих позицій російської культури на Україні та відкрити в Києві окремий український університет, який і дійсно відкрито 6. жовтня 1918 р.

Большевицька влада відразу замялася „пролетаризацією" високих шкіл і з цією метою оголосила щою них принцип „відчинених дверей", себто кожний без виняткy мав вільний вступ до високої школи. Трохи пізнім, а саме в 1920 р., большевицька влада зовсім ліквідувала університети на Україні, в тім числі й університет св. Володимира, вбачаючи в них школу, перейняту ідеалістичною схоластикою.

Щойно в жовтні 1933 р. відновлено в Києві університет. І хоч відновлений університет міститься в будинку колишнього університету св. Володимира, всеж, розуміється, не можна назвати його спадкоємцем чи то університету св. Володимира, чи то українського університету в Києві, бо відновлений університет і своєю структурою, і своєю програмою значно розходиться з тим поняттям, яке звичайно звязуємо зі словом: університет.

Не можна, розуміється, в короткій статті дати огляд наукової діяльности університету св. Володимира за увесь час його істнування та більш-менш докладно визначити його значіння для України. Одно можна сказати, що самі імена бувших — нині вже покійних — професорів, доцентів та адюнктів університету св. Володимира, як ось імена Михайла Максимовича, Миколи Іванишева, Ореста Новицького, Миколи Костомарова, Михайла Драгоманова, Миколи Зібера, Олександра Котляревського, Володимира Антоновича, Олександра Кістяковського, Михайла Владимирського-Буданова, Миколи Дашкевича, Івана Лучицького, Володимира Іконнікова, Андрія Лободи, говорять за себе. Безперечно, всі ці учені прислужилися тому, що університет св. Володимира в Києві здобув собі почесне місце серед наукових установ Зах. Европи; а багато з названих тут учених, не зважаючи на русифікаторську мету, з якою київський університет був заснований, прилучилися також розвиткові української культури, виховавши сотні й тисячі культурних діячів.*) що потім приложили свої сили на працю для українського національного відродження.

Ст. Сірополко.

*) Вже з 1879-го р. університет св. Володимира мав щорічно понад 1,000 студентів, а в останніх пятьох роках (до 1918 р.) було їх більше як 3.000 річно.

Сьогодні! „8·30 веч."

Великий Театр „ЯХТ ЛЮБОВИ" („NEW YORK BABY")

Оп. І Кревінського, Л. Бродзінського з муз. Ф. Гордон.

Сьогодні! „8·30 веч."

Чехословацькі національні соціялісти поширюють свої впливи.

Мадярська, німецька, українська й жидівська секція партія Бенеша.

Як повідомляє німецький часопис з Братислави, чехословацька національно-соціялістична партія задумує заложити в себе мадярську й німецьку секцію. В кругах чеськословацької соц. партії прийшли до переконання, що багацько мадярських та німецьких робітників є невдоволених соц.-демократичною партією, тому їх хочуть перенятн до себе. Крім того сподіються найти прихильників серед партії християнсько-соціяльної. Як дальше подають, мали теж і жиди зголосити свою охоту заложити свою секцію в партії Бенеша. Можна сподіватися, що й на Підк. Руси схоче ця партія поширити свої впливи серед нашого населення. Перші спроби ми вже бачили, коли то свого часу видано додаток до „А-Зету" під наголовком „Свободное Слово", писане дивною легіснарською російщиною та прикрашене милими фізіономіями д-ра Камінського та д-ра Фенцика, яких „Свободное Слово" думало для себе скаптувати... (Українське Слово)

—o—

Дальший хід подій в Австрії.

СПІЛЬНА АКЦІЯ ФРАНЦІЇ ТА ІТАЛІЇ.

ПАРИЖ, 27. 7. ПАТ. На вістку про події в Австрії та вбивство Дольфуса премієр Думерг відбув нараду з мін. Барту, а опісля з мін. Еріо та ген. Деменом, з якими обговорив ситуацію Австрії. Опісля мін. Барту мав нараду з італійським амбасадором. Мін. Барту вдержує постійно контакт з Римом і Льондоном та слідкує за подіями в Австрії. Відповідальність за події у Відні вважає прилюдна опінія Риму, Парижа і Льондону льогічним наслідком терористичної акції, яку піддержували з Берліна і Мінхену.

ГОСТРІ НАПАДИ НА НІМЕЧЧИНУ.

РИМ, 27. 7. ПАТ. Італійська преса гостро нападає на Німеччину за останні події в Австрії. „Месаджеро" пише, що вбивство було наслідком злочинної акції і пропаганди з заграниці. Щоденник відверто виступає проти Німеччини. Інтервенція німецького посла за змовниками дуже вимовна і не вимагає ніяких коментарів. Одначе ситуація в Німеччині не зміниться. За незалежність Австрії стоїть, крім волі народу, збірна ґарантія великих держав. З подібними замітами і в такому гострому тоні пише французька та англійська преса. Большевицька преса закидає організацію державного перевороту Берлінові та радіє вельми, що останні події в Австрії погіршать взаємини Італії з Німеччиною.

ВІДГОМІН ПОДІЙ В АНГЛІЇ.

ЛЬОНДОН, 27. 7. ПАТ. Події в Австрії знайшли вже відгомін у парляменті. Мін. Саймон у своїй промові підкреслив два моменти: жорстоку поведінку вбивників канцлера Дольфуса, до якого не допустили ні лікаря ні священика та інтервенцію німецького посла за вбивниками. Посли голосними окликами висловили своє обурення. Мін. Саймон заявив, що В. Британія не змінить свого становища в справі Австрії.

ПОХОРОНИ.

Похорон канц. Дольфуса буде в суботу 28. липня в год. 14.30 зперед ратуша. Там виголосить промову президент Мікляс, кн. Штаремберг і бурмістр Шміц. Опісля похоронний похід піде до церкви св. Стефана. На цвинтарі промовлятиме мін. Шушніг і представники Фронту батьківщини.

ПОЛІТИЧНЕ ЗАВІЩАННЯ КАНЦ. ДОЛЬФУСА.

У Відні кажуть, що канц. Дольфус оставив політичне завіщання, в якому м. і. визначує теж свого наслідника. Кола, дуже близькі до покійного кажуть, що про якесь спеціяльне завіщання нічого невідомо. Завіщанням в обширнішому значінні є політичні енунціяції Дольфуса.

Рада міністрів на вчорашньому засіданні ухвалила далі вести політику пок. канцлера Дольфуса.

ПАПЕН У ГІТЛЄРА.

ЛЬОНДОН, 27. 7. ПАТ. З Берліна повідомляють, що Папен відвідав Гітлера, який є в Байрайті, після чого ще нині вернеться до Берліна заки відїде до Відня.

БЕРЛІН, 27. 7. ПАТ. Нім. Інф. Бюро оголосило телеграму свого віденського кореспондента, що в тамошніх колах закордонних журналістів зачувати, нібито австрійський уряд, щоправда, дав згоду для Папена, одначе з тим звязав деякі ґарантії. З огляду на це заявили урядово Нім. Інф. Бюрові, що досі не прийшов іще до віденського уряду принятий загально дипльоматичний внесок від німецького уряду. Тому неможливо, щоби дали згоду. Австрійський уряд не видав іще в тій справі ніякої заяви. Всеж австрійський уряд приняв із великим задоволенням зміст листа канцлера до Папена.

ПЕРЕД ЕВРОПЕЙСЬКИМ КОНФЛІКТОМ.

РИМ, 27. 7. ПАТ. На австрійськім кордоні стоїть 40.000 італійського війська під проводом ген. Байстрочі та десятьох ґенералів дивізій і бриґад. Військами у Больцано проводить ген. Патріяні, давніше шеф військової місії в Альбанії. Військовими частинами в Удіне проводить ґен. Ґраціяні, під проводом якого підчас світової війни італійські війська заняли Киренаїку.

ВБИВНИК КАНЦЛЄРА ДОЛЬФУСА.

Вбивником канцлера Дольфуса є вояк Отто Папета, який підчас світової війни був в тім самім полку, що покійний канцлер.

САМОГУБСТВО ДИРЕКТОРА ПОЛІЦІЇ.

Влада арештувала колишнього директора поліції Ерендля під заміром тісної співпраці з націонал-соціялістами. Кружляють поголоски, що Ерендль скінчив самогубством.

—o—

При проявах перечулення, почутті страху, безсонности, серцевих недомагань, напору в грудях природна гірка вода **Franciszka-Józefa** оживлює обіг крови в органах підчеревія і тому втишає всяке розладдя. Поручають її лікарі. 1—1

Після вбивства дир. Івана Бабія.

ОПЕРАЦІЯ ВБИВНИКА.

У четвер вечором лікарі перевели операцію вбивника бл. п. дир. Івана Бабія, студ. Романа Савчука. Кулі покищо не витягнули, бо така операція довела би до ще більших ускладнень. Убивника відживляють штучно, бо куля розірвала йому язик і він не може нормально відживлятися. Після операції горячка підскочила. Тому стан недужого дуже поважний.

СЕКЦІЯ БЛ. П. ДИР. І. БАБІЯ.

У четвер вполудне відбулася секція тіла дир. І. Бабія в інституті судової медицини при вул. Пекарській. Секцію переводив д-р Попельський у присутності слідчого судді д-ра Ціслі. Куля пробила мозок і тому дир. Бабій згинув на місці.

ПЕРЕНЕСЕННЯ ТЛІННИХ ОСТАНКІВ ДО ЦЕРКВИ СВ. АП. ПЕТРА І ПАВЛА.

У четвер в год. 6-ій вечором перенесли тлінні останки бл. п. дир. Івана Бабія з каплиці при Інституті судової медицини до церкви св. Ап. Петра і Павла при вул. Личаківській. У похоронім поході взяло участь девять священиків під проводом о. прелата Куницького, які відправили в церкві панахиду.

ПОХОРОНИ ПОКІЙНОГО ДИР. ІВАНА БАБІЯ.

Заупокійну архиєрейську Службу Божу відправив у церкві св. Ап. Петра і Павла в год. 8.15 Преосвященний Кир Никита Будка в асисті 12 священиків при вщерть виповненій церкві. На богослуженні були присутні представники Кураторії нач. Кестліх і Юс, учительський збір обох українських гімназій, шкільна молодь та українське громадянство. Підчас богослуження виголосив проповідь о. д-р Горникевич, катехит української гімназії, в якій пок. І. Бабій був директором.

Після богослуження зворушливими словами попрощав покійника епископ Никита Будка, який є односельчанином бл. п. дир. І. Бабія (зі села Добромірки, збаражського повіту).

Похорони відбулися в год. 4-ій пополудні і тревали до год. 7-ої вечором. Похорони вели обидва епископи: о. д-р Іван Бучко та о. Никита Будка в асисті цілої капітули, духовників — професорів Богословської Академії і всіх парохів львівських церков. На похорони зійшлися непроглядні маси народу, причому бачили ми весь львівський педагогічний світ. Над могилою перший промовив Преосвященний Кир о. д-р Іван, якого промову друкуємо на окремому місці.

Опісля промовляли: візитатор львівської шкільної кураторії **Шедіви** від Кураторії, о. крилошанин **д-р Лаба** від Богословської Академії та Богословського Товариства, проф. **Біленький** від учительських зборів обох українських гімназій і Т-ва „Учительська Громада" та інші.

КЛЄПСИДРИ.

На мурах м. Львова появилися великі клепсидри, що повідомляли про смерть дир. Бабія. Про деякі з них згадували ми у вчорашньому числі „Діла". Нині доповнюємо нашу замітку тим, що на мурах розліплено ще клепсидри від Богословської Академії та Управи Учительського Збору філії державної гімназії з українською мовою навчання.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

Дружина бл. п. дир. Івана Бабія є з дому Юрчинська, а не Корчинська як це помилково зложено у вчорашньому „Ділі"

Амалія Онуферко
ур. Юськевич

померла 26-го ц. м. в Станиславові, у 48. році життя.

Похорони відбудуться в неділю 29. ц. м. в год. 3. попол. **В. Їй П.!**

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 56-?

— **Відкриття кедринового заповідника відложено.** Довідуємося з достовірного джерела, що відкриття кедринового заповідника в околиці Підлютого, заповіджене на початок серпня ц. р., відложено на пізніший час.

— **Чи саботаж?** Аг. Всхуд повідомляє: У Вербові, бережанського повіту, на т. зв. лісничівці, в якій живе лісничий Вл. Фортуна, предсідник місцевого відділу „З. С." невідомий досі чоловік облив гонтяний дах бензиною та підпалив. Вогонь запримітили впору та вгасили.

— **Ще про розшарпаного петардою.** В справі розшарпаного петардою в бориславській ворожки Фоглевої 24-літнього Ст. Сеня поліція ствердила, що він від довшого часу носився з самогубним наміром. Говорив, що коли відбере собі життя, то так щоби слід по ньому не остав, себто вибуховим матеріялом. Далі поліція стверджує, що Сень хотів убити інж. Юрія Мушинського в Бориславі, який відправив його з праці та своїми зізнаннями причинився, що Сеня за крадіж засудили на 4 місяці арешту. В усякому випадку ствердили, що справа вибуху бомби не мала нічого спільного з політикою.

— **Душогубство.** Пишуть нам з Бережан: Напередодні св. Петра і Павла, себто 11. липня вечором коло 10. год. пішов на милу розмову до ліса з чужою жінкою гром. Михайло Снак з Анною Замосцяник у Мечищові. Відай не дуже та розмова подобалася чоловікові Аннички Миколі Замосцяникові с. Івана, теж з Мечищова, бо приловивши залюблену пару, джагапом таки на місці розфалатав голову Михайлові Снакові та крім того полозив обі руки, щоб не обіймали його жінки, а на додаток ще й 14 ребер. Михайла Снака вже поховали, а Миколу Замосцяника та його симпатичну жіночку притримала поліція.

— **Сфінґований напад?** Польські джерела повідомляють, що поліція в Скнилові арештувала боевика ОУН Дмитра Труша, виконавця нападу на команданта поліційної станиці в Вербівцях, Шляхціковського. Він мав три пострілові рани на грудях. Труша привезли до львівського шпиталю і тут, лікарі ствердили, що рани завдані з безпосередньої віддалі. Це, як твердять згадані джерела, вказувало би, що Труш стріляв до себе в самогубному намірі.

— **Львівська хроніка.** Ст. Задорожний з вул. Красицьких 19 повідомив поліцію, що власник овочарні при вул. Третього Мая, Брод, виманив у нього сто зол., приобіцявши йому посаду у гр. Баворовського. — Невідомі злодії вкрали з хати Ст. Смитівни (Личаківська 149) річей на 348 зол. — Наслідком вибуху „примуса" повстала пожежа в домі при вул. Бляхарській 8. Пожежна сторожа вогонь угасила. — Невідомі злодії вкрали з жидівського робітничого союзу при Казимирівській вул. 16. пядесять крісел і 4 столи.

Найздоровіші, найшляхотніші
це безконкуренційна прикмета ПАПЕРЦІВ І ТУТОК
„КАЛИНА"

— **Ріжні вістки.** Еспанські війська помашерували на Смару у західній Сагарі. — Під покровом Ліги Націй та італ. комітету для духової співпраці відкрили у Венеції міжнародній конгрес мистецтв. — Франц. маршалок Ліоте вмирає. — Ріжні члени англійського парляменту та палати льордів підписали заклик до громадянства, щоб воно склало 30.000 фунт. на видання в 40 томах історії англійського парляменту; перший передплатник, що вложив гроші це король. — У Латвії почались ріжні свята присвячені історії латиського народу. — Верховний комісар для справ еміґрантів із Німеччини заявив, що більша частина жидів виемігрувала до Палестини; із не-жидів удалось вислати на роботи до Франції 20.000 осіб. — У Байройті вагнерівський фестіваль; на першу виставу пішов „Парсифаль" під орудою Р. Штравса; були присутні Гітлер, Ґебельс і князь Август-Вільгельм. — У науковій німецькій експедиції на верхи Гімаляїв згинув теж її провідник Віллі Меркель.

— **Чому Уелс приїхав до Москви.** Англійський письменник Уелс приїхав літаком до Москви 23-го ц. м. Його зустріли представники ріжних організацій. Відповідаючи на ріжні привіти Уелс сказав: „Я був у Росії ще за життя Леніна. У розмові зі мною він заявив: Приїзджайте до нас за 10 літ поглянути, що з нами буде. Я послухав його ради. Тепер цікаво тільки, що Уелсові за ці 2 тижні побуту покажуть і що він сам побачить.

— **Повітряна війна над Льондоном.** Над Льондоном відбувалися в останнім часі величезні маневри цілої англійської повітряної фльоти. Їх хід мав представляти повітряний напад і оборону столиці Великої Британії. Вислід маневрів викликав жах серед людности. 90 проц. „ворожих" літаків пробилося через оборонну лінію й „збомбардувало" місто. У воєнний час усі важніші обекти Льондону булиб знищені, а його 7-міліонова людність вилушена боевими ґазами. Останні маневри показали, що в разі війни столиця Англії засуджена на загибіль.

— **Гіндуське Голівуд.** В околиці міста Лягоре повстала перша велика станиця гіндуської фільми. Гіндуси фільмують віддавна, але їх фільми мали малу вартість і не надавалися до експорту. Тепер головне гіндуське фільмове підприємство „Пуніяс" запросило до себе цілий ряд німецьких режисерів і операторів. Вони мають зреформувати гіндуський фільмовий промисл і хто знає, чи незадовго цілий ряд далекосхідних фільмових зірок не стане так само славний, як нпр. Мардена Дітріх чи Ґрета Ґарбо.

— **Вмирають від спеки.** Наслідком спеки, яка навістила Зл. Держави, померло на сонішній удар 1.361 людей. З того 378 припадає на Місурі та 360 на Ілінойс. З останніх телеґрам виходить, що страшна спека, яка заподіяла великі шкоди, помало минає. Температура опадає. На великих просторах падуть доші.

— **Ліквідують банду Ділінґера.** Позбувшися свого славнозвісного ворога Ділінґера, постановила американська поліція знищити і його банду. Кількох її членів уже вдалося заарештувати, але два головні провідники ще все скриваються. Один із них, Дж. Нельсон, якого через його молодий вигляд називають „дитинка", має на сумлінні кілька убийств, а другий, це славний бандит Жак Гамільтон, який свого часу поміг Ділінґерові втекти з вязниці. Однак поліція має надію вже в найближчім часі зловити обох злочинців і увільнити Америку від тої язви, якою є банда Ділінґера.

— **Великі роковини.** Летунство вже ввійшло у кров сучасного життя. Чуючи, про щораз то неймовірнійші подвиги лицарів повітряного царства, оглядаючи летунські фільми, ледви чи можемо повірити, що люди літають не довше як трицать літ і що в липні цього року минають 25-і роковини першого лету на більшу скалю. В добі подвигів Бальба не можемо собі навіть уявити, яке враження вчинила на людство у 1909 р. відомість, що француз Блеріо перелетів канал Ля Манш. Але так було. Незнайомі падали собі на вулицях в обійми, довідавшись про цю величезну перемогу людського генія. А коли місяць тому, Блеріо ще раз, тим разом у аероплянї найновішої конструкції і без жадної небезпеки, прилетів до Льондону, знов витала його тисячна юрба, а найкращі летуни Англії віддали поклін ветеранові свого мистецтва.

— **Збанкротувало місто на Фльориді.** Місто Кій Вест, що лежить на самім полудневім краю стейту Фльорида, проголосило банкроцтво. Воно мало в 1920 р. 18.000 населення, тепер ми 12.000. В депресії місто стратило вирібництво цигар і всякі підприємства. Крім того вся торгівля покинула Кій Вест. Місто звернуло до стейтової і федеральної влади, щоб його перебрали. Адміністратор Фльориди повідомив губернатора Шольца, що перебере місто Кій Вест і буде старатись привести його до ладу.

— **Адмірал Бирд у небезпеці.** Адміралові Бирдові, знаному американському дослідникові полярних околиць, загрожує велика небезпека. Підчас своєї останньої виправи в околиці північного бігуна порішив він, сам один перебути полярну зиму у ледовій хатинці, щоб поробити деякі досліди з метереольоґії. Спочатку йшло все добре, але небаром радієві телеґрами з ледової пустелі стали загрозливі: Адмірал Бирд зранив себе в руку і йому загрожує ґанґрина. Ратункова експедиція, яка мала звільнити хороброго дослідника, мусіла по 29 милях завернути, бо безперервні бурі не позволили дальше посуватися.

— **Бенефіс у кіні „Марусенька".** У вівторок 31. липня в год. 9.15 буде бенефіс артистів Шмаріївни, Рельської та Островського. Вони дадуть ревію в 20 образах п. з. „Раз живемо!"

ОГОЛОШЕННЯ
КОНКУРСУ.

Кооператива „Будучність" у Тернополі оголошує **конкурс на проект рекламової вивіски для паперців і туток „Калина".** Вивіска більше (3—6) кольорова в розмірах 35 × 25 буде виконана на блясі.

Опечатані проекти з довільним гаслом треба прислати на адресу кооп. „Будучність" у Тернополі, вул. Пушчерта 29, найдальше **до дня 25. серпня ц. р.** подаючи в окремій коперті з тим самим гаслом імя і назвище автора проекту і його адресу.

Прислані в означенім часі проекти розглядає окреме жюрі, покликане Дирекцією кооперативи. Для принятих проектів назначені нагороди в хоті 150 і 100 золотих.

Приняті проекти стають власністю кооперативи „Будучність", неприняті дістануть автори назад на подані адреси.

Тернопіль, дня 25. липня 1934.

Управа.

СПОРТ.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ.

Відплатні змагання цих дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 29. ц. м. на грищі Погоні. Початок: год. 5. попол. Попередньо в год. 3. змагання резерв. Ціни найнижчі.

НАКОЛЕСНІ ЗМАГАННЯ ЛЬВОВА.

В дні 29. липня відбудеться наколесний біг на стрийській шосі на 10 км. Збірка змагунів на площі С. Б. точно в год. 8-ій. Змагання повинні зібрати на старті всіх наколесників Львова, бо це добра заправа перед близьким уже краєвим бігом. Зголошення на письмі до суботи 28. ц. м., до год. 19-ої в домівці У. С. С., Домініканська 11.

КРАЄВІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

відбудуться у Львові в днях 1. і 2. вересня ц. р. з такою програмою:

I. **Жінки:** біги: 60, 100, 200, 800; мети: куля, диск, ратище — одно- й обіруч; скоки: вгору і вдаль з розбігом та вдаль з місця; гінці: 4×100, 4×200.

II. **Мужчини:** біги: 100, 200, 400, 800, 1500, 10.000, мети: куля, диск, ратище — одно- й обіруч; скоки: вгору, вдаль, з жердкою, трискок; гінці: 4×100, 4×400.

КАЛЕНДАРИК РОЗГРИВОК У. Ф. С. ЗА ПЕРШЕНСТВО ПЕРЕМИЩИНИ В КОПАНІМ МЯЧІ. (II. черга)

22. 7. Степ — У.С.К. (Добромиль), Спартак — Сокіл, Вігор (Військо) — Запорожець (Нижанкович); **29. 7.** Беркут — Сокіл, Запорожець — Степ (Бучковичі), Спартак — У. С. К.; **5. 8.** Беркут — Запорожець, Спартак — Степ, У. С. К. — Вігор; **19. 8.** Сокіл — У.С.К., Беркут — Вігор, Запорожець — Спартак; **26. 8.** Беркут — Степ, Вігор — Спартак; **28. 8.** У. С. К. — Запорожець, Сокіл — Степ; **2. 9.** У. С. К. — Беркут, Сокіл — Запорожець, Степ — Вігор; **9. 9.** Спартак — Беркут, Сокіл — Вігор.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до **50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.**

Відозви й комунікати.

ЗАКЛИК ДО ЙОЗЕФІВСЬКИХ МАТУРАНТІВ З 1924-ого РОКУ.

Повідомляємо товаришів, які склали семинар. матуру в Йозефові в році 1924, що дня 19. серпня ц. р. з нагоди десятиліття відбудуться товариські сходини в Писані Нижній. До участи в сходинах запрошуємо також матурантів й йозефівців інших річників.

Товаришів, що з незалежних від них причин не зможуть взяти участи в сходинах, просимо відгукнутись у цей памятний для нас усіх день, пригадуючи собі спільно пережиті хвилини та „славну пятнацятку".

Хто зможе прибути на цей зїзд, просимо, з організаційних мотивів, прислати зголошення (з зазначенням кількости членів родини) на адресу: Каролина Яворська, учит. в Писані Нижній, p. p. Ladomirova, okr. Stropkov, Vych. Slovensko.

За організаторів:

Михайло Маркусь. Федір Рожек.

Перед обезцінненням готівки хоронить грамота на внутрішню позичку Рідній Школі. Одна позичка 25 зол.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

З кіна.

Кіно „Марусенька": „РОМАН МАНЬКИ ГРЕШИНОЇ".

Радянська російська фільма з гарною провідною думкою: як до вояків підчас великої війни, що попали у полон і вороже середовище ріжно ставляться мешканці. Одні добачують у них тільки представників ворожого фронту, якими треба погорджувати і над якими можна знущатися, інші вміють віднайти в собі загальнолюдські почування. Прегарна постать героїки: бідної, затурканої дівчини, що має предобре серце при всій своїй неймовірній глупоті. У подробицях фільма дає деякі мистецькі моменти. Назагал у сюжеті вона дуже сіра, як сіре життя полонених.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Олександер Шульгин: БЕЗ ТЕРИТОРІЇ. Ідеольогія та чин Уряду У. Н. Р. на чужині. З передмовою Вячеслава Прокоповича. Видавництва „Меч". Париж 1934, Стор. 257, 8-о.

Д-р М. Гнатишак: НОВА УКРАЇНСЬКА ЛІРИКА В ГАЛИЧИНІ НА ТЛІ ЗАХІДНО-ЕВРОПЕЙСЬКОЇ МОДЕРНОЇ ПОЕЗІЇ. Львів 1934, стор. 31, 16-о.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА МОВА, ч. 8 (20). Зміст: І. Огієнко: Як писати для широких мас: ясний і простий стиль — то найкращий стиль. Редакція: Словник місцевих слів у літературній мові не вживаних. П. Кривоносюк: Початки людської мови. В. Гуркевич: В справі українського топономастичного словника. І. Огієнко: Шевченкова мова. П. Шевченків правопис. В. Гренджа-Донський: Ще про нашу театральну вимову. А. Штефан: Пожед — відсоток. І. Огієнко: Стилістично-синтаксичні нариси: VI.: Багатий на що. І. Василашко: Первівчик — первак — напередовець. о. І. Бугера: Найчастіше вживані німецькі слова в лемківськім говорі. І. Дошівник: Румунські слова в укр. мові. Життя слів. Кукіль у житі, терапія літературної мови. Є. Пеленський: Бібліографія укр. мовознавчої бібліографії, Златоструй укр мови. Розділ для самоуків і дітей. „Рідне Слово", Початкова граматика укр. літературної мови.

LIETUVIŲ UKRAINIECIŲ DRAGIOS ŽINIOS. Informacinis Biuletinis. Kaunas. p. 1934, ч. 14. — На зміст цього бюлетину складаються статті й замітки в українській та литовській мові.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Кутн:
28. VII. Товаріщ (премієра) комедія на 4 дії Деваля в постановці п. Бенцаля.
29. VII. Залізна острога.
30. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр.
Субота, 28. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання". Гостинний виступ театру „8·30".
Неділя, 27. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання". Театр „8·30".

Театр Різнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Життя є гарне".
АТЛЯНТИК: "Фантомас", „Завойовники".
ВАНДА: „Блакитна рапсодія".
КАСІНО: „Зорі Бродвею", „Дорога до щастя".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Романс Маньки Грешної", ревія „Львів-Монте Карльо".
МІРАЖ „Дівчина та міліон", „Паприка".
МУЗА: „Вороги подружжя", „Таємний детектив".
ПАН: „Прощання з гріхом", „Люди в готелі".
ПАЛЯС: „Пісенькар Варшави" (Ег. Бодо).
ПАСАЖ: „Любов Жоржети" і ревія „Шампанські вечорі".
СВІТ: „Я був тобі вірний", „Карієра кельнерки".
СОНЦЕ: „Пірати степу" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Король арени" (Кен Мейнард) на осн. Джека Лондона, і ревія Нюйорк-Варшава „Божевільна ніч".
ХІМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).
УТІХА: „Нічний лет" та ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 28. липня 1934.

Відень (506,8) 16·00 Легка музика, 16·30 Концерт, 19·15 „Фіделіо" оп. Бетовена, **Братислава** (298,8) 20·00 Оперетка, **Кошиці** (269,3) 17·40 Спів, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, **Лягті** (1807) 18·35 Спів, **Білгород** (429,8) 13·00 Пісеньки, 19·00 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Давня камер. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·30 „Ді Медель фон Біберах" муз. комедія Мілєра, **Ляйпціг** (382,2) 12·00 Концерт, 20·15 Веселий вечір, **Мінхен** (405,4) 19·00 „Альтвайберзомер" оп. Фітер - Франка, **Будапешт** (549,5) 22·05 Концерт оп. орхестри, **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 20·45 „Ернані" муз. пєса Вердія, **Рим** (420,8) 17·00 інстр.-вок. концерт, 21·30 Симф. концерт.

Неділя, 29. липня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симф. концерт, 20·05 „Від Штравса до Лєгара" (концерт), **Братислава** (298,8) 17·30 Концерт, **Прага** (470,2) 11·00, 16·00 Концерт, 21·00 Вок. інстр. концерт, **Париж** (1649) 18·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 13·00, 17·30, 23·00 Пісні, **Любляна** (569,3) 20·00 Спів і гармонія, 21·15 Сольовий спів, **Берлін** (356,7) 18·00 Фортепян нові твори Ліста, 20·00 Оп. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Для дітей „Жабячий король", 20·00 „Ляхніген геген Тенцфібер", **Ляйпціг** (382,2) 17·20 Камер. концерт 21·20 „Джанні Сікі" оп. Пучінія, **Штутгарт** (522,6 20·30 „Ді швебіше Нахтігаль" нар. пєса зі співами, **Будапешт** (549,5) 12·30 Циг. музика, 20·00 „Хай цвіти говорять" муз. вязанка зі співами, 22·30 Віольончеля, **Міляно** (368,6) 17·15 Муз. всячина, **Рим** (420,8) 13·00 Концерт, 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Львівське радіо.

Субота, 28. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Популярна музика з гр. пл., 14·00 Еспортові вістки, 14·05 Комунікат, 16·00 Концерт жидівської музики, спів (Люрія, сопран, Гольдфарб тенор), 17·00 Фрагмент ситківкового мечу Польща - Данія, 17·15 Авд. для дітей: „Пінокіо", 17·40 Привіт Адамовичів, 18·15 Літ. фейлетон „Що чувати?", 18·30 Легка музика з гр. пл., 18·45 Всячина, 19·00 Балачка: „Поляки за кордоном", 19·10 Трансм. із Зальцбурга: оп. „Фіделіо" Бетовена; в перерві: Спортові вістки. Веч. дениик, 22·00 Шопенівський концерт, актуальна балачка, 22·40 Танкова музика. 23·05 Виденська зазуля,

Неділя, 29. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·05 Метеорольогічний та рільничий комунікат, 12·10 Муз. поранок, спів, 13·15 Балачка „Роля музики в фільмі", 14·00 Серед великопольських лісів і озер, 14·15 Концерт нар. музики, спів, 15·00 Фейл. „Жнива", 15·15, 15·35 Старі вальси з гр. пл., 15·25 Огляд ринків рільних продуктів, 15·45 Відчит про першу бригаду, 16·00 Легка музика, пісоньки; фрагмент із ситк. мечу Польща-Данія, 17·10 Прогулька до країни Болєра (Мадрид, Севілля, Гранада), 18·00 Балачка: „Тому 20 літ", 18·15 Фортепянова музика, 18·45 Відчит про Пілсудського, 19·00 Всячина, 19·10 Гр. пл., музика, пісоньки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Популярний концерт (симф. орхестра, спів), 20·50 Веч. дениик, 21·02 На веселій львівській хвилі, 22·00 Легка музика з гр. пл., 22·15, 22·16 Спортові вістки, 22·30 Китиця шлягерів (гр. пл.), 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 1/2 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·67, Париж 34·90, Берлін 205·00, Ціріх 172·90, Амстердам 358·10, Прага 21·98, Міляно 43·43, Нюйорк кабель 5·29 7/8, Нюйорк чеки 5·29 5/8.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітет Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця двір.	18·00	—18·25	19·50	—19·75
Пшениця збірна	17·00	—17·25	18·50	—18·75
Жито одноціле	13·50	—13·75	15·25	—15·50
Жито збірне	13·00	—13·25	14·75	—15·00
Ячмінь двір.	14·50	—14·75		
Ячмінь на мливо	13·75	—14·00	15·00	—15·25
Ячмінь пастівний	12·75	—13·00		
Овес двір. незам.	14·00	—14·50	16·00	—16·50
Овес двірський	13·00	—13·50	15·00	—15·50
Овес збірний	12·50	—13·00	14·50	—15·00
Вика чорна	14·00	—14·50		
Вика сіра	13·00	—13·50		
Мука пш. І. Б.	33·50	—34·00	37·00	—37·50
Мука пш. І. Ц.	30·50	—31·00	34·50	—35·00
Мука пш. І. Д.	30·25	—30·50	33·50	—34·00
Мука пш. І. Е.			32·50	—33·00
Мука пш. II. Ц	26·50	—27·00	30·50	—31·00
Мука пш. II. Д.	25·00	—25·50	28·50	—29·00
Мука пш. II. Е.	23·50	—24·00	26·50	—27·00
Мука пш. II. Ф.	22·50	—23·00	25·00	—25·50
Мука пш. II. Г.			22·50	—23·00
Мука пш. III. А.	16·00	—16·50	17·50	—18·00
Мука пш. III. Б.	15·00	—15·50	14·50	—15·00
Мука житня І. кат. до 55%	21·50	—22·50	25·00	—26·50
Мука житня І. кат. до 65%			24·00	—24·50
Мука житня II. к. ситк. до 70%	13·00	—13·50	16·50	—17·00
Мука житня разова до 95%			18·50	—19·00
Висівки житні	8·75	— 9·00	9·00	— 9·25
Висівки ячмін.			10·00	—10·50
Висівки пшен. сер.	9·50	— 9·75		
Висівки пшен.	9·75	—10·00		
Висівки пш. міл.	10·00	—10·25		

Інші курси незмінені.

ШНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 27. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масла	2·10	зол.
1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·50	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 27 сот.

Тенденція на масло, молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 28. липня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря пуховмисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.		0·90	зол.
Кури	І кляса	„	0·80	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Дирекція Луцької Української Гімназії оголошує, що зараз вільна в Гімназії посада вчителя природи й фізики. Оферти складати негайно на адресу: Луцьк, Площка 22. **Дирекція.** 2—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРОДАЄМО ТЕПЕР з причини кінця сезону найгарніші сукні, плащі, костюми 50% дешевше. — Магазин дамської конфекції **І. Посамент, львів, вул. Академічна ч. 2.** 77 3—1

СПОРТОВІ МУЖЕСЬКІ СОРОЧКИ можна найдешевше набути в кооперативі „Пласт", вул. Сикстуська 29. 45 5—6

ІНТЕЛІГЕНТНА старша особа шукає місця господині у старшого священика вдівця або безженного. Вимоги скромні. Ласкаві зголошення: Уряд парохіяльний Ричихів, p. Czerkasy, via Stryj. 79

ХОЧЕШ мати добре скроєне одіння, вступи до Мужеського Кравецького Заведення Филипа Корнія, Львів, Личаківська 4. 85 1—1

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Сирий Білянс Земельного Банку Гіпотечного А. С. у Львові

на день 31-го червня 1934.

Чинний стан: Каса і суми до диспозиції в Банку Польській і П. К. О. 177.598.17. Заграничні валюти 32.578.04. Цінні папери: а) державні позички 11.633.—, б) заставні листи 8·057.75, в) акції 5.143.60. Консорціяльні інтереси 32 589.30. Цінні папери заг. резерв. фонду 118.993.25. Краєві банки 17.124.48. Заграничні банки 24.300 27. Векслі 5,041.492 56 Рахунки біжучі (дебет сальда): а: забезпечені 782.870.33 б) незабезпечені 74.323.71 Термінові позички 400.139.52 Дім 474 469.31 Кошти і т. п 138.651.39. Агенції 114.312.64. Ріжні рахунки 1,911.761.70 Довготермін. гіпот. позички 223.754.08. Ріжні довгореч. відділу 30.271.88. Разом зл. 9,620.064.68.

Довжний стан: Власні капітали: а) акційний 5,000.000 —, б) резервовий 232.309 65, в) інші резерви 25.047.19, г) амортизаційний 160 950.— Вклади: а) термінові 1,119.742.09, б) à vista 967.994.73. Біжучі рахунки (кред. сальда) 384.552.14. Інкасові зобовязання 5.360.07. Ресконт 773.607.43 Заграничні банки 21.076.37. Відсотки, провізії й ріжні зиски 233.922.71. Агенції 113.870.88. Ріжні рахунки 316.095.98 Заставні листи 223.754.08. Фонд уморення заст. листів 4.593.38. Ріжні довгореч. відділу 27.187.78. Разом: зол. 9,620.064.68. Гарантії зол. 3.789. Інкасо зол. 38.066.03. 84

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07
слова товстим друком подвійно.		

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 199 (13.744). Львів, понеділок 30. липня 1934. Рік LV.

Розстрочка оплати оплачено русхайтем.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Можливости війни.

СЕНЗАЦІЙНА ЗАЯВА КН. ШТАРЕМБЕРГА.

ВІДЕНЬ, 28. 7. ПАТ. Кн. Штаремберг, теперішній керманич австрійського уряду, заявив кореспондентові „Дейлі Експрес" таке: **„Якщо уряд Німеччини не зможе вдержати в карбах націонал-соціялістів у Мінхені, тоді треба сподіватися всего, а в першу чергу чужої інтервенції та европейської війни.** Заявив, що Австрія не буде вести протижидівської політики та не допустить до погромів. З Прусією не маємо нічого спільного, крім мови. Не підемо за їх прикладом і не дозволимо звести нас до німецької провінції".

ПЛЯН ДЕРЖАВНОГО ПЕРЕВОРОТУ.

„Райхспост" повідомляє, що більша частина змовників складалася з колишніх вояків, яких усунули з війська за націонал-соціялістичний заговір. Плян державного перевороту вже був опрацьований давніше. В понеділок змовники одержали приказ бути готовими. До скриньок з листами у приватних помешканнях змовників вкинено картки з приказом, щоби змовники зійшлися вполудне в руханковій салі „Турнферайну".. Змовники розброїли поліційних урядовців, які сторожили в палаті канцлера, словами: „В імени президента поліції Штайнгавзля і генерального інспектора д-ра Ґоцмана." Проти Штайнгавзля та Ґоцмана ведуть слідство. Їх арештували під замітом співпраці зі змовниками. Влада закидає обом арештованим, що від них одержали тайне гасло і тому могли увійти до палати канцлера без проливу крови.

ЩЕ ПРО ВБИВНИКА КАНЦ. ДОЛЬФУСА.

„Райхпост" повідомляє, що вбивник Дольфуса Оттон Панета, це 35-літній колишній вояк, який 17 років служив в австрійській армії. Підчас світової війни служив у полку цісарських стрільців, де старшиною був канцлер Дольфус.

ОФІЦІЙНИЙ КОМУНІКАТ ПРО СМЕРТЬ РІНТЕЛЄНА.

ЛЬОНДОН, 28. 7. ПАТ. Бюро Райтера повідомляє, що офіційний комунікат потвердив смерть посла фон Рінтелена. Змовники постійно покликувалися на Рінтелена та його двох приятелів ґен. Вагнера та гофрата Рема, яких арештували.

ПЛЯНИ РІНТЕЛЄНА.

При тій нагоді політичні кола пригадують, що Рінтелен склав заяву Мусоліні до 24-ох годин втихомирити боротьбу в Австрії і довести до перемиря з Німеччиною, коли йому уможливиться взяти керму уряду в Австрії. Мусоліні негайно повідомив Дольфуса про цю аферу.

ТИСЯЧІ АРЕШТОВАНИХ.

У самім Відні поліція арештувала понад тисячу націонал-соціялістів. Ревізії переводять далі. В Стирії арештували понад 900 націонал-соціялістів.

ЗАВЗЯТІ БОЇ З ПОВСТАНЦЯМИ.

Матеріяли, які зібрала поліція, доказують, що події у Відні були гаслом до загального повстання націонал-соціялістів. У Стирії і Каринтії завзяті бої з повстанцями тревають далі. Зміцнені частини війська відділами Гаймвери очищують залізничі шляхи від націонал-соціялістів. Повстанці у Леобен після довгих і завзятих боїв, при участи гармат, склали зброю. Проти дирекції великого підприємства „Montana Alpine Gesellschaft" ведуть слідство за піддержку націонал-соціялістів. Директора Нойбухера та проф. Гугельмана арештували. Гаймвера здобула низку місцевостей від повстанців. У Зальцбургу спокій. У Масендорф недалеко Грацу сильний відділ повстанців зробив наступ на концентраційний табор. Наступ відбили. Залізнича комунікація між Брік і Лінцом перервана. На австрійсько-німецькім кордоні находиться 400 націонал-соціялістів. Австрійського кордону бережуть відділи Гаймвери. В Інсбруку та в Зальцбургу заборонили їздити роверами всім мущинам до 30 років, бо націонал-соціялісти використовували звязок роверами. Цілу пятницю йшли криваві бої з повстанцями у Стирії. По обох боках втрати величезні. Бюро Райтера повідомляє, що Гаймвера має понад 100 убитих і кількасот ранених.

ПОВСТАНЦІ ВТІКАЮТЬ ДО ЮГОСЛАВІЇ.

Повстанці втікають масово до Югославії, де їх прикордонна сторожа розброює та інтернує в концентраційних таборах.

Відділи Гаймвери відходять дальше з Відня до Стирії.

ОФІЦІЯЛЬНИЙ КОМУНІКАТ ПРО БОЇ З ПОВСТАНЦЯМИ.

ВІДЕНЬ, 28. 7. ПАТ. Під проводом кн. Штаремберга відбулося тригодинне засідання ради міністрів, присвячене канцлерові Дольфусові. Рада міністрів обговорила загальну ситуацію держави. Ствердили, що крім нечисленних місцевостей, де відбуваються бої з повстанцями, панує вже спокій у цілій державі.

Комунікат каже, що в боях згинуло 25 вояків.

Для боротьби з протидержавними виступами вибрано окремий комітет міністрів під проводом кн. Штаремберга і міністра Фея.

ДОЛЬФУС ПОМЕР ВІД УПЛИВУ КРОВИ.

Лікарі ствердили, що Дольфус помер від упливу крови. Коли би в критичних хвилинах лікарів допустили до канцлера, його життя вдалось би врятувати

ХТО БУДЕ КАНЦЛЄРОМ?

БЕРЛІН, 28. 7. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро запевняє, що президент Мікляс від смерти Дольфуса бере активну участь у політиці. Переговори про утворення нового уряду ще не закінчилися. Найважнішим кандидатом на канцлера є міністер Шушніг або теж Ендер. Кандидатури кн. Штаремберга не береться під увагу.

ШУЦБУНД ОГОЛОСИВ СТРОГЕ ПОГОТІВЛЯ.

Преса повідомляє, що розвязаний соціялістичний Шуцбунд оголосив гостре поготівля своїх членів.

ПАПЕН ІДЕ ДО ВІДНЯ.

БЕРЛІН, 28. 7. ПАТ. Президент Гінденбург висловив згоду, щоби віцеканцлер фон Папен уступив з уряду та зі становища повновласника для справ басейну Саари і виїхав зі спеціяльною місією до Відня. Канцлер Гітлер призначив фон Папена послом у Відні на обмежений час. Папен репрезентуватиме на похороні канцлера Дольфуса німецький уряд.

Кожний бажав би пізнати ЛЬОНДОН і ОКОЛИЦІ,
одначе не кожний знає, — що можна це осягнути вже коштом 300 зол., включаючи в це звиджування Бельгії
23. серпня с/с „Пуласкі"
ЛІНІЯ ҐДИНЯ -- АМЕРИКА
Львів, вул. Коперника ч. 3. Телефон 10-29.

Центральний
Кооперативний Банк
У ЛЬВОВІ
У власному домі при вул. Третього Мая ч. 15),
приймає вкладки ощадности.
Конто ПКО. ч. 143.467.

Марево війни.

Львів, 28. липня 1934.

Точно в 20 літ після того як на південному кордоні Австро-Угорщини розпочалась пожежа, що миттю огорнула весь світ і по нинішній день його затроює трійливим димом своїх згарищ, на південному кордоні австрійської републики почалась концентрація італійських військ і над Европою появилося марево нової війни. Хто проти кого? У нинішніх парадоксальних часах можливости цієї нової війни виглядають теж зовсім парадоксально: війська чужої держави, які погрожують інвазією на територію Австрії ввійшлиб туди ...щоби боронити державної суверенности Австрії перед агресивністю... братньої Німеччини, найвірнішої воєнної союзниці австро-угорської монархії!

Це справді подобає на глум. Версайський трактат заборонив Австрії обєднатися з Німеччиною, дарма, що обидві держави населює один нарід, з одною мовою і одною культурою. Версайські диктатори насильно накинули маленькій австрійській републиці самостійність, агори роблючи ту самостійність фіктивною, бо не даючи їй необхідних економічних підстав. Всі спроби зломити ту нісенітну постанову накиненої мирової умови провалилися через рішучий спротив побідних держав. В останніх часах середньо-европейські парадокси збільшилися на ще один дивоглад: здавалося, що з приходом до влади в Німеччині націонал-соціялістів, італійська великодержава, яка на півдні безпосередньо сусідує з Австрією і має у себе ідеольогічно споріднену систему з системою німецькою, того тільки й повинна би собі бажати, щоби побачити і в Австрії побіду фашистівських елементів. Аж ось доказалося, що протести Італії проти соборницьких австро-німецьких течій стали найбільш рішучими саме з мезтом приходу до влади в Німеччині націонал-соціялізму, що більше, Муссоліні став протектором антинаціоналістичного режіму в Австрії і фактичним оборонцем австрійського державного „сепаратизму". Нічого, врештою, не діється без причини: причиною тут є більший острах перед німецькою націоналістичною агресивністю і перед всенімецькою націоналістичною ідеольогією, з огляду на південний Тироль, про який німці нині вправді я делікатно-

Уживайте лише знаменитої цикорії „ЛУНА“
і здорової підмінки кави „Пражінь“
виробів української кооперативної фабрики
1301 „Суспільний Промисл“ у Львові.

сти супроти Італії не згадують, та про який проте могли б внедовзі завести розмову багато прикріпу, ніж напр. самі Габсбурґи.

Вся міжнародня преса широко розписувалась про цю італійську гру у звязку з італійськими заходами закріпити своє становище в цілій Середній Европі. З одного боку приятельське відношення до націонал-соціялізму, як ідеї, приязне становище до німецьких вимог на терені Ліги Націй і конференції роззброєння та в цілому німецько-французькому конфлікті, з другого найрішучіше антинімецьке становище у справі самостійности Австрії. Безпосередня зустріч Мусолінія з Гітлером мала справу вияснити та вможливити приязну австро-італьо-німецьку співпрацю. Читали ми, що обидва державні діячі дійшли до порозуміння на такій платформі, що — мовляв — Німеччина не заіхатиме на австрійську самостійність і зрікається „анплюсевих“ амбіцій, зате Італія не матиме нічого проти того, якщо в Австрії дійдуть до влади австрійські націонал-соціялісти. Нинішня італійська мобілізація на австрійському кордоні, поведена на приказ Мусолінія на звістку про повстання австрійських націонал-соціялістів, вказувала би, що версія про ту згоду між Гітлером і Мусолінієм була невірна. А проте дуже можливо, що й мобілізації не булоб і не булоб небезпеки нового европейського потрясення, колиб не своєї, в який австрійські повстанці намагалися захопити владу. Коротко кажучи, колиб не безглузде вбивство Дольфуса, яке витворило таку моральну міжнародню атмосферу, що в ній можна сягнути й до арґументу збройної інтервенції.

Берлін безперечно цю моральну атмосферу негайно відчув. Відклик високо скомпромітованого свого посла з Відня, осуд убивства австрійського канцлера, відмова асилю австрійським однопартійним повстанцям, лист Гітлера до Папена з декларацією німецької льояльности супроти австрійської самостійної держави, врешті сама номінація Папена на німецького посла у Відні, — все це вказує, що Німеччина ніяким робом не дає себе втягнути в нову міжнародню воєнну халепу з приводу Австрії. І колиб навіть дійшло до спільного анґльо-франко-італійського демаршу у Берліні з приводу австрійських подій, за які преса тих держав робить відповідальною Німеччину, то німецька відповідь не дасть притоки до якихнебудь воєнних кроків.

Тому весь шум з війною передчасний, переборщений і має на меті хіба приборкати ворохобницькі настрої в самій Австрії. Концентрація італійських військ на австрійській границі при тихій згоді інших великодержав вказує лише на надзвичайно сильну позицію Італії Муссолінія і на — чергове міжнародне ослаблення Німеччини. Австрійські націонал-соціялісти справді медвежу прислугу зробили своїй ширшій батьківщині і свому найвищому вождові: нічого не вдіявши у власному краю, дали величезні нові арґументи в руки противників. Їх поведінка може послужити як клясичний приклад, як мстяться помилки, коли тих помилок не може виправдати — розумовий арґумент. Вбивствам Дольфуса ніякий розум виправдати не може.

Останні вістки кажуть, що в Австрії нема ще спокою, що йдуть правильні бої поміж націонал-соціялістичними повстанцями і військом. Це вказує, що австрійський націонал-соціялістичний рух таки має силу, що він живий і активний. Проти нього свідчить короткозорість і легкодушність його керманичів, які не рахуються з *методами* боротьби за владу, з методами всієї поведінки. Тимчасом методи не є байдужі: ані у громадській ані політичній роботі, і кепські методи боротьби можуть загирити всі злобутки, можуть загирити і саму ідею.

І нині австрійський націонал-соціялізм бореться за істнування самої своєї ідеї, захитаної вбивством Дольфуса. У 20-ліття вибуху австро-сербської війни маленька Австрія переживає нову траґедію, яка знову нависла хмарою над усім міжнароднім небозводом.

Знамениті! Тутки Пріма Аіда.

Занепад хліборобства в Совітах.

Що пише про це швайцарський журналіст.

Під таким наг. появилася в „Журналь де Женев“ стаття редактора Бріке, яка має тим більше значіння, що московський уряд ставить свою кандидатуру до Союзу Народів. З огляду на те, що автор займається і становищем України, передаємо статтю в перекладі.

Між іншими труднощами — читаємо — хліборобство завдає найбільше турбот московським диктаторам. Примусова колєктивізація причинилась до масового різання худоби, до пониження урожаїв і нарешті до голоду. Голод перед жнивами 1933 був страшний. Офіціяльно Совіти його не визнають. Їх агенти та підлизні за кордоном слухають Москви і підносять до неба добродійства червоної влади та успіхи пятилітки. Але дійсність побиває їх. Сам Сталін визнав у лютім незвичайні втрати худоби та живого тягла. Це безпосереднє признання занепаду хліборобства і посереднє признання голоду.

Згідно з повідомленням „Соціялістичного Вістника“ з травня цього року жертви голоду досягають пяти міліонів, але інші документи подають значно вищу цифру. Точні дати в цім відношенні, розуміється, устійнити годі. Але головне є знати, чи Совітський Союз зможе оминути це лихо в 1934 році.

В цім році доводиться годувати менше люду, бо голод зменшив кількість населення. Урожай 1933 р. був розмірно добрий, але останні жнива стрінули багато труднощів. Виголоднілі селяни намагались перешкодити владі забрати все. Результатом цього був пасивний спротив, що переходив місцями в саботаж. Втрати були величезні як при злім транспорті, так і в примітивних шпихлірах. Площу засіву вдалося поширити, але засіви перевели так зле, женці були такі ослаблені, що результатом був брак. У „Правді“ з 26. червня Косіор, високий совітський урядовець на Україні, визнає отверто, що втрати жнив дійшли до 30 проц., а по багатьох районах вони були ще вищі.

Це було неминуче з огляду на зменшення числа худоби. В своїй промові з 29. травня Постишев, російський диктатор на Україні, подає знамені дати („Правда“, 10. і 11. VI.). Вимагаючи „кваліфікованих кадрів“ та суворого догляду, він визнає, що на Харківщині та Полтавщині число коней зменшилось на 50 проц. за час від 1928 р. та додає, що розплід коней дуже слабий та що їх беруть до роботи замолодими. Цей стан свідчить про те, що коням бракує поживи, тому й число їх зменшилось до половини. Отже люди їдять те, що належиться коням, що є доказом голоду. Ще більш катастрофальний є стан іншої худоби. Згідно з повідомленнями тогож Постишева кількість корів зменшилась на 60 проц., свиней на 70 проц., а овець більше ніж на 80 проц.! І Постишев визнає, що становище в колхозах і совхозах не менш критичне, ніж в індивідуальних господарствах. Він робить відповідальними за занепад хліборобства ворогів пролетарської кляси та селян, худобу, яких уряд колєктивізував, але зга-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 30. ЛИПНЯ 1934.

ЕВГЕН ЧЕРЕВАНЬ.

Пів помаранчі.

I.

На дворі хлюпав дощ. Стіни кімнати плакали брудними слізми. У витертому фотелі сидів може двацятькільканітний мужчина і курив дешеву папіроску. Чорно-синій дим відривався від губ та спіральною стрічкою пнявся під стелю, заслонюючи трохи закопчене шкло лямпи.

Евген Богданюк був у невеселому настрої. Дарма, що щойно дві години тому, він цілував клясично викроєні вуста Дозі. 15. червня викинули його з посади. Лишився без сотика, живучи покищо довгами та, коли не було вже в кого позичити, підвечірками у знайомих. Робив усякі можливі заходи, щоби вернутись на втрачене становище в суспільній ерархії. Всюди говорили з ним чемно (мав іще зовсім порядне вбрання й робив враження бодай якогось директора), але на тому й кінчалося. Це все йому вже до решти надоїло. Бо чи це не смішне втратити посаду, тому, що хотів припадок, щоби директор чув на власні вуха, як він у розмові до одного спів-урядовця називав його старим болваном?

У двері хтось застукав.

— Увійти!

У відчинених дверях став зі шапкою в руці старенький, нужденно одягнений чоловік, вагаючися ввійти.

— Ви до мене? — кинув питання дещо запитавлений Богданюк.

— Я до пана Богданюка.

— Війдіть! Це я.

Старик увійшов та поклавши на стіл брудну шапку добув ізза пазухи пімятий лист.

— Це до вас. Підпишіть, що одержали.

Богданюк поклав підпис на підсуненій собі карточці й ждав поки старий піде. Цей лист його зовсім не цікавив, хоч спосіб, в який його дістав, був дещо незвичайний.

Коли за старим зачинилися двері, Богданюк ліниво розірвав коверту. Випала карточка. Пізнав її та зі щораз більшим здивуванням читав:

„До ВП. Евгена Богданюка.

Ваш анонс у „Ділі“: „Молодий, здібний, з вищою освітою та залізо-бетоновим характером мужчина, безоглядний у порученій собі праці, шукає будьякого добре платного заняття. Спрт, інтеліґенція, добра презентація, й манери. Говорить світовими мовами й добре грає у ситківку. Зголошуватись до Адм під „100 зол. міс.“ або на приватну адресу, яку подасть Адміністрація телефоном“ — приневолив мене взяти Вас під увагу. Якщо ті Ваші „плюси“ не пусті перехвалки й якщо Ви за добру платню зумієте позбутися ще деяких пересудів, зголосіться в найближчих трьох днях від год. 3—5 в цукорні Д. Стецькова та кажіть собі дати пів помаранчі. Поговоримо й мабуть порозуміємося. Дата і нечиткий підпис. Внизу був дописок: Лист негайно спаліть. Завтрішньою почтою дістанете один золотий на помаранчу“.

Богданюк не міг зійти з дива. Цей анонс дав він перед тижнем для звичайної буфаронади й ніколи не сподівався на його відповіди. Тепер не знав, як поставитися до цієї карточки. Можливе, що хтось хотів його набрати... Якби це було поважно, то це було би рідка нагода. Приємні дрижаки пройшли по його тілі. Змучений бюровою працею, а відколи став безробітним, бездільним, сірим життям, потребував якогось небезпечного спорту, щоби відкинути зайву силу. Ще раз зморшив брови й — рішився. Цілу ніч не спав, роздумуючи, що це за таємний працедавець. Рано почта принесла обіцяного золотого. Купив кілька папіросок та очікуючи третьої години читав сензаційну повість.

II.

Увійшов до назначеної цукорні. У цукорні всі столики пообсідали гості, що заїдали тісточка й обмовляли знайомих. При одному столику сиділа Доля й кілька її товаришок. Коли побачив їх, здавалось йому, що позволив себе набрати. Заховав збентеження і з фасоном вклонився дівчатам. Потім підійшов до ляди й голосно зажадав пів помаранчі. Присутні повідвертали голови. Дівчата перешіптувалися.

Богданюк, що вже був певний, що це Доля хотіла в цей спосіб ним побавитися, був приготований, що цукорник зверне йому увагу, що по пів помаранчі не продаються. Мав навіть готовий уже вихід зі ситуації. Та надиво, цукорник без здивування відкраяв половинку й простягнув Богданюкові. Богданюк, обіраючи помаранчу підійшов до дівчат і завів звичайну, свобідну розмову. Згодом попрохав чаю й тісточок. Міг зїсти тільки одно, на більше не вистарчало вже грошей. Десь за пів години цукорник закликав:

— Телефон для пана Богданюка.

Якийсь тихий, мабуть жіночий, голос кликав його до готелю Жоржа кімната ч. 72 у відомій йому справі „пів помаранчі“.

Тепер Богданюк уже не сумнівався що це справа поважна. Розпрощався з дівчатами й просто пішов до готелю. Спитав портієра куди йти, вийшов на поверх і застукав у двері. Ждав досить довго.

Врешті двері відчинено. Війшов не бачивши, хто відчинив. На перший погляд здавалось йому, що в кімнаті нема нікого.

— Прошу ізати — пронеслося від порога.

дує і про брак досвіду персоналу колективів та нездібність провідників. І це зрозуміло, коли згадати, що Совіти позасилали, змасакрували та взагалі „зліквідували" заможніших селян, які взагал були здібнішими та працьовитшими. Зникнення худоби є явищем величезної ваги, воно робить неможливим піднесення урожаю на старий рівень. Воно робить Совітський Союз залежним від довозу засобів поживи з чужих держав та нищить надії на господарську незалежність, збуджені пятилітками. Недавно Москва мусіла довозити австралійське збіжа, щоб виживити совітську армію на Далекім Сході, це факт. Не менш, очевидно, що колиб совітський ринок зробився вільним наслідком зміни совітського режіму чи його зникнення, то повстав би величезний довіз засобів поживи до Росії, ціна на хліборобські продукти на світовім ринку піднеслась би і кріза негайно зменшилась би, а можеб і припинилась би.

Хліборобську крізу робить ще тяжчою кріза транспорту. Большевицькі часописи подають у цій справі дивні повідомлення: про заборону перебувати на території залізниць для осіб, що не працюють на них (страх перед саботажами?), про заборону подорожувати на східцях та дахах. Декрет совнаркому шляхів з 4. червня визнає злий стан варстатів для направи та загальне недбальство. „Правда" з червня 1934 р. говорить про нелад і загальну нездібність. У Дніпропетровську службовці не мають поняття про счіплювання і попсували силу вагонів. В тім-же самім районі переводи шин розхлябані, скріплення шин нерегулярне. Розуміється, що самі лише укази не вистають, треба булоб викликати з Соловок, чи з могил з легким серцем „аліквідованих" інжинірів і техніків.

Голод, що був мин. зими, вертається зі всіми своїми страхіттями. Вже в грудні в Москві хвости простоювали ночами при зимні в 20 ступнів, щоб дістати хліба. Совітський часопис „Молот" з 22. червня запевняє, що „харчове становище 150.000 господарств і 500.000 мешканців Приазовя та побережа Чорного Моря зовсім непевне". Косіор признає („Вісті" з 22. VI. 1934), що в Донецькім районі групи колхозників, яким припадало по 14 до 15 кг. збіжа за день праці, подіставали по 2 кг. „Правда Сходу" повідомляє про „масовий занепад хліборобства" та наводить вислів одного достойника: „Соціялістична будучність Киргізії (Туркестану) — це руїна." Посуха робить становище ще тяжчим і сам Калінін писав, що на Україні вигинуло 40—50 проц. засівів. „Волжська Правда" повідомляє про нові втрати худоби (30—40 проц.). Нарешті підвищення ціни хліба з 28. червня 1934 р., спричинене згідно з офіціяльним повідомленням „частинною втратою засівів на півдні Совітського Союзу", викликало справжню паніку та новий занепад вартости рубля, що має нині 1/64 частину вартости золотого рубля.

Така є жалюгідна ситуація Совітського Союзу. Ця країна засуджена на постійний арешт злиднів. Ніякого улекшення в ближчім часі передбачувати не можна. Европа і цілий світ, обтяжені іншими турботами, не дивляться на совітське лихо. П. Е.-Б. (Укбюро, Женева.)

—o—

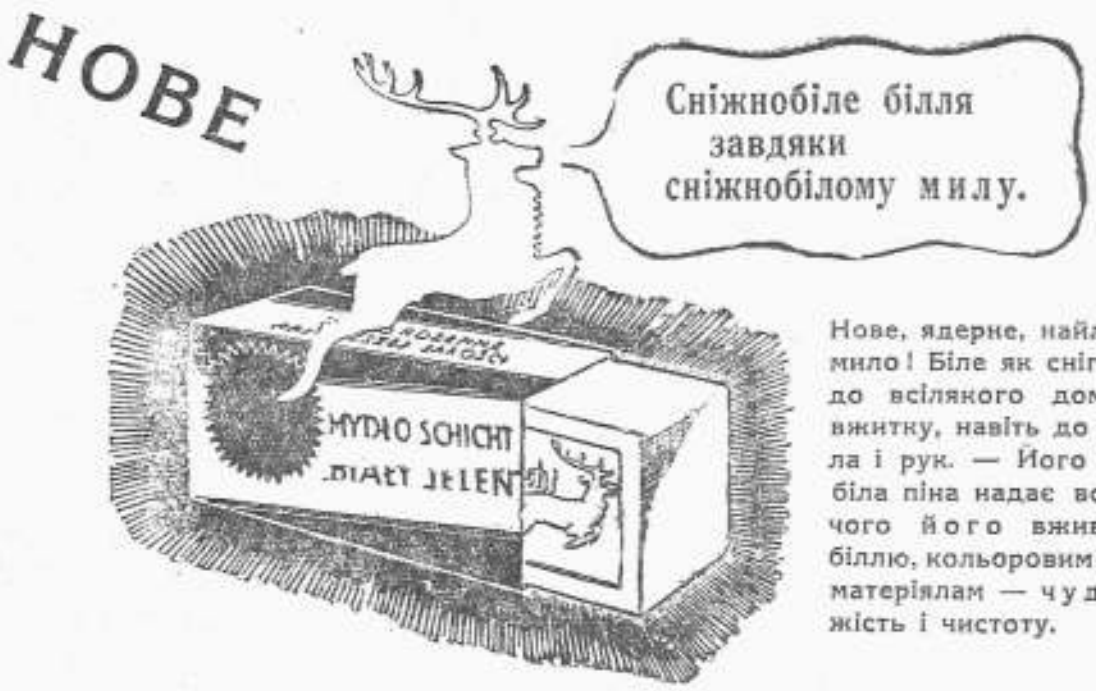

Нове, ядерне, найлагідніше мило! Біле як сніг. — Мило до всілякого домашнього вжитку, навіть до миття тіла і рук. — Його багата біла піна надає всьому, до чого його вживаємо, — біллю, кольоровим і ніжним матеріялам — чудову свіжість і чистоту.

МИЛО ШІХТ „БІЛИЙ ОЛЕНЬ"

Степана Корпана повісили.

У суботу 28. липня ц. р. в год. 4-ій вранці кат Бравн повісив на подвірю карного заведення Бригідки у Львові Степана Корпана, 26-літнього селянина. У пятницю повідомили про час екзекуції оборонця засудженого д-ра Л. Ганкевича. Вечором зайшов до келії засудженого вязничний капелян о. д-р Липський і провів цілу ніч з Корпаном, який весь час молився. Перед самим страченням просив капеляна та оборонця поздоровити його дружину (польку) та заопікуватись нею. Дружина бачилася зі своїм чоловіком тільки в пятницю пополудні. Опісля їй не дозволили ще раз побачитися перед смертю з чоловіком.

Кілька хвилин перед год. 4-ою вранці до Бригідок приїхав прокуратор д-р Прахтель-Моравянський, обор. д-р Л. Ганкевич і представники поліції з ком. Бальцером та Бартузлем. Вязнична сторожа повідомила Корпана, що зараз відбудеться екзекуція. Засуджений встав спокійний і попрощався з капеляном та оборонцем. Два сторожі завели Корпана попід руки під шибеницю. На переді перед Корпаном ступав о. д-р Липський та молився. Корпан не дозволив завязати собі очей і поцілував шнур. Прокуратор відчитав присуд і кат Бравн негайно повісив Корпана.

Після того, як вязничний лікар ствердив смерть, Корпана поховали ще ранком на цвинтарі.

Харчі у концентраційному таборі.

Краківський „Напшуд" пише: „Коли кошти виживленя вязня виносять денно у Варшаві 58 сот., в Кракові 30—38 сот. — то на одного чоловіка в концентраційному таборі призначено денно 25 сот. За ту дрібну і мізерну квоту інтеровані дістають тижнево на одну особу: 2.8 кг. хліба, 7 кг. бараболі, 350 гр. муки, 245 гр. товщу, 100 гр. мяса, 175 гр. гороху, 350 гр. круп, 1 кг моркви, 800 гр. бурячів, 70 гр. цукру, 300 гр. капусти, 150 гр. сира, 120 гр. сушеними, 175 гр соли і 7 гр. чаю.

Обернувся. Біля дверей стояла молода вльондинка. Очі її були чорні, уста легко потягнені карміном, досить висока, прегарно здудована, в гарній турецькій піжамі.

Зробив один із найкращих своїх поклонів. Незамітно хитнула головою, через губи її перевіяв легенький усміх. Дивився на неї оком знавця. Ото пригода!

— Я зголосився у справі „пів помаранчі" — перервав своє захоплення.

Хитнула головою й ніжним жестом руки вказала йому місце. Сів. Вона сіла проти нього й підсунула папіроски. Закурили.

— Приступлю відразу до речі — промовила — З вашого вигляду роблю висновок, що не заведуся на вас.

— Слухаю. Я рішений на все.

— Чи на злочин теж? — спитала твердо.

Хвилину подумав.

— Це залежить від...

— Значить ні, бо вже хіба знаєте, що гроші не грають ролі. Якщо маєте деякі етичні сумніви... — Підвела дивно гарним, хоч твердим голосом.

Богданюк почав лютитись. Її краса чарувала його. Він перестав думати про заробіток, в ньому відозвався донжуан.

— Я прийшов. Отже на ваші умовини погодився. Додам тільки, що джентальмени мають честь.

— Чи ті, що не мають грошей, теж?

Закусив збілілі уста. Її обкинув розлюченим поглядом. Поволі простягнув руку й загасив папіроску.

— Ми мали приступити відразу до речі — сказав зовсім спокійно... — Жду.

— Добре! Коротко: Дістанете десять золотих, якщо в розумний спосіб увільните мене від мого чоловіка. Це зможете зробити тільки, коли вбите його. Очевидно будете дискретні, навіть вічна-віч зі шибеницею. Всі потрібні інформації...

— Не піде — перервав.

Глянула на його здивована. Дивилася очами невинними, мов дитина якій відмовляють цукорка. Ця жінка, що назверх робила враження найшляхотнішої істоти, наймала його до злочину. Поважно, твердо глянув їй в очі.

— Боїтеся шибениці? — спитала.

— Ні, ні! — здвигнув раменами.

— Чи ви нездібні вбити? — лунав солодкий, мельодійний голосочок.

Хитнув головою:

— Чому ні?...

Зробила здивований вигляд.

— Тоді, не розумію вас!...

— Оттак, з надумою зміг би я вбити тільки вас.

Хвилину дивилася вражена на нього. Потім з уст її покотився срібнистий сміх.

— А мого чоловіка? — насмілився.

— Чи ви з мене кепкуєте?

— Ну ні, але питаю: вбите чи ні?

— Ні!

— Ну, так нехай він собі живе — сказала й натиснула дзвінок.

— Справді, я хіба нічого не розумію — неначе до себе сказав до решти вже втративши рівновагу Богданюк.

— Не розумієте чому вже не хочу вбити свого чоловіка? — питалася зі сміхом.

— Хіба!

Розреготалась дзвінко.

— Бо я зовсім не маю чоловіка. Невжеж виглядаю на мужатку?

Богданюк збаранів. Підніс руку до чола й пересунув її по волоссю.

— Тоді пошо ви мене...? — говорив нічого не розуміючи.

— Ох, нуджуся. Бо я нуджуся, а ви мабуть граєте добре ситківку?

Двері відчинилися і льокай вніс підвечірок. Кокетливим жестом запрошувала.

— Хіба не гніваєтеся на мене за цей жарт? Чи маєте досить цукру?

Богданюк був засоромлений. Почувався як пятьнацятьлітній смарклач. На силу видушив:

— Це вам вдалося! Жарт був знаменитий!

Знов розсміялася.

— І ви впали його жертвою! Постараюся вам за це винагородити.

Їли підвечірок.

III.

Богданюк працював у бюрах батька Люсі, що був фабрикантом. Що ранку й вечора грав ситківку з Люсі. Коли він програв було але, коли вона ще гірше. На ріжних забавах гуляв з нею, затанцьовуючи її до безтями. Люсі не нудилося, він мав посаду. Так було аж до одного зимового вечора.

Геник держав Люсі в обіймах, цілуючи її. Абдьора, трохи ексцентрична Люсі мовла захопити тільки віддиху, щоби пестливо спитати:

— Чи і тепер ти замордував би мене з надумою?

— Ні, бо я такий перетомлений ситківкою...

— А чи ти ніколи не думав чому я тебе найшла?

— Думав, але не додумався.

— Я уявляла собі, що пригода з [illegible] мусить бути романтична...

— Но і...

— Переконалася, що навіть коли роман починається від пів помаранчі, кінчиться на ситківці.

Від того часу Богданюк не журився дуже, що робитиме нині і завтра.

—o—

Про нашу силу, жертвенність і біду.

(Докінчення.)

Прага, у липні 1934.

ХТО ВИНЕН: ЕЛІТА ЧИ НАРОД?

Словом, біда! „Велика й обильна, а порядку нема“. І, справді, спитаймо себе: хто винен нині найбільше в ріжних наших національних невдачах, в мізерному стані наших культурних установ і т. д. — інтеліґенція чи народ, маса — чи провід? Здається, що таки ми, інтеліґенція. Бо таки правда: як можна винуватити гуцула в горах, чи нашого фармера у Канаді, чи українського робітника-еміґранта в Харбіні, — що „Рідна Школа“ не має грошей, що падає Академія, що не зростає фонд „Національного Театру“, колиж ми й досі не зуміли упорядкувати так, аби всі ці потреби в орґанізований спосіб задовольняла ціла нація! А це можливо й необхідно. Тільки нація мусить когось одного слухати. У протилежному разі, — вона нікого не слухає. Причім зверніть увагу: в тому хаосі цілей, завдань і потреб, який ми, інтеліґенція, створюємо, частина нації справді не може самостійно розібратись, — вона потребує чисто технічної керми наших національних апаратів, друга — менш совісна й менш порядна — просто використовує оцей стан повної неорґанізованости, коли все засновано лише на добрій волі, гарнім почутю, без ніякої вищої авторитетної національної контролі!

ЩО КАЖЕ НАРОД.

А наслідок який? — Дуже сумний: інституції наші ледви животіють; всі орґанізації надзвичайно хирляві; письменство, преса, ціла культура шкутильгають на всі чотири ноги; люди, що коло того всього працюють — знесилюються й падають або відходять розбиті, розчаровані, нарікаючи на суспільство, на націю, на народ, — на несвідомість, нежертвенність, шкурництво і т. д. Але чи не має права огризнутись також і „народ“ та сказати: „Панове, коли ви мене хочете вести, то не робіть самі хаосу. Спершу упорядкуйтеся між собою; я не маю часу і можливости входити у всі подробиці національного життя, в лябіринт ріжноманітних завдань та потреб. Я тяжко працюю від світанку до ночі на ріллі, на фабриках, в копальнях та в пралісах — я часто не маю часу вгору глянути. Але я українець і добрий патріот і я вам радо поможу та піду за вами, тількиж створіть єдину, просту, зрозумілу для мене орґанізацію національного життя, згори додолу. Щоби та орґанізація знайшла мене й на краю світа і прикликалаб до національного обовязку. Але щоб і я знав, що та моя орґанізація завжди і до всього готова, і передімною і перед цілою нацією за все — відповідає. Доки цього не буде — нічого не буде“!

НА ВИПАДОК ЧОГОСЬ...

Так говорить народ. Так говорить наш господар у Галичині, зарібник у Чехії, наш інтеліґент-працьовник — по цілому світі. І все це, на їх глибоке переконання, — ясне, просте і можливе... Аж доки не дійде до наших „верхів“: там починається мряка, плутанина, непереможні труднощі (не зовнішні, а внутрішні!) — і хаос! А тепер скажім собі, по щирости: хто винен? Еліта чи народ?

І ось: на цім нашім тлі, з якою заздрістю дивишся на інших людей! Ви бачите як поважно заходяться біля своїх справ усі держави й державки — малі й великі! То інша річ, які шляхи кожна для себе обирає. Але ви бачите основну тенденцію: підтягнутись, підперезатись, скінчити з розхлябністю, сконцентрувати сили, напнути їх, бути готовими.

І лише ми, як видно, маємо час! Події ось-ось біля порога, а нам і за вухом не свербить! У Варшаві — у бріджа граємо, у Празі — про деспотопні діла докладники читаємо. А спитай нас: Ану, панове-головачі, вже буде? — то ми й очі вирячимо: — „З чим, мовляв, як?“ — „Но, а на випадок чогось, хіба не розумієте?“ — То ми ще й ображаємось: „Що це, мовляв, „кобилка“ безпартійна, не сидить тихо: й собі носа в політику суне!“ — А тимчасом, коли говорити без жартів, то дозвольте вам на вушко сказати: На випадок чого — абсолютна порожнеча: ніякого пляну, ніякої програми, ніякої підготовки, ніякої орґанізації, ніякої відповідальности. Одна — величезна самоошука. Тож, мовляв, сидять „головачі“, „політики“ то „кобилка“ непартійна й пасеться собі безжурно — мовляв, коли треба буде, то покличуть. Алеж якби та „кобилка“ знала про дійсний стан річей, якби вона передчувала, що знову без пуття доведеться їй голови класти, що знову для нації готується Голгофта хаосу, безплянсвости, непідготованости, безвідповідальности...

...То вже нині вона збіглась би з усього світу, — та ратицями нас, та ногами по голові і по хребту — та порозганялаб нас на чотири вітри, з корінем би вирвала і порядок зробила!

Аж тоді би нам розвиднілось!

Такі-то справи! Вибачте мені, що я, як той перебендя старий та химерний: — „заспіває весільної та журбу зверне“. Але воно завжди так повязане: мале з великим, веселе з сумним. З малого починається, а великим кінчається...

Тор Дько.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Один тиждень на рідній землі.

Враження наддніпрянської еміґрантки з Жіночого Конгресу.

Хто тиняється 16 років за кордоном, обїхавши більшу частину Европи та побувши й за „Великою Калюжею“ в Канаді, того не хвилює вже надто подорож до якоїсь нової країни. Ще раз відчуваєш прикре своє становище „безбатченка“, якого ніхто ніде не хоче приняти. При одному погляді на пашпорт, на прохання візи відповідають: „Даремне! Не трудіться й писати прохання; на такий пашпорт візи не даємо“.

І вся гіркота і безправність еміґрантського становища, які, коли сидиш на місці, трохи призабулись, знову випливають назверх і затроюють кожний нерв.

Але з подоріжжю цього разу — справа трохи інакша. З самого початку настроюю себе, що всі пашпортові труднощі мушу спокійно перенести, а що їх буде більш як коли, свідома цього відразу. І коли в консуляті возьний безнадійно махає рукою, побачивши мій нансенівський пашпорт у зеленій окладинці, я йому гордо відповідаю: „Їду на Український Жіночий Конґрес до Станиславова і мені візу мусять дати“. Пишу своє прохання і говорю з дотичним урядовцем тоном не прохача, а господаря.

Цікавить мене поїздка до Польщі ще й з іншого боку. Їду до цієї держави вперш, а там живе така велика частина нашого народу. З галицькою інтеліґенцією маю давні, тісні зв'язки, ще з Києва, а потім і з еміґрації, але наріл у масі у Галичині мені невідомий. А потім, бажаєш, хоч на хвилину відчути, що ти стоїш на тому клаптику земної кулі, яка від тисячеліть належала нам, на якій колись ми вільно панували та були господарями. Для еміґранта це особливий чар, особлива принада.

Перебувши всі перипетії з пашпортом та зборами нарешті їду. Ось і кордон за мною. По

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 30. ЛИПНЯ 1934.

о. СТЕПАН КОВАЛІВ 3)

ПРО ДУХІВ.

На сеансах обявлявся „контрольний дух“, що вдався Єнсеном і який промовляв устами ісляндського медія, що не знає ніякої іншої мови, крім ісляндської. Єнсен промовляв по данськи. Одного вечора повідомив учасників, що в Копенгаґені вибухла пожежа і фабричний дім стоїть у полумені. Професор оповідає: „Ми ще мали тоді ніякого телеграфу, було це в листопаді 1905 р. — а на саме Різдво Христове привіз корабель ґазети з Данії, з яких ми дізналися, що згаданого вечора справді згоріла в Копенгаґені при вул. Королівській фабрика ламп. Цей „контрольний дух“, як здається, має при собі цілий відділ дезінкарнованих особистостей; вони твердили, що є духами, що раніше жили на землі. І обявилися не тільки ісляндці, але якийсь лікар норвежський — говорив через медія по норвежськи, потім французький співак і співачка — обоє співали чарівний дует — після чого розмовляли з кожним по черзі. Понад рівнем звичайних „спіритистичних явищ“ були такі, як пр. дематеріялізація цілого лівого рамени медія. Рамя щезло, не можна було його віднайти, цілий рукав висів від плечей.

В останніх часах науковий англійський світ цікавиться жінщами, які трапилися при помочі медія Меркері чи докладніше кажучи п-ні Кредон, жінки бостонського лікаря. Хоча вчені відбули з нею більш як сто сеансів, медій ще не відповів на всі питання, які насуваються з погляду науки. Скористано всі засоби контролі й розпочато нові досліди. Медій не сидить свобідно на кріслі, як давніше, в кімнаті, але поміщений у спеціяльно збудованій будці зі шкла. У будці поміщено теж кілька контрольних апаратів, які відбирають медієві всяку свободу рухів. Руки й ноги медія звязані, а голова шкіряним поясом прикріплена до стіни. Будку кожної хвилини можна освітити рясним білим або червоним світлом. При всіх цих засобах осторожности при повторюваних сеансах запримічено багато несамовитих явищ. Запримічено між іншими рухи на віддаль, медій писав китайською мовою, хоч цієї мови не знає.

Дух, що говорить через медій, має бути духом померлого перед 15 роками брата Міни Кредон. Згинув він трагічно в залізничій катастрофі. Від чотирьох літ дух його постійно являється на всіх сеансах, в яких його сестра бере участь як медій. Говорить цей померлий брат сильним, мужеським голосом, навіть тоді, коли уста, зуби й язик медія не рухаються, (що й є контролею доказано). Це останнє є доказом „безпосереднього“ голосу духа Вальтера. Що правда, померший Вальтер постійно говорить через уста своєї сестри й лише в кількох випадках стверджено, що голос духа ріжниться від голосу медія і що дуже часто чути його з такого місця, де нікого нема. Щоби ствердити, чи голос духа не є справді зміненим голосом медія, побудовано спеціяльний апарат, яким послугується дух. Цей апарат складається із двох частин, одна нагадує гортачку, друга частина дишицю. І так деякі з учасників сеансів запримітили, що коли Вальтер промовляв безпосередньо, а не через уста сестри, до контрольного апарату наближалося щось, неначе рухомі уста. Подібно як інші медії виділяє зі себе пані Кредон підчас трансу таємничу матерію, т. зв. телеплязму. Ця матерія порушається сама й звичайно появляється на голові медія і видобувається з уха. Одначе всі ці явища не можуть становити доказу „втілення“ духа Вальтера. Доказом матеріялізації духа й то безспірним доказом було би, на думку вчених, якщо рука, яку запримітили на тілі медія була рукою покійного Вальтера. Щоби ствердити це, зроблено відливи з парафіни в цей спосіб, що перед медієм поставлено дві посуди, одну зі зимною водою, другу з гарячою. У посуді з гарячою водою плаває верства розпущеної парафіни. Якщо появляється рука „духа“, контроля замикає її у гарячій воді з парафіною, відтак у зимній. На руці осідає (у гарячій воді) парафіна, яка потім у зимній застигає й стає наче рукавичка. Повторюючи це декілька разів рукавичка набирає такої грубости, що відтак з неї можна зробити відлив у ґіпсі. Якщо в цій рукавичці містилася рука звичайної людини, то мусіла би розбити її щоби видістатися назверх. Дух. Вальтера погодився спершу на відлив, але відтак просив положити на посуди з горячою водою сукно, бо не може знести горяча. Зроблено 75 відтисків і з порівнання вийшло, що відливи всюди ці самі. Родина доставила відтиск пальця померлого. Дійшли до того так, що в 1912 р. саме перед його трагічною подорожею, Вальтер голився й від цього часу бритва ненарушена лежала в куфрі в домі його матері. Видобули бритву дуже обережно і найшли на ній відтиск пальця. І тут сумнів учених захитався: відтиск пальця на бритві у всіх лініях годився з відтиском пальця духа. Це був той самий палець! Доказ ідентичности переведено. Але світ учених ще таки не вірить і хитає головою.

(Далі буде).

Великий Театр

Гостинний виступ „Театру 8·30“ Сьогодні 8·30 веч.

Оперетка в 5. актах. „ЯХТ ЛЮБОВИ“

(„NEW YORK BABY“)

цей бік кордону перша незначна подія, що вяже мене вже трохи з „народом“. „Нумер.вий“, що несе мої речі і якому я все нагадую, щоб посадив мене до вагону, який їде просто аж до Львова, трохи ображено мені зауважує: „Таж чоловік теж якийсь греко-католик, аби посадив паню, що їдуть до Станиславова на український конґрес до того вагону, що треба“. Про ціль моєї подорожі знав з моєї дебати коло віконця каси, де для мене мала бути знижка на дальшу подорож, а про мою національність з мови, якою з ним розмовляю.

А там за вікном величні Карпати, вкриті смерековими лісами та прорізані гірськими потоками, гомонять про давню славу і долю нашу та сумно згадують тяжкі страждання. Миготять стації — назви, які нагадують багато і старших і нових подій з нашої історії.

Аж ось нарешті і вогні славного города Великого Льва. Якась солодка туга, хвилююча радість охоплює все єство. „Серед своїх! Серед своїх!“ стукають колеса поїзду. Це почуття ще збільшується, коли після довгого переходу при виході зустрічають мене милі, уважні господині з Ділового Конґресового Комітету. Тут уже й безпосередній звязок з Конґресом, з тим ділом, для якого властиво приїхала.

А на другий день ця ділова, конґресова атмосфера — така знайома з ріжних міжнародніх конґресів уже цілковито захоплює, хоч ми ще й не доїхали до самого Станиславова. Цей настрій відразу опановує делеґаток, як тільки вони переступають поріг домівки „Союзу Українок“.

У Львові, наоспіх оглядаємо ще ріжні наші установи. І хоч іде невпинний майже дощ, він не зменшує і не охолоджує нашого захоплення. Гордість піднімається, коли бачиш і відчуваєш ту ділову атмосферу, яка панує в жіночих кооперативах „Труд“ і „Народне Мистецтво“. Ділові розмови з клієнтами, дзвінки телефонів, накази службовцям — все це відразу витворює образ про ту солідну, щоденну працю, яку виконують свідомі своїх обовязків жінки. По европейськи уладжені „Дністер“ і „Земельний Банк“ шепочуть: „Ось ми до чого доросли“, а там маленька економічна твердиня „Маслосоюзу“ примушує задуматись, скільки труду, дрібної щоденної праці, ініціятиви і розуму вкладено, щоб піднести економічну силу народу, дати добру, міцну підвалину всій його будові. А старий будинок „Просвіти“ непоказний зі скрипучими на вигляд сходами, малими, набитими машинами кімнатами друкарні „Діла“, канцеляріями ріжних установ та організацій — говорить про ту духову міць, яку нічим не затримаєш і лине вона поза межі старих стін і надихує найглибші закутини серця і душі нашого народу.

Але час вирушати до праці. На двірці не мила несподіванка і перша пригадка, що ми „не зовсім у себе“. — Відмовлено обіцяний делеґаткам поїзд. Моя море хвилює коло 600 делеґаток. Але здисциплінованість, свідомість ваги хвилини і обовязку, які й пізніше так яскраво пробиваються у всього галицького жіноцтва, запановують над почуттями і де-які делеґатки зі сльозами образи і гіркого розчарування вертаються назад додому, бо їх засобів не вистарчає на повну оплату подорожі; інші ще з більшим завзяттям і охотою перемогти всі перешкоди їдуть далі, щоб докласти і свою цеглину до будови.

Харитя Кононенко.

Протест большевицького амбасадора у Берліні.

МОСКВА, 28. 7. ПАТ. Большевицький амбасадор у Берліні склав у міністерстві закордонних справ гострий протест проти різкої протибольшевицької кампанії, яку веде німецька преса. Большевики закидають, що німецька преса послідовно подає невірні вістки про господарські та внутрішні взаємини в СССР і про цілі закордонної політики СССР.

Священика арештували під замітом приналежности до ОУН.

Польська преса повідомляє зі Сколього, що в пятницю 27. липня ц. р. арештувала поліція в Бубнищі греко-католицького пароха о. Еліяшевського, тому, що він відмовився від участи в похороні вбитого війта Шкалубина. Крім того арештований парох нібито солідаризувався з боєвиками з ОУН, які вбили Шкалубина. Арештованого о. Еліяшевського відвезли до арештів у Стрию.

—o—

Після вбивства дир. Івана Бабія.

ХТО ПЛАТИВ КОШТИ ПОХОРОНІВ.

Польські часописи (перший з них — „Експрес Вечорни“) поспішилися з вісткою, що похорони пок. дир. Івана Бабія відбудуться на державний кошт, а вчора писали про це як про факт. Тимчасом довідуємося, що ця вістка не відповідає правді. З похоронним заведенням „Харіс“ умову заключила родина. Кураторія покрила тільки частину коштів — за власні замовлення (клепсидри, вінки, то-що). Покійник був членом української учительської організації, яка має похоронний фонд, з якого мабуть родина — зовсім незаможна — скористає. Колиж мова про т. зв. посмертний квартал, то має до нього право кожний державний урядовець і функціонар.

ХТО БУВ ЗВЯЗКОВИМ АРМІЇ?

У промові представника Шкільної Кураторії візитатора Шедівого над могилою дир. Ів. Бабія був зворот про те, що Покійник, що боровся в рядах УГА, був звязковим старшиною поміж українською і польською армією. З кол. б. українських старшин інформують нас, що Покійник ніколи такої функції не виконував.

ПЕРЕПЛУТАННЯ ДВОХ ЕПИСКОПІВ.

Вчорашній „Експрес Вечорни“ переплутав імена Преосв. еп. о. д-ра Бучка і Преосв. еп. о. Будки та ввесь час писав про цього останнього, приписуючи йому також ведення похоронів та похоронну промову на цвинтарі. Зновуж нинішня „Ґазета Поранна“ не згадує про еп. Будку й архиєрейську Службу Божу та ранішню промову у церкві приписує еп. о. д-рові Бучкові.

ПРОМОВИ НАД ДОМОВИНОЮ.

Крім згаданих у нас промовців у вчорашньому числі „Діла“ над домовиною покійного дир. Івана Бабія, промовляли ще: від „Батьківських кружків“ обох ґімназій інж. Капустяк і п-і Жизневська та від молоді абсольвент ґімназії Билень.

ОБЛУДА БРУКОВИХ СВИСТКІВ.

Брукова львівська ґазетка „Ґонец Вечорни“ вдягається у тогу Катона і вдає обурення з приводу онодішньої статті „Діла“, буцімто в „обороні“ пок. дир. І. Бабія. В безличний спосіб автор тої замітки накручує при цьому і перекручує тенденцію нашої статті, виривазочи потрібні йому слова та промовчуючи решту виводів. Робить це ґазета, яка недавно заанґажувала на свого чільного співробітника одного зі спеців від „руских“ справ з ендецького „Курера Львовского“, спеца, який сам чванився, що ходив свого часу з юрбою подібних до нього героїв громити Академічний Дім та про якого писала теж „Хвіля“ з приводу його подвигів підчас останніх протижидівських авантюр. Такий „стаж“ редакторів тої брукової ґазетки звільняє нас від обовязку полеміки з нею, що не має навіть стільки цивільної відваги, щоби признатися до радости з приводу того, що українці самі себе вистрілюють.

—o—

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни. Львів, Ринок ч. 29.

2/78 141—180 Телефон 25-55.

ГЕМОРОЇДИ

є причиною злого самопочування, надмірної нервовости, браку гумору і т. д. Треба безумовно усунути ті дошкульні терпіння. — У тій цілі вживати

Anusol

-Goedecke-

ДІСТАНЕТЕ В АПТИКАХ.

Українці в Тяньзіні.

Українська кольонія в Тяньзіні, що зараховує біля 80 осіб, останніми часами веде активну роботу в напрямі пропаґанди українських ідей та вісток про наш рух серед чужинців. Японська ґазета „Возрождение Азии“ друкує досить часто ріжні статті тяньзінських українців.

—o—

Допомогова акція жертвам повені.

ВАРШАВА, 28. 7. ПАТ. Жертвам повені склали 56 безробітних, які тепер працюють при публичних роботах у Тарґуваці, 34.50 зол.

Шарже д' афер італійської амбасади у Варшаві повідомив віцеміністра Губіцького, що Мусоліні жертвував 200.000 зол. жертвам повені.

—o—

Латвія не приступить до східного Льокарна.

РИҐА, 28. 7. ПАТ. Мін. Бек відбув вчора наради з президентом Латвії і міністром закордонних справ Ульманісом, з якими обговорив біжучі, актуальні проблеми міжнародньої політики. На пресовій конференції ґенеральний секретар міністерства закордонних справ Мунтерс заявив, що договір про східне Льокарно дуже неясний, тому Латвія, Польща та Естонія ждуть виповнень до проєктів міжнародніх договорів і щойно тоді устійнять своє становище.

ВАРШАВА, 28. 7. ПАТ. Вчора вечором мін. Бек з дружиною повернув до Варшави.

—o—

Пекольна машина у ваґоні.

Начальник стації убитий. — Пять осіб ранені.

ПАРИЖ, 28. 7. ПАТ. На стації підземної залізниці у Монпарнас один з кондукторів знайшов у ваґоні клуночок, який приніс начальникові стації. Підчас відчинювання клунка наступив вибух. Начальник стації убитий, а кондуктор і 4-ох подорожних тяжко ранені. Слідство виявило, що машину в клунку залишив у ваґоні першої кляси якийсь мущина, який скоро зник.

—o—

ТРИ КАТАСТРОФИ.

БЕРЛІН, ПАТ. На залізничій стації в Вільмендорфі, на шляху Франкфурт н. О.-Хоцебуж зударилися два особові поїзди. Обі локомотиви та 16 ваґонів перевернулися, кілька ваґонів згоріло, чотири залізничники тяжко ранені.

БЕРЛІН, ПАТ. Спортовий летун Вольф Дінґерн, зголошений на цьогорічні перегони, згинув у катастрофі біля Авґсбурґа. Катастрофа приключилася при пробному леті на новому спортовому літаку. Причина катастрофи невідома. Дінґерн, що був референтом в м-стві летунства, брав участь у перегонах в 1929. і 1930 р. та в леті довкола Німеччини в 1933 р.

БЕРЛІН, 28. 7. ПАТ. Зі Штутґарту повідомляють, що пасажирський літак упав у пятницю ок. 10. год. біля швайцарського кордону. Причини не устійнили. Літак станув в огні. Подробиць покищо нема. В літаку було 8 подорожних і 3 особи załоги.

По широкому світі.

— В суботу прилетіла до Варшави ескадра большевицьких літаків в ревізитою.

— До Ленінграду приїхав естонський міністр закордонних справ Селяма з дружиною.

— У Парижі помер маршал Ліоте, який здавив повстання Абделькріма у Мароко в 1925 р.

— Французький міністр внутрішніх справ заборонив соціялістам уладити в днях 29. і 31. липня ц. р. маніфестаційні походи з нагоди річниці смерти Жореса.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

Дальший хід подій в Австрії.

КРІВАВІ СУТИЧКИ НА АВСТРІЙСЬКО-НІМЕЦЬКІМ КОРДОНІ

БЕРЛІН, 28. 7. ПАТ. Кількох повстанців намагалися перейти в околиці Колерштег німецький кордон. Між повстанцями і Гаймверою дійшло до стрілянини. 8-ох повстанців утікло до Німеччини забираючи зі собою трьох австрійських урядовців прикордонної сторожі. Німецька поліція розброїла повстанців, а подолених урядовців передала австрійському прикордонному урядові.

ЖИТТЯ МІНІСТРІВ НА ВОЛОСКУ.

Заява посла Ріта.

БЕРЛІН, 28. 7. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро оголосило заяву німецького посла Ріта про події в палаті канцлера. Посол заявив, що не посередничав при перемирю змовників з австрійськими міністрами. До палати канцлера поїхав на домагання мін. Фея. Змовники, заволодівши палатою, загрозили, що розстріляють трьох міністрів і 150 урядовців, коли відділи Гаймвери не припинять наступу на палату. Пасло провідник змовників, який назвав себе капітаном Фрідріхом, телефонічно повідомив посла, що з представниками уряду підписано перемиря. Змовникам дозволено під охороною війська покинути Австрію.

Змовники вибрали собі німецький кордон. Фрідріх заявив, що члени його відділу побоюються несподіваного нападу. І тому Фрідріх просить посла потвердити заключене перемиря. Посол Ріт заявив, що не має нічого спільного з перемирям. Тоді мін. Фей зателефонував до посла Ріта й підтвердив вістки про перемиря. Одночасно мін. Фей просив Ріта приїхати до палати і потвердити перемиря. Щойно тоді посол поїхав туди і довідався від представника австрійського уряду міністра суспільної опіки Пойнштеттера-Штірмера, що канцлер Дольфус уже не живе. У присутности міністрів ще раз посла запевнено, що заключено перемиря. — Карвінський, який був ще в руках змовників у палаті, дуже вблагав посла розмовитися з ними. Коли посол хотів відійти, тоді старшини, мін. Фей, та Карвінський, який вийшов на долину, просили підтвердити перемиря. Щойно тоді посол Ріт підійшов до брами палати і заявив Фрідріхові, що міністри підтвердили перемиря. Опісля посол враз з обома міністрами покинула палату.

ОСУД ПАПИ.

ЧІТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 28. 7. ПАТ. У церковних колах запевняють, що папа виголосить найближчого тижня прилюдно промову з осудом убивства канцлера Дольфуса.

ВОЄННИЙ СТАН У ЗАЛЬЦБУРГУ.

ЛЬОНДОН, 28. 7. ПАТ. Бюро Райтера повідомляє, що в Зальцбурґу оголошено воєнний стан тому, що вибухло нове повстання.

НАСТУП НА ГОЛОВНУ КВАТИРУ ПОВСТАНЦІВ.

ЛЬОНДОН, 28. 7. ПАТ. З Відня повідомляють, що повстанці в Каринтії уладили головну свою кватиру в місті Бляйберґу, яке є віддалене 14 км. від міста Віллях. Урядові війська дійшли в суботу рано наступом на Бляйберг. Бої дуже завзяті. Повстанці і війська мають дуже великі втрати. Урядові війська увійшли до Клаґенфурту.

ПОДРОБИЦІ ПОВСТАННЯ.

ВІДЕНЬ, 28. 7. ПАТ. „Райхспост" подає опис повстання. В середу 25. липня націонал-соціялісти уладили в Леобен в саме полудне ґенеральну збірку. Незабаром появилися на вулицях озброєні відділи націонал-соціялістів, які брутально нападали на всіх державних службовців. У четвер в год. 9-й рано надійшла військова підмога. Коли військо увійшло до Леобену з поодиноких домів та вежі костела впали стріли. Військо і жандармерія почали обстрілювати вежу костела і повстанці втікли з вежі. На стацію до Леобен не могли заїхати поїзди, бо повстанці висадили міст. Обі сторони понесли великі втрати. Дотепер начислюють понад 200 убитих і сотні ранених.

В. БРИТАНІЯ БУДЕ ІНТЕРВЕНІЮВАТИ.

ЛЬОНДОН, 28. 7. ПАТ. У Йорку виголосив учора льорд Галіфакс, мін. освіти промову підкреслюючи, що В. Британія не буде відмовлятися від своїх міжнародніх зобовязань та у відповідним моменті буде інтервенювати проти спричинників конфлікту.

ПАПЕН ЩЕ НЕ ВІДІХАВ ДО ВІДНЯ.

ВІДЕНЬ, ПАТ. Вістки, начеб австрійський уряд дав уже свою згоду віцеканцлерові Паленові, не справджуються. Визначений німецький посол у Відні Папен мав прилетіти нині до Відня, щоби взяти участь у похороні канцлера Енгельберта Дольфуса, але цей намір закинув.

ПОХОРОН ДОЛЬФУСА.

У суботу в полудне почалися похорони канцлера Дольфуса. Перед ратушем виголосив промову президент Мікляс, кн. Штаремберґ і бурмістр Відня Шмідт. Опісля тіло відвезли до катедри св. Стефана, де кардинал Інпер з вищим духовенством відправив жалібне богослуження. Дольфуса похоронили покищо на цвинтарі Гінінґен. На похорон приїхали спеціяльні посли та амбасадори. Мусолінія заступав сен. де Мартіно, В. Британію Сельбі, реґента Гортія — мін. Кая.

На руки дружини Дольфуса наплинають сотні заяв співчуття. Бувша цісарева Зита теж надіслала заяву співчуття.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
ЗНИВАЄНО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЕ ЗІ ЗНАКОМ „СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ"
FABRYKA CHEM. FARMAC. A. KOWALSKI

Полекші жертвам повені.

ВАРШАВА, 28. 7. ПАТ. Міністер скарбу приказав здержати всі ексмісії на просторі, навіщенім повінею без огляду величини катастрофи. Одночасно міністр скарбу доручив дати екзекуторам іншу працю або перенести їх на терени, не знищені повінею.

—o—

ПОКАРАЛИ СМЕРТЮ 8 ШПІОНІВ.

МОСКВА, 28. 7. ПАТ. Виконали смертний смертний присуд на 8 обвинувачених у розправі за шпіонажу на залізницях. Інтервенцію японського амбасадора в справі гол. обвинуваченого кореанця Кім-Заена відкинули, бо він приняв большевицьке горожанство.

—o—

НОВИНКИ

— **Пансіон Яблонських у Гребенові**, положений в чудовій долині Опору, в самому центрі, біля двірця, близько почти. Кімнати з балькомами і постіллю. Харч дуже смачний. 1628

— **Щоби не було непорозуміння** і П. Т. Консументи були кожночасно інформовані про ціни нашого добірного пастеризованого молока з доставою до дому, будемо від тепер, за ласкавою згодою почитного часопису „Діло" поміщувати ті ціни у біржевому відділі. Просимо постійно за тим слідкувати та на випадок неточностей вносити рекламації телефонічно, або на письмі, передаючи цю рекламацію в котрій-небудь із наших крамниць.— **Дирекція „Маслосоюзу".** 76 2 3

— **Монографію про О. Новаківського** замовляти у Видавництві „Ізмараґд", Львів, вул. Косцюшка 5. П. К. О. 153.445. Ціна 15.— зол.

— **Вийшов на волю.** Дня 26. липня ц. р. вийшов на волю зі судового слідчого арешту в Скалаті інж. Андрій Тертека, директор Пов. Союзу Кооператив у Скалаті, пересидівши у слідчому арешті близько шість тижнів під замітом злочину державної зради зі ст. 97 § 1 к. к. (приналежність до ОУН). Його арештувала скалатська поліція, яка за 6 тижнів не доставила ніякого доказу вини арештованого. В справі арештованого інж. Тертеки інтервенював пос. д-р Ст. Баран у виділі публичної безпеки і в прокуратурі в Тернополі. Вістка, подана в деяких часописах, що інж. Андрія Тертеку зі Скалата вивезли до Берези Картуської, є неправдива.

— **Присуд на священика.** На основі присуду городського суду в Збаражі засудили о. Петра Петрицю, пароха з Токів за „невідповідну поведінку супроти держ. органу поза осідком уряду" на 6 місяців вязниці, за образу повітового старости на 5 місяців вязниці та 500 зол. кари, а за образу поліцая в службі на 3 місяці арешту. Загальна кара: 9 місяців вязниці та 800 зол. кари. Тих проступків, як твердить акт обвинувачення, о. Петриця допустився підчас розмови з комендантом поліційної станиці в Токах, коли цей повідомив його про заборону влади уладити похід з кінною бандерією на приїзд еп. Бучка.

— **Хмаролім у Станиславівщині.** Пишуть нам: В четвер 19. ц. м. в післяполудневих годинах пройшов над Павелчем, пов. Станиславів, хмаролім. Надтягнув від сходу, зі сторони Маріямполя й сусіднього села Ямниці. Насунувся грізною чорною хмарою. Раптово полився дощ, але такий, що по шибах східних вікон домів цілої чверть години мов із цебра одною струєю спливала вода, а рівночасно сонце світило! З цілих рин бухало, наче з якої челюсти. Словом: немов би у мливі, немов би з якихось небесних лотоків прорвалася вода й гатила ливом на землю. А потім почав сипатися град. Недовго так тревало. Почало прибувати в річці Павелчанці, лівій притоці Золотої або Солотвинської Бистриці. За моменту, наче би десь угорі гребля й гать прорвались, утворилися велика ріка. Рівночасно вода почала гнати з обидвох боків униз у річку всіми долинами з вище положених місць. У долинці, що йде від залізничого перестанку та від ліса, утворився миттю формальний потік і то бурхливий, гірський, бистротечний. Хвиля залила низ, течія розлилася широко. Стало забирати снопи з піль, дерева, дошки тощо з водою. Щастя, що хмаролім не тревав довго. Він погнався дальше на захід, Чорним Лісом у гори Карпати десь мабуть на Перегінсько. Віддаленого на милю міста Станиславова цей хмаролім не зачепив, тільки своїми чорними хмарами на якийсь час затемнив мовби в ночі.

— **Пожежа млина.** На Персенківці згорів млин Фр. Свободи. Шкоди є понад 300.000 зол. Підчас пожежі зявився якийсь пиниця Евг. Кухарський, представився як власник млина та сказав присутнім, щоби брали собі мішки збіжа. До кількох хвилин присутні забрали понад сто мішків збіжа.

— **Львівська хроніка.** В бюрі „Орбісу" при вул. Шпитальній 8 невідомий злодій вкрав пушку для жертв повені, в якій було около 25—29 зол. — Біля сирітського заведення ще 23. липня найшли підкинену дитину зі запискою, що їй на імя Ольга та що родилася 19. січня ц. р. На основі записок у гінекольоґічній клініці ствердили, що це дитина наймички Олени Вовківни. Наймичку віднайшли в кухні для безробітних і тут її арештували. — На вул. Жовківській авто наїхало на 7-літнього Степана Ключника та поранило його.

— **Нещасливий день для злодіїв.** В хаті дир. Евг. Богдановича при вул. Караїмського 9 (який є на літниці) злодій вирізав т. зв. фіґлюк у дверях. Його сполошила одна з льокаторок та всеж злодії забрали ріжні річи. Пізніше поліцай приловив того злодія, Фр. Падушака, та його двох товаришів на пл. Юра. Злодії втікли, а добичу лишили. Поліцай забрав добичу та всів на трамвай, щоби відвезти її в комісаріят. З трамваю побачив Падушака біля костела св. Анни, зіскочив із трамваю та арештував його.

— **Ріжні вістки.** З нагоди державного бельґійського свята король Леопольд роздав 8000 нагород і почесних відзнак. — На початку серпня у Льондоні відкривається міжнародній конґрес антропольоґів і етноґрафів. — З Панами повідомляють, що малий острів „Іль де Севілля" у провінції Чірік пішов увесь під воду, хоч ніхто цього раніше не запримітив; море було весь час спокійне і не було бурі; на острові ніхто не жив. — В югославянській місцевості Андроєвица померла у 131 році Тода Влахович, що почувалась до останньої хвилини зовсім здорова і виглядала зовсім добре. — У місті Кельн святкували 225-літній ювилей славної фабрики кольонської води Йогана Марії Фаріна; статистики обрахували, що корки із пляшок випущених цією фабрикою склали би піраміду вдвоє більшу від піраміди Хеопса. — На франц. Рівієрі у містечку Жуан Ле Пен улаштовують ґастрономічне свято з участю найбільших знавців кухні та смакунів цілої Франції.

— **Стамбул без чужинців.** 10.000 чужинцям Константинополя загрожує голодова смерть. Останній турецький закон резервує всі посади й місця праці для власних горожан. Рівночасно мають відібрати чужинцям дозвіл провадити торговлю. Всежтаки англійці сподіваються, в останній хвилині ослабити строгість цього закону, що є неподовсім проти них спрямований.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до **50 проц.** — в **Галицькому Магазині Новостей.** — **Львів, Галицька ч. 15.**

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР",**
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боімія ч. 12.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
1/78 157—180

З театру.

Великий Міський Театр: „ЯХТ КОХАННЯ", оперета на 5 яв, Кжевінського і Бродзінського, музика Ф. Гордон.

Коли йдемо на оперетку, ми приготовані на те, що це буде весела нісенітниця. Хочемо легкої музики, кількох комічних сцен, кількох дотепів. Цей „Яхт" має тільки приємну музику. Його текст нагадує поезію новорічних комінарських побажань, а дотепи забаву на жоаківському передмістю. Головний амант має саме стільки голосу та слуху, що міг би запрошувати гостей на яхт; його партнерка симпатична і гарна особа бере рішуче занадто трагічно свої любовні арії. Адже на „Яхті кохання", коли всі йдуть спати і настає безмежна тиша, з кабін (схожих на телефонічні будки) виходять пасажири один за одним, ревуть під звуки джезбенду і... ніхто їх не чує.

Оперета має одну дуже добру пару старшого подружжа: жінка має гарний голос, темперамент і вміє інтелігентно співати, чоловік уміє створити комічний тип. Друга молода пара прегарно танцює. Та все це тільки моменти, що не можуть стримати деяких залишитись до кінця видовища. м. р.

Студентські справи.

ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ

У львівській політехніці є 5 виділів: 1) Інжинірія з відділами сухопутним, водним та мірничим, 2) Архітектура, 3) Механічний Виділ з відділами машиновим, електротехнічним та нафтовим, 4) Хемічний та вкінці 5) Рільничий.

Студії тревають звичайно чотири роки у всіх виділах, крім відділу сухопутного й водного на Інжинірії та Архітектонічного Виділу, де студії тревають чотири і пів року. У практиці неможливо в тому часі покінчити студій, тож що вони протягаються до 6 і більше літ.

Оплати в шк. році 1934-35 на І. році 320 зол. Крім того новоступаючі платять одноразово вписове у висоті 30 зол., маніпуляційну таксу 10 зол. та по 10 зол. від кожного здаваного предмету при вступному іспиті. При доброму поступі у студіях можна мати надію на частинне звільнення з оплат.

Місячне удержання у Львові коштує середньо 70 зол., мінімально 50 зол.

Щоби вписатися на перший рік студій у львівській політехніці, треба зложити вступний іспит: на Інжинірії з математики і шкіцування, на Архтектурі зі шкіцування та історії мистецтва, на Механічнім з математики, начеркової геометрії, шкіцування й фізики та предложити свідоцтво місячної варстатової практики, на Хемічнім шкіцування та хемії, на Рільничім з природничих наук (зоольогії та ботаніки).

Тому, що є „нумерус клявзус", першенство мають очевидно ті, що викажуть кращий ніж мінімально вимаганий поступ при іспиті. Українців приймають около 10 проц. Дуже часто цього проценту не дотримують (себто менший), передовсім з огляду на слабі відповіди нововступаючих абсольвентів українських клясичних гімназій, що не мають відповідних підстав з технічних наук (математика, фізика, начеркова геометрія). Щоб цьому запобігти, Т-во українських студентів львівської політехніки „Основа" уладжує щорічно курси для нововступаючих. Курси ці ведуть фахові сили, беручи під увагу спеціяльно браки українських матуристів, як у термінольогії, так і в матеріялі. Часто буває, що кандидати на студентів політехніки записуються на чужі курси, збаламучені тим, що матимуть протекцію. У висліді тратять непотрібно гроші і час, бо чужі курси є побіжні і пристосовані до математ.-природничих гімназій, тому й багато коротше тревають. Товариство „Основа" буде на будуче уважати такий поступок нововступаючих ломанням товариської солідарности. Курс Т-ва „Основа" почнеться в перших днях серпня, бо в цьому році початок академічного року має бути приспішений на цілих два тижні. Докладний речинець курсу буде проголошений в часописях. Курс буде ведений у скорому темпі. Але вже перед курсом треба кандидатам приготовлятись до вступного іспиту, щоби прийти направду на повторення й доповнення матеріялу. Кандидат, що не має поняття напр. про начеркову геометрію, скоро згубиться в матеріялі, тимбільше, що має рівночасно працювати над іншими, не менше обширними предметами.

В справі студій у львівській політехніці дає Т-во „Основа" вичерпуючі листовні інформації. До листа треба залучити марку на відповідь. Адресувати: Т-во „Основа", Львів, Політехніка.

Ферійна комісія Т-ва „Основа".

СТУДІЇ У ВАРШАВІ.

Варшавський Університет має 9 виділів, а саме: 1) Теольогії католицької, 2) Теол. евангелицької, 3) Теол. православної, 4) Право, 5) Лікарський, 6) Гуманістичний, 7) Математично-Природничий, 8) Фармацевтичний і 9) Ветеринарійний. На виділах: лікарському фармацевтичному і ветеринарійному обовязують конкурсові іспити писемні. Оплати: за іспит 30 зол., вступна 30 зол., річна 270 зол.

Варшавська Політехніка має 6 відділів: 1) Виділ Інжинірії, 2) В. Механічний, 4) В. Хемічний, 5) В. Архітектури, 6) Військові Студії. Студії тревають 4 роки. Подання про приняття складати від 1.—9. вересня. Перед приняттям обовязують конкурсові іспити з математики, фізики, рисунків та одної чужої мови (німецької, французької, англійської). Оплати: за іспит 30 зол., вписове 30 зол., річна 320 зол.

Стоматольогічна академія — це державна школа, академічна одновідділова в курсовій системі. Ділиться на 4 спеціяльні катедри: 1) Заховавчої дентистики, 2) Стоматольогічної хірургії, 3) Дентистичної протетики, 4) Отродонції. Студії тревають 4 роки. Подання про приняття вносити від 1.—15. вересня. При вступі обовязує конкурсовий іспит письменний. Оплати: за іспит 30 зол., вписове 30 зол., річна 270 зол.

Головна Школа Торговельна. Студії тревають 3 роки. На четвертому році спеціялізація. Подання про приняття вносити від 1.—15. вересня. Оплати: вписове 30 зол., річна 600 зол.

Головна Школа Сільського Господарства. Має 3 відділи: 1) Рільничий, 2) Лісний, 3) Городовий. Рік розпочинається 15. вересня. Студії тревають 4 роки. Подання складати від 1.—31. серпня. Оплати: вписове 30 зол., річна 320 зол.

До подання про приняття до вищезгаданих шкіл на спеціяльному формулярі на адресу ректора треба долучити: 1) метрику, 2) свідоцтво зрілости, 3) військовий документ, 4) життєпис, 5) свідоцтво моральности (не обовязує тих, що в цьому році дістали свідоцтво зрілости), 6) 5 фотографій власноручно підписаних, 7) квіти на заплачення маніпуляційної такси 10 зол. і за лікарські оглядини 4 зол., 8) свідоцтво відходу (обовязує тих, що переносяться з іншої високої школи).

Академія Штук Красних. Школа державна: Студії тревають найменше 4 роки. При Академії істнує Студія для кандидатів на учителів рисунків у середніх школах, що тревае теж 4 роки. Умовини приняття: а) укінчення середньої школи, б) іспит з рисунків, в) укінчення 16 літ і непереступлення 30 літ. Подання складати від 3.—12. вересня. Оплати: за іспит 50 зол., вписове 25 зол., річна 234 зол.

Консерваторія — це школа державна. Має 7 відділів. Приймають кандидатів лиш до 24 літ життя. При вступі обовязує конкурсовий іспит. Оплати: за іспит від 5—15 зол. залежно від відділу, річна 110 зол. До отримання диплома потрібне свідоцтво зрілости.

Державний Інститут Театрального Мистецтва. Школа державна. Має 2 відділи: 1) акторський і режисерський. Студії тревають 3 роки. Приймають по 6 кл. гімн., але найрадше по матурі. При вступі обовязує іспит. Оплата річна 200 зол.

Центральний Інститут Фізичного Виховання. Школа державна. Ціль: школення кадри учителів рухавки в середніх школах. Студії тревають 2 роки. Умовини приняття: свідоцтво зрілости і добре відбутий елімінаційний курс. Подання про приняття складати до 10 серпня. Оплати: за курс 65 зол., місячно за студії разом з удержанням і мешканням 120 зол.

Інститут Ручних Робіт. Школа державна. Ціль: школення учителів від ручних робіт у середніх школах. Студії тревають 2 роки. При вступі обовязує конкурсовий іспит. Річна оплата 200 зол.

Школа Наук Політичних. Ціль: ширення знання політичного і суспільно-економічного. Школа має 4 відділи: 1) Політичний (дипльоматично-консулярний), 2) Суспільний, 3) Державної і комунальної адміністрації, 4) Фінансово-економічний. Студії тревають 2 роки, на третьому спеціялізація. Умовина приняття — свідоцтво зрілости. Подання про приняття складати в червні і вересні. Оплати: вписове 25 зол., річна 265 зол.

„Вольна Польска Вшехніца" має 4 відділи: 1) Математично-Природничий, 2) Гуманістичний, 3) Наук Політичних і Суспільних, 4) Педагогічний. Умовина приняття — свідоцтво зрілости. Оплати: вписове 25 зол., річна від 135—320 зол. залежно від відділу.

Косметичний Курс. Ціль: теоретичне і практичне навчання косметики. Курс тревае 4 місяці, двічі до року, а саме від вересня до січня і від лютого до червня. Приймають кандидатів (ок) від 18 літ. Оплати: вписове 20 зол., за курс 400 зол.; можливі великі знижки, залежно від матеріяльного стану.

Крім цього є ще такі школи: **Вища Школа Денмарська, Вища Школа Технічна, Інститут Артистичного Танку.**

Удержання у Варшаві: мешкання від 15—35 зол. місячно, харч від 40 зол. Можливі є безплатні обіди і снідання.

Українське студентство зорґанізоване в Українській Студентській Громаді; рівночасно працює делеґатура Т. П. О. — домівка: вул. Чацького 10, м. 18. При домівці є мешкання на 2 особи. Новоприбуваючі можуть найти хвилеве приміщення у цій-же домівці по часу підшукання собі мешкання.

По ближчі інформації звертатись на адресу: Українська Студентська Громада, Warszawa, Główna Poczta 1, skrytka pocztowa 625, із залученням поштової марки на відповідь.

Реформацькі пігулки ЧЕРНЕЦЬ з маркою (Zakonnik).
регулюють шлунок, хоронять від терпінь **печінки, надмірної опасистости, паморок,** лагодять **гемороїди** і при нахилі до обструкції є лагідним **проносним** засобом. Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 31/69 18—?

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Свій — до кого?

Ми страшенне любимо гасла: „Тільки єдина, незалежна..." „Коли всі разом..." „Без великого пориву і великих жертв..." чи як там, спитайте тих, що на вічах оплески збирають.

Є вже і гасла, що висять на тютюневих будках і кіосках зі содовою водою. Наприклад „Свій до свого!" „Бо тільки рідний промисл і рідна торговля, тільки наша коопе..." Рашія. Всі знаємо, що найбільше не маємо довіря до — свого.

Наші ремісники і купці працюють для чужих і живуть із чужих, що за свої гроші домагаються доброї роботи і не попускають у нічому.

Чи купили ви коли черевик із сентименту для української фірми? У висліді виходить таке, що наша поважна текстильна фірма провалилася через надмір довіря до своїх і до нашої одинокої торговлі порцеляни і шкла приходять свої щойно тоді, коли чужі крамниці не хотіли їм дати на борг.

Погано, коли нема своїх щіток, капелюхів, шнурівок до черевиків, ніодної власної папірні, цукроварні або бровару, але треба би спершу переконатись, чи те, що є витримує конкуренцію з іншими.

Там де не треба, там ми є консервативна нація, вірна перестарілим звичаям, забутій традиції, пересудам і забобонам.

Томуто в нас перебудову „Народнього Дому" вів Генрик Опольський, тому залізні роботи виконував Юзеф Мальський, томуто огорожу площі одного громадського Батька виконала чужа фірма й огорожа хитається на вітрі, по ночі скрипить і заводить, томуто здвигові відзнаки передали чужій робітні, томуто і т. д....

Розумію українку, що йде фарбувати волосся до чужого стрижія, щоб ніхто не знав, і ту, що робить собі масажі краси в чужій, дискретній фірмі, розумію патріота, що йде на чарочку у затишний куток, щоб не ширити деморалізації, головно тоді, коли такої ковбаси або риби не дістане у рідному ресторані. Краса і шлунок це поважні інстанції і робити з ними експериментів не можна.

Зате ніяк не можу зрозуміти земляків, що купують сотні щоденних предметів і сотні плиських витребеньків у чужих фірмах. Хто купує у своїх має дві причини до незвичайного вдоволення: може висваритись, коли купує і може вічно нарікати, коли товаром невдоволений. Це приносить полекшу, бо і так тим усім, що ми купуємо, ми завсіди невдоволені.

Тимто пам'ятайте „Свій до свого!"

Тиберій Горобець.

Морська прогулька Ґдиня-Ленінград
Залізницею з Ленінграду до Москви.
Виїзд 15. серпня **Ціни від зол. 150·—**
ЛІНІЯ ҐДИНЯ -- АМЕРИКА
ЛЬВІВ, вул. КОПЕРНИКА ч. 3. **Телефон 10-29.**

Похороном займеться найліпше і найдешевше
ХАРІС
ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ 3., (В НАРОД. ДОМІ)
Наше заведення полагоджує всякі урядові чинности, виконує екстумації і перевозить в найдальші сторони в усіх санитарів, шпиталів як і санаторій.
Не слухайте агентів, що крутяться по шпиталях і підшиваються під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.
В нещасті ідіть до ХАРІСУ, а відпадуть вам усякі клопоти. 658

СПОРТ.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ

Відплатні змагання двох дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 29 ц. м. на грищі Погоні. Початок: год. 5. попол. Попередньо в год. 3. змагання резерв. Ціни найнижчі.

ВІДЕНЬ. АДМІРА — ЮВЕНТУС 3:1 (1:0).

Розіграні у Відні в приявности 25.000 видців півфінальні змагання за чашу середущої Европи між Адмірою й італійським клюбом Ювентус закінчились перемогою віденської дружини у відношенні 3:1. Відплатні змагання відбудуться в понеділок в Торіно. Переможець тих змагань дійде до фіналу з дружиною Вольовіц.

СИТКІВКОВІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО ПОКУТТЯ.

Ситківкова секція Товариства „Сокіл" у Коломиї уладжує в днях 11., 12., 13. і 14. серпня ц. р. ситківкові змагання за мистецтво Покуття на власних кортах при вул. Українській ч. 17. Програма: 1) гра поодинока мужчин, 2) гра поодинока жінок, 3) гра подвійна мужчин, 4) гра подвійна жінок, 5) гра мішана. Приміщення місцевих змагунів (ок) запевнене. Зголошуватись до дня 10. серпня ц. р. на адресу: Софія Могильницька Коломия, вул. Українська ч. 27.

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТ НА ДАЛ. СХОДІ

Дружина копаного мяча в Харбіні.

Зорганізована недавно нашим відомим спортсменом п. Яковцем українська дружина копаного мяча мала 19. м. м. перший свій виступ на полі спортовому біля Гондатієвки. На цій спортовій площі зустрілись: українська дружина та дружина „Альбіон", одна з кращих дружин міста. Загальний вислід був 4 голі проти 2 у користь української дружини.

Дня 22. червня відбулась зустріч української дружини з дружиною передмістя корпусного городку на Томіковському полі за Зеленим Базаром. Вислід 1:1.

Нові книжки й журнали.

УКРАЇНЕЦЬ У ФРАНЦІЇ. Українсько-французький порадник. Склав **Ф. Петренко.** Видання „Української Визвольної Бібліотеки". Париж, стор. 64, 8°.

Перед обезцінюванням готівки хоронить грамота на внутрішню позичку Рідній Школі. Одна позичка 25 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Кутн:
29. VII. Залізна острога.
30. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр.
Неділя, 27. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання". Театр „8·30".
Понеділок, 30. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання" Театр „8·30".

Театр Різнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Почвірний любко" (комедія), „Крісс, махнійське кохання".
АТЛЯНТИК: „Фантомас", „Завойовники".
ВАНДА: „Бакинтна рапсодія".
КАСІНО: „Зорі Бродвею", „Дорога до щастя".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль бідних ліжечок" (із Містенґет), барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Романс Мавьни Ґренинної", ревія „Львів-Монте Карльо".
МІРАЖ: „Дівчина та міліон", „Паприка".
МУЗА: „Вороги подружжа", „Таємний детектив".
ПАН: „Прощання з гріхом", „Люди в готелі".
ПАЛЯС: „Пісенькар Варшави" (Евг. Бодо).
ПАСАЖ: „Любов Жоржети" і ревія „Шампанські вечорі".
СВІТ: „Я був тобі вірний", „Карієра пельнерки".
СОНЦЕ: „Пірати степу" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Король арени" (Кен Мейнард) на осн. Джека Лондона, і ревія Нюйорк-Варшава „Божемільна ніч".
ХИМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).
УТІХА: „Нічний лет" та ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 29. липня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симф. концерт, 20·05 „Від Штравса до Легара" (концерт), **Братислава** (298,8) 17·30 Концерт, **Прага** (470,2) 11·00, 16·00 Концерт, 21·00 Вок. інстр. концерт, **Париж** (1649) 18·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 13·00, 17·30, 23·00 Пісні, **Люблянa** (569,3) 20·00 Спів і гармонія, 21·15 Сольовий спів, **Берлін** (356,7) 18·00 Фортепян нові твори Ліста, 20·00 Оп. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Для дітей „Жабчий король", 20·00 „Ляхнікен ґеґен Тенцфібер", **Ляйпціґ** (382,2) 17·20 Камер. концерт, 21·20 „Джанні Сікі" оп. Пучінія, **Штутґарт** (522,6) 20·30 „Ді шведіше Нахтіґаль" нар. песа зі співами, **Будапешт** (549,5) 12·30 Циг. музика, 20·00 „Хай квіти говорять" муз. вязана зі співами, 22·30 Віольончеля, **Міляно** (368,6) 17·15 Муз. всячина, **Рим** (420,8) 13·00 Концерт, 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Понеділок, 30. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 18·15 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, **Братислава** (298,8) 20·25 Наймолодша словацька поезія, **Прага** (470,2) 14·00 Шопенівський концерт, **Париж** (1649) 16·30 Концерт, 20·00 Фортепян, 20·45 Фестіваль Р. й Ів. Штравса, **Білгород** (439,8) 18·30 Пісні, **Люблянa** (569,3) 20·00, 21·15 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Мінхенські композитори, 20·00 Вок. інстр. концерт, **Гайльсберґ** (291) 19·00 Пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·35 Легка музика, **Кельн** (455,9) 16·00 Пісні в діялекті, нар. капеля, **Мінхен** (405,4) 15·10 Нар. пісні, **Штутґарт** (522,6) 21·25 Шубертові твори, **Будапешт** (549,5) 12·00 Фортепян, 13·00 Сальонова капеля, 18·45 Мадярські пісні, циг. музика, **Міляно** (368,6) 14·15 Тріо, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інстр. концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 29. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·05 Метеорольоґічний та рільничий комунікат, 12·10 Муз. поранок, спів, 13·15 Балачка „Роля музики в фільмі", 14·00 Серед великопольських лісів і озер, 14·15 Концерт нар. музики спів, 15·00 Фейл. „Жнива", 15·15, 15·35 Старі вальси з гр. пл., 15·25 Огляд ринків рільних продуктів, 15·45 Відчит про першу бриґаду, 16·00 Легка музика, пісоньки; фраґмент із ситк. мечу Польща-Данія, 17·10 Прогулька до країни Болера (Мадрид, Севілля, Ґранада), 18·00 Балачка: „Тому 20 літ", 18·15 Фортепянова музика, 18·45 Відчит про Пшибишевського, 19·00 Всячина, 19·10 Гр. пл., музика, пісоньки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлєтон, 20·12 Популярний концерт (синф. орхестра, спів), 20·50 Веч. денник, 21·02 На веселій львівській хвилі, 22·00 Легка музика з гр. пл., 22·15, 22·16 Спортові вістки, 22·30 Китиця шлягерів (гр. пл.), 23·05 Танкова музика.

Понеділок, 30. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт сальонової музики, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Симфонічні танці (гр. пл.), 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, театр. репертуар, комунікати, 16·00 Концерт орхестри, 17·00 Для дітей: „Юрків лет", 17·15 Камеральний концерт, 17·40 Спів Ром. Враги в супр. фортепяну, 18·00 „Куратірка винниці", 18·15 Пісоньки хору Юранда та Фалішевського (гр. пл.), 18·45 Балачка Бр. Вінапера, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика (гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Мечети Стамбулу, 20·12 Легка музика, спів, 20·50 Веч. денник, 21·02 Психіка жіночої молоді, 21·12 Симфонічні твори, 22·00 Літ. фейл. „Поезія леґіонового чину", 22·15 Великі пяністи (гр. пл.).

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 5·27—5·28 зол.

Німецькі марки 198·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 171·75—172·70, фунти стерлінги 26·60—26·80, австр. шилінги 98·00—1·00, чеські корони 21·60—22·00, рум. леї 37·50—39·00, ліри 45·50—46·50.

Золото: Доляри 8·91—8·93. Франки фр. 34·30—34·35 Дукати 82·10—82·80, Корони 36·40—37·00, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця двір.	18·25	—18·50	19·75	—20·00
Пшениця збірна	17·25	—17·50	18·75	—19·00
Жито одноціле	13·75	—14·00	15·50	—15·75
Жито збірне	13·00	—13·25	15·00	—15·25
Горох Вікторія	31·00	—32·00		
Горох польовий	20·00	—21·00		
Горох зелений	21·50	—23·00		
Горох Фольґера	28·00	—30·00		
Вика чорна	15·00	—15·50		
Вика сіра	14·00	—14·50		
Лубін синій	8·50	— 9·00		
Ріпак озимий	37·00	—38·00		
Мак синій	43·00	—48·00		
Мак синий	37·00	—42·00		
Висіяна ячмінь			10·00	—10·30

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 28. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масла	2·10 зол.
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·30 „

(а не 2·50 як це було помилково видруковане вчора).

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот. (а не 27, як це теж помилково видруковано вчора.)

Тенденція на масло, молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 1. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомісарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кґ.) за 1 кґ.	0·95	зол.
Кури	I класа „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

Подяка.

Прибиті горем з причини втрати Найдорожчої Жінки, Матери і Сестри **Марії з Михальчуків Гірняковоі,** складаємо оцим найсердечнішу подяку Всім, що виявили свою християнську любов і пошану для передчасно, волею Всевишнього від нас перед свій Престіл покликаної, а для пригнічених цим сердечне співчуття та потіху.

Щиро дякуємо Вп. п. п. лікарям д-рові Жукові та д-рові Подохайлові за зусилля рятувати життя нам найдорожчої, а передусім не маємо слів, якими ми висказали б подяку Вп. п. д-рові Жукові за присвячення цьому стільки часу та труду.

Відтак у першу чергу сердечна подяка Високопреп. Отцям: о. Дацишинові за уділення останньої потіхи, о. крилошанинові і дек. С. Метеллі й о. дек. О. Котисові та Всч. Отцям: Горницькому, Клосові, Козенці, Макарені, Пизюрові, Полянському, Степишинові, Шерстилі, Хомінському, Черкавському та лат. о. Зиґмунтові за участ у проводі тлінних останків Покійної на вічний супокій; зокрема ще Всч. Отцям: о. дек. Котисові, о. Пизюрові і Козенці за зворушливі прощальні слова.

Сердечне Спасибіг щирим Друзям нашого дому, особливо: Вп. Паням п. Лаврівській, п. Бішковій, Панству Дикунчакам за ласкаву нам першу поміч, Вп. Я. Михальчишинові та хорові за звеличання сумного обряду; щирій Товаришці Покійної Вп. п. Е. Кіторовській за потіху в такім тяжкім для нас горі.

Тому, що ми не всилі висказати подяки Всім за їх співчуття та участь, то нехай ще Господь Всевишній Їм це нагородить.

Любачів, 25. VII. 1934.

о. Михайло Гірняк, муж,
діти і брати.

87

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ОПОВІСТКИ

Дирекція Луцької Української Гімназії оголошує, що зараз вільна в Гімназії посада вчителя природи й фізики. Оферти складати негайно на адресу: Луцьк, Площа 22. **Дирекція.** 3—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРОДАЄМО ТЕПЕР з причини кінця сезону найгарніші сукні, плащі, костюми 50% дешевше. — Магазин дамської конфекції **І. Посмент,** Львів, вул. Академічна ч. 2. 77 4—5

КООПЕРАТИВА „ТРУД" В ДРОГОБИЧІ шукає від 15. серпня 1934 кваліфікованої управительки з майстерським іспитом, до ведення школи крою і робітні. Платня згідно з умовою. Зголошення до Управи на руки п. Стефанії Соневицької, Дрогобич, вул. св. Юра. Управа. 88 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕШЕВО ПРОДАМ
модерну горіхову **їдальню,** віденський **кабінет, клюбовий гарнітур.** критий сапяном і багато інших гарних меблів.
„WNĘTRZA STYLOWE"
вул. Клементини Таньської
(напроти Готелю Жоржа). 72 1-8

10.000 золотих варта радикальне винищення блощиць, молів і т. п., разом із зародками — відомою
Свічкою С—Ґаз.
за вислід ґарантує
САНОС, ЛЬВІВ
Кл. Таньської ч. 3.
Домагатись в дроґеріях, — складах фарб. Проспекти і вияснення висилаємо безплатно. 78 2—10

Мухоловки кооперативи „ПЛАСТ" винищать безпощадно усі мухи. Жадайте їх усюди. Замовлення подаємо відворотною почтою. **„ПЛАСТ", Львів, Городецька 95.** Тел. 26. 1632 3—? Тел. 26

За безцін!! Фотографічний апарат
UNIVEX 8·50 зол. Розмір світлин 3 × 4 цм.
„Foto-Radjo-Palace"
Львів, пл. Марійська ч. 8.
Найбільший вибір фотографічних і радіових апаратів. 10/79 2-10

Велика випродажа

посезонових, літніх і шовкових матеріялів, по цінах до 50% знижених

у Галицькому Магазині Новостей ГАЛИЦЬКА ч. 15.

Для приміру кілька цін:

Оксфорд	0·50	Шантунґ прима	1·20
Муслін	0·60	Суровець до прання	1·20
Перкаліна	0·65	Японський шовк	1·50
Крепон	0·75	Креп-сатин	1·65
Панама	0·80	Ліонський шовк	2·65
Епонж	0·80	Креп Манжоль	2·65
Шовк до прання	1·—	Креп Манжоль з десень	2·80
Кора до прання	1·10	Креп Марокен	3·00

Купелеві плащі від зол. 6·70

УВАГА: при закупні тов-ру від зол. 5·— дарон білети до кін: Палас, Аполльо Атлянтик і інших.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 200 (13.745). Львів, вівторок 31. липня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. ч., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
З СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

1914. РІК НЕ ПОВТОРИТЬСЯ.

НАД ДОЛЬФУСОМ ЗНУЩАЛИСЯ?

Югославянські часописи повідомляють, що Дольфуса поцілили не лише двома кулями, а й тяжко побили його. Обі руки йому опухли, голова розбита в кількох місцях. Положення ніг, як лежав на оттомані, теж не було природне. З того здогадуються, що й ноги поломили йому.

ДІТИ НЕ ЗНАЮТЬ, ЩО ІМ УБИЛИ БАТЬКА.

Згідно зі звідомленнями з Риму, Дольфусові діти не знають, що їх батько не живе. Вони є в Річіоне під опікою жінки Мусолінія, Рахелі.

РІНТЕЛЕН ІЩЕ ЖИВЕ.

З Відня прийшли вістки, що посол Рінтелен іще далі є в клініці Ранція. В пятницю вечором проф. Ранці зробив йому другу операцію. Стан здоровля все ще поважний і досі годі було його переслухати.

АРЕШТУВАЛИ Д-РА РЕНЕРА.

Між арештованими в Відні є теж бувш. соціялістичний канцлер д-р Карло Реннер. Його арештували були теж після соціялістичного перевороту в лютому й недавно випустили на волю. Тепер знову арештували.

ЧСР НЕ ВПУСКАЄ ВТІКАЧІВ, ЮГОСЛАВІЯ ІНТЕРНУЄ.

Чехословацька влада приказала прикордонним сторожам не впускати гітлерівських утікачів із Австрії до Чехословаччини.

До Сербії втікло знову зі зброєю 157 австрійців. Їх помістили в концентраційному таборі в півд. Сербії

СМЕРТНИЙ ПРИСУД НА ШТАРЕМБЕРГА.

З Відня повідомляють, що один почтовець у Бурґенляндї переловив посилку німецьких ґазет і лист такого змісту: „Можемо впевняти, що за два дні і кн. Штаремберґ не буде жити". Посилка надана в Данціґу

ЗА РОЗВЯЗАННЯ АВСТР. ЛЕҐІОНУ В НІМЕЧЧИНІ.

Зачувати, що В. Британія радила Австрії згодитися на іменуваня Папена послом у Відні. Австрія, мовляв, поставить умовину, щоби в Німеччині розвязали австрійський леґіон. Колиб австрійський уряд не міг поставити тієї умовини, зроблять це великі держави.

ЩЕ РІК ТОМУ ПРИГОТОВЛЯЛИ НАПАД.

„Н. Вр. Журналь" твердить, що напад на канцлерську палату в Відні приготовили були ще рік тому. На зборах над- соц. комбатантів Фравенфельд сказав, що вистане 300 рішучих людей, щоби арештувати Дольфусів уряд. Тоді на провінції вибухне повстання, а австр. військо та жандармерія не дасть собі ради. Тоді від президента зажадали би, щоби іменував поміркований уряд Рінтелена та б. канцлера Вінклера.

МОБІЛІЗАЦІЯ ТРЬОХ ІТАЛІЙСЬКИХ РІЧНИКІВ.

Мадярські часописи принесли вістки, що у звязку з подіями в Австрії Італія змобілізувала річники з 1905, 1906. і 1907 р. Зголошуються теж добровольці.

Всі альпейські шляхи обсадило військо. На австрійський кордон вислали теж змехалізовану дивізію 8.000 вояків. Сюди належать теж танки, панцирні авта найновішого типу, тяжка й легка артилерія, 6- і 8-колові вантажні авта.

ІТАЛІЯ МАЄ ДОКУМЕНТИ ПРОТИ ҐАБІХТА.

З Риму повідомляють, що італійський уряд має документи, які стверджують, що Ґабіхт (представник австрійських гітлерівців у Німеччині) є справжнім ініціятором віденського „путчу". Італія сподіється, що як оголосить ті документи, одержить від вел. держав мандат на збройну інтервенцію, з таком від Югославії, яка досі була проти того.

ДІТИ ШАНУЮТЬ ПАМЯТЬ ДОЛЬФУСА.

В Кампо Австріо біля Риму відбулося жалібне свято пошанування памяти Дольфуса. В тій місцевості є австрійські діти запрошені Мусолінієм. Один хлопець виголосив промову в німецькій мові. Італійський хлопець присягнув, що італ. молодь помагатиме Австрії в боротьбі за її незалежність. Свято трансмітували італійські радіостації та віденська.

ПРОТИНІМЕЦЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ІТАЛІЇ.

У Римі й інших італійських містах відбувалися маніфестації за Австрією. В кінах протестували проти висвітлення „тижня" з Німеччини.

НАРАДИ МІН. ЄФТИЧА З КОР. ОЛЕКСАНДРОМ.

Міністер закордонних справ Югославії Єфтич приїхав до літньої резиденції короля, щоби здати звіт із подій в Австрії. Югославія слідкує дуже уважно за подіями в Австрії.

НАРАДИ ЧСЛ. МІНІСТРА ВІЙСЬК. СПРАВ ІЗ ШЕФОМ РУМ. ГЕН. ШТАБУ.

Чехословацький міністер народньої оборони нараджувався з шефом румунського ґен. штабу Антонеску, який в пятницю приїхав до Праги. В нарадах узяв участь і шеф чехословацького ґен. штабу Крейчі. Кажуть, що ті наради були в звязку з австрійськими подіями

ПЕСИМІЗМ У ЯПОНІЇ

Згідно зі звідомленнями Райтерової Аґенції в Токіо, в японських офіціяльних колах переконані, що події в Австрії створили більше можливих причин до війни, ніж їх було перед вибухом світової війни в 1914 р.

РЕВОЛЮЦІЮ В СТИРІЇ ТА КАРИНТІЇ ЗДАВИЛИ.

ВІДЕНЬ, 29. 7. ПАТ. Згідно з комунікатом влади безпеки нац.-соц. революцію в Стирії та Каринтії здавили. Урядові війська опанували зовсім положення. Втрати урядових військ від 25 до 28. липня: 78 убитих і 165 ранених. По інформаціям із приватних джерел втрати нац. соціялістів доходять до 200 вбитих, дуже багато ранених і полонених.

ЧИ БУДЕ ДЕМАРШ ВЕЛ. ДЕРЖАВ?

ПАРИЖ, 28. 7. ПАТ. Авас повідомляє, що між Парижем, Льондоном і Римом ідуть переговори в справі австрійських подій. Покищо годі знати, чи та в якій формі буде демарш вел. держав у справі ґаранції незалежности Австрії. „Ексцельсіор" оцінює так становище вел. держав: Льондон задержує вижидаюче становище та є радше за скликанням Ради Ліґи Націй, Рим є за активним виступом, Париж задержує вижидаюче становище.

1914 РІК НЕ ПОВТОРИТЬСЯ.

ЛЬОНДОН, 29. ПАТ. На зборах бувш. комбатантів міністер війни льорд Гейлшем старався розвіяти побоювання комбатантів у звязку з подіями в Австрії. Дехто пригадує події з 1914 року та вбивство архикнязя Фердинанда в липні тогож року й питаються, чи ця історія повториться. На мою думку побоювання ті безосновні. Тому 20 літ Европа поділилася була на два табори, після вбивства кожний найшовся то по одному то по другому боці й війна мусіла вибухнути. Нині весь цивілізований світ одноцушно осуджує вбивство і ніякий нарід не сміє заявитися проти тієї думки.

СЬОГОДНІ СТВОРЯТЬ НОВИЙ УРЯД.

ВІДЕНЬ, 29. 7. ПАТ. Сподіються, що новий уряд створять у понеділок. Як кандидатів на становище канцлера називають кн. Штаремберґа та мін. Шушнїґа.

ФЕЙ БУДЕ ПОСЛОМ.

БЕРЛІН, 29. 7. ПАТ. „Д. Альг. Цтґ." повідомляє, що австрійським послом у Римі буде мін. Фей.

МУЗИКА ТА ПОЛІТИКА.

ВІДЕНЬ, 29. 7. ПАТ. Прикре враження зробило тут, що славний композитор Риш. Штраус усунувся від участи в музичному фестівалі в Зальцбурґу. Штраус давно запоняв свою участь. Несподівана відмова була несподіванкою для Відня. Причина Штраусового кроку, як здогадуються, є політичної натури, бо Штраус симпатизує з нац. соціялізмом.

ЩЕ ЙДУТЬ БОЇ. ФЕСТІВАЛЬ ВІДБУВСЯ

ЛЬОНДОН, 29. 7. ПАТ. Райтер повідомляє з Відня, що в трьох місцевостях біля Зальцбурґа, йшли нині дрібні бої. Зрештою в усій Австрії спокій. Фестіваль у Зальцбурґу відбувся без інциденту.

АВСТРІЯ НЕ ПРИЙМЕ ПАПЕНОВИХ УМОВИН.

ВІДЕНЬ, 28. 7. ПАТ. На місію Папена в Відні урядові кола дивляться доволі песимістично. Побоюються тут, що Австрія не зможе приняти умовин, які поставить Папен для управильнення австрійсько-німецьких взаємин. Висилка Папена до Відня рівняється усуненню його від впливів у німецькому кабінеті. Немиле враження зробив виступ Папенового орґану „Ґерманія" проти пок. канц. Дольфуса. Ухвалу в справі згоди для Папена реґулює щойно новий австрійський уряд. Ухвали можна сподіватися в половині тижня.

ЗАПЕРЕЧЕННЯ ІТАЛІЙСЬКОГО УРЯДУ.

ЛЬОНДОН, 29. 7. ПАТ. Райтер повідомляє з Риму, що італійський уряд офіціяльно заперечує: 1) чутки, начеб австрійські війська перейшли італійський кордон, 2) начеб італійські війська ввійшли на австрійський терен, 3) начеб італійський посол повідомив німецький уряд, що Італія не годиться, щоби Папен був німецьким послом у Відні.

ЗАМКНУЛИ БАВАРСЬКО-АВСТРІЙСЬКИЙ КОРДОН.

ПАРИЖ, 29. 7. ПАТ. Авас повідомляє з Відня, що німецька влада видала приказ замкнути австрійсько-баварський кордон для руху подорожніх. Кордон можуть переходити лише ті, що мають дипльоматичні пашпорти та подорожні, що мають білети міжнародніх бюр подорожі.

АРЕШТУВАЛИ ЖУРНАЛІСТІВ.

У Берліні арештували б. редактора „Н. Фр. Пресе" Гемберґера, що тепер був кореспондентом віденського „Таґ-у" та „Прагер Пресе". Німецький уряд заповів, що випустить його на волю, як негайно покине Німеччину.

У звязку зі слідством у справі австрійського „путчу" у Відні арештували редактора „Вр. Н. Нахріхтен" і „Остдойтше Рундшав".

НАСЛІДНИК ДОВГАЛЕВСЬКОГО.

ПАРИЖ, ПАТ. Наслідником Довгалевського на становищі амбасадора СССР у Франції буде Сокольніков, теперішній заступник комісаря народніх справ.

—o—

БІЛЬШОВИЦЬКІ ЛІТАКИ В ВАРШАВІ.

До Варшави прилетіли в суботу три більшовицькі літаки, в яких приїхало заг. 29 осіб. Прилетіли з великим опізненням з причини непогоди. З одного літака висів заступник шефа червоної армії Менжинінов із большевицькими летунами. До представників польського уряду сказав: „Добрийдень, панове офіцири!" Опісля з большевицькими та польськими старшинами перейшов попри почесний відділ війська. Орхестра відіграла інтернаціонал і польський гимн. До почесного відділу Менжинінов сказав: „Добрийдень, панове вояки!" Вояки відповіли: „Чолем, пане ґенералє!"

—o—

Від ҐПУ до НАРКОМВНУДЄЛУ.

Для означення істотної ріжниці між першим та другим є добра українська приказка: не змер Данило, та болячка залавила. Але деякі деталі цієї „реформи" та обставини, що спонукали до її переведення, варті уваги.

Заступлення ОҐПУ НАРКОМВНУДЄЛОМ московська преса зясовує звичайно „зростом Совітського Союзу та скріпленням його могутности" („Ізв.", 11. VII. 1934). Саме це демаґоґічне твердження властиво вистарчає, щоб зрозуміти, що справа мається якраз навпаки. І дійсно, ніколи ще внутрішнє становище СССР не було таке тяжке, як тепер, після посухи, що знищила значну частину засівів, перед новою хвилею страшної голодової катастрофи.

А оскільки зовнішнє становище Совітського Союзу залежить від його внутрішнього становища, а й міжнародня ситуація московського уряду зовсім не блискуча. Сучасні політичні відносини в Европ. справді такі сумні, що большевики мають спроможність шукати на міжнароднім терені підтримки в боротьбі проти поневолених націй СССР. І саме для зовнішнього ужитку, для заспокоєння деяких моралістів у політичних колах Европи, відбувається негідна комедія з перемалюванням московського „за тенка" — ОҐПУ на приємніший для европейського ока НАРКОМВНУДЄЛ. Так було вже раз, коли ВЧК, чрезвичайку, перемінили на ҐПУ та „Охранку" на чрезвичайку. Фірма міняється, а Москва все лишається Москвою.

Оскільки скасування ОҐПУ сталося наслідком внутрішніх партійних відносин, сказати досить тяжко. У всякім разі варто уваги, що в останнім часі відбулися численні арешти між досить визначними співробітниками ҐПУ; досить підозріла є й недавна пожежа його осідку. Головною здібністю „великого, улюбленого" Сталіна, що забезпечує йому таке довге диктаторство, є уміння своєчасно ліквідувати небезпечну особу чи організацію. А ОҐПУ в теперішніх непевних для партії часах, як установа автономна, у звязку з поріжненням між Сталіном та Ворошиловом моглаб бути досить небезпечна для пануючої большевицької верхівки.

Ніхто з мешканців совітської вязниці народів не вірить, розуміється, запевненням преси, що „пролетарська диктатура міняє характер своїх метод боротьби, переходячи у значній мірі до метод судівництва та в значно більшій мірі спираючись на точні формули революційного закону". (Тамже). Всі запевнення і підкреслення „революційної законности" призначені для „буржуазних" держав, поруч з якими мають засісти незабаром представники московського уряду у Женеві. Для внутрішнього ж ужитку видано недавно наскрізь терористичне зарядження про відповідальність родини за її членів, що поповнили злочин зради „батьківщини", себто виступили проти московської олігархії.

Про „революційну законність" нової установи свідчить особисто яскраво точка 8. дотичного указу, в якій говориться про утворення при НАРКОМВНУДЄЛі особливої наради, що матиме право „адміністративного висилання, заслання, замкнення до поправно-робітничих таборів на речинець до 5 (!!) років та видалення за межі СССР".

До всесоюзного сцентралізованого НАРКОМВНУДЄЛу, що нищить фактично рештки декоративної самостійности національних республик, належить і розслід справ державної безпеки та доходження в справах зради батьківщини, шпонажі і т. і., які потім спрямовують або до Найвищого Суду СССР або до військової колеґії цього суду та до воєнних трибуналів.

НАРКОМВНУДЄЛам національних республик таким чином лишається небагато, до тогож вони працюють на основі постанов про всесоюзний НАРКОМНУДЄЛ. На посаду нового українського комісаря призначили Балицького.

Утворення всесоюзного НАРКОМНУДЄЛу є новим шаблем в розвитку боротьби московського уряду проти поневолених націй СССР. Нова установа є новим знаряддям визиску, нищеня та асиміляції поневолених націй. Правничі міркування большевицьких писак про „революційну законність" ані трохи не закривають безмежної реакційности нового орґану московського невільницького капіталізму. Але ця „реформа" дає й добру нагоду виявити саму істоту московського большевизму.

На превеликий жаль треба ствердити, що істота большевизму все ще незрозуміла навіть для деяких колишніх керманичів самостійної Української Держави. Я маю тут на увазі не тих українських „революціонерів", що мріють про федерацію з Московщиною. Але є й самостійники, що порівнюють большевизм з фашизмом та гітлеризмом, забуваючи, що большевизм збудований і тримається на спинах поневолених націй, а фашизм та гітлеризм витворений у межах національних держав.

В одним українськім щоденнику можна було навіть недавно читати, що большевизм вигадали жиди, щоб панувати над світом, та що бідного Сталіна осідлав Каганович. Отже єднаймося, мовляв, з москалями біля „одинаво котелка" в боротьбі проти большевизму і биймо спільно жидів... А одно Бюро, під диктат московської еміґрації твердить, що світовий комунізм наслав на бідну Росію большевизм і використовує її у своїх цілях, а зовсім не навпаки. Цим спрямовують, розуміється, цілу боротьбу проти Москви на міжнароднім терені на зовсім хибний шлях і зводять нанівець, а разом з тим фактично роблять і заходи ослабити боротьбу поневолених націй проти московського уряду. Непропорціонально велика співпраця жидів з московським урядом не повинна бітрохи затемнювати наскрізь національну московську істоту большевизму, основи якого остільки ж старі, як і основи самого московського імперіялізму.

В данім разі мусимо дбати про те, щоб ідея нашої національної визвольної боротьби лишалась ясною та щоб ця боротьба не відхилялась на політичні манівці всякого роду. І з цього погляду утворення Наркомвнуделу можна навіть витати. Те, що раніше можна було зіпхати на свавілля та надужиття невідповідальних органів ҐПУ, наде тепер цілим тягарем на весь московський уряд, на московську націю, яку він безперечно репрезентує і яка його в поневоленні інших націй СССР безперечно підтримує. А це видно навіть з виступів чільних представників московської еміґрації всіх таборів.

Демаґоґічне говорення большевицької верхівки про „пролетарську" державу особливо смішне тепер, у добі наскрізь капіталістичної внутрішньої та зовнішньої політики московського уряду. А такі постанови цього уряду, як постанова про зраду (московській) батьківщині, про охорону (московської) „соціялістичної власности", про безпеку (московської) держави та про монопольне право центрально-московського Наркомвнуделу карати і милувати „інородців", аж занадто свідчать про різкий та очевидний зріст московського шовінізму.

Не маємо сумніву, що московська акція стріне належну протиакцію поневолених націй. Але вправне означення дійсних відносин між московським урядом та цими націями дуже пожадане і для Женеви, куди вибираються большевики.

М. Данько.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Маґазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

ФЕЙБЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 31. ЛИПНЯ 1934.

КЕТЕ КІРШНЕР

ТАЛІЗМАН.

Одета Вансель — молода, дуже гарна жінка, виступала як танцюристка в „Касіно де Парі" у короткій блюзочці з сильними вирізами. Одного вечора приступив до неї індійський раджа і попрохав її зїсти з ним вечеру. Дарунок, залишений ним їй на спомин, дозволив їй узяти собі двотижневу відпустку. Як приємно позбутись на два тижні примусових танців щовечора, не вдихувати пороху за кулісами, не бачити настирливих почитувачів...

Куди поїхати? Після вагання вибрала вона Монте Карльо. Недурно раджа виїзджаючи залишив їй іще маленького фетиша, що приносить неминуче щастя. Це був малий індійський бог Вішну, вирізьблений з ясного бурштину і з рубінами в очах. Вона конче хотіла випробувати його. Ануж виграє стільки, що не буде приневолена більше витанцьовувати.

У чудовий весняний ранок привіз її поїзд до Монте Карльо. Перед вікнами її кімнати в готелі „Ексцельзіор" колихались від легкого подуву крісляті пальми і перед її очима простягалось море, синє, безмежне, що аж хвилювало її груди. Вонаж бачила з дня на день тільки сірі куліси або сірі дахи з париської кімнатки, що виходила на подвіря.

Минув тиждень, але повний розчарування. Гроші раджі розплились на столі рулетки як масло на сонці. Навіть дрібні ощадности, які Одета для обережности взяла зі собою, треба було теж нарушити. Її переслідувала дивна, заразта невдача. Поставить на „чорне" виходить „червоне", попробує якогось „числа — кулька невідхильно впаде на сусіднє.

Дуже пригноблена верталась до готелю. Вікна були відчинені настіж, ясне небо блимало зірками, солодкий запах фіялок долітав із далеких піль перфумованого міста Ґрас. Одета не звертала на все уваги. З важким віддихом сіла за столик і почала обраховувати свої останні гроші. Із торбиночки витрясла теж малого бурштинового божка.

Поставила його з гнівом на стіл і приглядалася йому з ненавистю.

— Це ти переслідуєш мене! — пробурмотіла. — Стрівай!

Підійшла з Вішну до вікна і кинула ним із розмахом понад пальми, що шуміли легенько своїми парасолями.

Припадок захотів, що під одною з тих пальм сидів гарний, молодий мужчина граф Жан де Верней. Він тримав у руці револьвер і мав намір пустити собі кулю в голову. Саме тоді бурштиновий бог падаючи зашумів у листях пальми і впав йому під ноги, майже зачіпаючи за револьвер.

Верней підніс предмет зі землі і цікаво йому приглядався. Як правдивий грач, що за кілька тижнів програв свій увесь не дуже малий маєток, зумів він оцінити вартість цього божка, головно з огляду на його рубіни.

— Яких двісті франків — рішив він і зложив Вішну разом із револьвером до кишені. — На кожний випадок можна буде за це ще раз попробувати щастя, а вже потім...

Бурштиновий божок спочив у заставнім банку, а Верней із 200 франками помандрував до касина. І тут трапилось щось незвичайне, казкове. Він виграв відразу. Почав виграватн весь час, удень і вночі. Йому виходили звичайні подвійні ставки, поодинокі числа, найбільше чудернацькі комбінації. Люди оперезували його, детективи стежили за його грою, грачі підходили до нього і пропонували йому великі гроші, щоб він виявив їм тайну своєї системи, якої він зовсім не мав. За три дні він відбив майже 800.000 франків, як тут програв. Носив уже при собі бурштинового Вішну, якого викупив зараз першого дня.

Коли третього дня вночі виграв іще нових сотнячок франків, устав пішчим духом від стола. Він присягнув свому малому божкові, що не зариску́є більше ні сотиком, коли відбере все те, що програв. Тоді почув біля себе жіночий голос:

— Якби я так знала, що робити, щоб мати щастя. Мої всі гроші пропали.

Верней побачив дуже гарне, хоч скривлене личко Одети. Вона подобалась йому. Вона виглядала зворушливо у своїй безрадности та розпуці.

— Будь ласка, ходіть зі мною — сказав він — я виявлю вам мій секрет.

Вони пішли до бару. Коли сіли в кутку, він представився їй і сказав з усміхом:

— Чи вільно знати хто ви, такі нещасливі?

— Я Одета Венсель з „Касіно де Парі", будь ласка, скажіть мені свою тайну!

Верней почав оповідати:

— Три дні тому, менш-більше в тій самій годині сидів я на одній лавці під пальмами без сотика в кишені і без промінчика надії, як вийти зі страшної ситуації. Мусите знати, що я самотний, без батьків, без близької рідні. Мені не лишалось нічого іншого крім самогубства. Коли я вже зважився на це, з неба впав на мене спаситель. Ось, подивіться!

Верней витягнув бурштинового божка і поставив його перед зажуреною Одетою.

— Мій Вішну! — крикнула вона і хотіла його взяти.

— Ого! — стримав її Верней, поклавши божка до кишені! — Це мій Вішну!

Після того прийшло до запитів і розяснень. Всеж вони не могли погодитись, кому Вішну належить. А щоби розвязати це важке питання поїхали разом до Парижа.

Три місяці пізніше оженився Верней з Одетою. Не було іншого виходу, бо обоє зголосили однакові претенсії до бурштинового божка як своєї власности.

Тепер стоїть Вішну у них у сальоні, за шкляним кльошем на ватрані.

Перекл. з нім. д. з.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
1/78 157—180

Закарпаття.

НОВИЙ КУРС ЧЕСЬКИХ АҐРАРІВ НА ЗАКАРПАТТІ?

Як повідомляє закарпатська преса, чеські аґрари на Закарпатті зміняють свою москвофільську орієнтацію на українофільську, у висліді чого в Мукачеві має небаром появитися поруч їх партійного органу в російській мові новий їх часопис вже українською мовою п. н. „Земля і Воля". Часопис редаґуватиме нібито бувший український соц.-дем. Клочурак.

СОЦ.-ДЕМОКРАТИЧНА ОПОЗИЦІЯ ОРГАНІЗУЄТЬСЯ.

В Ужгороді відбувся мин. тижня зїзд опозиції соц.-дем. партії, на який зявилося нібито аж 47 делеґатів ріжних професійних і політичних організацій. Зїзд вирішив, що сьогодішній партійний провід відступив, мовляв, від програми і тому „вважає конечним рятувати соц.-дем. маси" новою партією, що має назву „Незалежна партія соціялістів робітників і селян Підкарп. Руси" та вступити до II. Інтернаціоналу. Ця нова група — як хвалиться „Карпаторусскій Голос" — запротестувала проти українського шовінізму на Закарпатті і буде базуватись головним чином на москвофільськім напрямку.

Як відомо, ту нову групу ведуть мадярські соціялісти, яких провід соц.-дем. української партії на Закарпатті виключив недавно зі своїх рядів.

ЛИТОВСЬКИЙ ЛЕТУН ПОЛЕТИТЬ ПОНАД ОКЕАН.

НЮЙОРК, ПАТ. Литовський ґен. консуль у Нюйорку на зборах сказав, що небаром литовський летун Вейткус із Шикаґо відлетить із Нюйорку понад океан до Ковна.

—o—

У СТРАТОСФЕРУ.

У Рапід Сіті (стейт Дакота) вистартував велитенський стратосферний бальон. Має долетіти до висоти 24 км. Є вістки, що долетів до 15.400 стіп.

ВАШІНҐТОН, 29. 7. ПАТ. Стратосферний бальон, що вчора вилетів із Рапід-Сіти та долетів до 18.290 м., після 10 год. 15 хв. стрінула катастрофа. Поволока не видержала тиснення ґазу та трісла. Бальон став скоро опадати на 1.500 м. над землею летуни вискочили при помочі легкопаду й осіли щасливо.

—o—

ЩЕ ПРО ЛЕТУНСЬКУ КАТАСТРОФУ.

Як ми вже повідомляли біля віртемберського кордону розбився літак із 8 подорожніми та 3 людьми залоги. Це швайцарський літак „Куртіс-Кондор". Впав він із висоти тисячі метрів серед ліса. Мотор найшли км. від місця катастрофи, в широкому промірі лежали крила та металеві частини апарату. В мельдунковій книжці пільота є записка „Ціріх, год. 9.25 висота 1.500 м., повітря чисте, без хмар". Всі люди, м. и. 2 жінки та 3-літня дитина згинули.

—o—

САМОГУБСТВО З 200 М. ВЕЖІ.

ШИКАҐО, 29. 7. ПАТ. 42-літній поляк Мацей Калета скочив з 200-метр. вежі на найвані міжнародньої вистави. Спадаючи натрапив на сталеві линви, що піддержують вежу й вони перетяли тіло на половину. Причина самогубства невідома.

—o—

НОВИНКИ

— **Другої позички не буде.** Деякі часописи принесли вістки нібито польське м-ство скарбу розпише спеціяльну внутрішню позичку для жертв повені. З варшавських міродатних кол заперечили цю вістку. Жертвам повені покищо треба кільканацять міліонів зол. Ці втрати можна покрити з інших джерел. Головну поміч дадуть у натурі: збіже, одіж, будівельний матеріял із державних лісів і т. п.

— **Нові гроші.** З нагоди 20-их роковин вимаршу кадрових „стшелецьких дружин" в Польщі появляться в перших днях серпня нові 5- і 10-золотівки. По одному боці тих грошей буде визерунок Пілсудського, по другому орел на щиті з ініціялом „S", окружений вінцем проміння.

— **Засуджені бідаки мусять платити судові кошти.** Польське м-ство справедливости видало обіжник до прокуратур судів у справі стягання оплат і коштів відбуття кари від засуджених. М-ство признало недоцільним, щоби звільнювати від коштів особи, щодо яких екзекуція виявилася безуспішною. Бідаки мають заплатити такі кошти, як їх маєтковий стан поправиться.

— **Жидівське військо в Польщі.** „Ґазета Варшавска" повідомляє, що на фільварку Анелінек біля Отвоцька відбулося святочне закінчення центр. інструкторського курсу Бріт Тромпельдор, на якому було 160 осіб. Вони відбули теж спеціяльний курс ЛОПП і дістали свідоцтва. Це перша жидівська організація в Польщі, що відбула курс ЛОПП.

— **Демонстрація Ярача.** На виставі „Роскішної дівчини" в „Польському Театрі" в Варшаві відомий артист Степан Ярач підчас одної „масної" сцени встав з крісла, звернувся до льожі директора, де був м. і. голова т-ва плекання театральної культури та вказуючи на сцену сказав на весь голос: „Хай живе т-во плекання театральної культури!" (слово „культури" підкреслив). Після того вийшов із театру.

— **Не хотіли рятувати, підуть до Берези.** В тарнобжеському повіті підчас повені залило кілька сіл. На приказ старости громади мали дати робітників для забезпеки перед повінню. В Розвадові поліція визначила м. і. шість жидів. Вони не хотіли йти до роботи, бо казали, що мусять іти на меч копаного мяча в Руднику н. С., а поліція хай собі бере людей з костела з богослуження. І пішли. На приказ судді окр. суду в Ряшеві тих жидів арештували. Грозить їм кара до трьох літ. Незалежно від того адм. влада поставила внесення, щоби тих аматорів спорту вислати до Берези Картуської.

— **Вкрав 400 тисяч зол.** Службовець міжнародного т-ва спальних ваґонів Вол. Бондровський вкрав чотириста тисяч золотих. За це засудив його варшавський суд на кару 4-літ. тюрми. Завдяки заходам оборони Бондровського помістили в психіятричному заведенні в Творках, а після оречення психіятрів відбудеться ап. розправа.

— **Полеві чи любовні вправи?** „Курер Львовскі" повідомляє, що в Тлустому заходами Зихової створили спільну „світлицу" для „Стшельца", щоби вдержався дівочий „Стшелец". Та замість державного виховання робили там „любовні" вправи. Щодня до 1. год. вночі відбувалися т. зв. товариські забави, тому дівочий „Стшелец" розвязали.

— **Краєва хроніка.** В Оскресінцях (Коломия) в Пруті втонув підчас купелі 14-літній Мик. Палійчук. — З крамниці Сакелюка в Коломиї злодії вкрали товарів на 800 зол. Поліція арештувала підозрілих у крадежі Патковського та Пікора. — В Ярославі виловили зі Сяну трупа Йос. Сосніцького, уч. 8. гімн. кляси. — В Джурівському лісі (пов. Станиславів) повісився Вас. Никифорук, податковий поборець з причини мальверзацій при збиранні податку. — Біля Жидачова в Свічі втонув пастушок Мілько Ґрос. — У Золочеві 12-літня дівчина В. Ґ. привела на світ дитину. Батька дитини 28-літн. парубка К. з Вороняк арештували. — В Бориславі невідомі напасники напали на хату Дм. Яворського та поранили тяжко його, його жінку й сина. Тяжко ранених перевезено до шпиталю. Здогадуються, що напад виконали члени родини за поділ ґрунту.

— **Божевільний і його пять жінок.** В однім підмадридськім селі збожеволів тамошній мешканець Стоцца. Він повибивав усі вікна при своїй вулиці й погрожував усім перехожим. Вкінці місцевому поліціянтові вдалося божевільного звязати й відставити до Мадриду. Тут урядовець, що провадив слідство в справі Стоцца відкрив, що цей був портуґальським горожанином і у своїй вітчині вже пять літ сидів у домі божевільних. Коли втік звідтам, кілька літ волочився по пілім Піренейськім півострові й раз за разом одружувався, з пятьома жінками. Стоцца кожній казав, що на кілька днів за справами мусить виїхати й більше не показувався. Цікаве, що він від жадної не брав грошей, а що він зовсім бідний, не знати покищо з чого він утримувався.

— **Фабрикант перфум, що хотів стати журналістом.** Помер один із французьких міліонерів фабрикант перфум Коті, що був одночасно власником двох великих денників „Фігаро" і „Ґольоа". Його карієра нагадувала життєвий шлях американських міліярдерів. Фабрику перфум заснував він за віно своєї жінки: два міліони франків. Його перфуми і губні олівці стали славні на всьому світі і він доробився міліярдів; мав замки, віллі, доми, фабрики. Крутий зворот його карієри почався від хвилини, коли він захотів мати вплив на політику. Вложив свої капітали у два великі органи „Фігаро" і „Ґольоа" і змінив основно їх характер. Зі спокійних, зрівноважених часописів зробив боєві ґазети і сам почав навіть писати передовиці. Але не кожний, хто має добрий нюх у перфумах, має його теж у політиці. Ґазета віддає більше грошей, ніж найбільші бенкети для приятелів, які Коті любив так часто давати. Не вистачили фонди, коли прийшли дефіцити. Останнім ударом для Коті був розводовий процес; жінка його мала дістати 500 міліонів і забрала все, що він мав. Коті нездужав від довгих часів нервами і скінчив умовою недугою.

— **Шов про птахи і людей.** У Льондоні є велике і впливове товариство для охорони птахів. На річний обід з нагоди загальних зборів товариства, запрохали 26. ц. м. Бернарда Шова. Шов, що не дає себе прохати, щоби промовив, згадав свого великого товариша від пера Акселя Мунте, сборонця звірів і кинув таку думку: Люди вже догадалися до того, що засновують захисти для охорони бідних птахів. Дивне, що досі не заснували такого товариства для охорони людей, над якими знущаються і в яких обороні ніхто не стає.

— **200 американських студентів у Москві** проведе шість тижнів, щоб познайомитись з тамошніми обставинами; між ними є теж 17-літній внук президента Рузвельта. Подорож не має ніякої політичної закраски.

— **Професор своєї жінки.** Перед льондонським судом відбувся сензаційний розводовий процес. Жінка знаного педаґоґа Афтона виступила з жаданням розвязати їхнє подружжя, а як причину подала брутальну поведінку свого чоловіка. Професор Афтон як педаґоґ був прихильником тілесних кар, а не маючи дітей, випробовував свої способи на власній жінці. Що тижня давав їй ноту з поведінки, а коли нота була „недостаточна", тоді жінку тяжко побивав. До цього додавав ще на руку, бо побита після „кари" мусіла чоловіка поцілувати в руку. Професор Афтон був також прихильником „карцеру" й нераз замикав жінку на кілька годин до темної комірки. Суд прихилився до просьби нещасної жінки і признав їй розвід.

— **Останній моґікани.** На підставі знаної повісти Купера був поширений погляд, що індіянське племя моґіканів вигинуло ще на початку тамтого століття. Тимчасом показується, що останній його представник умер у своїм помешканні в однім із міст Злучених Держав. У молодости називався він „Три Стріли", але переселившися до міста й заложивши там крамницю, приняв більш мирне імя Вілявма Діна. Що сказав би Купер про моґікабіна, власника крамниці в однім із більших міст Північної Америки?

Із судової салі.

Засуд за свято стрілецьких могил.

В окруж. суді в Тернополі (окр. судия Мацковський) відбулася 27. липня ц. р. карно-адміністраційна розправа проти: *1) Теофіля Середи, 2) Миколи Середи, 3) Петра Послушного, 4) Евгена Мінчановського 5) Богдана Лозо й 6) Осипа Лучкова*, всіх молодих хлопців з Петрикова, повіт Тернопіль, котрих староство в Тернополі засудило на два тижні безумовного арешту за проступок зі ст. 18. права про проступки (нехіть і легковаження польської держави). Цього проступку мали всі обвинувачені допуститися тим, що в часі Зелених Свят 27. травня ц. р. ушели і несли вінок з дубового листя зі стяжкою з написом „Борцям за волю України", який зложили на спільній стрілецькій могилі на цвинтарі в Тернополі. Всі вони йшли в тернопільській процесії, до якої повлучилися на вул. Остаповського.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 141—180 **Телефон 25-55.**

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Стяжки з написом вже там не мали, бо її усунули, коли від впорядчика походу дир. Івана Леня довідалися, що староство заказало всякі написи на вінках. Обвинувачені заперечили вину, покликуючися на те, що щорічно в часі Зелених Свят іде процесійний похід на стрілецькі могили на цвинтарі в Тернополі, в якому несуть вінки з Тернополя і підміських сіл, між ними і з Петрикова. Про те, що староство заказало всякі ленти з написами на вінках, не знали, а коли про це в Тернополі довідалися, самі добровільно ленту з написом з вінка зняли.

Всіх обвинувачених боронив на розправі посол *д-р Степан Баран* і на його внесок *розправу відложено на 12. жовтня ц. р.* в цїли переслухання свідків, що мають ствердити оборону обвинувачених.

Теж саме тернопільське староство (реф. Август Кудеревич) дня 17. липня ц. р. покарало о. *Петра Івахова*, пароха в Зарудю, пов. Тернопіль, *грівною в сумі пятьсот золотих*, а в разі неможливости стягнення двотижневим арештом, також за проступок зі ст. 19. права про проступки. Цього проступку о. Івахів допустився тобто тим, що, як згадано вище, дня 27. травня ц. р. по відправі панахиди на стрілецьких могилах у Тернополі виголосив проповідь, у котрій змісті поліція доглянулась неохоти і легковаження польської держави. Оборонець о. Івахова *пос. д-р Баран* зголосив письменний відклик від повищого присуду староства, подаючи повний текст проповіди, з якого виходить, що там немає ніякого проступку, і покликав свідків на ствердження цього тексту. У цій справі відбудеться розправа в окр. суді в Тернополі.

—o—

Дописи.

БЕРЕЖАНЩИНА.

За шапку з робітні українських інвалідів. В дні 12. липня Бережани мали празник на св. Петра і Павла. Приїхали люди з сусідних громад, одні помолитись, інші подивитись, при тім дати заробити образочникам та всяким іншим крамарям. Приїхав теж гром. Фель Голіш з Бишок та на свою біду в шапці, яку спровадив собі з робітні українських інвалідів у Львові. Мабуть комусь не подобалась та шапка, бо таки на ринку якийсь панок зірвав шапку з голови Ф. Голішові, а заки він зорієнтувався, вже були лише стрішки з неї. Нарешті постерунковий забрав Ф. Голіша на постерунок чи теж до маґістрату на переслухання.

Що діється в Лісниках. В тому самому дні у Лісниках коло Бережан хтось вивісив жовто-блакитний прапор на дубі, що ріс собі спокійно в загороді Миколи Греськова. Зараз вечором того самого дня приїхало 4-ох постерункових, почали доходження, на якийсь часок притримали студ. Стефана Демчишина і ще кількох парубків та учнів ґімназії. Як зачуваємо, протоколи списуються ще й досі. З тоїж нагоди влада наложила 150 зол. гривен, яку розложено кооперативним способом на всіх і вся, а крім того відтоді що-дня повних 12 годин, себто від 6. год. вечора до 6 год. рано вартує 20 громадян у селі. Варту роблять усі, почавши від 16-го року до 30. року життя. Опізнення на варту потягає за собою 1—2 зол. гривни.

Ще про відгомін Зеленю Свят. У доповненні нашої нотатки про покарання старостами кількох жінок за недозволену збірку й справу могил подаємо: На них покарало староство в Бережанах п. Загасиновську 1. за недозволену збірку 30 зол. гривни або 3-денним арештом; за збірку й справу могил п. Метельську 50 зол. гривни або 3-денним арештом, п. Тилявську 50 зол. гривни або 3-денним арештом, врешті п. Мировізку за справу могил 50 зол. гривни або 3-денним арештом. Всі наложені кари не приняли і відкликались до суду.

Гостина „Цвіркуна". В днях 9., 10. і 11. 7. ц. р. гостив у Бережанах Львівський Український Театр „Цвіркун" під дир. п. Олеся Остої, який за час свого короткого побуту виставив дня 9. 7. ц. р. фактомонтаж на 5 актів „Сараєво", дня 10. і 11. 7. ц. р. ревії. На спеціяльну увагу заслуговує „Сараєво", що своїм цікавим змістом, тенденцією та дуже доброю грою таких артистів, як п. Залуцька, дир. Остоя, п. Західний, Мельник і Пришляк уводило в захоплення зібрану публику, яка нагороджувала артистів грімкими оплесками. Добра була ревія „З кохання все можна", виставлена 10. 7. ц. р. Веселі скечі, гарні танки балету чи поодинокі, яких виконавцем був вчаменитий Пришляк, молодий талановитий артист, та пісні гумору монольоги, виголошувані небуденним артистом дир. Остою, були справжньою атракцією вечора. Зате слабша вже була чергова ревія „Божевільні", яка поза кількома добрими точками непросту нудила публику. Дивуватись треба, чому дирекція театру вибрала її на цей раз. Дуже гарною точкою, що прикувала була увагу публики та зробила на ній сильне враження, була інсценізація стрілецької пісні „Накрила нічка". Заповідали на ревіях пп. Мельник і Пришляк. В часі перерв і вистав приграваю добрий симпатичний театр. орхестра. Публики на всіх виставах дуже мало. Під адре ою театру треба сказати, щоб він на будуче зачинав свої вистави в точно означений час, а не, як у нас, з невигодним опізненням, що досить прикро вражало. З Бережан театр виїхав до Рогатина.

ДРОГОБИЧЧИНА.

Як працює кооператива в Тустановичах. Споживча кооператива „Злука" в Тустановичах основана в 1922 р. Її історія вказує, скільки шкоди наносить незнання кооперативних засад. Торговельну діяльність розпочала кооператива за позичені гроші, від яких плачено великі відсотки, товари роздано переважно на борг. Пішли в рух векслі, за цим скарги і т. п. Загал не був належно підготований та обзнайомлений з кооперативними ідеями, дивився на кооперативу байдуже, як на щось чуже. До цього прийшла девальвація, чотири вломи і зла внутрішня господарка. Сторонник який 7 років повнив сам усі функції, повне довіря надзиради довів до цього, що кооператива станула над пропастю. Ревізія, переведена „Народньою Торговлею" в 1932 р., виказала 8.879.77 зол. касового недобору і 10.670 зол. бланкової страти. Надзірна рада на щорозі десятиліття стояла перед загрозою ліквідації кооперативи. Але завдяки новій управі і надз. раді вироблено плян санації. Створено санаційний комітет під проводом д-ра Терлецького. Зібрано на внутрішню позичку 5.210 зол., а комітет імпреза зібрав 1.040.57 зол. Розпочато сильну акцію за приєднуванням членів і покупців, також пропаганду кооперативних засад. У тій цїли уладжено цілу низку анкет, а в липні 1933 р. велике кооперативне свято, получене з виставою українського промислу. Найбільшу увагу звертає теперішня управа на сплачування чужих капіталів і стягнення боргів. Акція ця з кожним днем поступає вперед. Треба ще взяти під увагу, що Тустановичі — це майже продовження Борислава, а у себе мають теж багато конкурентних купців. Всеж таки вдалося теперішній дбалій і рухливій управі стягнути стільки покупців, що торги доходять пересічно до 250 золотих денно. Уладження і вмінування кооперативи відповідає найвибагливішим вимогам, а чистота і ввічлива услуга приєднує їй чимраз більше членів і покупців. На першому місці бачимо усі вироби рідного промислу. На жаль, це у всіх кооперативах видно те саме. На літній час отворено в буднику кооперативи цукровий базар і продажу мороженого. Кооператива має свою філію на передмісті Борислава — Гуковій Горі. Канцелярія кооперативи з увічливим книговодцем п. Ів. Гавриловим подає кожного часу всі інформації інтересантам, навіть телефоном. Праця кооперативи в Тустановичах нехай служить прикладом тим кооперативам, які доведені злою господаркою до пропасти — волять розборгувати дальше товари і ліквідувати, як забратись до розумної санації. Управі кооперативи можна побажати широ дальших успіхів!

—o—

СПОРТ.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ 2:0 (0:0).

Україна: Бутель; Олійник, Воробець; Цимбала, Кіцила, Якимів; Лапчук, Магоцький, Мікльош, Краєвський, Максимів.

Четверті змагання з ряду за мистецтво львівської ліги зуміла Україна вирішити у свою користь. Цим разом противником чорно-червоних була Світезь, дружина, яка копаний мяч грає примітивно і яка цілком слушно спаде до нижчої кляси. Ціль гри Світезі, це копання противника, де лише попаде. Не дивота, що гравці України спровоковані такою не дуже лагідно трактували свого противника і часто-густо платили противникові цією самою монетою. Україна змушена була 60 мінут грати у десятку, бо у 30 хв. судця виключив Якимова за фовль, за такі самі „фовлі" повинен був судця виключити щонайменше трьох гравців противника. У першій частині гра менше цікава, Світезь ще потрафила удержати вислід 0:0. Карного у 33 хв. до Світезі перестрілює Мікльош. У другій частині господарі мають велику перевагу і атакують часто Лапчуком. Ворота добули у 16 хв. Максимів головою з центри Лапчука і у 35 хв. Магоцький з карного. Видців 1500.

СВІТЕЗЬ II — УКРАЇНА II 3:0 (2:0).

Слаба гра резерви України, яка виступила у резервовім складі.

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Гасмонея — Чорні 1:0 (1:0).
ПЕРЕМИШЛЬ. Польонія — Лехія 2:1 (2:1).
РЯШІВ. Огніско — Ресовія 3:2 (2:0).

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ВАРШАВА. Лібертас (Відень) — Польонія 4:3 (4:[illegible]).
ҐЕНУА. Ювентус — Адміра 2:1. Змагання за чашу Мітропи.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Понеділок, 30. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання" Театр „8·30".

Вівторок, 27. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання". Театр „8·30".

Театр Різнородностей.

Нечинний з причини ферії...

Кіна.

АПОЛЬО: „Почаївний любко" (комедія), „Крісс, малайське кохання".

АТЛЯНТИК: „Фантомас", „Зловбовники".

ВАНДА: „Блакитна рапсодія".

КАСІНО: „Зорі Бродвею", „Дорога до щастя".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бадь білих ліжечок" (із Містенгет), барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Романс Маньки Грешниці", ревія „Львів-Монте Карльо".

МІРАЖ: „Дівчина та мілїон", „Паприка".

МУЗА: „Вороги подружжя" „Таємний детектив".

ПАН: „Прощання з гріхом", „Люди в готелі".

ПАЛЯС: „Пісеньяр Варшави" (Евг. Бодо).

ПАСАЖ: „Любов Жоржети" і ревія „Шампанські вечорі".

СВІТ: „Я був тобі вірний", „Карієра кельнерки".

СОНЦЕ: „Пірати степу" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Король арени" (Кен Мейнард) на осн. Джека Лондона, і ревія Нюйорк-Варшава „Божеївільна ніч".

ХИМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).

УТІХА: „Кохання на приказ" (російська фільма) і ревія.

Закордонне радіо.

Понеділок, 30. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 18·15 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, **Братислава** (98,8) 20·25 Наймолодша словацька поезія, **Прага** (470,2) 14·00 Шопенівський концерт, **Париж** (1649) 16·30 Концерт, 20·00 Фортепян, 20·45 Фестіваль Р. й Ів. Штравса, **Білгород** (439,8) 18·30 Пісні, **Любляна** (569,3) 20·00, 21·15 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Мінхенські композитори, 20·00 Вок. інстр. концерт, **Гайльсберг** (291) 19·00 Пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·35 Легка музика, **Кельн** (455,9) 16·00 Пісні в діялекті, нар. капеля, **Мінхен** (405,4) 15·10 Нар. пісні, **Штутгарт** (522,6) 21·25 Шубертові твори **Будапешт** (549,5) 12·00 Фортепян, 13·10 Сальонова капеля, 18·45 Мадярські пісні, цит. музика, **Міляно** (368,6) 14·15 Тріо, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інстр. концерт.

Вівторок, 31. липня 1934.

Відень (506,8) 17·55 Спів, 20·15 Симф. концерт, **Братислава** (298,8) 19·25 Спів, **Мор. Острава** (239,1) 20·00 Спів, **Прага** (470,2) 12·30 Сальонова орхестра, 21·00 Симф концерт, **Париж** (1649) 12·00 Легка музика, 20·00 Пісні 18-го століття, **Атльона** (531) 21·15 Спів, **Білгород** (439,8) 20·20, 22·00 Спів, **Любляна** (569,3) 20·00 Концерт квінтету, **Берлін** (356,7) 18·45 Баллади (Бронсгест, баритон), 20·45 „Ніччіг у Ґранаді" оп. Крайцера, **Ґайльсберг** (291) 20·45 Пастирські пісні, **Кенігсустергавзен** (1571) 17·45 Сучасна музика, **Кельн** (455,9) 20·45 Макс Реґер, збільшена радіоорхестра, муж. хор, **Ляйпціґ** (382,2) 20·46 „Кабале унд Лібе" траґ. Шілєра, **Мінхен** (405,4) 19·05 „Фіґарове весілля" оп. Моцарта, **Будапешт** (549,5) 13·30, 22·10 Цит. музика, 18·30 Концерт, 20·20, 23·10 Листові твори, **Міляно** (368,6) 20·45 „Польська кров" оп. Недбаля, **Рим** (420,8) 17·15 Легка музика.

Львівське радіо.

Понеділок, 30. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт сальонової музики, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Симфонічні танці (гр. пл.), 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, театр-репертуар, комунікати, 16·00 Концерт орхестри, 17·00 Для дітей: „Юрків лет", 17·15 Камеральний концерт, 17·40 Спів Ром. Вояги в супр. фортепяну, 18·00 „Куратори вязниці", 18·15 Пісеньки хору Юранда та Фалішевського (гр. пл.), 18·45 Балачка Бр. Віналера, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика (гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Мечети Стамбулу, 20·12 Легка музика, спів, 20·30 Веч. дневник, 21·02 Психіка жіночої молоді, 21·12 Симфонічні твори, 22·00 Літ. фейл. „Поезія леґіонового чину", 22·15 Великі пяністи (гр. пл.).

Вівторок, 31. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Для молодших дітей: „Ішов у полі серед жнців", 13·20 Еспанські пісеньки (гр. пл.), 13·55 З ринку праці, 14·00 Метеорольоґічні вістки, 14·05 Збіжева біржа, театр репертуар, комунікати, 16·00 Твори Петра Чайковського (гр. пл.), 17·00 Скринька П. К. О., 17·15 Концерт солістів (музика, спів), 18·00 Замостя і Замостяни, 18·15 Фортепяновий рестіталь, 18·45 Балачка: „Суходольни й морями", 19·00 Всячина, 19·15 Пісеньки (гр. пл.), 19·50 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Рецитації „Леґіонові поезії", 20·12, 21·12 Леґкий концерт, 20·30 Вечірній дневник, 21·02 Із лікувальних справ, 22·00 Проблема грошової політики, 22·15 Танкова музика.

—o—

За редакцію відповідає Олександер Костюк. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Рад. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

КОНФІСКАТІ НАКЛАД ДРУГИЙ

Ч. 201 (13.746). Львів, середа 1. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Війна неминуча.

Італійські війська увійшли до Австрії.

ПАРИЖ, 30. 7. ПАТ. Агенція Аваса повідомляє з Риму, що три італійські дивізії заняли просмики Бренер і Тарві на австрійськім кордоні. Операційною базою тих дивізій є Больцано та Удіне.

Вістка про воєнну акцію 40-тисячної італійської армії викликала в політичних колах величезне враження. Годі передбачити наслідки, які потягне за собою воєнна акція Італії. Одно певне, що нинішня міжнародня ситуація не менше грізна, ніж у 1914 р.

Перед новим державним переворотом в Австрії?

ВІДЕНЬ, 30. 7. ПАТ. Вчера вечором кружляли у Відні поголоски про нові плани націонал-соціялістів перевести черговий державний переворот в Австрії. Тому влада зміцнила військові стежі на вулицях Відня, а довкола палати канцлера наказала поробити засіки.

САМОГУБСТВО В БУДИНКУ ПОЛІЦІЇ.

ВІДЕНЬ, 30. 7. ПАТ. У будинку поліції на Шотенрінґу один поліцай кинувся з другого поверху і тяжко зранився. Кружляють поголоски, що до самогубства довели його останні події в Австрії.

ВІЙСЬКОВИЙ НАГЛИЙ СУД НАД ЗМОВНИКАМИ.

Відень, 30. 7. ПАТ. Військовий наглий суд над зловниками і вбивниками Дольфуса відбудеться нині пополудні.

НОВИЙ АВСТРІЙСЬКИЙ УРЯД.

ВІДЕНЬ, 30. 7. ПАТ. В год. 2-ій вночі оголошено офіційний комунікат, що президент Мікляс призначив міністра освіти Шушніґа канцлером і затвердив такий склад нового уряду. Канцлер Шушніґ, крім міністерства освіти, обіймає ще міністерства краєвої оборони та справедливости. Віцеканцлер кн. Штаремберг обняв ресорт публичної безпеки. Мін. Фей, крім дотеперішніх функцій буде ще генеральним комісарем внутрішніх справ; міністром закордонних справ буде Берґер, міністром фінансів д-р Буреш, міністром торговлі д-р Штокінґер, а міністром суспільної опіки Нойштедтер-Штірмер. Міністерство хліборобства ще не обсаджене. Канцлер призначив своїм заступником для справ краєвої оборони дотеперішнього державного секретаря ген. Вільгельма Ценера. Заступником у міністерстві освіти призначив д-ра Перитера, а заступником у міністерстві справедливости дотеперішнього державного секретаря Карвінського. Віцеканцлер дістане ще спеціяльного державного секретаря для справ прилюдної безпеки, якого призначать пізніше. При міністерстві суспільної опіки з робітничих зол призначать державного секретаря для соціяльно-політичних справ. Віцеканцлер кн. Штаремберг є крім того провідником комітету міністрів для надзвичайних поліційних справ. Його заступником є мін. Фей. Мін. Берґер буде теж покищо кермувати міністерством справедливости. Державний секретар Карвінський кермує тепер іще правами публичної безпеки. Державний секретар Тавшніц веде покищо аґенди секретаря закордонних справ.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ІНСПЕКТОР ПОЛІЦІЇ.

ВІДЕНЬ, 30. 7. ПАТ. Уряд призначив заступника президента поліції М. Скубля генеральним інспектором поліції в цілій Австрії.

1500 ПОВСТАНЦІВ ВТІКЛО ДО ЮҐОСЛАВІЇ.

Авас повідомляє з Білгороду, що за три дні перейшло кордон Югославії 1500 австрійських повстанців, яких інтернували в концентраційних таборах. Дотепер втікло до Югославії 1500 повстанців та відобрали від них 200 крісів, два скоростріли і кількасот револьверів. Кружляють поголоски, що втікачами займеться Ліґа Націй.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРОТИ ІТАЛІЇ.

БЕРЛІН, 30. 7. ПАТ. Німецька преса подає найдрібніші вістки про концентрацію італійських військ на кордоні Австрії. „Берзен Цтґ." у статті п. н. „Італія побрязкує шаблею" стверджує, що пересунення італійського війська зтривожило німецьку опінію. Поголоски про війну обчислені на витворення відповідного враження за кордоном. Німеччина не лякається цього театрального блефу. Скупчення війська вказують, що Італія або вмішається до австрійських подій, або схоче всадовитися над Дунаєм. Одначе тоді повстала би в Европі ситуація, до якої збройні сили Італії не дорослі. „Фелькішер Беобахтер" пише, що пересунення італійського війська має на меті оборону італійських інтересів в Австрії. Тому Німеччина приглядається з іншими державами до акції Італії та обмежується до ролі обсерватора. „Дер Таґ" питає, що сталось би, коли би Німеччина вживала подібних засобів і приклала Відневі револьвер до грудей. „Монтаґспост" пише так про міжнародне положення: 1) віденський злочин є наслідком акції австрійських націонал-соціялістів; 2) німецький уряд виразно відмежувався від змовників, бо події у Відні є внутрішньою справою Австрії; 3) німецький уряд враз з Італією, Францією та В. Британією осудив злочин; 4) пересунення італійських військ каже здогадуватися, що Мусоліні відчує політичну ситуацію та не переочить всіх наслідків, які наступили би. Події в Австрії не є міжнародніми. Діло тільки в тому, щоби їх штучно не викликати.

Британська фльота їде до Югославії.

З Білгороду повідомляють, що 70 великих кораблів британської фльоти на Середземнім Морі відвідає порти Югославії. Ескадрою проводитиме адмірал Фішер. Тому вже тепер у югославянських портах інтензивно підготовляються до гостини 30 тисяч британських моряків.

Кожний бажав би пізнати ЛЬОНДОН і ОКОЛИЦІ,
одначе не кожний знає, — що можна це осягнути вже коштом 300 зол., включаючи в це звиджування Бельгії
23. серпня с/с „Пуласкі"
ЛІНІЯ ҐДИНЯ — АМЕРИКА
Львів, вул. Коперника ч. 2. Телефон 10-29.

Будете мати докори совісти,
якщо Ваше мешкання обкрадуть вломники, а Ви його не обезпечили від крадежі-вломy в
Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Притягаймо молодь

до співпраці!

Змагання молодих, щоби собі здобути голос та перевагу для своїх думок у житті громадянства, це поява звичайна у всіх народів. На цьому тлі бачили ми у нас і деякі пайдократичні вискоки перед війною, але вони траплялися і в поляків, чехів, німців і інших народів. Та треба признати, що тоді старші протиділали тим молодечим спробам і не марнували молоді через якенебудь підбадьорування пайдократичних нахилів.

Зачнім від починів нашого відродження. Для просвіти народу не робилось в тих часах майже нічого, бо „Матиця", яку патріоти з 1848 р. були оснували, не бралася за преважну народньо-освітню роботу, а зійшла була на манівці, покинувши народню, рідну мову. Кілька літ вела „Молода Русь" завзяту боротьбу проти зведення „Матиці" на блудну дорогу, — але верховоди її обставали при своєму і не допускали молодих в члени цього товариства. Наслідком цього зродилась думка між молодю: оснувати нове товариство для просвіти народу; її підняли старші народовці та за почином студентської молоді оснували в році 1868 товариство „Просвіту". З тих молодих студентів вийшли народні діячі просвітянські і добрі громадяни, що разом зі своїми батьками поклали основи національної свідомости в народніх масах.

В роках сімдесятих мин. століття під впливом Михайла Драгоманова перебула наша молодь дещо еволюцію думок та почала звертати увагу більше на справи суспільні й економічні, але в табор соціялістичний вона не перейшла, бо соціялістичних тез не була всилі тоді примінити до життя рідного народу, а свій нарід любила і його покидати не хотіла і не могла. Тодішні алярми, що наша молодь перейде до табору інтернаціонального соціялізму і ми її стратимо, — не здійснилися, бо старші не занедбували молоді і вживали її до роботи між народом, а те життя і співпраця зі старшими переконали нашу молодь, що сама доктрина соціялізму не довела нашого народу ані до

культурного поступу ані економічного добробуту.

Співпраця і порозуміння старших з молодими довели до того, що в девятьдесятих роках мин. століття перемінено „Просвіту" на товариство просвітньо-економічне з читальнями „Просвіти", а народня політична партія перетворилась у партію національно-демократичну, в якій примістилися не тільки давні народовці, але також Іван Франко, Володимир Охримович, Евген Левицький і Михайло Грушевський та наша поступова молодь. Таким чином, уживання молоді до політичної акції, а навіть визначування постійних місць у партійних установах представникам молоді не було її марнуванням, але навпаки давало молодим потрібне громадянське виколення, як також причинювалось до виміни думок і стосування їх до наших організацій національних.

Правда, бували у нас випадки марнування молоді, але це мало інші причини, — як занедбування науки, недостача засобів або самочинні нерозважні виступи, та цьому годі було нераз запобігти. І так буде все, що по дорозі життя одні вийдуть на битий шлях, а частина піде на манівці і затратиться.

У всякому разі — доцільніше є: завчасу втягати молодь до поважнішої праці зі старшими, ніж лишати її на вулиці, щоби вона кидала камінням і розвалювала те, що зробили старші.

А таких пайдократичних баталій було у нас і раньше немало, — як нпр. з приводу справи університетської, або через нашу політику супроти русофільської партії, уряду і поляків; або з нагоди формації УСС аж до часу конституанти Української Національної Ради у Львові в жовтні 1918 р. Та всі ті справи полагоджувано приєднуванням молоді до творчої і доцільної праці для добра нації.

Колиж у повоєнному часі дійшли ми — на жаль — до такого розєднання на всіх ділянках, що частина нашої молоді відірвалася у підпілля і звідтам оперує терором і револьверами на всі сторони, то нема іншого виходу з цього хоробливого положення, як всім нам: старшим і молодшим, що є одної думки про конечну потребу творчої громадянської праці, рятувати ту молодь втяганням її поміж нас до здорової і доцільної громадської праці.

І не можна так ставити справи, що — мовляв — ті хоробливі прояви наростали дуже довго і тому лічення їх не може піти скоро, — що треба нам скликувати анкети і конгреси, щоби зрозуміти „динамічну силу" всякої теорії та заразки тої тяжкої недуги нашого громадянства і т. і. Крайня пора вже отрястися із занедбання, чи суспільности чи її проводу, та ставати зараз до діла громадно і всеціло, бо чейже наше українське громадянство має ще в собі стільки здорової моральної сили і зрозуміння основ життя нації, щоби подати руку своїй молоді, щоби вона вийшла з руїни організованого життя, **до громадянських чеснот та ідейних змагань засобами праці і справдішньої моральної посвяти.** В наших руках мусить бути наша молодь! Хай промовить до неї голос рідної землі.

Черче. 28. VII. 1934.

Д-р Кость Левицький.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїнів ч. 4.** 158—180
1/78

З української преси.

Одностайний осуд виступів ОУН.

В останніх днях ми зреферували дві передові статті з „Нового Часу" („Не туди дорога" й „Жахливий атентат"), з яких видніє виразне і рішуче негативне становище того часопису до діяльности ОУН. Нині звертаємо увагу на два голоси двох інших українських часописів, що репрезентують протилежні політичні табори, які проте супроти нинішнього нашого підпілля займають однакове становище: це орган УСРП та орган УНО (б. УКНП). Коли ще пригадаємо відоме таке саме становище органу УКС-у — дістанемо образ одностайного українського національного громадянського фронту що звертається проти терористичної діяльности ОУН, яка вводить до національного організму страшне спустошення.

„ЧОМУ КОМАНДА ОУН МОВЧИТЬ?"

Під таким наголовком **„Громадський Голос"** з 28. п. м. містить статтю, в якій підкреслює цікавий момент: мовчанку проводу ОУН в той час, коли над цілим організованим українським життям повисла знову безпосередня небезпека ліквідації — за вчинки ОУН. Пригадує заяву мін. Міхаловського, після якої прийшли погрози польських комбатантів, голови львівського ББ Домашевіча і всієї шовіністичної польської преси, що витворили знову нестерпну атмосферу непевности.

Чомуж у такій ситуації мовчить команда ОУН? Чому не хоче взяти на себе і тільки на себе відповідальности за вчинок — оскільки його виконала, або заперечити, коли вона його не виконала?

Коли не буде відповіді на цей запит, тоді очевидно остається тільки одно сказати: що команда ОУН свідомо веде справу так, щоби провокувати удари на всі українські, суспільні організації.

Правда, ми вже читали такі думки про ціль діяльности ОУН у нелегальних виданнях краєвої організації ОУН, одначе приймали це за пусті нісенітниці недоварених і горячих голов. Громадянству треба знати з уст проводу ОУН чи він бере відповідальність за свої вчинки і за наслідки виступів своїх підвладних чи ні?

У дальших виводах автор висловлює подібні думки, які в „Ділі" розвинув був уже один громадянин у статті про „Анонімовий терор" та приходить до висновку, що ані Польщі вбивство кількох людей не застрашить ані „нікого не розагітує вбивство, виконане невідомо ким і для якої цілі", кінчає автор покликом, що не слід мовчки приглядатись подіям у краю, а капіталізувати їх голосно — за океаном.

„ТЕРОР І ПАЙДОКРАТІЯ".

„Нова Зоря" винує в дечому за нинішню розтіч молоді — передвоєнне громадянство і його становище до молоді. Частинну відповідь на ті погляди автора дає д-р Кость Левицький, у статті, яку друкуємо нині на передовому місці. Всеж, ті уваги цікаві і можуть дати товчок до дискусії, в яких межах і на якій площині можлива та конечно потрібна співпраця старшого і молодого покоління...

Ріжні знаки вказують на те, що наближаємося до останної консеквенції фільософії Донцова, то значить до руїни організованого життя нашої суспільности. Довгі літа ширилася та „фільософія" роскоші ножа і крови, ширилася без найменшого спротиву систематичного і взагалі без ніяких замітних перешкод — аж поки не захопила нашої молоді.

...Нема сумніву, що терор повстає тільки серед ненормальних обставин. І нема сумніву, що терор ніколи не доводить до добра нікого, хто його вживає.

Терор з природи річи звязаний з молоддю, коли він іде здолу, і незвязаний з нею, коли іде згори. Коли терор опиниться в руках молоді, тоді вона має претенсію до проводу в суспільности — і навпаки: коли з якихнебудь причин яканебудь суспільність допустить молодь хочби тільки до участи в проводі, то така ненормальна поява все кінчиться терором, головно на тій самій суспільності...

Терор, який бачимо, розвинувся у нас з пайдократії, то значить з ненормальної переваги, яку в нашій суспільності осягнули молоді люди звичайно без означеного фаху, дуже часто люди змарновані. Початки того були видні на довго перед війною, причім

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 1. СЕРПНЯ 1934.

СОФІЯ ЯБЛОНСЬКА.

ЛИСТ З КИТАЮ.

ЖАХЛИВЕ ВИДОВИЩЕ.

Прохаю дуже вражливих читачів не читати цього фейлетону. Пишу його з відразою, ще й з острахом, що може хтось мені буде докоряти нахилом до садизму. Але таку сцену можна би бачити тільки раз у житті.

Одного сонячного ранку, переходячи вулицею я зупинилася, невмірно здивована, перед юрбою китайців, що стояла півколесом перед засудженим на передсмертні муки піратом. Він висів у деревляних рямах, що розтягали вділ і вгору його тіло. Зразу я не хотіла вірити. Цей ті самі, давні рами китайських тортур, мовляв, заборонені в Китаї. Китайська заборона! Це так як і з опієм.

Я рішила, що провина засудженця видно належить до рідких випадків, бо від двох років я тут вперше побачила виставленого на муки пірата.

Ці рями пригадали мені чимало з оповідань старого китайця про почування мученої людини, так як він собі їх висовував. „Фізичне терпіння — казав він, — коли воно рівномірно зростає доводить людину до свого роду екстази. Ця фізична скупченість, де розум не може більше володіти над тілом дає не тільки глядачам, але й самому мученикові своєрідну насолоду".

Я глянула на засудженця. Його обличчя справді виражає якесь дивне піднесення поза межами терпіння. На його голім натягненім вкрай тілі виступила рясна сітка кровю налитих, грубих жил. Здавалося часом, що вони розірвуться зі стогоном, наче перетягнені струни. Пірат мовчав, мов би прислухувався до своїх почувань.

Іноді я мала враження, що він уже помер, хоч сильне пульсування живчиків на тілі явно свідчило про життя організму. Ні, без огляду на всі можливості зусилля моєї уяви, я не знайшла у цьому видовищі жадної „насолоди", ні „захоплення", ні „визволення". Навпаки!

Я глянула на юрбу китайців. Занімілі, уважні, насторожені, вони хапали очима найменший порух мученого тіла, кожний стряс мязів.

Порівнюючи мою депресію до нервового піднятя китайців, я щераз побачила ріжницю між мною і ними. Я навіть не всилі була їх зрозуміти. Ці два ріжні світи, яких ділять століття; ріжниця традиції, світоглядів, клімату, ріжна барва шкури — усе.

А навіть якби мені вдалося збагнути їх світ відчування, то це ще не значить, що я могла би погодитися з ним. Прецінь я приїхала сюди з довірям, а навіть з ентузіязмом, приїхала пізнати, а може й заприязнитися з моїми безпосередніми предками — азіятами. Славяни мають у своїй крові напевно чимало азійської. Звідки така провалина між нашими поглядами, відчуваннями, способом життя? Чому з їх боку ворожнеча, а з мого недовірливість, обережність, часом навіть і бунт.

Старий китаєць пояснив мені це по свому, не скриваючи.

Він казав, „Передовсім ми ріжнимося віком, потім барвами, а врешті душею. Може а причини вашої молодости вам, білим, й брак, так само як досвіду й культури"!

Культура, як бачу, поняття зовсім нетрівке. В очах китайців це ми дикуни, профани, а навіть люди без душі, без думки. До нашої цивілізації, наших винаходів, поступу, китайці ставляться як до пустих речей, без найменшої тривкости ні значіння. „Це не збагачує життя, тільки ускладнює його!"

Хто його знає чия правда?

Я знову підвела очі на засудженця. Він все ще не рухався.

Хоч це видовище було незвичайно цікавим доказом китайських тортур у 1933 році, — я ніяк не могла спрямувати свого апарату на смертно бліде обличча пірата.

Його спокій, чи то резиґнація, мали, здавалося мені, стільки у собі гідности, що я хоч загартована до подібних сцен у Китаї, ніяк не могла відігнати напливу зворушення. Нараз у якійсь частині тіла бідолахи, тріснула кістка чи сустав. Пірат відкинув голову з правого на ліве рамя, без одного стогону.

Мовчазна, скупчена юрба трохи ожила. Всі очі вплилися у розпяте у рямах тіло. Вони шукали нових вражінь.

З пересердя, обезсилена, я затиснула кулаки та збиралася вже відійти, коли до злочинця підійшли жовніри, щоб врешті відчепити його та повести на площу екзекуцій. Коли вони відчепили йому руки, засудженець, мов би віджив, він підвів голову і заревів сильним голосом, щоб усі його почули. Видно, що завішений у рямах він не міг добути зі себе ніодного звука.

— Спитайте їх, чому я сам маю вмерти тоді, коли вас було троьох. —

вже тоді не видно було належного протиділання тій ненормальній почасі зі сторони старших. Навпаки, старші доволі часто самі викликали маринування молоді, вживаючи її до політичної агітації масово і передвчасно. Навіть наші найправіші партії перед війною не тільки вживали молоді до політичної агітації, але прямо офіціяльно давали посуйні місця „представникам молоді" в найвищих партійних установах: обяв, якого не було серед ніякого культурного народу.

А якже могло дійти до того, що в нас не звертали уваги на такі очевидні річи? Відповідь: Зовсім таксамо як могло дійти до того, що нарід, котрий тому близько тисячу літ прийняв християнство, не спромігся буквально ні на одну історію своєї Церкви в своїй мові, хоч бачить, що мають історію своєї Церкви навіть невеличкі і давнеславна мало культурні племена. Та частина нашої суспільности, котра мала завдання працювати умом, систематично не сповняла того свого завдання в обовязку і тому ослаб її ум і її інтелектуальна та моральна сила... (Пригадуємо, що в нас нема взагалі історії української культури, — нема навіть добрих словників чужих мов! — Прим. Ред.)

—o—

Один тиждень на рідній землі.

II.

Станиславів. — Сповнені бажання. — Зїзд селянок. — Два образи. — Враження.

(Докінчення.)

Здисциплінованість, свідомість свого обовязку і завдання, сила незломного духа пробивається у всіх працях Конгресу.

Станиславів! Скільки говорить всім нам ця назва. Скільки подій, яку сторінку історії написано у цьому місті! І ось жінки своїми поважними нарадами, своїм знанням і хистом, чим вони виявили і у рефератах, і у дискусіях і у всіх своїх починах і постановах записують на цій сторінці ще кілька славних рядків!

На того, хто мав нагоду бувати на ріжних і своїх і чужих та міжнародніх конгресах, станиславівський конгрес робить велике враження своїм порядком, розподілом часу, дисципліною і уважним відношенням до всього та великим зацікавленням делегаток до найменшої події, до найменшої дрібниці. Признаюся, що побувавши на багато ріжних конгресах, я трохи з хвилюванням очікувала нашого Конгресу. І ось усі найсміливіші мої сподіванки, всі найгорячіші мої таємні побажання — той Конгрес перейшов. Нераз у глибині ворушилося почуття радости і гордости, що ми могли б перед усім світом показати цю нашу маніфестацію і жаль було, що одна лише представниця чужого жіноцтва була присутна на великому нашому святі.

Та найнезабутнішим ментом у душі кожної делегатки, а особливо у душі бездомної, відірваної від грунту і маси еміґрантки лишиться другий день Конгресу — „День селянки". Для цього дня варто було перенести усе приниження, варт було переїхати усі кордони і моря.

Те, що діялося в цей день у серці еміґранток — тяжко описати. Вже зранку, коли вулицями Станиславова йшла юрба святочно прибраного сільського жіноцтва неймовірне солодке хвилювання охоплювало при одній думці, що ось як виросла свідомість нашого села, яке так довго гальмувало працю одиниць і інтеліґенції.

А площа, де відбувалось селянське віче! Хіба можна було спокійно дивитись на це поле, засіяне найяскравішими, найпишнішими квітами. І коли загреміла музика і стрункими рядами в ідеальному порядку рушив навкруги площі похід, наші розшарпані еміґрантськими злиднями нерви не витримали і гарячі сльози підступили до горла та покотились з очей. Були це не ті жіночі сльози слабости за які треба соромитися, а були це сльози душі, до яких можна без сорому признатись. У них виливалась і безмежна радість і солодка гордість за наше галицьке селянство і вдячність за працю тих, що довели до таких наслідків! Але були сльози еміґранток з Вел. України і гіркими сльозами, сльозами безмежного жалю і болю за тих, що розділені найближчим кордоном, а не морями і океанами не змогли на це величне свято прибути. Поруч зі стрункими рядами святочно прибраних, здорових галицьких селянок, що часом одною рукою вели маленьку рожеволицю донечку, а у другій несли клуночок з припасами їжі на цілий день — виринав у нашій душі образ інший: висиджені, худі постаті наших сестер „відтам", бурване, обшарпане лахміття на колись пишних постатях наших селянок, що славились своєю чепурністю і сманом до краси і естетики; в запалих очах вигасла думка, а на її місці горить одчай та розпука; кістляві, покручені холодом і голодом пальці міцно затиснені у безсилий кулак. Нема поруч них дітей, а як і є, то вони відчужені від матері. Це найдорожче, що має матір, їй відібрано. Десь по світі, холодні, голодні і обшарпані тиняються її діти, яких нераз перед страхом голодної смерти вона сама післала від себе. А ті діти, що коло неї — чиж вони її? До краю здеморалізовані, з розвиненими звірячими лише інстинктами діти її є нераз її ворогами, від яких вона криється з своїми почуттями і думками, а не тішиться і милується ними.

Тінь цієї страдниці сестри хмарою закриває ясне сонце, що з такою любовою світить на цей цвітучий майдан. І гіркі сльози, сльози безмежного болю і безсилля допомогти тій нещасній, убогій сестрі крають серце й душу.

Але надія — ця одинока радісна сопутниця нашої поневірки і тут кладе свою ніжну руку на стомлене серце. Ось говорять сестри, ті — що їх лучить з нами одна кров, одна мова, одна віра у краще майбутнє, ті, що тут працюють коло спільного нам діла, над спільними завданнями і слова їх, повні завзяття і глибокої щирости та переконання, втишають біль. І слова селянки, що з палючими очима говорить про одну святу для нас мету, вливають повну віру, що коли ця частина нашого народу така свідома і міцна, то й для другої настануть ліпші часи. І знову сонце ясно світить і гріє, а душа складає щераз тяжку присягу тій нещасній сестрі служити вірно і віддано не зраджуючи її до смерти.

За цей день у серцях еміґранток лишиться до сестер галичанок на все життя глибока вдячність.

Ще нераз на конгресі були еміґрантки глибоко зворушені, але зворушені радісно. Багато незабутніх моментів понесуть вони у душі своїй по ріжних країнах свого скитальства, і не завжди лишиться у них велика радість, ще бодай короткий час вони були разом зі своїм народом і зачерпнули від нього оту живу, невмірущу силу для якої нема ніяких перепон і кордонів.

Харитя Кононенко.

—o—

У вівторок дня 31. липня

відчиняємо наш маґазин ВЗУТТЯ І ПАНЧІХ

Del-Ha

при вул. Галицькій 16

перенесений з вул. Гетьманської 6.

і з тої нагоди уряджуємо

Дешевий рекламовий ТИЖДЕНЬ

у наших філіях

Леґіонів 13

Галицька 16

(р/г Собіського).

По тих словах зникла вся, уявлена мною, його гідність.

Він терпів і мовчав не тому, що в нього було „якесь там" почуття гідности, а тому, що він не міг говорити, а може ще тому, що він китаєць, що звик терпіти мовчки.

— Їх було трьох — загуділа юрба, збудившися зі своєї пасивної контемпляції.

— Деж інші! Чому інших нам не показали? Де? Кажи, де вони?!... летіли запити то в бік жовнірів, то в бік вожда піратів, хоч він уже не міг відповісти.

Жовніри швидко засягли йому на шию тугу петлю, що здушила йому голос і віддих. На тому шнурі жовніри повели його здовж вулиць. За кожним опором петля щораз дужче стискала шию і приневолила його йти покірно вперед.

Один раз засудженець звільнив кроку і спробував встромити свою руку між шнур і шию, що дозволилоб йому глибше відітхнути, може й кинути ще слово пояснення китайській юрбі, яка все ще ставила ріжні питання. Люті за його „провокаційну" поведінку жовніри потягли за шнур з такою силою, що замість повітря рот піната наповнився кровю. Він стратив притомність і звалився долів. Юрба гуділа невдоволена, не зі спочування, а тому, що жовніри не дозволили їй дізнатися про недосказану тайну трьох. По волі холодної волі з баюри, яку вилили на голову вомлілого злочинця, та по кількох сильних штовханцях у живіт, він підвівся з землі та безсило поволікся до місця свого визволення: на площу екзекуції.

Врешті майже задушеного та напів живого його поставили під мур.

Каламутні, кровю налиті його очі тупо дивилися просто в дула рушниць, які трьох жовнірів спрямовувало до його грудей. Четвертий цілив у рот.

Уявляю собі якою вічністю була для нього ця мінута вичікування, в час якої один жовнір бив у бубон, тріюмф його смерти.

Я не бачила, як він упав, зате бачила це по реакції юрби.

По вистрілі, мов би по громі, всі обличчя розяснилися — зникла їх напружена увага та зацікавлення. Це був кінець!

А може і правду казав старий китаєць — подумала я, обертаючись врешті лицем до вмерлого, вже нечулого тіла вожда піратів. Смерть людини це одна секунда, тоді коли її життя це довга низка терпінь.

Щасливі ті, що вміють вкрасти в нього кілька хвилин щастя.

*

По екзекуції вожда піратів юрба китайців підійшла до таблиці, де був вивішений його присуд. Це був Кіо, вожд відомої банди піратів, що нападала на каравани. Останнім разом його сміливість перебрала міру.

З двома іншими піратами він напав на караван з опієм, повбивав членів експедиції, та переодягнувшися в їх костюм сам привіз опій в Юнанфу, де його продав. Цілу ніч трьох піратів забавлялися у веселій компанії, з якою вони пропили всі гроші. Вранці любка вожда піратів видала його. Двох інших спільників втекли. — Казав папір на таблиці, хоч хтось з юрби гукнув, що це брехня.

За тамтих двох ця сама китаянка заплатила викуп.

Юрба розійшлася поволі, явно невдоволена.

Цукорня

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

Наради в Москві.

МОСКВА, 30. 7. ПАТ. Офіційний комунікат стверджує, що ком. Літвінов і міністр закордонних справ Естонії Селяма обговорили деякі проблеми міжнародньої політики і взаємини між Естонією та СССР. Мін. Селяма заявив, що Естонія ставиться прихильно до ідеї східного Льокарна, але зголосить свої поправки по одержанні тексту проекту. Таку саму заяву склав посол Латвії у Москві від свого уряду.

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол.

(з почт. пересилкою 0·95 зол.)

Перед приняттям СССР. до Ліґи Націй.

(З листів до Редакції.)

Високоповажаний Пане Редакторе!

Дозвольте через ваш шановчий орган звернути увагу всього українського громадянства на таку справу:

Наближається час, коли СССР може поставити офіційно свою кандидатуру до Ліґи Націй. Справу цю дебатують уже від кількох місяців по ріжних столицях Европи і тепер може вона прийти нарешті на денний порядок недалекого річного повного збору Ліґи Націй, що має зібратись незабаром у Женеві.

Під натиском внутрішніх труднощів, що їх переживає тепер СССР, шалено боючись воєнної грози на Сході та повстання поневолених народів, примушена Москва цілковито змінити свою зовнішню політику та стати на ґрунт порозуміння з тими самими „імперіялістичними", „буржуазними" державами, яких всіма силами вона поборює. Більш того, СССР хоче бути членом тої самої Ліґи Націй, яку так уперто і систематично дискредитували московські володарі.

Ми, українці, не можемо байдуже поставатись до прийняття СССР до Ліґи Націй. Центр У. Н. Р. доручив мені подати у своєму часі відповідний протест в його імени, але й усе громадянство наше, не тільки еміґранти, але й представники Галичини чи Волині, Буковини чи Підкарпаття, таксамо як і громадяни Канади чи Злучених Держав, повинні надіслати з приводу цього відповідні протести до Генерального Секретаря Ліґи Націй.

Ми не можемо мовчки перейти над фактом, щоб Москву, яка тримає в тяжкій окупації Україну, прийняли до Ліґи Націй, і цим санкціонували ту неправду, що нам її заподіяли.

Ми мусимо разом з іншими поневоленими народами домагатись у Женеві, щоб Совітському Союзові поставили ясні умовини для його вступу до Ліґи Націй, а саме, щоб большевики наперед увільнили від своїх військ Україну та інші окуповані ними землі.

Ми просимо наших вищих церковних діячів протестувати в імя християнської моралі проти прийняття СССР до Ліґи Націй.

Ми звертаємось до українських парляментаристів на всіх землях, де вони існують, до наукових установ і громадських організацій з гарячим закликом: у часі, коли стане з газет офіційно відомо про те, що Совіти поставили свою кандидатуру до Ліґи Націй, негайно вислати до Женеви свої протести.

Ми були б дуже вдячні, коли б копії цих протестів надіслано до наших рук, аби ми могли зробити відповідний підсмок і дати цим протестам якнайширший розголос.

Прийміть, Пане Редакторе, запевнення в щирій до вас пошані

Олександер Шульгин.

Париж, 25. липня 1934 року.

Українці на Далекому Сході.

Загальні Збори філії Товариства „Просвіта".

У неділю 17. червня відбулись в мешканні УНДому в Харбіні чергові Загальні Збори Т-ва „Просвіта". Можна сміливо сказати, що ці Збори були найбільш чисельні та діловиті за останні 5 років. Сприяло цьому декілька моментів, з яких найголовнішим треба підкреслити ту обставину, що Збори були скликані у салі власного національного будинку. За останні роки Т-ву „Просвіта" доводилось пережити чимало труднощів, що звязані були власне з браком свого власного мешкання. Це становище змінилося на ліпше. Українська кольонія має свій величавий національний будинок, яким не може похвалитись ні одна чужоземна кольонія в Харбіні.

Увесь час на Загальних Зборах панував діловий та поважний настрій і свідома своєї відповідальности дисципліна членів. Головою Загальних Зборів був п. Михайло Мілько, який енерґійно кермував Зборами, секретарював п. Іван Паславський.

Після прочитання протоколу минулорічних Загальних Зборів зі звітом про діяльність Т-ва „Просвіта" за 1933 рік виступив Голова Ради п. Петро Марчишин. У своїй доповіді він подрібно зясував додатні й відємні умовини, в яких находилася „Просвіта" за цілий рік. Нормальній діяльності „Просвіти" перешкаджали загально-економічна кріза й безробіття більшости членів. Зате в ідеольоґічному відношенні „Просвіта" відіграла за цей час важну для нашого національного відродження ролю. Вона не пішла ідейними манівцями, але навпаки, заняла виразну і тверду українську державницьку позицію, з якої її старалися зіпхнути прихильники „обще-имперской политики" або національно несвідомі елементи, що намагались накинути свою волю усім українським місцевим орґанізаціям. Та не дивлячися на важкі умовини життя „Просвіта" всежтаки працювала й розвивалася. Рада Т-ва влаштувала декілька національних і державних свят, орґанізувала недільну школу для українських дітей, учнів московських шкіл та курси українознавства для дорослих.

Рада „Просвіти" находилася й працювала весь час в тісному контакті з „Жіночим Гуртком", яким керувала працьовита пані А. Драгус. Заходами „Жіночого Гуртка" зорґанізовано Різдвяну ялинку для української діґвори, Маланку та ряд членських сходин з рефератами на актуальні теми.

Касовий звіт відчитав п. В. Дахнович, який цілий рік з великою посвятою, виконував свої нелегкі тепер обовязки скарбника. Про стан книгозбірні здав звіт п. Іван Паславський, що відмітив велике зацікавлення наших членів творами української літератури. Кількість читаків Просвітянської книгозбірні постійно росте.

Справоздання закінчилися звітом контрольної комісії та загальною дискусією звітів. Забирали слово пп. Ф. Богдан, С. Кукуруза, М. Мілько та інші.

Загальні Збори обміркували теж питання боргу Централі „Просвіти" у Львові. В цій справі Збори доручили новій Раді поробити всі можливі заходи для ліквідації боргу.

Щодо плану праці на майбутній рік, Загальні Збори постановили взагалі поширити діяльність „Просвіти": ширити серед української людности національно-політичне освідомлення, збільшити число членів, активізувати „Жіночий Гурток" та заснувати читальні „Просвіти" в передмістях Харбіну. Щодо культурно-освітньої ділянки, то Збори висловили бажання, щоби нова Рада орґанізувала для українського загалу відповідну кількість популярних викладів з дискусіями та влаштувала вечорі, присвячені важнішим моментам нашого національного та культурного життя.

У склад нової Ради „Просвіти" Загальні Збори вибрали: пп. В. Дахновича, О. Петрушенка, П. Марчишина, І. Паславського та П. Яхна, а кандидатами: п-ну У. Данильчевко й п. В. Павловського. У склад контрольної Кмісії вибрали: пп. М. Мілька, Г. Шахрая та В. Яхна.

Перед нововибраною Радою лежить широке поле культурної й громадської праці, і треба надіятися, що нова Рада усвідомить собі всі обставини місцевого життя та зможе розвивати свою діяльність.

Вектор.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Вистава української преси.

В місяці жовтні ц. р. в домівці Українського Національного Дому в м. Харбіні буде влаштована заходами Редакції „Маньджурського Вістника" перша на Далекому Сході вистава української преси.

Вистава буде мати слідуючі відділи: 1) Українська сучасна періодика (ґазети та журнали, що виходять в Европі, Америці та Азії). 2) Українські видавництва (1933—1934). а) красне письменство). б) наукові видання. в) спеціяльні-фахові. Українська преса в Азії від 1917 р. до наших днів. 4) Преса в чужих мовах, присвячена українській справі. 5) Українські пропаґандні видання. 6) Чужинна періодика, де часто друкуються інформації про Україну. 7) Українська пресова служба в Харбіні (діяграми, ріжні пропаґандні матеріяли, тощо).

Редакція „Маньджурського Вістника", починаючи свою роботу в напрямі орґанізації вистави, має надію, що всі українські видавництва, в яких частинах вони не находилисяб підтримають це надзвичайне важне діло, бо українська преса буде в перший раз показана в повному своєму розмірі не тільки українському далекосхідному населенню, яке дуже мало знає про положення своєї ріжної преси а також зробить добру пропаґанду української визвольної ідеї й серед чужинців, та населення м. Харбіну, що лежить на шляху з Азії до Европи.

Редакція „Маньджурського Вістника" прохає всі українські ґазети та журнали передрукувати це повідомлення, а всі українські видавництва та окремі особи надіслати на виставу свої видання й тим допомогти провести цю виставу з найкращим успіхом.

Всі листування в справі вистави та видання прохаємо надсилати на адресу Редакції: **„The Manchurian Herald" P. O. Box 269. „Via Siberia" Harbin, Manchu-Ti-Kuo. Asia.**

Змова проти премієра японського уряду.

Большевицька аґенція ТАСС повідомляє, що японська поліція перевела ревізії в школі „Схід пробуджується". Після ревізії арештувала чотири особи і деректора школи Окубо. При ревізії поліція забрала зброю і летючки з покликом скинути уряд адмірала Окади. Більшість учнів утікла і за ними шукає поліція. Управитель школи Окубо вдержував тісні взаємини з Нісю Інкус, провідником „Ліґи братерства крови". Члени тієї „Ліґи" вбили міністра скарбу Інуя та вдержували тісні звязки з убивниками Інукая.

—o—

Зміна німецької політики до большевиків.

Французький щоденник „Л'евр" лише, що після подій у Німеччині до рішаючого голосу прийшла райхсвера і тому німецька закордонна політика зміняється. Ця зміна політики наступила у відношенню до большевиків. І так фон Бюльов склав візиту большевицькому амбасадорові у Берліні Хінчукові та заявив, що німецький уряд бажає приятельських взаємин з СССР. Подібну інструкцію вислали німецькому амбасадорові та військовому аташе у Москві. Про цю заяву повідомлено польського посла в Берліні Ліпського.

Сенатор Беранже проти східного Льокарна.

ПАРИЖ, 30. 7. ПАТ. „Економічна і фінансова аґенція" помістила статю сен. Беранже, провідника комісії закордонних справ у сенаті. Беранже пише, що договір взаїмної допомоги в теперішній формі не буде східним Льокарном. Яку забезпеку дає на майбутнє Мемелеві, Литві, Україні та данціґському коридорові і які дає можливости несподівана ревізія кордонів. Скільки держав має тільки один кордон? Часто існують два або три кордони і тому двосторонній договір обіймає суперечні зобовязання. Східне Льокарно не ґарантувало би кордонів кожної держави, які підписали би той договір, як це ґарантує договір у Льокарно. Тому не слід посвячувати для оборони кордонів чужих держав безпеки Франції. Не слід теж забувати, що першою засадою в закордонній політиці є сильна армія, на яку спирається дипльоматія. Тільки під тією умовиною можна хапатися кількох договорів. Але найкраще придержуватися одного договору, коли він є добрий.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 132—180 Телефон 25-55.

Заслужена кооперативна установа.

Сороклітній ювилей Українбанку „Віра" в Перемишлі.

Дня 19. червня ц. р. святкував Українбанк „Віра" в Перемишлі 40-літній ювилей своєї діяльности. Після богослуження за померших членів „Віри" мала відбутися академія, однак політична влада заборонила її через жалобу по мін. внутр. справ бл. п. Перацькім. Тому Дирекція перевела з членами Надзірної Ради і присутніми членами основниками „Віри" святочне засідання під проводом члена-основника „Віри" о. декана Андрія Борисевича з Дрогобича.

Голова, відкриваючи засідання, згадав заслуги перших директорів „Віри" перед 40 літами, зазначуючи, що вони дали „Вірі" добру волю, працю, розум і серце, та що завдяки тим прикметам за кільканадцять літ „Віра" стала вже сильною матеріяльною інституцією, що помагала культурному й економічному розвиткові народу. Провід „Віри" має ту заслугу, що здобув для своєї установи довіря Перемищини і краю та обєднав людей доброї волі.

З черги виголосив промову голова Надзірної Ради п. надрадник Роман Дмоховський, в якій м. і. склав поклін тіням незабутньої памяти бл. п. д-ра Теофіля Кормоша, якому Т-во завдячує нинішню свою власну домівку.

Про історію розвою і діяльности „Віри" за час її 40-літнього істнування виголосив довший реферат член Дирекції д-р Петро Войтович. 19. червня 1894 року розпочала свою діяльність „Віра" як перша українська кредитова установа не лише на перемиській землі, але взагалі, як перша українська кредитова установа в усій Галичині. Ініціятором заснування „Віри" був загально знаний чоловік ініціятиви і праці перемиський адвокат д-р Теофіль Кормош. За його почином склався з початком 1894 року в Перемишлі комітет основателів зложений з директора української ґімназії Григорія Цеглинського, професора ґімназії д-ра Миколи Антоневича, катехита жіночої семинарії о. Максима Копка інжиніра Михайла Мартинця і урядовця Товариства обезп. „Фенікс" Олександра Лисака. Комітет скликав конституючі Загальні Збори на день 22. травня 1894, на яких зібралось 39 громадян. Головою тих зборів був дир. Григорій Цеглинський, секретарював д-р Данило Стахура, а як нотар фунґував Савин Будзиновський. Членами першої Дирекції вибрано д-ра Теофіля Кормоша на управл. директора, Івана Хархана на директора контрольора, Олексу Ярему на директора касієра. Як заступники директорів вибрані Йосиф Гарацак, о. Антін Ломницький і о. Омелян Кормош. На ті Збори єдину коротку привітну телеграму прислав був інж. Нагірний, директор „Нар. Торговлі" у Львові, — одинокої тодішньої української економічної установи. Між першими членами „Віри" був значний відсоток москвофілів, тому й фірма т-ва була „компромісова": „Общество взаїмного кредита „Віра", Товариство зареєстроване з обмеженою порукою в Перемишлі". З тої причини також і Надзірна Рада названа у статуті „совітом"...

Тому, що „Віра" крім заявлених уділів на 3.000 злр. не розпоряджала наразі ніякими фондами, порішено примістити її часово в канцелярії д-ра Кормоша, а потім ще в одній кімнаті т-ва „Бесіда".

Мета заснування „Віри" зясована обширніше в першім звіті Дирекції з 31. грудня 1895. буквально ось так: „Вже від давна давалась відчувати пекуча потреба заснування в нашім повіті Повітового Товариства Кредитового, щоби висвободити себе зпід чужої фінансової зависимости, щоби розвиватися економічно, самостійно, а упадаючому під лихвою народови помочи"...

Вже на засіданні „совіта" і Дирекції дня 13. червня 1894 рішено видрукувати 2.000 примірників статута, щоби можна їх відступити як взірцеві статути до оснування дальших українських кредитових установ. В тім часі Товариство „Віра", чи її директор д-р Кормош, виготовив теж друки, потрібні для веденя кредитових книг, та видав власним накладом практичний підручник для кредитових товариств. В той спосіб перемиська „Віра" поклала перший фундамент під українську кредитову кооперацію.

Золотим віком діяльности і розросту „Віри" можна назвати перших 20 літ її істнування, себто до світової війни в 1914 році. В тих літах виросла вона на першу і найбільшу перемиську фінансову інституцію, зискала загальне довіря, а через те великі ощадностеві льокації і отвертий кредит в Австро-угорськім Банку до висоти 100 тисяч корон.

Перед світовою війною „Віра" стала власничкою сімох великих камениць, куплених за поверх 600.000 корон та вартуючих бодай на 25 проц. більше. Хоча такий великий капітал увязнено в нерухомостях, працювало Товариство правильно, бо мало ще достаточний капітал до обороту. Зрештою реальности добре рентгавлись.

Лихоліття світової війни від серпня 1914 підірвало „Віру" і спровадило її занепах. Перед облогою Перемишля москалями в осені 1914 року евакуовано Перемишль. До останньої хвилини перед облогою, себто до 19. вересня 1914, „Віра" урядувала і виплатила платню урядовцям. По звільненні Перемишля від російської облоги вертають члени Управи до Перемишля і „Віра" продовжує свою діяльність. Мораторія оголошена з вибухом війни позбавила „Віру" доплиу капіталів, тому більше за роки 1914 і 1915 був пасивний. З тої самої причини і в чергових 1916—1920 „Віра", не маючи гроша до обороту, вегетувала лише частинними доходами з реальностей, покриваючи з них платні урядовців. Для придбання оборотового капіталу продано дня 30. жовтня 1918 року комплекс камениць при вул. Словацького за 520.000 корон. Ця продаж була найбільше діймаючою втратою для установи, бож з розвалом Австрії, — в місяць по цій продажі, — гріш почав скоро тратити на вартості і не причинився до оживлення „Віри". Щойно 13. липня 1921 року відбулись перші повоєнні Загальні Збори. Семилітній білянс був пасивний. Девалюація марки дальше вдарила по установі.

На Загальних Зборах 7. жовтня 1924 року зазначив директор д-р Кормош, що в 30-тому році істнування Товариства Товариство так підупало, що мусіло звільнити всіх урядовців, а з доходів чиншу Товариство всилі оплатити лиш одного урядовця і возного.

В 1924 році після введення злотової валюти порішено на Загальних Зборах 17. грудня 1925. перечислити резервові фонди з уділів і щадничі вкладки до висоти 10 проц. Як виходить зі звіту Дирекції загальний оборот з року 1924 був 9.060 зол. а чистий зиск 5 зол.

Від р. 1924 починає „Віра" постійно підноситись: її грошевий оборот і доходи рік річно зростають, так, що навіть не вважаючи на господарську скруту в останніх трьох роках „Віра" стоїть нині на сильних підвалинах і певним кроком наближується до свого передвоєнного розквіту.

Коли увійшов в життя закон про кооперативи з року 1920, „Віра" примінила свій статут до приписів закону про кооперативи і приняла фірму „Товариство взаїмного кредиту „Віра", кооператива з обмеженою порукою в Перемишлі". На останніх Загальних Зборах 17. квітня 1934 „Віра", примінюючись знову до вказівок нашого Ревізійного Союзу, змінила деякі постанови дотеперішнього статуту та свою фірму на: „Український Кооперативний Банк Віра". Кооператива з обмеженою відповідальністю в Перемишлі". Як Українбанк перейняла „Віра" цього року в порозумінні з Окружним Союзом Кооператив в Перемишлі орґанізаційну роботу, провід і контролю над кредитовими кооперативами на терені перемиського Окружного Союзу Кооператив.

Велику і почесну ролю в житті нашого народа відіграла „Віра". Тисячі осіб українського населення найшли у „Вірі" поратунок, користаючи з догідного кредиту „Віри", чи то при сплаті лихварських довгів, чи при закупні кусника землі, чи на інші життєві потреби.

Десятки наших народніх початкуючих уста-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 1. СЕРПНЯ 1934.

о. СТЕПАН КОВАЛІВ 4)

ПРО ДУХІВ.

ЯК ДУХИ ОБЯВЛЯЮТЬСЯ.

Відомости, які духи давали письмом, були дуже ріжнородні. Тексти були в ріжних мовах, іноді для цілого окруження зовсім незрозумілі. Відомости ті обявляють речі зовсім незнані. Є там деякі історії, тривіяльні, змислові, поважні, наукові. Це значить — як думають спіритисти — що поміж духами, які обявляються, одні є добрі, другі злі, інші байдужі. Трапляється навіть, як самі спіритисти признають, що якийсь злий дух може підсунути свої відповіди відповідям духа мудрого і і доброго.

Духи, що часто обявляються, подаються за душі осіб дорогих даному окруженню, присвоюють собі навіть їх почерк, спосіб їх говорення та дають доказ, що є атаємничі у всі найінтимніші подробиці життя тих осіб. Розуміється, що така поведінка духів мусіла зєднати спіритизмові чимало прихильників.

Деколи знов подаються ці духи за душі осіб великої слави. Лишають підписи: Сократа, Цезаря, Наполеона, св. Ап. Павла, св. Августина, св. Людовика, а навіть Ісуса з Назарету. Але коли проголошувані ними гадки носять на собі риси осіб славних, за яких себе подають, стільки наглядною є річю, що ці підписи є фальшиві та що під ними скриваються духи злі й розпустні.

Духи добрі, або бодай ті, котрі себе за добрих подають, не предсказують будучности; тому спіритистичні пророцтва майже завсіди показувалися непозавними і Аллян Кардек, найповажніший зпоміж публіцистів спіритистичних каже, що вони означають інтервенцію духів зводників.

Стиль спіритистичних обявлень буває дуже ріжнородний, ба навіть стверджено, що медій має на нього рішучий вплив.

ЗДІБНОСТИ МЕДІЇВ.

Здібности медіїв розвиваються через звичку. Вироблюються вони в сомнамбулізмі, але найчастіше в стані чування. Згадане досконалення медіюмічних здібностей довершується не без деякого труду, особливо, як духи викликують ефекти фізичні, які вимагають чималого вкладу фізичних сил. Медіюміям спричинює чимало недогідностей. А. Кардек відраджує особам слабим і ексцентричним давати уважати себе за медій. І справді були випадки, що чимало осіб, внаслідок практик спіритистичних тратили здоровля а навіть змисли.

Інша недогідність та, що медій віддається спровола під владу духів наглядно злих, які радше опановують, ніж покидають медій. Про особи, тим духам віддані, так говорить А. Кардек: „Знаємо особи, які цілими літами були жертвою всяких найсмішніших містифікацій, зброжбництва, а навіть матеріяльного нещастя. Дух показується спершу явно злим, потім брехливим".

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.

Відповіди духів зібрано в одну цілість, щоб утворити якусь систему. З тої системи виймаємо деякі частини, за Кардеком найбільше характеристичні:

„Бог є вічний, незмінний, нематеріяльний, єдиний, всемогучий, найсправедливіший і найліпший. Є Творцем всесвіта. Сумнівне є питання, чи Бог може входити у безпосередні взаємини з людиною через обявлення? Всесвіт складається з матеріяльних істот себто видимих і з духів. Ці останні становлять тут головну частину, втіляються чергово в людські тіла. При смерти душа людини стає мандрівним духом аж до хвилини, коли втілиться знову або на землі, або на одним з тіл всесвіта. Духи втіляються завсіди з тіла розумних істот, ніколи у тіла звірят; а проте дух мусить набрати вже деякої досконалости, заки втілиться в людину.

Ті всілякі втілення духа є завсіди чимраз досконаліші, а скорість цього поступу залежить від добровільних зусиль, які людина підіймає, щоби дійти до досконалости. Нема ні неба ані пекла, тільки невпинне наближування до добра ідеального, яке чинить душі чимраз щасливіші.

Духи розлучені з тілом є сповиті в якесь ніжне тіло з мряковини, яке дозволяє їм входити у звязки з людьми. Поміж цими духами є одні духи добрі, інші — духи злі, звані сатанами.

Моральність духів вищих є зовсім схожа з моральністю спіритуалістичної фільософії: але треба зазначити, що вона взагалі годиться з переконаннями і поглядами сучасних. Згідно з цією моральністю усі релігії прославляють того самого Бога.

Нема нічого вищого над пожертву для інших людей. Нерозривність подружжа є законом людським, дуже протилежним законові природи.

Найдосконалішим взором, який Бог дав людині як дороговказ і провідника, є Христос. Тому письма деяких спіритистів є повні висловів запозичених з Євангелія.

(Докінчення буде).

чов найшли у „Вірі" щедрого зобродія мецената, — який своїми дарами уможливив їм істнування і розвій. З чистих біднесових зисків виплатала „Віра" за час своєї сороклітньої діяльности на зобродійні цілі 20.888 зл. та найменше тричі стільки на народні цілі з біжучих захунків.

За прикладом і на взорах „Віри" повстала в околиці Перемишля ціла низка кредитових товариств, яким „Віра" уможливила розвій своїми підручниками, порадами і значними кредитами (Вишатичі, Судова Вишня, Мостиська, Хирів). В 1906 році льокує „Віра" 5.000 корон в „Народній Гостинниці" у Львові, в 1908 році субскрибує в Земельнім Банку у Львові 30 акцій на 12.000 корон, а в році 1912 дає кредит Науковому Товариству ім. Шевченка 20.000 корон.

Золотими буквами записалась „Віра" в історії міста Перемишля. За ініціятивою директора д-ра Кормоша довгими кредитами „Віра" вибудовала перемиська громада цілий ряд величавих будівель, збільшуючи наше народне майно та наш стан посідання в Перемишлі.

Також в розвою нинішнього Окружного Союзу Кооператив в Перемишлі відіграла „Віра" вебиняку ролю. М. і. жертвою 60-ти відсотків своїх претенсій до Окружного Союзу Кооператив, „Віра" врятувала ту установу два роки тому від руїни і дала йому змогу дальшої екзекутиви і повільного постепенного розвою.

І нині несе „Віра" свою поміч там, де цього вимагає інтерес українського народу, бо в її домівці займає нині безплатно одну кімнату Народня Канцелярія і філія „Просвіти", та одну кімнату новозаснований цього року наш музей „Стривігор".

Від першої хвилини істнування „Віри" держали її провід в своїх руках найвизначніші громадяни Перемишля. Рідкі особові зміни в проводі „Віри" впродовж 40 літ вказують на заслужене довіря членів тої установи.

Мета визначена основателями „Віри" все актуальна; до неї змагає і нинішній провід „Віри", спираючись на набутім досвіді своїх попередників.

На святочнім засіданні відчитано кільканадесять привітів від ріжних установ та чільних церковних і світських діячів з цілого краю.

Спільною фотографією членів ювилейного засідання закінчено свято.

—o—

Болгарія нищить македонських революціонерів.

СОФІЯ. ПАТ. Новий болгарський уряд приступив до основної ліквідації македонських революціонерів. Між військами та революціонерами доходить дуже часто до завзятих боїв, які кінчаться розгромом македонських революціонерів. Влада безпеки відшукала криївку провідника македонських революціонерів. Відділ поліції зі скорострілами окружив домівку, в якій скривався Михайлов.

Дальший хід подій в Австрії.

ПОХОРОНИ ВБИТИХ ВОЯКІВ.

ВІДЕНЬ, 30. 7. ПАТ. У неділю відбувся у Леобен похорон 7-ох австрійських вояків, які полягли у боях з націонал-соціялістичними повстанцями. Ґен. Піхлер виголосив промову і склав на домовинах вояків золоті медалі, які признав їм през. Мікляс.

ЖАЛІБНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ.

ВІДЕНЬ, 30. 7. ПАТ. В катедрі св. Стефана кардинал Інцер відправив заупокійну Службу Божу за канцлера д-ра Енгельберта Дольфуса. На богослуженні були присутні през. Мікляс, члени уряду і дипльоматичний корпус.

РИМ, 30. 7. ПАТ. На богослуженні за Дольфуса в церкві австрійської кольонії в Римі був присутний Мусоліні.

ПОВСТАННЯ В КАРИНТІЇ.

ВІДЕНЬ, 30. 7. ПАТ. У чотирьох повітах Каринтії майже ціле населення бореться з повстанцями проти уряду. Число вбитих повстанців невідоме. Боротьба ведеться здовж кордону Югославії. Бої дуже завзяті. Стріли австрійського війська перелітають на терен Югославії і тому може дійти ще до конфлікту з Югославією.

ЗАВОРУШЕННЯ.

МІНХЕН, 30. 7. ПАТ. У таборах австрійських націонал-соціялістів в околицях Мінхену, на вістку про невдалий переворот в Австрії, дійшло до заворушень. У Мінхені кружляють по вулицях стежі.

ІТАЛІЯ УСПОКОЮЄ.

ЛЬОНДОН, 30. 7. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє з Риму, що міродайні політичні кола оцінюють теперішнє положення в Австрії спокійніше. Кажуть, що уряд є паном ситуації. Італійські війська за кілька днів відкличуть знад австрійського кордону.

ЧОМУ ПРИСКОРИЛИ ДЕРЖАВНИЙ ПЕРЕВОРОТ.

ПАРИЖ, 30. 7. ПАТ. Кореспондент „Парі Соар" пише, що легіон австрійських націонал-соціялістів приготовлявся перейти австрійський кордон ще в дні 1. березня ц. р. Одначе Мусоліні довідався заздалегідь про підготовку до державного перевороту та негайно інтервеніював у цій справі і до вимаршу не дійшло. На засіданні проводу націонал-соціялістів у червні ц. р. нібито брали участь теж два провідники австрійських націонал-соціялістів Байхт і Фравенфельд. На засіданні в червні ц. р. рішили продовжувати інтензивну терористичну діяльність в Австрії, щоби приневолити канцлера Дольфуса зректися уряду або довести до громадянської війни. Міста Ліндав і Пісав призначено на склади военного матеріялу для австрійських націонал-соціялістів. Державний переворот підготовлено найпізніше на вересень ц. р.

Про пляни змовників до найменших подробиць знав австрійський пос. у Римі фон Рінтелен та частина колишніх австрійських генералів. Державний переворот прискорили на основі звітів фон Рінтелена, який повідомив, що Мусоліні і Дольфус підчас стрічі у Річіоні задумують проголосити Австрію догмою европейської політики. Кореспондент запевняє, що найвищі провідники німецьких націоналістів відограли найбільшу ролю в австрійських подіях. Тепер легіон австрійських націонал-соціялістів нібито перенесли з Баварії до Турингії і Східної Прусії. Заява німецького уряду, що Німеччина не має нічого спільного з революцією націонал-соціялістів у Відні, викликала серед членів австрійського легіону велику реакцію. Австрійські націонал-соціялісти заявляють, що їх зрадили.

ЛЬОНДОН, 30. 7. ПАТ. „Таймс" оголосив таку сензаційну вістку про події в Австрії: В дні, коли вбили канцлера Дольфуса, німецьке інформаційне бюро розіслало до німецької преси комунікат про „повстання народу, який вимірить справедливість урядові Дольфуса". Комунікат згадував, що уряд Дольфуса повалено. Одночасно висловлював надію, що проти волі великих держав, австрійські німці заключать союз з Німеччиною. „Таймс" повідомляє, що згаданий комунікат пів години пізніше відкликали і не дозволили його оголосити. „Таймс" здогадується, що цей комунікат основувався на звітах інспектора австрійських націонал-соціялістів Габіхта, якого вже на другий день канц. Гітлер усунув зі становища інспектора.

—o—

По широкому світі.

— У Берліні представники Німеччини підписали торговельну умову з Францією.

— У місті Мільвокі дійшло до завзятих сутичок між страйкуючими робітниками і поліцією. Один робітник убитий, а 40 ранених.

— У Понте Тіціно перевернулося моторове човно з 20 людьми. Дотепер видобули тіла 5-ох людей.

— Страйк портових робітників у Сан Франціско закінчився у вівторок 31. липня ц. р. в год. 8. рано.

— Большевицький амбасадор у Токіо переслав мін. Гірогіті відповідь свого уряду на японську пропозицію продати східно-китайську залізницю в Манджурії. Японські політичні кола впевняють, що хоча большевики відкинули японську пропозицію, то всеж таки підуть на нові уступки Японії.

—o—

ЗАВМЕРЛО ЖИТТЯ.

ЛЬОНДОН, 30. 7. ПАТ. Учора вполудне одна з найбільших електрівень у Бетерсен припинила працю на кілька годин з приводу дефекту в моторах. З причини недостачі електричного току завмер рух у полудневo-східній Англії на просторі 13-ох графств, які мають 14 міліонів населення. Поїзди, трамваї, кіна, театри та ціле житє завмерло на кілька годин.

Не приймають харчових посилок.

Варшавський тижневик „Депеша" пише, що всі харчеві посилки до Берези Картуської команда табору завертає. Інтернованим передають тільки посилки з білим. Кореспонденція з вязнями недозволена. Був проект, щоби інтерновані вживали картки такого змісту: „Я здоровий, маю доволі харчів і добре мені поводиться". Одначе невідомо, чи влада дозволить вживати ці картки і чи вязні згодилися писати такі картки. Покищо невідомо, щоби рідня інтернованого одержала лист або картку з концентраційного табору. „Депеша" повідомляє, що після фізичної праці інтерновані переходять військовий [illegible], який має змінити їх спосіб думання.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

НОВИНКИ

— **Б. асистент держ. шпиталю в Кракові Д-Р МЕД. ЯРЕМА МАЛИС, ХІРУРГ, ординує від год. 3—5, Львів, Городецька 18.** 86

— **Робітня футер Юліяна Глушевського Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 57-?

— **Відложення Лугового Свята і посвячення Лугового Городу.** З „Великого Лугу" дістаємо отсе повідомлення: Тому, що майже кожної днини паде дощ і в краю повені, Лугове Свято у Львові відложене на пізніше. Речинець свята буде оголошений в часописах.

— **До Вп. батьків, яких діти ходять до шкіл „Рідної Школи" у Львові.** Найбільше видатків мають наші школи у вакаційних місяцях. Учителям треба виплатити платні, як кожного місяця в часі шкільної науки, а крім того треба відчистити та направити шкільні будинки й інвентар, докупити потрібне шкільне приладдя та шкільний інвентар доповнити потрібними річами. Щоби школи не задовжувались безпотрібно, Рада Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" у Львові звертається до всіх Вп. Батьків, щоби сповнили свої батьківські та громадянські обовязки супроти шкіл „Рідної Школи" тоді, коли ті школи якнайбільше потребують. — **Рада Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" у Львові.**

— **Для жертв повені.** Львівська лікарська палата звернулась із покликом до всіх лікарів складати жертви на поміч повеняним.

— **Пожежі на Рівієрі.** На франц. Рівієрі горить 15.000 гектарів ліса. Замок „Ебур де Реті" вартости 5 міл. фр. згорів до тла; згоріло 10 віль, ріжних власників із Ліону. Мешканці мусіли втікати морем. Є багато людських жертв. На підставі приблизних обрахунків досі шкоди доходять до 80 міл. франків.

— **Ріжні вістки.** Німецький міністр праці заборонив видавати закордонні пашпорти якимнебудь кваліфікованим спеціялістам без огляду на їх расову чи релігійну приналежність; причина — великі промисловці жалуються, що виїзд деяких спеціялістів приносить велику шкоду підприємствам. — У Німеччині досі заборонена продажа „Дейлі Експрес" одної із найбільше поширених ґазет у світі. — Відома французька артистка Іда Рубінштайн дістала кавалерський хрест почесної легії. — Золотий запас німецького держ. банку зріс за останній тиждень на 2.500.000 марок і дійшов тепер до 74.700.000 міл. — Еспанський военний міністр заборонив офіцирам і звичайним воякам бути членами якихнебудь політичних партій, а навіть... читати в касарні часописи. — Президент Рузвельт приїхав на Гавайські острови, де буде ловити риби. — У Тегерані повісили Алі-Асгара, якого називали перським упирем; він убив 28 дітей і пив їх кров; він вірив у стару перську легенду, що хто пє дитячу кров, дістає магічну силу. — Ліверпульський університет дістав 100.000 фунтів шт. на будову нової бібліотеки від Гарольда Когена. — У Фльоренції відсвяткували 600-ліття славної „Кампаніле" Джотта. — Великі маневри англійської фльоти починаються 1. серпня і будуть тривати 10 днів. — У Ніці арештували 13-літнього внука Льва Толстого за спробу крадежі; арештували його вже не вперше.

— **Смертельна недуга Марії Дреслер.** Славна 63-літна фільмова зірка Марія Дреслер тяжко недужа. Вона вже кілька місяців перебуває в одній американській санаторії. Лікарі стратили надію й кожної хвилини ждуть на смерть артистки. Під санаторією вистоює тисячна юрба а жінка президента Рузвельта телефонічно що кілька годин довідується про стан недужої. Є це може найкращий доказ популярности Марії Дреслер, яка в такім поважнім віці належить до найславніших фільмових зірок Америки.

— Театр загрожує кінові. Між берлінськими кінами й театрами провадяться переговори в справі узгіднення цін білетів. В останніх часах ціни в театрах були низькі, аж вкінці власники кін мусіли запротестувати проти цього, бо театр підриває їх інтерес. Тепер справа представляється зовсім інакше як кілька літ тому: тоді кіна загрожували театрам, а тепер театри загрожують кінам. Причина є така, що акторські гажі можна обтинати, а власники кін є звязані умовами з фільмовими підприємствами.

— Водні доми. У Голівулі побудував один італійський архітект цілий ряд т. зв. „водних домів". Будинки мають подвійні шклянні стіни, поміж якими спливає вода. Вода є відповідно огріта або остуджена, чим регулюється внутрішну температуру води, є відповідно забарвлена, що дає незвичайні зорові ефекти. Розуміється, що такі доми відповідно коштують, і на їх будову можуть собі позволити лише найбагатші міліонери.

— Власник Льондону. Велика частина Льондону є приватною власністю Принца Вестмінстерського. Один з його предків одружився з одною богатою дівчиною, яка в придане дістала величезні простори підміських піль. Хто міг сподіватися, що з розростом Льондону на пустих полях повстане новий осередок міста й що вартість терену зросте до 25 міліонів фунтів штерлінгів.

— Чорт хоче долярів. Мешканка села Богумілув, Маріянна Пехота, дістала від свого сина з Америки 100 долярів. Її сусід Волянкович постановив видурити від неї гроші. Тому перебравшись за чорта вночі закрався до дому Пехоти та зажадав видачі 100 долярів, які нібито мали походити з нечистого джерела. Перестрашена баба на коцюбі подала „чортові" гроші, який зараз пішов до корчми. Тут почав оповідати про свій „подвиг" і в цей спосіб видав себе в руки поліції, яка занялася спритним ошуканцем.

— Память професорів. Одному професорові фільософії у Варшаві вирвав злодій на вулиці теку з паперами. Професор негайно зголосився на поліції. Коли комісар запитав, чи пошкодований не пригадує собі вигляду злодія, цей відповів: „Розуміється; він був цілком подібний до Темістокля", і вийшов із комісарічту. Урядовець тільки рот відчинив, бо ще зі школи запамятав, що Темістокль помер більш 2000 літ тому і не пригадував собі, як він виглядає.

— Статистика в косметиці. Ось кілька статистичних дат, винятих з одного фахового журналу про косметичні потреби американок. Річно зуживають вони 4000 тон пудру; 52.400 тон крему; 26.000 тон кольонської води; 19.000 тон спеціяльних мил; 6562 тон купелевої соли й вкінці 2375 тон помадок до уст. Пересічно кожна американська жінка видає річно на косметичні засоби 307 долярів, а всі разом 2 міліярди. Ця сума перевищає буджет неодної европейської держави.

—o—

Із судової салі.

ДВОХ ОБВИНУВАЧЕНИХ ПЕРЕД СУДОМ В ЧОРТКОВІ ПІД ЗАМІТОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО ОУН.

В днях 7. та 8. липня ц. р. відбувся в окр. суді в Чорткові перед лавою присяглих суддів процес **проти Володимира Білинського**, б. урядовця „Просвіти", сокільського орґанізатора та **Павла Морського** із Заривинець біля Бучача, арештованих ще 4. лютого ц. р. Акт обвинувачення,

закидував їм обом приналежність до ОУН і переховування та кольпортажу нелеґальщини, а першому ще й знищення орлів і портретів у вселюдній школі в с. Переволока, буч. пов., в ночі з дня 31. I. на 1. II. ц. р. Обв. Білинський Вол. відкликав свої зізнання перед слідчим суддею, мотивуючи їх зложення на поліції тим, що їх вимушено. До розправи покликано понад 30 свідків. Боронили: Білинського Вол. — **д-р Мих. Росляк**, Морського П. — **д-р Вол. Електорович.** Треба з признанням підчеркнути, що оборона блискучо вивязалася зі свого завдання у найкращому розумінні цього вислову:

Дня 8. VII. в ночі лапав присуд: **Вол. Білинський — 2 і пів року вязниці** з вчисленням слідчої (б міс.). **П. Морський — вільний.**

Сьогодні 8·30 веч. | **Стрінемося всі на „ЯХТІ ЛЮБОВИ"** („NEW YORK BABY") | Сьогодні 8·30 веч.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

За що ми так терпимо?

Гіркий то хліб українського денникаря. Ніколи нікому не догодить. До кожної статті або новинки кожний (здебільша безплатний) читач має щось докинути, доповнити, спростувати. І то звичайно на писок і то лишком.

„Як ви можете — телефонує один тихий, але страх відважний патріот — писати в такій то справі так помірковано, так стримано?... Ви повинні мати завжди таку шалену відвагу як я: як треба, то я готов віддати за справу навіть життя!"

А на другий день читаємо в сусідській газеті, що той відважний патріот виголосив на ту саму тему ще перед телефонічною розмовою з нами таку смирненько-залякану промову, якби промовляв на могилі людини, що вмерла не в молодому віці та не від кулі, а на старечу неміч. І до того — не забуваймо! — покійний був його щирим другом...

Але з телефоном і достойниками ще пів біди: відложиш або плюнеш у слухальце і спокій. Але листи! Неграмотні листи. Зажартував собі М. Рудницький у фейлетоні про Черче, що сушарня зветься там сплітварнею і що дами оповідають собі там сплітки. Чому дами? Бо більше їх там лікується ніж мужчин, і краще вони це роблять, ніж ми, і всі ми любимо складати на жіноцтво наші власні гріхи. Приходить лист:

Впов. Пане Редакторе!

У статті п. н. „Більша вакаційна полоpож" Ви, Пане Редакторе, написали, що в Черчі сушарня називається сплітварнею, де пані займаються сплітками. Як бувша урядничка перебувала я переважно в мужеськім товаристві, тому можу ствердити, що під цим оглядом мужчини перевищають нас на ціле небо! Ви, панове, маєте більше часу на фабрикацію спліток, для котрих коршми і подібні переповнені Вами інституції саме на це надаються.

Пошо Ви, Пане Редакторе, підглядали і підслухували, що діється в сушарні? Мабуть з нудів, бо в Черчі за мало коршем і т. п. Наш часопис „Жіноча Доля" не виступає ніколи проти слабостей Вашого бородатого полу — а булоб що писати! — а часописи, котрих редакторами виключно мужчини, почувають до обовязку при кожній нагоді нас понижати. На Вашу думку ми здібні лишень до сплітoк! Маєте щастя, що я хвилево перебуваю в Трускавці, інакше порахувалась би з Вами в більше рішучий (а може заманальний) спосіб.

З поважанням Евгенія В.

і повний підпис.

Дня 25. липня 1934

Мій товариш прочитав лист, з. і. хир рукн, в голос заридав, а опанувавши глибоке зворушення, сказав, що почуває себе погано, взяв відпустку і прощаючись, просив мене на лист відписати.

Не знаю трускавецької адреси, тому відповідаю на оцьому місці.

„Високонерозсудна і безсердечна Пані!

Рука мені тремтить, серце в мені бється, як молоточок Нефа, рондове перо вигинається... Ваше імя каже, що Ви bene nata а Ваше прізвище скорочую до одної букви.

Ваш лист заступає мені фейлетон. Чи міг би я написати, щось дотепнішого та веселішого? У Редакції перечитували Ваш лист кілька разів, наче найкращі дотепи з „Жорен". Урядничка, що перебуває переважно в мужеськім товаристві, мусить мати гумор і з Вашого листа це видно. Це товариство загартувало теж Ваші мязи і тому Ваш лист кінчиться таким сильним Гітлерівським акордом.

Як жаль, що Ви покищо у Трускавці і Ваша погроза залишається тільки погрозою.

В одному пункті тільки з Вами не згоджуюсь: щодо підслухування і підглядання. Це та сама денникарська цікавість, за яку нашу прабабку Еву евакували з раю з її чоловіком і за яку ми досі на світі так мучимось, бородаті, обголені і зовсім голі". **Тиберій Горобець.**

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ЗАВОЙОВНИКИ" І „ФАНТОМАС".

Дві фільми майже передпотопні. Перша довго та широко зображує пареру трьох поколінь американських банкирів що не вважаючи на всякі труднощі, як боротьба із бандитами та банкроцтва, зуміли таки добитись до майна і у найкращих хвилинах фінансової скрути кидають усе своє майно для добра батьківщини.

Друга „Фантомас" — це історія одного вбивства в одному замку. Центральна особа — молода жінка має досить бурхливе минуле і довкола себе збирає кількох почитувачів.

Є тут детективи, одна посмертна маска і довге поліційне слідство. Треба добре орієнтуватись в особах, щоб їх не переплутати так це все замотано.

КІНО „ХИМЕРА": „ЗНАЙОМА З ТЕЛЕФОНУ".

Американська весела комедія продукції „Фокса". Історія про моряка, що якнайкраще старається використати свій короткий побут на суші і бідну дівчину, яка не має чим заплатити за нічліг. Є тут кілька непорозумінь, що повними вітрилами прямують до гепі-енду. Фільма має кілька добрих сцен і хоч артисти не належать до слав, варт її оглянути.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

СТУДЕНТ ЗАСТУПАЄ КУРКУ

Студент фільософії у франц. університеті у Гренобль, Равль Арпеш, побився зі своїми товаришами об заклад, що під пахою вигріє курячe яйце. Він штучно підвязав собі яйце під ліву паху і так ходив кілька днів. Одного дня нараз на викладі почули, як щось запищало: це вилюпалось писклятко.

ЩО ВАРТА ОДНА МАРКА.

Один збирач марок у Ню-Йорку купив рідку марку „Ганновер". Станув у вікні і приглядався їй із насолодою. У цій хвилині вітер вирвав йому її з рук і заніс її на вулицю. Філятеліст у розпуці побіг за нею і попав під авто; марку зл'вив, але його відвезли до шпиталю.

—o—

Студентські справи.

ПРО СТУДІЇ У ВИЛЕНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

При університеті Стефана Баторія у Вильні істнують такі виділи: лікарський, гуманістичний, правничий, математично-природничий, рільничий і штук красних. Відділ фармацевтичний від р. 1932 постепенно ліквідується і в ц. р. буде лиш III. курс. Дирекція відділу старається у міністерстві, щоб відділ знову урухомити, одначе рішення в цій справі покищо нема. На випадок позитивного полагодження справи подамо про це до відома заінтересованим.

Вписи на всі виділи У. С. Б. відбуватимуться при кінці вересня (точних дат покищо нема), зокрема на медицину від 24. 9. до 6. 10. ц. р. З огляду на те, що при вписах обовязують лікарські оглядини всі кандидати мусять явитись особисто. Оплата за оглядини 4 зол.

До прохань про приняття треба долучити: метрику, свідоцтво матуральне, посвідку лікарських оглядин, військовий документ, свідоцтво моральности, якщо була перерва в науці й інші документи, що їх дістається на місці.

Перед приняттям на медицину обовязує конкурсовий іспит: а) письменний з фізики, б) опрацювання теми з обсягу природничих наук, в) вільний переклад дословний зміст тексту в трьох мовах до вибору. Мови англійська, французька і німецька. Оплата за іспит 30 зол. + 10 зол. кошти маніпуляційні.

Річна оплата на всіх виділах 300 зол. платня у 2-х ратах. Життя у Вильні від 50—80 зол.

Крім університету істнує ще у Вильні: 1. Інститут для дослідів над Східною Европою, 3-літня вища школа (в роді школи політичної), 2. Нижчий Інститут Торговельний і 3. Нижча Школа Технічна.

По ближші інформації про студії прошу звертатись листовно на адресу: **Krużok Ukrajińskych Studentiw Wilno, skr. poczt. 152.**

На відповідь долучити почтову марку.

Заввага: Ферії літні продовжені до 8 жовтня. Члени КУС-у у Вильні, що думають приїхати після 16. 9. нехай висилають залізничі знижки до прольонгати.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Маґазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

СПОРТ.

НАКОЛЕСНІ ЗМАГАННЯ У ЛЬВОВІ.

В неділю 29. п. м. зорганізував Наколесний Субреферат наколесні змагання на шосі на 10 км. На старті станули після змагунів з таких клюбів: УРСК 5, Чорноволи 2, Тризуб 1. Забракло на старті наколесників з Сокола IV і Сокола III.

Дуже добре представився УРСК. Наразі чисельно, але при обмінені тренінгів нас виглядн вибитись на найкращу наколесну секцію. Тепер технічну перевагу мають Чорноволи, яких два змагуни (Шутка і Тузик) завзято боролись на фініші за перше місце. ПеремігШутка в часі 19:24,8, здобуваючи перше місце; за ним другий Тузик на пів колеса. 3) Березюк (УРСК), 4) Наконечний (Тризуб), 5) Мартин, 6) Кістів, 7) Кузьма, 8) Дуфинець (всі з УРСК-у).

У змагунів прожив ще брак змагової амбіції та бажання перемоги до останнього метра. Тому, як бачили, що є на дальших місцях, доїздили до мети у звільненім темпі, без ніякого фінішу. Одначе це браки, що легко дадуться викорінити. Вже на чергових змаганнях найближчої неділі сподіваюся поправи. Здобуті місця будуть зачислені до загальної перемоги клюбів. Тому до чергових змагань новинці станути наколесниками з усіх секцій і то заздалегідь, щоби здобувати для своєї секції титул переможця на 1935 рік.

МИСТЕЦТВО У. С. С.

Коломия, 22. VII. Пробій (Городенка) — Сокіл 4 : 3 (2 : 1).

Перші змістецькі змагання закінчилися заслуженою перемогою гостей, хоч вислід увесь час стояв під знаком запиту. Найкращою частиною гостей був напад, у Соколі оборона. Гра весь час гостра, хоч спеціяльно змагунам добре в знаки. Ворота для Пробою добули Яворський 2, Гаж і Сілецький, для Сокола Зовуч 2 та Урбанник.

ПЕРЕМИЩИНА.

Перемишль, 22. VII. Спартак — Сокіл 7 : 0 (2 : 0).

Спартак виграв заслужено у високому відношенні. Сокіл не використав карного. Спартак, скріплений Дутчом, представляється зовсім добре! Сокіл слабший у всіх лініях. Одинокою ясною точкою дружини був оборонець Коростіль М. Суддював п. Гук С.

Військо. Вігор — Запорожець (Нижанковичі) 5 : 1 (5 : 1).

Сензаційна перемога сільської дружини над доволі сильним противником. Вігор грав з величезною амбіцією та вміло використав догідливе вітер у першій половині. Суддював п. Красник І.

Перемишль. 29. VII. У. С. К. (Добромиль) — Спартак 2 : 1 (2 : 1).

Гра на доволі високому рівні, повна гарних акцій обох дружин. Зокрема У. С. К. виявив велику дозу жертвенности, амбіції та зовсім доброго технічного змагування. Судив п. Красник І.

Перемишль. Беркут — Сокіл 5 : 0 (1 : 0).

Неприємні ті змагання велися весь час зі сильною перевагою Беркута. Сокіл безвадійний поза Дужим і Коростілем. Видців мало. Судив п. Лавецький.

Бушковичі. Степ — У. С. К (Добромиль) 3 : 1 (1 : 0).

У. С. К. програв через стрілову анемію нападу. Степ добув ворота з гарних пробоїв. Судив п. Гук С.

Табелька мистецтв У. С. С. у Перемишлі.

	змагань	доб. пунктів	стр. п.	відн. вор
1. Степ	8	14	2	30 : 9
2. Беркут	8	12	4	30 : 9
3. Спартак	9	12	6	30 : 11
4. У. С. К.	9	12	6	26 : 16
5. Запорожець	8	7	9	14 : 22
6. Вігор	8	5	11	15 : 36
7. Сокіл	9	4	14	13 : 25

ЯВОРІВЩИНА.

Сокіл (Судова Вишня) — Збруч (Олешиці) 1 : 0 (0 : 0).

Повільне темпо з причини великої спеки. Збруч переміщений підопічною їздою.

Змагання: **Хортиця (Любачів) — Сокіл (Яворів)** у Любачеві не відбулися через нездатність гриця.

РОГАТИНЩИНА.

Черче, 22. VII. Сокіл — Черчанка 3 : 1 (1 : 1).

Заслужена перемога Сокола, хоч Черчанка поправляється з дня на день. Копунам Черчанки здалосяб прочитати докладно правила гри в копаний м'яч та не вводити непотрібного замішання на грищі й поза ним. Суддював п. Скробач.

СТАНИСЛАВІВЩИНА.

Станиславів, 29. VII. У. С. К. — Сокіл (Ямниця) 3 : 2 (2 : 2).

Сокіл заслугував на нерішений вислід. У. С. К. помагав собі до виграної гострою грою. В обох дружинах слабі напади. Ворота для УСК-у добули Камінський, Панасій ті один зі замішання під воротами, для Сокола Зубик і Пуйдо (з карного). Суддював п. Клюнь.

СТРИЙЩИНА.

Жидачів, 22. VII. Сокіл — Дністер (Миколаїв, 1 : 1 (1 : 6).

Весь час гра жива й фер. Видців дуже мало. Судив п. Грубський.

Дрогобич. Скала (Стрий) — Сокіл 1 : 1 (1 : 0).

Ворота для Скали здобув Хомишинець з лівого, для Сокола Кобільник І. з карного. Судив п. Труш.

Дрогобич. Скала (Стрий) — Бетар 6 : 1 (2 : 0).

Змагання товариські. Велика перевага Скали, яка показала дуже гарну гру, перевищаючи свого жидівського противника у всіх лініях. Суддював п. Кручковський зі Стрия.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

По недільних змаганнях табеля мистецтв Окружної Ліги виглядає так:

	Клюб	змагань	пунктів	відн. воріт
1)	Ресовія	16	22	36 : 16
2)	Чорні	14	21	37 : 10
3)	Польонія	15	19	34 : 23
4)	**Україна**	15	16	28 : 27
5)	Погонь І. Б.	14	15	26 : 25
6)	Лехія	13	11	21 : 30
7)	Гасмонея	9	10	16 : 17
8)	II. Сокіл	14	10	13 : 24
9)	Огніско	8	5	12 : 28
10)	Світель	15	4	14 : 37

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

Фінальні розгривки за мистецтво А-кляси Львівської Округи (ЛЗОПН) зачнуться 12. серпня і будуть переведені у двох групах: 1) Білий Орел, Яніна (Золочів) і Чужий (Перемишль), 2) Т. Ш. Л. (Львів), Погонь (Стрий) і переможець зі змагань між **Сяном (Перемишль)** і Короною (Самбір). Змагання ці відбудуться 12. п. м. у Львові й українська публика матиме нагоду оглядати гру другої по Україні найсильнішої української дружини в Галичині.

—o—

Дописи.

ПІДГАЙЦІ.

Гостина театру „Заграва". До Підгайців загостив молодий український театр „Заграва" під проводом В. Блаваського. Дав чотири вистави: „Мужчина з минулим", новинку: „Гетто" (пєса Гаєрманса з жидівського життя), „Тарас Бульба" й інсценізацію Стефаникових творів „Земля". Театр, дарма, що ослаблений браком кількох сил, які перебувають на відпустці, дає вистави на високому мистецькому рівні. Найбільше подобалися В. Блаваський, Пазорій (особливо концертовою грою в „Гетто") та п-і Істоціна. Вправді театр дав лиш чотири вистави, але й цього було досить, аби він виїхав з Підгайців з дефіцитом. Так мало публики, як на отсих виставах, не було ще ніколи... Поза двома адвокатськими родинами та кількома молодшими громадянами, які постійно ходили на вистави, не було з місцевої інтелігенції буквально нікого. Особливо прикре враження викликувала остання вистава „Землі", де більшою частиною публика були чужі, які своє „захоплення" виявляли іронічними підсмішками та простацькими вигуками, не розуміючи ні інтенції ні духа інсценізованих творів. Воно й не дивниця. Така вистава як „Земля", призначена головно для українського громадянства, а його на салі було дуже мало, бо в тому часі, коли відбувалась вистава, частина місцевої інтелігенції уладила собі приватну забаву... Сумно тай годі!

(ст.)

Нові книжки й журнали.

СІЧ. Неперіодичний журнал Українського Січового Союзу за кордоном. Прага, 1934 р. 2. ч.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 27. VII. год. 8'30 веч. „Яхт кохання". Театр „8'30".

Середа, 1. VIII. год. 8'30 веч. „Яхт любви". Прощальний виступ театру „8'30."

Театр Ріжноманітностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Почіраний любов" (комедія). „Кріс, надійське кохання".

АТЛЯНТИК: „Фантомас", „Завойовники".

ВАНДА: „Блакитна рапсодія".

КАСІНО: „Зорі Броднею", „Дорога до щастя".

КОЛИСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНІК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал бідних дівчинок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Романс Маньки Грешниці", ревія „Львів-Монте Карльо".

МІРАЖ: „Дівчина та мільйон", „Паприка".

МУЗА: „Ворога подружжя" „Таємний детектив".

ПАН: „Прощання з тріхом", „Люди в готелі".

ПАЛЯС: „Пісенькар Варшави" (Евг. Бодо).

ПАСАЖ: „Любов Жоржети" і ревія „Шаянські вечори".

СВІТ: „Я був тобі вірний", „Карієра дельнерки".

СОНЦЕ: „Пірати степу" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Король арени" (Кен Мейнард) на осн. Джека Лондона, і ревія Нюйорк-Варшава „Боженільна ніч".

ХІМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).

УТІХА: „Кохання на приказ" (російська фільма) і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 31. липня 1934.

Відень (506,6) 17'55 Спів, 20'15 Симф. концерт, **Братислава** (298,8) 19'25 Спів, **Мор. Острава** (259,1) 20'00 Спів, **Прага** (470,2) 12'30 Сальонова орхестра, 21'00 Симф. концерт, **Париж** (1649) 12'00 Легка музика, 20'00 Пісні 18-го століття, **Атльона** (531) 21'15 Спів, **Білгород** (439,8) 20'20, 22'00 Спів, **Любляна** (569,3) 20'00 Концерт квінтету, **Берлін** (356,7) 18'45 Балади (Бронгест, баритон), 20'45 „Ніч-ліг у Гранаді" оп. Крайнера, **Гайльсберг** (291) 20'45 Пастирські пісні, **Кенігсустергавзен** (1571) 17'45 Сучасна музика, **Кельн** (455,9) 20'45 Макс Регер, збільшена радіоорхестра, муж. хор, **Ляйпціг** (382,2) 20'46 „Кабале унд Лібе" траг. Шілера, **Мінхен** (405,4) 19'05 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, **Будапешт** (549,5) 13'30, 22'10 Циг. музика, 18'30 Концерт, 20'20, 23'10 Лістові твори, **Міляно** (368,6) 20'45 „Польська кров" оп. Недбаля, **Рим** (420,8) 17'15 Легка музика.

Середа, 1. серпня 1934.

Відень (506,8) 18'00 Солісти, 19'45 Легка музика, **Братислава** (298,8) 17'50 Пісні слов'янських гуслярів, **Прага** (470,2) 14'00 Спів, 19'40 Швайцарська музика, **Лягті** (1807) 20'00 Пісоньки, **Париж** (1649) 20'45 Симф. концерт, **Атльона** (531) 20'00 Спів, **Берлін** (356,7) 19'20 Нар. пісні, 21'00 Концерт, **Гайльсберг** 21'00 Оп. музика, спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17'25 Фортепян **Штутгарт** (522,6) 17'45 Пісні, 18'25 Молода поезія, 18'45 Неапольські пісні, **Будапешт** (549,5) 17'00 Пісні в супр. гітари, 19'25 Оп. арії, 23'20 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11'30 Муз. вечірка, 17'10 Камер. концерт, 21'30 Симф. концерт. **Рим** (420,8) 20'45 Концерт сучасної музики.

Львівське радіо.

Вівторок, 31. липня 1934.

6'30—7'25 Ранішня авдиція, 11'57 Сигнал часу. 12'03 Метеорольогічні вістки, 12'05 Огляд преси, 12'10 Легка музика, 13'00 Полудневий дениик, 13'05 Для молодших дітей: „Івась у полі серед женців", 13'20 Еспанські пісоньки (гр. пл.), 13'55 З ринку праці, 14'00 Метеорольогічні вістки, 14'05 Збіжева біржа, театр-репертуар, комунікати, 16'00 Твори Петра Чайковського (гр. пл.), 17'00 Скринька П. К. О., 17'15 Концерт солістів (музика, спів), 18'00 Замостя і Замощина, 18'15 Фортепяновий рецеталь, 18'45 Балачка: „Суходолом й морями", 19'00 Вечірка, 19'15 Пісоньки (гр. пл.), 19'50, 19'55 Спортові вістки. 20'00 Вибрані думки, 20'02 Рецитації „Легіонові поезії", 20'12, 21'12 Легкий концерт, 20'50 Вечірній дениик, 21'02 Із лікувальних справ, 22'00 Проблема грошової політики, 22'15 Танкова музика.

Середа, 1. серпня 1934.

6'30—7'25 Ранішня авдиція, 11'57 Сигнал часу, 12'03 Метеорольог. вістки, 12'05 Огляд преси, 12'10 Популярна музика з гр. пл., 12'45 Музичні загадки для старших дітей, 13'00 Полудневий дениик, 13'05 Концерт музики Фронта, 14'00 Експортові вісти, 14'05 Збіжева біржа, театр. репертуар, комунікат, 16'00 Отворення спортових гор поляків із закордону, 16'20 Популярний концерт, 17'00 Для дітей: „Нові товариші", 17'15 Концерт солістів, 18'00 Книжка та знання, 18'15 Легка музика з гр. пл., 18'45 Про культуру будня, 18'55 Туристичний бюлетен льв. залізн. дирекції, 19'15 Скрипковий рецеталь, 19'50, 19'55 Спортові вістки, 20'0.) Вибрані думки, 20'02 Актуальний фейлетон, 20'12 Спів (Вал. Єнджейовська, Йосиф Зубик) у супр. фортепяну, 20'50 Вечірній дениик, 21'02 Фейл. „Болехів", 21'12 Концерт творів Людомира Ружицького (музика, спів), 22'00 „Ріжними шляхами" (літературна чвертьгодина). 22'15 Розвязка другого муз. льогогрифа.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5'27—5'28 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26'68, Париж 34'90, Берлін 205'00 1/2, Ціріх 172'67, Амстердам 358'85, Прага 21'98, Міляно 45'43, Нюйорк кабель 5'29 3/4, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 30. липня ц. р. кооперативам платни за:

1 к. десер. масла	2'10	зол.
1 л. молока	0'15	„
1 л. сметани	0'60	„
1 к. яєць	2'30	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 1. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курита	(пара курит важить не менше як 1'50 кг.) за 1 кг.	0'95	зол.
Кури	I класа „	0'80	„
„	II „ „	0'60	„

Тенденція дещо сильніша.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРОДАЄМО ТЕПЕР з причини кінця сезону найгарніші сукні, плащі, костюми 50% дешевше. — Магазин дамської конфекції **І. Посамент, львів, вул. Академічна ч. 2.** 77 5—5

СПОРТОВІ МУЖЕСЬКІ СОРОЧКИ можна найдешевше набути в кооперативі „Пласт", вул. Сикстуська 29. 45 6—6

КООПЕРАТИВА „ТРУД" В ДРОГОБИЧІ шукає від 15. серпня 1934 кваліфікованої управительки, з майстерським іспитом, до ведення школи крою і робітні. Платня згідно з умовою. Зголошення до Управи на руки п. Стефанії Соневицької, Дрогобич, вул. св. Юра. Управа. 88 2—3

ЗАНЯТТЯ ШУКАЄ жінка зі знанням господарства і кухні, в середньому віці. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Господиня". 90 1—2

ГІМН. ІНСТРУКТОР-педагог, совісний і релігійний, шукає лекції на цілий рік в поважному, релігійному домі на провінції. Може заспівувати зразковий церковний хор і вчити чужих мов: французької, італійської та англійської. Ласкаві зголошення слати до Адм. „Неділя" Львів, Ринок 10, під „УЧІТЕСЯ" з маркою на відповідь.

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕШЕВО ПРОДАМ

модерну горіхову **їдальню,** віденський **кабінет, клюбовий гарнітур.** критий сапаном і багато інших гарних меблів.

„WNĘTRZA STYLOWE"

вул. Клементини Танської (напроти Готелю Жоржа). 72 2-3

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3.— зол., з почт. пересилкою 3.50 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик! Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 202 (13.747). Львів, четвер 2. серпня 1934. Pocztową opłatą opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Югославія проти воєнних кроків Італії.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. Югославянське посольство в Берліні оголосило заяву про останні події в Австрії. Югославянський уряд запевняє в комунікаті, що на австрійсько - югославянськім кордоні не було ніяких подій. Доцепер прикордонна сторожа інтерирувала 700 молодих австрійських утікачів на відтинку Маріко-Дравоград та відобрала від них 200 крісів, один скоростріл та кілька револьверів. Югославія слідкує уважливо за всіми рухами і всі станиці мають наказ зберегти спокій. Зроблено все, щоби запевнити безпеку кордону та вдержати добрі взаємини з Австрією.

Югославія стоїть на становищі, що події в Австрії мають виключно внутрішній характер. Тому поробила всі заходи, щоби не нарушити сусідських взаємин з Австрією. Югославянський уряд є тієї думки, що якби дуже ускладнилось австрійське питання, тоді єдиною та виключною інстанцією до вирішування тієї міжнародньої проблеми є Ліґа Націй. Всі інші заходи або інтервенції нарушували би мирові договори і могли би викликати небажані наслідки. Комунікат заперечує рішуче всі вигадані або перекручувані факти про ворожу поведінку югославянської влади до Австрії.

ВЕЛИКЕ ВРАЖІННЯ ПІСЛЯ ЗАЯВИ ЮГОСЛАВІЇ.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. Комунікат югославянського посольства викликав у берлінських колах велике враження. Політичні кола в Берліні вважають комунікат пересторогою югославянського уряду під адресою Італії. У Берліні підкреслюють три моменти заяви: 1) відмежування югославянського уряду від чисто внутрішніх справ Австрії; 2) Ліґа Націй це єдиний компетентний чинник при вирішуванні австрійської проблеми; 3) та виразна пересторога для Риму, що всяку інтервенцію Югославія вважатиме нарушенням мирового договору. Наслідком того Югославія не обмежилась би до ролі обсерватора, коли згадує про дальші можливі наслідки тієї інтервенції.

2.000 ПОВСТАНЦІВ У ЮГОСЛАВІЇ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Аґенція Аваса повідомляє, що до Югославії втікло 2.000 австрійських націонал-соціялістів.

ДО КОНЦЕНТРАЦІЙНИХ ТАБОРІВ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Соціялдемократичні кола повідомляють, що колишнього канцлера Ренера арештували члени Гаймвери. В останніх днях поліція арештувала 3.000 соціял-демократів і комуністів. До концентраційного табору у Велерсдорф вислали 400 соціялістів.

ТАВШНІЦ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО БЕРЛІНА.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. З Відня повідомляють, що державний секретар при міністерстві закордонних справ Тавшніц вертається в найближчих днях до Берліна на своє становище австрійського посла.

КАНЦЛЕР ШУШНІҐ ПРИХИЛЬНИКОМ МОНАРХІЇ ГАБСБУРҐІВ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Преса пише, що призначення канцлером мін. Шушніґа дає запоруку енерґійної акції нового австрійського уряду. Проти нового уряду не будуть так різко виступати соціял-демократи, як проти давнішого уряду. Німецька преса запевняє, що Шушніґ є прихильником повороту Габсбурґів на австрійський престіл та рішучим ворогом націонал-соціялістів. В Австрії зростають впливи Гаймвери. Два визначні члени Гаймвери кн. Штаремберґ та Берґер обняли ресорт прилюдної безпеки та міністерства закордонних справ. Тому новий австрійський уряд, на думку німецької преси, веде Австрію у невідому будучину.

Канцлер Шушніґ має 37 років. Підчас світової війни воював на італійськім фронті, де попав у полон. В 1917 р. вибрано його до народної ради, а в 1930 р. увійшов до уряду Буреша, як міністр справедливости. В уряді Дольфуса став міністром освіти і був його одним з найближчих приятелів. Шушніґ був вихованцем колишнього канцлера о. Зайпля. Віденська преса вважає призначення Шушніґа канцлером маніфестацією перед цілим світом і каже, що новий уряд буде продовжувати політику Дольфуса.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Уряд призначив ген. Обернеґена провідником воєнного суду, який судитиме змовників.

УБИВНИК ДОЛЬФУСА ПЕРЕД СУДОМ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Вчора почалася перед нагалим військовим судом розправа проти вбивників канцлера Дольфуса, торговельного помічника Оттона Плянету та провідника змовників, електротехніка Франца Гольцвебера, за напад на палату канцлера. Обох підсудних обвинувачують за державну зраду, а Плянету за вбивство канцлера Дольфуса.

ПРОКУРАТОР ОБВИНУВАЧУЄ.

Прок. д-р Тупі виголосив такий акт обвинувачення проти обох підсудних: У середу, 25. липня ц. р. вполудне перед палату канцлера заїхав один особовий та 11 вантажних самоходів з націонал-соціялістами, перебраними за вояків. Особовий і 4 вантажні самоходи віхали на подвіря палати, розброїли сторожу та ввійшли до палати. Возьний Гелвічек побачивши крізь вікно напасників, хотів рятувати канцлера Дольфуса. Попросив канцлера піти за ним до архіву, а звідтіля легко вже втекти. Одначе змовники вдалися до салі і канцлер не міг втікати. Один зі змовників стрілив двічі до канцлера, який заслонився обома руками. Канцлер жив ще кілька годин, хоча щойно за 20 хвилин по зраненню перевязали йому рани. Дольфус помер від упливу крови. В год. 7-ій вечором розброїли змовників та відобрали від них 69 револьверів, 21 багнетів, 200 ладівниць та 1765 набоїв.

ВБИВНИК ПРИЗНАВСЯ ДО ВИНИ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Вбивник Плянета признався, що стрілив двічі до канцлера Дольфуса тому, що його викинули з австрійського війська за приналежність до націонал-соціялістів. Плянета зізнав, що по стрілах запитав канцлера, чи він є ранений. Одержав від Дольфуса відповідь, що він не знає. Тоді Плянета візвав канцлера піднятися з долівки, але Дольфус відповів, що не може. Щойно тоді підсудний побачив кров і тому закликав розброєного сторожа перевязати рани. Свого вчинку жалує.

Провідник змовників Гольцвеґ заперечив свою вину. До палати ввійшов тому, що довідався про утворення нового уряду під проводом посла Рінтелена. Заявив, що мін. Фей підчас переговорів зі змовниками знав про поранення канцлера. Тому мін. Фей телефонував до міністерства краєвої оборони, що канцлер Дольфус бажає мирного полагодження справи зі змовниками. Крім того мін. Фей дав військове слово чести, що змовники вийдуть свобідні.

З черги зізнавали як свідки мін. Фей, Нойштедтер-Штірмер, Карвінський та інші. Мін. Фей зізнав, що не давав слова чести змовникам, що з палати канцлера вийдуть свобідно.

Перемиря зі змовниками заключив мін. Нойштедтер-Штірмер. На його думку, перемиря треба було додержати. Критичного дня в палаті канцлера всі урядовці та свідок Фей мусіли поводитися спокійно, бо побоювалися насильства.

Мін. Нойштедтер-Штірмер і Карвінський заявили, що перемиря зі змовниками заключили під умовиною звільнення членів уряду живими і здоровими. У протилежному випадку перемиря буде неважне.

Розправу перервали в год. 1.15 вночі до год. 9-ої рано. У вівторок зізнавав ще сторож поліції Штайнбергер.

—o—

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елеґант" терпентин.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 27—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

Застереження проти опіки.

ВОЄННИЙ ШУМ НА ЗАХОДІ І ВАЖЛИВІ ПОДІЇ НА СХОДІ.

Львів, 31. липня 1934.

На заході преса робить воєнний шум, який на шумі скінчиться. Не вважаючи на величезні алярмові наголовки, які мусять іти на рахунок ґазетних „референтів від сензацій", і на спеціяльну тенденцію заінтересованих держав викликати в Европі таку атмосферу, що в ній можна би легко, без нічийого спротиву, так обмурувати австрійську державну самостійність і так закріпити в середній Европі протинімецькі впливи, щоб Німеччина на добрих 10 літ не змогла в справі „аншлюсу" і пальцем кивнути, — війни напевне не буде. Не буде її нині, з приводу Австрії, бо 1) австрійська проблема не проблема передусім льокальна і має своє джерело у парадоксі тої статті версайського договору, яка примусила Австрію до державної окремішности, але не дала їй економічних підстав, 2) у міжнародньому житті австрійська проблема другорядна, бо міжнародні інтереси, які на ній перехрещуються, це не суперечні центральні проблеми даних суперницьких держав і з осередньою світовою проблемою (Дал. Сходу та Тихого океану) австр. проблема не стоїть у ніякому звязку і 3) нема взагалі демаркаційної лінії, що поділила би Европу в австрійській справі на два ворожі табори, нема взагалі противників, які особливо в нинішньому міжнародньому менті хотіли би признатися до взаємно ворожих позицій. Тому, повторяємо, весь воєнний шум шумом скінчиться і минеться як один з голосних епізодів у затяжній німецькій кампанії за „аншлюс", за злуку двох країн одного народу.

Але той австрійський воєнний шум, віденська револьта, трагічна смерть Дольфуса та італійська військово-дипльоматична метушливість — усунули в очах широкої читаючої публики деякі справді важливі події на задній плян. Що більше, майже зовсім неспостережними минулися ті події, дарма, що своїм міжнароднім значінням вони далеко глибші, від австрійської історії, бо є безпосередньою ланкою у великій грі, що йде нині у світі довкола згаданої осередньої світової проблеми.

Такою важливою подією, на яку широка европейська публика майже не звернула уваги, це подорож міністра Бека до балтійських держав. У мин. тижні їздив польський міністер до столиць Латвії й Естонії. Урочисте приймання, бенкети, заяви приязни і т. д., себто всі ті зовнішні аксесорії, які невідлучно супроводять у-

сякі подібні офіціяльні подорожі. Але поза тією офіціяльщиною скривається дуже поважний зміст, і навіть з трафаретних офіціяльних заяв можна вимірковати, що ця подорож не була лише актом сусідньої куртуазії. Колиж шукати за коментарями, в яких можна добачити прозору інспірацію відповідальних чинників, то вже зовсім недвозначно вилазить шило з мішка.

Річ іде про останній маневр французької дипльоматії, який став голосний з нагоди подорожі мін. Барту до Льондону. Це — т. зв. східне Льокарно, проект пакту, який обхоплював би Польщу, Совіти і балтійські держави, а може й Німеччину, колиб вона схотіла до нього прилучитися, та який „гарантував би" незайманість нинішніх державних кордонів тих держав: формальну гарантію давали би Франція, як посередник і протектор, а моральну Англія і Італія, як держави, що „доброзичливо" згори до того проекту поставились, бо навіть в його обороні заангажували свою дипльоматію. Очевидно, що французька гра тут аж надто прозора: закріпити ще дужче свої впливи у Польщі та над Балтиком та передусім ще дужче неутралізувати німецькі надбалтійські впливи і — зміцнити на Сході Европи позицію протинімецьких Совтів. Совіти теж мали би з того пакту найбільшу і безпосередню користь, бо Франція зобовязалась би в ньому виразно — дбати за незайманість західних совітських кордонів і пильнувати „льояльности" балтійських держав, які для Совітів є завжди „інтервенційною нападовою брамою". Таким робом проектований балтійський пакт стояв би в безпосередньому звязку з франко-совітським військово-політичним союзом, за ціну петрифікації совітської влади на Сході запевнював би надалі французьку гегемонію на Заході та остаточно піддавав би під „протекцію" Франції Польщу і надбалтійські малі держави, — на які Франція глядить, як на німий предмет своєї протинімецької політики.

Річ ясна, що Німеччина відразу гостро протиставилась тому „благородному" і „пацифістичному" французькому проектові, який мир Европи розглядає крізь призму французької збройної сили та французького капіталізму, що найшли собі тепер союзника у „пролетарській" червоній армії. Становище Польщі було спершу дуже обережне, стримане і гейби невтральне. Аж після повороту мін. Бека з Риги і Таллінна те становище стає цілком недвозначне: у дипльоматичній мові це зоветься, що Польща „має час", „мусить докладно справу розглянути і надуматися", „не має потреби спішитися". Чемна, але справді недвозначна відповідь, яка у політичній практиці значить: ще один самостійний виступ польської дипльоматії, що перекреслює надії дипльоматії французької, і похоронення балтійського пакту.

У „Газеті Польскій" з 29. липня ц. р. появилася на 1-ій сторінці велика стаття курсивою п. н. „Не сталиться". Вся та стаття, її тон і зміст, надзвичайно характеристична для нинішніх польсько-французьких відносин. Ось кілька цитатів з неї: „...Польща і балтійські держави можуть нині розглядати проблему безпеки не кваплючись нервово до швидких постанов. Зате цілком дивоглядно виглядає на тлі того спокою схвилювання наших приятелів на Заході, які доконче **на свій спосіб** (підкреслення оригіналу — Прим. Ред.) хотять нам запевнювати безпеку саме тепер, коли вона викликує багато менше страху ніж нпр. перед десяти роками — у добі льокарненських пактів, коли залишено Польщу у кліщах Рапалля, а істнуванням інших балтійських держав взагалі ніхто не турбувався. ...Не можемо зрозуміти, чому наші західні приятелі з такою безцеремонною влізливістю (!) жадають від нас швидких і негайних постанов... Звідки та подиву гідна поквапність полагоджувати ці справи **за них** (за балт. держави — Прим. Ред.) з ласкавим залишенням їм **дорадчого голосу** і то майже в ультимативнім терміні... Не находимо причин до поспіху в нинішній ситуації... Державам нашого району... у справах, які їх у першу чергу і безпосередньо торкаються, **належить рішаючий голос...**"

Здається, що більш виразної приємної відмови годі вимагати. Авторитетну силу тій відмові дають комунікати та півофіціяльні заяви естонського і латишського міністерства закордонних справ, які підкреслюють найтіснішу закордонно-політичну співпрацю обох тих держав і повну згідливість їх нинішньої політики на Сході Европи з політикою Польщі. Коли пригадаємо їх ситуацію, майже аналогічну до ситуації Польщі (поміж Німеччиною і Совітами), можна цим заявам вірити. Так само віродостойною є заява, що балтійські держави бажають собі найтіснішої співпраці з Литвою, а останні заходи довести до польсько-литовського порозуміння стоять безумовно у звязку зі зміцненням польських впливів над Балтиком.

Тим болючішою для Франції є відмова Польщі приложити руку до діла, яке має на увазі не польські, а французькі інтереси. Колись „східне Льокарно" було мрією польської дипльоматії, але тоді вона мусіла задовольнитися лише „західним Льокарном", яке гарантувало границі — Франції. Нині Польща того Льокарна не потрібує: його ролю найкраще виконує 10-літний пакт з Німеччиною, а що торкається Росії, то Росія сама тремтить за власні границі. Зрештою — міністр Бек мабуть переконав керманичів малих балтійських держав, що після кожного кроку в сторону Німеччини — треба поступитися і в сторону Совітів: і тому безпосередньо після виїзду мін. Бека з Таллінна — подався до Москви естонський міністр закордонних прав Сельяма, якого там урочисто витали і який не шадив слів про приязне становище балтійських держав супроти Совітів... Тільки дивним дивом, совітська преса, не вважаючи на польсько-совітський пакт неагресії і на пакт 9-ти і на всі маніфестації польсько-совітської миролюбности, — не всилі скрити свого поденервування і щораз частіше забуває про потребу зберігати сальоновий тон у статтях на польські теми! Атаки на Польщу у совітській пресі множаться, — разом із щораз новим „розчаруванням" преси французької...

У світлі тих подій видніє найвиразніше **фіяско подорожі мін. Барту до Варшави.** Правильним показується те, що ми свого часу з приводу тої подорожі писали: що ніякі маніфестації польсько-французької приязни не зможуть змінити бігу подій, які розвиваються згідно з **розбіжними** інтересами обох тих держав. У світлі нинішньої нової болючої поразки французької дипльоматії зрозумілим є теж становище дипльоматії англьо-італійської: вони безумовно згори знали, що зі „східнього Льокарна" нічого не вийде, що весь французький проект зовсім нереальний, бо не хочуть його безпосередньо зацікавлені держави. І саме тому Англія і Італія так гладко „згодилися" на французький проект, бо навіть „інтервенювали" у Берліні і Варшаві у його користь. Бо що шкодить бути чемним супроти недвозначного воєнного союзника, який хоче зберігти свою всевладу, що її давно втратив?!

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 148—150 Телефон 25-55.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. СЕРПНЯ 1934.

ВІКТОР РАКОШІ

Татарський сос.

Михайло Пашка, кошикарський підприємець, мав дім, жінку, доньку і фрак. На самому початку не мав нічого. Спершу прийшла жінка, потім дім, потім донька, накінець фрак.

Усе як має бути — аж до фрака. Бо чейже фрака не потребує навіть найбагатший кошикар.

Одного дня Пашка покинув кошикарство і вступив на поле громадської діяльности. А у громадській діяльності у Мадярщині той тільки має пошану, хто має фрак.

Громадська діяльність Пашки полягала в тому, що він вів балачки на політичні теми у пиварнях і каварнях і ходив на віча та до клюбів, де обиралась опозиція. При цих балачках він попадав у таку лють, що обем його тіла в тривожно-широкими лініями трохи зменшився.

Якби він був пристав до консервативної партії, то давно вже вмер би від удару серця, але в ролі невдоволеного опозиціоніста втішався якнайкращим здоровлям. І так поволі дійшов він до пересвідчення, що мусить мати фрак; з мотивів політичних.

Отже коли прийшли його іменини, він зробив собі несподіванку — купив собі фрак. Чудовий, на шовку, такого крою і вигляду, що в Европі ледви хто, крім уельського принца, міг би мати кращий. Кравець розставався з цим твором мистецтва зі сльозами в очах. Він може вже тепер спокійно вмерти — казав він до Пашки — бо такого другого мистецького твору не зможе сотворити.

Пашка вбрав уперше свій фрак у той день, коли відкривали памятник одному опозиційному матадорові і після свята мав бути бенкет. Він хвилювався як дівчина, що вбирає свою першу балеву сукню.

Тепер слівце про татарський сос. Цей сос є невіддільною частиною всіх бенкетів, в яких люди беруть участь від колиски до могили, на просторі від Карпат до Верешуйфалю. Загальний погляд такий, що цим сосом поливають рибу але звичайно теж гостя.

Риб є безліч. А проте фантазія кухарів не вміла винайти нічого такого, що могло би підвести смак риб. Вони подалиб нам у татарському сосі кита так само як подають петруги... Хоча і рибам і гостям сос цей уже давно обрид. Шож? риба мовчить як гріб, а їсть як риба.

І так татарський сос супроводить нас до гробу. І буде супроводити так наші діти та внуки. На охололій землі останній ескімос на рівнику заїдатиме останній кусень останнього тюленя, мачаючи його в татарському сосі...

Після цього короткого вступу ніхто не буде дивуватись, що одна страва на згаданім бенкеті називалась так: „Петруги в татарському сосі".

Випадок хотів, що Михайло Пашка сидів ліворуч мене. Кельнер почав обносити полумиски від одного добродія, якого голова нагадувала багатовимірну булочку до кави і врешті підійшов із рибою в сосі до мене.

Пашка був несупокійний. Він крикнув до кельнера.

— Коли ви охляпаєте мені сосом фрак, то будьте приготовані на судовий процес!

— Слухаю, пане добродію! — відповів молодець чемно і то так, що не можна було зрозуміти, чи він хоче облити фрак чи ні.

Після цього підійшов до мене. Я взяв петруга, але без сосу. Я вже давно визволився від тої рабської звички: їсти татарський сос. Кельнер поглянув на мене, потім на сос і хляпнув моєю порцією на Михайла Пашку. Сос розлився по ньому і скапував. Я ніколи ще не бачив, щоб хтось щось облив з таким мистецтвом.

Підчас катастрофи Пашка сидів зовсім тихо і непорушно. Смертельно блідий кельнер подався взад. Тоді Пашка звернувся до мене і сказав до мене з блаженною усмішкою:

— Маю враження, що я якось щасливо оминув татарського сосу. Моя погроза зробила своє.

— Якто? ви нічого не запримітили? — спитав я здивований.

— Що такого?!

— Чоловіче! таж ви виглядаєте зараз як татарський хан!

— Як, що?.. про що ви говорите?!

— Про те, що ви плаваєте в сосі по шию.

— Не... мож... ливо... — ледви вигикав він і щойно тоді переконався, що кажу правду.

З похмурим обличчям почав Пашка говорити сам до себе:

— Чи встати? чи сидіти і не рухатись? Коли встану, сос потече на штани і вони теж пропадуть. А не ворухнусь то сос висохне на моїм фраку і не буде можна його вишкрабати... Але штанів маю багато, а фрак маю тільки один-одвіський... Мушу встати...

Чіпився стола і встав поволі та святочно. Усі глянули на нього здивовані. Чого Пашка може хотіти, коли ще ніхто досі не промовляв?

Тимчасом сос спливав із фрака як течійка маленького потічка і на кріслі творилось озерце.

Тоді прийшла мені діявольська думка.

— Тихо! Пашка говорить! — крикнув я з цілого горла.

Кошикар упав переляканий на крісло. Озерце бризнуло на всі боки. Я теж розлився в татарському сосі і деякі мої сусіди теж. Кожний мав свій татарський бік. Усе загуло. Хотіли Пашку викинути за двері.

Тільки я кричав далі:

— Тихо! Пашка говорить!

Нарешті він знову встав:

— „Я дуже зворушений... але на загальне бажання... хоча я і не промовець... але тому, що я весь у татарському сосі..."

Саля залунала реготом і оплесками. Пашка вклонився. Цього вечора він промовляв іще тричі.

Так почалась його кариєра промовця і діяча.

Перекладав ая.

З польської преси.

Знищити українські школи та перекинути на батьків кошти судових процесів.

До таких висновків доходить „Редута", львівський орган польських військовиків, у статті п. н. „З корінням вирвати зло" (ч. 4 з 29. 7. ц. р.). З приводу вбивства дир. І. Бабія лише автор статті м. і. таке:

...Українська молодь не може бути виховувана в окремих школах. Вона мусить ввійти до польських шкіл... Крім того адміністрація у Східній Галичині (Малопольщі) повинна находитись в одній руці, а не бути поділеною на три окремі малі держави, які мають власні методи займати становище до тих чи інших проявів. Також хтось мусить відповідати за вчинки тієї молоді. Коли ціле громадянство не всилі протиділати, то відповідальність мусить взяти на себе родина, батько боєвика. Коли карати 20- чи 18-літнього хлопця вязницею або смертю, то це не викликує ніякого страху ані не є відстрашаючим прикладом для інших: навпаки, „герої" ростуть. Колиж за сина відповідати буде батько, якому забереться маєток на покриття судових коштів або у користь пошкодованих, тоді український селянин вибє з голови сина революційні вигадки, та й сам син, що жертвує себе для „ідеї", не схоче наражувати батька. Щось таке треба вирішити і перевести в життя... Зло треба вирвати з корінням, — операція болюча, але успішна.

Автор додає, що такі думки насунули йому останні акти терору ОУН.

Залишаємо на боці самі ті „проекти", які всупереч надіям їх автора проблеми написане не розвязали би і зла не усунулиб. Автор забуває напр., що вже тепер ОУН послуговується при виконуванні актів терору здебільша молодими, зовсім бідними ремісниками та спролетаризованою сільською молодю, так, що маєткова відповідальність батьків булоб зовсім ілюзорична. Забуває теж, що перекинення відповідальности на батьків є теж одною з форм „кругової поруки", таксамо безпідставної, бо трагедією батьків не лише українських, у Галичині, але в цілім світі є те, що їхні діти виломлюються зпід їх впливу. Таксамо не розвязує проблеми, лише, навпаки, її безконечно більше заплутує, ліквідація українського шкільництва: адже з самої історії польської школи автор може пригадати собі, що чужомовна школа не впливає у масі на психіку молоді у тому напрямку, як цього хоче автор.

Але річ не в отих міркуваннях принагідного автора одної статті. Річ у тім, що взагалі такі акти терору, які мали в останньому часі місце, наводять поляків на подібні думки, підсувають їм ідеї, яких сутній зміст — це матеріяльне і культурне знищення українського населення. І тут головна суть практичної вартости діяльности ОУН.

Уживайте лише знаменитої цикорії і здорової підмінки кави „ЛУНА" „Пражінь" виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові.
1301

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол.

(з почт. пересилкою 0·95 зол.)

Розбуджують совість між американцями.

Нюйорк, 15. липня 1934.

„Як довго, Господи?" — питає в редакційній статті англіканський **„Американський Церковний Місячник"** — у виданні за липень, буде світ толерувати те, що діється в Радянщині? А що там діється, подає в окремій статті п. н. „Сталінова нова безклясова суспільність", що її написав один російський церковний достойник, але редакція не хоче його імени оголосити „зі зрозумілих причин", як пишеться у згаданій редакційній статті. А зміст надісланої статті такий:

Щоби зрозуміти, як виглядає Сталінова безклясова суспільність, треба пригадати **події з рр. 1929—1933.** В р. 1929-30 була страшна зима, яка дошкулила навіть і західній Европі. А саме серед того страшного морозу почали прибувати в північні сторони Совітів, **між Архангельськом і Вологдою,** цілі десятки залізничих вагонів для худоби. Вони прибували звичайно нічю і з них виходили мужчини, жінки та діти серед стогонів та плачів. Військо окружувало їх відразу й „успокоювало". Це були „кулаки" з України та Кавказу. Але це не були переселенці з родинами, а навпаки — рідня порозривана окремо. Одних гнали в одні сторони, других в інші. Вони вже ніколи не зійшлися. Подорож у вагонах тревала **від 6 до 8 тижнів,** навіть без світла, а вже нема що й згадувати про харчі або спання. Можна було огрівати вози гнилим деревом, але дим гриз в очі і подорожні мусіли перестати палити. Отже холодно було у возах, як і на дворі. Кинулась **зараза тифу,** люди гинули буквально як мухи, замерзлі тіла викидано з вагонів на двір і поїзд їхав дальше. В такому стані прибували поїзди з рештками людей від січня до травня. На стації у Вологді переводили їх **до вязниці,** а звідси до рубання лісів у мочаристих замерзлих околицях. Незабаром почали писати газети, що до північних міст, отже Архангельська й Вологди, транспортують збіже, але його нема де подіти. Тому треба було замикати церкви і переміняти на магазини. З іконостасів поробили якісь галерії. Коли вже „збіже прийшло", маса людей почала облягати церкви. Їх впустили до середини і казали драпатись на галерії чи горішні поверхи. **Дошки ломились і люди вбивалися.** Не було місць для природних вигод, будинки перемінились у гнійні. Знову кинулась пошесть тифу, а вже й так винуждені постаті, подібні до людей, почали гинути сотками. Їх замерзлі тіла виволікали гаками. Опісля лікарі казали, що це справжнє чудо, що пошесть не видусила цілого міста.

В той спосіб закпила собі ОГПУ з тих нещасливих „кольоністів", яких везли на північ буцімто на поселення у плодовитих околицях. **Тисячі їх гинули в поїздах, тисячі вже в містах по тих церквах!** Харчів не було, а як хто яким чудом звідкись дістав якийсь клунок з харчами, то робили ревізію „за схованим золотом" і не лиш харчі відбирали, але ще й людей карали. Хто не сховався в середині церковного будинку, боячися смерти від заражечого воздуха, той заражував себе на небезпеку нападу вовків, які ночами вдиралися до міста.

За три роки перевезли з України на північ яких **600.000 отих „кулаків"-богачів.** Половина з них згинула при вирубі лісів. Інших посадили як кольоністів на пустій землі, не дзючи навіть зерна на засів. Росла хопта і ту хопту їли люди — ні, **не люди, тіни з людей.** Тікали і тікають звідти, хоч кожному грозить смерть, коли зловлять. Та все одно вмерти! А хто лишився в живих, перемінився в напів божевільне сотворіння, яке ходить і виспівує: „Ми вже не побачимо нашої батьківщини, України!"

Що ставеться з тими „кольоністами?"— питає автор. — Очевидно — відповідає — **вони повруть до одного.** Коли ви пливете якоюсь північною рікою, можете на берегах бачити тисячку малих хрестів. У місцевості Великий Острог ціле цвинтарище хрестів. Думаєте може, що це побоєвище? — Ні, це лежать спокійно, вільні від журби, **кольоністи з України.** Вони вже ніколи не побачать рідної землі. Лише цікавить вас те, хто то поставив на тих могилах маленькі одноманітні хрести?

„Осьтак виглядає нова соціялістична суспільність у Совітах" — кінчить автор свою статтю у згаданім місячнику.

С. Демидчук.

Про всякі морочливі речі.

Прага, у липні 1934.

ЧЕХОВ І ТЯЖКА ТЕМА.

Дивуюсь „крайнє", Пане редакторе, що Ви згодились, аби написав для Вас статтю з приводу... Навіть не хочу сказати з приводу чого, бо напевне знаю, що на тім буде кінець, — ніхто й слова далі не прочитає... Не розкусили Ви нашого брата, читача, — чи що? Ще у „добрі, старі часи" російські критики скаржились, що, мовляв, „пісатель попісиваєт, а чітатель почітиваєт", — „почітиваєт", але більше не реагує. Тепер читач не такий наївний, — він просто не читає того, що йому не подобається, та й годі, — навіть у той бік не дивиться... Та й крім того: мало Вам статтей про „Просвіту", про „Рідну Школу", про „Добру Школу", що хочеться Вам іще про одну шк... Тьфу, трохи не зрадив себе! Та й іще раз крім того: що цікавого можна написати у нас про школу?

У російського письменника Чехова, в якомусь оповіданні, один герой-професор. Називається Іполіт Іполітович, але його дражнили — Митрополіт Митрополітович. Так отсей Митрополіт Митрополітович був відомий тим, що завжди, коли повертався йому язик у роті, то числовлював лише загально відомі „правди". Нпр., він казав: „літом буває горяче, а зимою холодно", „коні їдять сіно", „Волга вливається у Каспійське море". Отак і з нашими статтями про школи та всяку іншу освіту. Тут як не розписуй, — а читач — бестія — уже наперед знає: пишеться — „Просвіта", а вимовляється „сванація", друкується „Рідна Школа", а в дійсності — „вся коляда нам". Кажете, щоби Вам з приводу нашої школи, себто Подебрадської Академії, з нагоди 12-літнього її істнування статтю написати!

СКІЛЬКИ СТУПЕНІВ МАЄ ОДНА АКАДЕМІЯ.

Трудне це діло і головно невдячне! Ну й відсвяткували, кому то було цікаво! І виклад вислухали, і то прецікавий виклад! Ви уявіть собі, тепер, Подебрадську Академію, як відомо, вже кілька років намагаються ліквідувати, бо не можуть, справді, чужі люди, безконечно утримувати непотрібну їм школу; на свої не вистачає грошей. І, дійсно, Академія вже не має нових вписів, а старі студенти покінчили. Отже, скільки студентів має Академія нині? Пересічний український громадянин відповість: *мідного.* А я їм відповім: Ви грубо помиляєтесь, — має 300 студентів, — і то не фіктивних, а фактичних, що вчаться, платять гроші, складають іспити і т. д. Ручуся, що 95 проц. наших громадян і патріотів не уявляють собі, як це сталось. Вони зовсім не знають тої тихої, але впертої, завзятої боротьби, яку зводить ця українська школа за своє істнування. Вони цілком не помітили, як ця школа, зберігаючи себе, як живий організм, перейшла на рейки позаочного навчання і обернула нині у Високий Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання і як стала вона з Подебрадської Академії високою школою цілого світового українства, бо нині, справді, студіюють в ній українці із ріжних держав.

СТУДЕНТИ З УСІХ КРАЇН.

Підчас отсього скромного святкування, Секретаріят УТГІ улаштував маленьку виставу своєї праці: між іншим, виставив коверти з марками, які дістає від своїх слухачів. Тож яких там тільки країн та держав нема: тут тобі не лише українські землі, але й уся Европа, і Америка і Азія. Досить Вам, що якийсь земляк аж з Гонг-Конга записався студентом на курс оброблення шкіри! І нічого: — пише, що точно дістає лекції, а професор точно дістає його вправи. Дивується й сам собі не вірить, що живучи десь на краю світа, серед китайців та інших жовтошкірих, може бути студентом української школи і діставати пояснення від українських професорів! А оце інший чоловяга десь аж із арґентинської провінції: як напише, бувало, листа до УТГІ, то тут ми цілий тиждень читаємо — нічого розібрати не можемо: дотого, бідняка, мову перемішав. Але тепер уже зовсім інша картина: записався на курси українознавства, почав читати українські книжки, листуватись і вже відмінився себе. Словом, показалося, що для нашої розкиданої та розпоро-

Рештки майже за дармо тільки у нас можна набути „БЛАВАТНИЙ БАЗАР", А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.
17/73

шеної Нації і така школа саме дуже потрібна: вона стала так ніби культурним національним центром

ЩО ЗНАЄМО ПРО СВОЇ СПРАВИ.

Так ось такий зміст отого дуже цікавого викладу. — Неодмінно — кажу я авторові. — вишліть його до „Діла", — нехай надрукують. А він скептик такий та песиміст: Та ні, каже, посилати не буду. Хто з нас тим цікавиться? А сам найбільше працює та інших професорів підтягає. Так — щось ніби Гітлер від всеукраїнського позаочного навчання!

Отож єдину маємо втіху з того, що й іншими школами та поважними річами у нас не цікавляться. Ось, нпр., візьмемо Український Університет у Празі. Існує він уже 12 літ. Українське громадянство, як відомо, мріє про свій університет і бореться за нього 50 літ. А спитайте навіть найзавзятіших „боротьбистів"- які факультети є на цьому єдиному українському університеті, — бігме не скажуть! Або ось вам ще: Зібрались тут недавно за пивом добрі люди й три години опирали: чи Духовна Академія у Львові це висока школа чи це — семинарія.

При такім „підході" хіба комусь цікаво буде довідатись, що, наприклад, оцей наш Технічно-Господарський Інститут за два останні роки обернувся у надзвичайно важливу кузню українського духа. Ви спитаєте, як саме і чому? — А тому, що цей Інститут — позаочний і мусить писати й видавати для своїх слухачів виклади. А з цих викладів уже набралось непомітно яких чотирьох десятків великих і цінних книжок. Великих і цінних, але мало кому, поза слухачами, цікавих, бо це — політична економія, теорія статистики, комерційна аритметика, цивільне право, політичне право, товарознавство і т. д. Себто ті книжки, які вимагають високої дозрілости, які дають нації право на місце серед культурних народів світу, але які „широкому громадянству" безпосередньо непотрібні, так само, як десять томів хемії Чеховського, московського професора...

(Докінчення буде.)

Ревізії й арештування в Бережанщині.

Дня 7. VII. ц. р. арештували були в Шибалині п. Остапа Барана, абс. мед. з Раю. По переслуханні випустили його слідуючого дня на волю. Дня 12. VII. ц. р. у звязку з викриттям актів саботажу в с. Лісниках перевела поліція кількагодинні ревізії у таких осіб: Степана Демчишина, Івана Яцишина й Івана Шопяка. Окрім цього придержала двох нічних вартівників, яких по списанні протоколу звільнила. Дня 15. VII. ц. р. арештували в Бережанах двох студентів краківського університету: Ілька Білинського й Остапа Смулку. Першого відставили до слідчої вязниці, другого звільнили. Причина арештування невідома. У звязку з розвязанням жидівської комуністичної партії ОЖПП. арештували дня 16. VII. ц. р. в Бережанах кільканацятьох жидів, членів тої партії.

—o—

Українці на Далекому Сході.

УКРАЇНСЬКИЙ РАДІО-ВЕЧІР.

В четвер 26. липня редакція часопису „Маньджурський Вісник" влаштувала від 8. до 9. год. вечором радіо-вечір з харбінської радіостанції на хвилі 450 метрів.

ДРАМАТИЧНИЙ ГУРТОК.

Від кількох тижнів відбуваються в Харбіні проби драматичного гуртка, що тут недавно заснувався. Організатори гуртка поставили собі завдання зібрати молодші сили, головно серед української молоді, та вивчити з нею ряд пєс, які ще не ставилися на місцевій сцені, або які були дуже давно. Гурток має надію, що Управа УНДому закінчить устаткування сцени, в цьому гарному будинку, і восени вже почнуться регулярні українські вистави

ЗАХОДИ БІЛЯ ШКОЛИ.

Комітет українських організацій, що заходився біля відчинення у м. Харбіні української школи для дітей, жваво працює, ведучи відповідну агітацію серед батьків та готуючись до заснування рідної школи. Комітет видав відозву до місцевого українського населення, що була всюди по місті розліплена в українській та російській мові.

БІБЛІОТЕКА-ЧИТАЛЬНЯ

У найближчому часі відчинять після довгої перерви бібліотеку-читальню української нац. кольонії при УНДомі. Бібліотека буде розпоряджати крім великого числа добірних книжок також великим числом українських ґазет та журналів.

КАЛЄНДАР „МАНЬДЖУРСЬКОГО ВІСНИКА".

На 1935 р. Українська Видавнича Спілка, що видає „Маньдж. Вісник", має на меті видати

Цукорня

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

український календар, в якому будуть зазначені всі церковні та національні свята. Календар матиме теж цікавий текст на всі місяці.

КНИЖКА ПРО ЗЕЛЕНУ УКРАЇНУ.

Цими днями вийде з друку невелика книжка московською мовою про Зелену Україну редактора „Маньдж. Вісника" Івана Світа під назвою „Украинский Дальний Восток", з багатьма малюнками. Ціна книжки 20 центів гобі, для закордону 10 ам. центів з пересилкою. — Вже готовий до друку та в осені почнеться друкувати твір Івана Світа під назвою „Проблема Зеленої України", що має 20 розділів, багато малюнків та більш як 400 сторінок тексту. Книжка повинна вийти з друку до 1935 року.

У СПІЛЦІ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ.

Спілка Українських Еміґрантів у Манджу-Ті-Го вирішила заснувати при Українськім Національнім Домі у Харбіні постійний притулок для українських біженців, що часто сюди дістаються з московсько-большевицького пекла на Приморщині та Амурщині та відчинила юридичну безплатну допомогу.

Спілка Українських Еміґрантів вже від кількох місяців старається зорґанізувати українців, що перебувають поза Харбіном на лінії залізниці та в інших місцях. Перші кроки для цього вже пороблено й у найближчому часі будуть зорґанізовані філії СУЕ в ріжних місцевостях.

ДІТОЧИЙ САДОК.

31. липня ц. р. у УНД. буде відчинений заходами Жіночого Гуртка Філії Т-ва „Просвіти" діточий садок.

Ширіть наш часопис!

Слідство над співпрацею американських комуністів з московським інтернаціоналом.

НЮ ЙОРК, 13. липня (Вл. кор.) — Конґресова комісія для ведення слідства над „неамериканськими течіями", перевівши переслухання в Ню Йорку над діяльністю гітлерівців, перейшла до слідства над затіями комуністів. Від секретаря комуністичної партії Америки, Бровдера, довідалась комісія, що американські комуністи слідкують за політичним напрямком московського інтернаціоналу і намагаються вводити в життя постанови конґресу тогож інтернаціоналу. На запит конґресмена МікКормика, чи дістають з Москви інструкції, відповів Бровдер, що ні, але політика комуністів є одноцільна в Москві і в Америці. — Арчиболд Стівенсон, дорадник Національної Громадянської Федерації, сказав при слідстві, що американські комуністи ведуть дальше свою пропаґанду і розвивають діяльність за вказівками з Москви, хоч комісар Літвінов зложив приречення, що перестане вести всяку пропаґанду в Америці після признання Совітів Америкою. Він сказав також, що діяльність комуністів прямує до повалення насильно істнуючого суспільного ладу і їх тактика не змінилася з нічому після виїзду Літвінова в грудні мин. року. — Конґресова комісія має ще розслідити діяльність фашистів в Америці, а опісля переїде на переслухання на побереже Тихого Океану, де саме тепер страйк докових робітників прибрав гострі форми — як загально думають — під впливом большевицьких затій.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. СЕРПНЯ 1934.

о. СТЕПАН КОВАЛІВ. 5)

ПРО ДУХІВ.

(Докінчення.)

ЗА ЩО ВВАЖАЄ СЕБЕ СПІРИТИЗМ.

Спіритизм подає себе за нову релігію, покликану до стоплення в одно всіх релігійних вір. Він твердить, що вяжеться безпосередньо з обявленням християнським та що продовжує Христове діло.

Чимало людей практикувало спіритизм в Америці, в Німеччині, у Франції і в цілій Европі, але більшість шукала в ньому радше заспокоєння пустої цікавости, ніж якої нової релігії. Кількох матеріялістів навернулося до спіритуалізму, а деякі визначні учені, як хемік Крукс і астроном Целнер досліджували більшість згаданих явищ.

ПОГЛЯДИ ВЧЕНИХ.

Першорядні учені, люди безперечно доброї волі, ствердили, що згадані повище рухи не можна пояснити самими тільки силами, які в даних умовинах входили в гру. Відповіди духів виказували нераз знання, що перевищало знання осіб присутніх на спіритистичнім засіданні і відомости, яких жадна з тих осіб не мала. Признаємо, що до спіритистичних продукцій конечним є якийсь медій, що медій цей мучиться, коли дає ці відповіди так само, начеб його власний дух працював, що медіюмічні його здібности розвиваються в міру медіюмічних практик, і то так, що здібности ці мають часто обмежену тільки сферу ділання; отже якийсь медій може діставати відповіди тільки в данім якімсь стилю і в данім якімсь крузі гадок, але все те ще не вистарчає, щоби відповіди, які дістаємо через медій, можна було приписувати природним його здібностям. З того, здається, тільки виходить, що дух, котрий обявляється, послугується медієм як знаряддям, та що деякі особи є податливіші на його вплив, ніж інші. З того виходить теж, що в цих дивних явищах не є без деякого значіння природні причини, але неменше є правдою, що вони самі не є в силі цих явищ викликати. Для пояснення тих дивно докладних відповідей духів, про речі медіям цілковито незнані, треба сказати, що спіритизм уводить своїх однодумців у звязки з невідомими силами, які звемо духами.

ДВА РОДИ ДУХІВ.

Спіритисти повідають нам, що є це духи правдомовні, мудрі, добрі. Але який маємо доказ на їх правдомовність і доброту? Дух брехні може значення перекинутися в духа найліпшого, може послугуватися його підписом, без ніякого від доброго духа протесту, без ніякого знаку, на підставі якого можна було би пізнати підступ і ошуку. Чомуж наприклад дух, котрий подає себе за духа доброго, не міг би бути тим самим духом, який пізніше торочить такі небилиці, що можна його брати тільки за брехуна. З другого боку доказ сіпокрисії всіх обговорюваних тут духів добачуємо в змаганнях і суперечностях спіритистичної доктрини. Доктрина ця подає себе за продовження християнізму, то знову бажає виключити з нього всі таїнства і пояснювати Христову науку у раціоналістичнім значінні. Але чи такому розяснюванню Христової науки не противляться виразні тексти Евангелія?

Зрештою, якщо спіритизм хоче доповнити християнізм, повинен принести кращі овочі, ніж та релігія, на місці якої себе ставить. Отже нехай покаже нам своїх святих, які заступили би такого св. Василія Великого, св. Йосафата і тих всіх, що розуміли Евангеліє так, як його розуміє католицька Церква.

Вкінці сам спосіб, в який доконуються спіритистичні явища, при помочі столиків, при помочі медіїв, при помочі вистав, що радше викликають цікавість, ніж моральне і релігійно настроюють, небезпека, на яку виставлені ті, що входять у зносини з тими духами, небезпека самими спіритистами признана, — все це аж надто ясно доказує, що спіритизм є ділом духів злих і неправдомовних.

—o—

Розвиток кооперації в Чехословаччині.

Як працює Центральний Союз сільсько-господарських кооператив у Празі.

Щойно виданий 37-ий річник Центрального Союзу сільсько-господарських кооператив у Празі незвичайно цікавий. В ньому поза даними щодо діяльности вище згаданого, найсільнішого кооперативного союзу Чехословаччини є також вістки про зріст кооперації в чсл. республиці взагалі. На 1. січня 1934 року в Чехословаччині функціонувало 17.583 кооперативи (проти 17.488 у попередньому році). Між цими кооперативами було:

1) Кредитових: системи Камперіка (Райфайзена)	5.630
системи Шульце-Деліча	2.186
2) Сільсько-господарських	5.490
3) Споживчих	1.641
4) Ремісничих і робітничих	1.461
5) Будівельних	1.641
6) Інших	134
7) Кооперативних союзів	49

Колиж додамо, що у вище згаданих кооперативах є нині на думку знавця чехословацької кооперації Фр. Модрачка*) ок. 3,400.000 членів то велике значіння кооперативного руху в Чехословаччині очевидне і безсумнівне.

Зі згаданої кількости кооператив більш ніж 4.000 обєднано в Центральному Союзі. Останній є не тільки центральною касою для обєднаних в ньому кооператив, але також Ревізійним Союзом і центром культурної кооперативної роботи та впливовим фактором у царині кооперативної торговлі.

Як центральна каса згаданий Союз має довіря вкладчиків, які вложили (з днем 1. січня 1934 року) до Центрального Союзу ок. 720 міліонів чехословацьких корон. В порівнанні з попереднім роком видно зменшення вкладок на 35 міліонів кч. Одначе слід замітити, що до цієї суми (35 міліонів) входять витрати вкладчиків у 1933 році на купівлю „позички праці", на суму 25 міліонів кч. Таким чином зменшення загальної суми вкладок до Центрального Союзу, в порівнанні з попереднім роком, мусимо признати невначним.

Цікаво, що вкладки, вложені до кредитових кооператив, що є членами Центрального Союзу, досягали на 1. січня ц. р. 2.185 міліонів кч, тобто перевищували тричі вкладки в Центральнім Союзі, а порівнюючи з роком 1929 (початок кризи) було їх навіть на 90 міліонів кч. більше.

Що торкається позичок, виданих кредитовими кооперативами, що обєднані в Центральному Союзі, своїм членам, то на 1. січня 1934 року було їх майже на суму 1.500 міліонів кч. Щодо позичок, що їх видав Центральний Союз своїм членам, то їх сума на 1. січня 1934 року доходила до 449 міліонів кч. Центральний Союз систематично прямує до зменшення відсоткового тягару своїх боржників, що є у тісному звязку з відсотковою стопою, яку платить сам Союз за вкладки. Згідно із законом з року 1932 кредитові установи Чехословаччини не мають права платити за вкладки більше як 4 проц. Це дозволяє членам Центрального Союзу користуватись дешевим кредитом, тому, що Центральний Союз настирливо прямує до того, щоб відсоткова стопа, що її платять за вкладки та побирають за позички, колихалася в межах $1^1/_2$ проц. Часто-густо трапляється, що це колихання не перевищує $^1/_4$ проц. Це великий успіх. Велика кооперативна праця.

Щож торкається культурної праці Центрального Союзу, то він видає кілька пресових органів, які не тільки підтримують звязок між Центральним Союзом та його членами, але займаються також загальними питаннями кооперації і сільського господарства. Відтак у тісному звязку з Центральним Союзом є діяльність Високої Кооперативної Школи, що має метою підготовлювати кооперації висококваліфікованих працьовників. У 1933 році покінчило ту школу 26 слухачів.

Ревізійна діяльність Центральнгоо Союзу в 1933 році значна: 25 союзних ревізорів перевело 2.415 ревізій.

Вкінці торговельна діяльність Центрального Союзу ведеться за посередництвом спеціяльно утворених при Центральному Союзі та від нього залежних організацій. До цих останніх відносяться: *„Кооператива"* й *„Аграсоль"*, що торгують хліборобськими продуктами й необхідними в господарстві предметами, а також організації для продажі худоби та молочних продуктів. Усі ті організації в 1933 році продали продуктів на суму біля 875 міліонів кч.

Проф. С. Бородаєвський.

*) Земедельске Дружстевні Лісти, 1934, У. 11.

Політичний тестамент Кемаля Паші.

(УП) Недавно опублікував Кемаль Паша, президент Туреччини, свій політичний тестамент. У цілому краю викликало це ріжні думки і кожний питається, на що було це робити, коли він ще в силі віку і здоровий. Причини того кроку Кемаля Паші невідомі. За час десятиліття він зумів піднести Туреччину на небувалу висоту та зробити з неї, країни невільників, країну вольних людей. У першій частині тестаменту він взиває всіх берегти того устрою, який він завів і не вертатись до султанату, бо султани все були, є і будуть іграшкою в руках клік, що стоять не під турецьким впливом. Він є за збереженням свободи особи, але остерігає перед розбутим індивідуалізмом та перед масовістю. Ще більше остерігає він свій нарід перед комунізмом, який, як він каже, проповідує рай, а в дійсні посить уже готове пекло. Своїм наступникам він радить ніколи не затягати великих позичок, хоч би в якій білі нарід находився, бо такі позички є першим степенем поневолення нації капіталом. Армія повинна все бути аполітична та слухати уряду, але ніколи не повинна вибивати на престіл президента якогось генерала зі свого середовища. В заграничній політиці радить він жити з сусідами у згоді, коли напрямні їх політики зіджуються з напрямними політики Туреччини. Всіх вірних закликає він держатись віри турецького народу. При кінці тестаменту просить він нарід, знищити по його смерти всі його образи і статуї та не ставити йому памятників. Тестамент вказує, що Кемаль Паша є дійсно патріотом турецьким аж до самовідречення. Для себе він нічого не бажає, а лиш добра для турецького народу.

Чеський експорт зброї збільшується.

(УП) З Праги повідомляють, що на основі міжнародньої статистики стверджено, що експорт зброї з Чехії збільшився на 500 проц., а стрілива на 300 проц. Чехія вивезла за перших пять місяців ц. р. більше зброї, як за цілий 1933 рік. А цеж ніщо інше, як новий доказ на те, як замирюється світ при помочі пактів взаємного нападу та взаємної допомоги.

—o—

Закордонна торговля Німеччини.

(УП) Від квітня ц. р. стан німецької заграничної торговлі сильно захитаний, бізнес її постійно пасивний. В місяці червні настала була деякого роду поправа, яку німецька преса приняла з великим задоволенням. У порівнанні з травнем імпорт зменшився з 379 на 377 міл. марок. Експорт збільшився у червні в порівнанні з травнем з 377 на 338 міл. марок. Пасивів 38 міл. марок, а в травні було їх 42 міл. марок. Імпорт сирівців зменшився через брак девіз з 240 на 226 міл. марок. Отже виходить, що зменшення пасивів пішло на кошт зменшення приходу сирівців.

—o—

По широкому світі.

— Недалеко Констанци згинуло в летунській катастрофі три особи.

— Мін. Селяма повернув з СССР до Естонії.

— В середу 1. серпня ц. р. приїхав до Москви з офіційною візитою литовський міністр закордонних справ Ловорайтіс.

— Заст. шефа штабу черв. армії Меженінов та шеф штабу летунства Хрипін в розмові з польськими журналістами підкреслили, що польське летунство розвивається у всіх напрямах. Стрічі большевицьких летунів з польськими, затісняють приятельські взаємини Польщі з СССР.

— Німецький уряд сконфіскував уже другий раз англійський щоденник „Таймс" за вступну статтю проти Німеччини.

— У Будапешті арештувала поліція кільканадцять комуністів за підготовку маніфестації в дні 1. серпня ц. р.

Совіти мають великі резерви золота.

НЮ ЙОРК, 13. липня (Вл. кор.) — Фінансові круги в Волл Стріт оголошують, що Совітський Союз має несподівано велику кількість золота. Це завдячує він праці двох останніх літ. Коли Совітам удасться випродукувати в цьому році чотири міліони унцій свіжого золота, як це там плянують, тоді Радянщина буде найбогатшою країною золота, отже перевищить Злучені Держави й Канаду. В минулому році Совіти випродукували 2,489.000 унцій золота, отже на 142 відсотки більше, ніж попереднього року. Ці цифри опираються на урядовім звіті, хоч давніше совітський уряд видав більше ніж 500.000.000 рублів на копальняний промисл золота.

Д-р Аменде поїхав до Канади.

НЮ ЙОРК, 13. липня (Вл. кор.) — Д-р Аменде, секретар допомогового комітету для голодуючих у Радянщині, що приїхав сюди з доручення голови комітету, кард. Інніцера з Відня, перебув у Ню Йорку цілий тиждень, а тепер виїхав до Канади, щоб там навязати звязки з охочими допомогти у змаганнях комітету. Головна ціль заходів д-ра Аменде передати американській публиці зрозуміння жахливого положення на Україні і в інших частинах Совітського Союзу. — Коли „Ню Йорк Таймс" в минулої неділі помістив заперечення совітського амбасадора Трояновського про голод за Україні, як це розголосив д-р Аменде своїм комунікатом, то проти цього заперечення вислав д-р Аменде спростування до „Таймсу". Дня 11. липня „Таймс" помістив льояльно лист д-ра Аменде, в якому також сказано, що рятунок для голодних — це не політична акція, як її намагався представити амбасадор Трояновський.

Болгарія ліквідує македонську революційну організацію.

(УП) З Софії подають, що болгарський уряд приступив до повної ліквідації Македонської Революційної Організації (ВМРО). З цього приводу розгорілась у македонських округах Болгарії справжня війна між військом та революціонерами, в якій говорять скоростріли та гармати. Дня 16. 7. арештовано в окрузі Петріч гнаного македонського боєвика Зрена Кіра, який стояв на чолі македонського революційного трибуналу. Підчас переслухання мав Зрено Кіро признатися, що за останній рік він виконав з рішення трибуналу 50 каптурових присудів смерти.

Московські безбожники святкують 10-ліття свого істнування.

(УП) Москалі вирішили скликати на квітень 1935 р. ювилейний конґрес „Союзу Воюючих Безбожників" з приводу десятиліття істнування цієї організації. В Женеві стало відомим, що центральний комітет цього Союзу випрацював програму конґресу на своєму засіданні 8. 6. 1934. З цього приводу постановлено видати пропамятну книгу Союзу, звіт з його діяльности, серію пропаґандивних плякатів і листівок та випустити відповідну пропаґандивну фільму. На конґресі має бути також вирішена справа будови „Всесвітньої Палати Атеїзму". На слідуючому засіданні того комітету має бути обговорене питання положення інституту для дослідів питань воюючого атеїзму. Все це недвозначно вказує, на те, що московські большевики готовлять новий атаку на релігію.

Український народе! Памятай, що від Тебе залежить національна свідомість наших братів на далекому Сході і Заході, тому шли датки і дарові книжки на адресу Т-ва „Просвіта у Львові.

Французько-анґлійська антанта.

ЛЬОНДОН, 31. 7. ПАТ. Віцепремієр Болдвін виголосив велику промову в палаті громад, обговорюючи програму уряду про розбудову військового летунства. З розвитком летунства зникли давні кордони. Тому тепер оборона Анґлії не кінчиться на скалах Дувру, але пересувається до берегів Рену, який є тепер анґлійським кордоном. З уваги на теперішнє, міжнародне політичне положення Болдвін домагався від палати громад затвердити програму уряду. Підчас дискусії Черчіль заявив, що Німеччина розбудувала своє військове летунство з нарушенням мирових договорів і далі його розбудовує. Одночасно цивільні літаки так збудовані, щоби кожної хвилини могли бути перебудовані на військові літаки. Розбудову німецького летунства Черчіль вважає найбільшою загрозою для миру. Посли Лейбур Парті зголосили заяву недовіря для уряду, за його політику збройня, але їхній внесок перепав. За розбудовою летунства голосували 404 посли, а 60 послів проти. Черчіль заявив: Слова Болдвіна, що оборона Анґлії не кінчиться на скалистих берегах Дувру, тільки над Реном, перейдуть до історії. Політичні кола вважають заяву віцепрезидента Болдвіна відповіднем французько-анґлійської антанти.

Віцепремієр Болдвін виїхав на відпустку. Його буде заступати міністр скарбу Невіль Чемберлен, а не мін. Саймон.

—o—

През. Гінденбурґ тяжко хорий.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. З Нойдек повідомляють, що останньої ночі значно погіршилося здоровля през. Гінденбурґа. Виданий комунікат підкреслює, що в огляду на старечий вік побоювання лікарів за здоровля през. Гінденбурґа оправдані. Тому появлятимуться бюлетини лікарів про стан здоровля. През. Гінденбурґ має 87 років. Від довшого часу президент недужає на запалення міхура. Стан здоровля вчора настільки поправився і през. Гінденбурґ почувався так добре, що не вчора приймав звіти про політичне положення. До Нойдек виїхали лікарі-спеціялісти з Берліна.

БЮЛЄТИНИ ПРО НЕДУГУ ПРЕЗИДЕНТА ГІНДЕНБУРҐА.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. В год. 1.15 пополудні появився бюлетин чотирьох лікарів з проф. Заербрухом про стан здоровля недужого през. Гінденбурґа. Лікарі кажуть, що удари пульсу приспішені, але температура нормальна.

Дальший хід подій в Австрії.

ДВА СМЕРТНІ ПРИСУДИ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. На розправі за вбивство канцлера Дольфуса доцент д-р Шекей зізнав, що коли би навіть лікарі затамували в пору кров раненому канцлерові, то всеж таки не вдалось би врятувати життя. Воєнний суд засудив обох підсудних на кару смерти. Коли президент Мікляс не помилує засуджених, тоді першого повісять провідника змовників Гольцвебера, а опісля вбивника канцлера Дольфуса Плянету.

ФРАНЦІЯ ДАЄ ВІЛЬНУ РУКУ ІТАЛІЇ.

РИМ, 31. 7. ПАТ. Французький шарже д'афер повідомив державного підсекретаря закордонних справ Сувіча про становище Франції до останніх подій в Австрії. Франція заявляється за вдержанням незалежности Австрії згідно зі заявою трьох великих держав зі 17. лютого ц. р. Тому з вдоволенням привитала енерґійні заходи Італії після останніх подій в Австрії.

НЕВТРАЛЬНІСТЬ В. БРИТАНІЇ.

ЛЬОНДОН, 31. 7. ПАТ. На вчорашнім засіданні палати громад мін. Саймон обговорив події в Австрії. Міністер згадав, що не знає нічого про якінебудь заходи скликати надзвичайне засідання ради Ліґи Націй для висвітлення австрійських подій. Берлінський уряд не задумує тепер вести ніякої акції в тій справі, одначе слідкує пильно за розвитком подій в Австрії. В лютому ц. р. британський уряд одержав низку документів від австрійського уряду про піддержку Німеччиною протидержавної акції в Австрії. Ці документи передано теж урядам Італії та Франції. Мін. Саймон заявив, що британський уряд не думає вмішуватися до внутрішніх справ якоїнебудь держави. В. Британія признає повне право Австрії застерегтися проти інтервенції до внутрішніх справ.

ЧИСТКА В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Директора поліції Штайнгайзена та комісаря Ґоцмана усунули з їх становищ. Оба сидять в арештах за піддержку пропаґанди нац.-соціялістів між старшинами поліції.

Президент віденської поліції Зайдель подався до димісії. Керму обняв віцепрезидент поліції Скубль.

У Стирії нагнали з посад усіх учителів, які брали участь у повстанні націонал-соціялістів.

„Райхпост" повідомляє, що віденська опера перестане виставляти твори Ришарда Штраса тому, що він відмовився диригувати фестівалем у Зальцбурґу.

КОНФІСКАТА МАЄТКІВ І ПРИМУСОВІ РОБОТИ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Рада міністрів на надзвичайнім засіданні під проводом канцлера Шушніґа приняла закон, на основі якого повстанців інтернують у концентраційних таборах та вживатимуть їх до примусових робіт. Рада рішила конфіскувати маєтки всім повстанцям. Секретар краєвої оборони та прилюдної безпеки склав звіт, що в цілій Австрії влада опанувала положення і привернула лад. Одночасно рада міністрів доручила ґенеральному прокураторові перевести слідство про події у Відні в дні 25. липня ц. р. з метою оголосити висліди слідства з найменшими подробицями.

ВЕЛИКІ СКЛАДИ ВИБУХОВИХ МАТЕРІЯЛІВ

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. У пятій дільниці Відня влада знайшла в однім гаражі 60 кг. вибухового матеріялу. В Альковен знайшла поліція пять скринь з 70 кг. екразиту.

УРЯДОВЦІ СОЛІДАРИЗУВАЛИСЯ ЗІ ЗМОВНИКАМИ.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. „Райхспост" повідомляє, що зпоміж 130 урядовців, яких арештували змовники в дні 25. липня ц. р. у палаті канцлера, 20 кричали „гайль Гітлер" на вістку, що утворено новий уряд під проводом посла Рінтелєва. Щоденник домагається оголошення прізвищ тих урядовців.

БУВ БЕЗ ПАНЦИРЯ.

Французька преса твердить, що багато державних мужів, які побоюються атентатів, носять панцирі. Гітлер і Мусоліні, коли промовляють прилюдно серед маси народу, мають на собі панцир, що охороняє їм груди й живіт. Панцири зготовлені в Америці зі спеціяльного легкого металю, відпорного на кулі. Канцлер Дольфус мав теж такий панцир, справив собі його разом із Венізельосом. Панцир той врятував був життя Дольфусові, коли то Дертіль стріляв до Дольфуса, як він вийшов був із парляменту. Одна куля поцілила тоді Дольфуса в груди, та лише приплескалася.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

АМЕРИКА
й американці.

Початки відомостей про Америку. — Таємниче слово „Америка". — Відки пішли українські Колюмби? — Як учили нас географії. — Сварки за Колюмба. — Щастя Веспучія.

Пятьдесятьлітні українці нагадують собі зі своїх дитячих літ, якто таємничо звучало слово „Америка". Десь там колись якийсь Колюмб цілими місяцями талапався до солоної води. Це так остогидло було його морякам, що вже бунтувалися. Нарешті котрийсь там з них закричав з високого гніада: Земля, земля! Так нагадувалося зі школи. А тут якийсь смільчак Гринько чи Дмитро вибрались і собі до тієї Америки. Таки наші рідні Колюмби.

Немов перші ластівки з нового світу десь там приходили листи, від наших таки людей з тієї Америки з описами кольонізаційної праці, будови залізниці й заробітків. Чи були дійсно такі листи? Хто їх бачив? Чи були не є це звичайна видумка людей, що люблять жити надією?

Як сьогодні тямлю такі розмови в хаті мого батька. Ніхто не брав їх поважно, тимбільше, що й скупа тоді популярна преса — „Батьківщина", „Свобода" й „Руское Слово" — майже не писали про це, щоби край не опустів...

Але живе життя не знає ніякої гати: розірве її, хочби вона була збудована не знати з чого: з муру, з неправди, з мовчанки, з договорів, законів чи штиків. Один рал розсипається вчасніше, інший пізніше. Число українських відкривачів нового світу з кожним роком зростало. Чутки про Америку поширювалися, доходили навіть у закутини краю — до присілків, де звичайно жило бідне населення. „Сини, уважнете, письменні, та як дістали якесь письмо до рук, як дістали якусь напу, та як підійшли під стару тай пилили, пилили аж перерубали.

Такими шляхами йшли переконування молодих про те, що їм місця не ставало. А материнській любові до синів не встоювалися навіть старі відтвани. Бо, врешті, ця земля не годна кілько народа злержіти тай кількі біді вітримати. Мужик не годен і вона не годна". Так пояснює причину очайдушности наших піонірів поет мужицької долі, Василь Стефаник. Нужда додавала їм відваги й коли йшли „за світові води" на землю Колюмба, творити господарську й політичну могутність нової держави й сяк-так забезпечити будучність власній родині.

На землю Колюмба...

Добре пригадую собі, немов би це було сьогодні, як я ломив собі голову, відки в тому новому світі найшлися люди, що їх там застав Колюмб, коли рай був у тому Камертоні в Азії (так мені стояв у памяті Евфрат і Тигр). І ніхто мені ніколи не пояснив цього у школі. Ніхто не сказав, що вчаснішими відкривачами були азіяти, з якими навіть стільки подібности має будова тіла первісних мешканців Америки — індіян.

Ми мали в Бучачі вчителя географії, який безперечно добре знав земський глобо. Але він — як мало-що не кожний з давних учителів — мав свою штучку на те, аби доказати, що учень таки менше вміє від нього. Він приказував показати тростинкою без надуми й без розшуків на „сліпих" плянігльобах Ю Орліне, Франкфурт, чи якусь Лігніцу. Якщо учень не вмів так скоро вказати думок, що одна з другою не мала нічого спільного та пробував вждати, щоб видобути потрібне зі своєї памяти, то в тій хвилині почув зпід грубого вуса суворого професора: „Злуж бронь, марш на мейсце, тцеця кляса". Але догадатися того, що може ті 14-літні діти, які ще не були в університеті, не знають усього „самі з себе" — не міг наш професор. Не догадувався далеко пізніше й другий учитель географії, у Станиславові, який мало що не кожному учневі додав до його рисунку на таблиці якусь малесеньку, зовсім не суттєву закарлючку й у винагороду для себе проголошував учневі присуд: „картографія пеньць". Набурене й горде лице вчителя не дозволяло на ніякий запит, а смільчакові грозила доразова кваліфікація — „ідіота".

Щастя, що тепер дещо інакше; що кажуть викидати давні всемудрі професорські „нотеси". Щастя, що тепер уже мають діти в деяких школах таки свої гуртки по ріжним галузям знання, в яких при добрих умовинах можуть сміливо помагати собі усувати всякі свої сумніви. За моїх часів за такі гуртки виганяли зі школи.

Але вернімся до Колюмба. Колись сім грецьких міст сперечалося про те, кому з них належалася слава... за походження Гомера. Тепер сімнацять італійських міст сперечається за походження Колюмба. Інші держави й народи мають також охоту присвоїти собі це імя. Я чув напр. в Америці від поляків, що ще перед Колюмбом був на Лябрадорі, заливі Бафіна й Годзонській вузині якийсь поляк, Ян з Кальна, а більш уступчиві годяться на те, що Ян з Кальна — то саме той Колюмб... І коли сьогодні, по пятьох століттях здавалося вже сяк-так устійнена національність Колюмба, то недавно заповіли два дослідники (перувіянець Луїз Уллоз та американський священик Адріян Сенчер (Sancher) що в найближчому часі проголосять зовсім новий родовід того нещасного відкривника.

Справді нещасного. Не можна сказати, що він був перший у новому світі; були там на близько пять століть вчасніше норманн, що застали вже ескімосів та індіян. Були ці норманн в Новій Фундляндії, Новій Шкопії, доходили в околицю теперішнього Нюйорку, а навіть в околиці теперішнього Вашінґтону. Але ці подорожі були зовсім призабулися. Слава відкривника належалася Колюмбові. А всеж нову землю не назвали його іменем, тільки іменем подорожника Амеріґо Веспучія (1451—1512), який став популярним за свої описи Америки. В подібних моментах часто пішає про славу — припадок

ЗАВІЩАННЯ КАНЦЛЕРА ДОЛЬФУСА.

ПАРИЖ, 31. 7. ПАТ. „Ль Інтрансіжан" повідомляє, що у Відні найшли завіщання канц. Дольфуса, який призначив політичним провідником Австрії мін. Шушніга, а військовим провідником кн. Штаремберга.

УСУНУЛИ ЗАСТУПНИКА НАЧАЛЬНОГО РЕДАКТОРА.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. „Ноє Вінер Журналь" повідомляє, що усунули заступника начального редактора Набельштока. Поліція інтернувала його під замітом співпраці з німецькими націонал-соціялістами.

Зброєння Швеції.

ШТОКГОЛЬМ, 31. 7. ПАТ. З призначених парляментом кредитів уряд призначив на розбудову маринарки 4,950.000 корон. Перебудують один контрторпедовець і два підводні човни та відновлять машини на воєнних кораблях. Крім того 1,065.000 корон уряд призначив на закупно гармат для армії.

„ЗЕМЛЯ ДЛЯ СЕЛЯН — ХЛІБ ДЛЯ РОБІТНИКІВ."

„Чистка" в Педагогічному Інституті.

Районова комісія „чистки" партії викрила в Педагогічному Інституті в Новомосковську групу „петлюрівців-націоналістів". Це: секретар партійного комітету Інституту Чуб, управляючий викладовим відділом Соковський, прелегент історії партії Богомолов, прелегент ленінізму Іванов Соковському закинули м. і., що при іспитах завдавав питання: „Яка була земельна програма большевиків у 1917 році?" а коли студент відповів: „земля для селян", Соковський додавав: „а хліб для робітників". Рівночасно вище названі вдавали оборонців ґенеральної лінії партії, крикливо заявляючи, що активно борються проти виявів контреволюційного націоналізму. Всіх виключили з партії.

Нових 5 присудів смерти в СССР

МОСКВА, 31. 7. ПАТ. Суд видав присуд на 11 підсудних за підпал механічних заведень на Уралі. Пять з них суд засудив на розстріл, а шістьох до концентраційних таборів.

—o—

НОВІ РОЗПОРЯДКИ ПРЕЗИДЕНТА

Скасували окружний суд у Сяноці.

ВАРШАВА, 31. 7. ПАТ. Вчора відбулося засідання ради міністрів, на якій прийнято так, законопроєкти розпорядків президента зі силою закону: Розпорядок про солідарну відповідальність за нарушення податкових приписів; зміну областей апеляційних судів у Львові, Кракові та Люблині: скасування окружного суду в Сяноці і зміну границь окружних судів в Ясі, Перемишлі, Ряшеві, Новім Санчі, Кракові, Вадовицях і Тарнові. Рада міністрів признала міністрові внутрішніх справ 500.000 зол. кредиту за покриття шкід, спричинених повінню.

Кредити на відбудову доріг, мостів і залізничих шляхів рада міністрів ухвалить пізніше. Одночасно рада міністрів покликала віцеміністра скарбу С. Станкинського на президента Варшави, а познанського воєводу Роґера Рачинського за віцеміністра хліборобства і рільних реформ.

—o—

КОНФІСКАТА „ДІЛА".

Вчорашнє (201) число „Діла" підпало конфіскаті за два невеличкі місця в замітці „ІЗ СУДОВОЇ САЛІ". Це вже 30-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

Запір. Найповажніші спеціялісти жіночих недуг ствердили, що природна гірка вода **Franciszka-Józefa** ділає в дуже численних випадках скоро і безболісно. 1—1

НОВИНКИ

— **Щоби не було непорозуміння** і П. Т. Конзументи були кожночасно інформовані про ціни нашого добірного пастеризованого молока з доставою до дому, будемо від тепер, за ласкавою згодою почитного часопису „Діло" поміщувати ті ціни у біржевому відділі. Просимо постійно за тим слідкувати та на випадок неточностей вносити реклямації телефонічно, або на письмі, передаючи цю реклямацію в котрійнебудь із наших крамниць.— **Дирекція „Маслосоюзу".** 76 3 3

— **Вищі студії та емеритура.** Виконуючий розпорядок до емеритального закону постановляє, що державні функціонарі, які стараються, щоби їм зарахували час вищих студій до вислуги, повинні предложити владі потрібні документи. Вимагають посвідки вищого навчового заведення, яка стверджує час відбутих студій від дати іматрикуляції до дати складення кінцевих іспитів. В посвідці повинна бути згадка про те, який є мінімальний приписаний законом час студій у даному науковому заведенні та чи й які відпустки дано петентові підчас студій. Коли службовець покінчив студії після того, як вступив на державну службу, зараховують йому до вислуги лише час студій, які відбув передтим, заки зачав службу.

— **Нова ціна булок.** Від 1. серпня 1934 львівський воєвода заборонив пекарям пекти та продавати булки іншої ваги ніж у штуках вагою 5 і 20 дека. В звязку з цим ціна т. зв. водної булки в детайлічній продажі 4 сот.

— **Посвятили каплицю.** В Язлівці біля Бучача посвятили римо-католицьку каплицю при участи воєводи Марушевського та старости Федоровича.

— **Ріжні вістки.** У Темзі появились кити; ця вістка належить до англійських сензацій. — У Радянському Союзі мають вибудувати від літа до кінця вересня нових 20 висильних радіових стацій.— Інд. летун Чавля, що кілька днів тому вернувся із Карахі з подорожі довкола світа, десь пропав. — Досі в Америці є 1500 жертв спеки; найбільше вмерло у стейтах Місурі, Іллінойс та Огайо. — В Єгипті найшли рукопис біблії із II-го віку перед Хр.; листки папірусу передадуть до Британського Музею. — З нагоди 100-ліття уродин американського маляря Вістлера, влаштували у Нюйорку ретроспективну виставу його творів. — У місті Гендерсон (Кентукі, Америка) ограбили якісь сміливі бандити, наслідники Ділінґера, банк, захопивши 37.000 дол. — Поїзд експрес з Парижа до Мадриду переїхав при стації Брівієска (провінція Бургос) автобус; 6 осіб убитих, три смертельно ранені. — У Відні померла письменниця Тереза Ріе-Андрю. — Згорів у тульській губернії рідний дім Достоєвського, де радянський уряд зробив був малий музей.

— **І на літаках є злодії.** З південної Африки перевозили державним англійським літаком „Сильванус" золото до Геліополіс, щоб звідти передати його далі до Англії. Золото щезло з літака. Поліція займається тепер таким питанням: або золото взагалі не навантажили на літак або його вкрали у дорозі... Допит усіх, що їхали на літаку не дав ніяких вислідів.

— **Є ще такі, що хотять бути шляхтою.** У Торіно відкрили ошуканства одного талановитого молодця, що назвав себе д-р Ахиль Манцоні; у вищих сферах він виробляв шляхотські дипльоми. Він робив довший час знайомости і розпускав делікатно чутки, що має впливи. Дипльоми, які він доставляв це були документи сфабриковані на окремій винайденій ним машині, так, що він не потребував мати ніяких спільників. Стемплі, печатки, підписи, все на цих документах виглядало автентично. Багато ошуканих не подає молодця в суд, щоби себе не осмішити.

— **В Европі їдять більше цукру.** Статистика стверджує, що від 1. вересня 1933 більшість европейських країн зужила більше цукру, ніж минулого року. А саме в Англії, Італії, Бельгії, Голяндії, Швайцарії, Австрії, Польщі та Мадярщині зїли разом 5.610.186 тон цукру, на 161.472 тон більше як минулого року. Зате у Злуч. Державах продажа цукру зменшилась на 4 відсотки. Статистика не пояснює, чи люди вживають більше цукру, коли їм стає гірко, чи заступають його іншими солодощами.

— **Дитячі вояки.** Англійське воєнне і морське міністерство має клопіт зі своїми вояками. Деякі з них, що не люблять служити у війську, найшли спосіб, як можна від служби звільнитись легким способом. Досі був важкий спосіб: вояка звільняв суд або викуп. Тимчасом за останній час виключили з війська кілька вояків за те, що вони занадто живо цікавились політичною літературою комуністичною або фашистівською. Влада рішила, що вояк із такими ідеями не може тримати у своїх рядах. Після цього щораз частіше трапляються випадки, що вояки проявляють демонстраційне зацікавлення комунізмом або фашизмом на те тільки, щоби їх виключили з армії. Влада не знає тепер: які з них справжні небезпечні елементи, а які симулянти.

— **Кельнер диригентом.** Цими днями виступить як диригент славної англійської орхестри „Сера Дан Годфрея Павіліон-Орхестра" кельнер з льондонського ресторану „Моніко" Річард Дабсон. Орхестра виконає між іншим теж його перші твори. Його батько був капельмайстром у Суссекс, але не міг дати сина до музичної академії, бо не мав грошей. Син став кельнером, але його музичний талант не давав йому спокою. Один із льондонських визначних диригентів Филип Люіс заохотив його до музичних студій і кельнер добився свого.

— **Полюють на морського змія.** Англійці ще все не покинули надії зловити славного „морського змія" з Льоч Нес. Вже навіть знайшли на це спосіб: В кількох місцях поперетягали електричні дроти, які, якби потвора їх діткнула, виладувалисяб й обезвладнили морського змія. Одначе власник згаданого озера не згодився на цей плян, бо від тої „сіти" у короткім часі вигинулиб усі риби.

— **Подорожі причиною подруж.** Дирекція французьких залізниць усім парам, які їдуть до Альжиру відбути свою поплюбну подорож, признала великі знижки. Одначе не числилася вона із одним явищем, яке тепер виступає у Франції масово: Молоді люди, що дешевим коштом хотять відбути гарну подорож, заключають фіктивні подружжа, а по повороті негайно розводяться. Тема як сотворена до фільми! Тільки у фільмі було би інше закінчення: Підчас подорожі припадає пара собі так до вподоби, що по повороті вже не розлучається.

— **Божевільний на літаку.** На повітряній лінії Київ-Харків притрапилася катастрофа, в якій згинуло одинацять осіб, а лише одна врятувалася. Коли апарат був у повнім леті, нагло один із подорожніх збожеволів. Витягнувши револьвер почав він стріляти, внаслідок чого згинуло трьох пасажирів, а тяжко ранений пільот не міг опанувати машини. Літак упав на землю.

— **Світ у цифрах.** Статистична книга Союзу Народів 1933-34 р. приносить цілий ряд цікавих статистичних дат про людностевий рух у світі. І так у всіх майже краях замітний дальший спадок уродин. Упав рівночасно відсоток умерлих, але цей рух значно повільніший від попереднього. У висліді приріст людности знов зменшився. Найменший є він у Франції — 0.5 на тисячу.

— **Молебні за врожаєм у Радянському Союзі.** У „Таймсі" у дописі від риського кореспондента читаємо: „Кампанія для щасливих жнив прибрала цього року в СССР незвичайні форми. Селяни в ріжних місцях улаштовують молебні і процесії. На Волзі совітська влада дозволила на такі богослуження і походи священикам. Там, де місцеві уряди забороняють їх, їм показують письменний дозвіл обласного виконавчого комітету. Старці-селяни йдучи у процесії плакали. Із молодих озивалися голоси: „Врешті-решт може бути, що Бог існує"...

— **Справлення друкарських похибок і пропущень у статті Ф. Колесси „О. Г. Сластьон".** **В ч. 188** „Діла": замість „В 1910 р. його іменовано"... має бути „В 1900 р." і т. д.: у звороті „бездушного напрямку в Академії" має бути „бездушного псевдоклясичного напр. в Ак." В ч. 189: зам. „спостереження та вложення" має бути „спостереження та враження"; зам. „до як молодь ставиться критично" має бути „до якого молодь" і т. д.; зам. „Честанівського" має бути „Честахівського"; зам. „подією Шевченка" має бути „поезією Шевченка"; зам. „для збирання історичної вірности" має бути „для збереження істор. вірн." **В ч. 190:** зам. „творчть неминучий стан" має бути „неминучий етап"; зам. „Молодином" має бути „Магадином". **В ч. 191:** зам. „про кілька кобзарів", має бути „про кількох кобзарів"; зам. „воспівування дум" має бути „виспівування дум"; зам. „набивався за тим" має бути „пробивався за тим". **В ч. 192:** у звороті „звязаний з літературною козацького епоса" має бути „з літературною історією козацтва"; зам. „Знавець козацької справи" має бути „кобзарської справи". Заголовки поодиноких уступів у згаданій статті не походять від її автора, тільки від редакції.

—o—

ПОСМЕРТНІ ЗНАКИ.

КАТРЯ З КОМАРЯНСЬКИХ БІГУС,

дружина емерит. учит. нар. шк. в Черчу померла дня 21. липня н. р., приняти Ніпсв. Тайнів в 46. році життя.

Похорон відбувся 23. липня н. р. в Рогатині при співучасти численного Впрев. Духовенства, та великого здвигу громадянства всіх верств, головно із місцевостий Черча та Підгородля.

Вічна передчасна під немилосердними ударами життя. Рідна земля їй пером! 91

Дописи.

СОКАЛЬ.

Концерт солістів. Незвичайно мило провели вечір 1. липня ц. р. сокальчани (розуміється, тільки ті, що не пожалували заплатити найбільше 1·50 зол. на карту вступу та не надивались дошку) на концерті солістів, що відбувся заходом місцевого Кружка „Рідної Школи". Почала концерт молода, але багато надійна ученниця проф. Марії Сокіл, п. Оксана Бурбелівна. Несповна рік, що відділював нас від її виступу перед сокальською громадою на академію в честь Лесі Українки, видно, що може солідна праця і добрий провід. Голос співачки поповнив, заокруглився і набрав нової сили. Ще може не зовсім вирівняний, гора дещо за різка, пяна не зовсім опановані, та дотепер'ші поступи кажуть надіятися, що не довго вже прийдеться ждати на те, щоб наша співачка стала скінченою артисткою. Співала п. Бурбелівна, за вибором „Фіялки" Моцарта і „Колисанки" Брамса самі композиції українських композиторів: Лисенка, Січинського, Вахнянина, Стеценка, Степового і Лопатинського. Трудно сказати, що випало найкраще; всі твори були солідно підготовані та гарно відспівані. Все таки було враження, що будучність жде співачку не на естраді, а на сцені. П. інж. Ярослава Фартуха, архітекта і відомого маляря, знаємо теж з виступу на Шевченківському святі. Цим разом чули ми в нього голосову недиспозицію яка відбилась передовсім на горішніх тонах. Все таки, слухаючи його милого барітона, ставало жаль, що такий голос марнується невикористаний і нешкоджений на глухій провінції. Про скрипаха п. Юліяна Лупика ученика Варшавської Консерваторії, годі на основі останнього його виступу видати рішучий осуд. Шубертівська симфонія „Пісня без слів" Чайковського та „Сумна пісня" Лєвіна не дали змоги пізнати, як далеко опанував скрипак свій інструмент технічно. Розстроєна наслідком великої горячі скрипка не дозволила оцінити інших його вальорів. Акомпаніювала прецизно й дискретно (як звичайно), а при цьому нетонно (до всіх 20 точок концерту) п. Галя Карпиківна, уч. проф. Нижанковського. Не можна поминути мовчанкою що одної справи. Напр. скрипак виконував свої твори теж при акомпаніяменті . . . . . лускання диньок на салі. Не бракло теж і всілякої розмовоньки. Не знати, чи сокальська публика навчилась би поводитись як слід на концерті тоді, колиб такі культурні концерти відбувались у Сокалі частіше. Б. Ч.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

СПОРТ.

КОМУНІКАТ

Наколесницького Субреферату Львівщини.

В неділю 5-го серпня ц. р. відбудеться на стрийській шосі біг на 1 км. Збірка змагунів в год. 8. (точно) на площі С.-Батька. Старт: год. 8·30. Зголошення змагунів на письмі до У. С. С. день перед змаганнями.

ДОПОВНЕННЯ

до комунікату про краєві легкоатлетичні змагання

В доповненні до попереднього комунікату, поміщеного в „Ділі" з дня 29. VII., подаємо клюбам до відома, що в програмі пропущено біг на 5.000 м.

Ужгород. Угорщина — Русь 3 : 2.

Очікувані на цілому Закарпатті з великим зацікавленням змагання „Руси" з будапештенською „Угорщиною", що має марку одного з найкращих клюбів Европи, відбулися в мин. неділю в Ужгороді і стягнули рекордове число видців. „Русь" ставила гідно опір своєму інтернаціональному противникові й осягнула почесний вислід 2 : 3. Оба голи для „Руси" стрілив Кобзар.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Рожнів:
2. VIII. Корнейчуківські дзвони.
3. VIII. Королева кіна.
4. VIII. Товаріш.
5. VIII. Залізна острога.
З Рожнова де театр до Снятина.

Великий Міський Театр.
Середа, 1. VIII. год. 8·30 веч. „Яхт любови". Прощальний виступ театру „8·30."
Четвер, 2. VIII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання". Прощальний виступ театру „8·30".

Театр Різнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: Почвірний любко" (комедія), „Крісс, малайське кохання".

АТЛЯНТИК: „Фантомас", „Завойовники".

ВАНДА: „Блакитна рапсодія".

КАСІНО: „Зорі Бродвею", „Дорога до щастя".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих лікарок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Ванімо" та ревія

МІРАЖ: „Дівчина та міліон", „Паприка".

МУЗА: „Вороги подружжя", „Таємний детектив".

ПАН: „Прощання з гріхом", „Люди в готелі".

ПАЛЯС: „Королева богеми" (чеська муз. комедія).

ПАСАЖ: „Герой Арісони" і ревія.

РАЙ: „Томі бой" „Посередник кохання" (Бастер Кітон).

СВІТ: „Завіщання д-ра Мабіз", „Медовий місяць".

СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання", ревія.

СТИЛЕВЕ: „Ніч кохання" (Дж. Мохіка) та ревія „Зачаровані фігурки", „Кохання з перешкодами".

ХИМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).

УТІХА: „Кохання на приказ" (російська фільма) і ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 1. серпня 1934.

Відень (506,8) 18·00 Солісти, 19·45 Легка музика, **Братислава** (298,8) 17·50 Пісні словацьких гусарів, **Прага** (470,2) 14·00 Спів, 19·40 Шпайпарська музика, **Лятті** (1807) 20·00 Пісоньки, **Париж** (1649) 20·45 Симф. концерт, **Ятльона** (531) 20·00 Спів, **Берлін** (356,7) 19·20 Нар. пісні, 21·00 Концерт, **Гайльсберг** 21·00 Оп. музика, спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·25 Фортепян **Штутгарт** (522,6) 17·45 Пісні, 18·25 Молода поезія, 18·45 Неапольські пісні, **Будапешт** (549,5) 17·00 Пісні з супр. гітари, 19·25 Оп. арії, 23·20 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Муз. вечірка, 17·10 Камер. концерт, 21·30 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт сучасної музики.

Четвер, 2. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 23·00 Концерт, 16·40 Спів, 20·00 Фортепян, **Брно** (325,4) 19·10 Музика для дітей, 19·50 Оп. арії, **Прага** (470,2) 11·05 Сальоновий квартет, **Париж** (1649) 20·00 Вечір пісеньярів, **Ятльона** (531) 20·00, 21·15 Спів, **Рига** (314,6) 18·30 Лотиські пісні, **Берлін** (356,7) 21·30 Скандинавська музика, спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·55 Нар. пісні різних народів, 20·15 Камер. музика, **Кальн** (455,9) 10·10 Спів музика, 19·00 Нар. пісні та танці, **Мінхен** (405,4) 16·00, 20·10 Концерт, **Будапешт** (549,5) 13·05 Мадярська музика, спів, 17·00 Фортепян, 19·35 Концерт оп. орхестри, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 13·10 Муз. вечірка, 20·45 „Викрадення зі Серая" оп. Моцарта, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт солістів (музика, спів), 20·45 Мендельзонів вечір (музика, спів).

Львівське радіо.

Середа, 1. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 10·30 Прогрем. проф. Л. Кондовського 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика з гр. пл., 12·45 Музичні загадки для старших дітей, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Концерт музики Фронта, 14·00 Експортові вісти, 14·05 Збіжева біржа, театр. репертуар, комунікат, 16·00 Отворення спортових гор поляків із закордону, 16·20 Популярний концерт, 17·00 Для дітей: „Нові товариші", 17·15 Концерт солістів, 18·00 Книжка та знання, 18·15 Легка музика з гр. пл., 18·45 Про культуру будня, 18·55 Туристичний бюлетен льв. залізн. дирекції, 19·15 Скрипковий ресіталь, 19·50, 19·55 Спортові вісти, 20·01 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Спів (Вал. Єнджейовська, Йосиф Зубик) у супр. фортепяну, 20·50 Вечірній денник, 21·02 Фейл. „Болехів", 21·12 Концерт творів Людомира Ружицького (музика, спів), 22·00 „Ріжними шляхами" (літературна чвертьгодина), 22·15 Розвязка другого муз. льоґогрифа.

Четвер, 2. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Для молодших дітей: „Хитрий дрозд", 13·20 Фраґменти відомих симфоній (гр. пл.), 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, театр. репертуар, комунікати, 16·00 Концерт, 17·00 Листи та програми, 17·15 „Шехерезада" весела муз. авдиція, 18·00 „Жолудкові забурення в дітей у літку", 18·15 Авд. „Приказ" (Шредера), 19·00 Вечірка, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Ідея Підсудського у Львові, 20·12 Легка та настроєва музика, 20·50 Вечірній денник, 21·02 Світ у рядах (фейл.), 21·12 Популярний концерт (музика, спів), 22·00 Репортаж із фабрики бурштинів у Гдині „Золото Балтику", 22·15 Танкова музика, 23·05 Поляки із закордону, учасники зїзду промовляють до своїх родин.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові в приватних оборотах 8·27 і пів зол.

Німецькі марки 196·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 172·00—172·50, фунти стерлінґи 25·60—26·80, австр. шилінґи 98·00—1·00, чеські корони 21·60—22·00, рум. леви 37·50—39·00, ліри 45·50—46·50.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·35 Дукати 82·10—82·80, Корони 36·40—37·00, Рублі 45·50—46·50.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 31. липня ц. р. кооперативам платив за:

1 к. десер. масла	2·10	зол.
1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·30	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 2. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.		0·95	зол.
Кури	I класа	„	0·80	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція дещо сильніша

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця двір.	18·75	—19·00	20·25	—20·50
Пшениця збірна	17·50	—17·75	19·00	—19·25
Жито одноціле	14·00	—14·50	15·75	—16·00
Жито збірне	13·75	—14·00	15·25	—15·50
Ячмінь двір.	13·50	—13·75		
Ячмінь на мливо	14·75	—15·00	16·00	—16·25
Ячмінь пастівний	13·75	—14·00		
Овес двір. незам.	14·50	—15·00	16·50	—17·00
Овес двірський	13·50	—14·00	15·50	—16·00
Овес збірний	13·00	—13·50	15·00	—15·50
Вика чорна	15·50	—16·00		
Вика сіра	14·50	—15·00		
Гречка на мливо	17·50	—18·50		
Крупи гречані 50% гр.	35·50	—36·50		
Мука пш. I. А.	35·00	—35·50		
Мука пш. I. Б.	34·00	—34·50		
Мука пш. I. Ц.	31·00	—31·50		
Мука пш. I. Д.	30·75	—30·50		
Мука пш. II. А.	28·50	—29·00		
Мука пш. II. Ц.	27·00	—27·50		
Мука пш. II. Д.	25·50	—26·00		
Мука пш. II. Е.	24·00	—24·50		
Мука пш. II. Ф.	22·00	—22·50		
Мука пш. II. Г.	21·00	—22·00		
Мука пш. III. А.	16·50	—17·00		
Мука пш. III. Б.	15·50	—16·00		
Мука пш. разова	19·00	—19·50		
Мука житня I. кат. до 55%	23·00	—23·50	27·00	—27·50
Мука житня I. кат. до 65%	22·50	—23·00	25·00	—25·50
Мука житня II. к. сит. до 70%	13·50	—14·00	17·50	—18·00
Мука житня посл. понад 70%	10·00	—10·25		
Мука житня разова			19·50	—20·00
Висівки житні			10·00	—10·50
Висівки пшен. сер.	10·50	—10·75		
Висівки пшен. гр	11·00	—11·25		
Висівки пш. міл.	11·00	—11·25		
Крупи ячмінні гр.			24·50	—25·50
Пшоно			42·00	—43·00
Пенцак ч. 10.			23·50	—24·50

Інші курси незмінені.

ОПОВІСТКИ

Артистка Совачева з „Театру ім. І. Тобілевича" прохає п. В. Блаваньского подати свою адресу

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

АДВОКАТ у повітовому місті під Львовом шукає компаніента під 15. вересня. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Рутинований". Неприняті оферти без відповіди 93 1—3

ПАННА, БРУНЕТКА, мешкання, готівка, пізнає залізничника, який має охоту мешкати в Тернополі. Poste-restante Tarnopol, Dominikańska. 92 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

Українські господині вже знають, що порошки до печива з охорон. маркою кооп. „ПЛАСТ" перевищають своєю якістю всі краєві і заграничні вироби.
„Пласт" Львів, Городецька 95. тел. 26

Подяка.

Отсим щиро дякуємо Вп. П. Д-рові Мих. Рослякові, адвокатові в Чортові, за дуже дбайливу, хоча безінтересовну, оборону нашого Вдодка в політпроцесі.

Заривинці, дня 28. VII. 1934.

Марія, Ольга та Василь Білинські.

Подяка.

Великим горем прибиті по ненадійній втраті Мужа і Батька бл. п. Івана Бабія директора академічної гімназії у Львові складаємо всім, які в якийнебудь спосіб причинилися до злагіднення нашого болю сердечну подяку.

Передусім дякуємо Преосвященним Кир Никиті і Кир Іванові за відправу Служб Божих, за виголошення прекрасних промов і за величавий похоронний провід. Дякуємо теж о. о. прелатам Кунцькому і д-рові Лабі за відправлені молитви і за звеличання похоронного обряду, зокрема д-рові Лабі за прегарні слова над свіжо отвореним гробом.

Дякуємо представникам станиславівської Капітули Впр. о. о. Лободичеві і ректорові Бойчукові за участь у похоронах. Дякуємо Впр. о. Горникевичові за Службу Божу і сердечну прощальну промову для свого Друга і Директора.

Дякуємо дальше Всч. о. о. о. директорові Заяєвському, о. ректорові Перідонові, о. Малиновському, о. Готрі, о. Канцлерові Галянтові, о. Блозовському, о. д-рові Конрадові, о. Дубицькому, о. Застирцеві, о. Ярошевичеві, о. Ладі, о. дек. Семкову, о. проф. Шпитковському, о. Турковичеві, о. Каштанюкові, о. Вонковському, о. Назаркові, о. Сеньківському, о. Коніцькому, о. Годунці, о. Трачові, о. Чемеринському і численним отцям за молитви, Служби Божі і участь у похоронах.

Дякуємо також представникам кураторії п. нач. Кестліхові, п. нач. Юссові і п. візитаторові Шедіве за участь у похоронах, зокрема останньому за прощання Покійного від Львівської Кураторії.

Дякуємо учительським зборам головного заведення, філії і представникам гімназій Станиславівської, Перемиської, Бережанської, Яворівської та інших, які прибули віддати останню послугу свому товаришеві. Дякуємо теж проф. Біленькому за гарні слова і піднесення заслуг свого Директора і Товариша. Дякуємо батьківським кружкам українських гімназій а спеціяльно п. Жизневській і інж. Капустякові за виголошені промови над домовиною покійного.

Дякуємо також молоді всіх гімназій які прийшли відпровадити свого Директора, на місце вічного спочинку, а особливо абс. гімназії Биденьові за виголошення теплих слів і запоруки, що всі колишні ученики будуть старатись йти слідами Дорогого Директора.

Сердечну подяку складаємо всім приятелям і знайомим, які чи особисто чи письмено зложили слова співчуття родині.

Також дякуємо всім Товаришам Зброї Покійного, які масово взяли участь у сумнім похороннім обряді. Всім, нехай Всевишній заплатить сторицею!

Львів, дня 30. липня 1934 р.

Ірена Бабій
Орест і Оксана, діти,
Л. і Т. Юрчинські, родичі,
С. і М. Кузики і С. і Н. Поповичі,
шваґри і сестри і Рідня.

За безцін!!

UNIVEX 8·50 зол.

Фотографічний апарат
Розмір світлин 3 × 4 цм.
„Foto-Radjo-Palace"
Львів, пл. Марійська ч. 8.
Найбільший вибір фотографічних і радіових апаратів. 10/79 3-10

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 203 (15.748). Львів, пятниця 3. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччо 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

СМЕРТЬ МАХНА.

25-го липня помер у Парижі відомий український отаман Нестор Махно; 28-го в год. 3 пополудне поховали його на цвинтарі Пер Ляшез.

Махно був сином селянина із Таврії, з села Гуляй-Поле. Ще в молодих літах залежав він до анархічних гуртків: в 1911 р. після арештування заслали його на Сибір, звідки він вернувся щойно після лютневої революції у 1917 р. У літку 1917 р. почав Махно орґанізувати у таврійській ґубернії свою власну „анархістичну партію" і оброєні відділи. У добі громадянської війни змобілізував він сильні селянські відділи, що відограли чималу ролю у калейдоскопі революційних подій.

Після довгої боротьби з большевиками мусів він утікати й опинився в Польщі, звідти виїхав до Данціґа, а з Данціґа в Париж, де працював як кімнатний маляр, підтримуючи звязки з париськими анархістами-синдикалістами.

У похороні Махна взяла участь велика маса народу. Були голочно анархісти: французькі, італійські, еспанські та земляки. Були і промови та промови. Промовляв французький синдикаліст, Бенар, відомий вічевий промовець, що вихвалював великі прикмети „невтомного борця за свободу". Після нього промовляв анархіст Волін, що колись був у Махна „міністром пропаґанди". Він заперечував рішуче, буцім-то Махно мав якенебудь відношення до жидівських погромів.

Помер Махно від давніх сухіт. Останніх 6 місяців лежав у шпиталі. Залишив жінку та дитину

Зїзд совітських письменників на Україні.

Зїзд совітських письменників на Україні відбувався в Харкові в днях 17—26. червня ц. р. Приїхали письменники з Києві, Донбаса, Молдавської Республіки, Одеси, Дніпропетровська, Чернигова, Кривбаса, Полтави, Винниці та інших міст. Від всесоюзного орґанізаційного комітету спілки совітських письменників на зїзді були: Юдін, Безименний, Сейфуліна, Романов, Гладков, Альтман, Болотніков і Маґідов. Від відділу культури і пропаґанди ленінізму Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії (большевиків) на зїзд прибув тов. Стецький.

Наради відкрив голова всеукраїнського орґанізаційного комітету спілки совітських письменників І. Кулик. До складу президії увійшло 39 осіб, а саме: Стецький, М. Попов. Демченко, Затонський, Кіллерог. Хвиля, Юдін, Кулик, Андреєв, Ґарія, Таран, Дзеніс, Микитенко, Сейфуліна. Ганс, Копиленко, Безименський, Кириленко, Гладков, Тичина, Гулий, Маґідов, Болотніков, Щупак, Корнійчук, Панч, Ромашов, Кочерга, Фефера, Первомайський, Головко, Ле, Коцюба, Гофштейн. Коваленко, Усенко, Мілев, Городський і Щербина. До почесної президії вибрано: Політбюро Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії (большевиків) та Політбюро Центрального Комітету Комуністичної Партії (большевиків) України, а також такі особи з комуністичної верхівки: Сталін, Молотов, Катанович, Ворошилов, Орджонікідзе, Калінін, Куйбишев, Кіров, Андреєв, Косіор, Постишев, Петровський, Чубар, Мікоян, Рудзутак, Якір, Балицький, Хатаєвич, Попов, П. Любченко, Затонський, Демченко, Саркісов, Сухомлин, Ветера, Чернявський, Шелехес, Шліхтер, М. Горський, болгарин Г. Дімітров, якого судили в Німеччині за підпал Райхстагу і французькі комуністи — Тельман, що сидить у вязниці і Барбюс.

Почесним головою вибрали М. Горького.

Від Центрального Комітету Комуністичної Партії (большевиків) України зїзд радянських письменників витав секретар Центрального Комітету М. М. Попов.

Німеччина хоче нормальних взаємин з Австрією.

ПАРИЖ, 1. 8. ПАТ. Бюро Аваса довідується з Берліна, що в тамошніх дипльоматичних колах панує думка, що австрійський уряд дасть згоду Папенові. Поворот австрійського посла до Берліна інтерпретують як бажання Відня склести нормальні взаємини з Німеччиною. А проте є поголоска, що Відень узалежнить згоду на Папена від сповнення деяких умовин. Німецький уряд, здаючи собі справу з ваги австрійської проблеми, рішився оминати ускладнення і занехати політику, ведену від року супроти Австрії.

Маніфестації в честь Жореса.

ПАРИЖ, 1. 8. ПАТ. Вчора вечором відбулися маніфестації в честь вбитого перед 20 роками соціялістичного трибуна Жореса. Робітничі делеґації й орґанізації республиканської молоді зложили вінки на місці, де доконано вбивства. Не зогляду на зливний дощ у маніфестації взяли участь многолюдні ґрупи робітників і молоді. Поліція інтервеніювала часто, не хотячи допустити до сформування походу. В кількох місцях дійшло до сутичок з поліцією, яка не допустила комуністичного б. депутованого Марті до виголошення промови. Під редакцією „Юманіте" зібралася юрба, при чому арештовано кілька осіб. До поважних інцидентів не дійшло.

Велика випродажа

посезонових, літніх і шовкових матеріялів, по цінах до 50% знижених

у Галицькому Магазині Новостей ГАЛИЦЬКА ч. 15.

Для приміру кілька цін:

Оксфорд	0·50	Шантунґ пріма	1·20
Мусін	0·60	Суровець до прання	1·20
Перкаліна	0·65	Японський шовк	1·50
Крепон	0·75	Креп-сатин	1·65
Панама	0·80	Лонський шовк	2·65
Епонж	0·80	Креп Манжоль	2·65
Шовк до прання	1·—	Креп Манжоль в десень	2·80
Кора до прання	1·10	Креп Марокен	3·00

Купелеві плащі від зол. 6·70

УВАГА: при закупні товару від зол. 5·— даром білети до кіна: Палас, Аполльо, Атлянт к і інших.

Заохочуйте

своїх свояків і знайомих, — щоб вони для власної користи обезпечили своє збіжжя й пашу від огню в одинокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

ЧОМУ МОЛОДЬ ЛЕГКОВАЖИТЬ НАЦІОНАЛЬНИМИ НАДБАННЯМИ?

Львів, 1. серпня 1934.

Досить стрінутися зі своїми колишніми шкільними вчителями зперед чверть століття, щоби почути гіркі жалі на упадок рівня знання у повоєнної молоді. Це не лише українське явище і воно має силу ріжних причин, про які чимало пишуть фахові часописи, присвячені проблемам педагогіки та національного виховання. А проте при порівнанні передвоєнної і нинішньої середнешкільної та університетської української молоді вражає одно надзвичайно характеристичне для наших сумних відносин явище: поруч із величезним успіхом в кругах молоді гасел крайнього націоналізму та зі зростом відваги молодих людей виголошувати найбільш авторитетним голосом свої міркування на політичні теми, помітним є подиву гідний упадок знання рідної і всесвітної історії! На цю тему був який рік тому у „Ділі" стаття одного українського історика, професора одної високої школи в Польщі, стаття, в якій він з розпукою вказував на те анормальне явище, як у нинішніх часах саме ті одиниці, які виявляють найбільше претенсій до політичного проводу і вважають себе покликаними вже тепер, від нинішнього дня, проводити нації, не знають примітивних дат і фактів рідної української історії. Виходить парадоксальна ситуація: є аксіомною правдою, яку знає у світі кожна „дитина в політиці", що підставою політичного світогляду, підставою якогонебудь погляду на політичні справи, основаного не на особистому смаку чи неповажній химері а на знанні прагматичного і хронольоґічного звязку подій, є знання історії. Тимчасом історія, це в очах наших молодих людей якийсь непотрібний баласт, підручник рідної історії це пуста писанина, з якої все одно нічого не можна навчитися, бож історія починається з нинішнім днем: з днем палких гасел і голосних вчинків, які одно вирішують долю нації...

Коли призадумуватись над дивним явищем, чому українська середнешкільна й університетська молодь так захоплюється гаслами й незами, які в практичній реалізації доводять до щораз більшого зубожіння українського культурного й господарського стану посідання в Польщі, треба прийти до висновку, що головною причиною цього є незнання молодю рідної історії. Правда, молодь знає дату 1. листопада 1918 року, але й уважає, що ця дата виповнює всю українську історичну дійсність. Є переконана, що ця дата зродилася як Фенікс із попелу, що повстала з пустки, в пустку пірнула і з пустки можна її відбудувати — жертвами власної і чужої крови.

Річ ясна, що коли хто вважає, що не омегою, ґрюмфальним завершенням, але альфою, ґейби автоматичним джерелом усіх національних дібр є державність, той мусить легковажно глядіти на всі ті товариства, орґанізації й установи, на всю культуру і всю економіку, яку збирають, плекають і розбудовують сірі люди, „дрібні опортуністи", по стількито установах. Хто не знає, скільки мозольного труду, скільки національної енерґії пішло десятиліттями на здобуття тих матеріяльних і культурних цінностей, як усі вони звязані зі зростом національної сили і динамікою політичного руху, — той не всилі дорожити тим добром. Така люди-

на з легким серцем може наражувати все те добро на руїну, дивлячись на нього як на „трібницю", яка все одно сторицею повернеться „автоматично", коли повстане державність... Державність — на руїнах організованого культурного й господарського життя, в умовинах, коли все політичне життя буде насилу зведене в підпілля.

Яке трагічне непорозуміння, що його найбільшим джерелом є незнання історії визвольних рухів чужих народів, незнання примітивних правд соціольогії, незнання історії розвитку української політичної думки, історії боротьби народу за свою фізичну екзистенцію й історії повільного назрівання свідомої своїх цілей модерної нації.

Коли мова про шляхи оздоровлення відносин, пануючих серед української молоді, коли бідкають нині батьки над манівцями, на які масово сходить молодь, то одним із найдоцільніших засобів оздоровлення молодечих душ, одним з найкращих способів виховати молодь на свідомих і жертвенних громадян, — є спонукувати цю молодь до студій над рідною і всесвітньою історією. Коли чуємо нарікання на офіціяльну школу, коли взагалі в нинішніх часах формальна освіта рідко покривається з освітою фактичною, — найбільшим обовязком усіх батьків є дбати, щоб їхні діти добре знали рідну і всесвітну історію. Коли її знатимуть — напевне більше дорожитимуть надбаннями, які так легкодушно наражують на загладу.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Останній акт трагедії.

Після вбивства австрійського канцлера.

Відень, 27. липня 1934.

Весь Відень прибраний на чорно, потапає в тяжкій жалобі. Нині він віддає останній поклін свому канцлерові, убитому скритовбийниками. Величавий похоронний хід тягнеться від ратуша, де виставлений був катафальк канцлера, через Рінг, середину міста до катедри св. Стефана. Сотні тисяч учасників тягнуться поволі бульварами: студентські корпорації, сенат університету, міські службовики, полкові товариші, чотирнацять авт угинається під вінцями, лафета з домовиною застелена біло-червоним килимом і двома вінками білим і червоним від жінки канцлера і дітей; далі за труною жінка канцлера, родина, австрійський кабінет, увесь дипльоматичний корпус, ґенераліція і довжезні ряди гонораціорів, нотаблів, заступників станів, маґістрату, війська і т. д. Величава маєстатична маніфестація, гідна хіба тільки володаря.

У катедрі св. Стефана відбулося посвячення тлінних останків зі зворушливою промовою кардинала Інніцера, який прощав канцлера від католицького духовенства. Після цього похід ішов геть за місто, на цвинтар у Гітцінг..

Цей останній акт трагедії, яка заскочила Австрію, насуває ряд рефлексій, які мимохіть потрясають. Убивство австрійського канцлера трагічне передовсім своїм чисто людським змістом; такий неймовірний факт, що вбивники залишили смертельно раненого без лікарської опіки і без душпастиря, якого умираючий домагався. (Одним відрухом обурення приняв подробиці убивства англійський парлямент). Ця чисто людська сторінка навіть серед такого зварварізованого століття як наше викликує огиду. Але політична сторінка сягає далеко поза внутрішні австрійські відносини і отвирає перед нами світові політичні перспективи, у дуже понурім світлі.

Назагал видавалося, що по зїзді Муссолінія з Гітлером у Венеції і по подіях 30. червня в Німеччині терористичні замахи „наців" в Австрії припиняться. Офіціяльний італійський комунікат виданий по стрічі Муссолінія з Гітлером виразно згадував, що одним з найважніших пунктів розмови обох державних мужів було забезпечити самостійність Австрії від Німеччини. Тимчасом терор зріс.

Далі здоровий розум казав, що по кровавих подіях у Німеччині з дня 30. червня, які скінчилися вартоломейською різнею лівих і правих противників канцлера Гітлера затихнуть терористичні акти австрійських саботажистів, яких підтримували щонайменш морально німецькі націоналісти.

Але і ця надія була даремна. У нинішніх політичних комбінаціях можна дійсно сказати, що найбільше можна сподіватися несподіваного. Всупереч усім здогадам націоналістична аґітація спрямована з Баварії проти Австрії зростала з дня на день аж вибухнула повстанням дня 25. ц. м. Акція повстанців видно була приготовлена і плянована.

Державний замах не удався. Скінчився тільки трагічно, бо потягнув за собою тяжку жертву канцлера Дольфуса. Показалося, що австрійські націоналісти недоцінюючи силу австрійського уряду і т. з. екзекутиви зробили даремну пробу перевороту в Австрії, окуплену зайвими жертвами. Европейська преса вказує на Німеччину як на морального винуватця австрійського „пучу" і вказує на те, що причиною його була безупинна аґітація німецьких націоналістів, що постійно цькували проти австрійського уряду і його голови д-ра Дольфуса. Великі держави обмірковують питання демаршу в Берліні. Італія навіть змобілізувала два корпуси на австрійській границі, щоби пильно слідити за дальшими подіями в Австрії і не допустити до окупації Австрії німецькими націоналістами.

Наслідки цих подій у світовій політиці такі, що скріпили антинімецькі настрої. Одинока держава, яка донедавна стояла по боці Німеччини і шукала з нею зближення — тепер від неї відвернулася. Обітниці і ґарантії, які Гітлер дав Муссолініему щодо австрійського питання показалися фальшивими.

Німеччина нині відокремлена. А Австрія? Для неї смерть канцлера є тяжким ударом, бо в ньому стратила вона найчільнішого свого провідника і безперечно найбільшого свого теперішнього державного мужа. Втратила людину, яка знала, що хоче і яка у внутрішній і зовнішній політиці виявила великі конструктивні здібности, кладучи основи під прямий розвій нової Австрії. Нова конституція оперта на найновіших здобутках політичних досягнень т. з. станової системи є таким самим твором австрійського канцлера як і зєднання симпатії великих держав у закордонній політиці.

Жаль, який лишив канцлер по собі свідчить усупереч німецькій пропаґанді, що канцлер тішився великою симпатією серед австрійського населення.

Австрія виходить з тяжкою стратою з політичної кризи. З другого боку з усіх голосів австрійських політиків виходить, що вони підуть слідами політичного заповіту канцлера.

Дивним дивом в дні перед убивством Дольфуса минуло 20 років від початку світової війни, яку теж попередило убивство австрійського престолонаслідника в Сараєві. Страшні паралелі, про які аж лячно думати. А проте вони насуваються мимоходом у страшенно напруженій атмосфері... Видається начеби людськість нічо не хотіла навчитися з історії і то навіть з недавно ще свіжого страшного минулого...

З. В. Р.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. СЕРПНЯ 1934.

ВІЛЬГЕЛЬМ ЛІХТЕНБЕРГЕР.

Важна телефонічна розмова.

Льорі, навіть не дивлячись перед себе, потягла двері від телефонічної будки на одній із найживіших міських площ. Негайно висунулось рамя якогось чоловіка і зачинило сильно двері. Льорі чула ще слова, сказані страшенне несимпатичним для неї голосом:

— Но, но-но! моя пані! Не так нагально! Чи ви не бачите, що я тут розмовляю?!

Цього схвильована Льорі не запримітила. Але тепер бачила вже дуже виразно, що там розтаборився якийсь імпертинентний молодець і розмовляючи телефоном зовсім безжурно кидав їй погірдливі погляди переможця.

Не було ніякої ради. Була тільки надія, що той добродій з чемности для жінки таки нарешті скінчить. Льорі робила все, щоб він зрозумів, яку вона має негайну справу. Вона переступала з одної чарівної ніжки на другу, відгортала нервово волосся з чола, напружувала зір майже з гіпнотичною силою.

Та все це не робило на молодого панка ніякого враження. Він усміхався щораз нахабніше, а те, що він говорив до телефону, було щораз байдужнішого змісту. Льорі почала давати йому нові знаки своєї нетерплячки. Але він висміяв її. На його джентельменство не можна було рахувати. Видко, що у телефонічних будках нема джентельменів. Та те, чого не можна сподіватись від людей, можна сподіватись від автоматичної машини. Коли час телефонічної розмови гостеві скінчився, Льорі прийде на чергу. Вона дала поглядом повним погорди зрозуміти молодцеві, що думає про нього і терпеливо чекала.

Автомат виконував свою роботу. Розмова була скінчена і молодець повісив слухальце. Це був знак для Льорі, щоб повторити свій наступ. Вона знову потягнула двери будки, щоб нарешті викурити звідти цього нахабу Але з будки знову висунулася та сама рука і знову зачинила двері перед самим Льоріним носом. Молодець витягнув якнайспокійніше зі своєї мошонки 20 сотиків, щоб вкинути їх до автомату.

Тепер уже урвався терпець Льорі. Енерґійним рухом потягла за клямку і крикнула до середини:

— Чи ви не бачите, що тут чекає дама?

Він відповів подразнений:

— Певно, що бачу! Я не сліпий!

— Як довго ви гадаєте сидіти в тій будці?

— Поки не скінчу своєї розмови.

— Я гадаю, що ви могли вже давно її скінчити!

— Так? ви взагалі не маєте що гадати про мою розмову! Це зовсім не ваше діло!

— Ого! вибачте! Коли ви годинами сидите в телефонічній будці...

— Про які години ви тут говорите! Я розмовляю всього шість хвилин!

— Шість хвилин це те саме, що ціла година! Головно, на вулиці! У телефонічнім автоматі!

— На тему часу взагалі не хочу мати приємности починати з вами дискусії!

Він звернувся до телефону і свобідною рукою хотів зачинити двері. Але Льорі вставила між двері одну ногу і голосом, якого сама не сподівалася по собі, крикнула:

— Але хочу вам сказати одно, що ви не джентельмен!

Він вкинув двацять сотиків до автомату, але не починав нової розмови. Спокійно, майже з погрозою звернувся він до Льорі:

— Моя пані! те, що ви тепер сказали, це образа...

— Так? — крикнула вона бадьоро. — Образа? Справді! Я й не знала! Але тішусь, що попала бодай нехотячи! Бо я хочу вас образити! Повторяю ще раз, щоби ви не мали найменшого сумніву: ви не джентельмен! Чи це вам вистарчає?!

За той час зібрались довкола будки перші цікаві прохожі. У гурті почали люди ділитись на „за" і „проти". Молодець у будці, що дуже радо був би відповів Льорі у такому самому тоні, рішив, що треба свою телефонічну розмову скінчити. І Льорі була би радо відійшла до іншої будки, але зібрана юрба не дозволила вже на відступ. Зрештою для Льорі булоб ніяково покинути поле бою з програною.

Льорі рішила, що треба поставити ультимативне домагання:

— Слухайте, мій пане! ви говорили тепер повних шість мінут!

— Отже годину? — глузував панок із середини. — Дуже тішусь, що ви починаєте нарешті мати якесь зрозуміння довжини часу.

Вона вдала, що не чує цієї відповіди, із вирахування, щоб зєднати собі симпатію публики. Зовсім ділово, хоч і схвильованим голосом, говорила далі:

— Впустіть мене до будки тільки на дві мінути. Я маю передати тільки коротесеньке повідомлення.

Він відповів на це вже дещо роздратований:

— Я був би це зробив сам, якби ви були мене відразу розумно попросили! Але після того, як ви заявили, що я не джентельмен, я не маю найменшої потреби старатись, щоб ви змінили думку про мене. І тому прошу вас відчепитись від мене!

Цим був би імовірно інцидент зовсім закінчився, якби через юрбу не продерся якийсь прохожий.

— Мій пане! — кричав він тоном, який мав

Памяті дорогого товариша.

Спомин про дні спільних воєнних трудів і спільної громадської праці з пок. дир. І. Бабієм.

Важке і незавидне положення активного українця, що в нинішніх часах не вирікається своєї нації й її ідеалів та одночасно мусить пристосовуватись до реальних умовин, щоби крок за кроком побільшувати національні здобутки. Він зводить сам з собою найбільшу боротьбу, переживає внутрішні трагедії, наражує себе і свою родину вічно на те, що в кожній хвилині опиниться без хліба, а вислід такий, що власні земляки його не розуміють і в кожному його кроці добачують злу волю. Цілу працю активних громадян оцінюють земляки крізь призму своїх тісних поглядів і замість слова признання — мають за ту працю лише важкий докір.

Щойно тоді, коли тої людини не стане між живими, а факт її смерти потрясе уми ширших кругів, настає зворот в оцінці її праці. Тоді ті самі люди, що колись її осуджували, ставили їй прилюдні заміти й перепони в змаганнях, починають розуміти, кого втратили.

Так було і з бл. п. дир. Іваном Бабієм. Із ним відійшла від нас високоідейна людина, та одночасно один із немногих тверезих умів, що признавав лише працю і всю свою працю посвятив для двигнення власного народу. Для нього він жив, за нього і вмер.

Із бл. п. Іваном Бабієм стрінувся я вперше в листопаді 1918 р. в рядах У. Г. А. Спершу був він комендантом двірця в Тернополі, а в кілька тижнів пізніше призначено його комендантом двірця в Ходорові. Згодом призначено його до залізнодорожної управи, де положив великі заслуги при її організуванні. Постоями залізнодорожної управи були: Бучач, Чортків, Іванче Пусте, Камянець Подільський, Жмеринка, Балта й Бірзуля. Покійний ділить долю й недолю, радісні й болючі хвилини У. Г. А. у визвольних змаганнях. На кожний заклик вищих комендантів була в нього одна відповідь: „По приказу, пане коменданте!" Як тисячі інших, так і його не пощадив пятнистий тиф у чотирокутнику смерти у Жмеринці. Та ледви прийшов до себе, вже знов на свому пості. Турбується всім, відвідує хворих і піддержує їх на дусі. Всі, що його тоді бачили, дивувалися притомності його ума, спокоєві духа та величі енергії. Хто з нас не пригадує собі того моменту, коли в Балті дула большевицьких гармат і скорострілів, спрямовані на ешалони У. Г. А., ждали лише приказу комісарів до стрілу! Покійний із найбільшим спокоєм духа втихомирив комісарів і ціле військове майно У. Г. А. вивіз до Бірзулі. А був це горячий час. В тому часі переводить також покійний пішою дорогою цілу боєву частину разом із воєнним майном до Могилева, перебивається до ген. Вдовиченка, передає йому ціле майно, і сам, як дисциплінований старшина, голоситься до фронтової частини, де видержує аж до останнього розвалу У. Г. А.

В 1921 р. стрінув я знову покійного у Бережанах. Був учителем в утраквістичних відділах державної гімназії. Діяльности його в школі я не всилі представити. Досить сказати, що покійний здобув собі працею в Бережанах повне довіря та любов серед шкільної молоді. Коли основано Пласт, покійний був його провідником від самих його початків аж до розвязання. Був приятелем і батьком молоді, піклувався кожним своїм учнем зокрема, цікавився умовинами домашнього життя своїх учнів, помагав їм у науці, бідним і здібним внедував лекції або підмоги, хворих відвідував, приносив їм ліки та підносив на дусі. Це не пусті слова. Бо найкращим доказом їх правдивости це той факт, що коли покійного перенесли до Львова та на відхідному прощала його молодь і батьки з найбільшим жалем.

Але покійник не обмежувався до педагогічних обовязків і був активним громадським робітником. Не було в Бережанах українського товариства або установи, до якоїб він не належав не лише як член рядовик, але і як активний член виділу. За те пішли на нього доноси до влади, що покійний за богато працює в українських установах, але це покійного не відстрашило від народньої роботи. Такі факти хай говорять за себе.

Ще наші молоді стрільці сиділи у таборах, як уже в Бережанах оснувалось товариство „Опіки над молодю", ще непогребані кістки валялись на Лиссені, а в Бережанах повстало товариство „Охорони воєнних могил". Покійний був членом основником обох тих товариств і впродовж цілого ряду літ належав до виділу та брав живу участь у заходах викупити у Посухові кусник грунту зі стрілецькими могилами. Як педагог, розуміючи значіння „Рідної Школи", підпомагав її не лише матеріяльно відсоттовими датками, але й працею, як член Старшини Кружка „Р.Ш." в Бережанах. Як член старшини ходив просто як курсор по хатах громадян і переконував їх про обовязок піддержати „Р. Ш.", а коли в січні 1927 р. скликано в Бережанах віче в шкільних справах, то покійний виступив на ньому з рефератом, виказуючи вагу і значіння рідношкільного виховання.

Не остав він німим обсерватором і в ділянці кооперації. Доцінюючи вагу економічної незалежности працював на полі української кооперації від самого початку свого перебування у Бережанах. В червні 1921 р. на загальних зборах споживчої кооперативи „Народній Дім" у Бережанах вибрали його вже членом управи. Від того часу аж до червня 1928 безперервно працював на тому пості. І коли нині „Народній Дім" у Бережанах має 12 платних службовиків, то в тому чимала заслуга покійного. Були роки, коли покійний із правдивою посвятою весь свій вільний час віддавав на працю у сій установі. Не диво, що „Народній Дім" у короткому вже часі став гордощами для одних і сіллю в оці для других. Розвій „Народнього Дому" став завязком „Окружного Союзу Кооператив" у Бережанах, а першим членом управи нової станиці став знову бл. п. Іван Бабій. Машина „Народнього Дому" була вже наладнана, йшла своїм правильним ходом і тому покійний міг усю свою енергію присвятити праці в „О. С. К.", а в „Н. Д." виконувати лише обовязок контролі. Покійний не оглядався на свою державну посаду, але їздив до кооператив по селах. Переводив загальні збори, виголошував святочні промови й реферати. Був у Ценеві, Вибудові, Рибинках, Потуторах, Гиновичах, Козові і і. Не згадую вже інших товариств, як кредитове Т-во „Надія", в якій був теж членом управи від 1925 до 1928, „Учительська Громада", Філія „Просвіти", „Українська Бесіда", „Українська Бурса" й „Сиротський Захист", в яких брав активну участь.

„GUTE LAUNE"
Веселий настрій може тепер кожний мати читаючи
GUTE LAUNE.
GUTE LAUNE
це новий місячник для веселих людей і тих, що ними хочуть бути.

на меті зробити враження на Льорі — чи ви знаєте, що ви? Ви падлюка!

Панок із будки загудів довгим:

— Що-оо?

— Так, падлюка! — відповів йому новий гість, — коли ви так поводитесь із молодою дамою!

У найближчій хвилині настав хаос. Можна було з нього тільки те зрозуміти, що панок із будки вискочив, підскочив до прохожого і вдарив його поза вуха. Чути було теж крик Льорі. Цей крик спровадив поліцая.

Спочатку був сам. Треба було аж другого сторожа прилюдної безпеки, щоб почати правильну урядову акцію. Залишився тільки спричинник, обвинувач і свідок, Льорі. Усі троє поводились так, що поліцаї мусіли завести їх до найближчої поліційної станиці. Там уже все йшло за порядком. Спричинник зізнавав — показав леґітимацію на імя д-ра Ернста Константа —, добродій, що дістав поза вуха — це був каварняний танцюрист —, Льорі теж і то найбільше зізнавала. Бідний д-р Констант провинився так страшно, що можна було його на підставі Льоріних зізнань засудити на досмертну вязницю.

Звільнили всіх троє. Танцюрист, згідно зі своєю професією, пробував відразу перерахувати свої послуги на гонорар і запропонував їй зустріч. Вона відкинула його ясно й енерґійно. Після цього він відійшов із міною чоловічка, який не знає, навіщо зїв жабу.

Льорі і молодий доктор зупинились іще на мить перед комісаріятом. Доктор навіть усміхався. Тепер мав він зовсім іншу усмішку, ніж тоді, як сидів у будці.

— Стільки хвилювання! і зовсім непотрібно! — сказав він.

Льорі мусіла всміхнутися:

— Так зовсім непотрібне воно не було! Бо ви вже дали тому танцюристові поза вухо на задаток, на який він заслужив собі аж пізніше, запрошуючи мене на ранде-ву.

— І так бачите, панно Льорі, поправді ніщо в світі не є непотрібне.

Вона глянула на нього здивована:

— Яким правом ви називаєте мене Льорі?

— Без ніякого права. Коли ви подавали своє імя і прізвище, я почув тільки „Льорі". І цього для мене досить. Чудове імя! Якби я був знав, що ви називаєтесь Льорі...

— Тоді ви були би перервали свою розмову?

— Імовірно. Але послухайте, панно Льорі, ми повинні би тепер закурити папіроску перемиря? Ось бачите, перед нами каварня... Чи мали би ви охоту?

Вона завалагась хвилину і сказала:

— Мій Боже! чому ні? Після зденервування кава і папіроска це добрий лік

Сиділи в каварні вже цілу годину, розмовляючи про все і ніщо. Нараз доктор не докінчив речення і засміявся:

— Яке це веселе! Коли ви стояли перед телефонічною будкою, то кричали до мене, що не маєте ні дві хвилини часу. А тепер сидите тут уже довше, ніж годину і ще не телефонували.

— Так, це правда, — сказала вона і задумалась.

Це „так" звучало якось так дивно, так таємно, що доктор зважився спитати:

— Панно Льорі! ви не мусите мені відповісти. Але тепер я цікавий, чому ви стояли такі схвильовані перед телефонічною будкою. Це мусіло бути щось поважне, бо інакше ви відповіли би на мою малу нечемність багато спокійніше.

Вона мовчала довше. Вони обоє споважніли. Легке тремтіння біля її уст вказувало, що нелегко відповісти їй на це питання. Нарешті рішилась:

— Скажу вам! Ви вгадали, що я була більше зденервована, ніж звичайно. Трапилась мені така історія: Мій шеф, в якого я працюю як секретарка, старший пан, вдівець, зовсім несподівано для мене освідчився мені. Це так упало на мене і я була така неприготована, що я не могла зараз дати йому відповіди. „Ні" не хотіла я сказати, а „так" було понад мої сили. Я вийшла з бюра й обіцяла йому дати відповідь телефонічно.

— Тепер розумію! Ви дійшли до того, що рішили йому зателефонувати „ні".

Він дивився з великою увагою на неї.

Льорі легко покивала головою.

— Ні! не так. Я бігала дві години по місті, думала і передумувала. Врешті сказала я собі: Така бідна дівчина як ти не має права відкидати такої блискучої нагоди. Мій шеф зовсім для мене невідповідний, але він чемний і симпатичний. Я можу зовсім добре уявити собі життя при ньому. І я рішилась сказати йому „так"...

Їх погляди побігли у два протилежні кутки каварні. Після довшої мовчанки доктор трохи загикуючись, із нелегким віддихом сказав:

— Тут, панно Льорі, не будете мати таких труднощів із телефоном. Підійдіть і скажіть свому шефові своє „так"...

Вона повернула поволі голову в його бік і ледви примітна усмішка осяяла її обличчя. Майже у побожному тоні сказала вона:

— Не треба ніколи йти проти своєї долі. І коли доля не хотіла, щоб я сказала „так", то і я теж здається сама цього не скажу...

— Льорі!

Він узяв її руку, підніс до уст і майже крикнув.

На щастя, ніхто цього не запримітив. Бо це мала, тиха каварня, одна з тих, що мають найліпшу каву, але найгіршу акустику.

Переклав **аб.**

Ширіть наш часопис!

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР“,
Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Та не кінець на тому. Коли в 1928 р. розгорілась партійна боротьба перед виборами до сойму, то на одному з політичних віч забрав покійний слово і в палкій промові боронив кандидата УНДО.

Бл. п. Іван Бабій був прямолінійний, не признавав хитань, справжній вояк. Ішов завсіди прямо за порадою розуму і поривом серця, згідно зі своїм переконанням та совістю. Ніколи на нікого не оглядався. Був самостійний і не рахувався з власними прикрощами.

До характеристики бл. п. Івана Бабія треба додати таку подробицю. В минулому році виступав покійний як свідок перед бережанським карним судом. І коли інші свідки з кругів української інтелігенції перед тим самим судом складали свої зізнання в польській мові, то бл. п. Іван Бабій зізнавав українською мовою. Так само на відомій розправі у Львові, де так негідно старалися його здискредитувати, він як директор державної гімназії, не вагався прилюдно маніфестувати свою національну приналежність. Скільки українців, польських державних урядовців, робить те саме?!

Ще кілька днів перед смертю писав покійний до свого товариша: „Моя родина виїхала, а я пораюся біля відновлю шкільного будинку. Дай Боже, щоби в цій відновленій школі обновлялася й наша молодь і отряслася зі страшного ферменту, який грозить і їй самій і майбутности цілої нації“.

Коли в памятну середу 25. липня ц. р. наспіла до Бережан сумна вістка про жахливу смерть бл. п. дир. Івана Бабія, ніхто з бережанців не міг цьому дати віри. Брат підніс руку на брата. Вбито ідейну, свідому, послідовну, активну людину. А коли й ми бережанці станули вже над отвертою могилою бл. п. дир. Івана Бабія й почули слова останнього прощання з уст численних промовців, то наше серце стиснулося на думку, чому то аж після смерти оцінюється правдиву вартість людей.

Д-р Володимир Бемко.

Про всякі морочливі речі.

(Докінчення.)

Прага, у липні.

ЦІЛА БУХГАЛЬТЕРІЯ В ГОЛОВІ.

Але ось тут ми й приходимо до тої самої „точки“. Бо московського професора та інжиніра удержувала „держава“, а нашу школу мусить утримувати громадянство. І ось в тім і є „Ахилева пята“ цілої нашої національно-державної проблеми. У „людей“ громадянин заплатив собі раз на рік державний податок — і в ус не дує, — все йому мусить бути, а у нас чоловік до всіх своїх особистих клопотів мусить мати в голові цілу культурно-національно-політично-патріотичну бухгальтерію. Він мусить знати: коли вилізе з боргів матірне Т-во „Просвіта“, чи дістали рідно-шкільні учителі у червні 1934 року своє утримання за листопад 1933 р.; чи Т-во Прихильників Подебрадської Академії має вже досить членів, чи треба й собі записуватись на зломану голову, бо пропаде „УТГІ“ (Т-во Прихильників Академії фінансує УТГІ). А як УТГІ не пропаде, то чи не треба вступити на курси українознавства — підтримати нове діло і самому, на кожний випадок, підтягнутись. І як бути з такими проблемами: чи викупляти площу Сокола-Батька у Львові, чи будувати Український Дім у Празі; чи жертвувати на інвалідів УГА чи на „вакаційні оселі“ Марійського товариства? Тут мимоволі змолишся за Всеукраїнським Національним Конгресом і за всенароднім національним податком! Нехай уже довбнею, але раз!

А покищо — борись, брате, на всі фронти і за все відповідай! За „Просвіту“ — відповідай, за „Рідну Школу“ — не забувай, за Подебрадську Академію — моральну відповідальність — неси, за УТГІ — потилицю чухай, за фонд „Учітеся, брати мої!“ — крізь землю провались!

І нікому поскаржитися і ніхто тебе не пожалує, а ще вилає і ногою копне!

ПРО ОДНОГО МОЛОДОГО ДИПЛЬОМАТА.

Звідси й пішла історія про нашого одного молодого дипльомата. Історія трохи неприємна, але цілком правдива, а тому повчальна.

Оце був у мене один добрий знайомий у Празі. Чоловіга, як належиться, старий студент, не в тім битий, ріжні там мови знав і завжди наш Цесус (себто: Центральний Союз Українського Студентства) висилав його на міжнародні студентські зїзди перед всякими народами справу вияснити і наші скарги заявляти.

Отож одного разу зібрався такий зїзд у Празі. Мому знайомому, значить, їхати нікуди не треба, тільки надягти комірчик і краватку та йти на засідання: мандати від Цесуса всі в порядку, як слід. Тільки — бачу, крутиться він по хаті, а не йде. — Чому, — питаю, — не йдете народні, значить, права захищати? — Бо не хочу — каже — сто чортів з тими правами! — Якто, — кажу, — що за причина, а хтож піде? — Та не піду — каже — і край! Я до нього й сяк і так: поясніть, мовляв, в чім справа: краватки не маєте чи грошей на каву? — Ну, то, слухайте, — каже, тільки нікому не говоріть. — Звичайно — кажу — нікому! (но, а написати можна?) — Вийшла така історія. Вислали мене і ще двох делеґатів від Цесуса на такий міжнародний студентський зїзд до Амстердаму чи до Відня — не має значіння. Ну, ми ходили там, репрезентуємо, виступаємо прилюдно, говоримо й приватно... І підсів я підчас обіду до якогось французика: всеж, думаю, націй не маленька, на випадок чого, пригодиться... Ну й починаю, як звичайно: Нація ми велика, сорокміліонова, і залізо, значить, і вугілля маємо. Тільки кожний нас кривдить: і большевики нас бють і сусіди нам кривду роблять і який не є пустяшний народ, той лаптем своїм нас штрикає!

ОДНО ФРАНЦУСЬКЕ: ПАРДОН!

Звичайно, звикли ми, дипльомати, до того, що в таких випадках ріжні представники, що ми їм скаржились, зітхали разом з нами, закочували очі і всякі, значить, жалісні слова говорили. А ми й оповідали потім, якихто приятелів Україна придбала! Але на цей раз французик мій щось здивував мене: бачу, — слухає, тільки головою не киває, лише усе червоніє та сопе. Враз, як шарпнеться на кріслі та рукою по столі — брязь! — Пардон, месіє! Я аж остовпів! — Пардон, — каже, — я вже цю пісеньку від ваших пару разів чув. Скільки вас? 40 міліонів? Так якже вам не соромно скаржитись та Лазаря співати? Вам румуни не дають шкіл: а деж ваш нарід, а що робить ваша інтеліґенція? Нас також 40 міліонів, але коли прийшло діло під Верденом, то ми не побігли до вас плакати, тільки стали муром. Пардон, — каже, — але у вашої нації багато жебрацької психольоґії! — Так ніби по лиці мене ляснув! Ну й що ви скажете? Почервонів я з голови до пят, скипів, за хвилинку уже й з обіду утік. Але й по цей день я вдячний тому французикові: він навчив мене,

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ 3 ДНЯ 3. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

ПЕРШІ ВІСТКИ ПРО АМЕРИКУ.

Війна популяризує Новий Світ. — Наші перші звязки. — Трохи географічних даних.

Подорожникові Амерігові Веспучієві вистало до слави те, що йому трапився проворний накладчик його описів, Вальземілер, який в інтересі своєї накладні піддав думку, щоби нову землю назвати в честь Америґа його іменем. І ця думка принялася. Це значить мати щастя.

Та це часи минулі. А в новіших... Хто зі звичайних людей цікавився Америкою поза її цінним продуктом — тими долярами, що ніде не родилися, тільки в Америці й звідти розходилися й до недавна, ба ще й сьогодні, стали валютою світу. Тямимо добре еспансько-американську війну (1898). Якби Еспанія не належала до Европи, то хто зна, чи була би в той час преса про цю війну згадувала.

Але вже зовсім інакше було від часу світової війни. Колись, за президента Джеймса Монро (1817—1831) американці визнали засаду (1823), що їм нема чого шукати в Европі. Інакше думав Вудро Вільсон (1913—1924). В 1917 р. рішив вмішатися до европейських справ, щоби принести полекшу всім, які бажають волі й тому — створити нову карту повоєнної Европи, даючи їй основу для будови европейських Зл. Держав. Від цієї пори почався на велику скалю безпосередній звязок Америки з Европою. Зітхнулися народи старого й нового світу. Европа подивляла американську економічну, а згодом, то й мілітарну силу (2 міліони амер. війська прийшло до Европи) і справність, коли Америка вспіла за короткий час зорганізувати, озброїти й вислати за океан велитенську свіжу армію для скріплення своїх ідей. Не до лля Европи загалом, але навіть для українців американці перестали вже бути леґендарним далеким народом, що як той казковий князевич живе на недосяжній шкляній горі. В Америці перебувала українська дипльоматична місія, американський уряд після відвідин делеґації у 1922 р. устами свого представника Карла Гюза, висловився про українську справу: Американські українці, що гадали вернутися колись до рідного краю заробивши гроша на чужині — перестали вважати Америку за чужину, приняли її горожанство й осіли тут на постійне. Почалися живі звязки родинні й громадянські. Америка перестала й для нас бути поза світом. Щоправда, то велика віддаль від цієї землі дає нам змогу освоїтися ледви з її назвою й американський край і нарід для Европи все ще малощо не екзотика. Чи не сімох ледви українців-інтеліґентів із Галичини, відвідали Америку й назад вернулися, очевидно не рахуючи десятків тих, що залишилися в Америці чи для прожитку, чи — як нечисленні — для підтримки українського духа в еміґрації.

А тимчасом — ця Америка має зовсім поважні дані на те, щоби нею зацікавитися хочби так, як неодною европейською державою. З якого боку? З кожного: чи з географічного, чи з культурного, чи політичного.

Почнемо з географії. Велитенський сухозем серед двох широких океанів удвоє такий великий як Европа, не вчислюючи вузького осередка. Не менше від простору звертають увагу високенні гори, найбільші у світі, великі ріки, озера, преширокі рівнини-степи, незвичайно видайні багаті копальні й фабрики. Уявім собі на цій землі високорозвинену техніку, безмежні торговельні багацтва, навіть високу хліборобську культуру.

Весь цей континент схожий на великанське корито, якого стіни йдуть підвищенням рівнобіжно і здовж обох океанів Атлянтійського і Тихого. Це Алеґени на сході й Кордилієри на заході. Кінці американського корита відкриті від півночі аж по полудня. Дном такого корита плине велитень-ріка Огайо. На цьому континенті на цілу його довжину кольосальна держава — Злучені Держави Америки, що простягається від берега до берега й може досягнути своєю рукою обі земні півкулі — західню і східну. Розуміється, що такий великий простір мусить мати й ріжне підсоння, а враз з ним ріжноманітну рістню. І має її дійсно: від бавовни, рижу, гуми, кави, бананів, помаранч, цитрини і ґрейпфруту до — вівса. І все це американці їдають з вівсом (quaker oats) включно. Інша річ, що через відкриті двері від півночі, американське підсоння зовсім не відповідає підсонню Европи на такій самій ґеоґрафічній ширині. Були випадки, що мороз знищив серед літа помаранчеві сади на Фльориді. Тому управу теплих ростин перенесли до Каліфорнії, під захист гір. Наші люди говорять, що в Америці є на день чотири пори року. Це дійсно близьке до правди. Нераз серед літа пройме таким холодом, що не знати, що робити. Не помагає і струя ґольфу, яка наближається тільки на полудневому сході до американського побережжя.

Кажуть, що ґольф віддалюється від Америки. Тоді він напевно наблизився би до Европи. Вже навіть писели, що американські інжинірн обдумали таку гать, що мала би цю струю привернути до Америки, та обраховували кошти такої стіни на міліярди долярів. Але ледви, чи Европа дала би заморозити себе. Та не тішмося даремною балачкою, що буцімто ґольф віддалюється від Америки. Покищо все по старому.

З околиць рівника виходить мабуть однакова скількість горячої води. Біля Фльориди вливає ця струя на секунду 30 міліонів кубічних метрів тієї води себто ні менше ні більше, лише 20 разів стільки, скільки води вливають у моря всі ріки цілого світу. Теплоти цієї струї вистане ще добре, щоби огріти південно-східну частину Америки. Яку теплоту розносить ця струя, може сказати той, хто перепливав Атлянтійський Океан.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

що то є народня гордість! І тепер я — на ріжні дипльоматії — ні ногою!

Самодіяльність, витревалість, жертвенність, рахунок на ріжний ґрунт — ось де наша дипльоматія! Коли ми тут виграєм, то всюди виграєм і всі до нас прибіжать. У протилежному разі, — кожний нам буде стукати по столі.

Так і не пішов на зїзд і навіть із Праги виїхав — до Галичини на ріжний ґрунт...

Ось такою історією про одного молодого дипльомата хочу закінчити слово з приводу 12-их роковин існування нашої Української Політехніки — Господарської Академії в Подєбрадах.

Занадто ми розголосили про своїх 40 міліонів! Думали, — буде краще, а воно вийшло на гірше!

Тепер ходиш по Европі та так і бійся, що тобі стукнуть.

І, дійсно, стукають!

Тор Дько.

Ювилей читальні „Просвіти" в Джурині.

25-ліття читальні „Просвіти" в Джурині. — Посвячення читальняного дому. — Ювилейна академія. — Привіти. — Святочний концерт. — Загальне враження.

Величаво святкувало в неділю 29. ц. м. село Джурин, пов. Чортків, 25-ліття істнування місцевої читальні „Просвіти", що за той час виконала у селі велику працю і може повеличатись неабиякими її успіхами: прегарним власним домом з чудовою салею, метким аматорським гуртком, що дав за останніх 10 літ понад 100 вистав не тільки в Джурині, але й по сусідніх селах, власним хором, орхестрою трубною і мандоліновою, добірною бібліотекою, тощо. Колиж іще додати, що слідом за читальнею „Просвіти" і з її почину розвинулись у селі й інші установи, а саме кооператива „Згода", кружок „Сільського Господаря" і руханково-спортове товариство „Луг", то дістанемо повний образ народньої праці в Джурині.

Не диво, що громадяни села оцінили як слід працю читальні для їх освітнього піднесення і в день її ювилею явились масово на святі. Прибули не тільки молоді, але й старші і найстарші члени читальні зперед 25 літ, всі бувші і теперішні виділові під проводом голови селянина Грицика, всі ті, що будували читальню, давні і теперішні члени аматорського гуртка, з того деякі жінки з малими дітьми на руках і т. д. Прибули також делеґати читалень з сусідніх сіл: Білобожниці, Половець, Цвітови і Трибуховець. З Чорткова був, на жаль, тільки один представник, а саме голова філії „Просвіти" адв. д-р Хичій, хоч обіцялося було приїхати кількох інтеліґентів. Зате повитання голови філії і на двірці і перед читальнею було тим щиріше і величніше. Бо як тільки голова приїхав, орхестра привитала його маршом, а мала дівчинка вручила йому китицю цвітів, перевязаних жовто-блакитною стяжкою з таким написом: Голові філії „Просвіти" в Чорткові від виділу читальні „Просвіти" в Джурині в день 25-літнього її ювилею. Цим привітом був голова філії щиро зворушений.

Само ювилейне свято читальні злучено з посвяченням читальняного дому, на якім повівав гордо український прапор, після чого відбулася ювилейна академія, а вечором святочний концерт. Свято почалося в год. 3. попол. (по вечірні). З церкви вийшла процесія з трьома священиками: о. дек. Воробкевичем з Білобожниці, о. Чижом з Половець і місцевим парохом о. Івахнюком. Попереджали процесію шпаліром молоді дівчата у народніх строях під проводом п. Цінерської. Коли процесія увійшла через тріюмфальну браму до великої чит. домівки, яка була вся чудово прибрана образами, рушниками, зеленю і живими цвітами, духовенство відправило при вівтарі на сцені панахиду й парастас за померших членів. Підчас відправи співав читальняний хор. Після парастасу духовенство разом з процесією обійшло чит. дім і довершило його посвячення. По посвяченні о. парох Івахнюк виголосив гарну змістом промову про вагу того ювилею і процесія вернулась до церкви.

Після того нарід вернувся знову до читальні, де почалась академія. Започаткувала її добре вишколена дута орхестра, що відіграла „Боже великий". З черги виступив мішаний хор, що під проводом п. Кирила Цепенди відспівав „Просвітянський гимн" і „Боже вислухай благання". Зараз потім п. Мих. Петришин відчитав широкий привіт, що його прислав на свято зі Львова джуринець д-р Іван Німчук. Привіт цей був цілою історією читальні за час її 25-літнього істнування; в часі його відчитування неодному старшому членові заблисли сльози в очах. В дальшому відспівав міш. хор „Ой горе тій чайці", а муж. хор „Ой поїхали вози з України" та „За річкою, за Дунаєм". З черги член амат. гуртка В. Бойчук віддеклямував поему Шевченка „До Основяненка", після чого виступив з промовою голова філії д-р Хичій, звертаючи головну увагу на вагу згоди й єдности. Побажанням діждатись тої єдности в селі, яке ще донині розбите на українців і москвофілів, закінчив делеґат свою промову, якої вислухали всі з найбільшою увагою. Після тої промови були привіти. Від українських товариств у Білобожниці, зокрема від тамошньої читальні, витав джуринську сестру з ювилеєм о. дек. Воробкевич, від товариств у Полівцях — о. парох Чиж, від читальні „Просвіти" у Цвітовій (пов. Бучач) відчитав привіт п. М. Петришин. Після тих привітів учасники свята відспівали „Ще не вмерла" і на тому ювилейна академія, якій прислухувалось багато людей також знадвору, закінчилася.

На закінчення ювилею відбувся вечором святочний концерт, у програму якого входили виступи хору мужеського і мішаного, подвійний виступ мандолінової орхестри, що відіграла вязанку народніх пісень, деклямація прольоґу до „Мойсея", виголошена дівчинкою Надею Бойчук та ін.

Ювилейне свято читальні „Просвіти" в Джурині доказало, що українська національна ідея в тому селі не тільки жива, але й запустила там глибоко коріння. Для всіх учасників це вдатне свято буде малим спомином на все життя.

М. К.

Недуга Гінденбурґа.

ПАРИЖ, 31. 7. ПАТ. Аґенція Авяса подає деякі подробиці щодо настроїв, які панують в Нейдеку у звязку з недугою президента Гінденбурґа. В палаті, де мешкає фельдмаршал, панує тишина. Служба ходить на пальцях і говорить шепотом. Біля Гінденбурґа находиться 4 лікарів. В палаті перебуває теж полк. Гінденбурґ, син фельдмаршала. Після сьогоднішньої ранішньої консультації лікарі заявили, що стан хорого легко покращав. Більшість лікарів думає, що й сим разом здорова натура фельдмаршала подужає кризу.

БЕРЛІН, 1. 8. ПАТ. В год. 9.30 ранком видано такий бюлетен про стан здоровля президента Гінденбурґа підписаний проф. Заербрухом: „Після спокійно проведеної ночі ослаблення зростає. Президент республіки зберігає повну свідомість. Стан безгорлчковий, кашлик слабший".

—o—

Хто буде наслідником Гінденбурґа.

БЕРЛІН, 1. 8. ПАТ. До 1 год. в ночі не наспіли до Берліна ніякі комунікати з Нейдек. Знак, що в стані здоровля Гінденбурґа не зайшла поважна зміна. Одначе з огляду на високий вік президента треба надіятися всяких можливостей. Про враження, яке недуга президента викликала в широких колах громадянства, свідчить факт, що як Німецьке Інформ. Бюро так редакції поважніших берлінських щоденників облягає телефонічно публика, щоби довідатися про стан здоровля Гінденбурґа. В політичних колах у звязку з поважним станом здоровля президента появилися ріжні здогади на тему його наслідника. Тут слід звернути увагу, що згідно з конституцією зі смертю президента республіки і його атрибуції входить автоматично канцлер до часу оголошення плебісциту, на основі якого буде переведений вибір нового президента республіки.

Перед обезцінюванням готівки хоронить грамота на внутрішню позичку Рідній Школі. Одна позичка 25 зол.

Пробоєві відділи на овиді.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. Шеф штабу пробоєвих відділів видав сьогодні у звязку з кінцем їхніх відпусток відозву, в якій повідомляє про нормальне привернення служби й уповажнює носити однострої. Тим способом пробоєві відділи, каже відозва, вернуть на овид, щоби продовжувати свою діяльність, одначе в іншому дусі ніж перед виданням розпорядку про відпустки усуненим уже зрадником.

—o—

Страчення Плянетта і Гольцвебера.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Обох засуджених за вбивство канцлера Дольфуса, Плянетта і Гольцвебера страчено в год. 16.25. Першого повішено Гольцвебера, другого Плянетту. Засуджені поводилися до останніх хвилин спокійно. Перед смертю оба крикнули: „Гайль Гітлер!". Ще на розправі Плянетта заявив, що не є боязливим вбивником та що не мав дійсного наміру вбити Дольфуса. Як людина жалує свого вчинку і просить жінку Дольфуса йому простити. Гольцвебер заявив, що не надіявся проливу крови. Надіявся, що до канцлерського уряду дійде Рінтелен. Ділав з любови до батьківщини.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Наочні свідки екзекуції вбивників Дольфуса оповідають, що засудженцям позволено попрощатися з жінками, після чого вони одержали релігійну потіху, Плянетта від католицького священика, Гольцвебер від евангелицького. Перший повис Плянетта, який згинув після 12 мінут.

БЕРЛІН, 31. 7. ПАТ. На основі повідомлень з Відня присуд на інших обвинувачених в атентаті на канцлерську палату западе щойно на другий тиждень. Сьогоднішний присуд не стоїть покищо в ніякому звязку з заявами про причини подій. Виданий сьогодні присуд торкається тільки двох обвинувачених в убивстві канцлера Дольфуса.

Новий винахід Марконія.

РИМ, 1. 8. ПАТ. Вчора в ґенуенському заливі в порті Лебанд роблено цікаві досліди з новим винаходом Марконія. Він позволяє кораблям причалювати до берегів і портів навіть підчас густої мряки й кермувати рухом кораблів з морської ліхтарні. В обох випадках досвіди випали успішно. До кермування кораблем ужито короткохвилевої радієвої стації, що ділає на хвилі 60 цм. Висильна стація, з якої висилано сиґнали, находилася на 90 м. на поверхні моря.

Хліборобська проблєма в Німеччині.

БЕРЛІН, 1. 8. ПАТ. Д-р Герман, член нац.-соц. партії, виголосив перед представниками преси реферат на тему „Соціялізм в законодавстві хліборобства і прохарчування республіки, справа хліборобської політики, ключа до соціяльної проблеми". У рефераті він вказав на проблеми, що є основою до закону про дідичні рільні господарства. Ґрунт і землю винято зовсім з вільного обороту землею, тратячи тимсамим характер торговельного обєкту. Справа удержання загалу громадян з власних ґрунтів є принципіяльною точкою соціяльної проблеми. Дідичних рільних господарств не можна теж обтяжувати довгами. На будуче не можна обтяжувати гіпотек дідичних господарств сумами, що не дадуться заморгизувати в однім році. Зобовязання, приняті власниками дідичних рільних господарств, будуть їх приватними зобовязаннями і не обтяжуть господарств. Як показується, новий закон про дідичні рільні господарства передбачує створення нового роду ординації. Простір господарств реґулюється індивідуально, залежно від льокальних умовин, причому береться на увагу традиційно-культурні моменти.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 149—180 Телефон 25-55.

Великий Театр 8·30 веч. ОПЕРЕТКА „ЯХТ ЛЮБОВИ" („NEW YORK BABY") Ще тільки сьогодні і завтра

Напрямні політики польського уряду.

Програмова промова прем. Козловського.

ВАРШАВА, 1. 8. ПАТ. Нині перед полуднем у салі клюбу ББ. у Варшаві відбулося засідання послів ББ. Прем. Козловський виголосив велику промову, в якій зарисував напрямні політики теперішнього уряду. Найважнішим завданням уряду боротьба з господарською скрутою. Стабілізація золотого буде вдержана. Збройні сили держави будуть зміцнені. Новий закон про суспільне обезпечення буде змінений. Проблему відповідання селянства уряд вирішить після закінчення жнив.

Ціни промислових виробів будуть обнижені, а хліборобські продукти підвищені. Концентраційний табор у Березі Картуській має припинити всяку анархію в державі.

—o—

Ліквідація гітлерівців у Каринтії.

ВІДЕНЬ, 31. VII. ПАТ. Військо і поліція розбили вчора останнє націонал-соціялістичне гніздо в Каринтії. Біля Ливиміну над югославянською границею відділ 300 гітлерівців спав фортифікації. Австрійське військо не могло зробити вжитку з пальної зброї, щоби не виставити на небезпеку югославянської граничної сторожі на границі. Тому мусіли перевести дипльоматичні переговори з Білгородом, щоби югословянські вояки відійшли на якийсь час з границі. Югославянське населення симпатизувало з повстанцями і давало їм харчі. Окружені зі всіх боків повстанці перейшли вчора югославянську границю і зложили зброю.

Відкрили радіостацію повстанців.

ВІДЕНЬ, 1. 8. ПАТ. Урядово повідомляють, що у власника дібр Месбрук у Каринтії у Веґеліца, німецького громадянина, знайшли висильну радіостацію, яка була чинна від 25. липня ц. р. Знову в німецького громадянина Вакербавера, замешкалого в Каринтії, знайшли 25 кг. амоніту. Вакербавера арештували.

—o—

Акція трьох держав за вдержання миру.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. „Новс Вр. Абендблат" повідомляє з Парижа, що атаки націонал-соціялістичної преси проти кабінету Шушніґа уважають в Парижі за доказ, що німецька кампанія проти Австрії буде продовжуватися. Наслідком розмови між шарж д' афер Франції і Мусолінієм порозуміння між Парижем і Римом поступило дальше. Італійський уряд задержить змобілізоване військо над своєю північною границею і готов піддержати солідарний виступ держав так, щоби не було ніяких суперечностей при веденні акції. В Парижі говорять, що приготовляється акція трьох держав, якої головною метою буде забезпечити европейський мир. В акції мають взяти участь Франція, Англія, й Італія.

—o—

Ґешефти сенатора Генрика Левенгерца.

„Курер Львовскі" (ч. 207) в статейці п. н. „Парцеляції п. сенатора Генрика Левенгерца" подає цікаві історії про діяльність відомого санаційного сенатора та львівського адвоката д-ра Генрика Левенгерца, який є завзятим україножером. В згаданій статейці читаємо: „Перед кількома днями зайшов до редакції „Курієра" гурток селян з товмацького повіту та оповів характеристичні історії одної **парцеляції** з 1919 р., якою опікувався **сенатор, адвокат д-р Генрик Левенгерц** (всі підкреслення оригіналу. — Прим. Ред.). Власник **„Яцківки"** товмацького повіту згодився **розпарцелювати** свою землю поміж 67-ох дооколичних селян. За виєднанням дозволу земельного уряду, зладженням контрактів, переведенням інтабуляції і поладнанням усіх справ тієї парцеляції звернулися зацікавлені селяни, за порадою невідової людини, до впливового чинника у Львові, **адв. д-ра Генрика Левенгерца.** З тією метою зявилася делеґація селян у Львові перед обличчям впливового адвоката. П. сенатор Левенгерц одержав більшу кількість марок за свої майбутні парцеляційні чинности, а вдоволені селяни вернули до дому.

Але від того дня минають тижні, місяці і роки. Пан сенатор немов призабув про парцеляцію. Одначе селяни памятали і знову вибралися до Львова. Пригадують, благають; не можуть користати з прав, а літа минають.

П. Левенгерц приобіцює, що справою займеться горячо. І знову минають дні, тижні, місяці і роки. В міжчасі вірителі обтяжують своїми претенсіями „Яцківку", а селяни стоять безрадні і дивляться. Те, що набули, **не є їх власністю, а якби сталася, несли би на своїх плечах непередбачений гіпотечний тягар.**

Ідуть селяни до Львова, шукають сенатора Левенгерца, який десь виїхав на важні закордонні конференції. Пана сенатора не застали і... зголосилися до редакції „Курера".

А далі читаємо: „Як тільки намірені власники „Яцківки" покинули нашу редакцію, ми пригадали собі, що вже **знаємо в актах подібну справу п. Левенгерца, теж парцеляційну, звязану з Мечищовом та Брикулею,** бережанського повіту. Власником обох тих парцеляційних обєктів був приятель п. Левенгерца **п. Альфред Зомерштайн.** П. Левенгерц **взяв теж гроші за зладження контрактів і з тієї місії дотепер не вивязався.** Але п. Зомерштайн є приятелем п. Левенгерца і навпаки... бо п. Левенгерц позичив п. Зомерштайнові більшу скількість долярів **на 4 відсотки місячно і ту суму опісля виекзекував.** „Курер" так кінчає свою статейку:

„...Не хочемо торкатися політичної сторінки п. Левенгерца, визначного члена ББ, не хочемо говорити про його місії. В тій хвилині ми цікаві знати **історії парцеляцій: Яцківки, Мечищова і Брикулі".**

Чи українська кооперація є антисемітська?

Лібер Крумгольц, автор численних інтерв'ю з визначними українськими діячами на тему жидівсько-українських взаємин, оголосив у „Новім Дзєнніку" чисельні дані про участь жидів в українській кооперації. Числові дані не обіймають „Маслосоюзу" і „Народньої Торговлі". Загальна кількість українських кооператив виносить 3.146; з них 195 мають 353 членів жидів. Загальне число міських кооператив є 114, а 11 з них мають 54 членів жидів. Загальне число сільських кооператив доходить до 2.276; 153 з них мають 258 членів жидів. Загальне число мішаних кооператив (споживчо-молочарських) доходить до 215, а 31 з них мають 52-ох членів жидів. У деяких кооперативних союзах жиди є службовиками у яйчарськім відділі. „Центросоюз" має 10 концесіонованих яйчарських магазинів, а в кожнім з них на 10-ох службовиків працює пересічно — двох жидів. „Центросоюз" вдержує торговельні взаємини з більше, як 100 жидівськими фірмами. В галантерійнім відділі 65 жидівських фірм є доставцями себто 80 проц. усіх доставців. У споживчому відділі жиди є теж доставцями; зате в хліборобськім відділі є здебільша відборцями. „Народна Торговля" не має членів жидів з огляду на свій загально український характер. Зате „Маслосоюз" має у своїх кооперативах членів жидів. Більшість гуртової торговлі „Маслосоюзу" переходить через жидівські руки. „Центробанк" за 45 літ свого істнування мав поміж своїми правними членами тільки одну жидівську кредитову установу, а саме „Людовий Банк у Мостиськах", але ще перед війною в роках 1904—1914. Після війни нема ніякого контакту між українськими та жидівськими кредитовими установами.

—o—

Плян віденського замаху.

ВІДЕНЬ, 31. 7. ПАТ. Комісар пропаґандистичного полк. Адам оголосив віденським радієм документ, який доказує, що замах приготовлено в Німеччині. Документ найдено у одної особи в пограничній місцевости Колерштег. Він шифрований, одначе його відшифрували. Сказано в ньому, що на випадок усунення Дольфуса нац.-соціялістична орґанізація, одержавши гасло „Зомерфест", має розпочати інтензивну пропаґанду й обсадити державні будинки. Якби влада ставила опір, гасло „Прайсшісен міс італієнішер дахт" має розпочати збройну акцію перш усього в союзних краях, опісля у Відні. Гітлерівські орґанізації мали використати час, коли екзекутивна влада після усунення канцлера не буде ще знати, по чиїй станути стороні. Шифрований документ заповідає дальше оголошення амнестії для всіх. Австрійський леґіон, що перебуває в Баварії, відійде негайно до Відня. Всі полонені мали бути увільнені.

Супроти нац.-соціялістів має бути збережена нейтральність, якщо вони самі її збережуть. Цей документ мала привести згадана особа до Відня і надати на головній почті. За те одержала 530 шілінґів.

ВОЄННИЙ СУД НАД ПОВСТАНЦЯМИ.

ВІДЕНЬ, 1. 8. ПАТ. Головного команданта повстанців Павла Гудля відвезли до судових арештів і його судитиме воєнний суд враз з 20-ма його помічниками.

—o—

РІНТЕЛЄНА НАГНАЛИ.

ВІДЕНЬ, 1. 8. ПАТ. Повідомляють, що посла д-ра Рінтелена, дир. поліції Штайнгойзеля та комісаря Ґоцмана нагнали зі служби й обнизили платні на 33 відсотки.

—o—

КАНЦЛЕР ГІТЛЕР ВІДЛЕТІВ ДО НОЙДЕК.

БЕРЛІН, 1. 8. ПАТ. Недуга през. Гінденбурга погіршується і тому канц. Гітлер відлетів сьогодні передполуднем літаком до Нойдек. Президент Гінденбург є притомний.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Границя Англії над Реном.

ПАРИЖ, 3. 7. ПАТ. Декларація Болдуіна на вчорашньому засіданні палати громад приняла французька преса з признанцям. Всі часописи подають широко заяву Болдуіна, що границя Англії находиться не в Доврі, але над Реном. „Журнал де Деба" називає останнє засідання палати громад памятним, зазначує, що з політичного погляду слід привязувати якнайбільшу увагу до останньої декларації англійського віцепремієра, який ствердив недвозначно, що европейський мир загрожений тільки Німеччиною. Часопис радіє тим поступом у поглядах британської політики і зазначує, що Франція повинна помагати Англії в тій еволюції.

—o—

Нічні вправи над Лодзею.

ЛОДЗЬ 1. 8. ПАТ. Вчора в год. 23·45 роздались сиґнали алярмових сирен. Нечисленні прохожі поспішно йшли до домів. Вулиці опустіли до кількох мінут. Точно в год. 24, згасли світла й місто потонуло в темряві. Довший час ніщо не переривало тишини і щойно коло год. 1. військові рефлектори почали глядати літаків, що зраджували себе воркотанням. Темнота над Лодзею була така повна, що ворожа повітряна фльота не могла зорієнтуватися щодо положення міста. Вправи тревали до год. 2, після чого заблисло світло і місто повернуло до нормального життя.

Зол. 1·50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА"
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10, Конто ПКО. 503.496.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
1/78 159—180

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 58-?

— Редакційні вісти. Після довгої недуги вернувся до праці і на час відсутности гол. редактора перейняв провід у редакції **ред. І. Кедрин.** — **Ред. д-р Іван Німчук** виїхав на відпустку.

— Зміна границь судових округ. Як повідомляють з Варшави, рада міністрів предложила президентові републики проект розпорядку в справі границь округ апеляційних судів у Львові, Кракові і Любліні, знесення окр. суду в Сяноці і зміни границь окр. суду в Яслі, Перемишлі, Н. Санчі, Ряшеві, Тарнові і Вадовицях. На основі того розпорядку округи городських судів у Балигороді, Бужівську, Ліську, Лютовисках, Риманові, Сяноці й Устриках Долішних будуть прилучені до окр. суду в Яслі, городський суд у Бірчі до окр. суду в Перемишлі, а городські суди в Березові і Динові до окр. суду в Ряшеві.

— Трагедія на ріці. Як повідомляють із Сокаля, в Бузі втопився 22-літний скарбовий урядовець Пільх. Вибрався він каяком на прогульку з 20-літною абсольвенткою консерваторії Пясецькою. В часі прогульки каяк перевернувся й обоє впали в ріку. Пясецька вміла плавати і доплила до берега, де й зімліла з перенатуги. Тимчасом Пільх, що не вмів плавати, втопився. Тіла його покищо не знайшли.

— Що можливе в Румунії. В Тімішорі (Семигород) відбувся цікавий процес. Залізничий урядник Йосиф Бавер служив 19 літ державі. Вкінці прийшов іспит з румунської мови Бавер перепав і його видалили зі служби. Він поскаржився до суду і суд рішив, що на основі §§. 66—68 мирових договорів з причини незнання румунської мови не можна нікого видалити зі служби. Держава до 15 день мусить приняти його знову на службу, мусить заплатити всі кошти процесу і заплатити залеглу платню за час процесу.

— 1000 гектарів кукурудзи знищив град. З Констанци повідомляють, що по великих спеках в околиці, стали падати великі дощі з градом, котрий знищив 1000 гектарів кукурудзи. Град понищив багато дахів і повибивав шиби.

— Устав із мертвих. Румунського селянина Ґ. Олтяну з бківського повіту затягнено в список поляглих на війні. Суд з Рикичюн зробив законні кроки як для померших. Але велике було здивовання, коли Олтяну явився у суді і заявив, що йому навіть не прийшло до голови вмирати на війні.

— Альохін надалі переможцем. Шаховий турнір у Ціріху скінчився. Перше місце дістав Альохін (13 пунктів), друге Фльор і Еве (12), трете Боголюбов (11 і пів), четверте Ляскер (10), пяте Бернштайн і Німцович (по 9), шосте Стальберг (8), сьоме Йонер (7 і пів), восьме Геннеберґер (5 і пів). за ними йдуть Гіглі, Росселі, Гроб і Міллер, Негелі та Йосс.

— Ріжні вісти. Міська рада Парижа призначила 50.000 фр. на будову памятника для бельгійського короля Альберта в Парижі із вдячности за його любов для Парижа. — У китайській провінції Гонан вибухнула епідемія холери; денно вмирає около 100 осіб. — Дольфус безпосередньо перед своєю смертю написав статтю для французького денника „Ексцельсіор". — Американське товариство „Експрес" зорґанізувало 30-денні подорожі по Рад. Союзі з такою маршрутою: Париж, Берлін, Ленінград, Москва, Ростов, Кавказ, Крим, Київ, Париж. — 28. серпня починаються на балтійському морі маневри німецької военної фльоти. — Від 1. серпня франц. залізниці знижують місця на спальні місця. — Група англійських парляментаристів мала вибратись у подорож по Німеччині; англійський уряд рішив, що тепер пора на це невідповідна. — Архикнязь Отто, кандидат на австрійський престіл вибирався при кінці липня до Австрії; тепер з огляду на події не може туди поїхати. — За 19 тижнів зареєстровано в Англії 2.553 убитих в автових катастрофах і 87.920 з меншими та більшими ранами.

— Горять ліси. Пожежа, яка знищила кількасот гектарів лісу і загрожувала околицям Марсилії, вдалося зльокалізувати. У Каліфорнії пожежа знищила 1000 гектарів лісу. В околицях міста Пасадена 2000 добровольців бореться з огнем.

— Смерть Марії Дреслер. Фільмова артистка Марія Дреслер померла 29. липня ц. р. в 4. год. попол. у своїй віллі в Льос Анджельос. Небіжка була одною із найславніших зірок Америки. Доказом її популярности є те, що ще на коротко перед своєю смертю у конкурсі на найкращу фільмову зірку Америки, дістала вона першу нагороду. Марія Дреслер завдячувала свою славу ролям матерей, якими зворушувала найбільш холоднокровних. Фільми, де вона грала головну ролю, це гордість американської кінової продукції.

— Сіямський король подорожує. До Праги прибула сіямська королівська пара на девятиденний побут. Екзотичних гостей привитали: президент міністрів Малїнтр, міністер закордонних справ Бенеш і представники військової та цивільної влади.

— Шукають ошуканця. Польська поліція вже від довшого часу шукає одного ошуканця. Заробляє він серед жидів, яким, за певною оплатою, обіцює виробити дозвіл на виїзд до Палестини. Діставши гроші, він більше не показується. Ошуканець походить з Німеччини й послугується фальшивими леґітимаціями сіоністичних товариств.

— Злочин озвірілого серба. Нечуваної жорстокости злочину допустився сербський торговець кіньми Боцо Стефанович. Впившись у коршмі, вертався він возом домів. По дорозі згодився він підвезти трьох купців. Вони цілу дорогу частували його горівкою, так що поки він доїхав додому, був зовсім пяний. Нагло зачав Стефанович числити гроші й заявив, що купці вкрали йому 10.000 динарів. Ці відпирались, але озвірілий торговець скинув їх з воза і при помочі слуг скатував. Потім приказав зімлілих розібрати до нага й за ноги привязати до воза. Нещасних волік 5 км. по землі. Жертви озвірілого торговця перевезено до шпиталю. Їх стан безнадійний.

— Муравлі атакують Париж. Розривкові льокалі Парижа мають в останніх часах великі шкоди від літаючих муравлів. Муравлі, які вітер звіває із підміських лісів, перелітають над Парижем і цілими хмарами осідають на терасах каварень та цукорень. Нема способу прогнати влізливих комах і вкінці гості мусять утікати, бо муравлі падають їм до страв, влазять за ковнірі й не дають хвилини спокою.

— Безробіття серед ґанґстерів. За часів прогібіції ґанґстери займалися в Америці пачкуванням горівки. Одначе від часу, як прогібіцію скасували, ґанґстери опинилися без праці. Богатьох з них голодує, деякі живуть з давніше „запрацьованих" грошей. Найметкіші перекинулися на новий „фах": пачкування бензини. Бензина в Америці дорога і тому товар ґанґстерів, хоч менше вартісний, всеж має попит. Але це нове заняття не може рівнятися з давнім і тому всі ґанґстери зітхають за „давніншими, добрими часами" прогібіції.

— Книжки дають хліб. Недавно померший англійський письменник Ґольсуерті постановив, що дохід з продажі його творів у мадярській мові має бути призначений на поміч безробітним цієї країни. Дужка була добра, бо за останні чотири місяці 23.142 нуждарів щоденно діставало теплу страву й забезпечено їх одіжю.

— Відкрили новий метал. У платиновім інституті при Академії Наук у Москві відкрили новий метал. Складається він із золота, осмія, рутенія й іридія та у малих скількостях виступає при покладах платини. Він білий і дуже твердий, а його назва покищо ще не устійнена.

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординац'єю

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол.

(з почт. пересилкою 0·95 зол.)

Всячина.

ДОРОГОЦІННИЙ КАПЕЛЮХ.

Спікер нюйорського радія обезпечив свій соломяний капелюх на 15.000 долярів. Цей капелюх є вже від довшого часу нерозлучним товаришем спікера, який носить його також у зимі. Таємниця вартости капелюха, це не матеріял, з якого він зроблений, але підписи найвизначніших американців на його дашку. Коли лиш яка слава має промовляти до радія, зараз появляється спікер і насамперід просить підписатися на капелюху. Дотепер ще ніхто йому не відмовив.

НОВИЙ МІНХАВЗЕН.

У Сполучених Державах, у місцевості Тополаг відбулися своєрідні змагання. Посадник обіцяв виплатити нагороду тому, хто видумає можливо найбрехливіше оповідання на зразок Мінхавзена. Перше місце здобув чоловік, що вигадав таке: „Одного разу їхав я автом дорогою. Дивлюся, серед шляху лежить гадюка. Я підїхав до неї цілком близько, так, що вона вкусила опону мого авта. Але вкусивши, не зуміла вона зуби на час витягнути, й ціле повітря з опони перейшло до неї. Тоді війшов я з воза, зняв свій неладний обруч, а замісць нього навинув гадюку. Опісля спокійнісенько поїхав я домів".

ЖІНКА ЗАКЛАДАЄ МІСТО.

Міліонерка Марія Емері постановила частину свого майна видати на добродійність. Тому збудувала вона місто, яке відповідало би всім вимогам сучасної техніки й гиґієни. Місто побудовано недалеко Сінсінаті й називається воно Марімонт. Складається воно із 2000 домів, побудованих у найкращім сучаснім стилі. Вікна широкі й зроблені з речовини, яка пропускає ультра-фіолетові проміння. На плоских дахах є купелеві басейни й місця на сонячні купелі. Усе це побудоване серед розкішних садів. Щоб не робити пороху, не вільно автам їздити по місті й тому всі гаражі побудовані за рогачками. Бідніші мешканці не платять нічого, а богатші дуже мало, стільки, кільки треба на удержання порядку. З вдячности за ці всі добродійства мешканці поставили Марії Емері памятник.

ДИВА АМЕРИКАНСЬКОЇ РЕКЛЯМИ.

Що американці це спеціялісти у рекламі, знаємо всі. Ніодин европеєць не вигадав би таке, що в Америці є на денним порядку. Тут подамо для прикладу, як використовують для реклями твори мистецтва. Вони щоправда не дуже на цьому зискують, але за це зискує „бізнес", цеж для американців головне. Підчас вистави „Фавста" у Нюйорку Маргарета сиділа не при кужелі, але при машині до шиття найновішої системи, а спеціяльний рефлектор освітлював таблицю з написом: „Купуйте машини до шиття фірми Бельон!" Підчас цілої вистави „Мадам Батерфляй" на заднім плані блестів неоновий напис: „Це все, що тут бачите — це й видель. Китай направду без порівнання гарніший від театральних кулісів. За 400 долярів можете оглянути Японію і Китай Тевіз і Спілка". Знов заголовок книжки Шпенґлера „Загибіль Заходу", в американськім перекладі звучав „Загибіль Заходу й що Америка на цьому скористає". І штучка вдалася: відколи істнують Злучені Держави, ще ніяка фільософічна книжка не тішилася таким успіхом

—o—

З кіна.

Кіно „Касіно": „ДОРОГА ДО ЩАСТЯ".

До останньої фільми у цьому кіні „Зірки Бродвею" додали ще одну „Дорога до щастя", основану буцімто на книжці президента Рузвельта „Дивімся вперед". Основа ця полягає на тому, що фільма проводить думку, як треба давати собі раду, щоби вийти з тяжкої економічної кризи. Бачимо людей, що живуть понад стан, зовсім безжурно, інших, що не стараються зжитись понад довголітню рутину і стають тягарем підприємства, довголітніх, совісних як муравлі, робітників, які тратять посаду і мусять починати життя наново. Сенс фільми в тому, що не треба тратити надії, ощаджувати і проявляти щораз більшу ініціятиву.

Головні ролі грають дуже добрі актори Люїс Стон і Ляйонель Беррімор, але не можуть нагоди створити якоїсь креації або відограти сильної сцени.

Коли рівняти таку фільму з пропаґандиними фільмами радянськими, радянські стоять куди вище. Незалежно від тенденції, вони дуже грубої та наївної, вони виконані по мистецьки у поодиноких, малих сценах, масових і приносять завсіди деякі технічні новини у виконанні.

Звязок зі світом

дає „ДІЛО"

за 5 зол. місячно.

ДИВОГЛЯДИ.

Університет без будинку.

Виписуємо новинку із совітської „Правди" з 25. червня.

В Іркутську істнує вже 4-ий рік державний університет. Та за весь цей час, управа університету не могла добитись не то відповідного, але необхідного для університету... будинку. Нема ані саль на виклади ані кімнат для кабінетів. Небавком уже новий шкільний рік почнеться, а предсідник краєвого виконавчого комітету заявляє на прохання професорів:

— Місця нема! Розташовуйтесь як хочете!

При такій методі неважко засновувати університети.

Верблюд з чотирома горбами.

В арабському місті Годеіда продали таке чудо природи. Верблюд був зовсім здоровий. Згідно з арабськими забобонами такий верблюд родиться раз на 400 літ і приносить власникові виняткове щастя. Тимто і не диво, що за нього заплатили величезну суму 1.500 анґл. фунтів.

Студентські справи.

Про студії у високих школах Ґрацу.

Університет у Ґрацу має виділи: теольоґічний, правничий, фільософічний з фармацією і лікарський. На лікарськім виділі студії тревають 5 літ. Півр'чна оплата для нововписаних (повна чужинецька) приблизно 300 шилінґів, однак за виказанням свідоцтва зрілости з добрим поступом можна бути звільненим і до половини цієї такси. На вищих семестрах студій, в міру поступів в науці, семестральна оплата від 160—180 шилінґів.

Техніка має виділи: машиновий, електротехнічний, хемічний та архітектури. Оплата приблизно 150 шилінґів.

Вписи до обох високих шкіл тревають до 15-го вересня. До впису потрібні: 1) Свідоцтво зрілости. 2) Метрика уродження. 3) Свідоцтво убожества (рефлектуючи на знижку оплати). 4) 3 світлини. Вписи і переклади документів полагоджуємо самі за покриттям коштів з гори у висоті 7 шилінґів. Прожиття у Ґрацу від 140 шіл. в гору. Просимо звертатися за точнішими інформаціями, як також слати документи на адресу: Ukrainiacher Studentenverein „Ukraina" in Graz, Universität, Österreich-Austria.

Виділ Т-ва „Україна".

—o—

СПОРТ.

Найближчі змагання за мистецтво У. С. С. Чорноморці — Сокіл III.

В неділю 5. п. м. відбудуться на грищі С.-Батька мистецькі змагання між несхими мистцем Чорноморським і їхнім грізним суперником III. Соколом. Початок змагань: год. 4·30 попол.

Хуртовина — У. С. С. К.

Мистецькі змагання цих дружин відбудуться 5-го п. м. в Комарні в год. 4·15 попол.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Микола Угрин-Безгрішний: ЖИВЕЦЬ ЧЕРЧЕ (Початки історії). Черче 1934. Стор. 13, 16-о.

Іван Огієнко: ВАРШАВСЬКА ЗБІРКА ПРО ОРЛИКА. Відбитка із „Записок ЧСВВ. Стор. 201—213, 8-о.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКИЙ СОКІЛ. Ілюстрований журнал Українського Т-ва „Сокіл" у Південній Америці. Рік I. ч. 2. Буенос Айрес, червень 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Рожнів:

1. VIII. Корневільські дзвони.
3. VIII. Королева ніч.
4. VIII. Товаріш.
5. VIII. Залізна острога.

З Рожнова їде театр до Снятина.

Великий Міський Театр.

Четвер, 2. VIII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання". Прощальний виступ театру „8·30".

Пятниця, 3. VIII. год. 8·30 веч. „Яхт любови". Прощальний виступ театру „8·30."

Театр Різнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Почвірний любко" (комедія), „Крісс, малайське кохання".

АТЛЯНТИК: „Фантомас", „Завойовники".

ВАНДА: „Блакитна рапсодія".

КАСІНО: „Зорі Бродвею", „Дорога до щастя".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бадь більш ніжечок" (із Містенґет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Ванїна" та ревія.

МІРАЖ: „Дівчина та міліон", „Паприка".

МУЗА: „Вороги подружжя" „Таємний детектив".

ПАН: „Прощання з гріхом", „Люди в готелі".

ПАЛЯС: „Королева богеми" (чеська муз. комедія).

ПАСАЖ: „Герой Арісони" і ревія.

РАЙ: „Томі бой" „Посередник кохання" (Бастер Кітон).

СВІТ: „Закінчення д-ра Мабіз", „Медовий місяць".

СОНЦЕ: „Вдесни та тіні кохання", ревія.

СТИЛЕНЕ: „Ніч кохання" (Дж. Мохіка) та ревія „Зачаровані фіґурки", „Кохання з перешкодами".

ХІМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).

УТІХА: „Кохання на приказ" (російська фільма) і ревія.

Закордонне радіо.

Четвер, 2. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 23·00 Концерт, 16·40 Спів, 20·00 Фортепян, **Брно** (325,4) 19·10 Музика для дітей, 19·50 Оп. арії, **Прага** (470,2) 11·05 Сальоновий квартет, **Париж** (1649) 20·00 Вечір піснеспівів, **Ятльона** (531) 20·00, 21·15 Спів, **Рига** (514,5) 19·30 Лотиські пісні, **Берлін** (356,7) 21·50 Скандинавська музика, спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·55 Нар. пісні різних народів, 20·15 Камер. музика, **Кельн** (455,9) 10·10 Спів музика, 19·00 Нар. пісні та танці, **Мюнхен** (405,4) 16·00, 20·10 Концерт, **Будапешт** (549,5) 12·05 Мадярська музика, спів, 17·00 Фортепян, 19·25 Концерт оп. оркестри, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 13·10 Муз. всячина, 20·45 „Викрадення зі Сераю" оп. Моцарта, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт сопістів (музика, спів), 20·45 Мендельзонів вечір (музика, спів).

Пятниця, 3. серпня 1934.

Відень (506,8) 19·55 Смичковий квартет, 22·05 Легка музика, **Брно** (325,4) 17·45 Пісня, **Кошиці** (269,5) 12·30 Легка музика, 15·15 Циганська музика, **Копенгаген** (255,1) 15·00 Радіоконцерт, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Легка музика, 18·30 Концерт, **Ятльона** (531) 20·15 Віолінчеля, **Берлін** (356,7) 21·15 Концерт творів Шілінґса, **Кельн** (455,9) 17·15 Еспанська музика, **Мюнхен** (405,4) 16·00 Радіоконцерт, 21·15 Симфонічний концерт, **Штутґарт** (522,6) 16·00 Концерт, **Букарешт** (365) 18·05, 19·05 Концерт, **Будапешт** (549,5) 22·00 Концерт, **Міляно** (368,6) 21·30 Симфонічний концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 2. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Для молодших дітей: „Хитрий дрозд", 13·20 Фраґменти відомих симфоній (гр. пл.), 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, театр-репертуар, комунікати, 16·00 Концерт, 17·00 Листи та програми, 17·15 „Шехерезада" весела муз. авдиція, 18·00 „Жовудкові забтрини в дітей у дітку", 18·15 Авд. „Приказ" (Шредера), 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Ідея Пілсудського у Львові, 20·12 Легка та настроєва музика, 20·50 Вечірній дневник, 21·02 Світ у рисах (фейл.), 21·12 Популярний концерт (музика, спів), 22·00 Репортаж із фабрики бурштинів у Ґдині „Золото Балтику", 22·15 Танкова музика, 23·05 Поляки із закордону, учасники зїзду промовляють до своїх родин.

Пятниця, 3. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03—14·05, 16·00, 17·30—18·55, 19·30—19·55, 20·00, 20·12—21·10, 21·20—23·10 Трансмісія з Варшави, 14·05 Збіжева біржа, репертуар театрів і комунікати, 17·00 Авдиція для хорих, 19·00 Трансмісія з Кракова, 19·15 Всячина, 19·25 Програма на черговий день, 19·55 Спортові вістки, 20·02 Поштова скринка, 21·10 Невідомий львівський письменник — відчит Орина.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 і пів зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·65, Париж 34·90, Берлін 205·25, Ціріх 172·67, Амстердам 358·10, Прага без трансакцій, Міляно 45·43, Нюйорк кабель 5·29·75 Нюйорк чеки 5·27·50 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 1. серпня ц. р. платив кооперативам за:

1 к. десер. масла	2·10	зол.
1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·40	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко, сметану вдержана, на яйця легко звищкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 3. серпня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I класа	0·80	„
„	II „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

ОПОВІСТКИ

Заряд пансіону „Стахова Воля" в Гребенові складає зол. 10·— (десять золотих) на „Рідну Школу" на бажання гостей за невідповідну поведінку орхестри пансіону підчас ловсінгу.

У бурсі ім. Митр. Шептицького у Львові, вул. Театинська ч. 10 є ще кілька вільних місць за повною місячною оплатою 45 зол. Подання вносити до 15. серпня з маркою на відповідь за 30 сот.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КООПЕРАТИВА „ТРУД" В ДРОГОБИЧІ шукає від 15. серпня 1934 кваліфікованої управительки з майстерським іспитом, до ведення школи крою і робітні. Платня згідно з умовою. Зголошення до Управи на руки п. Стефанії Соневицької, Дрогобич, вул. св. Юра. Управа. 88 3—3

ПАННА, БРУНЕТКА, мешкання, готівка, пізнає залізничника, який має охоту мешкати в Тернополі Poste-restante Tarnopol, Domińska. 92 1—1

ПРОДАМ або винаймую віллю в Гребенові. Зголошення: В-во „Русалка", Львів, Львів, Куркова 10. 98

СПОЖИВЧУ КРАМНИЦЮ у середмісті продам негайно. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Оказія". 95

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9. виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 1—?

СПІЛЬНИКА до видання мистецьких листівок шукаю. Заробіток певний. Капітал до 2 літ подвоїте! Зголошення: В-во „Русалка", Львів, Куркова 10. 98

АНГЛІЙСЬКОЇ мови методою Лінґафону вчу у Львові від половини серпня ц. р. Курс триває 8 місяців по 2 години тижнево. В гуртах місячна оплата 5 зол., індивідуально 25 зол. Для учнів середних шкіл знижка. До гуртів приходжу з апаратами. З плит виразно говорять **професори англійських університетів!** Зголошення вже тепер посилати до Адм. „Діла" під „Анґлійці". 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ КОНКУРСУ.

Кооперативна „Будучність" у Тернополі оголошує цим **конкурс на проект рекламової вивіски для паперців і тутюк „Калина".** Вивіска більше (3—6) кольорова в розмірах 35 × 25 буде виконана на блясі.

Опечатані проекти з довільним гаслом треба присилати на адресу кооп. „Будучність" у Тернополі, вул. Пуначерта 29, найдальше **до дня 25. серпня ц. р.** подаючи в окремій коперті з тим самим гаслом імя і назвище автора проекту і його адресу.

Прислані в означенім часі проекти розглянне окреме жюрі, покликане Дирекцією кооперативи. Для принятих проектів назначені нагороди в квоті 150 і 100 зол.

Приняті проекти стають власністю кооперативи „Будучність", неприняті дістануть автори назад на подані адреси.

Тернопіль, дня 25. липня 1934.

Управа.

ДЕШЕВО ПРОДАМ

модерну горіхову **їдальню,** віденський **кабінет, клюбовий гарнітур.** критий сапяном і багато інших гарних меблів.

„WNĘTRZA STYLOWE"

вул. Клементини Таньської (напроти Готелю Жоржа). 72 3-8

10.000 золотих варта радикальне винищення блощиць, молів і т. п., разом із зародками — відомою **Свічкою С—Ґаз.** за вислід ґарантує **САНОС, ЛЬВІВ Кл. Таньської ч. 3.** Домагатись в дрогеріях, — складах фарб. Проспекти і вияснення висилаємо безплатно. 78 3—10

За безцін!! Фотографічний апарат **UNIVEX 8·50 зол.** Розмір світлин 3 × 4 цм. **„Foto-Radjo-Palace"**

Львів, пл. Марійська ч. 8.

Найбільший вибір фотографічних і радіових апаратів. 10/79 4-10

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 204 (13.749). Львів, субота 4. серпня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ювилей д-ра Володимира Залозецького.

Визначний буковинський діяч д-р Володимир Залозецький скінчив 18. липня 50-ий рік життя. З того приводу 27. м. м. зібралися в Народному Домі в Чернівцях представники всіх місцевих українських установ і побажали йому прожити ще багато літ на добро свого народу. Ювилят є сином черновецького лікаря й примаря шпиталю, що був одною з найчільніших особистостей, знаний теж поза межами Буковини. В його честь названо одну з черновецьких вулиць. Гімназію скінчив ювилят у Чернівцях, університетські студії у Відні, де осягнув степень доктора прав. Опісля вступив на державну службу в австрійському міністерстві. Одночасно був великим любителем і знавцем мистецтва. Після світової війни виїхав за границю, і перейшов до дипльоматичної служби. Став радником дипльоматичної місії Української Народньої Місії в Берні. Опісля вернувся до Черновець і віддався політичній діяльности. Належав до проводу Української Демократичної Партії під головством Ант. Лукашевича, а за кілька років став її президентом. Вона й вибирає його то до румунського сенату, то до палати депутатів. Тепер він одинокий український представник у румунському парляменті як депутат і забирає часто голос в інтересі українського народу.

Свято на Підлиській Горі.

Товариство ім. Маркіяна Шашкевича у Золочеві повідомляє, що традиційне Шашкевичівське Свято на Білій Горі у Підлисю відбудеться дня 12. ц. м. та запрошує на нього все громадянство.

Свято буде як щороку обнимати частину духовну і світську. Архиєрейську Службу Божу відправить Пр. Епископ І. Бучко. Крім того відбудеться академія і фестин.

Чому увязнено священика?

Один польський орґан приніс таку депешу: Сколе, 28. 7. (Вл. тел.). Вчора увязнено гр. кат. пароха в Бубнищі о. Еліяшевського, котрий відмовився взяти участь в похороні війта бл. п. Шкалубина, убитого боївкарами ОУН, чим явно всолідаризувався з українськими терористами. — Тимчасом нас інформує чоловік, котрий варт довіря, що парох Бубнища відмовив участи в похороні убитого війта тому, бо той війт, б. комуніст крайньо ворожо відносився до церкви і не переставав так відноситися навіть тоді, коли його іменовали комісарем. Фальшива інформація польської ґазети робить кривду і тому священикові і всему духовенству. (За „Н. З.")

Збірні сільські громади в Галичині.

На основі розпорядку міністра внутрішніх справ з днем 1. серпня ц. р. увійшли в життя збірні сільські громади в Галичині. Одночасно оголошено розпорядок про поділ повітів на сільські громади. Покищо розпорядок обіймає на просторі львівського воєвідства 19. повітів, станиславівського 2, тернопільського 8 повітів.

У львівському воєвідстві на просторі 19 повітів заведено 185 збірних громад, у станиславівському воєвідстві на терені 2 повітів 22, в тернопільському воєвідстві на терені 8 повітів 79 збірних громад.

Розпорядок, як бачимо, не обіймає ще всіх повітів. Збірні громади в інших повітах будуть оголошені пізніше. Громадські вибори в нових громадах відбудуться щойно в листопаді ц. р., так що новий закон про громадську самоуправу увійде в цілій повноті з початком нового року.

Смерть президента Гінденбурґа.

Канцлер Гітлер президентом.

БЕРЛІН, 2. 8. ПАТ. Урядовий комунікат Німецького Інформаційного Бюра повідомляє:

Нойдек, 2. серпня. Президент німецької республіки фельдмаршал ф. Гінденбурґ помер сьогодні в год. 9. вечером.

БЕРЛІН, 2. 8. ПАТ. В год. 20.15 в берлінському радіо промовив мін. Ґебельс, оголошуючи німецькому народові смерть фельдмаршала Гінденбурґа, президента німецької республіки. Подавши цю вістку, міністр відчитав низку нових законів, які вирішив кабінет у ночі. Одночасно Ґебельс відчитав відозви, видані поодинокими міністрами м. і. міністром Райхсвери ґен. Бльомберґом та заповів подробиці похорону й урядової жалоби.

БЕРЛІН, 2. 8. ПАТ. Новий закон, прийнятий кабінетом республіки, такий:

Стаття 1. Уряд президента республіки звязаний з урядом канцлера республіки.

Стаття 2. Закон входить в життя з хвилиною смерти президента республіки маршала Гінденбурґа.

БЕРЛІН, 2. 8. ПАТ. Оголошуючи доповнення до ст. 1. нового закону про президента республіки, Нім. Інф. Бюро додає: Наслідком того дотеперішні компетенції президента республіки переходять на канцлера республіки Адольфа Гітлера, який визначить свого наслідника.

ПОХОРОН ГІНДЕНБУРҐА.

БЕРЛІН, 2. 8. ПАТ. Похорон президента Гінденбурґа відбудеться коштом держави. На просторі цілої Німеччини оголошено національну жалобу на час 14 днів. У Райхсвері жалоба потреває 4 тижні. В тім часі на всіх будинках, що підлягають міністерству Райхсвери і маринарки хоругви будуть спущені до половини щогли. Сьогодні і в дні похорону не відбудуться театральні вистави й публичні імпрези.

ЧИСЛЕННІ ПОТОМКИ.

БЕРЛІН, 2. 8. ПАТ. Президент Гінденбурґ залишив 10 внуків і правнуків.

МОЛЕБНИ.

БЕРЛІН, 2. 8. ПАТ. Євангелицький епископ республіки розпорядив, щоби сьогодні у всіх протестантських церквах відправлено підчас богослужень з приводу 20-их роковин великої війни молебен за президента Гінденбурґа.

Морська прогулька
Ґдиня-Ленінград
Залізницею з Ленінграду до Москви.
Виїзд 15. серпня
Ціни від зол. 150·—
ЛІНІЯ ҐДИНЯ -- АМЕРИКА
ЛЬВІВ, вул. КОПЕРНИКА ч. 3.
Телефон 10-29.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

УПАВ ДУБ...

Львів, 2. серпня 1934.

Померла людина і 80 міліонів її земляків вкрилося жалобою. І вся культурна людскість, поділена на приятелів і ворогів, на політичних симпатиків чи байдужих глядачів, відчуває інстинктовно, що там, у тихій закутині, десь далеко у Східних Прусах, упав старий величавий дуб. Не спорохнявілий, не тінь давньої величі, а сильний і дужий до останнього менту, і хоч може віття його прорідло, царив у гущавині, високо понад нею знімаючись.

Помер Павлъ фон Гінденбурґ і вема нині німця, який не відчував би, що відійшов на той світ найбільший, єдиний авторитет, що всю німецьку велику націю обєднував ореолом свого імени і всьому світові казав із своїм моральним авторитетом числитися. Помер старець, якого імя стало вже за життя леґендою та якого постать залишиться в історії, як одна з найбільших індивідуальностей.

З іменем Гінденбурґа буде назавжди звязане поняття вожда-героя і державного діяча в одній особі, та найбільше — поняття справді великого, рідкого патріота, що з любови до своєї батьківщини йшов на старі літа за наказами розуму, і на вівтарі обовязку склав жертву своїх особистих почувань, своїх політичних симпатій і свого добре заслуженого старечого відпочинку.

Все його життя, вся діяльність у мирі й у війні, була зразком поведінки благородного вояка: залізна дисципліна супроти інших, але й супроти самого себе, завжди підчинювання себе законам і відповідальним за державу провідним чинникам, завжди признавання найвищого чинника — розуму — на службі найвищого вожда, яким все було для нього Добро Батьківщини. Не те добро, яке окреслює власне бажання, особисті симпатії та голос палких почувань, а добро, яке признає зріла і всестороння розсудливість, оперта на досвіді, на порадах і на ствердженні того фактичного стану, що є, у сірій дійсності, а не того, що істнує у приманливій уяві. Романтична слава воєнного героя і загальне признання для його політичного реалізму упарі з особистими чеснотами людини — ось що склалося на славу воєнного маршала цісарства Гогенцолернів і президента демократичної республіки і голови держави з однопартійною диктаторською системою. В усіх ситуаціях був на своєму місці — і тому був великий.

Пошану до дисципліни приніс на світ у своїй крові. Був сином старшини і виховувався на професійного старшину. Гартувався теж у цілій низці воєн: брав участь ще у прусько-австрійській війні і в німецько-французькій, боровся під Седаном і Парижем. На три роки перед великою війною виступив з армії, як вислужений 64-літній ґенерал, і переїхав до свого маєтку на провінції. Коли ж Вільгельм II. покликав його назад до активної служби і віддав команду над східньою армією, без слова застереження приймає цю місію. І тут починається серія його блискучих побід, що розголосила по світі його імя: розгром армії Самсонова під Таненберґом у Сх. Прусах 29. серпня 1914, потім побіда над мазурськими озерами. 27. листопада 1914 став полевим маршалом, у 1916 році головно-командуючим цілою нім. армією. Коли всі спроби поломити західний фронт заломлюються на переважних силах получених антантських військ, находить нім. армія захист в оборонній т. зв. лінії Гінденбурґа, яку він заздалегідь здвигнув, рахуючись з

можливостями відвороту. Коли в краю вибухла революція і найвищий вожд армії — цісар — утік за границю, Гінденбург втримує решітки дисципліни і переводить організовану демобілізацію. Скінчивши те діло, складає військові обовязки і вертається знову у домашнє затишя. Але в 1925 році приятелі переконують його, що для добра батьківщини повинен кинути за терезки свій моральний авторитет. Виступає як кандидат на президента републики і стає ним, отримавши 14½ міліонів голосів. На тому становищі є таким самим чесним оборонцем основного закону держави, себто веймарської републиканської конституції, згідно з присягою, яку за неї склав, — як колись був вірним монархії і своєму цісарському зверхникові. Коли зростає партійна боротьба і грозить краєві анархія, не хоче йти по лінії найлекшій і для себе найвигіднішій, не вступається перед натиском, лише протиставиться йому — кидаючи у вир боротьби знову авторитет свого імени: це було при других президентських виборах, у квітні 1932, коли проти його кандидатури виступила кандидатура Гітлера. І авторитет його імени переміг, а віра в нього, як сторожа правопорядку, казала й усім недавнім запеклим його політичним ворогам кинути на нього свої голоси. Зібрав він їх тоді поверх 19 міліонів, на 4 міліони більше від ідеольога і творця нової Німеччини, Адольфа Гітлера. Колиж було ясно, що вплив націонал-соціялістів стали вже домінуючими і слушно та партія може претендувати до проводу в державі, Гінденбург покликує 30. I. 1933 Гітлера на становище канцлера. Підтримує теж авторитет нового канцлера, відкриваючи особисто парлямент 21. березня 1933 року.

Авторитет кожночасної влади і дисципліна супроти кожночасного зверхника і кожночасного закону — це були його девізи у політичній діяльності. Які внутрішні конфлікти переживав через те, виявиться може колись, у спогадах когось із найближчого оточення. Невідомо теж, як прийняв звістку про небувалий досі у правовій німецькій державі спосіб розправи, що її перевів уряд Гітлера зі змовниками 30 червня ц. р. В кожнім разі назовні зсолідаризувався з урядом, не дозволяючи, щоби потерпів авторитет леґальної влади!

Помер маршал Гінденбург у 87. році життя. Це такий вік, що смерть давно вже не повинна була дивувати людей. Про смерть його теж давно вже велись прилюдні розмови, у турботливому настрою, що станеться з Німеччиною, коли не стане авторитету старого маршала. Від кількох днів юрби народу обтягали редакції берлінських часописів і міліони німців жадібно ловили радієві відомости, стрівожені вістками з Нойдек. Колиж грянула вістка, що цим разом не встоявся дуб і повалився на землю, — жалібні прапори замаяли над німецьким домом, а всі культурні одиниці на всьому світі схилили, з пошаною голову перед тінями великої людини.

Про розколи чеських партій через політику супроти українців і про закарпатський антисемітизм.

В кореспонденції з Праги писалося в „Ділі" ч. 186 про невдоволення мадярської фракції с.-д. на Закарпатті, що ця партія веде українську політику, і про те, що з цього приводу грозить партії розкол. Хочемо нині трохи докладніше опинитися над цим.

Почнемо з примітки, що евентуальне ослаблення коаліційної партії через її розкол ледви чи булоб радісним фактом для *чеських* аґрарників, тим більше, що досить сильна мадярська секція аґрарної партії теж уже відкололася від неї і опинилася в опозиції. Що більше: мадярські аґрарники використали орґанізаційний апарат партії і створили засобами проурядової чеської аґрарної партії опозиційну мадярську. Щож торкається ес-деків, то погроза мадярської фракції розколом не дуже може залякати провід с.-д. партії, бо втрата не булаб велика. Все одно вона не має великого впливу на робітничі маси. Великих фабрик та підприємств з масою мадярського робітництва на Закарпатті нема. Є ремісники, міщанство. Але й то не чисто мадярське, а жидівсько-мадярське, бо складається здебільша зі змадяризованих жидів, що признаються до мадярської національности. Мадярський елемент на Закарпатті зовсім не пролетарський. Пролетаріят у масі своїй — це русини-українці, трохи жидів та німців лісових робітників (в Німецькій Мокрій на Марашороцині), а мадяри, це бувша бюрократія і ґазди. (Щодо самого поняття „ґазда", то ґаздою вважають тут лише чоловіка багатого, щось як наддніпрянського „куркуля"). Мадяри позасідали були найкращі, родючі землі на Закарпатті й не є тою масою, що може йти за соц.-демокр. партією. Вони були щирими аґрарниками, але мадярська націоналістична пропаґанда їх відірвала від чеських аґрарників. Щож торкається місцевої аґрарної преси, на яку покликується дописувач, то вона находиться в руках аґрарників-*русофілів*, які тепер обентежені тим, що аґрарний партійний центр в Празі вже починає з меншою іґнорацією дивитися на український рух на Закарпатті. Це якраз найбільш нервує москвофілів-аґрарників, що вже тайком братаються з чорносотенцем Фенцком.

Мадярська фракція с.-д. видала летючку, в якій власні гріхи закидує іншим. Бож отой національний шовінізм доведений до краю саме у мадярсько-жидівській міщанській масі. Нам приходилося нераз говорити зі справжніми мадярськими пролетаріями. Горше, що кидається у них у вічі, це їх страшна, просто якась патольоґічна *чехофобія*. Всю біду на світі завиняли чехи! Потім починаються загально відомі фрази про інтернаціоналізм, далі йде розмова про місцеву українську „буржуазію", що мовляв усі ті Брящайки є ворогами працюючого народу, робітництво мусить їх поборювати спільними силами незалежно від національної приналежности і т. п., а он уже мадярська шляхта на чолі з Горті й Ґембешом, це ніби... оборонці трудящого люду! Дивна льоґіка „мадярського пролетаріяту"! І не дивно — мадярська націоналістична пропаґанда не цурається ніяких засобів, користуючись і комуністичною демаґоґією. Ось напр. всякі таємні комуністичні мадярські школи всетаки зберігають мадярсько шовіністичний дух, бо товчуть там в голови жидівсько-мадярської молоді, що Закарпаття це край „пролетарсько-мадярський", а місцеве українське населення — це або шовіністи, націоналісти, антисеміти або темні селяни, вороги робітника, міського пролетарія і т. п.

Щож торкається другого закиду, що провід с.-д. партії не опинив „зросту антисемітизму в партії", то треба пояснити, в чому полягає цей „антисемітизм".

Раніше жид мав корчму, а русин гроші. „Веселіє Руси єсть пити". І русин пив. Настало безробіття. Тепер русин гине з голоду й не має за що купити навіть „мелаю" (кукурудзи), а тому став „антисемітом", — себто перестав купувати у жида корчмаря всяку алькогольну отруту. Корчма порожна. Молодь замість до корчми йде на лекції, що їх влаштовує с.-д. Робітнича Академія. І корчмареві приходиться скрутно. А тому... провід с.-д. партії не бореться з цим „антисемітизмом". Але найбільш „антисемітичним" рухом є рух кооперативний, який підтримує с.-д. партія. Тому, що через орґанізацію кооперативних споживчих крамниць по селах жидівські крамарі втратили можливість колишнього казкового заробітку, добуваного кредитом на лихварські відсотки й екзекуціями.

Ще одно „антисемітське" явище на Закарпатті. Чехи почали орґанізувати на Закарпатті чеські школи. Чехів тут мало й школи ці ледви чи вдержались би. Русини своїх дітей до чеських шкіл не посилають. Жиди не то що всі посилають своїх дітей до чеських шкіл, але більшість чеських шкіл відкриті на домагання жидів. Нераз приходилося чути на власні вуха з жидівських уст таке пояснення, чому вони посилають своїх дітей до чеської, а не до руської школи: „Що, я свою дитину буду вчити на русина?" — „На що йому вчитися дурного русинського язика?" — Але... *в русиньких школах на Закарпатті є учителів жидів майже 10 проц.* І це навіть „дурного" русина починає дивувати. А в декотрих свідомих селах починають селяни протестувати проти жидів учителів, бо мовляв, чому вони не йдуть учителювати до чеських шкіл, де вчаться виключно жидівські діти, а пхаються до наших руських шкіл. І багато подібних „антисемітських" виступів буває на Карпатській Русі, яка хоче лише визволитись зпід господарського визиску і шукати освіти в рідній школі.

Чи хто з чехів с.-д. підтримує мадярську фракцію, як пише праський дописувач, трудно сказати. Але пригадуємо такий випадок. Коли приїздив на Закарпаття с.-д. посол до парляменту Войта Бенеш, то завітав на збори культурно-освітніх працівників. Хтось з чехів членів наради сказав про націоналізм українців членів с.-д. партії. Тоді посол В. Бенеш запитав одного з чехів, скільки він років працює на Закарпатті. Той відповів, що „чотири". Потім запитав другого, — той сказав „три". — „А чомуж ви не говорите по українськи?" Якщо ви закидаєте націоналізм українським товаришам, то скорше ви націоналісти або лінюхи — чому за ці літа не навчилися говорити по українськи? Як ви тоді можете підійти до душі народу?" І ще кілька порад дав цей старий соціялістичний діяч присутнім культурно-освітнім працівникам: „Менше говоріть людям про марксизм, а краще навчайте їх правди... У примітивного чоловіка треба вперед пробудити національну свідомість, а потім уже можна виховувати з нього свідомого соціяліста"...

І це все дає нам право твердити, що ніяких авантур з розколом ніхто з впливових чехів членів с.-д. партії не буде підтримувати, а праський центр партії ледви чи охочих „розкомованих" похвалив би.

М. О.

Українське шкільництво на Поліссі в минулому і тепер.

I.

ДОБА БРАТСЬКИХ ШКІЛ.

До 1863 року на Поліссі, як і взагалі на інших західних землях зберігалась стара традиція давніх братств. — При церквах істнували шпиталі для старців і хорих, а також школи, де вчителями були звичайно дяки. І тепер у Бересті є старші люди, що походять з родин, де і дід і прадід був таким дяком-учителем братської школи. Учили в такій школі читати словянський текст, але науку і розмову з дітьми вели в українській мові. Учили читати і російського і польського письма. Ці школи не підлягали реґляментації, ані дозорові російської влади і жили відгуками старої культурної традиції гетьманських і передгетьманських часів. Отже, наслідки повстання 1863 р. морозом прибили цю народню орґанічну школу.

РУСИФІКАЦІЯ.

Влада російська здушивши повстання, заходилась русифікувати землі, що і по населенню і по культурі нічого спільного з Росією не мали. Замісць братських шкіл з учителем-дяком, орґанічно звязаним з селом, заведено міністерські школи (указ 1864 р. про „начальні училища"), а потім в 1880 р. — церковно-приходські і школи грамоти. Що правда, був момент, коли після 1863 року епископ Махайло Куземський, родом галичанин, завів на Холмщині і Поліссі українську школу з українськими підручниками, та вже в 1872 р. його усунули, а школа стала виключно знаряддям русифікації. Учитель москаль, або змосковлений гірш від москаля, з погордою ставився до мужицької, мовляв, мови, до народніх звичаїв і традицій. Коли приняти під увагу низький культурний рівень російських народніх учителів того часу, шовіністичну нетерпимість загально-московську риси, приписи влади, з якими розпочинав і провадив свою працю під контролею москаля-священика кожний учитель — стане ясно, які відношення мусіли повстати між населенням і цією новою школою.

НЕДОВІРЯ ДО ОФИЦІЙНОЇ ШКОЛИ.

Там, де населення само дбало про те, щоб поставити відповідного дяка, утримати його, дати приміщення для школи і радо посилало туди свої діти, тепер росте недовіря до официйної школи, а потім і до науки, до її потреби взагалі. Чужий учитель і чужий панотець відштовхнули від науки населення і безграмотність стала ширитись, темним мороком затягаючи великі простори Полісся, тим більше, що й ті одиниці, що осягнули грамоту в чужій мові, легко її забували, як то буває завжди з чужою наукою. За безграмотністю прийшла відсталість у господарстві і бруд і злидні розгостилися по поліських селах. Стало спокійно.

А простори Полісся з українським населенням, коли мати на увазі ті повіти, що належать тепер до польської держави, дійсно великі: вони складаються з повітів Берестейського, Кобринського, Дрогичинського, Пинського, Столінського, Камінь-Коширського, Сарненського, за останній час адміністративно відне-

Чи читали Ви вже
„Жорна" ч. 15
Ціна тільки 25 сот.

сеного до Волині, частини Пружанського і частини Лунинецького, що дає разом більше 30.000 км. квадратових і з населенням до 1 міл. людей.

ВЕЛИКЕ ВІДКРИТТЯ, ЯКЕ ПРИНЕСЛА ВІЙНА.

Прийшла світова війна і Полісся, по відвороті російської армії, разом із Холмщиною, Підляшшям та західною Волиню опинилось під владою центрально-европейських держав. Не все населення Полісся виемігрувало разом з російським військом; значна його частина лишилась на своїх селищах. Замісць російських прийшли австрійські війська і якже здивувались місцеві люди, що залишились по своїх хатах, почувши від „австріяків" свою рідну мову, а коли розбалакавшись довідались, що це свої люди, тільки під австрійською владою, що вони вчаться по школах, ба, навіть по гімназіях і в університеті в рідній мові, ворухнулися приспані традиції, почала згадуватися історична минувшина. І на поміч цим неясним спогадам прийшли вони, ці невідомі до цього часу „свої люди" зпід австрійської влади. Січові Стрільці, що з початком 1916 р. вже працювали на Волині, засновуючи там українські школи, з осени 1916 р. поширили свою діяльність на Підляшшя і Полісся, окуповані Німеччиною. „Союз Визволення України" здобув собі дозвіл на ведення на цих землях культурно-освітньої праці, спочатку від німецького военного міністерства, потім від головної команди східного фронту „Обер-Ост"-у

НОВІ ШКОЛИ І ЧИТАЛЬНІ.

Для цієї праці „Союз Визволення України" вибрав свідомих і придатних до ведення культурно-просвітньої праці серед українських полонених у Німеччині та Австрії, де передтим велась уже така робота. Ці українські полонені (синьожупанники), створивши „Українську Громаду" з осередком у Білій на Підляшші, почали надзвичайно інтенсивно поширювати шкільництво і стали посередниками між окупованою українською людністю та окупаційною владою.

Починаючи від зими 1916—17 року до весни 1918 р. відкрито і правильно функціонувало 250 українських шкіл. Видавництво „Рідне Слово" в Білій друкувало потрібні для школи і населення книжки. При всіх школах засновано добре складені бібліотеки, дитячі і для старшого покоління. У Білій при „Українській Громаді" уворили велику центральну українську бібліотеку, там влаштували книгарню і позакладали на окремих пунктах на провінції кіоски та книжкові агентури. (Далі буде.)

Залишім учнів школі!

„Становище управителя української школи справді трагічне" — говорив мені свого часу один з найвизначніших представників державної влади в нашому краю. „Його бє або українське суспільство, або влада".

Правдивість тих слів ясна сама собою.

У розмірно короткому часі провалилося кількох управителів наших середньошкільних (у першу чергу) приватних установ, а за не цілі два місяці двох педагогів, один у ролі предсідника іспитової комісії, другий у ролі директора гімназії, потерпіли — перший зневаги і побої, другий смерть від револьверової кулі. Про дрібні инциденти і конфлікти між молодю і педагогами не говоримо, бо це вж надто буденні явища.

І ось перед нами стає на весь ріст сумна і трівна дійсність: боротьба молоді зі своїми виховниками. Ця аномалія — нова і слід присвятити їй кілька завваг. Вжеж істнували і колись инциденти нападів учнів на вчителів. Та між колишніми і сьогоднішними инцидентами істнує велика ріжниця. Колишні були особистими, індивідуальними порахунками за уявлену або й дійсну кривду при клясифікації. Сьогоднішні инциденти мають звичайно підклад глибший, загальнішого характеру, є випливом конфлікту, що істнує між педагогом, звичайно управителем установи, і загалом учнів; це конфлікт вповні драматичний, бо ані педагог не зовсім за нього відповідальний, ані учні не можуть бути моральними винуватцями своїх злочинів. І в цьому міститься весь трагізм сьогоднішньої шкільної дійсности.

У дрогобицькому випадку при найкращій уступчивости для спричинника скандалу, учня, не можна дошукатися якогось морального виправдання і треба тільки безрадно розвести руками і сказати: психоза, дурман. Львівську трагедію проаналізувало доволі влучно „Діло" з д. 27. липня ц. р. у статті п. з. „Трагедія директора".

Та ця стаття ще не вичерпала болючого питання. На цю тему прийшлось би писати цілу психоаналітичну студію. І нього роду студії з інших народів уже доволі часті.

„Ви помиляєтеся, — говорив мені один добре нам відомий референт політичної влади при львівському воєвідстві — якщо ви думаєте, що сучасний вчитель може заглянути в душу свого учня. Ви вчителі зовсім не знаєте сьогоднішних своїх учнів, бо їх внутрішнє життя для вас замкнуте й недоступне".

Обсервуючи пильно сучасну середньошкільну молодь, все більше і більше переконуюся що це твердження вірне.

Так; істнує різкий конфлікт між дітьми і батьками в кожного народу і педагог сьогодні губиться в лябіринті духових ходів, змагань і мріянь своїх учнів. У нас, українців, цей конфлікт є більш драматичний, бо він вироджується у конфлікт між зрілою розсудливістю й обовязком і молодечою буйністю й очайдушністю, що є випливом зле зрозумілого патріотизму.

Коли я три роки тому вертався до педагогічної праці в рідному краю, тодішній куратор львівської округи п. Свідерський сказав мені коротко:

„Не маю ніщо проти того, щоби ви плекали у школі українську культуру, навпаки, бажаю цього; та не вільно вам забувати, що ваша праця має виходити зі становища польської державности. Забудете про це, а як педагог ви не істнуєте".

Як той, якому не байдуже, чи молоде наше покоління дістане національне виховання, виховання, сперте на українській культурі, я зрозумів своє завдання так, що моїм обовязком є змагати до виховання молоді для власного народу і збереження нашого культурного стану посідання, який можемо втратити, якщо переступимо межі, назначені словами колишнього куратора Свідерського, речника найвищої шкільної влади. І думаю, що кожний український педагог стоїть на такому самому становищі. Думаю, що кожний український педагог свідомий того, яка важка лежить на його совісти відповідальність за виховання його учнів і за збереження наших виховних установ, без яких виховна праця неможлива.

На жаль буває, що батьки, а ще більше небажані опікуни шкільної молоді, цієї відповідальности вчителів не розуміють або не хотять розуміти. Їм видається, що школа це вічева саля, та що вчитель був би ідеальний, якби він із годин навчання робив політичні збори.

І в цьому напрямку йде на середньошкільну молодь вплив апоза школи, який приносить учням необчисленні шкоди, а водночас доводить до глибоко драматичних инцидентів, таких як у Дрогобичі та Львові.

Поважний і совісний педагог не дбатиме про дешевим коштом добуту популярність у молоді і деяких нерозумних батьків. Він все матиме перед очима високу ціль сучасної шко-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 4. СЕРПНЯ 1934.

МИХАЙЛО СЕРЕДА.

Холодний ЯР.

З нагоди смерти отамана Махна передруковуємо частину нарису поміщеного в 12 ч. (грудень) із 1931 р. „Літопису Червоної Калини". До вчорашньої звістки додаємо, що Махно вмираючи мав 45 літ.

Ранком другого дня в Осопянці дійсно приїхав з делегатами від селян отаман Махно зі своїм штабом під ескортою кулеметного і кінного відділу.

Григоріїв запросив гостей до місцевої початкової школи. В 10. годині розпочався мітінг.

В історії революційного руху зустріч двох великих авантурників Махна і Григоріїва, що тримали у свойому послусі десятки тисяч озброєного люду, що опанували значну територію України — Херсонщину, Слобожанщину, Катеринославщину, Таврію, — зустріч ця заперечує думку тих істориків, котрі переконують нас, що особа не творить історії. В історії нашої визвольної боротьби авантура Григоріїва і Махна висунула зайвий доказ, до якого абсурду зможе дійти юрба, коли вона позбавлена політичної свідомости та ідейного ґрунту під ногами.

Зустріч Григоріїва з Махном — то був дипльоматичний крок кожного з них до знищення другого, згідно з приповідкою, що два коти у мішку обовязково погризуться.

При побаченню у початковій школі перший промовляв отаман Григоріїв. Середній на зріст, шатин, з лагідним обличчям, зі спокійними вишколеними рухами, що натякали на його військову професію, він доводив авдиторії, що всі сили треба спрямувати на хитрішого ворога. Хитріший ворог, — то большевики, для знищення котрих вільно вийти у союз навіть з денікінцями.

Маленький, поганенький з вигляду, істеричний Махно, з обличчям, яке легко розшукати у книжці Цезаря Ломброзо про злочинців, і очима, в погляді котрих заховані сотні кримінальних справ, підплигуючи на коротеньких ніжках, грізно обірвав промову Григоріїва, закинувши йому погром у Єлисаветі. Подавши умовлений знак свому заступникові, товаришеві Каретникові він несамовито крикнув:

— Смерть отаману Григоріїву!

Счинилася паніка... Махно велитенським кроком догнав Григоріїва і звалив його з ніг револьверним стрілом. Каретник з іншими Махнівцями зліквідували штаб Григоріїва.

Упоравшись зі штабом Григоріїва, Махно велів обезброїти його козаків. Сотник Лихарів опинився в положенні того російського губернатора, котрого у 1917 році робітники посадили голого на кропиву.

— Оце штука капітана Кука — тільки він і зміг сказати, коли Махнівці, обезброївши його з відділом, замкнули всіх до клуні. Перспективи на майбутнє для Лихарева були тепер безвихідні і загрожені. Однак треба було якось рятувати своє життя. Довго радився Лихарів з повстанцями, нарешті всі зійшлися на тій думці, що треба перехитрити Махна. Ухвалили скласти делегацію, з Лихаревим у складі, котра переконалаб Махна, що повстанці чесно виконуватимуть всі його накази при умові, що вони збережуть свою попередню організацію.

Ранком Махнівці вишикували повстанців Лихарева на церковній площі. Прибув Махно. Зирнувши незадоволено, з погордою, на повстанців, він сказав:

— Моє правительство взяло на себе відповідальність перед населенням України за смерть отамана Григоріїва. Забив Григоріїва я, батько Махно. Я пильно стежив за всіми рухами контрреволюційних банд. Горе тим, хто замахнеться на те діло, що переводжу я з ласки і волі пролетарських кол... Прошу вас подати свої бажання.

Дехто з повстанців вигукнув, що вси склали делегацію, якій доручили подати йому побажання. Махно погодився вислухати делегацію.

За годину делегацію зустрінув брат батька Махна Григорій, звеліївши їй зачекати. Він зауважив, що у першу чергу отаман прийме делегатів від отамана Зеленого. Тільки тепер побачила делегація двох людей, з вигляду панків, що сиділи на широких селянських лавках, боязно задивлячись на двері до сумежної кімнати. Рипнули двері, і сухорлявий, низенький чоловічок, озброєний з голови до ніг, хрипло крикнув:

— Від Зеленого!..

Панки зірвалися з місця і хутко, ніби наздоганяючи один другого, побігли до сумежної кімнати. За чверть години вони вискочили з кімнати і без сил пригорнулися до стовпа, що серед хати підпирав стелю.

— Розстріляти! — коротенько наказував комусь Махно за дверми. — Офіцери! Сволоч!

Лихарів раптом відчув, ніби хтось позаду виляв йому на хребетину цебро холодної води...

— Від Чучупака! — хрипло пробубонів на порозі чоловічок.

Махно впився колючим оком в обличчя Лихарева, силкуючись прочитати, що заховано в його душі. Делегацію він вислухав уважно. Обіцяв нагодувати і зодягнути повстанців. Прощаючись сказав.

— У ночі ви одержите все, — і звернувшись до сухорлявого чоловічка, додав: — у ночі вишикувати кулеметну чоту.

Ждати ночі не довелося. Кінний розїзд Махна привіз відомости, що з Ново-Українки посуваються на село денікінці. Махнівці заметушилися. Отаман плигнув на першу тачанку, пораливши повстанцям Лихарева простувати за ним. Лихарів зачекав, коли він зник на обрію і скерував свій відділ у протилежний бік, благословляючи небо, що так легко визволився з біди.

—o—

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР“.
Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

ли, яка має розбудити почуття обовязку, здатности до виконування цього обовязку в майбутньому самостійному житті і виплекання в ньому громадянських чеснот. Тимсамим він не терпітиме в учня шарлятанства, неробства, плавання в атмосфері фрази, бляги і політиканства. Бо хто, як хто, а ми українці не можемо псувати собі на інтеліґенцію паничів і фразерів; ми мусимо мати справді **трудову** інтеліґенцію, інтеліґенцію, яка в поті чола добула якнайбільше засобів до боротьби з життям. А чи може ці засоби добути учень, якого голова повна утопій, псевдогеройства, який, замісць добувати знання і нагинати себе до виконування обовязку, мріє і політикує?

На жаль, є у нас чимало одиниць, які замісць іти зі своїм політиканством (зрештою зовсім непродуктивним) на арену зрілої громади, вкрадаються між кадри нашої середньошкільної молоді і відводячи її від праці над своєю освітою, вносять у молодечі душі фермент, денервують молодь, роблять зі школи своєрідну психіятричну санаторію. А вислідом цієї нерозумної, а може і злочинної акції є трагічне непорозуміння, якого жертвою падуть нераз зовсім невинні одиниці, педагоги, що найкращими своїми силами і бажаннями намагаються вивязатися зі свого високого завдання виховників, очевидно в межах законів і наказів шкільної влади, про які нераз ні батьки, ні непрошені опікуни молоді не знають, або не хотять знати.

І тому в імя здоровля нашого молодого покоління і в імя збереження наших культурних цінностей треба на кожному місці і при кожній нагоді закликати:

Змилуйтесь, залишіть молодь школі і праці у школі! Не окалічуйте міжних, молодечих душ бацилями недуги політиканства! Дозвольте учням бути молодими і здоровими і життєдійсними, не робіть їх передучасно червивими скороспілками і нещасними! А їх опікунам і виховникам не кидайте на дорогу праці колод, не робіть зі школи арени, де йде нещасливий бій обовязку, розсудливости, добрих замірів з нерозсудливістю, сліпотою і пристрастями!

Очевидно і учителі, принаймні деякі, повинні зревідувати своє відношення до учнів і не переступаючи меж законів і приписів, повинні якось наблизитися до них, щоби витворилася атмосфера взаємного довіря, симпатії і творчої співпраці. Тоді не так легко найдуть до серць молоді доступ ті, які mala vel bona fide викликають лиховісне трагічне непорозуміння, яке підриває основи нашої школи.

П. Кермансьнкий.

Господарська програма польського уряду.

Промова премієра Ковловського, виголошена 1. ц. м. на засіданні парляментарного клюбу ББ, звернула на себе увагу широких кол громадянства. Доторкнулась вона актуальних господарських і політичних проблем, що висуваються на перше місце громадянського життя і домагаються негайної розвязки.

Відкладаючи точніше обговорення тієї промови до найближчого числа, підкреслюємо покищо досить гостру критику великого промислу, який обнизив незначно ціну промислових виробів щойно під натиском уряду. Слід підкреслити теж заповіджену ліквідацію великої земельної власности, яка не в силі виріпнати податкові залеглости. Премієр звернув теж увагу на село, якому обіцяв піддержувати акцію підвишки цін збіжа й обнизити ціни промислових товарів. Одночасно заповів боротьбу з надмірним посередництвом. Оплесками приняв клюб заяву премієра про потребу обниження самоврядних податків і реформи суспільних обезпечень при одночасному обниженні складок.

Більше уваги присвятив премієр концентраційному таборові в Березі Картуській, де повстав своєрідний інтернаціонал українців, поляків і жидів.

Великий Театр 8·30 веч. | Сьогодні пятниця останній раз. **„ЯХТ ЛЮБОВИ“** Завтра премієра **„ГОЛУБА КРОВ“.** | ТЕАТР ЗА 1 зол. ЛЬОСОВАНИЙ

Як бореться Японія з московською заразою комунізму.

(УП) Агенція „Антикомінтерн“ подає цікавий допис свого заступника з Японії. Він пише, що большевицька аґітпропаґанда зявилася після війни в Японії таксамо, як у всіх інших державах. Спершу була вона тайною, згодом ставала все більш явною і довела до конфліктів з державною владою. Ще недавно арештовано там 27 народних учителів за компропаґанду і засуджено на довголітну тюрму. Значно посилилася була ця пропаґанда в часі подій в Манджурії, але японській владі вдалось цю небезпеку швидко ліквідувати. Найтяжчий удар пережив комінтерн в 1933 р., коли велика частина провідників, піддержуваних Москвою, зірвала з московським комінтерном та створила свою японську „націонал-комуністичну партію“ В програмі цієї партії сказано, що комунізм з третього інтернаціоналу невідповідний для Японії. Комінтерн відкидується тому, що він диктує однакові для всіх країн методи розбудови соціялізму. А тимчасом муситься визнати японський національний характер, який не дозволяє втягувати цісарську владу у вир клясової боротьби. Це є цілковите відступлення від засад московського комунізму. З рештою вірних Москві комуністів розправилася японська влада на початку 1934 р. Вона арештувала 736 комуністичних пропаґаторів. Обі ці події були такі вирішні для московсько-комуністичного руху в Японії, що нині комунізм перестав бути грізною небезпекою для Японії. Зрештою сам характер японської нації з її прадавньою національно-расовою традицією, що перемагає всі клясові ріжниці, є найкращим панцирем проти московської комуністичної отруї. Комунізм банкротує всюди там, де він зустрічається з позитивними національними духовими вартостями.

Після австрійської револьти.

НАГЛИЙ ВІЙСЬКОВИЙ СУД У ГРАЦУ.

ВІДЕНЬ, 2. 8. ПАТ. В арешті карного суду у Вельсі в Гор. Австрії находиться тепер 20 нац. соціялістичних повстанців, між ними лікарі, адвокати, вчителі й державні урядовці. До суду в Грацу зголошено поверх 1.400 карних донесень проти націонал-соціялістів за участь у повстанні. В найближчих днях буде створений в Грацу наглий військовий суд, що розглядатиме справи з приводу останньої револьти.

СМЕРТНІ ПРИСУДИ В ІНСБРУЦІ.

ВІДЕНЬ, 2. 8. ПАТ. Перед наглим судом в Інсбруці відбулася розправа проти націонал-соціялістів Вурміґа і Маєра, які 25. липня виконали замах на команданта поліції в Інсбруці, д-ра Гікля. Поцілений чотирма револьверовими кулями Гікель згинув на місці. Вурміґа засудили на кару смерти, а Маєра на 20 літ тяжкої вязниці.

ІНСБРУК, 2. 8. ПАТ. Сьогодні в год. 20. виконано смертний присуд на нац.-соціялісті Вурміґа, що виконав атентат на ком. поліції в Інсбруці, д-ра Гікля.

ДАЛЬША НАГІНКА.

ВІДЕНЬ, 2. 8. ПАТ. З Каринтії повідомляють, що б. начальника Каринтії Керимаера арештовано і відставлено до вязниці в Клаґенфурті. Влада закидує йому, що брав участь в нац.-соціялістичній револьті в Каринтії.

ГАЙМВЕРА ТЕРОРИЗУЄ.

БЕРЛІН, 2. 8. ПАТ. Нім. Інф. Бюро повідомляє, що до мешкання тієї установи у Відні

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 4. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 3

Зміни землі і населення.

Постійність терену на око. — Зміна світового водопаду. — Переіначення земної наверхні. — Мінливість населення. — Статистика й одна загроза.

В останніх століттях нема в Америці природніх катаклізмів крім великих шкід від незнаних у нас циклонів, спричинених в американському „кориті“ двома струями: холодною з півночі та горячою з півдня, або землетрусу, що в 1933 р. навістив каліфорнійське побережжя. Однаково сунеться могутній Годзон, чи Міссісіпі, однаково жене Міссурі. Озеро Ірі й дальше стоїть вище від Онтарія так, як колись стояло, а на 55 км. довга ріка Ніяґара, що їх лучить, переливає дальше воду з одного озера в друге і творить на своєму 32 кільометрі велитенський водопад. Як колись, так і тепер здається без зміни паде з гуком із висоти 47 м. одна частина водного валу на 333 м. широкого, а друга вигнута в підкову на 578 м. з висоти 44 м., виливає на годину 30 міліонів кубічних метрів води, себто що пів хвилини таку скількість, для якої потрібна скриня величини львівського ринку й висоти львівського ратуша з вежею.

Але це постійність тільки на око. Навіть на Ніяґарі зайшли зміни: обірвалася розділка між двома частинами водопаду, а стіна, з якої спадає вода посувається річно на третину метра взад унаслідок того, що її змиває вода й викришує по кусневі обвислі з неї скали, закриті водою перед людським оком.

Вигляд Америки змінюється безнастанно так, як лице дитини, що росте й розвивається. Відновлюють, перебудовують, здвигають й прикрашують величаві будівлі. Те, що кілька років тому було велике й гарне, сьогодні змінилося на ще гарніше. Величаві хмародери в Ню Йорку, новий ратуш і двірець у Бофало, Н. Й., велитенський двірець у Філядельфії, Па, численні хмародери в Пітсбурґу, Па, Клівленді, О, перебудова цілих вулиць у Вашинґтоні, нові бульвари в ріжних містах і т. п. дає американським містам новий вигляд. І загалом — навіть менше заселені области зміняють свій вигляд до тої міри, що по кількох роках американські мапи певно стають неужиточними. Змітають гроби, засипують доли чи яруги найріжнішим крамом, між іншим і Фордовими автами; в інший бік спрямовують управильнені ріки, поглиблюють річища для корабельної плавби; справляють і поширюють шляхи для авт і для залізниць; роблять нові сполуки понадрічних областей у формі велитенських залізнобетонних віядуктів; засипують озера й добувають нові земельні простори (Шікаґо, Ілл., Бофало Н. Й.); — це все змінює наверхню краю так, що не можна його пізнати.

Зовсім подібний рух замічаємо тут і серед населення. Найкраще показує це останній перепис.

Супроти попереднього перепису (1921) зросло населення на 16,687.570, себто на 16 прц. Беручи загально — приріст доволі високий, особливо, коли взяти на увагу обмеження для припливу нової еміґрації. Цей приріст треба мабуть завдячити поправі санітарних умовин. У розмові з одним лікарем я замітив, що в Америці не бачу сивих старців як голубків з пергаміновою чи землистою барвою лиця, похилених, з паличкою в руках.

— Видно, що у вас більша смертність, кажу.

— Ні, у нас старі виглядають молодшими.

— Можливе — я подумав собі; бо дійсно рябий мужчина з гладким лицем належить тут до типів.

Найбільший зріст населення (поверх 20 проц.) виказали стейти Ню Йорк, Мішіґен, Арізона, Тексас, Ню Джерзі, Північна Кароліна та Орегон. Зате в стейті Джорджія, Вірджінії, Півд. Кароліні, Айові, Мейні, Айдаго і Вермонті зросло несповна на 5 проц., а в стейті Монтана не досягнув приріст і двох відсотків. Знов Каліфорнія і Фльорида побільшила своє населення вдвоє. Цей нерівномірний зріст населення має очевидно чисто механічну причину. Люди переходять з місця на місце, шукають праці, або... щастя.

Американський простір такий великий, що він може сьогодні примістити й вижвити нових 2 міліярди людей попри цих 122,698.190, які нарахував уряд при переписі у квітні 1931 р. (без кольоніяльних областей 2,150.000 й біля 12 міл. на Филипинських островах). Первісних мешканців, червоних індіян було 355.000. Їх зіпхали десь геть, на резервати. Вони служать для американців як зразки для розваги, немов звірниці двоногих. Усюди розсілися колишні европейці.

й д-ра Гена добулися група Гаймвери домагачись під загрозою револьверів, щоби подав інформації про свою діяльність. Щойно після довшого часу вийшли з мешкання. Німецьке посольство зложило енерґійний протест в австрійському уряді, який обіцяв розслідити подію.

ПОВСТАНЦІ ВТІКАЮТЬ ДО ЮГОСЛАВІЇ.

ВІДЕНЬ, 2. 8. ПАТ. Число втікачів що перейшли границю Югославії доходить до 3.000 осіб. Вони не мають ніяких грошей і німецький консуль у Загребі заопікувався ними.

ПАРИЖ, 2. 8. ПАТ. Ar. Авасе повідомляє з Білгороду, що вчора вечором перейшло югославянську границю під Вараждином 335 австрійських націонал-соціялістів. На основі їхніх оповідань, вони боролися три дні з відділами Гаймвери, аж коли прийшли правильні військові відділи, які в боях з повстанцями вжили артилерії, бомбометів і вогнеметів, мусіли відступити.

ХТО МАВ НАЛЕЖАТИ ДО НОВОГО УРЯДУ?

ПАРИЖ, 2. 8. ПАТ. Агенція Авасе повідомляє з Відня, що підчас ревізії в мешканні Рінтелена поліція знайшла повну листу членів кабінету Рінтелена, який мав прийти після упадку уряду Дольфуса. До кабінету мали належати крім Рінтелена як канцлера, б. інспектор австрій. нац.-соціялістів Габіхт як віцеканцлер, б. шеф нац.-соц. партії у Відні Фравенфельд як міністр пропаґанди та голова австр.-німецького товариства Нойбахер як міністр сусп. опіки.

—o—

Заклик до б. вояків світової війни.

БЕРЛІН, 2. 8. ПАТ. Провідник фронту праці і мін. праці Сельдте видав відозву з приводу роковин війни, в якій іменем німецьких фронтових вояків звертається до всіх вояків світової війни з закликом, щоби впливали на запевнення народами гідного миру. Сельдте заявляє, що протягає руку до мужів усіх народів, які нарівні з німецькими фронтовими вояками перебували світову війну. Відозва кінчиться запевненням про мирні настрої Німеччини.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ка ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
1/78 160—180

З А Я В А.

У звязку з заявою п. Д. Палієва в останнім числі „Перемоги", що він готов дати ближчі вияснення в справі замітів проти мене „Товариству Письменників і Журналістів ім. І. Франка", або голові Надзірної Ради „Діла", радо користаю з його пропозиції і звертаюся одночасно до Ради „Т-ва Письменників і Журналістів", щоби вона вислухала його замітів проти мене і мене про них повідомила.

Ст. Чарнецький.

По дорозі з Бофало до Янгстаун переїзджаю розїздну стацію Ashtabula. Назва залишилась індійська так, як якого Вумсакету, Поукіпсі чи Шікаґа, але по індіях і духу не чути. Це „небуття" погрожує в Америці тим українцям, які занадто вступаються, занадто потурають їх „вигоді" й дають під ніс англійську лектуру, або українську — англійською латинкою писану, замісць приневолити їх навчитися своєї азбуки, щоби були доступні всі духові надбання українського народу. Бо важко повірити, щоб рідне можна впоїти нерідним так, як побожности ледви чи далось би навчити безбожністю, добродійности скупістю, чи вибачливости безоглядністю.

Нема ніде такої мішанини рас і мов, як в Америці (Зл. Державах). Найбільше чужинців прийшло в часі від 1821—1913 р. з Европи, бо 28,071.140. Дальше — з американських країв (Мексику, центральної і південної Америки) 1,877.687; з Азії — 703.027; з Африки 13.396; з Австралії й Полінезії 48.950 та з інших країв 267.911; разом 30,982.111. З европейських країв на першому місці щодо числа стоїть британська еміґрація з 8,119.848 осіб. За нею німецька — 5,483.726, з Австрії прийшло 3,769.565 (в цьому й українці — багато без імени й роду); з Італії 3,128.057; з Росії 3,695.687 (певно з половина „хахлів"); зі Швеції й Норвеґії 1,772.895. З інших европейських країв прийшло менше як по міліонові.

Вся ця мішанина перетоплюється в одну, дуже ріжноманітну по своїй вдачі, по темпераменті, уподобаннях, нахилах та здібностях — американську націю. Звільна, не-насильно, але пляново вся та маса американізується.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 150—150 Телефон 25-55.

У справі похоронної промови Преосв. Епископа д-ра Івана Бучка.

Вияснення Редакції.

Стрічаємося з закидами, що видрукований у „Ділі" (ч. 198 з д. 29. VII.) текст промови Преосв. Еп. Д-ра І. Бучка, виголошеної над могилою бл. п. дир. Івана Бабія, відбігає в деяких місцях від тексту, який Епископ д-р І. Бучко справді виголосив, при чому у „Ділі" пропущено одно важливе місце. Тому, що дехто міг би закинути нам якусь спеціяльну тенденцію, вияснюємо:

Текст промови Преосв. Епископа ми отримали в полудне в день похорону, 27. липня, бо інакше технічно булоб неможливо, щоб негайно після похорону, тогож вечора, промова появилася друком. Редакція зобовязалась була віддати рукопис ще перед похороном. Тому не можна було перевести коректи на підставі рукописного оригіналу і коректу зроблено без скрипту. Це єдина причина, чому коректор не добачив пропуску, який часто трапляється при поспішнім лінотипнім друкарськім складі.

Пропущений уступ звучить так:

(Після слів промови:) „... Під невмолимим **наказом християнської совісти сповняю цей важкий обовязок не тільки як приятель і співпрацівник Покійного на полі організації Катол. Акції, але передусім як священик і Епископ Католицькій, що в дану хвилину мусить звернути увагу вірних на голос Божий, що смертю бл. пам. Івана Бабія промовляє до нас голосно і страшно"**; — (пропущено:) **„А цей голос не інший, а той, що записаний у Книзі Битія** (IV. 9—11): **І рече Господь Каіну: Ґдї єсть Авель брат твой, что сотворил сіє, глас крове брата твоєго вопіет ко мнї от земли..."**

Редакція висловлює свій жаль із приводу цієї помилки.

Ширіть наш часопис!

Параскева Дімітрова комуністичною аґітаторкою.

Радянська влада возить по своїх містах матір болгарського комуніста Дімітрова Параскеву, якій влаштовують всюди маніфестації. Харківські „Вісти" написали з того приводу, що „вона бачила в Ляйпціґу, як тремтів Ґерінґ від вогнених слів її сина". В найближчому часі Параскева Дімітрова збирається поїхати до Болгарії. Тому тепер її возять, щоби мала що оповідати. Привезли її теж на зїзд совітських письменників на Україні.

Спустошення світової війни.

Декілька призабутих цифр.

28. липня ц. р. минуло 20. років від вибуху світової війни. Нині, з 20-ти літньої перспективи можемо краще оцінити тодішні події та причини тієї різні народів. Нині вже знаємо, що головною причиною світової війни було економічне суперництво між В. Британією та Німеччиною за панування над морями. Вбивство в Сараєві було тільки притокою до війни. Крім тієї головної причини було безліч інших менше або більше дразливих, неполадних конфліктів між европейськими державами. Щойно по кількох літах після світової війни виявилося, що амуніцію і зброю з німецьких фабрик перевозили до Швайцарії та Голяндії або до скандинавських держав, а звідтіля до Франції і німецькою зброєю французи воювали з німцями. З такимсамим цинізмом поступали французькі фабрикати зброї, які доставляли її посередніми шляхами до Німеччини, яка нищила тією зброєю французів та їх союзні війська.

Найвизначніші економісти авторитетно запевняли, що світова війна протягнеться найдовше до 1915 р., бо по сімох місяцях не стане Німеччині ні харчів, ні муніції. Дуже помилилися. Війна тягнулася 51 місяців і 8 днів. У світовій війні брало участь 31 держав. Проти 4-ох центральних держав, себто Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії та Туреччини виступили Франція, В. Британія, Японія, Злучені Держави і 23 менші держави. Всі ці держави повикликали 70 міліонів мужчин на війну; центральні держави 24 міліони, — а союзні держави 46 міліонів.

Поодинокі держави покликали таку скількість людей під зброю: Німеччина — 13 міліонів; Австро-Угорщина 8 міліонів; Туреччина — 2 міліони; Болгарія — 1 міліон; Росія — 15 міліонів: В. Британія — 9 міліонів; Франція 8,5 міліонів; Італія 5,6 міліонів; Злучені Держави 4,8 міліонів; менші держави, як Бельгія, Портуґалія, Греція та інші разом 3,1 міліон.

На війні полягло — 12,190 571 людей, а 2,291.800 загинули без вістки.

Моральних героїнь, знущань і сліз матерей годі зібрати в числа. Матеріяльні втрати світової війни обчислив економіст Фідман на 130,647 міліярдів долярів. 1/3 тієї велитенської квоти припала на центральні держави, а 2/3 на союзні держави. Німеччина видала на війну — 46,323 міліярди; Австро-Угорщина — 24.858 міліярдів; Туреччина — 1,802 міліярди; Болгарія — 732 міліони; Злучені Держави — 23,159 міліярдів; В. Британія — 33,421 міліярдів; Франція — 31,342 міліярдів; Росія 26,522 міліярди; Італія — 15,636 міліярдів; Бельгія — 1,387 міліярда; Японія 4 міліярди та британські домінії — 4,198 міліярдів.

Нині знову чути брязкіт зброї, хоча всі держави стогнуть під нестерпним тягарем господарської скрути.

Проте видатки на вооруження постійно зростають. І якби тільки вибухла війна, негайно найдуться нові міліярди долярів.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна
ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА Львів, Ринок 10.

Трагічне непорозуміння.

Волинь, 1. серпня 1934.

I.

Серед польського громадянства щораз більше людей, які з глибоким переконанням кажуть, що розвязка українського питання з Польщі ні на крок не посунулася вперед, навпаки — під деяким оглядом — відсунулася назад на цілі століття, до часів XVII—XVIII століття. Напруження на деяких секторах життя справді нагадує минулі століття. Цього не було в перших роках після риського договору. Особливо на півн.-зах. землях.

Часи недавні й кожний може собі їх пригадати. Того провалля, яке істнує сьогодні між двома громадянствами, тоді не було: не було для нього тут, такби мовити, „історичної" причини, бо життя їх обіч себе лише починалося. І українці і поляки лише приглядалися одні до одних, набірали сусідського досвіду, спостережень.

З погляду сьогоднїх відносин тоді навіть була деяка взаємна толеранція. На Волині і Поліссі розвивалися Просвіти, а на Холмщині — „Рідна Хата". Відбувалися концерти, вистави, забави. Книжка ширилася масово. Виходили українські часописи — в Луцьку й у Холмі. Бували зїзди, наради, курси. Росли кооперативи. По селах урядували українські котські, по ґмінах — війти, а в соймиках — виділові. Ґмінні ради давали субвенції „Просвітам", а за ними й соймики та міські ради.

Місцеві адміністратори (може й не всі старалися якось наладнати зносини з українським громадянством. Представники влади вважали за свій обовязок бути в приватному характері на українських виставах і концертах. Один волинський воєвода спеціяльно повідомляв „Просвіту", що прибуде на виставу приватно. Кожний міг собі всюди говорити українською мовою. Наша мова навіть була введена в усіх середніх школах, як предмет. Повстали три українські гімназії. З сільськими школами було гірше.

Чи могло все це задовольнити українське громадянство, що ще пам'ятало вчорашню українську владу, це інша річ. Одно є фактом, що місцева адміністрація всетаки в деякій мірі шукала шляхів до пізнання українців і підтримання з ними контакту. А цим самим признавала їх істнування.

Порівняйте з тодішним станом сьогоднїшній стан і додайте ще тодішні можливости для політичної роботи. Чи зміни, які зайшли, причинилися до поправи польсько-українських відносин? І хто спричинив чи завинив усі зміни: і у стані українського посідання і в польсько-українських відносинах?

II.

Заслуговує на увагу ще один факт.

У перших роках після риського миру комуністів і радянофілів на Волині, Поліссі й Холмщині можна було порахувати на пальцях. Комуністів залишилося від часів революції, як кіт наплакав. Про радянофілів типу сельробівців і усівців ніхто й не думав.

Вибори до законодатних установ у 1922 році на північно-західних землях були перейняті почуттям і стремлінням виключно національно-громадським. Ішли до виборів українці, як ішли колись до виборів до російської „державної думи" чи до українських установ за часів нашої державности.

Від того часу число комуністів збільшилося настільки, що йде судовий процес за процесом з десятками і сотнями обвинувачених, а Сельроб почав настільки загрожувати прилюдній безпеці, що треба було його розвязати. Тимчасом є факти, що українська інтелігенція північно-західних земель у своїй масі (про сумні вістки не кажемо) ставилася ворожо до згаданих явищ і поборювала їх.

Чи не цікаво також, чому після тих національно громадських настроїв 1922 р. вона не поборола радянофільських течій? І чи мала вона вже ту зброю в руках, якою єдино можна побороти — вільне оперування національною ідеєю? Адже це факт, що розцвіт радянофільства почався від 1930 р.

Слід ще пригадати політичні здвиги в часі першого сойму. Український посольський клюб під впливом чужих чинників почав ділитися на гуртки, один з яких став швидко брати курс на схід та висовувати максималістичні домагання, неначеб ті, що стояли за його спиною боялися, щоб не дійшло бодай до якогось частинного розвязання української проблеми у Польщі. І ті східні опікуни кинули чимало гроша та людського матеріялу, щоб таки не допустити до нормалізації відносин.

III.

Недавно один польський часопис висловився про північно-західні землі, зокрема про Волинь, як про землі з характером часів Ягайлонів. Чи лише редактори і співробітники того часопису так думають?

Вже досить самого того погляду згаданого польського часопису, щоби знати те, що знають всі українські діти на Волині: польська сторона досі ще не знає, що таке Волинь, Полісся і Холмщина та хто такі ті українці, що замешкують ці землі. Хто так міг думати, той і несе вину за всі зміни у місцевих взаєминах, за всі наслідки їх та за ускладнення української проблеми до краю. Ті, що захоплюються нинішнім станом властивого нічого не бачуть, а думають сонними уявами минулих століть. Їхні „знання" зачерпнені ними не з живої сьогоднїшньої дійсности, а з кривого дзеркала тенденційної белетристики та з ґазетних статей тих, що самі українського народу не бачили або бачили крізь цілковито затуманені окуляри минулих століть.

Порівнюючи наше населення з населенням Келеччини, Радомщини чи інших польських земель, кожний безпристрасний обсерватор скаже: українці північно-західних земель стоять не вижче їх, а в багатьох випадках і вище, хочаб у ділянці зацікавлення політичними питаннями, знання своєї історії, поширення часописів, національної свідомости сільських провідників, відбутих за останнє десятиліття зборів, зїздів, нарад, орґанізованої боротьби на економічному й культурно-освітньому ґрунті і т. д.

Не диво, що з кожним днем росте трагічне непорозуміння, вміру того, як наша маса національно й культурно росте, а її все ще рахують за хлопів з часів Ягайла.

Трагічне непорозуміння, що коштує дуже дорого!

Розвязання української проблеми буде з кожним роком тяжче, як що польська сторона не вибудеться погляду на українців, як на первісних людей, і не потрактує їх такими, якими вони є в дійсності.

І дарма би хтось надіявся, що можна вмовити у зрілу людину, що вона є дитиною та замість поважного діла повинна бавитися ляльками.

Senex.

Жалоба в Німеччині.

БЕРЛІН, 2. 8. ПАТ. Вістка про смерть пред. Гінденбурга зі скорістю лискавки поширилася по місті. Всі більші щоденники видали надзвичайні видання з фотографіями покійного президента та принагідними статтями. На всіх державних та приватних будинках повівають жалібні прапори. В Берліні спокій. На вулицях збільшений рух, бо зацікавлення мас велике.

Перед палатою канцлера і міністерства пропаґанди збираються маси народу, яких здержують кордони поліції, щоби привитати нового президента і канцлера Німеччини Гітлера.

Всі амбасади з апостольською нунціятурою вивісили жалібні прапори.

В год. 1-ій вполудне мін. Ґебельс оголосив щераз зміст нового закону про обєднання влади президента і канцлера в руках Гітлера.

Одночасно повідомляють, що канцлер Гітлер з нинішним днем є начальним вождом німецької армії.

ЗАЯВИ СПІВЧУТТЯ.

ВАРШАВА, 2. 8. ПАТ. Полк. Соколовський, шеф кабінету міністра військових справ склав на руки німецького посла фон Мольтке у Варшаві заяву співчуття від марш. Пілсудського з приводу смерти президента Гінденбурга.

Президент Польщі, мін. Бек і премієр Козловський вислали телеграми зі заявами співчуття.

Арештують большевицьких урядовців.

МОСКВА, 2. 8. ПАТ. Аґенція ТАСС повідомляє з Хабаровська, що на стації Поґраніґная та інших стаціях японські жандарми арештували в останніх часах понад 20 урядовців східно-китайської залізниці. Причина арештовання невідома. Кружляють поголоски про дальші масові арештування большевицьких урядовців і робітників.

Звязок зі світом

дає „ДІЛО"

за 5 зол. місячно.

Військо райхсвери присягає.

БЕРЛІН, 2. 8. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє: Міністр райхсвери ґен. Бльомберґ видав приказ до війська скласти негайно присягу на вірність вождові народу канцлерові Гітлерові. Після присяги військо привитає нового начальника збройних сил Німеччини окликом „гурра", а орхестра відограє національний гимн.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— Д-р Іван Бережницький виїхав відпочати. Вернеться 18. серпня. 96

— З нагоди 6-тиліття оснування Живця Черча відбудуться в неділю 5. серпня ц. р. Великі Вечерниці. Для гостей приготовляє Комітет багато ріжних несподіванок. М. ін. виберуть „Місс Черче" на 1934 рік. Сподіємося, що українське жіноцтво з околиці зявиться численно на черчанських вечерницях, щоб станути в ряди цих жінок, що старатисямуть добути почесний титул „Місс Черча". Збільшена орхестра під упр. п. Яблонського запевнить гостям добрий настрій і вдовілля.

105 **Комітет.**

— Лік на дощі і спеку. Коштує він небагато більше як нововинайдений порошок на біль голови, а помагає куди краще. Це „Жорна". Хто купить його 15-е число переконається, що поганий гумор спричинений зливами або загальне пригноблення підчас спек щезає негайно. Є тут образок із львівської „Світезі", що показує, як треба боронитися перед дощом нашого дощевого 1934-го літа. Є березовий фейлетон одного трагічного журналіста, що має арабський псевдонім „Аль" (алькоголь, альгебра, Альгамбра — все це арабські винаходи!). Є поема з рисуночком про ніч кохання. Є відкрита тайна вакаційних листів до жінки, які висилають „штамгасти" львівського „Лювру". Є чудова поема, зовсім у дусі „Пана Тадея" про Черче та його дива, ще й з ілюстраціями, на яких неодин черчанський лікуванець пізнасть своїх знайомих. Як дядько Панько Затирка глибоко дивиться на полі світової політики, знають усі читачі „Жорен". Остання сторінка „Жорен" кінчиться одною педагогічн. ілюстрацією з обсягу фільольоґії, мови і ще дечого, про що краще голосно не казати.

— Сконфісковані і несконфісковані книжки. На внесений спротив Головного Виділу Т-ва „Просвіта" проти конфіскати чортківським Окружним Судом книжок: 1) Українські народні думи — Ф. Колесси, 2) Шевченкова криниця — В. Дорошенка, 3) Король Данило — Трибунал Окружного Суду в Чорткові до ч. справи Р. 31/34, 34/34 71/34 признав себе невластивим у справі конфіскати згаданих книжок і передав її до вирішення Окр. Судові у Львові, де вийшли з друку ці книжки. Через те аж до остаточного вирішення справи львівським Окр. Судом названі три книжки є вільні від конфіскати. Головна Управа Т-ва „Просвіта" зокрема повідомляє, що згідно з письмом Окр. Суду Виділ II. в Чорткові з дня 25. травня 1934 р. до ч. II. Ко 218/34 книжка „Княжий город Галич" не є сконфіскована. Зате сконфісковані такі книжки, що оголошено в Моніторі Польскім до ч. 118 з 1934 р.: 1) Сонце руїни — Василя Пачовського (видана в Київі в 1911 р.) сконфіскована Окр. Судом у Тернополі дня 21. квітня 1934 р. Сиґн. II. През. 7/34; 2) Вістря в темряві (видана у Львові в 1934 р.) сконфіскована Окр. Судом у Львові дня 11. травня 1934 р. До цієї новинки варт додати, що теса „Сонце руїни" була нагороджена премією Львівського Виділу Краєвого і минулого року йшла у львівськім „Театрі Ріжнородностей" без ніякого спротиву цензури, тим більше, що і давніше її вистава не була ніколи заборонена. Чортків у-уже славний своїми конфіскатами.

— Туристичні потяги. Найближчої неділі виїде зі Львова до Тухлі в год. 6.16 окремий туристичний потяг, до якого можна всідати на стаціях в Синевідську Виж., Скольому, Гребенові і Зелемянці. Кошт переїзду в обі сторони 6 зол. Подібний потяг відїде зі Львова до Ворохти в суботу, 4. ц. м. в год. 16.03. Приїзд до Ворохти год. 21.07, виїзд в неділю 5. ц. м. в год. 18.40. Їзда в обі сторони 10 зол. 80 сот. У днях 12—15. серпня буде зорганізована прогулька до Заліщик і Черновець. Кошт переїзду в обі сторони 12.50 зол.

— Жнива в Румунії. Цьогорічні жнива в Румунії слабші як в останніх пятьох роках, зате якість багато вища. Пшениця важить пересічно від 78—83 кґ. за гектолітер, а торік важила лише 72—76 кґ. Солома коротка, але колосся довше, як попередніми роками. Овес виглядає

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до **50 проц.** — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

добре. Кукурудзи в ріжних сторонах ріжні. В деяких сторонах південної Бесарабії, Семигороду і в вище положених околицях Мунтенії й Молдова лабуз виріс понад 2 метри високий і має багато шульків. Дуже добре зародили овочі. Грушок, яблук, пруш, сливок і горіхів буде цього року багато. Виноград дозріває дві неділі скорше, ніж звичайно. Дуже добре видає всяка городовина.

— **Большевицькі експерименти.** Як відомо, большевики мають велике замилування до всяких чудернацьких експериментів. І так недавно тому, в Туркестані, пробували вони викликати штучний дощ. Насамперед витворено величезні маси водної пари, які при помочі електрики опісля скроплено. Совітські часописи твердять, що експеримент вдався, але коштував стільки, що не варто його повторяти.

— **Нагорода імени Бальзака — Бальзакові.** Жюрі нагороди ім. Бальзака призначило премію основникові цієї нагороди — Бальзакові. Члени жюрі прийшли до переконання, що нема у нинішній Франції письменника, який заслуговував би на нагороду. Тому призначили її рідні помершого письменника Бальзака. Присуд жюрі викликав серед літературних кол Франції самозрозумілу сензацію.

— **Ріжні вістки.** Князівство Ліхтенштайн зліквідувало в себе всі льотерії і попало через те у фінансові труднощі; воно позичило від Швайцарії 870.000 франків. — У Москві засудили 5 російських інжинірів на розстріл за підпал. — Син славного російського співака Шаляпіна оженився в Альжирі із франц. фільмовою артисткою Рене Валіє, що грає у фільмі „Дон Кіхот" ролю Дульчінеї. — До Берліна приїхала китайська комісія для студій комунікаційного руху у великих містах, устаткування великих фабрик та інших торговельних підприємств. — Свен Гедін приїхав до Китаю для наукових дослідів; китайська влада обіцює йому підтримку в його науковій праці. — На півдні Франції біля Колобріер і Марсейль вибухають нові пожежі. — Південно-африканський мисливець Екбо в товаристві тільки одного тубильця забив за 6 хвилин 6 левів. — Англійка Олена Сельвін і пять негрів станули перед судом у Найробі за вбивство мурина, який помер наслідком ран, коли Сельвін казала його вибичувати. — Колишній франц. посол Гастон Бержері, що був жонатий з донькою радянського посла Красіна і розвівся з нею, жениться з 32-літньою американкою з Філядельфії. — Американські фізики Уайц і Мекніф з інституту Карнегія у Вашингтоні ствердили, що в дощевій воді та снігу находиться рад. Скількість радуе очевидно дуже мала і дасться викрити тільки при допомозі дуже сильних електрометричних приладів.

— **Найменший фотографічний апарат.** Одна фірма в Бірмінгам почала фабрикацію найменшого фотографічного апарату на світі. Він є великий на 2 і пів цм.³ Хоч який він малий, знимки роблені ним є дуже гострі й добре надаються до побільшування. Згадана фірма почала фабрикувати цей апарат масово й по знижених цінах, так що гасло „у кожного свій власний кишеньковий апарат" незадовго вже буде здійснене.

— **Смерть рекордовця.** У Берліні помер у 60. році життя рекордовий курець Франк. За своє життя викурив він 564.000 циґар. Він курив цілий день, а коли будився в ночі зараз починав курити й не переставав, аж циґару випалив до кінця. При всяких змаганнях здобував Франк постійно першу нагороду.

— **Найбільша бочка.** Над Реном, у місцевості Діркгейн, будують тепер найбільшу бочку світа. Її містота 1,700.000 літрів, промір має у найширшім місці 13 і пів м., а висока вона на 15 м. На будову цієї бочки зужито 150 м.³ дубового дерева. Цікаво, що ця бочка не має бути посудою на вино чи інші рідини, але рестораном. У цім оригінальнім ресторані знайде місце 400 людей.

— **Джекі Куган жениться.** Хтож не памятає фільм з Джекі Куганом? Хто не захоплювався пригодами молоденького героя? Але Джекі Куган виріс, має тепер 20 літ і жениться. Його наречена зветься Тобі Вінґ і була його партнеркою в одній із його перших фільм.

— **Відкопали святиню Гери.** Проф. Маторі відкопав недалеко Неаполю прастару святиню грецької богині Гери. В руїнах знайшли рештки фризу з орегарними плоскорізьбами та збірку дорогоцінних статуй. Ці знахідки викликують велике зацікавлення серед учених.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Після відпустки.

Доходжу до тисячного фейлетону в „Ділі" і направду був би дуже вдоволений, колиб мені доля позволила виповнити це імпозантне (скількістю, не якістю!) число. Але ніколи, за весь час моєї десятьлітньої праці, не було мені так тяжко взятися за фейлетон, як отсе — нині.

Я — по відпустці. Руки відвикли від писання, бо весь час займалися чимсь іншим, зовсім неподібним до журналістики. Замісць газетярських качок — пускали „качки" по Дністрі, замісць чіплятися людських хиб — чіплялися галузок при виході на гори, замісць хапати за перо — хапали за стрільбу, що робить такі самі болючі рани, але швидше вбиває.

Тепер треба знову вернутись до давнього заняття, з якого їм хліб, не дуже білий, не дуже свіжий, але все таки хліб, заняття — такого шанованого і такого понижуваного в нас. (Шанованого, коли йде про поміщення, а що більше про непоміщення допису, — понижуваного, коли йде про обсаду щаблів суспільної драбини!).

Десять разів їздив я на відпустку і десять разів починав після відпустки свою роботу, чомуж саме тепер тяжко починати її?

Справа в другім фейлетоністові „Діла".

Що не напишу — все буде не так.

Ніхто не повірить, яку приємність зробила мені редакція отсією несподіванкою. Скільки ріжних тем лежало на дорозі життя, попри які я проходив мимо, не вважаючи їх за відгуки дня. Скільки з них не діждалося малофейлетонового освітлення, бо не підходили мені психольоґічно, чи заставали мене в невідповіднім настрою... Тепер це майже неможливе. Не замітить одна — підхопить другий і багато дечого не пропаде марно для теперішніх і майбутніх поколінь, коли вони є чи стануть читачами „Діла".

Всеж таки я не припускав, що маю стільки прихильности в столичних і провінціональних серцях. Де не приїхав підчас своєї короткої, а заболоченої відпустки — всюди стрічав вислови співчуття і довго скриваного признання...

NIVEA
улекшує природне опалювання на сонці.
Крем: Зол. 0·90 до 2·60
Олійок: Зол. 1·-, 2·- і 3·50
Pebeco Sp. Akc. w Poznaniu

— То ви вже не працюєте в „Ділі"? Шкода. Ваші фейлетони були нераз такі добрі, такі симпатичні. От, наприклад, той про... — і починають вичисляти.

Деякі такі, що я сам їх уже не памятаю. Але признаюся до них, бо... хвалять їх.

— Розумію вас — впевняє один громадянин — десять літ писати малі фейлетони...

Між іншим, сумніваюся, чи хто фактично розуміє, що це значить.

— Щож ви тепер думаєте робити? — журиться другий.

— Буду писати фейлетони.

— Де?

— В „Ділі".

— Які?

— Малі.

— А Тиберій Горобець?

— Також.

Очевидно не вірить, але дипльоматично мовчить.

Аж по добрій хвилині:

— Якжеж то буде?

— Добродію, „Діло" виходить щодня. Є ще місце і на третього фейлетоніста, тільки щоб гроші були...

— Власне, власне. Як там з ними?

Тепер я дипльоматично мовчу.

Аж по довгій хвилині:

— Якось то буде.

І скручую на зовсім іншу тему...

Галактіон Чіпка.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „Я МАЮ ТЕМПЕРАМЕНТ".

Тема, яку використали автори кінових сценаріїв на всі боки: як молода дівчина шукаючи заробітку попадає несподівано до Голівуду і стає кіновою зіркою. Та в цій фільмі ця банальна тема оброблена живо, має дуже приємних артистів (Меріон Дейвіс — дуже гарна і симпатична артистка) і кілька прегарних сцен, що відтворюють сонні марева. Є навіть спроби внести трохи мистецтва у режисерію. Фільма понад пересічний рівень американських.

—o—

Літературний куток.

ОДНА ХВИЛЮЮЧА КНИГА
Л.-Ф. Селін: „ПОДОРОЖ НА КРАЙ НОЧІ".

Від появи Джойсового „Уліссеса", перед якими десятьома роками не було ще в світовім письменстві книги, яка так хвилювалаб і про яку так багато говорилиб, як „Подорож на край ночі" Люї-Фердинанда Селіна (Louis-Ferdinand Celine: Voyage au bout de la nuit). Треба сказати відразу: книга неприємна. Прочитавши її, хочеться якнайшвидче позбутись її з хати, щоб бува хто з домашніх не дістав її до руж. Книга не з тих, що її дарують милим родичам на ялинку або на іменини — зовсім навпаки. Читаючи її, весь час сердишся на автора, мало не плюєшся й не можеш дочекатись, коли вже нарешті прийде кінець отим мало не 500 сторінкам, ущерть переповненим брудом і свинством. Але згодом, коли книги в хаті вже нема, коли почуття ображеної охайности втихомирилось, думка мимоволі вертається до цього твору. І чим далі, тим більше. Щось безнастанно бренить у душі, докучає, хвилює, не дає заспокоїтись і забути. У чому же чар цієї книги?

У протилежність до Джойса, Селін зовсім не дбає про форму і не ставить собі ніяких формальних завдань — ні революційних, ні консервативних. Він задовольняється формою дотеперішнього европейського роману, а коли девчім її й нехтує, то робить це без особливого наміру, з байдужости. Все одно, так чи так — наплювать! Цей формальний, так би мовити, нігілізм стоїть у повній гармонії з нігілізмом змісту, з нігілізмом цілого авторового світогляду. Куди б він не глянув, серед якої суспільної верстви він не опинився би, в який кінець світа доляб його не закинула, — всюди і скрізь він бачить самий бруд, розклад, сморід, останню гнилизну. Навіть тої ілюзії він читачеві не залишає, що він, автор, є девчім кращий, чесніший, чепурніший: ні, він точнісінько такий самий, як усе й всі.

Оповідання ведеться від першої особи. Дія починається в день проголошення світової війни. Автор, тоді ще студент медицини, сидить з товаришем у малій париській каварні й дебатує про патріотизм. Товариш аж горить від патріотичного запалу, а Бардамі — так називає себе Селім у романі — все лає йому холодну воду на голову. Раптом він почуває себе переконаним, добровільно записується до війська й машерує, але вже без особливого захоплення, на фронт.

На фронті його запал остаточно видихається. „Як? То це я маю дати себе забити?" Проти цього повстає ціла його істота. Він бачить приклади чужого геройства, але це йому здається обмеженістю, ба ідіотством. Він тікає з фронту, тинається якийсь час по Парижі, удає божевільного, дістається до військового шпиталю, звідти його випускають як безнадійного, й він їде до Африки на заробітки. Звідти він знов тікає й дістається до Америки, де по ріжних пригодах стає робітником у Форда в Дітройті. Але й тут він довго не витримує й вертається до Парижа, де кінчає свої медичні студії й стає лікарем десь у передмісті. Самостійна лікарська практика також його не задовольняє і він знаходить місце в заведенні для божевільних. Але справа знов кінчається катастрофою.

Ця зовнішня канва не каже нічого і разом з тим каже все. Та обставина, що автор-герой ніде не витримує й звідсіль тікає, є ключем рівночасно до його власної психольоґії й до соціяльної психольоґії цілого сучасного суспільства. Герой звідсіль тікає й всюди кінчить крахом, бо сам нічого не вартий і має наскрізь гниллу душу, але **нічого не варте й наскрізь гниле й те суспільство, серед якого він живе.** Військо, лікарі, жінки, кольоніяльні офіцири, система господарського визиску кольоній, американські філянтропи, Форд, порядки на великих океанських пароплавах, порядки в університеті, богачі, бідні, здорові, хорі, нормальні й божевільні — це все один величезний смітник, повний брехні, обману, брутальности, огиди. Впродовж цілого роману, серед численних його дієвих осіб не знайти ні одної світлої точки, ні одної порядної людини. Правда, одна порядна людина є, але й та — повія з публичного дому в Дітройт, зрештою повія американського типу, себто обрахована, тверезa, наскрізь раціо-

чалістична. Тому вона й не змогла надовго привязати героя до себе.

Шож це, акт обвинувачення проти капіталістичного суспільства? Коли хочеш, то воно так. Ніодин комуністичний письменник не показав розкладу сучасного суспільства з такою яскравістю, як це зробив нігіліст Селін. Враження ще збільшується від того, що Селін начебто й не ставить собі ніяких особливих завдань ідеольогічного порядку, як не ставить собі завдань формальних. Він просто описує, оповідає, як і що йому в голову прийде, але під цією нарочитою, нараною простотою ховається величезна рафінованість, яка виросла з традицій Рабле, Вольтера, Доде й Франса. Як ці його вчителі, Селін залюбки послугується гротескою, перебільшує, подає свої описи й характеристики наче в кривім зеркалі. Чого варта його Африка, його Америка! Як виглядає картина бою між німцями й французами в його описі. Або оті поодинокі постаті жінок і лікарів, яких він, здається, найкраще знає! Що посуть — то архитвір карикатурного мистецтва.

Часами Селін перестає глузувати й знущатись, і тоді читач бачить, що цей французький письменник уміє, скільки хисту він має. Характеристика вже згаданої повії з Дітройт належить до категорії цих некарикатурних описів. Ще більше враження робить характеристика словацької покоївки, що служить у санаторії, де Бардамі знайшов останній захист. Перші 20—30 рядків цього останнього опису, вже наприкінці книги, належать до найкращого й найвищого не тільки у Селіна, але в цілій світовій літературі. Цього опису і цієї дівчини не забути ніколи! Але по цих рядках Селін знову збивається на свинство — й знов читача обгортає досада на автора, що книгу хочеться кинути на землю й розтоптати ногами, щоб і сліду від неї не зосталось.

Так колихається ввесь час настрій читача між подивом до авторового хисту й обуренням проти його нігілізму й душевної неохайности. між переконанням, що наша цивілізація дійшла до „краю ночі", звідки вже нема ніякого виходу, й почуттям, що Селінове свідоцтво всетаки не має повної вартости, що його присуд випливає з власної розгублености й безпорадности. За всім тим книга сильна, хвилююча, одна з небагатьох, що на цілі роки накладають своє тавро на світове письменство.

М. Г.

—o—

СПОРТ.

ЧОРНОМОРЦІ — III. СОКІЛ.

Змагання за мистецтво У. С. С. в копаному м'ячі відбудуться в неділю 5. серпня, ц. р. на площі Сокола-Батька в год. 4·30 пополудні.

КОМУНІКАТ
Спортового Реферату У. С. С.

НАКОЛЕСНИЦТВО.

I. Краєві змагання відбудуться в неділю 12. серпня ц. р. у Львові на трасі Львів — Яворів — Львів. Траса біля 100 км. Старт на київській рогачці в год. 8-мій рано.

Піметок в Яворові приготує місцевий ОК. Це перші більші змагання, по кількалітнім застою в наколесництві і тому всі осередки вишлють більшу кількість своїх наколесників.

Пунктація на змаганнях **індивідуальна і дружинова.** Дружина з 3-ох людей; можуть бути теж запасні.

Зголошення слати до 7. серпня ц. р. на адресу: **Львів, вул. Домініканська 11/I.** Замісцеві змагуни подадуть час приїзду і чи рефлектують на вічліг.

Збірка всіх змагунів до лікарських оглядин в суботу 11. серпня ц. р. в год. 18-ій в домівці УСС.

Змагання відбудуться без огляду на погоду.

II. Наколесні змагання короткодистансові (1 км), для Львова відбудуться в неділю, 5. серпня ц. р. на стрийській шосі. Збірка змагунів в год. **8-ій** рано на площі С.-Б.; старт в **год. 8·30.**

Зголошення приймається ще в субосу 4. серпня ц. р. в год. 19-ій в домівці УСС і в неділю перед стартом.

Пригадуємо товариствам, що добуті місця будуть зачислені до загальної клюбової пунктації.

III. Наколесні змагання в Перемищині. В неділю 15. серпня ц. р. відбудуться наколесні біги на 5 і 20 км. в Нижанковичах. Старт в год. 8·30.

Зголошення присилати на адресу: **Др. Несторович,** вул. Собіського 2/II. Перемишль.

IV. Краєві легкоатлетичні змагання у Львові відбудуться в днях 1. і 2. вересня ц. р. з такою програмою:

I. Жінки: біги 50, 100, 200, 800; гінці: 4 × 100, 4 × 200; мети: диск, куля, ратище; скоки: вгору, вдаль, вдаль з місця.

II. Мужчини: біги 100, 200, 400, 800, 1.500, 5.000, 10.000; гінці 4 × 100, 4 × 400; мети: диск, куля, ратище; скоки: вгору, вдаль, з жердки, трискок.

[В попереднім комунікаті пропущено в муж. конкуренціях біг на 5.000 м. Мети відбудуться лиш одноруч].

V. Повідомляємо, що пятизнаг жінок буде переведений цього року на основі нових приписів. Складаються на нього конкуренції: 100 м., скок вдаль, куля, скок вгору, ратище.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ЗБІРНИК ФІЗІОҐРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ випуск VI. Зміст: Володимир Бриґідер: Липова алея в Станиславові, Юрій Подинський: Макуни дрібсових глин у Валяві над Сяном. Теодор Фотинюк: Erythronium dens canis L. на Опіллі. Ст. 42.

SITZUNGSBERICHTE der mathematisch-natur wissenschaftlich-ärztlichen Sektion. Heft XX. Jänner 1934 — Juni 1934. Стор. 7.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ, ч. 15, двотижневик. Львів, 1. VIII. 1934, ціна 50 гр. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Зміст: О. Дніпровський: Жертва хиголіття. У соті роковини народин автора „Люборадських". Мих. Рудницький: Апокаліпса буденщини. Анатоль Курдидик: Сентиментальне. День Лучник (поезії). Соня Бей: Міщухомі. Анатоль Свидницький: Хрестини. Ст. Чарненький: Відбиті від рідного берега. Н. Лукіянович: Стріча. Зиновій Лисько: Сполука поезії з музикою. Чужинна літературна хроніка. О. Островська: Любовні листи. Генриха VIII. Леонард Меррік: Життя. (З німецького переклав О. Б.). Летіхо 40 сорок...

ЖОРНА, мелять двічі в місяць. Львів 1. серпня. Ціна 25 сот. ч. 15. Зміст: Літо 1934 р. Фейлетонова траґедія. Ака: Ніч кохання. Вакаційний лист до жінки. Ще один поїзд у незнане. О. Гольтіпака: Огірковe. Жіночі шпильки. Кажуть, що... Наші політики. Черче. Світова політика й Михальда. Спортова новина. Дрібні дотепи

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Рожнів:

4. VIII. Товаріщ.

5. VIII. Залізна острога.

З Рожнова їде театр до Снятина.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 3. VIII. год. 8·30 веч. „Яхт любови". Прощальний виступ театру „8·30."

Театр Різнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Почірний любко" (комедія), „Крісс, малайське кохання".

АТЛЯНТИК: „Сюди чи туди".

ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".

КАСІНО: „Я маю темперамент".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Ванїма" та ревія

МІРАЖ: „Дівчина та мільйон", „Паприка".

МУЗА: „Пригода опівночі" і „Гніздо залюблених".

ПАН: „Прощання з гріхом", „Люди в готелі".

ПАЛЯС: „Королева богеми" (чеська муз. комедія).

ПАСАЖ: „Герой Арісони" і ревія.

РАЙ: „Томі бой" „Посередник кохання" (Бастер Кітон).

СВІТ: „Завіщання д-ра Мабіз", „Медовий місяць".

СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання", ревія.

СТИЛЕВЕ: „Ніч кохання" (Дж. Мохіна) та ревія „Зачаровані фігури", „Кохання з перешкодами".

ХІМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).

УТІХА: „Кохання на приказ" (російська фільма) і ревія.

Закордонне радіо.

Пятниця, 3. серпня 1934.

Відень (506,8) 19·55 Симфонічний концерт, 22·50 Легка музика, **Брно** (322,6) 17·45 Плити, **Кошиці** (269,5) 12·30 Легка музика, 15·15 Циганська музика, **Копенгаген** (255,1) 15·00 Радіоконцерт, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Легка музика, 18·30 Концерт, **Атльона** (531) 20·15 Віолінчеля, **Берлін** (356,7) 21·15 Концерт творів Шлінгса, **Кельн** (455,9) 17·15 Еспанська музика, **Мінхен** (405,4) 16·00 Радіоконцерт, 21·15 Симфонічний концерт, **Штутгарт** (522,6) 16·00 Концерт, **Букарешт** (365) 18·05, 19·05 Концерт, **Будапешт** (549,5) 22·00 Концерт, **Міляно** (368,6) 21·30 Симфонічний концерт.

Субота, 4. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Плити, 17·15 Концерт, 20·15 Оперетка, **Прага** (470,2) 12·30 —13·20 Сальонова орхестра, 15·15 Джезбенд, 20·00 Оперетка, **Копенгаген** (255,1) 15·00 Концерт, 17·00 Плити, **Лягті** (1867) 17·00 Плити, **Париж** (1649) 14·00 Легка музика, 18·45 Плити, 20·00 Оперетка, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Камеральний концерт, **Атльона** (531) 18·00 Плити, 19·30, 21·10 Радіоорхестра, **Берлін** (356,7) 19·10 Циганська музика, 21·10 Концерт, **Рига** (514,6) 18·30 Латвійські пісні, 19·03 Серенади, **Гамбург** (331,9) 16·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·10 Концерт, **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Симфонічна орхестра, **Будапешт** (549,5) 18·05 Радіорхестра, **Стокгольм** (426,1) 19·30 Концерт солістів, **Міляно** (368,6) Сучасна музика, **Рим** (420,8) 21·30 Симфонічний концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 3. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиг. часу, 12·03—14·05, 16·00, 17·30—18·55, 19·30 —19·55, 20·00, 20·12—21·10, 21·20—23·10 Трансмісія з Варшави, 14·05 Збіжева біржа, репертуар театрів і комунікати, 17·00 Авдиція для хорих, 19·00 Трансмісія з Кракова, 19·15 Всячина, 19·25 Програма на черговий день, 19·55 Спортові вістки, 20·02 Політична скринка, 21·10 Невідомий львівський письменник — відчит Орина.

Субота, 4. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиг. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий дениик, 15·05 Плити, 16·00 Концерт, 17·00 Весела авдиція для дітей, 17·50 Популярна музика, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика, 19·50 Спортові вістки, 20·00 Концерт, 20·30 Плити, 20·40 Пісні, 21·02 Вечірний дениик, 21·12 Легка музика, 22·00 Актуальна гутірка, 23·05—24·00 Трансмісія з Варшави.

ПОДЯКА.

Всім, що в нашім жахливім болю з причини смерти Найдорожчого Дружини і Мамусі **бл. п. Мірості Колянковської** спішили зі щирим співчуттям й моральною піддержкою і віддали останню прислугу Найдорожчій Покійній, складаємо з глибини зболідого серця „Спасибіг".

Евген і Борисик Колянковські.

Белз, у липні 1934. 102 1—1

Подяка.

Вп. П. Др. В. Михюкові за повне посвяти вилікування мого Найдорожчого Сина Борисика і перевезення його на клініку, Вп. П. П. Др. Праєрові за поміч лікарську, Вп. П. П. Д-рам Рольському і Єрміхові за переведення тяжкої операції і вратування життя моїй дитинці, Вп. П. проф. Др. Родзінському і Вп. П. Др. Млодецькому за дуже совісне лікування Сина складаю найщирійше „Спасибі".

Г. Колянковський

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·27 і пів до 5·28 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 2. серпня ц. р. платив кооперативам за:

1 к. десер. масла	2·10	зол.
1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·50	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко, сметану вдержана, на яйця звишкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 4. серпня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахонясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

АДВОКАТ у повітовому місті під Львовом шукає компіцента від 15. вересня. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Рутинований". Неприняті оферти без відповіди. 93 2—3

БО ВІЙНА ВІЙНОЮ, а гріш забезпечити належить у купні реальности у Львові. Великий вибір по ріжних цінах! Пишіть! Прийдьте! Ігнат, Львів, Куркова 24. 1-1

4 ПОКОЇ, 2 ПЕРЕДПОКОЇ, кухня, комфорт. Якуба Стшемен 14, ріг Зибликевича. Зараз до винайму. 1—1

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ Софрона Ференцевича перенесена на вул. Вірменську ч. 22. 1—3

ВИНАЙМУ 2 ПОКОЇ - КУХНЮ, комфорт, новий дім, бічна Пчільної. — Інформації тел. 28-70. 101 1—1

УЧЕНИЦІ ЛЬВІВСЬКИХ ШКІЛ прийме на удержання у Львові Мед. Анна Бабюкова у власному заведенні: найліпший харч, комфортне приміщення — харчені продукти з власного фільварку, обовязковий виховавчий догляд, фахова поміч в науці, опіка лікарська запевнена — плятня найдешевша! Зголошення: на адресу власниці, фільварок Зимнаводи-Рудно 65, до 20. серпня б. р. 100 1—3

За безцін!! Фотографічний апарат

UNIVEX 8·50 зол. Розмір світлин 3 × 4 цм.

„Foto-Radjo-Palace"

Львів, пл. Марійська ч. 8.

Найбільший вибір фотографічних і радіових апаратів. 10/79 5-10

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова тостим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 205 (13.750). Львів, неділя 5. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щодн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Комунікат.

Українська Парляментарна Репрезентація на своєму засіданні в дні 2-го серпня ц. р. полагодила слідуючі справи:

1) По рефераті Голови У. П. Р. д-ра Дмитра Левицького про останні політичні події, та по звіті з конференції представників У. П. Р. у Міністра Внутрішніх Справ — Українська Парляментарна Репрезентація приняла одноголосно цей звіт та комунікат Президії з дня 13-го липня ц. р. до затверджуючого відома.

2) Вислухала звітів з терен, які потерпіли від повені а саме: з Лемківщини, Підкарпаття і терен на полудневих допливах Дністра та обговорила можливости допомоги потерпівшим.

3) Згідно з рішенням з передостаннього засідання У. П. Р. з дня 9-го липня ц. р. вибрала комісію, яка має занятися підготовкою акції в справі протесту проти евентуального приняття С. С. Р. Р. до Ліги Націй.

4) Рішила оголосити перед урядовими чинниками як найрішучіший протест проти виділення повітів Сянік і Ліско з округи львівського апеляційного суду і приділення цих повітів до округи краківського апеляційного суду. Цю постанову уряду вважає У. П. Р. черговою спробою відірвати від української етнографічної території чисто українські повіти та позбавити таким чином населення тих повітів навіть тих мінімальних прав, які гарантують мовні закони з 31. липня 1924. (повіт Ліско має 92 проц. українського населення).

У Львові, дня 3. серпня 1934 року.

Президія У. П. Р.

Відгук подій із 1930 р. в анґлійському парляменті.

Анґлійські посли і льорди вислали до Ліги Націй листа, яким пригадують, що Ліга Націй вирішуючи петицію анґлійських послів у справі подій у Галичині з 1930 р. висказала побажання, щоб пошкодовані підчас цих подій дістали відшкодування від польського уряду.

Ліга Націй розглянувши ці петиції, після справоздання референта п. Сато, приняла справоздання одноголосно, а проте побажання висловлене нею, досі невиконано.

Петицію підписали такі льорди і посли:

Льорд Ноель-Бакстон (член Палати Льордів, колишній міністр хліборобства); посол Рис Дж. Дейвіс Ґлейбур., колишній віце-міністр справ внутрішніх); посол Дж. А. Льоват Фрейзер (член урядової партії); посол Джон В. Гілс (консерватист, колишній віце-міністр фінансів); посол Фред Лулін Джовно (ліберал); посол Гольфорд Найт (член урядової партії); посол Джофрей Мендер (ліберал); посол полковник Джорджа Ведждвуд (незалежний).

Збірні громади у львівському воєвідстві.

Міністерство внутрішніх справ утворило на основі самоврядного закону такі збірні громади на терені львівського воєвідства:

Повіт Бібрка 10 громад: Підгородище (10 сіл), Старе Село (5), Глібовичі Великі (6), Бібрка (9), Соколівка (12), Стрілиська Нові (13), Острів (11), Берездівці (9), Ходорів (9) і Бортники (8).

Повіт Добромиль 11 громад: Бірча (19), Баковичі (5), Добромиль (13), Коростенко (9), Кузьмина (7), Нове Місто (11), Новосілки Дидинські (8), Риботичі (10), Старява (11), Війткова (6) і Лопатин (6).

Повіт Дрогобич 12 громад: Горуцько (7), Мединичі (7), Нойдорф (6), Рихтичі (7), Стебник (8), Трускавець (1), Дережиці (5), Східниця (1), Кропивник Новий (6), Підбуж (10), Липня (8), і Добрівляни (8).

Пов. Городок 8. громад: Любінь Великий (16), Родатичі (10), Білогора (13), Домажир (11), Вишенка (5), Мшана (6), Лозина (4), Ставчани (8).

Повіт Львів 14. громад Білка шлях. (7), Бруховичі (13), Черкаси (7), Чишки (8), Давидів (9), Ярничів Старий (8), Красів (10), Кривчичі (3), Малехів (11), Наварія (14), Острів (16), Пруси (4), Сокільники (7) і Зимна Вода (7).

Пов. Мостиска 7. громад: Мостиска (16), Гусаків (12), Мальнів (6), Ниникут (12), Судова Вишня (9), Дитятичі (10) і Твердиня (11).

Пов. Перемишль 13. громад: Дубецько (11), Кривча (11), Куньківці (7), Оріхівці (11), Журавиця (16), Медика (2), Стібно (12), Поповичі (15), Міжлинець (12), Германовичі (23), Вільшани (8), Пралківці (7), і Нижанковичі (1).

Пов. Рава Руська громад 11: Брукенталь (9), Гійче (5), Маґерів (9), Любача Корол. (7), Потилич (8), Селиська (6), Торнопин (10), Вербиця (8), Вороблячин (6), Камінка Вольска (1) і Белзець (1).

Пов. Рудки 6 громад: Купновичі Нові (14), Конюшки Селян. (8), Погірці (10), Підзвіринець (13), Комарно (11) і Гошани (12).

Пов. Самбір 13 громад: Баранчичі (11), Блеховичі (7), Блахів (9), Дорохів (9), Дубляни (5), Фельштин (9), Городище (9), Калахів (10), Биличі (9), Самбір (10), Ст. Самбір (14), Сусідовичі (1), і Стара Сіль (1).

Пов. Сокаль 8 громад: Бела (20), Хоробрів (14), Кристинопіль (12), Корчин (10), Перхач (5), Скоморохи (10), Тартаків (15), і Варяж (15).

Пов. Яворів 8 громад: Брухнаїв (9), Гнійничі (6), Нагачів (10), Оахомля Мала (7), Сіло (8), Великі Очи (13), Вербляни (5), і Шутова (9).

Австрійські леґіоністи тікають з Німеччини.

ВІДЕНЬ, 3. 8. ПАТ. „Лівцер Таґесвост" повідомляє, що з баварського табору Вайден утікло 600 австрійських леґіоністів, які в повному вирядї рушили на 17 вантажних самоходах в напрямі австрійської границі. В Ратістані заступив їм дорогу полк тіхоти, якому вдалось задержати 60 леґіоністів. Решта втікла. Німецька влада замкнула частиво австро-німецьку границю. Щойно коли небезпека минула, отворено знову граничний рух.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 131—180 Телефон 25-55.

Т-во взаїмних обезпечень „Дністер"
це не приватна, а всенародня установа, — а маймо „Дністра" є майном цілого народу. Тому обезпечуйте свої будинки на дозволену законом 1/3 частину їх вартости, а рухомости, збіжжа й пашу на повну вартість в „Дністрі" у Львові, вул. Руська ч. 20.

На ліво чи на право?

З ПРИВОДУ ОСТАННЬОЇ ПРОМОВИ ПРЕМІЄРА КОЗЛОВСЬКОГО.

Львів, 3. серпня 1934.

Велика промова, яку передучора виголосив перед „малим соймом", як себе називає Клюб ББ, — премієр проф. Козловський, казала виключно про господарські речі (якщо не брати під увагу кінцевого уступу про Березу Картуську). І тому, що стільки часу і місця присвятила справам господарським — та промова була наскрізь політична. А що не торкалася польських партійних відносин і тим більше не натякала навіть на відносини внутрі самого ББ, — то саме тому може бути зрозумілою, щойно у світлі нинішньої міжпартійної польської ситуації і закулісових комбінацій ББ.

Річ іде про т. зв. звужування і поширювання платформи ББ., або простіше: про боротьбу впливів між соціяльно лівими і соціяльно правими елементами у санаційному таборі. Відома справа, що з травневого табору розбитою вийшла лівиця і що найбільшим камінем образи для всієї лівиці був Несвіж, себто реґатуція польської аристократії і польської католицької „консерви" як політичного чинника. З яких внутрішньо- і закордонно-політичних мотивів творець травневого перевороту зрезиґнував з підтримки тодішніх лівих партій та несподівано для всіх них, що активно підтримували той переворот, звернувся на право, запевнюючи теж у новому своєму політичному угрупуванні ББ представникам великого промислу та великовласницької аристократії поважне місце, — з яких це сталося причин, це вже давні справи і їх аналіза довела би нас сьогодні задалеко. Стверджуємо лише факти, а до тих фактів належить і еволюція суспільних течій і надщерблення загальною кризою вартостей „Левятану" та багатої аристократії і зміна відносин на лівиці.

Наслідком тих фактів скріпилася в останнім часі тиха внутрішня боротьба, яка весь час існувала внутрі санаційного табору поміж лівими та правими елементами, боротьба, якл

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боґімів ч. 4.**
1/78 161—180

назовні була скрита за ідилічним гаслом господарського солідаризму, але внутрі йшла і за персональні становища і за дуже суттєві моменти — курсу господарської політики уряду. В останньому часі ми бачили вже й на сторінках самої санаційної преси відгуки тієї боротьби. Ось варшавський „Куріер Поранни" друкує розмови з анонімовими активними діячами опозиційного Стронництва Людового, ось з другого боку „Час" у досить поденервованому тоні запитує „що значить курс на ліво?", а пос. Мацкевич у віленському „Слові" апелює до марш. Пілсудського як єдиного чинника, що рішає про обличчя ББ. Позатим маємо у санаційному таборі молодих загорільців („Паньство Праци"), яким консервативні публіцисти просто закидають ширення большевицьких ідей (вивласнення, націоналізація і т. п.). Політично має це таке значіння, що одні бажали би коштом консерватистів і представників великого промислу в „Левіятану" приєднати до ББ поважну частину пересаженого Стронництва Людового (головно б. „визволенці'в", між якими є колишні легіонові старшини і члени П. О. В.), — друга знову сторона змагається втримати велику земельну власність перед натиском фіскального уряду і зберігти вплив польської консервативної думки. Наскільки поважною є ця боротьба, про це свідчать поголоски, які записала й варшавська преса, а саме, що поміж деякими членами нового уряду ідуть розмови навіть з б. членом Пяста б. маршалком Ратаєм, і що внедовзі має бути розвязаний сойм головно з тою метою, щоби при нових виборах спекатися консерватистів...

Чи воно вже аж так далеко дійшло з упадком консервативних впливів — досить сумнівно. В усякому разі призначення міністром хліборобства б. члена „Визволеня" Понятовського та міністром внутрішніх справ теж давнього „визволенця", пізнішого близького однодумця проф. Бартля, п. Косцялковського, — збільшило надії польської селянської лівиці й її натуск на консерватистів.

Промова премієра Козловського доказала, що справді уряд хоче дещо зробити, щоби позискати собі впливових лівих селянських діячів, але, що теж не будуть це ніякі такі реформи, які дійсно змінили би ідеольоґічну структуру ББ („від Санойки до Радзіївла") та які зробили би переворот у господарському житті Польщі. Буджетова рівновага, сталість валюти, необхідність військових видатків, — це речі, які вже нераз говорили й попередники нинішнього премієра. Новинною є заповідь ліквідації тої великої зем. власности, яка настільки збанкрутована, що ніяк не всилі помиритися з податковим урядом, і заповідь реформи суспільних обезпечень, які справді стали вже страшним тягарем для всього населення. Заповідь боротьби з господарськими „ножицями", з надмірною диспропорцією промислових і хліборобських цін, оберталася у межах загальників. В останньоступі промови премієр, як згадано, широко говорив про концентраційний табор, в якого „педаґоґічні прикмети глибоко вірить...

Для нас, українців, справа тої чи іншої перебудови ББ — байдужа. Для нас суттєва справа це поправа матеріяльних відносин українського села і зміна національної політики влади. Сентиментами не кермуємося і в партійні доктрини польських партій не віримо. Тямимо, що кольонізацію на українських землях провадив не лише Пяст, але й разом з ним Визволене та Стронництво Хлопське — не зважаючи на псевдо-українофільські промови їх партійних лідерів у соймі. Знаємо теж, що серед польської лівиці по нинішній день на пальцях можна порахувати одиниці тямущі в українських справах, що нпр. серед „визволенців" поза Тугутом, Калиновським, Возніцьким, важко дошукатися людей з ясним світоглядом в національній проблемі, що лідер Стронництва Хлопского Домбскі підписував не тільки варшавську умову, але й риський договір, і що взагалі багато причин для сентименту до польської селянської лівиці нема. Зайво, мабуть, додавати, що ще менше сентименту можуть мати українці до пп. Віліцких і Верхбіцких, промислових дуків, та до польського поміщицтва з титулами і без титулів. Але знову справедливість каже добачувати факт, що ось в останньому часі саме зпоміж інтелектуальної польської консервативної правиці щораз більше одиниць цікавиться українською проблемою у протилежному від ендеків напрямку і що нпр. згадані консервативні часописи „Час" та „Слово" стають провідниками здорових думок, що зроджуються у курті Лося, Бохенських, Борковського, Мацкевіча. Соціяльна справедливість та національний лібералізм — це питання незалежні від старих і анахронічних партійних програм. Міродайними є лише діла — і тільки вони рішають.

ДРУГА ПЕРЕСТОРОГА.

Женева, дня 30. липня 1934.

Події 30. червня в Німеччині були першою пересторогою для Европи, останні трагічні події в Австрії є другою такою пересторогою. Деякі часописи поспішили порівняти вбивство Дольфуса з фатальними стрілами у Сараєві, що започаткували світову війну. Порівнання у своїй основі неслушне, бо сучасні відносини в Европі цілком інші, як вони були в 1914 році. Перед вибухом світової війни Европа була поділена рівно на два табори держав, тепер же фактично в міждержавних відносинах Европи панує небезпечний хаос.

Останні події в Німеччині та Австрії мають своє велике значіння не тільки самі по собі, як з огляду на те, що моглоб стати наслідком їх. Громадянська війна в Німеччині наслідком евент успіху бунту Рема допровадила би безперечно до большевизму в Німеччині, а поширення національно-соціялістичних розрухів в Австрії допровадило би до інтервенції Італії в Австрії та можливих збройних конфліктів над Дунаєм.

Мобілізація італійського війська на кордонах Австрії надзвичайно характеристична для сучасних політичних відносин в Европі. Вона показує, чого варті всі ці пакти від Ліґи Націй і Льокарна аж до останніх умов про взаїмну поміч. Один поважний анґлійський часопис писав, що інтервенція Італії викликала би відповідні заходи Югославії та Чехословаччини і поставила би Францію в дуже незручне становище.

Події в Австрії поважно збільшили ізоляцію Німеччини, але вони зовсім не збільшили єдности інших великих держав. Ізоляція Німеччини осамотнила навіть Італію в її суперечках з Францією. І це збільшує безумовно обурення в Італії проти Німеччини. А позатим великі держави стоять цілком безпорадні супроти внутрішнього розвитку подій у Німеччині та Австрії. Остаточне відсунення справи анексії на невідомий час само по собі спричиниться до впорядкування европейських відносин лише в дуже незначній мірі. Зате роля Німеччини в австрійських справах, як її собі уявляють великі держави, може спровадити розвиток політичних відносин Европи на найбільш фатальний шлях.

Питання, перед яким стоїть в першу чергу Франція, а почасти й інші держави, а саме — Берлін чи Москва? — може бути розвязане на користь Москви і на шкоду цілої Европи. Мова тут не про саме „Східне Льокарно". Мобілізація італійського війська на австрійських кордонах показала дуже виразно абсурдність пактів взаїмної помочи. Коли австрійський уряд рішуче відмовився користати з італійських військ у боротьбі проти національно-соціялістичних відділів в Каринтії та Стирії, то можна собі уявити, як буде боронитися кожна держава проти „інтервенції" большевицьких частин на її території! Головною шкодою цілої німецької акції в Австрії як для самої Німеччини так і для цілої Европи є безумовне ослаблення Німеччини супроти Москви.

До цього прийшло в деякій мірі наслідком взагалі досить невиразної і нерішучої політики Німеччини супроти Москви та неозначеного напрямку самого національно-соціялістичного руху. У своїй акції ратувати Німеччину від комунізму і московської небезпеки уряд Гітлера стрінув безумовні симпатії у поважних політичних колах не лише Італії, а й Анґлії. Зовнішня політика німецького уряду супроти Москви, ведена послідовно відповідно до цієї внутрішньої політики, стрінулаб безумовно раніше чи пізніше признання інших великих держав. На превеликий жаль німецька політика звернулась не безпосередньо на схід, де лежить господарська будуччина і порятунок Німеччини, а в значній мірі до Австрії та держав з німецькими меншинами. Елементарність національно-соціялістичного руху на превеликий жаль в багатьох випадках перемогла доцільність його політичного клюду. Національно-соціялістичний рух взявся за переведення другорядних завдань безнадійних, а навіть дуже небезпечних при сучасних політичних відносинах в Европі. Треба сподіватися, що друга пересторога, яку дали Німеччині останні події в Австрії, опрямує її на відповідний шлях і охоронить від катастрофи, що булаб безсумнівно катастрофою і для цілої Европи.

Політична поразка та ізоляція Німеччини в Европі можуть мати дуже поважні наслідки для внутрішніх німецьких відносин та зокрема для прискореного розвитку її господарської кризи. Економічний же хаос в Німеччині, а навіть її виключення з господарського звязку з іншими державами, що є ідеалом для деяких німецьких економістів, малиб найбільш фатальні економічні наслідки для інших великих держав. Таким робом пересторога для Німеччини є тою пересторогою і для інших великих держав.

Коли західно-европейські державні мужі обурюються тепер на розвиток терору в Европі, на занепад інтернаціональної моралі та на поворот середневіччя, а навіть варварства, то їм треба відповісти, що вони жнуть тепер лише те, що посіяли по скінченні світової війни. Ті, що обурюються тепер на нарушення „самостійности" Австрії, забули на жаль, що вони нарушили свого часу самостійність сімдесяти міліонів народів, що стогнуть і гинуть тепер в московськім ярмі. Вони забули, що підтримували свого часу реакційних московських ґенералів в їх намаганнях повернути визволені нації до московського ярма, а коли це не пощастило, признали незабаром після того панування большевицької Москви над цими націями.

Ті „моральні" політики, які з обуренням відвертаються від масакр у Мюнхені, Берліні, та Відні, повинні глянути трохи далі, поза польський кордон, де не минає дня без масакр по московських „застенках", де кожний день витинає український нарід через терор і повільну голодову смерть. Коли ці державні мужі радають, що можна втримати в Европі ріжні мірки для міжнародного права, культурности і людяности, то вони дуже помиляються. Основа всіх моральних норм є їх рівність і одинаковість для всіх.

Дозволивши большевикам руйнувати весь схід Европи та вводити „новий лад" по рецепті пятилітки, західно-европейські держави спричинили господарську кризу для цілої Европи, та передусім для найбільш обтяженої фінансово повоєнної Німеччини. Коли наслідком цього в Німеччині повстали стихійні рухи, що йдуть не лише всупереч бажанням Західньої Европи, а часом і всупереч змаганням самих провідників німецької нації, то самою ізоляцією Німеччини чи її поставленням під московську курателю Східного Льокарна лиха не усунеться. Навпаки, воно лише збільшиться.

Основні причини того, що діється в останнім часі в Німеччині та Австрії треба шукати не у тих державах, а поза ними, у загальних европейських відносинах викликаних роками наскрізь хибної політики супроти Москви. Хай-же австрійська пересторога не минеться марно, ані для Німеччини ані для Европи.

М. Данько.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчитись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорять український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

призначений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: **Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.**

Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. долар.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

ГОЛОС МИТРОПОЛИТА.

Директор Бабій упав жертвою українських терористів, дрож жаху потрясла цілим народом. Убивають зрадливим способом найліпшого патріота, заслуженого громадянина, знаменитого педагога, знаного й ціненого всіми приятеля, опікуна й добродія української молоді. Вбивають без ніякої причини, хіба лише тому, бо їм не подобалася виховна діяльність покійного. Вона була перешкодою в злочинній акції втягування середнє-шкільної молоді в підпольну роботу. Якщо так є, то всі заслужені й розумні українці впадуть з рук скритовбийців, бо нема розумного українця, який не противився би такій злочинній акції. Нема педагога ані вчителя, який не стверджував би, що допускається тяжкого злочину проти молоді той, хто відводить її від праці, а втягає в підпілля. Нема одного батька ані матери, які не проклинали би провідників, що зводять молодих на бездоріжжя злочину.

Якщо хочете зрадливо вбивати тих, що противляться вашій роботі, прийдеться вам убивати всіх учителів і професорів, що працюють для української молоді, всіх батьків і матерей українських дітей, усіх настоятелів і провідників виховних українських іституцій, усіх політиків і громадянських діячів. А передовсім прийдеться вам скритовбийствами усунути перешкоди, які у вашій злочинній і глупій роботі ставляє духовенство разом з Єпископами.

Бо ми від літ стверджували й стверджуємо й не перестанемо повторяти, що злочин є все злочином, що святій справі не можна служити закрівавленими руками. Не перестанемо твердити, що хто деморалізує молодь, той злочинець і ворог народу.

Скритовбийник доконавши зрадливо підлого душегубства вважав себе може за героя, хоч сповнивши свій злочин утікав, як чоловік, що стидається свого поступку. Утікав перед дочасною карою, думав, що самогубством втече перед суспільною відповідальністю і вічною карою. Достойний ученик провідників українських терористів, що безпечно сидячи за границями краю наші діти вживають до убивства їх батьків, а самі в безімейній авреолі геройства тішаться вигідним життям стягаючи жертви заграничних патріотів призначені для народу, котрого добро нищать.

Злочинну роботу українських терористів, яку ведуть божевільні, осуджує, осудила нераз і не перестане осуджувати вся українська преса й всі українські політики без огляду на партійну приналежність. А все-ж є ще такі, що не здають собі як слід справи, до якого ступня злочинна і безглузда ціла та робота. Тому усіх товаришів і учнів покійного дир. Бабія запрошую до зложення прилюдного свідоцтва про його прикмети й заслуги. Нехай цілий народ ясно видить, якою дорогою він, а якою дорогою його убийники бажали вести нашу молодь.

Поміж незвичайними прикметами покійного була та рідка прикмета, яку виробляв він і в молоді — відвагу. Знаючи, на що наражається, той старшина української армії сповняв тяжкий обовязок для наших дітей і з пожертвованням добра власного і добра родини не покидав становища. До жовніра, що не вмів утікати, зза плота стріляв не так нещасний збаламучений і засліплений убийник, як радше боягузи, що втікають перед карою, відповідальністю, опінією, таксамо як у війні боягузи втікали з фронту.

Підлюте, в день св. пророка Ілії 1934.

† АНДРЕЙ, Митрополит.

Українське шкільництво на Поліссі в минулому і тепер.

II.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

У березні 1918 р. приїздить з Великої України для організування громадського українського життя на окупованих німцями землях представництво у складі секретаря холмського губерніяльного комітету Т. Олесюка, представника міністерства освіти В. Дмитрюка, представника м-ва здоровля А. Васильчука, представника м-ва внутр. справ Козловського, представника м-ва сповідань Войтюка, представника від судівництва Павлюка і представника в церковних справах теперішнього архієпископа Волинського Олексія. Справу освіти від „Української Громади" синьожупанників перейняв комісаріят освіти під кермою Карпа Дмитрюка, у складі комісарів: М. Калїхевича, Т. Олесюка і С. Гладкого.

В половині червня в Бересті розпочалися лекції на перших учительських українських курсах. Ці двохмісячні курси істнували до грудня 1918 р. і дали поверх 600 відповідно підготовлених учителів. З Великої України також прибували учительські сили. Всі вони діставали посади. На Поліссі функціонувало більше 300 шкіл. Заклалася „Українська Учительська Спілка", почали вести працю по окремих селах „Просвіти". Політичні зміни на Великій Україні та в українсько-польських відносинах фатально відбилися на шкільництві Полісся, котре наслідком відділення від Великої України недавнім воєнним фронтом і браку скорої залізничої лучби з нею лишилося серед світової завірюхи цілковито безборонне.

ВІД 1918 Р. — НОВА НАЦІОНАЛЬНІСТЬ „ТУТЕЙША".

Польська влада від половини листопаду 1918 р. зайняла Холмщину та Підляшшя; всі українські школи були зачинені. В лютому 1919 р. польське військо стало фронтом по Поліссі за Пінськом; і тут, на теренах, занятих польською владою, українські школи зачинялись одна за одною.

Фахові українські учительські сили, позбавлені праці в рідній школі, не знаходили собі посад і в польських, що почали відкриватися владою, хочби й прослухали польські учительські курси. Приватне українське шкільництво на Поліссі теж опинилось у дуже тяжкому становищі. Дозволу на відкриття українських шкіл не давали на цілому Поліссі, мотивуючи це тим, що українців на Поліссі нема, а є білоруси та люди „тутейші". Ця дивовижна національність „тутейша" і досі населяє українські повіти Полісся. З усіх національних меншин на Поліссі чомусь саме українцям прийшлось так тяжко зі шкільництвом: жидівські школи відкривалися і відкриваються без усякої заборони, а інші меншини щей прибуток на тому мають, бож уже в 1919 році колишню українську вищу початкову школу в Бересті дозволено відкрити... як російську. І тепер вона істнує, як „Гімназіюм Російского Товариства Доброчинносьці в Бжесьцю н. Б."

ДІЙСНІСТЬ І ДОМАГАННЯ.

Громадянство поліське як і інших західно-українських земель, гостро відчувало потребу в рідній школі і в 1920 р. в черані в Варшаві на конференції представників громадянства Волині, Холмщини, Підляшшя та Полісся в справі шкільництва, між іншими, були виставлені такі постуляти:

1) щоб школа для української людности була національно-українська;

6) школи українські мають бути удержані, як і польські, на кошт державний;

7) повинна були проведена сітка народніх українських шкіл з тим, щоб у місцевостях з українською людністю російські школи були зреформовані на українські;

9) в 1920-21 р. мають бути відкриті українські гімназії у Володимирі, Ковлі, Луцьку, Бересті й Холмі;

10) в чотирьох останніх місцевостях мають бути відкриті й українські вчительські семинарії;

16) треба перевести поділ шкільної адміністрації та інспектури на польську та українську з рівними правами;

18) українська шкільна адміністрація та інспектура мусять складатися з українців.

ОБІТНИЦІ, ЯКІ ЗГОДОМ ЗАТЕРЛИСЯ.

Тоді — в 1920 році — ці домагання зустріли з боку лівих та центральних польських партій дуже велику прихильність, так пп. Дашинський, Барлішький, Дембський, навіть нервувались скромности вимог українців і давали якнайдалі йдучі обітниці, щодо реалізації їх. Час минав, обставини мінялися і обітниці пішли в непамять. По повороті польської делягації з Риги, у справах шкільництва починає переважувати думка пана Станислава Грабського, котрий заявив в пресі, що за 25 літ у Польщі не буде українського питання, бо всі будуть поляками.

Коли в 1917 році на Поліссі підчас німецької окупації було 250 українських шкіл, у 1918 році до 300, то в 1920-21 шк. році їх нараховувалось 35, а саме: в повіті Камінь-Коширському — 6 шкіл при 6 учителях та 244 учнях; у Сарненському 29 шкіл при 51 учителях і 2175 учнях; з них 6 шкіл припадало на міста при 23 учителях і 844 учнях, а 29 на села при 34 учителях і 1575 учнях.

Та в скорому після того часі українських шкіл на Поліссі вже не істнувало, всі вони були зачинені, хоч людність нераз домагалась для своїх дітей освіти в рідній мові.

31. липня 1924 р. виходить закон, який дозволяє відкрити державні українські школи при виконанні певних формальностей з українського населення.

Зародились надії і наші селяни почали по цілому Поліссі масово складати декларації шкільним інспекторам. Декларації складала людність усіх поліських повітів безпосередньо на руки інспекторів; винятком були лише декларації берестейського і кобринського повіту, котрі пройшли через „Просвіту" в Бересті і для того могли бути зареєстровані.

(Докінчення буде.)

Контроля над прилюдними збірками.

Дня 15. ц. м. входить в життя розпорядок міністра внутрішніх справ про контролю над прилюдними збірками. Збірки вільно переводити тільки за дозволом адміністраційної влади. Заборонені збірки в державних і самоврядних урядах, у школах і на теренах, що належать до війська. Тільки у виїмкових випадках дозволені збірки в тих місцях.

У прилюдних збірках не можуть брати участи діти і молодь до 18 літ, та шкільна молодь за виїмком студентів вищих шкіл. Хто переводить збірку, мусить мати леґітимацію, видану установою, що організує збірку і затверджену повітовою адміністраційною владою. Установа, що організує збірку, обовязана вести реєстр для нормування збіркової акції та її вислідів. Реєстр треба переховувати 6 місяців від дня закінчення збірки. Після закінчення має бути оголошений в пресі звіт про суму зібраних жертв і поділі чистого доходу на призначені цілі.

—o—

По широкому світі.

— Воєнний суд у Тульоні засудив на тяжку вязницю пастора, що не хоче служити при війську.

— „Дейлі Телеграф" повідомляє, що арх. Отто, вступивши на австрійський престіл, готов зректися всього, що Австрія втратила наслідком війни.

— Китайська влада заборонила жінкам купатися прилюдно.

— В Мексику відкрито руїни старинного міста пігмеїв, що мали високу цивілізацію.

— На Кореї згинуло від повені 350 осіб.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

Заява пані Олени Д. Лотоцької, голови Союзу Українок Америки.

В українських американських часописах появилась заява такого змісту:

Склались обставини тепер так, що мені неможливо дальше залишитись головою Союзу Українок Америки, бо неможливо мені виконувати як слід мої обовязки і посвячуватись орґанізації далі, з такою енерґією, якої я не щадила ніколи на протязі 9 років, від коли працюю для ідеї зорґанізування українського жіноцтва в Америці.

Інцидент, якого невинною жертвою впало хвилево моє імя, буде незабаром цілковито вияснений судовою дорогою і щодо цього я не маю ніяких побоювань. Але маю побоювання за те, що деякі одиниці, яким доля Союзу Українок Америки цілком не лежить на серці, використали цей випадок на те, щоб підкопувати мою працю в орґанізації, захитати моїм авторитетом і внести в ряди Союзу Українок Америки замішання й розклад, щоб потім за те все мене винувати.

До цього довести не можу, бо дорожу орґанізацією. Тому саме вношу резиґнацію з уряду голови Союзу Українок Америки і передаю головство в руки першої заступниці голови, пані Аннети Кмець. Заразом заявляю, що як тільки здоровля моє дещо поправиться і я успокоюся, далі працюватиму по змозі моїх сил в орґанізації, яка мені сьогодні є моєю дорощою, ніж колинебудь, бо бачу великі можливости для праці зорґанізованого українського жіноцтва на ріжних ділянках нашого народнього й культурного життя в Америці.

При кінці зазначую, що роблю це ще й тому, що в найближчому році припадають 10-літні роковини заснування Союзу Українок Америки, і я бажала би собі щоб не вийшло нічого, що могло би бути перешкодою в приготуванні українського жіноцтва в Америці до найторжественнішого й найхосеннішого відсвяткування цих таких дорогих для нас усіх роковин.

Уступаючи зі свого становища, взиваю всіх наших членкинь не допустити до розбрату в нашій орґанізації і прошу не слухати підшептів всяких опортуністів та карієровичів, що бажалиб використати нашу орґанізацію для особистих цілей. Союз Українок Америки призначений для загального добра, для народніх справ та для справ і добра української жінки в Америці. І таким він має надалі залишитись. І залишиться, якщо ми далі служитимемо вірно *його ідеї*.

Олена Добуш Лотоцька.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Після смерти Гінденбурґа.

ГІТЛЕР ЗАЖАДАВ ПЛЕБІСЦИТУ.

БЕРЛІН, 3. 8. ПАТ. Канцлер Гітлер переслав вчора вечором міністрові внутрішніх справ письмо, в якому обговорює конечність правного полагодження справи, звязаної з урядом президента республіки, яка повстала після смерти Гінденбурґа. Гітлер просить видати розпорядок, що уможливив би йому обняти цей уряд. Діло в тому, щоби надати конституційну силу розпорядкові, що лучить уряд канцлера з президентом республіки, а що всяка влада походить від народу, слід видати розпорядок, що приготовляє вселюдний плебісцит у цій справі.

НЕ ПРЕЗИДЕНТ, АЛЕ „ВОЖД".

БЕРЛІН, 3. 8. ПАТ. Канцлер Гітлер переслав міністрові внутрішніх справ Фрікові письмо, в якому підкреслює, що велика постать покійного Гінденбурґа надала титулові президента республіки зовсім виїмкове значіння, вяжучи його з його прізвищем. Тому канцлер просить видати розпорядок, щоби в урядових і позаурядових взаєминах титулувати його як досі тільки „вождом" і канцлером республіки. Крім того канцлер висловив бажання, щоби рішення кабінету, яке злучило уряд канцлера зі становищем президента республіки, дістало санкцію німецького народу шляхом плебісциту.

АҐЕНДИ ПРЕЗИДЕНТСЬКОГО БЮРА.

БЕРЛІН, 3. 8. ПАТ. Канцлер Гітлер поручив державному секретарові пок. президента Гінденбурґа д-рові Майснерові вести дальше дотеперішні аґенди бюра президента республіки.

ПЛЕБІСЦИТ 19. СЕРПНЯ.

БЕРЛІН, 3. 8. ПАТ. Вчора попол. відбулося засідання кабінету республіки на якому канц. Гітлер виголосив промову, присвячену памяти покійного президента республіки. В промові канцлер підкреслив важку втрату, яку має Німеччина наслідком смерти президента Гінденбурґа, і заявив, що без його допомоги теперішній уряд ніколи не дійшов би до влади.

Опісля кабінет вирішив, що плебісцит у справі злуки уряду канцлера зі становищем президента республіки відбудеться в неділю, 19. серпня ц. р. Формула голосування буде такого змісту: „Уряд президента республіки лучиться з урядом канцлера республіки. Через те дотеперішні компетенції президента республіки переходять на вожда і канцлера Адольфа Гітлера. Він визначить свого заступника".

ПОХОРОН ГІНДЕНБУРҐА 7. СЕРПНЯ.

БЕРЛІН, 3. 8. ПАТ. Врочистости, звязані з похороном президента Гінденбурґа розпічнуться в понеділок 6. серпня вполудне жалібним засіданням Райхстаґу, на якому промовить вожд і канцлер республіки Адольф Гітлер. Похоронні врочистости відбудуться у вівторок 7. ц. м. в год. 11. передпол. під Таненбергом у Східніх Прусах. В ночі з понеділка на вівторок тіло буде перевезене з Нойдек до Таненбергу. Підчас похоронних урочистостей в дні 7. серпня в год. 11.45 буде припинений всякий рух на одну мінуту в цілій Німеччині. Не тільки всякі вози, але й прохожі обовязані задержатися в тій хвилині. Мінуту розпічне биття дзвонів. Похоронні врочистости будуть трансмітовані радієм.

СПОЧУВАННЯ Б. ЦІСАРЯ.

ЛЬОНДОН, 3. 8. ПАТ. З Дорн повідомляють, що б. цісар Вільгельм вислав таку депешу до полк. Гінденбурґа, сина пок. фельдмаршала:

„Цісарева і я сповиті жалобою, обєднуючись в болі з Вами та з цілим німецьким народом. Життя, яке Бог щедро благословив, дійшло до свого краю. Князь наслідник престолу предложить наше останнє прощання безсмертному героєві зпід Таненбергу. **Вільгельм Rex".**

НА ВЕРШКУ СИЛИ.

БЕРЛІН, 3. 8. ПАТ. Декрет, принятий після довгих нічних нарад урядом республіки, є фактом незвичайної ваги для Німеччини. На Гітлера спливає повнота екзекутивної влади в республіці. Він є не тільки провідником одинокої в Німеччині партії, що має власну поліцію й виконні орґани, але є теж канцлером, що держить у своїх руках долю держави, а рівночасно й президентом, що має найвищу військову владу. Гітлер це без сумніву державний муж, що має тепер найвищу владу на світі.

ГОЛОСИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

ПАРИЖ, 3. 8. ПАТ. Париська преса присвячує численні статті памяти Гінденбурґа. Ґен. Дебеней називає його в „Ексцельзіорі" шляхотною постатею, перед якою його противники з великої війни можуть похилити шпаду, якою мірилися з його шпадою. Одночасно париська преса стверджує, що доля Німеччини опинилася в руках одної людини, яка взяла тим способом на себе велику відповідальність. Гітлер здобув владу, невідому досі в історії Німеччини, більшу, ніж мали Гогенцолерни. Обняття найвищої влади в державі є новою революцією, радше суспільною ніж політичною, яка щойно тепер розпочинає направду експеримент нової Німеччини.

Ширіть наш часопис!

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. СЕРПНЯ 1934.

ГАЛИНА БОБИЛЯКОВА.

Воєнні смутки і радощі.

Спомин.

Настала ніч, темна, мрячна, холодна, нічим ніч осіння, а був то вже квітень, зближався Великдень 1920 р. Прийшла така сама темна і чорна як цілий ряд попередніх та стулила змучені оченята молодої дівчини, приспала стужене серце і вколисала сумні думки сімнацятьлітньої гімназистки. А недалеко, може на один-два кільометри від хутора, посувалася в той час тінь чоловіка, а радше якогось страховища. Припадаючи до землі, вставала то повзла на руках і ногах вздовж дороги. Ледви доволікся під вікно затишної хати і легенько застукав. Галя з просоння зірвалася, сіла на ліжку та вслухувалася у відгомін голосу. Це неможливо! це уява! і перед її очима пересунулася жахлива картина повна могил без хрестів, заціпенілих трупів, між ними теж він, молоденький старшина.

„Відчиніть" — чути було вдруге під вікном. Якась нестримна радість при цьому, і жах розпирали її груди. Побудила домашніх, підійшла до мами і рвучим якимсь крикливим голосом шепнула: „Мамцю Любко вернувся!"

У хату ввійшов її Любчик та не такий, як перед хвилиною бачила його в уяві. Це був кістяк, ще страшніший тим, що щось говорив та повертався як манекін. Ще останки на ньому одежі старшини Галицької Армії, відірвані підошви черевиків позвязувані дротиками. Прийшов, привитався та гірко заплакав, бо говорити не міг.

З Камінця Поділ. пішком вертався домів, схорілий девятькратно поворотним тифом. Одежа як позшивана рубцями, так повнісенько в них вошей. Сів і попросив їсти. Зразу почув з другої кімнати запах свіжо спечених баб, бо була це Великодна Пятниця. Пив молоко й їв, їв і пив напереміну а всі стояли біля нього і ніби з якоюсь святістю дивилися, що він робить.

— Любку! защебетала перша Галя — їй Богу! більше не дам, та диви! ти цілу бабку вже зїв! — вхопила від нього „цілушку".

Він дивився на любу дівчину всміхненими очима і сам собі не вірив, де він. „Гай-гай! де Коростень, Бердичів, Житомір, Жмеринка! Чи думав я паньство до Вас так загостити? Чи не вірили ми кріпко, що вернемось у славі? — Як захорів я на тиф, боявся страх вмерти. Я вірив і знав лиш одно, що мушу ще жити, що не кінець ще прийшов нашим змаганням!... Вертався я полями просячи хліба у добрих людей, а вечором завертав на дорогу, якою мав іти. Бувало сяду в рові, зїм кусок хліба, здається відпочав та встати годі. Раз два!, раз! два! — командував собі втиха, що ноги жвавіше посувалися. І ноги так кріпко підносилися, як колись ми на Київ ішли! І спомини — виринув, здається, у кожного в серці. Згадала мати найстаршого сина лікаря, що в Барі на тиф помер, згадала середущого, що ще з австр. війни десь у російськім полоні пропав, згадала про батька, що згинув як заручник без вісти.

Побажали собі доброї ночі і розійшлися, а темна ніч знов розпростерла свої крила над тихим — привітним хутором.

І поплили дні гарні-веселі. Молодий хорунжий вертався до здоровля і сил, Галя раділа щастям і як сонічко всіх веселила, а він оповідав про свої воєнні переживання:

В часі повороту зі сербського фронту, в дорозі через Австрію, в місті Марбурґу довідався я від полонених сербів, що вертались додому, що Львів в українських руках.

Надїхав поспішний поїзд набитий військом і став побіч нашого транспорту. Скочив я на ступні вагону і видрапався на дах. Так їхав я, як і багато інших від полудня цілу ніч і вважаючи на тунелі лежав непорушно на пів закостенілий.

Над досвітком були ми в Відні. Тут на головному двірці була вже наша стежа з жовто-блакитною перевязкою за рукаві і відсилала всіх до збірного пункту — артилерійських касарень. Над вечір чекала нас велика несподіванка в маленькім мадярськім містечку Satoralja Ujhely не доїхали добре до стації як мадярські жовніри привитали нас стрілянною та кинулися грабувати. Віз я ще з фронту гарний револьвер, та тут мусів з ним попращатися. На деяких кидалися розлючені мадяри зі звичайними ложами і відбирали від них, що мали. Над ранком хтось із наших виглянув через вікно і побачив, що поїзд стоїть на якійсь стації а з нашого транспорту ні сліду. Показалося, що вантажні вози зі стрільцями відлучили і пустили на лінію Лавочне а до нашого возу дочепили довжелиний ряд з полоненими москалями і пустили на інший шлях. Цілий курінь тимсамим розлетівся. Треба було пішком добиратися з Закарпаття на Галицьку землю.

Ох, що за радість і втіха була тоді у нас. Одно здається було бажання у всіх — тим скорше дістатися там до столиці, де вже кровавилось українське стрілецтво.

На другий день були в Стрию, але свого транспорту вже не судилось побачити. А потім Львів, відворот, славні дні зпід Чорткова до Перемишля — плач, як Збруч річку проходили.

Продажа церковної землі і лісів на Волині.

„Разделиша ризи моя і о одежде моей меташа жребій".

ХТО ПРОДАЄ І З ЧИЙОГО УПОВНОВАЖЕННЯ?

Розпродажа церковних земель розпочалася в році 1925. Головними комісіонерами для продажі були три протоереї „благочинные" Терешко Шиманов, Михайло Борецький і бувший офіцер білої армії Яковлев. Стан земельних справ у православних сільських парохіях (по волинськи: „парафії") на Волині за царських часів було таке:

Для забезпечення сільського духовенства для кожної парохії (парафії) була визначена норма не менше 33 десятин землі в „урожайних" околицях і 50 десятин в місцевостях менше врожайних. Не дивлячись на те нормальні наділи траплялися дуже рідко і церкви мали землі далеко більше від установлної норми. З переходом Волині до Польщі влада обмежила норму в урожайних місцевостях до 30 га.

Протоереї комісіонери поділили Волинь на 3 райони. Шиманов взяв середину, Яковлев частину, що межує з Совітами, а Борецький західньо-північну; накинулись вони на ті землі, що були поверх норми. Митрополит видав уповноваження на продажу перше цим трьом протоереям, а потім були ще декому видані додаткові уповноваження, вже спеціяльні, на продажу в означуваних парохіях, нпр. протоереєві луцького собору знаменитому Павликовському на продажу в Горко-Полоківській парафії 8 га. і Підгайцях 14 і 1/2 десятин.

ТАЄМНИЦЯ ПРОДАЖІ: СКІЛЬКИ І ЗА ЩО?

Скільки продано всієї землі на цілій Волині, за яку ціну і де поділися одержані гроші, — ніхто цього не знає. Продавці-протоереї твердять, що митрополит Денис дістав з усієї готівки 40 відс.

Дуже цікаве питання, в який спосіб могли бути продані церковні землі на вічність тоді, як цивільним кодексом, що обовязує для Волині, є т. зв. „Х. том, часть 1. збірника цивільних законів"?

В цивільному праві нема й згадки про таку продажу церковних земель, а навпаки: Церкви й монастирі були такими „великими стяжателями" і мали так багато земель, що право накладало заборону на скупування їх. Навіть якби хтось зробив заповіт, в котрому записує землі на власність церкви або монастиря, то право на закріплення цієї землі могло бути дане тільки з „найвищого дозволу" на внесок Святішого Синоду (другий пункт 1067 ст. Х. том). Треба признати, що „іереєв" охотних до продажі церковних земель не бракувало і в старі часи, бо інакше чим можна би пояснити такі перли, як 779 ст. тогож закону, де сказано: „При зладжуванні в імені священиків актів на продажу ними нерухомого маєтку треба передусім переконатися, що маєток справді належить не до церкви, а до продавця". Не дивлячись на правну заборону отці протоереї надумали продати церковні землі на вічність і сповна дістали ціну купна.

Як далі побачимо — плян продажі був вироблений у Варшаві, коли протоереї дістали уповноваження. Цей плян виробляли очевидно консисторіяльні „крючкотворці". Продажа йшла по одному шабльону і покупці дістали однакові документи. Наводжу взірець одної такої продажі:

ОДНА УМОВА.

Василь Савіцький і Данило Тростянчук із села Пекалове, дубенського повіту, купили у Шиманова церковної землі своєї парафії 3 га. 2775 м. кв. Замість обіцяної, коли дадуть задаток, „купчої крепості" — табулярного акту — Тростянчук і Савіцький дістали такий акт:

„Умова держави. Місто Дубно 8. червня 1925 р. Нижче підписані: Терентій Шиманов, благочинний дубенського повіту, ділаючий в імені і на користь православної церкви дубенського повіту, на підставі уповноваження Митрополита Православної Церкви в Польщі з дня 20. липня 1925 за Нр. 1568 з одної, — Василь Савіцький і Данило Тростянчук з другої сторони заключили умову такого змісту: 1. Священик благочинний Терентій Шиманов на підставі вище згаданого уповноваження і на підставі арт. 1711 том X. цивільних законів віддає цією умовою в аренду вище поданим особам 3 га. 2275 м. кв. (далі йде описання границь грунтів) з тих земель, що належать до православної церкви села Пекалова млинівської гміни, що має звишку понад 30 га. 2. Вище описана земля віддається в аренду названим особам на 12 літ від 8. серпня 1925 до 8. серпня 1937. 3. Арендна плата за землю виносить за перший рік 1900 зол. а за решту літ по 15 зол. щорічно. 4. Впродовж вище поданого терміну мають арендатори право ужиткувати арендовану землю як їм подобається. 5. Арендатори мають право будуватися на арендній землі, а будова буде їх виключною власністю, котрою можуть розпоряджати, як їм подобається. 6. Всі податки від арендованої землі платять арендатори. 7. По одержанні дозволу на продажу відданої в аренду землі мають арендатори право набути на власність цю землю по виплаті повної суми, що припадає як арендний чинш по цьому контракті. Кошта зладження акту купна-продажі приймають на себе арендатори. 8. Свої права на аренду можуть арендатори передавати третім особам вповні і частями. 9. Коли минеться час, на який заключено цей контракт, на випадок відмови щодо продовження цієї умови по ціні останніх 11 літ на дальший час при збереженні постанов цієї умови, а також якби власник землі поставив такі умови, котрих арендатори не могли би приняти, виплатить власник арендаторам вартість всіх поставлених будинків і кошт уліпшення землі і до повного розрахунку власник землі не може жадати усунення арендаторів з землі. 10. На випадок, якби власник не мав вже відданої в аренду землі чи не додержав котроїнебудь з постанов цієї умови, повинен заплатити арендаторам титулом конвенціональної кари подвійну суму грошей, одержаних на підставі цієї умови, а умова остається в силі; а якщо якогонебудь пункту цієї умови не виконають арендатори, то арендний чинш, виплачений ними, припаде власникові землі і умова стає неважною.

Слідують підписи: Священик благочинний Терентій Шимонов, уповноважений Митрополита Варшавського, Волинського і цілої Православної Церкви в Польщі. Василь Савицький, Данило Тростянчук. Відпис цієї умови засвідчений дня 8. серпня 1925 нотарем Матусевичем до Нр. 2590 а Нр. засвідчення оригіналу 2609. (З цего виходить, що відпис був засвідчений раніше, як оригінал, бо оригінал засвідчений по Нр. репертоpіюм на 19 нумерів пізніше!)

ДИВНІ ПОСВІДКИ НА ГРОШІ.

За яку дійсну ціну купили землю Савицький і Тростянчук, трудно сказати на підставі актів Окружного Суду в Рівному (ч. спр. 2 С. 1940/28), з яких ми черпали відпис цієї умови, бо крім умови в актах Окружного Суду находиться 5 посвідок, виданих вже по її заключенні, разом на 775 зол.

Перші чотири посвідки підписані Шимановим, де він вже мовчить, що він „уповноважений Митрополита Православної Церкви Волині і всієї Польщі". В декотрих посвідках сказано, що Савицький чи то Тростянчук дали гроші „за землю", а в декотрих нічого не сказано, а тільки: „Одержав тільки й тільки грошей". Пята посвідка підписана: Священик Жипчинський.

Вже ці посвідки самі характеризують цю темряву, в якій живе волинський селянин. Тростянчук і Савицький видали — як вони це казали на суді — векслі, але замість правдивих посвідок заплати, в яких було би сказано, що гроші береться на покриття векслів, видається їм посвідки без ніякої правної вартости. Правда, що Шиманов векслі вернув, але якби він у міжчасі помер, або хотів крутити, то що тоді могли би значити ці жидівські петлики?

Додаю, що ці квитки приложені до другої справи, з якої виходить, що Шиманов втягнув Тростянчука й Савицького в таку умову, що вони зовсім знищилися та розбили своє господарство. Про це — завтра.

Хведір Стерня.

Слідами III. береж. бригади йшов з піснею на Чуднів, вступав під грімке „слава" в Житомір, бачив сотні помордованих українців більшовицькою ЧеКа і міцно тулив запорошеного кріса до своїх грудей. А там, як у сні Бердичів, Винниця, Вороновиця, Немирів і свіжий ворог „Золотоношовник", що мов то гайвороння кряхав про „неділімую"....

Прийшов і Тульчин і четвертий ворог, що сорок тисяч положив в холодну землю — тиф...

Одної ночі — оповідав він — приснився мені рідний дім. На подвірю посеред згарища лежав з розбитою головою мій дорогий батько. Конав, а я приїхав на сивім коні з України. Я кинувся, зірвався його рятувати, та в цій хвилині, мене привели зі двору в лічницю.

І дійсно того дня, як я пізніше довідався помер мій батько, утікач, в околицях Проскурова. Довідався я, що батько мій утік також з українською армією за Збруч і є в околицях Проскурова, постановив я за всяку ціну його відшукати. Він теж шукав за мною, за одиноким своїм сином, та не побачив, бо впав жертвою страшної пошести як багато — багато інших.

Вже далеко аполудня — ще трохи сонце сховається за лісистий горб. На однім узгірі гарна — невеличка, мурована церковця — по другім боці приходство — люди виходять з вечірні і збірають у низ як ріжноколірні цвіти. Галя сидить на ґазочку і вдивляється у свої „козачки", що разом зі сусідськими бавляться „в войну". З гори позаду всіх сходить поважною ходою о. Любомир і стрічається з посміхнутими очима своєї подруги. х

Перед обезцінюванням готівки хоронить грамота на внутрішню позичку Рідній Школі. Одна позичка 25 зол.

Зпоза океану.

НЮЙОРСЬКИЙ КОРЕСПОНДЕНТ НА УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ.

Кореспондент нюйорського „Таймса" з Москви, Гарольд Денні, поїхав на Україну, щоб пізнати наслідки посухи. Він приїхав до Києва, а звідти автомобілем на совітську урядову фарму („совхоз"), що називається „Большевик", дальше поза містом. Фарма має всього 1.200 арів. Працює там 500 людей, переважно жінок і дівчат, що прийшли туди на роботу із сусідніх громад.

А крім того щодня їздить туди 200 жінок з Києва. Вони їздять кожного дня рано трамваєм і вертаються домів вночі. Це жінки робітників з фабрики, що виробляє машини для цукроварень. Ті жінки за свою працю одержують предмети поживи, якими доповнюють зарібки чоловіків у фабриці.

Люди на фармі живуть бідно. Мешкають по 6 і більше в одній кімнаті, жінки по одним боці, чоловіки по другім. Кореспондента приймали теж убогою стравою.

Гарольд Денні прирівнює українські дівчата до московських. Українські кремезні дівчата, каже він, не такі як московські плосколиці, без виразу і недбалі.

УКРАЇНСЬКА РАДІО-ПРОГРАМА В НЮ ЙОРКУ.

Від 23. липня, була в Ню Йорку щодня українська радіо-програма із стації WHOM, від години 2.30 до 3. пополудне.

Програму влаштували підприємства Голос України.

ДУХОВНІ ВПРАВИ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Сьогодні покінчились духовні вправи українських католицьких священиків у будинку Української Католицької Вищої Школи у Стемфорді, Конн. Вправи (реколекції) розпочалися в понеділок, 16. липня, в присутності Преосв. Кир Константина.

Проводив відомий на американській Україні місіонар ЧСВВ., о. Максим Марків, який виголосив 12 проповідей, не зважаючи на своє підірване здоровля. Священики, що були зібрані на вправах, ніколи не сподівалися, щоб проповіди молодого місіонаря могли мати такий успіх. Це були проповіди строго аскетичні, але навіяні таким бажанням служби священиків для свого народу, що навіть і найстарші віком перенялись ними. Не диво, що зібрані Отці Духовні попрощали із жалем о. Маркова устами Впр. о. Филимона Тарнавського з Ню Йорку, дякуючи йому за слова віри в краще майбутнє, а одночасно всі зібрані вислали спільне письмо до настоятеля Чину св. В. В. в Шікаго з подякою за такого знаменитого проповідника.

Це були реколекції лиш для одної половини священиків, бо для другої відбудуться подібні духовні вправи в Пітсбурґу (Пенсильванія). На вправах у Стемфорді явилися Отці: Евген Бартіш з Кемден, Дмитро Гулак з Гартфорд, Василь Гривнак із Сентралії, Яків Дебур з Філядельфії, Мирон Данилович з Нюарку, Дмитро Добротвор з Мавнт Кармел, Іван Захарко з Бейон, Василь Жолдак з Гадсон, Михайло Капець з Кейзер, Максим Кінан з Йонкерс, Михайло Колтуцький з Істон, Роман Крупа з Френкфорду, Максим Марків з Шікаго, Володимир Лотович з Джерзі Сіті, Антін Лотович з Брукліна, Василь Меренків з Клівленду,

Стефан Маланяк з Реймі, Іван Ортинський з Шенандо, Михайло Олексів з Шамокін, Олександер Пик з Філядельфії, Павло Процько із Стемфорду, Стефан Побуцький з Оберн, Андрій Рудакевич із Сейнт Клер, Олександер Родко з Ансонії, Евстахій Сидоряк з Буффало, Ярослав Скороцький з Бервик, Филимон Тарнавський з Ню Йорку, Стефан Тиханський з Чесепік Сіті, Василь Тремба з Вунсакет, Володимир Улянцький з Нортгемтон, Григорій Цмайло з Фініксвіл, Василь Федаш із Стемфорду, Йосиф Чаплинський з Елізабет, Лев Чапельський з Майнерзвіл, Атанасій Черепаняк з Терриаіл, Андрій Хлистун з Вотерлліт.

ЗБІРКА НА УКРАЇНСЬКУ ЖІНОЧУ РЕМІСНИЧУ БУРСУ У ЛЬВОВІ.

Пані Михайлина Говиковичева, представниця Українського Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молодю, приїхала недавно до Канади, до Дітройт. Пані Говиковичева відвідала також українську громаду в Шікаго і Клівленд.

Звідти поїхала до Філядельфії, де зустрілася з українськими жіночими товариствами і провідниками інших наших установ, опісля виїхала до Ню Йорку, щоб там і в околичних громадах ще відвідати українські установи й товариства.

Тому 6 літ пані Говиковичева обїхала багато українських кольоній в Америці і зібрала, ходячи навіть пішки від хати до хати понад 4.000 дол. За ті гроші товариство купило у Львові дім і завело там першу Українську Жіночу Ремісничу Бурсу.

Ця бурса має ще довгу 1.500 дол. Пані Говиковичева зібрала в західних містах несповна 400 дол., а решту рада би дозбирати у східних містах у наших громадах („Америка").

—o—

Всіх комуністів до С. С. С. Р.

Агенція Аваса повідомляє з Вашингтону, що колишній міністр праці Гуссенд виїде незабаром до Москви на переговори в справі висилки до СССР усіх комуністичних агітаторів та інших російських громадян, небажаних урядові Злучених Держав.

—o—

Відпустки для учителів.

ВАРШАВА, 3. 8. ПАТ. Міністр освіти розпорядком з дня 21. липня ц. р. уповажнив кураторії продовжити відпустки від 23—31. серпня ц. р. тим учителям географії загально-освітних та професійних шкіл, які візьмуть участь у міжнароднім конгресі географів у Варшаві.

ЦІКАВІ КНИЖКИ

	Ціна	Почтова пересилка
Буреверхи — Емілії Бронте, переклав — М. Рудницький	2·50 зол.	0·50
Маціцький — Альфонса Доде, переклад із французької мови М. Рудницького	3·— „	0·50
Між ідеєю і формою — М. Рудницького	3·— „	0·50
Блакитна кімната та інші оповідання — Проспера Меріме, із французької мови переклав Василь Софронів	0·95 „	0·25
З японського дому — Ст. Левинського	2·— „	0·25
Сміх землі — Володимира Островського	1·50 „	0·15
Спогади — Евгена Чикаленка Частина I. II. III.	8·— „	0·50
Окрема частина по 3 зол.		
Крізь дим і згар — Мик. Матіїва Мельника	0·50 „	0·10
Безпутні — Гордія Брасюка	0·50 „	0·10
Шевченко й княжна Репніна — Михайла Возняка	1·50 „	0·15
Українці і відсіч Відня 1683 р. — д-ра Івана Німчука	1.— „	0·15
За Сяном — д-ра Івана Німчука	0·50 „	0·10

Замовляти в Адміністрації „Діла", Ринок ч. 10.
Належитість надсилати складанками П. К. О. 143·322.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 59-?

— **Традиційне храмове свято церкви св. Іллі в Кривчичах** під Львовом відбудеться в неділю 5. ц. м.: В год. 10-тій врочиста Служба Божа з проповіддю, опісля свячення води й обхід довкола церкви. Підчас Богослуження приграватиме кривчицька орхестра. Кривчицькі громадяне запрошують цим усіх українців Львова на це свято до себе й думають, що приявність їх підтримає на дусі нечисленну українську кольонію Кривчич та підтримає її у змаганні за український характер цього колись наскрізь нашого села. Доїзд трамваєм ч. 8 до двірця Львів-Личаків, звідти 20 хв. ходу через гору до церкви у Кривчачах. Кривчичане ждуть!

— **Абітурієнти Української Реформованої Реальної Гімназії в Ржевницях біля Праги (Чехословаччина).** В червні 1934. року Українську Реформовану Реальну Гімназію скінчили і свідоцтва зрілости дістали: 1. Бугаїв Михайло, 2. Вергун Іван, 3. Воронецька Аполінарія, 4. Воронецька Марія, 5. Корнійчуківна Неоніла, 6. Морозівна Марія, 7. Онищуківна Наталка Іванна, 8. Паславська Софія, 9. Статниківна Вікторія, 10, Соловйов Всеволод, 11. Терлецький Микола, 12. Фодчук Роман Богдан, 13. Хлюр Тарас, 14. Худий Іван, 15. Чернявська Аріядна, 16. Якубовський Олександер і 17. приватист Бачинський Василько.

— **Чому увязнено священика?** До замітки під повищим наголовком, поміщеної у вчорашньому числі „Діла", дістали ми вияснення, що арештований о. Еліяшевський не є парохом у селі Бубнищі тільки в Синевідську Нижнім.

— **До Берези Картуської** вислано з Варшави чотирьох членів народово-радикальної організації: робітника Зигм. Дембовського, друк. складача Л. Палюховського і б. урядовців магістрату Ед. Анджеевського та Т. Пяткевича.

При терпіннях нирок, недугах сечових проводів, мочового міхура і долішнього відтинка кишок природна гірка вода **Franciszka-Józefa** лагодить і скоро усуває нагальні болі при випорожненні. 1—1

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 4

Наплив еміґрації та її обмеження.

Нова нація. — Натуралізаційні суди. — Край білого дракона. — Боротьба за Тихий Океан.

Американізація навіть у самих початках, де іміґрація була ще свіжа, не натрапляла на особливші перешкоди. Її облекшувало обставина, що зразу напливали майже самі германці і то протестанти, які були ближчі первісним американцям англьо-саського походження. До того ірляндці, які виемігрували сюди в міліонах і вживали англійської розговірної мови, поширювали ту мову в Америці. Ще в 90-их роках XIX. ст. було в Зл. Державах 4/5 приходців т. зв. „північних" (бритійців, німців, скандинавців). Згодом цей стан меншав і впав перед 20 роками до 1/4. Натомісць прийшли у великій масі нові типи — італійці і то в такій масі, що перевищили інших приходців у тому часі. Вкінці почали напливати всякі інші народи й розсипалися по американських просторах. Тому ніяка сила не могла витворити з них валу проти американізації.

Якщо нації не становить сама розговірна мова в родині, ані спільна історія, ані навіть спільна доля, що є вислідом чужої волі, але спільнота діяння, — то американська нація тимсамим якби уже існувала. Американці самі вже вважають себе окремішною нацією. У всіх американців без огляду на походження, без огляду на первісну мову колишніх еміґрантів чи політичний нахил, — є любов і пошана до своєї нової землі, теперішньої батьківщини. Кожний з них гордий на неї, кожний почувається певним, що держава дасть йому захист перед усяким сусідом. Відти самопевність американця, а навіть почуття вищости. Чи не в цьому почутті забезпеки корінь заєдно задоволеного успіху американця.

Кожний еміґрант, якої нації він не був би, радо приймає американське горожанство — наскільки може його придбати. Попри іспит з англійської мови, з постанов американської конституції тощо, одною з підставних вимог для осягу горожанських прав, це доказ кандидата, що він „відчуває привязання до конституції Зл. Держав і, що порядок та щастя того краю лежить йому на серці". Натуралізаційні суди відкидали бувало прохання таких кандидатів на горожан, що в часі світової війни не хотіли пристати до американської армії, а тимсамим — на думку суддів — не виявили зацікавлення розвитком і будучністю того краю. Від 1920—1931 р. відмовили були горожанства в 29.478 випадках саме з покликанням на повищу „недостачу". Найбільше тих відмов було 1922 р., бо поверх 10.000. В останньому часі прийшло до самочинної внутрішньої ревізії поглядів на участь Америки у світовій війні й тепер уже натуралізаційні суди не відкидають подань еміґрантів тільки з тої причини, що дана особа не брала участи як американський вояк у світовій війні.

Число еміґрації до Зл. Держав хвилювало. Воно зростало, коли тут по глибших потрясеннях, крізах і нещастях („горожанська" війна, еспанська війна, загальна кріза 1908 р.) прийшли кращі часи, деколи навіть світлі, коли збільшувалося державне й осереднє багацтво. Число еміґрації росло теж у часах політичних неспокоїв у старій Европі, або коли у Зл. Державах були вигляди стати швидко богачем (відкриття золота в Каліфорнії). Так хитався зріст еміґрації аж до хвилини появи урядових обмежень вступу на американську землю.

Відколи припинилися в нас вістки про „боротьбу японців з китайськими бандами", цю боротьбу, з якої деякі наші доморослі зелено-політичні діячі ворожили собі українську державу... на Зеленому Клині, — ми майже призабули про державу білого дракона, який намагається всіми силами сам собі хвости повідгризувати. На щастя, наша землячка, п. Яблонська, що не боїться ніякого дракона, пригадує нам про нього деколи на сторінках „Діла" у своїх блискучих образах. Це край старої культури, що сягає часів Вавилону. По протилежному боці океану розвивається молода американська нація з цивілізацією білої раси.

На китайському побережжі нагромадила природа безмежне богацтво сирівців, конечних у нинішному виробництві. Нездержаною силою виринає нове питання сучасности, хто заволодіє берегами Тихого Океану? Зл. Держави чи Китай або Японія; біла чи жовта раса. Кому відкриє Китай свої ринки: Японії, що туди тисне, чи Зл. Державам, перед якими замикаються европейські держави своєю „автаркією".

Це далекосягле питання прочули Зл. Держави політичним нюхом і роблять усі тихі зусилля, щоби вдержатися на Тихому Океані так, як до недавна держалася Англія на Атлянтійському.

З огляду на ці можливості в будучности, які важко збагнути з докладністю, з уваги на наплив у 80-их роках XIX. ст. еміґрації менше культурних народів і з огляду на нагальний зріст населення Зл. Держав у тих часах, американський уряд під напором свого робітництва почав видавати закони, що обмежували наплив еміґрації — зразу тільки китайської, відтак загалом монгольської, а пізніше (1907) то й іншої. Дотичні закони нормували, хто має право на поселенчий вїзд до Зл. Держав і вимагали відповідного умового рівня, фізичного здоровля й означені суми гроша. Уряд боявся, щоби новий поселенець не став суспільною завадою чи тягарем у краю. Тоді й число української еміґрації стануло на місці.

Ті законні обмеження не покінчилися й до нинішніх часів. У березні 1932 р. приняв конгрес нове обмеження еміґрації з европейських, а навіть американських країв до 90 проц. тодішньої т. зв. „квоти". Внескодавець, демократичний посол, Джан В. Муре з Кентукі, доказував, що безробіття наказує загатити доплив свіжих еміґрантів на той час, коли стільки американських горожан і давних еміґрантів ходить без праці й ночує на вулицях.

— На що вже треба дозволу староства. Міністерство внутрішніх справ рішило, що на уладження гойданок, панорам, силомірів і апаратів зручности потрібний дозвіл староства. Також на уставлення люнет і телескопів до оглядання небесних тіл потрібний дозвіл староства.

— Нова обіцянка. Міністерство комунікації приняло делеґацію союзу польських кліматичних підприємств і обіцяло признати лікуванцям знижку у висоті 25 проц. обовязуючої тарифи. Знижка буде обовязувати в серпні і вересні. Ця обіцянка лишиться мабуть тільки обіцянкою, як це сталося зі знижкою для літників, що вертають до дому.

— 20 міліонів зол. втратила на долярах. Союз банків у Польщі перевів статистику втрат, які потерпіли наслідком девалюації доляра ті, що льоскували свої капітали в доляровій валюті. Показується, що на суму 72 міліонів зол. відпливу приватних вкладів у банках поверх 20 міліонів припадає на ріжницю курсу наслідком девалюації доляра. Одначе та сума не обіймає міліонових квот, втрачених наслідком доляровиx вкладів у публичних банках і касах ощадности.

— Як учителька з Красноброду купила брилянти. На вул. Сонішній у Львові приступив до Пепі Маргулієс, учительки з Красноброду пов. Замістя якийсь чоловік і запропонував їй за ціну 5.000 зол. купно „дорогоцінних родинних брилянтів" вартости кільканацять тисяч зол. Покликався притім на свого товариша „ювілера". Маргулієсівна злакомилася на брилянти й умовилася з обома незнакомими мужчинами до Замостя по гроші, а тоді вони відвезли її на головний дворець, зложили запаковані в її течці брилянти в багажовій переховальні і дали їй квіт. Опісля вчителька вибрала з банку в Замості свої ощадности в сумі 1.245 зол., забрала з дому ще готівку 135 зол. і вернувши до Львова, дала ті гроші ошуканцям, що дожидали її на головному двірці. Решту мала дати вечором на вул. Леґіонів біля склепу Фінкельштайна. Одначе коли прийшла в означений годині, не застала нікого. Тоді поїхала на головний двірець і відібрала з переховальні теку. Аж тепер ствердила, що мала діло з ошуканцями, бо куплені брилянти були звичайним чеським склом. Справою занялася поліція.

— Кривава хроніка. Тернопільський воєвода не затвердив міської управи в Золочеві й іменував комісаричним бурмістром ем. полк. Бжезіцького, б. гімн. проф. в Золочеві і його заступником місцевого книгаря д-ра Цвердлінґа. — Із церкви в Селисках пов. Станиславів вкрадено дорогоцінні річи і 15 зол. готівкою. — В Кільчичах пов. Самбір згоріли 3 доми, 5 стоділ і 2 штуки худоби. — В ріці Бузі коло Сокаля виловлено тіло невідомої жінки. — В Девятичах пов. Перемишль Петро Войтович пострілив підчас сварки Василя Росовського, який помер у дорозі до шпиталю. — В Туотановичах біля Борислава арештовано Осипа Писняка й Олексу Соловія з жінками за участь в нападі на Михайла Яворського, який наслідком побиття помер. — В Журавиці кинулася під потяг 35-літня вдова Марта Вахта і згинула на місці. — В Самборі повісилася на цвинтарі незнана жінка, у віці коло 35 літ. — На дорозі між Гаями і Підбірцями під Львовом невідомі напасники покололи ножами селянина Яворського, що їхав фірою і боронився перед грабунком. — На дорозі біля Надвірної бавилися пастушки найденою артилерійською ґранатою і спричинили вибух, від якого один хлопчина згинув, а чотирьох тяжко поранило. — В Дністрі під Незвиськами пов. Городенка утонув 16-літний Петро Федорський. — В ставі в Добринах біля Городка Яг. скінчив самогубством незнаний мужчина у віці коло 40 літ. — В Коломиї застрілився в домі своєї нареченої капраль 49 п. п. Влод. Вінарж з причини перешкод в наміреній женитці.

Найздоровіші, найшляхотніші
це безконкуренційна примета ПАПЕРЦІВ і ТУТОК
„КАЛИНА"

Великий Театр

СЬОГОДНІ! ПРЕМ'ЄРА
ГОЛУБА КРОВ
Віденська оперетка в 3 актах В. Коллльо.

2 НЕВІДКЛИЧНО ОСТАННІ ДНІ Театру „8·30"

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

З усміхів Мельпомени.

Як надходить вакаційний вечір, льовання тиняються по місті як собаки. Не можуть найти собі місця. Не кожні ноги витягнуть громедянина на Високий Замок і за місто. Посідають біля стола в місті і зітхають:

— Якби бодай який цирк приїхав.

— Або наш театр...

І пригадуються сцени з давніх театральних літ. Згадуємо.

Життя мандрівного театру має свою красу і принаду і дещо з циганського романтизму.

Там справді з журбою радість обилась. Дні холоду і голоду переплітаються з годинами успіху, безжурної майже дитячої втіхи (бо актори здебільша старі діти), веселих подій, прикомічних життєвих ситуацій, анекдот тощо.

*

Було це за дирекції М. Губчака. Театр переїздив підводами на російське Поділля. Після кількагодинної томлячої подорожі зупинився транспорт у малому прикордонному містечку, щоби годину відпочати та поживитись. Довгий ряд підвод задержався на ринку біля маґістрату, де містилася теж огнева сторожа.

Дружина дістала строгий приказ бути на годину при возах, щоб податись у дальшу дорогу та добитись перед ніччю до другого міста.

Розбрилися акторки по всіх закутинах малої подільської діри, позасідали за столи і коло шинквасів та забалакалися.

Минула година, ба й друга. Жінки сидять на возах, тратять терпець, — чоловіків нема.

Тоді вигадливий директор пішов до огневої сторожі та попросив, щоб затрубили так, як сиґналізують у місті пожежу.

Вийшли два сторожі, взяли трубіти і поставили тихе місточко на ноги. Зійшлася величезна юрба народу — прийшли й актори.

Тоді директор залагодив свій транспорт на підводи і за годину були вже за Збручем...

Раз знову приїздив театр з одного міста на заході від Львова до другого. Було гарне літо, дорога вилась між буйними ланами, частинно поміж пребагаті ліси родини Шептицьких, та крізь села.

Після кількох годин подорожі добились до передмістя невеличкого городу, де наша мандрівна Мельпомена мала розбити свої шатра. День раніше тою самою дорогою їхали підводи, що везли декорації й ґардероби.

Коли табор возів, що везли театральну дружину минав передмісьці дімки, вибігла з хати якась здорова дівчина, та побачивши акторів закричала на все горло:

— Мамо, беріть шмаття з плота, бо комедіянти їдуть!..

*

Діялось це в Тернополі, коли „Бесіда" вела театр у власній управі, а делеґатом від виділу був Іван Ґуляй.

Зголосилося двох молодих адептів з просьбою, щоби їх приняти в склад театральної дружини.

Були це: Іван Рубчак та Йосип Сталник.

Першою умовою приняття були тоді: добрий голос і слух.

Ґуляй попросив капельника Долісту, щоби він випробував кандидатів. Сам прислухався до

На кінці рішив, що Рубчак нездалий, а зі Сталника виробиться добрий тенор...

Щойно після довгих перемов удалося Долістові переконати Ґуляя, щоб заангажувати обох.

Рубчак ще сьогодні чудує силою й бервою голосу. Сталник ніколи й не пробував стати тенором...

Таких то мали ми знавців, що рішали у справах театрального мистецтва...

Тиберій Горобець.

— Жертва розяреного бика. На фільварку у Враковицях біля Любаня зірвався з припону бик і вибіг на подвіря. Сторож Франц Ґавінський хотів його зловити, але бик зловив його на роги і вдарив об стіну стодоли, опісля став доптати його ногами. Коли нещасного добули зпід ніг розяреної звірини, мав поломані руки та ноги і пробитий живіт, з якого вилазили кишки. Заки приїхав лікар, Ґавінський помер.

— Добра гр. Замойського продали на ліцитації. В окружному суді в Ліді відбулася ліцитація дібр гр. Томи Замойського на заспокоєння претенсій одної ціріхської фірми. На ліцитацію виставлено 7.493 гектарів поля і ліса зі 160 господарськими і мешкальними будинками, млином, електрівнею і т. п. Все те оцінено на 4 міліони золотих, а купила на ліцитації варшавська промислова фірма Горацій Геллер за 425.000 зол. Купно дібр за таку малу суму довело до того, що більшість гіпотечних вірителів не дістала нічого.

— З Польщі. У Варшаві помер польський композитор Петро Машинський, визначний педаґоґ і музичний діяч. — В Залісі пов. Серада доконано незвичайної крадежі. Коли 72-літний Іґн. Узембло з жінкою вернув з 3-денних відвідин свого сина, не застав своєї хати ані оборн, яку тимчасом злодії розібрали і вивезли. — В селі Раллині під Яроціном знайшли на залізничому шляху тіло місцевого пароха кс. Пепшинського, який наслідком нервового розстрою скінчив самогубством. — У Варшаві не вільно їздити човном по Вислі без попереднього іспиту.

— Відкрили печеру Зевеса. Італійський археольоґ проф. Маріннатос відкрив на Креті т. зв. печеру Зевеса, де за грецьким переказом, принела Рея на світ „найвищого бога". В печері найдено дотепер велике число дорогоцінних нараменників та широзолоту статую якогось бога. Розкопки в повнім холі.

— Неприємна пригода дипльомата. Бельгійському послові в Атенах Леонові Немрі притрапилася немила пригода. На залізничому двірці мало відбутися святочне прощання грецького президента, який мав виїхати з Атен. На свято прибув також Немрі. Вхід до двірця був обставлений поліцією, яка мала всіх прохожих леґітимувати. Коли один з поліціянтів звернувся до Немрі з запитом, чи має перепустку, пей міністрів дайком. Обурені поліціянти й аґенти кинулися на бельгійського посла з ґумовими палицями й кулаками та збили його до непритомности. Тоді зревідували його й показалося, що жертвою їхніх побоїв упав бельгійський посол. Усі греки поперелякалися, повстала велика метушня й треба було в Леона Немрі прохати вибачення.

— Китайські бандити. Близько міста Люенно заатакували китайські бандити поїзд східнокитайської залізничої лінії. Вони зірвали шини, так що льокомотива й пять вагонів зісунулося з насипу. Почалася стрілянина, в якій військова охорона поїзду побила бандитів. Число вбитих і ранених ще не устійнене.

— Катастрофа на ріці. На ріці Тічіно під Турбідж (Італія) перевернулася моторова лодка, наслідком чого із 18 пасажирів 11 втопилося.

— Згорів істричний готель. В середущій Франції в місцевості Бріея згорів готель „Де Бурду", 600 мешканців готелю утікло зі самим лише життям і мусіло огневі на поталу зіставити всі свої речі. Школи обчисляють на кілька міліонів франків. „Готель де Бурду" належав до найстарших готелів Франції. Повстав він у 1708 р. і пробувало у ньому багато визначних осіб, між іншими папа Пій VII.

— Чарівник доктором „honoris causa". Індіянський чарівник Білий Сокіл з племени Чорних Ніг дістав від американського університету Колюмбія тітул доктора гонорис кавза. Він виявив один із таємних лікувальних засобів свого народу, чим дуже прислужився медицині. За цю зраду виключено його з племени Чорних Ніг, але є він першим індіянином, який дістав такий титул.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елегант" терпентин.
Пасту до взуття „Елегант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коркову 28—2
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

— **Факір убиває сина.** Калькутанський суд засудив на досмертну каторгу Шейка Ганіфа, який забив свого синка. Озвірілий батько запровадив його до мошеї і тут, перед цілим народом підрізав йому горло. Опісля оголосив, що післав сина до неба, щоб молився за всіх мусулман до Бога й Могамета, а він сам Ганіф, є відтепер факіром. Суд обійшовся з убийником так солідно тому, що злочин був заподіяний наслідком релігійного фанатизму.

— **Сучасна робінзонада.** Комендант американського пароплава „Абрагам Лінкольн", що кілька днів тому причалив до Панами, каже, що на маленькім острові Тарапі віднайшов летуна Фльойда й фільмову зірку Марту Арбукль, які кілька літ тому безслідно щезли. Пара Робінзонів почувається на своїм острові знаменито й цілком не думає вертатися до вітчини. Роскішна природа Тарапі вистарчає їм вповні. 13. липня 1931 р. відлетіли Фльойд та Марта Арбукль з Каліфорнії до Гонолюлю. По дорозі зіпсувалася їм машина й вони мусіли причалити на острові Тарапі, де вже залишилися.

— **Рай нудистів.** В околицях Льондону заложили англійські нудисти новий „райський сад". Недавно відбулося його святочне відчинення для публики. У святі брало участь коло 100 осіб, чоловіків і жінок, з найкращого англійського товариства. Обовязував „райський стрій", лише служба була убрана в ліберії. Прізвища гостей невідомі, бо англійські часописи через дискрецію їх промовчують.

—o—

Нові книжки й журнали.

Володимир Бауцко: ВІЛІЄМ ШЕКСПІР — РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ? Записки Наук. Тов. ім. Шевченка. Том. CLIII., випуск III. Львів 1934 від ст. 100—163.

Дописи.

СОКАЛЬ

Заборона оснування діточих садків в повіті. Кружок „Рідної Школи" в Сокалі ще на весну вніс подання до староства на дозвіл по отворення діточих садків в повіті. По різних перипетіях і відписуванні від Анни до Каяфи староство відмовило дозволу. На 23 місцевостей одержано... один дозвіл в Зубкові. Провідниці садків мали бути кваліфіковані учительки, які й перейшли відповідний курс. В повіті істнує кілька діточих садків чи захоронок, які поводять С. С. Служебниці, але в останніх днях маємо докази, що декому і тих підьма захоронок є сідлом в оці. Якже можна краще опікуватись дітьми і берігти їх від злого впливу, як у рідних захоронках і діточих садках, під опікою кваліфікованих сил?

Концерт бандуристів. В неділю, дня 29. липня відбувся концерт двох бандуристів в Сокалі; а це п. інж. Теліги і Шуля. Концертом захоплювалися присутні, хоча менше могли бути вдоволенними бандуристи... касою. Та можна думати, що причиною було не лише громадянство, але й інші умовини. Є повна надія, що на другий раз саля буде виповнена по береги.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Рожнів:
4. VIII. Товариш.
5. VIII. Задіяна острога.
З Рожнова їде театр до Снятина.

Великий Міський Театр.
Субота, 4. VIII. год. 8·30 веч. „Голуба Кров".
Неділя, 5. VIII. год. 8·30 веч. „Голуба Кров".

Театр Різнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Почмірний любко" (комедія), „Крісс, малайське кохання".
АТЛЯНТИК: „Сюди чи туди".
ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".
КАСІНО: „Я маю темперамент".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль бідних кіжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Ванїма" та ревія
МИРАЖ: „Дівчина та міліон", „Паприка".
МУЗА: „Пригода опівночі" і „Гніздо залюблених".
ПАН: „Зле кохання" і „Бастер Кітон одружиться".
ПАЛЯС: „Королева богеми" (чеська нуа. комедія).
ПАСАЖ: „Герой Арісони" і ревія.
РАЙ: „Томі бой" „Посередник кохання" (Бастер Кітон).
СВІТ: „Заміщання д-ра Мабіа", „Медовий місяць".
СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ніч кохання" (Дж. Мохіка) та ревія „Зачаровані фігурки", „Кохання з перешкодами".
ХІМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).
УТІХА: „Кохання на приказ" (російська фільма) і ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 4. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Плити, 17·15 Концерт, 20·15 Оперетка, **Прага** (470,2) 12·30—13·20 Сяльонова орхестра, 15·15 Джезбенд, 20·00 Оперетка, **Копенгаген** (355,1) 15·00 Концерт, 17·00 Плити, **Лягті** (1807) 17·00 Плити, **Париж** (1649) 14·00 Легка музика, 18·45 Плити, 20·00 Оперетка, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Камеральний концерт, **Атльона** (331) 18·00 Плити, 19·30, 21·10 Радіоорхестра, **Берлін** (356,7) 19·10 Циганська музика, 21·10 Концерт, **Рига** (514,6) 18·30 Латвійські пісні, 19·03 Серенади, **Гамбург** (331,9) 16·00 Концерт, **Кенгсвустергавзен** (1571) 20·10 Концерт, **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Симфонічна орхестра, **Будапешт** (549,5) 18·05 Радіорхестра, **Стокгольм** (426,1) 19·30 Концерт солістів, **Міляно** (368,6) Сучасна музика, **Рим** (420,8) 21·30 Симфонічний концерт.

Неділя, 5. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симфонічний концерт, 17·20 Плити, 19·05 Оперова музика, **Братислава** (298,8) 12·00 Концерт, **Прага** (470,2) 7·00, 12·15 Концерт, 9·40, Плити, 9·55 Болгарська музика, **Талін** (410,4) 13·10 Легка музика, **Лягті** (1807) 11·00 Концерт, 17·00 Плити, **Париж** (1649) 7·00, 8·00 Плити, 10·15 Концерт, 17·00 Комедія, **Штрасбург** (349,2) 18·30 Рецеталь, **Гільверзум** (1875) 14·40, 19·55, 21·10 Концерт, **Білгород** (439,8) 19·30 Квартет, **Ковно** (1935) 17·50, 21·55 Концерт, **Берлін** (356,7) 17·00 Опера „Золото Рену", **Ляйпціг** (382,2) 20·15 Концерт, **Мінхен** (405,4) 20·40 Радіоконцерт, **Осльо** (1154) 10·02 Церковна музика, 19·30 Концерт, **Букарешт** (365) 20·15 Еспанська музика, **Стокгольм** (426,1) 21·00 Концерт солістів, **Будапешт** (549,5) 12·30 Концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Львівське радіо.

Субота, 4. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог чні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Плити, 16·00 Концерт, 17·00 Весела авдиція для дітей, 17·50 Популярна музика, 19·00 Вечірна, 19·15 Легка музика, 19·50 Спортові вістки, 20·00 Концерт, 20·30 Плити, 20·40 Пісні, 21·02 Вечірний дениик, 21·12 Легка музика, 22·00 Актуальна гутірка, 23·05—24·04 Трансмісія з Варшави.

Неділя, 5. серпня 1934.

8·00—8·55 Ранішня авдиція, 9·00—11·00 Трансмісія з Варшави. 11·00—11·57 Трансм. з Кракова, 12·10—13·00 Концерт, 13·00—13·10 Музичний фейлетон, 13·45 Відчит, 14·00—14·30 Концерт, 14·50—15·05 Відчит, 15·95—15·25 Трансмісія з Варшави, 14·45 Лісова скринька, 16·00 Весела авдиція, 17·00 Сільва реруи, 17·10—19·00 Концерт солістів, 18·00 Львів у 1914 р., 18·15—18·45 Концерт, 19·00 Вечірна, 19·14 Концерт, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·35—20·50 Відчит, 21·02—22·00 Трансмісія з Варшави, 22·00 Спортові вісти, 22·15—23·10 Весела львівська хвиля, 23·10—23·15 Трансмісія з Варшави, 23·15 Комунікати, 20·20 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·27 і пів.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·64, Париж 34·90 і пів, Берлін 205·90, Ціріх 172·67, Амстердам 358·10, Прага 21·98, Міляно 45·42, Нюйорк кабель 5·29·50, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 3. серпня ц. р. платив кооперативам за:

1 к. десер. масла	2·10	зол.
1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·50	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко, сметану вдержана, на яйця звишкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 5. серпня п. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I клясе „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДО ВИНАЙМУ 2 покої, кухня, повний комфорт, Генінга 34. 111 1—1

АНГЛІЙСЬКОЇ мови методою Лінгафону вчу у Львові від половини серпня ц. р. Курс триває 8 місяців по 2 години тижнево. В гуртах місячна оплата 5 зол., індивідуально 25 зол. Для учнів середних шкіл знижка. До гуртів приходжу з апаратами. З плит виразно говорять **професори англійських університетів!** Зголошення вже тепер посилати до Адм. „Діла" під „Англійці". 2—3

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ Софрона Ференцевича перенесена на вул. Вірменську ч. 27. 2—3

КАМЯНИЦЯ поверхова, околиця вулиці Руської, помірне 2.800, піна 16.000, готівка 14.000. Ігнат, Куркова 24. 103 1—1

ВІЛЛЯ комфортова з мансардою, городом, гаражем, вклад 15.000 зол. Ігнат. Львів, Куркова 24. 103 1—1

ХОЧЕШ мати добре скроєний одяг, вступи до Мужеського Кравецького Заведення Филипа Корнія, Львів, Личаківська 4. 85 1—4

ПРИЙМУ 2 ПАННОЧКИ на станцію. Здоровий харч, опіка запевнена. Згодошуватися на адресу: Ст. Вишницька, Львів, вул. Марка 4. 110 1—2

ВІЛЛЮ, 5 покоїв, кухню, комфорт, гарний сад, ул. Листопада, продам за 23.000 зол. готівкою. Левицький, Кочановського 8. Телефон 68-09. 109 1—1

ПРИЙМУ УЧЕНИЦЮ з ліпшого дому, мешкання сонячне фронтове на поверсі, батьківська опіка. Платня згідно з умовою. — Катерина Наконечна, Богуславського 8. 112 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

Вписи

на концесіонований М. О. і В. Р.

однорічний курс крою і шиття та домашнього господарства з правом видавання свідоцтв. — З провінції приймаємо в пізни утриманням. — Приймаємо на трьохмісячний курс крою і шиття. — **Марія Пісарська, вул. Сташіца ч. 8/II.** 108 1—6

Японський лікар

Д-р Олександер Ючоски

(Warszawa, Nowy Świat 59, m. 7), спеціяліст внутрішніх недуг, лікує ліками, приладженими особисто з японського зілля, особливо у випадках ревматизму, епілепсії, астми, у недугах серця і венеричних. 107 1—2

ПОДЯКА.

Щиро дякую Вп. П. лікареві д-рові **Розенбаумові в Станиславові, вул. Смольки,** за дуже дбайливе, хоча безінтересовне лікування мого Мужа, бл. п. д-ра Якова Поврозника.

Станиславів, дня 31. липня 1934.

Ольга Поврозникова.

Читайте „Діло"!

Подяка.

Невблагана, несподівана смерть забрала нам дня 26. липня 1934, найблагороднішу дочку, дружину а матір **бл. п. Ажалію з Юськевичів Онуферко.** Прибиті тяжким горем зазнали ми багато доказів співчуття від наших Свояків, Друзів і Знайомих, які поспішили, щоби помічю і серцем облегшити нам тяжкі хвилини. Тому відчуваємо потребу серця подякувати їм.

Зокрема дякуємо Всечеснішим Отцям, Канонікові Романові Лободичеві за провід похоронів і відправу поминального Богослуження, О. Валіхновському за відправу Панахиди, О. О. Горняткевичеві і Саврашеві за участь у веденні похоронів, О. Антонові Лучанівському, парохові зі Збори за участь у похоронах і відчитання поминального Богослуження. О. Антонові Онуферкові, парохові зі Скалата за відправу Служби Божої за спокій душі Покерпної. Щиро дякуємо також Вп. П. П. Лозовим і П. Войцеховській, які поспішили з першою помічю, дякуємо всім Друзям, Знайомим, і Своякам за поміч і участь у похоронах, за ті сердечні, теплі, щирі слова співчуття і потіхи, Хорові Думки і Бояна за звеличання сумного похоронного обряду і всім тим, котрим ми в тяжкім горі не вспіли донести про смерть Покійниці, а всеж поспішили нам зі словами співчуття й потіхи.

Нехай Всевишний винагородить всім Вам за Ваше добре серце.

Станиславів, у серпні 1934.

Олена Юськевичева, мати.
Григорій Онуферко, муж,
113 **Соня Онуферко, дочка.**

Подяка.

Прибиті горем з причини втрати Найдорожшого Мужа і Батька **бл. п. д-ра Якова Поврозника,** ем. віцепрокуратора окружного суду в Станиславові складаємо одним найсердечнішу подяку всім, які в якийнебудь спосіб причинилися до злагіднення нашого болю.

Передусім дякуємо Преосвященному Кир Іванові за відправу. Дякуємо ВПР. О. Прелатові д-рові Я. Медведькому за відправу Служб Божих і Парастасів, за виголошення прегарної похоронної промови та величавий похоронний провід. Дякуємо Впр. Отцям Крилошанам д-р Бойчукові, д-р Баранові і Лободичеві, які Своєю присутністю звеличали цей сумний похоронний обряд.

Дякуємо також Високоповажаним Панам Суддям і Прокураторам Судів у Станиславові за участь у похоронах. Дякуємо всім товариствам у Станиславові, які поспішили віддати останню послугу своєму товаришеві праці.

Сердечну подяку складаємо всім Приятелям і знайомим, а зокрема Впр. О. Прелатові Я. Медведькому і д-ру А. Гандякові за ласкаву нам першу поміч та потіху в такому тяжкому для нас горі.

Тому, що ми не всіхі висказати подяки Всім за їх співчуття та участь, то нехай ще Всевишній заплатить їм сторицею.

Станиславів, дня 31. липня 1934.

Ольга і Олена Поврозники,
Марія з Поврозників і Омеляк-Плешкевичі.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер К... Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 206 (13.751). Львів, понеділок серпня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-25.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Після смерти Гінденбурґа.

ПЕРЕД ПОХОРОНОМ.

БЕРЛІН, 4. 8. ПАТ. В Нойдеку, Аленштайні і при памятнику в Таненберзі роблять горячкові приготування, щоб надати можливо врочистого характеру похоронові Гінденбурга. До Аленштайну приїхало багато урядовців ріжних ресортів, які видають на місці розпорядки. Перетягають телефонічні лінії й уставляють дороговкази на дорогах.

Сьогодні ранком приїхав до Нойдеку самоходом б. наслідник престолу і замешкав в одному з довколичних дворів. Він буде заступати б. цісаря на похоронах.

БЕРЛІН, 4. 8. ПАТ. Погребова врочистість при таненберському памятнику буде мати характер маніфестації в честь Гінденбурга. Одначе президент буде похований згідно зі своїм бажанням на цвинтарі в Нойдеку.

ЗАВІЩАННЯ ГІНДЕНБУРГА ПРОПАЛО.

ЛЬОНДОН, 4. 8. ПАТ. Англійські часописи приносять сензаційну вістку з Берліна, що завіщання Гінденбурга пропало. Державний секретар Майснер не може знайти його в палаті.

ЛЮДЕНДОРФ БОЙКОТУЄ ПОХОРОН.

БЕРЛІН, 4. 8. ПАТ. З Мінхену повідомляють, що поведення Людендорфа після смерти Гінденбурга викликало неабияку сензацію. Хоча Людендорф був найближчим співробітником покійного як шеф штабу, не надіслав досі кондоленційної депеші ані до Берліна ані до Нойдеку, не вивісив теж жалібної хоругви. Запитаний в тій справі Людендорф заявив, що від часу світової війни не має ніякої хоругви.

Гітлер не уступить з партійної управи.

ЛЬОНДОН, 4. 8. ПАТ. Кореспондент Райтера довідується з Берліна: Офіціяльно заперечено вістку про уступлення Гітлера з управи партії у звязку з виконуванням найвищої влади в державі. За інформаціями париської преси уступлення Гітлера з партійної управи було умовиною, яку військові кола поставили Гітлерові перед висловленням своєї згоди на зложення присяги вірности. Тій вістці заперечив рішучо шеф пресового бюра, підкреслюючи, що партія і держава творять нерозривну цілість і не може бути бесіди про щось подібне.

Гес заступником канцлера.

ПАРИЖ, 4. 8. ПАТ. Берлінський кореспондент Аваса повідомляє: В добре поінформованих націонал-соціялістичних колах потверджується вістка, що Рудольф Гес має бути призначений на становище заступника канцлера республіки. Не думають, щоби Ґерінґ, який має кілька урядів, міг приняти ще так відповідальне становище.

Австрійські єпископи проти Папена.

ВІДЕНЬ, 4. 8. ПАТ. „Райхспост" повідомляє, що австрійські єпископи на приватій конференції виступили проти австрійського уряду признати Папена, німецьким послом у Відні. „Райхспост" зазначує, що ні Ватикан ні нунцій у Відні не інспірували тієї постанови австрійських єпископів. Ватиканські кола виправдують рішення австрійських єпископів, бо поведінка фон Папена підчас переговорів за конкордат і його становище до католиків у басейні Сзари викликала у Ватикані велике негодування. Тому, заходи німецького уряду виєднати згоду для Папена на становище німецького амбасадора при Ватикані зустрінулися з відмовою.

„Вельтблят" повідомляє, що австрійський уряд не буде робити ніяких труднощів, але буде придержуватися міжнародніх, дипльоматичних звичаїв. Рішення австрійського уряду в справі призначення Папена німецьким послом у Відні слід сподіватися найблизшого тижня.

Нагінка на націонал-соціялістів.

РИМ, 4. 8. ПАТ. За повідомленням з Відня влада в Інсбруці попала на слід терористичної орґанізації, що діставала інструкції безпосередньо від командантів австрійського легіону, який находиться в Баварії. Багато осіб арештовано. Також у Лінцу арештовано кількох націонал-соціялістів у звязку з арештуванням курера, що вів з Німеччини інструкції для націонал-соціялістичної орґанізації.

Наступ китайських комуністів.

ТОКІО, 4. 8. ПАТ. Комуністи в числі 5.000 наступають на столицю провінції Фу-Чан і заняли містечко Паісва, віддалене 20 км. від столиці. До Фу-Чав приїхав японський контрторпедовець з Формози та корабель Злучених Держав із Сакраменто. Сподіються теж приїзду британського контрторпедовця з Гонґ-Конґ, щоби боронити своїх громадян перед комуністами.

Зброєння Злучених Держав.

З Вашингтону повідомляють, що міністерство маринарки наказало будову чотирьох нових кружляків містоти 10 тисяч тон. Тепер у корабельних доках будують 54 воєнні кораблі містоти 226 тисяч тон.

Мусоліні стрінеться з канцлером Шушніґом.

З Риму повідомляють, що Мусоліні зустрінеться у вересні з новим австрійським канцлером Шушніґом і віцеканцлером кн. Штаремберґом. День і місцевість стрічі ще не означено.

Присуд смерти за переховування вибухових матеріялів.

БІДЕНЬ, 4. 8. ПАТ. Воєнний суд засудив шефа пробоєвого відділу Едварда Гоніша на кару смерти за переховування вибухових матеріялів. Президент Мікляс помилував засудженого і замінив йому кару смерти на досмертну вязницю.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 132—150 Телефон 25-55.

Центральний
Кооперативний Банк
У ЛЬВОВІ
(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15),
приймає вкладки ощадности.
Конто ПКО. ч. 143.467.

20 ЛІТ ТОМУ.

Львів, 4. серпня 1934.

У звязку з 20-ми роковинами вибуху світової війни преса цілого світу переповнена міркуваннями на тему причин і винуватців, що довели до тої масової мордівні, найбільшої, яку знає історія. Висновки тих міркувань дуже розбіжні, бо йдуть по лінії політичних тенденцій інтересованої нації або держави, і тому необективні. Причини бачать у фактах, що були тільки вислідом вищих причин. Винуватцями виходять люди, що були тільки маріонетками вищих діючих сил. А тимчасом з великого матеріялу, призбираного досі до передісторії світової війни, знаємо, що вибух її був наслідком довгої еволюції, яка остаточно мусіла виявитися у формі загального зудару.

Первісною причиною світової війни було віковічне сухопутне суперництво між Францією та Німеччиною, ускладнене теж морським суперництвом між Англією та Німеччиною. Французько-німецька війна у 1914 р. була одним з гостріших проявів цього суперництва двох народів і своїми наслідками для Німеччини (втрата Альзації й Льотарингії) виповнила всі рухи французької політики одним тільки бажанням — реванжу за 1870 рік. Після невдачних спроб французького генерала Буланжера в 1887 р. спровокувати реванжову війну та відобрати Німеччині втрачені краї, Франція шість літ пізніше зробила союз з Росією, а за десять літ довела до того, що до цього союзу приступила Англія (entente cordiale). При піддержці свого англійського союзника Франція виграла в 1911 р. спір за Мароко. Щоби зашахувати зріст німецької морської сили, обі держави умовилися щодо панування на европейських морях, причому Франція сконцентрувала свої сили на Середземному морі, а Англія мала боронити північно-европейські води перед супрематією Німеччини. В 1907 р. наблизилася до В. Британії Росія після того, як між обома державами полагоджено труднощі в Персії, Афганістані і Тибеті. Стрічі англійського короля з царем в Ревалі в 1908 р. замініфестувала світові приязні обох великодержав.

Не вдоволяючись великими дипльоматичними успіхами, Франція заранжувала на весну 1914 р. переговори в справі морської конвенції між Англією та Росією і довела до того, що в літі Франція, Англія і Росія були дипльоматич-

Рештки майже за дармо
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР“,
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

но і мілітарно, на суші і морях, тісно обєднані. Величаве прийняття Пуанкаре на царському дворі в червні перед сербсько-австрійським конфліктом було завершенням діла, над яким французька закордонна політика працювала від 90-их років.

Одначе заприязнені держави ледви чи були би зважилися на війну проти Німеччини та її явної союзниці Австро-Угорщини в 1914 р., якби з південного сходу, з давнього балканського вулькану, не надтягнула необхідна буря. Сербія не могла переболіти, що Австро-Угорщина після турецької революції в 1908 р. анектувала провінції Боснію і Герцеговину, які окупували в 1878 р. Ця анексія завдала великосербській ідеї великий удар. З допомогою Сербії заявилась Росія, що вже віддавна мріяла про захоплення домінуючого становища на Балкані і від лютого 1914 р. приготовлялася поважно до захоплення Босфору. Політичні цілі Франції, Росії до Сербії находять сьогодні потвердження у документах, хоча до війни, яка до осягнення тих цілей, була необхідною, інтересовані держави готовились на кілька літ пізніше. Сараєвський атентат приспішив ненадійно її вибух.

Коли австро-угорський уряд в ультиматі з 23. липня 1914 р. зважався від Сербії між іншим дозволу на допущення на сербську територію австрійської комісії задля переведення слідства, (а нині знаємо, що дійсно вбивство Франца-Фердинанда було організоване у Білгороді) Сербія за намовою Росії те домагання відкинула. А що Росія ще перед зірванням дипльоматичних взаємин між Австро-Угорщиною і Сербією 25. липня зважилась прилюдно на військову інтеренцію в користь Сербії, вибух війни був рішений. Дня 28. липня Австрія виповіла Сербії війну і коли в ночі на 29. липня австрійські війська почали острілювати Білгород, цар наказав 30. липня загальну мобілізацію російських військ.

За вісткою про російську мобілізацію оголошено 31. липня мобілізацію в Австро-Угорщині. Одночасно німецький цісар підписав декларацію про стан загроження війною, а 1. серпня наказав загальну мобілізацію. Тогож дня німецький амбасадор в Петербурзі передав російському урядові виповідження війни Росії.

Того самого дня мобілізує теж Франція, яка запитана німецьким амбасадором, чи збереже невтральність в німецько-російському конфлікті, відповіла, що буде кермуватися тільки своїми інтересами. Колиж до того французькі літаки напали на німецьку територію, 3. серпня Німеччина виповіла війну Франції.

Згідно зі своїм стратеґічним пляном німецькі війська переступили 4. серпня бельґійську границю. Цей факт викликав негайну інтервенцію Англії, яка за посередництвом свого амбасадора в Берліні заявила, що буде всіми силами боронити Бельґії, виповідаючи війну Німеччині. Щойно 5. серпня виповіла Австро-Угорщина війну Росії. Значно пізніше, бо 12. серпня виповідають Франція та Англія війну Австро-Угорщині, а 23. серпня виступає Японія, виповідаючи війну Німеччині.

Лявіна воєнних виповіджень побільшилася ще 28. серпня, коли Австро-Угорщина виступила проти Бельґії, а врешті в 1915 р., коли проти Австро-Угорщини виступила Італія (23. травня) і т. д.

Так розпочалася крівава драма, що потревала поверх чотири роки і стягнула під зброю сімдесять міліонів людей, зміняючи основно політичну карту Европи та життєві умовини майже всього цивілізованого людства.

З тією крівавою розправою були теж звязані надії українського народу: що визволяться зпід царсько-московського панування наддніпрянські українці і що покращає доля українців із Галичини й Буковини. Концепція злуки українських земель Австро-Угорщини й Росії під скиптром Габсбурґів показалась цілком нереальною. Як реальна сила вийшов на арену історії стихійний всеукраїнський визвольницький рух. Коли з початком світової війни українці були лише „гарматнім мясом“ в австрійській та російській арміях, а єдиним показчиком самостійної української політ. думки був леґіон У. С. С., у 1917 і 1918 рр. виступають на воєнну арену армії У. Н. Р. і У. Г. А., борючись вже за власні українські інтереси. У висліді збройних змагань — обидві ті українські національні армії щезли з лиця землі. Війна для українців скінчилася риським пактом аж на весні 1921 року, а зовнішнім показчиком реальної дійсности, що запанувала на українських землях, був той факт, що при заключенні того оконечного мирового договору — — не було українців.

В міжнародньому розумінні ми вернулися до стану вперед 1914 року. Але за тих 20 літ, що нас ділять від вибуху світової війни, питома вага української проблеми зросла настільки, що не можна вже ніяк поминути її при розгляді тих шляхів, які ведуть до заведення справжнього ладу і мира в Европі: кращого, ніж той, який зродився із моря крови, пролитої у світовій війні.

Чеська преса й українці.

Кожний, хто тільки більш уважливо слідить за европейською пресою, міг легко переконатися, що від якогось часу ця преса щораз то більше місця присвячує українській справі. Голод на Україні, положення українського народу у Польщі і Совітах, пляни і комбінації Розенберґа, майбутнє вступлення СССР до Союзу Народів і т. п., все це ті спонуки, що просто примушують світову журналістику зайнятися теж і українським питанням. Але безперечно найважнішою причиною того є питання про ролю України в майбутньому вигляді політичної ситуації Східньої Европи. Всі ці важніші голоси европейської преси про українську справу ми звичайно реферуємо на сторінках нашого часопису, а з цих рефератів певно не один читач мусів завважити, що розмірно дуже мало пише про українську справу чеська преса — хоч воно властиво повинно бути навпаки — і що деяка її частина займає супроти української справи неприхильне, а то виразно вороже становище.

Якщо хотіти дати короткий огляд головних бодай органів чеської преси з погляду її відношення до української справи, то він під нинішню пору виглядає так:

На засадничо неґативному становищі до української справи стоять *„Народні Лісти“*, орган чеських народніх демократів. І це для нас зовсім зрозуміле. Неґативне становище „Народніх Лістів“ до української справи це льоґічний і послідовний вислід цілого політичного світогляду і політичної програми партії чеських народніх демократів, головнож їх провідника д-ра Крамаржа з його відомою теорією славяноофільства, з його мріями про політичну місію єдиної неділимої Росії і з його поглядами на український сепаратизм, що часто аж суперечать чауковим аксіомам. Цим усім він жив впродовж цілої своєї такої багатої політичної діяльности, в це він вірив і ця віра додавала йому сил у визвольній боротьбі чехословацького народу. І тяжко булоб вимагати нині від старенького д-ра Крамаржа, а тим самим і від його партії, бодай так довго, як довго він стоїть на її чолі, щоби вони цих своїх поглядів відрікнулися.

Подібне становище, хоч правда не таке вже засадниче й маркантне, займає супроти української справи *„Венков“*, головний орган найбільшої чехословацької партії — аґрарної. Антиукраїнське становище „Венкова“ пояснюється тим русофільським курсом політики аґрарної партії, який вона взяла від самого таки початку у внутрішньо-політичному житті Підкарпаття. Повернувшись раз лицем до русофільства на Підкарпатті і базуючи на ньому всі свої тамошні дотеперішні партійні успіхи (в останньому часі показується, що ця база була дуже хитка, тож і позиції партії там сильно захитані), аґрарна партія і її головний орган під таким кутом зору розглядав і українське питання в цілому. Є

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 6. СЕРПНЯ 1934.

АНДРЕ ВІРАБО.

ВІНО.

У кожному коханні — всі це знають — буває так, що кохання одної сторони є більше від кохання другої. У коханні Фернанда і Люції було так, що почування Люції мало безумовно більшу силу. Одначе Фернанд — і з цього ніхто йому не зробить докору — це ван, що роздумує, обраховує, важить „за“ і „проти“ і що мусить обережно дивитись у майбутнє. Уже у двацятім році життя вміє він думати про своє 60-ліття. Це не перешкоджає його почуванням, але подекуди їх ускладнює. Тимто заки він оженитьcя з Люцією, мусить іще раз переспатись, щоб устати із тверезою головою.

Бо Люція не має ні зломаного сотика. Не має нічого крім чудового тіла, незіпсованої душі і сміливого серця. Але немає грошей. Навіть немає багатих свояків, яких смерти могла би бажати. Чи серед таких обставин булоб розумно зважуватись на таку поважну справу як подружжя? Адже подружжя теж дуже поважна справа!

Фернанд сповідається перед Люцією щиро зі своєї надуми, своїх сумнівів. Бо сам він немає багато. Люція відповідає з блідою усмішкою, що закриває її зранене серце:

Я розумію дуже добре... Певно, що було би краще, якби я мала віно, але — не знаю, чомусь так мені здається! — вірю, що все якось упорядкується, а як ні то щож? оженишся з іншою!

Він кричить:

— Ніколи у світі!

Бо він теж її кохає. Якби її не кохав, не завагався би ні хвилини. Оженився би з якоюсь дівчиною, що має досить гроша і може забезпечити йому прожиток. Тимчасом він вагається

Після хвилини вагання:

— Отже спробуємо!

— Ах! спробуємо, Фернанде.

Одначе вони не пробують обоє однаковим способом. Вона має всміхнені, широко розплющені очі, він — несупокійний і нервовий...

І так приходить день шлюбу. Люція виглядає прегарно у своїй білій сукні; сукня їй до лиця. Головно щастя їй до лиця. Фернанд заїхав за нею, щоби відвезти її до маґістрату. Вона стискає йому руку і каже зовсім тихо:

— Знаєш, я маю таке почування, що все піде гладко!

Він небагатий, але має авто. Це-ж нині предмет щоденної потреби. Зрештою це маленька машина і оказійно куплена. Люції воно подобається дуже, бо вона сидить у ньому з міртовим віночком і поруч того, якого кохає і який небавком стане її чоловіком.

Я маю таке враження, якби ми вже були у пошлюбній подорожі — шепоче вона йому до вуха.

— Якби „нарешті самі“ — жартує він.

День гарний. Хоч і дощик іде, але — гарний день. Мале авто їде до маґістрату, до цивільного бюра. За пів годинки авто відвезе їх назад тою самою дорогою, але вже злучених нитками подружжя.

Мале авто котиться вперед, кидається в один бік і другий, нарешті віддає на хідник і бах! ударяє у ліхтарню.

З перевернутого авта впало якесь тіло: — це молода. Подвійне почування притягає юрбу; перше це неспокій, бо нещасливий припадок усеж- припадок; друге це бажання сміятись... адже, милий Боже! молода перекинувшись, упала у такій комічній позі, що сам молодий...

Та сміх затих, бо молода рухається і голосно стогне. Молодий ненарушений з винятком твердої сорочки.

Нема і думки про те, щоб можна їхати до маґістрату. Шлюб треба відложити на пізніше, Бог зна на коли, аж нещаслива наречена видужає. Тепер треба взяти її на руки і нести. Бідненька! Що знею? Чи зломала ногу?

Фернандові можна спочувати, але при цьому він страшенне комічний: його штани повні болота, його біла камізолька розірвана, його циліндер сплющений. Коли він у чорному вбранні оперся об лиховісну ліхтарню, виглядав як джиґун, що досвітком вертається додому. Він нещасливий, у розпуці: він думає про свій шлюб, про нещасливий випадок:

— Треба повідомити бурмистра, що не прийдемо... треба відвезти її до шпиталю.

Одночасно має докори совісти:

— Це я цьому винен.

І ці докори не покидають його, коли кілька годин пізніше він сидить при її шпитальному ліжку:

— Зовсім не розумію, як це сталося.

— Добре вже, Фернанде, не маєш чого журитись... Добре, що це не поважніша річ... місяць треба буде лежати у ґіпсі .. а потім... гадаю, що не буду штильгукати...

А він, щоби себе боронити — хоча наречена і не думає докоряти йому — бере він у руки часопис і читає хроніку нещасливих випадків:

„Автобус упав на дуліці! [illegible] дування... Ах!“

деякі ознаки, що стихійний зріст української національної свідомости на Підкарпатті змушує аграрну партію зревідувати своє дотеперішнє відношення до національного питання на Підкарпатті, а це мусіло би потягнути за собою і ревізію дотеперішнього її неприхильного становища начального органу до української справи взагалі. У часописах прискочила навіть вже вістка, що аграрники мають видавати на Підкарпатті часопис в українській мові. Чи буде це дійсний зворот від русофільства, чи тільки нова спекуляція з огляду на недалекі вже вибори — покажеться вже в найблищому часі.

В дальшу чергу нашого огляду чеської преси з погляду її відношення до українського питання треба поставити орган партії чеських народніх соціялістів „*Чеське Слово*" разом з усіми його побічними виданнями. На чолі партії стоїть теж давній русофіл В. Кльофач, відомий нашому громадянству ще зперед війни з його тісного контакту з провідниками галицьких русофілів д-р Дудикевичем, д-р Марковом, д-р Глібовицьким і ін. Але русофільство Кльофача і цілої його партії зовсім іншої натури, як русофільство Крамаржа і чеських народніх демократів, бо і цілий політичний світогляд партії (у тім і її погляди на славянофільство і на політичну ролю Росії) зовсім інший. Вони кермуються більш реальною дійсністю і тому у чеських народніх соціялістів ми не найдемо аж такого відношення, яке колідувалоб з науковими аксіомами і цеґувало навіть само істнування самостійної української нації. У партії чеських народніх соціялістів є багато визначних політиків, які доволі добре визнаються в українській справі в цілому і які ставляться до неї як до конкретного питання, дарма що часто і не зовсім прихильно. Нинішнє русофільство чеських народніх соціялістів можна назвати більш традиційним „русофільством по інерції". І так треба дивитися і на відношення тої чеської партії і її преси до української проблеми. На Підкарпатті ця партія чеських народніх соціялістів веде теж чисто русофільську політику, так як і аграрна, а це теж мусить впливати і на трактування тією партією і самої суті українського питання. Як унормують чеські народні соціялісти своє дальше відношення до внутрішньо-політичних питань Підкарпатта, нині годі щось певного сказати, але можна думати, що при тій ситуації, яка там поволі наростає, і після загально відомої ужгородської промови міністра Бенеша, що є теж членом тої партії, чеські народні соціялісти теж зревідують свою дотеперішню політику на Підкарпатті, а це логічно мусілоб мати вплив і на зміну відношення їх їхньої преси до цілого українського питання.

Окреме місце щодо становища до української справи заслуговують „*Лідове Новіни*", орган посла Я. Страшського, колись голови партії праці, а нині визначного члена партії чеських народніх соціялістів. „Лідове Новіни" це безперечно один із найкраще редаґованих часописів в Чехословаччині і про українське питання реферують вони звичайно обєктивно і коректно, особливож останніми часами.

Так само коректно і звичайно обєктивно ставляться до українських справ „*Лідове Лісти*", орган чеської клерикальної партії. І „Лідове Лісти" і „Лідове Новіни" висказують теж і досить докладну поінформованість в українських справах.

Найбільш річево і найбільш прихильно ставиться до українського питання „*Право Ліду*", начальний орган чеської соціял-демократичної партії. Для нього українське питання зовсім ясне, розглядають його тут у належ юму загально-політичному масштабі, оцінка теперішнього положення українського народу теж зовсім правильна, і політично-національні аспірації українського народу находять тут звичайно належне зрозуміння. Політична лінія соціял-демократичної партії на Підкарпатті іде в повній згоді з цим загальним розумінням українського питання.

Хаотичне і незасоване становище до українських справ займає один із головних органів чеської преси „*Народні Політика*", дуже почитний чеський часопис, орган національно-безпартійний, більш правого напряму. Про українські справи пише „Народні Політика" якось ніби без програми і без виробленого стійного погляду, якось ніби від випадку до випадку, а тому можна на її сторінках подибати побіч зовсім обєктивних рефератів з українського життя, статті такі злобні у своїй антиукраїнській тенденції і такі безкритичні у способі трактування порушуваних ними тем, що приходиться аж дивуватися, як це можливе у поважній пресі і як під цими статтями може підписуватися шануючий себе журналіст.

Подавши ось так короткий огляд чеської преси з погляду її відношення до українського питання, треба — для повноти цієї картини — підкреслити ось ще який момент:

У трактуванні українського питання і українських справ взагалі чеською пресою видно — з малими тільки виїмками — часами якусь незрозумілу незрівноваженість, якусь невитриманість одної якоїсь лінії, а це має такі наслідки, що навіть і та преса, яка взагалі пише про українські справи коректно і досить обєктивно, дозволяє собі деколи на виступи, що тебе перечеркують всю її дотеперішню коректність обєктивність, а у критичного читача викликують враження неповажного рівня, а то й браку почуття журналістичної відповідальности. Про такі два дуже вкраві приклади ми поговоримо окремо.

Цукорня

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

Він нараз задумався.

— Що з тобою? — питається вона.

Він вагається, неприємно схвильований:

— Ні, це ніщо.

— Можеж мені сказати! Ти саме думав над чимось...

— Но, добре... я думав... що твій нещасливий випадок... це я цьому винен... а я обезпечений проти нещасливих випадків, навіть, як коли трапляються якісь третій особі з моєї вини. А ти для мене чужа....

— Ох!

— Річ ясна, з погляду закону... бо я зранив тебе, заки ми ще ввійшли до маґістрату! Ах! якби це нещастя було трапилось годину пізніше то ти вже не булаб „третьою особою", тілько моєю жінкою і товариство обезпечень не заплатило би мені нічого, але так...

— Але так? Чи воно має обовязок виплатити тобі відшкодування?... Чи стотисяч?

— Но... так...

Вона всміхається:

— Алеж це чудово! таким способом я матиму віно...

Вона перериває, бо зломана нога болить її, страшенне болить, так, що треба кричати. Всеж вона не кричить. Тільки каже за хвилину:

— Бачиш, якто добре, що ти таки рішився оженитися зі мною... Я була весь час пересвідчена, що все якось наладнаєся.

Переклав з франц. *ег.*

Ви маєте в себе кілька рідних установ, а чи Ви знаєте, що на чужині пропадають душі наших рідних братів? Тому присилайте передплату на українську пресу та місячні видання „Просвіти" та призначуйте їх для своїх братів.

Незрівняні! Тутки Пріма Аіда.

Українське шкільництво на Поліссі в минулому і тепер.

III.

(Докінчення.)

БАТЬКІВСЬКІ ДЕКЛЯРАЦІЇ.

Числові дані згаданої реєстрації такі: повіт берестейський зложив 1901 декларацію за 2625 дітей; повіт кобринський 2018 декларацій за 2909 дітей.

З двох цих повітів зложило декларації 113 сіл, разом 3919 декларацій за 5534 дітей. Колиб влада признала ті декларації, то на терені тих повітів мали би відкрити яких 100 шкіл. У вересні 1925 року прийшли відповіді на зложені декларації; всі вони були однакового змісту, всі відмовляли відкриття українських шкіл, при чому серед різних мотивів був теж мотив такий: „z powodu zupełnej nieświadomości treści".

У 1926 році Українська Парляментарна Репрезентація зверталась до міністра Суйковського з просьбою прихильно поставитись до справи українського шкільництва на Поліссі. Міністр обіцяв підтримати прохання і запропонував, щоби людність зложила подання на імя міністра через Кураторію Поліської Округи. Знов почали масово складати заяви і через Кураторію прийшло 72 прохань від 2864 батьків за 3207 дітей. Але в міжчасі міністр Суйковський подався до димісії і батьки не дістали ніякої відповіди.

Ще в рік потім, у 1927 році у кобринському повіті був рух серед селянства, який почасти за браком відповідного проводу, почасти з инших причин, не довів до декларацій. У

ГІМНАЗІЯ З ПОЧИНУ „ПРОСВІТИ".

У 1923 році в Бересті заснувалось Товариство „Просвіта" і майже рівночасно зродилась думка відчинити приватну українську школу. В 1924 році, з доручення Управи Товариства „Просвіта", Гнат Олесюк, кваліфікований учитель з великим стажем, зложив подання, щоб дістати концесію на приватну школу. Товариство зібрало серед громадян значний грошевий фонд, наняло відповідне помешкання, придбало меблі, приладдя і бібліотеку з огляду на осінній вже час, 13. жовтня 1924 р. відкрило приватну Українську Школу імени *Олекси Стороженка в Бересті*, не чекаючи відповіди. Українське Педагогічне Товариство у Львові прислало на свій кошт другого вчителя; потім (від Різдва) завнгажовано ще третього і школа з 98 дітьми провела свій перший шкільний рік. Підчас року трапився такий прикрий випадок: Страсного Тижня великого посту, саме в час сповіди дітей заарештували вчителя Лещука, що зробило велике враження на дітей; зрештою, ніякої провини за паном Лещуком слідство не виявило і його випустили на волю.

СУБСИДІЯ ДЛЯ РОСІЙСЬКОЇ ШКОЛИ

У веденні школи були певні матеріяльні труднощі і Управа Товариства „Просвіта" кілька разів зверталась з просьбою за субсидією до Берестейського Сойму, Маґістрату, Громадського Уряду, але відповідь завжди була неприхильна. У 1925 році Берестейський Маґістрат видав для російської гімназії в Бересті 5.000 зол. субсидії, а для української школи відмовив, хоч, здається, ніхто не заперечує того факту, що російський елемент на Поліссі є прийшлий, а українці є місцевим населенням. Косівська Громадська Рада ухвалила для Берестейської Української Школи 500 зол., але Староство ухвали не затвердило.

ВІДМОВНА ВІДПОВІДЬ І ВІДКИНЕНІ КАНДИДАТИ.

Школа розвивалася, поки була надія на відкриття в Бересті середньої школи — гімназії, чи якої іншої. Товариство „Просвіта" розуміло конечну потребу для населення середньої школи і 22. липня 1926 р. зложило до Поліської Кураторії шкільної округи просьбу про дозвіл на відкриття перших трьох кляс української гімназії в Бересті. Представлені були кандидати на посади директора і учителів; всі вони були учителями середніх шкіл і працювали в той час або в державних гімназіях, або в приватних. До прохання було приложене лікарське свідоцтво повітового лікаря про цілковиту придатність помешкання для гімназії.

18. серпня 1926 р. прийшла з Кураторії відмовна відповідь, яку Кураторія мотивувала так: 1) помешкання визнавали непридатним для гімназії, 2) кандидат на директора не м'я польського громадянства, хоч у той час учителював у державній гімназії і вже давно розпочав заходи, щоб дати йому громадянство,

Похороном займеться найлучше і найдешевше

ХАРІС

ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ 3., (В НАРОД. ДОМІ)

Наше заведення полагоджує всякі урядові формальности, висовує експозиції і перевозить в найдальші сторони з усіх шпитарів, шпиталів як і санаторій.

Не слухайте агентів, що крутяться по шпиталях і підшиваються під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.

Й вешасте дітей до ХАРІСУ, а відвадуть вам гроші сторони. 6:8

3) з осіб, представлених на кандидатів на учителів, ніхто не мав відповідних кваліфікацій (всі вони того самого року були затверджені Кураторією на посадах учителів польської і російської гімназії), 4) Кураторія зазначала, що статут „Просвіти" не передбачає відкриття шкіл, 5) Кураторія не передбачає, щоб українська гімназія могла зібрати відповідну скількість учнів.

ВІДКИНЕНИЙ РЕКУРС.

У рекурсі до Міністерства, зложеному 24. серпня 1926 р., подали інші кандидатури директора і учителів, що відповідали всім формальним вимогам, а також зазначали, що в разі прихильної відповіди Товариство „Просвіта" ще в тому самому році розпічне будову власного дому, котрий буде відповідати всім сучасним вимогам щодо помешкань середніх шкіл. Однак 18. вересня 1926 року Міністерство затвердило постанову Кураторії, покликуючись на ті самі мотиви і справа відкриття української гімназії в Бересті перейшла в неозначене майбутнє.

Берестейська інтелігенція, не бачучи природного продовження науки по скінченні школи, почала посилати свої діти до школи польської або російської. Українська школа лишилась з контингентом учнів виключно з дітей підміських сіл.

В 1932 році в перших числах жовтня, коли наука йшла вже нормально, влада усунула від праці учителя провідника цієї школи, Павла Артемюка „з педагогічних оглядів".

Школа істнує, борикаючись з матеріяльними труднощами, але інших українських шкіл на Поліссі, ні державних ні приватних, покищо нема.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Болтів ч. 4.**
1/78 161—180

Продажа церковної землі і лісів на Волині.

II.

ПРОДАВАЛИ НЕ СВОЮ ЗЕМЛЮ.

1. Як бачимо в умові аренди покликається о. Шиманов на закон: 1711 ст. X. тому. Та стаття каже ось що: „Нерухомі маєтки архієрейські (архиерейськими в Росії називалися „имѣнія архіерейских домов") монастирські і церковні, **що непотрібні до вжитку,** можна віддавати в аренду на час не довший як 12 літ. Перший з дозволу урядуючих архиереїв, другі ігумена монастиря з братією, треті настоятеля церкви, церковного старости і поважних парохіян".

І ось тут виринає питання, до чого тут припутався Митрополит „Волині і всієї Польщі"? Волинський архієрейський дім в Житомирі мав обширні маєтки в селі Віліі під Житомиром, їх тільки й міг наймати Митрополит Денис. Але Вілію забрали большевики, отже виходить, що парцеляційна кампанія оо. протоєреїв „ест непривор итое, сущее самозванство" і в аренду „теплие ребята" **продали неналежну до митрополита землю.**

2. Якби цей контракт був зладжений навіть правною особою, то й тоді він не варт „выеденного яйца" як кажуть москалі, а то ось чому:

Якщо при заключенні умови арендатори платять арендний чинш за час більше одного року (бо когож можна здурити, що чинш за перший рік виносить **1900 зол.,** а за 11 літ 165 зол.), то право вимагає, щоби такі контракти зладжувалися табулярним способом, та щоби маєток був табулярно застережений. Тоді, як списувано наведений контракт, ще були на Волині старші нотарі і вони затверджували або відкидали такі акти (арт. 1703).

3. Арендатори дістали право будівлі, а в такому разі ст. 542 п. 26 також вимагає того самого.

4. Контракт має всі познаки фіктивности; його дістає покупець замість купної грамоти; право признає такі грамоти неважними (ст. 1526 п. 2).

5. Уступ 7. умови зредагований так туманно, що ніхто його не розшифрує. Він говорить: „По одержанні дозволу арендатори мають право набути арендований маєток на власність за ціну, яку вони виплатили по контракті", себто за 2065 зол., — але чи вони мають ті гроші другий раз платити чи ті 2065 це еквівалент купна і чи власник повинен землю продати арендаторам, а нікому іншому, того не сказано.

6. Конвенціональна кара у висоті 3.800 зол. це блеф для замазання очей дядькам, бо щоби навіть цю кару Суд присудив — чого не може бути — то деж пекалівська церква добулаб таких грошей?

7. Щодо скасування умови, якби чогонебудь не додержали Савицький і Тростянчук, то це може трактитися дуже легко. В самому контракті нема ні слова, чи тих 1900 зол. за перший рік вони вплатили при підписанні умови, бо на відписі нема також нічого, а при „крючкотворстві" дуже легко сказати, що гроші не вплинули, а свідками цього доказувати не можна. На відписі нема також чи вплинула та дрібна плата по 15 золотих.

ЦЕРКОВНІ ГРОШІ ДО ВЛАСНОЇ КИШЕНІ.

Але дивовижа ще не вся вичерпана:

Шиманов занапастив церковну землю, а на недоплачені за неї гроші виставлено векслі, котрі він виповнив **на себе особисто** і відтак стягав їх судом **у власному імені.**

Ось коротенький виказ процесів, які Шиманов провадив у млинівськім городськім суді: за один тільки рік. Це були процеси:

1. Проти Андрія Степанюка, за землю тоїж самої пекалівської церкви, за заплату 488 зол. на вексель, протестований Шимановим у дубенського нотаря Матушевича, дня 14. 5. 1929 до Нр. 7725 акта Нр. 84/29). З цим векслем звязана дуже цікава історія; це був бляпкет на 500 зол. призначених на ремонт млинівської церкви і записаний в книги Комітету відбудови церкви. Зробивши себе настоятелем церкви м. Млинова о. Шиманов взяв цей вексель з церковної скарбонки і виповнив на себе. З цього виникла ціла справа, а чим вона скінчилася, невідомо.

2. Проти Івана Андрійчука за церковну землю с. Войнищі, мизгинської гміни, дубенського повіту, за заплату 520 зол. до ч. спр. С. 140/28.

3. Проти Дениса Джигарова за ту саму землю за заплату 25 зол. до ч. спр. С 141/28.

4. Проти Григора Дзісяка з того самого титулу за заплату 720 зол. ч. спр. С. 142/28 і проти того самого за заплату 80 зол. до ч. спр. І. Нр. 143/28.

ГРАБУНКОВА ПРОДАЖА ЦЕРКОВНИХ ЛІСІВ.

На цьому закінчимо з продажею землі і скажемо ще кілька слів про продажу лісів.

Ці справи йшли дуже „скороченим способом". Ліси продавали, як на ринку продається околот соломи. Гроші в руки і тащи околоти. Так і тут: Гроші оо. протоєреям дали жиди в руки і рубали ліс, вивозили його, як крадене, день і ніч. А про те, що цивільне право вимагає при продажі церковних лісів цілої процедури: Оцінки, нумерації, публікації і т. п. (ст. 515 том. X.; арт. 111, 362 і 416 лісового закону) оо. протоєреї і не думали.

О. Шиманов насамперед розправився з лісом тої парохії, де він був священиком себто села Малі Дорогості. Туди він приїхав 1918 р. і застав 36 моргів дубового лісу. Це був ліс, якого не було хочби у графів Ледоховських чи Хоткевича, а навіть в державних лісах. Дуби один в одного стрімкі, чисті і по словам урядових лісничих цей лісок можна було назвати „матеріялом на кораблі". У деяких селян тої парохії осталися сліди цих дубів у виді підвалин по 25—27 аршинів довжини. О. Шиманов продав той ліс жидам не в характері уповноваженого „Митрополита всеї Польщі і Волині", а як самостійний господар парохії. Вирубавши ліс зараз же віддав зруб на кілька літ в аренду безплатно, при умові: негайно викурювати пні, а як тільки продав ліс, то зараз-же покинув парохію (передав свому зятеві, котрого селяни не пустили в село). Сам вибрав собі м. Млинів. Можна дивуватися, що навкруги в часі завірюхи селяни нищили ліси, в тої дубини не зачіпили, а попередники о. Шиманова були також настільки совісні, що такого дубового лісу не нарушили, хіба яке всохле дерево або інший рід дерева. За яку ціну той ліс продано, не відомо. Коли у нього парохіяни зажадали звіту, де поділися гроші, то він відповів з іронією „докажи раньше, який то був вирубаний ліс і покажи пеньки". Відомі на Волині такі два випадки, що самі селяни рішуче противились продажі лісу:

ЧОМУ ЛЮДИ ДАВАЛИ СЕБЕ ОБМАНЮВАТИ?

Протоєрей Шиманов продав жидам ліс церкви села Дорогості Великі тоїж млинівської волості, але священик цеї парохії о. Хведір Гайденко зібрав громаду і заявив, що „Терешко (його інакше ні священики ні миряни не називали) продав ліс, дістав гроші і вже жиди оглядали його та розпічнуть порубку". О. Гайденко дав їм волю робити, як їм подобається. Того самого дня зібралося коло сотки мущин, озброєних у „дреколі" та окружили ліс і жидів прогнали геть. Жиди пішли зі скарґами до Шиманова, але за дві доби будівельний ліс був вирубаний. Все, що було здорове і мало пилку й сокиру, подалося до ліса, та ще до того на „толоку прибули чехи з сусідніх сіл. Ліс вивезли і зложили на місце призначення на будову церкви. Тепер там на горбочку пишається дуже гарна церква, але служити в ній о. Гайденкові не прийшлося; його зараз варшавські консисторські москалі викинули з парохії і за 9 літ він вже на четвертій парохії. Останню парохію дали йому на самій большевицькій границі, — село. Країв за Здолбуновом.

Другий випадок спротиву проти продажі церковного лісу був в Малинській парохії, дубенського повіту. Там о. Мостович при допомозі селян не дав продати ні землі ні лісу. За це його московські церковні достойники звільнили з парохії, але він нічого собі з цього не робить, всі укази „понеже поелику", що їх дістає з Консисторії, кидає в кошик і до останніх часів сидів на своєму місці, а присланих на його священиків парохіяни зустрічають так чемно, що вони чим швидше показують пяти.

СЕЛЯНИ ПРОГАНЯЛИ КУПЦІВ-ЖИДІВ.

Треба поставити й зрозуміти питання: Невже таки волинський селянин настільки темний, що дав себе так взути в лапті, що він заплативши ціну купна вповні, не рідко випродувши на те що тільки можна було продати, та ще заліз у лихварську позичку, згодився замість „купчої крепості" дістати отакі негідні шпаргалки, котрих взірець я подав вище?

Друге питання: Як то могло статися, що на всю Волинь знайшлися тільки два священики з цивільною відвагою, а все інше духовенство дивилося на ту руйнацію церковного добра, охкало, стогнало і підносило руки до Бога, взиваючи пімсти, але й на тому обмежилось?

Відповідь дамо окремо. **Хведір Стерня.**

Реформацькі пігулки **ЧЕРНЕЦЬ** з маркою (Zakonnik).
регулюють шлунок, хоронять від терпінь печінки, надмірної опасистости, паморок, лагодять гемороїди і при нахилі до обстоянні є лагідним прочищуючим засобом. Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 33/69 19—?

Історія одної дипльоматичної валізи.

ЛЬОНДОН, 4. 8. ПАТ. Між стацією Ватерльо у Льондоні та воєнним портом у Портсмут вкрали з поїзду важливі документи британської маринарки зі звітами пробних вправ нових воєнних кораблів зі спеціяльними гарматами. Документи були в невеличкій валізці з червоної шкіри. Курієр адміраліції, який їхав враз зі спеціяльним контрольором передав валізу до багажового відділу. У Портсмут ствердив, що валізка з документами пропала. Тому, що поїзд спинявся на 15-ох стаціях, невідомо на якій стації вкрадено документи. Агенти політичної і кримінальної поліції ведуть енерґійне слідство.

ЛЬОНДОН, 4. 8. ПАТ. Дипльоматичну валізу британської адміраліції, якої щезнення в потязі між Ватерльо і Портсмут викликало вчора велику сензацію, знайдено вечором. Показалося, що залізничий урядовець в багажовому переділі бачучи на валізі наліпку доку, де будуються два воєнні кораблі, яких плани находилися у валізі, думав, що пересилка йде в невластивому напрямі, і перекидав її до потягу, що йде на північ. Вчора вечором дипльоматичну валізу доручено докові, який стрямував її назад до адміраліції.

Нинішня льондонська преса кепкує зі вчорашніх алярмів про шпигунів чужих держав.

Новий протест большевиків у Берліні.

МОСКВА, 4. 8. ПАТ. Большевицький амбасадор у Берліні склав новий енерґійний протест проти відновленого видавання російської газети „Новое Слово", яке є органом російських націонал-соціялістів. Большевики нападають, що „Новое Слово" веде завзяту протибольшевицьку кампанію враз з німецькою пресою.

—o—

Наші світливці на чужих виставах.

В травні 1934 р. відбулася Перша Міжнародня Вистава Мистецької Фотоґрафії в Любляні та ще й інших містах Югославії. Фотоґрафічні товариства Югославії, дивлячися на інші держави, де такі міжнародні вистави мають уже свою традицію та майже рік-річно відбуваються, постановили влаштувати у себе першу виставу мистецької фотоґрафії в Любляні.

На виставу зголосилося 358 авторів, присилаючи 1765 образів, однак жюрі стануло на тому становищі, що треба зберегти по змозі високий рівень вистави, тому приняло лише 359 образів, себто около 30 проц. В катальозі бачимо умішених 218 авторів (140 авторів відпало зовсім), що заступають на виставі 26 держав. — На перше місце вибивається своїми творами Чехословаччина і місцеві мистці (Югославія), та Сполуч. Держави Півн. Америки. Дальше йде Австрія, Індії, Китай та Анґлія.

На виставі є репрезентованих 12 фотоґрафічних технік. Переглядаючи катальоґ бачимо передовсім велику скількість образів, виконаних у бромі (418), далі знаходимо хльоробром (74), бромолій (21), передрук (19), хльоросрібло (11), піґмент (5), Давня королева шляхотних фотоґрафічних технік, ґума (3), тепер, видно, не в моді, а на її місце входить передрук та бромолій. — Крім згаданих технік дальші заступлені ним або двома образами.

Дуже гарно та дбайливо виданий катальоґ прикрашений 8. репродукціями дійсно добрими та вартісними. Слід тут згадати про репродуковані образи: „Демон" д-ра Г. Павндстона (Спол. Держави), „Півакт" — Синек — (Чехословаччина), „Грецька святиня" — А. Хейлі — (Анґлія), „Над потічком" — Славко Племель — (Югославія).

У катальозі цієї вистави стрічаємо назвище Р. Совяковського, члена У-ФО-ТО у Львові. На виставу приняли один його образ під заголовком: „На ранне богослуження", Автор образу дістав від вистави похвальний лист та запрошення до участи в дальших міжнародніх виставах Югославії, які будуть відбуватися що два роки.

Роман Совяковський, референт міжнародніх фотоґрафічних вистав при У-ФО-ТО.

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА"
і здорової підмінки кави „Пражінь"
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові.
1301

Китайка проти Японії.

БЕРЛІН, 4. 8. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє із Шангаю, що вдова по Сун-Джат-Сені зорґанізувала нову політичну партію в Китаю з метою поборювати японські імперіялістичні рухи в Китаю. Має видати відозву з закликом до боротьби з політикою Японії і спробами переміни Китай в японську кольонію.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
вживаємо при домінувальних
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОЖЕ ЗІ ЗНАКОМ „СОНЦЕ" ОРИГІНАЛЬНІ!
РАБРИКА ФАРМАЦЕВТИЧНА В. КОВАЛЬСКИЙ

По широкому світі.

— В Парижі засуджено Ст. Кравса на 5 літ вязниці за шпигунство в користь Німеччини.

— В берлінському Люстґартені відбулася велика військова маніфестація з приводу роковин світової війни.

— Італійський уряд призначив 1.200 міліонів лірів на купно летунського матеріялу.

— Уряд Долішної Австрії розвязав усі німецькі руханкові товариства в краю.

— Націонал-соціялісти в Австрії оголосили бойкот помаранч, цитрин і інших товарів з Італії.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

Так виглядяють правдиві фабрикати Д-ра Еткера!
Просимо вистерігатися наслідувань!

Ще про зїзд совітських письменників на Україні.

Два дні тому в „Ділі" (ч. 203) подали ми коротку згадку про зїзд совітських письменників на Україні, який відбувся в Харкові в днях 17—26. червня ц. р. Нині подаємо характеристичніші уривки статтей з большевицьких часописів, які ілюструють найдосадніше ті жахливі умовини, в яких доводиться вести культурну працю на Україні.

ВКАЗІВКИ МОСКВИ ДЛЯ СОВІТСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ НА УКРАЇНІ.

Майже одночасно з Всеукраїнським Жіночим Конґресом у Станиславові, відбувався у Харкові зїзд совітських письменників України.

Напередодні зїзду московська „Правда" з 12. червня ц. р. надрукувала велику статтю І. Кулика під наголовком: „Українська література напередодні зїзду". Ціла стаття переповнена вказівками для совітських письменників України. При цій нагоді Москва та її відпоручники виявили, що їх найбільше лякає та кинули досить яскраве світло на деякі події недавнього минулого на Україні. Але даймо слово большевицьким провідникам. І. Кулик пише:

„В жорстоких клясових боях народилася, розвивалася і набирала сил українська совітська література. Її молодим, ще не зміцненим силам, доводилося прокладати свій шлях через перепони, які ставила українська націоналістична буржуазія, кулацтво та його ідеольоґія в галузі літературознавства та літературної політики на чолі зі школою „академика" С. Ефремова. Проповідуючи „єдиний національний фронт", відмовляючи признавати все те, що, розбиваючи цей фронт, ставило своєю метою зміцнення диктатури пролетаріяту та найтіснішого братерського звязку з СРСР, шовіністична буржуазія знаходила саму активну підтримку з боку націонал-ухильників у лавах КП(б)У. Не дармаж Н. А. Скрипник, який очолював націоналістичний ухил в КП(б)У, єднаючися з імперіялістичними інтервентами, писав ще в 1929-му році:

„...Політична роля літературного твору значно зменшилася. Виникли нові галузі громадянського життя, де виявляються творчі сили нашого народу. А тому, хоч вага літературного твору зросла, проте його значіння значно зменшилося".

Ледви чи треба поважно оспорювати — пише І. Кулик — цю націоналістичну спробу доказати, що дореволюційна українська література була сильнішою, впливовішою й активнішою від сучасної совітської. В суті цього становища, каже І. Кулик, лежить бажання українського кулака відгородити свій хутір від пролетарської революції, надія українського буржуя на вільний і „самостійний" визиск робітників і селян України"...

Таким чином, коли відкинути комуністичну фразеольоґію про „кулаків" та „буржуїв", то найбільше непокоїть Москву бажання українського населення відгородити „свій хутір" (свою Україну) від пролетарської революції, тобто від Москви. А, між тим, справа йде й неминуче прийде якраз до відгородження, до усамостійнення України.

Занепокоєння Москви остільки велике, що вона лякається і продовжує воювати з тінями своїхже небіжчиків. Тому І. Кулик далі пише:

„Не протирічить цьому „хуторянському" кулацькому програмові пізніще видвинуте українськими націоналістами гасло „орієнтації на психольоґічну Европу" (Хвильовий). Гасло це, після реалізації, мало би означати перетворення Радянської України в кольонію чужинецького імперіялізму".

(О! борони нас, Боже, від московських приятелів, а з ворогами дамо собі раду!)

Далі І. Кулик робить таке признання:

В 1931-32 р., коли КП(б)У зробила низку помилок в праці на селі, знову зміцнилася праця націоналістів, петлюрівців, дворучників і в літературі".

„В 1933 році, внаслідок допомоги Україні від В. К. П. і Сталіна, розбито аґентів-інтервентів в УРСР."

„Без сліду зникли з совітської літератури вчорашні „коріфеї", як Остап Вишня, безталанний графоман О. Досвітний, Пилипенко, О. Слюсаренко та інші".

Далі І. Кулик „славословить" тих совітських письменників і поетів, які, як каже автор „прийшли до нас з націоналістичного табору"

До них зачисляє: **О. Копиленка** за його роман: „Народжується місто"; **Г. Коцюбу** за його останні дві книги, присвячені Дніпрельстанові („Нові береги"), („Родючість"); **Ю. Смолича** за його роман „Сорок вісім годин"; **П. Панча** за його „Право на смерть" та **А. Головку** за повість „Матн".

П. Тичина перейшов до актуальної тематики (збірник „Партія веде") і це, без сумніву значна перемога. Тимчасом ми зробили би йому злу прислугу, наколи би промовчали факт нерівности, навіть деякої непевности мистецького виявлення нових для Тичини тем та ідей

Цяж непевність виявляється в останніх творах другого визначного майстра віршів бувшого „стовпа" буржуазно-націоналістичної групи „неоклясиків" — **М. Рильського.**

„Нарешті **М. Бажан** дуже поволи виривається з націоналістичного багна, в якому знаходиться коріння його творчости".

Таке „вихвалювання" в умовинах радянської дійсности на Україні, при тому русотяпстві, яке дуже енерґійно провадить Москва, не віщує нічого доброго для тих, кого нині нібито приязно поплескує по плечах І. Кулик.

Не має найменшого сумніву, що в найближчому майбутньому згаданим письменникам стануть пригадувати їх давно минулі псевдо-націоналістичні прогріхи, охрестять їх „кулаками, дворушниками, „петлюрівцями" і скажуть про них таксамо, як тепер говорять про Остапа Вишню, О. Досвітного, С. Пилипенка та О. Слюсаренка, що вони „без сліду зникли" радянської літератури".

Дякувати за це будуть таксамо Сталінові та його завушникові на Україні Постишеві.

ЩЕ ОДНА ДИРЕКТИВА З МОСКВИ.

Харківські „Вісти" (ч. 137 з 16. червня) надрукували привіт від Всесоюзного Організаційного Комітету Совітських Письменників в Москві, в якому між іншим говориться таке

„Під керовництвом партії, письменники України провели боротьбу проти контрреволюційного націоналізму і націоналістичного переродження Скрипника, проти аґентури клясового ворога, політичних дворушників і провокаторів, що намагалися використати в своїх інтересах літературу".

ВІДГУК НА ДИРЕКТИВИ МОСКВИ.

Київські „Вісти" (ч. 137) надрукували статтю Ів. Кириленка, яку він написав, прочитавши в московській „Правді" статтю І. Кулика, бо навіть його назва статті по суті такаж сама „Радянська література України перед зїздом" В цій статті І. Кириленко пише:

„Притуплення клясової пильности довело до того, що в організаційному комітеті в першому періоді його істнування, діяли контрреволюціонери, дворушники, шкідники, які на свою „літературну" роботу дивилися як на засіб маскування та на зброю націоналістичної пропаґанди. Січнева постанова Центрального

Комітету ВКП. 1933 р., приїзд на Україну групи загартованих большевиків на чолі з тов. Постишевим — все це стало переломовим моментом у боротьбі проти націоналістичного ухилу в КП(б)У., очолюваного Скрипником, проти дворушників, контрреволюціонерів на культурно-мистецькому і зокрема літературному фронті.

„Тому наші критики і літературознавці — пише І. Кириленко — повинні провести велику роботу з переоцінки деяких моментів в історії української літератури, зокрема і в питанні про основоположників пролетарської літератури на Україні. Таксамо треба викрити і дати рішучу відсіч націоналістичним концепціям у літературознавстві, де клясиками української літератури вважалися часто націоналістичні писарі (Грінченко). За те треба видати твори революційної української літератури, замовчувані націоналістами (Грабовський, Тесленко). Треба показати єдність і взаємовплив розвитку російської і української революційно-демократичної літератури"...

ЗНОВУ БРАТНЯ РОСІЙСЬКА КУЛЬТУРА.

„Питання мови, пише далі І. Кириленко, повинно знайти своє правильне розвязання на зїзді. Зокрема на Україні, питання мови — це питання класової боротьби проти націоналістів, які всіми засобами намагалися засмітити українську мову польонізмами, архаїзмами, сердньовічними словами з єдиною метою доказати, що українська мова, як і цілий процес розвитку української радянської літератури, нічого спільного не має з братньою російською радянською культурою і літературою".

ПОСТИШЕВ ПРО НАЦІОНАЛЬНІ ПИТАННЯ.

Відпоручник Сталіна і фактичний диктатор на Україні Постишев, у своєму привітанні письменникам каже:

„Українська література за час існування радянської країни пройшла дуже складний шлях. Боротьба і на цьому фронті — хто переможе — повставала не один раз перед деким. Не мало українських письменників втрачали надію, каялись, повертались і знову йшли, а деякі так міцно потрапили до пазурів ворогів диктатури пролетаріяту, що з цих пазурів вирватись не зуміли — не вистарчило сил і волі. Тепер ще окремі товариші, невільні від цього хитання".

Всі ці вказівки Москви та згадка Постишева про українські національні ухили вказують, що „хитання" починає зникати і вся Україна починає обертатися чолом проти Москви.

Дмитро Геродот.

Ширіть наш часопис!

Великий Театр | **СЬОГОДНІ!** Останнє прощальне представлення **ГОЛУБА КРОВ** Оперетка В. Коллльо. | **Театр 8'30**

Большевицько-французьке братання.

МОСКВА, 4. 8. ПАТ. Завтра відлетить до Парижа большевицька ескадра з метою ревізитувати французького міністра летунства Коте. Большевицькі летуни летять з шефами: цивільного летунства Уншліхтом, військового Хрипіном, шефом летунства на совітській Україні Інгавнісом, головним інжінїром військового летунства Авзаном та двома іншими інжінїрами. Лет в Москви відбудеться понад Львів, Краків, Відень, Мінхен до Парижа без осідання. Большевицькі летуни оглянуть низку летунських фабрик у Франції, летунські школи і будуть на великих летунських маневрах.

—o—

НОВИНКИ

— ВШ. кревних і заморських кореспондентів „Діла" просимо присилати свої дописи на адресу Редакції, а не поіменно на назвища теперішніх членів Редакції, тому, що частина редакторів перебуває на відпустці і листи, адресовані до них, можуть пролежати кілька тижнів нерозпечатаними, а статті в цих листах утратять всяку актуальність.

— Товариський зїзд. Товаришів-матуристів української державної ґімназії в Коломиї з р. 1904. повідомляємо, що 30-літній товариський зїзд відбудеться в Коломиї дня 16. серпня ц. р. в год. 8-ій рано. Збірка в ґімназії. Дальші зголошення слати на руки тов. Пйотровського, Коломия, вул. Скорупки ч. 10. За Комітет: **Л. Добрянський, Т. Пйотровський.**

— Шкільні ферії не будуть продовжені. У звязку зі заходами деяких кол у Варшаві, щоби сьогорічні шкільні ферії продовжити до кінця л. м., з міродатної сторони інформують, що міністерство освіти заняло відмовне становище. Виїмки можуть бути тільки в школах на терені, навіщеному повенями.

— Підвищка цін хліба. Організація власників пекарень у Львові підвищила на 2 сот. подрібну ціну хліба. В пекарнях ціна не змінилася.

— Знижка для літників. Міністерство шляхів признало 25-процентову знижку залізничих білетів для літників, що вертають з кліматичних і купільних місцевостей, віддалених бодай 80 км. Знижку можуть дістати літники, що були найменше 8 днів на місці і викажуться посвідкою союзу польських уздоровищ, які ведуть списки лікуванців і літників. З тих полекш можна користати в серпні і вересні ц. р. при виїзді з таких між іншим місцевостей: Гребенів, Яремче, Івонич, Косів, Криниця, Любінь Вел., Моршин, Мушина, Немпріз, Рабка, Риманів, Щавниця, Скло, Солець, Трускавець, Ворохта, Закопане, Заліщики, Жегестів.

— Маємо Місс Україну. 17. ц. м. зїзджаються до Парижа красуні ріжних країн, зпоміж яких мають вибрати найкращу — Місс Европу. 18. ц. м. зберуться вони в редакції одного великого щоденника, звідти поїдуть до одного із ресторанів у Бульонському Лісі, де буде зібрана еліта гостей. Підчас бенкету, в якому візьмуть участь кандидатки та запрошені достойники пічнуться перші підготовчі балачки, зовсім необовязкові для членів жюрі. Уперше між европейськими красунями буде Місс Україна і Місс Атлянтійського Океану. Красуні обідуть ріжні французькі літнища, а з початком вересня поїдуть до англійського літнища Гастінгс, де виберуть „Місс Европу".

— Ріжні вістки. Американська статистика означує на 500 міл. дол. втрати спричинені посухою у Злуч. Державах; приблизно половина цієї суми це втрати худоби. — Біля Гроттаферрата (Італія) найдено кістяк мамута. — Цими днями закінчився у Німеччині речинець заборони продавати англійський „Дейлі Телеграф"; а проте власники крамниць і кіосків із ґазетами дістали урядове доручення цієї ґазети не продавати. — Із Москви мають вислати наукову експедицію до землі Франца Йосифа, щоб розглянути можливість комунікації між Мурманом і Владивостоком. — Французький католицький союз звернувся до президента з проханням повернути чернечому чинові давнього манастиря Шартрез, біля Ґренобле, манастирський будинок разом із майном — У більшості німецьких міст рішили зачиняти крамниці не в 7 год. вечором, а в 6-ій. —

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 5

Комунікація і хліборобство Америки.

Про одну з ознак культури. — Швидка розбудова залізниць. — Теперішні уліпшення. — Хто заінтересований у залізництві. — Чого хоче режім Рузвельта. — Інші засоби комукації.— Уряд, промисл і хліборобство. — Загроза схлопіння. — Всюди „ножиці". — Вигляди на поправу.

Хтось написав, що одною з ознак культурности краю чи його народу — це комунікація.

Не можна цьому відмовити слушности у високій мірі. Бо пощож нпр. народам з малою культурою — живої комунікації? Що великого він утратить, як замісць за 15 годин буде на місці за дві доби! Нащо малокультурним народам живої й вигідної комунікації, якщо на місцях нема нічо особлившого, щоби була потреба туди їхати.

А візьмім під увагу американське залізництво, що становить зруб господарської будівлі держави; цей „одинокий сутевий засіб, який лучить нас усіх у національну спільноту"; цей засіб, що „з континенту створив націю й охоронив нас перед розбиттям на малі взаємно собі невигідні одиниці, як це бачимо в Европі"; — так про американське залізництво висловлюється теперішній президент держави, Рузвельт, у своїй книжці „Погляд уперед".

Перша залізнича лінія побудована в Америці 1830 р., отже 5 літ пізніше, ніж у Великій Британії. Але будова залізничих ліній пішла тим таким скорим ходом, що 1840 р. осягнула загальну скількість 4.534 км., себто майже вчетверо стільки, що В. Британія. Довгий час Зл. Держави немов суперничали з Англією щодо довготи залізничих ліній, тримаючи її у пристойній віддалі. В 1880 вже хіба одинока Німеччина могла йти на змагання зі Зл. Державами щодо залізниць, але й то лінією пять а то й шість разів коротшою. В 1930 р. мали Зл. Держави вже безконкуренційну довжину залізничих ліній, бо 420.000 км. (отже більше, як ціла Европа) проти 58.400 км. залізничих ліній Німеччини й 77.600 км. залізниць нового конкурента велитня — Росії. (Польща має тепер 19.600 км. залізниць). Сьогодні йде зріст залізництва в Америці щораз далі, хоч уже не так у напрямі продовження ліній чи лучби поодиноких місцевостей, але в напрямі введення якнайбільшої догідности: побільшення числа рейок, уліпшення машин, приспішення швидкости й електрифікації. Пенсильвенська залізнича кампанія закінчила електрифікацію своєї лінії між Ню Йорком і старою станицею — Філядельфією.

Для американських відносин це залізництво незвичайної ваги. Воно повстало приватними заходами, вправді при підержці держави, але всеж у ньому зацікавлена велитенська частина, бо яких 30 міліонів горожан, що в ріжній формі інвестували туди свої капітали. В ньому заінтересованих 1.700.000 службовиків, що управильнюють залізничий рух і сотні тисяч тих, що при залізниці працюють і приготовляють для неї матеріяли. В залізництві заінтересовані не тільки ці 32 міл. осіб, що їх залізниці перевозять річно й ті промислові й торговельні круги, що перевезли 440 міл. тон товарів на тисячі миль, але й ті бродяги („боми"), що їдуть до Каліфорнії чи на Фльориду під вагоном. Словом — це одна з тих головних артерій, що живо займає собою всіх.

Інша річ, що держава Рузвельтового режіму хоче і мусить тепер встрянути в це підприємство, коли бачить таку нездорову систему, що нпр. 30 проц. того залізництва перевозить ледви 2 проц. подорожних і вантажу. Очевидно — з того крахи, руїна вкладчиків, служби, ба й страта держави, що за республиканського режіму давала гроші на покриття недоборів тим залізничим капіталістам, що їх нераз створила звичайна конкуренція. Тільки — розуміється — подорожні на цьому не тратили й не тратять; навпаки: мають велику вигоду, бо можуть їхати коли хотять і як хотять.

Коли мова про комунікацію, то треба ще згадати, що американська телефонічна й телеґрафічна сітка більша, як сітка решти світу. Дротами цієї сітки можна обмотати нашу землю на рівнику 250 разів.

А безліч прямих, добрих, бетоново-асфальтованих шляхів, що перетинають край у всяких лініях, у всіх напрямках. А як візьмемо ті, увагу кольосальну торговельну фльоту з міліоновим тонажем, що шибає не тільки по великих ріках, широких каналах, просторих мов моря озерах, але й по всіх океанах — то будемо мати приблизне поняття про надзвичайну рухливість населення тієї держави і про ті культурні потреби, що викликали ці неможливі дійсне засоби.

Справу соціяльного добробуту розглядали в Америці звичайно маючи на увазі переповнені промислові осередки. Ще от недавно за кадемії попередньої президентури складали плани про поліпшення господарського стану майже виключно з оглядом на міські відносини. Це очевидно не відповідало дійсним відноснам. Струстований промисл помножував свою продукцію, надвишками будував нові фабрики, які стільки напродукували, що не було кому того продати. Урядові кола часто забували, що покупна сила третини населення держави залежить від пшениці й від бавовни. Уряд попереднього режіму (республиканського) порсбив був деякі полекші промислові, підприємствам (залізницям, банкам), навіть видав деякі закони в користь міських посідачів. А хліборобів, якби не бачив.

Завдяки машиновій обробці землі та найвищої її націоналізації осягнуло більництво у За

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Летун Дітмар побив світовий рекорд лету на безмоторовім літаку пролетівши 234 милі. — У Німеччині відбулись змагання куріїв: першу нагороду дістав селянин, що викурив велику цигару за 4 і пів хвилини. — Підчас пробивання тунелю біля Ст. Моріц експльодувала нітрогліцерина, наслідком чого згинуло двох робітників. — Сабавдське село Валюор знищила повітряна труба.

— **Смерть хороброго моряка.** Молодий канадійський моряк Джон Шмід сам один вибрався човном з Канади до Англії. В останніх днях капітан одного трансатлянтійського корабля приніс вістку, що найшов тіло Шміда мертве у човні, у віддалі яких 100 миль від берегів Канади.

— **Згоріло пятнацять обійсть.** В повіті виленськім вибухнув на однім обійсті вогонь, який небаром перекинувся на сусідні господарства. Вибухнула велика пожежа, в якій згоріло до тла 15 обійсть із цілим збіжжам та частиною худоби.

— **Повінь в Еспанії.** Над еспанським містечком Мота дель Маркес шалів гураган. Внаслідок злив піднісся рівень річки, яка перепливає через містечко, розбурхані хвилі знесли 9 домів та забрали багато худоби. Двох людей, яким загрожувала смерть, ледви вдалося врятувати життя. Комунікація з містечком покищо зірвана.

— **Вуличні бої у Філядельфії.** У Філядельфії звела американська поліція криваву боротьбу з 4000 муринами. Причина заворушень незначна: сварка муринки з якимсь білим крамничником. За муринкою обстоювали її земляки, сварка перейшла в бійку, аж треба було кликати поліцію. Жертв боротьби є багато, бо поліція уживала зброї, а мурини кидали порожні пляшки.

— **Перший нічний лет Ню-Йорк—Льос Анджельос.** В Америці відбувся перший нічний лет без причалу на лінії Ню-Йорк — Льос Анджельос. Літак, на якому був син американського президента, Еліот Рузвельт, відлетів з Ню-Йорку в 5. год. пополудні, щоб прибути на другий бік континенту другого дня в 7. годині рано.

ВІДГУКИ ДНЯ.

ДВА МУЖІ.

Два краї, дві людини, дві смерти.

Гінденбург — Махно.

Ох, Україно моя, як би то можна було переставити ці два імена, а не так імена як їхній зміст! то она, як виглядалаб Ти нині...

— — — — — — — —

Гінденбург.

Від ранньої молодости касарня і дисципліна як бритва і що дня рано оклик: „Es lebe unser Kaiser!“

А довкола, за касарнею і за кайзером — рідна Німеччина і великий нарід, нарід Ґетого, Канта та Фридриха.

Від ранньої молодости праця. На славу кайзера, але на добро Німеччини. З самовідреченням, але гордим, з самопожертвою, але свідомою.

Французько-німецька війна. Седан, дні слави.

Щораз вище і вище по військовій драбині: четар, поручник, сотник — врешті ґенерал.

І вкінці удар — на пенсію.

Замість ґерманського шолому — ненавиджений і погорджуваний циліндер, замісць меча — смішний, шовковий парасоль.

Але це все за малі речі, щоби зменшити привязання до кайзера, щоби пригасити любов до отчини.

Випросив собі стару гармату, волочився з нею по мазурських болотах. Уставляв, вимірював, записував щось.

Люди казали: здичавів на старість.

А він тимчасом вимірював свою славу, що незадовго мала громом ударити на цілий світ.

Коли російські армії вдерлися до Східної Прусії, коли перестрашений бауер, бірґер і бе-амте тікав у глибину краю — тоді кайзер пригадав собі старого дивака з гарматою. Казав убрати мундур, припоясати меч і боротися.

На чолі старих ополченців станув Гінденбург до бою.

І стрясло світом одно велике слово: Танненберґ. Сотні тисяч ворогів змело воно з лиця землі, а двічі стільки завело в табори полонених. А поруч слова: Танненберґ, злилося: Гінденбург. На те, щоб ло віки вічні з ним не розлучатися і разом перейти на золоті сторінки німецької історії.

Гінденбург командант армії, Гінденбург командант фронту, Гінденбург верховод цілої збройної сили батьківщини.

А потім розвал і — Гінденбург керманич демобілізації десятьох міліонів вояків.

Сказав до них: „Будьте спокійні, я кожного з вас допроваджу до рідного порога!“ — і допровадив.

Хто зна, чи не більша це заслуга як побідний бій..

Але ждала його ще одна честь, ще одна побіда, більша як під Танненберґом, над москалями, бо над собою самим.

Гінденбург вродився бути президентом республіки. Цивільним президентом над краєм, у якім правив його Величність Кайзер Вільгельм II.

Поборов себе, хоч тяжкий був бій і служив вірно, хоч вже не кайзерові, але Німеччині.

І помер служачи і заслужив собі безсмертність.

— — — — — — — — —

На степах України вродився муж, на назвисько Махно.

Від ранньої молодости тільки степ і небо і власна, неприборкана воля.

„Не треба влади! Кожний сам собі влада, сам собі батьківщина!“

В заверюсі подій, коли Схід кровавою загравою сонце предсказував, він вигульгкував зі степової тирси і повісся на тачанці валити владу. Чужу, свою, кожну. Тільки своє насильство шанував і казав іншим шанувати. А хто не хотів — куля в лоб, паси з плечей, ніж в рота, руки цвяхами до дерева.

Рідну країну кінськими копитами стоптав, чорні шляхи відновив і... повіявся світами, лишивши свою „армію“ на пропале.

В далекім, чужім Парижі зійшов зі світа, забутий ворогами, проклятий своїми.

Великий військовий ум, хто зна, чи менший від Гінденбурґа, але на скільки менший серцем і характером.

Не знав що таке послух, не розумів що таке лад, не відчував що таке батьківщина

А ця батьківщина не мала змоги навчити його цього всього.

— — — — — — — — —

Махно — Гінденбург..

Хто може сказати, як виглядалиб ці два мужі, колиб переставити їх місця уродження?...

Галактіон Чіпка.

Державах високий рівень. Це довело до того, що за останніх 20 літ зменшилося число фармерів на біля 12 міліонів. Зате збільшився простір управної области на кілька відсотків, а видатність скріпилася до тої міри (на 15, 20, а то й 50 проц.), що вартість хліборобських продуктів зросла загалом о 7 біліонів долярів у 1910 р. на 12 і пів біліона в 1929 р. Очевидно, що надмір хліборобських продуктів обезцінив їх до неймовірности (1932 р. бушель кукурудзи 9 центів). В осени стоять цілі фарми некопаної бараболі, чи невібраної фасолі, бо не оплачується; а плянтатори бавовни наказували робітникам залишати що третій рядок тої ростини, щоби не допустити до завеликої надпродукції.

През. Рузвельт сказав, що цей господарський оборот означує „охолонина“ шість і пів міліона фармерських родин, які становлять 22 проц. населення Злуч. Держав. Дохід фармера у 1920 р. 15 проц. загального доходу американського населення; в 1923 р. вже тільки 11 проц., у 1928 р. приблизно 9 проц., а в пізніших уже біля 7 проц. І мусить так бути, бо конечні видатки збільшилися, з приводу скартеліяування цін. Сьогодні платить фармер за потрібні предмети на 90 проц. вищу ціну як у 1914 р., а продажа його продуктів дає йому на 34 проц. менше, як тоді. Іншими словами: в 1914 р. треба було фармерові видати на закупно один наладований віз, а тепер два.

Тому не диво, що фармері стали такими самими бідаками, як теперішні фабричні робітники в Злуч. Державах. Тільки та ріжниця, що фармері мають що їсти. Натомісць — не мають чим заплатити рати за фарму, за машини то що. Держава певно піде в підмогу приватній ініціятиві, яка хоче добровільним способом управильнити фармерську продукцію бодай основних продуктів — пшениці, тютюну, бавовни.

Ціла низка проектів, які мав Рузвельт і, які вже певно бодай частинно ввели в життя, повинна би відтяжити і хліборобський стан заводячи приблизну рівність із промислом

— **Пірати на озері Мішіґан.** Із одного пароплава, що курсує на озері Мішіґан прийшла радіотелеґрама зі звісткою, що на корабель напали пірати. У кілька годин пізніше прийшла друга вістка, що піратів прогнали. Всеж панує велика трівога, бо пароплав дотепер ще до берега не причалив, а моторові поліційні човни не можуть його відшукати. Панує підозріння, що пірати затопили корабель і другу вістку вислали самі, щоб ошукати поліцію.

— **Бурі у французьких Альпах.** Буря навістила околицю проходу Ґалібіє у французьких Альпах. Наробила вона шкоди, які обчисляють на кілька міліонів франків. Найгірше потерпіло містечко Бальоар, де завалилося десять домів. Жертв у людях нема.

— **Ціла родина** має втіху з нагоди добре спеченої баби. Бо господиня має передовсім довіря до неохибного печення на порошку Д-ра А. Еткера „Backin“ і добре здає собі справу, що заощадила не лише на часі, але що більше, розчарування, яке зазнала вживаючи навіть найліпших приправ. Ціла родина вдячна і втішається так добірним і пожиживним тістом. Споживання навіть більшої кількости **баби Еткера** не шкодить, бо вона легкостравна. Тому баба, спечена на порошку „Backin“, завсідн буде бажаним додатком до стола кожної доброї господині. 30/17

ВСЯЧИНА.

НЕВІЛЬНИЦТВО В XX. ВІЦІ.

Так! так! У XX-му віці процвитає ще невільництво та доходить до нечуваних розмірів, бо пять міліонів невільників. В 19-ох областях світу, головно в Африці, Азії та островах на Індійському Океані торговля невільництвом цвите славно-явно. Торговці невільниками поводяться з ними так, як з тваринами, собаками чи котами.

Головними осередками невільництва є Абісинія, Ліберія та Китай. В трьох цих державах начислюють понад 4 міліони невільників. Крім того в Арабії число невільників вагається коло 700 тисяч. Найкращою ілюстрацією обезцінення людського життя хай послужить факт, що в Китаю однорічну дитину можна купити за пів шілінга, менше більше за 50 сот. Дворічна дитина має ціну одного шілінга.

В XX-му віці діються ще такі історії, що матір відривається від малих дітей, а жінку від чоловіка і продається їх у світ за очі. Цій ганебній установі не тільки потурає державна влада, яка дає судову охорону торговцям невільників та їх власникам, але теж церква в Абісинії. В цій африканській державі бувають випадки, що духовники держать у себе невільників. У Китаю використовують невільників навіть по фабриках.

Крім тієї явної торговлі невільництвом, з яким бореться культурний світ Европи та Америки під проводом Ліґи Націй, істнує державне невільництво в одній „европейській“ державі, а саме в СССР під гаслом примусової праці для ідеалів революції.

31. липня ц. р. в Льондоні обходили соті роковини скасування невільництва в британській державі. 69 років проминуло від знесення невільництва в Злучених Державах. 1888 року скасували його в Бразилії, а 1924 р. у Непалю в Індії.

В Англії істнує спеціяльний комітет до боротьби з невільництвом, який під проводом дружини міністра закордонних справ Саймона леді Саймон розвинув широку діяльність за

Чи читали Ви вже
„Жорна“ ч. 15
Ціна тільки 25 сот.

скасуванням невільництва, цієї найтемнішої плями людства. Енергійна леді сподіється, що їй вдасться спільним зусиллям усіх культурних держав примусити уряди Китаю, Абісинії, Ліберії та інших арабських шейків покласти край торговлі невільниками.

ПРИГОДИ СТАРЦЯ.

В Англії 80-літнього старця Ботсона переїхало авто. Його в каритці ратункового поготівля відвезли до шпиталю, але по приїзді на місце показалося, що каритка порожня. Думаючи, що їде автобусом, старець вискочив на вулицю. Та внаслідок катастрофи стратив він память і довший час безцільно блукав по місті. Вкінці запримітив це один поліцай і відпровадив Ботсона до шпиталю. Під дбайливою опікою лікарів він очуняв.

ПРЕМІЯ ЗА ТРІЙНЯКІВ.

До одного англійського товариства обезпечень звернувся урядовець Джеймс Пур з запитом, чи не міг би обезпечитися від трійняків. Його жінка вже раз привела трійняків на світ і боячись, щоб це не повторилося, постановив він проти цього обезпечитися. По деякій надумі товариство обезпечень згодилося на пропозицію Джеймса Пура. Тепер показалося, що його сподівання були слушні: Його родина знов побільшилася на три особі й згідно з умовою дістав він від асекурацийного товариства 200.000 фунтів штерлінгів.

БОГИ ЖДУТЬ КРОВИ.

В полудневих Індіях шаліє від кількох місяців пошесть чорної віспи. Вже згинуло тисячі людей, а майже нема незаражених цією страшною хоробою. Внаслідок пошести огорнула край хвиля релігійного божевілля й фанатизму. Жреці оголосили, що богиня віспи є загнівана й треба її переблагати. Тому в місцевості Ельоре приготовляється величезне релігійне свято, відчас якого мають зарізати 20.000 жертовних звірят. З усіх сторін Індії тягнеться нескінчена юрба, яка вірить, що напившися крови позбудеться недуги. Досі не вдалося англійцям повстримати напору прочан, які й так є обурені, бо кажуть, що давніше, коли складали людські жертви, богиня віспи ніколи так на своїх вірних не гнівалася.

ТИГР ПАСАЖИРОМ.

На індійській ріці Брамапутра їхала дараба, бо кажуть, що давніше, коли складали людські ріки, величезний тигр скочив нагло зпоміж дерев на дарабу. Переляк гіндусів був великий і не знаючи, що робити, завернули вони до берега. Якаж була їх радість, коли тигр, ледви вони причалили, вискочив і скрився в лісі, не роблячи нікому кривди. Вияснюють цю справу так, що тигра загнала на острівець повінь, де він так ослаб і зголоднів, що старався якнайскоріше дістатися на сушу.

—o—

СПОРТ.

КОМУНІКАТ
Спортового Реферату У. С. С.

ПЛАВАННЯ.

I. Краєві змагання відбудуться у Львові в дню 25. і 26. серпня п. р. на ставі „Світязь з такою програмою:

1). Мущини: 100 м. клясичним стилем, 100 м. довільним стилем; 100 м. горілиць, 200 м. клясичним стилем, 200 м. довільним стилем; 400 м. довільним стилем гінці: 3×100 змінним стилем; 4×100 довільним стилем

2). Жінки: 100 м. клясичним стилем, 100 м. довільним стилем; 100 м. горілиць, 400 м довільним стилем гінці: 3×100 змінним стилем.

Зголошення до змагань присилати до 15. серпня п. р. на адресу УСС: **Львів, Домініканська 11, I. пов**

На випадок малої скількости зголошень, змагання будуть відкликані. В зголошеннях подавати до якою конкуренції змагун буде ставати. Замісцеві змагуни подадуть, чи рефлектують на нічліг і дату приїзду.

Змагунам ситківкарам, що здобули в минулому році нагороди на краєвих змаганнях, припоручається зложити їх на руки змагової комісії у Станиславові (адреса: інж. **Ілько Попович. Станиславів, Голуховського 17**).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Неділя, 5. VIII. год. 8·30 веч. „Голуба Кров".

Театр Різнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Почвірний любко" (комедія), „Крісс, малайське кохання".

АТЛЯНТИК: „Сюди чи туди".

ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".

КАСІНО: „Я маю темпераментъ".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Валіна" та ревія

МІРАЖ: „Дівчина та мілїон", „Паприка".

МУЗА: „Пригода опівночі" і „Гніздо вдоволених".

ПАН: „Зде кохання" і „Бастер Кітон одружиться".

ПАЛЯС: „Королева богеми" (чеська муз. комедія).

ПАСАЖ: „Герой Арісони" і ревія.

РАЙ: „Тоні бой" „Посередник кохання" (Бастер Кітон).

СВІТ: „Завішання д-ра Мабіз", „Медовий місяць".

СОНЦЕ: „Блеск та тіні кохання", ревія.

СТИЛЕВЕ: „Ніч кохання" (Дм. Мохіка) та ревія „Зачаровані фігурки", „Кохання з перешкодами".

ХІМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).

УТІХА: „Кохання на приказ" (російська фільма) і ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 5. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симфонічний концерт, 17·20 Плити, 19·05 Оперова музика, **Братислава** (298,8) 12·00 Концерт, **Прага** (470,2) 7·00, 12·15 Концерт, 9·40, Плити, 9·55 Болгарська музика, **Талін** (410,4) 13·10 Легка музика, **Лятті** (1807) 11·00 Концерт, 17·00 Плити, **Париж** (1649) 7·00, 8·00 Плити, 10·15 Концерт, 17·00 Комедія, **Штрасбург** (349,2) 18·30 Ресіталь, **Гільверзум** (18·75) 19·40, 19·55, 21·10 Концерт, **Білгород** (439,8) 19·30 Квартет, **Ковно** (1935) 17·30, 21·35 Концерт, **Берлін** (356,7) 17·00 Опера „Золото Рену", **Лайпціг** (382,2) 20·15 Концерт, **Мінхен** (405,4) 20·40 Радіоконцерт, **Осльо** (1154) 10·02 Церковна музика, 19·30 Концерт, **Букарешт** (365) 20·15 Еспанська музика, **Стокгольм** (426,1) 21·00 Концерт солістів, **Будапешт** (549,5) 19·30 Концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Понеділок, 6. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 18·00 Плити, 20·15 Концерт, 22·05 Легка музика, **Прага** (470,2) 10·00, 11·00 Плити, 11·05 Сальонова орхестра, 19·20 Пісні, **Копенгаген** (253,1) 15·30—17·30 Радіоконцерт, **Париж** (1649) 16·30 Фортепяновий ресіталь, 20·45 Фестіваль Ваґнера, **Гуізен** (301) 20·10 Камеральний концерт, **Атльона** (531) 21·15 Ірляндська музика, **Берлін** (356,7) 19·35 Соната Бетовена, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Опера „Валькірія", **Стокгольм** (426,1) 20·00 Концерт солістів, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 5. серпня 1934.

8·00—8·55 Ранішня авдиція, 9·00—11·00 Трансмісія з Варшави, 11·00—11·57 Трансм з Кракова, 12·10—13·00 Концерт, 13·00—13·10 Музичний фейлетон, 13·45 Відчит, 14·00—14·50 Концерт, 14·50—15·05 Відчит, 15·05—15·25 Трансмісія з Варшави, 14·45 Лісова сторінка, 16·00 Весела авдиція, 17·00 Сільна ревуи, 17·10—19·00 Концерт солістів, 18·00 Львів у 1914 р., 18·15—18·45 Концерт, 19·00 Вечірка, 19·14 Концерт, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·35—20·50 Відчит, 21·02—22·00 Трансмісія з Варшави, 22·00 Спортові вісти. 22·15—23·10 Весела львівська хвилина, 23·10—23·15 Трансмісія з Варшави, 23·15 Комунікати, 20·20 Танкова музика.

Понеділок, 6. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня програма, 8·45—10·00 Трансмісія з Варшави і Кракова, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий дзвінок, 13·05 Легка музика, плити, 14·05 Збіжева біржа, 16·00—17·15 Трансмісія з Кракова і Варшави, 17·15 Авдиція З. Райса та Я Зиндрама, 18·00 Трансмісія з Варшави, 18·15 Популярна музика, 19·00 Вечірка, 19·10 Програма на черговий день, 19·50 Спортові вісти, 20·02, 22·15—23·25 Трансмісія з Варшави, 21·02 Що повинен знати обезпечений.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·26 і пів до 5·28 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 4. серпня п. р. платив кооперативам за:

1 к.	десер. масла	2·10 зол.
1 л.	молока	0·13 „
1 л.	сметани	0·60 „
1 к.	яєць	2·65 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко, сметану і на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 6. серпня п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I класа „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

ОПОВІСТКИ

Ідемо всі на 3 дні в гори! Українське Туристично-Краєзнавче Товариство „Плай" уладжує для всіх тих, які не можуть виїхати на вакації — триденну прогульку в гори біля Підлютого. Виїзд зі Львова в пятницю 10. п. м. вечір, або на бажання учасників у середу, 15. п. м. Учасники прогульки матимуть правдоподібно залізничу знижку. Число учасників обмежене. Зголошення приймають в четвер та дають інформації в „Е-ко" Львів, Сикстуська 29, тел. 3-30. Стиєїдьмо всі, тимбільше, що запевнена першорядна погода! **Виділ УТКТ „Плай".**

Конкурс. Комітет Академічного Дому у Львові розписує конкурс на мешкання в Українськім Академічнім Домі на шкрік 1934/35. Подання треба вносити до Комітету Академічного Дому на адресу Управи Академічного Дому, Львів, Супінського 21. до дня 20. серпня 1934. До подання треба залучити: 1. Опис життя. 2. Свідоцтво останнього іспиту. 3. Посвідки громадянської праці із Студентських і Культурно-Освітніх Установ. 4. Посідка праці в користь Товариства „Прихильників Освіти" в останньому році. Прохання давніших мешканців, які не виповняли залеглих чинш, не будуть розглянені. За Комітет: **Д-р Юлій Савчак (в. р.)** голова.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

АДВОКАТ у повітовому місті під Львовом шукає поміщення від 15. вересня. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Рутинований". Неприняті оферти без відповіди. 93 3—3

УЧЕНИЦІ ЛЬВІВСЬКИХ ШКІЛ приймає на удержання у Львові Мец. Анна Бабюкова у власному заведенні: найліпший харч, комфортне приміщення — харчені продукти з власного фільварку, обовязковий виховавчий догляд, фахова поміч в науці, опіка лікарська запевнена — платня найдешевша! Зголошення: на адресу власниці, фільварок Зимнавода-Рудно 65, до 20. серпня б. р. 100 2—3

ПРИЙМУ 2 ПАННОЧКИ на станцію. Здоровий харч, опіка запевнена. Зголошуватися на адресу: Ст. Вишнинська, Львів, вул. Марка 4. 110 2—2

УЧЕНИКА на станцію приймуть. О. Островська, Вірменська 3/II. (Народний Дім). 114 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕШЕВО ПРОДАМ
модерну горіхову **їдальню,** віденський **кабінет, клюбовий гарнітур,** прегтий сапаном і багато інших гарних меблів
„САЛЬОН ШТУКИ"
вул. Клементини Танської
(напроти Готелю Жоржа). 72 5-8

10.000 золотих варт радикальне винищення блощиць, молів і т. п. разом із зародками — відомою
Свічкою С—Ґаз
за вислід гарантує
САНОС, ЛЬВІВ
Кл. Танської ч. 3.
Домагатись в дрогеріях, — складах фарб. Проспекти і вияснення висилаємо безплатно. 78 3—10

Спортове приладдя й одяг купують наші спортовці тільки у своїй кооперативі **„ПЛАСТ"** Львів, Сикстуська 29, — Городецька 95. тел. 26. 1632 тел. 26.

АЛЬФОНС ДОДЕ
МАЦІЦЬКИЙ
Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3.— зол., з почт. пересилкою 3.50 зол.

Присилайте передплату!

За безцін!! **UNIVEX** **8·50** зол.
Фотографічний апарат
Розмір світлин 3×4 цм
„Foto-Radjo-Palace"
Львів, пл. Марійська ч. 8.
Найбільший вибір фотографічних і радіових апарат. в. 10/79 6-1

Велика випродажа

посезонова
літніх і шовкових матеріялів, по цінах до 50% зниженю
у Галицькому Магазині Новостей ГАЛИЦЬКА ч. 15

Для приміру кілька цін:

Оксфорд	0·50	Шантунґ пріма	1·25
Муслін	0·60	Суровець до прання	1·20
Перкаліна	0·65	Японський шовк	1·50
Крепон	0·75	Креп-сатин	1·65
Панама	0·80	Л'онський шовк	2·6'
Епонж	0·80	Креп Манжоль	2·65
Шовк до прання	1·—	Креп Манжоль з десень	2·8'
Кора до прання	1·10	Креп Марокен	3·0'

Купелеві плащі від зол. 6·70

УВАГА: при закупні товару від зол. 5·— даром білети до кіно: Палас, Аполльо Атлянтик і інших.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Ч. 207 (12.752). Львів, вівторок 7. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 2·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед похороном Гінденбурґа.

КАРДИНАЛ ФАВЛЬГАБЕР НА ПОХОРОНІ ГІНДЕНБУРГА.

НОЙДЕК, 6. 8. ПАТ. На замку у Нойдек виложили книгу, до якої вписують заяви співчуття. До книги вписався президент сенату в Данціґу Равшнінґ, віцепрезидент Ґрайзер і німецький посол у Варшаві фон Мольтке.

На похорон запросили кардиналів Бертмана з Бресляву, Фавльгабера з Мінхену, архиєпископа Шульте з Кельн і епископа з Вармії Келлера.

ЖАЛОБА В ПАРИЖІ

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. Появився розпорядок, щоби на всіх державних будинках у дні похорону през. Гінденбурґа вивісили на знак жалоби державні прапори до половини маштку.

БІРЖА ЗАЧИНЕНА

БЕРЛІН, 6. 8. ПАТ. Німецькі біржі будуть зачинені в понеділок і вівторок з нагоди похорону през. Гінденбурґа.

Гінденбурґа поховають у Таненберґу.

НОЙДЕК, 6. 8. ПАТ. В суботу замкнули домовину з тілом през. Гінденбурґа в присутності найближчої рідні.

БЕРЛІН, 6. 8. ПАТ. Канцлер Гітлер, після порозуміння з найближчою рідне Гінденбурґа, рішив, що президента поховають у вежі вождів у Таненберґу. Тому вежу перебудують на каплицю. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє, що поголоски про похорон през. Гінденбурґа в Нойдек, неправдиві.

Як відбудеться плебісцит у Німеччині.

БЕРЛІН, 5. 8. ПАТ. У Вістнику державних законів оголошено розпорядок про переведення плебісциту 19. ц. м. Розпорядок, підписаний міністром внутрішніх справ Фріком, передбачує, що на карті призначеній до голосування, буде видрукований відомий лист Гітлера до міністра внутр. справ, і рішення державного кабінету в справі плебісциту. Під текстом буде умішений запит: „Мужу і жінко німецька, чи годишся на це рішення?" Під видрукованими словами „так" або „ні" голосуючий має поставити хрестик.

Армія і фльота присягнули Гітлерові.

БЕРЛІН, ПАТ. У четвер по всіх казармах і воєнних портах заприсягнули військові відділи канцлерові Адольфові Гітлерові, як начальному вождові. Складання присяги відбувалося дуже торжественно. Ґенерали і полковники вголошували промови, в яких згадували теплими словами марш. Гінденбурґа. Одночасно вказували на нового начального вожда, який обєднав німецьку націю.

Мін. Райхсвери ґен. фон Бльомберґ склав канцлерові Гітлерові звіт про заприсяження армії і фльоти.

Перед воєнним конфліктом на Далекому Сході.

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. Всі паризькі щоденники обговорюють загострену ситуацію на Далекому Сході. Преса вичисляє, за японською пресою, низку японських жалоб, а саме: часті лети большевицьких літаків над Манджурією, обстрілювання манджурських кораблів на Амурі та Сунгарі, відмовлення візи японському делеґатові на валютову конференцію у Москві і т. п. та протияпонську кампанію большевицької преси. Японія погрожує, що свою енерґійну політику до большевиків буде далі провадити. „Парі Соар" впевняє, що ситуація може далі загострітися. Одначе тепер поки що не думають ані в Токіо, ані в Москві про збройний конфлікт, бо Японія оглядається на Злучені Держави.

НОВА НАГІНКА НА СЕЛЯН.

МОСКВА, ПАТ. Появився декрет, що одиничні господарі-селяни мають доставити на 50 відсотків більше збіжа, ніж колективи. Засіви понад означену норму, які уряд звільнив від якихнебудь достав державі, тепер обтяжить теж доставами. Новими репресіями большевицький уряд хоче примусити селян вступати до колективів, бо господарства одничних селян краще розвиваються, не зважаючи на переслідування, ніж колективи. Большевицький уряд виправдує появу цього декрету саботажем одничних селян-господарів давати збіжа державі.

Пастирський лист з критикою нового уряду.

ВІДЕНЬ, 6. 8. ПАТ. Голова евангелицької церкви Штайнман оголосив пастирського листа в націонал-соціялістичному дусі. В листі Штайнман висловлює жаль з приводу вбивства Дольфуса, але одночасно підкреслює, що після останніх подій в Австрії відобрано права частині населення. Лист гостро звертається проти нового австрійського уряду і католицьких епископів. На домагання австрійського уряду пастирський лист усунено.

Рінтелен спаралізований.

ВІДЕНЬ, 6. 8. ПАТ. Здоровля фон Рінтелена в небезпеці, бо цілий лівий бік тіла спаралізований. Тому Рінтелен не може говорити.

Відписують промисловий податок.

Міністерство скарбу надіслало вияснення скарбовим палатам про оплату незаплаченого промислового податку. Скарбові уряди матимуть право відписувати 1/4 промислового податку, незаплаченого до 1930 р. тоді, коли платник заплатить одноразово 3/4 залеглого податку.

Обсада лікарів у суспільних обезпечальнях.

Міністерство суспільної опіки оголосило нові засади при заключуванні договорів лікарів зі суспільними обезпечальнями. Нових лікарів на вільні місця приймати суспільні обезпечальні на основі конкурсу. Обезпечальні переноситимуть відтепер лікарів щойно після порозуміння зі зацікавленими лікарами.

ВІДБУДОВА ЗНИЩЕНИХ ТЕРЕНІВ.

Під проводом премієра Козловського відбулося засідання економічного Комітету міністрів, на якому м. і. обмірковували відбудову теренів, знищених повінею та допомоги для знищеного населення. Комітет рішив призначити 10.000 тон жита з державних магазинів для населення, що голодує на знищених теренах.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

ПЛЯНУВАЛИ АТЕНТАТ НА РУЗВЕЛЬТА.

Поліція у Вашинґтоні впала на слід приготованого замаху на президента Рузвельта. В одній місцевости в стейті Вашинґтон, біля залізничих шин, куди мав переїздити спеціяльний потяг президента Рузвельта, знайшли значний запас вибухових матеріялів. Повідомлена влада усунула небезпеку і потяг президента переїхав спокійно. Наказано далекосяжні засоби осторожности, щоб охоронити през. Рузвельта від евентуальних атентатів.

ДИПЛОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ МІЖ СССР І БОЛГАРІЄЮ.

СОФІЯ, 6. 8. П. А. Т. У Софії і в Москві оголосили вчора одночасно протокол про нав'язання дипльоматичних взаємин між Болгарією і СССР. Протокол обіймає постанови про поборкування терористичних організацій, які проявляють свою діяльність на території одної держави, а спрямовані проти другої держави.

СПОГАДИ МІН. РЕМА.

ВІДЕНЬ, 6. 8. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що в осені вийдуть з друку спогади вбитого міністра Рема. Спогади оброблює один з ближчих приятелів Рема, який утік за кордон.

ВОЄННИЙ СТАН БУДЕ ЗНЕСЕНИЙ.

ВІДЕНЬ, 6. 8. ПАТ. Воєнний стан у Відні злагіднений, а незабаром буде скасований. Одначе наперед військовий суд буде судити змовників, які довели до державного перевороту. Число арештованих націонал-соціялістів в Інсбруку доходить до 700.

НЕ БУЛО АТЕНТАТУ НА ЕПИСКОПА В БЕРЛІНІ.

РИМ, 6. 8. ПАТ. Агенція Аваса повідомляє що ватиканські кола заперечують, начебто на епископа Бареса в Берліні виконали атентат.

АДВОКАТ ПРОВІДНИКОМ ПОВСТАНЦІВ.

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. Віденський кореспондент агенції Аваса повідомляє: Слідство виявило, що провідником змовників у дні 25. липня ц. р. не був страчений Планета, ані ті націонал-соціялісти, яких поліція арештувала з Планетою, але віденський адвокат і один урядовець вищого адміністраційного уряду. Обох провідників арештували.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

ПРЕМІЄР КОЗЛОВСЬКИЙ ПОЇХАВ НА ВІДПОЧИНОК.

ВАРШАВА, 6. 8. ПАТ. Премієр Козловський виїхав на довший відпочинок. Його заступатиме міністр скарбу Завадський.

БУРЯ З ДОЩЕМ І ГРОМАМИ.

В неділю вполудне перейшла понад Львовом та дооколичних селах львівського повіту страшна буря з громами. Зливний дощ падав аж до вечора. Вода залила у Львові низку помешкань і пивниць у середмісті та на передмістях Львова. Пожежна сторожа випомпувала воду з богатьох помешкань. В ок. Львова виступили річки з берегів і затопили нижче положені поля та сіножати. Буря повиривала багато дерев з корінням.

Хліборобство і тарифова політика.

КОМУНІКАЦІЯ ЯК ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧИННИК.

Один з найповажніших чинників господарського життя є комунікація. Нераз побудування одного мосту через ріку зблизить населення до ринку збуту так, що змінить якість продукції, піднесе вартість плодів, скріпить господарську силу села, а то й цілої округи. Але коли за переїзд треба буде солено платити, байдуже, чим тому таксу пояснюють, то хлібороб буде оминати моста, буде їздити окружними дорогами, а міст не виконає свого завдання.

Порівнюючи мале з великим, мусимо ствердити, що так само і з тих самих причин господарський світ оминає сьогодні залізниці, дарма, що це дуже цінний комунікаційний шлях, безумовно необхідний для піднесення продукції. Хто читає „Дневник тариф і залізничих постанов", той бачить постійний спадок товарового руху на залізницях. З офіціяльних публікацій бачимо, що коли в 1929 р. впливи з залізничого руху дали квоту 1,596.773.000 зол., то в 1933 р. ті впливи впали аж до квоти 893.301.000 зол. Причини не в тягарових самоходах, як дехто хоче пояснити, бо їх бачимо в краю дуже мало в службі для господарських цілей і доріг для них у нас майже нема.

ІДУТЬ ФІРАМИ ЯК КОЛИСЬ.

Спробуймо перейтись поза рогачки Львова, а побачимо те, чого ще кілька років ніхто не видів. Цілі валки підвод везуть до Львова товар не то з поблизьких міст як Жовква, Городок, Щирець чи Яворів, але аж з Підгіря, з Поділля, а навіть з Волині і цілі валки вертаються з набором назад. Валки ці зложені з кількох чи кільканацяти фір, їдуть озброєні у довбні для оборони перед придорожними напастниками, їдуть як у часах, коли ще не було залізниць. Їдуть, бо залізниця за дорога.

Ось перевіз 100 кг. цукру зі Львова до Бібрки залізницею коштує 1.46 зол. До того ще треба заплатити за доставу з магазину до вагону у Львові і з вагону до магазину в Бібрці, так що разом достава коштує 1.96 зол. А візник завезе кіньми з магазину у Львові до магазину у Бібрці за 0.80 зол., значить більш ніж удвоє дешевше.

ДОРОГА ЗАЛІЗНИЦЯ.

Те саме є з усіми іншими товарами. Тому рільники і купці оминають залізниці. Колись казали, що час то гроші. Сьогодні час є, тільки грошей нема. Можна їздити в безконечне, нема потреби спішитися. І звикаємо до повільности. Готові вернутися до волів, як це колись було.

Але знаємо, що на більшу віддаль є вже від 1933 р. численні тарифові полекші. Приглянься їм також. Ось при перевозі різної худоби зі Львова до Катовиць, знаного промислового осередка в Польщі, коштує ціловаґонова площа (20.3 м.²) 335 зол. Така тарифа була ще тоді, коли за вагон худоби мож було дістати 7.600 зол. — і така тарифа є сьогодні, коли за вагон такої самої різної худоби можна дістати вже лиш зол. 2.500. — Вислідом є факт, що навіть на великі віддалі оплачується гонити худобу, дарма, що на те піде багато часу і паші, але це не буде коштувати стільки, що страта на фрахті. Тому не диво, що перевіз худоби залізницями паде з року на рік, і то неабияк, бо коли нпр. у 1930 р. перевезли залізниці Польщі 135.000 тон рог. худоби, то у 1932 р. вже лиш 95.000 тон.

ТРАНСПОРТ МЯСА І ЯЄЦЬ.

Те саме бачимо при транспорті свиней. Вагон на 80 штук (8.000 кг.) коштує з Теребовлі до Катовиць 530 зол., себто яких 7 сот. за 1 кг. живої ваги. Це оплачувалося, коли ціна за 1 кг. була від 1.80 до 2 зол., а не при сьогоднішній ціні від 0.65 до 0.75 зол. Так розтягнені ціни залізничої тарифи між продуцентом і консументом гамують годівлю, а консументові кажуть споживати менше мяса. Тому не диво, що коли в Данії припадає річно 65 кг. пересічної консумції на голову, то в Польщі консумція мяса сьогодні не буде більша як 10 кільо.

І ще один приклад. Залізнича оплата за скриню яєць (1.440 шт.) з Тернополя до Варшави поспішною посилкою коштує 19.36 зол. себто дещо менше як півтора сотика за штуку. А в Тернопільщині сьогодні коштує яйце на селі 2 сотики. А де кошти магазину, просвітлювання, сортування, пакування? Отже чи оплатиться годувати дріб? Скаже може хто, що треба посилати більші транспорти і звичайною посилкою. І тут відповідь. З Тернополя до Варшави коштують звич. особовим поїздом: пять скринь 14.60 зол., 10 скринь 13.72 зол., 20 скринь 12.84 зол., а 100 скринь, значить вагон, 10.45 зол. за 100 кг. Як бачимо, такі посилки також надто дорогі.

ДВІ ТАРИФИ.

Але спеціяльно некорисні є тарифи для хліборобського сходу. Віддаль між хліборобським сходом і промисловим заходом краю є в тарифах все більша зі сходу на захід, ніж зі заходу на схід. Коли нпр. перевіз 15-тонного вагону пшениці в ціні 20 зол. за сотнар з Тернополя до Познаня (Познащина — країна промислових млинів) коштує 574 зол., то стільки само коштує перевіз з Познаня до Тернополя пшеничної муки, яка коштує 33.80 зол. Тому не диво, що з Познаня мука приходить до нас, себто в околиці наставлені на експорт збіжа, а не від нас до Познаня.

ЧОМУ НЕМА ЗНИЖОК?

Це все наведене не перечить фактам, що здебільша тарифи є рухомі, і з такими знижками, що лише яких 15% товарів возять давньою тарифою, а решта користає зі знижок від 15 аж до 50 проц. Але з них користають переважно промисловці, дарма, що ціни їх продуктів не впали так далеко, як хліборобські, бо промисловці вміють пильнувати своїх інтересів. Користають також із значних знижок експортери, але не рільники.

Є переконання у колах, які ведуть тарифову політику, що годі далі обнижувати тарифи, бо з питанням обнижки звязано безліч справ, які не дозволяють на обнижку, як нпр. гарантія заграничних позичок доходами залізниці, як конечність заморської експансії (нпр. здобування вугляні чи цукрові ринки збуту), інвестиції при допомозі загр. капіталу, удержання персоналу тощо.

ТЯГАР НА ХЛІБОРОБСТВІ.

Це правда. Але чому цей тягар має нести майже виключно хліборобство? Воно що правда також користає часом з тарифових обнижок, нпр. для засіву добірних насінь, для околиць, які навідала повінь, тощо. Але чому не беруть на увагу такого загального хліборобського нещастя, яким є обнижка цін хліборобських плодів аж до третини цін з 1928 р.?, тарифи залишилися майже ті самі, подібно як ціни промислових і монополевих виробів. Тому правильно міркує орган промисловців „Газета Гандльова" в ч. 165 у статті про тарифову політику, „загальною тарифовою знижкою на 10 чи 20 відс. не поліпшиться цін збіжа і бараболь, не збільшиться спожиття соли", дарма, що ті міркування мали доказати недоцільність знижки. Бо тут навпаки, треба такої знижки тарифових оплат, яка відповідалаб обнижці цін хліборобських плодів.

ЛІТАКИ КОШТОМ ЗАЛІЗНИЦІ.

І ще одно. Говорять, що годі обнижувати тарифи, бо залізниця перестає оплачувати себе. Поправді при політиці постійних ощадностей залізниця кожного року себе покриває, зате постійні і то великі страти дає парк літаків, призначених для обслуги цивільного населення, приділений до заряду залізниць. Але хліборобство з літаків не користає, їх не потребує, тому не повинно саме у таких критичних часах зазнавати страт від тарифових оплат.

М. Творидло.

Ще до Українського Жіночого Конґресу.

Враження еміґрантки.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ХИСТ.

В „Ділі" за 18—20. VII. ц. р. вміщено статтю „Конґресові рефлексії", глибоко продуману і в надзвичайно прихильному до Укр. Жіночого Конґресу тоні написану. У ній між іншим читаємо таке зауваження: цікаво будоб довідатися, які враження вивезли з Конґресу делеґатки, що приїхали зпоза меж Галичини. Як делеґатка з Праги, еміґрантка з В. України, що сама пережила всі зворушливі моменти Конґресу, вважаю своїм обовязком відгукнутися на цю статтю.

Перш за все авторові статті під буквами М. К., кинулося в очі, що Жіночий Конґрес виявив великий орґанізаційний хист нашого жіноцтва. Бачила я чимало інтервоціональних жіночих конґресів, по великих містах, де для цього є без порівнання кращі умови й до тогож їх аранжерки мали більший досвід, але я ніколи не бачила краще орґанізованого конґресу, як наш, не бачила також кращої дисципліни, такого добровільного підпорядкування себе проводові конґресу.

ОДНО ПОЧУТТЯ НАД УСІМ.

Як член президії конґресу, беручи участь в її постійних нарадах, я ніколи не чула й не бачила, щоб хтось виявив якийсь непослух, щоб хтось не додержав винесених ухвал, не виконав взятого на себе обовязку. Всі були переняті однією думкою — зробити якнайкраще, і всіх і все примушувало до цього одне почуття, одне велике почуття, яке панувало над усім конґресом, яке світилось у кожної делеґатки в очах: національна ідея, яка всіх обєднала, всіх продержала у натхненні всі 5 день Конґресу.

Далі нас, інтеліґенток, дуже зворушувала й викликала почуття гордощів наша співпраця з селянськими жінками. У Західній Европі жіночий рух взагалі не користується популярністю в селянських масах — він просто туди ще не дійшов. Якщо жіночий рух в Европі й виходить коли поза межі інтеліґенції, то звичайно не сягає далі міських робітничих кол; селянськіж маси стоять далеко від цього руху. Саме протилежне явище ми побачили в Галичині. Філії й Кружки Союзу Українок, що розсипані по містах і селах Галичини, охоплюють широкі народні маси, є міцною базою цього руху і ворожать йому ралісну майбутність, бо коли ідеї патріотизму, етики, дисципліни, раціонального виховання, проходять у селянські маси, вони підносять селянське жіноцтво на вищий щабель розвитку.

ПРИДНІПРЯНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ.

Далі переходжу до думки автора про „високий рівень", як він каже придніпрянської делеґації. Так, нам довелося представляти Велику Україну, бо ця дійсно велика й славна земля не могла вислати від себе безпосередньо ні одної делеґатки. І якаж шкода нам була, що ті великі жіночі сили, що залишилися на Україні, що моглиб бути окрасою жіноцтва кожної нації, не були на першому Жіночому Українському Конґресі.

Придніпрянська делеґація добре розуміла, що „Львівські пані з Союзу Українок", як каже автор, займали на Конґресі становище ввічливих і делікатних господинь, які віддають все перше місце своїм гостям, делеґаткам з провінції або зпоза меж Краю. Ми добре розуміли, що не беруть участи в дискусіях, а лише проводять ними найвизначніші галицькі жінки лише тому, що чим вище хто стоїть, тим менше мусить накидати іншим свої думки, тим більше цього іншого мусить викликати на дискусії, тим більше давати йому можливостей висловитися й зацікавитися.

ДЕЛІКАТНЕ ВІДНОШЕННЯ ОРГАНІЗАТОРОК.

Це делікатне, у високій мірі симпатичне відношення орґанізаторок Конґресу з Головного Виділу Союзу Українок свідчило про їх високий рівень, коли людина вже понад усе ставить інтереси справи, відсуваючи на другий плян свої персональні. Але коли Конґрес не почув голосу найвидатніших галицьких жінок у дискусіях, як про те шкодує автор, зате Конґрес бачив діло, створене цими жінками, їх надзвичайні орґанізаторські здібності, їх хист, тактовність, відданість справі; нарешті Конґрес бачив надзвичайно уміле, тонке, часами просто незвичайне керування Конґресом його провідницею, Головою Союзу Українок, посолкою Міленою Рудницькою, й чув її дві промови, змістовні, сильні, захопливі. Цього всього цілком вистарчила, щоб Конґрес міг переконатися, що справа українського жіночого руху у краю в таких руках, які дорівнюють найкращим европейським жіночим силам.

ГОСТИННІСТЬ.

Ще кілька слів може занадто особистого характеру, але незайвих для того, щоб зрозуміти, з якою увагою поставився Орґанізаційний Комітет навіть до найдрібніших умов перебування на Конґресі нас, закордонних делеґаток.

По приїзді до Львова нас зустріла на двірці одна з головних орґанізаторок Конґресу п. О. Шепарович з молодими адютантками, які негайно всіх нас розвезли по раніш приготованих для кожної з нас приватних помешканнях, де нас привітало львівське громадянство. Мені, наприклад, пощастило попасти до панства М. і М. Терлецьких, де я зустріла таку теплу інтеліґентську атмосферу, яка на все життя залишиться у мене приємним спогадом. На двірці у Станиславові нас теж зустріли члени Орґанізаційного Комітету. Для кожної з нас було там приготоване по-

мешкання і підчас нашого там побуту пані з Комітету нераз приходили довідатися, чи добре нам там ведеться, чи не потрібуємо якихось змін. Коротко кажучи, ввесь час нашого побуту на Конґресі в Станиславові ми бачили від Орґанізаційного Комітету а також від Голови Станиславівської Філії Союзу Українок п. Рубтевої стільки уваги до себе, що, висловлюючи всім цим панням нашу глибоку подяку, ми, по повороті в наш пятнацятьлітній еміґрантський стан, лише марити можемо, щоб на своїй батьківщині якнайшвидче мати змогу зреванжуватися нашим дорогим галицьким землячкам за їх гостинне приняття.

З. Мірна.

Українці в Китаю.

В Шангаю 25. травня ц. р. в день осьмої річниці смерти головного отамана військ УНР Симона Петлюри в мешканні Української Громади відбулась панахида, яку відправив о. Дмитро Дяченко. Портрет С. Петлюри поставлено на стіл та удекоровано жалібним крепом і живими квітами. На панахиду зібралася майже в повному складі українська кольонія м. Шангаю, а також прибули представники від грузин та тюрко-татар. Після панахиди п. Квашенко виступив з докладом, в якому згадав траґічні події в Парижі та зясував значіння головного отамана в боротьбі України з Москвою. П. Уніченко деклямував власні вірші, присвячені С. Петлюрі. Виступали також зі словом п. Вітковський та п-і Левенець. Представники грузин та тюрко-татар від своїх орґанізацій висловили свої співчуття українцям та заявили про те, що їх народи, як і український нарід, будуть спільними силами боротися проти сучасних червоних катів.

Шангайський часопис „Копійка", що виходить там московською мовою, за згодою з українцями почав видавати щотижня окрему додаткову сторінку, що цілком присвячується українським справам. Поява цієї сторінки допоможе шангайським українцям вести свою пропаґанду та можливо спричиниться до появи у майбутньому свого власного часопису.

Шангайська Українська Громада дала можливість с. Вірі Середині-Сабатиновій заснувати Українське Сокільське гніздо. До цього гнізда вже записалося 25 членів. Провід гнізда обняв Ол. Гриневич.

§ 19.

Do Pana Oleksandra Kostyka
odpowiedzialnego redaktora „Diła"
we Lwowie, Rynek 10.

Na podstawie § 19. obowiązującej ustawy prasowej proszę o pomieszczenie w najbliższym numerze „Diła" następującego sprostowania w związku z artykułem, jaki się ukazał w „Dile" z dnia 23. lipca 1934. Nr. 192 w rubryce „Z polskoi presy" p. t. „Z dida pradida polak":

Nie jest prawdą, że dr. Klawdjusz Hrabyk „je odnym iz teoretykiw endeckoho ukrainożernoho zoologizmu a jako nenawyst do wsioho ukraińskoho wywodytsia mabut wid toho, szczo szcze joho batko buł greko-katołykiem, a dido po polsky mabut ne wmił howoryty".

Natomiast prawdą jest, że nie jestem teoretykiem endeckiego ukrainożerczego zoologizmu i nie mam nienawiści do wszystkiego, co ukraińskie, ale w mojej publicystycznej i politycznej działalności rozwijam w stosunku do sprawy ukraińskiej polski narodowy program i zasady zgodne z narodową i państwową racją Polski, a czynię to jako polak wychowywany zawsze od dzieciństwa w gorącym duchu patrjotycznym przez mego przedewszystkiem Ojca Piotra i Matkę Stefanję z Twardowskich, potem w szkole i w organizacjach społecznych.

Prawdą jest, ze szanuję w ukrainiźmie to wszystko, co jest wyrazem kultury a zdąża do współdziałania z kulturą polską, natomiast bezwzględnie zwalczam wszystko, co jest w nim barbarzyńskie i godzi w interes Państwa Polskiego.

Prawdą jest, że Ojciec mój Piotr ochrzczony został jako dziecko z braku kościoła w miejscu jego urodzenia — w cerkwi greko-katolickiej, wychowywany był jednak zawsze w duchu polskim, przez rodziców swoich zapisany został do szkoły powszechnej z polskim językiem wykładowym, ufundowanej przez śp. hr. Karola Lanckorońskiego we Lwowie mieszkając tu w polskiej bursie śp. ks. Zygmunta Co rdowskiego, a w r. 1907 przyjął obrządek rz m ko-katolicki stwierdzając przedtem i potem przez całe swoje pracowite życie polskie pochodzenie i narodowe przekonania, biorąc zawsze żywy udział w polskiem życiu społecznem.

Prawdą jest, że zarówno dziadek mój śp. Jakób, jak babka śp. Marja z Czechowskich nietylko umieli po polsku — pochodząc z polskich rodzin — ale używali języka polskiego jako domowego.

Z poważaniem Klaudiusz Hrabyk.

Lwów. 2. sierpnia 1934.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

На стяжці спогадів.

Снуються мені як на фільмовій стяжці веселі й сумні спогади з циганського життя нашого „львівського", а вічно мандрівного театру. Відживають у моїй уяві події й люди — живі, такі, як ходили на сцені й по землі.

Було це у найкращій добі розвитку нашого театру. Театр перебував тоді у Бучачі, а давав вистави в заїзді Едера. Була це шопа, де в дощ мокли коні й підводи. Будинок був гонтами критий, дуже примітивно збудований, слабі крокви, слабі платви, все перегниле, і весь дах виглядав як губа старої баби, якій із цілої огорожі залишилися три-чотири зуби. У такій салі — як згадував М. Кропивницький — у дощ сиділи глядачі під парасолями... Шекспір теж виставляв свої песи перед такою публикою, під мокрим, голим небом.

Грали „Дзвони з Корневіль" Пл ншета. Публики було повно в салі, під стінами, за стінами і на даху. Більші ентузіясти театрального мистецтва відривали гонти на даху, щоб краще бачити й чути.

Проходила перша дія при ідеальній тиші й захопленні публики. Коли співали фінал першої дії, одна платва заломилась і на сцену впав здоровий, добре відгодований жидок.

Співакам дух заперло, орхестра зробила предовгу фермату — публика стала бити браво, невідомо кому.

Серед невмовкаючих оплесків западала завіса, юрба била безперервно браво, а машиніст бив бідного жидка...

Життя буває несправедливе...

*

В р. 1897 збунтував Косиненко частину театральної дружини та повіз на Україну: Фіцнерівну, Стечинську, Нижанковського; доскочив до них і „вічний революціонер" Кость Підвисоцький. Всі вони опинилися в трупі Івася Мороза в Москві. Жили в Козлові, біля Москви. В одній кімнаті якоїсь паршивенької гостинниці жили Кость Підвисоцький та Нижанковський. Кімната була повна блощиць.

Нижанковський, молода ще тоді людина, приходив до хати пізно, втомлений, клався і спав як медвідь зимою. Ще пізніше приходив Підвисоцький, що був дуже вразливий на блощиці, тому залюбки світив по ночах і вів розмови, а то й монольоґував. Раз приходить він до хати, а Нижанковський, щоб забезпечитися перед нічною розмовою, став хропіти.

Лють зібрала старого Костя і стануваши коло ліжка Нижанковського, говорить такий монольоґ: „От, дивіться, таке молоде стерво спить, хропе і йому нїщо, а я 25 років тяжко працював на сцені і мене блощиці кусають..."

Тиберій Горобець.

Чеська преса й українці.

II

З учорашньої частини нашої статті могли читачі переконатися, що чеська преса пише про українські справи взагалі мало, а ще й до того часто неприхильно і деколи ворожо.

Завданням преси є не лише реферувати, але і реаґувати на всі прояви політичного, громадського, господарського і культурного життя народу чи держави та мати в той спосіб безпосередній чи посередній вплив на всі ці ділянки життя. У державної нації ціла преса так чи сяк служить властиво інтересам держави і тому вона віддзеркалює теж і курс державної політики. Преса є теж виявом публичної опінії.

Виходячи з цих міркувань треба булоб думати, що і відношення чеської преси до українського питання і українських справ подиктоване або публичною опінією або інтересами державної політики Чехословаччини. Але воно не завсіди і не зовсім так. Хто уважливо і безпристрасно слідкує за внутрішніми і зовнішніми обставинами життя Чехословаччини, хто критично вглиблюється в напрямі її закордонної політики на тлі загально-европейської ситуації, той мусить признати, що всі ці напрямні для неї одночасно можливі і через те просто конечні, дарма, що з погляду українських інтересів вони нам не все по нутрі. Невеликий простір чехословацької держави, її специфічне ґеоґрафічне положення, рівні державні інтереси і аспірації її сусідів, її господарське положення — все те примушує Чехословаччину вести наскрізь конструктивну закордонну політику, політику доброго співжиття з усіми, з ким лише це можливо, щоби в той спосіб зменшити всі некорисні сторінки її ґеополітичного положення.

В гру державної політики Чехословаччини входить українське питання в двоякий спосіб, і як питання внутрішньої державної політики і як питання, що частинно доторкує і її закордонну політику. Як питання внутрішньої державної політики ЧСР. входить українська справа безпосередньо фактом приналежности до її державної цілости частини етноґрафічної території українського народу за Підкарпатті. Як ставиться до тої сторінки українського питання і чехословацький уряд і політичні чехословацькі партії і преса, про це тут говорити не будемо. Щож торкається ролі українського питання в закордонній політиці Чехословаччини, то через те, що це питання під цю пору не є ще конкретним міжнародним питанням, говорити дуже важко. Фактом є, що вже самі обставини так склались, що союзники Чехословаччини з огляду на свої власні державні інтереси ставляться до українського питання неґативно, а через те і Чехословаччина втягнена своїми власними державними інтересами в цю орбіту. Там, де це не йде в розріз з інтересами ЧСР, чехословацький уряд дав вже багато доказів беззастережно прихильного відношення до українського народу, головно до його культурних змагань, чого найліпшим доказом є все те, що чехословацький нарід і його влада зробили впродовж цілих довгих літ для української еміґрації.

Українці, як недержавний нарід, не представляють собою для реальної політики такої сили, з якою нині треба булоб рахуватися. Ми не є ще тим контраґентом, що мав би вже тепер якесь рішаюче значіння в міжнародній грі і наша роля в політичній рівновазі покищо — ще не першої ваги. Ми мусимо бути цього свідомі і з цієї точки погляду оцінювати теж і свою ролю в реальній закордонній політиці Чехословаччини. Цим теж мусимо пояснювати собі у деякій мірі і відношення чеської преси до українського питання як такого і до українських справ взагалі. Кермуючись напр. лише почуваннями, нас болить, що ось Чехословаччина признала Совіти, де замучено міліони наших братів голодом, розстрілами, Сибіром, Соловками і каторгами, і де ще нові міліони жде голодова смерть. Але хоч ми є іншої думки про вартість союзів з большевиками, про їхнє значіння і їхню трівкість, то всетаки не можемо негувати вимог чеської державної рації, яка в нинішній час іде по лінії франко-версайської системи в Европі, що скріплює державну силу ЧСР і забезпечує її цілість.

З того факту виходить таке явище, що чехословацька преса кожний майже день розписується про ті користи і блага, що плистимуть з признання СССР, а не згадує ні словечком про те, що діється саме тепер в СССР з українцями і грузинами.

Ми глибоко переконані, що чеські патріоти швидко розчаруються щодо нового союзника і заведуться в надіях — але нині вони вірять — маючи на увазі добро своєї батьківщини.

Ми особливо переконані, що чесько-українські відносини уложаться в будуччині як найкраще і найприязніше. Миж і сусіди і брати, а ще й до того і в історії визвольних змагань обох народів так багато спільного. Не забуваймо тільки на те, що нинішня ситуація витворює одне положення, завтрішнє може витворити зовсім друге, а нові обставини життя приносять нові цінности, а тоді і старі жалі йдуть в забуття.

Але всетаки бувають речі, яких не можна нічим оправдати, навіть при найліпшій волі, і яких не можна забути. Український нарід як недержавний не має ані права, ані сили вимагати для себе державницького трактування, але кожний нарід — все одно чи державний, чи ні має свою національну честь і свою національну гордість. І коли хто понижує цю його національну честь, то цього не можна нічим виправдати і цього не можна ніколи забути. Почуття образи чести не опануєш розумом, це вже голос серця.

—o—

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 182—180 Телефон 25-55.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР".
А. ГАНЦЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Дезинфекція старих книжок.** Як повідомляють з Варшави, уряд виготовляє розпорядок, що наказує примусово дезинфекціонувати вживані шкільні книжки, продавані по антикварнях. Можливі випадки, що книжка походить від особи, хорої на тиф, сухоти, червінку або шкарлятину. Дезинфекціонувати книжки має влада публичного здоровля. Опісля такі книжки дістануть знак. Дезинфекцію будуть переводити сухим способом, щоби не нищити книжок.

— **Ціни ліків.** У звязку з новим аптикарським законом адміністраційна влада поручила власникам аптик виписувати ціни готових специфікій на етикетах.

— **Фальшували пятизолотівки.** Поліція арештувала Тадея Карбуха зі Сваричева, Федорова з Ціневи і Йосифа Тшесьньовського, які пускали в обіг фальшиві пятизолотівки. Всі три сидять в арешті в Стрию.

— **У Львові мав жінку, а з другою оженився.** Поліція арештувала у Львові Бернарда Фібера, купця, за злочин двоженства. Фібер одружився в 1930 р. з Льолею Ґольд і мав 3-літню донечку. В травні ц. р. підчас свого побуту в Кракові одружився ще зі Сабіною Готліб. По трьох днях забрав від Сабіни 300 зол., виїхав до Варшави і вже більше не вернувся до Кракова.

— **Львівська хроніка.** Невідомі злодії вломилися в суботу до помешкання д-ра Фукса при вул. Красіцьких і забрали з каси більшу кількість грошей. При вул. Жовківській невідомі справники напали на Андрія Матасіва і тяжко поранили його ножами в груди. Коретка ратункового поготівля відвезла його до шпиталю.— При вул. Пелчинській ч. 8 самохід переїхав 10-літнього хлопчину Евгена Татася. В грізному стані відвезли його до шпиталю. — У суботу поліція перевела облаву на Клепарові та арештувала понад 20 пошукуваних злочинців. — При вул. Коперника арештувала поліція 60-літнього Леопольда Поніклу, шлюсаря, який хотів цукорками заманити до себе 9-літну дівчинку. Одначе плян не вдався, бо мати дівчинки почула намову і повідомила поліцію. Поніклу карав уже суд у Ковлі 6-місячною вязницею за зневолювання нелітних дівчат.

— **Нещаслива купіль.** У суботу потонув у Сяні підчас купелі 19-літній друкар Йосиф Фоґель, який купався недалеко військових кабін. Тіло втопленого витягнули в неділю.

— **Згинув від ґранати.** В робітні бронзівника Соломона Штайна в Тернополі згинув у пятницю його термінатор Лейба Візельтір, який розбирав ґранату. Зять Штайна Ратштайн, який саме тоді був у робітні вийшов живий і здоровий.

— **Застрілився в хаті нареченої.** В Коломиї застрілився капраль Владислав Віняж в хаті своєї нареченої Анни Абрагамович. Причина самогубства невідома.

— **Отрута для чоловіка.** В Товмачику пов. Коломия Анна Романюк до картопель досипала трійливого зіля і дала свому чоловікові, який ще того самого дня помер у шпиталі в Коломиї. Причиною родинні незгодини.

— **Спроневірив громадські гроші.** В Гаврилівці пов. Надвірна арештовано громадського касієра Івана Пилипяка, що спроневірив 2.549 зол. на школу громади. Пилипяком занявся слідчий суддя в Надвірні.

— **Краєва хроніка.** В Перемишлі вдарив грім в кіно Олімпія, причому згинув один хлопець. — В Бушковичах під Перемишлем кинувся під потяг вояк 38 п. п. Ян Ґжибек і згинув на місці. — В ріці Лімниці втопилася в часі купелі 21-літна донька управителя школи в Прудниках біля Галича, Софія Оляк, поражена громом. — В Рожневі біля Товмача згинули дві жінки, присипані глиною.

— **Пропутали 120 тисяч на забави.** У Варшаві кінчиться слідство проти кількох урядовців, які пропутали 120 тисяч зол. заставничого заведення на гулянки і забави.

— **З Польщі.** В Лодзі згоріла фабрика Добжанського, що затруднювала 200 робітників. В Хойницах засуджено німецького громадянина Ліхтенштайна на 5 літ вязниці за шпигунство в користь сусідної держави.

— **Відомий цирковий артист** Володимир Туров помер у Москві в 72-ім році. Туров тресував дуже добре дикі звірята.

— **Автоматичні літаки.** Французькі інжиніри винайшли винахід, який уможливлює спеціяльним апаратом кермувати літаками при допомозі звичайного натискання відповідних ґузиків. Нові апарати випробувало французьке міністерство летунства на летовищі в Естеі. Спеціяльний годинник буде вдержувати літак у рівновазі. Відповідні прилади уможливлюють теж злет літака та постійний напрям лету.

— **33 міліони долярів на оборону перед летунськими нападами.** З Ню Йорку повідомляють, що департамент війни опрацював велику програму оборони населення перед нападами ворожих літаків. На переведення пляну уряд призначить 33 міліонів долярів. З тією метою вишколять 8 полків міліції, один полк народньої ґвардії та 19 полків резерви.

— **Пир у честь коров.** У Бельфасті, столиці північної Ірляндії, відбувся пир у честь двох коров, мами і доньки, що визначаються надзвичайною видатністю. Обі корови доставляють річно 190 гектолітрів молока. Департамент господарства влаштував пир, в якому взяло участь всі місцеві достойники, а губернатор північної Ірляндії прислав телеграму з побажаннями. Для обох коров були залишені при столі два місця, з яких вони очевидно не могли користати.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ** вул. Боїмів ч. 4.
1/78 161—150

— **Грім убив 100 овець.** Як повідомляють із Софії, біля Діовлено в північній Болгарії ударив грім в череду овець, наслідком чого згинуло 100 овець. Пастуха тільки приголомшило.

— **7-літній хлопець говорить 16 мовами.** Чудною дитиною є 7-літний син архитекта Марсе в Парижі. Хлопчина має надзвичайний хист до мов і вивчує їх так легко, як його ровесники вивчуються забав. Чужу мову він опановує вповні в кількох тижнях. Який його талант односторонний, видко з того, що хлопець не годен розвязати найлекшого рахункового завдання.

— **Кусень хліба купив за міліярди.** У захисті для бідних в одному анґлійському містечку помер Гонейбаль, чоловік, що відкрив зложжа золота в Полудневій Африці. Як молодець блукав він на пустині Калягарі. Одного разу натрапив він н азложжа золота. Тоді зробив він пляи околиці та забрав зі собою кілька груд дорогоцінного металю. Але в поворотній дорозі він заблудив та зївши всі припаси і випивши воду, ждав смерти. Тоді стрінув його один волокита, тої самої породи, що він сам. Тому волокиті продав Гонейбаль мапку і своє золото за кусень хліба і ковток води. Волокита пропив мапку в одного шинкаря, а цей продав її полудневo-африканській компанії. Ця розпочала експльоатацію золотодайних теренів і заробила на них міліярди. А Гонейбаль залишився таким бідаком як був завсіди. Але оповідають, що до своєї смерти він уже ні разу не сміявся.

— **Золотий престіл Цейльону.** Анґлійський король офірував мешканцям Цейльону, в подяку за вірність, золотий престіл предків. Коли в 1815 р. анґлійці здобули Цейльон забрали зі собою до вітчини дорогоцінний престіл царів підбитої країни. При королівськім дворі вживали цей престіл підчас усяких свят. Тепер у доказ королівської ласки вертається він до країни, звідки походить. Престіл, це роскішна деревляна різьба 17. ст. Він цілий вибиваний золотою бляхою й висаджуваний самоцвітами. Підпирають його два льви, різьблені з гірського кришталю з аметистовими очима.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ҐРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО ЛІҐИ.

ЛЬВІВ: Погонь—Ґарбєрня 5:2 (3:1).
ВАРШАВА: Варта—Польонія 5:2 (3:1).
КРАКІВ: Висла—Стшелец 8:0 (3:0).
КРАКІВ: Краковія—Подґуже 3:1 (2:1).
КРАКІВ: Рух—Л. К. С. 6:0 (1:0).

ЗМАГАННЯ ОКРУЖНОЇ ЛІҐИ.

ЛЬВІВ: Гасмонея—Погонь І. Б. 2:2 (1:0).
ЛЬВІВ: Лехія—Н. Сокіл 4:2 (1:0).
ЛЬВІВ: Чорні— Ресовія 2:0 (1:0).
ЯРОСЛАВ: Польонія—Огніско 5:1 (3:0).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний з причини ферій.
Театр Ріжнородностей.
Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Аристократи підпілля".
АТЛЯНТИК: „Сюди чи туди".
ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".
КАСІНО: „Я маю темперамент".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих лілечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Ванїна" та ревія
МІРАЖ: „Дівчина та міліон", „Паприка".
МУЗА: „Пригода опівночі" і „Гніздо задюблених".
ПАН: „Зле кохання" і „Бастер Кітон одружиться".
ПАЛЯС: „Королева богеми" (чеська муз. комедія).
ПАСАЖ: „Герой Арісони" і ревія.
РАЙ: „Томі бой" „Посередник кохання" (Бастер Кітон).
СВІТ: „Син Індії" та „Фляп і Флап".
СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ніч кохання" (Дж. Мохіка) та ревія „Зачаровані фіґурки", „Кохання з перешкодами".
ХИМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).
УТІХА: „Кохання на приказ" (російська фільма) і ревія.

Закордонне радіо.

Понеділок, 6. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 18·00 Плити, 20·15 Концерт, 22·05 Легка музика, **Прага** (470,2) 10·00, 11·00 Плити, 11·05 Сальонова орхестра, 19·30 Пісні, **Копенгаген** (255,1) 15·30—17·30 Радіоконцерт, **Париж** (1649) 16·30 Фортепяновий ресіталь, 20·45 Фестіваль Вагнера, **Гуізен** (301) 20·10 Камеральний концерт, **Ятльона** (531) 21·15 Ірляндська музика, **Берлін** (356,7) 19·35 Соната Бетовена, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Опера „Валькірія". **Стокгольм** (426,1) 20·00 Концерт солістів, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Вівторок, 7. серпня 1934.

Відень (506,8) 16·15 Коцерт для дітей, 19·55 Легка музика, **Прага** (470,2) 21·00 Концерт, **Штрасбурґ** (349,2) Спів, **Білгород** (439,8) 22·00 Квартет, **Рига** (511,6) 19·15 Радіоконцерт, **Берлін** (356,7) Легка музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Опера „Зиґфрид" **Букарешт** (365) 20·15 Симфонічний концерт, **Міляно** (368,6) 17·10 Легка музика, 20·45 Оперетка. **Рим** (420,8) 22·15 Танкова музика.

Львівське радіо.

Понеділок, 6. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня програма, 8·45—10·00 Трансмісія з Варшави і Кракова, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Легка музика, плити, 14·05 Збіжева біржа, 16·00—17·15 Трансмісія з Кракова і Варшави, 17·15 Авдиція З. Райса та Я. Зиндрама, 18·00 Трансмісія з Варшави, 18·15 Популярна музика, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день. 19·50 Спортові вістки, 20·02, 22·15—23·25 Трансмісія з Варшави, 21·02 Що повинен знати обезпечений.

Вівторок, 7. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Трансмісія з Варшави, 13·05 Спів 12-літньої Зайдлерівної, 13·20 Популярна музика, 14·05 Збіжева біржа, 15·40—19·45, 20·00, 20·15, 20·25—20·45, 50·55—23·25 Трансмісія з Варшави, 19·45, 20·20 Спортові вістки, 20·02 Всячина, 20·45 Фейлєтон.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60	
„ на першій сторінці	„ 0·80	

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 208 (13.753). Львів, середа 8. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Палата Льордів обговорює справу голоду на Україні.

Дня 25. липня ц. р. відбулася в англійській палаті льордів довша дебата, присвячена положенню в Совітах і справі голоду на Україні.

В дебатах брали участь льорди Чарнвуд, Денбі, Понсонбі (з опозиції), архиепископ з Кентербері (примас Англії). Від уряду відповідав підсекретар закордонних справ, льорд Стенгоп.

Дебату розпочав льорд Чарнвуд запитом до уряду, чи уряд має які інформації, що заперечувалиб вісткам про голод у Совітському Союзі.

Промова льорда Чарнвуда була незвичайно річева і піддержувана фактами. Він старався не наводити тих фактів, які мали деяку політичну тенденцію. У великій мірі спирався на відомостях, подаваних таки самою совітською пресою.

„Саме під цю хвилину — говорив льорд Чарнвуд, — панує велика небезпека, що жнива у Совітах будуть невдатні. А неврожай, хоч би й малий, буде мати страшні наслідки, коли не буде переведена якась акція, але не така, яка знищила край минулого року. Навіть якби і не бракло збіжа, то досвід з минулого року віщує важкі вигляди для селян. За 1933. рік сама влада признала істнування голоду, і то страшного голоду, хоч не конче по всіх землях, але всетаки на широких просторах південної частини Совітів".

Льорд Чарнвуд заявив далі, що від голоду померло в Совітах за 1933 рік не меше трьох міліонів людей. Це досить, щоб заінтересувати весь культурний світ. Завинила в цьому політика совітського уряду.

Архиепископ з Кентербери підтвердив те, що говорив льорд Чарнвуд.

Після докладного і довшого перестудіювання величезної маси доказового матеріялу, казав архиепископ, після допиту осіб, які були в Совітах, треба зробити висновок, що положення там, особливо в південній частині Совітів — прямо страшне. Число тих, що вигинули з голоду сягає скорше шести міліонів, ніж трьох. Нпр. в одному місті, яке начислювало 240 тисяч населення, 40 тисяч померло з голоду. В деяких місцевостях люди трималися при життю тим, що їдали котів та псів. Кінське мясо вважали люксусом.

Льорд Денбі говорив головно про положення на Україні. Він заявив, що в останньому часі мав змогу перестудіювати багато матеріялів про страшні відносини. Він звернув увагу на жахливе положення духовенства на Україні, особливо католицького. Він бачив знимки з України, на яких дуже ясно видно положення цілого краю. Треба собі затямити, що все те було викликане кровожадною і підлою системою правління Совітів і яке має на меті примусити населення приняти доктрину комунізму

Згадав також льорд і резолюції, які недавно тому були внесені в американському Конґресі конґресменом Гемільтоном Фішом, про положення на совітській Україні та про число людей, які вигинули з голоду в рр. 1932. і 1933.

В імені уряду відповідав льорд Стенгоп, підсекретар закордонних справ. Він заявив, що уряд Його Королівської Величности зазнайомлений з більшістю інформацій, які подали льорд Чарнвуд та архиепископ з Кентербері і уряд не має жадних фактів, які заперечувалиб цим відомостям, хіба офіційну совітську пропаґанду. Палата льордів сама може зарішити, котре джерело інформацій достовірніше.

Дебата в палаті льордів має велике значіння, бо порушено на ній справи, яких досі ще не обговорювали.

Підчас дебати в палаті льордів, дня 25. м. м., була присутна також пані сенаторка Олена Кисілевська, запрохана одним з льордів Пані Кисілевська перебувала під ту пору короткий час у Льондоні.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Німеччина не хоче війни.

ІНТЕРВЮ З ГІТЛЕРОМ.

ЛЬОНДОН, 6. 8. ПАТ. „Дейлі Мейль" оголосив інтервю з канцлером Гітлером, який заявив: „Коли залежало би від Німеччини, тоді війни ніколи не буде. Німеччина далеко глибше відчула злі наслідки війни, ніж яканебудь інша держава. Більшість членів націонал-соціялістичного уряду пережила особисто страхіття війни. Війна Німеччині не може принести ніяких користей. 1918 рік був для нас наукою і пересторогою. Труднощів Німеччини не розвяже війна. Ми домагаємося тільки від Европи, щоби наші кордони були вдержані. Ніколи не вхопимо за зброю, хіба тільки у власній самообороні".

НІМЕЧЧИНА ГАРАНТУЄ НЕПОРУШНІСТЬ КОРДОНІВ ФРАНЦІЇ.

..... — Вже кількома наворотами я запевняв французів, що на випадок поладнання з басейном Сари, ніякі інші територіяльні спори не будуть істнувати. Підписуючи договір із Польщею, Німеччина доказала, що має мирні настрої."

МОЖЛИВІСТЬ КОНФЛІКТУ З В. БРИТАНІЄЮ.

„Коли В. Британія не заатакує Німеччини, ніколи не доведемо до конфлікту з В. Британією над Реном або денебудь інде. Нічого від В. Британії не хочемо. Не посвятимбим життя одного міщя, щоби здобути денебудь кольонії. Знаю, що давні німецькі кольонії в Африці не є великим здобутком для В. Британії. Побільшення повітряної фльоти В. Британії не викликує у Німеччині ніякого спротиву. Це нас не обходить, бо немаємо наміру нападати на В. Британію."

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ АВСТРІЇ.

„Німеччина не нападе на Австрію. Одначе не будемо ставити перешкод австрійцям, які бажають привернути давню єдність з Німеччиною. Обі держави — розділені тільки кордоном, але по обох боках живуть народи тієї самої раси. Коли би одна частина Англії була штучно відділена від свого материка, хто міг би припинити бажання її населення обєднатися з материком. Проблема „аншлюсу" покищо не актуальна. Ми переконані, що коли би в Австрії відбулися вибори, тоді тайне голосування вияснило би справу. Незалежність Австрії не підлягає дискусії і ніхто її не заперечує. Це природна річ, що австрійські німці змагають до унії з Німеччиною. Знаємо всі, що воно покищо неможливе, бо спротив решти Европи дуже великий."

МОНАРХІЯ АБО ПЛЕБІСЦИТ.

ЗАПОВІТ ПРЕЗ. ГІНДЕНБУРГА.

Німецька еміграційна преса подає частинний зміст заповіту през. Гінденбурга, який загинув. Зміст його знає один з визначніших німецьких політиків на еміграції у Чехословаччині. Гіндербург заявився за монархією, бо мовляв монархістичний устрій — це єдина — форма, відповідна для німецького народу. Одначе коли би Гітлер і його прихильники задумували вдержати дотеперішний устрій, в такому випадку Гіндербург радить уладити загальне голосування. І тому рішення німецького кабінету перевести загальне голосування доказує, що урядові чинники знають зміст заповіту, який шез.

—o—

Докажіть ділом, що якслід розумієте гасло

„Свій до Свого",

тому обезпечуйте будинки в дозволеній законом 1/3 частині, а рухомости збіжжа й пашу в повній вартости в

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Сянік і Ясло.

Сянік і Ясло — здавалось би — тільки дві топоґрафічні назви двох невеликих міст на галицькому Підкарпатті. Та не йде тут про самі назви з ґеоґрафічної карти. Зміст цих назв сьогодні багато глибший.

На днях оголошено розпорядок ради міністрів про скасування з днем 1. жовтня ц. р. окружного суду в Сяноці, що складається з 10 округ городських судів: в Сяноці, Буківську, Риманові (всі політичного сяніцького повіту), Ліську, Балигороді, Устриках Долішніх, Лютовиськах (всі чотири політ. ліського повіту), Березові, Динові (політ. березівського повіту) і у Бірчі (політ. добромильського повіту). Всі вони входили досі в склад апеляційного суду у Львові та були складовою частиною львівського воєвідства, кураторії львівської шкільної округи та скарбової палати І. у Львові, а під оглядом врешті церковної адміністрації належали до греко-катол. чи до римо-катол. епархії в Перемишлі. Рівночасно зі скасуванням окружного суду в Сяноці приділено польські судові городські округи в Березові і Динові, на території котрих істнує всього кілька наших громад, до окружного суду в Ряшеві, судову городську округу з українською (греко-католицькою) більшістю в Бірчі до окр. суду в Перемишлі, — всі інші судові городські округи числом 7, з яких тільки судова городська округа в Риманові має польську (римо-кат.) більшість, а решта шість українську (греко-католицьку), влучено до окружного суду в Яслі. Окружні суди в Ряшеві та Яслі лежать на території краківського апеляційного суду. Отже в ділянці судової адміністрації вилучено тепер з апеляційного суду у Львові аж девять судових городських округ, а чого шість таких, де українська (греко-кат.) людність творить абсолютну більшість населеня (не враховуючи тут самого міста Сянока з польсько-жидівською людністю), прилучаючи їх до апеляційного суду в Кракові. При львівській апеляції остає на дальше лише городський суд у Бірчі через його прилучення до окр. суду в Перемишлі. Тим самим розпорядком проголошено зміни границь ріжних судів на території апеляційних судів в Кракові і Любліні, приділяючи між іншим

окружний суд в Кельцах з люблинської апеляції до Кракова. Ті останні зміни переведено на польській етнографічній території і вони нас національно не торкаються.

З оголошенням згаданого вище розпорядку ради міністрів появився теж у пресі півофіціяльний коментар до нього, з якого слідує, що нові границі окружних і апеляційних судів стоять у безпосередньому звязку з проектованим поділом Польщі в ділянці політичної адміністрації, щоби заздалегідь узгіднити границі судової і політичної влади. Згаданий новий поділ має наступити у найближчому часі.

Слова коментаря ясні. Невдовзі велика смуга української етнографічної території між Вислоком на заході і горішнім Сяном та джерелами Стривігору на сході, замешкала нашим бойківським племенем, а у своїй західній смужці над Вислоком лемками, відпаде від свого національного пня, з яким колись ділила спільну долю у княжих часах, за часів історичної Польщі творила як т. зв. сяніцька земля частину руського воєвідства, за Австрії частину Східної Галичини (округа львівського апеляційного суду), а і за сучасної Польщі була адміністраційно звязана з рештою однонаціональних земель.

На тему штудерного територіяльного поділу Польщі під адміністраційним, шкільним і судовим оглядом говорила багато не лише українська преса й українські промовці з соймової трибуни, але й сама польська публіцистика. Національно-політичні тенденції того поділу загально відомі. Тих мотивів зі зрозумілих причин не будемо тут розглядати. Вкажемо лише на реальні умовини, які кажуть дивуватися останній постанові ради міністрів.

Ціла вилучена підкарпатська територія до недавніх часів належала до окружного суду в Перемишлі: вона має подібний як перемиська округа національний і конфесійний склад, лежить у безпосередньому сусідстві і має з Перемишлем дуже догідну комунікацію залізницею Перемишль—Хирів—Нове Загіря—Луків. Те саме треба сказати і про получення зі Львовом, розмірно дуже близьким у порівнанні з віддаленим на сотки кільометрів Краковом, як що йде про апеляційний суд — чи у недалекій майбутності політичну, шкільну і скарбову адміністрацію. Подумайте тільки: бойко з Волосатого, недалеко джерел Сяну, що до свого повітового міста мав два чи навіть нераз і три дні дороги в один бік, у кожній важнішій справі мусить тепер перемандрувати цілі сотні кільометрів до Ясла — чи ще дальшого Кракова, до якого має бути прилучене невдовзі його село під оглядом політичної, шільної і скарбової адміністрації. Те саме торкається і бойка з Чорної біля Устрик, або лемка з околиць Буківська. Правдоподібні т. зв. виїздові судові сесії в Сяноці не багато тут поможуть.

Історія Лемківщини, що кінчиться на західних границях політичного сяніцького повіту і тамошні відносини, що датуються головно від кількох останніх літ, передовсім у шкільній і церковній ділянці нам аж надто добре відомі. Вони голосно пригадалися головно з нагоди справи з призначенням окремої Апостольської делеґатури. Пригадує їх теж раз-у-раз гарячкова метушливість москвофілів і московсько-православної пропаґанди. В українській пресі ці справи находили і находять голосний відгук. Вони належать до найважніших і найактуальніших справ із ділянки польсько-українських відносин та польської нац. політики.

Так звані територіяльні національні меншини в Польщі поза деякими постановами декляративного характеру березневої конституції мають дещо і з позитивного законодавства в суді і нотаріяті, в державній і самоуправній адміністрації та щодо мови навчання у вселюдних, середніх і фахових школах. Між ними найширші права мають українці у Східній Галичині, Волині і Поліссі, зокрема галицькі на території львівського апеляційного суду та на території воєвідств львівського, станиславівського і тернопільського. Є ними три мовні закони з 31. липня 1924. р. Ті закони не обовязують зовсім на території краківського апеляційного суду, а таксамо на території краківського воєвідства, подібно як нпр. на Холмщині і Підляші. Не можна там вносити ніяких писем в українській мові до судів городських, окружних або апеляційного в Кракові, не вільно в тих судах промовляти українською мовою, а те все дотикає також і державної та самоуправної адміністрації. І шкільний мовний закон не має там правної сили.

Тепер прилучено великий простір суто українських етнографічних земель до Ясла чи до Кракова, з котрим не мав досі ніколи нічого спільного у сфері публичної адміністрації. Тим самим перечеркнено щодо них і ті окрушини національних управнень, які давали їм три мовні закони з 31. липня 1924. р. Постанову, яку в цій справі прийняла на своєму останньому засіданні Українська Парляментарна Репрезентація, цензура сконфіскувала. Очевидно, що це справи не вичерпує. Виділення частини суто-українських земель зі збірного адміністраційного колективу і позбавлення їх дотеперішніх „меншиневих" прав, це такий удар, якого байдуже прийняти не можна. Сянік і Ясло стали новим загостренням відносин і поширили плятформи боротьби, якої українці ніколи не виречуться.

Д-р Степан Баран.

Найближча війна.

Ню Йорк, 25. липня 1934.

Сьогодні містить „Ню Йорк Сан" новинку від свого вашинґтонського кореспондента про підготовку населення Німеччини на випадок війни. Каже, що німецький уряд взиває населення, щоб воно засобило себе в ґазові маски і приготовило пивниці як сховища перед бомбами. Потім іде опис ґазової маски для цивільного населення. Одночасно робить дописувач зомітку: „З цього пізнати, яка то буде майбутня війна".

Передучора прислав Леленд Стов, париський кореспондент „Геральд Трибюн", допис про „моральну і матеріяльну підготовку громадян перед майбутньою війною, яка спаде наче грім з ясного неба", як характеризує її французький національний союз резервових офіцирів устами свого голови, маршала Петена. Дальші слова його промови такі: „Ви дістанете повідомлення лише один день наперед і будете мусіти командувати під огнем формаціями, які своїм складом будуть слабші від тих, що йшли в рр. 1914—1918. На вас спадуть виїмково важкі завдання... Відносини в самих початках війни будуть брутальні понад усяке сподівання. Ціла нація буде брати участь у знищенні і край мусить бути готовий витримати пробу наглого нападу на цілій території. Треба населення приготовити на таку небезпеку морально і фізично".

Того самого дня, коли наспіла оця кореспонденція, уряд у Вашинґтоні проголосив, що американська воєнна фльота мусить бути готова до незнаної небезпеки. Треба збудувати найменше 2.236 нових літаків. Треба поставити на відповідній висоті воєнну летунську індустрію. Треба приступити зараз до вивчення 403 нових летничих офіцирів. Воєнних пільотів треба вчити найменше по 300 годин річно, замісць дотеперішніх 150 до 200 годин.

Це оголошення воєнно-летунської програми прийшло безпосередньо по тім, як Англія проголосила свою програму.

А ще заки Гітлер здушив бунт на зразок майбутньої війни — „як лискавка" — прийшли були до Америки трівожні телеґрами з Анґлії, що Німеччина робить такі жахливі приготування до війни, що Анґлія стоїть супроти них безрадна... Навіть не знає, що їй робити, щоби забезпечитися перед німецькими винаходами на випадок війни.

Не знати, чи припадково, чи може у відповідь на ті дописи, подав до нюйорських ґазет свій погляд на майбутню війну Микола Тесля, відомий винахідник, що приїхав з Банату до Америки малим хлопцем і тепер займає катед-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 8. СЕРПНЯ 1934.

РОМАН ДУДИК.

ЛИЦАР.

Старенький пан радник Василів вибирається на літнище. Не тому, що — хрань Боже — нездоровий, ні! 60 літ минуло як один мах батога в здоровлю, добробуті, задоволенні!... Але пан радник їде, бо цього бажає собі пані радникова.

— Їдь, любчику, їдь!... Розірвешся, розглянешся по світі, пізнаєш людей...

— Клявдонько кохана! Коби ти знала, як тяжко мені кудинебудь рушитися!... Я — славити Бога — почуваюся зовсім добре, жолудок функціонує знаменито від часу, як пю гірку воду Франца Йосифа — чогож мені шукати?... Пізнавати людей? Бійся Бога Клявдонько, не знаєш, які сьогодні люди? Скриті, облудні, фальшиві, без етики, без моралі!...

— Не всі, радинку, не всі! Є й чесні люди, ідейні і в теперішньому часі, е, е!... От, візьми нашого Льодзя, або Даїся...

— Гов добродійко, гов!... Хай наших чужі судять...

— Добре! Але кажу вам радинку, я ваша жінка, з якою прожили 30 літ, що жадаю собі того, щоби ви поїхали на літнище до Черча, або Любіня, скріпити своє здоровлячко і вірю, що ви, як найліпший і найпримірніший мій, чоловік, не відмовите! Прошу!... Пан радник знав, що коли справа переходить на поважний тон, не залишається нічого іншого, як великодушно погодитися на предложений до речі, вже давно пересуджений плян жінки.

Великий кований куфер аж тріщав у завісах від усього того, що зможе панові радникові придатися в подорожі. Ще один низенький поклін, ще один цілунок і повіз із гуркотом покотився в сторону залізничого двірця. Пан радник ще раз обернувся за жінкою, що у вікні повівала жалесенькою хусточкою йому на прощання, а незамітно прикладала її до очей... Вийняв свою хусточку, обтер свої очі. Аж сам здивувався. Хусточка була вогка...

*

— Ви пане на довго сюди заїхали? — спитала за столом кокетно молода сусідка.

— Два-три тижні!... Рішився раз, хоч так тяжко було...

— Дійсно погані часи!... Але навіщо живемо? Невжеж тому, що доля призначила нам жити в такому часі, маємо зі зігнутою спиною глядіти на світ?... Навпаки! Ми повинні горді бути з того, що нам довориться боротись за добро, за справедливість, за культурні цінности людства, за ідеали!... Тепер протискаються крізь нужду і лихоліття тільки люди сильні духом, невгнуті характером, люди зі залізною волею!... І в цьому власне запорука, що після цього всесвітнього катаклізму прийде доба загального ладу, й добробуту, а цей „Kampf um Dasein" перейде до мітольоґії... „Нема зла — як кажуть — щоби на добре не вийшло".

— Ви пані молоденькі, дасть Бог діждетеся кращих часів, але таким людям як... от...

— О, дуже вибачне, пане радинку! Знаю, що хочете сказати. Давбито Бог усім нашим молодцям такого здоровля, такого ясного погляду очей, як у вас...

Радника щось залоскотало під камізолькою. Сусідка подавала йому сіль, присувала хліб. навіть за зубочистки не забула. І говорила все це таким тоном, так щиро і свобідно, що радник мусів повірити.

*

— Сьогодні пане радинку йдемо до ліса!

— Дуже радо, дуже радо!... Як спалося?.. — спитав пан радник цілуючи недавньознайому в обі руки...

До ліса недалеко. Ішли попід руку, вдихаючи повною грудю пах соснового ліса.

Засіли в тіні кріслатих ялиць. На біленькій скатерті неоцінена сусідка розставила, чого тільки душа запрагне: горівочка, закуска, тістечка, овочі, папіроси...

— Вже тиждень, як ми тут..., а здається, що щойно вчора...

— Чи дійсно не нудно вам у мойому товаристві?...

— Алеж пані! — прошепотів якимсь зміненим голосом радник і з грацією поцілував її в руку.

— Я думала... Бо мені так весело, так любо, так мило, що здається весь світ пригорнула би до себе!...

Примкнула очі. Мабуть запоморочило її від свіжого повітря, бо голова її впала. Радник з острахом підтримав її. Обережно обняв тремтючою рукою її гнучкий стан.

— Я все вірила — шептала ледви чутно — що моє щастя прийде ненадійно.. І не бажала я взаємности.

— Чи, Ви хочете цим сказати?... Моя дитинко...

— Ох, як мені любо, як мило!... Зовсім як у сні... Не дармо снився мені минулої ночі лицар у багряному жупані... Так, тямлю, це те саме аристократичне обличча з якого так і бє у вічі силаволі... Я так і склонила голову на його

ру на кольомбійському університеті в Ню Йорку. З нагоди 78-ліття його уродин він подав до відома, що винайшов способи і окремий апарат, яким можна висилати частинки матерії через повітря промінями з такою енергією, що один промінь зможе стягнути на землю 10.000 ворожих літаків з віддалі 250 миль від ворожої границі. Цей промінь положить трупом відразу міліонову армію. „Смертоносний промінь" Теслі ділає без ніякого звуку і то на таку віддаль, як далеко позволить випуклість землі. Промінь буде невидний і не залишить ніякого сліду по собі, крім знищення. Армію, складену з цілого міліона людей, можна буде знищити в одній секунді і навіть при допомозі мікроскопу не можна буде збагнути, яка була причина цієї катастрофи.

Коли Теслю запитали, яка ціль отих його найновіших винаходів, він відповів: „Щоб зробити війну неможливою".

На думку Теслі його смертоносний промінь опереже край, наче китайським муром і то зовсім еприміно, зате міліон разів сильніше. Він зробить кожну державу нездобутою для ворога зі суші чи з повітря. Але, хоч цей промінь забезпечить кожну державу перед нападом, то його не можна вжити до офензивних цілей. Це тому, що його можна витворювати лише в постійних і то дуже великих фабриках, яких не можна переносити з місця на місце. Виїмок допускає Тесля для воєнних кораблів, які зможуть витворювати промінь меншої сили і нищити ними літаки. В той спосіб морська фльота матиме перевагу над повітряною фльотою. Проміння можна буде висилати також і під воду і там нищити підводні човни.

Прилади для витворювання смертоносного проміння полягають на чотирьох нових винаходах, котрих Тесля не оголосив. Коли наспіє час, Тесля хоче віддати ці винаходи розбройній конференції в Женеві.

Все одно, чи ми візьмемо поважно винахід Теслі, чи оні звістки про підготовку на напад з повітря в Німеччині або Франції, або хочби проголошену програму будови повітряної фльоти в Англії та в Америці — все мусить нас переконати, що майбутня війна буде така, що недержавна нація не буде могла взяти в ній участь. Підготова до війни потребує також місця для витворювання засобів.

Знаємо, що деякі наші організації безустанку говорять про підготовку до майбутньої війни. Треба нам дуже призадуматися, якого роду ся підготовка має бути. Недавній досвід вказує, що культурні цінности роблять націю нездобутою навіть після програної війни. А це вкладає на українське громадянство обовязок думати над забезпеченням наших культурних цінностей на випадок такої війни, про яку говорять. Якби винаходи Теслі справді зробили війну неможливою, то витворювання культурних вартостей зробить наш нарід сильнішим до мирної перемоги в кожному випадку і часі.

Семен Домидчук.

рамя, як ось тепер на ваше... Так, я вірю в сни... О, так тепер мені зовсім, як у сні... Ах, правда той лицар курив при цьому папіроску... Курітє, чому ви не курите? Я так люблю дим...

*

Уже був вечер, як пан радник одинцем вернувся до віллі. Дуже здивувався, що його кімната була порожна. Чи перенесли його до іншої? Заметушився. Великий кований куфер бо їхав з усіма річами і маленькою готівкою кудись світами...

— — — — — — — — —

— Лесеньку! Ти, так скоро?...

— Ах Клявдонько дорога! Тужно мені за тобою...

— Чи дійсно?... Мій дорогенький, як я тішуся, що ти тямиш усе про мене... Я мала такі дивні сни... Десь ти ніби якийсь лицар, ніби кльовн у шараварах...

— Клявдіє! Як тобі не соромно у такому поважному віці мати такі сни. І не називай мене лицарем...

— Як не хочеш, то не буду — сказала скривлена.

— Моя дружино кохана, я не хочу тебе нічим вразити... але називай мене...

— Ну як? — сказала веселіше пані радникова.

— От, хочби „мій старенький"...

— Добре! Мій коханий старенький!...

— Моя найдорожча жіночко!...

Радник мав цієї ночі погані сни. Увесь час мучився думками напів сонний, як пояснити жіночці, що досі не прийшов іще із залізничі його куфер.

Рішив в усякому разі, що більше сам на літнище не поїде.

Скандальні відносини у Православній Церкві.

У двох попередніх числах „Діла" були друковані статті про торгівлю церковною землею і лісами, що нагадує якусь фантастичну історію. Ця вакханалія можлива лише на тлі загальних відносин, які запанували у Православній Церкві в Польщі. Нинішні православні володарі використовують кожну нагоду для своєї політики і — кишені. Це торкається і земельних спекуляцій.

ЗЕМЕЛЬНА АНАРХІЯ.

Такої земельної анархії, яка віками істнує на Волині, нема мабуть в світі. Табулярні акти, зладжені на селянські землі перед 60—70 літами при введенні реформи 18. лютого 1861 р. через скасування панщини, т. зв. „уставні грамоти" застарілі. Земельні реформи польського уряду упорядкували тільки 10—15 відсотків при комасації грунтів; обмежуючі постанови, що заборонюють купно менше 4—6 га, щоби не дробити господарства, внесли ще більший хаос. Були спроби урегулювати т. зв. „дикі купна" звичайними грамотами замість формальних „купчих крепостей" через гіпотеки, але ці останні підпали оплатам і величезна більшість селян мусіла з гіпотечних виписів зрезигнувати. А тимчасом життя перескочило всі перепони і купно-продажа ішли і йдуть далі. Замість актів купна-продажі пішли 36-літні контракти з такими карколомними крючками і з такими „конвенційними карами", що все одно власник і не подумає відібрати землю. От через що оо. протоєреям вдалося обманути дядьків, жадних землі.

Відповідь на друге питання, більше скомпліковане, вимагає більшої застанови.

УПАДОК ДУХОВЕНСТВА.

Передовсім перше: оо. протоєреї, комісіонери для продажі земель, лякали тим, що земля понад норму 30 га, піде під осадництво, якщо не буде продана. Друге: взялися за терор духовенства. Даєш землю, добре, не даєш, геть з парохії. Третя причина: повна розбіжність і роєднаність теперішнього волинського духовенства. Перед 70—60 літами духовенство становило на всій Україні і на Волині також окрему касту громадян з діда прадіда. Парохії нерідко діставалися одній родині, місця священиків займали виключно особи з „духовного звання"; за останні літа священиками поробилися люди ріжних фахів, здебільша селянські діти, національні ренегати.

СЕМЕНЮК І ШИМАНОВ.

Для прикладу як пописалися такі національно-суспільні „спанілі" покидки, візьмім того самого преславного Шиманова. Він був не більше ні менше селянським парубком с. Х ралупів, дубенського повіту. З послушників Почаєвської Лаври попав на богоявленські попівські курси в Житомірі (про котрі буде далі мова), кінчив їх і дістав худеньку парохію на Поліссі, та приїхав бідним „попиком" у зруйноване війною село Дорогости Малі на Дубенщині. А як йому через б. діякона-фаворита митрополита Дениса Михайла Борецького вдалося зробитися протоєреєм, благочинним, штучно зліпленого для нього вмисне „благочинническо" округи, то навіть просив владу дозволити йому змінити своє назвище на кацапське „Шиманов". Від того менту став заклятим українжером. Тепер його, як кажуть, і рукою не дістанеш: він купив 36 моргів найкращої землі недалеко с. Млинова, 10 моргів дорогого лісу, збудував дім, вартости кілька тисяч на батьківщині Хоралупах, обставив люксусово чотири кімнати в церковному мешканні у Млинівцях, де він має парохію, та в 1929 р. давав 18.000 зол. Юлії Лащинській з Дубна за землю 6 десятин в м. Муравині на Дубенщині (не купив землі тільки через те, що земля була в аренді у селян, які не хотіли відступити від аренди). На те все не пристала б його мужицька назва „Семенюк".

УПРИВІЛЕЄНІ І ПАРІЇ.

Найгіршу руїну і розгардіяш в життя православного духовенства Волині вніс заїлий чорносотенець, б. архиєпископ Волині, Антоній Храповицький. Він втягнув духовенство в політику і розділив його „ся на ся", на чорносотенців і вільнодумців. Перші станули коло його престола по правій, другі по лівій руці. Перші дістали найкращі парохії, мітри, хрести і т. д., а другі, це безправні парії. Але цього мало! Він роздавав священичий „сан" на право й на ліво і не рідко людям, котрим місце не коло престола, а за кратами. Він усіми фібрами душі ненавидів духовні семинарі, вважаючи їх розсадниками нігілізму і вільнодумства, „атеїзму" і склав у Житомирі при богоявленському монастирі трилітні богословські „курси", на котрі вступали півграмотні учні з 2-клясовою наукою. Ті курси народ називав „фабрикою попів". Блаженніший Денис пішов по слідах свого великого учителя Храповицького. Він своєю політикою окацаплювання православної церкви зробив те саме, що і Храповицький. Кацап стояв по правій руці митрополичого престолу, а українець по лівій. Витворилися нечувані типи: два священики з селян вбили на Кремянеччині тестя і відбувають каторгу, посвячений Храповицьким на попа кондуктор Сльозко не вилазить з тюрми, а підлизники його, в ролі Шиманова нізащо женуть священиків з парохій і з піною в устах переслідують українізацію церкви.

СЕКТИ І БЕЗБОЖНИЦТВО.

Порядних священиків на Волині немало, але вони не мають голосу і сумують на вид того, як упало православя. Секти множаться як гриби, віра впала, православна церква зруйнована морально і матеріяльно. Десь, як зпід землі повиростали своєрідні пророки і находять для себе адептів. Аж дивно, глядячи на того самого селянина, що ще недавно почувши в неділю церковний дзвін падав на коліна, бив поклони і шептав „Отче наш", нині зробившись суботником, в неділю рано накладає на віз гній, сідає на нього, закурює люльку і демонстративно веде його на поле. Палашка і Параска, зробившися пятидесятницями, в неділю замість церкви збираються в якійсь хатині, лепечуть якісь невідомі слова, верещать і дурюють, поки на них не найде „благодать" „сошествіє св. Духа". Цю дурійку сектанти застосовують до слів евангелиста Луки: „бисть шум, якоже носиму диханію бурну і всі почаша глаголати странними глаголи". Пресвітер відломку штундизму находить, що Химка й Гапка зовсім нехрещені. Веде їх на річку, роздягає і штовхає у воду. Серед цих відносин тратить і унійна акція. Молоді парохіяне, улаштують український хор для співу в церкві, а кацапствуючий священик не дозволяє співати по українськи. Тоді вони видавлюють гасло: „Хлопці, гайда в унію". Розшукують якогось священика уніята і в парохії починається пекло. Головно йде війна за будинок церкви. На сцену виступає поліція, арешти, суд і т. д. Як тільки прислали другого священика, або той, що заварив кашу, погодився з парохіянами, що співи будуть по українськи, — тоді думає знову клич: „Хлопці гайда назад в православіє". Треба зазначити, що провід в церковному житті старші парохіяни випустили з рук, всім орудують молоді.

Правда, що тої всієї розрухи не можна клясти тільки на карб православному духовенству, бо дух іде також з большевії і поліцуцьке село вже давно затроєне безбожництвом. Але воно не трівке і селяни відноситься до нього з презирством, бож навіть в найбільше, збоченій секті люди шукають Бога. Була надія, що православний духовний собор направить тю розруху. Алеж ця надія завела. Митрополит Денис дуже добре знає, що перше слово, яке скажуть мірняне, буде: „А деж церковні землі, де гроші, за що церкви обложені непомірними поборами?"

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
1/78 161—180

Нема торговельних зносин між Америкою й Радянщиною.

Ролф Барнес, кореспондент „Геральд Трібюн" телеграфує з Москви, що між Америкою й Совітами не прийде до нормальних торговельних зносин, поки Америка не дасть кредиту на закупно товарів Совітами. Америка знову не хоче дати кредитів, поки Совіти не признають давніх російських довгів Америці. Совіти відмовляються це зробити, хоч минулої осени Літвінов обіцяв це зробити, коли вів переговори з Рузвельтом у справі признання Совітів Америкою. Розмови про цю справу велися довший час в Москві між американським амбасадором Буллітом і совітським урядом, але не довели до нічого. Тепер мабуть переговори перенесуться до Вашингтону. Головні труднощі в тому, що московський інтернаціонал не хоче сповнити обіцянки Літвінова.

(УП.)

Націонал-соціялісти підготовляли нову революцію.

„Райхспост" подає сензаційні вістки про підготовку революції націонал-соціялістів у басейні Саари. Тепер панують там революційні настрої після невдалої спроби атентату на комісаря поліції в басейні Саари Махтса, який утік з Німеччини перед Гітлером. „Райхспост" повідомляє, що Махтс викрив широко розгалужену шпигунську централю націонал-соціялістів і тому на нього підготовили атентат. В руках поліції находяться компромітуючі документи, з яких виходить, що націонал-соціялісти збирали найдокладніші вістки про французькі твердині здовж басейну Саари, підготовляючи напад на басейн. Пробоєві відділи мали ввійти до басейну після вибуху революції, щоби маркувати стихійне повстання місцевого населення. Підготовну акцію розвела перед кількома тижнями радіостація у Франкфурті. На зразок легіону австрійських націоналістів у Мінхені, зорганізовано легіон басейну Саари у Тріері. З вибухом революції націонал-соціялісти задумували висадити бомбами залізничий шлях здовж французького корідору, щоби перешкодити концентрації французьких військ. На випадок повстання в басейні Саари, французькі війська заняли би цілий басейн.

Поліція захопила теж список тих визначніших осіб, яких підчас повстання націонал-соціялісти рішили повбивати. Головним осідком терористів у басейні була домівка урядового німецького інформаційного бюра. Серед населення розвинула живу революційну діяльність організація „Дойче Фронт". В домівці тієї організації поліція забрала зброю німецького виробу.

Комісар Махтс заявив, що хід слідства виявить ще неодну сензаційну подробицю задуманого повстання. Після його закінчення цілий світ довідається про сензаційні пляни повстання націонал-соціялістів у басейні Саари.

—o—

Миролюбна пустомельщина ком. Літвінова.

Приказ до большевицької армії.

МОСКВА, 6. 8. ПАТ. З нагоди 15-ліття істнування спеціяльної армії Далекого Сходу, ком. Літвінов видав приказ до червоної армії заявляючи, що завданням червоної армії вдержати мир. Армія мусить держати строге поготівля, бо є багато хапчивих на територію СССР. Комуністична партія вислала до головнокомандуючого червоної армії на Далекому Сході ген. Бліхера побажання подібного змісту.

—o—

Загальне голосування жидів в Америці.

Американський Жидівський Конґрес видав заклик до всіх американських жидів, щоб вони приступили до загального голосування в жидівських справах в дні 28-го квітня 1935 р. Тоді мають вибрати центральний жидівський комітет для поборювання течій, які хотять винищити жидів, або зробити з них другосортних громадян.

Центральний Жидівський Комітет буде мати також за завдання здемократизувати жидівське життя в усіх ділянках: орієнтувати жидів в інтересах, нагодах та потребах: оберігати рівні права жидам; боротися з антисемітизмом і забезпечувати жидам меншостеві права в Европі.

У заклику говориться, що навіть в Америці ставляться тепер до жидів гірше, ніж давніше і тут уже слідно зосереджені напасти на жидів. (УП.)

Тайний військовий союз Німеччини зі Швецією?

СТОКГОЛЬМ, 6. 8. ПАТ. Міністр народньої оборони Венестрем заперечив рішуче поголоски комуністів, начебто підчас побуту мін. райхсвери ген. Бльомберґа в Стокгольмі відбулися тайні наради між ним і шведським урядом. Мін. Вестрем заявив, що візита ген. Бльомберґа мала приватний характер.

—o—

Не хочуть говорити з корабельними робітниками.

Товариство власників кораблів у Ню Йорку відмовилося переговорювати з представниками транспортових робітників. Власники сказали, що недавно вони брали участь разом з робітниками при укладанні кодексу згідно з вимогами Найрі і тоді робітники згодилися на всі точки. Тепер нема потреби зміняти угоди, бо нічого важного від того часу не сталося — заявив Бейкер, предсідник товариства власників кораблів. (УП.)

—o—

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Маґазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

Гостра нота Японії.

Японський щоденник „Ніші-Ніші" повідомляє, що японський уряд підготовляє гострий протест проти большевицького уряду за низку ворожих актів проти Японії і Манджу-ко. Японська преса підкреслює, що СССР веде провокаційну політику проти Японії та Манджу-ко. Коли большевики не зміняють своєї дотеперішньої політики, Японія перерве всі переговори, які веде тепер з СССР і займе відповідне становище до большевицьких провокацій. Протест Японії підготовлено протягом кількаденної наради міністрів закордонних справ, війни і маринарки.

Спеціяльний поїзд з одним пасажиром.

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. До прикордонної стації Нарви в Естонії приїхав большевицький поїзд тільки з одним пасажиром, а саме з аташе французької амбасади у Москві кап. Дюпен. Дюпен виїхав на відпустку з Москви, але його придержали большевики на прикордонній стації Ямбург. Щойно гострий протест та інтервенція французького амбасадора помогли і большевики вислали кап. Дюпена спеціяльним поїздом до Естонії.

Приїхав до Америки на два вечорі.

Юрко Юренев, російський бас, що заступає тепер славного Шаляпіна, і грає ролю царя в опері „Борис Ґодунов" приїхав з Европи до Америки на два виступи. Виступив в опері, в Ляґісонстадіюм у Ню Йорку у пятницю й суботу 27. і 28. липня, опісля подивився на Ню Йорк і від'їхав назад до Европи, щоб ставитись на час на концерти в Брюселі та Мадриді. Переїхав разом 6.000 миль, щоби співати лише два вечорі.

—o—

Нова політична партія у Швеції.

СТОКГОЛЬМ, 6. 8. ПАТ. Вчора уконституувалася нова політична партія міщанської лівиці під назвою „Людова Партія". Нова партія повстала з обєднання колишньої людової партії, яка має в парляменті 20 послів і 17 сенаторів; ліберальної партії, яка має 2 сенаторів і 4 послів та кількох дрібних політичних партій, не заступлених у парляменті.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 8. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 6

УМОВИНИ ПРАЦІ В АМЕРИЦІ.

Робітник і система праці. — Видатність праці причиною лиха. — Фордова система. — Розтратність американського робітника і крах. — Безпорадність робітничої маси. — Гуверові грушки на вербі. — Форд учить, що депресія вчить жити. — Непослідовність економістів і недовіря до їх теорій. — Промисл добрий, але без занедбання хліборобства.

Америку можна назвати краєм праці. Психіка американця не така, як француза: збити капіталик, щоби колись вигідно полінюхувати. В американця є теж потреба придбати гроша, яко мога найбільше, але на те, щоби при помочі того капіталу побільшити надбане майно. Як зрештою в кожній державі, так і тут переважають рільники й фізичні робітники. Підприємці одних і других дбають про найбільшу видатність праці і часто доводять її до крайности. Для того поліпшують техніку, підносять справність робітника, його видержливість, витривалість.

Праця тут зорганізована з увагою на найдрібніший поділ, через це вона зручніша й видатніша. Ніхто не робить двох робіт, тільки одну, вона докладно виконана. Це правда, що й робітник відбуває призначені години віддаючи своїй праці всю енергію. Нема звичаю, щоби робітник заглядав за господарем, старався використати його неприсутність, чи навпаки,— щоби він пробував представити себе справнішим чи пильнішим в очах свого наставника. Це й навіщо не прилалось би: найкраще контролює видатність робітника в Америці сама система праці.

А всеж таки при своїй видатности — американський робітник попав поміж господарські кліщі, які його надавлюють щораз тугіше від нещасної осени 1929. Дехто навіть тієї гадки, що саме піднесла видатність праці робітника спричинила безробіття й поглибила господарську крізу. Коли зросла видатність треба було у такому самому відношенні зменшити робітникові години праці. Тому, що це не сталося, то армія пошукувачів праці зростала з дня на день аж до десятків міліонів.

Може не було би від речі, якби так на мент прислухатися до голосу тих, що у великій мірі кермують робітничим варстатом, працею в Америці. Прислухатися не на те, щоби може найти якийсь вихід у господарській фільософії американських практичних економістів чи суспільників, але по просту тому, щоби зорієнтуватися про межі безпорадности чи безкритичности маси.

Форд був тієї думки, що для здешевлення продукту, треба збільшити виробництво. Це можна — на його думку — осягнути поліпшуючи техніку і зменшуючи робочі сили. Тоді можна буде оплачувати краще робітника. Внаслідок того вимоги робітника зростуть, поширяться, а це знов спричинить потребу більшої продукції. І так довкола.

Американці вірили тій засаді і йшли за нею, удосконалювали виробництво, вчилися просто на силу збільшувати продукцію живучи високо понад стан. Американський промисл, що в нормальних довоєнних роках зростав на 5—7 проц., скочив у часі війни на 30—60 проц. Настав небувалий добробут („просперити"). В 1929 р. зголосили на нюйорській біржі 10 міліярдів долярів капіталу на нові підприємства, коли сума зголошеного капіталу 14 держав на всіх біржах мала всього 1/3 того. Американці держалися моди не тільки в ноші, але й у цілому житті: будова, меблі, авто, радіо, піяніно і т. п. У цьому йшла на руку торговля пропаґуючи розтратність, заохочуючи робітника й убогого урядовця купувати на сплати все, що тільки можна. Американський робітник їхав до роботи власним автом, купленим на сплати й на гадку йому не прийшло, що „просперити" може минутися. Одначе з покінченням війни, тієї знаменитої нагоди до розтратности, покінчилося масове нищення людської продукції, а потреби йшли поволіше, як виробництво. Заграничний оборот товарів вартости 9 і пів міліярда долярів упав у 1931 на 6 і пів міліярда. І настав загальний крах, званий в Америці „депресією". Ця депресія заломила американську віру в безмежну могутність доляра, заломила вартість усіх матеріяльних цінностей, спричинила упадок банків, побудованих на людських ощадностях, вложених банками і ріжнородні купецькі трансакції, бо колишню вартість придбаних предметів, означували на дійсні потреби, штучна голосна реклама, що витворювала ненормальну жадність і снобізм.

Масовий упадок банків внаслідок крізи започаткованої у лиховісному 1929-му році спричинив нужду міліонів запопадливих родин, знищив їх безжурність, ба й будучність і поглибив господарську крізу. Американець, який майже не знав станової організації, не доцінював її вартости, побачивши 11 міліонів безробітних і відкрив, що нпр. у Ню Йорку кожна 10-та дитина недоживлена, став нараз безрадний, почав надіятися полекші то від випитого алькоголю (за який зводив боротьбу не менше завзяту, як за самостійність краю), то від найближчих виборів президента літом 1932, то нарешті в самій зміні президентів. Навіть упривілеєні воєнні інваліди, які в 1932 р. йшли мар-

Цуковня

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

Саботують чистку.

(УП) Казакстанська Правда з 12.•7. 1934. повідомляє, що цьогорічна чистка не досягає рівня чистки з минулого року. Коли рік тому маси брали активну участь в переведенні чистки та були захоплені акцією виключування шкідників соціялізму, то тепер її саботують. І діється це в цілому Совітському Союзі. Найрішучіше ставляться проти чистки в деяких українських округах. Також московська газета „Ізвестія" з 22. 7. подають, що всюди тепер так є, що партійні чинники навіть не знають, хто належить тепер до партії.

По широкому світі.

— Родина Гінденбурга висловила побажання, щоб занехати складання вінків на домовині покійного, а гроші дати бідному населенні.

— Литовський міністр закордонних справ Лорайтіс повернув уже з Москви до Ковна.

— Уряд Куби звернувся з проханням до республики Сан Домінґо видати колишнього президента Машадо, обвинуваченого за сім убивств.

— Литовський уряд вілобрав дебіт 23-ом німецьким щоденникам за образливі статті та систематичну пропаґанду проти суверенности Литви на просторі Мемелю.

— През. Рузвельт після одномісячного відпочинку на морі приїхав до Боневіль оглянути реґуляційні праці ріки Колюмбії.

— У Будапешті помер Ґеза Даруварі, колишній міністр закордонних справ.

Дар „Польської Спілки Обуви Батя".

Президент Ради Міністрів, Др. Лев Козловський, приняв заступника президента Ради Польської Спілки Обуви Батя, п. Тадея Каршо-Седлевського, який в імені цієї Спілки зложив на руки п. премієра 5.000 зол. і задеклярував 200 пар обуви для жертв повені.

Соціялісти банкротують на всій лінії.

По відомостям преси має незадовго в Парижі відбутись спільна нарада соціялістичного робітничого інтернаціоналу та профсоюзів зпід стягу московського інтернаціоналу, щоб створити спільний протифашистівський фронт. Багато европейських соціял-демократичних партій вже дало на це свою згоду. Цікаво між іншим, що не питають за згоду українських соціялістів, які так ревно держаться одного і другого інтернаціоналу. З Англії приходять вісти, що й там комуністи почувають себе загрожені і тому запропонували були англійській робітничій партії союз проти фашистів. Одначе англійці, хоч робітники, показали себе гідними нащадками англійців і на такий союз не пішли. З того недвозначно виходить, що англійська робітнича партія не соціялістична в европейському розумінні, а що вона є типічно англійська, якій більше лежить на серці добро Англії, як якогось там утопійного інтернаціоналу. (УП)

Чеська преса й українці.

Ганебні вискоки „Народньої Політики" і „Чеського Слова".

III.

Перед двома місяцями почвилася в „Народній Політиці" стаття, в якій її автор п. Борський торкнувся українського питання в цілій його ширині, головнож подій 1917—1920 рр. Пишучи про визвольні змагання українського народу п. Борський каже, що — українці не здібні до самостійного державного життя, бо за ці роки вони аж тричі мали нагоду збудувати свою державу. Підчас замирення з центральними державами, за большевицького перевороту та походу поляків на Київ, — і ні разу її не збудували...

Тяжко якось подумати, щоби п. Борський мав так мало хисту для критичної аналізи історичних подій, бож уважають його одним з найліпших чеських журналістів. Та в цій статті він показав повне незнання східньоевропейських відносин і анальфабетизм у справі, про яку береться говорити. Далі п. Борський пише, що українці навіть „не заслужили собі" на свою державу, бо державну самостійність окуплюється жертвами, а „українці не здібні до таких жертв", бо цих 1300 жертв (так він вирахував!), що їх віддав трицять міліоновий нарід у боротьбі за свою незалежність, трохи замало.

А це вже навіть не анальфабетизм — це вже вершок злоби і небувалої досі в журналістиці нахабности. На це у вас п. Борському одна лиш відповідь: нехай його сумління приглушить передсмертний стогін десяток тисяч поляглих наших борців, а його сплямлене журналістичне імя нехай обмиє море сліз нещасних українських матерей, вдів та сиріт. Правда, ми можемо просто плюнути на те, що говорить собі якийсь там п. Борський про український нарід і про здатність українців до державного життя, чи якийсь ним підшуканий український яничар — малорос про істнування українського народу, бо одне і друге засвідчене вже історією тисячеліття, але всетаки не можемо не спитати: невже не міг найтися ані один голос між чеською пресою, який не запротестував би проти такої журналістичної моралі? Чи дійсно ніхто не несе відповідальности за такі журналістичні хуліганські виступи і проти недержавного народу?

Але поки ще протомоніє виступ п. Борського, як вже появився новий зразець східньоевропейських відносин, п. Їжі Бенеш (не змішувати з д-ром Е. Бенешом, міністром закордонних справ ЧСР та з Войтою Бенешом, соц.-дем. послом. — Пр. Ред.), кореспондент „Чеського Слова" в Москві.

У всіх виданнях „Чеського Слова" розписується п. І. Бенеш про блага большевицького раю. Не наша річ спростовувати те, що лише той чи інший „авторитетний" знавець Совітів по своєму „переконані" про саму Росію або якусь „совєтну республику", не наше теж діло звертати увагу редакції „Чеського Слова" на те, яку знамениту комуністичну пропаґанду роблять дописи п. І. Бенеша, напевне „персона ґрата" серед „товаришів" журналістів у Москві. Але п. І. Бенеш пише і про Україну, а при тім торкається питань, в яких зовсім не винається, і там ширить баламуцтво серед публичної чеської опінії. Тому мусимо звернути йому і його хлібодавцям (праським) увагу, що щоби писати про Україну мало бути в Москві і читати російську пресу, може ще й недокладно та не розуміючи якслід російської мови. Але треба ще й подивитися на Україну і то своїми власними очима, знати історію України, її культури, її політичної думки.

У своєму допису з дня 24. липня ц. р. п. Їжі Бенеш розписується нпр. широко, але балямутно про Дніпрельстан, причини його здвигнення, його значіння для України і для цілого СССР і т. д. В цім допису, не знати чому і на що, написав він між іншим дослівно і таке: „На Україні, яка дуже потерпіла від німецької окупації, яка пережила декілька плюндрувань від партизанських *петлюрівських банд*, де революція трівала довше, був дуже сильний захід до *сепаратистичного українського націоналізму*".

Поминаємо вже те, що українську національну стихію п. І. Бенеш всуміш з російськими чорносотенцями називає сепаратизмом, — звертаємо увагу на першу частину цитату. Не хочемо повчати пана І. Бенеша, хто в дійсності грабував і пустошив Україну, большевики чи *українська національна армія;* про це могли б йому розказати і погож таки власні земляки. Дивує нас лише, що прецінь для редакції „Чеського Слова" і його читачів, для всіх чехів, найбільшою національною гордістю є їхні леґіони, є їх визвольницька боєва традиція, а одночасно чеські журналісти на сторінках поважної преси осмілюються ображувати українську національну армію і вживати московсько-большевицької термінольоґії про ту армію! Невже редакція „Ч. Слова" не знає, що українська армія на чолі з гол. отам. Петлюрою це для українського народу така сама гордість, а її традиція це такі самі його святощі, як чеська армія?! Очевидно, що в очах большевиків наші борці це бандити, грабіжники „контрреволюційна сволоч" і т. п., але чи поважний часопис, висилаючи до Москви свого кореспондента, мусить відразу промовляти большевицькою мовою? Ми від себе порадимо п. Бенешеві відвідати в Москві музей революції і там зайти до відділу чехословацьких леґіонів: якщо його туди пустить, а тоді він переконається, як дивляться московські большевики і на чехословацькі леґіони.

Зрештою п. І. Бенешові в Москві можна писати, що йому подобається, чи що йому дозволять написати, або підповідять. Але чейже це друкується в Празі та ще й в органі партії, якої представник стоїть на чолі міністерства закордонних справ Чехословаччини: цей один факт повинен би казати розсудливому журналістові бути обережнішим у своїх висказах. А редакцію „Чеського Слова" питаємо: для чого і *в чиїм інтересі* той часопис пишуть такі ганебні речі?!

—o—

шем „на Вашинґтон" з домаганням виплати повного „бонусу" (щось ніби всекурації, яку держава обіцяла за участь у світовій війні), йшли не як безробітні, а як інваліди. А коли почали догадуватися, що слід би їм зорганізуватися, то також не прийшло їм на думку орґанізуватися як безробітні, але як... будуча армія сорочок коліру „какі" (така зелениста матерія вояків). Президент Гувер, який у своїй книжці „Американський індивідуалізм" доказував, що американська суспільна система ріжниться тим від соціялістичної чи від европейського капіталізму, що тут кожний має змогу до добробуту, — мусів замовкнути зі своїми тезами, дарма, що серед американських громадян можна було найти на те чимало прикладів.

Генрі Форд, який ще недавно в часі зростаючої депресії голосив засади масової продукції, почав нараз доказувати, що він свою фільософію пристосовує до потреб хвилини і вважає найновішу депресію ліком, бо вона менше шкодить населенню Америки, ніж тяглість неправдивого добробуту, який — на його думку — наніс інтересам і моралі краю велике лихо. Він голосив, що депресію зломлять тоді, коли нарід перестане вірити, що дістане щонебудь даром, коли стане самостійний, візьме у свої руки ініціятиву, перестане рахувати, що хтось має дати йому працю чи допомогу, коли запанує погляд, що успіхом життя, це саме життя, а не гроші. Розуміється, що не один повторив би таку засаду, якби сидів хочби на тисячу разів меншому мішку золота від Фордового мішка.

Безперечно, що американці, які культивували Америку, які навчилися власною відвагою, силою, посвятою й проворністю здобувати кожний клаптик землі, не звикли рахувати на поміч держави, особливо, що з тією інституцією неодин уже у старій Европі мав нераз деякі порахунки. А знавці, які покланяються великому божкові — „видатности праці", навіть з трудом не в силі зрозуміти й відчути кволих. Але й це правда, що йдучи слідом за цією фільософією американських Фордів, люди зійшли би до первісного стану: пробиватися крізь життя ліктями і колінами. Що правда — то навіть на такий стан не треба щойно сходити; він істнує. Але людство саме бодай удає що бореться з таким станом.

Добра була засада Форда, що ощадність, це не сховок, але розумна видача грошей. Тільки, що хто мав небагато тих грошей і видав їх, до того вони вже не вернулися. А ті, які проголошували гасла, що масовою продукцією ущасливлять робітника, сказали одного дня, що перестають продукувати, бо нема для кого й — закрили свої фабрики. Саме через таку недослідовність економічних теоретиків важко робітникові повірити в гасла капіталу. І робітникові в Америці ніяки порятунку ні потіхи. Він не має у законодатних тілах ані одного голосу.

Теперішня кріза безперечно справить неодного на властивий шлях, зломить багато людей, але хто перетримає її, той прозріє і побачить, що в теперішньому світі правлять тільки господарські закони, що теперішне людство не сміє у своїй масі бігти до фабрики в місті тому тільки, що там обмежений час праці, що там кіно, танки та інші ознаки культури; але це людство буде мусіти у своїй значній масі осісти на урожайній землі й добувати з неї на свій прожиток, послугуючися хочби навіть машиновими облекшеними засобами. То самий машиновий промисл обчислений на визиск інших, мусить заломитися раніш чи пізніше. Це думка може і не зовсім модерна, але здається слушна, дарма, що хтось може в ній доглянути поклик за поворотом до природи, чи до „старих добрих часів".

ПРАВНІ ПОРАДИ.

Новий кодекс про зобовязання.

VI.

ОСНОВНА РИСА ДОГОВОРІВ.

Новий закон зачисляє всі договори, нпр. купно-продажа, заміна, даровизна, позичка і т. д. **до консензуальних,** себто таких договорів, які обовязують діючі особи з хвилиною їх згоди. В щоденному житті нпр. після заключення договору позички, довжник може судовим процесом приневолити вірителя виплатити йому договірну грошеву квоту. Дотепер австрійський закон вимагав нпр. при позичці крім згоди ще дійсної виплати довжникові договірної квоти.

КУПНО-ПРОДАЖА.

Купно-продажа є це договір найменше двох осіб. Одна з них зобовязується відступити на власність річ або маєткове право другій особі за означену ціну купна у грошах. Предметом договору продажі бувають рухомі і нерухомі речі або маєткові права нпр. вірительність.

Продажу можна заключувати письменно або устно. Продажа нерухомости вимагає нотаріяльного акту під загрозою неважности. Продажа маєткового права називається **відступленням, цесією.** Відступлення буває тоді, коли віритель відступає свою вірительність третій особі навіть без відома довжника.

ОБОВЯЗКИ ПРОДАВЦЯ.

Продавець обовязаний виповнити все потрібне так, щоби покупець міг вповні користати із придбаних прав. І так власник нерухомости обовязаний звільнити її від гіпотечних довгів, служебностей і викреслити права третіх осіб, які є вписані до грунтової книги, хоча ці права вже не істнують.

Продавець рухомої річи обовязаний передати її покупцеві в такому стані, в якому продана річ була в хвилині продажі. Має передати її покупцеві до умовленого часу та з умовленому місці. При місцевій продажі має передати річ, аж покупець зголоситься. При замісцевій продажі має вислати або передати перевізникові до висилки. Кошти опакування спадають на продавця, кошти відбору та пересилки на покупця. Інші кошти покривають продавець і покупець по половині. Продавець необовязаний видавати річ так довго, доки покупець не заплатить; продавець задержує власність річи та обовязаний її дбайливо переховати. Припадкове знищення або ушкодження річи спадає на покупця з хвилиною передачі через посередництво третьої особи або відібрання її від продавця. Колиж при продажі означено речинець і покупець в означенім дні не відбирає купленої річи, тоді продавець не відповідає за небезпеку. Відсотки і користи проданої річи забирає продавець аж до видання річи чи пак до означеного речинця; опісля покупець. Так само діється з тягарами.

ПОРУКА.

При всіх двосторонніх договорах продавець відповідає за всі правні і фізичні недостачі без огляду на свою вину. Продавець і покупець можуть цю відповідальність поширити, обмежити або виключити. Одначе обмеження або виключення відповідальности не обовязує в тих випадках, коли продавець підступно скрив недостачі проданої річи.

ПОРУКА ЗА ПРАВНІ НЕДОСТАЧІ.

Коли виявиться, що продана річ або маєткове право є власністю третьої особи або взагалі не істнують, тоді покупець може відступити від договору. Колиж продана річ або маєткове право є обдовжені, тоді покупець може домагатися обниження ціни купна. Крім того в обох випадках покупець може домагатися відшкодування, коли має втрату. Одначе коли покупець знав про правні недостачі проданої річи, тоді продавець не відповідає перед ним за нїщо.

ПОРУКА ЗА ФІЗИЧНІ НЕДОСТАЧІ.

Продавець відповідає теж за фізичні недостачі, коли продана річ в хвилині заключення договору не має умовлених прикмет або ці недостачі зменшують вартість проданої річи, чи пак її пожиток. Одначе коли покупець при своїй звичайній цікавости міг довідатися про недостачі проданої річи, тоді продавець за них не відповідає, хіба скрив або запевнив, що нема ніяких недостач. Коли покупець догляне або відкриє фізичну недостачу, має до одного місяця повідомити продавця і може від договору відступити або домагатися обниження ціни. При замінних річах може домагатися виміни на добрі річи. Надіслані речі з іншої місцевости повинен покупець задержати в себе і ждати на відповідь від продавця. Колиби річ псувалася, може її продати і повідомити про це продавця.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ХОРОБИ ТВАРИН.

При продажі тварин продавець відповідає тільки за важніші хиби себто хороби. Покупець мусить повідомити продавця до одного тижня. Продавця можна повідомити устно або свідками, порученим листом за посвідкою або навіть телеграфічно. Коли би дійшло до судового процесу, тоді таке повідомлення матиме рішальне значіння.

ДО ЯКОГО ЧАСУ ВІДПОВІДАЄ ПРОДАВЕЦЬ ЗА ХОРОБИ ТВАРИН.

Міністр хліборобства розпорядком з 25. червня ц. р. (Дениик Законів ч. 57 поз. 505) устійнив такі речинці, в яких продавець відповідає за хороби тварин після заключення купна-продажі. І так при хоробах коней: 1) на дихавицю (підпал, задуха), запалення очей або т. зв. сліпоті, дикавости і дуойці відповідає продавець **14 днів,** при носатині **21 днів.** 2) При купні рогатої худоби хорої на сухоти (груздавку) вимени відповідає **21 днів;** при пошести легенів **28 днів.** 3) При купні овець хорих на пархи або водницю **14 днів.** 4) При купні безріг хорих на нуму 10 днів; на вугри і волосницю **14 днів;** на червічку **3 дні.**

За хиби, не вичислені в згаданім розпорядку, продавець відповідає тільки тоді, коли виразно погодився на таку відповідальність. Коли в згаданих речинцях виявиться хороба, тоді закон каже здогадуватися, що тварина була хора в хвилині, коли її віддали покупцеві

ПЕРЕДАВНЕННЯ.

Покупець може домагатися від продавця винагороди за правні недостачі або уневажнення договору: при продажі нерухомостей до **3-х років;** а при продажі рухомостей до одного року (стаття 319). При фіз. недостачах покупець може домагатися уневажнення договору або винагороди шкоди: при продажі будинків до **пятьох років,** а при інших річах **до одного** року.

При продажі тварин відповідальність продавця кінчиться за **шість тижнів** (стаття 336). В щоденному житті воно виглядає так:

Селянин купив хорого коня на дихавицю і купець відповідає за це 14 днів від дня продажі. Одначе селянин невдоволений. Тому мусить внести до суду позов до 8-ох тижнів від дня купна коня, коли хоче уневажнити договір купна або купець не хоче обнизити ціни купна за дихавичного коня. Словом при продажі тварин покупець мусить доходити своїх прав у суді до шістьох тижнів числячи від останнього дня, в якому продаючий відповідає ще за хиби тварин, бо в противному випадку суд відкине позов, як спізнений.

—o—

Французьке оповідання про Махна.

Рядки присвячені діяльности Махна в нашій історії (якщо забуття не загре їх надто швидко) не будуть дуже похвальні ні для нього, ні для нашої визвольної боротьби Цей гуляйпільський гайдамака відродив спомин нашої бувальщини засобами, що не підходили до XX. віку. А всеж була це баранета, оригінальна постать, що підходила до літератури, віж до боротьби, в якій нарід рішав про таку велику справу, як основи своєї незалежности.

Чому наша післявоєнна література не використала такі живі типи і воліла солодкавих програмових героїв, які повторяли фрази з відозв, покликів і дешевеньких статтей? Махно — романтична фігура, наче вирізана з сензаційного роману.

Вісім літ тому молодий французький письменник, уже з деяким іменем Джозеф Кессель, покористувався російськими споминами про Махна — К. Ц. Герасименка, друкованими в „Історику та Современнику" (Берлін 1922) і написав більше оповідання „Махно і його жидівочка". Кессель ніколи не бачив Махна і мабуть не оглядав тих місць, де партизанський ватажок доказував чудес своєрідною стратегією на тачанках. Авторові париської культури з російсько-жидівською кровю досить було доповнити собі перечитані спомини якоюсь розмовою з одним із очевидців Махнової революції, а решту уявою.

„Особа Махна — пише автор у передмові — давала, на мою думку, могутній драматичний сюжет, бо нїщо в людськім житті не вражає мене так сильно, як неуговкане бажання володіти і дика свобода у конфлікті з коханням, коли людина попадає в його полон".

Сюжет для французів екзотичний: Махно це тип із такими несподіваними приступами жорстокости та лагідности, що нагадує деяких хижаків. Присмирницею цього хижака стає тут молода жидівочка, що випадково попала в його табор і яку жде — невідомо що. Та вона не проявляє ніякого остраху саме у тих хвилинах, коли Махно сам готовий до кривавої розплати. Цей дивний супокій гарної безборонної дівчини приголомшує кривавого лицаря. Він починає цікавитись поза цим гарним личком і ненарушним його супокоєм і закохується у Соні. Тепер Махно її полонений, а не вона його.

Уся ця досить проста історія передана Кесселем із тими всіма прикметами таланту, що відріжняють літературний твір від бульварної макулятури: увесь час стежимо за боротьбою двох дієвих осіб. Ось портрет Махна:

— „Він досить низький. Плечі, можна би сказати, вузькі, груди запалі. Має на собі піджак з темнуватого сукна, чоботи і багряну шапку. Його волосся чорне як смола, дуже довге, спадає на його плечі.

„Обличчя так само хоробливе, як ціле тіло, жовте-землисте, оголене, вражає жорстокими гу-

PHILIPS
SUPER-ARLITA
?

бами і жолобинами лицівок. Та чомусь не звертаєш уваги на ці втомлені риси, які можна би вважати рисами молодого ченця, виниженого постом. Рішають тут очі. Я ніколи не бачив таких.

„Зрозумійте, що вони ніколи не змінюють свого вислову. Ніколи. Ані коли він усміхається, ані коли видає свої найбільше жорстокі накази, ані підчас наступу, ані втечі. Це очі, що знають усе і що на ціле життя покінчили зі сумнівами.

„Ви не відчитаєте в його погляді нічого з бажання, остраху, радощів, розпуки або кохання. Ці почування перейшли через жорна, обернулись у порох і нїщо не лишається з них крім того прегострого, завзятого блиску, що сяє у каштанових Махнових оченятах..."

Ті, що бачили Махна, нехай перевірюють, чи цей опис правдивий. Український читач не може заперечити, що неодною рисою Кессель передав майстерно вдачу та атмосферу тачанкового отамана.

м. р.

Большевицька ескадра полетить до Букарешту.

БУКАРЕШТ, ПАТ. Большевицька ескадра, яка прилетіла до Парижа, підчас свого повороту прилетить до Букарешту.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 153—180 Телефон 25-55.

Жалібне засідання райхстаґу.

БЕРЛІН, 6. 8. ПАТ. Від ранку поліцаї та пробоєві відділи замкнули кордонами доступ до опери Кроля, де мало відбутися жалібне засідання райхстаґу. Стіни будинку прикрашено квітами і смеречиною. Ліхтарні заслонені чорною крепою. В год. 11.30 передполуднем приїхав канцлер Гітлер, відобрав звіт від ґен. Бльомберга і перейшов перед почесною сотнею райхсвери. Вступ до салі був тільки за білетами. Саля і світло в крепі. На міністеріяльних лавках засіли всі члени уряду з канцлером Гітлером і віцеканцлером фон Папеном. Між послами засів син през. Гінденбурга з дружиною, полковник Оскар у військовім однострою. На засідання прийшли всі посли в одностроях націонал-соціялістів. У дипльоматичній льожі засів цілий дипльоматичний корпус та військові аташе, а оподалік них кронпринц у гузарськім однострою. В год. 12-ій премієр Ґерінґ відкрив засідання райхстаґу і привитав дипльоматичних представників, спеціяльних закордонних делегатів і представників влади.

Опісля промовляв канцлер Гітлер, який висловив заяву співчуття полк. О. Гінденбурґові. Обговорив важні події з життя през. Гінденбурґа та його заслуги для розвитку Німеччини. Гітлер підкреслив, що през. Гінденбурґ був державним мужем, яким поєднав стародавню традицію з новою творчою силою Німеччини. Зійшовши з трибуни стиснув руку полк. О. Гінденбурґові.

Після того премієр Ґерінґ висловив полк. Гінденбурґові заяву співчуття від райхстаґу і замкнув засідання.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 60-7

— Товариський зїзд. Товаришів-матуристів української державної ґімназії в Коломиї з р. 1904. повідомляємо, що 30-літній товариський зїзд відбудеться в Коломиї дня 16-го серпня ц. р. в год. 8-ій рано. Збірка в ґімназії. Дальші зголошення слати на руки тов. Пйотровського, Коломия, вул. Скорупки ч. 10. За Комітет **Л. Добрямський, Т. Пйотровський.**

— Грім убив у Суходолі пов. Броди 29-літн. селянина Івана Тація, який сховався перед бурею під копицю сіна.

— Львівська хроніка. В неділю покінчив самогубством у краківськім готелю двома цільними вистрілами з револьверу 55-літній Каєтан Янович, начальник виділу скарбової палати у Львові. — У понеділок передпол. Марія Денисівна, служниця в Гершендерферя при вул. Різницькій ч. 9. напилася йодини та відчинила світляний газ, щоби втроїтися. Причиною була розпука, що її наречений не пішов у неділю з нею на Залізну Воду, тільки пішов з іншою, дівчиною до кіна. М. Денисівну відвезли в грізному стані до шпиталю. — До помешкання Марії Магдич при вул. Личаківській зайшов в неділю вечором її колишній любчик Чорненко і бритвою покалічив М. Магдич та свого суперника Яна Шинка, емер. судового секретаря в Самборі. Шинко покинув свою жінку і семеро дітей та замешкав з М. Магдич. Чорненко зі заздрости хотів убити обох. Одначе на крик нападених прибігли сусіди та недопустили до вбивства. Всіх трьох поранених відвезли до шпиталю.

— Ріжні вістки. Австрійське товариство Ліґи Націй хоче восени звернутись до Комітету Нобля, щоб премію миру признати Дольфусові... хочби і по його смерти; одну літературну премію цей Комітет уже так признав. — У Києві помер проф. С. Н. Реформатський, відомий хемік, у 74 р. життя. — У Китаю, у провінції Шанзі, почалась епідемія холери; за 4 дні померло 100 осіб. — На грецькому пароплаві у ліворнській пристані повстав бунт; моряки побили капітана і заперли його в каюту; на домагання капітана італійська поліція ввійшла на пароплав і заарештувала 13 моряків. — В анґлійськ. місті Слоуг вантажний віз наїхав на цистерну з бензиною; за кілька хвилин розлита бензина, що поплила подобала на вогненну ріку. — У Римі відчинили нову бібліотеку хліборобського Інституту; вона має вже 270.000 книжок. — У Москві приймали анґл. письменника офіціяльним бенкетом, в якому взяв участь теж британський посол. — В копальні вугілля міста Соляну, що лежить на території Мацжу-Ко, притрапилася катастрофа. Вибух вугільного пороху забив 15 робітників.

— Республиканські гроші в Еспанії. У пятницю пустять в Еспанії в обіг першу республиканську монету. Є вона срібною однопезетівкою. Тому, що почали її бити ще тамтого року, буде вона мати на собі дату 1933 року.

— Зникнув мозок Ділінґера. В американських часописах широко пишуть про те, як таємно щез мозок бандита Ділінґера. Коли тіло застріленого злочинця складали до анатомічного шпиталю, ще все було в порядку. Але коли відчинили салю пізніше, показалося, що мозок Ділінґера зник.

— Мурин послом до французького парляменту. До французького парляменту вступив делеґат Сенеґалю Ґаляндy Діяуф. Цей чорний політик відзначився підчас світової війни і в останніх часах був посадником африканського міста Ріфіск. Дотепер ще невідомо, до якої партії вступить п. Ґаляндy Діяуф.

— Таємничі діяманти. Анґлійський учений А. Кляйтон відкрив новий, незнаний досі рід діямантів. Перелітаючи літаком над Лібійською пустинею мусів він причалити в одній незнаній оазі. Там відкрив він у піску новий, незнаний рід самоцвіту. По ошліфуванню дає він чудесний, жовтий блиск, що перевищує всі інші самоцвіти. Каміння названо „космічними діямантом". Професор Кляйтон організує велику виправу в пустиню, щоби відкрити чи „космічні діяманти" виступають у більших скількостях.

— Не буде вже радієвих перебоїв. Двом італійським інженірам Бозеліему й Кастеволему, вдалося збудувати радієвий апарат, який усуває всякі перебої. Урядова комісія, що мала перевірити діяльність апарату, висказалася про нього так прихильно, що італійська влада виплатила негайно обом винахідникам велику суму на дальші спроби.

— Лишив 62 міліони маєтку. Американець Гарі Пейн Вітней, що помер у жовтні 1930 року, полишив загального маєтку вартости 73 міліони дол., а чистого 64,741.000 дол. Він не провадив ніякого підприємства, а помістив гроші в цінних паперах. Та від часу його смерти ті цінні папери впали на вартости і тепер вони варті понад 40,000.000 дол. Пейн походив з давньої родини американських богачів, був посвояченний з родом Вандербільтів, жив лише як спорсмен і провадив товариське життя, любувався в конях і утримував найбільшу в Ню Йорку стайню перегонових коней. Оцінку його майна зробили щойно по трьох літах і від нього має бути заплачений стейтовий спадковий податок в сумі 9,513.013 дол. Маєток переходить на власність жінки і троє дітий. В палаті лебідника при Парк Евню в Ню Йорку находяться дуже цінні твори мистецтва (УП.)

— Людина, що виграє на льотерії. У північній Італії живе проф. Енріко Піюматі, людина, що найшла систему виграння на льотерії. Проф. Піюматі вже від довгих літ перевірював усі числа, що виграють на льотерії. Але щойно недавно, зовсім припадково вдалося знайти йому ключ до виграння. Він сам в останнім часі безперервно виграє на льотерії, на нього вже двічі припала головна нагорода, а це звертає увагу всіх на „ключ" професора. Піюматі держить свій винахід покищо в тайні, але в найближчому часі обіцює він видати книжку, де вложить свою систему. Ясно, що від тоді він перестане грати і льотерія буде приневолена теж змінити свою систему.

— Закладають староянонське місто. На зазив учених рішився японський уряд вибрати одно зі своїх містечок на живий музей старояпонських звичаїв. У нім місті не буде жодного із новіших винаходів, ні електричного освітлення, ні радія чи кіна, ні сучасних комунікаційних засобів. У місті буде обовязувати старий, народній стрій та староянонські феодальні відносини. Виберуть, здається, Кіошу, маленьке містечко на самотнім острівці Гоккайдо, де вплив Европи й Америки дотепер був дуже малий.

— 7-літній хлопець володіє 16 мовами. Правдивим чудом природи є синок париського архитекта Марселя. 7-літній хлопець є справжнім ґенієм у мовознавстві. Тепер володіє він 16 мовами, а його здібности, здається, що зчасом ще зростуть. Але талант хлопця є однобічний, бо навіть найпростіші рахунки не лізуть йому в голову.

ДИВОГЛЯДИ.

ДЖМІЛЬ ПЕРЕВЕРТАЄ АВТО.

З Парижа до Фонтенебльо їхало авто. В авті сидів пан Сюг і його дружина. Нараз перелітає джміль попід ніс пані Сюг; перелякана дама відскочила з острахи, її чоловік, не знаючи у чому річ, випустив на мить керму з рук, авто перевернулось, зачіплене об дерево. Жінка вбита, чоловік тяжко ранений.

ПОДОРОЖ НА МІСЯЦЬ.

Поліція у Філядельфії шукає містера Джеймсона, що називав себе інжиніром, а був ошуканцем вищого стилю. Він збудував модель ракети, яка мала доїхати до місяця. На будову цієї ракети він зібрав 600.000 долярів від ріжних членів акційного товариства, яке сам заснував. Джеймсон не ждав, заки треба буде летіти на місяць, а ще перед будовою торпеди щез із грішми таки на землі. Пощо людині, що має такі гроші, їхати у незнані повітряні простори?

З кіна.

Кіно „Атлянтік": „Сюди чи туди".

Фільма в оригіналі зветься: „Панею на один день". Бідна дівчина хоче бодай на один день зажити слави. Вона подібна до відомої фільмової артистки і це вистарчає, щоб мати довкола себе овації, звеличників із китицями квітів, всі приємности і клопоти звязані з популярністю. Є кілька веселих епізодів на тлі заплутаної інтриґи.

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол.

(з почт. пересилкою 0·95 зол.)

ЦІКАВІ КНИЖКИ

	Ціна	Почтова пересилка
Буреверхи — Емілії Бронте, переклав — М. Рудницький	2·50 зол.	0·50
Маціцький — Альфонса Доде, переклад із французької мови М. Рудницького	3·— „	0·50
Між ідеєю і формою — М. Рудницького	3·— „	0·50
Блакитна кімната та інші оповідання — Проспера Меріме, із французької мови переклав Василь Софронів	0·95 „	0·25
З японського дому — Ст. Левинського	2·— „	0·25
Сміх землі — Володимира Островського	1·50 „	0·15
Спогади — Евгена Чикаленка Частина І. II. III. Окрема частина по 3 зол.	8·— „	0·50
Крізь дим і згар — Мик. Матіїва Мельника	0·50 „	0·10
Безпутні — Гордія Брасюка	0·50 „	0·10
Шевченко й княжна Репніна — Михайла Возняка	1·50 „	0·15
Українці і відсіч Відня 1683 р. — д-ра Івана Німчука	1.— „	0·15
За Сяном — д-ра Івана Німчука	0·50 „	0·10

Замовляти в Адміністрації „Діла", Ринок ч. 10.
Належитість надсилати складанками П. К. О. 143·322.

Кіно „Паляс": „Королева богеми".

Чеська лірична комедія з музикою. Історія про доньку багатого ґрафа, що зовсім випадково — як це буває в кіні і в дійсності — закохалась в бідному музиканті і він у ній. Настроєві любовні стрічі на вуличках і під дахами старої Праги. Є моменти, що навівають приємний спомин про прегарну фільму Рене Клера „Під дахами Парижа". Фільма трактована реалістично дає дуже виразні знимки осіб, їх облич і рухів, дозволяє добре придивитись предметам, грі світла і тіней. Хоча мотиви такі переспівані і сценарист не силкувався бути дуже оригінальним, фільма зовсім удатна і залишає якнайкраще враження. Головну ролю грає дуже добра і симпатична артистка Арміла Мартинова з добрим партнером Оскаром Маріоном,

—o—

СПОРТ.

МИСТЕЦТВО У. С. С.

Львів. Чорноморці — III. Сокіл 3 : 2 (2 : 2).

Висід тих змагань стояв під питайним знаком, бо III. Сокіл, який недавно переміг несподівано Тризуба 3 : 2, держався весь час дуже добре і був гріжним противником для Чорноморців. Змагання велися на розмоклому грищі, що надо свій вплив на рівень гри. Судював п. Процінський.

Бібрка. Тризуб (Львів) — Сокіл 4 : 1 (3 : 1).

Відплатні змагання цих дружин принесли заслужену перемогу Тризубові, який був дружиною технічно кращою і давав собі раду з розмоклим тереном. Судив п. Пурій.

Комарно. Хуртонина — У. Р. С. К. (Львів).

Змагання не відбулися, тому, що У. Р. С. К. через бурю і дефект автобусу застряг по дорозі.

Перемишль. Степ — Спартак 3 : 1 (2 : 1).

Гра гостей зі змінним щастям. Більше щастя має Степ і добуває під ряд 2 воріт.

Беркут — Запорожець (Нижанковичі) 3 : 0 (0 : 0).

Ходорів. Скала (Стрий) — Сокіл (Ходорів) 2 : 1 (2 : 0)

Змагання мали драматичний хід. Вони рішали про перше місце в „Д" групі. Глядачі вбігли на грище та побили грача Сяяли Мелеш. Судя поневолений був перервати змагання і коли глядачі і грачі успокоїлися можна було продовжувати гру. Сокіл грав слабо й при тім не мав щастя. Скала виграла заслужено і запевнила по цій перемозі перше місце у своїй групі. Судював п. Грубський зі Стрия.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Броди. Богун — Ж. Т. Г. 2 : 2 (2 : 1).

Ворота для Богуна добув Громак. Судив п. Громяк.

НАКОЛЕСНІ ЗМАГАННЯ У ЛЬВОВІ.

В дні 5-го серпня ц. р. зорґанізував Наколесний Субреферат змагання на шосі на 1. км.

До змагань станувало 12 змагунів з таких клюбів: Чорноморці — 5, У. Р. С. К. — 5, Сокіл IV. — 1, Тризуб — 1.

Змагання поділено на чверть і пів фінали, а для всіх інших (переможених) переведи змагання потіхи.

Змагання ці виявили, що змагунам брак відповідного тренінгу, чого доказом те, що у передбігу були кращі часи (Шутка 1 : 22), Наконечний 1 : 22, 5) а вже у півфіналі часи значно погіршалися (ті самі змагуни мали 1 : 34, 2, 1 : 34). Раціонально їхали два другі переможці (Бучківський і Тузяк), що поправляли свої часи у півфіналі і фіналі.

Насягад осяги досить добрі, зваживши, що біг відбувався на шосі.

Чисельно змагання виявилися кращими від минулих. Головно Чорноморці показали поправу — стартувало їх 5-ох. Сокіл IV. і Тризуб прислали знову мов представників по одному змагунові (до речі дуже добрих).

Висліди:

У передбігах стартують:

1) Наконечний — Одійник, 2) Шутка — Дуфанець, 3) Тузяк — Буцик, 4) Бучківський — Сенюра, 5) Кузьма — Бубела, 6) Харачко — Мартак.

До півфіналу І-ої класи доходять:

1) Наконечний в часі 1 : 22, 5, 2) Шутка 1 : 22 **(найкращий осяг змагань!)**, 3) Тузяк 1 : 34, 7, 4) Бучківський — 1 : 31, 8, 5) Бубела 1 : 42, 8, 6) Харачко 1 : 50. Півфінал виграють: 1) Наконечний 1 : 34, 2) Шутка 1 : 34, 2, 3) Бучківський 1 : 30, 8, 4) Тузяк 1 : 31, 8, котрі у фіналі поділилися місцями ось так:

Перше місце Бучківський 1 : 26, II. Шутка 1 : 33, 2, третє і четверте місце приділено Тузякові і Наконечному по часі осягненому у півфіналі (бо у фіналі через дефекти не доїхали).

У змаганнях потіхи півфіналу виграють: 1) Буцик 1 : 30 8, 2) Сенюра 1 : 30, 3) Мартяк 1 : 35. **У фіналі перше місце здобуває Буцик в часі 1 : 33, II. Мартяк 1 : 36. III. Сенюра.**

Орґанізація змагань справна, хоч були значні технічні труднощі в їх переведенні.

Судювали: Сліпко, Біленька, Жарський, Стефанівський, Фірманівна (дб.)

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР"**,
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Снитин:

6 VIII. „Корневільські дзвони."
7. VIII. „Товаріщ."
8. VIII. „Королева кіна."
9. VIII. „Детектив."
10. VIII. „Пісні в липах."
11. VIII. „Залізна острога"
12. VIII. „Мазепа."
12. VIII. „Залізна острога„ в селі Карпові о год. 3 попол.

Театр шукає доброго піяніста або піяністку. Зголошення слати до 12. VIII до Снятина, потім Заболотів.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.

Пятниця, 10. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла", комедія. Прем'єра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Аристократи підпілля".
АТЛЯНТИК: „Сюди чи туди".
ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".
КАСІНО: „Я маю темперамент".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бань білих ліжечок" (із Містенґет), Барту з Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Ванїма" та ревія
МІРАЖ: „Дівчина та мілїон", „Паприка".
МУЗА: „Пригода опівночі" і „Гніздо залюблених".
ПАН: „Зле кохання" і „Бастер Кітон одружиться".
ПАЛЯС: „Королева богеми" (чеська муз. комедія).
ПАСАЖ: „Герой Арісони" і ревія.
РАЙ: „Тоні бой" „Посередник кохання" (Бастер Кітон).
СВІТ: „Син Індії" та „Фдіп і Фдяп".
СОНЦЕ: „Блеск та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ніч кохання" (Дж. Мохіка) та ревія „Зачаровані фігурки", „Кохання а перешкодами".
ХИМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).
УТІХА: „Кохання на приказ" (російська фільма) і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 7. серпня 1934.

Відень (506,8) 16·15 Концерт для дітей, 19·55 Легка музика. **Прага** (470,2) 21·00 Концерт, **Штрасбург** (349,2) Спів, **Білгород** (439,8) 22·00 Квартет, **Рига** (511,6) 19·15 Радіоконцерт, **Берлін** (356,7) Легка музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Опера „Зиґфрид" **Букарешт** (365) 20·15 Симфонічний концерт, **Мілано** (368,6) 17·10 Легка музика, 20·45 Оперетка. **Рим** (420,6) 22·15 Танкова музика.

Середа, 8. серпня 1934.

Відень (506,8) 14·10, 17·40 Плити, 20·25 **Братислава** (298,8) 19·30 Легка музика, **Прага** (470,2) 13·30 Садьонова музика, 16·40 Симфонічний концерт, **Копенгаген** (255,1) 22·15 Концерт, **Штрасбург** (349,2) 20·45 Симфонічний концер, **Берлін** (356,7) 14·15 Концерт солістів, 16·00 Легкий концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·00 Скрипці **Мінхен** (405,4) 23·00 Камеральна музика, **Бресляв** (315,8) 19·00 Концерт, **Осльо** (1154) 21·00 Радіоконцерт, **Стокгольм** (426,1) 20·00 Радіоконцерт, **Будапешт** (349,3) 20·15 Опера, **Мілано** (368,6) 17·10 Концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Ґісмонда, опера.

Львівське радіо.

Вівторок, 7. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·08 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Трансмісія з Варшави, 13·05 Спів 12-літньої Зайдлерівної, 13·20 Популярна музика, 14·05 Збіжева біржа, 15·40—19·45, 20·00 20·15, 20·25—20·45, 20·55—23·25 Трансмісія з Варшави, 19·45, 20·20 Спортові вісти, 20·02 Всячина, 20·45 Фейлетон.

Середа, 8. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня програма, 11·47 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Гр. пл., 13·00 Полудневий дзвник, 13·05 Концерт, 14·05 Збіжева біржа, 16·00—17·00 Трансмісія з Варшави, 17·00 Трансмісія з Кракова, 18·00, 18·15 Трансмісія з Варшави, 18·30 Популярна музика, 18·55, 19·15—19·55, 21·12—22·15, 23·00 Трансмісія з Варшави 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·55 Спортові вісти, 22·15 Танкова музика.

Присилайте передплату!

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·27 і пів зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·64, Париж 34·90, Берлін 206·00, Цюріх 172·65, Амстердам 357·90, Прага 21·97, Мілано 45·46, Нюйорк кабель 5·29 3/8, Нюйорк чеки 5·28 7/8.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 6 серпня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0	„
1 к. яєць	0·70	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану вдержана, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 7. серпня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисові „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.		0·95	зол.
Курі	I класа	„	0·80	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

ПОДЯКА.

Всемогучий Господь покликав на Свій Суд нашу Дружину й Маму **Катрю з Комарянських Бігус.** Всім, що в часі недуги, смерти й сумних проводів до могили, ділилися з нашим болем, щиро дякуємо. Зокрема: д-рові Мельникові Л. за опіку до самої смерти Покійної. В. Пов. П. Сабіні Козловській за раду і поміч у догляді в часі недуги. Високопреп. Отцям о. Рад. Т. Кудрикові за провід у похоронах й прощальне слово, о. деп. Ів. Шербанюкові, о. Ос. Дубановичеві, о. В. Соловієві, о. Ів. Ратичеві, о. В. Максимові, Ів. Прокоповичеві і о. Назаревичеві за участь у похороні. В. Пов. Панам членам хору при співучасти В. Пв. Проф. Іваненка під орудою В. Пв. П. Олега Кудрика за піднесення величі похоронного обряду. Відділові В. П. У. Управі О. СК., Управі ґімназії, Учит. Громаді, Комітетові Батьків за вінки або датки на „Р. Ш." замість вінків. Управі Живця „Черче", та всім цінувацим його за численну участь. В. Пов. Д-ром Гладким, Вересом і Олі Весоловській за раду і опіку над нами, знеможеними дітьми. Вам, Громадяни Черча і Підгородця, пошана за численну участь, чим дали Ви доказ, що не забули про Повійну, яка довгі літа ділила з Вами долю й недолю. Врешті всім В. Пв. Приятелям і Знайомим за устні чи письменні вирази співчуття і приязність у похоронах. Боже заплати Вам Усім!

Рогатин, 30. VII. 1934.

П. Бігус і діти.

ОПОВІСТКИ

Реколекції для духовенства відбудуться заходами Тов. св. Андрея під проводом духовника семинарії о. сов. Стефана Руди в будинку дух. Семинарії, при вул. Коперника 36 у Львові в днях 10—14. вересня 1934. Перша наука в понеділок в год. 18. Удержання за весь час 15 зол. (о. парохи) — 12 зол. (о. сотрудники). Подушку і покривало треба зі собою привезти. Зголошення приймає голова Тов св. Андрея о. Юліян Дзерович Львів, вул. Содова ч. 1. 118 1—3

Замісць поіменних повідомлень про своє вінчання складають на Рідну Школу 10 зол. **Роман і Олена з Павлюків Лавровичі.** 116

Конкурс. Головна Управа „Р. Ш." розписує конкурс на управителя хлопячої народньої школи ім. Б. Гойнченка у Львові. Прохання враз з документами вносити до кінця серпня ц. р. 122 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

АНГЛІЙСЬКОЇ мови методою Лінгвафону вчу у Львові від половини серпня ц. р. Курс триває 8 місяців по 2 години тижнево. В гуртах місячна оплата 5 зол., індивідуально 25 зол. Для учнів середніх шкіл знижка. До гуртів приходжу з апаратами. З плит виразно говорять **професори англійських університетів!** Зголошення вже тепер посилати до Адм. „Діла" під „Англійці". 3—3

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ Софрона Ференцевича перенесена на вул. Вірменську ч. 22. 3—3

УЧЕНИЦІ ЛЬВІВСЬКИХ ШКІЛ приймає на удержання у Львові Мец. Анна Бабюкова у власному заведенні: найліпший харч, комфортне приміщення — харчеві продукти з власного фільварку, обовязковий виховавчий догляд, фахова поміч в науці, опіка лікарська запевнена — плятня найдешевша! Зголошення: на адресу власниці, фільварок Зимнавода-Рудно 65, до 20. серпня б. р. 100 3—3

ВОЛЯНИЙ КОМПЛЕТ майже новий з причини жалоби продам дешево. Коперника 42 а II. пов. Гаврисевич. 121 1-2

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120

ЗАПЕВНИТЕ собі **МАЙБУТНІСТЬ** вкладом готівки в рентовний інтерес. Зголошення: В-во РУСАЛКА, Львів, Куркова 10. 98 1—1

Вписи

на концесіонований М. О. і В. Р.

однорічний курс крою і шиття та домашнього господарства з правом видавання свідоцтв. — З провінції приймаємо з цілим утриманням. — Приймаємо на трьохмісячний курс крою і шиття. — **Марія Ґісарська, вул. Сташіца ч. 1/II.** 108 2—6

ДЕШЕВО ПРОДАМ

модерну горіхову **їдальню,** віденський **кабінет, клюбовий ґарнітур.** критий сапаном і багато інших гарних меблів.

„САЛЬОН ШТУКИ"

вул. Клементини Танської (напроти Готелю Жоржа). 72 6-8

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 209 (13.754). Львів, четвер 9. серпня 1934. Рукописи оплати оплачено ручаєтем. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Похоронні врочистости Гінденбурґа.

НАДІЮТЬСЯ 200.000 УЧАСНИКІВ.

НОЙДЕК, 7. 8. ПАТ. Сьогодні вечором у тісному колі родини Гінденбурґа відправлено Службу Божу, після чого домовину з тілом покійного зложено на гарматній ляветі. По обох боках уставилися два почесні куріні гарнізону з Аленштайну. Здовж цілої дороги з Нойдек до Аленштайну, на просторі 100 км., уставилися в шпалірі члени союзів. В похороні візьме участь коло 200.000 осіб. Австрійську армію буде заступати австр. мін. краєвої оборони Шенбурґ-Гартенштайн.

З НОЙДЕКУ ДО ТАНЕНБЕРГУ.

АЛЕНШТАЙН, 7. 8. ПАТ. На дворець в Аленштайні прибувають без перерви надзвичайні потяги, що привозять учасників похоронної урочистости. Околичні шоси заповнені самоходами і поїздами, що прямують зі всіх сторін до Таненберґу. Домовина з тілом покійного прибула на місце врочистости в год. 5.30 ранком.

Вчора в год. 21 в Нойдек в приняві найближчої родини відбулося богослуження в замковому залі, де на високому катафальку спочивала домовина з тілом покійного президента республики. Всі світла крім смолоскипів були погашені. Після богослуження роздалася мельодія похоронного маршу. Вояки полків, що брали участь у бою під Таненберґом і робили тепер почесну сторожу при домовині, спрезентували зброю. Домовину винесено з галю палати й уставлено перед порталем. Після дефіляди прапорових почотів президента зложено на гарматній ляветі, запряженій в 6 карих коней. Державний прапор окривав домовину. Зложено на ній також шаблю покійного і маршалківську булаву. Серед шпалірів похід рушив з Нойдеку до Аленштайну. Домовину зложено покищо в т. зв. вежі вождів, звідки підчас врочистостей буде перенесена на катафальок, уставлений посеред величезного подвіря, біля хреста. Опісля домовина буде перенесена до вежі прапорів.

Біля памятника зібралися величезні юрби народу. Сторожу роблять відділи штурмовиків, що творять кордони і шпаліри. Перед домовиною дефілюють делеґації з прапорами. Видко найріжнородніші однострої. Побіч одностроїв Райхсвери однострої штурмовиків і ріжних партійних організацій. Звертають увагу однострої з часів цісарських.

Понад збитою масою піднимається в гору величезна восьмикутна брила памятника. З вісьмох башт бухають клуби диму з кітлів, виповнених палаючою смолою. З вершків щоглів повівають величезні чорні хоругви.

На подвірі всі місця, зарезервовані для почесних гостей, заняті від самого ранка. Посередині піднимається величезний хрест. Стіни мурів обиті чорною драперією і прибрані зеленю.

До Таненберґу прибуло кількасот кореспондентів часописів, европейських, американських і навіть японських. В Аленштайні при почтовом убудижку панує небувалий в тій тихій місцевості натовп. Кореспонденти надають вступні відомости з похоронних урочистостей. Деякі закордонні часописи прислали по кілько кореспондентів і фотографів.

Жалібний похід, який вирушив в год. 12 в ночі з Нойдеку, робив імпозантне враження. Домовину з тілом марш. Гінденбурґа попереджували відділи піхоти, кавалерії й артилерії. Перед домовиною 8 військових старшин несло зложені на подушках ордери покійного. Гарматню лявету, на якій спочивала домовина, тягнули 6 карих коней, ведених офіцирами.

Похід посувався звільна наперед серед шпалірів смолоскипів. Коли минали другий кільометер від Нойдеку, похід задержався. Військові відділи спрезентували зброю. Офіцири взяли домовину з тілом на рамена і перенесли її на лявету з мотором. Домовину попереджували та йшли за нею змоторизовані відділи війська.

Коло 2 год. в ночі, коли стало свитати, жалібний похід наблизився до узгіря Фольґав з якого маршал Гінденбурґ кермував боєм під Таненберґом. Здалека серед мряки виринала сильветка величезного памятника.

Похід задержався. На його стрічу надійшли військові відділи, що мали супроводити домовину до місця вічного спочинку. Офіцири перенесли домовину на гарматню лявету, запряжену в 6 коней, ведених гітлерівцями. Серед звуків дзвонів з церков сусідніх сіл і місточок похід прибув до Таненберґу під величезні мури памятника.

ЛЮДЕНДОРФ НЕ БЕРЕ УЧАСТИ В ПОХОРОНАХ ГІНДЕНБУРҐА.

ПАРИЖ, 7. 8. ПАТ. „Л'Евр" поміщує статейку свого кореспондента, який телефонічно розмовляв з ґен. Людендорфом. Поголоски про ворожі взаємини Людендорфа з Гінденбурґом спонукали кореспондента поставити йому шість питань. На прохання журналіста висловити свою думку про смерть Гінденбурґа, Людендорф відповів, що засадничо не складає ніяких енунціяцій. Таку саму відповідь дав на питання, чи візьме участь у похороні. Тоді журналіст підкреслив, що Людендорф повинен би взяти участь у похороні з метою заманіфестувати, що не відчуває неприхильности ні до покійного президента ні до його наслідника, але Людендорф дав теж таку саму відповідь. Тому Л'Евр" запевняє, що Людендорф не візьме участи у похороні Гінденбурґа.

Землетрус у середущій Америці.

ЛЬОНДОН, 7. 8. ПАТ. З Панами повідомляють, що в порті Армель відчули вчора сильний землетрус, який знищив залізничу стацію, будинок анґльо-американського клюбу і багато інших будинків. Серед тубильців панує переполох. Вони кажуть, що океанічні течії під портом зміняють свій напрям і ціле місто готово впасти жертвою моря. Мешканці втікають до Панами.

Большевицькі літаки в дорозі до Риму.

У відповіді на відвідини італійської повітряної фльоти під проводом ґен. Бальбо вилетіли 5. ц. м. з Москви три совітські літаки до Риму під проводом голови Осоавіяхіму Айдемана і директора повітряної академії Тодорського. З причини густої мряки літаки мусіли осісти біля Любліна.

Криза в нафтовому промислі.

БОРИСЛАВ, 6. 8. ПАТ. З причини вигаснення збірної умови в нафтовому промислі професійні робітничі союзи запропонували працедавцям продовження дотеперішньої умови на незмінених умовинах. Працедавці не заняли ще становища в тій справі. Одначе переважає думка, що з огляду на спадок цін руди і заповідженої дальшої знижки цін нафтових продуктів ледви чи вдасться вдержати дотеперішні робітничі платні.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елеґант" терпентин.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1997 помадкову і коронову 29—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Маґазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

„Хто вбє більше жінок і дітей, той виграє війну..."

Львів, 7. серпня 1934.

Напередодні смерти маршала Гінденбурґа в анґлійській палаті громад 404 голосами проти 60 перейшов внесок уряду про будову 41 нових ескадронів летунської фльоти — коштом 20-ти міліонів фунтів штерлінґів (поверх пів міліярда золотих). Вцепремієр Болдуін, який боронив того внеску вживав ріжних переконуючих арґументів. Між ними були не лише цифрові дані про військове летунство інших держав, але й такий зворушливий арґумент, що проблемою найближчої війни буде не так боронитися, як атакувати, що воздушні збройні сили гратимуть тут рішаючу ролю і що війну виграє той, хто в найкоротшому часі зможе з літаків витроїти і погубити найбільшу скількість жінок і дітей свого противника. Щоби ще краще переконати законодатців, у тому самому менті над Вестмінстерською палатою перелетіла „ворожа" ескадра аероплянів, що переводили над берегами Анґлії великі маневри зі стратеґічним завданням: оборонити чи збомбардувати Льондон. Віримо, що 404 анґлійських послів спонукала голосувати за видатком 20-ти міліонів фунтів не так розкішна перспектива вбивати чужі жінки й діти, як острах за жінки і діти власні. Гук пропелерів над Льондоном мав ще раз пригадати його мешканцям, що столиця Великої Британії на випадок війни — безборонна, що ворожа фльота не матиме ніяких труднощів перелетіти вузеньку смужку вод, що ділять анґлійські береги від европейського суходолу, та здеморалізувати анґлійське громадянство масовим винищенням цивільного населення.

Хтож такий міг би загрожувати анґлійському народові, перед чиєю воздушною силою треба Анґлії хоронитися і чиїм жінкам та дітям зі свого боку погрожувати?! Коли формально триматися слів згаданого анґлійського державного діяча, то мова може йти лише про Німеччину: бо Болдуін пригадав, що на підставі ренського пакту (Лькарно) фактична границя Анґлії починається над берегами Рену. Цей вислів із захопленням підхопив військовий міністр часів великої війни, послідовний звеличник анґльо-французького союзу і запеклий ворог німців — Черчіль. А проте дивним дивом не так уже захопилася вісткою про 41 „союзних" нових анґлійських воздушних ескадронів — сама Франція. І ще дивніше, що зброєння Анґлії не викликали ні слова протесту — у Німеччині.

Навпаки: першою великою закордонно-політичною заявою Гітлера в його новій ролі канцлера і президента — було його інтерв'ю для „Дейлі Мейль": акуратно для льондонської та ще й консервативної ґазети. І з усього інтерв'ю (ми

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР“.**
Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

його вчора передали в цілості) найважнїше безперечно те місце, яке торкається нового анґлійського збросння. Німці — мовляв — зовсім не хиляються анґлійським воздушним збросним, бо не думають на Анґлію нападати, за кольонії не згине ні один німецький вояк, і якщо Анґлія не почне з Німеччиною воювати — війни між тими двома державами ніколи не буде...

Ще не насціли вістки про відгук цієї заяви в анґлійському політичному світі. Але і без того відомою є річчю, що ані анґлійський пересічний громадянин не є супроти німців ворожо настроєний, ані офіціяльна анґлійська політика не має ніякого інтересу вести антинімецьку лінію: бо відколи зломана морська німецька потуга, нема поміж Анґлією і Німеччиною площини *безпосереднього спору*, нема площини безпосередньої міжнародньої ривалізації. Тому з найбільшою неохотою пішла Анґлія на те, щоби підписати і своєю збросною силою ґарантувати східні кордони Франції і Бельгії перед евент. новим німецьким нападом. Але й на тому кінець. Ніякої іншої ґарантії чужих інтересів Анґлія на себе не візьме, через ніяку оборону якихнебудь інших чужих інтересів не дозволить втягнути себе у нову воєнну завірюху, маючи вже один аж надто багатий досвід: що з останньої світової війни, в якій арештою дійсно йшло про таку анґлійську справу, як панування над морями, що і з тої побідної війни побідницею вийшла не *Анґлія а Франція*. І хоча нині Франція уворіє все ще на протинімецьку манію переслідування і ні один француз безперечно не думає про війну з Анґлією, проте реальний стан відносин такий, що лише вузенький канал Ля Манш ділить береги Анґлії від держави, яка має найбільшу на світі сухопутню армію, після Анґлії найбільшу в Европі морську силу і поверх удвоє таку воздушну силу, як Анґлія.

Нині безумовно анґлійський нарід не має чого лякатися французької аґресивности. Але ніяка держава не є така передбачлива і не веде своєї політики на таку далеку мету, як Анґлія. І нині має Анґлія дійсно більше причини оглядатися на будуччину, ніж колинебудь. Проект воздушного розброєння, бодай у формі обмеження збросння до точно означених норм, провалився разом із загальним провалом розброєнної конференції. Перегони у воздушному збросні розпочала перша Франція: адже саме в останніх двох місяцях вона рішила видаткувати 15 міліонів фунтів впродовж трьох літ на військове летунство. За Францією пішли: Італія і Злучені Держави. Вигляди морської конференції теж дуже несвітлі. Але найбільш загрозливою для Анґлії перспективою є — назрівавчий *французько-совітський союз*. Який буде характер цього союзу, як далеко Франція, шукаючи засліплено за якимнебудь союзником проти Німеччини, зобовяжеться боронити інтересів того свого нового союзника, цього сьогодні ще мабуть ніхто не знає. Але ціна може бути всяка. Може бути й така ціна, що одного гарного дня Франція зупиниться законтрактованим російсько-большевицьким спільником в такій акції, яка безпосередньо битиме по анґлійських інтересах: бо хоча нині й Совітська Росія надзвичайно миролюбна, проте фактичний стан такий, що *між нею і Анґлією істнує величезна площина міжнародного супермицтво і можливих міжнародніх змагань*.

І тому хоч як гарно для французьких вух звучали мотиви, задля яких нібито прийняв анґлійський парлямент постанову про подвоєння своїх боєвих аеропланів, проте ті аеропляни потрібні анґлійцям не так, щоби боронити французьких кордонів перед німцями, як за те, щоби боронити своїх власних кордонів — перед французами.

Так чи інакше, у хвилині, коли хоронять одного з головних вождів останньої світової війни, побідні держави переглядають себе у збросні — взаємно собі якнайменше довіряючи.

Чехословаччина і Польща.

Взаємні жалі і претенсії з нагоди дискусії про „східне Льокарно“.

„Ілюстровани Курер Цодзенни“ в одній із своїх статтей, в якій обговорює значіння т. зв. східного пакту і становище Польщі до нього, писав: „Ми дуже добре розуміємо, що для Чехословаччини, в її теперішній міжнародній ситуації, східний пакт є одинокою дійсною охороною та надією безпеки і тому не можемо взяти нікому за зло, коли шукає засобів як забезпечити свої кордони. Але Польща почуває себе нині вже досить безпечною і мусить добре розважити, чи має звязувати себе ще дальшими пактами, які скривають в собі ту небезпеку, що можуть на майбутнє поставити її в парадоксальну ситуацію. І якщо це правда, що пакт вічної приязни між Чехословаччиною і Польщею, який мин. року так голосно розголошував міністер Бенеш, не став дійсністю лише тому, що Чехословаччина не хотіла погодитися, щоб у тому пакті крім політичної клявзулі була ще й клявзуля про взаїмну військову допомогу, так як воно є в пакті Польщі з Румунією, то тимбільше треба дивуватися нинішньому становищу Праги. Не хотіла Чехословаччина тоді анґажуватися, боячись польсько-німецького конфлікту, який вважала неминучим, то не може нині закидати нам, що не дуже то поспішаємо витягати чужі каштани з вогню. Вважаємо потрібною річю сказати це чехословацькій суспільності, яка так радо говорить про конюнктуральну польську політику“.

Стільки „І. К. Ц.“, а зараз після цього д-р Борський в „Народній Політиці“ написав, як то він з одної розмови виміркував, що Бекова політика хотіла притягнути Чехословаччину до тісної закордонної співпраці і щойно тоді, коли не найшла на це згоди у Празі, пішла шляхом політики натиску на чехів угодою з Німеччиною.

З обох цих голосів, так польського як і чеського, виходилоб ясно, що Польща пропонувала Чехословаччині військовий аліянс і що Чехословаччина пропозицію відкинула не бажаючи вязати себе проти Німеччини.

У відповідь на ці голоси принесла „Прагер Прессе“ таке пояснення „з авторитативного місця“. Ніяких таких пропозицій Празі ніколи ніхто не робив. Це треба виразно підкреслити, щоби таким робом покласти раз на все кінець всяким поголоскам і щоби, з огляду на останні події в чесько-польських відносинах, не було ніяких неправдивих здогадів, а тільки цілковита ясність“.

Це пояснення не приносить собою нічого нового, а лише знову стверджує відомий вже факт, що міністер Бенеш зробив мин. року у Женеві міністрові Бекові пропозицію „пакту вічної приязни“ і що про цю свою пропозицію говорив публично в парляменті. Але Варшава й до нині не дала на неї відповіди. В якому напрямі пішов дальший розвиток чехословацько-польських відносин, загально відомо.

Цікаву і рішучу відповідь на цитоване місце з „І. К. Ц.“ дали „Лідове Новіни“ в числі з дня 26. ц. м.: „Для нас ясно, що Польща не хоче нічим вязати себе в Середущій Европі, ані в питанні анщлюсу, ані реставрації Габсбурґів, ані в питанні мадярського ревізіонізму. Не від речі може буде пригадати, що Польща досі не ратифікувала постанов тріянонського миру. Польща хоче, щоби тільки ми взяли на себе певні зобовязання супроти неї, але вона сама не хоче себе нічим вязати супроти нас. Варшава невдоволена нами, що ми не хочемо вести іншої політики, як лиш чехословацьку. Це ціл-

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА“
і здорової підмінки кави „Пражінь“
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл“ у Львові.
1301

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 9. СЕРПНЯ 1934.

КНУТ САМСУН.

ЖІНОЧА ПЕРЕМОГА.

Цими днями великий норвеський письменник скінчив 75 літ. З цього приводу преса присвячує йому більші та менші згадки, подиваючи його працездатність.

Я був трамваєвим кондуктором у Шікаґо. Спершу я служив при кіннім трамваю на лінії Гелстед, між середмістям і торговицею худоби. Ми, що мали нічну службу, були найменше забезпечені від усіх тих підозрілих типів, що їздили вночі цією лінією. Нам не вільно було до нікого стріляти ані нікого вбити, бо за це відповідала дирекція трамваю; я-ж не мав навіть револьвера й міг лише вірити у свою щасливу звізду. — Зрештою людина рідко коли зовсім безборонна: я мав ручку бремзи, що її кожної хвилини можна було зняти; вона могла бути знаменитим засобом оборони. Хочу цим сказати, що більш як один раз я не покористувався нею.

У 1886 році перед Різдвяними Святами, я стояв що ночі у своїм вагоні, однак нічо не трапилося. Одного разу всіла на торговиці громада купців. Це були ірляндці і всі були пяні та мали пляшки зі собою. Почали домагатися білетів, але ні один з них не витягав грошей, хоч ми вже зачали їхати. Казали, що вони платять цілий рік рано й вечір пять центів, тому один раз на Різдво можуть не заплатити. Цей погляд не був зовсім безглуздий, але я не зважувався їх так пустити, бо боявся шпигунів дирекції, що все слідили за нами, службовиками. Всіх жандарм, постояв кілька хвилин, сказав кілька слів про Різдво та погоду і вискочив, бо віз був повний. Я знав, що вистарчить йому лише одно слово, а всі пасажири заплатять своїх пять центів; а все-ж я не сказав нічого. „Чому ви не сказали жандармові?“ — спитав один з купців. — Вважаю це зайвим, — відповів я. — бо знаю, що маю з джентельменами до діла.

На це почали декотрі щиро сміятися з мене; однак кількох інших було моєї думки і вони заплатили за всіх.

На найближче Різдво я був уже на лінії Котедж; там був величезний рух. Я мав тепер два, деколи й три вагони з підземними каблями; публика цієї частини міста була добірна і я мусів своїх пять центів збирати в рукавичках. Однак не було тут ніяких нагод до хвилювання й дуже скоро чоловікові знудилося дивитися та слухати тих багачів.

Але одна мала пригода таки трапилася мені і тут, саме перед Різдвом 1887. року.

На Свят-Вечір я їхав передполуднем моїм возом до міста. Я мав тоді денну службу. Якийсь пан всідає й зачинає зі мною розмову; він станув на задній плятформі там, де було моє місце, і все, коли я мусів іти до возів, він чекав, а коли я вернувся, розпочинав розмову наново. Міг мати десь так коло трицятки, був блідий, мав вуса і був дуже чепурно вдягнений, але без нагортки, хоч було досить зимно.

— Я вийшов з хати так, як стояв. Хотів випередити свою дружину.

— Різдвяні орудки, — кажу.

— Ви вгадали — відповів і всміхнувся.

Однак його усмішка була якась дивна та подобала на нервове скривлення уст.

— Скільки заробляєте? — спитав.

В Америці таке питання не дивне і я відповів скільки заробляю.

— Хочете заробити ще десять долярів? — спитав він.

Я сказав: — Так.

Він витягнув свій портфель і дав мені банкнот. При тім сказав, що має до мене довіря.

— Що маю зробити?

Хотів побачити плян годин моєї служби і питає: — Ви їдете нині всім годин?

— Так.

— На одній з ваших тур зробите мені прислугу. Тут на розі цієї вулиці будемо переїздити над підземним каблем. Над каблевою ямою є накривка. Цю накривку я піднесу і злізу в долину.

— Хочете відібрати собі життя?

— Не цілком. Однак хочу вдати самогубство.

— Ага!

— Задержите віз і витягнете мене з ями; хоч би я противився цьому.

— Добре.

— Дякую. Зрештою я не божевільний, як вам може видаватися! Роблю це все для моєї жінки, щоби вона побачила, що хочу вбитися.

— То ваша дружина буде їхати тим возом?

— Так. Буде сидіти в переднім возі.

Я здивувався. Передній віз, де стояв машиніст був без вікон і зимою ніхто туди не всідав.

— Так, буде їхати в переднім возі, — повторив мужчина. — Писала про це в листі до свого любка й обіцяла, що дасть йому знак. Я читав цей лист.

— Добре. Лише остерігаю вас, що мусите дуже скоро піднести віко і негайно злізти в долину, бо надіде другий віз. Є лише три мінути часу між одним возом і другим.

— Знаю, — відповів мужчина. — Віко буде вже відхилене, як прийду. Вже тепер є все приготоване.

— Ще одно: звідки можете знати, що саме до мого возу всяде ваша дружина?

ком справа Польщі, чи вона почуває себе нині дійсно такою безпечною, що не хоче вязати себе східнім пактом. Але Польща помиляється, якщо вона думає, що східній пакт є для ЧСР. одинокою забезпекою. Ми бажаємо собі того пакту лише тому, що він скріпив би безпеку цілої Европи, отже і Польщі. Польща вже нераз могла переконатися, що політика натиску і погроз на нас не ділає. В тім самім часі, коли в Парижі, Букарешті і в Москві росте щораз більше занепокоєння з незрозумілої політики Варшави, Чехословаччина не лише, що ще далі закріплює свої дотеперішні союзи, але поширює своє приятельське відношення і на інші держави. І коли негативне становище Польщі чи Німеччини не дасть здійснити пляну Східнього Пакту, то тим ще не будуть знищені інші поруки безпеки Чехословаччини".

З наведених пресових голосів бачимо, що ідея „Східнього Льокарна" довела до загострення відносин також між ЧСР і Польщею, бо при цій нагоді виявилося яскраво, якими ріжними є інтереси обох держав і якими ріжними шляхами обидві держави рішені їх боронити: Чехословаччина у найтіснішій злуці своєї політики з політикою Франції, Польща — шукаючи спільної плятформи у східньо-европейській політиці не лише у Франції, але й у Німеччині, та дбаючи дуже точно за свій великодержавницький престіж на Сході.

М.-н.

ДІТИ У СОНЦІ.

Серед дітей на вакаційних півоселях у Львові.

Заложуся, що з 40 тисяч українців Львова ледви чи тисячка знає, про те, що бачив я вчора й передучора на власні очі. Просто дивуєшся, як таки може це істнувати поруч нас, незапримічене нами, ще завдяки жмінці людей, що годі як усі відпочивають й заняті собою — працюють і дбають тільки про інших.

Енергійна і дбайлива пані Ганушакова силоміць можна сказати привела мене сюди. Я викручувався відпусткою, але вона заскочила мене в редакції. І мусів їхати.

НА ЖОВКІВСЬКОМУ ПЕРЕДМІСТІ.

— Їдемо на Жовківське...

Приїздимо на момент, коли після обіду діти відпочивають. У городі будинку Захоренки, Жовківська 62, повно сонця, що золотом наливає пісок і простір. І вони— кільканадцять старших хлопців і дівчат, що хором, як на команду, вітаються з нами:

— Слава Ісусу Христу!

Їх усього кільканацять. Дві-три дівчинки вишиває якусь сорочку, хлопці мають поважніше заняття, бо збилися в гурт і личка бронзові осмалені, зовсім поважні.

— Що це ви будуєте, козарлюги?

— Башту.

І справді: з піску росте вал, наїжений патиками скорострілами і гарматами.

— Ми саме по обіді — пояснює нам п-на Бігунівна, а ми — це ті усміхнені й повні личка — і тому трохи сонні всі. Дітища мають апетит, „репека" — це в них наймодніше слово, а є тут один що пять порцій їсть...

— Славко! — зраджують нам голосно імя „винуватця" хлопчики, що слухали нашої розмови. „Рекордист" червоніє зі сорому, але з тим йому до лиця: Чотири тижні тому він хочби і хотів був почервоніти — не міг би був.

ПІВОСЕЛЬНЕ „MENU".

— Добре вам на півоселі? — питаємо.

— Добре! — гукають всі — і ті від башти і ті від вишивок.

— А що було сьогодні на обід?

— Росіл! Гуляш! Бараболі з сосом! — відповідають хором.

— Шолея так мають: Мясну юшку і мясо. Апетит росте в міру того, як вони тут. „Прийдуть уперше, не хочуть їсти, потім годі настарчити" — оповідає нам п-на Бігунівна. — Кілька днів тому ми важили всіх, пересічно за три тижні прибуло їм від 90 дкг. до 2.25 кг.

З гори злітає гомінко гурт хлопців і дівчат.

— Прошу пані — ми скінчили пробу! — тиснуться до опікунки, як до матері. — Можеб ми так заспівали?

— Ще ні. Побудите тамтих.

СОН.

Тамті — це щось інше. Проба „Золотого Черевичка" пробою, але співати годі, бо тамті сплять. І ось, коли ми нагорі, у справжних кімнатах оселі, бачимо „тамтих": це ніби порозкидані клубки квіток, або маціньки котенята — так сумачно вони сплять на долівці, попідкладавши руки під голову, або скулившись у мягкий теплий клубок, що тільки ноги видно. Це найуегші, а сплять, щоб „сало прибуло". Ось один з них носиком у саму долівку втиснувся. Ця чорненька дівчинка з довгими віями і білявка, румяна, як лялечка, простягнулися на весь ріст. І ще таких з двацять.

Хто знає, які чудові діти, коли сплять, цей зрозуміє, що така картина зворушує. А як вони смачно хрипляють! Дай Боже нам такого сну!...

ЗВІДКИ ВОНИ?

— Що це за діти? — питаємо, хоч по одежі бачимо, що це ті найбільше наші: найбідніші.

— Ріжні — відповідають нам. — Є такі, що були цілий рік у захоронці й такі, що тут у перше серед своїх: цілий рік у чужій школі. Є такі, що з одної родини по кількоро, такі, що як поприходили, то лячно було дивитись: Тільки ноги й руки, як прутики й обличча, як молоко з водою.

— Коли вони приходять?

— В 8-ій годині. Дістають тоді снідаток — каву і хліб з маслом. Потім бавляться, гріються до сонця, читають, співають, ходять на прогульку, переганяються. Ми дбаємо, щоб були якнайсвобідніші, були справді дітьми. Потім дістають обід, по обіді сон, трохи забави, підвечірок — кава з хлібом і до хати. Хліба дістають, скільки хочуть, кави теж.

ХОРОВІД.

Поки виходимо на бальком, чуємо, як вони вже співають. І з гори бачимо хоровід: П-на Гольцівна веде його, а вони співають якусь „географію", де згадується і Поділля й Покуття й Буковину — всі наші землі. Потім іде якась півосельна пісня про те, що „коби казав, коби два, випємо його раз-два" — а коли ми сходимо попрощатися з ними, вони обсіли гурмою, як горобці лавки і співають поважної „Ой, поїхав козаченько"...

І так ми їх залишаємо, поважних у пісні, обсмалених, здорових, з ясними розсвіченими очима, в сонці, якого вони не мають там, у хаті — де безробітні батьки; вогкість скалує краплинами по стінах сутерин, а кожний шматок хліба стає проблемою, над якою хмариться чоло батька й матері.

Ви знаєте, яка це заслуга — дати 67 дітям передмістя, дітям, що ніколи не зможуть бачити піль, дерев, сонця і зазнати вакаційних утіх, що значить — дати їм 6 тижнів радости, свободи й дитячої безжурности?

Підіть, подивіться на півоселю і зрозумієте це.

НА ПІВОСЕЛІ СВ. ЮРА.

— Поїдемо на підвечірок до св. Юра!

Признаюся, що я не хотів їхати на Жовківське, але тепер, коли пані Ганущакова, пропонує їхати до св. Юра і на Сигнівку і на Богданівку і на Клепарів, на Личаків і Знесіння, на Левандівку — всюди можу їхати, бо хіба можна щось кращого й яснішого бачити, як ці бронзові діти в сонці, як цей сміх і ці ясні оченята, чорні, сині,, пивні?

Поки їдемо трамваєм, довідуюся від пані Ганущакової, як „вони" це роблять:

— Трохи грошей було з зими, з забави і інших імпрез, трохи заробили ми на буфеті підчас Свята Кооперації, трохи з продажі відзнак на Сокільському Здвизі і допомоги тихих філянтропок. Так призбиралося, а зрештою — це пані Ракова.

ГРОМАДЯНКА-ОРГАНІЗАТОРКА.

Ми знаємо цю громадянку. Тихенька поза гамором реклями, ходить, просить, почає, влаштовує імпрези — сотик до сотика і коли каже „Роблю вакаційні півоселі, мають коштувати 8000 зол.!" — то звичайно її співробітниці від тієї цифри блідуть, але знають теж, що раз пані Ракова скаже — буде зроблене. І робиться. Удержання дитини денно коштує 50 сот., дітей на півоселях 600, отже щоденно 300 золотих. Улаштовують трохи не що тижня якусь імпрезу. Калькулюють видатки — але це дрібні десятки золотих, а тут соток щоденно треба

ЇДЯТЬ.

Ось ми у півоселі при св. Юра. Коли входимо, діти за столами, а проти них величезний баняче з золото-білою кавою і стирти хліба з маслом. Менших обслуговують старші: Є й такий столик, що при ньому „особи" дедви вміють ложку тримати, а одна з цих осіб має з руці бляшане горня з кавою, їй Богу більше від нього.

— Добра кава, козаче — питаємо.

— Дуже! — відповідає ротиком набитим хлібом.

— А ти все те зїш? — показуємо на горня.

— Два зїм відразу! — рубає і сміється.

На салі ні одного блідого личка і всі ніби підпухлі. А їдять! Аж заздро стає.

— Хто хоче репетки?

Вискакує кільканацять, здебільша хлопців. „репетників" і тиснуться до кухні. За хвилину їдять другу порцію тим розмахом, як першу. Тут, у Юра, дітей 100 і хлопці мають окрему салю, де наглядає над ними п. Тихоліз. Один гурт, чуємо, обговорює ревію. Бо півоселі ревії дають. В другій салі дівчата, від такої Клаиці, що йде в першій парі, бо меншої від неї нема, до Марійки, що вже до 6-ої кляси йде

ЯК МЕШКАЮТЬ.

— Ану хай встануть М.!

І встають: Марійка, ще одна дівчина, ще одна і два хлопці. Ціла родина, якою мати собі просто голову домила — журилася.

— А Оля Р. є?

Біля нас чудова мала дівчинка.

— Де ви мешкаєте?

— Ще там, прошу пані.

„Там" — це на старому цвинтарищі біля Городецької вулиці, де їх батько, ексмітований безробітний, зробив будуар: Викопав яму й понакривав папою, бляхами, цератою. Оля мала щастя, що на півоселі: Кілько є тих Оль, що мусять сидіти по таких „ямах", де болото, вогкість і дощ? Хто їм дає сонце і втіху?

— А ти, хлопче, звідки? А ти?

— Я з Кордецького школи. Я — з Сенкевича.

Це ті діти, що цілий рік кривлять душею, іноді й зовсім викривляються і які з оселі відійти не хочуть, так їм добре серед своїх. Буває — оселя стає причиною, що дитина плаче і переходить врешті до своєї школи

ДО ЦЕРКВИ.

Але ось невтомна пані Охримовичева й пані Єзерська, опікунки тієї оселі, що постійно в русі, постійно напружені увагою, скінчили. Дівчатка помогли їм мити посудини, найменші „люди", зокремож наш знайомий від двох баночків кави, ледви кліпають очима з кави й

PHILIPS
SUPER-ARLITA
?

— Про це повідомлять мене телефонічно. Маю людей, що стежать за нею. Моя жінка буде у бронзовім футрі, пізнати її дуже легко — вона дуже гарна. Якби зімліла, то занесете її до аптики, що є тут на цій вулиці.

— Я спитав:

— А говорили ви вже з машиністом?

— Так, — відповів він. — І я дав йому стільки, що і вам. Однак не хочу, щоб ви оба кепкували собі на цю тему. Не маєте про це зі собою говорити.

— Добре.

— Станете у переднім возі, коли будете віздити на вулицю Монро,і будете дивитися. Як побачите мою голову в каблевій ямі, задержите віз. Машиніст буде з вами переконувати мене і витягнете мене з ями, хоч я буду говорити, що хочу вмерти.

Я подумав хвилину над усім і сказав:

— Мені здається, що ви непотрібно видали стільки грошей. Не треба було аж відкривати нам свій намір. Ви могли і так влізти в каблеву яму.

— Господи! — закликав мужчина схвильований. — Машиніст міг би не запримітити мене! Ви не запримітили б мене! Ніхто!

— Це правда.

Ми говорили ще про це і те, мужчина їхав до кінцевої стації і знову назад, як трамвай вертався.

На розі вулиці Монро, сказав він.

— Ось тут є ця аптика, де занесете мою жінку, якби вона зімліла.

Після цього висів.

(Докінчення буде).

Закупно грамоти на позичку Рідній Школі по 25 зол. це так, як вкладка в банку. Ви вже закупили?

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-на **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїнів ч. 4.**
1/78 162—180

повного „бонця“ і — тепер до церкви. Парами виходять дівчатка і хлопці, парами йдуть до нашого собору й парами клякають. І тиша величної святині гремтить від хорової молитви:

— Во — імя — Отця — і — Сина — ...Отче — наш...

Потім устають і співають „О спомагай нас“, потім клякають знову на „Боже великий, єдиний“. А срібні дитячі голоси линуть, альти й сопрани зливаються в хор — і ця зворушує до глибини.

А потім діти дисципліновано виходять і п. Охримовичева наказує:

— Нині дехто з вас прийшов невмитий. Щоб цього завтра не було. До побачення!...

НЕ ХОТЯТЬ ДОДОМУ.

Вони розходяться за браму і на момент на подвірі св. Юра тихо. Але за хвилину — вони всі знову на ньому. Чого підуть до хати? До пивниць, де сонця нема, а мати й батько марні з нужди? Хіба тут не краще?

— Це знаєте, біда з ними — каже пані Ганущакова. — Минулого року я прийшла за кілька днів, коли ми замкнули півоселю, на це подвіря, а тут кільканацять хлопців. „Ви чого тут“ — питаю. „Або ми, прошу пані, думали, що може оселя завернулася“.

Нас приймають кавою з баняка й мусять нам аж словом ручити, що це не спеціяльно для „контролі“: пані Ганущакової й мене, а з загальної кухні.

А коли ми виходили на подвіря й за нами друга півоселя — я сам пропоную:

— Завтра, прошу пані, ідемо на обід на Личаків, добре?

Бо напрозвіт — цікаво.

Анатоль Курдидик.

Як живе і працює Гітлер?

У краківськім „Часі“ поміщена цікава статейка Л. Шмідта, яку оце з малим скороченням передруковуємо.

Тепер, коли очі цілого світа звернені на А. Гітлера, цікавими будуть подробиці з його щоденного життя. Ці подробиці не легко підглянути, бо Гітлер має таку охорону, якої не мали ні Микола II., ні Ленін — оба разом. Перед палатою канцлера при Вільгельмштрассе і в цілій палаті стоїть прибічна сторожа, верховинці з Баварії, хлопи як дуби, яких вибрав особистий приятель канцлера Дітріх.

Кабінет, в якому працює і приймає ріжних достойників, є великою салею. У глибині стоїть бюрко і величезний фотель, прикрашений орлом зі свастикою. За бюрком на стіні видніють портрети Фридриха Великого і Бісмарка; між ними ґазова маска Гітлера зі світової війни. На протилежній стіні видніє кілька краєвидів кисти самого Гітлера, який є талановитим мистцем, хоча його вороги впевняють, що він був тільки кімнатним малярем. Я сам бачив — пише автор, — кілька портретів, а між ними портрет Рема, якого характеристичні риси Гітлер знаменито підхопив.

Канцлер Гітлер встає щоденно в год. 6-ій вранці. Склянка молока є його сніданком. Опісля йде до канцлерської палати. Точно в год. 7.15 приходить шеф преси Дітріх. Авдієнції тягнуться до год. 1-ої. Після того Гітлер встає від бюрка, масивного мебля, на якому лежать канцелярські прилади, каламар з відламку стрільна та одна єдина книжка, до якої любить заглянути, а саме „Фільософічні міркування“ Нітшого.

Точно в год. 1-ій Гітлер сідає до великого опанцированого авта марки „Мерцедес“ і їде до своєї віллі, теж при Вільгельмштрассе. Обід приладжує кухарка, особиста приятелька матері. Не має багато клопоту, бо Гітлер є веґетаріянцем і їсть напів сиру приладжену страву. Молоко та овочевий напиток заступають йому всякі інші напитки.

Негайно по скромнім обіді Гітлер вертає до палати канцлера, де працює до пізного вечора. На вечері, яка складається теж зі скромних страв, бувають щоденно найблизчі приятелі та співробітники. Тільки Ґебельс не приходить, бо волить повечеряти смачніше з найближчою рідною; крім того не може стерпіти Ґерінґа, що є прилюдною тайною і про що знає Гітлер. По вечері Гітлер пише статті, які під псевдонімом друкують деякі втаємничені ґазети.

Гітлер спить чотири години денно і вповні йому те вистарчає. Завжди приготований до виїзду: річи спаковані, а на Темпельгоферфельді приготований літак до лету. В найбільшу негоду їде канцлер на інспекцію тієї або іншої частини держави. Впадає мов бомба, полагоджує скоро і вертається до праці, до палати канцлера. Ніхто не знає, що недавно Гітлер ледви не переплатив життям такого лету. Особистий адютант Гітлера д-р Бріккер оповідає, що перед трьома місяцями канцлер Гітлер, не зважаючи на непогоду, рішився поїхати до Гольштину. Постійний летун канцлера, досвідчений четар Бавман, стративши орієнтацію серед хуртовини зі зливою, нагло зорієнтувався, що летить понад морем. Одночасно ствердив, що бензини ось-ось не стане. За декілька хвилин осядуть на морі. Радіотелеґрафіст Шмідт розсилає на всі сторони розпучливі депеші „С. О. С.“ — ратуйте, які з острахом переходплюють порти у Варнемінде і Свінемінде. Найскоріші воєнні кораблі повною силою пари ідуть на море і в критичній хвилині ратують летунів на поклад одного корабля. Про цей випадок ніхто майже не знає. Від того часу всі благають, щоби Гітлер закинув подорожі літаком, але канцлер немов на злість перед чотирма тижнями склав іспит на летуна і дуже часто сам кермує літаком. Слід згадати, що вчителем Гітлера був колишній „ас“ воєнного летунства сам Ґерінґ.

Вряди-годи Гітлер заходить до готелю „Кайзергоф“ на „файф-о-кльок“, бо до того готелю відчуває деякий сентимент. Тут давніше мешкав, коли був лідером партії, передумав плян акції, яка мала його видвигнути на провідника народу. Дуже легко уявити собі, з яким церемоніялом витають канцлера в „Кайзергофі“. Директори і кельнери збігаються при вході. Гурт пробоєвиків впадає до салі, засідають при кількох столиках, а посередині стоїть столик для Гітлера; начальний директор з помпою приносить особисто склянечку козячого молока, яку ставить на столику перед канцлером. Орхестра грає улюблений марш „Баденвайлермарш“ і на салю входить Гітлер.

Вкінці слід згадати, що Гітлер любить обдумувати одвостроєї і відзнаки для ріжномаїтних пробоєвих відділів. Крім того Гітлер щоденно записує свої спогади. Кружляють поголоски, що у своїм щоденнику — якого ніхто не читав — багато місця присвячує роздумуванням про смерть, які коментують його „заповіт, схоплений на ґрамофонову плиту“.

—o—

Зита при роботі.

„Сандей Кронікл“ повідомляє про переговори в справі подружа архикнязя Оттона з наймолодшою донькою італійського короля, Марією. Отто мав би повернути тепер на австрійський престол, а в дальшій будучині прийшло би до унії з Угорщиною. Часопис зазначує, що б. цісарева Зита виїде незабаром до Італії з Оттоном приїде там трохи пізніше. Переговори в справі привернення габсбурської монархії дипльоматичним шляхом посунулися, мовляв, наперед. На думку европейських держав, пише „Сандей Кронікл“, поворот Габсбурґів є найкращою запорукою миру в середущій Европі.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

Ґанді знову голодує.

ЛЬОНДОН, 6. 8. ПАТ. Маґатма Ґанді розпочинає завтра 7-денну голодову покуту, щоби в той спосіб осудити події з 5. липня, коли його прихильники в Аймарі в часі пропаґандової акції Ґандія в користь парієсів допустилися актів насильства в подіях з ортодоксійними гіндусами з ґрупи т. зв. санатаністів. У відозві, яку оголосив з приводу голодівки, Ґанді заявляє, що боротьба за визволення 50 мілюнів парієсів, гноблених з релігійних мотивів, мусить бути чиста, свята і не сплямлена кровю.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 9. СЕРПНЯ 1934.

Б. ПРИСТАЙ.

ЛЯ МАНДРІЯ ДІ КІВАССО.

УКРАЇНЦІ В ІТАЛІЙСЬКІЙ НЕВОЛІ.

У північному Піємонті біля Торіна, на розлогій рівнині розложилося містечко Ківассо. У віддалі яких 4 км. від нього лежить серед рівного поля невеличка оселя Ля Мандрія. Великий, з цегли мурований одноповерховий будинок, зі заду два, чи три партерові домики, що враз із господарськими будинками щільно оточують подвіря, от і ціла Ля Мандрія.

Підчас війни влаштували тут італійці летунський майдан з десятком величезних ангарів і кількома малими бараками. По розвалі австрійського фронту в листопаді 1918 р. попало в італійський полон яких 300 тисяч австрійських вояків. Цю величезну армію полонених розмістили італійці переважно в північній Італії, частину в таборах, частину при відбудові зруйнованих доріг, мостів і залізниць, на терені недавньої війни. Деякі з цих полонених опинилися аж на далекій Сицилії та в південній Італії.

Полякам дали дозвіл орґанізувати з їх полонених своє власне військо і призначили на ту ціль колишній летунський табор у Ля Мандрії, біля Ківассо. Там вони збиралися з цілої Італії, вишколювалися та орґанізувалися, звідтіль і виїхали за кілька місяців до Галлерової армії у Франції.

Але гостили ангари Ля Мандрії також і полонених українців, зразу лише переходово, опісля вже довший час у великій кількости. Бо в деяких таборах італійська військова влада не вибирала на місці охотників до польського війська зпоміж поляків, але попросту висилала всіх полонених родом з Галичини без ріжниці національности до Ля Мандрії і там щойно вербували охочих до польського війська. Діялося це в той спосіб, що полонених привозили під італійською ескортою до Ля Мандрії, тут італійський старшина передавав свій транспорт польській команді, за якийсь час зявлявся польський старшина зі списком цього транспорту і попереджував прочитування списку такими словами: „Хто поляк, нехай перейде на праву сторону, а хто русин, або інший українець, на ліву сторону!“ І хоча не давали до цього ближчих пояснень, всім було ясне, що йти на праву сторону значило вирватися з італійської неволі, дістати від завтра знаменитий харч, відгодуватися, спати на сухому ліжку, позбутися насікомих, дістати нове білля й одострій, кількадесять лірів на руку і крім того правильну платню, мати вільний вихід, а за те все йти небавом на дальшу війну. Іти на ліву сторону значило вертатися назад за кільчасті дроти італійського „кампо конченграменто“ з усіми його злиднями й поневіркою. Про все те довідувалися новики у Ківассо дуже докладно зараз на двірці, або підчас короткого маршу до Ля Мандрії від тих польських охотників, що свобідно виходили з табору до недалекого міста. І полонені вибирали: поляки йшли на право, українці на ліво. Виїмків майже не було ніяких, примусу теж не було. Тих, що пішли на ліво, знову списували і передавали італійській команді, ця формувала їх у нові транспорти і відсилала до таборів полонених. Були це вже майже чисто українські транспорти з незначним процентом жидів, буковинських німців, румунів і поляків. За кілька місяців польські відділи покинули Італію і Ля Мандрія наповнилася знову самими полоненими.

В половині серпня 1919. р. почався рух по таборах в Італії: почали відсилати перші транспорти полонених додому. Менші табори ліквідували і стягали полонених до більших, де їх сортували вже точно за національностями у т. зв. „ріпарті“, тобто окремі відділи з власними канцеляріями і діловодством. Таким розсильним табором зробили теж і Ля Мандрію і зачали в половині серпня 1919 р. звозити туди полонених з інших таборів. За кілька днів відійшли додому вперед австрійські, опісля чеські німці і в таборі затихло на якийсь час. У „ріпарто україно“ було тоді яких дві тисячі українців. Відносини покращали, полонені не голодували вже і приходили до сил. Зате терпіли українці морально, бо ними ніхто не цікавився. В таборі появлялися час до часу делеґати ріжних національностей, що відвідували своїх земляків та приготовляли їх до змінених через сан-жерменський договір обставин в їх батьківщині. Від кількох місяців повторялася в італійських часописах стереотипна вістка, що „надзвичайна українська військова місія доплиає до Італії“, від чужих делеґатів довідувалися українці, що в Римі справді є українська військова місія, але українські делеґати в таборі не показалися.

Не всім українцям доля дозволила вертатись з Ля Мандрії до рідного краю: багато з них померло в неволі і цинтар у Ківассо приголнув

На відкриттю Українського Дому.

(Мрії, але не фантастика).

Акція Українського Дому в Празі поволі наближається до свого успішного закінчення. Вже сьогодні можна собі уявити той день, коли Український Дім буде здійснений, і Музей Визвольної Боротьби України розташує в ньому свої збірки. День відкриття Українського Дому в Празі... Зворушує сама думка про це. Уявити тільки той момент, коли на відкриття, як на національне українське свято, зїдуться українці з ріжних країв, як делеґати-учасники й гості...

Зовнішній вигляд будівлі величаво-спокійний, стильно український, лише трохи модернізований відповідно до вимог великого міста. Художня вивіска Музею й жовто-блакитний державний прапор. Це все зверху. Входимо до середини. При вході на мармуровій таблиці золотими буквами вирізьблено кілька імен. Це назви тих найбільших меценатів наших, що дали на будівлю Українського Дому вагони цегли. Проти вхідних дверей у вестибулі мистецько декорована стіна, ціла записана іменами визначніших жертводавців, а під нею на спеціяльному столі виложені памятні книги жертводавців-фундаторів Українського Дому й Добродіїв Музею Визвольної Боротьби України. Біля них загальна картотека, де може знайти свою картку кожен, хто дав хоч найменшу пожертву на будівлю цього дому.

У самій стіні бачимо вмуровані монети, й над ними сяє напис: „Збудовано року Б. 1935. на пожертви українців цілого світу". Український Дім будували тоді, коли українці не мали своїх українських грошей і жертвували на будівлю свої кровні, загарьовані, але чужодержавні гроші. В стіні замуровано по одній монеті всіх тих грошей, що їх українці за час національної збірки присилали на Український Дім. Це ціла нумізматична колекція. Бачимо там чеську корону, польського злотого, румунську лею — все це прислали українці із західніх земель. Не буде там лише совітських червінців. Зпід большевиків пожертв на Український Дім не буде. Там їх збірати абсолютно не вільно, та й не від кого — голодні й мертві жертвувати не можуть. За Велику Україну жертвувала наддніпрянська еміграція, розпорошена тепер по цілому світу. За шклом у стіні бачимо французькі й швайцарські франки, німецькі марки, австрійські шилінґи, мадярські пенґо, болгарські леви, югославянські динари, італійські ліри, англійські фунти, монети турецькі, бельгійські, литовські, грецькі й т. д. Здається, що немає ні одної европ. країни, яка б не мала тут своєї монети. Бо скрізь тепер живуть і працюють українці й звідусіль вони посилали свої заробльовані гроші на будівлю свого Українського Дому в Празі.

Посилали не тільки з Европи. На Музейну акцію гаряче відізвалися українські населенні зпоза океану, без участи яких не відбувалося досі ніодне велике національне українське підприємство. Звідти посилали найбільше долярів, хоч були також пожертви і в іншій валюті. В стіні, крім американських і канадійських долярів, замуровані арґентинські пези, бразилійські рейси, монети китайські, японські та інш.

Надзвичайно цікаво слідкувати за чужинцями, що прийшли на відкриття Українського Дому — яке враження це робить на них? Серед чужинців десятиліттями наші вороги ширили наклепи, що український рух, як і ціла українська нація, витворені на німецькі марки чи щось подібне. Тут вони бачуть ширшу базу — бачуть, що такого ні ворожа „інтрига", ні чужий генеральний штаб витворити не можуть. У памятних книгах, у настінних написах і особливо на картках бачуть десятки тисяч імен українських патріотів, які пожертвами відізвалися на заклик своєї національної інституції — Музею Визвольної Боротьби України.

Переходимо далі до музейних збірок. Вони містяться у високих світлих салях, посортовані на відділи, катальоґовані й описані. З підручного провідника дуже легко орієнтуватися при огляді. Памятки визвольної боротьби української старших часів 19. і початку 20. стол., часів перед світовою війною, визвольна акція за війни, доба державности, праця еміґрації, боротьба на рідних землях, національна діяльність українців у кольоніях за океаном і т. д. Це в музейних збірках. А в архівному відділі для освітлення цього зібраний ще багатший матеріял — архіви цілих установ і окремих осіб, спеціяльні колекції документів і друків... У Музеї постійно йде праця, досліди. В Українському Домі є викладові салі й кабінети для студій. Музей публікує матеріяли до історії визвольної боротьби України. Кілька таких публікацій набуваю собі, як памятку...

Зворушує сама думка, що все це за рік-два може стати дійсністю. Скажете, мрії... Годжуся з цим. Так, мрії, але не фантастика. Мрії про Український Дім не є розчуленою сентиментальністю, а мужніми мріями, що окриляють, заохочують і підсилюють. Уявім собі тільки той момент, коли Музей Визвольної Боротьби України розташується у власному Українському Домі на Празькому Граді; коли в сусідстві президентського замку замає жовто-блакитний український прапор...

У волі кожного українця — навіть кожної української дитини й школяра є наблизити здійснення цього моменту. Нехай лише кожен покладе за себе свою цеглину. Тільки цеглину...

П. Гайдар.

Зол. 1·50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА"
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10, Конто ПКО. 503.496.

Протижидівські заворушення в Альжирі.

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. В місті Константіні в Альжирі вибухли вчора поважні протижидівські заворушення. Місцеве населення стало грабити жидівські склепи. Багато магазинів розбито, спліндровано і спалено. Є 25 вбитих і 70 ранених.

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. Протижидівські заворушення викликав дрібний випадок. Минулої суботи вояк Ілля Каліфа, жид, що робив службу як кравець в місцевому магазині, увійшов пяний до магометанського мечету й обкинув лайкою арабів, що там молилися. Обурені араби сильно його потурбували, вибігли на вулиці і стали накликувати до жидівського погрому. Швидко опановано жидівську дільницю, яку спліндровано. Помірковані елементи скликали до мера спільну конференцію жидів та арабів, на якій рішено занехати боротьбу. Одначе делеґати ще не встигли покинути конференцію, як боротьба між жидами й арабами розгорілася на ново. Араби уставали на брамах міста станиці, не впускаючи нікого до міста. У всіх дільницях нападано на жидів, бючи їх та спліндруючи їхні склепи. Жиди забарикадувалися у своїх домах. Тоді араби підпалили кілька жидівських домів у центрі міста. Коли жиди ратувалися втечею, араби атакували їх ножами і гумовими палками. Впало теж багато револьверових стрілів. Вчора попол. прибув до Константіна курінь сенеґальців і відділ саперів з Альжиру. Аж військо припинило заворушення вечором.

ПАРИЖ, 7. 8. ПАТ. У звязку з протижидівськими заворушеннями в Константіні удався до Альжиру тамошній ґубернатор Кард, що перебував у Парижі. Заворушення перенеслися до Філіпвіль, куди теж перекинено військові відділи сенеґальців.

„Матен" повідомляє, що ситуація в Константіні дальше поважна. На головній артерії міста підпалено кілька магазинів і спліндровано харчеві склади. Бої були дуже завзяті. До міста покликано пожежну сторожу з Альжиру. Часописи повідомляють, що заворушення використовують комуністичні аґітатори, стараючись надати подіям повстанчий характер.

АЛЬЖИР, 7. 8. ПАТ. В Константіні ситуацію зовсім опановано. Причинився до того перш усього прихід військових сил. На основі урядових звітів підчас подій втратило життя 25 осіб, з того 22 жидів. Переважно мордовано їх в їхніх мешканнях. Багато з них убито задля грабунку або особистої помсти. Заворушення перекинулися й на околицю, де вбито двох жидів. Влада арештувала 40 осіб. Генеральний ґубернатор Альжиру, який прибув літаком з Парижа, в заяві для преси підкреслив протижидівський характер подій, чого доказом, що доми християн в дільниці, де розігралися події, ощаджено. Ситуація, запевнив ґен. ґубернатор, є зовсім опанована.

їх на вічний сон. Багато жертв забрала червінка, що не вигасала у таборі неволи, немале число полонених померло на „деперіменто орґаніко", тобто орґанічне виснаження, як наслідок перших місяців полону. Найменше жертв забрала туберкульоза. Табор мав свою власну, добре уладжену лічницю, що містилася у 4 бараках, власну аптику, кухню й адміністрацію. З кожним хорим, що його приймали до лічниці, списували дуже докладно окрему карту з усіми можливими даними, а на випадок смерти відсилали відписи цих карт разом з вартіснішими річами покійника (гроші, медалі, записки) до італійського Червоного Хреста при міністерстві війни, так, що Ч. Х. міг цілком точно повідомити про смерть, кого треба. Чи це справді робили, невідомо. У Ківассо утворився пізніше місцевий комітет, що ексгумував останки 118 вебіщиків з табору Ля Мандрія, похоронив їх у спільному гробі, а над ним поставив гарний памятник, що його відслонили святочно дня 9. червня 1934 р. На мармуровій плиті цього памятника вирізані прізвища всіх 118 покійників. Між ними буде певно велике число українців. Бо хоча напис на памятнику каже, що „Італія — вшановуючи память померлих переможців і переможених, зібрала в цьому місці останки 118 полонених поляків — і сторожить над ними в імені їх далекої вітчини", то годі припустити, щоби за короткий час побуту польських військових частин у Ля Мандрії (найвище 5 місяців) померло аж так багато людей, що мали знамениті умовини життя. Також надпис на плиті памятника не вказує на те, щоб там спочивали лише охотники польської армії, бо для них булиб підібрали хіба якусь іншу назву, як само слово „полонені".

Вехтер утік до Німеччини.

ВІДЕНЬ, 6. 8. ПАТ. Кореспондент аґенції Аваса довідується, що адвокат Вехтер, якого названо одним з головних орґанізаторів атентату на канцлерську палату у Відні, втік з Австрії, хоронячись на території Німеччини.

—o—

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
9/78 154—180 Телефон 25-55.

Наказ хвилини.

З рефлексій учасниці Жіночого Конґресу.

Українським Жіночим Конґресом наше жіноцтво несподівано для багатьох склало іспит своєї громадської дозрілости.

Для мене особисто ні цей успіх, ні ті його позитивні наслідки, які мусіли признати навіть ті, що легковажили жіночу працю, не були чимсь надто несподіваним. Працюючи в жіночих організаціях і слідкуючи за діяльністю наших інших установ на еміґрації, де керма належить мужеській половині, я давно прийшла до того висновку, що та перевага, якою пишаються перед нами, жінками, наші чоловіки досить таки умовна. У праці наших загально-національних організацій часто виявляються неґативні впливи саме тих властивостей, якими так щедро наділяють саме нас, жінок. Боротьба дрібних самолюбств, атмосфера сплітoк і особистих непорозумінь, відсутність витревалости і систематичности — який великий вплив все це має на роботу тих наших установ і організацій, де жінка не відограє жадної ролі. Через те я була певна, що наш конґрес перейде не гірше, ніж всі ті зїзди і конґреси, які організують і відбувають „досвідчені" діячі і працьовники з мужеської половини.

Дійсність показала, що наш конґрес випав краще, ніж багато з тих підприємств, які організують мужчини. Особливо, коли порівняти його з останнім сокільським здвигом.

ОДНА ВАЖНА ПОСТАНОВА.

В резолюціях конгресу є багато цінного матеріялу, який має загально-національне значіння. Дозволю собі тут спинитись лише над однією з точок.

Думаю, що одним з дуже важних позитивних моментів роботи конґресу є те, що він назначив правильний шлях, як розвязати таку поважну і болючу для нас проблему соборности. Болючість цієї проблеми відчувають особливо ті, що перебувають на еміґрації В нездорових умовинах еміґраційного життя витворилось таке хоробливе явище, як поділ наших організацій на соборницькі і несоборницькі. Витворилась певна ґрупа наших національних організацій, яка присвоїла собі виключний монополь на назву соборницьких і дозволяє собі всі інші несуголосні з ними установи заплямувати іменням несоборницьких.

Називаю це зявище хоробливим, бо думаю, що кожний, хто уважно слідкує за подіями і фактами нашого повоєнного життя мусить признати, що ідея соборности, ідея єдности і спільности інтересів цілої нації на всіх її етноґрафічних просторах, зробила нечуваний поступ.

Під теперішню хвилину у нас не повинно бути несоборницьких організацій. Між окремими нашими угрупованнями є ріжниці щодо способів і шляхів осягнення єдности нації, але жадних суперечок про домагання соборности в українському національному таборі в теперішній час уже не може бути

ШЛЯХ НАЙДЕНИЙ КОНҐРЕСОМ.

Для сучасного стану розвитку нашого національного руху, проблема соборности є так само перейденим етапом, як стала нам проблема державної самостійности. Утворилась тепер така ситуація, що для тих, які не стоять на ґрунті самостійности і соборности нації, нема місця в українському національному житті. Але як є між нами ріжні погляди на те, якими шляхами має бути осягнена самостійність, так є ріжний підхід до справи осягнення соборности.

Український Жіночий Конґрес знайшов шлях, як піднести ідею обєднання нації на вищий щабель. Його праця йшла так, щоб оминати конфліктів між делеґатками окремих наших земель і територій. У резолюціях Конґрес підкреслив необхідність внутрішньої консолідації, злагіднення тону міжпартійної полеміки на сторінках нашої преси, потребу ослабити терття між представниками окремих наших територій і поодиноких партійних ґруп.

НЕДОЦІЛЬНА РЕЛІҐІЙНА ПРОПАҐАНДА.

Український Жіночий Конґрес звернув увагу на ту небезпеку для внутрішньої консолідації нації при поширенні релігійної боротьби і таким чином поставився неґативно до спроб релігійної пропаґанди, спрямованих проти тих релігій, які стали традиційними на окремих наших землях. Отже він заняв неґативне становище до пропаґанди православія в Галичині і Закарпатті, так само і до унійної акції на північно-західних наших землях.

ЗАМІСТЬ ЗАЯВ...

Замісць декляративних заяв про соборність Український Жіночий Конґрес спинився над тими практичними способами, за допомогою яких принцип соборности можна би втілити в наше національне життя; українське жіноцтво зрозуміло, що в цій справі, як і в інших, рішають не голосні принципові заяви загального змісту, а щоденна практика, не соборницька фразеольоґія, а праця для соборництва.

Такий підхід до проблеми соборности має загально-національну вартість і значіння. На нього повинно звернути увагу ціле наше громадянство. Але в першу чергу про переведення в життя цих постанов нашого Конґресу мусимо подбати ми, жінки, бо вони обовязують передовсім нас самих. А може ми маємо її більше можливостей до переведення їх в життя і можемо щиріше і безпосередніше підійти до справи зміцнення єдности нації. Адже сучасне наше розбиття, сучасний стан загрозливого пониження громадської моралі утворили не ми. Може нам, жінкам, лекше буде зберігти обєктивність, рівновагу і взаємне зрозуміння, які такі потрібні для осягнення консолідації, для наближення того часу, коли ціла нація буде обєднана.

Л. Садовська.

Жалібне богослуження за Ґінденбурґа у Варшаві.

ВАРШАВА, 7. 8. ПАТ. Нині в год. 11-ій перед полуднем в евангелицькій церкві, прибраній зеленю і крепою відбулося жалібне богослуження за душу покійного президента Ґінденбурґа. Президента репрезентував шеф цивільної канцелярії Свежавський. На богослуження прибули: марш. сенату Рачкевич, міністр скарбу Завадський, який заступає тепер премієра, міністри: Бек, Косцялковський, Калінський, през. Кшеменський, державні підсекретарі, ґенераліція з другим віцеміністром військових справ ген. Складковським, президент Варшави Старжинський, вищі урядовці міністерства закордонних справ, дипльоматичний корпус з амбасадорами Франції та Злучених Держав і військові аташе чужих держав. Церкву виповнила німецька кольонія. Підчас богослуження, відправленого в німецькій мові, пастор Льот накреслив життєпис покійного президента. Богослуження закінчила орхестра в супроводі орґанів жалібним маршом Шопена. По богослуженню німецькому послові фон Мольтке і членам посольства складали присутні заяви співчуття.

—o—

ЖАЛОБА У ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 7. 8. ПАТ. Нині, в дні жалоби у Німеччині з приводу похорону Ґінденбурґа, на будинку ради міністрів і державних будівлях у Польщі вивішено державні прапори до половини щити на знак жалоби.

—o—

НОВИНКИ

— **Закінчення бойкоту львівських броварів.** Ще торік, наслідком непорозуміння між управою Акційної Спілки львівських броварів і орґанізацією броварняних робітників львівські професійні союзи проголосили бойкот виробів львівських броварів. Бойкот тривав більше року. Коли після недавного італійського страйку управа львівських броварів заспокоїла домагання своїх робітників, львівські професійні союзи проголосили відкликання бойкоту.

— **За прилучення суду до Стрия.** Робляться заходи, щоби городський суд у Ходорові приділити до окружного суду в Стрию з огляду на догідну і легку комунікацію.

— **За образу Пілсудського.** Поліція арештувала власника Подільського готелю, Ізака Райзера, що вжив в одній каварні образливих слів для марш. Пілсудського.

— **Траґедія в ріці Сяні** розіграла́ся 4. ц. м. під Динівом. Власник земельного маєтку Дубрівка, 42-літний гр. Старженський пішов попол. купатися в Сяні. А що терпів на серце, у воді дістав нагло серцевого удару і дістався до вирви, яка повстала наслідком повені. Бачила це його жінка, що стояла на березі. Вона поспішила йому на поміч, але гр. Старженський, вхопившись її рукою судорожно, потягнув її в глибину ріки. Обоє затонули, заки прибігли люди, що працювали в полі. Тіла нещасних добуто з води і відставлено до палати в Дубрівці. Були молодим подружам, бо побралися щойно 6 місяців тому. Вона походила з родини гр. Мицельських.

— **Парубоцькі порахунки.** Парубки із Строєшт пов. Хотин запросили на забаву кількох парубків із Селища на Буковині. Як тільки запрошені прийшли до Строєшт, накинулися на них всі парубки, навіть і ті, що їх запросили. Селищани, бачучи небезпеку, зачали втікати додому. Один із них, парубок Тодер Сланіна, що служив при піонірах у Чернівцях і перебував дома на літній відпустці, не встиг утікти. Яких 30 нелюдів кинулося на свою жертву, страшно його побили, поломали кости, ребра й груди, праву руку й підрубали верхню губу. Опісля побитого кинули в потік Рокітну, відки витягли нещасного аж на другий день прохожі й завезли до шпиталю в Новім Селищі, де він і сконав. Всіх парубків арештувала жандармерія й відвела закованих до суду в Хотині.

— **Жертва грому.** В Наврі біля Торуня ударив грім у хату, де схоронилися сезонові робітники. Наслідки удару були страшні. 6 робітників згинуло на місці, а чотирьох легко поразило. У Великій Луці, під Венгжежном ударив гріж у хату господаря Дембовського і вбив його.

— **Новий фільмовий диктатор.** Американський уряд назначив нового фільмового диктатора Йосифа Бріна. Рівночасно усунено старого Гайса. Брін дістав цілий ряд уповажнень, які позволяють йому контролювати весь рух кінової продукції. Гайса усунув уряд тому, що за його „царювання" ствердили всякі неправильности. Тепер Брін має усунути всі зловживання.

— **Золото пливе Дунаєм.** Комісія знавців оголосила, що на Мадярщині, в багнах давнього русла Дунаю є золото. Мають тепер там поставити машину, що буде вимивати золоті зернята з болота. Сподіються великих доходів.

Відбудовують грецьку святиню. Грецькі вчені рішили відновити й добудувати знищені частини славної святині богині перемоги, Ніке. Святиня Ніке стоїть на Акрополю й є одною із найгарніших памяток грецької архітектури. Тепер думають її відновити й привернути до первісного стану. Підмурування, на якім стоїть святиня, скріпляють, її саму відновлять, а частини, що бракують, доповнять на підставі історичних описів і рисунків. Відбудова святині Ніке є перша з цілого ряду робіт над відновою старинних грецьких памяток. Уряд виплатив на цю ціль уже великі суми.

— **Музей стрижіїв.** У Відні відчинили стрижі музей свого мистецтва. Можна там побачити моделі зачісок усіх часів і країв. Огляд дуже цікавий. Бачимо між іншим, як фризієрський фах процвитав іще в старинним Єгипті.

— **Лев на волі.** Із замку польських маґнатів Гасів утікла львиця, яку власники тримали для власної приємности. Ціла замкова служба шукає за львицею, але не могла дотепер її знайти. Серед мешканців в околиці панує паніка, бо хоч львиця цілком молоденька й освоєна, не знати, чи на свободі буде безпечна.

— **Ріжні вістки.** Золотий запас Райхсбанку має нині 74,87 міліонів марок. — Анґлійський король жертвував багато книжок на бібліотеки для безробітних. — У Ґенуї спустили на воду новий італійський кружляк „Монтекукулі". — Від 15. жовтня імовірно відновлять залізничий рух між Румунією і Радянським Союзом через Бесарабію; відбудують залізничий міст на Дністрі. — На засіданні президії ленінградської Академії Наук рішили перенести фізичний, математичний та енерґетичний інститут до Москви. — У союзі французьких фронтовиків" (учасників останньої війни) повстав конфлікт; 70.000 членів хоче виступити зі союзу тому, що в ньому є забагато „марксистів". — У місті Оран (Альжир) уродила одна жінка цими днями четверо дітей; усі вони живуть, нормальні та здорові. — У Стокгольмі радить конґрес еперантистів при співучасти 2000 делеґатів з 30 країв. — До Тифлісу вернулась експедиція грузинського туристичного товариства, що 27. липня ввійшла на гору Казбеку; трьох її учасників дійшло до висоти 5889 метрів. — Подорож „Цеппеліна" з Німеччини до Америки відкладена з причини несприятливої погоди. — В Зл. Державах живе 20 міліонів безробітних з державної допомоги. — В Канаді згинула знана американська летунка Герал Мерсаліс, впавши жертвою катастрофи. — З причини спеки експльодував у Гірошіма маґазин динаміту, причому згинуло 30 осіб, а 100 покалічило.

По широкому світі.

— Підчас чистки вищої комуністичної школи в Харкові викрили між професорами націоналістичну організацію, наслідком чого 25 професорів видалено з партії.

— Появився декрет совітського уряду про кари вязниці до 10 літ за опукування на вазі, мірі і ціні товарів, що сталося масовим явищем у совітській торговлі.

— Посуха у Злучених Державах заподіяла величезні шкоди в 24 стейтах, які мають 27 міліонів населення. Найбільше потерпіли стейти полудневa і північна Дакота, Монтана, Віомінґ та 12 полудневих стейтів. Втрати доходять до 5 міліярдів долярів.

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол.

(з почт. пересилкою 0·95 зол.)

Із судової салі.

ВІДГОМІН КАНОНІЧНОЇ ВІЗИТАЦІЇ ЄП. БУЧКА В НОВОСЕЛЕЦЬКОМУ ДЕКАНАТІ.

В окружному суді в Тернополі (окр. судя Мешковський) відбулися дня 6. серпня ц. р. чотири карно-адміністраційні розправи, а саме: 1) проти новоселецького і збаражського декана о. *Теофіля Копистянського*, пароха в Клебанівці, пов. Збараж і *Івана Яремка*, господаря в Коршилівці, пов. Скалат, 2) *Андрія Лібера*, господаря в Коршилівці, 3) *Дениса Ваврyха*, господаря в Росоховятци, пов. Скалат і 4) *Андрія Грегоровича*, господаря в Росоховятци, обвинувачених за недозволене влаштування зібрання (бандерії) в часі канонічної візитації епископа о. д-ра Івана Бучка при його приїзді до Коршилівки дня 17. травня ц. р. — (ад 1) і ад 2) — і до Росоховатця дня 18. травня ц. р. без дозволу староства. Повищими вчинками допустилися всі обвинувачені проступку зі ст. 7. закону про збори (влаштування зібрання під голим небом без дозволу влади, себто староства в Скалаті), за що згідно з постановою ст. 25. повищого закону староство в Скалаті покарало трьох перших гривною по 25 зол. або трьома днями арешту, Ваврyха гривною 30 зол. або 3 днями арешту, врешті Грегоровича гривною 50 зол. або пяти днями арешту. В кожному наказі подано також, що обвинувачені Лібер, Яремко, Ваврyх і Грегорович проявили нехіть і легковаження для польської держави, бо брали участь у бандерії, якої їздці були прибрані в козацькі строї і яка мала жовто-блакитні прапорці. Всіх пятьох обвинувачених боронив пос. *д-р Степан Баран.*

Обв. о. декан Копистянський, старший і дуже поважний та культурний священик, боровся тим, що, як сам від 60 літ памятає, католицька людність витала все і витає згідно зі старим звичаєм свого епископа при нагоді канонічної візитації бандеріями в народніх строях і що він сам як декан хотів рівнож вшанувати приїзд свого епископа якнайбільше врочисто кінною бандерією і доручив це зробити своїм парохіянам у Коршилівці. Знає теж з практики і звичаю, що ніколи ніхто не старався в старостві за дозвіл на привитання епископа бандерією і досі ніяке староство не потягало нікого з арэнжерів чи учасників бандерії до карно-адміністраційної чи судової відповідальности за влаштування без попереднього дозволу бандерії, навіть в козацьких строях і з українськми прапорцями. Це мало місце перед кількома роками при нагоді канонічної візитації римо-кат. епископа суфрагана д-ра Лісовського в Збаражчині, де нпр. в Яцівцях витала його і українська бандерія в таких самих козацьких строях як тепер у Коршилівці і з українськими прапорцями, що навіть епископові Лісовському подобалося. Там само було і при нагоді минулорічної канонічної візитації епископа д-ра Бучка в скалатському і грималівському деканаті. Ані з нагоди приїзду еп. Лісовського, ані з нагоди приїзду еп. Бучка м. р. ніхто з аранжерів бандерії не старався за попередній дозвіл староства на влаштування бандерії і ні в одному випадку не потягали нікого до судової відповідальности. У своєму вчинку о. декан Копистянський не бачить нічого карогідного і бере на себе і за других повну відповідальність.

Донесення до староства зробила поліція, згадуючи, що кликала на постерунок на день перед влаштуванням бандерії поодиноких обвинувачених крім о. Копистянського і устно заказала їм влаштовувати бандерію при приїзді еп. Бучка, чого обвинувачені не послухали.

На устній розправі в окр. суді оборонець д-р Баран поставив щодо всіх обвинувачених одноманітний внесок на допущення і переведення доказів: 1) зі знавця о. д-ра Антона Ратушного, римо-кат. пароха в Тернополі, на обставину, що згідно зі звичаями католицької церкви місцева кат. людність при нагоді канонічної візитації витає епископа бандеріями і на це не старається за дозвіл зі староства; 2) зі свідків о. провінціяла Бернардинів Магонського, тепер римо-кат. пароха в Яцівцях, пов. Збараж і о. Богдана Пуркопського, греко-кат. пароха в Камянках, пов. Скалат, на оборону обвинувачених, що при канонічній візитації еп. Лісовського в Збаражчині перед кількома роками і еп. Бучка в Скалатщині мин. року були бандерії в козацьких строях і з українськими прапорцями і це все без попереднього дозволу зі староства і що нікого за це не потягнено до відповідальности. А що те саме робили і обвинувачені згідно з віковим звичаєм — то і вони не допустилися, твердив оборонець д-р Баран, ніякого проступку і тому не повинні підпасти ніякій карі.

Окр. суддя Мешковський рішив відложити розправу і віднестися до староства в Скалаті зі запитом, чи воно дало постерункам доручення заказати влаштування бандерій цього року при привитанні епископа Бучка з нагоди канонічної візитації. Щойно на новій розправі по приході реляції зі староства суд вирішить, чи треба взяти на увагу повищі внески оборонця д-ра Барана і перевести доказ з поданих ним свідків.

—o—

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Пісня вулиці.

Це пісня тих, що їм вулиця — домом.
Вулиця чорна й як доля зла...

Львів з давен-давна мав славу співучого і розспіваного міста. Особливо його передмістя були залиті піснями, звуками катаринки, гармонії, гітари, мандоліни, дримби, пізніше грамофону.

І сьогодні лунають пісні, але вже інші, нові. На хвилі тремтючих звуків мандоліни і з позою на повагу гітари плинуть танго і фокстроти. Співають їх молоді люди, хлопці, ба й діти, щоб заробити на прожиток. Співають удень на вулиці, під бальконами, на подвірі. Співають і вночі.

Вийдіть коли та погляньте на картину чи ревію, колись такого живого і шумливого міста.

Роблю це інколи.

Виходжу із затишної вулиці, де чути тільки тихий шум обчімханих клепів, молитву сверщика, пристрасний котячий дует, пізніше стукіт кінських копит, гуління задихаючого авта й ось — уже середмістя.

А там, в алеї молоденьких тополь, на Академічній бренять мандоліни, гітара та несеться пісня.

Кількох хлопців бренькає на шарпаних інструментах, а біловолосий хлопчина „пайст пісню палкову". Співає старі, перемелені танґа про „золоту пантеру", про „танґоріту", а на кінці про „серце мами"...

Вертаються притомлені і пітхмелені люди до хати, а під граватовим бальдахимом неба, засіяного зорями хлопчина співає чистим металічним голосом:

Єдине серце мами коханням все тремтить,
Єдине серце мами біль всякий збавне вмить.
Все горе зрозуміє і все простити вміє, —
Як перестане в грудях бить.
Як важко, важко жить!...

Звідкіля в його репертуар попало це пресумне танго? Чому на брук засміченої вулиці кидає найкраще й найдорожче слово: „мама"? Слово, яке перевищують лиш: Бог, правда і милосердя, а якому не дорівнює ніяке інше ні силою, ні красою ні глибиною звуку.

Чи станула перед очима хлопчини візія мами, що колись гладила його білу головку, а тепер спочиває тихим сном на Янівському цвинтарі? Чи пригадалась йому мама, що погасила може світло в маленькій світлиці на Клепарові чи Замарстинові і не може вснути вижидаючи сина, що пішов на заробітки.

Минають люди малого трубадура; часом пристануть, послухають та рідко хто гріш йому кине.

А прецінь є в нас добрі, милосерні люди. Чудаки й чудачки ловлять безкатних псів і котів та віддають їх до „звірнячого заксіону" при „Т-ві опіки звірятами".

Чому цих бездомних дітваків так байдужно люди минають? Хтож більше потребує помочі чи порятунку, як той, що з нужди виймов на вулицю і торгує серцем мами?...

Тиберій Горобець.

Цукорня

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

Звязок зі світом дає **„ДІЛО"** за 5 зол. місячно.

Студентські справи.

Студії у високій технічній школі в Данціґу.

У данціґській техніці істнують такі виділи з відповідними відділами: **I. Загальні науки:** а) мінералоґія і геольоґія, б) хемія, в) фізика, механіка, математика.

II. Будівельний: а) архітектура, б) загальна інжинерія (водна і сухопутна), в) культурно-меліоративна інжинерія.

III. Машинно-електро-корабельна техніка: а) будова машин, б) електротехніка, в) будова кораблів, г) будова літаків (летунство).

До данціґської техніки приймають кожного абсольвента гімназії без ніяких вступних іспитів та обмежень в тім, що на III-тий виділ треба відбути перед вступленням шести місячну практику як робітник у механічному варстаті. Шкільні оплати за семестер (один піврік) около 600 зол. На дальших семестрах можна дістати знижку оплат. Вписове коштує 60 зол. Місячне удержання в Данціґу (харч і помешкання) коштує 100—150 зол. Подання про приняття треба вносити до Союзу Українських Студентів „Основа" у Данціґі до 15. жовтня ц. р. з такими залучниками: 1) Свідоцтво зрілости в оригіналі і перекладі на німецьку мову. 2) Життєпис. 3) Коли в студіях або по матурі була довша перерва, як пів року, тоді треба долучити свідоцтво моральности від парохіяльного уряду. 4) Для III-го виділу посвідку про відбуту шестимісячну практику. 5) Заяви родичів, що будуть платити шкільні оплати. Всі залучники в німецькій мові. Переклади і леґалізацію можна полаштати в Данціґу за окремою заплатою. Вписуватись на техніку можна також пізніше, але вже за окремою доплатою 20 зол.

Крім згаданих виділів, при техніці істнують самостійні інститути: 1. Агрономічний і 2. Торговельний — оба з трирічним курсом навчання. По скінченні і по зложенні відповідного дипльому осягається титул „дипльомованого агронома", або „дипльомованого купця".

За інформаціями прохаємо звертатись на адресу Союзу: Verein Ukrainischer Studenten „Osnowa" Danzig-Zangfuhr, Technische Hochschule.

За Союз:

Роман Загайкевич Остап Дерлиця.

Дописи.

ТУРКА н/С

Дві кооперативні наради. Заходом Комітету Організації Кооператив у Турці відбулися тут дві кооперативні наради: в дні 29. VII. ц. р. для міста Турки і в дні 1. VIII. ц. р. для повіту Турка. На нарадах було по 80 осіб; на другій нараді представники 11 кооператив з Ісаїв, Соколик, Вовчого, Водосини Малої, Шумяча, Хашова, Ільника, Букінця, Лопушанки Лехньової, Дидьової і Турки, і приявних 7 священиків. На нараді з 29. VII. ц. р. проводив д-р М. Кондрат, секретарював С. Бандрівський, реферував д-р В. Бабій. У дискусії промовляли кроме вичислених о. А. Левицький, А. Горечко, М. Ганик. Нарадою з 1. VIII. проводив д-р Марцін, реферати виголосили д-р В. Бабій і С. Бандрівський. Дискутантами були: о. Ю. Татомир з Лужка, д-р М. Конрад і А. Горечко з Турки, о. І. Криса з Ісаїв, М. Сонич з Вовчого, І. Лучкан з Водосини, С. Кузьмин і М. Ганик з Турки. Обі наради винесли одноголосно такі резолюції: 1) рішається повести ударну кампанію за масовим членством збільшити сітку українських кооператив у Турчанщині і закуповати аж до хвилини оснування Повітового Союзу Кооператив всі товари в філії „Народньої Торговлі" в Турці, 2) ввести в істнуючих кооператиках безоглядну дисципліну, скасувати борги, держатись твердо гасла „свій до свого" і 3) підготовити повітове кооперативне свято. З натиском треба зазначити, що хід анкет був дуже діловий, рівень дискусії дуже високий, учасники виявили велике зрозуміння кооперативної організації і доказали понад усякий сумнів, що Турчанський повіт уже тепер може рівнятися з іншими давно зорганізованими повітами!

БЕРЕЖАНЩИНА

Рільнича школа в Шибалині пов. Бережани. В минулому році відкрито в Шибалині, біля Бережан українську рільничу школу сперту на системі коедукації. Хто ближче цікавиться нашим шкільництвом, зокрема сільсько-господарським, знав проект програми навчання і проект організаційної системи цього заведення, був цікавий, як це все вийде в практиці. Бо шибалинська школа не зовсім новий тип рільничої школи. По році її істнування показалося, що думка основника школи, який був рівночасно і автором програми — була доцільна. Коедукаційна система у рільничо-господарських школах майже конечна. Рільництво це може одинока ділянка, де спільно працюють чоловіки і жінки; спільно вони ведуть цей варштат праці, взаємно себе доповнюють, дуже часто і заступають. Про програму досить тут сказати, що вона застосована до вимог нашого життя та до стану нашого селянина. За два роки навчання дає хлопцям і дівчатам основне знання рільництва, зокрема дівчатам знання домашнього господарства, одним і другим загальну освіту. Школа в Шибалині, на жаль, надо знана широкому загалові. А шкода, бо рільничих шкіл ми майже не маємо, хоч ми в 90% хліборобський нарід. І тому такою школою повинні би відповідні особи поцікавитися та не допустити, щоб її стрінула така доля, як це було вже з неодним гарним ідейним почином. У першому році скінчило тут науку з вдоволючим висліком 22 учнів, і всі вони вписалися на другий рік (школа двоклітня); про вислід праці свідчить признання шкільної влади. Дотепер було дві візитації від Кураторії Ль. Ш. О., одна від Рільничої Палати у Львові. Обі зазначували зі здивуванням, що розвиток школи, серед наших важких обставин, поступає так гарно. Хоч нових кандидатів приймають щойно в листопаді, вже наплинають зголошення і то навіть з найдальших повітів. З цього видно, що заведення поставлене як слід та має повне запорукі, що осягне свою ціль.

КОПИЧИНЦІ.

50-літній ювілей читальні „Просвіти" в Говилові Великім. В неділю, дня 22. липня 1934. обходили громадяни Говилова Великого пятьдесятьлітні роковини заснови читальні Просвіти в їх громаді. Свято почалося Службою Божою, яку відправили чотири священики, проповідь виголосив о. Клиак з Мшани, який змалював ролю просвіти в національнім відродженні українського народу і вказав на завдання, які має перед собою „Просвіта" на будуче. Голова читальні о. совітник Курпяк відчитав повіти о. Конюби і о. Чорного колишніх сотрудників в Говилові Великім, які теплими і щирими словами згадували давні часи в перших роках діяльности читальні. Панахидою за бл. п. о. Григорія Олесницького, основника читальні і всіх покійних членів читальні закінчилася церковна частина свята. В часі Служби Божої співав хор читальні „Просвіти" в Перемишові. — По Богослуженні в гарно прибраній зеленню і національними прапорами читальняній салі при великім здвизі народу відбулася святочна академія, яку розпочав хор місцевої читальні просвітянським гимном у супроводі оркестри. Представник філії Просвіти в Копичинцях дир. Пеняк виголосив вступне слово і передав читальню в опіку теребовельській філії Просвіти (куди вона переходить, тому, що громаду перенесли до теребовельського повіту), хор чит. Просвіти в Карашинцях відспівав удатно кілька хорових точок, зложено привіти від усіх місцевих товариств і сусідніх читалень. Історію читальні від основання по нинішний день оповів п. Киба Ілько, згадав про заслуги бл. п. д-ра Евгена Олесницького, який дав почин до заснови читальні, зворушливими словами описав першу театральну виставу підготовану бл. п. о. Дмитром Хомишем, відграну 30 літ тому, переповів історію будови читальняного дому, згадав усіх годов читальні і візвав присутніх, особливо молодь, вступати у сліди своїх попередників, тих, що не жалували ні праці, ні гроша для народньої справи, а яких нині так тепло згадуємо. Читальня Просвіти в Говилові Вел. має нині поверх 200 членів, при читальні працюють аматорський гурток, читальняний хор і дута орхестра. Відспіванням національного гимну і молитви „Боже вислухай благання" закінчено це радісне свято, повне милих споминів про щирих і визначних просвітянських робітників. — По академії відбулося спільне поняття гостей і місцевих громадян, що засіли за довгими рядами столів у парохіяльному саді. Теребовельську філію Просвіти заступав на святі її голова о. декан Мохнацький. Перебираючи читальню під свою керму, висказав побажання, щоби в новім організаційнім осередку читальни дальше сповняла свої обовязки. Вечером на просторім майдані перед читальнею відбулася народня забава, в часі якої чети Луговиків і Луговичок виконали руханкові вправи; особливо чета Луговичок зробила своїми прегарними строями і гарними вправами незабуте враження.

В. П.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД І ДРІБ, Стрий, 1. серпня 1934. ч. 3, Р. І. Стор. 49—72.

ВІСТИ З ЛУГУ, Львів, липень 1934. ч. 7. Р. IX. Стор. 16.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК, Львів, серпень 1934, ч. 8. Р. VII.

НОТИ.

Я Ярославенко: КООПЕРАТИВНИЙ ГИМН, слова У. Кравченко, на мішаний і мужеський хор. Львів. муз. накладня „Торбан". Ціна 1 зол.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Снятин:

8. VIII. „Королева піка."
9. VIII. „Детектив."
10. VIII. „Пісні в липах."
11. VIII. „Задіяна острога"
12. VIII. „Мазепа."
12. VIII. „Залізна острога" в селі Карлові о год. 3 попол.

Театр шукає доброго піяніста або піяністку. Зголошення слати до 12. VIII. до Снятина, потім Заболотів.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.

Пятниця, 10. VIII. год. 7·30 веч. „Коби з хотіла", комедія. Премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Аристократи підпілля".
АТЛЯНТИК: „Сюди чи туди".
ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".
КАСІНО: „Я маю темперамент".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал бідних дівчаток" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Ванька" та ревія
МІРАЖ: „Дівчина та міліон", „Паприка".
МУЗА: „Пригода опівночі" і „Гніздо залюблених".
ПАН: „Зле кохання" і „Бастер Кітон одружиться".
ПАЛЯС: „Королева богеми" (чеська муз. комедія).
ПАСАЖ: „Мандзурія горить" і ревія.
РАЙ: „Тоні бой" „Посередник кохання" (Бастер Кітон).
СВІТ: „Сни Індії" та „Фліп і Флян".
СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ніч кохання" (Дж. Мохіка) та ревія „Зачаровані фігури", „Кохання в перешкодами".
ХІМЕРА: „Незнайома з телефону" (комедія).
УТІХА: „Кохання на приказ" (російська фільма) і ревія.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Закордонне радіо.

Середа, 8. серпня 1934.

Відень (506,8) 14·10, 17·40 Пляти, 20·25 **Братислава** (298,8) 19·30 Легка музика, **Прага** (470,2) 13·30 Сальонова музика, 16·40 Симфонічний концерт, **Копенгаген** (255,1) 22·15 Концерт, **Штрасбург** (349,2) 20·45 Симфонічний концер, **Берлін** (356,7) 14·15 Концерт солістів, 16·00 Легкий концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·00 Скрипці, **Мінхен** (405,4) 23·00 Камеральна музика, **Бреслав** (315,8) 19·00 Концерт, **Осльо** (1154) 21·00 Радіоконцерт, **Стокгольм** (426,1) 20·00 Радіоконцерт, **Будапешт** (549,5) 20·15 Оперетка, **Міляно** (368,6) 17·10 Концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Ґісмонда, опера.

Четвер. 9. серпня 1934.

Відень (506,8) 20·10 Радіоконцерт, 22·50 Органи, **Прага** (470,2) 20·00 Симфонічний концеут, **Копенгаген** (255,1) 14·45 Радіоконцерт, **Париж** (1649) 20·00 Симфонічний концерт, **Атльона** (531) 21·55 Ірляндська музика, **Білгород** (439,8) 18·30 Концерт квартету, **Рига** (514,6) 19·30 Симфонічний концерт, **Берлін** (356,7) 16·00 Сумерк богів, опера Вагнера, **Стокгольм** (426,1) 21·15 Концерт солістів, **Міляно** (368,6) 17·10 Конічна опера, **Рим** (420,8) 17·10 Концерт, 20·45 Симфонічний концерт,

Львівське радіо.

Середа, 8. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня програма, 11·47 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Гр. пл., 13·00 Полудневий денник, 13·05 Концерт, 14·05 Збіжева біржа, 16·00—17·00 Трансмісія з Варшави, 17·00 Трансмісія з Кракова, 18·00, 18·15 Трансмісія з Варшави, 18·20 Популярна музика, 18·45, 19·15—19·55, 21·12—22·15, 23·00 Трасмісія з Варшави 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·55 Спортові вісти, 22·15 Танкова музика.

Четвер, 9. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиції, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концеот, 13·00 Полудневий денник 13·05 Авдиція для дітей, 13·20—14·05 Трансмісія з Варшави, 14·05 Збіжева біржа, 14·15 Пляти, 16·00 Хор, 16·00 Легка музика, 17·00 Листи і програми 17·15 Спів, 17·30 Концерт, 18·00 Трансмісія з Варшави. 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Фортепян, 19·50 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки 20·02 Літературні і культурні впливи Польщі на Сході, 20·12—20·40 Концерт, 20·40 Серед книжок, 20·50 Вечірний денник, 20·50—23·10 Трансмісія з Варшави.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·26 — 5·27 зол.

ШІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 7. серпня ц. р. з приводу знижкової тенденції твердих цін на масло не станить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. лець	2·70	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло знижкова, на молоко і сметану вдержана, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 8. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомесарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Курі	I класа „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВОЛЯНИЙ КОМПЛЕТ майже новий з причини жалоби продам дешево. Коперника 42 а II. пов. Гаврисевич. 121 2-2

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево одностою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 2—?

УЧНІВ середніх шкіл нижчих клас приймуть на станцію. Львів, св. Тереси 18. м. 1. Гевкова. 123 1—1

ДО ВИНАЙМУ З КІМНАТИ з кухнею, повний комфорт, вул. Павлікіна 11. партер. 125 1—1

КАМЯНИЦЯ одноповерхова, нова, горішний Личаків, ціна 34.000 зол., вклад 27,000 зол. Продасть Чорний, вул. Петра 11, від 2—4 попол. 124 1—2

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Найдоцільнішою обороною перед обридливими насікомими

...є ФЛІТ, який їх НИЩИТЬ.

Сотні тисяч істот наражені кожного року на хороби спричинені насікомими, які розносять заразні. — Тому треба вистерігатися недоцільних комаховбійчих способів. Треба домагатися тільки ФЛІТУ і не приймати всіляких підрібок. Розпилений ФЛІТ не плямить. — Домагайтеся жовтої бляшанки з чорною опаскою і жовнірком. Ціни ФЛІТУ значно знижені.

За безцін!! Фотографічний апарат

UNIVEX 8·50 зол. Розмір світлин 3 × 4 цм.

„Foto-Radjo-Palace"

Львів, пл. Марійська ч. 8.

Найбільший вибір фотографічних і радіових апаратів. 10/79 7-10

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

ЛЬВІВ, РИНОК 10.

ВИКОНУЄ В НАЙКОРОТШОМУ ЧАСІ І НАЙДЕШЕВШЕ ТВОРИ, БРОШУРИ, АФІШІ, ЧАСОПИСИ ТА ВСІЛЯКІ ІНШІ ДРУКИ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 210 (13.755). Львів, пятниця 10. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ПОХОРОН ГІНДЕНБУРҐА.

Промова Гітлера.

ТАНЕНБЕРҐ, 7. 8. ПАТ. Коли похоронний похід прибув до Таненберґу, домовину з тілом Гінденбурґа підчас жалібних урочистостей перенесено з вежі вождів на величезне подвіря.

Після проповіди пастора Дормана промовив над домовиною канцлер Гітлер, подаючи життєпис покійного президента. Говорячи про бій під Таненбергом, канцлер підкреслив трагічний кінець війни для Німеччини. Гінденбурґ — говорив канцлер — здавив злочин супроти батьківщини. Відійшов з рядів вожд, якого імя вписано на вічні часи до книги історії. Був це останній тріюмф старої армії, коли національна Німеччина не могла знайти чільнішого представника, як старого ґенерала і вояка, фельдмаршала світової війни. Є це таємна воля Провидіння, що в часі президентури того вояка і слуги нашого народу сталося можливе відродження народу. В його імя доконано діла обєднання. Гінденбурґ як президент республики був оборонцем націонал-соціялістичної революції і тим уможливив відродження німецького народу. Тому 20 літ роздався з того місця перший раз голос дзвонів, що славили імя покійного, сивого фельдмаршала на велике поле бою, де осягнув єдину у своїм роді перемогу. Німецький нарід буде приходити до свого героя, щоб у критичних часах черпати нові сили до життя. Коли щезнуть останні сліди терпінь, імя його залишиться все безсмертне. Покійний вожде, — закінчив канцлер — увійди до Вальгалі!

Після промови канцлера орхестра відограла військову пісню „Ich hatte einen Kameraden".

В похоронних урочистостях взяв участь полк. Гінденбурґ син покійного, державні міністри, дипльоматичний корпус, члени Райхстаґу, ветерани світової війни з прапорами 5 полків, що брали участь в бою під Таненбергом і поверх 200.000 осіб зі всіх сторін Німеччини.

На вічний спочинок.

ТАНЕНБЕРҐ, 7. 8. ПАТ. Після промови канцлера, при звуках пісні „Horst Wessel" 8 старшин взяло домовину на рамена і понесло її до вежі маршалків, де тіло пок. президента зложено на вічний спочинок. Перед домовиною старшини несли відзнаки й булаву маршала. За домовиною ступав одинокий живий з фельдмаршалів із світової війни ф. Макензен, канцлер Гітлер і ін. Коли внесено домовину до вежі, орхестра відограла марша 3 полку піної ґвардії, в якому служив покійний. Перший вінок зложив на домовину канцл. Гітлер. При звуках марша прапорові почоти покинули памятник. На тім скінчився похорон.

У всіх містах і селах Німеччини перервано працю і слухано радієвої передачі похоронної врочистости. Точно в год. 11.45, коли домовину виносили на місце вічного спочинку, всюди припинився всякий рух. Поїзди задержались, піші прохожі зупинялись, всі відкривали голови. При звуках дзвонів підносились руки до гітлерівського привіту. За мінуту в цілій Німеччині розпочався знову нормальний рух.

Нова подорож Літвінова.

МОСКВА, 8. 8. ПАТ. Комісар Літвінов виїде в найближчому часі в довшу закордонну подорож, до якої московські дипльоматичні кола привязують велике політичне значіння. За поголосками, які кружляють в тих колах, комісар Літвінов має відвідати в неофіціяльному характері Німеччину, Францію й Італію. Предметом розмов Літвінова має бути проект східного Льокарна та відношення Італії до справи ефективального приступлення СССР до Ліґи Націй

В Австрії вішають дальше.

ВІДЕНЬ, 7. 8. ПАТ. Австрійські наглі суди засудили знову на смерть двох учасників віденських подій. Один з них брав участь в нападі на канцлерський уряд. Присуд виконано. Другого засудженця, учасника атентату в Кляґенфурті, помилували і кару замінили на 15 літ тяжкої вязниці.

В Китаю неспокій.

ЛЬОНДОН, 7. 8. ПАТ. Кореспондент Райтера повідомляє із Сімла: Китайські війська не заняли ще Кашгару й території, евакуованої ребелянтами. Ситуація в місті непевна, бо нема нікого, хто був би відповідальний за вдержання порядку. Підозрівають, що китайські війська дістають зброю, муніцію, а мабуть і гроші від совітського уряду. В офіціяльних японських колах побоюються перемоги китайських військ.

Після альжирського погрому.

ПАРИЖ, 7. 8. ПАТ. Справоздавець „Парі-Суару" повідомляє з Константіна, що в місті оголошено стан облоги. Вільно ходити по місті тільки з окремою леґітимацією. Описуючи подробиці погрому жидів, кореспондент зазначує, що араби страшно масакрували жидів. Жертви погрому, що перебувають у шпиталях мають сліди незвичайного варварства. Батьки не можуть пізнати лиць побитих дітей. Доля 10.000 жидів, що живуть у Константіні, дальше непевна. Настрої пімсти серед арабів досі не вигасли. Кореспондент звідомляє, що в подіях згинуло 40 осіб, а коло 200 є ранених.

Ширіть наш часопис!

Sygn. VI. 1. Pr. 417/34.

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie wiceprezes S. S. O. Ł. Malicki jako przewodniczący, S. S. O. J. Rupp i S. S. O. Wł Pauli jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 201 czasopisma p. t.: „Diło" z daty, Lwów, dnia 1 sierpnia 1934, po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 30 lipca 1934. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Diło" Nr. 201 z daty. Lwów, dnia 1 sierpnia 1934. zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Iz sudowoji sali", a) w ustępie od słów: „szczo spyrawsia" do słów: „fakti", b) w ustępie od słów: „wsi prokuraiorśki" do słów: „11. hol. „tak" — znamiona występku z art. 127 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1863. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu: znieważanie Sądu przez stawianie zarzutów, iż Sąd w Czortkowie wydał wyrok niezgodny z przodem sądowym w procesie Włodzimierza Biłyńskiego. Według §§. 487, 489. 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki w. r. Protokulant: Skut w. r. Za zgodność: Worzeszczak p. kanc.

ЗБІЖЖА Й ПАША це висліди цілорічної праці рільника й одинокі його засоби до життя, тому вони мусять бути обезпечені від огню тільки в

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Ультимативні погрози союзника.

Львів, 8. серпня 1934.

Безпосередньо після повороту міністра Бека з Риґи й Таліна звернули ми на цьому місці увагу, що шум австрійських подій приглушує по суті багато поважнішу міжнародню справу, якою є кампанія довкола французького проекту т. зв. східнього Льокарна. Ми вказали на характеристичні голоси польської півофіціяльної преси, які вказували на неґативне становище Польщі до того проекту, іншими словами — на дальше загострення відносин поміж Францією і Польщею, не вважаючи на недавні відвідини у Варшаві мін. Барту і на оптимістичні толішні вигуки наївних французьких публіцистів, які були переконані, що сама поява пана Барту у Варшаві повинна була настільки заходити всіх поляків, щоб вони на будуче беззастережно й наосліп ішли на всі карколомні французькі комбінації.

Наші міркування вперед тяжіли здійснилися: темою, яка нині займає перше місце в европейській пресі, це справа „східнього Льокарна", а найбільший „перець" у цій темі — це франко-польські диференції. Ведеться ціла прилюдна дискусія про те, чи проектований пакт дійсне комунебудь — і кому саме — потрібний та чи правильно робить польська політика, коли до того нового пакту не квапиться. Дискусія йде у тому тоні, що читачі легко можуть забути, чи річ іде про виміну думок між союзниками нпр. для популяризації серед широких мас обох народів проектованого нового скріплення союзу, чи це один противник старається всіми способами згноїти другого, силуючи його до підписання документу, з якого всі користи матиме лише одна сторона.

Ця дискусія не вгаває, хоча кілька днів тому французький амбасадор у Варшаві Лярош відвідав мін. Бека і щось аж дві години з ним конферував. Поголоски про паладнання „непорозуміння" залишаються покищо поголосками, а п. Пертінакс в „Еко де Парі", ба навіть півофіціяльний паризький „Тан" не вгавають атакувати польське міністерство закордонних справ за те, що воно зволікає з відповіддю і ляверує поміж Парижем та Берліном „з очевидним нахилом у сторону Берліна, як вільно судити по минулих і теперішніх ходах польського міністра" (буквальний цитат статті Пертінакса). „Тан" посувається аж до пророчистої погрози, що або Польща вибере систему власних безпосередніх пактів зі своїми сусідами, вірятиме їм і зречеться на випадок небезпеки помочі свого союзника, або негайно підпише колективний „східній" пакт...

Однак становище офіціяльних французьких кол не дуже міцне й не дуже світле. Передовсім поділена є сама французька прилюдна опінія і чільні політики, ба навіть поважні часописи заангажувались також проти „східнього пакту". М. ін. „Журналь де Деба" признає слушність острахові Польщі, що вона втратить через отой пакт свободу рухів і свій престіж на Сході Европи. До того погляду прилучується офіціяльна італійська преса („Пополо д' Італія"), що тим цікавіше, що прецінь італійська дипльоматія нібито „дораджує" Варшаві і Берлінові згодитися на пакт. Дальше: проти тої французької комбінації виступає рішуче взагалі вся протибольшевицька преса, яка бореться проти нього

як проти промощування дороги Совітам до Ліги Націй і проти союзу західнього поступу й демократії з азійським нападництвом і деспотією.

Нині йде велика дипльоматична боротьба за обличчя Сходу Европи. Найскладніше становище у цій боротьбі малих балтійських держав, які раптом опинилися в осередку уваги західних і східних вельмож, опинилися поміж молотом і ковалом: з одного боку натискають на них Совіти й Франція, з другого Німеччина і частинно Польща. Це справді трагікомічна ситуація: ніхто тих балтійських держав досі не зачіпав і бодай на найближчу будуччину війна воєнна небезпека тим державам не грозила. Тимчасом вмовляють у них непрошені опікуни, що їм страшенне треба заасекуруватися від війни, а наслідок такий, що саме та асекурація витворює над Балтиком найбільше згущену атмосферу. Естонський і литовський міністри закордонних справ буцім то заявили у Москві, що їх держави нічого не мають проти „східнього" пакту. Франко-московська преса миттю це розголосила й вкувала в цієї злогадної заяви зброю проти Польщі, що, мовляв, Польщі грозить повна ізоляція і втрата всяких впливів над Балтиком, якщо мерщій не підпише пакту. Звичайно, що годі вимагати від балтійських міністрів, щоби вони дементували голоси преси, які є теж знаряддям дипльоматичної тактики. Але й теж не бачимо, щоби ті балтійські держави квапилися ховатися під крила большевицької опіки.

Непевна ситуація французького кабінету, який ось-ось може розлетітися, та щораз ближчий термін чергових сходин Ліги Націй, які мали стати маніфестацією нової европейської конфігурації сил (Франція і Совіти як сторожі версайського миру), — ці два моменти страшенне хвилюють Францію і кажуть їй щораз гірше гніватись на непослушних дітей, яким насилу хоче патронувати.

Нас цікавить ця справа тому, бо річ іде тут за нове скріплення чи ослаблення Совітів.

Землячка з Канади знайомиться з рідним краєм.

Розмова із п. Анною Романчич.

Від двох місяців проживає серед нас молода землячка з далекої Канади **п. Анна Романчич** з Едмонтону, головного міста провінції Альберта, що прибула на Український Жіночий Конгрес в Станиславові як делегатка Союзу Українок в Канаді. Є вона державною канадійською урядничкою і працює в провінціональному уряді в Едмонтоні у відділі суспільних справ. Знає цілу Канаду і особисто майже всіх наших тамошніх видніших діячів, серед яких як свідома і активна українська громадянка займає одно з визначніших місць. Завдяки своїй професії стикається часто з нашими емігрантами як і з емігрантами інших національностей, що осіли у далекій західній величезній провінції Альберта, — і знає їх відносини. Про українську еміграцію в Канаді, зокрема про фармерів-поселенців, висловується п. Романчич дуже додатно і певна, що жде їх велика будучність.

УКРАЇНЦІ ЯК КОЛЬОНІЗАЦІЙНИЙ ЕЛЕМЕНТ

Українці творять в Канаді (буде їх около пів міліона) третю щодо числа націю по англійцях і французах і колись у політичному, культурному і господарському житті цієї великої держави майбутности будуть відгривати помітну ролю.

Українці визначуються великим кольонізаційним хистом як незрівнані хлібороби-фармери і під цим оглядом перевищають значно навіть англійців, не кажучи вже про французів. Успішно суперничать вони з іншими національностями в ріжних ділянках, маючи незрівняну прикмету — хист пристосуватися до обставин. Тепер канадійські українці є в стадії витворювання власної численної інтелігенції і ріжних фахівців, чого давніше з природи річи не було. Самозрозуміло, що зі зростом числа національно свідомої української інтелігенції, вихованої в канадійських, англійських і французьких школах, прийде там дальший помітний поступ у нашій культурній організації. Слабо ще стоїть там справа з нашою власною господарською організацією на більші розміри — особливо хліборобства. Тут наші фармери належать до англійських організацій (пр. елеваторських).

ЗВІДКИ ПОХОДЯТЬ ЕМІГРАНТИ.

Наші довоєнні емігранти в Канаді походять головно з Покуття, південного Поділля і Буковини (звідси значне число православних); з інших околиць Галичини емігрували до Канади тільки одиниці. Дуже сильна була еміграція з цілої Східної Галичини, а навіть трошки і з Волині, по війні до 1929 р.; вона значно скріпила національно нашу довоєнну еміграцію. Характеристично, що ані перед війною, ані по війні не було зовсім еміграції до Канади з польських етнографічних земель. Еміґрували латинники з Поділля, що найчастіше ставали там свідомими українцями. Нових латинників емігрантів стараються організувати польські консулярні представництва, але ця організація йде дуже пиняво. Взагалі поляки не відгривають у Канаді ніякої політичної ролі.

— ВІДНОШЕННЯ ЖИДІВ.

По більших містах в Канаді живуть і східно-галицькі жиди-еміґранти. Як і у старому краю нема з ними ближчих взаємин. До нас ставляться неприхильно. Вказує на це хочби факт, що перед кількома місяцями спровадили собі канадійські жиди зі Зл. Держав Північної Америки Шварцбарта, убивника головного отамана Симона Петлюри, щоби виголошував відчити про буцімто українські погроми жидів. Проти цієї жидівської нахабности повстало рішучо все українське громадянство в Канаді і на його однодушне домагання канадійський уряд викинув погромного агітатора з Канади.

— НЕ ЛЯКАЄМОСЬ ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ.

Тепер у Канаді господарська скрута, що тим більше дошкульна, що дотикає чисто хліборобської країни. Відчувають її передовсім наші фармери і вона є причиною, що подекуди звільнилось темпо нашого організаційного розвою в Канаді. Спричинила вона теж і тимчасове припинення іміграції. Канада це держава великої майбутности і коли минеться господарська кріза, піде там від нас нова еміграційна струя, що очевидно оживить наше тамошнє національне життя. Лякатися винародовлення українців у Канаді, як це є в сусідніх Злучених Державах, нема чого, і наші поселенці у своїй масі зможуть навсе задержати свою національну окремішність та стати там державним політичним чинником, що прийде із політичною допомогою старому краєві у його визвольних змаганнях. Вже нині в центральному парляменті в Отаві засідає український посол Лучкович та декілька українських послів у кількох провінціональних парляментах. У будуччині їх число напевно зросте. Канада завдяки нашим іміґрантам зі всіх держав світа відноситься вже нині найрихильніше до наших державницьких справ, чого нераз дала доказ хочби на терені Союзу Народів.

П. АННА РОМАНЧИЧ.

П. Анна Романчич родилася вже в Канаді, як внучка галицьких еміґрантів, що прибули там приблизно перед 40 літами з малими дітьми, її батьками. Дідо по батькові походив із Березова Вижнього в Коломийщині, а дідо по матері з Глещави в Теребовельщині. Ближчої родини тут вже не має, але бажала побачити родинні місця своїх родичів і дідів. Сама має високу освіту.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 10. СЕРПНЯ 1934.

КНУТ САМСУН. 2)

ЖІНОЧА ПЕРЕМОГА.

(Докінчення.)

Я був богатший о десять долярів. Богу дякувати, всетаки це щасливі дні в житті. Цілу зиму я мусів підшивати свою нагортку старими часописами, щоби хоч трохи забезпечитися перед перед вітрами й все дзвонив зубами, а товариші насміхалися з мене. І ось тепер вистане мені між іншим ще й на чудову теплу камізольку! А при найближчій нагоді, коли товариші прийдуть послухати, як я дзвоню зубами, не стерплю...

Роблю дві, роблю три тури до міста, ніщо не ставеться. Щойно коли я четвертий раз відїздив зі стації Котедж, всіла молода жінка й пішла до переднього вагону. Була в бронзовім футрі. Коли я пішов до переднього вагону і брав від неї гроші за білет, подивилася на мене широкими очима. Була дуже молода й дуже гарна, мала глибокі сині, невинні очі. Бідятко. „Чекає тебе великий страх", думав я. Однак ти певно дещо провинилася і мусиш відпокутувати. На кожний випадок я з одушевленням нестиму тебе до вотики.

Ми наближалися до міста.

Враз я побачив зі своєї плятформи, що машиніст розмовляє з цією дамою. Що він може з нею балакати? Однак по хвилині запримітив із великим здивуванням, що молода жінка пересілася на одно місце ближче машиніста й щось йому каже, а він, стоячи при своїй кермі, слухає її з великою увагою.

Їдемо далі, ставемо й знову їдемо: люди всідають і висідають, як звичайно.

Наближаємося до вулиці Монро. Думаю собі: Цей молодий дивак вибрав собі саме добре місце, вулиця тиха й ніхто не догляне, як буде злазити в каблеву яму. І думаю далі: Деколи я бачив, як трамваєві майстри, направляючи щось при каблях, злазили в каблеві ями, однак колиб котрому з них захотілося було стояти в ній, як їдуть вози, то певно став би на кілька цалів коротший і вилки, переднього возу, що провадять до кабля, відтяли би йому голову. Найближча вулиця була вже Монро і я пішов у передній віз.

Машиніст і молода жінка не говорили вже зі собою. Я запримітив лише, що машиніст потакував головою, начеб рішився на щось, а потому дивився вже просто себе й їхав повною скорістю. Машиністом був ірляндець, великий Пат.

— Їль дещо пороліше — сказав я жарґоном до нього, бо саме я побачив на рейках чорну точку, що могла бути людською головою, що сторчить зі землі.

Я поглянув на молоду жінку. Вона впялила очі в цю точку також і вхопилася твердо за лавку. „Вже лякається, щоб не сталося нещастя", думав я. „А що вона зробить, як побачить, що це її чоловік хоче вмерти!"

Однак великий Пат їхав однаково скоро: я крикнув, що в каблевій ямі є люди, але й це ніщо не помогло. А тут я бачив уже зараз голову того молодого очайдуха, що стояв у ямі звернений лицем до нас. Я вхопив свиставку й зачав пронизливо свистати; але машиніст мов оглух; за чверть мінути ставеться нещастя. Тоді я вдарив у дзвінок і кинувся вперед, хапаючи за гальму. Однак уже було запізно, вози зі скрипом переїхали над каблем, заки трамвай зупинився.

Я вискочив: був приголомшений і лише це пригадував собі, що маю витягти чоловіка, який борониться. Однак зразу я влетів знову в передній ваґон, взагалі ніде не міг собі найти місця. Також машиніст був мов одурілий і питав, чи в каблевій ямі були люди й як це могло бути, що він не задержав возів. Молода жінка викрикувала „Страшне! Страшне"! Її лице було без краплі крови і вона розпучливо держалася лавки. Однак не зімліла й за хвилину висіла та пішла своєю дорогою.

Посходилося багато людей; ми найшли голову нещасного під останнім возом; його тіло стояло ще в каблевій ямі; електричний дріт перетяв йому шию і відірвав голову. Ми знесли померлого з рейок; прийшов поліцай, що мав занятися дальшим транспортом тіла. Записав багато прізвищ, всі пасажири потвердили, що я свистав, дзвонив і вкінці скочив до бремзи. Зрештою, ми, трамваєвики, здавали звіти самі в канцелярії нашого бюра. Великий Пат попросив у мене ножа. Я зрозумів його хибою і сказав, що вже досить одного нещастя. Але він всміхнувся і витягнув свій револьвер, щоб показати, що має зброю і що йому треба ножа не до якихось дурниць, але до чогось іншого. Коли дістав ніж, сказав мені до побачення: він не може довше бути на службі; йому дуже прикро, однак я мушу сам відвезти віз до останньої стації, там дадуть мені певно нового машиніста. І пояснив мені, як обходитися з машиною. Ніж мушу йому лишити, бо хоче в якійсь тихій брамі відтяти ґудзики з одностроєю.

З тим пішов.

Не було ради; я мусів сам доїхати до останньої стації, бо за нами стояло вже багато возів. Вони чекали лише на те, щоб ми вступилися. Тому, що я вже пробував часами трохи їхати, обійшлося без випадку...

*

Після Українського Жіночого Конґресу в Станиславові п Романчич залишилась туг на довше, щоби ближче пізнати наше життя. Характеристичне, що польський консулят в Льондоні не хотів дати їй візи до Польщі і держав у себе її пашпортову справу шість тижнів. Помогла щойно її особиста інтервенція у польського амбасадора в Льондоні.

— ПОДОРОЖ ПО РІДНОМУ КРАЮ.

Насамперед побувала на Покутті і Гуцульщині. Була в Коломиї, Печеніжині, Березові Вижньому, Косові, Кутах, Криворівні, Жабю, Ворохті і ще деяких інших гуцульських місцевостях. Звідси виїхала на Волинь і Полісся. Припав їй до вподоби передовсім Кремянець, де зустрінулася з нашою громадою. Звідти поїхала до недалекого Почаєва, де була в часі храму Петра і Павла та говорила з архимандритом Почаївської Лаври, очевидно по українськи, бо іншої славянської мови не знає. Звиділа теж і Лемківщину. Була в Криниці, де чула дуже гарну проповідь місцевого священика о. Білика. Пізнала теж і ординаріятського візитатора на Лемківщину о. Качмаря, з яким виїхала до Жегестова. У тамошній священичій оселі стрінулася з гуртком наших священиків-лікуванців та пізнала і декого з тамошніх світських лікуванців. Була і в Закопаному, саме в часі повені. Всі згадані поїздки відбула в товаристві п. сенаторки Кисілевської, з якою перед кількома роками їздила разом по Канаді. У кожній місцевости побувала в селянських хатах, говорила зі селянами, стараючися пізнати їхнє життя. Діткнула її до живого величезна нужда на Гуцульщині, яка на її думку є більша, як нужда наших поліщуків, яких також пізнала і в яких ствердила брак національного освідомлення.

— ВІД ГАЛИЦЬКИХ СІЛ У ШИРОКИЙ СВІТ.

По Поділлі подорожувала сама. Була в Борщеві і в Кривчи, де оглянула тамошні печери. Була і в Чабарівці біля Гусятина, де мала немилу пригоду з коровою, що малощо не пробила її рогами. Приїхала і до Тернополя і опісля в товаристві посла д-ра Степана Барана виїхала до Теребовлі, до гостинного дому о. декана Ст. Мохнацького, з якого дружиною пізналася на Українськім Жін. Конгресі та у милій атмосфері пробула два дні. З Теребовлі відвідала і родинне село своєї матери — Глещаву. Тепер живе у п. сенаторки Олени Кисілевської в Коломиї, звідки на днях вибирається на Буковину і Бесарабію, щоби на місци пізнати наше тамошнє життя. З Румунії має намір виїхати на Підкарпатську Україну, а дальше до Будапешту, Відня і Праги, а можливо і до Берліна; пізніше до Швайцарії, звідси мабуть виїде і до Риму. На цьому за кілька тижнів і скінчилося би її европейська подорож. Через Льондон, де може зупиниться на довший час на студії, вернеться до Канади.

НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ НЕ ПУСКАЮТЬ.

Мала намір бути і на Радянській Україні. У Льондоні купила в „Інтуристі" білет їзди з мешканням і удержанням по готелях і мала їхати з Варшави до Москви, звідси до Харкова, далі до Київа, Дніпрельстану, Одеси і на Крим. Дістала навіть совітську візу в Льондоні з тим, що має зголоситися ще і у совітському консуляті у Варшаві. Тут зголосилася і казали їй зажадати на дозвіл з Москви. Ждала два тижні, пізнаючи нашу варшавську еміграційну кольонію. Вкінці в совітському консуляті сказали їй, що не можуть дати їй дозволу на візу до Совітів і уневажнили первісну візу. Сталося це без сумніву з цієї причини, що п. Романчич є свідомою українкою та патріоткою і діячкою, а таких за Збруч не пускають.

ЗНАЙОМІСТЬ З ЦЕНТРАЛЬНИМИ УСТАНОВАМИ.

Пробуваючи якийсь час у Львові, мала п. Романчич нагоду стрінутися з провідними членами нашого громадянства та пізнати життя наших центральних установ. На Конгресі у Станиславові, пізніше у Львові пізнала передовсім жіночий світ і його провідниці. Була у митроп. Шептицького, епископів д-ра Бучка і Будки, ректора Богословської Академії о. д-ра Сліпого, у голови Української Парл. Репрезентації д-ра Дмитра Левицького. Була в президії УНДА, де стрінулася з гуртком наших послів і політиків та відбула з ними конференцію. Була в редакції „Діла" та деяких інших редакціях, у ріжних наших установах. Зі Львова виїхала до Перемишля до артистки-малярки п. Олени Кульчицької, а звідти виїхала на село до Медики, щоби пізнати наші тамошні сільські установи. Одним словом, свій побут серед нас використала якнайосновніше, пізнаючи наші центральні, повітові і льокальні установи, а пізнавши їх, буде прегарним звязковим між Канадою і старим краєм.

Треба подивляти енерґію та систематичність, з якими наша дівчка зуміла в такому короткому часі обїхати стільки земель і познайомитись з такими ріжними справами.

Цікаво згадати і про її враження з поведінки поляків супроти неї. П. Романчич зовсім не знає польської мови і всюди говорила по українськи. Поляки у Варшаві, Кракові й взагалі у корінній Польщі не ставились до української мови з ніякими застереженнями, навпаки були дуже чемні. Інакше було у Львові і в Східній Галичині, де нераз дивилися на неї басом, як почули українську мову і вдавали, що її не розуміють.

PHILIPS
SUPER-ARLITA
?

Одного разу між Різдвом і Новим Роком я не мав служби і волочився по місті. Зайшов аж на двірець і ввійшов до середини, щоби поглянути там на великий рух. Я став на пероні й дивився на поїзд, що саме мав відїхати. Враз я вчув своє імя; якийсь усміхнений мужчина стояв на ступні вагону й кликав мене. Це був великий Пат. Довшу хвилину я не міг його пізнати, бо був дуже порядно вбраний і мав голену бороду.

Я аж крикнув зі здивування.

— Пст! не так голосно! Як скінчилася властиво ціла справа? — спитав.

— Переслухували нас. Шукають за тобою?

Пат говорив:

— Їду на захід. Що тут за життя? Сім, вісім долярів на тиждень, а з того йде чотири на утримання. Купую землю, стану фармером. Розуміється, маю гроші на це. Як хочеш їхати, то можемо пошукати праці в Сан Франціско.

— Не можу їхати.

— О, саме я пригадав собі: ось, твій ніж. Дякую. Ні, бачиш, у трамваєвій службі нема виглядів на будуччину. Я служив три роки і досі не мав нагоди чогось добитися.

Поїзд засвистав.

— Так, до побачення. Слухай, скільки ти дістав від того пана, що ми його переїхали.

— Десять долярів.

— Стільки, що й я. Ну, властиво він чесно платив. Але його жінка далеко проворніша.

— Жінка?

— Так. Ця молода пані. Я зробив з нею малий інтерес. Їй не залежало на одній—двох тисячках, бо хотіла позбутися чоловіка. Те, що я тепер зможу лекше жити, завдячую її грошам.

Переклала
Олена Яворівська

ЗА ДУШУ МОЛОДІ.

Вбивство дир. І. Бабія зробило на все українське громадянство величезне враження, особливо тоді, коли виявилося, що неправдивими є первісні поголоски, наче причиною була індивідуальна пімста ученика. Те враження ще по нинішній день не улягло і та трагічна подія хвилює дальше громадянства, спонукуючи ріжних діячів признати нам свої рефлексії. Після того, як Преосв. Єпископ І. Бучко казав у похоронному слові про діяльність покійного у Католицькій Акції, а д-р Бемко оголосив варяк про свою співпрацю з І. Бабієм в У. Г. А і на терені Бережанщини, даємо нині місце проф. Біленькому, що торкається діяльности І. Бабія, як директора школи. Ці уваги доповнюють недавню статтю Петра Карманського про виховні завдання школи, кидають яскраве світло на конфлікти з підпіллям на терені школи, і є ще тому актуальні, що відповідають на останній поклик Митрополита. — Прим. Ред.

ВИКЛЮЧНЕ ПРАВО БАТЬКІВ І ШКОЛИ.

У два тижні після трагічної смерти бл. п. Івана Бабія, що в літописах українського життя й школи Галичини запишеться кривавою нестертою плямою, можна й треба вернутися до тієї жахливої події і прослідити її. Бо не тільки те страшне, що згинув визначний громадянин, що брат брата вбив, але ще страшніше те, що не збагнути ні причин, ні льогіки цього вбивства.

Подумайте хвилечку: Це згинула не приватна одиниця наслідком якихось особистих непорозумінь як жертва пошматованих нервів і невиправданих претенсій, ані не завзятий партієць у боротьбі політичних партій, а керуничі найдавнішої і найповажнішої української середньої школи, для якої все громадянство зберігало найбільшу пошану, бо в ній виховався квіт сьогочасної інтелігенції. І нема сумніву, що цей атентат остає в нерозривному звязку з працею покійника внутрі школи. Це розрахунок за напрямні його виховних починів, за боротьбу з підпіллям, що саме в часі його директорування намагалося захопити під свій вплив шкільну молодь і підховати собі зпоміж неї кадри своїх активних членів. Зайве нагадувати, що виховання шкільної молоді — це не лиш обовязок, але й **виключне і неспірне право батьків і школи,** себто вчителів і управи, що діють в імені громадянства. А що за школу й її працю відповідає перед шкільною владою, рідним громадянством, перед своїм сумлінням і майбутнім, управитель школи, то конфлікт його з посторонніми, позашкільними, на добавок невловимими (анонімними) чинниками стає тим самим конфліктом школи й громадянства з підпіллям.

Колиж так, то атентат на бл. п. Бабія набирає глибшого, просто принципового значіння, стає виявом боротьби двох стихій, організованого громадянства і підпольних сил, **за душу молоді.** Тимсамим, замаху доконано не на особу нелюбого чи невигідного управителя школи, а на школу саму, на найглибші правди виховної системи, існуючі в усьому світі. Тому й не вільно над тією подією перейти мовчки до денного порядку, зложити справу до архіву, а слід у всебічній прилюдній дискусії вияснити спонуки й ідеольогію, в імя яких підпілля виривае діти зпід виховного впливу батьків, школи й організованого громадянства. Це тим більше конечне, що ані школа, як-що вона має зберігти свою виховну вартість і повагу, ані один управитель чи вчитель, не сміє зректися **виключности свого права** на доцільне, свідоме й планове, згідне з сьогоднішніми виховними ідеалами й шляхами, виховання молоді, ані згодитися бути параваном, за яким хтонебудь посторонній господарював би по своїй уподобі.

НА СТАНОВИЩІ УПРАВИТЕЛЯ.

Досі не було в пресі прилюдної дискусії над діяльністю покійного, як учителя і директора школи, а зате кружляли на цю тему всілякі поголоски, кольпортовані молодими одиницями. А у висліді не зважаючи на загальне обурення подією, не один найдеться у всіх суспільних колах, що скаже: „Щось там було", тимбільше, що саме про цю ділянку праці покійного найменше було мови в посмертних згадках.

Становище вчителя, ще й на провідному становищі, було все дуже трудне й відповідальне, особливо, коли зустрічалися й боролися протилежні течії. У повоєнній добі середня школа переживає повну перебудову своєї внутрішньої структури, приходить молодь народжена в часі найбільшої нервової напруги часів воєнного лихоліття, з іншого середовища, та й громадянство наслідком зміни політичних і економічних відносин ставиться до середньої школи інакше, не все позитивно. Коли покійник перейняв управу на філії української державної гімназії у Львові (жовтень 1931) наслідком специфічних умовин нормальна педагогічна праця була дуже утруднена. М. і. йому прийшлося уздоровлювати відносини, підіймати дисципліну, а таку працю загал і учнів і широких кол уважає вкороченням привилеїв і звичок і відплачує як не ворожнечою, то бодай неприязною сторожкістю. Ось хочби, скільки нарікань викликала цілком нормальна заборона (до речі, наказана шкільною владою скрізь), входити посторонним до шкільного будинку підчас науки.

Покійного, це треба сказати, привітали всі, учні, батьки, вчителі, ширше громадянство, радо і з великим довірям, а він з молодечим запалом кинувся до праці. Свої виховні наміри спрецизував ясно й недвозначно і серед батьків і серед молоді. Це була річ незвичайна в нашій суспільності, де найбільшими симпатіями тішаться ті, що ніколи не означують ясно свого „я", а йдуть обережно, щоб з ніким не розходитися поглядами, що їх пристосовують до хвилини, моди і потреб. Характеристичною рисою покійника було те, що він знав ясно, чого хоче, до чого і якими засобами змагає і що вірив непохитно в те, що думає й робить правильно й добре. Тому ніколи не таївся з своїми поглядами, а визнавав їх отверто й прилюдно, хочби вони не покривалися з настроями й думками слухачів, а вже те саме не придбало йому популярности. А що це була людина енерґійна й активна, то свої погляди вводив життя так само послідовно й

простолінійно, як вірив. Перешкоди ломив, а з поглядами чи акцією, на його думку шкідливими, боровся беззастережно. Така вдача єднала покійному приятелів і признання, але ще частіше була джерелом безконечних і дразливих конфліктів.

СВІТОГЛЯД СВІДОМОГО УКРАЇНЦЯ — ДИРЕКТОРА ДЕРЖАВНОЇ ШКОЛИ.

Світогляд покійного — ясно окреслити: Беззастережний, активний католик, з великою ініціятивою. Рівнорядно справжній патріот, виховував молодь в національному дусі, бажаючи в ній защіпити знання рідної історії, культ рідної мови, культури й національної традиції; був ворогом політичного баламуцтва й відривання молоді від поважної праці, в переконанні, що тільки вона зможе виховати справжнього, характерного й повновартного громадянина.

Рівночасно, не зрікаючися національних ідеалів, був льояльний до польської держави — і не таївся з цим — і вимагав від молоді виконання тих суспільних обовязків, що їх накладає шкільна влада, як святкування державних свят, послух законам і і.

Інакше й не могло бути, — не був облудником, а був українцем на становищі директора державної школи у Польщі. Та тієї правди не хотіли й не могли зрозуміти позашкільні кола, особливо ж підпілля, що намагалося захопити вплив на молодь.

ЗУДАР З ПІДПІЛЛЯМ.

На цьому пункті прийшло до зудару покійника з підпіллям, якого роботу він уважав погубною та на терені школи поборював послідовно й безоглядно. Глибоко вірив, що втягати дітей в підпольну роботу, це просто — як казав — „злочинне винищування молоді", осуджував „орання лошаками", переконаний, що наслідком того молодь могла б вирости в легковаженні культурних здобутків минулих поколінь, навчитися легковажити позитивну творчу працю і дійти до помилкової думки, що фундаментом патріотизму є ненависть, неґативізм і демонстрації.

Поголоски про переслідування шкільних хлопців найкраще опрокидує факт, що за весь час директорування І. Бабія, тільки одного учня виключили з ґімназії за протидержавний виступ, та й то підчас відпустки дир. Бабія. Його метода була: не допустити до виступів, щоби не мусіти карати. Тому дбав про дисципліну у школі, а обдарований небуденним даром обсервації, невтомно пильнував і оберігав молодь. Від школи відпадали тільки ті, що втягнені підпіллям в протидержавну акцію попадали в безпосередній конфлікт з прокураторською владою. Але й тим, як тільки їх судова влада звільняла, допомагав покінчити студії.

Цікаво нпр., що саме за його управи зміг „Батьківський Кружок" розвинути живу діяльність, особливо гуманітарну, як доживлення молоді, матеріяльну допомогу бідним учням, забавову і і. За його управи і його заходами закуплено в Ямнім віллю (коштом коло 30.000 зл.) на вакаційну оселю, що вже фунгує третій рік.

Виховна праця покійного була б не зустрілася з ніякими застереженнями з боку загалу, як би не зудар з підпіллям. Тієї боротьби загал не розумів, як і досі не розуміє умовин, в яких працює середня школа.

ЛЕТЮЧКИ І ПРОЦЕСИ.

Почався цей конфлікт на весні 1932 р., коли висланник підпілля розкинув у церкві підчас богослуження **побіч управителя** летючки, протидержавного змісту. Арешт і засуд свого члена записало підпілля на рахунок покійного. Цією подією займалася „Учительська Громада" й дала покійному, розуміючи його спонуки й цілі, повну сатисфакцію. Та не дарувало йому підпілля, що вважало його своїм найзавзятішим ворогом. Двічі зазнав покійний чинної зневаги, а проте не уступив із своєї позиції, вірячи в чесність і правильність своїх вчинків. Цю ворожнечу збільшувало і положення управителя, ускладнювало дивне психічне наставлення старшого суспільства, що, оцінюючи директора, брало під увагу не сутні вартості й реальну дійсність, а зовнішні чисто формальні моменти. Старше громадянство не дало покійному тієї моральної опори, якої йому було треба і яка йому належалася. Недостача річевої прилюдної дискусії, витворювала щораз душнішу атмосферу.

Постійні напасти на покійного з приводу арештів учнів і його змагань охоронити молодь перед її участю у протидержавній акції, а в результаті перед тюрмою, осягнули кульмінаційну точку підчас городецького процесу, у звязку з яким арештували одного з б. учнів. Турботи за школу, якій грозив просто розвал, безпідставні підозріння, погрози, пірвали його міцні нерви так, що в січні 1933 р. мусів відійти на двомісячну відпустку. Вільний час віддав на орґанізацію Католицької Акції, яку вважав антідотом на розстрій, що обхопив молодь.

Під кінець свого побуту на філії був переконаний, що доконав доброго діла, що вратував школу і зберіг молодь для майбутнього нації.

ПРОЦЕС ЛЕМИКА Й МАЄВСЬКОГО.

Останнім відгомоном його боротьби з підпіллям за душу молоді на терені філії був недавній процес Лемика й Маєвського, в якій була вмішана більша скількість б. учнів минулорічної VIII. кл. Що мусіло діятися в душі виховника, коли бачив на лаві підсудних гурт своїх учнів, яких там завела молодеча палкість і невідповідне розуміння патріотизму, невідповідальні накази підпольних керманичів і врешті непослух, легковаження свого доброзичливого шкільного проводу! Тим більше, коли педагог знав, що ці учні, а за ними й багато із старших, уважає його своїм ворогом. Це були для вчителя розпучливі хвилини, а назагал ненормальна психоза, кошмарне непорозуміння, коли б. учні атакували свого директора, як „свідка", підсуваючи йому просто деправування молоді.

Деякі часописні звіти з того процесу осуджували покійного просто за те, що було ноторійно відоме, засвідчене не лише свідками, але й самими підсудними. Сьогодні покійний вже нічого не вияснить громадянству, але який був цей процес болючий для нього самого, про те розказував тиждень перед своєю смертю. Жалівся, що в процесі безпідставно нанесли йому кривду, посуджуючи його, що був прокуратором і ворогом молоді, та що преса у „своїх" звідомленнях невідповідно зобразила й насвітлила справу.

А тут „Ґазета Поранна" плакала, що управитель зізнавав „дуже стримано".

ШКОЛА, ДИРЕКТОР, ВЛАДА І ГРОМАДЯНСТВО.

Сьогодні мусимо відповісти собі, чи провинився Іван Бабій перед молоддю, школою і громадянством? Чи він міг байдуже глядіти на втягування шкільної молоді в протидержавну акцію і допускати до винищування її?

Чи дізнаємося коли, з яких самс мотивів ця смерть наступила, чи ні, то це факту не змінить, що боротьба за душу молоді докотилася до кривавої розвязки, що в основі своїй позбавлена всякої льоґічної рації, бо ніякий управитель, що займе місце покійного, ніякий учитель, ні батько, не зречеться права виховувати молодь згідно із своїм сумлінням і обовязком. Усі вони мусять катеґорично протиставитися невідповідальному марнуванню шкільної молоді.

А ще й те треба сказати: Не найдеться школа, якаб виховання молоді вела проти держави, а рівночасно не найдеться держава, що згодилаcяб толерувати школу, що проти неї працює. На цьому основується траґедія Івана Бабія, що є заразом траґедією української школи.

Якщо школа має своє трудне завдання виконати, то передумовою цього: більше зацікавлення громадянства виховними проблемами, забезпека школі погідної атмосфери праці, зрозуміння реальних умовин, потреб і можливостей теперішньої середньої школи і безумовне взаємне довіря та гармонійна співпраця виховників і орґанізованого громадянства.

Я. Біленький.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
1/78 163—180

Присилайте передплату!

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 10. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 7

Американський спорт

і стандаризація.

Наші поняття про освіту американця. — Причини замилування у спорті. — Переборщення у спорті. — Змеханізоване життя.

При нашому слабому знанні Америки й американців ми звикли глядіти на них „згори", як на щось менше вартного. Бо ми чули, що в них не вчать стільки латини, що в нас і греки зовсім не вчать; бо в них — кажемо — є фризіерські, шевські чи інші колеґії (коледжі). Ми й не думаємо про це, що там є й університети з високим рівнем науки; що незабаром будуть і в нас такі фахові ліцеї, як в Америці, хоч — хто знає — чи дадуть рівну американській фахову освіту.

Ми насміхалися з нахилів американців до спорту, яким усі займаються, який трактують вище від мистецтва. Дивно нам, що мячеві змагання відкриває президент держави, розпочинаючи гру метом мяча під гураганом оплесків захопленої стотисячної публики. Але зважмо, що американська публика не знає примусового війська з обовязковим плеканням рухливи; що вона при своїх щоденних заняттях не має змоги вживати всіх мязів. Ця публика — то бюрові інтелігенти, або фабричні робітники, що ціле життя одноманітно і то небагато вживають тільки деяких мязів, обслуговуючи численні машини. При поширенні найріжнішого роду комунікаційних засобів і при великих віддалях, вони навіть звичайної ходи не вживають стільки, що у нас.

Що в спорті, як у кожній іншій ділянці можна переборщувати, про це зайве говорити. Щоб побачити, як далеко може це переборщення зайти, вистане побути на якихнебудь змаганнях, от — як це мені трапилось, коли я був свідком тріюмфу нашого земляка Олександра Гаркавенка у неймовірно великій салі нюйорської касарні восени 1931 р.

Дня 22. червня 1932 боровся підчас 15 рунд німець, Макс Шмелінґ, що важив 180 фунтів з Джеком Шаркієм (кажуть, що литовець), який важив 220 фунтів. Карти вступу були від 23 доляри в долину. І не зважаючи на високі ціни, не зважаючи на страшне й зростаюче безробіття й „депресію", тій боротьбі приглядалося 72.000 осіб, які зложили за вступ грубо поверх пів міліона долярів (585 тисяч)! З тої суми дістав т. зв. „молочний фонд" у Ню Йорку 125 тисяч долярів, переможець (Шаркі) 250 тисяч, а переможений 210 тисяч. Крім тих, що приглядалися особисто, — сотні тисяч сиділо при радіо й жатуче ловили кожне слово з опису про хід боротьби, про те, як німець попідбивав очі американцеві, як Шаркі вже тільки трохи бачить на одно око, як Шмелінґ вийшов з боротьби з лицем, немов від голяра і т. п.

Описуючи таке зацікавлення американської публики боротьбою двох змагунів, американські часописи ставили навіть питання, як супроти таких видатків стоїть властиво справа з „депресією"? ((так називають тут економічний застій чи упадок). У відповіді на це питання були й такі голоси преси, які покликувалися на найновіші дані американських учених, що саме тоді (літом 1932) радили в Сіржюз Н. Й. А ці вчені доказують, що в Злуч. Державах є 18 міліонів людей умово слабо розвинених, або зовсім хорих. Очевидно — такі різкі притики, хоч оперті на дійсних даних, мають тільки на меті усунути однобокість зацікавлення. Те глузування свідчить, що є вже люди, які це бачуть.

Ми знаємо ще американця з поширених у нас американських фільм і сміємось з тої одноманітности, яка кидається нам в очі при всій племінній ріжнородности американських мешканців. Ми дивуємося, коли бачимо у багатьох очиці на носі (здебільша великі), гладке, виголене обличча і сірий волос, гарні хвилясті кучері в мужчин, чи ляльковате лице й молодечий одяг у жінок без огляду на вік. Глузуємо з їх одностайних ресторанів у кожному місті (Childs), з 5 і 10-центових крамниць з червоними таблицями з їх найріжнороднішим крамом. Нас денервує, коли в голярні перевернуть з нами фотель і ми лежимо при голенні, мов на ліжку так, якби нас мали оперувати на сліпу кишку, а не вигладжувати лице. Нам дивно, коли бачимо, як пересічний американець без огляду на колір лиця малощо не завжди і скрізь працює ротом: або смокче циґару, або жує гуму, або бодай гризе зубочистку. Нас нудить уже, коли на кожному місці — чи всідаємо в авто, чи в трамвай, автобус, чи залізницею — аж до знудження чуємо пригадку „watch your step:". Ми довго не важимося зайти до дроґуерії, яку знаємо з фільми, де можна дістати ліків, фотографічне приладдя, папіросів і циґар, деколи книжку до читання, морозиво, всякі холодники, каву, чай, перекуску, а навіть повний обід. Одним словом — ми покепковуємо собі з американської „стандаризації", яка означує не тільки спосіб життя, поведінки, але й вигляд людини. Одначе ці риси годі вважати за ознаку нижчости. Це радше наслідок до подробиць переведеного поділу праці. Пощо першому-ліпшому реформувати дрібниці, які не є суттєвою частиною життя, коли практичні в тому ділі попередники вже їх перетумали й сполобили?

Чрезвичайка змінила свою фірму.

Повінь, поліі в Австрії та Німеччині, концентраційний табор у Березі Картуській відтягли на якийсь час нашу увагу від одного сухого повідомлення у закордонній пресі: „Совітське ҐПУ перестає істнувати".

Неолин читач подумав, що це звичайний друкарський „ляпсус". Большевицький режім без чрезвичайки? Центральний Виконавчий Комітет СРСР приняв 10. липня з підписами голови Калініна і секретаря Єнукідзе таку постанову:

„Повстає Народній Комісаріят для внутрішніх справ Рад. Союзу, з тим, що вся управа державного політичного відділу (О. Г. П. У.) входить у склад цього комісаріяту".

Це значить, що голова відділу тайної поліції буде одночасно комісарем внутрішніх справ. Апарат ҐПУ істнуватиме далі, тільки під іншою, більше прилюдною фірмою. У декреті про цю зміну найважніший є 5-ий пункт про те, що касують колеґію ҐПУ. Досі ця колеґія засідала і вирішувала все потайки, тепер її справи перебирає установа явна і то поважна. Виходило би, що у справах, де рішають про життя людини, як державна зрада, шпигунство тощо, голос матиме офіціяльний орґан.

На цю зміну звертає увагу европейська преса, добачуючи в ній нормалізацію відносин у Рад. Союзі. Дехто підкреслює характеристичний факт, що саме в той самий час, держави, які досі мали за собою довголітню демократичну традицію, вводять саме такий режім, де тайна поліція стає паном життя і смерти громадян, висилаючи за другий світ людей без ніякого суду.

Очевидячки декрет про скасування „чрезвичайки" у Радянському Союзі не зміняє одної сутньої справи: люди, що сиділи в чрезвичайці, перенесені до іншої установи, надалі мають право виселяти громадян з одного міста, висилати їх на заслання, до концентраційних таборів, на примусові роботи за провини, які карають карою меншою, ніж пять літ такого рабського стану. В інших державах — пять літ це кара за великі злочини і то після доброго судового розсліду. Те, що найважніше: змога прилюдно боронитись перед закидами, не істнує в державі, де тайна поліція рішає про все.

„Надзвичайна Комісія" звана популярно чрезвичайкою повстала 20. грудня 1917. р. для боротьби з контрреволюцією, бандитизмом і саботажистами. До лютого 1922. р. проводив нею Дзержинський; після цього істнувала вона силою факту. Так істнує досі й істнуватиме надалі, бо совітський уряд усе ще не перестав боротись із контрреволюціонерами, бандитами та саботажистами.

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Ціла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол.

(з почт. пересилкою 0·95 зол.)

Цукорня

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

За що зачинена читальня „Просвіти"?

Starosta powiatowy Gorlicki
L. B. II. 1/34. Gorlice, dnia 6. lipca 1934.

Do Wydziału Czytelni „Proświta"
w Pętnej

do rąk prezesa W-bnego ks. Eljasza Fedewycza
w Małastowie.

Przeprowadzona w dniu 28. i 30. czerwca 1934 r. kontrola działalności Czytelni „Proświta" w Pętnej wykazała w sposób jaskrawy że działalność Czytelni „Proświta" w Pętnej wykracza przeciwko ustalonemu statutem Towarzystwa „Proświty" zatwierdzonym przez Urząd Wojewódzki Krakowski z dnia 2. V. 1934. № 4.883/24/1/3 zakresowi i sposobowi działania oraz przeciwko przepisom art. 2. ust. 5. i art. 5. ust. 1. Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 27. X. 1932 r. (Dz. U. R. P. № 94. poz. 808) prawo o stowarzyszeniach.

Wobec tego działając na zasadzie art. 41 ustęp ostatni i art. 16 wyżej powołanego prawa o stowarzyszeniach oraz art. 72. Rozp. Prezydenta R. P. z dnia 22. III. 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341) o postępowaniu administracyjnem — zawieszam działalność Czytelni w Pętnej.

Uzasadnienie.

Przeprowadzone dochodzenie oraz protokolarne przesłuchanie członków Wydziału Czytelni „Proświta" oraz członków Czytelni stwierdziły że: 1). w czasie zebrań w czytelni „Proświta" w Pętnej, poszczególni członkowie odczytują na głos w obecności innych członków nietylko czasopisma o treści kulturalno-oświatowej, lecz także wybitnie politycznej jak „Diło", „Prawda", „Narodna Sprawa", „Nasz Łemko". i t. p., a treść odczytywanych artykułów jest wyjaśniana po czem wywiązuje się dyskusja.

Fakt ten potwierdzili protokolarnemi zeznaniami tak członkowie Wydziału Czytelni jak i członkowie Czytelni.

Ponieważ w myśl §. 45 wspomianego na wstępie statutu Czytelnia „Proświta" ma spełniać w miejscowości swej siedziby zadania Towarzystwa „Proświta", a celem i zadaniem Towarzystwa jest oświata i podniesienie kultury co uwidocznione jest w §. 1. tegoż statutu, przeto Czytelnia „Proświta" w Pętnej przez odczytywanie czasopism o treści wybitnie politycznej oraz przez przeprowadzanie dyskusji nad treścią odczytywanych artykułów, dopuściła się przekroczenia statutowego zakresu działania dając przez to uzasadniony materjał do wnioskowania, że zajmuje się również działalnością polityczną.

2). Członkami Czytelni „Proświta" w Pętnej są osoby karane prawomocnemi wyrokami sądowemi za zniesławiające czyny karygodne jak np. kradzież, nielegalny handel eterem, zbrodnię gwałtu publicznego. Z powyższego wynika, że Wydział Czytelni zaniedbał wykonania obowiązku wykreślenia z listy członków osób prawomocnie zasądzonych za zniesławiające czyny karygodne, naruszając tem samem przepis §. 15 statutu stowarzyszenia.

3). Członkowie Czytelni są narodowości ruskiej a nie... ukraińskiej. Okoliczność ta została protokolarnie stwierdzona zeznaniami członków Czytelni, którzy w zeznaniach wyraźnie podkreślali przynależność swą do narodowości ruskiej a nie ukraińskiej.

Ponieważ według brzmienia §. 50 ustęp a). statutu stowarzyszenia na członków Czytelni przyjmuje Wydział osobę narodowości ukraińskiej, zaś §. 6 ustęp a). tegoż statutu również podkreśla, że członkiem zwyczajnym zostaje każda osoba narodowości ukraińskiej, zatem przepisy powołanych wyżej paragrafów statutu zostały pogwałcone w sposób jaskrawy dający uzasadniony materjał do twierdzenia, że Wydział Czytelni kwestję narodowości swych członków zupełnie pominął.

4). Na członków Czytelni „Proświta" w Pętnej Wydział Czytelni „Proświta" w Pętnej przyjmował młodzież nieszkolną w wieku od lat 14 do 18, a nawet poniżej tej granicy wieku, bez zgody, a nawet wobec wyraźnych sprzeciwów ze strony jej prawnych opiekunów, czem naruszył postanowienie art. 2. ust 5 powołanego wyżej prawa o stowarzyszeniach.

5). Na członków Czytelni „Proświta" w Pętnej przyjmował Wydział Czytelni osoby, które nie wyraziły w tym względzie swej zgody czem został naruszony przepis art. 5 ustęp 1. powołanedo wyżej prawa o stowarzyszeniach.

Decyzja niniejsza jest po myśli art. 16 prawa o stowarzyszeniach natychmiast wykonalna.

Od tego orzeczenia wolno wnieść odwołanie do Pana Wojewody w Krakowie w ciągu dni 14-stu licząc od dnia następnego po dniu doręczenia niniejszego orzeczenia.

Starosta powiatowy:
W. Czechowski.

Вдовина лепта.

З д'яльности югославянських просвітян.

Українське громадянство з великим зацікавленням слідкує тепер за діяльністю українців на далекій периферії. Про це свідчать численні замітки в нашій пресі з життя українців на Далекому Сході, в Туреччині, на Балканах і т. д. Треба признати, що це зацікавлення цілком оправдане — нові організації й діяльність українців на далекій чужині свідчать про зріст національного українського життя, про силу української справи й дають немало прикладів, гідних наслідування.

Оце недавно появилося в Загребі перше число нового українського видання т. зв. „Український Клич". Присвячено в цілості Українському Т-ву „Просвіта" в Югославії, воно подає цікаві відомости про життя й діяльність югославянських українців. „Просвіта" в Загребі була заснована в 1923. році, але щойно в останніх роках під кермою свого енерґійного голови п. В. Войтанівського вона розвинула більшу діяльність і поширила свою організаційну базу. Вона має тепер 619 членів, обєднаних у Загребській Централі й у 18 філіях. Товариство не тільки провадить свою просвітню діяльність, не тільки бореться з денаціоналізацією, яка загрожує українським виселенцям у Югославії та їх дітям, а ще й живо відкликається на всі явища загально-національного українського життя. Треба подивляти ту енерґію й завзятість, з якою ці наші земляки розвивають там свою діяльність. Без коштів, без засобів, у несприятливих обставинах вони вступають у звязки з іншими організаціями, роздобувають книжки й часописи, поширюють їх у своїх організаціях і рідним словом підтримують національне життя і дух своїх земляків.

Ще більше треба подивляти жертвенність цих людей та їх зрозуміння для загально-національних справ і починів. Нуждарі, що й самі мало що мають, ці югославянські українці відгукуються на заклики наших організацій і влаштовують у себе збірки пожертв на народні цілі. Оце й недавно вони зробили таку збірку на Український Дім у Празі. По динару, по два, а хто й більше, ці патріоти зібрали 225 динарів і переслали цю суму через „Розбудову Нації" Музеєві Визвольної Боротьби України. Честь і слава таким жертводавцям! Вони не мають багато самі, динар до динара мусять складати на свої місцеві потреби і всеж не забувають про завдання загально-національні. Ціла югославянська „Просвіта за рік мала прибутків менше 4 тисяч динарів, а на Український Дім „Просвіта" зібрала 225 динарів, себто дванацяту частину своїх річних прибутків. Хай ця „вдовина лепта" послужить прикладом для заможніших членів нашої нації, а особливо для наших багатших організацій. Якби й кожна з них зробила так, як загребська „Просвіта", Український Дім у Празі давно вже був би готовий.

Пр. Небера.

Посезонова випродажа

літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

По широкому світі.

— Австрійська рада міністрів рішила дати дозвіл Папенові на обняття обовязків посла німецької республики.

— Стан облоги, заведений в Стирії, знесено 8. ц. м.

— В Ню Йорку застрайкувало поверх 15 тисяч трикотарських робітників, домагаючись підвишки зарібків і скорочення часу праці.

— В Брусалимі прийшло до революти вязнів, причому поліція дві особи вбила і 15 ранила.

— В Ле Бурже під Парижем осіла совітська ескадра трьох великих 4-моторових літаків. Повитали їх шеф кабінету мін. летунства, персонал совітської амбасади і шарж д'аферів ...ської СССР.

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни. **Львів, Ринок ч. 29.** 2/78 155—180 Телефон 25-55.

Полекші, з яких ніхто добровільно не хоче користати.

Приписи про пільги для вязнів-духовників.

Хто читає часописи та зокрема звіти з політичних процесів, мусів взауважити, що між засудженими у політичних процесах навіть на кількалітню вязницю є також священики. Також випадки замикання священиків у слідчу вязницю трапляються досить часто. Тому думаю, що не принесе загалові нашого духовенства шкоди, коли воно познайомиться з тою частиною вязничого правильника, який відноситься до осіб духовних, що находяться у вязниці.

Новий вязничний регулямін*) не знає ріжниці між вязнем політичним і звичайним і тому всі вязні мають бути трактовані однаково. Тільки для духовенства, так білого, як і чорного, робить регулямін деякі виняткі і то тільки завдяки XXII-ій статті конкордату, який каже, що коли би світські духовні або монахи були обвинувачені перед світськими судами, то ті суди повідомлять про це негайно ординаріят і перешлють йому акт обвинувачення та присуд з його мотивами. „На випадок *арештування*, або *увязнення* вище згаданих осіб цивільна влада буде поводитися з ними відповідно до їх стану і єрархічного ступеня. *Арешт* і *вязницю* будуть духовні відбувати в приміщеннях окремо від світських, оскільки духовна влада не позбавить їх церковної гідности. На випадок судового засуду на вязницю будуть вони відбувати цю кару в монастирі або іншім монашім домі, у приміщеннях на це призначених."

Отримуючись від усяких інтерпретацій, які та стаття конкордату може викликати, стверджую тільки те, що тому, що нема спеціяльних карних домів для осіб духовних, то на підставі інтерпретації тої статті міністерством справедливости, можна замикати духовні особи в кожній вязниці, даючи їм при тім деякі полекші.

А полекші для духовних осіб, так світських як і монахів, так обряду гр.-кат. як і римо-кат. і вірменського, засуджених судом на кару звичайної вязниці, або вязниці що заступає дім поправи, оскільки при тому їх ординарій не відібрав їм їх духовної (церковної) гідности, є такі:

1) Вище означені духовні особи**) — мають бути приміщувані в одноособових келіях.

2) Можуть відправляти Службу Божу в границях розпорядження Ординарія, але підчас Служби Божої в тюремній каплиці не можуть бути присутні вязні.

3) За весь час кари мають вони бути відділені від вязнів інших категорій та не можуть з ними стрічатися підчас проходу, Богослуження або праці, не може це трапитися також в іншім часі підчас побуту у вязниці.

4) Можуть мати власну постіль, можуть носити власне білля, власне вбрання (духовне або світське і це буде залежати від розпорядження ординаріят).

5) Можуть харчуватися на власний кошт або купувати собі додаткові харчі, але в поміркованих границях з фондів зложених до тюремного депозиту або з грошей, одержаних як винагороду за працю.

6) Можуть користати з часослова, книжок, часописів та видань релігійного змісту, а також загального змісту в границях постанов регуляміну.

7) Не можуть підлягати дисциплінарним карам, з виїмком кари нагани, кари позбавлення полекш та привілеїв, передбачених в регуляміні, кари посту, або позбавлення постелі на час до одного тижня і кари замкнення в темній келії, на час до 48 год.

8) Не можуть бути уживані до робіт, які ображають їх духовну гідність, а спеціяльно не можуть бути вжиті до робіт при господарстві у тюрмі. Оскільки можливе, то слід духовним давати працю в канцелярії, бібліотеці і т. д.

9) Духовні мають бути транспортовані окремо від інших вязнів і підчас транспорту не можна їх провадити вулицею в одязі духовних, ані в *кайданах*.

Духовні, так білого як і чорного клиру, всіх трьох католицьких обрядів, що їх посадили до вязниці як слідчих вязнів, (під слідчим вязнем розуміється особа тимчасово задержана або арештована в часі доходження, або слідства, а також вязні, засуджені судовим присудом — до часу його управосильнення) крім полекш, наведених вище під 1, 2, 3, 4, 6, 9, користають ще з прав, які прислугують слідчим вязням. Ті права такі:

1) Можуть курити тютюн.

2) Харчуватися на власний кошт.

3) Користати з власної одежі, обуви та білля.

4) Можуть приймати відвідини — оскільки на це позволить судова влада, або прокуратор і то в спосіб який та влада означить.

5) Можуть діставати і висилати за згодою згаданої влади (судової або прокураторської) одного листа на тиждень та вязниці

6) Можуть діставати за згодою тої влади книжки і письма з вязничної бібліотеки.

У практиці — це ті самі права (з виїмком деяких), які прислугують слідчим вязням, дістають також і вязні вже остаточно засуджені. Це залежить тільки, в якій місцевості находиться дана тюрма, та які там панують місцеві звичаї (а майже в кожній тюрмі вони інші).

Коли би слідчого вязня за кару позбавили прав, вичислених під 4, 5, 6, тоді начальник тюрми має повідомити про це компетентні судові або прокураторські власти.

Епископат Польщі мав намір безпосередньо після проголошення конкордату вибудувати спеціяльний, карний дім для священиків, засуджених судами на кару вязниці, але цей плян ще до нині не зреалізований.

Отже стан тепер такий: Священики засуджені судовим присудом — відбувають кару в одній з численних тюрем при застосованні до них вичислених полекш, а священики засуджені адміністраційною владою відбувають кару по монастирях довільно вибраних, що також спричинює багато клопоту і священикам і монастирям. Священикам, бо монастирі досить нерадо приймають таких „гостей", або з огляду на монастирський порядок, або часом з огляду на інші обставини. А монастирям знову тому, що через те повстає в монастирі деяке замішання, на монастир люди починають дивитися, як на тюрму, та й часом входять тут в гру ще й інші мотиви.

Ясна річ, було би найкраще, щоби особливо духовникам ніколи не треба було користати з отих пільг і полекш, щоб особливо духовники не попадали у вязничні мури. Але коли вже трапляються такі прикрі випадки, то хай ті духовники знають приписи й розпорядки, які м. і. хоронять дещо повагу духовного стану.

о. д-р Осип Кладочний.

*) Regulamin więzienny, Warszawa 1931.
**) Regulamin więzienny 1931. Розд. IV. §. 241 ст. 110.

Ви маєте в себе кілька рідних установ, а чи Ви знаєте, що на чужині пропадають душі ваших рідних братів? Тому присилайте передплату на українську пресу та місячні видання „Просвіти" та призначуйте їх для своїх братів.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна
ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА: Львів, Ринок 10.

Голодівка Ґандія.

ЛЬОНДОН, 5. VIII. ПАТ. Ґанді почав учора в місцевості Варда в середущій Індії голодівку, незважаючи на осторогу лікарів, що голодівкою наражує своє життя на небезпеку. Нині в год. 4-ій вранці зїв ще сніданок одну склянку козячого молока, меду та овочевого сому.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 61-?

— **„Діти у сонці".** До вчорашньої статті під цим заголовком присилають нам нині такі доповнення: Дітей на Жовківськім в оселі було 97, в Юрі 160. Управителькою є п. Анна Єзерська, помічниками Оля Стародубівна і Володимир Тихоліз, ґаздинею п. Охримович. 12. ц. м. в год. 10. рано відбудеться у великій салі Лисенка святочне закінчення всіх півосель.

— **Замісць пера і кодексу — квач і кляйстер.** В одному східному галицькому місті проживає старенький адвокат, колишній довголітній судовий канцеліст, що на старости літ по великих переопах став адвокатом вже за польських часів. Зразу поводилося йому не зле, бо були кращі економічні відносини і не було такої конкуренції між адвокатами, як нині. Тепер попав в нужду, бо з кількадесяти золотих, які побирає як емеритований австрійський судовий офіціял, з родиною не можна вижити. Доходів з адвокатури не має ніяких, а жити треба. За одну виборчу прислугу для маґістрату вистарався недавно за концесію для своєї жінки на ліплення по мурах міста афіші і клепсидр, а властиво виарендував це право від маґістрату. Очевидно перо і кодекси пішли в кут, тим більше, що тепер кодекси нові і тяжко їх набути, а ще тяжче вивчити, — і для рятування життя появився квач і кляйтер. Вони оба дають нині старенькому адвокатові, неспосібному до ніякої кокуренційної адвокатської праці, хоч сякий-такий нужденний прожиток. Це і найліпше характеризує сучасний стан нашої адвокатури, яка знайшлася тепер у повній матеріяльній руїні.

Звязок зі світом дає „ДІЛО" за 5 зол. місячно.

— **Один з небагатьох.** У неділю помер у Львові трагічною смертю Каєтан Янович, начальник II. Виділу I скарбової палати. Була це незвичайно благородна людина, що вміла погодити інтереси скарбу з вирозумілістю для широких мас податників, знаючи тільки громадян без ріжниці національности і віроісповідань, і тому оставив у них велику вдячність і глибокий жаль. Був родом з Кут, як дитина старої міщанської вірменської сімї. Похорон відбувся дня 8. серпня з каплиці вірменської катедри при великому здвизі народу. Осиротив стареньку матір і дружину, оперову співачку.

— **До Палестини.** Крізь Львів переїхав транспорт жидівських еміґрантів, що походили з ріжних сторін Польщі. У Львові прилучилося до них кількох еміґрантів.

— **Страшна трагедія.** В середу, 8. серпня ц. р. в год. 5.15 вранці при вул. Сикстуській ч. 19 у Львові Олександер Каганек убив свою жінку Марію і скінчив самогубством. А. Каганек мав 41 років, а його жінка Марія 57 років і походила з Румунії. Подружились перед 10 роками. А. Каганек був купцем-гуртівником паперу і він свою крамницю при вул. Фредри. Доставою паперу урядовим та самоврядовим установам заробляв доволі багато гроша. А. Каганек був неврастеніком. Зі старшою, пристійною жінкою не жив у згоді. Постійно доходило між ними до суперечок і конфліктів, які закінчилися трагедією. Дітей не мали. А. Каганек залишив стареньку матір. Залишив листа з обвинуваченнями жінки, що хотіла його втроїти. Слідство виявило, що А. Каганек писав листа у нервовім розстрою, бо заживав отруї.

— **Вломники при роботі.** До бюра Суспільної Обезпечальні при вул. Браєрівській у Львові вломилися в ночі злодії, розбили касу, де знай-

шли коло 1000 зол., що стали нагородою за їх тяжку працю. — Дня 7. ц. м. передпол. вломилися два злодії до мешкання лікаря Сусп. Обезпечальні д-ра Грабінського при вул. Міцкевича і спліндрувавши всі шуфляди, забрали більшу скількість золотих і срібних монет, австрійських і російських, та біжутерію. Одного з вломників, яких сполошила служниця, Влад. Чайку зловлено на вулиці й відобрано йому кількасот монет та біжутерію, другий втік.

— Великий купецький хист виявив Яків Гельбер, якому його вуйко Ізак Равер, власник складу обуви при вул. Супінського ч. 1 у Львові, велів пильнувати свого мешкання перед злодіями, а сам виїхав з родиною на літнище. Не дожидаючи на відвідини злодіїв, Гельбер продав дорогі футра вуйка та вуянки, біжутерію, а навіть ціле мешкання з меблями. Коли до Львова приїхала за закупками Раверова, застала мешкання в чужих руках. За сестрінком, який пропав без вісти, глядає поліція.

— Каяками з Польщі до Румунії. В Румунії перебувала прогулька союзу польського вчительства числом 46 осіб, що приїхала на власних каяках Прутом і Дунаєм до Чорного моря. Учасники звідали румунські береги, відбули подорож до Царгороду, після чого залізницею крізь Букарешт вернулися до Польщі. Каяки відкупили румунські спортовці.

— Грім запалив церкву. В Драгасинові пов. Снятин ударив грім в місцеву церкву і запалив її, наслідком чого згоріла копула. Шкоду обчисляють на 4.000 зл. — В Дашаві пов. Стрий вибухла в одній хаті пожежа і перекинулася на кілька сусідних господарств. Шкоди доходять до 9.000 зл.

— Краєва хроніка. В ріці Сереті біля Чорткова утонув підчас купелі Арон Фрайліх, зарібник при маґістратських роботах. — Церкву в Особі пов. Станіславів обікрали злодії, забравши зі скарбони 112 зл. — В Сяні біля Перемишля утонув підчас купелі невідомий вояк 22 п. артилерії. — У Ходорові 15-літня Анна Солотвинська, пастушка сховалася під ваґони перед дощем і заснула. Несподівано заїхала льокомотива до ваґонів і бідна пастушка згинула без зойку. Пів години пізніше знайшов сторож Гриців змасакроване тіло дівчини. Поліція веде слідство. — У р. Полтві у Борщовичах знайшли у воді трупа мущини, около 40-літнього, зовсім нагого.

— Крадіж літака. На летовище в Мокотові під Варшавою прийшов вечором плютоновий резерви Антонович і покликуючись на приказ летунського старшини, звелів приготовити на рано один літак. Вранці він прийшов знову, всів до готового літака і полетів. Згодом показалося, що Антонович не мав права летіти та що він утік з літаком. Він скінчив свого часу школу пільотів у Бидґощі і від того часу не робив служби.

— Кінець видавництва Ульштайна. З приходом до влади націонал-соціялістів у Німеччині відоме пресове видавництво — Ульштайна опинилося в руках націонал-соціялістів, які закупили більшу кількість акцій. Управа зреорґанізованого видавництва перейде до видавництва Еґера в Мінхені, що видає центральний орган партії націонал-соціялістів „Фелькішер Беобахтер". Нова управа буде видавати далі „Фоссіше Цайтунґ", яка недавно перестала виходити. „Фоссіше Цайтунґ" буде поширювати націонал-соціялістичні ідеї за кордоном Німеччини. На своїх сторінках богато місця присвятить проблемам культури і науки, полеміки на сторінках тієї ґазети не буде. Великий ілюстрований журнал Німеччини „Берлінер Ілюстрірте Цайтунґ", який розходився у $2^1/_2$ міліонах примірників, обєднається з журналом націонал-соціялістів „Ілюстрірте Беобахтер". Також „Б. Ц. ам Міттаґ" обєднається зі щоденником „Анґріф" в одну велику партійну ґазету.

— Штучна ґума. З Америки повідомляють, що тамошні промислові кола рішились виробляти автові обручі з штучної ґуми. При дослідах показалось, що штучна ґума більше витревала на ділання бензини й нафти, як природна. Вона видержує краще й ділання світла, горячі, ґазів, оліїв, кисня та озону. Для виробу цього суроґату приходять на увагу такі сирівці, як ацетилен, сіль і вода, яких всюди є досить богато. Сьогодні вже виробляють з того матеріялу ріжні проводи для рідин. Вся біда полягає в тому, що ці штучні-ґумові вироби дещо дорожчі, як природна ґума. Отже конкуренція в мирних часах не поплачується, зате Америка має ту вигоду, що на випадок війни може себе унезалежнити зовсім від постачання природної ґуми, якої продукція находиться майже цілком у руках Анґлії.

— Морська потвора. Аґенція Авваса довідується із Ст. Назер, що один офіцир корабля „Куба" повідомив трансатлянтійське товариство у рапорті, що у віддалі 800 м. на південний захід від Азорів появилася морська потвора довга на 25 і груба на 5 метрів. Потвора має малу голову і незвичайно довгу шию. На хребті мала два виразні горби. Крім офіцера бачили цю потвору два пасажири.

— Наїзд 30 тисяч котів. Таким щасливим містом, по вулицях якого тягнуться довгим хвостом коти є Стамбул. Це місто має щорічно хмари таких непрошених гостей, перед якими мешканці замикають двері. Минулого року нахлинули туди громади псів. Цього року хмара голодних котів дає концерти по вулицях, шукаючи за поживою. Влада в клопоті; боїться, щоби коти не принесли пошести. Від непрошених гостей рішила влада звільнитися таким чином, що всіх котів перевезе на поблизький острівець на Чорному морі і залишить їх на ласку долі.

— Князь Валії рятує потапаючу дівчину. До Біярiц приїхав „інкоґніто" анґлійський престоло наслідник князь Валії. На березі моря доглянув, що при відпливі хвилі вхопили 12-літню дівчинку, яка стала потапати. Князь кинувся у воду і ще впору встиг вирятувати дівчину, що тонула. Публика уладила князеві овацію.

— Найбільший закритий басен світа. В Анґлії збудували найбільший купелевий басен. Будинок, що його закриває, має два морґи простору й має шкляний дах. Глибина басену доходить до 4 м. Величезні фільтраційні машини, що три години цілковито перечищують воду. Є також збудовані прилади, що витворюють хвилі, а що басен має довколо чудову штучну пляжу, легко уявити собі, що сидиться на березі моря.

— Принц Валії подорожує інкоґніто. Коли принц Валії подорожує інкоґніто, знає про це весь світ. Коли нпр. прибув він кілька днів тому до Парижа, на летовищі стояло кількасот осіб і ждало його прилету. Переважали очевидно репортери, що подали до часописів докладний опис строю принца Валії, який, як відомо, є королем мужеської моди. Анґлійський наслідник престолу лиш кілька годин побув у Парижі, після чого знов „інкоґніто" поїхав до Біярiц.

— Країна без часописів. Ні, не наша країна, а Абісинія, яка на цьому полі має „рекорд". У країні неґуса виходять два тижневники, щоденник, редиґований французькою мовою та часопис грецьких кольоністів. Це все. До цього щоденник не є властиво абісинською ґазетою, бо видає його французький консулят за французькі гроші. Отже у нас таки краще.

— Ріжні вісти. Поспішний поїзд на лінії Мадрид—Париж наїхав на автобус і розторощив його зовсім; 6 пасажирів убитих, а 3 тяжко ранених. — У купелевій місцевості Мальтене недалеко Стамбулу пожежа знищила 40 віль і багато господарських будинків; шкода сягає до 250 тисяч турецьких фунтів. — В Японії скоїлася в копальні вугілля велика катастрофа, 36 вуглекопів померло, а 7 тяжко ранених. — У містечку Кашан у Франції населення уладило демонстрацію проти заскорої їзди шоферів, які в одному році переїхали на смерть 28 мешканців, а 31 тяжко поранили. — Два віденці Добіяс і Бартушек, що вибрались у подорож довкола світа каячковим човном переїхали вже 14.000 км. через Дунай, Рен, півн. Канал і Середземне Море і доїхали до Генуї; у листопаді попробують вони переїхати півн. Атлянтик. — Віденський професор Айгенберґер, відкрив під шаром одного образу дорогоцінний образ „Мадонни з гвоздиком" із доби італ. пізнього Ренесансу.

— Змарнували міліон сардинок. В рибацькому порті Дуарнанец у південній Франції рибаки вкинули до моря міліон штук сардинок, не могучи осягнути від фабрикантів відповідної ціни. Крім того рішили занехати ловлю сардинок, доки не будуть сповнені їхні домагання.

— Европа сидить на бочці з порохом. Сидні Кінґслі, що здобув недавно американську нагороду Пуліцера, як письменник, обїхав Німеччину і Росію переїхав Західню Европу і, хоч має щойно 26 літ, поробив деякі влучні спостереження, як кажуть часописні репортери, що розмовляли з ним, коли вийшов з корабля. На його думку, Европа ціла не говорить про ніщо інше, як про війну. Йому видається, що всі люди хочуть зі собою воювати, один одного знищити, але ніхто не має відваги розпочати, бо боїться, щоб сам не згинув. Отже всі держави зброяться одна перед одною, і всі разом сидять, наче на бочці з порохом.

— Афганістан заснував свій державний банк. З початком цього року Афґаністан заснував свій державний банк. З виказу за перше чвертьрічча цього року видно, що акціонери цього банку дістануть 25 проц. дивіденди. Такий зиск осягнув банк на ріжниці курсів валют ріжних країв. Як відомо, афґаністанська валюта має своє покриття в сріблі. Від 1. 4. ц. р. банк цей дістає право пустити в обіг 20 міліонів грошевих знаків, що звуться афґанами. Покриття цих нот є в сріблі. На початку 1938 року має банк перейти до золотого покриття афґаністанської валюти в висоті 50 проц.

— Спекулювали золотими грішми. Американські федеральні урядовці впали на слід зорґанізованої шайки торговлі золотими американськими грішми через Мексико. Спекулянти довідувалися через довірених аґентів, хто має американські гроші в золоті. Ці гроші заборонені в обігу від кількох місяців. Отже таких посідачів страшили аґенти доносом до уряду, коли не продадуть їм по принятій ціні. Коли нагромадили більшу кількість золотих монет, вивозили до Мексику і звідтам продавали до Злучених Держав одну двайцятьдолярівку по 35 дол. Таку урядову ціну платиться тепер за золоті гроші, які ще не стягнено з заграниці і тому їх вільно ввозити до Злучених Держав. Ошуканство відкрили, коли стало підозріле, чому з Мексику приходять так великі припаси золотих американських монет.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Страчене слово.

Була перед війною назва: „хрунь". Направду добра назва. Повстала вона з наслідування звуків природи і ясно та недвозначно віддавала вложений в неї зміст.

— Це останній хрунь — сказав хтось і всі прекрасно розуміли в чім річ.

Не треба було ні пояснень ні коментарів. Хрунь!

Були ще й інші відміни цього слова, але вони самої суті річі не зміняли, хіба зменшували чи збільшували зміст.

— То собі такий провінціональний хрунник.

Або:

— Та то званий хрунище.

Зі слова „хрунник" виходило, що це людина малого значіння, малого розуму і тому нешкідливий.

Зі слова „хрунище" ясно було, що це людина старша, на добрім становищі, хрунить не задля грошей, а для почестей, непоправний, заскорузлий, але от-от на другий світ переставиться і буде спокій.

Минулися світлі часи для слова „хрунь". Нині воно стратило свою точну означеність, свою маркантну виразистість, розплилося, затерлось. Почали ним шафувати на ліво й на право, хто попав і на кого попав. А ще як молоді видумали термометер патріотизму і поділили його на 110 степенів, то й зовсім це слово розплилося.

Скаже тепер хтось на когось „хрунь", то зараз питають:

— А що він такого зробив?

Після того йде півгодинна дискусія і врешті показується, що це патріот, чесна людина, добрий громадянин, але... знайомий з сусідським редактором, священиком чи суддею.

Скаже хтось другий „хрунь" а вийде, що це не хрунь, а провокатор, платний шпіон, чи ще щось гірше.

За широка розтяжність поняття слова потягнула за собою і переплутання таких понять, як: хрунівство, зхрунити, хрунівда і т. п.

Ясна річ, що з цього вийшли ріжні непорозуміння і загалом нерозумности. Люди перестали окреслювати справу ясно, самі перестали здавати собі ясно справу з ріжних проявів суспільного життя.

Був я недавно в однім містечку. Два чи три дні тому арештувала там влада кількох наших громадян.

— Бійтеся Бога! — накинулись люди на мене. — Що те УНДО робить, що воно собі гадає? Людей арештують, а ніхто не цікавиться тим, не старається інтервеніювати...

Я запевняв, що УНДО напевно в цій справі поробить якісь заходи, але мені не вірили...

— Якби так когось із львовян, то може, але тут — на глухій провінції.

І мали сльози в очах.

За кілька днів я був знову в тім самім містечку і знову знайшовся в тім самім крузі людей. Не боявся стрічі з ними, бо в міжчасі УНДО інтервеніювало і домагалося і жадало. Саме в справі арештів.

— Ах, те УНДО! — стрінули мене закидом, — знов починає хрунити.

— В який спосіб?

— Ніби ви не знаєте!? Знов лазять до сильних міра. Думають, що щось дістануть.

— А чи ви знаєте, чому лазять? — спитав я.

— Бо хруні! — відповів молодий чоловік з кута.

Направду слово „хрунь" стратило свою ясну окресленість, а з тим разом — люди ясний погляд на світ.

Галактіон Чіпка.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
27.73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР“.
А. ГАНЦЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

ВСЯЧИНА.

ВІРНИЙ ПЕС.

23-літня Жермена Парі підчас прогульки в швайцарські Альпи впала у пропасть. Пес, який товаришив їй, вернувся до гостинниці і прийшов на місце випадку людей. Таким чином вдалося підшукати тіло нещасливої туристки в пропасти і привезти його до гостинниці.

ГОМЕРИЧНІ БОЇ ПЯТЬОХ СЕСТЕР ЗА ГАРНОГО МУЖЧИНУ.

Американський громадянин Джон Прексза був щасливим батьком, бо мав пять доньок красунь. Наймолодша 22 весни пережила, а найстарша 28 зим перебула. Найстарша закохалась в гарному молодці і зі своїм нареченим Персеєм уже під вінець заштувалася. Але Персі запалав ще більшим коханням до молодшої сестри Ґабі Пестроза. Колиж вона не хотіла вазити в дорогу старшій сестрі, Персі залицяється до трьох молодших сестер. Щойно тоді всі сестри почали снувати сітку інтриґ і сплітки. Найгарніша з них Селі поставила бабієві Персі одну умовину: одружитися з нею до 24 годин. Коли Персі не виконав тієї умовини і почав залицятися знову до Ґабі, подразнена Селі поранила Персея вистрілом з револьверу. Філядефський суд рішатиме хто винен?

ЛЬВИЦЯ ПЕСТИТЬ НЕМОВЛЯ.

В африканських джунглях оподалік ріки Замбезі розтаборилася наукова експедиція французів. У ночі львиця підкралася до шатра молоденької дружини Дешамея, керманича експедиції, і вхопила в пащу кількамісячне немовля та втікла в джунґлі. На розпучливий крик матері нещасливий батько розбудив сторожу і пустився в погоню за львицею. По півгодинних розшуках погоня доглянула на березі ріки львицю, яка пестила немовля. Всеж таки сторожа мусіла застрілити шляхотну львицю, бо підступом не могла заманути її в ліс від немовляти. Львиця ,моя дбайлива мати, ходила коло немовляти і ніжно голубила його.

КІНОВА ІСТОРІЯ.

Острів Говернорс Айленд, що лежить при березі південного кінця нюйорської дільниці Манґаттен, не має іншого доступу, крім урядового сплаву. Острів занятий виключно військовими будинками та укріпленнями. На ньому також находиться військова вязниця, де саджають жовнірів за злочини. В ній сидів також від року Мельвін Блянтон за втечу з іншої військової вязниці — вже третій раз. Блянтона випустили до роботи поза вязницею і поставили коло нього жовніра, на варті. Один з цивільних робітників, якому дали працю на острові в часі безробіття, приступив до жовніра з револьвером, відняв від нього кріс і оба з Блянтоном пустилися в сторону води, де стояв човен. По дорозі надїхали інші жовніри, але вони були без зброї і мусіли німо придивлятися, як оба втікачі переправлялися човном через пролив в сторону Брукліна, де і щезли.

СПОРТ.

В неділю 12. в. м. відбудеться на трасі Львів—Яворів—Львів (100 км.) КРАЄВИЙ БІГ НАКОЛЕСНИКІВ. Збірка змагунів в год. 7. ранку в жіночій Бурсі (біля пекарні Золотого Колосу) при вул. Янівській. Старт в год. 8. точно. Півметок приладжений буде в Яворові, де теж змагуни зможуть підкріпитися чаєм і цитринами. Часу страченого на півметку не будеться відчисляти. Поворот до Львова сподіваний біля год. 11 перед пол.

В суботу зголосяться змагуни в год. 6. веч. в домівці У. С. С. вул. Домініканська 11/I. до лікарських оглядин.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Снитин:

9. VIII. „Детектив.“
10. VIII. „Пісні в липах.“
11. VIII. „Залізна острога“
12. VIII. „Мазепа.“
12. VIII. „Залізна острога„ в селі Кардові о год. 3 попол.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.

Пятниця, 10. VIII. год. 7·30 веч. „Коб“ в хотіла“, комедія. Премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Аристократи підпілля“.
АТЛЯНТИК: „Карієра Анни Карвер“.
ВАНДА: „Дівчина з гір“ і „Рінальдо Рінальдіні“.
КАСІНО: „Жінки в його житті“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНІК: „Чібі“ (віденська комедія), „Бадь білих ліжечок“ (із Містенгет), Барту в Польні.
МАРУСЕНЬКА: „Ванїна“ та ревія
МІРАЖ: „Роскішна пригода“ і Фліп та Фляп.
МУЗА: „Пригода опівночі“ і „Гніздо залюблених“.
ПАН: „Зле кохання“ і „Бастер Кітон одружиться“.
ПАЛЯС: „Королева богеми“ (чеська муз. комедія).
ПАСАЖ: „Манджурія горить“ і ревія.
РАЙ: „Той бой“ „Посередник кохання“ (Бастер Кітон).
СВІТ: „Син Індії“ та „Фліп і Фляп“.
СОНЦЕ: „Блеск та тіні кохання“, ревія.
СТИЛЕВЕ: „Панїта“ і ревія. „Найновіша мода“.
ХИМЕРА: „Незнайома з телефону“ (комедія).
УТІХА: „Переслідувана долею“ і ревія.

ДЕШЕВО ПРОДАМ
модерну горіхову **їдальню,** віденський **кабінет, клюбовий ґарнітур.** кривий сапяном і багато інших гарних меблів.
„САЛЬОН ШТУКИ“
вул. Клементини Танської
(напроти Готелю Жоржа). 72 7-8

Закордонне радіо.

Четвер. 9. серпня 1934.

Відень (506,8) 20·10 Радіоконцерт, 22·50 Оґляди, **Прага** (470,2) 20·00 Симфонічний концерт, **Копенгаген** (255,1) 14·45 Радіоконцерт, **Париж** (1649) 20·00 Симфонічний концерт, **Атльона** (531) 21·55 Ірляндська музика, **Білгород** (439,8) 18·30 Концерт квартету, **Рига** (514,6) 19·30 Симфонічний концерт, **Берлін** (356,7) 16·00 Сумерк богів, опера Вагнера, **Стокгольм** (426,1) 21·15 Концерт солістів, **Міляно** (368,6) 17·10 Комічна опера, **Рим** (420,8) 17·10 Концерт, 20·45 Симфонічний концерт,

Пятниця, 10. серпня 1934.

Відень(506,8) 17·35 Легка музика, 20·15 Симфонічний концерт **Прага** (470,2) 15·15 Радіоконцерт, **Копенгаген** (205,1) 20·00 Данський симфонічний концерт, **Париж** (1649) 20·45 Подорож по Китаю — опера, **Штрасбурґ** (349,2) 18·30 Тварини в музиці. 20·30 Концерт, **Білгород** (439,8) 20·15 Сучасна югословянська музика, **Люксембурґ** (1304) 20·20 Фортепян, **Рига** (511,6) 19·05 Концерт, **Берлін** (356,7) 20·15 Концерт, 22·50 Камеральна музика, **Ляйпціґ** (389,9) 21·00 Концерт, **Стокгольм** (426,1) 20·45 Опера. **Міляно** (368,6) 21·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Оперетка.

Львівське радіо.

Четвер, 9. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиції, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дениик. 13·05 Авдиція для дітей, 13·20—14·05 Трансмісія з Варшави, 14·05 Збіжева біржа, 14·15 Пяти, 16·00 Хор. 16·00 Легка музика. 17·00 Листи і програми 17·15 Спів, 17·30 Концерт, 18·00 Трансмісія з Варшави, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Фортепян, 19·50 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Літературні і культурні впливи Польщі на Сході, 20·12—20·40 Концерт, 20·40 Серед книжок, 20·50 Вечірний дениик, 20·50—23·10 Трансмісія з Варшави.

Пятниця, 10. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня програма, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Трансмісія з Кракова, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Популярна музика, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Пяти, 17·00 Авдиція для недужих, 17·30 Концерт, 18·00 Трансмісія з Варшави, 18·15 Хор ревелерсів, 18·35 Легка музика, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Концерт солістів, 19·50 Спортові вісти, 19·58 Відчит, 20·08 Симфонічний концерт, 22·15 — 23·05 Трансмісія з Варшави.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·25 і пів зол.

ШИНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 8. серпня н. р. з приводу знижкової тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 к. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·70	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло знижкова, на молоко і сметану вдержана, на яйця звишкова.

Ширіть наш часопис!

Маслосоюз повідомляє, що від 9. серпня н. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I клаcа „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

ПОДЯКА.

Невблаганна смерть забовла нам ненадійно нашого Найдорожчого Мужа і Батька **бл. п. Василя Сенницю.** Почуваємось до обовязку зложити отсим щиру подяку Всім, котрі віддали Йому прислугу в останніх хвилинах життя та підчас похоронів. Дякуємо Вп. Др. Сахнові за жертвенну опіку та зусилля вдержати Покійного при житті. Дякуємо В. Пр. о. деканові Жегадловичеві та Всеч. ОО. Лабаєві, Ковчеві, Панасюкові, Боднареві, Лушпинові, Мартиновичеві, Монатинському, Ляховичеві за жалібні богослуження, — студ. Садовському й хорові чит. „Просіти“ за звеличання тих Богослужень, а Вп. Панствам Синликам, Собечкам, Вп. п-і Бобиляковій та п-у Любінцеві за поміч та пораду.

Дякуємо щиро промовцям за нагробні прощання: Всч. о. Ковчеві, Вп. Пп. Юшишинові, інж. Хроновятові, др. Свістелеві, Луцькому, дир. Бігусеві, Кушнірові, дир. Собечкові, дир. Духові, дир. Стекові, нач. Лойкові, як також усім Товариствам, Товаришам, Приятелям та громадянству за участь у похоронах.

Дякуємо врешті Всім, які устно чи письменно зложили нам вислови співчуття. **Дружина і діти.**

ПОДЯКА.

14-го липня н. р., подобалось Всевишньому покликати перед свій Престіл свого вірного слугу-священика та нашого найлюбішого жужа і найдорогого батька — **о. Романа Височанського,** душпастиря в Стрию. Прибиті тяжким горем по цій невіджалуваній страті, одиноку потіху знайшли ми в добрих і щирих серцях Стрийських Громадян. — І справді не вміємо найти слів, щоб гідно їм подякувати за їх глибоке співчуття та потіху в часі довгої недуги Покійника, дальше за всі заходи, труди й жертви в Його похоронах. Нехай Боже Милосердя їм стократно нагородить!

Щиру подяку складаємо Впр. О. О. Делегатам Митрополичої Консисторії, Всч. Духовенству Стрийського Деканату й усім іншим О. О. Духовним, що не зважаючи на ніякі труди радо поспішили, щоби віддати останню прислугу Покійному. Щиро дякуємо теж Українським установам, Кружкам „Рідної Школи“, численним Делеґаціям, хорам і орхестрам та Всім, що в якийнебудь спосіб причинилися до звеличання сумного обряду. Всім їм глибоко зобовязані висказуємо на цьому місці наше найщиріше Спаси-Біг. **Дружина і діти.**

ОПОВІСТКИ

До батьків і дом. надзорців кандидаток IV. і V. курсу II. державн вчит. гімн. семинарії у Львові. П. Мін. В. і Пр. О. розпорядком з дня 17. червня р. 1934. ч. S. 2745/34 переніс від початку шк. р. 1934/35 тутешню семинарію до будинку й під управу I. держав. вчит. жіночої семинарії у Львові при вул. Сакраментек ч. 7. Дотеперішня дирекція II. держ. семинарії урядує тільки до дня 19. серпня 1934 р. Дирекція I. держав. семинарії прийме кандидатки IV. і V. курсу перенесеного заведення на основі вписів, переведених дотеперішньою дирекцією. Четвертий і пятий курс перенесеного заведення творитимуть далі II. держав. вчит. жін. семинарію, з тою тільки ріжницею, що міститимуться в будинку I. семинарії, а управу над ними вестиме директорка I. держав. семинарії. Кандидатки IV. і V. курсу мають зголоситися з початком шк. р. 1934/35 в речинці, вказаним дирекцією держав. семинарії. **Андрохович,** директор.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9, виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 2—?

КАМЯНИЦЯ одноповерхова, нова, горішний Личаків, ціна 34.000 зол., вклад 27,000 зол. Продасть Чорний, вул. Петра 11, від 2—4 попол. 124 2—2

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт“, Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 3—?

ПРИЙМУ сейчас **кушнірку.** Робітня футер Юл. Глушенський, пл. Капітульна ч. 3. I. п. 131 1—1

СТАНЦІЯ дешева, добра для учнів або учениць: Лазаря ч. 8. — Фацієвичева. 130 1—3

ЗДОРОВИЙ ХАРЧ — лікарська опіка для станціонерів, вулиця Марка 20/I. Фіголева. 1—3 119

ПРОФЕСОР ГІМНАЗІЇ прийме на станцію учня (найрадше з нижчих кляс) — тільки інтелігентного, релігійного дому. Здоровий харч, совісний педагогічно-моральний нагляд. Околиця головного завел. акад. гімн. Зголошення устні або письменні: склад Народньої Торговлі, Ринок, у н. Нач. Дворського. 129 1—2

Читайте „Діло“!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480—
„ „ 1/2	„	250—
„ „ 1/4	„	130—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.

Ч. 211 (13.756). Львів, субота 11. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Хмари на Далекому Сході.

МОСКВА, 9. 8. ПАТ. З Далекого Сходу наспіла вчора вечором вістка, що совітсько-японські взаємини значно погіршилися. Обі сторони закидують собі взаїмно низку актів нарушення кордону військовими літаками і прикордонними відділами. Консулати, совітські і манджурські, у випадках протесту противною стороною переважно заперечують, щоби такі інциденти були. Совітський комунікат приписує погіршення взаємин новим труднощам у переговорах за продаж східно-китайської залізниці і вважає прикордонні події проявом охоти зробити натиск на совітську сторону. Комунікат закидає теж японській і манджурській пресі, що веде гостру кампанію проти СССР.

Спеціяльна місія Папена в Австрії.

БЕРЛІН, 9. 8. ПАТ. Після уділення згоди австрійським урядом ф. Папенові передано документи, якими звільнено його зі становища міністра і віцеканцлера німецької республіки, а іменовано уповажненим міністром і надзвичайним послом зі спеціяльною місією при австрійському уряді.

Посуха в Америці.

Н. ЙОРК, 9. 8. ПАТ. В середуших стейтах Зл. Держав панують незвичайні спеки. В кількох містах стейту Колюмбія температура в тіні доходила до 45 ст. Цельзія, в стейті Місурі до 41 ст. Наслідком небувалих спек кількасот осіб зазнало сонішого пораження.

ВАШИНҐТОН, 9. 8. ПАТ. В колах, ближених до уряду передбачують, що катастрофальна посуха, яка заробила хліборобам величезної шкоди, примеволить уряд до частинної зміни господарської політики у відношені до фармерів. Як відомо, уряд хотів обмежити продукцію, а навіть давав хліборобам делке відшкодування.

Боротьба з порнографією.

Італійський міністр освіти розіслав до всіх шкіл обіжник, що наказує усунути зі шкільних бібліотек на основі глибшої оцінки всі твори, що не годяться з культурними заложеннями уряду. Управителі шкіл мають пильнувати, щоби книжки, які дістаються в руки молоді, відповідали моральним основам. „Оссерваторе Романо" пише з цього приводу: „Виконання того розпорядку повинно принести благословенні висліди. Але слід теж управильнити справу вільної торговлі порнографічними видавництвами. Як довго на вулицях міст продається безкарно порнографічні книжки, які можна купувати дешево, доти не поможуть ніякі міністерські обіжники

З Канади до Баґдаду.

ТОРОНТО, 9. 8. ПАТ. Канадійські летуни, які спершу хотіли летіти крізь Ірляндію до Баґдаду, взяли напрям більше південний і будуть летіти над Середземним морем, щоб оминути турецьку територію, бо турецький уряд відмовив їм в останній хвилині права летіти над Туреччиною. Летуни рішили летіти аж до повного вичерпання запасів бензини, обчислених на чотири дні.

Автобус з пасажирами в ріці.

15 осіб затонуло.

Небувала автобусова катастрофа склалася на ріці Бузі у венґрівському повіті біля Варшави. Автобус, що їхав з Білостоку до Варшави, впав 8. ц. м. коло 10. год. перед пол. з моста з висоти 4 метрів у ріку, яка в цьому місці на 8 метрів глибока. Зпоміж 18 пасажирів урятувало ся тільки трьох, між ними шофер, решта залишилася в автобусі під водою. На місце катастрофи, що склалася 2 км. від села Садовне, прибігли верші селяни, заняті в полі. Вони кинулися на рятунок, але з причини великої глибини не могли дістатися до автобусу. Незабаром заспіло з допомогою 30 саперів і пожежна сторожа. Після довших зусиль удалось перетягнути автобус сталевою линвою на плитше місце. Одначе линва швидко урвалася і тому сапери зажадали від воєнної маринарки, щоби прислала нурців. Тимчасом самохід з пасажирами залишився далі ще за дні ріки.

Число жертв покищо не відоме. Не знати, чи число 18 пасажирів, подане в перших інформаціях є точне. Про причину катстрофи годі теж щось певного сказати. Не виключене, що автобус втратив напрям наслідком трісвення спони і впав на барієру мосту та проломив її. Коли добули шофера з води, був непритомний. Дві інші особи, які врятовано, сиділи біля шофера.

На місці випадку находяться представники місцевої влади, прокуратури і суду. Рятунковою акцією кермує начальник виділу м'ністерства шляхів.

На основі останніх вісток список жертв трагічної катастрофи представляється так: 1) Ізак Ратович 45 літ, 2) Ізраїль Лесинський купець, 3) Сара Шайнкопф, 40 літ, 4) Янкель Апорович, 5) Йосель Ліпшіц, 36 літ, 6) Арон Апельберґ, 36 літ, 7) Ева Бадачова 25 літ, 8) Лейзор Лойко, учень, 9) Йосиф Баровий, 10) Станислав Апшевич, студент, 11) Адам Шкляжевич, 13) Станислава Пєховичева, 14) Реґіна Фридцерівна. Всі походили з Ломжі. Крім шофера Чеслава Хилінського врятовано власника автобусу Владислава Крушевського і конфуктора Бруна. Число жертв покищо не устійнене, бо досі не стверджено, кілько пасажирів їхало автобусом.

ЛЮБЛИН, 9. 8. ПАТ. На місце катастрофи приїхав люблинський воєвода д-р Ружевицький. Нурці почали вже витягати затоплених пасажирів.

„ВЕНУС БАЛТИКУ"-КОПЕНГАГА
дешева морська прогулька без загр. пашпортів
27. серпня
Ціни від зол. 90·—
ЛІНІЯ ҐДИНЯ-АМЕРИКА
Варшава, Маршалковська 116.

Гігієнічне, знамените
МОРОЗИВО
КАВА МОРОЖЕНА
Тільки
в цукорні
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

На поміч повенянам.

ЦІЛА ЛЕМКІВЩИНА ПІД ВОДОЮ.

Львів, 9. серпня 1934.

Справа останної повіни в Західній Галичині ще довго не буде сходити зі сторінок преси. Фахова реєстрація шкід, які заподіяла повінь з природи річи потреває ще довший час, але вже тепер відомо, що розміри катастрофи такі величезні, що треба довгого часу на те, щоби хоч частинно направити ті всі шкоди, які заподіяла повінь.

Та не лише сама повінь, але в деяких повітах також довгі великі дощі, то знову інші атмосферичні зміни, спричинили шкоди не менші ніж в інших повітах виливи рік.

Все це викликуватиме ще довший час загальну дискусію про причини тих великих розмірів катастрофи, міркування про способи і можливости запобігти таким катастрофам на будуче та турботи про рятунок потерпівшого населення.

Всі ці питання постійно актуальні **і для українського громадянства**, бо саме **головно гірські частини наших земель періодично, що кілька років навіщує повінь.** Ще й досі не направлені всі шкоди, які заподіяла на Гуцульщині і Покуттю велика повінь в 1927 році.

Тепер знову знищила повінь величезні простори у Західній Галичині, в тому **цілу нашу Лемківщину.** Постійні дощі спричинили величезні шкоди **на Бойківщині,** та головно **в турчанському повіті.** Знищені також повіти **добромильський,** частинно **перемиський** і дуже тяжко **ярославський.**

Допомогова акція в державних розмірах ведена загальними громадськими комітетами, що їх склали і ними кермують урядові чинники.

На території краківського і львівського воєвідства беруть в тій акції також участь **українські громадські чинники й установи.** Ці комітети збирають жертви від всього населення і ведуть допомогову акцію. Йдучи за покликом Митрополита і епископів загал українського населення і українські установи беруть участь у тій загальній допомоговій акції.

Та це не звільняє українського громадянства від обовязку немов подвійної жертвенности.

Повінь знищила цим разом цілу Лемківщину.

Українське громадянство має нагоду благородним ділом, своєю масовою жертвенністю доказати своє зацікавлення і свою любов до Лемківщини.

Весь наш загал мусить взяти як найживішу участь в цій допомоговій акції.

Здаємо собі справу з того, що наше ціле населення переживає тяжку господарську скру-

ту, але дійсно масова жертвенність, хочби і дуже дрібна може принести великі засоби. Хай ніхто з нас не заспокоюється, що мовляв вже зложив раз жертву до загального громадського комітету. Наша сучасна дійсність вимагає від нас подвійного добровільного оподаткування! Велика жертвенність на свої публичні цілі свідчить саме про великі моральні цінности нашого народу і так часто викликує подив чужинців.

Високогуманітарна ціль, допомога потерпівшим від такого великого стихійного нещастя, яким є повінь, напевне спонукає всіх до масових жертв.

Жертви просимо висилати до кооп. Банку „Дністер" на конто № 16901.

ПОДЯКА.

Опин почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „Карпатія" у Львові за скоре й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по мому чоловіці бл. п. Теодорі Яворськім, учит. в Блажові п. Черхана к. Самбора, який на жаль лише короткий час був обезпечений.

Скоре й точне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це одиноке українське Товариство обезпечень на життя „Карпатія" у Львові — найширшим колам української суспільности.

Блажів, дня 14. червня 1934.

132 Катря Яворська.

По широкому світі.

— У Відні помер ґен. Кусманек, який був підчас світової війни комендантом твердині у Перемишлі, а звідтіля попав у російський полон.

— У Сінгапур пожежа знищила 100 домів. Пожежна сторожа ледви охоронила від пожежі дільницю чужинців.

— У Саперін коло Кіріну в Манджу-Ко наступив вибух у порохівні. 22 особи вбиті.

— Литовського посла в Берліні Сідзікавскаса потягнено до судової відповідальности за спроневірення 80.000 нім. марок.

— Совітські летуни осіли на летовищі Монтечеліо під Римом.

— Перед воєнним судом у Відні стануло 9 поліцаїв за участь в революції 25. липня ц. р.

— В Німеччині сконфісковано всі твори Максима Горкого, що появилися в німецькій мові

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 156—180 Телефон 25-55.

Фінляндія проти Московщини.

„В основі ворожої політики Фінляндії до СССР лежить систематична і безупинна проповідь збройного виступу проти СССР з метою відбити совітські території заселені „спорідненими" племенами. Ця проповідь виходить не лише від лапуасців. Багато товариств на взірець Карельського Академічного Союзу і т. із., ширших по свому складу, ніж сама партія лапуасців, систематично веде цю пропаґанду словом і друком. Ніяких перешкод їй фінляндський уряд не робить. Цими днями часопис „Вапаа Карялаа й Інкері" писала: „Кожний син нашого народу повинен приступити до фронту рятування земель споріднених з нами народів, себто нещасливої Карелії та Інґерманляндії... Фінський нарід буде обєднаний лише тоді, коли в межах його будуть Олонець, Карелія та Інґерманляндія". Ми навели лише одну цитату з одного часопису, тим часом майже що дня, майже в кожнім часописі можна стрінути з деякими відмінами тут саму думку. Ця пропаґанда іде за політичною орієнтацією на Німеччину та заходить піддержку в тій праці, яку німецькі національні соціялісти без перешкод провадять в межах Фінляндії. В останньому часі, особливо коли політичний обрій на Далекому Сході затягло хмарами та небезпека збройного конфлікту між СССР та Японією зробилась дуже актуальна, у Фінляндії буйно розцвіла любов до Японії. Японські дипльомати, а головно військові дуже цікавляться цею сусідкою Совітського Союзу. Сусідка ця платить їм тим-же самим, полишаючи свою територію для „дослідних робіт" туристів з Далекого Сходу. Багато політичних діячів Фінляндії не ховається з тим, що ставлять свою карту на збройний конфлікт між СССР та Японією, сподіваючися, що при цій сутичці їм пощастить добути дещо від Совітського Союзу, щоб здійснити мрію про „Велику Фінляндію". Ця ворожа політика виявилась в останнім часі у двох питаннях, що відограють велику ролю у світовій політиці. Маємо на увазі з одного боку „Східне Льокарно", а з другого боку відносини між СССР та Союзом Народів. Дня 28. червня ц. р. в поступовім часописі „Турун Саномат", який редаґує посол до сойму Тойвало, людина близька до премієр-міністра Ківімяки поміщено передовицю. В ній говориться, що коли будуть рішати питання про вступ СССР до Союзу Народів, то фінляндський уряд повинен заявити, що СССР не виконує своїх міжнародніх зобовязань.

„В тойже самий день інший поступовий орґан „Гельсінґін Саномат" нападає у своїй передовій на ідею „Східнього Льокарна" і не лише зазначує неприхильне ставлення Фінляндії до цього пакту безпеки, а й поручає Польщі відмовитися від участи в майбутній угоді. У звязку з цим кілька фінляндських ґазет нападає на Барту головним чином за те, що він провадить активну політику зближення зі Совітським Союзом". („Ізвестія", 21. липня 1934).

Цю розважну і мужню політику Фінляндії супроти Москви українці і всі поневолені нації СССР можуть лише щиро витати.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

Пропало 60 фунтів динаміту.

РОЧЕСТЕР, (стейт Мінесота) 9. 8. ПАТ. Велике враження викликала тут таємна пропажа 60 фунтів динаміту, який вкрадено з місцевого фабричного складу. Враження тим більше, що крадіж лучать з приїздом до Рочестеру президента Рузвельта, який приїхав на зїзд американського леґіону. 50 поліцистів переводить глядання за динамітом, що пропав. В останніх часах стверджено кілька подібних випадків крадежі вибухових матеріялів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 11. СЕРПНЯ 1934.

А. Є. ЗАРІН.

Куплена слава.

Оповідання.

I.

В окремій кімнаті першорядного ресторану сиділо двох мужчин.

Один із них, чорнявий, літ так 28, з приємним обличчям — це був Ґдовський, молодий письменник. Другий, на два-три роки старший від нього, величезного росту, з вогняно-рудою бородою і з тупим, простакуватим обличчям, — був відомий міліонер Шуґаєв.

Балачка між ними якось не клеїлась. Сиділи вони мовчки і лінивo покурювали циґарь.

Ґдовський думав: „І на якого чорта він запросив мене сюди? Не бачив я його обідів! Та й чогож я приїхав? От, дурне становище".

А Шуґаєв шипів, морщився, немов приготовлявся заговорити про щось і придумував, якби то почати.

Вкінці він рішуче потряс головою, розперся на столі і почав:

— Ну, а тепер про діло, за яким я вас сюди запросив...

Ґдовський поглянув на нього і мовчки кивнув.

— Скажіть мені, почав Шуґаєв, — тільки по щирости. Багато ви дістаєте за свої твори, га?

Ґдовський, догадуючись у ньому майбутнього видавця, приняв самопевний вид і вимиваюче відповів:

— Для мене вистарчить!

— Так, але скільки — і Шуґаєв впер у нього допитливий погляд.

— Це залежно від праці і... принадку. Раз більше, другий раз менше. Адже у нас гонорар від аркуша...

— Но, якже так, від аркуша? За скільки — не зрозумів Шуґаєв.

Ґдовський поглянув на нього з непорозумінням.

— За аркуш друку, — пояснив він — за 16 сторін. При розрахунку принято брати 35.000 букв.

— Так, — пробурмотів Шуґаєв і знову спитав: — А скільки ви дістаєте за аркуш?

— Сто і більше, — відповів Ґдовський, який по правді не діставав більше, як 60 рублів.

Шуґаєв здивувано поглянув на нього.

— Так значить, якщо цілий роман...

— 700 рублів, 1000!

— Так мало! — скрикнув здивовано Шуґаєв.

Така мізерна сума не була для нього грішми.

— Ну, а скажіть, адже у вас дістають і більше?

Ґдовський зітхнув, а очі його заіскрились.

— Авжеж! Ще й які гроші дістають. 200, 300, 500 рублів за аркуш! Великі гроші дістають!

Він нараз випив чарку лікеру, запив кавою і знову налив чарку, повторив задумано

— Великі гроші дістають!

Шуґаєв нагнувся через стіл так, що стіл під його тягарем нахилився на бік, і сказав:

— Так! Ну, а ви хотіли б діставати за аркуш 300 рублів, га?

— Чомуж би ні, — відповів поривисто Ґдовський, — от я маю тепер роман...

— Роман маєте? — радісно вигукнув Шуґаєв.

Ґдовський допитливо поглянув на нього і в солодкому передчутті всміхнувся.

— А що? — спитав він.

— А те, що я, Семен Шуґаєв, пропоную вам інтерес, такий маленький договір: віддайте мені цей роман, а я заплачу за нього по 300 рублів! Скільки в ньому аркушів?

Ґдовський засяяв.

— З приємністю! Десять аркушів! А вам навіщо, щоб видати?..

— Не те! Для себе купую. То значить, щоб ви відреклись від нього, ось що! А я під ним підпишу своє прізвище.

Ґдовський здивований витріщив на Шуґаєва очі, а той говорив далі при чому грубьми напер на стіл і витягнув до Ґдовського коротку шию.

— І не тільки це, але все, що тільки напишете. Напишете і до мене. Я по 300 рублів і — кришка! Моє! Я своє прізвище і до журналу! Он що, коли ви погоджуєтесь! І так на завжди, — докинув він, — так на все життя. Ґдовському — каюк! Нема його! А буде Шуґаєв. В мене гроші певні ,а то бач буде ще й прибавок.

— Прибавок, — машинально повторив Ґдовський. Його приголомшила пропозиція співбесідника і він не міг зразу освоїтись з нею.

— А я зразу й на стіл! Будь ласка чек! Хахаха! — розрадовано засміявся Шуґаєв і занепокоєно поглянув на Ґдовського. — Ну, як? Прибем, чи як? Га? — він простягнув свою широку, мов тарілка, долоню.

— Я саме не розумію... — почав Ґдовський, але Шуґаєв перебив його.

— А щож тут розуміти? Для себе беру. Сам ніби то. Ви напишете, я підпишу і до друку, а гроші вам зразу.

— По 300 рублів?

— По 300!

— А сам від себе зможу також писати?

Шуґаєв похитав заперечуваче головою.

— Ні! Ґдовського нема. Замісць нього — я, Шуґаєв.

— Я, значить, буду писати тільки для вас?

Шуґаєв притакнув.

— І щоб під секретом! Тільки знатимем про це ми удвох!

— Ну, це саме собою, — сказав Ґдовський, — Але така пропозиція...

Холодний піт виступив йому на чоло. 300 рублів спантеличили його, — і водночас він відчував, що тут заключається нечуваний договір.

300 рублів! Він легко напише 20 аркушів. А це 6000 рублів на рік! Але нічого не друкувати самому?... 300 рублів! Це значить зразу 3000!

— І навіть маленького оповіда на це дійсно мені буде?... — спитав він.

— Ні радка!

— А під іншим прізвищем?

Важка місія оборонців у політичних процесах.

У новочасному публичному життті як один з його чинників адвокатура займає видне місце. Роля і значіння адвокатури є ще більші в житті недержавного народу. У боротьбі за здійснення прав і ідеалу нації приходить нераз до конфліктів, що своє закінчення знаходять на судовій салі у карному політичному процесі. Є там (а в справах перед судом присяжних у Галичині і деяких інших обовязково мусить бути) і **адвокат**, як речник тих, що засіли на лаві обвинувачених.

Політичні процеси у нас є явищем буденним, ба навіть масовим. У судовій салі з природи річи лунають промови речників процесових сторін, що своїм змістом краще нераз налавались би до вічевої або соймової салі або як статті на сторінки політичних часописів. Відносини у сучасній Польщі склалися так, що часто засадничі питання національного, соціяльного, політичного або релігійного характеру треба порушити у промові оборони для насвітлення тла і вияснення мотивів вчинків підсудних, за які відповідають перед судом. Тоді оборонець нефаховий політик чи політичний діяч, а таких між оборонцями найбільше, входить у політичну сферу і поневолі виголошує нераз політичну щодо змісту промову. Одним словом, нині у нас в судовій салі може найбільше політиків, як поза судом!

І у цій великій розтяжній боротьбі за права й ідеали нашої нації наша українська палестра силою факту займає найбільше передові і загрожені становища в характері оборонців у карних політичних процесах. А ця позиція зовсім нелегка, та в додатку надзвичайно відповідальна. У звідомленнях зі судової салі в пресі хід процесу і зміст промов оборонців дістається до відома загалу і найшовши там відповідний відгомін, витворюють певний політичний настрій і політичну реакцію на те, що говорилося у судовій салі. Тому й оборонець повинен бути надзвичайно зрівноважений і обережний у своїх висказах і виступах, бо нерозсудним кроком або словом може принести не тільки небажані наслідки для свого клієнта, але в додатку спричинити лихо і на позасудовій арені.

Права й обовязки оборони означує обовязуюче позитивне право, у першу чергу кодекс карного поступування (карна процедура) і право про устрій адвокатури (адвокатська ординація). По думці постанови ст. 15 права про устрій адвокатури, адвокат повинен бути речником права і слушности і совісно та пильно сповняти обовязки свого звання, при чому по думці ст. 24 права про устрій адвокатури при виконуванні своїх професійних чинностей користає зі свободи слова і письма в границях обовязуючих постанов і річевої потреби.

Про становище адвоката як оборонця у самому суді і супроти обвинуваченого, рішають постанови кодексу карної процедури у шостій главі (ст. 84. до ст. 97) і в деяких інших статтях. Характер оборони згідно з мотивами до осуду Найвищого Суду у Варшаві (О. 2/31 і О. 178/31), є у нас правно-публичний, не приватно правний. На основі цього авторитетного рішення, що впрочім випливає з духа і деяких постанов карної процедури і адвокатської ординації, оборонець є лише речником, а не заступником або повновласником обвинуваченого. Має він змагати нарівні з іншими чинниками виміру справедливости до висвітлення матеріяльної правди, але ніколи зі шкодою свого клієнта. В процесі є оборонець речником правного інтересу обвинуваченого супроти постанов матеріяльного і формального права, що виринають в його процесі. Виконуючи почесну місію оборонця, не може бути адвокат вуличним чи вічевим демагогом, заучником або помічником обвинуваченого і з ним ідентифікуватися. У своїх виступах в суді, внесках і внесках є оборонець незалежний від волі обвинуваченого. Що більше. Оскільки оборонець має до цього підставу, може він ставити в суді внески і докази на факти, що є суперечні з виясненнями обвинуваченого. Пр. обвинувачений признався до виконання закиненого йому каригідного вчинку, або каже, що у хвилі його виконання був нормальний і здоровий на умі, але оборонець має підставу думати, що так не було; тоді оборонець має право перевести доказ, що так не було, або що обвинувачений находився в критичному часі в стані психічної недуги на забурення.

Повищі постанови карної процедури й адвокатської ординації пригадав я тому, що в останніх часах чуємо деякі голоси, що деякі оборонці в українських політичних процесах не підкреслюють як слід свого самостійного становища, а підпорядковуються занадто тактиці самих обвинувачених. Така поведінка в результаті приспорює зовсім без ніякої потреби самим обвинуваченим довгі літа вязниці. Не треба забувати, що й судді є тільки теж людьми і добре знають, що в карних — та в додатку політичних — процесах **favor iudicis plus valet quam favor codicis** (ласка судді значить більше, як ласка кодексу).

Карні політичні процеси або процеси на політичному тлі є такі давні, як давно живе людство в зорганізованому соціяльному колективі державі. Оскільки були у тих процесах формальні оборонці, бо не все були, старалися боронити своїх клієнтів всіми доступними їм засобами, насвітлюючи і підложжа, на котрому прийшло до конфлікту з обовязуючим законом. Не завше могли те робити у повній ширині. Залежало це від позитивних законів і від культури чинників виміру справедливости, ба навіть від кожночасного ступня культури загалу громадянства.

І до війни були у нас на галицькому терені політичні процеси, хоч не були перманентним і масовим явищем, як це є сьогодні. Були звичайно після більших соціяльних або політичних рухів (хліборобські страйки 1902/3 — соймові і парляментарні вибори 1895, 1897, 1908), або у звязку з боротьбою за український університет у Львові (1907 і 1910). Найклясичнішим політичним процесом нашої довоєнної доби був процес Мирослава Січинського в 1908 р. за вбивство намісника Андрія Потоцького. І у тих процесах виступали наші оборонці і то такої великої міри як пок. д-р Евген Олесницький, або живучий сеніор української палестри д-р Кость Левицький. Знали свою місію і гідно її сповняли як оборонці і як українські діячі чи політики. У своїх виступах оборонця не зійшов ніхто з них до низів вулиці. Ще одно і дуже важне. Симпатії цілого без виїмку українського громадянства були тоді по стороні обвинувачених, з котрих ні один не працював у підпіллі, якого зрештою до війни у нас і не було. Це і зрозуміле. За виїмкою індивідуального вчинку М. Січинського, всі обвинувачені були жертвою явної боротьби за здійснення певних означених домагань, що її вело саме громадянство і цю боротьбу вважало за конечну і доцільну.

Нині не те. Роботу підпілля вважаємо всі — крім самого підпілля — не лише недоцільною і шкідливою, але ще і такою, що наш нарід веде до катастрофи і загибелі. Українські леґальні політичні партії і здорова українська публична опінія без застережень осудили роботу ОУН. До цього прилучився недавно могутній голос Митроп. Шептицького, осуджуючи й рівнож роботу українських терористів. Одним словом, всі, що думають здорово і дорожать сучасними цінностями українського народу, бажають їх заховати, скріпити і розвинути та зберегти наш нарід перед загибіллю, найшлися сьогодні на одному фронті проти підпілля і ОУН.

Особисто не маю ніякого сумніву, що й усі українські адвокати, оборонці у політичних процесах, як старші досвідчені громадяни та здебільша члени істнуючих леґальних партій, не тільки нічого спільного не мають з підпіллям, але й солідарно належать до того спільного протиреволюційного фронту. Річ лише в тім, щоби вони знесовуючи собі нинішній страх, витворений в народі актами террору, та маючи на увазі потребу протиділати на кожному кроці розкладовій діяльності підпілля, як мога виразно підкреслювали те становище і підчас оборони підсудних, членів ОУН. У такій атмосфері, яка нині панує в Галичині, серед самих українців та в польсько-українських відносинах, трагічні непорозуміння трапляються на кожному кроці.

Утотожнювати оборонців з підсудними — це трагічне непорозуміння. **В інтересі самих підсудних** лежить те, щоби не давати — очевидно мимохіть — ніяких зачіпних точок до такого непорозуміння.

Крем зол. 0·40–2·60. Олійок зол. 1·—, 2·— і 3·50.

— Під віяким! Все купую ! кришка!

Ґдовський розгублено усміхнувся.

— А якщо я потім захочу нарушити договір?

— Не можна! — відрізав Шуґаєв.

— Чому не можна! Якжеж ви мені перешкодите?

— А так ,коли ви погоджуєтесь і бажаєте дістати завдаточок на 10 аркушів (Ґдовський здригнувся), то ви мені напишете дві цедулочки.

Ґдовський стримав віддих.

— Якіж це цедулочки?

— А одна така: що от, скажім, поважаний Семене Трофимовичу, щиро перед вами прохаю вибачення, що у хвилині роздратування розпустив підлу побрехеньку, вачеб то ви під моїми творами тільки підписуєте своє прізвище. Признаю, що заподіяв велику кривду вашому доброму імені такою сплеткою, через те дозволяю оце письмо оголосити друком. От і підпишете! Ха-ха-ха! В роді асекурації.

Ґдовський тяжко зітхнув, а Шуґаєв говорив далі:

— На випадок відмови і надрукування чогонебудь під своїм прізвищем — таке: „Пане Редакторе! У відповідь на письмо п. Шуґаєва зі щирим жалем мушу признатись, що я дійсно допустився цього плягіяту, хоча сталось це мимоволі. Я використав рукопис, що його продав мені один добродій, подаючи за свій, а я ні на хвилину не припускав, що рукопис є власністю п. Шуґаєва. Маю надію, що Високоповажаний письменник вибачить мені великодушно цю мою вероважність. І підпис...

— Чорт знає, що — пробурмотів розгублено Ґдовський.

Шуґаєв широко усміхнувся.

— Купецька справа, інтерес інтересом. Всіляко може бути. Я, братіку, все до дрібниць обдумав. Ці письма я творив — творив у поті чола! Це діло вже давно засіло мені в думках. Шукав тільки відповідного чоловічка. Ну, якже? Згода?

І він неспокійно порушився на кріслі. Настала пригноблююча мовчанка. Ґдовський насилу віддихав, а Шуґаєв сопів, не спускаючи з нього тривожного погляду.

— Погоджуюсь, — почувся слабий, придавлений голос.

Шуґаєв аж підскочив.

— От так люблю! — вигукував він радісно. — Прибєм! Я вже вас не скривджу!

Мов камінь звалився з плечей Ґдовського, ледва виговорив це рішальне слово. Він тепер весело прибив руку Шуґаєва і засміявся.

— А завдаточок?

— А, це хоч би і зараз! Тільки після такої справи ми мусимо доконче випити брудершафт, тому, що ціле життя доведеться разом... Ха-ха-ха! Ех, ідіоте! — закричав він, притискаючи ґудзик дзвінка. — Принеси шампанського! Скоро!

Бліде світло ранку вже пробивалось через заслони на вікнах і мішаючись із штучним освітленням придавало всім предметам безвиразний, поливалий вигляд, а Ґдовський з Шуґаєвом все ще сиділи, пяненькі від вина і від радости, при чому Шуґаєв був червоний мов індик, а Ґдовський чоблід і принишк .

У пориві пяної щирости Шуґаєв говорив:

— Я вже від дитинства маю охоту до цього діла, та якось не виходило до ладу. Мучився, мучився! Мушу бути письменником, чорт побери! І рішив! Ти скажи, чого тільки Шуґаєв не зможе, га? 10 тисяч, хочеш? мало! А 50, а 100, а міліон? Ха-ха-ха! Тепер виходить — Шуґаєв письменник! Факт! А цедулочки, то ти мені напиши, друже! так!...

Ґдовському час-від-часу здавалось, що він переживає те саме, що дівчина, яка продає своє тіло, але думка, що завтра буде мати в кишені три тисячі, розвівала тимчасову ніяковість, а Шуґаєв увесь час патякав:

— Я на тебе відразу звернув увагу. Я за кожним починаючим слідкував. Так! Бачу, що тебе в журналах друкують, в рецензіях згадують — — — Ага, думаю! Ха-ха-ха! Поки ще очей не змучив, тут тебе й злопять! Поцілуймося...

І вони поцілувались.

(Далі буде.)

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
1/78 164—180

Я сам з фаху оборонець і як такий виступав я досі в сотках ріжних українських політичних процесів і знаю не лише техніку процесу, але і психіку підсудних. Знаю, що оборонець для сповнення свого важкого обовязку повинен розуміти душу свого клієнта і мотив його вчинку і повинен йому співчувати, як співчуває лікар недужому пацієнтові, хоч сам не має найменшої охоти переходити його недугу.

Українська палестра займала і займає у наших визвольних змаганнях дуже почесне місце. Свідома своєї, нелегкої нині місії повинна і зі свого боку причинитися до санації наших сучасних відносин і уздоровлення душі нашої молоді.

Д-р Степан Баран.

Талєргофські хрести й москвофільська пропаґанда.

Символ любови і згоди засобом ненависти і ворожнечі.

В останньому числі „Протьму", органу тої частини чесних одиниць, яким надоїло покривати своїми іменами брудні „сделкі" нафії москвофільських ренеґатів і спекулянтів та послідовно стояли на українській національній платформі, находимо статтю, яка кидає яскраве світло на деякі диверсії галицького села і на методи москвофільської аґітації. Передруковуємо її з огляду на її актуальність і цілком правильний підхід. — **Прим. Ред.**

Наше громадянське життя плине від якогось часу під знаменем Талєргофського хреста. Щораз дізнаємося, що здвигнено десь новий талєргофський хрест. Ніхто розумний не міг би мати нічого проти того, щоби хрестом чи іншим памятником вшанувати память нещасних страждальців, що впали жертвою своїх ідей, чи здебільша людської злоби і воєнних умовин.

Та тут виходить щось зовсім інше. Кому пристрасть або самолюбство не відняло ще здорового розуму і тверезого погляду на світ, цей не може не бачити, що ціль ставлення талєргофських хрестів є зовсім інша, а не пошана для Талєргофців.

Вражає вже сам вибір місцевостей, де стають талєргофські хрести. Аранжери тієї акції здвигають їх не в селах, які дали найбільший контингент талєргофців і які донині полишились під домінуючим впливом політичної організації РСО — тільки навпаки в селах, де цей вплив слабне, або де більшість або бодай значна часть населення стоїть на плятформі українській. Коли до цього додамо, що просто зпід хреста люди йдуть на „академію" чи „лекцію", де аранжери свята взивають присутніх до ненависти і погромів українців (вони не бояться, що будуть за це потягнені до відповідальности) — то ціль цілої імпрези наглядна: поширювання і закріплювання ненависти, ворожнечі і внутрішньої распрі в народі, що тримає при житті малий гурток перевертнів і є потрібна ворогам нашого народу.

Хрест, символ любови, благородного прощення і згоди, стає знаряддям нікчемної, бо підступної і зрадницької боротьби, засобом роспалювання пристрастей, злоби і ненависти, стає покришкою для суспільного і національного злочину.

Його зрештою не видно, бо він прикиданий горою трьохцвітних, царських лент...

В таких умовинах хрест затрачує своє значіння як святощі і може легко стати сам предметом ненависти. Та це аранжерам торжества байдуже.

Невже найдеться людина, не позбавлена здорового розуму і власної волі, яка без жаху дивилась би на те, як на нашій землі виростає ліс хрестів, що мають штучно плекати між нашим народом ворожнечу і распрю?

Вожаки партії є свідомі того, що творять. Вони мають у цьому свої особисті інтереси: Удержатися на поверхні політичного життя за всяку ціну, за ціну національного злочину.

Та нехай добре подумають про це ті безкритичні піонки, що сліпо йдуть за своїми вожаками. Хай добре приглянуться, яка їх власна сила і до чого вони здібні, якщо будуть полишені виключно тільки своїм власним силам, що буде колись неминуче.

Хай добре подумають. Бо на світі у скорому темпі наближаються важкі події і кожна днина може принести несподіванку. І легко може повторитися стара історія: Вожаки, з набитими грішми кишенями, втечуть, а ті, що сліпо йшли за ними і слухали їх приказів і мудрощів, опиняться там, де не думали. Тому, бо їх власна сила замала, щоби зберегти їх від небезпеки.

*

Одна з найбільше сумних подій у звязку з талєргофськими хрестами мала місце в Тужилові, калуського повіту. Там поставили москвофіли в ночі хрест біля церкви без дозволу компетентної влади. Село в значній більшості українське. Тамошній священик, сам старорусин і б. талєргофець, не мав відваги заняти ясне і рішуче становище супроти подій. Бажав спасти свою нерішучість віддачею мандату своєму сусідові-священикові, забуваючи, що таким чином він ані на волос не зменшує своєї відповідальности, та ще ризикує, що мандат буде використаний може не зовсім по його інтенції. Так і склалося. Священик-сусід, хоч будім і важко недужий, приїхав і освятив хрест. Українська більшість села здержалася від фізичних актів, та роздратування населення велике і може мати важкі хоч небажані наслідки. Супроти такого стану речі, щоби бодай у найближчому сусідстві церкви не прийшло до ексцесів, Митрополичий Ординаріят розпорядженням з дня 22. VI. ц. р. зарядив перенесення хреста зпід церкви на цвинтар трохи дальше. Тоді часть мешканців Тужилова за намовою делеґатів ріжних „обществ" з Львова загрозила, що перейде на православя, якщо хрест буде перенесений. Митрополичий Ординаріят у Львові виказав дуже великий такт і вирозумілість, відкладаючи виконання розпорядження на два місяці з тим, що між мешканцями села Тужилова прийде до згоди. В противному разі хрест буде перенесений.

Тут мимохіть навязується заввага: Чим для цих людей є віра, які нетрівкі фундаменти віри є в їхніх душах, коли вони з таким легким серцем рішаються її покинути для політичних оглядів? Бож вони хочуть перейти на іншу віру не тому, що вважають тамту віру за ліпшу, тільки тому, бо так їм покищо вигідно. Це-ж клясичний зразок повного нігілізму, у якому заломи-

Зол. 1'50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА"
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 11. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 8

Зверхня і справжня культура.

Етичний принцип. — Зверхня краска „американізму". — Що сприяло індивідуалізмові американця. — Острах перед господарською олігархією. — Сприятливі умовини і зріст промислу. — Чи американці „надлюди".

Зате ця мішанина народів (а це дійсно „мішанина", коли в самих Зл. Державах уживають 1.624 мов) осягнула вершини у всяких ділянках культури; не тільки техніка, що створила небувалий промисл чи будівництва, що його світ подивляє, як у нас невірно думають, але також літературу, мистецтво, організацію державного життя, торговлі і хліборобства.

Не можна заперечити, що в американському повітрі є численні елементи перетравленої, вкоріненої культури. Під впливом тієї атмосфери й наші земляки живуть зовсім іншим життям, як жили в себе, в батьківщині, як живе тут їх рідня, чи, як жили би вони самі тут сьогодні.

Але культура не є в американця метою сама в собі в роді засади „краса для краси". Культура має в американця служити практичним потребам. І навпаки: кожна річ, яку випродукує американець на службу практичній потребі, чи то буде навіть машина до чищення черевиків, чи миття посудини в кухні, вона буде так оформлена, що вказує на глибокі естетичні почування тих, що її творили.

Пошанування чужої власности до тієї міри, що на ніч залишають без ніяких жалюзій найбільші крамниці в місті, чи неогороджені стоять мешкальні доми з прегарними травниками й цвітниками, що сягають хідників. І ніхто туди не ступить, ніхто не зірве цвітки й ніякої шкоди не зробить (бандитизм має свої зовсім окремі ділянки). Все це вказує, що американська народня маса має розвинене етичне почуття, яке родиться тільки на ґрунті вкоріненої культури.

Неважне це, чи самі американці цю культуру творили, чи лише зручно використовували плоди духа інших народів, чи одне й друге.

Всі ті прикмети і звички американців, це немов зверхня краска „американізму" так, як міліонери, як Форд, Рокефелер, як Алькапоне, Голівуд, Сінґ-Сінґ, Мангетен, Елявставнпарк, доляр, „Мейн-стрінг („головна" вулиця) в кожному місті. Зате американець виявляє свій індивідуалізм, свою особовість там, де річ у чомусь більшому.

Обставина, що сюди йшли люди з цілого світу, всіх рас, ріжнородних талантів, нахилів, уподобань, хиб і вдач та всяких інших вроджених і набутих прикмет; що сюди йшли одиниці з особливою енерґією та великим засобом сильної волі, з життєвою відвагою, з бажаннями, яких не могли заспокоїти в рідному краю, витворили живіший тип людини, ніж деінде на земній кулі. Бо ті прикмети найшли пригідні умовини дальшого розвитку і скріплення. Вони спричинили нечуваний зріст зручного капіталізму, який показує міліонам населення всякі можливости, а одиницям дає безконечні добра в руки. Вистане згадати, що обрахували — як пише теперішній президент, Т. Рузвельт, у своїй книжці — „Погляд уперед", — що ціле господарське життя Злуч. Держав опановує ледви шістьсот концернів. Вони мають у руках дві третини американської продукції. Щойно в одній третині мусять розділитися тією продукцією десять міліонів промисловців, заки їх пожруть великі концерни. В цитованій книжці пише Рузвельт, що якби так дальше йшло, то за 100 років опинилась би буквально вся американська продукція в руках якого тузина концернів під управою сотні людей! Очевидно, це була би в найвищому ступні господарська олігархія. Організація того капіталу створювала робітникові умовини людського, вигідного життя, але одночасно машинізувала все життя й самого робітника. Ця то машинізація спричинює безнастанну рухливість Америки й американця, яка кидається в очі кожному новикові. Потреба розміщення тієї машини та її управлення була причиною будови хмародерів. Бо якогож би то простору було треба для приміщення бюр якоїсь „кампанії" (спілки), де працює 20.000 урядників. А це зовсім не рідкість у головних американських осередках.

В часі, коли держава не вмішувалася до підприємств і коли творилося їх більше, як треба; коли ті підприємства не рахувалися з консументом і калькулювали ціни, що не стояли в ніякому відношенні до видатків продукції; коли держава допомагала орґанізаціям залізничих спекулянтів як не грішми, то безплатним наділом потрібної землі, чи навіть безцінних нафтових теренів; коли для замилення очей загалу лише частину зарібкових надвижок зужито на поправу робітничих платень; коли на заході стояли велитенські резерви пустої нетиканої землі, на якій кожної хвилини могли осісти безробітні й прохарчуватися, тоді була „просперіті", був добробут, маси раділи, впивалися ним і Америкою. Тоді творилися леґенди про американців.

Беручи за приклад декілька випадкових, принагідних розбогачень, спричиненими якимись тимчасовими, виїмковими обставинами, світ ширив опінію, що американці наділені піонірським талантом і післанництвом, особлившою проворністю, що вони мають якусь інакшу фізичну й духову структуру, яка спричинює їх рухливість, їх нехіть вязатися місцем осідку чи призванням, яка виганяє їх навіть у часі бурі на море, наказує їм здвигати хмародери, позбавляти індіян власности, будувати фабрики, творити міста, заселювати пущі. Ці зверхні висліди допомогли у витворенні леґенди про американців як про якихсь „надлюдей", що визначаються надзвичайною бистрістю й роблять усе без особлившої мети, просто так собі — з бутности.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до **50 проц.** — в **Галицькому Маґазині Новостей.** — **Львів, Галицька ч. 15.**

вася і втопилася потуга царської Росії, ціла російська суспільність і топиться і пропадає усе, що „русске". Те, що роблять мешканці Тужиловою делегатів ріжних „обществ" зі Львова вегадація не тільки гр.-кат. обряду, а взагалі віри як святощі з її високого педесталу. І колиб усі партії послідовно примінювали таку тактику, то не малиб з цього ніякого хісна. Бо з таким самим правом як тепер тужиловці москвофіли, також тужиловці українці моглиб загрозити апостазією, переходом на православя, якщо Митроп. Ординаріят не вволить їх волі. І тоді довелось би москвофілам вернутися знов до гр.-кат. обряду. Такі переходи назад і вперед, на православя і з православя назад ми бачили у москвофільських селах підчас і після світової війни. Та кожний мусить признати, що це безглузда гра, торг святощами, класичний нігілізм.

*

Під оглядом правним насувається такий сумнів: На здвигнення хреста чи памятника на публичному місци є необхідний дозвіл адміністраційної влади. Отже питання, чи ті талергофські хрести є здвигнені без дозволу адміністраційної влади, чи так легко такий дозвіл на ту ціль дістати?

Всеукраїнський Національний Конґрес.

(Нарис програми праці Конґресу.)

Від Редакції: Містимо статті п. В. Приходька, в якій автор підносить питання про програму праці плянованого Всеукр. Нац. Конґресу. Статтю поміщуємо, як дискусійну.

I

КАМПАНІЯ ЗА КОНҐРЕСОМ.

15. липня минуло рівно рік від того часу, як на сторінках „Діла" зявилася перша стаття про Всеукраїнський Національний Конґрес, що почала „конґресову кампанію". Кампанія ця охопила майже цілу українську пресу і створила вже цілий „конґресовий" рух.

Зїзди та наради політичних партій і громадських організацій винесли навіть деякі резолюції, висловлюючись за необхідність скликання такого Конґресу. Згадаймо постанову Краєвого Зїзду делеґатів Партії УНДО, з участю сотні осіб з цілого краю, постанову шостого Конґресу Обєднання Українських Організацій з цілої Америки також з участю поверх 100 делеґатів з цілої Америки і нарешті резолюції недавнього Українського Жін. Конґресу, що нараховував до 700 членів-представниць з усіх українських земель та зза Океану.

Одначе ці постанови та численні статті торкались передовсім питання: чи потрібний Конґрес. Справу-ж про те, що саме Конґрес має робити обминали. Автори окремих статтей уважали мабуть невчасним виступати з детальними міркуваннями на тему про те, чим Конґрес має занятись, заки широка дискусія не зясувала відношення до самої ідеї Конґресу.

ПОРА ОБГОВОРИТИ ПРОГРАМУ.

Коли нині вже підкреслюють негайність цієї справи, настав час поставити так само широко й прилюдно питання про те, що-ж Всеукраїнський Нац. Конґрес має зробити.

Спершу вважаємо відповідним висловити деякі думки, в звязку з міркуваннями про Конґрес, які нам довелось читати в пресі або чути в прилюдних дебатах на цю тему.

Отже одно з таких важливих питань: **форма чи зміст?** Або інакше: чи Всеукраїнський Національний Конґрес має бути передовсім і головним чином **демонстрацією** українства чи **головним** його завданням буде вирішити найважливіші питання української дійсности. Або ще інакше: на що кладеться головний натиск: чи на те, щоби відбувся зовнішньо добре **самий зїзд,** чи щоби солідно і глибоко був опрацьований **зміст** Конґресу?

НЕОБХІДНА СПІЛЬНА ЗАЯВА.

Детально аналізуючи питання, доводиться прийти до висновку, що оба боки справи — і зовнішній і внутрішній — в майбутньому Конґресі однаково важливі й рівноцінні. З одного боку, український нарід, у цю страшну добу і в момент такої напруженої міжнародньої ситуації, мусить голосно заявити через свій Конґрес перед світом про своє існування, звернути увагу та перестерігти усіх, хто хотів би в майбутніх подіях розпоряжатися Україною без відома її господаря. Уже задля цієї одної заяви, що буде означати перед чужиною перехід української нації від роспорошености до консолідації, — треба, щоби Конґрес зібрався. Але, з другого боку, голі заяви мало що варті, — чужі люди люблять подивитися до середини. І ось тут вони повинні побачити не порожнє місце, а плянову систематичну працю, що охоплює усі ділянки національного життя.

НАШ ВНУТРІШНІЙ ІНТЕРЕС.

Це під оглядом „зовнішньої орієнтації". Коли-ж ми підійдем до справи з огляду чисто **внутрішніх** наших інтересів, то, знов таки, побачимо, що коли ми беремо на себе — складне завдання, як скликання в одно місце наших найвідповідальніших людей з ріжних територій, коли готові зробити на це не малі витрати матеріяльні, то не оплатилось би для самої паради. Всеукраїнський Національний Конґрес плянується, як представництво всіх територій, кольоній і місць розселення, де лише живе наш нарід. Отже, природно, представники цих земель — часто дуже далеких — зявляться на Конґрес не лише як гості. Вони захотять, очевидно, познайомити ширший український загал з умовинами життя нашого народу там, з його можливостями і потребами; вони постараються і повинні зясувати, що українці з „кольоній" можуть дати „метрополії" (хочби й „абстрактній" сьогодні) і чого від метрополії вони жадають. Далі: Всеукраїнський Національний Конґрес буде **першим** від часу української державности подібного роду національним здвигом політично-відповідальних людей.

ВЕЛИКИЙ МАТЕРІЯЛ.

Як знаємо, за цей час призбиралось дуже багато питань нашого національного життя, назріло занадто багато справ і тому нормальне сподіватись, що цей перший Конґрес буде дуже набитий, навіть перезавантажений матеріялом.

І, очевидно, противитись цьому так ніби нема рації: по-перше, тому, що коли є якісь невідкладні справи, що мають загально-національне значіння і що потребують для свого розвязання авторитету Конґресу, то булоб шкідливо такі справи відкладати.

По-друге, коли люди відуться з ріжних держав і на організацію Конґресу взагалі витратимо багато, то вже не грає ролі, чи він буде тягтись тиждень чи ще кілька днів більше.

Але, як ми дуже добре знаємо із практики ріжних зібрань та засідань, навіть невеликим і другорядним питанням можна заняти ціле засідання і помучити всіх людей, коли справа на денному порядку не є належно підготована і, навпаки, за кількох годин можна вирішити багато складних справ, при умові, що вони попереду належно простудіовані, підготовлені і передані у найбільш викінченому вигляді.

Отже, передумовою успіху майбутнього Національного Конґресу буде ступінь нашої підготовлености до нього.

Якже ту підготовку найкраще організувати?

ПІДГОТОВЧІ КОМІТЕТИ В. Н. КОНҐРЕСУ.

Згідно з тим, що на цю тему вже писали, на чолі підготовчої акції має стати Підготовчий Комітет, зложений із представників політичних партій та громадських організацій. Цей Комітет миб назвали **Центральним** Підготовчим Комітетом, а то тому, що — на нашу думку — в окремих державах та місцях розселення українців мають повстати також **Краєві Підготовчі Комітети** до В. Н. Конґресу, а, в разі потреби, то й навіть місцеві, в окремих відлюдних, закинутих кольоніях (для приказу: українська кольонія в Манчестері — Англія, в Шангаю — Китай). Завданням Краєвих Підготовчих Комітетів буде всебічна підготовка до Конґресу на **даній території.** Так, нпр., ми, українці у Европі, занадто мало освідомлені про внутрішнє життя і партійний, соціяльний та інший поділ і відносини українців десь у Канаді, Бразилії чи навіть у Франції. Тому з Европи трудно булоб Центральному Підготовчому Комітетові точно подиктувати у відповідні країни — скільки депутатів і від яких саме партій та організацій вони мусять прислати, скільки та як мусять зібрати грошей, та які реферати про загально-національні справи і про місцеві потреби мають представити на Конґрес.

РОЛЯ КРАЄВИХ КОМІТЕТІВ.

Ясно, що все це мусять зясовувати й зробити на місцях, місцеві люди. Правда, дехто може побоюватись, що з організацією Краєвих Комітетів, там можуть початись місцеві сварки та непорозуміння, але в даному випадку ми гадаємо саме навпаки: всякі тертя та непорозуміння всюди на місцях між окремими партіями та групами й так істнують. Отже в Краєвих Комітетах вони мусять вирівнятись, подібно до того, як Центральний Підготовчий Комітет повстане як вияв національної консолідації. А щодо того, що в Краєвих Комітетах можуть повстати дебати з приводу ріжних чисто ділових загальних і місцевих справ, то вони цілком природні (Масарик сказав: „демократія — це дискусія"), а, крім того, й бажані, бо остаточним завданням нинішнього В. Н. Конґресу має бути не лише парада, але — зрушити думку й активність.

Скажемо більше: ми сподіваємось, що покликані до життя з приводу В. Н. Конґресу Краєві Підготовчі Комітети, не тільки спричиняться до кращої організації та успіху Конґресу, але, при цій нагоді, зачеплять низку **своїх** чисто місцевих справ та потреби, нпр., освіта, задоволення релігійних потреб, питання економічні, соціяльна допомога і т. д.) і постараються їх, по змозі задовольнити, а самі Краєві Підготовчі Комітети може просто захотять і надалі залишитись, як територіяльний громадсько-політичний орган для зверхнього керування місцевим життям. (Цією проблемою, — найдоцільнішої організації життя українців на місцях — має, правда, зайнятись і В. Н. Конґрес).

Усією підготовчою загальною роботою проводить Центральний Підготовчий Комітет, він остаточно вирішує й ті питання, з приводу яких виникли-б непорозуміння на місцях.

Робота буде велика і така ріжноманітна, як ріжноманітні потреби українського національного життя. На Конґрес треба буде виготовити доклади й проекти, що будуть торкатись усіх цих справ і потреб. Тому працю Центрального Підготовчого Комітету відразу треба буде розділити по окремих секціях.

Віктор Приходько.

(Продовження буде.)

ГІТЛЕР І ҐЕБЕЛЬС ЗДОВІЛИ ПРОМОВИ.

БЕРЛІН, 9. 8. Нім. Інф. Бюро повідомляє, що в дні 17. ц. м канцлер Гітлер виголосить до німецького народу велику промову, яка буде передана всіми німецькими радіостаціями. Дня 18. ц. м. в год. 20.30 мін. Ґебельс буде теж промовляти до німецького народу.

Отто Ґабсбурґ подорожує.

КОПЕНГАҐЕН, 9. 8. ПАТ. З Есберґ приїхав самоходом до столиці Данії Отто Ґабсбурґ, який подорожує під прізвищем ґрафа Поллвесінґа. Отто Ґабсбурґ їде до Швеції і Норвеґії, а звідтіля верветься до Бельгії.

Аґенція Райтера повідомляє, що подорож Оттона до невтральних держав зорґанізували австрійські монархісти тому, що саме тепер у пресі ведеться дискусія про привернення монархії в Австрії.

ЛІТВІНОВ У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 9. 8. ПАТ. У Берліні задержався ком. Літвінов, який їде за кордон на відпочинок. На двірці повитали його члени большевицької амбасади. Літвінов відїхав до большевицької амбасади. З Берліна виїде Літвінов до Парижа.

МОСКВА, 9. 8. ПАТ. Появився комунікат, що ком. Літвінов виїхав на відпустку. Його буде заступати заступник комісаря Крестінський.

Присилайте передплату!

Амнестія у Німеччині.

БЕРЛІН, 9. 8. ПАТ. З нагоди обєднання в руках Гітлера влади президента і канцлера німецький уряд проголосив амнестію. Амнестія обіймає звичайні злочини та деякі політичні провини, крім злочинів державної зради.

—o—

Театр Ріжнородностей

Сьогодні премієра дня 10-го ц. м. в год 7·30 веч.

„Коби я хотіла“

реж. Р. Невяровича.

З фільмового світа.

Карієра і популярність у Голівуді.

РАЙ І ПЕКЛО В ОДНІМ МІСТІ.

Американські фільмові зірки підлягають таким самим законам, як зорі небесні, і є між ними мандрівні зорі, мигунці, метеори, а найбільше невідкритих. Щороку до Голівуду зїзджаються сотні красунь з цілого світа в надії блиснути, зробити карієру. На фронтоні голівудської святині виписане символічне (хоч нечитке) гасло: „Даю тобі насолу..“ Цю думку повторяють усі режисери новикам. По нашому булоб: „Покажи, що вмієш“.

Поля Негрі у своїх спомнах каже, що ніде на світі нема так багато гарних жінок, як у каліфорнійському раю, додаючи, що це рай, то фільмове пекло. На Івор Стріт у Голівуді похожають ці красуні; режисери і фільмові підприємці можуть їх оглядати та вибирати. Справжні фільмові артистки показуються на премієрах, забавах, бенкетах.

Французька артистка Анна-Беля сказала, що великі зірки екрану це теж невільниці: кожна грає приватно ту ролю, яку вибрала собі за головну на екрані.

КАРІЄРА НОВОЇ ЗІРКИ.

Популярність і слава кінової артистки не тріває довго, а проте найчастіше глузує доля з новичок, тих, що ждуть своєї першої ролі або якогонебудь виступу. Саме тепер оповідають про карієру зовсім невідомої артистки Катерини Гелберн, що здобула собі імя в новій фільмі „Жіночки“. У попередній фільмі „Сильний Христофор“ заступала вона тільки тимчасово Ґрету Ґарбо. Фільма „Жіночки“ це перерібка зі старої американської повісти з 1867. р. „Чотири доньки д-ра Марча“ Люїзи Алькот, сентиментальної, мало вартісної повісти, що має одну силу: витискати сльози.

Американська критика впевнена, що такої креації яку дала молода Гелберн не бачили вже на екрані давно і якби нині голосували, хто займає перше місце між фільмовими артистками, то у конкурсі Голівуду за 1934 р. дістала би його саме вона.

БІРЖА СЛАВИ.

У Голівуді істнує щось у роді барометру популярности. Щороку ріжні фільмові виробництва оголошують статистику, який дохід дали найбільші фільми. На підставі цієї статистики оцінюють величину артистки. Так повстає окрема біржа, що підвищує та обнижає вартість кінового артиста.

Цього року після згадачої Гелберн на цій біржі йдуть імена у такому порядку: Мейдж Іванс, Джон Ґільберт, Естер Рольстон, Жан Гарльо, Лайонель Беррімор, Рональд Кольман, Ґрейс Мур, Марлена Дітріх, Дагляс Фербенкс, Ліліяна Гарвей, Жоан Крефорд, Моріс Шевалїє, Норма Шірер, Френсіс Кеї, Едді Кантор...

Ясно, що місце, яке займає артист часто залежить від успіху його останньої фільми, а за успіх цієї фільми не завсіди може він відповідати своїм талантом. Тут важний сценарій, режисерія і т. д.

ДЕ Є ҐРЕТА ҐАРБО?

Читач здивувався, не найшовши у цьому списку Ґрети Ґарбо. В останньому сезоні мала вона 5-е місце, тепер стоїть на 31-ому. Вона тепер утратила ласку у голівудських режисерів. Її останні дві фільми „Така, яку собі мене бажаєш“ і „Королева Христина“ мали тільки похвальні згадки, а не величезний успіх. „Христини“ ставити не хотіли, тільки Ґарбо сама її переперла, крім цього виїхала до Швеції, щоби самостійно перестудіювати життя великої королеви, замісць слухати рад американських режисерів.

Коли вона вернулася до Голівуду, побачила, що починають без неї обходитись. Її самотність, нехтування звеличників і „менаджерів“, без яких хотіла сама все полагоджувати, вражали людей, що мали великі впливи. Щойно тепер, коли дістала 31-е місце між зорями Голівуду, починає вона наново боротися за своє місце і зміняє спосіб життя, навязує знайомости, шукає приятелів, починає насилу бути товариська і весела.

Все залежить від успіху її нової ролі, про яку досі нічого не чути.

Замісць малого фейлетону.

Є у Львові Reduta. В нічому вона не нагадує і не має нічого спільного з Редутою Ордона, яку написав Міцкевич. От собі така Редута, що поневолі пригадує заведення чищення міста — з його нездарним та непродуманим ясь слід апаратом.

Це заведення було й хресною мамою тої надполтавської редути. Був собі емерит. Так як то співається у пісні: „Була собі блоха...“ Лише що блохи беться, а деякі емерити мають у теперішніх часах по дві, а то й три платні. Отже емерит дістав тепленьку посаду управителя заведення чищення міста, а що не міг собі з цим крамом дати раду, перейшов до політики і публіцистики. Рішив, що коли вміє чистити вулиці, то може чистити атмосферу серед своїх найближчих. Це було би ще пів біди. Та йому забаглось ще стати катехитом і давати моральні науки.

Ось нпр. в останньому (5) числі пише:

„Ukraińska narodowa demokracja, której organem jest „Diło“, żyjąc jeszcze przedwojennymi przesłankami ani rusz nie może odczepić się od przedwojennej Austrji i stale używa jescze nazwy „Galicja“, a nie „Małopolska Wschodnia“.

Другого дня появилася стаття п. Казімежа Керского в ІКС, у якій розшибається за терміном „Ruś Czerwona“.

А в „Kurjer-i Warszawski-im“ (ч. 209) п. Єжи Роґовіч пише третього дня:

„Nie wstydzimy się, że kiedyś była Galicja. Gdy chcemy określić to właśnie terytorjum, nazywajmy je imieniem „b. Galicja“. Nazwanie jej „Małopolską“ jest profanacją polskiej historycznej nazwy, jest nieporozumieniem, pochodzącem z ignorowania własnej przeszłości“.

*

А тепер дещо зі старої Росії, теж галицького зразка. „Пролом“ в 5-ому числі наводить такий документ:

Ч. 220/34 Ставр. Ін. во Львовѣ.

Львовъ, дня 30. іюня 1934 г.

Многоуважаемый Господинъ

Николай Вербовскій-Брюховичи,

Доводим до Вашего свѣдѣнія, что Правящій Совѣтъ на засѣданіи отъ 27. VI. 1934 единогласно рѣшилъ исключить Васъ, согласно статьи 36 устава, изъ состава членовъ Ставр. Инст., т. к. Вы:

Помѣщая въ „Проломѣ“ № 5. и въ „Дѣло“ № 103 съ 23. VI. 1934 „Отвертый листъ до Братчиковъ-членов Ставр. Института“ содержавшій ложныя инсинуаціи противъ Сеньора и Института, дѣлали во вредъ Института пре-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 11. СЕРПНЯ 1934.

Д-р мед. РОМАН ҐОЦЬКИЙ

Інстинкт аґресії.

(Психольоґічний нарис.)

Люди линуть до щастя; вони хочуть переживати почування вдоволення і жити без болів і прикрощів. Це бажання приємности практично ледви чи можна здійснити; загальний лад світа противиться йому. З трьох сторін загрожують нам страждання: від власного тіла, що призначене до знесилення і загину і навіть не може бути вільне від болю і страху; від зовнішнього світа, який наступає на нас своїми переможними, невблаганими і руїнницькими силами, і від взаємин з іншими людьми.

Два перші джерела терпінь признаємо й стаємо податливі на них, поневолі. Страждання, що виникають з людських взаємин, відчуваємо болючіше як кожне інше і ми схильні вважати їх до деякої міри зайвим наддатком нашої долі, хоч оминути їх так само важко як страждання з інших джерел. Не хочемо взагалі визнати тієї необхідности, що істнує соціяльне джерело страждань, не можемо зрозуміти, чому форми, установи, способи — які управильнюють взаємини людей у рідні, суспільності і державі, що їх ми самі створили, не мають бути радше захистом і добродійством для нас усіх. І коли зважимо, як погано вдались нам саме ті заходи, що мають зарадити терпінням наслідком наших взаємин із людьми, прокидається підозріння, чи може під цим усім не скривається частина непереможної натури, цим разом нашої своєрідної психічної орґанізації, природної вдачі. Виходило би: мусить бути якийсь чинник, що заколочує наші взаємини з людьми.

Звернім увагу на одну з ідеальних вимог культурної громади. Вона звучить: люби ближнього свого як себе самого. Поставмося до цієї вимоги наївно, начеб ми чули про неї вперше. Не зможемо заглушити в собі зачудування. Чому маємо любити ближнього як себе самого і чи здібні ми це виконати?

Моя любов це щось вельми вартісне, чого не можу розкидувати бездумчиво. Коли люблю іншу людина, то вона мусить на це заслуговувати. Але коли ця людина для мене чужа і не може притягти моїх почувань ніякими власними прикметами, тоді мені важко її любити. Коли почну любити байдужих, стану навіть несправедливим, бо мою любов уважають мої найближчі за відзначення і я скривдив би їх зрівнюючи їх з чужими собі людьми. А коли маю любити людину тою світовою любовю тільки тому, що вона створіння тої самої землі, тоді — лякаюсь — мала кількість любови залишиться людині і неможливо, щоб було її стільки, скільки, я згідно з оцінкою розуму, маю права затримати для себе.

Коли приглянуся цьому почуванню ближче, то надибую ще більше труднощів. Ця чужа людина не тільки взагалі не варта любови, а мушу щиро визнати, що вона має більше права на мою неприязнь, якщо не на мою ненависть. Ця чужа людина не має для мене найменшої уважливости, коли йде про її власну користь, навіть без вагань шкодить мені, не питаючи, чи висота її користи відповідає величині шкоди, яку вона мені заподіє. Так ця чужа людина не потребує навіть мати з цього користи; якщо вона може задовольнити свою приємність то сміливо глузує з мене та зневажає, показує на мені свою силу і за кожним разом почуває себе більш самопевною, коли я почуваю себе більш безпомічним і саме тоді тим певніше можу сподіватися такої поганої поведінки супроти мене.

Істнує другий припис, який видається мені ще більше незрозумілий та викликує у мене ще більше спротиву. Він звучить: люби своїх ворогів. Якщо я якслід передумаю, то не маю рації відкинути його як ще більше домагання. По суті він той самий, бо ближній це радше мій ворог. Дійсність каже нам, що людина це не тільки ніжна й спрагнена любови істота, яка нападена вміє боронитися, але також, що до інших інстинктових хистів може вона зачислити і могутню частинку аґресивних, руїнницьких нахилів. Тимсамим ближній є для людини не тільки можливим прислужником, але також стає для нього спокусою, щоби використати його робучу силу, його майно, навіть принизити та завдати йому біль. Homo homini lupus.

Дехто може скаже, що неможливо признати злому елементові таке широке місце у психіці людини. Нехай кожний перевірить сам, чи найшов так багато прихильности від своїх наставників і суперників, знайомих, співробітників? Чи звертаємо увагу на скількість злочинів виконуваних щодня з пляном, надумою, навіть насолодою? А війни, революції, масові рухи, в яких людська ненависть і всякі низькі спонуки проявляються з природного гону і показують людину гіршу від звірюки, бо хижаки нищать інших тільки на те, щоб заспокоїти голод. Хто в уяві зясує собі жорстокости в часі мандрівки народів, наїзди гунів, татар, турків і інших та страхіття останньої світової війни, той мусить покірно признати, що люди є для себе вовками.

З цього виходить, що мусить бути, якийсь чинник, що стоїть на перепоні гуманних, прихильних взаємин з людьми. Тим чинником, який псує наші взаємини з ближніми, є вроджений інстинкт людини до „злого“, інстинкт аґресії, руїнницький.

„Denn alles, was entsteht,
Ist wert, dass es zu Grunde geht.
— — — — —
So ist denn alles, was Ihr Sünde,
Zerstörung, kurz das Böse nennt,
Mein eigentliches Element“.

(Мефісто у „Фавсті“ Ґетого)

(Далі буде).

пятствовали его цѣлям и дѣяльности, не обращая вниманія на статью 37 Устава, согласно которой должны Вы были требовать передачи спора мировому Суду. Вамъ прислуживаетъ согласно статьи 36 Устава подати апелляцію къ Общему Собранію на руки Правящаго Совѣта, которое однако не вздерживаетъ исполненія рѣшенія Правящаго Совѣта.

За Сеньора Став. Ин. во Львовѣ
А. Н. Сивулякъ.

Не тільки ґаспадін Дудикевич, що ширив у Галичині московську мову та культуру з архиепископом Евлогієм, але навіть сам батюшка Распутін, що мав шлунок як струс і міг їсти всякі отруйні речі — таки згинув би від такої саламахи!

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Н а с с. 33 1—3

— „Перемога жінки", оповідання друковане у двох останніх числах „Діла", написане Кнутом Гамсуном; як читачі могли догадатися прізвище „Самсун" зам. „Гамсун", це друкарський чортик.

— Туристичний потяг до Славська. В неділю, 12. ц. м. виїде зі Львова туристичний потяг в долину Опору, задержуючись на всіх стаціях від Синевідська Вижного. Кошти переїзду в обі сторони 6.30 зл. Відїзд в год. 6.16.

— Ліцитації земельних маєтків. Перед нотарем Тадеєм Навроцьким у Львові відбудуться такі ліцитації земельних маєтків на домагання Краєвого Земельного Тов-а: 24. серпня ц. р.: добра Славятин, пов. Підгайці, Колендяни, пов. Чортків; 30. серпня: Крукеничі, пов. Мостиська; 1. вересня: Теляче, пов. Підгайці; 3. вересня: Тростянець, пов. Добромиль, Новосілка Скалатська; 5. вересня: Нове Село, пов. Жидачів; Пилява, пов. Бучач; 6. вересня: Криволуки, пов. Чортків; Скварява Нова, пов. Жовква.

— Великі зловживання викрито при розбудові шляху у Ковлі. Контроля викрила в комітеті праці хабарництво, ведення фікційних списків праці та протекційну систему при постачанні матеріялів. Арештовано інж. Мих. Вітраха і Арт. Шульца.

— Львівська хроніка. За стрийською рогачкою застрілилася 40-літна жінка залізничого урядовця Анна Губерова з причини родинних непорозумінь. — При вул. Гіпсовій кинулася з другого поверху 22-літна Аліція Муринець наслідком нещасливої любови. — В міському харчевому заведенні стверджено великий брак цукру, наслідком чого звільнено двох службовців.

— Жертви грому. В Радванцях пов. Сокаль ударив грім у стодолу і вбив 60-літного батька і 30-літного сина Микиткуків. — У Дідилові пов. Камінка Стр. грім убив селянина і дві жінки.

— Краєва хроніка. В Прецлаві біля Радомисля хтось убив 74-літного емер. вчителя Вал. Ґжондзеля, коли вечором вийшов замкнути стайню.

— Ґраната, що вбила в часі миру. В Ковлі при вул. Широкій бавилися хлопці артилерійською ґранатою, яку знайшли в городі. Нараз ґраната вибухла і вбила трьох хлопців на місці, а трьох тяжко ранила. Два з них умерли незабаром у шпиталі.

— Ограбили банк. Незвичайно сміло грабунку доконано 8. ц. м. у Свентохловіцах біля Катовиць. До бюра Людового Банку увійшло перед полуднем трьох мужчин з револьверами в руках і окликами „руки в гору" стероризували весь персонал, кажучи всім кластися на землю. Напасники зачинили двері, поперетинали телефонічні дроти і забрали з каси всю готівку в сумі 3.000 зол. Опісля втікли без перешкоди.

— Справа з літаком вияснилася. Слідство в справі загадочного відлету Антоновича з мокотівського летовища під Варшавою викрило, що Антонович є співвласником літака й осів у Ка-

Великий Театр
В переїзді через Львів на загальне домагання виступить тільки 2 рази „Театр 8-3." в неділю дня 12. ц. м. в год. 4. по пол. у веселій оперетці
„ГОЛУБА КРОВ" і в год. 8·30 веч. в пробоєвій оперетці **„ЯХТ ЛЮБОВИ"**
Оба представлення льосовані **„Театр за 1 золотий"**
Льосування у фірмі „Фот-Або-Рад" — пл. Марійська ч. 9.

ліші у кревняків. Провинився тільки тим, що про свій лет не повідомив вероклюбу.

— Залізнича катастрофа скоїлася на шляху Софія—Кустендзіл у Болгарії. Один ваґон особового потягу вискочив із шин і перевернувся. 5 осіб згинуло на місці, а 11 потерпіло тяжкі рани, наслідком чого відставили їх до шпиталю.

— Памятник дослідникові Африки. У південній Родезії над рікою Замбезі поставили памятник місіонареві і великому дослідникові центральної Африки д-рові Лівінґстонові. На високій ґранітній скелі стоїть бронзова постать Лівінґстона, звернена лицем до чортівського водопаду на ріці Замбезі. На відкриття памятника прибули численні делеґації з північної та півд. Африки, щоби вшанувати память сміливого дослідника, який відкрив джерело Нілу.

— Ріжні вісти. В стейті Огайо в містечку Вандалія відбувалися перегони летунок на літаках. Підчас змагань дійшло до катастрофи, в якій згинула славна американська летунка Ґарель Марсаліс. — 8. серпня ц. р. почався в Римі міжнародній конгрес для справ середнього шкільництва. — У Меліонек у Бретанії реґабілітували по 20-ох роках вояка Франца Льогрена, якого воєнний суд засудив у жовтні 1914 р. на розстріл за шпигунство. — Над Данією пройшов хмаролім, який заподіяв величезні шкоди: ріки і потоки виступили з берегів та залили нижче положені сіножати і поля; найбільше потерпіло містечко Наксков у Ляланді. — До 1. серпня ц. р. еспанський уряд виласнив 86.500.000 гектарів поміщицької землі, на якій поселилися 8.016 селян. — У Загребі почався в неділю 5. серпня ц. р. злет соколів з Югославії, Болгарії, Чехословаччини і Польщі; до вправ стануло 60.000 соколів, а до Загребу приїхало 200.000 гостей. — В Індії лютує пошесть холери; дотепер померло за три тижні 5.500 людей. — У Будапешті кинулася з 4 поверху 13-літна ґімназистка Маргарита Гармай; причина самогубства, що сусіди посуджували її в крадежі.

— Торговці наркотиками. У Новім Йорку арештували двох торговців наркотиками. Належали вони до великої банди торговців отрутою, в якій були звязковими. Один привозив наркотики з Парижа, другий передавав їх дальше до американських центрів. Арештували злочинців у цей спосіб, що відчитали шифровану депешу, де був назначений час і місце сходин. При одному з арештованих знайшли опію, морфію та морфіни на спільну вартість 125.000 долярів.

— Сіямський король на Мадярщині. Про подорож сіямської королівської пари по Европі ми вже згадували. Екзотичні володарі побувши якийсь час у Празі, де були гістьми Чехословацької републики, поїхали тепер на Мадярщину. На будапештенськім двірці витав їх реґент Горті з дружиною та з членами уряду. В честь достойних гостей має відбутися цілий ряд принять, забав, переглядів військ, тощо.

— Завалилася підлога. В одній палаті в Оца (Еспанія) підчас приняття в честь гостей конґресу, що відбувався в Сантіяго де Компостеля, завалилася підлога. Усі гості попадали до глибокої пивниці, звідки їх витягнули аж по довгім часі. Підчас катастрофи згинула одна жінка, решта гостей тяжко поранена. Конґрес, розуміється, відложили.

— Металеві нитки. В Новім Йорку опатентовано цікавий винахід: нитки з металю. Є вони таксамо гнучкі як звичайні, але дуже тонкі й сильні. Надаються вони до всяких ручних робіт. Шиття, виконане металевими нитками без порівнання тривкіше від зробленого звичайними нитками.

— Двійняк Діллінґера. Найнещасливішою людиною Америки є комівояжер Джон Фіцпатрік. Він є двійняком бандита Діллінґера й через це мусить терпіти тисячі неприємностей. Коли він переходить вулицею всі за ним оглядаються, бо знаючи з часописів обличчя Діллінґера, думають, що його мають перед собою. Вже багато разів Фіцпатріка арештували, а раз юрба мало його не злінчувала. Тепер не лишається нещасному комівояжерові нічо іншого, як лиш перебиратися і чекати хвилини, коли американці забудуть про недавно забитого „ворога суспільности ч. 1. Діллінґера".

— Роковини 9-го термідора. 27. липня ц. р. минуло 140 років від дня 9. термідора, коли раненого Робеспієра перевезли до вязниці Консержері. Його келія сусідувала з келією королеви Марії Антуанети. Тут Робеспієр перебув останню ніч, бо найближчого дня його голова покотилася під ґільотиною.

— Будують музей на о. св. Анни. Хатину, де проживав Наполеон на острові св. Олени і де помер як вигнанець, перебудують на музей. Населення острову 3.500 мешканців, між ними 500 білих. У 1840 р. прийшло до острову 1.700 кораблів; в 1933 р. — 39 кораблів. Зпоміж 2.000 вояків, які приїхали на острів берегти Наполеона, залишилося тепер 20. На острові живе двох французів: консуль і директор музею Колен з дружиною. Після відбудови музею сподіються, що на острів приїздитимуть туристи. Вже цього року приїхали туди з прогулькою 500 американських туристів.

— Катедра африканських мов. У Ленінграді орґанізують в інституті історії, фільософії та мовознавства при катедрі семіто-хамітських мов африканську секцію з метою вивчити дві найбільше в Африці поширені мови: суахелів та хаусів. Тими мовами говорить 40 міліонів мешканців-тубильців, друкуються книжки і часописи. Мову хаусів викладатиме проф. Юшманов, а мову суахелів — доц. Ольдероге.

— Дім Христофа Колюмба. Ще дотепер не вирішено, де вродився і звідкіля походив відомий мореплавець Христоф Колюмб. Одначе в містечку Кольві нема майже ніодного мешканця, який не впевняв би, що Колюмб уродився саме в його містечку. Після переказу Колюмб уродився в невеличкому домику, який є тепер напів розвалений і є власністю англійки Бейкер. Управа міста рішила купити цей домик і почались торги з вдовою Бейкер. Вдова домагалася 7.000 франків, а управа міста запропонувала 700 і по довгих торгах купила його. Таким чином дім, де родився Колюмб, перейшов на власність міста.

— Терор ґанґстерів. Пятьох багачів у Льос Анджелос дістали письма з підписом „ґрріо", щоби заплатили 60 тисяч долярів, бо їх схоплять. Поліція шукає за шантажистами, а багачі живуть під зміцненою охороною. Один з них Олександер Пантагес є директором багатьох кін і театрів. Перед кількома роками обвинува-

ЦІКАВІ КНИЖКИ

	Ціна	Почтова пересилка
Буреверхи — Емілії Бронте, переклав — М. Рудницький	2·50 зол.	0·50
Маціцький — Альфонса Доде, переклад із французької мови М. Рудницького	3·— „	0·50
Між ідеєю і формою — М. Рудницького	3·— „	0·50
Блакитна кімната та інші оповідання — Проспера Меріме, із французької мови переклав Василь Софронів	0·95 „	0·25
З японського дому — Ст. Левинського	2·— „	0·25
Сміх землі — Володимира Островського	1·50 „	0·15
Спогади — Евгена Чикаленка Частина I. II. III. Окрема частина по 3 зол.	8·— „	0·50
Крізь дим і згар — Мик. Матіїва Мельника	0·50 „	0·10
Безпутні — Гордія Брасюка	0·50 „	0·10
Шевченко й княжна Репніна — Михайла Воєнка	1·50 „	0·15
Українці і відсіч Відня 1683 р. — д-ра Івана Німчука	1.— „	0·15
За Сяном — д-ра Івана Німчука	0·50 „	0·10

Замовляти в Адміністрації „Діла", Ринок ч. 10.
Належитість надсилати складаними П. К. О. 143·322

чували його за напад на молоденьку артистку. Другий Догені нафтовий магнат, був замішаний у процесі за підкуплювання поліції. Третій — Джетль, якого вже раз схопили бандити, примусивши його револьверами сісти до самоходу. Останні два — Моннет і Доль — банкирі.

— **Живий сейсмограф.** У Хелемері в графстві Сіррей живе жінка, яка відчуває землетрус, хочби він навістив протилежний кінець світа. Ця жінка висока красуня Сельвуд є сестрою милосердя. Вона відчуває кожний землетрус від 9-го року життя. Перший раз, коли відчувала землетрус, не могла встояти на ногах. Від того часу перед кожним землетрусом Сельвуд дуже тремтить на всьому тілі.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

Оселедці в солодкій воді.

Знаєте дотеп: „Чому вода в морі солона?" — „Тому, що там багато оселедців". В околиці англійської пристані Довера почали такий експеримент, що вчать риб звикати до солодкої води. Така годівля розкладена на довгі роки, на кілька поколінь. Найважче діло з оселедцями, що з діда-прадіда звикли до солоної води.

Верблюди на літнищі.

Дирекція люксусового басену у славному Пом Біч на Фльориді придумує щораз то нові атракції, щоби побити свого суперника морське літнище у Міямі. Недавно спровадила вона кораблем з Арабії 150 верблюдів, що виконують на Фльориді ролю транспортових посередників. — Міліонери та знуджені лікуванці мають ілюзію, що находяться в Африці.

З кіна.

Кіно „Касіно": „Жінки в його житті".

Чужинний леґіон у Франції це така запроторена військова станиця, куди втікають усякі люди, що хотять зірвати зі своїм минулим. Дисципліна там страшна; сонце, пустиня і вічна загроза боїв з арабами перемінює вояків у звірів та автомати. Та там теж гартується вона і люди вчаться нехтувати життям, відрікаючись усіх насолод.

Французи дали нам неодну добру фільму з Сагари і життя африканських леґіонів. Оця фільма нагадує у дечому добру фільму „Марокко", в якій мала великий успіх Марлена Дітріх. Історія молодого француза, що не може забути свого нещасливого кохання переведена драматично і цікаво. Дуже добрі артисти.

—o—

Листування Редакції.

До наших співробітників і дописувачів

Маємо співробітників і дописувачів, які хоч не від нині пишуть до ґазети, мало здають собі справи з техніки ґазетної праці. Деякі рукописи такі недбайливі і такі нечиткі, що нераз доводиться заступати таємні слова навгадь. Є ще автори, що пишуть на обох сторінках листка паперу не знаючи, що такі рукописи до друку непридатні. Інші не думають про те, що сим-там треба виправити якесь слово, і в їх рукописі нема на це місця. Неодин автор статті або дописувач пересвідчений, що допомагає часописові; багато із них не знає, що зладити до друку нечитку статтю, написану збитим письмом так, що нема відступу між рядками це мука і неодна стаття лишається невикористана тільки тому, що нема змоги її перечитати і переписати.

Друга справа це та, що деякі автори висилають одночасно ті самі дописи та статті до ріжних часописів. Так не водиться ніде і редакція знаючи вже деяких таких авторів, примушена ці рукописи відкладати на бік, з острахом, що на другий день звичайна стаття готова появитись у кількох орґанах.

—o—

СПОРТ.

СЯН (Перемишль) — КОРОНА (Самбір).

Львівське громадянство буде мати нагоду приглянутись прецікавим змаганням, які відбудуться в неділю 12. серпня ц. р. між українською дружиною з Перемишля Сяном і самбірською Короною. Тому, що оба ці клюби у змаганнях за мистецтво „А" кляси добули однакову кількість пунктів, відбудуться між ними треті рішаючі змагання на невтральнім грищі у Львові. Хто з них вийде переможцем, буде змагатися дальше за вхід до Окружної Ліги.

Сян — це ревеляційна дружина, яка за три роки перейшла з „Ц" до „А" кляси; евентуальна виграна з Короною в неділю може промостити їй шлях до найвищої кляси у львівській окрузі, т. є. до „Окружної Ліги". Головною прикметою перемиської дружини — надзвичайна амбіція і пробоєвість. І коли збереже ці дві прикмети — змагання з Короною вирішить у свою користь, чого їй усе українське громадянство з цілого серця бажає.

Почасок змагань о год. 11-ій передполудням на грищі „Цитаделі".

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Святин:

10. VIII. „Пісні в липах."
11. VIII. „Залізна острога"
12. VIII. „Мазепа."
12. VIII. „Залізна острога" в селі Кардові о год. 3 попол.

Великий Міський Театр.

Неділя, 12. VIII. год. 4 поп. „Голубаронь" вистава льосована.
Неділя, 12. VIII. год. 8·30 веч. „Яхт любови" вистава льосована.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 10. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла", комедія. Премієра.
Субота, 11. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла" премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пат і Паташон композитори".
АТЛЯНТИК: „Карієра Анни Карвер".
ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".
КАСІНО: „Жінки в його житті".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль бідних дівчаток" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Омана щастя" і ревія.
МІРАЖ: „Розкішна пригода" і Фліп та Фляп.
МУЗА: „Дама з нічного клюбу".
ПАН: „Зле кохання" і „Бастер Кітон одружиться".
ПАЛЯС: „Королева богеми" (чеська нуд. комедія).
ПАСАЖ: „Манджурія горить" і ревія.
РАЙ: „Спів, цілунок, дівчина".
СВІТ: „Син Індії" та „Фліп і Фляп".
СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Банта" і ревія.
ХІМЕРА: „Жовтий детектив".
УТІХА: „Переслідувана долею" і ревія.

Закордонне радіо.

Пятниця, 10. серпня 1934.

Відень (506,8) 17·35 Легка музика, 20·15 Симфонічний концерт. Прага (470,2) 19·15 Радіоконцерт, Копенгаген (205,1) 20·00 Данський симфонічний концерт, Париж (1649) 20·45 Подорож по Китаю — опера, Штрасбурґ (349,2) 18·30 Тварини в музиці, 20·30 Концерт, Білгород (439,8) 20·15 Сучасна югословенська музика, Люксембурґ (1304) 20·20 Фортепян, Рига (511,6) 19·05 Концерт, Берлін (356,7) 20·15 Концерт, 22·30 Камеральна музика, Ляйпціґ (382,2) 21·00 Концерт, Стокгольм (426,1) 20·45 Опера, Міляно (368,6) 21·30 Симфонічний концерт, Рим (420,8) 20·45 Оперетка.

Субота, 11. серпня 1934.

Відень (506,8) 17·40, 19·20 Плити, 20·30 Комедія, Прага (470,2) 20·00 Гарна Олена, Талін (410,4) 20·15 Легка музика, Париж (1649) 20·00 Легка музика, Штрасбурґ (349,2) 17·00—18·00, 20·45 Концерт, Білгород (439,8) 20·00 Сотворення світа — ораторія, Рига (514,6) 19·30 Концерт, Берлін (356,7) 19·00 Симфонічна музика, Мінхен (405,4) 12·00 Концерт, Штутґарт (522,6 20·15 Весела авдиція, Осльо (1154) 20·30 Радіоконцерт, Букарешт (365) 20·15 Балетова музика, Міляно (368,6) 20·45 Опера, Рим (420,8) 17·10 Концерт, 21·30 Симфонічний концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 10. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня програма, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Трансмісія з Кракова, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Популярна музика, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Плити, 17·00 Авдиція для недужих, 17·30 Концерт, 18·00 Трансмісія з Варшави, 18·15 Хор ревелерсів, 18·35 Легка музика, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Концерт салісті'в, 19·50 Спортові вісти, 19·58 Відчит, 20·18 Симфонічний концерт, 22·15 — 23·05 Трансмісія з Варшави.

Субота, 11. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сиг. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Плити, 13·00 Полудневий дениик, 13·05, 15·00 Концерт, 16·40 Фортепян, 17·00 Авдиція для дітей, 17·25 Камеральний концерт, 18·00 Що читати, фейлетон, 18·15 Мандоліністи, 18·45 Пані з під св. Юра, 19·00 Всячина, 19·10 Програма, 19·15, 22·10—23·00, 23·40—24·00 Плити, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Концерт, 20·30 Остання облога Камениця Подільського, 21·02 Вечірний дениик, 21·12 Легка музика, 22·00 Актуальна гутірка 23·00 Комунікат, 23·05—23·40 Трансмісія з Варшави.

БІРЖА.

ГРОШ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·23 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·63, Париж 34·90, Берлін 207·00, Цюріх 173·68, Амстердам 358·00, Прага 21·97, Міляно 45·43, Нюйорк кабель 5·27 і пів, Нюйорк чеки 5·27.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 9. серпня ц. р. з приводу знижкової тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. вець	2·65—2·70	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

„М. С." повідомляє, що в днях 7. і 8. серпня платив за молоко по 14 сот., а не по 15 сот. як не помилково подавано.

Тенденція на масло знижкова, на молоко, сметану і на яйця вперкана.

Маслосоюз повідомляє, що від 10. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

Подяка.

Кружок „Рідної Школи" в Долині складає щиру подяку **п. Іванові Чміль, артистові-різьбареві** в Бодехові за жертву в квоті 100 зол. для „Рідної Школи" в Долині з нагоди полодочування іконостасу в церкві в Долині. 137

ОПОВІСТКИ

Реколекції для духовенства відбудуться заходами Тов. св. Андрея під проводом духовника семинарії о. сов. Стефана Руди в будинку дух. Семинарії, при вул. Коперника 36 у Львові в днях 10—14. вересня 1934. Перша наука в понеділок в год. 18. Удержання за весь час 15 зол. (о. парохи) — 12 зол. (о. сотрудники). Подушку і покривало треба зі собою привезти. Зголошення приймає голова Тов. св. Андрея о. Юліян Дзерович, Львів, вул. Содова ч. 1. 118 2—3

Ширіть наш часопис!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 4—?

ЕМЕРИТ шукає умебльованої кімнати. Зголошення до Адм. „Діла" під „Емерит". 134 1—1

ЕКСТЕРНІСТІВ приготовляю до матури листами або устно у Львові. Зголошення до Адм. „Діла" під „Успіх". На відповідь долучити поштову марку. 135 1—2

ПРИЙМУ НА МЕШКАННЯ кількох учнів (учениць) Учительська опіка запевнена. Марія Кос, Львів, Оссолінських 10, м. 7. 136 1—1

ЕМЕРИТОВІ винайму покій, кухню, город, Сколе, гори. Йосифович, Хітар, п. Лавочне. 136 1—4

ОГОЛОШЕННЯ

Der Tag

Великий національний часопис у Німеччині

Показові числа даром висилає

Verlag Scherl, Berlin SW 68

За безцінь!! Фотографічний апарат

UNIVEX 8·50 зол.

Розмір світлин 3 × 4 цм.

„Foto-Radjo-Palace"

Львів, пл. Марійська ч. 2.

найбільший вибір фотографічних і радіових апаратів. 10/79 8-10

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приватні кореспонденції по купно, продаж, винайм і т. п.	зол.	0.15
шукаючі праці	„	0·10
	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Ч. 212 (13.757). Львів, неділя 12. серпня 1934. Cudzoziemcy opłacono ryczałtem. РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччя 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Амнестія в Німеччині.

БЕРЛІН, 10. 8. ПАТ. Подробиці оголошеної нині амнестії є такі: Загальна амнестія торкається засуджених на вязницю до 6 місяців, оскільки карний вчинок був доконаний перед смертю Гінденбурга. Політична амнестія торкається образи Гітлера, проступків проти добра й державного інтересу. Дальше торкається амнестія вчинків, що є випливом „надмірної ревности в боротьбі за нац.-соціялістичну ідею". Зате не підлягають амнестії злочини державної зради, зради військових тайн, злочину проти життя і бомбові замахи, оскільки зайшов випадок смерти.

Одночасно Гітлер видав розпорядок до краєвих урядів, щоби перевірили причини придержаних в концентраційних таборах і охоронних арештах наслідком подій з 30. червня.

Буде тільки один пакт більше.

ПАРИЖ, 10. 8. ПАТ. Б президент французької республіки Мільран оголосив в часописі „Les Annales" статтю п. н. „Новий свисток паперу". Обмірковуючи теперішню ситуацію, автор пише, що Німеччина не додержала зобовязань, принятих в льокарненькому пакті, нарушуючи постанови того трактату, та статті 42. і 43. версайського трактату, які забороняють фортифікування й держання військ над Реном. В цьому випадку льокарненський трактат не дав ніякого висліду.

Переходячи до справи східного пакту, Мільран пише м. ін.: „Східне Льокарно можна додати до багатьох інших дипльоматичних документів, які підписано в останньому десятилітті. Ніщо не зміниться в Европі після його підписання, буде тільки один пакт більше".

Після жидівського погрому в Альжирі.

ПАРИЖ, 10. 8. ПАТ. З Константін повідомляють: Годі тепер устійнити, який є приблизний білянс матеріяльних шкід, спричинених протижидівським погромом. На головних і бічних вулицях працюють тепер над прятанням румовищ. Вантажні самоходи вивозять останки знищених меблів, убрань та інших предметів. Дим виходить вікнами і дверми поодиноких домів, наповняючи вулицю душливим запахом. 144 осіб арештовано за грабунок, нелегальне ношення зброї та вбивства. Вчора відбувся похорон убитих осіб.

Націоналізація срібла в Америці.

НЮ ЙОРК, 10. 8. ПАТ Декрет про націоналізацію срібла викликав велике враження на американськім ринку. Державний секретар скарбу заявив, що видання декрету рішено після короткої телефонічної розмови з през. Рузвельтом. Фінансові кола, обмірковуючи декрет, оцінюють його всіляко. Одні думають, що декрет відобється на торговельних взаємнях з Далеким Сходом. На основі декрету уряд Зл. Держав має право набувати всяку скількість срібла на терені Зл. Держав по ціні 50.01 за унцію.

Нюйорська біржа установила ціну срібла в речинцевім обороті на 49.96 доляра.

Відгуки віденського атентату.

ВІДЕНЬ, 10. 8. ПАТ. В Каринтії знесено сьогодні виїмковий стан, який залишився ще тільки у Відні і Дол. Австрії.

ВІДЕНЬ, 10. 8. ПАТ. Австрійський уряд видав низку гострих розпорядків проти всяких організацій та установ, що вели в останніх часах діяльність в націонал-соціялістичному дусі. Управителем німецького „Фелькішер Турнферайну", до якого належало багато нац.-соціялістів, замішаних у липневий замах, визначений спеціяльний урядовий комісар. Відзнаку союзу заборонено та вживання її нац.-соц. молодю замісць забороненої партійної відзнаки. Урядовий комісар буде теж установлений у видавництві „Вінер Новсте Нахріхтен", органі віденських національних кол. Всіх урядовців з протиурядовою орієнтацією усунено з посад.

РИМ, 10. 8. ПАТ. Чотири дивізії піхоти, вислані на границю Бренеру і Каринтії, ще не відкликані. Дивізії відбувають тепер вправи в Альпах.

Горять ліси і торфовиська.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 10. 8. ПАТ. На совітській території біля фінської границі горять від кількох днів ліси і торфовиська на великому просторі. Хмари диму котяться над фінським заливом і доходять до Гельсінґфорсу. Влада наказала, щоби не допустити до поширення пожежі на фінський бік.

Для оборони держави.

РИМ, 10. 8. ПАТ. В часі від 1. січня до 1. липня п. р. перед спеціяльним трибуналом оборони держави відбулося 18 процесів за військове шпигунство. Процеси скінчилися засудженням 29 обвинувачених, в тім 2 жінки і 1 чужинець. Одного засуджено на досмертні тяжкі роботи трьох на кару по 21 літ вязниці.

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie wiceprezes S. S. O. Ł. Malicki jako przewodniczący, S. S. O. Wł Pauli i S. S. O. J. Rupp jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 205 czasopisma p. t.: „Diło" z daty, Lwów, dnia 6 sierpnia 1934. do Sygn. VI. 1. Pr. 419/34. na posiedzeniu niejawnem w dniu 7. sierpnia 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 3. sierpnia 1934. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Diło" Nr. 205 z daty. Lwów, dnia 5. sierpnia 1934. zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Komunikat" w ustępie od słów: „Riszyła zholosyty" do słów: naselenia", 2) w artykule p. t.: „Ukraińskie szkilnyctwo na Poliśsi w mynułomy i teper". a) w ustępie od słów: „Wid 1918 r." do słów: „W Beresti n/B", b) w ustępie od słów: „Koly," do słów: „ridnij mowi" — znamiona występku z art. 127 i 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 393 n. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1863. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu: ad 1) znieważanie władzy sądowej przez zarzucanie jej tendencyjnej działalności odnośnie do ludności ukraińskiej w związku z zamierzoną zmianą granic kompetencji terytorjalnej Sądów Apelacyjnych we Lwowie i Krakowie, ad 2) szerzenie fałszywych wiadomości o sytuacji w szkolnictwie na Polesiu, a które mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489. 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki w. r. Protokulant: Turkiewicz w. r. Za zgodność: Warzeszczak prow. kanc.

Разом з будинками

горить хатня обстановка, господарське знаряддя, збіжжа та паша, тому обезпечуйте від вогню весь свій живий і мертвий інвентар, збіжжа та пашу на повну вартість — тільки в одинокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

ЗЕМЛЯКИ НА ЧУЖИНІ.

Львів, 10. серпня 1934.

Вчора закінчив у Варшаві свої наради „сойм поляків зпоза кордону". Крім маніфестаційного характеру, зїзд кількохсот делеґатів ріжних польських організацій зі Старого і Нового Світа мав характер дуже діловий, а з усіх справ, які передискутували комісії та найшли своє завершення у конкретних постановах на останньому пленарному засіданні, найважнішою справою є безумовно покликання до життя організації Світового Союзу Поляків. Після закриття зїзду розїхались делеґати на прогульки по всій Польщі.

Справа нам чужа, неваша. А проте скільки рефлексій викликує на тему найближчу, найріднішу й одну з найболючіших! Земляки на чужині! Не десятки й не сотні, а десятки й сотні тисяч земляків, розбритих по всьому світі, занесених лихою долею далеко від рідної землі і хоронених як бездомні скитальці на чужинецьких пісках. Це ті земляки, які пішли на чужину чи то задля заробітку, чи з політичних причин, щоби виждати кращих умовин у батьківщині, — але всі з глибоким пересвідченням, що ось-ось, в „найблизчому часі" вернуться до рідного краю. І минали та минають роки, і вони не вертаються. Одні не можуть, хоч ностальгія жре їх за бідними але рідними стріхами, за заплаканою але рідною осінню, за лютою але рідною зимою, за тісною але рідною вулечкою. Інші загосподарились, численними нитками нових своїх матеріяльних справ і нових навичок, ба навіть нових кровних звязків звязали себе з чужиною, тамошніми людьми, краєм, звичаями. Не вертаються, творять нові цінности, стають корисними для рідного краю і там, на чужині, розносючи по світі українське імя, і звідтам, з чужини, даючи батьківщині і частину свого духа, збагаченого знанням і досвідом широкого світа, і частину свого майна, придбаного на чужині.

Але і — гинуть. Гинуть без хісна для рідної нації, відчужуються від неї, самі поволі забува-

ють рідну мову, а їхні діти вдаком уже збільшують ряди чужинецьких націй. Як ми тут радіємо, чуючи про нові здобутки земляків на чужині, про їхні матеріяльні й моральні осяги, — і як сумуємо, коли приходять звістки, що ось знову помер на чужині один з колишніх активних громадських діячів, що ось знову один колишній член визвольницької армії не тільки оженився з чужинкою і прийняв чуже громадянство, але й завів у себе дома чужинецьку мову і виховує дітей наче не українських нащадків. І як співчуваємо землякам, які турботливо глядять на асиміляційний натиск чужинецького оточення та стараються йому організовано протиставитись...

Земляки на чужині — це одна з найбільших проблем всеукраїнського розміру. Зберегти земляків на чужині і їхніх нащадків для нації передусім фізично, себто зберегти їх від голодової смерти та врятувати їх національну свідомість, і далі: створити можливости для їх творчої праці, хосенної для рідної нації чи то призбираним на чужині майном, чи культурними вартостями чи політичною активністю, — це завдання величезні і своїм значінням і — реалізаційними труднощами. Легко творити (хоча теж не без перешкод, хочби таких, як персональні амбіції) світовий союз земляків на чужині, коли ті земляки мають за собою рідну державу, з її моральним авторитетом, з консулярною опікою та з передбаченими у щорічному бюджеті допомоговими фондами. Але як важко створити таку організацію народові, якого матірні землі находяться у межах 4-ох чужонаціональних держав і який не то сам не всилі опікуватись своїми земляками на чужині, але й жде від тих земляків у ріжних справах допомоги, вимагає від них зрозуміння для краєвих відносин і умовин праці та неодноократно мимохіть на цьому тлі попадає з ними у конфлікти. Всеж, земляки на чужині, це така цінність, така невіддільна частина нації, що без огляду на її правно-державний стан і на всі складні детайлі взаємин, та співпраці, ніякий рідний край в ніяких обставинах не перестає ними дорожити і думати про них з такою самою тугою, як думають про рідний край далекі примусові і добровільні заточенці.

Яка важка це проблема, доказом того хочби характеристичний факт, що ми, українці, досі не маємо ще цілком докладної статистики, скільки наших людей перебуває на широкому світі. Дані про це, і то дані надзвичайно цікаві, всеж-таки істнують. Ось у І-му річнику Українського Економічного Бюра у Варшаві за минулий рік сказано загально, що українців нпр. в Югославії є 45.000, „в інших краях Европи" (поза Польщею, Румунією, ЧСР і Совітами) — 25.000, в Азії 2,755.000, в цілій Америці 1,350.000, з чого у Сполучених Державах 750.000, Канаді 500.000, Арґентині, Бразилії, Перу і ін. 80.000 і т. д. У другому річнику У. Е. Б. за цей рік у списку важніших українських господарських та культурно-наукових установ маємо виказку таких країв, в яких істнують українські організації: Австрія, Англія, Бельгія, Болгарія, Данціґ, Італія, Латвія, Литва, Німеччина, корінна Польща, Московщина, корінна Румунія, Туреччина, Франція, Фінляндія, корінна Чехословаччина, Швайцарія, Югославія, Сполучені Держави, Канада, Арґентина, Бразилія, Парагвай, Уругвай, Китай, Манджу-Ко, і то в деяких тих краях українські організації та установи істнують у цілому ряді міст, а в деяких чужинецьких містах — ціла низка установ.

Яка величезна річ була би координація всіх отих уже істнуючих українських організацій по всьому світі! Скільки одиниць врятувалось би від затрати, скільки енерґії збільшилось би, яка сила витворилась би з роздріблених отих, на самих себе серед чужинецького моря залишених українських національних клітин.

Світовий Союз Українців — це ідея, яка з нинішньої фікції мусить перетворитись у реальне діло. Чим скорше, тим краще для нації й її дітей на чужині.

Сьогодні в Театрі Ріжнородностей

„Якби я хотіла"

комедія в 3-х актах
реж. Р. Невяровича.

„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА"

при вул. 3-го Мая ч. 10. — стала направду дешева. Обід в абонаменті 1·10 зол., „MENU" 1·25 зол., — дешеві перекуски і снідання.

Китайська конституція.

Найвищча китайська влада Куомінтанґ приняла конституцію, яка відтепер має обовязувати в Китаю. Ця конституція це справжній архитвір державно-творчої думки. Збудована на підставі поглядів китайського національного провідника й ідеольоґа нового Китаю Сун-Ят-Сена. Злучує вона найкращі здобутки европейської культури з традиціями китайського народу. В найзагальніших рисах представляється конституція осьтак: Найвищою владою є національний конґрес, що збирається що три роки на один місяць. Конґрес дає найзагальніші директиви і визначає народній комітет, що є його заступником. Народній комітет вибирає президента та назначує пять трибуналів, що реґулюють ціле державне життя. Перший це трибунал виконавчий, до якого належить ціла адміністрація й ініціятива в справах мира і війни. Другий трибунал є законодатний, визначає він права й розпорядки та через вотум недовіря може усунути перший. Третій має догляд над справедливістю. Четвертий трибунал це т. зв. іспитовий. До нього належить виховання молоді й іспитування майбутніх урядовців. Вкінці останній трибунал має нагляд над фінансами і контролює діяльність усіх найвищих влад. Нова китайська конституція установляє, що одиноким власником землі й природніх богацтв є китайський нарід тому уряд має право контролювати господарське життя. Вкінці запевнена всім провінціям, а навіть громадам автономія. Конституція, як бачимо, оригінальна й глибоко передумана. Тільки ціла річ, щоб її перевести в життя, а це не легко. Китайський уряд у своїй відозві каже, що, щоб її перевести, треба буде довгих літ. Покищо будуть її виконувати в подробицях.

Проти обструкції, гемороїдам, розладдя шлунка і кишок, застій у нирках і селезінці, болів стрижня поручаємо пити природну гірку воду **Franciszka-Józefa.** — Пор. її лікарі.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 12. СЕРПНЯ 1934.

А. Є. ЗАРІН. 2)

Куплена слава.

Оповідання.

II

Ґдовський був письменником з покликання. Він декілька разів вступав на державну і приватну службу, але вкоротці покидав її. Надруковане в одним журналі його оповідання відразу вказало, де його карієра.

Начитаний, з обсерваторським змислом, з поетичними настроями, а крім того знаменитий оповідач, — так, що вже на другому році літературної праці запримітили його письменники і редактори, ці перші оцінювачі і судді.

Як більшість письменників останнього покоління, так і він дивився на свою працю більше з погляду гонорару, і тому, коли пробудився на другий день і побачив у своїй кишені чек на 3.000 рублів з підписом Шуґаєва, він весело розсміявся і добродушно назвав Шуґаєва дурнем.

Думка про цедулочки навіть розсмішила його.

„А чогож мені розлучатись з ним?" — подумав він і скоро написав два умовлені письма — „такого видавця вже не знайдеш, а слава?..." — і він зареготався.

Дим її змінний,
І невпійманий...

От усі здивуються, чорт візьми! Одначе, про роман — ні слова!

І взявши зі стола рукопис і письма, він весело пішов до банку, а звідти до Шуґаєва.

III

Для Ґдовського, який ніколи не мав у своїх руках більше, як чотири—пять сотик, сума трьох тисяч була неабияким майном. Того самого дня він заплатив за кімнату, наняв власне помешкання, переповалився зі своїми скромними річами і забрався до прикрашування нового приміщення. З ранку до вечора бігав він по крамницях. На його помешканні працювали обивачі, приходили і відходили носії, — так, що вкінці помешкання було готове.

А тому, що ніякий добробут у житті нічого не варт, якщо нема перед ким похвалитись і якщо нема тих, які заздрілиб йому, — тому Ґдовський рішив уладити в себе маленький бенкет.

Він розіслав на люксусному папері запрошення шістьом знайомим і вечір тішився здивуванням своїх гостей.

Його приятель Муроїлов, надхнений поет, прибіг перший і пристанув з дива на порозі вітальні.

— А, Петрик! — радісно привітав його Ґдовський. — Ото молодець, перший. — І він кріпко поцілував Муроїлова, який ще не встиг очунятись з дива.

— О, чорт візьми! — вкінці гукнув він. — А це звідкіля?

— Стрівай, ти не бачив ще цілого помешкання!

Але саме надійшли Чулков і Топорін, два письменники новики, за ними знаменитий фейлетоніст і театральний критик Пупкін та ще кількох молодих письменників.

І всі після тимчасового зачудування розцілували Ґдовського:

— Що, продали роман?

— Ні, — відповідав він самовпевненим тоном. — дістав спадщину. Ходіть, я вам покажу свою резиденцію.

І він водив гостей з кімнати в кімнату, звертав увагу на кожнісіньку річ та насолоджувався своєю величчю.

Вечір минув шумно і весело. У привітній їдальні за прегарною вечерою — закроплюваною силою вин, балачка велась оживлено. Центром уваги зовсім природно був сам господар і його несподіваний добробут, при чому кожний старався з ним цокнутися і висказати йому свої побажання.

Розсвіний Ґдовський проголошував:

— Так, я на якийсь час перестану друкувати, бо забираюсь до величезного роману. Я хочу змалювати в ньому, як Толстой у „Війні і мирі", ціле наше суспільство за останніх 30 років! Я багато роздумував над тим, але хтож надрукує тепер роман на 30 до 50 аркушів!

— Брешеш, — кричав пяний Муроїлов: — тепер ти хрест постав на своє писання! Розбогатів, то й зледащієш, я тебе знаю!...

— Ну, а на підставі чого ти! — стримував його Чулков, малий і чорний мов жук, зі скоро ворушкими очима: — Тимофей Аркадієвич, слава Богу, сила! — і він підіймав затиснений пястук. Талант, братіку не затлухне, він виллється завжди! За роман Ґдовського, слава!...

— Якщо залишиться вірний традиціям, а не стане ситим буржуєм, — заговорив Топорін.

Він був письменником з народницьким напрямком і громадянською сльозою, чомусь завжди похмурий і не поправді гострий до всіх.

— Ситий письменник це не в роді Топоріна — з усміцкою завважив Пупкін.

— Так, як і ґазетний борсомаз, — відрізав Топорін.

— Нічого, не бійся! Він не зрадить! — крикнув Чулков.

— Не зраджу! — палко вигукнув Ґдовський.

— Не зрадить, — з захопленням підтримав Чулков.

— Тимку, дай, я тебе поцілую, — щиросердно заявив Муроїлов і поліз цілуватись.

Пізно-пізненько попрощались гості із Ґдовським.

— Дивне диво, — роздумуючи, сказав Пупкін, — він ніколи давніше не згадував про якусь спадщину.

— Дворянське прізвище, братіку, — сказав один з гостей, — тьма кревняків!

— Потовстіє, як свиня та буде гордувати нами, чесними робітниками, — похмуро заговорив Топорін.

Але Чулков палко заперечив:

— О, ні, любчики, він талант! Його не задурманять гроші. Він ще всім покаже.

Як зберігти духовний стан?

Статтю цю передав нам один із найстарших наших священиків. — Ред.

Важко живеться вже нинішньому греко-католицькому духовенству, та ще важчі часи ждуть його. Коли можна висловлюватись образово — меч Дамокля завис над духовенством, а тим мечем, це давній „титул рукоположення", який в Австрії був „титулом стола". На підставі канонічного закону кожний кандидат на священика мав подбати за таку матеріяльну забезпеку, щоби міг утриматись відповідно до гідности священичого стану. Високість капіталу рівна 30—50 моргам поля, заінтабульованого на річ плати майбутнього священика, якщо став би нездатний до праці і не міг вести передану йому парохію.

ЯК БУЛО КОЛИСЬ.

Колись священик діставав той титул як титул церковної посади beneficii, з правом на утримання відповідно до свого стану. Не вільно йому було посади зректися, хіба, що епископ міг його, коли виказався відповідним майном на утримання, звільнити.

Надто, коли епископ висвятив клирика без того титулу, мусів давати йому сам потрібне утримання, доки не дістав посади.

У провінціях, прилучених до Польщі перед її розбором, себто 1772 р. був закон, що парохію діставали священики перед їх висвяченням, а коли показалось, що вони досить підготовлені і гідні цього становища, владика рукополагав їх, призначуючи на парохію, на яку дотичний колятор давав так звану „презенту".

Крім цього, щоби на випадок смерти або немочі пароха, рідня його не залишилася без засобів до життя, був закон, що вже за його життя настановляли сина, зятя або вибраного ним кандидата, що ставав його помічником і мав право наслідства після його смерти.

ЯК БУЛО ЗА АВСТРІЇ.

Коли Австрія перебрала Галичину, ту систему, оперту на довголітній церковній практиці, змінили і встановили т. зв. титул стола. Було це приречення австрійського уряду давати гарантію для відповідного утримання висвяченого на випадок його немочі.

Нині, зі зміною держави, гарантія ця, видко, впала, а владики наші станули на роздоріжжі. Ми відкликуємося до історії, коли то до у 1764 р. митрополит Феліціян Володкович зібрав святителів та архимандритів на собор у Владимірі, де ухвалили протест проти соймової конституції, яка рішила, що „крім найстаршого сина, який має право обняти місце як парох по батькові, інші діти переходять у підданство".

ПОСТАНОВА СОБОРУ

Собор той каже:

Uczony człowiek do stanu świeckiego duchownego garnąć się nie będzie, widząc oczywiste dzieci swoich unieszczęśliwienie, dozgonne umartwienie i kłótnie... Święcić zaś do wszystkich parochij księży świeckich bezżennych, niepodobna. Jedynie tedy z synów kapłańsktch, których ojcowie w szkołach nie tylko po rusku, ale i w łacińskich edukują, a wyedukowanych jednych do kapłaństwa promowują, drugich dziakami czynią, a incapaces za pałamarzów, dzwonników i innych sług cerkiewnych albo też do prac ekonomicznych aplikują i stan rolniczy obierać każą, którzy ożeniwszy się, grunta panów osiadają i z nich dworom powinni są".

ВІКОВА РОЗУМНА ПРАКТИКА.

Той собор ясно вказує ідею, за якою прямували попередники наших владик. Вони вважали священичий стан, якби замкнене рідне коло, і розвій його, духовий і матеріяльний, боронили.

Цей лад іще зперед 1772 р. вказує ясно дорогу, яку треба вибрати. Лад, в якому парохії надавали священикам з правом спадщини був подиктований віковою розумною практикою. Як у давніх цехах переходила придбана практика з батька на сина і зближувала його до заняття, так і тут діти священика вже від дитинства щиро були звязані з церквою та її обрядом і не шукали поза нею кращої та милішої праці. Їх хата і господарство було їм рідне з діда-прадіда, а порохіяни були або їх хресні батьки, паніматки, або посестри і побратими.

АВСТРІЙСЬКА СИСТЕМА.

Австрія багато з цього змінила. Терна і льокація з чорними і білими кулаками, за якими часто скривалися своєрідні тактичні ходи, вигнали дітей давніх священиків з їх правічних садиб, розлучили їх з рідною і кидали ними нераз 20 разів по ріжних закутинах як парохіяльних завідувачів, не даючи їм ніякої гарантії на досмертну долю рідні. Їх вдовам давали 50 ренських річно, розуміється з дітьми.

При австрійській системі кожний парох почував себе як тимчасовий експльоататор парохії. „Попові дзвонять, а попадю з села гонять". Парох мусів вічно думати про те, як забезпечити себе на будуче, як повиводити діти в люди. Цей останній острах відпадав за часів, коли парохія була дідичним добром. Крім найближчої рідні пароха приміщувались там усякі тітки, бабуні та бідні свояки.

Траплялось і безженство, але таке, про яке сказано: „Могий містити, да містит".

ЄДИНИЙ ВИХІД — ПОВОРОТ ДО ТРАДИЦІЇ.

Чи наші духовні не заслужили собі на те, щоби їх діти, в часі, коли кожний стан замикається в собі як та черепаха і не допускає інших до свого середовища, могли мати забезпечене життя? Чи розумно і гуманно викидати нині легіони священичих дітей на голодну смерть, коли можна і треба дати щось на них, а при цьому і для церкви і для народу?

Місце старих колятори заняли нині здебільша владики. Як колись колятор давав презенту на парохію з правом спадщини, так і тепер, якби можна втримати цей звичай усилі, то можна би розвязати той гордійський вузол, який щораз тісніше оперезує наше безрадне духовенство.

Найздоров'ші, найшляхотніші

це безконкуренційна прикмета ПАПЕРЦІВ І ТУТОК

„К А Л И Н А"

Гігієнічне, знамените

МОРОЗИВО

КАВА МОРОЖЕНА

Тільки

в цукорні

СТЕЦЬКОВА

Миколая 7.

А Мурзілов ішов хитаючись і затягав якусь лику пісню та скажено розмахував рукою

Ґдовський був вдоволений з вечора.

„Тепер загомонить!" — подумав він, а на другий день пішов до Шуґаєва.

Той зустрів його з відкритими раменами і радісно вигукував:

— Примістив роман. У „Живім Слові"! Такий знаменитий, цей редактор. Поважний письменник! У вас — каже — видно хист. Хаха-ха!

Обличчя його сяло радістю, величезне туловище отрясалось сміхом.

— Спасибі тобі, голубчику! — сердечно сказав він, стискаючи руку Ґдовському. — Сідай! Приніс щонебудь нове?

— Колиж я міг написати? Я щойно влаштувався. От, зайди до мене. Вчора були в мене приятелі...

Шуґаєв похитував головою і всміхався на саму думку, що побачить своє прізвище видруковане під романом.

— Ніхто не схоче повірити! Бігме! Я розповідав на біржі, Чугрієві казав, Ахоновові. Сміються! Ну, то й побачать! Ха-ха-ха! — він знову зареготався.

Ґдовському було неприємно від тої радости і він сухо сказав:

— Я прийшов властиво умовитись: як і де нам зустрічатись?

— А віде! — просто відповів Шуґаєв. — Написав і годі. От і все! Коли прийдеш до мене в гості — будь ласка!

— Так, знаменито! — погодився Ґдовський і побіг додому.

Вістка, що роман одобрили і приняли, була йому приємна і водночас неприємна. З одного боку йому схлібляло признання редактора, — його тішило, що Шуґаєв ставиться до нього з ще більшою пошаною, з другого боку думка, що роман приписуватимуть іншому — пригноблювала його.

Але розбиратися у своїх почуваннях йому не хотілось.

Зроблено і — годі!

IV

За тиждень зайшов до Ґдовського Чулков і з надмірною ввічливістю вигукував у передпокою:

— Якщо ви збираєтесь кудинебудь, Тимофею Аркадієвичу, — з Богом! Будь ласка, не вважіться мною. Я тільки на хвилинку.

З тою фразою він заходив до кожного знайомого, якщо в нього не було „вечора приняти".

— Будь ласка! Я весь вечір дома, — відповів Ґдовський і подумав: „Напевне з новинками".

Чулкова вважали розношиком новинок. Від нього письменники довідувались, хто ховається за якимнебудь псевдонімом, хто скільки діставав гонорару за аркуш, хто що написав, кому продав і який дістав завдаток.

Це був один із тих, яких усі одностайно лають, але завжди радісно приймають і охоче слухають.

— Прошу сідати, — сказав Ґдовський: — може чайку?

— Якщо з коняком..

— Розуміється...

Ґдовський натиснув дзвінок і віддав приказ гарній покоївці.

— Непогана! — підморгнув до нього Чулков і засміявся.

Вони розсілись у ґабінеті. Ґдовський сів у розі отомани, а Чулков розвалився у кріслі, витягнув на дивані свої короткі ноги і закурив цигару. Попиваючи чайок, вони спершу лінво обмінювались фразами.

— Пишете? — спитав Чулков

— Ще ні, обдумую...

— Пишіть, пишіть, а то чого доброго, Топорін буде мати рацію...

— А щож говорив Топорін?

— Що ви злінивіте і станете простим буржуєм: а я за вами... Талант будить людину!

„Вони тим, бач, усі кости мої перемололи" — з посмішкою подумав Ґдовський.

— А що нового?

Чулков злвігнувсь.

— За останній місяць, як ви не показувались, багато дечого нового...

Він ожив, маленькі його очі забігали і він почав розповідати.

Видавець „Заходу" посварився з редактором. Тепер лають один одного — жах! І всі свої тайни розголошують. Комедія! Свистулькін розійшовся з жінкою. Так! І ще новість. Новий талант. І хтоб ви подумали?

— Хто?

—Ні за що у світі не вгадаєш. От Топорінові просто дуля від ніс. Шуґаєв! Міліонер! У нього, бачите ріжні підприємства, водограї, залізний шлях. І пише... Степанов приняв від нього роман „Драма в степу" і просто захоплюється ним. В найближчих числах пустить.

Ґдовський вдоволено всміхнувся. Чиж не все одно, чи під його іменем, чи під іншим — хвалять його твір. Значить, він справжній талант.

— ож каже Степанов?

— Захоплений. Я був у нього вчора. На його думку: образованість, стиль, а крім того — незвичайно оригінальна штука! Захоплююча! А про Шуґаєва розповідають: з виду цілковита дубина і навіть говорити не вміє! І розберіть! — Чулков випустив хмарку диму і задумчиво докинув: — от вам і міліони і талант! Навіть нависно...

Він допив чай і як останню новинку сказав:

— Женюсь! Приходьте на вінчання.

Коли він вийшов, Ґдовському стало весело. Похвали Степанова, його старого літерата, підхліблали йому — схліблали тим більше, що говорили не на його адресу, отже цілком щиро. Йому захотілось поділитись радістю з Шуґаєвом. Він одягнувсь і не дивлячись, що вже пізна пора, поїхав до нього.

Шуґаєв перенувся з театру.

— А, Тимчику! — сказав він приязно: — поїдем на вечеру.

— Їдьмо, — погодився Ґдовський і вони поїхали до відомого ресторану

(Далі буде.)

Всеукраїнський Національний Конґрес.

(Нарис програми праці Конгресу.)

II.

СЕКЦІЇ Ц. ПІДГОТОВЧОГО КОМІТЕТУ.

На наш погляд, довкола Центрального Підготовчого Комітету малиб повстати такі секції: загально-політична, внутрішніх справ, зовнішніх звязків, фінансова, економічна, культурно-освітня, преси й пропаґанди, секція для боротьби з голодом, народнього здоровля, секція церковних справ і секція судова.

На чолі кожної секції Ц. П. Комітет ставить одну людину, якій і доручає підготовити до Конґресу ті справи із кожної галузі, якими на думку Ц. П. Комітету, має занятись Конгрес. Для виконання цього завдання голова секції запрошує, в порозумінні з П. Комітетом, членів секції, між якими розподіляє підготовку та іншу працю. Готові реферати поступають на розгляд Ц. П. Комітету, який остаточно ухвалює їх перед внесенням на Конгрес.

Краєві Підготовчі Комітети такого поділу на секції десь певне не потребуватимуть. Реферати, виготовлені на місцях, перед внесенням на Конгрес, також мають перейти через Ц. П. Комітет. Для виготовлення багатьох рефератів Ц. П. Комітет примушений буде звертатись за матеріялами до Краєвих Комітетів.

Таким чином на наш погляд, фактична праця для підготови до Конгресу буде переводитись в окремих секціях, під загальним проводом Ц. П. Комітету. Чим швидче Ц. П. Комітет організується, чим скоріш будуть покликані до життя секції, тим у ближчий термін Конгрес скличуть.

Яку-ж саме працю мають виконати окремі секції, які реферати підготовити і які питання розробити? Хочемо вказати основні завдання кожної секції, як ми їх собі уявляємо. Ці завдання ми лише перечислимо, не подаючи жадних пояснень, бо відповідні коментарі потребувалиб цілої розвідки. Наперед погоджуємося, що, можливе, деякі питання не буде часу і конечної потреби ставити на розвязання В. Н. Конгресу. За те, очевидно, інші люди висунуть низку інших справ. Взагалі, треба зазначити: від широти розгляду Ц. П. Комітету, від нашої загальної інтеліґенції та державно-творчого генія буде залежати програма і зміст Конгресу.

Окремі секції малиб слідуючі основні завдання:

СЕКЦІЯ ЗАГАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА. (ТЕЖ ПРАВНИЧА):

Вироблення пляну про склад В. Н. Конгресу; регуляміну, виготовлення проектів: маніфесту до українського народу, відозви до народів світу та інших політичних актів. Підготова резолюцій В. Н. Конгресу про політичні питання.

Виготовлення закону (термін „закон" уживаємо умовно), про постійний Всеукраїнський Представничий Орган. Виготовлення статуту про Центральний Секретаріят, як виконавчий орган Всеукраїнського Національного Конгресу. Виготовлення статуту про Всеукраїнську Раду Національної Культури, Всеукраїнську Фінансову та Економічну Раду і т. д., (що мають діяти при Центральному Секретаріяті). Консультація з правничих питань в інших секціях.

СЕКЦІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ.

Має підготовити на Конгрес загальний реферат про політичне становище українського народу; про його чисельність і про розселення по окремих територіях, за океаном та на еміґрації. Виготовити до цього мапу розселення українського народу.

Представити загальний доклад про стан національно-політичної свідомости українського народу на окремих територіях, за океаном та на еміґрації і законопроект про способи прищеплення і підсилення цієї свідомости. Найбільше загрожені національно терени і допомога їм.

Доклад про ті заходи, які має вжити: а) Всеукраїнський Національний Конґрес, б) Центральний Секретаріят і в) місцеві українські чинники — перед відповідними державами і владами у справі поліпшення становища українського населення, задоволення тих чи інших його потреб, усунення утисків і т. д.

Реферат про права і участь українців в органах місцевого самоуправління в ріжних державах і проект поширення та використання цієї участи в сучасному та майбутньому.

Проект організації управління українською еміґрацією та її самоуправління в цілому та в окремих країнах.

(Всі попередні реферати мусять бути опрацьовані на підставі основних рефератів на ці теми Краєвих Підготовчих Комітетів).

Проект утворення постійного Всеукраїнського Статистичного Бюра. Проект статистичного досліду окремих явищ українського національного життя. Проект видання всеукраїнського статистичного збірника. Проект видання загального світового українського підручника (українські установи, організації, товариства — культурні, економічні, професійні, представники вільних професій, українського торгу й промислу на цілому світі і т. д.).

СЕКЦІЯ ЗОВНІШНІХ ЗВЯЗКІВ.

Має виготовити для Конгресу повний, обєктивний, опертий на безсумнівних даних загальний огляд відношення та намірів поодиноких — головних та другорядних — держав Европи, Америки та Азії до українського питання.

Має скласти, разом з секцією загально-політичною, проект відозви до народів світу, а також підготовити проект меморандів від Конгресу до окремих держав та міжнародніх установ у ріжних наших національних справах. Має розробити: проект відношення, упорядкування й використання, а також поширення українських звязків за кордоном (реєстрація видатних людей, що ставляться до українського питання прихильно).

Проект відзначення Всеукраїнським Національним Конгресом чужинців, що прислужилися українській справі.

Упорядкувати архіви колишніх українських посольств. Огляди діяльности колишніх українських місій та посольств написані тими людьми, що в цих інституціях працювали.

СЕКЦІЯ ФІНАНСОВА.

Питання про всеукраїнський національний бюджет, себто треба означити всі ті потреби, а також реєстр тих установ і організацій всеукраїнського та місцевого характеру, незалежно від місця їх, які в цілости або в частині треба утримувати на загально-національний кошт. (Напр. школи, бібліотеки, театри, санаторії і т. д.). Проект всенаціонального (без Великої України) прибутково-видаткового кошторису. Порозуміння щодо цього з окремими українськими терито-

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елеґант" терпентин.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 30—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 12. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 9

Суперечности

у вдачі американця.

Роля у світовій продукції. — Свободолюбність — Як добули американці самостійність. — Боротьба за чорних. — Політична нетерпимість і демократизм. — Відношення до муринів.

Американець не робить нічого не передумавши, без точного обрахунку і, як з природи рухливіший і проворніший (на здогадні причини тих прикмет ми вже вказали), він уміє використувати добрі нагоди й особливші скарби американської землі.

Завдяки тим обставинам американці доставляють у загальній світовій продукції 46 проц. кукурудзи, 60 проц. бавовни, хоч самі становлять ледви 6 проц. населення світу. Вони мають першенство в продукції деяких плодів землі, як мідь, олово, цинк, алюміній, сірка. У світовому обороті находиться 72 проц. нафти, 44 проц. сталі, 37 проц. вугілля із Зл. Держав. Ця Америка зуживає 70 проц. світової продукції каучуку, 72 проц. штучного шовку, 53 проц. цини, 48 проц. кави.

Що індустріяльний розвиток Америки та її доневавній добробут був головно впливом особливших обставин, — це найкраще показує теперішня кріза, яка вже зрештою в Америці нераз була; вказують на це теперішні часи, коли то минулася „просперіті", топляться міліонери, підприємства падуть і при всіх зусилях ще не видно поправи. Це зрештою і зрозуміле. Таж американський нарід це не є ніякий продукт, що його видала американська земля; цеж збіговище всяких народів, навіть українського й розмірно недовгий ще час, від коли він твориться. Якби не великий оптимізм, ця замітна риска американського характеру, — то американець давно попав би в розпуку.

Коли ближче приглянутися політичним чи культурним відносинам в Америці, то запримітимо дивні й майже незрозумілі суперечности.

Американське населення, ці наслідники відважних, очайдушних нормянів, чи лицарських французів, що втікали від автократичної влади своїх королів, чи свободолюбні англійці, які приходили сюди, щоби свобідно виконувати релігійні практики своєї віри переслідованої у власній батьківщині, не могли на довшу мету жити хочби яким лагідним, хочби тільки формальним пануванням посторонніх, навіть якби це були верховоди власного народу (в даному випадку англійці). Тим гірше боліло їх, коли матірний край силував їх виконувати кривдні для них постанови. Ні це не дозволяла принесена ними свободолюбність. Тому вони підняли бунт проти посторонніх зазіхань, проголосили незалежність американських кольоній від Англії. В 1783 р. мусіла Англія цю незалежність у версайському мирі признати, а в 1855 р. вже займали Зл. Держави небувалий простір, такий, який мають сьогодні.

Культура первісного американського населення, що осіло в північній частині держави, не могла стерпіти невільництва чорних у південній частині. Американці звели чотиролітню т. зв. „горожанську" війну (покінчилася 1865) з південними плянтаторами бавовни за освободження муринів, за скасування невільництва. Безперечно, що були в цьому і внутрішні політичні причини: знищити неприборканих, гордих плянтаторів, схильних до отаманщини, відбираючи їм безплатного невільника. Всеж таки заважували тут визначно мотиви чистої людяности, яка могла бути більше впливом перетравленої культури ніж вродженої лицарської вдачі, витвореної під впливом демократичного настрою.

Завдяки природній культурі і демократизмові своїх перших горожан, створили Зл. Держави вже 1788 р. свою свободолюбну конституцію. Кожний зі стейтів (провінцій) має свою автономію і конституція запевняє кожному з них малощо не самостійність. Американська конституція (стаття 13) касує невільництво чорних, бо на думку тодішніх демократичних американців-пуританів, не може один одного гнобити, чи накидати комусь свою волю. Стаття 14 і 15 навіть признає муринам виборче право до всіх законодатних тіл.

Коли я висловив своє здивування перед справжнім буржуєм, що поліція промощує дорогу комуністичному походові й замітив, що це осмілить комуністів домагатися зміни демократичного й суспільного ладу зовсім рішучими засобами, мені відповів американець добродушно: „Ну, шож, як нарід захоче то треба буде змінити". Щойно на добавок заспокоював мене, що в Америці революції не буде, бо метушню вносять тільки песимісти, якими є розмірно свіжі европейські приходці. Вони покищо — на думку того американця — тільки поверхонно замериканізувалися наложивши на очі великі окуляри чи жвякаючи „гуму", але їх дух, це дух европейського невдоволеного нуждаря.

Тільки впливом ідеалізму й культури можна вважати також і ті жести американських богачів, які творять чи вивиновують університети, прилюдні бібліотеки, пребогаті збірками музеї, добродійні устнови, величаві церкви і т. п.

Великий Театр

Отже завтра на загальне домагання виступить тільки 2 рази варшавська оперетка „8·30“ дня 12. ц. м. в год. 4. попол.

„ГОЛУБА КРОВ“ і в год. 8·30 веч. у пробоєвій оперетці **„ЯХТ ЛЮБОВИ“**

Оба представлення льосовані по 1 зол.

Льосування у фірмі „Фот-Ибо-Рад“ — пл. Марійська ч. 9.

ріями, краями та еміграційними центрами. Виробити правила про складення кошторисів окремими установами, організаціями і т. д. в краях, за океаном і на еміграції.

Всенародній національний податок. Його плян. Попередні дані з поокремих українських теріторій щодо можливого розміру податку і способів його збирання. Проект оповістки від Конґресу про встановлення всенародного податку.

Питання внутрішньої позички. Всеукраїнська клясова національна льотерія.

Проекти дрібних прибутків: національні марки, памяткові відзнаки, відзнаки національної єдности, народній дар на окремі потреби і т. д.

Фінансування Всеукраїнського Національного Конкресу і підготовчих органів до нього. Всенародня збірка на Конгрес. Асиґнування коштів на цю мету українськими установами, організаціями, корпораціями і т. д. Памятна відзнака Всеукраїнського Національного Конґресу і прибуток від неї.

Законопроект про створення Всеукраїнської Фінансової Ради при Центральному Секретаріяті. Оголошення конкурсів на фінансові проекти.

СЕКЦІЯ ЕКОНОМІЧНА.

Загальний реферат про економічне становище українського народу в окремих державах, за океаном і на еміґрації. Головні причини незадоволільного економічного стану нашої нації. Можливости і способи піднесення добробуту.

Окремі галузі народнього господарства. Сільське господарство. Промисловість. Торгівля. Кооперація.

Сучасне безробіття: у селі, та місті; серед української інтелігенції; способи зменшення його. Контакт поміж окремими українськими територіями, еміґраційними осередками і т. д. в справі улаштування безробітних. Акти Конґресу, за прикладом інших держав, для охорони безробітних від деморалізації.

Питання соціяльного забезпечення — можливі заходи Конґресу. Можливі кроки в справі економічного становища українського народу перед окремими державами.

Акція Конґресу, щоб створить „Залізний фонд“, урухомити українську торговлю і промисловість. Питання кольонізації.

Створення Всеукраїнської Ради Народнього Господарства при Центральному Секретаріяті, з відділами: сільського господарства, торговлі й промисловости, поборення безробіття, кольонізаційні справи.

Оголошення конкурсів на проекти поліпшення економічного стану українського народу.

Проекти окремих актів Всеукраїнського Національного Конґресу до українського народу в справі ширшого виявлення творчої господарської ініціятиви, уживання раціональних метод праці, доцільного використання часу і т. д.

СЕКЦІЯ КУЛЬТУРНО ОСВІТНЯ.

Загальний реферат про стан народньої освіти і національної культури на окремих українських територіях, за океаном і на еміґрації.

Проблема єдиної мови і єдиного правопису. Проблема єдиного загального українського культурного типу.

Ліквідація неписьменности серед українців цілого світу; плян її. Мобілізація для цього безробітної української інтелігенції.

Явище денаціоналізації і боротьба з ним. Проекти відповідних постанов Всеукраїнського Національного Конґресу. Справа дошкільного виховання дітей. Нижча початкова українська школа на всіх теренах; середня, висока. Сучасний стан, хиби, необхідні поліпшення. Питання „соборности“ в мові цих шкіл, у підручниках, програмах, методах виховання і навчання. Т-во „Рідна Школа“, його діяльність і необхідне забезпечення. Необхідні виступи Конґресу перед окремими державами у справі українського шкільництва.

Справа позашкільної освіти на всіх теренах. Позаочне навчання. Т-во „Просвіта“ і його фінансова санація. Справа видавнича. Ширення книжок. Бібліотеки. Признання Конґресом за окремими бібліотеками всенаціонального значіння. (обовязкові примірники всіх видань для них).

Постанова Конґресу щодо поліпшення становища українських письменників, журналістів та інших робітників пера. Захист їх професійних прав.

Культурні взаємини між українською Европою і українською Америкою. Справа української науки. Підготовка молодих учених і фахівців. Українські Наукові Інститути. Питання про створення Всеукраїнської Академії Наук.

Всеукраїнська Рада Національної Культури при Всеукраїнському Центральному Секретаріяті, як ґенеральний штаб української культури.

Нищення української інтелігенції на Радянській Україні і завдання позарадянського українства. Діяльність Всеукраїнської Ради Національної Культури: плянування культурно-освітньої роботи у всіх ділянках; доцільний розподіл і використання існуючих культурно-національних сил (трудова повинність), реєстрація української інтелігенції.

Українське мистецтво. Спів. Театр. Музика. Українські архіви і музеї; їх потреби. Постанови Конґресу в цих справах. Постанови в справі охорони українських памяток та охорони могил.

Підтримка молодих талантів. Опіка старими діячами української культури.

СЕКЦІЯ ПРЕСИ І ПРОПАҐАНДИ.

Реферат про загальний стан української пропаґанди. Існуючі нині українські пресові бюра, товариства журналістів і письменників та інші органи пропаґанди. Їх недостачі і потреби. Проект єдиної всенаціональної організації інформації та пропаґанди. Створення Всеукраїнської Ради преси і пропаґанди, при Всеукраїнському Центральноому Секретаріяті. Організація світової пресової служби. Інші засоби пропаґанди української справи: Українська Національна Капеля; Радіо; Кіно; Театр; Виклади; Вистави творів українського мистецтва (образи, різьба, народні вироби, жіночі праці, мистецькі вишивання). Постанови Конґресу і заходи Всеукраїнського Центрального Секретаріяту перед окремими державами і фірмами, для урухомлення окремих засобів пропаґанди (радіо, кіно). Мобілізація потрібних для пропаґанди сил у всеукраїнському розмірі (найвидатніші українські промовці, лектори, співаки, музики).

Всеукраїнський Національний Конґрес, як засіб пропаґанди української справи. Організація інформації світової преси про Конґрес, про хід його праць і важніші постанови.

Віктор Приходько,

(Докінчення буде.)

Посезонова випродажа

літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до **50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.**

Д-р Зайц на волі.

ВІДЕНЬ, 10. 8. ПАТ. Б. провідника австрійських соц.-демократів і б. бурмістра Відня д-ра Зайца, що від часу лютневої револьти находиться у вязниці, випущено вчора на волю з причини недуги. Його перевезено до санаторії, де находиться під наглядом поліції.

—o—

По широкому світі.

— Канцлер Шушніґ відлетів з Відня до Будапешту, де відбуде конференцію з угорським премієром Ґембешом.

— Пруське міністерство освіти оголосило розпорядок, яким зносить від весни 1935. р. вживання латинської абуки.

Маючи такі прояви любови ближнього, великосердя чи демократизму перед очима, мусить глядач дивуватися, що ті американці, які чваняться і гордяться увільненням муринів з невільництва, всеж таки не можуть звикнути вважати чорних за рівних собі людей. І чорні зносять цю наругу. Мабуть тому, що самі не вибороли собі писаної свободи.

Неписане право „лінчу“ (самосудної кари смерти), якого вживали колись на заході Америки до винуватців без розбору, сьогодні вживають у деяких південних стейтах майже без виняткy тільки до чорних (у 1908 р. злінчували 7 білих, 93 чорних; 1913 — 1 білого, 50 чорних; 1930 — 1 білого, 20 чорних). Південні стейти ще й тепер видають менше на виховання муринських дітей, як на ту саму ціль для білих. У деяких державах мають чорні визначені окремі місця (звичайно найгірші) в залізницях, трамваях, автобусах. Місце у спальному вагоні може дістати мурин тільки за посередництвом білого приятеля. Їх не впускають до ресторанів, до яких заходять білі, навіть колиб це були поважні доктори фільософії, лікарі, або інші інтелігенти. Білі не студіюють на університеті, де ходять чорні студенти й викладають чорні професори. При виборах бувала постава білих виборців супроти чорних така, що вони не важилися йти до голосування. Навіть мешкати не хотять білі з чорними і то не тільки в тих самих домах, але й у тих самих частинах міста.

Цієї ненависти до чорних не можна собі пояснити навіть страхом перед зростом чорних. Бо от далі з книжки Negro Year Book 1931/32 кажуть, що надвижка народин над смертністю в американських білих рівнялась 1926 р. 8.5 на тисячку, а в чорних усього 6.9

—o—

Велика посуха в Америці.

НЮ ЙОРК, 10. 8. ПАТ. За звідомленням летуна, що доконав лету над долиною Місурі в Тексасі, втрати наслідком посухи величезні. На просторі соток миль все висохло. Ріки та озера зовсім повисихали, а їхні русла ствердли від горяча. Поля виглядають як пустиня, ніде не видко ні стебла трави, ні ростини. Вигинули не тільки домові звірята, але й дика звірина та птахи. Південна частина долини потерпіла від посухи великі втрати.

На анґлійських залізницях спокій.

ЛЬОНДОН, 10. 8. ПАТ. Страйк зелізничих службовців зліквідований. На вчорашній конференції між представниками залізничих товариств В. Британії і делеґатами професійного союзу залізничників прийшло до порозуміння. Управа залізниць згодилася привернути половину квоти, потрученої перед 3 роками з пенсії. Нема сумніву, що всі залізничі союзи цю пропозицію приймуть.

Адмірал Бирд відозвався.

МАЛА АМЕРИКА, 10. 8. Адмірал Бирд, який від кількох місяців не давав знаку зі свого табору біля південного бігуна, скомунікувався нарешті радієм з табором Мала Америка. Він заявив, що почувається добре. Наслідком одержаного сиґналу сьогодні вирушили три гидроплани, щоби дістатись до табору адмірала, де перебуває від 5 місяців.

На електричному кріслі.

НЮ ЙОРК, 10. 8. ПАТ. У вязниці Сінґ Сінґ страчено на електричному кріслі Анну Антонхо, яка вбила свого чоловіка, щоби взяти асекураційну премію. Опісля страчено двох її співучасників Сальту і Ферацію.

—o—

„Із наших літнищ".

Жеґестів-Живець.

I.

(Західна українська етноґрафічна границя, дещо з історії живця, живець і лемки, погода, повінь, ціни, побажання до „Маслосоюзу").

Граничною лінією укрінської етноґрафічної території можна сміло назвати ріку Попрад, що зеленковатою гадюкою вється з шумом вузьким просмиком поперек скелистого Бескиду з полудня на північ і під Санчем вливає свої води до Дунайця. А граничними селами здовж лінії Попраду по цій стороні політичної границі, тобто по польській державній стороні, коли їдемо з Нового Санча — нижче Пивничної є: Верхомля (або як тут населення називає Верховня), Зубрик, Жеґестів, Андріївка, Милик, містечко Мушина і Лелюхів. З вичислених місцевостей лише Мушина є польським містечком, Зате всіх 6 сіл є чисто українськими під національним і віроісповідним оглядом громадами. Але українські автори історичних моноґрафій тих околиць, як І. Петрович у розвідці: „Сандецкая Русь", чи М. Криницкий в „Іст. сост. нам. Муш.", подають, що колись ця гранична лінія сягала ще дальше на захід під Новий Торг, чого доказом мали би бути ще й нині збережені чотири чисто українські села біля Щавниці, з котрих Явірки Руські і Шляхтова є вповні 100% українські. — Зате польські автори як Лепковскі у розвідці „Ruś Sandecka", чи С. Моравскі у своїй двотомовій моноґрафії п. н. „Sądeczyzna", а також Володислав Бенбинек у розвідці „Starostwo Muszyńskie", твердить, що колись ці сторони були польські і шойно завдяки кольонізації волоській в XVI—XVII в. в. ці сторони скольонізовано з угорської сторони українським етноґрафічним елементом. Однак найновіші польські автори, як на прим. б. провідник людовий Ян Стапінські у своїй праці „Łemkowina", поміщеній в „Gospodarzu Polskim", рік VIII., за 1934 р., твердить, що тутешнє українське населення є окремим, самостійним славянським племенем лемківським, що є помостом між польським народом та словацьким, якому тільки релігія греко-кат. надала закраски української.

Та смуга української границі є багата у джерела шавових вод, якими здобула собі широкий розголос. Із них найславніша своєю цілющою силою вода в Щавниці, Жеґестові, Мушині і Криниці.

На границі катастральних громад Жеґестова й Андріївки є в лісах славні жеґестівські джерела, які відомі були вже як чудодійні у першій половині XVIII. ст., як твердить про це др. Ф. Ґаґовіч у розвідці „Zdroje lekarskie w Żegiestowie", виданій у Вроцлаві 1861. А перша друкована стаття про жеґестівські джерела була поміщена у часописі „Przyjaciel Ludu" з 1849 р. ч. 20, п. н. Wiadomość o wodzie żegiestowskiej". Над цими джерелами, що нині називаються джерелом Анни й Андрея, повстав нинішній живець, який прийняв назву від села Жеґестова, від кот, ого віддалений майже на 3 km.

Основником цього живця був метний мішанин з поблизької Мушини Ігнатій Медвецький, який, хоч не мав більшого маєтку, викупив за безцін від жеґестівецьких лемків партії землі довкола джерел, подбав за хемічний розбір складників води і вже в 1847. виставив перші лазнички. І хоч доступ до цього джерела між скелями був дуже трудний, бо треба було їхати окружною дорогою фірами через Криницю і Мушину, то початкуюче заведення не то що не впало, але почало навіть конкурувати з Криницею. А закріпилася слава Жеґестова від 1860 р., коли лікарем заведення став гарячий прихильник гого живця др. Ґоґовіч.

Нині живець Жеґестів є приватною власністю інж. Крукерка, посадника в Коросні, і несе свойому власникові й у теперішні літа крізи понад 100.000 зол. чистого доходу річно.

Колишні власники, селяни, є нині фіякрами, портієрами, службою готелевою, то продають літникам гриби, „яфири", малини, або жебрають на роздоріжжах як „бортаки". Але в Живця таки користають найбільше. Тому бажають якнайбільше лікуванців і є супроти них дуже чемні. До управи живця і до його власника відносяться льояльно. В них слідний льокальний патріотизм. Вони гордо заявляють, що жеґестівські води ліпші між криницькі, бо „жеґестовска вода лічит вшитко, з дачим лем хто тадий приїде".

Але в цім році розмірно небогато тут літників. У минувшім році було більше, тай зарібки були кращі. А винне цьому „враже веремя", себто погода, якої тут таки годі дочекатися. До цього ще й страх який викликала повінь, що ті сторони навістила. Кажуть лемки, що ані найстарші в селі не памятають такої потопи. Тож то у вузькім корпті вода піднеслася на 7 м. понад свій рівень. Ми пережили тут хвилі страху й емоції. Але не зробив шкоди Попрад в Жеґестові, бо нема над його берегами піль, лише кілька віль заляв, але без жертв у людях. Селяни тут вірять, що це Бог людей так за „образу боску" покарав і дав знак перестороги, що може потопом вигубити, як люди не поправляться. За такі важкі гріхи уважають між іншим також переходи з католицької віри на православну, що знов православних дуже іритує. Бо якраз православним в Андріївці і Милику поля Попрад замулив.

З лікуванців переважають поляки і то з Кракова, Шлеська та Варшави. Жидів тут нема. Вони мешкають в селі, бо попередніми літами ані дім „здройови", ані пансіони їх не приймали. Тепер, коли прийшла кріза тай жидівський гріш примаиизився, жиди ображені і до живця не пхаються. Тому тут тиша, справжній вивочинок для перетомлених нервів. А краса краєвидів — швайцарська. Воздух гірський, вітрів нема, бо живець окружений з усіх сторін вінцем гір, високих на 900—1000 м. а долиною Попраду отворений на полудневий схід — до Словаччини. Сам живець положений на висоті 500—530 м., а внизу, у його стіп шумить по скелистім дні „шумний", як його тут називають Попрад на висоті 450 м. понад рівнем моря. Гори і всі береги вкриті смерековим лісом: тому, коли горячим літом сонце засвітить, а живиця розпечеться, воздух бальзамом лікує легені.

Але як ми того сонця спрагнені...

Ціни того року впали, в порівнанні з минулим роком. У пансіонах повне удержання коштує 9—8—7 зол., в домі „здройовім" 15 зол.; купіль мінеральна 4 зол., а боровинова 6.50 зол. Їсти дають всюди дуже добре й багато. Можна також харчуватись окремо з харчівні. В часі повені, коли ми були тиждень від Санча відтяті, тоді було скупо з харчами, бо сюди все спроваджують з долів. Дається відчувати тут брак, як і в Криниці тай в Мушині крамниць „Маслосоюзу".

С. П-ський.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчитись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: **Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.**

Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. доляр.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

КАТАСТРОФА НА СУШІ І НА МОРІ.

БУКАРЕШТ, 10. 8. ПАТ. Недалеко стації Рокеа зударилися два вантажні поїзди з нафтою. Внаслідок вибуху цистерн-ваґонів згинули 6 залізничних службовиків. Комунікація на залізничій лінії перервана.

ПАРИЖ, 10. 8. ПАТ. Корабель „Усодімар", який їхав до Неаполю зударився з кораблем „Паляда". Трьох моряків убитих, а 18 ранених. Корабель „Паляда" неушкоджений.

—o—

НОВИНКИ

— ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Н а с с. 33 2—3

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 c2-9

— Закінчення українських півосель у Львові. Неділя, 12. серпня ц. р. це день закінчення львівських півосель. В годині 8.30 рано Служба Божа, на яку прийдуть всі діти, що були на півоселях. В год. 10. у великій салі Т. ім. Лисенка вул. Шашкевича 5, святочне закінчення, в якого програму входять танки, хори та інсценіза-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 12. СЕРПНЯ 1934.

Д-р мед. РОМАН ҐОЦЬКИЙ. 2)

Інстинкт аґресії.

(Психольоґічний нарис.)

Психоаналіза. — Садизм і масохізм. — У людській громаді. — Видовища і література.

Психоаналіза Фройда визнає істнування двох, по суті ріжних інстинктів, що кермують життям, а саме самозбережний і творчий інстинкт Ероса, коли брати його у найширшому розумінні, як ціль зєднювати єства у щораз більші спілки (приязнь, ерогика, любов до рідні, народу, кляси, ідеалів і т. ін.) і руїнницький інстинкт. Психоаналіза признала руїнницький інстинкт на підставі загальних обсервацій, до яких довела оцінка проявів садизму і масохізму.

Садизм, це полове збочення, де людина відчуває заспокоєння, коли одночасно завдає біль свому партнерові, себто ставиться вороже до партнера другого пола (кусає, бє, ранить і т. ін.) Масохізм це полове збочення, де людина у грі полового акту шукає болів, а саме жадає від свого партнера, щоб він її принижував (бив, ранив, опльовував і т. ін.). Абстрагуючи від ерстичного складника, бачимо, що в садизмі руїнницький інстинкт звертається назверх проти іншої особи, а в масохізмі проти власної особи. У масохізмі бачимо, що істнує нахил, якого мета — нищити себе.

У садизмі і масохізмі маємо приклади змішання обох інстинктів, Еросу й аґресії. З цих зразків можна вгадати, що еротичний чинник і аґресія рідко — може ніколи — виступають окремо, але вони зливаються разом у найріжнородніших пропорціях мішаного типу і саме тому є для нашого осуду недосяжні. Руїнницький інстинкт знаходиться в корінні кожного зусилля, праці, відповідальности, жертви, революції і т. і.

Енерґія руїнницького інстинкту у наших предків витрачувалася так, що вони розшарпували звірят і людей. В індивідуальному житті людини аґресія появляється вже в дитинстві. В часі полового дозрівання руїнницький інстинкт додає силу половому гонові і зміцнює аґресію у відношенні до другого полу, частинно є на службі власного самозбереження, себто підсилює пробоєву снагу, амбіцію, окремої людини й її безоглядність. Бачимо це у спробах досягти суспільне становище, частинно цей інстинкт губиться у продукційнім гоні У всякому разі людина, що живе у так званій культурній громаді має здебільша нагоду природно і штучно заспокоювати руїнницький інстинкт. Більш або менш благенька тиранія, сварливість, ревнощі, вибухи гніву супроти осіб, з якими люди мусять жити ближче або дальше це прояви руїнницького інстинкту.

Щоденно витрачують люди потребу аґресії у своїй професії, під плащем партійних, національних і клясових відрухів, у ненависти, інтригах, сплітках, заздрощах, докучливости, у бійках, у спорті і т, ін.

Видовища, на яких витали, або розстрілювали засуджених на смерть мали завжди непроглядну юрбу глядачів. Один із моральних принципів каже: не убий. Така сильна заборона може протидіяти тільки так само сильному імпульсові. Чого людська душа не прагне, не треба, забороняти, бо воно само себе виключає. Саме наголошуваний наказ: „не убий", впевняє нас, що походимо від безмежно довгого ряду поколінь душогубів, в яких, як може ще в нас самих, лежала в крові насолода на вид морду. Сцени бичування, вбивання на паль, насильства, подробиці в різні шляхти, катування козаків, знущання над людьми це старий ефект, яким користуються автори (згадаймо хочби Сенкевича, Жеромського, Словацького), в образі і на фільмі, головно у Східній Европі. У театрі, кіні і книжці закликає наш сьогоднішній світ до бунту проти нормального стану і до його знищення. Безліч прикладів заспокоювання людської аґресії можна найти в історії політики

(Продовження буде.)

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ! По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боґмів ч. 4.
1/78 165—180

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17,73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

ція життя на півоселях. Після ліквідації півосель лишається ще 900 зол. довгу і тому прохаємо всіх, хто розуміє, чим є півоселі для убогих дітей, допомогти нам виплатити наші зобовязання. Запрошуємо теж усіх, хто любить дітей, на закінчення півосель, щоби поглянули на радісні личка нашої убогої дітвори, яка бодай 6 тижнів в році була весела та негодована. — **Комітет.** Жертви на півоселі приймає Центробанк, вул. 3 Мая.

— **Нові консулі у Львові.** Французьким консулем на львівське, тернопільське і станиславівське воєвідство з осідком у Львові став Жан-Етієн Мегре. Совітським консулем у Львові став Петро Трофимович Світкев з обсягом ділання у воєвідствах львівському, волинському, тернопільському, станиславівському, краківському і люблинському.

— **Спеціяльний потяг** до Заліщик і Черновець зі Львова в неділю, 12. ц. м. в год. 6.40 рано. Потяг прибуде до Тернополя в год. 10.45, до Заліщик 21.00. Везе з собою реставраційний і дансінговий вагон і буде по дорозі зупинятися на всіх більших стаціях.

— **Товаришам зброї 9, 24, 58 і 77. п. п. австро-угорської армії до відома.** Заходом бувш. товаришів зброї, теперішніх громадян австрійської республики, боєвиків 9, 24, 58 і 77 українських полків піхоти колишньої австро-угорської армії відбудеться 8. вересня ц. р. в год. 6. вечором у церкві св. Варвари у Відні, при співучасти почесної сотні австрійської армії відкриття пропамятної таблиці в честь поляглих вояків тихже полків. Після відкриття пропамятної таблиці, відбудеться збірка учасників свято у гостинниці „Цур Пост" (Zur Post) зараз біля церкви та спільна знимка. На другий день, 9. вересня відбудеться при співучасти звиш 200.000 учасників, боєвиків світової війни, відкриття памятника поляглим у світовій війні (Heldendenkmal), в якому б. боєвики наших полків візьмуть корпоративну участь. Повідомляючи українське громадянство про це надзвичайне свято, Комітет просить всіх б. боєвиків згаданих полків, яким доля судила остатись при житті, а які хотять взяти участь в цьому святі, подати про це негайно до відома Комітетові під адресою: Fr. Umlauf Wien I. Renngasse 9, зазначуючи рівночасно число колишнього полку. **Комітет.**

Якщо хочете брати участь
у виборах до громадських
рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол.
з почт. пересилкою 0·95 зол.)

— **Хто виграв на льотерії?** В першім дні тягнення Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 100.000 зол. на ч. 51389. 15.000 зол. на ч. 116582, 133121, 134940, 157404. 10.000 зол. на ч. 96482, 161238, 163309. 5.000 зол. на ч. 154864. 2.000 зол на ч. 29904, 65282. 1.000 зол. на ч. 45534, 66073, 89195, 103310, 104026, 120121. 500 зол. на ч. 660, 10625, 23226, 27039, 28463, 32765, 34264, 65646, 65984, 68186, 73253, 75741, 83475, 91300, 117265, 118646, 128691, 129080, 137185, 144564, 153676, 152160, 159074, 167388, 13415, 97856. 400 зол. на ч. 1570, 2911, 4532, 8580, 17100, 17508, 21686, 24902, 32888, 48554, 49437, 49466, 50979, 57457, 64719, 65795, 88638, 95843, 97106, 97359, 98426, 109814, 115079, 116072, 121977, 135818, 140937, 144787, 160034, 162001, 50783, 51267, 73182, 79560, 81481, 90374, 103287, 164569. 300 зол. на ч. 11063, 12998, 22966, 31272, 111471, 116625, 117053, 124055, 125554, 139793, 141901, 145838, 150535, 151363, 152240, 154021, 166387, 166867, 168979. — В другім дні тягнення Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 300.000 зол. на ч. 56439. 20.000 зол. на ч. 40712, 70787. 15.000 зол. на ч. 119046. 5.000 зол. на ч. 11700, 65942, 83735, 92899, 94711, 95838, 107373, 110, 66288, 78476, 168743. 1000 зол. на ч. 1963. 7637. 9119. 38328. 101944, 114325. 125270. 500 зол. на ч. 4913, 11661, 13483, 27338, 29018, 35428, 35494, 37758, 50386, 65736, 65875, 77857, 81674, 95754, 98480, 107771, 126753, 127603, 128482, 144615, 150808, 156110, 159714, 153178, 162301. 400 зол. на ч. 15427, 17158, 18714, 18893, 43385, 43765, 45023, 50405, 70094, 81857, 89653, 97462, 98417, 81674, 95754, 98489, 107771, 126753, 127603, 128482, 161359, 165436, 166225, 166711. 300 зол. на ч. 1368, 5677, 12173, 12544, 16378, 24826, 53201, 55196, 57102, 60208, 71130, 85778, 87406, 90367, 92844, 109611, 112254, 116504, 117128, 134542, 135934, 136085, 141239, 141883, 142150, 145865, 146761, 149402, 159210, 165673, 165816, 166747. 50.000 зол. на ч. 113723. 20.000 зол. на ч. 55697. 10.000 зол. на ч. 40474, 43227, 62931. 5.000 на ч. 67549. 2.000 на ч. 29347, 33865, 106283, 115056, 121733, 154405. 1000 зол. на ч. 67035, 73309, 88880, 91334, 131457, 143726, 164665 500 зол. на ч. 3936, 36954, 37568, 42267, 59336, 68318, 75239, 97327, 103688, 110562, 111068, 126879. 143812, 153047, 165192, 115171. 400 зол. на ч. 5781, 9023, 11886, 17259, 17451, 24518, 34403, 37617, 5978, 60282, 66574, 75383 79037, 98642, 102327, 106460, 109095, 122089, 123992, 141062, 161708, 163083. 300 зол. на ч. 1835, 6345, 9844, 24543, 26990, 27154, 27253, 51069, 52806, 56281, 57831, 58131, 62763, 62935, 63061, 63779, 64892, 65930, 69892, 75540, 76546, 84605, 85126, 192252, 99837, 108930, 128861, 137831, 139339, 149860, 151802, 153754, 155867, 165854.

— **Львівська хроніка.** Арештовано Мих. Мельника, що продав на Знесінні за 15 тисяч зл. дім, що не був його власністю. — Відставлено до вязниці нотаріяльного субституга Маєра, засудженого на 2 роки за спроневірення депозитів і готівки, яку мав передати маґістратови. — На Сигнівці отруїлася Стефанія Мазанківна з причини невилічної недуги. — У голоаному шпиталі померла Бронислава Райзес, отроївшись з тої самої причини.

— **Краєва хроніка.** На лінії Стрий—Дрогобич, біля села Нежухова наїхав вантажний потяг на стадо коров і одну убив на місці а другу сильно покалічив. — У Ждиарах Вел. пов. Сокаль утонув у Бузі 19-літній Влад. Бучко підчас купелі. — В Якові Стр., пов. Яворів, Василь Масиечко в часі сварки вбив 72-літну матір, домагаючись, щоби записала йому цілий маєток. — В Підволочиськах помер 46-літній Пилип Лука, потроївшись депатуратом. — У Давиячці, пов. Борщів упав великий град і знищив поля на просторі 124 гектарів. — В Сокалі появилося кілька випадків скаженини псів. — В Дрогобичі рештається шайка жінок і окрадає склепи. — В Якубівці пов. Городенка втопився в потоці 9-літній Василь Водводюк. — У Вільхівці, пов. Городенка, повісився 73-літній Іван Вербицький, стратилши маєток на процесі. — В Ясеневі, пов. Городенка, арештували громадського писаря Маріяна Ковалева за зловживання на шкоду громади.

— **Коморник перед судом.** В Дрогобичі станув перед городським судом судовий коморник Стан. Неситко під замітом грошевих зловживань на суму 3.609 зл. Суд увільнив обвинуваченого від спроневірення і засудив тільки за недбале ведення книг на 1-місячний арешт з припиненням кари на 2 роки.

— **Голодівка безробітних.** Сімох безробітних робітників „Губицької рафінерії" в Дрогобичі замкнулися в домівці робітничого тов-а і від 5. ц. м. управляють демонстраційну голодівку. Вони від пів року не мають заняття.

— **Пожежі.** В Лянерівці пов. Камінка Стр. згоріло 11 господарств на загальну шкоду 18 тисяч зл. Причиною пожежі була необережність з вогнем. — В Черятині пов. Городенка згоріла одна хата.

— **Львівські вломники в Радехові.** Львівська поліція зліквідувала злодійську шайку, що обікрала палату гр. Баденія в Радехові, забравши срібну столову заставу і біжутерію вартости 25 тисяч зол. Крадежі доконано при допомозі авта, яким злодії повезли добичу до Львова. По дорозі авто здефектувало, отже шайка частину вкрадених річей сховала в сусідному лісі, а решту принесла до Львова й затопила в одному підміському ставі. Поліція арештувала злодіїв, які вказали місце, де сховали вкрадене срібло. Було його 10 кг.

— **Автобусова катастрофа** на ріці Бузі біля Садівного ще не зліквідована. Нурці, яких спроваджено із Ґдині, мають важку роботу з видобуттям автобусу з води. Нурець, що спустився на дно, ствердив, що колеса і вісь автобусу застрягли в болоті і намулі. Коли спустився вдруге, привязав до осі ланцюх, підчас тієї роботи попав ногою на дах автобусу і пробив його так, що не міг ноги видобути. Зробив це аж при допомозі ножа. Нурець натрапив також на двері, але не міг їх отворити. Закладаючи ланцюх, знайшов одного пасажира, придавленого колесами автобусу. Коли нурець видлив на верх, ланцюх почали тягнути військо і робітники. Одначе ланцюх не видержав у воді напруги й урвався. Тоді привязано додаткову линву, якою й перетягнено автобус на пять метрів від берега на глибину 3 метрів. Вода над автобусом висока тепер тільки на 65 цм. Роботи тревають дальше. Кілько властиво осіб погибло при тій страшній катастрофі, покищо не знати. Стверджено, що крім 18 відомих осіб був в автобусі ще один вояк, який теж згинув. Шофера автобуса, що вратувався, арештовано.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Успішна збірка.

Така собі маленька новиночка з „Ґазети Поранної": „Збірка на бідних дітей у Варшаві принесла 2794 зол., з чого видатки „пропаґандові" і „ріжні" винесли 2666 зол.".

Одним словом збірка дала 126 зол. чистого прибутку, що після кількох засідань і горячої дискусії буде розділене на бідних дітей міліонового міста.

От що значить, коли до справи возьмуться люди, які на тім розуміються, мають практичний змисл і серце, чутке на дитячу нужду.

Уявляю собі комітет збірки.

Пані міністрова, пані віцеміністрова, пані шефова департаменту, пані директорова банку, пані презесова якоїсь надзірної ради з доброю презенційною маркою, а далі — два-три вищі достойники старопарубоцького стану і молодь „обойґа плці" до дзвонення пушками.

Точка перша порядку нарад: афіші.

Знайомий пані Ової артист-маляр обіцяв безкорисно намалювати, тільки за зворотом видатків на суму... 500 зол.

Прийнято.

Точка друга: відозви.

Знайомий пані Іньської сам зголосився зробити проєкт задурно, тільки з винагородою за страту часу в сумі... 200 зол

Прийнято.

Точка третя: Часописні нотатки, оголошення, оповістки, пригадки, заохоти і т. п. згадки. Очевидно з вичисленням усіх комітетових разом з усіма титулами, зате з огляду на ощадність тільки назвища товстими черенками.

Болить голова?
Твоя жена!
Бо помогти може
Аспірина.
BAYER
ASPIRIN
41/15 Можна дістати у всіх аптиках. 2—2

Прийнято.

Точка четверта: З огляду на величезні віддалі ріжних збіркових пунктів, розвести комітет автами на місця, а вечором звезти до льокалів засідань.

Прийнято.

Після того кілька засідань чисто організаційного характеру і врешті — день збірки.

Пані в чудових строях і погідних гумерах.

— На бідні діточки!...

Чарівний усміх, а пушка „дзень".

— На наших найменших і найбідніших!

Усміх і „дзень".

І так до вечора.

А вечором — 126 золотих чистого.

А потім радість тисячів маленьких нужда рів, що є ще на світі добрі люди, які за них дбають. Одна-одинока збірка і кожна бідна дитина дістає... обіцянку на другу збірку.

Моральний успіх блескучий. Особливо для комітету. Багато нових знайомств, анекдот і запрошень „на гербатку".

Галактіон Чіпка.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
9/78 157—180 Телефон 25-55.

— **Царський двійняк.** Пекар Єдвакоа належав перед війною до найпопулярніший мешканців Петербурга. Він був двійняком царя Миколи II., а тому, що казав собі так само стригти бороду як цар, на вулиці всі за ним оглядалися. По революції про Єдвакова всі якось забули, аж тепер знов усміхнулося йому щастя: Більшовики крутять фільму з життя царської Росії, а ролю Миколи II. має грати Єдвакоя.

— **Найдорожчий фільмовий рукопис.** До фільми „За сто літ" написав сценарій відомий, англійський письменник Велс. Фільму накручує на Ельстрі відомий режісер Леві Мільстон,, який спеціяльно з тією метою приїхав з Голівуд до Англії. Кружляють поголоски, що Велс дістав найбільший гонорар, який колинебудь виплатили сценаристам. Тієї цифри годі собі уявити. Деяким мірилом здогадів може бути цифра 100.000 долярів, яку виплатили авторові сценарія до фільми „Надходить зима".

— **Люди леопарди.** В Африці є поширене тайне товариство „людей леопардів". Члени союзу перебрані в звірячі шкіри нападають на свої жертви й убивають їх приладом зробленим зі сталі, що нагадує лапу леопарда. Ці душегубства є ритуальні, але з ними лучаться також убивства для грабежі. Викрити злочинців майже не можливо, бо жаден мурин не зрадить члена союзу, навпаки: в разі небезпеки буде йому помагати. Тому англійський уряд узявся до справи інакше. Замкнув 700 чорних чарівників до вязниці й заповів, що коли злочини повторяться, буде „чудотворців" вішати. Причина такої поведінки така, що мурнські чарівники, це засновчики та члени „Союзу Леопардів". Мають вони величезний вплив на людність, а використовують його підбурюючи мешканців до найгірших злочинів.

— **10 тисяч чужинців покидає Стамбул.** Турецький уряд видав закон, що всі чужинці, які не придбали дотепер турецького громадянства, не можуть вести торгівлі та виконувати вільні професії. На основі цього закону 10 тисяч чужинців покине Стамбул.

— **Досмертна мовчанка.** Один з горячих приклонників та учеників Гандія, колишній редактор газети „Молода Індія" вступив до монастиря і прирік досмертну мовчанку. Щоби не зломити обіту, фанатик приказав зшити собі уста золотою ниткою. Харчі поликає через трубку.

— **Артистка головою політичної партії.** Відома мадярська опереткова артистка Сарі Федак, яка з тріюмфом виступала у першорядних театрах у Відні, Парижі, Льондоні та в Злучених Державах (про Будапешт навіть не згадуємо), перекинулася на іншу ділянку суспільного життя, бо у вир політичної боротьби. Оснувала нову політичну партію „Національне Обєднання". Вже давніше пробувала вона пера і поміщувала статті у пресі на актуальні теми гостро виступаючи проти уряду. Гіркий хліб опозиції мабуть не смакує, бо теперішня її нова партія буде проурядовою. Політики віщують їй навіть карієру і впевняють, що при найближчих виборах С. Федак виберуть посолкою до парляменту за її красномовність та великий політичний хист. Тепер у мадярському парляменті є три посолки: соціялістка Анна Кетлі, Ліля Мельцер з проурядової партії та монархістка баронова Филипа Оросді. Четверте місце займе мабуть С. Федак. Злобні язики впевняють, що С. Федак скоро розчарується до політичного життя, бо лекше бути політиком на сцені, ніж у щоденному житті. А покищо С. Федак не зражується тим і уладжує сходини нової політичної партії та товкмачить у голови своїм слухачам програму своєї партії.

— **Запався острів.** У наслідок землетрусу в середущій Америці, в републиці Панама, запався у море острів Севіля.

— **Дивний звичай.** В Індії панує звичай, що батьки вже малолітних дівчат видають заміж. Це впливає відємно на потомків. Англійці видали закон зі забороною женити дітей Одначе індійці обходять закон таким чином, що везуть своїх дітей на французьку територію і там женять. Одного дня в Янамі батьки поженили 90 дівчат від 5 до 10 років з хлопцями 15—18 літними.

—o—

✝ ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

ОЛЕКСАНДЕР КРІЛЬ

учитель, держ. гімназії в Коломиї, колишній поручник У. А. Г., помер дня 4. серпня в Коломиї в 43-ім році життя. — Рідна земля йому пером.

Листування Редакції.

Д-р Р. Д., Стрий: Справа гонорару для п. Ф. С може бути полагоджена тільки після повороту головного редактора з відпустки.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Снятин:

11. VIII. „Залізна острога"
12. VIII. „Мазепа."
12. VIII. „Залізна острога„ в селі Кардові о год. 3 попол.

Заболотів:

13. VIII. „Корневільські дзвони".
14. VIII. „Товаріщ".
15. VIII. „Королева кіна".
16. VIII. „Детектив".
17. VIII. „Залізна Острога".

Зі Заболотова їде театр до Коломиї.

Великий Міський Театр.

Неділя, 12. VIII. год. 4 пол. „Голубаброк" вистава льосована.

Неділя, 12. VIII. год. 8·30 веч. „Яхт любови" вистава льосована.

Театр Різнородностей.

Субота, 11. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла" премієра.

Неділя, 12. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла" премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пат і Паташон композитори".
АТЛЯНТИК: „Карієра Анни Карвер".
ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".
КАСІНО: „Жінки в його житті".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чіві" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Онана щастя" і ревія.
МІРАЖ: „Роскішна пригода" і Фліп та Фляп.
МУЗА: „Дана з нічного клюбу".
ПАН: „Зле кохання" і „Бастер Кітон одружиться".
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: „Манджурія горить" і ревія.
РАЙ: „Спів, пізунок, дівчина".
СВІТ: „Син Індії" та „Фліп і Фляп".
СОНЦЕ: „Блеск та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Банта" і ревія.
ХІМЕРА: „Жовтий детектив".
УТІХА: „Переслідувана долею" і ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 11. серпня 1934.

Відень (506,8) 17·40, 19·20 Плити, 20·30 Комедія, **Прага** (470,2) 20·00 Гарна Олена, **Талін** (410,4) 20·15 Легка музика, **Париж** (1649) 20·00 Легка музика, **Штрасбург** (349,2) 17·00—18·00, 20·45 Концерт, **Білгород** (439,8) 20·00 Сотворення світа — ораторія, **Рига** (514,6) 19·30 Концерт, **Берлін** (356,7) 19·00 Симфонічна музика, **Мінхен** (405,4) 12·00Концерт, **Штутгарт** (522,6 20·15 Весела авдиція, **Осльо** (1154) 20·30 Радіоконцерт, **Букарешт** (365) 20·15 Балетова музика, **Міляно** (368,6) 20·45 Опера, **Рим** (420,8) 17·10 Концерт, 21·30 Симфонічний концерт.

Неділя, 12. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симфонічний концерт, 15·30 Сучасна данська музика, 16·30 Легка музика, 20·05 Опереткова музика, 22·00 Танкова музика, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 8·30 Органи, 9·40, 17·30 Плити, 12·15 Радіоконцерт, **Париж** (1649) 10·15 Популярний концерт. Плити, 20·00 Веселий вечір, **Гільвертум** (18·75) 14·40 Концерт, **Берлін** (356,7) 14·30 Концерт, 18·40 Камеральна музика. **Гамбург** (331,9) 11·00 Концерт солістів, 16·00 Легкий концерт, **Ляйпціг** (382,2) 12·00 Легкий концерт, 16·00 Радіоконцерт, **Мінхен** (405,4) 13·00 Симфонічний концерт, 15·20 Легка музика, **Осльо** (1154) 17·15 Концерт, 18·45 Камеральна музика, **Букарешт** (365) 20·15 Концерт, **Будапешт** (549,5) 12·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт, 18·00 Танкова музика, 20·45 Комічна опера.

Львівське радіо.

Субота, 11. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти. 12·05 Огляд преси, 12·10 Плити. 13·00 Полудневий дениик, 13·05, 16·00 Концерт, 16·40 Фортепян, 17·00 Авдиція для дітей, 17·25 Камеральний концерт, 18·00 Що читати, фейлетон, 18·15 Мандоліністи, 18·45 Пані з під св. Юра, 19·00 Всячина, 19·10 Програма, 19·15, 22·10—23·00, 23·40—24·00 Плити, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Концерт, 20·30 Остання облога Камениця Подільського, 21·02 Вечірний дениик, 21·12 Легка музика, 22·00 Актуальна гутірка, 23·00 Комунікат, 23·03—23·40 Трансмісія з Варшави.

Неділя, 12. серпня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·05 Метеорольоґічні вістки, 12·10—13·00 Симфонічний концерт, 13·00 „Музика наших гір" — фейлетон, 13·10—13·45 Симфонічна орхестра, 14·00 Концерт, 15·00 Казюх про повінь, 15·15, 15·35 Плити, 15·25 Збіжеві ринки, 15·45 Гутірка про хліборобство, 16·00 Концерт, 17·00 Скринка для дітей, 17·10 Концерт солістів, 18·00 Останній поетичний рік у Польщі, 18·15 Танкова музика, 18·45 „Вибух війни — спогади, 19·00 Всячина. 19·10 Програма на чергований день. 19·15 Легка музика, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Популярний концерт, 20·50 Вечірний дениик, 21·02 Веселя львівська хвиля, 22·00, 22·30—23·30 Трансмісія з Варшави, 22·15 Спортові вістки.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·20 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·63, Париж 34·90 і 1/2, Берлін 206·50, Цюріх 172—177, Амстердам 358·10, Прага 21·97, Мілано 45·43, Нюйорк кабель 5·23, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 10. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а. кооперативам платиня за:

1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. вець	2·60	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло слаба, на молоко, сметану і на яйця вперджана.

Маслосоюз повідомляє, що від 11. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря пухомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I клясе „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

ОПОВІСТКИ

До батьків і дом. надзорців кандидаток IV. і V. курсу II. державвчит. гімн. семинарії у Львові. П. Мін. В. і Пр. О. розпорядком з дня 17. червня р. 1934. ч. S. 2745/34 переніс від початку шк. р. 1934/35 тутешню семинарію до будинку й під управу I. держав. вчит. жіночої семинарії у Львові при вул. Сакраментки ч. 7. Дотеперішня дирекція II. держ. семинарії урядує тільки до дня 19. серпня 1934 р. Дирекція I. держав. семинарії прийме кандидатки IV. і V. курсу перенесеного заведення на основі вписів, переведених дотеперішньою дирекцією. Четвертий і пятий курс перенесеного заведення творитимуть далі II. держав. вчит. жін. семинарію, з тою тільки ріжницею, що міститимуться в будинку I. семинарії, а управу над ними вестиме директорка I. держав. семинарії. Кандидатки IV. і V. курсу мають згодоситися з початком шк. р. 1934/35 в речинці, вказанім дирекцією держав. семинарії. **Андрохович**, директор.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ХОЧЕШ мати добре скроєний одяг, вступи до Мужеського Кравецького Заведення Филипа Корнія, Львів, Личаківська 4. 85 2—4

ЗДОРОВИЙ ХАРЧ — лікарська опіка для станціонерів, вулиця Марка 20/I. Фіголева. 2—3 116

ПРОФЕСОР ГІМНАЗІЇ прийме на станцію учня (найрадше з нижчих клас) — тільки інтелігентного, релігійного дому. Здоровий харч, совісний педагогічно-моральний нагляд. Околиця головного завед. акад. гімн. Зголошення устні або письменні: склад Народньої Торговлі, Ринок, у п. Нач. Яворського. 129 2—2

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 5—2

Японський лікар
Д-р Олександер Ючоси

(Warszawa, Nowy Świat 59, m. 7), спеціяліст внутрішніх недуг, лікує лінями, приладженими особисто з японського зілля, особливо у випадках ревматизму, епілепсії, астми, у недугах серця і венеричних. 107 2—2

Вписи
на концесіонований М. О. і В. Р.

однорічний курс крою і шиття та домашнього господарства з правом видавання свідоцтва. — З провінції приймаємо з цілим утриманням. — Приймаємо на трьохмісячний курс крою і шиття. — **Марія Пісарська, вул. Ставіца ч. 8/II.** 108 3—6

10.000 золотих варта радикальне винищення блощиць, молів і т. п., разом із зародками — відомою **Свічкою С—Ґаз.** за вислід гарантує **САНОС, ЛЬВІВ Кл. Тарської ч. 3.** Домагатись в дрогеріях, — складах фарб. Проспекти і вияснення висилаємо безплатно. 78 5—10

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	„ 250·—
„ „	1/4	„ 130·—
„ „	1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костич. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 213 (13.758). Львів, понеділок 13. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З кінцем ферій і відпусток,
з поворотом до міста,
памятаймо і не забуваймо, що
всі споживчі товари,
всі кольоніяльні товари,
всі артикули домашньої потреби,
товари добрі, свіжі, здорові
закупимо в складах
„Народньої Торговлі"
у ЛЬВОВІ і в КРАЮ.

Центральний
Кооперативний Банк
У ЛЬВОВІ
(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15), приймає вкладки ощадности.
Конто ПКО. ч. 143.467.

До Берези Картуської з Рогатинщини.

В половині липня ц. р. арештували в Рогатині студентів: Любомира Прокоповича, Івана Ошитка та Василя Шміґля і придержавши їх у слідчій вязниці в Рогатині, відставили всіх трьох разом скованих до Берези Картуської. В той час арештували в Рогатинщині 21 осіб, а саме дві студентки: Мовчанівну і Величківну, студентів В. Пирога, М. Ляльку, І. Романова, С. Ґеґу, М. Чубатого, І. Школяря, М. Ґеля, Д. Дубика, Т. Олійника, Незара Якимця, І. Ромаха, М. Кульчицького, М. Грицишина, і двох братів Щербанюків. Всіх після 2-тижневого арешту в Рогатині звільнили, а задержали дальше тільки Кирила Бертія.

Нове греко-католицьке єпископство.

Близьке іменування о. А. Хири єпископом на Закарпатті.

В найближчому часі — як повідомляє „Н. Зоря" — мають утворити гр.-кат. єпископство в Хусті, у східній частині Закарпаття. Вже від довшого часу закарпатські українці старалися за утворення цього єпископства, передовсім много-заслужений діяч о. прелат Августин Волошин. Чехословацький уряд поставився прихильно до того проєкту. Справа зайшла вже так далеко, що уряд приділив на це маєток б. мадярського примаса. Намічений кандидат на єпископа о. А. Хира, визначний закарпатський діяч. В церковних кругах панує думка, що після нового гр.-кат. єпископства Ап. Столиця піднесе ужгородське єпископство до значіння митрополії. Митрополитом має стати ужгородський владика Преосв. А. Стойка. В цей спосіб закарпатська Митрополія обіймати́ме архиєпархію в Ужгороді та дієцезії в Пряшеві і Хусті.

Додаткові вписи до всенародніх шкіл Рідної школи.

Чимало батьків не встигло перед вакаціями вписати своїх дітей до всенародніх шкіл „Рідної Школи". Щоби й їхнім дітям уможливити користати зі шкіл „Рідної Школи", головна Управа „Р. Ш." оголошує додаткові вписи до всіх шкіл „Р. Ш." в днях 15, 16, 17 і 18. серпня ц. р.

Звертаємо на це увагу головно відмісьних батьків в надії, що громадно повписують свої діти передовсім до вищих кляс (IV., V., VI. і VII. кл.) всенародніх шкіл „Р. Ш.".

Для незаможніх найдальше йдучі полекші!

З огляду на поголоски, начеб цього року мало бути продовження вакацій, заявляємо, що ніякого продовження не буде і правильна наука у всенародніх школах „Р. Ш." почнається 20. серпня ц. р.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Заборонення церковних процесій.

З Жовківщини пишуть нам:

З розпорядку папи Пія XI. можуть католики доступити в цьому ювилейному році повного відпусту, якщо в процесії відвідають три церкви, відмовлять приписані молитви і сповнять ще інші вимоги. На основі того, як це зрештою було у звичаю від давних часів, вірні під проводом своїх душпастирів почали відвідувати в процесійному поході найближчі сусідні церкви. Теперішній жовківський староста п. Емерик, добачив в таких релігійних походах нарушення закону про зборі. Він скликав 19. липня ц. р. деканів, розуміється, тільки українців, зі свого повіту і велів їм повідомити підвладний клир, що забороняє процесійні походи з одної церкви до другої з нагоди ювилейного року, а тих, що улаштовують такі походи, буде потягати до карної відповідальности. Дозволив тільки на обхід місцевої церкви.

Той сам староста зробив ще й таке. 25. травня запросив до себе оо. деканів свого повіту і поликтував їм розпорядок, яким заборонив в день Зелених Свят, при поминках за поляглих в часі визвольної війни наших вояків, уставляти в церквах могили, катафальки, хрести, в церкві і на цвинтарі виголошувати промови, крім проповіди. Тим разом староста не покликувався уже на ніякий закон. Розуміється, що послушні оо. декани без найменшого спротиву сповнили волю старости й обіжником повідомили душпастирів про розпорядок староства. Слід ще додати, що ті обіжники декана доручувала адресатам поліція за зворотним рецепісом. Досі така процедура віде не була практикована.

Торік з доручення того самого старости постерункові повідомляли декотрих душпастирів, що староство заборонило співати Службу Божу в дні 1. листопада за упавших у війні наших вояків, а дозволяє того дня тільки відбувати богослуження.

Перед неминучою II-ою японсько-російською війною.

Львів, 11. серпня 1934.

В одній із телеграм читаємо:

„Доконаний під Харбіном атентат на японський потяг з муніцією викликав арештування моск.-совітських залізничих урядовців. У Манджу-ко чути щораз голосніше домагання, щоби східню залізницю проголосити власністю манджурської держави. Японія вичікує лише на виніди слідства в справі замаху на потяг і коли покажеться, що дійсно совітські служники були замішані в історію замаху, безумовно проголосять перехід залізниці на манджурську власність. У Харбіні не сумніваються, що Японія не випустить з рук дуже доброї нагоди, щоби відібрати Совітам східню залізницю".

Інша телеграма з Токіо каже:

„Речник японського міністерства закордонних справ заявив перед пресою, що хоча уряд у Токіо ще не прийняв постанови, щоби вистосувати під адресою Совітів „поважну пересторогу", як про це писав недавно щоденник „Ніхі-Ніхі", а проте уряд дійсно призадумується над цією справою тому, що дотеперішні зусилля японської дипльоматії у зносинах зі Совітами не дали бажаних вислідів. Зрештою — становище уряду, що треба „перестерігти" Совіти, має за собою підтримку цілого японського народу".

А згаданий японський часопис писав, що „японський уряд зразився провокаційною політикою, яку Совіти ведуть супроти Японії, політикою, яку виявляють совітські перелети над манджурською територією, острілювання манджурських кораблів на ріках Амурі і Сунгарі, перетягання переговорів у справі продажі східньо-китайської залізниці та совітська пресова кампанія, звернена різко проти Японії".

Знову інша телеграма, цим разом з Льондону, приносить звістку, що совітський уряд відкинув пропозицію японського північно-сахалінського Т-ва для експльоатації оливи, щоби продовжити на дальших 15 літ концесійну умову, якої термін кінчається 1936 року.

Льондонські дипльоматичні кола — читаємо у тій звітці — є переконані, що Японія може

зректися тої умови з господарських мотивів, але не може — зі стратеґічних. На випадок, колиб Совіти не аміняли свого відмовного становища, треба бути приготованим на нове ускладнення ситуації; одвак ледви чи Совіти бажають собі того і тому певне хотять лише виторгувати кращі умовини, — хіба, що схотять концесії на Півн. Сахаліні відступити американському концернові „Стандард Ойль Компані" і в той спосіб засіяти нову кість незгоди між Японією та Злученими Державами.

Але ось з Риги повідомляють, що 6. ц. м. у Хабаровську далеко-східня червона армія святкувала шумно свій „5-тилітній ювилей", а її комендант ген. Бліхер виголосив при цій нагоді воєнничу промову про готовість в кожній хвилині відперти замахи „ворога"...

І можна би без кінця цитувати звістки, які напливають до часописів з усіх сторін світа та які всі в один голос говорять про дальше загострення відносин на Далекому Сході, конкретно, про дальше загострення відносин між Японією та Совітами. І залишаючи на боці алярми ласої на сензації преси, що ось-ось нині-завтра вибухне війна між тими державами, — холодно і тверезо, на підставі фактів, треба ствердити, що розвиток подій на Далекому Сході наближується до свого неминучого кінця: боєвого зудару між Японією і Совітами. Цей кінець неминучий тому, бо японсько-совітський конфлікт є конфліктом трівким, торкається найістотніших інтересів обох сторін і полягає на ріжницях, яких не можна вирішити мирним шляхом при територіяльно-імперіялістичній структурі московсько-совітської великодержави, ані її імперіялістичному ідеольоґічному характері.

Послідовна реорґанізація гасла: „Азія для азіятів", потреба і власних сирівців і нових ринків промислового збуту і нових кольонізаційних теренів для надвишки свого населення, усе це примушує Японію закріплювати екзистенцію Манджу-Ко. Той реалізаційний плян каже Японії втягати у сферу своїх впливів і зовнішню і внутрішню Монголію та відтискати Росію від Тихого Океану і сумежних провінцій. До цієї боротьби прилучився ще момент боротьби проти пропаґанди комуністичних ідей, яка стає вже поважною проблемою внутрішнього японського життя.

Знають про це у Совітах аж надто добре. Весь совітський „пацифізм", уся „льояльність" супроти західнього світа капіталу і міщанського світогляду, вся метаморфоза в промотора ревізіонізму на становище найоалкішого оборонця версайського мира і післяверсайської політичної системи, вся та дивоглядна тактика, яка захоплює французів і всю соціялістичну та жидівську пресу в широкому світі, — все це діється під впливом страху перед війною з Японією. Весь нинішній крик Совітів з приводу труднощів, які має Франція з реалізацією свого „східнього пакту", це крик переляканого партнера, який хоче мати якнайбільше якихнебудь ґаранцій, що його західна границя „муроєана", що на заході він має сильну опору в цілій штудерній комбінації пактів, і що на випадок найгіршого лиха — війни з Японією — прийдеться мати до діла бодай лише з одним фронтом.

Марево цього фронту страшить днем і нічю у Москві. Але воно настільки реальне, що ним займаються — і в усіх інших столицях Старого і Нового Світа.

Всіх знайомих стрінете в ресторані
„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА"
3-го мая ч. 10,
де можете дешево перекусити і пообідати.

Уживайме лише знаменитої цикорії „ЛУНА"
і здорової підмінки кави „Пражінь"
виробів української кооперативної фабрики
1301 „Суспільний Промисл" у Львові.

Ідея Гінденбурґа.

Смерть великих людей підносить людство понад дрібницями щоденного життя. А в особі Гінденбурга зійшов „найбільший німець нашого часу", як говорять католицькі єпископи у своїм пастирськім листі.

Смерть Гінденбурга примушує забути події 30. червня в Німеччині та останні траґічні події в Австрії. Смерть Гінденбурга є безмірно великою втратою для Німеччини, і вислови співчуття, що надходять з усіх кінців культурного світу, можуть справді бути щирими.

Гінденбург належав до тих великих людей, що втілюючи національну ідею своєї доби, обєднюють довкола неї дійсно цілу націю. В добі світової війни Гінденбург став для Німеччини тим, чим був адмірал Того для Японії та Петлюра для України в часі визвольної війни. Не робить між ними в цім відношенні ріжниці і те, що Того лишився побідником, а Гінденбург і Петлюра мусіли нарешті уступити перед надміром ворожої сили. Але національна ідея кожного з них лишилась непереможною і лишилась дороговказом у дальшій боротьбі нації.

Смерть Гінденбурга примушує забути все другорядне і неістотне з його життя після світової війни і підносить на належну височінь його історичну заслугу — перемогу над масами російської армії. Для московської поразки під Таненбергом важко знайти порівнання в новітній історії. Її скорше можна порівняти з перемогами греків над персами, що охоронили цілу тодішню античну культуру Европи.

Коли всякі соціялістичні теоретики російської революції, на жаль і деякі українські між ними, твердять, що російська революція вибухлаб і в разі перемоги Московщини над Німеччиною, то цим вони признають органічність російської революції, її спільноту для нації гнобителів та пригноблених, отже повертаються до „аднаво кателка". Ці „теоретики" зраджують цілковите незрозуміння самої істоти московського деспотизму. В дійсності в самій московській нації не було ніякої революції в европейськім розумінню цього слова. Сталася лише зміна деспотичної верхівки в супроводі бунтів і безмежного проливу крови. Але заром з тим відбулися революції поневолених націй проти Москви.

Нема сумніву, що українці та інші поневолені нації зрущили з середини силу московської деспотії і цим причинились в деякій мірі і до поразки при Таненбергу та інших поразок російської армії у світовій війні, але без цих поразок, без знищення збройної сили московського імперіялізму, не булоб ані самостійної Польщі, ані Фінляндії, ані Прибалтійських держав, ані переходової державної самостійности України та інших націй, що стогнуть тепер у московськім ярмі.

Московська нація, себто її політично орґанізована шовіністична верхівка, вибачала впродовж століть свому урядові все за виїмком поразок московського імперіялізму. По поразках в японській війні московська нація зажадала контролі над акцією московського імперіялізму у вигляді Державної Думи, і справді накопичила поважні матеріяльні засоби для світової війни. По поразках у світовій війні провід московським імперіялізмом перейшов через руки лібералів і соціялістів, щоб опинитися остаточно в руках

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. СЕРПНЯ 1934.

А. Є. ЗАРІН. 3

Куплена слава.

Оповідання.

В ясно освітленій салі під звуки румунської орхестри Ґдовський переповів Шуґаєві все, що розказав йому Чулков. Шуґаєв попав просто в екстазу.

— Може і в газетах почнуть писати! — сказав він.

Ґдовський усміхнувся

— Ну, до цього ще далеко. У цей журнал критики не заглядають. От трохи пізніше видаш окремою книжкою, а там попадеш і в поважний журнал. Тут тебе вже й критики найдуть. Будуть статті, заввати замітки — створиться імя!

Шуґаєв навіть примружився і з широким обличчям, рудими вусами і опухлими щоками скидався на товстого кота.

Я тебе озолочу, Тимоше! — сказав він від серця.

Ґдовському раптом прошибнула думка.

— А покищо, я хотів попросити в тебе 500 рублів.

— Будь ласка! Заразже? — він витягнув з портеля 200 рублів. — Решту завтра. Зайди до бюра.

Коли Ґдовський вернувся до дому і передумував враження цього вечора, йому нараз стало боляче й гидко. За те, що він перетерпів, усі хвалитимуть Шуґаєва, а ця товста свиня буде приймати похвали в той час, коли вони поправді належаться тільки йому — Ґдовському.

Це продажа первородства за миску сочевиці!...

Він перевертався на своєму ліжку і відчував безнадійний смуток. Сумні образи почали переслуватись в його уяві. Він задумався. В пригобленій душі відбувався творчий процес, а в годину пізніше заспокоєний Ґдовський думав: „Завтра почну знову писати. Я пишу для себе і не можу не писати. Завтра засяду за стіл!" — І він заснув.

V.

Ґдовський написав і продав Шуґаєві ще дві повісти, які той помістив зараз-же: одну у Степанова, другу в „Зірниці".

Виявилось, що Шуґаєві дуже легко поміщувати свої твори: міліони виказували і тут свій таємний вплив, не беручи під увагу навіть талановитости.

Видавці потайки розраховували на випадок кризи на підтримку такого співробітника і вже навіть не робили ніяких церемоній з ним щодо гонорару.

Шуґаєв був у сьомому небі. Коли він побачив на великих сторінках журналу довгими шпальтами надрукований роман і під ним підпис „С. Шуґаєв", він просто побіг до Ґдовського і бомбою влетів до його помешкання.

У бобровій шапці, з шаликом на шиї, він пристанув посеред вітальні, вимахуючи журналом і радісно закричав:

— Надруковано! І прізвище під ним! Тепер кажи: я — письменник! Тимчику, якаж бо то радість. До нового року кожного тижня і на окладинці і в числі і в оголошеннях скрізь — Семен Шуґаєв! Дай, я обійму тебе.

І стиснув Ґдовського у своїх обіймах, мало що не поломав йому ребер.

Ґдовський узяв до рук журнал і почав переглядати свій роман з якимось невиразним смутком. Йому пригадались враження, що під їх впливом він писав цю річ. Надхнені пориви, сльози і тиха радість, і от воно надруковане, але під тим не його імя, а якогось там Шуґаєва. І він не дуже приязно глянув на свого гостя, а цей у радісному схвилюванні скорим кроком ходив по вітальні, незграбний, величезний мов слон у клітці і зворушено патякав:

— Тепер вже Чуґреєв повірить, а Аноxов баньки з дива витріщить. Ха-ха-ха! То значить, Тимофею Аркадієвичу, і сказать тобі не вмію, який я радий! Всіх обіймав би і цілував! Дійсно! Запросив Степанова на обід, обіцював: печевого кабана витащу на стіл, устриць, марципанів! Відмовився старенький, а яб не пожалів гроша на гостину! Бігме! І кажу тобі, як всі мені ґратулювали, як вихвалювали роман!

Шуґаєв затих, поглянувши на Ґдовського, а потім погрозив йому пальцем.

— Заздриш! — сказав він.

Ґдовський вибухнув.

— Та чого?! Адже я знаю, що знаю, а на все інше начхать!

— Ну, дивись, Тимоше — ніжним голосом сказав Шуґаєв: — коли знаєш, то вже тримай у секреті. Га? Адже я за цю свою радість гроші плачу.

— Розумію! — сухо відповів Ґдовський і в цю хвилину йому захотілось вхопити Шуґаєва і викинути за двері, але він стримав себе і слабо всміхнувся.

Шуґаєв знову повеселішав.

— Ну, так я піду, сказав він прощаючись з Ґдовським і докинув: — може тобі грошей треба?

Ґдовський здрігнувся, начеб його вдарили.

— Ні, спасибі!

— А то я...

Але Ґдовський стримав його рухом руки.

— Ну, то вибачай, коли так, — сказав Шуґаєв.

Ґдовський відпровадив його до дверей і вернувшись у вітальню, стомлено кинувсь на отоману.

Чому було йому так неприємно бачити підпис цього дурня під своєю річчю? Щож таке імя? Пустий звук? Але що йому неприємно, тяжко і образливо — це він тепер відчував ясно. Немов він відрікся від рідної дитини і допустив до того, щоб другий приняв її за свою. Немов він жінку продав.

(Продовження буде.)

большевицької Москви. І споваді в боротьбі проти поневолених націй большевизм показався найвищою формою розвитку московського імперіялізму. Але небезпечного іспиту поза межами СССР большевицький імперіялізм старенно уникає.

Погром російської армії, започаткований під Таненбергом, та остаточне розбиття московської вязниці народів забезпечували їм державну незалежність, вільний національний розвиток і матеріяльний добробут. А разом з тим перемога німецького війська під проводом Гінденбурга над Росією забезпечувала Німеччині і життєві можливости, які вона втратила на заході та в кольоніях. Перемога Гінденбурга над російською армією відкривала необмежені можливости для розвитку продукційних сил не лише самої переможеної Німеччини, а й цілої Европи.

На превеликий жаль західні держави, перемігши Німеччину, зруйнували і наслідки великих діл Гінденбурга на сході. Спроби відбудувати „єдину неделіму", хоч і в обмеженім вигляді, а пізніше признання влади Москви над сімдесятьма міліонами ріжнонаціональних невільників, довели нехибно не лише до сучасної господарської руїни Німеччини, а й до цілої европейської та світової кризи.

Гінденбург помер в часі надзвичайно тяжкім для Німеччини, коли Східнє Льокарно має дати політичне затвердження господарської руїни Німеччини, провести цілу німецьку націю під ярмом нового східньоевропейського пакту при радісних окликах большевицьких приятелів в Парижі. Франко-большевицькі автори Східнього Льокарна гадають, що прийшла найбільш сприятлива хвилина зігнути чи зломати Німеччину, вимусити від неї признання її безсилля, упокорити її уряд перед цілою нацією.

Чи зможе відкинути Німеччина ганебну вимогу підписувати пакти під диктатом Літвінова та Барту? Пророкувати тепер тяжко навіть найбільш безсумнівні річи. До тогож німецька політика супроти Москви мандрувала інколи в останнім часі досить дивними шляхами.

Можна сподіватися у всякім разі, що смерть Гінденбурга прокине в Німеччині його ідею. Рішення німецького уряду поховати героя в середині величнього памятника на полі Таненбергу може бути не лише символічною маніфестацією вірности ідеї великого вожда, але й дійсним твердим зворотом в напрямку цієї ідеї.

Найбільш небезпечно в сучасній Европі бути кволим чи нерішучим, це знають всі ті, що так гарячково зброяться. Але ледви, чи хтось може припустити, що Франція піднесе зброю проти Німеччини, щоби примусити її до „пакту" з Москвою, після того, як рапальський і берлінський пакти остались на ділі клаптиками паперу без змісту.

Пан Барту витягнув найтяжчі дипльоматичні гармати, щоби розбити німецький та польський спротив проти Східнього Льокарна, але можна сподіватися, що тим скорше він вистріляє свій політичний порох. Його намагання наколичити можливо більше доконаних фактів та перебраних зобовязань для Франції, показують досить виразно його страх, що ізоляція Німеччини треватиме коротше ніж панування Еріота з його большевицько-соціялістичним бльоком у Франції.

Треба сподіватися, що ідея Гінденбурга переможе, що він помер не для того, щоби не бачити ганьби упокорення Европи перед Москвою.

М. Данько.

З польської преси.

Курієркові анальфабети з „Редути".

Від кількох тижнів виходить у Львові новий польський часопис, тижневик „Редута". Хоч у підзаголовку сказано скромно, що це „суспільно-політична" ґазета, пішла по місті звістка, що це орган польських військових і тому в нинішніх політичних обставинах має наче півофіціяльний характер. Через те й стали люди поважно ставитися до того, що той орган лише, — очікуючи, очевидно, й від нього, що зміст буде поважний.

Але швидко показалося, що вся та „Редута", це якесь непорозуміння: або неправдою є, що це орган кол, які повинні чейже дбати за поважне представництво друкованого слова перед прилюдною опінією, і що це орган одиниць, які компромітують гурт, під який самочинно підшиваються, — або теж одиниці, яким віддали орган в руки, надуживають терпеливости паперу і спекулюють на повній ігноранції читачів.

Нас цікавить, очевидно, становище того часопису до українських справ. І ось від кількох чисел забирає там голос якийсь такий „спец", який навіть для краківського „Курєрка" з його специфічним підходом до укр. справ був би може надто анальфабетичний. Невідомо, що переважає в автора тих україножерних вискоків — злоба, чи тупість, — але одно і друге є характеристичне для уваг, які він робить за українські теми.

Кілька днів тому зреферували ми „Редуту" у малому фейлетові — бо тільки туди годилися її вигуки. Нині (у 6. ч.) находимо там свіжий „цукорок": міркування з приводу останнього поклику Митрополита. Вже сам вступ виставляє авторові свідоцтво за його знання українських справ, про які береться писати:

Кожний здорово думаючий і неупереджений громадянин нашої держави — не міг зрозуміти того, що досі ні разу не забирав голосу о. митрополит Шептицький у справі терористичних замахів і саботажів української молоді... Ні разу не падали з гори св. Юра слова осуду або пересторги..."

І т. д. у тому дусі. Ш. автор видно є переконаний, що історія світа почалася з моменту, коли він став референтом українських справ у „Редуті". Поняття не має про Пастирський Лист цілого українського Епископату в 1930 році: нічого видно не знає про істнування вже 4-ий рік у Львові органу Митрополита Шептицького „Мети", який авторитетно виясняє погляди св. Юра; що в тому органі (і в „Ділі") був вже близько два роки видрукований голосний „Лист до Молоді", нічого не знає про історію, ідеольоґію і завдання здвигу У. М. Х. і кампанію, яка довкола нього велася: про історію і цілі КАУМ-у — і т. д. і т. д.

І такі анальфабети авторитетним тоном сміють підносити закиди проти найчільніших постатей, маючи за собою лише одну кваліфікацію: курієркове виховання у зоольоґічній ненависти до всього українського...

Всеукраїнський Національний Конґрес.

(Нарис програми праці Конґресу.)

III.

(Докінчення.)

СЕКЦІЯ БОРОТЬБИ З ГОЛОДОМ.

Загальний реферат про голод на Україні — його причини, розміри, жертви, наслідки і вплив на життя і політичне становище українського народу в сучасному і майбутньому.

Огляд діяльности голодових комітетів і цілої акції для боротьби з голодом. Її наслідки, недостачі і потреби.

Проект заходів Всеукраїнського Національного Конгресу та Центрального Всеукраїнського Секретаріяту у справі голоду. Проекти заходів цих установ, як зарадити голодові. Акти Конгресу в справі голоду на Великій Україні характеру міжнародного. „Чорна книга" голоду.

Продовольчі труднощі на інших українських територіях. Можливі виступи Всеукраїнського Національного Конгресу в цій справі перед дотичними державами. Допомога з інших українських теренів. Голодування серед безробітної еміграції і незабезпеченої студіюючої молоді по великих містах. Можлива поміч натурою з українських теренів. Національні їдальні

СЕКЦІЯ НАРОДНЬОГО ЗДОРОВЛЯ.

Загальний реферат про стан здоровля українського населення на всіх теренах, за океаном і на еміграції. Смертність і число народин. Найбільш поширені хороби серед українців, причини їх і боротьба з ними. Можливі і потрібні постанови і акти Всеукраїнського Національного Конгресу. Акція для боротьби з туберкульозою, алькоголізмом, куренням. Пропаґанда гігієни. Фізичне виховання.

Українські національні лікарні і санаторії. Розбудова живців і літниць на українських теренах.

Наслідки голоду на Великій Україні і оздоровлення майбутніх поколінь.

Реґістрація українських медичних сил.

СЕКЦІЯ СУДОВА.

Має виробити законопроект про організацію Верховного Національного Трибуналу, який, за згодою сторін, а в окремих випадках, з почину Генерального Прокуратора, переводить слідство і виносить рішення (морально-правного характеру) у справах національної зради, шкідництва, компромітації національного імени і т. д., а також у справах цивільних, коли сторони добровільно піддадуться юрисдикції Трибуналу.

Підготовляє реферат про статистику злочинів серед українців, їх характер, причини та засоби боротьби з ними. Реферат про організацію установ, що опікуються вязнями у вязниці і після скінчення кари.

СЕКЦІЯ ЦЕРКОВНИХ СПРАВ.

Має виготовити для Конгресу загальний реферат про стан церковної справи на всіх наших землях і проект можливого її уреґулювання. Знищення церкви на В. Україні і питання про майбутнє духове життя українського народу. Проект створення Всеукраїнської Церковної Ради.

ЗАГАЛЬНІ ЗАУВАЖЕННЯ.

Декому може видатись така програма занадто широка. Але, з другого боку, фаховці в окремих галузях, а також реальне життя безсумніву вкажуть ще багато важливих питань, які цією програмою непередбачені. Нашим бажанням було — висунути ті хоч найголовніші справи, які перед Конгресом мусять перейти, оскільки Конгрес поставить перед собою завдання — осягнути до цілости українського життя.

Мусимо собі усвідомити, що плянуємо велике діло: на Конгрес, хоча й символічного, але уперше зїдеться дійсно **Соборна Україна.** Буде тут Велика Україна зі своїми широкими перспективами і питаннями сучасної трагедії і таємної майбутньости, прийде педантична і конкретна Галичина з ріжноманітними потребами свого пляново розбудованого і розгалуженого життя, прийдуть люди зза Океану і привезуть нам свої, досі взагалі невідомі тут питання, зявиться та-

Австрійський леґіон нац.-соц. розвязаний.

ПАРИЖ, 11. 8. ПАТ. Бюро Аваса повідомляє з Берліна, що управа націонал-соціялістичної партії заявилася за розвязанням австрійського леґіону. Розвязано теж управу австрійської партії нац.-соціялістів в осідком у Мінхені. Нема сумніву, що розпорядок щодо розвязання австрійського леґіону та згода австрійського уряду на посольство Папена у Відні стоять у тісному звязку. Одначе розвязання леґіону не рішає долі леґіоністів, тому завданням нового німецького посла у Відні буде перевести переговори щодо повороту тих еміґрантів, що находяться тепер в таборах під строгим наглядом міліції.

—o—

Наради австрійських монархістів.

Паризькі телеґрами австрійських часописів потверджують вістку, що бувша цісарева Зита скликала родинну нараду до Піяноре біля Віареджо. На другий тиждень вона буде на послуханні у папи в Кастельґандольфо.

В австрійських політичних колах зачувати, що на конференції Ґембеша зі Шушнігом, який виїхав до Будапешту, будуть обмірковувати справу повороту Габсбурґів.

—o—

Товари блаватні
ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА, ПОСТІЛЬ
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Незмінні ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 128—180 Телефон 25-55.

Поминальне Богослуження
за душу бл. п.
Анни з Чопик'в Балакимової
в перші роковини смерти — відбудеться в Архикатедрі св. Юра у Львові, в четвер дня 16-го серпня 1934 в год. 8'30 зрана. — Кревняків, Приятелів і Знайомих на це Богослуження запрошують
о уш. Діти і Внуки.

ємний і мітичний Український Далекий Схід, стане уперше український Кавказ, прибуде, як завжди численна і галаслива всесвітня українська еміграція, з цілим кошиком своїх справ, важливих і невідкладних...

Отже мусимо бути готові, що діла буде дуже багато.

Але це не значить, що саме Перший Конгрес має всі ці справи вирішити. Власне, завданням Підготовчого Комітету буде — вибрати з них найважніші і найпильніші. Згори можна сказати також, що багато навіть пильних питань відпаде, бо на час Конгресу вони не будуть належно підготовані. Багато, знов, готових справ на перший Конгрес не попаде, бо згори можна буде передбачити, що на реалізацію їх Конгрес не зможе асигнувати грошей. І власне тут пічнуться головні бої.

РІЖНОМАНІТНІ СПРАВИ.

Далі — не всі справи перший Конгрес мусить вирішити **остаточно.** Багато із них він, із загальними вказівками, передасть на розвязання свому Виконавчому Органові — Центральному Секретаріяту Всеукраїнського Національного Конгресу.

Не закриваємо очей на те, що деякі із накреслених завдань величезних труднощів (боротьба з голодом), деякі мають стати програмою для цілих поколінь (оздоровлення населення після голоду), але коли йде про поважну політичну працю, мусимо мати далекосяглі пляни.

Не повинні ми також лякати себе труднощами **підготовки** всіх накреслених вище питань. Не забуваймо, що вся попередня наша культурно-національна праця і 15 літ після війни, не минули для нас цілком даремне. Маємо нині своїх фаховців у ріжних галузях — маємо правників, педагогів, економістів, лікарів, маємо високі школи, маємо високошкільних професорів. Маємо — далі — цілий ряд товариств та установ — у краю і на еміграції, — що вже роками розробляють ріжні питання українського життя. Це — товариства правничі, історичні, фільольогічні, економічних студій, технічні, гігієнічні, лікарські і т. д. Деякі із них переробили велику теоретичну роботу (наприклад: історично-фільольогічне Т-во у Празі недавно відбуло ювилейне 300-те засідання!); багато із них мають готові ріжні пляни та проекти. Відбулося — далі — два великі наукові зїзди у Празі; всеукраїнський Конгрес інжинірів у Львові; зїзди десятків ріжних українських товариств, які винесли свої постанову, побажання, розробили пляни праці

АВТОРИТЕТНИЙ ОРГАН.

Сотні молодих українських докторів та інжинірів писали свої дипльоми праці на актуальні українські теми. Але все це або лежить нерухомо і пилом припадає в деканатських шафах високих шкіл Европи або дожидає кращих часів у теках наших товариств або, в найліпшому разі, виконується на вузеньких теренах чи серед невеличких кружків ближчого членства, маючи аматорський характер.

Бо не було досі в українському житті тої авторитетної інстанції і тої **всеукраїнської трибуни,** звідки можна було-б голосити для цілої нації програму її праці та вищих досягнень. Не було того **виконавчого органу,** що мав би авторитет, силу і можливість реалізувати ці програми та пляни серед цілої української нації, скільки можна її обняти сьогодні і завтра.

Отже все велике значіння Всеукраїнського Національного Конгресу в тому і полягає, що Українська Нація придбає в ньому цю авторитетну трибуну, а в образі Центрального Секретаріяту В. Н. Конгресу — той виконавчий орган, що матиме найбільшу силу і найбільші можливости для переведення постанов Конгресу у життя.

Отже, — кажемо, — маючи велику силу матеріялу переробленого і підготовленого, не так тяжко буде використати його для потреб Конгресу. Завданням Підготовчого Комітету буде лише віднайти і запросити до праці відповідних людей та відповідні існуючі товариства і уможливити цю працю хоча би мінімальними матеріяльними засобами.

ЩО ВЖЕ ЗРОБЛЕНЕ.

Не мусимо боятися мобілізувати біля Конгресу — як найбільше сил. Підготовчий Комітет — мобілізує інтелігенцію, Конгрес — цілу націю.

В цім завдання цілого конгресового руху. Одна верхівка не витягне нації із тої прірви, в яку вона нині скотилась.

Коли мова про програму роботи В. Н. Конгресу, то мусимо мати на увазі, що поважну частину праці зробив недавно закінчений Український Жіночий Конгрес. Тут були доклади, що торкались, подекуди, майже всіх сторін народнього життя, причім Екзекутива Жіночого Конгресу має доручення і очевидно буде їх реалізувати. Отже не потребуємо робити подвійної праці. Ми повинні запросити до Центрального Підготовчого Комітету і до окремих секцій тих діячок, що стояли близько до подібної праці в Українському Жіночому Конгресі

Похороном займеться найліпше і найдешевше
ХАРІС
ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ З., (В НАРОД. ДОМІ)
Наше заведення полагоджує всякі урядові чинности, виконує ексгумації і переволить в найдальші сторони з усіх цвинтарів шпиталів як і санаторій.
Не слухайте агентів, що крутяться по шпиталях і підшиваються під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.
В неміці їдіть до ХАРІСУ, а відпадуть вам усякі клопоти. 618

ЧИ БУДЕ ЗГОДА?

У нас до останнього часу найбільше жахаються: чи погодяться, мовляв, між собою на Конгресі наші партії та групи. І от що цікаво ствердити: переглянувши цілий реєстр наведених питань, побачите, що майже на кожнім можуть цілком мирно працювати представники всіх наших політичних груп. **Аби лише була добра воля.** Звичайно, ріжниці в поглядах можуть бути, але зовсім не по лінії партійній, — лише в сфері доцільности чи кращої реалізації тої або іншої справи. Себто: можуть дуже добре сходитись у поглядах на речі люде ріжних партій і не погоджуватись між собою люди одної групи.

Декого це навіть може розчарувати: а деж, мовляв, самий „цимес" української „політики": де славнозвісна боротьба „есерів", „ес-декія", „буржуїв", „клерикалів", „гетьманців", „націоналістів" і т. д. і т. д. Як бачимо, вона з ділової програми праць Конгресу не випливає, іншими словами, — реальне українське життя цієї боротьби сьогодні зовсім не потребує. Коли беремося до **конкретного** діла, то бачимо, що воно дозволяє і навіть потребує праці **всіх і всіх!** А що до цієї пори ми, особливо на еміграції, сварилися, то пожалься Боже: бачимо ясно, що це робилося і робиться лише по „інерції" і через звичку, якщо залишились ще гуртки людей, що між собою колись розійшлися.

Цим ми не хочемо сказати, що Конгрес звілює всі погляди та розходження.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСИЧУК. 10

Що американець шанує і чим нехтує.

Історія з Колюмбією. — Відношення до жіноцтва. — Не охороняють дитячої праці. — Загальні висновки.

Муринів є у Зл. Державах 14 міліонів. Вони мають своїх 77 вищих шкіл і 13.680 студентів, 48.000 своїх учителів, 3.500 лікарів, 50 архітектів, 184 інжинірів, 148 винахідників і рисівників, 19.000 священиків, хоч щоправда — тільки 56.000 ремісників. Це числа, з якими немило прирівняти культурний рух навіть деяких чванливих народів.

Вже була мова про те, що американці не завагалися чотири роки воювати за освободження невільників. Але про закінчення розбудови держави важко було би говорити навіть провідному американському політикові. Правда, є гасло „Америка для американців", але „Америка" — то не самі Зл. Держави; це континент. Тільки, що оскома Зл. Держав не виявляється занадто яскраво. Одначе будова Панамського каналу доказує, що середуща Америка представляє для Зл. Держав неабияку вагу. Противилася будові каналу Зл. Держ. республика Колюмбія... Но-но, вмить вибухла революція в тій республиці (1903), яка створила нову державу — Панаму, в тому місці, де мав бути канал. 10 днів після своїх народин цю республику визнали Зл. Держави і вона не противилася будові Панамського каналу. Його відкрили на передодні світової війни 1914 р. Про апетити американців в Азії знаємо.

Американець виявляв до недавна для жінки велику формальну пошану. Він навіть в уряді не скидав капелюха; але коли у ліфті найшлася одна жінка між 40—50 мужчинами, то всі мужчини поскидали капелюхи. З відкритою головою стояв мужчина весь час, розмовляючи з жінкою на вулиці. Щоправда — від коли жінки добули там права, від коли вони в урядах і загалом у праці нарівні з мужчинами, від тоді вже і формальности так загально не обовязують.

При такій формальній уважливости до жінки важко зрозуміти, як можуть американські стейти обходитися без ясного права про охорону жінки при праці. Що поодинокі пявки всюди істнують, це відоме; але що люди вибрані до піклування суспільним ладом це терплять, а весь загал приглядається цьому байдуже — це вже менше зрозуміле.

Законодавство ріжних американських стейтів ріжниться щодо заборони нічної праці для жінок і щодо довготи жіночої праці загалом. Деякі стейти не мають і не знають ніяких обмежень для експльоатації жінки, а деякі управильнюють жіночу працю тільки в поодиноких ділянках, а в інших зовсім не вяжуть підприємців. Зі статистики, яку проголосило жіноче бюро у федеральному департаменті праці, виходить, що нпр. у 1931 р. 43 стейти управильнюють так час праці жінок: одні на 8 годин денно, інші на 9, 10 і навіть 12 годин. Кілька стейтів приписують тільки для деяких галузей промислу довготу часу праці для жінок (Конектікут, Луізіяна, Мейн, Мінесота, Ню Йорк, Орегон). Мабуть зайва буде замітка, що одноцільне, людяніше законодавство в тому ділі було би вказане не тільки з гуманних мотивів, що жінка пересічно меншої фізичної видержливости й тому, що жінка звичайно ще й дома працює, — але й тому, що в часі теперішньої затяжкої кризи нема й для мужчин заняття. Буває, що жінка працює у фабриці, а чоловік вигрівається.

Може ще дивнішою видається дійсність, що американці вважають можливим дивитися спокійно на визиск дитячої праці. Найшлись би й ще деякі справи, які важко погодити з гуманністю, з пієтизмом і з демократизмом. А що американці формально залишаться надалі демократами, це замітне навіть по прилюдних виступах теперішнього президента держави, Рузвельта, того самого, що має малощо не диктаторські уповноваження.

Безперечно, що вразливість на деякі ненормальні явища, на недостачі чи суперечности притупили виїмкові умовини, що почалися в часі світової війни, коли то на гуманність не звертали занадто уваги, коли було чимало нагоди навчитися надужиття і корупції, коли увага американця була головно спрямована на погоню за майном, що теж свого роду ознаку американізму.

Американець таких тонкостей часто навіть не примічує, а коли йому на них вказати, він пояснює, що занадто поверховний осуд співрозмовника. Може й так. Але знов запускатися в душу американця нелегко, не можна теж іти за власними, занадто субективними спостереженнями! Обективніше враження маємо, коли запримічуємо зверхні ознаки, звички, пориви, нахили, занедбання чи недогляди американця, які є до деякої міри віддзеркаленням його душі.

Причину таких суперечностей можна особливо пояснити хіба тим, що американці не походять з однорідного пня. Хоч вони мають себе за націю, але вони не є окремою расою так, як нпр. німці, англійці чи українці. Правда, ті, що були тут першими піонірами, що здобули майно й політичну позицію, мають себе за расу. Але американська нація має ще багато складників, що вони ними. Ця нація є мішаниною ріжних рас. Поки американці не стануть перетопленою в одно расою, до тієї пори у середині нації будуть — на мою думку — завжди суперечности духові й фізичні. В Европі багато народів всякало в себе тубильців чи тубильці зайшлих і витворювали однородну націю. Але — це була мішанина щонайбільше двох рас. Скільки часу треба та чи загалом можливе повне злиття всіх світових раз в одну одноцільну расу, це для себе зовсім окреме питання, до якого принагідний спостерігач навіть не може забивати слова

ПРАЦЯ НА ДІЛОВОМУ ГРУНТІ

Навпаки, можуть повстати і повстануть на Конгресі, як не на першім, то на другім, третім, такі кардинальні справи, що можуть визначити поважні розбіжности, але ці розбіжности можуть піти зовсім не по старих неактуальних лініях, як „с-р", „с-д", „буржуй" і т. д. Але, наскільки ці розходження породить реальне життя, то воно-ж буде вимагати й погодження та компромісу, бо реальне життя завжди потребує негайного рішення. Іншими словами, не буде часу на безконечні і на безплодні сварки, що тягнуться, як сьогодні, роками, коли ті, що сваряться, вже й забули про що їм ішло, — і почнеться нормальне політичне життя, з його необхідною дискусією, що мусить швидко кінчатись.

Досі дуже приємне враження робить, що Конгрес нічого не обіцює. Він не займається демаґоґією і не видає векслів. Навпаки, стверджує надзвичайно тяжке становище нації і каже: треба працювати! Систематичною і впертою працею можна, справді, осягти великі наслідки, але цього нації „збоку" ніхто не дасть: — ні фашисти, ні „угодовці", ні соціялісти — лише всі вони разом своїм трудом, солідарністю, і жертвенністю.

Таким чином, відпадає грунт для демаґоґії і верховодить принцип здорової демократії. Народ наш, у масі своїй, дуже добре знає, чого йому бракує.

Отже нехай через Конгрес він має змогу виявити свою волю і свій державно-творчий ґеній!..

Віктор Приходько.

Нові завдання жіноцтва.

Дбати за нові варстати праці для дітей.

Настав час, коли українське жіноцтво мусить повести ще більш плянову працю для загалу. Цієї праці вимагають сьогодні не проблеми емансипації чи жіночої амбіції, а **доля українських дітей і доля того середовища, від якого ця доля дітей залежить.**

Досі наше життя складалося так, що ні дівчина, ні жінка-мати цієї турботи особливо не відчували. Перед дівчиною стояло завдання „вибрати" собі чоловіка, а перед заміжньою жінкою — виховати людину. Варстат праці, хліб і політична боротьба були турботами мущин.

Сьогодні не те.

Сьогодні вже й дівчина мусить задуматися над власним варстатом праці. А цей варстат чи то чоловік чи то жінка можуть найти лише серед своїх — серед українців. Через те, що цих варстатів уже бракує, то однаково й жінки й чоловіки мусять брати участь у творенні їх як для себе, так і для існуючих чи майбутніх дітей.

Дівчата й замужні жінки, які про це не думають і в цьому напрямі нічого не роблять, допускаються злочину перед нащадками, **що терпітимуть безробіття й голод.** Таксамо, як вина за сьогоднішнє безробіття молоді в деякій мірі паде на старше покоління, та зокрема на жіноцтво, яке дбало лише про науку й виховання своїх дітей, зовсім не задумуючися над тим, де вони найдуть собі працю й хліб.

Крім цього, молоде жіноцтво має завданням виробити в собі, а старше в своїх дітях подекуди новий для нас первень праці, який росіяни перед війною назвали **трудовим первнем.** Цього первня, як побачимо далі, не маємо, а його якраз найбільше вимагає наше тяжке сьогоднішнє становище.

Щоб українське громадянство було здібне витворювати необхідні в кожному моменті варстати праці для підростаючих молодих поколінь, наше жіноцтво вже сьогодні мусить подумати, як воно вестиме свою працю серед цього громадянства та як буде виховувати дітей.

Нинішні завдання жіноцтва є вже не тільки виховувати в родині добру людину, але й **творити для неї віно — новий суспільний устрій з відповідними варстатами праці.** Коли це відноситься загалом до всього українського жіноцтва, то жіноцтво північно-західних наших земель, де українська молодь не має ніяких варстатів праці і вже тепер сидить без роботи на шиї батьків, повинно над цим питанням задуматися особливо поважно.

Висновок для нас з сучасности, здається, ясний:

1) Якщо наше громадянство не сконсолідується, не загосподариться й не пройметься життєвою ідею „праці й хліба для молодих поколінь", вже нашим дітям буде бракувати місця серед українського народу, а наступним поколінням буде загрожувати заглада.

2) Якщо жіноцтво не візьметься негайно до виконання свого, згаданого вище, матірнього завдання, то й саме середовище — нарід, в якому шукатимуть собі місця й праці підростаючі діти, почне нидіти й загибати.

При цих перспективах жіноче серце повинно стиснутися від жаху й запалитися бажанням рятувати суспільство, а в ньому — молодь.

Питання поважне і йому повинен присвятити доволі уваги — жіночий розум та серце.

Питання дальшого життя й розвитку українського середовища, в якому повинні найтися місце і праця для наступних поколінь, у своїй природі є питанням політичним. Тому в силу речей українське жіноцтво мусить широко зацікавитися національно-політичною проблемою українського народу.

Отже українське жіноцтво не може лише придивлятися до змагань ріжних політичних течій, а мусить приєднатися до тих, що відповідають їхньому найвищому матірньому завданню — приготовити місце й працю для дітей у рідному середовищі, а саме це середовище забезпечити від нидіння й заглади. Себто зробити масово те, що вже зробили поодинокі українки, які беруть участь у національно-політичному русі та які покищо є серед нашого жіноцтва білими павами.

З другого боку, перед жіноцтвом стоїть питання про виховання нової людини, відповідньо до духа часу та його вимог.

Коли ми приймемо як аксіому, що сучасне життя українського народу, як і життя інших народів в умовинах, витворених на світі европейською культурою та економічно-політичною структурою, вимагають з одного боку — творити все нові варстати праці для надвишки населення, а з другого боку — виховати людей, здібних їх творити й користатися ними, — себто, коли все нинішнє життя людства перейняте ідю і конечністю творчої праці, то й **провідною ідеєю виховання нашого доросту повинна бути для жіноцтва — національна трудова ідея.**

В. Островський.

Реформацькі ПІҐУЛКИ ЧЕРНЕЦЬ з маркою (Zakonnik)

регулюють шлунок, хоронять від терпінь печінки, надмірної опасистости, паморок, лагодять гемороїди і при нахилі до обструкції є лагідним прочищуючим засобом. Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 34/69 20—?

Доляри з підкладом срібла.

ЛЬОНДОН, 11. 8. ПАТ. Як повідомляють з Вашинґтону, панує там погляд, що за оголошеним удержавненням срібла після скликання міжнародньої конференції в справі стабілізації курсу срібла, а нового устійнення покриття банкових білетів, до якого буде влучене срібло. Слід надіятися значних закупів цього металю за границею.

ЛЬОНДОН, 11. 8. ПАТ. Скарбова влада оголосила, що нові долярові банкноти, випущені на срібному підкладі, появляться в загальній сумі 80 міліонів дол. На їхнє покриття скарб має 62 міліони унцій срібла, зачисленних у відношенні 1.20 дол. за унцію. Дальші банкноти будуть випущені в міру закупна нових запасів срібла та в міру наплиз срібла наслідком удержавнення цього металю.

В Австрії все по давньому

ВІДЕНЬ, 16. 8. ПАТ. На пресовій конференції віцеканцлер кн. Штаремберґ підкреслив, що австрійський уряд опанував цілковито ситуацію і готов відбити всякі заки. Австрійська виконна влада доказала, що можна на ній полягати. При тій нагоді Штаремберґ подав остаточне число жертв, що полягли в останніх боях по боці уряду. Дійшло воно до 95 осіб, між ними 50 членів австрійського гайматшуцу.

ВІДЕНЬ, 11. 8. ПАТ. Канц. Шушніґ зложив представникові аґенції Стефані важну заяву про свою внутрішню та закордонну політику. Він зазначив, що задумує продовжувати політику д-ра Дольфуса, особливо буде старатися вдержати добрі відносини з Римом. Шушніґ заповів свій приїзд до Італії.

—o—

Овочевий торт

зроблений при помочі порошку до печення Backin Д-ра Еткера

Складники: 125 гр масла, 2 яйця, 10 дека цукру, ½ пачки порошку до печення „Backin" Д-ра Еткера і 30 дека муки.

Спосіб приготовлення: Втерти яйця з цукром на піну, додати дрібку муки, змішаної з порошком до печення „Backin" Д-ра Еткера, виробити охолоджене масло старанно руками з рештою муки і вимішавши те все, розвалцювати тісто на пластер, грубини 1 центиметра. Тісто печеться в тортовниці, старанно висмарованій маслом і посипаної тертою булкою, на середньому вогні, за пів години на ясно брунатний колір. З цієї кількости можна виготовити три тіста. Спід торта можна обложити конфітурою з аґресту, полуниць, черешень, вишень, сливок і т. п. Можна теж загусити овочевий сік мучкою „Gustin" Д-ра Еткера і подати нин на гаряче торт. Торти можна переховувати кілька днів. Поливається або обкладається їх щойно в дні ужиття.

Домагайтеся у свого купця улюблених приписів Д-ра Еткера Ціна 40 сотиків 41/17

Dr. A. Oetker.

„Із наших літнищ".

Жеґестів-Живець.

II.

Чому в Жеґестові багато священиків? — Санаторія перемиської гр.-кат. „Єпарх. Помочі". — Гостина п. сен. О. Кисілевської і п. Романчич.— Розбудова Лопати. — Пляжа. — Кермаш в Жеґестові-селі.

Жеґестів — є найкращим випочинковим літнищем і живцем у Польщі. Причиняється до цього положення, джерела й сама традиція. Жеґестівська вода є такою самою цінною як Криницькі джерела чи Мушинські з тою лише ріжницею, що має в собі багато маґнетного заліза і лічить анемію. Тому, що тут мало місця, живець не міг розвинутися до ролі містечка, чи міста, як це сталося з іншими нашими літнищами. Тут царить спокій, брак руху, нервового життя, все настроює чоловіка лагідно. Длятого сюди приїздять літники, що не шукають забав, розвеселень, та пані, що не хотять пописуватися щоденно іншими строями. Отже не диво, що Жеґестів вже перед війною назвали „священичим" живцем; бо тут справді для священиків найвідповідніше місце на літній відпочинок. І в цім році тут багато священства з цілої Польщі; не бракує також і гр.-кат. священиків та й протестанського пастора.

Але з священства найкраще уладилися священики греко-катол. перемиської епархії. Товариство Перемиська „Єпархіяльна Поміч" купило завдяки заходам пароха сусідньої Андріївки о. Івана Буґери півморгову, дослівно найкраще положену парцелю на півострові „Лопаті", який творить Попрад — втискаючись у чехословацьку територію — і минулого року побудувало „двоповерховий мурований „випочинковий дім", який тут називають „священичою санаторією". Проєктодавцем і виконавцем цього „випоч. дому" був від „Єп. Помочі" якраз о. І. Буґера, якому належиться признання за цей здобуток та за безкорисну працю. Показалося, що цей скромний гірський парох не лише лемківською етноґрафією займається та про лемківський говір розвідки пише, але й має чималий купецький та організаційний хист. Нині санаторія готова, довкола огороджена, люксусово, як на наші відносини, вивінувана (бо на взір „здройового дому"), притім має електричне світло, водопроводи, воду зимну і теплу, лазенки, власну кухню, яку ведуть у своїй управі Сестри Служебниці Пр. Д. М. (як у Трускавці) і т. п. А щоби священики мали де відправляти Службу Божу, то в санаторії є каплиця, яку „Єп. Поміч" вивінувала ризами й утварю церковною.

В цім році санаторія перший рік чинна, але вже від першого місяця сезону повна гостей; священиків і світських, українців і поляків. Управа санаторії приймає лише католиків до себе — без огляду на національність. Хоча само-

торія призначена в першу чергу для священства перемиської дієцезії, то все таки першим літником-священиком був парох із львівської архиепархії, а з перемиської крім кількох професорів з дух. семинарії нікого досі не було. Дім цей має м. і. модерно уладжену салю приймань — гостинну, до якої можна впровадити і найбільш вибагливого гостя. А гості часто туди заходять, передусім латинські священики з Познанщини, що лікуються в живці: вони радо прислухуються Службам Божим у церковнословянській мові.

З українських гостей заглянули сюди в липні п. сенаторка О. Кисілевська і канадійська українка п. Ганка Романчич, що приїхала з Канади на жіночий Конгрес до Станиславова. Тому, що п. Романчич, як відомо, вже уроженка канадійська, забажала після Конгресу пізнати з автопсії свою Батьківщину і їздила з п. Кисілевською по краю. Приїхала теж пізнати і західні окраїни нашої території, тобто на Лемківщину, до Злоцького і до Криниці. А о. крил. Іван Качмар привіз її також і до жегестівської священичої санаторії, яка їй незвичайно подобалася. І свої вислови захоплення вписала на просьбу Сестер на памятку до „Памяткової Книги" санаторії.

В цей спосіб „випочинковий дім" перемиської „Єпарх. Помочі" став мимохіть українським репрезентативним домом і перед чужими і перед своїми. І тому треба берегти сторінку тої репрезентативної вартости „дому, хочби й це „Єп. Поміч" і дорожче коштувало.

Ширше українське громадянство повинно би поцікавитися цією новою „санаторією", тим більше, що чинна вона буде впродовж цілого року, бо в Жегестові є також зимовий сезон. Починає тут розвиватися саночковий і лещетарський спорт у зимі, як у Криниці. Отже лещетарі мали би точку підтримки. При тім околиця прекрасна, а лемки це такий нарід, що як до нього хто наблизиться, набере сантименту до нього і полюбить його.

Санаторія, тобто півострів Лопата, віддалені півтора км. від лазничок у живці, але пляжа над Попрадом лише на Лопаті, куди всі ходять купатися. Тут пересувається тепер розбудова живця, а побіч дому „Єп. Помочі" будує величавий випочинковий дім кооперативи урядовців львівського нафтового товариства. Коли вийти на гору, що над Лопатою, то отвирається чудний вид на лемківські села по чеській стороні Попраду; у стіп села Липник, дальше Старина з мурованою церквою, а ще дальше проти Милика просторе село Леґнава, де з діда прадіда греко-кат. священиками Бескиди, що з них вийшов і останній ґубернатор „Підкарпатської Руси". Люди з тамтих сіл переходять за пропусками граничний Попрад, здебільша на відпусти, які тут називають „кермашами". Відпуст у Жегестові-селі відбувся якраз на св. Анни, дня 8. VIII. Такий кермаш також гідний пера фейлетоніста!

С. П-ський.

Наші театри повинні скріпляти свої трупи.

ДОПИСИ ДВОХ РОДІВ

До редакції приходять по черзі такі дописи: то нарікання, що наші деякі театри сходять на найгірші базарні „шміри" то панегірики з нагоди такої-то вистави, яка стягнула всю добірну публику містечка Н. і яка пригадала суспільности, що наше театральне мистецтво треба підтримати матеріяльно і морально. Нелегко поміщувати критики, що шкодять нашим театрам матеріяльно, нелегко поміщувати і рекламові статті, що роблять моральну шкоду... громадянству.

Виступати проти театрів, що навіть не заслуговують на цю назву, можна легко — напишеш статтю і готово. Але... кожний хоче заробити на хліб і кожний заробляє, чим і як може. Прикро слухати, що мандрівні буди з доби Гаркуна-Задунайського підривають добру славу наших добрих труп. Та як інформувати про це публику, що йде за бульварною рекламою? Відомо, що чим гірший театр, тим зручніше вміє себе рекламувати.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.**
1/78 166—180

СПРОБА ОБЄДНАННЯ І СВОБІДНА ІНІЦІЯТИВА.

Буває нерідко, що добрі актори переходять на якийсь час із кращої трупи до гіршої тому, що пересварились і імя їх на афішах збиває з пантелику публику, яка гадає, що має до діла з доброю, добревідомою трупою. Наше громадянство на провінції знає вже з досвіду, які бувають ріжні мотиви, чому інтелігент, що і тужить за театром, часто побачивши старий репертуар або пригадавши собі останню виставу — воліє таки заграти в карти чи піти на прохід.

Була цього року спроба обєднати наші театри в один союз із двома-трьома добрими трупами, що вели би працю за порозумінням, вимінювали між собою артистів, розділяли репертуар тощо. До цього почину, над яким радили представники ріжних театрів і „Кооперативи Український Театр" у Львові, поставилися деякі досвідчені артисти з застереженням. Лякались, що кращі театральні гурти можуть легко підпасти під вплив випадкових, нефахових людей, вибраних більшістю або що така спільна організація втратить свою ініціятиву.

До обєднання не дійшло і ріжні трупи надалі ведуть конкуренційну боротьбу, інколи навіть „партизантку".

СУПЕРНИЦТВО.

Суперництво у мистецтві завсіди корисне, але не тоді, коли занадто голосно починає промовляти шлунок. Тоді нема часу на самокритицизм ані на спокійну працю. А все-ж приходять моменти просвітку: артисти, що хотять боротись за своє становище, приходять до пересвідчення, що нема кращого на це засобу, як поставити свій театр на відповідному рівні.

Навіть добрі трупи не можуть рахувати на постійний успіх, коли не відновляють невпинно свого репертуару і коли не мають відповідних сил, що могли б цей репертуар здійснювати. Саме тепер бачимо у нас таке, що деякі наші трупи тримаються двома-трьома добрими акторами, а решта це тільки допомагачі, артисти поневолі або по непорозумінню.

ЧИ ДВІ ТРУПИ ПОРОЗУМІЮТЬСЯ?

Саме зачуваємо, що дві найкращі трупи „Театр ім. Тобілевича" і „Заграва" хотять зробити спробу порозуміння: чи не вдалось би їм скріпити себе, якби притягли до одного ансамблю ті кращі сили, що дають змогу поширити і поправити репертуар. „Театр ім. Тобілевича", що має добру традицію і не понизив досі своєї фірми потребував би одного-двох наскрізь драматичних артистів, ще й режисера, щоб утримати добре імя театру, що вміє дати врядигоди і свіжий, новий мистецький твір.

СМАК ПУБЛИКИ І МИСТЕЦТВО.

Ніхто не може робити докорів театрові, що йде за смаком публики, яка любить речі легкі, для розваги і воліє дурну оперетку від поважної, але важкої драми. А проте є й частина публики, що може виповнити салю на два-три вечорі, коли на афішах видніє поважна песа.

Додаймо до цього ролю преси і тої частини громадянства, що журиться справжнім розвитком театру. Як можна закликати загал, щоби підтримував театральне мистецтво, коли репертуар театру йде по лінії провінціональної шміри? Бувають випадки, коли преса з найбільшого вирозуміння для скрутного становища артистів мусить промовчувати деякі вистави, що не приносять театрові ніякої чести.

РЕПЕРТУАР І АРТИСТИ.

Нема доброго репертуару без добрих артистів і доброго режисера. У інтересі самої театральної трупи лежить, щоби притягти до себе якнайкращих артистів і доповнити свої сили талантами іншого роду. Тому, що наш театр поневолі мусить єднати легку оперетку з поважнішою драмою та комедією, мусить трупа обєднувати й артистів ріжного типу.

Добре складений ансамбль завсіди виправдає себе касово і з погляду мистецтва. А що найважніше: заохотить авторів і перекладачів постачати йому песи, навіть безплатно. Сама думка, що песу добре виконають, заступить неодному гонорар.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. СЕРПНЯ 1934.

Д-р мед. РОМАН ГОЦЬКИЙ. 3)

Інстинкт аґресії.

(Психольогічний нарис.)

Віра комуністів. — Суспільна ворожнеча. — Втеча перед дійсністю.

Комуністи вірять, що найшли шлях до спасення від зла. Людина — кажуть вони — добра, але устрій приватної власности зіпсував її вдачу. Посідання приватного добра дає одному силу і через те спокусу знущатися над ближнім. Той, що його виключено від посідання мусить бунтуватися проти гнобителя. Якщо знищимо приватну власність й зробимо все добро спільним і всі користатимуть з нього, тоді зникне нехіть і ворожнеча між людьми. Тому, що всі потреби будуть заспокоєні, ніхто не матиме причини добачати у другій людині ворога. Тут не можемо переводити економічної критики комуністичної системи. Але психольогічну передумову комунізму може визнати за безпідставну ілюзію.

Якщо скасуємо приватну власність то відтягнемо людському руїнницькому інстинкти, один із його знарядів, певно, що сильний, але не найсильніший. Ріжниці щодо сили і впливів залишилися по своїй суті незмінні й саме вони для злого вживають руїнницького інстинкту. Він не повстав з причини власности. Руїнницький інстинкт панував безмежно в первісних часах коли власність була ще дуже слаба; він появляється в дитинстві, творить осад ніжних і любовних відносин між людьми може за одиноким винятком любовного відношення матері до сина.

Коли заперечимо право до особистого матеріяльного добра то залишиться привілей сексуальних взаємин, який мусить бути джерелом найсильніших заздрощів і інтенсивної ворожнечі між рівнопоставленими людьми. Коли сексуальне життя стане зовсім вільне, коли уневажнимо і цей привілей, скасуємо рідню, ту зародкову клітину культури, то справді не можна передбачити, якими новими шляхами піде культурний розвиток. Але одного можна сподіватися, що руїнницький інстинкт піде вслід також туди. Спір, незгода, пролив крови належатимуть і в майбутньому до реквізитів людської трагікомедії. До цього часу практичний марксизм відвертає позапартійно руїнницькі нахили, що загрожують кожній спільноті, спираючись на ворожнечі бідних проти багачів, дотепер безсилих проти колишніх володарів, а за страждання і брак засобів у теперішності дає відшкодування у формі обіцянки іншого ліпшого, ідеального світа. Той рай має бути на землі і його ворота мають отворити скорше чи пізніше. Відомо, що життя небагато своїх обітниць дотримує; суттєва частина нашого щастя полягає на самоошуці і даремнім сподіванні. Саме тому, що життєва дійсність дає небагато то людина живе мистецтвом, фантазією, які переносять людину в царину недійсности. Тому, що рай на землі неможливий то людина вишукує його у майбутній державі.

Людям не легко перемогти у собі руїнницький інстинкт; вона не почувала би себе вдоволена. Завсіди можливе звязати більший гурт людей взаємною любовю, якщо залишаться інші гуртки для заспокоєння руїнницького інстинкту.

Навіть сусіди і близькі групи дражнять себе взаємно та глузують одна з одної як от англійці і шотляндці, еспанці і портуґальці, славяни і жиди і т. і. Це вигідне і розмірно нешкідливе заспокоєння руїнницького інстинкту дозволяє членам ріжних груп легше триматися разом. Ще інтенсивніше заспокоюють свій руїнницький інстинкт ті народи, що живуть з собою у постійній ворожнечі, як це бачимо на нашій рідній землі. Можна проголошувати найгарніші гасла культурної толеранції, а в практиці вести найзавзятішу тактику наступу, винищування культурного, економічного, духового і наскрізь фізичного.

Причини неможливости „згідливого життя" є в людській душі себто в руїнницькім інстинкті. Ідея „згідливого співжиття" мусілаб спиратися на рівнім поділі майна, сили, впливів себто це бодай покищо політична утопія. Неможливо викорінити руїнницький інстинкт, коли його плекаємо в собі та довкола себе, неможливо зрозуміти чужі, суперечні, національно-політичні ідеали і цінности, коли ми надихані ідеалами аґресії. Людина рідко здібна зрозуміти інший погляд поза своїм і признати іншому рацію істнування. В малих річах загальна поверховність думки, не так часто подибувана вибачливість і толеранція та рідка прихильність помагають покласти міст над пропастю невирозуміння. У великих річах, а саме в політичних, соціяльних, релігійних і расових конфліктах, суперечних змаганнях народів і поколінь взаємне зрозуміння рідко можливе. Слабі чисельно або історично народи часто мусять рятуватись пацифістичними, гуманними гаслами в обороні перед сильнішими. Але багато чисельні, що живуть компактною масою на якійсь території часто мусять забувати про все інше, коли приневолені шукати для свого фізичного істнування нових територій.

(Докінчення буде.)

Десять літ миру.

Льойд Джордж в інтерв'ю з кореспондентом паризького „Пті Журналю" заявив: „Сьогодні Німеччина ще не вспіла вести війну. Годжуся з тим, що можливі вже є психольогічні передумовини до ведення війни, але в часі війни грають велику ролю матеріяльні передумовини. Тому не вагаюся вложити народам запевнення, що на протязі найближчих 10 літ не будемо мати війни".

Перехід москвофілів у Галичі на православія.

Православний архимандрит Фільотей зі Львова посвятив у неділю 5. серпня ц. р. православну парохію в Галичі. Після смерти пароха москвофіла о. Миколи Винницького частина збаламучених москвофілів перейшла на православія. Православний митрополит Діонізій присцав на православного пароха місіонаря Новицького.

Гігієнічне, знамените
МОРОЗИВО
КАВА МОРОЖЕНА
Тільки
в цукорні СТЕЦЬКОВА Миколая 7.

СЬОГОДНІ комедія в 3-х актах
ДНЯ 12. Ц. М. в Театрі Ріжнородностей
„ЯКБИ Я ХОТІЛА"

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

На стяжці спогадів.

Діялося це в Москві в р. 1897. В трупі Морова були вже з галичан: Фіцнерівна, Стечинська і Нижанковський. Касиненко переживав глибоке горе нещасного кохання; перебував над Чорним Морем. Кость Підвисоцький був іще в Галичині та розвідувався письменно, якби то і чи варто їхати до Мороза. Бо був непосидющий і любив мандрувати з театру до театру. Написав листа до члена Морозової трупи К. Писанецького-Ванченка (мимоходом кажучи автора нагородженої у нас на конкурсі драми „Мужичка") листа, в якому зі сердечною злобою випитується подрібно і з окрема про всіх галичан.

Писанецький відчитує вголос той лист старій Стечинській, маркуючи сильніше речення, де про неї бесіда: „Що робить наша стара сирота Стечинська?" Так ніби мало бути в листі. Стечинська не евидержала: в очах її блиснули сльози.

— Сердечний Кость, не забув за мене; певно і вся Галичина мене згадує — сказала зворушена.

Від Писанецького бере лист Фіцнерівна і читає вдруге, та речення про Стечинську виходить інакше: „Що робить наша стара сорока Стечинська?

Бідна „Стецьова" знову вийшла з рівноваги. Очі в неї блиснули і різнула зміненим голосом:

— А чорти взяли б того старого інтригента! І тут мені не дає спокою...

*

Давав наш театр вистави в Теребовлі в заїзді Рудольфа. За кулісами були двері, що ними входилося просто до шинку. Очевидно трудно було не користуватися такою вигодою.

Грали комедію, в якій Тит Ґембицький відтворював війта. Після другої дії замовив собі старий гальбу пива.

Та між діями не було зміни декорації, антракт був коротенький, відізвався дзвінок, завіса пішла в гору, а Ґембицький, не діждавшися пива, вийшов на сцену.

За мить явився за кулісами жидок з пивом, став заглядати за Ґембицьким, а побачивши його на сцені, не надумуючись ні хвилини, виніс йому пиво на сцену...

Ситуація була розпучливо-комічна.

Війт відправив жидка зі сцени й акція покотилась далі...

Тиберій Горобець

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Н а с с.** 33 3—3

— **О. Бережницька,** Львів, Пекарська 35/І, трамваєва зупинка вул. Гофмана, поширила свою вирібню капелюхів і поручає великий вибір елеґантних фасонів від 5 зол. до найвибагливіших моделів. Всякого рода замовлення, як прим. шлюбні капелюхи, жалобу виконує терміново. Приймає перерібки. Наука модняр-ства. Свій до свого! 147

— **Метереольоги заповідають від 15. серпня погоду.** Від 15. серпня заповідають метереольоги постійну погоду. Від 15. серпня починається також третій, найдешевший, сезон у **Черчі.** Всі немічні на гіхт, ісхіяс, ревматизм, нирки, шлунок, нерви та жіночі недуги повинні покористуватись найкращою нагодою дешевого й вигідного лікування в погідний, гарний час.

— **Марія Сокіл і Антін Рудницький в берлінському радіо.** Як довідуємось, наші відомі артисти Марія Сокіл і Антін Рудницький, дістали запрошення на низку концертів в берлінському радіо (Deutschlandsender). Перший з них п. н. **„Українська народня музика"** відбудеться вже **в найближчий четвер 16-го ц. м.** в год. 17.50 і **тріватиме 50 хвилин** (найдовший час для сольових авдиції в берл. радіо). Програма концерту (яка складається з обробіток наших нар. пісень, чи з творів, які використовують нар. теми) така: 1) Барвінський: Чи ти вірно мене любиш; Ой ходить сон; Ревуцький: Як ми прийшла карта — М. Сокіл (при фортепяні: А. Рудницький); 2) Барвінський: Мініятури на теми нар. пісень (Танок, Лірницька пісня, Гумореска, Думка, Марш) — А. Рудницький; 3) Ревуцький: Червона рута; Барвінський: Ой зійди, зійди; Ревуцький: Їхав стрілець на війноньку — М. Сокіл; 4) Рудницький: Варіяції на тему „Ой там зажурились..." (2-га частина фортепянової сонати) — автор; 5) М. Колесса: Пять лемківських пісень — М. Сокіл; 6) Барвінський: Вийшли в поле косарі; Ревуцький: На вулиці скрипка грає; Лисько: Не стій вербо — М. Сокіл. — Концерт попередить коротке вступне слово Антона Рудницького, який даватиме теж пояснення поміж окремими точками. Наскільки нам відомо, буде це перша авдиція української музики в берлінському радіо, з такою великою і довгою програмою.

— **Кара за академію в честь еп. Бучка.** На св. Івана, 7. липня ц. р. відбулося в Колодіївці пов. Скалат посвячення новозбудованої церкви, яке довершив Преосв. о. д-р Іван Бучко в асисті численного духовенства. Тому, що того дня припадали іменини епископа, священики і населення вважали вказаним привитати його з іменинами, влаштовуючи в його честь академію. Власти про це була повідомлена і цього свята не заказала, отже воно справді відбулося. Тільки місцева поліція робила великі перепони, розганяючи дітвору, що рада була бути близько епископа, не дозволяючи на святочне привитання епископа, не дозволяючи на святочне привитання епископа при його приїзді до села і т. д. Пізніше після свята розпочала тяганину людей на поколи, а тепер староство в Скалаті покарало місцевого пароха о. Івана Цимбалу за влаштування цеї академії в честь еп. д-ра Бучка давною в квоті 50 золотих або 5-дневним арештом. Зголошено відклик і справа знайдеться невдовзі в окр. суді в Тернополі.

— **Відкликані концерти.** З Головної Управи „Р. Ш." повідомляють, що академії в честь Маркіяна Шашкевича, які мали уладити повітові Кружки „Р. Ш." та питомці Богословської Академії у Львові в часі між 10. серпня до 9. вересня ц. р., з богатьох непередбачених причин не відбудуться.

— **„Замах", якого не було.** Минулого місяця польські ґазети, а то „І. К. Ц." і „Ґазета Порранна" принесли сензаційну вістку про „Замах на учительку в Пукові". Як виглядав цей „замах", пишуть нам ось що: Місцева учителька п. Зонька Макойдівна, (родом з недалекого села Кліщівної, де живуть її родичі, українці, греко-католики), йшла в товаристві урядничкі почти дорогою поза село. Пастухи, що сиділи в рові біля дороги, стали, коли учителька їх минула, співали пісоньку: „Пані чорна; купила си жорна, тай буде дерти до самої смерти". Тоді учителька вернулася і почала сваритися з пастухами по польськи, лаючи та уживаючи при тім значних зоольогічних назв. Розуміється, що й пастухи почали відгризатися і нібито котрийсь із них мав сказати: „Ляхи за Сян", як твердить учителька. Негайно вона донесла про це до поліції, яка й перевела докладне доходження. Після переслухання пастухів всі добре насміялися і справа пішла в забуття, аж тут появилася в польських ґазетах сензаційна вістка, що є цілком неправдива.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОЖНЕ ЗІ ЗНАКОМ „СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ"
РАБРИКА СПОЛУ ТАВРИС Д. КОВАЛЬСКІ

— **Заповідають ранню зиму.** В деяких сторонах на Волині появилися в лісах підпеньки і то ще в половині липня. Звичайно ті гриби появляються з кінцем серпня. Селяни віщують з того ранню зиму. В жовтні ц. р. мають впасти сніги.

— **Полковник шматярем.** Перед кількома днями помер у Станиславові один шматяр, який перед смертю вручив своєму приятелеві золотий перстень з брилянтом. Іван Іванович Равецький признався, що за царських часів був у Казані полковником. Большевики арештували його і замкнули його до вязниці. Що сталося з дружиною і донькою не знає. Після зчущань у вязниці полк. Равецького вислали на Соловки, звідкіля пощастило йому втекти до Польщі. Заблукавши до Станиславова перепродував старе залізо і шматки та таким чином заробляв на прожиток. І хоча нераз примирав з голоду, не хотів продати дорогої памятки давних минулих років — золотого перстеня та берігі його мов ока в голові.

— **18 трупів добули з автобусу.** Після довгих важких зусиль добули нарешті в пятницю попол. автобус, що втопився перед трьома днями в Бузі. Знайшли в ньому 13 осіб, а пять осіб добули з болота біля автобусу. Стверджено, що автобусом їхало 21 осіб, з яких 18 згинуло. Між ними згинула теж жінка і донька власника автобусу, Осипа Карашевського, який врятувався. З автобусу добуто трупа купця Ізраїля Левінського, що віз 12.000 зол. на покриття своїх зобовязань. Вірителі Левінського прибули на місце катастрофи, щоби взяти від нього гроші. Одначе цьому спротивилася поліція, яка всі найдені при трупах гроші і інші предмети передала до судового депсанту.

—o—

Із судової салі.

ВІДГОМІН КАНОНІЧНОЇ ВІЗИТАЦІЇ ЕП. БУЧКА В НОВОСЕЛЕЦЬКОМУ ДЕКАНАТІ.

Староство в Скалаті покарало гривою по 25 зол. або 3-денним арештом Василя Осичку і Івана Бойка, господарів зі Супрунівки, пов. Скалат, за проступок зі ст. 7. закону про збори за неповолене влаштування зібрання під голим небом (бандерії) в часі канонічної візитації епископа о. д-ра Івана Бучка в Супрунівці дня 17. травня ц. р., при чому бандеристи були, мовляв, в козацьких строях і везли наперелі жовто-блакитний прапор, що староство вважає теж каригідним.

Проти цього карного наказу засуджені зголосили відклик, через що дня 10. серпня ц. р. відбулися в окружному суді в Тернополі (окр. судя Мешковський) дві розправи, на котрих обвинувачених боронив пос. д-р *Степан Баран.*

Обвинувачені до вини не почувалися. Обв. Осичка, підстаршина УГА, опісля вислужений підстаршина польської артилерії, проводив бандерію числом 23, а поліція дала дозвіл на 25. На заді походу їхало теж 24 їздців, яких він не організував і не бере за них відповідальности. Деякі їздці були убрані в червоні або сині штани так, як були вбрані бандеристи в часі візитації еп. Лісовського перед кількома роками в Збаражчині і в часі минулорічної візитації еп. Бучка в Скалатщині. Обв. Бойко і за везення українського прапору в бандерії боронився тим, що віз свій прапор в церкви з наспсом УМХ, а впрочім і везення жовто-блакитного прапору в бандрії не є, на його думку, каригідне. Переслухані два свідки, 64-літній Іван Осичка і 62-літній Іван Байда зі Супрунівки ствердили, що памятають добре, як перед 50 роками була у їх селі канонічна візитація, то вже тоді була бандерія в козацьких строях зі жовто-блакитними прапорцями, а люди не казали, щоби тоді за те когось покарали, як тепер.

Оборонець д-р Баран поставив внесок на переслухання свідків Михайла Чайновського й Івана Березу зі Супрунівки, о. провінціяла Бернардинів Маґонського з Яцовець і о. Богдана Цурковського з Богданівки за ствердження оборони обвинувачених. Розправу відложено на 12. жовтня ц. р. для переведення повних доказів.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17 73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР“,**
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ЯКБИ Я ХОТІЛА“, комедія над дії *Поля Жеральді.*

Автор із добрим іменем його пєси йдуть на „офіціяльній“ паризькій сцені державної „Французької Комедії“; його збірочка поезій „Ти і я“ мала один із найбільших книгарських успіхів, який можуть мати поезії між публикою. Ясно, що вони були легкі і приємні.

Комедія, ще й париська, не має інших прикмет. Жеральді взяв собі за тему нелегке питання: чому чесна, дуже гарна жінка, закохана у свому чоловіці, який і її дуже кохає, не розбуджує часто своєю красою бажань, які виринають у мужчині мимохіть на вид інших жінок, менше гарних? Свідомість, що вона подобається тільки одному, болить її і вона хоче перевірити свої прикваби. Каже на мить „Якби я хотіла...“ і попадає у несподівані конфлікти. Хотіти — мало, треба мати в собі ще „щось“, що емануе флюїдом із усієї істоти жінки, яка подобається за перший погляд.

Перші дві дії, головно експозиція, майстерно збудовані. В останній автор витратив уже всю енергію і пішов по лінії шабльонового „геппіенду“. А проте публика до останньої хвилини бавилася дуже добре. Головні ролі мали дуже добрих артистів: Неяврозича і п. Нічевську; вигірші були п. М Чайковська і Канський. *м. р.*

—o—

СПОРТ.

С. К. Русь — Бочкай 4 : 3 (1 : 2).

В неділю 5. серпня ц. р. відома наша дружина С. К. „Русь“ на Закарпатті перемогла мадярську дружину „Бочкай“, яка займає в першій лізі мадярських професіоналів почесне третє місце й належить до найкращих дружин Европи. Цеж сама дружина в непайкращому складі перемогла на весну львівську Погонь 2 : 1, тимсамим перемога Русі набирає більшого значіння. Русь грала незвичайно жертвенно й годі когонебудь з її гравців виріжняти. — Гра йшла зі змінним щастям так що годі сказати котра з дружин мала більшу перевагу. Ворота для Руси добули Кобзар 2, а Криж 1. і Суковський 1. Публики поверх 3 000.

Чотирозмаг найкращих дружин серед Европи.

В днях 19. і 20. серпня відбудеться в Дебреччині турнір ногового мяча з нагоди відкриття стадіону. — Участь в тім турнірі беруть: **Гунгарія** і Бочкай (Будапешт), Вєнна (Відень) та **Русь** з Ужгороду.

Чорноморці — Тризуб.

Відкладні змагання за першенство У. С. С. відбудуться в неділю 12. ц. м. на грищі Т. С. Л. — на Левандівці в год. 17·45. Ці змагання рішатимуть мабуть про добуття мистецтва першої гочки.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до **50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.**

НАКОЛЕСНИЦЬКІ КРАЄВІ ЗМАГАННЯ.

Відбудуться в неділю 12. ц. м. на трасі Львів — Яворів—Львів. Старт в год. 8. рано. Приїзд змагунів сподіваний біля год. 11—11·30.

Сян (Перемишль) — Корона (Самбір).

Треті рішаючі змагання за право участи в фінальових розгривках за вхід до Окружної ліги, відбудуться у Львові в неділю 12 серпня ц. р. на грищі „Цитаделя“ в год. 11. рано

Комунікат спорт. Реферату.

Продовжується речинець зголошень до **Краєвих Ситківкових Змагань** до 15. ц. м.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ПЕРША ЛЕМКІВСЬКА ЧИТАНКА. Львів, 1934. Накладом І. Тинтора. Стор. 64, 8°

ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ матеріяли до історії українського війська. Збірник 4. Каліш, 1934. Видає Українське Военно-Історичне Товариство. Стор 270 + 8 ф. 8°

Микита Магир: КАЗКА ПРО ЗОЛОТУ РИБКУ. Львів, 1934. Накладом В-ва „Світ Дитини“. Стор. 32, ф. 16°

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Снятин:

12. VIII. „Мазепа.“
12. VIII. „Залізна острога„ в селі Карлові о год. 3 попол.

Заболотів:

13. VIII. „Корневільські дзвони“.
14. VIII. „Товариш“.
15. VIII. „Королева ніна“.
16. VIII. „Детектив“.
17. VIII. „Залізна Острога“.

Зі Заболотова їде театр до Коломії.

Великий Міський Театр.

Неділя, 12. VIII. год. 4 пол. „Голуба кров“ вистава льосована.

Неділя, 12. VIII. год. 8·30 веч. „Яхт любови“ вистава льосована.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 12. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла“ премієра.

Понеділок, 13. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла“ премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пат і Паташон композитори“.
АТЛЯНТИК: „Карієра Анни Карвер“.
ВАНДА: „Дівчина з гір“ і „Рінальдо Рінальдіні“.
КАСІНО: „Жінки в його житті“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль біних ліжечок“ (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Омана щастя“ і ревія.
МІРАЖ: „Росішна пригода“ і Фліп та Фляп.
МУЗА: „Дама з нічного клюбу“.
ПАН: „Зве кохання“ і „Бастер Кітон одружиться“.
ПАЛЯС: „При замкнених дверях“.
ПАСАЖ: „Мандчурія горить“ і ревія.
РАЙ: „Спів, цілунок, дівчина“.
СВІТ: „Син Індії“ та „Фліп і Фляп“.
СОНЦЕ: „Вдески та тіні кохання“, ревія.
СТИЛЕВЕ: „Банта“ і ревія.
ХІМЕРА: „Жовтий детектив“.
УТІХА: „Переслідувана долею“ і ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 12. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симфонічний концерт, 15·30 Сучасна данська музика, 16·50 Легка музика, 20·05 Оперетова музика, 22·00 Танкова музика, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 8·30 Органи, 9·40, 17·30 Плити, 12·15 Радіоконцерт, **Париж** (1649) 10·15 Популярний концерт. Плити, 20·00 Веселий вечір, **Гільверзум** (18·75) 14·40 Концерт, **Берлін** (356,7) 14·30 Концерт, 18·40 Камеральна музика, **Гамбург** (331,9) 11·00 Концерт солістів, 16·00 Легкий концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 12·00 Легкий концерт, 16·00 Радіоконцерт, **Мінхен** (405,4) 15·00 Симфонічний концерт, 15·20 Легка музика, **Осльо** (1154) 17·15 Концерт, 18·45 Камеральна музика, **Букарешт** (365) 20·15 Концерт, **Будапешт** (549,5) 12·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт, 18·00 Танкова музика, 20·45 Комічна опера.

Понеділок, 13. серпня 1934.

Відень (506,8) 21·15 Серенада, **Прага** (470,2) 10·50, 11·00, 12·00 Плити, 11·05, 15·15 Легка музика, **Копенгаген** (205,1) 20·00 Симфонічний концерт. **Париж** (1649) 16·30 Скрипці — сонати, 19·45, 20·45 Плити, **Штрасбурґ** (349,2) 16·30, 18·30 Концерт, **Берлін** (356,7) 20·15 Симфонічний концерт, **Мінхен** (405,4) 19·00 Опера Моцарта, **Букарешт** (365) 18·05, 19·15 Радіоорхестра, **Стокгольм** (426,1) 19·30 Концерт, **Мілано** (368,6) 17·10 Танкова музика, 2 ·00 Камеральний концерт, **Рим** (420,8) 18·00 Концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 12. серпня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·10 —13·00 Симфонічний концерт, 13·00 „Музика наших гір“ — фейлетон, 13·10—13·45 Симфонічна орхестра, 14·00 Концерт, 15·00 Казюх про повінь, 15·15, 15·35 Плити, 15·25 Збіжеві ринки, 15·45 Гутірка про хліборобство, 16·00 Концерт, 17·00 Скрипка для дітей, 17·10 Концерт солістів, 18·00 Останній поетичний рік у Польщі, 18·15 Танкова музика, 18·45 „Вибух війни — спогади, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Легка музика, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Популярний концерт, 20·50 Вечірний дениик, 21·02 Весела львівська хвиля, 22·00, 22·30—23·30 Трансмісія з Варшави, 22·15 Спортові вістки.

Понеділок, 13. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти. 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий дениик, 13·05, Сальонова орхестра, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Авдиція для дітей, 17·15 Камеральний концерт, 17·40 Спів, 18·00 Гри и приятелі і вороги, 18·15 Плити, 18·25 Фортепян, 18·45, 19·15 Трансмісія з Варшави, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·40 Плити, 19·50 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 „Психічне наставлення“ фейлетон, 20·12 Концерт, 20·50 Вечірний дениик, 21·02 Фейлетон, 21·12, 23·05 Трансмісія з Варшави, 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ

Долар у Львові у приватних оборотах 5·17—5·20 зол.

ШИНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 11. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. нець	2·60	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло слаба, на молоко, сметану і на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 12. серпня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „Bl. C.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.		0·95	зол.
Кури	I класа	„	0·80	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

Театр шукає доброго піяніста або піяністку. Зголошення слати до 12. VIII до Снятина, потім Заболотів.

Субота, 11. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла“ премієра.

ОПОВІСТКИ

До батьків і дом. надзорців кандидаток IV. і V. курсу II. держав. вчит. гімн. семинарії у Львові. П. Мін. В. і Пр. О. розпорядком з дня 17. червня р. 1934. ч. S. 2745/34 переніс від початку шк. р. 1934/35 тутешню семинарію до будинку її під управу І. держав. вчит. жіночої семинарії у Львові при вул. Сакраментон ч. 7. Дотеперішня дирекція II. держ. семинарії уряджує тільки до дня 19. серпня 1934 р. Дирекція І. держав. семинарії прийме кандидатки IV. і V. курсу перенесеного заведення на основі записів, переведених дотеперішньою дирекцією. Четвертий і пятий курс перенесеного заведення творитимуть далі II. держав. вчит. жін. семинарію, з тою тільки ріжницею що міститимуться в будинку І. семинарії, а управу над ними вестиме директорка І. держав. семинарії. Кандидатки IV. і V. курсу мають зголоситися з початком шк. р. 1934/35 в речинці, вказанім дирекцією держав. семинарії. **Андрохович**, директор.

Управа Української Спілки Воєнних інвалідів 6. армії У. Н. Р. повідомляє що в 10 годині, 30. серпня ц. р. в Українській Станиці при м. Каліші відбудеться IX загальний Зїзд членів Спілки. Програма Зїзду: 1. Відкриття Зїзду. 2. Вибір мандатової комісії для перевірки реєстру членів Спілки, що мають право участи на Зїзді. 3. Вибір Президії Зїзду. 4. Відчитання протоколу VIII делеґатського Зїзду з дня 6. VII. 1932 р. 5. Звіт Голови Управи Спілки про діяльність Управи Спілки за час від VIII делеґатського Зїзду. 6. Звіт Скарбника Спілки. 7. Звіт Завідуючого клюбом-кантиною Спілки. 8. Доповідь Ревізійної Комісії. 9. Затвердження кошторису на наступний рік. 10. Вибори репрезентативно-виконавчих органів Спілки (Управи Спілки, Ревізійної Комісії та Колеґіяльного Суду). 11. Вільні внесення. 12. Закриття Зїзду. **Управа Української Спілки Воєнних інвалідів 6. Армії У. Н. Р.**

Доповняючі вписи до 7. клясової всенародньої дівочої школи ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького 12) відбудуться в днях 15. 16. 17. і 18. серпня в ранніх годинах від 10—12-ої, пополудні від 4—6-ої. Правильна наука починається 20. серпня. **Управа школи.** 149 1—2

Управа охоронярської семинарії СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95.) подає до відома зацікавлених, що кандидатки на учениці І. курсу охоронярської семинарії мають зголоситися 20. серпня в 8 год на Богослуження, по якім відбудеться примусовий лікарський перегляд кандидаток. Письменний іспит буде 21. серпня, устний — 22. серпня. Правильна наука почнеться безпосередно по вступних іспитах. 143

Управа приватної коедукаційної гімназії **Рідної Школи в Тернополі** з правом прилюдности подає до відома, що початок шк. року 20. серпня (понеділок). Вступні іспити 20. і 21. серпня 1934.

Підготовчі курси Т-ва „Основа“ для новоступаючих на політехніку починаються 13. серпня. Голоситися можна що дня між 13—14 год. пл. св. Юра ч. 5. Письменно „Основа“, Львів, Політехніка.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЕКСТЕРНІСТІВ приготовляю до матури листами або устно у Львові. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Успіх“. На відповідь долучити поштову марку. 135 2—2

ЗДОРОВИЙ ХАРЧ — лікарська опіка для станціонерів, вулиця Марка 20/I. Філєлева. 3—3 119

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт“, Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 6—7

ПРОФЕСОР ГІМНАЗІЇ прийме на станцію учня (найрадше з нижчих клас) — тільки інтелігентного, релігійного дому. Здоровий харч, совісний педаґоґічно-моральний нагляд. Околиця головного завед. акад. гімн. Зголошення устні або письменні: склад Народньої Торговлі, Ринок, у п. Нач. Яворського. 129 2—2

ПАЧНА ПО МАТУРІ семинаріяльній прийме лекції, може занятись також і господарюю. Ласк. зголошення до Адм. „Діла“ під „Солідна“.

ДО ВИНАЙМУ ЗАРАЗ З КІМНАТИ з кухнею з повним комфортом — вул. Павлінів 11. партер. 142

ТРЬОХМІСЯЧНИЙ КУРС КРОЮ та шиття розпочинає 1-го вересня Стефанія Монтібович, Львів, Хмільовського 15. 133 1—3

СТАНЦІЯ для учениць або учнів. Опіка, фортепян, Пильникарська 10. **Шавалюкова** (к. церкви св. Миколая). 144 1—2

УРЯДНИЧА РОДИНА ПРИЙМЕ НА СТАНЦІЮ з нижчих клас учня або учениці. До гімназії „Р. Ш.“ 30 уроків, до голов. завед. гімназії 200. Відомість Грунвальдська ч. 9. II. пов. дв. 6. 145 1—2

ДОБРУ СТАНЦІЮ вкаже Голубовська Львів, Руська 3/II. лівий ґанок. 150 1-1

10.000 золотих варта радикальне винищення блощиць, молів і т. п. разом із зародками — відомою **Свічкою С—Ґаз.** за вислід гарантує **САНОС, ЛЬВІВ Кл. Танської ч. 3.** Домагатись в дроґеріях, — складах фарб. Проспекти і вияснення висилаємо безплатно. 78 6—10

ДЕШЕВО ПРОДАМ
модерну горіхову **Їдальню,** віденський **кабінет, клюбовий ґарнітур.** кріпкий сапаном і багато інших гарних меблів.
„САЛЬОН ШТУКИ“
вул. Клементини Танської
(напроти Готелю Жоржа). 72 8-8

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє
„АР-КА“ Львів, Зіморовича 17. 148 1-15

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Ч. 214 (13.759). Львів, вівторок 14. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Блиск недавної воєнщини.

Минулої пятниці Відень був під враженням днів воєнної слави давної Австрії. Поховано б. команданта перемиської твердині, ген. Германа Кусманка, що вмер у 74 р. життя. З його іменем зжеться один з тих воєнних епізодів світової війни, що залишаться в особливій памяті не тільки австрійських воєнних кол, але й українського народу. Облога Перемишля в 1914 і 1915 р. була звязана з долею і недолею не тільки цього міста, але й кількадесяти сіл в околиці. З приводу воєнних ділань під Перемишлем арештували кількасот українців під безосновним закидом „зради" та „шпигунства", багато з них повішено або розстріляно, 43 особи мадяри зарубали шаблями, а багато людей вивезено на захід. Крім того з приводу облоги Перемишля спалено двацять кілька сіл під фортами, а населення вигнано на чотири вітри.

Були дві облоги Перемишля російськими військами. Перша тривала 21 днів, друга 137. В часі першої облоги залога твердині відбила пробоєвий наскок російської армії Дімітрієва, що відступив з великими втратами, залишаючи твердиню на якийсь час вільною. Комендант ген. Кусманек міг справді тріюмфувати. Одначе від цього звільнення Перемишля почалась його трагедія. Здовж Сяну станули австрійські польові армії, що з наказу найвищої команди забрали всі харчові засоби з перемиських магазинів. Харчі мали бути звернені і доповнені, але дальші воєнні події станули цьому на перешкоді. Польові армії відступили знову на захід і почалась друга облога Перемишля, не забезпеченого наслід харчами.

В перших двох місяцях другої облоги ген. Кусманек пробував за всяку ціну навязати лучбу з австрійськими арміями, що подалися в Карпати. Задля цього він перевів девять більших і менших випадів, переважно в південно-західному напрямі, на Бірчу, надіючись звідси допомоги. Одначе всі його зусилля були даремні і все кінчилися з великими втратами. Одночасно кінчилися харчі. Щоб вдержатися якнайдовше, почали бити на мясо коні. Таким чином вибито їх 13.000 штук. Але й це не могло зарадити на довший час. Знаючи про голодування залоги, ворог став щораз сильніше атакувати. Щоб недопустити до упадку твердині, ген. Кусманек спробував 19. березня 1915 р. перебиття з залогою в сторону Медики.

Коли ця спроба не вдалась, за згодою найвищої команди ген. Кусманек звелів 22. березня висадити всі форти в повітря і скапітулював. Перемишль перейшов у російські руки, а одночасно пішло в російський полон 120.000 людей залоги, між ними 9 генералів і 2.600 старшин.

В лютім 1918 р. ген. Кусманек вернувся з російського полону. Щойно тепер за свою геройську оборону Перемишля, в якому видержав далеко довше, ніж позволяли харчі, наділено його найвищою військовою відзнакою — ордером Марії Тереси. Коли скінчилася війна, проживав спокійно у Відні, користуючись загальною пошаною. Його похорон перемінився в загальну маніфестацію населення, що тямить недавні кращі часи.

Міліярд франків позички за приступлення до східнього Льокарна.

У Парижі кружляють поголоски, що Франція запропонувала Польщі міліярд франків довгоречинцевої позички за приступлення до східнього Льокарна. Позичка має одночасно задокументувати, що всі непорозуміння між обома союзними державами поладнано. Цю справу обговорювала рада міністрів під проводом през. Думерґа на своєму засіданні минулого життя. З тією метою мін. Бек декількома наворотами конферував з амбасадором Франції Ляроше, а одночасно мін. Барту та його заступник мін. Пієтрі з польським амбасадором Хлаповським. Після тих розмов польський уряд вишле до Парижа спеціяльного делеґата з великими повновластями. Делеґат буде мужем довіря марш. Пілсудського. Головну ролю в переговорах відограють проблеми, які обговорив ґен. Дебені підчас свого побуту у Варшаві.

Гострий протест Німеччини у Москві.

У Москві закінчився процес проти інжинірів і техніків фабрик вироби машин на Уралю за підпал і саботаж. Прокуратор закидав підсудним, що закордонні машинобудівельні концерни піддержували саботаж, щоби знищити большевицький концерн. Большевицька преса повела нагінку проти німецьких фірм, а між ними і проти відомих заведень Круппа закидуючи, що за намовою тих фірм підсудні інжиніри не тільки нищили большевицькі фабрики, але також вели господарську шпіонажу у СССР. Тому німецький шадже д'афер фон Твардовський склав гострий протест у комісаріяті закордонних справ.

Амнестія в Австрії.

Віцеканцлер кн. Штаремберґ заявив кореспондентові „Парі Соар", що ніхто з австрійських міністрів не займається проблемою повороту Габсбурґів. Кн. Штаремберґ підкреслив, що в Австрії дійде ще раз до революції націонал-соціялістів і то мабуть ще з кінцем цього року. Згадав, що як міністр безпеки обєднав у своїх руках усі сили, щоби здавити нову революцію.

Про розвязання леґіону австрійських націонал-соціялістів у Німеччині нічого конкретного не може сказати. Підкреслив, що той леґіон кожної хвилини може станути на австрійськім кордоні. Вкінці згадав, що уряд задумує проголосити амнестію для провідників соціял-демократичної партії з метою приєднати соціял-демократів до уряду.

Розбудова німецького летунства.

БЕРЛІН, 13. 9. ПАТ. У „Берлінґайтунґ" міністр летунства Ґерінґ помістив статтю, в якій висловив про мирні настрої Німеччини. Одночасно вияснює, що ніякі міжнародні договори не забороняють Німеччині розбудовувати цивільне летунство. Ґерінґ признав, що пасажирські літаки можуть забрати дещо кількість бомб. Одначе здогадується, що кожний військовий фаховець зрозуміє нерівномірну боротьбу бомбових літаків з переробленими літаками пасажирськими.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 159—180 Телефон 25-55.

СУВІЧ ІТАЛІЙСЬКИМ ПОСЛОМ У ВІДНІ.

БЕРЛІН, 13. 8. ПАТ. „Еко де Парі" повідомляє, що Мусоліні задумує вислати до Відня як посла державного підсекретаря закордонних справ Сувіча з метою протидіяти успіхам Папена.

ПЕРЕД ЗМІНАМИ В БОЛГАРСЬКІМ УРЯДІ.

У політичних колах у Софії кружляють вперті поголоски, що в уряді дійде до змін. Колишній премієр Мушанов буде міністром закордонних справ, полк. Філіпов міністром внутрішніх справ, колишній міністр комунікації Стейков буде послом у Парижі. Мушанов, який перебував у Відні, виїхав несподівано до Болгарії.

ТАЄМНІ МАНЕВРИ НІМЕЦЬКОЇ ФЛЬОТИ.

СТОКГОЛЬМ, 13. 8. ПАТ. „Свенська Дагбладет" повідомляє, що на північ коло Штубенкамер на острові Ругія затонув німецький контрторпедовець підчас морських маневрів, які відбулися перед двома тижнями. Два рятункові кораблі від двох тижнів працюють над витягненням контрторпедовця.

КН. ШТЕРЕМБЕРГ У МУСОЛІНІЯ.

До Риму приїхав віцеканцлер кн. Штаремберґ з візитою до Мусолінія. Кружляють поголоски, що метою тієї подорожі кн. Штаремберґа підготовити в Римі офіційну візиту канцлера Шушніґа.

РИМ, ПАТ. Кн. Штаремберґ обговорить з Мусоліністю програму боротьби з революційними рухами в Австрії. З тією метою в Австрії повстане спеціяльна організація, щоби викривати тайні склади зброї і вибухових матеріялів.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

МОТОРИЗАЦІЯ БРИТІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

ЛЬОНДОН, 13. 8. ПАТ. Англійська преса подає вістки про переведені реформи у британській армії. Кожна бриґада піхоти складатиметься з двох баталіонів: легкого і тяжкого. Кінна артилерія буде змоторизована та озброєна у великі гармати. Сапери одержать автоматичні лопатки, порушувані бензиною або нафтою і зможуть у короткому часі будувати окопи та схоронища для гармат, які треба було давніше будувати цілими тижнями.

НОВА САМОХОДОВА КАТАСТРОФА КОЛО САДОВНОГО.

У суботу рано коло Садового, де перед кількома днями втопився у Буґу автобус, дійшло до нової самоходової катастрофи. Вантажний самохід з пивом їхав з Варшави до Білостоку. Коло Садового трісла опона і самохід упав до глибокого рова, розбиваючись на дрібні кусні. Шофер та одна особа тяжко ранені.

ДВІ ВЕЛИКІ ЗАЛІЗНИЧІ КАТАСТРОФИ.
10 убитих, а понад 200 ранених.

ПАРИЖ, 13. 8. ПАТ. З Авінітону повідомляють, що вчора вранці вискочив з рейок поспішний поїзд Женева—Вантінілія. 8 осіб убитих, а коло 50 ранених. Розбиті вагони припинили доїзд до Авінітону. Слідство виявило, що машиніст їхав зі скорістю 46 км. на годину, а не 20 км.

БЕРЛІН, 13.8. ПАТ. Вчора електричний поїзд виїхав 15 хвиль пізніше з двірця у Галле. В тій хвилині надїхав на двірець з протилежнього боку особовий поїзд з Ляйпціґу. Машиніст зорієнтувався, що вїхав на чужі рейки і почав гамувати особовий поїзд. Електричний поїзд з розгоном, у віддалі одного кільометра від двірця, вїхав на особовий поїзд. Льокомотиви розпорощені. Двох убитих, а 160 ранених.

ХУРТОВИНА НА ЧОРНОМУ МОРЮ.

МОСКВА, ПАТ. На Чорному морю лютувала в суботу через 1½ години велика хуртовина. Богато рибацьких човнів затонуло. Всіх рибаків, крім одного, вдалося врятувати.

Від висот мрійництва до підпілля.

Національно трудова ідея, яку нам нагадує сучасне життя з усією силою вимоги, вже має деякий грунт у нашій літературі й психіці. Не має вона лише в нас ще ясно окресленого змісту.

Про працю, як єдино спасенний для нас засіб ратунку, вже маємо згадки в Грінченка, Ів. Франка та в інших письменників і поетів. Але у жерців нашого красного слова ця ідея виступає ще не як категоричний імператив будня — вона ще сповита в них рештками старого романтизму й новітньої просвітянщини.

Ні Грінченко не сказав, яка „єдина праця з недолі нас вирне"; ні Франко не розкрив природи „скали", яку повинні лупати молоді, каменярі; ні інші наші провідні люди не дали ясної дефініції цього трудового первня у нашому житті.

Звідси маємо хаос інтерпретацій. Під цей первень праці підводиться все, що кому подобається: театральні вистави, пропаганда вишивок, творення сільських хорів, закладання гуртків „каменярів", належання до певної соціялістичної партії, спорт, праця в підпіллі й відповідні до цього акти, підготовка молоді до „великих", неокреслених визвольних змагань і т. д.

Вже побіжний перегляд справ, які підходять під ідею „єдино" спасенної праці, аж надто виразно каже нам, що подібний хаос міг витворитися на нашому питомому українському грунті — на грунті нашого історичного мрійництва, романтизму й козацьких виправ, себто на грунті, на якому не ростуть трівкі духові й матеріяльні цінности.

Приглянься до нашої ідейної молоді і побачимо, що в ній, в її змаганнях, плянах, праці й самопожертві є все, крім конструктивізму, крім витворювання духових, — а особливо матеріяльних цінностей, і все, крім мрій про великі чини з „тисячі й одної ночі" без мозольної праці — ступневої, крок за кроком, по плану, з реальної матерії, а не вимріяної.

І від цієї дійсности наше жіноцтво повинно починати свою велику й необхідну працю над витворенням нового середовища.

Чужа молодь чи то в Европі чи в Новому Світі не бере за зміст свого життя ні улюбленого спорту, ні політичної боротьби, ні забав. Все це є додатком до чогось важнішого — додатком до праці над витворюванням чи здобуттям цінностей. Чи то молодий герой Ґрінгаудець, чи сучасний фашист, чи французький або австрійський соціял-націоналіст, чи завзятий молодий націонал-демократ якоїсь іншої західньої країни передовсім стремить **чимсь стати, щось вміти**, бути приготованим до створення чи здобуття собі варстату праці й витворювання якихось цінностей, себто — до конструктивної праці.

Такий підхід до життя там, на Заході чи в Новому Світі, є не теоретичним наказом, а самою природою людей, як вислід виховання в довгому ряді поколінь.

У нас же цей підхід молоді до життя покищо є в стадії теорії, навіть гірше — в стадії дискусії, як підстави до теорії. Саме тому, що цим питанням про життєву лінію молоді покищо займається лише мужеська половина нашого громадянства, тому, що матері, головні виховательки нашого молодого покоління, ще не перейняли цієї проблеми виховання суспільства й не переводять її в практику.

Наша молодь визбудеться старого мрійницького, козацько романтичного підходу лише тоді, коли жіноцтво почне виховувати дітей в дусі національної трудової ідеї, в дусі конструктивізму.

Останні події на наших західних землях глибоко потрясли нашим національним організмом. Джерело всіх цих подій — молоді. І небезпека для всього того, що витворено останніми десятками років — теж у цій молоді.

А хтож ближче до тої молоді, як не жінки — матері? Хто сільніше за них відчув жертви й небезпеки? Тому чи не вони, наші жінки, повинні найбільше задуматися над методами виховання цієї молоді?

Чи справді задумується над цим наше жіноцтво? чи може воно й тепер ще вважає, що це справа чоловіків, а їхнє діло лише дбати про діточі шлунки, спання, одяг, білизну і т. д.?

Гляньмо на нашу дійсність. По містах і селах тисячі-тисячі молоді обох полів з гімназіяльною освітою, що сидить без праці й **все чогось чекає**. До кожної буденної праці ставиться вона, як до чогось маловажного, невартого її високої ідейности, як до конечного зла.

Ця молодь не відчуває грунту під ногами, **бо нічого реального не вміє робити**, або не має на чому робити, — і через те літає мріями у височинах — до великих чинів, які все змінять і зроблять її великою, щасливою.

Від цієї височини до підпілля один крок, бо до ніякої конструктивної роботи ця молодь непривчена й до витворювання цінностей не підготовлена.

Масове підпілля хлопчаків і дівчат, це не вияв якогось глибшого відруху мас, а **наслідки неконструктивного виховання молоді** та браку для неї варстатів цієї конструктивної праці.

Єдиний лік — національна трудова ідея, ідея національного конструктивного виховання молоді й забезпечення їй варстатів праці, на яких би вона витворювала необхідні нам цінности, без яких нація ніколи не осягне кращої долі, хочаб уся її молодь сиділа в підпіллі.

Жіноцтво перше повинно цією проблемою зайнятися.

В. Островський.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР"**,
Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїнів ч. 12.

З індійського табору — промислова метрополія.

400-ЛІТТЯ КАНАДИ

На днях починаються з нагоди почвірного ювилею Канади великі свята. Святкуватимуть чотиривікове повстання одної з найбогатших країн світу, оснування її великих міст та її приналежність до британської імперії. Високий комісар Канади в розмові з кореспондентом „Нас Вінер Журналь" в Льондоні осьщо оповідає про романтичне повстання свого краю і народу.

400 ЛІТ ТОМУ.

Розвиток Канади творить найбільше романтичний розділ світової історії. Найбільше легковірному обсерваторові, факт, що за чотири століття 34-ий рік кожного століття мав для Канади історичне значіння, може дати притоку до застанови. 400 літ тому причалив Жак Картіє на своєму маленькому човні до незнаних берегів нового краю, який колись мав стати найбагатшим і найзамітнішим краєм світу. В 1634 р. основано місто „Трьох рік", одно з найстарших у північній Америці, що мало символізувати відвагу і хоробрість колишніх французьких поселенців. 150 літ пізніше британські поселенці дали доказ своєї великодушної льояльности супроти англійської корони, коли ті північні піднялися нової непевної боротьби за існування, розділюючися на незалежні Злучені Держави та на новій землі, під новим прапором

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 14. СЕРПНЯ 1934

ВАСИЛЬ СОФРОНІВ.

У лемківськім закамарку.

Кілька вакаційних вражінь.

I. ПО ДОРОЗІ.

Нарешті Ветлина! Після 20 годин їзди потрійними засобами льокомоції: залізницею, гірською вузькоторовою залізничкою та підводою ми віздили по каменистій дорозі у гірське село Ветлину на східній окраїні Лемківщини.

Хоч при такій довгій та тяжкій подорожі наші змисли вже майже від половини дороги не були в силі сприймати ніяких вражінь, всетаки деякі незвичайні спостереження силою врізувалися у мозок. Ми переїздили тимраз кращі околиці. Однак після непроспаної ночі наші враження затирала втома: чим краща була природа, чим більш мальовничі гори, чим крутішими провалами та глибшими долинами несла нас мала, засапана залізничка, а потім тарахкітливий, немилосерно тряский віз, тим більше ми були сонні, тимбільше домагалося спочинку вимучене спекою та невигодами тіло.

Нарешті Ветлина! Дивні ті лемківські села. Чужі і мов би не українські. Ми вже вспіли трохи звикнути до їх вигляду: проїхали їх аж вісім підводою за останніх 24 км. під кінцевої стаційки Тісни. Вражає те, що на кожнім подвірі стовбичить самітно тільки один будинок. Курна хата зі стодолою, стайнею і хлівом під однією височезною соломяною крівлею тяжко і непривітно бовваніє попри дорогу як стирта на панськім лані. Низькі, деревляні стіни, деколи розмальовані на червоно з білими поздовжними смугами. Дивитеся на таку „хижу" і нагадуються вам чомусь індіянські вігвами. Малі вікна лежать внизу під соломяної покрівлі, як малі очка замуряного хлопяти, якому височенна батькова шапка залізла глибоко на вуха.

Аж дивно, що з тих чорних, закурених, брудних хат виходять люди, які видно любуються у білих одягах.

— Мамунцю, моя біла! — вже тут дитина до своєї мами. І справді, та мати, від голови до одиноких чорних капчурів при постолах, головно в неділю, біла як білина: у широченній дуже довгій, рясно збираній полотняній спідниці, білій зрібній сорочці і великій полотняній „завійці", (білій плахті), свобідно закиненій на голову і плечі. Лиш на обшивці і грудях легесеньк червона вишивка. Дивитеся на таку білу жіночу постать, як іде дорогою і нагадуються вам білі постаті далекого Сходу.

Гори тут невисокі, вема вищої над 1300 м., більше пологі, як східні Карпати і, що найхарактерніше, до половини, а часом під сам верх розмальовані у вузькі смужки нив. Жито, подекуди ще зовсім зелене, хоч уже серпень, овес, бараболі і сіножати пнуться як добрі туристи під самі лісисті верхи.

При дорогах на нивках бараболь стоять оригінальні „страшаки". Це вже щось для характеристики лемка. Питаєте, чи це може проти диків. Ні. Є і проти диків вітряки з тарахкандями, але ці при дорогах, між бараболями, це проти „вроків". Застромлена серед поля висока тичка з трьома розгалуженнями в рож трилуба, або церковної трійці, а на розгалуженнях понасилювані ніби пацьорки білі шкаралущі з яєць. Їдете і напевно перший послях кинете на цього страшака, а не на бараболі і вже небезпека „вроків" минула.

Річка Ветлинка пінится поміж камінями і скелями попри дорогу як „сетний" кінь на коротких поводах. Пструги аж кишать у ній, а у моїй валізі добра вудка і більше як тузин прерізних мушок. Найважніше буде дістати дозвіл у місцевій управі дібр братів Ґреллів, а тоді вже попробуємо поводити зі „летогами".

II. „ДЗВІННИК".

Був уже вечір, як ми обмилися та покріпилися після дороги в гостинній хаті мого шурина, молодого адміністратора ветлинської парохії (бідні ті самотні целебси!). Потім вийшли на подвіря приходства, щоби оглянути околицю. Зі сходу бистро надтягали чорні, грізні хмари. Гори вбирали на себе ґранатові плащі як поліціянти на роздоріжжах. Ще не скошені трави на поблизькій сіножаті метушилися безрадно і жалісно скомліли на вітрі. Після цілоденної спеки надтягала буря. Десь далеко дудонів грім. З сіножатей сходили корові. Темніло.

— Коби хоч громів не було — затривожилося місцево жіноцтво..

— А від чого у нас „дзвінник" — сказав самопевно один з косарів. — Його щойно не видко.

— Цієї ночі не будете добре спати — засміявся шурин.

— Дзвінник?

— Ба, такий, що розганяє хмари . А от... Про вовка сомовка.

Надійшов малий, горбатий чоловічок, з великим, худим оливковим обличчям, характерним для усіх горбатих, короткою шиєю і з сумним виразом чорних матових очей, таких, як їх мають цитани. Мовчки перейшов попри нас у сторону дзвіниці, що майже припирала до подвіря. Трохи дальше бігли у синіх сутінках вечора білі стіни великої мурованої церкви.

Ми всі дивилися за горбатим дзвінником. Робив дивне враження у цей парний вечір перед бурею, коли насичене електрикою повітря давило груди і непокоїло нерви.

— У вас часто бють громи? — спитав я косаря.

— Ні! — відповів. — У село вже не бють. Останній забив дзвінникового батька.

Темні прорізи на підлаші дзвіниці блимнули слабим світлом. Потім в одним прорізі показалася велика голова на короткій шиї. У темноті пізнати не було, що звернена в ту сторону, де

шукали батьківщини і заробітку. А століття пізніше піднесено Торонто, нині один з найбільших промислових центрів світу до гідности міста.

МІСТО 118 ПАРКІВ.

Перед трьома століттями француз Етієн Брул відкрив стратегічне значіння озера Онтаріо. В одній затоці побудовано вязницю, щоби дати місце зносин, де могли би індійці й европейці стрічатися. „Торонто" значить „місце зустрічі". Перед століттям нагадувало Торонто англійське село в соняшне пополудне. Мирне, тихе і самітне. Нині тисячі хмародерів стремлять до неба, найбільші залізничі системи світа знаходять в центрі міста свій вузол, 118 парків, які теж належать до найбагатших у світі, роблять промислову метрополію Канади одним з найкращих міст американського континенту. Торонто має довгу лісту „особливих" річей, як найбільше купелеве заведення і найбільший товаровий дім світу. Місто гордиться своєю славною донькою Мері Пікфорд, своїми високомистецькими виставами, своїм промислом і своєю одинокою свого роду системою світла, що робить його одним з найясніших міст світу. Електрика є порушною силою цілого міста над озером Онтаріо. Люди працюють, їздять, світять і варять тільки електрикою. Тому Торонто є теж з найчистіших і найпродувніших метрополій.

НІЯГАРА, З ЯКОЇ ПОСТІЙНО МАЮТЬ ПРАПОРИ ТРЬОХ НАЦІЙ.

Як з індійського табору повстало найбільше місто Канади, так і цілий край завдяки довговіковому трудові підприємчивих поселенців став одним з найбагатших і найурожайніших. Коли Картіє причалив до берега Канади зазнав найтрикріших розчарувань, які йому зготовили перші розшуки в Лябрадорі. Цілий край назвав він „краєм що його Бог дарував Каїнові". Він поплив вздовж ріки Ст. Ляврентія у глиб краю і хоча бачив тубильців жебраками, відкрив великі природні багацтва врожайного краю. Він поставив хрест біля Гаспи і вернувся до Европи з двома індійцями, як живими доказами свого нововідкритого царства. Нинішні канадійці — це багаті. Їх національні потреби є не менші як 6 міліярдів фунтів.

В невтомній праці, не вважаючи на нужду і недостачі здобувало десять тисяч збігли поселенців, які мусіли вчас визвольної війни покинути Америку, добробут краю. Форт Ніягари це нині одинока будівля у світі, з якої повівають прапори трьох держав: Англії, Франції і Америки.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

Сьогодні, дня 13. ц. м.
в Театрі Ріжнородностей
„Якби я хотіла"
реж. Р. Кенерович.

ВІДГУКИ ДНЯ.

З витягненою рукою.

На кожній вулиці Львова, ба, в кожнім заломі каменичного муру жебрак. Криві і прості, сліпі і видющі — кричать, лементують, благають.

— Пять грошів на кусок хліба...

— Спроможіть бідного каліку...

— Змилосердіться над нещастям...

Навагал львовянин має незле серце. Коли не в політиці справа — він розуміє біду і як може — помагає. Нераз бачу, як рука урядовця чи робітника сягає до кишені за лертою. Коли зважити нинішні тяжкі часи — це велике геройство.

Але до всього чоловік призвичаїться. Привикають люди до гуку гармат, до реву диких звірів, до дзенькоту вязничних ключів, до душегубств, до екзекуторів, до банкроцтв, то чому не малиб привикнути до виду нужди і каліцтва.

Зміркували це львівські прошаки і взялися за новий спосіб збуджування милосердя.

На вулицях появилися батьки і мами в окруженні дітей.

Стоїть собі якийсь вусатий, бородатий жебрак, а біля нього двоє, троє, а то й четверо людського дробу. Брудного, виснаженого і затурканого.

Львовянин стане, подивиться, покиває головою, зітхне і сягає до кишені.

Сягаю й я, бо жаль, що ці маленькі нуждарики такі дуже-дуже бідні, такі дуже-дуже голодні...

— Але...

На розі Галицької площі, біля складу порцеляни О. Оницька стоїть жінка з дитиною. Точніше: жінка стоїть склавши руки на животі, а мале сидить на примурку і пальцем по тротуарі їздить. Таке воно бліде і нещасне, що жаль дивитися. Хто зна, коли хліб бачило, а про солодощі, оту вічну дитячу мрію, навіть подумати не сміє.

Пішов я до недалекої будки, купив за 5 сот. цукорків і приступаю до жінки:

— Ось тут вам гроші — кажу — з це для вашої малої.

І даю малій цукорки.

Дитина подивилась на мене і не бере.

— Ну, возьми, возьми! — заохочує жінка.

Взяло. Дивиться на дарунок і очам своїм не вірить: невжеж цукорки?!...

Лишив я її в німім захопленні і пішов своєю дорогою. Але щось мене торкнуло. Вернуся — думаю — погляну, як дитина їсть.

Вернувся, заглядаю.

Дитина сидить сумна-сумна, кулачком очі тре, а жінка мої цукорки заїдає.

А в другому місці!...

Стоїть старий дідуган, біля нього дитина. Може внучка, бо на батька за старий. Дідуган до милосердних сердець промовляє, а мале весь час плаче. Врешті перестало. Старий щось шепче до дитини, а воно тільки схлипує.

Оглянувся сюди-туди і щипнув мале в рамя.

— Будеш ти плакати, чи ні! — шипить злющим голосом.

І дитина плаче аж заходиться.

Вдарить хтось коня на вулиці — протестів ціла гора, кине хтось за псом камінюкою — дістане позауш аж закотиться, а малі діти по вулицях ждуть і не діждуться оборонців.

А можеб так яким способом дібратися і до цього! Не зашкодилоб перевірити, скільки правдивих батьків і матерей між тими, що дітьми милосердя збуджують.

Напевно мати не відійме дитині цукорка від уст, а батько не буде щипати, щоби голосніше плакало.

А може?!...

Живемо в таких часах, що й таке можливе...

Галактіон Чіпка.

Українська школа.

Згідно з обіжником Кураторії Л. Ш. О. ч. 183 з дня 14. квітня 1933 р. Кружок „Рідної Школи" в Чорткові вніс 22. квітня 1933 р. прохання до Кураторії Л. Ш. О. про дозвіл урухомити з початком шк. р. 1933-34. 1-ий і 5-ий відділ вселюдної школи, щоби в цей спосіб започаткувати розвоєву українську вселюдну 7-ми клясову школу. До прохання долучено всі додатки, яких вимагає закон про приватні школи та наукові й виховні установи та виконний розпорядок міністра віроісповідань і освіти до того закону.

Тому, що до 3. місяців від дня внесення повищого прохання Кружок „Рідної Школи" в Чорткові не дістав від Кураторії ніякої відповіди, відкрив, як постановляє закон, перший і пятий відділ вселюдної розвоєвої школи, повідомивши 2. серпня 1933. р. (згідно з тим самим законом) Кураторію про отворення школи. Брак впродовж трьох місяців відповіді на внесене подання, а дальше мовчанка Кураторії на письмо, що зголосило відкриття школи з днем 20. серпня, були достаточним доказом того, що Кураторія істнування школи приняла до відома, тим більше, що власник школи виконав всі вимоги закону.

Тимчасом письмом з дня 30. серпня 1933. отже в речинці спізненім, зажадала Кураторія від Кружка „Рідної Школи" надіслати деякі додатки і то чисто формальної натури, повідомляючи одночасно, що відкриття вселюдної школи з днем 20. серпня 1933. не приймає до відома.

Кружок „Рідної Школи" в Чорткові певний того, що виконав усі вимоги закону і мав право відчинити школу, вніс дня 7. вересня 1933. р. проти такого рішення Кураторії відклик до міністерства віроісповідання і освіти, не перериваючи впродовж цілого року науки у вселюдній школі.

Письмом з дня 5. червня 1934. повідомило міністерство віроісповідань і освіти Кружок „Рідної Школи" в Чорткові, що знуляє рішення Кураторії та приймає отворення згаданої школи до відома.

Таким чином чортківське громадянство здобуло вже дефінітивно признання влади на істнування української вселюдної 7-клясової школи.

Позиція здобута і за всяку ціну мусить бути вдержана!

Під цим гаслом мусить працювати так Старшина Кружка „Рідної Школи", як і ціле українське громадянство Чорткова. Належить тій установі дати відповідне приміщення і постаратись про якнайбільшу фреквенцію, звертаючи бачну увагу і на її матеріяльне забезпечення.

Тому очі всіх українців, громадян Чорткова мусять бути звернені в сторону української народньої школи.

Людина, якій сталася кривда.

У 1910 р. якийсь сміливий бандит напав на касу одної великої фабрики у франц. місті Ліль. Замаскований дістався до бюра, розпоров касу й забрав з неї 40.000 франків. У хвилині, коли він думав утекти з кімнати, явився сторож і загородив йому дорогу. Бандит стрілив і тяжко ранений сторож повалився на землю. Він небаром помер, але ще передтим встиг описати зовнішній вигляд злочинця. Була це молода людина і виглядом нагадувала генерального інжиніра фірми Альберта Мартен. Мартена арештували. Над його головою нависла хмара. Але він був спокійний: мав алібі. У цей час, як відбувався напад був він у своєї приятельки Іветти. Але зізнання Іветти випали на некористь підсудного. Прийшов він, як вона казала, до неї на тоді, коли подавав, але чверть години пізніше, був дуже неспокійний, а з його кишені визирав шматок чорного шовку, що нагадував маску. На підставі зізнання Іветти суд засудив Альберта Мартена на досмертне заслання до Каєнни.

Альберт Мартен, молодий інжинір, не визнав себе за переможеного. Старався урядовою дорогою виборoти своє звільнення, а коли це не вдалося, постановив утекти. Регулярно що два роки пробував утекти, але кожного разу його ловили, відставляли назад і ще заострювали побут у вязниці. Аж на весну цього року, поста-

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїнів ч. 4.
1/78 167—180

Гігієнічне, знамените
МОРОЗИВО
КАВА МОРОЖЕНА
Тільки
в цукорні
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

понад чорними обрисами гір застигли на хвилину у понурім безрусі тяжкі звали хмар.

— Цієї ночі не будете добре спати — повторив шурин і ми пішли до хати.

Буря вичікувала, набирала сили. Була вже віч, як ударив перший грім. Вітер дико зашумів у липах під церквою. Нагла блискавка освітлила білим світлом понурий гірський краєвид. Потім таксамо нагло знову запала темрява, в яку нараз, десь якби з далекої далини упав звук дзвона: „Бім-бам, бім-бам, бім-бам".

Дзвінник дзвонив. Одноманітні розбиті удари невеликого дзвона звучали дивно, майже несамовито. На сході знову загуркотіло довго і грізно. Люто свистав вітер, шуміли дерева.

— Позамикати вікна!

Блискавки як гігантичні рефлектори освітлювали десь зпоза хмар поле дивного бою. Було в тім освітленім блискавками гірськім краєвиді стільки стихійної сили і жаху, що перестала вже нас дивувати віра в забобони. Мертвецьким, фосфоричним світлом спалахували серед блискавок білі стіни церкви. Коло неї дзвінця як мала оборонна башта висилала у чорні челюсти пропорів свої розпучливі сиґнали. Нараз гримнув дощ і забубнив великими краплями по вікнах.

Сон всетаки скоро склеїв наші потомлені очі. Лише час до часу будив нас сильніший удар грому. Коли затихав могутній гуркіт, крізь вікна разом з плюскотом зливи вдирався одноманітний, відлиний голос дзвона. То невпинно цілу ніч дзвонив горбатий дзвінник.

Над раном буря втихла. Горбатий дзвінник ледви доволікся до кухні на приходстві і спав до полудня. І цим разом ніодин грім не вдарив у село.

новив він остаточно виратися на волю. Тим разом організував утечу поволі, обережно і дуже докладно. Подбав за пильники для себе і 16 своїх товаришів, приготовив човен із харчами. Під кінець червня все вже було готове, а з початком липня мала відбутися втеча.

В цей сам час умирала у лільськім шпиталі Іветта Васер. Перед смертю попросила вона прикликати до себе священика. Йому розповіла таке: Свого часу мала вона любка молодого інжиніра Альберта Мартена. Одного дня зявився він у неї й заявив, що мусить її покинути. Він пізнав одну дівчину, яку полюбив і з якою хотів одружитися. Мовчки слухала Іветта ці слова, але її кров скипіла із люти. Постановила помститися. І доля була прихильна їй ненависти. Мартена посуджували в злочині, якого мав доконати він тоді, коли був у неї. Щоб догодити своїй люті зложила вона перед судом фальшиві зізнання і Альберт Мартен помандрував до Каєнни. Розповівши це Іветта Васер померла. Вже кілька годин пізніше дістав комендант карної кольонії в Каєнні телеграму з приказом негайно звільнити вязня Альберта Мартена й першим кораблем післали його до Франції. Рівночасно дістав комендант повідомлення, що група з 17 вязнів утікла човном із вязниці та прямує до Венезуелі. На чолі утікачів стояв Альберт Мартен. Широкі хвилі південного моря били в човен утікачів. Як маленька шкаралупка виглядало старе, неповоротне судно серед безкрайого океану. Та вітри були прихильні і втікачі вже бачили на обрію спасенні береги Венезуелі. Лиш від часу до часу з острахом гляділи на море, яке аж кипіло від рекінів. Нагло хтось крикнув і один із моряків упав у море. За ним скочив Мартен, щоб ратувати товариша. Оба підплили до човна. Одного вже витягнули, вже простяглися руки по Мартена, коли цей болісно крикнув і зникнув під водою. Хвилі забарвилися на червоно. Це рекін пірвав Альберта Мартена, людину, якій сталася кривда.

НОВИНКИ

— **Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові,** вул. Чарнецького 24, мав у місяці червні 40 катальогових чисел приросту до ч. 24595 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольогія 7, історичні памятки 87, етнографія 22, рисунок 1, репродукції більші 9, видівки портретові й топографічні 18, альбоми репродукцій 3, фотографії 58, монети 182, банкноти 18, медаль 1, жетон нагрудний 1, фотокліші 18. Жертводавцями були пп.: Банах, Бедрило І., Вітенко О., Волинець С., проф. Гнатишак М., Гошовський Б., дир. Дорошенко В., учит. Заклинський Б., проф. Крипякевич І., проф. Кіт М., Кречковський Я., д-р Коковський Ф., д-р Левицький В., Музикова Я., Ніжанковський Т., ред. „Нової Хати", Олесницька С., радн. Русин М., Рудакевич О., Сосновська, дир. Ціпановська О., рев. Черниш Г., Юркевич, Яворський І., Янчак Я. Управа Музею складає всім щиру подяку. Відвідувачів було 198, в тім одна учительська прогулька, чотири шкільні та три сокільські.

— **Італійський страйк у фабриці папи.** У львівській фабриці папи „Папетерія" при вул. Берка Йосельовича 40 робітників замкнулися в суботу у фабриці тому, що не виплачено їм платні.

— **Жертва купелі.** Вертаючись з прогульки зі Львова до Ґдині, 20-літній студент львівського університету Володимир Каршницький, задержався у Варшаві і спробував купатися у Вислі. Попавши на глибінь він утопився.

— **Міський акцизник бє селян.** Акцизний службовець на янівській ратачці у Львові придержав Івана Кучму, господаря зі Ставок, домагаючись заплатити 50 сот. мита. Коли Кучма сказав, що не має грошей, але заплатить, як продасть в найближчому склепі дрова, акцизник кинувся на селянина і копнув його так сильно в живіт, що той впав на землю без памяти. Лікар рятункового поготівля перевіз його до шпиталю. Це не перший випадок, що той акцизник знущається над селянами.

— **Самогубство А. Ледніцького.** В суботу вранці скінчив у Варшаві самогубством А. Ледніцький, відомий адвокат і політичний діяч. Причина самогубства невідома. Слідчий судя опечатав документи в кабінеті покійника. А. Ледніцький перед війною був одним з найкращих адвокатів у Москві і одним з основників конституційно-демократичної партії т. зв. кадетів. Від тієї партії увійшов як посол до І. державної думи. У 1918 р. перевіся до Варшави та відограв велику ролю в суспільно-політичному житті. В останнім часі їздив тричі до Ковна, де вів переговори.

— **„Ти Гітлере" образою.** На засіданні громадської ради в Горесині (на Моравії) дійшло до сварки між війтом і радними. Один з них крикнув підчас сварки до начальника громади: „Ти Гітлере!" Тим словом війт образився і вніс скаргу до суду. Скінчилося на тім, що радного засуджено на 24 години арешту, а крім того має війта перепросити. Засуджений вніс апеляцію.

— **Розкопують могилу трьох братів.** Із Саратова виїхала археольогічна комісія до Єлисти з метою розкопати три більші могили в околиці Єлисти, відомих під назвою „Три брати".

— **Не мають грошей на марки.** Чернигівська областна управа обговорювала на своєму засіданні підсумки праці заведеня чищення міста. Коли візник попросив, щоби до Київа вислати телеграму, виявилося, що управа не має грошей на оплату телеграми. Рішили вложити телеграму до коперти і вислати поштою, але навіть 20 сотиків не знайшлось на марку у касієра на марку. Тому телеграма залишилася на столі в управі.

— **Погроми поширюються.** Протижидівські погроми, що вибухнули в альжирськім місті Константін поширюються на весь край. В найближчій околиці міста трапилося вже кілька вбивств. У самім Константін панує спокій, бо військо здушило заворушення. Підчас погромів згинуло 27 осіб, а около 500 менше або більше ранених.

— **Нещастя підчас боротьби з биком.** Підчас боротьби з биком у Ля Коруна (Еспанія) трапилося ось таке нещастя. Бик витрутив одчому матадорові шпаду з руки. Шпада впала межи видців і одного з них забила. Умираючий встиг ще вирвати зброю з грудей і відкинути її, причім тяжко ранив одного журналіста. Матадор щасливо втік.

— **Льотерія на ненароджених.** Оригінальний винахід зробили американці, щоб повернути собі кошти звязані з приходом на світ їхніх дітей. Між приятелів в рідні розділюють льоси, на спільну суму 150 долярів. Виграє той, хто відгадає дату дня народин. Він дістає одну третину, а решту задержують батьки. Ця вигадка шириться по цілій Америці й усюди тішиться величезною популярністю. Низька висота зібраної суми, що не сміє переступити 150 долярів походить звідси, що американський закон забороняє закладати приватні льотерії на вижчу суму.

— **Осяг канадійських летунів.** Два канадійські летуни, Айлінґ і Рейд, що хотіли перелетіти з Канади до Багдаду, осіли біля Гестону в Анґлії, зуживши за багато бензини. Простір 5.950 км. перелетіли в 30 годинах. Є це 24-ий лет понад Атлянтійський океан із заходу на схід. Вони рішилися летіти дальше.

— **Хочеш говорити по зульоськи?** Анґлійський учений Степан Джонс винайшов спосіб, при помочі якого буде можна говорити всякими муринськими й азійськими мовами. Річ у тім, що у цих мовах є цілий ряд звуків, які европейцеві ніяк не можуть перелізти через горло. Винахід проф. Джонса усуває цю перешкоду. Перед кожною конверзацією в екзотичній мові треба буде лиш наложити на уста досить складний апарат, якого найважніша частина це довгий ланцюг із срібною кулькою на кінці. Кульку треба спустити в горло, яке, мов від чуда починає видавати звуки зовсім ріжні від наших, індоевропейських.

—o—

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ ЛІГИ.

СЕДЛЬЦЕ: Погонь—Стшелец 3:1 (2:1).
КАТОВИЦІ: Рух—Легія 1:0 (0:0).
КРАКІВ: Подгуже—Л. К. С. 1:1 (1:0).
ВАРШАВА: Варшавянка—Варта 2:0 (1:0).

ЗМАГАННЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЯРОСЛАВ: Огніско—Україна 3:3 (2:2).
ЛЬВІВ: Ресовія—Гасмонея 3:1 (1:0).
Львів: Чорні—Польонія 7:1 (5:0).

ПЕРЕРВАНІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ: Сян (Перемишль) — Корона (Самбір) 3:0.

Підчас третіх рішаючих змагань між обома дружинами за мистецтво А-класи, дійшло в другій половині в 10 хвилині до бійки на трибуні „Цитаделя" у Львові, яку розпочали прихильники „Корони". „Сян" в дуже добрим нападом легко переміг в першій половині „Корону". В другій половині дуже добрий напад почав знову гостро атакувати ворота „Корони". Нема сумніву, що „Сян" вирішив би ці змагання в свою користь. Одначе подервовані гравці „Корони" почали розбивати своїх противників. В 10. хвилині прихильники „Корони" вдерлися на площу і хотіли бити гравців „Сяну". В одній хвилині повстала велика суматоха, бо вся публика вдерлася на площу і тому судля п. Саварин перервав змагання.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Заболотів:
13. VIII. „Корневільські дзвони".
14. VIII. „Товаріщ".
15. VIII. „Коровеєва ніна".
16. VIII. „Детектив".
17. VIII. „Залізна Острога".
Зі Заболотова їде театр до Колонії.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Розмаїтостей.

Понеділок, 13. VIII. год. 7:30 веч. „Коби я хотіла" премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пат і Паташон композитори".
АТЛЯНТИК: „Карісса Анни Карвер".
ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".
КАСІНО: „Жінки в його житті".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Омана щастя" і ревія.
МІРАЖ: „Росвішна пригода" і Фліп та Флап.
МУЗА: „Дама з вічного клюбу".
ПАН: „Зле кохання" і „Бастер Кітон одружиться".
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: „Манджурія горить" і ревія.
РАЙ: „Спів, цілунок, дівчина".
СВІТ: „Двійняк" і „Жінка з Монте Карльо".
СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Банта" і ревія.
ХІМЕРА: „Жовтий детектив".
УТІХА: „Переслідувана долею" і ревія.

Закордонне радіо.

Понеділок, 13. серпня 1934.

Відень (506,8) 21·15 Серенада, **Прага** 570,2) 10·50, 11·00, 12·00 Плити, 11·05, 14·15 Легка музика, **Копенгаген** (205,1) 20·00 Симфонічний концерт. **Париж** (1649) 16·30 Скрипці — сонати, 18·45, 20·45 Плити, **Штрасбург** (349,2) 16·30, 18·30 Концерт, **Берлін** (356,7) 20·15 Симфонічний концерт, **Мінхен** (405,4) 19·00 Опера Моцарта, **Букарешт** (365) 18·05, 19·15 Радіоорхестра. **Стокгольм** (426,1) 19·30 Концерт, **Міляно** (368,6) 17·10 Танкова музика, 20·00 Камеральний концерт, **Рим** (420,8) 18·00 Концерт.

Вівторок, 14. серпня 1934.

Відень (506,8) 18·00 Фортепян, 19·30 Оперова музика, **Прага** (470,) 15·15 Концерт, 20·10 Спів, **Копенгаген** (255,1) 22·15 Симфонічний концерт, **Таллін** (410,4) 21·10 Естонський вечір, **Ляпті** (1807) 18·40 Легка музика, 19·35 Скрипці, **Париж** (1649) 20·00 Веселий вечір, **Гільверзум** (1875) 21·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 21·00 IX. Симфонія Бетовена, **Берлін** (356,7) 14·15 Концерт солістів, **Мінхен** (405,5) 12·00 Концерт, **Осльо** (1154) 17·00 Популярний концерт, **Букарешт** (365) 20·15 Симфонічний концерт. **Стокгольм** (426,1) 20·00 Концерт, **Міляно** (368,6) 20·45 Оперетка, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Понеділок, 13. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти. 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий дениик, 13·05, Сальонова орхестра, 14·05 Збіжева біржа, 15·00 Легка музика, 17·00 Авдиція для дітей, 17·15 Камеральний концерт, 17·40 Спів, 18·00 Гри и приятелі і вороги. 18·15 Плити, 18·25 Фортепян, 18·45, 19·15 Трансмісія з Варшави. 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·40 Плити, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 „Психічне наставлення" фейлетон, 20·12 Концерт, 20·50 Вечірний дениик, 21·02 Фейлетон, 21·12, 23·05 Трансмісія з Варшави, 22·45 Танкова музика.

Вівторок, 14. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Авдиція для дітей, 13·20 Популярна музика, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Скрипка П. К. О., 17·15 Легка музика, 18·00 Венеція над Брдою. 18·15 Фортепян, 18·45 Бубнище, 19·00 Всячина, 19·15 Віолінчеля, 19·40 Популярна музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Чвертьгодина літератури, 20·12 „Найгарніша з жінок" оперетка, 22·15 Нешлюбні діти, 22·30 Танкова музика, 23·00 Трансмісія з Варшави.

Мухоловки кооперативи „ПЛАСТ" нищать безпощадно усі мухи. Жадайте їх усюди. Замовлення полагоджуємо відворотною почтою. **„ПЛАСТ", Львів, Городецька 95.** Тел. 26. 1632 4—? Тел. 26

За безцін!! Фотографічний апарат

UNIVEX **8·50** зол. Розмір світлин 3 × 4 цм.

„Foto-Radjo-Palace"

Львів, пл. Марійська ч. 8.

Найбільший вибір фотографічних і радіових апаратів. 10/79 9-10

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 215 (13.760). Львів, середа 15. серпня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Англійська преса про голод на Україні.

„ЖАХЛИВЕ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНИ".

„На Україні костиста рука голодової смерти сягає по нові жертви зпоміж селянства, того, що обробляє найбагатші поля, які тільки існують на світі. Селяни засівають поля, але жнива з них збирає совітська влада. В той час, коли большевики чваняться перед світом новими містами — селянство вимирає з голоду..." Так пише „Дейлі Експрес" (з дня 6. ц. м.) у своїй передовій статті.

Про страшний голод на Україні, про невисловлені муки, які переходить селянство України, про міліони жертв, містить льондонський денник „Дейлі Експрес" ряд статтей свого кореспондента, який з небезпекою життя обїхав Україну, поробив десятки знимок та щасливо вернувся до Англії.

„Жахливе становище на Україні — це заголовок статті (6. ц. м.). „Москва загарбала жнива і залишила населення без поживи". Це підзаголовок статті. Подаємо уривки опису голоду на Україні:

„Голодова смерть мандрує Україною та значить мерцями, нуждою і страшними терпіннями вмираючих свій шлях". „Я це бачив... і осьде, словами й образцями хочу розповісти, що я бачив.

„Подають, що за останніх вісімнацяти місяців вигинуло на Україні від голоду 6 міліонів селян, в наслідок того, що большевицький уряд забрав від них збіжжа.

„Минулої зими забрали червоноармійці на приказ з Москви стільки збіжжа з урожаю, що селянам не залишилося поживи навіть на прокормлення себе самих і своєї худоби через зиму".

Про свою подорож по Україні пише він так:

„Я постановив покинути офіціяльну прогульку та подивитися власними очима на все. Купив квиток до Білгороду і приїхав туди раннім ранком та заразже вибрався до поблизького колгоспу. На половині дороги стрінув я троє селян з трьома кіньми. Тут дійсно було вже видно голодову смерть.

„Один з селян помер попереднього дня: один кінь саме що згинув, другий лежав, за слабий, щоб удержатися на ногах. Селяни, які залишилися живі, розповідали мені, що ходили до колгоспу, щоб вижебрати трохи соломи для коней та води для себе, але їх відігнано погрожуючи револьверами.

„Вони оповідали далі, що минулого року були зібрали досить зерна, щоб вистало на власні потреби, але червоноармійці забрали більшу частину врожаю.

„Двох селян мали діти, які померли з голоду ще в роках 1932 і 1933. Колгосп біля Білгороду, це табор для примусової праці, де наглядачами є червоноармійці. З набитими крісами стережуть вони посіву, стережуть, коли збіжжа росте, стережуть жнив і зерна. Коли я обходив колгосп, побачив дві селянки, які визбирували зерна пшениці з найбрудніших місць, які собі можна уявити. Тільки на подвірі дозволено їм шукати за зерном. На возі, на пів наповненому сіном побачив я мерця-селянина, який уже там мусів лежати від кількох днів. Робітники казали мені, що він помер з голоду. Помер з голоду на фармі, яка продукує річно сотні тисяч бушлів пшениці!

„Копають гроби для своїх батьків. Я постановив розглянутися по околиці та придивитися як живуть люди. Зайшов до малої хати і застав у ній двоє малих голодних дітей. Старшеньке, дівчинка, сказала мені, що їх батьки померли з голоду. Діти вказали на могилку, яку вони самі висипали і на малий деревляний хрестик, який вони поставили в головах могилки. Діти живуть тим хлібом, яким сусіди з ними поділяться.

„Мені було досить Білгороду...

„...В малому селі біля Харкова зайшов я до хати з земляною долівкою і лавкою, одиноким меблем у хаті. В кімнаті була дуже худенька дівчина, яких чотирнайцяти літ і її дволітній братчик. Хлопчина сувався по землі, його бідне тіло було так здеформоване браком поживи, що зовсім не нагадувало людської подоби. Мати їх померла з голоду, а хлопчина ніколи не знав ані молока, ані масла, а мясо коштував тільки раз в свому житті..."

Другі статті, з дня 7., 8. ц. м. подають ще страшніші описи і знимки з примираючої голодом України.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН).

Бомба готова до вибуху.

ПАРИЖ, 13. 8. ПАТ. Подорож канцлера Шушніґа до Будапешту, особливо остання заява віцеканцлера Штаремберґа під гаслом: радше Отто ніж Гітлер", а також поїздка б. цісаревої Зити висувають на перший плян справу Габсбурґів. „Пті Журналь" пише в тій справі: „Австрійський уряд не має почування небезпеки. Він старається поширити свою популярність і моральну піддержку, щоби створити для кабінету тривкіші основи. У Відні думають, що тепер не можна рахувати виключно на чужу інтервенцію, тому стараються за внутрішнє зміцнення, подібне до трансфузії в безнадійних випадках. Одним словом поворот Габсбурґім мав би зміцнити незалежність держави. Та ідея робить поступи".

Як довідується римський кореспондент „Фіґаро", Зита є дуже порушена сензаційними поголосками в справі реставрації Габсбурґів, які появилися в заграничній пресі. Бо ніщо не потверджує тих поголосок, оскільки вони торкаються цісарської родини. Кореспондент додає, що б. цісарева не тратить надії, що доживе дня, коли її син наложить цісарську корону".

„Котідіен" пише: „Слід ствердити, що в теперішній конюнктурі Австрія творить щось ніби бомбу, готову до вибуху. Хто її доторкнеться, Гітлер, Отто чи Мусоліні, може спричинити катастрофу".

Маневри совітської фльоти.

МОСКВА, 13. 8. ПАТ. В днях 8. до 11. ц. м. в приявності комісаря війни Ворошилова і команданта совітських морських сил Орлова відбулися на Балтійському морі вправи червоної фльоти, в яких взяли участь фльотилі підводних суден і ескадри гидроплянів. Вправи мали на меті співпрацю підводних лодок з лінійними кораблями при відбиванні атак на територіяльні води. Ворошилов висловився з великим признанням про акцію підводних суден, які сповнили своє завдання краще ніж колинебудь.

Лихо не спить! Вломники не дармують!
Тому обезпечіть своє мешкання
від крадежі-вломy
в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Чи буде польсько-литовське порозуміння.

Львів, 13. серпня 1934.

Недавно була на цьому місці мова про дипльоматичні заходи довести якогось до такого порозуміння між Польщею і Литвою, яке вможливило би бодай нав'язати між обома державами неістнуючі нині консулярні і безпосередні почтові взаємини, при чому ми подали історичний нарис визвольної боротьби від 1917 року та розвитку польсько-литовських відносин по нинішній день. Подорож б. премієра Пристора і мін. Мільштайна до Ковна та побут у Варшаві деяких чільних осіб із Литви видавалися запоміддю звороту, який може довести до нової міжнародньої несподіванки. Ми вказували і на ширші мотиви політичної натури, які серед нинішніх обставин казали би не дивуватися, якщо одного гарного дня зайшла на цьому відтинку східньо-европейського фронту засаднича зміна.

Тимчасом прийшли нові факти, які ніби перекреслюють надії, висловлювані польською і чужинецькою пресою. Передусім появився офіціяльний литовський комунікат, який заявляв досить різко, що ніхто з польських дівчів, які в останньому часі приїздили до Литви, не переступав меж куртуазійних візит у литовських центральних установах і не робив спроб вести політичну розмову на тему затяжного польсько-литовського конфлікту і шляхів його розвязки. Одночасно той комунікат казав виразно, що така розвязка можлива лише при „звороті" польської політики в справі Вильна, — іншими словами — стверджував дальше тривання спору на тій самій площині.

Але ось майже одночасно „Куріер Віленьскі" повідомив, що переговори всетаки ведуться, — не на площині повної ліквідації спору, себто ліквідації причини спору, а щодо поладнання „актуальних" дрібних справ, як відкриття безпосередньої комунікації і наладнання обосторонньої охорони інтересів своїх громадян. Згаданий часопис вважав за доцільне підкресли-

ти згори, що не слід сподіватися якихось офіціяльних заяв, бо характер переговорів виключає їх.

Виходилоб, що всетаки за кулісами щось діється. Тимчасом маємо нову несподіванку. Московсько-французька преса розтрубіла, що литовський міністр закордонних справ, будучи недавно у Москві, зголосив згоду Литви приступити до ославленого вже „східнього пакту". Люди здивувались, бо чейже одним з найголосніших аргументів французької преси під адресою Польщі, що той пакт Польщі доконче потрібний, було те, що — мовляв — той пакт ліквідує на практиці литовські претенсії до Вильна. Розгадка загадки прийшла дуже швидко: литовському міністрові заявили у Москві, що не вважаючи на совітсько-польський пакт неагресії Совіти стоять засадничо на становищі прав Литви до Вильна! Ясно, що коли дійсно Літвінов таке заявив Ковнові, то Ковно не має нічого проти того, щоби підписати ще один безвартісний клаптик паперу.

Частина чужинецької преси розглядає ту заяву Літвінова, як нову „поразку" Польщі, як заповідь її ізоляції, втрату користей з пакту неагресії з Совітами і виставлення на ласку Німеччини. Колиж судити по голосах польської преси, то ефект такого делікатного шантажу зовсім протидежний: польська сторона дістала ще один аргумент більше проти „східнього пакту" і проти — вартости совітського „союзника". У містерній дипльоматичній грі, яка нині йде довкола справи „східнього пакту", що став уже гейби престіжевою справою Франції, можливий і такий „трік", що й сама „згода" Литви на „східне Льокарно" під умовою признання її прав до Вильна — не сталася без відома Варшави. Бо важко собі уявити, як можливо булоб у тому самому часі переводити порозуміння з Польщею бодай у малих розмірах, але всетаки перше порозуміння від часу „бунту" ген. Желіговского, і тут же одночасно ставати проти Польщі у такій величезній справі, як франко-польський конфлікт за „східній пакт"...

Так чи інакше — крутіж, яка счинилася довкола тієї нової французько-московської комбінації заточує щораз ширші кола. Щораз яскравіше видно, що вся та комбінація позбавлена якогобудь політичного глузду. Не бачать того лише політики, що зрослись з системою пактоманії і в пактах бачать спасення Европи, хочби й у пактах з найбільшим европейським шкідником.

Акція д-ра Аменде в Америці.

(Розмова нашого кореспондента.)

Ню Йорк, 1-го серпня 1934.

Важко було поговорити з д-ром Евальдом Аменде зараз після його приїзду до Америки перед шости тижнями. Він рахував час на години, а крім цього він щойно брався до праці в Америці. Про працю в Европі таки не було як розговоритись. Отже треба було чекати пригідної хвилини.

Перед трьома днями вернув він з подорожі по Канаді і мав стрінутись в Ню Йорку з представниками ріжних церковних центральних організацій. Нюйорський українсько-католицький парох, бувший адміністратор діяцезії у Злучених Державах, о. П. Повятишин, помагав д-рові Аменде серед католицьких кругів і, серед приготувань до одної стрічі, мені вдалося використати вільний час завдяки о. Повятишинові. Колиб не цей припадок, то мабуть ні одна українська газета не малаб автентичного інтерв'ю з нашим приятелем з Европи, бо найближчої суботи д-р Аменде відїздить. А сьогодні середа!

— Не ставте забогато питань нараз — каже д-р Аменде, коли я хотів довідатись усе в одну мить. — Всього однако не обговоримо

— То хоч скажіть, яка ціль вашої місії і які успіхи — кажу.

— Добре, але вже слухайте мене і пишіть лише те, що я скажу.

Я згодився і довідався таке:

„Хоч ми у Відні мали дуже точні інформації від наших людей — тобто німців зпад Волги — про катастрофу голоду в Совітах, то все те заперечували совітські дипльомати. Та перші вісти потвердили кореспонденти наших газет і ми були переконані, що там жахливе положення. Отсе було причиною організації комітету допомоги голодному населенню Совітів під проводом кардинала Інніцера. Цей комітет складається з представників ріжних віроісповідань з ріжних держав.

„Коли ми завважали, що з Відня не можна провадити кампанію згідно з нашим бажанням, треба було вислати когось заграницю, щоб особистим контактом порушив прилюдну опінію. Я, як секретар цього комітету, дістав тримісячну відпустку і виїхав у світ. Насамперед вступив до Льондону і тут найшов дуже симпатичну підтримку зі сторони анґліканського архієпископа з Кентрбері, католицького епископа Льондону та інших релігійних організацій. Після 8-тижневого побуту в Анґлії, я поїхав до Америки. Зі мною приїхав льондонський журналіст, д-р Попоф, що походить з німецько-георгійського роду з Естонії.

„Приїхавши до Америки — як самі знаєте — я подав до преси комунікат, подаючи чисто гуманітарну ціль мого приїзду. Тут навязав я взаємини з центральними організаціями ріжних церков і мушу сказати, що я вповні задоволений моєю працею. Я мав розмову з представниками квейкрів у Филядельфії, які дуже зацікавилися голодом на Україні і в Совітах загалом. Я переконаний, що ніхто з ріжнородних церковних провідників не може вже ігнорувати голоду в ріжних частях Совітів.

„Те саме можу сказати і про американську пресу. Я відбув спеціяльну конференцію з представниками преси і всі вони прихильно настроєні до питання, як нести поміч вимираючому з голоду населенню України, Кавказу і Поволжа. Ви знаєте, як „Ню Йорк Таймс" помістив мою першу статтю і як опісля совітський представник Трояновський хотів мене здискредитувати. Колиж я вислав спростування на заміти Трояновського, то редакція льояльно помістила мій лист, а відтак ще написала редакційну статтю, признала правду моїм виводам, а навіть виступила проти інформацій свого власного московського кореспондента. Те саме явище завважив я в Шикаго, де я мав між ін. розмову з кардиналом Мунделайном. Шикаґівські ґазети помістили льояльно мій комунікат.

„Надсподівано прилюдно поставилася прилюдна опінія Канади до питання рятунку голодуючих у Совітах. У Вінніпеґу зійшлися представники ріжнородних релігійних організацій і створили центральний комітет для розповсюднення вістей про теперішне положення в Совітах та на Україні зокрема. З огляду на те, що тут живе богато німців з колишньої Росії, а ще більше українців, то вся їхня преса стала за цією справою, а також і оба провідні місцеві англійські щоденники, („Фрі Пресс" і „Трибюн"). Цей комітет, під проводом д-ра Джана Макея предсідника „Злучених Церков" береться відразу до

Не забудьте, що в ресторані

„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА",

3. Мая 10. можете пообідати в абонамент за 1·10 зол., а сніданок з 2 яєць, 2 булок масла і кави, або чаю чи какао — коштує тільки 70 сотиків. 138 3—16

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. СЕРПНЯ 1934.

А. Є. ЗАРІН. 4)

Куплена слава.

Оповідання.

VI

Життя Ґдовського змінилось цілком і стало якесь чудне.

Без сумніву він був письменником і над писанням проводив немало часу, але назверх він мусів відректись від того звання.

Спочатку він ще заходив до редакцій, відвідував часом одного або другого товариша по перу, але незмінні запити: „Що пишете?", „Де працюєте?" — на які він мусів відповідати брехнею, починали мучити його, — одним словом кошмар.

Та й саме відношення його до давніх приятелів почало якось розвязуватись, бож не скріплювали цього відношення спільні зацікавлення і спровола він відійшов від своїх літературних знайомих, а в тайні своєї душі тужив за ними і мучився самотою.

Тільки часом деребудь за кулісами або при вечері в якоїсь артистки зустрівся з Пушкіном. Один великий щоденник, де працював Пушкін, давав йому добре забезпечення, — він — як театральний критик і фейлетоніст входив у моду і з цього приводу задирав носа.

Ґдовському було неприємно зустрічати його — цього чоловіка на тонких ногах, у кратованих штанах і жовтих черевиках, у підскубаному жакеті, з величезним носом, на якому тремтіло пенсне.

А він мов навмисне дратував Ґдовського і постійно в розмовах вставляв фразу: „Ми письменники".

—Ви ґазетний брехун, а не письменник, — сказав якось Ґдовський до Пушкіна, обурений його тоном, але Пушкіна збити з пантелику було нелегко. Він поглянув за Ґдовського, усміхнувся і відповів:

— Права маю ті самі, що й романіст на пенсії.

— Невже?!

— Історія нас розсудить! — поважно сказав Пушкін, а Ґдовський не найшов уже на це відповіді.

Бував ще в нього Чулков, який охоче заходив, але передовсім за те, щоб позичить грошей.

Ґдовський не хотів йому відмовляти, — боявся втратити його і завжди зустрічав його радісно, з жадобою вислухати всі сплітки, що їх Чулков приносив.

Інтереси Ґдовського і Шуґаєва сплелись так тісно, що вони творили немов одно. Ґдовський був письменником і нічо іншого не міг робити, — требаж йому було з чогонебудь жити, а Шуґаєв не відмовляв грошей. А для Шуґаєва стати письменником — це була його одинока мрія в житті, а коли здійснилась ця мрія, він скоріше віддав би ціле своє майно, навіть і життя, ніж мав би відмовитись від цієї славожадної забави. І ні цей, ні той не мали вже сил розірвати ці вузли, мов два співучасники якогось злочину, — мов фальшівник грошей і той, що збував ці фальсифікати.

Між ними часто приходило до сварки. Ґдовський нарікав на те, що втратив імя в літературі і бувало — роздратований лаяв Шуґаєва.

— Ти як діявол, — викрикував він: — купив мою душу.

— Лайся! — добродушно всміхався Шуґаєв. — Тепер душі не мають вартости, а я тобі скільки плачу? Га?

І відійшовши від літературних гуртків, Ґдовський не міг пристати до інших. Він був людиною недоловитою, а до таких людей суспільство ставиться якось дивно. Воно безоглядно жадає від чоловіка, щоб він бодай для очей клавав, що щонебудь робить, бо зероб'ти на городжує суспільство погордою. Влаштуйся десь у добродійній інституції, — збирай собі колекцію марок, але вдавай, що ти працюєш, що маєш обовязки.

Ґдовський працював. Він писав повісти, романи, оповідання, — не виходив з дому інколи цілими тижнями, але він не міг призватися до цього і не міг вдавати діловитої людини.

В нього витворилося дивне коло знайомих. Безвусі молодики, що вдавали з себе пережилих людей, і старушки, які доконче хотіли ще бути молодими, картярі, шахісти, гулящий Петербурґ, — люди, з якими він говорив, здоровився, не знаючи ні їх приватного життя, ні родини.

Як людина збита зі свого шляху — він терпів і мучився, кидаючись з одної крайности в другу. Бувало, він писав цілими тижнями і нікуди не виходив з дому, а потім знову гуляв „во всю": за картами, по ресторанах, каварнях або в жіночому товаристві.

Інколи йому здавалось, що він справді продав душу чортові і тепер гине, не маючи під ногами твердих основ. В такі хвилини він готов був зарізати Шуґаєва — так дуже ненавидів він його тоді. А Чулков не знаючи про те, розпалював його ненависть його оповіданнями.

Через Чулкова більше, ніж через чванливе патякання самого Шуґаєва, Ґдовський довідувався про його успіхи. Шуґаєв влаштовував величаві бенкети, на які сходились письменники, мистці й артисти. Він вповні порозумів значіння реклями, а репортери не скупили рядків йому на славу. Імя його ставало популярним, як імя артистки, а навіть славні письменники висловлювались про нього, як про справжній талант.

— Чудо якесь, — розповідав Чулков: — просто дивує всіх. У розмовах зовсім не широких горизонтів, у ділах зразу видко купця, який розуміє, що таке реклама і вміє взятись за діло, а у творах своїх: демократ і наскрізь пересяклий „гіркотою і злобою". Читали його „Безіменного"? Невеличка повість, а ціла траґедія. А яка сила!

праці, а в ньому між ін. мають свого представника також жиди. Так само пощастило мені і в східній Канаді. Тут на чолі акції станув голова всіх канадійських французів, кардинал Віллнев з Квебеку, а французькі газети, що виходять з Квебеку і Монтреалю, помістили довші звістки про мою місію. — Тут мимохіть треба сказати, що кард. Віллнев ще молодий чоловік і був іменований разом з кард. Мюнцером.

„Що я можу бути певним успіхів своєї праці, заключаю з того, що осьтут в Ню Йорку зійшлися на нараду представники всіх головних віроісповідань, і завязали комітет для праці для вияснення положення в Совітах.

„Найближчої суботи виїзджаю до Льондону, де тимчасом відбулася друга конференція представників віроісповідань, і потім вернуся до Відня. З досвіду і помічень, які я зробив в Америці, приходжу до висновку, що віденський комітет вибрав наперед влучну дорогу, коли проголосив, що справа допомоги голодним у Совітах є чисто гуманітарним ділом, яке не повинно стояти в ніякім звязку з політичною діяльністю.

„Загалом мушу сказати ще раз на підставі розмов з міродайними кругами церковними в Америці і Канаді, що небезпеки смерти, в якій находяться люди на рільничих просторах Совітів сьогодні, не вільно нікому більше легковажити. Цікаво знати, що давніший московський кореспондент газети „Крішен Саенс Монітор" з Бостону, п. Чемберлейн, який давніше не згадував про розміри катастрофи голоду, після свого виїзду з Совітів написав, що яких 5 міліонів людей згинуло від голоду."

Розмова з д-ром Аменде мусіла на тім покінчитися, бо прийшов інший гість, який мав замовлену конференцію.

Від о. Понятишина довідуюся, що на віторковій конференції представників ріжних віроісповідань, на якій він був також присутній, створено комітет акції під проводом д-ра Аткінсона, голови Федерації для віроісповідань і мира. На цій конференції також рішено, щоб д-р Аткінсон і його організація стала централею праці для вияснення питання допомоги голодним в Совітах.

Семен Демидчук.

Примітка Редакції: Коли ріжні одиниці в культурному світі вживають заходів, щоби допомогти вмираючим із голоду мешканцям Совітів, совітська влада не допускає цієї допомоги до краю: гляди звістку, подану на іншому місці, про заборону, видану супроти харитативної німецької організації „Брати в біді" („Брідер ін Нот"). Зовсім зрозуміло: отже голод є саме одним із „легальних" засобів правління совітської влади! І тому що голод у Совітах є подією найбільш політичною, як виразник тамошньої політичної системи, боротьба з голодом тоді лише принесе успіхи, коли припиниться протегування Совітів цілими великодержавами, а ті, що ними нині пишаються, призадумаються над засобами викорінити найбільше зло світа.

Москва забороняє допомагати голодним.

У Німеччині повстала допомогова організація „Брати в біді" з метою рятувати німців у СССР від голодової смерти. Організація розвинула широку діяльність, а зібрані гроші і харчі пересилала деякий час через „Торгсін" голодним братам. Цю допомогову акцію піддержала ціла німецька преса і тому пожертви зросли вельми. Не було німця, який не переслав би бодай дрібної лепти на рятунок своїх братів від страшної голодової смерти.

Одначе широко закроєна акція гуманної організації „Брати в біді" та німецької преси, яка вдарила на тривогу і висвітлила основно причини голоду в СССР, закликаючи весь культурний світ осудити послідовну політику большевиків винищування голодом мирного населення. Большевицький уряд, який постійно заперечує факт істнування голоду на просторі СССР, заборонив в останньому часі „Торгсінові" приймати грошеві і харчеві посилки від організації „Брати в біді". Одночасно большевицька преса розвела скажену кампанію проти Німеччини. Офіційна телеграфічна агенція большевиків „ТАСС" заперечує, наче би „Торгсін" або якісь інші совітські торговельні організації та банки заключували з організацією „Брати в біді" якунебудь умову і ніяких грошевих та харчевих посилок від цієї організації не приймали. Далі ТАСС додає, що „Торгсін" робить усі можливі заходи, щоб організація „Брати в біді" не могла пересилати гроші, які вона збирає в Німеччині, до СССР ніякими бічними шляхами. „Ізвєстія", большевицький центральний орган додає від себе до тієї вістки ТАСС-а такий коментар:

„Німецька преса намагається відтягнути увагу населення від власних внутрішніх труднощів у Німеччині і тому почала містити брехливі наклепи і заклики славнозвісної організації „Брати в біді". Одним словом большевицька преса впевняє, що в Німеччині дійсне пекло, а в СССР рай.

А ті голодні німці, які одержали грошеві посилки з Німеччини, помандрували до совітських вязниць. В їх імені надходять до Німеччини такі характеристичні дописки на посвідках різбору: „Нам роскішно живеться", „Ми не потребуємо ніякої фашистівської допомоги", „За ваших 10 марок я купив собі перфуми, пудру і стяжки", або: „Мамо! Надішли гроші, бо хочу купити собі ровер". Нещасні, які мусіли писати такі дописки, конають по брудних вязницях, жадні скибки хліба. А тут такий глум і наруга: „пудер і перфума".

Дійсно, не знаєш справді, що тут більше: цинічна брехливість Москви, з якою вона заперечує переслання міліонів марок на підтримання голодних німців та населення інших поневолених націй, чи нечувана жорстокість Москви, з якою вона мститься на власних німцях, що вмирають з голоду, за політику німецького уряду супроти СССР. Коли московські можновладці сподіються примусити німецький уряд до капітуляції і Східнього Льонарча, загрожуючи винищити голодом рештки німців у СССР, то вони мабуть дуже помиляються. Але в московській вязниці народів гинуть з голоду не тільки самі німці. Українці поза межами СССР не повинні обмежуватися самими лише протестами проти московських голодоморів в Женеві та поза нею, а розвинути належну протимосковську акцію, бо Москва — це голод і визиск.

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

Віднайшли адмірала Бирда.

ЛЬОНДОН, 13. 8. ПАТ. Вчора віднайшли й врятували адмірала Бирда, американського подорожного і підбігунового дослідника. 20. липня одержано від Бирда радіотелеграму, в якій він просив, щоби його шукали, інакше він згине з виснаги. Двічі роблено в останніх тижнях зусилля віднайти його, але щойно третя спроба вдалася. Вчора група, яка 8. ц. м. вирушила з операційного місця, добилася до хати Бирда, положеної в китовому заливі в околиці бігуна. Бирда, що перебував у тій хаті від 28. березня ц. р. задля метеорольогічних студій, знайшли дуже виснеженого, але в доброму настрою. Група, зложена з трьох людей, яка добилася до Бирда, відбула свою дорогу крізь ледову пустиню в моторовім тракторі.

—o—

По широкому світі.

— Архикнязь Отто Габсбург приїхав з Копенгаги до Гельсінгефорсу, звідки вибирається самоходом в подорож по північній Швеції.

— З наказу німецького міністра військових справ ген. Бльомберга військові особи, звертаючись особисто до Гітлера, мають говорити „Mein F hrer".

— Італійський та австрійський уряд рішили піднести взаїмно свої дипльоматичні станиці до ранги амбасад.

— Біля Гановеру арештовано католицького священика, що відмовився дзвонити в дні смерти Гінденбурга.

— Китайська делеґація на найближче засідання Ліги Націй одержала інструкцію не узнавати держави Манджу-Ко і домагатися нового вибору Китаю до Ради Ліги.

— У Латвії засудили колишнього міністра скарбу Анпуса за зловживання при закупі большевицького цукру. Суд засудив Анпуса на 3 роки до дому поправи і відобрав громадянські права.

— На місце Папена делеґатом Німеччини для басейну Саари призначив Гітлер Йосифа Біркеля.

— У Берліні підписали торговельний договір з СССР про довіз большевицьких товарів до Німеччини.

— У Берліні кружляють поголоски, що провідники австрійських націонал-соціялістів Ґабіхт і Фоваренфельд арештовані.

—o—

Ґдовський слухав його і ледви стримував свою відразу.

Ах, з якою насолодою він втоптав би в болото Шуґаєва!

Ґдовський не міг не писати. Бувало, він стримував себе, не підходив до стола, але образи починали мучити його, як примари, серце переповнялось чуттям і він уже не міг стримати своїх поривів, сідав до стола і писав цілими годинами.

А коли написав, мов скупар ховав свій рукопис і тремтів над ним, але час минав, гроші пізали скоро і вкінці він брав рукопис і з поклоном ніс його до Шуґаєва.

— Жери, — говорив він йому з ненавистю і з погордою, але Шуґаєв за останній час вже звик до його поведінки і добродушно сміявся.

— Скільки там?

— Пять аркушів!

І Шуґаєв зараз-же видавав йому чек та докидував:

— Ти тільки пиши, Тимчику, а ми вже будемо старатись за все інше.

Ґдовський блід з люти, але не находив слів, щоб йому відповісти. Шуґаєв казав правду: межи ними заключений договір, а він виповнює умови совісно і точно. Але бувало, що Шуґаєв цілковито задурманений своїми успіхами, забувався до тої міри, що починав нахвалюватись перед Ґдовським. А цього Ґдовському було вже забагато.

— Ти збожеволів, — кричав він: — нахваляйся перед іншими, але перелімною не смій називати ні одної річи своєю! Не смій! Все моє! Мої думки! Моя кров!

Шуґаєв лякався його вибухів і старався його втихомирити.

— Залиши! Адже я це так тільки сказав, чого ти лютуєш!

— Не говори так! Досить з тебе, коли ти з моїй неприязности жлаєш і нахваляйся, при мені не смій!

Але інколи бували й інші розмови.

Шуґаєв з поважним, насупленим обличчям говорив:

— Всі дивуються, звідки це в мене такі песимістичні погляди. І справді. В тебе все страшно понуро виходить. Чи не можнаб так щонебудь веселішого? Га?

Ґдовський погірдливо звизав раменами.

— Пошукай собі когось за вищу ціну, — відповідав він насміхаючись: — я пишу так, як умію і як відчуваю.

— Ну, бачиш, ти вже й сердишся. — лякався Шуґаєв: — адже я тільки так... Всі вдоволені.

— І я тільки так..

— Пиши як хочеш, тільки пиши, — втихомиреним тоном говорив спокійно Шуґаєв і витягнувши з кишені записну книжку, починав діловиту розмову:

— Оттут є замовлення, які треба виконати і гарно і скоро!...

Він заглядав до книжки і чванливо докидав:

— Розривають попросту. Дай сюди! Дай туди! Біда! Так от: на майбутній рік я обіцяв до „Розмов" повість так на пять аркушів, до „Живого Слова" обовязково роман, а крім того до „Посівів" так на три аркушики. До „Розмов" просили на січень. Щось на сучасні теми. Знаєш, там фабрики...

Ґдовський вибухав:

— Я не на замовлення тобі пишу. Пишу, коли захочу.

— Знаю, друже, але коли вже обіцяно.

— Я не можу ручити...

— Слухай, я платитиму тобі по 500 рублів, по 500! — сказав якось Шуґаєв, коли Ґдовський палко вже обурювався, як врешті він відповів прибито:

— Добре, я постараюсь.

І він писав для Шуґаєва, а Шуґаєв друкував і насолоджувався зниманою літературною славою.

(Далі буде.)

Товари блаватні
ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА, ПОСТ ЛЬ
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 160—180 Телефон 25-55.

На порозі нового шкільного року.

Під увагу українським батькам взагалі, а з Покуття зокрема.

МАЛО НАШИХ ДІТЕЙ ІДЕ ДО ШКОЛИ.

Без огляду на тимраз трудніші обставини, наплив до польських і жидівських середніх і фахових шкіл збільшується постійно. У звязку з тим міністерство освіти передбачило творення двох і трьох відділів І. кляс середніх шкіл нового типу, а також задумує стягати вищі кляси старого типу, щоби творити рівнорядні відділи нових гімназій.

Про такий натовп молоді до українських середніх чи фахових шкіл якось не чувати. Воно правда — підготовка українських дітей, переважно селян і сільської інтелігенції не приходить так легко, як підготовка польських і жидівських дітей по містах і містечках, де є 6- і 7-клясові школи. Одначе при добрій волі й розумінні для справи, можна ті перепони легко перебороти: можна дати до вищих кляс всенародніх шкіл Рідної Школи вищого типу або просто приватно підготовити дітей до вступних іспитів. І при цій добрій волі найшлось би кого і кому підготовляти. Та тут — на превеликий жаль — бачимо іншу, глибшу перепону: недоцінювання справи, якесь душевне заломання, наслідком чого можна запримітити неохоту давати дітям дальшу освіту.

Є МІСЦЕ ДЛЯ СВОЇХ МІЖ СВОЇМИ.

А чейже ясно як сонце, що такий стан нікому іншому не принесе у наслідках шкоди, як саме українському народові і тим українським дітям, що їх батьки могли б подбати про дальшу для них освіту, а того не зробили. Правда — як тепер справи стоять — на державні посади нема що українцям числити. Але попри це є інші можливости серед міліонового моря українського народу найти умовини праці і бути хосенним для загалу. Можуть чужі вигідно жити між нашим народом і з нашого народу, — можуть і наші діти. Тільки одно треба мати перед очима: В конкуренційній боротьбі за умовини життя виграє — з більшою освітою, проворніший, з ініціятивою. Малоосвічений піде очевидно — на задній плян. Мало того: заходить справдана небезпека, що історичне колесо розторощить його і він стане зчасом поживою для чужої культури, служитиме чужим богам.

ЗМІНИ НА ПОКУТТІ.

А тепер хочу декілька слів посвятити Покуттю, де короткий час перебував на вакаціях. З Покуттям вяжеться в нашій уяві Гуцульщина зі своїм Косовом, Жабем, Космачем, Ворохтою, — Покуття нагадує нам її славну Коломию-непомию і Заболотів і Гвоздець і Снятин...

Колись Покуття перед вело, а українська коломийська гімназія була одна з найкращих і найчисленніших під оглядом фреквенції. Що правда гуцульських дітей було там завсіди дуже мало, білі круки. І хто знає, чи між іншим брак своєї рідної гуцульської інтелігенції не є причиною, що всілякі галапаси жирували колись і жирують тепер на білому гуцульському тілі тай... не без успіху!

Алеж бо тепер і зрешти Покуття прозрилися доплив до наших середніх шкіл. І це для нас як нації дуже загрозлива справа.

КОЛОМИЙСЬКІ ГІМНАЗІЇ.

Дві прегарно вивінувані українські гімназії в Коломиї державна і приватна. Мужеська державна у власному будинку, що колись числила тисячу учнів, нині заледви поверх 2 сотні Невжеж Покуття не в силі її вщерть заповнити?

А друга дівоча гімназія Рідної Школи займає цілий II. поверх „Народнього Дому". Від часу, коли її першим директором був теперішній візитатор Кураторії Л. Ш. О. радн Галібей, аж по нині (під директурою проф. Микитюка) гімназія ця має найкращу славу і найкращі умовини розвитку. Кабінети фізикальні, природничі, географічні вивінувані прегарно, дуже багаті бібліотеки учительства й учнів. Всі учительські сили іспитовані. А про висліди навчання найкраще хіба говорить факт, що напр. при цьогорічній матурі були всі допущені і здали всі. Тай то не якбудь, але більшість з відзначенням!! Одним словом завдяки жертвенній праці зовсім відданого свому званню учительського збору, при допомозі дбайливого Батьківського Комітету і Старшини Кружка Рідної Школи, при доброзичливій прихильності Управи „Народнього Дому" — гімназія Рідної Школи в Коломиї стоїть на високому рівні. Хоча від 3 літ фреквенція постепенно збільшується, одначе до переповнення ще далеко. А вона зовсім заслугує на те, щоби її мури не містили всіх, що зголошуються, щоби треба поширювати убікації. І це можнаб зробити, якщо найшла би потреба.. При цій нагоді доцільно підкреслити, що Кураторія Л. Ш. О. дозволила на коедукацію в клясах нового типу гімназії Р. Ш. в Коломиї

ПОКЛИК ДО РОДИН З КОЛОМИЙЩИНИ.

З огляду на те, що умовини удержання й прохарчування дітей у Коломиї розмірно лекші і дешевші ніж по інших містах, комунікація дуже вигідна, повинні батьки з цілого Покуття доконче заповнити обі наші гімназії (державну і приватну Рідної Школи) своїми дітьми. Зокрема цією дорогою звертаю увагу наших діячів і видніших селян на Гуцульщині, щоби й гуцульську молодь (хлопців і дівчат) підготовити і звернути до наших середніх шкіл у Коломиї. Бо велику шкоду та великий національний гріх має той, хто міг порадити, справити, допомогти, щоби українська талановита дитина пішла до середньої чи фахової школи, а того не зробив!

Ще пару днів часу до початку нового шкільного року, — використаймож цей короткий час якнайінтенсивніше!

Іван Герасимович.

Підозріле інтерво.

БЕРЛІН, 13. 8. ПАТ. Оголошене 10. ц. м. в „Національцайтунг" інтерво з ген. Шенбург-Гартенштайном, делегатом австрійської армії на похорон Гінденбурга, заскочила австрійські кола. Австрійське посольство в Берліні заперечило рішучо докладність цього інтерво. Ген. Гартенштайн, який находиться в подорожі по Німеччині, заявив, що є обурений перекрученим змісту його розмови, оголошеної як інтерво. Він не розмовляв взагалі на політичні теми, а говорив тільки про військові традиції й спогади. Як зачувати, австрійське посольство задумує витягнути з цього дальші консеквенції дипльоматичним шляхом.

Чи читали Ви вже
„Жорна" ч. 15
Ціна тільки 25 сот.

Зпоза океану.

СЛАВЯНСЬКИЙ ЖУРНАЛ В АМЕРИЦІ.

Цього місяця появився у Ню Йорку піврічний журнал в англійській мові, п. н. „Славія", як „піврічний огляд присвячений життю і культурі народів, що походять з краю славян: чехословаків, поляків, югославян, сербів, хорватів і словінців, росіян, українців і болгар" — як сказано на окладинці. Як редактор підписаний Б. Н. Мілосевич, передплата 1 дол. на рік, поодиноке число 50 ц., адреса ч. 466 Вест 23-та вул. в Ню Йорку. В першому числі, що отсе появилося є такі статті: Проф. Клеренс Маннінг: „Велика славянська родина"; Йосип Ганц: „Чехословацький дух упродовж століть"; Приятель Польщі: „Роля Польщі в мистецтві й цивілізації"; Ф. Соднікар: „При перегляді югославянської літератури"; Давид Бурлюк: „Російські письменники й всесвітня література"; Н. Н.: „Романтика української іміграції"; д-р Віктор Вофек: „Цікава історія славянської іміграції в Клівленді"; Віліям Шванда: „Великий крок уперед"; Мечислав Мархлевський: „Подорож через Польщу"; Обсерватоор: „Соколи й боротьба за кращий лад"; також: „Огляд з Югославії, Чехословаччини і т. п." і „Посеред славян в Америці".

Статті кожної групи еміґрантів написані земляками тих груп, отже не повинно би бути незнання у справах поодиноких національностей. В статті д-ра Мархлевського нема нічого образливого для українців, а всеж дивно звучить речення, що в Польщі „є також коло 5 міліонів російських католиків або уніятів". У статті про славян у Філядельфії багато симпатичних заміток про українців, таксамо в огляді життя славян в Ню Йорку й околиці. Тут нас вражає те, що хор при греко-католицькій церкві Пред. Діви називається „Карпато-Російський Хор", хоч він зложений з підкарпатських та галицьких українців, яких видко на образку, поміщеному в журналі. Зате приємно вражає нас „Архипенко, як творець „Архипінтури" і про нього сказано, що це один з найбільших славянських артистів, український маляр і різьбар". Книжка має багато образків і має на меті зазнайомити американсько-англійський світ зі славянським рухом в Америці. Обіймає 96 сторінок друку великої 8-ки. (У. П.)

ЗА ВІДНОВУ ІДЕЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.

Українсько-католицька парохія св. Юрія в Ню Йорку студіює поважно ознаки занепаду українського населення і громадського життя в Ню Йорку. Ширші збори комітету і запрошених гостей у понеділок 30. липня, під проводом о. П. Понятишина, вислухали заміток громадян і прийшли до висновку, що нюйорська українська громада мусить вжити всіх засобів, щоб рятувати своє істнування. Найважнійшим засобом до цього є поширити ідею української народньої школи і тому треба звернути увагу цілого громадянства на цю справу. Мають бути скликані окремі збори громадян у справі поширення шкільного діла, а головно масового впису дітей. Збори відбудуться в пятницю 10-го серпня в год. 8 ввечір у церковній галі св. Юрія при 7-мій вулиці. (У. П.)

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ СЕМИНАР В КАНАДІ.

Часопис „Українські Вісти", з Едмонтон, Альберта, Канада, повідомляє з епископської канцелярії у Вінніпеґу, що Преосвященний Василій робить приготування для оснування малої й великої української католицької семинарії в Канаді.

НЕДУГА ПРЕОСВЯЩЕНОГО ВАСИЛІЯ В КАНАДІ.

Преосвященний Василій Ладика занедужав був важко на рожу на лиці підчас візитації в Дофин. Там мусів пролежати у шпиталі 9 днів, а подужавши вернувся до Виннипеґу. З доручення лікарів Преосвященний мусить дома ще лежати.

Катастрофи на східно-китайській залізниці.

ХАРБІН, ПАТ. На засіданні адміністраційної ради східно-китайської залізниці директор Рудий склав звіт про напади на поїзди і катастрофи на східно-китайській залізниці.

Від 1. січня до 6. серпня ц. р. було 16 катастроф внаслідок знищення залізничої лінії; 91 нападів на залізничі стації. 116 службовиків схоплено, 36 убито, а 192-ох поранено. Знищено 21 паротягів і 207 вагонів. Тому дир. Рудий домагався збільшення сторожі, щоби забезпечити життя і майно службовиків та уможливити правильний рух на залізниці.

ПЕРЕМОГА НАД КИТАЙСЬКИМИ КОМУНІСТАМИ

ШАНҐАЙ, ПАТ. Між урядовими військами і відділами китайських большевицьких банд дійшло до завзятих боїв у провінції Фу-Кіен. Ескадри літаків урядових військ обкидали бомбами большевицькі відділи, які втікають.

ПРАВНІ ПОРАДИ.

Новий кодекс про зобовязання.

VII.

ОБОВЯЗКИ ПОКУПЦЯ.

Покупець обовязаний відобрати річ до означеного речинця, бо в протилежному випадку небезпека спадає на нього. Покупець має заплатити устійнену договором ціну купна, бо продавець має право задержати річ. Коли продану річ надсилає продавець з іншої місцевости, покупець платить ціну купна щойно, коли огляне надіслану річ. З хвилиною, коли дістав закуплену річ або має змогу користуватися набутим правом, обовязаний платити законні відсотки від договірної ціни купна. Відсотки має платити теж тоді, коли ціну купна на основі договору має платити пізніше.

Кодекс знає теж продажу на пробу, з правом відкупу і правом первокупна.

ПРОДАЖА НА ПРОБУ.

Продажа на пробу буває тоді, коли покупець купує річ, але під умовиною, що її наперед випробує себто переконається чи вона добра. Тому має право відступити від купна в точно означеному речинці, коли йому річ не подобається. Коли підчас купна не означено речинця, тоді продавець може визначити покупцеві відповідний речинець. Коли покупець затримає собі річ або до означеного речинця не повідомить продавця, що куплену річ звертає, тоді договір купна є заключений невідклично (стаття 339).

ПРАВО ВІДКУПУ.

Право відкупу буває тоді, коли підчас продажі продавець заявляє згоду відкупити від покупця ту саму річ до точно означеного речинця. Закон каже, що продавець може відкупити річ до пять років; коли би в договорі продавець з покупцем устійнили довший речинець, то всеж таки на основі закону скорочується його до пять років і тільки в тому часі продавець може відкупити продану річ. Продавець мусить звернути покупцеві таку саму кількість грошей, яку дістав при продажі. Крім того обовязаний звернути покупцеві конечні і пожиточні витрати. Коли покупець продав уже річ або її обтяжив, хоча знав про бажання продавця відкупити цю річ, тоді мусить заплатити відшкодування. Продавець має право відкупити продану річ навіть від третіх осіб, коли вони знали про застережене право відкупу, або це право було записане в грунтовій книзі. Права відкупу не може продавець перенести на своїх наслідників або відступити їх особі третій (статті 340—344).

ПРАВО ПЕРВОКУПНА.

Продажа з правом первокупна буває тоді, коли продавець вимовляє собі відкупити від покупця продану річ по такій ціні, яку дають покупцеві треті особи. Таким чином покупець може відпродати закуплену річ особі третій під умовиною, що продавець не відкупить тієї річи. Покупець обовязаний повідомити продавця пр зміст договору продажі з третьою особою. Тоді продавець мусить до тижня від дня повідомлення відкупити рухому річ, а до одного місяця нерухомість, хіба що погодився відкупити в коротшому речинці. Коли покупець продав уже річ третій особі і не повідомив продавця, або подав зміст договору продажі з третьою особою незгідний з правдою, тоді продавець може домагатися від нього відшкодування. Продавець може відкупити продану річ навіть від третьої особи, коли вона знала, що продавцеві прислугувало право первокупна до тієї річи. Цього права первокупна не може продавець передати своїм наслідникам (статті 345—351).

КУПНО-ПРОДАЖА НА СПЛАТИ.

Новий торговельний кодекс, який обовязує від 1. липня ц. р., нормує в статтях 555—567 договір купна-продажі на сплати. В щоденному житті господарська скрута накинула всім людям цей рід торговлі і тепер купна-продажі відбуваються майже виключно на сплати. Основні постанови торговельного закону такі:

Продавець продає рухомі речі за ціну, яку покупець сплачує. Продавець віддає продану річ покупцеві в користування, хоча ціна купна ще не заплачена і хочби навіть застеріг собі право власности. Коли продавець дістав від покупця векселі на покриття або забезпечення ціни купна, то постанова торговельного закону про сплату ціни купна сплатами обовязують далі. Продавець відповідає покупцеві за фізичні і правні хиби проданої річи на сплати. Від тієї відповідальности не може продавець звільнитися ані її обмежити, хочби навіть покупець зрікся її в договорі. Ніякий договір не може відобрати права вимагати відшкодування або доходити своїх претенсій, коли продана річ має фізичні або правні недостачі.

СПЛАЧУВАННЯ ЦІНИ.

Продавець може домагатися негайної заплати решти ціни купна на випадок не заплачення в означеному речинці поодиноких сплат тільки тоді, коли **при купні покупець згодився на це і договір купна з тією згодою списано на письмі.** Одначе продавець може скористати з того права себто вимагати негайної заплати решти ціни купна тільки під двома умовинами:

1) коли покупець не заплатив в означеному речинці бодай двох сплат і коли 2) сума обох тих сплат перевищає одну пяту ціни купна.

РОЗВЯЗАННЯ ДОГОВОРУ.

Продавець може теж відступити від договору продажі на сплати, але: 1) **покупець мусить залягати з двома ратами:** 2) **сума обох сплат мусить бути більша ніж одна пята ціни купна і 3) продавець взивав до заплати залеглих сплат, визначивши додатковий речинець і загрозив, що на випадок не заплати відступить від договору.**

В щоденному житті виглядає так: У крамниці блаватних товарів купець продає добродійці матерії за 100 зол., платних у 10-ох сплатах по 10 зол. місячно. Добродійка годиться на сплату ціни по 10 зол. місячно. Одначе минає три місяці і добродійка не платить ні сотика. Тоді купець мусить візвати добродійку заплатити собі сплати разом, визначити її додатковий речинець і загрозити, що коли не заплатить всіх трьох сплат одночасно, тоді він зрікається дальшої сплати і домагається звороту матерії. Коли купець дістає першу сплату 10 зол., а пізніше добродійка не заплатила двох чергових рат, хоча підписала договір купна, тоді він може домагатися негайної заплати решти ціни купна судовим процесом.

СПЛАЧЕНІ СПЛАТАМИ ГРОШІ НЕ ПРОПАДАЮТЬ.

Всякі застереження в договорі, що покупець тратить право до вплачених сплат, коли не заплатить решти ціни купна, є неважні.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 15. СЕРПНЯ 1934.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Лист зі столиці на провінцію.

Львів, 13. серпня 1934.

Сиділо нас учора за столом чотирьох: лікар, адвокат, інжинір, журналіст; майже загальні збори культурного товариства. Після довшої дискусії всі погодилися, що добре було би завести на вакації у пресі оригінальні загальні привіти для приятелів і знайомих, такі як завели недавно з нагоди Великодних свят. „Бажаємо Вам якнайкращих вакацій...“ десять адрес і один підпис, або одна адреса з десятьма підписами. Як хто любить листівки з краєвидами, можна би додавати ілюстрацію.

Без настрою писати важко, а коли прийде настрій, чи не жаль витрачати його на таку Сизифову працю, як перелив чорнила на папір крапля за краплею?

— Нема то як поетам! — зітхав один застільний побратим з практичної професії. — Напише котюга раз на кілька місяців вірш з освідчинами і має спокій.

— Нема то як буржуям! — поправляв його другий — виїде такий на літо за кордон і навіть з вікна ваґону не плюне...

Але що має робити — погодились ми всі — скромний, тихий львовянин, який дістає з провінції листівки: „Що чувати? пишіть що!“ Ще коли така листівка приходить на вакації з якоїсь гарної гірської закутини або знад моря, така лють бере тебе, що маєш охоту вирізати клаптик ґазетної хроніки зперед року і післати її з допискою: „Читайте“.

Обіцяв я приятелям виручити їх і списати кілька спільних вражінь і думок. Ані за марку платити не треба, ані за місце в ґазеті, і без настрою обійдеться; професійна робота.

Отже:

Погода. Можна витримати, коли нема громів. Метеорольоґічні прогнози обіцяють безхмарне небо з легко зміною тенденцією. Небезпека повені у Львові минула.

Безробіття. На недостачу праці жалуватися не можемо. Відробляємо за тих, що виїхали. Лікарі пацієнтів не мають, бо хорі виїхали лікуватися. В двокатурі застій; цивільні і карні процеси щойно підготовляються у мертвім сезоні. Інжиніри роблять поміри на прогульках і підшукують пригожого терену.

Спорт. Наша перемиська дружина „Сян“ виграла проти самбірської „Корони“. Наші ідеольоґи фізичного відродження, вірять у силу вповертованих ніг, ще вагаються, чи не післати би „Сяну“ до Вімбльдону.

Кіно — огіркові; нагадують „мізерію“. Інтеліґентній людині соромно туди ходити. Нпр. на сім програм за останній тиждень тільки в одному варт було перечекати перерву і ще раз оглянути фільму.

„Чіб“ мабуть Ви бачили? Йде досі третій місяць. Можна ходити і кілька разів. Це єдина тепер у Львові **kleine entzückende Frau.** (До речі, хоч малолітня, вдруге вийшла цими днями заміж). Бували випадки, що директори і домовласники приходили до редакції прохати безплатної карти, щоби нарешті солидитися, що це таке за мадярське слово.

Загальнокультурні справи. Підготовляємо Всеукраїнський Національний Конґрес. Проект резолюцій майже устійнений: виправляємо ще текст, у порозумінні з В. Приходьком, ультимативних домагань до великих держав світу, щоб дали нам те, що нам історично і ґеоґрафічно належиться. Єдиний клопіт: як зорґанізувати всіх тих, що не прийдуть на Конґрес, коли до них не доходять ні книжки ні часописи?

Література і мистецтво. Письменники підготовляють рукописи, малярі образи і підмальовують деякі церкви, жінки латять сукні на осінній сезон. У жіночій моді такі новини: черевики з того самого матеріялу, що сукня: мають ту прикмету, що не витримують довше, як сукня: один, півтора сезону. Паньчохи „Реліятекс“ львівського винаходу виключають можливість, щоби очка передерлися. Нові шалі (Схіпарелі) нагадують гаремові серпанки, закривають уста і підборідок. Напильники поміщують фляконики з перфумою; торбинки мають маґнетичні замки — це не помагає проти злодіїв, але намаґнетизовує особу.

По широкому світі. Читайте часописи зперед 1914. року.

Львів. Львів має дуже гарну околицю. Дуже приємне в ній те, що на проходах за містом надибуєш на вакаціях дуже мало знайомих; а навіть вони якось дискретно сторонять від нас. Дешеві поїзди до Славського і до Заліщик мають одну хибу: не звертають грошей на випадок непогоди в дорозі.

Так собі у нас. Люди нічого не пишуть, де, як і на чиї гроші живуть. Рукописи, що пролежали в редакціях місяцями і роками, добуваємо наверх, наче футра в літі і дивимось, чи нема в них занадто багато дір, щоби людям на очі показати. На обличчях тих, що вертаються зі села, видно відпочинок. Деякі не чули нічого про смерть Гінденбурґа, Дольфуса, Бабія, ані про повінь і є про що з ними погуторити.

Дома. Робимо порядки: купили нафталіни, терпентини, „фліту“ і не приймаємо нікого.

Ще поетичне закінчення.

Страшенне приємно мучитися на вакаціях у великому місті і мріяти про далекі моря, тінисті гори, золотисті пляжі. Коли почуваєш себе покривдженою жертвою долі це пожвавлює апетит, аміцнює сон, розбуджує вражливість.

З ніжним зворушенням думаємо про вас усіх, наші близькі, якто і ви мучитеся прикбируючи сили до цілорічної праці спортом, сном, харчем і цілющою нудьтою. Приємно подумати, що вернетеся з новими вражіннями, новою шкірою, може навіть новою орієнтацією на Схід або Захід.

Цілуємо вас і бажаємо, чого самі собі бажаєте

Ваші

(йдуть підписи і печатка.)

П. С. За грішми не пишіть, бо весь капітал зі Львова вивезли ті, що потребують лікування.

Одним словом усі договірні постанови, менше корисні для покупця, ніж постанови згаданих статтей закону, є неважні. Таким чином замісць некорисних умовин договору продавець може виконати корисніші постанови закону і договір купна на сплати буде важний, хочби навіть продавець був дуже невдоволений з такого ненадійного ходу справи. Словом новий закон береже покупців перед лихвою і визиском продавців.

ВІДШКОДУВАННЯ.

Коли покупець не платить сплат і внаслідок того продавець відбирає продану річ, може він домагатися винагороди за знищення, або ушкодження річи.

*

Постанови цього закону не відносяться до продажі на сплати цінних паперів. Крім того не обовязують при всіх тих договорах купна-продажі, де ціна купна перевищує 15.000 зол.

Як большевики показують чужинцям свій „рай".

(УП) Швайцарська газета „Ное Цюхер Цайтунг" з 8. ц. м. приносить короткий зміст скарги московського поета Ілії Еренбурга до уряду про те, як в Совітах обдурюють чужинців. Европейці приїздять до Совітів, щоб оглянути новостворений рай. Ними опікується державна організація „Інтуріст". Хто лише приїде до них, все попаде під опікунчі крила цієї організації, яка дбає за те, щоб чужинець виніс з Совітів враження, що нібито нема нігде кращого раю, як там. Задля того влаштовується спеціяльні гостинниці, влаштовується забави, балі, продається найдобірніші страви і т. п., а закривається перед чужинцем все те, що могло би зробити на його недобре враження. Чужинець не бачить довгої черги перед крамницями з хлібом. Не везуть його й до Нижного Новгороду в робітничі квартали, де сотнями цілими душаться робітники в малих кімнатах, де новозбудовані робітничі касарні відразу розпадаються і виглядають богато гірше від найнужденніших кватир старого типу і де люде на стаціях днями, вичікують, щоб дістати карту їзди, а урядники поводяться з ними як з худобою. Сам Еренбург живе в якомусь готелі, де навіть часом і чаю не можна дістати. Одного разу він пережив таке, що готель його прибрано квітами і веліпери повдягалися в нові одяги. Показалось, що все це були спеціяльні люде з Інтуріста та що туди мала заїхати якась чужинецька прогулька.

Так виглядає в дійсности совітський рай. Це вже великий поступ, коли дозволяють горожанам скаржитись на такі відносини. Про голод на Україні й Еренбург нічого не згадує. А там контраст між дійсністю та „патьомкінськими селами" ще більший, як денебудь в Московщині.

Новий японсько-совіт. конфлікт на Д. Сході.

(УП) Крім питання східно-китайської залізниці, про яку вже довший час ведуться балачки між москалями й японцями, виринуло тепер на світло денне нове питання японських нафтових концесій в північній частині півострова Сахаліну. Це питання має свою історію, яка може найкраще виявляє методи московської роботи на Далекому Сході, тож її треба згадати.

Після закінчення світової війни японці обсадили були своїм військом Уссурійський край. Після розбиття армії Колчака на Сибірі большевицький наступ спинивсь був на границях японської обсади. Вони не поважились наступати на японців, хоча мали щось коло 300 тисяч війська, а в японців були лише дві дивізії та коло 20 тисяч недобитків білогвардійців. Аж під натиском Америки й Англії японці звільнили цю країну, віддаючи її в руки большевиків. В міжчасі большевицькі банди, вложені в більшости з каторжників, робили своє. Вони рішили очистити Далекий Схід від буржуазії, проводячи московські гасла в життя, і вирізали в місті Миколаєві на Далекому Сході 5.000 японців, мирних громадян того міста. Не щадили навіть дітей при тому. Японці в заміну за те обсадили були півостров Сахалін як запоруку за те, що большевики виплатять родинам пошкодованих японців відповідне відшкодування. Москалі такого відшкодування виплатити не хотіли, а японці зновуж таки під примусом Америки мусіли звільнити й обсаджений північний Сахалін, бо полудневий і так до них належав ще з часів миру в Портсмуті. Зробили вони це під тою умовиною, що большевики признали їм в тій частині півострова нафтові концесії. А японцям треба було нафти, бо їхні нафтові джерела на островах не були буде видатні.

Від 1926. р. японці звично розбудували одержані на протяг 10 літ концесії. Вони довели добування нафти до 300 тисяч тон річно, а у скорому часі сподіються довести до 1 міліона тон. В цьому випадку вони булиб зовсім забезпечені нафтою для фльоти і унезалежнилисяб від нафтогово імпорту на випадок війни.

Концесія кінчиться 1936. року. Большевики відкинули пропозицію японців продовжити концесії. Одначе всякому ясно, що японці, які вложили туди свої капітали і до деякої міри унезалежнились від імпорту нафти для фльоти, не так легко здадуть ті позиції. Між обома партнерами починають на цю тему серіозні балачки. Москалі не хотять поступитись ані на крок, але всі здають собі справу, що це є лише їхній маневр, проблений на експорт для пропаґандивних цілей. В дійсності в них нема тепер охоти зачіпатись з японцями і вони підуть не лише на всі можливі уступки, коли японці почнуть балакати серіозніше арґументами попертими гирлами гармат та дулами скорострілів.

З московського „раю".

(УП) Московський терор на Україні дійшов до того, що селяни часами навіть не розбираються йдучи спати, а навпаки надягають на себе все, що мають доброго. Ніхто не знає дня і години своєї долі, залежної від московських чекістів, коли кого заберуть на працю, як кажеться там, на Соловках чи на Далекій Півночі. Тому кожний мусить бути готовий на те, особливо ті, що непевно себе почувають поблизу якогонебудь жидка-чекіста. З правила так буває, що беруть „на працю" на півночі або нічию або просто від праці. Не дають нічого взяти зі собою, бо клунок в руці такого нещасливця може стати зброєю проти чекістського конвою. Люди лягаючи спати, надягнувши на себе по кілька сорочок, якщо вони ще в кого є, та з чоботами або лаптями на ногах. Особливо жінки, яких також висилають на північ, дбають за те, щоб запастись одягом і це їм лекше приходиться, бо їх не так строго обшухують, як чоловіків. А тепер потребується на півночі багато робучої людської сили при вирубуванні лісів чи копанні каналів, тож усі потяги на північ йдуть все переповнені засланцями з України або з Кавказу.

Московська еміґрантська преса доносить, що в Дніпропетровській області ведеться на вільному ринку живий торг новим хлібом, хоч це суворо законом заборонено. Міліція про все це знає, але мовчить, бо боїться помсти селянства. Не помагають і накази московських прокураторів. Місцеві судові власти і начальники міліції на все дивляться крізь пальці і лише про фірму дають накази міліціонерам слідкувати за торговлею хлібом. Навіть замітки в пресі про це не помагають. А таких заміток дуже багато і пишуть їх агенти ГПУ, що тепер звуться робкори чи селькори. За такі доноси карається їх смертю, де лише це можна зробити.

Весною цього року задумали були московські бюрократи поставити на належну висоту харчування колгоспників. Пущено машину в рух. Списано всюди, скільки ложок та „котьолків" треба, а для покращання харчу рішено зорґанізувати спеціяльні куховарські курси. На Україні мали вишколити 56 тисяч кухарів, а на Кавказі коло 10 тисяч. Тимчасом колгоспникам ані не снилось записуватися на ті курси, бо вони знали, що причина голоду полягає не в лихому варенні, а в тому, що нема що варити. Колгоспники були тої думки, що краще для них будуть варити їхні жінки, як дипльомовані кухарі, лише коби було що варити. Замісць курсів вони домагались збільшення пайку хліба та знесення протекційного харчування московських зайдів-пролетарів з міст, яким все дається більші пайки хліба, хоч вони нічого не роблять, а українських селян держиться при роботі на голодному пайку.

Окремий карний закон для України.

Всеукраїнський Центральний Виконний Комітет і Рада Народніх Комісарів УСРР рішили доповнити кримінальний кодекс УСРР в такій редакції: За зраду батьківщини, тобто за дії, вчинені громадянами Союзу РСР на шкоду военної сили Союзу РСР, його державній незалежності або недоторканості його території, якто шпигунство, видання военної або державної таємниці, перехід на сторону ворога, втеча або перелет за кордон — вищий захід соціяльної оборони: розстріл з конфіскатою всього майна, а при облегчуючих обставинах: позбавлення волі на десять років з конфіскатою всього майна. За ті самі злочини, заподіяні військовими службовцями — вищий захід соціяльної оборони- розстріл з конфіскатою всього майна. В разі утечі чи перелету за кордон военнослужбовця — до повнолітних членів його родини, як що вони чим небудь сприяли готованій або заподіяній зраді, або хочаб знали про неї, але не довели про це до відома влади, застосовується позбавлення волі на час від пяти до десяти років з конфіскатою всього майна. До всіх інших повнолітніх членів родини зрадника, що жили спільно з ним або були на його удержанні до моменту заподіяння злочину прикладається позбавлення виборчих прав та заслання до віддалених районів Сибіру на пять років. За неповідомлення військовослужбовцем про готовану або заподіяну зраду — позбавлення волі на десять років. За неповідомлення іншими громадянами: позбавлення волі на час не менший як шість місяців.

—o—

Совітська авіяція.

УП) Англієць Джон Ґріерсон написав недавно книгу про совітську авіяцію. Сам він обїздив майже весь Совітський Союз на літаку, тож менше більше знає обставини. Пише він, що совітська авіяція велика числом і летуни добре вишколені, але в них замало ініціятиви. Слабим пунктом є моторобудування і механіка. Москалі копіюють досить добре чужі моделі моторів, але самі зробити нічого не можуть. Також слабо представляється ремонт. То про военну авіяцію. Цивільна авіяція існує в Совітах лише на папері. Літаки літають неправильно і пасажирів не перевозять. Їздять ними деколи лише службовці. Почта потягами йде скорше, як літаками. Найкраще вдаються большевикам підробки моторів типу „Юпітера".

—o—

Москва ратується перед голодом.

(УП) Американська пресова аґентура „Юнайтед Прес" повідомляє з Москви, що там значно зменшились виглядн на добрі жнива. У звязку з тим виринула у Москві журба, як прохарчувати московський пролетаріят по містах цілого Союзу, на якому опирається вся власть Совітів. Московський уряд рішив побільшити в урожайних частинах Союзу хлібозаготовку, себто говорячи на зрозумілій мові, віддачу селянством хліба Москві. Всі приватні господарства мусять дати на 50 прц. більше, як колгоспи, коли минулого року ця надвишка виносила лише 5 прц. Також рішено звести розпорядок з січня цього року про те, що участки землі засіяні понад плян селянами, не входять в рахунок здачі хліба. Тепер і з тих участків треба здавати хліб. Розпорядок такий видано в січні тому, щоби селян заохотити сіяти більше збіжа з власних запасів, які в кого були, з надією, що збір можна буде задержати увесь для себе. Безперечно, що цей розпорядок про свищену хлібозаготовку відібється в першу чергу на Україні, якій через хлібозаготовки вже від довшого часу бракує хліба. Одначе Москва не журиться тим, що буде їсти українське селянство. Її цікавить лише, щоби вдержати при житті московський пролетаріят по містах

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧНІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Бомбові атентати в Гавані.

ГАВАНА, 13. 8. ПАТ. Перші роковини революції сходили тут в неділю. Застрайкували службовці трамваїв і автобусів. Доконано низку бомбових атентатів. Одна бомба вибухла в клюбі націоналістів, ранячи тяжко дві жінки. Щоби заманіфестувати свої симпатії до страйкарів, робітники зорґанізували великий похід.

—o—

Самоходова катастрофа.

Смерть сина еспанського короля.

ЛЬОНДОН, 13. 8. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що четвертий син колишнього еспанського короля Альфонса XIII. помер нині в Австрії внаслідок самоходової катастрофи. Кн. Ґонцальо враз зі сестрою Беатріче виїхав самоходом на прогульку до Карнтії. Самоходом керувала княжна. По дорозі у Крумпендорф хотіла минути якого наколесника і тому нагло приспішила їзду. Самохід скрутив на бік і вдарив до муру. Раненого князя відвезли на клініку, де він підчас операції помер.

ПАРИЖ, 13. 8. ПАТ. Колишня еспанська королева Вікторія, яка перебуває у Франції, на вістку про смерть сина відїхала поспішним поїздом до Австрії.

Товариство Прихильників Української Господарської Академії,

поставило собі за завдання утримувати Академію та Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання в Подєбрадах.

Вписуйтесь у члени Товариства! Допоможіть ширенню господарської освіти!

За інформаціями звертатися на адресу: Spolecnost Pratel Ukr. Hosp. Akademie. Praha-Dejvice, 1720. Tchecoslovaquie. 154 1—3

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 62-?

— **О. Бережницька,** Львів, Пекарська 35/1, трамваєва зупинка вул. Гофмана, поширила свою вирібню капелюхів і поручає великий вибір елеґантних фасонів від 5 зол. до найвибагливіших моделів. Всякого рода замовлення, як прим. шлюбні капелюхи, жалобу виконує терміново. Приймає перерібки. Наука модиярства. Свій до свого!

— **Додаткові вписи** приймає одинока **Українська Торговельна Школа у Львові,** вул. Хшановської 9. — Наука починається 21. серпня 1934. 156 1-2 **Управа.**

— **Продовження літнього сезону.** Всі ті, що їм слотливе літо не дало змоги лікуватись цілющими купелями в Черчі матимуть тепер добру нагоду покористуватись гарною погодою

— **Додаткові вписи** до держ. шевської школи в Коломиї відбудуться від 13. до 18. серпня ц. р. від год. 1—12 передпол. і 3—5 попол. при вул. Алея Вольносьці ч. 32. Кандидат мусить мати 14 років і скінчену 4 кл. народньої школи. До запису треба зголоситися з батьком або опікуном і предложити: 1) метрику уродин або відпис, 2) шкільні свідоцтва, 3) свідоцтво щіплення віспи і заплати вписове. Кандидатам з подальших околиць ближчих інформацій подає дирекція листами.

— **Невже нафта подешевіє?** Урядові чинники у Варшаві переговорюють з представниками нафтового промислу, натискаючи на них, щоб обнизили ціни нафти. Надіються осягнути знижку на 20 проц.

— **Населення Стрия.** З обчислень по кінець червня ц. р. Стрий має 32.096 мешканців. На основі релігії діляться вони на 11.242 римо-католиків, 11.269 жидів, 8.786 греко-католиків, 772 евангеликів і 27 православних.

— **Львівська хроніка.** Арештовано 33-літню Селену Рогойську, урядничку скарбової палати, за те, що виманювали від легковірних людей гроші, обіцюючи їм виробити посади. — На вул. Янівській військовий мотоцикль переїхав 6-літну дівчинку, яку в тяжкому стані відставлено до шпиталю. — В ресторані Кольонського при вул. св. Софії застрілився 26-літній поручник резерви Вацлав Тепфер після телефонічної розмови з якоюсь жінкою. — Поліція перевела в цілому місті загальну нагінку на підозрілих людей, причому придержала кількасот осіб, з яких більшу часть арештувала. — При вул. Коперника повісився купець Юрій Ананієв з причини непорозумінь з жінкою. — При вул. Баденіх окрадено мешкання професора політехніки Сухарда, забираючи ґардеробу й дорогоцінности. Злодії арештувала поліція і вкрадені річи відобрала.

— **Покинені діти.** На протязі цього року поліційні органи у Варшаві доставили до міського захисту для дітей 370 немовлят, найдених на вулиці, в сінях, кльозетах, на смітниках і т. д. Переведені доходження ствердили, що покидають дітей найчастіше нешлюбні матери або опущені самітні жінки.

Сьогодні в Театрі Ріжнородностей

„Якби я хотіла“

Комедія в 3-ох актах реж. Р. Невяровича.

— **Мексиканська ідилля.** Перед кількома днями банда із 100 людей напала на мексиканське містечко Віста Гермоза. У пообідній порі, коли всі спочивали, окружили вони містечко, підпалили його з усіх сторін та розпочала обстріл із скорострілів. Згинуло 53 мешканців і згоріло 60 домів. Доконавши свого „діла“ банда вернулася в гори.. Думають, що злочинці, це члени відомої „партії соціяльної оборони“.

— **Пригода в цирку.** Останньої суботи в однім із цирків міста. Байон повстав при виході страшний натовп. Одна пані, яку стиснула юрба, обурена цим вдарила якусь дитину в лице. На це батько дитини добув револьвер і почав стріляти. Від його куль згинуло двоє людей. Обурена юрба хотіла вражливого батька злінчувати, і ледви поліції вдалося його врятувати і відпровадити до вязниці.

— **Третій, найдешевший сезон в Черчі.** Від 15. ц. м. починається третій сезон, по знижених цінах, у Черчі. Кошти удержання в тому сезоні мінімальні. Ціни купелів найдешевші. Тому і найбідніші можуть користати тепер з нагоди, тимбільше, що погода заповідається від 15. ц. м. — прегарна.

— **Краєва хроніка.** В Золотому Потоці, пов. Бучач стверджено 40 випадків червінки, з того два смертні. — В Угнові над рікою Солоніею найшли 23-літнього Влад. Ґотінського, вбитого трьома револьверовими кулями. — В Погоці, пов. Бережани до мешкання мельника Германа Ґольдберґа добувся в ночі крізь вікно замаскований бандит і під загрозою револьвару приневолив його видати кількасот золотих, після чого втік. — Під особовий потяг, що їхав з Калуша до Станиславова кинувся з невідомої причини 54-літній Онуфрій Доренчук із Загіря — Під Грибовичами, пов. Львів наїхав на Івана Бориса автобус, що їхав з Жовкви до Львова і тяжко його потовк. — В Олехіївку, пов. Сокаль, знайшли в лісі біля залізничого шляху тіло якоїсь жінки, яку хтось убив і закопав у піску.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4. 81/7 167—180

— **Регабілітують розстріляного.** Перед кількома днями відбулася в бретанськім містечку Меліоне свято регабілітації розстріляного у світовій війні жовніра Франсуа Льоран. Льорана засудили за шпіонажу, але тепер показалося, що він був невинний. З цьої регабілітації розстріляному нічого, але принайменше його память і честь його рідні очищені від страшного закиду.

— **За голя — ножем.** У столиці Югославії, Білгороді притрапився злочин, що показує до чого може довести пристрасть у спорті. 16-літній Мія Єбавий грав із товаришами копаного мяча. Мія був воротарем і не оборонив одного голя. На цім тлі повстала сварка, в якій Мія Єбавий пробив одного товариша ножем. Раненого перевезли до шпиталя, де він помер.

— **Боротьба страйкарів із страйколомами.** У Ліоні на місце страйкарів працюють араби, спроваджені урядом. Коли перед кількома днями страйколоми йшли до фабрики, робітники приняли їх лайкою. Повстала сварка, зі сварки бійка. Коли робітники почали на арабів натискати, ті добули револьвери і двох противників застрілили. Страйкарі також добули зброї і на вулиці вивязалася стрілянина. Остаточно перемогли краще озброєні і зручніші араби.

— **Грім у церкві.** В часі бурі над влодавським повітом в селі Волі Угрицькій ударив грім у дерево, з якого перескочив на церкву і влетів крізь вікно до середини. В церкві було повно людей, з яких дві особи грім убив на місці, а 30 поразив. Настав страшенний переполох, який на щастя скінчився без дальших жертв.

— **З життя нового Київа.** Планово-архитектурна секція виладжує загальну схему нового Київа. Всі урядові будинки будуть уміщені в центрі міста. Передбачується будови тунелів. Трамваєвий рух на вул. Воровського (Хрещатик) і Леніна (Фундуклїївська) буде припинений. Від 1. серпня урухомлено 9 нових автобусових ліній. На Звіринці або біля Володимирського базару побудують крематорію

Рештки майже за дармо тільки у нас можна набути **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР“.** 17/73 **А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.**

— **Згинули в експльозії.** В однім домі в Каїрі дісталася іскра до бочки бензини. Повстала страшна експльозія, у наслідок якої згинуло 12 осіб.

— **Ріжні вістки.** За липень число безробітних в Анґлії зросло на 33. 674; від минулого року скількість безробітних зменшилась на 316.000. — Біля Калькути група мусулман, яких 150 осіб, напала на поліційну варту; трьох поліційних ранили. — Підчас пожежі в Каїро згоріло живцем 12 осіб, у цьому 7 дітей. — Британський уряд рішив зробити летунську базу на Бермутських островах. — Голова льондонської поліції льорд Тренчдар переходить до міністерства повітреплавства. — Уряд Спол. Держав хоче збільшити регулярну армію з 118.000 на 165.000. — В околицях міста Бурж зударилося авто одного паризького інжиніра з залізничею; в авті побіч власника сиділа його жінка й тесть: Всі троє згинули на місці. — 5 міліонам мешканцям провінції Гунес загрожує голодова смерть. Ціни на збіжжа осягнули висоту небувалу від десятиліть. В цілій країні запанувала повна анархія. — У сімох фабриках алюмінію в Америці вибухнув страйк. Із 15.000 робітників страйкує 12.000. Власники годяться на переговори. — З нагоди приїзду 25 большевицьких спортовців 1500 паризьких комуністів пробувало зорґанізувати на двірці демонстрацію. Поліція розігнала демонстрантів ґумовими полицями

—o—

Еміґраційні справи.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІҐРАНТІВ ДО БРАЗИЛІЇ.

З днем 11. вересня ц. р. входить у життя новий бразилійський декрет, який уводить деякі зміни в приписах для еміґрантів:

1) всі еміґранти мусять мати спеціяльні „карти візвання“. Таксамо поодинокі еміґранти і цілі родини. Такі карти можна дістати від еміґраційних товариств або від приватних власників.

Отже тепер, нехай уже ніхто без карти візвання до Бразилії не вибирається, а всі, що мають афідавіт, навіть такі, що їм раз відмовили візи, повинні негайно післати візвання до Еміґраційного Синдикату, щоби перевірити і ствердити, чи дістануть візу.

У СПРАВІ БЕЛЬҐІЙСЬКОЇ ВІЗИ.

Хто їде до Франції через Бельґію, мусить робити заходи за бельґійською транзитовою візою, яку можна дістати виключно у Варшаві

ТІ, ЩО МАЮТЬ ПОІМЕННІ ВІЗВАННЯ З ФРАНЦІЇ.

Під цю пору можуть дістати французьк візи лиш жінки, наречені, діти до 15 років батьки і тещі понад 55 років.

Всякі інформації можна дістати: „Еміґраційний дім“, Львів, Вишневецьких 4.

—o—

З кіна.

Кіно „Паляс“: „При зачинених дверях“.

Чеська фільма зі славним Лямачем, що має дар зображувати типи неповоротних і несміливих достойників: раз ґімназійного вчителя, раз свіжоспеченого адвоката. Той адвокат, що багато жениться і не бачив іще ні клієнта ні подружої спальні, прекомічна фіґура своєю безрадністю. Сцена передпошлюбної ночі фільмового актора нагадує деякі сцени Льореля і Гарді для яких ціна меблів і зеркал у приступі гніву не грає ніякої ролі. Дуже дотепна вигадка з новопатентованими подружими ліжками, що можуть щезати автоматично. Партнерка Лямача — Германова повна темпераменту. Комедія подобається публиці.

Кіно „Атлянтік“: „Карієра Анни Карвер“.

Тема досить цікава: як молодий, енерґійний мужчина оженившися з молодою гарною жінкою починає почувати себе пригніченим тому, що його жінка робить несподівано велику кавієру як адвокат. Він своїми скромними заробітками не може покривати коштів вигідного, широкого життя, яке веде на кошти своєї жінки. Остаточно доходить до того, що як інжинір воліє заробляти більші гроші у підрядному кабареті. Є у фільмі кілька добрих психольоґічних моментів. Артистка Рей дуже симпатична. Фільма пересічна, але цікава.

Із судової салі.

Нездорові відносини.

В селі Межиброді коло Сянока є дві читальні „Качковського“ і „Просвіти“. Читальня „Просвіти“ міститься в хаті селянина Павла Мазура.

З того моменту, як Павло Мазур дав приміщення читальні „Просвіта" в своїй хаті, розпочали члени читальні „Качковського" дику нагінку на нього і відгрожувалися йому побиттям, вибиттям шиб і т. п.

Врешті одного дня поліція зробила ревізію на стриху хати Мазура і знайшла схований у стрісі австрійський кріс. — За те засудив його окружний карний суд у Сяноці в дні 31. січня ц. р. на два місяці безоглядної вязниці. — Слуханий як свідок командант станиці у Мриглоді Микола Гржибальський зізнав, що до староства в Сяноці прийшло анонімове донесення, що в Мазура є схований кріс і одночасно в анонімі подано дуже докладно де і в якім місці кріс схований. Далі зізнав, що між членами читальні „Качковського" і „Просвіти" істнує безоглядна ворожнеча, а головно проти Мазура. Суд не дав віри обороні підсудного, що йому хтось підсунув кріс і засудив його. Оборонець д-р Ванчицький, адвокат у Сяноці вніс від того засуду апеляцію, в наслідок якої відбулася тепер апеляційна розправа у Львові.

По дуже докладно переведеній апеляційній розправі, видав судця Шуліславський **уневинняючий** присуд. Обвинувачував прокуратор Єлевський, боронив адвокат **д-р Лев Ганкевич.**

—o—

СПОРТ.

І. КРАЄВИЙ БІГ НАКОЛЕСНИКІВ на 100 км.

Львів — Яворів — ЛЬВІВ.

І. Краєві наколесні змагання, що відбулися на тій трасі стояли під знаком ненередбачених перешкод. В Яворові, де уладжений був півметок стрінула змагуків доволі немила несподіванка. Поліція пондержала кількох змагунів і аж по списовим протоколі у поліційнім комісаріяті випустила їх на волю. — У звязку з тим треба було півметок перенести перед Яворів так, що одні змагуни їхали аж до середини міста, другі завертали вже зпід Яворова. Тимсамим і визначення місця є дуже сумнівне, всеж таки час, що його осягнув на тій трасі **Бучківський** зі Сокола IV. 3 г 26 м. є дуже добрий, кращий від часу осягненого на тій трасі, польськими наколесниками. Другий на мету приїхав **Наконечний** (Тризуб) та якого не записали на півметку. Третій приїхав **Туяк** (Чорноморці) четвертий **Гнатушка** У. С. К. (Станиславів). Гнатушка який до півметку їхав увесь час із Бучківським був би незвичайно грізним суперником для цього останнього, якби не те, що мав у дорозі два поважні дефекти.

На загальну кількість 12 біг покінчило з наведених причин тільки шістьох. Між іншими не скінчив біг Шутка (Чорн.) який приїхав до Яворова третій. Дуже добре було би, тоби наколесницький Субреферат повторив цей біг або урядив його на іншій трасі і в іншому осередку.

МИСТЕЦТВО У. С. С.

Кути: Пробій (Городенка) — Сокіл 4 : 3 (2 : 1).

Перемишль: Репр. Перемишль — Провінція 7 : 1 (4 : 1).

Змагання за мистецтво Львівщини між Тризубом і Чорноморцями та Дніпром і III. Соколом не відбулися. Не відбулися теж у Комарні змагання Хуртовина IV. Сокіл, тому що IV. Сокіл відступив від дальших розгривок за першенство.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Заболотів:

13. VIII. „Корневільські дзвони".
14. VIII. „Товаріш".
15. VIII. „Королева ніна".
16. VIII. „Детектив".
17. VIII. „Залізна Острога".

Зі Заболотова їде театр до Коломиї.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.

Понеділок, 13. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла" премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пат і Патамон композитори".
АТЛЯНТИК: „Карієра Анни Карвер".
ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".
КАСІНО: „Жінки в його житті".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих ніжечок" (із Містентет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Омана маєтя" і ревія.
МІРАЖ: „Роскішна пригода" і Фліп та Фляп.
МУЗА: „Дама з нічного клюбу".
ПАН: „Пригода на Лідо" і „Радіоставія В. П. Н.
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: „Манджурія горить" і ревія.
РА : „Спів, цілунок, дівчина".
СВІТ: „Двійник" і „Жінка з Монте Карльо".
СОНЦЕ: „Блеск та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Банта" і ревія.
ХІМЕРА: „Жовтий детектив".
УТІХА: „Підводне човно ч. 14 затонуло" і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 14. серпня 1934.

Відень (506,8) 18·00 Фортепян, 19·30 Оперова музика, **Прага** (470,) 19·15 Концерт, 20·10 Спів, **Копенгаген** (255,1) 22·15 Симфонічний концерт, **Талін** (410,4) 21·10 Естонський вечір, **Лягті** (1807) 18·40 Легка музика, 19·35 Скрипці, **Париж** (1649) 20·00 Веселий вечір, **Гільверзум** (1875) 21·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 21·00 IX. Симфонія Бетовена, **Берлін** (356,7) 14·15 Концерт солістів, **Мінхен** (405,5) 12·00 Концерт, **Осльо** (1154) 17·00 Популярний концерт, **Букарешт** (365) 20·15 Симфонічний концерт. **Стокгольм** (426,1) 20·00 Концерт, **Міляно** (368,6) 20·45 Оперетка, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Середа, 15. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·00 Симфонічний концерт, 23·25 Музична комедія, **Прага** (470,2) 7·00, 11·00 Концерт, 21·00 Концерт при участи А. Сарі, **Париж** (1649) 20·45 Симфонічний концерт, **Штрасбург** (349,2) 18·30—19·30 Оперетка, 20·30—22·00 Симфонічний концерт, **Берлін** (356,7) 21·00 Радіоконцерт, **Гамбург** (331,9) Популярний концерт, **Мінхен** (405,4) 7·25 Легка музика, 14·20 Концерт солістів, **Бреслав** (315,8) 21·00 Симфонічний концерт, **Осльо** (1154) 20·45 Симфонічний концерт, **Букарешт** (365) 19·05 Радіооркестра, **Стокгольм** (416,1) 20·00 Концерт віденського трія, **Міляно** (368,6) 21·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Львівське радіо.

Вівторок, 14. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Авдиція для дітей, 13·20 Популярна музика, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Скрипка П. К. О. 17·15 Легка музика, 18·00 Венеція над Брдою, 18·15 Фортепян, 18·45 Бубнище 19·00 Всячина, 19·15 Віолінчеля, 19·40 Популярна музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Чвертьгодина літератури 20·12 „Найтаємніша з жінок" оперетка, 22·15 Нешлюбні діти, 22·30 Танкова музика, 23·00 Трансмісія з Варшави.

Середа, 15. серпня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 11·56 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти, 12·05 Симфонічна оркестра, 13·00 Музичний фейлетон, 13·10 Легка музика, 13·45 Мандріка по краю, 14·00 Сальоновий концерт, 15·00 Цьогорічний збір збіжа, 15·15 Польські пісні, 15·45 Судівництво на власні потреби, 16·00 Популярний концерт, 16·30 Легка музика, 17·00 Клепарів, 17·1 Польська музика, 18·00 Добровольці на війні, 18·15 Трансмісія з Відня, 19·45 Вибух війни, 9·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Приїзбуті польські пісні, 19·40 Спів, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Легка музика, 20·30—21·15 Концерт польської орхестри, 21·15 Вечірний дневник, 21·25 Легка музика, 22·00 Спортові вісти, 22·15 Привагідна авдиція, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·15 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·62, Париж 34·89 і 1/2, Берлін 207·30, Ціріх 172·74, Амстердам 358·15, Прага 21·97, Міляно 45·43, Нюйорк кабель 5·21 7/8, Нюйорк чеки 5·21 3/8.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 13. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. вець	2·65 – 2·70	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вперджана.

Маслосоюз повідомляє, що від 14. серпня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоно подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Словацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Курі	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

Театр шукає доброго піяніста або піяністку. Зголошення слати до 12. VIII до Снятина, потім Заболотів.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ

Реколекції для духовенства відбудуться заходами Тов. св. Андрея під проводом духовника семинарії о. сов. Стефана Руда в будинку дух. Семинарії, при вул. Коперника 36 у Львові в днях 10—14. вересня 1934. Перша наука в понеділок в год. 18. Удержання за весь час 15 зол. (о. парохи) — 12 зол. (о. сотрудники). Подушку і покривало треба зі собою привезти. Зголошення приймає голова Тов. св. Андрея о. Юліян Дзерович Львів, вул. Содова ч. 1. 118 3—3

Подяка.

Високоповажаному Докторові Миронові Лисякові (в Городку Яг.) за зміде, сонісне і скоре видічення мене в тяжкої недуги складаю свою найщирішу подяку. **Петра Паламарчукова.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЕМЕРИТОВІ винайму покій, кухню, город, Сколе, горн. Йосифович, Хітар, п. Лавочне. 136 2—4

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево одностроюю, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 6—7

СТАНЦІЯ для учениць або учнів. Опіка, фортепян, Пильникарська 10. **Шавалюкова** (н. церкви св. Миколая). 144 1—2

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКУ МАШИНУ до писання, майже нову, продам за 280 зол. Зголошення до Адміністрації під „Оказія". 155 1—1

СТАНЦІЯ для **ПАННОЧОК-УЧЕНИЦЬ** при урядничій родині. Дбайлива опіка, спокій і поміч у науці запевнена. Фортепян дома. Дім у городі. Вул. Личаківська 21. пов. I. двері шесті. Ольга Горошко. 151 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

Вписи

на концесіонований М. О. і В. Р. однорічний курс крою і шиття та домашнього господарства з правом видавання свідоцтв. — З провінції приймаємо з цілим утриманням. — Приймаємо на трьохмісячний курс крою і шиття. — **Марія Пісарська, вул. Сташіца ч. 8/II.** 108 1—6

ДЕШЕВО ПРОДАМ

модерну горіхову **їдальню,** віденський **кабінет, клюбовий гарнітур,** критий сапином і багато інших гарних меблів

„САЛЬОН ШТУКИ"

вул. Клементини Танської (напроти Готелю Жоржа). 72 8-8

ЗА БЕЗЦІН

товари літні, шовкові і вовняні — у

Галицькім Магазині Новостей Галицька ч. 15.

Для прикладу кілька цін:

Перкаль	0·35	Вовна „шкоцька"	1·65	Сирий шовк	1·20
Вовліна	0·60	Вовна мішкова	1·75	Попеліна на сорочки	1·35
Крепон	0·80	Вовна на мундурки	1·80	Всяк рожев. 90 шир.	0·90
Панама	0·90	Вовна Букле 130 шир.	4·50	Полотно на прост. 140 шир.	1·25
Шовк до прання	1·—	Вовна на плащі	6·—	Атлас пост.	1·70
Епонж	1·—	Суконко жін.	3·—	Пошевки мереж.	2·—
Шантунг-Пріма	1·50	Шевіоти 150 шир.	2·30	Простирала з кант.	2·—
Птіт-рен	1·50	Полотно 80 шир.	0·55	Обрусове	2·20
Птіт-рен Пріма	2·65	Мадаполям 80 шир.	0·85	Капи	3·—
Рипс шовк.	1·30	Шифон 80 шир.	0·90	Ручники вафл.	0·30
Маркізета шайн.	1·80	Сирівка	0·55	Ручники купел.	0·50
Креп-Сатен	1·70	Перкаліна колір.	0·65	Стирки корчик.	0·40
Креп-Монголь в дес.	2·80	Димка на підшт.	0·65	Серветки	0·25
Креп-Марокен	3·30	Зефір сирий	0·55	Хустинки муж. і жін.	0·15
Кр.п-Жоржет	2·50	Зефір Пріма	0·80		

При закупі товару даром бідети до кін ПАЛЯС, АПОЛЬО й АТЛЯНТІК.
Замовлення з провінції полагоджуємо відворотною почтою.

НАИБІЛЬША УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

ЛЬВІВ, РИНОК 10.

ВИКОНУЄ В НАЙКОРОТШОМУ ЧАСІ І НАЙДЕШЕВШЕ ТВОРИ, БРОШУРИ, АФІШІ, ЧАСОПИСИ ТА ВСІЛЯКІ ІНШІ ДРУКИ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ „ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 216 (3.761). Львів, четвер 16. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Передвиборча аґітація в Німеччині.

Промова мін. Ґебельса.

БЕРЛІН, 14. 8 ПАТ. На спортовому стадіоні в Нойкельні міністр пропаганди Ґебельс виголосив передвиборчу промову, трансмітовану всіми німецькими радіостаціями. На головних вулицях Берліна були уставлені меґафони, щоби широкі маси могли вислухати промову, якою відкрито виборчу пропаґанду в цілій Німеччині. Одночасно промовляли в Мінхені міністр Ґерінґ, в Кельні міністр Фрік, у Бресляві міністр Ґес.

Мін. Ґебельс вказав на вступі, що з хвилиною покликання Гітлера маршалком Гінденбурґом, розпочалася нова ера, якої опікуном стався Гінденбурґ. Від того часу настали великі зміни, але найважнішою річею було те, що революцію доконано без проливу крови. Гінденбурґ піддержав Гітлера, а цей віддячився йому, не нарушуючи армії. Тому коли старий фельдмаршал вмирав, зложив команду над армією в руки вожда. Дальше вказав міністр на великі заслуги фельдмаршала. Обговорюючи заграничні інформації про господарську крізу Німеччини, Ґебельс заявив, що заграниця не потрібує говорити Німеччині, що її положення тяжке. Німеччина сама знає про це найкраще і сама його оцінює. Іншим урядам побажатиб тільки, щоби були такі сильні як уряд Гітлера. Говорячи про „Капітоль демократії в Парижі й Льондоні", Ґебельс підкреслив, що теперішній уряд не боїться голосування. Доказом цього факт, що втретє від обняття влади взиває нарід до урни. Ґебельс підкреслив дальше, що сьогодні за Гітлером стоять всі: молоді і старі, армія і цивільне населення. Канцлер заявився за армією, бо сам є вожком. Робітники теж за ним, бо сам працював на монахійських руштуваннях. Також за ним селяни, бо вже на самім початку обняття влади думав про них. Отже всі стоять за своїм вождом, перш усього ті три стовпи німецької суспільности: селяни, вояки і робітники. Дальше промова була одним великим відкликом до тих трьох головних підпор сьогоднішнього режіму. Промовець вказав у цьому відклику на розвиток націонал-соціялістичної партії, на осягнення влади та доконання великого діла обєднання народу й усунення партикуляризмів.

Французько-совітське братання.

ЛІОН, 14. 8. ПАТ. В часі сніданку, видано в ратуші в честь совітської летунської місії, Еріо виголосив промову, в якій висловив вдоволення з порозуміння між совітським урядом, що причиниться до утревалення миру. У відповіді на промову Еріота, забрав голос представник місії, підкреслюючи мирові настрої обох держав.

—o—

Франція спішиться з Льокарном.

Телеграма французького кореспондента „Таймсу" стверджує, що розмови в справі східного пакту входять тепер у вирішну фазу. Париж дав Варшаві до зрозуміння, що дожидає її відповіді в якнайкоротшому часі, в кожному разі перед відкриттям вересневої сесії Ліґи Націй. Франція натякає на поспіх, бо вступлення Совітів до Ліґи Націй вирішене позитивно і відбудеться підчас найближчої сесії. Східнє Льокарно буде підписане при участи Німеччини і Польщі, або без їхньої участи. Тому, що Німеччина може кожної хвилини змінити курс своєї політики супроти Совітів, французький уряд хоче випередити цю евентуальність підписанням східного Льокарно.

—o—

Совіти рішились вступити до Ліґи Націй.

ЛЬОНДОН, 14. 8. ПАТ. „Дейлі Геральд" пише, що приступлення Совітської Росії до Ліґи Народів пересуджене позитивно. Совіти мають зголосити приступлення до Ліґи Націй на засіданні 10. вересня. Літвінов на це вже рішився і тільки якась проволока в переговорах, які тепер ведуться, могла би змінити в останній хвилині рішення Совітів.

Князь Штаремберґ в Італії.

РИМ, 14. 8. ПАТ. Віцеканцлер кн. Штаремберґ прибув з Остії до Риму, де звідав центральні бюра італійської поліції, інтересуючись дуже італійською службою безпеки. Пояснюється це тим, що князь є рівночасно шефом австрійської служби безпечности, яку хоче зреорґанізувати, щоби боротися успішно з націонал-соціялізмом.

—o—

Італія домагається грошей від Альбанії.

Як повідомляють із Стамбулу, італійський уряд зажадав від Альбанії, щоби заплатила до 2. вересня ц. р. увесь довг, який затягнула в Альбанії. Домагання має ультимативний характер, бо грозить окупацією альбанської території, якщо сума довгу, якої домагається Італія, не буде заплачена на час.

—o—

Два смертні присуди.

ВІДЕНЬ, 14. 8. ПАТ. Військовий суд засудив двох поліціянтів, що брали участь в замаху на канцлерський уряд, на повішення, двох на дожмертну вязницю, двох на кару по 20 літ тяжкої вязниці, а одного на 15 літ тяжкої вязниці.

—o—

ПИЙТЕ

ТІЛЬКИ
ПАСТЕРИЗОВАНЕ МОЛОКО
„МАСЛОСОЮЗУ"

Анґлійські вуглекопи грозять страйком.

ЛЬОНДОН, 14. 8. ПАТ. Федерація вуглекопів південної армії, що обіймає 150.000 робітників, занятих у валійських копальнях вугля, рішила вчора в Кардіфі, що як на 1. вересня ц. р. власники копалень не приймуть нових вищих винагород, теперішна умова буде розвязана і 1. жовтня розпічнеться в південній Валії вуглевий страйк. Ситуація дуже поважна тому, що промисловці зволікують зі своїм рішенням.

—o—

Заворушення при стяганні податків.

В ірляндському місті Корк прийшло до кріґавих заворушень з причини строгого стягання податків. Коли податкові урядовці заняли інвентар двох фармерів і наказали примусову продажу худоби на міській торговиці, зібралося кількасот фармерів, щоби перешкодити ліцитації. Всеж таки ліцитація розпочалася. Тоді велике вантажне авто з 20 фармерами виїхало з розгоном на браму торговиці і знищило її. Поліція окружила авто, щоби арештувати, а тоді збіглося кількасот фармерів, щоби боронити товаришів. Прийшло до бійки, а двоїх 20 фармерів тяжко ранено. Щойно сильніші поліційні відділи зробили порядок.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елеґант" терпентин.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 31—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

Мораль готентотів.

„Єдиний соціялістичний фронт" в обороні... одного німецького большевика.

Львів, 14. серпня 1934.

Раз-у-раз стрічаємось з вістками про міжнародню акцію в обороні провідника німецьких комуністів, Тельмана, який від якого року перебуває у німецькій вязниці. Протинімецька „пропаґанда страхіть" спершу Тельмана похоронила, потім стортурувала, але коли допустили до вязниць делеґацію робітників з Сари, Тельман сидів у ній цілий і здоровий. Річ арештою не в тім, чи підчас націонал-соціялістичної революції після схоплення одного з найбільших активних її ворогів побили його, чи ні, і ми напевне будемо останні, які твердили би, що це не могло статися. Річ у тім, що нині навіть поважні західноевропейські часописи не цураються ставати на послуги Комуністичному Інтернаціоналові, який грає на справді дрібно-міщанському сентименті і мобілізує весь большевицький і небольшевицький фронт в обороні одного свого чоловіка, в той сам час, коли сотні тисяч і міліони людей, діячів культури, чи сірих здачів хліба, гинули і гинуть під комуністичним правлінням.

Тельман безперечно велика „шишка" у большевицькому Інтернаціоналі: адже він був і демонстраційним комуністичним кандидатом на президента німецької республіки, і вібрав тоді на свою кандидатуру 5 міліонів голосів. Але, як відомо, большевики до осіб взагалі ваги не привязують і на Тельмані теж не дуже їм залежить: недармо крийку, в якій він скривався і звідки вже після гітлерівського перевороту провадив далі комуністичну роботу, зрадив берлінській поліції сам генеральний секретар німецької комуністичної партії. Залежить комуністам не на звільненні Тельмана, а на протигітлерівській пропаґанді, на ґльорифікації „мучеників буржуазного терору", на втяганні до своєї роботи всіх наївних, кого вдасться — включно до „соціял-зрадників" з ППС і нашої таки УСДП.

Просимо не дивуватися. Ось в останньому числі офіціяльного органу польсько-жидівських комуністів, що діють на українських землях під фірмою КПЗУ, зараз після пламенної статті якогось Ленського п. н. „Вирвати Тельмана з фашистських кігтів", в якій він останніми словами лає „плазунів соціял-демократії", — находимо й „Обіжник ЦК КПЗУ про акцію звільнення тов. Тельмана", де м. ін. читаємо таке: „Щоб полекшити орґанізацію широкого єдиного фронту за оборону тов. Тельмана, ЦК КПП (Комуністичної Партії Польщі) звернувся в цій справі з відкритим листом до Центрального Виконавчого Комітету ППС, ЦК Бунду і ЦК німецької СД, а одночасно ЦК КПЗУ звернувся з подібним відкритим листом до ЦК УСДП". І дальше йдуть вже конкретні вказівки, що всі ті політичні партії повинні робити в обороні „товариша Тельмана": творити комітети оборони на фабриках, у професійних спілках, у масових орґанізаціях, на селі, — так, що — виходить — українські соціялісти і їх ідеольоґічні прихильники робітники не не повинні в нинішній час мати іншого і більшого клопоту, як вести на українських землях у Польщі масову акцію за... звільнення з берлінської вязниці німецького большевика Тельмана!

Який цинізм, який справді нечуваний доказ готентотської моралі. Після вбивств Чупринки, Стешенка, Мурашка, після розстрілу тисячів українських соціял-демократів і соціял-революціонерів, після розстрілу таких навіть прихильників співпраці з большевиками, як боротьбіст Щириця, після процесу СВУ і доведення до самогубства Хвильового, Скрипника, Стронського, після того, як самогубством скінчити мусів такий культурний робітник, як Щербаківський, зацькований московськими большевиками, після всього того, що твориться на Україні особливо від більше року, — нині ті самі большевики мають сміливість звертатися не тільки до анальфабетичного і зґанґренованого комуністичною пропаґандою товариства ріжних Блюмів та Еріотів, але й до українських соціял-демократів, вважаючи, що все в порядку. А для кращої заохоти „товариш" Ленський пригадує „товаришам" українським соціялістам, що „товариш" Тельман був „найкращим учнем Леніна і Сталіна в застосуванні їх ґеніяльної стратеґії і тактики до умовин німецького робітничого руху". Справді чудова рекомендація.

З гордістю хваляться большевики, що „кампанія за оборону Тельмана охопила цілий світ". Справді читали ми недавно, що до самого Гітлера зголосилася якась делеґація мягкосердних анґлійських пань, щоби влада дозволила їм бачитися з Тельманом і дала йому у вязниці ріжні полекші. Про знущання над вязнями і небезпеку, що вязень може бути засуджений без збереження усіх приписів ліберально-демократичної судової процедури, про можливість такого жаху вони довідалися щойно з випадку з Тельманом: адже щось подібне ніде досі у світі не діялось і стало можливе щойно у „варварській Гітлерії"... Чека, ҐПУ, Соловки, орґанізований голод з міліонами жертв — все це злобні вигадки ворогів працюючого люду...

Тупість і цинізм ішли завжди впарі, один другого підтримуючи всупереч розумові і тим поняттям моралі, які не дійшли ще до свідомости готентотів.

Товариство Прихильників Української Господарської Академії,

поставило собі за завдання утримувати Академію та Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання в Подєбрадах.

Вписуйтесь у члени Товариства! Допоможіть ширенню господарської освіти!

За інформаціями звертатися на адресу: Spolecnost Pratel Ukr. Hosp. Akademie. Praha-Dejvice, 1720. Tchecoslovaquie. 154 2—3

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни. **Львів, Ринок ч. 29.** 2/78 161—180 Телефон 25-55.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. СЕРПНЯ 1934.

А. Є. ЗАРІН. 5)

Куплена слава.

Оповідання.

VII

Ґдовського тяжко було пізнати, так він змінився за тих кілька останніх років. Обличчя його витягнулось і пожовкло, очі блистіли гарячковим блеском і у всіх його рухах був якийсь нервовий посліх. Він замучився, пізнавши цілу ненормальність свого відношення до Шуґаєва і не находив ніякого виходу із свого становища.

Що імя? — звук! Що слава? — дим! Але коли він читав у часописі імя Шуґаєва та ще з додатком: „наш талановитий письменник", коли під своїм твором він бачив його підпис, клубок нервів підкочувався йому до горла, душив його і Ґдовський зі злости розривав на шматки надруковані аркуші з ненависним імям.

„Так не можна довше! Це вже понад мої сили"! — говорив він сам до себе і кидався по кімнаті або безсонними ночами з широко відчиненими очима лежав на своєму матраці і в той час в його мізку повставали ясні образи помсти.

Хай він згине, але таки прийде до цього осла на один його бенкет і здемаскує його. Розповість про свою ганьбу і разом з собою знищить Шуґаєва.

І він очима душі бачив цілу сцену. Збіглись гості і з жадобою сензації слухають, переглядаються і посміхаються. Шуґаєв стоїть спітнілий, червоний, з дурноватою, розгубленою пикою, а він не щадить себе, обнажує цілу підлість їх плюгавого договору!...

Або краще — він в оповіданні це все опише і продасть йому — цьому дурневі, а він надрукує! Ха-ха-ха...

І Ґдовський очуняє від свого злобного сміху...

Все безнадійне! Все таке нікчемне!...

І він у розпуці рвав волосся, ломив руки. От до чого довела ця продажа душі чортові!

Це не середневічна легенда, а правда наших днів.

Одної суботи дістав Ґдовський число „Зорниці", ілюстрованого журналу, в якому він колись працював. Поглянувши на його сторінки, він зі скаженим криком вискочив з ліжка.

На першій сторінці він побачив портрет Шуґаєва. Широке обличчя вдоволено всміхалось, маленькі очі дивились визиваючо — нахабно.

У самій білизні, з журналом у руці Ґдовський мов божевільний почав бігати по кімнаті.

Яке нахабство! Яка безсоромність!

І кинувши на підлогу журнал, він почав топтати ногами широко всміхнене обличчя Шуґаєва.

А Шуґаєв радісний, врочистий приїхав до нього яких три годині пізніше і добродушно сказав:

— Тимчику, яка честь, га? Ах, ти мій голубчику! На тобі за це поза рахунком тисячу рублів!...

І Ґдовський не мав сил опертися цій спокусі.

Він узяв гроші, запивався з Шуґаєвом до пізної ночі, а нічю ридав і в безсилій льоти гриз подушку.

— А от тобі ще одна несподіванка! — сказав Шуґаєв за два дні до Ґдовського і подав йому дві книжки в прегарному виданні.

Ґдовський розхилив окладинку і прочитав: „С. Шуґаєв — Повісті і оповідання".

— Давно вже мені радили, — говорив тимчасом Шуґаєв: — ну, я і рішив. Всі запевняють, що крім похвали нічого іншого не почую. Ти як думаєш?

— Можливо, — прибитим голосом відповів Ґдовський і бігцем подався додому. По дорозі нічого не бачив, не чув.

Тепер вже все пропало! Шуґаєв видав збірник творів під своїм іменем і тепер уже нема вороття. Так інколи і маленький камінчик поцхне у пропасть.

Все те, що він передумував, відчував, втілював в образи, тепер наново все це переживав і згадував часи надхнення і творчих поривів.

І від усього він відрікся! Відрікся як злочинна мати від своєї дитини — для грошей!

Та погорджуючи собою, він ненавидів Шуґаєва як винуватця свого упадку.

Найближчі дні принесли йому нові тер[illegible]ня, — муки зависти. Розгортаючи часописи, читаючи журнали, він постійно подибував відгуки про книжки Шуґаєва: довгі шпальти, цілі статті, — і ясно бачив, як росла літературна слава Шуґаєва, того грубого вдоволеного дурня в той час, коли його майже похоронили.

А Шуґаєв приходив до нього розрадуваний і будьто би навмисне дратуючи автора, показував вирізки із провінціональних ґазет, листи читачів з проханням автоґрафу або портрету, запрошення до співробітництва. Слава Шуґаєва росла далеко—широко.

— Так, Тимоше, — сказав він якось до Ґдовського, даючи йому чек на 100 рублів: — ти не думай, що тобі самому так пощастилоб. Ні-і! Я вже тепер все ясно бачу. От візьми Чулкова. Він має талант, а нічого доброго з нього не виходить. А чому? Тому, що бідний! В нього клопоти, якби то дістати денебудь 10 рублів. І з тобою теж саме булоб. Так! А тепер, — і він вдоволено всміхався: — ти собі пишеш, нічим не журишся і пишеш, що хочеш! А знаєш, — раптом почав він: — а що, якби ти попробував для мене драму. Бігме! Хочу ще драматургом попробувати свої сили!

— Мої сили! — поправив його Ґдовський.

— Хай йому пек! От і задиркуватий з тебе чоловік! — розгнівався Шуґаєв. — Таж хіба від цього тобі гірше? Ну, зрозумій! Я в тебе все купив. Отже твоє — моє. І залиши ти, Христа ради, передразнюватись!...

Ґдовський поблід і раптом затрясся.

— При інших я мовчу, — сказав він, задихуючись: — але тобі, тобі буду завжди говорити це, ти простацька тварюко! Ну, так! Чого витріщив баньки! Ти ще смієш нахвалятись передомною? Та ти цілий отут у мене! — Ґдовський стиснув пястук. — Себе не пожалію! Думаєш боюся скандалу? Твої цидулочки? Таж я завтра сам свою цидулочку надрукую.

Шуґаєв з переляку почервонів.

— Від тебе не приймуть. Без мене ти з голоду здохнеш!

— А тобі сором на все життя!

— Зависна дрянь! Візьми ще тисячу!

— Не треба мені твоїх грошей!

(Докінчення буде).

Боротьба проти Москви і руйноване галицьке запілля.

Акція ОУН без звязку з акцією проти Москви.

Женева, в серпні 1934.

Десятки міліонів нашої нації провадять вже 15 літ уперту боротьбу проти московського панування. Міліони гинуть в цій боротьбі, ті що лишаються, ведуть її далі.

По цім боці кордону відбувається у судових салях процес за процесом, все більше та більше української молоді зникає за вязничними мурами, крім тих, що гинуть на місці.

Чи є якийсь органічний звязок між геройською боротьбою переважної більшости нашої нації проти Москви та „боєвою акцією" на західньо-українських землях? **Такого звязку між ними нема!** І це один з найбільш трагічних моментів нашої сучасної визвольної боротьби, що поважна частина західньо-української молоді не бере участи в тій титанічній боротьбі проти Москви, в якій мають витворитися основи нашої державности. В цій молоді не відроджується та молодь, що гине без числа противлячись московській владі. Коли там молодь гине фізично, то по цім боці кордону молодь гине морально, не беручи участи в боротьбі проти головного ворога української нації.

Як можна зясувати цей страшний своїм змістом факт? Подекуди його можна зясувати на психольогічнім грунті ходом історичних подій останніх 15-ти років. В подіях 1917—20 років сучасна молодь участи ще не брала. Але ця молодь виховувалась в безпосередніх традиціях геройської війни, традиціях, що стояли в різкім противенсві до післявоєнної української дійсности та по великім розчаруванні у допомогу західньо-европейських держав, що рішали про долю Галичини.

ВИКРИВЛЕНА ВИЗВОЛЬНИЦЬКА ТРАДИЦІЯ.

Що носіями геройських традицій для молоді були галицькі старшини та вояки, які брали участь в здобутті Київа та інших геройських боях проти Москви, було цілком природно. Але які зміни поглядів відбулися у деяких з цих вояків впродовж років реакції та еміграції, цього молодь ані знати ані розуміти не могла. Тимчасом відома річ, що велика частина б. галицького старшинства, що опинилася на еміграції, була затроєна впливами закордонного політичного центру, себто впливами радянофільсько-москвофільськими, які зрештою не залишилися цілком чужими і для поважної частини самого західньо-українського громадянства. Традиція національної війни, перейшовши цю добу реакції і радянофільства, гейби заломилося і забулося, що українсько-галицька армія, примушена залишити збройну боротьбу за самостійність Галичини, пішла визволяти Київ. Воєнні традиції великої української війни, яка на три четвертини пролитої крови велася проти Москви, для галицької молоді просто сфальшовано, звужено, повернено навіть не до початків українсько-галицької армії, а фактично до її останньої доби, до часів радикальних настроїв еміграційного центру. Великі традиції української війни було втиснено до прокрустового ложа галицької дійсности і в такім вигляді впоєно в поважну частину західньо-української молоді. Високі ідеали української війни зодягнено в демагогічні вислови — про її продовження у вигляді „боєвої акції", про „перманентність національної революції", а навіть про „соборність". Такими гучкими фразами завкітчано саботажі, напади на почти, атентати на поодиноких польських політиків та українців „угодовців", не аґентів московського уряду і взагалі нічиїх аґентів.

Якою профанацією великих чинів визвольної війни є називати цю „боєву акцію" продовженням тої війни, збаламучена цією акцією частина української молоді на жаль ані відчути ані зрозуміти не могла, бо й самі традиції визвольної війни вона дістала вже викривлені добою реакції і радянофільства.

ТРЕБА НАЯВНИХ ДОКАЗІВ

Що ці викривлені традиції ця частина української молоді всеж приняла, можна пояснити собі лише непереможною потребою молоді взагалі мати перед собою великі ідеали, бачити свою щоденну працю осяяну ними.

В тій органічній, конструктивній праці, яку невтомно ведуть старші відповідальні національні чинники, ця молодь шляху до здійснення великих ідеалів визвольної війни не бачить. Ця молодь не бачить звязку між західньо-українським запіллям та полем боротьби переважної частини нашої нації проти Москви. Та й чи можна її за це суворо ганити? Чи звязок цей справді остільки очевидний, щоб молодь не мала ніякого сумніву щодо нього? Чи можна дуже дивуватися, що безоглядна демагогія українських „конспіраторів", які фальшують ідеали визвольної боротьби, промовляє до серця частини української молоді голосніше, ніж заклики до конструктивної праці?

Молодь вимагає очевидности і наявности. Тимчасом оком не видно того, щоб українські установи, організації та приватні чинники конструктивної праці давали і кесареві і богові все, що їм належиться. Їх щоденна важка і прозаїчна робота не осяяна вічно повторюваними фразами про ідеали і „перманентну" боротьбу. Навіть дійсно можна піднести закиди, що творці й виконавці конструктивної праці не дають належного відсотку на підтримку боротьби проти Москви. Відсоток наскрізь можливий і леґальний — на допомогу втікачам, на протиголодову акцію, на зміцнення акції української преси, на інформаційну протимосковську акцію на міжнароднім терені т. д. Ця акція леґальних українських чинників, що відкриває безмежні національні перспективи для української молоді, моглаб притягти та врятувати і ті її сили, що марнуються та гинуть тепер у конспіративних і терористичних гуртках.

НЕМА ОУН У СОВІТАХ!

Вправні демагоги з цих гуртків не цураються, що правда, чванитися „успіхами" своєї „боєвої акції" на Великій Україні. Але, коли свого часу читали ми комунікат, що „боєва акція" обмежується лише до українських земель у Польщі, то цьому без надуми можна вірити, а запевнення про поширення цієї акції на Велику Україну треба брати найбільш скептично. Про акцію „петлюрівців" большевицька преса повідомляє щодня, про акцію ОУН повідомляє часом, але тільки на міжнароднім полі, але ніколи на самій Україні. „Націоналіст" в больш. пресі значить шовініст, але зовсім не прихильник галицьких та емігрантських „націоналістів". І колиб на Сов. Україні був бодай якийсь слід якоїсь диверсійної акції з західньо-українського боку, то московська преса напевно счинила би вже крик на цілий світ. Та й дивно булоб, колиб галицькі терористи мали якісь сили для акції проти Совітів при тім страшнім марнуванні сил української молоді, яке вони провадять в Галичині.

МАСОВІСТЬ І ЛЕҐАЛЬНІСТЬ

Необхідною умовиною поширення протимосковської акції на західньо-українських землях є її масовість, необхідною ж умовиною масовости є леґальність в загальноевропейськім розумінні цього слова. Партіяж „конспіративна" є вже тим самим нелеґальна, бо таємні партії (геґаймбінддлерай) заборонені по більшості культурних країв. А з протимосковською акцією нашої нації ми в Европі справді ще не маємо чого ховатися!

Які жертви потягає за собою протимосковська акція при „конспіративності" організації що її провадить, доводить найкраще процес за атентат у совітськім консуляті. Коли нпр. вбивника Воровского свого часу в Швайцарії цілком виправдали, коли Бравна за атентат у большевицькім полпредстві у Фінляндії як не виправдають цілком, то мабуть дуже легко покарають, за одного малого урядовця у Львові має відпокутувати тяжкою вязницею кільканацяти українських молодиків, які справді моглиб придатися нації на щось краще.

Коли західньо-українські терористи не вспіли провадити збройної боротьби на терені Совітської України, то не здібні вони поборювати агентів Москви і на галицькій землі. У конспіративних організаціях українські терористи з комуністами, підтримуваними з Москви, конкурувати ніяким чином не можуть. Конспіративність відкриває для московських агентів дуже сприятливе поле для провокацій всякого рода, тим більше, що методи боротьби українських та московських саботажників ріжняться властиво дуже мало.

НА ДОБРО МОСКВИ.

„Конспіративність" організацій, до яких затягається несвідому українську молодь, відтинає для неї шлях до роботи в усіх господарських, національно-культурних, спортових і т. і. організаціях, бо участь „конспіраторів" у цих організаціях наражає цілі ті організації на переслідування та ліквідацію.

Незвичайно характеристичний факт, що ті, які хваляться „чинною боротьбою та перманентною революцією", не взяли участи навіть у масових маніфестаціях протесту проти Москви, що відбулися минулої осени по цілому краю. І коли по цих маніфестаціях не розвинулась протимосковська акція в належних розмірах, то винуваті в цім в значній мірі ті, що відтягли від неї поважну частину української молоді і змарнували її в „конспіративних" організаціях".

Москва може бути справді вдячною тим, що руйнують своєю терористичною діяльністю західньо-українське запілля і спиняють тим самим розвиток протимосковської акції поза межами СССР. Москва може бути також цілком слушно вдячна тим українським чинникам на еміграції, що підтримують матеріяльними засобами такого роду „боєву акцію" на західньо-українських землях. Але що мусить думати і відчувати переважна частина нашої нації, яка провадить розпучливу боротьбу проти Москви, дивлючись на руїну українського запілля?

М. Данько.

На Підлисецькій Білій Горі.

Чимало літ проминуло, як у Закомарі одного вечора зговорились ми з Танячкевичом про Маркіяна Шашкевича. „Постарайтеся, отче посол — говорив я, — щоби на недалекій Підлисецькій Горі станула церква, а бодай сам памятник таки з бетоновим склепом, куди слід було би перевести мощі поета". — „Добре брате, — сказав мені бл. п. Танячкевич. Я зберу нараду сусідів, але Ти брате, видай „Русалку Дністрову", бо першої вже нема". Щасливу гадку виконав бл. п. голова заснованого комітету о. Кальба, Дуткевич та інші; о. декан Левицький з Олеська сфінансував будову величнього памятника добувши від товариств в Олеську де працював, велику суму гроша. Честь їм усім!

Під памятником на Підлисецькій Горі рікрічно збираються тисячі народу. І минулої неділі 12. серпня відбулося тут Підлисецьке свято, яке звеличав богослуженням і гарною промовою Преосв. Іван Бучко. Священиків було 22 під проводом Олеського декана впр. о. Левицького і пароха Золочева о. д-ра Юрика, голови Т-ва ім. Шашкевича, якого заслуженим, рухливим виділовцем є д-р Ваньо.

Великий хор, яким диригував катихит о. Побігушка співав прегарно. Проповідь за довга. Не була подібна до тих, які залишив нам великий Маркіян. По Службі Божій відправило духовенство під проводом Єпископа панахиду на гробі українського стрільця похованого біля памятника. Могила була чудово прибрана вінками, цвітами і стяжками. На „Позір" станули біля могили соколи під проводом лікаря д-ра Мошіна, і два відділи дівчат. По богослуженні, яке скінчилося дуже пізно, почалася академія-фестин. Промовив меценас д-р Ваньо, потім на майдані в чотирокутнику робили вправи дівчата з вінками, інші відтанцювали „Катерину", потім зправляли Соколи з Олеська. До всіх тих вправ пригривала добра орхестра з Золочева. Величне це свято зібрало цього року більше людей, ніж минулого. Зате було менше як тому чотири-пять літ. Причина мабуть дощі, спізнені жнива і роботи. По тім святі вечором в Олеську бавилася молодь (60 пар) на вечерницях.

Якби так на Підлисецькій Горі був і гріб поета, тоді весь рік відбував би сюди нарід процесу, як до Канева. Могила є у Львові на Личаківськім цвинтарі, який вже небавком замкнуть і він стане пустарем як Городецький і Стрийський, де пропали гроби митрополитів і Вагилевича, товариша Маркіяна і члена „Руської Трійці".

Знаємо, що молодь духовної львівської семинарії заохочена своїм ректором збирає фонди на будівлю церкви зі склепом на домовину поета. Така церква на Підлисецькій Горі, це вимріяне місце і пізніше могли би тут спочити ще інші поети заслужені для пробудження народу.

Зачуваємо, що дехто радить ставить церкву під лісом; це здеформувало би памятник, а церкву зі сходу не було би видко. Здається, що найкраще було би поставити її так, щоби фронт був звернений до залізничої лінії Львів—Броди—Волинь.

о. д-р Й. Застирець.

—o—

Сьогодні в Театрі Ріжнородностей

„Якби я хотіла“

реж. Р. Невяровича.

ПОРОШКИ «KOWALSKINA» вживаємо при дошкульних БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОЖДА З ЗНАКОМ „СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ“
ФАБРИКА СПЕЦ. ТАЙНАС. А. KOWALSKI Львів

З наших літнищ і живців.

Підлюте.

ПЕРЕДІСТОРИЧНІ ЧАСИ.

Під Ґорґани приливуло здоровля, а його відвіділа культура й трьох наших, дійсно великих і благородних людей, створило живець Підлюте.

Перед літами, чи перед віками ходили тут медведі й рисі, олені й вовки, одним словом добірна компанія — ходили, віддихали кришталево чистим воздухом й попивали цілющі води. Пізніше довідалися про ті скарби жиди й почали в тих водах купатися і тим чистим повітрям, без порошинки віддихати і було їм добре. Правда, було тут ще сонце, здається прийшло воно тут ще скорше, ніж медведі, рисі, олені і вовки, — ву і чужинкі. Такий став трівав віки, а навіть ті десятки літ, початкові декади девятнацятого віку, коли то кедри, ялиці, повітря, джерела, сонце і медведі й все добро стали власністю гр.-кат. Митрополії у Львові.

ЯК УСЕ ПОЧАЛОСЯ.

По тих „передісторичних“ часах починається вже історія.

У Перегінську, у підніжка Карпат, ще істнує палатка-твердиня бл. п. кардинала Левицького. У ній мешкають тепер Сестри Служебниці і ведуть Захоронку. По дорозі вже в горах є Анґелів — де підчас утечі спочивав був епископ Анґеллович, а на двацятому кільометрі від Перегінська красується Підлюте. Цю красу полюбив був бл. п. кардинал Сембратович, який казав був тут вибудувати кердову палатку, а при ній церковцю. Підлюте оживало на час ферій кардинала, який зїджав тут кіньми зі своїм почотом. А по феріях ліс тихо шумів, тужив і тихим спокоєм овівав той український нарід, що серед нього жив і боровся з лісом за кусок хліба для себе.

Минали літа, а на владичому престолі засів Митрополит Андрей. Його економічним дорадником став о. Тит Войнаровський.

Ліс ожив. Трицять тисяч гектарів ліса діждалося свого великого ґазди й віддали йому свої скарби, щоби з жертвенної руки великого Владики плисти у свій народ на його церковні, культурні і національні потреби.

ПРИЇЗД КУЛЬТУРИ

Непролазними колись ярами, мчить нині тартакова колійка, сто кільометрів у глибінь лісів. Хто лиш заглянув у ті околиці, захоплювався їх могутньою красотою, їх бальсамом, ву й привився, коли пив джерельну воду у стіп Льотої, бо... вода тхнула гнилими яйцями. А на сьіті, у тім нашім світі народився був красунь, якого український народ ще з роду не мав... Пласт... Оцей красунь відкрив Підлюте. Для нього Владика збудував „паку“-віллю і горн промовили молодим, могутнім гомоном і станули на „позір“.

Підлюте стало голосне і привабливе. У ньому Пластун соколом крила розвивав і з „паки“ перенісся у табор на „Соколі“-горі. Почули люди про красу Підлютого, розголос пішов про його бальсамічне, чисте, без порошинки повітря, лиш джерела дальше забуті, чомусь то „смерділи“. Але й на них прийшла черга. До великої спілки (о. Митрополит Андрей і його дорадник о. Тит Войнаровський), пристав наш третій діяч, д-р Маріян Панчишин. Оця „трійця“ веліла прослідити води й стверджено вже науково, що ці цілющі води складаються на джерела „Андрея“ й „Сильвестра“, а інші джерела, як „Тита“ ждуть ще свого наукового прослідження. Та як хто має міцні кости й нерви, то Лімниця просто ідеальна вода для річних купелів. Лиш сонце вже не сонце, а кварцівка, що опалює лікуванця на бронзовий колір.

МАЄМО ЖИВЕЦЬ З ВИГОДАМИ.

Отак станув у свій прегарний ріст Живець-Підлюте. Попри „паку“ станула тепер прегарна вілля, комфортовий будинок, з водотягом, електричним світлом, з центральним огріванням, яке тепер заводять і „додатками“.

О. Митрополит і проф. Панчишин не жалість вкладу, щоби цей український живець поставити на найвищий ступінь вигоди для лікуванців. Купелі можна брати у частих гиґієнічних ваннах. Кухня у власній управі, здорова, гиґієнічна. Директор заведення п. Гладкий (назва цілком оправдана) заанґажував до послуги, від кухаря й купільної починаючи (може чиновні читачі трохи здивуються), також земляків, збиваючи твердження песимістів, що „в нас нема з ким робити“. Сам директор увесь день за ногах. Бувають дні, що йому здалось би і чотири ноги, бо дві рішуче замало. Голова вистарчає одна і вона на те, щоби служити гостям усією можливою вигодою. Одним словом, на тому живці справджується знову досі неправдоподібна річ — „дешево і добре“.

Цей живець має ще одну дивно-добру прикмету — у ньому нема де „гужати“ грошей. Алькоголю тут не продають, а у стилевому кіоску, у центрі купелевого заведення продає дуже симпатична, молода „купчиха“ овочі, (на жаль, не щодня), цукорки, видівки, марки, тютюн, а все разом становить „дитячий базар“, де лікуванці сходяться на — „добрий день“, на гутірку, щоби трохи поопліткувати на сонце, що його нема, то на дощ, що є, то щоби „кинутися“ на почту, яка щодня вполудне приїзджає мотором — алкже мотором! Проф. Панчишин „фундував“ собі і нам мотор, критий у разі негоди, яким 45 км. від стації Брошнів, на лінії Стрий—Станиславів, до Живця переїджаєте за вецілі півтора години серед прегарної околиці.

ТИХА ЗАКУТИНА.

Правда, нема тут ні шуму ні гумбугу „вельтбалів“, нема і „данцінґу“, зате панує тут висококультурна атмосфера, той тихий супокій, та невимушена свобода, де схоріле тіло ще найскорше вертається до сил, де пошарпані чи викажені нерви успокоюються і кріпшають.

Це направду симпатичний вид, коли п. професорова Панчишинова зі своєю шваґровою вертаються з лугів з цілим заручтям прегарних полевих квітів, щоби їх пороставляти по всіх столах їдальні, чистенькій і свіжій, де при столиках на чотири особи можуть лікуванці засідати до їжі, у дібраному, для себе наймилішому товаристві. Прогульки колійкою, мотором, пішки, часописи, преферанс, рамі, кругольні, теніс, ось ті розваги, якими лікуванці заповнюють час. Коли вертаєшся з проходу вечором, коли загоряться на тлі ялиць електричні світла, направду гордощі знімають чоловіка, що ми маємо такий високо-культурний живець, свій, український живець, хистом, трошем і силами виключно власними у стіп Ґорґанів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. СЕРПНЯ 1934.

Д-р мед. РОМАН ГОЦЬКИЙ. 4)

Інстинкт аґресії.

(Психольоґічний нарис.)

„Я“, „Над-Я“ і „Воно“. — Голос сумління. — Пристрасти і моральні приписи. — Одиниця і громада. — Протилежність природи і культури.

(Докінчення.)

Якщо вміємо відріжняти зло від доброго, то мусить бути в нас інстанція, яка вказує нам на те, що зле і що добре. Психоаналіза ділить душевний апарат людини на три системи: „Над-Я“, „Я“ і „Воно“.

„Воно“ („Es“), це психічна система, що відповідає первісній добі родового розвитку людини. В цім „Воно“ містяться: демонічна царина несвідомого, інстинкти і примітивні душевні механізми. У „Воно“ панує принцип приємности (задоволення), себто регулятором психічного життя є сліпе змагання до заспокоєння інстинктів, бажань і хотінь. Популярно кажучи „Воно“ вміщує у собі невгамовані пристрасти. Розуміється, що „Воно“ не знає ніяких критеріїв доброго і злого, не знає жадної моралі, є аморальне.

„Я“ (Ich“) людини є носієм свідомости, розсудку, причинового думання і підчиняється вимогам дійсного середовища. Популярно кажучи „Я“ репрезентує розум і розсудливість. „Я“ держить вудилами розуму інстинкти і пристрасти як їздець дикого коня, але „Я“ рідко є таке сильне, щоб могло приборкати вимоги інстинктів і пристрасти й не справилось би зі своїм завданням, якщо „Я“ не малоб у собі постійної спонуки у формі окремої інстанції в „Я“: цю інстанцію психоаналіза назвала „Над-Я“. (Über - Ich). Те „Над-Я“ вчить відріжняти добре від злого, велить ділати, думати згідно з засадами, що в ній містяться. „Над-Я“ є місцем сумління, джерелом почування вини, етичним провідником людини, коротко кажучи, є репрезентантом усіх моральних обмежень, змагань до досконалости. Це „Над-Я“ набуває людина в дитячім й молодечім віці на підставі переживань, а саме суґестій і звичок у часі виховання від родичів, (вчителів), популярних історичних постатей, або — рідше — „Над-Я“ є витвором власних роздумувань і звичок придбаних у дозрілому віці. Але про це годі тут ширше писати.

Сумління себто диспозиція до етичної оцінки власних учинків є, як бачимо, тільки одною з функцій „Над-Я“. Ледви чи є що інше в нас, що ми так правильно відокремлюємо від нашого „Я“ й так легко йому протиставляємо як сумління. Відчуваємо нахил зробити щось таке, що обіцює нам приємність, але не виконуємо цього тому, що на це не дозволяє наше сумління. Або даючи себе кермувати сподіванням великої приємности, ми вдіяли щось таке, проти чого протестувало сумління і по доконаннім учинку сумління карає нас прикрими докорами і ми каємося.

„Над-Я“ людини, а зокрема одна з функцій „Над-Я“ себто сумління, є тим чинником, що придушує та витискає вроджений руїнницький інстинкт людини, що звертається проти ближнього. Чим саме, психольоґічно, є це сумління? Що діється, коли людина вгамовує, відпирає руїнницький інстинкт (аґресію), що звертається проти ближнього? Щось вельми цікаве, чого ми не вгадалиб, а таке, що психоаналітик легко бачить. Руїнницький інстинкт з ближнього (обєкту) повертає назад до свого „Я“: тут **„Над-Я“ звязує руїнницький інстинкт з собою**; сумління звертається проти власного „Я“ і виконує на ньому ті самі деструктивні, суворі нахили, які „Я“ залюбки заспокоювало би на ближньому. Отже сумління, це перенятий з ближнього до „Над-Я“ руїнницький інстинкт.

Влада сумління є у деяких осіб до тої міри безоглядна, що за перемогу пристрастей над моральними приписами мусять вони платити важким терпінням і внутрішною боротьбою. Це вороже відношення сумління до власного „Я“ є в деяких випадках таке енерґійне, що заганяє власне „Я“ в смерть (самогубство), або хоробу (мелянхолія). Але не забуваймо, що загальна і кримінальна психольоґія пірвали цілковито з доктриною рівности моральних нахилів („Над-Я“). Більшість людей має тільки скромне сумління або таке нужденне, що про це не варт і згадувати.

Ще Ніцше висказав правдиву думку: **„Alle Instinkte, welche sich nicht nach aussen entladen, wenden sich nach innen“.** Справді воно так, що чим більше людина відпирає, вгамовує, витискає руїнницький інстинкт і зрікається заспокоєння його на ближнім, тим більше аґресивним стає „Над-Я“ (сумління) супроти власного „Я“. Показується, що руїнницький інстинкт, який не може витратити своєї сили на ближнім, звертається вороже проти власного „Я“; хто не може завдати шкоди і болю іншому, коли відчуває непереможну потребу цього, завдає їх собі. Справді виглядає так, що мусимо інше й інших нищити, щоб зберегти себе самих перед тенденцією до самознищення. Сумна це увертюра для етика.

Слід розглянути ще одно питання, а саме відношення культури до руїнницького інстинкту. Культура служить двом цілям: охороняє людей перед природою й управильнює людські взаємини. Управильнення людських взаємин, це процес на службі Ероса, який хоче зєднити одиниці, відтак родини, племена, народи в одну велику одиницю людства. Не знаємо, чому воно так має бути, але так є. Цій програмі людства протиставиться руїнницький інстинкт людини, ворожість одного проти гурта й всіх проти одного. Обмеження руїнницького інстинкту, який утруднює співжиття між людьми є першою, може найважчою жертвою, якої громада вимагає

Кльомби з цвітами, вимощені стежки, щоби в разі дощу можна пройтися, незаболотивши черевиків, дбайливість, щоби і в кухні і в лазничках, в їдальні й у кімнатах зберегти чистоту, як у живцях на заході — все це уприємнює побут і каже направду високо цінити зусилля управи

ВОЛОДАРНИЙ ПАН.

Живець має постійного лікаря, але раз на тиждень звичайно у неділю відвідує свій живець, свого пестія, проф. Пазичишин. Тихий і добрий витається зі своїми лікуванцями, випитує, радить і піддержує, і тоді у живці свято, підвесений настрій, усі тішаться. А на горі — на головному місці — золотиться відсвіжена кедрова палата, де відпочиває, працю відпочиває, впаєнь фотелю. Глибокий мислитель і володарний пан, великий духом, що знає недосяжне мистецтво панування над своє долею, над днем, над болем, що верхівям своїм бачить далекі обрії, а корінням вріс в одно місце. До кедрової палати йдуть діти з цвітами і співом, старші з поклоном, то з вістками, а особливо на те, щоби на власні очі побачити і пізнати людину, що має вже сторінку в історії нашої церкви і народу. Їдуть деякі тільки на те, щоби поцілувати його руку, як цілується добру, повну живої правди й ідеального підйому цінну книгу *Ел. Ка.*

ЧЕРЧЕ.

КОНЦЕРТ П. ЕВГЕНІЇ ЗАРИЦЬКОЇ В ЧЕРЧІ.

Черче має щастя не лише до гарних жінок, але теж до гарних концертів. По концерті п. І. Приймової відбувся дня 5. серпня ц. р. концерт пісень і оперових арій п. *Евгенії Зарицької*. По майже цілоденному зливному дощі з примітивно уладженої естради „палатки" засяло сонце, повіяло чаром весни, життєрадісним теплом. Молоденька співачка у піснях Рахманінова, Шуберта, та українських народніх піснях, прегарно гармонізованих Б. Кудриком, виказала блискучий тембром і силою у вищих тонах та повний шляхотного металічного звуку у низьких реєстрах голос, — так, що коли по проясниться уставкою дещо притьмарена середина, — п. Зарицька стане концертовою зіркою першої величини. Арії з опери „Кармен" Бізета і „Гаїс" Масенета відспівала концертантка з таким опануванням і прецизією, зосібна арію з IV. акту „Кармен", так, що саля нагородила співачку оваційними оплесками, змушуючи її до надатків. З прегарним голосом і вродженою музикальністю гармонізує ще мила й принадна апарція, а чарівною усмішкою на гарному личку, а все те творить справді артистичну цілість.

Акомпаніював проф. Б. Кудрик, якого публика витала рівнож як автора репродукованих пісень. *Д-р Михайло Волошин.*

Віденські Торги

2—8 вересня 1934 — Ротунда до 9-го вересня. —

Вистава Люксусових Предметів і Щоденного Ужитку. — Вистава Меблів. — Міжнародня Радіова Вистава. — Водоконна Вистава. — Вистава Одіяни. — Вистава Низаних Виробів. — Вистава Модних Футер. — Вистава Краєвого Водоконного Промислу.

Міжнародня фільмова і Кінематографічна Вистава.

Технічні Торги. — Вистава Будівельна і Вистава Дор г. — Вистава Винаходів. — Вистава Бюрової Обстанови — Вистава Зимового Спорту. — Харчева Вистава.

СПЕЦІЯЛЬНІ ВИСТАВИ:

Бразилійська, Болгарська, Італійська та Мадярська.

Показ взорів господарства рільного і лісового.

Віздова віза непотрібна. Леґітимація Торгів і заграничний пашпорт уповажнюють на переїзд австрійської границі. Зайва є теж чехословацька транзитова віза. Значні знижки для переїзду залізницями польськими, німецькими, чехословацькими, австрійськими та літаками. — Всі інформації та леґітимації — по 8 зол — за посередництвом

Wiener Messe — A. G., Wien VII.

і у почесних представників у Львові: Австрійський Консулят, вул. Оссолінських ч. 4.
„ Польське Бюро Подорожей „Orbis", Сп. з о. пор. пл. Марійська 8.
„ „ „ „ „ ул. Шпитальна 8.
„ Wagons-Lits-Cock, S. A. — пл. Галицька ч. 15.

Акад. д-р Костянтин Харлампович.

Від кількох літ про нього не було згадки, ані в офіційних виданнях Укр. Аакадемії Наук, ані в наддніпрянській пресі. Аж ось несподівано в І. т. „Трудів Института Славяноведения Академии Наук СССР", (датований 1932, появився 1933 р., до Львова дійшов у 1934 р.) появилася коротка записка: „В 1932 г. умер известный историк, б. академик ВУАН Константин Васильевич Харлампович..." Поруч декільки рядків а оцінкою праць покійного. Так попрощалася большевицька наука із одним з найбільших українських істориків культури.

Покійний акад. К. Харлампович народився 18. VII. 1870 р. у священичій рідні в с. Рогачі, Берестейського повіту. Середню освіту дістав у Литовській Духовній Семинарії у Вильні, високу в Петербурській Духовній Академії. Негайно після її закінчення (1894) призначили його професором латинської мови в казанській Духовній Семинарії. Таким робом звязався на довгі літа з цим східньо-російським містом, бо згодом став там професором церковної історії, а далі й розпочав там працю на університеті.

Весь час не кидає наукової праці. Свою дипльомовану працю переробив на маґістерську, яку Дух. Академія оголосила друком: „Западнорусскія православныя школы XVI. и начала XVII. вѣка". (1898). На основі цієї студії іменовано його маґістром 1899 р. Про вартість цієї, досі незвичайно цінної праці, пребагатої у джерельний матеріял відкритий самим автором, може свідчити те, що Харлампович дістав за неї аждві премії: „Уваровську" від Імп. Академії Наук і „Карповську" від Общества історії і древностей рос. при Московськім Університеті.

1900 р. стає Харлампович доцентом церк. історії на казанському університеті, а 1909, без огляду на численні перепони й інтриги, що стрічали його на кожному кроці, як українця, надзвичайним професором. Від цього часу працює дуже інтензивно над своєю капітальною працею, опертою перш за все на невикористаних досі архівних матеріялах, опрацьованого незвичайно совісно й докладно, про український вплив на московську церкву[1]) та загалом на московське культурне життя від пол. XVI. в. до 1762 р. В першому томі зайнявся визначенням ролі й оцінкою культурної роботи українців у Московщині. Щойно на основі цієї праці можна побачити, як багато московська культура завдячує Україні.

За цю працю Петербурська Дух. Академія іменувала його доктором,[2]) казанський університет звичайним професором, а Академія Наук і Московський Університет наділили його високими науковими преміями. Це все найкраще свідчить про наукову вартість цієї праці.

Казанський Університет мав спеціяльне завдання досліджувати життя сходу Росії й Сибірі, тому й чимало праць Харламповича присвячено цього роду темам. Але все найрадше він досліджував українське культурне життя в минулому, зокрема українське шкільництво. Крім названих двох праць згадати можна ще розвідки й студії про острожську школу, про виленську-братську (1897), про освіту в княжій Україні (1909), про українські церковні братства (1899) і б. ін.

1920 р. Українська Академія Наук вибирає його своїм членом. З того часу чимало його праць появилося в виданнях Академії, зокрема в „Записках Історично-Фільольоґічного Відділу" й „Україні". Згадаю тут про розвідку про відомі пародії листів запорожців до султана[3]) та про історію грецької кольонії в Ніжині[4]) й ін.

Покійний академік дуже живо цікавився теж життям українців на західніх землях, звідки сам походив, чого доказом може бути чимало рецензій на тутешні наукові видання та основна студія про правно-культурне становище українців і білорусів в Польщі.[5])

„Труди" Інституту Славяноэнавства називають його „бувшим академиком". Видно, що підчас чистки 1931 р. усунули акад. Харламповича, як і багато інших українців з Академії. Нема сумніву, що цього роду події, зокрема ж заборона повороту на Україну передчасно зломили це життя.

Все ж вже й на основі того, що залишив нам акад. К. Харлампович, можна сміло назвати його одним із найбільших істориків української культури.

Є. Ю. Пеленський

[1]) „Малороссійское вліяніе на великорусскую церковную жизнь". Т. І. Казань 1914. 8° XXIV+878+LXV ст.

[2]) Було це в Росії найвище, третього ступеня, наукове відзначення.

[3]) Листування запорожських козаків із султаном. „Записки Іст.-Філ. Відділу УНН". IV. т. Київ 1924. 200—12 стор.

[4]) Нариси з історії грецької кольонії в Ніжині (XVII. XVIII. ст.). Там же XXIV. т. 109—205 ст.

[5]) „Червоний Шлях", Харків, 1926. 7 ч.

від одиниці. Людське співжиття стає щойно тоді можливе, якщо найдеться більшість, яка є сильніша від кожної одиниці. Сила тої спільноти виступає як „право" проти сили одиниці, яку то силу осуджуємо як „насильство".

Другим зовнішнім чинником, який протиставиться аґресії є примус виховання, яке заступає вимоги культурного середовища. Кожна епоха культури має свої культурні ідеали, себто своє культурне „Над-Я" (наука, мистецтво, етика, релігія) і під впливом того культурного „Над-Я" громади відбувається культурний розвиток. Культурне „Над-Я" людської громади ставить вимоги до одиниці. Вимоги, що торкаються взаємин між людьми є зібрані в етиці. Одна з функцій культурного „Над-Я" етика, так сказатиб колективне сумління людства, має завдання придушувати, витискати руїнницький інстинкт спрямований проти ближнього. Припис християнської етики „люби ближнього як себе самого", є найсильнішим відпором для вродженого руїнницького інстинкту, що звертається проти ближнього. Чим вижчий культурний рівень, тим важче пригнітають одиницю вимоги того культурного „Над-Я", тим прикріше є почування невдоволення, коли не можна заспокоїти свого руїнницького інстинкту, тим сильніше почування ніяковости в культурі.

Нема сумніву, що культура нашої доби стоїть у нерозвязній протилежності супроти інстинктовних вимог природи, супроти аґресії.

Аґресія супроти ближніх робить людину нещасливою, бо культурна громада накладає на людину ріжні кари, які викликують у неї вельми прикрі почування і терпіння. І приборкування, придушування аґресії робить людину невдоволеною тому, що вона мусить жертвувати себе для вимог людської громади, підпорядковувати свої інстинкти, тоді, коли з насолодою заспокоювалаб їх на інших людях. Є це начеб продовження у психічну ділянку дилеми „Зїсти або дати себе зїсти", яка опановує весь орґанічний світ.

Наші міркування входять у стару проблему вічного конфлікту між природою і культурою. Пригадуємо собі слова Канта, що ми тут не на те є, щоб бути щасливими, але щоб виконати свій обовязок; але відчуваємо, що та вимога переходить наші сили. Тому починаємо сумніватися, чи наша культура є чимось найцінніщим, що маємо або можемо осягти й що її шлях мусить конечно повести нас до висот незнаної досконалости.

Орґанізація культури, себто примусовий нахил людської культури до здійснювання ідеалу гуманности коштом обмежування людської аґресії не можна відхилити. Цій орґанізації треба підпорядкуватися, начеб вона була природною конечністю. На щастя, руїнницькі нахили рідко існують одиноко, здебільша вони є стоплені в ріжних пропорціях з еротичними. Еротичні нахили мають неодно злагіднити і неодному запобігти в умовинах людської культури. Добро і зло, хотіння вбивати і хотіння творити нове життя тісно сплітаються в людській психіці.

Накінець варт спитати, як ставиться нинішня педагогія до факту вродженого інстинкту у людини. Нинішнє виховання не освідомлює, не приготовляє молодої людини на ворожість, на те, що вона буде і мусить бути в житті обєктом руїнницького інстинкту, що навіть наше сумління не завсіди є неохибним суддею, бо його здебільша заступає „соціяльний страх" (страх перед карою) і що є далеко більше культурних лицемірів як справді культних людей. Докладне освітлення темних сторінок людської психольоґії було би найуспішнішою протиотрутою на ідеалістичні ілюзії про „доброту" людини, про її вчинки, переконання і створені нею орґанізації.

—o—

Посезонова випродажа

літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до **50 проц. — в Галицькому Магазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.**

Студії у високих школах.

Важне для новоступаючих на Львівську Політехніку.

Ферійна Комісія при Т-ві „Основа", повідомляє, що при вступному іспиті на Виділ Інженерії та Архітектури, треба зложити додатково в р. 1934/35 іспит з начеркової геометрії. На підготовчі курси Т-ва „Основа" можна зголошуватися найдальше до 20. VIII. в домівці Т-ва, пл. св. Юра ч. 5.

Медичні та фармацевтичні студії у львівському університеті.

Медичні студії тривають 16 триместрів; фармацевтичні 4 роки. На перший рік студій приймають тільки обмежену скількість студентів (numerus clausus) — звичайно ок. 120. В останніх роках принято українців: 1925 р. — 25; 1926 р. — 22; 1927 р. — 15; 1928 р. — 14; 1929 р. — 14; 1930 р. — 11; 1931 р. — 3 (!); 1932 р. — 9; 1933 р. — 10. — Всі, що хотять бути приняті, складають у Квестурі Університету (вул. Костюшки 9.) вступні оплати — а саме: оплату маніпуляційну 10·— зол. і оплату за лікарські оглядини 4·— зол. — отож разом 14·— зол.; за це дістають карту до лікарських оглядин і друкований бланкет на подання приняття. Після цього треба піддатися лікарським оглядинам, що відбуватимуться в днях від 3—8 вересня ц. р. в азбучному порядку (3. XI. — A. B. C. D. E., 4. IX. — F. G. H. I. J., 5. IX. — K. L. Ł. M., 6. IX. — N. O. P. Q. R., 7. IX. — S. T. U. V., 8. IX. — W. X. Y. Z. Ż.) — для студентів у клініці хоріб внутрішніх (Піярів 4), а для студенток у клініці хоріб нервових (Гавзнера 9), в порі від год. 8—10 і від 16.30—17.30. Опісля в днях 1—10. вересня треба внести до Деканату Виділу Лікарського УЯК., що міститься у партері в правому крилі унів. будинку при вул. Маршалківській ч. 1., подання для приняття, до якого треба долучити: 1) метрику, 2) свідоцтво зрілости, 3) річні свідоцтва з кляси VII. і VIII. 4) посвідку на вплачення 14.— зл., 5) посвідку з оглядин Лікарською Комісією „Опеки Здоровотної УЯК.", — якщо кандидат находиться у віці, що обовязує до військоової служби: 6) військові документи, — якщо кандидат не є цьогорічним абітурієнтом, 7) свідоцтво моральности, 8. „curriculum vitae" власноручно написане, — якщо кандидат переноситься з іншої високої школи у Польщі: 9) свідоцтво відходу. — Рівночасно(!) треба внести також відповідно мотиноване прохання, щоби відклали річну оплату (в цілости або у половині). Кандидати на фармацію можуть також долучити свідоцтво відбутої вже фармацевтичної практики. До подання щоро відкладення оплати треба долучити: 1) свідоцтво незаможности, виставлене на приписаному бланкеті владою загальної адміністрації (Староство або міський дільницевий уряд), 2) докази пильности, отже при вписі на І-ий рік свідоцтво зрілости. Усі документи треба залучити в **оригіналі** (або у дуплікатах рівних оригіналам); подань, до яких на місце оригіналів будуть залучені відписи — хочаби легалізовані, Деканат взагалі не буде розглядати! У найближчих днях після 10. IX. (в речинці і порядку, що буде поміщений на таблиці оголошень Лікарського Деканату) усі кандидати будуть мусіли піддатися вступному іспитові (т. зв. colloqium кваліфікаційне), що має ствердити приготовання до студій лікарських (фармацевтичних). — Першенство у принятті на медицину мають сини лікарів та ті, що здали іспит зрілости з дуже добрим поступом.

Виділ „Медичної Громади" — Товариства, що гуртує всіх студентів-українців Виділу Лікарського (і фармації) Львівського Університету, просить усіх кандидатів, що вноситимуть подання в справі приняття на медицину (на фармацію) у Львові, щоби зголошувалися особисто або письменно у дижурного „Медичної Громади" у домівці Т-ва при вул. Супінського ч. 21. (Академічний Дім — партер ліворуч). Дижурний цей урядуватиме щоденно почавши від середи 29. VIII. ц. р. в порі, що її оголоситься на таблицях Т-ва в Університеті (головна галя праворуч) і в Академічному Домі. Перед 29. VIII. можна звертатися за всіма потрібними інформаціями письменно на адресу: Т-во „Медична Громада", Львів, Супінського 21. — Відповіди будемо давати негайно відворотною почтою (на відповідь залучити почтову марку). Маючи точну евіденцію вношених подань, зможе „Медична Громада" успішніше інтервеніювати в університетської влади за принятям більшої скількости українців.

Ферійна Комісія
Т-ва „МЕДИЧНА ГРОМАДА"
у Львові.
Подав Я. Б.

*

Торговельні студії у Львові.

Управа т-ва студентів В. Т. Ш. у Львові „Торговельник", подає до відома, що торговельні науки можна студіювати у Львові у таких школах:

Гігієнічне, знамените
МОРОЗИВО
КАВА МОРОЖЕНА
Тільки
в цукорні
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Однорічний Торговельний Курс Абітурієнтів при Торговельній Школі Т-ва „Рідна Школа" у Львові, вул. Хшановської 9. II. пов. Зголошуватись можна до 15. вересня ц. р. До впису вимагані: 1) свідоцтво зрілости, 2) метрика, 3) опис життя і 4) свідоцтво моральности для тих, що мають перерву в студіях Місячна оплата зол. 20. Вписове зол. 10. Відні можуть старатись за знижку. Цього року створить Дирекція школи другий рік курсу, який буде поглиблювати науки торговельні, а головно кооперативні. Умовини приняття: скінчений однорічний курс, або трирічна торговельна школа. Подання треба надсилати до Дирекції до 15. IX. ц. р.

Ці курси не лише в нічому не уступають подібним чужим курсам, а навіть їх у деяких ділянках перевищують.

Крім цього частина українських студентів у Львові студіювала на Високій Школі Закордонної Торговлі (В. Ш. Г. З.) при вул. Бурлярда 5. Подання за приняття треба вносити до ректорату до 22. IX. ц. р. Перед приняттям кандидат мусить піддатися лікарським оглядинам, що будуть відбуватися від 22.—25. IX. ц. р. Річна оплата виносить зол. 350, з чого зол. 200 платні зараз при вписах. За лікарські оглядини зол. 14., такси за іспити зол. 6 за кожний предмет.

Точніші інформації за залученням марки на відповідь подає Ферійна Комісія Т-ва „Торговельник", Львів, вул. Супінського ч. 21. Урядові години у вівторок, четвер і суботу від 18—19 год

ФЕРІЙНА КОМІСІЯ
Т-ВА „ТОРГОВЕЛЬНИК".

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
17/73 **„БЛАВАТНИЙ БАЗАР",**
Я. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. СЕРПНЯ 1934.

НИКУЛАЄ ДОРІАРКУЛ.

ЗІ СТОЛИЦІ СТЕПАНА ВЕЛИКОГО.

I. СУЧАВСЬКІ ЦЕРКВИ.

— Знаєш, Семене, я хочу чи не хочу, але мушу бавитись у чічероне, мушу обводити тебе по Сучаві і росказувати тобі про неї... Ходити з тобою по місті, то ще потраплю, але росказувати тобі може дещо з історії Сучави це вже не моє діло. Історія її, на жаль, мене не обходить.

— Мене таксамо ні,, каже Семен.

— Добре, то історії можемо навіть не рухати. — Якжеж можна історії не рухати, коли в історії лежить ціла слава Сучави? — Скажу тобі хіба те, що я сам чув від наших переможців про це місто. Отже Сучава була колись столицею Молдави. В Сучаві жив найбільший володар румунів, Степан Великий, Штефан чель Маре. Чому той помазанник Божий має прізвище „Великий", що він такого великого зробив, це мене ніколи не цікавило ані не цікавить...

— І мене ні. Але це треба конче знати до іспиту, каже Семен.

— До якого іспиту?

— Якто? ти нічого не знаєш, що ми до року мусимо зложити іспит з румунської мови, літератури, історії, географії і конституції?

— Ей, це тільки така поголоска...

— Добра поголоска! — Побачиш!

— Але залишім це. Говорім про Сучаву. — Отже Сучава була колись столицею Степана Великого... Вір або ні, але я правду кажу, що я перший раз аж тутки чув про того великого короля...

— Я вже чув, бо читав історію того славного іспиту, яким уже від тепер журюсь...

— Ет, залишім іспит!... Знаєш, я думаю, що ті наші історики, які колись нас учили, не були зовсім великими капацітетами, коли навіть не згадали про того великого короля, якого імя носить „греко-орієнтальна гімназія" у Сучаві.

— Це справді дивне. — Але знаєш що? Мене самого цікавить, чому „великих" королів чи царів не мали ані греки, ані римляни, ані французи, ані англійці? — Олександер Великий, Карло Великий, Володимир Великий, Казимир Великий, Штефан чель Маре, Петро Великий, Фридрих Великий... Французи тай англійці десь мусять іншим народам заздрити тих „великих" королів, каже Семен.

Перейшли ми міст на ріці Сучаві і толоками-толоками вийшли на горб, де є старий вірмено-православний монастир. Монастир цей є укріплений, окружений муром, де видко діри для самопалів, обкопаний глибоким ровом і обведений валом. Справжня твердиня. І зветься чисто по румунськи „замка".

— Но, каже Семен, наше слово „замок" напевне взяли ми від румунів...

Зайшли ми до середини. Оглянули церкву, дзвінницю (по румунськи „клопотніци"), оглянули в монастирі келії для черців, такі вузенькі, наче домовини, — дали бакшіш сторожеві і вийшли.

Ідемо до міста. Ось водяна вежа. Так є, Сучава має водопроводи. І заходимо до другої вірмено-православної церкви, коло якої є цвинтар. Здається, що більше на цьому цвинтарі гробів і хрестів, як живих вірмен у Сучаві.

— Бачиш, які гарні памятники на цьому цвинтарі! З прегарних дрібнозернистих гранітів... Спочивають тут усілякі Татоссіяни, Мікояни, Прункули... Богачі... Купці...

Оповідав мені сам колишній директор сучавської гімназії, Костаки Прокопович, що Сучава за панування Степана Великого була незвичайно багатим містом, де жило двісті тисяч населення.*) Де тільки людей тут містилось, годі сказати. — Місто Сучава, казав мені той австрійський „правительственний" радник, було геть усюди довкруги, куди тільки оком глянути... Дивно тільки, думаю, що нема ніде ніяких слідів по тому великому місті. — А може тоді люди жили тут у хмародерах, які зовуться тепер шатрами? — Шатра забрали тай на вози і поїхали собі геть, як цигани...

— Пароха оцієї вірменської церкви я маю честь особисто знати.

— Деж ти його пізнав?

— В гімназії Степана Великого на пятьсот учнів є щось десять православних вірмен. Щось двічі чи тричі я мав щастя у державні свята йти з ними сюди до церкви. Все ходили ми з артистом Шуганом, учителем рисунків. Артист Шуган дуже симпатична людина, абсольвент віденської академії мистецтв. А мені він іще дуже близький тому, що його земляки не люблять, бо жонатий з німкою. — Парох цієї церкви це вірменин із Царгороду. Дуже гарний мужчина, середнього росту, сильний брунет, борода, волосся у нього аж якоїсь чорно-фіолетної барви. Духовну семинарію кінчив у Царгороді. Але ще цікавше, як ми з ним порозумівались. Він говорить тільки по вірменськи, по турецьки і по грецьки. А нашої державної мови зовсім не знає. До середини цієї церкви нема чого йти. Нема там нічого особливого.

Он унизу при цій самій вулиці є ще одна вірменська церква.

— То кілько тут вірменських церков?

— В місті три, а одна за містом. Може її оглянемо завтра, як будеш мати охоту. Вона найцікавіша.

— То десь тих вірмен було тут колись богато?

— Здається. Видиш аж два вірменські цвинтарі. Здегенерувались і повигибали. Певно женились тільки межи собою. Залишилися тільки мішанці, на яких дуже часто не видко нічого вірменського. З гімназистів, вірмен, ані один бодай на вірменина не виглядає. Я тут сидів щось дві неділі у вірменки, Андрушки. Вона ще мала великий вірменський ніс Страшно суха, хоч мітлу в руки — і чиста відьма. В Кутах таких жінок є доволі.

*) Тепер 15 тисяч.

Пруський князь пропав.

В Німеччині щез без сліду кн. Фридрих Леопольд пруський, далекий свояк б. цісаря Вільгельма. Вславився він свого часу ріжними аферами і довгами, подібно як його батько, що вмер тому кілька літ. Його взяли були під курателю, а замок в Альт-Глініке зліцитовано. Син його має 39 літ і є нежонатий. Діставши покликання до суду в справі якоїсь афери, він утік разом зі шофером Мелером.

—o—

Ґанді закінчив голодівку.

ЛЬОНДОН, 14. 8. ПАТ. З Варде повідомляють, що Ґанді закінчив голодівку і зїв трошки меду, попивши содовою водою. Ґанді одержав численні телеграми з побажаннями.

—o—

Папен виїхав до Відня.

БЕРЛІН, 14. 8. ПАТ. Нині вполудне виїхав до Відня новий посол Німеччини при австрійськім уряді фон Папен. По дорозі задержиться у Берхтесґаден, де перебуває хвилево Гітлер. Папен поїхав до Берхтесґаден тому, бо вказівки до своєї віденської місії одержує безпосередно від Гітлера. Папен одержить безсумнівно вказівки, яке становище має заняти до ходу політики австрійського уряду, після подорожі канцлера Шушніґа до Будапешту і віцеканцлера Штаремберґа до Риму. Крім того оба державні мужі обговорять мабуть справу эрхикнязя Оттона, яка живо зацікавила німецьку опінію.

—o—

НОВИНКИ

— **Шкільні мундурки** для учениць, охоронці кльотові плащі, зимові плащі — шкільні відзнаки — на замовлення і готові в робітні кооп. **Труд, Львів, Ринок ч. 39.** 161

— **ВПИСИ до муж. доповняючої фахової школи Р. Ш. (для термінаторів) ім. Б. Грінченка у Львові,** вул. Городецька 95. відбуваються в днях 16, 17, 18 і 20. серпня ц. р. від год. 17 до 19. в домівці школи. Приймаємо термінаторів слюсарського, столярського, шевського, кравецького та споріднених фахів. Початок науки дня 21. серпня в год. 17 (5). 159 1-2

— **Кооператива Інжинірських Робіт К. І. Р.** у Львові бажаючи дати П. Т. Українському Громадянству Підгіря та Поділля солідну, дешеву та скору технічну поміч відчинила свій відділ у Станиславові при вул. Собіського 38. Відділ веде всі аґенди централі у Львові а саме: виконує пляни, статичні обчислення і кошториси церков та всякого роду мешкальних і промислових будівель, переводить у власній управі або на рахунок власника будови, інсталяції електричні, водотягові та центрального огрівання, доставляє фабричні машини, будівельні та електротехнічні матеріяли. У бюрі працює трьох інжинірів. Усякі технічні поради дають безплатно.

— **Вбивник бл. п. дир. Бабія.** Савчук, що перебуває у львівському шпиталі, не дасться вдержати при житті. Лікарі ствердили у нього прояви паралічу, який поширюється. На його подужання нема майже надії.

— **Перед новим шкільним роком.** На основі нових приписів про орґанізацію шкільництва ґімназії з новим шкільним роком будуть мати дві кляси: I. і II. з новим пляном науки. Зате кляси V—VIII. будуть ведені на основі давних приписів. В багатьох ґімназіях шкільна влада згодилася створити рівнолеглі відділи I. і II. кляси, надіючись великого напливу молоді до тих кляс. Від початку нового шкільного року обовязує ношення мундурків з виїмком VIII. кляси, яка від цього обовязку звільнена.

— **Городський суд у Бірчі** розпорядком ради міністрів приділено до перемиської судової округи у звязку зі знесенням окружного суду в Сяноці.

— **Пошесть червінки** вибухла в кремянецькому повіті. Досі зареєстровано коло 300 випадків занедужань, з яких 50 було смертних. Наказано масові профілактичні щеплення.

— **Вкрали 150-000 зол.** З почтового воза поспішного потягу, що їхав з Варшави до Жирардова, вкрадено два мішки, в яких находилися грошеві посилки в сумі 150.000 зол. На стації в Жирардові арештовано кільканацять підозрілих пасажирів.

— **Пригода підчас купелі.** В ставі біля Блахівної пов. Ченстохова купався син лісничого Каєтан Т. Коли знайшовся на другому березі, побачив, як якийсь волоцюга скинув зі себе лахмани, убрався в його одіж і вклонившись обуреному власникові здалека, швидко відійшов. Ограблений молодець сидів опісля кілька годин голий над ставом і чекав божого змилування. Аж надійшли полем дівчата і він почав здалека до них кликати, щоби принесли йому в що вбратися. Налякані дівчата на вид голого мужчини втікли до села і наробили крику. Незабаром рушила до него зі села юрба молодих, головно старших жінок, які вилами й мотиками хотіли покарати зухвалого безстидника. Загрожений нудист мусів тікати до води і звідтіля пояснив здалека людям, що кидали на нього камінням свою пригоду. Не хотіли дати йому віри, аж мала пастушка, яка бачила сцену з волоцюгою, потвердила слова молодика, що почав уже дзвонити зубами з холоду. Остаточно один селянин приніс йому власну одіж і відвів його до дому лісничого.

— **Вкрали в білий день пяніно.** До цукорні Люрса у Варшаві прийшов якийсь молодий чоловік і представившись за музику, розмовляв довший час з управителем. За кілька годин, коли управителя не було в цукорні, привів незнайомий „музика" пятьох робітників, які винесли пяніно, зложили на віз і швидко відїхали. Служба в цукорні думала, що незнайомий чоловік робить у порозумінні з управителем і приглядалася всему спокійно. Крадіж виявилася аж тоді, коли прийшов управитель і здивований побачив, що нема пяніна. А тимчасом злодії пропали без сліду.

— **Краєва хроніка.** До мешкання Осипа Муляра, нафтового службовця в Губичах під Бориславом добулися в ночі крізь вікно замасковані злодії і стероризували домівників револьверами, зрабували всі ощадности, причому зранили Катерину Муляр. — В Дрогобичі пробився ножем у груди 24-літній Яків Зільберман, слуга товариського клюбу, не могучи пережити, що відступив іншому чвертку льосу, на який впала виграна 300.000 зол. — В Добрівлянах пов. Дрогобич 65-літна Катерина Савчакова вбила в часі сварки за маєток свого 75-літного чоловіка Гриня, пробивши його вилами.

— **Ювилей президента Литви Сметони.** Ціла Литва і литовці в Америці будуть обходити 17. серпня ц. р., свято в нагоди 60-ліття народин президента Литви, Антона Сметони. Головне свято буде в Ковні і туди до окремого комітету або просто до президента наспіють привіти з усіх сторін.

— **Жінка професора в Америці увязнена в Москві.** Російський професор Дмитро Криніп учить від кількох літ в Єйльськім університеті в Ню-Гейвен, Коннетікат. Через те, що він не вернувся до Москви, де перше учив, совітський уряд увяв під арешт його жінку в Москві і не дозволяє їй виїхати до Америки. Вона має одну приватну кімнатку, але там залишається під поліційним доглядом. Коли анґлійський письменник Шов був Москві, він дістав телеґраму від Криніна, щоби вставився за його жінкою. Шов сповнив його бажання але совітський уряд не увільнив жінки професора.

— **Охорона для пятернят в Канаді.** Провінція Онтеріо в Канаді призначила опікунів для пятернят, які привела на світ тому два місяці, француженка п-і Овіла Діон. Канадійський Червоний Хрест поставить нову модерну хату для дрібноти пані Діон і буде дітьми опікуватися 5 літ.

— **Відкрили засипаний став.** Будова нюйорського планетарія буде припинена через перешкоди в терені. Площа на будову находиться зараз під боком Американського Музею природної історії при 77 вулиці біля Сентрал Парку. Коли почали копати ями під будову фундаментів, показалося, що це засипаний став, про який забули всі. До ставу спливала вода з недалекого джерела і її відпровадили до каналу. Але, щоб вода могла свобідно перетікати, став засипали великими каменями, серед яких є щілини для води. Тому, що на тих каменях не можна будувати фундаментів, треба поміж них впустити залізні та бетонові стовпи яких 50 стіп у глибину і щойно на них будувати фундамент. Це припізнить значно роботу і спричинить нові кошти будови планетарія.

— **Острів для наркоманів.** Уряд Нової Зеляндії побудував санаторії для наркоманів на двох маленьких островах у Хавракійськім заливі. На однім острові Пакатея лікують тільки жінок, а на другім Рота Роа мужчин. Недужих залишають на острові аж доки зовсім не виздоровіють. Опісля виздоровленці проживають у невеличких віллях. Мужчини працюють на ріллі, а жінки займаються хатнім господарством і садівництвом. До острова можуть приїздити тільки державні урядовці, а рідня не може відвідувати. Висліди такого лікування дуже добрі.

— **Самогубство еміґранта.** В околиці Верделна скінчив самогубством 35-літній робітник Ян Целкі, який одержав наказ покинути Францію.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗДЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.
1/78 169—170

Міліон і сотки тисяч шукають своїх власників.

Остаточний етап перед великою розіграною о міліон золотих закінчився в пятницю у другому дні тягнення третьої кляси 30-ої Державної Льотерії. Цим разом Судьба звернула увагу передовсім на промислові осередки: головна виграна 300.000 зол. впала в дрогобицькому нафтовому басейні, а 100.000 зол. в Лодзі. Столиця мусіла задоволитись пятьдесятьма тисячами, не числячи, природно, множества менших виграних, які припали на провінцію.

Лодзькі 100.000 впали на ч. 51.389, яке є виключною власністю співробітника одної з лодзьких фарбарень, п. Р. І. Зате в Дрогобичі на число 36.439, закуплене у Львові, з виграною зол. 300.000, здовідалося аж 9 власників, двох мужчин, фризієр і його чотирьох приятелів, незаможна вдова і еміґрантка, яка перебуває у Франції. Дві останні мають кожна по четвертині.

Тепер вступаємо в період найбільшої економії, а саме приготувань до розіграної четвертої кляси. На свого будучого власника чекає міліон золотих, в ярім цього 250.000, 150.000, 100.000, 50.000 зол. і 49.200 інших виграних.

Тягнення розпочинається 4. вересня і тревати-ме до 21. цегож місяця. Остаточний термін відновлювання льосів минає з днем 1. вересня отже спішіться, щоби опісля оминути непорозумінь і гірких розчарувань.

По широкому світі.

— Арх. Отто Габсбурґ приїхав до Стокгольму, де задержиться кілька днів.

— На передмісті Берліна впав військовий літак, причому згинув інспектор летунства Креміне.

— Краєвий міністр внутрішніх справ Баденії розвязав і заборонив союз, утворений у Фрейбурзі, з завданням негувати християнство як науку, що підлягає впливові жидівства.

— Могилу Гінденбурґа відвідує щоденно десятки тисяч німців.

—o—

Ріжні вістки.

— Коло Плоцка вбито 10 людей.

— Між Льондоном і Токіо наладнали безпосередньо радіо-телефонічну комунікацію.

— Вдова Павла Валіша, розстріляного провідника шуцбундівців, втекла з вязниці у Відні до Югославії.

— В Гамбурґу стерелізовано 760 мужчин. Около 700 мужчин самі зголосилися до суду з проханням дозволити на стерелізацію.

— **Ріжуть масово худобу.** Нечувана спека в Злучених Державах знищила збіжжа і траву більшій частині фармерів. Наслідки посухи такі, що майже щодня фармери ріжуть 200 тисяч штук худоби, яка гине від спеки. Користь бодай така, що товщ з убитої худоби вживатимуть до виробу мила та інших промислових цілей. Статистики обчисляють, що на випадок дальшої посухи прийдеться добити 1/4 всієї худоби. Таким чином з 35 міліонів залишилось би ледан 25 міліонів штук.

— **Безробітні до армії і фльоти.** Злучені Держави розбудовують тепер свою фльоту та зміцнюють армію. На основі нової морської програми уряд змагає розбудувати свою воєнну фльоту до 1,200.000 тон містости. З тією метою прийме в 1935 р. 20.000 нових моряків, яких набиратимуть зпоміж безробітних. Одночасно Рузвельт приготовляє декрет про побільшення сухопутної армії на 50.000 вояків. Генеральний штаб задумує вибрати тих 50 тисяч вояків теж зпоміж безробітних. Таким чином уряд зменшить число безробітних та забезпечиться перед поширенням революційного ферменту.

— **6.000 бандитів в Америці.** Дописувачі нюйорських газет подають вістку з Вашинґтону, що федеральний уряд виготовив список усіх бандитів, за якими пошукують федеральні аґенти.. Їх число досягає цифри 6.000, а всіх їх вважає ґенеральний прокуратор за „прилюдних ворогів ч. 1". З тих, що дотепер поставлено перед суд, засуджено на кару 93 відсотків. З цього показується, що це справжні опришки, яких треба конечно вигубити. — Останнього року федеральні аґенти зловили 928 опришків, а також відшукали 2,302 вкрадених автомобілів.

— **Міліоновий скарб у стіні.** Богатий купець Рашковський у Кишиневі наймив маляра, щоби розмалював стіни в його хаті. Підчас роботи маляр почув глухий гомін у стіні. Він знайшов у ній тайник етвір і побачив великі суми російських, французьких, італійських та анґлійських грошей. Не надумуючись довго, він забрав гроші і переховав їх у свого брата. На другий день прийшов знову до роботи, якби нічо не сталося. Тимчасом Рашковський змірковував крадіж і зажадав від маляра звороту грошей, грозячи поліцією. Вісні поголилися і мл-

ляр звернув гроші за винагородою 50.000 левів, щоби тільки не знала влада і не сконфіскувала чужих валют. А проте влада про все довідалася і веде слідство.

— **Неправдивава вістка.** За польською пресою подали ми вістку про увязнення п. Михайла Мельника у Львові. В імя правди, після провірення факту справляємо цю вістку. П. М. Мельник не був ані хвилини придержаний у звязку з донесенням проти нього.

— **Радіо на службі преси.** Від перших хвилин розвитку радіофонії і загального її застосовання преса використовує радієві хвилі для своїх цілей, чи то для пересилання інформацій, чи то для фотографії телевізійним шляхом, як діється в останньому часі. З Америки повідомляють, що великі американські пресові концерни зацікавилися ближче радіофонією. Знаний пресовий магнат Герст набув у Сан-Франціско радієву стацію, яка до цього часу була власністю великої радіофонічної компанії. Герст має намір набути ще кілька інших радіостацій, при чому старається рівночасно за дозвіл на значне збільшення сили куплених ним радіостацій. Цього роду трансакції є можливі, одначе тільки в Америці, де загалом працює біля 600 радіостацій, як належать до ріжних власників. На перший плян американської радіофонії висуваються два великі радіові товариства, з яких кожне розпоряджає 60 радіостаціями.

— **Замкнули мексиканський розводовий рай.** Мексиканський уряд видав розпорядження, що у будуччині буде можна дістати розвід аж по 6-місячнім побуті в краю. Таким робом перестає бути Мексик розводовим раєм для ріжних американських пар, яким рідна процедура була за довга й тому приїзджали на кілька днів до Мексику, де негайно діставали розвід.

— **Большевицькі витребеньки.** Большевики заложили в Москві „університет" для циркових артистів. На „університет" приймають молодь від 15—18 літ. Вчать акробатики, жонглєрства, блазнування і всяких подібних „вільних штук".

— **Подвиги божевільного.** У Східній Прусії, у місті Хрістенбург жив різник Макс Лібек. Він був божевільний, але що його не вважали за небезпечного для окруження, позволили йому жити дома. Але одної ночі він дістав приступ фурії. Насамперед закрався до кімнати, де спали два його челядники. Бритвою підрізав їм у сні горло й почав пити кров. Опісля узброївся в кріс і вийшов на вулицю. Тут застрілив селянина Августа Рема, що вибрався до міста на торг та тяжко зранив одну жінку. Пізніше вернув домів, осідлав коня та виїхав у поле. По кільканацятьох кільометрах зарубав коня сокирою і скрився в лісі. Там шукає за ним поліція.

— **Мода на 93 первень.** В останнім часі запанувала серед учених мода на 93 первень. Наука знала давніше 92 первні, тепер, як деякі кажуть, є їх ще 40. Так бодай твердить італійський учений Фермі, що перший трапив на слід „незнаних первнів". Здавалося, що його думка потверджується, бо чеський інжинір Оделен Кобліц заалярмував світ вісткою про те, що найшов 93 первень. Але ця вістка показалася звичайною видумкою. Тепер виступили два американці Шмід і Штайнбах, які твердять, що їм вдалося докопатися до того таємного 93-го первня. Покищо ще треба чекати потвердження цієї вістки, але одно певне: за 93-тім первнем шукають наче за славним злочинцем.

— **Похорони в повітрі.** Перші похорони в повітрі відбулися недавно в Америці. Тіло помершої в катастрофі летунки Францїски Марселіс перевезли в літаку до Ню Йорку. Цілу Службу Божу за померлих відправив один священик у літаку. Пізніше відбулися на літниці похорони. Гріб і памятник геройської летунки буде стояти коло того місця, з якого вона нераз відчилювала до своїх рекордових летів

З кіна.

КІНО МАРУСЕНЬКА: „ОМАНА ЩАСТЯ".

Американська фільма з мало відомою у нас артисткою Констанс Каммінгс, дуже ніжною і симпатичною. Сюжет, хоч не новий, але добре переведений. Бачимо тут так 100-відсоткового джентельмена, який кохаючи свою жінку, вміє відректися власного щастя і затаїти перед нею своє почування на те, щоб вона могла з чистою совістю розвестися і вийти замій за іншого. Ця психічна боротьба переведена дуже ніжно і має цікаві моменти.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Заболотів:

15. VIII. „Корневільські дзвони".
14. VIII. „Товаріщ".
15. VIII. „Королева ніч".
16. VIII. „Детектив".
17. VIII. „Залізна Острога".

Зі Заболотова їде театр до Коломиї.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.

Середа, 15. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла" премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Небесні птахи".
АТЛЯНТИК: „Карієра Анни Карвер".
ВАНДА: „Сержант Ікс" і „Фляп і Фляп як вдовники".
КАСІНО: „Жінки в його житті".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Омана щастя" і ревіп.
МІРАЖ: „Роскішна пригода" і Фляп та Фляп.
МУЗА: „Касанова".
ПАН: „Пригода на Лідо" і „Радіостація В. П. Н.
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: „Бастер наварив пива" і ревія.
РАЙ: „Пат і Паташон як композитори".
СВІТ: „Двійняк" і „Жінка з Монте Карльо".
СОНЦЕ: „Блески та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Банта" і ревія.
ХІМЕРА: „Жовтий детектив".
УТІХА: „Підводне човно ч. 14 затонуло" і ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 15. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·00 Симфонічний концерт, 23·25 Музична комедія, **Прага** (470,2) 7·00, 11·00 Концерт, 21·00 Концерт при участи А. Сарі, **Париж** (1649) 20·45 Симфонічний концерт, **Штрасбург** (349,2) 18·30—19·30 Оперетки, 20·30—22·00 Симфонічний концерт, **Берлін** (356,7) 21·00 Радіоконцерт, **Гамбург** (331,9) Популярний концерт, **Мінхен** (405,4) 7·25 Легка музика, 14·20 Концерт солістів, **Бреслав** (315,8) 21·00 Симфонічний концерт, **Осльо** (1154) 20·45 Симфонічний концерт, **Букарешт** (365) 19·05 Радіоорхестра, **Стокгольм** (416,1) 20·00 Концерт віденського трія, **Міляно** (368,6) 21·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Четвер, 16. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 14·10, 17·50 Плити, 21·45 Дует скрипаків, **Прага** (570,2) 21·00 Концерт, **Копенгаген** (205,1) 14·45 Радіоконцерт, **Лягті** (1807) 19·30 Радіоконцерт, **Париж** (1649) 12·30 Концерт, **Штрасбург** (349,2) 21·30 Артистичний вечір, **Ятльона** (531) 21·40 Ірляндська музика, **Ляйпціґ** (382,2) 12·00 Концерт, 16·00 Радіоконцерт, **Мінхен** (405,4) 12·00 Концерт, 17·30 Камеральна музика, **Стокгольм** (426,1) 14·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Середа, 15. серпня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 11·56 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Симфонічна орхестра, 13·00 Музичний фейлетон, 13·10 Легка музика, 13·45 Мандрівка по краю, 14·00 Сальоновий концерт, 15·00 Цьоторічний збір збіжа, 15·15 Польські пісні, 15·45 Судівництво на власні потреби, 16·00 Популярний концерт, 16·30 Легка музика, 17·00 Клепарів, 17·10 Польська музика, 18·00 Добровольці на війні, 18·15 Трансмісія з Вядька, 18·45 Вибух війни, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Призабуті польські пісні, 19·40 Спів, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Легка музика, 20·30—21·15 Концерт польської орхестри, 21·15 Вечірний дневник, 21·25 Легка музика, 22·00 Спортові вісти, 22·15 Принагідна авдиція, 23·05 Танкова музика.

Четвер, 16. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Плити, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Авдиція для дітей, 13·20 Симфонічна музика, 14·05 З їжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Листи і програми, 17·15 Концерт солістів, 18·00 Польський гафт, 18·15 Севільський цирулик, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Камеральний концерт, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02—20·12 В 70-ту річницю смерти Р. Траугута, 20·12 Легка музика, 21·02 Літературні хвилини, 21·12 Концерт солістів, 22·00 Психольоґія релігійної байдужности, 22·15 Танкова музика, 23·00 Трансмісія з Варшави.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·15 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·61, Париж 34·89, Берлін 207·30, Ціріх 172·77, Амстердам 358·80, Прага 21·97, Мілано 45·43, Нюйорк кабель 5·27 7/8, Нюйорк чеки 5·20.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 14. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. масла	2·65 - 2·70	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 15. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, дьоко подвіри птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

Театр шукає доброго піяніста або піяністку. Зголошення слати до 12. VIII до Святина, потім Заболотів.

ОПОВІСТКИ

Додаткові вписи до Жіночої фахової Школи Кооперативи „Труд" у Львові Ринок 39. відбудуться в днях 15 20 ц. м. від год. 9—1 і 3—6. До школи приймаємо учениць з покінченою 7-ою кл. або з 6-ою за вступним іспитом Трьохлітня наука кравецтва дає основне фахове знання і право на самостійну зарібкову працю. 161 а 1—3

Доповняючі вписи до 7. клясової всенародньої дівочої школи ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького 12) відбудуться в днях 15. 16. 17. і 18 серпня в ранніх годинах в д 10—12-ої, пополудні від 4—6-ої. Правильна наука починається 20. серпня. **Управа школи.** 149 2—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СТАНЦІЯ дешева, добра для учнів або учениць: Лазаря ч. 8. — Фацітвичева. 130 2—3

ПРИЙМУ 2 УЧЕНИЦІ на мешкання з харчем, 75 зол. місячно. Пиніо до вжитку. Ткачевич, вул. Висьпянського 12. 160 1-1

ЛЕКЦІЮ, виховання дітей, поміч у дом. господарстві, обійме учителька з довшою, доброю практикою. Ласк. зголошення: Гр. кат. Уряд Парох. Сілець белзький, п Пархач. 162 1—2

ПРАЦІ ШУКАЄ особа в середньому віці Уміє добре варити і гарно прати біля Місцевість байдужа. Зголошення для „М. П." до Адміністрації „Діла". 163 1-1

НА МЕШКАННЯ приймy учня з нижчих кляс середніх шкіл. Вул. св. Тереси, ч 18, Генкова. 157 1—1

УМЕБЛЬОВАНА КІМНАТА З ХАРЧЕМ при українській родині для урядовця українця вул. Шептицьких 14. до винайму. 158 1—1

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 8—7

ОГОЛОШЕННЯ

Українські господині вже знають, що порошки до печива з охорон. маркою кооп. „ПЛАСТ" перевищають своєю якістю всі краєві і заграничні вироби.
„Пласт" Львів, Городецька 95. тел. 26

10.000 золотих варта радикальне винищення блощиць, молів і т. п, разом із зародками — відомою **Свічкою С—Ґаз.** за вислід гарантує **САНОС, ЛЬВІВ** **Кл. Танської ч. 3.** Домагатись в дрогеріях, — складах фарб. Проспекти і вияснення висилаємо безплатно. 78 6—10

За безцін!! Фотографічний апарат **UNIVEX** **8·50** зол. Розмір світлин 3 × 4 цм. **„Foto-Radjo-Palace"** **Львів, пл. Марійська ч. 8.** Найбільший вибір фотографічних і радіових апаратів. 10/79 10-10

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:		
матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07
слова товстим друком подвійно.		

Остання сторінка	1/1	зол.	480·—
„ „	1/2	„	250·—
„ „	1/4	„	130·—
„ „	1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 217 (13.762). Львів, пятниця 17. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

УСДП і комуністична акція
в обороні Тельмана.

У звязку з нашою вчорашньою передовою статтею п. н. „Мораль готентотів", головна Управа Української Соціял-Демократичної Партії просить нас зазначити, що ніякого листа від КПЗУ у справі „спільного фронту" в акції оборони німецького комуніста Тельмана вона не дістала та про появу якогось такого отвертого листа дізналася вперше з учорашньої статті „Діла".

Зі свого боку повторюємо, що свої інформації черпали ми з найавторитетнішого большевицького джерела, яким є офіціяльний орган КПЗУ, видавана нелеґально (на тонкому біблійному папері у книжкових зшитках) „Наша Правда", ч. 2. за квітень—червень 1934, стор. 89: „Обіжник ЦК КПЗУ про акцію за звільнення тов. Тельмана". Річ ясна, що ціль большевицької пропозиції „спільного фронту" в справі Тельмана є виключно найти новий арґумент *проти* УСДП: якщо УСДП згодиться — скомпромітувати її в очах українського громадянства, якщо відмовиться — лаяти її ще гірше як „соціял-зрадників".

—o—

Лугове Свято у Львові.

У 20-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців на світову війну відбудеться у Львові, в неділю 26. серпня 1934 р. в Луговому Городі при вул. Вулецькій і ґен. Івашкевича *Лугове Свято та Посвячення Лугового Городу у Львові*, з такою програмою: год. 9. рано: Полева Служба Божа, проповідь, посвячення Лугового Городу, промова містоголови М. Козланюка і вбивання цвяхів у пропамятну таблицю. Год. 2. попол.: Попис вправ: 1) Вправи Луговичок хустинами, 2) Мішані вправи малих Луговиків і Луговичок, 3) Година рухавки львівської чети Луговичок, 4) Вправи Луговиків палицями, 5) Ритмічні вправи львівської чети Луговичок, 6) Танок метеликів львівських малих Луговичок, 7) Ритмічні вправи Луговичок, 8) Мішані вправи Луговичок і Луговиків, 9) Мішані вежі. Закінчить свято роздача нагород і дефіляда. Вступ: на попис вправ 1 зол., для селян і дітей до 10 літ 50 гр., місце на ступениці 2 зол. *Свято відбудеться чи дощ чи погода.*

—o—

Вбивник дир. Бабія помер.

В ночі на 15. ц. м., помер у вязничному шпиталі у Львові Савчук, що вбив тому три тижні директора української гімназії, бл. п. Івана Бабія. Терорист, тікаючи перед арештуванням, пробував, як відомо, скінчити самогубством і пострілився тяжко в голову. Перевезений до шпиталю в Бриґідках, боровся весь час зі смертю. Всі лікарські зусилля вдержати його при житті були даремними і врешті Савчук помер, залишаючи справу атентату невиясненою.

Війна буде в повітрі.

Знаний конструктор літаків, голяндець Фокер в інтервю з представником англійської преси на тему майбутньої повітряної війни сказав м. і.: Повітряні атаки підуть як блискавиця і будуть виповідженням війни. Напасник не буде ждати на формальне доручення свистка паперу, але вдарить негайно, як тільки війна буде виповіджена. Слід тямити, що в часі майбутньої війни, яка буде вестися переважно в повітрі, зміниться ціла шпигунська система. Один тільки шпигун, що має тайний висильний радієвий апарат, зможе кермувати акцією цілої повітряної фльоти над столицею. Якби таке місто як нпр. Льондон заатакувало 200 до 300 новочасних бомбових літаків, ніяка пожежна сторожа не зможе опанувати такого вогню і значна частина Льондону переміниться в руїну. Фокер заявив, що газ не будуть такі страшні, як загально думають, бо до успішної газової атаки потрібні сприятливі умовини, які не все складаються.

Обговорюючи сили летунських військ поодиноких держав, Фокер заявив, що совітська Росія найкраще зрозуміла потребу вишколити відповідну армію пільотів і механіків. Росія на думку Фокера щодо летунства далеко сильніша, ніж багато людей собі це уявляє. Величезні простори Росії вимагають величезних апаратів до перевоження військ і Росія будує тепер найбільшу повітряну фльоту, яку вжиє і до транспортів і до воєнних акцій.

—o—

Другий процес
віденських змовників.

Перед військовим судом у Відні розпочався 14. ц. м. другий з черги сензаційний процес гітлерівських змовників, які 25. липня ц. р. зорґанізували збройний напад на будинок віденського радія, приневолюючи одного службовця оголосити фальшивий комунікат, що владу в Австрії обняв д-р Рінтелен. Обвинувачених є 15 осіб, м. і. два поліцаї. Всі відповідають за злочин державної зради. Закидують їм, що напали на будинок радія, щоби дістати в свої руки найвигідніший інформ. апарат і щоби тим чином переформувати кандидатуру Рінтелена на канцлера Австрії. Всі обв. служили в австрійському війську. Процес потреває кілька днів і скінчиться певно новими смертними присудами. Незавидна доля двох поліцаїв, що робили критичного дня службу при вході до будинку і впустили всіх змовників. Підчас того нападу вбито 5 осіб, а саме провідника змовників Шрека, двох поліцаїв, шофера й одного віденського актора, який припадково знайшовся в будинку радія.

Жнива покінчені.

Не забудьте обезпечити збіжжа і пашу від огню

в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"

у Львові. вул. Руська ч. 20.

ТРИ ДОБРІ ПОРАДИ

-o-o-

1. Не купуйте молока невідомого походження, яке є часто фалшоване, або заражене бактеріями небезпечних недуг.
2. Пийте тільки пастеризоване молоко Маслосоюзу, яке є позбавлене хороботворчих бактерій.
3. Як невигідно Вам купувати пастеризоване молоко в крамниці М. С., зажадайте, щоби доставляти Вам його додому. Зголошення подавати телефонічно (ч. тел. 81-04 або 43-86), або — особисто в якій небудь крамниці Маслосоюзу.

ПОЛІЦІЯНТИ НА ШИБЕНИЦІ.

Львів, 15. серпня 1934.

Хто не знає віденського поліціянта, що для цілого світа був здавен прикладом найкультурнішого носія служби безпеки, здебільше знавця кількох европейських мов, ту завжди зрівноважену і чемну людину, готову до послуг землякам і чужинецьким гостям? Віденський поліціянт — це синонім обовязковости, безпристрасности і ввічливости. Славна на весь світ стала поведінка віденських поліціянтів підчас комуністичних заворушень кілька літ тому перед „Юстіцпаляст-ом", і потім під парляментом, — коли вони радше дозволяли юрбі, щоби вона їх била та всілякими способами провокувала — але не дали себе вивести з рівноваги і не робили вжитку зі смертоносної зброї. Панувати над вулицею нервами, спокоєм, авторитетом свого службового становища й авторитетом державної влади, яку вони собою представляли, — це була завжди девіза віденських поліціянтів, одягнених у мундури патріотів-громадян, свідомих великої правди, що не нарід істнує для них, лише вони для народу. І тому мало яка поліція на світі мала таку високу пошану у своїх земляків і чужинців, що знали світ, як поліція наддунайської столиці.

Але від часу, коли вибух бунт на кораблях воєнної маринарки Британської Імперії, коли заломився фунт штерлінґів і американський доляр, від того часу не стало вже на світі річей неможливих. Можливим стало, щоб у державі славній своєю пошаною законів розстрілювали на підставі заочного присуду тайного суду високих державних достойників в їх приватних помешканнях. — І стало теж можливе, щоби віденський поліціянт брав участь у тайній змові проти леґального уряду, покидав свою позицію перед загроженим державним будинком і посередньо причинявся до вбивства свого канцлера...

„На підставі присуду надзвичайного військового суду засуджено на смерть чотирьох поліціянтів: присуд виконано вчора вночі". Яка коротка телеграма і скільки в ній траґічного змісту! Річ не в чотирократній жертві людського життя, — адже людське життя стало вже таке дешеве! Річ у заломанні в одній частині Ев-

ропи ще одного неварушного там досі морального авторитету.

Колиб ще скінчилось на тих чотирьох одиницях — можна би казати про виїмок, який потверджує правило, можна би казати про збіг нещасливих обставин, з вини яких тих четверо осіб дало себе збаламутити. Але справа далеко складніша. Передовсім перед надзвичайним військовим судом ставало не четверо а 11 поліціянтів, з яких 4 повисло на шибениці, за двома замкнулась до кінця життя вязниця, решта дістала кару по 15—20 літ вязниці. Прилюдна розправа, яка трівала від минулої середи до понеділка вечором, виказала, що всі вони знали про плян крівавого „путчу" з 25. липня ц. р., нічого про це вищій владі не сказали, та свої службові обовязки у критичному дні зловжили на користь повстанців. Однак поза ними — перевірка особового складу віденської поліції виказала, що поверх сотні поліціянтів належало до націонал-соціялістичної партії і платило членські вкладки ще навіть після останніх крівавих подій у Відні та цілій Австрії. Очевидно, всіх їх викинули з рядів поліції; кількох високих поліційних старшин перебуває ще далі у вязниці.

Проблема багато глибша: вона торкається і внутрішніх відносин в Австрії та дальшої долі тієї країни, і питання засобів, якими користуються всі революційні змовники. Щодо першої точки, то успіх націонал-соціялістичної ідеї у рядах віденської поліції є мабуть найяскравішим доказом сили тієї всенімецької партії і неминучої її перемоги в Австрії у ближчій чи дальшій будучині. Вістки про істнуючу небезпеку нового повстання, не зважаючи на всі кріваві методи боротьби з націонал-соціялістичним рухом в Австрії і на різкий зворот політики Німеччини, яка під натиском закордонно-політичних мотивів не лише вислала до Відня Папена, але й арештувала около 80 провідників австрійського нац.-соц. легіону, створеного і втримуваного офіціяльними німецькими чинниками, — ці вістки доказують як не мога краще безвиглядність зупинити природний хід подій. Сила ідеольоґічної стихії надто сильна, щоби можна її здушити адміністраційними репресіями та шантажем чужинецької інтервенції.

А проте, коли радіють націоналістичні німецькі кола успіхами своєї ідеї, то виявлені на судовій салі відносини у віденській поліції мають і свою темну сторінку. Про моральний бік справи казали ми за вступ: безповоротне розвіяння ореолу, що досі сповивав імя віденського поліціянта. Темна сторінка метод конспіративних рухів торкається втягування до політики чинників, аполітичність яких є підставою їхньої громадської чи державної місії. Очевидно, що розкласти своєю пропаґандою і зєднати для своїх цілей адміністраційний апарат, та передовсім військо і поліцію, — це найкраща ґарантія успіху змовників. Але чи можна трівко вірити військовій силі, до якої раз уже найшла доступ яканебудь політична доктрина, тій силі, якої підставою є лише одна доктрина: послух і дисципліна супроти кожночасової влади, якої вона є лише виконавчим орґаном?! І тому ноторійна це правда, що коли тільки здобуде владу якийнебудь повстанський рух, він мусить мерщій „чистити" передовсім той військовий і поліційний елемент, завдяки якому здобув владу...

Льоґічний висновок — що так, чи інакше маленька Австрія має ще перед собою важкі часи. Тіла віденських поліціянтів на шибениці є грізним мементо для цілого державного ладу і спокою тієї країни. Не врятувало її з хлосу безглузде вбивство канцлера Дольфуса, не врятують її з нього ані шибениці у Відні, ані римські розмови віцеканцлера Штаремберґа. Одна помилка тягне за собою другу, і чим раз довша черга тих помилок, тим вони траґічніші і вузол стає щораз більш замотаний. Мститься на долі Австрії насильницька заборона злуки двох частин одного народу; заборона та створила з Австрії штучно европейський вулькан, який вигасне тільки тоді, коли щезне та перша основна причина всього австрійського лиха.

Треба фахівців-аґрономів.

ПІД УВАГУ СТУДІЮЮЧІЙ МОЛОДІ.

Внедовзі починається новий академічний рік. Абсольвенти середніх шкіл вибирають собі звання, якому хотять присвятити дальші студії та разом з тим рішають про те, по якій лінії піде їх дальша праця у житті. Тому не від річи буде згадати дещо про справу агрономічних та інших господарських студій, якої досі ніхто у нас не порушував та яка повинна бути для абсольвентів середніх шкіл також предметом надуми при виборі звання.

Складається так, що у фахових студіях вибирають у нас найменше цей напрямок, який у нашім народі заступлений найбільшою скількістю населення та найважнішою ділянкою нашого нар. господарства. Це хліборобство. Ріжні його ділянки чекають у нас на людей, які могли би не тільки вести їх, але передовсім зорґанізувати та використати ці природні багацтва, які залишились у руках нашого українського селянства. Бо кількадесять агрономів, кількох садівників та пасічників, — це все, кого ми маємо з фахових людей у цій ділянці. А тимчасом чуємо заклики, що наш молодий промисл зможе втримати велике число техніків та кваліфікованих майстрів, що наші приватні торговельні підприємства і кооперативи потребують фахових людей у своїй ділянці праці, що треба ще ріжних фахівців для орґанізації наших варстатів праці в цілому краю, але найменше говоримо про те, що найбільше варстатів праці, які дають джерело прожитку мілінам нашого населення, потребують якраз найкращих фахівців, котрих ми не маємо. Ми все міримо потребу щодо наших фахівців тими можливостями дістати місце зарібку чи посаду, які є сьогодні. Це фальшивий підхід. Бо коли будемо продукувати фахівців тільки для тих варстатів, які маємо сьогодні, то ніколи не зможемо розвинути нових ділянок продукції та перерібки, яких потребує наше народне господарство. Пригадаймо приклад, що його ми мали після війни, коли тисячі нашої молоді, яка мала покінчені середні школи, найшлася за кордоном краю, маючи змогу фахово студіювати, і вибирали звання, яке їм справді пригодилося. Вислід був такий, що сотні абсольвентів фахових шкіл ріжного напрямку створили у нас новий і досі незнаний варстат праці, створили нові господарські чи технічні орґанізації, в яких найшли працю, про яку довшими роками ніхто не думав.

Так само не знали наші інжиніри техніки, які сьогодні працюють у нашім виробництві, що вони найдуть таку працю при неістнуючих ще тоді варстатах. Студіюючи свій фах, треба знати, що в народньому господарстві, для нації такі самі студії конечні, коли в інших народів вони розвиваються і приносять користь.

Коли поглянемо на абсольвентів високих господарських шкіл, то бачимо сьогодні, що майже всі вишколені фахівці агрономи станули до праці. Сьогодні наша молода господарська орґанізація відчуває вже брак агрономів. Говоримо очевидно не про всіх, які покінчили агрономічні школи, а про добрих знавців свого діла, які свою справу розуміли і її належно можуть вести. А прецінь ніхто справді не міг передбачити кілька літ тому, що вже так скоро може забракнути нам фахових агрономічних сил! Навпаки часто читали ми в пресі, що багато агрономів, без посад, та що годі їм найти собі при-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 17. СЕРПНЯ 1934.

А. Є. ЗАРІН. 6)

Куплена слава.

Оповідання.

VIII.

„Кінець!" — сказав до себе Ґдовський повертаючись додому і радісно всміхнувся на цю думку. Він рішив скинути з себе це рабство спровола-тихцем. Спершу він помістить одно оповідання під псевдонімом, потім друге, а далі повість, роман і відродиться під іншим імям!

В цей самий день засів він до праці і йому здавалось, що ще ніколи він не писав з таким запалом. В невеличкім оповіданні різко і типічно він представив відношення багача до бідного. На приблизно трийцяти сторінках розвивалась зворушлива траґедія.

Ґдовський скінчив оповідання за три дні, підписав прізвищем „Аркадієв" і рішив віддати до журналу „Розмови", де вже третій рік редактором був Топорін.

— Кого я бачу! — приятельським тоном зустрів його редактор у своєму кабінеті.

Топорін все ще носив довге волосся, але його обличчя втратило давніший захмарений вигляд і ціла постать набрала якусь солідну заокругленість.

— Прошу сідати! Що скажете?

— Приніс дещо, — відповів Ґдовський виймаючи з кешені рукопис.

Топорін стягнув брови.

— А — а! — протягнув він. — Так, ви ще не кинули писати? Невеличка річ?

— Приблизно аркуш.

— Ну, то ще можна. Я перегляну. — протекціонально заявив Топорін, відкладаючи на бік рукопис: — а то, знаєте, в нас дуже мало місця.

І він клопітно оглянувся по своєму столі. Ґдовський зрозумів натяк і зніяковів.

Ледви сім років минуло і Топорін тепер, ця тупа безрадність, уже редактор говорить до нього, до Ґдовського, як до новика.

— Коли ж я дістану відповідь? — спитав він і встав.

Топорін також піднявся з крісла.

— Найскорше хіба десь так за два тижні, але для вас... — він підняв очі на стелю, потім поглянув на підлогу і сказав: — прийдіть післязавтра.

Ґдовський вийшов. У передпокеї зустрів Чулкова.

— Ви тут? — викрикнув цей здивовано.

— Семене Капітоновичу! — закликав його Топорін, який у тій хвилині виглянув зза дверей. Чулков спішно стиснув Ґдовському руку і побіг до редактора.

Ґдовський вийшов прибитий з редакції. Очевидно його вже викреслили з числа письменників і тяжко буде йому завернути до них...

Але коли прийшов додому, побадьорішав. Він іще приверне собі давнє становище! Його талант — з ним...

Ніколи ще, навіть тоді, коли вперше заносив оповідання до рекакції, не переживав такої муки непевности, як тепер і такого якогось страху, що з ним за два дні пішов до редакції. Думка: візьме, чи не візьме, — яку він давніше навіть не припускав, заволоділа ним і мучила.

Топорін примусив його чекати в почекальні доброї чверть години, і за той час Ґдовський освідомив собі своє пониження.

Він увійшов до Топоріна з блідим обличчям і робленою, вимушеною усмішкою. Топорін трохи піднісся на кріслі йому назустріч і показав рукою на крісло. Ґдовський горів попросту з нетерплячки.

— Так що? — просто спитав він Топоріна і завмер.

Цей трохи збентежився, але потім рішуче потряс своїми кучерами і відповів:

— Та що, Тимофею Аркадієвичу, не візьму!

Ґдовського аж відкинуло на спинку крісла і він поблід.

— Чому?

— Та що, — вже звичайним тоном відповів Топорін, на мою думку — слабеньке. Ви вже відвикли. Так! А крім того, знаєте, неоригінальне — наслідуване... — докинув він.

— Що? — Ґдовський нагнувся з крісла і витріщив очі на Топоріна. — А когож я наслідую?

— Та хоч би й того Шугаєва! Образ характерів, стиль, навіть сюжет його. Це ж його улюблений мотив: незадоволення, протест проти стихійного збігу обставин. Так! Відвикли! — і Топорін виняв з шуфляди рукопис та поклав його на столі перед Ґдовським. — Попробуйте, може деінде візьмуть. От хочби у Степанова!

Але Ґдовський вже не чув тих слів, до решти розбитий його заввагою.

Він наслідує Шугаєва! Та чиж може бути гірший глум!

І він раптом вибухнув:

— Я наслідую цього ідіота? — закричав він схвильовано. — Та чиж ви знаєте, що Шугаєва нема, що це я, я! — він ударив себе в груди.

Обличчя було бліде, очі горіли.

Топорін зачудований витріщив на нього очі, потім похитав головою і сказав:

— Та що ви кажете?! Шугаєв ідіот? Шугаєв — сила, талант!

— Прокляття на його голову! — несвоїм голосом вигукував Ґдовський. — Та чиж ви не розумієте, що це я! Все це я писав!

Топорін суворо поглянув на нього.

— Но це вже на мій погляд — сказав він: — просто брехня. Я тільки дивуюсь, як ви можете таке говорити!...

Обличчя Ґдовського скривилось скажене.

— Коли я каму, то це певно так, а не інакше! І не вам мене вчити! — вигукував він. — А на вашу ідіотську думку я чхаю і на всіх чхаю! А щоб вас усіх чорти пороздирали! — при чому розірвав рукопис на шматки, кинув на долівку і вибіг з редакції.

Топорін спішно вискочив і замкнув за ним двері на ключ, після чого сів і довго похитував головою з лива і з пореляку.

міщення. Тимчасом факт, що наші агрономи таки найшли приміщення, є простим виявом із наших господарських умовин, в яких чимраз більше треба фахівців для досконалення організації нашого найважнішого варстату праці — сільського господарства.

Це образок тільки з одної ділянки господарських наук. Бо ми переконані, що у нас також можнаб найти місце фаховій силі з ділянки чи то городництва, чи салівництва і т. д. Всі вони будуть з часом конечні для розвитку нашого сільського господарства і без них не можна буде нам поступати в цій найважнішій ділянці нашого економічного життя вперед.

Колиб хто запитав сьогодні, чи може якавебудь українська господарська установа заручити, чи абсольвент високих агрономічних чи інших господарських шкіл зможуть дістати потім працю і заробіток, як це буває тепер у запитах до господарських діячів, то треба просто сказати, що такої з а п о р у к и ніхто дати н е м о ж е, — як і не вимагає ніякий кандидат прав, щоби йому хтось дав ґарантію, що він буде мати добрі доходи зі своєї майбутньої адвокатської практики, або як не можна дати ніякої ґарантії студентові медицини, що він як лікар матиме повну ждальню пацієнтів. Однак одно пожне: що при розбудові варстатів праці ми замало звертаємо увагу на розбудову і належне використання наших середніх і дрібних господарств, що в часі, коли наші інтеліґентні хлопці та дівчата побиваються за канцелярійними посадами, під нашим містом масово осідають б о л г а р и, які займаються плеканням городовини та овочів і використовують нашу землю. В чужих руках, що у нас треба спроваджувати з далеких заморських країв яблока, які вдаються також на нашій землі, на якій мозолиться селянин над житом та бараболею, а все це тому, бо у нас є мало фахівців, або їх загалом нема на те, щоби по здобуттю фахового знання стати господарями на невеликих власних селянських господарствах. А попри це розвиток сільсько-господарського життя іде в тому напрямку, що суспільна господарська орґанізація вимагає чимраз більше господарських фахівців, а є багато таких ділянок у сільському господарстві, які зможуть стати варстатом праці тільки тоді, коли візьмуться за них фахівці. Вкажемо хочби на те, що наше кооперативне молочарство не істнувало, доки не прийшли фахівці, що потрафили його зорґанізувати.

Одначе коли заохочувати абсольвентів середніх шкіл до того, щоби вони ішли студіювати на високі господарські школи, то мусимо виразно сказати, що майбутні висліди їх праці залежать передовсім від доброго опанування їх фаху, доброї практики у виконуванні робіт та свідомости, що сільське господарство це один з найважчих фахів, які можна опанувати тільки важким трудом і великим вкладом праці. Тому ті, які зважаться студіювати аґрономічні і подібні науки, мусять це мати на увазі і бути на це приготовані, а до того ще по закінченні студій виборювати собі своєю працею прожиток. Знову наші господарські установи і діячі поможуть їм та поділяться з ними своїм досвідом та своєю працею, коли вони свої студії покінчать.

Бо наше хліборобство — це у нас варстат праці, який щойно чекає, щоби його належно використати. *Інж. д-р Евген Храпливий.*

Совітська „амнестія" та її вартість.

ЗВІДКИ ВОНИ ЙДУТЬ?

Появилися чутки, що совітський уряд приготовляє амнестію для еміґрантів. Вийшли вони з Франції, імовірно у звязку з новими дипльоматичними витками, якими французький уряд пробує позшивати старий союз, що тріщить усіма швами. Звістки ці підтримує чеська преса. Важко рішити, чи вони виходять виключно з Москви чи теж з еміґрації. Не було би дивне, якби Франція хотіла позбутися значнішої частини колишніх російських підданих, що задили сотнями тисяч хочби її столицю Париж.

НАВІЩО БУЛА БИ ПОТРІБНА БОЛЬШЕВИКАМ АМНЕСТІЯ?

Нема сумніву, що большевики радо приняли би якнайбільшу скількість еміґрантів з двох причин: 1-мо постійно бракує їм добрих фахівців, головно в промислі, 2-до масовий поворот еміґрантів був би для них вовим засобом політичної пропаґанди — мовляв, атмосфера так поправилась, що навіть вороги совітського режіму вертаються спокійно до батьківщини.

Якби совітський уряд навіть справді проголосив амнестію, то здається, наша еміґрація не була би в такому клопоті, як російська. Для російських еміґрантів питання: „їхати, чи не їхати?" висувається при кожній нагоді як більш-менше реальна можливість. Большевицький уряд, хоч як сильно та часто кричить про свою інтернаціональну ідею, більше російський, ніж попередні царські — Москва і Ленінград ведуть більше централістичну політику тепер, як колись.

ГОЛОС ТИХ, ЩО ВЕРНУЛИСЯ.

Історія одної поворотної хвилі української еміґрації на Радянську Україну і виїзд туди більшого числа галичан на постійні посади це така наглядна лекція, що до неї не треба додавати ніяких арґументів. Знаємо десятки імен людей, що виїхали на Радянську Україну як захоплені новим режімом, у численних випадках як щиро переконані оборонці цього ладу, навіть завзяті комуністи.

Знаємо, яка доля стрінула радянського представника Лазчинського, за „напування" якого найсильніше розрослося на галицькому ґрунті радянофільство, знаємо, як скінчили Коссак, Тютюник, Букшований, Добротворський — усі під стінкою. Про засланих на каторгу або замучених у чрезвичайці вже і не згадувати.

АТМОСФЕРА ПОЗА РАДЯНСЬКИМ КОРДОНОМ.

Не хочемо заводити довгої суперечки на тему: чи дотеперішні амнестії і та, якої сподіваються, дотримали та дотримають урядові обіцянки для поворотців. Для нас досить 15-літнього досвіду, складеного радянським правлінням, яке і не скриває своїх метод супроти т. зв. контрреволюціонерів. Кожний громадянин Радянського Союзу може через ніч попасти у контрреволюціонери, хоч би його поведінка льояльного, смирненького, мовчазного громадянина не змінилася в нічому. Вистачає донос, провокація, особисті порахунки з якимось партійником, поліцаєм, агентом.

Атмосфера громадянського життя в европейських країнах і Рад. Союзі така ріжна у своїх найглибших основах, що людина, яка переїжджає радянський кордон, бачить, що виїхала у новий світ, де панують зовсім інші закони моралі, справедливости, чести. Чи не досить для такої людини єдиного почування, що приїжджає вона до краю, звідки важче видістатися, ніж із африканської каторги?

ПСИХІЧНИЙ СТАН.

Скажім, що вістки про голод перебільшені, хоч ми певні, що всього жахливого стану на

— От до чого доводять гроші! — вкінці пробурмотів він заспокоюючись і забираючись знову до коректи.

Ґдовський прийшов додому мов у горячці, він не знав, чи сон це, чи ява,, таке погане і жахливе це все йому здавалось.

— Я наслідую Шугаєва! — вигукував він бігаючи по кімнаті та дико реготався. — Цього доробала, дурного чопа! — і посипались лайки на голову Шугаєва, які йому тільки слина принесла на язик.

— А я подорозі заскочив до вас. Якщо ви кудинебудь збираєтесь... — почув він раптом голос і побачив на порозі Чулкова.

— А! Дуже радий! — сказав Ґдовський насилу стримуючи схвилювання. — Прошу сідати!

Чулков сів і почав розповідати літературні новинки. Ґдовський не слухав його. Він знову переживав ці страхіття, які приніс йому нинішний день і тупо дивився в одну точку.

Раптом йому почулось імя Шугаєва і немов його щось вжалило. Він зірвався і майже закричав:

— Шугаєв, кажете: Шугаєв! А чи знаєте, що він злодій, нікчема, що ціла його слава — крадіж, підла крадіж! — Він поблід від схвилювання.

Обличчя Чулкова спаленіло, а очі загоріли цікавістю. Він відчув, що зараз почує щось надзвичайне цікаве і завмираючим від схвилювання голосом спитав:

— Що ж він украв, в кого і коли?

— Злодій! — повторив Ґдовський зі щораз більшим запалом. — Він украв в мене імя і всі його твори — це мої! Я пишу, а він тільки підписує!

Чулков всього сподівався, тільки не того, що почув. Це було таке недоладне, так страшно і смішно недотепне, що він грімко зареготався.

— Ха-ха-ха! От видумали! Потіха! Якби так йому це сказати! Ха-ха-ха! Шугаєв — ви, а він тільки так... — викрикував він і не переставав сміятись.

Ґдовський спершу повстанув він його сміху, мов грім у нього вдарив, але потім пірвала його лють.

— Я, я, я! — закричав він і тупав ногою. — Він купив мене, моє перо, моє імя! Я йому це просто увічі скажу! Ви не смійте мені не вірити!

Чулков поглянув на нього і відразу сміх завмер йому на устах. Він налякався не на жарти божевільно-лютого вигляду Ґдовського.

— Тимофею Аркадієвичу! — заговорив він. — Заспокійтесь, я тільки так, адже я вам вірю. Я вже давніше догадувався! Розуміється, що злодій!...

— Ах, ви не вірите мені! — з розпукою сказав Ґдовський і у безсиллі упав на фотель.

IX.

Це була незвичайна новинка. Чулков просто від Ґдовського побіг до редакції „Розмаха" і там у Топоріна застав Шугаєва, чим він невимовно зрадів.

Топорін щойно розповідав про відвідини Ґдовського і про його дивні слова, а Шугаєв сидів з витріщеними очима і з переляканим блідим обличчям.

— Так, треба признати, що був він колись письменником і не без вогника, — говорив Топорін, — а дістав спадщину і все пішло з димом! Пянство, картярство... А була жилка. Без сумніву!

— Це ви про Ґдовського? — викрикнув у запалі Чулков. — Збожеволів! — він пристанув по середині кімнати і насолоджувався зображенням, яке викликав у слухачів своєю новинкою. Топорін з переконанням притакнув, а Шугаєв поглянув переляканo на Чулкова.

— Збожеволів! — сказав Чулков. — Я саме був у нього. Бігає по кімнаті, бє себе у груди і вигукує: „Шугаєв — це я!" То значить: ви — ніби то — це він, повсипав Чулков зі сміхом: — чудний чоловік! Я спершу навіть налякався. Потім успокоїв його і — швидше навтікача!

— Цілком можливо. Від такого безділього життя, — сказав Топорін і докинув: — а все не через гроші!

У Шугаєва на хвилину потемніло в очах. Щож тепер буде? Він почав війну? Скандал — ганьба — —

— Вам погано? — скрикнув нараз Чулков, коли побачив налите кровю обличчя Шугаєва.

— Води! — сказав цей слабим голосом.

Топорін яко мога скоро, мало не збив з ніг Чулкова, налив до шклянки води і подав її Шугаєві. Цей жадібно випив воду і важко відітхнув.

— Якже він посмів? — пробурмотів він.

Чулков сплеснув руками.

— Ах, Боже мій! і ви тим хвилюєтесь? Ха-ха-ха! Таж ви — здається — навіть його не знаєте.

— Та що це вам, — сказав Топорін і засміявся: через такі дурниці! Та ви повинні бути горді на це! Так! Адже він на вашій славі збожеволів. Таж це в роді того — немов через якусь красуню! Хе-хе-хе!

— А всеж таки...

— Дурниці! Ви краще скажіть, коли нам повість дасте? Чекаємо!

Але Шугаєв не міг говорити ні про що іншого і покинув редакцію та поспішив до Ґдовського.

— То ти так! — говорив він у думках до Ґдовського: — це в тебе називається — чесно? Ну, постривай! — і в люті він підганяв свого візника. — Я тобі покажу!

Задихаючись від схвилювання, червоний лютий, він ледви дочекався, поки йому відчинять двері і вихром влетів до Ґдовського та скинув на підлогу плащ.

У безсилі під враженням дня Ґдовський лежав на отомані, але коли побачив Шугаєва, зірвався мов ужалений. З божевільно-горючими очима, з обличчям блідішим від паперу він підійшов до нього, а ціле тіло тремтіло мов у пропасниці.

Шугаєв у скаженості не бачив, в якому стані був Ґдовський і не переставав кричати захрипнутим голосом:

— Ти може думаєш, що тобі повірять? Ти мені душу продав разом з язиком, а тепер?

Товари блаватні | ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА, ПОСТІЛЬ
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 161—180 Телефон 25-55.

українських землях ніхто з нас уявити собі не може. Погодімся, що ті, які вернуться на Радянщину, дістануть негайно місце при державному жолобі і теж тільки чутимуть про голодову смерть своїх земляків. Але гірше, ніж фізичні муки, — психічний стан людини, яка почуває весь час, що є сліпим знаряддям влади, для якої життя сотень і тисячів, іграшка, експеримент.

Совітський громадянин це одно кільце у величезній машині, якою кермують фанатики. Його враження, пересвідчення, світогляд мають право істнувати тільки в такій формі, яка дозволена урядом і корисна для нього. У комуністичному режимі нема місця на індивідуальну творчість, ані особисті переживання.

ПЕРШІ НЕХАЙ ВИЇДУТЬ РАДЯНОФІЛИ.

Якщо справді прийде амнестія для еміґрантів з територій теперішнього Радянського Союзу, то ми радили би передовсім вертатися на Радянщину тим, які вже від літ на еміґрації боронять совітського ладу і навіть змальовують його прикмети. Вони повинні би покористуватись першою нагодою такої подорожі і почати працювати в краю, до якого заохочують інших. Це один із найкращих способів перевірити свої погляди і з них — вилікуватися. Гадаємо, що якби нині, проголосивши амнестію, радянський уряд відчинив одночасно кордони для своїх громадян і сказав одніське слово „еміґруйте!", то перші виїхали би звідти ті, що вже роками каються, чому покинули зігнилу Европу.

Товариство Прихильників Української Господарської Академії

поставило собі за завдання утримувати Академію та Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання в Подєбрадах.

Вписуйтесь у члени Товариства! Допоможіть ширенню господарської освіти!

За інформаціями звертатися на адресу: Spolecnost Pratel Ukr. Hosp. Akademie Praha-Dejvice, 1720. Tchecoslovaquie. 154 3—3

Стривай, я з тобою розправлюсь! — і він погрожував кулаками.

Гдовський тремтів. Ненависть душила його, і він тільки задихано — жалібно хватав устами повітря немов риба викинена на сушу.

— Та я завтра твоє письмо оголошу в усіх часописах! Ти ще мене не знаєш! Ти думаєш, що я тобі терпітиму? А щоб ти щез! Я і без тебе зумію писати! Невелика мудрість! Я його годую...

— Мовчи! — прошепотів задихано Гдовський.

— Що?! Та я тебе! — і розпалений Шугаєв кинувся на Гдовського.

Гдовському потемніло в очах, закрутились зелені колеса. Повітря роздер нелюдський крик. Непризнаний письменник раптом пірвав зо стола медведя з бронзу і вдарив по голові Шугаєва. Шугаєв упав. Обличчя залилось кровю, а Гдовський без памяти не переставав бити по цьому зненавидженому обличчі. Торощив кості і розривав уже мертве тіло...

X.

Убиство Шугаєва стало величезною сензацією. По всіх часописах появились некрольоги, де оплакували великий талант, що так трагічно і передучасно загинув. У вітринах появились його портрети, а за його труною йшла непроглядна юрба поклонників і поклонниць його таланту.

Чотири місяці після цього трагічного випадку Гдовського поставили перед суд. Признали, що він не при розумі.

Він сидить у домі божевільних. Перед ним постійно маячить Шугаєв.

— Візьми золото і віддай мені імя! — кричить він уперто, кидається на стіну і безсилими кулаками обиває мур.

Але повернути імя не можна, а Гдовський загибає у домі нещасників зовсім забутий, а імя Шугаєва по всякій імовірности попаде в історію літератури.

Переклав Ю. Костів.

Бють китайських комуністів.

ЛЬОНДОН, 15. 8. ПАТ. Кореспондент Райтера повідомляє з Фу-Чев: За вісткою з британських джерел відділи урядових військ Чан-Кай-Шека числом 4.000 вояків увійшли до Фу-Чев. Комуністи числом 1.000 людей укриваються в горах на північ від Фу-Чев і ведуть партизанські бої. В самому місті панує спокій. Влада веде енерґійну акцію, переслідуючи комуністів.

Страчено чотирох поліцистів.

У Відні страчено 14. ц. м. чотирьох поліцистів, засуджених на смерть за участь у подіях 25. липня ц. р. Екзекуція відбулася в ночі на вязничному подвірі при світлі смолоскипів. Засуджених повішено, а саме: Вольрата, Гаскеля, Леба і Маєца.

По широкому світі.

— Уряд Зл. Держав рішив вибудувати 2.100 нових гидроплянів.

— У Софії помер болгарський ґенерал Юрій Вазов, б. міністр війни, що командував у 1912 р. військами, які здобули Адріянополь.

— Німецька консулярна влада запевнила австрійським нац.-соціялістам, які втікли до Югославії, переїзд до Німеччини крізь Угорщину.

Перед реформою суспільних обезпечень.

Недавно прем. Козловський у своїй програмовій промові перед послами кл. ББ заявив, що закон про суспільні обезпечення буде основно змінений. На цю тему появилися вже в польській пресі не тільки вістки, що міродатні чинники приступили до праці над зміною системи суспільних обезпечень, але теж безліч проектів, як слід змінити закон з користю для обезпечених і без нових обтяжень працедавців та обезпеченевих установ.

„Ґазета Варшавска" в статтейці п. н. „Між Скилею та Харибдою" радить перезести децентралізацію системи „Кас Хорих", бо щойно тоді вони справніше обслуговуватимуть обезпечених. Одночасно внаслідок децентралізації можна буде зредукувати надмірний бюрократичний апарат і таким чином зросте справність адміністрації, а держава заощадить дещо гроша, витраченого для безліч урядовців.

Крім своїх міркувань „Ґазета Варшавска" присвятила більше місця проектові зміни обезпеченевого закону, що його видвигнув один з визначніших санаційних діячів В. Фаберкевич. Він радить відступити лікування робітників-(ць) та службовиків фабрикам і самоврядним установам. Центральним обезпеченевим установам радить передати тільки обезпечення на старість і на випадок безробіття. Цей проект — пише „Г. В." — дуже приємливий для уряду, бо грошевий оборот обезпеченевих установ збільшивсь би. Крім того уряд важив би ощадности обезпеченевих установ на латання недоборів у буджеті. Господарські сфери теж мабуть прихильно зустрінули би таку реформу. Промислово-торговельні палати, передбачаючи, що постійний буджетовий недобір доведе до нових податків або позичок, радить урядові не зменшувати обезпеченевих складок, але полатати заощадженими грішми діри буджету.

Проект Фаберкевича годі буде здійснити тому, що буджети самоврядних установ в опланованому стані.

Тому цей проект — пише „І. В." — має дуже слабенькі вигляди на його реалізацію.

Як прийшло до крівавих подій в Альжирі.

Крівані протижидівські заворушення в альжирських місцевостях Константін і Аін Беда не перестають інтересувати французької опінії. Альжир уже давно втратив характер французької кольонії й обєднався тісно зі своєю метрополією. Населення переймає від неї не тільки культуру, але й соціяльну структуру, починаючи одночасно пролетаризуватись. Навіть комуністична та взагалі радикальна аґітація зачинає там прийматись і підготовляє ґрунт, схильний до заворушень.

Промислове місто Константін замешкує 70 тисяч берберів і феляхів, знаних від давна зі своєї войовничости. Згадує про це населення старо-римська історія в часі картаґінських воєн, а нумідійський король Масініса воював, як відомо, по боці Сціпіона і Ганібаля. В часах воюючого ісляму з Константіна виводилися пірати, що непокоїли цілу західну частину Середземного Моря. Коли прийшла французька влада, зустрілася з найзавзятішим опором місцевого населення, проти якого висилали часті карні експедиції. Вправді після сотні літ удалось їх трохи приборкати, одначе навіть асиміляція не затерла серед населення давних диких інстинктів.

Жидівські громади в Константіні і сусідних місцевостях, як Аін Беда, дуже давні і многолюдні. Десята частина населення Константіна складається з жидів. Взаємини між ріжними релігійними громадами були завжди напружені. По обох боках панує ексклюзивність і замкнутість. Жиди прилбали давно перед феляхами французьке громадянство і користуються охороною французької влади. Безпосередньої причини останніх жидівських погромів ще не вияснено. Кажуть, що спровокував їх певний вояк жидівської віри.

Жахливі події, що виявалися з тих ексцесів, не знають навіть в неспокійній історії Константіна собі рівних. Осуд погромів є загальний. Розміри і поширення крівавих подій велять здогадуватись, що акція була заздалегідь підготована. Альжирська преса стверджує з арабського джерела, що погром мав вибухнути ще перед трьома днями, тільки не додержано умовленого знаку.

Наслідки кровавих подій в Константіні будуть, як заявила альжирська кольоніяльна влада, далекосяглі. Говорять про заборону скрайніх партій, про драконські кари на винуватців. Покищо арештовано багато осіб, закватировано військо і т. п. Перш усього французька влада старається недопустити до дальшого загострення відносин і приборкати фанатизм арабських мас.

Зол. 1'50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА"
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

Історія галицького театру.

Степан Чарнецький. „НАРИС ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ В ГАЛИЧИНІ“. Львів, 1934. Накладом фонду „Учітеся брати мої“ ч. 11 (1), мала 8°, стор. 256.

Колиб книжка С. Чарнецького не була книжкою дуже доброю і цікавою, то і тоді читач, що цікавиться сучасним і минулим нашого театру не міг би прийти мимо неї байдуже. Це перша спроба дати в цілости історію зовсім загалові українському невідомої галузи українського театру, саме українського театру в Галичині за три четвертини століття.

Взявся до виконання цього завдання одинокий історик українського театру в Галичині С. Чарнецький, що сам близько стояв до нього, сам болів його болями і переживав його лихо, і майже 30 років працює пером як його історик і критик. Якщо не помиляюсь, окремі статті Чарнецького про галицький театр стали появлятися в журналах з 1905 року. (У щоденній пресі може і раніше). З того часу Чарнецький не покидає цієї праці, і кожен, хто цікавився долею галицького театру, мусів звертатися до статтей Чарнецького. На його статтях базував розділи про театр в Галичині О. Кисіль у своєму загальному нарисі історії українського театру й інші. Але розшукати кілька десятків менших розміром, та важних змістом статтей Чарнецького, розсипаних по щоденниках, тижневиках та місячниках галицької преси було завдання не легке, особливо коли деякі з тих видань химерно починали свій вік, щоб на третьому, четвертому числі його і скінчити.

Крім С. Чарнецького для історії українського театру можна було принагідно щось відшукати у спогадах О. Барвінського, Б. Лепкого, А. Чайківського, але це вже були зовсім відірвані листочки. Зрештою юбільше як два десятки розвідок С. Чарнецького теж освітлювали тільки окремі моменти з розвою галицького театру, поза якими залишалися більші або менші прірви зовсім неосвітлені.

Тепер маємо рівно освітлену хроніку українського театру в Галичині коротко, стисло, але принаймні без пропусків викладену а за це мусимо бути авторові дуже вдячні. Але l' appetit vient en mengeant: прочитавши книжку С. Чарнецького хочеться ще і докладнішої лектури на цю тему, хочеться деяких деталів, яких автор очевидно і не міг дати з огляду на те, що праця його друкувалася в серії популярних видань. Очевидно рямці видавництва клали авторові межі і вимагали скорочень та лякончности. Тимчасом зовсім не багато треба додати до викладу, щоб він втратив свою компілятивність і з „нарису“ став просто „історією“ українського театру в Галичині. А такі бажані додатки міг би дати, розуміється, тільки С. Чарнецький.

Між тими додатками хотілось би бачити докладніше оповідання про початки українського театру в Галичині, не від 1864 року, а раніше. Правда, автор говорить про виступи Л. Трещаківського від 1848 р., але він зовсім не згадує про І. Озаркевича та його співпрацівників і сучасників. Цікаве булоб і далі заглибитись у студентській діяльності на театральній ниві Р. Маха і взагалі для історика театру дуже цікаво протягнути нитку від шкільних інтермедій попередніх віків, до яких мабуть ідейно належить і діяльність Р. Маха і простежити комбінацію старих традицій українського театру з новими впливами театру як з західньої Европи, і з Задніпрянської України.

Потім хотілось би мати аналізу зміни стилів театрального мистецтва за 70 років. Не можнаж, справді одною мірксою міряти вистави 60-х років XIX. в. і початку віку XX. Досить порівняти фотографії, долучені в книжці нпр. Бачинської в криноліні та адамашках „водевільного складу“ і хочби Рубчакової з акцесуарами далеко реальнішими. Хоч до кінця, як у Европі, галицький театр по шляху реалізму не дійшов (не дійшов також і побутовий театр у Наддніпрянщині), але по цьому шляху він поступав і ці кроки цікаво простежити. Не треба перебільшувати провінціялізму і застою Галичини. Той провінціялізм виявлявся в тім, що Галичина на ниві мистецької творчости не прокладала своїх оригінальних шляхів, не тягнула за собою інших країн, а сама поступала за зразками інших, але все таки не стояла, а поступала! Цікава напр. доба, коли і в Галичині пронеслася, нещаслива правда, течія підпоряджування театру літературі. Коли на світовій сцені запанували Ібсен, Гавптман, Шніцлер, Чехов, Горький і наш Винниченко, то галицький театр теж заплатив данину цьому захопленню. Тут С. Чарнецький навіть затушковує невдоволення Артистичної Комісії Краєвого Виділу з діяльности Садовського і Заньковецької у 1906 р. одвівши цьому ледви 6 рядків; а проте приїзд Садовського саме припав на той час, коли українська інтелігенція, а з нею і Артистична Комісія хотіла бачити на своїй сцені і Ібсена і Шніцлера. Колиж Садовський на бажання бачити Заньковецьку в „Примарах“ Ібсена відповів: „Хіба в Ібсена є щось доброго?“, то це тоді було справжньою шиканою. Але тепер, коли Ібсена ніде на сцені вже не побачиш, коли в Німеччині він поступився, щоб дати дорогу не тільки Клайстові, а навіть Коцебу, відповідь Садовського, під оглядом чисто сценічним такою єресю вже не видається. Особливе з уст Садовського, як піонера того руху в українському театрі, що не був наслідуванням чужих взірців, але блискучою сторінкою української оригінальної театральної творчости.

Цікаво булоб пізнати не тільки зовнішні прояви, але і внутрішні пружини артистичного проводу в часах дирекції Сірецького. Це був дуже цікавий період у театрі, але нам неясно, чи мав провід артистичну програму, яку здійснював поволі, чи тільки шукав її. Це любонь поаннан С. Чарнецький добре знати і з перспективи 20 років очевидно міг би досить обєктивно освітити.

Цікаві булиб ближчі і докладніші відомости про діяльність у Галичині Л. Курбаса та О. Загарова, бо це надто видатні постаті для історії галицько-українського театру.

Висловлюємо ряд дезидератів не для простої фрази і не для критики дуже поважної роботи, проробленої С. Чарнецьким, але з конкретною метою: тепер з нагоди 70-ліття українського театру С. Чарнецький дав компілятивний і надто стислий нарис історії галицького театру; вже за 5 років з нагоди 75-літнього ювилею ми дочекаємося розвиненої і повної історії, що задовольнить наше зацікавлення! Таку історію може дати тільки С. Чарнецький, а значить це його обовязок. Після трицяти років запальної праці ще пять років — час для такої викінченої праці достаточний.

Наприкінці пара детальних завваг. Бачинську С. Чарнецький дослідовно називає не Емілією а Теофилею; у чому річ? Чи вона мала два

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 17. СЕРПНЯ 1934.

НИКУЛАЄ ДОРІАРКУЛ. 2)

ЗІ СТОЛИЦІ СТЕПАНА ВЕЛИКОГО

І. СУЧАВСЬКІ ЦЕРКВИ.

— А це що за церква?

— Це Сфинту Думітру. А біля церкви жіноча гімназія. А онде церква Мірнуцільор. Мені вона ще найбільше подобається. — Ходім цією бічною вулицею, тут побачимо ще одну церковцю. Ось і вона. Церковця Урсакія, безперечно найкраща з усіх. Але бачиш, що з нею?...

— Ов! А тут чого так мури потріскали, наче по якому землетрусі? Тут певне вже не відправляють?

— Певно, що ні.

— А ті вежі нагадують мінарети...

— Дуже можливе, що тут колись за турецьких часів була джамія... Пізніше певно ту джамію знову перемінили на церкву. А тепер тут відправляють у день, як бачиш, галки, а по ночах сови...

— Я перший раз у житті бачу такі потріскані мури. Яка тому причина?

— Тут під сподом мусять бути глиї, які не пропускають води. Глиї ті, змочені водою, стають ховзькі. А тому, що є нахилені, то по них, як є слота, або весною, як тануть сніги, горішні шари їдуть униз. Ось маєш польський дім!

— Ов, то вони аж тут мають свій дім?

— Як бачиш. — І то у польському домі є тільки на цілу Сучаву одинока саля, де можуть відбуватись театральні вистави. Але це нас тепер не цікавить. Глянь тільки на мури зі сходу або з півночі!...

— Ов! А це що? Мури також потріскані і клямрами споєні. Але не знати, чи ті клямри багато поможуть? Здається, що ні. То в цілій Сучаві так мури тріскають?

— Ні, лиш при декотрих вулицях. Он там при вулиці рівнобіжній до вірменської, якою ми йшли, я бачив кілька домів, яких мури так ми йшли, я бачив кілька домів, яких мури так потріскали. Розуміється, люди мусіли їх покинути.

— А це що за церква онде в долині?

— Це Сфинту І-он, святий Іван. Будівля ніщо особливого. Краще виглядає дзвіниця, як сама церква. Коло церкви є манастир, де ігуменом є Стефанеллі, що звався перше Стефанюк. А тут у міському городі, у найкращому положенні, є римо-католицька церква, яку збудувала католицька Австрія, а онде наша уніятська церковця. Бо тут у Сучаві є трохи нашої уніятської бідноти, ремісників, робітників...

— Але-ж бо тут церков, церков...

— То ще не всі. Коло гімназії є ще церква Сфинту Никуляє, а чотири кільометри за містом у балці є ще одна вірменська церква з манастирем, Гаджагадар.

— А це що за дім?

— Це наш ратуш.

— То прегарний дім. Та він у Відні може стояти.

— Ще ходім цією вулицею трохи догори. Цей величавий будинок, то окружний суд. А ця липова алея — це т. зв. алея зітхань. Тут воркують вечорами закохані пари. — І це вже ціла Сучава...

— Дуже гарне місто. Чого більше хочеш? От сиди тут і Бога хвали!

II. ДЕЩО ПРО ЛЮДЕЙ.

— А якіж тут відносини у школі? який директор, товариші, молодь?

— Спасибі. Все гаразд. Директор незвичайно порядна і симпатична людина, Васіле Бурдугос із Кимпулюнга. А товариші нічого собі. Є між ними всілякі: Дуже симпатичні, симпатичні і менше симпатичні. До цих останніх належить, на жаль, один наш земляк, що лупить жидам двійки з латини і греки з завзяттям, гідним кращої справи. Того тижня один шестак кидався на нього таки в клясі, хотів бити, — але другі ученики не дали...

— Ой, а ти не знаєш, що я приїхав сюди просити тебе, щоб ти його просив протекції для мого учня, який має здавати тут осьму клясу і матуру. — Як ти живеш із тим фільольогом?

— Я з ним зовсім не живу. Але попросити його, попрошу. Чи це на що поможе, годі сказати. — Він, той землячок, живе тільки у приязні зі шваґром тутешнього префекта (старости).

— А хто тут префектом?

— Якийсь Піцул, мужичок зі Шкеї, села, що лежить таки оттут на заході коло Сучави.

Префект Піцул це колишній австрійський авскультант, — на війні дезертерував до хороброї румунської армії, — переможець над центральними державами, член ліберальної партії...

— Від давна префектом?

— Від останніх виборів.

— Тільки другий місяць... А вже чим уславився?

— Таки першого місяця видав був указ, що в неділі і свята всі коршми — байка, коршми! — але й усі ресторани мусять бути замкнені. — То-то був упав страх на нас усіх, що харчуємось по ресторанах!... Усім нам загрожував піст і то в неділі і свята!... Але зібралися власники коршем і ресторанів і щось там помастили... і ті богоугодні льокалі залишилися далі в неділі і свята отворені... Всемогучий бакшіш!

Батько префекта, старий Піцул зі Шкеї, любить трохи горло примочити і заходить до коршми на торговиці, та як трохи затроїться, робить у коршмі авантюри.

— Ей, пане Піцул, — уговкують його добрі люди, — батькові префекта не конче до лиця так у кошмі авантуруватись! Що на це сказав би пан префект?

— Нехай мене префект — і здорово п. Піцул вилаявся... Я тут собі сам префект!...

— А з ким ти живеш ближче?

— Властиво з ніким не живу ближче, в сходжуся найчастіше в ресторані і в каварні з Грицем Гарасимовичем і з Гаєром...

— Що тут Гриць робить?

— Будує дорогу до Бурдужен.

— А хто то є той Гаєр?

— Це мій товариш... Порядний, але бідний чоловік.

— Десять років по іспиті, а вони ще не хочуть його зробити постійним. Клясичний фільольог з державною мовою викладовою. Родом з Кимпулюнга, говорить по румунськи, як родовитий румун. Жадають від нього, щоби перейшов на християнство і змінив імя і прізвище. Давид Гаєр на Думітру Гириску. — Прегарний фільольог, знаменитий учитель.

— І змінить віру?

— Доки його мама живе, напевно ні.

(Далі буде).

імена, чи прімадонна театрів у Києві, Камянці, Житомирі — Емілія Лютомська і Теофіля Бачинська — ріжні особи? У книжці С. Чарнецького на стор. 255 подано величенький список „прикріших" друкарських похибок, але зазначено їх не усі. Так не зазначено, що на стор. 47 під портретом композитора Михайла Вербицького підписано дати народження і смерти не його, а поета Миколи Вербицького (Миколайчина-Білокопитого). Не зовсім точно С. Чарнецький передає тезу Суворіна, який не нарівні ставить Заньковецьку з Сарою Бернар, а виразно ставить її вище від Сари Бернар і прирівнює до Елеонори Дузе, з талантом якої у Заньковецької бачить стільки риси в поривах безпосереднього чуття, в протилежність до Сари Бернар, творчість якої зажмнена в удосконалій техніці і академічних правилах.

Як прийшло до Лугового городу у Львові?

У звязку з оголошенням терміну посвячення площі.

НАГІНКА НА „ЛУГИ".

В 1933 р. Лугова організація опинилася в дуже прикрому положенні через брак своєї площі у Львові. Ішла непереборчива боротьба всякої масти націоналістів проти Лугової організації через те, що організація виробила нові статути. Лугова організація мусіла спромогтися на якесь велике свято, щоби вийти переможно в тій боротьбі за своє істування. Противники Лугової організації розсівали поголоски, що Лугів вже нема, що всі навіть новозаложені Луги розлетілися. В цей спосіб паралізували роботу в поодиноких селах, бо кожне село стояло на становищі: „чому ми маємо пхатися наперед зачекаємо, що з цього вийде". Лугова організація мусіла зібрати у Львові якнайбільше Луговиків та Луговичок на свято, щоби показати загалові, що Луги істнують.

Противники Лугової організації здавали собі з того добре справу, що поборюючи Луги, треба їм усякими способами не допустити до Лугового свята у Львові: поставити Луговий провід у таке становище, що у Львові не буде площі на Лугове свято, а коли винаймить площу якогось польського спортового товариства, то тоді проти Лугової організації мати арґумент, що ось, мовляв, Луговий провід робить Лугове свято на площі польського спортового товариства.

„СОКІЛ-БАТЬКО ВІДМОВИВ ПЛОЩІ.

У Львові була дотепер тільки одна українська площа, це площа „Сокола-Батька" за стрийською рогачкою. Площа та куплена зі збірок всього українського народу. Богато там зложених грошей і Луговиків. На цій то площі відбувалися у Львові Січові, пізніше Лугові свята. Лугова організація платила Соколові-Батькові за піднаєм площі на одну неділю на Лугове свято 300 зол., а потому 200 зол. За право уживання малої площі Сокола-Батька так званого видолинка, на дві години кожної неділі за весняні місяці, платила 100 зол. Колиж у 1933 р. Лугова організація звернулася з просьбою піднаяти їй площу Сокола-Батька, то Сокіл-Батько відмовив Лугам площі і на вправи, і на Лугове свято. Лугова організація мусіла зректися у 1933. р. загалом вправ під голим небом у Львові. Львівські Луговики і Луговички мусіли ходити на сусідні села, щоби там переробити Лугові вправи. Щодо Лугового свята, то діставши відмову від Сокола-Батька, лишалося Луговій організації зректися свята; вороги Лугової організації булиб підняли нову агітацію, що Луги щезли. Не лишалося нічого іншого, тільки наймити на Лугове свято шкільну площу у Львові, т. зв. Товариства рухових забав. Лугова організація наймила цю площу на Лугове свято за 60 зол. І на цій площі відбуто величаве і найбільше по війні Лугове свято, на якому стало до вправ більше, як 1.300 Луговиків та Луговичок. Так Лугова організація доказала, що вона істнує, і буде істнувати.

АГІТАЦІЯ ПРОТИ „ЛУГОВОГО СВЯТА"

Не помогла облудна агітація, що Луг пішов на чужу площу. Хоча ріжні агітатори заперли Луговиків з рогачок Львова, погрожували, що побють їх чи поріжуть, Луги на приказ своєї старшини ставилися на свято. Під впливом хитрої агітації та під погрозами, львівська публика на свято майже не прийшла. Зате прийшло досить богато селян з дооколичних сіл. Свято відбулося, але львівський Луг і дальше не міг вийти під голе небо на вправи, бо не мав де.

Головна Старшина Лугової організації не мала де у Львові ані уладити Лугових курсів чи вправ, чи навіть зібрати львівських Луговиків та Луговичок на вільному воздусі, на совці. Бо одинока українська площа у Львові, площа Сокола-Батька, була для Луговиків замкнена.

„ЛУГ" ШУКАЄ ПЛОЩІ.

Головна Старшина здавала собі з того справу, що для вдержання Лугової організації та її розвитку, мусить здобути десь бодай шматок майдану для Лугу.

Ще восени 1933 р. почала Лугова Старшина робити заходи, щоби винаймити кілька моргів землі на площу, бо про купно площі не могла й думати.

Головна Старшина почала робити заходи в оо. Студитів у Львові, щоби винаймили кілька моргів на т. зв. Кайзервальді у Львові. Хоч які були сподівання, що вдасться винаймити кілька моргів майже неужитку, нічого з цього не вийшло. ОО. Студити, чи пак ігумен оо. Студитів ставив такі умовини винайму, які рівнялися відмові. Головна Старшина робила заходи й у львівському маґістраті та думала наймити кілька моргів міського ґрунту у Львові. Але і маґістрат відмовив. Назустріч Луговій організації у винаймі площі пішли оо. Василіяни. Передовсім завдяки прихильному становищу о. протоігумена Решетила та о. ігумена Лучинського Головна Старшина наймила 4 морґи поля у Львові при вул. Вулецькій і ген. Іванцевича. Був це садок, частина з овочевими деревами, частина з городовинним городом. Інспектами. Ґрунт цей наймав, віддаванадцять літ раніше передтим огородник на городовину, плекання квітів, інспектів і т. д.

ПРАЦЯ ВЛАСНИМИ РУКАМИ.

В пятницю 30. березня 1934 р. о. ігумен Лучинський передав Луговій організації ці ґрунта в посідання. Три дні пізніше на польські Великодні свята перший раз львівські Луговики зійшлися на площі глянути на неї. Це була рання весна, попадував ще сніжок, а морозний вітер наче заповідав, які труднощі і яка велика праця чекає на тій площі. В середу 4. квітня найшлися перші охотники львівського Луга, які позиченими лопатами та тачками від інж. Рижевського почали роботу на площі. Того то дня заткнув першу лопату член Головної Старшини т. Р. Савчак для плянтування малого майдану. Проти тієї роботи запротестував дотеперішний державець цього ґрунту п. Мялковскі. Йому вправді вийшов був час держави, і він згідно з контрактом обовязаний був віддати ці ґрунта оо. Василіянам назад, однак не зважаючи на умову не хотів зректися тих ґрунтів, ба навіть, коли Луговики прийшли грати відбиванку, закликав постерункового, щоби Луговиків викинув з площі. Почалися довгі переговори з огородником, щоби забрався з площі. Вони тягнулися два місяці. За той час львівські Луговики безупинно днем і вечерами працювали над уладженням малого майдану на цій площі. Почалася гарна весна, а Луговики копали та перевозили землю на інше місце, щоби зробити рівним малий майдан. 6-ома тачкам та 15-ома лопатами прийшлося скопати та перевезти до яких 3000 кубічних метрів землі. Земля була тяжка, жовта глина, яку треба було розбивати джаганами, бо лопатою не можна було робити. Та робота йшла з повним запалом. Старшина львівського Лугу зобовязала львівських Луговиків та Луговичок відробити безплатно при плянтуванні і упорядкуванні площі 6 днів, себто 48 годин праці. Малий майдан ставав щораз то рівніший, лишалися береги на $1^1/_2$ м. високі, а під огорожею полишено грядки на квіти, на яких почали працювати львівські Луговички, копати, оправляти, сіяти та засаджувати квіти. Цьогорічні травневі спеки пражили сонцем. Робота йшла повною ходою. Ночами при праці присвічував соловій у кущах, а великий місяць споглядав на роботу та присвічував, щоби було вигідно працювати.

10. травня малий майдан був засіяний травою, а грядки впорядковані, засаджені квітами, овочевими деревами та кущами. Але на цьому клопіт не скінчився. (Докінчення буде.)

При сучасних суспільно-господарських відносинах успішно боротися за існування може лише та людина, що основно вивчила ту чи іншу ділянку праці. Тому українські батьки мусять доложити всіх старань, щоби кожна їх дитина скінчила якусь фахову школу.

К. І. Р. Кооператива Інженерських Робіт у Львові

повідомляє про отворення

Відділу у Станиславові,

при вул. Собіського ч. 38.

який **виконує** пляни, обчислення і кошториси всяких будівель,
випроваджує у власному заряді будови,
виконує інсталяції електричні, водотягові, ґазові, санітарні та центрального огрівання,
уладжує всякого рода промислові заведення,
достарчає машини фабричні, матеріяли будівельні та електротехнічні.

Технічні поради у бюрі даємо безплатно.
165 1—9

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 29-7

— **О. Бережницька,** Львів, Пекарська 35/І, трамваєва зупинка вул. Гофмана, поширила свою вирібню капелюхів і поручає великий вибір елеґантних фасонів від 5 зол. до найвибагливіших моделів. Всякого рода замовлення, як прим. шлюбні капелюхи, жалобу виконує терміново. Приймає перерібки. Наука модняр-ства. Свій до свого! 3-5

— **Шкільні мундурки** для учениць, охоронні кльотові плащі, зимові плащі — шкільні відзнаки — на замовлення і готові в робітні кооп. **Труд, Львів, Ринок ч. 39.** 2-3 1e1

— **Порадня для вибору звання у Львові,** вул. Словацького 14/III, у звязку з вписами до шкіл уділяє інформації про фахові школи і переводить психотехнічні і лікарські досліди в днях 15, 16, 17 і 18. серпня ц. р. в год. 15—17. Крім того дає інформації про ріжного роду фахові школи кожного будного дня впродовж цілого року в год. 11—13. Хто жадав би переведення лікарських і психотехнічних дослідів, повинен наперед умовитися про час дослідів устно або писемно.

— **Підпал.** У Скваряві пов. Золочів вибухла пожежа, наслідком якої згоріло при сильному вітрі кільканацять господарств. Слідство викрило, що винуватцем пожежі є Григор Ґурський, який підпалив загороду свого кревняка Антона Ґурського з пімсти у звязку з маєтковим спором. Палія арештовано.

— **Жертви купелі.** В Бузі між Завишнею і Добрачином втопився підчас купелі вояк Едвард Скшат. — В ставі біля Стецевої пов. Станиславів утопився Василь Верига. — У Вербіжі пов. Коломия дістав підчас купелі в Лючі 14-літній Іван Воробець епілептичного нападу і втопився. — В Буську втопився в часі купелі в Бузі незнаний мужчина у віці коло 25 літ.

— **Хмаролім.** Над повітами сокальським і володимирським обірвалась хмара. Злива була сполучена з градом, який наробив шкоди особливо в Лучицях, де лід лежав цілу ніч, в Тарнавцях, Грушові і Милятині.

— **Добули останню жертву.** Після довгих глядань в ріці Бузі знайшли останню людину, що згинула підчас автобусової катастрофи біля Садового. Є це 15-літня Лая Фляйшер, учениця з Варшави.

— **Смерть за крадіж.** З Вятки повідомляють, що шістьох урядовців харчового тресту засуджено на розстріл за масові крадежі харчевих запасів.

— **Стрілянина в скарбовому уряді.** В скарбовому уряді в Бересті усунено з посади начальника стемплевого відділу Ґавронського. Чуючися покривдженим, Ґавронський рішив пімститись і з револьвером у руці впав до бюра шефа скарбової палати Деніцевича, куди зайшов був начальник персонального відділу Ґжибовський на чай. Після кількох слів Ґавронський стрілив кілька разів до Ґжибовського, ранячи його в груди і шию. Хотів ще стріляти до Деніцевича, але револьвер затявся і Ґавронський побив його тільки револьвером по голові. На Ґжибовськім переведено негайно операцію, виймаючи кулю, але стан його є грізний.

— **Краєва хроніка.** В Лавочнім пов. Стрий напали злодії на дім Андрія Козана, а коли він ставив опір, убили його і вкинули в ріку. — В Липці пов. Турка побилися за дівчину парубки В. Йосифович і М. Грицак, причому упав трупом, пробитий ножем. — В Мухавці пов. Любачів господар С. Кузик зловив на своїм стриху злодія І. Олексина і підчас бійки вбив його.

— **Ріжні вістки.** Один із кандидатів на мирову нагороду Нобля — предсідник комітету товариства І. М. К. А. (Християнське Т-во Юнаків) Джон Мотт; чому невідомо. — „Граф Цепелін" прилетів до Ріо де Джанейро. — У Кан (франц. Рівієра) дісталися до віллі колишнього президента Венезуелі Карабасса злодії і забрали дорогоцінностей на 2 міл. фр. — Між Англією і Німеччиною підписана умова, як будуть сплачувати гроші німецькі фірми, коли купують товар в Англії. — У Варнсдорф (Чехословаччина) згоріла фабрика паперу вартости 5 міл. корон. — У Панамі відчули сильне підземельне тремтіння; будинок Панамського каналу зарисувався. — Поважно занедужав грецький президент на уремію. — У Лінцу скінчив самогубством австр. генерал Кін; причина невідома. — При виборах нових членів французької академії кандидуватимуть два великі письменники Жорж Дюамель і Поль Кльодель. — Восени відбудеться у Софії стріча королів Бориса та сербського Олександра і президента Туреччини Кемаля Паші. — На Камчатці знайшли у віддалі 40 км. від морського берегу на висоті 500 м. кістяк величезного кита.

— **Збірне самогубство 9 дівчат.** З Амой у північному Китаю повідомляють, що 9 молодих китайських дівчат запротестувало несамовито проти дотеперішнього способу видавання їх замуж. Дівчата у віці від 13 до 15 літ звязалися шнуром і кинулися до моря. Вони лишили лист до батьків, заявляючи, що протестують іменем усіх молодих китайок проти перестарілої форми женячки.

— **Великанський кістяк.** В Індіях, як повідомляють англійські часописи, археольоґи попали на людський кістяк, що викликав у науковому світі сензацію. Кістяк, відкритий в провінції Латиґа біля Юбальпаре, високий на 10 метрів. Якщо це правда, то люди, що жили в тих сторонах кількадесять тисяч літ тому, були великанами.

— **Аматор чужих книжок.** По антикварнях Парижа ходив один „бібліофіл" і оглядав рідкі, цінні книжки. Одначе ніодної книжки ніколи не купив. Зате антикварі переконалися, що по відході цього бібліофіла пропадають книжки. І тому почали стежити за аматором чужих книжок. Неминуло кілька днів і бібліофіл зайшов до антикварні при вул. Боасі. Негайно повідомлено поліцію, яка арештувала „бібліофіла". Виявилося, що це оперовий співак з Києва Володимир Слоницький, який продажею крадених книжок заробляв на прожиток.

— **Кохання шляхом радія.** Від деякого часу в Англії в означені дні якийсь молодець висилає з тайної радіостації свої інтимні почування до своєї коханої. Залюблена дівчина теж пересилає найдорожчому довгі посланія своєї палкої любови азбукою Морзе. За дотепною залюбленою парою, а в першу чергу за тайними радіостаціями шукають поштові урядовці, але покищо без успіху.

— **Нервово недужа танцюристкою.** 18-літня японка Кіда Сіду перед народним святом „цветення вишні" нагло почала танцювати аж до повного вичерпання фізичних сил. Батьки здогадувалися, що донька з надмірної радости танцює. Коли-ж Кіда Сіду переспавшись знову почала танцювати, а прохання батьків покинути танок були безуспішні, тоді закликали лікаря. Лікар не вмів вияснити наглої переміни в душі Кіди Сіди, яка далі танцювала цілими днями. Лікарі спеціялісти прийшли до переконання, що Кіда нервово нездужає і тому танцює. Ліки не помогали. Крім того Кіда несподівано покинула хату батьків. Поліція почала розшуки і знайшла Кіду в однім дансінґу, де вона теж танцювала цілими днями, викликуючи зависть у кабаретових танцюристок. Кіду відвезли до санаторії, але і там теж після сну починала танцювати. Лікарі мають розвязати цікаву загадку: що спонукує Кіду постійно танцювати цілими днями аж до вичерпання усіх фізичних сил.

— **Нерозлучний сторож.** Зпоміж 99-ох монтерів Айфлевої вежі в Парижі живе тільки один Ж. Марсей. 14-літнім хлопцем Марсей працював 1887 р. при будові вежі Айфля. Від того часу аж дотепер не покидає її навіть тоді, як дістає відпустку на відпочинок. Репортерові щоденника „Парі Міді" заявив, що на вежі проминула його молодість і тут він умре, непокидаючи її.

— **Летуни відкрили нове племя.** В глубині острова Нової Ґвінеї відкрили летуни нове племя, яке основно ріжниться життям і поведінкою від інших тубильців дикунів Нової Ґвінеї. До праліса, де проживає нове племя дикунів, виїхала велика наукова експедиція враз з місіонарем, який перебував уже довший час серед ріжнородніх диких племен. За його порадою експедиція не забрала зі собою ніякої матерії, хоча дикуни ходять нагі. Серед тропікального клімату люди почуваються здоровішими, коли менше закривають своє тіло.

— **Княжна злодійкою.** Дедектив одного паризького товарового дому заарештував якусь елеґантну молоду даму за те, що вона вкрала кілька штук білля. Хоч дама протестувала, відпровадили її до дирекції. Шеф, людина стара й досвідчена, з першого погляду побачив, що закид детектива був безпідставний. Пані була так дискретно елеґантна, її поведінка така панська, а оборона така спокійна й самопевна, що шеф з місця прохав вибачення та заявив, що детектив помилився. А коли ще пані вилеґітимувалася як княжна, вибаченням не було кінця. Але детектив не дався переконати. Записав нумер авта княжни, а вечором пішов до її палати. Рівночасно порозумівся з детективами інших великих крамниць Парижа. І майже всюди розповіли йому про подібне арештування елеґантної пані. Її елеґантність і прізвище звільнювали її від усякого підозріння. Ці факти видалися детективові достаточні, щоб їх передати до відома поліції. Молоду даму арештували й підчас ревізії у її палаті знайшли там кілька тисяч предметів, часто величезної вартости, які вона за останні місяці вкрала. Тепер княжною заняллися лікарі, які мають ствердити, чи вона клептоманка. Але, що мають робити бідні злодії, коли до крадежі беруться вже княжни?

— **Рухомий театр.** Дільниця Ню Йорку, Бруклін, має свій дитячий театр, збудований на автобусах. Поодинокі сцени не треба зміняти, лише один автобус відїде, а приїде другий з усім готовим. Кожний автобус має найновіше модерне приладдя для театральної сцени. Цим рухомим театром завідує Департамент Прилюдної Добродійности. Його перевозять з одного парку до другого. Дотепер виставили з великим успіхом „Хату дядька Томи" і підготовляють ще пять інших драм, між ін. Шекспіра „Приборкана Гоструха". Театр має на меті давати вистави під голим небом для бідноти, якій важко заплатити вступ до справжнього театру.

— **Самогубство стрільном.** Фармерові Жозефові Матон, який проживав в околиці Сент Омер, надокучило життя. Матон забрав німецьке стрільно, яке недавно виорав на полі і пішов за село. Сів на землю, вдарив молотком по запальнику стрільна, яке в одну мить обірвало фармера на шматки.

Решітки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
„БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
17/73 А. ҐАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Сьогодні
в Театрі Ріжнородностей
„Якби я хотіла"
Комедія в 3 актах. реж. Р. Невяровича.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„Моя хата зкраю".

Існувала за „українських часів" держава, що мала свій уряд, своє військо, свою монету, одним словом незгіршу самостійність. Лежала вона на сході Европи недалеко Проскурова і звалася офіціяльно „Пашківська Республика" а неофіціяльно пашківська волость. Не пригадую собі нині ні назвища президента, ні міністрів, ні шефа ґенерального штабу армії, але вбилися мені в тямку їх історичні вискази.

— Ми, пашківські самостійники — говорив президент республики заїдаючи сало з огірком — не признаємо нікого крім нас. Що нас обходить інша волость? Нехай вони й собі стануть самостійними, тоді — пожалуста. Можемо навязать звязок. А так — Петлюру бємо, большаків бємо, Денікіна, як прийде, бємо, а й вас, австріяків, будем бить, якщо не будете нас респектірувать.

А міністр фінансів додавав:

— І ніяких грошей не приймаємо. Маємо свої і годі!

Шеф штабу хвалився:

— Моя армія нікого не боїться. Вдарю в мобілізаційний дзвін і тисячка хлопців в саме пекло поженеться.

Били кого попало, випускали гроші, а тисячка хлопців гонила по цілій „республиці". Аж прийшла одна повінь, друга, третя, і — заливши інші волости — затопила й пашківську. Президента хтось розстріляв, міністр фінансів запився на смерть самогоном, а шеф ґенерального штабу пасе худобу в Арґентині.

„Наша хата зкраю" — говорили пашківці і тепер ні хати ні краю.

Був в цього року в околиці, яку навістила повінь. Третьої днини, коли вже води трохи улягнися, пішов я над беріг річки. Невеличкий потік, що в звичайний час ледви пробивається поміж камінням, у повінь реве і лютує, мов дикий звір. Широко розливається по долині, несе колоди, котить каміння, прориває гаті.

Над урвистим берегом стояв бойко і ломив руки. З його нивки лиш клаптик лишився — решта пішла з водою, тільки гола ріллі остала.

Дивився на траґічну постать бойка і сум збирав у серці як вода в гірськім потоці. Більш як пів морґа забрала повінь, а разом з тим надію на прожиток, на охорону від голодової смерти.

— Бачиш, тепер ломить руки — сказав до мене знайомий, а три тижні тому вимахував ними як вітрак. Трохи далі за його полем річка має закрут і я пропонував зробити там охоронний пліт. А той сам бойко кричав тоді:

„Недочекання, щоб я Миколі, чи Іванові робив пліт. Мені його не треба. Микола й Іван говорили те саме щодо нього і ніхто не зробив.

— Якто? І всім їм обірвало поле?!

— Всім. Буде зо два морґи. Прийде друга повінь — ще обірве. Але Іван Миколі, Микола Іванові, а обидва Грицеві не зроблять плота.

Над берегом урвища стояв бойко і ломив руки. Десь далі стояв і Іван і Микола та собі ломили.

Але чи подумав котрийсь про причину їхнього нещастя?!...

А я дивився на них і пригадував собі пашківську волость...

Чи тільки пашківську?!

Над берегом гірського потока стояв не бойко, а — українець.

Галактіон Чіпка.

—o—

Посезонова випродажа
літніх шовкових матеріялів по цінах знижених до 50 проц. — в Галицькому Маґазині Новостей. — Львів, Галицька ч. 15.

— **Тунель для самоходів.** У Парижі збудували другий зчерги підземний тунель для самоходів під бульваром Мекдональд. Тунель збудований такою системою, що самоходи ідуть підземною дорогою, а пасажири поверху. Третій тунель будують у Порт Шамп'ре. Тією системою будуть будувати теж інші шляхи для пасажирів.

— **Китаєць обходить світ.** До Льондону прибув китаєць Чіонґшіянін, що від пятьох літ пішки обходить світ. Батько обходисвіта помер у Лімі (Перу) і його син постановив відвідати його гріб. Скінчивши прощу не покинув він мандрувати і власними ногами переміряв вздовж і вшир цілу Америку. Тепер переправився він до Льондону, звідки думає розпочати пішу мандрівку по цілій Европі, Азії й Африці. До рідного Кантону думає він вернутися аж на старість.

—o—

Миле свято.

Посвячення „Народнього Дому" в Сторонятині. — Фестин. — Попис дітей садку. — Святочна академія.

Минулої неділі відбулося в селі Сторонятині, пов. Львів посвячення „Народнього Дому", який здвигнула в 1932 р. господарсько-споживча кооператива „Злука" при активній, грошевій допомові читальні „Просвіти" та жертвенній і даровій співпраці майже всіх громадян цього невеличкого і бідного села. На місці брудного потока, де ще недавно плавали качки і гуси, а діти білили „місити хліб та баби", нині пишається гарний мурований „Народній Дім", який є не тільки прикрасою села, але теж головним його нервом. Тут примістилися всі організації і товариства. Від ранку до пізнього вечора гомін і рух. Весь божий день чути орібний сміх дітвори, яка бавиться в піску під доглядом своєї милої вчительки з дитячого садку. А простора для дітей, одно-морґова площа, біля „Н. Дому" засаджена яблунями. Вечором, коли дітвора спить солодким сном, молодь заповнює простору салю. Йдуть проби хору, підготовляють аматорські ви-

стави, а по кутках завзяті шахісти при голоских завдасах „кібіців“ дають „мати“. За стіною гутірка в крамниці, а в протилежній кімнаті чи там канцелярії „дирекції“ низової кооперативи і районової молочарні відбуваються наради, виплати доставцям молока або минає час за читанням часописів.

Святочну Службу Божу відправив старенький о. Курмакович зі сусідського села Запитова в асисті місцевого о. пароха М. Ходачека (бо ні о. декан ні довколичні священики чомусь не прибули на це рідке свято!). До Служби Божої співав мішаний хор під орудою селянського хлопця Ю. Мороза.

Невеличка церква не могла помістити навіть своїх парохіян, а про великий наплив селян і молоді з довколичних і подальших сіл навіть не згадую. Тому серед невиносимої спеки годі було встояти в церкві (на Службу Божу під голим небом таки на цвинтарі побіч церкви львівське староство не дозволило!) З тимбільшою радістю і полекшою помандрували ми з церкви за процесією під „Народній Дім“, прикрашений трьома жовто-блакитними прапорами і зеленю. Весь „Н. Дім“ з площею та сумежні дороги залили селяни. Проте весь час на святі панував зразковий лад, який удержували впорядчики-місцеві хлопці. Після посвячення „Н. Дому“, парох о. М. Ходачек привитав теплим словом усіх присутніх. І поплили сердечні слова — привіти, що їх започаткував адв. **д-р Боцюрків** від Матірного Т-ва „Просвіта та львівської філії; **інж. Еліяшевський** від „Центросоюзу“ і т-ва „Сільський Господар“; **інж. Йовик** від Ревізійного Союзу Українських Кооператив і „Маслосоюзу“. А далі п. **І. Фур** від районової молочарні та всіх товариств і організацій з Ременова; п. **В. Бахор** від читальні „Просвіти“ у Вислобоках; п. **Сидорак** від „Просвіти“ та кооперативи в Підлісках Малих; **А. Ковалишин** від кооперативи в Гряді, а **І. Дрозда** від кооперативи в Зашкові.

Не забудьте, що в ресторані

„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА“

3. Мая 10. можете пообідати в абонаменті за 1·10 зол., а сніданок з 2 яєць, 2 булок, масла і кави, або чаю чи какао — коштує тільки 70 сотиків. 138 4—16

Усім делегатам за привіти подякував М. Хомяк, та одночасно згадав теплим словом першого робітника, бл. п. о. В. Чарнецького, який започаткував працю над пробудженням національної свідомости в селі в 70 р.р. минулого віку. Його память та працю і заслуги всіх тихих, покійних робітників-односельчан вшанували присутні однохвилинною мовчанкою, повстаючи з місць. Опісля відчитав сердечні привіти: від старенького **о. декана Михайла Жарського** з Устрік Долішних, який своєю довголітньою, муравлиною працею, як парох у Сторонятині, поклав міцні основи під розвиток села; від **о. Михайла Пацківського,** тепер пароха у Грушатичах, який зумів, за час свого дволітнього побуту в селі, здійснити бажання селян і викресав стільки енергії, що бідне, невеличке (коло 700 душ) побудувало власними засобами, за три місяці в часі господарської скрути репрезентативний „Народній Дім“. Трикратне гомінке „слава“, було нагородою за їх працю для Сторонятина. На свято надіслали привіти, односельчани: **адв. д-р Василь Блавацький** зі Сянока, який вложив теж чимало праці для зросту національної свідомости селян та кооператор з Винник **Теодор Михайлів.**

В 3-ій год. пополудні почався фестин на вигоні за селом. За орхестрою поспішила молодь і члени місцевих товариств, дотепно ілюструючи завдання культурно-освітних товариств та господарсько-економічних організацій села Сторонятина такими живими картинами: Прочит. „Просвіти“ нагадувала дооколичним селянам велика книжка; про кружок „Р. Ш.“ та виховання молоді — кружок на візочку; про обєднання в кооперативі та піддержку рідного промислу — дім з товарів українського промислу; про районову молочарню — модель баньки на молоко з відповідними написами, а про кружок „Сільського Господаря“ — візок зі сном, біля якого йшли чоловік з косою, а жінка з граблями.

Одначе фестин не відбувся, бо велика злива розігнала учасників. Молодь ледви вспіла відгуляти „чумака“. Попис дітей зі садку відбувся вже в салі „Н. Дому“. Добре вишколені діти наслідували похід козаків, інсценізували байку про дідуся і бабусю та їх клопіт з ріпкою, деклямували і танцювали аркана. Найкраще виконала чвірка наших найменших (О. Блавацька Ю. Гриник та С. і О. Гринчишин), народний танок коломийку. На домагання батьків найменші мусіли повторити коломийку. Чергового дня в понеділок перед членами кружка „Р. Ш.“ діти виконали вдруге народні танки. Сльози радости матерей і захоплення батьків були найкращою нагородою провідниці садка (Н. Хомяк) за її працю над вихованням дітей.

На закінчення свята відбулася вечором академія. Мішаний хор під проводом Б. Кураша студ. богословії, відспівав декілька пісень, переплетених деклямаціями. Пісні: „Бурсацький марш“, „Грають труби“, „Ми курінь той пробоєвий“, випали навіть доволі гарно. М. Шульган зумів захопити учасників гарною деклямацією „Вчітеся“ — Я. Щоголіва, а голосні оплески були нагородою за його працю.

Свято залишило як найкраще враження в усіх учасників. Тому багато молоді з дооколичних сіл відійшла з жалем, що через дощ не могла оглянути виконання ріжноманітної програми фестину й академії.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ** **вул. Боїмів ч. 4.** 1/78 169—180

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Заболотів:

15. VIII. „Королева хіна“.
16. VIII. „Детектив“.
17. VIII. „Залізна Острога“.

Зі Заболотова Іде театр до Коломиї.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Рівнородностей.

Середа, 15. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла“.

Четвер, 16. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Небесні птахи“.
АТЛЯНТИК: „Темпераментна бльонкинка“.
ВАНДА: „Сержант X“ і „Фліп і Фляп як вломиняи“.
КАСІНО: „Я маю темперамент“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль біних хіжечок“ (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Омана щастя“ і ревія.
МІРАЖ: „Роскішна пригода“ і Фліп та Фляп.
МУЗА: „Касанова“.
ПАН: „Пригода на Лідо“ і „Радіостанція В. П. Н.“
ПАЛЯС: „При замкнених дверях“.
ПАСАЖ: „Бастер напарив пива“ і ревія.
РАЙ: „Пат і Паташон як композитори“.
СВІТ: „Двійняк“ і „Жінка з Монте Карльо“.
СОНЦЕ: „Полумя, що погасає“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ніч у Каіро“ і ревія.
ХІМЕРА: „Жовтий детектив“.
УТІХА: „Підводний човен ч. 14 затонув“ і ревія.

Закордонне радіо.

Четвер, 16. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 14·10, 17·30 Плити, 21·45 Дует скрипаків, **Прага** (570,2) 21·03 Концерт, **Копенгаген** (205,1) 14·45 Радіоконцерт, **Лягті** (1807) 19·30 Радіоконцерт, **Париж** (1649) 12·30 Концерт, **Штрасбурґ** (349,2) 21·50 Артистичний вечір, **Ятльона** (531) 21·40 Ірляндська музика, **Ляйпціґ** (382,2) 12·00 Концерт, 16·00 Радіоконцерт, **Мінхен** (405,4) 12·00 Концерт, 17·30 Камеральна музика, **Стокгольм** (426,1) 14·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Пятниця, 17. серпня 1934.

Відень (506,8) 21·00 Концеот, **Прага** (470,2) 13·15 Концерт, **Копенгаген** (255,1) 15·00 Популярний концерт, **Лягті** (1807) 17·00 Концерт, **Париж** (1649) 7·00, 8·00 Плити, 18·45 Симфонічна й оперетнова музика, **Штрасбурґ** (449,2) 17·00 Легка музика, 20·30 Концерт Галя, **Білгород** (439,8) 20·30 Концерт, **Гамбурґ** (331,9) 19·00 Сучасна музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Військова орхестра, **Кельн** (455,9) 17·15 Клясична музика. **Ляйпціґ** (382,2) 12·30 Концерт, 14·40 Концерт солістів, **Букарешт** (365) 20·15 Камеральна музика, **Стокгольм** (426,1) 20·00 Концерт. **Будапешт** (549,5) 18·30 Сальонова орхестра, **Рим** (420,8) 17·10 Популярна музика, 20·45 Оперетка.

Львівське радіо.

Четвер. 16. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція. 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Плити, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Авдиція для дітей, 13·20 Симфонічна музика, 14·05 З біжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Листи і програми, 17·15 Концерт солістів, 18·00 Польський гафт, 18·15 Севільський цирулик, 19·00 Вечірна, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Камеральний концерт, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02—20·12 В 70-ту річницю смерти Р. Траугута, 20·12 Легка музика, 21·02 Літературні хвилини, 21·12 Концеот солістів, 22·00 Психольоґія релігійної байдужности, 22·15 Танкова музика, 23·00 Трансмісія з Варшави.

Пятниця, 10. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти. 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Концеот солістів, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 15·00 Фраґменти ревії, 16·40 Скрипка, 17·00 Авдиція для недужих, 17·30 Пісні, 18·00 Жабе — столиця Гуцульщини, 18·15 Сучасна французька музика, 18·45, 2·00, 23·00 Трансмісія з Варшави, 19·00 Вечірна. 19·10 Програма на черговий день, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Поштова скринка, 20·12 Симфонічний концерт, 20·50 Вечірний дневник, 21·02 Еліка в СССР, 21·12 Симфонічний концерт, 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 15. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 к. молока	0·14	„
1 к. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·65	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 16. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Додаткові вписи до Жіночої фахової Школи Кооперативи „Труд“ у Львові Ринок 39. відбудуться в днях 15—20 ц. м. від год. 9—1 і 3—6. До школи приймаємо учениць з покіченою 7-ою кл. або з 6-ою за вступним іспитом Трьохлітня наука кравецтва дає основне фахове знання і право на самостійну зарібкову працю. 161 а 1—3

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПАННОЧКУ (одну або дві) приму радо на станцію. Евгенія Ференцевич, Львів, вул. Вірменська ч. 22, I пов. 1-2

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9. виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 3—?

УРЯДНИЧА РОДИНА ПРИЙМЕ НА СТАНЦІЮ з нижчих кляс учня або ученицю. До гімназії „Р. Ш.“ 30 кроків, до голов. заред. гімназії 200. Відомість Грунвальдська ч. 9. II. пов. дв. 6. 145 2—?

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт“, Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 9—?

ЛЕКЦІЮ, виховання дітей, пом'ч у домі господарстві, обійме учителька з довшою доброю практикою. Ласк. зголошення Гр. кат. Уряд Парох. Сілець безжський, п. Пархач. 162 2—2

ІНСТРУКТОРКА шукає лекцій з математики з обсягу середніх шкіл. Зголошення під МАТЕМАТИКА до Адміністрації 167 1—1

ВПИСИ на курси крою, шиття і моделювання приймає Школа Жіночого Кравецтва, М. Козловська, Львів, Академічна 22, тел. 35-43. 166 1—3

ПРИЙМУ УЧЕНИКІВ (ЦІ) на станцію Опіка: здоровий харч, близько акад. гімназії і школи Шашкевича. Фортепян дома. І. Рудницький, Львів, св. Тереси ч. 2 Б. II. п. м. 6. 153 1—?

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА“** **Львів, Зіморовича 17.** 148 2-13

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.

Ч. 218 (13.763). Львів субота 18. серпня 1934. Rzeczowa opłacona ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Швеції 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Москва диктує Франції.

Вилліям Бирд, паризький дописувач нюйоркської газети „Сан" присилає цікаві коментарі про те, як Москва диктує Парижові в час, коли французька дипльоматія намагається всіми силами привернути Росії давне її становище. Він каже, що Франція визнала Совіти під умовиною, що московський уряд не буде мішатися у внутрішні справи Франції. Не зважаючи на те, французька комуністична партія дістає вказівки від Комінтерну з Москви, а недавно Комінтерн наказав французьким комуністам створити один фронт зі соціялістами „проти фашизму й війни". Французькі комуністи послухали і тепер іде велика підготовка до парляментарних виборів у Франції. Коли комуністично-соціялістична комбінація переверне свою листу, то це буде сильна партія, яка зможе диктувати Франції заграничну політику.

Дотепер французькі соціялісти лучилися при виборах з радикалами і тому ця комбінація мала вирішний вплив на французьку політику. Коли тепер соціялісти підуть під команду комуністів, радикальна група стратить зовсім свою силу. Радикали дуже тим занепокоєні, бо якраз їх представник, Еріо, підтримував думку визнання Совітів. Тепер, коли це сталося завдяки радикалам, московський Комінтерн дуже лихо відчувається французьким радикалам, бо хоче якраз усунути їх від політичних впливів Франції. Значить, коли радикали зробили свою прислугу Москві, вона їх більше не потребує, бо має кого іншого за свого союзника. Москві більше на руку йти з партіями, що виступають як робітничі партії, ніж з радикалами, які всетаки представляють ліберальні буржуазні групи.

Політичне завіщання Гінденбурґа.

БЕРЛІН, 16. 8. ПАТ. З доручення пок. Гінденбурґа Папен передав в Оберзальцбурзі в горішній Баварії Гітлерові запечатану коперту, що містила в собі політичне завіщання пок. президента Гінденбурґа. Гітлер звелів Папенові оголосити цей документ, спрямований до канцлера і німецького народу.

В першій частині завіщання, написаній ще в 1919 р., Гінденбурґ закликає піднестися після катастрофи великої війни, висловлюючи думку, що власться стопити зі собою нові ідеї з найцінніщими скарбами минувшини.

Друга частина тестаменту була зредаґована в 1934 р. Гінденбурґ заявляє в ній м. і.: Я був свідомий того, що державна конституція і форма уряду, яку нарід дав собі в незвичайно важкій ситуації, не відповідає потребам народу. Мусіла прийти година, коли ця думка сталася добром загалу. Символом тревалости при тій відбудові мусіла бути Райхсвера як оборонна сторожа держави. Повсякчасно збройна сила мусить бути інструментом найвищої управи держави і стояти осторонь всякої внутрішньої політики. Гінденбурґ висловлює дальше подяку для організаторів Райхсвери і зясовує величезні тягарі, накинені мировими трактатами. Вказавши вкінці на поступи видатної співпраці Німеччини коло загально-европейських проблем, Гінденбурґ дякує Провидінню, що дало йому при кінці змогу брати участь в новому зміцненні Німеччини.

Совіти найсильніша летунська держава.

Паризька „Аксіон Франсез" принесла статтю свого військового референта, що на запрошення совітських летунів відбув подорож на одному із чотиромоторових бомбовозів. За його інформаціями повітряна фльота Совітів має 300 апаратів цього найтяжчого типу. Цей факт, а також величезний розвій совітського летунства вказує на те, що Совіти є найсильнішою летунською державою. На випадок війни Совіти можуть легко збомбардувати Берлін, чого французькі бомбові літаки в теперішньому стані не могли би зробити. Це м. ін. рішило про французько-совітське зближення.

Австрія побільшує свою армію.

Льондонський Форін Офіс одержав 15. ц. м. від австрійського уряду ноту, в якій австрійський уряд, покликуючись на зростаючу небезпеку нового нац.-соціялістичного виступу в Австрії, домагається дозволу держати додаткових 1.000 вояків на дальший один рік, почавши від листопада ц. р. Такий дозвіл Австрія дістала торік від держав, що підписали ст.-жерменський трактат, на один рік. Як зачувати, Англія, Франція та Італія годяться на австрійське домагання.

На Далекому Сході хмариться.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Повідомляють з Харбіна: В останніх днях арештовано 20 російських урядовців східно-китайської залізниці. Всім закидують участь в замахах на потяги. Як каже манджурська влада, в мешканнях знайдено матеріял, який стверджує, що арештовані вели гнстру кампанію проти японської та манджурської влади. М. і. приготовляли атентат на японську військову місію. В одного з арештованих знайдено значні запаси динаміту.

Зневаження совітського консуля.

МОСКВА, 16. 8. ПАТ. Як повідомляють із Хабаровська, совітський генеральний консуль у Харбіні Райвод зложив протест у дипльоматичного комісаря републики Манджу-Ко у звязку зі зневаженням генерального консуля СРСР у Харбіні, Славуцького урядовцем манджурської поліції, білогвардейцем Костомаровом. На двірці в Бухеду Костомаров як агент манджурської поліції по пяному увійшов до вагону, яким Славуцький відїздив до Москви, і зажадав від нього документів. Коли Славуцький подався до переділу, щоби взяти пашпорт, Костомаров увійшов за ним і поводився нахально, хоча консуль показав дипльоматичний пашпорт. Провокаційне поведення Костомарова мало на меті викликати авантуру, до якої Славуцький не допустив, зберігаючи холоднокровність.

ПИЙТЕ

ТІЛЬКИ
ПАСТЕРИЗОВАНЕ МОЛОКО
„МАСЛОСОЮЗУ"

Польща чи Росія?

Львів, 16. серпня 1934.

Така дилема, серед якої наче риба об лід бється від віків українська політична думка, виринула раптом перед — Францією. Була це найбільша несподіванка мабуть для самих французів, які ніколи Польщі й Росії не розглядали нарівні: на Росію (з її нинішньою номенклятурою СССР) гляділи завжди як на могучу великодержаву „трівку" силу, а на Польщу, як на протеґованого клієнта, створеного при догідній конюнктурі під покришкою вільсонівського гасла — для своїх, французьких, великодержавницьких цілей. Тому супроти Росії становище французької політики і прилюдної думки було завжди поважне, (без огляду на те чи воно прихильне чи вороже), — а супроти Польщі завжди протекціонально-легковажне. Такою була „традиція" французького міністерства закордонних справ: Росія в його очах була субєктом, Польща обєктом міжнародньої політики, — за Росією варта побоюватися, щоб її „вілбити" від Німеччини, — за Польщу нічого турбуватися, бо вона все одно „мусить" бути вірним союзником.

Та ноторійно відома ситуація у післявоєнній Европі змінилася за одним махом наслідком — польсько-німецького пакту. Очевидно, що й до того пакту не прийшло за одну ніч і французько-польська ідилля довго надщерблювалась, — аж поки геть розлетілася. Огірчення Варшави на французький упокорюючий протекціональний тон і постійне використовування Польщі однаково у політичних як у фінансових і торговельних справах так довго наростало, так довго назбирувались тихі претенсії Польщі до її західного союзника, аж врешті всі дисонанси вилядувались у найгостріших формах пресової полеміки та — міжнародніх суперечок. І дійшло врешті до того, що Франція, форсуючи проект „східнього пакту" зустріла несподівано такий гострий польський спротив, що виринула дилема: або для союзу з Росією відмовитись надалі від тісного союзу з Польщею, або зректися покиненого німцями східнього великана, якого деревляних ніг Франція не бачить поза грубою верствою червоної фарби, якою вони помазані...

Паризька преса зашокована і обурена. „Еко

де Парі", орган зближений до французького військового міністерства, накидається далі на Польщу і просто глузує собі з її престіжевої політики, причину всієї польської нелокірлявости добачуючи виключно в манії наслідувати мусолінівську Італію. Нову спонуку до тих атак дала заповіджена візита мадярського премієра Гембеша у Варшаві. Згаданий париський орган добачує у тих відвідинах бажання Варшави найти собі рекомпенсату за втрачену Румунію (не дармо читали ми недавно, що всі румунські військові замовлення стали монополем французьких фабрик, які напевне зїдять львину частину останньої французької позички Румунії). Лінія — мовляв — нової польської політики біжить довкола оси Рим—Відень—Будапешт—Варшава, при чому лише італьо-німецький конфлікт за Австрію перешкаджає приступити до того бльоку й Німеччині. (Коли дійсно так, то австрійський конфлікт не велика перешкода і саме місією Папена є ту перешкоду усунути). В усякому разі цікава річ, що поважний париський щоденник уперше ставить крапку над і: отверто визначує Польщі місце по стороні ревізіоністичного бльоку. Очевидно, що для того часопису не істнує питання вибору: Росія є де-де приваблившим партнером для Франції ніж Польща, яку французи і так сподіваються приборкати або погрозами або — півміліярдовою позичкою.

Але французька опінія тут неодностайна. „Еко де Парі" і „Тан" задеклярували себе як стовідсоткові ентузіясти франко-совітського бльоку і ремствують на Польщу, що вона перешкаджає Франції мерщій зреалізувати цю мрію (знову польським коштом), — зате „Журналь де Деба" і „Журналь" не цураються пригадувати таку неприємну дрібничку, що Совіти не мають даних здійснити ні одну умову, потрібну на те, щоби якогось кандидата прийняти до Ліги Націй.

Поки цей спір іде у французькій прилюдній опінії — французька офіціяльна політика, кермована старим п. Барту, що думає ще категоріями часів Палеольога, метушиться біля урочистого прийняття Совітів до Ліги Націй. Те велике свято французької дипльоматії (но і ідеї „світового мира") має ніби то вже напевне відбутися на найближчій сесії женевського товариства, в першій половині вересня ц. р. Стати членом Ліги — це, як читаємо, передумова Москви для московсько-французького військово-політичного союзу. Другою такою передумовою є нібито саме той нещасний східній пакт, якого на диво не хотять східні народи. На випадок, колиб Польща таки не дала спокусити себе навіть півміліярдовим доказом союзницької приязни і пакту не підписала, москалі вимагають від Франції ще якихось додаткових ґарантій забезпеки, що проявляться у формі ще тіснішого союзу.

Захоплені придбанням такого нового „могучого" союзника (французька преса стала пропагандивною трубою офіціяльної московської статистики про велич совітських осягів, силу червоної армії і т. п.), французи не дуже турбуються можливостями втратити союзника польського. Думка про це вправді сердить Францію, але не спонукує її до зміни москвофільського курсу. Зрештою Франція переконана, що й Польща залишиться при її боці, — що буде змушена там залишитись. Французькій політиці абсолютно байдуже, як задивлюється польський громадянин на приманливу перспективу, що червоні московські війська можуть одного дня іти на поміч Франції проти Німеччини — навпоперек польських земель...

Вигляди справді чудові і справді це незбитна причина радіти новим успіхом західнього союзника....

Хмари над Закарпаттям.

(Збіжевий монополь і зміни у шкільному рефераті).

Ужгород, 14. серпня 1934.

І так невесело людям тут живеться: Верховина находиться у стані перманентного голоду, галузь середнього шкільництва в стані пустині, а тепер ще хмари над Закарпаттям темніщають. Було одно відрадне явище — розвиток початкової школи. Треба сказати, що шеф шкільного реферату в Ужгороді д-р В. Славік, людина обєктивна, безпартійна, за свою розмірно коротку діяльність заслужився тим, що знів анальфабетизм до мінімуму. Колиб він ще побув які два-три роки, то вже ліквідація анальфабетизму булаб цілковитою. Він зумів собі вдало підібрати дуже здібних помічників з автохтонів, як напр. Юліяна Реваю, якого діяльність для розвитку народнього шкільництва на Закарпатті буде належно оцінена хіба аж пізніше. Томуто чорним духам, — реакційній мадяро-москвофільській кліці діяльність Ю. Ревая була сіллю в оці. Чого вони тільки на нього не виписували у своїх газетках! Вся енергія чорносотенного табору була скермована на боротьбу зі шкільним рефератом та головно з Ю. Реваєм, бо всетаки до нападу на шефа шкільного реферату д-ра Славіка бракувало їм відваги. А тепер кожний мусить обєктивно ствердити, що енергію цих людей, що не зважаючи на все працювали над розвитком шкільництва на Закарпатті здобуто те, що дітей у шкільному віці залишалося поза школою з кожним роком все менше й менше. Як вже згадувалося, то за яких ще два-три роки такої діяльности шкільного реферату вже ніодна дитина не була би поза школою. Найбільш занедбаний край, край анальфабетів, не мав би вже „слави" культурно відсталого закутку. Але „біда не спить". Кружляють по Ужгороді сумні вістки, що д-р Славік, який відїхав до Праги на відпустку, вже не повернеться назад до Ужгороду, а шкільний реферат нібито мають віддати в руки тої людини, що має великі заслуги... в ліквідації українського середнього шкільництва на Закарпатті та проти діяльности якої гостро протестували конгреси закарпатського учительства. Всіх-же співробітників д-ра Славіка автохтонів українців ніби мають перенести з Ужгороду на посади до горожанських шкіл у глухі закутки Закарпаття, а в першу чергу зненавидженого обскурантами москвофілами Ю. Ревая. Коли це правда, то Закарпаттю загрожує своєрідна Затонщина. Вже нині радість в таборі москвофілів велика — вони відтепер смакують ту „чистку" шкільного реферату від українських елементів, що має перевести новий шеф. В цьому то вони не помиляються, бо справді майбутній шеф аграрник великих симпатій до українців ніколи не мав, а ще після того, як український табор виступив проти нього за його руйнацію середнього шкільництва на Закарпатті, він певне постарається відповідно віддячитися українцям, себто фактично українській початковій школі, яку зведе до того стану, в якому находиться його ж „заслугою" середня українська школа. Вигляди невеселі.

Але не тільки культурному розвиткові наших закарпатських братів загрожує небезпека. Йде ще страшніше — економічне знищення й дальша павперизація українського населення. Ця страшна загроза стала фактом — є ним закон про збіжевий монополь. Уряд чехословацької республіки видав дня 13. VII. 1934 р. розпорядок, яким заводить в цілій республиці збіжевий монополь. Збіжа (пшеницю, жито, овес, ячмінь, кукурузу) має право продавати й купувати, ввозити й вивозити закордон лише „Чехословацька збіжева спілка". Спілка організована на акційних основах. На Закарпатті організувалася „збіжева спілка" на чолі з міліонером Жірґером. 47 закарпатських акціонерів склало 665.000 чк., які вносять до спілки цілої республики. Майже всі закарпатські акціонери це **жидівські великі торговці**, які вмить відчу-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. СЕРПНЯ 1931.

ТИБЕРІЙ ГОРОБЕЦЬ.

Львів і війна.

Під впливом австрійських подій чужинна преса пригадала собі війну 1914 р. і передруковує деякі згадки з того часу. Саме 20 літ тому 11. серпня 1914 р. дебютував я у „Ділі" першим своїм малим фейлетоном, під рубрикою „З дня". До входу російських військ до Львова встиг я їх написати всього 4; 5-ий був уже в числі за російської окупації, сконфіскований разом із цілим числом „Діла", що вийшло без дозволу цензури.

Перечитуючи нині з цікавости ці фейлетони (сигновані тільки буквою *с*), подумав я, що вони могли би зацікавити і неодного читача. Редакція погодилась їх передрукувати

I.

ЛЬВІВ І ВІЙНА.

Над колискою його перелетів свист татарських стріл. І від тоді все вже воєнні мельодії вплітались в життя Данилового города. Нині Львів знову забув за все, немов влився в одну ціль, немов заслухався в одну пісню, немов задумався одною думкою — про війну.

Вечорами виходили на вулиці міста військові музики і при відблиску горіючих смолоскипів грали бундючні марші — а за тими музиками йшла розміреним кроком тисячна юрба, що раз-у-раз вибухала невмовкаючими окликами. І говорили про бурю, що має надійти з великих сторін, а юрба мов ішла їй назустріч, щоб її привитати громами захоплена і радости. Так маніфестував Львів що-вчора, що-вечора.

А тимчасом у місто стали плисти людські ріки — покликані до збройної незалежности. Йшли довгими кольонами, нерівними громадками, з куферками на плечах, з клунками в руках. Ішли дрібні міщани з провінції, робітники, ремісники та найсильнішою струєю плило мужицтво.

Всі зголошувалися на перший поклик, охотно, у повному зрозумінні на почутті своїх обовязків.

І дивно відбивали від інших громадки наших мужиків. Ішли вулицями поважно, мовчки. Бо наш мужик у деякі хвилини мовчить. Мовчить ідучи за домовиною одинака, мовчки прощає останнього сина, покликаного до мобілізації

І так людська ріка плила пару день несливеною струєю. Потому вели коні. А тимчасом на вулицях Львова стало щораз більше появлятися жовнірів.

І стала ріка відпливати.

Виходило військо з міста заквітчане дубовим листям, їхали мальовані улани, виїздили гармати, прибрані зеленню та соняшниками...

А юрба прощала їх ентузіястичними окликами: „На щасливу дорогу! На щасливий поворот!" А по ночах потрясав шибами гуркіт сильних кованих возів.

Нині рух живіший лише на центральних улицях міста.

Наші „співучі" передмістя запустіли, замовкли. За рогачками пусто і глухо. — Лише з далекого поля, попад невжаті лани, від мрійних у далечині полунішів несе вітер тихий рефрен жалісної пісні якто „Виправляла мати свого сина до цісаря на війну..."

II.

ҐЕТЬМАНСЬКІ ВАЛИ.

Гетьманські вали. Вечір. Ряди задуманих каштанів, жовтаве світло ліхтарень і юрба народу. Самі діти Ізраїля. Обсіли лавки, стоять у гуртках, ходять повільною ходою в напрямі театру і назад. Сидить старий купець з улиці Тандитної, нафтяр зі Смочої — устаросавітних циліндрах, з головою похиленою тягарем думок, з бородою спертою на ручку від парасолі. На другій лавці пара: певно чоловік і жінка, бо нічого до себе не говорять. Під каштаном гурток дітей, побравшися за руки, заводить фальшиво патріотичні пісні, а серединою валів переливає хвиля ріжного полу, звання, фаху, віку і вигляду.

Тепер і там стоїть гурток і живо диспутує.

(Was meint ihr, kann der Kosak nach Lemberg kimen?

— Ша!

Люди обвираються, а опісля шепчуть тихо між собою. Говорять тихцем про Бердичів.)*

І може саме цікава вістка з Бердичева тоне у великому гаморі, що счинився довкола. Розмова стає щораз більше оживлена, росте, слова мішаються, щораз то нові вибиваються голоси...

Говорять усі, всі себе чують, всі себе розуміють. А в середині гуртка, з руками вложеними в комісні кишені стоїть фрайтер від санітетів, стоїть заклопотаний, чекає, поки бодай половина братії перестане говорити, щоб і він міг у тій справі сказати своє „воєнне" слово. Та гамір не вгаває. Вкінці один з найголосніше диспутуючих, махнув рукою і відходить від гуртка.

Поволі тихне.

— **Ich seh' es wird zugrunde gehen die ganze Welt** — кінчить захриплим голосом мій знайомий рудий жид, що в мирні часи ратував бідний нарід позичками на 70 прц....

І так до ночі. Перед десятою годиною Вали пустіють. Залишаються непогашені ліхтарні та задумані каштани, що в легкім подувом вітру шумлять собі якусь стару казку та передають один другому, що наслухалися про війну

11. і 12. серпня 1914.

*) Цей уступ у дужках сконфіскувала австрійська цензура

ли, що можуть добре поживитися й використовують ситуацію. Хіба лише хлібороби можуть між собою міняти збіжа за збіжа, бо за приватну продажу збіжа встановлені великі кари. Покупна ціна збіжа вже встановлена, а саме: пшениця — 172 чк. (дотепер на тутешньому вільному ринку 100 чк.), жито — 125 чк. (дотепер 70—100 чк.), кукурудза 102 чк. за метер (сотнар). Треба ще підкреслити, що кукурудза не єдиний хліб верховинця й дотепер на вільному ринку платили за неї по 70—87 чк. за метер. Крім того, покупці змушені будуть ще доплачувати до тої ціни ще яких 7—8 чк. на метрі за достовку. Приймаючи на увагу те, що на Закарпатті більш, як 70 проц. населення купує хліб, здебільша кукурудзу, яка в сусідніх краях Румунії й Мадяршині коштує яких 40—45 чк. за метер, можна собі уявити надзвичайне обурення голодної Верховини на останній розпорядок. Не можемо з дива вийти з тої „державнотворчої" політики, яку ведуть чеські аграрники. Ніби вони наймилися у мадярів плекати на Закарпатті мадярську ірреденту! Бож їм добре відомо, що продуценти-хлібороби, що можуть лишки свого хліба продавати на ринку, це переважно селяни **мадяри**, що позасідали богаті урожайні долини, а українське населення — це у великій частині лісові робітники та верховинці, що плекають худобу, а хліб купують, бо свого хліба їм ніколи не вистане навіть до Різдва.

Зміна шкільної політики на Закарпатті, яку має намір розпочати новий міністер освіти п. Крчмар змінами у шкільному рефераті, викликує в української інтелігенції, годовно в молоді, сильне хвилювання. Хлібний монополь хвилює широке населення. Піднесення цін на хліб наповнює жахом голодного безробітного лісового робітника та пастиря-верховинця, бо в перспективі голодна смерть. Розпочата праця народовецького (українського) учительства над економічним піднесенням українського населення — тепер ледви чи зможе бути продовжувана. Розпочатаж кооперативна праця, яку досі аграрний режім вважав „українською ірреденто", лякається перешкод і від нових шкільних достойників-аграрників. Всетаки з нагоди заповідженої зміни шефа шк. реферату на Закарпатті пригадуємо відповідним чеським політичним чинникам, що в народовецькому (українському) учительському товаристві є 1318 зорганізованих учителів, тоді, коли в москвофільському „Учительском Товариществѣ" ледви чи набереться сотня дійсних членів, а не тих мертвих душ, що вже давно вийшли з нього. Цікавий факт: „товариство" вважає навіть голову українського учительського т-ва с.-д. посл. Гусеня ще й досі своїм членом та вимагається в нього за членські внески, бо мовляв нема його (Гусеня) офіційної заяви про вихід із „товариства"...

Мимохіть насувається питання: чому чеська с.-д. партія так легко погоджується на кермування шкільництвом на Закарпатті аграрами та чому чеські аграрники є волою на млин справжній ірреденті?! Коли досі ту ірреденту робили лише інтелігенти-мадярони, що мріяли про поворот часів мадярського панування, то згадані кроки влади штовхають в їх обійми сірі маси бідного люду.

Книжки! **Приладдя!**

По найдешевших цінах

поручає українська

Книгарня і Антикварня

у Львові, вул. Рутовського ч. 22.

Уживані книжки по половині ціни!

Міняє старі підручники на нові або вживані! — Підручники до всіх шкіл на складі. Великий вибір приладдя до писання

по конкуренційних цінах

Випозичальня книжок для Вп. учениць і учеників на спеціяльно догідних умовинах.

13/79

Ґен. Кусманек і українці.

Читачі „Діла" вже знають, що у Відні помер колишній комендант перемиської твердині ґен. Кусманек.

Ті, що мали нагоду пережити обі облоги Перемишля російськими військами в 1914—1915 році, певно собі його пригадують. З рукою заложеною по наполеонськи за полу ґенеральського плаща, кожного дня відбував свій прохід: від дому при вул Міцкевича, в якому містилася команда фортеці, вулицями Францішканською, Ринком попід маґістрат аж до будинку староства над Сяном. Сивавий, зате здоровий мужина, ішов спокійним кроком і також спокійно витримував погляди соток прохожих, які з обличчя команданта окруженого міста бажали відчитувати воєнну ситуацію. Обличчя було завжди однакове, завжди спокійне, завжди зрівноважене. Ішов сам і ніколи ніхто йому не товаришив.

На перемиському Ринку в ту пору концертувала орхестра гонведів у супроводі гарматніх вистрілів на фортах

Імя ґен. Кусманека стало гомінке зараз на початку першої облоги Перемишля. Коли перекотилася через вулиці Перемишля лявіна австрійських військ, що тікали в повному безладі з півночі і зі сходу й грянули перші стріли з залізобетонних фортів Перемишля на привитання московським військам, побачили мешканці таємниче авто на вулиці Міцкевича. Поруч австрійського старшини сидів московський старшина з очима перевязаними білим платком. В брамі будинку команди твердині зняли йому платок і оба старшини подалися до нутра.

Був це російський парляментар, що привіз відручне письмо ґен. Радка-Дімітрієва, болгарського Наполеона з часу балканської війни, який тепер став головним вождом російської армії, що мала здобувати Перемишль. Письмо з пропозицією капітуляції, яке починалося словами: **Eure Excellenz! Das Glück hat k.u.k Armee verlassen...** Довге письмо з запевненнями, що коли фортеця добровільно піддасться, її обсада може числити на ласкаву поведінку.

Коротко відповів тоді ґен. Кусманек. Коротко й по військовому:

„Herr Kommandant! Ich finde es unter meiner Würde auf Ihr schimpfliches Ansinnen eine meritorische Antwort zu ertheilen. — Kommandant der Besatzung Przemyśl Gen. Kusmanek."

Ця відповідь зелмала досі майже невідомому ґенералові розголос і популярність. Цей розголос зріс ще більше, коли не вдався триденний наступ ґен. Радка-Дімітрієва й коли перемиська фортеця осягнула славу нездобутої.

Прийшла друга облога Перемишля. Довга, монотонна з трагічним фіналом: капітуляції Недавній герой ґен. Кусманек, що зумів оборонити Перемишль перед лавами російських полків, не всилі був оборонити його перед голодом. Знищивши форти й воєнне майно, в дні 22. вересня 1915 р. скапітулював.

Ґен. Кусманек це був тип справжнього австрійського ґенерала, які від часу Наполеона аж до упадку австро-угорської монархії вічно були ті самі. Або застарі — щоби не ображувати старенького цісаря Франц Йосифа, Австрія ніколи не відмолоджувала свого старшинського корпусу — або тільки ґенералами. Тим другим типом був власне ґен. Кусманек. У справах, що виходили поза обсяг його стратеґічних міркувань, була це комплетна **tabula rasa.** Тому шукав дорадників і їх слово було для нього рішаюче.

Завдяки цьому його відношення до українців було неприхильне. Заслуга це одного з адютантів ґен. Кусманека, перемиського адвоката, капітана д-ра Блажовського. У довоєнних часах була це відома фігура серед перемиської Польонії. Сам народовий демократ, який ніколи не скривав своїх антипатій до українців, дуже зручно використовував непоінформованість свого шефа в політично-національних справах й відповідно його настроював, коли цього вимагала потреба. Українці були тільки зрадниками, москвофілами, вони найбільше переходили на сторону москалів, передавали всякі тайни, малошо, що не були причиною голоду в фортеці. З другої сторони виєднував для поляків усякі полекші й привілеї. Завдяки його заходам почали появлятися в Перемишлі в часі облоги ґазета „Земя Пшемиска", в салях Робітникого Дому стали давати польські театральні вистави і т. д.

Ґен. Кусманек став невольною маріонеткою в руках зручного політичного грача й він робив усе те, що цей йому нашіптував. Не оминула лють ґенерала й пок. перемиського епископа К Чеховича, що лишився в Перемишлі, не зважаючи на те, що це переходить його старечі сили. Нераз мусів старенький Владика вислухувати напімнень ґен. Кусманека та боронити добре імя українців перед інсинуаціями й наклепами. Виголошувати мусів навіть проповіді до українських вояків у великій салі Робітничого Дому.

На щастя, на тім скінчилося. Перемишль відтятий був від світу — до Тадеґрофу нікого не можна було вивезти.

А в ту саму пору на передпіллях перемиських фортів і в самих фортах стояв наш Іван зпід Бродів, Бережан чи Коломиї, стояв перемерзлий, босий і голодний, зпід снігу випорпував замерзлу картоплю й буряки, здобуваючи славу для ґен. Кусманека і його прибічників. Інші переходили, коли вже надто голод дошкулював, воліли неволю, а він стояв, хоч міг так легко дістатися до своєї рідні.

Цього не знав і не розумів ґен. Кусманек, а його дорадник, хоч і знав, то мовчав.

Помер ґен. Кусманек у забутті. Помер якраз у 20-ті роковини тієї хвилини, коли йому передавали оборону найбільшої австрійської фортеці на Сході.

І. Камінський.

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·80 зол.

з почт. пересилкою 0·95 зол.)

Морські зброєння.

ВАШИНҐТОН, 16. 8. ПАТ. Департамент маринарки став сьогодні розглядати оферти на будову 4 нових кружляків, 14 торпедовців і 6 підводних суден. Після тієї будови Зл. Держави не дійдуть ще до границі, встановленою морською умовою в Льондоні.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Преса оголошує, що японський премієр Окада згодився виповісти морські умови у Вашинґтоні і Льондоні, щоби перевести дощільніші морські зброєння.

Кари на альжирських погромників.

З Альжиру повідомляють, що 70 арабів, які брали участь у жидівському погромі в Константіні, засуджено на кару вязниці від 2 до 3. років.

Париський щоденник „Ле Популер" веде дальше кампанію проти губернатора Альжиру, Карда, домагаючись його уступлення за те, що не зробив нічого, щоби недопустити до погромів.

Пригода Ґерінґа з автом.

Як повідомляють з Мінхену, самохід, яким міністер республики і чруський премієр Ґерінґ їхав до Берхтесґаден, зударився з вантажним самоходом. Ґерінґ потовк собі сильно праве рамя, причому відломки скла покалічили йому лице і колени. Інші особи, що їхали з Ґерінґом, також потовклися. Ранених відставлено до шпиталю, де їх перевязано. За кілька годин Ґерінґ покинув шпиталь і поїхав до своєї літної резиденції в Оберзальцбурґ. Тут відвідав його Гітлер, що теж перебуває в тій околиці.

Гітлер і Райхсвера.

Німецький генерал про рівноправність.

„Пті Журналь" помістив інтерю журналіста Станислава де ля Рошфуко з німецьким генералом фон Райхенав. Ґенерал фон Райхенав запевнив свого співбесідника, що Гітлер обіймає у своїх руках два найвищі уряди в Німеччині тільки завдяки повній гармонії між райхсвером і вождом. Присяга райхсвери на вірність вождові підкреслила виразно цю тісну співпрацю між Гітлером і ґенеральним штабом.

Про події з 30. червня п. р. ґенерал фон Райхенав заявив: згадані події виявили світові (коли він про це вже давніше не знав), що пробоєві відділи є наскрізь політичні, а не мілітарні формації. Канц. Гітлер сказав своє слово, коли він відмовив домаганню Рема приділити пробоєві відділи до райхсвери. Ми любимо його тому, що він показався правдивим вождом. Армія подивляє особисту відвагу канцлера і я підкреслюю його слова, які він сказав: „Райхсвера може мені довіряти, як я їй довіряю". Наша вірність урядові необмежена. Ми всі одним фронтом стоїмо за вождом і цінимо його співробітника ґенерала Ґерінґа, який обєднав зі своєю непохитною вірністю прикмети вожда та державного мужа. Запевнення, начебто ми (ґенерали) піддержували реакційний, або монархістичний рух, фальшиві. Смерть Шляйхера, нашого давнішого шефа, викликала жаль, але ми тієї думки, що він від довшого часу повинен був бути вождом.

Шляйхер, — заявив між іншим ґенерал фон Райхенав, — був від уродження змовником. Взагалі не зрозуміле, як це колишній міністр райхсвери хотів дійти до влади при допомозі пробоєвих відділів. Його взаємини з Ремом усім відомі. Стверджене, що він поважно числив на Францію, сподіваючися полекш при виконуванні програми нового уряду. „Я не докоряю нашій державі, але рішуче кажу, що Шляйхер числив на Францію. Це болюче, що старшина так легко втратив у політиці прикмети свого звання. Це було нещастям у випадку зі Шляйхером. Він призабув, що послух є першим військовим наказом".

На питання журналіста, чи ґенерал фон Райхенав бажає розброєнної конвенції, дістав відповідь: „Чи я собі її бажаю! Для мене „рівноправність" мусить йти рука в руку з французько-німецьким зближенням, бо в противлежному випадку виринуть знову технічні труднощі, як тільки конвенція прибрала би нові форми. Бо теперішній арсенал озброєння вимагає невідклично, щоби правильні відношення час від часу уреґулювати. Коли конвенція не започаткує нової політики, тоді завжди виринуть труднощі між нашими державами. Відомо, що Франція не має прозуміння, що єдиною державою, яка її може в Европі запевнити безпеку це Німеччина. Ми її сусіди. Ми маємо визначні військові достави. Ми не потребуємо нікого більше боятися і ви могли би позбутися страху за свою безпеку.

На питання французів, які будуть ґарантії, що Німеччина додержить конвенцію, ґенерал відповів, що райхсвера нічого більше не бажає, тільки леґально розвиватися. „Нас болить, коли ставляться до німців як до паріїв. Всі німці хотять, щоб їх шанувати, а озброєння вважають необхідними для своєї держави".

„Армія бажає шанувати порозуміння, але годі вимагати від нас неможливого. Як довго накидають нам домагання, щоби ми вибирали або між розброєнням нашої держави, що опиниться серед озброєних держав, або повне озброєне поготівля, — доти не може бути між нами ніякого довіря. Ви приобіляли нам рівноправність; додержіть своєї обіцянки, а ми покажемо вам, що німецька армія не змагає до опанування, але вимагає, щоби її признали розвиток у світі згідно з її славним минулим."

*

До цього інтерю додав французький журналіст такі замітки: „Можна мати ріжні погляди на ідеї ґенерала, але треба підкреслити, що він не заперечував потреби німецьких зброєнь. Він домагався для своєї держави рівноправности і цю вимогу піддержує він з кожним німцем".

Гігієнічне, знамените
МОРОЗИВО
КАВА МОРОЖЕНА
Тільки
в цукорні
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Нова фінансова панама у Франції.

Як повідомляють із Парижа, у Вітрі-ле-Франсуа відкрито новий великий скандал, в який є вмішана велика рільничо-промислова фірма. Підприємство, що займається закупном і продажю збіжа, припинило нагло виплату. Пасива цього товариства сягають 15 міліонів франків. Багато кредитових заведень і торговців ошукано на грубі міліони.

Рештки майже за дармо
тільки у нас можна набути
17.73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боімів ч. 12.

Совіти не спішаться до Ліґи Націй.

ЛЬОНДОН, ПАТ. У звязку з поголосками з Женеви, що Совіти рішили вступити в найближчому часі до Ліґи Націй, кореспондент бюра Райтера в Москві одержав таке урядове вияснення. Всупереч інформаціям, оголошеним у чужих краях, що Совіти задумують звернутися за членством Ліґи Націй в найближчому місяці, заявлено, що досі Совіти не сформулували ще окончено своїх плянів у відношенні до Ліґи Націй.

—o—

Змова проти манджурської влади.

ЛЬОНДОН, ПАТ. „Дейлі Експрес" довідується з Харбіна, що манджурська влада викрила величезну змову, інспіровану Совітами. Орґанізація задумувала вбити провідні особливости манджурського уряду, шефа японської військової місії та жандармерії. Осередок змов находився в місті Суі-Фе-Го, причому урядовці совітського консуляту в тім місті кермували цілою акцією.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 161—180 Телефон 25-55.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. СЕРПНЯ 1934.

МИКУЛАЄ ДОРІАРКУЛ. 3)

ЗІ СТОЛИЦІ СТЕПАНА ВЕЛИКОГО

III. ВЧИТЕЛІ І ШКОЛЯРІ.

— А до якої партії належать твої колеґи?

— Двох із них аверескацців, а решта самі ліберали. Директор, здається, безпартійний. Найбільшим ліберальним крикуном є професор державної мови, Сімон Іванович. Богач, кажуть, що міліонер. На патріотизмі чи лібералізмі зробив маєток... Мав якісь достави для війська...

— Які тут математики?

— Хотінчан і Лельку...

— Я їх обох знаю. Колеґи з університету.

— Нічого собі люди. Один трохи картяр, а другий трохи прихильник Вакха і як приносить йому жертву, то трохи рабіят...

— А твій товариш по фаху?

—Маю їх двох. Старший, колишній директор, Костаки Прокопович, симпатична людина, учень Клявса і Зіса*), а другий, молодший, таки собі нічого, тільки дуже гострий, дає дітям страшну школу, вимагає усе до останніх подробиць. Я всіх учителів знаю, здається, краще, як директор, бо я що днини у когось. Учусь у них державної мови, госпітуючи їх години на приказ високого директорійту „пинтру инструкціуиеа публіки" (для освіти загальної)...

— Якто? Колишній директор знов учить?

— Румуни його зараз скинули з директури, як тільки сюди прийшли за австрійський патріотизм і дали йому вужденну емеритуру, з якої він не міг вижити: тому виросився заклад на суплента до ґімназії, де був колись директором.

До його характеристики що тобі толам: у дверях кожної кляси є дірки у висоті яких 170 цм. від помосту. Колисьто питав я Гаєра, що ті дірки до кожної кляси мають означати. А Гаєр мені каже: „Спитайте краще свого старшого товариша по фаху, то він вам це пояснить". — Кого, Прокоповича? — Так, так. — То він ті діри казав повиверчувати? — Аякже. — Як був директором, узував кальоші та йшов собі тихенько коридором і заглядав тільки крізь дірку до кляси, що там діється.

— А що то за Прокопович? Може це батько професора університету?

— Ні. Але певно якийсь свояк. Може стрий. Усі Прокоповичі це поповичі. — Цей наш колишній директор це брат того Прокоповича з Дорни-Ватри, інспектора лісів...

— Ага, того, що в листопаді 1918 р. витав перший румунів у Дорні, а опісля дістав від якогось сержанта „дуоєчі ші чінчі" (двацять пять буків)?

— Так, так, того самого. А твій директор, Семене, що то за людина?

— Це великий ліберал, шурин міністра, д-р Білецький...

— Вже прізвище вказує, що це румун з діда-прадіда... А як він поводиться?

— До мене зразу ставився дуже недовірливо і давав мені навіть це відчувати. Але тепер, здається, переконався, що працюю, як слід, і змінив мабуть свій погляд у мою користь.

— А яких товаришів маєш?

— Добрих, навіть дуже симпатичних. Є тільки у нас один молодик, що вчить французького, а знає ту мову, мабуть, не багато краще, як я. То собі цікава штука... Зарозумільчак страшний... Ти певно іще щось подібного не бачив... На всіх нас дивиться згори... Нікому руки не подає. Може ще трохи директора вважає собі рівним... І то нужда без іспиту...

— На щож він такий зарозумілий?

— Здається, що на свою національність. — Належить до національности наших західних сусідів. Я вже досить богато людей бачив, але такої фуми я ще ніколи не бачив. Всі його у нас не люблять. Директор також. Напевно на рік у нас не буде.

— Ей! Що собі там з якогось дурня робити! Зрештою дурнота це інтернаціональна чеснота.

— Це правда. Але все таки неприємно сходитися з такими людьми.

— А якже твоє місто? Яка там сторона?

— Сторона дуже гарна. Гори, ліси... Але містечко це властиво велике село. Сучава насупроти Кимпулюнґа — столиця...

— А є там у ґімназії які наші діти?

— Є один наш хлопець, про якого знаю, син місцевого листаря. Але я його не вчу. А тут є які?

— Є щось пять.

— Православні, уніяти?

— Щось трьох православних, а двох уніятів. Є певно православних більше, але вони до нашої національности боятся признатись. Несвідомі. Як про це йде, то можу тобі на цю тему дещо сказати. Колисьто був я на заступстві в однім румунськім відділі третьої кляси. Що там мені було робити в чужій клясі? І я собі балакав з дітьми. Кілька фраз говорю вже гладко: „Кум ти кями" (як зовешся)? „Ди унди єшті" (відки ти є)? „Чіни єшті татиль тив (хто твій батько)? І питаю так хлопців: одного, другого, третього... Румунів уже пізнаю з лиця... Питаю одного хлопця, неподібного на румуна: Кум ти кями ?— Вусик — Ди унди єшті? — Діи Мерецея... Мерецея це наше українське село. До війни була там наша школа. — Питаю другого такого гарного білого хлопця: Кум ти кями? — Винарски. — Ди унди єшті? — Діи Гатна. — Гатна це друге українське село коло Сучави. Також і тут перед війною була українська школа. — А під самою Сучавою перше село на сході це Іпотешти. Це також українське село, з якого діти ходять тут до школи — і будуть колись запевно румунами.

(Продовження буде)

*) Колишні славні професори у Відні (Клявс — зоольог, а Зіс — чеольог).

Карієра і сила Кемаля Паші.

Краківський „Час" помістив цікаві нариси визначного польського публіциста і мандрівника, Лесна Янта-Полчинського про кількох теперішніх володарів: Мустафу Кемаля, Сталіна та Гітлера. Ці нариси приносять чимало життєписного матеріялу для характеристики, як ці люди дійшли до теперішніх своїх становищ.

„Уроджений у Сальоніках виховувався дитиною у стайні як хлопець на послуги. Якимсь чудом дістався до школи кадетів і хоч утікав звідти кілька разів, скінчив її зі свідоцтвом, яке від того часу буде повторятися в оцінках його характеру всіми його наставниками: „Дуже талановитий, але неслухняний, зчипатичний, бурмило, самотник".

Велика хвилина прийшла для нього, коли як полководець непереможеного відтинка на фронті відмовився приняти умови перемиря і миру в Трянон. Можна твердити, що енергія одної людини вміла протиставитися волі цілого світа, бо не тільки державам, які обговорювали умови, але і султанському урядові, що бачив спасення краю, коли прийме ці умови. Що більше, уряд уважав, що ці умови відповідають психічному станові зовсім виснаженого, матеріяльно і морально, народу, що програв так багато воєн (триполітанська, балканська і світова).

„Тому, що Кемаль не мав регулярного війська ані воєнного матеріялу, Венізельос запропонував конференції переможців екзекуцію договору, і цю оферту приняв запопадливо, фінансуючи її Захаров. Кемаль умів влити у злиманий нарід волю і гордість для нового спротиву, вмів зорганізувати військо з неслухняних розпорошенців з таким наслідком, що нарешті грецькі війська мусіли відступати у безладній утечі і вся могутність Англії не вміла їх стримати.

Це все дані до виняткової ролі Кемаля. Зліквідував він ціле грецьке осадництво в Малій Азії, викинув вірмен із краю — і це були криваві та жорстокі наслідки перемоги, яку він здобув без нічиєї підмоги, бо всі пропоновані підтримки відкинув Кемаль із гордим словом: „Нема гноблених і гнобителів, є тільки бездарні і сильні".

Безпосередній наслідок його перемоги був упадок султанату і відокремлення каліфату. Султан утікає, Кемаль займає Константинопіль під носом великого англійського комісаря льорда Гарінгтона: накидає свою волю парляментові в Анґорі проголошує республіку, в якій стає президентом, премієр-міністром, головним вождем і головою Народньої Партії.

Нарід приняв його як спасителя, бо волів диктатора, ніж голод. Кемаль виступає проти мусулманської релігії. Відбирає каліфові доходи, манастирі та ченці щезають. Далі реформує він одяг, уводить метричну міру, латинську азбуку, григоріянський календар.

Буцімто европеїзує Туреччину, але одночасно підтримує щораз сильніше її націоналізм гаслом: „Туреччина для турків". Виступає проти виборів, до яких земляки його ще не дозріли.

Кемаль порозумівся з новим перським шахом, що мав подібну карієру, як він. Різа Пагльеві позбувся англійського панування на нафтових територіях, навіть заборонив Англії зробити у Персії летовище.

Тепер Кемаль дає почин до балканського порозуміння; якби таке порозуміння було можливе, то повстав би новий союз із 60 міліонами людей.

Сильніше опалить Вас
НІВЕА

Крем: Зол. 0·30 до 2·60
Олійок: Зол. 1·-, 2·- і 3·50
Pebeco Sp. Akc. w Poznaniu

Як прийшло до Лугового городу у Львові?

У звязку з оголошенням терміну посвячення площі.

II.

КВІТИ ЛУГОВИЧОК.

На прикрашення площі привіз Луг з Лопушної бобрецького повіту 4 корчі калини і кількасот маленьких смерічок. Луг з Горбачів львівського пов. рожі та кількадесять смерічок. Луг з Чижикова 3 морви і волоский оріх, Луг зі Скнилова кількадесять корчів цвітів, як гвоздиків, дзвіночки і т. д.

Все ще львівські Луговички позасаджували, хоча підчас страшної посухи багато смерічок погинуло. Малий майдан був скінчений, а посіяна трава та квіти чекали на дощ, який — на жаль — казав на себе довго ждати.

КІНЕЦЬ СПОРУ ЗА ПЛОЩУ

Переговори з бувшим державцем ґрунту Мялковським добігали до кінця. О. Ігумен Лучинський подарував огородникові на відчіпне незаплаченої держави 400 зол., Головна Старшина зобовязалася до відчіпного додати ще 100 зол., вивезти своїм коштом до 500 фір інспектової землі, та згодилася, що його інспекти будуть стояти на площі аж до липня. Бувший державець зобовязався віддати в посідання Лугу всі грунта.

ГОЛОВНІ РОБОТИ НАД МАЙДАНОМ.

Приступлено до роботи над головним майданом в Луговім Городі. Тут чекала нас страшна праця. 50 м. грунту було сяк-так рівних, зате треба було скопати частину гори на 50 м. велиб і 40 м. вширш. Гора ця доходила до 9 м. висоти. Цієї роботи не можна було зробити тачками. 13. травня виповнено 2 залізні візки, заложено шини і візками почалася робота при скопуванні і плянтуванні головного майдану. Йшли дві за двями, а візки скинили за шинах, перевертались зі землею та крок за кроком гора поступалася. Вже й квіти зійшли, трава зазеленіла, сад відцвив, а візки один за другим день і ніч набирали землю та перевозили. Треба було корчувати великі дерева. При праці два луговики перестудилися і дістали запалення легенів. Кількох луговиків побило собі ноги, але праця йшла, бо треба було перевезти около 25.000 метрів кубічних землі. Серед роботи не було спочинку. Не перешкаджали і дощі зі бурі та громи, лопати рили землю, накидали на важкі візки, а візки котилися по шинах.

ЗВІДКИ ПРИЙШЛИ ГРОШІ?

Не просив „Луг" у тій роботі у нікого помочі. Не витягав жебрачої руки до українського громадянства. Все робили луговики своїми коштами, силою та грішми, які змогли позичити на власні векслеві підписи. Тільки один український діяч, член „Лугу", прийшов з грошевою помічю і йому Лугова організація дуже вдячна, як також і ОО. Василіянам за піднаєм городу.

Противники Лугової організації дивилися на ту мовольну працю і розсівали поголоски, що Лугова організація дістала гроші від Уряду Фізичного Виховання, чи від якої іншої державної установи. І тут Головна Старшина заявляє, що не те, що не дістала підмоги на площу від У. Ф. В. і П. В. чи від якогось іншого державного уряду чи інституції, або допомоги від чоловіка неукраїнця, але навіть до нікого за грішми не зверталася.

Поза помічю того українського діяча Лугового Добродія, позичив „Луг" 1.000 зол. в одному українському банку, при чому слід згадати „про меморія", що Земельний Банк Гіпотечний у Львові відкинув просьбу позичити „Лугові" 1000 зол. на добрі векслеві підписи.

ЛИХО З ПАРКАНОМ.

21. липня прийшов донос до львівського маґістрату на будову огорожі і роздягальні. Справа огорожі тягнулася дуже довго, ще від початку травня і переходила ріжні перипетії. Пять днів і пять ночей пішло на поставлення 500 м. паркану. Але ледви останній цвях був вбитий у дошки паркану, як явився 27. липня комісар з маґістрату дільниці І. та заборонив роботу. Всі входи до Лугового Городу започатав печатками. Причина, — що паркан погано виставлений!

ЗАВЕРШЕНА ПРАЦЯ.

Плянтування великого майдану скінчилося аж 7. серпня. 8. серпня насипано дрібну поволоку чорної землі на верх, та засіяло травою. Траву поборгував „Центросоюз".

Майдан обведено ровом, шкарпи обсаджено деревом. Майдан по тримісячній праці скінчений. Роботами на майдані кермував член Головної Старшини хор. Савчак. Поміри на площі робив кілька разів інж. Рижевський. Роботами коло будови керниці, ставлення паркану та роботами при дереві кермував дес. Дубас.

В Луговому Городі було джерело, полишене керниця, яку відчищено та виконано, поставлено бетони, а коло керниці будується туші для вправляючих.

Є в городі одно дуже гарне місце около 50 м. квадр. На ньому ростуть великі липи та каштани. Це місце приладив гарно в колесо ст. дес. Черкес разом зі своєю 7. четою. Засадив квіти, виложив травником, так, що під старими липами можна вигідно сісти та відпочати. Хор. І. Мамчак почав з іншими луговиками робити тенісовий корт.

Луговий Город менше-більше придатний до вжитку. Не є він такий гарний, якби повинен бути, бо ще дуже богато праці треба вложити, щоби все привести до зразкового порядку. В городі богато зелені та квітів. Тим він різниться від інших львівських спортових майданів.

Загалом дотепер вложено на упорядкування Лугового Городу *2754 робочих днів*. Це праця величезна. Колиб хотіла одна людина те все зробити, мусіла би працювати день в день 7 і пів року. Богато праці і богато гроша треба буде вложити осінню та на весні, щоби Луговий Город став дійсним гарним парком. Тут серед дерев, зелені та квітів моглиб вільні хвилі переводити луговики та луговички на спортових грах, забавах, купатися у проміннях ясного сонця та під тушами огрітої сонцем води. Рівнож щоби й нечлени Лугу, громадяни, могли в Луговому Городі відпочати на сонячній купелі чи на грі в теніс, або хочаб навіть посидіти в холодку у тіні великих дерев...

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна
ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА: Львів, Ринок 10.

Смерть спортовця.

РИМ, 16. 8. ПАТ. Вчора в часі самоходових перегонів склалася катастрофа, в якій згинув знаний італійський автомобіліст Моля. Він хотів виминути два інші вози, їдучи зі швидкістю 270 км. на годину. Нараз віз відскочив і Моля викинуло на 20 метрів, де він ударив головою об дерево і згинув на місці. Мав 23 роки.

— До Відня прибув Пален обняти становище німецького посла.

— В кількох місцевостях Ірляндії поперетинано телеграфічні дроти, наслідком чого повстали комунікаційні труднощі між Корком і Дебліном.

Студії у високих школах.

ПРО ВЕТЕРИНАРНІ СТУДІЇ У ЛЬВОВІ.

Студії в Академії Ветеринарної Медицини у Львові тревають теоретично 14 триместрів (4 роки і 2 триместри); в дійсности, до осягнення диплому ветеринарного лікаря треба 6 літ. На студії приймають обмежене число (нумерус клявзус). Студіювати можуть також жінки. Програма студій вимагає точно ходити на всі виклади і вправи (лябораторії, просекторі, клініки, тощо), себто постійного побуту у Львові. Система: два іспити річні — переходові і три дипльомові — державні. Диплом управнює до виконування практики в цілій Польщі. Кандидати(ки) на перший рік, так цьогорічні абсоль. гім., як і ті, що вже колись старались і їх не приняли, обовязані піддатись лікарським оглядинам **в дні 11. вересня ц. р.** Перед лікарськими оглядинами кандидати зголошуються у квестурі Ветеринарної Академії у Львові, вул. Кохановського 67, виповнюють там карту поручаючу до лікарської комісії і складають рівночасно квоту 24 зол. на кошти лікарських оглядин, вступного іспиту і маніпуляційні. Карти поручаючі виповнюють кандидати чітко, наклеюють свою знимку фот. Ці формальности з поручаючими картами найкраще полагодити скоріше. Можна також почтою покриваючи перто, щоби без зайвого поспіху і спізнювання речинців, зголоситись особисто вже з готовими картами поручаючими у дижурного „Опеки Здоровотної" при вул. Гавзнера 9, дня **11. вересня ц. р.,** в год. від 8—11 і від 15—17, який залагодить формальності і спрямує кандидата до одної з урядуючих лікарських Комісій. Після оглядин кандидат дістає посвідку, яку треба зберегти і долучати пізніше до подання у спр. приняття на Академію, бо подань без цієї посвідки не будуть розглядати. Звертаємо увагу, щоби не спізнити назначеного речинця, бо це спричинить неприняття на Академію.

Після лікарських оглядин кандидати вносять до Ректорату Ак. Вет. Мед. вул. Кохановського 67 подання в спр. приняття в часі від **13—18. вересня.** До подання треба долучити: 1) посвідку лікарських оглядин, 2) свідоцтво зрілости з ґімназії, клясичної або гуманістичної, 3) документ, що стверджує відношення до військової служби, 4) власноручно написаний життепис, 5) квіт квестури на заплачену квоту 24 зол., 6) свідоцтво моральности, в разі перерви в студіях більшої, як один рік. Кандидати, що внесли подання в приписаному речинці, зголошуються **особисто** в днях **24. і 25. вересня** до вступного іспиту, у порядку який буде поданий на таблиці оголошень Ректорату. Тема іспиту є тайною. Звичайно вимагають загального знання природничих наук — хемії, фізики, зоольоґії, ботаніки, елементарних відомостей з анатомії загальної фізольоґії, тощо і латини. Побажане є знання чужих мов, які можна в часі студій поглибити, бо на Академії істнують лекторати англійської, французької і німецької мови. Кандидати, що переносяться на Академію з інших Високих Шкіл долучують крім згаданих залучників, ще 7) посвідку зданих іспитів у попередній В. Школі, 8) свідоцтво відходу, 9) книжечку леґітимаційну (індекс). Кандидатів тих не обовязує вступний іспит і оплата за нього (10 зол.).

Усі приняті кандидати, — імя їх буде оголошене на таблиці, — вписуються негайно, а найдальше до **6. жовтня** на Академію на осібних бляикетах виданих у Квестурі і вплачують обовязкові студенські оплати — для 1 року 30 зол. вписове і 320 зол. оплата — можна вплачувати у двох ратах. Прожиток у Львові коштує скромно 60—80 зол. місячно.

Накінці зазначуємо, що студенти українці Вет. Мед. у Львові обєднуються у своєму професійному студ. Т-ві „Ватра" і користають з його агенд. Громадянським обовязком усіх новоприняти є вписатися до цього свого Т-ва. Крім цього всі кандидати можуть долучувати до своїх подань у спр. приняття також опінії від Т-ва „Ватра", за якими як також за всякими інформаціями про ветеринарні студії у Львові звертатись на адресу: Роман Білозор, студент вет. мед., Рава Руська, вул. Пілсудського 33, залучуючи марку на відповідь. За інформаціями звертатись також на адресу Ректорат Академії Медицини Ветеринарної у Львові, вул. Кохановського 67 (адресувати по польськи) з залученням на відповідь.

За ферійну комісію Т-ва „ВАТРА":
Роман Білозор, секретар.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ка **ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4**
1/78

Вияснення п. Л. Романчич.

Редакція нашого часопису дістала живі листа від нашої землячки п. А. Романчич, яка перебуваючи постійно у подорожі щойно тепер перечитала у ч. 210. „Діла" зреферовану свою розмову з одним із наших діячів. У присланій нам статті вона найшла деякі важніші помилки, які прохає спростувати. Ось ці спростування:

П. А. Романчич не була в еп. Бучка, а еп. Будку тільки принагідно стрінула на Святі Сокола. Не говорила вона теж, що жиди в Канаді ставляться до нас неприхильно; єдиного випадку зі Шварцбартом не слід узагальнювати і тут теж грали інші мотиви, а не відношення жидів до українців.

Також справа латинізації представляється в Канаді зовсім інакше і звязок її з консулятом непричому. Невірно теж зображена справа денаціоналізації.

Автор інтерв'ю, як бачимо, списав розмову пізніше сам із памяти і не дав прочитати рукопису п. А. Романчич, якій дуже залежить на тому, щоби земляки в Канаді, що дістають наш часопис, не лякувалися, як вона могла дозволити собі на деякі неточности.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчатись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — **Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.**

Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. доляр.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. СЕРПНЯ 1934.

ПЕТРО МЕЧНИК.

ПСИХОТЕХНІКА

Й її роля у професійному порадництві.

ВСТУП.

Справою професійного, на психотехнічних основах опертого порадництва стало наше громадянство цікавитися щойно з того часу, як при „Рідній Школі" відкрито „Українську Пораду для вибору звання", що має служити потребам такого саме порадництва.

Факт існування тієї молодої установи, як теж декілька коротеньких вісток про неї, що стали останніми місяцями появлятися на сторінках нашої преси, дали спонуку до деяких непорозумінь, а то й застережень.

Мають вони, здається, двояке джерело. Перше з них, — це погляд, що хоча справа вибору звання й раціональної підготовки до нього є безперечно не тільки основною проблемою в житті кожної молодої одиниці, але побіч цього є також справою першорядного значіння в житті й розвою цілої нації, — то все таки з огляду на сьогоднішню невідрадну дійсність, на загальне безробіття, на недостачу обєктивних умовин до того, щоби одиниця могла при виборі професійної праці йти свобідно за своїми субєктивними тенденціями й їх згідно зі своїми уподобаннями й бажаннями заспокоїти, з огляду на те все якесь порадництво у справі вибору звання, або якась підготовка до нього, сьогодні не можуть мати ніякої реальної основи. Бож прецінь нащо, мовляв, вщіплювати молодій людині любов до якогось конкретного заняття, який хосен з попередньої підготовки до нього, що тут можна говорити про якісь хочби й фахові досліди працездатности до майбутньої професійної праці, що поможе якась порада, — коли з огляду на політичні і суспільні відносини це майбутнє молодої одиниці запечатане сьоми печатьми, а звання накине їй сліпий припадок!...

Не торкаючись покищо на вступі тієї сумної дійсности, — моїм бажанням є подати тут річеву й безсторонню інформацію про те, що таке психотехніка та професійне (фахове) порадництво, бо уважаю, що недостача серед загалу ясного погляду про зміст цих двох понять є чи не головним джерелом усяких упереджень і непорозумінь.

Професійне порадництво, що від великої війни незвичайно поширилося в Америці й Европі, де нині кожна культурна країна має вже численні окремі установи, що обслуговують цю важну ділянку суспільного життя народів, — спирається на психотехніці.

ЩО ТАКЕ ПСИХОТЕХНІКА?

§. 1. Психотехніка — ділянка прикладної психольоґії.

Психотехніка — це практична, скажім, галузь знання, що має заспокоювати практичні, життєві потреби, а вийшла вона з психольоґії і є одною із її ділянок.

Психотехніка повстала на ґрунті психольоґії щойно тоді, коли розроблено всесторонно психольоґічний експеримент і коли усвідомлено собі потребу прикласти осяги загальної психольоґії до конкретних, практичних цілей. Відомо, що давня психольоґія не журилася тими потребами, вона слідила людську психіку в її типових проявах, т. зн. обсервувала, аналізувала, реєструвала, системізувала, описувала й прояснювала психічні прояви та диспозиції не якоїсь одної людини, а людини „взагалі", отже людини, що реально неістнує. Таким чином давня психольоґія хоч і здобула деякі осяги, хоч удалося їй устійнити й сформувати деякі закони, що їм підчиняється сфера людського духа, — то всеж ті осяги мали чисто теоретичну, наукову вартість, — а життя одиниць небагато з них користало. Щойно напереломі й у перших роках нашого століття, коли віденський психіятр **Жигмонт Фройд (Freud)** своєрідною методою т. зв. **психоаналізи** став добиратися до глибин людської психіки, щоби з них видобути на денне світло ті т. зв. **комплекси,** себто сильно чуттєво закрашені уявління, що їх в якомусь важному моменті життя одиниці свідомість зіпхнула у темряву підсвідомости, де вони, на думку Фройда, детермінують деякі роди невроз, психічного розладдя і недуг (пр. загально поширеної істерії), — щоби, добувючи ці комплекси на поле свідомости, тим чином ці аномалії і розладдя лікувати, — щойно тоді зродилася свідомість і в інших визначних дослідників людського духа перейти від абстрактних міркувань на терен практичного, індивідуального життя, взнятися сферою психіки поодиноких людей і старатися не тільки її всесторонно пізнати й зрозуміти, але в кожному конкретному випадкові прийти їй з радою й допомогою. Так повстають психольоґічні напрямки, відомі під назвою **„диференційної психольоґії",** яка в найзагальнішому досліджує індивідуальні відміни та ріжниці у психічній структурі одиниць, — далі **психопатольоґії,** себто науки про патольоґічні прояви людського духа, — **психольоґії дитини та педаґоґічної психольоґії, а** м. і. також і **психотехніки.** В найширшому значінні, яке надав цьому поняттю **Гуго Мюнстерберг**[1]), психотехніка — це психольоґія прикладена до практичних потреб. В цьому розумінні психотехнікою є й **психотерапія, суґестія, виховання** і т. і. Одначе сьогодні тієї назви уживають звичайно у вужчому значінні, а саме як **практичної науки, що теоретичні здобутки психольоґії прикладає до потреб економічного й господарського життя, до техніки, ходу й економіки процесу праці (тейльоризм), до розслідів інтеліґенції та фахової (професійної) придатности.** Можна теж коротко сказати за **Медем**[2]): **Психотехніка — це експериментальна психольоґія на службі господарського життя.**

Зазначимо вже тут, що відношення психотехніки до економ. й господарського життя таке, що вона намагається розслідити, чи й наскільки одиниця своїми психофізичними при-

[1]) H. Münsterberg: Grundzüge der Psychotechnik Leipzig. 1920.

[2]) Порівняй: W. Moede, Die experimentelle Psychologie im Dienste des Wirtschaftslebens. 1923.

Масові арештування большевицьких урядовців.

Воєнний стан на східно-китайській залізниці.

МОСКВА, 16. 8. ПАТ. Агенція ТАСС повідомляє з Хабаровська, що в ночі з 13. на 14. серпня ц. р. почалися численні арештування урядовців східно-китайської залізниці. Арештували 19 залізничих урядовців, большевицьких громадян, а між ними начальників найбільших стацій. Добре поінформовані кола в Харбіні кажуть, що ті арештування започаткували провокацію на ширшу мірку. Вони мають доказати, що численні напади бандитів на східно-китайську залізницю, залізничі катастрофи, напади на двірці і містечка, схоплювання урядовців та переслідування урядовців і їх родин, організували самі большевицькі урядовці. Кружляють вістки, що ці арештування є покищо початком арештувань на більшу мірку. Сподіються дальших масових арештувань, а крім того проголошення воєнного стану на східно-китайській залізниці. Большевики кажуть, що дотеперішні арештування є новим натиском Манджурії на хід переговорів про продажу східно-китайської залізниці.

Інтервенція СССР безуспішна.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Агенція Ренго повідомляє, що манджурська влада відкинула домагання СССР звільнити 20 большевицьких урядовців, східно-китайської залізниці, арештованих під замітом участи у змові проти Манджурії і Японії.

Домагаються 150.000 долярів окупу.

ТОРОНТО, 16. 8. ПАТ. Вчора вхопили тут бандити знаного броварника Лябата, щоби вимусити від цього окуп 150.000 долярів. Це перший того роду злочин в історії Канади і викликав обурення цілого краю, який бачить у цьому руку американських гангстерів. Як здогадуються, Легата вхоплено до стейту Мічіген у Зл. Державах.

ТОРОНТО, 16. 8. ПАТ. Брат схопленого броварника-міліонера одержав двічі телефонічно пригадку, щоби заплатив окуп. Означений речинець на спрату окупу минув нині в год. 1-ій по-дрвоз. Родина схопленого броварника одержала від нього листа: „зробіть усе можливе, щоби менезвільнили і виконайте прикази.

кметами, нахилами та уподобаннями підходить до якоїсь **конкретної праці** (пр. тієї, про яку вона сама старається), — а з другого боку, до **якої саме праці** дана одиниця найкраще надається. Є це, як бачимо, справа професійного, або як загально говоримо, **фахового порадництва.**

Зміст поняття, що криється під назвою „психотехніка“, стане нам ясніший, коли усвідомимо собі, як повставала і розвивалася та практична галузь знання, її сьогоднішний стан, обсяг її досліду і методи, якими вона користується.

§. 2. Вибір звання, неопертий на основах психотехніки.

Спинімся коротко на тім, як підбирали давніше й як підбирають собі ще сьогодні люди своє звання та професійну працю там, де цей вибір не йде по лінії фахового порадництва, опертого на психотехнічних основах.

Відомо, що тут здебільша відіграє ролю сліпий припадок, клясова приналежність, вплив середовища, спадщина професії батьків, намова, знайомства, приклади свояків, приятелів та знайомих, особисті впливи й впливи батьків, лектура, погляди на дохідність звання і т. п., — а дуже рідко думки про те, чи вибране звання відповідає індивідуальним даним, отже талантові, нахилам, уподобанням, запітеленням та етичним диспозиціям одиниці. Наслідки такого вибору відомі. Опинившися серед занятя, що не підходить органічній структурі одиниць, енергійніші з них пробують ще заздалегідь змінити своє звання, що звичайно є получене з немалими коштами й утратою часу, а більшість залишається при раз вибраній праці, огірчені, пригноблені й мало видатні в тій праці, попадаючи нерідко в хронічний стан депресії, а то нервових недуг. Помилка лежала в тому, що люди ці не були обізнані з тим, яких уздібнень і справностей вимагає їхня професія, а крім цього, — й де головне, — вони не здавали собі справи з власних уздібнень

(Далі буде.)

Сьогодні год. 7·30 | Театр Ріжнородностей | Всі йдемо побачити „Якби я хотіла“ | Сьогодні год. 7·30

НОВИНКИ

— **Шкільні мундурки** для учениць, охоронні кльотові плащі, зимові плащі — шкільні відзнаки — на замовлення і готові в робітні коп. **Труд, Львів, Ринок ч. 39.** 2-3 161

— **„Історія галицького театру“**, стаття, поміщена під цим заголовком у вчорашньому числі „Діла“, написана відомим істориком і знавцем нашого театру Д. Антоновичем. На жаль, прізвище автора через недогляд друкарні випало з тексту. У статті є теж друкарська помилка: „Маха“ зам. „Моха“.

— **Львівська хроніка.** При вул. Краківській арештовано три особи, у яких знайдено в кишені 650 заборонених запальничок. — На вул. Янівській зімлів з голоду 34-літній Франц Стець із Звіринця під Львовом, безробітний, що йшов пішки до свого брата в Тернополі.

— **Велика залізнича катастрофа** склалася біля залізничої стації Речя в Румунії. Потяг з нафтовими цистернами з причини похилого терену не міг припинитись й переїхав крізь стацію повною силою. З противного боку надїхав другий потяг, також з нафтою і бензиною. Оба потяги зударились зі страшною силою і вискочили зі шин. Наслідком зудару займилася бензина і нафта, що бухнула високо вгору, освічуючи цілу околицю на кілька кільометрів. Із службового персоналу, що був по обох поїздах, не залишився ніхто. Всі згоріли.

— **„Жорна“** приносять у своєму 16-ому числі, що появилось саме нині, кілька дуже веселих і злобних ілюстрацій. Починається від „мертвого сезону“; цього року цей сезон мав справді досить трупів. Гіжинт Брунька має чомусь злість на наших директорів. Чому ані не подобається те, що їх так багато, ані те, що вони горді на своє становище, ані те, що вони належать одночасно до десяти установ, дирекцій, надзірних рад і виділів і навіть не мають часу читати того, що до них пишуть. Але те, що про них пишуть, вони прочитають дома напевне. Один із наших молодих кандидатів на шікагських журналістів „К-к“ пише репортаж, як можна дійти до міністра позичаючи (від 1—5 зол.). Великою атракцією париської преси і „Жорен“ є приїзд Місс України до Парижа. Рисівник „Жорен“ показує нам, у чому ця атракція расової українки. Живо змальована акція Всеукраїнського Нац. Конгресу і праця в огірковому сезоні у редакції. Ілюстрація повенової акції мабуть попала через непорозуміння до сатиричного журналу і робить кривду тим, що займаються хіритативною діяльністю. Капітальна ілюстрація про лиса Микиту на авдієнції у Станиславові. І цей рисунок і фейлетон до нього оснований на злобних поголосках. Деж би такі кришталько дівчі могли робити такі „похождення“.

— **Заплатив, щоб убили сина.** У Кольоні відкрили плян душегубства, що у своїй жорстокости мало має рівних. Нелюдськість злочину є в тім, що наміреним убивником був батько, а жертвою його рідний син. Кольонський горожанин К. заплатив двом людям за те, щоб підчас купелі втопили його 15-літнього сина. Нелюдський батько обезпечив сина на велику суму і в цей спосіб хотів здобути премію. Намірений злочин відкрив один із убивників, що повідомив поліцію й заздалегідь остеріг жертву. Озвірілий батько незадовго відповість за свій злочин перед судом.

— **Залізнича катастрофа.** Коло Авіньону (Франція) трапилася страшна залізнича катастрофа, в якій згинуло 7 осіб. Причина катастрофи та, що поспішний поїзд повід приписовою скорістю їхав по дещо знищеним шляху. Рейки не видержали тягару і це спричинило катастрофу.

— **Злодії помилилися.** У французькій місцевості Льоріє, шайка опришків закралася до костела, щоб його ограбити. Зараз при дверах дійшли вони електричний контакт, який перекрутили. Якеж було здивування злодіїв, коли світло не заблиснуло, але нагло почали дзвонити всі дзвінки костела. Вони не знали, що костел має автоматичні дзвони, які дзвонять, коли перекрутити контакт. Люди побудилися і злодіям ледви вдалося втекти.

— **Пушки від консерв — грішми.** В Африці, в околиці Місячних гір, ніхто не знають про кризу. Один англійський учений, що недавно повернувся із цієї благословенної країни оповідає, що панує там повний економічний спокій. Не знають там біди, а з грішми нема жадного клопоту. А гроші ці цікаві: пусті пушки від консерв. Надокучила вам криза? Пакуйте кількасот пуделок від консерв чи сардинок та їдьте до Африки.

— **Душегубство над синім Дунаєм.** Перед кількома тижнями зникнув таємно віденський горожанин Франц Серза. Небаром скінчила самогубством його пасербиця. У слідстві над її смертю виявилося, що Серзу забив її любок Рем. Тіло забитого вварили його пасербиця, жінка й дочка в банку, щоб відлучити кости від мяса. Голову, руки, ноги й кости вбитого спалили вони в печі, а решту запакували до наплечника й закопали в лісі. Поліція арештувала вбивника й дві ще його спільниці. Слідство виявило ще одну цікаву подробицю: Рем був любком рівночасно 20 жінок.

— **Сміх — це здоровля.** Так принаймнішe твердить паризький лікар Петро Ваше. Ось як виглядає хід „курації“, яку він щотижня переводить із юрбою кількох сотень парижан. Всі пацієнти зібрані в темній салі. Чути слова д-ра Вашета: **Дайте своїй влачі волю. Не напружуйтеся.** Повторяйте з мною: „Я здоровий, сильний, спокійний. А тепер смійтеся“. У цій хвилині наставляють грамофон із величезним голосником. Плита не передає жадних слів ані музики. Чути лиш величезні сальви реготу. По хвилині зачинають пацієнти також сміятися. Сміх переходить у регіт. Всі качаються зі сміху і землі і сльози стоять їм в очах. Вкінці грамофон перестає реготатися і відслонюють вікна. Пацієнти схаменулися. А коли розходяться домів, усі всміхнені і вдоволені і на деякий час мають запевнений спокій нервів. Д-р Ваше твердить, що його курація робить чудо.

— **Оригінальне самогубство.** Над водопадом Ніягари провадить з одного берега на другий звісна залізничка. Перед кількома днями вискочила з залізнички в саму середину ріки одна молода жінка. Була це американська горожанка пані Гайд. Розуміється, що вона негайно згинула. Причина самогубства невідома.

— **Грецькі жарти.** Президент грецького парляменту, знаний політик Боціхі впав жертвою дуже неприємного для нього жарту. В 2 годині над раном збудив його телефон. Невідомий гуморист повідомляв Боціхого, що парлямент горить. Коли по годині божевільній їзді автом (Боціхі мешкає на селі), прибув він до Атен, побачив що з нього зажартували.

—o—

З кіна.

Кіно „Аполльо“: „Небесні птахи“.

В оригіналі зветься ця фільма „Невидні противники“. Є це кримінальна історія з крадіжю нафтового контракту; дві великі фірми стараються відкупити експльоатацію нафтових піль від третьої світової. У змаганнях цих двох противників ідуть у рух усі засоби. Ролю шпигуна грає жінка. Як це ми бачили вже в неодній такій історії, приходить момент, коли ця жінка закохується саме в тому, проти якого має вести розвідчу службу і потайки поволі стає на його боці. Фільма нагадує подекуди славних „Шпигунів“ Лянґа, хоч немає ні такого оригінального сценарія ні таких добрих типів: це тільки відблиск давньої доби, коли „Уфа“ давала першорядний репертуар.

Фільма стоїть на досить високому рівні, завдяки першорядній грі артистів віденського „Бурґтеатру“: Ґреті Мардфус, Гартманові, Асланові, та Гомольці.

—o—

СПОРТ.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **ГАРБАРНЯ — ПОЛЬОНІЯ 5 : 0.**
ВАРШАВА. **СТШЕЛЕЦ — ЛЕГІЯ 5 : 4.**

МИСТЕЦТВА ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **ПОГОНЬ І Б. — ПОЛЬОНІЯ 3 : 2 (0 : 2).**
ЧОРНІ — СВІТЕЗЬ 7 : 2 (3 : 1).
ОГНІСКО — II. СОКІЛ 1 : 1 (1 : 1).

Табеля мистецтв Окр. Ліги:

		гор	пункт.	відм. вор.
1.	Чорні	17	27	53 : 17
2.	Ресовія	18	24	39 : 19
3.	Польонія	18	22	42 : 34
4.	Погонь І Б.	16	19	31 : 29
5.	Україна	17	17	31 : 30
6.	Лехія	18	15	28 : 33
7.	Гасмонея	12	11	20 : 25
8.	Сокіл	16	11	16 : 30
9.	Огнісько	12	7	12 : 37
10.	Сьвітезь	16	4	16 : 44

Львівська Музична Консерваторія ім. Шимановського переносить

Головне Заведення до Будинку Галицької Каси Ощадности

Вхід з вул. Легіонів ч. 15. (головна брама Г. К. О.) від год. 9—1 і від 5—7.

ВІДДІЛИ:

Вхід з вул. Ягайлонської ч. 1. від год. 2 - 5 попол.

В діл і **Головне Адміністраційне Бюро,** вул. Собіського 4. — тел. 57-98.
Відділ вул. Листопада 39. — телефон 65-03.
Відділ Левандівка, вул Грунвальдська.

ВПИСИ приймає **Головне Заведення** і всі **Відділи** від 16-го серпня ц. р. в годинах 10—1 і від 5—7.
Правильна наука розпочинається 20-го серпня ц. р. 25/44 1—1

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

УКРАЇНА — Т. Ш. Л. 4 : 3 (3 : 1).

Україна: Бутель; Одійник, Воробець; Підлісецький, Кіцила, Якимів; Федун, Магонький, Мікльош, Краєвський, Максимів. Товариські змагання, які відбулися в середу 15. VIII. ц. р., закінчилися незначною перемогою України, яка мала перевагу у першій частині і добуває ворота зі стрілів Краєвського, гарним, сильним стрілом у лівий, горішний ріг у 21 хв. У 30 хв. добуває ворота Мікльош. За пять хвилин стрілене противник ворота, а у 39 хв. Магонький добуває треті ворота. У другій частині вже у 2 хв. підвижчує Краєвський стан до 4 : 1. Від цеї хвилини Т. Ш. Л. має легку перевагу і добуває двоє воріт у 19 і 43 мінутах.

В Україні на перший плян вибився Воробець в обороні. В помочі добре грав Кіцила, Якимів теж сповнив своє завдання. В нападі найкраще грав Краєвський. У Т. Ш. Л. подобався напад. Видців около 600.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками

УКРАЇНА П. — Т. Ш. Л. П. 2 : 1 (2 : 0).

В Україні подобалися Юськевич і Микитин. Ворота добули Крушельницький і Маколькондра.

ЕМІГРАЦІЯ — ПОГОНЬ 3 : 1.

КРАКІВ. ГАПОЕЛЬ — КРАКОВІЯ 1 : 3.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

МАРУСЯ КОС,

студентка техніки, померла непадійно в Угнові в дні 13-го серпня ц. р. у 20-тому році життя, про що оповіщають у смутку батько, сестра і брати. В. І. П.

Д-р Ананія Гнатишак,

лікар Залізних Гут в Пшиниці на чеському Шлеську, помер по довшій недузі в Опаві, дня 15. серпня ц. р. в 64-ім році життя. Покійний син гр. кат. пароха з Угерець Незабитовських, коло Городка Яг., належав до тих громадян нашого старшого покоління, що хоч виконували свою фахову працю поза рідною землею, ніколи не забували про свою національність та сповняли все свої національні обовязки. Покійний уродився в р. 1870., покінчив академічну ґімназію у Львові, потім студіював медицину в Кракові та промувався там в р. 1894 на д-ра медичних наук. Потім дістав місце лікаря Залізних Гут в Пшиниці, де і перебував до останнього часу. Осиротив дружину, сина лікаря та дві доньки. Похорони відбудуться в Опаві дня 17. серпня ц. р., а заупокійне богослуження відбудеться у Львові в Преображенській церкві дня 17. (пятниця) ц. р. о год. 7·15 рано. — В. Й. П.!

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Заболотів:
16. VIII. „Детектив".
17. VIII. „Залізна Острога".

Коломия:
18. VIII. „Корневільські Дзвони".
19. VIII. „Товаріщ".
20. VIII. „Залізна Острога".
21. VIII. „Мазепа."

Станиславів:
22. VIII. „Товаріщ".
23. VIII. „Королева ніна".
24. VIII. Ельга.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 16. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Пятниця, 17. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Кіна.

АПОЛЬО: „Небесні птахи".
АТЛЯНТИК: „Нападиста білявка".
ВАНДА: „Сержант X" і „Фліп і Флап як вломники".
КАСІНО: „Я маю темперамент".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бадь білих ліжечок" (із Містецтвет), Барту в Польні.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Ґергардт" ' ревія.
МІРАЖ: „Роскішна пригода" і Фліп та Флап.
МУЗА: „Касанова".
ПАН: „Пригода на Лідо" і „Радіоставія В. П. Н.
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: „Бастер наварив пива" і ревія.
РАЙ: „Пат і Паташон як композитори".
СВІТ: „Двійняк" і „Жінка з Монте Карльо".
СОНЦЕ: „Полум'я, що погасає" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ніч у Каіро" і ревія.
ХІМЕРА: „Тайна білого пекла" та „Романс секретарки".
УТІХА: „Підводний човен ч 14 затонув" і ревія.

Закордонне радіо

Пятниця, 17. серпня 1934.

Відень (506,8) 21·00 Концерт, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, **Копенгаген** (255,1) 15·00 Популярний концерт, **Лятті** (1807) 17·00 Концерт, **Париж** (1649) 7·00, 8·00 Плити, 18·45 Симфонічна й оперетнова музика, **Штрасбург** (449,2) 17·00 Легка музика, 20·30 Концерт Галя, **Білгород** (439,8) 20·30 Концерт, **Гамбург** (331,9) 19·00 Сучасна музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Військова орхестра, **Кальн** (455,9) 17·15 Клясична музика, **Ляйпціг** (382,2) 12·30 Концерт, 14·40 Концерт солістів, **Букарешт** (365) 20·15 Камеральна музика, **Стокгольм** (426,1) 20·00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 18·30 Сальонова орхестра, **Рим** (420,8) 17·10 Популярна музика, 20·45 Оперетна.

Субота, 18. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 19·40 Концерт солістів, **Прага** (470,2) 16·40 Танкова музика, **Париж** (1649) 20·00 Оперетка, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 21·00 Оперетка, **Рига** (514,6) 19·30 Концерт, **Гамбург** (331,9) 12·15 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·10 Весений вечір. **Ляйпціг** (382,2) 20·40 Оперетка. **Мінхен** (405,4) 17·50 Спів, **Букарешт** (365) 20·15 Радіоорхестра, **Стокгольм** (426,1) 19·20 Концерт солістів, **Міляно** (368,6) 20·45 Опера, **Рим** (420,8) 21·30 Симфонічний концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 17. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти. 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Концерт солістів, 13·55 З оркеу праці, 14·05 Збіжева біржа, 15·00 Фрагменти ревії, 16·40 Скрипці, 17·00 Авдиція для недужих, 17·30 Пісні. 18·00 Жабе — столиця Гуцульщини, 18·15 Сучасна французька музика, 18·45, 2·00, 23·00 Трансмісія з Варшави. 19·00 Вечірна 19·10 Програма на черговий день, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані дуети, 20·02 Поштова скринка, 20·12 Симфонічний концерт, 20·50 Вечірний дневник. 21·02 Етика в СССР, 21·12 Симфонічний концерт, 22·15 Танкова музика.

Субота, 18. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Концерт, 14·05 Комунікати, 16·00 Легка музика, 17·00 Слуховище для дітей, 17·25 Спів, 17·45 Популярна музика, 18·00 Що читати, 18·15 Фортепян, 18·45 Львовяни над морем, 19·00 Вечірна, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Популярний концерт, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Концерт, 20·30 Боротьба з пошестними недугами, 20·40 Концерт хору Дана, 21·02 Вечірний дневник, 21·12 Легка музика, 22·00 Актуальна гутірка, 22·10 Веселя авдиція, 22·40 Музика в плит, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 16. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·65	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 17. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвір птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.		0·95	зол.
Курі	1 кляса	„	0·80	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція спокійна.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·19 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·61, Париж 34·89·50, Берлін 207·00, Цюріх 172·77, Амстердам 358·80. Прага 21·97, Мілано 45·42, Нюйорк кабель 5·23 7/8, Нюйорк чеки без трансакцій.

ОПОВІСТКИ

Додаткові вписи до Жіночої фахової Школи Кооперативи „Труд" у Львові Ринок 39. відбудуться в днях 15 20 ц м. від год. 9—1 і 3—6. До школи приймаємо учениць з покінченою 7-ою кл. або з 6-ою за вступним іспитом. Трьохлітня наука кравецтва дає основне фахове знання і право на самостійну зарібкову працю. 161 а 2—3

Вписи до Музичного інституту в Тернополі від 17. серпня. Наука почнається 21-го серпня ц. р. Елеви, які доїзджають, мають право до шкільних білетів на залізницях. Інститут має пра на державних мистецьких шкіл 168 1—1 Виділ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська шкільна спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 10—?

УЧЕНИКА НА СТАНЦІЮ приму. О. Островська, Вірменська 3/II. (Народний Дім). 169 1—1

ШУКАЮ УМЕБЛЬОВАНОЇ КІМНАТИ коли можна з харчем. Зголошення до „Діла" під „Мешкання". 171 1—1

ШКІЛЬНІ ЩИТИКИ найсолідніше ф-ма И. Козловська, Академічна 22, Заведення Гафтів. Понад 100 штук великий опуст. 166 а 1—4

ЗАНЯТТЯ ШУКАЄ жінка зі знанням господарства і кухні, в середньому віці. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Господиня". 90 1—2

ПАННОЧКУ (одну або дві) приму радо на станцію. Евгенія Ференцевич, Львів, вул. Вірменська ч. 22, I пов. 1-2

ЦІКАВІ КНИЖКИ

	Ціна	Почтова пересилка
Буреверхи — Емілії Бронте, переклав — М. Рудницький	2·50 зол.	0·50
Маціцький — Альфонса Доде, переклад із французької мови М. Рудницького	3·— „	0·50
Між Ідеєю і формою — М. Рудницького	3·— „	0·50
Блакитна кімната та інші оповідання — Проспера Меріме, із французької мови переклав Василь Софронів	0·95 „	0·25
З японського дому — Ст. Левинського	2·— „	0·25
Сміх землі — Володимира Островського	1·50 „	0·15
Спогади — Евгена Чикаленка Частина I. II. III. Окрема частина по 3 зол.	8·— „	0·50
Крізь дим і згар — Мик. Матіїва Мельника	0·50 „	0·10
Безпутні — Гордія Брасюка	0·50 „	0·10
Шевченко й княжна Репніна — Михайла Возняка	1·50 „	0·15
Українці і відсіч Відня 1683 р. — д-ра Івана Німчука	1.— „	0·15
За Сяном — д-ра Івана Німчука	0·50 „	0·10

Замовляти в Адміністрації „Діла", Ринок ч. 10.
Належитість надсилати складанками П. К. О. 143·322

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„	0·60
„ „ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова		
матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07
слова товстим друком подвійно.		

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костин Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 219 (13.764). Львів, неділя 19. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 2·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Між посвареними б. союзниками.

ВІДЕНЬ, 17. 8. ПАТ. Новоіменованого посла німецької республіки при австрійському уряді ф. Папена приняв учора президент Австрії Мікляс, якому зложив повновласні документи. З того приводу оголошено офіціяльний документ, який стверджує тільки, що виголошено сердечні промови.

ПАРИЖ, 17. 8. ПАТ. Повідомляючи про зложення Папеном повновласних документів, кореспондент агенції Аваса у Відні звертає увагу на ріжниці в стилі між промовою Папена і відповідю през. Міклиса. Коли Папен підкреслив передовсім спільні звязки крови та історії, президент Мікляс обмежився підкресленням спільного дорібку Австрії та Німеччини в мовній і культурній ділянці. З другого боку в промові президента находиться зворот „наші дві держави" і то повторений кілька разів, коли Папен послугувався висловом „наші два краї", що має більш регіональне значіння. Промови не були оголошені офіціяльно, тільки закомунікувані пресі.

Румуни викидають меншинних учителів.

„Наша Реч" пише про причини, що спонукали румунське міністерство освіти поставити меншинних учителів до іспитів, щоби ствердити, чи надаються до навчання. Причина в тому, що студенти, які покінчили університети або нормальні школи, домагаються хліба, домагаються, щоби їх десь приміщено. Багато професорів і вчителів займають по кілька катедр у ріжних школах. Вони заробляють по 25—30 тисяч левів місячно, а коли чоловік і жінка мають посади, то й 50 до 60 тисяч. Багато з них такі перетяжені службою, що навіть не приходять на години. Якби прикладено закон до тих ґешефтарів, то відразу звільнилосяб кілька тисяч катедр. Але всі вони мають протекції, тому волос з голови їм не спаде. Щоби задоволити безробітних і не рушити протекційників, назначено іспити для меншинних учителів.

Співробітник згаданої ґазети мав розмову з високим урядовцем міністерства освіти, який сказав: Визначення іспитів для учителів початкових і середніх шкіл на 12-го серпня є уступкою для безробітних, що жадали чистки меншинних учителів, під покришкою, що вони не знають румунської мови. Це домагання піддержали поважні особи. Вони думали, що краще вдоволити безробітних на рахунок меншинних, ніж на власний, не значить тих, що займають по кілька місць. І так іспити назначено.

Дальше заявив той самий урядовець, що які і не були справедливі іспитові комісії, жертви мусять бути, бо треба увільнити деяке число місць для молодих безробітних. Та з другого боку хочби іспити дати й найгірші результати, безробітних і так не можна буде примістити. Вони й дальше будуть домагатися стосування закону, що ніхто не сміє мати більше як одно платне державне місце. Колиб приклали цей закон, не треба було іспитів, бо всі мали місце.

З цього видно, що меншинних учителів треба позбавити хліба не на те, щоби примістити безробітних румунів, але на те, щоби протекційники могли добре заробляти, маючи по кілька катедр.

Перед великими подіями
на Далекому Сході.

Далекий Схід находиться в передодні великих подій. Японського посла в Китаю Аріоші нагло відкликано. Його місце займе представник міністерства війни.

Із Шангаю повідомляють, що предсідник манджурської делеґації до переговорів у справі продажі східно-китайської залізниці Огаші покинув Токіо. Цей виїзд уважають за зірвання переговорів зі Совітами.

Із Харбіну повідомляють: Серед деяких кол на Далекому Сході велике враження викликала промова совітського, віцедиректора північно-манджурської залізниці зо урядовців. Він заявив, що Совіти не думають позбутися дешево тої залізниці. Якби Японія чи там Манджурія схотіла заняти її нелеґально, то Совітська Росія є досить озброєна, щоби оборонити цю залізницю, будучи при цьому певною збройної допомоги третьої держави.

Відбирають збіже для держави

Як повідомляють з Москви, рада народніх комісарів рішила притягнути поодинокі рільні господарства, не обняті плянами засівів, також до постачання збіжа державі. Норми доставки з гектара на 50 прц. вищі, ніж норми для колективних господарств, що мають платити. Одночасно знесено звільнення управних просторів, що осягнули понад 100 прц. наказаного постачання. Половину надвишок мають дати до державних маґазинів.

Щадять коштом меншин.

Румунська рада міністрів у Букарешті вислухала звіту премієра з його поїздки до Парижа в справі нових договорів із заграничними вірителями. Маючи спеціяльні повновласти, ухвалила рада міністрів декрети, що торкаються ревізії іменованих державних урядників від 1932 р. до тепер. Розуміється, декрети вимірені проти меншинних урядовців. Урядовці, що походять із меншинного населення, тягнули 15 літ державний віз, а тепер як Румунія зафабрикувала вже своїх урядовців, переводиться ревізію іменувань. Ясно, що безробітним румунам хтось мусить зробити місце! Та чи саме цей спосіб ощадности зможе врятувати Румунію, покаже будучність.

МУНДУРКОВІ матеріяли від зол. 1.80
комплетні виправки для учениць і учнів — вивінування інтернатів і бурс закуповувати найдешевше
в Галицьк.м Маґазині Новин Львів, Галицька 15.

Спробуйте раз вироби „Альое", порівняйте їх з тими, яких досі вживали, і виберіть ліпші. 1627

З національного обовязку
Ви мусите обезпечити дозволену законом ⅓ частину вартости своїх будинків в одинокому українському
в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

НА ПЕРЕДОДНІ НІМЕЦЬКИХ ВИБОРІВ.

Які цілі має плебісцит за Гітлером і яких арґументів уживає виборча аґітація?

Львів, 17. серпня 1934.

19. серпня ц. р. відбудеться у Німеччині всенародній плебісцит у справі передачі верховної влади в руки Адольфа Гітлера. Цей акт — це радше ґлядка маніфестація значіння морального, а з правного боку — це леґалізація істнуючого стану річи. Голосуючі вкидатимуть до виборчої урни карточки, на яких видруковаший повний текст короткого закону про обєднання в руках Адольфа Гітлера становищ державного канцлера і президента републики, з титулом „канцлер і провідник" („Фірер"). Внизу картки виписаний запит: чи даний громадянин погоджується з тим законом, — так або ні.

Хоча, як сказано, це голосування чисто формального характеру, а проте аґітація виборча йде в Німеччині повною силою. Методи, якими ця аґітація послугується, вказують теж на ті моральні осяги, які бажають здобути державні діячі нинішньої Німеччини через відклик до народу. Передусім та аґітація підкреслює справді важливий в житті кожної нації момент — справу передачі влади і керми з рук до рук. Правдою є, що нещастям Німеччини в її історичному розвитку було, те, що вмірзючі володарі не мали таких наслідників, щодо яких не моглиб мати сумнівів, чи вони виправдають покладені на них надії. Сумнів такий істнує завжди, а проте безумовно в нинішній Німеччині не було двох кандидатів до спадщини після Гінденбурґа: ні одного імени поза іменем Гітлера не міг би назвати навіть найбільший Гітлеровий ворог.

Ніхто теж ані в Німеччині ані на чужині не сумнівається, що знову десятки міліонів голосів впадуть на імя творця націонал-соціялістичного руху. Навіть ті кореспонденти закордонних часописів і аґенцій, які здебільша іронізували на тему трівкости впливу імени канцлера у масах та які ще недавно вичисляли довгий список невдоволених цілих суспільних і віроісповідних груп Німеччини, — нині одноголосно стверджують, що на тлі передплебісцитових настроїв можна ствердити безперечну силу єдиного всенімецького фронту, що стоїть за Гітлером. Німецький громадянин не живе у привичній виборчій гарячці: адже нема звичайної виборчої боротьби, яка вправді є добром демократичного устрою, але яка теж доводить маси до отупіння і повної байдужности, коли при звихненні демократичних звичаїв приходиться голосувати що кілька тижнів чи місяців. Ведена націонал-соціялістами виборча аґітація має передусім перемогти настрої тої байдужности сірого громадянина до загально-державних справ

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 162—180 Телефон 25-55.

Аргументом, який і найбільш промовляє до німецького виборця та одночасно популяризує саму справу, це боротьба за рівноправність німецького народу з побідними народами. Цікаво, що найбільш кольпортованою виборчою летючкою є відозва міністра закордонних справ Нойрата, який вже плебісцит з 19. ц. м. з „елементарними проблемами німецької будуччини з погляду світової політики". Пригадуючи упокорення, яке зазнала Німеччина у версайському договорі через поділ держав і народів на повноправні і безправні, та відозва кінчається покликом: „Канцлер Гітлер є персоніфікацією німецької національної волі в справі здійснення німецької рівноправности і забезпеки мира, чести і свободи. Тому мусимо суцільно стояти за ним і показати закордонові, що його воля і домагання ідентичні з волею і домаганнями цілого народу. В дні 19. серпня кожний мусить причинитися до рівноправности" І всі напевне до неї причиняться.

Навіть такі париські щоденники, як „Еко де Парі", що так завзято пропагує протинімецький франко-совітський союз, стверджують, що Гітлер зумів витворити довкола себе просто якийсь „релігійний німб" і що нісенітницею є казати про те, начебто Гітлер був знаряддям в руках великого промислу чи райхсвери. Але й ніхто йому не протиставиться, не хоче цього робити і робити навіть не пробує.

Величезним атутом в руках виборчої агітації стало завіщання Гінденбурга, яке в широкому змісті друкуємо на іншому місці нинішнього числа. Проголошення того цікавого документу ще безпосередньо після смерти старого маршала, але трохи згодом, коли увага народу відвернулась вже від похоронних урочистостей, а звернулась на справу наслідства, — це мистецький тактично-пропагандивний хід. На терезки пропаганди кинено авторитет Гінденбурга, такий величезний, яким міг похвалитися мало котрий володар. А вмираючий маршал і президент підкреслював, що вмирає щасливий, бачучи відбудову національної німецької єдности і свідомости національної сили, відбудову, здобуту завдяки Гітлерові і його рухові. Коли деякі часописні „політики" кидають злобні уваги на тему автентичности того документу, зокрема уступу про Гітлера, то виявляють цим дуже плоский підхід до проблем третьої Німеччини і II діячів. Виявляють повне незнання психіки старого генерала, який з цісарського вожда стає оборонцем републики — з остраху за екзистенцію свого народу і держави. У замогильному листі Гінденбурга нема ні двох речень, які від початку до кінця не стояли б у взаємному найбільш льогічному звязку, без огляду на те, чи їхній зміст кому приємний чи ні.

Напередодні німецького плебісциту за Гітлером і противники і прихильники націонал-соціялізму та його творця мусять одноголосно признати те, що не підлягає ніякому сумнівові: єдиною силою, яка хоронить Німеччину від хаосу, від дикого танку старих партій на чолі з комуністами, є Гітлер, — єдина сила, яка старається оформити німецьку стихію. Чим остаточно ці зусилля закінчаться — це покажеться наприкінці життєвого шляху того діяча, який покищо довів до величезного психічного перевороту у кількадесяти міліонах людей.

Треба користати зі школи коли вона є.

На увагу львівським батькам.

Як відомо, одним з найважніших питань для будучности нації це національне виховання й освіта молодого покоління. Всі народи борються за право навчання дітвори в рідній мові — за рідну школу. Робимо це і ми віддавна. У всіх державах домагаємося права навчання своєї дітвори в рідній мові, маємо великі матеріяльні кошта утримуючи своє приватне шкільництво.

Довгі літа боролися українці міста Львова за народню державну школу у Львові та за її приміщення. Остаточно завдяки незломній енергії бл. п. о. Стефановича українська народня школа ім. Шашкевича дочекалася нової домівки, вивінуваної згідно з найновішими вимогами гігієни у нововибудованому будинку. Здавалося, що українські громадяни Львова зрозуміють вагу цієї преважної станиці і масово покористуються цією школою. Одначе зайшло якесь дивне непорозуміння. Гурт людей, що односторонньо дивиться на всякі громадські справи, повів пропаганду проти школи ім. Шашкевича, допускаючися нераз каригідних метод бойкоту школи.

Я далекий від того, щоби не доцінювати ваги приватних українських шкіл, за якими нераз на відповідному місці ставав я в обороні. Але уважаю злочином відтягатися від державної школи, де є український виклад і вчить українське вчительство.

Під нинішню пору наші провідні кола борються за українське шкільництво, утримуване державою, тому, що не маємо права зрікатися своїх домагань, а також тому, що на підставі нинішної системи приватна школа не ріжниться нічим від державної, бо підпадає тимсамим вимогам влади і тій самій контролі. Приватну школу вважаю потрібною тільки там, де дітвора не може користати з державної української школи.

З огляду на ці мотиви смію звернути увагу українців Львова, головно тих, що мешкають у районі школи ім. Шашкевича і мають дітвору в віці до народньої школи, щоби свої діти без вагання до тої школи післали, та нею заопікувалися.

Нам не вільно допускати до того, щоби державні керманичі злосливо витикали, що для нас бутують школу, а ми з неї не користаємо. Не забуваймо, що раз втраченої позиції вдруге не здобудемо.

Посол Дмитро Великанович.

„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА"

при вул. 3-го Мая ч. 10. — стала направду дешева. Обід в абонаменті 1·10 зол., „MENU" 1·25 зол., — дешеві перекуски і снідання.
5-16

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. СЕРПНЯ 1934.

ТИБЕРІЙ ГОРОБЕЦЬ

Львів у війні.

III. СТРАТЕГ.

Львів, 27. серпня 1914

Сидимо оба в однім бюрі. Мій товариш, прийшовши рано, переглядає розкинені на столі часописи, потім підходить до мапи, шукає Краснника, Куликова чи Свитазова, підчеркує хемічним олівцем деякі місцевости X-го повіту, мірить сірничком довжину російсько-австрійської границі, бурмотить щось під носом, числить, потім вертається до стола, заглядає до записників, мабуть контролює їх і себе, опісля сідає при бюрку з очивидним наміром урядувати.

— Мене лише дивує — чую зі хвилину — пащо вони дозволяють москалям переступати нашу границю?

Кажу, що видно такий уже плян.

— А чи можна би цілу границю обставити гарматами?

— Може.

— Або нехай би понад границю літали постійно аероплани: могли би кидати бомби, як лише покажеться російське військо.

...Ну, а як ні, то можна би москалів пустити через границю **наперед**, а потім зайти їх ззаду.

...Але для безпеки Львова — Куликів і Винники повинні бути твердинями.

...А знаєте, що Туреччина такеж лізе на війну як Японія?

...А що тепер вигідніше є: облєнзива чи тирензива?

...А що, а що... і т. д.

Бо мого товариша розпирають відомости про війну. Має самі достовірні джерела: один дальчат із провінції, що втік до Львова... не ведучи нині мортторію, [illegible] і жиде і бухгалтер від майора, що мешкає в тій самій камениці. Зрештою сам мій товариш займається живо війною, студіює, слідкує, реєструє, рахує листи втрат, автомобілі і вози Червоного Хреста, оглядає забрані російські коні, зачіпає бранців; позатим ловить щодругого ляндштурміста та в розмові з ним — доповнює свої відомости.

І оповідає мені, що сам видів, як якийсь аероплян зіпсувався на висоті 1257 метрів і мало не впав, що до команди привезли знов 32 карабінових машин, з того три зіпсовані.

І говорить, що чув, як цієї ночі щось дуже дудніло, або що присуджені на смерть зрадники хотіли конче внести рекурс і т. д. і т. д.

Мій товариш говорить без утоми, без сенсу і без перерви, як та вода, що шумить на млинках...

Так триває до год. 12-ої. Я дуже змучений. Мій товариш виходить до передпокою, говорить те саме возьному, потім портієрові, доньці портієра і сторожеві.

Перед 2-ою вертається до бюра, бере капелюх і прощаючись кидає сентенцію: „Але та війна, то таки смішне ремесло"..

IV. ЩИРІ ПРИХИЛЬНИКИ.

Львів, 2. вересня 1914.

Бистрі хвилі життя, підігнані скорою ходою воєнних подій, винесли наверх багато великих людей, яких добра воля чи добра протекція лишили поза рамами мобілізації, або насилу з тих рам вирвала. Словом, маємо нині багато знаменитостей без теки. Найбільше є між ними стратегів і знавців воєнного ремесла, є дипльомати, є й кляса звичайних збирачів відомостей про війну — очевидно відомостей перших, автентичних і достовірних.

З тих усіх категорій і типів зродилась нова формація прихильників, інформаторів і дорадників — редакційних. Є між ними люди всяких фахів: адвокатські кандидати **in partibus infidelium**, священики, виструшені директори банків, фармацевти, бухгалтери, а навіть (Дух Святий з ними) і ветеринарі.

Ці добрі люди видять, себе яких важких обставин, доводиться нині редакції працювати технічні перепони, матеріяльні недомагання (передплату не платять навіть „прихильники") — а часопис усе-ж працює і по змозі сповняє своє завдання.

Ті добрі люди розуміють наше „время люте" і охотно, зі щирого серця жертвують редакції денно... годину навіть дві, щоби їй прислужитися порадою, вказівкою або якоюсь автентичною (ясна річ!) новинкою...

Коли приходжу рано до редакції, застаю вже щонайменше двох „приятелів", які ждуть на начального редактора. За хвилину приходить третій і потім уже ціле передполудне не замикаються двері: приходять, мучать, нудять, говорять, перешкоджають, тиснуться до редактора то фронтом, то через адміністрацію.

Один приносить якусь воєнну вістку від Флиссера або Найсарка, другий — російський патрон, третій таємно оповідає, що ще перед вибухом війни найшов на проході біля Ґрунда папір з виразним **російським** надписом: „Чай Попова", інший приносить до редакції гудзик з російської фабрики, ще інший радить, яке становище заняти супроти героїчної польки служниці, що врятувала нашу патрулю, то знову інший каже з резервою триматися супроти японців...

Той показатися на публичнім місці редакторові небезпечно. Таки зараз найдеться дорадник, який уважає своїм святим національним обовязком повчити редактора про те, який курс повинна газета брати супроти італійців, бельгійців, японців, поляків, москвофілів-зрадників і т. д.

Всі ті поради мусить редактор вислухати ввічливо (бо і якже?!) на те, щоби за хвилину впасти в руки другого, потім третього дорадника і знову слухати добрих рад, золотих думок, знаменитих тактичних і політичних поук.

Так — безупину без відпочинку.

І так щодня, щодня — мов на ствердження факту, що війна все веде за собою якусь пошесть, язву.

І на тих щирих прихильників нема ніякої пади...

Завіщання Гінденбурґа.

НА РУКИ ПАПЕНА І ГІТЛЕРА.

Ще заки маршал Гінденбурґ замкнув на вічний спочинок старечі очі, відомо стало, що він описав був своє політичне завіщання. Після його смерти ті поголоски набрали характеру факту, тому, що названо кілька імен діячів, які той заповіт читали. Колиж Гінденбурґ помер, минали дні, а заповіт не був оголошений, появилися знову на ту тему ріжні поголоски, бо навіть ревні ґерманофоби впевняли, що Гітлер „особисто" вкинув завіщання Гінденбурґа до печі, — бо — очевидно! — Гінденбурґ не міг би нічого кращого писати, як лаяти німецького канцлера. Тимчасом учора німецьке офіціяльне пресове бюро оголосило текст того справді історичного документу великої ваги, характеристичного для способу думання і відчування старого німецького вояка — державного діяча.

Заповіт Гінденбурґа дістався в той спосіб до прилюдного відома, що син старого маршала, полковник Оскар Гінденбурґ, вручив його Папенові, щоби той передав Гітлерові. Цей останній казав документ негайно оголосити. На запечатаній коперті, в якій був заповіт, покійний маршал написав: „Німецькому народові і його канцлерові. Цього листа мій син має передати канцлерові".

ЗВЯЗОК З ТРАДИЦІЄЮ МИНУЛОГО.

Гінденбурґ описує спершу відносини, що запанували зараз по війні і стверджує: „Німеччина стояла на краю пропасти. Залишалася лише надія на будуччину. Виринуло гасло: „До праці!" Гінденбурґ каже далі про розпуку старшин б. цісарської армії, які не хотіли знати про цілий світ і наче підлягли проклонові світа. Під їх адресою старий вожд звертається зі словами: „Товариші колишньої такої великої, гордої армії, — чи ви можете казати про самовідречення? Пригадайте собі мужів, які більше сотні літ тому створили обновлену внутрі батьківщину. Їх релігією була віра в себе самих і у святість своєї справи. Вони створили нову батьківщину, не основуючи її на чужоземній доктрині, але будуючи на підвалинах свобідного розвитку одиниці в рямках та в обовязках цілого народу. Тою дорогою знову піде Німеччина, якщо тільки зможе знову ступати. Я переконаний, що також і цим разом буде збережений звязок з нашою великою державною минувшиною і буде відбудований там, де це зовсім не пірвався. Старий німецький дух знову відживе, хай навіть після найважчих упокорень і після вогненної проби пристрастей. Наші противники знали силу того духа, вони поливляли його у продуктивній праці в часі мира, вони здивовано гляділи на нього і лякалися його на боєвих полях великої війни. Вони старалися пояснити нашу силу своїм народам одним висловом „орґанізація". Духа, який створив собі ту поволоку, жив у ній і діяв, вони промовчували перед своїми масами. З тим духом і у тому дусі станемо наново до відбудови".

ВІРА В СИЛУ ДУМКИ.

„Німеччина осередок витворювання і розповсюднювання таких численних невичерпаних вартостей людської цивілізації і культури, так довго не загине, як довго зберігатиме віру у свою велику світово-історичну місію. Маю глибоку віру, що глибина і сила думки найкращих одиниць нашої батьківщини зуміє перетопити нові ідеї з цінними скарбами минулого часу і разом із них виробити спільні трівкі вартости для добра рідного краю. З цим глибоким переконанням я залишив кріваве грище боротьби народів. Я бачив геройські змагання моєї батьківщини і ніколи не повірю, щоби воно мало означати змагання смерти".

В ОБОРОНІ ІДЕЇ ЦІСАРСТВА.

„Нині повінь диких політичних пристрастей і гомінких словесних фраз затопила наш попередній державний устрій, руйнуючи за перший погляд усю святу традицію. Але ця повінь вступиться. З вічно ворушкого моря народнього життя знову виринє та скала, якої колись трималася надія наших батьків: німецьке цісарство. Національна думка знову побідить. Кров усіх тих, що полягли з вірою у велич Німеччини, не поплила надармо. Певний цього — відкладаю перо і кріпко уповаю на Тебе, німецька молоде!"

ЩО СПОНУКАЛО ГІНДЕНБУРҐА СТАТИ ПРЕЗИДЕНТОМ РЕСПУБЛИКИ?

Повищі слова пок. Гінденбурґ писав ще у 1919 році. Дальші його міркування походять з пізнішого часу. Ті свої дальші уваги починає Гінденбурґ такою увагою:

„Ці слова я писав у найчорнішій годині і в переконанні, що стою наприкінці свого життя у службі батьківщини. Доля поволася зі мною інакше. З весною 1925 року розпочалась у мому житті нова глава. Ще раз судилося мені співпрацювати при творенні долі народу. Тільки глибоке довіря до непереможених джерел Німеччини дало мені відвагу взяти участь у перших і других виборах президента республіки. Та найглибша віра дала мені також внутрішню силу перевести непохитно мою важке завдання. Багато людей у тих розтерзаних часах не розуміло мене і не знало, що єдиною мовою курбою було довести назад знеохочений німецький нарід до свідомого почуття єдности. Я розпочав і виконував свої функції у пересвідченні, що у внутрішній і закордонній політиці потрібний підготовчий час повний самовідречення. Починаючи від мого Великодневого поклику у 1925 році, в якому я взивав нарід до боязни Божої і соціяльної справедливости, до внутрішнього мира і до політичної чистоти, я невтомно працював над єдністю народу і пригадуванням йому його найкращих прикмет.

Я здавав собі при тому справу, що основний закон і державна форма, які нація вибрала собі в годині великого нещастя і своєї слабости, не відповідають справжнім потребам і питоменням цілости його екзистенції — аж поки вибє та година, в якій те пересвідчення стало би власністю загалу. Зате я вважав своїм обовязком перевести край через долину утиску і зневаг, внутрішнього упадку і самобичування, без нараження цілости його екзистенції — аж поки вибє та година „самоосвідомлення".

ЗАВДАННЯ АРМІЇ.

Символом і трівкою опорою для тієї відбудови мусіла стати збройна сила держави, райхсвера. Німецька райхсвера після катастрофи плекала далі в найблагороднїший спосіб високу традицію старої армії. Завжди і по всі часи військова сила мусить залишитися інструментом найвищого державного правління, стоючи осторонь від усіх внутрішньо-політичних змін та будучи вірному своєму високому завданню обороні краю..."

„ШЛЯХ МУЧЕНИЦТВА".

Після теплих і поважних слів про провідників військової сили, Гінденбурґ каже про ділянку закордонної політики:

„У закордонній політиці німецький нарід мусів перейти шлях мучеництва. Страшний договір тяжить на ньому і грозив своїм дальшим виконанням довести наш нарід до заглади. Довго світ не розумів, що Німеччина мусить жити не лише задля себе самої, але й для Европи, як носій европейської культури. Тільки крок за кроком, не викликуючи нагального спротиву, можна було розхитати пута, які нас вязали. Коли дехто з моїх старих товаришів не розумів тоді тієї дороги, то всеж історія буде більше справедливо судити, яким потрібним був для збереження нім. життя підписаний мною тоді державний акт..."

ГІТЛЕР І ЙОГО РУХ

„...Дякую Провидінню, що наприкінці мого життя я таки дожив години обнови. Дякую всім тим, які співпрацювали зі мною при ділі відбудови краю у безкорисній любові батьківщини.

Мій канцлер Адольф Гітлер і його рух зробив рішаючий крок історичної ваги — до великої цілі внутрішнього обєднання нації понад ріжниці станів і кляс. Знаю, що багато дечого жде ще своєї полагоди, що за актом національного обєднання стоїть акт замирення, що обхопив би всю Німеччину.

Відходжу від німецького народу з кріпкою надією, що те, чого я прагнув у 1919 році і що я провадив на повільній дорозі назрівання до 30. січня 1933. року, дозріє до повного завершення нашого народу. У цій кріпкій вірі у будучність батьківщини, можу спокійно замкнути очі".

Завіщання датоване: „Берлін, 11. травня 1934" і підписано „фон Гінденбурґ"

Гігієнічне, знамените
МОРОЗИВО
КАВА МОРОЖЕНА
Тільки
в цукорні
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Найздоровіші, найшляхотніші
це безконкуренційна прикмета ПАПЕРЦІВ І ТУТОК
„КАЛИНА"

Совітсько-японське напруження.

МОСКВА, 17. 8. ПАТ. Як подає аґенція Тасс, часописи, які виходять у Харбіні, подали нову вістку, що містить провокаційне обвинувачення під адресою совітського консуляту на стації Пограничная. Консулят, а властиво посла Стельмаха обвинувачують в орґанізуванні збройних нападів на японську військову місію в Пограничній, а навіть у вбивстві в березні ц. р. конфідента місії, одного білогвардейця. Як каже аґенція, ця вістка свідчить, що провокатори не вдоволяються нападами на східно-китайську залізницю, але приготовляють тепер поважну провокацію у відношенні до совітського консуляту в Пограничній. Добре поінформовані кола в Харбіні кажуть, що є певні докази, які свідчать, що повищу вістку інспірувала японська військова місія в Харбіні.

Боротьба за збіже в Совітах.

МОСКВА, 17. 8. ПАТ. Сьогорічні прояви боротьби за збіжа між совітською владою і селом виступають у виді складання управами колективів фальшивих рапортів штучно змежиних зборів. Совітські джерела нотують по кільканацять таких випадків денно. Бувають часті випадки великих крадіжей збіжа. В однім елеваторі під Одесою вкрадено поверх 4.000 сотнарів збіжа. Виставлювано теж селянам за хабарі фальшиві посвідки на доставлене збіже. Мобілізують знову комсомольців і висилають на село.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4
1/78

Тайне релігійне виховання в Совітах.

МОСКВА, 17. 8. ПАТ. В діточих захистах під Черниговом викрито підчас чистки вчительську орґанізацію, яка взяла собі завдання виховувати діти в релігійному дусі, водячи їх до церкви на богослуження під покришкою оглядання памятників мистецтва. Вчительство потягнено до судової відповідальности, закидуючи їм також чуже клясове походження та обвинувачуючи в матеріяльних зловживаннях.

Катастрофа з літаком.

БЕРЛІН, 17. 8. ПАТ. В місцевости Вехта в Ольденбурзі впав учора попол. німецький спортовий літак. Пільот тяжко потовкся. Відома зі своїх скоків на легкопаді Луція Бичковська, яка находилася в літаку, погибла на місці.

Ґанґстери при роботі.

ГАЛЬСБОРҐ, (північна Кароляйна), 17. 8. ПАТ. Жінка місцевого пастора Аскю одержала несподівано листа, що домагається заплати 25 тисяч долярів як окупу за чоловіка. Пастор Аскю вибрався вчора автом на прогульку, де, як виходить з листу, вхопили його бандити. Якщо не дістануть негайно окупу, бандити грозять вбиттям пастора.

Страйки в Америці.

НЮ ЙОРК, 17. 8. ПАТ. В цілих Зл. Державах панує велике занепокоєння новою филею страйків. Побоюються, що число страйкарів у промисловому промислі дійде незабаром до пів міліона робітників, які домагаються скорочення часу праці й побільшення зарібків. Робітничі конфлікти спричинили клявзулі з зв. збіжних умов, роблених Н. Р. А.

На поміч Гуцульщині!

У 3—4 числі „Гуцульського Слова" находимо статтейку, якої автор торкається надзвичайно болючої справи відносин на нашій Гуцульщині. — З огляду на актуальність теми і на зміст статті, який вказує, що автор добре знає гуцульські болячки — дозволяємо собі ту статтю передати нашим читачам. РЕД.

З острахом читаємо, що гірські ріки і потоки в більшій мірі, як щороку виливають і роблять жахливі спустошення на маленьких нивках гуцулів. Чого не випалила посуха, те забирають калачутні води, ще й підривають береги, забирають урожайну землю, заливаючи простори піском і камінням.

Марне життя наших верховинців стає ще більш нужденним, жовкнуть їхні лиця, тільки очі світяться вогнем лихоралки. В зимі прийде, як щороку, цар-голод, за ним юрбою решесні недуги, а там тисячі жертв!... Смертність у горах велика!

Вірю, що недалекий час, коли наше громадянство зрозуміє жах положення: бож це повільне вимирання чи не найкращої вітки нашого народу. До того нінк допустити не сміємо. Вірю, що українське громадянство заворушиться і прийде з допомогою братам гуцулам.

І ця допомога мусить бути: 1. доразова, негайна, 2. на дальшу мету.

Перша може бути доконана шляхом збірки в осені цього таки 1934 року і то грішми та харчами (кукурудза, бараболи, фасоля та інше збіжа). Треба зазначити, що нічого не слід давати даром, тільки у формі зворотної підмоги.

Допомога на дальшу мету:

1. треба уможливити гуцулам закупно дешевої та доброї поживи. Джерелом може бути Народня Торговля у Косові під наглядом місцевого комітету. У місцевостях, де нема Народньої Торговлі (у Ворохті, Жабю, Микуличині, тощо), можна би цю акцію доручити місцевим кооперативам;

2. поправити виріб усього, що гуцул продає, а тим самим піднесеться ціни тих виробів;

3. уможливити продажу гуцульських виробів і продуктів;

4. безробітним дати варстат праці;

5. послугуватися всім, що гуцули дають добре і гарне.

Хотячи санувати відносини, треба перевести можливе:

I. **віддовження** гуцулів;

II. увільнення від посередників, ґалтаїв, лихварів у всякій формі.

Зачати би цілу акцію від поборювання неграмотности (мандрівні вчителі) та піднесення загальної культури через уладжування курсів, викладів і інш., на яких треба повчити верховинців, що повинні дорожити землею і не позбуватися її.

Землю треба розумно вихіснувати під ярини чи збіжа, а пасовиська зарівнувати (плянтувати), вичищувати від каміння, корчів, непридатних зел, по змозі підгноювати (гноївка, штучні навози, попіл, тощо), і підсівати насінням гірської травички.

Значний дохід може там давати садівництво. І тепер везуть гуцули свої яблука на Підгірє, ба, навіть південне Полісся на заміну за бараболю, збіжа, тощо. Та на жаль ті овочі дрібні і нікчемні, а шкода, бо на тому місці моглиб удаватися добрі „ґатункові" яблука.

Потреба курсів щеплення, зокрема очкування, конечна. Декуди йде управа винограду навіть досить добре.

У молочному господарстві користують гуцули дуже багато з досвідів Маслосоюзу.

Не злий дохід може дати збільшений виріб килимів, коців, хідників, укривал і сукна, як також продаж вовни, як сирівцю.

Поплатним може бути гончарство (зокрема 1/4 літр. горнятка „писані", тільки „пасок" у горі). А вжеж ліс дає досить матеріялу на всякі виробів: скринки, тарілки, лінійки, бібулярі, ручки, рамці, тягарці, топірці, палиці, малі пуднички, окладинки до альбумів, шахи, тощо. Можуть іти у троякому обробленні: звичайні — зелені, прикрашені частинно, різьблені (писані) або й ще насаджувані пацьорками і дротами (інкрустовані).

Признаймо тільки, що це найвідповідніший дарунок на свята, на іменини, зокрема різьблені і срібним дротом саджені булави і булавки, як нагороди за рекорди та відзнаки старшин, а також гарні батути для диригентів.

Подобаються також дуже стилеві гуцульські меблі: ліжка, столи, крісла, зокрема полиці та шафи-бібліотеки. Збут знайшли би певне також моделі гуцульських хат і церков.

Як гарно виглядали би наші пані на національних і родинних святах у мальовничих гуцульських строях. У сальонах пишаються вже декуди величаві портієри, вишиті гуцульським ладом.

Перші спроби поробили вже також гуцули в забавкарстві, треба тільки бодай одній людині перейти відповідні студії, опісляж уладити варстатик.

Гуцули є добрі будівничі-мистці, прим. ціле село Заріче за Делятином це самі майстри, теслі, декотрі і плани самі роблять.

У декотрих селах ставляють деревний матеріял і вже готові хати продають, що тільки перевезти і зложити. У Кутах є знамениті кожемяки-ґарбарі, цей промисл також „видосконалити" й поширити. Коротко сказати — гуцули є у всяких ділянках спосібні робітники, інколи великі мистці (Шкрибляк, Рахминський) колись мали своїх прихильників і добродіїв.

З великою вдякою згадують „нашого князя" митр. Шептицького і його „Пастирські листи" до гуцулів, „батька" Грушевського, великого Франка, Коцюбинського, Шухевича, Гнатюка, учителів Гармятія, Цюцюру і Хоткевича. (Чи не дався би відновити його „Гуцульський Рік"?).

Знаємо, що тепер працює для гуцулів і т-во „Гуцульщина", що веде склеп з гуцульськими виробами і має завдання дбати за розвій гуцульського мистецтва.

Обі ці установи повинні дати почин до оснування місцевих комітетів, а бодай людий довіря настановити і негайно приступити до праці над рятуванням наших рідних братів.

Сповняючи намічену програму, причинимося до поборювання кризи і одночасно покладемо основи до упромисловлення нашого народу і краю та його великої обнови.

В. Богд.

К. І. Р. Кооператива Інженерських Робіт у Львові

повідомляє про отворення

Відділу у Станиславові,
при вул. Собіського ч. 38.

який **виконує** плани, обчислення і кошториси всяких будівель,
випроваджує у власному заряді будови,
виконує інсталяції електричні, водотягові, ґазові, санітарні та центрального огрівання,
уладжує всякого рода промислові заведення,
достарчає машини фабричні, матеріяли будівельні та електротехнічні.

Технічні поради у бюрі даємо безплатно.
165 2—4

Решітки майже за дармо
тільки у нас можна набути
17 73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
Л. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

Люди хворі на жовчеве і ниркове каміння, як теж і на стверднілий міхур, на надмірний витвір сечевого квасу і артретизм, повинні реґулювати функції кишок, вживаючи гіркої води **Franciszka-Józefa.** 1—1

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. СЕРПНЯ 1934.

НИКУЛАЄ ДОРІАРКУЛ. 4

ЗІ СТОЛИЦІ СТЕПАНА ВЕЛИКОГО

НЕМА ЧИСТИХ РУМУНІВ.

— Я повторю тобі історію, яку мені колисьто оповідав наш римо-католицький катехит, о. Йозеф Вольфман.

— Знаєте, каже мені о. Вольфман, тут хіба не найдете чистого румуна! Хіба оті всі Прокеповичі, Бурани, Товарницькі, Воробкевичі, Дашкевичі, Іванович та інші це румуни? Як Калинюк змінив прізвище на Калінеску, Стефанюк на Стефанеллі, Слюсарчук на Стиляну, Савчук на Силяну, Гричук на Ґреку, Нагірняк на Нікоеску то вже став румуном? А їх „румунський Ґете", як вони чваняться, — Емінеску — це ніби не ваш Емінович, українець із Галичини? А їх композитор Порумбеску це ніби не поляк Ґолембйовський?

Але пощо далеко шукати!

Знаєте, приходжу нині до ґімназії. А перед дверми жде якась сільська дівчина з бесагами. — На когож ти, дівчинко, тутки ждеш? — питаю її по румунськи. — Жду за брата, відповідає по українськи.

— А ти відки? — З Гатни.

— А хто твій брат? Учений? В котрій клясі? — питаю далі. — Ні, мій брат професор. — Як зовуться? — Березницький! — Отже чуєте, хто ваш Березницький, той великий румунський учений і патріот? Слово даю, що тут, на Буковині, нема чистого румуна.

— Іларіон Березницький це справді найрозумніший професор румунської мови в ґімназії Стефана Великого в Сучаві. Завзятий румун, страшний ворог німців, а позатим зовсім інтеліґентна і симпатична людина. Дуже добрий учитель... Я бував зараз у нього на годині... На ціле небо перевищає другого вчителя румунської мови, Івановича. Березницький це наш землячок з Гатни.

Зовсім звичайна річ. Піп, волох, дав хлопця до румунської бурси в Сучаві і тут із хлопця зробили стопроцентового волоха.

З того, що мені оповів о. Вольфман, я вже зрозумів, чому з початку від мене проф. Іларіон Березницький так бокував. Мені здавалося, що він передімною чогось неначе стидається.

IV. СВ. ІВАН НОВИЙ СУЧАВСЬКИЙ.

Ідемо до св. Івана Нового або Сучавського. Православний святий. Кажуть, що перед війною приїздили сюди на відпуст наші земляки з цілої Галичини. А тепер приїздять лиш побожні з Великої Румунії. Висока дзвіниця, „клопотвіци". Тут є срібний дзвін, який подарувала якась побожна велика княгиня з Росії. Чудовий голос того дзвону... Почуєш завтра, в неділю, прегарну музику. Усюди дзвонять: і в нашій уніятській церковці дзвонять і у св. Николая і у св. Димитрія і у Мірицільорів римо-католицькій церкві дзвони дуже мельодійно дзвонять і по вірменських церквах дзвонять, а найголосніше, найвеличавіше і найкраще св. Іван дзвонить, дзвонить... Почуєш завтра, сам почуєш..

— Але, що Австрія не позабирала тих дзвонів?

— Бачиш, що ні. Мабуть соромились румуни тут на старій границі.

Холодно в церкві. Людей небагато. Будень. Мури, стіни у св. Івана вимальовані від споду до гори святими образками.

По правій руці стоїть більша громадка людей. На старому фотелі сидить бородатий піп, а перед ним клячить жінка і сповідається у нього... А вже стіні, на підвишенні, є скринька, в тій скриньці є якісь старі шматки, зпереду видко чорну землю, в тій чорній землі є кілька білих зубів, аж дивно, таких білих...

— Семене, гляньже, ось святий!

— Де? — питає Семен тихо і блідне..

Семен складає у двоє свій цвікер і дивиться на святого і блідне, щораз дужче блідне...

А піп, що сповідає жінку, каже до неї: „Не дихай так на мене!"

Несимпатичний той бородатий піп, так якось непобожно виглядає.

— Знаєш, Семене, тут кажуть, що ті слуги Божі коло св. Івана знамениті інтереси роблять. За два-три роки кожний з них камяницю купує...

V. ГРІБ МИКОЛИ УСТІЯНОВИЧА.

Тепер підемо на цвинтар поглянути на гріб Миколи Устіяновича, автора Страстного Четверга і Мертвецького Великодня.

Ідемо Босавецькою вулицею. Приходимо на толоку за містом. Насупроти нас іде високий, худий дід, зіймає шапку і кланяється нам низенько.

— Слухай, Семене, тиб не вгадав, що це за дідусь такий чемний? Це батько ґенерального директора шкільництва на Буковині.

— Справді? — Видиш, синок зовсім не вдався у свого батька. Який батько чемний, такий синок простак. Ледви головою кивне, як його поздоровити. Така собі зарозуміла штука.

— Старий цей таки собі цікавий дідусь. Не дяк у св. Івана. Але тепер уже не співає. Усунули відтіля. Бо побився з попом таки у церкві через треби. Дід з темпераментом. А синок зарозуміла штука, ой, зарозуміла. Зараз мені нагадується, як пан ґенеральний директор гримнули з мінеральоґії при іспиті... То-то лютував професор, Ріхард Шарідер! Бо пан ґенеральний директор зеленого поняття не мали про мінеральоґію..

(Далі буде).

Карієра і сила Сталіна і Гітлера.

ЯК СТАЛІН ВИКОРИСТАВ СИТУАЦІЮ.

Згаданий нами вже вчора журналіст д-р Л. Янта-Полчинський дивується ще більше карієрі Сталіна, що володіє нині над шостою частиною земної кулі.

Коли Ленін умирав, був він генер. секретарем Центрального Комуністичного Комітету; за собою мав він карієру пропагандиста і славу переможця у кронштатському військовому бунті. Він це позбувся Троцького, як воєнного міністра і кандидата на ленінський престіл. Зробив це кидаючи на Троцького тінь, що він піде на компроміси з буржуазією.

Поміг Сталінові припадок. Полчинський наводить в іншому місці погляд одного франц. фільософа, що для великих історичних подій треба крім великої людини ще і великого припадку. Троцький, коли вмирав Ленін, був саме корий на Кримі. Тоді Сталін виступив з обвинуваченням проти нього як зрадника. Він умів використати Каменева і Зіновева для ворожнечі проти Троцького, а в 1927 р. викинув усіх трьох із партії, маючи за собою „військо" (Ворошилов, Будієнний, Тугачевський).

ПОМІЧ „ЧЕКА", БОРОТЬБА З СЕЛОМ.

Хоч Ленін у своїм заповіті дав дуже гостру критику Сталіна і сам Сталін прочитав цю критику на засіданні Ц. К., він таки перебрав владу, дістаючи від Конгресу символічну залізну мітлу.

Сталін не є промовцем, пише дуже слабо, навіть російською мовою не володіє як слід, а проте саме у добі, коли починали йти дискусія за те, чи доцільно вживати террору, він запанував всевладно над Центр. Комітетом. Він позбувся з того Комітету інтеліґентів, а залишив там менше освічених, зате вірних собі. Сталін спрямував головну працю цього органу на „чистку" і вживе „Чека" для виконання своїх послуг.

Ще важніша була справа з колективізацією селянської землі; до цього треба було не тільки залізної волі, але і зручности. Совітські проводирі були нераз проти війни з селянством і почали навіть змову проти Сталіна (Бліхер, завойовника Азії, але і тут Сталін не піддався.

Сталін має психольоґію Джінґісхана або Тамерляна, хоч не має монгольської крови, бо грузини-арійці. Його жорстокість супроти рідної Грузії, що забажала самостійности, була не менша, як супроти інших народів, що не хотіли піти під комуністичний режім.

Сталін займає дві кімнати на Кремлю, де раніше мешкала служба, їсть скромно і не знає кращої насолоди, як — владу.

ТАЛАНТ ПРОМОВЦЯ ГІТЛЕРОВІ НЕ ВИСТАЧИВ БИ.

Не менше таємним явищем є Гітлер, що зумів прийти до влади у державі з такими традиціями, як Німеччина. Не можна розяснити цього красномовством та енерґією, що спонукала його переїхати 1,300.000 км. автом і 52.000 літаком для пропаґанди. Нарід повірив йому, що він зможе обєднати державу, як Бісмарк. Якби все зводилося тільки до зовнішнього ефекту, то навіть ці грандіозні прилюдні маніфестації могли би вже втратити свою силу.

ІДЕЯ РАСІЗМУ.

„Расізм" — каже Полчинський — не є у своїй ідеї ані наївний ані простакуватий. Одні раси є вищі від інших — це факт; французи зробили велику історичну помилку, твердять деякі історики, що признали муринам усі громадянські права. Перехід від марксизму з тим, що замісць боротьби кляс проголошується гасло добра всього народу, це ідея нині загальна, не виключно гітлерівська, а Гітлер умів тільки її використати.

Різня, на яку пішов Гітлер після змови проти нього, — це (каже пан Полчинський) типове явище в усіх „державних зрадах"", а що при цьому терплять невинні, це „дуже сумно". Західні сучасні володарі ріжняться тим нині від такого Сталіна, що вміють найти вихід з економічних труднощів. На Сході населення вміє терпіти від голоду, на Заході воно скинуло би під впливом голоду тих, що стоять при владі.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 507-881
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елеґант" терпентин.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 32—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

Педаґоґ, що передбачив сучасні потреби.

Памяті мого незабутнього вчителя і друга.

Дня 12. серпня ц. р. помер в Самборі емерит. ґімназ. учитель Микола Лашкевич у 97. р. життя.

Хто знав Самбір від р. 1868 р., той певно знав і того знаменитого природника і педаґоґа, загально відомого приятеля убогої ґімназійної молоді.

Той педаґоґ виписав на своєму життєвому прапорі одно велике слово: праця. Працой, молися, то було гасло його трудолюбивого життя. Він не спочив одної хвилини, ніколи не був без діла, все знайшов собі якусь роботу і тим давав він молоді ґімназійній, своїм учням зразок, як повинна людина жити.

Походив з міщанського роду з Радимна. До перемиської ґімназії вписався вже в пізнішім віці, коли то його одноліткам до ґімназії булоб за лізно. Цілу ґімназію удержувався корепетиціями. Замолоду в родиннім містечку дуже бідував. Оповідав мені зі сльозами в очах про один голодний рік. Була така біда в хаті, що бохончик хліба треба було докладно переміряти і поділити, щоб нікому з численної рідні не було кривди.

Бідуючи так змалку, застали свій характер і не змінив його все своє життя. Працьовитий, практичний, ощадний, совісний, вирозумілий на молодечі промахи своїх учнів, справедливий для всіх в оцінці його знання і пильности.

З переконання старорусин, одначе там, де йшло про загальну народню справу, ніколи не відмовляв своєї співпраці і помочі до останніх днів свого трудолюбивого життя (Бойківщина.)

До Самбірської ґімназії прийшов либонь в 1867. р. Зараз узявся до зреформування і доповнення природничого кабінету. Збогачував його збірками всілякої комашні, яку вмів гарно препарувати і того самого вимагав від своїх учнів. Хто не виказався власною збіркою комах і ростин, гарно на листках паперу понаклеєваних, той не міг сподіватися доброї ноти з природи. Вмів гарно викладати і вияснити. Крім того фізикальний кабінет збогатив усяким приладдям, яке сам робив, а дещо і сам видумував (напр. деревляні органи на вісім тонів). Для того заложив у своїм помешканні столярський варштатик, токарню і малеську кузню.

Памятаю, що з весною 1870 р. коли ми, школярі, зробили собі прогульку на самбірській славній Вихілівці, приїхав до нас Лашкевич на вдивовижу усіх на вегікулі з двома залізними однаковими колесами (розуміється без ґумового обруча) і ми з ним перегонялися. Ми його зразу випередили, та потім так охляли, що він нас лишив позаду. То був перший ровер, який я побачив.

У 1872 р. прийшов до самбірської ґімназії новий директор Іван Керектярто. Людина суворо, але справедлива для всіх. Вчив математики та фізики.

Лашкевича він полюбив. Лашкевич умів робити гарні фізикальні експерименти. Бувало таке, що Керектяртові тріскали реторти, псувалося приладдя, не міг собі з тим усім дати ради, навіть при помочі другого вчителя того самого предмету. Тоді кликали Лашкевича. Він усмотрів пізнав у чому була невдача, і вивів експеримент спокійно без випадку. Отож той директор відступив Лашкевичеві одну велику кімнату у ґімназійному будинку на школярський варстат. Сюди приходили хлопці з вищої ґімназії до роботи. Я, як лиш поступив до V. кл. зголосився сюди на науку. Я був у Лашкевича в нижчій ґімназії добре записаний, і мене приняв. До того я мав хист. Ми зараз зладили другий столярський варстат, токарню і три переплетничі праси і ми працювали в столярстві, токарстві і переплетництві, якого вчив нас окремо інший вчитель Урбанський. Ми збогачували ґімназійний кабінет і оправляли бібліотечні книжки.

Лашкевич зорив за нашою роботою і поведінкою, мов рідний батько. Особливо дивився за тим, щоб зіпрілий хлопець не виходив на коридор.

Та це недовго тривало.

Хоч яка корисна була така наука для молоді в тім часі, коли у т. зв. інтеліґенції всяка фізична праця була в погорді, то новий директор, що прийшов по Керектярті (кс. Томаш Баревич, каплан всходнього обжорядку) викинув наші варштати з ґімназійного будинку. „Ґімназія де є на те, щоб виховувати ремісників", мовляв. Може не був вплив класичних наук, бо в старовину у римлян та греків виконували трубу фізичну працю невільники; — не знаю.

Тоді Лашкевич наняв собі більше помешкання і переніс свої варштати; сюди приходили хлопці на науку. Згодом і це перейшло, і молодь перестала ходити. З його учнів не багато таких було, що добившися свого становища, позакладали свої варштатики, в яких працювали у вільних хвилях від фахової праці.

Тоді пок. Лашкевич завів у себе таке.

Приймав із села двох цікавих хлопців на науку. За кілька літ навчилися того, що на селі може людині придатися. Йшли на село. Кожний привіз собі столярський варштатик, який собі зробив у варштаті свого вчителя. Це була дуже корисна, культурна праця. Бідні хлопчиська замісць іти на чужий лан з косою, ставали на селі пожиточними і потрібними своїм сусідам.

Треба згадати, що покійний пізнав і перестудіював усі системи машин до шиття. Ніхто так не вмів направити машини, як пок. Лашкевич. Того навчилися від нього і його сільські учні.

Відтак заснував покійник кошикарську фабричку. І знову сам перестудіювавши це ремесло, виробляв при помочі своїх челядників коші, столи, стільці, крісла, фотелі. Хто цікавий, нехай подивиться на тих кілька плетених сповідальниць у самбірській церкві. Це вийшло з його робітні. Робітня впала, бо не могла видержати конкуренції з подібними кошикарськими робітнями, відпомаганими щедро краєвим виділом.

Не тямлю, коли це було, як громадська рада Самбора купила в Празі новий вежовий годинник. Треба було прислані частини змонтувати. Фабрика зажадала за присилку монтера великі гроші.

Тоді член ради, пок. Лашкевич підняв тої праці і при помочі одного місцевого шлюсаря змонтував годинник, та ще доробив одну таблицю освітлювану, на вдивовижу всіх мешканців.

І так зійшов йому весь вік на невсипучій праці.

Від 1919 р. прийшла скрутна година всім емеритам і пок. Лашкевичеві.

Тоді покійний взявся до колотійства, робив вози, колеса, направляв машини і так заробляв на хліб насущний, бо прийшлось би з голоду помирати.

Покійний визначався феноменальною памятю. Особливо знав історію Самбора і памятав усі події міста і всіх людей, які пересунулися йому перед очі за час його побуту в Самборі. То була жива хроніка міста.

Здавалось би, що це дрібна, провінціяльна праця і щоб перейти до історії, треба стати славним винахідником, письменником, героєм тощо. Це помилка. Можна перейти до історії і звичайному смертному чоловікові, що на своїм хоч би якім малім становищі виповнить солідно своє життєве завдання в хосен своїх ближніх.

Таким був покійний Миколай Лашкевич.

Вічна йому память і земля пером!

Коломия, 15. серпня 1934.

Андрій Чайковський.

14. денні відпустки.

Міністерство військових справ дозволило на 14-денні відпустки від 20. серпня до 1. листопада вояком і підстаршинам, які походять з околиць, навіщених повінню. Основою до відпустки буде прохання батька або матері, яке надішлють безпосередньо до полковника дотичного полку. Це прохання має потвердити староство, начальник громади, або комендант станиці поліції, що вояк або підстаршина є потрібний при відбудові знищених господарств.

Підставою рівноправности жінок є їх економічна незалежність. Економічно-незалежною може лише бути та жінка, що має якийсь фах в руках. Тому кожна жінка повинна скінчити ту чи іншу фахову школу.

Молочарський курс „Маслосоюзу".

Цьогорічний молочарський курс при Краєвому Молочарському Союзі „Маслосоюз" у Стрию почнеться вже з днем 1. жовтня 1934.

Починаючи з цим роком молочарські курси будуть тревати повний рік, отже будуть це ОДНОРІЧНІ МОЛОЧАРСЬКІ КУРСИ.

Умовини приняття на курс такі:

1) Приймемо кандидатів української національности, які скінчили щонайменше 18 літ життя; 2) Кандидати, що бажають вписатися на курс, мусять відбути щонайменше одномісячну практику у Союзних молочарнях за дозволом „Маслосоюзу", і виказатися посвідками управи дотичних кооператив, що відбули таку практику з вдоволяючим успіхом; 3) Перед остаточним приняттям кандидати на курс мусять піддатися вступному іспитові, якого вислідки будуть рішати про приняття або неприняття; 4) Першенство у приняттї мають кандидати які скінчили середню школу і відбули довшу молочарську практику, а також кандидати з покінченими кооперативними та господарськими курсами чи школами; 5) Кандидатів без попередньої молочарської практики на курс не приймемо; 6) Всі кандидати на курс мусять враз з поданням предложити поручення від кооперативних установ, які переберуть на себе моральне зобовязання за них; 7) Кандидати мусять предложити зобовязання матеріяльного характеру від тих осіб, які зобовяжуться платити за них приналежні квоти за утримання на курсі. Хто не представить цих зобовязань, цього подання не буде розглянене.

Кошт утримання на курсі денно по 1'50 зол., отже кошт утримання за 7 місяців 315 зол. які треба зложити при вступі на курс. — Крім цього кожний курсант мусить вплатити шкільну оплату, як вписове 30 зол.

Власноручно писані подання з долученням опису життя, метрики, поручення установ і зобовязання матеріяльного характеру треба вносити на адресу:

„МАСЛОСОЮЗ" ЛЬВІВ, вул. ГЛОВАЦЬКОГО ч. 23.

Найдальше до дня 10. вересня 1934 р.

Пізніше внесені подання не будуть розглянені.

ДИРЕКЦІЯ „МАСЛОСОЮЗУ".

Зол. 1'50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

„ЖОРНА"

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"

Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

Студії на університеті Я. К. у Львові.

Університет Я. К. у Львові має пять виділів: теольоґічний (лат.), лікарський, права, гуманістичний та математично-природничий. До прохання про приняття треба долучити: 1) свідоцтво зрілости в оригіналі, 2) свідоцтва зі VII. і VIII. кл., 3) метрику хрещення чи інк свідоцтво уродження, 4) військові документи. Якщо була перерва в науці — 5) свідоцтво моральности, видане старостом: 6) „курікулюм вітє", написане власноручно. Академічний рік починається 1. вересня ц. р. У перших днях вересня відбуватимуться лікарські оглядини, а від 24. вересня до 6. жовтня ц. р. вписи, провірка документів та іспити. Виклади і вправи щойно від 8. жовтня ц. р.

Про студії на медичному виділі ми вже писали. Абсольвенти(-ки), що записуються на *правничий виділ* мусять здати латинську мову, або зложити іспит з латини.

На *гуманістичному виділі* можна студіювати: фільольоґію клясичну, польську, слов'янську (враз з україністикою), німецьку та французьку: історію, педаґоґіку, фільософічні науки, етноґрафію.

На *математично-природничий* виділ приймають щойно після зложення вступного іспиту з математики, фізики, природи... (матеріял із середніх шкіл).

Річна оплата: 270 зол., крім того маніпуляційна оплата (10 зол.), за лікарські оглядини (4 зол.), на евентуальні вступні іспити (10 зол. від предмету) і вписове 30 зол.

За ближчими інформаціями просимо звертатися на адресу: Секція Студентів Львовян, Львів, Сьвітського 21. На відповідь прислати почтову марку.

М. Я.

По широкому світі.

— Австрійський уряд розвязав боєву організацію Ляндбунду, звану теж „Зеленою обороною".

— У звязку з німецькою амнестією в Берліні звільнено з вязниці поверх 1.000 осіб.

— У процесі за державну зраду засуджено в Берліні 8 комуністів на кару вязниці по кілька років.

— Віденська поліція закрила доми німецьких студентів за націоналістичну пропаганду.

— Два італійські альпіністи впали з гори Церзін і згинули, два інші, що дісталися на сам верх, замерали в ночі.

— Американська залога залишила острів Гайті, який проголосив себе незалежною республікою.

— Президент Рузвельт виладив плян залісити в 10 роках величезні терени у Зл. Державах на просторі 100 км. широкім і 1000 км. довгім.

—o—

Постійна летунська комунікація між Прагою і СССР.

БЕРЛІН, 17. 8. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Праги: Представник чехословацького уряду запропонував шефові большевицької летунської ескадри наладнати постійну летунську комунікацію між Чехословаччиною і СССР. Цю пропозицію принято дуже прихильно.

Катастрофа у казармі.

ПРАГА, 17. 8. ПАТ. Підчас відчовлювання казарми піхоти у Бенешеві впала 4 поверхова прибудівка з 16-ма робітниками. 12 робітників ранених а 4-ох убитих.

Папен про завіщання Гінденбурґа.

БЕРЛІН, 17. 8. ПАТ. Німецька преса помістила заяву фон Папена з приводу оголошення завіщання фон Гінденбурґа: „У днях народньої жалоби, коли німці оплакують свого вірного лицаря, ворожі чинники поширюють здогади, що націонал-соціялізм не дозволить ніколи оголосити політичного завіщання Гінденбурґа. Це завіщання я передав передучора Гітлерові. В завіщанню висловлена воля Гінденбурґа, який бажає зміцнення внутрішньої єдности цілого німецького народу, яку здійснив Гітлер в дні 30. січня 1933 р., щоби дати змогу Німеччині сповнити своє історичне післаннництво. Це є теж єдиним бажанням Гітлера.

Продовження військової служби у Ч. С. Р.

ПРАГА, 17. 8. ПАТ. „Чеське Слово" повідомляє, що військову службу в Чехословаччині продовжать до 24 місяців. Тепер військова служба тягнеться 14 місяців. Чеська преса повідомляє, що в чехословацькій армії переведуть теж реформу в старшинському корпусі. Змінять теперішню постанову, що старшинами ґенерального штабу може бути тільки спеціяльна група абсольвентів військової академії. Метою цього рішення збільшити участь старшин ґен. штабу у полевій службі.

Масові крадіжки і зловживання в СССР.

МОСКВА, 17. 8. ПАТ. Зловживання в большевицькій торговлі стали загальним явищем і викликали енерґійні репресії уряду. В Ленінграді відбулося в липні 16 процесів за ошуканства покупців. 46 осіб засудили на кару вязниці. Незабаром відбудеться ще 107 розправ за зловживання. На Україні відбулися вже 134 процеси. В Одесі засудили на 10 років вязниці двох директорів державного складу меблів, які заробили при продажі 15 тисяч рублів. У містечку Курган на Сибірі засудили на 10 років цілий персонал робітничої кооперативи за спекуляцію харчами. У Москві засудили кількадесять осіб. Зловживання викрили навіть у зразковій фабриці самоходів ім. Сталіна.

Звязок зі світом дає „ДІЛО" за 5 зол. місячно.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 29-

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Н а с с.** 33

— **Д-р О. ПРИЙМА, Львів, вул. Словацького 14** вернувся і ординує від год. 9—11 і 16—17 1—2 173

— **З нагоди нового шкільного року.** Книгарня „Рідної Школи" Львів, вул. Сикстуська ч. 20. пригадує, що як попередніми роками так і в цьому році зособилася в усі роди шкільних книжок та в найліпшої якости шкільне та канцелярійне приладдя, бо сподівається, що вся шкільна молодь тільки тут буде купувати хочби з тої причини, що весь дохід із книгарні йде на потреби „Рідної Школи". Ціни конкуренційно низькі; обслуга зразкова. Гурт і роздріб. 181. 1—3

— **Вищий Музичний Інститут ім. М. Лисенка у Львові,** оголошує з днем 20. серпня ц. р. **вписи до головного заведення вул. Шашкевича ч. 5,** щодня від год. 10—12 і 15—18-тої, та до всіх філіяльних відділів, а саме: **Личаківська дільниця,** вул. Крупярська ч. 15 (школа Р. Ш. ім. княгиня Льва) від год. 16—18. **Стрийська дільниця,** вул. Мохнацького ч. 12 (школа Р. Ш. ім. Шевченка) від год. 16—18, **на Богданівці** (вписи покищо в головному заведенні). **Жовківська дільниця,** вул. Жовківська ч. 62 (школа Р. Ш. ім. короля Данила) від год. 16—18. — Крім науки інструментальної та сольо-співу на підставі повного консерваторійного пляну (від початків аж до концертового курсу включно) та всіх теоретичних і практичних збірних предметів, ведеться у Вищ. Муз. Інституті одно або дворічний диригентський курс, трьохрічний педагогічний курс для кандидатів до державного інституту з музики і співу для шкіл загальноосвітніх, та ритмічну ґімнастику методою Жак-Далькроза (для дітей і дорослих). Вищ. Муз. Інститутові ім. Лисенка прислуговують права шкіл публичних (як залізничі карти, знижки тощо для учнів). Учні Муз. Інституту мають принести до впису останнє свідоцтво (повідомлення). Подання для знижки приймаємо тільки до 15. вересня. Початок науки дня 22. серпня. Подробиці в афішах. Усякі інформації дає секретаріят, вул. Шашкевича ч. 5, тел. 37-15. — **Виділ Муз. Тов-а ім. М. Лисенка у Львові.** 175 1—2

— **Свято Федьковича в Чернівцях.** З приводу 100-ліття народин буковинського Кобзаря Осипа Юрія Федьковича українські установи в Чернівцях склали комітет, що має занятися вшануванням памяти поета. Комітет улаштовує в днях 8. і 9. вересня ц. р. свято з такою програмою: 1) Субота, 8. вересня: а) год. 10 перед пол. панахида біля нагробника поета на цвинтарі; б) год. 11 і пів перед пол. академія в салі Українського Народнього Дому; в) год. 8 веч. театральна вистава під мистецькою управою посла д-ра Волод. Залозецького. 2) Неділя, 9. вересня. год. 10 і пів перед пол. великий концерт у Музичній салі, в якому візьмуть участь хори: Український Буковинський Кобзар, мужеський хор тов-а „Міщанська Читальня", Міщанський Хор і премійований Селянський хор з Кіцманя.

— **Популярний потяг до Сколього,** організує львівська залізнича дирекція в неділю, 19. ц. м. Відїзд зі Львова год. 6.11, поворот год. 23. Кошт переїзду в обі сторони 5.70 зл.

— **Комуністична друкарня.** Поліція викрила при вул. Замарстинівській ч. 2 у Львові друкарню КПЗУ. В пивниці цього дому находиться столярський варстат і там комуністи влаштували свою друкарню. Кілька осіб арештовано.

— **За підпал ліса.** В окружному суді у Львові відбулася карна розправа проти 45-літного Остапа Леськова і 17-літного Івана Деркача, за підпал ліса, що належить до римо-кат. капітули в Біґалях пов. Любачів. Пожежа знищила два морґи деревостану. Леськова засуджено на 7 місяців, Деркача на 3 місяці вязниці.

— **Шкільна наука в Румунії.** Румунське міністерство освіти оголосило, що новий шкільний рік зачинається 1. вересня ц. р. Від 1. до 15. вересня відбудуться поправочні і вступні іспити, а 16. вересня почнеться наука по школах.

— **Краєва хроніка.** У Скольому арештовано кілька осіб під закидом комуністичної діяльности. — В Сільці пов. Дрогобич прийшло до стрілянини між комуністами і націоналістами, наслідком чого тяжко раненого Льва Кишку з Колиця відставлено до дрогобицького шпиталю. — До Сяну біля Красічина кинувся незнаний мужчина і втопився. — В Рясні Польській під Львовом 25-літний Мих. Дзендзеляк, знаний в селі нероба, побив тяжко сокирою 87-літню бабусю і 17-літню жінку Марію за те, що вигнали його з дому; він втік у ліси. — У тартаку в Бру-

ковичах пов. Львів робітник невідомого назвиска попав між колеса машини, які розтовщили його на кусні. Ратункове поготівля відставило його до львівського шпиталю. — Трьох озброєних бандитів напало в ночі на мешкання к. Андрія Баби в кольонії Теплиці пов. Ярослав і залякавши домівників, забрали все, що далося взяти.

— **В суботу 18. ц. м.** в год. 9. веч. відбудеться в домівці чит. „Просвіта" в Замарстинові, при вул. Львівській 56 **великі вечерниці** „Сокола V." у Замарстинові, на які всі Сокільські гнізда і все громадянство запрошує — **Комітет.**

— **Злодій добив раненого спільника.** До мешкання Альфреда Ясера, арендатора цегольні у Волі Холоївській під Радеховом, добулися в ночі два злодії й почали виносити спаковані річи. Побачив це нічний вартівник і стрілив, ранячи одного з них. Коли ранений злодій впав на землю, його товариш вистрілив з револьвера, добив його і втік. Боявся мабуть, щоби його не зрадив. Убитим показався знаний вломник Стефан Лопушинський з Незнанова пов. Камінка Стр.

— **Чудом уникнув катастрофи** біля Іздебника під Краковом автобус, що віз 30 прочан з Кальварії. Коли автобус зїздив зі стрімкої гори, заволилася гальма і автобус почав гнати вниз щораз швидше. Вминаючи закрути, шофер не міг опанувати машини і автобус віхав з цілим розгоном на придорожне дерево. Наслідком зудару дерево впало як зрізане, одначе автобус задержався на пні, який ще сторчав, і повис над кількаметровим яром. Автобус розбився, а пасажири легко потовклися і зі страхом повискакували на дорогу.

— **Мандрівка грому.** У хату одного господаря в Кладі пов. Сандомир ударив грім і поразив на стриху 17-літного хлопця Гната Мах. Звідтіля перескочив крізь стіну до хліва, де вбив дві корови, та до стайні, де вбив два коні. Пробившись дальше крізь стіну, грім вилетів у поле. Поражений хлопець втратив свідомість і мову.

— **З Польщі.** На протязі минулого року переведено в цілій Польщі 25.000 ліцитацій. — В Лодзі застрайкувало 4.000 робітників у промислових заведеннях Гофмана і Ріхтера. — Секвестратори суспільної обезпечальні у Варшаві заняли в похоронному заведенні каравани і дві машини до писання.

— **Напад бандитів на місто.** З Букарешту повідомляють, що банда ославленого Корою напала на містечко Стефанеску в північній Молдавії. Стероризувавши поліцію та перетявши всі телефонічні дроти, банда сплюндрувала й пограбила місто і досвіта вивезла зрабовані річи на конях, які забрали з недалекого фільварку.

— **Гімназисти убили міліонера.** Недалеко румунського міста Фальтіченн знайшли селяни збитого міліонера Берковича у своїм авті. Тіло Берковича було так порубане та потовчене, що годі було з тої маси ствердити його тотожність. Жандармерія викрила злочинців цього вбивства, а саме учеників гімназії у Фальтіченах: Йоана Гріоріу, Мозеса Гольденберга, Раду Васілевича і Мірча Морару, в яких і знайшли 50.000 левів, забраних у Берковича. Гарна шкільна молодь.

— **Не надуживай свого щастя.** Фридрих Штос, мешканець Берліна є безробітний. Зголоднівши, спромігся він на відвагу й вибрався до одного елеґантного ресторану. Приказав подати собі щонайкращі страви, а добре вілівши, заявив, що не має чим заплатити. Власник уже хотів закликати поліціянта, коли дві добросерді панночки, яким сподобався фантазійний безробітний, згодилися за нього заплатити. Але щастя робить людину нерозумною. Штос ще раз хотів повторити свій експеримент до сусіднього ресторану. Та тут штука не вдалася. Штос помандрував до вязниці, де буде мати досить часу подумати над новим способом безплатного прохарчування.

— **Німці стають вищими.** В „Медіцініше Вельт" пише один німецький лікар, що він уже від 15 років завважує, як сини й доньки німців усе вищі ростом, ніж їх тати й мами. Він розпитував інших лікарів, чи й вони це завважили. Лікарі потвердили це. Кажуть, що це явище запримічують уже з 50 років. Та не тільки те. Ствердили, що діти німців навіть швидше дозрівають, ніж їх тати й мами. І ще одно. Таке буває посеред німців лише по містах, а по селах буває, як бувало. Тепер німці ломлять собі голову, від чого це походить.

— **Найменша птичка на світі.** Досі найменшою птичкою на світі був колібр. Американський зоольоґ д-р Ветмур відкрив ще меншу птичку, що своєю величиною не перевищає пчоли. Новий оказ птичого роду не має ще офіціяльної назви.

— **Втопилося 170 осіб.** На ріці Ґанґесі біля Дарікари перевернувся пором, на якому находилося 200 осіб. Тільки 30 особам удалося врятуватись, а 170 втопилося.

Театр Ріжнородностей год. 7·30

Ни забудь сьогодні вечір вибратися на знамениту комедію

„Якби я хотіла"

П. ЖЕРАЛЬДІ.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Змарнований талант.

В редакцію увійшов якийсь старший пан, трохи сивий, решта лисий і скромним голосом запитав:

— Чи можу бачитися з головним редактором?

— Головний на відпустці. А чим можемо служити?

— Я в справі своєї статті про виховання молодого покоління...

— А, то до цього пана...

І спрямували його до заступника головного редактора.

— Маю честь...

— Дуже мені приємно. Прошу сідати.

— Пане редактор, я приніс відповідь на свою статтю.

— Відповідь?! А чия вона?

— Моя!

— Не розумію!? Ви написали статтю про виховання молоді, чи так?

— Так.

— Вона була надрукована. Між іншим — дуже цікава. Хочете може примірник?

— Дякую за признання — всміхнувся старенький пан. — Але я не проте... Бачите... досі не було відгуку на неї. Тому я приніс відповідь. Збиваю в ній свої арґументи..

Заступник головного перемінився в стовп соли, тільки губи відчинив з дива. Відповідь на свою статтю?!. В його довголітній журналістичній голодівці ще щось подібного не трапилося. Бачив уже неодно: писали автори рецензії на свої власні твори, замовляли і обговорювали їх з приятелями, дехто підписував чужі статті своїм іменем, дехто відвалював цілі сторінки чужих повістей. Але щоби хтось сам зі собою дискусію проводив — це перший випадок у його житті...

Зчудування в його зорі перейшло на подив, а уста розширилися радісною усмішкою.

— Прошу дуже, — сказав врешті до старенького пана. — Ми радо помістимо.

Старший пан швидко витягнув з кишені манускрипт і теж усміхнувся.

— Що робити! — сказав нібп виправдуючись. — Тема занадто важна, щоб над нею не подискутувати. Чекаю, чекаю — ніхто нічого. А так — ударю по своїх арґументах, може хтось візьме мене в оборону. Хі-хі-хі! — засміявся хитрим сміхом і швидко потьопав до дверей.

А коли зачинилися за ним двері, всі співробітники як на команду зірвалися зі своїх місць і побігли оглядати манускрипт.

Стаття мала заголовок: „Чи не переборщив?„ а під сподом: Відповідь на статтю: „Як виховувати діти".

Автор не лишав сухої нитки на... самім собі.

— І що ви на це скажете? — питав заступник головного.

Всі тільки головами покивували.

— А я вам кажу — продовжував заступник, — що провінція скриває багато великих талантів, які на жаль не заяснили в свій час.

Після появи „Відповіді" пішла така широка дискусія в ґазеті, що аж треба було її силоміць урвати. Грозила небезпека, що всі інші актуальні питання перестануть людей цікавити. Всі тільки й морочились тим, чи має рацію автор, чи його противник.

Боже, Боже! Коби більше таких знавців рідної психіки і середовища!...

Галактіон Чіпка.

— **Завзятий вломник.** У Відні вломився до одного помешкання злодій. Власники були на селі й вломник почав спокійно господарювати. Це його зрадило. Сусіди почули підозрілі шелести й повідомили поліціянта Баєра. Цей негайно пішов до згаданого помешкання і побачив, що підозріння сусідів були слушні, бо у дверах була вирізана діра, заставлена скринею. Баєр візвав вломника, щоби піддався, а цей замість цього, підійшов до вікна й почав кидати в поліціянта посудиною. Ранений шкалом, мусів Баєр ужити зброї. Кілька разів стрілив до злодія, а опісля виважив двері й дістався до середини. Хоч ранений стрілами, вломник не перестав боронитися горшками, аж кілька ударів палицею по голові звалило його з ніг на землю. Коло нього впав покалічений шкалом Баєр. Та сама паритка відвезла геройського вломника й зе менш геройського поліціянта до шпиталю.

— **Бандити напали на переодітих поліцаїв.** В околиці Заліщик гуляла від довшого часу шайка бандитів, що нападала в ночі на фіри і грабила. Перед кількома днями команда поліції зеліла кільком постерунковим переодітися по цивільному і їхати фірою дорогами, де бандити найбільше нападали. Підступ удався, бо бандити справді напали на поліцаїв, які їх з місця арештували.

— **Страшна буря** перейшла над Білгородом та околицею. Вихор завалив багато міських домів, порозносив дахи і повиривав дерева з корінням. Шкоди величезні.

— **Фальшивий детектив.** У Берліні від довшого часу гуляв один зручний „детектив", що забирав від людей „фальшиві" гроші. „Детектив" був Макс Шоц, злочинець, що вже нераз був караний. Шоц останніми часами сидів у вязниці, звідки втік. Опісля зробив собі леґітимацію на детектива, та узброївшись у цей „документ", ходив по людях та конфіскував „фальшиві гроші". Вкінці все викрилося й самозванчий детектив знову помандрував до вязниці.

— **Небезпечні оси.** В місцевості Годмеза-Вашарґелі на Угорщині господар Мольнар пішов у поле косити і нарушив косою гніздо ос. Розярені комахи кинулися на нього і почали жалити. Не помогли ні оборона Мольнара ні поміч сусідів, які збіглися на його крик. Аж димом удалося відстрашити ос. Тимчасом Мольнар, затроєний їдю ос, помер.

— **Менший вуж зїв більшого.** У звіринці на Стетен Айленд біля Ню Йорку держали на маленькім острівці два вужі, привезені з Азії. Менший чорний був довгий на 4 стопи, а більший зелений на 6 стіп. Раз приходить сторожа і находить тільки меншого вужа. Заходиться в голову, де міг би більший подітись, чейже менший не зїв більшого. Рада в раду взяли чорного сфотографувати апаратом із промінем Рентґена. І ось найшовся більший вуж. Менший зїв його на снідання. Ратунку вже не було, бо менший наперед убив більшого, а потім спокійнісінько проковтнув як довгий.

— **Панночка ватажком бандитів.** Льондонська поліція слідить за бандою злочинців, що в останнім часі обрабувала цілий ряд ювілерських крамниць. Дотепер не вдалося арештувати ніодного злочинця, але слідство виявило, що до банди належить майже виключно молодь із інтелігентських домів. Геррштом банди є молода, може 20-літня дівчина, що має на сумлінні цілий ряд убивств і грабіжів. Ось як виглядає її останній подвиг: До ювілера увійшла елеґантно, молода панночка. Підійшла до власника й поки цей встиг видати один звук, убила його ударом кастета у виски. Опісля забрала дорогоцінности і гроші з каси та відїхала автом, що стояло перед дверми. Поки поліція розглянулася, за молодою злочинницею й слід застиг.

✝ ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

О. Микола Благий, парох у Галичі, б. старшина УГА, помер у львівському шпиталі 15. ц. м. в 36 р. життя. В. Й. П.!

З кіна.

Кіно „Атлянтік": „Нападиста білявка".

Фільма з красунею Джан Гарльо, званою „Плятиновою бльондинкою", Фільма без одної мельодії, зате з безконечною пустомельшиною, яка належить до сценарів, бо Гарльо грає саме страшенне балакливу артистку; її темперамент проявляється найбільше в цьому напрямку.

Сюжет мігби бути цікавий: фільмова артистка, що починає добиватись слави живе в такій атмосфері постійної реклями, що кожний її крок використовують для цієї реклями і кожне її бажання вирватися зі свого середовища паралізують. Навіть тоді, коли вона зірвала зі своєю професією і виїхала в дикі гори, щоби там зазнати справжніх пригод, за нею потайки їде головний її рекляморо і всі ці пригоди сам аранжує.

Але все це переведено дуже блідо, шабльоново.

ВСЯЧИНА.

ДИВНА ОПЕРАЦІЯ ВІДМОЛОДЖЕННЯ.

Цими днями помер у мадярській столиці емеритований гімназійний учитель Йосиф Сінковіц у пізньому віці 84 років. Смерть прийшла нечайно і старець в останньому часі не уживав ніяких лікарських заходів, — як це ствердив фізик, що переводив поліційні оглядини. Сензаційні подробиці, які ще виявилися, дали причину до коментарів серед будапештенських лікарів. Бо саме виявилося, що цей старець переводив відмолодне лікування від вісьмох літ і то методою Воронова.

В одній санаторії перещіпив йому примарій д-р Цольтан Немес-Надь, учень проф. Воронова залози павіяна. Сінковіц почувався після тієї успішно переведеної операції якийсь час свіжий і елястичний. Але небавком родина запримітила дивовижні звички відмолодженого старця: він без жадної причини ставав лютий і дикий, обкидав нечуваними лайками свою дотепер схоруваку доньку і — що найдивніше — мав дивоглядну поведінку... Він не сідав в нормальній позі на крісло, але підтягав ноги під себе, в ночі не хотів спати в ліжку, тільки побіч на долівці. Даремно успокоювали його, даремно старалися його переконати, щоби поклався до ліжка, — він кидався і втікав і переходив з місця на місце. Пізніше почав теж дивно поводитися при столі. Кидав нараз ніж, ложку і вилки та їв руками. Родина занепокоєна помовляла його піти до лікаря, але він кричав, що він молодий, що буде вічно жити і що не потребує ніякого лікаря... Так було до його смерти.

Кореспондент „Нає Вінер Журналю" мав нагоду говорити з д-ром Цольтан Немес-Надь у тій таємничій справі. Оператор, що від багатьох літ інтенсивно працює над теорією відмолоджування подав про Сінковіці такі цікаві виводи: 27. квітня 1926 р. перевів професор університету Льобмавер у моїй присутності першу воронівську операцію. Кілька тижнів пізніше зголосився до мене емеритований учитель і просив мене, щоби я відмолодив його, бо він почувається дуже виснажений. Я оглянув його і ствердив, що його організм придатний до операції. Але коли 75-літний пацієнт заявив, що він не має засобів покрити кошти дорогої операції, я згодився зробити її без грошей, але він мусів піддатися четвертій операції Воронова. Із транспорту малп з Абісинії, я вибрав один зразок і відділив залози для цілей операції Сінковіца. Операцію виконав проф. Льобмавер. 8 днів лежав пацієнт у санаторії. Він більше разів відвідував мене і весь щасливий запевнював мене, що почувається бадьорим і елястичним. Він осягнув свою ціль, але не міг позбутися давної сили льогіки старця. Пізніше вюззував він сліди духової регенерації. Протягом 3-ох літ був я з ним в ближчих зносинах. Ніколи я не запримітив, щоби він проявляв звірячі прикмети. Він завсіди запевнював мене, який він мені вдячний. В останніх роках зник Сінковіц з мого овиду. Я думав, що він почувається так добре, що не потребує вже лікарського нагляду. Я знав, як це розвиснював і сам Воронов, що малпячі залози перещіплені ділають тільки на час три-чотири роки, бо по тім часі вони зникають з організму. Йосиф Сінковіц був підчас операції вже старцем і відмолодну силу операції можна було в нього безсумнівно ствердити. А що тепер прийшов випадок смерти, то тут незвичайно важко знайти причиновий звязок між операцією і смертю 84-літнього старця.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ ч. 16. Львів, 15. VIII. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Ціна 50 гр. — Зміст: Микола Гулубець: Як знаємо Федьковича? (З приводу століття народин), Василь Сімович: Федьковичева мова. Святослав Гординський: Голоси давнини: Царгород. Егейське море. Атени. Соня Бей: 1. Акація. 2. Волошок. 3 Далі. 4. Матіола. Юрій Дараган: Непереможність. М. Рудницький: Годівля кролинців. Павло Ковжун: Андре Дерен. Анрі де Монтерлян: Тореадор по неволі. О. Дніпровський: Історичний роман. Юрій Липа: Козаки в Московії). Летіло 40 сорок.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Коломия:

18. VIII. „Корневільські Дзвони".
19. VIII. „Товаріш".
20. VIII. „Залізна Острога".
21. VIII. „Мазепа."

Станиславів:

22. VIII. „Товаріш".
23. VIII. „Королева кіна".
24. VIII. Ельга.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 17. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Субота, 16. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Кіна.

АПОЛЬО: „Небесні птахи".
АТЛЯНТИК: „Нападниста білявка".
ВАНДА: „Сержант X" і „Фліп і Флап як вдовиці".
КАСІНО: „Симфонія сердець".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих дівчок" (із Містенгет), Бартц в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Дженні Ґергардт" і ревія.
МІРАЖ: „Затроєні душі."
МУЗА: „Casanova".
ПАН: „Пригода на Лідо" і „Радіостанція В. П. Н.
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: Бастер наварив пива" і ревія.
РАЙ: „Пат і Паташон як композитори".
СВІТ: „Двійник" і „Жінка з Монте Карльо".
СОНЦЕ: „Подуми, що погасає" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ніч у Каіро" і ревія.
ХІМЕРА: „Тайна білого пекла" та „Романс секретарки".
УТІХА: „Підводний човен ч 14 затонув" і ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 18. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 19·40 Концерт солістів, **Прага** (470,2) 16·40 Танкова музика, **Париж** (1649) 20·00 Оперетка, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 21·00 Оперетка, **Рига** (514,6) 19·30 Концерт, **Гамбург** (331,9) 12·15 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·10 Весенний вечір, **Лейпціг** (382,2) 20·40 Оперетка **Мінхен** (405,4) 17·50 Спів, **Букарешт** (365) 20·15 Радіоорхестра, **Стокгольм** (426,1) 19·20 Концерт солістів, **Мілянo** (368,6) 20·45 Опера, **Рим** (420,8) 21·30 Симфонічний концерт.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Неділя, 19. серпня 1934.

Відень (506,8) 20·05 Симфонічний концерт 22·00 Вечірний концерт, **Прага** (570,2) 7·00 Концерт, 19·05 Військова музика, 20·40 Квартет віолінчелістів, **Паориж** (1649) 11·30 Органи, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Концерт радіоорхестри **Гільверзум** (1875) 14·40, 19·55 Концерт, **Рига** (311,6) 19·30 Концерт радіоорхестри. **Берлін** (356,7) 16·00 Легка музика 21·00 Концерт **Гайльсберг** (291) 16·00 Концерт, **Кельн** (455,9) 12·00 Концерт, 18·40 Солісти. **Лейпціг** (382,2) 17·55 Оперетокова музика. **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, 17·50 Солісти. **Осльо** (1154) 16·00 Церковний концерт, **Букарешт** (365) 18·05 Танкова музика. **Стокгольм** (426,1) 21·00 Радіоконцерт, **Будапешт** (549,5) 20·15 Опера, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Субота, 18. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Концерт. 14·05 Комунікати, 16·00 Легка музика, 17·00 Слуховище для дітей, 17·25 Спів. 17·45 Популярна музика, 18·00 Що читати, 18·15 Фортепян, 18·45 Львовани над морем, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Популярний концерт, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Концерт, 20·30 Боротьба з пошестними недугами, 20·40 Концерт хору Дана, 21·02 Вечірний дневник, 21·12 Легка музика, 22·00 Актуальна гутірка, 22·10 Весела авдиція, 22·40 Музика з плит, 23·05 Танкова музика.

Неділя, 19. серпня 1934.

8·30—10·00 Ранішня авдиція, 10·05 Богослуження, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти, 12·10 Симфонічна орхестра, 13·00 Музична гутірка, 13·10 Легка музика, 13·45 Подорож довкола Польщі, 14·00 Легка музика, 14·30 Музична авдиція, 15·00 Хліборобський фейлетон, 15·15, 15·35, 16·00 Трансмісія з Варшави, 15·25 Збут хліборобських продуктів, 15·35 Народні танки, 15·45 Вистава дьит і конопля у Львові, 16·00 Концерт, 17·00 Програма на черговий день, 17·10 Концерт солістів, 18·00 Анегдоти, 18·15 Плити, 18·45 Вибух війни, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Концерт солістів, 20·50 Вечірний дневник, 21·02 Веселa львівська хвиля, 22·00 Поштова скринка, 22·15 Спортові вісти, 22·30 23·05 Легка і танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·19 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·62, Париж 34·89, Берлін 206·80, Цюріх 173·73, Амстердам 358·40, Прага 21·97, Мілано 45·43, Нюйорк кабель 5·22 1/2, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" устійнив дефінітивно ціну масла за час від 6.—11. серпня ц. р. 1·90 зол. за 1 кг., а від 12.—17. серпня ц. р. 1·80 зол. за 1 кг.

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 17. серпня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла десерового	1·80 зол.
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 кг. яєць	2·65 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану сдаба, на яйця вперджена.

Маслосоюз повідомляє, що від 18. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоно подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I класа „	0·60	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

—o—

ОПОВІСТКИ

Плай. спорт. секція зложила 10 зол. на **Український Город у Львові** замісць вінка на домовину бл. п. Марусі Кос. 176 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВПИСИ на курси крою, шиття і моделювання приймає Школа Жіночого Кравецтва, М. Козловська, Львів, Академічна 22, тел. 33-43. 166 2—8

ШУКАЮ МОЛОДОЇ ІНТЕЛІГЕНТНОЇ особи до ведення господарства при старшій пані на селі. Ласкаві зголошення: M. Lipnicka maj. Ostrów, p. Troscianiec, powiat Łuck, Wołyń. 179 1—3

ДЛЯ УЧНІВ(НИЦЬ) ГАРНИЙ ПОКІЙ з харчем або без. Вул. Антонія 3, м. 5, Інформації в книгарні „Рідної Школи". 180 1—3

ПОДРУГИ ЖИТТЯ непересічного інтересанту, пристійної, доброго сеня шукає самітний, пристійний, середнього віку кавалер на становищі. Писати: Адміністрація „Діла" під „Солідно". 178 1—?

ДОРА, карпатське кліматичне літнище. Пансіон „Малина" отворений цілий рік. Вигідні помешкання, дбайлива опіка. Ціна поміркована. 181 15

УМЕБЛЬОВАНИЙ, СОНЯШНИЙ, кавалерський покій негайно до винайму. Генінга 34/I. 177 1—1

УЧЕНИЦЮ НА СТАНЦІЮ повійму. Поміч у науці. Сонячне мешкання. На бажання наука чужих мов. О. Лоська, Павлинів 7/II. 174 1—1

ХОЧЕШ мати добре скроєний одяг, вступи до Мужеського Кравецького Заведення Филипа Корнія, Львів, Личаків ул. 4, 85 3—4

ЕМЕРИТОВІ винайму покій, кухню, город, Сколе, горн. Йосифович, Хітар, п. Лавочне. 136 3—9

ШКІЛЬНІ ЩИТИКИ найсолідніше ф-ма Н. Козловська, Академічна 22, Заведення Гафтів. Понад 100 штук великий опуст. 166 в 1—4

ЗАНЯТТЯ ШУКАЄ жінка зі знанням господарства і кухні, в середньому віці. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Господиня". 90 1—2

ПАННОЧКУ (одну або дві) приймуть радо на станцію. Евгенія Ференцевич, Львів, вул. Вірменська ч. 22, I пов. 1-2

СТАНЦІЯ для **ПАННОЧОК-УЧЕНИЦЬ** при урядничій родині. Дбайлива опіка, спокій і поміч у науці запевнена. Фортепян дома. Дім у городі. Вул. Личаківська 21, пов I. двері шості. Ольга Горошко. 151. 2—2

СТАНЦІЯ дешева, добра для учнів або учениць: Лазара ч. 8. — Фацієвичева. 130 2—?

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не пошиє Вам так гарно і дешево однострою як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95 тел. 26. 120 10—?

ЯСНИЙ ПОКІЙ з повним удержанням для 3—4-ох учнів або учениць по найдешевшій ціні. Сикстуська 62/Л. мешк. ч. 6 183 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

Вписи

на концесіонований М. О. і В. Р. однорічний курс крою і шиття та домашнього господарства з правом видавання свідоцтв. — З провінції приймаємо з цілим утриманням. — Приймаємо на трьохмісячний курс крою і шиття. — **Марія Пісарська, вул. Сташіца ч. 8/II.** 108 5—6

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	**Дрібні оголошення від слова:**	
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60	матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
„ на першій сторінці	„ 0·80	купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
		шукаючі праці	„ 0·07
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 220 (13.765). Львів, понеділок 20. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 6·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Записуйте дітей

до українських шкіл.

Поклик Народньої Організації міста Львова.

Уважаємо старшину Народньої Організації десяти ділянниць м. Львова і всіх наших членів відповідальними за виховання нашої шкільної дітвори, яка щойно входить в шкільне життя або вже вчиться по школах.

Українські діти до української школи!

Звертаємо також увагу батькам на наші фахові школи у Львові, а саме:

„Торговельну Школу" при вул. Хшановського ч. 9.

Школу крою, шиття і домаш. господ. Т-ва „Труд", Ринок, ч. 39.

Школу шиття СС. Василіянок, вул. Длугоша ч. 17.

Фахово-Доповняючу школу хлопячу для ремісників при вул. Городецькій ч. 95. і Фахово-Доповняючу школу дівочу при пл. Юра ч. 5.

Пригадуємо нашим членам, що нема ніяких перепон в переписанні нашої дітвори з неукраїнських шкіл до своїх. Програма науки в усіх школах однакова, зате ріжниця у вихованні.

До українських шкіл можна ще вписати діти з малим опізненням речинця.

Президія НО. м. Львова.

Єпископ П. Гойдич

по стороні словакізаторів?!

Пряшівський гр.-кат. епископ о. **Павло Гойдич** оголосив в 14. ч. „Русского Слова" „отвертий лист" до президента чехословацької республики Т. Ґ. Масарика, в якім представляє сумний стан нашого церковного шкільництва на Східній Словаччині та при тім заявляє, що **йому не йде про денаціоналізацію „русскаго народа на Словакіи живущаго"**, а лише про те, щоби по церковних школах епархії учили дяко-учителі. Сповнення цього бажання пряшівського епископа стало би **гробом нашого шкільництва** на словацькій Лемківщині і тому зрозуміле для нас, чому його заява викликала сильне обурення в кругах національно-свідомого громадянства Карпатської Руси.

Велика промова канц. Гітлера.

БЕРЛІН, 18. 8. ПАТ. Вчора в год. 1-ій прилетів літаком до Гамбурга канцлер Гітлер з мін. Ґебельсом і вечером виголосив велику політичну двогодинну промову.

ОБЄДНАННЯ ВЛАДИ І ПОГОЛОСКИ ЗА КОРДОНОМ.

На початку своєї промови канцлер заявив, що уряд оголосив закон про обєднання влади президента і канцлера так скоро тому, щоби розвіяти всякі поголоски закордоном про внутрішні тертя у Німеччині. Нині уряд звертається до народу, щоби потвердив цей закон.

ОРЕОЛ ПРЕЗ. ГІНДЕНБУРґА.

Гітлер мотивував, чому вживає титулу „Фірера" — провідника, а не президента. Сталося це тому, що заслуги през. Гінденбурга витворили ореол довкола його особи як президента. Тому титулу „президент"" не буде ніхто тепер носити у Німеччині. Одночасно Гітлер висловив здогад, що йому вдасться на майбутнє вкрити славою титул канцлера.

ВНУТРІШНЯ БОРОТЬБА І ПРЕСТІЖ НІМЕЧЧИНИ.

Гітлер згадав про свою участь у політичному житті Німеччини, загрозу поширення партійництва та взаїмну боротьбу політичних партій між собою. При внутрішнім розбиттю Німеччина втратила за кілька тижнів на своїм престіжі закордоном так багато, що його доведеться відроблювати цілими роками. У Німеччині стираються зі собою два світогляди: національний зі соціялістичним. Боротьба обох світоглядів мусіла довести до такого розламу, який мамує на релігійній ділянці. Гітлер рішився обєднати ідею націоналізму зі соціялізмом. Одначе незмірно тяжко є здійснити ці абстрактні поняття.

ЖЕРТВИ НАЦІОНАЛІСТІВ.

Відповідаючи на заміти Гітлер заявив, що його партія в леґальній боротьбі за владу втратила коло 400 убитих і понад 43 тисячі ранених. Проте Гітлер не бажає пімсти.

КЕРМА ДЕРЖАВОЮ.

Керма державою спочиватиме в руках двох груп: націонал-соціялістичної партії і війська, як збройної сили. Бажанням канцлера здійснити засаду, що політичним провідником є націонал-соціялістична партія, а оборонцем Німеччини збройна сила. Цілий світ мусить переконатися, що уряд Німеччини не вречеться ніколи рівноправности і чести. Закордоном мусять переконатися, що уряд Німеччини враз з німецьким народом причинився найбільше до забезпеки миру у світі.

СПІВПРАЦЯ З УРЯДОМ.

Гітлер гостро виступив проти тих, які намагаються припинити розвій Німеччини. Канцлер заявив, що розстріляні будуть не тільки малі шкідники, але в першу чергу головні провідники невдоволення. Всі партійні організації візвав вдержати дисципліну. Націонал-соціялістична держава піддержуватиме позитивне християнство і буде берегти оба християнські віроісповідання в Німеччині.

З черги Гітлер присвятив довшу частину промови становищу селянства та робітництва.

ПЛЕБІСЦИТ БУДЕ ВІДПОВІДЮ ЗАКОРДОНОВІ.

Гітлер закінчив свою промову такими словами: Я не потребую заяви довіря, щоби змінити своє становище. Одначе німецький нарід потребує канцлера, який перед цілим світом мав би за собою довіря цілого німецького народу. Від хвилини моєї політичної боротьби кермуюсь одною думкою і наказом: Добро Німеччини.

—o—

Страшна повінь у Китаю.

З Харбіна повідомляють, що ціла провінція Ціцікар під водою. У Таліні 10 днів падав град, який понищив усе збіжа. Вода в ріці Бу-Дан-Кіян скоро підноситься і загрожує затопленням м. Сана. У бутайськім районі вода затопила 22 села. 4300 мешканців залишились без даху над головою.

Спробуйте раз вироби **„Альое"**, порівняйте їх з тими, яких досі вживали, і **виберіть ліпші.** 1627

Центральний Кооперативний Банк У ЛЬВОВІ

(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15), приймає вкладки ощадности. Конто ПКО. ч. 143.467.

Папен у Відні.

Львів, 18. серпня 1934.

Коли ще підчас кривавих останніх австрійських подій прийшла звістка про відкликання з Відня скомпромітованого німецького посла Рітта та призначення на його місце віцеканцлера Папена — вся австрійська і німецька преса зустріла цей факт як поважне відпруження в австро-німецьких відносинах. Такий характер номінації Папена надавала також форма номінаційного документу: відручний лист Гінденбурґа з дорученням Папенові „надзвичайної місії" замирення обох країв. Летючки з текстом того листа австрійські власти розкидали з аероплянів в околицях, обхоплених ще повстанським рухом. Фон Папен являвся як заповідь трівкого миру між двома вітками одного німецького народу, як заповідь ґарантії, що німецький уряд не буде активно підтримувати австрійських націонал-соціялістів у боротьбі за владу.

Що правда, то ті голоси швидко дещо змінилися. Появилися поголоски, що навіть Папенові австрійський уряд відмовить „аґрмав-у", дипльоматичної згоди на акредитування нового посла. Виринули сумніви престіжового характеру, сумніви, які австрійська преса відчула щойно за підшептом ріжних закордонних опікунів, раптом таких вразливих на державний престіж збідніло і громадянською війною знеможеної Австрії. Ті опікуни обурювалися, що німці ніби зовсім не брали під увагу, чи Австрія хоче Папена бачити у себе чи ні, лише ставили Австрію перед доконаний факт. Папена — чули ми — висилав Гінденбурґ і Гітлер до Австрії так само, як передтим висилав на становище високого комісаря до Сарлинії, себто — Австрію розглядають німецькі державні керманичі надалі як німецьку провінцію. Одночасно посипались у пресі закиди проти Папена особистого характеру, ба навіть хтось подбав про те, щоби проти Папена прилюдно виступив віденський епископат за його поведінку підчас переговорів з Ватиканом про німецький конкордат. Словом — пішла в рух ціла машина, щоби Папена здискредитувати ще скоро він приїде до Відня, а то й взагалі змоклинити йому його місію.

Всеж видно, що ті пусклля не зовсім вдалися. Рішаючим мабуть був тут острах австрійців, щоби не дати німецькому урядові та всім націонал-соціялістам арґументу, що сам австрійський уряд не хотів замирення і штовхнув розвиток подій на шлях нагальних ударів. Нема сумніву, що дійсно на випадок відмови видати новому німецькому послові формального дозволу (річ небувала в міжнародніх взаєминах), булоб прийшло між обома державами до такого загострення відносин, якого напевне могла собі сама Австрія не бажати. Коли справа великодержавницького

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 162—180 Телефон 25-55.

престіжу стала одною із найважніших підстав цілого націонал-соціялістичного ідеольогічного руху та його успіху в Німеччині, і коли престіжні моменти грають першорядну ролю у цілій німецькій закордонній політиці, то безумовно уряд Гітлера не стерпів би образи, нанесеної йому Австрією через демонстрацію проти надзвичайного дипльоматичного посла.

Зрозуміло це Відень і не ставив взагалі ніяких умовин ані застережень, які йому підповідали ті самі закордонні опікуни. Перемогла вигідно думка, що всі претенсії можна буде сказати саме Папенові, коли він приступить до виконання своєї місії: очистити ґрунт з взаємних жалів. Вчора Папен склав австрійському президентові Мікласові свої документи й оба державні мужі виголосили зрозумілі промови.

Тон і зміст тих промов дуже характеристичний. Папен сам відразу підкреслив, що він приїхав як „надзвичайний посол і уповноважений міністр зі спеціяльною місією", а пред. Мікляс у відповіді потвердив, що Австрія приймає його в цьому його характері. „Це бажання німецького уряду — казав Папен — й одночасно остання воля покійного президента Гінденбурга, щоби погршені — на жаль — відносини між Німеччиною і Австрією знову покласти на природні і звичайні рейки." Обидва діячі казали про спільну мову й культуру обох частин народу. Але президент Мікляс сказав дещо й цілком конкретне: про „усунення на господарському ґрунті істуючих перешкод". Річ ясна: ідеольогічний зміст устрою, державний престіж, засадниче питання стверелности і т. п. речі — це великі проблеми. Але найбільшою з них усіх — це питання фізичної екзистенції, біля якого вертілися тут усі розмови у Римі і тих европейських столицях, які вже зясували собі суть австрійської болячки: її господарську нежиттєздатність.

У відносинах між Австрією і Німеччиною істнує одна особлива аномалія: як репресійний протиавстрійський засіб німецький уряд наложив оплату 1000 марок за візу до Австрії. Між братніми державами, яких громадяни взагалі могли подорожувати по обох краях без паспортових труднощів — раптом виріс мур величезних тромпевих „санкцій". Коли почуємо, що той розпорядок перестав обовязувати, німецько-австрійські відносини почнуть справді кращати.

Проти природного розвитку історичних подій ніяка людина нічого не може вдіяти. Місією Папена є надати тому розвиткові такі форми, які не доводилиб до проливу братньої крови. Німецькиці думати, що Папен чи якийнебудь німецкий патріот може зректися ідеї австро-німецької злуки. Трудність кожного німецького посла у Відні полягає лише у тому, що має вічно проти себе чужинецькі сили, що спутують свободу рухів і самого уряду, при якому той посол акредитований. Фон Папен має славу зручного дипльомата. Він найшовся на одній із найважчих позицій, які знає вишкільний дипльоматичний світ.

Довкола жирардівського скандалу.

Хижацький капітал з закордону. — Господарська політика французів. — Чи політичні товчки? — Угода і смерть Ледницького.

Вже від ряду місяців товчеться в польській пресі і займає публичну опінію Польщі справа Жирардова.

Жирардів — недалеко від Варшави місто, яке дістало свою назву від прізвища чужинецького основника фабрики бавовняних виробів і якого населення живе з цих фабрик по сьогоднішній день. Більшість акцій підприємства є в руках французького короля бавовни Буссака. Своєрідна господарська політика цього багатія виявлялась у тому, що за сирівець, якого він сам доставляв, мусіло підприємство платити більше, ніж була його ціна на вільному ринку, як також солено мусіло воно оплачувати французьку технічну і фінансову поміч. За цю останню, що її теж давав французький власник, відчувались фабрики високими відсотками, що межує з лихвою.

Очевидна річ, що наслідки такої господарської політики були фатальні для Польщі, для правних акціонарів (меншости) і тисячів краєвих робітників. Підприємство було дефіцитове, краєві співвласники були покривджені, робітництво, занятє у фабриках, використовували до крайніх меж. Рівночасно збагачувався п. Буссак і його довірені адміністратори та фахівці, при чому поважні капітали йшли до Франції.

Конфлікт поміж французькою більшістю і польською меншістю мав уже в січні ц. р. поєднк скандалу. Вже тоді висунули цілу низку закидів проти господарки підприємства і проти зручно складаних білянсів, а польські міністри заговорили про „хижацький закордонний капітал", який не вдоволяється справедливим зиском, тільки спекулює способами, які суперечні не тільки з моралю, але теж з законом.

Справу ускладнювало те, що заанґажований у Жирардові „хижацький закордонний капітал" по походженню французький, себто заінтересована тут посередньо держава-союзник, що не дозволяло поставитися до цієї справи так різко і немилосерно, як „круті господарські ходи" німця Фліка на Гор. Шлеську чи польського громадянина князя Плесса. „На заграничному ґрунті — писала ще в січні ц. р. „Ґазета Польска" в статті „Жирардуф" — панове з Жирардова й інших подібних заведень нарікають на „переслідування", „несправедливість", „кари" і „гривни" (скрізь лапки „Ґазети Польскої".) Вони пробують защіпити у своїх краях думку, що

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. СЕРПНЯ 1934.

ДМИТРО МАКОГОН.

ЗАКЛАД

Наше місто має свою маленьку сензацію. Правда, на ту „сензацію" деінде, от хочби там у нас, у Львові, мало хто звернув би увагу, але в нас нераз звичайна собі буденщина виростає в один мент у сензаційну подію. Провінція, бачите, живе своїм питомим життям і тому всі його прояви оцінює зі свого загумінкового становища.

— Ви чули?, радник Малинка жениться...

— Та як не чув! Про це говорить ціле місто.

— І хто подумав би, що старий Малинка на це рішиться!

— Бачите, я досі зараховував Малинку до мудріших людей. Подумайте сами: хлопові шістьдесятка, а він бере собі двацятьлітню дівчину. От вам і вимріяне родинне щастя. Можна радникові вже заздалегідь зложити побажання.

Громадяни зі сміхом розходилися.

А там на розі вулиці другий гурток знову своє плескав:

— І що нашому радникові стрілило в голову? Парубечив до шістьдесяти літ, дослужився гарної емеритури, камениця своя, в банках тисячі, жий, хлопе, спокійно, сиди собі в „Бесіді" і грай свого преферанса, пощо клопоту на твою лису голову? А йому, бачите, підлітка захотілося. Школа, що старий правник.

— Ви знаєте, — жалувався рідношкільний діяч, — як почув я про це, то кажу вам, вже три ночі спати не можу.

— Го-го, — сміявся голосно гурток, — чи випадково не посватав він вам любку?

— Хай чорт його бере з тією любкою! Не в тім, бачите, річ. Вже цілий рік кудкудакаю біля радника: ви, кажу, знаний і шанований патріот, тому треба вам своє чесне імя втримати в людській памяти на довгі віки. Ви сами, близької рідні не маєте, а камениця є. А ви знаєте як Рідна Школа звеличує своїх добродіїв: і Служби Божі і щорічні панахиди і чесні їх імена вписує в свою золоту книгу і мармурові таблиці вмуровує...

— А що радник на це?

— Чи ви не знаєте Малинки? Тяжко, дуже тяжко щонебудь з нього вирвати. Багато стратив я часу і труду, доки радник не почав схилюватись у мій бік. А тепер сами бачите: через дурну його женячку Рідна Школа тратить триста золотих місячно.

Гурток патріотів зараз споважнів: усі щиро співчували з рідношкільним діячем, сумно кивали головами й були тієї думки, що радник Малинка був закритим ворогом усіх рідношкільних установ. Найкращий доказ: навмисне жениться, щоб тільки не дати „Рідній Школі" своєї каменицї, що приносить триста золотих місячно доходу.

Такі та подібні балачки кружляли скрізь по місті. А герой дня, радник Малинка, зовсім непротидіяв людській нахабности. Він, по звичаю, усміхався до всіх чемно, а коли раз спитали в „Бесіді" про саму річ, говорив:

— І чомуж ви дивуєтесь з цього приводу? Я, Богу дякувати, ще почуваюсь при силі, чому маю до смерти блукати одинцем по світі? Ще доки був у службі, не відчував такої пустелі, а тепер сидіти самому цілий божий день у чотирьох стінах — просто не хочеться! І саме тому я рішився.

— А яка вона, та ваша майбутня? — нібито про нішо не знаючи, допитувалися цікаві. — Яка вона, молоденька, молода, чи вже старша?

— Побачите! — відповідав таємничо радник.

— Білявка чи чорнявка?

— За місяць і про те довідаєтеся.

— Вона руда! — гуркнув як з канона різкий адвокат Кардецький.

— А звідкіля та ваша певність? — запитує радник сміючись.

— Хочете знати?

— Чуєте, що питаю про це.

— Йой, радинку, не тягніть мене за язик!

— Ні, таки тягну, говоріть!

— Ану-но, меценас, розказуйте, цікаво послухати, — штовхав кулаком у бік адвоката рідношкільний діяч.

— Гаразд, розкажу. А ви, панове, слухайте уважно і якщо знаєте адресу судженої пана радника, так зараз її про це повідоміть. Запевняю вас, вона негайно пришле йому гарбуза.

— Ов, це якась приперчена історія — захоплювалися слухачі.

Малинка заздалегідь боронився:

— Ви вірите меценасові? Саме його звання, це заперечення всякої правди.

А меценас знов на те:

— Любий радинку, не забувайте, що ви тепер не маєте слова. Чули всі, що ви спровокували мене, тому сидіть собі тихенько і слухайте. Говорити вам не вільно. Зате вільно вам переймом червоніти, вільно вам не дивитися людям в очі, — це вам вільно, а більш нічого.

Слухачі щиро сміялися. Дехто з другого кінця стола відкладав часопис і підходив ближче. А меценас, як турецький паша, розвернувся в дрантивенькім фотелі і говорив:

— У травні цього року був я з радником Малинкою в одному селі на комісії. Була якась спірна справа за поле. Ми оба мали спільного фіякра. Після комісії вертаємося селом домів, а мій радник задержує візника перед коршмою, та до мене:

— Ходіть, — каже, — перекусимо денещо.

— Де, — питаю, — в тій коршмі? І щож вам там дадуть на перекуску?

— Ходіть, ходіть, — наглить мій радник, — а то я зовсім зголоднів. Все там щонебудь найдеться. Я тут завсіди повертаю.

Візник поїхав далі, вже ледви його видно, а ми стоїмо і сперечаємось. Всі мої опротиви були даремні, мій радник уперся і я таки мусів йому товаришити.

(Продовження буде.)

Український Технічно-Господарський Інститут Позаочного Навчання в Подєбрадах

ПРОДОВЖУЄ ВПИС

на Економічно - Кооперативний Відділ та короткотермінові курси Українознавства, бухгальтерії, чужих мов, оброблення шкіри, радіотехніки, миловарства, пасічництва, техн. перероблювання садовини і городовини, с.-г. рахівництва с.-г. бухгальтерії та садівництва.

За проспектами звертатися на адресу: Ukrainsky Technicko - Hospodarsky Institut, Podebrady, Tchécoslovaquie. 189 1—4

Польща це джунґлі, де люди щойно вчора перестали носити кульчики в носі". І далі польський офіціоз зазначує, що Польща потребує закордонного капіталу і радо вітає його, коли він приходить до Польщі працювати, прискіпуючи розвій продукційних можливостей Польщі Та в жодному разі Польща не згодиться на те, аби закордонний капітал приходив до неї з надмірним наміром спекуляції, аби всякі фінансові матіки, якої вони національности не були, всякими зловживаннями робили кокосові інтереси і обдурювали край, з якого тягнуть зиски. Якщо — погрожувала „Г. П." — законодавство Польщі не є таке повне, щоби схопити вже сьогодні всі мантійства — то вона зуміє удосконалити це законодавство.

Ми займемось окремо ще ролею закордонного капіталу в Польщі, зокрема французького капіталу, якого домеєю є особливо нафта, сирівець нашої тіснішої батьківщини. Сьогодні займемось тільки дальшим ходом жирардівських подій, при чому занотуємо чутку, яка вже широке розгорнення жирардівського скандалу в останніх днях з напруженими польсько-французькими взаємнинами. Це напруження зарисувалось раніше на ґрунті господарськім з уваги на далеке від обовязків союзника трактування Францією економічних інтересів Польщі. Тепер, у звязку зі „східним пактом" і спробою Польщі зберегти в заграничній політиці самостійну лінію — це напруження перейшло також — як відомо — на площину політичну і псує кров не тільки обом безпосередньо заінтересованим краям, але теж і Совітській Росії.

Та залишім на боці те, чи охолоджена приязнь між Польщею і Францією дала товчок до того, що так голосно роздули жирардівську справу і почали поборювати хижацьких французьких капіталістів, чи просто був це льогічний розвиток подій, які вже вчасніше почались. Бо є фактом, що вже в березні ц. р., заслідком активности меншости акціонарів, жирардівським підприємством занявся торговельний суд, який визначив секвестраторів на чолі з інж. Владиславом Сожеднацьким. Заведення секвестру мотивував суд тим, що французька господарка в Жирардові шкодить інтересам польських акціонарів і колідує з карним кодексом. Та разом з інтервенцією суду почались переговори між обома ґрупами акціонарів, які нещодавно покінчились компромісом, що — ніби то — вказував на повну капітуляцію французьких капіталістів. До переговорів, які відбувались у маєтку бебецького сенатора Добецького, зявився теж особисто сам Буссак. З польської сторони між іншим взяв у них участь Олександер Ледницький, старенький адвокат, колись рухливий політичний діяч з початку русофільського (кадет), потім германофільського толку, — який закінчив самогубством швидко після заключення умови, якої правосильности не визнав ані польський уряд, ані польська публична опінія.

В останніх днях події розвинулись дуже швидко. В мешканнях колишнього нач. директора жирардівських заведень Вермеша і кол. торговельного директора Мойсея Каєна переведено ревізії. Вони мали на меті віднайти затаєні документи, що потверджували би спекулятивний характер господарки у Жирардові. Швидко після того обох цих панів замкнули у вязниці. Разом з тим у пресі, що весь час слідкує за жирардівською аферою, появились статті, з яких найзамітнішою треба визнати статтю кол. мін. скарбу Матушевського в „Ґазеті Польскій" п. н. „Паршива умова". В ній підкреслив автор знаменітний для нього факт, що останню умову підписали теж члени санаційного табору.

Саме активна участь санаторів у жирардівській афері дала товчок опозиційній пресі до численних ріжних атак на уряд. Як бачимо з того — жирардівський скандал переступає межі господарських зловживань і видвигає цілу низку політичних проблем, що дотичать заграничної і внутрішньої політики. Безперечно, господарські інтереси тут переважають.

В. Н—вич

Богослуження для світських цілей.

У ч. VIII. „Львівських Архієпархіяльних Відомостей" з 15. ц. м. находимо під повилим наголовком такий розпорядок Митрополита:

„Буває, що люди жадають від священика якоїсь богослужбової відправи, не щоби помолитися, але щоби надужити богослуження для якихось інших посторонніх цілей. Само собою розуміється, що таке надуживання річи святої є профанацією себто законом божим заказаним святотатством. Однак може бути, що священик, боячися людей зразити або і посуджувати у грішних намірах, не сміє спротивитися їх бажанням, тим частіше, що недуже релігійні люди світські, можуть не здавати собі досить справи з беззаконности такої поведінки. Тому для улекшення положення Всч. Отців і для роснення справи подаємо до відома духовенства, що скільки разів має священик розумну причину думати, що люди, які за богослуження просять, роблять це не щоби Бога почитати й Йому молитися, а для інших світських цілей, священикові з Божого права не вільно відправляти такого богослуження. Бувають ще випадки, в яких богослуження Церквою не приписане, стає нагодою шумних політичних демонстрацій, які можуть стягнути на Церкву, священика чи вірних непожадані наслідки. У всіх випадках, в яких священик має причину того обавлятися, заказуємо відправляти богослуження.

Коли в часі богослужень, або безпосередньо по богослуженнях невідповідальні одиниці виконують святотатські нарушення спокою богослужень або посвячених місць пр. через розкидування летючок, співання світських пісень, обовязком священодійствуючого є осудити прилюдно таку поведінку, а коли це можливо, евентуально перервати відправу богослуження.

Від Митрополичого Ординаріяту.

Дано в Підлютім дня 25. VII 1934.

† АНДРЕЙ
Митрополит

500 зол. кари або 6 тижнів арешту за цвинтарний пліт.

В селі Посухові, недалеко Лисоні, в середині села на узбіччі лежить невеликий воєнний цвинтар, на якім спочивають вояки ріжних націй, які входили в склад колишньої австро-угорської армії, між тим найбільше могил Українських Січових Стрільців. Парцелю, на якій находиться той цвинтар, набули на власність бережанські жінки ще в 1928 р. і від того часу опікуються тим цвинтарем, поправляючи рік-річно усі могили...

Однак цвинтар не мав тревалої огорожі, а протиборчиня з кількастих дротів розривав товар і безроти, які вдиралися на цвинтар і топтали її дорогі могили.

Філія Т-ва охорони воєнних могил, покликана статутово до опіки над воєнними цвинтарями, рішила весною ц. р. дати тревалу камяну огорожу на цвинтарі в Посухові, щоби забезпечити могили від профанації.

Філія Союзу Українок у Бережанах як табулярна власниця парцелі, на якій лежить той цвинтар, звернулася з писемним проханням до громадського уряду в Посухові за дозволом на опаркування цвинтаря. Рада громадська в Посухові рішенням з 22. квітня ц. р. видала такий дозвіл, і на підставі того дозволу почалась робота коло будови огорожі. В половині червня, коли вже брама цвинтаря була готова, а до закінчення будови бракувало ще вмурування камінних стовпів, постерунок поліції заборонив дальшу роботу. У звязку з шумом, який счинився довкола тої справи, громадська рада в Посухові 4. липня ц. р. одноголосно потвердила свою попередню постанову. Швидко після тої постанови прибишов наказ до громади, щоби кожного дня від год. 6 вечором до год. 5 рано громадяни Посухова виставляли варту в числі 24 людей, крім того, що в селі безнастанно перебувало по 3-ох постерункових. На св. Івана 7. липня, в день храмового свята в матірній церкві в Бережанах, заведено гостре стрілянина на терені Посухова і не дозволено 12 годин від 6. рано до 6. вечором нікому з Посухова з хати рушитись.

Після того староста у Бережанах, запросивши до себе одного з членів виділу Т-ва охорони воєнних могил, зажадав, щоби філія Т-ва розібрала до останнього каміня огорожу воєнного цвинтаря в Посухові. Коли даний член виділу сказав, що виділ товариства зробити цього не може, староста видав письменний приказ дня 10. липня ц. р., в імені тимчасового виділу повітового в Бережанах, розібрати впродовж 4-ох днів огорожу, яку будовано сім повних тижнів коштом 1600 зол.!

Проти того рішення Т-во охорони воєнних могил зголосило рекурс до воєвідства в Тернополі і покищо огорожа нерушена стоїть.

Не вичікуючи рішення вищої влади, староство покарало з місця голову філії Т-ва охорони воєнних могил о. Євгенія Бачинського кароюю 500 зол. з замінною на 6 тижнів арешту. Та постанова має дату 11. липня, але доручено її дня 10. VIII. ц. р. Мотивована ця кара тим, що голова Т-ва охорони воєнних могил видав доручення збудувати камяну огорожу на воєнім цвинтарі в Посухові.

Коли розважимо, що дозвіл на будову тої огорожі видала громадська зверхність в Посухові, що будова тревала повних сім тижнів, бачили її майже щоденно постерункові, бачив її сам п. староста, який в часі будови двічі був у Посухові і будови не заборонив, дивує висота кари, наложеної на голову Т-ва, статутово покликаного дбати за цілість і зверхній вигляд воєнних могил.

Не перерішуючи постанови вищої адміністраційної влади у цій справі, не можемо стримати від висловлю ще одного здивування: що адміністраційній владі і що самому державному престижеві може шкодити, коли могили вояків, які 20 літ тому погинули в рядах австрійської армії, будуть впорядковані і коли терен тих могил буде окружений путнім плотом?!

Японія остерігає СССР.

ЛЬОНДОН, 18. 8. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє з Токіо: Японське міністерство закордонних справ заявило, що японський уряд вишле осторогу до большевицького уряду з приводу постійних інцидентів на кордоні Манжурії. В осторозі Японія не буде згадувати про збройне вирішення цілої справи. Крім того японське міністерство закордонних справ заявило, що японський уряд не думає окупувати східно-китайської залізниці. Всі поголоски, що большевицьких урядовців арештовано перед окупацією залізниці, не правдиві.

Добувають затоплені скарби.

ЛЬОНДОН, 18. 8. ПАТ. У 1917 р. підводний човен затопив на північно-західнім побережі Ірляндії англійський корабель „Лаврентік", який віз з Америки штаби золота за 6 міліонів фунтів штерлінгів. У роках 1919—1924 британська адміраліція видобула золота на 5 міліонів фунтів штерлінгів. Дальше годі було продовжувати видобування золота, бо затоплений корабель занурився заглибоко на дно моря. Тепер у найбільшій тайні нурці приватної фірми по тримісячній праці видобули ще останні штаби золота на міліон фунтів штерлінгів.

Стріча з Мусолінієм.

РИМ, 18. 8. ПАТ. Офіційно повідомляють, що підчас маневрів італійського війська зустрінуться у Фльоренції Мусоліні з канцлером Шушнігом.

З польської преси.

Декаденція політичної думки галицьких поляків.

Видавець і гол. редактор „Польсько-українського Бюлетину" Вол. Бончковський помістив у 32 числі того часопису з 12. ц. м. цікаву статтю на тему упадку польсько-галицької політичної думки та декаденції галицької „ендецької практики".

На вступі автор правильно зауважує, що все, що було у галицьких поляків інтелектуально цікаве і вартісне, вимандрувало до Варшави. Зпоміж великих публіцистів називає помершого недавно Адама Скварчиньского, зпоміж письменників — К. Вержиньского, Стафа і Пзрандловського (можна би ще назвати Іржиковского і цілу плеяду чільних нині у Варшаві журналістів). Зпоміж міністрів і високих урядовців післятравневої влади вичислює імена пп. Барґія, Шеценя, Залеского і Бека, та зпоміж військовиків-підсудчиків Ридза-Сміґлого, Каспшицкого, Заморского, Ґонсьоровского, Стахевіча, Ґурецкого, Пославського, і ін. Львів (і Краків) зійшли польським інтелектуальним рівенем цілком до ряду провінціональних міст, зокремаж Львів цілком відбився „від єдиного центру здорозінної думки, яким є Варшава".

Через те, зрозуміла у своїй ґенезі і природна, як вислід черги фактів, декаденція польської політичної думки на Червоній Руси, найшла свій зовнішний вислів у тому, що затерлася справжня, не організаційна, границя поміж державним табором і ендецією, з надзвичайно відємним у наслідках нерозумінням чільних східних проблем Польщі та з повним легковаженням науки польської історії, яка чейже повинна б мати голосну мову саме для кожного поляка з Червоної Руси і взагалі кожного „кресовяка".

Автор порівнює рівени самої ендеції, варшавської і львівської, і дуже погано висловлюється про львівських ендеків:

Перша з них (львівська ендеція) є безнадійно і по хасидськи закостеніла, не бажає користати навіть зі здобутків свого власного табору, друга (варшавська) виявляє деякий поступ, відкриває часами Америку і тому, хоча завжди з запізненням, всеж інколи зриває на рівень поміркування, розмірної пристойности і обєктивізму.

Той відємний стан річей особливо яскраво відбиває від розвитку відносин серед українців. Галичина стає для них, всупереч усьому, тим, чим для поляків була перед війною, — осередком, де духове життя цілого майже 40-міліонового народу збірається, наче у сочі, творючи єдине моральне джерело для праці навіть серед еміґрації, ратуючи її від упадків на російський зразок...

Звертаючи увагу на розвиток української політичної думки, автор доходить до пересвідчення, що

...українська думка, не вважаючи на важкі зудари, які переживає наслідком скрайніх пан-націоналістичних і комуніюючих течій,.. помалу наближується до сутньої синтези політичної ідеї, яка вже сьогодні своєю фактичною потенціяльною силою стоїть понад формальним станом у житті краю.

З тої неаналогічности в розвитку обох національно-політичних тіл пливе дальше поглиблення поганих наслідків декаденції польської політичної думки на тім терені. Холодніша кров по стороні українській і гарячіша — у поляків, які в той спосіб зраджують свою слабість, — більше теж „амбіцій" і демагогічних відкликів до „вищих" прав серед поляків, — що яскраво відбиває від тла тихої, майже незадної праці українського інтелігента, схильного задовольнятися 80-ти золотовим заробітком і охочим до праці на глухому селі. Але з декаденції і розвоєвої нерівности польської та української політичної думки пливе передусім той факт, що нема реальних спроб розвязки польсько-української проблеми на терені, який здавалось би найвідповідніший, щоб ті спроби йшли від людей, найближчих до самої проблеми і її зовнішніх впив."

Автор кепкує собі з тих своїх по ендецьки думаючих галицьких земляків, які лише вміють бити пястуком об стіл і покликуватися на Бога та батьківщину, як арґументи провінціональної зарозумілости. Бідкає, що навіть розумні одиниці зпоза Галичини, приїхавши для праці на галицький терен швидко заражуються його плоскою ендецькою атмосферою. Дораджує всетаки робити „інекції" польському галицькому теренові інтелектуальними силами, та одночасно повчає галицьких поляків, щоб у суперництві з українцями не забували, що цей краєвий терен „є одночасно вічною і повноправною співвласністю елементу українського, звзного раньше руським."

Уваги автора, який так добре визнається у цих відносинах, будуть — очевидно — горохом об стіну польсько-галицької ендецької заскорузлости. Зате автор забуває ще одну сумну подробицю: що й ті розумніші одиниці, які виїхали до Варшави, не зуміли звідтам „підтягнути" галицький польський рівень. Навпаки: або Варшава цілком підлягала імпортованим ендекам Грабським і Ґломбінським, або й у післятравневому періоді ендецька галицька думка тяжіла і тяжить на цілих ділянках держ. політики

Всіх знайомих стрінете в ресторані
„ДЕШЕВА ГІГІЄНА"
3-го мая ч. 10,
де можете дешево перекусити і пообідати. Закупно грамоти на позичку Рідній Школі по 25 зол. це так, як вкладка в банку. Ви вже закупили?

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
вживаємо при дошкульних
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЕ ЗІ ЗНАКОМ „СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ"
ФАБРИКА СПОЛ. АКЦ. А. KOWALSKI

Ніяка установа
не може
обійтись без „Діла".

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. СЕРПНЯ 1934.

НИКУЛАЄ ДОРІАРКУЛ. 5)

ЗІ СТОЛИЦІ СТЕПАНА ВЕЛИКОГО

КАРІЄРИ ВЧИТЕЛІВ

Далеко вже чемніший і симпатичніший сам міністр...

— Ти не знаєш, що по шкоярічних вибонах мали ми тут у Сучаві щастя витати самого міністра з усім його почотом? То-то була парада. Приїхав міністр зі своїм штабом кількома автами з супроводі почесних бандерій із сусідніх сіл. На переді їхали лицовани з Білої Кричиці. Дивні були пристрої ті московські старовірці. Кожний причепив собі до рамени червону хустку... Як їхали галопом, то ті хустки на вітрі розвивались і виглядали наче крила.

Таки зараз вполудне мали ми честь витати пана міністра в гімназії. Витав його наш директор, а ексцеленція відповідали: „Товариші мій ай дражі..." (товариші мої дорогі). Міністр був тут колись студентом. Я тоді перший раз довідався, що вони навіть не мають слова, якоб їм заступило таке „товариші"...

— То українці від них собі взяли слово „товариш"...

— Може бути. Потому представляв директор кожного з нас ексцеленції та його штабові.

Я мав щастя балакати з автором збірника поезій „Пи друмул ідеалулуй" (Дорогою ідеалу)... Ти знаєш, як ми собі пояснювали, що „Пи друмул ідеалулуй" значить „Як стати з нейнитнанного студента професором університету"?... Але той студент без іспиту, не тільки з професором кримінальної філософії на університеті, але тепер з ласки ліберального уряду став іще ґенеральним директором промислу і торговлі („директор ґенерал пентру індустрія ші комерц"). Тепер бачуть бачиші, бачиші...

А другий студент без іспиту н'би не є ґенеральним директором земельних справ? Його таки й мав щастя особисто пізнати. Кажуть, що цей на патріотичні прибори великий маєток... Має мати гроші аж у швайцарських банках, а в Америці кам'яниці...

Міністр з них найспосібніший. Професор університету, історик... мусить щось і знати. Перед війною полемізував з нашим Кордубою у збірниках третьої черновецької гімназії. А міністром, як кажуть, став тому, бо сподобався королеві. Гарний мужчина.

Цвинтар... Підемо цією доріжкою. Ось і могила, якої шукаємо. На могилі камляний трираменний хрест. На тому хресті надпис: „О. Николай Устіянович, крилошанин Львівської Архієпархії і парох Сучави. Уродився 7. грудня 1811., помер 3. листопада 1885. Вічная єму память".

Я цей гріб ледви колись тут відшукав. Бути в Сучаві, а не знати, де гріб нашого письменника?

Тепер іще тобі щось покажу. Ходім ось тут, трохи далі, ось, глянь! — На надгробному камені вирізьблений польський орел, а під орлом надпис: „Боже, збаф Польскеи! — Ту спочива Бертольд Кіршнер, канцеліста сонлови". — Суловий канцеліст з німецьким іменем і прізвищем у Сучаві, столиці Штефана чель Маре, такий горячий польський патріот!... Певно швабок, якого жінка переробила на поляка... Від західних сусідів там треба патріотизму вчитись!..

VI. ТУТ ПОЛЯГ ТИМІШ ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

— Тепер ходім на замок, до кастелю, як тут кажуть.

Ідемо провалами, яругами. Ніби з цвинтаря до замку не далеко, а ми таки добре помучилися, заки сюди зайшли.

Замок (кастель) побудований на правому, високому березі річки Сучави, відділений від міста глибоким яром потічка, що впадає тут до річки

При облозі цього замку згинув наш Тиміш Хмельниченко.

Руїни добре збереглися. Під руїнами вежі підземні хідники. Колись-то тут, на цім камені сидів я і читав книжку, а п оцієї дірки зпід моїх ніг височив лис... Такий гарний собі, червоний, Лис Микита...

У скалубинах, у мурах гніздяться галки і сови і вежеві соколи. Соколів у Сучаві є кілька пар. Гарні птахи. А ось женуть за соколом галки з криком...

Замок окружений глибоким ровом і ґалами. Певно, що тамко його було здобути. Нема дивоти, що тут син великого гетьмана згинув.

Тепер вали обсаджені соснами. А в цих соснах воркують удень, а особливо вечорами закохані пари. Того тижня зловив тут їх фляґрантні свою дорогу жіночку один адвокат-жид. Бив її відсіля, тримаючи за оксидоване волосся, до самого міста і бив, бив... То-то було „гальо" на цілу Сучаву...

— Знаєш, тут у Сучаві можна справді полюбити історію. Деж би я був такий замок, як оцей бачив?

— Нема тижня, щоб тут не було якої прогульки відкись із Румунії. А іноді є й дві-три нараз. Звісно, що все заходять до гімназії Штефана чель Маре і там уже їх витає директор або Іванович або Береанцький відповідними промовами. Кілька разів давали навіть виставу для молоді в гімнастичній салі. Вистави ці також цікаві. Обовязково все на них мусить бути горілка і нічі герої. Такий спектакль давав нам колись-то директор духовної семинарії з Ізмаїлу над Дунаєм у Бесарабії зі своїми питомцями, кандидатами духовного стану. Наші сучавські патріоти були тою ніцькою виставою сильно вражені.

— Чи ти читав шкільну історію Румунії?

— Ні! і не маю охоти...

— Я читав і скажу тобі поправді, що та історія мене обурює. Я не розумію просто, як можна щось подібного писати? — Кажуть нпр., що вони старий культурний народ, що тоді ще німці були дикунами, а про славян іще ніхто навіть не чув, як вони вже мали високу культуру, як вони мали великі міста, як управляли знаменито землю, як будували дороги до країн дикунів, як несли культуру тим дикунам і т. д.

— А що це кому шкодить, як вони так про себе говорять?

— Виводять себе просто від Цезаря, Августа, Траяна...

— У нас кажуть: „Хто бреше, тому легко". Може саме тим самохвальством хочуть закрити загальну темноту і брак культури у свого народу... Адже у них іще перед війною, як пише географ Фелікс у своїй „Европі" було 88.8 проц. неграмотних... І мають свою державу більше, як ні, що всі...

(Докінчення буде)

Всіх знайомих стрінете в ресторані
„ДЕШЕВА ГІГІЄНА"
3-го мая ч. 10,
де можете дешево перекусити і пообідати. Закупно грамоти на позичку Рідній Школі по 25 зол. це так, як вкладка в банку. Ви вже закупили?

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
вживаємо при дошкульних
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЕ ЗІ ЗНАКОМ „СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ"
ФАБРИКА СПОЛ. АКЦ. А. KOWALSKI

Ніяка установа
не може
обійтись без „Діла".

МУНДУРКОВІ матеріяли від зол. 1·80
комплетні **виправки** для учинць і учнів — **вивінування інтернатів і бурс**
закуповувати найдешевше
в Галицькім Маґазині Новин Львів, Галицька 15.

Нові „ревеляції“ і нова напасть ІКЦ.

Краківський „Іл. Курієр Подзєнни“ з 18. ц. м. додав ще один листок до свого лаврового вінка публіцистичних заслуг на полі „ревеляцій“. Зрештою, ці останні ревеляції того самого типу, що більшість попередніх: дивовижна саламаха відомостей з „власних“ джерел, плюс звичайні видумки і злобні наклепи, а все разом підлите специфічним курієрковим сосом.

Річ іде про внутр. відносини в ОУН, всілякі патятні тамошні революції, при чому автор вже поодиноких нібито провідників підпілля з більшими діячами УНДО і з... „Ділом“! Яка саламаха ті „ревеляції“ — досить вичислити справи й призвища, від яких кишить в одній тій статті: ОУН і УВО, полк. Коновалець, Твердохліб, Собінський, Голувко, лист митрополита, полк. Сушко, пок. Отмарштейн, Чоботаріа, Гітлер, Скоропадський, Ріко Ярий, ред. Масиль Мудрий, Дмитро Паліїв, пос. Мілена Рудницька, голова УПР Дмитро Левицький, розстріляний Вернер фон Альвенслебен і т. д. і т. д.

Очевидно, не будемо простувати інформацій ІКЦ про внутрішні відносини в ОУН: ми до цього не покликані та ІКЦ має кращі можливости добувати інформації з „конфіденціональних“ джерел, що тими справами цікавляться. Цікаво, що той хто ту статтю спрепарував для ІКЦ, особливо нападає на полк. Сушка та орудує подробицями з брошури полк. Чоботарева про вбивство пок. Отмарштейна. На українську пресу лається, що воно не займається цією справою, добачуючи в цьому посередній звязок з... підпіллям! Так само ІКЦ має до нас претенсії, чому ми нпр. не осуджуємо поодиноких осіб за їх нібито диктаторські затії внутрі ОУН, так, наче би ми мали бути суддями у здогадних суперечках між ріжними діячами підпілля, який ІКЦ призначує диктаторами!...

Щож торкається справи вбивства пок. полк. Отмарштейна, то ця справа дійсно по нинішній день хвилює всіх, хто знає історію української армії і сам брав участь у визвольницьких змаганнях. Однак справа є „ясною“ хіба лише для краківського „Курієрка“. Бо інформатор „Курієрка“ промовчав перед ним, що зовсім таке саме обвинувачення, як полк. Чоботарів проти полк. Сушка, висунув в окремій брошурі полк. Сушко саме проти полк. Чоботарева („намагався скермувати підозріння в іншу сторону“), — а ми не маємо можливости перевести суду з переслуханням обох сторін і свідків та з зарекві-руванням актів з калішського суду. Для українського громадянства та зокрема для б. вояків української армії найприкріше те, що два колишні високі старшини тої самої армії взаємно обкидаються прилюдно болотом, кидаючи один під адресою другого найважче обвинувачення, яке може істнувати, та ще й втягаючи до тієї справи імена колишніх українських державних і військових достойників. Мимоходом кажучи — п. Чоботарів заповів чейже другу частину своєї книжки і тому інформатор ІКЦ повинен був теж підождати з своїми „ревеляціями“ та закидами під українською адресою, що українцям ця справа підозріло байдужа...

Найбільш підозрілим є раптове зацікавлення тою справою краківським „Курієрком“. Найбільша це теж образа тіней покійного полк. Отмарштейна.

Тільки ці! Тутки Пріма Аіда.

Ще про диктаторів та сучасні переміни.

МУССОЛІНІ.

Автор характеристик про сучасних диктаторів Янта-Полчинський уважає, що про Муссолінія написали дуже багато і всі про нього знають. Загальна думка така, що він вирятував Італію, що стояла над безоднею большевизму, а мало хто звертає увагу, що він вернув Італії старий, буржуазний лад: викинув масонів, соціялістів і большевиків.

А проте головна заслуга Муссолінія в тому, як він зумів поєднати західний індивідуалізм із почуванням солідарности всього народу. Змінив систему виховання, дітвору зробив незалежною від родинних впливів

СУН-ЯТ-СЕН.

Між великими диктаторами окреме місце займає Сун-Ят-Сен, що дав 400-міліоновій китайській масі новий суспільний лад. Він повалив манджурську династію, спонукав китайців почати боротьбу за концесії з усіма чужинними державами. А проте весь його вплив іще досі ферментує. Не можемо говорити про наслідки цього впливу, як довго тягнеться громадянська війна і війна з Японією. Теорії Сун-Ян-Сена дуже зближені до комунізму. Цікаво, чи вони приймуть іншу рідну форму, залежно від китайських обставин.

ІСТОРІЯ І ДЕМОКРАТІЯ.

Янта-Полчинський хотів би подати теж характеристику марш. Пілсудського, але каже, що його не можна зарахувати до диктаторів. Найбільше замітною рисою його вважає те, що він мовчить тоді, як інші часто прилюдно розвивають свою культурно-політичну програму.

Дольфус стояв при кермі надто короткий час, щоби можна про нього говорити. Від характеристики поодиноких сучасних володарів переходить автор до загальних міркувань про науку, яку дають нам історичні події. Твердить він, що людські суспільні організми підлягають інстинктам, а ці інстинкти — ріжні так само, як ріжні є консервативні прив'язання народів.

Не вірить він, що західня культура — індивідуалістична є вищо від східних, що основані на істинкті муравлища, бо етатизм створив могутні системи правління.

Парляментарна форма влади не мусить згинути, але мусить змінитися так, щоби про державні справи не рішали люди некомпетентні. Але принцип більшости, втратив свою силу. Відомо, що за кулісами парляменту його фальшують, щоби його „поправити“. Демократія сама мусить знайти вкусь реформу, щоби виправдати свою життєздатність, бо для більших мас вона непридатна. З ґеографічної карти видко, що більшість держав не має демократичного ладу.

Реформацькі пігулки **ЧЕРНЕЦЬ** з маркою (Zakonnik).
регулюють шлунок, хоронять від терпінь **печінки**, надмірної **опасистости**, **паморок**, лагодять **гемороїди** і при нахиді до обструкції є лагідним **прочищуючим** засобом. Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 34/69 20—?

Перед страйком 600 тисяч ткачів.

ЛЬОНДОН, 18. 8. ПАТ. На 1. вересня ц. р. підготовляють робітничі організації ткачів великий страйк, який рішили піддержати робітничі союзи вовняного, шовкового та трикотового промислу. До страйку приступило би 600 тисяч робітників. Уряд сподіється, що йому вдасться недопустити до страйку тимбільше, що між робітниками не дуже то рвуться до страйку.

Електричні інсталяції
виконує скоро, дешево і на догідні сплати
Українське Концесіоноване Електротехнічне
192 Заведення
Лев Надраґа
Львів, вул. Валова 23. Тел. 59-49.
Направки світла, ламп і дзвінків числимо 50 сот. Ощадностеві жарівки по зол. 0·90. Лямпи, батерії, акумулятори, радіо-апарати найдешевше у Львові.

Акція проти неморальних фільмів.

Папа приняв на послухані представників комітету міжнародньої федерації кінематографічної преси, що відбуває свій конґрес у Венеції з кінематографічною виставою. Папа вказав на лихо, яке пливе з неморальних фільм не тільки для релігії, але й для етичного розвитку людства. Згадав притім про важливий обовязок преси, яка не може підчеркувати інтересів неморальної кінематографії, тямлячи про відповідальність преси в тій ділянці. З приємністю папа підкреслив, що в багатьох державах уряди піддержують акцію проти неморальної кінематографії. Не особлившу увагу заслугує акція, яку розпочав епископат у Зл. Державах. До неї прилучилися релігійні товариства та всі чесні люди. Вкінці папа поручив горячо кінематографічній пресі, щоби всіми силами піддержувала ті благодатні зусилля.

Гігієнічне, знамените
МОРОЗИВО
КАВА МОРОЖЕНА
Тільки
в цукорні СТЕЦЬКОВА Миколая 7.

МАНУЇЛЬСЬКИЙ ПРОТИ КОМ. ЛІТВІНОВА.

„Берлінер Тагеблят“ повідомляє, що шеф Комінтерну Мануїльський виступив з гострою критикою політики ком. Літвінова, закидаючи йому уподібнювання большевицької політики до політики капіталістичних держав. Гостру критику і велике невдоволення викликала теж низка договорів, які заключив ком. Літвінов з богатьома державами. На випадок приступлення СССР до Ліґи Націй Мануїльський погрожує димісією, від 15. серпня і найдешевшим третім сезоном, який саме починається з пятнайцятим ц. м. Ціни мешкань, купелів та удержання на 25 проц. знижені.

Мундуркові матеріяли **найдешевше**
купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ**
вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Новий лет у стратосферу.

БРЮСЕЛЯ, 18. 8. ПАТ. Нині вранці зі сходом сонця вилетів інж. Косінс з місцевости Ур-Аван недалеко Денан бальоном у стратосферу. Вчора в год. 10ій вечором метеорольоґічний інститут повідомив, що умовини до лету у стратосферу сприятливі. Бальон наповнено світляним газом і інж. Косінс враз зі своїм учеником Ван дер Ельсе зі сходом сонця полетів у стратосферу.

—o—

На полудневому бігуні.

— **Врятували Бирда.** Як відомо капітан Бирд, славний полярний дослідник, був в останнім часі в смертельній небезпеці. Підчас своєї останньої полярної експедиції в околиці Південного Бігуна. Замешкав він сам один у ледяній хаті на 2000 км. від головного табору дослідників. В останніх часах через сильні бурі припинилася радієва комунікація з його хатинкою а що Бирд мав лиш обмежену кількість їжі і палива, находила небезпека, що вмре з холоду й голоду. Дві рятункові експедиції мусіли завернути, лиш третій вдалося добити до хатинки Бирда. Був уже крайній час: Бирдові припаси скінчилися й він неймовірно ослаб. Тепер він у головнім таборі поза всякою небезпекою. Правдоподібно скоро він видужає та незабаром буде вже цілком здоровий.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ** вул. Боїмів. ч. 4
1/78

Збірні громади

в станиславівському і тернопільському воєвідствах.

ПОДІЛ ПОВІТІВ НА ВОЛОСТИ.

I.

На основі самоврядного закону з 23. березня 1933 р. міністр внутрішніх справ утворив виконним розпорядком такі збірні громади (волости) на просторі станиславівського воєвідства:

Повіт Станиславів на 11 волостей: Боднарів (9 сіл), Блудники (13), Богородчани Старі (4), Черніїв (7), Доліїв (12), Єзупіль (6), Ляхівці (7), Ляксець (9), Маріямпіль (6), Пасічна (9), Угорники (8).

Повіт Долина на 11 волостей: Болехів (8), Брошнів (4), Людвиківка (3), Перегінсько (3), Полянця (5), Рахиль (9), Рипне (8), Спас (9), Велдіж (7), Витвиця (8), Вигода (8).

Повіт Городенка на 7 волостей: Чернятьця (8), Чорнятин (6), Городенка (5), Незвиська (11), Обертин (7), Семаківці (5) і Тишківці (5).

Повіт Калуш на 8 волостей: Ясень (1), Лолин (10), Новиця (7), Підмихайле (10), Голинь (9), Верхня (7), Томашівці (8), Войнилів (13).

Повіт Косів на 8 волостей: Жабє (2), Гриниява (4), Ясенів Горішний (10), Кути Старі (6), Соколівка (5), Косів Старий (5), Рожнів (4) і Пістинь (5).

Повіт Надвірна на 14 волостей: Яблонця (1), Яремче (4), Ланчин (4), Майдан Середний (5), Микуличин (1), Ослави Білі (4), Пнів (4), Пороги (4), Перерісль (7), Росільна (5), Солотвина (8), Старуня (5), Ворохта (2) і Зелена (2).

Повіт Стрий на 13 волостей: Угерсько (9), Грабовець Стрийський (8), Дашава (11), Соколів (11), Братківці (13), Моршин (2), Любинці (9), Синевідсько Вижне (9), Підгородці (6), Козова (7), Славсько (8), Тухолька (8), Лавочне (10).

Повіт Снятин на 7 волостей: Микулинці (6), Заболотів (5), Задубрівці (6), Джурів (5), Стельова (4), Залуче (4), Волчківці (7).

Повіт Коломия на 14 волостей: Березів Середний (7), Гвіздець місто (9), Яблонів (5), Камінки Великі (2), Коломия (10), Коршів (6), Космач (1), Кулачківці (6), Матіївці (9), Печеніжин (9), Св. Станислав (4), Товмачик (5), Вербіж Вижний (7) і Виногород (7).

Повіт Рогатин поділено на 11 волостей: Підкамінь (13), Рогатин (13), Пуків (7), Книгиничі (7), Конюшки (9), Липиця Долішна (6), Журів (7), Букачівці (8), Бурштин (10), Болшівці (10), Кукільники (9)

Повіт Товмач на 9 волостей: Хотимир (5), Марківці (8), Нижнів (5), Олеша (5), Отинія (12), Рошнів (6), Тарнавиця Пільна (9), Товмач (6), Олешів (5).

Повіт Жидачів на 6 волостей: Миколаїв н/Д. (10), Розділ (8), Журавно (15), Жидачів (13), Млинська (10) і Руда (8).

II.

На просторі тернопільського воєвідства міністр внутрішніх справ утворив виконним розпорядком такі збірні громади (волости):

Повіт Борщів на 14 волостей: Окопи св. Тройці (4 села), Звинячка (6), Кудринці (5), Гермаківка (4), Кривче Горішнє (3), Устє Єпископське (5), Шупарка (4), Королівка (6), Волківці (3), Турильче (9), Гуштин (6), Озеряни (6), Глубічок (4), Більче Золоте (3).

Повіт Бережани на 9 волостей: Будилів (8), Буще (12), Бережани (9), Конюхи (15), Бережани (9), Конюхи (5), Козова (10), Куряни (9), Нараїв місто (2), Потутори (9), Плауча Мала (7).

Повіт Копичинці на 9 волостей: Хоростків (7), Чорнокінці Великі (5), Городниця (4), Гусятин (5), Копичинці (8), Пробіжна (2), Сидорів (7), Сухостав (2), Васильків (7).

Повіт Перемишляни на 9 волостей: Добряниця (7), Думаїв (7), Глиняни (8), Янчин (8), Куровичі (6), Погорільці (7), Перемишляни (17), Свір (5), Задвіря (4).

Повіт Радехів на 9 волостей: Холоїв (5), Ляшків (9), Оглядів (6), Радехів (7), Синькіа (5), Стоянів (4), Щуровичі (6), Топорів (5), Витків Новий (8).

Повіт Заліщики на 8 волостей: Касперівці (7), Кошилівці (5), Дорочичівка (6), Смиків (6), Товсте Село (8), Угриньківці (9), Устечко (5), Заліщики (6).

Повіт Збараж на 9 волостей: Доброводи (9), Залуже (6), Чернигівці (5), Капустинці (6), Лубянки Вижні (8), Нове Село (11), Кошляки (5), Скорики (7), Максимівка (5).

Повіт Золочів на 12 волостей: Білийкамінь (7), Фільварки (7), Гологори (10), Кітлів (6), Красне (12), Ожидів (7), Плугів (8), Підгірці (5), Скварява (3), Ремезівці (9), Соколівка (3), і Золочів (10).

Повіт Броди на 8 волостей: Ясенів (9), Конюшків (7), Лешнів (6), Пиняки (10), Пониківця (7), Підкамінь (13), Станиславчик (5) і Суховоля (8).

К. І. Р. Кооператива Інженерських Робіт у Львові

повідомляє про отворення

Відділу у Станиславові,

при вул. Собіського ч. 38.

який виконує пляни, обчислення і кошториси всяких будівель,
випроваджує у власному заряді будови,
виконує інсталяції електричні, водотягові, ґазові, санітарні та центрального огрівання,
уладжує всякого рода промислові заведення,
достарчає машини фабричні, матеріяли будівельні та електротехнічні.

Технічні поради у бюрі даємо безплатно.
165 3—4

Повіт Бучач на 12 волостей: Язлівець І. (1), Язлівець II. (9), Озеряни (8), Коропець (5), Монастириська (13), Петликівці Старі (8), Підзамочок (8), Потік Золотий І. (1), Потік Золотий II. (10), Трибухівці (5), Устє Зелене (12) і Зубрець (5).

Повіт Чортків на 10 волостей: Біла (4), Білобожниця (6), Джурин (4), Ягольниця І. (1), Ягольниця II. (5), Колиндяни (10), Косів (4), Паушівка (4), Свидова (3) та Улашківці (6).

Повіт Камінка Струмилова на 8 волостей: Добротвір (4), Камінка Струмилова (15), Неанаїв (4), Грабова (6), Буськ (8), Милятин Новий (8), Желехів Великий (10) і Дідилів (6).

Повіт Підгайці на 12 волостей: Завалів (10) Горожанка (4), Литвинів (8), Новосілка (3), Семиківці (9), Золотники (5), Вишнівчик (6), Голгоче (6), Сільце (5), Білокриниця (2), Стара місто (3) і Товстобаби (1).

Повіт Теребовля на 8 волостей: Теребовля (11), Струсів (7), Янів (5), Лошнів (4), Дарахів (8), Могильниця (4), Іланче (3) і Мшанець (6)

Повіт Скалат на 10 волостей: Богданівка (4) Грималів (7), Качанівка (4), Колодніївка (6), Красне (8), Остапє (6), Підволочиська (7), Скалат Старий (4), Товсте (7) і Турівка (6).

Повіт Тернопіль поділений на 15 волостей Баворів (11), Березовиця Велика (4), Бірки Великі (11), Цебрів (6), Ходачків Великий (1), Глубічок Великий (5), Ігровиця (6), Янківці (9), Ядівка (6), Яструбове (4), Козлів І. (1), Козлів II (4), Лозова (6), Микулинці (9) і Настасів (4).

Повіт Зборів на 7 волостей: Богданівка (9) Гукалівці (9), Оліїв (9), Поморяни (8), Залозці (11), Зборів (18) та Озірна (1).

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. СЕРПНЯ 1934.

ПЕТРО МЕЧНИК. 2)

ПСИХОТЕХНІКА

й її роля у професійному порадництві.

§. 3. Початки психотехніки.

Зародки ідеї професійної орієнтації стрічаємо вже в першому десятку нашого століття і то в Америці. Професор **Франк Парсенс** (Parsons) усвідомивши собі анархію, що панувала у виборі звання, скликав одної зими шкільну молодь у місті Бостоні щоби порадитися з нею про її пляни на майбутнє. З тієї гутірки довідався, як необхідно повчити молодь про вимоги, які ставить звання до психічних та фізичних прикмет людини. У висліді тієї гутірки заложив він в 1908 р. в Бостоні моле бюро (**Bureau of Vocational Guidance**), де давав молоді поради у справі вибору звання. Є це початкова, примітивна форма т. зв. фахових порадень, що їх сьогодні вже не тільки Америка, але й Европа начислює тисячі.

Дальшим етапом було гасло, що їх проголосив теж у Америці інжинір **Тейлор**[1]. Ці гасла відомі під назвою **„тейлоризму"**, зводяться до того, щоби добути при помочі т. зв. „наукового кермування промисловими установами" **maximum** видатности праці. „Тейлоризм" спирається головно на розслідї самої праці та її організації окремою технічною перевіркою, які є умовини праці та працездатність робітника; він дбає передовсім про піднесення продукції машини, і є системою визиску робучих сил і здоровля робітника для осягнення найбільшої видатности його праці. Тимто його не можна погодити ні зі становищем фізіольоґії, ні з вимогами соціяльної, а навіть індивідуальної етики, а все таки вчинивши людину предметом дослідів з огляду на її працездатність, ця теорія поклала тривкі підвалини під дальший розвій тих дослідів, що набрали характеру **промислової психотехніки**[2]).

Справу тих дослідів, а заразом дійсний та з психольоґічного погляду засвім свідомий почин дав психотехніці психольоґ, теж американець, хоч німецького походження, **Гуґо Мюнстерберґ**. На основі чисто психольоґічних засобів він прийшов до переконання, що **„ріжні професійні заняття вимагають ріжних психофізичних уздібнень, а навіть ріжних родів і ріжних ступнів того самого уздібнення"**. Так пр. у багатьох фахах треба доброї уваги: але в ткача увага мусить бути одностайна й тревала, щоби він міг запримітити кожне зірвання нитки в машині, що працює в одностайному темпі; — той, що видуває скло, мусить скупчити увагу тільки в хвилині виливу стопленого скла, отже йому потрібна увага сильно сконцентрована. Наглядачі, що мусять скоро наставитися на щораз то нові речі, повинні відзначатися увагою, що легко переноситься, — а робітники, що лильнують двох або трьох машин, — подільною увагою.[3])

Мюнстерберґ перший і з повною свідомістю проголосив тезу: „Завданням психольоґів і їх метод є устійнити, яких прикмет вимагає кожна професійна праця, і чи одиниця, що хоче посвятитися якомусь званню, дійсно ті прикмети має".

Таким чином психольоґію впроваджено в господарське життя і цим дали почин до нової ділянки, прикладної психольоґії, що її з того часу названо „психотехнікою".[4]) Мюнстерберґ також перший з фахових психольоґів почав переводити систематичні проби, щоби докопати добору працівників чисто психольоґічними методами. Були це в 1910 р. його досліди придатности моторових при трамваях, телефоністок і офіцирів маринарки.

§. 4. Розвій психотехніки в часі великої війни й після неї.

Плянсве й доцільне перевірювання людей з огляду на їх індивідуальну вартість до наміченого професійного заняття, датується щойно роками великої війни. Французи перші підняли ініціятиву добору осіб на наукових основах, психотехнічною методою розсліджувати придатність летунів. За ними пішли німці, а вслід **Меде** й **Пьорковскі** стали перевірювати шофенавтики. Америка, як відомо, перевела в 1917 р. обстестування в цілій своїй армії, перевіривши цілу масу, зложену з 1,750.000 людей, щоб устійнити придатність до роду зброї. З того часу зацікавлення психотехнічними дослідами стало розширюватися і на інші ділянки життя, в чому на перше місце вибилася Америка, Німеччина й Радянщина.

Спочатку праця обмежувалася до діягностичних та селекційних цілей при важкій інду-

---

[1]) F. W. Taylor. Die Betriebsleitung. 1930. (Нім. переклад Roeslera з її польський переклад Мсожевського: Zasady naukowej organizacji zakładów przemysłowych. 3 вид. Варшава, 1921).

[2]) На основі свого „наукового керівництва" приймов Тейлор до переконання, що до певних родів праці надаються тільки деякі типи людей, та що деякі одиниці мають спромогу справитися із визначеною кількістю праці. Так нпр. на кожних 8 людей, що зголошуються як робітники до навантаження залізного сирівця, міг Тейлор ужити тільки одного. „Цей восьмий може не був більше варта від інших: мав він силу бика, не був він цілком рідким типом, що його нелегко стрінути, отже треба би за нього дорого платити; — навпаки, був такий обмежений, що до більшости праць не можна було його ужити." (Betriebsleitung, стр. 67. — Цитую за: Fr. Baumgarten. Badania uzdolnień zawodowych. пол. переклад Ю. Сальоні, 1930, стр. 10)

[3]) Fr. Baumgarten. о. с. стр. 12, 13

[4]) Сам термін „психотехніка" походить від Фехнера але Фехнер ужив його в іншому значінні.

НОВИНКИ

— **ВПИСИ до муж. доповняючої фахової школи Р. Ш. (для термінаторів) ім. Б. Грінченка у Львові,** вул. Городецька 95. відбуваються в днях 16, 17, 18 і 20. серпня ц. р. від год. 17 до 19. в домівці школи. Приймаємо термінаторів слюсарського, столярського, шевського, кравецького та споріднених фахів. Початок науки дня 21. серпня в год. 17 (5). 159 1-2

— **Д-р О. ПРИЙМА, Львів, вул. Словацького 14** вернувся і ординує від год. 9—11 і 16—17. 173 1—2

— **З нагоди нового шкільного року.** Книгарня „Рідної Школи" Львів, вул. Сикстуська ч. 20. пригадує, що як попередніми роками так і в цьому році засобилася в усі роди шкільних книжок та в найліпшої якости шкільне та канцелярійне приладдя, бо сподівається, що вся шкільна молодь тільки тут буде купувати хочби з тої причини, що весь дохід із книгарні йде на потреби „Рідної Школи". Ціни конкуренційно низькі; обслуга зразкова. Гурт і роздріб. 181, 1—3

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Н а с с.** 33

— **О. Бережницька,** Львів, Пекарська 35Л, трамваєва зупинка вул. Гофмана, поширчала свою вирібню капелюхів і поручає великий вибір елегантних фасонів від 5 зол. до найвибагливіших моделів. Всякого рода замовлення, як прим. шлюбні капелюхи, жалобу виконує терміново. Приймає перерібки. Наука модняpства. Свій до свого!

— **Д-р Бережницький вернувся.** Приймає як раніше: між 9.—1. і 3.—5. вул. Підвалля 7.

— **Хочете мати добре футро,** ідіть до відомої фірми Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, тел. 54—46, яка поручить добрий товар совісно, виконає солідно, легко і точно.

— **Кравецька робітня С. Ференцевича** перенесена на вул. Вірменську ч. 22. І. пов.

— **Особисті вісти.** Ярослав Ченстух осягнув на грацькому університеті диплом магістра фармації дня 11. липня 1934. 194

— **Шкільні ферії таки не продовжені,** тому вже в найближчому часі мусите подбати про здоровий харч для шкільної дітвори. При цьому не забувайте, що одною з найздоровіших і найдешевших пожив є пастеризоване молоко Маслосоюзу. Доставляють його також до дому на телефонічне замовлення (ч. 81-04 або 43-86), або особисте в котрійбудь крамниці М. С. 191

— **Наш земляк, Михайло Голинський,** дістав анґажмент до варшавської опери на місце першого тенора. Запросили його на весь найближчий сезон, що триватиме 9 місяців себто на 72 виступи. Директором варшавської опери стала відома нам теж зі Львова співачка Яніна Королевіч-Вайдова. М. Голинський співатиме зі старого свого репертуару головні партії в операх „Аїда", „Дон Карльос", „Кармен", „Паяци", „Казки Гофмана", „Тоска" та „Жидівка". З нового репертуару виступить в „Отельо", „Льоенґрін", „Пікова Дама", „Дибук", „Валькірія", „Тангайзера", „Турандот" та „Африканка". „Дон Карльоса" і „Дибука" виставить славний віденський режисер д-р Валерштайн, що ставив їх цього року вперше у „Ля Скаля" в Міляно.

Театр Ріжнородностей год. 7·30

„Якби я хотіла"

П. ЖЕРАЛЬДІЯ

тріюмфує щодня в Ріжнородностях

— **Як повстають римо-католики?** Дня 16 серпня ц. р. в роземнім суді для справ обезпечень від випадків зайшов цікавий інцидент. В часі розправи проти Заведення обезпечень (до сиґнатури Ц. У. 323/34), у якій позовником був Теодор Ґруби, магістратський робітник у Львові, замешкалий у Голоску Великім ч. 52, на запит предсідника, якого він є віроісповідання, Ґруби відповів: „Я еще недавно бил греко-католік, але поведзелі мне, же як не пшепішен метрикі, то бенден зредукованн і длятего я з цалом родзіном пшешедлем на польске". Коментарі зайві!

— **Реєстрація мужчин уроджених у 1916 р.** на терені Львова відбудеться по черзі дільницями та в азбучному порядку в днях від 1. до 29. серпня ц. р. у виділі V (військовім) міської управи, ратуш. III. поверх, ч. дверей 338. Хто підлягає реєстрації, має принести зі собою метрику уродження (або витяг з метрики), мельтункову карту з адресового бюра і доказ тотожности.

— **Ціна цукру** буде від 1. жовтня ц. р. обнижена на 20 сот. В господарських колах звертають увагу, що крім цін цукру треба ще обнизити акцизові оплати на 20 сот. Щойно при такій обнижці зросте консумція цукру й побільшаться державні доходи. Польща займає одно з останніх місць в Европі щодо консумції цукру. За нею йдуть тільки Болгарія та Еспанія.

— **Стихійна катастрофа.** Громаду Вишатичі пов. Перемишль навістила 14. ц. м. гураґанова буря, яка зірвала дахи на 120 домах і 80 стодолах і поломила багато дерев у садах і при дорогах.

— **Світовий конґрес ґеоґрафів** буде відкритий 23. ц. м. в будинку варшавської політехніки одночасно з картоґрафічною виставою. В конґресі возьме участь коло 900 осіб із 40 европейських і позаевропейських країв. Після відкриття конґресу на пленарному зборі дальші праці будуть вестися в комісіях.

— **Завинив шофер.** Слідство в справі трагічної автобусової катастрофи на Бузі під Силовним устійнило, що причиною катастрофи була зужита опона на колесі, яка трісла, і надмірна швидкість автобусу, що їхав лівою а не правою стороною шоси. Шофер буде відповідати перед судом.

— **Евґенічний конґрес** відбувається в днях 18—20. ц. м. у Ціріху при участи представників кількадесяти держав. На конґресі будуть обговорені актуальні проблеми з ділянки евґеніки.

— **Еспанія карає богохульників.** Суд у Барцельоні засудив на днях редактора місцевого безбожницького часопису „Ель Атео" на кару двомісячної вязниці та гривну 500 пезетів за зневажливий вислів про догми католицької церкви. В мотивах присуду подано, що зневага тих догм, які торкаються віри поважної частини еспанського населення, є образою для цілого народу і тому підлягає карі.

— **Розвал комсомольців.** Молодь покидає масово комсомольські організації на Уралі. Комсомолець Петров заявив, що виступає з організації, бо не хоче залишатися неуком. До мартинівського цеху нижне-тагильської фабрики за останніх півтора року не приняли до комсомольської організації ніодного молодого робітника. Молодий механік Самарин заявив: чого я піду до комсомолу, коли комсомольці збиткуються над безпартійними. У фабриці „Уралмаш" зорганізувалася зпоміж комсомольців ґрупа хуліганів, яка тероризує молодь.

— **Крадіж 60.000 папіросів.** У Баку в Азтабактоpзі вкрали большевицькі урядовці 60.000 папіросів, кращого гатунку та продали їх з великим зиском спекулянтам.

— **Страйк у Ленінграді.** Постійний зріст ціни на хліб довів до страйку робітників у путилівській фабриці в Ленінграді. По чотирьох годинах чекісти з ГПУ зліквідували страйк. ГПУ вивезло 120 робітників на Соловки, а інші піддалися.

— **Тиф десяткує голодне населення.** У Водогорській ґубернії лютує між голодним населенням тиф, який забирає сотні жертв. Большевики ввели карантанну.

— **Обовязкове навчання танців.** Большевицький уряд видав приказ, щоби по всіх морських школах СССР завести обовязкове навчання танців. Виявилося, що підчас подорожі Ворошилова до Туреччини, на бенкеті, який уладили турки в честь большевиків, большевицькі моряки підпирали стіни, бо ніодин з них не умів танцювати.

Рештки майже **за дармо**
тільки у нас можна набути
27.73 „БЛАВАТНИЙ БАЗАР",
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів ч. 12.

— **Крівава стрілянина на вулицях міста.** У Сан Біязо (Італія) один робітник, доведений зрадою своєї жінки до божевілля, вибіг на вулицю й почав із кріса стріляти до прохожих. Чотири особи згинули на місці. Божевільний утік в гори, де за ним шукає поліція.

— **Хлопець спричинив пожежу.** У словацькій місцевості Остров у домі господаря Прокопа бавився його 7-літний синок сірниками. Вибухнула пожежа, яка перекинулася на сусідні забудовання. Згоріло 11 хат і 49 стоділ. Цілі жнива пропали й одна жінка живцем згоріла. Пожежній сторожі ледви вдалося зльокалізувати пожежу.

— **Щезли два дослідники.** В таємничий спосіб щезли два учасники анґлійської експедиції в околиці озера Рудольфа (Середуща Африка). Каюком вибралися вони з головного табору до острову серед озера. Від цього часу застиг за ними всякий слід. На розшуки за дослідниками вислали літаки. Острів на озері Рудольфа ще вповні недосліджений і підозрівають, що ж вуть там ще останні нащадки старої африканської культури.

— **Бензина з води.** Комісія знавців досліджує винахід французького механіка Альберта Сер, який твердить, що з морської води зможе добути бензину. „Водна бензина" буде коштувати, як твердять винахідники, 3 сантіми зі літер. Якщо винахід не покажеться вигадкою, спричинить він переворот у цілім світовім промислі. Сер жадає за продаж „дрібничку": 2 міліярди франків.

— **Струпішілість зубів.** В „Цайтшріфт фір Стоматольоґі" пише віденський лікар Кнойкер, що струпішілість зубів лікуватимуть інакше ніж дотепер. Завважено, що в деяких людей зуби болять і трупішіють, хоч вони тримають зуби чисті й виполікують усе чистенько рот, а недбайливі люди мають здорові зуби. Здається, що то зроду вже таке тіло; в одних зуби здорові, а в других болять і трупішіють. Доки ще зуби здорові, приписуватимуть лікарі брати таблетки з залозними гормонами, що не допускатимуть до зубних недуг.

— **Цибуля відмолоджує людей.** Харківський проф. медицини Прейсакович винайшов у цибулі річевину, що відмолоджує людей. Він робив проби на звірятах і вони здавалися. Як хто почувається, що він постарівся, нехай їсть цибулі, а знову відмолодніє.

— **Контрабанда опієм.** В однім готелі франц. міста Бульонь-Сір-Мер відкрила поліція захист для курців опія. Згаданий готель переважно замешкують китайці. Шістьох із них арештували під зарітом торговлі наркотиками.

— **Місіонар жертвою змія.** Два мешканці містечка Болівар у Колюмбії вертаючи домів були свідками страшної сцени, коли величезний давун (боа констріктор), пірвав загально любленого в околиці місіонаря, Людовика Ордонез. Поки очевидці вернулися із містечка в супроводі добре узброєного відділу, місіонар був мертвий. Але його тіло вдалося врятувати. Коли зміряли довжину забитої гадюки, показалося, що вона має сім метрів.

— **Світильний листонош.** У цілій Греції велике зацікавлення будить 35 літний листонош із Сальонік Економо. Ціле тіло Економа виділює із себе в темноті інтензивне світло. Вчені занялися тим феноменом.

Похороном займеться найдешевше і найдешевше
ХАРІС
ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ 3., (В НАРОД. ДОМІ)
Наше заведення полагоджує всякі урядові чинности, виконує ексгумації і переводить в найдальші сторони з усіх цвинтарів, шпиталів як і санаторій.
Не слухайте аґентів, що крутяться по шпиталях і підшиваються під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.
В нещасті ідіть до ХАРІСУ, а відпадуть вам усякі клопоти. 648

стрії, комунікації та в шкільництві. Сьогодні психотехнічні інститути та робітні, а разом із тим і фахові порадні обхоплюють своєю діяльністю буквально всі роди людської праці та занять, фізичних та інтелектуальних. В звязку з тим усі культурні народи, йдучи з духом часу й рахуючися з потребами хвилини, подбали нераз коштом чималих зусиль та великим вкладом грошових засобів, щоб створити у себе цього роду культурні станиці, що зрештою йде згідно з загальною тенденцією сьогочасного законодавства з ділянки суспільної праці й суспільної опіки. Приміром на Радянщині, де змеханізовано майже все життя, справа ця поставлена на такій площині, що сьогодні важко було би уявити собі робітника, що виконував би працю, щоби до неї не був закваліфікований на підставі психотехнічних оглядин.

Додати треба, що психотехніка, як прикладна наука, хоч і вийшла з діференційної психольоґії, не спирається на одній якійсь теорії, не стоїть на ґрунті одної тільки психольоґічної школи. Як технічна наука, отже з практичною метою, вибирає вона з усього те, що для її потреб найкраще підходить, користуючися при цьому здобутками цілої психольоґії, психіятрії, медицини, фізіольоґії, антропольоґії, техніки, соціольоґії, національної економії, наукової статистики й багато інших помічних наук. За розмірно короткий час свого існування здобула вона вже такий засіб практичних та доцільних метод, вироблених великими й авторитетними дослідниками, а перевірених і знормалізованих у центрах наукової дослідчої праці на сотнях тисяч, ба, міліонах живого людського матеріялу, що підносити сьогодні якісь сумніви або застереження в цьому напрямку це що найменше непорозуміння.

(Далі буде.)

З кіна.

Кіно „Касіно": „Симфонія серць".

По німецьки фільма ця називається простіше „Велике кохання". Можливо, що цей заголовок торкається не любовної історії, яку тут бачимо, а великого почування бідної старенької мами, що роками жде на поворот свого сина з неволі. Ця віденська фільма зі славною Ганзі Ніле і Тімігом не має нічого банального. Акція розвертається в ній поволі, ступень за ступнем, розбуджуючи зацікавлення, наче у добрій пєсі. Приходять моменти, свідомо підготовані що кажуть здогадуватися зовсім іншого ходу дальших подій, ніж їх бачимо і ці несподіванки дуже приємні. Коли порівнюємо таку фільму з подібними американськими, бачимо від першого погляду її величезну перевагу. Вона побудована на знайомости людської психольоґії, дає цікаві типи вистудіовані до подробиць і оминає тих банальних розвязок, які кожний пересічний кіновий бувалець відгадує вже в половині фільми.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Дописи.

БУЧАЧ.

Надзвичайні Заг. Збори рух. Т-ва „Сокіл" в Бучачі, відбулися в неділю дня 12. VIII. 1934 р. в домі Т-ва „Українська Бесіда" в Бучачі. Головною причиною скликання Надзвичайних Заг. Зборів було те, що в наслідок резиґнації з головства голови Т-ва побр. С. Винницького, та виїзду з Бучача двох членів Старшини Т-ва — склад Старшини остався здекомплетований і нездібний до дальшої праці. По звіті Старшини Т-ва за час від останніх Заг. Зборів себто від 22. IV. 1934. — та звіті контрольної комісії, яка поставила внесок на уділення абсолюторії уступаючій Старшині Т-ва, виявилася слабка дискусія, в якій порушувано справи звязані з життям Т-ва. Найбільш болюче представляється фінансова сторінка Т-ва, бо Т-во має досить великі видатки, головно від хвилі вступу Секції копаного мяча „Буревій" до У. С. С., а вплив касові Т-ва дуже малі. Головою Т-ва вибрано знову побр. С. Винницького, чим Заг. Збори зазначили, що мотивів, які спонукали побр. Винницького зрезиґнувати з головства, Збори не взяли під увагу. В склад новообраної Старшини Т-ва війшли: побр. Гафтович Тарас, заст. голови, Крижанівський Осип, дир. Хархаліс Микола, Бартків Микола, Чорний Іван — як члени. Як заступників вибрано: посес. Олексину Стефанію і побр. Хомуту Василя. Назагал життя в Т-ві не розвивається так, як повинне би, — головно через недостачу людей охочих до трошки інтенсивнішої праці.

Нова лік. канцелярія. З початком серпня ц. р. отворив в Бучачі свою лікарську канцелярію, другий лікар-українець Остап Воронка.

Заходом „Секції Молоді" при Філії Т-ва „Просвіта" в Бучачі, відбулися в неділю, дня 12. VIII. 1934 р. в салях „Міщанського Братства" — вечерниці під кличем „Шануймо народню кошу". — Мала це бути між іншим мінтурна — на зразок ревії підчас Конґресу „Союзу Українок" у Станиславові, ревія жіночих національних одягів — питомих поодиноким селам бучацького повіту. Назагал вечерниці вдалися. Було богато гостей із поблизьких та дальших сторін повіту та кілька осіб з сумежних повітів.

СПОРТ.

УКРАЇНА — РЕКОРД.

Змагання відбудуться в неділю 19. ц. м. в год. 11 передполуднем на ґрині 26 п. п. на Клепарові.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Коломия:

18. VIII. „Корневільські Дзвони".
19. VIII. „Товаріщ".
20. VIII. „Зачіпка Острога".
21. VIII. „Мазепа."

Станиславів:

22. VIII. „Товаріщ".
23. VIII. „Королева кіна".
24. VIII. Ельга.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Різнородностей.

Понеділок, 20. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Вівторок, 21. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Кіна.

АПОЛЬО: „Небесні птахи".
АТЛЯНТИК: „Нападниста бідняка".
ВАНДА: „Сержант X" і „Фліп і Фляп як вломники"
КАСІНО: „Симфонія серць".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бадь білих лежечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Ґергардт" і ревія.
МІРАЖ: „Затроєні душі."
МУЗА: „Касанова".
ПАН: „Пригода на Лідо" і „Радіостація В. П. Н.
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: Бастер наварци пива" і ревія.
РАЙ: „Пат і Паташон як композитори".
СВІТ: „Двійник" і „Жінка з Монте Карльо".
СОНЦЕ: „Подумм, що погасає" і ревія.
СТИЛЕКЕ: „Ніч у Каіро" і ревія.
ХІМЕРА: „Тайна білого пенда" та „Романс секретарки".
ЮТІХА: „Підводний човен ч 14 затонув" і ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 19. серпня 1934.

Відень (506,8) 20·05 Симфонічний концерт. 22·00 Вечірний концерт, **Прага** (570,2) 7·00 Концерт, 19·05 Військова музика, 20·40 Квартет віолінчелістів, **Париж** (1649) 11·30 Органи, **Штрасбурґ** (349,2) 17·00 Концерт радіоорхестри, **Гільверзум** (1875) 14·40, 19·55 Концерт, **Рига** (511,6) 19·30 Концерт радіоорхестри, **Берлін** (356,7) 18·00 Легка музика, 20·00 Концерт **Гайльсберг** (291) 16·00 Концерт, **Кельн** (455,9) 12·00 Концерт, 18·40 Солісти, **Ляйпціґ** (382,2) 17·55 Оперетокова музика, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, 17·30 Солісти, **Осльо** (1154) 16·00 Церковний концерт, **Букарешт** (365) 18·05 Танкова музика. **Стокгольм** (426,1) 21·00 Радіоконцерт, **Будапешт** (549,5) 20·15 Опера, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Понеділок, 20. серпня 1934.

Відень (506,8) 17·05 Концерт солістів, **Брно** (325,4) 11·05 Концерт безробітних музиків, **Прага** (470,2) 15·15 орхестра джезбенд, **Копенгаген** (255,1) 15·30 Концерт, **Лятті** (1607) 17·00 Легка музика, **Париж** (1649) 20·45 Симфонічний концерт, **Штрасбурґ** (449,2) 20·30 Вечір оперетов, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт. 17·00 Танкова музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 13·25 Концерт радіорхестри, **Букарешт** (365) 20·15 Камеральна музика, **Стокгольм** (426,1) 21·00 Концерт солістів, **Рим** (420,8) 17·00 Вокально-інструментальний концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 19. серпня 1934.

8·30—10·00 Ранішня авдиція, 10·05 Богослуження, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·10 Симфонічна орхестра, 13·00 Музична гутірка 13·10 Легка музика, 13·45 Подорож довкола Польщі, 14·00 Легка музика, 14·30 Музична авдиція, 15·00 Хліборобський фейлетон, 15·15, 15·35, 16·00 Трансмісія з Варшави, 15·25 Збут хліборобських продуктів, 15·35 Народні танки, 15·45 Пересадка льну і конопель у Львові, 16·00 Концерт, 17·00 Програма на черговий день, 17·10 Концерт солістів, 18·00 Анекдоти, 18·15 Плити, 18·45 Вибух війни, 19·00 Вечірня, 19·15 Легка музика, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Концерт солістів, 20·30 Вечірний дневник, 21·02 Весела львівська хвиля, 22·00 Поштова скринка, 22·15 Спортові вісти, 22·30 23·05 Легка і танкова музика.

Понеділок, 20. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт легкої музики, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Популярна музика, 14·05 Збіжева біржа, 16·10 Весела авдиція, 16·45 Легка музика, 17·00 Авдиція для дітей. 17·15 Камеральний концерт, 17·45 Спів, 18·00 Повороот до ремесла, 18·15 Плити, 18·45 Гутірка, 19·00 Вечірня. 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Авдиція воєнна, 19·40 Військові марші, 19·50 Спортові вісти, 20·02 Світ з висоти, 12·12 Легка музика, 20·50 Вечірний дневник. 21·02 Історія одної пісні, 21·12 Популярний концерт, 22·00 Вибух війни, 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШ.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 18. серпня ц. р. кооперативам платив за:

1 кг. масла десерового	1·80	зол.
1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·65	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вперміна.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. серпня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, дьоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята пріма		за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса	„	0·85	„
„	II „	„	0·65	„
Пантарки пріма		„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·75	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція сильніша.

Осторога перед наслідуваннями!

Замісць виробів **Д-ра Еткера,** які загально признали за **найліпші,** знову продають паним дому товар сумнівної вартости в опакуванні зручно наслідуваному оригіна[illegible] Суспільність переконана, що дістає продукт, який тішиться всесвітньою славою порошок до печення **Backin** д-ра Еткера ошукують ріжнородними назвами, — які подібно звучать. Тому треба звертати велику уваг[illegible] на повижчий правно застережений охоронний знак „Ясна голова", який певно дає запоруку що має відповідні властивости придбаних артикулів. **Dr. A. Oetker.**

ОПОВІСТКИ

Замісць вінця на могилу о. Миколи Благого, парохи Галича, Деканального Асистента КАУМ-у Гал. Деканату, складає АЕп. Рада КАУМ-у — 10 зол. на УкрОДУ і 10 зол. на Фонд Воєнних вдів і сиріт.

До всіх українських трубних орхестр! Щоби показати нашому громадянству дійсний стан українських трубних орхестр, заміряє Т-во „Воля" улаштувати ще в цім році Festival українських орхестр. Запрошуємо всі українські трубні орхестри, щоби взяли участь в цім рідкім святі. Зголошення та інформації слати на адресу: „Воля" Львів, Ринок 10. II. пов.

„Можливість девалюації польського золотого" відчитає реферат инж. І. Ольховський для членів Укр. Техн. Т-ва і гостей в понеділок 27. серпня год. 18. вул. Костюшки ч. 3. **Екон. Торг. Секція.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРИЙМУ дві учениці в цілім утриманням, дешево, батьківська опіка. Зголошення Жулінського 6 д. 2. 195 1—1

„РАЙ ДИТИНИ", Львів, Рутовського 1., поручає дитячі убрання, плащики і приписові шкільні мундурки. Ціни крізові. Замовлення виконується в 24 год. 193 1—3

РЕСТОРАН при пл. Юра 3 з причини недуги продам або піднайму разом з обстановою і посудиною на догідних умовах. 186 1—1

ДЛЯ САМОСТІЙНИХ пань або панночок співмешкання з харчем. Адреса в адмін. „Діла." 190 1—3

Читайте „Діло"!

ТРЬОХМІСЯЧНИЙ КУРС КРОЮ та шиття розпочинає 1-го вересня Стефанія Монцібович, Львів, Хмільовського 15. 133 2—3

ПРИЙМУ УЧЕНИКІВ (ЦІ) на станцію Опіка здоровий хвоч, близько авад. гімназії і школи Шашкевича. Фортепян дома. І. Рудницький, Львів, св. Тереси ч. 2 Б. II. п. м. 6. 153 2—3

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95 тел. 26. 120 11—7

ШУКАЮ МОЛОДОЇ ІНТЕЛІҐЕНТНОЇ особи до ведення господарства при старшій пані на селі. Ласкаві зголошення: M. Lipnicka maj. Ostrów, p. Troscianiec, powiat Łuck, Wołyń. 179 2—3

ДЛЯ УЧНІВ (НИЦЬ) ГАРНИЙ ПОКІЙ з харчем або без. Вул. Антонія 3, м. 5 Інформації в книгарні „Рідної Школи". 180 2—3

ШКІЛЬНІ ЩИТИКИ найсолідніше ф-ма П. Ковдовська, Академічна 22, Заведення Гафтін. Понад 100 штук великий опуст. 166 а 2—4

ОГОЛОШЕННЯ ЧИТАЧІВ

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА"** Львів, Зіморовича 17. 148 3-15

Спортове приладдя й одяг купують наші спортовці тільки у своїй кооперативі **„ПЛАСТ"** Львів. Сикстуська 29, — Городецька 95. тел. 26. 1632 тел. 26.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол.	0.35
„ одношпальтовий в тексті і повинних	„	0·60
„ на першій сторінці	„	0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол.	0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„	0·10
шукаючі праці	„	0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 221 (13.766). Львів, вівторок 21. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Величавий успіх Гітлера.

БЕРЛІН, 20. 8. ПАТ. Вчора відбулося загальне голосування в Німеччині. В голосуванні взяло участь 98.3 проц. виборців, управнених до голосування. Цілу Німеччину поділено на 35 виборчих округів, а ці на підокруги. Зараз по 8-ій год. рано міністри Гебельс і Фрік віддали свої голоси у виборчих льокалях у середмістю Берліна. Герінг віддав свій голос у своїй посілости коло Берхтесґаден, де лікується тепер по недавній самоходовій катастрофі. Німецький посол у Відні фон Папен приїхав до Берліна до голосування. Члени німецького посольства у Варшаві теж їздили до Німеччини голосувати. До Кельн приїхали численними поїздами німці з Бельгії і віддали свої голоси. До Аахен приїхали самоходи з німцями з Голяндії. У Кельн голосували теж моряки переїзджаючих кораблів. З Риму надійшли вістки, що німецька кольонія взяла численну участь у голосуванні на німецькім кораблі „Кобленц". У Гонк-Конгу в Китаю німці голосували на кораблі „Бремергавен". Перед палатою канцлера зібралася численна юрба людей, яка домагалася голосними окликами появи канцлера Гітлера. Канцлер показався передполуднем у вікні, а юрба уладила йому велику овацію витаючи окликами „Гайль".

При виборчих урнах сторожили пробоєвики. По вулицях їздили вантажні авта з націонал-соціялістами і голосними окликами накликували прохожих до голосування.

У Вісбаден мешканці деяких бльоків домів пішли до голосування походом. У Бресляв воєнні інваліди машерували теж походом до виборчих льокалів. Від полудня більша частина виборчих льокалів світила вже пустками, бо населення віддало свої голоси передполуднем.

Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що всіх голосів віддано 42.871.911. За Гітлером голосувало 37.806.090 (88 проц.), проти 4.813.103 (10 проц.). Неважних карток віддано 852.718.

При загальнім голосуванні в листопаді 1933 р. голосувало 43,453.000. За Гітлером 40.602.000 (95 проц.), проти 2.101.000 (4.8 проц.). Уневажнено 750 тисяч (0.2 проц.).

Інтервенція французького амбасадора у Варшаві.

ПАРИЖ, 20. 8. ПАТ. Аґенція Аваса повідомляє, що французький амбасадор Лярош інтервеніював у премієра Козловського у справі арештованих директорів у Жирардові Вермеша і Каєна. Одночасно Авас подає такий коментар: Група французького короля бавовни Буссака, яка має більшість акцій підприємства бавовняних виробів у Жирардові протестує енерґійно проти самоволі і проти арештування своїх співробітників, яке має на меті розбити польсану угоду з меншістю польських акціонарів та відібрати зрада французам. Комунікат Аваса пригадує, що ґенерального директора підприємства в Жирардові, Келера, вбито внаслідок нагінки польської преси, яка заохочувала до напастей.

В дійсності амбасадор Лярош інтервеніював 16. серпня ц. р. не у прем. Козловського, який вже 10 днів перебуває на відпустці, але в його заступника міп. Завадського. Мін. Завадський заявив амбасадорові, що арештовані директори находяться в руках судової влади, а не адміністраційної. Тому то інтервенція в тій справі не допустима.

З Парижа повідомляють, що амбасадор Лярош, згідно з вказівками свого уряду, домагався звільнити обох арештованих директорів підприємства у Жирардові. Ціла французька преса передруковує вістки аґенції Аваса і насвітлює цілий жирардівський скандал згідно з інтересами групи Буссака. Метою аґенції Аваса викликати нагінку французької преси.

Зірвання совітсько-японських переговорів.

СССР І ЯПОНІЯ ОБВИНУВАЧУЮТЬ СЕБЕ.

МОСКВА, 20. 8. ПАТ. Аґенція ТАСС оголосила комунікат про переговори між СССР і Японією та Манджурією у справі продажі східно-китайської залізниці. Комунікат пригадує хід переговорів від 2. травня 1933 р. аж до дотеперішньої стадії, коли манджурська делеґація виїхала з Токіо. Комунікат запевняє, що большевики обнизили свої домагання з 250 міліонів рублів, себто 625 міліонів єн до 100 міліонів єн (около 56 міл. рублів). Японія пропонувала спершу 50 міл. єн, а опісля підступила до 120 міліонів єн. Тими уступками большевицький уряд дав докази доброї волі, щоби тільки вдержати мир на Далекому Сході. Одначе Японія і Манджурія відкинули рішуче останні пропозиції большевицького уряду, який пішов на найбільші уступки.

Делеґація Манджу-ко покинула нараз демонстративно Токіо. Одночасно японська і манджурська преса ведуть нагінку проти большевиків, щоби таким чином приневолити СССР продати східно-китайську залізницю. Японсько-манджурська влада вважала за можливе перевести масові арештування в Манджу-ко большевицьких урядовців східно-китайської залізниці так, як це було вже в осені 1933 р. Тепер нема вже двох думок, хто відповідає за перервання переговорів.

ТОКІО, 20. 8. ПАТ. Японське міністерство війни обвинувачує СССР за орґанізування бандитських нападів на поїзди, щоби внеможливити положення японських військ у Манджурії.

МОСКАЛІ ВТІКАЮТЬ З МАНДЖУ-КО.

З Харбіна повідомляють, що між большевицькими громадянами панує переполох з приводу останніх подій між СССР і Японією. Большевицькі громадяни в Харбіні та інших манджурських місцевостях випродують з поспіхом своє майно і втікають до СССР. В останніх днях втікло їх до СССР понад 1000.

МАНДЖУ-КО ОБВИНУВАЧУЄ СССР.

З Чанґ-Чуну повідомляють, що на засіданні манджурської ради міністрів обговорено грізне положення з приводу останніх подій на східно-китайській залізниці. Міністр комунікації заявив, що слідство виявило участь арештованих большевицьких урядовців у висадженні японського транспорту муніції. Тому манджурський уряд не може далі толерувати большевицьких урядовців на східно-китайській залізниці.

Арештовані урядовці загрозили голодівкою, коли їх негайно не звільнять з вязниці.

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА ПРО ПОДІЇ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

ПАРИЖ, ПАТ. Французька преса слідкує з увагою за ходом подій на Далекому Сході. „Ле Жур" пише, що за останніх 48 годин японсько-большевицькі взаємини увійшли в гостру фазу, в якій дотепер ніколи не находилися. „Евр" пише, що Франція дуже зацікавлена ходом подій Далекому Сході. СССР є тепер дуже важливим чинником миру в Европі. На випадок конфлікту на Далекому Сході зменшилась би сила і значіння большевиків на Заході.

Журналіст Бернус у „Журналь де Деба" вважає ситуацію дуже напруженою, але не сподіється скорого вибуху війни. Бернус пише, що теперішнє положення на Далекому Сході дуже подібне до положення перед 30 роками перед вибухом російсько-японської війни. На випадок війни Владивосток відограє таку ролю, яку відограв раніше Порт Артур. СССР зволікає з війною, а Японія мабуть ще не зовсім підготована. В кожному випадку Франція не повинна вмішуватися до конфлікту на Далекому Сході. Бернус сподівається, що не дійде до французько-большевицького союзу, який міг би принести богато розчарувань на Заході, а ще більше клопотів на Сході. За деякі необдумані рішення може Франція дорого заплатити.

В. БРИТАНІЯ І ПОДІЇ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Політичні кола в Льондоні міркують, що положення на Далекому Сході матиме великий вплив на хід европейських подій з приводу переговорів про східно-европейський договір взаїмної допомоги. В Льондоні кружляють поголоски, піддержувані приятелями большевиків, про порозуміння між Німеччиною і Польщею проти СССР

Розлім в евангельській церкві.

БЕРЛІН, 19. 8. ПАТ. Міністр Фрік відкликав заборону вести церковно-політичну дискусію в пресі. Відкликання заборони стоїть у звязку з поважним розламом, який зарисувався в евангелицькій церкві в Німеччині. Після оголошення рішень другого синоду німецької евангелицької церкви, який відбувся минулого тижня, відбувся в останню середу в Берліні зїзд т. зв. віроісповідного синоду з цілої Німеччини. Рада цього синоду розглядала подібно маніфест державного синоду і поставилася до нього дуже критично. Віроісповідний синод рішив на випадок примусового прилучення до державної евангелицької церкви відлучитися від неї. Було би це новою схизмою в німецькій евангелицькій церкві Уряд рішив дати обом сторонам заєту забрати голос у пресі.

Величезний страйк.

ЛЬОНДОН, 19. 8. ПАТ. Страйк у волоконному промислі в Америці заповідається на величезні розміри. Робітничі союзи вовняного, шовкового і трикотажового промислу рішили піддержати страйк у бавовняному промислі і також розпочати страйк 1. вересня. Якщо до того прийде, застрайкує коло 600 тисяч робітників

Три смертні присуди.

ВІДЕНЬ, 19. 8. ПАТ. Військовий трибунал засудив на смерть одного гітлерівця за участь у нападі на віденську радіостацію 25. липня ц. р. 13 інших учасників нападу засуджено на досмертну вязницю. В Інсбруці військовий суд засудив на смерть двох гітлерівців за те, що перевачковували з Німеччини вибухові матеріяли.

Щасливий лет у стратосферу.

БІЛГОРОД, 20. 8. ПАТ. В суботу в год. 2.30 попол. осів на полях коло села Зеновіє недалеко югославянсько-мадярсько-австрійського кордону стратосферичний бальон проф. Косінса. При осіданні помагали селяни та жандарми. Проф. Косінс та його товариш Ван-дер-Ельст переночували в директора місцевої школи. Летуни були виснажені довгим летом. Проф. Косінс заявив представникам радія у Любляні, що підчас лету у стратосферу долетів до висоти 16 км. і перевів дуже докладні наукові досліди над діланням космічного проміння. Рано розібрали бальон й оба дослідники враз з бальоном вернулися поїздом до Брюселі.

БРЮСЕЛЬ, 20. 8. ПАТ. Вістка про щасливий осідок бальону проф. Косінса викликала велику радість. Молоді бельгійські учені кружляли довший час над Австрією, Мадярщиною і Югославією та не могли осісти, бо зле ділав регуляційний прилад бальону. Учені розібравши бальон виїхали до Любляни, а опісля до Брюселі. Тут перевірять наукові прилади і щойно тоді зможуть дещо докладніше сказати про третю бельгійську подорож до стратосфери.

Перші шибениці у Львові 1914 р.

Рядки, які подаємо, надіслав нам один українець, що підчас вибуху світової війни стояв у службовому взяку в карним заведенням у Львові, званим Бригідками і мав змогу бачити на власні очі оставлену інтерфікацію, практиковану тоді австрійською владою на Богу духа винним українським населенням.

Після оголошення мобілізації віденське міністерство справедливости наказало перенести вязнів з карних заведень до Чех. Наслідком того 5. серпня 1914 р. в ночі з львівського карного заведення (Бригідок) відійшов транспорт 350 вязнів і 54 вязничих сторожів до карного заведення в Картузах біля Ічина в Чехах під ескортою 50 ландштурмістів. Автор цих рядків мусів для тих вязнів виготовити грошеві аркуші, бо урядовець від тої роботи пішов до війська, а крім того видавати харчі для 58 хорих вязнів.

Дня 10. серпня раненько питає його п. к. дивізійний військовий суд телефонічно, чи є в заведенні місце для 50 москвофілів з Жовківщини і Сокальщини. Місце було, отже коло 10. год. передпол. прийшов транспорт, зложений із 42 осіб, при асистенції вояків краєвої оборони та в супроводі властеро більшої юрби цивільних осіб, що верещали: на так москвофілів! На так!

Зачинилася брама і вояки уставили „москвофілів" на подвірі. Були між ними молоді люди і старі, мужчини і жінки, селяни та інтелігенти. Самих священиків було 7, а попри них одна жінка священика з дорослою донькою.

Шеф карного заведення, родом чех, глядів, помітно співчуваючи, своїми славянськими очима на тих нещасних, оповенірних людей, яким кров текла з босих ніг, і звелів авторові тих рядків видати їм харчі на обід, бо багато з них уже по дві доби нічого не їли. Жінку священика з дочкою велів відставити до жіночого карного заведення Марії Магдалини.

Видавши з магазину потрібні харчі, пише автор, пішов я до жидальні, де находилася жінка священика з донькою, і спитав її, чи може вона заплатити собі дорожку до заведення Марії Магдалини, щоб оминути атаки вуличної юрби, яка збиралася на вулиці під Бригідками.

— Пане, — відповіла вона — дуже радо заплачу дорожку, бо не маєте поняття, як та юрба нас наплюжила весь час від залізничого двірця аж сюди, як кидали на нас камінням, не зважаючи на священичу одежу ані на сивий волос!

Я найняв фіякра за 75 с. і завіз обі жінки до жіночого карного заведення. Тут сестра дозорчиня не хотіла їх приняти, мовлячи, що там є місце тільки для засуджених. Одначе я покликався на приказ свого шефа і залишив обі жінки в жіночому заведенні.

Мисли дні і до Бригідок приводили дальші партії „москвофілів". Аж 24. серпня в год. 8. ранком віддзивається телефон: Військовий суд наказує зробити шибеницю на подвірі, бо будуть вішати чотирьох засуджених москвофілів: 1) Антона Супликевича, 2) Семена Шпорлюка, 3) Семена Хіля і 4) Івана Хіля.

Я дав картку дозорцеві, щоби привів тих чотирьох людей до окремої келії. За годину приходить авдитор у ранзі ляйтнанта, пенсіонований австрійський прокуратор.

Веду його до келії, де находилися засуджені, і авдитор проголошує присуд: Антін Супликевич за те, що давав знаки москалям, засуджений на кару смерти через повішення. Присуд буде за годину виконаний.

Подібний присуд оголосив Шпорлякові й обом Хілям за те, що показали москалям стежку крізь ліс. Іван Хіль, 18-літній син Семена, почав судорожно плакати, що так швидко мусить зійти зі світа.

Задля виконання екзекуції прийшов незабаром священик, щоби висповідати нещасних на смерть, дальше явилися підполковник і три поручники, всі німці.

Першого повісили Супликевича, мабуть війта із Скоморох, другого Шпорлюка, а дальше Семена Хіля і його сина. Коли якийсь ляйтнант накидав останньому шнур на шию, він крикнув з плачем: „Приспіваю Богу, що я не винен"!

Після екзекуції всі три поручники прийшли до моєї канцелярії. Я не видержав і сказав тому, що сповняв ролю ката:

— Я бачив, як кат Ланг вішав у 1908 р душогуба Чабака, але ваше вішання рівилося найгіршим тортурам.

При відході поручник витягнув на прощання до мене руку. Я руки йому не подав, мовлячи: **Ihre Hand ist mit Blut beschmutzt.**

Більше старшини до вішання не приходили. Зате за другий день прийшли два кадрані з військової поліції і повісили: Івана Колесника, Василя Пезюка, Івана Ярмоловича та Олексу Бадейовського. На третій день було ще трьох повішених, але їхніх імен я собі не записав, бо не було мене в бюрі. В часі від 24. до 30. серпня повішено в Бригідках 11 осіб.

Вночі з 30. на 31. серпня зігнали на подвіря всіх вязнів, а передполуднем 31. серпня прийшло 200 поліцистів, які повели поверх 1.200 людей чвірками на головний дворець, а звідтіля на захід.

Стільки наш інформатор, що живе тепер поза границями Польщі.

ВЕЛИКИЙ ЗЕМЛЕТРУС В ЯПОНІЇ.

ТОКІО, ПАТ. В околицях Нагоя відчули великий землетрус. Залізнича комунікація перервана. Осередок землетрусу находиться 50 миль від Нагая. Населення в переполосі покидає доми і мешкає під голим небом.

ПОГРОМ ЖИДІВ НА ЛИТВІ.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що в Шавлях минулого четверга дійшло до протижидівських заворушень. 8 жидів поранили. Причиною заворушень була суперечка між жидом і аптекарем, підчас якої жид зранив аптикаря ножем у голову.

ПРИПИНЕНИЙ РУХ НА СХІДНО-КИТАЙСЬКІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

ХАРБІН, 19. 8. ПАТ. Постійні напади бандитів на поїзди на східно-китайській залізниці довели до того, що комунікація між стацією Пограничная і Харбіном перервана. Телефонічні і телеграфічні дроти перервані.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ка **ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4**
1/78

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. СЕРПНЯ 1934.

О. ГОРИЦВІТ

ЧУДАК.

— Др-р-р-р...

— Зриваюся з ліжка і біжу до телефону. Слухаю.

— Д-р Електрович? До хорого!

— Який Електрович? Тут ремісничa бурса!

— Вибачте! Це помилка!

От і вибачаю. Гарна помилка серед ночі. Дивлюся на годинник. Друга година. Північ. Кладуся назад. Годі заснути. На дворі виє Нерон. Якось здрімався.

— Бр-р-р. Калать, калать, калать...

Покотився сходами банячок. Ага! Пята година. Кафлярі збираються на будову до роботи. Пора вставати.

Зібрався, почистив черевики, застелив ліжко. А коридором: Гоп, гоп, гоп... важкими чобітьми на підковах по паркетах. Це вуйко-сторож уже йде дзвонити. І дзвонив, аж в ухах лящило. Мерця збудив би. Хвилина тиші, а там гук, стук, біганина, шамотня. Встають хлопці. Ще раз дзвінок, поснідали, і пішли до праці.

„Кільо вісімдесять цукру, девять кільо муки, смальцю два, сіль, крупи, цибуля — вже! Має вистарчити на шістьдесятьпятьох! — Сказав я до господині, видаючи харчі з бурсацького магазину.

— А що зробити з молоком? Звурдилося! — Скривилася господиня.

— Треба було так робити, щоби не звурдилося! Нечисті баняки! Візьміть у крамниці на кредит. На першого запазчу! — сказав я у дверях.

— Поліцай записав канал! — бовкнув захмурений вуйко, замітаючи коридор.

— Ваша вина! Заплатите! Вечором, щоби були фіри і зробити порядок! Треба поторгуватися з ними! — і не спиняю ходи.

Іду до себе. Під дверима чекає двох учнів.

— Собашек звихнув ногу! Що робити з ним? — питають.

— Боронся з кимсь! Нищите інвентар! Беріть під руку і ведіть до шпиталю!

Аж тепер заходжу у кімнату і сідаю до праці. Записую в книжках вохунки. Нудна і нужна робота. Усе нестає. Довги, кредити, учні не платять.

— Др-р-р-р...

— Галльо! Бурса.

— Тут пекарня! Коли можна прийти за грішми?

— Вже сотий раз видзвонюєте! Як не маю, то не маю! По першім заплачу! Поважання!

Завтра спортові змагання бурсацької дружини. В неділю концертик і кооперативні сходини. Пригадав собі і дещо позаписував. Відібрав почту і поглянув на годинник. Є десятій розправа в суді. Збіраюся до відходу. Ще раз дзвінок.

— Галльо! — Тут бурса!

— Тут склад дерева! Просимо викупити векслі, якими платили за вугілля. Ви їх жирували!

— Добре, добре, добре! — Моє поважання!

— Ви наші і векслі ваші, що ними поетові-бурсакові платили.

Накинув на себе витерту пелярину і вибіг на двір. Ще коло брами заплетив коминереві і пустився парком. Вдихнув запашне квіття акацій. Справді гарно на дворі! А чи машина. Вже не відчуваєш чару природи. Годі!

— А, а-а-а! — Гаразд братіку! — переймив мене товариш на якійсь вулиці. „Ти де тепер?" — спитав.

— У бурсі!

— Ой щаслива людина! Нічого не маєш до роботи! Часу доволі — нудиться?

— Егеж! На бороду плюю! — засміявся я і розпрощався ідучи дальше.

— Ах! Добре, що вас стрінув! — заступив мені дорогу знайомий учитель — Позичте мені 50 золотих! Приїхав жінці плащ купувати і ще дещо, тай забракло. По першім віддам!

— Немає, пане добродію!

— Та що говорите дурниці! Ви в бурсі і немаєте? Алеж, бо зробився з вас скупиндряга! Хе-хе-хе... — зареготався на всю вулицю.

Добув я йому останніх 20 золотих, що тримав батькові на житє і розпрощався. Вже недалеко суду стрінув доброго гостя.

— Сервус приятелю! Давно не бачились. Ходім на друге сніданнячко! Побалакаємо! — і тягне за рукав.

— Немаю часу приятелю! Спішуся з важною справою! Термін!

— Но, но, но! Я й не спиняю! За рік так піднесеться, що й балакати вже не схочеш!

Розійшлися ніяково. До суду вбіг у сам час. За годину вийшов і скрутив на ринок перевірити ціни на харчі. Опісля сторгував у крамничці кілька тарілок, ложок до кухні і спішу до дому. Аж напроти знайома пані. Привіталися. А вона відразу:

— О! Гарно, гарно! Просили вас на свячене і навіть не були ласкаві заглянути?!

— Не мав часу, пані добродійко! Хлопці ж у бурсі. Випадало з ними провести цю святочну хвилину.

— Ей! ви все своє, одно і те саме! Я вже говорила до чоловіка, що ви геть здивачіли!

Оправдуюся, вияснюю, пояснюю, — дарма. Кажуть, жінки не переконаєш.

— Вибираємося завтра до вас! Будете дома? — спитала іронічно.

— Буду, буду! Напевно! Будь ласка, зайдіть!

Не радо приймаю гостей, бо навіть не маю де їх примістити, тай погостити, але тут вже годі відмовитися. Тому просив. Прийшов до дому змучений і спітнілий. Аж тепер заглянув на столі своє снідання і зїв його з найбільшим апетитом. Перейшовся по кімнаті, та став роздумувати над тим, чи справді не став я тепер відлюдком і чудаком. Можливо, кілька літ не живу, а кручуся, як машина, не може бути інакше. Та вже і нерви не служили.

На столі лежали листи. Відчинив один, читаю: „Прошу приняти хлопця на безплатне удержання. Він дуже здібний! Але родичі бідаки!" А дальше: „Це скандал, що наша інституція дала змарнуватися хлопцеві!"

Добре пише громадянин! Читаю другий: „За сина залеглостей платити не буду, бо я вже давно писав йому, щоби вертався додому!"

Добре! Читаю третій: „Як не будете дальше сина тримати в бурсі, то прошу мені звернути за ці чотири місяці, що я оплачував! Як би я був знав, то був би не зачинав!"

Ще ліпше!

І так роками йшло своїм порядком. На щастя, я занедужав. Мусів вносити прохання, щоби звільнили мене і я покинув бурсу.

Маю ледви що зїсти і в що одягтися, але маю кілька годин денно для себе: читаю, пишу, займаюся культурно-освітніми справами. А мої приятелі і чужі люди повторяють:

— А то чудак! і дурень. Покинув таке безжурне місце.

Перед злукою двох театрів.

ВІДРАДНЕ ЯВИЩЕ.

Дістаємо звістку, що цими днями обі трупи наших двох найкращих театрів „Театру ім. І. Тобілевича" і „Заграви", зїхавшись у Коломиї, приняли постанову, щоби перевести злуку. Фактичну злуку сподіваються перевести вже при кінці цього місяця і цю справу доручили п. В. Блавацькому. Якщо справді з двох цих театрів утвориться один, втягнувши в себе найкращі сили, тоді можна ворожити йому кращий успіх, ніж досі.

Передовсім треба привитати відрадне явище, що самі артисти, без посторонньої помочі, приходять до пересвідчення про потребу обновити свій склад і замісць вести безплодне суперництво, обєднатися. Коли рік тому кілька артистів покинуло „Театр ім. Тобілевича" і вступило до „Заграви", вони самі і дехто з посторонніх людей гадав, що створивши окремий ансамбль, зможуть вони проявити свій талант свобідніше та повніше, коли матимуть більше ініціятиви. Такий самий погляд панував (може панує і досі) серед деяких артистів „Театру ім. Тобілевича", які хотіли би мати якнайбільше „самостійности".

ЗБІРНА СПІВПРАЦЯ.

Не знаємо, які мотиви промовили в останній хвилині за злукою. Коли це були мотиви, що мали за собою досвід, як оба театри тратять на своїй силі розєднані, то цей досвід покривається зовсім з думкою відомою віддавна театрознавцям. Театральна трупа це збір людей, які можуть проявити себе краще, чим краще вміють розділити, поміж себе ролі. Режисер, який не вміє відкрити справжніх рис таланту поодиноких артистів і з несвідомости або приватної симпатії доручає одним ролі, які надаються для других — підриває теж талант всієї решти ансамблю.

У наших нинішніх театрах, засуджених на мандрівку, панують своєрідні відносини, які мають свої великі прикмети, але доводять теж до прикрих конфліктів. Театральний ансамбль тримається тільки товариськими звязками: члени групи вибирають часто зпоміж себе управу, а авторитет управи здебільша моральний, а не оснований на матеріяльному впливі, як це буває у тих театрах, де директор є необмеженим паном. Товариська солідарність помагає у співпраці, витворює атмосферу духового порозуміння, але коли ці звязки вриваються і настає ворожнеча, театр нагадує отару.

ЗЛИДНІ І КУЛЬТУРНИЙ РІВЕНЬ.

Вже сама спроба порозуміння між двома театрами — доказ, що уявла там верх зрівноважена думка і зрозуміння власного інтересу. Саме тоді, коли економічна кріза робить щораз важчою боротьбу за прожиток, обєднання сил може бути єдиним виходом зі скрутного становища. З економічною крізою йде в парі духова. Такі чисто культурні орґанізації як театр тратять своїх прихильників часто через дуже прозаїчні причини. Коли до цих причин приходить іще арґумент, що, мовляв, театр слабий, не заслуговує за підтримку, тоді рятувати його дуже важко.

Хто знає зблизьма наші театральні обставини, той мав нагоду переконатися, що навіть серед найбільших злиднів наші кращі артисти вміли дбати за рівень театру. Бували випадки, що вони відмовлялися від обіду або вечері, щоби купити для себе якусь частину ґардероби, необхідну для даної вистави. Енерґія та запал, яку проявляють вони серед найбільше байдужої публики, заслуговують на найбільшу пошану.

ВАГА ТЕАТРУ.

Придивляючися до життя культурних людей на провінції, розуміємо вагу театру, що розбуджує навіть найбайдужніших. Багато в нас говорили і писали про ролю театру, як осередка, що поширює рідне слово в його найчистішій та найкращій формі. Добра театральна дружина напевне заохотить неодного письменника бодай перекласти чи переробити якусь вартісну пєсу. Навіть той, буцім-то, столичний Львів, що вміє спати негіршим від провінції ведмежим сном, потребує кілька разів до року кількох добрих вистав, щоби прокинутися і пригадати собі, що театр це також одна із форм культури та творчости.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

СВОБОДА.

Пригадую...

Кінець 1917 р. Як на Великдень церква, переповнена вщерть саля великого міського театру. Старі, молоді, жінки, мужчини, діти. Напружена тиша тремтить у повітрі. Тисячі очей спрямовані на сцену, пожадливих, голодних чогось надзвичайного, нервово — блискучих.

А він говорив...

... Може не кожний з вас у всій ширині охопив, зрозумів і усвідомив собі що сталось. Може не кожний з вас цілою своєю істотою пройнявся і оцінив таку важну подію, що стихійно зібрала нас сюди. Не щоби повчати, не з тим, щоби накреслювати перед вами пляни на майбутнє, говорю до вас, мої кохані сестри і брати! Матимемо час, коли зможемо уформувати нове життя. Хочу лише, може з еґоїстичним захованим у душі моїй наміром, пережити разом з вами ще раз отой момент невимовної розкоші, коли блиск свідомости болюче-солодко пронизує мозок і серце і вся істота в захваті щастя рветься у височінь, вільна від земних турбот і злиднів, почуваючи, що готова до вчинків, тільних богів... Бо нині ми, свобідні! Тюрма народів лежить у руїнищах, і кожний вязень-нарід піде від нині своїм шляхом, щасливий, вільний. Наша рідна Країна, така велика й багата, що плине молоком і медом, дасть кожному все, що йому потрібно, бо від нині ми самі правити будемо своїм життям, бо нині прийшла до нас довгождана, викохана та вимріяна Свобода!... Чи розумієте ви, що значить свобода, ота справжня свобода по сотнях літ поневолення і гнету?

Послухайте, що сказав поет:

...„Коли я зберу з цілого світу всі добрі слова, що є у людей, ніжні промови, дзвінкі пісні і кину їх, мов пташки під ясне небо;

коли зберу я всі усміхи дітей, сміх жінок, ще нікним непокривджених, пестощі сивих матерей, міцні доторки руки друга і зроблю з них нетлінний вінок на чиюсь прегарну голову;

коли я обійду всю землю і зберу всі квіти, які тільки є на землі: в лісах, на полях і лугах, у садах богачів, у глибинах вод, на синім лоні океану, коли зберу всі блискучі самоцвіти і добуду їх із глухих нетрів, із темряви глибоких копалень, видру їх із королівських корон і вух богачів, — і все це — дорогоцінне каміння і квіти зложу в одну блискучу гору.

коли зберу я всі вогні, що горять у всесвіті, всі світи, всі проміння, всі блиски, вибухи та ти-

---

Д І Л О, вівторок 21. серпня 1934.

ДМИТРО МАКОГОН 2)

ЗАКЛАД.

Приходимо до коршми й кажу вам, я таки зараз усе зрозумів. Бачу, пан радник, як у себе дома. Стара, груба жидівка, бігає як посолена, поквапно робить порядок, а її доня просто липне до мого радника. Витає його сердешно, мило всміхається, а її великі, сині очі, так і видно, аж сяють з радости. Я дивлюся на ту жидівочку й міркую: „Гарна собі дівчина, й здається, пухка як пампушок, хоч сама вона руда-руда, аж горить". А мій радник дрибцює біля неї, своїм рукам не дає ні хвилиночки спокою: то за руді кучері смикне, то по личку погладить, то знов рученьки стискає. Я дивлюся на це, а далі вже остогидло мені це залицяння й тому гукнув у їхню сторону: Ну що, радникуу, вже наситилися? Думаю, вже можемо відїзджати. А молода на це:

— А я двері замкну й ви поїдете тоді, коли я схочу.

Опісля примилюючись до радника, кинула в мою сторону:

— Зрештою ви можете їхати, коли вам так спішно, а пан радник таки лишиться.

Не було іншої ради: я мусів залишитися і на все дивитися... Пане раднику, можу розповідати все в подробицях?

— Говоріть, говоріть, нічим не вважіться. — заохочував меценаса Малинка.

— Ба, коби не був я шляхтичем, то певно все розповів би, а так не лицює мені. Скажу тільки те, що ми просиділи в тій коршмі щось дві години, а що вже там було, то доміркуйтеся, панове.

Ось чому я передше казав, що суджена пана радника мусить бути руда, бо я бачив сам, що тільки руді жінки можуть мати вплив на нього.

— В тім випадку ви грубо помиляєтесь, — боронив себе Малинка, сміючись.

— А що буде, як правда по моїй стороні? — дразнив радника меценас.

— Я даю вам те саме питання. Відповідайте!

— Якщо я помикитив, жертвую десяїь золотих Рідній Школі. А ви?

— Даю сотку.

Оба стиснули собі руки.

Рідношкільний діяч плеснув у долоні, сильно їх потер і звернувся чемно до Малинки:

— Пане раднику, коли маю зголоситися по гроші?

— До мене ні, хіба до меценаса.

— До кого, то ще побачимо! Маю на думці годину, день і місяць.

— Від сьогодні за чотири тижні.

— Гаразд, точно зголошуся.

Від тої днини радник Малинка дуже рідко показувався на „Бесіді". Був занятий своїми справами. Направляв дім, купував нову обстановку, а також виїзджав часто на провінцію. Ніхто, навіть найближчі товариші не знали про день вінчання Малинки. Точніше кажучи, знав про те тільки д-р Бігун, його шкільний товариш і довголітній приятель. Одної днини звернувся Малинка до нього з проханням:

— Слухай, Славку, я попрошу тебе одну прислугу.

— Дуже радо, говори.

— За три дні моє вінчання. Будь мені свідком, другий свідок місцевий учитель.

— З великою приємністю! А де буде вінчання?

— На селі. Поїдеш зо мною.

У день вінчання, точно в сьомій годині увечорі заїхав візник перед невеличку хату, що своїм зверхнім виглядом мало чим різнилася від інших селянських хат. Одинокий, гарно вдержаний квітник перед вікнами вказував на те, що мешканці тієї хатини люблять квіти та не жалують для них свого труду.

З фіякра висіли Малинка і Бігун. Їм назустріч вийшли з хати дві жінки: старша, середніх літ і молода, гарна чорнявка.

— Це моя суджена..., — знайомив Малинка Бігуна зі старшою жінкою.

Бігун, мов недовіряючи словам Малинки, глянув на нього коротким, допитливим зором. Побачивши його зовсім поважне, ясне обличчя, ввічливо всміхнувся і кількома банальними словами старався затерти сліди свого збентеження.

За годину в місцевій церкві відбулося вінчання, а вже три годині пізніше Малинка й Бігун сиділи проти себе в маленькій кімнаті парохіяльного дому, де мали ночувати.

— Я запримітив твоє збентеження при першому знайомстві, — заговорив перший Малинка

— Не дивуйся, ціле місто гуділо, що ти береш двадцятьлітню дівчину.

— А бачиш сам, інакше сталося. І я з цього дуже вдоволений, це кажу тобі зовсім щиро.

— А чому д-р Калинюк словом запевняв мене, що ти женешся з Олею?

— Він те саме розтрубив по місці, та правду кажучи, тоді казав правду.

— Якже це?

— Послухай! Перед двома місяцями Калинюк присікався до мене: Ходи, каже, провітритися трохи. Їду на село перевірити здоровля дітей з „Дитячого Садку". Їдь зо мною, а то заплісніеш між тими стінами.

Я поїхав. Входимо до читальні, там повно маленької дрібноти, а серед них їх учителька. Я тільки глянув на неї, тільки заговорила вона, а моє серце як навіжене затріпоталося в грудях. Скажи мені, будь ласка, ти ще памятаєш Олю Павлішину, що мешкала тому сорок літ на Микулинецькій вулиці в Тернополі? Памятаєш її?

— Пригадую собі, що ти дурів за нею. А що з нею сталося? Живе ще?

— Давно померла. Вона вийшла заміж за богослова, а всеж я не перестав її любити. Як хотів, як старався, та не міг. Саме через те я досі парубочив. І уяви собі: приїджаю до читальні й пізнаю мою теперішню несербицю... Щож ти скажеш про неї?

— Подібна до Павлішної. (Д. б.)

хі сяєва й загрозою єдиної великої пожежі всю тремтливі світи. —

то і тоді ще не зможу назвати, закінчити, возхвалити тебе. Свободо!"

І зрозуміли всі. І був несамовитий крик захоплення, шалений крик і плач і ридання. Хвилинами саля зоркотливо втихомирювалась і завмирала — і зараз, як по бурі спізнена блискавиця, нагло пронизував неспокійну тишу істеричний оклик:

— Сво-о-бода-а!

І знову зривався загальний крик і одеські і домагання:

— Говори далі!... Ще говори!..

А промовець за кулісами, притулившись лицем до лаштунків, здригаючи плечима, плакав...

. . . . . .

В Адама Олеарія, в новім описі його подорожі на Схід через Росію, написанім саме триста років тому (1635 р.), читаємо:

...„Це нарід, що живе в неволі, тяжко гарують. Ось тому в них не знайшли ми багато більше того, що на них чи при них... Їм залишають лише стільки землі, щоб вони ледве-ледве могли прогодувати себе та своїх дітей протягом року. У деяких місцевостях, де багато лісу, вони тікають у лісові пущі, потайки обробляють там ріллю, сіють, збірають зерно і закопують його в землю. Коли влада довідується про це, то зерно в них відбірають, а селян карають і бють шпіцрутами... так, щоб здерти зі спини шкіру..."

А у триста років пізніше, в серпні 1934 року, „Дейлі Експрес" пише: „Кореспондент наш біля Київа бачив мертве село, де залишилось шість осіб. Виголоднілий хлопець показував непохований труп свого батька, що вмер місяць раніше".

А ризький кореспондент „Таймса" повідомляє: „Нарком внутрішніх справ видав розпорядження своїм органам, щоби особливу увагу присвятити організації процесів проти „стригунів колосся". Хто виріже збіжа на суму поверх 50 рублів по ринкових цінах, має бути караний розстрілом або десять роками примусових робіт"...

Свобода!...

Ів. Мисик.

НОВИНКИ

— **Кара смерти за шпигунство.** Перед наглим судом у Вильні відбувся процес Мих. Роговського за шпигунство в користь сусідної держави. Роговського засуджено на кару смерти, а що президент Мосціцький не скористав з права ласки, присуд виконано.

— **Вбивник зголосився на поліції.** Міхал Дзєлендзяк, який минулого тижня у Рісні Польській поранив сокирою свою 17-літню жінку і стареньку бабусю, а опісля утік до ліса, зголосився сам на станицю поліції. Злочинець заявив, що причиною вбивства була ненависть до молодої жінки, яка не погоджувалася на забаганки свого чоловіка-збоченця.

— **Покидають дітей.** При вул. Клаїнівській ч. 4 невідома жінка залишила в брамі 6-місячного хлопчика, завиненого в лахміття. Під муром камениці при вул. Малаховського залишено кількамісячну дівчинку. Дітей віддали дільничевим урядам маґістрату.

— **Хуртовина з градом над Болгарією.** Зі Софії повідомляють, що над містечком Шумен лютувала страшна хуртовина з градом, який понищив дахи всіх хат у селі Чатово. Град був такий великий, що вбив одного селянина, а 40 селян поранив. Цілий збір збіжа і село Чатова знищені. Міністерство внутрішніх справ поспішило з допомогою нещасливим селянам.

— **Забава змії з дівчиною.** Над берегом ріки в північній Індії одна індійка залишила в хаті дволітню донечку Есодію, а сама пішла на ріку прати білля. Жах огорнув молоду матір, коли вона побачила їдовиту змію кобру, яка обвинулась довкола її донечки. Несамовитим криком закликала на поміч сусідів, але ніхто з них не мав відваги звільнити дівчину з обіймів змії. А тимчасом Есодія бавилася з коброю, яка ласилася мов кіт. Колиж індійці підійшли до Есодії та силою хотіли прогнали кобру, змія грізно засичала й індійці повтікали. Коли вже змії знудилася забава з Есодою, полізла між корчі над рікою. Забобонні індійці переконані, що дівчинкою опікуються боги, коли їй нічого не сталося.

— **Брат міказа їде в гостину до президента Рузвельта.** До Ню Йорку приїхав брат японського цісаря кн. Кая з дружиною. Після оглядин Ню Йорку японські гості поїдуть в гостину до през. Рузвельта до Вашингтону.

— **Фабрика розводів.** Окружний суд у Ризі одної днини за не цілих дві години дав розвід 137 подружим парам. Таким чином розвід одної подружої пари не тревав навіть одної мінути.

— **Зловживання директора тютюневого монополю.** В Станиславові арештувала поліція на приказ прокуратора окружного суду директора Кухарука за зловживання. Ще в травні ц. р. люстраційна комісія з Варшави перевела ревізію і відкрила крадіж грошей та фальшування касових книг. Службовичка Міцінська призналася перед комісією до крадіжі кільканацять тисяч зол., але зобовязалася гроші звернути. Директора Кухарука припинили в урядуванні, а касові книги комісія забрала до Варшави. Основна перевірка книг виявила теж зловживання Кухарука і тому його арештували.

— **На відпустах крадуть дітей.** Минулого тижня на відпусті у Кальварії коло Перемишля одній селянці з добромильського повіту згубилася між юрбою чотиролітня донечка. Нещаслива матір шукала цілий день за донечкою, але щойно вечором знайшла свою донечку з поломаними руками і ногами біля прошака. З розпуки мати збожеволіла, а прочани хотіли злінчувати нелюда-прошака, який зробив з дівчини каліку тому, щоби вимантити від прочан гроші. Поліція не допустила до самосуду і прошака арештувала. Кілька годин пізніше від прошаків відобрали малого хлопчику. Обурені прочани перестали давати милостиню усім прошакам.

— **Вкрали міліонера.** Підчас переїзду через озеро Онтеріо бандити вкрали канадійського міліонера й власника найбільшої пивоварні на світі Джона Лябатта. В авті викраденого залишили бандити картку із написом: „За 150.000 долярів віддамо вам Лябатта".

— **Дві скрині з наркотиками.** Риській поліції вдалося відкрити виїмково великий склад наркотиків. На дні двох скринь знайшли около 20 кільограмів кокаїни, морфію й опія. Вартість наркотиків обчислюють на 300 тис. золотих. Власник скринь — 82-літній старець, що вже, здається, від непамятних часів займався торговлею наркотиків.

— **Для залюблених — знижка.** Цікавий розпорядок видало міністерство почт і телеграфів Венецуелі. В будучности всі листи, телеграми й почтові пересилки між наречеными й подружами будуть коштувати половину менше як звичайні. М-ство є тої думки, що любов, це головний двигун листування... Коли залюбленим зменшиться оплату за листи, то частіше будуть писати.

— **Богослуження в літаку.** Один французький місіонар вертався літаком із Сходу до Парижа. Маючи зі собою всі потрібні посудини відправив він підчас лету Службу Божу, якій пасажири прислухувались. Це здається була перша Служба Божа в літаку.

— **Боротьба за провінцію Фу-кіен.** У китайській провінції Фу-кіен ведуться завзяті бої між комуністами й урядовими військами. Комуністи старалися опанувати місцевість Шуїку, але їх відперли. Страти по стороні урядових військ 1100, повстанців 1400 люда.

— **Катастрофа бельґійського літака.** На полі біля бельґійського міста Герс знайшли рештки військового літака, що впав підчас катастрофи. Під літаком знайшли тлінні останки обох летунів. Літак відлетів з міста Шафен на зїзд до Сен-Гібер. Причина катастрофи невідома.

— **У Манджурії нічого нового.** Пірати напали на манджурський пароплав „Інг-кон". Пароплав курсує на ріці Сунґарі. Пірати при відїзді дісталися на чердак як „пасажири", а коли вже були певні, що ніхто їм не загрожує напали на залогу, опанували корабель та зрабували, що далося. Покищо брак докладніших відомостей, але є здогад, що ограбивши корабель затопили його піати разом із усіми пасажирами та залогою.

— **Зарізаний у мішку.** Ціла Болгарія із зацікавленням жде висліду слідства, яке поліція провадить у справі „тіла в мішку". Так звуть загально трупа мужчини, якого поліція знайшла зашитого в мішку на березі одного підсофійського потока. Лікарі ствердили, що вбивство заподіяне ще перед двома місяцями, але тіло є знаменито законсервоване, бо весь час лежало на леді. Ще цікаве те, що вбивник випатрошив з трупа усі нутрощі тому, щоб зменшити процес гниття. Поліція покищо безрадна.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

СПОРТ.

УКРАЇНА — РЕКОРД 8:2 (4:0).

Україна: Бутель; Олійник, Воробець; Підлісецький, Кіцила, Якимів; Крушельницький, (Юськевич), Магоцький, Сиротюк, Мікльош, Максимів.

Товариські змагання між цими дружинами належали до доволі цікавих. Перемога України у так високім відношенні є вповні заслужена. Через цілий час мали чорно-червоні замітну перевагу. Напад комбінував добре в полі і не забував за стріл. Поміч грала без заміту. На перший плян вибився тут Кіцила, який є у повній формі, спеціяліст у грі головою; Воробець в обороні імпонував стартом до мяча і далекими, чистими викопом. Ворота для України добули: Магоцький 3, Максимів 3, Сиротюк і Воробець з карного. Для Рекорду обі лівий лучник. Суддював дуже добре п. Курцвайль. Видців поверх 1.000.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Варшавянка — Погонь 2:1 (1:1).
ВАРШАВА. Польонія — Рух 3:3 (1:1).
ПОЗНАНЬ. Варта — Л. К. С. 2:1 (1:0).
КРАКІВ. Краковія — Гарбарня 2:1 (1:0).

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Гасмонея — Чорні 1:1 (0:0).
ЯРОСЛАВ. Лехія — Огніско 2:1 (0:1).

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Коломия:

20. VIII. „Залізна Острога".
21. VIII. „Мазепа."

Станиславів:

20. VIII. „Товаріш".
22. VIII. „Коросева віна".
24. VIII. Ельга.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій

Театр Різнородностей.

Понеділок, 20. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".
Вівторок, 21. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Кіна.

АПОЛЬО: „Небесні птахи".
АТЛЯНТИК: „Нападниста біднка".
ВАНДА: „Сержант X" і „Фліп і Флап як вдомники".
КАСІНО: „Симфонія серць".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих діжечок" (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Гергардт" і ревія.
МІРАЖ: „Затроєні душі."
МУЗИ: „Касанова".
ПАН: „Погода на Лідо" і „Радіостанція В. П. Н.
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: „Бастер наварив пива" і ревія.
РАЙ: „Пат і Паташон як композитори".
СВІТ: „Двійник" і „Жінка з Монте Карльо".
СОНЦЕ: „Полуня, що погасає" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ніч у Каіро" і ревія.
ХІМЕРА: „Тайна білого пекла" та „Романс секретарки".
ЧУТІХА: „Підводний човен ч. 14 затонув" і ревія.

Закордонне радіо.

Понеділок, 20. серпня 1934.

Відень (506,8) 17·05 Концерт солістів, **Брно** (325,4) 11·05 Концерт безробітних музиків, **Прага** (470,2) 15·15 орхестра джезбенд, **Копенгаген** (255,1) 15·30 Концерт, **Лягті** (1807) 17·00 Легка музика, **Париж** (1649) 20·45 Симфонічний концерт, **Штрасбург** (349,2) 20·30 Вечір оперетки, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, 17·00 Танкова музика, **Кенігсвустерґавзен** (1571) 12·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 13·35 Концерт радіорхестри, **Букарешт** (365) 20·15 Камеральна музика, **Стокгольм** (426,1) 21·00 Концерт солістів, **Рим** (420,8) 17·00 Вокально-інструментальний концерт.

Вівторок, 21. серпня 1934.

Відень (506,8) 22·50 Популярна музика, **Прага** (470,2) 12·30 Сальонова музика, **Копенгаген** (205,1) 15·00 Данська музика, **Талін** (410,4) 20·05 Концерт радіоквінтету, **Лягті** (1807) 19·20 Симфонічний концерт, **Білгород** (439,8) 19·30 Смичковий квартет, **Берлін** (356,7) 14·15 Концерт, **Кельн** (455,9) 17·15 Популярна музика, **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 12·00 Концерт симфонічної орхестри, **Букарешт** (365) 20·15 Симфонічний концерт, **Будапешт** (549,5) 19·45 Концерт, **Міляно** (268,6) 20·45 Опера.

Львівське радіо.

Понеділок, 20. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт легкої музики, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Популярна музика, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Весела авдиція, 16·45 Легка музика, 17·00 Авдиція для дітей, 17·15 Камеральний концерт, 17·45 Спів, 18·00 Поворот до ремесла, 18·15 Плити, 18·45 Гутірка, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Авдиція воєнна, 19·40 Військові марші, 19·50 Спортові вістки, 20·02 Світ в висоти, 20·12 Легка музика, 20·50 Вечірний дневник, 21·02 Історія одної пісні, 21·12 Популярний концерт, 22·00 Вибух війни, 22·15 Танкова музика.

Вівторок, 21. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Авдиція для дітей, 13·20 Концерт, 13·35 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Гондоліер, 17·00 Скрипка П. К. О., 17·15 Камеральний концерт, 18.00 Будівельна гутірка, 18·15 Арії і пісні, 18·45 Мандрівка по Карпатах, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Трансмісія з Варшави, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Літературні хвилини, 20·15 Плити, 20·35 Польський корабель, 20·45 Вечірний дневник, 20·55 Концерт польської музики, 22·30 За кулісами зброєнь, 23·45 Танкова музика.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10.

Ч. 222 (13.767). Львів, середа 22. серпня 1934 Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щерш. 148.322
Адреса для телеграм „Діло" Львів
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається

ПЕРЕДПЛАТА В ХРНЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччо 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. ч., Румунії 130 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед ювилеєм С. У. А.

Дня 22. вересня ц. р. святкуватиме наша палестра своє ювилейне свято: десятиліття СУА. Виділ СУА. поробив усякі заходи, щоб улекшити з огляду на теперішню крізу якнайширшу участь адвокатам з родинами та аплікантам. Виділ старається про знижкові білети, як також про нічліги по знижених цінах.

Свято складатиметься з трьох частин. Перша — це академія передполуднем у салі Театру Ріжнородностей з участю найширших кругів українського громадянства. Свято відкриє п. президент СУА. д-р Кость Левицький, з реферати виголосять д-р Володимир Старосольський і д-р Маріян Глушкевич. У Президії засядуть сеніори української палестри.

Пополудні в салях „Української Бесіди" відбудуться ювилейні Загальні Збори СУА. Збори відкриє І. віцепрез. д-р Михайло Волошин. Вечером у цих самих салях відбудуться товариські сходини адвокатів та аплікантів з цілого краю. Сходини відкриє II. віцепрез. СУА д-р Маріян Глушкевич.

На це свято вийде пропамятний 16-аркушевий **„Ювилейний Альманах"**, якого друкарський склад саме тепер закінчився. Це буде перший того роду альманах в українській мові, який подасть минуле життя наших правників, як також сучасне життя нашої палестри. На це свято зїдуться всі адвокати і молоді їх наслідники аплікавти, а широкі круги нашого Громадянства візьмуть належну громадну участь в академії.

Приняття нових кооператив у члени РСУК.

Рішенням Дирекції РСУК принято в члени Товариства отсі кооперативи:

Дня 6. липня 1934:

1) „Надія", господ. спож. кооп. з обм. пор. Цвітова (пов. Бучач); 2) „Наша Правда", кооп. з обм. відп. Копитів (пов. Горохів), 3) „Самопоміч", кооп. з обм. відпов. Літиня-Грудь (пов. Дрогобич), 4) „Добра Воля", кооп. з обм. відп. Білокерниця, 5) „Нове Життя", кооп. з обм. відп. Ярчівці (пов. Зборів), 6) Господарсько-споживча Спілка, кооп. з обм. пор. Ніговичі (пов. Рудки), 7) „Українська Торговля", кооп. з обм. відпов. Богородчани.

Дня 13. липня 1934:

1) „Дім Української Молоді", кооп. з відп. уділами Львів, вул. Сикстуська 39 а, 2) „Каса Української Католицької Молоді", кооп. з відп. уділами Львів, вул. Сикстуська 39 а.

Дня 30. липня 1934:

1) „Братська Каса", кооп. з обм. відп. Ліпини, 2) Ощадн.-кред. кооп. „Братська Каса", з обм. відп. Руда (пов. Бібрка), 3) „Українська Райфайзенка", кооп. з необм. відповід. Стрільче (пов. Городенка), 4) Кред. С-ка „Самопоміч", кооп. з необм. пор. Орів (пов. Дрогобич), 5) „Українська Християнська Каса", кооп. з обм. відп. Мокротин село (пов. Жовква), 6) „Власна Поміч", кред. кооп. з обм. відповід. Милівці (пов. Заліщики), 7) „Спілка ощадности і позичок", кооп. з обм. відп. Малковичі (пов. Перемишль), 8) „Єдність", кооп. з обм. відп. Угринів (пов. Підгайці), 9) „Зоря", спож. кооп. з обм. відп. Липовець (пов. Любачів), 10) Видавнича кооп. „Хортиця", кооп. з обм. відпов. Львів, 11) Господарсько-кред. С-ка „Ощадність", кооп. з обм. відп. Баранчиці (пов. Самбір), 12) Повіт. господ. буд. і пром. С-ка „Відродження", кооп. з обм. пор. Видинів, 13) „Самопоміч", кооп. з необм. відпов. Орелець (пов. Снятин), 14) „Районова Молочарня", кооп. з відп. уділами Бірки Великі (пов. Тернопіль), 15) Госп.- спож. С-ка „Надія", кооп. з обм. пор. Голосків (пов. Товмач), 16) Щадн.-кред. кооп. „Самопоміч", кооп. з обм. відп. Шманьківчики (пов. Чортків.)

Заняли майно Рінтелєна.

БЕРЛІН, 20. 8. ПАТ. Директор безпечности в Стирії наложив арешт на майно Рінтелєна. Обложено арештом також віллю Рінтелєна у Відні та його капітали зложені в банках. Це має бути забезпеченням шкід від подій 25 липня ц. р.

Диверсійні банди в Китаї.

МОСКВА, 20. 8. ПАТ. Совітські джерела повідомляють із Шангаю, що діяльність диверсійних ватаг не обмежується тільки манджурською територією. Хунхузи граблять також пограничні провінції. На думку китайців діяльність ватаг користується мовчаливою піддержкою японської влади, творячи догідний претекст до нової офензиви в північному Китаю під покришкою конечности привернути порядок. Це значилоб, що діяльність банд спрямована не тільки проти совітських чинників.

Після нового лету у стратосферу.

БІЛГОРОД, 20. 8. ПАТ. Проф. Косінс, що перебуває тепер у місцевості Горній Бергровці висловив перед представниками преси вдоволення з відбутого лету, підкреслюючи, що осів після 13 годин лету, в часі якого осягнув висоту 16.000 метрів. Не хотів переступити тої висоти, бо не мав наміру осягнути рекорду, тільки розслідити ріжні явища, особливо рух космічних промінів. Осягнені висліди дають йому змогу витягнути дуже важні висновки, які пізніше оголосить друком.

МУНДУРКОВІ матеріяли від зол. 1·80
комплетні виправки для учениць і учнів — вивінування інтернатів і бурс закуповувати найдешевше
в Галицькім Маґазині Новин Львів, Галицька 15.

ТІЛЬКИ ПАСТЕРИЗОВАНЕ МОЛОКО „МАСЛОСОЮЗУ"

Спробуйте раз вироби „Альое", порівняйте їх з тими, яких досі вживали і виберіть ліпші. 162

Справжня чи фіктивна побіда?

Після плебісциту у Німеччині за Адольфом Гітлером.

Львів, 20. серпня 1934.

Дотеперішні статистичні числа про вислід вчорашнього плебісциту у Німеччині кажуть таке: мало право голосувати 45,968.753 осіб, голосувало 43.438.378 (94.5 прц.), за законом про злуку становища канцлера і президента голосувало 38,250.514 (себто ок. 88 прц.), проти того закону 4,257.508 (себто ок. 10 прц.), невважних голосів 871.056 (себто яких 2 прц.). У порівнанні з числами останнього загального голосування в Німеччині в листопаді мин. року — упав тепер дещо загальний відсоток голосуючих і число голосів, відданих на Гітлера. Всеж, поверх 38 міліонів, це така величезна побіда, якою не може похвалитися ні один політик, що своє прізвище кидав на терезки виборчої боротьби.

Цікава річ, що по нинішній день істнує у світі цілий політичний табор, а радше цілий фронт, складений зі солідарних у цій справі ріжнонастроєних таборів, який супроти всього, що діється у III-ій Німеччині, ставиться завжди однаково із згори готовим взориком. Призирство легковаження, обезцінення всіх подій, смішно менторський дітвацький тон, та взагалі подиву гідний неповажний підхід до політичних подій, явищ і проблем, це те характеристичне, що кидається у вічі читачам преси, обхопленої якоюсь антигітлерівською манією. Річ навіть не у фанатизмі, не в ненависті до режіму, який сварився з особистим світоглядом чи який заподіяв кривду цілій національній і віроісповідній групі, а в тій дрібці політичної обєктивности і почуття політичного реалізму, без якої кожний публіцист стає просто — смішний.

Такою смішністю вкриваються польські й жидівські публіцисти, які і на останнє голосування та на кільканадесять міліонів голосів, кинених народом на одну людину, на народнього провідника, дивляться лише як на комедію. Смішними стають ті інформатори широких верств громадянства, для яких не має значіння ані могутній національно-суспільний рух, ані такі конкретні історичні його досягнення для даного народу, як нпр. повна ліквідація племінного сепаратизму, що тяжів за державі дивоглядною устроєвою структурою кількадесяти „самостійних" німецьких країв зі своїм окремими законами, урядами і поліціями. Коли хто на історичні постаті,

зовсім незалежно від позитивного чи негативного підходу до них, глядить лише, як на якісь марсівтики, що вискочили на поверхню життя і короткий час крутяться по ній — невідомо з чиєї волі і ласки, — той не здібний взагалі аналізувати та давати синтезу політичних подій і явищ.

Ще не прийшли перші звістки про вислід учорашнього німецького плебісциту, а вже у деяких польських і західніших часописах появилися статті, які можуть читача зовсім дезорієнтувати: чи тут річ про середньо-европейську державу, до якої прецінь можна без цілих особливих труднощів дістатися на кільканацять годин безпосереднім поїздом з львівського залізничого двірця, чи мова йде про екзотичну країну, якої страхіття оглядає та переживає лише один авторітет статті і якому всі інші смертники мусять на слово вірити?! Коли нпр. читаємо, що в Німеччині „за нежного громадянина, без доказання йому вини, ба навіть без слідства, чигає смерть", то не знаємо, чи це щирий чи добросердечний, безмежна наївність автора таких ревеляцій, про ж не знають десятки міліонів громадян тої держави і сотні тисяч перебуваючих там чужинців. Так само жаль бере за того автора, який не відчуває комізму своїх слів, з яких з патосом розписується, що на фотографіях німецького канцлера „тяжко можна глядіти очі"... Як теж можна казати про принцип, що не варіє, який „втратив голос" і який віддає той свій голос лише під страхом терору, коли чейже політична партія, яка керує цілої державою, не виявлася там насильно, як чужинецький імпорт, не принесла нарешті своєї ідеології „на пістрах багнетів", як це робили московські помужбти з „пропагандою" своїх ідей на Україні, лише зародилася, росла в силу, стала найчисленнішою у народі, зібрала у своїх рядах величезний матеріяльний, інтелектуальний і моральний капітал, і легально прийшла до влади. Інша річ — методи внутрішнього правління і засоби реалізації ідеольогічних доктрин: тут більше поле до критики і застережень, згідно з особистим політичним та віроісповідним світоглядом.

Навіть найгостріший і засадничо опозиційний тон нічого спільного не має з уличною лайкою. Приклад дає англійська, найкультурніша у світі преса, яка навіть при дуже негативній політичній оцінці ріжних явищ нинішньої Німеччини ніколи не сходить з площини — оцінки політичної. І нині теж, як читаємо в останніх телеграмах, одинокий соціялістичний „Дейлі Геральд", якому загальна лінія 2-го Інтернаціоналу не дозволяє признати факт банкроцтва німецької соціял-демократії та взагалі банкроцтва німецьких політичних партій, твердить, що „вислід голосування не мають нічого спільного з дійсністю", та, що „правдива оцінія німецького народу незнана". Всі інші часописи поважно розглядають велику промову Гітлера у Гамбурзі напередодні плебісциту та рахуються з політичними наслідками вчорашнього голосування. Тими наслідками є: дальше скріплення авторитету канцлера, що дістав в руки необмежені диктаторські повновласти, затіснення його звязку з райхсвером, стабілізація внутрішніх німецьких відносин через дефінітивне усунення з черги двох проблеми наслідництва після Гінденбурга, свободи рухів на закордонному полі і т. д. і т. д. Навіть париська преса, що хворіє тепер — незалежно від хронічної протинімецької манії переслідування — на совітофільську адорацію, признає, що „скріпилася політична позиція Гітлера". („Матен").

Безперечно його позиція скріпилася. Плебісцитових цифер не будемо розглядати під кутом штудерних міркувань, що — мовляв — плебісцитовим цифрам вірити не можна, бо навіть цифри протигітлерівської опозиції сам собі виписав хитрий Гітлер, щоби надати більшої правдоподібности цілій статистиці. Німецька національна революція послугувалась вже нераз брутальними методами, які осудив цілий світ. Здобуваючи внутрішній заспокій, якого наслідком напевне булаб щедро поплила кров нинішніх правителів, вони останні вхопились метод слідства і кари, які схвилювали світ. Але зовсім що інше — фальшівництво виборчої статистики! Не треба бути непрошеним оборонцем чужої ідеольогії ані чужого народу, щоби ствердити, що хто взагалі підозріває европейський захід, що він користується східніми методами, той сам душею і тілом належить до сходу.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

Сьогодні
морожене
в цукорні
Стецькова

Заграничка політика Совітів і наука чужих мов у школах.

(УП) Із Совітської України повідомляють, що з наказу Москви у всіх школах на Україні будуть тепер вчити мови французької замісць німецької. Як видно з того, наука мови залежить від приязного чи неприязного відношення якоїнебудь держави до Совітів. Раппальський договір з Німеччиною був підставою до введення мови німецької, а тепер французька приязнь стала підставою до введення в плян навчання мови французької. А що буде, як Совіти нпр. заприязняться з зулюсами? Тоді українським дітям прийдеться вчитись мови зулюської.

„Невтомні ошуканці".

(УП) Кореспондент „Правди" зі совносовхоза Богданівка, доманевського району, одеської области пише, що 24. м. м. здав колхоз 3.600 сотнарів зерна. Здача не була така легка, бо ані директор совхозу Михаплів, ані начальний агроном Чехмановський не хотіли дати своєї згоди на таку високу хлібоздачу. За обрахунком їх обох Богданівка мала зібрати з 964 гектарів 6075 сотнарів зерна, себто по 6,3 сотнара з гектара. Сталінські комуністи (читай москалі) примусили директора перевести точніший підрахунок жнив. На підставі підрахунку директора совхоз мав залишити для себе 3276 сотнарів зерна, а урядово було призначено лише 1837 сотнарів. Сталінські комуністи перевели контролю й виказали значно більші цифри. На основі тої перевірки совхоз мусів здати 3600 сотнарів хліба для держави, а кореспондент подає, що совхоз може здати ще раз стільки. Заповіджено безпощадну боротьбу „невтомним ошуканцям, себто директорові і агрономові, що старались рятувати людей від голодової смерти. Розуміється, що цю боротьбу заповіли сталінські комуністи, себто москалі або малороси.

Товари блаватні
ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА, ПОСТІЛЬ
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 162—180 Телефон 25-55.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 22. СЕРПНЯ 1934.

ДМИТРО МАКОГОН 3)

ЗАКЛАД.

(Докінчення.)

— За мало подібна. Вона та сама, як оті дві рожі, що лежать на столі. Те саме волосся, ті самі очі, уста, голос, ціла стать, навіть той самий маленький чорний перчик під правим оком. Побачивши її, я затремтів усіми моїми старечими нервами, а почування мої, вже приспані, може й забуті, нагло бухнули наново молодечою силою. Ти може в душі смієшся з мене, може й не розумієш мене, бо й справді в нашому віці...

— Дійсно не розумію тебе! Чомуж ти оженився з її мамою, а не з нею?

— Так мусіло бути! Видно, така вже Божа воля. Після моєї першої поїздки з Калинюком я приїздив до цього села дуже часто. Майже що-дня. Все приводив для дітей всякі дарунчики, а властиво я приїзджав до їх учительки. Оля, бачиш, як я вкоротці довідався, це рідна внука Павлівни, ось і тому оця точна схожість з її бабцею. Її мама, вдовиця по учителеві — він згинув у визвольній війні — й обі вони, мама й донька, пробиваються як можуть крізь життєві злидні бо крім тієї хатки й одного шматка поля, жадного іншого маєтку, ні пенсії не мають.

Малинка закурив папіроску і говорив далі:

— Я пізнав Олю, тому й щодня її відвідував. Як Оля була в „Світлиці", ми обоє, я й мама, сиділи в городчику й забавлялися розмовою. Вкоротці ми запріятелились і ставилися до себе наче рідні. Хоч я не вискалував досі своїх почувань словами, але запримітив, що мама й донька вигляють мене дуже радо й тому вважав, що саме освідчини будуть тільки формальним актом. Все таки й на ту формальність треба було рішитися. Але я, старий консерватист, задумав тримятися старого звичаю. Тому три тижні приїхав я до села й не повертаючи навіть до читальні, заїхав впрост перед добре знану мені хатину. Оксана, себто жінка моя, наче очікуючи мене, сиділа в городчику. З собою мав я велику китицю рож, сховану в пуделку, що виглядало, як звичайний пакунок. Про ті пакунки знало вже ціле село, а вже найбільше знала їх оця маленька дрібота в читальні.

Пані Оксана, побачивши мене з пакунком під пахою, поспитала вдоволено:

— Пан радник не були в читальні?

— Не був, — кажу — сьогодні хочу вперед з добродійкою поговорити.

Ми сіли таки в городчику на лавочках й почали розмову. Звичайну собі буденну, нудну розмову, що певно не цікавила ні мене, ні моєї співбесідниці. Час минав, а я всеж не міг рішитися. Вкінці, після довшої перерви, я злегка заторкнув Олю словами.

— Бідна моя Оля, — каже Оксана, а в той мент з її очей покапали сльози. — Вона вже від двох літ заручена. Її Олесь гарна душа й любить її, дуже любить. І вона за ним поживляється, як та пташечка в клітці. Кохаються мої голубята, та тим коханням завдають ще більшого жалю собі й мені. Олесь перервав студії, кидається на всі боки, тепер уже рік тинається по лекціях, хоче конче заробити денний гріш, щоб докінчити студії, а тут усе йде йому, як з каменя. А я не можу йому в нічому помогти...

В тій хвилині в моїй душі повстає нагалий переворот. Я вливаюся в її великі, запалені очі і мов загіпнотизований, повільно, не спішучись, розпаковую свої білі рожі, передаю їх збентеженій Оксані й прошу її руки. І в тій хвилині, як я подаю мені правицю підносив до своїх уст, прибігла в городець Оля.

— Це твій будучий батько, дитино, — сказала Оксана, вказуючи на мене.

— Тяточко, любий тяточко, — залебеділа дівчина, кинулась мені на шию й палко поцілувала мене в лице.

От і бачиш, чому я оженився з Оксаною. Дякую Богові, що так воно сталося, бо я певен, що це сталося добре.

— А тож ти з молодятами зробиш? — поспитав Бігун.

— За місяць зроблю весілля, потім вишлю Олеся на студії.

— Чи Оля знає про те?

— Ще не знає, а то задусила би мене зі щастя.

Приятелі клалися на спочинок.

— Скажи мені, Славку, ти вже добре придивився моїй дружині? — запитує Малинка.

— Знаєш, що кілька годин глядів на неї.

— Ти чув про мій заклад з Карденьким?

— Чув. І раджу тобі занести 100 зол. „Рідній Школі".

— Себто, на твою думку, моя жінка...

— ...русява, — докінчив Бігун. Це мій осуд, але можуть бути й інші осуди. А ти чейже знаєш Карденького! Та він готов тобі цілу комісію до хати привести. А навіщо цього? А так з „нагоди вінчання" зложиш 100 зол. і все в порядку.

Малинка стиснув Бігунові руку

— Дякую за добру раду.

Два дні пізніше, меценас Карденький тріюмфував на „Бесіді". Він самопевно говорив:

— Бачите самі, який я добрий психольог. На це я дав непохибний доказ. Стережіться мене, панове, як вогню.

Приявні подивляли психольогічний хист Карденького, а радник Малинка також не протестував, тільки добродушно всміхався.

Епископ Гойдич на службі денаціоналізації своїх вірних.

„КУДИ ВЕДЕШ НАС ВЛАДИКО?!"

Два дні тому помістили ми звістку про нефортунний виступ пряшівського греко-кат. епископа Гойдича в справі шкільництва на українській частині Словаччини. Ми писали про це під знаком запиту, самі сумніваючись у правдивість отриманої звістки, бо не могли повірити, щоби церковний достойник причинився до денаціоналізації своєї пастви. Тимчасом у найновішому числі ужгородського „Українського Слова" находимо на цю тему цілу статтю. Вона настільки характеристична для дивоглядних тамошніх відносин і таке яскраве світло кидає на гірку долю українського народу, що опинився був під мадярським кнутом і терпить по нинішній день від здеморалізованих мадярським режімом власних достойників, що вважаємо за доцільне передрукувати її.

ЕПИСКОПСЬКА ЛАТИНКА.

„В 14. ч. „Русского Слова", — читаємо там — офіціяльного органу пряшівської епархії, з дня 1. серпня ц. р. оголошує його редакція, латинкою словацької абетки (сік!) „Открытое письмо Его ексцелленції к. г. Президенту". В згаданім письмі скажиться владика на словакізацію нашого шкільництва та подає при тім головні причини, чому то він бажав би собі „до русскаго села русскую школу". Признаючи в засаді сильну денаціоналізацію українського народу словацькими школами, ми не можемо оминути голосу нашого найвищого церковного достойника, щоби при тій нагоді не вглянути глибше в причини цього невідрадного явища на Східній Словаччині.

СКАЧИ ВРАЖЕ, ЯК ПАН КАЖЕ...

По державнім перевороті в 1918 р. пряшівський консистор перебрав своє церковне шкільництво, до основ змадяризоване, як і духовенство та учительство. В такім критичнім часі не появилася на Пряшівщині ані одна визначніша особа зпоміж духовенства, коли не згадувати доривочного побуту крижевацького еп. о. Д. Нярадого, що зуміла би зопікуватися тим шкільництвом та як слід зрозуміти його вагу в національно-культурнім і політичнім житті нашого народу. Така додатня сторінка як свої школи, була для тодішніх її винародовлених представників „табула раза". Їм було зовсім байдуже, чи дітей нашого народу, до якого вони не признавалися і яким погорджували, будуть учити його рідною мовою, чи словацькою: мадярський національний шовінізм негував одну й другу. Вони жили надією на поворот мадярів, а їх голови не обтяжували інші думки. Коли мадяри не приходили, вони змушені обставинами зачали з недовірям зживатися з новими порядками, а деякі з них засвідчили свою „льояльність" до нової держави введенням до церковних шкіл словацької мови навчання. Такий поступок не видавався їм зовсім дивним, бож вони таку саму функцію сповняли і за старого режіму. Так вони розуміли пословицю: „На чиїм кони їдеш, того й пісню співай".

ВИХОВУВАННЯ МОЛОДІ У ПРОТИНАРОДНЬОМУ ДУСІ.

В тім часі, коли це робилося в „долині", гр.-кат. консистор у Пряшеві почав виховувати в духовній й учительській семинарії вже нову генерацію, не менше ворожу до свого власного народу, як і попереднє. І це зрозуміле. Чого не мали у своїх душах учителі, того не могли передати і своїм ученикам. Не дивниця, що вже деякі молодші учителі заводять в церковних і державних школах словацьку мову, бо „в такім язиці — говорили вони — як нас вчили в препарандії, не можемо осягнути в науці успіху, а простим язиком ніхто в школі не вчить". Решту доповнили шкільні інспектори при помочи „Словацької Ліги" та при національнім індиферентизмі нашого духовенства з консистором включно. (Честь виїмкам!).

В такій „ідеальній згоді" було би ішло й далі, якби міністерство шкільництва не видало в останнім році розпорядку, що учителі з руським дипльомом, які вчать у школах зі словацькою мовою навчання, уважаються некваліфікованими і як такі будуть діставати 75 проц. основної платні, а від 1934 р. лиш вже 50 проц. Учителі счинили крик, бо постанови міністерства захитали їх існування.

ОРИГІНАЛЬНИЙ „ПАТРІОТИЗМ".

Щойно тепер, перший раз в повоєнних часах, зродужується в цілім консистові „патріотизм русскої школи". Суть цього „патріотизму" дізнаємо, коли послухаємо, як його розуміє пряшівський владика у своїм „отвертім письмі" до президента республіки. Наводимо в оригіналі:

„Holowna pričina seho počtitelnaho pisma mojeho ne jest denacionalizacija russkaho naroda na Slovakii ž vuščaho" (sic!) але „v našej Vostočnoj Cerkvi veliku rol' hrajet pri Bohoslušenijach — kantor (от де собака зарита. Прим. Ред.); virniki velikimi žertvami vybudovali sebi školy v kotrych by vvučovali takije učiteli, kotory razom budut ispol'ňati i kantorskija funkcii. Ale teper ne možut polučity porjadnaho pivco-učitel'a ibo školy naši, v čisto russkich selach može v 70%-ch vyhološeny za slovacki školy — hdi russkij diplom imijuščij i kantorstvo znajuščij učitel' ne možet vyučovati, ibo značitel'no zniženyj plat dostavajet, roki jemu do penzii ne zač'sl'ajutsja".

(Якби не це „але", могли би спокійно словакізувати, як і дотепер. — Прим. Ред.).

„МЕТЕОР".

Льогічно виходить, що коли би рим.-кат. епископи в порозумінні з міністерством шкільництва завели в одній із словацьких учительських семинарій науку канторства для українських учеників гр.-кат. обряду, тоді по думці бажань епископа, була би остаточно вирішена справа нашого шкільництва на Словаччині. Ми аж тепер бачимо наглядно, яку національну еволюцію перебули представники гр.-кат. церкви на Словаччині за 15 літ демократичних засад в республіці та чому наше шкільництво під їх омофором опинилося в такім фатальнім положенні. Пряшівський епископ заявляє публично, що йому не йде про денаціоналізацію нашого народу на Словаччині, а лише про канторство. О, Преосвященний Владико! Ви за сильно задивилися у своїй „русскій ревности" в епархіяльний „метеор", про який писало „Русское Слово" в 30. ч. з 9. вересня 1932 р.: „Особа епископа Новака в исторіи епархіи нашей является заблеснувшим пред очами нашими метеором, который в темнотѣ был свѣтлостію, был помочником, потѣшителем многотерпящему русскому народу, а послѣ войны скоро оставил епархію и внѣхал", але не „в чужину", як писав Ваш орган, але до Будапешту, бо чужиною став для нього „многотерпящій русскій народ" з тою хвилиною, коли його землю залишив останній мадярський жандарм.

А тому знеможений вже до краю своїм „помочником и потѣшителем многотерпящій русскій народ", запитує Вас прямодушно: **„Куди ведеш нас Владико, во імя Господне?"**

Що волите?

Чи заплатити кілька золотих премії — за обезпечення вашого мешкання від крадежі з вломом у

в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20,

чи втратити кілька тисяч золотих, — якщо вломники обікрадуть Ваше необезпечене мешкання?

Після німецького плебісциту.

ГОЛОСИ АНГЛІЙСЬКОЇ ПРЕСИ.

ЛЬОНДОН, 20. 8. ПАТ. Обговорюючи політичні цілі, висловлені в промові Гітлера перед плебісцитом „Дейлі Телеграф" пише, що коли такі є справдішні цілі націонал-соціялістичної Німеччини, то можна цьому тільки приклеснути. Відродження господарської сили Німеччини є важливим чинником оздоровлення цілої Европи, а останні заяви виказали, що спроби осягнути ту ціль побільшенням визатків на зброєння зовсім не зменшили, навпаки побільшили промислову крізу в Німеччині.

„Дейлі Кронікль" підкреслює значіння сладку числа голосів, що заявилися за Гітлером. Одначе всі часописи стверджують, що у висліді голосування Гітлер здобуває в Німеччині абсолютну владу.

„Дейлі Мейль" запитує, який вжиток зробить Гітлер з повновластей, які тепер має.

„Дейлі Геральд" стверджує, що вислід голосування не має нічого спільного з дійсністю, додаючи, що справжня опінія німецького народу невідома.

ГОЛОСИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

ПАРИЖ, 20. 8. ПАТ. За опінією всієї преси, німецький плебісцит не дав таких вислідів, яких дожидали його організатори. Не додаває він нічого і не дає Гітлерові нічого нового.

„Еко де Парі" стверджує газіт, що Гітлер перервав гру, бо плебісцит мав би значіння тільки тоді, якби його вислід свідчив про зменшення авторитету Гітлера.

„Пті Журналь" стверджує, що проти Гітлера виявилася досить сильна опозиція у великих містах і промислових осередках.

„Матен" думає, що популярність Гітлера в масах захиталася, одначе зміцнилася його політична позиція.

„Фігаро" пише: Увесь німецький нарід здивується актом відваги, на який здобулася меншість. Вислід голосування наближить Гітлера до Райхсвери.

Приготовляють безперервний лет з Америки на Україну.

(УП) Як повідомляє українсько-американська преса, український летун Петро Тулігович з Ню Арку задумує відбути весною на другий рік безперервний перелет літаком з Америки на Україну. Він працює вже три роки як фаховий летун в Америці. Тулігович, сам українець, уродженець Америки, має тепер 24 роки. Після лету він поверне назад в Америку і займеться вишколом українсько-американської молоді в модерному летунстві. Власних засобів на фінансування перелету йому не вистане, отже він сподіється, що українське громадянство йому допоможе в цьому ділі добровільними пожертвами.

Протимосковські настрої в совхозах Київщини.

(УП) Московські „Ізвестія" з 8. ц. м. приносять довшу статтю на повищу тему. Виявилось, що господарка в совхозах Київщини не стоїть на висоті завдань „соціялістичного будівництва") (читай: московської експльоатації). Директори совхозів і начальники політвідділів пляново змевшували дані про урожай, щоби мати змогу задержати хліб для селян. При хлібозачі допустилися деякі начальники „обману на шкоду держави", а керовництво трестом покривало ті обмани, чи як там кажеться „протидержавні тенденції", видаючи розпорядки на шкоду держави. Слідча комісія викрила всі ті „непорядки" і видала такий присуд: директорові київського бурякового тресту висловити гостру догану за недбайливість при виконуванні плану хлібозачі. Вправді його здалося виключити з партії та зняти з роботи, але за його заслуги для організації тресту вистане йому догана. Дальше поріпено виключити з партії та віддати під суд директора совхозу Корійка, а начальникові політвідділу цього совхозу висловити догану та звати з роботи. Начальникам політвідділів при райгородському та андрушівському совхозі висловлено гостру вагану за невиконування обовязків. І все те кари на українців за „протидержавні тенденції".

Московська пропаганда і голод.

(УП) Англійська преса займається в останньому часі положенням на Україні. Англійці з природи річи є дуже недовірчивий нарід і мусять про правдивість чогось найперше переконатися, щоб аж повірити. Англійська опінія поділилась на дві частини. Ліва частина обстоює за большевиками і вірить большевицьким сплетням про те, що голод на Україні це німецька видумка. Права частина ставиться до большевицьких звідомлень з застереженням і на основі своїх інформацій переконана, що голод є, хоч частинно й вона ще сумнівається в це. З цього бачимо, як далеко стоїть англійська опінія під большевицьким впливом.

На Совітській Україні.

ЗА СКРИПНИКА ВИКИДАЮТЬ ЩЕ Й ТЕПЕР З ПАРТІЇ.

У київських „Вістях", органі Всеукр. Центр. Вик. Комітету, з дня 16. серпня ц. р. читаємо між іншим такий заголовок: „Націоналіста-дворушника виключено з партії". А під цим визовним заголовком бачимо ось який текст: „Минуле критика Овчарова — антипартійна націоналістична діяльність. Перебуваючи на роботі особистого секретаря Миколи Скрипника, редактором журналу „Критика" — він був оборонцем і пропагандистом націоналістичних поглядів Скрипника. Його твір „Скрипник і радянська література" — суцільний наклеп на ленінську національну політику партії. Після суворої догани з попередженням Овчарова надіслали на низову роботу, щоби він на практичній роботі довів щирість свого розриву з націоналістами й відданість генеральній лінії партії. Останнім часом Овчаров працював секретарем партійного комітету славгородської М. Т. С. Але на цій роботі він не довів своєї відданості партії, не мобілізував комуністів і безпартійних працівників Моторно-Тракторних Станцій на ліквідацію проривів, ігнорував соціялістичне змагання та партійне виховання членів і кандидатів партії".

Далі читаємо, що в часі чистки Овчарова з партії викинули. З цього бачимо, що дух Скрипника ще не викорінений і не зліквідований у лавах КП(б)У. Скрипниківців далі переслідують диким дивом за націоналізм, так немов би Скрипник був колинебудь націоналістом.

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ПРИЗОВ ДО ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

У „Вістях" з 15. серпня читаємо на тему призову до лав червоної армії таке:

„8. серпня у „Вістях" оголошено наказ Народного комісара оборони Союзу РСР про призов до лав робітничо-селянської червоної армії громадян народження 1912 року. Вся підготовна робота, як і саме проведення призову — важливіша політична кампанія. Йдеться бо про проведення такої підготовної роботи, якоб забезпечила поповнення лав славетної червоної армії гідними синами нашої великої, могутньої соціялістичної батьківщини.

„Одним із важливіших завдань у підготові до призову є організація справи так, щоб до лав червоної армії не потрапив жаден клясово-чужий елемент.

„Червоноармієць — син трудового народу. Це значить, що тільки пролетарі колгоспники, трудящі, заслуговують на право носити велике, почесне і відповідальне звання червоноармійця, що тільки їм можна довірити зброю оборони нашої соціялістичної батьківщини.

„Складання списків, їх ретельна перевірка — відповідальнша робота. Тут всі організації і, насамперед, місцеві ради повинні виявити велику пильність. Треба зрозуміти, що тільки за умов дуже ретельного підходу до кожної кандидатури, за умов високої революційної пильности, залучення широкої громадськости можна забезпечити, щоб жаден чужак не потрапив до лав червоної армії.

„Червоній армії потрібне письменне поповнення. Молодий робітник, молодий колгоспник, трудящий, прибувши в червону армію, повинні бути підготовані так, щоб в найкоротший час опанувати високу і складну техніку зброї оборони Радянського Союзу. На цей бік справи, — на ліквідацію малописьменности і неписьменности, — треба звернути, отже, особливу увагу. Час, що залишився до початку призову, дає цілковиту змогу багато дечого зробити в цьому напрямку.

„Червоній армії потрібне фізично-здорове поповнення. Насамперед йдеться про охоплення маси призовників нормою значка „ГПО". Але ясна річ, що не зважаючи на великий інтерес до здачі норми на „ГПО", самопливом така справа не дається. Тут треба розгорнути велику розяснювальну, організаційну роботу, треба мобілізувати на цю справу відповідні сили. А сили ці є в кожному районі, в кожному місті.

„Торік ряд районів надавали ряду призовників місця до санаторій, до будинків відпочинку. Цю практику треба застосувати і цього року, з тією лише відмінною, щоб вона набрала ширшого розмаху. Там, де є можливість, можна, скажімо, організувати спеціяльні одноденні будинки відпочинку. І ряд інших можливостей можна і треба використати.

„З досвіду минулих років видно, що в окремих місцях місцеві радянські органи не виявляли потрібної уваги до таких питань, як організація і устаткування призовних пунктів, утворення червоних кутків тощо. Окремі райвиконкоми і міськради при тому виходили з того, що обладнання призовного пункту, справа, мовляв, військомату. Безперечно кожен військомат тут, як у всій підготовній роботі, так і проведенні призову, повинен проявити максимальну ініціятиву і організованість. Але підготова до призову в усіх її деталях — справа не тільки військоматів. За підготову до призову відповідають і партійні, і радянські, і професійні, і комсомольські організації.

„В кожному колгоспі, селі, на кожному підприємстві треба широко пояснити призовникам і їх родинам про ті пільги, які надаються родинам червоноармійців і про ті заходи, які вживають радянські органи до осіб, що порушують закони про пільги родинам червоноармійців.

„Жадна армія в світі не оточена такою любовю, такою увагою міліонів трудящих, як наша рідна червона армія. Воно цілком зрозуміло. Наша армія — армія диктатури пролетаріяту, армія, яка захищає інтереси країни будованого соціялізму, яка бере найактивнішу участь в соціялістичному будівництві.

„Підготуймо молодого пролетаря, колгоспника, трудящого, які підуть до лав червоної армії, до приняття на себе великого звання червоноармійця соціялістичної батьківщини. Кожен з них, ідучи до лав червоної армії, повинен добре зрозуміти, що він дістає велику честь носити звання червоноармійця, що на нього покладаються відповідальні і почесні завдання в боротьбі за справу соціялізму, якою керує наша комуністична партія, наш вожд товариш Сталін".

Читаючи повищі рядки треба собі усвідомити, що большевики не тільки так пишуть, але й так роблять. У них червона армія тепер у центрі уваги передовсім з огляду на назріваючий конфлікт на Далекому Сході.

Український фармерський зїзд в Америці.

(УП) З Америки повідомляють, що там у фармерських колах ведеться тепер дискусія над скликанням спеціяльного українсько-фармерського зїзду та заложення станової фармерської української організації, яка заступалаб станові інтереси фармерів. Число українських фармерів сягає до кільканацять тисяч. Точно невідомо, скільки їх є. Такий фармерський зїзд мав би також завдання, сказати українському громадянству, скільки українських фармерів є в Америці. Загально панує думка, що більшість українців в Америці займається промислом і торговлею, а значно менше рільництвом.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 22. СЕРПНЯ 1934.

НИКУЛАЄ ДОРІАРКУЛ. 5)

ЗІ СТОЛИЦІ СТЕПАНА ВЕЛИКОГО

(Докінчення.)

VII. ГАДЖҐАДАР.

Ідемо до Гаджґадару. Веде нас п. Давид Ґрінберг, мій сусід, купець, зовсім на жида не схожий. Високий, голений, як сам Вільсон.

Ідемо полями. Гарні жита і пшениці. Кукурудзи вже сапають. Ясна весняна днина. Жайворонки співають. Ідемо і йдемо, а Гаджґадару ніде не видко.

— Деж той Гаджґадар, пане Ґрінберг?

— Зараз буде, зараз, — відповідає.

Ідемо ще пару хвилин. Поле всюди рівненьке. Аж тут нараз наче яма, балка, а в ній церква. Приходимо ближче. Церква обведена муром і ровом і валом, наче твердиня, достоту так само, як та перша вірменська церква „замка" з того боку, на півночі від Сучави. Певно колись тут скривались вірмени перед турками. Заходимо на подвіря, — отворила нам вірменка, низька, чорна, мов циганка, з великим носом, не конче красуня. Надійшов і її чоловік, молодий німець, отворив нам двері від церкви, увійшли ми до середини... Багацтво... Грубо золочені візантійські образи... А які золотисті фелони!.. Все нам пояснює п. Ґрінберг.

Я питаю німця, як йому тут живеться.

— Ой, тяжко, — каже. — Тепер усюди біда. Я сам шлюсер, але роботи ніде не можу найти. От живемо тут і бідуємо.

— А діти у вас є?

— Дасть Біг. Що іще з дітьми серед такої нужди почати? А то всьому, всій тій страшній нужді винні ті проклятущі жиди!..

Пан Ґрінберг обертається до нас, усміхається і каже:

— Богослуження тут, у Гаджґадарі, відбувається тільки раз у році, а саме на Зелені свята, коли то сюди зїзжаються вірмени з цілої Великої Румунії, моляться тут, сповідаються, покуту відбувають, ягнята ріжуть і Богу жертвують... Варто це бачити...

— Так, так, — каже німець. Варто сюди приїхати на Зелені свята.

Даємо німцеві бакшіш, прощаємось і вертаємося до Сучави.

VIII. БУРДУЖЕНИ

Зараз за річкою Сучавою — Бурдужени. Нема більше, як три кільометри. Річка Сучава творила до листопада 1918 р. границю між Австрією та Румунією. Отже на лівому березі Молдова, а на правому Буковина. Місто Сучава лежало на самій границі. Мешканці її робили колись маєтки на контрабанді. А тепер тут богачів зовсім не видко. „Мешіґе Шоц" зійшла на пси. Чому Сучаву зовуть таки свої, ті від нашої гіри, „Мешіґе Шоц", я не знаю.

А озде за Бурдуженами у Молдові той жовтий беріг це поклад леду, клини навіяної вітром, а на тому лесі утворився незвичайно врожайний чорнозем, такий, як у вас, на Україні.

Цей вал і міст на Сучаві булував наш земляк, інжинір Гриць Гарасимович.

Цей такий гарний залізничий дворець румуни поставили на границі австрійцям на показ. — Ось бачите, ви, австрійці, які у нас двірці кладеться! — А недалеко двірця оті великі будинки це різні, в яких різали молдовських воликів, а їх мясо вантажили на залізницю і до Відня відсилали.

Передмістя Бурдужен це звичайне наше бідне буковинське село. А може ще бідніше. При вході до містечка коршма, а близько неї памятник „Монументул еройльор кизуць ин ризбой мондіял", а на памятнику виписані імена і прізвища тих героїв, уроженців Бурдужен, що впали у всесвітній війні за Велику Румунію: Василе Заїц, Іцік Шнеберг, Петре Карпюк, Мордко Айзенштайн, Берль Хайкер, Сруль Дальфен і т. д., більше жидівських імен і прізвищ, як нежидівських. Чому не так? Бо за Велику Румунію масіли жиди воювати у першій боєвій лінії... Тому їх тільки попадало.

Ідемо дальше. „Кирчума ля рай" (коршма в раю). Але то вже як будемо вертатися. Низенькі, обдерті домики з бідними, брудними, жидівськими крамничками. Запрошують нас до середини: „Пофтім, домнільор, пофтім..." (Просимо, панове).

Неділя. На вулиці стоїть громада дівчат. Про щось веселого собі оповідають, бо сміються на ціле горло сміються...

— Семене, ти чуєш, по якому вони говорять?

— Та як не чую? По українськи...

Не вірить Семен своїм вухам, приступає ближче до дівчат...

— Добрий день вам, дівчатка!

— Дай вам, Боже, здоровля!

— А ви відки, дівчатка?

— Ой, ми з далека...

— Відки?

— Геть із далека, відповідають дівчата хором і регочуться: ха-ха-ха...

— Залиши, Семене! Вони тутешні, бурдуженські. Бурдужени, українсько-жидівське містечко.

— Я б у це не вірив, колиб сам того не бачив. Таж це Молдова, стара Румунія... А ті цигани всюди трублять і трублять, що Буковину заселюють тільки самі румуни і трохи зукраїнщених румунів... А хтож їх тут, у Бурдуженах, зукраїнщив?..

— Оповідав мені сам Іларіон Берсаницький, румун з Гатни, професор румунської мови в ґімназії Степана Великого в Сучаві, що під самим Романом, містом у Молдові, є села, де румуни говорять по українськи... Вартоб це ближче розслідити...

— Аж під самим Романом? А хтож їх там зукраїнщив?

Ідемо дальше „Кирчума ля кольцу весель" (коршма у веселому кінці).

Переходимо попри чоловіків, жінок, дівчат, дітей. — усі говорять по українськи. Нема вже

Москва пробує себе ратувати.

Чим більше Москва почуває себе загроженою зі всіх боків, тим більшою стає московська рухливість в Европі й поза нею. Найбільше рухається московська дипльоматія й ГПУ. Назовні це помітно через заключення ріжних пактів ненападу, військових порозумінь, взаємних похвал заприязнених держав, а головно у збільшеній активности московських розвідчих експозитур в Европі. Все це робиться зі зненавидженими буржуазними державами, яким ще недавно предсказувалось кінець при вибуху пожежі світової революції. У парі з тим йде також робота експозитури московського уряду, комінтерну. Дипльоматія працює над створенням єдиного промосковського фронту в Европі в області політики, а комінтерн хоче створити такийже духовий фронт при допомозі культури большевизму. Одна праця йде нерозлучно з другою і цілі їхні однакові: забезпечення московської імперії від розпаду на її складові національні частини.

Дипльоматична активність Москви прямує до повного забезпечення західних границь московської імперії перед можливою військовою інтервенцією. Діяльність комінтерну має за ціль нібито боротьбу з фашизмом, а в дійсності також ослаблення протисовітського европейського фронту, чи інакше кажучи також забезпечення західних границь московської імперії перед можливою військовою інтервенцією.

З Франції почала Москва свою дипльоматичну роботу, використовуючи надзвичайну боязнь французів перед німцями. Настрашили Францію, вималювавши їй на стіні націонал-соціялістичного німецького чорта. На полі політичному вже постановлено єдиний французько-московський фронт. Рівночасно з тим встановлено також у Франції і внутрішний єдиний фронт марксизму, нібито для боротьби з фашизмом. У дипльоматії розтягнено сіти на інші держави, ворожо наставлені Москві. В діяльности комінтерну зроблено те саме. І тут починаються труднощі московської роботи.

До дипльоматичного фронту втягнено й Англію і під її омофором заставлено сіти на інші держави. Зате не вдалось втягнути Англію до комінтернівського московського фронту, як це сталось у Франції, де обєднались комуністи й соціялісти в один фронт, не зважаючи на ріжницю в догмах. За посередництвом компартії Англії запропоновано англійській робітничій партії створення єдиного фронту проти фашизму. Ця пропозиція не найшла відгуку в Англії просто тому, що Англії не загрожує фашизм. Англійці зрозуміли ціль тої московської політики, яка мала і має своїм гаслом здавна: Матушка Расея всьому міру голова. Англійці також мають давне своє гасло: Панує Британіє над усім світом. Тут почались невдачі Москви. Англійське робітництво дбає, щоби забезпечити собі панування над світом і не виказує найменшої охоти підпорядковувати себе Москві так, як це зробили французькі марксисти. При такій постановці справи стає яснішою роля Англії як протектора французько-московського братання та втягування у цю систему й інших держав Европи. Те, що для Франції є ціллю, вважається в Англії лише тимчасовою тактикою. Це виходить найкраще зі становища Англії в так званому проекті східного Льокарна, в якому вона займає місце батька, що старається погодити розсварених дітей. Їй треба уговкати поденервованих французів та взяти за чуба Москву, Німеччину та Польщу.

По невдачі в Англії кинулась Москва творити такийже фронт і в інших европейських державах. Тепер помічається московська рука в Швайцарії. І там комінтерн веде свою роботу над створенням єдиного марксистського фронту проти фашизму. В парі з тим йде дипльоматична робота московських агентів або їх трабантів-союзників над обробленням публичної швайцарської опінії в напрямі признання московської червоної імперії. Москві залежить більше на тому, щоб Швайцарія не ставила перепон при вступі Москви до Союзу Народів. І швайцарську публичну опінію взяла Москва тим, що намалювала на стіні двох чортів, італійського фашистівського та німецького націонал-соціялістичного. Привязання швайцарців до демократизму дає їм змогу без критичного розбору справи вважати Францію за остою демократизму і волі. А що Франція пішла на московську вудку, то не треба сумніватися, що туди само піде й Швайцарія вже по інерції, якщо в народі не пробудиться здоровий самозберігаючий національний інстинкт. Москва здає собі з тої спорідмености Швайцарії й Франції справу і відповідно до того працює, втягуючи Швайцарію до свого воза.

Під покровом Москви йде тепер у Швайцарії робота над створенням єдиного промосковського марксистівського фронту. Комінтерн визнає ніби вже свого давного найзавзятішого ворога соціялдемократію. Автоматично оба контрагенти маркують, що вони досі у суті нібито в нічому не ріжнилися. Автоматично припиняється боротьба за паперові догми, які були досі святими в обох чинників. Навіщож було досі грати комедію, на це питання відповіді ніхто не дає.

Вся ця робота Москви в Европі має ще й іншу сторону. Досі було так, що деякі відтоки марксистів всежтаки вважались чинником національної політики держави. Від тепер деякі з них перестають бути таким чинником, а стають по суті чинником інтернаціональної, чи краще московської політики.

Через такеж зручне московське потягнення Швайцарія правдоподібно не буде ставити перепон у принятті Москви до Союзу Народів, хоч частина швайцарської преси висловлюється гостро проти того, покликуючись на такі „високогуманні" діла Москви, як планове виголоджування України, масові висилки на певну смерть на північ та масові розстріли у льохах ГПУ.

На кого прийде черга по Швайцарії, невідомо, бо майже всі інші держави Европи відгородились від того московського комунізму.

Не забудьте, що в ресторані
„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА"
3. Мая 10. можете пообідати в абонаменті за 1·10 зол., а сніданок з 2 яєць, 2 булок, масла і кави, або чаю чи какао — коштує тільки 70 сотиків. 138 5—16

сумніву, що Бурдужени заселюють українці.

Заходимо до якоїсь кращої коршми. При головному столі сидять горожани Великої Румунії, трохи потрепані, як видко з їх лиць та очей. Сідаємо з боку. Кажемо й собі подати пляшку вина. Наливаємо собі до шклянок того Божого напитку і покаємось... Аж тут устає від великого стола румун, приступає до нас із чаркою в руці і каже по українськи: „Дайте, нехай і я з вами цокнуся! — Ми зараз по вашій бесіді пізнали, що ви наші люди... Дай вам, Боже здоровля!..."

З Бурдужен до Іцкан нема більше, як чотири кільометри. Між цими обома стаціями є подвійний шлях. Другі шини від Бурдужен до Іцкан забиті порожніми ваґонами, так само, як між Неполоківцями та Лужанами, між Жучкою та Садаґурою. Я йшов залізничим шляхом з Бурдужан до Іцкан, і читав написи на тих ваґонах, — усе там є тільки: **Essen, Düsseldorf, Köln, Breslau або Magyar Allamvasutak або K. k. Nordbahn чи K. k Westbahn чи K k. priv. Südbahn, а навіть на кількох ваґонах я бачив крейдою записане:** УНР — Якусь скількість ваґонів залишили тутки центральні держави, а більшість ваґонів заграбили вони, ці переможці, на Угорщині, як її ратували від Белі Куна. А ваґони з написами „УНР" попали їм у руки тоді, як їх славний ґенерал Задік заняв наше Покуття, помагаючи своїм союзникам. Чиж не оголошував тоді полковник Ровінару, шеф штабу ґенерала Заліка, по черновецьких ґазетах: „Добича з Покуття була велика?"...

— А чи ти знаєш, що то значать на ваґонах букви „C. F. R."?

— „Київ *фирати* ромини" (Дороги залізні румунські)...

— Ні, це „київ *фурати* ромини"... (фирати — залізні, фурати — крадені).

— Ой, це справді „київ фурати ромини на ризбой мондіял" (у світовій війні).

— Або чи не влучно зовуть вони війну своїм латинським словом „ризбой"?

Пересунений речинець позички Рідної Школи.

Як відомо, Загальний Зїзд Рідної Школи рішив звернутися до всього українського громадянства з домаганням зложити 250 тисяч зол. позички Рідній Школі на довжні грамоти по 25 зол. Як останній речинець для повної 25-золотової вплати був визначений 31. липень 1934 р.

Тому, що деякі громадяни зачали в пізнішому речинці вплачувати рати на позичку Р. Ш., яку вони підписали, а деякі щойно тепер мають змогу підписати зобовязання на позичку Р. Ш., Головна Управа постановила визначити останній речинець для вплати позички Р. Ш. *на 31. жовтня 1934 р.* Тим чином кожний, хто ще не підписав позички Р. Ш. може підписати без остраху, що спізнить речинець.

Пересунення речинця позички *уможливлює також збірні позички селянам*, які жалілися, що дотеперішній речинець позички припав якраз на передновок.

Це рішення вийде також на користь тих громадян, які підписали позичку Р. Ш., але не в силі сплатити її в повній висоті до 31-го липня 1934. р. і наслідком того їх дотеперішня вплата припала би не на позичку, а за добродійчий даток без права до звороту.

Сподіємося, що Українське Громадянство прийме з вдоволенням це рішення й масовою підпискою та точними вплатами рат заповнить правильну діяльність Рідній Школі.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

Анкета крамарів і книговодів у Львові.

В дні 29. червня ц. р. відбулася анкета крамарів і книговодів підльвівського району з таким порядком нарад: 1) збут збіжа, 2) стан боргів по 28. VI. ц. р., 3) перегляд лядових боргів, ковтових книг і ліквідаційних книг.

Присутні 83 особи з 36 кооператив і представник Р. С. У. К. інсп. Дуткевич.

Інж. Еліяшевський реферував про збут збіжа. Збут цей ще добре неналагоджений. На це потрібний капітал, який лежить у лядових боргах. Кожна кооператива повинна створити збіжевий відділ зі збіжевим фондом.

Інсп. Дуткевич обговорив докладно справу боргів. Кооперативи: Дідилів, Ерщовичі, Глуховичі і Дмитровичі зовсім не мають боргів. Вісім кооператив не припинило боргування, але повинні це зробити якнайскорше, бо боргування веде до руїни кооперативи.

Над обома рефератами відбулася широка дискусія.

Страшна стріча з медведем.

Іван і Катерина Полянчики з Головецька, біля Сколього збирали в лісі гриби і зустрілися з медведем, який кивувся на них. Іван мав сокиру в руках і почав боронитися. Медвідь покусав його по руках, так, що той випустив сокиру з рук. Тоді медвідь обнюхав його жінку, яка тимчасом зімліла, і вирвав їй кусень тіла з уда. Покусаних відставили лісні робітники до Головецька, звідки перевезли їх до Сколього, де перевязав їх лікар, а звідтіля до стрийського шпиталю. Стан їх є грізний.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна
ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА Львів, Ринок 10.

Правні поради.

Новий кодекс про зобовязання.

VIII.

ПОЗИЧКА

Позичка це договір найменше двох осіб, на основі якого віритель дає довжникові означену кількість грошей (краєвих або закордонних) або інших предметів (товарів, збіжжа), а довжник обіцює віддати йому їх. Коли довжник позичив гроші, обовязаний віддати в означеному речинці таку квоту, яку позичив. Колиж позичив збіжжа або інші предмети, обовязаний віддати таку саму кількість і того самого роду та якости теж в означеному речинці.

КОЛИ ДОГОВІР ПОЗИЧКИ ЗАКЛЮЧЕНИЙ?

Новий закон постановляє, що договір позички буває заключений з хвилиною самої згоди вірителя, а не аж з хвилиною виплати грошей довжникові. Ця постанова закону має важливе значіння, бо довжник на основі самої згоди вірителя може приневолити його судовим процесом позичити гроші або заплатити відшкодування.

КОЛИ ДОГОВІР ПОЗИЧКИ ТРЕБА СПИСАТИ НА ПИСЬМІ.

Засадничо договір позички можуть віритель з довжником заключити устно або письменно. Одначе вже позичку понад 250 зол. закон вимагає списати на письмі. Якби договору не списали на письмі, позичка буде важна. Але віритель і довжник можуть мати такі клопоти: Віритель у судовім процесі не зможе без згоди довжника покликати свідка, який ствердив би, що довжник позичив таку-то квоту грошей і приобіцяв платити відсотки. І ось коли довжник заперечить, що не позичав грошей, віритель має клопіт з доказом, що гроші позичив, бо без згоди довжника суд не буде слухати свідків вірителя.

Знову довжник не міг би навіть судовим процесом приневолити вірителя виплатити йому нпр. умовлених 300 зол., коли не має списаного договору з вірителем на письмі. Такі труднощі можуть виринути тепер для вірителя і довжника при позичках понад 250 зол., коли договору не списали на письмі. Тому при грошевих позичках понад 250 зол. довжник повинен підписати вірителеві посвідку, що гроші дістав і приобіцює їх віддати за пів року, або за рік з означеними відсотками. Коли віритель згодився позичити гроші, але не виплатив їх негайно довжникові, тоді довжник повинен домагатися від вірителя посвідки, що він погодився дати йому позичку. І ось якби віритель не виплатив позички в означеному речинці, тоді довжник може до 6-ох місяців від заключення договору судовим процесом домагатися виплатити позичку або відшкодування (стаття 433).

ДОВЖНИЙ СКРИПТ.

Такий договір позички можуть віритель з довжником списати в адвоката, означити всі умовини позички, висоту відсотків та означити речинець звороту. Це є **довжний скрипт.**

ВІДСОТКИ.

Віритель може позичити гроші за заплатою відсотків або без них. Коли при згоді з довжником не було балачки взагалі за відсотки або віритель виразно згодився позичити гроші без відсотків, тоді **позичка буває безпроцентова. Віритель може вимагати від довжника найбільше 12 проц. річно. Більші відсотки є вже лихвою. Банки можуть брати від позичок тільки 9 проц. Коли віритель застеріг собі відсотки, тоді довжник платить законні відсотки, які устійнені тепер на 10 проц.**

ПЕРЕДАВНЕННЯ ВІДСОТКІВ.

Коли довжник не платить відсотків, умовлених або законних, а віритель не домагається їх заплати, **тоді вони передавнюються по 5 роках,** а не як дотепер по 3 р. (стаття 282).

СПЛАТА ПОЗИЧКИ.

Віритель з довжником можуть означити точно час звороту позички або ні. Процентову позичку довжник може сплатити тільки в означеному речинці, хіба що віритель згодиться приняти гроші скоріше. Безвідсоткову позичку може довжник сплатити теж скоріше себто перед означеним речинцем. Коли речинця сплати позички не означено, **тоді довжник має сплатити позичку до 250 зол. за місяць від виповідження; позичку понад 250 зол. до трьох місяців.**

СПЛАТА ДОВГІВ У ЧУЖІЙ ВАЛЮТІ.

Сплату довгів, затягнених у долярах, франках і т. д. управильнює декрет президента з дня 12. червня ц. р. (Д. З. ч. 53, поз. 509), який обовязує від 7. липня ц. р. Найважніші постанови цього декрету такі:

Всі довги, затягнені у чужих грошах (долярах, франках і т. д.) **і платні у Польщі, довжник може заплатити польськими золотими** (стаття 1).

ДОВГИ В ЗОЛОТІ.

Багато довжників зобовязалося сплатити свій довг долярами, франками в золоті, або після рівновартости золотого долара чи франка. Ці довги теж сплачуються польськими золотими і то або на підставі курсу золотого франка, але вже паперового, а не золотого долара. Чому? Декрет каже, що сплата довгу в чужій золотій валюті залежить від законів тієї чужої держави, в якої грошах затягнено довг (стаття 4). Якже цю постанову треба розуміти?

У багатьох державах є тепер паперові гроші як ось у Злучених Державах, В. Британії, Японії і т. д., хоч два-три роки тому були там ще гроші з підкладом золота. Нині в Злучених Державах всякі довги в золотих долярах сплачують паперовими долярами, „доляр за доляра". Тому теж довжник у Польщі обовязаний сплатити свій довг, затягнений долярами в золоті, паперовими долярами. Одначе вже довг у золотих франках довжник сплачує або польськими золотими або паперовими франками, але по курсі золотого франка тому, що у Франції, Швайцарії і Бельгії гроші мають підклад золота.

ВЕКСЛЕВІ ДОВГИ.

Векслеві довги в чужих грошах, нпр. у долярах, затягнені перед днем 7. липня ц. р. довжник може сплатити:

1) долярами в такій сумі, яку довжник позичив, але без ніякої доплати внаслідок спадку доляра між днем, в якому віритель міг домагатися заплати довгу і днем, в якому довжник дійсно платить свій довг;

2) польськими золотими, але по курсі доляра з того дня, в якому був обовязаний довг заплатити, але його тоді не заплатив, тільки декілька днів пізніше. Таким чином векслевий довг у долярах найкраще сплачувати долярами, бо при сплаті польськими золотими довжник мусів би доплатити *ріжницю курсу доляра* внаслідок його спадку.

Різький протест Японії.

ЛЬОНДОН, 20. 8. П. А. Т. Кореспондент Райтера повідомляє з Токіо, що японський уряд запротестує перед большевицьким урядом проти оголошення в дні 18. серпня ц. р. большевицькою агенцією ТАСС проектованих цін купна-продажі та інших подробиць з переговорів про східно-китайську залізницю.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4**
1/78

АРЕШТУВАННЯ У ВАРШАВІ.

Польська преса повідомляє, що поліція арештувала в понеділок, 20. серпня ц. р. 18 членів народово-революційної організації у Варшаві за протидержавну діяльність між студентами і безробітними. Між арештованими є один ученик, шістьох студентів, шістьох безробітних, трьох робітників, один урядовець та одна урядничка. Одночасно поліція перевела ревізію в адвоката Вітолда Росьцішевського при вул. Ординацькій, в якого найшла обтяжуючий матеріял. В його помешканні поліція арештувала ще шістьох членів і враз з адвокатом відставила до арешту.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 22. СЕРПНЯ 1934.

ПЕТРО МЕЧНИК. 3)

ПСИХОТЕХНІКА

Й її роля у професійному порадництві.

§ 5. Завдання психотехніки.

Психотехніка має дві головні завдання:

1) Устійнити, який психофізичний хист необхідний у даному званні, це значить, психотехніка має розслідити й під психольогічним оглядом докладно пізнати працю й усі умовини, серед яких та праця в поодиноких професіях доконується, — і має на основі цього розсліду подати вірну й повну характеристику цих професій. Є це т. зв. **психольогічна аналіза фахів, професіознавство, або професіографія.**

2) Психотехніка має випрацювати доцільні методи, щоб розслідити й ствердити всі психофізичні здібности і нахили одиниці з тою метою, щоби було можна спрямувати цю одиницю до найбільше відповідної для неї праці.

Розслідкуючи психофізичну структуру одиниць для оцінки їх працездатности, психотехнік має вирішити:

а) котрі зпосеред кандидатів до якогось чаміченого звання є з огляду на своєрідні психофізичні риси придатні до цього звання,

б) до якого звання взагалі якась одиниця найкраще надається. В першому випадку буде це **селекція** або **конкуренційний добір,** — у другому: **вибір фаху,** або **фахове (професійне) порадництво*)**

II.

ПСИХОЛЬОГІЧНА АНАЛІЗА ФАХІВ (ПРОФЕСІОГРАФІЯ).

§ 1. Методи професіографії.

Питання: Чи дана одиниця надається до виконування якогось фаху, а далі до якого саме фаху вона найкраще надається, можна вирішити позитивно тільки тоді, коли знаємо докладно, які психофізичні прикмети потреба до виконування праці в даному фаху, до якого та одиниця наставилася, — а далі, які вимоги ставлять до працівника інші фахи, зпосеред котрих мається підібрати найбільше підхожий для психофізичної структури тієї одиниці. Найти психольогічну характеристику професійних занять — річ нелегка.

У випадку фахової **селекції,** себто вибору зпоміж більшого числа зголошених кандидатів до одного якогось конкретного роду праці, пр. до шоферства, справа ще не така дуже складна. Психотехнік має перевести психольогічну аналізу одного фаху, а саме шоферства, після психотехнічного розсліду їх придатности до вимог цього фаху, — вибрати тих, що цим вимогам відповідають. Але там, де петент шукає в психотехніка поради, **до яко: праці** він **взагалі** надається, справа ускладнюється настільки, що після перевірки своєрідних здібностей петента треба знати психольогічну характеристику **всіх,** або бодай **великого числа фахів,** щоби хист петента узгіднити з відповідною для нього працею.

А треба мати на увазі, що ріжних родів професійних занять є між людьми дуже багато. Так пр. німецька статистика професійних занять ще з 1907 р., обіймає кругло 14.000 назв, що їх підтягнено під 218 родів професій, 26 професійних груп і 6 головних ділів*). Займатися ближче основою цього поділу нам нема потреби. Всежтаки було би цікаво знати, якою дорогою психольогія устійнила характеристики бодай важніших і найбільше поширених фахів. Для загальної орієнтації згадаю тут кілька метод з тієї ділянки.

До посередніх метод належить м. і. ось яка: Працівників якогось конкретного фаху ділимо на дві групи: найліпших і найгірших. Відтак перевіряємо психольогічно їх індивідуальні здібности. Коли виявиться, що ціла група найліпших робітників має риси якогось високорозвиненого елементарного хисту або нахилу тоді, як саме того хисту або нахилу не достає у робітників другої групи, робимо висновок, що саме ця елементарна диспозиція стоїть у причиновому звязку з виконуванням праці в тій професії. Зате такі прикмети, що в обох групах знайдуться в однаковій силі, не мають очевидно ніякого впливу на висліди й успішність їхньої праці.

(Далі буде.)

*) Poradnictwo zawodowe. Berufsberatung. L' orientation professionelle.

*) Baumgarten, e. c. str. 106.

НОВИНКИ

— **Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ,** спеціялістка жіночих хворіб і положництва вернулася і ординує як досі у Львові, вул. Зибликевича ч. 51/І. пов. Тел. 105-43. 188

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 29-?

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Насс.** 33 3-3

— **З нагоди нового шкільного року.** Книгарня „Рідної Школи" Львів, вул. Сикстуська ч. 20. пригадує, що як попередніми роками так і в цьому році засобилася в усі роди шкільних книжок та в найліпшій якости шкільне та канцелярійне приладдя, бо сподівається, що всешкільна молодь тільки тут буде купувати хочби з тої причини, що весь дохід із книгарні йде на потреби „Рідної Школи". Ціни конкуренційно низькі; обслуга зразкова. Гурт і роздріб. 181 3—3

— **Вищий Музичний Інститут ім. М. Лисенка у Львові,** оголошує з днем 20. серпня ц. р. **вписи до головного заведення вул. Шашкевича ч. 5,** щодня від год. 10—12 і 15—18-тої, та до всіх філіяльних відділів, а саме: **Личаківська дільниця,** вул. Крупярська ч. 15 (школа Р. Ш. ім. князя Льва) від год. 16—18. **Стрийська дільниця,** вул. Мохнацького ч. 12 (школа Р. Ш. ім. Шевченка) від год. 16—18, **на Богданівці** (вписи покищо в головному заведенні), **Жовківська дільниця,** вул. Жовківська ч. 62 (школа Р. Ш. ім. короля Данила) від год. 16—18. — Крім науки інструментальної та сольо-співу на підставі повного консерваторійного пляну (від початків аж до концертового курсу включно) та всіх теоретичних і практичних збірних предметів, ведеться у Вищ. Муз. Інституті одно або дворічний диригентський курс, трьохрічний педагогічний курс для кандидатів до державного інституту з музики і співу для шкіл загальноосвітних, та ритмічну ґімнастику методою Жак-Далькроза (для дітей і дорослих). Вищ. Муз. Інститутові ім. Лисенка прислуговують права шкіл публичних (як залізничі карти, знижки тощо для учнів). Учні Муз. Інституту мають принести до запису останнє свідоцтво (повідомлення). Подання для знижки приймаємо тільки до 15. вересня. Початок науки дня 22. серпня. Подробиці в афішах. Усякі інформації дає секретаріят, вул. Шашкевича ч. 5, тел. 37-15. — **Виділ Муз. Тов-а ім. М. Лисенка у Львові.** 175 2-

— **Редакційні вісти.** Дня 20-го серпня вернув з відпустки головний редактор нашого щоденника **Василь Мудрий** і приступив до праці в Редакції.

— **З приводу пятьліття смерти** Якова Прося, б. адміністратора „Діла" відправиться в середу, 22. ц. м. в год. 8. ранком заупокійне богослуження в церкві св. Юра у Львові.

— **Нова програма науки в середніх школах.** У звязку з новим шкільним роком міністерство освіти видало низку розпорядків для середніх і загальних шкіл. На початку шкільного року у всіх вселюдних і середніх школах відбудуться виклади про пок. міністра Бр. Перацького. Задля цього видано окремі брошури. Середні школи одержали пригадку в справі приписаних шкільних одностроїв, які обовязують від початку шкільного року, з винятком плаща. Крім того міністерство виладило нову програму навчання для середніх шкіл 4-клясового типу. Хоча реформа обіймає покищо тільки дві кляси, буде оголошена змінена програма навчання для всіх кляс. Разом з програмою появиться інструкція про нові пляни занять.

— **Похорон убивника дир. Бабія** відбувся 19. ц. м. Як відомо, при його арештуванні після атентату знайшли при ньому документи на імя Павла Савчука. Після його смерти тіло його піддано лікарській секції, опісля разом з 18 іншими секціонованими вивезено на Янівський цвинтар. Тіла всіх 19 секціонованих зложено у спільному гробі.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купуєш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Бетмія ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

— **Львівська хроніка.** На залізничому шляху біля личаківського двірця знайшли тіло 21-літнього шевського челядника Тад. Цібецького з раною на голові. Він був глухий і можливе, що не чув гуку льокомотиви, яка його убила. — На мечу Погоні з Варшавянкою один грач зударився з грачем варшавської дружини Павлюком і зломав йому ногу. — Підчас того самого мечу впав з недалекого дерева 15-літній ученик Осип Ґувер і зломав собі хребетний стовп. — На вул. Льва Сапеги 50-літна Катерина Осінська дісталася під колеса трамваєвого воза, які відтяли їй стопу. — На вул. Городецькій авто фабрики цукорків „Бранка" потрутило Стефанію Тихович, яка тяжко потовклася в голову. — Учителька з Каміноброду пов. Замостє Пепі Маргуліес, від якої вуличні ошуканці вилурили 2.000 зол. за фальшиві брилянти, скочила з III. поверху при вул. Коперника ч. 35 і смертельно потовклася. — На трамваєвому перестанку на вул. Зибликевича якийсь молодий злодійчук приступив до Е. Барановської, перетяв швидко сцизориком ремінець її ручної торбинки, в якій находилися 104 зол. та золотий годинник і втік у бічну вулицю.

— **Краєва хроніка.** Біля Розвадова особовий потяг, що їхав зі Львова до Лодзі, убив три селянські коні, що знайшлися на залізничому шляху. — До мешкання о. Щепанського, пароха в Риботичах пов. Дрогобич, напали вечором чотири замасковані бандити і заткавши домівників револьверами, зажадали грошей. Забрали тільки 7 зол. і деякі річи загальної вартости 200 зол. і втікли. — Зі шпиталю в Любачеві вкрадено більшу скількість ґінекольоґічних інструментів і т. ін. — В Луцьку бандити вбили Авраама Ліхтера, торговця молоком, якому опісля забрали 70 сот. — В Сушні пов. Радехів стверджено випадки чевінки. — Із церкви в Ходачкові вкрали злодії ріжні цінні річи. — В Станиславові згоріли два дереляні будинки, власність гр. кат. митрополитальної курії. Шкоду обчисляють на 9.000 зол.

— **Траґічна смерть туристки.** Д-р Яніна Фрекель, 37-літна лікарка психіятричка зі Львова, вибралася 17. ц. м. з провідником у Татрах біля Закопаного на високу скалу над чехословацькою границею. Коли знайшлися недалеко своєї мети, провідник залишив її в безпечній заглибині, а сам почав лізти на верх. Нараз лікарка вихилила голову і в тій самій хвилині впав на неї камінь, стручений ногою провідника. Лікарка втратила свідомість і впала вниз. Незабаром зліз до неї провідник і знайшов її тяжко потовчену. Ратункове поготівля відставило її до шпиталю в Закопанім, де переведено негайну операцію трепанації черепу. Операція не помогла, бо лікарка наслідком ушкодження мозку померла.

— **Робот-стратостат.** Автоматичний стратостат проф. Регенера підніся до 31 км. враз з наук. мірн. приладами і там тріснув. У тій хвили не розвинувся легкопад і всі наукові мірничі прилади спали на землю неушкоджені. На думку проф. Регенера записки мірничих приладів на „роботі-стратостраті" принесуть науці куди більше користи, ніж лети учених у стратосферу. Проф. Регенер на основі записок мірничих приладів каже, що верства озона лежить не на висоті 50 км. тільки куди ближче землі. Озон має велике значіння для життя людей на землі бо затримує вбивчі, для всіх живих організмів, ультра-фіолетові проміння сонця.

— **Шість смертних присудів.** У Витці скінчився процес проти кільканадцять службовників харчевого тресту за крадіж харчів. Шістьох службовників засудили на розстріл.

— **Злінчували двох муринів.** У Тіоледо стейту Міссісіпі два мурини вбили білого американця. Муринів арештували і всадили до арешту. Юрба вдерлася до арешту, витягнула муринів, побила їх, а опісля повісила на придорожнім дереві.

Зол. 1·50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

„ЖОРНА"

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"

Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

— **Ріжні вісти.** Латвійський уряд рішив, щоби в пардових школах учили дітей англійської мови. — У Білгороді арештували мадярського банкира Рода, який був агентом Ставіського. — Канада заборонила вивозити зброю до Болівії і Парагваю. — У Лараш (еспанське Мароко) вилетів у повітря магазин муніції. 7 осіб убитих. — В районі Кіоніо (Японія) геольоги найшли поклади ніклю. — У 1933 р. американські фабрики випродукували 1,847.000 самоходів себто на 19,5 проц. менше як 1931 р. — Генрі Детердінг рішуче заперечує наче би уступив з посади директора нафтового концерну Роял-Дейч. — На Абельманівськім передмістю у Москві на місце монастиря відкривають парк культури. — У Льондоні відбуваються черговi сходини міжнародного збіжевого комітету. — Коло Одеси видобули з Чорного моря малий корабель „Алтай", 300 тон містоти який затонув у 1919 р.

Театр Ріжнородностей год. 7·30

Останні три дні грає Театр Ріжнородностей

„Якби я хотіла"

Всі мусимо побачити цю комедію.

ВІДГУКИ ДНЯ.

За потіхою.

Кожний раз, коли тільки виїзджаю зі столиці на провінцію, маю надію, що стріну когось веселого, когось задоволеного. Щоправда Львів не така дуже столиця, а Куликів не така дуже провінція, але так воно пишеться і говориться, то й я так уживаю.

Виїздив я передучора і думаю собі: хоч і збіжа дешеве, хоч і цей рік недобрий на врожай, то все таки „там" веселіше як „тут.

Не має людина стільки нагоди попсувати собі нерви, а відома річ — гумор з нервами дуже звязаний. Певно збіжа і град вибє, і суша звялить, і дощ замулить, але це все жура, що не нищить так нервів як одна коротка розмова на тему наших відносин, обставин, чи стосунків. А ще до того „перші", яких село не має, і багато-багато іншого.

Поїхав я передучора...

Стрінув одного знайомого, другого, третього і ні один не всміхається.

Аж як я сказав, що їм ліпше на селі ніж нам у місті, тоді аж зареготались.

— Кажете нам ліпше... І ви ще кажете? Пенсіоністи!? Що так дешево купуєте наші продукти, що живете в великім місті, де хтонебудь не може до вас присіктись... Розповіджте щось потішаючого.

І я що можу — розповідаю. Про ріжні наші сподівання, про ріжні знаки на землі, про ріжні отверті листи... А вони тільки рукою махають:

— Маєте що справді потішаючого, то кажіть.

Мовчу, бо не маю.

І вони не мають.

Що не запитати — все „ет".

— Кооператива?

— Ет!

— Читальня?

— Ет!

— Відносини?

— Ет!

— Врешті сам додумуюся до потішаючого.

— Як я їхав до вас, то бачив біля „могили борців" цілий гурт людей. Всеж таки можна радіти, що народ так...

— Можете радіти коли хочете, але я ні.

— Чому?

— Бо завтра на мене черга. Що дня стоїть там десять людей, а що ночі двайцять.

— А я думав...

— Не говорім про те. Стіни в мене ненадзвичайні...

Перестаємо загалом говорити і тільки думи думаєм.

— Маєш тобі! — думаю я. — Приїхав на село побачити когось задоволеного, когось усміхненого...

— Пізно вже. Хіба підемо спати?! — каже знайомий.

— Випадає — кажу я.

І йдемо.

Тоді сходить до нас одна потіха, яку ще можна мати на селі — тиша.

Ні не одна!

Має село ще другу...

Показували мені листок з вишні на якім є відбитка вужа.

Хотів, кажуть, якийсь хлопець забити гадину, а вона людським голосом до нього: „Не бий мене, я тобі щось обявлю". І зрадила йому, що як на вишневих листках буде її визерунок, тоді прийде кінець світа. Саме цього року показався на листю знак вужа.

Все таки чимсь потішають себе люди на селі...

Галактіон Чіпка.

— Соті роковини Монбляна. У Шамоні святкувала організація гірських провідників дуже святочно сті роковини смерти свого товариша Жака Бальмата Монбляна, який 1786 р. перший вийшов на найвищу гору в Альпах „Монблян". Вряд з Жак Бальматом на гору Монблян вийшов д-р Пакар. Монблян ще кількома наворотами виходив з гору Монблян, аж 100 років тому 15. серпня пропав у горах без вісти.

— Смерть торреадора-письменника. В Еспанії жалоба, бо помер славний, популярний торреадор Ігнаці Санчес Мехіас. До боротьби з биками виступав ще молодим хлопцем. Згодом дійшов до такої вправи і зручности, що за один виступ на арені платили йому 100 тисяч франків. До 1924 р. Мехіас був улюбленцем еспанців. Опісля покинув арену і всецілко почав працювати пером. Мехіас написав декілька романів і пес. У Мексику Мехіас пізнав відому танцюристку Аржентіну, з якою приїхав на гостинні виступи до Парижа. Минулої суботи імпресаріо попрохав його заступити торреадора Ортегу, як то тяжко поранено в самоходовій катастрофі. Мехіас згодився, а крім того сам вибрав собі бика, з яким мав боротися. Одначе довга перерва забула причиною трагічної смерти Мехіаса. Розярений бик вхопив торреадора на роги і пробив йому бік. Раненого Мехіаса відвезли до шпиталю, де він помер на затроєння крови.

— Нові „срібні" паперові доляри. З Вашингтону випустили нові паперові гроші, по 1 долярові і по 5 долярів, які називають „срібними банкнотами" (сілвер керренсі), тому що їх видає федеральний скарб за порукою у сріблі. Мають їх надрукувати на загальну суму 47 міліонів, у визначках по 1, 5, 10, 20 і 100 долярів. Федеральний банк має на ті банкноти стільки срібла, що дасть потрібну поруку на них, себто на 25 проц., як це ухвалив конгрес. Якби федеральний скарб видав більше таких „срібних банкнотів", то вони могли б мати бодай маленький вплив на подешевіння американського доляра за кордоном. Але 47 міліонів це для Америки дуже мала сума і тому „срібні доляри" не будуть мати впливу на курс на грошевих ринках.

— Нові гроші в Бразилії. Бразилія кацує „мілрейси", а замісце гроші під назвою „хрузейро", що матимуть по 100 центів. Центи популярно будуть називатися „тупи", за назвою одного бразилійського племени. Крузейро буде вартувати так, як тепер мілрейс, трохи більше як 6 американських центів.

— Дівчину перемінили на хлопця. У французькому місті Ліль сталася цікава подія: 16-літна панночка Генріета Аксе перемінилася дивним способом на мужчину. Вона нарікала в останніх часах на загадочні болі, так що родичі завели її до шпиталю, де визначний хірург д-р Мін ствердив, що треба конче перевести операцію. Після докомання 14 спеціяльних заходів, які вповні вдалися, з Генріети Аксе повстав Генрик Аксе. Шпиталь видав урядову посвідку про удачну операцію, наслідком якої настала зміна полу жіночого на мужеський.

— Вимогли 150 тисяч долярів. Як повідомляють з Торонто, канадійський міліонер Джон Лабат, власник великих броварів, якого зловили недавно бандити, вийшов на волю. Його родина порозумілася з бандитами і виплатила їм 150 тисяч долярів окупу, і Лабат вернувся щасливо до дому.

— Людська легковірність. Процес, який небаром відбудеться у Відні, буде цікавим причинком глупоти. Обвинувачена називається Катарина Ляглер, а пошкодована це п. Тельхер, а радше її чоловік. Перед кількома роками пізнатися пошкодована й обвинувачена. Сельхер терпіла тоді на тяжку нервову недугу й шукала поради у всяких лікарів. Ляглер легко вмовила в недужу, що на її хоробу не поможе жаден лікар, хіба „лікар душі". Вона припадково знає такого „лікаря душі", який їй може помогти. Опісля запровадила легковірну жінку до костела, здалека показала якогось священика й сказала, що це „отець Магнус", знаний чудотворець. Небаром почали приходити до пані Сельхер листи від чудотворця. Обіцювали вони їй здоровля, коли лише буде присилати „жертви". Забобонна жінка брала гроші з каси чоловіка й носила „чудотворцеві". Так було кілька літ. Тимчасом господарська скрута загострилася і Сельхер не була вже всилі платити стільки, кільки давніше. Листовно благала „отця Магнуса" знижити висоту „жертв". Але „чудотворець" був невблаганний. Жадав грошей і погрожував смертю. Цікаво, що коли лише вона посилала гроші, почувалася краще, а коли ні, її недуга збільшалася. Тому отуманена жінка свято вірила, що її життя й смерть в руках „отця Магнуса". Вкінці все виявилося. Чоловік пані Сельхер від довшого часу підозрівав, що жінка краде в нього гроші, тому взяв її на спитки. Жінка розповіла все, що знала. Тоді чоловік повідомив поліцію, а слідство виявило, що автором листів „отця Магнуса" був Ляглер. Вона видурила від своєї приятельки коло 10.000 шілінгів.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Коломия:

21. VIII. „Мазепа."

Станиславів:

22. VIII. „Товаріщ".
23. VIII. „Королева кіна".
24. VIII. Ельга.

Великий Міський Театр.

Нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.

Понеділок, 20. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".
Вівторок, 21. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Кіна.

АПОЛЬО: „Небесні птахи".
АТЛЯНТИК: „Нападниця біднявка".
ВАНДА: „Банта".
КАСІНО: „Симфонія серць".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНІК: „Чіб!" (віденська комедія), „Бадь бізих дівчеток" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Ляжені Ґергардт" і ревія.
МІРАЖ: „Затроєні душі."
МУЗА: „Касанова".
ПАН: „Пригода на Лідо" і „Радіостація В. П. Н.
ПАЛЯС: „Поцілуй мене ще раз".
ПАСАЖ: Бастер Кеатон шука" і ревія.
РАЙ: „Пат і Паташон як композитори".
СВІТ: „Цілунок перед зеркалом" і „Чотирьох утікачів".
СОНЦЕ: „Полум'я, що погасає" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ніч у Каїро" і ревія.
ХІМЕРА: „Тайна білого пекла" та „Романс секретарки".
УТІХА: „Чоловік, який вернувся" і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 21. серпня 1934.

Відень (506,8) 22·50 Популярна музика. **Прага** (470,2) 12·30 Салонова музика. **Копенгаген** (205,1) 13·00 Данська музика, **Талін** (410,4) 20·05 Концерт радіоквінтету, **Лятті** (1807) 19·20 Симфонічний концерт, **Білгород** (439,8) 19·30 Смичковий квартет, **Берлін** (356,7) 14·15 Концерт, **Кельн** (455,9) 17·15 Популярна музика, **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Концерт, **Міхен** (405,4) 12·00 Концерт симфонічної орхестри, **Букарешт** (365) 20·15 Симфонічний концерт, **Будапешт** (549,5) 19·35 Концерт, **Мілано** (368,6) 20·45 Опера.

Середа, 22. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 19·40 Радіоконцерт, **Прага** (470,2) 16·40 Концерт, **Копенгаген** (255,1) 15·30 Радіорхестра, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Концерт, 20·30 Опера, **Рига** (514,6) 16·30 Легка музика, **Берлін** 13·15 Концерт солістів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·30 Концерт для молоді, **Кельн** (455,9) 13·00 Популярна музика, **Ляйпціг** (382,2) 21·00 Вечірний концерт, **Штутгарт** (522,6 21·00 Концерт, **Букарешт** (365) 18·05 Концерт радіоорхестри, **Стокгольм** (426,1) 14·30 Концерт солістів, **Мілано** (368,6) 21·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Львівське радіо.

Вівторок, 21. серпня 1934.

6·30—7·35 Ранішня авдиція, 11·56 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти. 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Авдиція для дітей, 13·20 Концерт, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа. 16·00 Ґондоліер, 17·00 Скринька П. К. О., 17·15 Камеральний концерт, 18.00 Будівельна гутірка, 18·15 Арії і пісні, 18·45 Мандрівка по Карпатах, 19·00 Всячина 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Трасмісія з Варшави. 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Літературні хвилини, 20·15 Пляти. 20·35 Польський корабель, 20·45 Вечірний дневник, 20·55 Концерт польської музики, 22·30 За кулісами зброєнь, 22·45 Танкова музика.

Середа, 22. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Концерт, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Поштова скринька, 17·15 Концерт, солістів, 18·00 Книжка і знання, 18·15 Популярний концерт, 18·45 Трансмісія з Варшави, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Легка музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·15 Хор ревеляреів, 20·50 Вечірний дневник, 21·12 Концерт солістів, 22·00 Трансмісія з Варшави, 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·18 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·61, Париж 34·89, Берлін 208·25, Амстердам 358·35. Прага 21·97, Нюйорк кабель 5·22 1/2, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 20. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·13	зол.
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·65	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло слаба, на молоко і сметану знижкова, на яйця стримана.

Маслосоюз повідомляє, що від 22. серпня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвір'я птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята пріма	за 1 кг.	0·95	зол.
Кури I кляса	„	0·85	„
„ II „	„	0·65	„
Пантарки пріма	„	0·95	„
Качки I кляса	„	0·75	„
„ II „	„	0·60	„

Тенденція спальніша.

ОПОВІСТКИ

„Можливість девальвації польського золотого" відчитає реферат інж. І. Ольховий для членів Укр. Техн. Т-ва і гостей в понеділок 27. серпня год. 18. вул. Костюшки ч. 3. **Екон. Торг. Секція.**

Конкурс.

Надзірна Рада **Укр. Кооп. Банку у Станиславові** оголошує оцим конкурс **на посаду директора** тогож банку.

Зголошення відповідно умотивувані враз із описом життя, повнічених студій і банкової практики (відписи свідоцтв) — поперті відповідними референціями, треба слати до дня 10. вересня ц. р. на руки голови Н. Р. інж. В. Дутки у Станиславові, вул. Годуховського 46. 198 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРИЙМУ УЧЕНИКІВ (ЦІ) на станцію Опіка, здоровий харч, близько акад. гімназії і шкіл. Шановна Фортепян дома. І. Рудницький, Львів, св. Тереси ч. 2 Б. II. п. м. 6. 153 3—3

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не ашне Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 93, тел. 26. 120 12—?

ШУКАЮ МОЛОДОЇ ІНТЕЛІҐЕНТНОЇ особи до ведення господарства при старшій пані на селі. Ласкаві зголошення: M. Lipnicka maj. Ostrów, p. Troscianiec, powiat Łuck, Wołyń. 179 2—3

ДЛЯ УЧНІВ (НИЦЬ) ГАРНИЙ ПОКІЙ з харчем або без. Вул. Антоніна 3 м. 5. Інформації в книгарні „Рідної Школи". 180 3—3

ДЛЯ САМОСТІЙНИХ пань або панночок спімешкання з харчем. Адреса в адмін. „Діла." 190 2—3

АНГЛІЙСЬКОЇ нови методою Лінґвафону навчитеся у 6-ох місяцях по 2 годині тижнево. В гуртах місячна оплата 5 зол., індивідуально 25 зол. Для учнів середніх шкіл знижка. До гуртів приходжу з апаратом. З плят вправно говорять **професори англійських університетів!** Поважні зголошення до адм. „Діла" під „Англійці". 196 1—?

СИРОТА СЕМИНАРИСТКА шукає заняття при священичій родині. Зголошення слати до адміністрації „Діла" під „Енерґічна". 197 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

Вписи

на концесіонований М. О. і В. Р. однорічний курс крою і шиття та домашнього господарства з правом видавання свідоцтв. — З провінції приймаємо з цілим утриманням. — Приймаємо на трьохмісячний курс крою і шиття. — **Марія Пісарська, вул. Сташіца ч. 8/II.** 108 6—6

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3.— зол., з почт. пересилкою 3.50 зол.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденції по купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.15
шукаючі праці	„ 0·10
	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1:1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 223 (13.7(8). Львів, четвер 23. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-25.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Плебісцитові підрахунки.

БЕРЛІН, 21. 8. ПАТ. Державна управа плебісциту оголосила тимчасові кінцеві висліди голосування. Управнених до голосування було 43.473.635. Віддано голосів 43.520.710 (95 прц.): Карток з написом „так" віддано 38.362.760 (88.5 прц.), з написом „ні" 4.274.654 (10 прц.). Неважних голосів було 872.296 (1.5 прц.)

БЕРЛІН, 21. 8. ПАТ. Остаточні висліди плебісциту в самому місті Берліні представляються так: управнених 3.143.217, віддано голосів 3.020.524 (98.5 прц.). На „так" віддано голосів 2.452.620 (81.3 прц.), на „ні" 492.747 або 16.3 прц. Неважних голосів 75.157 або 0.9 прц.

Неґативні голоси
австрійської преси.

ВІДЕНЬ, 21. 8. ПАТ. Вся віденська преса оцінює вислід недільного плебісциту як поважну поразку Гітлера та доказ зростаючого невдоволення. Цей вислід осягнено при величезній передвиборчій пропаганді.

„Нвес В. Тагблят" уважає вислід голосування першою невдачею національного соціялізму. Сон про обєднання народу під знаком свастики та про Гітлера як пророка руху, який обіймав би цілу Німеччину, скінчився.

„Райхспост" принесла статтю п. з. „Мементо". Часопис запитує, чи Гітлер витягне висновок зі своєї поразки та чи зрозуміє, що натуга націонал-соціялістичного руху перейшла вже свою кульмінаційну точку та що тепер керма внутрішньої й закордонної політики мусить перекинутися в іншу сторону.

Франція посередничить
у користь Совітів.

З добре поінформованих англійських кол зачувати, що Совіти повідомили неофіціяльно Союз Народів про свою готовість вступити до Ліги Націй у вересні. Нотифікацію про намір Совітів має перевести Франція, яка виступала як посередник у вступних переговорах між совітською Росією і Лігою.

Совітський уряд, як кажуть, не хоче старатися формально за членство Ліги, доки не буде мати певности, що пакт Східного Льокарна буде підписаний. Щоби притягнути до нього Польщу, Франція навіть годиться на деякі зміни в пропонованому пакті. Кажуть також, що Франція старається намовити Польщу, щоби відступила від домагання постійного місця в Раді Ліги, щоб не утруднювати Росії дістати постійне місце.

Хмари на Далекому Сході.
Нема ніяких умов.

ТОКІО, 21. 8. ПАТ. Аґенція Ренго оголошує комунікат японського міністерства закордонних справ, який заперечує відомостям заграничних кореспондентів про те, неначе би між В. Британією і Японією велися переговори в справі політичного укладу. Ці поголоски повстали мабуть наслідком задуманої візити британських промисловців до Японії. Візита має характер виключно економічний і не має нічого спільного з політичними справами.

МОСКВА, 21. 8. ПАТ. Аґ. ТАСС заперечує вістці, яку поширює японська пресова аґенція в Тієнтсіні, що заключено тайну умову між совітським і китайським урядом. Вістка не має ніяких основ.

Нові арештування совітських урядовців.

МОСКВА, 21. 8. ПАТ. Одержано тут вістку з Харбіна про нові арештування совітських урядовців на східно-китайській залізниці на стаціях Іміянпо, Сочінце і Тайпінглін. Аґента тайної поліції білоґвардійців Костомарова, що звеважив совітського консуля в Харбіні звільнено зі служби

Реєстрація білоґвардійців.

У звязку зі ситуацією на Дал. Сході російська еміграція в Манджурії і північному Китаю переводить реєстрацію б. військових царської армії. Реєстрацією кермує отаман Пастухін, помічник Семйонова і козак Кондаков.

Японсько-китайське порозуміння.

МОСКВА, 21. 8. ПАТ. На основі інформацій з Токіо японський міністер закордонних справ заявив представникові преси, що японсько-китайські переговори доходять до успішного кінця. Японська делеґація одержала від свого представника повновласти до підписання нової умови, що торкається північного Китаю. Текст умови оголосять оба уряди в найближчих днях.

Нема дипльоматичних зносин.

ТОКІО, 21. 8. ПАТ. Аґенція Ренго повідомляє, що вістки про зірвання дипльоматичних взаємин між Совітами і манджурською республікою не відповідають дійсности хочби тому, що поміж тими двома державами нема офіціяльних дипльоматичних зносин.

МУНДУРКОВІ матеріяли від зол. 1·80
комплетні виправи для учениць і учнів — вивінування інтернатів і бурс
закуповувати найдешевше
В ГАЛИЦЬКІМ МАҐАЗИНІ НОВИН Львів, Галицька 15.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-88.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елеґант" терпентин.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

Поневолення письменства.

З нагоди першого т. зв. всеукраїнського зїзду радянських письменників і його відозви.

Львів, 21. серпня 1934.

В Совітській Україні відбувся т. зв. всеукраїнський зїзд радянських письменників. Це перший того роду зїзд. Вислідом зїзду є між іншим його відозва до „письменників, учених, художників, артистів, композиторів". Ця відозва є програмовим маніфестом зїзду. Який-же цей маніфест? — Пожалься Господи! — У ньому повно фраз і большевицьких гасел, що ні з літературою ні з мистецтвом нічого спільного не мають, але зате вони зясовують як не мож краще теперішнє положення мистецької творчости під большевиками.

„У великій сімї народів Союзу Рад — читаємо там — Радянська Україна зробила славетний марш від руїни господарства часів подвійного — соціяльного і національного — гніту, темряви і неписьменности до передової соціялістичної промисловости й великого колгоспного господарства. Квітуча радянська Україна — країна фабрик і заводів, безмежних соціялістичних ланів, країна суцільної письменности, з електросонцем Дніпрельстану, що дає животворну енергію в індустріяльні міста, в колгоспні села, в школи й університети, в дитячі села й будинки славної робітничо-селянської Червоної Армії — утворила й розвиває далі могутню соціялістичну змістом, національну формою культуру українських трудящих".

Так виглядає декоративна частина маніфесту. Це його тло. Що друге слово в ньому є брехнею підшите. Як виглядав і як виглядає цей „славетний марш" України до большевицького „щастя" — ми добре знаємо. Знаємо, як там накладали на себе руку Хвильовий і Скрипник і інші вчорашні корифеї „могутньої соціялістичної змістом і національної формою культури українських трудящих". Знаємо так само дуже добре і докладно про те, як там тепер гинуть по селах тисячі „трудящих" від кінської косатини тому, що по сколективізованих селах їдять конячу падлину. Ми це знаємо. Напевно знають це і автори відозви, радянські письменники, але пишуть щось зовсім протилежне. А чому — побачимо пізніше зі самої відозви.

А в ній далі говориться про великанські успіхи й досягнення пролетарської літератури. „Цими успіхами — читаємо — наша література зобовязана повсякденному керівництву ленінської партії і, насамперед, любимому вождю трудящих усіх країн, мудрому керівникові, уважному й чулому другові радянської літератури — геніяльному продовжувачеві безсмертної справи Леніна — великому Сталіну".

З черги спиняється відозва над українською контрреволюцією та її ролею в письменстві. „Вороги нашої батьківщини, запроданці міжнародного фашизму — стоїть у відозві — українські націоналісти, контрреволюціонери під керівництвом німецьких і польських фашистів будували і будують брудні зрадницькі пляни відриву України від великої сімї народів

СССР, що забезпечив історичне буття і розквіт Української Рад. Соц. Республіки, її господарства, культури й науки. Українські фашисти намагалися пролізти й до літератури. Комуністична партія викрила перед цілим світом наміри українських націоналістів і їх адвокатників. Комуністична партія (большевиків) України розгромила потайні кубла націоналістичної контрреволюції, їхніх підспівувачів і прихильників на чолі з переродженцем Скрипником. У цій історичній боротьбі діяла і наша письменницька зброя, звучало наше художнє слово, в яке ми вкладали всю свою ненависть до найманців контрреволюції. Ми знаємо, що своїми досягненнями за останній час українська радянська література зобовязана безпосередньому повсякденному, уважному большевицькому керовництву ЦК КП(б)У на чолі з т. т. **Косіором і Постишевим".**

Познайомившися з цими вимовними цитатами із відозви, легко зрозуміємо, яка це сила і яке надхнення показували українським радянським письменникам змальовувати теперішні положення на Україні в найрайдужніших красках, облитих „електросонцем Дніпрельстану". З наведених цитат бачимо наглядно, що там під большевицьким обухом про ніяку вільну мистецьку творчість не може бути й мови. Там поневолена душа, там замкнені уста для всякого вільного вислову думки.

„Великий Сталін — читаємо у відозві — найкращий друг і учитель радянських письменників озброїв нас єдино вірним творчим методом — методом соціялістичного реалізму, що обєднує нас на спільній політичній і творчій платформі і забезпечує найширший розвиток нашої художньої літератури".

Ось вам „віз і перевіз" цілого маніфесту чи пак відозви „першого всеукраїнського зїзду радянських письменників". Коли до того додамо, що на самому зїзді сипалися як з рога обильности слівословія на адресу Сталіна, Постишева й Косіора, то матимемо повне уявлення цього страшного гнету, який завготів під комуністичною диктатурою над українською мистецькою творчістю, зокремаж над українським письменством. На зїзді і в маніфесті автори ніяк не могли позволити собі навіть на те, щоби не зневажувати памяти Скрипника, який довгі роки робив дуже багато для розвитку т. зв. пролетарської української літератури і для її жреців-письменників. Він-же випростовував цю літературу та підтягав її до ленінізму. Нині копнули Скрипника-покійника йогож таки вчорашні вихованки, бо така була воля Постишева. Тепер нема на Україні української літератури, а є тільки поневолені комуністами мунїстичного режіму, славословій для котворці шабльонових форм славословій для котворці шабльонових форм славословій прибраних у надпсуту мату української мови, бо, як відомо, тепер там і нашу мову інтернаціоналізують, тобто засипують насильно москалізмами. Словом, тернистий шлях для українського духа і його творчих поривів!

Товари блаватні!
зовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 164—190 Телефон 25-55.

Палиця з двома кінцями.

Про охорону своїх земляків за кордоном і внутрішню національну політику.

У звязку зі зїздом закордонних поляків у Варшаві та створенням „Світового Союзу Поляків" писали ми недавно про надзвичайно важливу й болючу проблему охорони кадрів рідних братів, що перебувають довгий час на чужині, перед денаціоналізацією, розбудови їхніх культурних і матеріяльних цінностей та громадсько-політичної активізації (гл. „Діло" ч. 212. з 12. ц. м. вступ п. н. „Земляки на чужині"). Яка це різнородна проблема, вказує на це полеміка, яка розгорнулась на сторінках польської преси у звязку з покликом згаданого зїзду „до народів світа" у справі охорони чужонаціональних прав. Генеза того поклику ясна: у дебатах над шляхами, в який спосіб найкраще запевнити полякам на чужині свобідний культурно-господарський розвиток та взагалі охоронити їх перед екстерміна-ційною і денаціоналізаційною політикою влади у ріжних державах, зїзд закордонних поляків відкликався до засад рівноправности і рівновартности народів.

Конкретно, після довгого арґументаційного вступу про потребу „запевнити краще завтра світа, оперши умовини життя держав і народів на тривких підставах мирного співжиття і співпраці"

„розуміючи, що громадяни чужих національностей можуть стати корисними членами державної спільноти, до якої належать, якщо їм запевнять можливість користати з повноти прав і плекати свою культуру, і якщо вони не будуть упосліджені на суспільно-господарському полі", зїзд приняв буквально таку резолюцію:

„Зїзд поляків зза кордону звертається до всіх держав і народів світа з покликом запевнити у всіх державах усім громадянам без огляду на національність повноту фактичної політичної і громадянської рівноправности та повну свободу неспутаного розвитку всіх культурних вартостей свого народу, висловлюючи віру, що конечність здійснити ту засаду стає одним з провідних гасел нинішньої доби, яке веде держави і народи до кращої майбутности, опертої на творчих духових вартостях людськости, що ніколи не нищаться"

Те розумне становище викликало спротив — в ендецькому таборі. „Газета Варшавска" назвала цю резолюцію „зайвою постановою" і станула на становищі, що єдиним доцільним засобом охоронити своїх земляків на чужині — це засада взаємности: зі страху за долю своїх власних земляків у Польщі, кожна держава даватиме рівнорядні права й тамошнім полякам. Крім того ендеки лякаються, що проголошена у наведеній резолюції засада

„висуває деякі постуляти, що торкаються наших внутрішніх відносин, у дусі незгідним з національним польським інтересом..."

Ось де собака зарита! Вправді „Ґазета Варшавска" називає лише жидів, у цілій тій резолюції бачить жидівську інспірацію та не виявляє охоти опікуватися жидами в Польщі так, як поляками на чужині повинні опікуватися інші держави, а проте нехіть до засади політичної і громадянської рівноправности проявляється у

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 23. СЕРПНЯ 1934.

В. НЕСТОРОВИЧ.

З ДОЛИНИ ПРУТА
в долину Чорного Черемошу.

Туристичний репортаж з домішкою рідної економіки.

I.

Новим гостинцем Ворохта-Жабе.

Буркут і озеро Шибене — ві атракції прогульковців, що найшлись у горішній течії Чорного Черемошу. Досягнути їх із долини Прута — означало для нас перемірити ногами тільки-що викінчений гостинець Ворохта-Жабе, а відтак від відомої там Волчанської на скруті Ільців манджати довгі тягни у верх Черемошу.

Оглянули ми на карті маршруту, відрахували гроші, потрібні на дорогу і ранком у двійку кинули вигідні ліжка у татарівському пансіоні. З полицею до Ворохти, пішки у тартак, де в передсінку канцелярії заховались від дощу, аби перечекати до відходу „колейки".

Майже одночасно з шумом звікола „дрезина" і з неї вискочив гурт людей перемочений до нитки. Говорить по німецьки і з розмови виходить, що днів побувало це товариство в горах, між іншим на Поп-Івані. Витягаю „Діло" і питаю, чи знають про події в Відні. Ні! Смерть Дольфуса для них неймовірна сензація. Схвильовані просять перекласти все, що пише „Діло" про револьту гітлерівців і бачу, як слова мого перекладу гусять мими більше між перемочений одяг. Дякують за перші вісти і відходять мабуть швидше як заміряли.

Наша „колейка", що незабаром — посвистуючи немилосердно — рухає з місця, біжить і спиняється щойно в Арджелюзі. Висідаємо а за нами виходить теж гурток „старшуки", що ввесь час у вагоні помусь пильно слухав нашу розмову. Тут, в Арджелюзі, їх табор (такеж таборів на Гуцульщині чимало).

Дорога і ліс потопають у дощі і ми прощаємось з надією на погоду, а з тим на сонячний настрій. Показується, що робимо це передчасно. Бо не минуло й пів години, як щедрою рукою розсипало сонце своє багате проміння, розриваючи важкі, оловяні хмари, що ще деякий час клубляться тут і там, немов намагаються з поворотом добути втрачену всевладу. Праворуч і ліворуч парує ліс і ще сильнішим видається нам його аромат. Права стінка лісу врешті рветься і розгортається панорама далекої Чорногори, куди побігла наша „колейка". А потім знову два ряди смерекових дерев, таємних своєю кількістю, півсумерком свого царства та глибоким мохом його долівки. Перед нами по довжині стелиться нова „тісарська дорога" (ця назва в народі таки залишилось), що біжить тепер міцніше в гору і просто на очах сушить своє болото.

Тиша мов у пустому храмі. Вся природа жагуче втягає в себе чудодійне сонячне проміння, дерева повагом струшують зі своїх шат росу рясного дощу і ця падучи мерехтить мов різьблене скло у блискучому сяйві. Від границі надвірнянського і косівського повіту дорога скочується у долину і безлісся дозволяє широко глянути на богату панораму, що лежить, під обрієм, обставлена шпилями гірських масивів.

„Може купите малини?" — питає дівча, що сидить біля дороги з легінем, одним із тих, що своїм профілем кажуть вам: так мусіли виглядати старинні римляни.

Купуємо. Дівчина-білявка, як тільки дістала [illegible], біжить стрілою у сторону хати, яку ми [illegible]-що минули, перетинаючи на повітовій границі глибоке коліно гостинця.

Легінь залишається. Лежить спертий на руку і дивиться чогось злющо на все дальшу сильветку молодої гуцуляки. Відтак звертає на нас свій погляд і, коли ми смачно заїдаємо пухкі малини, починає пильно розглядати мою туристичну палицю, що лежить біля нього. На ній повбивані бляшані візнаки з верхів Татр і Шяських Бескидів, де побував я давнішими роками (Жаль, що зайвих пам'яток немає в наших горах).

Читає голосно написі на бляшках, немов хоче почванитись, що він грамотний у цій здебільша неграмотній гуцульській масі. Тільки при німецьких (Бескіденферайн) і чеських бляшках зупиняється безрадно. Читаю йому і толкую.

Читаєте теж по українськи? — питаю, бо на бляшках латинка. Потакує і я витягаю останнє число „Неділі".

Справді — читає гладко і з цікавістю розглядає ілюстрації.

Візьміть собі — кажу. „Декую файно" — і ховає газету у шкіряну торбу, „тобівку". Довідуюсь, що пресу читає він зрідка. „Народню Справу" має там хтось і йому нераз позичає. Зрештою — він дроворуб. Здебільша сидить у лісі. Саме йде „з бутина", з Арджелюзи. Завтра неділя, рішив у село зайти. В понеділок досвіта верне.

Підносимось, аби йти далі. Він з нами. Чогось росте в нього до нас довіря і він починає „витрясати душу". Лає війта в Жабю.

Богачів лає легінь за видовища у Ворохті „Повбирають си файно і йдуть на виставу. Я би си вбрав циндравий, о такий (і тут показує на себе) підраний киптар, бідні гачі та й подерті постоли і так пішов би на виставу. А то пани дивлятси, що файно виглядають таке з них лудіне і кажуть, що нам добре"...

Входимо в село Криве Поле, що є частиною Жабя. Дорогу обсіли густо жидівські хати. А де газди живуть? Гуцул показує на гори. „По убочах". Туди і він іде, бо там його хата. Прощається і вияснює, аби ми йшли навпростець через Мокриш, бо гостинцем далеко. Слухаємо і незабаром, коли дорога круто звертає на ліво, карабкаємось на Мокриш і йдемо дальше плаями.

Біля одного з перелазів спочиває гуцулка. Хоч лице її старече, проте докладні залишились у неї сліди колишньої краси. Просить сірника, бо хоче люльку закурити, а з кресалом щось-то не впорядку. Даю їй сірники і папіроску. Вона радіє і хоче цілувати в руку. Ховає свою люльку і з насолодою втягає в себе дим

ендеків в однаковій мірі і супроти українців та всіхтаї супроти всіх „інородців". Ця нехіть не є диктована міркуваннями практичної доцільности, лише питомим поглядами про етику: вправді ендецький „інтерес народови" вимагає, щоби власні земляки втішалися всіми свободами по всіх чужих державах, але той сам „інтерес народови" каже чужі національности у себе всіх свобід позбавляти...

Тимчасом, навпаки, — надання прав чужонаціональним народам у своїй державі є саме *передумовою охорони власних земляків у державах чужинецьких.* І „віце верза" — позбавлення своїх „національних меншин" тих прав, які диктує їх окремішність національного колективу, *спонукує чужі держави легковажити собі членів нації, що не шанують чужих народів.*

На цю тему маємо дуже влучні уваги в 33. ч. „Бюлетину П.-У." з 19. ц. м., при чому, як видно, автор статті („Друга сторінка меншинової проблеми") є добрим знавцем життя поляків на чужині — і польської національної внутрішньої політики. Полемізуючи з ендецькою порадою хоронити польські меншини за кордоном — репресіями проти даних чужинців у Польщі, — автор звертає увагу; що

„істотою репресій є саме їх репресійний, а не превенційний характер, тому в меншиневих конфліктах вони приходять звичайно запізно і мають визначно негативний характер. Теоретичне застосування можуть мати після того, як відбереться щось меншинам, як ще більше здеградується їх дотеперішню ситуацію. А чейже суттю меншиневої проблеми є позитивне змагання до того, щоби вибороти належні права, а не оборона жалюгідного фактичного стану... Тому механічне розуміння міжнародньої взаємної залежности меншиневої проблеми зовсім не є достаточне. Річ іде тут про глибше зрозуміння інтегральности меншиневої проблеми і єдиної дороги, яка веде до її розвязки. Ця дорога йде в напрямку розбудови меншинового права, в напрямку щирого заспокоєння справедливих меншинових вимог".

Тому автор, обурюючись на ендецьке становище, що „бездержавні народи взагалі не є меншинами" (!) та відкидаючи тезу про доцільність „відплатних репресій", підкреслює, що в самому польському інтересі, в інтересі 8-ми міліонів поляків, розсіяних на чужині, себто в інтересі цілої польської нації і держави, яка мусить опікуватись тими своїми земляками на чужині, є давати найширші свободи непольським народам у Польщі. Накресливши попурий образ національних відносин у ріжних державах, в яких поляки живуть у поважному числі, доходить до остаточного висновку: „Ситуація поважна, що більше — запальна. Невдоволення росте, конфлікти множаться. Про це повинні знати ті, які ще не зрозуміли звязку і — на жаль досі існуючої — *аналогії ситуації польських меншин і меншин у Польщі".* До тої уваги можна би ще додати, що аналогія виходить постільки яскравіше, поскільки поляків поза Польщею, у всьому світі, взагалі є *лише* 8 (вісім) міліонів, а українців в одній лише Польщі є ок. 6 (шість) міліонів...

І ті польські діячі, які живуть і працюють на чужині серед польських закордонних постійних центрів, з власного досвіду зрозуміли, що меншинева політика має два кінці. Зрозуміли, що тим другим кінцем *не є відплатна репресія,* тільки чисто психольоґічний підхід: легковажити народи, що не мають зрозуміння для чужонаціональних вимог. Наприклад у взаєминах зі Совітами не було поважно ніколи мови про засаду взаємности і взаємних відплатних репресій: адже це історична правда, що списаних формально умов (нпр. у риському мирі про охорону чужонаціональних громадян) Совіти справжньо не дотримують. І ніщо інше, як саме свідомість поведінки москалів-большевиків з власними і чужонаціональними громадянами, каже відповідно глядіти на московських большевиків на цілому світі, навіть залишаючи на боці їх роботу, як пропаґаторів комунізму...

Але тут випливає запит: коли цілий той останній зїзд поляків зза кордону мав півофіціяльний сакраментний характер, коли він радив у присутності членів уряду і за їх відома і згодою прийняв м. ін. той „поклін до народів світа", — то чи висловили польські гості зза кордону бодай тихцем, у кулюарах варшавського сойму, щоби в тому самому соймі інакше трактувати справи непольських народів у Польщі?!.

з папіроски. Надходить ще одна гуцулка-молодиця і заздро дивиться на папіроску. Виймаю і даю їй. Приймає, але з горда, не так як старушка. Коротко дякує і запалює в тої, схилившись до руки. В той час старенька перекривляє злобно своє лице при чому дивиться і хитає головою, мовляв: ади, нефайна, при чому дивиться на нас й очима показує на молодицю. Ця справді погана. Долішня її щока викривлена зовсім, а говорить мовби повний рот кулеші мала. Гаразд, що йде „жевко" поперед нас усіх; згодом відбивається таки зовсім на велику втіху старухи.

Сходимо з „гуця" в долину. „Помагай вам Боже!" — гукаємо якійсь жінці, що пере білля на річці, вибиваючи його сільським звичаєм пральником з усіх боків. Тссс! — кидається до вас старуха. Челяді, коли вона пере, не здоровить, а то вона вам побажає таке, що треба буде „замовлети", аби відіслати з поворотом „уклете", яке на вас стягнула. І нахиляється до вуха моєї товаришки та щось там їй шепче, а потім півголосом говорить, що ніби то мужчинам вільно і тоді челядь здоровити, тільки жінкам від того горе. (Один із забобонів, яких на Гуцульщині сила-силенна, а в які не лише наша Варвара Повшук вірить. Вірить у них загал і є вони одним із обявів гуцульського примітивізму).

Сходимо на гостинець біля каплички, що страшить виглядом своїх святих, як багато гуцульських капличок (не даром один знайомий гуцул називає „капличником" жахливого на вигляд сусіду). Наша Варвара ще з нами. Весь час говірлива, може в подяку за мої папіроски, бо вже дві їх скурила а одну сховала. Оповідає про „любасів", яких мала добрий тузин, про свою молодість гарну, про гори, які любить як своє життя. Ми радо слухаємо цю „усечіну" і так незамітно доходимо під церкву в Ільці.

В хаті пенства Глібовицьких, де нас маєстат недавної смерти відомої з гостинности їмості дивиться на вас з усіх кутків, дістаємо не тільки бажані інформації, але несподівано й нічліг, а заставлений стравами стіл не дозволяє нам сягнути до туристичних харчевих запасів.

Шкільництво Закарпаття

у числах.

Прага, серпень 1934.

Чехословацький державний статистичний уряд опублікував статистичні дані про стан народнього шкільництва на Закарпатті з днем 31. жовтня 1933 р. З цієї публікації вибираємо для наших читачів найбільше цікаві дати, головно ж такі, які дадуть їм змогу зробити собі аналогії і то в ріжних напрямах. Аналогії вчать! І так на початку минулого шкільного року було на Закарпатті 18 виділових шкіл. З того з українською мовою навчання було 16 із 105 клясами, 128 учителями і 4.570 учнями. Виділових шкіл з чеською мовою навчання було 2 з 86 клясами, з 99 учителями і 3.181 учнями. Ці числа показують дуже цікаву диспропорцію і в числі кляс і в кількости учителів та учнів виділових шкіл чеських і українських. Головно бо у вічі велика ріжниця між загальним числом 16-ти українських виділових шкіл і 2-ох чеських. Дається це пояснити тим, що обі чеські виділові школи находяться в Ужгороді і в Мукачеві, отже у тих двох місцевостях Закарпаття, де є найсильніший чеський елемент, а далі і тим, що головний контингент учнів обох чеських виділових шкіл рекрутується з жидів. І так: у 16 українських виділових школах було минулого шкільного року записаних 562 жидів, а до чеських 1578, т. є. майже цілих 50 прц.

Цікаві числа подає нам теж статистика народнього шкільництва. В шкільному році 1933-34 було на Закарпатті народніх шкіл з українською викладовою мовою 450, а в них було 1796 кляс із 1763 учителями і 90.636 учнями. Національний склад учнів був тут такий: 83.701 українців, 163 чехословаків, 260 німців, 1492 мадярів і 4973 жидів. Народніх шкіл з чеською викладовою мовою було 159 з 509 клясами, 507 учителями та 19.450 учнями, з того 5036 чехів, 1447 українців, 315 німців, 1450 мадярів та 11.062 жидів. З цього бачимо, що в чеських народніх школах жиди творили аж понад 52 прц. учнів.

З порівнання цих статистичних даних видно, що в українських народніх школах на одну клясу припадає 51 учнів, а в чеських лише 38; в українських народних школах один учитель припадає на 52 учнів, а в чеських один на 39; на одну українську народню школу припадає 201 учнів, а на одну чеську 122 учнів.

Далі статистика показує, що в минулому шкільному році було на Закарпатті 17 німецьких народніх шкіл, 110 мадярських, 4 румунські і 6 жидівських. До мадярських шкіл було крім мадярів записаних 14 чехословаків, 161 українців та 1220 жидів.

Не менше цікаве є теж порівнання стану виділових і народніх шкіл на Закарпатті 1921. і 1930. р. У 1921 р. було тут 9 виділових шкіл з 48 клясами і 1956 учнями, а 1930 р. 18 виділових шкіл з 170 клясами і 5811 учнями. Індекс 1921 р. (беручи за основу 100) зріс 1930. р. у школах на 200, у клясах на 354, в учнях на 297.

Зріст народніх шкіл за цей час був такий: 1921. р. було 530, а 1930 — 702; кляс було 1921. р. — 1003, а 1930. р. — 1772; число учнів з 67.238 — 1921. р. зросло на 96.097 — 1930. р. Індекс 1930 р показує в народньому шкільництві: у школах 132.4, у клясах 176.7, а в учнях 144.3.

М—к.

Закарпаття.

СТИПЕНДІЇ ЕП. А. СТОЙКИ.

Епископ Олександер Стойка оголосив конкурс на 4 стипендії для української університетської молоді по 1000 ч. корон на шкільний рік 1934/35. Три стипендії призначені для студентів пражського, одна для студента братиславського університету.

Це перший такий почин на Закарпатті і він є новим доказом великих громадянських чеснот епископа Стойки.

ТАБОРИ ПРАЦІ.

В „Українськім Слові" з 16. ц. м. находимо такі інформації про табори праці у ЧСР: Тому, що в нинішніх часах тиняються маси безробітної молоді по цілій республиці — уряд заснував кілька так званих таборів праці, в яких молодь дістає харч, спить у бараках або шатрах, а під неділю отримує й кілька корон на дрібні видатки. В заміну працює 8 годин денно при направі доріг і т. д.

Уряд задумує заснувати такі табори і на Підкарпаттю, де вони хіба найконечніші, бо нужда й безробіття в нас найбільші. Однак недавно подали чеські часописи, що уряд на Підкарпатті не думає уладжувати таборів. Чому? На це подають урядові чинники аж кілька причин. Однак ці всі причини не такі, щоб їх не можна було усунути.

Як першу причину подають, що міністерство соціяльної опіки не має грошей на ту ціль. Ось і дивно, що на табори в інших краях найдено гроші, а якраз **на табори в нас, де ті табори найбільш потрібні — грошей не стало.** Другою причиною малаб бути така: молодь Підкарпаття не навчена у будові доріг, ледачи оплатиласяб її праця. Отже не знають ще наперед, але вже бояться, що може праця не оплатитися! Додамо те, що кожний з нас знає, що праця при дорогах не вимагає знов такого спеціяльного знання, щоб аж наша молодь не вміла, не могла навчитися! Невжеж до того треба спеціяльних студій, щоб возити шутер, землю та їх насипати?!

...Як третю причину подають, що були праці, але їх уже віддано фірмам, що самі собі добирають робітників. Знаємо, але знаємо й те, що і в інших краях вже давно віддано працю фірмам, але крім цього ще найдено іншу працю. Є ще одна причина: що у нас платня за роботу така низька, що за неї не можна утримати робітника в таборі".

„Українське Слово" доказує, що на Закарпатті денне утримання робітника не перевищує 5 чк. і праця робітника безумовно тих грошей вартна. Лихо в тім, що видно найшлися люди, які ще хотілиб на тих молодечих чорно-робочих нуждарях заробити великі гроші...

ЯКУ ПРЕСУ ЧИТАЄ МОЛОДЬ У ГРЕКО-КАТ. СЕМИНАРІЇ У ПРЯШЕВІ?

У звіті гр.-кат. учит. семинарії у Пряшеві за 1933/34 рік сказано м. і. таке: „Студентська читальня служила для доповнення шкільних відомостей і для ознайомлення з подіями нинішніх часів і біжучими духовими напрямками".

У читальні були такі газети: „Русскій Вѣстникъ", „Русское Слово", „Иллюстрированная Россія", „Свобода", „Благовѣстникъ", **„Slovenský Východ", „Naša Škola", „Sariš", Slovenský Učitel", „Věstník Pedagogický", „Buď připravený", „Mladý Svět", Sirym Světem", „Rodiče a Škola", „Serafinský Svět", Mladý Život", „Letec," Věstník katolického učitelstva".**

Як видно з того спису на 18 часописів лише **один** („Свобода") — український, 4 московські, а 13 чеських і словацьких!

Для науки і розваги...

Тому, що в літньому часі люблять люди прочитати дещо веселого та ще й при цьому дечого навчитися, поміщуємо дві квітки зі славного краківського гординя, офіціяльного органу „Товариства оброни зем всходніх" — „Польска Всходня". Хочемо теж улекшити будучому хронікареві працю над студіями, що мусів терпіти папір в 30-ох рр. XX. ст. та з яких джерел польське громадянство черпало у тих роках свої відомости про українців.

Тому, що геніяльні речі важко перекладати на іншу мову і найкраще читати їх в оригіналі — дозволяємо собі й ми передрукувати нижче-наведені рядки не зміняючи „ніже титли ніже тії хоми"

„МАЛА ЧАСТИНА РУСИНІВ, ЩО НАЗВАЛАСЬ УКРАЇНЦЯМИ".

....Уникаймо błędów, jeżeli ich uniknąć możemy, bo wtedy oszczędzimy sobie wiele przykrości.

Dlatego mówiąc o obecnych wschodnich i południowo-wschodnich województwach nie powinno się wyrażać **„Kresy"**, gdyż kresy wschodnie leżą wedle prawd historycznych i geograficznych dalej na wschód, a więc poza granicami obecnej Rzeczypospolitej".

Mówmy zatem **„Ziemie wschodnie"**, jeżeli na myśli mamy wszystkie województwa wschodnie i południowo-wschodnie, oraz **„Ziemia Czerwieńska"** lub **„Ziemia Grodów Czerwieńskich"**, gdy mówimy wyłącznie o obszarach województw południowo-wschodnich.

Następnie nie mówmy nigdy **„naród ukraiński"**, gdyż taki nie istnieje, tak samo, jak nie istnieje naród pomorski, czy naród podolski, pomimo, że istnieje Pomorze, czy Podole. Wprawdzie istnieje Ukraina, lecz zamieszkuje ją **naród Rusiński (Rusini)**, a słowo Ukraina i nazwa geograficzna tego obszaru ziemi, powstało wtedy, kiedy kraj ten znalazł się u — **kraju** (na krańcach) Polski. Ukrainiec to taka sama nazwa jak Podolak, Wołyniak, Mazur, Ślązak itp.

Na ziemiach wschodnich Polski słowo „Ukraińcy" zaznacza pewny kierunek polityczny i nic więcej. Nie stwarzajmy nowej narodowości w Polsce, bo to może kiedyś przynieść nam szkodę. Łatwiej sobie damy radę z faktem, gdy **mała cząstka Rusinów**, którzy nazwali się „Ukraińcami" będzie wyrabiać brewerje, niż z faktem, że cały „naród ukraiński" żąda suwerenności.

Również powinna zniknąć nazwa „Dom Polski" na ziemiach wschodnich, bo taka nazwa może mieć rację we Francji, w Niemczech, w Brazylji itp., ale nigdy we własnym kraju. Przecież nikomu do głowy nie przyjdzie zakładać „Domy Polskie" w Poznaniu czy Krakowie, a ziemie wschodnie są tak samo polskie jak ziemia krakowska, czy poznańska. Należy te nazwy zmienić na **„Dom Ludowy"**, czy inne podobne.

A zatem pamiętajmy: Ziemie wschodnie, Ziemia Czerwieńska, Naród rusiński, Dom ludowy..."

ЗРАЗОК ІСТОРИЧНОЇ РОЗВІДКИ.

„...Polanom południowym, narzucili germańscy najezdcy Waregowie ze Skandynawji nazwę **Rusinów**. Kazali potem mnichom kijowskim za hojne ofiary pisać zmyśloną historię o Polanach i Rusach. Wydelegowany do jej roboty mnich **Nestor** latopis, opowiada, że Polanie w Nowogrodzie sami prosili germańskich Rusów, aby przyszli do nich ze Skandynawji, żeby bili ich i uciemiężali, narzucając swoje prawo i rozkaz. Wtenczas będzie spokój i porządek w kraju.

Przybyło zbrojnych germanów tak dużo, że nie było ich potrzeba tylu w Nowogradzie. Połowa przybyszów na czele z Aszkoldem i Direm poszła na południe i ujarzmiała Kijów, stolicę Polan. Gdy najezdzcy Rusowie osadzili się na dobre w Kijowie, robili stąd wyprawy w około dla ujarzmienia Polan w dalszych okolicach.

Pisze dalej Nestor, że w r. 981 Włodzimierz, Wielki Książę Kijowa, namówiony przez pobratymców Niemców zachodnich, aby napadł polskiego księcia Mieszka z tyłu, gdy go oni zaatakują z przodu — wpadł w **lackie** kraje przy Karpatach i zagrabił im Czerwień (Czerwonogród) Trembowlę, Bełz i Przemyśl nad Sanem.

Nestora nikt nie posądzi o niechęć lub nieżyczliwość dla Rusinów, gdyż za ich pieniądze i dla ich korzyści pisał swoją historję. Nie mógł Nestor jednak Wołynia, Podola i kraju aż po Przemyśl nad Sanem, czyli ziemi Czerwieńskiej, nazwać inaczej, jak tylko ziemią lacką czyli polską. Dlaczego dziś powiadają Ukraińcy, że to odwieczny kraj ukraiński? Przecież wówczas Ukrainy nie było! Powstała dopiero z łaski Austrji...

Włodzimierz zajął bez walki polskie zamki na wschodzie w ziemi czerwieńskiej i obsadził je germańskimi Rusami. Mieszko I zabrał z nich załogę polską na zachód do ciągłych walk z Niemcami. Niespodziewał się zdrady i niespodziewanej napaści ze strony kijowskiego sąsiada. Zapóźno dowiedział się o tem, że Włodzimierz działał podstępnie, zachęcony do tego przez Niemców z zachodu

Od 981 roku aż do dni naszych widzimy stale powtarzający się ten fakt, że Niemcy szczuli zawsze Rusów, aby napadali na Polskę ze wschodu, osłabiali ją i zmuszali do zwracania swych sił obronnych w tamtą stronę. Wtenczas łatwo mogli pokonać Polaków na zachodzie.

Włodzimierz przyjął chrześcijaństwo w obrz. greckim i zmuszał południowych Polan rozmaitymi sposobami do jego przyjęcia. Narzucał go również Polakom w zagrabionej 981 r. Czerwonej Chrobacji. Tutaj nie szła sprawa tak łatwo. Mieszko I przyjąwszy z narodem polskim chrzest 966 roku, wysłał także łacińskich misjonarzy do Przemyśla, Bełza, Trembowli i do innych grodów Wołynia i Podola. Było ich tam niwielu, więc nie mogli prędko wykorzenić dawnego pogaństwa. Gdy po 988 r. przybyli w te strony misjonarze obrządku greckiego, nie znaleźli ochotników, którzyby się do nich garnęli. Załogi tylko wojskowe przysłane przez księcia z Kijowa musiały przyjąć obrządek grecki...."

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЯ ЗІ ЗНАКОМ „СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ"
ФАБРИКА ХЕМІЧНА „А. КОВАЛЬСКІ" ТОВАРИСТВО

Мусоліні і арх. Отто.

ЛЬОНДОН, 21. 8. ПАТ. „Дейлі Телеграф" повідомляє, що арх. Отто Габсбург перед виїздом на північ мав коротку розмову з Мусоліні. Італійський премієр не похвалював ані не осуджував монархістичних аспірацій архикнязя. На представлену арх. Оттоном можливість обєднання Угорщини під його скиптром Мусоліні мав відповісти, що не може ще бути мови про реституцію Габсбургів і що про це можна буде думати аж тоді, коли ситуація в Австрії поправиться.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ка **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Воїтіла. ч. 4**
1/78

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 23. СЕРПНЯ 1934.

ВАСИЛЬ СОФРОНІВ.

У лемківськім закамарку.

III. ПОЗА СКОБКАМИ ЧАСУ.

Одинацять місяців у році сновигаєте по камінних хідниках гамірного міста, де дзвінки трамваїв, трубки авт, верески розносників газет, рекламові вивіски крамниць, яскраві шахівниці афіш на парканах та інші благодати танцюють по ваших нервах як молотки по розстроєних цимбалах. Що-крок мусите витатися з якимсь знайомим, а що пять хвилин приймати до відома якусь нову політичну вістку або кримінальну сензацію. Тому саме весь той час мрієте про дванацятий місяць, місяць відпустки. Мрієте як гімназійний учень про Робінзоновий острів, як провінціональний адвокат про посольський мандат, як магістер фільософії про посаду в Рідній Школі. Мрієте про те, щоби на цей один місяць опинитися десь над зеленими водами самітних норвежських фйордів, або в зелених джунглях відлюдного гавайського острову, десь недалеко від Таїті. З цією метою студіюєте десятки проспектів, усі можливі цінники корабельних ліній і великий інтернаціональний розклад потягів. Врешті рішаєтеся. Проведете цьогорічний серпень у закутині мальовничих гір Середущої Европи, званих Карпатами, де немов у людськім заповіднику живе ще досі дивний екзотичний і дуже убогий нарід, який мешкає в курних хатах, одягається у білі полотняні одяги і живиться вівсяними пляцками та чиром.

Не жалію свого вибору. Зате жаліють його мабуть усі, що вибрали собі цього року на відпустку місяць липень і не поїхали на Таїті.

Як минає тут час? Він взагалі тут не минає. Стоїть на місці як вічність. Маю цю певність, коли дивлюся на „страшків" проти вроків серед нив з бараболями, коли вслухуюся, як дудонить серед скал водопад Ветлинки, коли іду з вудкою у руці через сіножать над ріку, а сонце встає зза гір і роси міняться брилянтами та за кожним кроком опадають на мої ноги. Здається мені, що так само ішов я тому тисячу літ. Атже не було вчора? Не дбаю.

Через цю невимірність часу я сьогодні зовсім поважно посперечався з жінкою. Пішло про те, який сьогодні день. Після довгих обчислень я почав впевняти, що пятниця

— Четвер! — доказувала жінка.

— Як може бути четвер, коли вчора був четвер — впирався я.

— Отже маю на це незбиті докази — після довгої надуми з тріюмфом заплескала жінка в долоні. — Вчора була почта і на обід пироги, отже була середа, а сьогодні на обід були курята, а не було почти, отже є четвер!

Докази були справді незбиті. Мені прийшлось капітулювати. Природа бере нас у свої обійми.

Є тут лісничий, який пятнацять літ уже не був поза границями села, а про останню свою подорож до Львова вперед двацяти літ говорить так, якби це було вчора.

Природа поділила час на дні і ночі. Новочасна людина на секунди. Тому такі непорозуміння між людиною і природою.

Але тут люди мало новочасні.

Вчора на проході ми стрінули похорон. На переді йшов священик і процесія. За ними пара волів тягнула с а н и (маємо серпень), на яких лежала домовина. За домовиною йшов гурт жінок і чоловіків. Якась жінка обняла домовину, так що майже лежала на ній і голосила. Сани тихо як човен по воді сунулися по камінистій дорозі. Нагадався мені старинний рисунок з Історії України Грушевського „Похорон княгині Ольги". Князі несуть на плечах сани, на яких зложена домовина. І ще один рисунок, який не тямлю, де бачив: „Похорон батька Т. Шевченка": Літитій краєвид і сані запряжені одним конем; на санях домовина. Початки нашої історії, далека Київщина і лемківське село обєдналися перед нашими очима. Старинний звичай везти домовину небіщика на санях, спільний колись для цілої України, недавно закинений на Гуцульщині, зацілів тут у повній силі немов у звичаєвім заповіднику України.

Люди тут мало новочасні. А всетаки приходить сюди почта три рази в тижні. Від останньої стації залізниці везуть її трохи кіньми, а далі несуть пішки. Разом шістьдесять кілька кільометрів. Є в селі кооператива, читальня, школа. Правда, в кооперативі манко за маном, а в читальні пустки. Старі люди консервативні — як природа.

Вечором пастушки гонять товар з пасовиська, їдуть на конях і молодими голосами співають:

Раз-два-три, люба Україно...
З давно минулим н о в е обнялось.

IV. НА ПСТРУГИ

Небо, сонце і гори як три вірні пси. Рано коли виходжу з вудкою у руці з хати, два з них чекають вже на мене на порозі, небо, чисте, як кришталевий дзвін і гори, мрякою сну ще оповиті. Третій з золотими кудлами ще протягається ліниво у своїй буді десь на Ветлинській Полонині. Нараз сторожко підносить голову. Це я свищу на нього. Понад полонину, понад ліси, через мряки, що понад рікою, мчиться третій вірний пес мого дозвілля. З радісним скомлінням припадає до мене, треться золотими кучерами, лиже теплим язиком мої руки, обличча, чоло. Ідемо навправці, через скошену сіножать, над бистру Ветлинку.

Пструг! На диво образове те слово. Є в нім і бистрість, і вюнкість, і сила, і хижість, і обережність. Навіть червоні плямки на зелено-срібних боках є у тій назві. Пструг! Невеличка риба, великий хижак гірських рік. Майже такий пажерливий хижак як людина.

Стоїмо проти себе. Два хижаки. Обережно закидаю вудку. Мушка з перця легко черкає по воді, підскакує, спокусливо танцює. Стоїмо оба на чатах. Пструг десь у кривці під каменем або непомітно приплющений до камінного дна чатує на добичу. Ось завважив мушку. Як стріла пронизує воду. Пажерлива пащека, узброєна в дрібні, острі зуби хапає добичу. Одна мить. Легкий порух руки. Нам обом треба справности і докладности. Одна мить за скоро, одна мить за пізно і пструг лискавкою прошмигне і щезне.

Ловля пстругів на вудку це для рибака те саме, що для мисливого лови на риса або оленя. І мене ця ловля полонила. Вистарчить сказати, що я лінивий, міський сплюх, встаю позаранками, цілі довгі години вистоюю повище колін у студеній як лід воді гірської річки і раз-по-раз закидаю вудку, як ціпом молочу. А висліди? Рибацький забобон наказує мовчати.

Українська студентська станиця в Любені.

Безперечно з усіх університетських осередків Зах. Европи, в яких перебуває наша молодь, Лювен заслуговує на особливу увагу нашого громадянства. Тут витворились матеріяльні і моральні умовини найбільш сприятливі для праці нашого студентства. І це у великій мірі треба завдячувати істнуванню тут інтернату для словян. Висліди останніх іспитів є найкращим доказом.

В Любені перебуває тепер 24 українських студентів; з них 17 осіб замешкує в хлопячім інтернаті, дві в дівочім інтернаті, решта на приватних мешканнях (інтернат не приймає тих, що не склали іспитів за попередній рік). На весну приступило до іспитів з інтернату 15 осіб. З загального числа 18 відступили перед іспитами 2, перепав 1, склало задовольняюче 5, склало з відзначенням 6, а з великим відзначенням 4.

Щоби оцінити ці висліди, треба знати, що на лювенськім університеті в першу сесію перепадає пересічно половина, а тим разом на першім році техніки здавало 60, а склало лише 18. Зіставлення тих чисел свідчить про виняткову успішність українських студентів у Любені, а головно тих, що мешкають в інтернаті (на пятнацять впав лише один, з інших на три склав лише один). Великі успіхи наших студентів кидаються в очі всім і наша молодь на лювенськім університеті має славу, як серед професорів, так і серед студентів, найкращих учеників.

Умовини життя в інтернаті для словян добрі і в значній мірі сприяють успіхам студентів. Харч вповні вдоволяючий, управа така, що спонукує студентів до праці. Це могли ствердити на підставі власних вражінь і оповідань самих студентів всі, хто побував цього року в Любені, як ось сенаторка Кисілевська, пані Романчич, делегатка Канади на Жіночий Конґрес. За два роки істнування в Любені Української Студентської Громади тут виробились свої традиції, які кажуть нашим студентам ще більше цінити й свою станицю.

Українське громадянство в Бельгії все живо цікавилося життям і працею наших студентів у Любені та старалося помогати їм, чим тільки можна. За останній академічний рік воно зібрало на користь студентів до 6.000 фр., з яких вирівнювало залеглости незаможних у дирекції інтернату. В той спосіб забезпечено не одному студентові дальше перебування в стінах інтернату. Заходами тогож громадянства засновано Бельгійсько-Українське Товариство, яке далі опікуватиметься нашою молоддю в Бельгії.

Підсумовуючи висліди дворічного досвіду з інтернатом для словян і лювенським університетом, треба ствердити, що українська студентська станиця в Любені є дуже цінним надбанням для нашої молоді. Нею треба дорожити і можна сміло порадити українським родичам з краю і з заокеану висилати туди наших молодих людей, бо тут вони найліпше користають з часу і коштів, витрачуваних за кордоном. Всі потрібні відомости про ню уділяє Управа НАСУС-а: 101 Rue de Malines Luvain Belgique.

Сьогодні
мороженє
в цукорні
Стецькова

Перед стрічею Шушніґа з Мусолінієм

ВІДЕНЬ, 21. 8. ПАТ. Вчора виїхав до Італії австрійський канцлер д-р Шушніґ, щоби зійтися в Римі з Мусолінієм. Перед виїздом канцлер мав пресове інтерв'ю, в якому зазначив, що його уряд буде вірний політичній лінії пок. Дольфуса. Австрійська влада зробить все, щоби запевнити Австрії безпеку та незалежність. Щодо майбутніх розмов з Мусолінієм канцлер заперечив фантастичним поголоскам, які появилися в закордонній пресі, зазначуючи, що від тих розмов не треба дожидати ніяких несподіванок. Шушніґ закінчив запевненням, що італійсько-австрійська співпраця має на меті консолідацію миру й економічну співпрацю. Австрійський уряд старається поширити умови, зроблені в Римі, і для інших держав було би вказаним приступити до тих умов.

Радек далі розбивається
за Східним Пактом.

Прага, серпень 1934.

Вся чехословацька преса з виявами великого вдоволення передруковує з „Ізвестія" нову статтю Радека, де він далі розбивається за східним пактом і в дуже войовничий спосіб виступає проти всіх тих, що з тим пактом не погоджуються. Ціле вістря його статі звернене головно проти Польщі. На думку Радека, Польща виступає проти пакту з двох основних причин: з одного боку тому, що рішаючі політичні чинники переконані, що Польща не мусить старатися про загальний мир, а лише про забезпечення своїх кордонів, а з другого тому, що в Польщі панує загально думка, що польсько-совітське зближення не мусить йти аж так далеко, щоби цим скріпляти міжнародне становище СССР. Крім цього в Польщі є бажання спрямувати німецький напір у напрямі за південний захід. В інтересі Польщі є дальша неясна ситуація в Австрії і те, щоби Гітлер не уступив перед Францією і Італією.

Таким становищем в австрійсько-німецькому питанні пояснюється теж і те, чому Польща є проти участи Чехословаччини у східньому пакті. Щоби відкрити шлях німецькому імперіялізмові на південний захід — каже Радек — треба пожертвувати Чехословаччиною. Після анґлюсу мусіло би так чи так прийти до мадярсько-австрійського зближення під німецьким проводом, а це був би другий етап боротьби за ревізію мадярських границь, розуміється, коштом Чехословаччини, Румунії та Югославії. Дивно — каже далі Радек — що польська преса, яка пише в користь анґлюсу, рівночасно протестує проти відсутности у східньому пакті Румунії. „Кожний розуміє, що коли йде про безпеку Румунії від заходу, то найліпшою забезпекою для неї є безпека Чехословаччини, а на випадок реалізування німецької експансії на південний захід Чехословаччина булаб для нього якраз угольним каменем". Розчленування Чехословаччини було би рівнозначне зі скріпленням у подунайських і балканських землях тих елементів, що тісно звязані з німецьким фашизмом. Таких елементів є чимало і в Румунії, а польська допомога німецькій експансії привелаб зі собою теж зріст ґерманофільських впливів у Румунії. Інакше кажучи: через те, що Польща не противиться німецькому запорові на півд. захід, може нараз втратити свого румунського союзника".

Ідея скріплення польської безпеки протеґуванням німецької експансії є, на думку Радека, незвичайно небезпечна навіть і тоді, колиб вона не скривала в собі зародка европейської війни. Німецько-австрійське питання є не лише справою цих двох держав. Польща була би втягнена до війни навіть і тоді, колиб війна велася не на польсько-німецьких кордонах. „Це наївність думати, що можна забезпечити мир для одної частини Европи, коли тимчасом у другій її частині буде лятися кров. Мир можливий лише для всіх водночас. Буря не мине і Польщі, а вірити в те — це вести фантастичну політику, яка доведе того, що Польща опиниться неприготованою і безсилою на випадок нової війни.

У Польщі — каже далі Радек — панує переконання, що Східне Льокарно це французька комбінація, яка відновить французько-російський аліянс, при чому Польща втратила би свою незалежність і свободу ділання. Через те польська преса радо виступає проти совітсько-французького зближення і загрожує Франції якимсь новим політичним переґрупуванням". Але така концепція є теж звернена і проти совітсько-польської приязни, бож і в інтересі Польщі мусить бути, щоби СССР зблизився до інших держав для співпраці над закріпленням мира. Є це безнадійні експерименти, бо Франція та СССР будуть однако прямувати до такого закріплення. Абсурдним є теж стремління контролювати франко-совітські взаємовідносини і така тенденція не може Польщі принести нічого доброго. Така гра є лиш признакою того, що Польща увійшла в круг німецького впливу. Якщож Польща буде далі демонструвати проти Парижа і Москви і загіршувати їх взаємовідношення, то легко опиниться цілковито в обіймах Берліна".

Свою статтю кінчить Радек запевненням, що східний пакт не є звернений проти Німеччини, лише проти кожного, хто хоче заколотити загальний мир, а Німеччина чейже потрібує мира як і всі інші держави. Польща зробить Німеччині найбільше приятельську прислугу, коли приступить до пакту, а тому Радек вірить, що Польща покине свою дотеперішню арґументацію і підпише пакт Східного Льокарна. *М—к.*

Вияснення Старшини Сокола-Батька
в справі відмови Луговій організації винайму площі на Лугове Свято.

У статті „Діла" з 17. серпня ц. р. ч. 217. п. н. „Як прийшло до Лугового городу у Львові?", представлено відмову винайму площі на Лугове свято в 1933 р. так неначеб Сокіл-Батько, як один із мнимих противників Лугової організації намагався цією відмовою „мати арґумент, що ось мовляв, Луговий провід робить Лугове свято на площі польського спортового товариства".

З огляду на те, що наведена стаття без сумніву редагована в Луговій організації, Старшина Сокола-Батька вважає конечним цією дорогою пригадати Луговій організації зміст свого письма в справі відмови винайму площі в 1933. р. з дати 27. травня до ч. 692/33. У цьому письмі — мимо, що Сокіл-Батько вже тоді мав справедливі жадання до Лугової організації — написано слідуюче: „У відповіді на два письма Хвального Товариства повідомляємо, що Старшина Сокола-Батька по арілій розвазі рішила з прикрістю не піднаймити Хвальному Т-ву спортового майдану ані на вправи (тренінґи), ані на Святочний Виступ. Старшина Сокола-Батька в цьому випадку була змушена взяти під увагу *жалюгідні події*, які мали місце останніми днями в нашому громадянському житті й які могли би мати місце також і на площі Сокола-Батька, та що в консеквенції цього адміністраційна влада могла би замкнути площу, а з тої причини площа могла би затратити своє значіння під оглядом народньо-виховним та обєднуючим. Остаємо з сокільським привітом Гаразд!"

Під жалюгідними подіями мала Старшина Сокола-Батька на увазі: інцидент з луговиками по панахиді за пок. отамана С. Петлюру в 1933. у тут. православній церкві, інцидент на личаківськім цвинтарі підчас посвячення памятника І. Франка, та вкінці фактичну заборону адміністраційної влади уживання площі при вул. Бальоновій за викликану підчас одного фестину бійку.

У цій самій статті подано, що на викупно площі „богато вложених грошей і Луговиків". Не перечимо, що члени-Луговики могли, як громадяни складати лепти на викупно українського городу, однак члени проводу Лугової організації до жертводавців на український город ніколи не належали, бо їх імен між цими жертводавцями не находимо.

Вкінці редактори цієї статті не забули подати до прилюдного відома, що СокілБатько в попередніх роках числив за винайм площі на Лугове Свято від 300—200 зол., а зарад шкітьної площі т. зв. Товариства рухових забав порахував у 1933. р. всього зол. 60. Мабуть не треба вияснювати, що Сокіл-Батько, якщо стане посідачем площі на умовинах Т-ва рухових забав, буде також числити мінімально. Але як довго площа невикуплена — Старшина Сокола-Батька має дбати, щоби остаточно ці Громадяни, які з власних ощадностей виложили ще в 1911. р. десятки тисяч корон на її купно, бодай у приблизній вартости з поворотом одержали свої гроші. До такої оплати зобовязані в першій мірі ці організації й установи, які на площі влаштовують імпрези за платними вступами.

Львів, 20. серпня 1934.

ЗА СТАРШИНУ СОКОЛА-БАТЬКА:
О. Корнінський, заст. голови. *М. Тріль*, справник.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Театр Ріжнородностей год. 7·30

чи ти бачив вже комедію

„Якби я хотіла“

Останні три представлення в Ріжнородностях.

Основуйте у кожному місті

міську Народню Організацію!

Незвичайно приємно стрічати у нашій пресі статті у справі міст, дарма, що ті голоси дуже рідкі. Рідкі вони тому, що українське громадянство все ще не здає собі якслід справи зі значіння міст для нації. Для українського громадянства все ще таїною є роля міст при завершуванні національних змагань, дарма, що ми могли впродовж століть переконуватись про це власними очима.

Українське міщанство гейби боїться цього чужо-національного велитня, що своєю ремісничою, торговельною, культурною, чи навіть просто чисельністю, фізичною силою може придавити нашого брата. Є лише малий гурток людей, що не зацукується серед нинішніх обставин і дивиться сміливо в будучність, беручи під увагу гірку дійсність. Інакше бути не може.

Коли мова про працю над організацією і розбудовою українського елементу в галицьких містах, то справді годі говорити про скількість міських одиниць. На жаль і ці нечисленні одиниці не можуть проявити своєї праці так, як треба би. Тільки впертістю можна в таких важких умовинах дечого добути і саме впертости треба й у міській роботі.

Ніяк не поможе українцям те, що хтось в ряди годи пригадає історичну місію українського міщанства, — і на цьому кінець. Годі дальше чванитись тим, що у нас колись було та що ми легкодушно втратили. Треба наново творити зрілі кадри українського міщанства.

В числах 3—4 коломийський двотижневик „Гуцульське Слово“ у статті „Місто і наше міщанство“ взиває Народню Організацію Українців м. Львова створити союз українських міст. Запитую цією дорогою автора статті, п. Безборонянського, яким чином і з чого можна створити такий союз міст, коли міських організацій по наших містах крім Львова і Коломиї нема. Напевне дістану відповідь: Та створіть такі.

Проста відповідь, та на жаль вона Народній Організації м. Львова з матеріяльного боку не під силу. Мусять рушитися міщани самі по містах. В кожному нашому місті є поважна скількість громадян, що з дня на день псує свої нерви над проблемами „високої“ політики та непоторібно лається на українську пресу, чому вона не приносить відрадніших вісток для українців. Та інтелігенція, славна з безділля у міських справах, повинна вкінці оснувати народні організації по своїх містах. — перерахувати наші живі сили, духові та матеріяльні надбання. Щойно по такій перевірці буде видко, що залишити на божу волю та кому допомогти і як та що самому зліквідувати. Після створення скрізь міських організацій може бути мова про Союз міст. В нинішніх наших політичних обставинах міська Народня Організація є ділом доконче потрібним.

Хоча яка мала скількість громадян розуміє вагу міст, то проте вона повинна запрягти до творчої праці на тій преважній ділянці здібніший і творчий елемент та оснувати міську організацію у кожному нашому місті. Час і обставини вказують, що для цієї роботи вибив уже слушний час.

А. Добрянський.

АРХИТВІР АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЕМІЛІЯ БРОНТЕ

БУРЕВЕРХИ

у перекладі М. РУДНИЦЬКОГО.

Окрема книжка на гарному папері, 278 стор.
Обмежена скількість примірників.
ЦІНА 2 ЗОЛ. 50 СОТ.
Для передплатників „Діла“ 1 зол. 80 сот.
Пересилка 50 сот. більше.

Приїзд канцлера Шушніґа до Фльоренції.

ФЛЬОРЕНЦІЯ 21. 8. ПАТ. Австрійського канцлера Шушніґа витали у Фльоренції з великими почестями. На пероні, прикрашеним прапорами, уставилась почесна сотня фашистівської міліції з орхестрою, відділ молоді, ґрупа самоврядних урядовців Фльоренції в історичних ренесансових одягах з прапором. В год. 10.30 прийшов Мусоліні з шефом прес. гр. Чіано та підсекретарем закордонних справ Сувічем, у військовім однострою. В год. 10.43 приїхав поїзд, з якого висів канцлер Шушніґ при звуках австрійського гимну. Канцлера привитав Мусоліні стисненням правиці. Зі Шушніґом приїхав міністеріяльний радник Сейдель, пресовий радник Гертль. Крім того Шушніґа витали шеф протоколу Севні, барон Альойзі, вищі урядовці міністерства закордонних справ Драго і Бутті та шеф австрійської військової місії, який є на маневрах. Мусоліні з канцлером Австрії при звуках фашистівського гимну перейшли перед почесними сотнями. Опісля канцлер Шушніґ з радником Шварценбергом віїхали до віллі Антінорі, недалеко Фльоренції. Наради з Мусолінієм відбудуться у палаті Маріне.

По широкому світі.

— В Атенах арештовано двох ґенералів, двох полковників і кількох інших старшин за участь у змові, що мала на меті звалити теперішний уряд і завести диктатуру ґен. Пластріваса.

— Проф віденського університету д-р Гуґельман, арештований у звязку з подіями 25. липня, розпочав у вязниці голодівку.

— В стейті Ню-Джерсі відбудуться в перших днях вересня ц. р. великі маневри при участи 400 тисяч вояків.

— В Таліні розпочалися наради пятої балтійської конференції.

— З Норвеґії повідомляють, що арх. Отто Габсбурґ вибрався кораблем на обїзд фіордів північної Норвеґії.

— Совітський генеральний консуль у Харбіні Славуцький виїхав до Москви, щоби дати звідомлення про ситуацію на Дал. Сході.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 23. СЕРПНЯ 1934.

ПЕТРО МЕЧНИК. 4)

ПСИХОТЕХНІКА

Й ЇЇ роля у професійному порадництві.

ЩЕ ПРО МЕТОДИ ПРОФЕСІОҐРАФІЇ.

До безпосередніх метод належить в першу чергу метода, яка полягає на тому, що психотехнік сам виконує працю даного фаху й сам збирає безпосередні відомости про вимоги того фаху на підставі власних переживань і через обсервацію впливу й наслідків праці на собі самім. Виглядалоб, що цей спосіб може з усіх найдоцільніший. Бо коли психотехнік приступає до розсліду професійної праці не як психольог, але як робітник і в робітничій блюзі поруч з іншими робітниками виконує самостійно працю, тоді такій людині робітники радо подадуть усі потрібні інформації, повчать про роди чинностей та рухів і покажуть йому всі подробиці й крючки, що легко вихоплюються зпід ока навіть найбільше вправленого обсерватора-дослідника. Всежтаки з чисто психольогічних оглядів ця метода виконування праці самим дослідникам — стрічається з численними труднощами й застереженнями.

Там, де фаховий дослідник (психольог) не має змоги сам безпосередньо вглибитися у виконування якоїсь праці (пр. при вищих, академічних званнях), там шукає він звязку з визначними фахівцями даної професії та при їх допомозі намагається розвязати питання: які прикмети потрібні до виконування тієї професії. Дорога ця, як учить досвід, не все дає найкращі висліди. Раз, що робітник, особливо нижчої професії, без відповідної психольогічної підготовки, не все зрозуміє інтенцію розшуків психотехніка, а по друге — навіть добрий фахівець рідко коли здає собі ясно справу з того, які властиво потрібні здібности, прикмети, своєрідні нахили необхідні в його фаху.

Може найбільше поширена є метода анкет і доцільно, при помочі визначних фахівців зладжених квесіонарів, що містять багато питань, де унаглядненi ріжнородні фахові здібности. Стилізація й уклад питань не вимагають ніякої психольогічної підготовки й виповнювати такі квестіонарі може й простий робітник. Такі квестіонарі розсилається до працівників даної професії та професійних спілок, а зібраний матеріял порівнюється, після чого устійнюємо те, що у всіх квестіонарах однозгідне. Неоднозгідні погляди перевірюють іншими методами.

Крім цього є ще методи більш спеціяльні, такі, як психольогічна студія праці, метода кореляції, метода хибних і найвищих осягів, характерольогічна, типольогічна метода й багато інших, над якими, з природи речі, не місце нам тут розводитися. Загально можна би сказати, що кожна метода в руках доброго психотехніка є добра, при чому для одного роду професійної праці така метода дає кращі висліди, а для другого — інша[1]).

§ 2. ХАРАКТЕРИСТИКИ ФАХІВ.

На основі психольогічної аналізи фахів, яку переводять визначні фахові дослідники, наукові інститути та психольогічні робітні, складено подрібні **характеристики** та осібні **психольогічні монографії поодиноких фахів**[2]), а кожна професійна порадня мусить мати в себе для власних потреб такі характеристики всіх, або бодай найбільше поширених фахів. Для прикладу наведу кілька зразків таких характеристик[3]).

Заняття **телефоністки** вимагає доброго зору, знаменитого слуху, виразної вимови, справної руки, скорої зорово-моторичної координації, точного відчуття дрібних віддалень, бистрого опостерігання, подільної уваги — особливо в ділянці зорових і слухових вражінь, та якнайкращої памяти чисел і прізвищ.

У **трамваєвого кондуктора (шофера, машиніста)** потрібна скора орієнтація в ділянці зорових спостережень (відріжнення барв, бачення в недостаточному світлі, широке поле зору), а також і слухових (відрізнення напряму звуків), — вражливість у ділянці суставових вражінь, скора реакція рухова, технічні здібности, притомність ума, відвага, витревалість, моральні прикмети такі, як: ретельність, точність і т. п.

Друкарський складач: вправа й скорість у відчитуванні нечитких скриптів, докладне знання правопису, значна містота і подільність уваги, догадливість, здібність до комбінування, скорість і прецизія рухів, зоровий тип памяти, дотикова вражливість і т. і.

Важно також знати, які психо-фізіольогічні недостачі або дефекти є безоглядною перепоною до виконування якоїсь професійної праці. Так пр. дальтоніст не може бути залізничиком, ткачем, малярем, — схильний до памороків не може бути коминарем, мулярем, летуном... Постійна вогкість рук наслідком надмірного почення є перепоною до виконування праці в фаху кравця, тапіцера, переплетника, пекаря.

Вищі звання (М. Ульріх):

Звання лікаря вимагає в першу чергу доброго здоровля й відпорности на атмосферичні чинники. Необхідний добрий зір, слух, нюх, дотик і змисл температури; вироблена обсерваційність, добра память, належне розумування, здібність до індукційного думання і синтетичного схоплювання цілости з подробиць; умілість стосування теорії до практичних потреб; далі терпеливість, вирозуміння, відчуття чужих терпінь при рівночасному загартуванні власних нервів; повне опанування себе, брак проявів незрівноваження й нерішучости; практичне знання психольогії, здібність до суґестивного ділання на інших (поставою, голосом, загальною поведінкою); вкінці етичні засади в поведінці з людьми й безкорисність.

(Далі буде.)

---

[1]) Цікавих відсилаю до легко доступної та цікавої праці Ф. Бавмгартенівна, що її вище вже цитовано.

[2]) До найкращих праць з тієї ділянки належать: Mauvezin, Rose des métiers, 1922. Fontaigne, La livret des métiers 1924. Lipmann, Psychologie der Berufe, 1922., — а для вищих, академічних звань: Martha Ulrich, Die psychologische Analyse der höheren Berufe als Grundlage einer künftigen Berufsberatung. (Zeit f. ang. Psych. 1918).

[3]) Подаю за T. Jaroszyńsk-им: Badania psycholog. w szkole. II. вид. 1925. стр. 185 і н.

НОВИНКИ

— ЗІ СЬОГОДНІШНІМ ЧИСЛОМ висилаємо складанки П. К. О., якими просимо Вп. Передплатників надіслати передплату за серпень зол. 5 і вирівняти залеглости.

— Приймаю адміністрації реальностей. Ігнат, Львів, Куркова 24. 202 1-10

— Книгарня „Просвіти" при вул. Руській має до продажі всі потрібні шкільні підручники. Тому купуйте ці підручники в ній, а допоможете цим „Просвіті".

— Пошесть червінки в кремянецькому повіті шириться дальше. Досі стверджено поверх 1000 занедужань, переважно на передмістях Кремянця і в Почаєві. Досі померло на цю недугу поверх 100 осіб. Адміністраційна і санітарна влада видала розпорядки задля припинення пошести. У школах кремянецького повіту пересунено початок науки на тиждень. Звернено теж увагу на прочан, що вибираються на відпуст до Почаєва.

— Зловживання в повітовому виділі в Золочеві. У звязку з грошевими зловживаннями інкасентів золочівського повітового виділу, Миколи Ковалика і Стефана Барецкевича арештовано референта податкових справ Павла Заліпського. На основі дотеперішніх обчислень сума злефравдованих грошей сягає 8.500 зол. Арештований Заліпський мав бути спільником обох інкасентів і фальшиво записував до книг. Тому що інкасенти брали гроші в цілому повіті, спеціяльна комісія виїхала на села, щоби на місці перевести доходження.

— Смертельний стріл постерункового. У Спасі пов. Долина два постерункові — як повідомляє ПАТ — зустріли знаного авантурника Михайла Ковальчука, який бачучи поліцію, сховався за углом хати і змірився до них з кріса. Коли Ковальчук не послухав постерункових, щоби зложити зброю, один із них стрілив з револьвера, але куля хибила. Тоді Ковальчук відстрілюючись, почав утікати в поле. Постерункові вжили знову зброї, ранячи Ковальчука в груди. Перенесений до дому родичів він незабаром помер.

— З хроніки самогубств. На головному двірці у Львові кинувся під потяг ем. залізничий топник Петро Лихвар, якому колеса відтяли обі ноги. Наслідком упливу крови він помер. — На залізничому мості біля вул. Жерельної кинулася під потяг 15-літня Софія Штернберг. Тяжко покалічену відставлено до шпиталю. — В Букачівцях пов. Рогатин застрілився з невідомої причини Станислав Лісовський, управитель місцевої школи.

— Пожежа. В Крилосі пов. Станиславів вибухла з невідомої причини в будинках гр.-кат. митрополії грізна пожежа і знищила три великі господарські будинки, значну скількість будівельного матеріялу, рільничі знаряди і частину сьогорічних зборів. Шкоду обчисляють на 10.000 зол. — На фільварку оо. Домініканів у Борках Домініканських пов. Львів згоріло 300 кіп вівса, 50 кіп вчменю, 300 сотнарів сіна і т. п. Шкода 13.000 зол.

— Японський Робінзон. На острівці Кейкі-До в корейському заливі проживає японський 60-літній Робінзон Тона Юї Сузукі враз з дружиною і дітьми. Сузукі це артист маляр, який їздив по Европі, Африці та Монголії. По великім землетрусі в Японії 1923 р. покинув Японію і поселився на згаданому острівці. Цікавим туристам, які відвідували його на острівці, показував дошку з написом: „Дружина і я не бажаємо собі, щоби ви нас трівожили. Прощавайте! Сподіємося, що більше вас тут не побачимо". Податковий уряд почав стягати від нього по 300 єн податку на рік за користування острівцем. Тому Сузукі внеднав від корейського уряду, що може користуватися острівцем безплатно під умовиною, що його загосподарить. Сузукі збудував хату та декілька доріжок. Тепер має 8 тисяч кріликів. Любить рибу і не голодує. Деколи їде на Корею і купує риж. В 1930 р. відвіз до Японії своїх дітей до школи, а сам проживає далі з дружиною на острівці. Тепер його ненависть до людей зменшилася і Сузукі радо гостить на острові туристів. Кожний турист платить по 20 сен за оглянення острівця. Минулого року відвідало Робінзона понад 600 туристів.

— Краєва хроніка. Семитижневий страйк у механічних варстатах Геніґа в Бориславі скінчився перемогою робітників, які здобули підвишку платень. — В костелі Кармелітів у Кракові вкрали злодії з образу Божої Матери дорогоцінні вота вартости кількох тисяч зол. — В Бабинці пов. Товмач шириться пошесть червінки. — В Підгірках пов. Калуш 11-літний Іван Когут ударив підчас забави 13-літну Стефанію Дідошак каменем в голову і вбив її на місці. До церкви в Старуні пов. Надвірна вломилися злодії і вкрали зі скарбонки 44 зол. — У львівському шпиталі помер Влад. Мороз з Дублян, якого переїхав віз зі сполошеними кіньми.

— Мозаїка VII віку. При розкопках на просторі колишнього Михайлівського монастиря найшли прегарні зразки візантійської мозаїки зі VII. віку. Крім мозаїк найшли теж фрески невідомих мистців VII. віку.

— Військові вправи міністрів. На приказ Мусолінія всі італійські міністри і товариші міністрів покинули працю в своїх міністерствах і від 17. серпня ц. р. пішли на маневри італійської армії. Міністри фінансів, комунікації, справедливости та освіти сповняють військову службу в тих полках, в яких служили підчас світової війни.

— Ріжні вісти. З Англії відвезли 400 тон срібла до Зл. Держав на суму 1,250.000 фунтів штерлінгів. — У Стамбулі відбудеться у вересні конференція міжпарляментарного союзу. — Мадярський уряд заборонив зїзд легітимістів у дні 16. серпня ц. р. — Грецький політик Венізельос рішився поселитись на постійний побут в Англії. Американський „пророк" Глен Волайка пророкує кінець світа на 10. вересня ц. р. — У провінції Мінбо в Портуґалії згоріло 70 км² соснового ліса. — На шосі між Тульон і Марсей зударився самохід відомого французького письменника Анрі Беро з другим самоходом. Письменник вийшов з катастрофи живий, а шофер другого самоходу тяжко ранений. — У Кишиневі вперше трапився випадок сонної недуги.

— Пяні риби. В ріці, яка перепливає біля містечка Карачева в СССР, живе дуже багато риб. За містечком положена Юрасівська горальня. На днях викинули з горальні до води багато відпадків та горілчаного осаду, яким риби напилися. Тоді почалась ловля риб кошиками і руками. Цілими фірами возили рибу аж доки її зовсім не виловили.

Зол. 1'50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

„ЖОРНА"

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"

Львів. Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

З дороги життя.

ВОЄННА ЗГАДКА.

Принесли недавно часописи вістку, що у Відні помер б. комендант перемиської твердині ґенерал Рудольф фон Кусманек. Всі майже часописи присвятили йому більші чи менші згадки. Писав про нього двічі й наш денник.

Імя Кусманка та перемиської твердині навіяли й мені деякі спогади з не так давного — а всеж здається, з давного минулого...

Австрійські ґенерали! Стоять вони й відживають у моїй уяві. І ті, що я їх оглядав на львівських бруках як: Фідлер, Кольошварі, Брудерман, Бем-Ермолі, Пфлянцер-Бальтін, Гофман, Боровіч, Рімль, Летовскі — і ті, що я їх бачив поза Львовом у часі мира й війни, — і ті, що я про них начитався, особливо в днях, коли австроугорські війська відступали „в порядку на заздалегідь приготовані становища". А робили це з простої причини: **um sich vom Feinde loszulösen...**

Щось таке, як у нашій приповідці: „чеши дідька зрідка". Ґеверальний штаб добавив ще: і здалека.

Стоять ті ґенерали в моїй уяві — наче живі. Бо не знаю, чи згинув хто з них на фронті, не пригадую, щоби котрий з них попав у полон (хіба з твердині), зате тямлю, що багато їх вимерло у першому році війни зі старости й перестраху, а опісля теж вмирали мирною смертю.

Кусманек, що недавно помер, був одним з останніх могікапів.

Був він від початку 1914 р. комендантом ґрізної перемиської твердині, що була великим оподіванням і гордощами наддунайської монархії, що на ній на випадок війни, мала заломитися ударна сила царської армії.

Співав про неї один з наших поетів (що правда, вже на еміґрації):

Нехай на тебе цар Микола
Всю дич Сибіру випле,
Ти гордо глянеш з гір довкола
Престольний Перемишле!

Перемиську твердиню будували довгі роки і коштувала вона десятки міліонів корон.

Хоч будова велася по плянам і під наглядом технічного виділу військового будівництва в міністерстві, та властивим керманичем і будівничим одного року був комендант перемиського корпусу ґенерал Ґальґочі, старий жовнір з крови і кости, найвірніший слуга держави і династії, любимець цісаря Франц-Йосифа, люблив по алячі „комісна" та непорочного характеру і чистоти рук. Не любив він довгої переписки, розумів лише: видати й виконати наказ.

В одним році мали за нього виконати якісь фортифікаційні додаткові роботи мабуть на 5,000.000 к.

Старий ґенерал дні і ночі доглядав робіт, провірював рахунки, а коли все було готове, післав до міністерства коротенький звіт і предложив рахунки, що так виглядали:

1) На додаткові роботи фортифікаційні асиґновано 5,000.000 к.

2) Кошти виконання виносять 5,000.000 к.

Отже весь фонд вичерпаний.

Але австрійський міністеріяльний „шімель" не міг вдоволитися таким розрахунком. Тому звіт звернено ґенералові з домаганням подрібного розрахування.

Ґальґочі вдруге написав свій звіт і предложив своє лаконічне зіставлення рахунків, додаючи при кінці: **Wer glaubt nicht, ist ein Esel!**

Діставши цей „подрібний" звіт, референт побіг до шефа, шеф до міністра, а міністр до самого цісаря.

Старий Габсбурґ перечитав звіт і сказав: **Ich glaube!**

Тимсамим справу полагоджено.

Так народилася перемиська твердиня, що 21. березня 1915 р. в наказу Кусманка злетіла у воздух, а 22. увійшли до неї російські війська.

Упадок Перемишля був страшним ударом для монархії та її населення по обох боках боєвої лінії.

До якої міри потратили люди голову, память, та силу панування над собою, що я сам бачив, відчував і досвідчив на собі.

В дві неділі після упадку Перемишля, не знаю, чи з жалю, чи з розпуки, чи на знак жалоби я — оженився...

Тиберій Горобець.

Велике Свято на Буковині.

— Свято Федьковича в Чернівцях. З приводу 100-ліття народин буковинського Кобзаря Осипа Юрія Федьковича українські установи в Чернівцях склали комітет, що заняся вшануванням памяти поета. Комітет улаштовує в днях 8. і 9. вересня ц. р. свято з такою програмою: 1) Субота, 8. вересня: а) год. 10. передпол. панахида біля нагробника поета на цвинтарі; б) год. 11 і пів. передпол. академія в салі Українського Народнього Дому; в) год. 8. веч. театральна вистава під мистецькою управою посла д-ра Волод. Залозецького. 2) Неділя, 9. вересня, год. 10 і пів передпол. великий концерт у Музичній салі, в якому візьмуть участь хори: Український Буковинський Кобзар, мужеський хор т-ва „Міщанська Читальня", Міщанський Хор і преміований Селянський хор з Кіцманя.

Повінь в Манджурії.

Наслідком довготревалих дощів ріки Ялю і Аіло в Манджурії виступили з берегів, заливаючи великі простори, положені здовш залізничої лінії Квантун-Мукден. За дотеперішніми обчисленнями утонуло 600 осіб. Вода знесла 700 домів, а кільканацять тисяч домів знайшлося під водою. Поверх 60 тисяч людей втратило дах над головою.

Знову двох повісили.

Найвищий суд у Відні засудив двох мешканців Відня, Унтерберґера і Заверайса на кару смерти за переховування вибухових матеріялів. Обох засуджених страчено.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ЦІЛУЙ ЩЕ РАЗ".

Французька комедія з Анні Ондрою і Лефевром. Ондра як звичайно в улюбленій ролі збитошника, Лефевр у ролі сентиментально-мелянхолійного молодця, що кохається напів нещасливо. Використаний тут не новий, кіновий „трік", щоби та сама артистка грала дві ролі — двійників. Ондра як бідна дівчина, що продає на вулиці буцім-то власні винаходи і Ондра як молода химерна баронова — прекомічна пара. Ще раз маємо нагоду бачити, як вона не вміючи якоїсь штуки стає мистцем поневолі, цим разом на совгах. Уся комедія має добру інтригу і сцени з поводним гумором.

СПОРТ.

КОМУНІКАТ СПОРТОВОГО РЕФЕРАТУ У. С. С.

I. Рішенням Спортової Ради **не затверджується наколесних шосових змагань, які відбулися в дн 12. серпня ц. р. на трасі Львів—Яворів—Львів як краєвого першенства** і не признається побідникові титулу мистця на 1934 р. Одночасно доручується Наколесному Субрефератові перевести змагання за краєве першенство **в новому речинці у вересні ц. р.**

II. **Краєві плавацькі змагання**, заповіджені на 25. і 26. серпня ц. р. **відкликується** з огляду на малу скількість зголошених змагунів.

III. **Доручується проводам клюбів УССК, сс. Плай, сс. Сокола-Батька, сс. Сокола IV, Богун і Черник зголосити по пять впорядчиків** на краєві лигноатлетичні змагання, котрі теж під проводом Черника переведуть упорядкування і приготування площі на змагання. Збірка впорядчиків на площі С.-Б. в середу 22 ц. м. в год. 17. **За впорядчиків відповідатимуть проводи.**

IV. **Перші каюкові змагання.** Відкликані в липні каякові змагання відбудуться **9. вересня ц. р. на Дністрі.** Організує Л. О. К.

Траса змагань: **Розвадів—Бужавина 35 км.**

Змагання відбудуться в категорії двоособових каяків без керма.

Вписове до змагань 0·50 від особи. — Зголошення до 2-го вересня ц. р. включно на адресу: **У. С. С., Львів, вул. Домініканська 11/I.**

XI. КРАЄВІ СИТКІВКОВІ ЗМАГАННЯ.

Великий успіх коломийського „Сокола". — Слаба фреквенція львівських змагунів.

Сьогорічні змагання в днях 16—19 серпня ц. р. не згуртували — на жаль — всіх найкращих змагунів. Не зявили: Сасин (минулорічний мистець), Кудечко зі Дрогобицький; не зголосилася також Гурська з Перемишля. Зі Львова було всего 4 змагунів: Рожанковський Яр. (Л. К. С.), м-р Пачовський, Марунек, (У. С. С. К.), Назар (Плай) і 1 змагунка: Ліщинська (У. С. С. К.). Зате дописала Коломия, яка явилася в повному складі, а саме: Могильницька, проф. Кульчицький, Олександрович і Сельський (всі зі Сокола). Від станиславівського УСК-я, організатора ситківкових змагань, зголосилися: Снігуровичівна, проф. Базинський, Андрухович. Попель та трьох юніорів: Довський, Мікльоша і Тарас. — Разом було зголошених до поодинокої гри пань: три змагунки (розставлена Могильницька); панів — 16 змагунів (розст. Олександрович, Рожанковський, Сельський і Андрухович); юніорів: змагуни 3 до мішаної гри 3 пари; до подвійної гри панів — 4 пари.

Переходячи до технічних вислідів, треба ствердити безсумнівно перемогу коломийського Сокола. Його змагуни здобули 4 перші місця і 3 нагороди (Могильницька „Маслосоюзу", Олександрович „Центросоюзу" і Сельський „Дністра"). Четверта нагорода припала Снігуровичівній (п. Сасиківної).

ВИСЛІДИ:

16. серпня. Назар — Попель 4 : 6, 6 : 3, 6 : 2, Сельський — проф. Кульчицький 6 : 1, 6 : 3 м-р Пачовський — проф. Бачинський 6 : 0, 7 : 5.

17. серпня: Рожанковський — Назар 6 : 0, 7 : 5. У другому сеті Назар заграв надсподівано добре. — Олександрович — м-р Пачовський 2 : 6, 6 : 2, 6 : 1. В першому сеті Пачовський грав дуже добре, Олександрович збентежений не доходить до голосу. Опісля вже зрівноважений легко виграв. **Андрухович — Маруняк 7 : 5, 6 : 4.** Андрухович робив величезні поступи і грає тактично. Ліщинська, Рожанковський — **Снігуровичівна, Анорухович 7 : 5, 6 : 3. Олександрович. Сельський — проф. Кульчицький, Маруняк 4 : 6, 6 : 1 6 : 2, 6 : 1. Рожанковський, м-р Пачовський — Андрухович, Попель 7 : 5, 6 : 3. 7 : 5.** Завзята боротьба!

Снігуровичівна — Ліщинська 2 : 6, 6 : 8. В першому сеті Снігуровичівна збентежена. В другому сеті при стані 3 : 0 для Ліщинської, Снігуровичівна вирівнує й провадить 5 : 3; має навіть сетболя, але замала вправа не позваляє їй виграти. **Мікльош-Тарас 6 : 3, 6 : 0.**

18. серпня: Півфінали принесли несподіванку — сильна постава Сельського і Андруховича. Перший добув з Рожанковським два сети. Другий у першому сеті з Олександровичем здобув 5 сетболів. Вислід: **Рожанковський — Сельський 6 : 3, 8 : 6, 1 : 6, 1 : 6, 6 : 2. Олександрович — Андрухович 12 : 10, 6 : 3, 6 : 0.**

Фінал гри мішаної приніс першу перемогу змагунам Коломиї. **Могильницька, Олександрович** виграли з парою **Ліщинська, Рожанковський 6 : 4, 6 : 1.**

19. серпня: День фіналів:

Фінал подвійної гри рішила в свою користь пара **Олександрович, Сельський**, виграючи з парою **Рожанковський, м-р Пачовський** у 4-ох сетах: **4 : 6, 6 : 1, 6 : 3, 6 : 2.** Найслабше виграв Пачовський, зате Сельський виказав, що краще почувається у подвійній грі. — Фінал юніорів приніс певну виграну **Донського з Мікльошем 6 : 1, 6 : 0.** Донський заповідається дуже добре. Мікльош був надто збентежений, щоби міг протиставитися свому противникові, з яким — до речі — вже раз виграв. Фінал других за 3 і 4 місце почінився по тяжкій дво-годинній грі виграною **Сельського над Андруховичем 9 : 7 6 : 4, 6 : 8, 6 : 2.**

Сподівання, що **Могильницький** легко вирішить перемогу в фіналі пань у свою користь не справдилися. Перший сет приводить до стану 4 : 4, рівнорядну гру обох пань. Опісля **Ліщинська** підходить кілька разів до сітки, гарно кінчить мячі й виграє сета **6 : 4.** У другому Могильницька з місця атакує, проводить 3 : 0, опісля 5 : 2. Ліщинська витягає ще 7 геми, але вкінці програє **4 : 6.** Перші геми в третьому сеті виграють пані. Одночасно Могильницька і Ліщинська запомлюються 4 по 10 хв. провадить 5 : 1. Могильницька витягає на 5 : 2, але за хвилю Ліщинська провадить 40 : 0. Ще пункт і молода змагунка У. С. С. К.-у добуде мистецтво. Могильницька ставить все на одну карту, атакує і витягає на 40 : 40 та виграє по першій перевазі. 4 слідуючі геми були вже тільки формальністю. Ліщинська геть збентежена; не доходить до голосу. Остаточно виграє Могильницька 4 : 6, 6 : 4, 7 : 5. Трете мистецтво в руках Коломиї.

Фінал пань закінчився несподівано в 3 сетах. **Рожанковському** щедалеко до повної форми. Не дивно, що **Олександрович** дуже добре приготований, добув для Коломиї 4. мистецтво. Одначе, колиби грав Сасик, а навіть при кращій формі Рожанківського мусів би молодий змагун „Сокола" вдоволитися 2-ним місцем. Вислід 6 : 4, 7 : 5, 6 : 2 для Олександровича. В другому сеті Рожанківський провадив 5 : 0, але ця тактика, (не використав свого атуту; сітки) не позволила йому добути навіть сета.

По змаганнях інж. Зубенко роздав мистцям нагороди, а інж. Попович, голова У. С. К.-у, подякував змагунам за участь.

Міжнародові ситківкові змагання **У. С. С. К. (Львів) — У. С. К. (Станиславів)** покінчився виграною львівських студентів у відношенні 5 : 2. Поодинокі вислідн такі:

Ліщинська — Снігуровичівна 6 : 1, 6 : 6. Гра подібна до гри мист.

Андрухович — Маруняк 6 : 4, 6 : 4.

Андрухович — м-р Пачовський 6 : 3, 6 : 3.

Маруняк — Попопель 6 : 2, 6 : 2.

М-р Пачовський — Попопель 6 : 3, 0 . 6 (?!), 6 : 3.

Ліщинська, Маруняк — Снігуровичівна, Попель 6 : 4, 8 : 6.

Маруняк, м-р Пачовський — Андрухович, Попель 7 : 5, 1 : 6, 6 : 2. Л.

МИСТЕЦТВА Б-КЛЯСИ.

СТАНИСЛАВІВ. ПРОЛОМ — АДМІРА 2 : 3 (0 : 2).

Змагання за мистецтво Б-кляси програв Пролом зовсім не заслужено, бо хрім 10 мінут у першій і 15 мінут у другій половині, не сходив з половини Адміри. Слаба стрідова диспозиція трійки нападу рішила про некорисний вислід. Змагання можна було легко виграти, лише Пролом непотрібно тратить голову по страті воріт. Гра сама була досить цікава й стояла на доброму рівені. Видців 800 осіб, дуже багато українців. Б. Л.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Коломия:

21. VIII. „Мазепа."

Станиславів:

22. VIII. „Товаріщ".
23. VIII. „Королева кіна".
24. VIII. Ельга.

Великий Міський Театр

Нечинний з причини ферій

Театр Різнородностей.

Понеділок, 20. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Вівторок, 21. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Кіна.

АПОЛЬО: „Небесні птахи".
АТЛЯНТИК: „Нападниста бідняка".
ВАНДА: „Баніта".
КАСІНО: „Симфонія серць".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бадь білих ліжечок" (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Ґергардт" і ревія.
МІРАЖ: „Затроєні душі."
МУЗА: „Касанова".
ПАН: „Пригода на Лідо" і „Радіоставія В. П. Н.
ПАЛЯС: „Поцілуй мене ще раз".
ПАСАЖ: Бастер наварив пива" і ревія.
РАЙ: „Пат і Паташон як композитори".
СВІТ: „Цілунок перед зеркалом" і „Чотирьох утікачів".
СОНЦЕ: „Полуми, що погасає" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ніч у Каіро" і ревія.
ХІМЕРА: „Тайна білого пекла" та „Романс секретарки".
УТІХА: „Чоловік, який вернувся" і ревія.

Заграничне радіо.

Середа, 22. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 19·40 Радіоконцерт, **Прага** (470,2) 16·40 Концерт, **Копенгаген** (255,1) 15·30 Радіоорхестра, **Штрасбург** (349,2) 17,00 Концерт, 20·30 Опера, **Рига** (514,6) 16·30 Легка музика, **Берлін** 13·15 Концерт солістів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·30 Концерт для молоді, **Кельн** (455,9) 13·00 Популярна музика, **Ляйпціг** (382,2) 21·00 Вечірний концерт, **Штутгарт** (522,6) 21·00 Концерт, **Букарешт** (365) 18·05 Концерт радіоорхестри, **Стокгольм** (426.1) 14·30 Концерт солістів, **Мілано** (368,6) 21·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Четвер, 23. серпня 1934.

Відень (506,8) 19·40 Концерт, **Прага** (470,2) 14·20 Пляти, 16·40 Концерт, **Копенгаген** (255,1) 15·30 Радіоорхестра, **Штрасбург** (349,2) 20·30 Опера, **Атльона** (531) 19·30 Легка музика, **Білгород** (439,8) 18·30 Популярна музика, **Берлін** (356,7) 13·15 Концерт солістів, **Ляйпціг** (382,2) 21·00 Вечірний концерт, **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти, **Штутгарт** (522,6) 21·00 Концерт, **Осльо** (1154) 19·40 Джезбенд, 20·30 Концерт, **Букарешт** (365) 18·05 Концерт, **Стокгольм** (426,1) 20·20 Популярна музика, **Мілано** (368,6) 21·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Львівське радіо.

Середа, 22. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Концерт, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Поштова скринка, 17·15 Концерт, солістів, 18·00 Книжка і знання, 18·15 Популярний концерт, 18·45 Трансмісія з Варшави, 19·00 Вечірна, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Легка музика, 19·50 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Хор ревелерсів, 20·50 Вечірний дениик, 21·12 Концерт солістів, 22·00 Трансмісія з Варшави, 22·15 Танкова музика.

Четвер. 32. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Авдиція для дітей, 13·20 Популярна музика, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Музична авдиція, 16·45 Легка музика, 17·00 Листи і програми, 17·15 Камеральний концерт, 18·00 Відчит, 18·15 „Пан з Кшеміонек", 19·15 Вечірна, 19·25 Програма на черговий день 19·30 Танкова музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Фейлетон, 20·12 Легка музика, 20·50 Вечірний дениик, 21·02 Серед книжок, 21·12 Популярний концерт, 22·00 „Як тяжко зрозуміти правду науки", 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·18 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·62, Париж 34·89, Берлін 211·00, Амстердам 358·50, Прага 21·97, Нюйорк кабель 5·22·75, Нюйорк чеки 5·21·25.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 21. серпня ц. р. з приводу зниженої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л.	молока	0·13 зол.
1 л.	сметани	0·55 „
1 к.	яєць	2·65 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану знижкова, на яйця стримана.

Маслосоюз повідомляє, що від 23. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвірн птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	пріма	за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса	„	0·65	„
„	II „	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·75	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція сильніша.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вишиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська шкільна спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 93, тел. 26. 120 13—7

ЕМЕРИТ шукає умебльованої кімнати з харчем. Листи до адм. „Діла" під „Емерит". 203 1—1

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ І. Гіршпрунґа, Личаківська 34, телефон 26-78. Вписи на однорічний торговельний курс, як також пятнисячний курс книговодства враз із писанням на машинах і стенографією відбуваються що дня від год. 10—12 і від 4—6. 24/22 1—6

НЕГАЙНО потребуємо більшу скількість вільних помешкань. Станції маємо до вибору. „Наука і опіка", Львів, Шептицьких 38/II п. 13 14/79 1—6

ОЖЕНИТЬСЯ ЛІКАР на державній посаді, власник реальности, здоровий, приємний, літ 40, з старшою панною або бездітною вдовою. Придане для спільного добра бажане; тільки дуже поважні неанімові зголошення приймає адмін. „Діла" для „ЛІКАРЯ". 201 1—1

КАМЯНИЦЯ нова, комфортова, дохід річний 4.980, ціна 43.000, довгоречинцева 24.000.

ВІЛЛЯ, нова, комфортова, 5 покоїв 2 кухні на бажання вільна, ціна 24.000, вклад 18.000.

КАМЯНИЦЯ нова, комфорт, город, околиця Листопада, ціна 52.000, довгоречинцева 15.000, продасть бюро Саваки, Баторого 11. 199 1—2

УНЕВАЖНЮЮ вкрадену шкільну леґітимацію ч. 641. Володимир Янут. 200 1-3

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24 Станиславів, Колібова 2. 204 1—30

ЕМЕРИТОВІ винайму покій, кухню, город, Сколе, горн. Іосифович, Хітар, п. Лавочне. 136 4—4

ОГОЛОШЕННЯ

СТЕПАН ЛЕВИНСЬКИЙ

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ

Ціна 2 зол., з почт. пересилкою 2.25 зол.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і повинних	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 224 (13.769). Львів, пятниця 24. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Крутійства большевиків

у справі жнив і голоду.

Заява д-ра Е. Амменде перед виїздом з Америки

„Ню Йорк Таймс" із 4. серпня, помістив лист д-ра Евальда Амменде з вияснениям, як розуміти ріжні суперечні заяви в справі голоду в Совітах. Він згадує допис „Таймс"-ового кореспондента Гарольда Деннї з Київа про жнивну кампанію на Україні „на лад, мабуть досі ніде у світі не виданий" і то „наче военну офензиву". Дальше згадує заяву Петра Хрісанова, атташе совітської амбасади у Вашингтоні, що „не зважаючи на посуху жнива вийдуть краще в порівнанні з надзвичайно гарними жнивами з 1933 року".

На це все д-р Амменде дає запит: „Коли такі гарні жнива, то пощо аж военного наступу, щоб їх зібрати?"

І на це питання дає д-р Амменде відповідь виїмком із заяви Косьора, члена московського „Політбюра", котрого промова була подана в „Ізвестіях" з 23. червня. Цю промову виголосив Косьор перед Екзекутивним Коміттом Комуністичної Партії України і в ній між іншим було сказане таке:

„Очевидно, що цього року жнива на Україні будуть гірші, ніж минулого року. Але ми знаємо з досвіду, що нас не так цікавить скількість зібраного збіжа, як радше те, скільки ми його можемо дістати для себе. А скільки ми його дістанемо, це залежить від нас".

Навівши ці слова з промови Косьора, — д-р Амменде виказує, яких способів уживають Совіти, щоби відібрати від людей збіжа, без огляду на те, яку шкоду потерпіли селяни від посухи. І коли хто має все те на увазі, той щойно зрозуміє слова Гарольда Деннї в його кореспонденції з Київа про розмову з „кулаками", отже із самостійними господарями про те, що вони будуть змушені зректися своїх господарств, бо не зможуть заплатити збіжевого податку урядові.

При кінці згадує д-р Амменде про успіхи своєї місії у Злучених Державах і Канаді. І кінчить д-р Амменде свій лист твердженням: „з уваги що в 1933 році мілїони людей згинуло в Совітах з голоду, тому що не прийшла вчас допомога, то повторення такої катастрофи тепер ніхто не повинен толерувати".

Хто дбає, той має,

вчить українська приказка, тому кожний дбайливий господар — обезпечує своє збіжжа і пашу від огню — в одинокому українському

в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20,

Лугове Свято і Посвячення Лугового Городу

в 20-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців на світову війну.

I. У СПРАВІ ПРОПАМЯТНОЇ КНИГИ І ЦВЯХІВ.

На посвяченні Лугового Городу будуть громадяни і громадянки та українські інституції вбивати цвяхи зі своїми прізвищами в пропамятну таблицю і вписувати свої прізвища в пропамятну книгу.

Головна Старшина не знає адрес прихильників Лугу, тому звертається цією дорогою з просьбою до ВП. Громадян і Громадянок, прихильників Лугової організації, щоби були ласкаві подати свої прізвища Головній Старшині в домівці при вул. Коперника ч. 5. у подвірю, а Головна Старшина ще перед неділею доручить пропамятні цвяшки.

II. У СПРАВІ МІСЦЬ У ЛУГОВОМУ ГОРОДІ.

У Луговому Городі є велика степениця з 4 терасами, викопана в землі, на якій є лавки (трибуна). Місць сидячих а трибуні є 800. З трибуни є дуже гарний вид на площу, де будуть вправляти Луговики та Луговички. Перша трибуна є понад площею 4 і пів метра, друга є на 6 і пів м., третя на 7 і пів м., четверта на 9 м. Тому вид на вправляючих буде гарний. Вхід на степениці є в горі від вул. ген. Іващкевича.

Стоячі місця на площі є на долині (на площі) по обох боках і на горі понад трибунами. Бажано булоб, щоби ВП. Громадяни і Громадянки займали місця на вигідних трибунах.

Старшина.

Шушніґ про свою стрічу

з Мусолінієм.

ФЛЬОРЕНЦІЯ, 22. 8. ПАТ. Австрійський канцлер Шушніґ покинув учора попол. Фльоренцію, удаючись до Ґенуї, а звідтіля до Ніцеї. Перед своїм виїздом мав з журналістами інтерв'ю, в якому ствердив, що є вдоволений зі своєї зустрічі з Мусолінієм. Подав теж короткий зміст своєї розмови з італійським премієрм.

РИМ, 22. 8. ПАТ. Агенція Стефані оголошує таку заяву австрійського канцлера д-ра Шушніґа: Обнявши становище канцлера, я уважав своїм моральним обовязком вибратися в найкоротшому часі до Італії обмінятись думками з премієром Мусолінієм. Цей обовязок я сповняю з глибокою вдячністю за допомогу, яку Італія дала Австрії у звязку з подіями з дня 25. липня ц. р. і за приязнь Мусолінія для Дольфуса.

Дальше д-р Шушніґ пригадав свою попередну заяву, що хоче продовжувати політику Дольфуса і зміцнити господарські основи краю, що було предметом вказівок Мусолінія, поручень конференції у Стрезі, а вкінці римського пакту. Успішна піддержка Італії у боротьбі за незалежність Австрії надає особливчи із заложення збереження абсолютної незаминам, які мають теж на меті мирний розвиток Европи. В цьому дусі були теж ведені втіркові розмови на тему розвинення тісних економічних взаємин між обома краями. Канцлер висловив вдоволення, що може заявити, що вислідом тих розмов було зрозуміння загальних проблем і справ, що торкаються спеціяльно обох дрежав. В Мусолінію канцлер знайшов зрозуміння австрійської політики, яка виходячи із заложення збереження абсолютної незалежности держави, збереже теж свій европейський характер, значить, мирний, прямуючи до політичної й господарської відбудови Австрії.

У взаєминах з Німеччиною принципіяльне становище Австрії залишається все те саме. Австрійський урад мусить дбати за життєві інтереси свого краю, виходячи зі своєї свободи у внутрішній і закордонній політиці. Коли це зрозуміють, щезнуть всякі труднощі, а привернення нормальних зносин з Німеччиною і виведення їх з теперішнього замішання буде легке, із замішання, за яке Австрія ніколи не була відповідальна, находячися вся як мала держава в оборонній позиції. Австрія виповнить свою 1000-літню місію над Дунаєм.

Вкінці канцлер подякував за сердечне приняття, якого зазнав в Італії. Діяльність Мусолінія, додав, є одною з головних гарантій европейського миру.

Цісар, реґент, „фірер" чи президент?

Львів, 22. серпня 1934.

Поставлено у заголовку питання є питанням будучини нещасної Австрії. Поворот Габсбурґів на австрійський престол, проголошення регентури провідника військового „Гайматфронту" кн. Штаремберґа, злука з Німеччиною під проводом німецького канцлера і „Райхсфірера", чи вкінці збереження нинішнього правнодержавного й устроєвого стану, — ось проблеми, яких розвязкою цікавиться нині світова преса, та які творять напевне тему розмов подорожуючих дипльоматів.

Активність австрійських леґітимістів, вірних австрійській династії, зрола гейби автоматично з моментом останніх крівавих заворушень. Мобілізація італійської армії над австрійським кордоном, як відповідь на можливість переходу влади в австрійській республіці до місцевих націонал-соціялістів, була заповіддю війни не лише на випадок „Аншлюсу", але й на випадок спроби промостити тому „Аншлюсові" найлекший шлях рівнорядністю державних систем в обох німецьких краях. Реституція династії на віденському Бурґуу висувалась віддавна як найкраща запорука проти австро-німецької злуки, бож ніхто більше так не беріг би суверенности Австрії, як її суверен-монарх! Поголоски про недалеку інтронізацію Оттона, найстаршого сина Карла І., найшли розголос не стільки завдяки метушливості Зити, як загадочному становищу Мусолінія. В його руках — ключ до будучности Австрії, і саме про нього австрійська леґітимістична пропаґанда зручно розсіває звістки, хоче він „засадничо" не має нічого проти повороту над Дунай Габсбурґів. Пригадують при цьому, буцім то Мусоліні пок. мадярському діячеві ґр. Аппоні виразно заявив, що не буде противитися реституції мадярського королівства під скиптром Габсбурґів (ґраф Аппоні нині не всилі цьому заперечити!). Преса раптом зацікавилась (чи її зацікавили відповідними „засобами") всіми подробицями подорожі Зити до Італії та Оттона до Скандинавії. Кожна дрібниця з життя кандидата на добру посаду цісаря стала ласим ґазетним матеріялом.

Концепція австрійського цісарства тісно вяжеться з концепцією канцлерства. Хто перший видумав цю останню, годі нині вбагнути. Досить, що появилися про неї звістки зараз з новими звістками про „приватні" відвідини ав-

Лугове Свято і Посвячення Лугового Городу

у 20-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців на світову війну

відбудеться у Луговому Городі у Львові при вул. Вулецькій і ген. Івашкевича **в неділю 26-го серпня.** — Посвячення в год. 9-ій рано, а Лугове Свято в год. 2-ій пополудні.

стрійського віцеканцлера кн. Штаремберґа у літньому таборі молодих „гаймвериcтів" на Літо і „випадкової" зустрічі його з Мусоліні'єм. У розмові між цими двома мужами казалося буцімто про проголошення в Австрії реґентури кн. Штаремберґа, на зразок мадярської реґентури Гортія, як перехідної „підготовчої" стадії до проголошення монархії, а всі зусилля австрійського гостя йшли вібито більше за те, щоби переконати Мусоліні'я, що це правильний шлях оборони австрійської незалежности (себто її залежности від Італії), як на те, щоби видерти від Італії гроші на реорґанізацію Гаймвери.

Але ледви повернув з Літо Штаремберґ, як до Фльоренції подався новий австрійський канцлер Шушніґ. Поїхав, як наслідник нещасника Дольфуса і вірний виконавець його політичного заповіту, „представитися" своєму нинішньому фактичному суверенові: не дуже це приємна повинність, але до такої ролі зійшла „самостійна" версальська республіка! Мабуть сам Мусоліні найкраще здає собі справу з незручности австрійських „суверенів", бо старається підкреслити їх суверенність бодай зовнішніми парадами: почесні чети приймали Шушніґа, як колись Дольфуса, музика грала австрійський гимн, а сам Мусоліні вичікував гостя у ступнях вагону...

У дуже добре поінформованій „Прагер Пресе" читаємо, що предметом розмови обох державних діячів має бути і справа призначення нового австрійського посла у Римі на місце нефортунного Рінтелена, який свою кандидатуру на націонал-соціялістичного канцлера досі відпокутовує у шпиталі, і справа евент. входу Австрії до Ради Ліґи Націй на одно з трьох вільних непостійних місць, і справи господарської натури, найбільшої австрійської болячки. Але безперечно на першому місці темою розмов буде питання взагалі: що далі? Як далі виглядатиме Австрія, як держава з найбільш непевним завтра.

Гігієнічне, знамените
МОРОЗИВО
КАВА МОРОЖЕНА
Тільки
в цукорні
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

Це не річ припадку, що саме в тому самому часі, коли верманичі Італії і Австрії почали в особистій зустрічі шукати відповіди на те питання, — речник Малої Антанти мін. Бенеш оголосив у париському „Пті Журналь" інтерв'ю, в якому найрішучіше висловлюється і проти „Аншлюсу" і проти реставрації Габсбурґів. Таке становище Чехословаччини, це — мовляв — обовязкова передумова европейського мира. Коли існує 50 прц. можливости „за" війною і 50 прц. „проти" неї, то існують теж причини, які зі 100 процентовою певністю довелиб до війни: такою причиною є теж реставрація Габсбурґів над Дунаєм...

Формулюючи в той спосіб справу, Мала Антанта не влекшує Оттонові повороту на бажаний престол. І всі познаки вказують на те, що справді, з чотирьох наведених вгорі можливостей найбільше виглядів має остання: збереження нинішнього стану речей, з репрезентативним президентом австрійської республіки, з канцлером, який є військовим міністром, але підлягає віцеканцлерові як провідникові „гаймватфронту" (теж дивогляд!) і цілим урядом, залежним від — Італії. „Фортвурстельн" має своє право засидження в історії дипльоматії, але доля Австрії на такій розвязці не виграє.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 165—180 Телефон 25-55.

Воєнні сюжети в українському мистецтві.

(УП) На Україні має в короткому часі відбутися загальна виставка мистецтва. Мистці підготовляються до неї. Як повідомляє московська преса, то багато мистців вибрало собі за сюжети до образів історичні моменти недавньої боротьби. Кричевський малює образ на тему „Побідники над Врангелем", Самокиш сюжет „Проти південної групи", Волькін взяв сюжет „Привітання червоної армії в Одесі 1919 р.", а Шульга взявся представити образово „Повстання французької ескадри в Одесі 1919 р." Командири червоної армії на Україні дбають за те, щоби мистцям дати сюжети до образів. Три групи мистців вислано в поокремі частини для студій, в чорноморську фльоту, в танкові відділи і в кавалерію. Ясно, що українські визвольні змагання будуть представлені якнайгірше, хоч богато з мистців є українськими патріотами і мабуть кращеб намалювали образи з української визвольної боротьби, якщоб лише мали вільну руку. Дивним дивом чомусь в останньому часі Москва звертає велику увагу на те, щоби поширити в українському народі спомини про господарювання білих москалів на Україні в часі війни та революції. Мабуть в той спосіб хотять викликати для себе прихильність населення в обличчі майбутньої війни на Далекому Сході.

Москва перевірює свою армію.

(УП) З України повідомляють, що воєнні комісарі перевірюють тепер строго соціяльне походження призовників. Всякому, хто не має партійного стажу чи не працював у профсоюзах, вступ до армії утруднений, ба майже неможливий. А що на Україні розмірно дуже мало українців має партійний чи професійний стаж, то мало їх дістається тепер в армію. Як бачимо, то Москва не на жарт взялася за підготовку боєздатности кадрової армії. Чим ближче до вирішного бою, тим строгіше перевірюється все. Чи все перевірять, то питання, бо відомо, що в армії служать селянські сини, а ті хіба бажаного Москві русотяпського стажу не викажуть. А хтось в армії служити мусить. Самих москалів не вистане.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 24. СЕРПНЯ 1934.

Р. КУПЧИНСЬКИЙ.

ДО ПОЧАЄВА.

I.

Я мав стару няню, що в довгі зимові вечори, коли батьки кудись поїхали, сідала біля мого ліжечка і оповідала всілячину. І про царівну на шкляній горі і про царевича-пастуха і про змія з сімома головами. За тим ішло двадцять розбійників, баба Яга, страшні вовки і ще страшніші жебраки.

А коли моїй няні вичерпався запас байок, казок і тим подібних „сторій", починала про відпусти. Сходила вона на своїм довгім віку немалий світ, була в Кохавині, на Кальварії, в Милятині, Підгірцях і Підкамені. Бачила неодно цікаве, а ще цікавіше вміла це передати.

Але про ніодно з тих відпустових місць не розказувала з таким захопленням, як про Почаїв, Почаївську Матір Божу і блаженного Йова.

— Така там краса, та велич, що видимо-невидимо. А ксьондзи з довгими бородами, з косами, в золотих ризах, а як заспівають, то аж мороз поза шкірою йде: Бов, бов! — і стара старалася наслідувати баси почаївських монахів.

Аж мені йшов мороз поза шкірою...

Потім цілу ніч снилися мені бородаті і патлаті страховища, що похиляючись гуділи гробовим голосом: Бов, бов, бов.

До Почаєва треба було тоді переходити границю і може ця перешкода доданала світлости Почаївській Лаврі в уяві моєї старенької няні.

Цікава була няня. Римо-католичка, що сповідалася в Василіян у Підгірцях, причащалася в Домініканів у Підкамені, а гріхи відмолювала в православнім Почаєві.

Скільки труду і небезпеки коштувало її, заки дісталася до Почаєва.

Перехопилися ми через границю, а козаки за нами. Ми в ноги. Біжимо, біжимо, далі бачимо — не втічем. Дивимося: люди збіжаються. „Ходіть до нас — кажуть, — ставайте до роботи!" Ми за серпи — жнемо. Налгоняться козаки: „Не віділі австріяков?" — питають. Не бачили, кажемо, а душа в пятах. От вони й поїхали, а ми подякували людям і пішли.

— А які там, бабуню, люди? — питаюся.

(Тоді ще я поняття не мав ні про Сян, ні про Збруч, ні про Кавказ!)

— Такі самі сину, як і в нас.

— А чому вони там?

— Бо там мешкають.

Більше про це нічого не вміла сказати, але мені вистарчало. Ясна справа: тому там, бо там мешкають.

Більш як опис Почаївської Лаври цікавила мене історія блаженного Йова.

— Одного разу турки-татари напали на монастир. Матінка Божа станула над церквою і відганяла турецькі кулі. А блаженний Йов вийшов напроти турків, а вони йому голову зрубали. А він взяв свою голову під паху і заніс аж до престола в церкві...

І це мені потім довго-довго снилося.

Давно вже в гробі моя стара няня, давно вже впали граничні стовпи за Бродами, а я щойно кілька днів тому мав нагоду побачити це все власними очима, що бачив колись тільки дитячою уявою.

Тому кілька днів був я в Почаєві...

Несподівано задзвонив телефон, несподівано мені запропонували поїздку і несподівано я поїхав.

Автом.

Львів — Золочів — Підгірці — Броди — Підкамінь — Почаїв.

Хто туди не їхав, не уявляє собі, який гарний і цікавий той клапоть рідної землі. Залісені горби чергуються з широкими ланами, селянські хати з історичними замками, городищами та монастирями. Направду варті ці сторони більшої уваги наших прогульковців!...

Львів—Золочів.

Марійка з фабрикою дріжджей не повинна входити в програму прогульки, з огляду на носи прогульковців і на ті прокляття, які кожний мусить викинути зі себе на батьків міста за дозвіл занечищення найкращої околиці Львова.

Винники — славні фабрикою тютюну і назвою. Фабрика тютюну ще й досі дає найліпші вироби, назва вказує, що колись росли тут не тільки верби і соняшники.

Куровичі — знані з другого тому моєї повісти „Заметіль" і з другого акту боротьби за Львів. Я посадив тут своїх героїв на поїзд, бо цілих два аркуші друку їхали фірою, а „Група Схід"" мала в Куровичах свою команду, бо вона одинока вважала, що не випадає відходити далі від Львова.

Яхторів, Унів, Словіта.

В Яхторові будує духовна Академія прекрасні господарські будинки на приділених для неї полях, в Уневі — колись літна резиденція митрополитів — нині монастир Студитів, у Словіті монастир Василіянок.

Золочів.

Замок Собіських перемінений зручно на кримінал, тому його і можна і поручаю оглянути тільки з верху. Ті, що оглядали замок з середини не є ним надзвичайно захоплені.

А за Золочевом Сасів — знаний колись із великої фабрики паперців (куріть тільки паперці „Калина"!) Олесько з замком, Підгірці з монастирем Василіян, замком і городищем „Плісниськом" — знаним зі „Слова о Полку Ігоревім", Броди-місто, яке не знає що робити після пересунення границі, Підкамінь зі старим монастирем Домініканів, гора „Макітра" зі спеціяльною рістнею і врешті довго-довго кепська дорога, нецікаві люди, аж — Почаїв.

Весь час прекрасна околиця. Коли горизонта — око спливає на далекі, широкі лани, коли рівна — око милується красою залісених горбів. Що хвиля якась атракція, якесь особливість. То стара палата вигульнює ізза дерев, то замок розкриє свої широкі груди, то монастир виглядає зпоза верхів.

А плісниське городище, заховане за чотирма валами, вмисно скриває свою тисячліттю красу перед оком подорожнього. Чорна галичи вкриває на ньому дерева так само, як тоді, коли звідтіля виводив свої полки Ігор Святославич на бій у землю половецьку. Не грають до сонця червоні щити, не дзвонить зброя на хоробрій дружині, тільки той сам плуг землю оре. Передержав неодно, витревав до нині і ще можна з нього неодно викути...

Авто несеться стрілою, але думки все перед ним. Шлях добрий, послався як скатерть.

Стоп! Дефект.

Можна відпочити...

—o—

Вибори до Торговельно-промислових Палат.

У цьому році кінчиться каденція торговельно-промислових палат і в місяці листопаді, а може навіть жовтні ц. р. мають відбутися нові вибори.

Щоби зацікавити наше громадянство та зокрема наших торговців і промисловців тією справою — хочу звернути увагу на те, які компетенції, яке завдання має радник торговельно-промислової палати. Торг. пром. палати мають дорадчий голос у справах торговельно-промислового законодавства. Голос цей частогусто Варшава нехтує, часто-густо присилають звідтіль проекти нових законів для заспінювання торг. палатам на 24 год. перед засіданням сойму, так, що взагалі технічно неможливо, щоб опінія торг. палати могла наспіти під увагу законодавців. Але всетаки є справи в торгівлі і промислі, на які торг. пром. палати мають вплив, подекуди рішаючий. Тому й діяльність торг. промислових палат не повинна бути для наших торговців і промисловців байдужою. Поминувши чисто престіжеві інтереси самих **торговельних палат, є чимало таких практичних** питань, на які торговельно-промисловий радник може мати вплив та може причести загалові купецтва і промислу багато доброго.

В першу чергу йдуть **податкові** оплати. Тут може радник висловити всі болячки купецтва, може виказати всякі недомагання торговлі у звязку з „податковою шрубою" — та жадати усунення шкідливих у наслідках податкових розпорядків. Думки радників палата подає до відома міністерству торговлі і там кінець-кінців всетаки рахуються з натиском купецьких сфер та час від часу приходять ріжні нівелі до податкових приписів, які вже беруть частинно під увагу домагання купецтва. Крім того на внески радників інтервеніює торг. пром. палата у скарбових управах навіть у користь поодиноких купців, коли вони просять такої інтервенції за посередництвом своїх радників. У Львові за пок. начальника Скарбової Палати Яновича — такі інтервенції завжди мали успіх і не одному купцеві злагоджено несправедливий вимір податку. Тут мають торговельні радники ще той вплив, що до ріжних податкових комісій можуть пропонувати таких членів зпоміж купецтва, про котрих знають, що вони будуть боронити інтересів торгівлі чи промислу.

Дальше у своїх законопроектах, що торкаються торгівлі чи промислу, (поминаючи згадане вгорі становище Варшави), має радник і ціла палата голос, може доказувати недоцільність того чи іншого проектованого закону і не один проект, який видвигали урядові чинники та який був некорисний для торгівлі — впав саме завдяки негативному становищу торг. промислових палат.

Що більше — навіть існуючі вже й обовязуючі приписи в ріжних ділянках господарського життя можуть бути на внесок торг. пром. палат злагоджені або й усунені.

За останньої каденції торг. промислових палат змінялись напр. (на користь загалу) почтова тарифа, залізнича тарифа, митні оплати, частина телефонічних сплат (на жаль — замало!), всюди й завжди інтервеніювала торг. пром. палата, та ті всі пільги є лише її заслугою, заслугою тих радників, які в інтересі купецтва ставили відповідні внески.

Часто-густо чи то окремі одиниці, чи то установи звертаються до торг. пром. палати за дозволом **на вивіз чи привіз** певного товару, за дозволом отримати такий то інтерес (у численних випадках при отворенні ріжних підприємств потрібна опінія торг. пром. палати) — у таких випадках необхідна інтервенція радника торг. пром. палати.

Часто приділюють торг. палати радникові ріжні реферати, звіти, які він мусить у приписаному речинці до управи внести, очевидно кожний радник реферує справи по думці інтересів тієї організації, яка його до торг. палати післала.

Зваживши все те, прийдемо до висновку, що необхідно, щоби ми мали якнайбільше гідних і обізнаних з тереном праці радників у торговельно-промисловій палаті у Львові.

Досі ми мали трьох радників в торг. пром. палаті, — від промислу п. Гарасимович Сильв., від кооперації п. Заячківський Мик. і від приватного купецтва — від СУК. п. Гануляк Гр.

Якщо річ іде про реальні висліди праці кожного з нас, то очевидно одна людина не всилі багато зробити. Львівська палата нераз жалується, що Варшава нехтує її опінію, а засідають тут і колишні польські міністри, над голосом яких, підтриманим цілою палатою, переходить Варшава до дневного порядку. Тому вимагати нині видатної діяльности від одного українського радника, який находиться там, наче зерно між двома каменями жорен — булоб недоцільно. Можна хіба лише вірити, що кожний діяв по змозі сил.

Будучи представником прив. купецтва, звертаю увагу, що сьогодні, перед новими виборами до торг. пром. палат, загал українського купецтва повинен домагатися, щоб нам признали щонайменше 5 мандатів для приватного українського купецтва і промислу, не рахуючи кооперації, про яку мені, як людині некомпетентній, важко говорити.

Це домагання булоб зовсім справедливе, бо наша торгівля і промисл стоїть сьогодні так, що треба їх справедливіше, ніж досі, трактувати.

Жидівське і польське купецтво поділили свої впливи у львівській торг. промисловій палаті на 50 проц., а про нас зовсім забули. Жиди заповідають боротьбу, говорять, що не допустять до того, щоб вони були в меншості, поляки доказують, що їм належиться більший вплив в палаті, бож вони у своїй державі... А коли хто видвигне справу, що треба українцям щось дати, то ні одна ні друга сторона не хоче зі своїх здобутків поступитися.

Тому приватне українське купецтво повинно негайно заснувати виборчий комітет, який подбав би про те, щоби наша організація дістала належне представництво в торг. промисловій палаті у Львові.

Гр. Гануляк.

дають елястичний хід,
носяться дуже довго,
не викривлюють ніколи запятків
і надаються до більших прогульок

Чому аґрарії „відкрили" українців

на Закарпатті?

„Нова язикова орієнтація підкарпатських політичних партій".

Прага, серпень 1934.

I.

Такий заголовок має стаття, що її принесло „Право Ліду" з приводу появи нового українського часопису „Земля й Воля", видаваного аґрарниками. На думку автора статті, видавання цього часопису це радикальний відхил від дотеперішнього погляду аґрарної партії на українство на Закарпатті. Ба і куртяківці вже погодилися з думкою, що існує український варіл і українське питання. Зі всіх чеських партій одинока соціял-демократична партія стоїть найдовше на тому становищі, що на Закарпатті живуть українці і що русофільство не має тут ніяких реальних основ життя і розвитку. Проти цього становища чеських соціял-демократів виступали все аґрарники, вживаючи при тім мало переконливих арґументів, а зате велику порцію демаґоґії. Але потреба нового передвиборчого „шляґера" примусила й аґрарників і їхню пресу до капітуляції перед дійсністю. Аґрарники „відкрили" українців взагалі, а за Закарпатті зокрема. Аґрарники і куртяківці не перші з русофільських партій Закарпаття, що приняли до відома істнування українців. Першенство між ними належиться сенаторові Цуркановичеві, який проголосив у парляменті, що він зовсім свідомий того, що на Закарпатті живе „малоруська вітка російського народу", а тому співпартійці Цуркановича не обороняли погляду, що на Закарпатті живуть москалі, а лише прямували до того, щоби тутешній „руський нарід не ділився на два народи з двома культурами". Але природничі розвиток показав, що і становище Цуркановича і його партійних компаніонів не було правильне.

Є дві причини — каже автор статті — нового відкриття українців на Підкарпатті: щораз то далі зростаюча національна свідомість закарпатських українців, до яких признає себе вже нині подавляюча більшість учительства, цього посередника між культурою і широкими нар. масами і потреба поширити свою політичну займанщину і на цих, досі зненавиджених, „іредентистів". Крім цього загрожує ще небезпека, що з дотеперішніх русофільсько орієнтовачих виборців немало піде за фашистом Фенціком. Автор статті не вірить у те, що нова язикова орієнтація аґрарників виходить з ідеальної основи: на його думку є це лише передвиборчий маневр і коли не мається під рукою інших гасел, треба вхопитися і за це, не дивлячись на те, що він йде в різкий розріз з цілою дотеперішньою політикою аґрарної партії.

М—н.

II.

ВОВК В ОВЕЧІЙ ШКІРІ.

На ту саму тему пише ! соціял-демократичний ужгородський орґан закарпатських українців „Вперед" (ч. 16), зокремаж займається він рептилькою „Земля і Воля", яку почали видавати аґрарії в українській мові. У частинно скопфіскованій статті „Вперед" читаємо:

„Аґрари на Підкарпатті всім відомі, як гнобителі українського народу. Імя аґрарної партії вимовлялося з проклятям, тисячі жертв її гноблення й переслідування десь тиняються по світі, або були замучені по вязницях і вже гниють у сирій землі. А скільки селян і робітників загнав цей режім на той світ, виморюючи голодом? Скільки установ, організацій, часописів він знищив за оборону українського трудового народу? Історія громадського руху нашого народу на Підкарпатті напише кріваві сторінки з цієї доби аґрарного панування.

„Одначе ніякі переслідування не здушили народнього пробудження. Свідомість українських мас росла й виросла до такого ступня, що найбільші вороги нашого трудового народу не можуть її затамувати й тому починають вовки одягатися в овечі шкури.

„Такою овечою шкурою аґрарних вовків є „Земля і Воля" — це часопис, що його почали видавати аґрарні пани, побачивши, що під ними почала хитатися українська земля. Щоби відпорядкувати собі народні маси, щоби поставити їх на службу капіталу, щоби заломити народне пробудження й пустити його по аґрарних рейках, вони почали видавати часопис в укр. мові. Цю мову вони використовують, як засіб свого обману, як знаряддя своєї брехні. Гроші на видання часопису дала аґрарна партія, писати часопис посадила „самоотверженних малоросів", які з глупоти своєї, або з підлости, чи боронячи свою трусливу шкіру, пішли на послуги чеської реакції. Сумління їх не захиталося, тисячі жертв яких замучив аґрарний режім на Підкарпатті, їх не зупинили від допомоги гнобителеві. За шмат гнилої ковбаси, вони й матір продають. Та ще й роблять вигляд, що виконують патріотичну працю!

„Зміст „Землі і Волі" є такий, що ніби аґрари ніколи й не поборювали українського напряму, ніби вони за нього вже цілі роки змагалися й тепер переходять до чергових завдань поточної політики. Ми розуміємо тяжке завдання аґрарних писак — їм треба викрутитись з ганебного клубка вчинків, що їх має на своїм горбі аґрарна партія. Тому вони відрізують нитку й починають мотати новий клубочок. Минуле їх — одна ганьба. Як можна про неї говорити, коли не повертається язик? Адже 15 років щоденного цькування, наклепів і кар не так легко забути трудовим масам. „Земля і Воля" це по хитрунськи промовчує, щоби не перебирати на себе вини за ті злочини. Але від злочину й кари трудового українського люду їм не пощастить утікти. Карна рука революційного робітництва й селянства

МУНДУРКОВІ матеріяли від зол. 1·80
комплетні **виправки** для учениць і учнів — **вивінування інтернатів і бурс**
закуповувати найдешевше
В ГАЛИЦЬКІМ МАГАЗИНІ НОВИН Львів, Галицька 15.

потягне їх на суд за злочини, які вони роблять, угоджуючи чеським панам.

„Земля і Воля“ має бути головним агітатором перед майбутніми виборами, вона має бути адвокатом панської політики й буде промовляти українською мовою, щоби знайти стежку до українських селян та інтелігенції. Але вже ніколи не обдурять. Всі знають, що аграри вживають української мови тільки як знаряддя, а ціль мають ту саму, що її мали й перед тим. Програми вони своєї не змінили, а вона має на меті: *винародовлення, чехізацію, визиск трудових мас і нищення визвольних сил українського народу.* Цим завданням буде служити й „Земля і Воля“, користуючись нашою мовою та нашими зайвими, чи купленими людьми.

„Видання часопису в мові нашого народу свідчить про банкроцтво аграрної політики, яка від заперечення українського руху та самого істнування українського народу, прийшла до визнання його сили й могутности. Ту силу аграри хочуть опанувати й поставити собі на службу. Цей крок наших клясових і національних ворогів мусимо всі усвідомити й не піддатися обманові та підступові з середини. Розрахунок аграрів — підхопити українську інтелігенцію й поставити її на службу своїх хижих інтересів, провалиться й трудовий український народ своїми силами будуватиме свій добробут. Бо всі бачать, що аграрні пани в нашім краю забрали собі землю і волю, а робітникам і селянам полишили голод“.

III.

НЕВЖЕ РОЗКОЛ МІЖ АГРАРНИКАМИ?

З Праги пишуть нам:

Дня 10. ц. м. вийшло в Мукачеві перше число нового українського аграрного двотижневика „Земля і Воля“, видаваного членами народовцями цієї партії. Поява цього часопису викликала паніку між русофільськими провідниками партії. І так вже на третій день після появи першого числа „Землі і Волі“ відбули русофільські аграрні матадори конференцію в Мукачеві. Взяли в ній участь між іншими такі аграрні головачі як посол Шерецький, сенатор Бачинський, шкільн. інспектор Анталовський та заступник предсідника краєвого виділу Машата. Конференція рішила звернутися до екзекутиви партії з протестом і з домаганням гострого виступу проти тих, що видаючи цей часопис зломили партійну дисципліну, викинути їх з партії і заборонити вживати на часописі назви органу аграрної партії. Що з цього вийде, покищо годі передбачити. На кожний випадок є це певна признака, що в аграрній партії на Закарпатті зарисувався розкол, а його причиною є зворот частини провідників партії до українства, і то зворот вимушений стихійним зростом народньої свідомости серед українського населення Закарпаття

Перекладна література в числах.

(УП) З німецького „Індексу перекладів“ подаємо цікаві цифри про перекладну літературу на мову німецьку і з мови німецької на мови чужі. На німецьку мову перекладено в останньому році 98 англійських творів, 26 французьких і 21 італійських. Перекладано головно белетристику. З німецької мови на інші мови перекладено в другому кварталі минулого року 403 твори, в третьому 292, в четвертому 371 і в першому цього року 259 творів. Найбільше перекладають москалі і то переважно твори технічні і природничі. На англійську мову перекладено 130 творів, на французьку 105, на італійську 92, на польську 27, на чеську 24, на еспанську 21 і на мадярську 17. Перекладів на інші мови дуже мало, а про українську навіть не згадується.

Цікаво при цьому ствердити, що найбільше перекладають москалі. Видно, що самі вони нічого путнього, спеціяльно з технічної ділянки написати не можуть, хоч вихвалюються своєю технікою надзвичайно. До того перекладають все на мову московську, не зважаючи на те, що в так званому їхньому совітському союзі є й інші нації, а між ними числом найбільша українська. Знаємо, що переклади на українську мову зроблено, але на їх друкування або не було грошей, або паперу в друкарні не стало, а найбільше, як це там буває, знайшов якийсь комісарчик московський ухил від партійної лінії. Через те розуміється книжка не появилась, хоч її на Україні не менш було треба як москалям

—o—

„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА“
при вул. 3-го Мая ч. 10. — стала направду дешева. Обід в абонаменті 1·10 зол., „MENU“ 1·25 зол., — дешеві перекуски і снідання
6-16

Військові перевози в Совітах недомагають.

(УП) Минулорічний військовий відпустковий і призивний період вислужених вояків червоної армії і рекрутів зазначився в транспорті цілою низкою труднощів, які не можна було побороти бюрократизмом і гарними наказами. Для відпущених і призивних вояків не заготовлено ваґонів на перевіз. Військові відпоручники при дирекціях залізниць сповняли свої обовязки тільки на папері. Вояки, яких масово відпускали й масово призивали на службу, ніколи не могли на час або доїхати додому або приїхати на службу. На стаціях не було харчів для вояків, хоч вони й мали квітки на обіди. В буфетах неможна було нічого купити. Часто траплялось і таке, що здорові вояки в часі дороги заражувались інфекційними недугами між подорожуючим цивільним населенням. Тепер ведеться всією совітською пресою кампанія за тим, щоб не повторювались помилки минулого року, а в першу чергу, щоби воякам принайменше давали в дорозі хоч щонебудь зїсти та дбали за їх здоровля. Преса навіть зазначує, що в теперішніх умовинах годі навіть говорити про точність приїзду чи відїзду залізницями в такому стані, як вони є в Совітах. А що буде на випадок війни, коли вже тепер годі вдержати лад? А від точности дуже багато залежить. Як на час не поспіють резерви, то й бій можна програти раз на все. Нічого й накази з Москви не поможуть.

Як виходить з тієї московсько-пресової кампанії, то в червоній армії не все в порядку, як цього треба Москві. Армія може назверх і добра і нею можуть захоплюватись ті, що не знають воєнного механізму. Хтож приглянеться ближче транспортові, той відразу зміркує, що навіть добре вишколена армія нічого в цьому випадку порадити не зможе

Звязок зі світом
дає **„ДІЛО“**
за 5 зол. місячно.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 24. СЕРПНЯ 1934.

В. НЕСТОРОВИЧ

З ДОЛИНИ ПРУТА
в долину Чорного Черемому.

Туристичний репортаж з домішкою рідної економіки.

II.

ГУЦУЛЯКАМИ У ВЕРХ ЧЕРЕМОШУ.

Раннім ранком, ще сиза „мреч“ довкола лежала, виїхали ми верхом двома гуцуляками у дальшу дорогу. Привів коники, як це ми умовилися вчора, недалекий газда Рогатинюк. Він запевняв, що вони спокійні і що не буде нам з ними мороки. І так я кавалерист, хоч усе був тільки піхотинцем. „Циган“ і „Фоцька“ йдуть справді спокійно, навіть ліниво, а це нас дратує. Коли вдарити, підстрибують кілька кроків, і знову повертають до похоронного кроку. Як їздців, не беруть нас поважно і нічого не подієш... Заздалегідь поширюємо нашу програму теж на завтрішний день (а то думали, в одному дні вернути), тимбільше, що достойний парох Жабиїльнів радив не минути бриндзярні Маслосоюзу у селі Шибеному. Ця бриндзярня і справді не виходить мені з думки. „Економічний репортаж з гірської виправи“... Сміюсь до себе з цієї „ідеї“...

Ліворуч несе Черемош свої води. Вони з шумом бють об каміння, бурхлять і піняться та мов живе срібло миготять до сонця. А того сонця так багато, на небі покищо ні одної хмаринки і тільки згодом покучерявились ними далекі верхи перед нами. Проте холодком тягне, то від Черемошу, то з лісів, що часто підбігають до самої дороги. Доводиться то скидати, то знову одягати наші светри. Та вже з полудня довго вони розвівають разом з гривами Цигана і Фоцьки, припняті до упряжі біля шиї. Бо хоч холодком дальше віє, ба навіть наявний вітрець десь узявся, то ми вже змучені їздою на конях вибираємо їзду власними ногами. Тарниця, тобто деревляне гуцульське сідло не кожному смакує...

Послушно йдуть коні за нами, та їхня повільність таки вже добре сердить. Здається нам, що без них ми скоріше дійшли би до мети. Цей мінорний настрій ізза коней минув аж у поворотній дорозі, коли то ми вже зжились з нашими гуцуляками, з твердими сідлами і розкусили справжній смак кінної їзди, тимбільше, що з поворотом уже і коники були пильніші і ми були... відважніші.

По дорозі зустрічаються люди. Вони всі сьогодні святочно зодягнені. Цеж неділя. Говорять з нами по українськи, не так як у долині Прута, де тяжко нашому братові, — якщо він тільки вбраний „по панськи“, — розмовитись з гуцулом у рідній мові („чоловік не скотина і з паном розмовиться у його мові — сказав нам гордо якось стрічний гуцул з Вороненки...).

Ось три гуцулки їдуть верхом із Дземброни у „Жебе“ і їх багатий одяг просто хапає за очі. Здоровимо. Спиняються і радо говорять з нами, цікаво бігаючи очима по нас і нашому туристичному виряді. Ми знову їх „муштруємо“, розглядаючи з правдивою насолодою барвисті постаті на тлі чудової декорації.

О безсмертна у безмежній красі країно гуцулів! Як жаль, що послідовно і невблагано просякає до тебе ядь деморалізації під назвою цивілізації! Як хотілось би зберегти твою первісність, примітивність побуту твоїх чудових на вигляд дітей, таких мало відпорних на все, що несуть зі собою літні випари міст і чужа турботливість за тебе!

Та вдармось у груди! Чи багато трудились ми, аби обстояти те, що тепер на очах гине і ранить наші серця своєю руїною? Ще сьогодні — чи багато наших інтелігентів бодай літом їде на Гуцулію, чи багато наших туристів ви стрінете, коли так горами мандруєте (і справді: невжеж з нас такі недоладні туристи)? Чи врешті духовні власти розуміють, що це терен, на якому місіонарів-духовників треба, а не сірих зідачів хліба, — місіонарів, що ось як б. сотрудник старенького пароха в Ільцях тижнями ходив з колядою, просвічав і навчав, часто разом з „маржиною“ спав, аби з першим проблеском дня дальше мандрувати і навчати.

Доїзджаючи до Зеленого, бачимо барвисті рухомі цятки на зелених узбіччах гір. Це народ сходить плаями до церкви. В селі вже його чимало.

І знову любуємось богатим, наскрізь ще оригінальним (не так звульгаризованим міським хламом, як у долині Прута) одягом гуцулів і гуцулок; радіємо, що бодай далеко від залізниці і битих шляхів дещо зберігається, хоч і це мабуть не на довго...

У церкві, типово-гуцульській, невеличкій, деревляній, іде Служба Божа. Та народу там мало. Зате багато його на дворі, де він курить і гуторить, розложившись у мальовничих групах. Спрямовую свого „Цайса“ на тих, що біля віздової брами. Дівчата втікають. І так — кажуть — „карточки“ не дістануть, хоч запевняю, що пришлю кожній зокрема. „Нераз нам таке казали і не кемили“ — чую. Проте одна-дві вертають і стають так, аби „добре вийшли“.

Моїй роботі приглядаються між іншим поліцай з місцевого постерунку, що йде саме в церкву (трьох гуцулів підходить до нього і стискає йому руку) і якийсь старший добродій. Щойно пізніше довелось почути — що це професор варшавського університету, що цікавиться побутом гуцулів.

Дві знимки готові. Ідемо чи точніше йдемо дальше (бо їдуть тільки наші багажі). Черемош відбігає, то знову підбігає до дороги і разом меншає, то знову більшає шум його рвучких вод. Із зелених безлісних тепер гор-

„Жовта небезпека“.

Женевська преса радить залишити Японії гегемонію в Азії.

(УП) „Трібюн де Женев“ з 19 і 20 ц. м. приносить дуже цікаву статтю під повищим заголовком з приводу загострення відносин на Далекому Сході. Подаємо її в перекладі, бо справа Далекого Сходу цікавить таки у немалій мірі українців.

„Японське воєнне міністерство опублікувало на днях список інцидентів, які виникли впродовж цього року вздовж московсько-манджурської границі. Річ іде про ті події, які викликали радянські військові формації. Їх скількість доходить до пятьнадцяти, в тому числі нарушення території озброєними групами, беззаконне арештування людей, перелет літаків і т. п.

Ми зовсім не схиляємось до того, щоби повірити в повну безвинність обвинувачуючої сторони. Однак японські обвинувачення нагадують нам пазурі, які показують все мілітарно сильні народи з не дуже лагідними намірами супроти своїх сусідів. Токійський комунікат дає деякі підстави до занепокоєння. Японський уряд не видав його без причини, а цією причиною є імовірно ніщо інше, як заповідь тих заходів, які він задумує вжити в найближчому часі. Ті заходи, як можна догадуватися, не є того рода, щоб могли забезпечити мир на Далекому Сході. А пояснення, які ми дістали на Ке д-Орсей (французьке міністерство закордонних справ) у справі східнього пакту, що його протегує Франція, викликують в нас ще більший острах.

Якщо цей пакт буде заключений, то Франція війде до нього з титулом держави гаранта. Це знову означає, що вона ближче вмішається у східньо-европейську політику і звязана з Росією правдоподібно буде змушена заняти й становище супроти японсько-московської війни. Не треба бути пророком, щоби сказати, **що це може стати вступом до нової европейської війни.**

Ми, західні европейці, мусимо скермувати наші зусилля в тому напрямі, щоб уникнути двох небезпек, однаково страшних: одною з них є німецька агресивність, а другою активне вмішання в розвязку азійського питання збройним шляхом. Це останнє є дуже важливою частиною проблеми Тихого Океану.

Здоровий розум каже нам, що найкращою забезпекою, яку ми могли б вжити у справі мира, булоб тісне зближення між Англією, Францією та Італією з одного боку і вичікуюче становище щодо Росії з другого. На жаль досі вже вичерпано всі аргументи того здорового розуму, якого якраз бракує всім тим, що заходяться коло організації европейського мира. Замість того, щоб тим труднощам глянути просто в вічі, їх все якось обходять боком, а це не розумно і не веде ніяк до цілі.

Перша трудність, це довести Німеччину до розуму. Ми всі переконані, що одиноким засобом для цього є виказати німцям їх безсилля. А німці відчують це лише в тому разі, коли будуть мати проти себе обєднану Антанту: Англію, Францію й Італію. Другою трудністю є те становище, яке треба заняти в разі вибуху досі тихого конфлікту між Росією і Японією. Якщо цей конфлікт вибухне — а день його вибуху може ближчий, як це дехто думає — то Західній Европі не треба до нього активно вмішуватись, бо наслідки такого вмішання можуть бути для Европи досить грізні. Для Англії і Франції булоб краще погодитись на те, щоб Японія в Азії завела порядок, що в свою чергу може бути прелюдією до втрати кольоній в тій частині світа, ніж допустити до нової бурі в Европі, яка означалаб повну руїну для всіх.

Кольонізація в Азії, як це було перед сотнею літ у Полудневій Америці, дійшла до свого фатального пункту. Прискорений зріст японської воєнної могучости, якому сприяв анархічний стан відносин в Европі, матиме льогічним наслідком японську гегемонію в Азії. Їй не зможе ніхто перешкодити. Це вища льогіка ходу всіх справ. Це означає заактивізування в житті жовтої сили, а це не може нас радувати. Одначе закони історії вказують, що одні панування чергуються з другими і що це булаб зайва спроба перешкодити новій зорі засяяти на овиді.

Европа мусить скоро рішитися, чи вона має дати Японії вільну руку в опануванні Азії, чи викинути надзвичайно ризиковну картку та стати на позиції між білими й жовтими“.

— Цікавий у цій статті сам хід думок і пригадка тої небезпеки, що загрожує зі Сходу всьому тому, що зветься нині европейською культурою. „Не тратьте куме сили, спускайтеся на дно“ — ось висновок зі статті. Не бачить автор, що не треба йти аж на Далекий Схід та звертати увагу на жовту небезпеку, бо ближчий Схід, ба навіть зовсім близький означає ще більшу небезпеку всьому тому, що зветься европейською культурою. Після упорядкування спільними силами відносин на Сході Европи, не страшна буде Европі жовта небезпека, яка ніколи не сягне поза кордони Азії. Европа не зможе перешкодити японському наступові на Азію, бо такий наступ — це природний хід річей. Ще мине довгий шмат часу, заки Азія буде загрожувати Европі, бо вона найперше мусить сконсолідуватись внутрі під проводом Японії. Якіж вигляди в Европі на консолідацію? Тимчасом ніяких. Европейський загумінок став областю експериментів Азії, що найкраще проявила себе в большевицькій Москві та її розкладовій роботі в Европі. Це проповідуваний здавна „Унтергангдес Абендляндес“. Одиноким рятунком для Европи є збудування відповідної барієри на Сході Европи з незужитих досі природних сил народу, що замешкує низи над Чорним Морем і степи, що творять входову браму з Азії до Европи. Ці сили проведуть консолідацію Европи. Вони стануть вирівнюючим чинником між жовтою Азією та білою Европою і звільнять Европу від найбільшої небезпеки для всього людства світа, від червоної Москви.

Замість бідкати, що нема „спільного фронту“ проти німців і скрізь добачувати німецьку небезпеку, краще би було подбати за спільний фронт супроти справжньої і найбільшої небезпеки і для німців і держав Антанти і цілого культурного людства.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїма ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Совітські фаховці.

(УП) Одна московська совітська газета подає такий випадок: В одному заводі перестала нагло працювати динамомашина. Довго всі ходили коло машини, але таки не могли відкрити, що таке в ній сталося. Навіть технік, що вийшов з комсомольців і мав відповідну освіту, та практичний стаж, не міг довести машини до порядку. Той самий технік виконував на заводі функції інжиніра. Все було в порядку в машині. Навіть пляв переглядав і нічого не відкрив. Закликали місцевих спеців заводу, але й ті не могли нічого вдіяти. Провірили намотку, але й ця була в порядку. Пустили струм з мотора і ствердили, що динамо обертається в протилежний бік. Врешті комсомольцеві інжинірові прийшло на думку покликати одного старика з міста, давного фаховця щодо динамомашин. Той оглянув машину, попробував і побачив, що провід струму неправильно включений. Розуміється, що старичок в короткому часі пустив машину в рух.

Випадок, яких багато, але він характеристичний, бо вказує, як на ділі виглядає молодий кадр совітських спеців, що взялися розбудовувати соціялізм. Не диво, що весь господарський апарат дійшов до повного безладдя, коли забракло справжніх фаховців заграничного вишколу і заграничної практики, опертої не на партійному стажу, а на справжньому знанні

Військові московські фаховці досліджують Ельбрус.

(УП) На початку цього місяця група старшин московської військової округи вибралася в подорож для досліду Ельбрусу та кавказьких переходів для армії. Групі додано для влекшення санітарний літак, а також кілька літаків для звязку з військовими кольонами, що теж беруть участь у кавказьких переходах. Вироблено спеціяльний спосіб порозуміння з літаками в горах, який при цій нагоді перевірюється, чи він буде практичний. Похід відбувається кількома кольонами і ріжними напрямками. Випробовується всі переходи Кавказу приблизно на висоті 4.000 метрів. Дня 8. ц. м. повідомляють з Кавказу, що перша кольона, зложена з 23 вищих московських старшин, вже дійшла до підніжжа Ельбрусу, а решта коло 130 вже підходить. Зараз після того зачнуть хід на гору. При цьому варто теж згадати, що подібний похід влаштували москалі й в Памірі, шукаючи найкращої дороги до Індій. Про це ми свого часу повідомляли за московською пресою.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи по найдешевших цінах!

бів іде опяняючись аромат сіна, сильніший ніж досі. Згодом знову ліворуч чорніє ліс, що — як усе — манить таємністю своїх стежинок, [illegible]ених швидко в гущавині стрункої смеречини. Ген — на узбіччах гір — тут і там, буває, виринають забудовання якогось верховинця. Зрідка вони і при дорозі, заквітчані червоним маком.

А ось і несподіванка: сильний вал води, за ним другий, а то вже їх багато і Черемош на очах росте, могутніє. Щезла прозорість його води, погасли блиски різьбленого скла. Скаламутилась його течія, що тепер з подвійним шумом рветься у долину. Що це?

Пояснює нам стрічна гуцулка: „дарабою не панцтво їхати, у Шибеному воду спустили...“

О горенько! Значить замість озера оглядатимемо болотяне його дно! Це на добре нас зажурило. Бо й якже? Стільки мандрувати і не побачити озера в цілій його красі?

І тріюсь думкою, що побачу бодай бриндзярню Маслосоюзу, залишаючи всю турботу за безводність озера своїй товаришці виправи. І вона справді хвилюється тим немало, пам'ятаючи сильні колись враження із Морського Ока, які надіялась тут вдруге пережити.

Тимчасом Черемош котить свої каламутні хвилі ще шумніше і грізніше, де-де води підступають високо під беріг. Сонце пражить добре, хоч і вітрець дальше намагається дати мандрівникам прохолоду. Циган а за ним Фоцька (заєдно так ідуть — ніяк рядом іти не хочуть) вслічуться, несучи нас і багажі та не переймаючись довше як на хвилинку ані нашим припмокуванням ані погрозами тростини.

Ледви минаємо Явірник, як оце посеред вод Черемошу бачимо гурт людей на дарабі. Підїзджаємо ближче і переконуємось, що це саме їде „панцтво“, про яке розказувала гуцулка. (Як пізніше нас інформували, було це товариство зложене з лікуванців завдення Тапжанського у Косові під проводом його доні). До речі — „панцтво“ не їде, бо дараба застрягла серед каміння, не вважаючи на високий рівень течії. Три гачкувато закарлючені керми, покинені на переді, вилискують до сонця, мов гордяться, що це вони є моторами цієї несамовитої льокомоції. Прогульковці помітно нервуються. Вони кинули закосичені зеленю лавки і видко, як „зіпсовану гру“ надробляють гумором. Гуцули здоровими ломаками пильно штуркають поміж бальки дараби, при чому — як усе при роботі — один вигукує мельодійно темпо рухів. На зустріч нам мають на дарабі хустинки, ми киваємо теж руками і незабаром за закрутом дороги тратимо з очей дарабу і прогульковців, що замість мчатись стрілою по розбурханій течії приглядаються безрадно рятунковій акції. І тільки ще своєрідня сольова пісня гуцульської команди якийсь час нас здоганяє.

Один із гуцулів, що з берега приглядались „панцтву“, кинув це нерідке мабуть тут видовище й іде рядом з нами, не скриваючи по дорозі своєї злорадности ізза „випадку“. Він голосно бажає прогульковцям, аби довелось їм далі пішком мандрувати замість розкошуватись їздою на дарабі. Одночасно оправдує перед нами свою злорадність: пани — мовляв — розїзджають дарабами в святу неділю, коли народ у церкві. Але мені здається, що коріння неприязних бажань під адресою „панцтва“ куди глибше, а не тільки „светість неділі“.

І на диво — бажання гуцула здійснилось. Коли ми другого дня вертали, дараба стояла на цьомуж місці, а на закосиченій зеленю лавці спав гуцул-вартівник, чекаючи мабуть сильнішої води і туристичних витребеньок нового паньства. Так отже не довелось косівським лікуванцям переїхатись дарабою по хвилях Черемошу (уявляю собі пекольну емоцію такої їзди аж по Кути!). Та чи довелось їм таки йти пішки, як цього бажав їм гуцул, — чи дістали де коні по дорозі — того ми вже і не дізнались.

На кого маємо надіятися.

(Допис із Холмщини.)

Від інтеліґента до темного селянина, всі спимо на Холмщині. Літа йдуть, у сусідів поступ, а ми спимо. Деж хоч одна з причин нашої сплячки? Не маємо активної інтеліґенції, не маємо провідників. Правда, є лише незначна горстка, але й та так вихована, що на активність їй тяжко спромогтися. Це той рід інтеліґенції, який чекає на час, коли можна буде багато робити і себе переконує, що зараз завязали їм руки і не дають нічого робити. Таким чином та праця, яку „дають" робити лежить і чекає золотих часів.

Ми ще не мали своєї школи, не маємо її й тепер і це ми болюче відчуваємо. Важна інтеліґентна сила на селі — учитель для нас не істнує. Вся надія лише на єдиного інтеліґента на селі — священика, але той також не наш, часто густо ворог всьому нашому. Духовенство — такий важний чинник у Галичині, на Холмщині не грає жадної ролі, хоч маємо ми два роди його: духовенство найдне, цілком вороже нашим змаганням та духовенство наше, холмське, що власними силами вибилося, переважно з бувших дяків. Як одно так і друге за малими винятками нічого нам не дає, ба навіть частіше шкодить. Найдне духовенство на 99 прц. „русскіє люд", до того переважно зі середньою освітою. Русифікують Холмщину старими методами як і до війни і дивно, що навіть велика крівава революція і терпіння Церкви і в першу чергу православної нічого їх не навчили. Цей рід інтеліґенції для нас шкідливий. Наше духовенство, що вийшло з самого народу холмського зновже на 99 прц. наше, але з низьким освітнім рівнем. Брак серіозної освіти не дозволяє йому вступити на прямий шлях. Виховане ще російською школою дореволюційної доби, до того ще переважно школою духовною нижчого ступня, воно — рабське. Правда, це елемент активний, але без культури, лише добре знаряддя в чужих руках. Воно невільничо виконує те, що йому доручають і виконує покладені на нього функції часто ліпше, ніж те освічене, виконує їх щиро з вірою, що праця йде на добро народу. Молоде покоління, що вийшло з духовних кол індеферентне, або вороже до української справи, а коли й наше (діти холмщаків) то в більшости випадків свою молодечу енергію витрачує на розїзди по приходствам, пошукуючи „невест" або марнує вечорі за „тулькою". В 40-х роках XX. століття на Холмщині немов у творах Нечуя-Левицького. На сто літ спізнилися! Зрештою апоґей нашої студіюючої молоді це зустріч митрополита в Турковичах з промовою, на яку ніхто не звертає жадної уваги, хіба, що який небудь бувший посол Холмщини пустить від „уміленія" сльозу і тільки. Наймолодше покоління слідами батьків? Невже й на них не буде надії??

Село на чолі з такою інтеліґенцією звичайно полишене само собі. В пошукуванні шляхів до правди, яку воно так любить, у більшости випадків збивається з дороги і блудить. Кращий сільський елемент шукає виходу, але не маючи серіозної освіти, не вміє віднайти тої стежки, якої прагне його істота і йде за тим, хто перший подасть руку і пообіцяє бажану правду. Комуністичний рух на Холмщині є живим прикладом того. Але на сотні скомунізованої молоді, ледви чи найдеться десяток, що дійсно розуміє свої завдання. У пошукуванні за вилядуванням своєї молодечої енерґії молодь ця поривається до того, що врешті решт попадає до вязниці. І тільки у вязниці вона починає пізнавати ту ідею, за яку вона йшла і терпіла, але якої не розуміла. Для холмщаків вязниця є школою, з якої вони виходять більш-менше комуністами. Найкраща сільська молодь, молодь чину, зараз сидить у вязницях, — перебуває школу комунізму, а все через те, що з нашоїж вини енерґія її невідповідно спрямована. В селах залишиться те, що або спить, або бавиться, розбиваючи собі на музиках колами голови. На богож маємо надіятися?...

І. Котен.

Бунт моряків в Еспанії.

ПАРИЖ, 22. 8. ПАТ. Вчора збунтувалися моряки военної еспанської фльоти в порті Картаґіна. Причина бунту була така: У кількох моряків знайшли примірники комуністичної газети, видаваної в Мадриті, яку заборонено читати воякам і морякам. Коли старшина хотіла покарати моряків, які мали комуністичну пресу, за ними обстали їх товариші і відмовили послуху. Влада в короткому часі здавила бунт.

Герінґ про вислід плебісциту.

БЕРЛІН, 22. 8. ПАТ. Міністр Ґерінґ у розмові з представником „Дойче Альґ. Цайтунґ" зазначив, що після самоходової пригоди зже подужав. Обговорюючи вислід плебісциту, Ґерінґ ствердив, що він не є віякою несподіванкою. Ті, що заявилися проти Гітлера, рекрутуються або з кол, які не признаються до національного соціялізму, але одного дня признають свою помилку, або зпоміж тих, які добре знають, до чого веде національний соціялізм, але з егоістичних мотивів ідуть в іншому напрямі, або з найменш численної катеґорії, яка ніколи не дасться переконати. Не хочемо карати їх за те, одначе не позволимо їм управляти пропаґанду проти націонал-соціялістичного уряду. Хочемо мати критику чесну, говорив міністр, при всіх трудних проблемах, звязаних з розбудовою держави, але критикувати має право тільки той, хто встигне створити щось краще і докаже це ділом. Супроти Гітлера мусить втихнути всяка критика. Якщо вожд видасть наказ, кожний німець мусить його виконати. У своїй відозві з 20. ц. м. вожд подав руку кожному німцеві, даючи тим доказ свого прощення. Не багато мине років, закінчив Ґерінґ, що за Гітлером стане увесь нарід.

Сінозаготівля недописує.

(УП) З Варни повідомляють, що за тамошними вістками сінозаготівля для військових частин Української Військової Округи, Молдавської Республики та Криму нібито формально закінчені, але в дійсності не дали того висліду, на який рахували штаби. В першій черзі стояла заготівля в господарствах, підчинених військовому командуванню. Дніпропетровська та Донецька Область виповнили плян сінозаготівлі лише на 71 прц. Деякі ґарнізони, як білоцерківський і дніпропетровський не дбають за відповідні засоби сіна для коней на зиму. Те саме повідомляють з ґарнізону запоріжського.

—o—

ВОЄННИЙ СТАН В АВСТРІЇ ЗНЕСЕНИЙ

ВІДЕНЬ, 22. 8. ПАТ. Нині в ночі уряд зніс военний стан у Відні, який проголошено 25. липня ц. р.

Ніхто не обмежує Вашої особистої свободи. Можете підписати довільну скількість позички Рідній Школі. Кожна позичка по 25 зол.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 24. СЕРПНЯ 1934.

ПЕТРО МЕЧНИК. 5

ПСИХОТЕХНІКА

Й її роля у професійному порадництві.

Фах учителя (на основі Руттманна й Ґаба) вимагає нормального стану змислових органів, головно зору й слуху, доброї вимови; не може вчитель мати хиби відразні у зовнішньому вигляді. Бажаним є читке письмо, здібність до рисунків. Під психічним оглядом учитель повинен відзначатися простим, конкретним способом думання, здібністю до ясного викладу й приступного обговорення складних питань; він повинен мати розуміння збірної праці, панувати над більшими гуртами і при рішучій поведінці зберігати такт і рівновагу ума; необхідне почуття справедливости при оцінці відповідей та поведінки, замилування до свого знання, любов дітей, уподобання в їх веденні та навчанні. Потрібні теж моральні прикмети з огляду на особистий вплив і приклад для молоді.

Взагалі при вищих т. зв. академічних фахах означення прикмет психіки й характеру, необхідних до їх виконування, є доволі трудною справою з огляду на складну й часто цілком невпіймальну психічну структуру інтелектуальних занять. Психольоґічна аналіза академічних фахів ще й тим є тяжка, що ці заняття діляться на дальші спеціяльности. Бож, видимо, інших прикмет вимагає праця хірурґа, інших психіятра, а ще інших інтерніста, — коли йде про лікарську працю; а в учительському фаху для природника необхідні інші властивости, як для математика, а цьому знову інші, як учителеві руханки[1]).

III.

ДОСЛІДИ ФАХОВОЇ ПРИДАТНОСТИ Й ФАХОВЕ ПОРАДНИЦТВО.

§ 1. Подвійна ціль психотехнічних дослідів людини: селекція й порадництво.

Подавши ось так коротенький погляд на справу психольоґічної аналізи фахів, слід нам перейти до другого з черги завдання психотехніки, яке полягає на перевіренні психофізичних диспозицій та здібностей у кандидатів і спрямуванні їх до відповідного фаху, в залежності від тих здібностей. І тут, як уже знаємо, є можливі два випадки:

Адепт якогось одного, конкретного фаху бажає довідатись, чи він до **цього** саме фаху надається, — а другий випадок: кандидат не намітив собі ще жадного означеного фаху, він сам не знає, що з собою почати і саме тому шукає ради, до **якої** професійної праці його здібности найкраще підходять. В першому випадку психотехнік перевірює, чи є згідність між психофізичними диспозиціями кандидата й вимогами вибраної ним самим професійної праці, — в другому випадку — він мусить розслідити цілу психофізичну структуру одиниці і зпоміж усіх занять підшукати й дорадити кандидатові найбільш для нього відповідне. Як в обох тих випадках поступає психотехнік?

§ 2. Приклад вступного психотехнічного іспиту.

Для ілюстрації візьмім конкретний приклад: Хлопець, що кінчить VII. кл. вселюдної школи, приходить до „Порадні" з батьком і просить, щоби зорієнтувати його, куди йому йти після закінчення вселюдної школи. На дальшу шкільну освіту в нього нема потрібних засобів. Психотехнік, який поза основним знанням теоретичної психольоґії мусить бути ще й практичним психольоґом, отже добрим знавцем людей, вже з першого моменту починає свою працю. Він пильно обсервує хлопця, вдається з ним у свобідну гутірку, при чому підмічує багацько характерольоґічних рис, які разом складаються на т. зв. **перше враження.** Розпитує про зацікавлення та нахили, старається збагнути бажання та життєві пляни, а крім цього дістає від батька в дискретній формі потрібні для себе інформації. Після такої **орієнтаційної розмови,** з котрої важніші моменти собі пізніше списує, назначує речинець другої конференції з хлопцем, не скорше, як по двох днях, а за той час відсилає його до лікаря порадні для оглядки його **загального стану здоровля і вражливости змислів.** Між першою й другою конференцією психотехнік поширює свої відомости про хлопця окружною дорогою, засвоює інформацій в школі, довідується про поступи в науці, про пильність, обовязковість, про підхід до шкільної праці, переглядає шкільні свідоцтва і коли треба **шкільну характеристику,** себто систематично зібрані помічення, що їх переводить учительство над дітьми в часі їх побуту в школі. Для цієї таких помічень служать доцільно зладжені схеми і т. зв. **індивідуальні листки**[1]). Добувши все, що треба, приготовляє матеріял і програму психольоґічних дослідів, які переводитиме з хлопцем, як він появиться у нього вдруге. Тут починається вже ділянка наукового **психольоґічного експерименту.**

§ 3. Досліди загальної інтеліґенції методою тестів.

І без огляду на те, чи хлопець заявився за працею, що вимагає більше фізичної справности, чи за такою, що в ній мають перевагу чинности й функції духа, психотехнік у першу чергу старатисяме перевірити **стан загальної інтеліґенції хлопця.** Відомо прецінь, що найважнішою прикметою, потрібною у всякому фаху — це відповідний засіб інтеліґенції, яку справедливо називають „першою здібністю всіх здібностей". Значіння й вартість інтеліґенції є тим більша, коли зважити, що пр. фізичні здібности й технічну справність можна придбати собі вправою, тоді, як недостачі природної інтеліґенції, що все є перепоною до відповідної продукційности праці, не можна нічим скомпензувати. Тому до дослідів загальних інтелектуальних здібностей таких, як: обсерваційність, увага, память, фантазія, розумування, вигадливість і т. п. прикладається в психотехнічних робітнях останніми часами що раз то більшу вагу.

(Далі буде.)

[1]) T. Jarosz̄yński, o. c. стр. 156.

[1]) Таку схему „індивідуального листка", що її владив автор цих стрічок, писали перед двома роками „Рідна Школа".

Як дбають німці за своїх безробітних.

(УП) Минулої зими зорґанізував був німецький уряд спеціяльну зимову допомогу для безробітних, виходячи із заложення, що в народній державі всім громадянам мусить бути добре і ніхто не сміє терпіти голоду й холоду зимою. Для переведення цього завдання поставлено на ноги спеціяльну допомогову організацію під назвою „Вінтергільфеверк". В цій організації всі працювали даром за совість, а не з примусу, у вільному часі. Засоби на допомогу одержано з публичних збірок та добровільних більших пожертв. Тепер оголошено статистичне і ділове звідомлення з цієї акції. З нього подаємо українському громадянству деякі дані, щоб уявити собі розміри допомоги і заразом виказати, що можна осягнути при добрій волі і відповідній орґанізації.

Пожертви складало 47 міліонів німців, а допомогу одержувало 18 міліонів німців. Розділено між потребуючих: харчів за 130 міліонів марок, одягів за 70 міліонів, вугілля за 85 міліонів, карток, на які можна було дістати товари, за 25 міліонів, теплу страву і посилки пакетів за 10 міліонів марок. Разом розділено допомог на суму 320 міліонів марок. Зібрано ці гроші частинно з публичних збірок, дальше з обовязкового зведення раз на місяць одної страви на обід, з продажі ріжних відзнак і квітів, з льотерії, а дальше й держава дала також свою частку. Розуміється, що німці були в тому щасливому положенні, що мали свою державу, яка допомогла з одного боку зорґанізувати таке діло, а дальше й допомогла грішми в цьому, коли не вистало грошей із збірок.

Сьогодні год. 7·30

Остання оказія побачити „Якби я хотіла" в Ріжнородностях.

в пятницю Театр Ріжнородностей нечинний.

Сьогодні год. 7·30

З дороги життя.

СЦЕНА І ГЛЯДАЧІ.

Ріжно люди глядять на сцену і на те все, що на ній діється і ріжно на все те реаґують. Особливо наше селянство, яке мав я нагоду бачити в деяких містах і містечках масово в театрі.

Пригадалися мені дві події і два типи діяметрально ріжних „бувальців" в українському театрі.

Було це в Камінці Струмиловій за часів управи Ґуляя. Виставляли вперше Франкове „Украдене щастя". Актори потрактували справу дуже реалістично, то й селяни-глядачі були захоплені, перейняті і зворушені драмою, яка їм видавалась дійсним життям.

На пяту дію Янович-Гурман привязав собі на грудях якусь кишочку, наповнену червоною фарбою, щоби, коли під кінець Підвисоцький-Задорожний вдарить його сокирою в груди, червона фарба „окрівавила" в мить сорочку. Все сталося, як було подумано й приготовано. Ефект був надзвичайний. Громада селян на видівні затремтіла, а серед неї обізвався лютий крик одного ґазди, що крізь юрбу перебивався і біг до сцени. Перші слова обуреного глядача були дещо непарляментарні, щось згадувалося в них про непричасну маму, а далі таки виразно було чути: „ти будеш мордувати!"

Счинився гомін між публикою, а притомний машиніст Ленґер спустив завісу і перервав останню яву, в якій Гурман перед сконом виголошує свою останню сповідь, і бере вину на себе... Управитель Ґуляй закликав до себе грішного ґазду і в признанні за щире безпосереднє захоплення, за те, що мужик так собі все це взяв до серця — дав йому вільний вступ на всі дальші вистави.

Іншим разом, а було це теж за часів, коли сама „Бесіда" вела театр у своєму заряді, приключилася інша подія.

Було це в Надвірній, делеґатом „Бесіди" був судовий радник Танячкевич, що за свої гроші купував білети вступу до театру та роздавав їх даром селянам.

Один мужик найбільше користав з даровних білетів, та склалося так, що небавком мав він у суді справу, яку вів сам Танячкевич, що на розправі засудив хлопа на заплату кільканесять корон сусідові, які від нього перед кількома роками позичив.

Ґазда зареплікував на вирок: „То ви такі, пане сендзьо! Я для вас до театру ходив, а ви мене засудили"...

Ріжними очима дивляться люди на театральне мистецтво.

Тиберій Горобець.

НОВИНКИ

— Приймаю адміністрації реальностей. Ігнат, Львів, Куркова 24. 202 2-10

— Кілько людей не використало вакацій, не знаємо, Та зате знаємо, що й ті, які не мали змоги скріпити здоровля здоровим вакаційним харчем, можуть це надолужити, відживляючись пастеризованим молоком Маслосоюзу. Є воно позбавлене всіх хороботворчих бактерій. Доставляють його також до дому. Замовлення телефонічно (ч. тел. 81-04 або 43-86), або особисто в котрійбудь крамниці М. С. 191

— Згоріла українська фабрика цикорії. В ночі на 22. ц. м. вибухла пожежа у фабриці цикорії кооперативи „Суспільний Промисл" на Богданівці під Львовом. Коли прибула пожежна сторожа, цілий дах стояв уже у вогні. Жертвою пожежі стали більші запаси готової цикорії та сирівця. Вогонь повстав у сушарні, що була без догляду. Будинок був обезпечений у „Дністрі". Шкоду обчисляють на кілька тисяч волотих.

— Справлення помилки. У вчорашньому числі „Діла" в передовій статті п. н. „Поневолення письменства" в передостанньому реченню друкарський чортик зробив збитка і слово „**шату**" зложено на „**мату**". Ціле речення виглядає так: „Тепер немає на Україні української літератури, а є тільки поневолені комуністами творці шаблонових форм славословій для комуністичного режіму, славословій прибраних у надпсуту **шату** української мови, бо, як відомо, тепер там і нашу мову інтернаціоналізують, тобто засипують насильно москалізмами".

— Грабунковий напад у Бориславі. До канцелярії копальні нафти „Марія Тереса" в Бориславі добулося 21. ц. м. попол. трьох озброєних бандитів і стероризувавши урядовця Івана Филипчака, зрабували виплату для робітників, яку привіз касієр фірми у квоті 3.885 зол. За тікаючими грабіжниками кинувся в погоню урядовець фірми М. Бачинський, стріляючи з револьверу. Бандити в часі втечі згубили 375 зол., а з рештою грошей втікли. Поліція глядає за ними.

— Пожежа. В Конюшках пов. Рогатин згоріла 17. ц. м. наслідком підпалу стодола зі збіжем і іншими рухомостями, власність Прокопа Трача, ем. управителя школи. — В Буківній пов. Тисмач вибухла в стодолі Мих. Онищака пожежа, що перекинулася на сусідні будинки. Взагалі згоріло 7 господарів зі збіжем, господарським знаряддям і т. д. вогонь повстав наслідком необережности мешканців.

— Чотири смертні присуди в Ташкенті. З Москви повідомляють, що в Ташкенті відбулася розправа проти 4 осіб за саботажу і нищення рільничих машин. Всіх чотирьох обвинувачених засуджено на кару смерти.

— Знову напад на банк. В Брукліні ватага, зложена з 15 бандитів, напала 21. ц. м. в білий день на панцирне авто одного товариства, що везло близько пів міліона долярів, і загарбала всі гроші. Сталося це серед таких обставин: На хвилину перед приїздом авта, що мало везти гроші, задержалося на вулиці якесь авто, з якого висіло двох людей в робітничих одягах і почали щось направляти коло нього. Коли надїхало панцирне авто, бандити, що удавали робітників, наставили проти нього два ручні скоростріли і кількома сальвами задержали його. Одночасно надїхали два інші авта, з яких висіли дальші учасники нападу і почали грабити. Бандити витягнули мішки з грішми з панцирного авта, перенесли на своє і швидко відїхали. Повідомлена поліція вислала за ними погоню, а равночасно повідомила про це всі поліційні станці в околиці.

— Арсенал на пустині. В західній частині стейту Невада збудували великий арсенал американської фльоти. Кошти будови переходять 3 і пів міліона долярів. Найближча місцевість віддалена від арсеналу 150 миль. Арсенал збудовано на пустині тому, бо в 1925 р. великий вибух порохівні у містечку Лек-Денмерк стейту Ню Джерсі знищив майже ціле містечко з населенням. Новий арсенал називається Гаутгорн. Маґазини вибухових матеріялів находяться під землею. Одна кімната від другої є дуже добре ізольована. До арсеналу прилягає 145 бетонових будинків, де живе військова сторожа. Арсенал стережуть численні протилетунські батерії гармат.

— 20-ліття Панамського каналу. 15. серпня ц. р. минуло 20 років від відкриття Панамського каналу. За той час через канал переплило 80.122 кораблів, які перевезли 366,669.957 тонн ріжного краму.

— Місто Золотої Орди. До Північного Кавказу приїхала наукова експедиція, яка веде розкопки на звалищах старого міста Можари одного з головного міст Золотої Орди. Можари лежали над берегом ріки Куми і займали простору кільканацять квадратових кільометрів.

— Шкільний управитель і його учитель грали тата, бандити застрілили її двома кулями з Буковині напали перед тижнем два озброєні й замасковані бандити на господаря Тудосяка і зажадали від нього грошей. Нападений божився, що не має грошей і бандити побили його страшно. Донька побитого Анна боронила тата, бандити застрілили її двма кулями з рушниці. Бандити найшли всього 64 левів і тайстру з харчами, які Тудосяк накупив у місті. Жандарми випитували всіх, хто проходив у той час тією дорогою, аж врешті підозріння впало на шкільного управителя в Драчинцях Корнедю Піцу. Він запутувався при переслухуванню так, що його арештували й відвезли до прокураторії в Сторожинци. Перед слідчим суддею Піцу признався до всього й назвав свого спільника вчителя Василя Данілу, що перебуває в громаді Треотешти в повіті Бая. Суддя д-р Купаренко наказав телеграфічно його увязнити й відставити до сторожинецького суду.

— Ріжні вісти. У Плевні в Болгарії поліція арештувала 70 комуністів. — 1500 вязнів у Ню Йорку застрайкували тому, що їх приневолюють працювати довше ніж 8 годин денно. — У Женеві Туреччина і Китай підписали договір взаїмної приязни. — Між Данціґом і Ватиканом почалися переговори про підписання конкордату. — За останні 2 і пів місяці 60 тисяч французьких туристів відвідали Англію. — 25. і 26. серпня ц. р. у Німеччині власники виноградниць вестимуть широку пропаґанду пити вино з винограду. — Минулої неділі в Льондоні зареєстровано 1.127 народин і 680 смертних випадків. — В Оксфорді помер у 71. р. життя відомий професор патольоґії Дрейер. — У Берліні побили професора університету з Шікаґо Лаповського тому, що незняв шапки перед націонал-соціялістичним прапором. Лаповський склав протест у міністерстві закордонних справ. — У Тян-Ціні стратили 4-ох китайських бандитів, які в червні ц. р. убили американського місіонаря д-ра Інґрема. — У Брюселі будують нову велику радіостацію. — Коло Турина зударилися два літаки. — Один летун легкопадом врятувався, а другий згинув. — Директор федерального банку Злучених Держав Блек заявив, що по нараді з през. Рузвельтом уступає — Китайські пірати схопили на ріці Сунґарі манджурський корабель „Інкей". Доля пасажирів-европейців невідома. — У Туке-Пляж скінчив самогубством льондонський банкір Людвик Нюмен. — У Женеві помер у 91 р. життя відомий історик Шарль Мартен.

—o—

✝ ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Інж. Михайло Стефанків. Покійник народився 18. XI. 1894 р. в Стрию, де його батько був залізничим підурядником. Гімназію покінчив у Стрию, а опісля записався на львівський університет. Однак замісць студіювати, мусів ціле воєнне лихоліття перебути на фронтах, спершу в австрійській, а при кінці в Галицькій Армії. Як поручник УГА перебув з нею всі світлі й сумні хвилини аж до полону та інтернування в таборі в ЧСР. Коли покинув табор, виїхав до Праги та із запалом взявся до студій на машиновому відділі високої технічної школи. Як асистент під проводом свого професора опрацював цілий ряд нових конструкцій машин до обрібки металів, що й до нині уважаються наймодернішими в тій ділянці. Зпід його рук вийшло багато діяграм і таблиць як вислід обслідування сверлів і ножів. Вкінці працював як конструктор чехословацької фабрики зброї, де в короткому часі вспів дати тип малої машини до верчення заліза, яка вийшла в більшій серії. Крім чисто фахової праці займався пильно спортом і належав до перших дружин чеського й українського Сокола. Був основником, а деякий час і головою останнього. Помер дня 20. VII. ц. р. наслідком комплікацій після простуди. В. Й. П.

Львівська Музична Консерваторія ім. Шимановського

переносить -- Головне Заведення до Будинку Галицької Каси Ощадности

Вхід з вул. Легіонів ч. 15 через Банк від год. 9—1 і від 5—7. Вхід з вул. Ягайлонської ч. 1 від год. 2—5 попол.

ВІДДІЛИ: вул. Собіського 4. і Головне Адміністраційне Бюро. Тел. 57-98
вул. Листопада 39. — Тел. 65-03.
Левандівка, вул. Грунвальдська 2.

ВПИСИ приймає **Головне Заведення** і всі **Відділи** від 16-го серпня ц. р. в годинах 10—1 і від 5—7.
Наука розпочинається 20-го серпня ц. р. 25/54 1—?

Дописи.

ЧОРТКІВ.

Загальні Збори Повітового Товариства „Луг" у Чорткові. З весною ц. р. почалась у чортківському повіті праця над організацією руханково-спортових товариств „Луг". За цей короткий час основано вже в повіті 14 Лугів, з яких 9 відбули Загальні Збори і почали свою систематичну працю. Для успішнішого і плянового ведення праці в товариствах рішило громадянство Чорткова в порозумінні зі Старшиною „Великого Луга" у Львові заложити Повітове Товариство Луг у Чорткові, якого перші Загальні Збори відбудись 20. серпня ц. р. при співучасти делегатів 9-ох Лугів з повіту, місцевого громадянства і делегатів Повітового Луга з Копичинець, голови д-ра Василя Бабія та проф. Романа Брикович. Збори відкрив п-р Василь Шкварок, витаючи делегатів і запрошених гостей. На його внесок Збори вибрали предсідником о. Теодора Чубатого, пароха Чортнова, а секретарем п. Романа Квасницю, люстратора ОСУК в Чорткові. Після промов о. Теодора Чубатого, п-ра Василя Шкварка, дир. Василя Шмати і д-ра Василя Бабія, в яких бесідники представили розвиток та історію руханково-спортових товариств на українських землях від їх початку по сьогоднішний день, їх значіння для українського народу, вибрано старшину Повітового Товариства Луг у Чорткові в такому складі: п-р Василь Шкварок, голова, д-р Володимир Едеторович, дир. Василь Шмата, д-р Петро Синенький і Роман Квасниця; як заступники Ірена Тарнавська, Дарія Аксентий та Осип Кобилянський; до Контрольної Комісії вибрано пп. Червонака Павла, Кароля Івана і Захарчука Василя, а на заступників пп. Яковишина Гриця і Атаманчука Федя. Вибрана старшина дає запоруку, що доложить усіх зусиль, щоби Лугову організацію в повіті повести по лінії найвищого добра Української Нації. Тепер пічнеться між обома сусідніми повітами, чортківським і копичинецьким шляхотне суперництво за першенство в організації Лугів. Треба признати, що копичинецький повіт щодо чисельности Лугів, займає тепер одно з перших місць у Галичині, бо вже на пальцях двох рук можна почислити ті села, в яких ще нема Лугів. Та і там у найкоротшому часі будуть засновані Луги. Далеко ще до такого стану чортківському повітові. Але є надія, що в недалекій будучині ті два повіти займуть передове місце серед Лугової організації в Галичині. Відрадним явищем в нашому громадянському житті стави факт, якби і в інших повітах громадянство станудо до суперництва за організацію нашої молоді в лугових рядах з повітом копичинецьким, щоби нашу молодь виховати на свідомих, ідейних і карних членів Української Нації. **Учасник.**

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4** 1/78

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Проф. д-р Іван Огієнко: СЛОВНИК МІСЦЕВИХ СЛІВ У ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ НЕ ВЖИВАНИХ. Друкарня оо. Василіян у Жовкві. Стор 156, 16⁰.

Сергій Зьвин: ЛЕМКОВИНА — СИБИР. Львів 1934. Накладом автора. Стор. 52, ф. 8⁰.

Bulletin Mensuel de Renseiguements Economiques et Sociaux Rome 1934. 8⁰ Стор. 265—308

Володимир Безушко: ВІЛЄМ ШЕКСПІР - РЕСПИБЛИКАНЕЦЬ? Львів, 1934. накладом Н. Т. ім. Ш. Стор. 164. ф. 8⁰

ЖУРНАЛИ.

ВІСТІ З ЛУГУ, письмо присвячене Луговим і Січовим справам; просвіті і науці Львів, серпень 1934. Ч. 8. Р. IX.

АРХИТВІР АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ЕМІЛІЯ БРОНТЕ

БУРЕВЕРХИ

у перекладі **М. РУДНИЦЬКОГО.**
Окрема книжка на гарному папері, 278 стор.
Обмежена скількість примірників.
ЦІНА 2 ЗОЛ. 50 СОТ.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Станиславів:

22. VIII. „Товаріш".
23. VIII. „Королева ніна".
24. VIII. Ельга.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 24. VIII. год. 8·30 Велика ревія Каташка і Красінського.

Театр Різнородностей.

Четвер, 23. VIII. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла".

Пятниця, 24. VIII. Ґенеральна проба пєси Е. Ведса „Той, який змінив прізвіще".

Кіна.

АТЛЯНТИК: „Утікачі"

ВАНДА: „Банта".
КАСІНО: „Симфонія серць".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бадь біднх дівчинок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Ґергардт" і ревія.
МІРАЖ: „Свято резервістів".
МУЗА: „Касанова".
ПАН: „Парада гумору" Льорель і Гарді та Бастер Кітон.
ПАЛЯС: „Цілуй ще раз".
ПАСАЖ: „Бастер наварив пива" і ревія.
РАЙ: „Пат і Паташон як композитори".
СВІТ: „Цілунок перед зеркалом" і „Чотирьох утікачів".
СОНЦЕ: „Сутінки вулиці" і ревія.
СТІЛЕВЕ: „Шість годин життя" і оперетка: „Найдорожча жінка маґараджі".
ХІМЕРА: „Тайна білого пекла" та „Романс секретарки".
УТІХА: „Чоловік, який вернувся" і ревія.

Закордонне радіо.

Четвер, 23. серпня 1934.

Відень (506,8) 19·40 Концерт, **Прага** (470,2) 14·20 Плити, 16·40 Концерт, **Коленгаген** (255,1) 15·30 Радіооркестра, **Штрасбург** (349,2) 20·30 Опера, **Атльона** (531) 19·30 Легка музика, **Білгород** (439,8) 18·30 Популярна музика, **Берлін** (356,7) 13·15 Концерт солістів, **Ляйпціг** (382,2) 21·00 Вечірний концерт, **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти, **Штутгарт** (522,6) 21·00 Концерт, **Осльо** (1154) 19·40 Джезбенд, 20·30 Концерт, **Букарешт** (365) 18·05 Концерт, **Стокгольм** (426,1) 20·20 Популярна музика, **Міляно** (368,6) 21·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Пятниця, 24. серпня 1934.

Відень (506,8) 16·35 Популярна музика, 18·00 Твори Шопена, 19·30 Концерт, **Копенгаген** (205,1) 20·10 Концерт, **Парнж** (1649) 20·45 Оперетка, **Штрасбург** (349,2) 20·50 Концерт, **Гільверзум** (1875) 20·10 Концерт, **Атльона** (531) 20·00 Ірляндські пісні, **Рига** (514,6) 17·30 Концерт, **Берлін** (356,7) 14·15 **Гамбург** (331,9) 20·10 Весела війна — оперетка, **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·10 Сучасна музика, **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Концерт, 20·10 Симфонічний концерт, **Мінхен** (405,4) 20·15 Симфонічний концерт, **Міляно** (368,6) 1·00 Легка музика.

Львівське радіо.

Четвер. 32. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти. 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Авдиція для дітей, 13·20 Популярна музика, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Музична авдиція, 16·45 Легка музика, 17·00 Листи і програми, 17·15 Камеральний концерт, 18·00 Відчит, 18·15 „Пан з Кшеміонек", 19·15 Вечірна, 19·25 Програма на черговий день 19·30 Танкова музика. 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Фейлетон, 20·12 Легка музика, 20·50 Вечірний дениик, 21·02 Серед книжок, 21·12 Популярний концерт, 22·00 „Як тяжко зрозуміти правду науки", 22·15 Танкова музика.

Пятниця. 24. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Концерт, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Плити, 17·00 Авдиція для хорих, 17·30 Фортепіян, 18·00 Репортаж Е. Пацьорновського, 18·15 Концерт, 18·35 Музика з плит, 19·00 Вечірна, 19·10 Програма на черговий день, 19·35 Легка музика. 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Поштова скринька, 20·12 Симфонічний концерт, 20·50 Вечірний дениик 21·02 „Моди", 21·12 Симфонічний концерт, 22·00 Фейлетон, 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·19 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·51, Париж 34·89, Берлін 209·00, Амстердам 358·35, Прага 21·97, Нюйорк лабедь 5·20 7/8, Нюйорк чеки без трисаннїй.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця двір.	17·00—	17·25	19·25—	19·50
Пшениця збірна	15·25—	15·50	17·50—	17·75
Ячмінь двір.	14·25—	14·50		
Ячмінь на мливо	13·50—	13·75	14·75—	15·00
Льон	40·00—	41·00		

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 22. серпня ц. р. з приводу знижкової тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

1 л. молока	0·13	зол.
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·60—2·65	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану та яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 23. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	пріма	за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса	„	0·85	„
„	II „	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·75	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція сильніша.

ОПОВІСТКИ

З Українського Лікарського Товариства. В суботу 25. ц. м. в год. 19 відбудеться у домівці Товариства при вул. Чарнецького 26/II відчит Д-ра Софії Парфанович: Завдання жінки у ділянці гігієни.

Конкурс.

Надзірна Рада **Укр. Кооп. Банку у Станиславові** оголошує отим конкурс **на посаду директора** тогож банку.

Зголошення відповідно умотивувані враз із описом життя, покінчених студій і банкової практики (відписи свідоцтв) — попарті відповідними референціями, треба сдати до дня 10. вересня ц. р. на руки голови Н. Р. інж. В. Дутки у Станиславові, вул. Голуховського 46. 198 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЄЬСЯ КАСІЄРКИ до книгарні. Вимагана кавція або гарантія 250 зол. Зголошення за поданням референцій до Адм. „Діла" під „Каса" до дня 27. ц. м. 206 1—1

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 14—?

НЕГАЙНО потребуємо більшу скількість вільних помешкань. Ставиці маємо до вибору. „Наука і опіка", Львів, Шептицьких 38/II п. 13. 14/79 2—6

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 2—30

ВПИСИ на курси крою, шиття і моделювання приймає Школа Жіночого Кравецтва, М. Козловська, Львів, Академічна 22, тел. 35-43. 166 2—8

ШКІЛЬНІ ЩИТИКИ найсолідніше ф-ма М. Козловська, Академічна 22, Заведення Гафтів. Понад 100 штук великий опуст. 166 а 3—4

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9 виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 4—?

ДЛЯ САМОСТІЙНИХ пань або панночок співмешкання з харчем. Адреса в адміністрації „Діла." 190 3—3

АНГЛІЙСЬКОЇ мови методою Лінґвафону навчитеся у 8-ох місяцях по 2 години тижнево. В гуртах місячна оплата 5 зол., індивідуально 25 зол. Для учнів середніх шкіл знижка. До гуртів приходжу з апаратом. З плит виразно говорять **професори англійських університетів!** Поважні зголошення до адм. „Діла" під „Англійні". 196 2—?

ОГОЛОШЕННЯ

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА"** Львів, Зіморовича 17 148 3-15

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і повинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	„ 250·—
„ „	1/4	„ 130·—
„ „	1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 225 (13.770). Львів, субота 25. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Лугове Свято і Посвячення Лугового Городу

у 20-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців на світову війну

відбудеться

у Луговому Городі у Львові при вул. Вулецькій і ген. Івашкевича **в неділю 26-го серпня.** — Посвячення в год. 9-ій рано, а Лугове Свято в год. 2-ій пополудні.

Протестанти і католики

в освітленні Розенберга.

БЕРЛІН, 23. 8. ПАТ. Управитель заграничного виділу націонал-соціялістичної партії Розенберг мав з одною американською агенцією інтерв'ю на тему відношення партії до католиків і протестантів. Розенберг заявив, що націоналістичний соціялізм є боєвим політичним рухом, одначе світогляд націонал-соціялістів згідний все з основами релігії. Організація протестантської церкви має на меті обєднання дрібних релігійних відламів, а нарушення свободи поодиноких обрядів. Говорячи про відношення партії до свободи науки, Розенберг заявив, що свобода дослідів належить до найбільших здобутків европейської культури. Домагаємося, заявив Розенберг, щоби німецький нарід мав свободу рішати про свої духові принципи.

Маніфестація в справі Сарщини

БЕРЛІН, 23. 8. ПАТ. В найближчу неділю відбудуться в Німеччині дві великі маніфестації. Одна з них буде в Кобленцу під гаслом вірности Сарського басейну. Возьме в ній участь канцлер Гітлер, виголошуючи промову. Крім того будуть промовляти німецький посол з Відня фон Папен і уповноважений уряду для справ Сарського басейну Біркель. Друга маніфестація відбудеться у Бресляві. Буде це маніфестація членів шлеського фронту праці. Возьме в ній участь пів міліона осіб з цілого Шлеську.

Мін. Нойрат уступає.

БЕРЛІН, 23. 8. ПАТ. На основі поголосок, які кружляють уперто, міністер закордонних справ Нойрат має незабаром уступити, щоб обняти становище німецького амбасадора при італійськім уряді. Теку міністра закордонних справ обняв би дотеперішній уповноважений до справ розброєння ф. Рібентроп.

Недостача протестантських пасторів.

БЕРЛІН, 23. 8. ПАТ. Як виходить із списків евангелицької національної церкви, в Німеччині дається відчувати велика недостача протестантських пасторів парохій. В саській провінції третина парохій не обсаджена. У бранденбурській маркії є до обсадження 237 парохій, у Східних Прусах 105, у Вестфалії 145 і т. д. Взагалі необсаджених було 31. грудня м. р. поверх 1000 протестантських парохій. Не без впливу на цю ситуацію є внутрішні конфлікти в евангелицькій церкві в Німеччині.

Шибениця в руху.

ПРИСУД НА КОМУНІСТІВ.

БЕРЛІН, 23. 8. ПАТ. Карний суд у Берліні оголосив учора присуд у процесі проти головного обвинуваченого Мунсієнса засудженого на три роки тяжкої вязниці, 10 інших засуджено на кари від 2 і пів до одного року вязниці. Решту звільнено.

ВІДЕНЬ, 23. 8. ПАТ. Відклик Рудольфа Ерльбаха, засудженого на смерть воєнним судом у Леобені, державний президент Мікляс відкинув. В год. 20.30 Ерльбах повис на шибениці.

Америка будує воєнні кораблі.

ВАШИНГТОН, 23. 8. ПАТ. Згідно з програмою розбудови морських сил департамент маринарки замовив у ріжних доках будову 24 воєнних кораблів. През. Рузвельт заявив, що будова тих кораблів розпічнеться зараз. Коли робота буде переведена, Зл. Держави будуть мати право вибудувати ще 78 кораблів ріжних типів перед осягненням границі, встановленої льондонським трактатом.

Американський жарт.

НЮ ЙОРК, 23. 8. ПАТ. Перед тижнем було голосне вхоплення пастора Аскю в Наваль у стейті Тенізе. Тепер вернувся додому і признався перед поліційною владою, що сам вислав до своєї жінки домагання окупу, вдаючи вхоплення бандитами, бо хотів, як каже, спокійно відпочати. Пастора покарано за введення в блуд влади.

МУНДУРКОВІ матеріяли від зол. 1·80
комплетні **виправки** для учениць і учнів — **вивінування інтернатів і бурс**
закуповувати найдешевше
В ГАЛИЦЬКІМ МАГАЗИНІ НОВИН Львів, Галицька 15.

ЛИСКАВКИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Львів, 23. серпня 1934.

Знову скрізь у всіх часописах на всіх мовах у Старому і Новому світі повно статтей і товстим друком друкованих звісток про таке дальше загострення японсько-совітських відносин, що питання війни перестало бути примарою далекої будуччини. Настали на Далекому Сході такі відносини, що ще роки можуть минути у безупинному напруженні, в атмосфері взаємних гострих нот і лайливих статтей, але й можна через ніч опинитися перед фактом вибуху війни. Але найповажніша ситуація через те, що нема ніяких виглядів, щоби конфлікт міг „улягтись", щоби якінебудь нові обставини могли усунути суті підстави конфлікту.

На останнє загострення відносин склалися такі факти: виарештування кількасяти совітських урядовців і функціонарів східньо-китайської залізниці під закидом саботажів, зірвання переговорів, що велись ще від травня минулого року у Токіо поміж манджурськими і совітськими делегатами за викуп від Совітів тієї залізниці (одної з найважніших комунікаційних та торговельних і стратегічних артерій у світі), вкінці зірвання переговорів про японську аренду нафтових піль на Сахаліні і привілеї японських рибалок на східньо-азійському совітському побережжі. Обосторонні голоси преси кажуть кожного дня сподіватися арештування головного директора східньо-китайської залізниці, уповноваженого Совітів, після чого прийшлоб проголошення анексії цілої залізниці у користь Манджу-Ко. Одночасно Совіти гарячково фортифікують манджурську залізницю й мілітаризують цілий східний Сибір та по всій світовій пресі розголошують силу армії ґен. Бліхера. Нема двох думок, що й по японській стороні йде всією силою пари підготовка до воєнної розправи, з тією ріжницею, що японці про це мовчать: бо москалям залежить на тому, щоби противника настрашити цифрами, а японцям — щоби несподівано з успіхом вдарити...

Що це невідхильний момент — ніхто вже нині у світі не сумнівається, та найбільш цього свідомі мабуть у Совітах і в Японії. Річ лише в тому, коли той момент прийде, — і на цю тему можна найти у ріжномовній пресі безліч пророцтв, які всі мають ту маленьку вартість, що родяться вони здебільша з особистих побожних бажань і буйної фантазії.

Незмінними залишаються мотиви, які стримують обі сторони від надто поквапного першого стрілу. Адже програна Японії — це втрата доступу до азійського суходолу і не лише похоронення паназійських плянів з гаслом „Азія для азіятів" під проводом Японії, але й просто загроза біольоґічній екзистенції японців, відштовхнених на перелюднені острови. З другого боку для Совітів програна означає не лише втрату цілого Сибіру і відхід на „позиції Івана Грізного", але й повний розвал державної Росії і остаточний кінець комунізму. Це таке ризико для одної і другої сторони, що варта довго міряти, заки прийдеться поцілити.

Але прийдеться неминучо. Сьогодні вже події вже автоматично штовхають обі сторони до зудару. Японія щораз яскравіше наслідує поведінку австро-угорської монархії супроти Сербії, — Совіти зі свого боку не минають ні одної нагоди, щоби не провокувати Японії і не наслідувати орґанізаторів сараєвського вбивства. Аналоґію можна продовжувати й далі: ролю сербської опікунки, царської Росії, яка льокальний австро-сербський конфлікт поширила на дві півкулі ґльобу, — має нині перейняти Франція, новоспечена опікунка й сожителиця Совітів. І тут доходимо до тайни, чому те останнє загострення відносин на Далекому Сході так особливо сильно схвилювало европейську прилюдну опінію: ним кожному вже стає ясно, що той ґеоґрафічно далекий конфлікт грозить пожежою також цілій

Европі. Як довго лише лискає над берегами Тихого Океану і пустинею Ґобі — в Европі ще небо розмірно погідне. Але перший грім японах забайкальської Селенґи перекотиться ген понад Урал і береги Дніпра, аж досягне берегів Рену...

Ніщо так яскраво не доказує безглуздя совітофільської політики п. Барту, як саме европейські відгуки далекосхідної воєнної небезпеки. Ніколи так маркантно, як в обличчі тієї небезпеки не проявляється образ сучасної Европи, роздертої штудерною системою колективних пактів та вічним поділом на упривілеєних і покривджених — на взаємно ворогуючі табори. Що більше годі навіть повести поміж тими таборами докладної лінії, така вона поплутана, такий хаос в европейських відносинах. Замісць дбати, щоб на випадок тієї далекої хуртовини вся Европа була сконсолідована в одному фронті проти спільного ворога, проти ворога европейської культури й цивілізації та основних принципів европейської етики. — французька політика в той спосіб забезпечує собі непорушність державних кордонів і свій великодержавницький престіж, що аґітується по стороні того ворога, наражуючи себе на таку ситуацію, в якій буде змушена активно його боронити.

Нині вже всякому зрозумілою є тайна, чому Совітам так страшенне залежить на тому неіасному „східньому пакті", чому вони пруться до Ліґи Націй і так охоче вплутуються у внутрішньоевропейські відносини, як „активний чинник". Це не лише асекурація своїх західних кордонів перед ворожою інтервенцією Европи на випадок японсько-совітської війни, але й зусилля так тісно звязати свої інтереси з інтересами Европи, щоб ще Европа боронила Совітів перед Японією. Успіхи совітської дипльоматії, що такий легкий доступ дістала до дипльоматії французької кажуть мабуть Японії приспішувати момент розрахунку. На цьому тлі справжньою сензацією є поява у пресі звісток про тайний японсько-анґлійський пакт, в якому м. ін. обі сторони зобовязуються до „прихильної невтральности" на випадок війни, колиб Анґлія почала війну з Совітами у середній Азії, чи Японія у східній. Цей пакт дуже імовірний: бо Анґлія ґарантувала Франції непорушність її західних кордонів від Німеччини, але здалека стоїть від ризикантської політики ґарантувати й непорушність усіх французьких союзників...

У вересні Совіти сподіються дістати оборонця у постаті Ліґи Націй. Не виключене, що ті совітські вигляди збільшують скількість дискусійних совітські вигляди збільшують скількість дискусійних, що освітлюють щораз густіші хмари на Давнокі, що освітлюють щораз густіші хмари на Давнокі, що освітлюють щораз густіші хмари на Давнокі

сля девалюації в індексах цін товарів та продуктів поживи.

Що торкається індексу гуртових цін у Чехословаччині, то в травні 1934. року він складав, приймаючи індекс цін 1926. року за 100, 80.2 проти 94.3 у лютому. Індекс гуртових цін за продукти поживи й фуражу в березні 1934 року складав (рахуючи індекс 1914 року за 100) 643 проти 638 у червні. Що торкається індексу цін на продукти поживи в дрібній торговлі, то в січні 1934 року він складав 674, тоді як у червні 666.

Відтак, що торкається індексів вартости прожиття родини робітника й родини службовця, то на початку року вони лишились майже незмінені: в лютому ці індекси відповідно складали 680 і 659, а в травні — 684 і 659.

Нарешті, що торкається зарібної платні, то наслідки порівнювання пересічної зарібної платні по 32 галузях промислу та ремесла в Празі до і після девалюації представляються в такому вигляді: протягом 1933 року пересічна зарібна платня була майже незмінно на нормах 4.47 Кч. за годину. В січні 1934. року вона впала до 4.44 Кч. та на цій нормі утримувалася цілий лютий (девалюація) та навіть і березень. Відтак у квітні вона впала до Кч 4.35 за годину, заховуючи цю норму і в травні.

Таким чином, від часу девалюації чсл. корони помічаємо підвищення оборотів зовнішньої торговлі; деяке обниження індексу гуртових цін і цін на продукти поживи; деяка тенденція до зниження рівня вартости прожиття родини службовця; нарешті, зменшення пересічної норми зарібної платні по головних галузях промислу й ремесла.

Одначе булоб за-сміливо запевнювати, що ці явища господарського життя останнього часу є наслідком введення у Чехословаччині девалюації чсл. корони. Девалюація деяким робом вплинула на згадані вище зміни в господарському житті республіки. Нема сумніву, що згадані зміни — в більшости випадків позитивного характеру, які помічається після введення девалюації, мусять бути віднесені до явищ, що мають місце не тільки після девалюації, але й наслідком девалюації, не тільки „post hoc" але й по части „propter hoc". Одначе, в якій мірі саме девалюація вплинула, як згадано вище, на господарське життя, тяжко нам покищо відповісти.

Проф. С. Бородаєвський.

В непогоду... АСПІРИНА.

Скоріше позбудешся простуди, катару і грипи, якщо в пору зажиєш Аспірину.

Аспірину повинен кожний мати все дома.

Існує лише одна!

ASPIRINA BAYER

42/15 МОЖНА ДІСТАТИ У ВСІХ АПТИКАХ. 2—2

Зїзд пролєтарських письменників

у Москві.

Дня 17. серпня відкрили в Москві т. зв. всесоюзний зїзд пролєтарських письменників. Зїзд відкрив О. М. Ґоркій. Він між іншим говорив:

„Ми виступаємо у країні, освітленій ґеніюм Волод. Леніна, у країні, де *невтомно і чудодійно працює залізна воля Йосифа Сталіна*. Ось що треба міцно памятати нам у нашій роботі і в усіх виступах наших перед світом. Наша мета — орґанізувати літературу, як єдину культурно-революційну силу. З гордістю і радістю відкриваю перший в історії світу зїзд літератів Союзу Радянських Соц. Республик, що охоплюють у межах своїх 170 міл. одиниць".

Після такого відкриття зїзд вибрав почесну і ділову президію. До почесної президії ввійшли: Сталін, Молотов, Каганович, Ворошилов, Калінін, Орджонікідзе, Куйбишев, Кіров, Андреєв, Косіор, Тельман, Дімітров і Ґоркій. Головою зїзду вибрали Ґоркого. До ділової президії ввійшло кількадесять осіб. Між ними є Дамян Бідний, Гладков, Іванов, Толстой, Шолохов, Еренбурґ та інші. Зпоміж українців бачимо у списку членів президії П. Тичину, Кулика, Микитенка, Панча, Пастернака, Павленка і Хвилю. Від білорусів є в президії Янко Купала.

Перший реферат виголосив М. Ґоркий про культуру минулого, про „буржуазну культуру та про ґрандіозні завдання опанування літературної спадщини минулого". Основним героєм совітської літератури — казав дослівно Ґоркий — ми повинні брати працю, ми повинні навчитися розуміти працю як творчий процес". Далі говорив він про „бурхливе зростання" совітської літератури і про завдання партійного впливу на літературу.

Після промови чи пак реферату Ґоркого, пролєтарський поет Луговський відчитав проєкт привіту для „вожда пролєтаріяту і кращого друга письменників — *Вос. Віссар. Сталіна*".

„Хвилі оплесків — пишуть про те київські „Вісті" — перекочуються по всіх рядах колонного залу. Лунають вигуки: хай живе тов. Сталін! Вигуки „ура!" гримлять на весь будинок."

Текст цього привіту кінчиться таким наміовним реченням: „Хай живе клас, що Вас породив, і партія, що виховала Вас для щастя трудящих цілого світу".

На зїзді виголосив реферат про українську пролєтарську літературу *Кулик*. Про білоруську літературу говорив Климкович, а татарську Наджімі та про грузинську Торошелідзе

— Є щось два чи три.

— А решта?

— Православні.

Бачу, що треба помочі.

— Українці, значить?!

Дядько хвилю думає, потім усміхається.

— Українці, егеж!

— А ви?

— Я тоже. Православний... українець значить.

Не було часу втяти довшого викладу на тему 40-міліонового українства.

А шкода, виглядає, що нарід цікаво слухав би.

Але нам спішно було до цілі, а тут сонце вже хилиться до заходу, а дорога чим далі, тим гірша, а канали що раз частіші.

Попрощали православного хлібороба і рушили в дальшу путь, тим разом звичайною дорогою.

Звичайна дорога тим вище стоїть від соші і трахту, що не має з боків рова і кожної хвилі можна з неї зїхати на стерню, оранину чи муріжок. Стоїть на дорозі калабаня, а авто крутить — і вже суне по оранині. Потім назад на дорогу, потім на стерню, врешті на толоку і так якось посувається вперед. Щоправда часом не має куди скрутити і тоді хоч сядь та плач. Треба вертатися пів кільометра назад і щойно там брати соб чи цобе.

Підчас одного такого відвороту хотіли ми загалом закинути плян оглянення Почаєва і вдоволитися підгорецьким монастирем, але як глянули перед себе — жаль зробилося.

Далеко на овиді білів своїми стінами, ясніє своїми золотими копулами Почаївський монастир, скупаний у морю зелені і в блакиті літнього неба. Трохи осдалік струнко рвалась у гору височенна дзвіниця.

Не можна було не їхати далі. Хочби після звичайної дороги знов прийшов „трахт", а за трахтом „соша", хочби прийшлось пішки добиватись — Почаїв вартий цього

І ми поїхали...

Безробіття в Америці.

(Кореспонденція з Шикаго.)

Краєві часописи розписуються багато про американське безробіття. Пишуть про те та не знають, як живуть ті безробітні. Краєві читачі по перечитанні такого допису мають враження, що безробітні тут голодують, а навіть вмирають з голоду. А справа американського безробіття представляється зовсім інакше.

Не можна заперечити, що в Америці під теперішню хвилю небувале тут досі безробіття. Після статистичних даних Американської Федерації Праці є в Злучених Державах 10 міліонів безробітних. Як на державу зі 170 міліонами душ, державу з розвиненим промислом це число дуже велике в порівнанні скажім із Польщею, яка на 30 міліонів душ має всього коло 300 тисяч безробітних, яку то цифру я винайшов в польськім часописі „Збройна Польска". Та де є ті всі малоземельні селяни і „халупники", які працюють по 2 місяці річно в часі жнив? Їх певно урядова статистика до безробітних не зачисляє і ті бідаки жалної підмоги не дістають, живуть лише картопелькою на снідання, обід і вечерю, а на передновку ходять буквально пастися та визбирують колінці ріжних бурянів. Про те я вичитав теж у польській таки пресі. Як чоловік прочитає це в Америці, то дійсно невесело стає на душі, що й наші люди там так бідують, хоч безробітними не є. Вправді в Европі дістають безробітні грошеву державну підмогу, а інколи щось в натурі, та підмога ця далеко не вистарчає не то до життя, але навіть до животіння. Пригадуємо собі, що й австрійський уряд приділював колись голодуючим кукурудзяну муку. Люди уважали це божою благодатю. Якби так американський уряд спробував ущасливлювати своїх безробітних тим продуктом, то мимо цього що Америка глуха на большевицькі гасла, кукурудза зробила би тут більше ніж тисячі платних большевицьких аґітаторів.

Американські безробітні досі біди не зазнали. Бо якже назвати це бідою, коли що тижня привезуть їм велику паперову скриню, а в ній мясо, конденсоване молоко, хліб (поправний вже готовий до їди), риж, вівсяні і кукурудзяні крупи, бараболю, консерви ріжного роду овочі, каву, муку, сіль, цукор і т. п. Крім цього дістає безробітний квіт на купно додаткового молока, мяса, цибулі й іншої всячини, все залежно від чисельности його родини. Кожний стейт має орґанізацію, яка зветься „Емирджєнсі Реліф", до якої треба зголоситися за допомогою. Звичайно, що та наперед прослідить чи петент дійсно без праці і засобів до життя. Чи може про щось подібного мріяти европейський безробітний? Овочеві консерви це люксус навіть для чоловіка, що має працю, а наші селяни то аби кусок хліба був, а молока напитися їм не вільно. Американський безробітний зовсім певно не мешкав би в деяких наших хатах, де нема навіть долівки, або у львівських сутеринах, куди світло не доходить, або лише до одної кімнати. Найменше 3—4 кімнати кожний мусить мати і ясно, що він за них не платить, бо не має чим. Густо-часто властителі домів викидають безробітного за неплачення комірного на вулицю, але це вже вина самого безробітного. Стейтовий уряд, який платить за комірне, не хоче платити високого чиншу за безробітного і радить безробітним винаймати мешкання дешеві по 10—15 дол. місячно. Часом безробітний, хоч стратив працю, живе дальше в 6 покоях, де платив як працював по 30 і більше долярів місячно. Звичайно, що властитель дому може й сам без праці мусить позбутися такого чиншівника. Безробітні тепер світять нафтою, бо електричне світло за дороге. Це також не є ще нещастям, бо знаю, що наші люди йдуть спати, як смеркає, бо нафти нема за що купити.

Безробітний не може позволити собі вийти до театру, купити авто, за богато курити, гарно вбратися і т.п., але не знає він, що в Европі є багато бідаків, що кусника хліба не бачать.

Свого часу відвідав Европу шикаґівський посадник міста як його у нас зовуть „мейор" Антін Чермак. Цей чеського походження американський політик обїзджав Европу. Був, як

NIVEA

улекшує природне опалювання на сонці.

Крем: Зол. 0·40 до 2·60
Олійок: Зол. 1·—, 2·— і 3·50
Pebeco Sp. Akc. w Poznaniu

собі пригадуєте, в Празі, Відні, Будапешті, Варшаві, Берліні і інших столичних містах Европи, де пропагував справу Світової Вистави в Шикаґо. По повороті до Шикаґо говорив по радіо, що в Европі біди він не бачив. Люди, казав він, веселі і добре відживлені. Воно правда, що люди, з якими наш, тепер покійний, староста міста стрічався, веселі і добре відживлені. Европейських безробітних він не бачив, бо деж міг бачити, як обертався в сальонах. Точно так само описують усе деякі американці, які вертають зі Совітського Союзу. Відвідали вони ріжні міста та біди не видали.

А що до веселости? Американець все задуманий і сумний, хоч і жиє в достатку, а наш гуцул хоч й не поснідав і без вечері спати ляг, то вставши рано, закурить люльку, яку напхає бадиллям і до жартів все охочий. Хоч біда його таки добре тисне — він з біди сміється.

Отже американським безробітним не так ще але ведеться. Грошей не мають, тому й жертвенність української американської еміграції упала. Терплять на тім краєві установи, як Рідна Школа, інваліди і т. п. Та все так тривати не буде. Кажуть, що Рузвельт таки поправить господарське положення в Америці. А тоді і безробіття зникне.

Інж. С. К.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Чистка на Кавказі.

(УП) В північно-кавказській військовій окрузі в армії чистка. На засіданні чисткових комісарів в Ростові ствердженo, що чистка не ведеться як слід та що командири поодиноких частин зовсім не дбають за основне переведення чистки. В деяких авіочастинах натраплено на партійні документи, що не перейшли були чистки 1929 р. Чистку ведуть місцеві партійні ячейки, але більше для форми, щоби мати чим викаватись перед чисткoвими комісарями Шадунцом та Шифресом.

Ще про команданта перемиської твердині

генерала Кусманека.

(Кореспонденція з Перемишля.)

Перед кількома днями була в „Ділі" згадка про померлого у Відні „героя" перемиської твердині, генерала Кусманека.

Всіляко говорили про віддачу перемиської твердині москалям. Появилася навіть у фахових військових часописах критика на незвичайно велику скількість мужви і старшин у твердині, що в числі 120 тисяч після капітуляції твердині попали в московську неволю.

Чи генерал Кусманек заслужив собі на назву героя у віддані москалям твердині, не моя річ судити, одначе прізвище того пана генерала добре затямили собі перемиські українці.

В числі „Діла" з 14. січня ц. р. був поміщений дуже вірний опис свята Йордану в часі облоги і була згадка про те, як незабутньої памяти пок. епископ Чехович був часто взиваний до команди твердині, де мусів вислухувати грубих завваг генерала Кусманека, який слухав підшептів і денунціяцій всіляких людців, до яких належав і один з перемиських адвокатів резервовий сотник кавалерії, адютант генерала Кусманека.

Він то брехливо передавав Кусманекові фантастичні відомости про московських шпигунів, а також не пожалів у своїх нікчемних інформаціях і українців.

З оповідання сторожа міського цвинтаря в Перемишлі знаю, що безпосередньо перед облогою не минула ані одна ніч, щоби з ґарнізонового арешту не привожено військовими фурґонами на цвинтар по кілька трупів, а цвинтарний сторож заздалегідь діставав поручення приготовити ями на цвинтарі і держати в поготівлі деяку скількість загашеного вапна.

Ніхто не знає прізвищ тих нещасних людей, ніхто не знав і досі не знає, яку провину їм закинено і за що вони були страчені.

Не можу пригадати собі тепер прізвища того священика з львівської дієцезії, який арештований і доставлений до ґарнізонового арешту в таємний спосіб мені а рідня його не могла опісля довідатись, що з ним сталося.

Якось у першій половині серпня 1914 р. явився в епископській палаті тодішний перемиський староста Желеський і заявив пок. епископові Чеховичеві, що з наказу генерала Кусманека має протягом 48 годин покинути Перемишль. Діткнений до живого тим наказом відповів епископ піднесеним голосом: „Прошу переказати п. генералові, що я є тайним радником його цісарського Величества і до цього наказу рішучо не примінюся, а рівночасно прошу доручити мені цей наказ на письмі. Тоді я віднесуся з зажаленням до його Величества Цісаря". Цю заяву епископа передав староста Желеський генералові Кусманекові, який опісля того наказу вже не повторив. При кінці серпня 1934 р. наслідник престола архикнязь Карло з архикнязем Фридрихом переводив інспекцію перемиської твердині. З тої нагоди латинський епископ Пельчар давав у честь високих гостей обід. Епископ Пельчар дістав список осіб з команди твердині, яких слід було запросити на цей обід. У ньому поминули пок. епископа Чеховича.

Коли вже запрошені гості були зібрані у палаті і мали засідати до обіду, наслідник престолу Карло зауважив, що епископа Чеховича нема. Звернувся з запитом до епископа Пельчара, чому нема еп. Чеховича. Що він на те йому відповів, не знати. Досить, що перед самим обідом приїхав автом один із цісарських адютантів до епископської палати і запросив пок. епископа Чеховича на обід. Наслідник престола привитався дуже сердечно з епископом Чеховичем, якому вказано одно з перших місць при столі, а в часі обіду виголосив епископ Чехович прегарну промову, яка зробила на наслідника престола помітне враження, бо двічі дякував епископові Чеховичеві за неї.

В дні 14. вересня 1914 р. мадяри на одній з вулиць зарубали 48 людей, між якими була дочка священика Ольга Мохнацька, а опісля із закровавленими шаблями ходили по вулицях і чванилися, що зарубали зрадників.

Ґенерал Кусманек, довідавшись про те, сказав: „Geschiet dem Verrätern Recht!".

Після першого відпору москалів зпід Перемишля явився у генерала Кусманека з ґратуляціями між іншими епископ Чехович з двома членами капітули пок. прелатом Зубрицьким і мітратом д-ром Левицьким. Ґенерал Кусманек у найвищій мірі поденервований, вислухав ґратуляційної промови пок. епископа Чеховича, після чого в ординарний спосіб відповів, що цим разом приймає побажання, але просить переказати всім, які надіються на допомогу ворога, що надія на цю допомогу заведе, бо австрійські шаблі і кріси дадуть собі зі зрадниками держави раду. Опісля легковажним склоненням голови попрощав депутацію. Той інцидент лу-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. СЕРПНЯ 1934.

З. НЕСТОРОВИЧ.

З ДОЛИНИ ПРУТА

в долину Чорного Черемошу.

Туристичний репортаж з домішкою рідної економіки.

III.

У бриндзярні „Маслосоюзу".

Ось і Шибене-Бендзарівка. Перед мостом шляхи розходяться: просто до озера, а на ліво через міст у Буркут до джерела. Ми рішаємо відвідати в першу чергу бриндзярню, а там уже скласти дальші пляни. Гуцул, що від невдячної заробі йде з нами, пояснює, що це вже зовсім недалеко. І справді через яких 10 хвилин їдемо шляхом на Шибене показує праворуч високо на узбіччі гори дві хати, з яких одна бриндзярня. Дорога туди йде стрімко, та не зважаючи на те, насилу спинимо наших гуцуляків, що прочувавши „хапатню" і відпочинок, стали дуже пильні і бігом біжать під гору. Минаємо першу хату і біля другої зупиняємось. В ухах аж лящить від негостинного гавкання собак. Гуцульський патлатий вівчар сердиться несамовито біля своєї буди, а разом із ним відгавкує маленький Цезар, з яким ми швидко дружимося.

Назустріч нам виходить двох молодих людей. Це п. Іван Васильчук, бриндзяр і п. Михайло Матвовський, практикант. Оба симпатичні і дуже ввічливі. Інж. Жук, начальник цього маслосоюзного підприємства, виїхав — кажуть — у Жабє і поверне може завтра, а може аж післязавтра. Жаль, але годі!

Наш гуцул, дальше услужний, розкульбачує коні і насипає їм сіна, що ми його у бочках привезли. Тимчасом приймаємо запрошення „бриндзярів" і розгоцуємось у канцелярії, що є теж лябораторією бриндзярні. З наплечника добуваємо наші провіянти. Молоді панове інформують нас про найбільш актуальні речі: перша хата Дмитра Гавучика, що ми її минули це — кажуть — туристична стація. Там можна заночувати, а також зїсти теплу страву.

Користаємо і незабаром уплітаємо лепешицю та пємо горячий чай. А голод у нас подвійний, бо не їли нічого по дорозі, аби не гаяти часу, а тут знову великодушні господарі відчинили на „покуштунок" фляшку буркутського „шампану", після якого — як кажуть — людина страшно їсти хоче. Ось і нам не бракує апетиту.

Рішаємо таке: після обіду я оглядаю бриндзярню для невеличкого „господарського репортажу" (аби господарі без шефа були відважніші, показую леґітимацію „Діла"). Відтак, залишаючи коні в туристичній стації ідемо піхотою до буркутського джерела, пємо скільки влізе і забираємо ще зі собою 4 фляшки „буркутянки". Перед вечором вертаємо і ночуємо в Гавучика. Раннім ранком манджаємо до озера теж пішки, а вернувши, забираємо свої коні і вертаємо до дому.

Згідно з цією програмою зачинаємо з оглядин бриндзярні.

Це „дозрівальня" — кажуть мої інформатори, запрошуючи в сусідню кімнату.

Тут холодніше. Вікна прислонені, тому півсумерк. Долівка бетонова, стіни до половини лякеровані згідно з санітарними приписами для молочарських приміщень. Чистота зразкова. Попід стінами спеціяльні скрині, де ферментують чи пак дозрівають буди. Лежить їх тут чимало. Привозять їх гуцули з полонини, де вони їх роблять уже на вказівками Маслосоюзу чи пак бриндзярні. Якщо хочуть тут продати буди (а платить бриндзярня 70 сот. за 1 кґ. тоді, коли за бербеницю бриндзі у Косові платять усього 60 сотиків!), то мусять ті буди викалувати означене мінімум товщевих одиниць, що їх докладне міряє апарат Ґербера у бриндзярській лябораторії. Вимоги МСоюзу йдуть ще дальше: не тільки добірна лність, але і величина буди має бути така-то, а не менша. І вперше гуцул стрічається з приписами, як робити буди, які він давен-давна робив, як хотів.

У нашій цьогорічній виправі на Хомяк мали ми нагоду оглядати виріб буди. А було це так, коли ми зійшли з нового схоронища „Татшанського Т-ва" у сторону Синяка, натрафили на колибу, а ген, далі на полонині, рухалась чорно-біла шахівниця овець.

Ми зайшли в колибу. В ній горіла велика ватра і в першу чергу ми пожаліли грошей, що їх витратили на теплу страву в „схоронищі", коли тут із наших провіянтів можна було зготовити все багато дешевше. Зрештою над ватрою кипів казанок із грибами, куди саме один із мешканців колиби вливав густу сметану, а в другому, обширнішому, варилась картофля. Чи не смачніше те від підгріваної зупи і мясива? Та минулось. І ми звернули тепер увагу на іншу роботу, що йшла біля ватри. Стояв тут ще зовсім близько ватри здоровенний казан, у якому другий мешканець колиби „вибивав" буди. А саме — дрючком, що при кінці мав плетене кружальце, водив він терпеливо по білій течі з невеличкою кількістю товщу на верха. Ця теч — то овече молоко „згліговане" — себто сферментоване при помочі „ринлзі" з теляти, що його на два тижні перед зарізом самим молоком годували. І на очах цінеюють частинки течі. Робітник сунє туди руки (перед тим, що правда, умив їх водою) і формує буди. Відтак кладе його на поличку, де вже їх лежить більше і де зверха він обсихає корою.

А що з тим, що залишилось? — запитали ми приглядаючись роботі. — Туди — пояснив охотливо гуцул, продовжаючи рівночасно роботу, — вливаємо ні дві літри коровячого молока, стави-

же болючо діткнув пок. епископа Чеховича. Такі душевні муки мусів перенести цей незабутний князь церкви, який приказ австрійського генерала, тодішнього пана життя і смерти населення в перемиській твердині, відкинув з достойною погордою і повіреної йому церкви та вірних не залишив.

А на скрижалях мартирольогії українського народу буде все ясніти світляна стать владики Константина, доброго сина своєї церкви і народу.

Роман Дмоховський.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4 178

Нові „Вісті" Музею Визвольної Боротьби України.

Останнє число (5) „Вістей" Музею ВБУ вийшло 1. травня ц. р. у звязку з 80-літтям уродин акад. І. Горбачевського, голови Управи Музею. З огляду на значне число нових пожертв, що вплинули після того, ухвалено видати зараз після літа нове число „Вістей" з дальшим виказом усіх жертводавців і їх пожертв та іншим матеріялом: збіркова акція Музею на Український Дім у Празі, недавні річні збори Музею та у звязку з життям Музею взагалі. Музей просить усіх жертводавців і збірщиків, що ще не переслали пожертв (зокрема усіх, що одержали підписні листи), переслати в найближчому часі, бо нові „Вісті" вийдуть і будуть розіслані ще перед 1. жовтня ц. р. Всі пожертви на адресу директора Музею проф. Д. Антоновича: Прага, Нусле, ч. 245. Чехословеско.

З уваги на значку кількість нових жертводавців з ріжних країн Европи й Америки нові „Вісті" Музею вийдуть у збільшеному накладі. Дальше число вийде після того перед кінцем року.

Велика Британія проти Італії.

ЛЬОНДОН, 23. 8. ПАТ. Між В. Британією й Італією загострилися взаємини з причини розпорядку, який вводить британська адміністрація на острові Мальті, усуваючи італійську мову зі судів, з виїмком для тих, що не розуміють по мальтанськи або англійськи. Тепер всі урядові акти будуть виладжуватися в англійській мові, а мешканці можуть користуватися в суді мовою мальтанською. Є це дальший крок наперед до екстерміваційної британської політики на Мальті супроти Італії.

мо казан на вогонь, усе те варимо і робимо „вурду". Поставив казан до спілки з другим і дав нам скоштувати готову вурду, тобто своєрідний смаком сир, якого ми раніше не їли. Залишається на кінець жезтиця, здоровий напій.

Ті подробиці (читачі вибачать, якщо може не всі точні), подробиці виробу будза в колибі Гандзюка із Ямного, пригадались мені, коли приглядався техніці перерібки будза у бриндзю у маслосоюзній бриндзярні.

Та вертаємо до неї.

Посередині „дозрівальні" великий стіл. На ньому обтинають верхню шкіру з будзів і ця йде на третій сорт бриндзі. Голі будзи сортують на перший і другий сорт і дальше вже окремо їх обробляють. Та це вже діється у третій кімнаті, куди саме входимо.

Щоби йти за процесом перерюки, показують мені в першу чергу прасу, в якій видушують решки сирватки з обібраних будзів. Ці будзи складають відтак у велику, довжезну скрипю, де дроблять їх руками і насолюють. Ще пізніше вся та маса йде на машину з двома вальцями (стоїть вона посередині кімнати, а порушують її кіньми, мов керат для збіжа) і ця машина роздроблює вложену масу вже рівномірно, чого руками не можна зробити. Після цього „бриндзю", яка все ще є тільки півпродуктом, набивають у бочки та вивозять у Коломию, де її МСоюз переробляє машиново на ту біленьку, чистеньку бриндзю, яку смакуни купують у його численних крамницях.

Дай Боже, аби вам удалось зовсім витиснути чеську бриндзю з краєвого ринку і аби ви підбили нею піднебіння усіх народів Польщі, а то і поза її межами, як підбили їх своїм знаменитим маслом — кажу, дякуючи моїм інформаторам. Накреслена програма дня заставляє спішитись, так, що аналізу будза в лябораторії та статистику залишаємо на завтра.

Великий Театр год. 8·30 || Сьогодні!! Велика Ревія в користь тих, які потерпіли від повені. Касінський і Каташек

Ремісникам до відома.

Підвишка коштів при визволенні.

Учевик, що вступав на науку до ремісника, складав досі до цеху 10 зол., при визволенні 20 зол. і 5 зол. за іспит. Тепер ці оплати підвищено, а саме: Крім 10 зол. при вступі, платиться 20 золотих вписового, а при визволі складає в Ремісничій Палаті 32.50 зол., з чого предсідник іспитової комісії бере 3 зол., а два екзаміватори по 2.50 зол. Решта лишається в Палаті. *П. О.*

Правні поради.

Новий кодекс про зобовязання.

IX.

СПЛАТА ДОВГІВ У ЧУЖИХ ГРОШАХ.

Декрет президента про сплату довгів у чужих грошах (гл. „Діло" ч. 222) управильнює сплату всіх довгів, себто: **векслевих**, що вже частинно обговорено в „Ділі" (ч. 222) і **звичайних**, байдуже чи затягнених перед появою цього декрету, чи опісля, себто від 7. липня ц. р. досі. **Крім того декрет відноситься теж до тих довгів, сплату яких суд устійнив уже правосильним присудом**

СПЛАТА ЗВИЧАЙНИХ ДОВГІВ.

Всі звичайні (невекслеві) довги у чужих грошах, нпр. долярах, які довжник затягнув перед днем 7. липня ц. р., може сплатити:

1) долярами в такій сумі, яку довжник позичив, але без ніякої доплати ріжниці курсу доляра внаслідок його спадку;

2) польськими золотими по курсі з попереднього дня дійсної заплати, хоча при затяганні довгу за доляра платилося по 8.90 зол. (стаття 7 уст. 1).

В обох випадках довжник користає. Доляровий довг найрадше сплачувати долярами, які тепер можна купити по 5.18—5.20 зол.

СПЛАТА ВЕКСЛІВ СЕЛЯН, ГОРОДНИКІВ І АРЕНДАТОРІВ.

Довг з незапротестованих ще векслів, який затягнули в долярах ще перед днем 7. липня ц. р., сплачують селяни, городники, арендатори, немовби це були звичайні (невекслеві) довги (стаття 7 уст. 1). Отже довжник може сплатити долярами, але без доплати ріжниці курсу внаслідок його спадку (себто доляр за доляра), або теж польськими золотими по курсі з попереднього дня дійсної заплати.

Одначе такі полекші при сплаті довгу з незапротестованих векслів мають тільки ті довжники та їх ручителі (і жиранти), коли вони є власниками або арендаторами сільських, огородових або лісних господарств і хоча такі довги повстали вже по дні 1. грудня 1931 р. Коли селянин, городник або арендар не може сплатити такого довгу, тоді розємний уряд може сплату довгу з незапротестованих векслів розложити на 7 років і обнизити відсотки до 4 і пів проц. річно.

НОВІ ДОВГИ.

Всі довги в чужих грошах (векслеві або звичайні), які повстали по дні 7. липня ц. р. можна теж сплачувати польськими золотими. Одначе тут становище вірителя вже краще. **Коли довжник не заплатить довгу в означеному речинці, тоді мусить доплачувати вірителеві ріжницю внаслідок знижки чужих грошей (нпр. доляра) від дня, в якому довжник мав платити до дня дійсної заплати.**

СПЛАТА ДОВГУ БАНКАМ.

Довжник користає зі згаданих полекш при сплаті короткоречинцевих довгів у чужих грошах (векслевих або звичайних) не тільки тоді, коли довг затягнув у приватного вірителя, але також, коли позичив їх у державних і приватних банках, повітових, міських касах ощадности, кооперативних банках або райфайзенках.

ДОВГОРЕЧИНЦЕВИЙ ДОВГ.

Довжник, який затягнув довгоречинцеву позичку (і не на вексель) в чужих грошах в установах довгоречинцевого кредиту а саме, в Банку Краєвого Господарства, державнім рільнім банку, земельних, міських і промислових кредитових установах, приватних гіпотечних банках і виленськім земельнім банку, може сплатити довг (вичисленим банкам) або чужими грішми або польськими золотими. Сплату довгоречинцевих довгів, затягнених найменше на 7 і пів року і забезпечених гіпотечно майном довжника, заставними листами або облігаціями управильнює декрет президента так:

1) Довжник, який сплачує свій довг чужими грішми (нпр. долярами) в дні платности довгу, віддає таку суму долярів, яку позичив у банку і не доплачує ніякої ріжниці внаслідок спадку доляра. Крім того мусить заплатити відсотки та адміністраційні оплати.

2) Коли довжник сплачує довгоречинцевий довг польськими золотими, тоді платить за доляра по курсі з попереднього дня.

В щоденному житті виглядає так: Коли довжник сплачує тепер довгоречинцеву позичку (нпр. 100 долярів) польськими золотими, тоді **заплатить за доляра 5.19 зол.** (100 × 5.19 зол. = 519 зол.).

ЗАГАЯННЯ СПЛАТИ ДОВГОРЕЧИНЦЕВОГО ДОВГУ.

Довжник, який загаяв сплату довгу, мусить банкові:

1) Доплатити ріжницю внаслідок знижки чужих грошей.

2) Коли сплачує довг польськими золотими банк може домагатися сплати по курсі того дня, в якому довжник мав платити довг або по курсі з попереднього дня заплати (стаття 14).

ЧАСТИННА СПЛАТА ДОВГУ.

Довжник, котрий сплатив свій довг у чужих грошах перед появою цього декрету, не може домагатися від вірителя надвишки своєї заплати. Ця надвишка повстала би при сплаті довгу на основі постанов цього декрету.

Довжник, який уже сплатив частину свого довгу перед появою декрету і при заплаті не згадав, що буде домагатися звороту курсової надвишки, не може домагатися від вірителя надвишки. Зате довжник може домагатися від вірителя перечислити частинну сплату довгу згідно з постановами декрету, коли розрахунок застеріг собі він при вплаті решти довгу.

ДОГОВІР ПРО СПЛАТУ ДОВГІВ.

Ще перед появою цього декрету багато довжників погодилося з вірителями сплачувати свої долярові довги польськими зол. по курсі 8.90 зол. за доляра або дещо нижчім. І хоча ці договори некорисні для довжників, проте вони не можуть домагатися перечислити свої довги згідно з постановами декрету. Довги мусять сплачувати згідно з договором або судовою угодою (стаття 8 уст. 2).

ПРАВА РУЧИТЕЛІВ.

Ручитель, який заплатив довг за довжника чужими грішми, може домагатися не тільки звороту виплачених за нього грошей, але також звороту втрати внаслідок курсової знижки. Нпр. ручитель заплатив довг 100 долярів по курсі 8.90 зол. за доляра. Ручитель може домагатися звороту 100 долярів і доплатиг за курсову знижку доляра (стаття 8 уст. 3).

ОЩАДНОСТИ.

Всі кредитові установи, крім державних та приватних гіпотечних банків, можуть вести свої чинности виключно у польських золотих. Щадничі вкладки можна приймати тільки в польських золотих. Також договори про обезпечення на життя і т. д. можна заключувати тільки в польських золотих. Міністр скарбу оголосить розпорядок, коли у виняткових випадках можна зладжувати такі договори з обезпеченевими установами в чужих грошах (стаття 11).

Сьогодні год. 7·30

Театр Ріжнородностей не грає

Завтра премієра:

Той, який змінив прізвище.

ГІПОТЕЧНІ ДОВГИ.

Всі довги у грунтових книгах можна записувати тільки в польських золотих. Усі дотеперішні вписи у грунтових книгах у чужих грошах будуть перечислені на польські золоті. Міністр скарбу устійнить розпорядком умовини та засади перечислення гіпотечних довгів на польські золоті. Одночасно устійнить випадки, коли виняткова може бути довг записаний до грунтової книги в чужих грошах (стаття 9).

—o—

З наших літнищ і живців.

Перлини Скільщини.

Безперечно до найкращих осель Скільщини належать, давно відома Зеленянка і від кількох літ чимраз голосніший Коростів.

Зеленянка складається зі Шматерівки (кілька віль і живець з йодово-бромовою солянкою, положених над потічком у прегарнім сосновім природнім парку) — і з кількох домів по другому боці гостинця серед ліса над потоком. Це затишні місця без пороху і гамору, який дається вже добре в знаки гостям деяких донедавна тихих і прегарних скільських літнищ, завдяки чимраз більшому напливові відомих, з крикливої вдачі гостей. Кожний подорожний бачить і чує їх також тут на перестанку, але це тільки гості сусідньої частини Гребенова; сама Зеленянка їх не має і це її велика прикмета. Крім того вона визначається тим, що потребуючим відпочинку і річних купелей дає усяку вигоду у пансіоні, а для тих, що потребують ще й мінеральної купелі, має йодово-бромові ролянки.

Коростів не тільки літнище та яке воно гарне і затишне. Його тишині не шкодить і те, що в останіх роках слава його лагідного клімату стягає чимраз більше гостей. Коростів має ще одну прикмету, а саме, що лежачи над рікою Оравою, в долині від заходу отвертій, дає багато сонця, яке тут заходить на якої півтора години пізніше, чим у переважній частині скільських літнищ.

В останніх роках Коростів добув ще одну атракцію. Це прегарно положений парк Райтмана, що належить до тих нечисленних синів чужого народу, які користуючися дарами цієї землі — також від себе щось їй дають.

Любов природи, ніжний смак і охота збудити у гостя замилування до природи і квітів, а у селян до розбудови свого бідного господарства, дали почин до повстання справжньої оази культури у тій гірській закутині. П. Райтман, який на дикому узбіччі гори створив чудовий парк, багатий в невидані у цих сторонах квіти розкинені альтани, та поруч із цим заводить зразкове господарство з квітами, деревами, яриною, з расовим курником, голубником, — дає своїм сусідам селянам і всім мешканцям гір приклад, як культурою піднести красу наших гір і стягнути до них багатих чужинців.

Правда, не під силу нашим бойкам створити таку річ як цей парк, та в мінятурці вони можуть багато дечого наслідувати: гарні квітники, добре удержані, порядні стежки і доріжки, лад і порядок на обійстю. Можуть теж бойки розвести добірний дріб, ярину, а навіть сад, і цим не тільки упримнити гостям побут, але й тягнути з того гарні доходи, яких тепер не мають. Їх зарібок обмежується на комірному за наем хат літникам, які зрештою всю городовину, що могли-би мати на місці, мусять спроваджувати з 6 км. віддаленого Сколього.

Цього літа погода, як скрізь у східніх Карпатах не була тут гарна, але осінь буває тут чудова, тому охочі — з невеликими грішми і вільним часом — можуть ще переконатись про красу Коростева.

Д. К.

Літаком з Київа до Праги.

Перед організацією летунської комунікації на лінії Прага, Ужгород, Чернівці, Київ.

З чеської преси довідуємося, що чеські урядові чинники запропонували начальникові совітського летунства Уншліхтові, що перебував у Празі, наладнати постійний повітряний звязок Праги з Москвою через Ужгород, Чернівці та Київ. Досі Прага комунікувалася через Варшаву. Представник СССР Уншліхт мав висловити думку, що такий плян комунікації цілком можливий до здійснення. Покищо приступили фахівці з обох сторін до подрібної підготовки пляну такої комунікації.

—o—

Проти приняття Совітів до Союзу Народів.

Протест Обєднання Українських Організацій на чужині.

Від „Европейського Обєднання Українських Організацій на чужині", що має свій осідок у Бельгії, дістали ми копію протесту тієї організації, який вона вислала до Секретаріяту Союзу Народів. Текст цього протесту публікуємо з інформативних цілях. Ось він:

„До Пана Ґенерального Секретаря Союзу Народів у Женеві,

Пане Ґенеральний Секретаре, Совітський уряд зложив подання в справі допущення його до Союзу Народів і тим самим намагається репрезентувати там Україну, яка найшлася у складі СССР.

Ми рішуче протестуємо проти цього намагання Москви відносно нашої Батьківщини, уважаючи його за новий акт насильства і узурпації.

Московський уряд є чужий для України. Він у рр. 1917. та 1918. офіційно визнав незалежність цієї країни і встановив був з Українською Державою відносини, як з іншими чужинними потугами. (Документи С. Н. ч. 88—1920. Додаток VI).

Щойно пізніше совітський уряд без жадного оголошення війни захопив своїми військами українські території.

Не перестаючи відкликатися до загади самоозначення народів, Совіти, не вважаючи на оружний спротив українського народу, силою накинули Україні комуністичний режім і союз із Росією. Признавши однак автономність України в складі СССР і право свобідного виходу з цього останнього, вони знову насильно перешкодили Українській Нації скористати зі свого права і відзискати свою свободу.

Щоби зломити український нарід, гостро ворожий комуністичному режімові і московському панованню. Совіти ужили найбільше жорстоких засобів. Кара на горло без суду, масові видалення, примусові роботи стали методами їх боротьби. В тій-же цілі вони викликали жахливий голод і підтримують його реквізиціями живности, руйнуючи країну і винищуючи міліони людей

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. СЕРПНЯ 1934.

ПЕТРО МЕЧНИК. 6)

ПСИХОТЕХНІКА

Й її роля у професійному порадництві.

Досліди загальної інтелігенції та поодиноких інтелектуальних здібностей — це сьогодні найкраще розроблена ділянка експериментальної психольогії, а висліди проб з тієї ділянки не залишають уже майже ніяких більших застережень. Методою цих дослідів є виключно **метода тестів**, яких форма може бути дуже ріжнородна. Зміст поняття теста, що його стосують у прикладній психольогії, особливо в психотехніці та виховній психольогії, дуже широко розяснить найкраще приклад.

Візьмім т. зв. **тест Бурдона.** Великий лист паперу задрукований на одній стороні рівними рядками букв, однакової форми й величини, а букви ті розміщені так, що вони не творять ніяких знаних слів. Особа, що її досліджується, має перекреслювати олівцем у кожнім рядку якусь букву, пр. „е", або дві букви, пр. „н", „о"; часом пробу ускладнюється так, що жадаємо, перекреслення одної букви в право, а другої в ліво, або рівночасно 3—4 букв. Призначуємо на це час кількох хвилин і відмірюємо його секундовим годинником (стопером). Вимагаємо при цьому скорої й докладної праці. Щоби пробу добре виконати, треба напружити і зосередити увагу, сильно відмічувати одні букви від других, памятати про те, як котру букву перекреслювати, вистерігатися, щоби не робити пропусків і неперекреслювати невідповідних букв, ну й вкінці старатися дати якнайбільшу кількість праці. Після закінчення проби й обчислення помилок устійнюємо, яку працю (скільки) виконано й як її виконано. На основі висліду можна робити такі висновки:

а) людина працює скоро, уважно й добре,
б) людина працює помалу, уважно й добре,
в) людина працює скоро неуважно й зле,
г) людина працює помалу, неуважно і зле.

Колиж до цього долучимо пр. ще таку умову, щоби досліджувана особа перекреслювала означеної букви цілу годину, при чому що дві хвилини даємо акустичний сигнал, на який треба в тексті зазначити лінійкою, до якого місця дійшла в цьому моменті праця, то в цей спосіб після скінчення проби й на основі кількости й розміщення помилок дістанемо образ, як праця поступала й як зазначилася втома наслідком довшого напруження й сконцентрування уваги; — ми навіть зможемо перевірити, чи ця втома виступила скоро, чи пізно, чи вона постійно розвивалася, чи може були хитання і т. і. Таким способом проба, що видається на перший погляд дитячою забавкою, дає нам змогу перевірити: темпо праці та її якість, спостережність, стан напруження уваги, чи при праці увага удержується постійно й рівномірно, чи хитається, а вкінці ступінь втомливости. Диспозиції ці, як відомо, відіграють поважну ролю майже при кожній інтелектуальній праці, тому перевірку їх при помочі тесту Бурдона дуже часто й широко практикують.

А ось другий приклад:

В надрукованих на аркуші паперу реченнях бракують цілі слова, або тільки деякі букви в поодиноких словах. На зазначених на місці пропусків лінійках, або крапках треба доповнити те, що бракує. Потрібна до цього здібність догадливости й льоґічного схоплення доповнення цілої думки на основі її фрагментів. Важне в професії друкарського складача, який часто має до діла з нечиткими скриптами.

Такі короткі й нескомплікновані проби, писемні й устні, що не вимагають осібної апаратури, що їх можна переводити серед звичайних умовин, а які служать до перевірки й визначення поодиноких психічних або фізичних прикмет, спрованостей та здібностей, називаємо тестами.

І от при помочі таких тестових проб, що їх переводять одиночно або й рівночасно з цілим гуртом одиниць, можна устійнити теж загальний стан інтелігенції, особливо у дітей та доростаючої молоді. Служать до цього осібні системи тестових проб, між котрими найбільше популярною є т. зв. **метрична скаля інтелігенції Біне-Сімона,** що її в дечому змодифікував і доповнив **Терман.** Її стосуємо індивідуально, а при при її помочі можна найти приблизно т. зв. **вік інтелігенції.** На підставі довгого досвіду й дуже численних проб, що їх переведено на дітях, хлопцях і дівчатах, ріжних віків і в ріжних краях, устійнено в цій скалі для кожного року життя дитини осібні тести. І коли пр. хлопець, що має 12 літ, не в силі розвязати тих тестів, що призначені на 12. рік життя дітей, а розвязує тільки тести, призначені на 10. рік, — то це вказівка про значне припізнення в його духовому розвою, бо його вік інтелігенції, що рівний 10 рокам, не покривається з його віком життя 12 роками.

Ця метрична скаля дає змогу докладно числово схопити стан інтелігенції, індивідуальні її відміни, а заразом перевести **селекцію** виїмково інтелектуально розвинених з одного боку, й умово відсталих з другого.

Крім скалі Біне-Термана є ще інші тестові системи, що їх можна стосувати рівночасно до збірних дослідів (Отіса, Томсона і і.). В деяких польських порадніях, особливо варшавських уживають системи тестів укладу нашого земляка, професора варшавського університету Ст. Балея.

Тестів, яких уживає сьогодні експериментальна психольогія, психотехніка, психольогія дитини й психольогія виховання, є така сила, що в них уже тоді просто розібратися. Майже кожну ділянку нашої психічної, а навіть чисто фізичної структури, перевіряють сьогодні тестами.

(Далі буде).

Очевидно, що самому С. Н. слід судити, чи подібне поступовання не перечить засадам яких він дотримується. Але наколи би С. Н. погодився на приналежність до нього Совітів без ґарантій, що вони заперестануть нелюдські практики на Україні, довелося би зробити висновок, що С. Н. покриває їх своїм авторитетом.

Ми не можемо ані на хвилю припустити такої можливости і твердо віримо, що заки дати свою згоду на приступлення Совітів до С. Н., цей останній домагатиметься від них знесення окупації України.

Ми будемо Вам дуже зобовязані, коли Ви, Пане Ґенеральний Секретаре, станете речником наших почувань і думок перед С. Н. і дякуємо Вам згори та просимо приняти вислови нашої глибокої пошани".

Підписали голова і секретар орґанізації.

Ще неполагоджені протести.

до М. Ради у Львові.

Як відомо, тільки українці внесли протести в 5-ти округах у Львові. Від часу внесення їх мине дня 4-го вересня три місяці, а досі лежать вони неполагоджені.

Стара міська рада виконує дальше свої обовязки начеб ніяких виборів не було. Злі язики кажуть, що потрібний був лише один протест, а не пять, щоби не відбулося конституююче засідання нової ради. Закон наказує полагодити протести компетентною владою, а нею є воєвідство. На жаль, закон не передбачує речинця полагоди протесту. Нам не є байдужою справа оголошених протестів, тому, що вони були роблені не для форми, а через суттєві причини, через які ми не вибрали навіть двох українських радних!

—o—

НОВИНКИ

— Приймаю адміністрації реальностей. Ігнат, Львів, Куркова 24. 202 3-10

— Вияснення управи кооперативи „Суспільний Промисл" у справі пожежі. Тому, що в кількох львівських часописах появилася нотатка, неначе би згоріла фабрика кооп. „Суспільний Промисл" у Львові на Богданівці, яка виробляє знану цикорію „Луна" і підмінку кави „Пражінь", подаємо до відома всім нашим П. Т. відборцям, що поголоски ці не відповідають правді. Повстав вправді з невияснених досі причин в ночі огонь у пражарні фабрики, одначе сторож фабрики зараз його завважив і завдяки негайній інтервенції службовиків фабрики огонь ще до приходу огневої сторожі був майже погашений. Шкода дуже мала і обезпечена в т-ві „Дністер". Головна річ, що наше модерне машинове уладження і магазини остались ненарушені і фабрика веде без перерви свою працю дальше та виконує відворотно всі замовлення. Тому просимо і на дальше жадати нашої знаменитої цикорії „Луна" і підмінку кави „Пражінь". **„Суспільний Промисл", кооператива з відпов. уділами у Львові.**

— Безбожники навертаються до релігії. В громаді Княгининок пов. Луцьк б. члени розвязаного недавно „Українського Селянського Обєднання", партії напів комуністичної й явно безбожницької, зголосилися числом кількадесяти осіб до православного священика в Ожденичах, бажаючи вернутись назад до православної церкви. Навернення б. безбожників, що не визнавали церкви ні релігійних практик, викликало в околиці велике враження.

— Звільнення від шкільних оплат. М-ство освіти видало обіжник у справі звільнень від шкільних оплат. Від оплат за вступні іспити, іспити зрілости, за дуплікати шкільних свідоцтв звільнень нема. Можна буде звільнити від такси за ісприт зрілости екстерна у висоті 60 зол. Поодинокі ученики можуть бути звільнені також від річної адміністраційної такси, яка в ґімназіях виносить 220 зол., в учительських семинаріях 80 зол. Річні адміністраційні такси мають бути вплачені двома рівними ратами найпізніше до 20. листопада за перший піврік і до 20. квітня за другий. Подання задля звільнення, частинного або цілковитого, від адміністраційної такси родичі мають вносити до 20. вересня ц. р. Зі знижки до половини користають діти державних і військових службовців, оскільки їх батьки не мають більшого маєтку. Також діти незаможних батьків можуть бути звільнені зовсім або частинно від адміністраційної такси, оскільки виказують добрі поступи в науці й поведенні. Вперше записана молодь може бути в першому півроці тільки виїмково звільнена від оплати і то за дозволом Кураторії. Цей припис не торкається дітей державних і військових службовців.

— Екзекуції проти хліборобів. Скарбові уряди в цілому краю розпочали знову екзекуції проти хліборобів, здержані в часі жнив. З кінцем місяця вересня ліцитації будуть знову здержані з причини осінної сівби.

— Ґімназії для ремесла. М-ство освіти розглядає проект спеціяльних ремісничих шкіл ремісничого типу. Для абсольвентів вселюдних шкіл мають повстати столярські і т. п. ґімназії та курси вищого типу.

— Перекопування гробів. З причини заповнення цвинтарів Личаківського і Янівського міська управа у Львові зачне незадовго перекопувати гроби, яких час незайманности минув, а цвинтарних оплат за дальший час не заплачено. Щоб уможливити інтересованим родинам внесення застережень проти вжиття гробів до нового поховання, і заплатити цвинтарні оплати, міська управа визначила речинець до 15. вересня ц. р. Після цього речинця всі незаплачені гроби будуть перекопані.

— Велика печера біля Чорткова. В околиці Чорткова, 6 км. від міста відкрито ґіпсову печеру, довгу на 1 км. Справою занявся проф. Онацький, голова місцевого відділу туристично-краєзнавчого т-ва і забезпечив печеру перед знищенням. Рішив теж розпочати роботи, щоби удогіднити доступ до неї. Ближчі сглядини виказали, що є кілька підземних коридорів, якими можна йти спершу у випростованій поставі. Дальше треба повзати. Стіни внутрі печери мають гарні сталяктити, подібно як печери у Кривчі. Є це третя більша печера, відкрита на галицькому Поділлі.

— Небезпечна папіроска. До купця Мозеса Ґарфункля в Стрию приступив на вулиці якийсь мужчина і попросив вогню від папіроски, яку він курив. Коли незнакомець закурив свою папіроску і відійшов, Ґарфункель почув, що тратить свідомість і засипляє. Прийшовши за пів години до памяти, побачив, що пропав його швайцарський золотий годинник вартости поверх 1000 зол. Поліція глядає за грабіжником, що усипляє людей папіроскою.

— Тайна „потвори" з Льоч Нес вияснилася. Вияснювали її досі всіляко. Були голоси, що це тільки реклямовий трік, щоби стягнути туристів в околиці північної Ірляндії. Одночасно були реальні спостереження, що в озері плаває справді якась темна маса і то вкрита лускою. А 22 фотографи ствердили навіть при допомозі фотографічних апаратів, що на поверхню води виринає якась велика потвора з малою головою, як це видко на плитах і фільмових знимках. Одначе всетаки були люди, що в те не вірили. Вони вказали на факт, що „потвора" показується все на тому самому місці та що не пливе, тільки колишеться на хвилях. Дальше, що ніколи не пливе зі струєю, тільки піддається кожному рухові хвиль. Справою зацікавився уряд маринарки в Льондоні, який вислав недавно на місце лодку з нурцями. Вони були приготовані на найгірше і не без страху спускалися вперше у глибину, щоби зустрітитися око в око з потворою. Зовсім інакше вони були настроєні, коли скінчили свою працю. Вони ствердили, що темна маса, яка показувалася на воді, це ніяка потвора, тільки останки затопленого літака. Його кадовб находився три метри під водою, піддержуваний ґазом в одній коморі. Нурці спустилися ще раз у воду і ствердили, що це вістрілений літак типу, якого вживала німецька фльота підчас світової війни. Ґондоля відорвалася від апарату і лежить на дні, злучена одною сталевою линвою з кадовбом літака і тому він показувався все на тому самому місці. Ґаз, який зберігся досі в одній його комірці був причиною, що кадовб випливав від часу до часу на поверхню води. Нурці відчитали навіть напис на кадовбі „MP 3". Річ тепер у цьому, щоби з німецького боку стверджено, коли такий літак пропав.

— Богатий волоцюга. Біля Шатляроль у Франції знайшли у стіжку сіна мужчину, що давав слабі знаки життя. Перевезений до шпиталю він помер на запалення легенів. Пізнали в ньому волоцюгу, що наймався до селянських робіт, ніколи не спав під дахом і скитався з місця на місце. В кишені волоцюги знайшли кілька зашитих пачок, в яких були сховані банкноти на 41.300 франків.

— Летунські маневри у Парижі. В днях 28. до 31. серпня ц. р. відбудуться в Парижі великі летунські маневри під проводом ген. Го-де-Мезерак. Під проводом ген. Жерара на Париж нападуть „сині", які прилетять зі сходу. На Париж нападе 100 літехів. „Червоні" будуть боронити столиці теж з такою скількістю літаків.

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.
Ціна примірника 0·80 зол.
з почт. пересилкою 0·95 зол.)

Премієр Далядіє подорожує.

ВІДЕНЬ, 23. 8. ПАТ. До Відня приїхав колишній французький премієр Далядіє який подорожує по Австрії.

—o—

Вибух у фабриці пороху.

КЕН ВІЛЬ, 23.8. ПАТ. У фабриці пороху в ст. Ню Джерсі наступив вибух. Один робітник убитий, 4-ох тяжко ранених, а багато робітників віднесло легкі рани.

—o—

Різкий протест большевиків.

ХАРБІН, 23. 8. ПАТ. Манджурська поліція арештувала около 60 большевицьких урядовців східно-китайської залізниці за саботажі.

МОСКВА, 23. 8. ПАТ. З Харбіна повідомляють: Арештованих большевицьких урядовців тортурують, щоби признались до вини. В останніх днях арештовано знову 16 большевицьких громадян. Ґенеральний большевицький консуль у Харбіні склав різкий протест представникові японського міністерства закордонних справ.

—o—

Заворушення на Кубі.

Розстріляли полковника і 11 заговірників.

ГАВАНА, 23. 8. ПАТ. Страйк поштових урядовців на Кубі поширюється. Всі телефонічні і телеграфічні лінії в краю перервані. Комуністи погрожують висадити в повітря поїзди з поштою і проголосити ґенеральний страйк, коли залізничники будуть перевозити пошту.

Завдяки енергійним розпорядкам полк. Батісти переворот в армії зліквідовано. Воєнний суд засудив заговірників на строгі кари. 12 розстріляно, а між ними одного полковника.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА Львів, Ринок 10.

— Терор в Індії. На процесі сімох бенгальців, обвинувачених за атентат на життя бенгальського губернатора сер Джона Андерсона виявились в цілій повноті ворожі настрої індійців проти В. Британії. Двох підсудних признались до вини і виявили плани заговірників. Губернатор Андерсон мав стати першою жертвою індійських терористів. Підсудні тягнули жереб, хто з них має виконати атентат на Анерсона. На випадок невдачі, атентат мали виконати вдруге. На щастя Андерсон залишився живим, а терористи опинилися в арешті.

— Рекорд довговічности. В Кабулю живе афгонець Гаджі Гуль, який каже, що має 180 літ. Почувається дуже добре і задумує побити всі рекорди довговічности.

— Китайські пірати. Недалеко Харбіна напали китайські пірати, одягнені за пасажирів на залогу манджурського корабля на ріці Сунгарі. Перемігши залогу після завзятої боротьби, пірати спанували корабель і вжили до своїх цілей.

— Манджурські гроші. Із Гсінкін, столиці Манджу-ко, повідомляють, що влада обновленої китайської монархії Манджу-ко, випустила свої гроші під назвою „юан". Їх прийняли у грошевім обороті в Японії і в Китаю.

АРХИТВІР АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ЕМІЛІЯ БРОНТЕ

БУРЕВЕРХИ

у перекладі М. РУДНИЦЬКОГО.
Окрема книжка на гарному папері, 278 стор.
Обмежена скількість примірників.
ЦІНА 2 ЗОЛ. 50 СОТ.
Для передплатників „Діла" 1 зол. 80 сот.
Пересилка 50 сот. більше.

— Співпраця бельгійських соціялістів з комуністами. Щоденник „Пепль" оголосив заяву національної федерації соціялістичної „молодої гвардії", яка погоджується на співпрацю з центральним комітетом бельгійської комуністичної молоді і комітетом молодих троцкістів. Рішено повести кампанію за створення „єдиного фронту" між соціялістами і комуністами на зразок Франції.

— Молодь і кіно. У Берліні вийшла цікава книжка Альойза Функа п. н. „Молодь і кінематографія". Автор перевів анкету з 14.865 хлопцями і дівчатами від 14 до 18 років. Висновки Функа дуже цікаві. В кіні не було взагалі 34.5 проц.; один раз і тільки в неділю 16.6 проц. По містечках ходить постійно до кіна 10.2 проц., а 50 проц. взагалі не виділи в свому житті ніодної фільми. На питання Функа: „Чому ходите до кіна?" — дістав таку відповідь від 50 проц. хлопців і 62 проц. дівчат: „Щоби проминув час". Тільки 29 проц. хлопців і 26 проц. дівчат відповіли, що ходять до кіна з метою поширити своє знання. Молодий безробітний ходить до кіна поглянути на кінові зірки і красуні, яких ніколи в свому житті не зустріне. 16-літній селянський хлопець відповів: „Я не курю, не пю ні не маю дівчини. Тому ходжу до кіна, щоби побачити те все на фільмі і тоді залишаюсь навіть на два сеанси". Декількох хлопців відповіли: „В кіні можна навчитися, як поводитись та вести цікаву гутірку з молодими дівчатами".

— Самогубство летуна. З Аляшки повідомляють, що американський йлетун Франк Дорбрандт відлетів на північний підбігуновий океан, щоби там знайти смерть. Про свій намір повідомив своїх товаришів, коли вже був готовий до відлету. З того часу всякий слух після нього пропав. Дорбрандт був один з найвідважніших летунів і брав участь в кількох ратункових експедиціях. Причина самогубства не відома.

— Ріжні вісти. Підчас третього дня страйку кондукторів автобусів у Шікаго дійшло до сутичок. 20 кондукторів ранених. — У селі Купо, яке лежить напроти гори Монблян, збудовано велику статую І. Христа, високу на 50 м., яка важить 500 тон. — В Анжері розбився літак Лету нубитий. — На летовищі Мальценса згорів бомбардовий літак враз з чотирьома летунами. — В Екс-ле-Бен помер відомий французький різьбар Альфред Буше в 84 р. життя.

— Комуністам відмовляють громадянства. Один робітник чужинець, який від довшого часу проживає в Антверпії, вніс до влади прохання надати йому громадянство Бельгії. Суд відмовив цьому проханню тому, що він комуніст. У мотивах суд зазначив, що до придбання громадянства необхідними є теж деякі моральні моральні умовини. Самій ідеї публичного ладу суперечить той факт, що робітник чужинець бере активну участь у протидержавних демонстраціях і одночасно клопочеться за бельгійське громадянство. Невдоволений комуніст відкликався до апеляційного суду, який вирішить чи комуністам слід надавати громадянство.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Іван Крипякевич: ІСТОРІЯ КОЗАЧЧИНИ. Друге незмінене видання з 1932 р. Львів, 1934. Накладом фонду „Учітеся бити ми". Стор. 132. Форм. 16-о.

Юрій Федькович: ФАРМАЗОНИ. Четверте видання. Накладом Т-ва „Просвіта". Львів, 1934. Стор. 64. Форм. 8-о.

Лев Лопатинський: „ПІД КАМЯНИМ ДАХОМ", комедія у двох діях. Львів, 1934. Видання Т-ва „Просвіта". стор. 32. Форм. 8-о.

Листування Редакції.

Вп. п. Б. Л. Ямна: Справа з рукописами буде полагоджена з початком вересня після повороту з відпустки редакційного референта.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Станиславів:
23. VIII. „Королева кіна".
24. VIII. Ельга.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 24. VIII. год. 8·30 Велика ревія Каташка і Керасінського.
Субота, 25. VIII. год. 7·30 веч. Велика ревія Каташка і Керасінського.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 24. VIII. Генеральна проба пєси Е. Велса „Той, який змінив прізвище".
Субота, 25. VIII. год. 7·30 веч. „Той, який змінив прізвище". Премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олівер Твіст".
АТЛЯНТИК: „Утікачі".
ВАНДА: „Погоня за чорною маскою" і „Мілїон".
КАСІНО: „Симфонія серць".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих ліжечок" (із Містенгет), Бартч в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Гергардт" і ревія.
МІРАЖ: „Свято резервістів".
МУЗА: „Тайна вінни".
ПАН: „Парада гумору" Льоредь і Гарді та Бастер Кітон.
ПАЛЯС: „Цілуй ще раз".
ПАСАЖ: „Бастер наварне пива" і ревія.
РАЙ: „Життя є гарне".
СВІТ: „Цілунок перед зеркалом" і „Чотирьох утікачів".
СОНЦЕ: „Сутінки вулиці" і ревія.
СТІЛЕВЕ: „Шість годин життя" і оперетка: „Найдорожча жінка маґараджі".
ХІМЕРА: „Тайна білого пекла" та „Романс секретарки".
УТІХА: „Чоловік, який вернувся" і ревія.

Закордонне радіо.

Пятниця, 24. серпня 1934.

Відень (506.8) 16·35 Популярна музика, 18·00 Твори Шопена, 19·30 Концерт, **Копенгаген** (205,1) 20·10 Концерт, **Париж** (1649) 20·45 Оперетка, **Штрасбург** (349,2) 20·50 Концерт, **Гільверзум** (1875) 20·10 Концерт, **Атльона** (531) 20·00 Ірляндські пісні, **Рига** (314,6) 17·30 Концерт, **Берлін** (356,7) 14·15 **Гамбург** (331,9) 20·10 Весела війна — оперетка, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·10 Сучасна музика, **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Концерт, 20·10 Симфонічний концерт, **Мінхен** (405,4) 20·15 Симфонічний концерт, **Мілянo** (368,6) 1·30 Легка музика.

Субота, 25. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Популярний концерт, 19·15 Дон Хуан — опера, **Прага** (470·2) 15·15 Джезбенд, **Таллін** (410,4) 20·05 Концерт, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 19·00 Концерт солістів, 20·30 Словянська музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12·00 Концерт військової орхестри, **Букарешт** (365) 21·20 Концерт, **Будапешт** (549·5) 17·00 Концерт робітничих хорів, **Мілянo** (368,6) 20·45 Опера, **Рим** (420,8) 17·10 Концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 24. серпня 1934.

6·30—7·30 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Концерт, 13·35 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Пдити, 17·00 Авдиція для хорих, 17·30 Фортепіян, 18·00 Репортаж Е. Паньорковського, 18·15 Концерт, 18·35 Музика з плит, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·35 Легка музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Поштова скринька, 20·12 Симфонічний концерт, 20·50 Вечірний дениик 21·02 „Моди", 21·12 Симфонічний концерт, 22·00 Фейдетон, 22·15 Танкова музика.

Субота, 25. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Популярна музика, 16·00 Легка музика, 17·00 Слуховище для дітей, 17·25 Концерт солістів, 18·00 Що читати?, 18·15 Скрипці, 18·45 С. Бжозовський у Львові, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Танки і пісні, 19·55 Спортові вісти, 20·00 Концерт, 20·30 Музика з плит, 20·40 Спів, 21·12 Концерт легкої музики, 22·00 Актуальна бутірка, 22·10 Танкова музика, 23·00—24·00 Трансмісія з Варшави і Вильна.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·18 1/4 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·52, Париж 34·89, Берлін 207·20, Амстердам 358·35, Нюйорк кабель 5·20 7/8, Нюйорк чеки без трисакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 23. серпня н. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 л. молока	0·13 зол.
1 л. сметани	0·55 „
1 к. вець	2·60—2·65 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 24. серпня н. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря штахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	пріма	за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I класа	„	0·85	„
„	II „	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I класа	„	0·75	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція сильніша.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ШУКАЮ ПАННИ до науки кушнірства негайно. Ю. Глушевський, пл. Капітульна 3, I. пов. 209 1—1

КІМНАТА з комфортом, фронтова, тепла постійному льокаторові до винайму. Оглядати від год. 16. Піскова 40. м. I. 208 1—2

КУПЛЮ 20 до 40 моргів поля з будинками в гористій околиці. Зголошення в Адміністрації для Ю. Г. 207 1—1

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не пошиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська шкільна спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 14—7

НЕГАЙНО потребуємо більшу скільк. ст вільних помешкань. Станції маємо до вибору. „Наука і опіка", Львів, Шептицьких 38/II м. 13. 14/79 3—6

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байди 14, тел. 38-24. Станиславів, Колібова 2. 204 3—36

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ І. Гіршпрунга, Личаківська 34, телефон 26-78. Вписи на однорічний торговельний курс, як також пятимісячний курс книговодства враз із писанням на машинах і стенографією відбуваються щодня від год. 10—12 і від 4—6. 24/22 2—6

ОГОЛОШЕННЯ

БОН на одну пару золівок при замовлені або дібранні одної пари обуви у першорядній фірмі **АР-КА** ЛЬВІВ, вул. Зіморовича 17.
Важний до 30. вересня ц. р.

Der Tag
Великий національний часопис у Німеччині
Показові числа даром висилає
Verlag Scherl, Berlin SW 68

Читайте „Діло"!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.15	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
„ одношпальтовий в тексті і нотинках	„ 0·60	купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
„ на першій сторінці	„ 0·80	шукаючі праці	„ 0·07
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 226 (13.771). Львів, неділя 26. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У справі Лугового Свята

і Посвячення Лугового Городу у Львові.

У 20-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців на світову війну.

Лугове Свято і посвячення Лугового Городу відбудеться без огляду на погоду. Отже хочаб навіть погода була непевна, то посвячення Лугового Городу почнеться в год. 9. рано, а Лугове Свято в год. 2.30.

Посвячення Лугового Городу доконає Преосв. **Іван Бучко** й **о. Ігумен Лучинський** в асисті оо. Василіян.

Доїзд до Лугового Городу трамваями 4. вул. Потоцького до Ісаковича, а звідтам пішки 5 мін. дороги в діл вул. Ісаковича, коло ставу Світезь, відтак на право вулицею Вулецькою 300 кроків. Можна їхати 1. на вул. Сапіги до жандармерії, а від жандармерії є 7—8 мінут ходу. Площа є дуже близько міста, від віденської каварні можна зайти на площу протягом 15 мінут.

Трієст спільним портом Італії та Австрії.

Господарська перебудова середущої Европи.

Французька преса невдоволена, що закордонна політика Франції не бере активної участи в полагодженні австрійської проблеми. Кружляють поголоски, що Італія заключила з Австрією військовий союз. Французька опінія зацікавлена приїздом канцлера Шушніга до Ніцеї, де мав зустрінутися з мін. Барту та б. цісаревою Зитою.

На нараді Мусолінія з канцлером Шушнігом у Фльоренції вирішено:

1) продовжувати політику Дольфуса з метою зберегти незалежність Австрії;

2) оживити торгівлю між Італією і Австрією;

3) Італія згодилася відступити частину порту в Трієсті для Австрії та допомогти її збудувати торговельну фльоту;

4) признати австрійським товарам далекойдучі тарифові полекші;

5) затіснити наукову співпрацю, усунути всі пашпортові труднощі і візи між обома державами. Одночасно обговорювано поширення римських договорів на інші держави. Кружляють поголоски, що поширенням тих договорів зацікавлена не тільки Мала Антанта, але також інші держави. Преса повідомляє, що в Римі відбулися вже неофіційні розмови між Італією та Чехословаччиною в справі приступлення до римського договору. Тепер знову обі держави будуть продовжувати переговори. Таким чином римські договори між Італією, Австрією та Мадярщиною мають стати основою господарської перебудови середущої Европи.

Хто буде німецьким віцеканцлером?

БЕРЛІН, 24. 8. ПАТ. Німецькі політичні кола заняті тепер трьома питаннями. Перше це справа заступника Гітлера після опорожнення становища віцеканцлера наслідком іменування Папена послом у Відні. На цю тему міродатні кола зберігають повну мовчанку. За інформаціями з компетентних кол Гес мав би лишитись заступником Гітлера в управі партії, задержуючи дальше признане йому недавно право співділати в ухвалюванні всіх нових законів. Назвище Герінґа подають як майбутнього віцеканцлера з повіренням йому політичних справ республіки. Говорять теж про іменування ген. Бльомберґа заступником канцлера як головним вождом збройних сил.

Друга справа це ухвалення нової конституції в місце ваймарської, яка досі обовязує. Згадав про це Гітлер у своїй гамбурській промові. Можливе, що в основу нової конституції увійдуть 25 відомих точок програми гітлерівської партії.

Третьою актуальною справою є акція, про яку згадав Гітлер у своїй відозві до народу з 20 ц. м., говорячи про рішучу боротьбу задля приєднання решти народу до націонал-соціялістичної партії. На цю тему нема ніяких нових інформацій. Кружать поголоски, що ця акція піде в напрямі помирення і то в ділянці господарській та культурній.

Воєвничість японського громадянства.

ТОКІО, 24. 8. ПАТ. Агенція Ренго повідомляє: Управа найбільшої японської партії Сейюкаї вирішила резолюцію, яка домагається скликання спеціяльної парляментарної сесії задля полагодження актуальних справ. Резолюція домагається дальше, щоб уряд виповів вашингтонський трактат. Одночасно організація Кійкаї, що гуртує в собі всіх резервових старшин японської воєнної фльоти, приняла резолюцію, що домагається забезпечення Японії відповідного для неї паритету морських сил і негайного виповідження вашингтонського трактату.

Американська фльота

в поготівлі.

ВАШИНҐТОН, 24. 8. ПАТ. Шеф департаменту воєнної фльоти заявив, що наказав, щоби 48 кораблів Зл. Держав, стаціонованих при берегах Атлянтійського Океану, плили на океан Великий, де залишаться, аж ситуація вияснитьcя. Як зачувати, цей наказ був уже від довшого часу предметом нарад управи фльоти Зл. Держав.

Лугове Свято і Посвячення Лугового Городу

у 20-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців на світову війну

відбудеться

у Луговому Городі у Львові при вул. Вулецькій і ген. Івашкевича **в неділю 26-го серпня.** — Посвячення в год. 9-ій рано, а Лугове Свято в год. 2-ій пополудні.

Чому Вас так тяжко переконати,

що Ви, як свідомий Українець, — повинні обезпечити свої будинки в дозволеній законом 1/3 частині їх вартости в українськім

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20,

Справа грошей чи політики?

Ще про жирардівський скандал.

Львів, 24. серпня 1934.

Коли кілька днів тому економічний референт „Діла" реферував на сторінках нашого часопису голосну у цілій Польщі — і вже поза нею — справу конфлікту поміж польським урядом і французькою більшістю акціонарів промислового підприємства у Жирардові, станув у своїх висновках зовсім слушно на становищі, що по суті це справа більше натури господарської ніж політичної. Нема теж двох думок, що колиб між Францією і Польщею панували інші політичні відносини, як ті, що панують нині, піколиб справа участи й повідомлення французького капіталу у Жирардові не набрала такого розголосу і не довелаб до таких суто політичних наслідків, як нині.

Бо тепер справді площина спору перейшла з ділянки економічної у ділянку політичну і на ніщо не пригодяться тут жалі заприсяжених сволецьких франкофілів, що у тім сутогосподарськім маленькім і льокальнім спорі топлять злобні люди французько-польську приязнь. Жирардів став наче прибудівкою великого конфлікту поміж двома ріжними підходами до розвязки проблем середньої і східньої Европи, двома ріжними політичними системами збереження своїх великодержавницьких впливів і забезпеки державної будучини. На цьому тлі йде нині і розвивається щораз далі франко-польський конфлікт і жирардівська афера стала мимохіть наче відбивною дошкою для перекидання того конфлікту у далекі політичні світи.

Справа стала настільки голосною, що франц. амбасадор у Варшаві Лярош інтервенював у міністра Бека. Однак мабуть ця інтервенція не була надто успішна, коли арештовані директори Каєн і Вермеш далі сидять у мокотівській вязниці (щоправда, занадто погано їм там не ведеться, коли дістають приватний, як пишуть польські ґазети, „вибагливий" харч, книжки, білля і одяг, та користають з довших щоденних проходів), і в париському парляменті вилинула в обороні арештованих та французьких акціонарів

гостра інтерпеляція. „Політікум" тієї афери стало настільки очевидне, що льондонська „Нюз Кронікл", вичислюючи „сім головних гріхів Франції супроти Польщі", вичислює між ними також — Жирардів.

Не диво, що не вважаючи на повінь статтей і заміток, які на цю тему досі появились у польській і французькій пресі, і самі обидва, громадянства і весь зовнішній світ, за виїмком дуже вузького гурта зорієнтованих у господарських нюансах одиниць, — здивувалися, яким це робом наче „деус екс махіна" впала ця маленька справа на великий міжнародній майдан. І мабуть через те обидві сторони оголосили офіціяльні комунікати, — які замісць вияснити справу і той ніби розмірно маленький конфлікт зліквідувати, ще дужче його розпалили: бо поперше вже сам факт, що в цій справі проголосили заяви офіціяльні агенції ПАТ-а й Аваса, підкреслив їх значіння, і — по друге — не могла причинитися до розрідження атмосфери та обставина, що обидва комунікати з найбільш авторитетних джерел — представляли ту саму справу зовсім інакше!..

Отже комунікат ПАТ-а каже про „зловживання п. Буссака (гол. франц. акціонара) на шкоду заведення, меншости польських акціонарів і держави та деморалізуючий вплив тих зловживань на велике робітниче середовище", при чому пригадує вбивство дир. Келера у квітні 1932 р. і тайни жирардівської господарки, що вийшли на верх підчас тодішнього процесу. Далі читаємо у тому комунікаті: „З початком цього року наслідком виступу польських акціонарів, торг. виділ Окр. Суду у Варшаві встановив 8. III. ц. р. над фабрикою секвестр. У мотивах свого рішення суд ствердив, що дотеперішня господарка управи, поза нараженням товариства й акціонарів на втрати у своїх методах вступила в ділянку карного кодексу. Добачуючи карні провини, торг. суд передав справу прокураторові. У тих обставинах Марцелі Буссак перевів переговори і вступну умову для мирної полагоди справи з представниками частини польських акціонарів. Справою тих переговорів займається також слідчий суддя". Вкінці комунікат стверджує, що всі ті переговори і сама умова були тайною для суду, хоча справа була в руках прокуратора. Тому цілий ряд акціонарів виступив на судову дорогу для забезпечення своїх інтересів". Всі повищі обставини не могли очевидно мати впливу, без огляду на якінебудь інтервенції, на зупинення карної процедури, у висліді якої два директори, пп. Вермеш і Каєв були арештовані".

Як бачимо, то польський офіціяльний комунікат зазначує, що судове слідство обхоплює також „паршиву умову", — як її назвав був б. мін. Матушевський у „Ґазеті Польскій" та яку польські акціонарі підписали в маєтку санаційного сенатора Добецького, — а також потверджує невдачу французьких дипльоматичних інтервенцій.

Зате французький комунікат впевняє, що способи ведення жирардівського підприємства „дозволили втримати підприємство, не вважаючи на важку ситуацію, в якій найшлася більшість текстильних фабрик у Польщі" (дуже делікатний натяк на господарську скруту у Польщі і банкроцтва текстильних фабрик) та закидає польській пресі постійні шикани супроти французьких акціонарів. Далі робить закид офіціяльній „Ґазеті Польскій" (себто посередньо польському урядові), що вона накинулася на польських акціонарів, які добровільно погодилися з французькою стороною, як на „зрадників батьківщини", всупереч первісному прихильному становищу польської преси до тої умови, і — робить польський офіціяльний світ посередньо відповідальним за самогубство Ледніцького (до речі: у польській пресі вічно товчуться на тему того самогубства ріжні сенсаційні поголоски)...

Розпорядження господарських чи хай навіть злодійських подробиць жирардівської скандалістики, це нині вже формальна забава. Суть справи вже не в Жирардові. І тому слушно польська прилюдна опінія негайно звязала справу Жирардова з масовим видалюванням польських робітників з Франції. Французький уряд мотивує ті „ексмісії" теж господарськими мотивами: безробіттям у Франції та ще й „невідповідною поведінкою" польських робітників в окремих випадках. Можна повірити, що польських робітників не викидають з Франції у відплату за арештування жирардівських директорів, але можна й у те вірити, що булиб їх викинули і без Жирардова і без французького безробіття: бо правдивою причиною є атмосфера франко-польської „приязни", яка мусить виладовуватися у подібних актах.

Саме це й хвилює найбільше „Ґазету Варшавску". Вона старається переконати своїх земляків, що „нема і не може бути ніякого звязку поміж жирардівською справою і видаленням польських гірників з Франції, та загальною польсько-французькою політикою". Вона доказує це „тотожністю істотних політичних інтересів обидвох народів" — і тут цілком провалюється: бо саме щодо цієї тотожности виринули у нинішніх керманичів польської офіціяльної політики найповажніші сумніви і саме свідомість розбіжности тих інтересів доводить до таких форм, які прийняла і жирардівська афера.

Всіх знайомих стрінете в ресторані
„ДЕШЕВА ГІГІЄНА"
3-го мая ч. 10,
де можете дешево перекусити і пообідати

Катастрофа військового потягу.

ШАНГАЙ, 23. 8. ПАТ. Висаджено у воздух потяг, що віз японських вояків. Числа жертв покищо не устійнено, одначе є велике, бо паровіз і чотири вагони впали з насипу. Катастрофа склалася на захід від Іміянпо.

—o—

Японці в Монголії.

МОСКВА, 23. 8. ПАТ. Совітські джерела повідомляють про оживлену діяльність японців у внутрішній Монголії. Японські літаки роблять знімки над низкою місцевостей, між іншими над містом Калган. Японські емісарі ведуть оживлену пропаґанду серед монгольських князів. Недавно відвідав внутрішню Монголію військовий аташе Зл. Держав і В. Британії.

МУНДУРКОВІ матеріяли від зол. 1·80
комплетні виправки для учениць і учнів — вивінування інтернатів і бурс
закуповувати найдешевше
В ГАЛИЦЬКІМ МАҐАЗИНІ НОВИН Львів, Галицька 15.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА"" З ДНЯ 26. СЕРПНЯ 1934.

Р. КУПЧИНСЬКИЙ.

ДО ПОЧАЄВА

III.

Віздждаємо до Почаєва. Щоби осолодити нам усі труди волинських трахтів і сош, на два кільометри від містечка дорога поправляється і несе нас легко під гору.

Про містечко нема що писати. Попри дорогу збитою давою жидівські крамики, що вміють використати місце до останнього цаля. Між ними майнула нам перед очима українська кооператива, одинокий видний знак істнування українців. (Мова тут про доїзд до монастиря. Як там далі в містечку — не знаю, не був).

Авто підїзджає під самий монастир. Камінна брама наростір, оголошує, що гостинна...

Хочемо віхати на подвіря, але в тій хвилині виринає ізза мурів монах і хрестом здержує наш розгін.

Висідаємо.

— То до середини не вільно віхати?

— Нельзя. Здесь не базар! — відповідає неввічливо, мовби знав, що ми уніяти.

А може справді пізнає хитрий москаль?!

— Ми питалися і нам на долі казали, що можна віхати, — пояснюємо суворому дверникові.

— Раньше было можна. Тепер нельзя

Хотіли ми його спитати, чи раньше був тут базар, але не випадало так зразу заводити сварку. Тому тільки всміхаємось любо до бородатого бльондина, ховаючи на потім шпильки призначені для його непривітної особи.

Зараз за брамою прилучується до нас тип. Добре підгодований, елеґантно убраний і з дуже дурною міною. Десь видно стояв біля брами і ждав на цікавіших врочан, і почувши нашу мову — зацікавився нами. Вдає, що ми його зовсім не обходимо, зате страшенно обходить його архитектура Лаври, дзвіниці, ріття і вид з монастиря. Оглядав це все дуже старанно, але так наставляв вуха в нашу сторону, що міг нам ними мухи відганяти. Я не тримав би його на службі ні години. За дурний до такого інтелігентного діла. Відразу видно чого хоче і тому мало може. Прикро тільки, що волочиться цілий час за чоловіком як тінь і не дає навіть у церкві забути про земські справи.

Напевно багато не довідався. Галичани загалом говорять півголосом, а ще поза Галичиною, а ще в присутности такого ангела-хоронителя, то вже зовсім шепотом. Міг нас тільки описати, а решта — фантазія ради хліба...

Тільки ми ввійшли в подвіря — загудів дзвін. Найбільший у Почаївській Лаврі. Була субота, мала правитися утреня, а до того приїхав епископ Сава і мали його впроваджувати в собор.

Гарний той собор. Стрункий барок, що зближує собор до костельної архитектури, але й має щось українського т. зв. мазепинського стилю. Побудований він на місці давного камінного в 1771 р. Фундував його Микола Потоцький, Василіянин, у тім часі, коли Почаїв був уніятський. А був він уніятським 110 років — від 1720 до 1830.

В середині прегарний. Мальовило в ніжних, веселих красках, багато золочений, синява і золото домінують. Ні сліду обридливих штучних квітів, які останніми часами опоганюють церкви в Галичині. Тут є квіти, але природні і тільки на престолках.

Біля дверей з лівого боку славна скала зі стопою Матери Божої. Сидить за поручам монах і подає вірним воду з джерельця, збираючи за те щедрі датки на монастир.

А над головним вівтарем чудотворний образ Пречистої Діви, весь у золотім окутті і в короні, яку подарував у 1773 р. папа Климентій XIV.

„Ой зійшла зоря вечоровая,
Над Почаєвом стала.
Виступає турецькеє войсько
Як та чорная хмара.
Отець Залізо з келії вийшов,
На коліна упадає,
Ой рятуй, рятуй та Божая Мати!
Монастир загибає".

І Мати Божа кулі відбивала — монастир рятувала...

Гуде мені в вухах безсмертна пісня про Почаївську Божу Матір, а думки снуються, снуються як оте кадило, що синім димком підноситься з кадильниці елеґантного діякона, що вийшов з цілою четою монаших і світських достойників напроти епископа.

Вони ждуть, а я думку думаю. Чи є між ними хоч один, що чув би так по українськи, як отець Залізо? З котрим я не заговорив, кожний морозив мене московщиною. А Почаївська Матір Божа оборонила монастир на звук звичайних, хахлацьких слів:

„Ой рятуй, рятуй та Божая Мати!"

Здається отець Залізо не вмів іншої мови. Заки став ігуменом монастиря і блаженним Йовом, був звичайним селянським хлопцем у Галичині — „Малопольше" — як пише „Памятка для православних паломнікоф".

У дверях собору зявився епископ, непоказний чоловік, з довгою палицею в руці. Тоді елеґантний, молодий діякон (одинокий елеґантний і одинокий молодий!) як загуде глибоким басом, а йому з хорів як не відгукне другий ще глибший... Аж зморозило мене.

Тоді вже хор, направду гарний, коли щож... „Господі памілуй" і „Господі памілуй", а ніразу „Господи помилуй" — як колись напевно співав отець Залізо.

Свого часу, при нагоді виступу хору Котка, кинувся я був на галицькі хори. Признаюся — трохи перебрав мірку. Але тоді був я під безпосереднім враженням гарно виведених пісень, а не думав про глибший зміст співу. Безперечно завбручащі мають куди вищу співацьку культуру, але вже і в нас багато поправилось. Наші львівські церковні хори можуть співати і в Почаївській Лаврі, зате діяконы..., хіба з одної Волоської церкви... Замало звертають у нас уваги на спів священиків, не кажу про сільські церковні, але про катедральні собори. Не плекають церковного співу з такою увагою, як це потрібне для обряду і як цього вимагає наша психіка.

А вона дуже багато вимагає в цій ділянці. Латинникам вистарчають органи, але й на них треба вміти грати. В нас органів нема, а спів нераз такий, що найлагідніша критика не може цього назвати співом.

Не знаю як кому, але мені і тисячці тих, яких я про це питав, треба гарного співу в церкві, щоби підняти серце вгору, щоби думку відірвати від земського будня.

А спеціяльно нам — так нераз треба цього відірвання...

2 тижні арешту за „Ще не вмерла“.

Дивний погляд бучацького старости на український національний гимн.

30. червня ц. р. ішов дорогою гурт хлопців-новобранців зі села Зубрица, пов. Бучач та співав українські пісні, між ними й національний гимн „Ще не вмерла“. Не сподобалося це якомусь неназваному „свідкові“ і він зробив донесення до старости у Бучачі, називаючи поіменно двох хлопців, Михайла Саварина й Івана Пиварчука, а староста у свою чергу покарав їх безоглядним 2-тижневим рештом. У мотивах засуду кажеться, що вони співали „заборонену пісню“, чим провинилися проти 18 ст. зак. з 11. VII. 1932, „що доказано на підставі зізнання свідка“.

Проти того засуду зголошено відклик, але ще перед його полагодою не можна стриматись від вислову здивованого запиту під адресою пана старости у Бучачі: хто, коли і яким розпорядком заборонив співати у Польщі український національний гимн?! Ми зі свого боку знаємо, що ані текст гимну, ані ноти до нього не є сконфіскованi і що своєчасна конфіската гимну (здається у чортківськім чи тернопільськім суді), яка викликала стільки шуму, торкалася — як урядові чинники вияснили — лише додаткової, в оригінальному тексті неістнуючої строфи. Знаємо теж, що український національний гимн співають нпр. на закінчення на всіх святочних Академіях чи загальних зборах великих установ у Львові, а присутні представники польської влади завжди вшановують чужий національний гимн (як це буває в усьому культурному світі) постанням з місця.

Чи в Бучачі обовязує інший звичай?

—o—

Найздоровіші, найшляхотніші
це безконкуренційна прикмета ПАПЕРЦІВ І ТУТОК
„К А Л И Н А“

Відрадне явище.

Відгук українського громадянства на продовження речинця підписки і вплати внутрішньої позички „Рідній Школі“.

Український нарід переживає тепер важке лихоліття і тому кожний позитивний, творчий обяв, що зуміє захопити широкі маси, є дуже відрадним явищем і підносить нас на дусі. Таким відрадним позитивним явищем у нашій сірій буденщині є внутрішня позичка Рідній Школі.

Рідна Школа своєю обороною українського шкільництва й виховання, своєю всесторонньою, творчою працею на ділянках організаційній, шкільній і виховній зєднала собі довіря і признання цілого українського загалу, стала незаступною цінністю. Тому всі українські організації й установи і весь український загал щиро відгукнувся на голос Рідної Школи і поспішив з підпискою внутрішньої позички. (Поіменний виказ позичок оголошує кожне число журналу „Рідна Школа“).

Одначе чимало установ і громадян не зуміло з ріжних причин своєчасно надіслати зголошень позички чи вплатити рати. Підносилися голоси, що на розписання внутрішньої позички вибрано не дуже то відповідний час передновку, що краще було таку позичку розписати в осені, що назначено за короткий речинець і т. п. Йдучи назустріч усім тим оправданим заввагам і домаганням людей доброї волі **Головна Управа Рідної Школи продовжила речинець вплат позички до кінця жовтня 1934.**

Заледви прогомонів у пресі короткий комунікат Головної Управи Р. Ш. про продовження речинця внутрішньої позички Рідній Школі — громадянство відгукнулося дуже тепло і з ріжних сторін краю почали знову напливати позички, що припинилися були на час ферій. Деякі подаємо для прикладу:

Дрогобиччина: Повітова Комісія Позички Рідній Школі в Дрогобичі письмом з 16. серпня ц. р. надіслала 19 нових заяв позички з Тустанович на загальну суму 525 зол. (в тому о. Мартинович Омелян і кооператива „Українська Щадниця по 50 зол.) і Млинок Шкільникових 25 зол.

На згадану суму вплатили 172 зол. (в тому о. Мартинович Омелян, д-р Терлецький Микола і Т-во „Сокіл“ по 25 зол., а решта менші рати).

Делятин: прислав 17. серпня ц. р. 5 заяв по 25 зол., з чого готівкою цілу позичку вплатили кооператива „Сила“ і п. Жаровський Олександер

Стрий: Повітова Комісія Позички Рідній Школі в Стрию письмом з 17. серпня ц. р. прислала виказ вплачених позичок зі Стрия, Добрян, Моршина, Фалиша, Голобутова, Угерська, Лугу, Угольної і Нежухова на загальну суму 296.60 зол. — Громадяни вплачують ріжно: хто може цілу позичку 25 зол. або значну її частину 20, 15, 12, 10 зол., але найбільше вплачують по 5, по 3, 2 а навіть по 1 зол., але вплачують!!! На повищу суму зложилося загалом 102 підписників.

Це означає, що українське населення хоча зубожіле внаслідок загальної кризи, старається дати Рідній Школі матеріяльні засоби, конечні до вдержання дотеперішніх великих надбань і поширення рідношкільної діяльности відповідно до сучасних потреб нації. Тим більше, що вложений у внутрішню позичку гріш — непропавший і він звернеться власникам в міру вильосування (кожного року 1/10 позичок) найдальше за 10 літ.

Це також наглядний доказ, **що організація позички Рідній Школі поставлена дуже повляжно й доцільно** та відповідає сучасним відносинам. Одна позичка виносить 25 зол. Одначе всі, кого не стати на 25 зол. можуть зголошувати **збірну позичку** (нпр. 5 громадян по 5 зол.) платну місячними сплатами по 1 зол. Таким чином у позичці мають змогу взяти збірну участь найширші маси, кожна організація чи установа й буквально кожна навіть найбільш незасібна одиниця. А для краще матеріяльно поставлених одиниць й установ нема ніякого обмеження ані щодо числа позичок, ані щодо висоти вплаченої квоти нараз чи сплатами.

СПОВНІМ ОБОВЯЗОК!

За почином вище наведених повітів, повинні піти всі дальші повіти. Всі Повітові і Місцеві Комісії Позички Рідній Школі повинні в найкоротшому часі скликати сходини і відновити та поширити акцію за внутрішньою позичкою Рідній Школі. Про всі заходи й висліди повідомляти негайно Головну Управу Рідної Школи для оголошення у пресі.

Покажім перед світом і перед історією, що український загал розуміє, чим є Рідна Школа для української нації, що для сповнення нашої повинности не треба нам аж примуки, але кожний з глибокого переконання добровільно виконає цей національний і громадянський обовязок.

Національне питання в Чехословаччині.

I.

З усіх, новоповсталих (після світової війни) держав, Чехословаччина в середній Европі досі є чи не найбільше впорядкованою, щодо господарського, культурного і суспільно-політичного життя. Це пояснюється кількома важними передумовами, передовсім значним рівнем господарства та політичної зрілости чехів. Але, аналізуючи уважніше внутрішні державні відносини Чехословаччини, зокрема, звернувши увагу на національне питання, легко зауважити, що ця „впорядкованість“ далеко не блискуча: навпаки в цій назовні впорядкованій, державі є кілька незвичайно поважних щілин, які досі з року на рік усе зростають і, хто-зна до чого доведуть, якщо їх завчасу не замурують трівалим цементом. Зчасом і найміцніший мур подається, наколи завчасу щілини не були заціленi.

До таких „щілин“, або найслабших місць Чехословаччини належить досить складне питання національних меншин, яких тут є добра половина населення держави. Тому то самі чехи уважають свою державу „народностевою“, подібною до старої Австро-Угорщини.

Найбільша та найсильніша чисельно та культурно меншина, це німці (понад 3 міл. душ населення), які замешкують північно-західні та південно-західні окраїни держави, майже компактною масою. В господарському, культурному та політичному розумінні вони стоять у дійсности на найвищому щаблі? Політично вони „льояльні“ до держави, але справді — гравітують до свого матірнього пня-Німеччини та Австрії. Німці це найтяжчий „горішок“ для молодої Чехословаччини, який, зогляду на їх поважну культурно-економічну, а через те і соціяльно-політичну силу не такто легко розкусити. Щоправда, чільні чеські політики, будучи цілком свідомі того пробували заспокоїти німецькі меншини відступленням їм кількох міністерських портфелів і цим шляхом — перетягнути їх з опозиційного становища до „співпраці“. Німці, як зручні практичні політики, охоче пішли на це, але від своїх національних змагань не відступили. Це в значній мірі турбувало чеські провідні кола й довело до того, що вони почали пристосовувати супроти німців ріжні репресивні засоби, які в таких випадках не все себе оправдують. Обмеження німецької мови, пресова кампанія з приводу мовних порядків, обмеження німецького шкільництва, штучне підтримування в німецьких краях т. зв. чеських „меншинових“ шкіл, усування деяких самоуправних функціонарів, обмеження діяльности політичних партій, переслідування кількох видатніших політичних діячів, взагалі ясно означені чехізаційні тенденції, — все це разом тільки поглибило чесько-німецький антагонізм. Дійшло до того, що це „шило“ почало вже ясно вилазити з мішка у формі розвязування німецьких партій; що більше воно вже почало колоти молоду державу і то в найчутливіше місце. Наслідком таких відносин прийшов значний зріст гітлеризму, а затим збільшення арештів, судових процесів на „охорону республики“ та, в решті-решт — значне поширення німецької мови в самій Празі... Більшість німецьких мас переходять в ясно-означене опозиційне становище, яке, на нашу думку, з неминучою послідовністю доведе до боротьби держави з цією найповажнішою меншиною. Чесько-німецький антагонізм зараз зростає з кожним днем і могутніє саме в низах німецького населення, яке не тільки що свідоме своїх життєвих інтересів, але вміє добре їх оборонити. Усунення того антагонізму не дуже то легка справа, особливо, після репресій. Ослабити цю меншину можна булоб хіба єдино піднесенням свого власного чеського господарства та зміцненням своєї власної сили, як духової, так матеріяльно-політичної та мілітарної. Одначе, в цьому напрямі є також не багато можливостей, особливо в господарській ділянці, де є занадто багато чужого впливового капіталу, з яким доводиться поважно рахуватися; внутрішній ринок дуже обмежений, як числом консументів, так і під упалою купною силою; на зовнішньому ринку доводиться терпіти від сильної конкуренції сусідніх держав, особливо Німеччини. Все це в значній мірі паралізує бистрий розвиток промисловости, торговлі, транспорту. А сільське господарство далі немає змоги поширюватися та інтензифікуватися. Іншими словами, всі внутрішні умовини не дають багато можливостей до підсилення своїх позицій супроти поважного противника. А зовнішні — не все надійні. Що правда, Чехословаччина зручно використовує для оборони міжнародню ситуацію, зокрема непорозуміння Німеччини з Австрією на тлі конфлікту Дольфус-Гітлер; так само вона зручно використовує втечу жидівських емігрантів з Німеччини, яких охоче приймає до себе. Але чи все це зменшує чесько-німецький антагонізм у нутрі держави? Певно, що ні. Навпаки — він зростає. Які будуть наслідки такого положення не тяжко передбачити. Одно ясне, що цей антагонізм є для молодої держави дуже шкідливим явищем.

Л. Вітровський.

Зїзд пролетарських письменників у Москві.

Що говорив на зїзді про українську пролетарську літературу Кулик?

На зїзді пролетарських письменників у Москві виголосив, як нашим читачам уже відомо, реферат про українське письменство пролетарський поет і письменник *Кулик*. Хтож це такий Кулик? Це жид, що побував деякий час в Америці, зокрема в Канаді. На Україні відіграв і відіграє він після свого повороту зза океану дуже велику ролю серед комуністів, зокрема серед пролетарських письменників. У політичному відношенні його карієра незбитна. Він довгий час уже є в уряді УССР уповноваженим комісарем Загальносоюзного Комісаріяту Закордонних Справ. Людина, як бачимо, серед комуністів зелиова і навіть з расового огляду стовідсотково надійна. Київські „Вісті" з 21. серпня принесли цей реферат Кулика. З його змістом варто познайомитись і нам. А п. Кулик говорив:

„Українська література розвивалася і міцніла у боях проти тих, хто прагнув збити її на шлях націоналізму і шовінізму — або великодержавного російського, або місцевого українського. Усяка спроба протиставляти українську літературу російській, відірвати одну від одної завжди мав одну політичну мету — відірвати Радянську Україну від Радянського Союзу. Всі ці спроби були суттю спрямовані на те, щоб перетворити Україну на колонію чужоземного імперіялізму".

Далі Кулик характеризує західньо-українську літературу, основними рисами якої є „брехливість, ідейна вбогість, безпросвітний песимізм, низький художній рівень. Ось, наприклад, відомий майстер дворушництва, брехні і зради — Винниченко. В одному зі своїх останніх романів „Нова заповідь" Винниченко далі пережовує свою стару заповідь про те, що зрадництво, продажність і брехня цілком припустимі, якщо спрямовані проти революційного руху, проти комуністів, проти пролетаріяту".

„На Західній Україні — каже далі Кулик — в надзвичайно тяжких умовах розвивається революційна література. Вона разом з нами святкує цей зїзд, святкує його, як і свою перемогу."

„Наш привіт тим нашим братам по зброї, що перебувають у жахливих умовах фашистського режіму там, за кордоном радянської країни! Наш привіт їм, як однодумцям і спільникам, як бойовим соратникам!"

„Постанова ЦК партії від 23-го квітня 1932 р. відкрила українській радянській літературі, так само як і літературі цілого Союзу, нові колосальні можливості дальшого зростання, дальших перемог. Але українська література не зуміла цілком використати всі умови, створені цією постановою. Заважала шкідницька робота контрреволюціонерів, дворушників, петлюрівців. Їм допомагали націонал-ухильники, рештки „ваплітенства", скрипниковці. Їхня ворожа робота полекшувалась притупленням більшовицької пильності, недостатньою боротьбою проти націонал-ухильництва, що відбилось і на роботі оргкомітету спілки радянських письменників України. Вплив місцевого націоналізму особливо яскраво виявився в художній літературі".

„Виправлення припущених помилок, початок рішучого перебудування національно-культурного будівництва, а значить і розвитку української радянської літератури звязане з тою колосальною допомогою, яку подав Україні ЦК ВКП (б) і, передовсім тов. Сталін. Перший всеукраїнський зїзд радянських письменників був яскравим показником перемоги тієї лінії, яку провадив ЦК партії. Зміцнились позиції пролетарської літератури, активізувалось чимало безпартійних письменників, які ще щільніше згуртувались коло партії. Але боротьба з націоналістами і з рештками їхнього впливу на фронті художньої літератури далеко не закінчена. Є ще спроби протиставляти українську літературу російській. З цими явищами провадиться рішуча боротьба і в літературознавстві і в критиці".

Далі Кулик наводить приклади „націоналістичного насвітлювання класичної спадщини української літератури: „фальсифікаторські, шовіністичні оцінки творчості Шевченка" і якісь цитати з контрреволюціонерів про те, що „не було ніякого впливу Горького на Михайла Коцюбинського тощо".

„У суворій боротьбі — продовжує він — проти спроб відгородити українську культуру і українську громадськість від культури і громадськості загальнорадянської величезну роль відіграла допомога тов. Сталіна."

„Література України вступає в новий період свого існування, міцного братерського зв'язку між нею і літературою всіх народів СРСР, вступає з великими конкретними досягненнями. Тематика її стала багато актуальнішою, проза чутливіше відгукується на пекучі проблеми соціялістичного будівництва, клясової боротьби. Один з найцікавіших процесів — це ідейне зростання безпартійного письменника. Це виявляється в творах *О. Копиленка, Г. Коцюби, Ю. Смолича і к.* Значні досягнення є в творчості російських та єврейських письменників на Україні.

„Основні хиби в прозі, як і в драматурґії та поезії це — засміченість мови, схематичність сюжетної побудови, невміння показати героя епохи соціялістичного будівництва.

„Особливо гостро в художній літературі стоять питання мови, бо мова за останні роки була обєктом напруженої клясової боротьби. Досить нагадати про „мову" політику Скрипника.

„Треба використати мовні придбання класичної української літератури, передовсім *Шевченка*. Але обмежуватися тільки на шевченківському словнику не можна. В основу розвитку літературної мови українські письменники кладуть усе багатство мовного матеріялу, створеного міліонами робітників і селян у боротьбі за диктатуру пролетаріяту, в будівництві соціялізму.

„Українська література, вирішуючи виробничі проблеми, що стоять перед нею, — зміцнюватиме братерський звязок з літературами інших республик і народів СРСР, обмінюватиметься досвідом, посилить свою боротьбу проти решток ворожих класів, проти пережитків капіталізму у літературній творчості."

Під оплески — читаємо у „Вістях" — Кулик закінчує свою доповідь запевненням, що українська література непорушно зберігатиме ядчість з літературою загально-радянською, твердо памятаючи слова Леніна:

„При єдиній дії пролетарів великоруських і українських вільна Україна можлива, — без такої єдності про неї не може бути й мови".

Ось такий був реферат пролетарського поета Кулика про українську літературу. Ніяких коментарів до цього реферату, здається, не треба.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, пост'ль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 167—180 Телефон 25-55.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА"" З ДНЯ 26. СЕРПНЯ 1934.

В. НЕСТОРОВИЧ

З ДОЛИНИ ПРУТА
в долину Чорного Черемошу.

Туристичний репортаж з домішкою рідної економіки.

IV.

ЗА БУРКУТСЬКИМ „ШАМПАНОМ".

Кладкою через річку Шибене, відтак мостом через Черемош, що і тут є зовсім пожвавою рікою, йдемо у славний тут Буркут. Густі корчі, а то й дерева скоруха, що пашіють у сяйві сонця своїм багатим червоним намистом, нагадують червону калину, а ця знову стрілецьку пісню про те, як то ми її підіймемо і як ще весело буде на нашій Україні.

Широко лунає бадьора пісня, хоч співана тільки двома голосами, а ноги, дарма, що небагато відпочали, йдуть із завзяттям, не турбуючись за кільометри, що їх ще чекають. Вода в Черемоші знову чистенька (вона тут не перемішана з відпливом озера), а дорога тісно обнялась з рікою і не відбігає майже від неї. Чемов боїться загубитись у цій дивній глуші... Шум води мішається з шумом довголітних смерек і — здається — приспати хоче бадьорий наш настрій. Та це йому не вдається. Знову лунає наша пісня і знову...

З корчів малинику виставила голову гуцулка і сміється до нас двома рядами здорових, сніжно-білих зубів.

„Слава Йсу Христу" — здоровимо.

Привітно відповідає і зпоза малин тягне до нас свого коника, обвішеного з обох боків бербеницями і бесагами.

Йдемо дальше разом. „Співайте!" — просить і радіє, що „своїх" стрінула. А то — каже — чужих тут як „лурносів"*) по дощі в лісі, тільки своїх мало. Вона йде на Лукавицю із Жабя-Маґури. Тут її полонина, а там вона живе. Везе хліб, кукурудзяну муку на кулешу, а з колиби візьме — коли є — тусленку, бриндзю і вурду. Так кожного тижня. Далеко йти — це правда. Чому не ближче? Бо близька полонина дорого коштує. Сусіди ще далі, аж під Говерлю ходять. Скрізь далеке — це ґаздів, а близьке — жидів...

І зітхнула.

Знову нотка протижидівська, яку так з часта вичуваєте в розмовах із гуцулами. Геть розсілись жиди — бідкається жінка.

Ну шож — торгувати хтось мусить, коли ми не вміємо — кажу їй. А вона: ваша правда, ось у Краснику*) була кооператива. Були там манка і манка, а потім згоріла. Хто його знає... — з підозрінням закінчила гуцулка.

Чув я вже про цей злочин, чув теж (не знаю чи це правда), що Народня Торговля зі Львова готується відчинити в Жабю велику крамницю. Щаслива думка! Коли місцевий елемент не в силі поставити кооперативну станицю, так треба йти в допомогу і будувати філіяльні крамниці. Ось у Татарові зразково веде п. Катамай крамницю станиславівського Окр. Союзу Кооператив. Вона тішиться найкращою славою, а власниця пансіону, в якому живу, полька із Кельц, заєдно хвалить цей „рускі склеп", його чистоту і ввічливу обслугу. Не тільки хвалить, але й виключно там купує. Такаж крамниця і в Ворохті, а швидко — чую — теж у Микуличині буде. Бо там теж кооператива... згоріла.

Це все думки, що їх наново зрушила в мене з місця гуцулка своїми міркуваннями на тему жидів. До речі: маю враження (може й помилкове), що серед гуцулів наростає поважна протижидівська ворожнеча. Коли так, то це оправдане булоб тією ролею, що її грають жиди у гуцульському світі, а яка все дошкульнішою стає в міру, як гіршає матеріяльне положення цього гірського гарного племени. Очевидно не без вини гуцулів стали жиди панами гір і сьогодні почуваються дуже самопевно, трактуючи туземців з висока, а то і з погордою (хіба не випадково при лайках, які мені доводилось чути, падали з уст жидів такі вислови, як „ти жебраку" чи пак „ти жебрачко", або „ти хаме" під адресою гуцульського противника і то поважних ґаздів чи ґаздинь!). Не без вини гуцулів опанували жиди навіть царину гуцульського мистецтва, і то не лише як купці чи підприємці-хлібодавці, організатори похатього промислу, але теж як рядові майстри, що завдяки гуцульській „екзотиці", на яку все ще великий попит, живуть у добрі і вигодах, а щонайменше мають незлий варстат праці.

Ось у Татарові за мостом проти крамниці „Рух-у" у подвірю є робітня гуцульських килимів. Зайдіть подивитись: там і сліду гуцула не найдете. Зате почуєте про його мистецтво (якщо думатимуть, що ви клієнт), почуєте, а то і побачите „оригінальні" взори, хоч не виткані руками гуцула. Таке є теж у Жабю, Космачі, Косові... Як виглядає сьогодні це „мистецтво", виарендоване жидами, про це в нашій пресі нераз писалось, а в польській пресі друкує на цю тему численні статті гарний знавець Гуцульщини і килимарської штуки д-р Контни.

А в тім — я готов станути в обороні жидів, бо жирують вони на господарській відсталости і пасивности гуцулів, на їхній несолідности і лінивстві. Маючи такий пригожий грунт тим лекше капіталізують свій сприт, свою інтелігенцію і рухливість. Годі! Правда — обставини так склались, що гуцул темний, здебільша неграмотний і це мусить зменшувати гострість осуду „його" вини. До того ще жиди при деяких специфічних прикметах і звичках є грізним життєвим конкурентом (про способи

*) Дурні губи або дурноси — це трійдані гонби
**) Частина Жабя.

Закарпаття.

ФЕНЦІК ІДЕ ШУКАТИ ПОМОЧІ ДО АМЕРИКИ.

Відомий видавець „Карпатского Голосу" господин Фенцік вибирається до Америки. Про цю його подорож написали „Лідове Новіни" таке: Ціль подорожі Фенціка до Америки безперечно політична, а далі і матеріяльна. Матеріяльне становище „К. Г." стає що-раз то тяжчим. Особливо погіршилося воно з того часу, як ослабла приязнь чужих меценатів і від коли Земський Уряд згл. Виділ перестав матеріяльно підтримувати політичну авантюру, ведену під покришкою культурної праці Общества Духновича. Дім Духновича в Ужгороді теж у боргах, а заклики Фенціка до складання жертв не находять ніякого відгомону. Тому нема іншої ради, як звернутися туди, де ще є якісь гроші. Крім цього Фенцік хоче в Америці дістати апробату від своїх земляків на свою дотеперішню політичну діяльність.

ЗЇЗД ШИРШОЇ КРАЄВОЇ УПРАВИ СОЦ.-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ В УЖГОРОДІ.

Дня 12. ц. м. відбувся в Ужгороді зїзд ширшої Краєвої Управи соц.-демократичної партії в Ужгороді. Про цей зїзд пишуть нам з Праги таке:

Як випав цей зїзд покищо ще нічого певного не знаємо, але в нашому дописі хочемо зреферувати нашим читачам те, що напередодні зїзду писав про нього головний орган чехослов. соц. дем. партії „Право Ліду". Згадавши про те, що екзекутива соц. дем. партії рішуче зліквідувала опозиційний виступ мадярської фракції на Підкарпатті, про що ми вже свого часу реферували, „Право Ліду" пише далі дослівно таке:

На нашу партію часто і грубо нападали за її ясне становище в язиковому питанчі. Нам закидали, що фаворизуємо українізацію Підкарпатської Руси. До бою проти цього нашого становища пішли згідно і аграрники і народні соціялісти і народні демократи. Але вині одні із них, а саме аграрники, під примусом дійсности, починають зміняти своє становище і цим підтверджують правильну лінію нашої політики. Аграрники почали саме видавати часопис „Земля і Воля", де зі святим запалом пишуть про український нарід. Те, що ще перед кількома місяцями було у соціял-демократів злочином, ширенням іреденти і т. п. нині признають вони правильним і конечно потрібним в інтересі населення країни. В цій зміні політики аграрної партії ми бачимо зворот, вимушений не лише обставинами, але і членами партії. Аграрна партія, яка раділа з „розколу" в соціял-демократичній партії, тепер сама переживає внутрішні спори, а то й тяжкі бої. А є то не лише бій між одиницями, але і бій селянства проти деяких нотарів та урядників повітових урядів, які своїми поступками, що ними покривали інтереси партії, викликали проти себе велике невдоволення, яке відтак перенеслося і до організаційного життя, що ними покривали інтереси партії, видеться ще й інших несподіванок і буде збирати те, що протягом кількох років засівала, зловживаючи своїми впливами і в Земському Уряді і у всіх майже повітових староствах. Вже нині видно, що соц.-дем. партія, борючися проти сполітизовання урядів на Підкарпатті, мала на думці лише державний інтерес і добро населення.

М-н.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 503-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елеґант" терпентин.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 34—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

(хні прим. при поборюванні кооператив наші верховинці неодну пікантну історію вміють оповісти). Відповідна господарська організація моглаб безумовно зробити багато, але цій організації не сприяє розкиненість гуцулів і їхня нехіть до всякої організації, а потім також найновіші концепції про „людек гуральскі" v сх. Карпатах.

Ішов я перед себе у верх Черемошу, роздумуючи над тим і не встряваючи в живу розмову, що її в той час вели обі жінки. Краєвид не змінявся. На обрії зарисовувались контури верхів, праворуч співали води Черемошу свою одностайно-шумливу пісню, ліворуч — разом з дорогою або вище неї стояли густо стрункі ялиці, мов легіон лицарів, що не здає своїх позицій.

Десь недалечко застукав дятель. Це „жонова" — каже гуцулка. Карається. На Великдень Бог застав дроворуба при роботі і пожелав йому „абис поки світ так довбав". І дроворуб по смерти перемінився в жонову і в день довбає смереч, а цілу ніч голосить. Невиспаний знову довбає. Подібно як „кертина", що була колись людиною, яка у Великдень орала. Тепер теж карається і оре та й оре.

Гуцули любуються в легендах. Багато таких легенд розповісти знають. А як швидко родяться вони посеред них зрозумів я, коли через тиждень ідучи в Космач з Ворохти і спочиваючи на скалистих обривах Гордії почув від космацького ґазди всячину про Кіфяка, відомого покійного лещетаря, який в уяві односельчан вспів уже вирости на легендарного лицаря. Коли ми день пізніше пішли в Космачи на його могилу, щоби зложити там жмут квітів, то теж швидко найшлись біля нас такі, що знали оповісти не тільки про його „королівський похорон", але й про те, як він цілими ночами працював тайком перед усіми, тощо. (Вартувалоб, аби хтось у Космачі зібрав подробиці з його життя, списав не тільки правду, але й легенди, бо і вони мають свою цінність).

—o—

Совітські протести
в Манджурії й Японії.

МОСКВА, 23. 8. ПАТ. Совіти перейшли в справі східно-китайської залізниці до рішучої контрофензиви, дипльоматичної і пресової. Наслідком арештування ще 16 совітських залізничників у Манджурії ґенеральний консуль СССР у Харбіні зложив енерґічний протест у манджурської влади, домагаючись негайного звільнення всіх 34 совітських громадян, арештованих останніми часами.

ПАРИЖ, 23. 8. ПАТ. За інформаціями з Москви совітський тимчасовий ґенеральний консуль у Харбіні зложив протест на руки представника манджурського міністерства закордонних справ, домагаючись вияснень у справі арештування 38 совітських службовців східно-китайської залізниці та домагаючись негайного їхнього увільнення.

МОСКВА, 23. 8. ПАТ. Оголошено тут ноту, яку совітський амбасадор Юренев доручив японському міністрові закорд. справ Гіроті в Токіо. Нота держана в рішучому тоні і вичисляє останні випадки арештувань серед совітських залізничників у Манджурії, вказуючи, що ці арештування утруднили значно залізничий рух, який удержують залізничники при геройських зусиллях без огляду на недостачу відповідної охорони та труднощів збоку місцевої влади. Дальше заявляє нота, що хотячи оправдати безправні і безпідставні арештування, японські міністерства закордонних справ і військових справ піддержували явно неправдоподібні обвинувачення під адресою совітських урядовців, закидуючи їм співучасть у вбивствах, викликуванні катастроф і т. п. Анальоґічні обвинувачення висунула японська сторона проти совітських консулятів у Манджурії і проти команди армії на Дал. Сході. Совітський уряд кваліфікує всі ті діяння, які відбулися зі зірваним переговорів у справі продажі східно-китайської залізниці японсько-манджурською стороною як різке поневолення трактатових прав СССР на східно-китайській залізниці. Совітський уряд висловлює свій протест і надіється, що японський уряд витягне вислід усі консеквенції.

Руїна Туркестану під московським пануванням.

(УП) Туркестан, країна в центральній Азії, поділена силою обставин на дві частини, Туркестан совітський і Туркестан китайський, згадується в останніх часах чимраз частіше у світовій пресі. Як відомо, ця країна бореться здавен-давна за свою свободу і вважається колискою народів, що прийшли з Азії в Европу. Ця країна видала такого визначного провідника туркестанського націоналізму, як Енвер Бей, якого вбили москалі у 1925 р. Імя його стало нині символом протимосковської боротьби, яка, як це видно з останніх коротких звідомлень з місць, ще й далі ведеться туркестанцями. Хоча за московськими відомостями там все нібито спокійно, то всежтаки факт, що в останніх місяцях москалі вислали туди кілька дивізій піхоти, говорить сам за себе і ставить совітську правдомовність про одушевлення туркестанців московсько-соціялістичним будівництвом під знаком запиту. Цей націоналістичний туркестанський рух перекинувся й на китайський Туркестан, що творить небезпеку загрозу Москві. Не дармо вона навязала в останньому часі переговори з Китаєм, домагаючися від Китаю дозволу здушити те повстання московськими силами.

Як представляється справжнє положення в московському Туркестані про це говорять самі московські ґазети. „Правда Востока" з січня ц. р. подає звідомлення комісаря Бавмана про те, що у 1930 р. большевики переселили на туркестанські рівнини 45.000 родин з гірських околиць, щоби побільшити в той спосіб продукцію бавовни, потрібної московським большевикам. Тепер з тих переселенців залишилось лише 15.000 родин. Що сталося з рештою 30. 000 родин, чи краще сотнею тисяч людей, коли взяти в підрахунок, що родина складається найменше з трьох членів, невідомо. Та сама ґазета подає, що селяни мусять в Туркестані працювати згідно з виробленим у Москві планом. Не дозволяється їм сіяти хліб і плекати баштани, як це було досі. На їх місце мусять вони засівати бавовну. Баштани і поля з хлібом винищується. Такі відомости подає в тій ґазеті комуністичний диктатор Таджікістану Бройдо. Вище згадуваний Базман подає в „Правді Востока", що селяни, які не хотять працювати в бавовняних колхозах, примушується до того тортурами. Поливають їх ледяною водою, закладають на голови залізні обручі, конфіскують останки їхнього майна, насилують жінок і побивають робітників до безтями. Та сама ґазета з 10. червня ц. р. подає, що Раджанов, який мав річного доходу 6.490 карбованців мусить платити 39.560 карбованців податку. Цих признань совітських можновладців досить, щоб оцінити тамошнє положення. Воно нічим не краще, як на т. зв. Совітській Україні. Наслідком такого господарювання є те, що селяни знеохотились до праці, а дальше, що продукція бавовни при всіх зусиллях її підвищити, підупадає з дня на день.

Таксамо стоїть там справа з плеканням худоби. Як відомо, в Туркестані вживається верблюдів до такої праці, як в Европі коней. „Правда Востока" подає, що скількість верблюдів зменшилась в останньому часі на 69 прц., або в числах з 6.000 на 1964. Як на Україні неможливо вести господарку без коней, так само в Туркестані неможливо господарювати без верблюдів, ба ще більше, бо там верблюди є одиноким можливим засобом комунікації. Верблюди гинуть з двох причин, по перше нема чим їх годувати, а дальше, що зголодоване населення живиться їх мясом. Положення там жахливе. Це признає навіть бувший голова т. зв. кіргізької республики, Абдрахманоф в тій самій „Правді Востока". Він заявив, що він не вірить в будуччину соціялізму Кіргізії, бо це означає для Кіргізії руїну і винищення кіргізької нації.

Отже положення в Туркестані траґічне. Це підтверджують і маси втікачів, що попри посилену охорону границь якось передістаються за совітські кордони. „Правда Востока" признає, що мусулманське туркестанське населення є вже зріле до того, щоби підняти загальне повстання за своє визволення. Воно чекає лише на позву вожда, який повів би його до волі.

Мундуркові матеріяли найдешевше
купиш у БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ
вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Гітлер годиться з Ватиканом.

РИМ, 24. 8. ПАТ. Часописи повідомляють з Берліна, що Гітлер готов довести до швидкого зліквідування конфлікту з Ватиканом у справі виконання конкордату. Відповідні рішення мали вже запасти на останньому засіданні кабінетної ради. Перш усього мали би бути виконані домагання Ватикану в справі признання незалежности товариствам католицької молоді і католицьким організаціям. Цю зміну в політиці німецького уряду італійська преса пояснює як вислід останнього плебісциту, який виявив сильну опозицію католиків, головно в Надренії

Про розбудову кооператив

і їх промислу та про фонди.

(Голос практичного кооператора з краю.)

Раз у році кожний розумний робить обрахунок, чи заробив що, чи стратив. Тому то й ріжні установи мають щороку свої загальні збори. Серце радується, коли читати, що наші установи ростуть і всесторонньо розвиваються. Маємо вже кілька своїх фабрик. Але вони ще слабі, наче ті діти, що почали ходити у своїх силах. Треба їх скріпити фінансово і морально.

Здалося би і більше фабрик. От хочби фабрика дзеркал і рам. Фабрика шкла є коло Жовви. Свої люди мали би кусень хліба.

Деякі галузі нашого промислу не є зорґанізовані, як: гончарський, кошикарський та виріб сит і решет. Наші виробляють, а чужі продають, і ми в них мусимо купувати. Наші кооперативи могли би в нас занятись їх розпродажею!

Вироби бляхарські є зовсім занедбані, а мали би в нас великий збут, як: кварти, бляшанки до ношення молока, коновки, путві і т. п. Щоби розпочати цей інтерес і пустити в рух, не треба навіть великого капіталу. Велені кооперативи стояли б матеріяльно зовсім добре.

Також деревний промисл варта зорґанізувати. Митрополичі ліси і наші люди з гір продають дерево, але жиди ним торгують! Склади дерева не мусять бути по містечках, де все є дорожче і місце на склад і податки. Але зовсім добре можуть бути по селах, недалеко залізничої стації і міста, при битій дорозі, щоби було вигідно і приступно для інших сіл.

Якби можна взяти й торговлю залізом, було би дуже добре. Наші села повинні увільнитися вже раз від залежности жидівських маломістечкових торговців, щоби українець не мусів за кожною річю іти до міста!

Але скажете: Добре й легко то радити, та де гроші на це взяти? Щоби заложити нову установу або розширити істнуючі, потреба гроша. І то не мало! Це правда. Признаю, що так. Але потрібні гроші ми, українці, можемо зложити. Тільки треба хотіти і довіряти у свої сили! Якщоб хто сказав, що ми бідні і серед теперішньої кризи не можемо стягнутися на якийнебудь гріш, то я спитаю: Чи справді ми вже такі бідні? Чи справді ми не можемо тепер зложити і не *складаємо* поважнішої суми? Застановімся!

Читаю звіт нашої фабрики паперців і туток „Будучність". У році 1932 вона між самими українцями продала паперців за 957.000 зол., а за минулий рік ще більше, бо за звиш одного міліона золотих! Однак на тім ще не кінець. На жаль наші українці купували і курили також інші паперці, і то як не два рази, то півтора раза більше. Або, що українці, котрим, коли згадати про гроші на яку корисну для них установу, кричать одним хором: ми бідні, ми не маємо тепер гроша на подібну річ. Ті самі українці на одні паперці зложили добровільно великанську суму, бо півтретя міліона золотих. (Числом це так: 2,500,000 зол.!) Це тільки на самі паперці. А скільки видали на тютюн, а скільки змарнували сірників? Обчисліть!

Коли знаємо, скільки ми витратили на одні паперці, можемо тепер легко обчислити, скільки ми витратили за один рік на тютюн. Не помилюся, коли скажу, що українці з трьох тільки воєвідств видали за один рік на дим і попіл щонайменше 20 міліонів зол.! Скажіть тепер, чи це мала сума? Це так, якби 65 сіл, кожне по 200 загород, вигоріло до тла! Правда, що це була би катастрофа, про яку писав би цілий світ? А тут пішло з димом, ні! Українці самі пустили з димом звиш 20 міліонів свого майна, і ніхто з цього нічого собі не робить!?

Чому так мало українців звертає на це увагу? Бо тут треба боротися з налогом, який вівся в тіло і кров. А боротися може тільки той, хто сам позбувся його. Той бачить ясно шкоду, яку він наносить народові. На жаль, багато інтеліґенції впало в цей капіг, а за ними пішов нарід. Тому тяжко їй взятися за перо, або отворити уста та сказати правду про те, щоби рівночасно не осудити себе самих!

Але не дуже нарікаємо, коли стріне нас яка кара! Читаємо, що у тернопільському воєвідстві укарали кількох священиків на 300 зол., а в бучацькім повіті на 100 зол. кожного. Деякі з них є досить бідні. Однак, якщо ці священики курять, то вони річно карають себе самі більшою сумою, ніж 300 або 100 зол., і не нарікають! Тут дамо їм добру раду. Якщо їм тяжко заплатити цю суму, то повинні помогти їм їх конденанальні співбраття. А з вдячности за це ці зобовяжуться не курити і подбати, щоби й решта заперестала курити також. На тім всі ще заробляють, і позбудуться налогу. Ба, що більше, дадуть добрий приклад. Парохіяни, коли побачать, що їх отці духовні заперестали курити, і соб' так зроблять. А по році нехай зроблять більше. Побачуть і будуть вдячні цій карі, яка їм і численним відкрила очі.

Отже ні! Український нарід не є ще такий бідний. Він має гроші: тільки видає їх, але собі на шкоду! Скажім собі: Відтепер будемо складати собі і на користь!

о. Д. Х.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ** вул. Ботмів. ч. 4
1/78

Совіти стараються за позичку в Америці.

ВАШИНҐТОН, 24. 8. ПАТ. Совітський уряд старається тепер виразно вирівнати ріжниці поглядів зі Зл. Державами в справі передвоєнних довгів, щоб остаточно поладнати справу признання кредитів Совітам. Амбасадор Трояновський відвідав державний департамент і заявив, що одержав з Москви нові інструкції в тій справі, які предложить сьогодні

Для очищення крови пийте рано кілька днів по черзі, шклянку гіркої води **Franciszka-Józefa.** Поручають її лікарі.

На поміч Лемківщині!

Цьогорічна повінь затопила м. і. майже цілу Лемківщину. Шкоди йдуть в міліони. Не забувайте про тих найбідніших із бідних наших братів і присилайте датки для повеня до Кооперативного Банку „Дністер", число конта 16.901.

—o—

Чехословаччина і римський пакт.

Заява Мусолінія, що до римського пакту можуть приступити інші держави, особливо Чехословаччина, викликала в Празі прихильний відгомін. Покращання взаємин між італійським і чехословацьким урядом поступило в останніх місяцях значно вперед. Компетентні кола заявляють готовість до кооперації При тій нагоді все підкреслюється, що незайманість Австрії є для Праги ідентична з незайманістю теперішнього положення. Чи і коли Чехословаччина приступить до римських умов, залежить від того, чи комплекс справ, обнятих цими умовами, дасться погодити з господарськими інтересами Малої Антанти, та чи з другого боку Прага буде схильна зірвати з тими інтересами.

Австро-чехословацькі торговельні переговори, які мають зачатися 10. вересня ц. р., набирають у звязку з тим великого значіння. Вони покажуть, чи Чехословаччина всупереч своєму дотеперішньому вагуванні знайде спільну основу не тільки до тіснішої співпраці з Австрією, але й чи зможе приступити до римського пакту.

—o—

По широкому світі.

— Мадярські леґітимістичні кола задумують вислати в найближчому часі ґр. Сіґрая і маргр. Палявічінія до Стенокерцеля, щоби поінформувати Оттона Габсбурґа про стан леґітимістичного руху на Мадярщині.

— В маневрах італійської армії возьме участь крім Мусолінія також король.

— Канада приготовляється до святкування 400-ліття відкриття Канади французом Кордієром.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА"" З ДНЯ 26. СЕРПНЯ 1934.

ПЕТРО МЕЧНИК. 7)

ПСИХОТЕХНІКА

й її роля у професійному порадництві.

§ 4. Недомоги й границі тестування.

Вказуючи на велике значіння й широке стосування методи тестів, я далекий від того, щоби реклямувати тест, як якийсь свого рода „камінь фільософів", що в руках психольоґа-дослідника мав би бути неохибною та безапеляційною інстанцією при пізнанні й оцінці людського духа. Так не є. Психольоґічний тест має теж чимало слабих сторін, а ця обставина зєднала йому доволі багацько противників, з котрих деякі відмовляють йому всякої наукової вартости.

Не вдаючися в розбір цих недомагань тесту, — особливо, коли йде про його методичний бік — згадаю тут, що є м. і. такі царини людської психіки, до яких тест не має доступу. Належить сюди в деякій мірі сфера почувань і майже ціла сфера волі. Характерольоґічних диспозицій, прикмет і властивостей, таких як темперамент, характер, сила волі, сумлінність, пітельність, ріжного роду етичні, соціяльні, релігійні вальори й багато інших, не даються збагнути й устійнити при помочі тестів. Тут лежить слаба сторона методи тестів взагалі й поважні недомоги психотехніки зокрема.

§ 5. Психотехнічні апарати.

Побіч тестів є ще інші психотехнічні засоби, що служать до тих самих цілей, що й тести. Є це менше або більше складні та доцільно сконструовані **апарати**, яких уживають психольоґічні лябораторії, наукові інститути й краще поставлені порадні. Апарати ці служать теж до перевірки ріжного роду психічних здібностей, але головне їх призначення, це розслідн моторичної сфери та психофізичної справности. Там, де треба устійнити придатність до якогось рода психофізичної або чисто фізичної праці, там зправила побіч тестів треба ще користуватися й відповідними приладами.

Є між ними такі, що мають дуже просту конструкцію, але є й складні. Так пр. т. зв. **скорість реакції**, себто реаґування рухом на якийсь означений зовнішній товчок, можна доволі докладно перевірити приладом, що називається **хроноскоп** (конструкції Гіппа, Шульца, Нечаєва і і.). Він дає змогу означити рухову реакцію на поданий товчок у сотих і тисячних частинах секунди. Має він годинниково-електричний механізм, а функціонує менш-більше так: Дослідник непомітно натискає гудзик і з тим моментом зявляється умовлений знак: світло або голос дзвінка. Рівночасно з натисненням гудзика годинниковий механізм автоматично пускається в рух. Коли запримітить сиґнал досліджувана особа має виконати рух пальцем, пр. натиснути відповідну підойму або теж якийсь гудзик. З цим моментом механізм задержується і показує докладно час, що проминув від хвилини появи сиґналу — до рухової реакції пальцем.

Можна теж пробу ускладнити, досліджуючи т. зв. реакцію з вибором. Діється це так, що досліджувана особа має зареаґувати на один тільки з кількох подаваних чергою сиґналів (пр. тільки на червоне світло між кількома барвами світла, що чергою появляються), або вибирати не тільки між сиґналами, але також між рухами (пр. на один товчок має зареаґувати рухом правої руки, а на другий — лівої). Попри це хроноскоп може служити до міреня скорости ріжних психічних проявів, таких, як асоціяція й думання, а також до означення зміни у часі реакції в залежності від сили товчка, уваги, змучення, впливу почувань і т. п. Подібних приладів, що мають найріжнородніше призначення, уживає прикладна психольоґія, а зокрема психотехніка, дуже багато.

(Далі буде).

Подвійно дає, хто скоро дає.

Справа будови Українського Дому в Празі.

Минає вже два роки, як у Празі розпочато акцію Українського Дому. Цей дім має послужити за приміщення для Музею Визвольної Боротьби України. За цих два роки, що провадиться акція, одержано понад тисячу пожертв, які разом склали яких сто тисяч корон ч. Це фактично сума невелика — лише пятина того, що потрібно для здійснення задуманого проекту. І під цим оглядом успіх акції тим часом не можна вважати за дуже блискучий.

Чим пояснюється така повільність з боку громадянства? Чому за два довгих роки на Музейні заклики відгукнулося лише неповних пару тисяч осіб? Що значить байдужість інших?

Може непоінформованість є причина цього? Ні, напевно ні! Бо поза Совітською Україною немає, мабуть, на цілому світі ні одного грамотного українця, що не читав би про акцію Українського Дому в Празі. Про це знають усі однаково добре в Европі, Америці й Азії. Знають партійні й безпартійні, католики й православні, організовані й неорганізовані, старші й молодші, чоловіки й жінки — знають усі, бо про це широко розписує наша громадська преса й публікують спеціяльні видання.

А, може, справді мають слушність ті, що твердять, ніби українці тепер не здатні на велику жертвенність, на організацію власного будівництва? Може, справді наше громадянство замало патріотичне й ще не доросло до здійснення такого роду завдань? Алеж ні! Наше громадянство давно вже засвідчило чином, що вміє жертвувати для добра нації не лише майно, але й життя. Наше громадянство за несприятливих умовин побудувало в краю й Америці могутні господарські організації, кооперативні й професійні, з міліоновим капіталом... Цим доказало свої організаційні здібности.

Може, такі висліди завинила господарська кріза останніх літ, загальне зубожіння наших людей і т. п.? Це справді важна причина, що дещо може пояснити, але не головна... Головна в самій натурі українській — та повільність, для якої все є чужим правило: „Не відкладай на завтра того, що можеш зробити сьогодні".

Українці знають про акцію „Українського Дому", слідкують за нею, цілком поділяють заміри організаторів, радіють з її успіхів, готові її підтримувати. Але кожний Іван і Степан українець, як і кожна українська організація вважає, що ще не настав його час, щоби дати свою цеглину на будову, що ще буде коли це зробити. Попробуйте сьогодні (після двох років праці!) припинити акцію, проголосити, що українці не підтримали свого Музею Визвольної Боротьби, що вони холодно поставилися до національної збірки на будівлю власного Музейного Дому в Празі... Яке тільки огірчення почується нараз із усіх боків, скільки протестів посиплеться й від окремих осіб і від кооператив, спілок, банків, відділів, братств і т. д. і т. д. — від сотень і тисяч отих організацій і одиниць, які за два роки не спромоглися післати своєї пожертви на справу, що її вважають за свою національну справу...

Дивно це, але іншого пояснення тут тоді шукати. Всі вважають Музей Визвольної Боротьби України за національну святиню, всі бажають забезпечити його розвиток, усі охочі дати для цього свою пожертву — і за два довгих роки цей свій добровільний обовязок виконали лише одиниці, а решта пасивно поглядає на те, чогось очікуючи...

Чого й доки? Яснож для всіх, що Музей гратить від цього проволікання, як тратить і наша національна репутація. На Український Дім потрібно 500 тисяч чк. Коли так і далі будуть складати пожертви — потрібну суму зберуть аж за 10 років... А до того часу треба якось, прицулившись і зморщившись, бідувати в нанятій кватирці, передержуючи музейне майно в автомобілевих гаражах, у пороху й нечистоті. А через 10 років можливо, що обставини зміняться до такої міри, що й сама збірка на „Український Дім" стане безпредметова, а її висліди — малопотрібна річ... Хто знає?

Чогож гаєтесь, відкладаєте?! Признаєтеж усі своїм національним обовязком дати свою цеглину на це святе діло. Чогож зволікаєте? Дайте її сьогодні, негайно! Не змушуйте Управу Музею роками тримати простягнену до Вас руку, аж вона скостеніє. Дайте свою пожертву сьогодні! І сьогодніж таки зверніться до своєї організації, де ви є членом, і в неї запитайте, чи вислала вона вже свою пожертву на Український Дім у Празі? Якщо ні, хай це зробить негайно! Запитайте також своїх близьких і знайомих, чи виконали вони вже свій національний обовязок супроти Музею? Скажіть, щоби не ждали, аж доки хтось побудує все, а щоби допомогли мурувати з фундаменту...

І якщо Ви все це зробите — а це зробити так легко! — збірка на „Український Дім" у Празі за пару місяців буде закінчена, а на початку наступного року „Український Дім" у Празі повстане, як великодня писанка для Музею Визвольної Боротьби України. І Музей свято свого першого десятиліття відсвяткує у власному музейному домі. Так, здійснення цього залежить цілком від тебе Український Громадянине!...

Д. Бубута.

Ласкаві пожертви надсилати на адресу Директора Музею проф. Д. Антоновича: Prof. D. Antonovyc, PRAHA-Nusle, 245, Czechoslovak'a.

У краю пожертви можна складати через Земельний Банк Гіпотечний у Львові на поштову складанку ПКО 500.170 з дописскою МУД (Музей, Український Дім).

В Чехословаччині можна ще посилати на поштове конто Музею: 80940, Praha.

В Румунії пожертви приймає Адміністрація часопису „Час", Чернівці вул. Петровича ч. 4., та п. Д. Геродот — D. Herodot, Str. Delea Veche, 45. Bucarest IV,

В Америці можна посилати через Обєднання Українських Організацій в Америці „Obyednanye", P. O. Box 122, Hudson Terminal, NEW-YORK, N. Y.

В Канаді — через п. П. І. Лазаровича — P. J Lazarowich, P. O. Box 456, EDMONTON, Alberta.

НОВИНКИ

— Приймаю адміністрації реальностей. Ігнат, Львів, Куркова 24. 202 4-10

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 30-?

— Дівоча гімназія Р. Ш. у Львові перенеслася до власної нової домівки. Будівельний Комітет фундації Р. Ш. ім. Іллі і Іванни Кокорудзів віддав будову гімназійного будинку Кооперативі Інженерських Робіт у Львові. Кооператива Інженерських Робіт ((КІР) вивязалася зі свого завдання знаменито. Будову виведено в цілости і подробицях на основі найновіших метод під кожним оглядом солідно, тому Комітет будови висказує Кооперативі (КІР у Львові, вул. Льва Сапіги ч. 53) прилюдно признання і подяку та поручає її увазі українського громадянства. За будівельний Комітет: о. **Олекса Базюк, мітрат,** голова. **Д-р Мир. Коновалець,** секретар.

— Осінні торги в Празі. З огляду на те, що господарське життя Чехословаччини виказує від початку року повільний, але постійний розвиток, цьогорічним осінним торгам у Празі, що треватимуть від 2. до 9. вересня, приписується у промислових колах велике значіння. Особливо експортовий промисл Чехословаччини покладає в торгах великі надії й експортові фірми численно зголошуються до участи. Програму цьогорічних Праських Торгів доповнює низку спеціяльних вистав. Гості, що прибувають на торги з Польщі, не потрібують віздової візи і користають із 50-процентової знижки на чехословацьких залізницях і 33-процентової знижки на залізницях польських.

—Двобій у Варшаві. Між б. міністром фінансів і теперішнім головним редактором „Газети Польської", Ігн. Матушевським і професором краківського університету Ледніцьким відбувся 22. ц. м. у Варшаві двобій. Ледніцький є сином відомого адвоката і промисловця Олександра Ледніцького, що скінчив перед кількома днями самогубством. Проф. Ледніцький добачив у відомій статті Матушевського п. з. „Паршива умова", в якій автор гостро скритикував жирардівську умову меншости польських акціонарів з більшістю французьких акціонарів, головну причину самогубства свого батька. У двобою на пістолі Матушевський дістав легку рану в ногу.

— Тиждень Польського Червоного Хреста. З приводу повені ювилейне свято з нагоди 15-ліття Польського Червоного Хреста відсунене на пізніше. Зате від 1. до 10. вересня ц. р. львівський відділ уладжує традиційний „Тиждень Червоного Хреста". Весь дохід зі збірок призначений на боротьбу з наслідками повені.

— Присяга від податкових платників. М-ство скарбу видало обіжник до скарбових урядів у справі стягнення залеглих податків. Скарбові уряди мають право відбирати присягу від платників на доказ, що не мають звідки вирівнати залеглі податки. Хто присягне фальшиво, буде потягнений до відповідальности з арт. 140 к. з.

— З Польщі. До судової прокуратури в Торуні зголосився міський радний Стефанович, власник графічного заведення і признався, що пустив в обіг фальшиві векселі на суму 87.228 зол. — Підчас комуністичного судового процесу в Кельцях утік один з обвинувачених, Ст. Гуриик, вискочивши крізь вікно кльозету.

— Страх перед ґанґстерами. Багато визначних осіб в Англії одержали листи з погрозами заплатити окуп, бо в противному випадку їх життю грозить небезпека. Тому багатші і визначніші люди ходять у товаристві поліційних агентів, а їхні віллі і замки пильно стереже поліція. Дві внучки англійського короля, діти княгині з Йорк, які давніше бавилися з дітьми фармерів, тепер перебувають постійно на замку Гламіс. Всі дороги і стежки до замку стереже поліція і не впускає нікого до замку. Князь і княгиня Йорку виїхали перед кількома днями до Шотляндії в гостину до Моргана. Цікавий журналіст виїхав за ними і переконався, що Морган та його гості нікуди не виходять самі без поліційних агентів. Замок, парк і всі входи до замку стереже поліція. Обережність така велика, що журналістові не дозволили навіть фотографувати огорожі парку, хоча вона доходить до вулиці.

— Ріжні вістки. В Герентальсі згорів до тла монастир Капуцинів, причому вогонь знищив ріжні цінні документи. — З гори Юнгфрав в Альпах упало трьох туристів у пропасть і погибли на місці. — У Ґватемалі дався чути землетрус. — На дорозі під Парижем перевернувся самохід, наслідком чого 4 особи згинуло, 4 є тяжко ранені.

— Памятник перемоги в Льотарингії. У Шармі відбулось святочне відкриття памятника перемоги в Льотарингії. На свято прибув президент Франції Альберт Лебрен і марш. Петен. През. Лебрен виголосив промову накликуючи французів до єдности, яка є основою сили Франції та забезпекою миру.

— Собака телефоністкою. У Берліні вдалось одному німцеві витресувати собаку, яка голосним гавканням повідомляла свого глухого господаря у кожнім випадку, коли хтонебудь задзвонив до дверей. Згодом тресурою довів до того, що собака повідомляла теж про телефонічний дзвінок. Почувши дзвінок телефону собака здіймала слухавку. Коли її господар був витресутній у хаті, собака декількома маворотами загавкала і вішала слухавку. Коли господар приходив до хати, собака гавканням повідомляла, що його взивали до телефону.

— Невдала втеча 2.000 вязнів. У містечку Понтінкі в Злучених Державах намагалося втечи з вязниці 2.000 вязнів. Одначе сторожі вдалося опанувати положення. Тоді вязні підпалили друкарню у вязниці, намагаючися використати замішання, щоби втечи. Сторожа вжила зброї і 4-ох вязнів застрілила. По кількох годинах вдалося привернути лад і спокій у вязниці.

Праські Торги

від 2-го до 9-го вересня 1934. — 50%-ові знижки на чехословацьких залізницях, — 33⅓%-ові знижки на залізницях польських. Візи зайві. Інформації дає Консулят Чехословацької Республики у Львові, вул. Корнеля Уейського 4., — де можна теж набути торгові леґітимації.
210 1—1

Мобілізація совітських резервістів.

З Харбіна повідомляють, що совітський консулят наказав усім совітським резервістам покинути негайно місто і перед 2. вересня зголоситися в Хабаровську або Владивостоку у військової влади.

Гігієнічне, знамените
МОРОЗИВО
КАВА МОРОЖЕНА
Тільки
в цукорні СТЕЦЬКОВА Миколая 7.

— **Львівська хроніка.** При вул. Ленартовича тяжко попеклася служниця Парзяя Варениця наслідком вибуху бензини з воском при запусканні підлоги. — На Богданівці отроївся сільним квасом Бронислав Брос, розійшовшись з жінкою.

— **Краєва хроніка.** Слідча влада в Коломиї занялася справою Палагни Мельничук з Уторок, яка побирала від довшого часу ренту за свого сина, що нібито згинув на війні, а поправді живе в Росії і навіть часто пише до матери. — На полі біля Ласки знайшли у стирті соломи наге тіло 30-літної жінки, яку хтось побив по голові і задусив шнуром. — В дорозі до шпиталя в Станиславові помер Стан. Лісовський, учитель із Журова пов. Рогатин, який тяжко пострілився в самогубному намірі.

— **Термометер, що мірить втому.** Італійський лікар д-р Ферочіо з Риму збудував термометер, який міряє втому. На поділці термометра можна побачити до якої степени затроєна кров внаслідок перевтоми. Коли на поділці термометру сто степенів, тоді треба негайно класти ся до ліжка.

— **Найдорожча лялька на світі.** У Ню-Йорку за виставою великого магазину з ляльками виставлено ляльку за 18 тисяч долярів. Лялька, величиною 8-літньої дівчинки, може сміятися, плакати, ходити, підводитися, коли впаде на землю, кидати мячиком, говорити (не тільки слова: тато і мама), числити і співати дітячі пісні. Тисячі дітей щодня зі зацікавленням приглядаються тій чародійній ляльці. Одначе ще дотепер не знайшлися родичі, які купили би цю ляльку за 18 тисяч долярів для своїх дітей.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчитись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український край, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — **Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО.** — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: **Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.**

Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. доляр.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

Дописи.

СТРИЙ.

Католицька практична господарська 4-кл. гімназія в Стрию. Ідучи на зустріч і побажанню нашого громадянства Львівський Архиєпископський Ординаріят покликав кураторію з 13-ох осіб, якої головою є о. Йосиф Савицький, оснувати школу нового типу. По дволітній підготовці, кураторія оснувала в Стрию при вул. Надбережній 5. 4-клясову католицьку практичну школу. До школи зголосилося учеників 96. До І. кляси склало іспит 30 учеників. Управу школи вестиме її організатор і творець програми дир. Яків Янкевич. Абсольвенти цеї школи будуть могли по закінченню 4-літньої науки переходити до лінею з опісля на університет, бо плян загального навчання предметів покривається з пляном теперішньої 4-кл. гімназії нового типу. Крім того учеників вчитимуть практичного знання з рільництва, садівництва, пасічництва і ремесла; — співу, вести хори й ортестри. По скінченні школи її ученики віддадуть велику прислугу нашому селу як провідники нашого економічного і культурного руху. Богату програму навчання буде можна виконати бо всі учні мешкатимуть в інтернаті і не будуть витрачати часу на ходження до і зі школи. Учениці практикуватимуть на полі і ремісничих варстатах.

Інформатор.

Вже вийшов з друку

й продається по всіх книгарнях XII-й річник

Календаря-Альманаха „ДНІПРО"

видання Українського Т-ва Допомоги Емігрантам з України у Львові.

В календарі в містили свої твори: В. Бень, М. Бутович, Волод. Дорошенко, Дмитро Дорошенко, Натал. Дорошенківна, Фед. Дутко, Я. Жук, Бор. Лазаревський, І. Мазепа, Е. Маланюк, М. Островерха, Ол. Ржепецька й інш.

ЦІНА КАЛЕНДАРЯ **2 зол.**

Адреса для замовлень **Львів, Руська вул. 3.** Товариство Емігрантів

1—4

СПОРТ.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Україна — Сян (Перемишль).

В неділю, 26-го серпня п. р. відбудуться у Львові на грищі „Чорних" в год. 16:30 (4:30) пополудні товариські змагання між цими двома найкращими українськими дружинами в Галичині. Не сумніваємося, що всі прихильники спорту прийдуть подивитися на ці змагання. Скоріше відбудуться змагання обох молодших дружин.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 25. VIII. год. 7:30 веч. Велика ревія Каташка і Керасінського.

Неділя, 26. VIII. год. 8:30 Велика ревія Каташка і Керасінського. Останній виступ.

Театр Різнородностей.

Субота, 25. VIII. год. 7:30 веч. „Той, який змінив прізвище". Премієра.

Неділя, 26. VIII. год. 7:30 веч. „Той, який змінив прізвище".

Кіна.

АПОЛЬО: „Одінер Твіст".
АТЛЯНТИК: „Утікачі".
ВАНДА: „Погоня за чорною маскою" і „Місіон".
КАСІНО: „Симфонія серць".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал білих ліжечок" (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Ґергардт" і ревія.
МІРАЖ: „Свято резервістів".
МУЗА: „Тайна жінки".
ПАН: „Парада гумору" Льорель і Гарді та Бастер Кітон.
ПАЛЯС: „Цілуй ще раз".
ПАСАЖ: „Бастер наварив пива" і ревія.
РАЙ: „Життя є гарне".
СВІТ: „Цілунок перед зеркалом" і „Четирьох утікачів".
СОНЦЕ: „Сутінки вулиці" і ревія.
СТІЛЕВЕ: „Шість годин життя" і оперетка: „Найдорожча жінка магаразі".
ХИМЕРА: „Шікаго".
УТІХА: „Чоловік, який вернувся" і ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 25. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Популярний концерт, 19·15 Дон Хуан — опера, **Прага** (470,2) 15·15 Джезбенд, **Талін** (410,4) 20·05 Концерт, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 19·00 Концерт солістів, 20·30 Словацька музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12·00 Концерт військової орхестри, **Букарешт** (365) 21·20 Концерт, **Будапешт** (549,5) 17·00 Концерт робітничих хорів, **Міляно** (368,6) 20·45 Опера, **Рим** (420,8) 17·10 Концерт.

Неділя, 26. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симфонічний концерт, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 11·00 Концерт радіоорхестри, 16·00 Концерт військової орхестри, **Копенгаген** (255,1) 16·00 Концерт, **Лягті** (1807) 11·00 Скрипці, **Париж** (1649) 21·00 Опера „Тоска", **Штрасбург** (349,2) 18·30 Популярна музика, **Гільверзум** (1875) 14·55, 15·25, 16·10 Легка музика, **Рига** (514,6) 16·00 Популярні латвійські пісні, 20·76 Твори Моцарта і Шуберта, **Берлін** (356,7) 14·00, 16·00, 17·00 Концерт, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 13·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 12·00 Військова музика, 13·00 Концерт симфонічної орхестри, **Букарешт** (365) 11·00, 13·40 Легка музика, 18·05 Популярна музика, **Стокгольм** (426,1) 21·00 Радіоконцерт, 22·00 Популярний концерт, **Будапешт** (549,5) 17·00 Концерт, **Міляно** (368,6) 20·45 Оперетка, **Рим** (420,8) 11·00 Богослуження в катедрі у Фльоренції, 13·30 Солісти, 17·00 Концерт.

Львівське радіо.

Субота, 25. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Популярна музика, 16·00 Легка музика, 17·00 Слуховище для дітей, 17·25 Концерт солістів, 18·00 Що читати?, 18·15 Скрипці, 18·45 С. Бжозовський у Львові, 19·00 Вечірка, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Танки і пісні, 19·55 Спортові вісти, 20·00 Концерт, 20·30 Музика з плит, 20·40 Спів, 21·12 Концерт легкої музики, 22·00 Актуальна хвилька, 22·10 Танкова музика, 23·00 — 24·00 Трансмісія з Варшави і Вильна.

Неділя, 26. серпня 1934.

8·30 Ранішня авдиція, 10·00 Богослуження, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·10 Музичний поранок, 13·00 „2 тисячі років музики", 13·10 Легка музика, 13·45 Відчит, 14·00 Концерт, 15·00 Фейлетон, 15·15 Пісні, 15·25 Хліборобські ринки збуту, 15·35 Листи і програми, 16·00 Концерт, 17·00 Жіночі часописи, 17·10 Оперові арії, 17·50 Трансмісія з Варшави, 18·45 Спогади з перших днів війни, 19·00 Вечірка, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Фортепіян, 20·00 Вибрані думки, 20·03 Актуальний фейлетон, 20·15 Популярний концерт, 20·50 Вечірний денник, 21·02 Весела львівська хвилька, 22·00 Поштова скринка, 22·15 Спортові вісти, 22·30 Сим[illegible]на музика, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·18 1/4 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·41, Париж 34·89, Берлін 207·20, Амстердам 358·20, Прага 21·97, Нюйорк кабель 5·20 7/8, Нюйорк чеки 5·19 3/4.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 24. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

		Львів
1 л.	молока	0·13 зол.
1 л.	сметани	0·55 „
1 к.	яєць	2·60—2·65 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 25. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	пріма	за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса	„	0·85	„
„	II „	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·75	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція сильніша.

ОПОВІСТКИ

Надзвичайні Загальні Збори відділу Українського Центрального Комітету у Львові. Дня 9. вересня (неділя) ц. р. в 9 год. рано в салі Вел. Луту у Львові, вул. Коперника 5. відбудуться Надз. Заг. Збори членів У. Ц. К. з таким порядком нарад: 1) Відчитання протоколів з попер. Загальних Зборів 2) Затвердження новоприйнятих членів, 3) Вибір делеґатів на Еміґрантський Зїзд у Варшаві, 4) Біжучі справи. Збори почнуться в 9 год. В разі малої кількости присутніх, за годину пізніше будуть правосильні при будьякій кількости членів. **Управа.** 212

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ХОЧЕШ мати добре скроєний одяг, вступи до Мужеського Кравецького Заведення Филипа Корнія, Львів, Личаківська 4. 85 4-4

ДОРА, карпатське кліматичне дітище. Пансіон „Малява" отворений цілий рік. Вигідні поміщення, дбайлива опіка. Ціна поміркована. 182 2-5

КАМЯНИЦЯ нова, комфорт, город, околиця Листопада, ціна 32 000, довгоречинцева 15 000, продасть бюро **Савки,** Батого 11. 199 2—2

АНГЛІЙСЬКОЇ мови методою Лінгвафону навчитеся у 8-ох місяців по 2 години тижнево. В гуртах місячна оплата 5 зол., індивідуально 25 зол. Для учнів середніх шкіл знижка. До гуртів приходжу з апаратом. З цілим виразно говорять **професори англійських університетів!** Поважні зголошення до адм. „Діла" під „Англійці". 196 3—5

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 13—1

КІМНАТА з комфортом, фронтова, тепла постійному льокаторові до винайму. Оглядати від год. 16. Піскова 40. м. 1. 208 2—2

ЛЕКЦІЇ з вселюдних шкіл шукає тільки за утримання. Зголошення на адресу „Олеся" Джурин Poste-Restante 214 1—1

ВІЛЬНІ ПОМЕШКАННЯ, станції, вільні посади, працю, лекції пишуємо та поручено. Матримоніяльні — за надісланням 2 зол. На відповідь поштовий значок. Зголошення слати: **„Брім"** Львів, Блихарська 21. 15/79 1—2

ПАННА молода, інтелігентна, семинар. матура, пошукує відповідної праці. Вохта, під „Матірю Божою" для „Пошукуючої". 211 1—1

СТЕПАН ЛЕВИНСЬКИЙ

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ

Ціна 2 зол., з почт. пересилкою 2.25 зол.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	„ 250·—
„ „	1/4	„ 130·—
„ „	1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

ч. 227 (13.772). Львів. понеділок 27. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem РІК L.V.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Українські руханково-спортові товариства

в Галичині колись і тепер.

(Перед посвяченням Лугового Городу.)

З нагоди посвячення Лугового Городу у Львові не від речі буде може подати скількість українських руханково-спортових товариств у Галичині перед війною і під теперішню пору, тимбільше, що ті цифри дуже багатомовні. Ось реєстр тих товариств *перед війною (в 1914 р.)*: Січей — 900; Соколів і сокільських Січей — 886; Українських Січ. Стрільців 96; окремих спортових товариств ок 10. Разом усіх товариств *1.892*.

По війні були вже ріжні фази в розвитку українських руханково-спортових товариств, був перед кількома роками й час, коли одна тільки Лугова Організація мала понад 1.300 своїх товариств у краю. Колиж Луги підпадали один по однім розвязанню, централя тих товариств у Львові в порозумінні з іще істнуючими Лугами перевела відому зміну статуту і від того часу лугові товариства виказують постійну тенденцію до зросту. Стан українських руханково-спортових товариств *під теперішню пору* такий:

Лугів на нових статутах 354; Лугів на старих статутах ок. 170; Соколів 450; Камелярів 189; окремих спорт. товариств ок. 30. Разом усіх товариств *1.193*.

До цієї цифри треба би додати якусь скількість (покищо невеличку) Кружків КАУМ, які саме тепер починають у нас основуватись у деяких околицях краю.

Із повищих цифр бачимо, що безпосередньо перед великою війною, коли нац. свідомість у нашому народі була ще розмірно не дуже сильна, було у нас значно більше руханково-спортових товариств, як тепер (1.892 проти нинішніх 1.193). З тих цифр бачимо теж, що нині найсильніша у нас Лугова Організація, яка начисляє кругло 524 своїх товариств, з того ок. 170 на старих статутах. Тому, що та організація находиться тепер у розгоні своєї праці, можна думати, що лугові товариства покриють у найкоротшому часі своєю сіткою весь наш край.

При кінці замітимо ще з сумом, що північно-західні українські землі (Волинь, Полісся, Підляшя, Холмщина), простором і числом населення мало що менші, як Галичина, не мають у себе ні одного українського руханково-спортового товариства. Як виховується там українська молодь і чим вона дихає?

—o—

ЖНИВА

і їх цьогорічні висліди.

Львів, 25. серпня 1934.

Жнива вже покінчені, головні земельні плоди, себто збіжжя, вже дома. Нелегко було цього року зібрати його з поля, бо вічні дощі дозволювали лише прихапцем вихоплювати його до стоділ, тоді, як засвітило сонце та підсушило хоч дещо, бодай на кілька годин, коли пополудні знову впав свіжий дощ. Краще підсушувати на тоці попід стодолами... Багато зі збіжжя таки геть пропало.

Якіж загальні висліди сьогорічних зборів? Я мав нагоду саме при кінці жнив обїхати важніші збіжеві околиці краю та наочно оцінювати ількість і якість зборів, а також після повороту порівнювати свої помічення з даними офіціяльними статистичними даними бюра Рільничої Палати про подійсний стан. І мушу зазначити, що мої спостереження не відбігають від циферних даних бюра львівської Рільної палати, навпаки підкреслюють їх правдивість.

Озимину, себто пшеницю і жито нормально переорюють на 10—15 відсотків з весною, коли вона знищена всякими припадковими причинами. Але цього року пшениця і жито були такі знищені зимою і весняними посухами, що мусіли бути переорані у кожному з трьох воєвідств у значно вищому відсотку і так:

	Пшениця:	жито:
у львівському	35%	50%
у станиславівському	30%	45%
у тернопільському	40%	60%

Як бачимо, були це в озиминах значні втрати. Вони причинилися у краю до тривожних вістей про недорід, а то тим більше, що навіть у непереораних збіжжях через весняну посуху ріст соломи, а також трав на сіножатах був дуже мізерний.

На щастя відтак прийшли вогкі, до того теплі місяці і вони поправили значно рістню поправили оставшу озимину, яре збіжжа, о-

Німецьке воєнне летунство.

ПАРИЖ, 25. 8. ПАТ. „Журналь" приносить довшу статтю про німецьке летунство. Німеччина має тепер, читаємо, найкращі летунські порти в Европі і відповідну скількість спеціялістів механіків та пільотів. Теоретично Німеччина не має військового летовища, одначе німецькі цивільні апарати так будовані, що дадуться легко перемінити на військові літаки. Літаки Люфтганзи мають велику військову вартість. Нормальне озброєння апарату Юнкерса 52, складається з одної 20-міліметрової гармати, 6 скорострілів, 6 бомб ваги 100 кґ. і 18 бомб по 50 кґ. Апарати осягають швидкість 240 км. на годину. Часопис підкреслює, що французькі бомбові літаки мають тільки швидкість 140 км. на годину і можуть забрати далеко менше вибухових матеріялів. Літаки Юнкерс Ґ 38, якими буде послугуватися японська армія, можуть забрати 12 тон тягару і мають швидкість 185 км. на годину. Їх озброєння складається з 8 скорострілів і одної 20-центиментрової гармати. Часопис описує інші типи німецьких літаків, що можуть осягнути ще більшу швидкість і забрати далеко більше вибухових матеріялів. Крім того підкреслює незвичайну готовість німецького летунського промислу. Німеччина після 4 місяців від вибуху війни може продукувати місячно 210 літаків і 450 моторів. Потенціяльні сили німецького летунського промислу зростають в кожним місяцем.

—o—

Виборчий реґулямін

до повітових рад.

Дня 22. ц. м. увійшов у життя новий виборчий реґулямін до повітових рад. Повітових радних вибирають виборчі колеґії, зложені з радних і членів управи сільських громад та невиділених міст. Від кожної сільської громади і від міста, що має до 10 тисяч мешканців, вибирають виборчі колеґії по двох повітових радних, від міст до 15 тисяч мешканців по трьох, до 20 тисяч мешканців по чотирьох, вище 25 тисяч по 5 повітових радних. До важности виборів потрібна присутність половини плюс один законного числа членів даної виборчої колеґії.

Вибори до повітових рад є явні. На домагання пятої части присутніх на зборі членів виборчої колеґії можна перевести тайне оголошення. Вибори повітових радних наказує воєвода, який рішає теж про важність голосів. Кошти виборів поносить повітовий самоврядний уряд.

Оголошення виборчого реґуляміну вказує, що вибори до повітових рад будуть розписані в осені.

—o—

Тутки Herbewo 150 штук — 35 сотиків з популярних найліпші.

МУНДУРКОВІ матеріяли від зол. 1·80
комплетні виправки для учениць і учнів — вивікування інтернатів і бурс
закуповувати найдешевше
В ГАЛИЦЬКІМ МАГАЗИНІ НОВИН Львів, Галицька 15.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 168—180 Телефон 25-55.

кіні (тут головна у нас бараболя) і трави. Солома в озиминах остала і на далі марна, але зерно поправилося і в порівнанні до соломи значно покращало. Але у висліді далеко не дорівняло вже минулорічним збіжжям.

Ще нема у Польщі зібраних даних з цьогорічних вислідів хоч у чужих краях вони вже є, бо система збирання їх у Польщі не нагаднана як слід. Тому опремося на пробних омолотах у ріжних повітах Сх. Галичини і порівняємо їх з минулорічними зборами.

Показується, що пересічний збір з гектара представляється в метр. сотнарах ось так:

	Пшениця: р. 1933	р. 1934	жито: р. 1933	р. 1934
Жидачів	11.8	8.24	12.5	7.75
Калуш	9.2	6.7	8.8	5.6
Коломия	9.1	7.75	9.7	5.25
Копичинці	12.3	10.8	11.0	3.4
Станиславів	8.5	6.5	9.0	7.0
Стрий	11.8	8.3	9.6	8.2
Товмач	10.3	9.6	9.5	6.0

Як бачимо, озимина, ця поза бараболями основа нашого господарського дорібку для проживлення і для здобуття грошей на всякі оплати, завела раз з весною а відтак при зборі. До того впав ще сильніше збір соломи, бо на прибл. 40 відс. менший від минулорічного. Є це великий удар в господарську спроможність хліборобства. Ще пшениця сяк так дописала. Але жита у нас нема. Тому вже сьогодні настав великий попит за житом на засів на цілому Поділлі та у всіх ін. сторонах краю, тому й ціна його у порівнанні до других родів збіжжя сильно піднялася.

Діється це саме тепер, коли подажа збіжжя на ринках найбільша. На підставі статистичних помічень у нас рільництво дає на ринок найбільше збіжжя зараз після жнив. Очевидно є це час найменше корисний для продажі. Але конечний, бо в часі „після жнив" змушений рільник виконувати найбільшу часть своїх грошевих зобовязань. Тоді продається до 35 відсотків запасу призначеного на продаж і тоді ціна найнижча. Але цього року у нас явище зовсім інше, бо саме після жнив ціни не то не впали, навпаки держаться так як були, на переднівку, а ціна жита ще пішла вище. Є це явище, що промовляє небезпекою: чим засіяти, чим виживити родину цілий рік аж до нового, чим оплатити довжні зобовязання і податки. Що правда повинні зародити цього року бараболі, оскільки через слоти не зачнуть гнити. Але самими бараболями годі вижити, тай бараболі не є товаром до масової продажі на віддаль. Їх запас може обнизити ціну до мінімум, а при сьогоднішніх дорогих перевозових тарифах залізничих годі буде їх вимінювати на збіжжя при його звищці цін.

У таких випадках приходять з допомогою уряди, а саме достосовуванням перевозових тариф, допомогою в улекшенні достав добірного сівного насіння, а навіть, як це конче потрібно для околиць сильніше діткнених неврожаями, допомогами для господарських організацій в доставі дешевших запасів поживи.

Чи уряд це зробить у нас цього року, годі сьогодні сказати, тим більше, що досі ще про те ніде не говориться. Вакації! А збіжеві ціни вже роблять собі герці, завдяки розпанощеним спекулянтам, раз на звишку, то знову на знижку.

У цьому випадку обовязком Польських Закладів Збіжевого Промислу т. зв. Пезетів, запобігти своїми інтервенціями збіжевим спекуляціям всіляких елементів. Вони й покликані до праці в цьому напрямі. Не повинні Пезети допускати до того, щоби жито коштувало в осені 1933 р. 17 зол., в травні цього року вже лиш 8 зол., а зараз після зборів знову 17 зол. На жаль Пезети призначені для інтервенції у здержанні вагань цін, хоча мають яких 120 міліонів золотих, не виказують належної енергії, так що ціни скачуть постійно на розгойданій спекуляції раз на „госсу", то знову на „бессу". Тому не диво, що Пезетам закидає хліборобство, що вони є тільки пасивним знаряддям у руках лихварської спекуляційної машинерії, а не оборонцем хліборобських інтересів.

На жаль, ми не маємо на це все безпосереднього впливу. Зате наше хліборобство мусить само станути в своїй власній обороні перед визиском приватних спекулянтів, що розсілися по всіх усюдах і то тим більше, що має створений вже апарат до самооборони, свою хліборобську організацію. І кооперація приступає до діла.

М. Творидло.

Фашизм і фізичне виховання жіноцтва.

РИМ, КАП. До Вічного Міста прибуло коло 3.600 учительок народніх шкіл, що мають відбути спеціяльний курс т. зв. четвертий національний приготовний курс, який зорганізувала на час літніх місяців Opera Nazionale Balilla для вчительок, яким передано фізичне виховання молодих італіок. Учительки, що прибули до Риму, походять з ріжних сторін Італії. Між ними находиться 150 черниць, які разом з іншими слухають викладів і приглядаються руханковим вправам.

Коли курс скінчиться, буде відкритий подібний курс для вчителів, а вкінці останній курс, в якому возьме участь 6.000 професорів і вчителів середніх шкіл. Слід зазначити, що курси не є обовязкові, вони зовсім вільні, то значить, учасники зголосилися добровільно, жертвуючи тим чином свої відпочинкові ферії. Італійське фізичне виховання дбає передусім за збереження гігієни, а фізичні вправи зберігають жіночу стидливість.

—o—

Мундуркові матеріяли найдешевше купиш у БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. СЕРПНЯ 1934.

ПОЛТАВКА.

З пластового побуту на Закарпатті.

На 2. зїзді української молоді. — Тиждень у пластовому таборі.

Яких 2 годині перед Мукачевом, пів до 12. вночі, дістаємо в наш передїл вагону нових співподорожніх: одна або й дві селянські родини з трьома малими хлопченятами (7—8 літ). Всі святочно вдягнені, — навіть і діти вбрані у чудові, по мистецькому прикрашені киптарики. Мовчки придивляються до наших одностроїв.

„Сесе пластунки, не видиш?" — каже старий гуцул до блакитноокого хлопчини, що смикає його за червону стрічку на вишиваній сорочці. „Та ви з Праги?" — язвязує розмову гуцул, дивлячись на наші віданаки, вишиті на одностроях, на яких є слово „Praha" й число нашого пл. відділу. „Як увиджу тот наш тризуб, то бим скорше брав окуляри, абим мэй файно видів", говорить, придивляючись до тризуба на відзнаці. Оповідають, що теж їдуть на зїзд до Мукачева. Дітей навіть спати не клали, бо з вечора треба було вирушити. А чимало людей з їхнього села йде пішки, бо на машину немає грошей.

Годі описати враження зі зїзду в нас, 4-х пластунок з Праги! Перше величавий похід містом: чималу частину походу творили пластуни й пластунки Закарпаття. Стрункими рядами всі одним кроком... спільно всі — до одної мети!

Після походу, що його ввесь час, усю дорогу витали тисячі громадянства, йдемо на ділову частину зїзду: слухаємо реферати. По обіді під монастирем були виступи селянських хорів, орхестр, пластунів і т. ін. Та найліпшою точкою були народні танці під керовництвом відомого балетмайстра А. Кістя, учня славнозвісного Авраменка.

„Ой, як красно! Ой краснож!" — увесь час повторювала старенька, вже беззуба бабуся в прекрасному гуцульському вбранні, що стояла між публикою поруч мене. „Щем такого файного не виділа... Ой кобим була трохи молодша!... Та никайте, никайте — но!" — в захопленні штовхала мене ліктем!

На другий день їдемо до табору (в Солочині коло Свалави) разом із провідницею його сестрою „Паприкою", з якою я вже нераз таборувала. Як радісно витав наш зір річку Пінію, високі смереки й саме таборище! Табор — це цілорічна наша мрія; готуємося до нього вже в зимі. І нарешті ми тут!

Приїхали з кількома пластунами з Закарпаття перші. Є з нами кілька новичок. Приїхали надвечір, коли вже пізно було будувати. Варимо з товаришкою з Праги для всіх чай, а потім невеличким гуртом сидимо довкола першої ватри, і наш спів, під супровід гітари, тихо лине нічною тишою.

А на ранок?

„Гартуймо наш юнацький дух!
Юнацьке гасло: воля й рух!"

співає закарпатське пластунство в своєму гимні. Сокиру, пилу, лопату в руки, менше одягу, а більше сонячного проміння на тіло — так беремося будувати табор. Надвечір солодка втома й на руках мозолі свідчать, що ми не дармували! А скільки задоволення викликає погляд на ряд білих шатер і на все, що зроблено власними пластовими руками! На високій щоглі серед табору лопотить і вилискує на сонці жовтоблакитний прапор. Він ніби підноситься на словах пісні, що долітають до нього...

Перед днем Купала поставили (надїхали інші учасниці, і нас було вже більше) браму. Цілий день ішли приготовання до святочної ватри, що її мав улаштувати в цей день наш табор. Ось у цім шатрі роблять лямпіони з зеленого паперу, в іншім — гірлянди з жовтоблакитного паперу; там гурт пластунок плете віночки, а „хор неграмотних" вправляє новоложену жартовливу пісню про сокиру, що загубилася в лісі підчас будування табору... Я переслухую декламації новичок та готую їх до ритмічних вправ, що вони будуть робити з віночками...

Увечері все готове. В присутности цілого дівочого табору й гостей: команданта й учасників хлопячого табору, запалюю ватру. „Щоби лише загорілася одним сірником", маю одно бажання. (Престіж пластуна чи пластунки вимагає, щоб ватру запалити одним сірником) Та не мушу боятися: ватра весело розгоряється. Командант проф. В. Бірчак відчиняє ватру святочною промовою. Говорить про те, що в давнину наші люди шукали на Купала чарівного цвіту папороті. І ми, пластунство, шукаємо того чарівного цвіту, що виявлений у пластовому законі: любов до всього рідного, лицарськість і почуття обовязку. Та ми щасливіші за наших прабатьків, бо наша золота квітка цвіте всюди, де лиш є справжнє пластунство. А найбільше вона якраз у пластовому таборі.

Наша громада має 12 точок. Є між ними і веселі і поважні. Найбільше успіху мав „хор неграмотних" під диригентурою сестри Ріпки. Усіх вчарувала майстерна гра на скрипці одної пластунки-вчительки*). Нашу програму публика нагородила рясними оплесками.

Кожна пластунка дістала лямпіон із свічкою в середині й усі, з піснею, рушили до річки. Зелені лямпіони світили в нічній пітьмі, як якісь дивовижні жуки. Пластунки пускають на тихе, темне плесо річки різнокольорові віночки, запаливши на них свічечки. Річка з відблисками зелених лямпіонів вздовж берега й з освітленими віночками, що відпливають усе далі й далі, творить справді фантастичний і прекрасний образ.

День за днем лине в таборі, як бистрий птах. Минув тиждень чарівного життя на рідній землі й у такім ріднім, близькім товаристві. Та мене манила мандрівка в гори, на запашні полонини й у дрімучі, співучі закарпатські ліси. На певний термін хотіла поспіти на місце, де мала бути наша стріча. Для мало котрого пластуна має слово „стріча", стільки чару й глибокого змісту, як для українського, коли зважимо поширеність ідеї Пласту серед нашої молоді й кордони, що нас розділяють...

*) Оповідала мені багато цікавого зі своєї практики сільської вчительки на Закарпатті. Так послали її вчити в одне село, де перед тим учив москаль. На першій годині співу каже дітям заспівати кілька пісень на власний вибір, щоби почути, що діти знають і люблять співати. „Барабан гріємо б'є, наша рота стройно йде!" — починають усі враз співати. Розпитується, що в тій пісні говориться. Ще так-сяк пояснили їй перше речення, а другого вже ніхто не тямить переказати. Лиш одна дівчина каже, ні вона то розуміє: „Рота — тото писок, пані вчителько!"

Російський підголосок

про працю українців на Волині.

Волинь, 24. VIII. 1934. р.

I

Якийсь „Неро", кореспондент часопису „Русское Слово", що виходить у Вильні, в ч. 192. цього органу умістив „заліхвацький" фейлетон про українську Волинь під назвою „Конструктивна чи деструктивна праця українців".

Подібного характеру статтями й фейлетонами, що появилися в російській пресі за останніх кільканацять років, можнаб добре напалити не одну піч.

У всіх той самий московський підхід до української справи, природній Валуєвим, Столипіним, Будьонним, Постишевим і керманичам Чеки та ГПУ. Те саме знання предмету, відоме з байки Крилова про „Півня й діямант". Та сама фільософія, добре всім знана з другої байки про „метафізика" та його „вервіє". І та сама Пушкінська надія, що словянські „струмки віллються у русскому морі".

А крім усього цього ще й властива подібним російським політикам поведінка. І це найбільше характеристичне: Слово людське для його окреслення заслабе. Хіба, що — пластичний образ. Пригадується мені власне такий образок.

Спинилося військо в українському селі. Один солдат зайшов до хати. Розсівся біля стола, за яким обідала селянська родина, і починає:

— І я їсти хочу!

Без запрошення й згоди бере все, що є на столі. Та ще гукає на господиню, щоби подавала більше та ще краще. Для дітей уже нічого не залишається. Господиня натякає йому, що, мовляв, не повинен кривдити її дітей. Тут-то й починається лайка. Його просять вийти з хати, — ще сильніше лається. Врешті лягає, ноги на стіл та жене геть з хати господарів, щоб йому не перешкоджали. А на спротив господаря лякає:

— Сотського покличу! Камандіру поскаржуся! До самого ґенерала донесу!

Це — сама природа. А вона, як вісна: не сходить з обличчя й освічених людей навіть тих, що пишуть фейлетони, нпр., до „Русского Слова" та ще під латинським псевдонімом. А може цей псевдонім найбільше відповідає моралі автора?

II.

У фейлетоні є все, що відповідає його природі та вихованню:

„Ми занадто добре знаємо їх (українців), — каже він, — бо ми мали можливість пережити й оцінити й „ясновельможного гетьмана", й Петлюру, й всяких батьків та отаманів".

„Звичайно, „Діло" і Українська Парляментарна Репрезентація, — продовжує — приняли постанову, що осуджують діяльність ОУН, заявляючи, що чини цієї організації утруднюють, а то й зовсім руйнують українські культурні, господарські та політичні організації. Звичайно, УНДО має рацію, коли не бажає відповідати за чинг ОУН. Ще незабутній чехівський *„злочинець"* Денис Григорев сказав, що „брат за брата не відповідає".

Бачите, який дотепний натяк, цілковито в русскому стилі! Але для русского „Неро" натяків замало, таксамо, як і для того солдата в українській хаті. Головне — приголомшити й закінчити „доносом ґенералові".

„Щодо конструктивної роботи українських культурних, господарських і політичних організацій, — дозвольте нам мати свою думку", — так починає він свій донос.

А якже! Всі попередники автора від суздальських руїнників Києва й України до сьогоднішнього Постишева й „іже з ним" мали про наше життя „власну думку". Чомуж не мати її авторові!

І на підтвердження цієї думки проти УНДО та Української Парлям. Репрезентації він наводить приклади з діяльности волинських... *сельробів*. Так, сельробів! Це не жарт. Наводить вибрики поодиноких сельробівців, про які давно вже подавала вістки українська національна преса. І закінчує — інцидентом Скрипника в рівенському соборі...

А з усього цього робить висновок:

„Розсадником цих настроїв виявлялися незмінно „Просвіти", українські кооперативи, комітети УСО й інші подібні організації".

А деж тут УНДО чи Укр. Парлям. Репрезентація, обрана членами УНДО та його симпатиками? Чи може вона тут тому, що всеж Муравйов-Вешатель відправляв на шибениці і невинних людей за чини поодиноких осіб? Але, що булоб колиб, згідно з цією засадою Муравйова й п. „Неро", „ясновельможний гетьман, Петлюра, батьки та отамани" карали всіх росіян за поодиноких ворогів України? Може авторові й не довелосяб писати фейлетони? Та на щастя тих, що сьогодні затроюють українське життя на Волині, та дописувачів до часописів, українцям була й є чужа подібна мораль.

III

Знаючи добре природу пана „Неро", знаємо й їхню мету: „донести ґенералові", наклепати на українські організації, накликати на них караючу руку лише для того, щоби знищити їх і очистити дорогу московщині.

О, цю здібність своїх земляків теж добре знав Крилов, коли закінчив свою байку про кровожерливого вовка словами:

„Ти винен уже тому, що хочеться мені їсти". — хочеться мені тебе, український народе, нищити так, як нищили тебе мої батьки й діди сотні років.

Теж природа! Коли руки короткі — доносити Може хто інший зїсть. П. „Неро" пише доноси на „головарів" і „вдохновителів" (і то анонімово!) — може, шукаючи винного таки знищать їх усіх. Робить він наступ і донос і на священиків і то в такій брутальній формі:

„Та частина духовенства, яка перейшла в український табор, осуджена на недовіря..." Отже згідно з моралю автора, "хапай їх і не пущай".

Словом, знову таки пригадується слова Крилова: нехай українці й „мов осл'ячо копито знають" Сьогодні над українцями хмара. Чомуж не колати їх цим копитом направо й наліво?

Але й цього мало.

Вичитавши десь слова Ів. Власовського, що в церковному питанні українці будім-то користаються підтримкою влади, русский „Неро" з „Русского Слова" бере на себе ще ролю ментора влади (щоб не сказати аматора конфідента) й отак повчає:

„Це значить, що влада не бачить тої небезпеки, яку скриває в собі український рух..."

„Смердяковщина" в цілій своїй красі!

І чи можна після того дивуватися, з одного боку, тій дикій оргії, яку жменька росіян улаштовує в українських церквах на Волині (в Рівному, в дня 19. VII. ц. р. в луцькому соборі, — демонстрація проти проповіді українською мовою), та тій ненависти, яку росіяни самі сіють до себе в українських масах?

Senex.

Центральний Кооперативний Банк

У ЛЬВОВІ

(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15), приймає вкладки ощадности.

Конто ПКО. ч. 143.467.

Конспірація в середніх школах

і її наслідки.

(З нагоди початку шкільного року.)

В останньому числі „Мети" появилася стаття на одну з найболючіших і на жаль найменш прилюдно порушуваних тем. Передаємо суттєву її частину тому, що — як видно зі змісту — автор тієї статті знаменито зорієнтований у справах середнього шкільництва та зокрема у внутрішних відносинах в українських школах. Стаття, позбавлена всякої пустої фразеольоґії, пригнічує трагічною мимовою цифер і фактів, на які покликується. — Прим. Ред.

„...Здається не багато українських громадян, не багато українських батьків здає собі справу з того, що сьогодні найважнішою проблемою українського шкільного життя, яку слід саме з нагоди початку шкільного року розважити, це проблема націоналістичної конспірації на терені української школи, це справа недопущення тієї конспірації поміж молодь. Не виховання, навчання, організація школи, не справа допомоги бідній молоді, фреквенція, бурси, дожвлювання, себто не те, що турбує кожний нарід, висувається в нас на чоло турбот „з нагоди початку шкільного року". Висувається з цієї нагоди справа політичної, підземної організації серед молоді! Справді, хворі, патольогічні відносини!

Сказане не є перебільшенням. Ось кілька фактів. Перенесення останків III. держ. української жіночої семинарії у Львові до польської, себто її передчасна ліквідація і неотворення на її місці ніякої іншої школи, не вважаючи на довгі, ведені з великою настирливістю, заходи Батьківського Кружка, заник двох колись самостійних українських ґімназій (т. зв. паралельки в Стрию і Бережанах), ліквідація двох найстарших кляс одної з провінціональних ґімназій Р. Ш. наслідком виарештування учнів, утрата права прилюдности теж одної провінціональної ґімназії Р. Ш. — ось неповний ще реєстр механічних втрат, які є лише наслідком „діяння" ОУН на терені середньої школи. До цього слід додати ще т. зв. „завішування" у справах учнівських, що наступають кожний раз автоматично після арештів. „Завішування" — це фактично виключування з ґімназій. Кожного арештованого учня, хочби й навіть випущеного другої днини на волю, припинює шк. влада негайно після арештування в його учнівських правах, себто видалює з ґімназії, аж до покінчення слідства, вияснення справи і т. д. Теоретично учень має опісля право старатися повернути до школи, але це вдається у надзвичайних випадках. Нпр.впродовж минулого шк. року було між нашою молодю таких „завішень" кількадесять (прибл. 60 до 70), а поворотів до школи здається 1—2. У Бережанах минулої осені арештовано 23 учнів. З того 11 перед кількома днями дістало акт обвинувачення, у решти справу умарено зовсім. Однак вони „завішені" в учнівських правах досі всі. Додаймо до того, що впродовж одного минулого шк. року засуджено кількадесять учнів на дуже високі карн за нелеґальну діяльність (нпр., уч. пятої кл. в Бережанах Зацухного на 9 років!!), а матимемо щойно приблизну картину спустошення серед нашої середньо-шкільної молоді, яке є прямим наслідком поширення серед неї націоналістичної конспіративної діяльности. І врешті додаймо ще, що всі ці „завішені" і покарані — це одиниці звичайно найздібніші і найбільш ідейні!... Той і на тому не кінець. Тут не можемо зробити навіть і приблизних підсумків ще одного, справді патальоґічного наслідку цього „діяння" нелеґальних організацій: деправації молодих душ, якої жахливим символом став Мотика. Адже один з послів подав у соймі, що на терені одної тільки ґімназії списано з пяти учениками протоколи, в яких ці учні подали з усіми подробицями, як поліційні чинники старались позискати їх до конфіденціональної служби. Це в тому випадку тим чинникам не вдалося. Але, чи відомо нашому громадянству у скільки випадках це вдалося? Таж це вже прилюдна тайна, **що в кожній старшій клясі української середньої школи є іноді двох осібняків, з яких користає поліція.** І цього вона, заінтерпельована, навіть не пробує перечити. Виясняє це лише правом боротьби з підземним світом. Холодна льоґіка каже признати рацію... поліції: де є конспірація там є і засоби її розкривання, на які вспіла здобутися кримінальна культура теперішнього людства, отже провокація і конфіденціоналізм...

Ця низка фактів, яку подаємо, нашій читаючій публиці до відома. Все це речі, про які писалося нераз по ріжних часописах. Писали про них і ми. Сьогодні повторяємо з нагоди „нового шкільного року". Для скріплення „ідеольоґічної площини" бортьби з ОУН, для одного безсумнівного наказу: **якщо маємо врятувати останки української школи і рештки нашої молоді, тоді мусимо оберегти її за всяку ціну перед конспірацією.** Мабуть і самим інспіраторам нелеґальної діяльности серед нашої молоді невідомо, до яких жахливих наслідків, вона доводить і яким діявольським засобом стає вона для повної ліквідації всього того, що звязане зі словом „школа"...

Похороном займеться найліпше і найдешевше

ХАРІС

ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ 3., (В НАРОД. ДОМІ)

Наше заведення полагоджує всякі урядові чинности, виконує ексгумації і перевозять в найдальші сторони з усіх шпитарів, шпиталів як і санаторій.

Не слухайте аґентів, що крутяться по шпиталях і підшиваються під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.

В нещасті ідіть до ХАРІСУ, а відпадуть вам усякі клопоти. 6:8

К. І. Р. Кооператива Інженерських Робіт у Львові

повідомляє про отворення

Відділу у Станиславові,

при вул. Собіського ч. 38.

який виконує пляни, обчислення і кошториси всяких будівель,
випроваджує у власному заряді будови,
виконує інсталяції електричні, водотягові, ґазові, санітарні та центрального огрівання,
уладжує всякого рода промислові заведення,
достарчає машини фабричні, матеріяли будівельні та електротехнічні.

Технічні поради у бюрі даємо безплатно.
165 4—4

Кольоніяльна умова у Східній Африці.

„Журнаь де Деба" довідується з Риму, що в італійських політичних колах говорять про можливість італійсько-французько-англійської кольоніяльної умови. Вона торкалась би не тільки поправи південно-західних границь Киренаїки, але обіймала би справу далеко важливішу, яка змінила би політично-кольоніяльну точку тяжкости у східній Африці. Отже Франція й Англія мали би дати Італії повну свободу ділання в Абісинії та краю Сомалів, чим Англія надіється припинити японську еміграцію до Абісинії, а Франція відвернула би натиск Італії на озеро Чад. Тому, що Абісинія є членом Союзу Народів і могли би вийти дипльоматичні конфлікти, Італія може рахувати тільки на господарську експансію в тім краю.

У французьких дипльоматичних колах вправді нема ще потвердження цієї вістки, одначе міродатні особи підкреслили, що резиґнація Франції з порту Джібуті у французькій кольонії Сомалі є мало правдоподібна, бо цей порт відграє для Франції ту саму ролю, що порт Аден для Англії, творячи лучбу між французькими кольоніями у східній Азії і на Мадаґаскарі.

Завдання большевицької літератури.

Представник Центр. Комітету Компартії і Ради Нар. Комісарів СССР Жданов викладає завдання пролетарської літератури на московському зїзді письменників.

Від Центрального Комітету Всесоюзної (читати треба: російської) Комуністичної Партії і від Ради Народніх Комісарів Союзу витав зїзд пролетарських письменників у Москві п. Жданов. При нагоді привіту виголосив він ціле „кредо" партії про завдання большевицького письменства.

Почав він свій реферат, самозрозуміло, оцінкою „буржуазної літератури західньо-европейського капіталізму".

„Про що — казав він — може писати, про що мріяти, про який патос може думати буржуазний письменник, якщо робітник у капіталістичних країнах не впевнений у завтрішньому дні... Про що писати, про який патос може йти мова для буржуазного письменника, якщо світ не сегодні-завтра буде кинутий знову у вир нової імперіялістичної війни. Сучасний стан буржуазної літератури такий, що вона не може створити великих творів".

Далі Жданов твердить, що всі буржуазні письменники „запродали перо капіталові", що вони „злодії, детективи, повії, хулігани".

„Не те у нас! — кликав у патосі Жданов. — Наш радянський письменник черпає матеріял для своїх художніх творів, тематику, образи, художнє слово, мову з життя і досвіду людей Дніпробуду, Маґнітобуду".

Далі цитує він слова Сталіна про те, що радянський письменник має „бути інжиніром людських душ". Цю фразу Сталіна Жданов розшифровує. І каже, що радлітература мусить бути перш за все тенденційною.

„Я думаю, що кожний з радянських літераторів може сказати першому-ліпшому тупоумному буржуа, першому-ліпшому філістерові, першому-ліпшому буржуазному письменникові, який говоритиме про тенденціозність нашої літератури: **„так, наша радянська література тенденціозна, і ми гордимося її тенденціозністю тому, що наша тенденція полягає в тім, щоб звільнити трудящих — все людство від ярма капіталістичного рабства".**

„Бути інжиніром людських душ — це значить обома ногами стояти на ґрунті реального життя. А це, в свою чергу, означає розрив з романтизму старого типу, з романтизмом, який змальовував неіснуюче життя й неіснуючих героїв, відводячи читача від суперечностей і гніту життя в світ нездійснимого, у світ утопій. **Для нашої літератури, що обома ногами стоїть на твердій, матеріялістичній основі, не може бути чужа романтика, але романтика нового типу, — романтика революційна.**

„Ми говоримо, що **соціялістичний реалізм є основний метод радянської художньої літератури й літературної критики, а це припускає, що революційний романтизм повинен входити в літературну творчість, я ксскладова частина, бо все життя нашої партії, все життя робітничого класу і його боротьба полягають на сполученні найсуворішої, найтверезішої практичної роботи з величезною героїкою і ґраціозними перспективами.** Наша партія завжди була сильна тим, що вона поєднувала і поєднує глибоку діловитість і практичність з широкою перспективою, з постійним прагненням уперед, з боротьбою за побудування комунізму".

Електричні інсталяції

виконує скоро, дешево і на догідні сплати
Українське Концесіоноване Електротехнічне Заведення
192
Лев Надраґа
Львів, вул. Валова 23. Тел. 59-49.

Направки світла, ламп і дзвінків числимо 50 сот. Ощадностеві жарівки по зол. 0·90. Лямпи, батерії, акумулятори, радіо-апарати найдешевше у Львові

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. СЕРПНЯ 1934.

В. НЕСТОРОВИЧ.

З ДОЛИНИ ПРУТА в долину Чорного Черемошу.

Туристичний репортаж з домішкою рідної економіки.

V.

БІЛЯ ДЖЕРЕЛА.

„Ось і малий Буркутець — каже гуцулка. — Може напетесь?"

І справді — коли ми викарабкались стежинкою в ліс — тут таки майже з краю, найшли дивне „чуркало" з заржавілим коритом, дарма, що воно деревляне. Це, як теж смак води, що у жмені легонько кипіла, вказувало на обильний зміст заліза і ґазу.

„Він слабший від Буркута" — каже гуцулка і це ми самі стверджуємо незабаром.

Відсвіжені мінеральною водою мандруємо далі. Та веселість наша гасне, бо білі хмаринки, що заєдно сплітались і розплітались, нечайно на очах почорніли і висять уже грізною дощевою тучою над нами. А дорога ще далека, — вертатись чейже треба, — і ліпше булоб її без дощу відбути.

Через пів години чуємо, що ось-ось і джерело буде. На правому березі Черемошу стоїть якась гарна полата. Це „заржонд скарбови" — каже гуцулка, а друга — ця що її дальше видно — „заржонд камеральний" (фахтично вона перепутала, бо перший не скарбовий, а фондації гр. Скарбка).

В ліво дорога йде в ліс. Швидко виринає посеред зелені деревляний будинок. На ньому кольори знаків усіх туристичних шляхів, що тут сходяться. В будинку можна відпочати і переспатись, а може і зїсти. Не знаю, бо спішимось, аби до вечора вернути в Бендзарівку та й ще дощ накрапає щораз сильніше. Тому не спиняючись ідемо швидкою ходою до джерела, що бє глибоко в лісі, не так як Буркутець із краю.

Ось і деревляна огорожа з дахом, щось мов альтана. В середині лавочка довкола, кілька східців у долину, а там у пів-темряві дзюрчить вода. Якась румунська пара молодят збирається відійти, коли ми підійшли зовсім близько. На запит гуцулки про воду відповідає тільки панночка і то неохоче, ломаною польщиною.

Сідаємо і „видихуємо змучення", аби не застудитись холодною водою. А потім — пємо і пємо... Знаменита!!

Роскошуючись водою прочитуємо. Кілька прізвищ з багатьох десятків, а може й сотень, що ними вкрита „альтана". Їх теж чимало на вязаннях даху і ми подивляємо акробатичні здібности прогульковців, що хочуть залишити як найдовший слід своїх відвідин. Не бракує там і ріжних сентенцій „туристичних графоманів", познанських рецепт на успішну боротьбу з жидами в роді погромницького гасла „бій жидув в морден по познаньску" тощо.

І знову думками повертаємо до води. В мене в руці друкована карточка, в якій поданий хемічний склад „буркутянки" згідно з аналізою проф. Сабатовського. Чого тут нема: вуглини ріжних родів і фосфорани, хльорки і сірчани, кремінка та ще чимало дечого, що для мене як для не-хеміка не все зрозуміле.

Наша гуцулка чогось крадькома заглядає в наплечник. У нас крім светерів, фляшок і фотографічної камери нічого більш немає. І вона підсміхається таємно...: її цікаво (не втримала і признається), що ми їсти будемо після того, коли вода почне „ділати". А ділає вона так, що хочеться — мовляв — не їсти, а жерти. А в неї харчів чимало...

І ломить вона щось і подає нам протекційно. „Може мете їсти сараки — це гуцульський книш" — каже. Беремо не з голоду, бо його ще не відчуваєм, а з цікавости. Це своєрідний пиріг, перекладанець з пшеничної разівки, картопель і бриндзі. Здається нам, що найбільший смакун облизував би пальці. Робимо теж саме на вдивовижу гуцулки, яка сумнівалась, чи ця проста їжа буде „панам" смакувати. Зате дістаємо ще по шматочку „гуцульського торта" (так у мить охрещуємо книша). А великий цей шматочок як долоня.

Тимчасом дощ лле уже рікою і нема мені де приміститись з моїм „Шайс-ом". А так хочу увіковічнити для себе це місце, та й ще з добрягою-гуцулкою, що такі знамениті книші спекти потрафить. Врешті находжу спосіб: ставляю камеру на поручу проти входу, на зовні біля входу групую нас так, аби світло доходило і дощик не капав (тільки конк мокне безнадійно, хоч зате спекався свого вантажу) і „автокніпс" тріскає так, як має бути.

„Абесте мені карточку прислали", — нагадує вдоволена гуцулка. Обіцюємо („слова не зверженось") і тричі (так вона хоче) повторяємо її прізвище й адресу. Пємо ще раз воду, наповнюємо фляшки і прощаємось з Косійчуковою, як з доброю знайомою, з бесагами, де вкрились рештки коржа, з бербеницями і коником, що обвішений з обох боків знову мусить послушно двигати свій вантаж під гору.

Сходимо в долину.

Та вже дуже швидко приходить перша „катастрофа". Чую на плечах глухий вистріл, а потім... щось ллється. Експльодувала перша фляшка „буркутянки".

Я лихий. Допиваємо невеличку рештку з фляшки (жіночий приказ: не сміє пропасти ні одна капля!). Контролюю корки у фляшках, що ще залишились повні і хоч сидять добре, бю їх каменем із завзяттям. Витрушую воду з прогулькового мішка й обертаю його фронтом до спини, щоби було сухіше. Бо досі — хоч небо нас мочить — моя туристична пелерина з капішоном сповняла вірно свою службу і берегла мене і наплечник. Проте навісна вода таки пролізла, як не з неба, то з фляшки...

Біля схоронища таблиця: за кожну фляшку води заплатити треба 10 сотиків у „заржонді". Та ніхто нас не спиняє і ми виносимо добичу без оплати.

Проте не так щасливо довелось її донести до хати. Після трьох кільометрів прийшла чергова експльозія і коли я збирався робити в наплечнику порядок — вистрілила ще і третя фляшка. Несли ми їх дальше в руках уже без випадку. Одну донесли повну і дві по половині. Повна поїхала другого дня з нами і з неї дійсно ні одна капля не пропала. Все ми випили по дорозі. А через те, що до останньої каплі кипіла вода своїм ґазом, залюбки я її пив і забув на відомі з приповідки клопоти беба з поросятком, а мої з фляшками.

Великий Театр год. 8·30 || Сьогодні !! останній виступ Великої Ревії з Каташеком і Карасінським

Шушніґ їздить за позичкою.

„Котідієн" приносить статтю, що австрійський канцлер Шушніґ приїхав до Франції, щоби запевнитися щодо двох справ: фінансової допомоги для Австрії та привернення Габсбурґів. Наперед звернувся до Італії, щоб дістати деякі директиви, опісля виїхав до Франції. Французький часопис пише дальше, що Дольфус одержав у Женеві позичку 300 міліонів шілінґів, а чого на Францію припадає 300 міл. франків. Досі та позичка спирається тільки на устнім, але формальнім приреченні Франції й була признана під умовою неварушення конституції. Кабінет Дольфуса лявірував зручно між тим приреченням і політикою, диктованою з Риму. Шушніґ приїхав до Франції, щоби ще перед женевською сесією, на якій буде порушена справа нової позички, перевірити настрій французьких капіталістів. З другої сторони Шушніґ є рішучим леґітимістом, як зрештою всі члени того кабінету і працює витревало над реставрацією Габсбурґів. Очевидно не скаже цього отверто, коли Франція зісолідаризується зі становищем Малої Антанти, але певно не занехає ніякої нагоди, щоби приєднати Францію для Оттона.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ВІДПУСТИ І НАША „ПІДПРИЄМЧИВІСТЬ".

В „Ділі" був поміщений свого часу допис про торговлю девоціоналами і ріжним іншим крамом на наших відпустах. Як торговець приходить туди майже виключно чужинець і цей розпихає поміж зібрані маси побожного селянства всякий хлам, що й до того часто не гармонізує з нашим церковним обрядом.

Перемиський „У. Бескид" приносить в останньому числі фейлетон про цьогорічну прощу на Пацлавській Кальварії. І знову та сама історія. Хмари чужого купецтва, чужий здебільша маловартний крам. І автор питає: Чи мало своїх людей, чи не моглиб вони заробити? Чи не подбати би **„Доставі"**, щоби поставила там свій кіоск? Напевно заробилаби більше за один день, ніж у постійній крамниці за цілий місяць.

Польська хроніка.

НОВА ОЦІНКА ВАРТОСТИ ЗОЛОТОГО МЕТАЛЮ.

На днях увійшов у життя розпорядок мін. скарбу, який постановляє, що вартість золота в Польщі вирішувати буде ціна чистого золота на льондонській біржі і пересічний курс виплати на Льондон варшавської біржі. Вартість одного грама чистого золота на слідуючий місяць оголошувати буде „Монітор Польский" з кінцем кожного місяця. — Досі, як відомо, міродатні були нотування нюйорської біржі, однак господарська політика през. Рузвельта давно зробила їх неактуальними.

ВІДДОВЖЕННЯ ХЛІБОРОБСТВА.

Міністеріяльна комісія фінансово-рільна підготовила дальший плян віддовження сіль.-госп. варстатів. Іде не тільки про те, аби помогти хліборобам, але теж про охорону кредиту. Щодо дрібних с.-г. варстатів, то ця акція має на цілі дати їм спромогу користати з віддовження без тих оплат, які треба би платити при розгляданні задовження урядами і т. зв. розємчими судами.

ОБЕЗПЕЧЕННЯ В ЧУЖІЙ ВАЛЮТІ.

В доповненні до „розпорядку про зобовязання", з 12. червня ц. р., який ми в своїм часі реферували і який зліквідував двовалютовість у Польщі, появився тепер розпорядок мін. скарбу про асекур. умови в чужій валюті. Допустимі вони є:

1. при транспортових обезпеченнях в заграничному товаровому обороті;

2. при обезпеченнях від огню, якщо дотичать обектів обтяжених гіпотечною позичкою Т-ва Кредитового Земельного у Варшаві, Т-ва кред. польського промислу або Банку Госп. Краєвого. Все те тільки тоді, коли така позичка є звязана з цінними паперами згаданих інституцій, що не підлягають конверзії на основі згаданого розпорядку з 12. червня, а також коли сума обезпечення забезпечує сплату позички;

3. при обезпеченнях у виїмкових випадках за згодою компетентної влади.

Розпорядок важний від 20. ц. м.

НОВІ ПРИПИСИ У ЗВЯЗКУ З НОВОЮ ПОДАТКОВОЮ ОРДИНАЦІЄЮ.

Нова податкова ординація увійде в життя 1. жовтня ц. р. З початком вересня мін. скарбу опублікує нові приписи про взори податкових зізнань, про нову систему виміру податків, про допущення присяги у справах податкових, тощо.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ З ОСТАННІХ ДНІВ.

V. Волинські Торги в Рівному відчинять 9. вересня ц. р. Тим разом головну увагу звернули аранжери на домашний народний промисл і на все звязане з хліборобством. — З нагоди 10-ліття **„Фонду Безробіття"** преса критикує його діяльність. 90 проц. безробітних не дістає ніякого „засілку". Адміністраційні кошти винесли в 1933 р. аж 20 проц. виплачених допомог! — **Реформа соціяльних обезпечень**, яку готовить мін. сусп. опіки, принесе імовірно дуже великі зміни. Платні понад 500 зол. (в іншій версії понад 300 зол.) будуть вільні від примусу обезпечення. Складку будуть платити по половині працівник і працедавець. Також і в обезпеченні від випадків. Право до ренти матимуть 65-літні. — Ми на цьому місці вже давніше подали вістку про **зміну оплат при чековому обороті ПКО**, яка вже тепер стала актуальна. Зовсім нове є те, що надавці грошей (отже на жаль і наші передплатники) мусять тепер платити таксу (до 50 зол. — 10 сот. і т. д.). Піднесена є ставка від касових чеків. Затримуючи безплатність переливів ПКО хоче поширити безготівковий оборот, з якого в Польщі мало користають.

Світова хроніка.

МАНІПУЛЯЦІЯ ВАРТІСТЮ ГРОША. — ІНФЛЯЦІЙНИЙ ДУХ В АМЕРИЦІ. — МІЖ ДЕФЛЯЦІЄЮ І ДЕВАЛЮАЦІЄЮ У ФРАНЦІЇ.

Валютове питання не сходить з порядку дня світових актуалій. Поруч з усе новими потягненнями Рузвельта в ділянці гроша, в державах „золотого бльоку" йде боротьба двох таборів, одного, що хоче рушити вартість гроша з місця, другого, що вважає найбільшою госп. мудрістю цю вартість зберегти в непорочному стані.

В **Америці** екстремісти не уступають. Їх не вдоволяють далекойдучі валютові реформи президента, його ремонетизація срібла, 25% покриття банкнотів сріблом (а тимсамим розширення емісійної можливости Федер. Банку) і срібний монополь. Екстремісти хочуть повної інфляції, яка ще більше обезцінюючи доляр, піднеслаб внутрішні ціни і поліпшилаб експортові інтереси.

У **Франції** до недавна тільки лівиця була за пляновим обниженням вартости франка. Тепер, після виступу в користь девалюації франка посла з бльоку урядової нац. єдности Павла Рінова, валютова дискусія у Франції стала куди поважніша. Вправді мін. скарбу Жермен Мартен котрийсь уже раз запевняє, що Франція не допустить до фінансових експериментів, то годі не добачувати, що вона дуситься у своїй дефляційній політиці. Редукція буджету, платень і т. і. пішла гладко, зате ніяк не вдається редукція цін. Франція є найдорожчою країною в Европі. **Залишається тільки девалюація** — як запевняють її оборонці.

В **Польщі** йде теж подібна боротьба і лунають теж анальоґічні запевнювання урядових кол. (До речі: про можливість девалюації поль. золотого буде говорити в понеділок 27. ц. м. інж. Ольховий в Укр. Техн. Т-ві).

Для **Німеччини** (яка не належить до золотого бльоку) характеристична є заява її господарського диктатора д-ра Шахта, яку він зложив редакторові „Ческого Сльова" д-рові Гейдлі. „Марка стоїть міцно — сказав він — І ми її девалюувати не будемо. При сьогоднішньому стані експорту це не має вартости. Засадниче значіння має торговельний біляс, а покриття менше".

ПОРОШКИ «KOWALSKINA» ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ БОЛЯХ ГОЛОВИ КОНЧА 31. ЗНИКОТИ „СЕРЦЕ У ПЕВСТЕКІ" ФАБРИКА ФІЗИКАЛІЯ А. KOWALSKI

ЗА РЕВІЗІЮ ДОГОВОРУ В ОТТАВІ. — ФРАНЦІЯ ХОЧЕ ТІСНІШОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ СПІВПРАЦІ ЗІ СВОЇМИ КОЛЬОНІЯМИ.

Договір в Оттаві поміж Англією і всіми країнами, які входять у склад велико-британської імперії, безперечно причинився до швидкого поліпшення англійського народнього господарства. Проте домагання його ревізії стає все голосніше. Перед у цьому веде Австралія, яка потребує японського ринку для вивозу своїх сирівців, а якій договір в Оттаві вяже свободу господарських диспозицій.

Рівночасно французькі експерти кінчать підготовку господарської конференції усіх кольоній Франції. Ця конференція повинна дати Франції те, що дала Оттава Англії. Щоправда і без неї господарська співпраця фр. кольоній з метрополією зростає з кожним роком. Тоді коли прим. в р. 1930 виявлялась вона в експорті й імпорті Франції 12.5%, то в 1933 р. уже виказує вона 23.6%. Та Франція цю співпрацю хоче зробити ще тіснішою, реалізуючи в той спосіб актуальну тепер скрізь програму самовистарчальности.

РЕЗУЛЬТАТИ БОЙКОТУ НІМЕЦЬКИХ ТОВАРІВ.

Проголошений жидами бойкот товарів із Німеччини після приходу до влади Гітлера мав у початках мінімальний вплив на розміри німецького експорту. На цьому місці ми самі, розглядаючи цю проблему, вважали можливим заявити навіть про невдачу жидівської акції, бо меншання німецького вивозу більше-менше йшло в парі зі загальною редукцією світових торговельних оборотів. Та рік 1934 змінив дуже сильно вигляд німецького торговельного білянсу, а його пасивність з кожним місяцем глибшає. Розмірно невеликі наслідки бойкотової акції в р. 1933 показались у цьому році дуже поважні. Щоправда не можемо забувати на те, що в бойкоті бере участь не тільки світове жидівство, але теж світове робітництво, зокрема ніби то його батьківщина Радянщина, а також частинно католицькі кола англьо-саксонських країв. 22. жовтня ц. р. американські організації, які поборюють імпорт з Німеччини, відчиняють Міжнар. Торговельну Виставу в Ню-Йорку. Також на конгресі жидів з цілого світа, що відбувається у Женеві, рішено всіми засобами скріпити акцію бойкоту Німеччини.

ЕКОНОМІЧНІ АКТУАЛІЯ.

Рузвельт намовляє уряди европейських великодержав до скликання нової **всесвітної господарської конференції.** Вона малаб зліквідувати хаос у міжнар. торг. взаєминах і розвязати валютове питання. — Цей рік дав на **40 відс.** менше жита, ячменю, вівса і кукурудзи, ніж пересіч останніх літ. Така є оцінка всесвітнього врожаю, яку переслав Міжнар. Хліб. Інститут в Римі збіжевій конференції в Льондоні. — **Господарська Рада Малої Антанти** збереться 24. вересня в Югославії. Попередні засідання були в Празі і в Букарешті. — Франція зробила перший крок до введення збіжевого монополю. А саме видала **закон про маґазинування збіжжа.** Займатись тим будуть хліборобські кооперативи, які будуть зобовязані замаґазиноване збіжжя не продавати перед 15. січня 1935. — **Льондонська збіжева конференція** не принесла ніяких результатів. Є намір скликати її ще раз ще в цьому році. — Зл. Д. П. Америки потерпіли страшно від **посухи.** Особливо великі є втрати на пасовиськах, через те американські різні масово ріжуть худобу. Більше ніж 800.000 фармерських родин не має з чого жити.

В. Н-вич.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ** вул. Боїмів. ч. 4 1/78

Кілька слів про бензинове мило.

Кілька місяців тому писали ми про суть і прикмети бензинового мила, виробленого з бензинової емульсії фірми „Земні гачі" Оп. А. у Львові („Діло" 16. IV. 1933. ст. 10). Бензинове мило це повітний засіб, як прати і чистити затовщені предмети: воно має подвійну силу — мила та бензини, наслідком чого влекшує працю і скорочує час праня, при чому ощаджує білля. Тому, що бензинове мило пере швидко і добре теж на холодно, його можна вживати теж до праня вовняних і шовкових тканин, завісок, тощо. Воно відсвіжує кольорові тканини і надає їм вигляд нових. Крім цього можна ним дома чистити всякі товсті плями, мити товсті руки після праці нпр. коли хто є монтером, шофером тощо. Бензинове мило має міць дезинфекційну і можна ним прати білля та постіль недужих. Велика його прикмета в тому, що воно не полишає на випраних предметах слідів бензинового запаху і що воно зовсім безпечне, тому, що бензина дуже міцно злучена з милом. Довідуємось, що бензинове мило завдяки своїм прикметам і не вищій ціні від ціни звичайного мила зєднує собі щораз ширше коло покупців на селі і в місті, між приватними людьми, у ріжних установах, шпиталях, війську і т. п. Широка маса українських консументів може користати з бензинового мила, завдяки нашій кооперативній установі „Центросоюзові", що почав його виробляти у власній фабриці, даючи першорядний товар. Користуючись цим милом, підтримуємо одночасно рідну кооперативу.

Дипльоматичні „блефи".

Совітсько-японський конфлікт менше грізний, ніж здається.

ПАРИЖ. 25. 8. ПАТ. Паризька преса обговорює широко події, що йдуть на Далекому Сході. „Пті Журналь" пише, що Совіти приготовляються вступити до Ліґи Націй, а Японія має зовсім клопоти на Пацифіку. Отже не пора до нещасної війни. Кореспондент „Пті Парізієн" у Шангаю стверджує, що російсько-японський конфлікт менше небезпечний на місці, ніж бажають в Европи. Токіо і Москва доконують енерґійних дипльоматичних демаршів, які приймають з усмішкою, бо всі знають, що це „блеф" противної сторони. На думку „Журналю" є конфлікт радше між Японією і Зл. Державами. Поправді ми є свідками нового епізоду тої гри на Пацифіку, де ходить про панування над цим океаном. „Ексельсіор" повідомляє, що в Японії відчувається злеперування. Приймають там аванси Берліна і деякі суґестії Льондону та Парижа.

Реформацькі пігулки ЧЕРНЕЦЬ з маркою (Zakonnik).

регулюють шлунок, хоронять від терпінь печінки, надмірної опасистости, паморок, лагодять гемороїди і при нахилі до обструкції є лагідним прочищуючим засобом. Вживати 1 до 2 пігудок на ніч. 30/69 21—?

Німецька позичка в Америці.

ЛЬОНДОН. 25. 8. ПАТ. „Дейлі Експрес" повідомляє з Ню Йорку, що між американськими та анґлійськими банкірами ведуться наради в справі признання Німеччині позички. Американські банкіри, мовляв, готові признати Німеччині нові кредити під умовиною, що 1) Німеччина зложить як забезпечення тих кредитів всі депозити поза границями держави, 2) в заміну за ті кредити Німеччина звільнить із замороження деякі кредити зперед двох років, 3) одержані тепер кредити мають бути вжиті у Зл. Державах на закупно сирівців, яких Німеччина тепер сильно потребує.

—o—

Японська фльота в поготівлі.

Із Шангаю повідомляють, що Японія концентрує свою воєнну фльоту в порті Дайрен. На райді порту находиться 30 японських воєнних кораблів, готових вирушити кожної хвилини. Одночасно японське міністерство військових справ видало розпорядок у справі вислання до Харбіну летунської ескадри, зложеної з 50 бомбових літаків.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

З наших літників.

Ямне

його доля і недоля.

Безпросвітність гуцулів і безділля читальні „Просвіти". — Поклик до літників. — Усе в жидівських руках. — Грізна небезпека

Передусім слід зазначити, що місцевість, про яку мова, зветься **Ямне**, а не як загал українців помилково зве Ямна. Гуцули з верхів, не заражені „панськими манірами", звуть своє село **лише Ямне.**

Про стан освітній і культурний гуцулів український загал хіба добре знає: той стан дуже маленький, чи радше ніякий. Отож тимбільше дивуватися треба, що чит. „Просвіти" в Ямному, одинока в селі інституція, що повинна зайнятися орґанізацією гуцульського життя, нічого не робить, просто спить. Вже від трьох літ не було тут Заг. Зборів „Просвіти", хоч їх домагається невеличкий гуртон ідейних, молодих гуцулів, які охочо занялись би орґанізацією чи реорґанізацією читальні. Та Виділ не хоче, із не знаних причин, ніяк Зборів скликувати. Читальня тимчасом не уладжує ніяких відчитів, сходин, забав і вистав. Не має домівки. Гроші (щось кільканацять соток зол.) якимсь чудом порозвичував Виділ між людей і тепер ніяк не може (чи не хоче) відібрати. Про будову домівки (театральна саля, місце на склепи, та інші кімнати) балакає Виділ вже щось від чотирьох літ. Те паперове істнування читальні відбивається на кожному кроці. От з цікавости хочби підіть до адміністрацій українських часописів і спитайте, скільки чисел висилає кожна адміністрація до Ямного?! І коли ви довідаєтеся, що ні одного, то чи не страшно стане, коли довідаєтеся, що в Ямному зате йде кілька чисел краківського курієркового „Тайного Детектива"!? Чи веде це до доброго? А читальня „Просвіти" спить тимчасом спокійно, не виконуючи своїх елементарних обовязків. І треба лише дивуватися, як може Гол. Виділ „Просвіти" до такого стану своєї читальні допустити!? Чи зі Львова до Ямного так далеко?

Улекшувати працю Гол. Виділови чи філії та иншим нашим інституціям повинні українські літники. Річ ясна й зрозуміла, що в гори на вакаціях виїзджається на те, щоби відпочати. Та чи великою мукою булоб те, колиб декілька інтеліґентів зладило реферати й щонеділі їх виголошували? Чи не булоб те найбільшою насолодою й внутрішнім задоволенням?

А чи крім рефератів не можнаб уладжувати якихось курсів, от хочби для неграмотних.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. СЕРПНЯ 1934.

ПЕТРО МЕЧНИК. 8)

ПСИХОТЕХНІКА

й її роля у професійному порадництві.

§. 6. ФАХОВА ПОРАДА.

Як бачимо, засобів і метод до розслідження психофізичних здібностей і працездатности людини є багато. Вправне й вміле орудування всіми цими методами є невідкличним постулятом, що його ставлять до кожного практикуючого психотехніка. І щойно тоді, коли психотехнік, користуючися в кожному індивідуальному випадку такими методами, які уважає за найбільше доцільні, перевірить всесторонньо кандидата й після порозуміння з лікарем видасть свою оцінку, — *фаховий дорадник* (може ним бути сам психотехнік), обзнайомлений як слід з пануючими економічними та загально-соціяльними умовинами, з подійсним ставом на ринку праці, з тенденціями й виглядами його на найближчу будучність, — на основі цього парере психотехніка й лікаря дає кандидатові відповідні інформації та дає т. зв. *фахової поради*.

Так менш-більше виглядає, або повинна виглядати праця в професійній порадні.

IV. ІНШІ СПРАВИ, ЩО ВЯЖУТЬСЯ З ПСИХОТЕХНІКОЮ Й ПРОФЕСІЙНИМ ПОРАДНИЦТВОМ.

§. 1. ДОСТРОЄННЯ ПРАЦІ ДО ЛЮДИНИ.

Однак цими двома головними завданнями, про які була мова, роля психотехніка ще не вичерпується. Досліджуючи з одного боку працю, а з другого працівника, мусить вона мати на увазі не тільки індивідуальні потреби та загально-економічну чи індустріяльну мету, вона мусить в імя вищих соціяльних завдань і загальнолюдських ідей мати рішаючий вплив на належне достроєння праці до природних можливостей людини. Треба це розуміти так, що психотехніка не може бути байдужа на орґанізацію, хід, умовини, економіку й гиґієну самої праці, — але що саме вона найбільше покликана до відповідного реґулювання всіх тих чинників і які вона реґулювати мусить! І щойно тоді, як психотехніка подбає також про те, щоби праця, що її доводиться людині виконувати ,була так зорґанізована й відбувалася серед таких умовин, які найменше експльоатували би сили й здоровля людини, та при цьому давали їй не тільки необхідний прожиток, але також і вдоволення, життєву радість і насолоду, — щойно тоді, повторюю, психотехніка сповнятиме своє високе суспільне призначення як слід!

§ 2. ШКОЛА Й ФАХОВЕ ПОРАДНИЦТВО.

Не без значіння є також роля, яку школа повинна відіграти в справі фахового порадництва й раціональної підготовки молоді до конкретних професійних занять. Тут можна ствердити факт, що молодь, яка кінчить вселюдну чи середню загально-освітню школу, взагал не доходить до усвідомлення собі свого хисту ні до зацікавлення в якомусь конкретному напрямку своєї майбутньої зарібкової праці. Тому школа повинна інформувати молодь у всіх важніших родах професійних занять, усвідомлювати в цій справі, орієнтувати в кожночасних економічних і суспільних відносинах, побуджувати відповідні зацікавлення та вияснювати непорозуміння.

Без сумніву — може це статися тільки тоді, коли сьогоднішня школа стане менше теоретична, стратить свій відірваний від життя характер і буде творити, — як каже один французький автор — природний перехід від кляси й шкільної таблиці до варштату й кабінету праці".

Як школа з успіхом має вивязатися з цього завдання, — це осібна й доволі складна проблема, якій треба би присвятити окремо більше місця. „Українська Порадня для вибору звання", основана при вашій найвищій шкільній маґістратурі, має м. ін. допомогти в цьому ділі тим школам, що тій маґістратурі безпосередньо підлягають.

§. 3. ПРАКТИЧНА ВАРТІСТЬ ПСИХОТЕХНІКИ.

Є ще багато інших проблем, і то немалої ваги, що тісно вяжуться зі справою психотехніки та професійного, на психотехнічних основах опертого порадництва. Не маючи ні змоги ні потреби торкатися всіх цих проблем, порушу під кінець ще тільки одну з них, і то доволі важну, а саме питання практичної вартости психотехніки, себто питання, чи й наскільки висліди психотехнічних аналіз (іспитів) мають дійсну, обєктивну вартість. Питання це можна потвердити щойно тоді, коли всі теоретичні міркування на користь психотехніки булоб можна перевірити емпірично. На ділі шлях цей можливий і він дає нам взагал 4 критерії*). Ось вони:

а) Порівнання людського матеріялу, що перейшов через психотехнічний іспит у тих промислових заведеннях фабриках і установах, що тепер затруднюють у себе тільки матеріял з психотехнічного добору, — з тим матеріялом, що працював перед тим і не походив з такого добору, потверджує наглядно практичну стійність психотехнічних іспитів.

б) Одиниці, що находяться в якомусь фаху і вже довший час виконували працю злучену з цим фахом, вивязуються з психотехнічного іспиту краще, як цілком свіжі, отже такі, що з тією працею ще не обізнані.

в) У тих, що якийсь час були вже заняті якоюсь професійною працею, осяги при психотехнічному іспиті покриваються взагал з осягами в практичній праці, т. зн. з оцінкою тієї праці їх безпосередніми зверхниками.

г) Порівнання осягів іспиту з осягами пізнішої праці, до якої на основі цього іспиту людей закваліфіковують потверджує теж практичну вартість психотехніки.

*) Порівняй: Th. Erismann und M. Moers, Psychologie der Berufsarbeit und der Berufsberatung. 1922. II. стр. 103 ін.

Театр Ріжнородностей год. 7·30

Сьогодні сензація у Ріжнородностях

„Той, що змінив прізвище“

По переведенні таких курсів напевно поправитосьби щоденне життя гуцуців. А воно тепер назагал нужденне, хоч цьому, на мою думку, можнаб зарадити. Гуцули „за добрих часів“, коли вони при каменеломах чи в лісі заробляли пересічно по 10—20 зол. денно розлінивилися. Їм усе легко приходило, не потребували так тяжко працювати, як нпр. селянин „з долів“, гуцул не вмів шацувати гроша й не навчився працювати. І коли ті „добрі часи“ забулися, минулися, — гуцул став безрадний. Треба гуцула навчити працювати, треба йому подати вказівки, як використати ті ділянки, з яких нині користає хтось інший.

А ділянок таких богато. От нпр. в Ямному побіч одинокого українського споживчого склепу (філія кооп. „Сила“ з Делятина) живе якось поверх 10 більших і менших склепів жидівських. До Ямного зїзджають на заробітки (і то незлі) шевці „з міста“. Роботи столярські, мулярські, шклярські чи які інші виконують теж не-гуцули. А чомуж того всього не можуть виконувати гуцули? І заробіток ішов би до їхньої кишені. Треба гуцулів того всього навчити. І от тому чи не булоб добре, колиб наші ремісники та купці по містах принимали до себе на науку молодих гуцулів, щоби в той спосіб виховати своїх рідних гуцульських ремісників та купців. Можнаб тут ще завести управу ярини, овочів і т. д. Або може нпр. кількох гуцулів зібратись, завязати спілку й спроваджувати ярину, овочі чи що там з міста, як тепер робить те хтось інший. Але гуцулам треба про те все розказати на відчитах у читальні, треба їх до того заохотити. Бо треба собі отверто сказати й про те слід знати, що коли ми гуцулів не зорґанізуємо, коли ми їх не візьмемо під свою контролю, то швидко може нас випередити хто інший...

Богдан Ліськевич.

—o—

НОВИНКИ

— **Вписи до Муз. Інституту в Золочеві** в днях 1. і 2. вересня. — **Дирекція.** 220 1-2

— **Порадня матерей** при вул. Ходоровського ч. 15 подає до відома, що д-р Туна-Надрага ординує щоденно від год. 10—11. рано. — Дентистична Амбуляторія отвирається дня 1. вересня ц. р. Ординуватиме, як давніше, лікар-дентист Ірина Антонович щоденно від год. 3—6 попол. 221 1-2

— **Хочете мати добре футро,** ідіть до відомої фірми Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, тел. 54—46, яка поручить добрий товар совісно, виконає солідно, легко і точно. 187

— **Важлива резолюція Міжнародного Молочарського Конґресу.** Цьогорічний Міжнародній Молочарський Конґрес, який відбувся в Римі, приняв між іншим таку резолюцію: „Пастеризація є охороною проти небезпеки, яка може повстати внаслідок споживання звичайного молока. Примусове заведення пастеризації і продаж молока в фляшках дає, згідно з нинішними дослідами науки, найбільше можливу запоруку для здоровля“. Ця резолюція, як вислів одностайної думки представників молочарських кол майже всіх країв світа — повинна бути й для нашого громадянства доказом, що пропаґоване Маслосоюзом споживання тільки пастеризованого молока — має на меті в першу чергу піднести здоровля нашого громадянства. Одночасно цей вислів думки найбільш компетентного збору фахівців повинен переконати також тих, які ще досі недоцінюють, або байдуже відносяться до споживання пастеризованого молока, яке є дуже цінне для нашого здоровля і нашого населення. 191

— **Жіноча Промислова Кооператива „Труд“** у Львові, Ринок ч. 39 уладжує двомісячні курси: 1. **Крою і шиття суконь** від 1. X., учить п. Еля Олесницька. 2. **Крою і шиття біля** від 1. X., учить п. Ольга Возняк. 3. **Моднярства** від 1. X., учить п. Міка Дрогомирецька. 4. **Ручного трикотарства** від 1. X., учить п. Клявда Корлуба. 5. **Куховарства і домашнього господарства** від 15. IX., учить п. Ольга Пеленська-Ліщинська. Зголошення особисті і письмовні приймає управа „Труду“, Львів, Ринок ч. 39. І. п. 223 1-1

— **Нові шкільні розпорядки.** У звязку з уневажненням розпорядку міністерства освіти в справі нормалізації шкільних зшитків одержали Кураторії поручення допустити до вжитку по школах зшитки всіляких типів. Одночасно надіслано нові програми навчання. М-ство встановило теж нові такси оплат для фахових шкіл. В технічних школах обовязує такса 170 зол. річно, на будівельних виділах 130 зол., так само в ліцеях і торговельних школах.

— **Знахор дурисвіт.** В селах станиславівського повіту вештається від довшого часу якийсь чоловік, родом росіянин, що подає себе за лікаря, лічить „зілям з Тибету“ і натягає селян на гроші. Виступає під ріжними прізвищами: Семіон Ґолевський, Дмитро Сміхов і Атаназ Клеменов. Служив при російському війську як фельдшер і звідси дрібка його лікувальної практики. В кількох випадках йому вдалася штука. При допомозі суґестії він оздоровив одну жінку і це придбало йому славу „чудотворця“. Селяни почали зголошуватися масами до нього, платячи грубі гроші. Аж трапилося кілька смертних випадків підчас його лікування і селяни збойкотували його. Всеж таки не хотять зрадити місця його побуту, боячись пімсти. Покищо глядає за ним поліція.

— **Загадочний напад.** Як повідомляє „Хвиля“, на посесора дібр Цукерберга у Лютинці пов. Жидачів напали в ночі якісь люди, озброєні в палки, повибивали всі шиби у вікнах і забрали з фільварку 5 копиць сіна, які вкинули опісля в воду.

— **Плямистий тиф** шириться в селі Яжові Новім пов. Яворів. Занедужало на цю хорбоу 8 осіб, з яких одна вмерла. Також в Прилбичах умерла одна особа из плямистий тиф. Санітарна влада видала відповідні розпорядки, щоби пошесть зліквідувати.

— **Виноград за безцін.** Цьогорічний збір винограду в Румунії такий великий, що продуценти калькулюють ціни по 2 леви (7—8 сот.) за 1 кґ. в місці висилки. В продажі вроздріб ціна добірного винограду 6 левів (коло 22 сот.). А у нас виноград все ще люксусовий овоч, за який платиться горендально високі ціни.

— **Львівська хроніка.** При Газовій вулиці затроївся на смерть газом 50-літній робітник Михайло Корс, занятий при направі пивниці. — До бюра „общества ім. Качковського“ при вул. Валовій вломилися в ночі злодії і вкрали з розбитої огнетревалої каси 90 зол. — У львівському шпиталі померла вчителька Пепі Маргуліес, яка, ограблена ошуканцями з готівки 2.000 зол., кинулася перед кількома днями з третього пов.

— **Краєва хроніка.** В Станиславові й околиці появилися в останньому часі фальшиві 20-золотові банкноти, які пізнати по тім, що не мають водного знаку і мають червонявий відтинок. — Біля Золочева розбився військовий літак, причому два летуни врятувалися, вискочивши на легкопадах. — В селах під Станиславовом шириться червінка.

— **Ріжні вісти.** В Альжирі біля Ст. Еген упав до моря автобус з пасажирами, з яких 9 утонуло, а інші тяжко потовклися. — Біля Нолендорфу в Надренії товаровий потяг наїхав на прогульковий автобус наслідком чого кільканацять осіб потовклося. — Підчас маневрів у Франції військовий літак, зударившись з бальоном, згорів, причому згинув пільот. — В цілій південній Німеччині лютилася страшна громовиця, при чому згинуло багато людей. В часі залізничої катастрофи під Іміянпо в Манджурії згинуло 21 осіб, а 53 особи тяжко потовклися.

— **Бій між бузьками і орлами.** Як повідомляють турецькі часописи, недалеко міста Бруси в Малій Азії прийшло до завзятого бою між бузьками і орлами. Великий орел напав на бузяче гніздо, вбив ударом дзюба старого бузька і забрав у кігтях молоді. Незабаром зібралося коло 300 бузьків і пустилися в погоню за орлом. Цьому знову поспішило з допомогою ціле стадо орлів. Прийшло до крівавого бою, в якому з обох сторін падали вбиті і ранені. Врешті бузьки, яких було значно більше, перемогли і з орлів тільки деякі лишилися в живих.

— **Кинув любовницю в море.** Польська поліція одержала повідомлення від поліції румунської, що до Польщі приїхав з жінкою студент Малінов, який допустився душогубства в купілевій місцевості Констанці над Чорним Морем. Він удержував зносини з жінкою одного землевласника. Щоби її позбутися, він кинув її в море, а сам утік.

— **Вкрали 50.000 долярів.** В Бетлер у стейті Пенсильвенії трьох озброєних бандитів задержало почтовий самохід і зрабували 50.000 долярів.

— **Несправне електричне крісло.** Підчас екзекуції одного мурина на електричному кріслі в Ню Йорку зіпсувався апарат і треба було пустити стовм vдовте. Одначе показалося, що засудженець живе. Аж направили апарат і пустили струм утретє, смерть наступила негайно. Все те припізнило екзекуцію другого засудженця на годину.

— **Москва-Ню Йорк.** Совітський комісаріят шляхів позволив американському летунові Гечінсонові влаштувати летунську комунікацію на лінії Москва-Ню Йорк. Комунікація має розпочатися у вересні, як тільки Гечінсон скінчить проби з новим апаратом.

— **Горять ліси.** У районі Бріньоль недалеко Тульону горять ліси. Згоріла 75-літня жінка Фабр, яка збирала в лісі гриби. Ліси горять на просторі 7-ох громад. До Бріньоль приїхало військо, щоби недопустити до дальшого поширення пожежі.

—o—

Не забудьте, що в ресторані „ДЕШЕВА ҐІҐІЄНА“ 3. Мая 10. можете пообідати в абонаменті за 1·10 зол., а сніданок з 2 яєць, 2 булок, масла і кави, або чаю чи какао — коштує тільки 70 сотиків. 138

По широкому світі.

— Бельґійський король запросив усі держави до участи в міжнародній конференції задля управильнення способів ведення війни. Конференція відбудеться в 1935 р. в Брюселі.

— Французький уряд рішив перебудувати порт Шербурґ як базу для воєнної фльоти, що забезпечувалаб канал Ляманш і Північне Море.

Дописи.

СТАРОСАМБІРЩИНА.

Гостина Владики Йосафата. В дні 19-го серпня ц. р. гостили в себе села Бусовисько і Лужок Горішний Преосвященного Владику Йосафата. На цей день припадає в Бусовиську празник (Спаса) і в цьому році удостоїлися бусівчане, що Службу Божу відправив сам Владика в асисті передових священиків Підкарпаття Ця Служба Божа відбулася під вільним небом і її вислухала крім бусівчан кількатисячна маса вірних із богатьох дооколичних сіл (Лужок Горішний, Тершів Турє, Стрілки, Попільниця, Спас, Сушиця і т. д.). Підчас Служби Божої гарно співав мішаний хор в Лужеи Горішного. Після Служби Божої виголосив Владика дуже гарну проповідь, яка сильно зміцнила релігійного і громадянського духа вірних. Цього духового скріплення вірні згаданих околиць Підкарпаття, які із причини страшної матеріяльної нужди важче переживають наше лихоліття, дуже потребували. — Поподудні Владика відвідав церкву в Лужку Горішнім де відправив молебень і теж виголосив прегарну проповідь. Дуже мальовничо виглядала картина, коли по виході із Лужецької церкви, вже на дорозі біля авта облягла Владику місцева дітвора; а Він обдаровував кожну дитину особисто — святими образками. Треба підкреслити що ця справді подиву гідна невсипучість нашого перемиського Владики у відвідуванні навіть найдальших парохій дієцезії незвичайно сильно причиняється до консолідації релігійного життя перемиської дієцезії. С.

ТУРКА н/С.

Карне донесення на „русского“ адвоката. З Самбора повідомляють, що до прокуратури окружного суду вплинуло карне донесення селян Кльобів зі села Вульки Содковської, на „чыдающогося галицко русского патріота и предсѣдателя мѣстной читальни им. М. Качковского“ д-ра М. Сохацького, адвоката в Турці н/Стр. — Пошкодовані сезоне родом з Яблінки Вижної обвинувачують адв. М. Сохацького, свого давнішого повновласника за те, що невиплатив їм решти спадщини по їх братові А. Кльобі з Америки та домагаються звороту заплаченої такси від спадку. Адв. М. Сохацький згодився виєднати спадщину. Пошкодовані пишуть у карнім донесенні, що адв. М. Сохацькому приобіцяли від того спадку, який виносив 15.474 амер. дол., по 15·5%, а один з них 20% винагороди. Зате зобовязався адв. М. Сохацький заплатити всі видатки, з виєднанням спадщини з Америки і заплатити такси від спадку. Далі пошкодовані пишуть, що адв. М. Сохацький одержав весь спадок, але не виплатив поодиноким спадкоємцям належних їм квот та ще приказав заплатити пошкодованим спадкову такси. На доручення прокуратури городський суд у Турці н/Стр. переслухав уже під присягою пошкодованих. Претенсія пошкодованих доходить до 800 дол.

—o—

СПОРТ.

ПРОГРАМА КРАЄВИХ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНИХ ЗМАГАНЬ В ДНЯХ 1. і 2. ВЕРЕСНЯ Ц. Р. НА ПЛОЩІ СОКОЛА-БАТЬКА.

1. Субота год. 3. до год. 4. — передбіги 100 м. мужчин, 60 м. жінок і 400 м. мужчин.

Год. 4. — врочисте отворення з піднесенням прапорів.

Год. 4.30 починаються конкуренції в такім порядку: куля мужчин, вдаль з місця жінок, півфінал 100 м. мужчин, півфінал 60 м. жінок, куля жінок. 1500 м., передбіг 100 м. жінок, скок вгору мужчин, 10.000 м., півфінал 400 м., 4 × 100 жінок, передбіг 4 × 100 мужчин.

Неділя рано в год. 9: передбіг 200 м. мужчин, передбіг 200 м. жінок, диск мужчин, фінал 100 м. мужчин, диск жінок, скок вдаль мужчин, півфінал 100 м. жінок,

Львівська Музична Консерваторія ім. Шимановського

переносить — Головне Заведення до Будинку Галицької Каси Ощадности

Вхід з вул. Легіонів ч. 15 через Банк від год. 9—1 і від 5—7. Вхід з вул. Ягайлонської ч. 1 від год. 2—5 попол.

ВІДДІЛИ: вул. Собіського 4. і Головне Адміністраційне Бюро. Тел. 57-98
вул. Листопада 39. — Тел. 65-03.
Левандівка, вул. Ґрунвальдська 2.

ВПИСИ приймає Головне Заведення і всі Відділи від 16-го серпня ц. р. в годинах 10—1 і від 5—7.
Наука розпочинається 20-го серпня ц. р. 25/54

фінал 400 м. мужчин. Змагання у відбиванці Львів — Перемишль. Скок вгору жінок, півфінал 200 м. жінок, передбіг 4 × 400 мужчин.

Неділя год. 4: півфінал 200 м. мужчин, **фінал 60 м. жінок**, жердка, ратище жінок, **фінал 4 × 100 мужчин, фінал 100 м. жінок**, ратище мужчин, 800 м. мужчин, скок вдаль жінок, **фінал 200 м. мужчин, фінал 200 м. жінок**, трискок, 800 м. жінок, 5000 м., **фінал 4 × 200 жінок, фінал 4 × 400 мужчин.**

В дружиновій оцінці точкується три перші місця по 3, 2 і 1 точок, гінців по 6, 4 і 2 точки.

Побідна мужеська дружина здобуде перехідну нагороду Української Кооперативної Організації.

Збірка змагунів в суботу в год. 2., в неділю пів години перед змаганнями.

Пригадується ще раз, що всі змагуни мусять мати карти чи посвідки лікарських оглядин, котрі зложать провідники дружин на руки судд. комісії годину перед змаганнями.

Додаткові лікарські оглядини відбуваються в пятницю (31. ц. м.) в дом. УСС — Домініканська 11/I. в год. 17-ій.

Кожний змагун має мати при собі змагову книжку. Провідники дружин зголосяться в дом. УСС в пятницю до відбору вільних карт вступу для змагунів, замісцеві в суботу рано.

Клюби, що беруть участь у змаганнях, пришлють на пятницю (31. ц. м.) прапори у клюбових красках вимірі 4 × 1.50 м. Прапори будуть висіти цілий час змагань на площі С.-Б. Не сміє забракнути ніодного прапору учасного клюбу.

II. Пригадується ще раз Проводам: сс. **Сокола Батька, Сокола IV і Стріли** зголосити по пять впорядчиків до упорядкування площі. Впорядчики обовязані зголоситися щодня на площі С.-Б. в год. 5-ій у тов. Сліпка.

Взивається додатково Проводи клюбів: УРСК Тризуб і Чорноморці зголосити по пять впорядчиків в понеділок в дом. УСС.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 26. VIII. год. 8·30 Велика ревія Каташка і Керасінського. Останній виступ.

Театр Різнородностей.

Неділя, 26. VIII. год. 7·30 веч. „Той, який змінив прізвіще".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту) щодня вистава в год. 8·15. В неділю дві вистави: в 4 год. попол. і 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олівер Твіст".
АТЛЯНТИК: „Утікачі".
ВАНДА: „Погоня за чорною маскою" і „Міліон".
КАСІНО: „Симфонія серць".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бал біних ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Лжені Ґергардт" ревія.
МІРАЖ: „Свято резервістів".
МУЗА: „Тайна жінки".
ПАН: „Парада гумору" Льоредь і Гарді та Бастер Кітон.
ПАЛЯС: „Цілуй ще раз".
ПАСАЖ: „Бастер наварив пива" і ревія.
РАЙ: „Життя є гарне".
СВІТ: „Цілунок перед зеркалом" і „Чотирьох утікачів".
СОНЦЕ: „Сутінки вулиці" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Шість годин життя" (оперетка): „Найдорожча жінка маґаразні".
ХІМЕРА: „Шікаґо".
УТІХА: „Чоловік, який вернувся" і ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 26. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симфонічний концерт, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 11·00 Концерт радіоорхестри, 16·00 Концерт військової орхестри, **Копенгаген** (255,1) 16·00 Концерт, **Лятті** (1907) 11·00 Скрипці, **Париж** (1649) 21·00 Опера „Тоска", **Штрасбург** (349,2) 18·30 Популярна музіґільвервзум (1875) 14·55, 15·25, 16·10 Легка музика, **Рига** (314,6) 16·00 Популярні латвійські пісні, 20·26 Твори Моцарта і Шуберта, **Берлін** (356,7) 14·00, 16·00, 17·00 Концерт, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 13·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 12·00 Військова музика, 13·00 Концерт симфонічної орхестри, **Букарешт** (365) 11·00, 13·40 Легка музика, 18·05 Популярна музика, **Стокгольм** (426,1) 21·00 Радіоконцерт, 22·00 Популярний концерт, **Будапешт** (549,5) 17·00 Концерт, **Мілано** (368,6) 20·45 Оперетка, **Рим** (420,8) 11·00 Богослуження з катедри у Фльоренції, 13·30 Солісти, 17·00 Концерт.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

Понеділок, 27. серпня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Солісти, 21·10 Симфонічний концерт, **Прага** (470,2) 12·30 Сальонова орхестра, **Копенгаген** (255,1) 15·30 Радіорхестра, **Штрасбург** (349,2) 20·45 Фестіваль Вагнера, **Берлін** (356,7) 20·00 Весела радіостанція, **Гамбург** (331,2) 19·00 Літня вечірня музика, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Концерт симфонічної орхестри, **Букарешт** (365) 18·05 Концерт радіоорхестри, **Будапешт** (549,5) 21·10 Концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 26. серпня 1934.

8·30 Ранішня авдиція, 10·00 Богослуження, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·10 Музичний поранок, 13·00 „2 тисячі років музики", 13·10 Легка музика, 13·45 Відчит, 14·00 Концерт, 15·00 Фейлетон, 15·15 Пісні, 15·25 Хліборобські ринки збуту, 15·35 Листи і програми 16·00 Концерт, 17·00 Жіночі часописи, 17·10 Оперові арії, 17·50 Трансмісія з Варшави, 18·45 Спогади з перших днів війни, 19·03 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Фортепіян, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон 20·15 Популярний концерт, 20·50 Вечірний дневник, 21·02 Весела львівська хвиля, 22·00 Поштова скринка, 22·15 Спортові вісти, 22·30 Симфонічна музика, 23·05 Танкова музика.

Понеділок, 27. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Популярна музика, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Концерт, 16·30 Танкова музика, 17·00 Слуховище для дітей, 17·15 Концерт солістів, 18·00 Професійна праця жінок і хатні обовязки, 18·15 Пісні, 18·45 Гутірка, 19·05 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Мандрівка мікрофону по цілій Польщі, 19·40 Пісні хору Дана, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Фейлетон, 20·12 Легка музика, 20·50 Вечірний дневник, 21·02 Летунські новини, 21·12 Популярний концерт, 21·40 Фортепіян, 22·10 Фейлетон, 22·25 Спів Д. Ґабля, 23·00 Комунікати.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·18—5.19 зол.

Німецькі марки 197·00—202·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 172·30—172·80, фунти стерлінги 26·45—26·55, австр. шилінги 98·00—1·00, чеські корони 21·75—22·00, рум. леви 39·00—41·00.

Золото: Долари 8·92—8·95. Франки фр. 34·60—34·08 Дукати 82·30—82·70, Корони 36·30—36·80, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20, Ліри італ. 45·50—46·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів	від	до	від	до
Ячмінь двір.	15·00—15·25			
Ячмінь на млино	14·25—14·50		15·50—15·7„	

ШИНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 25. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 к. молока	0·13 зол.
1 к. сметани	0·55 „
1 к. яєць	2·60—2·65 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, то від 27. серпня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	пріма	за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I класа	„	0·65	„
„	II „	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I класа	„	0·75	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція сильніша.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

„РАЙ ДИТИНИ", Львів, Рутовського 1., поручає дитячі убрання, плащики і приписові шкільні мундурки. Ціни крізові. Замовлення виконується в 24 год. 193 2—3

ПОДРУГИ ЖИТТЯ непересічного інтелекту, пристійної, доброго серця шукає самітний, пристійний, середнього віку кавалер на становищі. Писати: Адміністрація „Діла" під „Солідно". 178 2—?

ВИНАЙМУ ПОКІЙ для одної евент. двох осіб з удержанням. Відомість в Адміністрації „Діла". 217

КЛІМАТИЧНОГО оздоровища на осінь і зиму нема над **Дору**, — а солідніщого, стараннішого, дешевшого пансіону між „Малява". 222 1—3

ЛЕКЦІЇ ФРАНЦУСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ групи для молоді, дорослих, починаю 1. вересня. Зголошення Д-р М. Рудницька, Коперника 3/IV п. 1—3

ТРЬОХМІСЯЧНИЙ КУРС КРОЮ та шиття розпочинає 1-го вересня Стефанія Монцібович, Львів, Хмільовського 15. 133 3—3

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 16—?

ПАННА молода, інтелігентна, семинар. матура, пошукує відповідної праці. Ворохта, під „Матірю Божою" для „Пошукуючої". 211 2—3

ВПИСИ на курси крою, шиття і моделювання приймає Школа Жіночого Кравецтва, М. Кондовська, Львів, Академічна 22, тел. 35-43. 166 3—8

ШКІЛЬНІ ЩИТИКИ найсолідніше ф-ма Н. Кондовська, Академічна 22, Заведення Гафтів. Понад 100 штук великий опуст. 166 а 4—4

ОГОЛОШЕННЯ

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ

Д-р Людвика ЛЯНДЕС-ЛЯЙНЕРОВА

Львів, вул. Лозінського 9. Тел. 65-50

ВЕРНУЛАСЯ.

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА"** Львів, Зіморовича 17. 148 4-15

10.000 золотих варт радикальне винищення блощиць, молів і т. п., разом із зародками — відомою **Свічкою С—Ґаз.** за вислід гарантує **САНОС, ЛЬВІВ** Кл. Тансько́ї ч. 3.

Домагатись в дроґеріях, — складах фарб. Проспекти і вияснення висилаємо безплатно. 78 7—10

Мухоловки кооперативи „ПЛАСТ" нищать безпощадно усі мухи. Жадайте їх усюди. Замовлення полагоджуємо відворотною почтою. **„ПЛАСТ"**, Львів, Городецька 95. Тел. 26. 1632 5—? Тел. 26

Добра шкільна обува по рекордово низьких цінах

купується тільки у

Спеціяльному Магазині Обуви для Дітей і Молоді

АЛЬ-СА-ДО

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19.

219 1—2

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ

МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ

Ціна 3 зол. з почт. пересилкою 3.50 зол.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

Шевченко й Княжна Релніна

Ціна 1.50 зол., з почт. пересилкою 1.65 зол.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 228 (13.773). Львів, вівторок 28. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччю 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·60 зол., Австрії 7·60 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У 20-ті роковини вимаршу Українських Січових Стрільців.

Велике Лугове Свято у Львові.

ПОСВЯЧЕННЯ ЛУГОВОГО ГОРОДУ. — ПРОМОВА ПРЕОСВ. ЕП. ІВАНА БУЧКА І ПРОМОВА ЗАСТ. ГОЛОВИ ВЕЛИКОГО ЛУГУ М. КОЗЛАНЮКА. — ГЕНЕРАЛЬНА ПРОБА ВПРАВ. — ПОПОЛУДНЕВЕ СВЯТО. — ЗАКІНЧЕННЯ.

У двацяті роковини вимаршу Українських Січових Стрільців на світову війну дня 26. серпня ц. р. влаштував Великий Луг прегарне свято получене з посвяченням Лугового Городу. Ціле свято відбулося у власному, новопридбаному Луговому Городі при Вулецькій вулиці.

Вчасним ранком у неділю 26. серпня напливали до Львова карними лавами луговики з підльвівських і далеких від Львова місцевостей і прямували до Лугового Городу. День заповідався з ранку негарно. Темні хмари нависли над Львовом, у воздусі був надмір пари. Коло год. 8.30 почав падати дощ, спершу дрібний, а потім чимраз рясніший. Здавалось, що свято на тому сильно потерпить, дарма, що Провід Великого Лугу заповідав у пресі, що свято відбудеться без огляду на погоду. Одначе вже в 9-ій годині дощ перестав падати і небо почало проясниватись. У всіх луговиків вступила надія на якнайкраще проведення свята.

Точно в год. 9-ій почалось посвячення Лугового Городу і майдану для руханкових вправ. Акту посвячення довершив Преосв. *епископ Іван Бучко* в асисті о. ігумена *Лучинського* (ЧСВВ), й о. *Назарка* (СЧВВ) Цілий город обійшов і покропив свяченою водою о. ігумен *Лучинський*.

Відтак відправив Преосв. епископ *Іван Бучко* тиху Службу Божу в асисті тих самих священиків, при чому до Служби Божої служили питомці Духовної Академії. В часі Служби Божої приняли святе Причастіє одна луговичка й один луговик.

На ранішнє свято прибуло богато представників наших громадських орґанізацій і центральних установ. Всі вони зайняли місця на руханковому майдані на кріслах, а за ними суцільними лавами стояли луговики, всі в зелених одностроях і луговички в прегарних народніх одягах. У часі Богослуження грала орхестра під диригентурою п. *Манька*.

Служба Божа відправлялася високо на природній степениці, в принадно украшеній та замаєній каплиці! Біля каплиці стояла пропамятна, гарно виконана таблиця Великого Лугу у формі щита для вбивання цвяхів. На самій середині природної степениці, в першому ряді, був вивішений мистецький килим з українським національним гербом. Степениці були набиті гостями, учасниками свята.

Після Богослуження виголосив до луговиків високопатріотичну проповідь Преосвященний владика о. *д-р Іван Бучко*. Цю проповідь подамо в цілости в затрішньому числі. Сьогодні з технічних причин не можемо її надрукувати.

Після того виголосив святочну промову заступник голови Великого Лугу п. *М. Козланюк*. З тією промовою познайомимо наших читачів теж завтра. Ця частина свята закінчилася відіграванням лугового гимну „Гей у лузі червона калина".

Потім прийшло вбивання цвяхів до пропамятної таблиці. Воно відбувалося в найкращому місці Лугового Городу в тіни стареезних дерев. Вбивання цвяхів затягнулося поза 12-ту год. в полудне. Гості в міжчасі оглядали цілий Город, зокрема малий майдан, одягальні, туші та квітниками засаджений окремий городець. Всі вони були незвичайно мило заскочені цінним набутком для українського населення у Львові як добре влаштований Луговий Город.

*

Коло год. 12.30 вполудне почалася ґенеральна проба вправ на великому майдані. Ця проба протягнулася далеко поза другу годину пополудня.

Щойно в третій годині пополудні вмашерували на великий майдан усі лугові руховники й руховички для перегляду та зложення звітів Луговій Старшині. Звіт приняв голова Великого Лугу д-р *Роман Дашкевич* і вкінце в супроводі старшин зробив перегляд усіх сотень луговиків та луговичок. Цей церемоніял зробив на всіх присутніх помітне враження. Щойно після того пішли вправи точка за точкою, згідно з опублікованою перед святом програмою.

Пополудні була прегарна погода. Засвітило сонце й засипало цілий майдан своїми ясними проміннями. На протилежних вулецьких горбах зібралися тисячі народу, що безплатно, здалека, приглядались вправам Лугів та прислухувалися звукам орхестри.

Ледви зійшли луговики з майдану, з вже 4 сотні луговичок числом 320 в одну мить заповнили площу і станули до вправ хустинками. Вже першою вправою до народньої пісні „Човен хитається" зєднали собі — до речі вповні заслужену — прихильність гостей. Кожна дальша вправа викликувала бурю оплесків. Опісля пішли мішані вправи малих луговиків і луговичок (48). Львівська чета 14 луговичок виконала зразкову годину руханки. В тому часі вмашерувало на майдан 650 луговиків до масових вправ палицями. (Тут зазначимо, що всіх луговиків прибуло до Городу 980, а до вправ станувало по нашим обчисленням лише 650, бо поважне число львівських луговиків сповняло службу на площі, в городі, при касах і при входах).

Луговики уставились до вправ і заляли майже цілу площу. Їхні вирівнані вправи палицями робили сильне враження.

З черги львівська чета луговичок виконала при звуках пісні „Боже Великий, Творче Всесильний" і в супроводі орхестри ритмічні вправи, якими полонила всю публику. Ще більше захоплення викликала поява 12-ти малих луговичок, що до пісні „Ой джиґуне, джиґуне" виконали танок метеликів. Потім прийшли ще одні ритмічні вправи луговичок, а відтак мішані вправи луговиків і луговичок, які своїм масовим і рівним та добре вишколеним виконанням залишили на всіх незатерте враження.

По мішаних вежах відбулася роздача нагород для 36-ох Лугів, які найкраще списалися, а потім відбулась велика дефіляда всіх луговиків і луговичок перед старшиною Великого Лугу.

По дефіляді в год. 7 веч. зібралися всі луговики і луговички на мал. майдані, де їх попрощав голова Вел. Лугу **д-р Роман Дашкевич**, заохочуючи до загальної витревалої праці над собою в лавах Лугу. Закінчилося свято відспіванням пісні „Ой у Лузі червона калина".

На святі бачили ми ранком і пополудні представників влади, а пополудні ще й двох представників уряду фізичного виховання. Довкруги Лугового Городу бачили ми доволі густо розставлені поліційні стійки.

*

На Лугове Свято прибули луговики і луговички з таких сіл: 1) Григорева пов. Бучач (понад 150 км.) — 16; 2) Бонарівки пов. Ряшів — один делегат; з мостиського повіту: 3) Годині — 46; 4) Арламівськмої Волі — 4; 5) Боляновичів — 2; 4) Ляшок Гостинцевих 39; 7) Старяви 20; 8) Чижевич 10; 3) Підгатя 6; з городецького повіту: 10) Вишенки Малої 5; 11) Вишенки Великої 31; 12) Вороцева 11; 13) Дубровиці 15; 14) Яснськ 17; з любачівського повіту: 15) Сілашів 8; з повіту Камінка Струмилова: 16) Батятич 37; 17) Цеперова 11; з жовківського повіту: 18) Колодення 19; 19) Майдану Мокротинського 5; 20) Фін 10; 21) Провалу 8; з львівського повіту: 22) Скнилова 71 луговиків та 23 доросту; 23) Селиськ 47; 24) Горбачів 18; 25) Ляшок Мурованих 28; 26) Сорік 69; 27) Запитова 23; 28) Малехова 30 та 10 доросту; 29) Зарудень 30; 31) Вислобік 4; 32) Бірок Домініканських 11; 33) Бірок Янівських 9; 34) Чижикова 93; 35) Германова 7; 36) Жиравки 50; 37) Рудянець 81; зі Львова та Знесіння понад 300 луговиків і луговичок; з бобрецького повіту: 38) Суходолу 83 і 9 доросту; 39) Серник 22) 40) Лопушної 32; 41) Борусова 21.

Німеччина бажає згоди з Францією.

Велика промова канцлера Гітлера.

БЕРЛІН, 27. 8. ПАТ. Ціла Німеччина під враженням святочних обходів, зорганізованих під гаслом вірности Німеччини басейнові Сари. Від кількох днів відділи молодих німецьких руховиків машерували з найдальших закутків Німеччини до Еренбрайтенштайн над Реном коло Кобленц, напроти басейну Сари. В маніфестації взяв участь канцлер Гітлер, мін. Ґебельс, та багато визначних провідників націонал-соціялістичної партії. З басейну Сари прибуло около 200 тисяч німців. У маніфестації взяло участь около 400 тисяч.

Вчора перед полуднем у Кельн відкрито виставу про життя в басейні Сари. Мін. Ґебельс виголосив промову полемізуючи з напастями преси басейну, яка нападає навіть на покійного през. Гінденбурга. Заявив, що націонал-соціялістична партія відноситься прихильно до християнства і забезпечує свободу всім віроісповіданням. Зчерги католицькі та евангелицькі священики відправили у Кобленц богослуження. Маніфестації почалися пополудні промовою канцлера Гітлера в Еренбрайтенштайн. Згадав, що німецький нарід підчас останнього плебісциту потвердив напрямні внутрішньої та закордонної політики. Одначе ще є перешкоди. Чим вони важчі, тим більше росте завзяття німецького народу. Канцлер заявив, що Німеччина живе в згоді з усіми віроісповіданнями. Уряд перевів тільки розділ церкви від держави. Означення речинця плебісциту у басейні Сари, 13. січня 1935 р. є найщасливішою подією цього року. Перед нами два завдання. Перше — обєднання Німеччини без огляду на давні партійні непорозуміння. Всіх, які заявляться за Німеччиною, приймемо з простягнутими руками і вони не жалітимуть цього. Другим завданням загоїти рани господарського життя. Зробимо все, щоби обєднати басейн Сари з Німеччиною.

Басейн Сари є давно вогнищем спору між Францією і Німеччиною. Вірю, що після вирішення цієї проблеми Франція заключить з нами щирий мир. Б. Сари є єдиним територіяльним спором, який розєднує нас з Францією. Наші спільні завдання такі великі, що треба спільно працювати, замісць поборювати себе. Канцлер висловив надію, що дзвони, які 14. I. 1935 сповістять про обєднання басейну Сари з Німеччиною, привернуть світові мир.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4
1/78

Східне Льокарно і московський імперіялізм.

Женева, 21. серпня 1934.

Східне Льокарно має бути новим знаряддям московського імперіялізму в Европі. Французькі приятелі Москви віддають їй на поталу центр. Европу з метою трівалого ослаблення Німеччини. Москва має перебрати виконання завдання, яке перестала виконувати Польща, порозумівшись з Німеччиною та усталивши з нею добросусідські відносини. Та це Еріо та Барту намагаються всіми засобами підпорядкувати Польщу московському проводові.

Чим має бути Східне Льокарно, видно вже дуже добре тепер з тих відносин, що запанували в останніх тижнях на сході Европи. Московська дипльоматія витворила тут справжній „казан вільм", випари якого затроюють політичну атмосферу держав на цілім просторі від Балтійського до Чорного Моря та загострюють політичну кріза в цілій Европі. Східне Льокарно загрожує розвалити західне Льокарно, зауважив недавно цілком слушно редактор Бріке в „Журналь де Женев".

Пан Літвінов показує себе дуже добрим учеником пана Кагановича і Мануїлського, тримаючись пильно їх засади, що лише сварки між „капіталістичними" державами скріпляють „країну пролетарів". Отже большевицька дипльоматія та преса спрямовують Польщу проти Німеччини, прибалтійські держави проти Польщі, обіцяють Литві підтримання проти Польщі в справі Вильна і запевняють Польщі оборону проти Німеччини. І це має бути підготуванням „пакту взаємної допомоги"!

Незвичайно характеристична для московської тактики цькування одної держави на другу є „дипльоматична" писанина великого майстра пресової провокації, пана Карла Радека, в „Ізвестіях" (6. VIII. 1934). Він палко обурюється на фільософічний спокій „Ґазети Польскої" в справі німецької небезпеки і доводить, що для безпеки Польщі совітсько-польського та польсько-німецького пакту про ненапад не вистарчає, „бо ніякі пакти не є основою непорушної безпеки"... Тому пан Радек наказує Польщі забезпечити себе раз назавше Східним Льокарном (!?!)

Але, коли вже Польща і вважає себе забезпеченою з боку Німеччини, то лицарі „хрестового ордену" чи „лицарі великого шляху" (так титулує німців пан Радек, з якими московський уряд хоче за всяку ціну підписати пакт взаємної допомоги) — загрожують у всякім разі Чехословаччині та прибалтійським державам. „Ґеоґрафічне становище Чехословаччини робить її одним із перших обєктів удару в разі війни", розуміється, з німецького боку, гадає пан Радек. Отже Польща має рятувати не лише Москву проти німців, а й Чехословаччину. За це пан Радек обіцяє навіть полагодити польсько-чеський спір за Тешин, але в який спосіб, — цього, як добрий дипльомат не зраджує.

В разі, колиб Польща пана Радека не послухала, загрожує він їй „старою німецькою програмою приєднання Польщі в тій чи іншій формі до „славновісної Центральної Европи"... „Можна булоб сказати, що це зрештою справа самої Польщі, яка нікого іншого не дотикає. Але в дійсности так думати не можна, тому, що питання про таку велику країну, як Польща, та про її відносини до інших країв Европи, не є лише польською справою. Це справа цілої східної Европи, це справа цілої Европи". Так писав пан Радек. Питання про таку велику країну, як СССР, не є лише московською справою. Це справа цілої Европи, це справа цілого світу. І треба сподіватися, що світ при участи Японії цю справу розвяже на користь поневолених націй СССР.

Щоби бути цілком безстороннім, треба признати, що московська преса провокує потрохи і німців проти Польщі. Наприклад останню економічну умову між Польщею та Данціґом „Ізвестія" називають „аншлюсом" Данціґу до Польщі. Але в іншім числі вже запевняють Польщу, що ця умова — це лише німецький підступ, бо німці роблять її лише на чотири роки, щоби добути від Польщі тепер деякі політичні уступки, а пізніше відібрати і цілий коридор.

Ціла кампанія панів Літвінових, Радеків та інших за Східне Льокарно відбувається рішучо під гаслом панслявізму. Цю заржавілу зброю московського імперіялізму з царських часів витягнено не лише з наказу Еріо та спільного соціялістично-комуністичного бльоку у Франції. Панслявізм добрий не лише для того, щоби ним гнати Польщу та Чехословаччину проти Німеччини та Чехословаччину і Югославію проти Італії та Угорщини. Панслявізм остільки ж відповідає напрямкові зовнішньої політики московського імперіялізму як і тенденціям розвиткові московського шовінізму в межах самого СССР.

Не треба забувати, що сучасна большевицька фразеольоґія уживається головно для експорту, де вона також не дуже потрібна, бо світова кріза спричинена Москвою працює для неї тепер автоматично. Самаж Москва прямує семимилевими кроками до трьох вікових засад московської деспотії, в якими вона властиво ніколи не розлучалася. „Православіє" треба було справді зреформувати в тім дусі, що нема бога окрім Леніна, а „великий, ґеніяльний" Сталін пророк його. Але „самодержавіє" розвинула Москва до розмірів, про які Микола II. зі своєю Державною Думою і мріяти ніколи не міг. Московську „народность" піднесено також на ніколи нечувану височінь. Коли царат за український сепаратизм карав звичайною вязницею, то за „зраду" московській большевицькій „батьківщині" особливий карний закон для України знає лише розстріл; для членів родини від діда до внука призначені кари більше жорстокі ніж царат призначав для головного „злочинця".

Засада офіціяльної „народности" в середині держави незвичайно добре пасує до панслявізму в зовнішній політиці, тим більше, що між панслявізмом та панмосковізмом властиво ніякої істотної ріжниці нема. Його можна дуже добре вживати проти визвольної української нації у всіх славянських державах. Панславянські сентименти в Польщі справді ніколи не були сильні. Поляки не забули, що саме Москва була ініціяторкою поділів Польщі і найбільше гнітила поляків. На превеликий жаль про Чехословаччину цього сказати не можна. Там шириться тепер нова епідемія москвофільства.

М. Данько.

Зміцнення японського війська у Манджу-Ко.

МУКДЕН, 26. 8. ПАТ. Манджурський уряд висловив свою згоду на присилку до Дайрену японських літаків. Манджурська влада рішила збільшити військові відділи на східно-китайській залізниці. З Шангайкванґу висилано до Харбіну 3 полки піхоти.

—o—

КВАСИ МІЖ СОЮЗНИКАМИ.

„Журналь де Женев" стверджує, що деякі французькі часописи ведуть кампанію з метою підмінувати польсько-французький союз. Женевська „Ля Свіс" пише, що кампанія часопису „Еко де Парі" стоїть у звязку з повними резерви становищем Польщі в справі проєкту східного пакту та інших французьких плянів. Берлінська відомість „Еко де Парі" входить в обсяг гри, яку ведуть деякі французькі кола. Все вказує на те, що хотячи нажинути опінії союз з Совітами, старається відвернути цю опінію від аліянсу з Польщею.

—o—

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

БЕРЛІН, 26. 8. ПАТ. Одна з американських аґентур повідомляє, що японський амбасадор у Вашингтоні Саіто і в Парижі Сато, які перебувають в Японії, розпічнуть з початком вересня спільну подорож до Манджурії, опісля відвідають Нанкін, де мають розпочати переговори з Чан-Кай-Шеком, щоби поправити китайсько-японські взаємини. В дипльоматичних колах Токіо привязують до тої подорожі велике значіння і звертають увагу, що совітсько-японські напруження викликує мабуть зворот у японській політиці супроти Китаю.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 28. СЕРПНЯ 1934.

9. НЕСТОРОВИЧ.

З ДОЛИНИ ПРУТА

в долину Чорного Черемошу.

Туристичний репортаж з домішкою рідної економіки.

VI.

Ранній випад до Шибеного Озера.

У Гавучика спалось добре і дешево (20 сотиків від особи!). Леговище з сіна заступало гідно пружинне ліжко. Причинились до того: чотирогодинний усього сон минулої ночі і поважне число кільометрів, проміряних ногами. Вже при вечері ліпились очі і дратували розшебетані голосочки — дарма, що в рідній мові — масової прогульки золочівських дівчат і хлопців. Вони вміряючи кудись на верхи, спинились переночувати в нашій туристичній стації і довго сиділи при світлі місяця та галасували.

Вчасним погідним ранком, ще всі спали гірським, здоровим сном крім наших господарів, пішли ми впиватись красою озера, що має тут свою добру славу.

Скромніша розміром від Черемошу Шибене-річка так само голосно шуміла і сяяла відблесками сонця, а її вчора ще каламутна вода немов умилась ранком, бо просвічувала аж до дна, хоч камінчики рахуй! Згодом річка кілбіла десь далеко в ліво, загубилась, щоби незабаром знову повернути, але вже у грізному провалі.

Біля лісничівки маємо „сюрприз". Маленька собачка, зовсім мов малесенький медведик, вибігає назустріч і ласиться мов знайома. Її мордочка така прекрасна і вся вона така ґротесково-небудевна, що без жалю — хоч нам спішно — бавимось з нею пів години. А як вона бавитись уміє! Ще краще як Цезар в бриндзярні. З ним я теж залюбки граюсь. Та там у мене конкурентка: ...малесенька свинка. Так! Звичайна ординарна свинка, з якою він волить перегонятись, тягати її за вуха, то знову за лапу, тимбільше, що свинка прекрасно достроюється до його гри і забуває, що вона не собака. Уявіть собі картину: оба ці потішні сотворіння засипляють у траві до сонця, дотикаючись мордочками зовсім-зовсім близенько...

(Що? Вас то не бавить? Вам навіть смішно, що людина, яка 11 місяців займається цифрами ріжних економічних звідомлень чи рівнорядним ділом, може одушевлятись сценами банальної звірячої забави. Але ось-що вам пораджу: спробуйте підчас літнього відпочинку *таку* духову переміну матерії. Викрешіть у себе літоче захоплення разом з іншими радощами, які не гармонізують ані з вашою старою метрикою, а тим XIX. століттям, у якому ви родились, ані з усім укладом вашого життя і його змістом. Переконаєтесь, що це добре робить і не сором буде вам до того признатись).

Починається болотяста дорога. З озера повертають прогульковці — поляки. Наперед якась пара верхом на конях, згодом молоде мішане товариство. Ще трохи маршу і з посеред хащів просвічує гладонька плесо Шибеного-озера, а згодом і все воно перед нами в цілій своїй величі, оправлене в рамці гірських масивів.

З переду кальва, тобто широка гребля, що нею в разі потреби спускають воду, щоби підвести рівень Черемошу і дати дарабам можливість плавати. Клявза тільки в цьому році покінчена, як це вирізьблено на одному зі стовпів і тому все її дерево свіже, незмінене ще ні дощем ні вітром.

Біля недалекого будинку орієнтаційні таблиці. І знову гуцульський кудлач хрипне від гавкання при нашій появі. На злість йому йдемо до кляви. В неї з обох боків деревляна ґалерія, з відтіля ще краще оглядати всю панораму. Спираємось на поруча і пробуємо теж тут, на дні озера, рахувати каміння. Даремно! Озеро мабуть глибоке і вода не така то чиста. Є її багато-багато. Непотрібно хвилювались учора ізза того, що через дарабу косівських лікувальців найдемо озеро глибиною по коліна...

Признаємо згідно, що варто обійти ціле озеро довкола, заглянути до річки чи річок, що його кормлять водою, ба навіть і Попа Івана вартоляе за тим, аби вертати.

Двічі трасиув „Цайс" і ми вже в дорозі до бриндзярні. Минаємо знову лісничівку, (собачки не видно), а потім прекрасний будинок прикордонної сторожі, що заховавшись посеред зелені, не звернув раніше нашої уваги.

Хоч ще вчасно — проте спека вже доволі велика і ріка, що весь час пливе рядом з нами, манить до прохолоди.

Дешева приємність.

З насолодою ліземо у воду, в якій ще ніхто не купався. Прут — хоч як чистий — а всеж таки там десь, вище вас, купають сотні людей своє тіло. А тут ви перші.

І хочеться годину — дві роскошуватись холодом благословенної течії, та свідомість обовязку наказує збиратись.

Календар на 1934 рік
із музейною вартістю.

Подорожне Бюро „Орбіс" як творець нової мови й активний політичний пропаґатор.

Вся Гуцульщина залита нині стінними... календарями. Український календар на 1934 рік, з українськими літературними назвами місяців та церковно-літературними іменами, з єдиною зміною щодо номенклятури свят: „рускі" і „польскі", зрештою весь текст календаря „відбитий" з якогонебудь іншого національного українського видання.

Його оригінальність полягає у чому іншому:

З лівого боку вгорі великий овальний коліровий портрет маршала Пілсудського. По обох боках календаря препоґані колірові репродукції псевдо-гуцульських вишивок і двох образів Пстрака.

Але навіть ця „декоративна" сторінка не є ще у тому календарі річю найважнішою. Правдивого „блеску" надає йому щойно невеличка статейка, поміщена внизу з правого боку. Передруковуємо її буквально, без ніякогісіньких змін у мові й правописі:

Наша Держава і наша Гуцульщина.

Річпосполіта Польска займає обшар 388.320 км. квадратових. Жіє в ній 32.132.936 людей, в тим 22.208.076 Поляків і 9.924.876 людей инакшиї народности то є Русинів, Українців, Білорусинів, Німців і Жидів.

Столицев держави є Варшава (1.178.914 жителів), де урядує Президент Держави і верховні власти, та си збирает Сойм і Сенат, щоби радити о потребах держави.

Столицев нашого воєвідства є Станіславів (60.256 жителів). Гуцули жиють в повітах: косівськім, надвірнянськім і коломийскім в чесли понад 100.000 людей.

Гуцульщина є знана в цілій Польщі і заграницев з красоти своїх гір і народу славнаго з ноші, гарних виробів, гостинности і гідности правдивого верховиньця.

Польскі Леґіони кемют добре гістинність Гуцулів, а помежи котрих богато пішло в ряди Леґіонів. Тисячі людей з цілой польскої держави приїхує що року літом і зімов для відпихнення і подужіння (набрання путері). Уні дают зарібки Гуцулам. Ці люди стают гуцульскими побратимами і розпирують скризь по цілому світови чутку про нашу Гуцульщину і єї славні вироби.

Чим щирійше і сердечніще будемо їх гостити, тим більше їх приїде до кождого села: чересь що наші села підоймут си з нужди, так як села наших родимців, подібних до нас Гуцулів, польских верховиньців з Татр.

З поодиноких висловів виходить, що — здається — повищий текст перекладав з польської мови якийсь українець, який за гроші намагався навмисне якнайбільше покалічити рідну мову й правопис, не маючи найменшого поняття про гуцульську говірку. Деінде навіть „забувався" і писав правильно: „жіє", але й „жиє", „коломийскім", але й „косівськім", „жителі" (?!) але й „жителі" і т. п. Очевидно, як довга й широка українська етноґрафічна земля та зокрема ціла Гуцульщина — такою дивовижею ніде не говорять і не пишуть і ні один гуцул її не зрозуміє!

Під повищою статтелкою пишається великими червоними буквами фірма видавця:

„Видавець Польске Бюро Подорожи „Orbis".

Один свідомий гуцул прислав нам один примірник такого календаря. Ми передали його негайно до Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка, як рідкість XX. ст.

З життя українців на Поморі.

Під увагу греко-катол. духовним чинникам. — Зворушливе свято дітей українських еміґрантів-наддніпрянців. — Брак усякої орґанізації галичан. — Пекуча потреба українського гр. кат. священика.

Дня 15. ц. м. відбулося в Торуні велике свято української кольонії з нагоди закінчення першого в Торуні садка, який для дітей наддніпрянців вела п-на Ольга Дзиндрівна, абсольвентка української семинарії в Стрию. Садок був відкритий на цілі вакації, ходило до садку 20 дітей. Діти майже всі за, винятком трьох, римо-католики, бо еміґранти жонаті з польками і німками. За такий короткий час п. Дзиндрівна вивчила дітей говорити і писати по українськи, а діти на святі попісувались писанням по українськи, деклямували, читали „Кобзаря" і вправами зі співом і танцями. Діти всі були вбрані в народні строї, яких більшість пошила вчителька. На те свято склалася теж вистава діточої песи „Весела сопілка" і живого образу „Україна", а закінчив спів „козацької молитви", „О Боже Ти милосерний". Цілість випала дуже гарно і зробила велике враження на всіх, не виключаючи матерей неукраїнок. Діти сердечно дякували своїй вчительці за науку, обдаровуючи її квітами, від комітету дякував їй голова п. Шевчук. Треба справді подивляти ту молоду людину, яка не маючи можливости найти заробіток на рідній землі, провадить стільки саможертвенної праці серед таких чужих відносин.

Кілька слів щодо української кольонії в Торуні. Зорґанізовані тут лише придніпрянці, які мають свій Комітет. Жонаті майже всі — як сказано вище — з польками або німкинями, через те й діти всі римо-католиками і правдоподібно пропадуть для нашої нації. Не було би цього, коли би тут був священик греко-католик, бо діти з мішаного подружжя могли би бути хрещені у гр.-кат. церкві й лекше би їх виховати по українськи. На Поморі чимраз більше українців і присутність гр.-кат. священика тут конечна, бо цей зорґанізував би всіх вірних коло церкви і впливав би відповідно на мішані православно-кат. подружжя, щоби не відчужувались від української церкви і нації.

Щодо українців галичан, то вони на терені Померя не мають ніякої ґранізації і майже не втримують з собою звязку. Однак можливою була би тут покищо тільки орґанізація церковно-релігійна.

А. М.

Невтральність Польщі
на випадок конфлікту Німеччини?

ВАРШАВА, 26. 8. ПАТ. „Еко де Парі" повідомляє з Берліна: Один польський достойник поінформував, що між Польщею і Німеччиною ведуться від довшого часу переговори з метою заключити польсько-німецький торговельний договір. Ці переговори посунулися в останніх тижня значно наперед. Договір спиратиметься на засаді абсолютної взаємности і матиме тайну клявзулю такого змісту, що на випадок заплутання Німеччини у збройний конфлікт, Польща проголосить невтральність.

Цю вістку французького щоденника рішуче заперечує Польська Телеграфічна Аґенція. Всі вістки про яку-небудь тайну клявзулю та сам хід здогадних переговорів заперечила теж аґенція Райтера покликуючись на опінію міродатних французьких кол.

КОНФЕРЕНЦІЯ МІН. ҐІРОТИ З НІМЕЦЬКИМ АМБАСАДОРОМ.

ТОКІО, 26. 8. ПАТ. Міністер закордонних справ Ґірота приняв німецького амбасадора фон Дірксена і відбув з ним 4-годинну нараду про загально-політичні справи.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 28. СЕРПНЯ 1934.

ПЕТРО МЕЧНИК. 9)

ПСИХОТЕХНІКА
Й її роля у професійному порадництві.

ВИСНОВКИ.

А тепер, під кінець, вернімся до тієї справи, що про неї була мова на вступі. Діяльність нашої „Порадні для вибору звання", першої цього рода установи на українських землях у межах Польщі, а поставленої на психотехнічних основах, стрічається серед деяких кол нашого громадянства з незрозумінням, а навіть з недовірям. Загальний зміст упереджень, що про них була вже мова, такий: Що тут можна радити молодій людині, куди вона після закінчення шкільної науки має йти, коли супроти існуючих сьогодні, з всім нам аж надто добре відомих обставин, ця молода людина скінчивши школи або не дістане взагалі ніякої праці, або буде мусіти забратися до такої, яку їй щасливий чи нещасливий припадок призначить.

Заміт цей бо, так сказатиб, в основи нашої ідеї порадництва. Відповісти на нього не тяжко.

1) Суспільні відносини, про які мова, панують не тільки в нас, але й в інших народів, і то навіть народів державних: Наприклад у Німеччині відносини під цим оглядом ще більше траґічні! А прецінь нікому не приходить там до голови піддавати в сумнів практичну доцільність фахового порадництва. Навпаки! Ідея цього порадництва там щораз більше поширюється та закріплюється, доказом чого, що там повстають щораз то нові установи, що мають ці потреби обслуговувати, — а далі величавий зріст фахової літератури, і то наукової й популярної, що засвідчувало би про загальне зацікавлення тією справою І не диво. Коли наслідком загального безробіття — і то у всіх ділянках — попит на працю є всюди непомірно більший від її подажі, то власне тепер, цілком природно, ідея розумної діференціяції робучих сил, здорової селекції та раціонального розпровадження природної енерґії туди, де їй властиве місце, мусить прийти до голосу. Найвища пора, щоби саме тепер дістала в лоб система особистих впливів, протекцій і взаємної асекурації родинних та іншого роду клік і котерій, та щоби на її місці затріюмфувала вповні засада: кожна людина на відповідному для неї становищі й для кожного становища відповідна людина! Перевести цю засаду в життя має змогу тільки психотехніка.

2) Зокрема в нас, українців, горизонт професійних занять був і є досі дуже вузенький. Певно, що в огляду на природне положення краю, своєрідні соціяльні та господарські відносини багато родів професійних занять у нас не може мати ґрунту. Всеж таки є ще безліч таких, за які в нас ніхто не береться, хоч були би до цього всякі природні дані, а це тому, що про них у нас загально мало або й нічого не знається. І хто покликаний до того, щоби заняти тією справою й подати молоді та суспільности потрібні інформації та ради?

3) Тоді як справа фахового порадництва у всіх культурних народів здобула собі вже повні права горожанства, тоді як навіть у Польщі є вже кілька десяток таких установ, що служать цілям цього порадництва — у нас, — коли вкінці, хоч і так доволі пізно, повстала перша й досі єдина така установа, відразу піддають у сумнів її доцільність, а навіть тихцем її саботують.

4) А зрештою: Як ми будемо виглядати тоді, коли за рік або два заскочить нас законна постанова, — а тенденція в цьому напрямку вже сьогодні є, — що треба буде кожну дитину в шкільному віці, чи то з нагоди впису до школи, чи то її зміни, чи переходу з одної школи до другої, чи її покінчення, чи вкінці з якоїнебудь іншої нагоди — провадити до чужого психотехнічного іспиту, польської або й жидівської порадні тому тільки, що нема української?.. Чи не за пізно буде щойно тоді думати про створення своєї власної?

5) А вкінці: Хто з нас знає, як сьогоднішня дійсність виглядатиме за рік, два, або десять? Очевидно, вільно тут бути кожному з нас песимістом, але не вільно нікому на своєму песимізмі спирати або будувати майбутнє суспільности або нації! Зрештою і ця відмінна дійсність ставить до нас свої окремі вимоги. Ми мусимо покинути вже раз думати передвоєнними катеґоріями, мусимо закинути шлях кволого романтизму, й до сьогочасної дійсности мусимо поставитися поважно й розумно, мусимо шукати реального ґрунту для власного життя, раціонального й доцільного підходу до всіх його нових вимог...

Тому й наша „Порадня", хоч вона подумана й зорґанізована на зразках подібних інших установ, переважно державних націй, мусить числитися з пануючими умовинами нашого громадянського життя й тому мусить теж шукати, — а я певний, що вона згодом знайде, — свій питомий, власний ґрунт, свої власні цілі, а разом з тим свої власні методи й шляхи.

Театр Ріжнородностей год. 7·30

„Той, що змінив прізвище“

це найбільша сензація сьогоднішного сезону.

ФРАНЦУСЬКІ КОМУНІСТИ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

ПАРИЖ, 26. 8. ПАТ. Комуністична партія в порозумінні з т-вом прихильників совітської Росії демонструвала проти акції Японії на Дал. Сході. Демонстрація, в якій взяло участь 10.000 осіб, пройшла спокійно. До легких інцидентів між демонстрантами і поліцією дійшло аж після демонстрації, в підземній залізниці. Один поліцист і кількох маніфестантів ранені. Інша група підпалила ґазетний кіоск біля північного двірця.

—o—

САБОТАЖ НА ІРЛЯНДСЬКІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

ДЕБЛІН, 27. 8. ПАТ. Перед приходом поспішного потягу на стації Керольс Крос запримічено в одному місці недостачу шин. В останній хвилині удалось припинити потяг і недопустити до катастрофи. В тім самім місці перетято теж телеграфічні дроти і вирвано стовпи.

—o—

ЯПОНІЯ НЕ ДУМАЄ ПРО ВІЙНУ.

ТОКІО, 27. 8. ПАТ. Японський міністер скарбу в розмові з представником „Джі Шімпо“ заявив: „Японсько-совітська або японсько-американська війна це річ, про яку навіть не думається“. Коментуючи цю заяву, часопис висловлює думку, що міністер скарбу старається поважно обтяти видатки на воєнну фльоту, предложені міністерством маринарки.

—o—

ГОЛОСИ ЗАПЛАЧЕНІ ГОТІВКОЮ.

ВІДЕНЬ 27. 8. ПАТ. В бюрі Ляндбунду поліція перевела ревізію. Секретар парляментарної фракції Ляндбунду після переслухання поліцією скінчив самогубством. „Райхспост“ повідомляє, що підчас ревізії знайшли докази, які свідчать, що голоси Ляндбунду, зложені проти нової австрійської конституції в парляменті, мали бути заплачені централею націонал-соціялістичної партії в Мінхені. Обтяжений теоредусім б. віцеканцлер д-р Вінклер.

—o—

ФРАНЦІЯ БУДУЄ ТВЕРДИНІ.

ПАРИЖ, 27. 8. ПАТ. Ґенеральний штаб за згодою Воєнної Ради внаслідок заходу посла Богітте, члена військової комісії, приступив до будови твердині в околиці Мон Меді. Роботи коло твердині починаються уже в найближчих днях.

НОВИНКИ

— **Вбивство при вул. Жовківській.** В неділю коло 3-ої год. попол. Белец помічник різника убив Івана Твердохліба, шевського помічника перед брамою при вул. Жовківській ч. 51. Каретка рятункового поготівля відвезла Твердохліба до шпиталю, де він помер. Бельца арештовано, який признався до вини і віддав ніж поліції. Причиан: суперництво за дівчину.

— **Самогубство комуніста.** Перемиська поліція арештувала відомого комуністичного діяча Адольфа Кеппеля, який побоюючись кари за свої вчинки, повісився в арешті.

— **Син стріляє до батьків.** В Орховицях пов. Мостиська Павло Бакай, 20-літний хлопець, у суботу вечором поранив тяжко свого батька Івана; мачуху Настю тому, що батьки не погоджувалися на його женячку.

— **Обезпечення пасажирів на самоходах.** В найближчих днях появиться виконний розпорядок у справі концесіонування таксівок. Розпорядок наложить на власників самоходових дорожок і автобусів обовязок примусового обезпечення пасажирів від нещасливих випадків. У звязку з тим власники самоходів рішили скликати зїзд делеґатів союзу з цілої Польщі, щоби заснувати власне товариство обезпечень, бо приватні товариства, знаючи про примус обезпечення, ставлять за високі ціни.

— **Високі зловживання.** Перед варшавським військовим судом ведеться процес вісьмох старшин і одного сержанта, яких обвинувачено в тім, що ведучи харчеву господарку в 18. полку піхоти в Скерневіцах, допускалися від 1924 р ріжних зловживань і наразили військо на шкоду коло 250.000 зол. Головним обвинуваченим є поручник Ян Моліна, провіянтовий старшина, який ділаючи у змові з іншими старшинами, виладжував фікційні документи на достави, вписував фальшиві рахунки, подавав фікційні назвища вояків, присвоюючи собі їхні гроші та фальшував їхні відписи, а крім того присвоював собі ріжні інші гроші. — Подібні зловживання викрито при 211. п. піхоти, де пор. Ґадомський спроневірив 100.000 зол. Судова розправа проти нього відбудеться незабаром.

— **Катастрофа з літаком** склалася 25. ц. м. у Вильні. Член місцевого Аероклюбу, 20-літній Франц Василевський, окруживши літаком двічі летовище „на Поруданку“, упав з висоти сто метрів на вулицю. Апарат розбився цілковито, причому пільот згинув.

— **З Польщі.** Тарнівський суд засудив на 2 і пів року вязниці Франца Барана, що будучи управителем почтової аґенції і касієром Каси Стефчика, спроневірив 6.700 зол. — В Колачкові коло Биґдощі, вмерло шість осіб з родини Новіцьких, затроївшись зіпсутою вудженниною.

— **Чотири смертні присуди за підпал.** Большевицький суд у Ліятмі засудив чотирьох селян на кару смерти за те, що підпалили колектив. Засуджених розстріляно.

— **Летуни зударилися з горою.** Двох американських летунів Собелі і Понд вилетіли з Італії через Антлянтійський Океан до Америки. Щасливо долетіли до берегів північної Ірляндії і тут рішилися осісти на летовищі в Деблині. Вони завернули на полудне і внаслідок густої мряки зударились зі скалою на висоті 1000 м. Літак ушкоджений, а летуни врятувалися.

— **Ріжні вістки.** У французькому містечку Гоувен помер у 88. р. життя Фелікс Део, який 62 роки був мером цього містечка. — У міському парку в Кляґенсфурті знайшли склад зброї і вибухових матеріялів. — Повінь в північній Анатолії знищила сотки домів та декілька містечок. 20 мешканців потонуло. — В самоходовій катастрофі 10 км. від Арля тяжко ранена відома французька артистка Паразіс. — Ватага китайських бандитів напала на гостинницю, недалеко стації Чанкуо на східно-китайській залізниці в Манджурії і схопили 4-ох японців та 16-ть корейців. За звільнення домагаються скупу. — Самохід Бернарда Шова, яким він сам кермував, наїхав коло Уорстера на мотоцикль. Письменник вийшов з тієї катастрофи живий і здоровий, а мотоцикліст легко ранений. — У французькій концесії в Шанґаю настипив вибух. 6-ох китайців убитих, а 24-ох ранені. — Число безробітних в Італії за останній місяць збільшилося на 56.142. Усіх безробітних в Італії є 886.998. — У Шеффільді помер відомий англійський фізик Гікс, віцеканцлер університету. — Мадярські монархісти уладили минулої неділі велику маніфестацію у Будапешті. — Німецький уряд відобрав поштовий дебіт льондонській ґазеті „Обсервер“. — Бразилія задумує наладнати дипльоматичні взаємини з СССР. — У Зл. Державах існує фашистівська організація. Її члени ходять у білих сорочках. Провідником тієї організації є Джордж Крістіянс. — 27. серпня ц. р. відбудеться у Воймуті в Анґлії нарада інтернаціоналу синдикалістів. — У найближчих днях відбудеться в Тріесті шлюб Сувіча, італійського державного секретаря з міністерства закорд. справ з Маргаретою Сталіоно. — Підчас циркової вистави в Ардр у Франції втікли три малпи. Одна з них покусала двоє дітей, яких відвезли до шпиталю.

СПОРТ.

УКРАЇНА — СЯН 8:0 (2:0)

Україна: Бутель; Олійник, Воробець; Підлісецький, Кіцила, Якимів; Сиротюк, Магоцький, Мікльош, Краєвський, Максимів.

Сян: Новицький; Романець, Побідинський; Макар, Федорович I., Ґібалевич; Турко, Федорович II, Лиґдалевич II, Партика, Вінницький.

Після перебігу першої частини ніхто не міг сподіватися такої катастрофальної програної перемиської дружини. В тій частині Сян грав цілком добре і навіть мав у полі легку перевагу і при щастю міг бути вислів далеко для гостей корисніший, навіть карного перестрілили. Цілком інший хід гри був по зміні воріт. Україна цілком османовує грище, атак за атаком тягне на ворота Сяну і в міру цього ворота падуть як зріді каштани з дерева. Що Україна вміє грати, це докладно показала у другій частині. В Україні не було слабого пункту, на перший плян вибилися Мікльош і Максимів у нападі, Кіцила у помочі і Воробець в обороні. В Сяні подобалися Турко, Романець і Новицький. Ворота добули Максимів 3, Краєвський, Мікльош, Магоцький, Сиротюк і Воробець (з карного). Видців около 900. Суддював добре п. Курцвайль.

УКРАЇНА II — ЧОРНІ III 8:1 (3:1).

Ворота добули: Крушельницький 3, Федун 2, Лісікевич, Міськів і Юськевич.

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Лехія — Гасмонея 4:1 (1:1).
ЯРОСЛАВ. Погонь I Б — Огніско 2:2 (1:1).

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

БІЛГОРОД. Югославія — Польща 4:1.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ВАРШАВА. Варшава — Данціґ 1:0 (1:0).

СТАНИСЛАВІВ. Субота: Драгош Вода — Станиславовія 4:2 (1:0). Неділя: Драгош Вода — Ревера 5:1 (3:1).

Театри.

Великий Міський Театр.

Понеділок, вівторок, середа — нечинний.

Театр Ріжнородностей.

Понеділок, вівторок, середа „Той, що змінив прізвище“.

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).

У вівторок, середу, суботу та неділю по дві вистави, в год. 4-ій попол. і 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олівер Твіст“.
АТЛЯНТИК: „Утікачі“.
ВАНДА: „Погоня за чорною маскою“ „Міліон“.
КАСІНО: „Симфонія серць“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль бідних дівчаток“ (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Гергардт“ і ревія.
МІРАЖ: „Свято резервістів“.
МУЗА: „Тайна жінки“.
ПАН: „Парада гумору“ Льорель і Гарді та Бастер Кітон.
ПАЛЯС: „Цілуй ще раз“.
ПАСАЖ: „Бастер наварив пива“ і ревія
РАЙ: „Життя є гарне“.
СВІТ: „Цілунок перед зеркалом“ і „Чотирьох утікачів“.
СОНЦЕ: „Сутінки вулиці“ і ревія.
СТІЛЕВЕ: „Шість годин життя“ і оперетка: „Найдорожча жінка маґараджі“.
ХИМЕРА: „Шікаго“.
УТІХА: Дана з нічного клюбу і ревія.

Закордонне радіо.

Понеділок, 27. серпня 1934.

Відень (506.8) 16·40 Соліcти, 21·10 Симфонічний концерт, **Прага** (470,2) 12·30 Сальонова орхестра, **Копенгаген** (255,1) 15·30 Радіорхестра, **Штрасбурґ** (349,2) 20·45 Фестіваль Ваґнера, **Берлін** (356,7) 20·00 Весела радіостанція, **Гамбурґ** (331,9) 19·00 Літня вечірна музика, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Концерт симфонічної орхестри, **Букарешт** (365) 18·05 Концерт радіоорхестри, **Будапешт** (549,5) 21·10 Концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Вівторок, 28. серпня 1934.

Відень (506,8) 20·10 Богослуження Моцарта, **Прага** (470,2) 12·30 Сальоновий квартет. **Копенгаген** (255,1) 15·00 Концерт, 20·00 Орлеанська дівчина, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 12·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 10·00 Популярна музика, 16·00 Концерт радіоорхестри, **Букарешт** (365) 20·15 Симфонічний концерт, **Стокгольм** (426.1) 20·30 Фавст, опера, **Будапешт** (549,5) 18·30 Легка музика, 22·20 Концерт, **Міляно** (368,6) 20·45 Віденська кров, оперетка, **Рим** (4 0,8) 21·15 Концерт.

Львівське радіо.

Понеділок, 27. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Снгн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Популярна музика, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Концерт, 16·30 Танкова музика, 17·00 Слуховище для дітей, 17·15 Концерт солістів, 18·00 Професійна праця жінок і хатні обовязки, 18·15 Плити, 18·45 Гутірка, 19·05 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Мандрівка мікрофону по цілій Польщі, 9·40 Пісні хору Дана, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Фейлетон, 20·12 Легка музика, 20·50 Вечірний дениик, 21·02 Летунські новини, 21·12 Популярний концерт, 21·40 Фортепіян, 22·10 Фейлетон, 22·25 Спів Д. Ґабля, 23·00 Конуцінати.

Вівторок, 28. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Снгн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 12·30 Міжнародні змагання туристичних літаків, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 „В старім саді“ слуховище для дітей, 13·20 Концерт, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Скрипка П. К. О., 17·15 Концерт солістів, 18·00 Відчит, 18·15 Популярний концерт, 18·45 Летунський турнір, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Легка музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Поетичний кутик, 20·12 Оперетка „Джіджі“, 22·15 Використання водних сил, 22·30 Танкова музика.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 3—30

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3.— зол., з почт. пересилкою 3.50 зол.

За редакцію відповідає: Олександер Костик. Видає Видавництво Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.

Ч. 229 (13.774). Львів, середа 29. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Голод на приказ".

Останніми часами англійська преса дуже обширно розписується про положення в Совітах, особливо на Совітській Україні. Деякі з англійських дениників виступили також дуже гостро проти того, щоб Англія голосувала за принятєм Совітів до Союзу Народів.

„Морнінґ Пост" з дня 16. ц. м. пише у своїй редакційній статті (під заголовком „Голод на приказ"):

„Час до часу містили ми автентичні вістки про голод в полудневій частині Совітів, а крім того бачили ми ряд фотографічних знимок, які викликували одночасно і співчуття і жах, яких годі описати. Знимки ці поробив потайки один з подорожніх, на Україні. Фотографії, за які можемо поручити, що їх пороблено в останніх часах, себто тої весни, дають наглядний образець цих страждань, які переходить нещасний народ. На полях лежать трупи вихудлих людей, тільки шкіра натягнена на кости. Ті, що лишились у живих, з обличчам як у мерців, зі спухлими животами, врезиґновано підждають смерти, щоб їх вибавила з мук. Положення на краще; противно, чим далі тим гірше. Поїджено коні, пси й коти, а навіть щурі та миші. Всяке зілля й коріння, хоч продовжують життя ціною страшних терпінь шлунка, але врешті доводять до смерти".

Далі автор статті згадує про дебату в Палаті Льордів (яка відбулася під кінець минулого місяця) і каже ,що в давніших часах бували також випадки голоду, але тоді все уряд старався подати голодуючим негайну поміч. Трапляється й в Індії місцями голод, коли через два роки не допише монсун, але тоді індійський уряд негайно береться до поведення ратункової акції. Творяться допомогові осередки, негайно транспортується збіжа до тих околиць, де не достає поживи і вкоротці небезпека проминає. „Але підчас цього голоду, який панує на Україні, то недостачу засобів поживи, спричинену неврожаєм, уряд ще побільшує своєю політикою". Совітський уряд забирає все збіжа і малощо залишає на засів, про прожиток і не згадувати.

Словом — на Україні „голод за приказ". Автор статті запитує врешті, чи Рада Союзу Народів попрохає представників Совітів, щоби докладно вияснили подані факти і щоби відповіли на обжалування, заки будуть приняті до Союзу Народів? Чи може повірити їм на слово, як філянтропійній інституції з добрими замірами?

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Шахт про торговельні труднощі Німеччини.

ЛЯЙПЦІҐ, 27. 8. ПАТ. З приводу відкриття Ляйпціґських Торгів президент Державного Банку д-р Шахт виголосив промову на тему німецької заграничної торговлі. Промовець зазначив, що всі труднощі, серед яких находиться Німеччина, випливають з версайського трактату, який накинув Німеччині надмірні річеві зобовязання, спричинив відплив великих капіталів золотом, а також відтяв кольонії, які мали для Німеччини надзвичайне значіння. Крім того змушено Німеччину заплатити міліярдові суми на репараційні цілі. Дальше промовець зясував хід міжнародніх конференцій, звязаних з пляном Юнґа, знесенням репарацій і введенням трансферу, які скінчилися невдачно. Хоча офіціяльно знесено репарації в Льозанні, вони як проблема існують дальше. Німеччина як довжник робить все, щоби зі своїх зобовязань супроти вірителів вийти з честю.

Опісля д-р Шахт обговорював потягнення Державного Банку й уряду, що мають на меті виповнити ті зобовязання. Звертаючись під адресою заграниці, Шахт заявляє, що замісць улекшити довжникові сплату зобовязань товарами або зреаґнувати зі сплати довгів, вірителі приложили охоронні мита й обнизили вартість золота. На світовому ринку почалася радикальна знижка цін і катастрофальне обниження світової торговлі. Заграничні вірителі приневолили Німеччину ввести в життя трансфер. Замісць допомоги, всі рішуче домагаються сплати зобовязань, хоча ми не з власної вини попали в труднощі. Не можемо купувати чужих девіз, бо заграниця не вивозить до нас заграничної скількости товарів.

Серед таких умовин нема бесіди про нормальне поладнання фінансових зобовязань. Німецький експорт обнизився дальше, коли імпорт виказує виразну надвишку. Річ зрозуміла, що Німеччина мусіла обнизити імпорт передовсім сирівців. Заграниця боронится перед імпортом німецьких товарів, а це веде до того, що Німеччина не тільки не може платити своїх довгів, але одночасно не може виступити в характері імпортера на світовому ринку. Такий стан є анормальний і обі сторони про це переконані, що він веде до дальших ускладнень в господарському житті світа. Говорячи про девізові труднощі, д-р Шахт заявив, що Німеччина мусіла відкинути подавані їй заграницею рецепти, як дефляція і девалюація, бо мала досить примірів, що подібні експерименти нічого доброго не дадуть. Зате Німеччина власними силами буде старатися перемогти всі труднощі.

Критика промови д-ра Шахта.

ЛЬОНДОН, 27. 8. ПАТ. Оскільки вчорашня промова канцлера Гітлера на тему плебісциту в Сарському басейні, остільки промова дра Шахта в Ляйпціґу є предметом гострих атак англійської преси. Англійські часописи підкреслюють, що тези д-ра Шахта з ґрунту фальшиві і зі становища нельоґічні, бо за куплені товари треба платити.

Жиди дали гроші Совітам на п'дмогу землякам.

Цікаві ревеляції про допомогу жидам на Україні й Кримі подає Віліям Стоймен у своїй телеґрамі з Москви до ґазети „Сан". Він повідомляє, що до Москви приїхав Едвін Ембре предсідник фонду Юлія Розенвальда з Шикаґо. Фонд Розенвальда зібраний Джойнт Дистрибюшен Комітет — жидівським комітетом у Ню Йорку виносить 10 міліонів долярів на допомогу жидівським кольоністам на Україні і на Кримі. Фонд передано совітському урядові, щоби він виплатив його кольоністам впротязі 17 літ. Уряд вважає ці гроші за позичку. За неї платить 5 відсотків і якусь суму на амортизацію як відмогу жидівським кольоністам. Цими грішми орудує Джойнт Аґрикалчурал Корпорейшен, яка закупила давніше машини для жидівських кольоністів. Цілий фонд Розенвальда має бути вжитий на протязі 25 літ на цілі жидівської кольонізації на Україні і на Кримі. Ембре відбув десятиденну подорож по жидівських кольоніях на Україні і висловив своє вдоволення зі способу, яким послугується совітський уряд при кольонізації. Гроші дістає 7.000 жидівських родин на Україні і 6.000 на Кримі, разом 60.000 душ. Уряд дає кольоністам державні матеріяли на скільки їм їх потрібно і спровадив електрику на Крим зі Севастополя для вжитку жидівських кольоністів.

—o—

Ні замки, ні сторож, ні пес
не перешкодить вломатися злодіям у Ваше мешкання і зрабувати Ваше майно, — тому обезпечіть його від крадежі - влому в одинокому українському
Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20,

Др. Михайло Яремчишин
бувший лікар шпиталя у Львові переніс свою канцелярію з Делятина
до Дрогобича
і ординує при вул. Бартломея 5/I. (вулиця, яка йде від костела до укр. гімназії. 224 1—3

Церква у Німеччині як політичний чинник.

Дві події звернули увагу світа на релігійні відносини в Німеччині та на конфлікт націонал-соціялізму з Церквою. Розуміємо тут головно Церкву католицьку з огляду на її міжнародній характер. Хіба мимоходом можна зазначити, що й протестантизм, як церковна орґанізація, підлаг у Німеччині ґрунтовній реорґанізації і переживає ще нині поважне потрясення. Досить сказати, що досі державна церковна управа позбавила становища поверх 800 евангелицьких духовників. Евангелицька Церква підпала зовсім державній контролі, яка має хочби ту величезну екзекутиву, що переводить цензуру і дозволяє або заборонює ок. 100.000 протестантсько-церковних німецьких часописів ріжної величини і ріжного рівня. Фактично протестантська Церква розпалася на дві Церкви: „Райхскірхе" (державна Церква) і „Бекентнісскірхе" („ісповідна Церква"). Однак зогляду на світський характер протестантизму, націонал-соціялістичні впливи серед протестантських вірних і на орґанізаційний характер протестантської Церкви, як внутрішньої справи держави, можна сподіватися, що опозиційні протестантські настрої будуть щораз менші і буде відбудована орґанізаційна та духова єдність тієї Церкви у вголі з націонал-соціялістичною ідеольоґією та правлінням.

Інакше справа виглядає з католицизмом. Сьогодні вже ясно, що теоретики і практичні реалізатори націонал-соціялізму за мало рахува-

лися зі силою католицизму, як релігії і міжнародньої організації. Правда, дійшовши до влади, Гітлер негайно побачив необхідність замиритися з Ватиканом, обуреним з приводу нетактів націонал-соціялістичних низів супроти католицької Церкви й її духовників. На переговори до Ватикану виїхав був щирий і практикуючий католик, один з найчільніших дипльоматів Третьої Німеччини — фон Папен. Переговори тревали досить довго та закінчилися підписанням конкордату. Але вони не залишили по собі, як видно вдячности католицького світу до Папена, як посередника поміж католицизмом і націонал-соціялізмом, лише жаль як до ревного оборонця державних націонал-соціялістичних інтересів. Бо ось на звістку по призначення Папена послом у Відні, австрійський католицький епископат оголосив прилюдного листа проти Папена. Річ ясна, що кулісн тої заяви безперечно скривають у собі чисто політичну інспірацію, яка мабуть сягає і до Італії й до Франції, що в австро-німецькім конфлікті станули спільним фронтом по стороні Австрії. А проте виступ австрійських католицьких епископів залишився фактом, який звернув увагу на німецько-католицький конфлікт.

Багато поважнішим другим фактом це вислід останнього німецького плебісциту. Коли люди почали ближче приглядатися пятиміліонам голосів, які впали проти Гітлера — то зі здивуванням ствердили, що походять вони не так із промислових осередків зі засидженими комуністичними впливами, як із католицьких провінцій. Виявилося, що свою нехіть до нинішнього правління найвідважніше висловили німецькі католики. Правда, 80 відсотків голосів за Гітлером це величезна виграна і ми вказували вже на цьому місці, що лише сліпі та злобні можуть заперечувати значіння цієї справжньої перемоги націонал-соціялізму і його творця та вожда. А всеж, коли на цій перемозі є деякі тіни — то цією тінею є саме опозиція католиків: вона є багато більшим моральним ударом для націонал-соціялізму і глибшою внутрішньою та міжнародньою його проблемою, ніж опозиція соціялістів і комуністів.

Як внутрішня проблема, цей конфлікт постільки складний, що з одного боку безумовно деякі тези націонал-соціялізму суперечать католицьким засадам, (нпр. расизм), з другого боку деякі околиці Німеччини, нпр. Надренія, Зах. Баварія чи Саксонія, є суцільними католицькими округами. Вихід з цієї трудної ситуації був би можливий, колиб у щоденній практиці нова державна адміністрація поводилась на кожному кроці обережно й тактовно. На жаль, так не було. І хоча може годі цього навіть вимагати у часах революції, що знову таки це не змінює самого факту переслідувань. Особливо голосними стали розпорядки і протикатолицькі виступи Юлія Штрайхера, одної з чільних постатей націонал-соціялізму у Франкфурті. Траплялись теж і в Берліні випадки нпр. розгрому крамниць з церковною утварю та побиття католицьких духовників.

Очевидно, що такі нетакти чи виступи, диктовані партійно-революційним фанатизмом, викликували лише реакцію. У німецькім католицькім світі найшлись одиниці з великою цивільною відвагою. Проповіди і пастирські листи мюнхенського кардинала Фаульгабера оточили його ореолом героя. Почуваючи за собою Ватикан і співчуття всіх католиків у світі, німецькі католики сміливо борються за свободу віри. Ця боротьба і ці дисонанси саме й найшли вислів при останньому плебісциті.

Слушно звернув увагу один льондонський часопис, що на боротьбу з аж чотирма інтернаціоналами: лібералістичним, соціялістичним, комуністичним і католицьким — не може собі дозволити навіть Адольф Гітлер. Цей останній сам цього свідомий. Вказують на те останні його промови, між ін. ціла частина великої промови у Гамбурґу, в якій він заявляє потребу респектувати права католицької Церкви у Німеччині, в рямках обовязуючого конкордату, та переконання її членів. Найбільшу трудність в узгідненні націонал-соціялістичної ідеольоґії та прерогатив Церкви творить проблема виховання молоді. Ту саму трудність переживало й італійське громадянство у перших початках приходу до влади фашизму. Державний розум Мусолінія та італійський патріотизм низів і верхів католицької Церкви в Італії довів до повної гармонії поміж державою і Церквою.

Можна сподіватися, що те саме станеться і в Німеччині і що державний розум Гітлера однаково приборкає занадто велику ревність поодиноких націонал-соціялістів, як теж зліквідує нинішні конфлікти з Ватиканом. Буде це чергова перемога націонал-соціялізму, який покажеться переходить практичну школу творчої життєздатности.

У 20-ті роковини вимаршу Українських Січових Стрільців.

Проповідь Преосв. Епископа Івана Бучка на Луговому Святі дня 26. серпня ц. р.

Славе Ісусу Христу!

Запрошений Проводом Великого Лугу на нинішне свято посвячення Лугового Городу радо приходжу до Вас, дорогі юнаки й юначки, і тішуся дуже, що маю нагоду подякувати Вам за численну Вашу участь у минулорічному святі, яким український нарід віддавав поклін Христові Спасителеві в ювилейному році, жертвуючи Йому свою молодь. І Ви юнаки і юначки зрозуміли заклик нашої Церкви і поспішили на свято. Я радію, що нинішньою своєю присутністю на Вашому святі можу Вам віддячитися за те, що Ви вашими організованими рядами причинилися до збільшення величі свята УМХ. Але крім того приходжу до Вас і з пастирського обовязку.

Нинішне свято посвячення площі Великого Лугу, це не пуста формальність. Це подія великої моральної вартости, бо з неї пробивається віра Вашого Проводу і зрозуміння, що при наших найбільших зусиллях і при нашій праці потрібна благодать Божа і Боже благословення. Провід В. Лугу дав доказ, що зрозумів слова святого письма. Коли Господь не збудує міста, даремна праця будівничих; коли Господь не стереже міста, даремна його сторожа. Тому я радо прийшов до Вас на площу, щоб її посвятити та щоби з вами помолитися за Боже благословення для Вас і для цілого нашого народу, бо не знаю, чи є на світі другий нарід, що більше відчував би потребу такого Божого благословення. Благословлю площу, яку Ви просто надлюдськими зусиллями довели до такого гарного стану. Честь Вам луговики і луговички, що Ви не пожалували безкорисної праці і показали, що Ви є готові і на найбільші жертви, колиби цього зажадав Провід Великого Лугу, Провід Нації, Господь Бог. Черпайте тут на цій площі здоровля, бо в здоровому тілі здорова душа і навпаки: без здорового тіла нікчемніє душа, пропадають одиниці й цілий нарід. Бо нам треба сильних рук до тяжкої праці, треба сильних ніг, щоби дігнати тих, що нас випередили. Треба сильних нервів, щоби зберегти спокій у критичних хвилинах; треба сильних легенів і сильного серця, щоби не стратити віддиху; сильних очей і вух, щоби ми бачили і чули, що діється кругом нас. А вправляючи мязи памятайте і на обовязок плекання духа. Плекайте чесноту, дисципліну і послух, бо нині панує таке безладдя й анархія, що їх тільки послух і повіря до чесного Проводу може побороти. На Вас луговики й луговички наша надія, що Ви будете плекати християнські чесноти та поборювати анархію. Нині кожний думає, що є покликаний до Проводу Нації, наслідуючи Людвика XIV., що заєдно повторяв: „Держава то я". Неодин каже з нас: „Україна це я". А так не може бути. Нам треба тепер гурту людей, які з притиском повторялиб, що нація, батьківщина — це ми всі, що в поті чола несемо всі труди щоденного життя, сповняємо обовязки і несемо відповідальність. Не крик, але життя наше у відповідному моменті треба посвятити на жертівнику нації.

Радію дуже, що це нинішне свято Ви злучили з 20-літтям вимаршу Українських Січових Стрільців на війну. Які веселі і сумні спомини насуваються при згадці вимаршу чет Українських Січових Стрільців у поле. Хто мав щастя бачити, як машерували ті карні чети У. С. С., ті гордощі наші з піснею на устах: „Гей у лузі червона калина похилилася", що вірили в те, що нашу славну Україну розвеселять, — той знає, які сподівання народу лучилися з ними. Всі вірили, що „розкуються незабаром заковані люди, настане суд".

Але „встоятись не було сили", а зажурена „мати тяжко заридала". Багато, велика більшість з них спочила на віки в сирих могилах. І здавалося, що нема на їх місце зорганізованих спадкоємців тієї великої ідеї Українських Січових Стрільців. Тішуся дуже, що ви нині перед цілим світом заявляєте себе спадкоємцями тієї ідеї, що будете продовжати їх традицію, поки „мати усміхнеться, заплакана мати". Тому з цілого серця, юнаки і юначки благословлю Вас і бажаю, щоби Ви були гідними спадкоємцями і наслідували їх жертвенну геройську любов до батьківщини. І Вас, шановні гості, прошу, позвольте мені й у Вашому імені зложити отому дорогому нашому юнацтву найкращі побажання, які маєте у Ваших благородних серцях.

Дай Боже, щоби розійшлися й пропали хмари, які від якогось часу наступали. Дай Боже, щоби Ви зростали не з року на рік, тільки з дня на день. Памятайте, що є теж ще організації понад всіми, як Католицька Акція і К. А. Української Молоді, яка теж створена для боборювання анархії, для виховання молодого здисципліновaного покоління на відвічних християнських засадах. До тої організації треба Вам усім належати.

У Вашому громадянському, прилюдному житті старайтеся кермуватися старою католицькою засадою. В конечних справах єдність, в сумнівних справах свобода, у всіх справах любов. До таких конечних справ, що повинні обєднувати всі стани, всі кляси, партії, всі українські серця — належить в першій мірі співпраця з церквою католицькою, що є запорукою не тільки спасення душ наших, але запорукою ладу, справедливости, моралі, двигнення й сили народу. Такі конечні справи: то підпорядкування особистих інтересів загальним інтересам, те забезпечення істнування українського племени, то освіта й культура нації. У тих справах нехай між нами буде єдність. Крім конечних справ є ще справи політичні чи суспільні, яких дотепер не вирішило ані Боже обявлення, ані наука, а які щойно вирішить життя й історія, над якими можна ще дискутувати і мати ріжні погляди. В тих справах можна й треба користати зі свободи, яка повинна бути рівна для всіх, а до противних поглядів треба відноситися з любовю, що має силу поконати всі труднощі і побудує мости навіть понад береги пропасти. А ненависть нехай пропадає, бо вона отвирає пропасти, вона руйнує, зриває мости, вона є більшою небезпекою ніж затії ворожі. У всіх справах нехай нас єднає любов, бож ми діти одного народу, ми всі прямуємо до одної цілі.

Благословлю Вас і Ваші родини і Ваших знайомих та приятелів і все, що дороге Вашому серцю. А з Вами благословлю цілу українську молодь і цілий український нарід, а особливо тих наших братів і сестер, що там за Збручем конають у страшних муках у пазурах антихриста.

Вас браття взиваю, щоби Ви звернули хоч на хвилину свої думки там за Збруч і просили Всемогучого Бога, щоби зволив відвернути свою караючу руку, яка від століть зависла над нашим народом та щоби дав нам змогу піднестися і позволив сповнити нашу місію у світі.

Благословеніє Господне Отца і Сина і Святого Духа да спадет на Вас і пребудет с вами всегда нині і присно і во віки віков.

ЗМІСТ ПРОМОВИ ЗАСТУПНИКА ГОЛОВИ В. ЛУГУ п. М. КОЗЛАНЮКА.

Лугове свято і посвячення Лугового Городу. Головна Старшина В. Лугу рішила відсвяткувати у 20-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців на поле бою. 20 літ минуло, коли в Европі закипіло. До боротьби станули великі держави за поширення свого панування. І ось у такий час український народ стає до бою за свою волю.

Український Січовий Союз від 1913 р. формує організації Українських Січових Стрільців. Ідейна молодь заповнила їх ряди. І закипіла праця! Там при вул. Коперника ч. 5, де нині продовжує січову працю Великий Луг, була перша кузня українського народу, де гострено мечі та гартовано молодих людей до нерівного бою з Москвою.

Вперше на великому січово-сокільському здвизі в червні 1914 р. виступає перед українським громадянством 500 озброєних Українських Січових Стрільців, які стали завязком українського війська. І народ відчув інстинктом, що наближається буря; зрозумів що людська кров змиє і змінить карту Европи та нарисує кордони Української Держави.

20 літ минає, як з теперішньої домівки Великого Лугу при вул. Коперника ч. 5 у Львові вийшла перша, зорганізована на військовий лад сотня Українських Січових Стрільців. З тієї домівки пішли і дальші сотні українського легіону. 20 літ минуло, як горді, завзяті юнаки пішли здобувати собі славу, а народові честь! І цю славу оспівує до нині весь український народ від верхів Тиси аж по високий Кавказ. А тепер український нарід в біді і горю жде, коли з тієї самої домівки вийдуть наслідники тих, які пішли у бій кровавий перед 20-ти роками.

Ті, що вернулись рук не закладають, але від 1921 р. серед зневіри українського народу під проводом Старшини Повітової Січи у

ГАЛЯНТЕРІЯ Жіноча, чоловіча у великім виборі по цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4 (73)

Львові йдуть на село. Відновлено 50 товариств. Коли далі не далось їх відновляти, засновується Луги. Цілий край вкрився сіткою Лугів, які задивлені в велику мету своїх попередників Українських Січових Стрільців поборять усі перепони.

Нині посвячення Лугового Городу. Це дрібний епізод у нашій праці. Бачите! У тім Луговім Городі перевернено землю. Беріг цієї високої гори на 9 м. треба було скопати та перевезти до 30 тися кубічних метрів землі. Тут вложено 3 тисячі робучих днів та видано багато гроша. Тяжко приходилося нам нераз. Одначе терпеливо, спокійно й завзято ми здобували крок за кроком місце, де в сяйві золотого сонця буде рости наша сила. Власними силами боролись ми і не жадали від суспільности допомоги. І хоч на нас сипались наклепи, мовляв Лугова організація дістала гроші від уряду фізичного виховання на уладження Лугового Городу, ми завзято копали з дня на день власними силами ці гори.

Від Головної Старшини Великого Лугу заявляємо, що не тільки не дістали ніяких грошей від ніякого уряду, але по гроші до ніякого уряду та чужинців ми ніколи не звертались. Цей наклеп не спинить Лугового життя.

А ми будьмо готові, бо теперішній час куди більше непевний, як 20 років тому. Тепер ще більше, як 20 літ тому очі виголодженого та замученого українського народу дивляться на галицьку землю як на зорю свого спасення. Галицькі українці з гордістю повинні взяти на себе цей обовязок та не завести надій страдального народу під московським ярмом. Мусимо бути готові, щоби не прогавити часу, який може бути для нашої нації вирішним. Мусимо покинути всі сварки. Кожний луговик і луговичка має видержати на своїм становищі карними та слухняними своїй старшині Великого Лугу. Наклепів не слухаймо, але за те стеньмо всі плече об плече до праці. Тільки послухом, дисципліною створимо силу і розженемо хмари та випозчимо свою сторінку в історії золотими буквами. А Ви достойні гості підтримайте зорганізовану молодь у Лузі.

* * *

Справлення помилки.

У вчорашньому звідомленні з Лугового Свята вкралася друкарська помилка, яку на цьому місці справляємо, а саме: в останньому реченні першої частини звідомлення пропущено слово „такий". Це речення після справлення буде виглядати так: „Всі вони були незвичайно мило заскочені **таким** цінним набутком для українського населення у Львові як добре влаштований Луговий **Город**".

Заспокіймо тугу наших скитальців!

Розкинені по всьому світі українські громади. — Пригадка незавидної долі українців в італійському полоні. — Необхідний комітет для висилки газет і книжок у далекі світи. — Завдання Всеукраїнського Національного Конгресу.

Таке гасло нестись мусить з уст кожного українця, що спочуває хоч частинно нашим землякам, що примусово опинились на чужині. Розбрились наші брати майже по цілому ґльобі й опинились там, де навіть не снилось українцемі побувати: у Марокко, Єгипті, Індії, Полінезії, тощо. Як вони там живуть, не важко відгадати! Правда, серед них є і такі, що їх матеріяльна ситуація може й краща — та в усякому випадку не гірша — від ситуації тисячів безробітних і неваможних у краю. Маси еміґрантів — очевидно — коротають свій вік у сірих злиднях. Та не про те будемо тут говорити як їм помогти матеріяльно, коли сам край потребує допомоги. Є справи багато важніші, а нам таки під силу.

Час до часу появиться у наших часописах звістка, що десь там ще й до сьогодні, от хочби в Єгипті, проживають наші люди свої дні у військових концентраційних таборах, що палить їх там жага за рідним писаним словом з батьківщини, якого вони рідко коли мають щастя почути. Коли дістануть до рук примірник українського часопису — тішаться як діти, він стає для них радісною і дорогою евангелією, а якось носяться з одного шатра в друге...

Скільки ще таких українських таборищ находиться у незнаних нам краях, правдоподібно наше громадянство і його провідники ледви чи знають?!

Такий сумнів виринає на підставі фактів з недавно минулих літ 1918—1920, коли то багатотисячні маси українських полонених в Італії оставали не то без політичної помочі, але взагалі без ніякої моральної розвали від наших молодих дипльоматичних станиць та емісарів. Серце боліло тоді, коли бачилось зовсім протилежне трактування своїх „табористів" польськими чинниками. Серед таких невідрадних обставин духовий провід наших полонених спочив тоді в руках ідейних інтеліґентів і свідомих одиниць селянського стану зпоміж тих-же самих полонених. З конечности творилося „свою" політику „повороту на Україну", політику офіціяльно підкреслювану перед таборовими командами. Освідомлювано своїх з нашою національно-політичною ситуацією на крихкій підставі італійських ґазет (бо наших ніхто не бачив ані одного примірника!) „відповідно" інформованих не-українськими інформаторами, — інформовано чужинців (італійців з Італії й італійців з південної Франції, що служили в італійському війську, навіть ґенералів, що побували колись в Росії), заперечувано очевидні брехні, що їх передруковувала італійська преса, — хоронено душу українського вояка перед большевицькою заразою, яку розносили і поворотці з російської неволі і численні самі італійські вояки, що захоплювалися большевицькими гаслами ґазети „Avanti". Скільки тоді турбот було, щоби боронитися, без нічиєї помочі, перед клеймом „большевизму", що його вища італійська команда дошукувалася серед наших людей!

І колишні українські полонені з італійських таборів тямлять ще, як почався розлор поміж галичанами і наддніпрянцями, як численні наші вояки оптували в користь італійської й інших держав і т. д. І по нинішній день нікому не відомо, скільки наших вернулося тоді до Галичини, скільки осталося в Італії та скільки розбрилося по світі. Хто компетентний про це знати?

Ми навмисне трохи довше зупинилися над тою одною сторінкою нашого минулого, щоби на прикладі, який ще живе у живій памяті багато наших людей, вказати на величезну вагу завдання: заспокоїти тугу наших скитальців, даючи їм до рук здорову національну пресу, якої змістом зуміють вони не тільки між собою поділитись. Наша скитальщина перестане тоді бути гиллям відрізаним від матірнього пня!

Тому нашим безумовним обовязком повинно бути: зібрати всі адреси, де находяться більші, а то й менші осередки української воєнної, політичної і заробіткової еміґрації, та передати їх комітетові що його повинні ми оснувати побіч „Книжки на захід", на адресу якого треба громадно і даром жертвувати українські національні часописи і деякі книжки, головно історію України і малі підручники мови даного краю, зі словниками, так, щоби той комітет міг наладнати бодай одну в тижні експедицію нашим подвійним страждальцям.

Явище такої філянтропії в нас нове, але воно не має застосування супроти тих, про яких ми зовсім забули.

Зреалізування цього діла не лише заспокоїть нестерпну тугу наших скитальців і дасть їм духовий корм, але й збереже їх перед заливом чужини і принесе ту загально-національну користь, що піднесе авторитет українського імени серед своїх і чужих: мовляв „опікуються нами", „дбають про них"!

Цілою проблемою української еміґрації та скитальщини займеться докладніше напевне наш будучий Всеукраїнський Національний Конґрес.

Колишній довголітній скиталець.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 29. СЕРПНЯ 1934.

Р. КУПЧИНСЬКИЙ.

ДО ПОЧАЄВА

IV.

Тераса Успенського Собору подібна до тераси Святоюрського у Львові. Такі самі камінні ліхтарні, балюстрада і загалом Почаїв робить враження львівського св. Юра, тільки що більший і вище положений. Вид з тераси чудовий. В котрий бік не глянути — лани, ліски і горби... далеко-далеко. На заході мріє другий монастир — підкамінецький. Стоять ті два монастирі напроти себе, два бастіони двох віроісповідань, один римо-католицький — другий православний, а обидва чужі. Аж дивно, що почаївські монахи, маючи такий вид, не розширили свого світогляду. Здається рідко коли дивляться зі своєї гори на українське море довкола Почаєва.

Чи тільки довкола?...

Під Успенським Собором, друга церква, а там у підземеллі третя. Всюди монахи і всюди... московщина, хоч така, що навіть я — галичанин уважаю її за російсько-український жаргон. Здається більшість монахів наські люди, тільки несвідомі, або й переконані про „єдину неділиму". Нерадо відповідають нам і непривітно дивляться на нас. Видно не припускають, що галицький інтеліґент-українець може перейти на православя і не стараються прихилити його до себе.

Мають рацію. Поминувши всі догми, російщина Почаївської Лаври відстрашилаб кожного з них.

Один одинокий дверник, що так рішучо вдержував наше авто, спокусився навернути нас, але про це згодом. Перше треба ще зайти в монастирську книгарню, може там є який слід, що тому пятнацять літ була тут українська держава, а від тисячів літ живе тут український нарід.

Книгарня невеличка, зате великий книгар. Молодий, здоровий парень, якому борода щойно засіялася. Монаша шапка робить його ще вищим, а широкі плечі виповняють пів книгарні. Решта книжки релігійного змісту і всі російською мовою.

— А українських книжок не маєте? — питаю.

— Не видають — відповідає по українськи. Але дещо маємо.

І показує мені одну-одиноку брошуру: „Життя святого Йоана".

Богу дякувати і за те. Має враження, що як на монаший склад Лаври — то це дуже багато, хоч як на Почаїв — дуже мало.

Українська мова книгаря, його добрі, всміхнені очі заохочують до розмови.

— Скажіть, будь ласка, як воно так: З усіх усюдів Волині, Полісся і навіть з Галичини приходять сюди люди, а ви їх годуєте московськими книжками?

Монах трохи ніяковіє і спускає очі. Може й сказав би дещо про це, але боїться, може й сам поправив би цю висмалію, але не має сили.

— Не видають нічого — повтаряє мені. — Ми продавалиб.

А я маю враження, що і видавалиб і продавалиб, якби прочани жадали. Ніде правди діти, море що довкола Почаєва, хвилює, шумить, але не бє якеділ у почаївську скелю. Хвиля хоч і докочується до мурів не вискакує аж на терасу. Коли б тисячними брисками розскочилася по монастирському подвірю, то напевно зачіпилаб і книгарню...

Почаївські монахи — Василіяни. Де-де порівняти їх до греко-катол. Василіян, з їхніми виданнями! Книгарня в монастирі в Жовкві, а книгарня в монастирі в Почаєві! Яка величезна ріжниця і скільки літ лежить як пропасть між ними. Хто цю пропасть засипле і як?!...

При віздовій брамі чекав на нас монах-дверник. Коли ми вийшли з книгарні, сам нас зачіпив.

— Якжеж вам понравілас наша Лавра?

(Далі буду переповідати розмову українською мовою, бо російської ні я ні дверник не знаємо!)

— Гарна, дуже гарна. Одно біда, що не українська.

— Ніколи не була і не буде — сказав твердо монах і зробив такий рух рукою, що мене застановило. Рух зовсім не заазбручанський...

— Ви звідки родом? — питаю.

— З Галичини. З села Білки, перемишлянського повіту.

Ми щиро засміялися. Бороду запустив, мову покалічив, „камилавку" на голову вбрав, а рухів не потрафив змінити.

— То ви з перемишлянського повіту!? — дивується один з моїх сопутників. — Чогож ви так мову попсували?

— Не попсував, а навчився. Це справжня русская мова.

Уявляю собі радість справжнього москаля, що слухав би своєї мови з уст такого знавця як цей перемишлянсько-почаївський лінгвіст.

— А як ви сюди попали? — питаю.

МУНДУРКОВІ матеріяли від зол. 1·80
комплетні **виправки** для учениць і учнів — **вивінування інтернатів і бурс**
закуповувати найдешевше
В ГАЛИЦЬКІМ МАГАЗИНІ НОВИН **Львів, Галицька 15.**

Адольф Черний — чеський приятель українців.

I). Чому чехи є русофілами? — Ріжниця між українофілами і приятелями українського народу.

Кажу чеський *приятель* українців, а не *українофіл*, бо серед чехів українофілів було чимало, але справжніх приятелів українського народу, на жаль, обмаль. Це не докір, але просте констатування факту, що, річ ясна, має свої причини та мотиви.

Ніде славянофільство не було й не є так поширене, як серед чеського загалу. Чеська національна ідеольогія від самого початку була й усе лишається славянофільською. Але в ній домінує виразно й непереможно *русофільство*. Москва була й є славянською Меккою чеського народу, незалежно від того, хто й як у ній панує. Передвоєнне чеське русофільство масово захоплювалося царською Росією. Сьогодні воно є чим далі все більше *совітофільське*. Але колиб замісць Сталіна у Москві сидів Мусоліні або Гітлер, чеське русофільство булоб напевне прихильником російського фашизму чи гітлеризму. Бо для чехів уся справа в Росії, як такій. Політичний режім Москви є річчю підрядною.

Чехи, як демократи — проти диктатури. Чеська громадянська опінія рішучо й різко осуджувала та осуджує злочини італійського фашизму або німецького гітлеризму. Але, — за виїмком крамаржівського табору, — вона майже не протестувала проти безмежних злочинів *совітської* диктатури та терору Чеки. Коли торік вся світова опінія протестувала з приводу *голоду на Рад. Україні*, найменше реаґувала на цей жахливий факт чеська преса. Чеські журналісти, що цього року побували в СССР (І. К. Бенеш Панграц) — ніде голоду на Радянщині не бачили й совітські внутрішні відносини змальовують у досить ідилічних барвах. Чому? Бо Совіти — Росія: найбільша славянська держава й нація.

Ось чому спорадичне чеське українофільство все мало якісь застереження й ніколи майже не підносилося до щабля безпосередньої приязні. В ньому все було десь заховане якесь *але*. Скорше чи пізніше чеські українофіли опиняться у протилежному таборі, починаючи від великого чеського історика й „батька народу" *Ф. Палацького*, що був одним із перших оборонців української справи серед чехів; що в 1849 р. підніс її на форумі австрійського парляменту з Кромержіжі, але який після австро-угорського дуалізму (1867) — поїхав до Москви, рішучо порываючи з австрославізмом, одним з чільних ідеольоґів якого він був.

А скільки з новітніх чеських українофілів пройшло цим традиційним шляхом?! *Я. Нечас*, колишній ентузіяст української справи у 1918-20 роках, автор заклику до мирової конференції на оборону України (маю на увазі його брошуру: *Прошу за один славянський нарід*): перший посол із Закарпаття; побувавши перед парою роками на Радянщині й зокрема у Харкові, він вернув звідки здеклярованим *совітофілом*. Парадоксом є, що саме „ударна" українізація під проводом Скрипника вплинула на нього таким чином. Або дальший приклад: чеський музикольоґ проф. *Зд. Неєдлий*, великий знавець української пісні; захоплений прихильник Української Республиканської Капелі та мистецтва О. Кошиця; автор знаменитої розвідки про цей хор — від давна вже у таборі чеського авангардного совітофільства.

Словом, для чехів Москва це справа *серця*, що добре зазначив Т. Ґ. Масарик. Її вони іноді критикували та навіть лаяли, але все *любили*. *Україна* — цікавить їх. Але до неї їхнє відношення диктувалося й корриґувалося *розумом* і політичним інтересом. Дорога з Праги до Москви все вела й веде навпростець, але до *Києва* вона давніше йшла через Відень, а тепер — через *Берлін*.

Над чесько-українськими взаєминами від давна тяжила змора аґресивного *панґерманізму*. Сьогодні ці взаємини ускладнюються полекулі питанням *словацьким* (багато чехів добачає аналоґію між московсько-українським й чехословацьким стосунком, звідки їхня програмова ревацьким стосунком, звідки їхня програмова резерва до укр. самостійництва) та *підкарпатським*. (Чеські москвофіли в укр. рухові на Закарпатті не знати чому добачають небезпеку *ірреденти*, не бачучи одночасно, що саме закарпатське оранжерійне москвофільство є наявно ревізіоністичним і назовні замаскованим лише мадяронством).

Цей вступ буцімто не до теми. А проте він був потрібний, щоби зясувати ріжницю між чеським *українофілом і приятелем* українського народу *без застережень*.

Наприкінці цього вступу одно зауваження для оминення можливих зайвих непорозумінь. Для мене ставлення чехів до українців є питанням *розуму* та зі становища славянських взаємин справою славянського *обовязку*. З тим більшим признанням і без жалних застережень мушу визнати величінь тої допомоги, якою чехословацька держава підтримала культурно-національну працю української еміґрації після війни. Як вона давала не москалям — це зрозуміле й мовляв, у порядку сентименту. Але для українців, доля яких для чехів ніколи не була й не буде справою серця. У цьому саме шляхотна велич чеського народу, що таким чином дав незабутній доказ свого реального й творчого славянофільства.

О. І. Бочковський.
(Докінчення буде.)

— З царськими військами. Я — бачите — „русскій убежденій".

— А як стали православним?

Моїх усміхнувся.

— В Галичині всі православні. Мій дід був уніятським дяком, але все казав: „Австрія знищила нашу тверду віру".

— Виходить, що то проклята Австрія не тільки видумала українців, не тільки замордувала святе „йор", але й тверду віру знищила?!

— Так так — махає головою монах. — Ви переберіться за „сищика" і підіть між дяків, то побачите: всі вони православні.

Як він собі уявляв це перебрання за „сищика" — не знаю. Можливо так, як був убраний тип, що весь час нам зустував. Значить: жовті черевики, сиве убрання, русяве волосся і дурна міна...

З церковних справ перескочив наш родимець на політику і почав нас навертати на „адін народ". Викотив усі аргументи, які знав з читальні Качковського в Білці, з царських і з денікінських військ і з почаївської книгарні. Коли вкінці дійшов до української державности, почав горячкувати. Треба було урвати розмову, бо і вечір зробився і шкода було чоловіка.

— Ми до нічого не договоримось — кажу йому на відхіднім.

— Пачему?

— Бо ми щось трохи знаємо, а ви таки нічого.

Дверник замінив, а ми використали цю хвилю і сіли в авто.

Відітхнули з полекшою, а з нами відітхнув наш ангел-хоронитель, бо збувся врешті клопоту.

Театр Ріжнородностей год. 7·30
ЕМОЦІЯ! ЖАХ! ГУМОР!
„Той, що змінив прізвище"
ЕДГАРА ВАЛЛЯСОГО

Ліґа Націй, большевики і швайцарська публична опінія.

(УП) Чим ближче речинець вступу большевиків до Ліґи Націй, тим горячіша дискусія ведеться з того приводу в швайцарській пресі. Ще більш актуальним є це питання в народі. Там в дискусіях видвигаються такі арґументи, які дуже рідко находять доступ до преси. Часами помітно навіть нарікання на пресу, що не пише про все те, що нарід хотів би читати і знати, а саме про те, що в Совітах народ цілими міліонами з голоду вимирає. На загал швайцарська публична опінія є проти вступу большевиків до Ліґи Націй, хоч тимчасом швайцарський уряд не висловлює своєї думки. Треба припускати, що на нього йде натиск деяких европейських держав в тому напрямку та застрашування ріжними способами, як інвазія націонал-соціялістична, фашистівська і т. п. Зате дуже аручно виминається вияснення небезпеки большевицької інвазії.

Збурення публичної опінії в Швайцарії доходить до того, що нарід просто каже, що як комусь залежить на тому, щоби мати большевиків в Лізі Націй, то може їх собі приймати, але в тому випадку хай забере собі всю ту Ліґу разом з новою її палатою і хай еміґрує зі Швайцарії. Прихильники большевиків, т. зв. комуністична партія Швайцарії, яка виказує дуже мале число членів, ведуть протилежну пропаґанду. Дивним дивом в останньому часі зявилось у Швайцарії багато молодих людей, що парадують в червоних сорочках на ознаку своєї відданости Москві. Все це робиться з пропаґандивних оглядів як підготівка для прийняття Літвінова в Женеві.

Европа інтересується далеко-східним конфліктом.

(УП) В звязку з загостренням далекосхідного конфлікту дискутується в европейській пресі питання про вступ большевиків до Ліґи Націй і всі ті пляни, що можуть виринути в Европі, колиб дійсно прийшло до конфлікту. „Дейлі Геральд" висловлюється за приняттям Совітів до Ліґи, хоч при цьому має застереження морального характеру, які більше значать, чим всі зовнішно-політичні комбінації. Один зі співробітників тої ґазети був на Україні і пише про тамошні відносини. Редакція зі свого боку твердить, що мешканці України краще живуть, ніж всякі інші народи в Совітах. „Морнінг Пост" виступає остро проти Совітів і пропонує Европі трошки зачекати з приняттям большевиків до Ліґи, доки вони не сповнять деякі передумови до цього, як свобода віри, вільна торговля, вільна праця і т. п. Французька преса вже займається тим, що робити, колиб акція Ліґи Націй для полагодження конфлікту не вдалась. „Еко де Парі" пише, що Америка, Анґлія й Франція повинніб в тому випадку повести переговори про признання Манджу-Ко, бо так чи сяк вони мусять це колись зробити. Особливо Франція мусілаб це зробити тому, що далекосхідний конфлікт ослабив би Совіти в Европі і посилив би Польщу. „Ер Нувель" пише, що Японія тому аж тепер взялась до Совітів, бо досі вона сподівалась, що в Европі створиться протимоскаський фронт. Ця ґазета твердить, що японська аґресивність стоїть у звязку з Німеччиною, яка дає Польщі вільну руку на Україні по плану Розенберга. Якби не розумувати, то далеко-східний конфлікт відібється й на Европі та доведе до деяких змін у ній. А це для Франції не бажано, тому треба попирати большевиків. Поволі вилазить шило з мішка. Дуже зручно оминається тут обставина, що в цьому всьому й українці скажуть своє слово і то тверде.

Справа російських довгів і торговельна умова з Америкою.

ЛЬОНДОН. 27. 8. ПАТ. Вашинґтонський кореспондент „Таймсу" заповідає можливість заломання переговорів між Зл. Державами і Совітами в справі довгів і торговельного трактату. Хоча переговори офіціяльно ще відбуваються, американський представник утратив надію довести їх до успішного закінчення. Остання нота амбасадора Трояновського мала запропонувати полагодження справи довгів під умовиною, що Зл. Держави рівночасно згодяться на ліберальне признавання торговельних кредитів для Совітів. Американський уряд підчас переговорів держався принципу, що справа довгів повинна бути зовсім незалежна від торговельного трактату.

З теки ґрафольоґа.

Що каже нам письмо дитини?

Загал людей здебільша тої думки, що дитячі письма не є настільки вироблені, щоби чадавалися до ґрафольоґічної аналізи. В дійсності воно не так! Кніґґе, автор на весь світ знаної книжки „Про поведінку з людьми", каже у своїм творі: „Діти, які я виховував училися теж у мене писати. Спершу були всі письма до себе подібні. В короткому часі почали появлятися у кожного з них характеристичні прикмети письма.

При ближчій обсервації можна було вже розпізнати деякі риси вдачі: Дрібничковість у праці, непевність у власні сили, душевна отяжілість та хист порядку, оце були головні прикмети, що мені вдалося запримітити."

З огляду на брак багатьох індивідуальних рисів характеру, що їх находимо в письмах людей з виробленою вдачею, ґрафольоґічна оцінка письма дитини виходить досить неповна. Вона обмежується тільки до ствердження деяких прикмет характеру. Аналізу утруднює у великій мірі невиробленість письма. Подібні письма находимо теж у людей, що дуже мало пишуть і кожний практичний ґрафольоґ знає, як важко воно в такому випадку видати влучну та обширну оцінку. Однак, коли взяти під увагу всі ті труднощі, то всетаки можемо сміло твердити, що деякі прикмети вдачі дитини даються легко розпізнати. В першу чергу вроджені прикмети характеру; далі в залежності від віку та вправи в писанні ті риси, що повстають постепенно через вплив окруження на дитину та спосіб її виховання.

До переведення аналізи дитячого письма може братися тільки рутинований ґрафольоґ. Є це доволі тяжка праця, тим більше, що крім влучної аналізи мусить ґрафольоґ здати собі справу, в якому напрямі розвинеться вдача дитини та як треба її повести, щоби через відповідне виховання можна було зменшити або викорінити деякі існуючі вже хиби характеру.

Але ґрафольоґічний розслід письма дитини не має тільки на цілі прослідити її вдачу. Не менше важним чинником являється тут прослідження поодиноких здібностей та нахилів дитини. Їх використовується зокрема при порадах у виборі звання.

Річ ясна, що аналіза письма не може тут заступити психотехнічного іспиту. Вона годиться тільки до його доповнення і зокрема є вартісною, коли річ іде про дослід моральних рисів характеру та деяких душевних настроїв дитини.

Деякі загальні прикмети вдачі зазначуються так сильно у письмі дитини, що кожна людина може їх з легкістю розпізнати.

На загал розріжнюємо у дітей два головні роди письма; одно з них це письмо велике, писане звичайно дуже широко з відповідно сильним натиском. Друге дрібне, писане вузько, без натиску, тонко, часто з сильними заокругленнями. Перше вказує на характер, що визначається певністю себе, відвагою та енерґією. Друге є ознакою боязливости, несміливости та надмірної чутливости. Письмо, писане гострими кутами та сильним натиском, є ознакою впертости але й витревалости. Постійна зміна кута нахилення в одному й тому самому письмі, вказує на брак самостійности. Нервові та сильно вразливі діти мають тонке, сильно на право похилене та на загал досить нерівномірне письмо.

Зле виховані, химерні діти, що люблять звертати на себе увагу цілого окруження, визначаються здебільша великим письмом. Зокрема великі букви тут сильно зазначені. Зближені формою та виглядом є письма зарозумілих дітей. Зарозумілість та гордість проявляється в сильно розвинених ключках та надмірно великих довгих буквах. Еґоїзм находить в письмі дітей та осіб старших свій прояв у сильно в ліво закинених (закривлених) тачках над буквою „й". Коли річ іде про матеріяльний еґоїзм, тоді слід перевірити відношення між долішніми та горішніми довжинами букв. Сильне зазначування долішніх довжин (на приклад у буквах „з" та „д") є ознакою матеріяльного погляду на світ, подекуди теж і великої практичности в житті.

Невідповідне, надто суворе виховання дітей причинюється у великій мірі до придавлення індивідуальних рисів характеру. Такі діти є тоді сильно стримані, замкнені в собі, часто теж скриті. У письмі проявляється це писанням вгорі замкнених букв як це стрічаємо в „з", „о" і „д". Ріжнородні додатки у формі замкнених колісцят стоять в залежності від їх індивідуального вигляду ознакою нахилу говорити неправду в скрайному випадку ознакою постійної брехливости.

Та не тільки негативні риси характеру можна розпізнати з письма дитини. Вроджений естетичний смак, купецький та організаційний хист, евентуальні нахили до технічних дисциплін, усе те кладе свою печатку на письмо дитини та робить його в меншій або більшій мірі індивідуальним, або як кажуть ґрафольоґи „плястичним".

Інж. Роман Крохмалюк.

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський

Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.

Львів, Ринок ч. 29.

2/78 169—180 Телефон 25-55.

Ніхто не обмежує Вашої особистої свободи. Можете підписати довільну скількість позички Рідній Школі. Кожна позичка по 25 зол.

Совіти і східно-китайська залізниця.

МОСКВА, 27. 8. ПАТ. Закордонним кореспондентам в Москві доручено комунікат, що містить заяву совітського заст. голови східно-китайської залізниці Кузнецова, зложену в руки манджурської залізничої управи. Совітська сторона нарікає на недостачу охорони потягів манджурської залізниці, мовляв, що манджурські війська не стоять на висоті завдання. На вантажні потяги, ескортовані тими відділами, бувають часті напади. Дальше Кузнецов наводить низку випадків, де манджурські охоронні війська не виказали потрібної дбайливости про безпеку на залізниці. Дальше нота відкидає з обуренням манджурські твердження, неначеб урядовці східно-китайської залізниці, що є совітськими громадянами, управляли саботаж. Вкінці Кузнецов домагається інтервенції в справі припинення переслідування совітських урядовців на східно-китайській залізниці.

—o—

„Колективізація сільського господарства в Совітському Союзі.

Льондонський університет (Славянський і Східно-Европейський Відділ) видає щомісячно дуже інтересні та докладно випрацьовані „моноґрафії", головно на східно-европейські теми. Остання монографія має заголовок „Колективізація сільського господарства в Совітському Союзі".

Автори статтей, хоч послуговуються майже виключно совітськими джерелами, подають дуже цікаві висновки. І так — на підставі тих інформацій довідуємося, що члени совітських колективних господарств мають тепер менші права ніж мали кріпаки за панщини. Оподаткування колективних господарств і їх членів таке високе, що коли його виповниться, населення голодує.

Зі статті про жнива довідуємося, що совітська влада помимо найбільших зусиль не вспіла експортувати стільки збіжа, скільки експортувала Росія перед війною. Експорт збіжа зі Совітів йде виключно коштом відбирання від населення найважнішого його засобу поживи, хліба. Давніше населення мало крім хліба подостатком мяса й омасти, тепер того зовсім не має. Тому відібрання хліба спричинює негайно страшну катастрофу — голодову смерть.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 29. СЕРПНЯ 1934.

В. НЕСТОРОВИЧ.

З ДОЛИНИ ПРУТА в долину Чорного Черемошу.

Туристичний репортаж із домішкою рідної економіки.

VI.

В ЛЯБОРАТОРІЇ БРИНДЗЯРНІ І ПОВОРОТНА ДОРОГА.

В туристичній стації зостаємо ще „золочівців". Мабуть тільки що піднялись зі сіна, що позволяє мені критикувати в дусі їх туристичний регулямін.

„Що з кіньми?" — питаю господаря, скриваючи свою трівогу. Це чужа власність, а всю ніч вони паслись за моєю згодою в лісі під голим небом на обгородженій поляні. Господар заявляє, що все гаразд. „Такого не було тут, аби коні щезли — каже він, відгадуючи мою трівогу. Раз тільки вовки розігнали мою худобу, але все найшлось і страти не було. — Злодії? Бувають, але дуже рідко. Бо де продасть? Хіба за кордон з тим поїде, в Румунію, а це знову не так близько.

Розходимось. Він іде коні ладити, а я хочу ще оглянути лябораторію і зробити знимку бриндзярні.

Пан Васильчук, якого відриваю від роботи, — бо саме оба „бриндзярі" мов хірурги, в біленьких фартухах стинають ножами шкіру з будзів, — визнається добре у своїй робітні, заставленій скляною посудою ріжної форми та слоїками і фляшками з якоюсь рідиною. Він кладе до рурки дрібку будза, наливає туди якоїсь течі, одної, потім другої, мішає, називаючи все по імені, та я швидко гублюсь у цих назвах. І ще раз щось наливає, мішає, після чого рурку вставляє у спеціяльну центрифугу, накручує її і вона з кольосальною швидкістю кружляє. Коли по трох хвилинах виймає рурку, товщ пливає на верху, а поділка вказує кількість товщу в аналізованому будзі.

Саме, коли кінчимо нашу аналізу, якийсь гуцул привозить конем будзи з полонини. І знову одна аналіза. Вислід її некорисний (мало товщу) і ґазда чухається в голову, бо п. Васильчук не хоче будзів брати. Врешті годиться віддати дешевше на третій сорт бриндзі.

До мого „економічного репртажу" потребую ще дрібку статистичних даних (бодай для форми 2—3 цифри), але жаль мені відривати людей від праці, зрештою шефа нема, а публіциста інформувати не все безпечна штука (я це добре розумію). Тому приймаю з місця запросини до обіду, які мені приносять з другої хати.

Жінка господаря, що так жагуче хотіла найти в мені ред. Шкрумеляка, божество її сина, нещасливого каліки зате на свій вік „вундеркінда" (дзвіночок читає мигом) зготовила обід ярмний „перша кляса". Коні теж поїли рештки сіна. Прощаємо з жалем бриндзярню, співчуваючи її мешканцям у тому, що тільки раз у тиждень дістають вістки зі світу (почта мов до морської ліхтарні всього раз на 7 днів приходить) і зїзджуємо кіньми стрімкою доріжкою на биту дорогу.

Циган і Фоцька знову ліниві та згодом їдуть краще. Ми привикли до них і до твердого сідла, так що не хочеться злазити.

Погода на причуд гарна з самого ранку. Скрізь косовиця. Видно як косарі розмахують косами, то знову від клепання кіс лунають дзвінкі мельодії. Переїзджаємо знайомі райони, та вони не менше цікаві і гарні.

Жалуємо, що не маємо змоги докладніше пізнати тутешній побут. Здається нам (і мабуть це так), що тут у долині горішнього Черемошу можна ще найти ілюзію зачарованого в первісній красі гуцульського світу, не то що в долині Прута, де він уже щораз більше переходить у спогад разом із „тінями забутих предків". Та хоч би гуцул найшовся там у новій почесній ролі! Хоч би ви там зустрічали гуцулів як власників пансіонів, крамниць, більших розміром робітень „памяток із Гуцульщини", тощо. А то ви — не так як у Закопаному — ледви чи переїдетесь хочби гуцульським фякром. Його немає. Носять гуцули тільки ягоди за безцін, служать, виконуючи найчорнішу роботу, або руку за жебрачим хлібом витягають. І дивляться — може зі злобою а може й без — як чужий елемент розсідається і багатіє їхнім коштом.

—o—

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА Львів, Ринок 10.

Конференція аґрарних наук.

БЕРЛІН, 27. 8. ПАТ. В Бад Айзен під Ганновером відкрито вчора міжнародню конференцію аграрних наук при участи 100 представників 15 держав. Покликав її перед 5 роками анґлієць Ельгірст задля виміни думок між ученими аґрарних наук з цілого світу.

Неімовірна морська глибина.

МОСКВА, 27. 8. ПАТ. З покладу ледолому „Єрмак“ спущено сонду, яка осягнула глибину 23.000 метрів, яка творить рекордову, досі не мірувану глибину моря.

По широкому світі.

— Канцлер Шушніґ вернувся вчора до Відня, витаний на двірці многолюдною публикою.

— В Білгороді розпочалися в неділю наради славянського рільничого конґресу.

— В часі летунського турніру в Брасові склалася катастрофа, наслідком чого згинув румунський капт. Губерт.

Зол. 1'50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА“
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА“
Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 31-?

— Лікар-дентист Ірена Рибачек-Кисілевська вернула і ординує у Львові, вул. Потоцького 48 партер від год. 9—11 і 4—6 попол. Тел. 32-87. 215 1—2

— Приймаю адміністрації реальностей. Ігнат, Львів, Куркова 24. 202 5-10

— Порадня матерей при вул. Ходоровського ч. 15 подає до відома, що д-р Туна-Надрага ординує щоденно від год. 10—11. рано. — Дентистична Амбуляторія отвирається дня 1. вересня ц. р. Ординуватиме, як давніше, лікар-дентист Ірина Антонович щоденно від год. 3—6 попол. 221 2-2

— Жіноча Промислова Кооператива „Труд“ у Львові, Ринок ч. 39 уладжує двомісячні курси: 1. **Крою і шиття суконь** від 1. X., учить п. Еля Олесницька. 2. **Крою і шиття білля** від 1. X., учить п. Міка Дрогомирецька. 4. **Ручного трикотарства** від 1. X., учить п. Клявда Кордуба. 5. **Куховарства і домашнього господарства** від 15. IX., учить п. Ольга Пеленська-Ліщинська. Зголошення особисті і письменні приймає управа „Труду“, Львів, Ринок ч. 39. І. п. 223 2—2

— Свячення василіянських богословів. У неділю, 26. серпня ц. р. у василіянській церкві в Крехові, к. Жовкви, з рук Преосвященого Кир Йосафата Коциловського отримали священичі свячення отсі василіянські богослови: 1) Йосафат Іван Дзьоба (Львів), 2) Василь Борис Ваврик (Ласківці — Теребовля), 3) Макарій Михайло Грень (Крехів — Жовква), 4) Модест Михайло Дацишин (Руда Сілецька — Камінка Струмилова), 5) Никита Микола Федорович (Старий Самбір), 6) Яким Осип Гегедіш (Нірташ, Мадярщина), 7) Павло Петро Мяськів (Слободниця — Брод н/с, Славонія), 8) Іринарх Іван Маланяк (Рітчиці — Дрогобич), 9) Методій Михайло Борса (Чортків) і 10) Йосафат Осип Камінський (Розбір Довгий — Ярослав). Бажаємо нововисвяченим якнайкращих успіхів у їх дальшій праці.

— Позбавлені шкільної науки. Кураторія шк. округи на Волині затвердила видалення з кодукаційної торговельної школи в Кремянці 5 учеників українців за участь, як каже комунікат, у політичних демонстраціях. Видалено їх з забороною приняти їх до якоїнебудь школи на терені Польщі.

— Великі зловживання викрито в повітовому виділі в Борщеві. Шконтрум книг виказало, що спроневірено коло 26 тисяч зол. Дефравдантів, касієра Ебнера і бухгальтера Камінського арештовано.

— Грім спалив копальню нафти. Підчас великої бурі, що перейшла понад надвірнянським повітом, ударив грім у нафтовий закіп у Битькові, власність „Галицько-Карпатського Т-ва“. В одну мить копальня станула у вогні, який знищив її до тла. Шкоду обчисляють на 20.000 золотих.

Необхідна книжка для нашого села, з уваги на недалекі вибори до сільських самоуправних установ

Новий Самоуправний Закон
враз з
виборчим реґуляміном

Ціна тільки: зол. 0·80 (з почтовою пересилкою 0·95 зол.). — Замовляти в Адміністрації „Діло“, Львів, Ринок ч. 10,

— Львівська хроніка. На вул. Сикстуській торговець овочами Станислав Брицький напав на свою жінку, яка його покинула, побив її і зваливши на землю, проколов ножем. Напасника арештовано, а жінку відставлено до шпиталю. — При вул. Мурарській ч. 9 повісилася 50-літна кельнерка Лея Оленберг, що була довший час без занятя.

— Краєва хроніка. В Деревні пов. Жовква гостікли. — У Знесінні п. Теребовля затроїлася грибами ціла родина В. Єдиновича, зложена з 4-ох осіб. Дві особи вмерли, інші находяться в безнадійному стані.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 29. СЕРПНЯ 1934.

ТЕОДОР ШЕЗ.

КАЗКА.

Оповім вам, добрі люди, просту казку старих закутин землі, казку про бідного бурлаку, що мандрував без відпочинку в спеку й дощ по дорогах та гостинцях. Цей чоловік не мав на цілому світі ні одного друга, від часу, коли покинув місце, де дні та літа викопали гріб його молодості. Бо жінки дають любов, а мужчини приязнь лише таким, що постійно з ними перебувають. Однак крім таких, що сидять на однім місці — є ще люди, що все мусять мандрувати, поспішаючи до нових далеких цілей. Вони бачать оселі й дерева, долини й поля, небосклони, краї й неба, і знають, що людська хвиля спливає по поверхні землі, мов вода ручаїв, що всякають у борозди і загони.

Тому, що ті мандрівники ніде не задержуються довше, та що в їх серцях жевріє вічне бажання йти далі, не можуть вони приєднати собі нічийого серця. Покидаючи місце, де перебували, зривають нитку симпатії й треба би йти за ними, щоб її знову навязати. Однак ніхто не може тратити дорогого часу на погоню за людьми, що втікають від відпочинку. Ліпше обдаровувати почуваннями тих, що зрослися зі своїм загумінком і ніколи не виходять за його межі.

Вибачте мені, що зачинаю своє оповідання в заздалегідь означенім порядку, але ніколи інакше, лише так оповідають здавен-давна цю казку.

Отжеж чоловік, що про нього говорю, покинув одного дня місце, де дотепер перебував і покинув людей, що з ними жив. Ті люди були переконані, що знають його дуже добре, а також і він думав, що знає їх знаменито. Бо в звичайних розмовах ми не висказуємо ніколи своїх щирих думок, повторяючи приняті брехні, що творять зміст людських взаємин.

Відійшов, не прощаючися з ніким, бо надоїла йому вже пуста балачка; зрештою він сам ще не знав, що пустився в далеку дорогу. Почав іти просто перед себе, а дорогу, що її перейшов одного дня, додавав до дороги другого дня. Якийсь час ішло з ним кількох приятелів, що старалися його переконати. Однак небавом вони зупинилися, бо побачили, що він їх не слухає і йде все далі й далі. А він ішов все перед себе, щасливий, що бачить нові околиці й нове небо, що може захоплюватися красою нових небосклонів, що видить чар сонця, коли воно сходить та заходить і тішився, що може відчувати це все цілим своїм єством. Покинула його любка, бо її зле взуті ноги втомилися, йдучи по твердій груді. Тоді стало йому жаль і він почав іти скорше, співаючи заєдно веселих пісень, що звучали в його устах мов скарга за втраченим щастям.

Вкінці покинув його й останній приятель, щоб вернутися туди, звідкіля вони вийшли. Чоловік оглянувся кругом і побачив, що він сам на гостинці. Тоді засміявся голосно й сів над ровом край дороги, щоб відпочали його втомлені ноги. І мимохіть зачав виписувати своєю подорожньою палицею на піску, вогкім від сліз, що капали з його очей, імена й дати. Але вітер завіяв їх зразу і мандрівник встав та важким кроком зачав іти далі. Перебуваючи все сам від рана до ночі, зчасом навчився любити самоту й звик одинцем блукати по пустих шляхах, оживляючи їх собою.

Небавком люди перестали звертати увагу на нього. А він тепер щойно почав їх правдиво пізнавати. Чув їхні все однакові розмови й пізнавав їх все ті самі пристрасти, що ріжнилися між собою лише зверха. Ті, що будують своє життя на тривалих підвалинах, слідили за ним ворожими поглядами, коли проходив вечором біля їх осель. Вони кормилися тяжкими стравами, що були стравою їх дитячих літ; пильно управляли свої поля, не знеохочуючися все однаковою працею; провадили продуктивну торговлю у величавих крамницях; витворювали по фабриках безліч річей під смак загалу; або вкінці сиділи в банках, які втягають у себе капітали, щоб викинути їх знову зі себе. А він був самотний та блукав манівцями, годуючися принагідно й не мав нічого продати. Люди не бачили його достатків, а що це в суті річи було їм байдуже, називали його просто чоловіком. Дали йому це імя, щоб могти декше порозумітися між собою, якщо зійшла розмова на нього, але говорили про нього все з деякою погордою.

І було це може його дійсне, його перше імя виписане на його лиці, бо є люди, що їх лиця голосять кожною своєю рисою імя власника, люди, що їх уже знаємо при першій стрічі, хоч досі ніколи ми їх не бачили. Але є й люди, що їх імен ми не знаємо, а на їхнім сірім лиці нема нічого виписаного. Вони мають злі й німі, скриті та замкнені лиця, бо не хочуть, щоби хтось пізнав їхню тайну. Вкінці є лиця повні протилежностей, безладно помішаних, які себе взаїмно виключають. Такі лиця подабають на старі, почеркані поправками та перерібками, бруліони, що з них не годен зліпити ніякої цілости.

З французького переклала *Ол. Яв.*

(Продовження буде.)

— Українські спортові змагання в Стемфорді. З нагоди ювилейного свята Української Католицької Церкви, що приготовляється на День Праці, в понеділок 3. вересня на ґрунтах Української Католицької Вищої Школи в Стемфорді, Конн., відбудуться в неділю 2. вересня змагання у грі в копаного мяча між двома українськими спортовими дружинами, а то з Аксонії та Ню Гейвен, обі зі стейту Кочетикат. Гра відбудеться в Геловін Порку, званого також Комінгс Парк, недалеко моря.

— „Наталка Полтавка" по литовськи. Франко Станко-Станкунас, литовський артист, виставить 23. вересня в Лейбор Лайсікм в Бруклині українську оперету „Наталка Полтавка" по литовськи. До вистави заангажував кращі литовські артистичні сили. В летючках видрукував він на відворотній стороні переклад 7 пісень з української мови на литовську. Отже маємо напр. переклад пісні „Дід рудий", „Ой мати, мати", „Чиж я тобі, дочко", „У сусіда хата біла" і ін. Для притягнення литовської молоді, родженої в Америці, видав Станкунас ще окремі летючки по анґлійськи. По литовськи „Наталка Полтавка" звучить: „Настуте Полтавете".

— Зїзд українських професіоналістів у Шикаґо. Як повідомляють із Шикаґо, дня 6. серпня відбувся там другий конґрес українських професіоналістів. Зїзд вибрав адв. О. Малицького й д-ра Г. Г. Скегара до переведення зборів. Відчитано привіти й телеграми, котрі наспіли з ріжних частин Америки й Канади, разом 31, та приступлено до нарад. Відчитано промови, надіслані на конґрес учасниками, які не могли особисто явитися, а саме: д-ра А. Д. Марґоліна, бувшого представника У. Н. Р. у Льондоні; адв. Романюка й п. Гладкого. Промови виголосили: д-р Г. Г. Скегар, п. О. Грибівський, о. д-р Ковальський та п. Шаповал. Опісля приступлено до обговорення статуту та принято з малими поправками нарис поданий статутовою комісією. Принято звіт контрольної комісії та ухвалено вироблені резолюції. До уряду на рік 1934-1935 вибрано: адв. Омара Малицького предсідником, пяну М. Онуфрів заступницею предсідника, інж. Омеляна Гладкого заступником предсідника, д-ра Г. Г. Скегара секретарем і адв. Романа Нагірняка касієром. Рішено відбути вступний конґрес у Сідар Пойнт, в стейті Огайо, при кінці 1935 року.

— Підозрілі вчителі на волі. Слідча влада у Сторожинці випустила на волю управителя школи в Драчинцях, Піцу, вчителя Данілу й ученика Колчана, бо показалося, що вони не винуваті. Вбивство Анни Тулосяк лишається дальше невияснене.

— Комуністи знову фальшують доляри. Останніми часами появились в обігу дуже добре підроблені 50-долярові банкноти. Розпізнати фальшиві банкноти від добрих можуть лише банкові фахівці, що спеціяльно слідять за фальшивими грішми. Підроблені доляри так добре, що нераз і фахівці помиляються. В тій справі ведеться слідство, яке знову веде туди, де всякій людині доступ заборонений, себто до большевії. Розуміється, що большевики про це не хотять нічого знати. Головний варстат находиться правдоподібно в Москві або Ленінграді, бо звичайними методами фальшування грошей не вдалося їх так добре підробити.

— Автомобілева катастрофа. В часі автомобілевих перегонів у Швайцарії американський керманич Гамільтон ударив своїм самоходом на дерево і згинув на місці. Дерево, падучи на землю, зранило тяжко одного з видців.

— Праця для двох міліонів людей. Американський федеральний уряд має біліони долярів кредиту на будівництво домів. Це фонди призначені як позички на будову нових домів і на направу або перерібку старих домів. Небаром мають зачатися роботи. Обчислюють, що при роботах в будові і направі домів найде роботу міліон людей, а другий міліон працюватиме при виробництві будівельного матеріялу.

— Надії Канади на пшеницю. Через посуху в Америці ціни пшениці пішли вгору також і в Канаді. Саме тепер збирають пшеницю в канадійських степових провінціях Манітоба, Альберта і Саскечеван, де, як відомо, багато живе українських фармерів. Фармери в тих провінціях тепер мають надію на добробут наслідком подорожіння пшениці. Торік Канада мала 269 міліонів бушлів пшениці, а цего року буде більше.

— Ріжні вісти. У Злучених Державах після страшних спек почалась слота і зимно. У Клівленді температура обнизилася до 7 степенів. — Комуністична партія у Злучених Державах начислює 26 тисяч членів. — З Ґвіяни втікло 18 каторжників. — У Болгарії арештувала влада членів національного комітету македонців з Георгом Кондовим. — В Австрії від 25. липня ц. р. засудили дотепер на кару смерти і повісили 14 націонал-соціялістів.

— Жертва забобону. В ріці Тайн в околицях Генберна в Анґлії став потапати один мешканець. Прохожі повідомили поліцію, яка приїхала мотоциклями, але виловила вже тільки його трупа. Прохожі могли його врятувати, але ніхто не кинувся до води на рятунок, хоча між ними були добрі пливаки. В цім закутку Анґлії поширений між селянством забобон, що людина, яка витягне з води топельника, обовязана понести всі кошти похорону. Не помагають вияснення влади, бо забобон далі всевладно панує серед селян.

— Мусоліні проти циліндрів. Мусоліні проголосив на днях війну циліндрам. Дуче думає, що циліндри є дуже смішним накриттям. Тому кожний розумний чоловік — заявив Мусоліні — ходить у мягкій шапці замісць носити блискучу ковбасу на голові. Одночасно на офіційних святах появляється щораз менше достойників у циліндрах. Сподіються, що вони незабаром зникнуть взагалі в цілій Італії. Мусоліні не любить теж дуже виставних самоходів. Зате є великим прихильником мотоциклів. Правдивий мужчина їздить тільки на мотоциклях, бо мотоцикліст мусить бути дуже уважливою, інтелігентною людиною. В самоході перевагу має мотор, а на мотоциклі — людина. Сам Мусоліні любить часто їздити мотоциклем. Одначе підчас його прогульок мотоциклем перед Мусоліні́єм і за ним їдуть поліційні самоходи.

— Вказівки посадника Ню Йорка для поліції. 1. вересня ц. р. робітники текстильного промислу в Злучених Державах рішили проголосити страйк, коли промисловці не погодяться на їхні умовини. З тієї нагоди посадник Ню Йорку Ля Ґардія оголосив в подробицях вказівки на 12-и сторінках для поліції, як вона повинна поступати на випадок страйку. Вказівки Ля Ґардії зовсім суперечні з наказами начальника ню-йорської поліції ген. О. Райнера. О. Райнер утворив окремий відділ з 1200 поліцаїв до боротьби на випадок заворушень страйкуючих робітників. Тому начальник поліції дістав „відпустку" для порятування свого здоровля, а за той час заступатиме його посадник Ля Ґардія. Поліція дістала наказ поводитися чемно зі страйкуючими робітниками, щоби їм робітники не закидали провокації заворушень.

— Рукописи Вольтера. У Ленінградській публичній бібліотеці почались досліди над архівами Дубровського, колишнього секретаря російського посольства в Парижі з початком XIX в. В архіві зберіглось понад кілька тисяч французьких документів, багато королівських приказів, судові акти вязнів з Бастилії. Між документами найдено теж рукопис Вольтера.

— Процес за цілунок відбувся у Віареджо в Італії. 27-літній Еліос Корвані з Аріґо приїхав у Віареджо, щоби забавитися на дансінґу в місцевому касині. Підчас танцю так захопився красою своєї партнерки, що поцілував її прилюдно, не стрінувшись зовсім з її протестом. Інакше віднеслися до цього факту два представники і сторожі закону, який забороняє в Італії залюбленим парам цілуватись у прилюдному місці. Два поліцисти приступили до дансера, закули його в кайдани і відвели до арешту. Незабаром відбувся процес, на якому темпераментного винуватця засуджено на 9 місяців вязниці.

— Символічне страчення. В бельгійському місті Вервіер стратили недавно незвичайним способом одного італійця, засудженого на кару смерти за душогубство. В Бельгії знесли кару смерти, тому екзекуцію виконали тільки символічно. Замісць шибениці поставили стовп, а на ньому вивісили плякат з повідомленням, хто і за який злочин засуджений на кару смерти. По обох боках символічного стовпа стояла дві години варта з добутими шаблями якби на сторожі справжнього страчення. За дві години плякат зняли, стовп усунули, а душогуб помандрував до вязниці, де до смерти буде покутувати за свій злочин.

—o—

Із судової салі.

НЕ БУЛО ПОБИТТЯ.

Між Василем Коником і Донькою Кохан, братом і сестрою, селянами у Станківцях віддавна була ворожнеча на тлі спадщини по батькові. Одного дня, коли Донька Кохан насильно хотіла зорати город Василя Коника, цей випровадив коні і плуг, а її саму виніс на руках. Донька Кохан зробила донесення, що підчас того „винесення на руках" він її тяжко побив. А тому що вбито була в другім місяці вагітности, наступило у неї поронення. Бережанський суд на виїздній сесії в Ходорові спираючися на свідоцтві аж двох лікарів з Бережанець, засудив Василя Коника за провину з 236 к. з. на шість місяців вязниці і 100 зол. відшкодування. Проти цього засуду вніс обор. д-р Андрій Стронціцький, адвокат у Ходорові апеляцію і тепер відбулася апеляційна розправа у Львові. На розправі лікар-знавець зізнав, що в даному випадку не може бути і мови про поронення. Супроти цього апеляційний судя Мединський прихилився до внеску обор. д-ра **Льва Ганкевича** і справу покинув. Обвинувачував прок. Єжевський.

З дороги життя.

Вертаючи з цирку...

Говоріть, що хочете, але я таки приходжу до переконання, що в наші марні часи заблукали деякі ремінісценції й гомони колишнього римського життя.

Жиємо під знаком.

Хліба! — кричить стотисячна юрба безробітних і документує своє домагання цілоденним вистоюванням під державним бюром посередництва праці, під виділом суспільної опіки в маґістраті, перед монастирями, що дають дарові обіди і т. д. і т. д. Про голод свідчать четверговi перегони в місті жидівської бідноти, а в пятницю християнської. Про голод говорять помарнілі, пожовклі лиця обдертих постатей, що в окруженні дітей підпирають середміські мури.

А вибрана частина населення, що ще побренькує кількома золотими, в набитому по береги цирку засвідчує свою незаспокоєну тугу за ігрищами, за забавою...

Та є й деякі непомітні різниці між часами старих Римлян і нашим лицоліттям. Апровізаційний уряд цезарів вмів (бо мав чим) нагодувати цілу голодну юрбу, а опісля кликав її до цирку. Тай цирк виглядав тоді інакше. Вмів захопити юрбу, полонити її та дати змогу забути про журбу завтрішньої днини.

Інакше діється сьогодні в цирку Станевських. Інша публика, й інші актори, інші продукції. Так сказатиб інший фасон, інший стиль. Висока тресура звірят, головокружна еквілібристика, нечувані досяги в рухаці — все те блиском заливає очі, торгає нерви. Слон напр. робить піруста, а рахує значно краще, як штубак...

Та одного не має цирк Станевських, щоби захопити й очарувати юрбу нижчих шарів міського населення: не має добрих блазнів та нема в ньому дужань атлетів. А юрба любить, як змагуни ломлять собі кости, а час-до-часу

почастує один другого по змагунській пиці... Навіть дистинґовані пані люблять глядіти на силачів. Особливо ті, що мають за чоловіків худощавих вимочків, закатарених селезінників, нещасних інвалідів або яких інших малопроцентових мужчин. Бідні жінки не знають одної секретної, а відвічної правди, яка вже була записана в талмуді, що коли природа вивінує кого надто щедро у фізичну силу, то...

Та що я буду поучати жінки. Най жиють обманом і злудою — як їм з цим добре.

Верну ще до блазнів. Бім-Бом є безперечно легко стоновані весельчаки в кращому стилі, перший навіть з позою на сальонового або якого іншого Станьчика. Та молодий Станевскі (мимоходом кажучи прегарний хлопець) далеко відбіг від свого покійного батька і стрийка, що колись ставали на арені як перші Бім-Бом, що сипали іскрами гумору, дотепу, ба й сатири і то навіть політичної, — а при тім були справді високомузикальні. Пригадаю один дотеп. Бім відчитував найновіші вісти з часопису, а Бом ілюстрував їх піснею й музикою. Коли перечитав, що осередні держави постановили воскресити Польщу, Бом при звуках гармонії заспівав: ty mu wierzysz, biedna dziewczyno!?

Всеж таки цирк Станевських раджу всім відвідати. Особливо поручаю продукцію китайців, які виконують salto mortale так, що при них давні большевицькі комісарі чи то з 60-тої дивізії чи зі школи красних командірів у Тернополі, що тепер у Львові мають виклади про націоналізм і хотять бути його елітою, — виглядають як марні, недотепні й недовчені дилетанти...

Тиберій Горобець.

Львівська Музична Консерваторія ім. Шимановського

переносить — Головне Заведення до Будинку Галицької Каси Ощадности

Вхід з вул. Легіонів ч. 15 через Банк від год. 9—1 і від 5—7. Вхід з вул. Ягайлонської ч. 1 від год. 2—5 попол.

ВІДДІЛИ: вул. Собіського 4. і Головне Адміністраційне Бюро. Тел. 57-93
вул. Листопада 39. — Тел. 65-03.
Левандівка, вул. Грунвальдська 2.

ВПИСИ приймає **Головне Заведення** і всі **Відділи** від 16-го серпня ц. р. в годинах 10—1 і від 5—7.
Наука розпочинається 20-го серпня ц. р. 25/54

З театру.

Театр Різнородностей: „Той, що змінив назвище", пєса на 3 дії Е. Волса.

Це так звана „несамовита" пєса, яка має скоботати безперервно впродовж двох годин нерви глядачів і тримати в напруженні їх цікавість до останнього менту. На жаль, різень пєси такий мізерний, що кваліфікує її як „шмір" першого сорта. На львівській сцені зарізали її до решти режисер і деякі виконавці: у підкреслюванні сензаційного сюжету й несамовитої атмосфери так страшенне переборщили, що публика в ментах нібито найбільших несподіванок (трагічних!) — сміється! Рішуче деякі кримінальні повісти помершого недавно англійського письменника де-де цікавіші.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

З артистів найкраще виріжнювались два характеристичні типи сторих адвокатів — Міхуловіч і Левіцький, непоганою є пара героїв Каньський і Нічевська, що від біди дають образу дійсних переживань. Режисер тієї пєси і виконавець одної з головних роль, п. Домбровський, кепкує собі видно з львівської публики, яка не любить провінціональних шаржів. Такі вистави відштовхують людей від театру і переконують їх про вищість кіно. ік.

Дописи.

ДРОГОБИЧ.

Праця Повітового Кружка „Рідної Школи" у Дрогобичі і Дрогобиччині. Повітовий Кружок „Рідної Школи" у Дрогобичі вміщує II. поверх (помішкання коридор і 2 комнати). Цю працю переводить скарбник Крушка „Р. Ш." п. інж. Гожий Дмитро. Повітовий Кружок „Р. Ш." уладив у липні 15 поїздок до кружків а саме: на установчі Загальні Збори: 1. липня ц. р. у Раневичах, 29. липня ц. р. у Медвежі; з рефератами: 1. і 7. липня ц. р. у Модричі; на люстрацію дитячих садків до Мразниці і Тустанович, Дережич, Модрич, Солець, Раневич і Бодеховець, Дрогобича (Горішна Брама), Добрівляни, Воді Якубової та Святиняки. У Дрогобичі уладив в дні 15-го липня ц. р. попис діточого садка при вул. Стрийській, — а дні 21-го липня попис садка у Раневичах, а 29-го липня попис садка у Рінчицях. — Канцелярія Повітового Кружка „Р. Ш." полагодила в липні ц. р. 77. письм ріжного змісту і до 120 інтересентів. Праця по місцевих Кружках Рідної Школи у дрогобицькому повіті в липні ц. р. виглядала так: Бодехівці уладили 22. липня ц. р. „Свято Матери" при участи діточого садка; Бацовичі: 29. липня „Свято в честь Т. Шевченка" під голим небом; Воля Якубова: виставу „Бондарівна" 15. липня у Бронниці, а 22. липня в себе; Гаї Вижні: 1. липня Заг. Збори; Доброгостів: 1. липня виставу „Павук", а 7. липня концерт у честь І. Франка, який повторили 29. липня в Уличі; 22. липня „Свято Матері" у Ганх Нижних; Грушів: 12. липня „Давно це діялось", а 29. липня концерт Т. Шевченка. Ладина: 12. липня „Арендар у клопоті"; Добрівляни: 12. липня „Ясні Зорі"; Заколоть: 15. липня „Заручини по смерти", а 29-го „Три герби"; Літиня: 22. липня „Мати найнятка"; Мединичі: 29 липня „Свято Матері" при участи діточого садку; Маниня Шкільникові: 7. липня „Свято літа", а 29 липня „Жидівка Вихрестка"; Модрич: 15. липня вистава „Русалка Жаба" діточого садку, а 22-го фестин; Монастир Дережицький: 15. липня виставу „Американець", а 15-го „Украдене щастя" у Бронниці; Найдорф: 15. липня „Іцко Сват" і „Подружа на пробу", 22. у Гаях нижних, а 29-го у Доброгостові; Опарі: 29. липня концерт Т. Шевченка при помочі діточого садка; Попелі: 29. липня „Свято пісні" уладив дитячий садок; Ролів: 15. липня „Зрадник"; Святиняка: 12. липня „Безталанна", а 29-го попис діточого садка; Солець: 22-го липня фестин, а 29-го попис діточого садка; Старе Село: 15. липня „Страшна помста"; Східниця: 12. липня вулична збірка на ціли діточого садка з вислідом 160 зол. 48 сот., а вечером — виставу „Тато на заручинах" і „Пригоди вчать згоди"; Тустановичі: 15-го липня „Свято Матері" при участи „Союза Українок"; Уличне: „Свято Матері" уладила дітвора діточого садка, 22-го в читальні „Просвіти" селянській, а 29-го у шляхоцькій та Уличі: 12. липня Фестин, а 22-го „Давно те діялось".

„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА"

при вул. 3-го Мая ч. 10. — стала направду дешева. Обід в абонаменті 1·10 зол., „MENU" 1·25 зол., — дешеві перекуски і снідання. 7-16

Нові книжки й журнали.

„БОГОСЛОВІЯ." науковий тримісячник. Видає Богословське Наукове Т-во. Т. XII. Кн. 2—3, Львів 1934. Зміст: D-r Basilius Baran: De ortu et iuribus vicarii generalis; о. д-р Микола Конрад: Нарис історії старинної фільософії; д-р Іван Шпитковський: Рід і герб Шептицьких (продовження); д-р Микола Руснак: Богослужебні книги Східньої церкви про примат папи; Вибрані питання: Огляди й оцінки; Всячина — хроніка; Книжки й часописи.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний.

Театр Різнородностей.
Вівторок, 28. VIII. в год. 7·30 веч. „Той, що змінив прізвище".
Середа, 29. VIII. в год 7·30 веч. „Той що змінив прізвище".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).
У вівторок, середу, суботу та неділю по дві вистави, в год. 4-ій попол. і 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олівер Твіст".
АТЛЯНТИК: „Утікачі".
ВАНДА: „Погоня за чорною маскою" і „Міліон".
КАСІНО: „Симфонія серць".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Ґергардт" і ревія.
МІРАЖ: „Свято резервістів".
МУЗА: „Тайна жінки".
ПАН: „Парада гумору" Льорель і Гарді та Бастер Кітон.
ПАЛЯС: „Цілуй ще раз".
ПАСАЖ: „Бастер наварив пива" і ревія.
РАЙ: „Життя є гарне".
СВІТ: „Цілунок перед зеркалом" і „Чотирьох утікачів".
СОНЦЕ: „Сутінки вулиці" і ревія.
СТІЛЕВЕ: „Шість годин життя" і оперетка: „Найдорожча жінка магараджі".
ХІМЕРА: „Шікаґо".
УТІХА: Дама з нічного клюбу і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 28. серпня 1934.

Відень (506,8) 20·10 Богослуження Моцарта, **Прага** (470,2) 12·30 Сальоновий квартет **Копенгаген** (255,1) 15·00 Концерт, 20·00 Орлеанська дівчина, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Лейпціг** (382.2) 12·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 10·00 Популярна музика, 16·00 Концерт радіоорхестри, **Букарешт** (365) 20·15 Симфонічний концерт, **Стокгольм** (426.1) 20·30 Фавст, опера, **Будапешт** (549,5) 18·30 Легка музика, 22·20 Концерт, **Міляно** (368,6) 20·45 Віденська кров, оперетка, **Рим** (4 0,8) 21·15 Концерт.

Середа, 29. серпня 1934.

Відень (506,8) 19·15 Опера, 23·20 Популярний концерт, 15·15 Джезбендова орхестра, **Копенгаген** (255,1) 15·30 Радіоорхестра, **Париж** (1649) 20·45 Фестіваль французької музики, **Штрасбург** (349,2) 20·30 Комічна опера, **Рига** (514,6) 16·20 Популярна музика, 20·25 Латвійська музика і пісні, **Берлін** (356,7) 15·30 Клясична музика, **Гамбург** (331.9) 16·00 Концерт, радіорхестри, **Мінхен** (405,4) 13·25 Радіоорхестра, **Букарешт** (365) 21·30 Легка музика, **Стокгольм** (443,1) 19·00 Легка музика, **Будапешт** (549,5) 22·00 Циганська музика, **Міляно** (368,6) 17·10 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Львівське радіо.

Вівторок, 28. серпня 1934

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт. 12·30 Міжнародні змагання туристичних літаків, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 „В старім саді" слухонище для дітей. 13·20 Концерт, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Скринка П. К. О., 17·15 Концерт солістів, 18·00 Відчит, 18·15 Популярний концерт, 18·45 Летунський турнір, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Легка музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Поетичний кутик, 20·12 Оперетка „Джіджі", 22·15 Використання водних сил, 22·30 Танкова музика.

Середа, 29. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Віденські пісні, вальчики та мельодії, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Концерт, 14·05 Збіжева біржа, 16·00, 19·15 Плити, 17·00 Слухонище для дітей, 17·15 Канеральний концерт, 18·00 Книжка і знання, 18·15 Спів, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Легка музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 „Давніше і нині", 20·50 Вечірний дениик 21·02 Паризькі сплітки, 21·12 Трансмісія з Варшави, 22·00 Літературна чвертьгодина, 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.18·25 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·43, Париж 34·69, Берлін 206·80, Амстердам 358·50, Прага 21·97, Нюйорк кабель 5·21 7/8, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 27. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·13 зол
1 л. сметани	0·55 „
1 к. яєць	2·50 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану та яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 29. серпня п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	пріма	за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса	„	0·65	„
„	II „	„	0·65	„
Пантаряки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·75	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція сильніша.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УЧИТЕЛІВ РУХАНКИ дві посади є до обняття в гімназіях Р. Ш. Петенти зголосяться негайно (особисто або письменно) до головної Управи Р. Ш. 227

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ І. Гіршпрунга Личаківська 34, тел. фон 26-78. Вписи на однорічний торговельний курс, як також пятимісячний курс книговодства враз із писанням на машинах і стенографією відбувають щодня від год. 10—12 і від 4—6. 24/22 3—6

АНГЛІЙСЬКОЇ мови методою Лінґвафону навчитеся у 8-ох місяцях по 2 годині тижнево. В гуртах місячна оплата 5 зол., індивідуально 25 зол. Для учнів середніх шкіл знижка. До гуртів приходжу з апаратом. З цим виразно говорять **професори англійських університетів!** Поважні зголошення до адм. „Діла" під „Анґлійці". 196 4—1

ВІЛЬНІ ПОМЕШКАННЯ, станиці, вільні посади, працю, лекції вишукуємо та поручаємо. Матримоніяльні — за надісланням 2 зол. На відповідь поштовий значок. Зголошення слати: **„Бріг"** Львів, Бляхарська 21. 15/79 2—7

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 17—7

ПАННА молода, інтелігентна, семинарматура, пошукує відповідної праці. Вохта, під „Матірю Божою" для „Пошукуючої". 211 3—1

ЛЕКЦІЇ ФРАНЦУСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ групи для молоді, дорослих, починаю 1. вересня. Зголошення Д-р М. Рудницька, Коперника 3/IV п. 2—3

ВПИСИ на курси крою, шиття і моделювання приймає Школа Жіночого Кравецтва, М. Козловська, Львів, Академічна 22, тел. 35-43. 166 4—8

САМІТНА ен. учителька прийме на спільне мешкання товаришку. Кухня до диспозиції. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Спільна хата". 226 1—2

ЛЕКЦІЇ ФРАНЦУСЬКОЇ МОВИ починає 1-го вересня (граматика, конверсація, література). Степан Левинський, Потоцького 38 а, від 5—7 крім суботи. 225

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол.	480·—
„ „ 1/2	„	250·—
„ „ 1/4	„	130·—
„ „ 1/8	„	70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 230 (13.775). Львів, четвер 30. серпня 1934. Rocznowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччо 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Міжнародній летунський турній.

ПОЧАТОК У ВАРШАВІ, ЛЕТ НА 9.527 КМ.

На мокотівському летовищі у Варшаві розпочався 28. ц. м. великий міжнародній турнір туристичних літаків, званий з французька „шалянж". Турнір звертає на себе увагу ширшого світа, бо буде це проба нових літакових конструкцій і перегляд найкращих летунів Европи. Завданням шалянжу створити найдосконаліший тип туристичного апарату. Тому шалянж виходить поза рямці спортового турніру і є поправді технічним конкурсом.

Участь у шалянжу возьме 14 німецьких літаків, 11 польських, 6 італійських, 4 чеські та один англійський і один австрійський. Франція мала вислати на турнір 7 літаків, одначе в останньому часі відкликала свою участь.

Міжнародній летунський турнір має за собою вже історію. Перший раз відбувся він у 1928. р. і був поправді тільки летунським райдом на віддаль 2.000 км. Перемогу осягнув німець Льойсер. Французький аеронавтичний клюб зорґанізував цей турнір на постійну міжародню туристичну імпрезу, звану „шалянжом". Встановлено пугар у нагороду, причому цілу імпрезу має влаштувати та держава, якої клюб вийшов останній раз переможцем.

Перший шалянж відбувся в 1929 р. у Франції. Окружний лет обіймав уже 6.008 км. і із 55 летунів вийшов переможцем німець Морцік. Наслідком того другий шалянж зорґанізував німецький аеронавтичний клюб у 1930 р. Лет довкола Европи обіймав 7.500 км. і тревав з перервами 12 днів. Нагороду здобув знову Морцік і тому шалянж у наступному році влаштувала знову Німеччина. Цим разом окружний лет обіймав знову 7.500 км., але час лету зменшено на половину. Пересічну швидкість побільшено із 170 на 200 км. на годину. Лет зазначився катастрофою, бо два італійські літаки розбилися, спричинивши смерть летунів. Переможцем став поляк капт. Жвірко на апараті РВД-6 і тому цьогорічний шалянж орґанізує польський аеронавтичний клюб у Варшаві.

Велика летунська імпреза складається цього року з двох частей. В програму першої части входять ріжні технічні проби і поміри апаратів і всякі удосконалення будуть зараховані до плюсів. Другу ґрупу шалянжу творить окружний лет, що буде неначе сконденсованою пробою справжньої практичної ужитковости апаратів. Траса лету 9.527 км. завдовшки веде понад 12 держав Европи та Африки. На цій трасі находиться 27 летовищ а обовязковими постоями і 8 контрольних точок. Лет визначено по лінії: Варшава—Кеніґсберґ—Берлін —Кельн—Брюсель—Париж—Бордо —По —Мадрид —Севілля—Казаблянка—Сілібель Аббас—Біскра — Туніс—Палермо—Неаполь—Рим—Ріміні— Загреб—Відень Брно—Прага—Катовиці—Львів—Вильно—Варшава. Лет розпічнеться після технічних проб, дня 7. вересня, а скінчиться 15. вересня на мокотівському летовищі під Варшавою. Понад Львів повинні учасники шалянжу перелітати в ранніх годинах 14. вересня.

Відкликання французьких літаків від участи пояснюють так. Франція хотіла вислати апарати, спеціяльно задля цього збудовані у фабриці Кулрон. Одначе при пробах французькі машини показалися за слабі в порівнанні до сили і тягару моторів, наслідком чого ждала їх катастрофа, яка постигла два італійські літаки при попередньому шалянжі.

ВІДКИТТЯ ШАЛЯНЖУ У ВАРШАВІ.

Відкриття цьогорічного шалянжу відбулося на мокотівському летовищі під Варшавою у вівторок, 28. ц. м. в год. 12.30 в полудне, при участи президента Мосціцького. Шеф цивільного летунства мін Буткевич виголосив промову, після чого випущено голуби, що мали повідомити цілий край про цю врочистість. Опісля спущено на машті національні прапори поодиноких летунських екіп, що беруть участь у шалянжі, при чому відограно гимн такої держави. Над летовищем кружляв літак і робив фільмові знимки. Довкола летовища зібралися тисячі народу.

Ще в ранішніх годинах прилетіли кількома ґрупами німецькі літаки. До їхньої обслуги прибула спеціяльна німецька обслуга. Машини величезні, найновіша конструкція, що використала всі можливі удосконалення. Все обчислене на найбільшу моторичну силу і найменший тягар. Літаки мають по чотири місця, сидження зроблені з легкопадів, скло знамените. Нема сумніву, що сама конструкція загевнить німецьким апаратам багато точок в першій частині шалянжу.

Прилетіли теж чеські літаки, збудовані на зразок польських. Анґлійський літак бере участь у польських барвах.

До полудня не було ще італійської екіпи, що з причини густої мряки не могла перелетіти Альп. Одначе в полудне бачили їх уже у Відні.

КАТАСТРОФА НА ЛЕТУНСЬКОМУ ТУРНІРІ.

ВАРШАВА, 29. 8. ПАТ. При кінці летунського турніру в год. 14-ій летун Длуто упав з літаком на землю. Літак розбився, а серж. Длуто ранений.

Бунт Гаймвери у Відні.

ВБИТІ І РАНЕНІ.

ВІДЕНЬ, 29. 8. ПАТ. Аґенція Райтера повідомляє, що вчора у Відні дійшло до крівавих боїв у казармах Гаймвери у Фльоріядорфі. Частина Гаймвери збунтувалася проти нового команданта, який нібито легковажив завдання Гаймвери. Військо Гаймвери поділилося на два табори, між якими дійшло до завзятих боїв. Почалася стрілянина. Багато вояків ранених від баґнетів і ударів прикладами. Щойно відділи поліції розброїли збунтованих Гаймверівців, арештували їхніх провідників. По одногодинній боротьбі поліція привернула лад. Казарми та всі державні будівлі обсадило військо.

ВІДЕНЬ, 29. 8. ПАТ. Державний секретар для справ безпеки розвязав політичну орґанізацію Національ Ляндфолькферайнігунг, яка повстала з обєднання партії Ляндбунду та Юнгляндбунду. Політичну орґанізацію розвязали тому, що колишній Ляндбунд вдержував тісні взаємини з австрійською націонал-соціялістичною партією.

ВІДГОМІН СТАВІСКІЯДИ.

ПАРИЖ, 28. 8. ПАТ. У звязку з дискусією в пресі на тему оголошеного рапорту комісаря Гільома міністр Шерон заявив, що не може допустити до оголошення цього рапорту без згоди інтересованих урядовців. Рапорт Гільома буде обмірковувати парляментарна комісія, покликана до висвітлення афери Ставіського.

—o—

МУНДУРКОВІ матеріяли від зол. 1·80
комплетні виправки для учениць і учнів — вивінування інтернатів і бурс
закуповувати найдешевше
В ГАЛИЦЬКІМ МАГАЗИНІ НОВИН Львів, Галицька 15.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

ПОСИЛЕНА ПРОДУКЦІЯ СТАЛІ.

ПАРИЖ, 28. 8. ПАТ „Ліберте" звертає увагу на збільшену продукцію німецького сталевого процесу. Фабрики Крупа в Ессені затруднюють тепер стільки робітників, що в 1913 р. В заведеннях Сіменса повстав відділ продукції летунських сильників. Відділ працює по три зміні цілу добу без перерви. На основі статистики, оголошеної часописом „Шталь унд Айзен" Німеччина випродукувала в липні м. р. 440.000 тон сталі, а продукція в липні ц. р. давала 707.000 тон. Тому, що сталевий промисл не може працювати тільки для потреб приватного промислу, бо не має замовлень на експорт, треба приняти, пише „Ліберте", що продукція призначена для німецьких аероплянів

Мундуркові матеріяли найдешевше купиш у БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

ТУРЕЦЬКА ВІЙСЬКОВА МІСІЯ В МОСКВІ.

МОСКВА, 28. 8. ПАТ. Прибула сюди військова місія турецької армії, повитана на двірці представниками червоної армії. В склад місії входить 2 генералів, 4 полковників, 4 підполковників і 2 майорів. Є це виключно дипльомовані старшини, команданти або професори вищих шкіл. Турецька місія удасться опісля до Київа, де відбудуться маневри червоної армії.

ОГРАНИЧУЮТЬ АРЕШТУВАННЯ.

ТОКІО, 28. 8. ПАТ. Аґенція Ренго інформує, що манджурський уряд повідомив міністерство заграничних справ Японії, що манджурська поліція старається обмежити до мінімум скількість переводжених арештувань, викликуваних актами саботажів на північно-манджурській залізниці. Комунікат виясняє, що число арештованих службовців і урядовців північно-манджурської залізниці переступає 70 осіб, з того тільки 40 совітських громадян, а решта манджурських підданих

ЗЛОВЖИВАННЯ В ТОРҐСІНІ.

МОСКВА, 28. 8. ПАТ. У процесі службовців астраханського Торґсіну, які з цілою дирекцією допустилися зловживань на кільканацять тисяч золотих рублів, двох обвинувачених засуджено на кару смерти, трьох по 10 літ вязниці. Між обвинуваченими находилося також 5 службовичок, жінок місцевих совітських достойників. Їх чоловіків усунено з їхніх становищ.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4
1/78

НОВИЙ НАЧАЛЬНИК ВИДІЛУ БЕЗПЕКИ У ЛЬВОВІ.

З Варшави повідомляють, що в найближчих днях начальник виділу безпеки у львівському воєвідстві полк. Стажинський буде призначений заступником воєводи у Торуні. На його місце прийде до Львова майор Самбор зі Станиславова, де є тепер начальником виділу безпеки у станиславівському воєвідстві.

На всяких приняттях та іменинах збирайте датки на купно книжки для наших земляків, яких доля кинула навіть і до Африки. Ласкаві датки і жертви приймає Т-во „Просвіта" у Львові.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 169—180 Телефон 25-55.

Адольф Черний — чеський приятель українців.

II. Адольф Черний основоположник і редактор чеського журналу „Славянський Огляд".

Адольф Черний, основоположник відомого чеського журналу **„Славянський Огляд"** („Slovansky Prehled), 70. роковини народження, якого 19. серпня однодушно відмітила вся чехословацька преса, — належить до тих нечисленних виїмків серед чеських славянолюбів, що були чеськими **приятелями** українського народу, а не лише **українофілами.** Мені доводилося тут перед пару роками згадувати про одного старого чеського приятеля українського народу — славетного публіциста — **Карла Гавлічка-Боровського.** А. Черний продовжував у чеській публіцистиці традицію цього великого свого попередника. З молоду він став прихильником **реалізму** Т. Г. Масарика. Словянофільство А. Черного було отже реалістичне й не мало нічого спільного з традиційним чеським словянофільським мрійництвом. Можливо через те, що редактор „Слов. Огляду" до всіх словянських питань підходив з розумовими критеріями наукової безсторожности, він зміг без упереджень трактувати теж сутоспірну для словян українську справу.

Заслуга його під цим оглядом тим більша, що сам він, як жива людина, мав звичайно свої особисті симпатії. Я маю на увазі велике його **польонофільство,** що залишилося йому в спадщині від його безпосереднього попередника — **Едварда Єлінка.** Але цей сентимент Ад. Черного до поляків — ніколи не стояв на перешкоді там, де треба було виступити в обороні прав галицьких українців. Як це не дивно, але власне з приводу **польсько-українських** взаємин, редакторові „Слов. Огляду" доводилося найбільше й найгостріше полемізувати. Він боронив нераз справи українського університету у Львові; критикував штучність і безвиглядність галицького москвофільства у полеміках з відомим д-ром **Д. Вегуном;** він забирав слово й підчас вбивства галицького намісника гр. Потоцького; **„Народнім Листам"** він мусів доводити безпідставність наклепів на український рух, що мав, неначебто, існувати за німецькі марки та австрійські корони. Реалістичною методою він зясовував деякі германофільські течії серед українства, проскрибованого й записаного на чорну дошку у славян. Не було, словом, важнішої події в українськім громадськім життю, на якуб не відгукнувся Ад. Черний.

Але його заслуга перед українською справою не обмежувалася лише тим. Для українського руху він прислужився не тільки, як **публіцист,** але й як **редактор** „Словянського Огляду", на сторінках якого українське питання дуже широко трактувалося в усіх його проявах. З цього боку значіння цього журналу й ролю в ньому (Ад. Черного докладно й річево змалював **С. Наріжний** у спеціяльній розвідці: **„Словянський Огляд і україніка в ньому",** Прага 1931). Мені довелося бачити цю працю Ад. Черного досить зблизька в останньому пятиріччю перед світовою війною. Я вів тоді московську, польську й українську рубрику цього журналу, деб здавалося, мусіло бути безліч небезпечного й спірного матеріялу та можливостей до конфліктів. А проте, крім інциденту з приводу „поступового антисемітизму" покійного польського публіциста й „фрайденкера" **Ан. Немоєвського,** що невдоволений моєю критикою свого юдофобства домагався усунення мене від співробітництва в „С. О.", загрожуючи інакше бойкотом своїх прихильників, — не було жадних непорозумінь.

Довоєнний „Словянський Огляд" був справжньою **вільною** словянською трибуною, де не було місця для злачних особистих прямих або симпатій, але який сумлінно відбивав усе тодішнє словянське життя, як воно дійсно виявлялося, аналізуючи й зясовуючи безсторонньо поодинокі його прояви. Освітлювання справ із українського життя переводилося зовсім вільно, без будь-яких упереджень чи антипатій. Пригадую, як гостро були скритиковані там **„метаморфози",** проф. **Почеділа,** що з українофіла 1908 р. згодом опинився у протилежному таборі. Так само реагувалося й на протиукраїнський виступ **проф. Струве.** Нераз, редактор ще сам від себе полемізував з чеською пресою, коли вона тенденційно писала про ту чи іншу українську справу.

Мабудь ніде й ніколи не находили ми питання українського національного руху стільки щирого зрозуміння й не трактувалися більше широко, ніж на сторінках передвоєнного „Слов. Огляду". Це було можливе завдяки особі його головного редактора **Адольфа Черного,** живе словянофільство, якого не знало жадних виїмків й обіймало всі словянські нації без виїмку. Він мав серед них своїх улюблених пупілів: **лужицьких сербів,** а згодом **білорусів;** він був здекларованим **польонофілом;** він дуже любив **Росію,** що боролася за своє визволення; його симпатіями користувалися **хорвати,** а зокрема молода їх поезія. Але це не перешкаджало йому бути щирим і відданим **приятелем українського народу,** визвольні змагання, якого він підтримував і захищав без застережень; справедливо засуджуючи як московську, так і польську протиукраїнську політику.

Хотять чути, що на відпочинку шановний ювилят, — оскільки дозволяє йому кволий стан здоровля, — пише свої спогади. Ад. Черний — багато листувався й всю кореспонденцію має добре впорядковану. Його мемуари матимуть дуже документарну велику вартість. Певно, що в них автор, пишучи історію та минуле „Слов. огляду" — згадає також про своє ставлення до українського питання й про свої зносини з українцями; з таким, як напр. з **Ів. Франком,** Ад. Черний листувався аж до самої смерти поета. Ці майбутні спогади Ад. Черного, — без сумніву будуть першим джерелом до новітньої історії чехо-словянських взаємин взагалі, а чехо-українських зокрема. В них, звичайно, найбільше авторитетно буде змальоване й зясоване становище Ад. Черного до українців. Ця моя стаття мала на увазі лише пригадати українському загалові цього щирого чеського приятеля, що в тяжких часах української національної боротьби, все й непохитно стояв на боці проскрибованої серед славян — України...

Прага, 19. VIII. 1934.

О. І. Бочковський.

Зол. 1'50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА"
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. СЕРПНЯ 1934.

В. НЕСТОРОВИЧ.

З ДОЛИНИ ПРУТА

в долину Чорного Черемошу.

Туристичний репортаж з домішкою рідної економіки.

VIII

НЕ ТО ГУЦУЛЬСЬКА ТОЛОКА — НЕ ТО ДАНСІНГ У ЖАБЮ.

Вже сонце щезло з обрію, коли зявляються перші хати Красниця-Жабя. Коні спиняємо часто, бо вони вже тут добре визнаються і без припмокування чи погроз тростини біжать швидко, а нам шкода, що кінчиться гарна ескапада і через годину, не більше, коні не будуть наші. Минеться теж панорама з над Черемошу, розвіється мов сон „справжня Гуцульщина" і завтра вже зустріне нас рідна одночасно така нам чужа долина Прута.

Ідемо мовчки і жадно схоплюємо останні враження. Вечоріє. Десь далеко і глухо рокотить грім, вістун бурі. Та це нас не страшить. Зрештою ми все ближче Рогатинюка, власника коней. Ось Волянське, скрут, а там і він...

Мій Циган кидається нараз міцно в бік, присідає і танцює. Він уже від двох годин нервозний. Полошиться при кожній фірі, що швидшим темпом переїзжає біля нього. Цим разом — це тільки якась жінка з граблями. Густі хмари, що вже вспіли розіллятись широко по небі, збільшили темряву вечора і ця жінка виринула нечайно перед нами.

Ти осел, а не кінь — кажу до Цигана.' Та на щастя сиджу в сідлі міцно, хоч при таких „хореографічних надзвичайних додатках до програми" чую, що з мене кавалерист не особливий. Ну щож? Короткий тренінг, виходилоб, не вистарчає (хоч, до речі, моя „амазонка" спи-суєтьcя весь час знаменито). Що булоб тепер, думаю, колиб нараз авто появилося?... Та тут уже „воронє" нашого газди. Злізаємо з коней, відсуваємо „заворітницї", трохи ще левадою ідемо під гору, а там уже двір.

Брама відчинена. Входимо з кіньми на чотирокутне подвіря. Газди нема, тільки жінка й доня. Відбирають коні і запрошують на ніч, обіцюючи ліжників, скільки треба. Відай прийдемо, — кажемо — але раніше мусимо піти на „плебанію". Вибираємо з бесагів рештки прогулькового майна і йдемо.

У „плебанії" вітають нас як членів родини. Боялись уже випадку, бо ми обіцювали в одному дні вернутись, а тут уже друга ніч ось-ось надійде, а про нас ні слуху. Ніяк не дозволяють іти до гуцула ночувати, просять до столу і при повних тарелях іде жива балачка. Те в мене тягар на серцю. Причина поважна: моя маленька дома з правиці, Мірося Воєвідка, недиспонована і щойно під кінець вечері приходить до столу, а внучка панотця Мартуся Левицька теж не в гуморі.

Хтось каже, що в недалекого багатія Дмитра Уршедзука сьогодні „толока", тобто танці з нагоди покінчених сінокосів. Прекрасно! Хоч ми змучені, рішаємо піти, тимбільше, що кандидатами є майже всі крім старенького панотця і наймолодших.

Виходимо разом та серед густої ночі забалакані групи губляться по дорозі. Наша трійця — я, о. сотрудник і д-р Воєвідка — запізно завважує своє сирітство. Гремить на добре і круті лискавки сліплять очі. Молодий священик волить вернути до дому з уваги на зливу, якою грозить небо. Залишаємось у двійку і — хоч кромішня темінь — мій доктор, що довше вже тут „літникує" та либонь кожну доріжку знає, веде мене щасливо до цілі. А там тільки пані. Пан Зенсе, батько симпатичної Мартусі, пішов нас шукати у темряві і бурі. Врешті і він з нами.

Танець вже йде при звуках цимбалів і скрипки. Та на горе нам — гуцулів тільки половина, а друга половина „панцтво". Урішадзукові літники та й ріжні гості. Пестрі піжами перемішані з гуцульськими киптарями, хустки з білими туристичними шапочками. Танець „гуцулка" чергується з фоксом, „решето" з вальсом і т. д. Бо господар час - відчасу підходить до музикантів і велить їм грати для „панцтва". Тоді бачите, як із темного подвіря виринає міська молодь ріжного калібру і дає гуцулам лекцію модерних танців. А що гуцули народ понятливий, то вже і з посеред них дехто „фокстротує" та незле бавить міські панянки.

Тимчасом на дворі лле немилосерно. Громи бють, мов численні барабани, ба навіть як „грубі Берти", і лискавки освічують глітне подвіря. Танцюристи мокрі від дощу і поту, — як тільки зазвенить музика — працюють сильно ногами. З несамовитим темпераментом танцює одна варшавянка, родом із Кут. Вона всі гуцульські танці знає, а легінь біля неї як цукорок. Проте — коби не піжама...

Прощай „справжня Гуцульщино"! Залишилась ти там, де Дземброня, Зелений і Шлбене, — а може ще десь, куди не йдуть залізничі рейки й автотраси, чи навіть як-так приличні биті дороги, — там, де новітня культура міського намулу не вспіла занести...

Вертаємо лихі, бо хотіли побачити гуцульську толоку, а побачили саламаху, не то толоку, не то дансінг. (Щойно пізніше дозволила нам доля у Космачі пороскошуватись видом гуцульських танців, виконаних у повній гармонії осіб і строїв).

—o—

Українська пластунка в чеському пластовому таборі.

Провідниця 2. відділу пластунок у Пільзні (Чехи), моя знайома ще зі славянського джамборі у Празі, запросила мене погостювати в таборі пільзенських пластунок, що організували вони в прекраснім шумавськім лісі. Пробувши в укр. таборі на Закарпатті, цікава я була познайомитися з чеським таборовим життям.

Знайомлюся з таборовичками. Є між ними кілька новичок, є 12—15 літні, є й старші. Всіх 20 душ. Почувши, що я чужинка, з цікавістю до мене придивляються. Одна членка пільзенського „Пластприяту", що теж тут таборує, оповідає мені про одного українського пластуна, якого пізнала на цьогорічному пл. джамборі в Латвії.

Кінець дня минає в оглядині табору та в розмовах на пластові теми. Розпитують, які українські табори, що в них роблять. Увечері всі збираються в кухні коло плити, бо ватра в них буває лише раз на тиждень, „щоби не втрачала своє святочности", пояснюють. Співають чеські народні пісні, пласт-приятелька починає латвійську пісеньку — всі її уже вміють співати. Відтак просять мене заспівати яку українську. Після їхнього зорганізованого хорового співу, моє сольо здається мені бідненьким. Але дійсне захоплення піснею і щира похвала показують, що пісня подобалася. На загальні прохання співаю ще декілька. Пластунки вслухуються й деякі з радістю констатують, що дещо зрозуміли. На їхню думку українські пісні подібні до словацьких.

На другий день на ранішній збірці командантка просить мене, як гостю, підняти чеський національний прапор. Віддаю йому честь й помалу підтягаю під спів чеського пл. гимну.

Мешкаю разом з проводом табору в провідницькому шатрі й тому маю нагоду обзнайомитися зі справді взірцевим веденням табору. Командантка показує мені таборову хроніку, таборову бібліотеку, тотем табору — а дерева й кори майстерно зроблену сову. Розпитує мене про Український Пласт, цікавиться останніми подіями нашої визвольної боротьби, історією окремих наших земель та долею нашого Пласту в Галичині. Дивує мене її поінформованість у цих питаннях. Пояснює, що свої відомості має від провідниці 2. відділу, яка протягом 3-х літнього знайомства зі мною зібрала чимало відомостей про мою Батьківщину.

Увечері командантка просить мене навчити її „козацької" пісні (так назвали пісню „Ой, на горі..."). Має гарний голос і легко схоплює мельодію. Приєднуються й інші пластунки й усі хором повторяють слова пісні кілька разів підряд. Списую їм пісню чеським письмом. Лише наголоси роблять деякі труднощі, поватим майже непомітно, що співають неукраїнки. Далі вчимо іншу, веселу. В перервах між співом розпитують мене про козацькі часи на Україні.

У вільні хвилі дальших двох днів навчилася командантка пісні „Над все кохай свій рідний край" — була справді захоплена її патріотичним змістом.

Взагалі наше народне мистецтво здобуло собі між чеськими пластунками великих прихильниць. Скромненький полтавський взір, що вишивала я на рукаві викликав такий подив, що аж сором мені було, що є між нами багато таких які тої краси зовсім не розуміють. Командантка й інші пластунки перемалювали собі взір з рукава, а також вишивку з моєї туристичної торби, що була вишита в західньо-українському стилю. Мусіла пообіцяти їм, що пришлю більше ріжних наших народніх взорів.

На передодні мого відходу була святочна ватра. В таборі над вечір було вже чимало гостей: батьки таборовичок, пластуни й пластунки з інших пл. відділів, тощо. Підпалення ватри, як функцію почесну, перебрала на прохання командантки я. Після присяги, що зложила одна новичка, йшла програма. Головною їх атракцією був український танець, який потай від інших вивчили під моїм проводом чеські сестри. В укр. Пласті радо танцюють гуцульський „аркан" і цей танець рахується пластовим.

Танець виглядав дійсно гарно довкола палаючої ватри й цілком заслужив на ті оплески, якими його нагородили, заскочені цією несподіванкою, глядачі. Не менший інтерес і признання викликали дві українські пісні, що заспівали пластунки хором.

Помимо всіх прохань і власного бажання, пожити довше з чеськими сестрами, з якими зжилася, як з рідними, я не могла лишитися й на 5-тий день покинула гостинний табор.

Командантка й провідниця 2. відділу проводжали мене до двірця й прощаючись, просили підтримувати звязок наших приятельських відносин. Обіцяла їм це і певна, що ще нераз зустрінемося на пластовому шляху.

Прага, серпень, 1934.

Наталя Колинська.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО ч. 51.
Телефон 60-04. ПКО. 507-881.
поручає власні вироби найкращої якости
Пасту до взуття „Елегант" терпентин.
Пасту до взуття „Елегант" воскову
Пасту до підлоги „французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
1397 помадкову і коронову 35—?
Шварц до чобіт. — Віск шевський. — Смолу шевську.

ПАРТІЙНИЙ ДЕНЬ ПРИ ПІВ МІЛІОНА УЧАСНИКІВ.

БЕРЛІН, 28. 8. ПАТ. В „партійному дні" в Нірнберзі возьме участь 500.000 учасників, з чого 18.000 політичних партійних провідників, 88.000 штурмовиків, з 9.000 буде виконувати службу безпечности, 60.000 гітлерівської молоді, 50.000 членів служби праці і 120.000 членів націонал-соціялістичної партії в ролі видців. Залізниці приготовляють 500 додаткових потягів. Місце для самоходів обчислене на 50.000 возів. До участи в „партійному дні" будуть запрошені дипльоматичний корпус і представники закордонної преси.

—o—

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Лікар-дентист Ірена Рибачек-Кисілевська** вернула і ординує у Львові, вул. Потоцького 48 партер від год. 9—11 і 4—6 попол. Тел. 32-87. 215 2—2

— **Львівська хроніка.** При вул. Сапіги зударився віз з печивом з трамваєм ч. 1. — В парку Кілінського напилася якоїсь отруї 20-літня Марія Барська. Причина — нещаслива любов. — На головнім двірці поліція арештувала відомого злодюжника Самуеля Ґестенфельда враз зі зна-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. СЕРПНЯ 1934.)

ТЕОДОР ШЕЗ. 2

КАЗКА.

Чоловік покинув якусь закутину на землі й ішов кудись просто себе, може й вертаючися несвідомо до того місця, звідкіля вийшов. Деколи відпочивав у лісі, то знову в полі на межі, або в тіні кущів на горбку. Тоді захоплювався кожною дрібницею й тішився, що навчився читати внутрішній зміст кожної річи. Потому вставав й ішов далі зі сльозами радости в очах.

Часто-густо находив поживу, а спрагу гасив лише чистою джерельною водою. Деколи траплялося, що жінки, яких чоловіки були далеко, посилали йому усмішку, коли проходив біля домів, які гляділи в ранню сонце відчиненими вікнами. І ця усмішка ослюбала йому життя аж до вечора.

Деколи стрічав на закруті дороги дівчину, що обдаровувала його низкою цілунків, а він у хвилинах горя пригадував собі її солодкі уста. Однак такі несподіванки траплялися йому рідко, бо його постать носила тавро втоми, усмішка нечасто гостила на його лиці, а очі гляділи проникливо. Його погляд та ніжні зморшки біля вуст говорили ясно, що він знає людей та їхнє лицемірство, знає їхню боягузкість, порожнечу й самолюбство і ще багато інших поганих та сумних сторінок їхньої душі, що заховані під маскою благодатности, якою любимо чванитися взаїмно перед собою.

Деколи задержувався в закутинах, де не було віддавна сліду людської стопи. Тоді виймав з грудей своє серце й дивився довго на нього. Люди, що вміють це зробити, чваняться тим невимовно. Беруть своє серце в руки й дивляться, як воно плаче й як страждає, то знову слухають, як воно з радости співає; граються ним і томлять його, щоб вкінці покласти його назад у груди, а пов найближчій нагоді знову його витягнути. Якийсь час забава влається, але опісля таке серце, що ним залово бавилися, переміняється в мертву річ; воно холодне й ледви бється.

Також є люди розсіяні, що гублять своє серце, а коли спостережуть, що його згубили, не вміють найти дороги до місця, де вони його може лишили. Знову інші вачинають розуміти, що змарнували своє серце щойно тоді, як пукає вже глухо пружина. Є теж люди дивно ліниві, що засипляють, забуваючи вложити серце туди, звідкіля його виняли, а опісля будяться завісно, або взагалі не будяться. Вкінці є й такі, що хотячи заспокоїти свій голод, показують за гроші своє серце перед юрбою, а опісля ховають його під верству скоронаростаючого товщу й ждуть на новий виступ. Усі ті експеримента кінчаться звичайно нещасливо, однак про це ніхто нічого не знає.

Вибачте, що веду вас постійно за чоловіком. Однак інакше оповідати тоді, бо цю просту казку у старих закутин землі, лише в цей спосіб оповідали люди.

— — — — — — — — — — — — — —

І одного разу зупинився чоловік на дорозі з краю ліса, бо чув, що покидають його сили. Він рішився вибудувати тут хатчину, щоб могти дещо відпочати, заки піде в дальшу дорогу.

Замісив глину назносив дерева й небавом станула хата. Дощ міг залітати туди лише одною дірою вгорі, під котрою чоловік поставив три камені й палив вогонь. Скінчив працю дуже скоро й сів відпочивати, дивлячися на людей, що проходили далеким гостинцем. Однак це скоро його втомило. Люди, що поспішали кудись без потреби й причини, виглядали смішно й дивно; їхні швидкі рухи опоганювали спокійні лінії красвиду, а голосні сварки заколочували тишу.

Тоді чоловік замурував той вхід, що виходив на гостинець, а зробив другий, звернений в сторону ліса. Відвернувшись від людей, мав перед собою звірята й дерева. І відчув, що є багато щасливіший. Ростини все гармонійні а звіята виконують лише конечні діла й рухи і якщо не роблять щось гарного й пожиточного, то не роблять нічого. Перебуваючи в тиші лісу й дивлячися крізь вершки дерев на небо, відпочивав Чоловік цілим своїм єством, та не задавав собі навіть того труду, щоб тішитися тим що відпочиває.

І одного разу, як стояв перед своєю хатою, побачив жінку, що йшла вузькою стежкою крізь гущавину. Вона всміхалася й він поглянув на неї уважніше. Була молода й гарна, але вдягнена й сміливa, а коли проходила біля нього, ослюючи його блеском свого молодого тіла, він позадоровив її.

Як на другий день стояв рано на порозі своєї хати, побачив її знову. Проходячи біля нього, вона зупинилася на хвилину, начеб на щось чекала. Мала зуби, що пахли вогкістю, уста, що будили голод і такі очі, що гасять спрагу. Стояла за заслоною з листя й всміхалася. Тому й він всміхнувся до неї. Тоді вона миттю перескочила гущавину й сіла біля нього, начинаючи розмову.

Мешкала десь далеко й не знала, як називається. Зрештою ніхто не знав її імени. Всі називали її просто Жінкою. Любила ходити по лісі своїми босими ногами, бо ту не мокли її ані бачити, ані чути люди, що всюди слідкували за нею своїми нахабними поглядами.

Тепер почав говорити Чоловік. Придержуючи її руки, говорив переконуючи та пристрасно. Його слова плили мов вали потока, що несуть у своїх хвилях увесь біль і всю радість людства від сотворення світа. Довго слухала його жінка в захопленні, вкінці, щоби вспокоїти його дещо, дала йому свої руки, а він вкрив їх поцілунками. Опісля дала йому свої очі й він пив з них чар розкоші. А по очах дала йому свої уста, а їх поцілуї дали йому свіжу силу й нове життя. А коли відходила, обіцяла прийти небавом знову.

З французького перекладу *Ол. Ле.*

(Докінчення буде.)

раддям, який вертався з гостинних виступів зза кордону. — При вул. Городецькій Чеслав Маркевка, військовий мотоцикліст переїхав 28-літнього Е. Собеського. Мотоцикль перевернувся зі шофером, який потовкся. Обох відвезла каретка ратункового поготівля до шпиталю. — Войтіха Мітрашевського засудив суд на 8 місяців вязниці за знущання над своєю любовницею Юлією Якимець. — На перехресті вулиць Словацького і Коперника внаслідок ушкодження гальми перекинувся вантажний самохід з цементовими рурами. Шофер легко ранений, а рури розбилися.

— **Краєва хроніка.** На Сяні втопився підчас їзди каяком 26-літній підпоручник Яблонський; майора Даниша і його дитину врятували. Коло села Луки випав з мотоциклю 31-літній капітан Фердинанд Жмудзінський та тяжко поранився головою до каменя. Раненого відвезли до шпиталю в Стрию, куди приїхав зі Львова спец. хірург. — У Дрогобичі померла І. Шишковичівна, урядничка суспільної обезпечальні, яка два дні тому напилася веронадю. Причиною самогубства нещаслива любов. — У Золочеві дісталася під поїзд 34-літня Берта Рабнер, власничка аптики, яка відвезла свою матір до поїзду. Б. Рабнер нещасливо вискочила підчас їзди поїзду і згинула негайно. — У Чорткові тяжко зранився вистрілом з револьверу в голову екзекутор Ян Міхалец. У грізному стані відвезли його до шпиталю. — Колишнього інкасента податків зі Залучя Зигмунта Волошиновського засудив суд у Коломиї на 6 місяців вязниці за зорґанізовання ватаги до фальшування грошей. — У Ряшівщині поліція арештувала 9-ох бандитів грізної ватаги Яна Плосконя. Трьох опришків намагалися скінчити самогубством. Членом тієї ватаги був теж студент Олех, якого підчас погоні застрілено.

— **Летарґ залізничника.** Недавно помер у Перемишлі залізничник І. Качмарський. У понеділок пополудні ладились уже до похорону. Одначе рідня звернула увагу на той факт, що на тілі Качмарського не було посмертних плям, хоча минуло вже кілька днів. Крім того тіло мало деяку температуру. Тому рідня здогадувалася, що Качмарський попав у довгий сон. Влада наказала здержати похорон і вислала судово-лікарську комісію.

— **Відбудовують міст на Дністрі.** За згодою Польщі і Румунії відбудовують міст на Дністрі, який получить Заліщики зі селом Звинячкою у Румунії.

Театр Ріжнородностей год. 7·30

ЕМОЦІЯ! ЖАХ! ГУМОР!

„Той, що змінив прізвище“

ЕДГАРА ВАЛЛЯСОГО

— **Зуб і кости мамута.** При копанні шутру у селі Білій коло Чорткова викопали зуб і кости мамута. Викопалини передали до музею в Чорткові. Видобування шутру перервали аж доки наукова комісія не переведе дослідів.

— **Зловживання на почті.** Начальник пошти у Перегінську Володимир Запольський вже від довшого часу присвоював собі гроші, які надсилала скарбова палата на виплату рент інвалідам. В останньому часі надійшли гроші 5.540 зол. для інваліди Ґелетія, які Запольський теж задержав. Одночасно адвокат Ґелетія, д-р Орський зі Станиславова надіслав інвалідові Ґелетієві листа з пригадкою, щоби заплатив йому гонорар. Запольський переглянув лист і вислав негайно адвокатові 1000 зол. Це здивувало адвоката, який почав розсліджувати справу і тоді виявилось зловживання Запольського. Його арештували і відставили до судових арештів у Стрию.

—**„Залізна ґвардія“ відновила свою діяльність.** По ріжних містах Румунії дійшло до заворушень, нападів на жидів і т. п. членів „Залізної Ґвардії“, якої три члени минулого року вбили премієр-міністра Дуку. У заворушеннях брали участь студенти, яких арештувала поліція коло 50-ох.

— **Ґембеш оженився вдруге зі своєю жінкою.** У Будапешті відбувся 23. серпня ц. р. шлюб премієра міністрів Ґембеша з Маргаретою Райхерт, з якою він уже був одружений і мав четверо дітей. Ґембеш оженився з М. Райхерт у 1914 р. і опісля розвівся з нею в 1925 р. У 1927 р. оженився з Елисаветою Чілячі, яка минулого року померла.

— **Пожежа у звіринці.** У великім звіринці в Шікаґо повстала пожежа, яку завдяки зусиллям пожежних сторожей вдалося зліквідувати. Всі звірята випущено з кліток. Шкоди сягають до 75 тисяч долярів.

— **Земля з висоти 16 тисяч метрів.** Проф. Косінс, який відбув щасливий лет до стратосфери оповідає цікаві враження з останнього лету. Коли бальон піднісся на кільканацять тисяч метрів, земля виглядала як велика пластична мапа, на якій дуже виразно випуклились всі гори і підгіря. Небозвід прибрав темно-фіолетову краску. На його тлі сонце виглядало як великий кружок білої краски. Коли бальон став опадати і на землі вже був сумерк, бальон був ще освітлений проміннями сонця.

— **Криваві бої муринів з білими.** У Ніягара Фальс дійшло до кривавих боїв між муринами і білими. В одній з дільниць цього міста дійшло до заворушень. Кількатисячна юрба муринів билася з кількома тисячами білих. Бої були дуже завзяті. Щойно збільшені відділи поліції привернули лад. Число жертв дуже велике. Безпосередньою причиною заворушень було віче муринів, на якім чорні протестували проти арештування мурина за знасилування білої жінки. Віче долило тільки оливи до вогню. Взаємини між чорними і білими дуже напружені, бо мурини з успіхом поширюють торговлю та конкурують з білими. Таким чином економічні причини зогнюють ще більше ненависть між білими і чорними. Обурення в Ніягарі Фальс таке велике, що кожної хвилини криваві бої можуть зі ще більшим завзяттям розгорітись знову.

— **Ріжні вісти.** У Туреччині суд засудив на кару смерти чотирьох курдів, повстанців з 1930 р. — У р. Сені в містечку Вернон потонув 74-літн. американець Шредер, колись найкращий змагун у плаванні в Злучених Державах. — Провідник австрійської соціял-демократичної партії Юлій Дойч виїзджає до Анґлії, де виголосить низку рефератів про внутрішне положення в Австрії. — Турецький міністер народньої освіти заявив, що від 1928 р., коли то введено до шкіл латинську абетку число письменних збільшилося з 22 до 45 відсотків. — У Ню Йорку відкрили клюб на 65 поверсі новозбудованого хмародеру. Клюб називається „Стратосфер“. Франція заключила договір з Перу, на основі якого Франція купуватиме перуанську каву за свої шампани і лікери. — У Франції число безробітних дійшло до 325 тисяч. — Від 1. вересня сенат у Данцігу обнизив платні урядовцям і самоврядним службовикам, щоби не побільшувати недобору буджету. — Персія зголосила офіційно свою кандидатуру до Ради Ліґи Націй на опорожнене місце Китаю.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний.

Театр Ріжнородностей.

Середа, 29. VIII. в год 7·30 веч. „Той, що змінив прізвище“.

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).

У середу, суботу та неділю по дві вистави, в год. 4-ій попол. і 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олівер Твіст“.

АТЛЯНТИК: „Утікачі“.

ВАНДА: „Погоня за чорною маскою“ і „Мілїон“.

КАСІНО: „Утікачі пустині“ (Льорель і Гарді).

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль бідних ліжечок“ (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Лжені Ґергардт“ і ревія.

МІРАЖ: „Свято резервістів“.

МУЗА: „Тайна жінки“.

ПАН: „Парада гумору“ Льорель і Гарді та Бастер Кітон.

ПАЛЯС: „Цілуй ще раз“.

ПАСАЖ: „Бастер наварив пива“ і ревія

РАЙ: „Життя є гарне“.

СВІТ: „Бастер наварив пива“.

СОНЦЕ: „Сутінки вулиці“ і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Шість годин життя“ і оперетка: „Найдорожча жінка маґараджі“.

ХИМЕРА: „Шікаґо“.

УТІХА: „Дама з жіночого клюбу“ та ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 29. серпня 1934.

Відень (506,8) 19·15 Опера, 23·20 Популярний концерт, 15·15 Джезбендова орхестра, **Копенгаген** (255,1) 15·30 Радіоорхестра, **Париж** (1649) 20·45 Фестіваль французької музики, **Штрасбурґ** (349,2) 20·30 Комічна опера, **Рига** (514,6) 16·20 Популярна музика, 20·25 Латвійська музика і пісні, **Берлін** (356,7) 18·30 Клясична музика, **Гамбурґ** (331,9) 16·00 Концерт, радіорхестра, **Мінхен** (405,4) 13·25 Радіоорхестра, **Букарешт** (365) 21·30 Легка музика, **Стокгольм** (443,1) 19·00 Легка музика, **Будапешт** (549,5) 22·00 Циганська музика, **Мілянo** (368,6) 17·10 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Опера.

Четвер. 30. серпня 1934.

Відень (505,8) 16·40 Солісти, 20.15 Симфонічний концерт, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, **Лягті** (1807) 18·35 Концерт, **Штрасбурґ** (18·30 Легка музика, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 21·20 Сонати, **Штутгарт** (522,6) 16·00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 12·05 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Львівське радіо.

Середа, 29. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Віденські пісні, вальчики та мельодії, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Концерт, 14·05 Збіжева біржа, 16·00, 19·15 Плити, 17·00 Слуховище для дітей, 17·15 Камеральний концерт, 18·00 Книжка і знання, 18·15 Спів, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Легка музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 „Давніше і нині“, 20·50 Вечірний дениик 21·02 Паризькі сплітки, 21·12 Трансмісія з Варшави, 22·00 Літературна чвертьгодина, 22·15 Танкова музика.

Четвер, 30. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Слуховище для дітей, 13·20 Популярна музика. 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика. 17·00 Східні твори, 17·15 Шлеські пісні, 17·40 Скрипці, 18·00 Нова професія жінки — діятетичка, 18·15 Вишневий сад, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Легка музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 22·05 „Теорія расизму“, 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.— зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Українські господині вже знають, що порошки до печива з охорон. маркою кооп. „ПЛЯСТ“ перевищають своєю якістю всі краєві і заграничні вироби.

„Пласт“ Львів, Городецька 95. тел. 26

ЦІКАВІ КНИЖКИ

	Ціна	Почтова пересилка
Буреверхи — Емілії Бронте, переклав — М. Рудницький	2·50 зол.	0·50
Маціцький — Альфонса Доде, переклад із французької мови М. Рудницького	3·— „	0·50
Між ідеєю і формою — М. Рудницького	3·— „	0·50
Блакитна кімната та інші оповідання — Проспера Меріме, із французької мови переклав Василь Софронів	0·95 „	0·25
З японського дому — Ст. Левинського	2·— „	0·25
Сміх землі — Володимира Островського	1·50 „	0·15
Спогади — Евгена Чикаленка Частина І. II. III. Окрема частина по 3 зол.	8·— „	0·50
Крізь дим і згар — Мик. Матіїва Мельника	0·50 „	0·10
Безпутні — Гордія Брасюка	0·50 „	0·10
Шевченко й княжна Репніна — Михайла Возняка	1·50 „	0·15
Українці і відсіч Відня 1683 р. — д-ра Івана Німчука	1.— „	0·15
За Сяном — д-ра Івана Німчука	0·50 „	0·10

Замовляти в Адміністрації „Діла“, Ринок ч. 10.
Належитість надсилати складанками П. К. О. 143·322.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.

Ч. 231 (13.776). Львів, пятниця 31. серпня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ОДИНОКУ В ПОЛЬЩІ вибагливу угорську кухню, урухомлену з днем 1-го вересня ц. р. і шляхотні гатунки вин поручає
Ф-а ШТАДТМІЛЛЄРА у Львові, Ринок 34.
Звертається увагу на спис потрав.

X. Конґрес европейських зорґанізованих національностей.

Від Екзекутиви Конґресу дістаємо про цьогорічний конґрес націон. меншин Европи такі інформації:

В днях 4—6. вересня ц. р. відбудеться в Берні (Швайцарія) *десятий* з черги конґрес европейських зорґанізованих національностей. Швайцарська влада відступила на це салю союзного парляменту. Конґрес відбудеться також в цьому році перед скликанням Ради і повного збору Ліґи Націй в Женеві. Завданням конґресу буде переловсім зясувати становище зорґанізованих національностей у звязку з польським проєктом поширення охорони прав національних меншин на всіх членів Союзу Народів. Такого узагальнення домагався також конґрес зорґанізованих національностей, одначе можна побоюватися, що у звязку з польським проєктом будуть спроби захитати значіння істнуючих меншинних прав і злучених з ними зобовязань інтересованих держав. Крім того слідби обміркувати справу обняття охоронних зобовязань державами, що вступають тепер до Ліґи Націй. Справа стається актуальною особливо з огляду на намір Совітів стати членом Ліґи. Заяви зі зобовязанням переняти охорону меншин зложили з приводу вступлення до Ліґи Націй, як відомо, Естонія, Лотва, Литва і ріжні інші держави.

Дальше пьогорічний конґрес зорґанізованих національностей дасть нагоду зясувати докладно спільну плятформу европейських національностей, так, як вона оформилася у 10-літній співпраці, і заняти становище до дальшого розвитку справи европейських національностей. Нема сьогодні більше ніж колинебудь сумніву, що приняті конґресом від перших його сходин принципи признання свободи національно-культурного розвитку для кожної нації в кожній державі є одиною основою, на якій народи можуть з успіхом співпрацювати.

Як на всіх дотеперішніх конґресах зорґанізованих національностей так і нарада цьогорічного 10-го конґресу відкрив д-р Йосиф Вільфан, б. словінський посол до італійського парляменту.

Остерігаємо Вас
перед злодіями! Обезпечуйте своє майно від крадежі - влому у
Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер„
у Львові, вул. Руська ч. 20,
За обезпечення домашнього уряджения на зол. 1.000 пересічна річна премія зол. 2·50 до 6·40 залежно від місцевости, роду обезпечення предметів і їх застосування.

Чи можливий у нас деревний промисл?

Кожний нарід має своїх безробітних — маємо їх і ми. Явище те в теперішніх часах оправдане лише в краях промислових — у нас не зовсім. Наш нарід хліборобський, то не повинен мати безробітних. Ми достарчаємо промисловим народам сирівець по дешевій ціні і його після фабричної обробітки відкуповуємо по ціні кількакратно вищій. І це є дуже некорисне, що наш нарід не переробляє сам своїх сирівців.

Маємо прядиво, а не маємо своєї фабрики тканин, а навіть прядиво скуповують чужинці. Маємо маси ріжних овочів, що марнуються по селах а не маємо своєї фабрики вин овочевих, мармолад тощо*). Багато є галузей промислу, що звязані з нашими сирівцями, але, на жаль, майже все не в наших руках. Через те дуже рідко приймають тут наших людей як фізичних й умових працівників.

Але найбільший і найважніший — на мою думку — це промисл деревний, що дає роботу сотками тисяч людей і ним саме хочу занятись у цій статті.

У всіх підкарпатських і північних повітах мають наші люди багато лісів, але нема випадку, щоби якийнебудь рід деревного промислу найшовся у наших руках. Самозрозуміле, що і людей наших в тому промислі є мало занятих, а вже майже зовсім нема там нашої інтеліґенції, як урядничого персоналу.

Якаж причина цьому, що не маємо свого деревного промислу? Ніщо іншого, лише брак ініціятиви, бо навіть і капітали в нас найдуться. Багато їх лежить по скринях і чужих банках, де часто, нпр. в Америці, пропадають.

Моя думка така, що деревний промисл треба нам узяти у свої руки. В тій цілі треба заснувати у Львові кооперативу, або акційну спілку як централю, що мала би за задачу продавати в краю і за границею деревний матеріял та інші того роду фабричні вироби і кермувати працями деревного промислу на місцях. У двох більших містах нпр. у Станиславові і в Рівному треба би створити експозитури, а в повітах, де можна дістати дерево, вистарчить двох-трьох людей, що скупляли би дерево, та звозили на означене місце.

Дерево можна дістати не лише у своїх, але і в чужих і навіть в більших лісових господарствах. Не кожне лісове господарство має свій власний тартак. 80 прц. тартаків не має ні одного кльоца з власного ліса. Все дерево купують

*) Автор не знає про істнування кооперативної фабрики „Продукти"

Тутка
Mornitan
це найвищий ґатунок!!
Остерігаємо перед лихими наслідуваннями!!

Тайний договір між Польщею і Німеччиною.

ПАРИЖ, 29. 8. ПАТ. „Ля Ліберте" повідомляючи про заперечення польського уряду вісток, які подала „Еко де Парі" про істнування тайного договору між Німеччиною і Польщею — запевняє, що такий договір істнує. „Ліберте" пише, що має про це незбиті інформації. Польсько-німецький договір підписали одночасно з підписанням договору про ненапад. Щоденник запевняє, що договір обіймає низку постанов, а між іншими Німеччина признає життєву конечність Польщі, якою є доступ до моря. Тому Німеччина прихильно ставиться до політичної унії між Польщею і Литвою. Німеччина зрезиґнувала відобрати порт у Мемелі. На випадок збройного конфлікту між Польщею і Литвою Німеччина не буде висувати ніяких домагань. Щоби осягнути свою мету, Німеччина згодилася від тієї хвилини піддержувати усіми можливими засобами польську політику і дипльоматію. В дні, коли дійде до унії між Польщею і Литвою, Польща відступить Німеччині коридор і Ґдиню та не буде виступати проти прилучення Данціґу до Німеччини. Дальше „Ліберте" згадує про кілька інших клявзуль, які формують економічні взаємини і відшкодування на випадок, коли би передбачені можливости не вдалося здійснити. Вкінці „Ліберте" подає, що Польща згодилася доставити Німеччині сирівці і зброї на випадок збройного конфлікту одної з цих держав з іншими державами.

У Відні спокій.

ВІДЕНЬ, 29. 8. ПАТ. Віденське кореспонденційне бюро запевняє, що поголоски про бої між поліцією і Гаймверою у Фльорісдорфі безпідставні. У Відні спокійно.

Італійські літаки прилетіли до Варшави.

ВАРШАВА, 29. 8. ПАТ. Тому, що італійські літаки прилетіли на мокотівське летовище вже після відкриття летунського турнію, себто по 12. год. вполудне, їх допустять до змагань, але по заплаченні оплати 4.000 франків від літака, яку передбачує регулямін шаляпжу.

Ширіть наш часопис!

через посередників. В кожному селі є такий посередник, що скупляє дерево і платить по 9 зол. за 1 м³ Ю

Він звичайно своїх гроший не має, а гроші бере від другого посередника і для нього купує. Йому він відпродує дерево вже по 12 зол. Той другий посередник відпродує дерево гуртівникові, а гуртівник властителеві тартаку вже по ціні 20 зол. плюс достава. Найбільше заробляють посередники на громадських лісах. Коли би така деревна кооператива закупила дерево через своїх представників на місці по 9 зол., то заробилаб на 1 м³ 5 зол. (беру під увагу евентуальну звишку цін через конкуренцію). На однім міліоні кубіків, який можна на протязі року перепродати, — заробити може кооператива найменше пять міліонів. Чим дерево від залізниці дальше, тим воно дешевше. Букове опалове дерево нпр. продають селяни в Долині по 12—15 зол. за один сяг. Державні установи, школи і маґістрати платять посередникам по 32 зол. за один сяг. Навіть при найбільшій конкуренції можна заробити по 10 зол. на однім сягу. Якби лише 50 наших міст закупило по 1000 сягів дров, 50.000 сягів по 10 зол. винесе знов пів міліона чистого зиску.

Вже лише ті два приміри переконують, що буде досить на дивіденди, на платню урядовцям, на конкуренцію, та ще можна буде поліпшити долю селянам, платячи їм вищі ціни.

Про ті два приміри можуть найкраще висказатись учителі, священики, кооперативи і читальні в кожному селі. (Вони і на будуче могли б бути інформаторами в тих справах.)

Купуючи дерево по громадах та по більших лісових господарствах, можна затруднювати тисячі людей.

Де найбільше зосереджується дерево, там побудувати би треба тартаки. Як зпочатку нема стільки капіталу, то можна би тартаки арендувати. Тепер дуже часто таке діється. Властитель тартаку, не маючи власного ліса, дуже радо тартак винарендує, бо не зможе з нами конкурувати.

Навіть властителі великих лісових господарств арендують свої тартаки — нпр. „Сільвінія" у Виголі.

На тертім матеріялі також великий зиск. За порізання на дошки 1 м³ дерева платиться 3 зол. Кошт купна дерева найвище 20 зол., разом 23 зол. Один м³ дерева дає 60 прц. чистих дощок. За дошки платять на тартаках по 50 зол. пересічно за 1 м³.

Виходить, що кожний м³ дерева дасть знову 12 зол. чистого доходу, що нпр. від одного міліона м³ дерева винесе 12 міліонів. До того ще лати, ошварки і трачиння. На кожнім тартаку можна затруднити від 100—500 людей.

Крутле будівельне дерево, дошки, та дерево опалове висилати би треба потягами до міст, де будуть склади, а зайвий матеріял за границю.

Купувати би треба не лише матеріял будівельний, але і буки, берези, ясені, явори та кедри. Маючи свій матеріял, можна приступити до виробу меблів, скринь, пак, куфрів, забавок, лещат, санок, тощо. Можна також виробляти з дерева папір і целюльозу, а з того знову валізи і всякі пуделка.

Колиб моя думка була зреалізована, то не лише всі наші безробітні найшли би роботу, але навіть еміґранти, що тиняються голодні по чужих краях, змогли би вернути до краю і малиб добрий зарібок. А фахових робітників і урядників маємо доволі

Мій проект можна здійснити. Треба лише ініціятиви. Акцію започатковують нпр. наші торговельні і банкові установи, складаючи перші уділи і збираючи дальших членів. Дехто з безробітних інтеліґентів дає свою готівку, як кавцію за одержання посади. Інші багатші громадяни вибирають свої вклади з чужих банків і вкладають в рентовніший багато інтерес деревний.

Плян мій закроєний на ширшу скалю, але його можна здійснювати по змозі, та зачинати від малого.

Лише відвати і віри в себе!

Кому добро рідного народу лежить на серці, а має змогу, хай перший дає почин.

Роман Могетич.

Всіх знайомих стрінете в ресторані
„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА"
3-го мая ч. 10,
де можете дешево перекусити і пообідати.

Національне питання в Чехословаччині.*)

II.

Сучасна Німеччина, зріст її сили, як ми зазначили, підсилює в значній мірі всі німецькі меншини, які вона розглядає, як найкращий засіб для внутрішнього ослаблення Чехословаччини. Як бачимо, територіяльне поширення не все виплачується для держави, бо крім деяких плюсів воно має і значні мінуси: на випадок якогось міждержавного конфлікту повстає все поважна небезпека внутрішнього зриву. А такого конфлікту тут усе сподіваються. Чеська преса нераз натякає на ці настрої та маркує побоювання, але і нераз, забуваючи про реальне, далеко не рівне співвідношення сил, вона впадає в занадто подразнений тон і, замість подати кращі методи усунення тертя, вимагає побільшення зброєнь, кращого виховання (мілітарного) свого молодого покоління, з одного боку і... загострення засобів боротьби з „внутрішніми ворогами", з другого. При тім часто за тих „ворогів" уважають не так справжніх ворогів (ці занадто замасковані для того, щоби отверто виступати), як самі меншини, право яких на вільний розвиток щораз більше обмежується Це дуже непевний шлях, який замість скріплення внутрішніх позицій молодої держави тільки ослаблює її, зуживаючи занадто багато часу та енерґії. Поза тим, чехізація, подібно до того, як у свій час германізація та кожна інша національна асиміляція, тільки поглиблює антаґонізм і тим самим ослаблює силу держави.

А проте, не можна сказати, щоби чеське політика супроти німців була вже такою нездарною. Чехи, самі вийшовши з доброї німецької школи і, пізнавши добре прикмети німців, навчилися зручно балянсувати в системі своїх внутрішніх відносин.

Одно слід зауважити, що чехи, як противник німців, за час свого незалежного державного істнування, вспіли значно зміцнити всі свої позиції: господарські, культурні, політичні (внутрі і назовні) та військові. На випадок конфлікту боротьба з ними буде куди трудніша, ніж це було підчас світової війни: Чехословаччина має зараз добре вишколену та озброєну армію, готову кожної хвилини до рішучої оборони; має добрий державний досвід і адміністративний та контрольний (політичний) апарат, добре вивінуваву повітряну фльоту та кілька поважних союзників. А це промовляє за тим, що чехи своїх доцьогочасних позицій не здадуть так легко, як це може здаватися на перший погляд. Коли раніше чеські леґіонери билися за свою справу, навіть, не знаючи певно того, чи вони справді досягнуть своєї державної незалежности, то тепер, після того, як вони пізнали справжнє значіння цієї незалежности, вони вже добре знають, за що саме повинні битися: вони не будуть зупинятися навіть перед найбільшими жертвами та засобами оборони.

Про це добре знають і німці. Тому то вони не менше обережні і на зовні „незвичайно тактовні" у своїй агресивности, вичікуючи, очевидно, зручнішої міжнародньої констеляції з тим, щоби тоді використати все, що буде тільки їм на руку. В цьому напрямі сучасна Німеччина працює „повною парою". А це не тільки дразнить чехів, але й змушує їх поважно призадумуватися над своїм недалеким „завтра". Мати союзників це добра річ, та не все можна цілком і спокійно на них полягати: в більш все краще полягати на свої власні сили, ніж чекати допомоги. А зріст власної сили вимагає консолідації всіх внутрішніх відносин — господарських, культурних і політичних. Звернемо хоч побіжно увагу на ці три сектори суспільно-політичного і державного життя. В господарстві: Чехословаччина зараз відчуває поважний застій, спричинений загально-господарською світовою крізою. У промисловій продукції — надпродукція; ціни на промислові продукти, порівнюючи зі сільсько-господарськими, незвичайно високі та обнижуються дуже повільно; ціни на сільсько-господарські продукти — дуже низькі і падають бистріше ніж на промислові. Тут повстали т. зв. „ножиці" (помітна ріжниця в цінах, яка в решті-решт, доводить до зубожіння сільського населення, найбільшої верстви консументів). Слабне торговля, а в звязку з тим транспорт та ціла система народнього господарства кволіє, а державний організм, зі зменшенням прибутків, що вже чеська преса почала занепокоєно помічати, це болючо відчуває. Наприклад, залізниці Чехословаччини зараз приносять денно ні більш ні менше, як 3 міл. кч. дефіциту; річно — коло одного міліярда кч.! Щось подібного помічаємо і в інших ділянках. Постійні скорочування державного буджету не можуть поліпшити справи. Наслідком того скорочування занепадає передовсім шкільництво, а з ним — виховання і, певно, культурний розвиток, що, в свою чергу, з неминучою послідовністю, веде до застою господарського, а через те бо і по політиці. Все це разом тягне суспільність не вперед, по шляху поступу, а назад. Тому легко зрозуміти ці голоси, які тут доводиться чути з уст самих чехів, „що за Австрії було значно краще"... Цей вираз вартий уваги: він є психольоґічним та „моральним" оправданням „давно минулого" на тлі „непевного сучасного". А скептицизм усе дає можливість займати діяметрально-протилежні становища. Сучасні большевики, як це слушно зауважив М. О. в „Ділі", вже повернули „лицем до капіталу і задом до пролетаріяту"... Бачимо, що під впливом зросту сили Німеччини, „всесильна Франція з усіми її лімітрофними „сопутниками" також повернула" лицем до большевиків і задом до..., а може й їх змусить, також повернутися в цьому напрямі. Такий поворот цілком можливий і в бік „небіжки Австрії". Д-р Бенеш, міністр закордонних справ Чехословаччини вже свого часу висловлював думку, що не є виключене тісніше порозуміння обох держав. Але тепер це зовсім нереальне. Сам президент Т. Масарик припускає можливість перегляду т. зв. Тріянонського договору та відповідної зміни кордонів, зокрема з Мадярщиною: мовляв, у разі чогось, може доведеться жертвувати частиною території, заселеної компактною масою мадярського населення...

Л. Вітровський.

*) Перша частина див. „Діло" з 26. серпня ц. р.

Совітська Україна.

ВИМОВНА ЗАБОРОНА.

Київські „Вісті" з 24. серпня ц. р. друкують дуже вимовну заборону Ради Народніх Комісарів УСРР. Ця заборона така: „Рада Нар. Комісарів УССР постановляє: 1) заборонити будькому без спеціяльного дозволу РНК провадити рубку лісу в 50-кільометровій зоні навколо Київа; 2) зобовязати державні лісові органи, київський обл. виконком та відповідні районові виконкомітети встановити догляд за виконанням цієї постанови, притягаючи всіх винних у порушенні її до судової відповідальности.

УКРАЇНСЬКА КОНСЕРВАТОРІЯ В КИЇВІ.

„Вісті" повідомляють, що уряд затвердив плян організації державної консерваторії в Київі. Вона складатиметься з дитячої музичної школи, технікуму (тобто середньої музичної школи) й вищої музичної школи. При вищій муз. школі мають утворити окрему групу високообразованих дітей, школу майстрів (майстершуле) і аспірантуру. Школа майстрів (майстершуле) виконавців-віртуозів, споміж студентів, які покінчили консерваторію. Консерваторія буде приміщена в будинку колишнього музичного технікуму. На посади професорів консерваторії оголошений конкурс.

ШКОЛИ МАЙСТРІВ СПОРТУ.

Ті самі київські „Вісті" повідомляють, що бюро фізичної культури при київській обласній Раді професійних спілок організувало в системі учебного комбінату професійних шкіл нові спортові школи: ґімнастики, гор і боротьби (атлетики). До шкіл приймають кандидатів, яких поручать київські заводські організації.

ПОКЛАДИ КАОЛІНУ В КИЇВЩИНІ.

Біля села Колодянки на Київщині відкрили великі поклади каоліну. Площа, на якій будуть його експльоатувати, обіймає 10 гектарів. Запаси цього каоліну обчисляють на 10 міліонів тон.

КУДИ ЙДЕ ДОБРО З УКРАЇНИ?

У „Вістях" з 24. серпня ц. р., які появляються тепер у Київі читаємо таку прецікаву нотатку: „Комсомольці Могилів-Подільського району на Вінничині відправили 22. серпня ешелон овочів і фруктів для пролетарів Ленінграду. Ешелон названо іменем „XX. міжнародного юнацького дня". Його супроводжають 5 кращих комсомольців-ударників".

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Закарпаття.

ГУЦУЛЬСЬКЕ ПРОСВІТЯНСЬКЕ СВЯТО В РАХОВІ.

Філія т-ва „Просвіта" в Рахові обходила 12. серпня ц. р. своє перше десятиліття. По святочнім богослуженню відбулися урочисті загальні збори, на яких відчитали реферати: Дм. Клемпуш — Перші початки просвітньої праці на Гуцульщині, Свободова — Жінка при просвітній праці на Гуцульщині, Юлій Бормош-Кумятський — Психольогічне заложення гуцулів, д-р С. Юськів — Народогосподарські завдання читалень „Просвіти" на Гуцульщині.

По обіді відбулася академія з участю майже всіх читалень Гуцульщини. Виконання читалень були нагороджені преміями. Жюрі признало премії першої кляси читальні у Великім Бичкові за хорові співи, читальні в Рахові за народні танці, чит. у Берлебаші за відіграння одноактівки.

Премії другої кляси дістали читальні: в Розсішці (за хоровий спів), в Квасах (за декламацію). Читальня в Ясіні дістала премію третьої кляси за танець „аркан".

Вечором відбулася вистава „Запорожець за Дунаєм" у виконанню аматорського гуртка читальні „Просвіти" в Великім Бичкові при співучасти драматичного гуртка українського пластового уладу Закарпаття.

Свято відвідали гості з далеких околиць та було в нім заступлене своїми делеґаціями кожне село Гуцульщини.

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА ШКОЛА В УЖГОРОДІ.

Пані С. Дністрянська відкрила в Ужгороді курс фортепіянової гри і теорії музики.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ В МУКАЧЕВІ.

П. Ю. Сірий-Тищенко відкрив книгарню у Мукачеві. („Український Тиждень".)

—o—

Шпигуни в Бельгії.

Тайні аґенти вже від кількох місяців слідкували за поведінкою і життям Моріса Бомаля, мешканця одного із брюсельських передмість, який крутився коло казарм і радо навязував товариські взаємини зі старшинами. Аґенти устійнили, що любовницею Бомаля є німка Йоганна Пес, до якої приїхав її брат з Німеччини. Підчас ревізії поліція забрала 300 марок, а у валізі брата Йоганни один новий воєнний прилад і спеціяльні кулі, які недавно випробовано для скорострілів. Усіх трох арештували. Бомаль признався, що прилад і кулі купив за 100 марок в одного капраля, який передав йому теж документи. Капраля арештували.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Небезпечні садки.

Заборона основувати діточі садки у Тернопільщині.

Відповідно до рішення анкети „Рідної Школи" з травня ц. р. в Тернополі, кружки „Рідної Школи" в Березовиці Великій, Острові, Бушеві, Денисові і ін., внесли до староства у Тернополі подання у справі дозволу на оснування діточих садків на час пільних робіт в часі жнив. Тернопільський староста п. Маліцкі, який є заразом головою комітету будови людових домів, каплиць і т. д., заборонив оснування садків, подаючи як причини, що не подано: 1) назвища вчительки, яка мала би вести садки; 2) не подано виховних середників ні уладжень садку. Рішення таке носило дату 24. V. 1934 № B-10.

В цій справі явилася у тернопільського воєводи полков. Марушевського 1. червня ц. р. делеґація представників „Рідної Школи", зложена з пп. меценаса д-ра Ст. Бриковича, ред. Антона Чернецького, о. В. Кириласа й Іванни Блажкевичевої та вносячи рекурси, вказувала на нестійкість вимог староства, зазначуючи між іншими те, що 1) назвища вчительок не подано тому, бо очікувано лікарських оглядин домівок, призначених на садки, яких пляни залучені до заяви, і що тих оглядин не було до нині 29. серпня ц. р., 2) садки є сезонові, на час пільних робіт, і них не можуть торкатися постанови закону про виховні заведення т. зв. „середшкілля-фреблівки".

26. червня ц. р. інтервеніювали у тій справі пп. д-р Ст. Брикович, А. Чернецький, Іванна Блажкевичева і Марія Сірантова з Березовиці Вел. у шефа політ. поліції в старостві п. Кудеревича, де довідались, що справу відіслано до шкільного інспекторату, що п. Блажкевичева навмисне закладає український садок у Денисові проти польського садка, що взагалі тут нема ні українців ні поляків, що влада мусить вимагати, щоби українські діти співали польські пісні і т. д., словом наші чільні громадяни почули багато суто соціольогічних та політичних виводів, яких не чули ні на одному університетському викладі.

Вислідом тої інтервенції було те, що по селах основано при школах польські садки, прислано вчительки до них, харчі і т. д.

А рекурси тернопільське Воєвідство полагодило ось так:

Urząd Wojewódzki Tarnopolski

Tarnopol, dnia 16. lipca 1934.

Nr. BB—65 b/34.

Do Zariadu kružka „Ridna Szkoła UPT" na ruky Prepodobnoho Otcia Wasyla Hluchoweckoho hr. kat. Parocha w Ostrowi.

Uriad Wojewidzkyj na osnowi § 93 i 94 Rozporiadżennia Prezydenta R. P. z dnia 22. III. 19 8 o postupowanniu administracyjnim (Dz. Z. R. P. Nr. 36. poz. 341) ne uzhladniaje widkłykannia Zariadu kružka „Ridnoji Szkoły" w Ostrowi z dnie 2. czerwnia b. r. wid decyzyji Pana Starosty w Ternopoli z dnia 24. V. 1934 r. str. B—10. jakoju to zakazaw otworennia „dytiaczoho sadku", jakyj mawby buty wedenyj czerez kružok „Ridnoji Szkoły"; powyższu decyzju pidderżuje Uriad Wojewidzkyj w Ternopoli w syli z pryczyn nawedenych w decyzji Pana Statosty w Ternopoli.

Decyzja otsia je ostatoczna w administracyjnim toci instancyji, szczo ne wyłuczaje ewentualnoho uprawnennia do wnesennia skarhy do Najwyższoho Trybunału Administracyjnoho.

Za Wojewodę:

Żyborski naczelnik Wydziału.

Те саме теж у польській мові.

Немов поширенням становища воєвідства являються тепер такі нові заборони тернопільського староства.

Ось новий документ:

Starosta Tarnopolski.

Nr. B. 10.

Tarnopol, dnia 26. lipca 1934 r.

Do Zarządu kółka: Ridna Szkoła UPT na ręce przewodniczącego przewielebnego ks. Wasyla Kiryłasa grecko-katolickiego proboszcza w Bucniowie.

Na zasadzie art. 2, 5 i 7 rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 22. kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucyj opiekuńczych (Dz. U. RP. № 40 poz. 354 art. 1, 6 i 7 rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 27. 10. 1933 o kwalifikacjach zawodowych wychowawczyń przedszkoli). (Dz. U. RP. № 85 poz. 645 § 1, 3. rozporządzenia Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11. 10. 1927 o kwalifikacjach dla prowadzących instytucje opiekuńcze). (Dz. U. RP. № 100 poz. 867), oraz rozporz. Miń. Pracy i Opieki Społecznej z dnia 12. 10. 1927 o regulaminach dla instytucyj opiekuńczych Dz. U. RP. № 100 poz. 868) zakazuję kółku Ridna Szkoła U. P. T. w Bucniowie, otwarcia „sadku" dziecięcego (przedszkola) w Bucniowie a to z powodu niedołączenia 1) statutu dla „sadku", 2) dowodu, któryby stwierdzał, że p. Stefanja Kościuchnyk posiada kwalifikacje wychowawczyni przedszkola, 3) preliminarza budżetowego sadku (przedszkola) opartego na realnych podstawach, i 4) planu pomieszczenia „sadku" z podaniem powierzchni podłogi i wysokości sali dla dzieci, jak również z powodu niespełnienia warunków przewidzianych ustawą z dnia 11. marca 1932 o prywatnych szkołach i zakładach wychowa-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 31. СЕРПНЯ 1934.

Р. КУПЧИНСЬКИЙ.

ДО ПОЧАЄВА

V.

(Кінець.)

Коли я в попередньому фейлетоні написав, що ми виїзджаючи з Почаєва відітхнули з полекшою, то це абсолютно не відноситься до будівель почаївського монастиря. Навпаки цілу дорогу до Бродів думали і балакали про них, жалуючи, що не могли довше полюбуватися ними. Одну тільки будівлю лишали ми без жалю — церкву св. Спаса, збудовану в „джінгісханськім" стилі. „Памятка для православних паломників" називає цей стиль „древне-русскім", але я не міг обігнатися від враження, що стою перед шатром монгольського завойовника. Поставили цю церкву перед самою війною, щоби забити західній характер Успенського Собору і надати „древне-русске" обличча Почаївській Лаврі, але штуки не втяли, хіба що спотворили загальний вид. Треба буде колись цю церкву або розбирати, або перебудовувати. Та це пісня будуччини і будучої спроможности.

Покищо їдемо сошами, трактами і звичайними дорогами на Лідухів і Дрантчу до Гаїв Старобродських. Один з членів нашої прогульки має там знайомого, о. декана Микитюка, і насилає нас усіх до нього на ніч. Потішаю себе, що як вихованець брідського деканату маю деяке право на несподіваний наїзд, а раз є один знайомий, а один з деякими правами, то решта може їхати як в дим.

Справді їдемо як в дим. Шофер Кароль завзявся якнайшвидше перебути кепські волинські дороги і доказує чудес зручности, хоробрости, а авто чудес витревалости і послуху. Біда тільки, що машина не має орієнтаційного змислу коня, а то пустив би серед темряви і нехай сама шукає дороги. А так орієнтували нас принагідні поводаторі. Якенебудь село чи присілок — стоп — і:

— Куди то до Лідухова?

Чверть години пояснень, а потім:

— Сідайте з нами і покажіть.

Поводатор сідав, показував дорогу, діставав могорич, а ми їхали два-три кільометри „на левне". Коли не зблудили, то знов брали першого стрічного на авто і знов мали пів години спокою.

Пізнім вечором добились до Гаїв, щоправда з іншого боку, але це не зробило великої ріжниці. Добрі люди запровадили аж на приходство, а там перебрали нас господарі і прийняли так, як за давних добрих часів, на давних добрих приходствах...

Другої днини ранком „вилад" до Підкаміня.

Підкамінь — містечко над давною австрійською границею, славне своїм кляштором Домініканів.

Кляштор на високій горі, римокатолицька противага до Почаєва. Але куди йому красою і мальовничістю до тамтого. Почаївський монастир стоїть на горі — підкаменецький кляштор лежить на горі. Понурий якийсь, непривітний, приплаций пилом століть, хоч тільки на 30 років старший. І його будував чи добудовував один з Потоцьких, теребовельський староста, в 1746 р.

Надзвичайно цікавого нема там нічого, хіба вид на... Почаїв. Я весь час стояв на кляшторнім подвірю і дивився крізь далековид туди, звідки за скоро вчора виїхав.

В костелі співає дуже добрий хор (хоч є й органи!). Але Домініканн здають собі, видно, справу з близькости Почаєва і не легковажать притягаючої сили церковного співу.

Під кляшторною горою притулилась наша церковця. Не видно її і не чути, хіба аж з дуже близька. Не постарались наші діди і батьки зробити її більш видною, а ми теж не зраджуємо до цього охоти.

Підкамінь! Чому така назва?

На другій горі біля кляштору стоїть величезний камінь. „Чорт ніс його і хотів завалити кляштор!" — оповідала мені моя няня. „Але когут запіяв і нечистий випустив камінь з рук". Не знати напевно, як там на річі було, але камінь імпозантний; міг би неодно завалити. Довкола нього старезний цвинтар з камінними „плакучими" хрестиками. Місце чудове, аж проситься до використання. Якби так поширити печеру в камені, що за прекрасна булаб каплиця! Можеб так застановитися над тим?

Очевидно, колиб робити щось, то тоді вже і доброго хору треба і блеску в відправах. Нехайби і зпід Почаєва ходили сюди прочани!

Підгірці! Скільки чару мав звук цього слова в моїх дитячих вухах. Адже, що могло бути кращого для мене малого, як їхати до Підгорець, до славного замку Собіського, чи на відпуст до монастиря Василіян. І до одного і до другого їздив багато разів, але неодно побачив щойно аж тепер, коли навчився дивитись.

Замок Собіських при дорозі Броди-Золочів і кожному раджу спинити там коні, щоби на нього подивитися. І на чудову алею до замку і на глибоченну криницю з колесом, що по

wczych i naukowych wraz z późniejszemi rozporządzeniami. (Стилізація доволі широка).

Od tej decyzji można wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu przez Starostwo w ciągu dni 14, licząc od następnego dnia po jej doręczeniu.

Starosta powiatowy
D-r Nowak, Wicestarosta mp.

Очевидно в тій справі вислано відклик до Найв. Адмін. Трибуналу.

Тепер слід піднести ще, що справу діточого садку реферує і рішає, як це видно з сигнатури, ба навіть одного підпису, поліційний чинник. Ст.

Австрія відступає.

ВАРШАВА, 28. 8. ПАТ. Залога австрійського літака, зголошеного на шаляпж Еріком Майндлем, надіслала заяву, що відкликує свою участь у турнію.

Землетрус в Індіях.

МУЗАФАРПУР, (Сх. Індії) 29. 8. ПАТ. Сьогодні ранком відчули кілька підземних потрясень. Населення покинуло доми, побоюючися повторення січневої катастрофи. Покищо нема ближчих вісток про розміри землетрусу.

—o—

НАФТА СПАЛИЛА МІСТО.

БЕРЛІН, 29. 8. ПАТ. На основі повідомлень з Буенос Айрес наслідком вибуху двох збірників нафти місто Кампана стало жертвою пожежі, що шириться на всі сторони. Велика частина міста стоїть у вогні, причому згинуло кількадесять осіб. Пізніше вилетіло в повітря 9 дальших збірників нафти загальної містоти 150 міліонів літрів. ХЮ

КАМПАНА, 29. 8. ПАТ. Наслідком наглої зміни вітру пожежа обняла нові дільниці міста. В повітре вилетіло 14 дальших збірників нафти.

—o—

Напад на монастир.

МАДРИД, 29. 8. ПАТ. В місцевості Сос у провінції Сараґоса сімох замаскованих людей добулося до монастиря Августинів, де зрабували касу та дорогоцінности і замкнувши черців у келіях, втікли. Після чотирьох годин удалося черцям видобутися на волю і повідомити поліцію, яка арештувала двох підозрілих людців.

ЛЕТУНСЬКІ КАТАСТРОФИ.

ПАРИЖ, 29. 8. ПАТ. Вчора склалися дві летунські катастрофи. Одна в Мулен, де літак розбився при осіданні, ранячи двох летунів. Друга катастрофа постигла військовий гидроплян у Ієр. Летуни вирятувалися.

Як то було з церковними землями і лісами на Волині?

Протоєрей о. Шиманов спростовує.

Швидко після появи у „Ділі" трьох статтей п. Стерні про незнані широкому загалові погані подробиці справи масової продажі церковних православних земель і лісів на Волині (чч. 205, 206 і 208 з 5., 6. і 8. ц. м.), — явився у нашій Редакції особисто протоєрей Шиманов та жалівся, що автор статтей його скривдив. О. Шиманов покликувався м. і. на те, що проти нього велося у цих справах прокураторське слідство, викликане поголосками і доносами, але судові чинники не найшли в його діяльности при парцеляції грунтів нічого каригідного.

Стоючи на становищі, що кожний, хто вважає, що його прилюдно скривдили та закинули йому неправдиві річи, має право боронитися, ми обіцяли о. Шиманову помістити його вияснення. Робимо це сьогодні, викреслюючи лише всі особисті дайки під адресою п. Стерні, які не причиняються до зясування правди. — Прим. Ред.

Якийсь дописувач, мабуть під псевдонімом Хведір Стерня, постарався у кількох статтях у „Ділі" як найдокладніше і найяскравіше зясувати ту ніби то страшенну підлість, з якою велася у свій час продажа церковних земель на Волині. На жаль, авторові тих статтей залежало видно не так на зясуванні справи продажі церк. земель, як на тому, щоби опоганити тих, що цю продажу переводили, особливож мене.

Щодо продажі церковних земель, дописувач мав правду кажучи, що дійсно така продажа велася, але все інше минається з правдою.

Ось приклади його фальшивих даних: Дописувач каже, що „скільки продано всієї землі на цілій Волині, за яку ціну й де поділися одержані гроші, — ніхто цього не знає". („Діло" ч. 205). Видно, що дописувач зовсім непоінформований про справи, які зрештою надто складні, щоби можна про них писати з воздуха.

Як приклад несправедливости дописувач узяв одну звичайну умову на три десятини й навіть тут не міг зорієнтуватись. Річ у тім, що тим селянам-купцям, що фігурують у тій умові, може й тяжко було виплачувати гроші за куплену землю, але чи кому легко приходяться гроші? Чи кому легко вплачувати більші суми? Однак переборщенням є твердження дописувача, що я їх втягнув „в таку умову, що вони зовсім знищилися та розбили своє господарство" („Діло" ч. 205).

Дописувач каже, що я процесами стягав у власному імені недоплачені за землю гроші. Неправда; ці гроші стягав для церков. А що були процеси — трудно! Чиж недоплачені гроші треба було дарувати? Яке тоді значіння має слово „продажа"? Може краще було би віддати зовсім без грошей? А за шож тоді будували би чи направляли би в тих чи інших місцевостях церкви? Чому дописувач не плаче, що у численних парохіях, де було до ста й більше десятин церк. землі, залишилось лише 36 дес., а решту забрано на власність державну? А коли частина землі продалася, за що у багатьох місцях побудовано нові, в інших поправлено старі церкви та побудовано парох. церк. будинки, дописувач не може цього спокійно перенести, для нього це найбільша несправедливість.

На цім дописувач обмежився з писанням про землю, а далі починає нетворені речі писати про розпродажу церковних лісів. За перший приклад він бере продажу церк. лісу в селі Малі-Дорогостаї, де я був настоятелем. Дійсно, був там ліс, але не такий, як пише автор статтей. Що продалась частина лісу, це факт; але дописувач не згадує того, звідкіля взялися в тих самих Малих-Дорогостаях всі церковні будинки, як домова церква, свящ. дім, клуня, хлів, маґазин, льох? Чи гроші на побудування того всього мали впасти з неба?

Продажа того лісу робилась належно, згідно з законом і справедливістю. Була зроблена оцінка, нумерація й торги, що саме заперечує дописувач. На продажу прийшов дозвіл від вищої духовної і світської влади, а саме: від Житомирської Духовної Консисторії з дня 15. II. 1919 р. ч. 94, Кремянецької Духовної Консисторії з дня 16. IX. 1922 р. ч. 7983, від Повітового Бюра відбудови в Дубні з дня 12. IX. 1921 р. ч. 1661. Дописувач каже, що це було зроблено без всякого дозволу.

Для доказу того, що все було зроблено так, як треба, приводжу ось тут витяг з протоколу засідання уповноважених від громади с. Малих-Дорогостаї з дня 19. IX. 1922 р. де написано: „Ухвалили: що торги зроблені справедливо й умову, заключену з купцями затвердити своїми підписами".

Дописувач каже: „вирубавши ліс заразже віддав зруб на кілька літ в аренду безплатно" („Діло" ч. 206). Нічого подібного! Ні слова правди в цім реченні.

По моїм переході до Млинова, парохію Малі-Дорогостаї дістав зять, котрий був там настоятелем чотири роки, а не так, як каже дописувач, що зятя „селяни не пустили в село" („Діло" ч. 206). Ніяких також подібних балачок з парохіянами не було, як дописувач безпідставно оповідає, що на запитання парохіян, де поділися гроші, я нібн відповів: „докажи раньше, який то був вирубаний ліс і покажи пеньки" („Діло" ч. 206).

Пише п. Стерня: „Приклад спротиву проти продажі церк. лісу був в малинській парохії, дубенського повіту. Там о. Мостович при допомозі селян не дав продати ні землі ні лісу" („Діло" ч. 206). Наївна видумка. Є у мене три прохання малинського о. настоятеля на дозвіл продати церк. землю в йогож парохії. Два прохання полагоджені прихильно, через що куплено площу, на якій побудовано псаломщ. дім, хлів, льох і клуню, котру о. настоятель переніс на власну землю. На одно прохання епархіяльна влада дала відмовну відповідь. А щодо лісу — то й згадки про такий ніколи не було, бо там, здається, зовсім його не було, а може і є якісь корчі, яких годі вважати ліском та ще й для продажі.

Друга стаття в № 208 „Діла" з дня 8. VIII. ц. р. названа „Скандальні відносини у Православній Церкві". У тій статті автор бере мене за приклад „національно-суспільних спанілих покидків "(„Діло" ч. 208). Називає мене послушником Почаївської Лаври, де я таким не був ні одної хвилини.

Дописувач каже, що я „дістав худеньку парохію на Поліссі та приїхав бідним попиком у зруйноване війною село Малі Дорогостаї на Дубенщині". („Діло" ч. 208). Дивно, як це собі дописувач уявляє можливости дістати парохію на Поліссі та рівночасно приїхати на парохію волинську?! А далі пише таке: „як йому через бувшого діякона-фактора митрополита Дениса, Михайла Борецького вдалося зробитись протоєреєм благочинним..." („Діло" ч. 208). Чи може бути чоловік старим, не будучи раньше молодим? Чи може бути

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боґнів. ч. 4
1/78

нім ходив освоєний медвідь (медвідь чи не медвідь, але напевно наш!...) і на кімнати Марисеньки і на добичу зпід Відня і врешті на волоський горіх, „що росте на камені".

Коли я там не був, — завжди замок купався в сонці, так що мені здається, що в Підгірцях ніколи нема хмар ні дощу. Блукає там по кімнатах погідний дух, а стежками ходять веселі спомини. Чиї вони, чи короля, чи його дружини — не знати, але поселились там і заєдно там перебувають.

Багато сонця і над монастирем Василіян, що стоїть на славнім зі „Слова о Полку Ігоревім" Плісниську. Само городище Плісниськo трохи в боці, але монастир памятає ті часи. Заложений дочкою князя Всеволода в 1180 р. перетрвав до наших часів не в тому самому виді.

А шкода! Вже не з огляду на цікаву архитектуру княжого будівництва, але з огляду на український характер.

Зайшов я до церкви. Без іконостасу, без образів, на хорах органи, а на стіні таблиця, що подає досконичним селянам до відома, що монастир фундувала дочка галицького князя, а церкву будував Конецпольскі. Все це читають селяни, але тільки ті, що вміють по латині. Ніхто не подумав, щоб бодай першу часть звідомлення передати по українськи. А, думаю, не зашкодилоб!... Я сам був би про це довідався тому трицять років і був би радів тим так, як тепер, коли навчився трохи мови Вергілія.

В цій церкві ні сліду, що це греко-католицька святиня. Так ніби наш обряд не має що оригінального сказати, а тільки повтаряє за чужим. Трохи прикро, коли вернешся думкою там, звідки я вернувся вчора автом. Направду не зашкодилоб ОО. Василіянам звернути більшу увагу на підгорецький монастир, такий важний із огляду на Почаїв і з огляду на Підкамінь. На тих пару відпустів у році може приїхати (коли вже не може бути постійно!) і добрий хор і добрі співаки-священики, а церкву прикрасити всім тим, чим таке багато наше церковне мистецтво.

Нехай вдруге не стріне монахів те, що їх стрінуло від мене...

— Якже вам подобалася наша церква? — питає мене брат, що опроваджував нас.

— Церква? Деж вона?!

— А ось ви щойно в ній були.

— Я думав, що це костел.

Жарт жартом, але я направду цікавий, що є в монастирській церкві такого, щоб її відріжнювало від костела. Дуже буду рад, коли дістану вияснення і поучення. Тоді я це оголошу, щоби й другі знали та не помилялися.

Коли думаю про православних і греко-католицьких Василіян, то приходить мені на думку дві книжки. Одна з прекрасною окладинкою, а друга з добрим змістом!...

Якби так на добрий зміст ще й гарна окладинка!...

Описатиб ще городище на Плісниську?... Варто, бо заховалося в цілій своїй величі (крім будівель очевидно!). Але здається знудив Ш. Читачів своїми почаївськими фейлетонами. Нехай колись іншим разом. Простояли знаменито заховані вали до сьогодня, простоять і до другого спису, а може і діждуться книжечки про себе і монастир.

Купувалиб люди. І ті, що приходять на відпусти до Підгорець і ті що приїзджають оглянути свідків нашої славної минувшини.

—o—

„GUTE LAUNE"
Веселий настрій може тепер кожний мати читаючи
GUTE LAUNE,
GUTE LAUNE
це новий місячник для веселих людей і тих, що ними хочуть бути.

вченим, не будучи раньше неграмотним? Ні! А чиж може бути митрополитом, не будучи раньше діяконом?!

Далі продовжує, що мені вдалося зробитись благочинним „штучно зліпленої для нього вмисне благочинницької округи" („Діло" ч. 208). Чи хто чув, що благочинницькі округи повстали якимсь іншим способом, не штучним; може зродились в природі, як і інші природні явища?!

І ось дописувач завершує думку, кажучи, що коли я зробився благочинним „штучної округи" — то „навіть просив владу дозволити змінити своє назвище на кацапське Шиманов". („Діло" ч. 208). Це не відповідає правді. Прізвище не змінене, лише поправлене, давніш перекручуване. І це було в 1915 р., а не в часі благочинія, котре я дістав 1922 року. Пише далі дописувач, що „він (Шиманов) купив 36 моргів найкращої землі недалеко с. Млинова, 10 м. дорого лісу"... („Діло" ч. 208). Я купив землі не 36, а 8 моргів і лісу не 10 а 5 м.

Далі пише: „обставив люксусово чотири кімнати в церковному мешканні у Млинівцях, де має парохію"; („Діло" ч. 208). Видно, що автор статтей був у тих кімнатах, коли знає, що обставлені люксусово, але не дорахував ся їх, бо їх не чотири, а пять кімнат! Бажання купити землю в Муравиці у Юлії Лащинської ніколи я не мав.

Автор тієї статті закидає мені також, що я „був більше ні менше селянським парубком"... („Діло" ч. 208). Закид, що походжу з селянської родини є хіба доказом аристократизму дописувача. Погляд, що духовні особи мусять походити лише з духовної родини може мати лише той, хто є переконаний в тім, що з панапан, а з мужика ніхто більше лише мужик. Мені здається, що ніякий українець не повинен стояти на такому становищі.

Чиж не всіх майже українських священиків діди й прадіди були селянами? Чиж може правдивий українець закидати священикові його походження не з аристократичного роду, а зпід селянської стріхи? Чиж не цілий майже український нарід це селяни-хлібороби? Навіть більше: Чиж батьки більшости українських поетів, учених і інших великих людей не були селянами-хліборобами-зарібниками?

Чи виконувати розпорядки влади це підлизництво?! (бо дописувач називає мене підлизником). Чи ти, дорогий дописувачу, відмовишся від обовязку, який влада накаже? А священик ніби має йти проти своєї духовної влади, чи має демонструвати і бунтуватися?! Ніби так виходить з думок дописувача.

Називає мене ш. дописувач „україножером". Чи не буває, що син виганяє батька чи батько проклинає сина? Чи не підносить часом руки брат на брата? Хіба і я для декого україножер тому, що не погоджуюсь з деякими безцільними переконаннями й бажаннями деяких українців, котрі може не стільки працюють для українського народу, що шкодять йому і компромітують його.

Млинів, 25. VIII. 1934 р.

Протоєрей Т. Шиманов

—o—

Допомога жертвам повені.

ЯРОСЛАВ, 29. 8. ПАТ. Тимч. повітовий ярославський виділ перевів на державних і самоврядних дорогах публичні роботи з приділу жита з фонду праці. В часі від 1. квітня до тепер перепрацьовано 300.000 кг. жита, які заробили найбільші селяни на терені цілого повіту. Крім того виплачено поважні квоти готівкою до рук повітового комітету. Акцією не будуть обняті громади, що не потерпіли від повені, числом 40.

—o—

Маневри французької пов'тряної фльоти.

ПАРИЖ, 29. 8. ПАТ. Завтра досвіта розпічнуться великі летунські маневри, в яких возьме участь 400 апаратів. Завданням маневрів прослідити способи повітряної оборони на випадок наглого заатакування Парижа з повітря. Вже сьогодні розпочалася концентрація сил, що належать до летунських округ Мец, Нанці, Раймс, Дебурж, Шартр і Тур. В часі вправ упав із значної висоти військовий літак і наслідком експльозії бензини згорів. Пільот і механік погибли, бо легкопади, з якими вони вискочили, не отворились.

По широкому світі.

— Суд у Рамніку Вальчея засудив б. членів залізної ґвардії в Румунії за викликання заворушень на кари вязниці. Б. посла Отелескі засуджено на 18 місяців вязниці.

— На ґрупу японських туристів, що їхали автобусом з Кіріну до Кашаву, напали китайські бандити і вбили 13 осіб і 40 тяжко ранили.

— В Люцерні розпочався психоаналітичний конґрес при участи 250 лікарів і психоаналітиків з цілого світа.

На деревляний запяток

дається тільки верхний флекз

БЕРЗОН-ОКМИ ґумової шкіри

Надзвичайно тревалий, дешевий і дає приємний хід.

Жадайте від шевця — ґумової шкіри

Berson-Okma

Родинна нарада Габсбурґів.

Париський „Ексцельзіор" подає подробиці родинної наради Габсбурґів, що відбулася перед кількома днями в Марія-Цель у палаті кн. Гогенльоге. Нарадами проводив арх. Евген. Предметом нарад були такі справи: подружа арх. Оттона, зворот приватних маєтків б. цісарської династії та привернення монархії в Австрії й на Угорщині. Нарада, кажуть, завязалася на подружам арх. Оттона з італійською княжною Марією. Кореспондент каже, що арх. Отто втратив багато прихильників серед леґітимістичних кол, бо згодився поставити свою кандидатуру тільки на австрійський престіл. Тому в Будапешті висувають кандидатуру арх. Йосифа Франца, сина фельдмаршала арх. Йосифа, що був головним командантом угорських військ підчас світової війни. Угорські монархісти думають, що Мала Антанта не буде поборювати кандидатури арх. Йосифа Франца на угорський престіл. Крім того піддержують його впливові італійські кола. Дальше довідується віденський кореспондент „Ексцельзіора", що союзний президент Австрії Мікляс задумує уступити зі свого становища. Є поєкт поголосити арх. Евгена реґентом Австрії. Це був би перший крок на шляху до привернення монархії.

Вкінці кореспондент підкреслює, що б. еспанський король Альфонс, який пробуває від кількох місяців в Австрії, веде оживлену аґітацію за поворотом Габсбурґів

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 31. СЕРПНЯ 1934.

В. НЕСТОРОВИЧ.

З ДОЛИНИ ПРУТА

в долину Чорного Черемошу.

Туристичний репортаж з домішкою рідної економіки.

IX.

МИ ВЖЕ В ТАТАРОВІ.

Другого дня з ранку ще ріжні обяви рідкої тепер гостинности, в чому перед веде сам достойний о. крилошанин, хоч старенький, але бодрий духом, дарма що наше лихоліття пробувало його нераз ломити.

В городі, де стоїть „віляя під бараначими рогами", (збудована для туристів, яким уже в парохіяльних будинках місця забракне), де можна помріяти на лавочці, що висить майже над проваллям, у якому шумлять води Ільці, де найдете рідку в нас кедру і ваймутські сосни, зійшлись ми ще до спільної знимки. А після обіду зворушливе прощання і поворотна дорога до Ворохти. А там на стації звуки балалайкової орхестри, гомін юрби, ритм залізничих коліс і Татарів.

Ще кілька хвилин і найдемось дома, де ждуть нас вигоди, почта з останніх днів і освоєна серна Баська, що бігає по городі сусідної віллі та готова вам з рук їсти, як кожна інше домашнє звірятко.

Разом з нами суне з двірця хмара мешканців літниська, тих, для яких верхи гір — тільки гарна але далека декорація, які в день плекають своє тіло на лежаках і на пляжі, а вечором ідуть на прохід. Буває теж, що наймають вони фякри і роблять ними „партію". Та частіше кінчається на проході до залізничої стації і на крикливих зустрічах поїздів, що йдуть в обі сторони Прута.

Так! Ми вже дома. Гуцульщина ген-ген далеко залишилась за нами...

X.

НА МАРГІНЕСІ.

На кінець один запит до наших туристичних організацій:

Невжеж не можна би зорганізувати кільканацять чи навіть кількадесять туристичних пунктів по гірських оселях, а навіть колибах, де за гроші могли би наші туристи відпочати, одну-дві ночі переспати, зїсти теплу страву чи висушити свій одяг?

При відомих небезпеках нічлігу в ґазди, до якого **припадково** попаде (ось як я прим. хочби цього літа пережив таку атаку бліх, що не заспав до білого ранку, хоч зробив 50 кільометрів!), прогульковець мимоволі шукає в думках знайомих чи навіть користає з ввічливости незнайомих інтеліґентів, нехотячи їх обідає (бо грошей не приймуть), а це дійсно не дуже приємне.

Вважаю, що організація таких пунктів не вимагає більших грошевих засобів (хіба поїздки організаторів, тощо), зате щоправда вимагає деякого накладу праці проводу заінтересованих товариств.

Користи після реалізації згаданого проєкту матимуть не тільки наші туристи. Також ґазди (чи місцеві інтеліґенти), які згодяться вести такі „пункти" (ось як Гавучик у Шибеному), будуть мати деякий заробіток. Врешті туристичні організації зможуть зацікавити в той спосіб своїм членством ширші кола громадянства, особливо молоді (для членів ріжниця в нічлігових таксах, тощо), а також збільшать свої доходи ще й іншим шляхом поруч із членськими вкладками (означений відсоток від такс, памяткові бляшки на палички, тощо). І ще одно: наше гірське духовенство буде звільнене від часто небажаних гостей (ріжні трапляються, — бувають і такі, що зовсім не дбають за пристойність, за те, що найкращий гість — як каже німецька приповідка — третього дня перешкода).

Очевидно, що треба би видати тоді брошуру з адресами „пунктів" й інформації про такси, тощо, аби туристів не використовували господарі тих „пунктів". Усі приходи мусілиб бути квітовані через кальку, так що верховний провід мав би потрібну контролю.

Дійсно варто на мою думку, щоби оба наші туристичні товариства (Плай і КЛК) порозумівсь у тій справі й її по можности якнайшвидше зреалізували.

СПРАВЛЕННЯ ДРУКАРСЬКОЇ ПОМИЛКИ.

У вчорашньому фейлетоні видруковано „вороне" замість „вофине" (тобто огорожа). Цілє речення має бути ось-так: Та тут уже „вофиє" нашого ґазди.

Театр Ріжнородностей год. 7·30

Сензація літнього репертуару Ріжнородностей

„Той, що змінив прізвище“

Відбудова старовинної церкви у Щирці к. Львова.

Воєнна пожежа, що шаліла над нашим краєм, обернула тисячі загород і десятки церков у згарища, з яких найбільшої архітектонічної та мистецької вартости були і є деревляні церковці, видимі знаки твору селянської душі. Ці церкви, які залишились після того знищення, розпадаються з браку консервації й опіки над ними. Держава вправді строго наказує берегти їх від занепаду, але не дає різночасно матеріяльної допомоги, полишаючі ці памятки опіці місцевого громадянства, яке по більшій части або байдуже приймає цей мандат, або стягаючи всі свої засоби на будову більшої церкви, не має можности консервувати памяток.

Війна у своєму знищенні з одної сторони спричинила не заступлену втрату шляхотних мистецьких творів, а з другої сторони стала добродійною, усуваючи з лиця землі численні будівлі, шабльоново ставлені, даючи тим самим змогу до нових розвязок церковного мурованого будівництва.

Одною з таких церков, яку маю намір тут описати — є старовинна церква у Щирці, перед 40 роками основно перебудована пок. Василем Нагірним. Їдучи залізницею в напрямі Стрия, перед містечком Щирцем у віддаленні двох кільометрів від двірця, по лівім боці тору бачимо на горі серед дерев окружену оборонним муром і баштами церкву. Мов замок лицарський стоїть на горі, з якої розгортається гарний вид на сусідні села.

Площа гори обширна, займає подвіря, сад і город приходства, а посередині просторе церковне подвіря, окружене муром. Мур у формі нефоремного чотирокутника будований з каменя цикльоповою технікою. Значні його виміри, скріплені в наріжниках відпорними філярами і стрілецькими отворами, доказують, що було це оборонне місце в старині. В західній частині тієї огорожі стоїть сильно змурована з каменя дзвіниця немов башта з двома віздовими отворами, скріплена на зовні сильно виступаючими філярами. На мурах дзвіниці положена деревляна вежова дво-поверхова конструкція у виді чотирокутника, прикрита обріжковим дашком гостро закінченим. Стіни деревляної конструкції прикриті на повно дошками без знаних голосниць, які бувають прикрасою конструкційної частини будови з доцільним призначінням. Лівобіч дзвіниці стоїть мурована хата, давніше призначена для дяків. Дзвіниця і хата є звязані оборонним муром, який формуючись у видовжений чотирокутник в напрямі входу кінчиться з полудневім наріжнику мурованою півокруглою баштою. На церковній площі, окруженій муром і деревиною, ближче північного боку, звернена до сходу стоїть мурована церква з заложенні легко виступаючого хреста. Поземий рис складається з квадратового бабинця, головної нави, неумірованого квадрату і пресбітерії та півокруглого святилища. Ці частини належать до давної старовинної будови, натомісць захристія і передсінок бабинця прибудовані пізніше.

Прибудівка бабинця, тобто обширний його передсінок, збудовані з тесаного каменя чисто пересклеплена бочково, у причілковій стіні закінчена над дашком аттикою з фігуральними різьбами, без мистецької вартости.

Мури церкви з каменя цикльопової техніки є значних вимірів. Вони мусіли в початках свого істнування носити на собі склепіння. Перед основною перебудовою в 1899 р. люди памятають плоскі деревляні стелі. Мури від нутра не виказують від склепок горою ніяких конструктивно-архітектурних виступів. Натомісць на зовні наріжники мурів бабинця і головної нави є скріплені і прикрашені широкими сильно виступаючими пілястрами, бази і головниці (капітелі) яких закінчені примітивним профілем. Мури церкви до висоти віконних ґуртів змуровані з каменя цикльопово — залишилися як документ будови з тринацятого століття. Від ґуртів у гору начинається перебудова. Мури з цегли, а так само склепіння, ґаимси і фризові прикраси. До давної перебудови церкви належить піднесення центрального граника, який переходить у восьмирковий тамбур назовні, задержуючи внутрі форму вальця. Основна перебудова церкви, переведена у 1899. р. пок. В. Нагірним змінила давніший гарний вигляд старовинної церкви, яка, як описують старі міщани, мала три ріжні копули. Коли собі уявимо як на чотирокутних граниках спочивали копулясті розсілі дахи, кожний іншої форми з нерівними кривими лініями, закінчені ліхтарями, то признаємо, що це мусіла бути гарно згрупована святиня, що незвичайно вражала красою бань. У часах тієї перебудови не обовязувала так поважно як тепер консервація памятників. Архитект при перебудові рахувався і мусів рахуватися більше з вимогами місцевих громадян, ніж із вимогами мистецтва. У даному випадку перебудував він церкву в імпозантній формі, пристосовуючись до пануючої тоді моди. Переводячи цю роботу остаточно розвязав центр головної бані, яка сильно виступила над головним корпусом і як копулиста восьмирка давала церкві добре угрупування гори гармонійно звязане з підставою.

У давній перебудові появилися неестетичні фризові прикраси зі сильно модельованими зазубленнями, частий мотив мурованих галицьких церков пок. В. Нагірного. Перебудова старовинної церкви була так основна, що не можна тут брати під увагу якоїсь консервації памятника, коли беремося до її повоєнної відбудови. Проєкт представлений до відбудови передбачує відбудову головного восьмиркового тамбура з новою конструкцією кружинового склепіння і даху головної бані. Дальшою зміною у відбудові є усунення неспокійної аттики на прибудівці бабинця, яка не гармонізує з цілістю будови та заступлення її перерваним тимпаноном з піднесенням муру.

Крім того приходить усунення всіх довкола зазублених пілгимсових прикрас, які заступиться новими хрестовими, а в причілковій стіні бабинця спокійними тимпанонами. Хори будується залізобетонові замісць деревляних і реактивується давні круглі вікна в бабинці.

Вкінці необхідно виконати скріплення сильних рисів у мурах і пресбитерії при допомові залізних клинів і цементу.

Тепер скажу пару слів про історичну метрику церкви. Аналіза техніки мурів як і просте заложення поземого рису відносяться до середневічча. Такий є погляд консерваторів. В парохіяльнім архіві находяться т. зв. люстрації з р. 1565., у яких сказано, що гора, на якій стоїть нинішня церква звалася золотою, а на ній стояв гр.-кат. монастир і мав оборонний характер. Про цю церкву є багато оповідань і переказів.

Під кінець треба при описі відновлення піднести заслугу нового пароха, місцевого декана о. Володимира Семкова, який поставив собі за ціль у так важких матеріяльних відносинах відбудувати на горі приходство і церкву. Його заходи перед міністерством і консерваторським урядом львівського воєвідства в справі допомоги на віднову церкви увінчалася в значній мірі успіхом. Без тієї допомоги не вдалось би було відновити церкви.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 31. СЕРПНЯ 1934.

ТЕОДОР ШЕЗ. 3)

КАЗКА.

(Докінчення.)

Коли чоловік остався сам, сів на горбку при дорозі, щоби кожний міг бачити його щастя. І щойно тепер завважив, що небо чудове, і лани плідні, що дерева вгинаються під тягарем овочів, а горбки вкриває виноград, що сіножати пахнуть мов кадильниці, та що ціла земля радується. Довго сидів він так у мовчазнім захопленні і вкінці зрозумів, що це все для людей байдужне.

Коли прочунав зі свого захоплення, розпростиралася над землею зимова ніч. Побачив перед собою шлях засипаний білим снігом; пухкий сніг лежав усюди: виблискував сріблом на деревах, лежав на даху його хати, вкрив його самого й людей, що йшли гостинцем довгими рядами, держучи ліхтарні в руках. Світла тих ліхтарень подавали на очі, що розбіглися на всі сторони шукати в темраві дороги. Білий іней, що уносився в повітрі, глушив металевий згук далеких дзвонів.

— Люди, чи боїтеся, що згинуть вам ваші засіви, що ви вкрили ваші поля такою верствою соли?

— Це не сіль, чоловіче, це сніг, — відповіли люди.

— То це вже зима?

— Так, не знаєш того?

— А чому ви вийшли так всі гуртом в цю зимову ніч на гостинець?

— Бо ця ніч є ніччю відпочинку й нас кличуть дзвони. Мусимо йти на їхій поклик.

— Ах, то це дзвони, дзвони!

— Так, чоловіче, це дзвони співають.

— А кудиж вони вас кличуть?

— До церкви, чоловіче.

— До церкви, в ночі? Хібаж це різдвяна ніч?

— Так чоловіче. Сьогодні ніч Христового Різдва.

Чоловік постояв хвилину, задумавшися опісля сказав:

— Бувайте здорові! Дякую вам, люди!

— Бувай здоров, чоловіче.

І цілий гурт людей зник у нічній пітьмі, поспішаючи за світлом ліхтарень до — церкви.

Чоловік посумнів і задумався: отжеж це різдвяна ніч.

Думав про жінку, що дала йому стільки щастя в одну літню днину й що вона жде десь там далеко у своїй хаті на його різдвяний дарунок. Бо в цю ніч, коли люди обдаровують себе взаїмно, повинен і він висловити їй свою подяку за ті хвилини щастя, що їх пережив із нею. Увійшов до хати й отворив свою скриньку, яку все носив зі собою, сподіваючись, що найде там щось що зможе дати жінці на спомин. Але у скриньці були лише зісохлі квіти, старі ленточки, листи, з яких час стер письмо, словом: не було там нічого такого, з чого він міг би зробити дарунок. Чоловік зібрав усі ті річи й приложив до них вогонь, а за хвилину з усіх його споминів осталася лише купка попелу, така маленька, що не було що взяти в долоню.

Один подих вітру й все зникло безслідно. Тоді висипав чоловік порох зі скриньки, в якій остався лише невловимий запах минувшини і посумнів ще дужче, як хтось, що не має вже нічого. Але враз заясніла усмішка на його лиці. Він вибіг з хати. На гостинці заясніло світло. Це поспішав за іншими запізнений малий хлопчина до церкви.

— Дитино, чи знаєш, де мешкає жінка? — запитав чоловік.

— Знаю — відповів хлопець — її хата там десь далеко.

— Чи схочеш занести її від мене одну річ?

— А що дістану за це?

— Дам тобі кошик малин — сказав чоловік, пригадуючи собі, що має їх цілу кобелицю.

— Добре. Давайте скоро те, що маю занести жінці.

— Зачекай хвилину.

Чоловік увійшов до хати такий радісний, як у хвилинах найвищого щастя — і вийняв з грудей своє серце. Коли вертав до хлопця, дещо посумнів: то його втомлене серце, що ним так багато вже рук бавилося, було дуже скромним різдвяним дарунком. Однак може втішиться ним бідна жінка. Зрештою це одинока річ, якою він може розпоряджати.

Поклав серце у скриньку на мох і накрив його листям; опісля скриньку замкнув і передав хлопчикові, що побіг мерщій, вимахуючи ліхтарнею.

А чоловік вернувся до хати й обезсилений поклався на землю.

Тимчасом хлопчина прибіг під хату жінки, яка зараз йому відчинила, ще заки він до них застукав.

— Що хочеш дитино?

— Приношу тобі щось від чоловіка.

— Добре. Дай, прошу!

І хлопець побіг скоро до церкви, де почалася вже відправа.

— — — — — — — — — — — — — —

Жінка відчинила скриню й дивилася здивовано на серце, що било одноманітно. І зрозуміла, що чоловік вийняв своє серце з грудей, щоби врадувати її дещо в цю різдвяну ніч. Однак враз перелякалася, бо побачила, що серце ставе щораз слабше й стає холодне. Тому скоро розшіпила одяг і вложила його біля свого серця, наче у тепле гніздочко, де тулять ся до себе два птахи. Опісля кинулася бігти до хати чоловіка. Бігла дуже скоро, бо мала два серця, що гонили її вперід подвійною силою крови.

Проект перебудови і його пляни виготовив інжинір-архітект Лев Левинський. Всі пляни затвердив консераторський воєвідський уряд у Львові. Виконує всю перебудову та відбудову теж інж. архитект Лев Левинський.

Архитект.

АРХИТВІР АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ЕМІЛІЯ БРОНТЕ

БУРЕВЕРХИ

у перекладі М. РУДНИЦЬКОГО.

Окрема книжка на гарному папері, 278 стор.
Обмежена скількість примірників.

ЦІНА 2 ЗОЛ. 50 СОТ.
Для передплатників „Діла" 1 зол. 80 сот.
Пересилка 50 сот. більше.

З відчитової салі.

„Можливости девалюації польського золотого".

Заходом „Торговельно-Економічної Секції У. Техн. Т-ва" відбувся 27. ц. м. в домівці т-ва реферат інж. **Ілярія Ольхового** на повищу тему.

Референт після вступних завважень на тему загально-валютову і розмежування понять інфляції та дефляції, девалюації і конверзії, спинився докладніше над долею польського золотого. Він не бачить господарських небезпек, які малиб захитати вартість золотого, зате бачить небезпеку у тенденції, що тепер поширилась у світі, а зміряє до того, щоби свідомо маніпулювати валютою для накручення конюнктури.

Інж. Ольховий не добачує ані внутрішних ані зовнішних господарських користей у свідомій девалюації польського гроша і вважає, що є інші, більше доцільні способи усунення тих лих, які запанували тепер у нар. господарстві Польщі. На його думку треба в першу чергу подбати про знищення розбіжности між цінами ріжних продуктів, тобто замкнути ножиці цін, а відтак треба би перевести конверзію довгів і відсотків в обох родах кредиту (зорганізованому і незорганізованому). Обниження відсоткової міри вважає прелегент справою пильною теж для вашої кооперації, яка повинна зробити це сама, не чекаючи на примус.

Після реферату голова секції **інж. В. Несторович** за згодою присутних пересунув дискусію на найближчу **пятницю 31. ц. м. год. 18.** в домівці Техн. Т-ва Костюшки ч. 3, обіцюючи рівночасно свій корреферат.

Увійшовши в хату чоловіка розяснила її світлом своїх очей і побачила чоловіка. Він був блідий, і лежав мов нуждар на землі, всміхаючися усміхом не з того вже світа, а зложені мов до молитви руки, держав на отворених грудях. Жінка миттю прискочила до нього: відсунула його обезсилені долоні, овіяла своїм свіжим віддихом і скоро вложила в його отворені груди гаряче серце, привертаючи чоловікові життя. Опісля поцілуєм своїх червоних уст замкнула блідшу від них рану.

Довгим поглядом проникли себе аж до глибини душі. Тимчасом в їхніх очах родилися якісь нові вогні, в їхніх жилах починали кружляти якісь нові сили. І тоді щойно зрозуміли, що жінка в поспіху дала йому своє власне серце. Тепер, коли поцілуєм своїх уст замкнула близну, не могла вже нічого на це порадити. Не могла — й не хотіла. І он чому вони залишилися від тоді вже разом і жили спільно далеко від людей. І от чому пішли одного разу на спільну мандрівку.

Інколи він давав потягнути себе хвилевим забаганкам, побачивши його у якійсь закутині за заслоною з листя. Деколи вона сідала над водою, приглядаючися своїй красі. Однак якась дивна сила в їхніх нутрах підривала їх зразу й вони бігли до себе, щоби йти знову разом одною дорогою й віднайти своє серце в грудях товариша долі.

Не знали присяг, з яких родиться зрада, не вживали пустих слів, що ними люди виявляють свою пристрасть і жили просто, звичайно до кінця своїх днів, а може й довше...

*

Така проста казка старих закутин землі, яку здавен-давна знали люди, та яку мило собі оповісти в сумерку.

З франц. переклала **Ол. Яв.**

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 170—180 **Телефон 25-55.**

До українського громадянства!

Надходить початок шкільного року, а в ним виринає питання матеріяльного забезпечення нашої студіюючої молоді. Питання це поставлене до розвязки нашому Громадянству і питання це мусить бути розвязане.

Українська студіююча молодь мусить дістати засоби до студій, мусить мати місце, де у скрутному моменті моглаб дістати поживку на покриття високих сьогодні шкільних й іспитових оплат, українське студентство мусить мати змогу удержати одинокий український Академічний Дім у Львові та „Студентську Харчівню".

І не вільно нікому ставитися байдуже до цієї справи, не вільно нікому закриватися ріжницею поглядів чи дісонансами між старшими і молодими. Молодь має природне право до помочі від старших.

Залишити молодь самій собі і то в той час, коли вона бореться не лише з незвичайно важкими матеріяльними обставинами, але й з усякого роду обмеженнями й іншими противенствами — не вільно! Це значилоб не дати змоги українській студентській молоді продовжувати своїх студій тоді саме, коли так сильно зменшився наплив молоді до шкіл узагалі. Це значилоб врешті не дбати про майбутній провід Нації і резиґнувати з своєї майбутности загалом.

У зрозумінні цього покликало українське громадянство перед кількома роками Товариство Прихильників Освіти у Львові і поклало йому за завдання нести моральну і *матеріяльну* допомогу українській студентській молоді! Це найбільше й одиноке завдання цього Товариства.

І Товариство Прихильників Освіти сповнило до сьогодні своє завдання, а українська молодь находила все опертя та піддержку в Товаристві, поки розпоряджало відповідними фондами. Та від двох уже літ не має найповажнішого джерела доходу і не в силі супроти цього виконувати наложених на нього обовязків.

Тому Товариство умасовлює членство, полекуди істнують уже Кружки Товариства, майже в кожному повітовому місті істнують делеґатури.

Бо Українське Громадянство вповні свідоме значіння молоді в житті Нації мусить само прийти з допомогою Товариству Прихильників Освіти. Вступаючи в члени Товариства і виконуючи точно свої обовязки, може Громадянство бодай частинно розвязати поставлене питання і доставити Т. П. О. бодай найнеобхідніших фондів.

Тому Товариство Прихильників Освіти проголошує замісць дотеперішнього „Тижня Українського Студента" — *„Дні членства Т. П. О." між 1. і 15. вересня* ц. р. і закликає Українське Громадянство поголовно вступати в члени Товариства. Нехай не буде тепер ніодного члена українського народу, ніодної установи, що не стала би членом Т. П. О. Хто не може стати членом, хай пересилає датки (Т. П. О. Львів, вул. Супінського 21. — К-то в П. К. О. 153.735).

Рівночасно просить Товариство українські культурно-освітні установи ініціювати реферати чи гутірки про вагу допомоги студентській молоді та популяризувати акцію членства Т. П. О.

Виділ Товариства вірить, що Українське Громадянство — все чинне і жертвенне у важних моментах — зрозуміє і тепер вагу хвилі і не відмовить помочі *своїй* молоді.

Львів, у серпні 1934.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ:
Д-р Юлій Савчак в. р. голова. *Д-р Конст. Чехович в. р.* секретар.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 32-?

— **Приймаю адміністрації реальностей.** Ігнат, Львів. Куркова 24. 202 6-10

— **Вписи до Муз. Інституту в Золочеві** в днях 1. і 2. вересня. — **Дирекція.** 220 2-2

— **Видавництво „Світ Дитини"** прохає всіх Всеч. оо. парохів, які одержали враз з журналом „Католицька Акція" великий афіш з метою пропаґанди „Діточої Бібліотеки", щоби зволили одержаний афіш примістити на видних місцях у читальнях або кооперативах у своїх місцевостях. Цією дорогою Видавництво складає щиру подяку за прислугу.

— **Батькам і пікунам шкільної молоді під увагу.** Діти, що не мають змоги правильно скінчити прилюдної 6-кл. школи, державної чи приватної, а хотілиб вступити у наступному шкільному році до ґімназії чи до якоїсь фахової школи, можуть підготовитися на спеціяльних лекціях, що треватимуть впродовж цілого року. На ці лекції можуть ходити й ті, що ходять до прилюдних шкіл, а хотілиб заздалегідь підготовитися до вступного іспиту до ґімназії або до інших фахових шкіл. Лекції влаштовує Філія Учительської Громади, ідучи на зустріч батькам, що у цій справі вже часто зверталися зі запитами. На бажання буде викладатись латинська і німецька мова. Все те відноситься також до осіб дорослих, що мають право як екстерни здобувати середню освіту. — Зголошення приймає до 15. вересня ц. р. Книгарня „Рідної Школи", Львів, вул. Сикстуська ч. 20.

— **Українські пісні в чеському радіо.** В дні 4. вересня ц. р. в год. 2.10 попол. співатиме відома наша співачка п. Синенька-Іваницька українські пісні до радія в Празі. Знаючи п. Синеньку з її повних артистичного успіху виступів на концертах у Галичині, можна тільки радіти, що саме вона передасть красу української пісні міліонам чужинних слухачів.

— **Жито на засів.** М-ство внутрішніх справ приділило 11.400 сотнарів жита на засів для хліборобів, що потерпіли в повені в західних повітах львівського воєвідства. З того призначено для повіту добромильського 200 сотнарів, ярославського 3.000, переворського 1.500, ряшівського 3.500 і тарнобжеського 700. Жито має закупити львівська рільниче палата на місцевому ринку

— **Лемківщина затроюється етером.** Скарбова контроля в Н. Санчі сконфіскувала на залізничому двірці чотири великі бутлі, в яких находився етер. Показалося, що посилка була надана в Кракові під адресою трьох жидів у Горлицях, які продавали етер по лемківських селах. Стверджено дальше, що в західній Лемківщині від Криниці аж по Горлиці сільське населення вживає замісць горівки етер, який є значно дешевший. Це дуже шкідливий наркотик, що веде до цілковитої фізичної руїни. Вживають його, мачаючи в ньому цукор або мішаний зі спіритусом, найчастіше зі самогонкою. Вживають його не тільки мужчини, але й жінки, які частують ними навіть дітей. Крім того етер небезпечний ще й тому, що вибухає легко від вогню. Кілька років тому з причини побережности з вогнем вибухнув етер у хаті Ґрачників, причому погибла ціла родина, а вогонь знищив кілька домів.

Мундуркові матеріяли від зол. 1·30, комплетні виправи для учениць і учнів, вишивування інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькім Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

— **Антропольоґічні досліди караїмів під Галичем.** В околиці Галича перебували члени італійської наукової експедиції й переводили досліди над караїмами, що творять окрему громаду. Італійська експедиція складалася з визначних учених, демографів, антропольоґів і лікарів. Вони розпоряджають новочасними приладами, якими послугуються при своїх дослідах. З Галича переїхали до Луцька, де ведуть дальші досліди над тим вимираючим племенем.

— **Дар проф. д-ра С. Дністрянського.** Музей Визвольної Боротьби України одержав дуже цінні матеріяли від проф. С. Дністрянського, який передав до Музею частину свого архіву й бібліотеки. Архівні матеріяли складаються з ріжних документів до політичної й культурної історії України. Вони відносяться до часів передвоєнних, воєнних та післяреволюційних і є звязані з політичною та науковою діяльністю проф. Дністрянського. Між ними є проект конституції ЗОУНР та інші праці і реферати про проекти української конституції; конституція УНР, збірник законів ЗУНР. Вістники державних законів, ріжні матеріяли проф. Дністрянського про самовизначення українського народу, про винагородження школи з т. зв. пацифікації, про обсадження губернаторського

го уряду на Закерпатті, проєкт зміни адміністрації в Галичині предложений підчас світової війни австрійському урядові. Розвідка й меморіял у справі українського університету у Львові, складений проф. Дністрянським і висланий р. 1902 до міністерства освіти у Відні. Реферати проф. Дністрянського на наукових конгресах і святочних засіданнях університету, рукописи його наукових курсів і праць українською й німецькою мовою, здебільшого не друковані. Книжна збірка складається головно з видань Всеукраїнської Академії Наук і Наукового Товариства Шевченка. В Музеї вона зберігатиметься, як окреме бібліотечне число проф. Дністрянського.

— **Судовою перекладчицею з російської й української мови** в Чехословаччині установлено д-р Е. Порхоменкову (Прага I, Клементінум, Словянська Бібліотека М. З. С., тел. ч. 31611).

— **Нова музейна колекція.** Музей Визвольної Боротьби України формує нову бібліотечну збірку, яка складатиметься виключно з авторських примірників — окремих відбиток, вирізок і книг. В цій колекції тимчасом найбільше праць тарованих праськими авторами, хоч є вже також присилка й з українських земель та з ріжних міст Европи (найбільше з Варшави, Берліна, Парижа, Букарешту) і з Америки (Ню Йорк). Музей формує цю колекцію в надії, що всі українські автори постійно доповнюватимуть її своїми публікаціями. Матеріял у цій збірці укладається в позабучному порядкові за прізвищами авторів. („Український Тиждень".)

— **Краєва хроніка.** Підчас бурі над Моршином пов. Стрий ударив грім у дім Ґросфельдів і поразив 18-літну доньку, студентку фільософії. — В Скалаті засуджено на три місяці арешту адв. д-р Мельника за невідповідне поведення в суді. Кару припинено на три роки. — До хати Івана Чучки в Клоковичах пов. Перемишль добулися в ночі озброєні бандити й застрашивши домівників, вкрали готівку 100 зол. та ріжні річи. — Львівський суд засудив на 2 і пів року 24-літного М. Вилканова з Миклашева, що на фестині пробив ножем на смерть парубка Полевицького.

— **Вкрали 220.000 зол. у скарбовому уряді.** Доходження в справі зловживань, яких допускалися секвестратори 27-го скарбового уряду у Варшаві, викрили, що державний скарб потерпів шкоду на 220 тисяч зол. Зловживання тревали чотири роки і полягали на фальшуванні квітарів. Арештовано трьох урядовців цього уряду. Найдено при них 20.000 зол., які їм відобрано.

— **Не хоче вернутись до людей.** В язьвінській громаді в околиці Ютківщини знайшли 32-літнього Гусева, що втративши підчас пожежі жінку і сина, сховався в землянці і жив як пустинник два роки. Недавно надійшов з Америки лист з повідомленням, що його брат Василь Гусев лишив йому у спадщині 35.000 дол. Тому що ніхто не знав, де спадкоємець подівся, почали за ним шукати і вкінці знайшли в землянці. Одначе Гусев не хоче вернутись до людей.

— **Справлення помилки.** У фейлетоні Тиберія Горобця п. н. „*Вертаємо з цирку*" у вчорашньому числі „Діла" друкарський чортик зробив такого збитка, що пропустив половину речення. Воно звучить так: Живемо під знаком: **panem et circenses!**

—o—

Спорт.

КИЇВ. **ТУРЕЧЧИНА — УКРАЇНА 4:2.**

В дні 22. серпня ц. р. відбулися у Києві мачеві змагання, які закінчилися програною України.

БРОДИ. **VI БАОН САНІТАРНИЙ (ЛЬВІВ) — У. С. К. БОГУН (БРОДИ) 1:2 (1:1).**

В неділю 26. серпня ц. р. відбулися змагання, які були на загал цікаві. Для Богуна здобув ворота Адам Громяк одні з перебою, а другі з гарної комбінації нападу Богуна. Вислід Богуна був би далеко кращий. Одначе сильна оборона VI. Баона (Грешук) ліквідувала з успіхом грізні напади. Для VI. Баона здобув ворота Ліберман. Суддював п. Равіш. Видація понад 1000.

СТАНИСЛАВІВ. **Пролом — Бистриця (Надвірна) 3:3 (1:2).** Змагання ці виграв в дійсности Пролом 4:3, але четвертих воріт безнадійний суддя п. Фідеркевич з невияснених причин не признав, чи пак спочатку признав, а опісля відкликав. 30 мін. в другій половині грав Пролом в 10-ку, бо Строцяка суддя усунув з гриця за те, що цей грач крикнув до свого партнера острим голосом: „я не міг". Гра сама не дуже цікава, цілий час з перевагою Пролому. В Проломі найкращим був Андрайшин на обороні, добрий Коровайчук в нападі.

Драгош Вода — Станиславовія 4:2 (1:0). Сподівана та за високо виграна чернівецької дружини. Судив п. Романюк.

Драгош Вода — Ревера 5:1 (3:1). Драгош Вода грав куди краще як в суботу і виграв заслужено, хоч знову за високо. Гості використали всі підбрамкові позиції, а Ревера одну на 8—10 „дурованих". Судив п. Наруг.

ЗМАГАННЯ У. С. С.

Сокіл III (Бельведер) — Сокіл (Ямниця) 3:2. Рішаючі змагання за мистецтво станиславівського гніздо закінчились здобуттям мистецтва Соколом III. При стані 3:2 для Сокола III, Ямниця вийшла з гриця, віддаючи тимсамим мистецтво в. о. в руки Сокола III. Суддював м-р М. Світний.

У. С. К. Станиславів — Сокіл (Богородчани) 3:1. Товариські змагання закінчились заслуженою виграною У. С. К-у, який виступив з 6 резервовими. Ворота здобули Давьо, Андрухович і Кунцевич для У. С. К-у й Крецун для Сокола. Дуже по спортовому заховувалась богородчанська публика. Б. Л.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 30. VIII. год 7·30 веч. „Той, який змінив прізвище".

Пятниця, 31. VIII. год. 7·30 веч. „Той, який змінив прізвище".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).

У суботу та неділю по дві вистави, о год. 4-ій попол. і 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олівер Твіст".

АТЛЯНТИК: „Утікачі".

ВАНДА: „Погоня за чорною маскою" і „Міліон".

КАСІНО: „Утікачі пустині" (Льорель і Гарді).

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНІК: „Чібі" (віденська комедія), „Бадь бідних дівчат" (із Містенгет), Барту в Польмі.

МАРУСЕНЬКА: „Джені Ґергардт" і ревія.

МІРАЖ: „Свято резервістів".

МУЗА: „Тайна жінки".

ПАН: „Парада гумору" Льорель і Гарді та Бастер Кітон.

ПАЛЯС: „Цілуй не раз".

ПАСАЖ: „Тайний детектив" і ревія

РАЙ: „Життя є гарне".

СВІТ: „Бастер наварив пива".

СОНЦЕ: „Сутінки вулиці" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Шість годин життя" і оперетка: „Найдорожча жінка маґараджі".

ХИМЕРА: „Шікаго".

УТІХА: „Дама з жіночого клюбу" та ревія.

Закордонне радіо.

Четвер. 30. серпня 1934.

Відень (505,8) 16·40 Солісти, 20.15 Симфонічний концерт, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, **Лятті** (1307) 18·35 Концерт, **Штрасбург** (18·30 Легка музика, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт, **Лейпціг** (382,2) 21·20 Сонати, **Штутгарт** (522,6 16·00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 12·05 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Пятниця, 31. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт симфонічної орхестри, 16·55 Оперова музика, **Прага** (470,2) 13·30 Сальонова музика, 21·00 Голяндська музика, **Париж** (1649) 22·30 Танкова музика, **Штрасбург** (349,2) 20·30 Концерт Ґаля, **Гільверзум** (1875) 20·10 Симфонічний концерт. **Рига** (514,6) 17·10 Чеська музика, **Берлін** (356,7) 22·40 Симфонічний концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·15 Концерт, **Ляйпціг** (389,2) 13·10 Концерт солістів, **Штутгарт** (522.6) 13·20 Весела музика, **Букарешт** (365) 18·05 Концерт, **Стокгольм** (4 6,1) 22·03 Популярна музика. **Будапешт** (519,5) 22·20 Камеральна музика.

Львівське радіо.

Четвер, 30. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Слуховище для дітей, 13·20 Популярна музика, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Східні твори, 17·15 Шлеські пісні, 17·40 Скрипці, 18·00 Нова професія жінки — дієтетичка, 18·15 Вишневий сад, 19·00 Вечірна, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Легка музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 22·05 „Теорія расизму", 22·15 Танкова музика.

Пятниця, 31. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Концерт, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Концерт, 16·40 Скрипці 17·00 Авдиція для недужих 17·30 Концерт солістів, 18·00 Репортаж, 18·15 Фортепіян, 18·45 Гутірка про летунській турній, 18·55 Поневнена ескапада хору Еріяна, 19·05 Вечірна, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Танкова музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·12 Популярний концерт, 20·50 Вечірний денник, 21·02 Тиждень Червоного Хреста, 21·12 Популярний концерт, 22·00 Один день на селі, 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.19 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·40, Париж 34·83, Берлін 206·00 1/2, Амстердам 358·00, Швайцарія 172·62, Прага 21·96, Італія 45·51, Данціг 173·15, Нюйорк кабель 5·21 1/8, Нюйорк чеки без трансакцій.

Акції та вартісні папері.

Банк Польський 87·00 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 28 серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·13 зол
1 л. сметани	0·55 „
1 к. нець	2·50 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану та яйця знижкова.

Музична Школа ім. І. Падеревського

вул. Мілковського ч. 11 (бічна Кохановського) тел. 50-01 і **вул. Задвужанська ч. 47,** оголошує **ВПИСИ** на рік 1934/35 і повідомлює, що **Вищий курс кл.** скрипок проводить **Тадей Ґонет,** б. проф. консерваторіїв у Познані і Кракові, **Вищий курс кл. фортепяну** обняв — побіч відомого і ціненого професора **д-ра Г. Ґінсберґа** — визначний піяніст і педагог **д-р Едвард Штайнберґер, мистецький курс** провадить далі **проф. Едвард Штаєрман** (Відень). — Чесне знижене. Знижки і залізничі карти. **Діти самоврядних урядників одержують економічний додаток.** 29/8 1—1

Маслосоюз повідомляє, що від 30. серпня п. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвір'я птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	пріма	за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса	„	0·85	„
„	II „	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·75	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція сильніша.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9. виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 5—?

АНГЛІЙСЬКОЇ мови методою Лінгвафону навчитеся у 8-ох місяцях по 2 години тижнево. В гуртах місячна оплата 5 зол., індивідуально 25 зол. Для учнів середніх шкіл знижка. До гуртів приходжу з апаратом. З пляк виразно говорять **професори англійських університетів!** Поважні зголошення до адм. „Діла" під „Англійці". 196 5—5

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська шпальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 18—?

САМІТНА ем. учителька прийме на спільне мешкання товаришку. Кухня до диспозиції. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Спільна хата". 226 2—2

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ І. Гіршпрунга Личаківська 34, тел фон 26-78. Вписи на однорічний торговельний курс, як також пятимісячний курс книговодства враз із писанням на машинах і стенографією відбуваються щодня від год. 10—12 і від 4—6. 24/22 4—6

ВИНАЙМУ кімнату умебльовану, комф. Генінґа 24. I. п. 11—18. 230 1—1

УЧИТЕЛЬКА в горах прийме інтелігентну безробітну особу до помочі в малім господарстві. „Гори". 229 1—1

МУРОВАНІ ОФІЦИНИ, евентуально шопу і город винайме кооператива при вулиці Короля Ліщинського 23. Відповідне приміщення для промислово-торговельного підприємства. Інформації на місці, година 18—20. 228 1—5

ШКІЛЬНІ ЩИТИКИ найсолідніше ф-ка И. Козловська, Академічна 22. Заведення гафтів. Понад 100 штук великий опуст. 166 а 1—1

ПРОМИСЛОВИЙ ОБЕКТ, магазин, стайня, близько головного залізничого двірця і трамваю з електричним мотором 10 HP. зараз до винайму. Зголошення телеф. 50-69. 231 1—1

ЖІНОЧА ПРОМИСЛОВА КООПЕРАТИВА „ТРУД" у Львові, Ринок ч. 39 уладжує двомісячні курси: **1. Крою і шиття суконь** від 1. X., учить п. Еля Олесницька. **2. Крою і шиття білля** від 1. X., учить п. Міка Дрогомірецька. **3. Ручного трикотарства** від 1. X., учить п. Клявда Кордуба. **4. Куховарства і домашнього господарства** від 15. IX., учить п. Ольга Пеленська - Ліщинська. Зголошення особисті і письменні приймає управа „Труду", Львів, Ринок ч. 39 I. пов. 223 3—3

ОГОЛОШЕННЯ

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА"** Львів, Зіморовича 17. 148 5-15

10.000 золотих варта радикальне винищення блощиць, молів і т. п., разом із зародками — відомою **Свічкою С—Ґаз.** за вислід гарантує **САНОС, ЛЬВІВ** Кл. Танської ч. 3.

Домагатись в дроґеріях, — складах фарб. Проспекти і виснення висилаємо безплатно. 78 7—16

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 171—180 Телефон 25-55.

віть персональних амбіцій. Вони родяться радше в атмосфері пересвідчення, що взагалі — делікатно кажучи — не є добре. Що в нинішньому стані пол'т. системи треба щось змінити; що краківська промова полк. Пристора про маразм, протекціоналізм, наживу, про шантажування уряду всякими типами, що примазались до режіму і надуживають імени маршала, — що ті гострі слова зперед кількох місяців мають такий усе актуальний трагічний зміст, що годі над ними перейти до денного порядку. Жирардів, підписання „паршивої умови" у палаті одного санаційного сенатора, який нині воліє правуватися ніж піти слідами Александра Лідницького і самогубством реґабілітувати себе, — ця остання афера мабуть теж спонукує до невеселих рефлексій людей, які не затратили ще почуття самокритицизму.

Але внутрішні відносини не є річю найважнішою. Хто тільки має трошки політичного „нюху", той аж надто добре відчуває, що осередком усіх справ є *міжнародня ситуація* і що внутрішні відносини на багатьох ділянках тому такі важкі, бо вони не поладнані згідно з вимогами закордонної політики (м. ін. польська національна політика, головно супроти українців). „Ситуація надзвичайно складна" — кажуть „втаємничені", але це бачать і звичайні смертники, що не мають доступу до джерел тайни. Над політичною атмосферою тяжить все ще східній пакт і натиск, який робить одновгідно Франція і Совіти, і загострена ситуація на Далекому Сході, і проблема дальшого розвитку польсько-німецьких взаємин — і сила інших питань, що з ними більше або менше вяжуться. Широкий варшавський загал ними не цікавиться! Політично завжди байдужа варшавська публика тим менше цікавиться проблемами, які вимагають бодай ясного власного політичного світогляду. Навіть серед варшавських журналістів помітне збайдужіння: раніше вони вічно гналися за іскорками надії найти десь у когось відповідь на безліч питань, — нині питання цікавими залишились, перестали лише цікавитись ними журналісти. Ось нпр. приїхав до Варшави шеф шведського ґенерального штабу. У часописах появилась фотоґрафія: марш. Пілсудський, шеф польського ґен. штабу Ґонсьоровський, військовий аташе шведського посольства і шеф шв. ґен. штабу. Про що ті панове розмовляли, про погоду?! І пригадується, що недавно приїздив до Польщі шеф естонського ґен. штабу, а передтим була прогулька й фінських старшин. Який політичний сенс тих відвідин? Нікого це не торкається, а люди, яким на це звернути увагу, навіть мають здивовані міни, що дійсно щось таке діється.

Широка публика зацікавлена вже трохи більше „челленджом": „визовом, який з варшавського мокотівського летунського поля кидають у цих днях воздушним просторам чільні летуни кількох европейських держав. Треба признати, що пропаґандивно-декоративна сторінка цієї імпрези поведена у Варшаві по мистецьки. Юрби народу цілий день приглядаються величезним проспектам на майдані Пілсудського (б. Саськім), де позначена траса лету, виказка міжнародніх його учасників і т. д. В одному місці два короткі слова „французі вицофалі сен". Ніби дрібничка, та як яскраво вона повчає, що у XX-му столітті щораз частіше спорт стає засобом дипльоматії!..

Є теж і інші загадки: в чім інтересі було, наприклад перевести в Варшаві, жвавого політичного центру, до Штокгольму, тихої північної столиці, представника одної з найбільших середнє-европейських пресових аґенцій, знаменито зорієнтованого у польських та східнє-европейських справах, щирого прихильника ідеї польсько-німецької та східнє-европейської співпраці? Чимало про це говориться у варшавських журналістичних колах, здивованих тією подією.

Є теж і сумні справи чисто внутрішнього, українського життя: знову поворот важкої затяжної недуги ґенерала Марка Безручка, тієї світлянної постаті, дорогої особливо всім галичанам, що міряли наддніпрянські простори під командою того визначного громадянина-полководця.

А понад усім цим — важкий тягар господарської кризи. Заходимо ось до „Наукової Книгарні", якої власник гарно володіє українською мовою і тримає у себе найцікавіші укр. видання. Говоримо про злидні видавців, книгарів і письменників. Бачу, один стіл покритий вибагливими чужинецькими виданнями т. зв. „пікантної" літератури (читай: леґалізованої порноґрафії). Питаю: „Як Вам оце йде?" Відповідь: „Навіть вже і це не йде". „А що йде?" „Тепер, на початку шкільного року, йдуть шкільні книжки..."

Із сірого дня, переведеного у столиці, із зустрічей з кільканацяти земляками і чужинцями ріжної національности, важко виловити справді ясний і радісний момент.

І. Кедрин

На манджурському вулькані.

НОВІ АРЕШТУВАННЯ В МАНДЖУРІЇ.

БЕРЛІН, 30. 8. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Харбіна, що положення в північній Манджурії знову загострилося. Манджурська влада перевела нові ревізії у совітських урядовців східно-китайської залізниці і знайшла значні запаси зброї, ґранат і вибухових матеріялів. У звязку з тим доконано багато арештувань серед совітських урядовців. Совітський консуль заявив, що таке поведення приневолить совітський уряд побільшити збройні сили на Дал. Сході.

ЯПОНІЯ ПРИПИНИЛА СПЛАТИ БОЛЬШЕВИКАМ.

ШАНГАЙ, 30. 8. ПАТ. Японська військова влада в Харбіні повідомила Кузнецова, другого директора східно-китайської залізниці, що належної сплати коштів транспорту у квоті 370 тисяч єн Японія задержує як відшкодування за заподіяні шкоди підчас нападів на поїзди. Японська армія має незбиті документи, що напади орґанізували большевицькі службовики на східно-китайській залізниці на приказ Комінтерну

БОЛЬШЕВИЦЬКО-ЯПОНСЬКИЙ КОНФЛІКТ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

МОСКВА, 30. 8. ПАТ. Большевицько-японський конфлікт загострюється з кожним днем. Нові арештування залізничників і заповідь дальших арештувань викликують у Москві велике враження тому, що арештування є немов відповідю на большевицьку протестаційну ноту. Дипльоматичні кола сподіються в найближчому часі нового протесту СССР, вдержаного в гострішому тоні. Політичні кола вважають теперішнє положення дуже напруженим.

БОЙКОТ СХІДНО-КИТАЙСЬКОЇ ЗАЛІЗНИЦІ.

Большевики алярмують, що східно-китайську залізницю бойкотують. Японці порозумілися з монополістичними транспортовими орґанізаціями і пересилають більшу кількість вантажу манджурською залізницею. Одночасно на перевіз товарів східно-китайською залізницею накладають високі оплати.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ 1934.

АНТІН КРЕЗУБ.

НА ДНІСТРІ.

(Спомин.)

Ледви живий дотягнувся я після 2-тижневої їзди большевицькими залізницями до Уманя. Виїзджаючи туди на початку січня 1920 р. з Харкова на посаду лектора в „Галицькій Школі Червоних Старшин" я прочував, що моя подорож не буде подібною до прогульки на Рівієру, але дійсність перевищила таки всі мої сподівання. Розгорділшу, хаосу, анархії, що тоді панували по совітських залізницях, просто неможливо описати. Всюди той самий типічний образ совітопорядків: стації забиті народом всякого віку і пола, що тижнями таборує на брудних, заплюваних, покритих трубою верствою липкого бруду стаційних долівках. У ждальнях воздух переповнений махорочним димом і людськими випарами, хоч сокирою рубай. Стіни ждалень і коридорів заліплені ординарними, простацькими малюнками (їх темою є все буржуй і пролетар та „іншеверція"), що гидь на них глядіти. Юрба гуде, кричить, клекотить... Там у куті чути реґіт, в другому грубу російську лайку, по середині верещить якийсь босяк „частушку". Стихає клекіт тільки тоді, коли у дверях покажеться аґент чека, що йде провіряти документи.

До буфету, брудного і розломаного перейти можна, але не інакше як наступаючи на голови, руки та ноги тих, що розмістились на долівці і ждуть Бог зна від коли на потрібний їм потяг. А питати в начальства стації про прихід і відхід потягів, це зовсім дарма робота. Воно й саме нічо не знає. Тому лишається одно: виходити до кожного потягу, що заїде на стацію і розпитати вже самих „залізняків" (як там зовуть залізничників) і кондукторів. І так дійсно роблять усі. Прийде на стацію потяг, тоді ціла юрба вилягає на перон і тепер щойно починається метушня, на яку таки варта поглянути. Одні лізуть у ваґони дверми, інші бють шиби (коли вони ще цілі), щоб скоріше дістатися до середини, ці знову ж, що у ваґонах, боронять свого стану посідання і стручують тих, що стараються влізти. Денеде можна було побачити навіть салдатню, що крісами боронили свого ваґону перед пасажирами. Словом, по совітських стаціях творились сцени гідні змалювання даровитим художнім пером, сцени яких европеєць не всилі собі ніяк уявити.

Щож до їзди потягом, то її сміло можна записати до ряду божих кар, впавших на людей, які з тої чи іншої причини були змушені подорожувати. У щільно забитих ваґонах, із вибитими шибами а то й виторощеними рамами, як т кажуть, ні шпильці де впасти. Стиск страшний; ні пройти ні просунутись. Хто захопив місце на горішній полиці, той щасливий, а хто ні, той мусів простояти нераз і дві-три добі на ногах. Вийти на стацію за кипятком або харчами значило зарисикувати своїм місцем і втратити можливість дальшої їзди та знову ждати кілька днів на нову нагоду. Кажу без перебільшення, що подорож совітськими залізницями в тодішніх часах і тодішній порі належала дійсно до подвигів і вимагала стільки сили, напруження нервів і здоровля, що в нормальних часах людина не змогла б того всього витримати. Але видко революційні часи мають свої біольоґічні закони, відмінні від звичайних, нормальних.

Томуто доплентавшись врешті до Уманя, я вважав себе людиною, якій ще трохи проспатись та змінити перед двома чи трьома тижнями надягнене білля і більше нічого до щастя не треба. Надія, що небаром, після надзвичайної фізичної натуги, зможу відпочати у товаристві моїх земляків-галичан, що стріну в Школі і людей, з якими можна буде поділитись думками і замислами, вливала в моє тіло нової болрости, нових сил. Зроджені в мене ще в Харкові пляни із доволі мрачних нарисів набрали у дорозі досить виразних форм. При тому всьому, що мені довелося бачити і почути підчас подорожі до Уманя, я впевнився ще більше, що задурманені большевицькою отруєю українські маси визволяються вже зпід його вбивчого впливу, приходять до себе, прозрівають. Я вже тепер ні трохи не сумнівався, що часок ще, от ще кілька місяців, і Україна цілковито доспіє до нового зриву щонайменше у таких розмірах, як в осені 1918 р. проти гетьманщини. Річ була лише у цьому, щоб зорґанізувати знову ядро, яке кинулоб голосний клич, як колись СС. під Мотовилівкою, зорґанізувати провідний центр, обєднуючи біля себе народній рух і скермовуючий його пляново на ліквідацію російсько-большевицького наїзду. Половину пляну мав я вже готового: на чолі повстання його новим ядром, новою Білою Церквою (звідси почалося 15. XI. 1918 р. повстання проти гетьмана) мусять стати знову галичани, тобто Школа Червоних Старшин і Умань. Ні про чисельний стан ні про відносини і настрої у школі, я, розуміється, дотепер не мав поняття, але я був свято переконаний, що вжити школу для задуманої справи не буде надто важко. Навпаки, в моїй розпаленій фантазії уявлялось, що вистане сильний товчок, досить буде вказати на страхіття большевицького режіму, вистарчить їй змалювати ту ролю, яку вона може відіграти в історії України і Школа без вагання підніме потоптаний жовто-блакитний прапор і кинеться до боротьби з Москвою.

Одначе ближча зустріч зі Школою переконала мене, що я глядів на неї надто оптимістично і придумана для неї роля також належить до сфери мрій. Командант школи, бувший український генерал, відомий також як претендент до гетьманства, Сокира-Яхонтов, належить, як я довідався зараз на вступі, у большевиків до зовсім „благонадійних", докладає всіх зусиль, щоби не зіпсути собі тої репутації і з

Мундурові матеріяли від зол. 1·80, комплетні вправи для учениць і учнів, вирівнування інтернатів і буде закупову атракцийне в Галицькім Магазині Новик Львів, вул. Галицька 15.

Німеччина заперечує.

БЕРЛІН, 30. 8. ПАТ. Німецька преса помістила офіційний комунікат, який заперечує вістки французької преси про тайні додатки до договору між Польщею і Німеччиною. Такі вістки, які розсівав „Еко де Парі" і „Ліберте" є тільки французьким маневром з метою нарушити взаємини між Польщею і Німеччиною

—o—

Великі маневри німецької фльоти

БЕРЛІН, 30. 8. ПАТ. Вчора відбулися на Балтійськім Морі великі маневри німецької воєнної фльоти на просторі між островом Ллаланд і купелевою місцевістю Варнемінде. У маневрах взяли участь всі великі кораблі крім панцирника „Дойчланд", кружляка „Кельн" та міноловців. Маневри почалися зі сумерком, підчас яких відбулися вправи артилерії та наступи кораблів при штучній заслоні. Тисячі видців приглядалися маневрам з покладів кораблів, які передано з тією метою для населення

—o—

Маневри японської фльоти.

МОСКВА, 30. 8. ПАТ. Большевики повідомляють з Токіо, що японська ескарда 75 кораблів вирушила на маневри, які відбудуться на корейських водах. Крім того до Чанґ-Чунґ і Харбіна прилетить 80 японських літаків.

—o—

Маневри американської фльоти.

ВАШИНҐТОН, 30. 8. ПАТ. Команда фльоти Зл. Держав рішила, що поворот фльоти з Атлянтійського Океану наступить 29. жовтня. Тепер фльота проведе кілька тижнів на маневрах в околицях Куби і Панамського Каналу. Дня 23. листопада буде фльота в порті Сан Дієго

Самогубство чи вбивство Пренса?

ПАРИЖ, 30. 8. ПАТ. Французька преса оголосила подробиці звіту прокуратора в Діжон Барра про вбивство Пренса. Одночасно преса згадує, що звіт прокуратора протилежний до звіту комісаря париської поліції Ґійоме. Комісар поліції піддержує тезу, що Пренс радше впав жертвою самогубства ніж вбивства

ним про такі речі нема найменшого змислу говорити. Командант-же строевого куріння (себто начальник курсантів), бувший пор. УГА, Владичка, адютант школи бувший хор. УГА Кулинич чи Кулиняк та старшини, як Строкон і Залужний, належать навіть до комуністичної партії. Щож до стрілецтва, то воно так стероризоване і збите большевицькою дурійкою з пантелику, що вжити його до якоїнебудь акції проти большевиків — це покищо зовсім безвиглядна справа. Так інформував мене бувш. пор. СС. Решетуха, який був помічником Владички і з яким я зараз по приїзді до Школи сприятелювався. Він остегів мене говорити зі стрільцями щонебудь на тему повстання та взагалі натякувати на цю річ, бо між ними, по його відомостям, було кількох завзятих комуністів і аґентів уманської чеки, які про все негайно доносять, у першу чергу комісареві Школи. А комісарем у нас був якийсь буковинський жидок Пінковський (здається псевдонім), тип малоосвіченого, але зарозумілого і хитрого „ответственнаго работника", пхаючого свій ніс всюди, де тільки ввижалась йому контрреволюція. З ним, як я завважив, Владичка, Кулинич, Залужний, а також ґен. Сокира-Яхонтов стояли майже на приятельській стопі. Щойно пізніше виявилось, що Владичка і товариші тільки вдавали комуністів і їх дружба з Пінковським мала на меті водити його за ніс і відвертити увагу від того, що діється в Школі. Та вони з цим не звірялись перед ніким, так, що я наразі про справу повстання міг говорити тільки з Решетухою і ще двома старшинами СС., які також якимсь чудом забрили в Умань і служили в якійсь галицькій частині. Одного з них, Х-а, знав я передтим мало, зате знав дуже добре М., що був свого часу адютантом 1. п. п. СС. Так утворилась наша стрілецька чвірка, споєна зі собою традицією, спільнотою поглядів і бажанням відновити стрілецьку неміруючу славу, кровю боротьбою з московськими зайдами.

(Далі буде.)

ПРОГРАМА СВЯТА

100-ЛІТНИХ УРОДИН БУКОВИНСЬКОГО КОБЗАРЯ ОСИПА ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА У ЧЕРНІВЦЯХ.

I.

СУБОТА, 8. вересня ц. р.:

а) 10-та год. пер. пол. ПАНАХИДА над могилою Поета.

б) год. пів до 12 пер. пол. АКАДЕМІЯ в салі Укр. Нар. Домі.

II.

НЕДІЛЯ, 9. вересня ц. р.:

Год. пів до 11 пер. пол. ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ у салі Музичного Товариства, в якому візьмуть участь спільні хори: УКР. БУК. КОБЗАР, УКР. МУЖЕСЬКИЙ ХОР Т-ва Міщанська Читальня, МІЩАНСЬКИЙ ХОР і преміований СЕЛЯНСЬКИЙ ХОР із Кіцманя.

Замовляти місця на КОНЦЕРТ і АКАДЕМІЮ можна вже у Секретаріяті Комітету в Укр. Книгарні Ю. Гливка і С-ка, вул. Петровича 4

КОМІТЕТ.

Як створити або розбудувати варстати праці для наших людей?

Про психольогічні передумови для розбудови промислу і торгівлі.

При нагоді, коли наші економісти або практики в промислі вже відповіли на прилюдний запит п. Тихого з Америки, як створити або розбудувати варстати праці для наших людей у краю, я, хоч не економіст і не практик у промислі, хочу забрати слово в тій справі, тому, що я є переконаний, — зрештою, думаю, так буде переконаних багато з нас, — що заки ми подумаємо над технічними способами, як творити в нас варстати праці, а бодай рівночасно з тим, мусимо подумати над створенням чи підготуванням **психольогічного грунту** в нас для творення чи розбудови нашого промислу.

Як кожний хіба бачить, є основні ріжниці між труднощами розбудови промислу в інших краях і в нас. В інших краях, як в Англії, Франції, Німеччині, Америці і навіть у Польщі, ті труднощі є більше економічно-технічної натури, а в нас є вони більше або і в цілости психольогічної натури. Ця ріжниця походить з того, що в чужих краях нема ринку збуту на нові товари й вироби, а є багато, аж забагато фахових і спосібних і, головне, людей з ініціятивою, рефлектантів на власні варстати праці, які ще можуть мати легкий доступ до кредиту, а в нас, навпаки, **фізичний ринок збуту** на власні вироби начебто є, бо в нас населення і територія ще не заповнені і не переповнені (бо деж би?) власними виробами, але нема психольогічного підготування вживати тільки власні вироби, а потім нема власних фахових, досвідчених і з ініціятивою людей, які вміли би взятися до діла та мали потрібні на те фонди.

Одначе і без порівнання з іншими краями ми знаємо, який твердий є в нас психольогічний грунт для розвитку власного промислу. Той грунт є твердий не тільки тому, що ми від віків є народ хліборобський, а не купецький і промисловий, але ще й тому, що наша сучасна національна ідеольогія абсолютно не є пригожа для розвитку ремесла, промислу і торговлі.

Є три первні в нашій психіці й ідеольогії, які особливо стоять на перешкоді до того. Це наш політичний принципіялізм, клясово-суспільницький чисто соціялістичний світогляд і занадто велике захоплення всім, що чуже.

Політичний принципіялізм не дає нашому промислові розвинутися не тільки тим, що замикає, а бодай утруднює доступ до державного кредиту й утруднює користування здобутками промислу державної нації і співділання з ним, але теж і головно тим, що занадто й абсорбує наші сили в політиці, а не дає їм у цілости звернутися до промислу і розвинутися в нім. Крім того принципіялізм взагалі шкодить промислові тим, що містить у собі максималізм у роді того „або все, або ніщо", „або пан, або пропав", а такий максималізм не може бути приятелем промислу.

Суспільницький світогляд стоїть на перешкоді розвиткові промислу тим, ну... що ми, просто, є радше спосібні до того, щоби ділити вже готові, кимсь нагромаджені добра, ніж допомагати комусь, щоби він їх громадив. Ми з заздрости і зависти не даємо другому збогачуватися і дороблятися ремеслом, промислом і торговлею, а тому не може наш промисл розвинутися. Замість цінити і шанувати дужчого і богатшого як такого, що може скріпити сили нації, то ми його валимо і гримимо. Це називається в соціялістичній термінольогії, що ми виступаємо проти всякого визиску, а значить і проти промислової буржуазії і капіталу. Саме тому наші не можуть збогачуватися на нас, а тому збогачуються і гальмують на нас чужі і панують над нами. Ось чому всі наші добра земні, підземні і надземні є в руках чужих, а не наших!

Втінці, наш всеобторний внутрішній нахил до захоплення чужою літературою, чужим мистецтвом, чужою силою і чужою культурою переходить у нас і на промисл. Ми з упередженням відносимося до кожного нашого промислового виробу, бо, мовляв, що може наш чоловік дати або зробити доброго? Своє мусить бути вже не знати яке геніяльне, добре і досконале, щоби ми його приняли. А коли ми й випробуємо і приймаємо щось своє не дуже геніяльне і досконале, так робимо це тільки... з патріотизму.

Ці три темні сили сидять глибоко в нашій душі і на ділі вони є причиною не тільки того, що в нас не може розвинутися свій промисл, але й того, що ми взагалі не можемо скріпитися матеріяльно, а тим самим і політично. А тому, якщо ми хочемо розвинути свій промисл, наперед мусимо здавити, розгромити в собі ті темні сили!

Як ми нині стараємося протидіяти тим силам і яких засобів уживаємо до того, щоби пособити свому промислові?

Ці засоби є занадто прості і сімпліцистичні. Це, як відомо, є: словесна заохота наших людей, щоби кидалися на промисл і щоби закладали свої варстати праці, далі, пропаґанда гасла „свій до свого" скріпленого в останнім часі ще додатком „і по своє" і, вкінці, промовлювання і відкликування до патріотизму. Засоби, безумовно, добрі і вони роблять своє, але це рішучо за мало!

Щодо словесної заохоти творити свої варстати праці, то як ми собі це уявляємо? Чи воно так легко і взагалі можливо так з нині на завтра зробити з нас, нації хліборобської, осілої, націю купецьку, промислову? Таж на це складаються десятиліття, якщо не цілі віки! Тай не поможе нічого страшити голодовою смертю або тим, що, мовляв, якщо не будемо закладати своїх варстатів праці, то... пропала Україна! У нас ще, Богу хвала, не большевицькі відносини і хліба в нас ще стане настільки, щоби не дати вимерти з голоду поголовно нашим безробітним. Але... Україна таки зовсім легко може пропасти, якщо ми не поставимо справи як слід!

Щодо гасла „свій до свого і по своє", то ми знаємо вартість усіх гасел, хочби не знати яких ідейних, якщо за ними не стоїть якась сила, якась екзекутива. От, большевикам добре кидати між товаришів усякі „високоідейні" ударні гасла, коли за ними стоять штики, розстріли, Соловки і голодова смерть! А й по інших, куди культурніших народах від большевиків, як італійцях, німцях, як знаємо, всі високі, державу спасаємі гасла переводяться силою. Деж у нас тої сили взяти?

Так само і відкликування до патріотизму не поможе багато, бо, раз, як знаємо, промисл це діло купецьке, а не патріотичне, а потім, патріотизми є ріжні, а в нас найбільше такого, що нехтує всяким матеріялізмом, отже і промислом, і накликування до патріотизму може саме викликати протилежні наслідки.

Тому, якщо ми дійсно хочемо розвинути свій промисл і створити варстати праці для наших людей, мусимо насамперед змінити свою психіку й ідеольогію. Ми мусимо створити собі нову ідеольогію.

Які були в нас національні гасла й ідеольогії, почавши від половини 19-го століття?

Це були почерзі: вихід у народ у тій цілі, щоби пізнати народ, його вдачу і звичаї і записати його пісні, думи і казки — це був т. зв. етнографізм; потім був так само вихід у народ, щоби його просвіщати — цю роботу виконала і ще досі виконує в нас, у Галичині, „Просвіта", почавши від 80-их років; далі було гасло освідомити й організувати народ політично, котру то роботу виконали в нас і далі виконують, почавши від 90-их років, наші партії.

Це були гасла й ідеольогії наскрізь ідеалістичні, які мали на цілі едино те, щоби народ освідомити національно, але які не мали нічого спільного з тим, щоби скріпити народ матеріяльно, йому дати фактичну силу. Щойно напередодні війни ідеольогія і праця дещо диференціонуються і конкретизуються, т. є матеріялізуються, ділячися на працю економічну започатковану вок. Олесницьким і Нужанівським, поправді ограничену до продукції й експорту масла, — працю, якою, поправді кажучи, ми ще дихаємо досі, — далі, на працю в приватнім шкільництві для продукування інтелігенції з народу і на працю в спортово-руханкових товариствах, „Січах" і „Соколах", для осягнення фізичної справности народу.

Потім прийшла війна, яка знищила мало не весь наш фактичний дорібок, але яка принесла зі собою великий наш політичний, духовий і фізичний, здвиг і поставила перед нами нові можливости і горизонти, а це можливости осягнення політичної самостійности. Ці можливости це була наша нова ідеольогія і **тою ідеольогією ми живемо досі.**

Розуміється, ми не можемо недоцінювати нашого великого военного здвигу і моменту повстання нашого ідеалу, політичної самостійности. Але мусимо признати, що цей ідеал, власне кажучи, ця ідеольогія повстала **сама з себе, спонтанічно і самочинно і без активного співділання нашого інтелекту** (не волі!), а як такої ми не можемо признати, що вона є зі всіх боків оброблена і викінчена.

Вправді наш сучасний націоналізм, на ділі донцівщина, чваниться, що він ту ідеольогію „викінчив", а навіть, що поставив нову ідеольогію, але поправді це та сама военна ідеольогія, а тільки націоналізм її начебто умотивував теоретично, психольогічно і льогічно, наділі-ж тільки її дещо підкріпив **чужими** цитатами, з чужих авторів, а значить, і **чужих відносин, які зовсім не пристають до наших.** Єдина заслуга націоналізму була би тільки та, що він, як це звучить у термінольогії його самого, підніс температуру нашої военної ідеольогії до червоности.

Але що варта та червоність, коли ми не знаємо ясного і конкретного шляху, в який спосіб ми до нашої незалежности можемо дійти? Ось! методи, ясні і конкретні методи ми хотіли би мати і їх правдиву і викінчену ідеольогію. Бо **методи не розуміються самі через себе!** А якщо ми думаємо, що ідеольогія має осягнути тільки те, щоби в нас скріпити хотіння і волю до самостійности, а лишає на боці матеріяльне скріплення нації і шляхи, як до того скріплення дійти, або інакшими словами, якщо ми не включимо до нашої ідеольогії, як предмету її, і матеріяльного скріплення нації, то можемо бути певні і націоналісти з нами, що ніякої самостійности не осягнемо!

Бо в дійсности як у нас тепер ідуть справи? „Рідна Школа" ідейно і чисельно паде. Хлопців зі села йде щораз менше до міста, до школи, а ті, що йдуть, не стоять і не можуть стояти ідейно й інтелектуально на тій висоті, що стояли ще донедавна. „Просвіта" є лише „Просвітою" і це не є навіть „Народні Університети", котрі би підносили ценз освіти селян. Кооперація ледви дихає. Тай в очах сусідів навіть наших пять ґімназій це наш великанський осяг!

Потім, між нашою інтелігенцією шириться страшне безробіття, вона голодує і нидіє, а найголовніше, вона зменшується щораз більше чисельно. Ні, **вона фізично вимирає!** Державне урядництво, вчительство і судовики, для нас якби вже не істнували, духовенство й адвокатура економічно розгромлені, академічної молоді, власне через стиснення атмосфери, є начебто багато, та вона самоспалюється чи то в безробітті і безчинности, чи в пустопорожнім націоналізмі, а існує і сактично є активна для нас тільки та частина нашої інтелігенції, що приміщується, фактично „висить", при кооперації.

Отже я питаю: Кого хоче націоналізм організувати і загрівати і запалювати до червоности, щоби будував Україну? Та-ж незадовго, якщо ми вчас не положимо краю цьому повільному, але певному процесові вимирання нашої інтелігенції, то знов дійдемо до стану сперед пятьдесяти літ, що будемо тільки „хлоп і поп", отже чи з ними будемо будувати Україну?...

І саме тут стає перед нами в цілій своїй величі питання розбудови нашого промислу **і конечність включення цього питання до нашої ідеольогії,** щоби під грозою поновної, вже не знати котрої з ряду в нашій історії, страти своєї національної еліти дати варстати праці нашій істнуючій інтелігенції і щоби далі її з народу продукувати.

Розуміється, тут могли би наші націоналісти сказати: отже ми збираємося продати наше первородство за миску сочевиці, начебто заміняти національний ідеал за ремесло, промисл і торговлю!

Але саме тому ми мусимо поставити справу ширше. Вдійсности наші інтелігенти находять і можуть найти варстати праці не тільки в промислі. Їх вони находять і в „Рідній Школі" і в „Просвіті" і кооперації, а так само в журналістиці і театрі і взагалі в літературі і мистецтві, а тому ми мусимо справу розбудови варстатів праці в промислі трактувати нарівні і в стислім звязку з розбудовою варстатів праці в інших ділянках нашого життя. Лиш у той спосіб справа розбудови нашого промислу набере і може набрати загально-національного значіння, а наше громадянство зрозуміє, чому воно мусить купувати і вживати тільки своїх виробів і чому мусить дітей посилати тільки до своєї школи, купувати і читати лиш свої книжки і часописи і т. д.

Гадаю, наше національне життя, а власне його форми, шляхи і методи ждуть на свою велику синтезу, а наша нація на свого великого ідеольога. Ми досі маємо великих і спосібних поодиноких і окремих у ріжних ділянках ідеольогів, рідношкільників, просвітників, кооператорів, літераторів, критиків і т. д., але не маємо одного такого, котрий обняв би своїм умом однаково глибоко всі ділянки і в усім сказав своє авторитетне слово. Ми ждемо на те, щоби хтось найшовся між нами такий, який би своїм огненним словом і залізною льогікою однаково запалив і запалював нас до стремління до нашого політичного ідеалу, **як і до позитивної праці** на всіх ділянках нашого національного життя. А то при цій ідеольогії, яку ми нині маємо, той наш напрямок, котрий найбільше має в собі фраз, acute dicta і вигуків, а найменше заохочує до позитивної праці, — націоналізм, — вважається в нас за останнє слово в історії розвитку нашої національної ідеольогії!

На цім я міг би скінчити. Одначе щоби не видавалося, що я ціню тільки речі духові, а не ціню матеріяльних, я ще скажу, як я собі уявляю з технічно-економічного боку, як можна і треба творити в нас варстати праці для наших людей у промислі.

Передовсім думаю, що в нас на початок не може розвиватися ані чистоприватний ані чистокооперативний промисл. Приватний тому, що в нас ані нема спосібних до того людей, ані їх як приватних підприємців з причин, про які я вгорі говорив, громадянство не підтримає.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ 1934.

В. ДОРОШЕВИЧ*).

Не тії пяти.

(Китайська казка.)

Як усе в Китаю, так і ця казка надзвичайно розумна, глибокодумна та у великій мірі повчаюча.

Люди, як кріси.

Їх набивають із заду.

Якби педагоги не доказували, що людей потрібно набивати добрими ідеями з голови — правителі у всім світі продовжують набивати їх добрими ідеями з заду, від спини починаючи і нижче.

Китайці, як вам відомо, дійшли до найвищої точки. Вони вмовляють своїм громадянам добрі ідеї бамбуками в пяти.

Чому саме в пяти?

Напевне тому, що перед карою у людини душа зі страху ховається в пяти.

А тому, що вона ховається в пяти, — то там її і вмовляють національними бамбуками.

Син сонця, брат місяця, батько всіх зір на небі, переможець усіх народів на землі, зверхник усіх цісарів, царів, королів, султанів і князів, великий, славетний, могутній й наймудріший Богдихан Чінг-Чанг сидів в державній раді між найдобірнішими, найбільшими тонкошкірними своїми мандаринами.

Богдихан задумався і прорік.

І голос його був дзвоном дзвіночка.

— По мудрости своїй ми хотіли би знати, що робиться в нас у Китаю. Між вами, наші добірні мандарини, ми видимо нашого славетного Тун-Лі. Він найближче з усіх до краю й народу. Він начальник поліції. Він відає харчуванням та має нагляд за моральністю. Годує народ рижом та бамбуками. Славетний та мудрий Тун-Лі. Встань та не боячись за свої шляхетні пяти, скажи нам, як мається наш край.

Всі підняли пальці на знак пошани до Богдихана.

Тун-Лі підвівся і вклонився згідно з церемоніялом 472 рази, промовив:

— Сину неба! І собака гавкає при місяці. Тому і я набираю сміливости говорити в твоїй присутности. Нікчемний хробак буде говорити правду. Тому що брехню треба видумувати. А деж набереться для цього розуму в безмізкого хробака. Видумують розумні люди, для дурнів же добра й правди... Пекін воює з Нанкіном. Нанкін з Кантоном, Кантон з Шанхаєм. І не дивлячись на це розквіт Китаю безсумнівний. Розквіт нашого великого Китаю досяг такого рівня, що всі чужоземні діяволи готові поїсти самих себе від заздрости. Досить того, великий і премудрий Богдихане, коли я скажу тобі одну річ. Розквіт Китаю дійшов до того, що тут кури несуть золоті яйця...

— Як золоті яйця?! — вигукнув Богдихан.

І голос його був, як дзвін срібних дзвіночків.

— Так, але то лише буває в казках?!

Тун-Лі згідно з церемоніялом вклонився 372 рази та відповів:

— То буває лише в країні казкового добробуту — в Китаю. Колиб ти не був Богдиханом, то я сказав би тобі: пройдися сам на торг, не роздушивши на дорозі свого нікчемного хробака, наймилостивіше поглянь. Що коштує десять яєць? Десять червінців! Що не яйце, то червінець! В інших країнах людина мусить цілий день працювати зранку до вечора, щоби заробити червінець. А в нас? Курка кудкудакнула — й червінець. Кудкудак-кудкудак-кудкудак-кудкудак — і червінець?

Всі піднесли пальці як знак здивовання, лише мудрець Чі-Сан промовив:

— Там, де занадто весело для курей, звичайно, сумно живеться людям!

Але Богдихан, зробивши йому ласкаво знак замовкнути, зауважив:

— Наш славний учитель Чі-Сан вельми мудрий, а тому Тун-Лі, не звертай на нього жадної уваги. На те й мудрість на землі, щоби засмутити радість. На те й хмари на небі, щоби затьмити сонце. То як ти сказав, Тун-Лі? Кудкудак — і червінець?

— Кудкудак-кудкудак-кудкудак і червінець! Кудкудак і червінець! Кудкудак і червінець-...

І вся державна рада зі захопленням повторювала:

— Кудкудак і червінець!

Ніколи ще не було такого веселого засідання державної ради.

Богдихан наказав ударити у там-там і сказав:

Оголошую засідання державної ради закінченим! Державна рада — це місце нудьги, клопоту й жури. А я занадто щасливий зараз, занадто веселий, занадто душа радується, щоби засідати в такому нудному місці! Оголошую у всім Пекіні трьохденнє народне святкування й забави з фаєрверками та ілюмінацією з приводу радісної події!

І державна рада розійшлася при вигуках:

— Кудкудак і червінець! Кудкудак і червінець!

Веселий та щасливий увійшов у свої сади Богдихан Чінг-Чанг.

Першогож зустрінутого мандарина 14. ранги зразу підвищив до 1-ої.

Зустрінуту мамку свого старшого сина підніс до ранги ґенерал-фельдмаршала та йшов, розсипаючи відзнаки Дракона, кольоро-

---

*) В. Дорошевич — це визначний московський гуморист. Він як і всі інші московські гумористи українського походження. Колись надзвичайно популярний. „Король фейлетоністів, як його звали. Деякі його речі, особливо „Східні казки", ще й досі не втратили вартости. Його китайська казка — „Не тії пяти" — ніби тільки що тепер написана.

Кооперативний тому, що це за тяжка машина, яка вимагає відразу поставлення справи на широку скалю і вимагає багато, як на наші відносини, грошей, яких у нас нема, а й людей охочих і солідних, які провадили би кооперативу, нема.

Тому мусить це бути щось посереднього. А саме: мають творитися кооперативи, з членами, уділами, управами і Надзірними Радами, але головний директор має бути рівночасно і директором, і підприємцем і ремісником, якби він був приватним підприємцем і ремісником. Значить, він „живе з кооперативи", а кооператива є тільки на те, щоби йому дати льокаль, фірму, начиння і сирівець на початок і клієнтелю. Щойно як „кооператива" розвивається і дає заняття і заробіток більшій кількости персоналу, переходить на форму чистої кооперативи з платними директорами, контролею і т. д. Діловодство, очевидно, від самого початку ведеться на кооперативний лад. Доля такої кооперативи-підприємства виключно залежить від солідности, характерности, вмілости і сприту директора-підприємця і ремісника.

Одначе і повстання і творення таких кооператив не можна лишити своїй долі. Це з тої причини, що, раз, у нас нема грошей, то є тих складених з уділів, на те, щоби пустити в рух навіть ті мініятурні на початок кооперативи, а потім, нема таких підприємчивих директорів-підприємців, котрі би хотіли і могли закладати такі кооперативи-підприємства. Тому повинна повстати у Львові Фінансово-ініціятивна Колегія, начебто Промислово-пропагандивне Міністерство, котра би мала подвійне завдання: кредитувати на початок кооперативи-підприємства і давати ініціятиву до їх закладання.

Колегія повинна складатися найвище з 5—7 осіб, представників банковости, промислу, кооперації й інтелектуалістів і мала би мати до розпорядимости відповідний капітал, утворений на акційних основах.

Колегія мала би вести реєстр істнуючих наших підприємств, приватних і кооперативних, і розробляти плян, який рід підприємства і в якій місцевости найперше мається заложити. Так само мала би вести реєстр наших людей, котрі мали би фахову освіту і виявили та заявили охоту вести власне підприємство-кооперативу. Першенство у Колегії мали би ті кандидати, які мають якийсь власний маєток, тому що вони скорше дають ґарантію солідного ведення підприємства ніж ті, які нічого не мають

І. Билина.

Сильніше опалить Вас
НІВЕА

Крем: Зол. 0·40 до 2·60
Олійок: Зол. 1·-, 2·- і 3·50
Pebeco Sp. Akc. w Poznaniu

Ланцюх внутрішньої позички

„Рідній Школі" навязався.

Перерваний вакаціями ланцюх внутрішньої позички „Рідній Школі" вже навязався наново. З ріжних сторін запевняють, що тепер саме *найвідповідніша пора на поширення акції у справі внутрішньої позички „Рідній Школі"*.

Напр. Комісія для переведення внутрішньої позички в *Новім Селі* коло Підволочиськ (голова, пані меценасова Стефанія Сеникова), жадаючи письмом з 28. серпня 1934 р. дальших 100 декларацій внутрішньої позички пише:

„...Бо тепер найдогідніша на це пора. Тепер у нас власться перевести внутрішню позичку і зібрати гроші".

Очевидно, подібні відносини є тепер і по всіх інших повітах та місцевостях і тому надіємося, що й вони не дадуть на себе довго чекати і відгукнуться.

Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові підписав 30. серпня ц. р. 2 позички.

Прохаємо з підпискою і вплаченням внутрішньої позички не ждати аж до останнього речинця, себто до кінця жовтня ц. р., але негайно надсилати підписані декларації і вплачувати гроші. Бо, якщо ходить про ратальні сплати, то останній речинець вже не такий далекий, отже треба поспішитися.

Очевидно масову участь у підписуванні внутрішньої позички „Рідній Школі" повинні взяти не тільки в першу чергу всі кооперативні, освітні й культурні установи і підприємства та поодинокі громадяни на всіх українських землях у Польщі, але й заточенці з цілої Польщі, а також українська еміграція в европейських державах і за океаном.

Пригадуємо, що одна внутрішня позичка „Рідній Школі" виносить 25 зол. Одначе ті, що їх не стати на 25 зол., можуть зголошувати збірну позичку (напр. 5 громадян по 5 зол.). Внутрішню позичку можна вплачувати нараз або ратами. Для краще матеріяльно поставлених установ чи одиниць нема ніякого обмеження ані щодо числа позичок ані щодо вплачених квот нараз чи ратами.

Про наладнання чи відновлення акції внутрішньої позички по повітам і громадам прохаємо негайно повідомляти *Головну Управу „Рідної Школи" у Львові, вул. Словацького ч. 14.* Туди писати би також за позичковими деклараціями й чеками РШ для пересилки рат.

Чванитеся приналежністю до великої української нації — то підпишіть і вплатіть до кінця липня 1934 р. позичку Рідній Школі. Одна грамота 25 зол.

Урядовий титул Гітлера.

БЕРЛІН, 30. 8. ПАТ. Міністерство внутрішніх справ вияснює, що урядовий титул Гітлера у внутрішньо-політичних зносинах звучить: вожд і канцлер республіки, у взаємнинах зі заграницею: німецький канцлер республіки.

По широкому світі.

— На сходинах Ради Ліґи Націй 7. вересня ц. р. В. Британію заступатиме мін. Іден; на загальних зборах Ліґи Націй мін. Саймон.

— У Відні арештували всенімецького посла Гамплля, який стане перед військовим судом.

— Військовий суд засудив двох учасників нападу на палату канцлера в дні 25. липня ц. р. за арештування міністрів Фея і Карвінського по 15 років вязниці.

— Наймолодший син англійського короля Юрій заручився з грецькою княжною Мариною, донькою кн. Миколи, молодшого брата б. грецького короля Константина.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-на **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4**
1/78

За шість років 2 міліони жертв.

МОСКВА, 29. 8. ПАТ. На основі вісток, що походять з офіціяльних совітських документів за роки 1917—1923 згинуло в Совітах 1.761.065 осіб. Все те жертви терору совітської влади. Це число обіймає: 25 епископів, 1.215 священиків, 6.575 учителів, 8.800 лікарів, 54.950 старшин, 260.000 вояків, 10.500 поліцистів, 448.000 жандармів, 19.850 урядовців, 344.250 умових робітників, 815.000 селян і 192.000 робітників. Це найкраща ілюстрація до більшовицького „гуманітаризму", на який покликуються приятелі совітської системи.

ві юпки, бурульки, — як зорі на чумацькому шляху.

Так дійшов він до самітної будки в саду, де між квітами жив мудрець Чі-Сан.

— Люблю мудрців лише здалека! — сказав Богдихан, — близько з ними ні про що говорити! Вас, мудрців, не обдаруєш ані відзнакою Дракона третьої, другої ані навіть першої кляси! Вас не потішають ні жовті, ні блакитні лейбики. Вас не цікавлять навіть бурульки на шапці!

— О, великий та славетний Богдихане!—відповів мудрець, — якби ти з безмірної своєї ласки подарував мені десять яєць, — я не знайшов би у нашій китайській мові слів подяки Тобі.

— Як? Ти? Мудрець — зі здивованням вигукнув Богдихан, — врадувавбися таким нікчемним дарунком?

— А хіба їсти мусять лише одні тільки дурні? — запитав Чі-Сан, — я мав честь довести до відома твого, що там, де є дуже весело для курей, звичайно не зовсім буває весело для людей. Це дуже гарно: кудкудак і червінець! Але людям при цьому приходиться вмирати з голоду.

— А щоб його дракони пірвали цього проклятого Тун-Лі! — розпучливо вигукнув Богдихан, — мене, Сина неба, він зробив якимось когутом із курника! Я зверхник 500 міліонів китайців, врадувався, як когут у курнику! Кудкудак і червінець!

Богдихан так схвилювався, що навіть забув наказати видати для мудрця десять яєць, поспішив до палати, наказав негайно припинити всі святкування й забави, фаєрверки та ілюмінації й негайно скликати засідання державної ради з приводу надзвичайно важної, негайної справи.

Державна рада зійшлася.

Великий Богдихан був похмурний і голос його був, як гуркіт баобабу.

(Докінчення буде.)

Невже чеські аґрарники зміняють політику на Закарпатті?

З приводу появи „Землі і Волі", органу аґрарників в українській мові.

(Кореспонденція з Закарпаття).

Ужгород, 24. серпня 1934.

Читачам „Діла" відомо з дописів, що на Закарпатті панує неподільно диктатура чеської аґрарної партії. В її руках цілий адміністраційний апарат і вона його використовує як засіб впливу на маси. Ця метода перебрана від колишнього мадярського режіму. Чеським аґрарам відразу вдалося просунути своїх людей на послів до парляменту. Але часи міняються. Не треба забувати, що Чехословаччина всеж таки демократична держава й мадярських засобів аґрарники не змогли застосувати послідовно. Всеж таки за тих 15 років, в яких Закарпаття находиться в складі ЧСР почала, правда, з усякими перепонами, витворюватися своя народня, національно свідома інтеліґенція, яка, вийшовши з народу, не цілком пірвала з його інтересами. Також рідна початкова школа, що останні 3—4 роки так буйно розвинулася, мала великий вплив на ту свідомість, що починає вже проявлятися в народніх низах. Разом зі загальною свідомістю росте й українська національна свідомість. Чеська аґрарна партія, як партія станова, яка для інших народів — німців, мадярів, жидів, ба й навіть словаків дає широкі можливости для розвитку їхньої культури й видає в їх рідній мові аґрарні часописи та провадить сільсько-господарську освіту в рідній мові кожної народности, на Закарпатті стала на ґрунт москвофільства й русскости. Вона стала фаворизувати штучний москвофільський рух, який майже отверто підтримують сусіди як антаґоністичний українському рухові, що з їх становища вважається шкідливим, бо не йде по лінії їх державних інтересів. У чому тут полягала політична мудрість аґрарної партії, що з такою енерґією поборювала досі цілком культурний, льояльний, ба навіть прихильний до чеської державности український рух, трудно збагнути. Ця партія зве себе демократичною й республиканською і тому тяжко пояснити поборювання українського культурного руху обскурантизмом і назадництвом, бо як ми знаємо, то навіть за часів царату земства на Україні вживали української мови для ширення с.-господарського знання між народом. Але чеська аґрарна партія всі свої партійні й с.-господарські видання для Закарпаття друкує неграмотною московською мовою. Хоч цю неграмотну писанину якоюсь каліченою невідомою досі славянською мовою трудно вважати за московську мову, бо це скорше є знущання над нею, якась провокація, а не пропаґанда московської культури. Зрештою, аґрарна партія ніколи й не думала серіозно про пропаґанду московської культури на Закарпатті, а її москвофільство було лише засобом боротьби з українським рухом. Що тут московська культура не має жадного ґрунту, то ми маємо такі приклади з життя: мукачівська фабрика яничарів, що зветься учительською семинарією, старається всіма силами защіпити своїм вихованцям московську культуру, але марна

праця — поли вихованець став учителем, то через два-три роки такий „твердий русскій“ цілком змякне. І так маючи слабе знання московської мови, яку здобув у цій семинарії, оточений українською народною стихією, цілком забуває її. Тому навіть смішно говорити булоб про якусь конкуренцію двох культур — української й московської. Але якби була на цей невтральний шлях стала аґрарна партія спочатку, то по москвофілах і сліду не булоб.

А ось вже нарешті вийшов давно заповіджений двотижневик „Земля і Воля“, який видають українці члени аґрарної партії. Тим самим можна вважати, що чеська аґрарна партія стала на ґрунті невтральному і вже хоч бодай не буде активно поборювати українського руху на Закарпатті. Українці нічого більше від аґрарного режіму й не вимагали, як тільки одного: „не помагайте ні нам, ні ворогам нашим“...

Факт виходу „Землі і Волі“ викликав між москвофілами метушню й переляк. Аґрарні русотяни не на жарт перелякалися — скликали в Мукачеві свою русотянську чараду. Головними аранжерами цієї наради були сен. Бачинський й посол Щирецький, які вимагали виключення тих членів, що видають „З. І В.“ з партії за порушення партійної дисципліни. І цілком зрозуміло — українці, члени аґрарної партії, мають ближчі зносини з народною масою, краще розуміють душу народу, ніж ті „істинно-русскіє“ мадарони, що лише з народом намагаються говорити якимось славянським волявіком, а між собою говорять по мадярськи. А найбільша небезпека насувається для тих, що виключно завдяки свому неґативному становищу до українського руху, своїй українофобії, а не своїм орґанізаційним здібностям чи праці досягли провідного становища в партії та дійшли до великого майна. Ці так легко не здадуть своїх „русских“ позицій. Чи рядові члени аґрарної партії будуть підтримувати цих „русских“ в їх боротьбі з українцями, членами аґрарної партії — можна сумніватися. Знаємо одно — народні маси взагалі настроєні проти пануючого аґрарного режіму, бо вважають його головною причиною теперішньої своєї біди. Українська орієнтація може бути хіба не злим засобом аґрарній партії для вдержання своєї дотеперішньої позиції — мовляв, це все нещастя завинила не чеська аґрарна партія, а всілякі ці русскіє Бачинські та Щирецькі, що як члени парляменту вели виключно боротьбу з українським рухом та шкільним відділом в Ужгороді, домагаючися для народу панацеї від усіх бід у формі московської мови для голодних верховинців Закарпаття, набиваючи собі кишені та зовсім забуваючи за народне лихо. Крім того „Земля і Воля“ буде певним налигачем для всяких Щирецьких, що публично почали вже цілуватися з Фенціком, союзником чеського фашиста Стржібрного. Зрештою, руский мавр вже зробив свою роботу... Колиж русскіє маври гадають, що їм легко буде скинути відповідальність за наслідки аґрарного режіму із себе на чехів та чкурнути в обійми опозиційного Фенціка, то вони помиляються — чеські аґрари всі неґативні наслідки цього режіму дуже зручно можуть зіпхнути саме на плечі Бачинських та Щирецьких, бо вони фактично як автохтони відповідають за цей режім. А якою позитивною працею зможуть вони виказатися перед народом? Боротьба з українським рухом не є жадною позитивною працею і нарід з цієї боротьби жадної користи не має.

Якже поставилася до цього виходу нового українського часопису українська преса на Закарпатті. Покищо маємо лише голоси с.-д. „*Вперед*у“ та „*Українського Слова*“.

Цілком зрозуміло, що с.-д. „*Вперед*“, що провадив найзавзятішу боротьбу з назадницьким, чорносотенним, антинароднім, безґрунтовним, яловим москвофільством та на своїх плечах переніс вагу боротьби з аґрарним режімом, поставився гостро неґативно, вважаючи, що „овечою шкурою аґрарних вовків є „Земля і Воля“ — це часопис, що його почали видавати аґрарні, побачивши, що під ними почала хитатися українська земля“.

На „*Українське Слово*“ — „ґазета робить добре враження і під національним оглядом написана тепло, бездоганно“. Але „аґрарники народовці повинні переперти, щоби аґрарна партія не вела на будуче дволичну політику: українську і москвофільську. Коли того не перепруть, — то ґазета не буде жадним успіхом для народовецької ідеї, а навпаки, буде шкідником, бо заведе баламутство і дезорієнтацію в народовецькі ряди. Волімо мати явного ворога, ніж нещирого приятеля“.

На одному всі згоджуються — видання „Землі і Волі“ є проявом перемоги української національної ідеї на Закарпатті.

М. О.

Українські поминки в Німецькім Яблоннім у ЧСР.

З ініціятиви С. У. П. О. уладив В. У. В. Р. С. у Німецькім Яблоннім, 12. серпня ц. р. „Українське Свято“, а радше „Поминки“, на які зїхались українські еміґранти навіть і з дальших сторін, щоби віддати поклін тим, що віддали за український нарід все, що мали, себто і життя. Було це перше більше свято в Німецькім Яблоннім від часу перенесення Української Бриґади.

Участь взяли: Українське Допомогове Т-во (Ліберець), Самопоміч (Молод. Болеслава), Відділи УВРС (Турнів, Ліберець, Терезин, Мімонь, Мост, Молод. Болеслава) та багато осіб. Найчисленнішу участь взяли українці з Ліберця, що приїхали двома автобусами з прапором і лутою орхестрою У. Д. Т. (60 осіб).

В год. 9.45 рано рушив похід містом до українського памятника: жінки та діти несли шість вінків та китиці квітів. Під гарно прибраним квітами та жовто-блакитним прапором памятником зібралося вже багато місцевого населення. Музика УДТ під управою п. В. Греськова відіграла два українські похоронні марші і національний гимн. Промовляли: пп. Йовик (Нім. Яблонне), Перець (Літомержіце), Греськів (Ліберець) та від українських дітей виступив з деклямацією „Нашим героям“ Д. Тедорук, учень 2. кл. гімн. у Ржевницях (Ліберець). У уст усіх бесідників чулось одно — єдність та любов до свого народу.

Присутні відвідали український цвинтар у сусіднім ліску, де не один знайшов могилу свого вірного друга, а навіть і свояка.

По полудні в гостинниці нашого еміґранта п. Кащишина у Вальдав відбувся концерт орхестри УДТ (Ліберець), а в год. 16. акалемія в честь І. Франка. В програму входили: реферати в українській, чеській і німецькій мові (п. Ваґ'ер); скрипкове сольо (п. Гурко — учитель з Підкарпаття), сольо на цимбалах (п. Яблонь-Ліберець), деклямації (дві учениці української гімназії у Ржевницях), та музичні виступи орхестри УДТ.

Свято мало велике моральне значіння та підбадьорило учасників а з уст чужинців можна було почути слова небіжчика бурмістра і посла г. Кравса, що підчас посвячення тогож памятника сказав: „Нарід, що так славить своїх полеглих героїв, славить самий себе“.

Треба зазначити, що майже від усіх місцевих чеських орґанізацій прийшли делеґації.

(„Український Тиждень“.)

Зол. 1'50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА“
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА“
Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496

НОВИНКИ

— ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Н а с с. 33 1-3

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— Засідання Фільольоґічної Секції НТШ у Львові в справі конґресу славістів відбудеть-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ 1934.

О. Д-Р ЙОС. ЗАСТИРЕЦЬ.

Про своячку Ос. Ю. Федьковича, Евгенію Ольгу гербу Сас Журак'вську українсько-німецьку поетку.

(З нагоди століття уродин Федьковича)

Різдвяні свята 1916 р. провів я з недужою особою з родини в санаторії під Віднем. Не мали ми святої вечері, тому вдивлявся я з бальконy з тугою в підскакуючі огнисті ящірки, які нереганялися під горами Альп, що здавалося бігають по небі і ловлять зорі. Це бігали залізничі, освітлені потяги. Коби вони — думав я — привезли нам вістку, що з туги за величнім і з жерта війни зродилося з Різдвом велике „соборне діло“. Вернув я до великого, спільного стола, а там побачив я на столі листи і ріжні брошури, які надійшли, а між ними і „Gedichte von Eugenie Olga de Sas Żurakowska. Wien 1915. Verlag der Herausgeberin Druck von Jos. Hoyer, Wien. IX. Liechtensteinstrasse 3“. Я глянув на стор. 11. і там з зачудованням прочитав я слова:

„Nur trotzig dem Feinde die Stirne bieten
Und tapfer besiegen des Feindes List
Zaporože — soll das Losungswort sein!

Я закликав: „Це українська душа писала!“ Я почав кореспоненцію з друкарнею і матірю Евгенії Ольги Жураківської. „Was das Ruthenische in den Schriften meiner Tochter Eugenia Olga anbetrifft, so hatte sie durch die Gedichte Fedkowicz, der meiner Schwiegermutter Neffe war, angeeifert, welche sie mit Verehrung gelesen, interesierte sie siech auch um die ruthenische Literatur...“ Так писала мені Людміла, мати поетки з Hinterholz. Вона пояснила мені відтак чому Йосиф Гординський, батько нашого Осипа Юрія Федьковича ворогував зі сином, який прозвався Федьковичом по матері, а не по батькові. Цього не подали досі біоґрафи поета та ювилейні статті про поета. Мати поетки так мені пояснила цю справу: „Батько поета, Йосиф Гординський рідний брат моєї матері був оженений з українкою, Федьковичівною. Як поляк з прадідів і польський патріот та шовініст погнівався зі сином-поетом за його українські переконання. Тому поет приняв призвіще матері Федькович. Батько перепросився аж умираючи в Чернівцях і залишив поетові три доми при давній Blumengasse коло „Европейської каварні“. Це важне для життєпису поета.

Та вернім до Євгенії Ольги. Вона вродилася в Новоселиці на Буковині 5. листопада 1895 р. Дід її по матері, учитель музики і латини з Галичини родом, образований поляк, оповідав проживаючи у своєї доньки Людміли про угорське повстання з 1848 р., про Петефі, про мазурську різню 1846 р. та про повстання 1863 р. При тім молода поетка дуже добре придивлялася до життя нашого люду на Буковині і подібно як поет Федькович переняла з народу велику чутливість на красу природи, а передусім на людське горе. Твори поета читала з одушевленням тимбільше, що він її свояк. Як учениця вчилася дуже добре і вже дитиною написала стих у честь учительки пані Ґріліч, вписувала вірші своїм товаришкам в альбуми, а підчас літнього побуту в Галичині написала „Очерет і вода“. У виділовій школі в Чернівцях управляв протестантський пастор, а вчили її теж Müller і Ільницький. Перелом у її житті творить 12-ий рік життя. По причині якихсь родинних відносин мати з дітьми переселилася до Відня. Це велика втрата для української літератури, бо її молоденька, найздібніша, як побачимо, донька поетка втратила на все батьківщину і рідне слово, якого вже у Відні не почула, бо перейшовши там до німецьких шкіл і студіюючи анґлійську мову і фортепіян (згодом почала компонувати) не було кому молоденьке дівча виховати для України. Поетка відбула подорожі до Венеції, Мірамаре, над Лабу, до Інсбруку, де над Іном у задумі годинами висиджувала, а перед сходом сонця вставала жалуючися, що не всилі віддати краси природи. Пізнала ріжних людей і поробила великі досвіди спостереження. Пізнала також ріжні характери на яких надивилася і в віденських театрах, де пильно студіювала драму.

У той час влюбився в ній богатий, гарний молодець родом з Австрії, який однак мешкав у Шікаго, де мав великий готель. Молода, залюблена душа завагалася, чи їхати в Америку, покидати надію на поворот на Буковину, кинути поезію, а ввійти в чужу клясу людей реалістів-купців і то ще американців! Та нареченого не судилось її більше й побачити, бо вибухла війна. Зболіле, чутливе серце шукало відради в допомозі раненим жовнірам по віденських шпиталях, де були українці з Галичини й її „земляки“ з Буковини. Виконуючи таке гарне діло милосердя в касарні Радецького простудилася в найбільші морози і 10. січня 1915 занедужала на запалення олегочної, яке перейшло в катар грудей і комплікації. Мати лікувала чудну доньку як це було в її силах. Дня 24. вересня 1915 сказала до матері: „Мамо, другого ранка вже не буду оглядати. Серце мені тріснe“. Приняла св. Тайни. По кількох годинах

Театр Ріжнородностей год. 7·30 | П я т н и ц я „Той, що змінив прізвище“ Це жах, гумор і емоція! Мусимо його побачити

Великий Театр год. 7·30 | „Дівчата в мундурках“ CH. WINSLOE

ся дня 1. вересня ц. р. в 18. год. у бібліотечній салі.

— **Українїка.** В останніх книжках відомого французького словяснавчого місячника „Le Monde Slave“ були такі статті, присвячені Україні: Е. Борщака — Україна в літературі східної Европи (продовження) та Рене Мартеля — Національна політика совітів на Україні. Німецький „Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven“ (Bd. X/1—2) помістив рецензії М. Антоновича на такі українські книжки: Українсько-московська війна 1920 р. ч. І. Варшава 1933; Д. Дорошенко — Нарис історії України, ч. II. Варшава, 1933; Яків Огородник — Григорій Сковорода та Benedictus Spinoza Прага 1934. — Чеський „Casopis Narodniho Musea“ (кн. 1—2, CVIII., 1934) помістив більшу рецензію Д. Дорошенка на нові книги польських істориків: Казіміра Левицького — Князь Константин Острозький та Берестейська Унія 1596. Львів, 1933 та Владислава Томкієвича — Ярема Вишнівецький (1612—1651). Варшава, 1933. Автор, докладно реферуючи ці книги, подає і українську літературу, щодо зачеплених питань. — В тійже книзі „Casopisu“ є ще рецензія І. В. на книжку: Д. Дорошенка — Нарис історії України, Варшава, 1933, т. II., та Д. Дорошенка: Das geistige Leben der Ukraine in Vergangenheit und Gegenwart — видану д-ром В. Залозецьким (1933), що складається зі статтей: І. Мірчука, Д. Дорошенка, В. Залозецького, Л. Білецького, Д. Антоновича, З. Кузелі. — Чеський тижневик „Cin“ (ч. 33 ц. р.) надрукував статтю А. Червіна — „Чехи у Українці“, писану на Волині. Автор докладно аналізує життя українців і чехів на Волині та каже, що українці помалу, але певно йдуть наперед, а чехи „заснули на лаврах“ і не стоять уже на чолі господарського та культурного життя. Автор придивляється найбільше господарському рухові українців і стверджує, що українці, які вчилися колись у чехів, нині їх випередили та йдуть своїми самостійними шляхами і проявляють активність, що їм мусить виплатитися. — У тійже книжечці „Cina“ А. Гартль подає рецензію на книжечку віршів „Країна див“ Ю. Боршоша-Кумятського, „лірика підкарпато-руської біди“; у тижневику поміщений теж переклад поезії Боршоша — „Зачарована земля“.

— **Конфіската календаря „Місіонаря“ на 1935.** Жовківське староство сконфіскувало цілий наклад календаря „Місіонаря“ ЧСВВ на 1935 р. Окружний суд у Львові ще не затвердив тієї конфіскати.

— **Друкарський чортик.** У вчорашньому числі в замітці „Українська консерваторія в Києві“ вкралися дві прикрі друкарські помилки. Слово: **високообдарованих** складено на „високообразованих“. Ціле речення звучить так: При вищій муз. школі мають утворити окрему групу **високообдарованих** дітей, школу майстрів (майстершуле) і аспірантуру. Школа майстрів (майстершуле) буде підготовляти виконавців віртуозів споміж студентів, які покінчили консерваторію.

— **Польське Т-во прихильників мистецтва** у Львові (дім промислового музею) розпочинає новий виставовий сезон відкриттям великої вистави, присвяченої творчости Витовта Прушковського (1846—1896), що брав теми до своїх образів з богатої скарбниці людової фантастики або з творів великої романтичної літератури. Визначався теж як знаменитий портретист і маляр краєвидів. Вистава отворена від 10 до 19 год. попол.

— **Війт дефравдантом.** В апеляційному суді у Львові відбулася розправа проти начальника громади Дрогоїв пов. Ярослав, Миколи Свила, під закидом спроневірення з громадської каси 1.200 зол., які стягнув за податки. Свила засуджено на 16 місяців вязниці без припинення кари.

— **Брошуру о. В. Ваврика ЧСВВ п. н. „Червоні обмачці без маски“** сконфіскувало жовківське староство ще в листопаді минулого року. Цього року видавництво ЧСВВ у Жовкві видало згадану брошурку вдруге по конфіскаті, але її теж сконфісковано.

— **Втопився рятуючи других.** В часі купелі в Пруті в селі Воскресинцях пов. Коломия почали тонути три дівчинки у віці 7 до 9 літ. На рятунок кинувся 20-літній ученик коломийської гімназії Михайло Гулюк, що сидів на березі. Одначе хлопець через необережність дістався у крутіж і пішов на дно. Тимчасом дівчатка врятували місцеві парубки. Тіло ученика виловили аж на другий день.

— **Краєва хроніка.** На лісній дорозі біля Гребенного пов. Рава Руська пострілив хтось 64-літнього Миколу Мороза, який помер у шпиталі. Була це мабуть пімста за процес, бо Мороз любив процесуватись. — На Стан. Юрика і Руд. Броньчака, що їхали ровером дорогою крізь Томашівці пов. Калуш, напало чотирьох людей з палками, які побили їх і відобрали один ровер. З другим ровером Броньчак утік. — Підчас добування піску в Антонівці пов. Товмач присипала земля двох робітників, з яких одного не вдалося відрятувати.

— **Зішите серце.** В місцевості Орехово-Здерово під Москвою хірург Демідов перевів незвичайну операцію на однім робітнику, якому зішив серце, ранене в чотирьох місцях. Операція вдалася і ранений повертає до здоровля.

— **Смерть трьох хлопців від „орла“.** Із семигородської місцевости Петрошені повідомляють, що один 13-літній хлопець пускав паперового орла, привязаного до дрота. Цей дріт доторкнувся електричних проводів високої напруги. Наслідок був такий, що електричний струм убив його та ще двох молодших хлопців, що держали разом з ним дріт у руках.

— **Тайна озера Рудольфа.** Члени наукової експедиції на озері Рудольфа в Уганді (Африка) знайшли шоломи, вживані звичайно европейцями в горячих околицях. Стверджено, що шоломи належали до виправи Дайзона і Мартіна, що пропал без вістки. Тому що годі приняти, щоби члени виправи стали жертвою вбивства, здогадуються, що обох учених пожерли крокодилі, а їхні човни затонули.

— **Спадщина для папи.** В 1890 р. Іван Томич, селянин з Дальматії помер в Єгипті, а майно записав своїй дружині, колишній танцюристці Каролині Прах. По смерти Томича молода вдова небаром вийшла другий раз заміж, одначе подружжя було нещасливе і вона розвелася та вступила до монастиря Францішканок в Єрусалимі. Вмираючи записала папі ціле своє майно, яке дістала від першого чоловіка. Св. Отець приняв спадщину, але тепер завіщення Каролини Томич оспорюють бідні селяни із Спалято, дальші свояки Томича.

— **Щупак і орел.** На ріці Ляйне в Ганновері бачили на днях завзятий бій орла риболова зі щупаком. Летячи над рікою, орел нагло впав у воду і вбив свої кіхті у великого щупака і широким розмахом крил пробував піднятись в повітря зі своєю добичю. Одначе щупак був такий тяжкий і так сильно опирався свому ворогові, що орлові було це не під силу. Майже пів години тревала ця розпучлива боротьба, підчас якої орел старався піднятись в повітря, а щупак пірнути у воду. Врешті щупак осягнув перевагу і пішов під воду, потягаючи за собою знесиленого орла, який не годен уже був видобути своїх кіхтів з тіла риби. Незабаром орел і щупак знову виплили на поверхню ріки, але вже неживі. Щупак наслідком ран, завданих йому кіхтями орла, а орел утоплений щупаком.

— **Ліквідація ватаги Ділінґера.** У Сен-Полі в стейті Мінесота поліція окружила дім, в якому кривався 28-літній Ван Метер, один з найближчих помічників Ділінґера. Бандит довго відстрілювався. Коли побачив, що його положення дуже погане, почав утікати. Поліція стріляла за ним зі скоростріла і подіравила його тіло мов сито. Ван Метер є пятим учасником ватаги Ділінґера, якого застрілила поліція. Він брав участь у багатьох нападах Ділінґера.

— **Дім для пятернят.** Канадійський Червоний Хрест будує дім для пятернят, дочок пні Олівії Діон, в Каллендер, Онтеріо. Це буде шпиталь і дістане імя лікаря д-ра Дафов, що увесь час пильнує пятеро маленьких сестричок, які досі ще живуть в інкубаторах. В домі пятернят буде лікар і доглядачки, а не вільно буде туди приходити навіть мамі і батькови, хиба за окремим дозволом. Довкола хати поставлять високий мур, а наверхи кільчастий дріт, щоби цікаві не приходили і не турбували дітей. Також на подвірі будуть сторожити два полісмени.

— **Богата жебрачка згинула з лакімства.** Перед кількома тижнями взяла Ліліян Розенфельт з одного нюйорського ресторану при Бродвею булку і не заплатила, бо була бідна. Від цієї булки вона й померла. Це був припадок, бо це була булка затроєна шофером, який покінчив самогубством. Сусіди думали, що Розенфельтова покінчила самогубством з нужди. Вона жила у одній родині з ласки і винна була за харч і мешкання 2 000 дол. Після смерти виявилося, що Ліліян мала в десятьох банках готівку вартости 62.440 00 дол. Крім того мала вартісних паперів на суму 2.000 дол. Всі ці гроші дістане тепер її сестра, єдина її родичка в живих.

почалася агонія, а 25. лягло чудне дитя в 19-ій весні життя як зломана лілея. За труною в Neulengbach-Марк біля Відня несла дівчина в чорнім вельоні зломану свічку, символ зломаного життя дівчини-поетки, а перед домовиною білосбрані дівчатка несли вінець мірту. Два священики відправили похорони, а чорний російський лябродор зі золотими, грубими буквами вказує місце її гробу і що там спочила поетка. Гріб цей відвідала на весну 1916 р. молодь укр. віденського учительського семинара для учнів і учениць з Галичини і Буковини, а директор його о. д-р Застирець відправив укр. панахиду і промовив на гробі поетки від її земляків. Не одна сльоза полилася з жалю, що велика поетка так скоро замкнула очі. Ще одна жертва великого лихоліття...

*

Німецькі поезії Жураківської, писані прегарною мовою, є жемчугами лірики, якої нема навіть у Гайного, а мають наскрізь український підклад. Як Гоголь „зукраїнщив“ російську мову своїм стилем а змістом став пропаґатором українського світогляду, так Жураківська зробила би це з німецькою мовою, коли би була могла дальше і більше так писати.

У вірші: „Sei nur die Heimat“ стор. 9. просить поетка, щоби стати її на чужині батьківщиною, тихим, милим краєм, долиною, де пестрі квіти цвитуть, окружені синьою стяжкою річеньки. Будь мені вітчиною в тій чужині! Там виносяться стрімкі скали, шумлять як море ялиці, а долина покривається мраковіною. Оздоров моє недуже серце і заговори так, як мене вчили там у рідним краю! О, заговори твоїми божевими устами! Жаль за батьківщиною висказує ця лірична поетка і в інших віршах: „Wo ist meine Heimat?“ або в вірші „Deine Heimat“ стор. 32. Ось одна строфка:

Heute trieb mich das Schicksal in die Weite Ferne
Durch fremde Länder ohne Rast und Ruh' —
Ich bin so müde! Mich dürstet das Verlangen
Dort nördlich hin, meiner Heimat zu —

Снувати дальше тугу наче колишні наші невільники, які плакали в думах за рідним краєм перериває її любов. І в тім другім мотиві її поезії чуємо нашу українську преніжну душу, навіяну чутливим вітром наших сумних степів. Тому в вірші „An den Wind“ стор. 8. співає вона; Вітре! Ти віеш замками, вежами та сонцем огрітим садком, пливи як мій посол до його віконця. Стряси віконцем, доки він його не відчинить, а коли будеш в його кімнаті, то побався та попестися його золотими кучерями, тільки ніжно, несміливо! Тихисенько як сон, прилинь до його гордого серця та нічого не кажи, щоби тебе не вражав глумливо, але будь сновидом, не кажи нічого про біль моєї душі!“ — Зворот цей кращий ніж у „Слові о Полку Ігоревім до вітрила. Та любов її є трівожна, чиста, невинна в усіх її того роду віршах: Ось пр. стих: „O könnte ich!“

O könnte ich eine zarte Blume sacht
Vor deinem Fenster blühen voll Pracht!
Dich mit dem Dufte olitäglich grüssen
Deinen Blick ergötzen, dich glücklich wissen!
Ich woll. ich wäre an Himmel hoch, der Mond,
Durchs Fensterlein, die Locken blond.
Deine Augen blau, mit den Strahlen küssen!
So leise, so innig, so ganz dich umfliessen —
Und würde dich Herzen, würde dich Rosen,
Mein Herz wären Strahlen, mein Mund wären Rosen,
Doch söss ich behutsam an deines Bettchens Saum,
Wenn du erwachts. ich flieh, als wär' es ein Traum!

(Докінчення буде).

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАЗАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмія ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

— **Корсиканський бандит піддався.** Останній „бандит чести" Борнеа віддався в руки поліції. Влада довго переговорювала з бандитом. Борнеа волочився від одного пастуха до другого, ночував по печерах. Вичерпаний до краю, рішився піддатися.

— **Ріжні вісти.** Запас золота французького банку збільшився за останній тиждень на 504 міліони і сягає тепер 81.318 міліонів франків. — Німецька преса обвинувачує Нокса, предсідника комісії басейну Саари у франкофільстві. — Мадярський уряд заборонив видавати часопис „Націонал-Соціяліст", яка вела велику протижидівську агітацію. — Славний диригент Тосканіні ледви не впав жертвою самоходової катастрофи коло Зальцбурґа. — Президент Рузвельт підписав закон, на основі якого час праці скорочено зі 40 годин до 36. — У Франції є 71.050 безробітних жінок. — В 1935 році минає 2 тисячі років від смерти Горація. З тієї нагоди відбудуться великі міжнародні свята. — Недалеко Валенсії відкопали доісторичне містечко. Археольоги прикладають до тих розкопок велику вагу. — У Румунії полк. Бродеско, якого покусав скажений пес, покусав 30 людей. Бродеско помер, а його жертви перебувають у шпиталі. — В Ріо де Жанейро комуністи уладили велику протифашистівську демонстрацію. Дійшло до сутичок з поліцією. Є багато вбитих і ранених.

— **На румунській почті.** Фірма деревного промислу з Пятра Номц (Румунія) вислала недавно у грошевому листі 150.000 левів до Брошен. Адресат отворив лист при свідках і замісць грошей знайшов ґазетний папір. Справою занялася слідча влада.

— **Ізоляція китайських жінок і мужчин.** В південному Китаю оголошено новий карний і цивільний кодекс. Для нас він цікавий тим, що переводить цілковиту ізоляцію жінок від мужчин. Сказано у ньому м. ін. так: „Забороняється спільно їсти мужчинам і жінкам, і то в приватних домах як і в прилюдних місцях. Жінки мають їсти після мужчин. Забороняється спільно мешкати жінкам і мужчинам в одній кімнаті. У всіх готелях і господах заборонено задержуватися в одній кімнаті мужчинам і жінкам. Заборонено спільно ходити або спільно подорожувати військовим і жінкам. У всіх театрах і кінах заборонено сидіти поруч себе мужчинам і жінкам".

— **Шукають скарбів.** На території села Негостина пов. Радівці переводило кількох людей зі сіл Гатна, Негостина і Гербівці розкопи на місці, де лучаться покоти Падалиця з Горайцем, в надії, що знайдуть скарби, про які вичитали в якихсь старих книжках, де говориться про Серет як столицю Молдавії. Ніяких скарбів не знайшли, але добули верству твердого каменя (пісковик сарматського періоду), який може дуже добре заступити бажаний скарб, якщо його викопається і вибереться наверх. Після жнив ці люди задумують копати дальше.

— **Вуйко з Америки.** Професорка Ґалуцкая в Кишиневі дістала від американського консуляту повідомлення, що її вуйко помер в Америці й полишив їй у спадщині сто міліонів левів. За те вона має збудувати один захист для 50 старих мужчин, один для 50 старих жінок та вибудувати в Бесарабії три церкви. А все ще останеться щасливій спадкоємчиці досить грошей і для неї самої.

— **Міліярдер цілий місяць не похований.** При кінці липня ц. р. приїхав з Ґалацу кораблем до Браїли старий грек. У Браїлі він упав на дорозі і вмер, заки прийшов лікар. Влада ствердила, що цей грек, то міліярдовий богач Ґабріель Атанасуліс з Атен. Повідомлена про це родина думала унаслідити його величезний маєток. Вона розпорядила, щоби його тіло вложили в домовину і переховали в пивниці грецької церкви Благовіщення в Браїлі. Звідти мали перевезти домовину до рідного села покійника на острові Кефальонії. Відкрили завіщання небіщика і вся родина дуже розчарувалася. Ґабріель Атанасуліс записав майже увесь свій маєток громаді, де він родився, та Мусоліневі! Розуміється, родина рішила оспорювати важність такого завіщання. Розсерджені на покійника, не хотіли більше нічого знати про його похорон і він пролежав цілий місяць непохований. Аж грецька кольонія в Браїлі рішила поховати богача на місцевому цвинтарі в Браїлі. За домовиною йшло тільки кілька зовсім чужих греків, кольоністів у Браїлі.

Спорт.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Змагання за мистецтво Окружної Ліги між повищими дружинами відбудуться у неділю 2. вересня в год. 4 (16.) на грищі Погоні.

Майже чверть століття змагаються обидві дружини зі змінним щастям, а кожні змагання тішаться небувалим зацікавленням громадянства. Тому, що Україна находиться тепер у дуже добрій формі, слід надіяти ся, що цим разом вирішить їх у свою користь. Попередять змагання молодших дружин в год. 2. (14).

ПЕРШІ КАЮКОВІ ЗМАГАННЯ.

В дні 9. вересня ц. р. відбувуться на Дністрі перші каюкові змагання. Траса змагань виносить 35 км. Старт змагунів в год. 10-ій коло мосту залізничого у Розвадові коло Миколаєва. Мета в Букавині коло залізничого перестанку Бортники. Доїзд на старт залізницею Львів—Микола-Стрий, а на мету Львів—Ходорів—Станиславів. Докладний опис траси вже в тих днях оголоситься. Зголошення слати до 3. вересня ц. р. на адресу: **Український Спортовий Союз, вул. Домініканська 11, I.**

Нові книжки й журнали.

М. Галій-Б. Новицький: ГЕТЬ МАСКУ! Національна політика на Радянській Україні в світлі документів. Львів-Прага 1934. Стор. 128. Форм. 8°. Зміст: Мик. Галій: Від самоозначення до нового поневолення (Рівність і суверенність народів Росії... Скасування всіх і всяких національних привілеїв і обмежень; Шкільництво УСРР; Продукція книг; Преса; Українці в РСФСР; контрреволюція в мові, чи контрреволюційна мова); Богдан Новицький: В атмосфері насилля і провокацій. — Книжка, як бачимо незвичайно цінна. Є в ній багато фактичного матеріялу, який ілюструє політичне, культурне й господарське поневолення України і тому варто її поручити всім, що цікавляться долею наших братів в УССР. Взагалі зміст книжечки дуже богатий та вартий пильної уваги.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 31. VIII. год. 7·30 веч. „Той, який змінив прізвище".

Субота, 1. IX. в год. 7·30 веч. „Той, що змінив прізвище".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).

У суботу та неділю по дві вистави, в год. 4-ій попол. і 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Одінер Твіст".

АТЛЯНТИК: „Люди в білих одягах одягах".

ВАНДА: „Погоня за чорною маскою" і „Міліон".

КАСІНО: „Сини пустині" (Фліп і Флап).

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль бідних дівчаток" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Джені Ґергардт" і ревія.

МІРАЖ: „Ярмарок серць".

МУЗА: „Тайна жінки".

ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки.

ПАЛЯС: „Цілуй ще раз".

ПАСАЖ: „Тайний детектив" і ревія

РАЙ: „Життя є гарне".

СВІТ: „Бастер наварив пива".

СОНЦЕ: „Острів пропавших душ" і ревія.

СТІЛЕВЕ: „Шість годин життя" і оперетка: „Найдорожча жінка маґаджі".

ХИМЕРА: „Жінка під контролею".

УТІХА: „Дама з жіночого клюбу" та ревія.

Ширіть наш часопис!

Закордонне радіо.

Пятниця, 31. серпня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт симфонічної орхестри, 16·55 Оперова музика, **Прага** (470,2) 13·30 Сальонова музика, 21·00 Голяндська музика, **Париж** (1649) 22·30 Танкова музика, **Штрасбурґ** (349,2) 20·30 Концерт Галя, **Гільверзум** (1875) 20·10 Симфонічний концерт. **Рига** (514,6) 17·10 Чеська музика, **Берлін** (356,7) 22·40 Симфонічний концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·15 Концерт, **Ляйпціг** (382,2) 13·10 Концерт солістів, **Штутґарт** (522,6) 13·20 Весела музика, **Букарешт** (365) 18·05 Концерт, **Стокгольм** (4 6,1) 22·00 Популярна музика, **Будапешт** (519,5) 22·20 Камеральна музика.

Субота, 1. вересня 1934.

Відень (506,8) 21·15 Оперетка, **Прага** (470,2) 11·05 Сальонова орхестра, **Копенгаген** (255,1) 21·00 Концерт радіоорхестри, **Париж** (1649) 20·00 Фридерика — оперетка, **Штрасбурґ** (349,2) 17·00 Концерт творів Бетовена, **Люксембурґ** (1304) 21·05 Концерт Галя, **Берлін** (356,7) 20·15 Карнавал у Римі — оперетка, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт камеральної орхестри, **Ляйпціґ** (382,2) 13·10 Популярна музика, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, **Букарешт** (365) 20·00 Славянська музика, **Будапешт** (549,5) 22·50 Циганська орхестра, **Міляно** (368,6) 20·45 Лякме — опера, **Рим** (420,8) 20·30 Симфонічний концерт.

Львівське радіо.

Пятниця. 31. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сиг. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Концерт, 13·55 З ринку праці, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Концерт, 16·40 Скрипні 17·00 Авдиція для недужих 17·30 Концерт солістів, 18·00 Репортаж, 18·15 Фортепіян, 18·35 Гутірка про летунський турній, 18·55 Повенева ескапада хору Еріяна, 19·05 Вечерня, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Танкова музика, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·12 Популярний концерт, 20·50 Вечірний денник, 21·02 Тиждень Червоного Хреста, 21·12 Популярний концерт, 22·00 Один день на селі, 22·15 Танкова музика.

Субота, 1. вересня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·00 Відкриття XIV міжнародних Східних Торгів у Львові, 11·45 Пляти, 11·57 Сиг. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, Полудневий денник, 13·05 Концерт. 14·00 Вісти про експорт, 16·00 15-ліття Червоного Хреста, 16·05 Музика з плит, 17·00 Веселе слуховище для дітей, 17·25 Фортепіян, 17·60 Богослуження, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Концерт. 19·50 Спортові вісти, 20·00 Концерт Шопена, 20·30 Відчит у чужій мові, 20·40 Концерт польської музики, 21·02 Вечірний денник, 21·12 Легка музика, 22·00 Репортаж зі Східних Торгів, 22·10 Музика з плит, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.18 і пів зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·23, Париж 34·88, Берлін 207·00, Амстердам 358·15 Швайцарія 172·69, Прага 21·96, Італія 45·41, Нюйорк-кабель 5·21, Нюйорк чеки без трансакцій.

Акції та вартісні папері.

Банк Польський 87·00 і пів зол

ОПОВІСТКИ

З Українського Лікарського Товариства. У суботу в дні 1. вересня в год 19. відбудеться у домівці Товариства при вул Чарнецького ч. 26 відчит Д-ра Софії Парфанович: „Завдання жінки у ділянці гігієни. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЛЕКЦІЇ ФРАНЦУСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ групи для молоді, дорослих, починаю 1. вересня. Зголошення Д-р М. Рудницька, Коперника 3/IV п. 3—3

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 19—1

ЖІНОЧА ПРОМИСЛОВА КООПЕРАТИВА „ТРУД" у Львові, Ринок ч. 39 уладжує двомісячні курси: **1. Крою і шиття суконь** від 1. X., учить п. Еля Олесницька. **2. Крою і шиття білля** від 1. X. учить п. Міка Дрогомірецька. **3. Ручного трикотарства** від 1. X., учить п. Клявда Кордуба. **4. Куховарства і домашнього господарства** від 15. IX. учить п. Ольга Пеленська-Ліщинська. Зголошення особисті і письменні приймає управа „Труду", Львів, Ринок ч. 39 I. пов. 223 4—4

ВПИСИ на курси крою, шиття і моделювання приймає Школа Жіночого Кравецтва, М. Козловська, Львів, Академічна 22, тел. 35-43. 166 5—6

УКРАЇНСЬКО - ПОЛЬСЬКУ МАШИНУ до писання, майже нову продам оказійно. — Зголошення до Адміністрації під „280 зол." 235 1—1

СТЕПАН ЛЕВИНСЬКИЙ

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ

Ціна 2 зол., з почт. пересилкою 2.26 зол.

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ

МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ

Ціна 3 зол. з почт. пересилкою 3.50 зол.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

4 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 233 (13.778). Львів, неділя 2. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ОДИНОКУ В ПОЛЬЩІ вибагливу угорську кухню, урухомлену з днем 1-го вересня ц. р. і шляхотні гатунки вин поручає

Ф-а ШТАДТМІЛЛЄРА у Львові, Ринок 34.

Звертається увагу на спис потрав.

Німеччина домагається мораторії.

БЕРЛІН, 31. 8. ПАТ. На хліборобській конференції у Бад Айльзен президент державного банку Шахт виголосив велику промову на тему „Проблема довгів і кредитів". Шахт гостро скритикував систему „накручування конюнктури" деяких держав при допомозі штучних заходів, що спричинює тільки господарський хаос. Вияснювання господарської скрути валютовим хаосом тільки заплутує питання. Стабілізація валюти наступить тільки тоді, коли усунеться головні причини а в першу чергу воєнні довги. Всі воєнні втрати платить тільки Німеччина. Від 1918. р. політика кермувала господаркою. В 1931. р. Німеччина мала воєнних довгів 15 міліярдів. Нині Німеччина не всилі вже сплачувати урядам чужих держав воєнних відшкодувань. Німеччина сплатила свої господарські довги, але коштом великих втрат. Проблема задовження Німеччини є світовою проблемою. Шахт полемізує з проектом інфляції та дефляції марки, бо ці засоби були б безуспішні. Дотеперішні міжнародні конференції не розвязали проблеми задовження Німеччини. Вони не дали змоги Німеччині збільшити експорт ні не обнизили до тієї висоти яку Німеччина могла би сплатити. Поправа господарського положення не наступить самочинно, але ще погіршиться. Останні події в Німеччині вказують, які наслідки викликує постійне вкладання довгів. Зменшення німецьких девіз не дозволяє навіть на вдержання зменшеного імпорту. Тому Німеччина мусить використовувати зужиті і старі сирівці та відпадки. Світ стоїть перед вибором: або дальше буде пасивно ставитись до довгів, але тоді викреслить Німеччину як платника, або змінить кредитову політику і буде співпрацювати над розвязкою німецьких воєнних довгів.

Становище Німеччини зовсім ясне. Німеччина признає довги приватних закордонних вірителів і їх буде сплачувати після своєї спроможности. Але це не вичерпує справи. Справді є можлива розвязка, коли би німецькі товари звільнити від усіх обтяжень і коли би скреслено німецькі довги. Практично обох можливостей не дасться здійснити. Зате можна би здійснити проекти, щоби держави вірителі приняли більшу кількість німецьких товарів та обнизили довги. Німеччина може сплачувати довги тільки товарами, або взагалі не буде платити. Одначе така розвязка тепер не можлива і не лишається нічого іншого, як тільки признати Німеччині мораторію, щоби вона могла відітхнути. Одночасно треба зменшити воєнні тягарі, хочби навіть признано мораторію. Коли міжнародні договори забезпечать такі умовини, тоді щойно оживиться світова торговля.

Тріюмвірат у Німеччині.

ПАРИЖ. 31. 8. ПАТ. „Пті Журналь" повідомляє, що на конґресі націонал-соціялістів у Нірнберґу канцлер Гітлер проголосить тріюмвірат, який помагатиме в кермі Німеччиною. Тріюмвірат творитимуть ґен. Ґерінґ, як віцеканцлер до політичних справ; ґен. Бльомберґ кермуватиме справами охорони держави, й мін. Гес націонал-соціялістичною партією.

Равшнінґ не вірить у можливість війни.

ПАРИЖ, 30. 8. ПАТ. В анкеті, яку влаштував „Пті Журналь" на тему небезпеки війни, забрав голос президент данціґського сенату Равшнінґ. Він не вірить в можливість війни і думає, що французько-німецьке зближення причинилось би до стабілізації політичних взаємин в Европі. Крім Сарського басейну нема тепер іншої справи, що стовпаб на перешкоді тісній французько-німецькій співпраці. На випадок, якби прийшло до німецько-французької війни, то була би це війна внутрішня, бо її наслідком було би знищення або большевізація Европи.

Франція вдоволена з Балтійської Антанти.

ПАРИЖ, 31. 8. ПАТ. „Журналь" обговорюючи вислід останньої конференції балтійських держав, підкреслює, що співпраця балтійських держав є вислідом почуття спільної німецької небезпеки та що французька дипльоматія буде тільки симпатизувати з почином, який щасливо доповнює систему реґіональних порозумінь.

Польсько-совітська приязнь.

Совітська морська ескадра, зложена з трьох воєнних кораблів, зревізитує 3. вересня н. р. польську воєнну фльоту в Ґдині. Після повитальних урочистостей совітські гості поділяться на три групи. Одна поїде до Варшави, друга до Познаня, а третя залишиться в Ґдині. 6. вересня всі три ґрупи зустрінуться знову в Ґдині, проведуть тут ще один день, а 8. вересня совітська ескадра числом 1.400 людей відїде.

Протисовітські обвинувачення.

МОСКВА, 30. 8. ПАТ. Інформації з Харбіна вказують, що антисовітська акція японсько-манджурських кол зростає. На думку ТАССА проти совітського консуля Стельмаха висувають провокаційні обвинувачення. Щоденник „Харбінское Время" пише отверто про участь деяких совітських консулів в саботажній акції, а роля совітського консуля в Погранічній має спеціяльний характер. ТАСС висловлює думку, що протисовітська кампанія в Погранічній є приготуванням до безпосередньої напасти на консулят, щоби викликати поважний конфлікт між Манджурією і Совітами.

Перед закінченням слідства у справі Ставіського.

ПАРИЖ, 31. 8. ПАТ. На засіданні ради кабінету міністр справедливости Шерон склав звіт про хід слідства в справі афери Ставіського та вбивства судді Пренса. Кількох міністрів висловило побажання, щоби слідство приспорили. Офіційний комунікат каже, що слідство в справі афери Ставіського закінчиться до 15. жовтня н. р.

Нещастя ніхто не може передбачити, але кожний старається йому запобігти — і тому обезпечує збіжжа й пашу від огню в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер", у Львові, вул. Руська ч. 20,

Страх перед Габсбурґами.

Львів, 31. серпня 1934.

Отто Габсбурґ стає модною фіґурою. Його фотографії щораз частіше пишаються на сторінках великих часописів, фотографії гарного молодого парня, здібльна в угорському національному одязі, в якомусь елеґантному плащі чи мундирі неокресленого війська, — все з поважною міною будучого володаря. Зрештою, його справді змалку виховують як кандидата на монарха, бажаючи мабуть надолужити в його „цісарському вихованні" всі браки його нещасного батька, що був великим непорозумінням на престолі.

Росте популярність молодого голови габсбурського роду серед австрійських і угорських леґітимістів, і навіть нічого не мали би проти побільшення скількости коронованих голов також усі проріжні ряди европейських „урядуючих" династей. А проте одночасно росте опозиція проти проектів реституції Габсбурґів у середній Европі, і то в такій формі, що метушлива б. цісарева Зита стає перед незрозумілими перешкодами здійснити свої амбітні плани.

Ми зазначували недавно на цьому місці заяву запобігливо авторитетного представника ЧСР міністра Бенеша, в якій він без обинянів називав поворот Габсбурґів на австрійський (чи угорський) престол „кінцем Европи", далеко поважнішим, ніж усі інші причини нинішніх міжнародніх спорів. „Ані Габсбурґи, ані анлюс" — ось девіза чехословацької політики, трактована як непохитний канон. Таким побом досі відомо було

в Европі, що найбільшим ворогом повороту Габсбургів є Чехословаччина, погрожуюча навіть маршем на Відень на випадок, колиб віденський Бург дістав нового мешканця.

Однак показується, що існує в Европі ще один непримиримий ворог Габсбургів і то ворог багато поважніший. Є ним Югославія, яка своїм географічним положенням і мілітарною силою представляє ще більшу небезпеку для Габсбургів, даючи ще більшу гарантію, що її виступ не зможе бути льокалізований і доведе до нової европейської війни, якої нікто для Габсбургів нікто вести не хоче.

Таке становище Югославії тісно вяжеться з її поведінкою підчас недавніх крівавих подій на терені Австрії. Югославія зберігала строгу невтральність, коли Італія повела на австрійському кордоні мобілізацію і відгрожувалась збройною інтервенцією проти австрійських націонал-соціялістів. Югославія в офіціяльному комунікаті ствердила, що нема ніяких річевих підстав для інтервенції і що кожна інтервенція довелаб до другої загальної війни. Тямимо, що та югославянська заява була зимною водою на розпалені протинімецькі інтервенціоністичні настрої. Потім наспіла звістка, що Югославія дає асиль австрійським повстанцям, які примушені втікати зі зброєю в руках за кордон. Під адресою Югославії появились в італійській і французькій пресі гострі випади за посереднє підтримування націонал-соціялістичного австрійського руху. Дійшло до того, що французький посол у Білгороді протестував перед югославянським урядом, — урядом „союзної і заприязненої" держави.

Тут і виявилось, що вся югославянська прихильна невтральність супроти австрійських гітлерівців випливає тільки і виключно зі страху перед — Габсбургами. Вся нехіть Югославії до Франції має підставу виключно в неясній позиції Франції щодо питання повороту Габсбургів: коли французька опінія схиляється до тієї австрійської леґітимістичної концепції, як антидоту проти небезпеки „аншлюс" — Югославія радше бачилаб не тільки австрійських націонал-соціялістів при владі, але й сам австро-німецький „аншлюс", коби тільки не поворот Габсбургів.

Страх перед Габсбургами є острахом за державну цілість Югославії. Джерело цього остраху — у внутрішніх югославіянських відносинах, конкретно — у ворожнечі поміж сербами і хорватами. Коли мова про становище до Італії, то тут фронт сербів, хорватів і словінців один. Але зовсім інакше виглядає справа, коли мова про становище до Австрії і Габсбургів: коли для сербів Австрія і Габсбурги живуть в історичних споминах, як смертельні вороги, то для хорватів спомин австрійських часів не є такий страшний. Ясно, що австрійська „опіка" над славянськими народами нам самим аж надто добре відома. Але дістались під „братній" режім сербів, що почали правити балканськими методами, централізуючи адміністрацію і трактуючи хорватів і словінців як нижчу категорію „співгосподарів" держави, — хорвати перестали захоплюватись своєю визволеною ситуацією. Долучається ще й віроісповідний момент (хорвати-католики, серби-православні) зокрема факт, що самі Габсбурги це вірні католики.

Витворилась така парадоксальна ситуація, що володіючі в Югославії серби лякаються повороту Габсбургів на австрійський престол через те, щоби не збільшилась хорватська ірредента, яка малаб тоді виразну політичну ціль і виразну підпору. Можливість такої комбінації видно зовсім не є виключена, коли серби мерщій почали забезпечувати собі запілля: тут тайна югославіянсько-болгарського зближення і зближення поміж Югославією та Грецією. У вересні вибирається до Софії король Олександер ревізитувати болгарського Бориса. Можливо, що сербсько-габсбурська небезпека допоможе поладнати поміж обома балканськими державами найважнішу болгарську болячку: долю болгарських македонців під сербським режімом. Можливо, що з остраху перед Габсбургами серби не лише змякшать внутрішній режім, але й шукатимуть певніших зовнішніх союзників, ніж є ним у цій справі Франція.

У світлі цих подій справа нібито вже швидкого і перерішеного повороту Габсбургів на австрійський престол зовсім не представляється так рожево.

Театр Ріжнородностей год. 7·30

Велика сензація Wallacea

„Той, що змінив прізвище"

електризовала цілий Львів.

Конспірація в українських школах.

„З ЗАКАМАРКІВ ЛЮДСЬКОГО ПІДЗЕМЕЛЛЯ".

У „Меті" з 2. ц. м. появилася чергова стаття на тему боротьби з впливами революційного підпілля серед середнешкільної молоді, при чому автор змальовує жахливі відносини, серед яких дуже важко визнатись: хто є справжнім винуватцем руїни української молоді?! Передаючи більшу частину тої статті, додаємо лише підзаголовки для кращої орієнтації читача. — Прим. Ред.

Боротьба політичної поліції з конспірацією йде в глибоких закамарках людського підземелля, не лише без і поза контролею та відповідальністю українського і польського громадянства, але й поза формальною компетенцією тих польських урядових чинників, які перед польським громадянством відповідають напр. за тайний відділ політичної поліції. І тому з формального боку трудно щонебудь закинути напр. міністрові внутрішніх справ, коли він двічі на інтерпеляції чи промови з тої матерії українських послів у соймі — не дав відповіди, лише зажадав точних доказів, — або предсідникам судових розправ, які на кожному сливе політичному учнівському процесі ухилюють відповідні запити оборонців, — або урядовцям тайної поліції, що заслонюються на тих процесах службовою тайною і не виявляють джерел своїх „конфіденціональних" відомостей. Все те вказує лише, як вузенькою є площина опори, якою можуть користуватися українські відповідальні чинники, щоби бодай освідомити собі, що діється в підземеллі. Бо це речі трудно вловимі, втікаючі від денного світла. Але за ними скриваються болючі факти. Адже наша шкільна молодь, наші діти найшлися — і це незбита дійсність — у переваж-

Всіх знайомих стрінете в ресторані

„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА"

3-го мая ч. 10,

це можете дешево перекусити і пообідати.

В терпіннях серця і звапнення судин, нахилів до удару і апоплектичних атаків природна гірка вода **Franciszka-Józefa** запевнює лагідне випорожнення без натуги. 1—1

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. ВЕРЕСНЯ 1934.

АНТІН КРЕЗУБ. 2)

НА ДНІСТРІ.

(Спомин.)

А погляди на успішність боротьби всеж таки не були так то й малі. Старшини М. і Х. оповідали мені, що вони стоять в порозумінні з от. Дерещуком (їх здається було двох братів), а цей на випадок потреби може виставити загін з яких 3—5 тисяч люда, ознайомлених з військовим ділом, біля котрого безсумнівно обєднається ціла Уманщина й околиці Христинівки. При цьому показалось, що і в плянах от. Дерещука галичани грають одну з неостанніх роль. Він також числить на те, що Школа на випадок повстання виступить і захопить Умань та справиться з його гарнізоном. Але наразі от. Дерещук не розпочинав ніяких дій, бо не знав, які пляни має Головний Повстанчий Штаб, що мав сидіти десь у Румунії чи Бесарабії і боявся своїми сепаратними виступами помішати загальній справі. Тим робом звязок з Гол. Повст. Штабом висунувся на чоло всіх наших розмов на тему протибольшевицького виступу. Бо безперечно, що коли такий Штаб істнував, то треба було координувати свою працю з його замислами.

Щоби не проволікати справи, я рішився сам виїхати до Бесарабії на розшуки за Штабом, але наразі його наміру здійснити мені не вдалось, бо треба було їхати зі Школою, що переносилась до Черкас. Колиж приїхав до Черкас, я захворів і мусів пролежати біля двох тижнів у шкільній лічниці. Там я теж від одного санітаря довідався, що недалеко Дністра живе священик-галичанин о. Н.

Тому вийшовши з лічниці, я рішив зараз таки податися в Бесарабію, віднайти Головний Повстанчий Штаб та дістати від його інструкції для дальшої праці. Щоби мати по дорозі товариство, запропонував я пор. Решетусі їхати разом зі мною, на що він радо погодився. Тепер була лише та трудність, щоби дістати зі Школи відпустку і подорожні документи. Я представляв собі, що тут мій плян зустріне чи малі труднощі і що начальство не схоче дати мені відпустки, бож я щойно вступив на посаду лектора. Але зараз на другий день після того, як я вніс подання, все було полагоджене. Ми дістали не тільки відпустки, але навіть подорожні гроші і харчі (кілька фунтів пшона, сушену рибу, хліб та олій). Маю враження, що пор. Владичка і адютант знали в чому діло, бо цей останній передаючи мені документи так загадочно-привітливо всміхався, начеб хотів сказати: „Щасливої дороги та успіху".

Я саме з Решетухою збирався виїздити, як з Київа прийшло телеґрафічне роспорядження, щоби Школа негайно переносилась туди. Щоб не скитатись Бог зна як довго по залізниці, ми два дні дні підождали і поїхали разом зі Школою аж до Хвастова. Їзда в своєму власному ешелоні всеж таки була куди вигідніша як звичайними потягами, в яких деколи й зовсім годі було впхнутися. У Хвастові знову пересіли ми на „пасажирський", що курсував між Київом і Одесою. У ньому вдалося нам захопити сидячі місця і ми, як на совітські відносини, досить вигідно дібралися до Кодими, звідкіля треба нам було пройти яких 18—20 верстов піхотою до села, де як я вже згадував, перебував знайомий отого санітаря о. Н.*)

Віддаль до „бази", звідкіля мали ми розпочати свої операції в сторону Бесарабії, була вправді невелика, але похід по голому степу при тріскучому морозі і пронизливому вітрі дався нам таки добре в знаки. Цілком задубілі добрили ми до якогось села, де відпочали і покріпились, але в дальшу дорогу цього дня вже не рушали, бо довідались, що через сусідне село проїзджає совітська кіннота, що пильнує кордон, а з нею ми не мали найменшої охоти стрінутися. Правда, у нас документи були в порядку, але не могло бути сумніву, що два галичани, що швендаються над кордоном, могли збудити підозріння в таких чуйних собаках, як большевицькі чекісти.

Так роздумавши з Решетухою, ми не дійшли вже до своєї мети, а остались в цьому селі, де відпочивали і переспали ніч. На другий день щойно помандрували дальше. Біля полудня, не стрінувши ніде большевиків, дійшли ми до нашого села. До о. Н. допитались зовсім легко. На нашу велику радість виявилось, що не тільки хазяїн, але й його найближче оточення — всі галичани, все розбитки з колишньої УГА. Крім цього в самому селі осталося ще яких 5 чи 6 галичан, які тепер „устроїлись" при місцевій лісній „розработці" на посадах діловодів і наглядачів. Поводилось цим розбиткам розмірно непогано, ба навіть під деяким оглядом добре.

Між „лісовиками" находився також бувш. сот. УГА Янів, про котрого чув я в Бурсі св. Івана Хрестителя в Дрогобичі, від її настоятеля Дуба*), як про великого „леґуса", що в його

*) Деякі назвища й місцевости мушу затаювати і инші, не маючи певности, чи ті особи не живуть у Совітах

*) Михайло Дуб, емерит. учитель, батько Константина Дуба, судді, в українських часах повітового комісаря у Бібрці, настоятелював в бурсі св. І. Хрестителя (ґімназійній) впродовж мабуть літ 15-ти. Він належав до „твердих русинів" і тому з переходом бурси

ній частині своїх найактивніших представників у сітях несамовитого павутиння, що його прядуть під землею так само конспірація, як і поліція.

БОЖЕВІЛЬНА ПРОПАГАНДА САМОВБИВЧОЇ КОНСПІРАТИВНОСТИ.

Ряди цієї молоді маліють катастрофально, а що найважніше: її духовість і мораль розвивається в середовищі здебільша позбавленому нашої контролі та впливу. Адже в інструкціях нелегального „конспіративно-розвідочного вишколу юнацтва" читаємо чорне на білому: **Важно, щоб правил конспірації придержуватися в щоденному житті. Юнак мусить бути законспірований дома, в школі, перед родиною, співмешканцями, учителями і товаришами!!"** Далі, українське громадянство не маючи впливу на конспірацію в школах, не маючи засобів, чи не вміючи з нею боротися, щораз частіше стає перед загадочними фактами, яких джерела дуже підозрілі. Конспірація і тайна поліція сплітаються дуже часто — при аналізі тих фактів, — у якомусь чудовищкому монструмі, в якому трудно відріжнити, куди його поодинокі сплети провадять: чи до української нелегальщини, чи до поліційних кабінетів... Та не вважаючи на все те, українське організоване життя відповідає за все вповні і стоїть під загрозою свого цілковитого розвалу, якщо не звільниться від мацок цього — незалежного від нього. — закоспірованого чудовища...

ТЕОРЕТИЧНО МОЖЛИВА І ПРАКТИЧНО ПРАВДОПОДІБНА ПОДВІЙНА ЗАЛЕЖНІСТЬ.

Залишаємо, на разі, на боці цю формальну сторінку, яку можна схематично окреслити двома словами: конспірація — репресії на терені школи, — і звернемо увагу на ще одно явище.

Стверджуємо, що на українському шкільному відтинку істнує — **поза свідомістю й волею українського громадянства** — чинник, який може все українське шкільництво зруйнувати. Формально-правний бік буде при тому збережений. Розміри й темпо руїни, а так само тактика руйнування не залежить від того громадянства. Що більше! Є дуже поважні причини підозрівати, що вона **не все залежить від української конспірації.** Можна сказати, що серед нашої шкільної молоді витворився такий безкритичний і запальний стан, що всякі її виступи, за які опісля йдуть важкі репресії, може аранжувати не лише українська нелегальщина, але й у такому самому, або й більшому ступні істнуючі **поза нею** чи поборюючі її сили. Технічна примітивність і масовість апарату нелегальщини та політична наївність її проводу довела до того, що не лише в позашкільних теренах її діяльности, але й у шкільній ділянці дають ся з довільною легкістю провокувати найфантастичніші речі. І тому, хоч надто мало маємо доказів, щоби ствердити це з цілою певністю, але вважаємо теоретично можливою і практично дуже правдоподібною тут таку подвійну залежність: поліційні чинники борються з нелегальщиною згідно зі своєю методикою, отже включно до провокацій й системи конфідентів. Їм байдуже, що цю свою методику вони стосують до дітей. Формально вони оправдані: тут „діє" політична нелегальщина, яка користується всіми засобами для нелегальщини типічними, отже пропагандою, терором, до вбивств включно. В інтересі прилюдної безпеки поліція має не лише право, але й обовязок поборювати її своїми засобами. Зновуж шкільні, адміністраційні й судові чинники поступають коли заістнують якісь факти, згідно з буквою свого закону чи своєї практики, з усією безоглядністю. Для них не є рішаючим, хто і з яких мотивів спровокував даний факт. Українське громадянство не має змоги встрявати в аналізу корінів нелегальних виступів.

ПРАВНІ НАСЛІДКИ ДІЯЛЬНОСТИ КОНСПІРАЦІЇ І ПОЛІЦІЙНОЇ БОРОТЬБИ З НЕЮ: РУЇНА ШКОЛИ І МОЛОДІ ТА БЕЗСИЛЛЯ ГРОМАДЯНСТВА.

Питаємо: де запорука, що ці дві рівнобіжні, може незалежні, скажім, політики урядового апарату, отже поліційно-адміністраційного і шкільного не є в якомусь центральному звені звязані в одну продуману, суцільну систему, в подвійну залежність, функціональність? Всеж теоретично є можлива процедура, що шкільні чинники використовують для проведення своєї політики те, що витворюють поліційні. Хочби й у добрій вірі. Зрештою і ті і ці поступають згідно з буквою закону. Так отже українська конспірація на терені школи витворила стан, що боротьба з нею на тому терені, боротьба ведена з вимог прилюдної безпеки, зводиться до боротьби з молодю і до ліквідації шкільництва. З рації „діяння" конспірації, чинником співрішаючим за істнування українського шкільництва, чинником створюючим ситуації, рішаючі про характер боротьби за те шкільництво, врешті чинником співрегулюючим доплив молоді до інтелігентської верстви, не є лише українське громадянство. Ним є не лише ОУН, але й політична і тайна поліція, отже державний орган, що в чисто громадянській боротьбі, якою є боротьба за школу і її обличча, не повинен мати ніякого впливу. Однак він має цей вплив тому, що **може** створювати факти, які **мусять** опісля мати правні консеквенції...

Совітська Україна.

70-ЛІТТЯ НАРОДЖЕННЯ М. КОЦЮБИНСЬКОГО.

Житомирський Державний Музей влаштував виставу, присвячену життю та діяльности Мих. Коцюбинського в Житомірі з нагоди сімдесятиліття народин письменника.

ПІДГОТОВКА ДО XIII. ЗЇЗДУ РАД НА УКРАЇНІ.

Для технічної підготовки XIII. т. зв. всеукраїнського зїзду рад, що відбудеться цього року в Київі Рада Нар. Комісарів УСРР покликала окрему комісію, до якої ввійшли: Ю. Коцюбинський як голова і Рекіс, Рашин, Григорів, Дроб і Хвиля як члени. Ця комісія має між іншим на основі зібраних матеріялів зредагувати звіти з діяльности уряду за минулий рік.

РОЗКОПКА РАЙКОВЕЦЬКОГО ГОРОДИЩА.

У селі Райки на Вінниччині недалеко Бердичева почала розкопки в намогильному городищу експедиція Інституту історії матеріяльної культури Української Акад. Наук. У часі розкопок мають туди заїхати англійські археольоги, які випадково перебувають тепер у СРСР.

„ФРУКТИ НА ПОДАРУНОК ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ".

У київських „Вістях" з 28. серпня ц. р. під повищим вимовним заголовком читаємо в дописі з Тирасполя таке: Колгоспники Молдавії відправили 25. серпня з Тирасполя до Москви 30 ваґонів яблок та слив на подарунок бійцям (козакам), командирам і політичним працівникам московського гарнізону червоної армії. Ешелон названо іменем наркома оборони Ворошилова. У поїзді їде делеґація з 10-ти найкращих колгоспників-ударників і двох піонірів дозорців урожаю. На паровозі — кращий ударник тираспільського депо, машиніст Хазерсв".

Зновже у черговому числі „Вістей" з 29. серпня читаємо: Ешелон фруктів та овочів відправили робітникам Ленінграду колгоспники Деражнянської Машинно-Тракторної Станції. Ешелон супроводжають кращі ударники колгоспів."

На Україні населення недоїдає, особливо по селах, а „фрукти" вивозять „у подарунку" пролетарам Петрограду і червоним командирам до Москви.

мові означало шибайголову, непосиду. Тутешні скитальці жили між собою в найбільшій згоді, сходилися часто і розважались найрадше спогадами та снуванням надій на кращу будучину. Про повсрот домів, як собі пригадую, з них ніхто не думав, тільки о. Н. плянував виїхати до Америки.

Користаючи з гостинности наших земляків ми з Решетухою в дорогу не спішились і пробувши на їх харчах 4 чи 5 днів таки добре підкормились. Та наші господарі хоч як піклувались нами, то надії на успіх нашої подорожі не робили нам ніякої. Зі села до Дністра недалеко (всього яких 6—8 верстов) і до них доходили вже вістки, що румуни не перепускають на другий бік, а тих, що перелістались якимнебудь робом, повертають знову на цю сторону. Тому із тамошніх галичан ніхто дотепер не пробував за Дністром шукати кращої долі. Я з Решетухою цим оповіданням вірив і не вірив, а зрештою у нас була така сильна постанова виконати взяту на себе задачу, що ми були рішені на все (Д .б.)

в укр. руки в 1908 р. мусів покинути своє настоятельство, а його місце заняв свідомий наш письменник д-р В. Бирчак. Із дрогоб. бурси вийшли оці більше у нас відомі одиниці: д-р Г. Палямар, пок. А. Мельник, д-р Гриць Винницький, д-р І. Блажкевич, М. Матчак, д-р Лука Луців. „Бурсаком" в ній був також Семець, що згинув як С. С. на вулицях Київа в січні 1918 р. в бою з большевиками. Інструкторами в бурсі були від 1903—1914: Строньський, нізніший сотн. УСС, Коссак, Федь Кухтин, Кліма і Стефанюк — всі під той час студенти-правники.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4**
1/78

ТОГИ для П. Т. Адвокатів з чистого шкарлату на сукні. **Пальта, убрання і футра** продає впрост консументам **Фабрика одягів Рот і Рудерфер, — Львів** вул. Леґіонів ч. 3. І. пов. (над кіном Паляс). 239 1—1 **Приписові мундурки** кому пригодні, з цвіту і стрілецькі, пальта і шинелі.

Як розбудувати варстати праці?

Проєкт орґанізації українського насінництва.

Добре зорґанізоване насінництво дає працю богатьом умовим і фізичним робітникам, збільшує врожай землеплодів і є підоймою суспільного добробуту, поступу і культури хліборобської.

Завданням орґанізації продукції насіння є постачання хліборобам і огородникам насіння добірного і певного, достосованого до наших кліматичних умовин по цінах, які покривають кошти продукції і запевняють зиск.

Для орґанізації продукції селекційного насіння є потрібні відповідні люди і засоби.

Українців, спеціялістів по насінництву, які можливо могли б бути приєднані для нашої справи, автор цієї статті знає трьох. Всі мають вищі агрономічні студії. Один має докторат. Всі мають дуже добру практику.

Щодо засобів, то для продукції елітового насіння належалоб придбати 400—500 морґове господарство з будинками й інвентарем, живим і мертвим. Таке господарство можна тепер дуже легко набути. Господарство мусіло би бути куплене за готівку без довгів. Потрібна на це готівка около 400.000 золотих. Купно повинно бути зреалізоване через український Земельний Банк, або якусь іншу фінансову інституцію. Власником згаданого господарства стала би відтак насіння акційна спілка, або насінна кооператива, якої членами були би заінтересовані особи і українські господарські установи зі своїми палями. Члени-власники насіннього господарства, не маючи в часі купна готівки, є маючи власну ґіпотеку, мусіли би зложити Банкові матеріяльні векслі евентуально інші забезпечення.

Господарство мало би свою лябораторію для ведення селекційної праці. Господарство під фаховою управою продукувало би еліти пашових ростин, а з часом огородних і інших. Еліти були би перепродувані зразковим господарствам у краю для дальшого розведення. Ціна за еліти булаб 100 прц. вища понад нотування біржі. Крім цього годівля насінних еліт партиципувала би ще 3 прц. зі суми одержаної з продажі розведеного насіння від репродуцентів. Репродукуючі господарства стояли би в сталій співпраці і контакті зі своїм центром і фаховим його проводом. Таким чином ціле наше насінництво в краю придержувалобся однакових метод праці і давалоб стандаризований насінний матеріял. Важне це з огляду на майбутні експортові можливости — Україна, Росія.

Ціла насінна праця була би під контролею суспільного чинника, яким є Т-во „Сільський Господар".

Торговля насінням була би віддана в руки Центросоюзу, який має вже в тому напрямі довшу практику і без сумніву цією важною для нас справою заінтересується.

Агроном.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Вже за пять мінут... дванацята!

Перед цьогорічними вакаціями писав я про парохіяльні бібліотеки та про те, щоби сільській дітворі дати в руки на вакації цікаві книжечки, щоби мали в той спосіб пожиточну розвагу і користну науку, а відтягались зі збитків і сваваті. Ця моя статейка була надрукована в „Ділі" ч. 181. з 12. липня ц. р. п. з. „Не забуваймо сільської дітвори в часі вакацій" Дуже був я цікавий, чи найде вона відгук, чи принесе бажані наслідки для пропаґанди книжки серед широких кругів нашої сільської дітвори Що правда — великий надій я не покладав, бо занадто добре знаю інерцію теперішньої сільської інтеліґенції, не виключаючи університетської молоді, яка сидить по селах. То всеж таки сподівався, що хоч якась частина старшої інтеліґенції й інтеліґентної молоді почується до національного обовязку подбати про сільську дітвору й молодь бодай у часі вакацій.

Та, на жаль, мої сподівання завели мене зовсім. Зумисне вибрався я в часі вакацій на село. Забирав зі собою книжечки й трохи дитячих журналів. То тут, то там, по селах питався я дітвори: чи є в них дитяча парохіяльна бібліотека. Ніде їх не було. Зате в одному селі довідався я, що тим учителька полька позичає дітям книжки й через вакації, але тільки польські і діти радо їх читають, бо українських книжечок не мають де дістати. Дуже тішилися, коли дав я їм кілька книжечок („Історичні Оповідання" — Лотоцького Антона, „За Україну" — Коковського, „Мандрівки Мишки Грузикнижки по Львові" — Я. Вільшенка) та кілька чисел дитячих журналів („Світ Дитини" і „Наш Приятель"). Дитячій радости не було краю. Дітвора цілими гурмами збиралася коло тих, що дістали книжечку і жадібно слухала голосного читання. І так на вигоні, в часі вакацій, відбувалася „Нова школа" — вільна і непримусова, де один пастушок був лектором, а решта цікавими слухачами.

Не веселий вертав я з моєї прогульки на села. „Мабуть вертаються ті сумної памяти часи, коли то інтеліґенція наша зовсім була зірвала з народом" — думав я огірчений. Але відтак потішав себе думкою, що може це в тільки таке „щастя" маю, що може в інших селах, в інших повітах всежтаки знайшлися бодай одиниці, які не лишили сільської дітвори на Боже змилування.

Щоби заспокоїти себе по повороті до Львова, я зайшов на днях до наших дитячих видавництв, і став розпитувати:

— Як там ішла дитяча книжка в часі вакацій?

Один редактор скривився тільки, тай каже:

— Навіть собака не гавкнула — вибачте за слово! Другий тільки рукою махнув, а третій навіть говорити нічого не хотів. То саме довідався я і від книгарів.

Я вийшов пригноблений на дусі. Значить, моє писання було „кидання горохом до стіни". Наші „патріоти", що так люблять на кожному місці деклямувати: „Діти — наша будучність" — так дуже збайдужвіли, що до них нічим не промовиш, що ніякі арґументи їх не переконають.

Махнув і я вкінці рукою. Але поволі прийшла рефлексія:

— Може не все ще пропаще, може це тільки у вакації загал нашої міської інтеліґенції був такий собою занятий, так уживав до „споду" всіх вакаційних приємностей, що і часописів навіть не мав часу читати, а щож доперва казати про книжку. А наша сільська інтеліґенція трівожилася неневними жнивами, та бідкалася над наслідками повені у західній Галичині. Тому теж і призабула про свої громадянські обовязки супроти меншого брата.

Але може тепер, під осінь, наступить рішуча зміна в тому напрямі.

Роздумавши над тим, узявся я писати знову статейку на цю саму тему: „Дайте сільській дітворі й молоді українську книжку в руки".

Йде осінь, а за нею зима, а довгі осінні і зимові вечорі надаються найкраще на читання книжок. Діти, що підуть у школу, будуть мати шкільні бібліотеки, по яких є всюди більше польських книжок, лиш де-не-де найдеться трохи українських. Як не дамо нашій дітворі в руки своєї книжки, вкоротці забуде вона читати по українськи, бо треба всім знати, що майже по всіх школах у нашім краю всі предмети навчання відбуваються в польськім мові, а лише наука української мови (як другої мови краєвої) відбувається по... українськи.

А молодь, що вже вийшла зі школи? — вона, замісць читати книжки, кинеться до забав, до пиятики! Які з того будуть наслідки, то вже бачимо тепер по селах, а то й по часописах нераз читаємо.

Українська інтеліґенція світська й духовна, ти „сіль землі" української, тобі більше дано, як цим найменшим на те, щоб ти іншим давала зі своєї духової скарбниці, щоб ти не жалувала праці для найменших братів і сестер твоїх! А в першу чергу обовязком освічених кругів ширити світло правди та знання в народі! Тут не вистане деклямувати на концертах:

„Обніміте брати мої,
Найменшого брата..."

а треба таки дійсно обняти того найменшого брата, треба щось позитивного зробити для нього. А в першу чергу для сільської дітвори й молоді, бо це дійсно наша будучність. Наколи її стратимо — то й самі пропадемо безслідно.

Тому треба негайно взятися за засновування дитячих бібліотек, чи при читальнях, чи при урядах парохіяльних; треба домагатися від надзирателів і управителів шкіл, щоби у шкільних бібліотеках находилися також українські книжки для нашої дітвори. Єж уже доволі велике число апробованих шкільною владою (міністерством освіти у Варшаві) українських книжечок, які є дозволені для шкільних бібліотек. Треба тільки дрібку доброї волі з боку Рад шкільних місцевих та зарядів шкіл, щоби ті книжки находилися в кожній шкільній бібліотеці. Цього мусить допильнувати наша інтеліґенція по селах, а в першу чергу всі парохи, які з титулу свого душпастирства виконують в школах обовязки катехитів і мають добру нагоду домагатися, щоби в шкільній бібліотеці находилися українські книжечки для дітей.

Отсе твій найперший і найважніший обовязок, інтеліґенція старша і молодша, світська і духовна на селі.

Тому до діла, бо час не стоїть! На дієвім годиннику саме тепер доходить за 5 мінут дванацята! А по дванацятій уже буде за пізно, так — за пізно!

Антін Мельниченко.

Найздоровіші, найшляхотніші

це безконкуренційна прикмета ПАПЕРЦІВ І ТУТОК

„КАЛИНА"

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. ВЕРЕСНЯ 1934.

В. ДОРОШЕВИЧ. 2)

Не тії пяти.

(Китайська казка.)

(Докінчення.)

— Огидний Тун-Лі, — сказав Богдихан, — доказував нам сьогодні ранком, що стан нашого Китаю находиться в розквіті, є країна, як виходить, гине! У цій країні кури несуть яйця за червінець одно, а такий мудрець, як Чі-Сан, — краса, гордощі й окраса нашого панування, — мусить наслідком цього вмирати з голоду! Уявіть собі, що скажуть нащадки, що скажуть літописи, що скаже історія? „Чінг-Чанг. За панування цього Богдихана наймудріший, славетний, великий Чі-Сан, краса й окраса небесної імперії вмер із голоду!" — Якогонебудь восьмилітнього паршака будуть будуть питати в школі: „А чим визначився Богдихан Чінг-Чанг?" А ця паскуда буде відповідати: „Тим, що за панування цього Богдихана мудрці вмирали з голоду! Ось за його панування вмер із голоду найвизначніший китайський фільософ Чі-Сан!" — І вчитель, замісць того, щоби покарати його, скаже йому: „Молодець!" Імя моє нащадки викреслять зі списку прадідів! Воно стане посміховищем, ганьбою для всіх майбутніх поколінь Китаю! Ось якої ганьби наробив ти мені огидний Тун-Лі своїм чванством: Кудкудак і червінець!

Тун-Лі, захищаючи свої пяти, мерщій підвівся на ноги та вклонившись згідно з церемоніялом 637 разів, сказав:

— Коли дурному синові мого батька можна говорити, я скажу слово, Великий Богдихане!

— З невимовної ласки своєї ми дозволяємо: можеш ще раз зіпсувати повітря своїм диханням. Кажи! Послухаємо, що запищить найнікчемніший з наших хробачків!

— Сину Неба! — сказав Тун-Лі, схилившись до ніг Богдихана, — злочин встановлений: одно яйце коштує червінець. Залишається лише пояснити: чиї пяти винною того?

І всі мандарини згодилися, що слова Тун-Лі цілком згідні зі законами й звичаями небесної імперії.

— Потрібно знайти саме тії пяти, що треба! — промовив мудрий Чі-Сан.

— Ото власне! — зі захопленням згодився Тун-Лі, — сама мудрість промовляє твоїми устами, славетний й наймудріший Чі-Сан! Ось саме тії пяти, що їх треба! Чиїж пяти винні в дорожнечі яєць? Хто торгує яйцями по селах? Хто перепродує їх на продаж у міста? Селяни! Виходить, що їх пяти цьому всьому й є причиною! Дати їм добре бамбуками в пяти, то яйця заразже подешевіють!

— Твоя рада, здається мені проказана мудрістю! — сказав Богдихан. — Тун-Лі, покарай!

І Тун-Лі покарав.

Сім бамбукових гайків вжили для вмовлення китайським селянам правдивих цін на яйця.

А яйця подорожчали.

На торгах продавали за два червінці яйце.

Селяни продавали яйця за подвійну ціну.

— Червінець за яйце, а червінець за бамбуки. А пяти що варта?

Богдихан уже більше не виділа свого наймудрішого навчителя.

Мудрець Чі-Сан лежав у себе в павільоні та вмирав з голоду між квітами.

Богдихан зайшов до нього.

— Такий випробований засіб, як бамбуки і не поміг!! — в розпуці вигукнув Богдихан.

І мудрець з останніх сил зашептав:

— Не по тих пятах Сину Неба

Богдихан наказав негайно знову скликати всю державну раду.

І державна рада знову зібралася.

— Щиро вам кажучи, мандарини, — сказав Богдихан. — І були слова його як студений чай. — Не люблю я мудрців! Клопітні люди! Нема краще за простих, не мудрих людей. Жиють, доки жиється, а прийде смерть — вмирають тихо, спокійно — аж душа радується! А не дай Боже мати в своїй опіці славну особу. Відповідальність перед нащадками. Вмре — від чого вмер? Та як? — Та чому? Та яким чином? Великий Чі-Сан знову вмирає. Яйця ще подорожіли більше, — і ніколи ще несмертельність не була так близька нього, як тепер. Всі твої старання Тун-Лі даремні.

— Сину Неба! Не псуй собі своєї божественної печінки! Твоя печінка потрібна батьківщині! — вигукнув Тун-Лі, вклонившись згідно з етикетою 837 разів, — зло відоме — дорожнеча яєць. Ліки знайдені: бамбуки. Помилка тільки в прикладанні. Не до тих пят приклали.

— Ото, ото! І наймудріший Чі-Сан каже: „не тії пяти!"

— Я, дурний син мого дурного батька щасливий, що мої думки згоджуються з думками великого мудрця. Виходить тепер, що треба лише прикладити бамбукові буки до тих пят, що належить. Ми прикладали помічний бамбук до пят селян. Але при купні й продажі завжди буває винних двоє. Ніхто не боронить мешканцям Пекіна платити аж по два червінці за яйце. Цим вони лише сприяють дорожнечі, плекають ненажерливість і псують селян. Бамбуками їх у пяти: а не заводь розпусти! Потрібна боротьба з ненажерливістю, але й потрібна з марнотравством!

— Тун-Лі! — вигукнув Богдихан — твоє міркування збудоване по всім правилам льоґіки й справедливости. Тун-Лі, покарай!

— Ось тепер то вже багато буде потрібно бамбуків, — зауважив мандарин, що доглядав за державною скарбницею.

З наших літнищ і живців.

Трускавець та українська господарка.

Скрізь жиди й поляки, українського ні згуку. — Найкращі ерекціональні поля продані! — „Нафтуся" на ерекціональному грунті — без ніяких користей для власника. — Розмова з візником на дорозі до Борислава.

У підніжжа стрийських гір, близько Дрогобича, лежить Трускавець у кітловині, отвертій до сходу та закритій від заходу і півночі четинним лісом.

Той живець від давна знаний, але довго був занедбаний. В останніх літах він виказує численну фреквенцію. Води, що сюди стягають хворих, це головно т. зв. „Нафтуся". Це вода гіпотонічна, має в собі дуже мало солей, щава алькалічно маґнова з додатком маґнового сірчану, помагає на нирки і всякі нежити мочевих проводів.

Інші джерела слабші, а купелі — це сильна суровиця (солянка) з домішкою сірки.

Лікують тут хвороби: нирок і мочевих проводів, ревматизм і подекуди шлункові недуги. Переважають з лікувальців жиди (більше половини), решта поляки здебільша з корінної Польщі. Українців приїздить сюди дуже мало.

Доїзд до живця залізницею на місце. Околиця підгірська, гарна. Дороги добрі. По середині много зелені, цвітів. Чистість. Весь сезон грає добра військова музика, живець поперерізуваний гарними доріжками. Одна з них знімається поміж старими гарними деревами вгору аж до ліса Городище, відки вже видно Тустановичі-Борислав. Трускавець щораз більше розбудовується і поширюється. Віллі в більшій частині жидівські. — кілька віль на цілий Трускавець у руках українців та й у них чути лише польську мову. Те саме торкається навіть гарненької віллі СС. Служебниць коло церкви, де гості здебільша поляки. Напсів українських у цілім Трускавці не найде. З крамниць є тут „Маслосоюз" і одна мізерненька кооператива напроти церкви. Церковця гарна і на гарнім місці, але маленька та все зачинена. Хіба в неділю на Службу Божу збирається там кільканацять осіб. Польський костел усе відчинений, майже все повний.

У читальні-касині нема ні одної ґазети української. Українську мову чути лише у візників, служби та жінок, що носять „панам" ягоди, малини то-що. Не знаю, чому тут гостей українців не видно? Може не почувають себе добре у чужім середовищі. Чужім?! — Дивно, — таж це одна з найбільш етнографічно-українських околиць!

В самім Трускавці і скрізь довкола наш нарід і всі парцелі, на яких тепер пишаються чужі гарні віллі, були українською власністю. Чи знаєте, що всі джерела, та передовсім „Нафтуся", находяться на нашім ерекціональнім полі, отже це наша власність! Довкола джерел, у самім центрі гарні, великі парцелі належать до греко-католицької церкви. На самім вершку горба, понад „Нафтусею" найкращий вид на околицю. Ту найгарнішу парцелю відкупили від ерекції і побудували величаву санаторію для польських старшин. Побіч неї купив від ерекції трускавецький парох площу на свою власність і поставив „на інтерес" вибагливий пансіон. Санаторія і вілля о. пароха найкраще положені, домінують над цілим Трускавцем. Чи не шкода було ерекції найкращих парцель позбуватись?! Чи не можна було побудувати дому для наших священиків. Латинські священики мають свою гарну віллю в центрі!

Джерело „Нафтуся" на ерекційнім поли. „Нафтуся", атракція Трускавця і без неї не булоб і живця. І ось чую, що з того джерела власники не мають ніяких доходів. Що це таке? Чиж ми вже не вміємо орудувати нашим майном? Чи вічно нам лише бути під курателею, як людині, що не знає, як поводитись? Чую, що контракт найму „Нафтусі" й інших джерел на ерекціональних полях має бути невдовзі відновлений. Може би дотичне гр.-кат. консисторія подбала заздалегідь про свій інтерес.

Гарною дорогою їдеться з Трускавця до близьких Тустанович, які лучаться вже зі славним Бориславом, а дальше з Мразницею.

У переїзді через ті містечка видно по обох боках головного тракту самі жидівські буди з крамничками. Мало тут кращих домів. За тими деревляними будами, маґазинами, паркавами, без ліч нафтових веж шибів, або ще працюючих, або залишених в руїні.

Здовж тракту і подальше — смердячі рови і потоки — скрізь сопух нафти, бензини, всіляких відпадків. Всі ті шиби, фабрики, маґазини і крамниці — це власність жидівська або чужих заграничних фірм. Наших шибів на цілий цей нафтовий терен може кілька на сотки. „Якже це?" — питаю мого візника, одного міщанина з Трускавця, — „таж ці парцелі колись усі були наших селян?" „Так" — каже — „але, коли перед кількадесяти роками найшли нафту, прийшли жиди а пізніше й чужі капіталісти, викупили всі джерела і добули та ще добувають міліонів". „Добре" — кажу — „ми сами не могли добувати нафту, бо не мали капіталів, але прецінь власники землі, селяни, при контрактах взяли добрі гроші за терени, або вимовили собі відсотки, які також несли великі гроші. Деж ті гроші? Деж ті наші богатирі?" „Де?" — відповідає. — „Чи Ви не знаєте, що наш чоловік, як дірветься грошей, не годен їх вдержати? Мусить прогайнувати, протратити, пропити! Туди пішли наші маєтки! Осталося на цілий Борислав і околицю 3—4 українські доми, що зберегли трохи майна. Та що це й за маєтки, супроти міліонів, що з нашої землі, з нашої колись нафти, чужі добули!"

Задумався я і пригадалась мені наша Гуцульщина, вся нині в жидівських руках, сама голодна й обдерта.

І сумно стало, глядячи на цей чудовий край, що ми його сами таки занапастили. З. Л.

Перед розпадом ББ.

Як довідується з Варшави „Курер Львовскі", в урядовому таборі мають прийти важні зміни. „Не є вже, читаємо, для нікого тайною, що розклад ББ постійно зростає, а повага провідників постійно маліє. Дошкульний удар тій повазі завдав проект зміни конституції, який після шумних оголошень і безцеремонного переформовування в соймі нагло застряг у половині дороги. Серед тих умовин набирають значіння дві течії, які проявилися від самого початку створення ББ. Одна течія хоче створити одноцілу урядову партію і піти з нею до виборів, друга, репрезентована Славеком, склеїла бльок з ріжних елементів і суспільних кляс, щоби піддержувати санаційну політику.

В останньому часі відживає концепція одноцілої партії праці. Головними орґанізаторами мають виступити провідники партії з тою самою назвою в давному соймі: Косцялковський і Бартель. Партія буде очевидно радикальна. Консерватисти мають з того табору уступити, а залишаться промисловці, або т. зв. Левіятан.

Зміни можуть виступити вже незабаром реально на політичному овиді, бо приспішує їх справа сойму. Сьогодні положення таке що проект зміни конституції, позбавлений санкції вирішного чинника, може легко провалитися в сенаті. Було би це нечуваною компромітацією ББ та його провідників. Тому не виключене, що сойм розвяжуть і санація спробує перевести соймові вибори вже під гаслом нової партії, не обтяженої спадщиною після ББ, що розпадається".

— Невже-ж я буду шкодувати бамбуків для своїх підданих?! — вигукнув у подразненні Богдихан.

І боротьба з марнотравством розпочалася на всіх торгах Пекіна.

Три дні провадили боротьбу.

Цілих три дні.

А на четвертий підскочила ціна на яйця аж на чотири черевінці за яйце.

Ніхто не відважувався купувати яйця явно на торзі.

Їх продавали крадькома, а тому й удвічі дорожче як раніше.

Наймудріший Чі-Сан, як мудрий, сам не пішов на торг, а післав свою служницю.

Служниця вернулася з торгу пізно, як балеріна, навшпиньках, — на пяти вона вже не могла стати.

Але замісць чотирьох яєць принесла з торгу одне.

Богдихан, у своїй безмежній турботі про мудрість, зайшов довідатися про здоровля Чі-Сана.

І застав його ледви живого.

Мудрець лише пальцем показав йому на пяти й ледви промовив:

— Не тії...

Богдихан залементував.

— Чі-Сан! Розумний! Великий! Навчителю! Протримайся! Клянуся драконами, що все буде зі завтрішнім днем направлене. Справа йде про голову того негідника Тун-Лі!

І Богдихан наказав негайно скликати державну раду.

Державна рада зібралася.

Син Неба палав гнівом.

З очей його блискало.

Голос гремів як грім.

Він вигукнув:

— Нікчемний Тун-Лі! Готуйся позбутися своєї зіпсутої цибулини, яку ти відважуєшся називати головою! Великий Чі-Сан умирає та історія лагодиться оганьбити імя наше!

Тун-Лі припав до землі перед Богдиханом і вигукнув:

— Сину Неба! Чи не все одно: сьогодні чи завтра покотиться така негідь, як моя голова? Один день життя, зверхнику Всесвіту! І присягаюся, що пяти, справжні виновники, знайдуться. Ми переглянули всі пяти в Китаю, але не побачили тих, що потрібні. Тепер я знайшов справжні пяти! Хто несе яйці? Кури! Курей і потрібно бити бамбуками в пяти! А не неси дорогих яєць! А не неси! А не неси! Вся державна рада засяла з радости, чуючи таке просте, ясне й справедливе вирішення.

— Тун-Лі! Заряди! — наказав Богдихан.

І Тун-Лі зарядив. Цілий день у цілім Китаю так кудкудакали кури, що треба було аж кричати при бесіді, такий зчинили кури крик.

Їх ловили, перевертали догори ногами й били бамбуками в пяти.

А на другий день кури перестали нестися.

Страшно стурбований прийшов Богдихан відвідати мудрого Чі-Сана до його павільону між квітами.

Чі-Сан умирав.

Він з лагідною усмішкою мудрця звернувся до лементуючого в його ногах Богдихана та з останніх сил промовив:

— Ти цікавишся, Сину Неба, що скаже про тебе історія? Не турбуйся. Поганого нічого не скаже. Вона скаже: „Чінг-Чанг був добрий Богдихан. Він мав найкращі наміри. Але не мав щастя в одному: він завжди попадав не в тії пяти. Алеж-бо не турбуйся, Сину Неба. Така доля дуже багатьох Богдиханів на землі. Завжди попадати не в тії пяти.

Сказав це мудрий Чі-Сан і помер.

Перекл. **Мих. Остапович.**

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні виправи для учениць і учнів, вивінування інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькім Маґазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчитись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: **Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.**

Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. доляр.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

По широкому світі.

— 22. вересня ц. р. до Румунії приїде Мустафа Кемаль Паша з офіційною візитою.

— Американський письменник Уптон Сінклер, що виступав як кандидат демократичної партії на становище ґубернатора Каліфорнії, здобув найбільше число голосів.

—o—

Товари блаватні | ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА, ПОСТІЛЬ
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни. Львів, Ринок ч. 29.
2/78 172—180 Телефон 25-55.

Пів міліярда франків позички для Польщі.

Як повідомляє „Репюблік", Французький Банк признав Польському Банкові позичку у висоті 500 міліонів франків. Умовини позички ще не відомі, але сам факт позитивного вирішення справи не підлягає, як каже часопис, найменшому сумнівові.

Півурядова аґенція „Іскра" заперечила рішучо цю вістку, одначе в політичних і фінансових колах уважають це за потвердження поголосок про переговори між Польщею і Францією.

—o—

Міжнародній летунський турнір.

Третій день летунського турніру у Варшаві зійшов на дальшому важенні літаків. Німецькі апарати, що мали багато клопоту з надвагою, доведено наслідком ріжних поправок до нормальної ваги, якої вимагає правильник. До Варшави прибули врешті французи, але тільки в характері обсерваторів. Вони кажуть, що французькі фабрики спізнились і тим унеможливили французьким літакам взяти участь у чалєнджі. Находиться між ними славний летун акробат Детруає, споріднений з родиною Богомольців. Він заявив, що не міг опертися покусі побачити цю велику імпрезу, хоч знає, що французів у Польщі не люблять.

Великий Театр Субота 1. IX. год. 7·30 | Сьогодні! „Дівчата в мундурках" Знаменита штука Ch. Winsloe.

Що зроблять зі Совітами?

ЛЬОНДОН, 31. 8. ПАТ. Аґенція Райтера повідомляє: Потверджується тут офіціяльно вістка, що уряди британський, французький та італійський за посередництвом своїх представників у ріжних державах інформуються про становище урядів тих держав у справі приступлення Совітів до Ліги Націй.

ЛЬОНДОН, 31. 8. ПАТ. Обговорюючи вістку про можливости голосування Швайцарії, Австрії, Бельгії, Голяндії, Канади, Ірляндії і кількох держав середущої Америки проти приняття Совітсько Росії до Ліги Націй, „Таймс" завважує, що причиною спротиву тих держав проти приступлення Совітів до Ліги є правдоподібно протест проти антирелігійної політики Совітів.

Намагане вимушення на п. Рузвельтовій.

НЮ ЙОРК, 31. 8. ПАТ. До Білого Дому наспів лист, адресований до пані Рузвельт, що містить погрозу вхоплення внуків президента і побиття самого президента, якщо пані Рузвельт не зложить 168.000 дол. під вказаною адресою. Лист мав підпис Сангара. Гроші мали бути вплачені банкнотами 5, 10, 50 і 100-доляровими, а місце і дата вплачення подані панею Рузвельт телефонічно. В листі подано число телефону, наслідком чого поліція арештувала автора листу. Є ним якийсь Зарна, літ 33, б. механік морського летунства.

Великий страйк в Америці.

ВАШИНҐТОН, 30. 8. ПАТ. Союз ткацьких промисловців відкинув пропозицію відбути конференцію з представниками робітничих синдикатів, на якій мали узгіднити спірні справи, щоб недопустити до страйку. Наслідком того страйк робітників у Зл. Державах не дасться оминути. Голова страйкового комітету, що обіймає всіх робітників, занятих у ткацькому промислі, готов видати наказ припинити працю.

ВАШИНҐТОН, 31. 8. ПАТ. Предсідник страйкового комітету Ґорман грозить, що звернеться до робітників шовківничого і вовняного комітету з закликом, щоби приступити до страйку. Ґорман покликав телеґрафічно делеґатів комітетів, щоби прибули до нього на конференцію. Страйк у бавовняному промислі обіймає 425.000 робітників. Ґорман заявив, що страйковий комітет веде тепер наради з предсідниками уряду праці, пробуючи довести до компромісу. В деяких осередках промислу робітники покинули вже працю. У стейті Ґеорґія страйкує 1.000 робітників, одначе рівночасно в кількох волоконних фабриках робітники голосували проти страйку.

ВАШИНҐТОН, 31. 8. ПАТ. Провідники робітників волоконного промислу звернулися до державного уряду праці з ультиматом, заявляючи, що тільки виразні уступки працедавців можуть запобігти вибухові страйку.

—o—

4 смертні присуди.

БЕРЛІН, 31. 8. ПАТ. У Дортмунді виконано 4 смертні присуди. Стято двох звичайних душогубів і двох політичних проступників, засуджених за вбивство штурмовців.

—o—

До всіх українських трубних орхестр!

Пригадуємо, що в цьому ще році відбудеться І. Попис (фестіваль) укр. трубних орхестр. — Орхестри, які ще не зголосили своєї участи, мають зголоситися найдальше до 10-го вересня 1934 р. на адресу: **„Воля" — Львів, Ринок, ч. 10. II. пов.**

На всяких приняттях та іменинах збирайте датки на купно книжки для наших земляків, яких доля кинула навіть і до Африки. Ласкаві датки і жертви приймає Т-во „Просвіта"

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. ВЕРЕСНЯ 1934.

О. Д-Р ЙОС. ЗАСТИРЕЦЬ. 2)

Про своячку Ос. Ю. Федьковича, Евгенію Ольгу гербу Сас Жураківську українсько-німецьку поетку.

(З нагоди століття уродин Федьковича)

(Докінчення).

У вірші: „Wie ich dich liebe?" Зраджується наша поетка, що любить його так, як любимо перші квіти, як водну рожу, яка в воді віддзеркалюється, як хвиля срібну хвилю обгортає, як літна ніч соловейка, як любимо святість, де нема брехні і неправди! Я люблю тебе тихенько, ніжно, як злодій, бо тебе любити не вільно, а мимо цього люблю тебе без границь".

Високо моральний її світогляд вказує тверезо на ролю жінки ледащиці. У вірші: „Das Weib" називає вона жінку завітом між небом і землею, янголом у людській одежі, який повний чесноти володіє і наш ум під небо підносить — а далі каже:

Doch wenn dieser Engel in toller Unbesonnenheit
Im Schmutze irdischen Staubes sich [wälzt,
Dann, och, dann wendest du deinen Blick
Von diesem Weibe voll Abscheu zurück!

До того третього роду мотивів її музи числім і вірш: „Ein winzig Wort" — Verzweiflung einer Frau. Це нещасна жінка як в нашій укр. драмі: „Батькова казка" хоче впасти йому до ніг, цілувати його руки,, просити прощення, бути невільницею тому, що зблудила. Але одно тверде слово „Зблудилась — Gefehlt" знищило її щастя:

Doch wieder rischt wie tausend Schlangen:
Gefehlt! — Welch Gift mein Herze nährt!
Ein winzig Wort und ach wie mächtig
Hat es mein ganzes Glück zerstört". —

Свою матір любила вона цілим серцем доброї, невинної дівчини. Коли брата її покликали нагло на війну так, що він не міг попрощатися з мамою, тоді написав він їй: „Muttere, weine nicht!" Під таким заголовком написала вона прегарну елеґію:

Leb wohl, mein liebes Mütterl,
Mir bricht das Herz zusammen
Denn all der Jungens Blut
Hat chon so sehr geförbet
Dunajec, Dnjestr und Pruht".

Глибоко відчувала вона біду людини, сироти. На цю тему маю її дві українською мовою писані поезії а саме: „Сирота", яка починається ось як:

Україна зелененька!
Боре темний мій шуми!
Вітри несіть ген степами
Сиротої (sic!) біль, думи. —

У звязку з тією поезією подаю другий український вірш:

До зірниці.

Ах пощож мя мати на світ привела?
Я щастя не знала ніколи,
А серце так тужить так тяженько болит
За щастям, Тобою, мій любий соколе!
Соколе! Зірницю! Зоренько прекрасна!
Для кого ти світиш на небесах?
Я руку просячу до тебе вітягаю,
Будь щастєм моїм, я гину в сльозах!

Що життю нашого народу тільки в дитинстві придивилася поетка добре, свідчить її драматичний твір (він у мене в рукописі) п. заг.: „Die Stiefmutter" (Мачоха). Ein Schauspiel, 7. Bilder. Коротенький зміст такий: Богатий селянин не хоче згодитися, щоби його син Кіндрат одружився з бідною наймичкою Марійкою. Син благає батька: „Чи я тобі вірно не працював, чи я тебе не поважав? Хочу своє гніздо засивувати і для себе самого працювати. Чи я не просив тебе за дозвіл, а ти на мене усе гнівлешся? Вона, твоя наймичка бідна, а ти маєш богацтва, що й для трьох стало би. Не хочу проти твоєї волі йти, але ти вислухай мого благання". Батько не виоляє волі сина і проганяє наймичку, яка замешкує у вдови, на краю села. По 3-х літах Марійка умирає. Кіндрат женитися тепер по волі батька з богатою. Жінка хоче позбутися з дому Марійчиної дитини. Мала сирітка терпить біду. Мачоха проганяє її часто з хати. Кіндрат вертає тому пяний домів, але приносить своїй Марійці дарунки... і хустинку. Коли мачоха ненавидить бідну Марійку, то її дитина, Осип, не може без доброї Марійки ні хвилі провести. Вона його бавить, пестить, годує: він бавиться її кучериками. Мачосі це не подобається. Сталося, що добре плеканий Осип тяжко занедужав. Марійка дивиться крізь вікна в кімнату на лікаря та кидає лікареви в кишеню все цінне що має: срібний хрестик, щоби він рятував Осипа. Осип умирає опівночі. Злюча і зависна мати каже їхати Марійці серед морозу по труну, а відтак знов видаляє її з хати. Підчас похорону велить її доглядати обістя. Кіндрат плаче пяний над своєю недолею і повтаряє: „Багатство, та нема щастя!" На другий день находять Марійку замерзлу на свіжім гробі Осипа. Вона, бідна сиротина пішла на свіжий гріб занести Осипові дарунчки, які мала від батька Кіндрата: кафтаничок і панчішки. Знайшовши свіжий надмогильний хрестик положила свої дарунчки зі словами: „В літі принесу тобі ще квіточки і камінчики, якими ти зі мною бавився, а тепер піду, бо мачоха ще побє".

По хвилі вертає, обіймає ручками хрестик. Їй хочеться спати. Вона засипляє та вмирає... Гробар находить заціпеніле дитя. Він, чоловік твердого серця, каже: „Ток то бідній сироті" і... втирає собі сльози. Чудова ця драма, а вірна у гарнім представленні нещастя Кіндрата і ненависти мачохи, а з другого боку ідеальної любови в нічім невинних дітей переймає читаючого до глибини душі.

Чи не чудовий це український твір, хоч писаний німецькою мовою?

Як ця молоденька поетка дозріла на велику письменницю свідчить про те чи не найбільший її твір (також у рукописі в мене) п. з. „Der Sänger" Schauspiel im 3. Akten und 6 Aufz. Gegenwart. — Предметом цього драмат. твору є конфлікт між збирачем старинностей міліонером-диваком, графом Артуром Фельзенбургом і його жінкою Марцелею. Привід до конфлікту такий: Графиня проходжувалася по розкішнім парку зі своєю донькою, ще дитиною. Раптом надбіг із сусіднього, княжого

НОВИНКИ

— ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Н а с с. 33 2-3

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 33-?

— Приймаю адміністрації реальностей. Ігнат, Львів. Куркова 24. 202 7-10

— Знижки для лікуванців. З метою використання осіннього сезону в живцях міністерство комунікації продовжило право до знижкочих білетів на поворот з живців до жовтня ц. р. Половину знижкового білету обчислюється на основі нової, нормальної залізничої тарифи.

— За „неприличне поведення супроти постерункового". У звязку з нотаткою, поданою за польською пресою, про засуд д-ра М. Мельника, адвоката в Скалаті, надіслано нам таке вияснення: Кружок Рідної Школи в Скалаті, якого я є головою, уладив цього року „Діточий Садок" на час пільних робіт. Повітове староство в Скалаті на внесене подання відповіло, що не годиться на Діточий Садок. Від відмовного рішення староства Кружок вніс відклик до воєвідства. Дня 19. червня ц. р. прийшов до моєї урядової канцелярії поліціянт і в присутности сторін, які були в моїй канцелярії, почав списувати зі мною протокол, на обставину, чи я маю дозвіл староства „на научане дзеці в садку". Тому що поліціянт увійшов до канцелярії без поздоровлення, я заявив йому, що дозволу покищо не маю і що від рішення староства внесено відклик. Позатим не вважав я за відповідне з огляду на його поведення більше йому відповідати. Негайно потім вніс я устно зажалення на безпримірне поведення поліціянта до повітового старости, як рівнож на те, що поліція розігнала малих дітей зі садка, а учительці п. Софії Калинович загрозила арештуванням на випадок, коли не виїде негайно зі Скалата. Два тижні після мого зажалення вплинуло до городського суду в Скалаті карне донесення, що я nieprzyzwoicie zachowywał się wobec poster. a zatem wobec władzy, że uderzył z razy w stół, mówił do poster. podniesionym głosem i zachowywał się lekceważąco". Донесення вніс постерунок поліції в Скалаті. Дня 13. серпня ц. р. відбулася карна розправа проти мене за проступок з арт. 128 к. к. Поліціянт як свідок потвердив зміст донесення. Другий свідок обвинувачення заперечив, неначеб я ударив двічи в стіл, а навпаки зізнав, що поліціянт поводився в моїй канцелярії визиваючо, невідповідно і що увійшов до канцелярії без поздоровлення. Суд дав віру зізнанням поліціянта і засудив мене „za nieprzyzwoite zachowanie się wobec poster. a zatem wobec władzy" за проступок з арт 128 к. к. на кару арешту через 3 місяці з припиненням виконання кари на три роки. Від присуду зголосив я апеляцію. Зазначую, що арт. 128 к. к. передбачує кару арешту або гривни. — **Д-р Михайло Мельник, адвокат.**

— Міжнародній конґрес морального виховання відбудеться в Кракові в днях 11—15. вересня ц. р.

— Зловживання громадського писаря. Перед коломийським судом станув бувший громадський писар з Княжа, Волошинський. Будучи одночасно інкасентом, Волошинський спроневірив громадські гроші і втік до Румунії, де пробував заложити фабрику фальшивих грошей, румунських і польських. Дістав півтора року вязниці.

— Еміґраційний рух. В липні ц. р. внеміґрувало з Польщі 2.594 осіб, вернулось 2.252. До европейських країв внеміґрувало 907 осіб, вернулось 1.981, з того до Франції виїхало 767, вернулось 1928. До позаевропейських країв виїхало 1.687 осіб, повернуло 264, з того до Палестини виїхало 654, повернуло 39.

— Краєва хроніка. В Порічу пов. Рудки знайшли на пасовиську тіло 62-літнього господаря Яцка Труша, що пас коні. Хтось убив його сокирою, мабуть у звязку з процесом за поле. На шляху Матіїв-Кошари біля Рівного наїхав паровіз на робітничий візок, наслідком чого згинув робітник Стефан Кірнчук а другий робітник тяжко поранений. — В Микуличині пов. Надвірна вибухла пожежа в домі М. Тігера і перекинулася на сусідні будинки, спричинюючи шкоду на 30.000 зол. — Перед судом у Косцержині станув член народової партії, Йосиф Масов, за підпал тріюмфальної брами, поставленої з приводу приїзду поморського воєводи. — Наслідком необережности з вогнем у Волкові пов. Львів згоріли дві господарські загороди. — В Перемишлі засуджено Цилю Вайнреб на пів року арешту за зложення фальшивої присяги.

— Самосуд. В присілку Клепяни біля Рави Руської селяни доконали самосуду на цигані Юліяні Назаревичу, що допустився ріжних крадіжей. Вони напали на нього в хаті і вбили киями. Поліція арештувала двох селян.

— Щасливий лет понад Атлянтійський океан. До Оттави прилетів анґлійський летун Ґрісон, який перелетів з Анґлії до Канади понад Атлянтійський океан.

— Напад на японський потяг. Потяг, що їхав до Сін-Кін, вискочив із шин наслідком розкручення шин бандитами, які його опісля остріляли. 13 подорожних японців убито, а багатьох ранено. Японська сторожа боролася з бандитами дві години, аж вкінці улягла і бандити спліндрували два вагони, забираючи зі собою 6 подорожних, м. і. двох американців, одного данця і т. д. На місце події прибув санітарний потяг, але рятункова акція була утруднена з причини дощу. Тіла вбитих є такі змасакровані, що годі їх розпізнати.

— Ріжні вісти. Анґлійський князь Юрій рішуче заперечує поголоски про свої заручини з грецькою княжною Мариною. — Уряд Злучених Держав призначив 125 міліонів долярів на будову шкіл. — У Берліні на основі амнестії звільнили з вязниці анґлійського громадянина Спільмена, засудженого на 2 і пів року вязниці за зневагу провідників націонал-соціялістичної партії. — Голяндська королева Вільгельміна тяжко занедужала. — Голяндська соціял-демократична партія відсвяткувала в Амстердамі ювилей 40-літнього свого істнування. На свято приїхали соціялістичні делегати з Франції, Бельгії і Данії. — У Фльоренції відчули землетрус. Ніяких жертв у людях не було. — Кабінет Іраку подався до димісії. — У Востиці на Пельопонезі дійшло до сутичок між селянами і поліцією, 13 людей ранено. — У Мемелі засудив суд чотирьох німців за пропаґанду расизму. — Британський комісар у Палестині Уокоп виїхав на відпустку до Анґлії.

— 9 заповідей арійської релігії. Проф Гавзер опрацював 9 заповідей „арійської" віри, яка поширюється між націонал-соціялістами у Німеччині. Ось вони: 1) Шануй Божество; 2) Шануй твоїх предків і твоїх потомків; 3) Шануй великих людей твого народу; 4) Шануй батьків; 5) Плекай здоровля і чистоту; 6) Будь вірний твому народові; 7) Не кради; 8) Будь щирий; 9) Помагай всьому шляхотному.

— Анґлійські жиди за згодою з Гітлером. Французький щоденник „Еко де Парі" пише, що деякі жидівські ґрупи з льордом Рідінґом на чолі готові змінити своє становище до Німеччини. Рідінґ і жидівські банкирі та фінансісти не погоджуються з рішенням всесвітньої жидівської конференції бойкотувати німецькі товари. Вони заявляються за компромісом з урядом Гітлера.

—o—

Необхідна книжка для нашого села, з уваги на недалекі вибори до сільських самоуправних установ

Новий Самоуправний Закон

враз з

виборчим реґуляміном

Ціна тільки: зол. 0·80 (з почтовою пересилкою 0·95 зол.). — Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

парку розлючений, напів освоєний сернюк-козел. Він кидається пробити рогом дитину та в той мент являється співак-поет Рішард Норман. Він рятує дитину та його пробиває рогом розярене звіря. Служба вносить Ришарда до замку, де графиня доглядає його, але наражується за те свому мужеві. В творі маємо майстерні сцени напр. про завдання поета. Ришард каже, що поетів нераз перецінюємо і співає ось яку пісню:

Manchmal glaub' ich Englein naher,
Mir das Glück auf ihren raschen
Schwingen bringend aus dem Himmel
Könnt ich deinen Blick erhaschen.

Kaum verlässt du mich, Gedanken
Wild in meinem Hirne jagen
Deinem Schatten streck' die Hände
Nein, ich darf nur weinen klagen.

Nie an Glück die Hoffnung siegen,
Nie im Glück ein Heim mir Gründen,
Trauerlieder darf ich singen
Aus Zypressen Kränze winden.

Драма ця доказує велике знання людей і психольогічно добре переведення. Під впливом Марцеллі поет затрачує в собі багато самолюбства, гордовитости і стає наче під її омофором, але тоді Марцелля здає собі з того справу, що перед нею отворюється челюсть пропасти: а саме любов до Ришарда, яка зродилася із вдячности за врятовану дитину. Марцелля видить цілу свою небезпеку; тому шукає для себе рятунку в тім світлі, в якім вона повинна представитися в очах невинної своєї дитини, щоби потім „не трястися як Іскаріот". Коли Ришард по довгих тижнях приходить до фізичного здоровля, тоді графиня Марцелля мусить себе лікувати, бо душа її хора. Вона переходить тяжку боротьбу. Ришард залишає вкінці замок, бо „не може він опанувати своєї волі, ані як велів Кант, не може він стати паном над своїми хоробливими почуваннями". Опівночі гине Ришард у хвилях ріки, а майстерзеінґери з гірким співчуттям кличуть над його знайденим тілом: „Ах, він хотів остати співаком".

Великий дозріваючий вповні талант тієї молоденької поетки, що стала би при інших умовинах нашою доброю поеткою показується і в повісти з часів угорського повстання п. з „Was mir der Grosspapa erzälte" histor. Roman. Але вернім ще до її поезії, до ще одного мотиву, а саме якогось Шашкевичівського суму, яким Евгенія Ольга Жураківська рішучо перевишила Маркіяна. Є ним свідомість, що йде вона молода, велика поетка в темний гріб. Душу потрясаючі є її поезії пп. Kennst du das Land, „Wenn ich schon sterbe!", та „Der sterbende Pilger". У тих лебединних піснях находимо величний настрій, резиґнацію і віру християнки та рефлекс за нареченим, якого просить іти на кінці похорону, а потім колись при місяці, не боячись в траві при її гробі підняти її пісню „На незабудь". Провідіння просить вона в „Der stär' bende Pilger", щоби лише на одну годиночку зняло з її шиї загрожуючий життю „мотузок".

„Lass die Natur, die wie ein Märchen scheinet,
Mit freudigem Auge, lass mich wieder schauen!
Lass einmal noch die Hal den mich durchjagen
Vom kühlen Nord nach Süden weit!
Und was mit ganzer Selle ich liebe
Nur einmal mich liebkosen lass.
Dann doppelt mächtig schlinge um die Kelle
Und nehme dies was dir noch angehörts
Die Seele bleibt, wird ewig dauern,
Ist auch der Körper längst zerstört!

Ті наші фейлетонові стрічки і вирвані місця прегарних віршів не дадуть вповні образу тої великої українсько-німецької поетки. Нам зрештою попала в руки лише частина її творів. Коли додам, що не брак було в неї і сатири-дотепу (пр. „Wie Beile und Weisman sich Zungen gezeigt!") то погодимося, що та, в 19. році життя померша поетка, своячка Федьковича була величезним, творчим, поетичним метеором. Її вірші повинні би попасти в наші німецькі читанки.

Перед обезцінєнням готівки хоронить грамота на внутрішню позичку Рідній Школі. Одна позичка 25 зол.

СПОРТ.

КРАЄВІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

До найкращих краєвих змагань можна сміло зачислити легкоатлетичні змагання.

Рік-річно гуртують вони на старті кількадесять змагунів з цілого краю. Цього року чисельно випадуть змагання слабше, зате позем буде досі невиданий. Зголошених є 70 змагунів-змагунок із 12 клюбів.

Дві причини перешкодили провінції ставитися чисельно на старті, передовсім брак грошей (не маємо залізничих знижок), а друге — те, що не кожний відважується стартувати без відповідного тренінгу. Бо вже минули ті часи, коли вистарчала лише добра фізична кондиція. Тепер уже техніка грає велику ролю.

Провінцію репрезентують: **Перемишль, Стрий, Тернопіль і Грушів.** Не зголосили: Коломия і Станиславів, хоч і там можна би найти добрих змагунів. А вже карнґідним є, що УСК (Станиславів) не висилає Савчака — найкращого досі довгодистансовця. Такий експеримент зі змагуном може його „скінчити".

Для зорієнтування публики переглянемо сили поодиноких клюбів мужеських і жіночих.

Дружиново переважає Львів — а саме два клюби: **Черник і УССК.** Боротьба між ними заповідається сензаційно. „Чеснікіяці" — колишні члени УССК-у, що

безапеляційно здобували для нього рік у рік перемогу — тепер хочуть відібрати УССК-ві титул найкращого легкоатлетичного клюбу і нагороду. Такі змагуни, як **Рак Р., Сліпко, Полотнюк** — це квіт легкої атлетики. А гідно їм помагатимуть: **Рогожа, Гаврилюк** і багатообіцяючий **Рожанковський Яр.** (знаний гитлівжар).

УССК знову чисельно стоїть краще. 13 змагунів виставляє, але чи побере „Черниківців"? Такі „аси" як **Гнатейко** — диск, ратище, **Щербицький — найкращий тичкар**, добрий в довгих бігах **Матвійчук**, у коротких **Мартинович, Захарків** — це **мур, що боронитиме чести УССК-у.**

Інші клюби не грозять поважно двом суперникам. Вони за слаб: чисельно — як **Сокіл Стрий**, хоч будуть мати дуже гарні **індивідуальні осяги — Петріна**, що держить рекорд скоку вдаль, у коротких бігах добрий **Штинда**. Або Сокіл-Батько, що крім осягів у метах — **Семенюк**, і в гінцях 4 × 400 — не є поважним конкурентом, чи Плай у довгих бігах — **Варцаба, Добринський.**

А Перемишль — Беркут колись передовий легкоатлетичний клюб — геть занехаяв легку атлетику.

У жінок справа інакше представляється. Вони всі дружиново слабі (чисельно). Це їх останні змагання спільно з мужеськими. В наступнім році чекають їх окремі мистецтва, на яких мусять поправитися.

Перед веде між жінками **дружина Плаю**, що пластично оперує двома змагунками — Орися і Лазорко. Це одні з найкращих. Їх домена — біги, скоки і їх тут рекорди, а Лазорко ще й в кулі держить рекорд.

Колись незла дружина УССК-у — нині ослаблена. Дві-три змагунки, ось і все. А був час, що **ділилася з Плаєм пунктами на рівні.** Тепер переживає крізу. **Свєнціцька (довгий біг), Колтунюк — мети, Соколовська — скоки** — здобудуть пункти, але не загрозять Плаєві, який цього року здобуде **новоуфундовану нагороду „Союзу Українок"** безапеляційно. Хіба..., що Перемишль їм перешкодить. **Сокіл-Стрий, Стріла і Тризуб** — крім дуже добрих індивідуальних осягів — **Пишівна — біги, Ніжанковська — мети, Повзанюк — 800 м.**, дружиново нічого не вдіють.

Ось і перегляд боротьби, що її виповіли на два дні клюби.

Площа Сокола-Батька в суботу і в неділю дасть зібраній публиці багато вражінь. Тому, як щороку повинен цілий Львів ставитися на площі.

В суботу в год. 4-ій отворення змагань з дефілядою клюбів і піднесенням прапорів. Опісля зачнуться змагання, що тріватимуть **суботу (1. вересня), неділю (2. вересня) від год. 9. і пополудні від год. 4-ої.**

В часі змагань відбудуться розгривки у відбиванці жінок між репрезентаціями: **Перемишль — Львів.**

Репрезентацію Перемишля творять змагунки Беркута і Сокола, репрезентацію Львова змагунки Плаю Сокола IV і УССК-у.

Змагання будуть розіграні в неділю рано (2. вересня).

Для вигоди публики перенесено малі трибунки на ту сторону площі побіч біжні і скічні.

Ціни вступу: **0.20, 0.50, 1.— зол.** Карти на оба дні по 1. і 2.— зол.

Доїзд трамваєм ч. 10 до площі св. Софії, де пересідається на автобус, що їде до самої площі. (Білети трамваєві нормальні без доплати, тільки треба зазначити, що до пересідання на автобус).

На закінчення змагань відбудеться **„Дансінг" заходом „Черника" в салях Бесіди в год. 8.30.**

Програма краєвих легкоатлетичних змагань.

Субота: год. 3-а: передбіг 100 м. мужчин, передбіг 60 м. жінок, передбіг 400 м. мужчин; год. 4-а: отворення; год. 4.30: куля мужчин, вдаль змісця жінок, півфінал 100 м. мужчин, півфінал 60 м. жінок, куля жінок, 1500 м., передбіг 100 м. жінок, скок вгору мужчин, 1000 м., півфінал 400 м., 4 × 100 жінок, передбіг 4 × 100 мужчин.

Неділя: год. 9.: передбіг 200 м. мужчин, передбіг 200 м. жінок, диск мужчин, фінал 100 м. мужчин, диск жінок, скок вдаль мужчин, півфінал 100 м. жінок, фінал 400 м. мужчин, Львів — Перемишль (відбиванка), скок вгору жінок, передбіг 4 × 400 мужчин, півфінал 200 м. жінок; год. 4-а: півфінал 200 м. мужчин; фінал 60 м. жінок, жердка, ратище жінок, фінал 4 × 100 мужчин, фінал 100 м. жінок, ратище мужчин, 800 м. мужчин, скок вдаль жінок, фінал 200 м. мужчин, фінал 200 м. жінок, трискок, 800 м. жінок, 5000 м мужчин, фінал 4 × 200 жінок, фінал 4 × 400 мужчин.

Збірка змагунів в суботу в год. 2. в неділю пів год. перед змаганнями.

Збірка впорядчиків в суботу в год. 1.30, в неділю в год. 8-ій і 3-ій.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Рік II. Книжка 9. Львів, вересень 1934. Зміст: Евген Маланюк: Подув простору; З чужини; Іменистий день; Олекса Стефанович: Юрій, Епіграми; Кидиар: Аврора; О. Владенко: Сила страху; Ніно Франк: Серед хмар; Віктор Андрієвський: Полтавська „Стара Громада"; Ф. Арот: „Коли Ізраель не є царем"; Юрій Липа: Селянський король; Б. Романенчук: Іван Мазепа в европейській літературі; Мирослав Гоца: Універсалізм; Б. Турок: Гінденбург; Перси Воксмен: Матріярхат в Сполучених Державах; Е. М.: Виставка совітського друку у Варшаві; Дм. Донцов: Мобілізація переможців; Д. Чортомлик: Конгрес Літсовхозу в СССР; З пресового фільму; Бібліографія; Від Адміністрації.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ, місячник для укр. молоді. Рік XIV. Ч. 1—2. За серпень-вересень 1934. Львів.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 1. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

Неділя, 2. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

Театр Різнородностей.

Субота. 1. IX. в год. 7·30 веч. „Той, який змінив прізвище".

Неділя, 2. IX. год. 7·30 веч. „Якби я хотів".

Цирк Станевських (вул. Педчинська, біля тенісового корту).

У суботу та неділю по дві вистави, в год. 4-ій попол. і 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака." (Битва).
АТЛЯНТИК: „Люди в бідних одягах".
ВАНДА: „Жебрак з Багдаду" і ревія.
КАСІНО: „Сини пустині" (Фляш і Фляш).
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Бадь бідних піжечок" (із Містенгет), Барту в Польмі.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Гергардт" і ревія.
МІРАЖ: „Ярмарок серць".
МУЗА: „Тайна жінки".
ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки.
ПАЛЯС: „Цілуй ще раз".
ПАСАЖ: „Тайний детектив" і ревія
РАЙ: „Олівер Твіст".
СВІТ: „Бастер наварив пива".
СОНЦЕ: „Острів пропавших душ" і ревія.
СТІЛЕВЕ: „Серце волоцюги" і ревія „Весела Циганерія".
ХИМЕРА: „Жінка під контролею".
УТІХА: „Дама з жіночого клюбу" та ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 1. вересня 1934.

Відень (505,8) 21·15 Оперетка, **Прага** (470,2) 11·05 Сальонова орхестра, **Копенгаген** (255,1) 21·00 Концерт радіоорхестри, **Париж** (1649) 20·00 Фридерика — оперетка, **Штрасбург** (349,2) 17·00 Концерт творів Бетовена, **Люксембург** (1304) 21·05 Концерт Галя, **Берлін** (356,7) 20·15 Карнавал у Римі — оперетка, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт камеральної орхестри, **Ляйпціг** (382,2) 13·10 Популярна музика, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, **Букарешт** (365) 20·00 Славянська музика, **Будапешт** (549,5) 22·50 Циганська орхестра, **Міляно** (368,6) 20·45 Лякме — опера, **Рим** (420,8) 20·30 Симфонічний концерт.

Неділя, 2. вересня 1934.

Відень (505,8) 11·20 Концерт, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 16·00 Військова музика, **Копенгаген** (255,1) 12·00, 16·00, 22·00 Концерт, **Париж** (1649) 22·30 Танкова музика. **Штрасбург** (1830) 18·30 Популярна музика, **Гільверзум** (1875) 19·55 Концерт, **Берлін** (356,7) 20·00 Концерт. 21·10 Легка музика, **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 13·00 Військ. музика, **Букарешт** (365) 13·40, 17·00 Легка музика, **Будапешт** (549,5) 12·30 Концерт, 19·35 Фільмова музика, **Міляно** (368,6) 17·15 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Львівське радіо.

Субота, 1. вересня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·00 Відкриття XIV міжнародніх Східних Торгів у Львові, 11·45 Пляти, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популяра музика, Полудневий дениик, 13·05 Концерт. 14·00 Вісти про експорт, 16·00 15-літня Червоного Хреста, 16·05 Музика з плит 17·00 Веселе слуховище для дітей, 17·25 Фортепіян, 18·00 Богослуження, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Концерт, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Концерт Шопена, 20·30 Відчит у чужій мові, 20·40 Концерт польської музики, 21·02 Вечірний дениик, 21·12 Легка музика, 22·00 Репортаж зі Східних Торгів, 22·10 Музика з плит, 23·05 Танкова музика.

Неділя, 2. вересня 1934.

9·00 Ранішня авдиція, 10·05 Богослуження, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Сільва рерум, 12·10 Театральний огляд, 12·15 Музичний поранок, 13·00 Відчит, 13·15 Концерт, 14·00 Легка музика, 15·00 Хліборобська гутірка, 15·15 Пісні, 15·25 Огляд хліборобських ринків, 15·45 Хліборобська скрипка, 16·00 Рецитації, 16·20 Фортепіян, 16·45 Оповідання для дітей, 17·00 Танкова музика, 17·50 Книжка і знання, 18·00 „Перстень великої дами" — трагедія, 18·45 Життя молоді, 19·00 Легка музика, 19·45 Програма на черговий день, 19·50 Актуальний фейлетон, 20·00 Популярний концерт, 20·45 Вечірний дениик, 20·55 Як працюємо в Польщі, 21·00 На веселій львівській хвилі, 21·45 Спортові вісти, 22·00 Поштова скрипка 22·15 Концерт, 22·30, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.18—5·19 зол.

Німецькі марки 197·00—202·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 172·30—172·80, фунти стерлінги 26·45—26·55, австр. шилінги 98·50-100 —, чеські корони 21·75-22·00, рум. леви 39·00—41·00.

Золото: Долари 8·92—8·95. Франки фр. 34·60—34·08 Дукати 82·30—82·70, Корони 36·30—36·80, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20, Ліри італ. 45·50—46·50.

Акції та цінні папери.

3 проц. будів. позичка 44 і 1/4 — 44·60, 4 проц. інвест. сер. позичка 121, 5 проц. конверз. позичка 64·85, 64·90, 5 проц. заліз. позичка 59, 6 проц. долярова позичка 70·—79 і 3/4, 70 і 1/4 - 70 і 1/2, 4 проц. долярова позичка 53 і 3/4, 7 проц стабілізаційна позичка 69 і 3/4—70·38.

Банк Польський 87·00 і пів, Лідьполь 9·90, Стараховиці 11 і 1/4.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Ячмінь двір.	15·25	—15·50		
Ячмінь на мливо	14·50	—14·75	15·75	—16·00
Гречка на мливо	14·50	—15·00		
Крупи гречані 50% пол.	34·00	—35·00		

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 31. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

		льоко Львів.
1 л.	молока	0·13 зол
1 л.	сметани	0·55 „
1 к.	яєць	2·40—2·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану вдержана, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 3. вересня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	пріма	за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I кляса	„	0·85	„
„	II „	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·75	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФУТРО, БОБРИ, в дуже доброму стані продам оказійно. Петро Гладій, Львів, Пястів 12. II пов. 238 1—2

КІМНАТА гарна, сонячна, для одної або двох осіб до винайму. Генінґа 34/I. 241

„МАТУРА", Львів, Пекарська 47, приймає вписи від 11—1, 5—7. Найвизначніші професори львівських ґімназій викладають в обсягу 6-ти і 8-ми ґімназійних кляс. Вписове 10 зол., чесне 15 зол. 243

ПАРЦЕЛЯЦІЯ. Фундація ім. Фолиса продає прегарний 12 морговий обект (10 мг саду, 2 мг ріллі) з будинками, при гостинці в селі Синилові 6 км від Львова. Земля дуже врожайна, надається на підміську ярино-овочеву господарку. Ціна 25·000 зол. з чого 7·000 зол. довгоречинцевий кредит. — Зголошення слати на адресу „Краєве Т-во Кредитове, Львів. Домініканська 11. 242 1—1

ДВІ ВЕЛИКІ КІМНАТИ, передпокій, кухня, повний комфорт, полудне, перший поверх, без податку. Тарновського 43. Оглядати тільки 5—6. 237 1—2

САМІТНЯ ем. учителька прийме на спільне мешкання товаришку. Кухня до диспозиції. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Спільна хата". 226 3—3

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не пошиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 20—?

ДОРА, карпатське кліматичне літнище. Пансіон „Махива" отворений цілий рік. Вигідні поміщення, дбайлива опіка. Ціна поміркована. 182 3-5

ОГОЛОШЕННЯ

10.000 золотих варта радикальне винищення блощиць, молів і т. п., разом із зародками — відомою **Свічкою С—Ґаз.** за вислід гарантує **САНОС, ЛЬВІВ Кл. Танської ч. 3.** Домагатись в дроґеріях, — складах фарб. Проспекти і вияснення висилаємо безплатно. 78 8—10

Читайте місячник

Вістник і Книгозбірню Вістника

під ред. Д-ра Д. Донцова.

Пекучим питанням сучасности, — економічним, культурним і політичним процесам на Україні, — новим суспільним і мистецьким течіям на Заході, — оригінальній і перекладній поезії й прозі, — критиці марксизму й радикалізму, — проблемам міжнародньої політики присвячений наш журнал, який коштує: річно 23 зол., піврічно 12 зол., окрема книжка 2·20 зол., за кордоном 30 зол. або 6 дол. ам. річно. Книгозбірні Вістника вже вийшло 2 числа: 1) Островерха, „Муссоліні", ціна 1 зол. без пересилки, 2) Макявель „Володар" ціна 2 зол.

Зааовляти: Вістник, Львів. Чарнецького 26. чек. конто ПКО 500.371.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 234 (13.779). Львів, понеділок 3. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччо 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·60 зол., Німеччині 7·60 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·60 зол., Австрії 7·60 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ОДИНОКУ В ПОЛЬЩІ вибагливу угорську кухню, урухомлену з днем 1-го вересня ц. р. і шляхотні ґатунки вин поручає

Ф-а ШТАДТМІЛЛЄРА у Львові, Ринок 34.

Звертається увагу на спис потрав.

Вуголь і дерево на зиму найкориснїше купити в Народній Торговлі, Львів, Ринок ч. 36. — Для членів корисні умовини сплати. 246 1—1

Міжнародній Кооперативний Конґрес у Льондоні.

Дня 4. п. м. починається в Льондоні Міжнародній Кооперативний Конґрес, що потреває три дні. Як делеґат українських кооперативних централь виїхав на Конґрес посол Остап Луцький.

З міжнародного летунського турніру.

ВАРШАВА, 1. 9. ПАТ. Вчора панував великий рух на обох чалєнджових летовищах в Мокотові на Окенці. На протязі дня прибули до Варшави нові спортові літаки із заграниці. М. ін. прибули з Німеччини летуни, що найвели переможцями в останніх летунських змаганнях довкола Німеччини. Крім того прибули літаки із Франції та Англії. Надіються теж представників спортового летунства з Угорщини, Голяндії та Бельгії.

Закриття ґеоґрафічного конґресу.

ВАРШАВА, 31. 8. ПАТ. Сьогодні відбулося кінцеве засідання міжнародного ґеоґрафічного конґресу. Проф. Ромер подякував президії міжнародньої ґеоґрафічної унії за співпрацю і подав кілька даних щодо конґресу. На конґрес записалося 887 учасників із 44 держав та країв з цілого світа. З европейських держав забракло тільки представників Альбанії та Литви. Найчисленніше прибули французи числом 102 делеґатів, В. Британія дала 58, Німеччина 50 делеґатів. У секціях конґресу виголошено 214 рефератів. Після закриття конґресу відбулося засідання президії міжнародньої ґеоґр. унії, на якому вибрано управу. Головою вибраний анґлієць сер Чарльс Кльозе, заступником на Німеччину проф. Мекінґ, на Італію проф. Дайнелі.

Центральний Кооперативний Банк У ЛЬВОВІ (у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15), приймає вкладки ощадности.
Конто ПКО. ч. 143.467.

Д-р Михайло Яремчишин бувший лікар шпиталя у Львові перенїс свою канцелярію з Делятина до Дрогобича і ординує при вул. Бартломея 5/I. (вулиця, яка йде від костела до укр. гімназії). 224 3—

Популярні тутки

HERBEWO

150 ШТУК — 35 СОТИКІВ.

Господарська конференція трьох прибалтійських держав.

ТАЛІН, 1. 9. ПАТ. Вчора відкрили тут нараду балтійську економічну конференцію при участи 140 делеґатів господарських кол Естонії, Латвії і Литви. Конференцію відкрив президент промислово-торговельної палати Пук заявляючи, що конференція має на меті наладнати співпрацю та оживити господарське життя трьох прибалтійських держав. Надійшов час, щоби обедвати прибалтійські держави, яких ґеоґрафічне положення накреслює їх політичну і господарську майбутність. Конференція повинна заявити, що господарські кола не ставлять ніяких труднощів у здійсненні економічної співпраці прибалтійських держав ні в заключенні митної унії. Від президента й естонського уряду привитав учасників конференції міністр закордонних справ Селіяма, від Литви литовський посол, а від Латвії латвійський посол. Наради конференції потревають два дні.

РИГА, 1. 9. ПАТ. Естонський віцеміністр закордонних справ в інтерю з кореспондентом „Севодня" заявив, що підписаний договір управильнює тільки дипльоматичну співпрацю. Одначе цей договір є важним кроком до зближення і співпраці трьох балтійських держав. Договір найде прихильний відгомін не тільки у наших державах, але також в інших державах, зацікавлених у вдержанні теперішнього стану в тій частині східної Европи. Виїзджаємо з Риги з почуттям, що поладнали велику справу.

Параґвай здається на арбітраж.

ВАШИНГТОН, 1. 9. ПАТ. Параґвай згодився без застережень на арбітраж у війні за Ґран Чако. Можливе, що й Болівія прийме також пропозицію поладнати спір шляхом арбітражу.

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego i Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie wiceprezes S. S. O. L. Malicki jako przewodniczący, S. S. O. J. Ruppi S. S. O. Michale jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 226 czasopisma p. t.: „Diło" z daty, Lwów, dnia 26 sierpnia 1934. do Sygn. VI. 1. Pr. 425/34. na posiedzeniu niejawnem w dniu 28. sierpnia 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 24. sierpnia 1934. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Diło" Nr. 226 z daty. Lwów, dnia 26. sierpnia 1934. zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Nowynky", w ustępie od słów: „dwobij u Warszawi" do słów: „ranu w nobu". znamiona występku z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1863. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu: szerzenie nieprawdziwych wiadomości w związku z odbytym pojedynkiem w Warszawie, które mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489. 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki w. r. Protokulant: Turkiewicz w. r. Za zgodność: Warzeszczak prow. kanc.

Ширіть наш часопис!

Польський антисемітизм.

Львів, 1. вересня 1934.

На сторінках польської преси раптом розпалилася дискусія на одну з найбільш „делікатних" внутрішніх проблем Польщі: про антисемітизм і його джерела. Що правда, ця дискусія трохи однобока, не аналізує цілости проблеми на цілій державній території Польщі і не торкається зовсім взаємин жидів з непольськими народами. А проте може саме через обмеження теми — ще цікавіших речей довідуємося спеціяльно про відносини польсько-жидівські, зокрема про антисемітські настрої серед польського громадянства.

З надзвичайно різкою статтею, поміщеною на передовому місці, виступив проти жидів звичайно дуже оглядний у таких справах консервативний „Час". У приступі гніву висловив „кілька слів правди про жидівську політику" (такий наголовок тої статті) та її наслідки. Отож „Час" ставить точку над „і" і з цілою брутальною щирістю признає, що „антисемітизм у Польщі надзвичайно сильний", що він „є не лише вислідом ендецької пропаґанди": „антисемітські настрої небувало сильні серед цілої нашої (польської) молоді, не виключаючи Леґіону Млодих (санац.), у нашому міщанстві, серед селян. Найменше сильні вони серед наших вищих верств, але і тут їх не бракує. І не треба ні на мить обманювати себе, що їх нема у ББ. Навіть серед його найчільніших діячів неприхильні жидам настрої безумовно стають щораз сильніші".

Пригадуючи цей дуже прикрий для жидів фактичний стан, польські консерватисти пригадують теж своє власне становище до антисемітизму: становище строго неґативне, оперте на почутті політичного і господарського реалізму, який мусить рахуватися з труднощами розвязки проблеми 10 прц. населення держави; і гасло „жиди до Палестини" не дає тієї розвязки, і пусте бідкання на жидівський визиск, і годі виелімінувати з польського духового життя стільки чільних учених, письменників і артистів — по походженні жидів. Покликується „Час" вкінці на засади католицизму, яких не можна погодити з тезами расизму і на своє щире бажання зберігти внутрішній мир.

Але, читаємо там далі, „щоби зберігти абсолютно неґативне становище супроти атисемітизму, необхідна доконче одна річ, а саме ніколи не брати до рук „Нашого Пшеґльонду", — центрального варшавського жидівського орґану у польській мові (щось як львівська „Хвіля"). І тут, на підтримання своєї тези, що „лектура того сіоністичного орґаву мусить ділати на нерви навіть тих, що мають найбільше симпатій до жидівського народу", — „Час" наводить кілька конкретних прикладів. Ці приклади справді дуже цікаві.

Отже (чуємо) антисемітські вибрики ендецької молоді жиди ґенералізують на всю молодь, лають її від хуліґанів, дістають „атаки істерії" на тему погромів і постійно накликують поліцію до репресій; домагаються сами лібералізму супроти себе, але ні словом не осудили Берези Картуської, бо туди вислано м. ін. „антисемітників"; раптом получилися з кампанією проти польських консерватистів-поміщиків, виступають проти поміщицьких земель і декляруються як прихильники людовців; мають до всіх і вся постійні претенсії, що їх не боронять; після смерти визначного польського діяча Ледницького „Наш Пшеґльонд" виписав його російське „отчество"...

Реєстр нетактів справді цікавий. Признали це й польські ендеки, які — очевидно — стрінули з великим задоволенням протижидівський виступ консерватистів. Але центральний орґан польської ендеції „Ґазета Варшавска" не проминув доброї нагоди, щоби не пригадати консерватистам, що ніхто інший, як саме вони, польські пани-поміщики, найбільш сприяли поширенню жидівських — головно господарських — впливів. „Дідич і корчмар" (так теж називається стаття „Ґаз. Варш.") довгі роки були в Галичині за тутешнього панування польських поміщицьких сфер, нерозривним поняттям. Нині корчмар зрадив дідича і дідич хвилюється...

— Ми навмисне навели трохи ширше ті голоси преси, тому, що в них — як бачимо — чимало дечого вляжеться посередньо, а то й безпосередньо з відносинами на нашій землі. Залишаємо на боці нар. перші дві точки консервативних докорів, які цілком мають застосування і до жидівсько-українських відносин: ґенералізація студентських вибриків, лаяння всіх студентів хуліґанами, поклики до поліції та „прихильно-невтральне" становище супроти Берези. Так само окрема справа — історія жидівської корчми в українському селі, як експозитури поміщицького двора. Входити в ближчий розгляд тих подробиць зайво постільки, що це лише розпалює пристрасти, чого ми зовсім не бажаємо собі. Але тут вяжеться одна строго актуальна справа — становище жидів до голосних нині проектів „курсу на ліво" у санаційному таборі.

Ясно, що коли під „кутом на ліво" треба би розуміти зворот польської національної політики в напрямку лібералізму, то ми, українці, за те давно боремося. Те саме торкається засадничої проблеми аґрарної реформи. Але воробці на варшавських дахах знають, що в даному випадку 1) зміна національної політики ні разу не була порушена в усіх статтях польської санаційної й опозиційної преси про ті пляни перебудови БЕ і зміни суспільної політики уряду, 2) діячі польського селянського табору, які нині кокетують санацію, найменше цікавилися українською проблемою і надалі не виявляють найменшого її розуміння, ба навіть найменшої охоти її розуміти, коли тимчасом саме в консервативнім таборі зазначилась під цим оглядом замітна еволюція і 3) справа аґрарної реформи у новому „лівому" курсі існує лише в *площині нової кольонізації*, нової роздачі землі на українській етноґрафічній території польським хлопам з заходу, які мають ссати державну касу так, як досі ссали поміщики, і стати спадкоємцями їх задовжених маєтків і захитаних політичних впливів.

У такій практичній концепції „лівого курсу", ми, українці, не маємо найменшої рації йому співчувати. Вважаючи завжди всякі кольонізаційні пляни за найбільший визов, який взагалі можливий під українською адресою, і притоку до найгострішої боротьби, можемо щонайвище прислухуватися до дискусії між прихильниками такої чи іншої зміни у структурі ББ та офіціяльній політиці, — як довго все обертається ще у сфері дискусій і незясованих паперових проектів. І тому раптове жидівське анґажування себе відразу на 100 відс. по стороні людовців, як претендентів до ласки власть імущих — така жидівська тактика видається нам дуже дивна. Пощо взагалі жиди забирають у такій формі голос у справі, яка їх найменше торкається та яка зате багато більше торкається більшости українського населення, серед якого жиди є меншістю?!

Нам здається, що в даній справі жидівські політики з „Нашого Пшеґльонду" не виявили того такту і поміркування, якого відсутність у них вже стільки разів була причиною жалюгідних українсько-жидівських спорів.

Український Технічно-Господарський Інститут Позаочного Навчання в Подєбрадах

ПРОДОВЖУЄ ВПИС

на Економічно - Кооперативний Відділ та короткотермінові курси Українознавства, бухгальтерії, чужих мов, оброблення шкіри, радіотехніки, миловарства, пасічництва, техн. переноблювання садовини і городовини, с.-г. рахівництва с.-г. бухгальтерії та садівництва.

За проспектами звертатися на адресу: Ukrainsky Technicko - Hospodarsky Institut, Podebrady, Tchécoslovaquie. 189 2—1

Перед обезцінюванням готівки хоронить грамота на внутрішню позичку Рідній Школі. Одна позичка 25 зол.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. ВЕРЕСНЯ 1934.

АНТІН КРЕЗУБ 3)

НА ДНІСТРІ.

(Спомин.)

Ми роздумували так: головне дістатися на другий бік і не попасти зараз „ґранічерам" в руки, а відійти від Дністра на яких 20—25 км. і там щойно зголоситись в румунській поліції, розказати про ціль своєї подорожі і зажадати, щоби вона дала змогу порозумітись з нашим штабом. А тоді наша горою. Конкретно наш плян зводився до того, що ми перейдемо до одного села над самим Дністром, бо як ми довідалися, перебуває одни галичанин, при його помочі найдемо провідника, в ночі перейдемо „Дністер" і не зупиняючись почвалаєм в глибину Бесарабії в напрямі до м. Більців.

Тк ми і зробили. Одного вечора пішли до села, але тут нашій дорозі й прийшов кінець, бо показалося, що на Дністрі рушила крига і нема мови, щоб його тепер перейти а треба підождати, коли знову вхопить мороз. Щож було робити, ми мусіли знову вернутися, але дороги до Н ми не жалували, бо вже на місці „посондували ґрунт", і вібрали деякі інформації. Вістки про завертання збігців румунами і тут потвердились. Наш будучий провідник розказував нам, що навіть недавно румуни острілювали партію втікачів, при чому двох з них вбили й одного ранили. Партія мусіла повернутися і тут-же попала в руки большевикам, а ранений сконав таки без помочі посеред Дністра. Три жертви румунського подвигу пролежали кілька днів на леді аж рушив Дністер і приняв їх на вічний спочинок. Подібно сталося з партією втікачів жаботи чи тоохи вище, недалеко містечка Рашкова, тільки там їх остріляли большевики. Один убитий остався на леді, решта добігла до румунського берега та звідтам вілігнали їх баґнетами ґранічери таки большевикам просто в руки.

З таким лиховістям вернулися ми знову на ласкавий хліб наших перших господарів, але надії не тратили, що серед тих тисячів невдачників ми станемо вибранцями долі. Чекали тільки, щоби потиснув порядний мороз і сціпив знову Дністрові криги. А тут як на злість сонце стало пригрівати, сніг топився і вже навіть дорога розлізлась грязюкою.

— Не везе нам, тай годі — говорили ми собі з Решетухою, але постановили не здаватись. Як не вхоплять в найближчих днях морози, тоді думали ми підождати аж перейде крига на Дністрі і передістатись до Бесарабії човном. Аж тут за два дні після нашого повороту з Н., вертає з двору господар, коли ми ще лежали в постелі, і каже нам, що на дворі мороз аж тріщить, а барометер показує щось X степенів нижче зера. Ми поснідали і гайда знову до Н. Але Дністром усе ще плила крига, що й кроком годі було поступити.

Тому, що в Н. стояла чота червоноармійців-пограничників і вони кожного дня швендялися по хатах за харчами, ми не мали відвати задержуватися і знову вернулися до нашої кватири. Так ходили ми з Решетухою три ночі туди і сюди і все довідувались ту саму історію — лід ще не принявся. Решетуха тим усім так хвилювався, що врешті не видержав і вернувся до Києва. Замісць його знайшов я собі нового товариша подорожі з місцевих лісовиків. Цей мав сильніші нерви від Решетухи так, що і я при ньому успокоївся.

Дня 9. лютого вечором вийшли ми з Н., просиділи там в нашого провідника, а нічю зібрали наші манатки і рушили над Дністер. По трьох днях доброго морозу хід криги на ньому припинився, але перейти на другий беріг можна було тільки місцями і то обережно, бо новий лід не всюди був ще відповідно грубий. Так інформував нас наш провідник і радив заждати ще день або два і не наражатися на небезпеку. Особливо його жінка дуже відраджувала нам йти тої ночі.

— Оставайтесь ще день у нас — говорила вона, лежачи на печі — я натоплю другу кімнату, ви там просидите і ніхто вас не побачить. Хто зна, як там ще з ледом. Мороз то держить вже третій день, але лід надто тонкий для переходу. Яб не пускалась ще по ньому. Тепер на Дністрі легко й душу погубити.

Та ми таки наперлись і пішли. З огляду на большевицьку сторожу провідник повів нас яких 3—4 км. на південь і щойно тоді завернув з нами над Дністровий беріг. Ось вже і заясніла перед нами лента Дністра, по середині темнозеленкувата а при берегах біла наче скатерть. Нам серце забило живіше з радости. Тут ми не довго обмірковуючи, розпрощалися з провідником, взяли від нього довгу жердку, якою мали перед собою пробувати трівкість леду, і стали спускатись з високої кручі над ріку. Кругом панувала тишина, як маком сій, тільки десь по бесарабській стороні загавкала відривисто собака. І знова спокій...

— Щасливої дороги — крикнув з тиха господар нам навздогін. За десять хвилин були ми вже на леді. Не знаю, як у нього та в мене таки серце стрепенулось на вид цих величезних, гострих ледяних брил, що тут то там піднімались по Дністрі наче які чудовища. В декотрих місцях вони збивались у високі завали, викликую-

Національне питання у Чехословаччині.

III*)

Друга по величині значніша меншина чи краще нація в Чехо-Словаччині це — словаки, яких є тут понад два міліони. Чехо-Словаччина була збудована по зразкам Австро-Угорщини на дуалістичному принципі, з яким, щоправда, тепер урядові чеські кола стараються за всяку ціну покінчити раз-на-все. З правного боку Словаччина увійшла до чехо-словацької Республики, як „автономна" частина; у дійсности ця „автономія" звелася до номінального стану. До цього довело чеське бюрократично-адміністративне урядництво, яке після перевороту та прилучення Словаччини позаймало тут усі визначніші адміністративні функції та посади. Це урядництво, само по собі, очевидно, не без доброї волі верховної влади, почало заводити „нові порядки", часто-густо всупереч місцевій традиції, звичаям та законам. Може в тому була добра воля та щире бажання якнайскорше „відмадярщити" словаків і „піднести" їх на вищий щабель господарства та культури; фактично, з того треба було і почати. Але, в дійсности, замість такого відмадярщення почали чехізацію до того ще таким темпом, що це викликало тільки ненависть та опір і то не тільки серед самих мадярів, але й словаків.

Словаки значно відріжняються від чехів рівнем своєї матеріяльної та духової культури; їх господарство ще не таке розвинене, як чеське, переважно гірсько-хліборобське; промисловість — тільки що народжується в деяких галузях; торговля переважно в руках жидів та мадярів. Вони більше релігійні, побожні; психольогічно ближчі до нас ніж чехів: у них переважає чуттєвість над вирахованим матеріялістичним світоглядом. Тому то вони більше сердечні, щирі, гостинні. Процес мовно-культурної та соціяльно-політичної і національної еманципації словаків щойно почав набирати сили, з прилученням їх до Чехо-Словаччини, а особливо, коли на них так несподівано клинула сильна чехізаційна хвиля. На тому грунті вже повстав „братній" чехо-словацький національний антагонізм, який уже дійшов до того ступня напруження, що майже кожний словак може чеха тільки ненавидіти! Ясно, що це явище має свої поважні глибші причини. Самі чехи старалися навмисне замовчувати істнування цього антагонізму; коли він часто-часу та все частіше прориваєся устами в ріжний спосіб, найчастіше шляхом компромітації судовими процесами, засудами та усуненням зі становищ (Процес і засуд Туки, процеси Глінки та ін.).

Але цей шлях зовсім себе не виправдав, бож фактичні причини антагонізму залишилися не усуненими і тому саме він все зростав. Цю необережність підхоплювали уважливі мадярські діячі, які шляхом зручної внутрішньої та закордонної пропаґанди підсилювали словацькі автономістичні та самостійницькі настрої. Для прикладу: На Словаччині майже кожний словак переконаний в тому, що чехи в свій час навмисне збили літака на горі Бржезовій, в якому летів перший військовий міністер Чехо-Словаччини Штефанік (словак)... дуже популярний серед словаків, як герой словацьких визвольних змагань, який, на думку словаків стояв у рішучій обороні їх автономних прав. Це в кожного словака викликує глибоке обурення та ненависть, бож Штефанік, один з найвидатніших співтворців Чехо-Словацької Республики, користувався не тільки значною популярністю, але й любовю та пошаною словаків. І що з того, що чехи виставили йому прекрасний памятник на місці цієї трагедії, коли народ бідує, а одна тільки думка про навмисне усунення Штефаніка, поглиблює прірву у відносинах цих двох братніх народів.

Найкращим показчиком того, до якого ступня напруження вже зріс цей чесько-словацький антагонізм були недавні святкування першої християнської церкви в Нітрі на Словаччині та тодішнього князя Пржибіни. На бажання словаків, народній провідник т. зв. людовців — Глінка виступив з незвичайно патріотичними автономістичними промовами, які підхопила майже вся тутейша і закордонна преса; остання не скривала своїх горячих симпатій до словаків і недвозначно натякала на чеські утиски та визиск... Ясно, що це не могло подобатися чеським шовіністичним колам, які старалися загладити події в Нітрі та зарахувати їх на рахунок ревізіоністичної та мадярської, протидержавної пропаганди і зовсім замовчують про справжні причини цього психічного та національного стану.

Народньо-соціялістичне (шовіністично-націоналістичне) „Чеське Слово" („Вечерні Чеське Слово", ч. 202, 4. IX. 1933, ст. 3 і д.) цей немилий для чехів випадок трактує, як „зраду республики, на користь Мадярщини". Цитуючи „Мадяроршаг" подає, що „в д-ра Басовського у Лученці зійшлася конференція 165 людей, на якій було рішено почати широку акцію проти чеських визискувачів. Басовський та його спільники дійсно цю акцію розпочали. Зібрання йшло за зібранням. На всіх тих нарадах підсилювалася протичеська ненависть до крайности. Ціла ця, мовляв, збільшена протичеська кампанія людовців і Басовського т. зв. „народніярів" (народовців) на Словаччині була недобачувана... На одних таких зборах в Очові Басовський проголосив, що він шкодує прилучення Словаччини до республики. Що Словаччині можна допомогти єдино тим, коли чехи негайнож залишать Словаччину... Басовський видав і поширював меморандум до сторонників Глінки, в якому доказує, що зміни границь на Словаччині мусять перевести на користь словаків. Перед подіями в Нітрі (6. серпня) Басовський мав дальшу конференцію в Лученці, на якій був обміркований та ухвалений меморандум про повернення Словаччини до Угорщини"...

Наведений уривок пророчисто насвітлює чесько-словацькі відносини. У Нітрі справді протичеські настрої вибухнули з неочікуваною спонтанністю народнього гніву та незадоволення. Словаки демонстративно роздвоїли святочний похід; при співі гимну „Кде домов муй" свистали та кричали „Точте се пардальове"... До офіційної програми не внесено зовсім промови Глінки, найвидатнішого сучасного діяча Словаччини. Але словаки демонстративно підхопили його, винесли на руках на трибуну та кількома наворотами спонукали його до промов. Присутнім представникам влади нічого не залишалося, як тільки „запросити" Глінку до слова..., щоб остаточно себе не скомпромітувати. Промова Глінки подала гостру та річеву критику чеської політики на Словаччині. Ціле свято вилилося в могутню протичеську маніфестацію, дуже неприємну для чехів.

„Пражски Вечернік" ч. 200, 4. 9. 1933, навязуючи до цит. розділу, пише: „Нітранська маніфестація словацьких людовців була одним зі звен їх політичної тактики, котру вони вже провадять півтора року проти сьогоднішнього режіму. Вона ніяк не доторкається питання чехо-словацької державної єдности; навпаки, на нітранському святі її підкреслено устами Глінки, однаково, як і на ряді ін. зборів, які влаштовувала людова партія на Словаччині, особливо в часі весняної ревізіоністичної хвилі. Нітранська маніфестація була чисто внутрішнім зверненням уваги, овшім безоглядного та святотатного, на те, що в чесько-словацьких відносинах не все в порядку та що вже найвищий час вишукувати сполучуючі волокна внутрішньої праці в республиці. Вона була наслідком розладнаних відносин двох найближчих (народів — Л. В.), котрі при добрій волі можуть найти дорогу до вирівнання договором і примиренням"...

„І навпаки, читаємо далі в статті, у випадку Басовського та його помічників розходиться про акцію поокремих осіб, що стали до чужої служби з метою підірвати коріння нашої державної єдности; отже — люди, котрі стоять у тіні закону на охорону республики"...

Та якби там чеська і чужа преса не дивилася на ці події, для нас ясно, що загальне незадоволення на Словаччині з чеського режіму зросло вже до того ступня, що словаки рішили „обернутися" покищо психічно та розумово „лицем до мадярів і задом до чехів"... На нашу думку, це вже яскравий показчик того, наскільки правильна „була чеська національна політика супроти славян-словаків; ясно, наскільки вона себе „виправдала" та які труднощі собі створила. Проте, як вони будуть поборені та усунені, тай чи будуть усунені — говорити ще не доводиться. В кожному випадку — це буде нелегке завдання, бож саме цю ситуацію дуже зручно будуть і вже використовують місцеві й чужі, головним чином мадяр. ревізіоністи, для яких саміж чехи створили прекрасний грунт своєю безоглядною чехізаційною політикою.

Л. Вітровський.

*) Диви 231 ч. „Діла".

чи враження руїн якихось величезних будівель, розкиданих і знищених якоюсь демонічною рукою. Декотрі ледяні бльоки сторбучились своїми гострими шпилями прямо в гору, інші скував мороз в скісному положенні, а все це разом викликало грізне і понуре враження спиненої нагло у своєму шаленому бігу стихії. А згори, з кручі Дністер видавався нам таким гладким, наче гостинець.

Крок за кроком, суваючи наперед по леді жердкою, віддалялись ми від українського берега. Лід покищо, почували ми під ногами, держить добре. Та чим далі виходили ми на ріку, тим більше чути було в усіх сторін зловіщий трескіт.

— Трісь — трісь, — чути праворуч, — трісь, трісь, лунало вже сильніше впереді, а в мене серце так і холоне.

— От, раз колибається під ногами, — шепчу чи щось шепче в мені, — і прощавай світе. От ще один крок і піду під вриту, аж забулькотить підомною...

Крок ще один, ще два. Вже й середина ріки мабуть. От знову стирчить великий ледяний звал, там, ліворуч, другий зіпнався як хата у білого чоловіка, а от вже і бесарабський беріг чорніє. А може на ньому сліпять вже за нами очі ґранічерів і ждуть тільки, щоби ми підійшли ближче, щоби нас лекше було взяти на мушку. Може... Але далі, далі, все одно, куля краще як мокрий гріб у Дністрі... Вже недалечко й до берега. Я вже й жердку кинув, чую під ногами, що тут по леді хоч і гармати коти. Врешті ми на березі, ми в Бесарабії. Ми скочили сейчас в якісь корчі, надслухуємо, чи де не ворушиться щонебудь підозрілого. Ні, значить румунська побережна охорона нас прогавила.

(Далі буде.)

Електричні інсталяції

виконує скоро, дешево і на догідні сплати

Українське Концесіоноване Електротехнічне Заведення

192

Лев Надраґа

Львів, вул. Валова 23. Тел. 59-49.

Направки світла, ламп і дзвінків числимо 50 сот., Ощадностеві жарівки по зол. 0·90. Лямпи, батерії, акумулятори, радіо-апарати найдешевше у Львові

Похороном займеться найліпше і найдешевше

ХАРІС

ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ 3., (В НАРОД. ДОМІ)

Наше заведення полагоджує всякі урядові чинности, виконує ексгумації і перевозить в найдальші сторони в усіх санитарів, шпиталів як і санаторій.

Не слухайте аґентів, що крутяться по шпиталях і підшиваються під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.

В нещасті ідіть до ХАРІСУ, а відпадуть вам усякі клопоти 648

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА"

і здорової підмінки кави „Пражінь"

виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові

1301

Гес буде заступником Гітлера.

„Юнайтед Прес" довідується з Берліна, що Гітлер на найближчому партійному конґресі в Нірнберзі оголосить мін. Геса своїм заступником, а пруського президента міністрів Ґерінґа віцеканцлером. Гес буде заступати Гітлера не тільки в партії, але й у всіх урядах, які він займає. Уповажнення нового віцеканцлера будуть ширші ніж ті, які мав Папен. Поголоска про намір іменувати ґен. Бльомберґа віцеканцлером показалася фальшивою. Є зате можливість признання Бльомберґові титулу міністра оборони краю.

Дальше повідомляє „Юнайтед Прес" за інформаціями з добре зорієнтованих кол, що Гітлер оголосить в Нірнберзі амнестію для 3.000 осіб, ізольованих у концентраційному таборі. Амнестія буде торкатися перш усього комуністів.

Присуд на комуністів.

БЕРЛІН, 1. 9. ПАТ. Трибунал у Берліні засудив за державну зраду двох комуністів на 10 і на 8 років вязниці, трьох на кару по 6 і пів року, трьох на арешт від півтора до 2 років.

Нові археольоґічні нахідки.

У КНЯЖОМУ ГАЛИЧІ.

Про те, де властиво була столиця галицько-володимирського князівства, велися якийсь час академічні спори, доки проф. Шараневич не ствердив розкопами перед 50-ти роками, що княжий Галич стояв на місці нинішнього Крилоса. Та він вдоволився тільки відшукуванням й значуванням княжих церков. З мистецькокої сторінки розглядав їх опісля д-р О. Пеленський у своїй цінній монографії, який сондував також терен у кількох місцях. Одначе у відомостях про топографію цілої княжої столиці та про її оборонну систему є все ще дуже поважні люки, які можна виповнити тільки систематичними розкопами, закроєними конечно на ширшу скалю. З припоручення Його Ексцеленції Митрополита Шептицького та Його коштом став я й переводити їх у місяці серпні ц. р. і протягом короткого часу відкрив уже кілька цінних памяток старовини та важних причинків до топографії княжого Галича. Помагав мені при цьому д-р Я. Хмілевський зі Станиславова, який спільно з пок. радником Л. Чачковським зладив свого часу докладну мапу нерухомих памяток колишньої княжої столиці.

Передовсім на східньому збочі Крилівської гори найшлася в глибині 85 цм. перша досі дорога з княжої доби, вимощена білим камінням та рінняками, що вела від головної доїздової дороги під гору на Золотий Тік, місце осідку князя. — Далі далося ствердити для колишньої катедри й церкви свої власні укріплення: терен, прилягаючий від сходу до оборонної, масивної дзвіниці, спадав за княжих часів досить стрімко вниз (сьогодні він у глибині двох метрів під землею), а від півдня була катедра обведена також ровом, над яким, у глибині одного метра, найшлися остатки хати-ліпянки з княжої доби. — Вкінці можна було ствердити сторожевий характер великої могили за головними валами „на Качкові", на якій стояла деревляна оборонна вежа. На цьому місці було колись більше селище з кінця бронзової доби і саме під могилою, у глибині півчверта метра, найшлася одна землянка цієї культури. — Важні ці розкопки будуть продовжуватися слідуючого року.

НАДВІРНЯНСЬКІ ҐОТИ.

Пізні римські часи та доба мандрівок народів є у нас наслідком скупости матеріялу досить слабо прослідженi. Зокрема невирішене ще питання побуту ґотів у Галичині після розгромлення їхньої держави гунами у 375 р., бо в окремих ґотських памятках бачить тепер дехто лише впливи їхньої культури, а не сліди замешкання у нас, якими є в першу чергу могили. Таке саме погребище з памятками ґотського типу найшов я тепер у Переріслі й Цуцилові за Надвірною і з великого могильника перекопав покищо пять могил. Всі вони тілопальні, при чому попільниця була або вкопана в землю, а над нею було велике попелище із слідами похоронної тризни, або вона стояла на поверхні терену, а черепя з побитої при тризні посуди були у могильному насипі. Тому, що мерлець горів на костирі разом з усіми дарами „на той світ", є вони тепер сильно понищені: кістяні гребені порозпадалися на дрібні кусники, шкляні пугарі стопилися на груди зеленого шкла, одні тільки глиняні пряслички випалилися ще краще. При дальшій помочі громадянства Надвірнянщини зможе Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка розкопати постепенно цілий цей могильник-погребище, а тим самим і забрати може рішаючий голос у питанні ґотів у нас.

НОРДІЙСЬКА ОСЕЛЯ У ГРИБОВИЧАХ

Уже другий рік прослідкує д-р М. Сушко від львівського університету городище над Грибовичами біля Львова. Памяток з княжої доби там на диво мало, хоч городище у нинішньому виді сягає безперечно XI—XII ст., зате найшлася там несподівано далеко цікавіша річ, а саме, найдальше нині на південний схід висунене велике селище з так зв. нордійською культурою. Її носії — це хліборобські емігранти із Шлеська, які прийшли до нас на початку бронзової доби, приблизно в половині II. тисячліття до Хр., та принесли зі собою своєрідну кераміку, названу ізза переваги у ній скандинавських признак „нордійською" (північною). Глиняні фляшки з крисою в половині шийки, пугарі з лійковатим горлом та горщики з великим рогатим вухом („анза люната") — це прикметні її представники, яких гарні зразки найшлися тепер у кільканацяти землянках серед грибовицького городища. Видно була грибовицька гора тоді густо заселена, а що шлеські пришелці не чулися дуже безпечними на новому місці, виходить це з незначних останків оборонних валів кругом їхнього селища, які збереглися ще під нинішними валами. На жаль не можна перекопати систематично цілого цього цікавого городища, бо воно заросле деревиною, якої вируб значно збільшив би кошти розкопів.

НОВІ СЛІДИ СКИТІВ.

Знані досі скитські могили держаться у нас вузької смуги терену між Серетом і Збручем і тільки раз найшли одну з них на другім, південнім березі Дністра (Городниця). Тому важним причинком до пізнання скитської інвазії у нас є розкопи д-ра Т. Сулімірського, доцента львівського університету, літом ц. р. у Братишеві біля Товмача, де також недалеко дністрового берега найшов він кілька скитських могил, а в них між іншим типовим інвентарем два гарні бронзові округлі дзеркала. У скитських могилах не найшли в нас досі ні одного їздця з конем і тому можна бачити у них не скитів-номадів, тільки Геродотових скитів-орачів, у яких Нідерле бачить словян.

ВІЗАНТІЯ НА КИПРІ.

За англійськими інформаціями з Кипру є там стільки непрослідженних візантійських та повізантійських памяток, що катедра історії мистецтва львівського університету рішила була вислати цієї весни окрему наукову експедицію на Кипр, щоби їх відшукувати, реєструвати та фотографувати. З проголошеного тепер звіту виходить, що експедиції пощастило справді відкрити по сільських церквах багато залишків візантійської штуки XIV.—XVI. ст., а головне церковних ікон, які дуже нагадують наші найстарші ікони. Деякі з них незвичайно цікаві на вид, напр. одна з 1356 р., півтретя метра довга, а лиш 30 цм. широка. В горі на ній Вседержитель, під ним архангели Михайло й Гавриїл, знов під ними ктитор — єрей Мануїл з жінкою Евфемією, — а в самім низу Богородиця. Після законсервування передали її до церкви у Нікосії. На іншій іконі, з 1529 р., Богородиця з Дитятком є чисто візантійською композицією, але церква на першому плані образу — це типовий італійський ґотик, а обоє фундатори одягнені вже в одіж XVI. ст. Взагалі цікаве те, що святі на іконах видержані стало у добрім візантійськім стилю, а одіж фундаторів ікон є під сильними впливами заходу: Франції, Фляндрії та Італії. Ікони призначені для православних церков мали написи грецькі, для католицьких латинські. Багато з них має точні дати і це уможливить тепер точніше означування часу ікон XIV.—XVI. ст. у Греції, Малій Азії, на Балкані й у нас — словом усюди, куди сягали впливи високо розвиненого візантійського церковного малярства.

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні вправи для учениць і учнів, вивінування інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькім Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

Не забудьте, що в ресторані „ДЕШЕВА ГІҐІЄНА" 3. Мая 10. можете пообідати в абонаменті за 1·10 зол., а сніданок з 2 яєць, 2 булок, масла і кави, або чаю чи какао — коштує тільки 70 сотиків. 138

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 52)

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

ВІД РЕД.: Перервані перед 6 тижнями наслідком вакаційної відпустки дотичного ред. референта спомини пок. М. Галущинського продовжуємо далі.

Рапорт у сотні Дудинського. — Характеристика Ілька Цьокана. — В справі білля для добровольців. — Зміна у воєнній ситуації. — Жовтнева офензива ґен. Гофмана.

Тому, що я дізнався, що Дудинський не має вже грошей на удержання сотні, а навіть мусів побрати від якоїсь бриґади 2.000 корон, я вибрався 9. жовтня 1914 р. до нього. Перебував він тоді у Свалявій. Під вечір приїхав я до його кватири, яка була в тім місці, де є мінеральна вода. Тут зустав я його та виплатив йому гроші, і тут уперше прийшли до мене добровольці зі скаргою на свого сотника за те, що лихо з ними поводиться, гостро й неслушно карає, а навіть бє по лиці.

На таку сцену я не був приготовний. Явилося може в кватирі 8—10 добровольців, які зголосились до рапорту. Коли сотн. Дудинський подав свою згоду на те, аби рапорт відбувся, став я слухати їх скарг. Не перечу, що в прикрих ситуаціях нераз команданти вживали віжних кар, не перечу, що й добровольці, як такі, що уважали себе чимсь іншим, як військо, мусіли нераз такому старшині, що відбув свій час при війську, представлятись недисциплінованим відділом. Всеж таки не був я ніколи прихильником фізичних кар. Та з уваги на те, що вже рапорт відбувався і я мусів заняти якесь становище, а надто не смів та не міг ослаблювати авторитету сотника, старався я кожного випитати про причину, задля якої сотн. Дудинський був змушений уживати до них гостріших засобів. У кожного була якась причина. В однім місці мусів я й трохи ситуацію лагодити легким гумором. Поміж добровольцями, що станули до рапорту, був і мій б. ученик Глібовицький. Коли я його побачив, то відразу сказав йому, що він хіба без причини голоситься до рапорту. Бо коли він залишився таким, яким був у Рогатині, то не раз і не двічі, але що днини повинен бути караний. Хлопчина симпатичний, милий, щирий, але легкодух до найвищого степеня. Він і у мене мусів нераз зазнати гостріших кар. По вислуханні скарг заявив я їм, що дорога, яку вибрали, неслушна і повчив про дорогу, яку приписує військовий реґулямін. Признав я їм, що деякі кари за гострі та неприписані реґуляміном, але команданта оправдує виїмковий воєнний час. Одначе з другої сторони не вірю в те, щоб комендант кермувався злою волею. Він чейже знає, що війна не є вічна і що після її скінчення не хотів би наразитись на те, щоби хтось із його підчинених закинув йому отвсто в очі несправедливість або невідповідний спосіб покарання. А що це відбувалось у присутности сотн. Дудинського, то було воно потрохи звернене і на його адресу. А надто після того, як рапорт розійшовся, звернув я увагу сотникові, аби не перебирав міри та старався іншими, відповіднішими засобами вдержати дисципліну. Одначе мої уваги не помогли багато. Нетактовний спосіб карання відбився опісля діймаючо на особі того старшини, а опільогом була судова розправа.

Пізно в ночі вернувся я до St. Miklos із великим несмаком, що вже перші дні в самостійному істнуванні відділів УСС і моя перша спроба увійти з ними в звязки кінчаться такими епізодами.

На другий день після мого повороту до St. Miklos прийшла телеграма від куреня д-ра Шухевича, що він не може йти наперед, бо не має возів і тому просить, аби до Hajosel вислати десять підвод. На телеграмі був підписаний тоді рах. підстаршина Ілько Цьокан, одна із більше характеристичних постатей УСС. Молодий, повний життя доброволець звязаний був з організацією УСС своїми заходами коло організації економ.-адміністраційної служби зразу куреня Шухевича, опісля цілого леґіону. З цим перейшов він у нашу невеличку літературу про УСС, пишучи про ту сторону життя УСС, про обоз, рахунки, харч то-що. З телеграми зрозумів я тільки, що д-р Шухевич помашерував з куренем наперед, а тимча-

ГОМЕР В ЄГИПТІ

Археольогічна експедиція єгипетського університету переводила минувшої зими й на весну ц. р. великі розкопи у Туна-ель-Джебель на місці колишнього Гермополісу і праці її увінчались дуже цікавим успіхом. Копаючи у західній частині міста, де колись була святиня бога Тота, найшов проф. Ґарба гробницю жреця Петозіріса, а в ній сліди сильних впливів грецької культури на Єгипет в часі панування там македонсько-грецької династії Птолемеїв (323—30 до Хр.). На плоскорізьбах у середині гробівця Петозіріс і його родина зображені нераз у чисто грецькій одежі, а він сам приносить раз вола в жертві богам по грецькім обряді. Та ще цікавіші є фрески на стінах двох інших гробниць, з яких видно, що мешканці горішнього Єгипту були за часів Птолемеїв дуже добре обізвані з поемами Гомера та з грецькою драматичною літературою. На грубій верстві білого тинку є розмальована в одному місці сцена з Іліяди, як вводять наповненого жовнірами деревляного коня у Трою. В іншому місці є анов сцена з Софоклевої драми „Електра". Сумуючи сидить дочка Агамемнона перед круглою каплицею, до якої зближуються ззаду незаприміченi ще нею дві наті постаті: Орест і Пилад. Фреска на другій стіні представляє дві сцени з драми „Цар Едип". Це докладне знання грецької літератури поширювалося в Єгипті головно завдяки грецьким школам, де молодь вивчувала напамять грецькі поеми й леґенди, та їхньому театрові, що обзнакомлював єгиптян з найкращими грецькими траґедіями. Головним розсадником клясичної культури в Єгипті була, очевидно Олександрія, де Птолемей II. Філядельф заснував був 2200 літ тому музей та бібліотеку. *Я. П.*

В Альжирі спокій.

АЛЬЖИР, 31. 8. ПАТ. За вістками з Константіна панує там повний спокій. Французька влада ставиться енерґійно супроти арабів. Багато арабів засуджено за участь у заворушеннях на кари до 5 літ вязниці. 11 арабів обвинувачено в убивстві. Кружать чутки, що у звязку з подіями в Константіні буде змінений ґенеральний ґубернатор Альжиру.

Перед страйком в Америці.

НЮ ЙОРК, 1. 9. ПАТ. Нема найменшої надії недопустити до страйку у волокновому промислі, хоча компетентні чинники роблять зусилля в цьому напрямі. В південних стейтах робітники, що належать до профосійних союзів, рішили вести боротьбу аж до кінця. Коло 6.000 робітників конфекційних фабрик рішили теж приступити до страйку. Як повідомляють із Вашинґтону, хоча приказ страйкувати не виданий, провідники вовняного промислу рішили теж прилучитися до страйку. Число робітників, зайнятих у вовняному промислі, доходить до 150.000 людей.

Ревізита совітської фльоти.

МОСКВА, 1. 9. ПАТ. Ескадра балтійської фльоти, зложена з лінійного корабля „Марат" і двох контрторпедовців „Калінін" і „Влодарський" під приказами команданта совітської фльоти на Балтійському Морі Ґалера, покинула сьогодні ранком Кронштадт, вибираючись з ревізитою до польської фльоти в Ґдині.

—o—

Катастрофа з літаком.

СТ. ДЖОЗЕФ, (стейт Місурі), 1. 9. ПАТ. Біля Ст. Джозеф ударив грім у пасажирський літак, заскочений бурею і запалив. Літак упав на землю. 4 пасажири і пільот згинули.

Небуденне свято в „Просвіті".

Двацятьпять літ праці п. Івана Павлика на становищі бухгальтера у „Просвіті".

У пятницю, 31. серпня вечором, відбулося в салі засідань Т-ва „Просвіта" гарне і миле, але й рідке у нас свято. Головний Виділ і всі урядовці Т-ва святкували ювилей безперервної, 25-тилітньої праці свого урядовця і товариша в „Просвіті". Цим урядовцем-ювилятом був п. *Іван Павлик*, що працює уже 25 літ на становищі головного книговода (бухгальтера) „Просвіти". Саме 31. серпня минуло 25 літ від хвилі, коли ювилят вступив до праці в Т-ві. Весь час працював совісно, витревало і жертвенно. І тому не дивно, що в цілому святі з тої нагоди в промовах тих, що його витали з ювилеєм, і в промові самого ювилята унаглядню́вався елемент родинної щирости та дружньої сердечности. В таких святах це найважніше.

Сам хід свята був такий: Вечором зібралися в салі засідань Т-ва усі присутні у Львові члени Головного Виділу і всі урядовці „Просвіти". Коли на салю ввійшов ювилят, тоді промовив до нього голова Т-ва *д-р Іван Брик*. Сердечні та безпосередні слова голови зворушили всіх та зєднали всі серця присутніх в найщиріших побажаннях для ювилята. Д-р І. Брик вручив йому від Головного Виділу почесну, по мистецьки виконану грамоту з признанням за працю в Т-ві не тільки для добра Т-ва, але й усього українського народу. Відтак прийшов до слова директор канцелярії Т-ва п. *Семен Маґаляс*, що зложив ювилятові побажання від усіх товаришів праці та вручив йому на памятку від них золотий годинник. Від товаришів праці дістав ювилят гарний кіш квітів.

Тепер прийшов до слова ювилят. Він, хоч і зворушений, говорив спокійно, тихо і переконливо. Ця його промова, що розливалась бистрим струмочком у тій, обвішаній портретами всіх дотеперішніх керманичів „Просвіти", салі, здавалось зворушувала грубі мури і різьбила на обличчах усіх присутніх повагу і подив для цієї людини, скромної вимогами, скромної аспіраціями, а небуденної працею та розумінням її важного і відповідального завдання.

Після того пішли всі учасники свята на скромну вечеру в честь ювилята. При столі посипалась ціла низка споминів з минулого і давноминулого Т-ва та воскресила безчисленні спомини про давних, нині вже покійних передових діячів нашого народу, що працювали на відповідальних, керуючих становищах у „Просвіті". Тим і закінчилося це миле свято в „Просвіті".

—o—

Плекати церу без доброго мила неможливо

Навіть найдбалнвіше плекання цери не дасть відповідних наслідків, якщо забудемо про вибір відповідного мила. Мило 7 квітів Еліда є ідеальне під цим оглядом: спеціяльно лагідне, має значні косметичні прикмети і є вибагливо перфумоване.

Умовною раціонального плекання цери вживати знаменитого мила, а таким є

ELIDA 7 КВІТІВ

МИЛО

ДОСЛІДЖЕНЕ ДЕРМАТОЛЬОГІЧНО

сом кухні та всі припаси лишились на залізничій стації і нічим їх повезти наперед. Коли я звернувся з телеґрамою до військ. команди, мені заявили, що вислання підвод звідси виключене: курінь мусить старатись на місці дати собі раду. В наслідок цього 13. жовтня 1914 р. вислав я до рах. підстарш. Цьокана в Hajosel телеґраму, витримену у не зовсім військовому стилі, бо його я не міг собі ще до тої пори присвоїти: „Достава підвод звідси неможлива. Шукайте їх у найближчих місцевостях. Вдоволіться воловими запрягами. Зрештою пощо Вам десять підвод, коли половина з них виталаб? Кмда УСС." Та Цьокан, як незвичайно рухливий і дбайливий про своїх, вийшов, здається, з тої халепи в той спосіб, що заквірував відповідне число підвод. Коли курінь повернувся опісля в листопаді до Ґоронди, то вже підводи мав із собою.

Дня 13. X. 1914 р. прийшла також телеґрама від зап. куреня 35. п. кр. об., що до Ігло наспіли на адресу УСС скрині з біллям для добровольців. Було це, здається, те білля, яке збирали в серпні у Львові. В телеґрамі запитувано, скільки ще є стрільців у Кадрі та чи вони потребують білля. А його в тім часі було дуже потрібно. Я вже оповідав, що у Волівці повикидали двацятки другу пару білля лише тому, щоб їм було можливо лекше виконувати свою задачу. А коли повертались, то відчули сильну недостачу другої пари. Тому й телеґрама моя була в цей спосіб стилізована: „В Кадрі ще 400 добровольців. Усі майже потребують білля. Скрині вислати до St. Miklos.

Тимчасом воєнна ситуація дуже змінилася. Дня 8-го жовтня підчинено військові сили військ. команди Munkacs під Armeegrüppenkommando ґен. Пфляцер-Бальтінк. Ґрупа Гофмана складалася тепер з одної дивізії, яку названо 55-та у склад якої входили 129. і 130. бриґада, а надто зі самостійної 131. бриґади. Вже 8. жовтня йшла до приступу 55. дивізія: 129-а бриґада взяла штурмом 9. жовтня Тухольку, а 130 дійшла до Славська. Настала коротка пауза, що потрібна була до управильнення довозу поживи, трудного на гірських дорогах та вивідання, які сильні є становища ворога, що укріпився на лінії Козьова-Головецько-Тухля. А коли це сталося, розпочався дня 13. жовтня наш наступ, який продовжався дальше в ночі на 14. жовтня 1914 р. Ворог уступав, ставлячи лише короткий опір коло Святослава під Сколем; одначе вже 14-го передня сторожа 55. дивізії дійшла до Сколього. Рівночасно 131-а бриґада посувалась від Тороні через Висоду-Долину і дня 19. жовтня дійшла до Болехова, де привернено получення з дальшою частиною ґрупи, яка тимчасом здобула дефіле (гірське провалля) на північ від Сколього під Синевідськом Вижним. Дня 15. X. 1914 р. прийшло домагання від другої армії виконати скорий удар на Стрий, щоби в той спосіб звільнити від тяжкого напору праве крило армії. З 15. на 16. жовтня будочано попри збурений міст кладку на Стрию і 16. X. в посіданні 130. бриґади вже були узгіря на північ від місця переходу. Дня 17. X. відступили москалі на Любинці, а опісля через Орів Улично в напрямі до Стрия. Дня 18. жовтня угрупувалась 55. дивізія до нападу на Стрий. Дві доби йшла завзята боротьба під Стрием, одначе вже 22. X. ситуація стала дуже критична, бо російські сили напливали від Львова цілими поїздами.

В міжчасі 129. бриґада билася під Дрогобичем і навіть увійшла до цього міста. Але що вона була майже сама, то мусіла звертатись через Добростів, аби шукати получення з головною силою. Хоч ця бриґада прекрасно билася, можна було лиш під її ослоною перевести при сумерку відворот. Після його переведення припала ґрупі задача держати дефіле Сколе-Тишовниця, щоби в той спосіб не допустити ворога на боки другої армії і вязати якнайбільше ворожих сил. Від 25. до 28. жовтня занято становище на лінії Корчин-Синевідсько Вижне-Побук-Ключ-Сукіль, а 131-а бриґада пробивалась через Болехів проти ворожих сил, які надтягали від Долини. На тому становищі ставила ґрупа щораз-то свіжим наступом москалів опір два тижні. Одначе в ночі з 5. на 6. листопада прийшов приказ від ґрупи армії застановити офензиву. І 7. листопада 1914 р., як настала ніч та в ночі на 8-го розпочався марш на просторі Тухолька-Тухля з тим, що Сколе-Святослав-Коростів були ще обсаджені. *(Далі буде.)*

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА ПРО НАШУ КООПЕРАЦІЮ.

Варшавський півофіціяльний „Курер Варшавський" в числі з 26. серпня ц. р. помістив велику статтю п. н. „450 тисяч людей обіймає український кооперативний рух". Є це інтерв'ю з сенатором Павликовським з відповідними коментарями і міркуваннями польського журналіста, що підписався криптонімом Й. Р. Цитуючи цифри з календаря українського кооператора, що його видав РСУК, автор пише: Все те не дрібниця, якщо візьмемо під увагу як стихійний розвиток загально-польського кооп. руху, так і стан поль. посідання у „сх. Малопольщі". Тоді бачите, як упродовж кількох літ тихо, без реклями і комунікатів виросла могутня фінансова величина, величина, що обєднує на тих чи інших ідейних платформах біля 2 і пів міліона людей (автор множить 450 тисяч через 5 як пересічне число кількости осіб у родині).

Автор передає у дальшому коротку характеристику нашої кооперації, яку в розмові з ним дав сен. Павликовський. Містить вона замість думок, здебільша відомих читачам української преси. Дещо автор статті переплутав (прим. „Елеґант" — фабрика білля, фабрика свічок „Центросоюз" замість „Керос"). Кінчить автор порівнюючи знов наші кооперативні осяги з „ніклосьцьон і блядосцьон" польської кооперації на зах.-українських землях

Польська хроніка.

ПОЛЬЩА, НІМЕЧЧИНА І ФРАНЦІЯ ТА „СХІДНЕ ЛЬОКАРНО". — НЕ ТІЛЬКИ ПОЛІТИЧНІ, АЛЕ Й ГОСПОДАРСЬКІ СЕНЗАЦІЇ.

Як відомо — Польща не хоче ангажуватись активно в найновішій політичній приязни Франції з большевиками, задержуючи самостійну лінію своєї закордонної політики. Наслідок такий, що французька преса від деякого часу повна ревеляцій про „тайний договір" Польщі з Німеччиною. Нас політичний зміст тих ревеляцій на цьому місці не обходить. Та є в них і господарські сензації. Ось „Еко де Парі" обстоює рішучо, що в рямцях польсько-німецького госп. договору міститься теж конвенція **про спільну поміч зпровізаційну.** Польща нібито згодилась бути для Німеччини базою сирівців, особливо на випадок війни, як теж достарчати засобів поживи, купуючи в заміну промислові вироби. Очевидно ті вісти (дементовані поляками) не менше хвилюють Францію, як ревеляції про політичні конпахти обох тих сусідів. Чейже саме недостаток сирівців і харчів у Німеччині був найбільшим союзником Франції, що повів її до Версею. Скільки в тому правди, очевидно годі знати. Підписаний на весну ц. р. госп. протокол справді приніс нову еру у взаєминах Польщі з Німеччиною, та закінчив 9-літну митну війну. Хоч щоправда остаточного договору досі не підписано, але тільки труднощів т. зв. трансферу. Німці не можуть дати девіз польським експортерам. І тоді, коли госп. взаємини Польщі з Німеччиною є щораз кращі, то з Францією псуються усе більше. Тисячі польських робітників звільняє Франція з роботи і ті, вертаючи збільшають безробіття у Польщі. Сальдо торг. білянсу є щоправда ще корисне для Польщі, але впало воно кольосально. І так за І. піврік 1934 подає його франц. статистика у висоті 8.072 тис. фр., тоді коли в минулому ще році (І. піврік) було сальдо 41.273 тис. фр. Ґазети принесли вістку про поважну позичку, яку дає Франція Польщі в нагороду за підписання „східного пакту". Це булиб уже більше реальні арґументи, як саме слово „приязнь." Гріш не вперше тут на услугах політичних комбінацій.

Господарські новини з тижня.

ПРОТИ ПІДВИШКИ ОПЛАТ У ЧЕКОВОМУ ОБОРОТІ ПКО

внесли Пром.-Торг. Палати і господарські організації протест. Вони жадають покищо не виконувати нових приписів і піддати їх ревізії, бо є вони шкідливі для госп. життя. — Меншість акціонарів **„Жирардова"** оснувала свій синдикат при варш. Пром.-Торг. Палаті. — Під натиском уряду має на днях **подешевіти нафта.** Страту нафтових підприємств з цього приводу винагородить у великій мірі обниження залізн. тарифи при перевозі ропи і нафтових перетворів, як теж редукція консумційного податку. — Незбиняку сензацію викликало в

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4**
1/78

Польщі впровадження судового надзору над майном найбільшого магната на Шлеську, німецького діяча **князя Плесса.** Причиною судового надзору 11-міліонові податкові залеглости, які вже мають свою історію. — Польський уряд — як подає „Польска Ґосподарча" — готовить виконавчий розпорядок до закону про розпізнавчі знаки для краєвих виробів. Для клясифікації товарів буде покликана спец. комісія. — Опублікований тепер **білянс торговлі із СРСР** приносить активне сальдо в користь Польщі на 15.6 міл. зол. Головним експ. артикулом її є гутничі вироби. — Дир. Союзу цукроварень у Польщі Ян Івасевич повернув з довгої подорожі **по Сов. Росії й Україні** та заповідає видання незабаром великої публікації про господарський і суспільний вигляд СРСР. Він був між іншим у Харкові і Києві, оглянув докладно Дніпрокомбінат і зібрав дуже великі матеріяли.

Світова хроніка.

ЕКОНОМІЧНА ПРОГРАМА НІМЕЧЧИНИ У СВІТЛІ ПРОМОВИ Д-РА ШАХТА ПРИ ВІДЧИНЕННІ ТОРГІВ У ЛИПСЬКУ .

Традиційні осінні торги в Липську відчинив цього року през. держ. банку Німеччини і провідник госп. міністерства д-р Шахт. Велику його промову можна у найбільшому скороченні представити ось-як: світова торговля мусить зле функціонувати, коли третій з черги величиною у світ. торговлі державі, якою є Німеччина, відбирають постійно можливість істнування. Причиною нового обмеження трансферу не є реалізована програма боротьби з безробіттям, а господарська політика великодержав. Вони ведуть боротьбу з німецьким експортом, вони не дають платити Німеччині старих довгів і змушують її до самовистарчальности. Бойкот німецьких товарів ранить також австралійських продуцентів вовни чи америк. плянтаторів бавовни, ткачів у Рубо (Roubaix і Ленкашір, шкотських рибаків і есп. садівників помаранч. Німеччина випрацює методи, аби ввіз погодити з платничими своїми можливостями. Через брак девіз мусить вона подбати за краєві сирівці і форсувати вивіз, хоч не шляхом демпінґу. Рецепти, які нам дає закордон, відкидаємо. Дефляція тільки зменшує світову торговлю. Девалюація марки є для Німеччини неможлива хочби тому, що вона збільшила би її тягар загран. довгів, що цілістю визначені є в чужій валюті. — Французька преса приняла з вдоволенням ці заяви Шахта, заявляючи, що вона ділає успокоюючо на заграницю. Не є це, мовляв, якась радиюзьна програма (йде особливо про відкинення девалюації), якаб ще більше шкодила господарству світа.

ГОСПОДАРСЬКЕ ПОЛОЖЕННЯ ЖИДІВ. — НАРІКАННЯ НА КООПЕРАЦІЮ.

На світовій жидівській конференції виголосив Я. Лещинський реферат про госп. положення жидів. Він заявив, що теперішній занепад капіталізму, ізольована господарка, етатизм і відродження середновічних цехів, як теж госп. націоналізм — все те означає катастрофу для жидів. Їх усувають з усіх галузей господарства. Найгірше в Німеччині, де одним потягом пера 60—70 тис. людей засуджених є на голод, еміграцію і розшуки нової екзистенції. У сх. Европі, в новостворених державах, політичне положення є ліпше ніж у Німеччині, зате господарське ще гірше. Там жиди живуть у крайній нужді і розпуці. Державний капіталізм позбавив там приватну господарку 20—30 проц. промислових оборотів. А що 80 проц. жидів займається там промислом і торговлею, то це означає велику їх пауперизацію. Також кооперативи, субвенціоновані урядами забрали 10—15 проц. прив. торговлі. (Прелеґент подав приміри: сіль.-госп. продукти експортували колись з Литви жиди у 80 проц., тепер робить це кооперація. У Польщі 82 проц. експорту масла йде теж через кооперацію). Найгірше те, що уряди байдуже приглядаються деклясуванню жидівського елементу. Державних посад жиди не дістають, кредит дістають християни, з вільних фахів залишилась для жидів медицина й адвокатура, а через те шкідлива концентрація. Молодь без виглядів на завтра (нумерус клявзус). До 55 проц. жидівського населення у Варшаві, Львові, Вильні і т. д. не в силі платити 5 зол. річного релігійно-громадського податку. А що з виїмком Палестини нема інших теренів для поселення, еміграція теж завмирає.

КРІЗА В СРСР. — НЕВИПЛАТНІСТЬ СОВІТСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.

Коли читаєте радянську пресу, то стрічаєте часто між іншим кепкування з приводу світової кризи, якої, мовляв, не знає „соціялістична країна совітів". Тимчасом усе частіші є там обяви кризи, анальоґічні до обявів у зах. Европі, не згадуючи про обяви господарського хаосу, притомного цій країні. Ось „Економіческая Жізнь" подає, що деталічні обороти в московській торговельній сіті впали в ост. днях на 20—25 прц. Крім того росте кількість невиплатних довжників зпосеред совітських господарських інституцій. Нпр. кооперативна мережа на Україні має у портфелю на 50 міл. протестованих векслів її клієнтів. Серед невиплатних інституцій є великі трести і дрібні картелі. „Ек. Жізнь" вину за це приписує надмірному лібералізмові совітських фінансових інституцій і сов. цивільного законодавства, а зменшення оборотів — лихій організації подрібної торговлі.

ЕКОНОМІЧНІ АКТУАЛІЯ.

Міжн. Кооперативний Союз скликає світ конґрес на 4. п. м. до Льондону. — Франція майже кожного тижня складає святочні заяви, що не буде девалюації франка. В останньому інтерв'ю мін. скарбу Ж. Мартен видвигнув між іншим уперше арґумент, що здевалюований франк був би зовсім залежний від анґ. фунта. — Згідно з інформаціями Ліґи Націй сума видатків на зброєння поодиноких держав у 1933 була вища ніж колишебудь від 1925 р. І так у 1925 р. — 3522 міл. зол. долярів, у 1932 р. — 4158 міл., а в 1933 р. — 4399 міл. Інша табеля що спирається на обчисленнях американських виказує нижчі цифри, але теж 1933 р. є рекордовий. — На основі випрацьованого пляну через спеціяльну комісію відома американська централя для саваціі госп. життя „Найра" буде зреорґанізована. Підприємства будуть поділені на 4 великі ґрупи, 10—11 дивізій і 22 секцій. Ця сама „Найра" і її провідник ген. Джонсон має великі труднощі. — Страйки в Америці множаться. Саме коли пишемо ці стрічки, має вибухнути ґіґантичний страйк 600 тисяч текстильних робітників.

В. Н—вич.

Пожежа літаків.

ШАНГАЙ, 1. 9. ПАТ. На летовищі у Нан-Чанг, який є осередком китайських летунських сил Чанг-Кай-Шека повстала пожежа, яка знищила 12 великих бомбових літаків, привезених з Америки. Підозрівають, що пожежа повстала від підпалу. Арештували понад 70 осіб.

Фабричний склад 244
виключно
шпаґату „Ленько"
І. Конрад Львів, — Гетьманська 22

САМОГУБСТВО З ПРИЧИНИ ЕМЕРИТУРИ.

ВАШИНҐТОН, 1 9. ПАТ. Ґен. Бішоп, комендант полевої артилерії, якого вчора перенесли на емеритуру з причини лихого стану здоровля, покінчив самогубством. Покійник був комендантом бриґади артилерії підчас боїв над Мозою і в Арґонах підчас світової війни

ВИБУХИ НАФТИ ЗНИЩИЛИ МІСТО.

БУЕНОС АЙРЕС, 1. 9. ПАТ. У місті Кампана були дальші вибухи нафти. Місто майже зовсім знищене вибухами збірників нафти, які були вівторок і середу. Населення серед переполоху покинуло місто. Наслідком страшної горячі, спричиненої пожежою, вогнева сторожа не могла зльокалізувати вогню.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ НА МАНДРІВЦІ.

З Риму повідомляють, нібито в найближчому часі король Емануель відвідає Париж, Льондон, Брюселю, а можливо й Відень. Кажуть теж про гостину президента Франції Лебрена в Римі.

ПЛЕБІСЦИТОВИЙ ТРИБУНАЛ У САРЩИНІ.

САРБРІКЕН, 1. 9. ПАТ. З 1. вересня починає діяльність плебісцитозий трибунал для басейну Сари. Президентом трибуналу іменований проф. Ґалі, італієць. Плебісцитовий трибунал урядуватиме ще рік від хвилини після порішення справи приналежности басейну Сари.

РОЗВЯЗАЛИ ДАНСЬКУ НАЦ. СОЦ. ПАРТІЮ.

КОПЕНГАҐЕН, 1. 9. ПАТ. На приказ влади розвязали данську нац. соціялістичну партію.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Н а с с.** 33 3-3

— **Хочете мати добре футро,** ідіть до відомої фірми Юліяна Глушеваського, Львів, пл. Капітульна 3, тел. 54—46, яка поручить добрий товар совісно, виконає солідно, легко і точно. 187

— **Випозичальня книжок** при Українській Книгарні й Антикварні у Львові, вул. Рутовського 22. поручає **новини літературні** в українській, польській і німецькій мові. **Найбільший вибір усіх шкільних лектур.** 17/79 1-3

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін", вул. Бляхарська 21. 18/20 1-х

Реформацькі пігулки **ЧЕРНЕЦЬ** з маркою (Zakonnik).

регулюють шлунок, **хоронять від терпінь печінки,** надмірної **опасистости. паморок, лагодять гемороїди** і при нахилі до обструкції є лагідним **прочищуючим** засобом. Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 34/69 22—?

— **На будову Національного Музею** вплатили: Український Народний Союз у Н. Джерзі **долярів 50; Укр. Національний Хор у Варшаві,** чистий дохід з концерту в честь Шевченка 30 **зол.; Горняткевичі Одарка і Дамян,** замість повідомлень про своє вінчання зол. 30; д-р М. Сірко з Бродів 10 (разом 50 зол.); Незвісний **через „Дністер"** 7.35, Медична Громада у Львові 10 зол., о. Л. Залужний 10 (разом 65), Фдарка Брикович 5 (разом з ріднею 25 зол.), Д. Мороз 1 (разом 33.80 зол.). Усього зложено по кінець серпня 365.30 зол., а видано з каси Музею 2.218.85 зол. — Управа Національного Музею у Львові, вул. Мохнацького 42, просить памятати про необхідність викінчення будинку зовні пожертвами на конто Національного Музею П. К. О. 153.422.

— **Українська хемічна пральня.** З днем 1. вересня ц. р. отворено у Львові одиноку українську пральню хемічного чищення „Брін" при вул. Бляхарській ч. 21. Пральня виконує по конкурентійних цінах солідно, дешево і скоро з доставою до дому.

— **У фейлетонах о. д-ра Застирця** про своячку Ос. Федьковича, Евг. Жураківську, друкованих в останніх числах „Діла", зайшло кілька похибок, які автор просить справити, м. і. **zischt** не **rischt, hegen** не **siegen.** Автор додає, що батько бл. п. Жураківської був залізничим урядовцем і мабуть живе ще на Буковині. Поетка, як видко з двох її фотографій та як оповідали очевидці, була дуже гарною жінкою, що в товаристві визначалася веселістю і дотепом.

— **Найновіший збірник народніх пісень,** колядок, гагілок, вертепних сцен, переказів, народніх баляд та описів війни зібрав о. д-р Застирець за останніх 25 літ просто з уст народу. Збірник упорядкований повітами та селами і готовий до друку. Може би хто із заможніших українців або кооператив приступив до спілки задля видання того культурного і літературного діла. Зголошуватись: О. д-р Йосиф Застирець, Львів, Косинерська 9.

— **В память поляглим у світовій війні.** У греко-католицькій церкві св. Варвари у Відні відбудеться 8. ц. м. відкриття і посвячення пропамятної таблиці для поляглих у світовій війні вояків колишніх австрійських полків піхоти ч. 9 (Стрий), 24 (Коломия), 58 (Станиславів) 77 (Самбір) і 95 (Чортків). Хто з колишніх службовців тих полків хотів би взяти репрезентативну участь в тій врочистости, може зголоситися у секретаря комітету Умлявфа (1. Бецирк, Ренгассе 9) або у ем. майора Каміля Клюна (8. Бецирк, Беногассе 30/16). — Пропамятну таблицю для поляглих з 15. полку піхоти (Тернопіль) відкриють 5. ц. м. у військовому музеї у Відні у звязку з роковинами уродин арх. Карла, переможця над Наполеоном в бою під Асперном, де згаданий полк відзначився.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Коротко і ясно.

Після Жіночого Конгресу в Станиславові наші жінки помітно змінилися, так сказатиб — змужніли. Перше траплялася (хоч і рідко!) і розтріпаність і забудькуватість і розсіяність, а тепер не те... В кожній справі надуманість, діловитість, систематичність. Що хоче, скаже — коротко і ясно.

От наприклад — панна Оля...

— Пане редактор! — каже колись тут до мене, — зробіть мені одну прислугу... Але ні. Ви не зробите.

— Прошу дуже. Коли зможу — дуже радо.

— А не будете на мене кричати?..

— Чого маю на вас кричати?

— Або я знаю чого. Але ви тамтого разу кричали.

— Кричав? За що?

— Не кричали, але буркнули на мене.

— Припустім... Отже в чім річ?

— Пане редактор!.. Ні, я таки боюся. Ви мені того не зробите...

— А чи це таке тяжке?

— Зовсім легке.

— Ну, то кажіть.

— А дайте слово, що не будете злоститися...

— Слово даю, що не буду.

— А як будете.

— Панно Олю. Яж вам дав слово, а ви не вірите. Кажіть уже раз, бо направду валощуся.

— А бачите! Я ще не зачала, а ви вже злі.

— Ще не злий, але можу бути

— То я не скажу.

— Не кажіть. Я на тім не трачу

Панна Оля надула губи і відвернула голову. Мовляв: скінчила зі мною раз на все.

Я взявся за свою роботу і похилив голову над скриптом.

— Пане редактор! — понеслася благальна просьба. — Чого ви на мене злоститеся?

— Я? На вас? Ані мені снитися. То ви на мене злі.

— Бо певно...

— Що певно?

— Не хочете мені зробити того, що вас прошу.

— Хочу, направду хочу, але... не знаю досі, що це мав бути!

Панна Оля рішилася:

— Скажу. Все одно, чи будете гніватися, чи ні... Пане редактор... Але... не відмовите?..

— Ні, тільки кажіть.

— В „Ділі" було оголошення. Може два дні тому, може більше. Я дуже-дуже прошу довідатися хто це оголошення дав. Тільки не думайте, що то для мене. Просила мене одна знайома... Дуже вас прошу, довідайтеся... Я знаю, що вам це не тяжко, а вона буде дуже вдячна.

Виповіла цю довгу промову одним віддихом і замовкла.

— Панно Олю, пощож було аж такого великого вступу! Така легка річ. Прошу дуже... Але... але, яке це оголошення?

— Оголошення? Зараз... То про... чекайте, зараз... Ну... бодай то біда... Гм... Що то таке було... А то з мене... Забула: Направду не памятаю... Але я довідаюся і завтра вам скажу...

Галактіон Чіпка.

Вже надійшли найновіші матеріяли з першорядних фабрик бельських та анґлійських на зимовий сезон 1—4 **які поручаємо по дуже низьких цінах.**

А. і М. Дір
ЛЬВІВ
пл. Ґолуховських 11
в подвірю. — **Тел. 67 - 35**

— **Антропольоґічні досліди над караїмами.** Італійська наукова експедиція під проводом проф. Джіні переводила, як відомо, антропольоґічні досвіди над невеличким племенем караїмів, що живе в Галичі та сусідньому селі Залуччі а також біля Луцька. Товмачем при експедиції є стриянин Фрайліхман, що студіює в Італії. В часі свого 9-дневного побуту в Галичі вчені перевели досліди над складом крови, будовою тіла, умовим розвитком та умовинами розмножування. На 130 караїмів, що живуть в Галичі та Залуччі, експедиція прослідила 90 осіб. Досліди виказали, що караїми є арменоідального походження з домішкою монгольських прикмет. Комісія переїхала тепер до Луцька, а звідсіль удасться до Вильна і на Литву. Досі проф. Джіні переводив антропольоґічні досліди в північній Африці, Єгипті, Палестині і в Південній Америці.

— **Проти жебранини дітей.** Міністерство внутрішніх справ управильнило обіжником до адміністраційної влади справу поборювання жебранини дітей, що шириться щораз більше. Причиною цього зросту є між іншим боротьба, ведена з жебраниною дорослих, які, щоб уникнути карні репресії, намовляють дітей до жебранини. Міністерство наказало, щоби влада звертала пильну увагу на жебраків дітей і карала старших людей, що приневолюють дітей до жебранини.

— **Стріляли до читальні.** В часі аматорської вистави в читальні „Просвіти" в Бодеховичах пов. Дрогобич хтось стріляв з вулиці крізь вікно двічи з револьвера і ранив 30-літну Настю Йосифів та 20-літнього Миколу Путина. Публика покинула серед переполоху салю і виставу перервано. Ранених відставлено до шпиталю. Кажуть, що стріляли комуністи.

— **Львівська хроніка.** Поліцай арештував на Ринку Ів. Франкевича, який хотів продати пса, що його вкрав у Бачевського. Пес варта 50 зол., та злодій хотів продати його за 50 сот.— При ремонті скарбової палати при пл. Цловій впав з руштування 43-літний робітник Йосиф Амришин і поранився. — В Міській Касі Ощадности злодій вкрав Едм. Кухарському портфель із 650 зол. і векслів на 500 зол

— **Ізоляторія в Яворові.** У звязку з пошестю плямистого тифу, який шириться по селах яворівського повіту, управа міста Яворова рішила переробити один міський будинок на ізоляторію для хорих. Перебудова потреває коло трьох тижнів.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
вживаємо при дошкульних
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОЖНЕ З ЗНАКОМ „СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ"
FABRYKA CHEM. FARMAC. A. KOWALSKI WARSZAWA

— **Краєва хроніка.** На залізничому двірці в Раві Руській згинув 6-літній Роман Горечи, приваленний бальком. — В Ольшаниці пов. Товмач убито підчас родинної сварки господаря Василя Боднара. — На шляху між Підзамчем і Борщовичами впав через неосторожність під колеса потягу і згинув Федір Хрістюс, 23-літний болгарин, що займався огородництвом біля Кривчич.

— **Згинула під колесами поїзду.** На залізничій стації в Золочеві 34-літня Берта Рабнер, що відпроваджувала свою маму, хотіла вискочити з вагону, коли поїзд уже рушив. Впала під колеса, які перерізали її на половину.

— **Страшне душогубство.** В Топільнику пов. Калуш два брати Ганьчуки жили в незгоді з причини маєтку, одідиченого по родичах. У невзгодинах брали участь також їхні жінки.

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни. **Львів, Ринок ч. 29.** 2/78 173—180 **Телефон 25-55.**

Театр Ріжнородностей год. 7·30

НИНІ! НИНІ!

„Той, що змінив прізвище“

Сензація, жах, гумор, емоція.

Великий Театр год. 7·30

Нині!

„Товаріщ“

Найактуальніша сучасна комедія Й. Деваля.

Перед кількома днями сварка перенеслася на поле. Іван Ганьчук побачивши в ночі на своїм полі братову Анну, кинувся на неї зі сокирою і порубав їй голову на хамуз. Опісля рубав її ще на землі по цілому тілі, а вкінці подоптав трупа ногами. Ганьчука арештовано.

— **Смерть у вогні.** Над Ясеновом Гор. перейшла в пятницю велика хуртовина. Злива знищила дорогу на шляху Косів-Жабє на просторі кількох км. Підчас хуртовини грім ударив в одну хату в Тарнавиці. Хата згоріла, а в ній Анна Малецька, яку пожежа заскочила в сні.

— **Де був осідок первісного чоловіка?** На конгресі географів у Варшаві проф. Флер з Манчестру виголосив реферат про осідок первісного чоловіка. Тезі, що колискою людської раси є високорівні середущої Азії, прелегент протиставив власну гіпотезу, що первісним осідком роду гомо сапієнс була територія, що находиться між підзворотниковими лісами північної Африки. На цій території знайдено найбільшу кількість кремінних предметів. Раса, що замешкувала ті сторони, була довгоголова і не муринська. Звідтіль довгоголові розійшлися на східні береги Африки, дісталися крізь Гібральтар до західної Европи і врешті знайшлися в південно-західній Азії, доходячи крізь Індії до Сундайських островів та Австралії. Згодом дісталися до північної Америки та Бразилії.

— **Загадочна пригода Гітлера.** „Еко де Парі“ довідується з Берліна, що відвідуючи виставу в Кельні, канцлер Гітлер мало не стався жертвою смертельного випадку. Біля одного павільону впала біля канцлера зі значної висоти гасниця. Апарат розбився і з нього почала видобуватися теч. В окруженні Гітлера настало збентеження, тільки канцлер не тратив холоднокровности. Цей випадок німецька преса промовчала.

—o—

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Володимир Корнич-Ясеницький, емеритований радник вищого краєвого суду в Чернівцях, потім адвокат і член основник усіх черновецьких українських установ помер дня 31. серпня ц. р. в Чернівцях у 91-шому році життя. Похорони відбудуться в неділю 2. вересня. В. Й. П.

—o—

СПОРТ.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Атракційні змагання за мистецтво Окружної Ліги між повнішими дружинами відбудуться 2. вересня в год. 4. (16.) на границі Погоні. Попередять змагання молодших дружин.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 2. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в однострою“.

Понеділок, 3. IX. год. 7·30 веч. „Товаріщ“.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 2. IX. год. 7·30 веч. „Якби я хотіла.

Понеділок, 3. IX. год. 7·30 веч. „Той який змінив прізвище“.

Цирк Станевських (вул. Педчинська, біля тенісового корту).

У неділю по дві вистави, в год. 4-ій попол. і 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака.“ (Битва).

АТЛЯНТІК: „Люди в білих одягах“.

ВАНДА: „Жебрак з Багдаду“ і ревія.

КАСІНО: „Сини пустині“ (Фліп і Флап).

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль білих ліжечок“ (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Останній з Головських“ (за оп. Всев. Гаршіна) та ревія.

МІРАЖ: „Ярмарок сердць“.

МУЗА: „Сьогодні живемо!“

ПАН: „Здобути тебе мушу“ і додатки.

ПАЛЯС: „Цілуй ще раз“.

ПАСАЖ: „Тайний детектив“ і ревія

РАЙ: „Олівер Твіст“.

СВІТ: „Ніч кохання“ (Джозе Мохіка), „Вічень із Касни“.

СОНЦЕ: „Острів пропавших душ“ і ревія.

СТІЛЕВЕ: „Сеоце волошюги“ і ревія „Весела Циганерія“.

ХІМЕРА: „Жінка під контролею“.

УТІХА: „Дама з жіночого клюбу“ та ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 2. вересня 1934.

Відень (505,8) 11·20 Концерт, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 16·00 Військова музика, **Копенгаген** (255,1) 12·00, 16·00, 22·00 Концерт, **Париж** (1649) 22·30 Танкова музика. **Штрасбург** (1830) 18·30 Популярна музика, **Гільверзум** (1875) 19·55 Концерт, **Берлін** (356,7) 20·00 Концерт, 21·10 Легка музика, **Ляйпціг** (382,2) 16·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 12·00 Військ. музика, **Букарешт** (365) 13·40, 17·00 Легка музика, **Будапешт** (549,5) 12·30 Концерт, 19·35 Фільмова музика, **Міляно** (368,6) 17·15 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Понеділок, 3. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·20 Концерт, 19·00 „Аіда“ оп. Вердія, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 11·05 Сальонова орхестра, **Париж** (1649) 20·45 Симфонічний концерт, **Білгород** (439,8) 18·00 Пісоньки, 20·30 Опера, **Берлін** (356,7) 17·30 Танкова музика, 18·30 Музика 18-го ст. **Гамбург** (331,9) 21·00 „Івась і Гануся“ оп. Гумпердінка, **Будапешт** (549,5) 12·05 Циг. музика, 20·10 Спів, **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 22·00 Камер. музика, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 2. вересня 1934.

9·00 Ранішня авдиція, 10·05 Богослуження, 11·57 Сиг. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти, 12·05 Сільна ерун, 12·10 Театральний огляд, 12·15 Музичний поранок, 13·00 Відчит, 13·15 Концерт, 14·00 Легка музика, 15·00 Хліборобська гутірка, 15·15 Пісні, 15·25 Огляд хліборобських ринків, 15·45 Хліборобська скринка, 16·00 Репитації, 16·20 Фортепіян, 16·45 Оповідання для дітей, 17·00 Танкова музика, 17·30 Книжка і знання, 18·00 „Перстень великої дами“ — трагедія, 18·45 Життя молоді, 19·00 Легка музика, 19·45 Програма на черговий день, 19·50 Актуальний фейлетон, 20·00 Популярний концерт, 20·45 Вечірний дневник, 20·55 Як працюємо в Польщі, 21·00 На веселій львівській хвилі, 21·45 Спортові вісти, 22·00 Поштова скринка 22·15 Концерт, 22·30, 23·05 Танкова музика.

Понеділок, 3. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·40 Програма „Веселої Трійки“, 7·50 Рекламовий концерт, 11·57 Сиг. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт сальонової музики, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Симфонічна музика Баха (гр пл.), 15·30 Експортові вісти, 13·35 Економічні вісти, біржа, 15·45 Година легкої музики, пісоньки, 16·45 Наука німецької мови, 17·00 Фортепиновий ресіталь, 17·25 Що це таке школа на міру?, 17·35 Оп. арії в вик. А. Вісьневського в супр. фортепіяну, 17·50 Природнича балачка, 18·00 Сільна ерун і мистецьке життя, 18·05 Довбуш, трембіти (фейл.), 18·15 Легка музика з гр. пл. 18·45 Муз. загадки для дітей, 19·30 Лік на довговічність (фейл.), 19·50, 19·56 Спортові вісти, 20·00 Легка музика, пісоньки, 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт симф. орхестри, 21·45 Расизм у світлі сучас. науки, 22·00 Рекламовий концерт, 22·15, 23·05 Концерт орхестри мандоліністів.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.18—5·19 зол.

Німецькі марки 197·00—202·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 172·30—172·80, фунти стерлінги 26·45—26·55, австр. шилінги 98·30-100 --, чеські корони 21·75-22·00, рум. леви 39·00—41·00.

Золото: Долари 8·92—8·95. Франки фр. 34·60—34·80 Дукати 82·30—82·70, Корони 36·30—36·80, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20, Ліри італ. 45·30—46·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Ячмінь двір.	15·55—15·75			
Ячмінь на мливо	14·75—15·00		16·00—16·25	

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Маслосоюз устійнив дефінітивні ціни за час від 20. до 31. серпня ц. р. по 1·80 зол. за 1 кг. масла

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 1. вересня ц. р. з приводу стриманої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·40 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло стримана, попит легко оживлений, на молоко і сметану знижкова, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 3. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахоинсарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	пріма	за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I класа	„	0·85	„
„	II „	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I класа	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·75	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КЛІМАТИЧНОГО оздоровища на осінь і зиму нема над **Дору**, — а солідніщого, стараннішого, дешевшого пансіону ніж **„Малява“**. 222 2—5

МУРОВАНІ ОФІЦИНИ, евентуально шопу і город винайме кооперативна при вулиці Короля Ліщинського 23. Відповідне приміщення для промислово-торговельного підприємства. Інформації на місці, година 18—20. 228 2—2

„РАЙ ДИТИНИ“, Львів, Рутовського 1., поручає дитячі убрання, плащики і приписові шкільні мундурки. Ціни крізові. Замовлення виконується в 24 год. 193 3—3

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ І. Гіршпрунга Личаківська 34, телефон 26-78. Вписи на однорічний торговельний курс, як також пятимісячний курс книговодства враз із писанням на машинах і стенографією відбуваються щодня від год. 10—12 і від 4-6. 24/22 5—6

ДВІ ВЕЛИКІ КІМНАТИ, передпокій, кухня, повний комфорт, полудне, перший поверх, без податку. Тарновського 43. Оглядати тільки 5—6. 237 2—2

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт“, Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 21—?

ДВА покої, кухня, комфорт, для урядника або емерита, винайму. Гольдмана 15. 248 1—1

ЖІНОЧА ПРОМИСЛОВА КООПЕРАТИВА „ТРУД“ у Львові, Ринок ч. 39 уладжує двомісячні курси: 1. **Крою і шиття суконь** від 1. X., учить п. Еля Олесницька. 2. **Крою і шиття білля** від 1. X., учить п. Оля Возняк. 3. **Модиярства** учить п. Міка Дрогоцірецька. 4. **Ручного трикотарства** від 1. X., учить п. Клявда Кордуба. 5. **Куховарства і домашнього господарства** від 15. IX., учить п. Ольга Пелевська - Ліщинська. Зголошення особисті і письменні приймає управа „Труду“, Львів, Ринок ч. 39. I. пов. 223 1—2

АНГЛІЙСЬКОГО, французького, німецького, Академічна 10, I. п., III. сходи. Найновіша метода, скоро, д. дешево. Поодинокі і збірні лекції (3—5). Для початкуючих і заавансованих. 247 1—1

ПЕРШОРЯДНА КРАЙЧИНЯ шукає шиття по домах. Зголошення РОБІТНЯ ФУТЕР, Домініканська 4.

ОГОЛОШЕННЯ

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ

Д-р Людвика ЛЯНДЕС-ЛЯЙНЕРОЗА

Львів, вул. Лозінського 9. Тел. 55-50

ВЕРНУЛАСЯ. 218 1—3

Добра шкільна обува

по рекордово низьких цінах

купується тільки у

Спеціяльному Маґазині Обуви для Дітей і Молоді

АЛЬ-СА-ДО

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19.

219 2—2

Спортове приладдя й одяг купують наші спортовці тільки у своїй кооперативі **„ПЛАСТ“** Львів, Сикстуська 29, — Городецька 95, тел. 26. 1632 тел. 26.

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА“** Львів, Зіморовича 17. 148 6-15

Сталі ціни 19/80

тільки в нововідкритім фабричнім складі

КОНФЕКЦІЇ

мужеської, жіночої, дитячої

„ЮТНА“ Філія: Львів, Рутовського 10 (напр. пл. Св. Духа)

Плащі жіночі мужеські діточі

Убрання мужеські шкільні діточі

Нагортки, Вітрівки, Штани.

240 1—1

Журналі, Взори Манекіни, Крої

Р. Ляндау

:-: ЛЬВІВ, ЧАРНЕЦЬКОГО 3. :-:

СТЕПАН ЛЕВИНСЬКИЙ

З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ

Ціна 2 зол., з почт. пересилкою 2.25 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10.

Ч. 235 (13.780). Львів, вівторок 4. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Великий Театр год. 7·30
„Дівчата в одностроях"
Найбільший успіх театрів Европи — проблема розвитку душ молодих дівчат.

Театр Ріжнородностей год. 7·30
„Якби я хотіла"
Найкраща комедія львівського театру — концерт гри.

Зол. 1·50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА"
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"
Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

Конґрес національних меншин.

4. вересня починаються в Женеві наради конґресу національних меншин. На денному порядку нарад є: внесення польської делеґації, щоби меншинні трактати поширити на інші европейські держави, справа приняття СССР до Ліґи Націй, меморіял українців про голод на Радянській Україні.

Японсько-большевицькі переговори.

Японці тортурують большевиків?

МОСКВА, ПАТ. 31. серпня в Москві відбулася нарада між японським амбасадором Отою і заступником комісаря закордонних справ Стомоняковим. Стомоняков запротестував проти переслідування большевицьких залізничників на сх. китайській залізниці. Головнож торкнувся справи зал. службовички Ґоловіної. Після арештування її тортурували до безтями. Як вийшла на волю зізнала в консуля в Харбіні про тортури.

Чи СРСР можна вважати народом?

ПАРИЖ, ПАТ. „Матен" звертає увагу в передовниці, що приняття СРСР до Ліґи Націй суперечило би духові додаткового пакту Ліґи, бо в протоколі виразно сказано, що Ліґа повинна згруповувати народи, а не держави. Коли ходить про СРСР, то насувається питання, чи можна вважати його народом. Часопис пригадує твердження большев. письменників і бесідників, що нарід не істнує, подібно як і релігія, та питається, кого дійсно буде в таких умовинах репрезентувати Літвінов у Женеві.

Бомби в Болгарії.

СОФІЯ, ПАТ. Нічю на 2. вересня в саді був. міністра війни ґен. Бакадєва та бувш. шефа гол. штабу ґен. Марінкова вибухли дві бомби. Шкід не заподіяли. Болгарська тел. аґенція твердить, що це була демонстрація, не загрожувала вона теж нічийому життю, ані не мала на меті заподіяти матеріяльні шкоди. В дні замаху генералів тих не було в столиці

Отворення Східних Торгів у Львові.

У суботу, 1. вересня, в салі засідань Торговельно-Промислової Палати при вул. Академічній відбулося отворення 14-их вчерги Східних Торгів. Від польського духовенства був еп. Базяк, від військовости ґен. Ґлуховський, від самоврядування през. Дрояновський. През. Сх. Торгів Шарський вказав на значіння Торгів і вичислив держави, які взяли участь у Торгах. През. Дрояновський сказав, що Торги служать для добра Львова і держави.

Третій говорив міністр промислу та торговлі Фльояр-Райхмаи. Він сказав, що Львів повинен вернутися до давньої величі, хочби тому, що лежить при торговельному шляху. Торги ті створюють корисну нагоду для спопуляризування економічних можливостей, які є в польській та українській суспільності. Осягнути це можна вгідною співпрацею всіх народів, що живуть на цій землі. Коли деякі ґрупи усуваються від такої спільної праці, як господарська, це сумний доказ, що психози, яка переходить аж до злочину, ще не переломали та що це діється зі шкодою передовсім для тих українських кол, які осуджують сумні та неминучі наслідки цієї психози. Міністр вірить, що на полі позитивної економічної праці дійде до зближення польської та української суспільности. Це наказує господарський інтерес ріжних верств і обовязок льояльного відношення та співпраці для держави.

В год. 12. міністр із представниками влади відвідав поодинокі павільони Торгів.

Як зреформують суспільні обезпечення?

Спеціяльна комісія працює над реформою суспільних обезпечень у Польщі. Праці ті комісія має покінчити до тижня.

Тимчасом появився проект, щоби скасувати всі досі істнуючі інституції, а на їх місце утворити три нові: 1) дирекцію прилюдного здоровля, 2) дирекцію прилюдних робіт і 3) дирекцію держ. рент. Обезпечені мають бути на будуче не лише всі приватні та державні службовці, а також вільні професії, як купці та ремісники. Працедавці не платили би оплат за співробітників, а робітники платили би 10 прц. від своєї місячної платні. За це обезпечений мав би безплатну лікарську пораду, ліки з приватних аптик, вказаних лікарями. Дирекція прилюдних робіт в заміну за підмоги орґанізувала би роботи для безробітних по 5 днів у тижні за заплатою 5 зол. денно. Дирекція державних рент платила би грошові чинитьби, коли приключився би випадок або при нездібности до праці. Основою старечої повної ренти був би час 40-літньої праці.

Ріки в Західній Галичині виливають.

Наслідком дощу вода у всіх гірських потоках у новотарґському та новосандецькому повіті піднеслася значно. Потік Каменица зірвав міст біля Ричова на дорозі Новий Санч—Криниця. У новотарґському повіті доплив Дунайця Коросниця біля Коростенка залив дорогу між Новим Торгом і Коростенком. Комунікація перервана. На Дунайці вода піднеслася.

Ширіть наш часопис!

НАГЛІ СУДИ В АМЕРИЦІ.

НОВИЙ ОРЛЕАН, (ПАТ). Тому, що останніми часами повторюються політичні заворушення та ексцеси, тутешня влада видала розпорядок про введення наглих судів.

КАТАСТРОФИ.

ПАРИЖ, ПАТ. На сх. двірці в Парижі льокомотива підчас маневрування наїхала на поїзд. Кілька вагонів розбитих, 53 подорожні ранені, 7 тяжко. Льокомотива, що спричинила катастрофу була без машиніста, керував нею якийсь невідомий чоловік.

ТУЛЮЗА, ПАТ. Циклон, що навістив 1. ц. м. зах. провінції, спричинив великі шкоди, є теж жертви в людях. Досі ствердили, що були 2 убиті, кілька ранених. У винницях великі шкоди. Ураґан повиривав старі дерева, поперевертав тел. стовпи. В деяких місцевостях нема світла, бо ел. проводи перервані

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні вправи для учениць і учнів, вишивування інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькім Маґазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

ОБКИДАЛИ КАМІННЯМ КОРАБЕЛЬ.

ПАРИЖ, ПАТ. „Амі ді Пепль" повідомляє, що в пристані Сабль д' Ольон корабель „Гота" вивісив свастику. Туристи обкидали корабель камінням, а робітники відмовилися вивантажувати товарі, домагаючися, щоби нім. прапор зняли. Як прапор зняли, робітники приступили до праці.

ОТРОЇЛИ 50 СЛОНІВ.

У Ґенеґ-Сеґі (в голяндській Індії) туземці підкинули слонам затровні цієнкалі бальони та втроїли 50 слонів. Від трупів несеться незносний запах. Потроїли слонів, бо багато їх намножилося та роблять шкоди.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4
1/78

По широкому світі.

— Народній трибунал у Берліні засудив за приготовлювання державної зради двох комуністів на 10 і 8 літ, трьох на півсема року, трьох на півтора до 2 років тюрми.

— У волоконному промислі в Зл. Державах застрайкувало 900.000 робітників. Із того 50 тис. у бавовняному промислі, 200 тис. у вовняному, 200 тис. у шовківничому промислі.

— До Москви приїхала італійська військова делеґація з ґен. Ґраціолі Франческо.

— У Мадриді демонстрували проти фашистівського руху. У бійці крайно-лівих боївок із фашистами було 6 ранених. Кровані сутички були теж в Овіедо Там одного вбили, трьох ранили.

Мундуркові матеріяли найдешевше купиш у БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 171—180 Телефон 25-55.

Як розбудувати наше господарське життя.

Питання розбудови чи створення нових варстатів праці в рідному краю — це без сумніву питання розбудови його економічного життя. Під цю пору ми в іншій ділянці варстатів праці шукати не можемо. Так поставлене питання поширює значно наше завдання, означає прямування цілого народу до визволення з економічної відсталости. Рівночасно це питання будови нових варстатів праці у звязку з наскрізь аґрарним характером загалу нашої продукції, ставить отвертим питання двох концепцій розбудови екон. життя, а саме: розбудови аґрарної, себто продовження дотеперішнього розвитку, чи будови промислу, що означало би переміну того розвитку. Питання напрямку розбудови настільки важне, що рішає взагалі про раціональність і рентовність цілого ряду промислових варстатів, їхньої конкуренційної здатности та висуває нове питання, а то: одного пляну і проводу розбудови.

Зірвання з дотеперішним аґрарним характером нашої продукції, це на перший погляд головний постулят. Перенаселення села, роздрібнення селянських варстатів праці, неможливість і безвиглядність переведення під цю пору якоїнебудь аґрарної реформи, наказує звернути всю увагу на промислову продукцію, як ділянку, що одиноко лежить у нас відлогом, щоби зайняти в цій ділянці всі позиції та осягнути визволення зпід супрематії віддалених і чужих промислових районів. Одначе в нас нема великих фінансових засобів, яких вимагала би будова великих наскрізь промислових варстатів, а по друге — наша природна база сирівців — сільське господарство — при не дуже великих мінеральних багацтвах, була би невикористана та в застою, варстати праці міліонів населення лишились би невикористані і занедбані, а з цим ринок збуту наших продуктів був би все вбогий. Тому ми не сміємо занадто віддалюватися від сільського господарства, а максімум наших досягнень у напрямі упромисловлення повинно становити те, щоби наші сирівці на наших землях перероблювались руками наших робітників і як готові продукти вимінювались на чужі, а всі користи, що з цього пливуть лишились би у нас.

Ми розпоряджаємо всіма майже сирівцями, що крім металюрґії і хемічного промислу можуть заспокоїти потреби наших ринків. Тому то характер загалу наших варстатів буде ще довго аґрарно-промисловий, одначе їх розбудова дасть нам засоби для розбудови іншої катеґорії промислових варстатів.

Рівночасно з розбудовою продукції мусить іти розбудова ринку збуту цих продуктів, значить розбудова торговлі. Якщо досі вже був у нас можливий збут цих нечисленних продуктів українських варстатів, то це було можливе лише завдяки розбудованій сітці кооперативної торговлі, що представляє собою доволі зорґанізований ринок збуту, правда неповний, бо обіймає лиш споживчу торговлю і таки дещо анархічний. Тому в нас розбудова промислових варстатів мусить іти в парі з розбудовою торговлі, як орґанізація і розбудова власного ринку збуту, в тому переловсім справжньої гуртової торговлі, отже розбудова кількох сильних гуртових централь і їх філій, як для внутрішнього ринку, так і для експорту. Що більше, оґанізація торговлі є може важнішою справою, як орґанізація варстатів праці, бо кожна цього роду торговля є в стані фінансувати промислові підприємства, поширювати їх збут, його для них підготовляти й орґанізувати. Таким чином суцільний плян орґанізації варстатів праці мусить обіймати орґанізацію промислу, торговлі і сільського господарства.

Короткий огляд всіх ділянок промислу*) каже надіятись кожному і якнайменше втаємниченому, що в нас на цьому полі не зроблено нічого. Крім цього досягнення, що його представляють кілька позицій у споживчому промислі, чи галантерійно-хемічному, наш біляно в усій цій области представляється доволі скромно, а між тим ми продукуємо всі сирівці, на яких базується промислова продукція всіх ділянок, в наших землях заховані всі майже богацтва, необхідні для розбудови промислу, за винятком хіба тяжкої металюрґії та близьких її ділянок.

Одинове, чим ми в надмірі розпоряджаємо, це надмір дешевих рук до праці, це наш одинокий капітал, що при його помочі можемо неодно збудувати. Річ лише в сильній, продуманій орґанізації, проводі та вмілому спрямуванні цих сил туда, де можна їх вповні використати. Раціональна, добре продумана і доцільна орґанізація, це засіб, що рівняється неабияким капіталам. На доказ наведім слова американського промислового потентата Карнеґі: „Відберіть мені всі наші фабрики, нашу торговлю, артерії транспорту і гроші, лишіть мені лише нашу орґанізацію, а протягом чотирьох років я наново відбудую все своє майно**).

Перше питання в напрямі розвитку акції це те „хто це зробить", хто є тим, що підніметься завдання і його переведе при найскромніших засобах. Ми розпоряджаємо вже доволі сильними кадрами фахівців і кваліфікованих робітників, провід в цій акції належатиме до них. Успіх буде тоді, коли акція буде поведена так, щоби всі істнуючі живі і матеріяльні засоби були втягнені в її круг ділання, коли ця акція стане здвигом усього громадянства в боротьбі за свою будуччину. Друге питання це те, де є засоби на виконання цієї праці, що запряжені до праці дадуть змогу поставити цю велику будівлю?

Відомо, що праця в цьому напрямі розбудови вже розпочата, однак всі ці зусилля не скоординовані, не звязані одним пляном, ведуться окремо в ріжних ділянках, ріжними людьми і орґанізаціями. Орґанізація відповідного комітету, чи ради, підрахунок всіх кваліфікованих сил, якими розпоряджаємо, підрахунок всіх засобів навязання порозуміння і випрацювання відповідного пляну, це передумова, щоби акція стала загальною, щоби була запевнена співпраця всіх, щоби була змога зібрати всі, навіть найдрібніші фінансові засоби і дала дійсно варстати тисячам і десяткам тисяч, не закінчилась на обсадженні кількох варстатів, а була початком постійної та тревалої розбудови.

(Д. б.) Інж. Юрій Яців

*) Для ілюстрації хай послужить зіставлення ділянок промислу Польщі, відповідно до їх тисячної ваги:

промисл гірничий	промисл будівельний
металюрґічний	хемічний
текстильний	папірний
деревообрібний	поліграфічний
мінеральний	одіжний
	шкіряний
	електричний

**) За Waxweiler: La formation des ingenieurs commerciaux.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 4. ВЕРЕСНЯ 1934.

МИХАЙЛО КОЗИРЕВ.

Карамасово.*)

Коли робітник Семен Фролов одержав відпустку, вирішив відвідати свою рідню в селі Круті Горбки. Не був там років десять — напевно багато сталося змін?

— Певно, що є трактори, читальня, культура... Перше враження не зрадило його очікувань. Вже на першій хаті побачив він хоч і виблідлу, але колись червону табличку зі золотими літерами — „Хліборобська стація села Карла Маркса". Зараз же поблизу на другій хаті знову табличка: „Ветеринарна стація". Через дім була читальня, недалеко сільської площі було приміщення районної ради, далі сільський клюб, коло нього кооперативна крамниця, а ще далі „Випозичальня господарських машин". Прямо на площі, коло церкви, стояв червоний кіоск: „Продаж часописів і брошур". Сторчав тут високий стовп, а на нім було гіпсове погруддя Карла Маркса. До стовпа були привязані чиїсь коні. Це Семена розсердило. Вискочив з воза, відвязав коней та привязав їх до плота.

— Також не можуть собі знайти іншого місця!

— А в нас сьогодні свято — зустріла його рідня. Може ти також підеш до церкви?

Семен був у нерішучости: не мав охоти заразже по приїзді до сварки.

— Ти можливо належиш до комуністів? — Скажи! Але в нас ходять до церкви всі, навіть і партійні... Наш піп є дуже строгий!

— А щож би він міг зробити партійному?

— Деж би ні! А неприпустить його до святого причастя! Щоби сказати по правді, то ми всі співчуваємо партії, але й зріктися царства небесного нам також не хочеться — то певно знаєш!...

До церкви Семен не йшов. Хтось з рідні показав, йому де живе голова районної ради й Семен попрямував до нього.

— Чому в вас привязують коней до Марксового памятника? — запитав він голови.

— Памятник маємо тут тому, пояснив голова — що наше село не називається вже Круті Горбки. Так перед трьома роками, а можливо, що й давніше, приїхав до нас комісар і тоді ми наше село назвали іменням Карла Маркса... З того часу називається вже Карамасово, а не Круті Горбки. Але щож торкається тих коней, то нічого не можу сказати, рішучо нічого не знаю.

— А хто то такий властиво є Маркс? — запитався Семен.

Голова не відповів.

— Як видно вибирають до рад відсталих людей — подумав собі Семен і пішов до клюбу.

— Уся молодь певне буде там — чейже не піде до церкви!

Із хати вийшла старенька бабка.

— Чого хочеш синку?

— У клюбі є хтось? — запитав Семен.

— А це що таке?... Марійко!... закликала старенька.

Вийшла бабка.

— Питаюся, чи нема когось у клюбі?

— А то що за клюб? — здивувалася Марійка.

— А що ця табличка? — доторкнувся Семен пальцем до таблички з червоним написом. Бабка засміялася.

— Ця табличка?... То видно, що ти не тутейший... Цю табличку принесли діти, найшли її десь на дорозі. Дивлюся, що є червона й гарна та прибила її на стіну. Висить тут лише так, а про якісь клюби, то ми ніколи ані й не чули...

Семен пішов до читальні. На дверах старенької хатини висіла заржавлена колодка, але двері дуже легко відчинилися. То була темновата кімнатка, в якій валялися старі хомути, а на стіні був портрет Троцького й плакат: „Бей польських панів!"

Семен запитався в сусідній хаті:

— Що то за читальня?

— То були в нас вояки... червоноармійці й після них це залишилося... То негодяща хатина, в якій вже ніхто не мешкає й тепер там складаємо всяке барахло.

До інших організацій Семен не ходив. З рідні йому розповіли, що „Кооператива" то є лише одна назва, куди все одно ніхто краму не возить, але торгує як і раніше в задній по-

*) Цю сатиру московського радянського письменника треба трактувати, як опис цілої СССР, цієї „країни соціялізму", де залишилися від того соціялізму лише виблідлі таблички, що були колись червоної барви. Фактичнож, державний капіталізм та московський шовінізм, що орудує в останні часи такі дикі форми на Україні, панують там неподільно. — Прим. перекладача.

Закарпаття.

СУМНЕ ЯВИЩЕ

В цім році висвятив Преосвящений Олександер Стойка в Ужгороді около 15 молодих богословів на священиків. Здавалося би, що треба нам радіти, що стільки молодих, свідомих, інтелігентних людей піде на наші села і стане їх провідниками. Та — на жаль — не можемо аж так тішитися. В той час, коли вони висвячувалися, поприходили до них до Ужгороду їх молоді жінки, з котрими вони щойно поженилися і на превелике диво ми почули на вулицях в Ужгороді, що ті молоді пари говорять між собою лиш по мадярськи. Значить: за 16 літ ми ще не дочекалися такої нової генерації, котра би вміла шанувати й любити своє і стала говорити мовою того народу, котрому має служити. Так воно було цього року, так було і в попередніх роках. З того виходить, що та молодь у духовній семинарії вийшла непідготована до служби для нашого українського народу.

ЗВІЛЬНЕННЯ ТИМЧАСОВИХ УЧИТЕЛІВ.

Як довідуємося, мають у новому шк. році звільнити всіх помічних учителів, які не мають громадянства. Цими помічними учителями були у нас в більшости абсольвенти подебрадської Академії, інжиніри, або абсольвенти університету, деякі і з академічним степенем. Їх всіх малиб тепер звільнити.

Про причини звільнення курсують всякі правдоподібні і неправдоподібні вістки. Між іншими курсує уперто вістка, що дві наші партії, християнська народня і соц. демократична мали внести меморіял до влади, щоб на урядничі місця приймано тільки громадян. На це є закон і партії цілком непотрібно пригадували державі те, що держава сама знає. Але в тому меморіялі мали зажадати й усунення помічних учителів.

Одночасно з тим деякі члени тих партій ходили інтервеніювати в справі звільнених учителів, з чого виходили потім комічні ситуації, бо депутаціям казали в уряді: — Ваша партія сама того домагалася...

Справа не є ще оконечно рішена. Змагаються два погляди. Один: звільнити негромадян, на їх місця дати хоч некваліфікованих, але путешніх, і другий погляд: учителі з академічною освітою, хоч і негромадяни, піднесуть вище школу, як некваліфіковані громадяни. Котрий погляд переможе — не знаємо.

(Українське Слово.)

„ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ".

В попередньому числі писали ми про новий часопис, який зачали видавати українці члени аграрної партії. Часопис цей наробив багацько шуму, викликав багато толків та здогадів. Між іншим проти нього зорганізували кацапи — члени аграрної партії велику кампанію, щоб за всяку ціну не допустити до дальшої появи „Землі і Волі".

В тій цілі скликано до Мукачева нараду партії, на якій проти нового українського часопису промовляв сен. Бачинський та пос. Щирецький. Там і підписали протест проти „Землі і Волі" до управи партії у Празі.

Для нас ця річ осьчим замітна:

1) Аграринки чехи, мадяри, німці, а навіть така „нація" як кацапи — можуть мати свої органи, тільки одні українці не можуть мати свого, українського часопису — по думці кацапів.

2) Коли кацапи із таким завзяттям виступили проти української „Землі і Волі", не свідчить це про їх силу, навпаки: про їх велике безсилля. Колиб вони чулися безпечні, колиб вірили в будучність свого кацапського слоя, вониб не боялися „неістнуючого українського кавардаку". Що не істнує — того не можна боятися!

3) Отже українці, члени аграрної партії, що зачали видавати „Землю і Волю", не сміють уступити із раз занятого становища, бо їх становище добре і сильне.

Як довідуємося в останній хвилині, „Земля і Воля" виходить дальше, поборовши затії кацапів.

(Українське Слово.)

ДЕНЬ ДИТИНИ Й НАРОДНЬОЇ ПІСНІ У СЕВЛЮШІ.

Опіка над молодю в Севлюші недавно влаштувала день дитини й народньої пісні. До перегонів зголосилося около пятнацять дитячих хорів, між якими особливо визначились: хор Ліги з Севлюша під диригуванням п. Рощахівського, хор народньої школи з Королева н. Т. під диригуванням д-ра Мельника, хор народньої школи з Олешника під диригуванням п. Чачка й хор народньої школи із Заріччя під диригуванням п. Поповича.

Судячи обективно, лише ці чотири хори й можна було брати на увагу для призначення премій. На жаль, у жюрі обективности не було, бо крім учит. Буркацького у складі їх були всі особи місцеві, так чи інакше звязані з конкуруючими хорами. Наслідком того на перше місце поставили хори — чеський та український місцевої горожанської школи, хоча своїм співом вони не заслужили не лише першої премії, а навіть останньої, тимпаче, що до горожанки треба приложити мірку багато гострішу, ніж до школи народньої. А для хору з Заріччя премії вже не дісталося... Учасники перегонів таким присудом жюрі дуже не задоволені, бо перегони з подібними вислідами не піддають охоти до праці, не поривають до неї диригентів, а навпаки відбивають до неї всяку охоту.

Ів. Шрам.

КНИГАРНЯ ПЕДАГОГІЧНОГО Т-ВА В УЖГОРОДІ.

Педагогічне Товариство, що здавна думало про оснування власної книгарні, заложило тепер книгарню в Ужгороді. Таким чином прогалина, яка заістнувала наслідком того, що найстарша на Закарпатті книгарня акційного товариства „Уніо" припинила свою торговлю через крізу, буде виповнена.

З відчитової салі.

„Ще про можливости девалюації польського золотого".

В пятницю 31. серпня ц. р. відбувся заходом „Торг.-Екон. Секції У. Техн. Т-ва" у Львові корреферат **інж. В. Несторовича** до реферату інж. І. Ольхового, якого зміст ми на днях подали.

Корреферент менше оптимістично дивиться на незрушимість вартости польської валюти і свій погляд пробував відповідно узасаднити. Найменшу небезпеку бачить він у торговельному білянсі з уваги на те, що шляхом компензацій і відповідних договорів, а в крайному випадку безпощадною компресією ввозу, польський уряд зможе мабуть опанувати небезпеки цього білянсу, коли би такі появились. Зате буджет скриває дійсно великі небезпеки. До 1933 року жив уряд давними резервами. Після того консумує він „нар. позичку", та це вже кінчиться. Річний дефіцит, який треба рахувати мінімально на 250 міл. зол., мусить бути чимсь покритий. Уряд пригорщами черпає кредит, зменшуючи ґльобальну суму кредитів, що ними моглиб покористуватись господарські підприємства. Дефляцію реалізують у Польщі тільки частинно. Податки, ціни моноп. чи скартелізованих товарів, суспільні обезпечення, залізничі фрахти і т. д. тільки в невеличкій мірі зредуковані. Отже слушні є побоювання проф. Кржижановського, що ті дефляційні диспропорції не ведуть до цілі.

Дефляція має на цілі — як відомо — перетревати, аби згодом найти нижчу зате трівкішу господарську рівновагу. Але вона мусить торкатись усіх елементів господарського життя.

Велику ролю грають теж міжнародні впливи на стан валюти. Тому п. Несторович представив ролю активних сил на валютовому фронті, а саме бльоків: штерлінгового, долярового і золотого. Дальше спинився він на ситуації, коли здевалюовані валюти (фунт і долар) будуть стабілізовані формально на новій золотій вартости. Питання є (а це в великій мірі залежить від того, як оформиться світова ціна на золото), чи не прийде до створення нового паритетового відношення всіх валют і чи також держави золотого бльоку не будуть мусіти сконвертувати відповідно свою валюту. Прелегент допускає велику можливість такого стану річей тоді, коли до цього часу втримається як-так теперішне положення.

Після того вивязалась довша дискусія. Присутні ставили ріжні питання і обмінювались думками. З валютовим питанням вяжеться багато ріжних справ, а кожна з них є сьогодні більшою чи меншою проблемою. На запити відповідав п. Несторович, а відтак п. Ольховий вияснював довше все, що вязалось з його рефератом, а було оспорюване корреферентом. З дечим полемізував, а з дечим годився. На загал обстоював він дальше свою думку, що девалюація польського золотого не принеслаб ніяких господарських користей і що на неї не заноситься.

МИКОЛА СІТНИЦЬКИЙ,
ем. директор прив. жіноч. гімназії Укр. Інституту для дівчат в Перемишлі, бувш. сотник УГА, помер 2. вересня 1934 у Львові по довшій тяжкій недузі в 50 р. життя. Похорони відбудуться у вівторок 4. IX. ц. р. з кришти вірменської катедри на Личаківський цвинтар. В. Й. П.

НОВИНКИ

— **Львівське воєвідство зменшать.** З 1. жовтня терен краківської апеляції поширять кількома городськими судами із сусідніх воєвідств. Із сяніцького виділять 9 гор. судів, із келецького 17. Зміна ця в поділі території суд. влади має бути вступом до реформи адм.-політичного поділу держави. Краківське воєвідство одержить деякі повіти з келецького, а крім того пересуне свої східні границі коштом львівського воєвідства.

— **Шукають нафти.** У минулому кварталі на припоручення с-ки „Галіція" шведське підприємство під проводом інж. Фронгольца з Німеччини робило геофізичні пошукування за нафтою електричною системою в селах Дрогобиччини: Добрівляни, Ролів, Літиня, Рихтичі та Лішня. Висліди покищо невідомі. Дальші пошукування робитимуть у вересні в станиславівському воєвідстві.

— **Львівська хроніка.** На Баторівці зброймістр із 22. п. уланів у Бродах Єрген наїхав мотоциклем на 10-літню Чесл. Лемищуківну й тяжко поранив її. — Злодії розбили касу в бюрі інж. Фірґавза при вул. Пілсудського 8. В касі не найшли ні сотика. — На пл. Різні д-р Жигм. Ціф програв у „три карти" 76 зол. Поліцай арештував власника „банку" Тенера, який мусів віддати гроші д-рові Ціфові. — На II. пов. при вул. Городецькій 81. випала шиба і зранила Катерину Коцик і Володимира Франківського. Їх забрали до шпиталю. — На вул. Словацького біля гол. почти невідомий напасник поранив ножем 17-літнього торг. помічника Бер. Туша. — На ставі Залізної Води в змаганнях у плаванні 16-літній Йос. Познанський став тонути та при цьому вивихнув собі руку. Пірнув на дно та його врятували.

— **Ограбили листаря.** Біля Медзна (коло Пщини) два невідомі напасники напали на листаря, що перевозив торбу з грішми. Зранили тяжко листаря та поліцая, забрали 7.000 зол. та втікли в ліс. Поліція уладила погоню та найшли вбитого побережника Масну. Він мабуть хотів придержати грабіжників і вони вбили його. У шпиталі у Пщині помер листар Гловаль, поліцай вмирає.

— **Краєва хроніка.** Рекламове авто фабрики цикорії Бома з Вацлавка наїхало на дорозі з Перемишля до Львова на Марію Мухову. За-

---

ловині свого дому Параманов, про хліборобську стацію нічого не знали й навіть не розуміли що би то могло значити.

— А щож ветеринарна стація? Ветеринарний лікар?

— Але де там! У нас Аграфена вміє добре худобячу хворобу замовляти.

Це Семена надзвичайно здивувало.

— Ну, але чомуж тоді у вас ті таблички висять? Та чи було тут у вас щось чи не було? Взагалі не розумію, що тут у вас діється...

— Що то за табличкчи? Засміялися рідні й звернули увагу Семена на такий малюнок: в окопі стовп, під стовпом лежав заржавілий гак без держала й топорисько без сокири. На стовпі була велика червона таблиця: „Карамасовська пожежна стація".

— У нас є все таке... пояснювали — колись перед трьома або чотирьома роками, не пригадуємо, приїхав до нас комісар і все те справив. Алеж то й була голова, то мусимо признати! Не минало ані одного дня, щоби він не зганяв людей на збори та не промовляв до них. Все пояснить, а потому й повісить табличку. „Збудуємо нове село", каже. „Почекайте! За останнім словом техніки!" А потому поприбивав таблички, де що буде. Ти ще навіть нашого села добре не розглянув — покажемо тобі скільки тут маємо позакопуваних стовпів! Нове село! Ані навіть не знаємо чому він від нас відїхав — тож то був такий чудесний чоловік, що й трудно сказати... Від того часу ці таблички в нас висять і жадної шкоди від них нема.

Перекл. **Мих. Остапович.**

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

МИКОЛА СІТНИЦЬКИЙ

емер. директор жін. гімн. Укр. Інституту для дівчат у Перемишлі і б. сотник УГА, по довгій і важкій недузі упокоївся в Бозі дня 2. вересня 1934 р. в 50. році життя. Похорони відбудуться у вівторок 4. вересня в год. 4. пополудні з крипти вірменської архікатедри на Личаківський цвинтар. На цей сумний обряд запрошує Кревних, Знайомих і бувших Товаришів Зброї опечалений **Брат і Рідня.**

брали її до шпиталю. — Софії Дехнерівній, що купалася в Сяні в Перемишлі злодій вкрав із річей на березі золотий годинник, висаджуваний брилянтами. — У Станиславові м. уряд здоровля ствердив у мин. місяці 30 випадків червінки, з того один смертельний. Останнього тижня скількість випадків червінки зменшилася. — У Станиславові при вул. Колонтая поліція викрила тайну фабрику грошей. Арештували кільканацять осіб, проти них відбудеться небаром розправа перед судом присяглих.

— **Скок із III. поверха.** З III. поверха дому при вул. Пелчинській 23 скочила якась жінка і тяжко поранилася. Хто вона невідомо.

— **Грабіж у вагоні.** На Знесінні якихсь чотирьох людей здибало 30-літнього безробітного Мих. Іваська та стали жалітися перед ним, що не мають де переночувати. Просили Іваська, щоби переночував із ними в зал. вагоні. Іваськ згодився. Тут його ограбили з одежі та втікли. Івасько зголосився у поліції в біллі.

— **Автобусова катастрофа.** На дорозі біля Люблина автобус, яким їхало 20 осіб, хотів виминути віз, при цьому вивернувся в рів. Девять осіб тяжко ранилося, решта лекше.

— **Пожежа.** На фільварку Глібів біля Грималова (власність гр. Козебродзького) згоріли дві стирти збіжа.

— **Продали копальню на ліцитації.** На прилюдній ліцитації продали копальню „Міляно" в Мразниці, яка дає півосьма вагона ропи місячно. Купили копальню Лев Шуцман і Гринь Іванчук із Борислава за 199.000 зол. Сума ця це лише 1/3 частина оціночної ціни.

— **Затонув корабель.** Льондонські часописи принесли вістку з Кореї, що на ріці Ялю затонув японський корабель, на якому було ок. 200 людей. Ратункова акція з причини мряки була тяжка, тому врятували всього 109 людей.

— **Корабельні білети на два роки наперед.** В Англії викінчують будову корабля великана т-ва Кунард-Ляйн „534". Його спустять на воду не раньше ніж 1936 р. Одначе вже тепер продано 50 білетів на їзду тим кораблем. В першу чергу білети купують купці і промисловці, які часто їздять до Америки. Їх притягає миле враження їзди кораблем-великаном, яке впливає на бадьорий настрій, потрібний до успішних переговорів та поладнування ділових справ.

— **Вязниця без замків.** За кілька місяців в Англії відкриють вязницю, яка не матиме замків. У вязниці будуть проживати вязні засуджені за намагані злочини. Режім для тих вязнів буде такий самий, як у закладах для малолітних проступників. Коло вязниці будуть городи і поле, де будуть вязні працювати.

— **Ріжні вістки.** В Пробині відбувся процес 24 комуністів, з яких 10 засуджено на вязницю від півтора до 3 літ і втрату громадянських прав на 5 літ. — Шведський острів Візінгзе в Категаті западається поволи в море і незадовго зовсім щезне під водою. — У Відні скінчили самогубством два брати адвокати Базмгартени з причини фінансових труднощів. — У Денвер в 1908 р. загинули дві дівчини Плюмер. Батьки не переставали за ними шукати і по 25 роках найшли їх. Обі проживають в Уомінгу і повиходили заміж. — 300 німецьких жидів, які втікли до Голяндії дістали приказ виїхати. — 13. вересня ц. р. у Рокебрюн-Кап-Мартен продаватимуть на ліцитації віллю польського альхеміка Дуніковського „Мон Каприс", який запевняв, що може штучно виробляти золото. — У грегерфордській тюрмі в стейті Пенсильванія збунтувалося 200 вязнів, які напали на вязничу сторожу. Поліція обстрілювала зі скорострілів і вязні піддались. — Альпініст Ґі Лябур, який загинув вісім днів тому, найшовся. Він упав у пропасть на ледняк і відморозив собі ноги. Його покликів „рятунку" не чули.

—o—

З кіна.

ПАЛЯС: „КНЯЗЬ З АРКАДІЇ".

Коронованих голов багато пішло на вигнання. Така доля стрічає і князя з Аркадії. Міністри зявляються в його палаті з абдикаційним актом (хто знає байку про ухвалу мишей причіпити котови дзвінок до хвоста — той собі її пригадає). Справа йде лекше, як вони думали.

Акція, яка йде дальше, тримає вас увесь час в напруженню. Деколи сміємось сердечно з дотепного князя, якому доля не щадить приємних ситуацій, розкошей і блеску. Припадкове знайомство з театральною артисткою Міраною, яка ізза нього колись пішла на вигнання (співала бачите жартівливу пісню про аркадійського короля), а яка не знаючи, що то він, пережила з ним одну прекрасну ніч, рішає його долю. Навязані тоді нитки любови ведуть гарненьку Ліяву Гайд (вона саме грає Мірану) і Віллі Форста, князя з Аркадії, до супружого звязку, дарма, що королева, патріярх усіх вигнаних королівських і князівських достойників, хоче затримати його у своїй родині.

Гарна фільма, варто бачити. *Н.*

—o—

СПОРТ.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ 2:2 (1:0).

Україна: Бутель; Олійник, Воробець; Підлісецький, Кішила, Якимів; Лапчук, Магоцький, Мікльош, Краєвський, Максимів.

„Дерби" Окружньої Ліги були і цим разом дуже цікаві і місцями гра стояла на незвичайно високому рівні. Україна була дружинною ліпшою і повинна була змагання вирішити у свою користь. Господарі провадили у другій частині вже 2:0 і позволили противникові вирівняти.

Гру зачинає Україна і вже у 1 хв. Лапчук має ідеальну позицію, але перестрілює. Україна має більше з гри, поміч спомагає напад добрими мячами, але стріли ідуть в авт. В 7 хв. права сторона Гасмонеї доходить під ворота України, гострий стріл боронить Бутель. Від тепер частіше атакує Гасмонея. Воробець все в рішаючім моменті є на свойому місці. Гра є він рівнана, оба напали вміють допровадити мяч до карного поля, але стріляють слабо. Під кінець знова перевага чорно-червоних, у 34 хв. гарний стріл Краєвського боронить воротар. В 40 хв. гострий стріл Максимова трафляє у стовп. В 43 хв. падуть перші ворота; Лапчук центрує, а Мікльош з всалуха стріляє в ріг. Півчас 1:0. По зміні воріт Україна накидає гостре темпо і гра ведеться на половині Гасмонеї, якої добра оборона перешкоджує добути ворота. Противник атакує рідко, але небезпечно. У 21 хв. Шпісбах фоулює Максимова на карнім полі. Карного стріляє певно Воробець і 2:0. Відтепер чорно-червоні слабнуть і Гасмонея доходить до голосу; у 30 хв. добуває противник з карного перші ворота. В 32 хв. чудова головка Магоцького у поперечку. В 38 хв. Гасмонея вирівнює зі стрілу лівого крайника, мяч відбивається від Олійника і впадає до сітки. Під кінець гостра гра головно зі сторони жидівської дружини. Жертвою є Магоцький, який розбитий мусить опустити гріще. Вислід остає без зміни. В Україні на перший плян вибилася поміч. В нападі не йшло, без заміту грали лише Максимів, Магоцький і Мікльош. Краєвський не мав „свого дня", а Лапчук забагато бавився мячем. В обороні Воробець о клясу ліпший від Олійника. Гасмонея мала своїх найліпших гравців в обороні (Шпісбах-Бірнбах). В помочі добрий Вольфшталь, а в нападі лівий крайник. Видців 3.000. Судиював добре п. Саварин.

УКРАЇНА II — ГАСМОНЕЯ II 5:2 (2:1).

Гарна гра резерв України, для якої ворота добули Сиротюк 2, Юськевич 2 і Лісікевич.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

КРАКІВ. Подгуже — Погонь 2:0 (1:0)
КРАКІВ. Висла — Рух 2:1 (1:0).
ЛОДЗЬ. Л. К. С. — Варшавянка 3:0 (1:0).
ПОЗНАНЬ. Варта — Гарбарня 2:0 (1:0).
ВАРШАВА. Легія — Польонія 1:0 (1:0).

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Лехія — Огніско 4:3 (2:1).

ЗА ВХІД ДО ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Чорні — 7 п. п. Лег. 4:0 (3:0).
СТАНИСЛАВІВ. П.К.С. (Луцьк) — Ревера 2:2 (1:0).

Нові книжки й журнали.

НАЗУСТРІЧ. Двотижневик. Число 17. Львів 1. IX Зміст: М. Рудницький: Великий північний поет. — С. Гординський: Рейс на Александрію. — Наш конкурс — Галина Журба: Поліська церква. — Нарцизи Лукіянович: Сирена. — Сер Артур Кейс: Чи можна створювати надлюдей? — Крапки над і. — Кнут Гамсун: Олександер та Оленарда. — Василь Ткачук: Набуток. — Микола Бажан: Дорога. — Ю. Косач: Авіятори. — С Гординський: Спека. — Л. Бурачинська: У Почаївській Лаврі. — 10 хвилин із Мих. Голинським. — Про повісті молодих. — Ірина Вільде: Пуста жінка. — Фільмова сторінка: Наша землячка — нова фільмова зірка А. Рудницький: У фільмових ателіє „Уфи". Хроніка.— Ст. Спендер: Про сучасну поезію й індивідуалізм. — Летіло 40 сорок. — Нові видання. — Літературний Бім Бом.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Понеділок, 3. IX. год. 7·30 веч. „Товариш".
Вівторок, 4. IX. в год. 7·30 веч. „Чоловік, що був четвергом".

Театр Різнородностей.

Понеділок, 3. IX. год. 7·30 веч. „Той, який змінив прізвище".
Вівторок, 4. IX. в год. 7·30 веч. „Колиб я хотіла".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).
В понеділок вистава о год. 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака." (Битва).
АТЛЯНТІК: „Люди в білих одягах".
ВАНДА: „Жебрак з Багдаду" і ревія.
КАСІНО: „Сини пустині" (Фліп і Флап).
КОЛІСЕЙ: „Невідомий виновник" і ревія".
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Останній з Головсвих" (на осн. Всев. Гаршіна) та ревія.
МІРАЖ: „Ярмарок серць".
МУЗА: „Сьогодні живемо!"
ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки.
ПАЛЯС: „Князь Аркадії".
ПАСАЖ: „Тайний детектив" і ревія
РАЙ: „Олівер Твіст".
СВІТ: „Ніч кохання" (Джоже Мохіка), „Вязень із Кавни".
СОНЦЕ: „Острів пропавших душ" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Сонце молодости" і ревія „Весела Циганерія".
ХИМЕРА: „Жінка під контролею".
УТІХА: „Вулиця" (Сільва Сідней) і ревія.

Закордонне радіо.

Понеділок, 3. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·20 Концерт, 19·00 „Аіда" оп. Вердія, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 11·05 Сальонова орхестра, **Париж** (1649) 20·45 Симфонічний концерт, **Білгород** (439,8) 18·00 Пісоньки, 20·30 Опера, **Берлін**(356,7) 17·30 Танкова музика, 18·30 Музика 18-го ст. **Гамбург** (331,9) 21·00 „Івась і Гануся" оп. Гумпердінка, **Будапешт** (549,5) 12·05 Циг. музика, 20·10 Спін, **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 22·00 Камер. музика, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Вівторок, 4. вересня 1934.

Відень (506,8) 17·35 Ісляндські мельодії, 20·15, 21·10 Концерт, **Братислава** (298,8) 20·10 Бетовен (фортепян), **Прага** (470,2) 12·30 Концерт, **Париж** (1649) 12·00 Концерт симф. орхестри, 20·00 „Ревізор" песа Гоголя, **Білгород** (439,8) 12·15 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Гайльсберг** (291) 20·10 Симфонія ч. 3. Бріхнера, 21·00 Клясичні арії, **Будапешт** (549,5) 18·45 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Камер. орхестра, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 20·45 Концерт

Львівське радіо.

Понеділок, 3. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·40 Програма „Веселої Трійки", 7·50 Рекламовий концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт сальонової музики, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Симфонічна музика Баха (гр. пл.), 15·30 Експортові вістки, 15·35 Економічні вістки, біржа, 15·45 Година легкої музики, пісоньки, 16·45 Наука німецької мови, 17·00 Фортепяновий ресіталь, 17·25 Що це таке школа на міру?, 17·35 Оп. арії в вик. А. Вісьневського в супр. фортепяну, 17·50 Природнича балачка, 18·00 Сільва рерум і мистецьке життя, 18·05 Довбуш, трембіта (фейл.). 18·15 Легка музика з гр. пл. 18·45 Муз. загадки для дітей, 19·30 Ліга довговічність (фейл.), 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Легка музика, пісоньки, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт симф. орхестри, 21·45 Расизм у світлі сучас. науки, 22·00 Рекламовий концерт, 22·15, 23·05 Концерт орхестри мандолініст.

Вівторок, 4. вересня 1934.

6·45—7·40 Ранішня авдиція, 7·40 Програма „Веселої Трійки", 7·50 Рекламовий концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 12·75, 13·05 Листи від дітей, 13·00 Полудневий денник, 15·30 Експортові вісти, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Легка музика, пісоньки, 16·45 Скринька ПКО, 17·00 Камеральний концерт, 17·25 Куток мови, 17·35 Пісні в супр. фортепяну (Гутовська, сопран), 17·50 Техн. скринька, 18·00 Сільва рерум і мистецьке життя, 18·05 Театр фейл., 18·15 Форт. ресіталь, 18·45 Авд. в честь жид. поета Бялика, 19·05, 19·30 Концерт Ерінового хору, 19·20 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00, 21·40 Прелекція про оп. „Джоконда"; оп. Пончіелія „Джоконда" (з гр. пл.), 21·25 Веч. денник, як працюємо?, 23·05 Рекламовий концерт.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 236 (13.781). Львів, середа 5. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 40·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·60 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·60 зол.— Зміна адреса 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вуголь і дерево на зиму найкориснiше купити в Народній Торговлі, Львів, Ринок ч. 36. — Для членів корисні умовини сплати.
246 2—6

Нещастя ніхто не може передбачити, але кожний старається йому запобігти — і тому обезпечує збіжжа й пашу від огню в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер", у Львові, вул. Руська ч. 20,

ФУТРА жіночі і чоловічі готові і до міри по найнищих фабричних цінах — поручає Фабрика футер „ХРОМ". Львів, Руська ч. 20. Телефон 71-83. Городецька ч. 97. „ 53-29.

Заборона посилок Комітету „Брати в біді".

Чому уряд СССР не допускає харчевих і грошевих посилок до своїх німців.

З Берліна повідомляють:

Совітський уряд подав до відома, що не допускатиме більше до себе посилок Комітету „Брати в біді". Мотив тої заборони такий, що мовляв, організація „Брати в біді" протибольшевицька, хоч загально відомо, що ця німецька допомогова організація має мету чисто харитативну, а саме помагати голодуючому німецькому населенню на території СССР. Всі заходи переконати про цей характер організації совітський уряд не довели до нічого. Таким чином допомогова акція згаданого Комітету буде мабуть припинена, на всякий випадок він не перебирає більше гарантії за доставу харитативних товарових і грошевих посилок до СССР.

Ця найновіша заборона є очевидно нічим іншим, як дальшим ланцюхом у звені большевицьких заходів закрити факт, що ще й нині тисячні маси в СССР голодують і терплять найбільшу нужду. Одначе правда про положення в СССР не дасться нічим закрити, тимбільше в Німеччині, де люди мають дійсно вірні, несфальшовані інформації про все, що діється на території СССР.

Зїзд українських письменників-червоноармійців.

(УП) Командування Української Військової Округи зорганізувало недавно зїзд українських письменників червоноармійців, на якому явилось 70 людей, переважно військових журналістів та пропагандистів. Редактор Щербина виголосив відчит про військову літературу, яка виховувалаб вояків на добрих оборонців „пролетарської вітчизни". Деякі письменники активної служби заповіли на найближчий час опублікування спеціяльних творів і поем про червону армію, її командний склад. У зїзді взяли участь також москалі. Зїзд виказав потребу посиленої пропаганди в армії з огляду на небезпеку недалекої війни. Недвозначно вказувалось також на те, що тепер треба вояків виховувати більше в дусі патріотизму до „отечества". Рівночасно відзивалися голоси за тим, щоб військову пресу повернути більше в бік фаховий військової підготівки і залишити на задному плані так зване „політпросвіщеніє", себто комунізм. Сконстатовано теж при цьому, що червоно-армейська література й досьогодні не має творів, які моглиб захоплювати вояків червоної армії. Все, що було путнього в тій области, відкинено через те, що зовнішньою формою ті твори відповідали ніби приписаним вимогам, але духом були націоналістичними. З того видно, що нелегко письменникам написати щось путнього в московському дусі та українській мові. Зїзд доручив кожному письменникові зокрема повести посилену роботу серед новопризиваних.

Мін. Фей у змові з націонал-соціялістами.

ПРАГА, 3. 9. ПАТ. „Прагер Монтагблятт" помістив інтерв'ю з колишнім віцеканцлером Австрії інж. Вінклером, який перебуває у свого приятеля в Чехословаччині. Вінклер запевняє, що не втік з Австрії з приводу подій з 25. липня ц. р., але день раніше виїхав леґально з Австрії до Чехословаччини, де мав вести переговори з визначними політиками. Вінклер каже, що державний переворот 25. липня ц. р. не був заздалегідь зорганізований проводом партії. Його виконала самочинно одна ґрупа націонал-соціялістів, яка не пождала на хід подій. Далі Вінклер обвинувачує мін. Фея, який в останніх днях перед державним переворотом навязав тісні взаємини з націонал-соціялістами. По зміні австрійського кабінету в дні 11. липня ц. р. мін. Фей був не тільки огірчений, але теж рішений перевести державний переворот з противниками канцлера Дольфуса, себто з націонал-соціялістами. В останніх днях перед переворотом мін. Фей за посередництвом визначних провідників Гаймвери переговорював з націонал-соціялістами. Ці розмови Фея штовхнули націонал-соціялістів виступити проти Дольфуса. Вінклер підкреслив, що на його думку в Австрії не буде спокою серед теперішніх умовин. Зазначив, що привернення монархії Габсбурґів дуже можливе, бо більша частина населення вважає поворот монархії меншим злом від націонал-соціялізму. Крім того більшість членів австрійського уряду є монархістами

Італія за вступленням СССР до Ліґи Націй.

ПАРИЖ, 3. 9. ПАТ. Кореспондент Аваса повідомляє з Риму, що Італія піддержить СССР у Лізі Націй та голосуватиме за признанням большевикам постійного місця в Раді Ліґи Націй. Італія признала большевиків ще в 1923 р. і від того часу фашистівський уряд постійно заохочував СССР до участи в нарадах у Лізі Націй. Таким чином Італія закине мабуть свій проект реформувати Ліґу Націй, який ще був дотепер основою закордонної політики Італії.

Комінтерн поширює комуністичну пропаганду.

ПАРИЖ, 3. 9. ПАТ. „Матен" пише, що між ком. Літвіновим і провідником комінтерну Манульським існує ворожнеча з приводу закордонної політики СССР. Манульський виступає проти зближення з буржуазними державами західної Европи. Тому Комінтерн веде нагінку проти урядів тих держав, з якими тепер співпрацює большевицький уряд.

Претенсіональне безглуздя.

Ще один „знавець" української справи.

(Кореспонденція з Праги.)

Ми вже звертали увагу наших читачів на те, що европейська преса останніми часами багато розписується про українську справу. Деякі з цих голосів ми реферували на сторінках нашого часопису, а також ми вказували і на ті спонуки, які заставляють европейську пресу писати тепер про українську справу більше, ніж це бувало досі. Між голосами европейської преси про українську справу можна найти ріжні — і більше та менше цікаві, і більше та менше річеві, і з більшою та меншою поінформованістю. Але не бракує між ними й таких, що розраховують лише на сензацію чи ревеляційність, а своєю непоінформованістю доходять просто до безглуздя, дарма, що їх автори виступають з претенсіями знавців української справи і українських відносин. Як виглядають такі голоси, ми покажемо це нашим читачам на одному дуже маркантному прикладі, а саме на статті, що її приніс журнал німецьких еміґрантів в Празі „Ді Варгайт" з 11. серпня ц. р. ч. 32. Стаття називається „Українська політика Німеччини і „господар" Скоропадський", а її автором є якийсь пан Артур Зегоф. Щоб не пропустити ні словечка з цієї журналістичної саламахи, наведемо цю статтю в цілости.

Ось вона:

„Аж до підписання польсько-совітського договору було дві „білоукраїнські" організації, що себе взаїмно поборювали. Одна з осідком у Варшаві, що стояла в добрих відносинах з кругами близькими до Пілсудського і з ним самим та друга в Берліні, що мала тісні звязки з кругами німецької реакції і нац. соціялістів. На чолі варшавської ґрупи стояв Петлюра, а на чолі берлінської Скоропадський. Після підписання польсько-совітського договору польський уряд був примушений зірвати ці приязні відносини, а тоді ці українські контрреволюціонери звернулися до своїх берлінських суперників і до нацсоціялістів. Німецька реакція приняла приязно і цю ґрупу, як колись ґрупу Скоропадського, але під умовою, що вона не хоче мати до діла з поодинокими українськими політичними ґрупами, але в дійсности з цілим українським народом. І так для варшавської ґрупи, покинутої поляками не бу-

ло іншого виходу, як піддатися під команду Розенберґа. Дійшло до загального обєднання на конґресі в Празі. Тут обєдналися група Скоропадського, яка вже до того обєдналася була з ґрупою бувшого російського капітана Коновальця в т. зв. Украйнское Національное Обєдененіе з петлюрівською організацією „Украінская Народная Республіка". Зраджені поляками петлюрівці зібравши саки-паки здезертирували до ґрупи Скоропадського.

„У міжчасі дійшло до польсько-німецького договору. Між українською еміґрацією запанувала велика радість, бо в цьому польсько-німецькому порозумінні вона бачила, ба ще й тепер бачить можливість зреалізування своїх протибольшевицьких плянів. Правда, ми не знаємо певно чи в німецько-польському договорі є яка клявзуля щодо української проблеми, але одно знаємо добре, а саме, що Варшава знову прихильно ставиться до української еміґрації, а між цим теж і до ґрупи Скоропадського, а Берлін цілком систематично і енерґійно підпирає політичні акції української еміґрації. Альфред Розенберґ, не лише шеф закордонного уряду НСДАП, але теж шеф „Фелькіш. Беобахтер-а" і приятель Гітлера та завзятого ворога большевиків Детердінґа, є під цю пору не лиш номінальним, але і дійсним провідником білої української фронди проти Совітів. Його метою є здобуття західних частин СРСР, України, а теж і Кавказу. Для досягнення цієї мети працює з ним уся українська і велика частина російської еміґрації, яка нині в самій тільки Европі нараховує міліон людей. Між представниками „самостійної" України (Петлюра, Левіцький, Скоропацький і т. д.) і провідниками козацької еміґрації істнує вже чисто військовий договір, а його ціллю є спільними силами відірвати Україну і козацькі землі від СРСР і створити з них самостійні держави. Давніше ці пляни підтримувала Польща, а нині це завдання перебрала на себе Гітлерівська Німеччина. Найліпшим доказом на це є тайний конґрес української еміґрації, що недавно відбувся в Берліні. На ньому встановлено спільну акцію білої української еміґрації і нацсоціялістів при асистенції райхсвери. Німецький уряд устами Розенберґа зобовязався підтримувати представників „самостійної" України і, коли лиш на це прийде слушний час, створить „самостійну" Україну. Але німецький уряд при цьому заявив, що він не хоче мати до діла з поодинокими українськими партіями, але виключно з українським народом, якого представником він визнає „господаря" Скоропадського. Само собою, що без невтрального чи може й іншого співділання Польщі цілий цей німецько-український „визвольний сон" мусів би зійти на ніщо".

Тільки німецький „знавець" української справи з „Варгайт-у". Ціла ця безглузда нісенітниця і журналістична саламаха побудована на тій ревеляції, що її недавно приніс париський часопис „Парі Суар". Він писав, що при кінці червня ц. р. відбувся в Берліні тайний зїзд ріжних українських еміґрантських діячів. Конґрес відбувся при співучасти Розенберґа, який обіцяв, що Німеччина відбудує самостійну Україну, але тільки під протекторатом Німеччини і під гетьманом Скоропадським, як вецекоролем України. Конґрес, а в ньому брали участь і германофіли і польонофіли, а навіть і ґрупа Коновальця, присягнув на вірність Скоропадського, бо всі прийшли до того переконання, що лише Німеччина разом із Польщею може створити самостійну Україну.

Яку вартість мають такі ревеляції не треба й говорити, про це говорить ясно сама іґноранція обох журналістів в українських справах. Для нас важним є питання: длячого пишеться такі очевидні нісенітниці? Тенденцію цих ревеляцій збагути легко. Такі ревеляції потрібні большевикам як свіжі „ причини" для винищування українців! Ми певні, що про них ми ще раз почуємо, а це при якомусь великому большевиками заініційованому процесі проти українських „контреволюціонерів, петлюрівців, націоналістів" і т. д. Почекаймо ще лиш якийсь час, аж остаточно покажеться успіх цьогорічних жнив, коли на Україну насуне нове марево голоду і коли треба буде з одного боку шукати нових виновників невдачі т. зв. хлібозаготівлі, а з другого відвернути увагу широких мас від страшної дійсности життя в большевицькому раю. Берлінський кореспондент „Нового Часу" звернув недавно увагу на якесь таємне „джерело" цих ревеляцій. „Усі нитки цієї поганої провокації — пише він — збігаються доосередньо довкруги одної темної фігури, яка себе звичайно видає за українця й в останніх роках кількома наворотами пробувала на свій дуже підозрілий спосіб „робити" в визвольній політиці. Не видається цей осібняк зовсім чужим одній секретній установі одної — може й двох-трьох — держав. Сензації „Парі Суар" пахнуть роботою на замовлення, власне якоїнебудь секретної політичної установи одної держави... „Парі Суар" був зловмисно інспірований і дістав готовий „матеріял". Наша думка в цій справі така: Якщо кореспондентові „Нового Часу" дійсно пощастило впасти на джерело цих ревеляцій, а головнож, якщо відома йому ця темна фігура, що так „працює" для української справи, то треба булоб її здемаскувати і так зробити кінець її провокаційній діяльности. Не треба думати, що такі ревеляційно-сензаційні статті якогось там „Парі Суар" чи іншої „Варгайт" не мають ніякого значіння для світової опінії про українську справу. Це лиш нам так здається, бо ми знаємо, що в них немає нічого іншого, як лиш брехня чи безглузді нісенітниці. Але світова опінія ще не визнається так докладно в наших справах, щоби могла легко відріжнити брехню від правди, провокацію від реальної дійсности. Вона радо вірить у те, що напише якийсь там собі французький чи німецький часопис, головнож коли це пахне ще сензацією і то особливо при нинішній загально-політичній ситуації... До тогож ще ми не маємо на українській еміґрації якогось поважнішого орґану видаваного в одній із світових мов, де ми моглиб на такі ревеляції відповідно реаґувати і вислід цього є такий, що не один европейський журналіст, не найшовши ніякого спростування чи вияснення таких сензаційних вісток, бере їх за правдиву монету і приймає їх за базу для будови своїх публіцистичних міркувань, а таким робом безглузда, а ще й до того провокаційна нісенітниця стає зчасом загально принятою в політичній опінії тезою і приносить нашій справі просто необчислимі шкоди. Щонайменше це вимагає від нас відтак витрати великої дози енерґії, заки нам вдасться переконати кого треба і кого переконати дасться про неправдивість чи безглуздість таких ревеляцій. Ми гадаємо, що наш берлінський колеґа мав нагоду вже про це сам переконатися і тому в інтересі нашої справи нам треба з такими явищами безпощадно боротися.

М-н.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 174—180 Телефон 25-55.

„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА"
при вул. 3-го Мая ч. 10. — стала направду дешева. Обід в абонаменті 1·10 зол., „MENU" 1·25 зол., — дешеві перекуски і снідання.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. ВЕРЕСНЯ 1934.

АНТІН КРЕЗУБ. 4)

НА ДНІСТРІ.

(Спомин.)

Ну і щож тепер починати? Перед нами ліcок і найкраще було би скочити в нього і йти ним аж до ранку в південно-західнім напрямку. Та ми роздумували; йти в незнайомій околиці нічю без бусолі і без карти (їх ми не брали, бо числились з тим, що коли попадемо в руки румунській жандармерії, то вона візьме нас за шпіонів) не така легка справа. Ануж ми підемо цілу ніч а над ранком вернемо знову на те саме місце звідкіля вийшли. Обміркували ми і постановили йти за голосом собак, тобто на північ, вздовж Дністром, розшукати яку людську оселю та розпитати там про те, якби нам найкраще дібратися до Більців. А в крайному випадку наняти провідника, який повів би нас туди так, щоб ми не попали ґранічерам і жандармам в руки.

Над ранком справді дійшли ми до якогось села і щоби не показуватися на очі більшому числу людей, ступили таки до першої скрайньої хати. Господарі щойно повставали, господиня якраз збиралась затоплювати в печі. Ми увійшли, поздоровились. Хазяїн відповів по українськи та я зараз по вимові пізнав, що це не наш брат, а молдаван. Та і його злодійкуваті очі і фізіономія, яку найкраще назвати б „лисо-микитівською", зраджували, що це не з нашого поля ягода, не наш український дядько, що хоча і хитрує деколи, то всеж зрадливости в нього нема.

Тому то приємного почуття не мав ні я ні мій товариш, опинившись в молдованській хаті. Але воріття вже не було, слід було думати тепер над тим, як прихилити його до себе. Ми попрохали зладити нам снідання і обіцяли заплатити за нього „миколаївськими", які тоді як на Україні так і в Бесарабії були у великій повазі. Далі почали розпитувати про ґранічерів, чи вони заходять по хатах і як взагалі найлучше булоб нам пробратись звідси до Більців чи якої іншої залізничої стації.

Молдован інформував нас нібито щиро та охоче. Оповідав, що ґранічерів в його хаті ми не маємо чого боятися, а щодо Більців, то він обіцяв нам завербувати для нас сусідського парубка на провідника, який випровадить нас за село та вкаже дорогу.

Ми зраділи і якось веселіше стало нам на душі.

— Ці молдовани таки добрий народ — сказав до мене мій товариш голосно, щоб і хазяїн чув. Думав, мабуть, „взяти" його похвалою. Однак молдован на цю похвалу нічого не відвітив а тільки всміхнувся, але якось так криво, так квасно, що властиво годі було зрозуміти: подобалась, чи не подобалась вона йому.

Та ми вже більше ним не турбувались, присілися за стіл і стали снідати, бо таки добре поголоднили від нашої нічної дороги. Хазяїн тимчасом вийшов чогось то на двір (ну, звичайно, як на хазяйстві), потім щезла з хати його жінка, далі хазяїн вернувся, а вийшла його 16-ти літня донька, потім знову хазяйка і донька вернулися, а хазяїн зник... На це ми очевидно наразі не звернули уваги аж потім пригадали собі цю хатню метушню.

Просидівши в молдована годину або півтори, рушили ми в дальшу дорогу. Провідник, молодий сусідський парубок, таки прийшов і обіцяв вивести нас за село. Та ледви пройшли ми яких триста кроків, як почули за собою „Мей! Мей! Стей! Унде мер?" Ми обернулись. За нами гасався румунський вояк з крісом, готовим до стрілу, а за ним підбігав якийсь старший молдаван з палицею.

Втікати не було, розуміється, в такому положенні, найменшого змислу. Ми станули. Вояк з молдованським дядьком (це був місцевий сільський „поліцай", якого наш хазяїн повідомив про нас) підійшли до нас. Дякько став розпитувати, хто ми такі, як сюди дістались і куди думали йти. Ми розказуємо все по правді. Ми розказуємо дядькові по українськи, а він зараз-же наші слова переводить ґранічерові на румунське.

Коли ми оповіли все як слід, ґранічер підійшов до нас, обшукав наші кишені, повитягав звідтам гроші, записники та годинники і „гайдац" до їхньої станиці. Тільки прийшли туди, а румунський підстаршина як накинеться на нас, наче скажений. Розпитав ще тільки, в якому часі і де перейшли ми Дністер, і зараз дав ґранічерам наказ перегнати нас через лід знову туди, звідкіля прийшли. А тут білий день. Нема найменшого сумніву, що тільки ми покажемося на Дністрі, так большевики нас вмить запримітять і або жарнуть по нас з крісів, або зловлять і відставлять до Раппівської Чеки а там поминай, як звали.

Отже почали ми його просити, щоби він не відставляв нас большевикам, бо ми не походимо з Наддніпрянщини, а хочемо пробратися до нашого штабу, який сидить десь тут на румунській території. Та де там, і слухати не хоче.

— Мерец напой ла Русія — товче все своє одно тай годі. Вже і ґранічери зібрались, щоби нас вести над Дністер. Надарма збираю я свої вивітрілі вже запаси знання румунської мови, якої вчився досить загально в російському полоні, і пояснюю йому як можна найбільш приступно, в чому діло і чому він нас не сміє видавати

З польської преси.

Український університет чи фахові школи?

Нова стаття Ст. Лося у „Бунті Млодих".

Редакція „Бунту Млодих" поставила п. Ст. Лосеві питання: „український університет чи фахові школи?" — і він дає на нього відповідь в останньому (14-му) числі того часопису.

Ця відповідь звучить: „Обережно, помалу, пляново, етапами, — але одно і друге". Ту свою відповідь аргументує автор у довших виводах, в яких доказує льогічно, що розбудова українського шкільництва в усіх напрямках є єдиною можливою розумною польською національною політикою.

На самому початку автор стверджує, що

український нарід є народом, який дійшов до повної національної свідомости, себто освідомив собі свою окремішність супроти обох сусідніх славянських народів: польського і російського. Можна навіть твердити, що те почуття окремішности займає непропорціонально багато місця у порівнанні з іншими чинниками, яких збір складається нормально на почуття національности... Та свідомість окремішности така сильна, що часто викликує навіть хворобливі прояви його діяльности. Впродовж останніх кількадесяти літ політична діяльність українських народовців обмежувалася у львиній частині до маніфестування української національної відрубности і то аж надто часто без огляду на те, чи таке маніфестування в конкретному випадку було получене з користю чи навпаки зі шкодою для національного українського інтересу. (Дуже цікава теза, жаль лише, що автор не навів ні одного конкретного прикладу. Промовчав теж автор величезну роботу, яку перевів впродовж тих минулих літ український політ. народовецький табор у ділянці політ., культ. і госп. організації народу. — Прим. Ред.). Свідомість окремішности супроти поляків і росіян є в українців чинником сильним і по всій імовірности тривким. З її діянням, як політичного чинника, треба рахуватися певне ще на кілька поколінь, якщо впродовж того часу людськість не найде собі інших критерій диференціяції як національність.

Всяка політика супроти українців, яка за точку виходу не брала би того сильного почуття національної окремішности, що є головним мотором усіх українських починів, не булаб політикою реальною, себто булаб політикою хибною...

Автор гадає, що можуть бути лише дві реальні політики супроти українців: одну з них ведуть Совіти, винищуючи українців навіть фізично. Однак Совіти не обмежуються лише до руйнування всіх проявів української нац. окремішности, — вони заступають їх насаджуванням т. зв. совітської цивілізації, для якої ріжниця національних мов є байдужою.

Остаточний успіх чи невдача тої української політики Совітів залежить від того, чи совітський устрій і імперія перетрівають найближчих кількадесять літ. Якщо перетрівають, то здовж польської східної границі істнуватиме окремішний світ совітської цивілізації, подібно, як століттями істнував на південно-східній границі світ цивілізації музулманської...

Польща, мовляв, яка сама не встановляє якоїсь відрубної цивілізації і не має нічим заступити цивілізації християнської, — не може вести політики ліквідації українського національного руху навіть тоді, колиб мала силу перевести таку ліквідацію механічними засобами.

...Держава, яка сама стоїть на націоналістичній культурі, не може нічим заступити національного почуття у своїх громадян. Може лише пробувати перетягнути їх з одного народу до другого, може вести т. зв. політику асиміляції (очевидно мовної, бо адміністраційний апарат може відділовувати лише на зовнішні прояви). Політика асиміляції завжди і всюди в історії кінчалася банкротством...

Тому — льогічно — автор доходить до висновку, що

„залишається тільки одна реально політика, яка полягає на каналізації, але і розбудові національного українського руху, на пляновім і постепеннім покращуванні структури українського народу, а шляхом, що веде до тої цілі, є пляново і постепенне вивіновування українського народу в усі ті установи й уладження, без яких нормальний европейський нарід, що живе у межах західної цивілізації християнської, не зуміє обійтись...

Вкінці автор розправляється з ендецькими теревенями про спасенність польської школи, як протинаціоналістичного антидоту, пригадуючи м. і., що ірляндські революціонери вчилися в англійських школах та що й польські шлеські повстанці погано говорили по польськи. В інтересі Польщі не лежить теж (кінчається та цікава стаття), щоби одна велика частина її громадян стояла на низькому культурному рівені, позбавлена всебічних можливостей духового розвитку у власних шкільних і наукових установах.

большевикам. Та вся моя красномовність відбивається від нього, наче горох від стіни.

— В нас є строгий наказ рішуче нікого, хто би там не був, не пропускати в Румунію, а зараз завертати назад.

Бачимо з товаришем, що лихо. Таки мабуть прийдеться загибати в большевицькій Чека. Тоді просимо його, щоби він відставив нас принайменше до своєї пограничної команди, до якого старшини... Старшина, думаємо, певне буде знати про наш повстанчий штаб і певне має на такий випадок, як отсе з нами, відповідні інструкції. Не може бути, щоби з гори був наказ завертати всіх без винятку, не розпитавши й гаразд що це за людина і чого сюди прийшла. А мій товариш стягає свою шкіряну куртку і каже, що подарує її підстаршині, коли він зробить нам цю прислугу і відставить до команди.

Підстаршина вже дещо змяк, куртки вправді не взяв, але зате задержав відібрані від нас гранічером гроші і почав кудись телефонувати. За 2 чи 3 години повідомив нас, що на другий день будемо відставлені до їхньої прикордонної команди у Вадь—Рашкові.

— Ну, слава Богу — думаємо — тепер нічого нам турбуватись. У команді побалакаємо зі старшиною, наша справа вияснитьcя і ми ще таки завтра готові опинитись в Більцях. Переночували ми на гранічерській станиці, а на другий день (було це 11. лютого) заїхала підвода, ми посідали і „гайдац" з двома гранічерами до Вадь-Рашкова. День був доволі теплий і сніг починав знову розлазитись, а на Дністрі (ми їхали майже весь час понад ним) вже заблищали то тут то там мініятурні ставки. У воздусі запахло провесням. Ясно було, що кілька таких гарних днів і Дністер знову загуде, несучи в Чорне Море потрошений сонцем свій зимовий панцир.

(Докінчення буде.)

Большевики заперечують.

МОСКВА, 3. 9. ПАТ. Японська преса подала вістку, що манджурський уряд задержав транспорти зброї й муніції, які большевики перевозили східно-китайською залізницею. ТАСС заперечує ці вістки японської преси і називає їх наклепами. Зате впевняє, що транспорти з муніцією перевозять східно-китайською залізницею, але з доручення команди японських і манджурських військ.

Війна в Південній Америці.

З південної Америки повідомляють, що параґвайські війська осягнули нову перемову. Офензива, що розпочалася 14. серпня ц. р., скінчилася успішно. Болівійська армія відступає. Параґвайські війська здобули 14 уфортифікованих стратеґічних точок і взяли до неволі 25 старшин, 1900 вояків, 185 скорострілів і 35 панцирних возів.

Страшна самоходова катастрофа.

ЛІЗБОНА, 3. 9. ПАТ. Підчас самоходових перегонів зударилися два самоходи і впали на степеницю між публику. Три особи вбиті, а 12-ть тяжко ранених.

Перша школа пільотів на Білорусі

(УП) З Мінська повідомляють, що там мають незабаром відкрити першу білоруську школу пільотів. Досі там такої не було, хоча Білорусь нібито рахується самостійною союзною республікою в московській федерації. Замісць білорусів вчили досі літати москалів і певна річ, що і в Мінську будуть вчитись лише москалі. Білорусів до науки літання не допустять.

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку **Товариству взаїмних обезпечень на життя „Карпатія" у Львові** за скоре і без зайвих труднощів виплачення обезпеченої суми по мому бл. п. мужові Михайлові Савчинському, нотареві в Новім Селі, коло Підволочиськ.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми амер. долярів 2.000— уповажнює мене поручити це одиноке українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові найширшим кругам української суспільности. **Лідія Савчинська.**

Ні! Ні! Ні!

(УП) Еспанію зараховують нині деякі народи до найщасливіших країн на світі, бо в неї між проблемами національних меншин нема жидівського питання. Від 1492 р. цебто від часу відкриття Америки, нема в Еспанії жидів, хоча передтим було їх там порівнюючи дуже багато. Їх вигнали еспанці зі свого краю. Нащадки вигнаних жидів, що звуть себе спаніслями, живуть ще й нині у місті Сальоніках. По грецькій статистиці мало це місто в 1920 р. 92 прц. жидів, а тепер буде мати около 70 прц. В тому місті находиться щось мов би духовий центр вигнаних з Еспанії жидів. Вони мають свою окрему релігійну і політичну організацію ще зі старих часів. Безперечно, що вони розбрились у міжчасі по всьому світі, та попали навіть в такі краї, як Індії, але не вважаючи на те розпорошення, держаться разом своєї традиції.

Причиною вигнання жидів з Еспанії була релігійна ненависть. Хрещені жиди могли залишитись в Еспанії. Неодин з теперішніх еспанських можновладців має у своїх жилах стару жидівську кров. Перед виходом з Еспанії, жиди кинули були на цю країну клятву, яка забороняла жидам вертати до Еспанії навіть тоді, якби їх еспанці запрошували до повороту. Ця клятва кінчилась словами: Ні! Ні! Ні! Королівський еспанський едикт про вигнання жидів мав правну силу аж дотепер, до революції у 1931 року. Першим кроком революційного еспанського правительства було уневажнити протижидівський декрет. Зараз після того запрошено жидів телеграфічно до повороту в Еспанію, наділюючи їх еспанським громадянством. Запрошення спермували до Сальонік, до центру вигнанців. Спеціяльний жидівський сенедріон довго радив над тією справою і вкінці вирішив дати відмовну відповідь на це запрошення. Телеграфічна відповідь звучала так само, як і закінчення старої клятви: Ні! Ні! Ні!

Одначе в міжчасі багато жидів не придержувалось тієї клятви. В минулому столітті осіло їх богато в Еспанії у більших містах, у Мадриді та Барцельоні. Такі міста, як Рараґіона, Ґерона, Сободель, Сараґосса й інші живуть ще й сьогодні своїм життям без жидів. Головно в останніх роках, а спеціяльно після німецької революції, переїхало до Еспанії дуже багато жидів. Вони позакладали там вже свої крамниці. Великі жидівські капіталісти позакладали великі підприємства.

В той спосіб жиди зуміли і зберігти своє принципіяльно-негативне становище супроти Еспанії, пригадуючи їй вічно її старі гріхи проти жидів, — і використати змінену політичну ситуацію, застосовуючись до нових обставин та тягнучи з них практичні вигоди...

—o—

Величезний страйк в Америці.

ВАШИНҐТОН, 3. 9. ПАТ. Страйкова ситуація в ткацькому промислі викликує заінтересування всього американського громадянства. Страйкова акція розвивається нормально. Голова страйкового комітету робітників ткацького промислу Ґорман приступив до акції прохарчування робітників підчас страйку і тому звернувся за допомогою до професійних союзів. Відповіди прийшли прихильні.

Французьке москвофільство.

ПАРИЖ, 3. 9. ПАТ. У звязку з візитою бельгійського міністра Жаспара в Парижі „Аксіон Франсез" звертає увагу на деяк паралокси у французькій господарській політиці. За аномалію слід уважати факт, що Франція купує нафту в Росії, коли заприязнена з нею Румунія не може знайти збуту для своєї продукції. Також заприязнена з Францією Польща може нарікати, що Франція не купує польського дерева, але спроваджує його з Росії.

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні виправи для учениць і учнів, вивінування інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькім Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

Чи приймуть Совіти до Л'ґи Націй?

Як повідомляють з Парижа, Франція й Англія інтервенювали в кількох урядах, щоби добути згоду на приняття Росії до Ліґи Націй. Наслідком того Мексик, який був досі тому противний, рішився голосувати за її приняттям і признанням їй постійного мандату. Представники Франції й Англії відвідували теж швайцарського міністра закордонних справ але відповідь президента Моти не випала прихильно. „Нове Ц'рірхер Цтг." грозить навіть виступленням Швайцарії з Ліґи Націй, якщо Москва засяде в Женеві. Інакше мається справа з Голяндією, де успіх Франції й Англії є цілковитий. У Парижі говорять, що зайшла теж деяка еволюція в поглядах Польщі. Як довідується „Тан", польський уряд є прихильно наставлений до справи приступлення Росії до Ліґи Націй. Але заки приступить, хоче дістати ґарантію, що у меншинних справах Росія не буде затроювати женевської атмосфери, як це впродовж 15 літ робила Німеччина. Французькі правицеві „Ліберте" і „Журналь де Деба" поборюють допущення Совітів до Ліґи, коли лівицева преса зі соціялістичним „Популяр" на переді веде живу аґітацію за приняттям. Загально думають, що Франція й Англія переведуть приняття Совітів до Ліґи і признання їм постійного місця в Раді Ліґи. До приняття до Ліґи потрібні дві третини голосів членів Ліґи, а до признання їм постійного місця треба ще одноцушного рішення Ради Ліґи.

Страшна статистика.

(УП) В Парижі появилася книжка Есада Бея про ҐПУ, яка розкриває тайни тої установи та вказує на ролю, яку ця установа відіграє в революціонізуванні всього світа. З книжки недвозначно виходить, що ҐПУ це меч світової революції. Не дармо її москалі так бережуть і не ліквідують, а лише переміняють назву, спершу з чека на ҐПУ, а тепер на внутрішний комісаріят. Париська газета „Матен", описуючи московсько-большевицькі звірства, цитує подану в книжці статистику ҐПУ за роки 1917. до 1923. Числа ці говорять самі за себе.

Ця московська установа покарала смертю: 25 епископів, 1.215 священиків, 6.575 учителів, 8800 лікарів, 54.850 старшин, 260.000 стрільців, 10.500 поліцистів, 48.000 жандармів, 19.850 урядовців, 344.250 умових працьовників, 815.000 селян і 192.000 робітників. Все це лише за роки 1917—1923. Що між укараними смертю було найбільше українського селянства та робітництва, про це нема найменшого сумніву.

Великий Театр год. 7·30 **Нині!** **„Дівчата в одностроях"** Знаменита пєса Ч. Вінсльоє.

Театр Ріжнородностей год. 7·30 **„Колиб я хотіла"** Знаменита комедія Ґеральдія бавить і захоплює Львів.

X. Конґрес національностей і українці.

Розмова з посолкою Міленою Рудницькою. — Виїзд української делеґатки.

Варшавська аґенція „ВУ" принесла таку розмову з пос. Міленою Рудницькою на тему X. Конґресу орґанізованих національностей, який саме в цих днях радить у швайцарському Берні.

— Цьогорічний меншиневий конґрес — казала п-і Рудницька має для нас велике значіння з огляду на змогу порушити на його терені розпучливу ситуацію українського населення в СССР та запротестувати з трибуни конґресу проти евентуального приняття Совітів до Ліґи Націй. Як відомо, вже в минулому році меншиневий конґрес заініціював і повів акцію у справі положення українського народу у Совітах, при чому ми мали змогу порушити цю справу перед цілим світом.

— Пані посолко, а чому справи Совітів, які не торкаються території, що її досі охоплювала діяльність конґресу, взагалі найшлися на черзі нарад конґресу?

— У 1933 році справа голодуючих на Совітській Україні виплила спонтанічно, як річ, яка пасіонувала цілий світ, а в цьому році ми дістали нагоду вернутися до неї тому, що президія конґресу поставила на чергу нарад польський внесок, зголошений до Ліґи Народів, про ґенералізацію меншиневих зобовязань. У звязку з заходами, яких вживають Совіти, щоби їх приняли до Ліґи Націй, виринає питання, чи Совіти принялиб на себе ті зобовязання. При цій нагоді хочу зазначити, що ціле українське громадянство на захід від Збруча займає негативне становище супроти справи вступу Совітів до Ліґи. Крім того ми хотіли скласти заяву, яка мотивувалаб нашу дотеперішню участь у меншиневих конґресах і становище супроти актуальних завдань конґресу, його цілей, тактики і дальшої діяльности. Однак у даному моменті, заявляє наприкінці розмови пос. Рудницька, ціла участь української делеґації у конґресі стоїть під знаком запиту.

Останній сумнів пос. Рудницької торкався пашпортових труднощів. Однак відомости польської преси, наче би польська влада рішуче відмовилась видати пашпорт, не відповідають дійсності. У понеділок, 3-го ц. м., пос. Рудницька дістала пашпорт і виїхала на конґрес національностей як делеґатка УНДО і УПР.

Зол. 1·50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

„ЖОРНА"

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"

Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

Переговори між Італією і Німеччиною.

РИМ 3. 9. ПАТ. Німецький уряд виповів з днем 15. м. м. італійсько-німецький протокол з 1932. р., який управильнював сплати Італії. Тепер почались переговори з метою управильнити ці сплати на нових основах.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 53)

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Лист проф. Боберського до ґен. Гофмана. — Офензива австрійської армії і УСС. — Поява „Діла" у Відні. — Виїзд до Сколього.

Отсе коротке зисування жовтневої офензиви ґен. Гофмана подав я на підставі виданого звідомлення, надрукованого, наскільки мені відомо, у „Військовім Листку Штрефлера". При цій нагоді мушу замітити й те, що звідомлення це дало привід проф. Боберському у власнім імени звернутися з листом до ґен. Гофмана, в якім він висказав свій жаль та негодування, що в цілому звідомленні нема ані слова згадки про УСС, які були в ґрупі і творили в тім часі чималу силу та поміч. По-правді може воно разити, бо коли там є згадка про найменші відділи, коли є згадка навіть про польські леґіони, які не були зовсім під безпосередніми приказами ґрупи, то проста льояльність наказувала згадати про участь УСС бодай одним словом. Чому так сталося, мені не відомо тимбільше, що і сам ґен. Гофман і його шеф штабу підносили в розмові зі мною хоробрість та заслуги УСС. Осуджувати виступ проф. Боберського не беруся, бо розумію його жаль до складачів звідомлення. Одначе чи форма його листу була відповідна, позволю собі сумніватись. А та форма могла викликати в дальшому наслідку лиш опір та мовчанку. Лист і його стилізація та й саме письмо вказували з одної сторони на те, що під впливом обурення автор листа не звертав на них увагу, а з другої вийшло, може й це легковаження особи, до якої лист був звернений.

Як видно із короткого історичного представлення ходу подій, то військ. команда хотіла у ту задуману й переведену офензиву дати також усіх УСС, щоб офензива увінчалася повним успіхом. Дня 13. жовтня 1914 р. попол. надав я наглу (dringend) депешу до д-ра Томашівського, щоб зараз повідомив, скільки стрільців є ще зовсім озброєних і в сірополевих одностроях. Яка була відповідь, не маю у своїх нотатках, але видно, що це число не було дуже велике, коли військ. команда не наставала дальше на висилку тих стрільців. Зате 19. жовтня повідомив д-р Томашівський, що „наказаної" висилки розбитків у Сколе ще не виконав, бо не можна зложити відділу. Всі „менше здатні" пішли до трену або записані до санітетів; патрулерів ще не може відпустити, 4-ох забрав К. Гутковський, хорі і ранені переважно дістають відпустки як реконвалесценти, так що в цій хвилині до сотень можнаб післати 3—4 людей і то одного з сотні Дідушка. (Два відійшли передучора). Клим Ґутковський орґанізує окрім 60-ти стрільців ще свій окремий „трен" із 21 людей. Надто запитував при цій нагоді, чи не добре булоб запевнити істнування нашому шпиталеві і всіх ранених та хорих спрямовувати до нього. Без того — писав — губиться вся евіденція.

Не можу також багато сказати про те, які були звязки з Б. У. чи ЗУР. Після мого останнього листа в справі „двацяток" приїздив, здається, хтось до Горонди. Одначе я не бачився з ним. А може й бачився. У мене збережений квіт, підписаний дня 14. X. 1914 р. проф. Боберським, на якім він посвідчає мені, що дістав 3.000 корон для Б. У. як зворотний із добровільних жерта на удержання УСС. Одначе треба признати, що Б. У. постаралася здобути в тім часі дещо предметів для озброєння старшин та підстаршин, а саме бравнінгів, бусоль, свиставок, то-що. Відчуваючи, що слід би нашій орґанізації повідомити про стан справи, а не могучи всього листовій переписці повірити, зателефонував я 21. X. 1914 р. до д-ра К. Левицького у Відні, щоб зараз явилися у St. Miklós або проф. Боберський, або д-р Бачинський. Коли ніхто не являвся, ані я не мав ніякої відповіди, подав я д-рові К. Левицькому телеграфічною дорогою до відома дня 23. X. 1914 р., що тої днини їду імовірно до Сколього.

В тім часі стало виходити у Відні „Діло". Мене про це повідомили і просили писати статті про УСС., а надто всякі документи про УСС посилати до д-ра Олесницького, який займається їх збиранням, щоб опісля з них зробити відповідний ужиток. Першого візвання я послухав та написав кілька статтейок про стрільців. Одначе не писав я про стрілецькі подвиги, тому, що їх сам не бачив. Полишив ту справу очевидцям, які могли це зробити і ліпше і вартніше. Та й у дійсности чимало появилося того роду описів, оповідань, новель і т. п. Під цим оглядом був я доволі осторожний, щоб казати собі розповідати, а опісля передавати це на папір. Фантазія оповідача відграє велику ролю, а й враження, яке з такого оповідання творить-ся в душі того, що слухає, не все відповідає ані вірности ані інтенціям оповідача. Я написав декілька настроєвих образів із тих хвилин УСС, в яких я брав участь. Згадав я і про приготування до походу, і про те, що чужі думали і говорили про нас; до деяких образів послужило мені кілька слів із якоїсь мимовільної

З церковних справ.

МОСКОВСЬКА ЧОРНА СОТНЯ ЗАВОРУШИЛАСЬ.

У ч. 57. з 2. вересня ц. р. варшавсько-митрополитального „Слова" поміщена відозва до „русских" лемків, у якій закликається всіх „в ком бьется русское сердце", взяти участь у православнім „торжестве, посвященном памяти талергофцев", зокремаж памяти о. Максима Сандовича. При цьому підкреслено, що останніми словами о. Сандовича мали бути: „Да здравствует русскій народ, да живет Святое Православіе!"

Ця політична демонстрація у формі православного „торжества" має відбутися в днях 8. і 9. вересня у селі Чорнім, горлицького повіту, під проводом остріжського епископа Симона, „з благословенія Його Блаженства".

У томуж числі „Слова" є біографія о. Максима Сандовича, в якій очевидно не обійшлось без випадів на українців, оо. Василіян, на митрополита А. Шептицького. Є також замітка про те, що редактор „Слова" Георій Павлишин, висвячений на священика та за „усердную службу для Церкви Христовой" (читай: для москвофільства), нагороджений набедренником і призначений завідуючим православною духовною місією на Лемківщині.

Тут треба підкреслити, що п. Павлишин є дуже ревним москвофілем та фанатичним ворогом українства і залюбки поміщував у „Слові" непристойні випади проти українського народу, як також проти католицтва; це не перешкоджувало йому бути рівночасно співробітником календаря для православних, який видала адміністрація на власний кошт у польській мові для поширення серед українського населення Холмщини. Осьтакі то заслуги має п. Павлишин в очах „Його Блаженства".

Для повноти образу наведемо ще, що з „благословення Його Блаженства" приїхав з Чехії та відвідав при кінці серпня Почаївську Лавру відомий російський чорносотенець б. архимандрит Віталій, нині висвячений епископом до Америки.

РОЗВИТОК ЗГРОМАДЖЕННЯ СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ.

Найчисленніше жіноче згромадження у греко-кат. церкві, а саме Згромадження Сестер Служебниць Преч. Д. М., виказує тенденцію до постійного розвитку. В цьому році Згромадження за дозволом Апостольської Столиці вибрало свою Генеральну Раду, яка кермуватиме відтепер всіми домами Сестер Служебниць, де вони не булиб. А дня 10. м. м. Ген. Рада Сестер Служебниць вибрала на своїй першій нараді Управу для Галицької Провінції Згромадження. Управа Галицької Провінції матиме свій осідок у Станиславові, Генеральна Управа резидуватиме у Львові. Крім Провінції Галицької має Згромадження ще дві Провінції: Канадійську і Бразилійську. Всіх домів (станиць) має Згромадження Сестер Служебниць понад сто, з того в Галичині 84.

Якнебудь цифра 84 домів доволі поважна, то все таки нам ще дуже далеко до зрозуміння ваги таких станиць, якими є без сумніву доми Сестер Служебниць. Адже загально відомо, який благодатний вплив на населення мають такі сестри. Вониж ведуть не тільки сиротинці й захоронки, вони опікуються нерідко хорими і безпритульними, вони вчать дівчат робити цвіти й вишивати, вони дбають за чистоту й окрасу церков і т. д. Як дбають про поширення ріжного роду „сьостшичек" і їх станиць наші сусіди, не треба й пригадувати. Вистане сказати, що тільки за управи лат. архидієцезією пок. Більчевського повстало його заходами у Східній Галичині ок. 130 польських захоронок, ведених лат. сестрами. Від часуж його смерти польські доми ріжних черниць зростають у нас ще більше і до своїх захоронок та всяких приютів стягають також українську дітвору. Тому українське громадянство, зокремаж духовенство, повинно присвятити значно більшу, як досі, увагу Згромадженню Сестер Служебниць та постаратись, аби їх доми основано в найкоротшому часі не тільки по всіх наших домах, але й по більших селах. Подбаймо про це, аби число станиць Сестер Служебниць у нас вже до року принайменше подвоїлось.

VIM
Універсальний засіб до чищення
ВЕЛИКА ПУШКА
ощадна в ужитті.
ТЕПЕР ТІЛЬКИ 40 сот.

сповіди стрільця, але всюди старався я бути вірним і не представляти події інакшою, ніж вона була. Та вже невідомо мені, з якої причини моїх образків не надруковано. Бачучи це, я перестав дальше писати, бо видно це нікого не цікавило.

Мої сподівання, що 23. X. 1914 р. виїду до Сколього, оправдалися. Вже пополудні дістав я приказ поставити сотню Дідушка у походовий стан. В годину або дві пізніше прийшов приказ і дотично мене, що і я маю їхати до Сколього, при чому година виїзду буде ще подана. Тоді надав я телеграму до д-ра Томашівського в Горонді з повідомленням, що виїзджаю тої днини з транспортом до Сколього. Колиб він аж до мого прибуття у Сколе не дістав ніякого іншого приказу, то зі Сколього про такі прикази я постараюся. А тимчасом Горук (який вже із своєї Одисеї повернувся) має створити одну сотню і вижидати дальших приказів. Уже було майже після 6-ої год. веч. як прийшов приказ забрати із собою сотню Дідушка та їхати до Сколього. Їхали ми цілу ніч і над раном опинились на скільськім двірці, де була поміщена ціла команда, при чому офіцири враз з комендантом групи крім одного ген. Гофмана спали у вагонах. Була це 6. год. рано. Стрільці дістали дозвіл лишитись у вагонах аж до видання дальших приказів. Я також лишився ще так довго, доки не надіявся застати кого із штабу, щоб повідомити про наш приїзд та приняти дальші прикази.

Щодо мого фізичного стану здоровля, то можу тільки те сказати, що я почував себе значно ліпше, як у Горонді, та чув себе вповні на силах поносити труди, звязані з воєнною кутовиною.

(Далі буде.)

Правні інформації.

Новий кодекс про зобовязання.

Х.

НАЄМ.

Наем це договір, на основі якого одна особа віддає другій до **вживання** рухому або нерухому річ на деякий час за грошевою оплатою або іншою винагородою. При наймі помешкання грошева винагорода т. зв. комірне є складовою частиною договору. Договір найму можна заключувати устно або письменно. При наймі помешкання довше як на один рік — договір треба списати на письмі (стаття 371).

Наем нерухомостей довше ніж 25 літ і помешкання понад 5 років є договооом на необмежений час (стаття 371 §. 1).

ОБОВЯЗКИ ВИНАЙМАЮЧОГО.

Винаймаючий обовязаний віддати наємцеві винаймлену річ до вживання в означеному часі та в доброму стані. Обовязаний дозволити свобідно користуватись винайменою річчю і не робити труднощів в її уживанні. Весь час найму має вдержувати річ у стані здатнім до користування. Тому власним коштом направляє і платить податки. Дрібні направки і видатки, звязані з уживанням винайменої речі спадають на наємця. Наємець платить теж усі податки, накладені безпосередньо на нього і видатки, які повстали з його вини. Винаймаючий не має обовязку відбудовувати або ремонтувати знищену річ наслідком вживання або припадку. Відповідає теж за всі фізичні і правні недостачі винайменої річчи. Коли наємець заплатив уже чинш, а найменої річчи не можна взагалі вживати або користування нею дуже невигідне, може домагатися судовим процесом звороту чиншу в розмірній висоті, але тільки до 6 місяців від дня заплати. Колиж наємець чиншу ще не заплатив, платить його в розмірно меншій висоті від означеного в договорі за весь час невигідного користування. (стаття 373—375).

Наємець може теж зректися найму.

ПРАВА ВИНАЙМАЮЧОГО.

Побирає чинш, а за наєм помешкання комірне. За залеглість комірного може задержати хатню обстановку (меблі) доки комірне не буде заплачене. Може перед означеним у договорі часом виповісти наєм, коли наємець нищить речі, заводить сварку і нарушує спокій, викликує своєю поведінкою згіршення і залягає з двома сплатами комірного. Винаймаючий може теж відступити всі свої права до винайменої речі третій особі (стаття 398 к. з.).

ОБОВЯЗКИ НАЄМЦЯ.

Наємець обовязаний платити комірне згори себто в перших днях місяця, хіба що договір або місцевий звичай постановляє інакше. Найменую річ вживає згідно з призначенням. Зберігає лад і спокій. Про потрібні направки повідомляє винаймаючого; дрібні і необхідні видатки зі звичайного вживання платить сам наємець (нпр. вставляє вікно, що його з необережности збила слуга, дитина і т. д.). Відповідає за шкоди внаслідок надуживання, але не за шкоди спричинені припадком. Після закінчення найму обовязаний звернути незнищену річ. Не відповідає за звичайне зужиття і шкоди від припадку.

ПРАВА НАЄМЦЯ.

Найменую річ може свобідно вживати. Без згоди винаймаючого може завести в помешканні електрику, газ, телефон і радіо. Може теж піднаймати помешкання або віддати в безплатне користування третій особі. Коли винаймаючий не хоче згодитися на направки, наємець може їх заплатити і свої видатки відтягнути з комірного. Може обнизити чинш, коли винаймлена річ має недостачі або виповісти договір, коли не може задля недостач зовсім користуватися (нпр. помешкання шкідливе для здоровля, бо є гриб). Права наємця можна за згодою винаймаючого вписати до грунтових книг.

ЗАКІНЧЕННЯ НАЙМУ.

Коли означений у договорі час минув, а винаймаючий ні наємець не виповіли найму, договір найму продовжується на необмежений час і на первісних умовинах.

Колиж часу найму не означено, винаймаючий і наємець можуть зректися і відступити від найму, але в речинці, означенім в договорі, місцевим звичаєм або законом. Договору найму, заключеного на ціле життя винаймаючого або наємця, винаймаючий не може зректися чи пак виповісти (стаття 389 к. з.).

ЗАКОННІ РЕЧИНЦІ ВИПОВІДЖЕННЯ.

Коли комірне не платиться щомісяця, але що два, три, шість місяців — тоді договір найму треба виповісти найпізніше на три місяці наперед; при плаченні комірного щомісяця — місяць наперед; при плаченні комірного в коротших речинцях — на три дні наперед, а при заплаті комірного щодня — один день наперед (стаття 390 к. з.).

Новий власник має право теж виповісти договір найму кожної хвилини, хіба що права наємця вписано до грунтових книг або договір списано на письмі й удостовірено його.

На випадок смерти винаймаючого або наємця договір істнує далі. Рідня, яка мешкала з покійним наємцем має ті самі права, які мав покійник; вона може теж виповісти договір найму.

ЗАКОН ПРО ОХОРОНУ МЕШКАНЦІВ.

Від 1924 р. істнує закон про охорону мешканців, який зміняли і доповняли новелі вже декількома наворотами. Найважливіші постанови цього зміненого закону такі:

Комірне в старих будинках не може бути вище, ніж комірне в червні 1914 р. Вище комірне є лихвою. Згода наємця платити вище комірне не важна і наємець може домагатися звороту надвижки. Неважний теж договір про відступне в якім-небудь виді. При винаймі 5

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — **ГАНДЕЛЬМАН.**

кімнат може власник брати від нових мешканців вище комірне, але договір треба списати на письмі.

Власник помешкання може виповісти тільки тоді: 1) коли мешканець незважаючи на пригадки залягає з двома сплатами комірного; хіба, що наємець живе у великій нужді (напр. безробітний); 2) постійно заводить сварку; 3) мешканець або його піднаємець викликує обурення ін. мешканців; 4) мешканець піднаймає за вищим комірним, ніж сам його платить; 5) будинок треба відремонтувати, а мешканець має в тій самій місцевости ще друге помешкання.

На виїздок смерти такого мешканця, його рідня, що в хвилині смерти мешкала з ним спільно, має всі права покійника.

Обовязки і права мешканця має теж піднаємець.

Як розбудувати наше господарське життя.

(Докінчення.)

Поодинокі союзи продуцентів представляли би собою кооперативні або спілкові організації, обєднані через вплату невисоких уділів, що їх завершенням був би банк союзу, оснований на тих уділах. Організація збуту відбувалася би через місцеві каси чи бюра закупу, союзи давали би членам всі користи, які дає кожна продукційна спілка так у збуті як і в кредиті. Форма організації в нас не нова і прийнята через нашу кооперацію, дає ряд союзних організацій продуцентів сирівців, тісно звязаних із відповідними промисловими варстатами, та взаїмно себе підпомагають і контролюють — найдосковалішу організацію, що заощаджує цих непорозумінь між продуцентами і промисловцями, вилучує посередників, а головно усуває явище ножиць, тому дає змогу осягнути вищі ціни на сирівці та заощадити багато з народнього майна, яке можна спрямувати на упромисловлення краю.

Загальна схема організації представлялась би в короткому, наскільки розмірн статті на це дозволяють, так: Підготовча організаційна праця і провід належалиб до Економічного Комітету чи Ради, що привелаб до зорганізування „Промислового Банку" та рівночасно до організації кількох союзів продуцентів чи власників, із організацією їх союзних банків, підпорядкованих „Промисловому Банкові". Союзи числом кількох (8—10) заступилиб покищо всі ділянки нашого економічного життя в продукції сирівців, а організовані рівночасно варстати промислові, давалиб більшість потрібних продуктів та в міру росту союзів, їх організація обіймалаб варстати із щораз більше скомплікованими технічними уладженнями. Іншою частиною організації булаб організація торговлі, так само звязаної зі союзами, як і варстатами промисловими. Ті торговельні установи перепродувалиб витвори промисл. варстатів на краєвому ринку, на ринках Польщі і за кордоном. У рівній мірі залежалиб від „Промислового Банку", що обєднував би уділи усіх цих організацій. „Промисловий Банк" разом з „Економічною Радою", як і екзекутива був би начальним контрольним органом всеї організації, джерелом усіх кредитів і промотором їх діяльности, організатором і опікуном, а рівночасно завершенням цієї організації, лучбою її поодиноких частин, організації так сцентралізованої, а все свобідної, що залишалаб місце і приватній ініціятиві. Вся трудність цієї схеми лежить в достаточному засиленні капіталами „Пром. Банку", що мусів би розпоряджати вже більшими засобами. Якщо можемо мати надію, що організація союзів не стріне більших перешкод фінансового характеру, то справа придбання капіталів для „Пром. Банку" буде не легкою і затяжною. Для нас можливі такі дороги: 1) випуск більшого числа акцій по цінах найприступніших загалові, 2) притягнення приватних капіталів через безпосереднє заінтересування у варстатах, 3) втягнення до організаційної схеми менших фінансових інституцій, 4) заінтересування заморської еміграції у варстатах, банках і т. д., 5) заінтересування усіх наших фінансових установ, 6) евентуальні позички краєвої або заграничної.

Варстати праці повстали би на підбудові, якою булаб організація союзів з їх банками, що булиб для них рівночасно доставцями сирівців і кредитів та рівночасно через свої торговельні організації відборцями готових товарів. Союзи, що не потребують майже ніяких інвестицій розмірно легко можуть зібрати фінансові засоби і в значній мірі причинитися до розбудови варстатів. Організація самих промислових варстатів поступала би в міру того, як „Промисловий Банк" міг би розпоряджати відповідними засобами, включала би варстати кооперативні, спілкові чи приватні, звязані договорами, а булаб під цю пору тим лекшою, що на наших землях аж надто варстатів, які, не маючи збуту для своїх продуктів, стоять нечинні, та за невеликі відносно гроші перейшлиб у вінайм чи на власність. Можемо переконатися, що всі варстати цієї схеми розмірно не такі великі, і що їх заснування не вимагало би поважних інвестицій. Це здебільша варстати, що не вимагалиб великої механізації та давали би затруднення найбільшій кількости працюючих. Питання конкуренційної здібности наших варстатів, доброї якости продукції, це заразом питання проводу, фаховости, спеціялізації та контролі. Всі наші недостачі в цій ділянці вимагали би заснування технольоґічного бюра, що разом із ґеольоґічним булиб авторитетними органами у квестіях наукових продукції.

Таким чином розпочата розбудова варстатів праці буде розбудовою й інтенсифікацією сільського господарства, зорганізованою в союзи, запорукою добробуту на селі через втягнення щораз то більшої кількости робучих рук до праці, розбудовою фінансових засобів і ощадностей в союзних банках, розбудовою варстатів праці, а з цим і упромисловленням сільського господарства та упромисловленням нашого народнього господарства взагалі, винесенням його з рівеня примітивного сільського, чи хоч би ремісничого варстату до ряду промислових варстатів, затрудненням безробітних фахівців і вихованням нових, а передовсім початком розбудови великого капіталу в „Промисловому Банку", що дасть запоруку розбудови великих промислових варстатів уже як дальшого етапу.

Непромокальні плахти
І. Конрад, Львів, Гетманьська 22.
244 а 1—5

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА **Львів, Ринок 10.**

НАРИС ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СХЕМИ:

Економічна Рада — Промисловий Банк — Технольоґічне і ґеольоґічне бюро (порадні).

I. Союзи продуцентів:	II. Банки:	III. Варстати:	IV. Торг. орг.:
1. С. прод. мяса (годівельників) члени: селянські госп. фарми і т. п.	1. Б. с. пр. мяса	1. Різні 2. Холодільні 3. Беконярні 4. Фабрики консерв 5. Масарні 6. Гарбарні і т. д.	1. Торг. мясн. продуктів
2. С. прод. зерна члени: селянські госп. фарми плянтації і т. п.	2. Б. с. пр. зерна	1. Шпихлірі 2. Млини 3. Пекарні 4. Бровари 5. Дріжджарні 6. Крохмальні 7. Олійні 8. Цукроварні 9. Механічні варст. слюсарс. 10. Відливні металів 11. Фабр. сіл.-госп. машин і т. д.	2. Торг. спож.
3. С. прод. городовини і садовини члени: власники: огородів, садів, плянтацій	3. Б. с. пр. огородовини і садовини	1. Сади, огороди, плянтації 2. Сушарні 3. Консервні фабрики 4. Винярні 5. Оцтярні і т. д.	
4. С. прод. льну, конопель, вовни члени: прод. льну, конопель, вовни	4. Б. с. пр. льну, конопель і вовни	1. Чесальні 2. Фарбярні 3. Прядільні 4. Ткальні 5. Викінчальні і т. д.	3. Торг. блав. товарами
5. С. власників нафт. теренів члени: власники копалень, теренів, теренів майб. нафтородовищ	5. Б. с. вл. нафт. терен.	1. Ґеольоґічні бюра 2. Копальні 3. Рафінерії 4. Хемічні фарбярні 5. Механіч. варстати слюсар.	4. Торг. нафт. бенз. фарб. і хемікалій.
6. С. Мінеральн. пром. члени: власники мінеральних родовищ	6. Б. с. мінеральн. пр.	1. Цегольні 2. Дахівкарні 3. Вапняні печі 4. Гіпсові печі 5. Торфярні 6. Копальні вугля 7. Цементівні 8. Гутинклянні 9. Керамічні варстати і т. д.	5. Торг. будів. матер. вл.
7. С. деревного пром. члени: власники лісових обєктів	7. Б. с. дер. промислу	1. Тартаки 2. Фабрики меблів 3. Фабрики будів. матеріялів 4. Фабрики целюльози 5. Паперні 6. Галантер. варстати	
8. С. варстатів народнього мистецтва	8. Б. с. нар. мистецтва	1. Килим. варстати 2. Вишив. варстати 3. За авк. варстати 4. Різбар. варстати 5. Керамічні варстати	6. Торг. галантерією

Інж. Юрій Яців.

По широкому світі.

— У Льокарно почались наради міжнароднього конґресу мира. Почесним предсідачком конґресу вибрали президента Швайцарії Мотту, а провідником конґресу Ескадіє.

— На запрошення шведського короля у Стокгольмі відбудеться 6. і 7. ц. м. конференція міністрів закорд. справ скандинавських держав: Швеції, Данії, Норвеґії і Фінляндії.

— У Мадрасі й Аґра в Індіях дійшло до бійки між індійцями і мусулманами. Один убитий і 10 ранених.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 34-?

— Приймаю адміністрації реальностей. Ігнат, Львів, Куркова 24. 202 8-10

— Найкраще випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін", вул. Бляхарська 21. 18-20 2—?

— Повідомляємо всіх наших відборців, що з днем 3. вересня ц. р. ми примушені піднести ціни наших свічок (всі сорти) 15 сот. на 1 кг. тому, що подорожіли сирівці. — **Фабрика свічок „КЕРОС".** 254

— Хто підлягає обезпеченню? Міністерство суспільної опіки вияснило, що особи, затруднені у працедавців як бони, учительки й корепетитори, підлягають обовязкові обезпечення в характері умових робітників. Щодо кооператив, то цьому обовязкові не підлягають члени управи, які не находяться у відношенні праці, залежної від кооперативи.

— Нова ціна цукру. Дня 1. ц. м. оголошено у „Вістнику Законів" розпорядок міністерства скарбу, що вводить знижену ціну на цукор. Найвищу ціну цукру, побирану цукроварнями за цукор продаваний на внутрішньому ринку, устійнено на 80 зол. 50 сот. за квінтал білого кришталу льоко вагон відбірна стація. В тій ціні міститься вже кошт опакування й оплата на фонд праці. До цієї ціни треба дочислити акцизну оплату й оборотовий податок, що остаточно дає ціну 1.25 зол. за 1 кг. цукру. Більше брати за цукор не вільно.

— Пошесть червінки в Кремянеччині шириться дальше й осягнула 1.400 випадки занедужань. Протиділання санітарної влади показалось безуспішним, хоча м. і. заборонено ярмарки, торги, відпусти і збірні врочистости.

— 500 осіб у Картуській Березі. Із санаційних джерел зачувати, що в Картуській Березі є увязнених 500 осіб. В останніх днях піддано всіх увязнених дактильоскопійним дослідам.

— Який буде вересень? На основі метеорольогічних прогноз у першій декаді (до 10. вересня) буде переважно хмарно з льокальними дощами. Легким захмаренням буде визначатися друга декада, при тому назагал тепла. В третій декаді захмарення буде більше, денеде дощі. Назагал вересень заповідається досить погідний і теплий.

— Нові чекові бляжети ПКО. У звязку із введенням з днем 1. ц. м. в життя оплат при наданні переказів Почтової Каси Ощадности міністерство почт і телеграфів розпорядило, щоби вплати приймали почтові уряди на нових бляжетах, що мають рубрику на вписування конта на доказах вплати і впису. Бляжетів П. К.О. без тих рубрик не вільно приймати.

— Проти обнижки платень. Копальняні робітники в Бориславі та Дрогобичі запротестували проти обнижки платень. — Збірна умова робітників з працедавцями минула 31. серпня ц. р.

— Робітники заняли рафінерію. На днях замкнено в Бориславі „Бориславську Рафінерію". 14 робітників заняло рафінерію, щоби так одержати від дирекції запевнення, що небаром прийме їх знову до праці.

— Кінь зїв гроші. В Хобжанах пов. Сандомир торговці безрогами згодили у одного господаря штуку за 80 зол. і зараз заплатили. На це надійшла теща господаря, уневажнила продажу, бо ціна була для неї за низька і віддавши гандлярам гроші, зажадала звороту безроги. Гандлярі на це згодилися, але вона кинула їм паперові гроші на віз. В цю мить лошак вхопив зубами банкноти і почав гризти. Вирвали йому тільки остенки грошей без вартости.

— Заборонені часописи. Міністерство внутрішніх справ відобрало дебіт у Польщі таким заграничним часописам: „Трудова Україна" (Прага), „Українське Слово" (Ужгород), „Нове Жице" (Париж), „Наш Курєр" (Париж) і „Гельфер" (Париж).

— Львівська хроніка. Жінка, яка скочила при вул. Пелчинській з III. поверха, називається А. Ковалевська, 23-літня кравчиня. Причиною самогубства — нещаслива любов. — При вул. Сенявській напилася йодини 18-літня безробітна Марія Качановська. Причиною теж нещаслива любов.

— Краєва хроніка. У Горожанці (п.Підгайці) на приходстві застрілився брат пароха С. Пелчавський. — В Сокільниках пов. Львів 27-літній Ян Яворський, що мав відсиджувати кару 2-літної вязниці, відобрав собі життя, стягнувши на себе при помочі дроту електричний струм. — В Мізушинцях пов. Кремянець 61-літний Іван Грицаюк згинув від вибуху гранати, знайденої з часів світової війни.

— За побиття вояків. Військова прокуратура в Перемишлі зладила акт обвинувачення проти поручника Міхаляка та двох старшин і 29-х підстаршин за побиття вояків 2. артилерійського полку.

— Латинка в Японії. За прикладом Туреччини Японія вводить у себе також латинське письмо замість дуже трудного японського. Токійський парлямент приняв, не зважаючи на протест консерватистів, закон про введення латинської азбуки і на днях відбувся в Токіо іспит перших учеників, що згадані вправи написали латинськими буквами. Покищо наука латинського письма буде тільки в школах, однак згодом, впродовж кількох років, латинна буде заведена в цілій державі.

— Памятник на горі Шипці. 25. серпня ц. р. у присутности короля Бориса, членів уряду, і 100-тисячної юрби народу відбулося святочне відслонення памятника „Свободи" на горі Шипці. В середині памятника збудовано церкву і музей. До церкви перенесено тлінні останки поляглих вояків у крівавих боях болгарів з турками на горі Шипці.

— Мері Пікфорд погодилась з Дуглясом Фербенксом. Фільмова зірка Мері Пікфорд заявила журналістам, що погодилася зі своїм чоловіком, відомим фільмовим артистом Дуглясом Фербенксом. Фербенкс знову живе у віллі Пікфері, яка є власністю Мері.

— Ріжні вістки. У Туреччині відсвяткували „день воздушної фльоти". Прихильники подарували урядові 26 літаків. В Анкарі будують фабрику ґазових масок. — Сер Остен Чемберлен прибув до Канн з дружиною, звідкіля їде на прогульку яхтом свого приятеля по Середземнім Морі. — В 1935 р. ґен. Веган іде на емеритуру. На його місце прийдуть ґенерали Ґюре і Дюфе. — Єпископ Гудсону подарував папі евангеліє перекладене на мову ескімосів і видруковане в Манітобі. — През. Рузвельт висилає Нормана Дейвіса до Льондону на переговори з англійським урядом у справі морських зброєнь.

— Німецькі жиди протестують проти бойкоту. „Союз національно-німецьких жидів" під проводом д-ра Макса Навмана енерґійно протестує проти резолюції жидівської европейської конференції в Женеві продовжувати бойкот Німеччини. Зате жидівська преса називає М. Навмана запродацем і шкідником свого народу.

— Про жахливу подію повідомляють з Порторе, купелевої місцевости, недалеко югославянського порту Реки. 16-літня учениця з Любляни, Зорка Прінц, переплила яких 30 метрів поза охоронну сітку, яка окружає місце, призначене до купелі з огляду на небезпеку від акул, яких в Адрійському морі є багато. Нараз роздався страшний крик молодої пливачки, й інші особи, що купалися перед сіткою, побачили величезного акулу, як ухопив нещасну дівчину до половини. Якийсь час видко було на поверхні води хвіст і хребетні плавці страшної потвори, опісля акула щез разом з дівчиною. Коли рятункове човно доплило на місце страшної події, знайшло тільки велику кріваву пляму, що розпливалася на хвилях.

— Боротьба двох суперників. Робітник Раймон Шампенуа трьома вистрілами зранив мурина Ромена Жермена за любку Пірету Ґреп. Мурин Жермен мав любку Пірету Ґреп, в якій залюбився робітник Шампенуа. Пірета покинула мурина. Тоді мурин заявив своєму щасливому суперникові, що залишить його в спокою, коли він заплатить муринові 4 тисячі франків. І дійсно залюблений Шампенуа виплатив муринові 3.000 франків. Одначе Жермен далі переслідував Пірету і намовляв її покинути Шампенуа. Пірета відмовилася, тоді мурин став погрожувати робітникові вбивством. Загніваний Шампенуа схопив за револьвер і тяжко зранив його.

— Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 24, мав у місяці серпні 75 катальогових чисел приросту до ч. 24670 включно. В поодиноких віллілях прибуло предметів: археольогія 24 (головно княжа доба із збірки Л. Чачковського), побутова старовина 1, історичні памятки 5, етнографія 33 (переважно гуцульщина), видівки топографічні 14, альбоми репродукцій 3, фотографії 62 (переважно портретові), монети 94, банкноти 110, медаль 1, жетони 2, печатка ткацького цеху 1, фотокліші 3. Жертводавцями були пп.: т-во „Бондурист" у Львові, о. ректор А. Бойчук, Ґела С., Ґнаф М., Зінько Д., проф. Кіт М., Костюк М., Кривешия В., д-р Левицький В., учит. Ляхович С., Липка О., д-р Миколаєвич Р., д-р Маркевич М., ред. „Нової Хати", Ніжанковський Т. Ольшанський Л., д-р Огоновський В., Похолок І., д-р Полянський Ю., Пачовський М., Сідзінський І., радн. Сопотницький О., д-р Федів І. та спадщина по радн. Л. Чачковськім. Управа Музею складає всім щиру подяку. Відвідувачів було 102, в тім одна шкільна прогулька. Музей відчинений щодня від 8—13, в неділі й свята від 10—12.

— Справлення помилок. У передучорашньому числі „Діла", в статті д-ра Я. Пастернака п. н.: „Нові археольогічні нахідки", треба справити імя д-р М. Сушко на **д-р М. Смішко** та Крилівська гора на **Криліська гора.**

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дарія Сосенко, абсольвентка фільософії, член католицьких товариств, померла дня 23. серпня ц. р. в домі родичів в Конюхах. В. Їй П.

Микола Сивуляк, ем. професор ґімназії у Львові, член москвофільських установ помер 2. ц. м. у 88. році життя. Похорон відбудеться 4. ц. м. в год. 3. попол. з Успенської церкви на Личаківський цвинтар.

Дописи.

КАЛУЩИНА.

Арешти і звільнення. Зпоміж арештованих у половині червня й в липні ц. р. в Калуші та в повіті двох, а саме Петра Миговича, директора Повіт. Союзу Кооператив і голову філії „Просвіти" та Івана Короля, урядовця філії „Просвіти", вислали до Берези Картузької, девять, а саме Бартко, Люпуль В., Марчак, Микула, Мацюк, Мельничук, Климишин, інж. Підлісецький і Петик сидять іще в слідчому арешті у Станиславові, решту звільнили.

Дитячі садки. З початком ферій заходами „Рідної Школи" і „Союзу Українок" відкрито низку дитячих садків у Калуші і в повіті. В половині липня влада закрила майже всі садки і щойно на кількакратну інтервенцію дозволила їх декуди привернути. Заборону ведення садків видержало староство надалі в Хотині, Кадобній, Бережниці і Болехові. В Хотині й Підгорках садки відсвяткували з великим успіхом „Свята Матері", які приготовлюються також і по інших місцевостях.

З імпрез. Дня 5. 8. ц. р. молодь, згуртована в тут. КАУМ-і, відіграла в Нар. Домі сценічну картину п. н. „Фабіоля". — Дня 12. 8. відбувся фестин „Рідної Школи", який улаштовано частинно на площі „У. Банку", частинно у салі Нар. Дому з причини дощу. — Заповіджений на день 16. 8. концерт хору львівських теольогів, на який вибиралось багато місцевих і позамісцевих громадян, відкликано.

Як це назвати? Кооператива „Поміч" у Войнилові веде проти урядовця почти екзекуцію через зайняття платні. Заняту комірником у Дирекції Почт і Телеграфів у Львові частину поборів того урядовця кооператива фактично кілька місяців діставала. Опісля висилка дальших рат припинилася, хоч цілої квоти далеко ще не оплачено. На висланий в українській мові урґенс Дирекція відповіла, що цієї мови не розуміє (!), а на запит кооперативи, вже згідно з бажанням у польській мові, дістала вона замість конкретної відповіди, а радше вияснення, зазив заплатити 3 зол. 30 сот., а тим, що щойно тоді Дирекція перешле відповідь... А тимчасом від висилки останньої рати минає вже більше ніж пів року. Чиж треба додавати, що така поведінка Дирекції наражує кооперативу на страти? А позатим є вона прекрасним прикладом до наслідування для нижчих почтових органів...

—o—

СПОРТ.

КРАЄВІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

В днях 1. і 2. вересня відбулися на площі Сокола-Батьки краєві легкоатлетичні змагання, які пройшли вповні удачно під кожним оглядом. Навіть традиційний вже дощ і зимно ощадили цим разом організаторів змагань, так що біжня була суха і тимсамим зислід кращі.

На цьогорічних краєвих змаганнях упало сім нових рекордів, пять мужеських і два жіночі. Це незвичайний успіх, бо свідчить про солідну підготовчу працю змагунів і змагунок. У противенстві до минулого року кращі осяги мали тепер мужчини. Відрадним явищем була теж збільшена участь публики, що свідчить про зріст зацікавлення легкою атлетикою.

Святочне відкриття змагань почалося в суботу в год. 16. піднесенням прапорів, опрітом зает. голови У. С. С. інж. Зубенка та дефілядою змагунів перед Спортовою Радою У. С. С.

Технічні вислідн в обох днях такі:

Конкуренції жінок:

Біг на 60 м.: 1) Орися (Плай) 8.5, 2) Ніжанковська (Стріла) 8.5, грудьми за першою, 3) Чаківська (Плай) 8.6.

Біг на 100 м.: 1) Орися (Плай) 14.8 2) Якубів (У.С.С.К.) грудьми за першою. 3) Чаківська (Плай).

Біг на 200 м.: 1) Якубів (УССК) 30.5 **(новий український рекорд)**, 2) Чаківська (Плай) 32.9, 3) Залізняк (Плай).

Біг 800 м.: 1) Повзанюк (Трильб) 2.49,1 **(новий рекорд)**, 2) Якубів 2 м. 65.2 сек., 3) Свенціцька.

Скок удовжінь з місця: 1) Орися 2.085 м., 2) Ніжанковська 2.35 м., 3) Соколовська (УССК) 2.03 м.

Скок увисочінь: 1) Гриців (Сокіл-Перемишль) 1.29 м., 2) Чаківська 1.24 м., 3) Орися 1.18,5 м.

Скок удовжінь: 1) Орися 4.55 м., 2) Чаківська 4.08 м., 3) Ніжанковська 4.02 м.

Мет диском: 1) Ніжанковська 26.02 м., 2) Гусар (Беркут-Перемишль) 24.56 м., 3) Гриців (Сокіл-Перемишль) 24.32 м.

Мет кулею: 1) Ніжанковська 8.95 м., 2) Чаківська 8.89 м., 3) Гриців 8.40 м.

Гінці 4 × 100: 1) Плай 1 м. 04.8 сек. (у складі: Фірман, Коберська, Залізняк, Орися).

Конкуренції мужчин.

Біг 100 м.: 1) Петріна (Сокіл-Стрий) 12.1, 2) Захарків (УССК) 12.4, 3) Сліпко.

400 м.: 1) Рак Роман (Черник) 56.9, 2) Сліпко (Черник) 57.2, 3) Козачок (Сокіл-Б.).

1.500 м.: 1) Савчак (УССК-Стан.) 4 м. 24.7 сек. **(побив свій власний рекорд!)**, 2) Чорний (Плай) 4 м. 33.4 (осяг також кращий від рекорду), 3) Сліпко (Черник).

10.000 км.: 1) Матвійчук (УССК) 36 м. 12.8 сек. **(новий рекорд)**, 2) Добрянський (Плай) 36 м. 19.8 сек., 3) Полотнюк (Черник). Савчак відступив по 14 окруженні

5.000 км.: 1) Чорний (Плай) 17 м. 26.9 сек. **(новий рекорд)**, 2) Добрянський 17 м. 28.1 сек., 3) Полотнюк.

800 м.: 1) Савчак 2.09 (новий рекорд!), 2) Сліпко 3) Маруняк.

200 м.: 1) Рак Роман 25.9, 2) Захарків, 3) Сліпко.

Гінці 4 × 100: 1) Черник (у складі: Рогоза, Сліпко, Рожанковський, Рак Р.) 50 сек., 2) Сокіл-Батько 50.3 (Семенюк, Козачок, Рак Яр., Гавур).

4 × 400: 1) Черник 4 м., 2) УССК 4.08, 3) Плай.

Скок удовжінь: 1) Захарків (УССК) 6 м. 22, 2) Петріна (Сокіл-Стрий) 5.96 м., 3) Рак Ром. (Черник).

Скок увисочінь: 1) Щербицький (УССК) 1.61 м., 2) Бойцун (Плай) 1.59 м., 3) Рак Ром. 1.56 м.

Трискок: 1) Рак Ром. 11.49 м., 2) Шерстило 11.10 м., 3) Петріна.

Скок із жердкою: 1) Козачок (С.-Б.) 2.80 м., 2) Козак (С.-Стрий) 2.80 м., 3) Маруняк (УССК).

Мет диском: 1) Семенюк (С.-Б.) 34.61 м., 2) Круль (УССК) 34.13, 3) Гнатейко (УССК) 33.89 м.

Мет кулею: 1) Круль (УССК), 11.90 м., 2) Семенюк, 3) Гнатейко.

Мет ратищем: 1) Семенюк (С.-Б.) 50.41 м. **новий рекорд)**, 2) Гнатейко 42 м., 3) Матвійчук 41.62 м.

В дружиновій мужеській конкуренції переміг Черник 32 точки перед УССК-ом 30 т., Соколом-Батьком і Соколом-Стрий.

В жіночій дружиновій конкуренції перше місце припало безконкуренційно Плаєві.

По змаганнях вручив заст. голови У. С. С. інж. Зубенко побідній дружині Черника мандрівну нагороду української кооперації, і жіночій дружині Плаю нагороду, фундовану „Союзом Українок". Пізно вечором розходилися глядачі й змагуни додому, вдоволені справді гарним ходом змагань.

ЛЬВІВ — ПЕРЕМИШЛЬ 3:2.

Міжмістові змагання у відбиванці принесли перемогу дружині Львова, по важкій грі у пятьох грайках. Перемишль дуже мило розчарував і міг виграти.

МИСТЕЦТВА У. С. С.

ЧОРТКІВЩИНА.

Чайка — Хортиця (Борщів) 3:1 (1:1).

Чайка грає майже ввесь час у десятку, бо один її змагун на самому початку звихнув ногу, так, що мусів зійти з грища. Та проте Чайка переважала і виграла заслужено. Обі дружини технічно слабі.

СТАНИСЛАВІВЩИНА.

26. 8. У. С. К. (Стан.) — Сокіл (Богород.) 3:1 (1:1).

28. 8. У. С. К. — Сокіл 2:1 (2:0).

У. С. К. — Чайка (Товмач) 2:1 (1:0).

Станиславівський У. С. К. розіграв цілу низку товариських змагань, до яких виставив зовсім відмолоджену дружину. Експеримент показався зовсім удатний, бо молоді грачі мають не тільки велику дозу амбіції, але й відповідне технічне опанування і тактичне знання. В той спосіб повинні поступати всі інші наші дружини копаного мяча і виховувати собі власний нарибок, замість розбиватися за грачами по чужих клюбах.

НОВИЙ УСПІХ УЖГОРОДСЬКОЇ „РУСИ".

С. К. „Русь" — Ч. С. К. Кошиці 5:0 (3:0).

Перші змагання за мистецтво дивізії відбулися в Ужгороді 26. м. м. і закінчились заслуженою перемогою домашніх. Перевага „Руси" була така сильна, що воротар Бокшай стояв увесь час безчинно. Голі для „Руси" стріляли: Криж 3, Кобзар і Суковський по одному

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїнів. ч. 4 1/78

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА МОВА, місячник. Зміст 9-го (21) числа: І. Огієнко: Сполучення підрядного прикметникового речення з головним (котрий — який — що). Я. Мандюкова: Українська жінка й рідна мова. І. Огієнко: Член в українській мові, історично-порівняльний нарис. І. Коровицький: Незнаний вірш кінця XVI. в. І. Огієнко: Історія української літературної мови, короткий науково-популярний огляд. Ст. Сірополко: До шкільної термінольогії. І. Ковалик: Функції дієслівних апростків в українській мові, семантично-синтаксичний нарис. о. Д. Йосифович: Іменники жіночого роду на -иця. В. Винногородський: Ще про „літнище". Є. Пеленський: Бібліографія укр. мовознавчої бібліографії. о. Ю. Кміт, М. Єрмолаїв, М. Туркевич, П. Кривоносюк: Замітки про окремі слова. Кукіль у житі, терапія літературної мови. Допися Прихильників рідної мови. Бібліографія нових праць для вивчення української мови. Огляд мовних журналів. Розділ для самоуків і дітей „Рідне Слово". Початкова Граматика української літературної мови.

ДЗВІНОЧОК, часопис для українських дітей. Ч. 35 за вересень 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа 5. IX. год. 7·30 веч. „Товаріщ".
Четвер, 6. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

Театр Різнородностей.

Середа, 5. IX. год. 7·30 веч. „Колько я хотіла".
Четвер, 6. IX. год. 7·30 веч. „Той, який змінив прізвище".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).
У вівторок дві вистави: в год. 4·15 попол. і в год. 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака." (Битва).
АТЛЯНТІК: „Люди в білих одягах".
ВАНДА: „Жебрак з Багдаду" і ревія.
КАСІНО: „Сини пустині" (Фліп і Флап).
КОЛІСЕЙ: „Невідомий виновник" і ревія".
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія). „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Останній в Головевих" (на осн. Всев. Гаршіна) та ревія.
МІРАЖ: „Ярмарок серць".
МУЗА: „Сьогодні живемо!"
ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки.
ПАЛЯС: „Князь Аркадії".
ПАСАЖ: „Великоміські тіни" та ревія
РАЙ: „Олівер Твіст".
СВІТ: „Ніч кохання" (Джозе Мохіка), „Вязень із Касни".
СОНЦЕ: „Острів пропавших душ" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Серце волоцюги" і ревія „Весела Циганерія".
ХИМЕРА: „Жінка під контролею".
УТІХА: „Вулиця" (Сільва Сідней) і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 4. вересня 1934.

Відень (506,8) 17·55 Ісляндські мельодії, 20·15, 21·10 Концерт, **Братислава** (298.8) 20·10 Бетовен (фортепян), **Прага** (470,2) 12·30 Концерт, **Париж** (1649) 12·00 Концерт симф. орхестри, 20·00 „Ревізор" пєса Гоголя, **Білгород** (439,8) 12·15 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Гайльсберг** (291) 20·10 Симфонія ч. 3. Бріхнера, 21·00 Класичні арії, **Будапешт** (549,5) 18·45 Циг. музика, **Мілано** (368.6) 11·30 Камер. орхестра, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 20·45 Концерт.

Середа, 5. вересня 1934.

Відень (506,8) 17·35 Вокальний концерт. **Братислава** (298, 8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 14·05 Популярні пісні, **Париж** (1649) 20·45 Фестіваль фр. музики, **Білгород** (439,8) 12·05 Оп. й нар. музика, 18·30 Пісоньки, **Любляна** (569,3) 20·00 Оп. ресіталь, 21·20 Вок. квартет, **Берлін** (356,7) 21·00 Нові радіосуїти, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·15 Діточі пісоньки, **Ляйпціг** (382,2) 15·00 Пісні й фортепян, **Мінхен** (405,4) 21·00 „Дес Левенерзахен" оп. Брандля, **Будапешт** (549,5) 13·30 Циг. орхестра, 18·20 Спів, **Мілано** (368,6) 21·30 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Мадонна Орета" муз. ком. Річітелія.

Львівське радіо.

Вівторок, 4. вересня 1934.

6·45—7·40 Ранішня авдиція, 7·40 Програма „Веселої Трійки", 7·50 Рекламований концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 12·75, 13·05 Листи від дітей, 13·00 Полудневий денник, 15·30 Експортові вісти, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Легка музика, пісоньки, 16·45 Скринька ПКО, 17·00 Камеральний концерт, 17·25 Куток мови, 17·35 Пісні в супр. фортепяну (Гуговська, сопран), 17·50 Техн. скринька, 18·00 Сільва рерум і мистецьке життя, 18·05 Театр. фейл., 18·15 Форт. ресіталь, 18·45 Авд. в честь жид. поета Биліка, 19·05, 19·30 Концерт Ерінового хору, 19·20 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00, 21·40 Предекція про оп. „Джоконда"; оп. Пончієлія „Джоконда" (з гр. пл.), 21·25 Веч. денник, як працюємо?, 23·05 Рекламований концерт.

Середа, 5. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламований концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Стилізовані танці (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Пять хвилин вітру від моря, 15·50 Театральні справи, 16·00 Божий співець — Фр. Шуберт (муз. моноґрафія), 16·45 Для старших дітей: „Дім великий як світ", 17·00 Віольончеля, 17·25 Гриби — приятелі, гриби — вороги, 17·35 Один день у шпиталі Червоного Хреста, 17·55 Спортовий порадник, 18·05 Наука стеноґрафії, 18·20 Камер. концерт, 18·45 Господарський розвиток піви.-сх. земель, 19·00, 19·30 Легка музика, спів, 19·10 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Літер. авд. 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Артизм індивідуальний і артизм маси, 21·40 Спів, 22·15 Джезові співаки (гр. пл.), 23·05 Танкова музика.

За спокій душі бл. п.

Д-ра Ярослава Кулачковського

директора „Дністра"

відправиться в пятницю 7-го ц. м. в год. 8-ій рано в Церкві Успенія Пресв. Богородиці поминальне Богослуження разом з Панахидою, — на яке запрошує

Дирекція „Дністра".

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.17 1/4 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·—, Париж 34·87 і пів, Берлін 207·30, Цюріх 172·53, Амстердам 357·95, Прага 21·96, Італія 45·30, Нюйорк-кабель 5·30 3/4, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 3. вересня ц. р. з приводу стриманої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.	
1 л. молока	0·14	зол
1 л. сметани	0·60	„
1 к. масла	2·40	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло стримана, попит легко оживлений, на молоко і сметану звижкова, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 4. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури	пріма	за 1 кг.	0·90	зол.
„ „	II кл.	„	0·85	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I клясса	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФУТРО, БОБРИ, в дуже доброму стан. продам оказійно. Петро Гладій, Львів, Пістів 12. II пов. 238 2—2

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ І. Гіршпрунга Личаківська 34, тел. фон 26-78. Вписи на однорічний торговельний курс, як також пятимісячний курс книговодства враз із писанням на машинах і стенографією відбуваються щодня від год. 10—12 і від 4—6. 24/22 6—6

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95. тел. 26. 120 22—?

ЖІНОЧА ПРОМИСЛОВА КООПЕРАТИВА „ТРУД" у Львові, Ринок ч. 39 уладжує двомісячні курси: **1. Крою і шиття суконь** від 1. X., учить п. Еля Олесницька. **2. Крою і шиття білля** від 1. X., учить п. Оля Возняк, **3. Модиярства** учить п. Міка Дрогомірецька. **4. Ручного трикотарства** від 1. X., учить п. Клявда Кордуба. **5. Куховарства і домашнього господарства** від 15. IX., учить п. Ольга Пеленська - Ліщинська. Зголошення особисті і письменні приймає управа „Труду", Львів, Ринок ч. 39, I. пов. 223 2—2

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байяя 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 5—30

ЕНЕРГІЙНИЙ ЗАСТУПНИК на косметичні вироби, впроваджений в українських кооперативах — може зложити оферту з поданням референцій до бюра Східних Торгів під „Косметика". 253 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

РЕНТГЕНОЛЬОГ

Д-р Людвика ЛЯНДЕС-ЛЯЙНЕРОВА

Львів, вул. Лозінського 9. Тел. 55-50

ВЕРНУЛАСЯ. 218 2—3

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 237 (13.782). Львів, четвер 6. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Тутка Morwitan
це найвищий ґатунок!!
Остерігаємо перед лихими виробами!!

ФУТРА
жіночі і чоловічі готові і до міри по найнижчих фабричних цінах — поручає
Фабрика футер „ХРОМ".
Львів, Руська ч. 20. Телефон 71-83.
Городецька ч. 97. „ 53-29.

Заборона свята Федьковича!

(Власна телеграма).

Чернівці 4. IX.

Повідомляємо, що свято Федьковича і всі звязані з ним імпрези, отже й турнір чотирьох українських спортових дружин: „України" зі Львова, „Сяну" з Перемишля, „Руси" з Ужгороду і чернівецького „Довбуша" не відбудуться з причини заборони влади. Всі українські заходи, аби влада відкликала заборону, не мали, як досі, ніякого успіху.

Реґуляція рік у Сх. Галичині.

Дирекція водних доріг розпочала, як повідомляють з Варшави, приготовчі праці у звязку з задуманою на більшу скалю реґуляцією рік на терені Конґресівки і Сх. Галичини. При укладанні цього пляну возьмуть під увагу досвіди останньої катастрофальної повені. Виставлено досвідні стації, що будуть мірити швидкість біґу води, повставання намулу і т. п. Осягнені дані послужать при будові охоронних валів і запор.

Большевицькі кораблі в Ґдині.

ҐДИНЯ, 4. 9. ПАТ. Вчора прибула до Ґдині ескадра большевицької воєнної фльоти, а саме корабель „Марат" і два контрторпедовці. Адмірал Ґаллер, провідник большевицької фльоти на Балтійськім Морі склав візиту в товаристві большевицького шарже д'афер Подольського, військового аташе ґен. Семйонова у Варшаві і його заст. полк. Баранова польському контрадм. Унгурові та державному комісареві Соколові. Оба в товаристві старшин ревізитували Ґаллера на большевицькому кораблі. Вечором контрадмірал Унруг гостив обідом большевицьких гостей в касині старшин.

Совітські маневри на Україні.

В околиці Київа розпочалися великі маневри совітської армії. Беруть у них участь: головний командант Ворошилов, заступник шефа штабу Менжінін, інспектор кавалерії Буденний і шеф летунства Камбєв.

Молодь в обороні моралі.

БРЮСЕЛЬ, КАП. Бельґійський Союз католицької жіночої молоді оголосив прилюдний протест такого змісту:

„Всупереч неморальности афішів і публікацій, які виставляють в кіосках, кінових вітринах і книгарських виставах, всупереч неморальности пляж і мод, ми даємо доказ, що є жіноча молодь чесна і чиста, надія майбутнього домового огнища, ґарантія добра для краю і громадянства. Ця молодь домагається, щоби не зображувано того, що карає право. Домагається, щоби її респектували. Домагається енерґійних розпоряджень задля здержання зловживань, що є ганьбою для цивілізованого народу. Чи бачучи 50 тисяч зорґанізованої молоді, почуєте нарешті її голос? Чи зачнете щось робити?

Ми рішилися вести дальше нашу крутіяту. Домагаємось, щоби виступила наша влада, щоби помогли нам християнські родини, щоби вся молодь, реаґуючи благородно, піддержала нас своїм приміром".

Швайцарія проти вступлення СССР до Ліґи Націй.

БЕРНО, 4. 9. ПАТ. На нараді між виділом закордонних справ союзної ради і швайцарською делеґацією на сесію Ліґи Націй обговорювали приняття СССР до Ліґи Націй і признання большевикам постійного місця в Раді Ліґи. По довшій дискусії рішено, що швайцарська делеґація буде голосувати проти приняття СССР до Ліґи Націй.

Невдалий переворот у Греції.

БЕРЛІН, 4. 9. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро з Атен повідомляє, що ґрупа підстаршин протилетунської батерії намагалася минулої ночі викликати бунт. Озброєні вояки мали приїхати панцирним самоходом на місце збірки, але в останній хвилині відмовилися від участи в перевороті. Тоді підстаршини розбили військову касу і втікли зі загарбаними грішми. Військова влада і поліція ведуть слідство.

Пожежа палати цісаря Манджу-Ко.

ПЕКІН, 4. 9. ПАТ. З невияснених дотепер причин у палаті цісаря Манджу-Ко у Чан-Чун повстала пожежа. Пожежна сторожа з військом і добровольцями намагається погасити пожежу. Пожежа палати цісаря Манджу-Ко викликала в Японії велике враження. Японська преса здогадується, що палату підпалили і домагається перевести енерґійне слідство.

Невидана безхарактерність.

(Кореспонденція з Холмщини.)

В останньому числі „Слова", органу варшавської православної митрополії, появилася стаття „Православіе і унія в історії українського народу", підписана В. Заїкіним. Ця стаття дає огляд кількох публікацій про ролю православія та унії в українській церковній історії, а головно праці п. Андрусяка. І своєю формою і змістом стаття В. Заїкіна скандальна.

В. Заїкін пише по російськи, очевидно вважаючи цілком нормальним те, що варшавська православна митрополія зробила російську мову офіційною у внутрішньому житті церкви. Деж українському професорові, так всецілю занятому науковими працями, — є час познайомитись із тим, як виглядає статистика вірних, що творять православну церкву в Польщі. Що для нього значить довголітня вперта боротьба українського православного громадянства за розмосковлення церкви. Що для п. Заїкіна може факт, що варшавське „Слово" своїм змістом і напрямом є органом давнього російського чорносотенства. Він не думає боротись із цим злом у житті православної церкви та нашого народу; лише і сам старається попасти у цей-же тон, бо не лише, що пише для українського громадянства по російськи, але й утотожнює поняття „український" з поняттям „южнорусский". А навіть, щоби більше приподобатись кому слід, він, наприклад, уживає вислову „значеніе православія і унії в історії Южної Русі (України)". Проти такої термінольоґії не міг би нічого мати і сам В. Пуришкевич чи граф Бобринський. Є там і два сс в слові „русский" та „Україна" поставлена в дужках при слові „Южная Русь".

Чи після того дивно, що стаття В. Заїкіна у формі рецензії історичної праці Андрусяка уявляє собою по суті повну апольоґію московської церковної політики на українських землях як у минулому, так і тепер. І так. п. Заїкін рахує „совершенно произвольним і в сущности весьма неясним" засадниче обвинувачення православної церкви в тому, що вона „була на службі русских царей". А вже з дивним запалом поборює він як „неосновательное" твердження, що православне духовенство на території гетьманщини було деморалізоване московським урядом при допомозі грошей та маєтків. Посередньо В. Заїкін нічого злого не добачує і в тому, що росіяни ввели були російську вимову церковно-славянської богослужебної мови. Є в нього і вилад проти соборного устрою, який він агірдливо зве „общественним папізмом". Словом, українці нічого не можуть закинути москалям ні в минулому ні нині за їх церковну політику.

Годі поважно полемізувати з В. Заїкіном на тему, якою була історична правда. Чейже він, говорячи про сучасність, має відвагу назвати „явно неудачним" твердження, що „вся православна ієрархія і большинство православного духовенства в Польше „rosyjskie".

Зате залюбки п. В. Заїкин наводить твердження п. Андрусяка про те, що „Ватикан ідьот на руку маленькой групе москвофілов" та що „отношеніе Ватикана к українцам ідьот в разрез с українскімі національними інтересами". Не берусь розглядати, чи слушним є обвинувачення Ватикану в піддержуванні москвофільства. Припустім, що навіть слушне. Але чиж годиться робити „такий" заміт Ватикано-

Присилайте передплату!

ві в органі, який є наскрізь москвофільським та ще в тому самому числі, в якому поміщена відозва до „Русскіх Лемков" про нове талергофсько-православне свято 8. і 9. вересня ц. р. з участю епископа Симона. У тому самому числі є і тенденційно-москвофільська стаття про о. М. Сандовича і нарешті замітка про те, що православна духовна місія на Лемківщині доручена відомому фанатичному москвофілові Павлишинові. Пан Заїкін певно знає, що в домі висільника не говорять про мотузок та ще в час, коли тіло висільника не зняте. Хайбиже подбав він бодай про те, щоб його статтю помістили в слідуючому числі „Слова". А то вже занадто провокаційно-цинічним виглядає закид про москвофільство Ватикану. А вже розброююче смішним є твердження, що „уніятська церква не є національно українською церквою та не має національної цінности". Чижби московська православна церква на Україні за царських часів, а особливо нинішня в межах Польщі, мали перевагу в тому відношенні над галицькою греко-католицькою?

Пан В. Заїкін цього правда не твердить явно, expressis verbis, але такою є тенденція цілої його статті. І подумати лише, що так пише horribile dictu — український професор, що сидить серед греко-католиків і працює в католицьких органах преси.

Холмський Дань.

Польська меншина в Чехословаччині.

Прага, серпень 1934.

„Лідове Лісти", орган чехословацької клерикальної партії, з дня 24. серпня приносять цікаву статтю „Поляки і чехи на Тешинську". Для нас вона цікава особливо тими датами, які згаданий часопис подає за звітом „Слезської Матіце" за 1933 рік, а які ілюструють умовини життя польської меншини в Чехословаччині.

Останній перепис населення з 1930 р. виказує 83 тисячі поляків у ЧСР. Польська меншина в ЧСР. має своїх представників у парляменті, в краєвому заступництві моравсько-шлеському, в повітових заступництвах, держить у своїх руках управу цілого ряду громад, а польська мова є урядовою мовою в усіх державних урядах тих повітів, де поляки творять більше ніж 20 проц. усього населення. Польське шкільництво, крім малої кількости шкіл, що їх вдержує „Мацеж школьна", утримується з державних коштів. Краєвий шкільний фонд допоміг „Школьней мацежи" минулого року сумою 189.488 кч. виплачуючи платню вісьмом учителям публичних шкіл, що дістали платну відпустку для навчання в приватних школах „Мацежи школьней". Крім цього таж „Мацеж школьна" дістала ще від держави допомогу 150 тисяч на гімназію в Орлові.

Минулого шкільного року мали поляки на Тешинську 90 народніх шкіл з 245 клясами і 10 виділових шкіл з 53 клясами, отже разом 100 шкіл з 298 клясами (порівняйте ці числа з числами шкіл на Закарпатті, про які ми писали в „Ділі" з 23. серпня ц. р.). Крім цього мають тут ще поляки 7 господарських шкіл. Хоча держава удержує для своєї польської меншини цілий ряд народніх, виділових, господарських та ін. шкіл, то мимо того „Мацеж школьна" дістає ще щорічно 360 тисяч державної субвенції. Між польським населенням на Тешинську є нині 4.168 чужих горожан, а безробітні польські горожани одержують допомоги в тій самій висоті, що і чехословацькі горожани.

Поляки на Тешинську видають 9 часописів, а чехи лише 2. В чесько-тешинськім повіті з загального числа 780 товариств є 357 польських. Крім цього мають поляки в цьому повіті 45 щадниць, 4 рільничі щадниці, ріжні кооперативи і т. д.

Міністерство соціяльної опіки дало за останніх три роки польському товариству опіки над молодю 140.000 кч. субвенції, а ріжні польські інституції дістають з краєвих фондів річно 80.000 кч. допомоги. Польські громади на Тешинську дістали 1933 р. на покриття своїх звичайних буджетів з краєвого приділу понад два міліони чеських корон. Відтак у статті приводиться деякі дати, що ілюструють знову умовини життя чеської меншини в Польщі, головнож на Волині, але про них ми вже не будемо реферувати, бо про них наша суспільність мусить певно сама добре знати.

М-н.

Зол. 1·50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

„ЖОРНА"

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"

Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

Уживайміо лише знаменитої цикорії „ЛУНА"

і здорової підмінки кави „Пражінь"

виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові.

1301

За стабілізацію валюти.

ЖЕНЕВА, 4. 9. ПАТ. Вчора оголошено текст звіту економічного комітету Ліги Націй до Ради Ліги. Комітет осуджує господарський націоналізм, який підриває торговлю. В додатку до звіту секретаріят Ліги вихвалює переконання, що привернення нормальних торговельних взаємин буде можливе з хвилиною стабілізації валюти. Тоді теж промине вагання цін товарів

—o—

Величезний страйк в Америці.

НЮ ЙОРК, 4. 9. ПАТ. Про розміри страйку в ткацькому промислі обі сторони, капітал і праця подають суперечні звідомлення. Предсідник ткацького інституту Слови заявив, що більшість робітників у південних стейтах хоче працювати дальше. Своє твердження опирає на вістках, що 90 прц. робітників, занятих у південних прядільнях, находиться при праці. Зате Ґорман, предсідник страйкового комітету, висловив велике вдоволення з ходу страйку і заявив, що всі робітники в 20 південних містах покинули роботу. Ґорман передбачує, що в суботу до страйку приступить 85 до 90 прц. робітників.

—o—

Перший сніг.

МІЛЯНО, 4. 9. ПАТ. У північній Італії впав сніг. Верства снігу на 30 цм. груба в околиці Триденту на висоті 1800 м. покрила землю. В нижче положених околицях лютують бурі і зливні дощі. Злива заподіяла великі матеріяльні втрати, які сягають до 15 міліонів лірів

ПОВІНЬ.

КРАКІВ, 4. 9. ПАТ. Внаслідок дощів останніми днями піднялася вода в кількох ріках, допливах Висли та залила нижче положені поля та сіножати. Вода в ріці Рабі піднеслася на 3.13 м. понад нормальний стан. Дунець коло Нового Санча на 2 м., на Вислі на 3.73 м. Комунікація між Новим Санчем і Криницею на західній Лемківщині перервана. У селі Плащах у Дунайці потонула одна жінка. В Громніку вода затопила воєвідську дорогу. На Шлеську теж виступили ріки з берегів. У Вадовицях вода затопила кільканацять домів. З нижче положених помешкань виселюють мешканців

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. ВЕРЕСНЯ 1934.

СТ. ШМАНЬКОВЕЦЬКИЙ.

Двацять років тому...

Зі скорістю фільмової стяжки минали події липневих і серпневих днів 1914 року. Піднесений боєвий настрій — заінавгурований сентиментальним маніфестом цісаря Франца-Йосифа, якого „найгарячішим бажанням було останні, Божою ласкою суджені роки життя, присвятити ділам мира та захистити народи перед тяжкими жертвами і трудами війни" — піддержували далі поклики Головної Української Ради, Боєвої Управи, що накликали до творення збройної організації для боротьби за волю й державну незалежність України.

Нехай на руїнах царської імперії зійде сонце вільної України! Ми поляжем, щоби славу і волю і честь Рідний Краю здобути Тобі! Гряде великий час, вибила слушна година! Ось акорди, якими кінчилися поклики Головної Української Ради до українського народу Галицької Землі.

Довгі дні і неділі жило наше громадянство під враженням і суґестивною силою цих маніфестів, жило великими хоч незясованими й неочеркненими сподіваннями, жило якоюсь сліпою непохитною вірою захопленням, психозою.

А мало все те податний, пригожий і вдячний підклад у психіці всього населення. Останні роки перед війною, це була доба матеріяльної скрути, грошової тісноти, загального зубожіння, знеохоти і зневіри. Воєнний сиґнал перервав ту дрімоту, що обхопила всі майже „любі народи" австро-угорської корони. Всі вони наче збудилися зпросоння. Мали поза собою дні горя й нужди, а перед собою невідоме завтра, яке на силу вбирали в рожеві краски кращої долі.

Та плили дні й неділі, захоплення минало, запал остигав, дійсність наводила думи й рефлексії, час приносив трівожні вісти, в серцях родилися журливі сумніви, а над усім тим неслися хмари сплітюк.

Львів післав до Сербії свої діти, себто 30-ий полк піхоти, що в дощеву днину сходив із Цитадельної гори та пішов у далеку південку країну, щоби пімстити зневажену честь і пролиту кров австрійського архикнязя та його морґанатичної дружини.

І саме від сербських заріжків стали напливати перші невтішні вісти, що, хоч наш жовняр йде побідно вперед, та свою побіду оплачує важкими жертвами, бо завзятий серб боронить свої рідні пустарі до останньої краплини крови. Згодом стали долітати й з протиросійської боєвої лінії невеселі чутки.

Та загал жив враженнями й настроями хвилини, дня, читав звідомлення генерального штабу, довші списи членів головної пресої кватири; люди цілими днями ходили по місті, збирали новини, висиджували в каварнях, політикували, дебатували. Мов зпід землі виросли хмари дипльоматів, стратеґів, істориків, знавців воєнного ремесла, міжнародного права і т. д.

Урядові звідомлення ще до половини серпня приймали люди, як щиру і непохитну правду. Ніхто й не думав їх аналізувати та піддавати в сумнів.

Була одна закутина у Львові, де тверезіше глядили на війну. У винарні Дідоліця й Прпіця при вул. Чарнецького була в одній кімнатці „Чеська Бесіда". Там сходилися чехи, південні славяни, що мали точні вісти про події на фронтах, а черпали їх з „Corriere della Sera", що через недогляд приходив ще довго до Львова, а був явно ворожо наставлений до осередніх держав і не насував ніяких сумнівів, що італійці свій союз з осередніми державами уважають безвартісним клаптиком паперу та ждуть лише відповідної хвилини, щоби вдарити на Австрію.

У тому то часі зродилася і стала наростати до потворних розмірів леґенда про москвофільські симпатії галицького населення. Творцями її були мадяри. Зі самим вибухом війни австро-угорська команда вислала відділи кінноти, яких завданням було зробити рейди поза російський кордон як найдальше в російську територію для розвідчої служби та сіяння переполоху. Пішли вони поза Броди, Підволочиська й Гусятин. Відділ гузарів, що був в околиці Сатанова дістався у засідку і лише мала частина його врятувалася у відвороті. Щоби виправдати свою невдачу, мадяри склали все на вороже відношення галицького населення до австро-угорського війська та його явно москвофільські симпатії. Це було джерело леґенди, що опісля виросла в траґедію, якої звенами були Талерґоф, безчисленні тюрми, шибеничні стовпи та придорожні дерева, на яких конали безвинні українські селяни. Леґенда ця не переводилася за весь час війни. Коли в 1915 р. австро-угорські війська йшли вперед, я після освободження Львова мав нагоду читати звіти політичного комісаря при II. армії Бем-Ермолія, п. Сеферовича, при яких читанні мені волосся ставало дубом. Все наше населення було там змальоване москвофільським. При вході військ у ярославський повіт предкладено такі засоби обережности й обезпеки, що просто заносилося на закриття всіх українських установ та на увязнення, а то й вивішання свідоміших

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні виправи для учениць і учнів, вишикування інтернатів і бурс. закуповувати найдешевше в Галицькім Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

По широкому світі.

— Минулої неділі відкрили у Відні міжнародні осінні торги, в яких бере участь понад 20 закордонних держав. Мадярщина, Болгарія та Італія виставили власні павільони.

— Осінні міжнародні торги відкрили теж у Празі. На торги зголосило свою участь 2914 фірм, а між ними 306 закордонних. На торгах виставили свої кіоски порт Ґдиня і Данціґ.

— До Трієсту прибула британська ескадра середземноморської фльоти, зложена з 3-ох кружляків і фльотилі торпедовців.

— У Празі відбувається VIII. міжнародній фільософічний конґрес при участи 600 делеґатів понад 20-ох держав.

— Від 4-го до 10. вересня ц. р. відбувається у Нірнберґу конґрес націонал-соціялістичної партії. Міністерство летунства заборонило перелет літакам над містом у промірі 10 км.

— Число безробітних у В. Британії в дні 20. серпня ц. р. виносило 2.136.578 осіб, отже на 10 тисяч більше, ніж минулого місяця.

— В південно-західній Франції шаліла буря і знищила всі поля кукурудзи та винниці.

— В Будапешті розпочався міжнародній телефонічний конґрес при участи 115 делеґатів.

— В Іраку утворено новий уряд під проводом Алі-бек-Джоудата, колишнього міністра двора.

— До Парижа приїхав сіямський король.

— Альбанський уряд запропонував югославському урядові збудувати залізничий шлях від столиці Альбанії Тірани до Скопле. Таким чином Альбанія була би злучена з головними европейськими залізничими шляхами.

— В Еспанії появився декрет, який забороняє молоді до 21 року життя належати до якихнебудь політичних партій.

— У Гавані почався 24-годинний страйк усіх службовиків на знак протесту проти нелеґальних експериментів уряду, які нагадують поведінку колишнього през. Машади. Військо і поліція в строгім поготівлі. По місті розставлені рефлектори.

Ніяка установа

не може

обійтись без „Діла“.

Прилюдний запит

ПОСЛА ГР. ТЕРШАКІВЦЯ ДО ОТЦЯ ДОКТОРА ВАСИЛЯ МАСЦЮХА, ПАРОХА В ГОРОЖАННІ ВЕЛИКІЙ

Спонуканий моїми виборцями, звертаюся до Вас, Отче Парох, з таким прилюдним запитом:

1) Чи правдою є, що Ви вимагаєте надто високих оплат за релігійні послуги, особливо за похорони, що доводить дуже часто до того, що поручені Вашій опіці парохіяни вмирають без християнських похоронів, отже без покропленя і без запечатання гробу? Чи правдою є, що саме такими парохіянами були: 1) жінка Івана Белза, 2) Іван Гриницин, 3) Гринько Дмитришин, 4) Сенів Матвій? Цей останній власник одного морґа і за його похорон давали 25 зол. Чи правдою є, що Ви зажадали 35 зол., а коли не одержали цих грошей, не дали хреста і навіть не пустили тіла до церкви та не опечатали гробу? 5) Олекса Лопачук, за якого похорони зажадали Ви 100 зол. 6) Від Побігушки Івана, сина Андруха зажадали Ви за похорон 150 зол., а що цей не мав відразу готівки, зажадали Ви векслевого покриття. Те саме мало місце з жінкою Пилипа Терлецького, дітьми Стечишина Михайла, Марцина Миколи і інших.

2) Чи правдою є, що в теперішніх важких часах у Вас нормою за звичайне покропленя тіла перед церквою є 7 зол., а за покропленя тіла в церкві 10 зол.?

3) Чи правдою є, Отче Парох, що за позичення грошей своїм парохіянам берете високі відсотки так, що ці справи опиняються в повітовім і окружнім суді, а навіть у розємчім уряді, як це мало місце в останнім місяці з Іваном Добровольським в Горожанні Великій, де вийшло на яву, що Ви за 100 долярів взяли 50 долярів відсотків за півтора року?

На всі отсі запити домагаюся від Вас прилюдної відповіді тому, бо, як я і мої виборці зачувають, Ви є поважним кандидатом на владичий престол Лемківщини. Тому мусите прилюдно очиститися від тих замітів, які по всій моїй окрузі кружляють.

Гриць Тершаковець,
посол 49. округи.

—o—

Невдача совітської індустрії.

(УП) Останніми часами займається анґлійська преса дуже основно совітським питанням і містить дуже часто оріґінальні звідомлення з місць своїх спеціяльних кореспондентів. Льондонська ґазета „Морнінґ Пост“ з 23. 8. 34. містить статтю під повищим наголовком, яку ми подаємо в перекладі до відома українського громадянства. Статтю цю написав спеціяльний кореспондент тої ґазети, висланий у Совіти для студій тамошніх відносин.

„Совітська Росія находиться в середині другої пятирічки. Перша пятирічка закінчилася мішаниною статистичних даних, незрозумілих навіть вправному бухгальтерові. Трактори, авта, рільничі машини і всі інші потрібні до життя продукти продукуються в Росії — як вказують числа — у такій скількости, що найбільші британські фабрики в порівнанні з ними є зовсім незначними.

Статистичні дані про виріб тракторів у сталінградській фабриці за місяць липень ц. р. були подані в офіціяльній совітській ґазеті „Правда“ поверх 4.000 машин. Це досягнення, як там було зазначено, перевищало на 3 прц. навіть ту продукцію, яка була передбачена в пляні.

Для кожного, обзнайомленого з большевицькими методами праці і карами, які ждуть завідуючих фабриками у випадку невиконання пляну, не є дивним, що продукція перевищає установлену норму. Заслання на Сибір, а навіть на смерть через розстріл, вимірюється тим директорам фабрик, які не вспіють виконати наказів з Москви. Ясно і зрозуміло, що ні директори посвячують якість на користь скількости, щоби лише рятувати своє життя. У висліді з большевицьких фабрик виходять такі трактори й авта, яким бракує найелементарніших частин, як моторових осей чи кольб.

В останніх місяцях продукція часто задержувалась через неможливість одержати потрібні для праці фабрики сирівці чи ті частини, які виробляє якась друга фабрика. Щоби цьому зарадити, большевики видали недавно закон, на основі якого кожному робітникові, який не виконає згори призначеної йому праці, задержується виплату заробітної платні. Колиж робітник зможе доказати, що він не виконав цілої роботи лише тому, бо йому не достарчили сирого матеріялу, то в такому разі йому відтягається лише половину платні.

Минулої весни прислали до одної московської фабрики на Україні „комбайн гарвестер“ (жниварка) великого американського типу. В цілому колективному господарстві, куда цю машину прислано, не було ані одного чоловіка, який би колинебудь у житті бачив таку машину. Очевидно, що всі спроби орудувати нею, були невдачними. Після численних прохань прислано з Москви спеціяліста до неї. Між іншими недостачами, які цей фаховець найшов у машині брак головного паса, апаратів для смарування і бензинового танку. Загально відома американська фабрика машин до шиття, побудована в Подольську, затруднювала в 1901 р. 1000 робітників. У 1914 р. вона затруднювала біля 5.000 робітників і продукувала поверх 400.000 добрих машин річно. Під большевицьким зарядом ця сама фабрика затруднює 11.000 людей і виробляє лише 500.000 машин сумнівної вартости. Передвоєнна, старого типу машина тієї фабрики коштує в Москві десять разів більше, ніж машина, вироблена під большевицьким зарядом.

Те саме відноситься і до тракторів.

Росіяни не є технічно виробленим народом. Тому, що вони походять з діда-прадіда з хліборобів, не можна сподіватися від них, щоби вони навчилися в пятьох роках штуки викінчувати машинові частини до точности одної десятитисячної цаля.

Більші індустрії, сталеві, металізні фабрики, а також фабрики для виробу важких машин у Совітах находяться у ще гіршому положенні, як малі підприємства. Ці великі фабрики вимагають далеко більшої сітки для транспорту матеріялів. Маючи на увазі лихий стан російських залізниць, треба признати що практично неможливо вдержати правильний рух до більше віддалених фабрик.

У Маґнітоґорську збудували большевики у 1930 р. фабрику сталі, яка повинна продукувати річно поверх 15 міліонів тон сталі. У порівнанні з найбільшою нині фабрикою сталі у світі в Ґері (Злучені Держави Америки), яка дає 10 міліонів тон сталі річно, конструкція такої фабрики у Маґнітоґорську була непрактичною. Фабрика в Ґері лежить на 30 миль від Шікаґо. Саме це місто може консумувати половину її продукції. Руду до фабрики можна доставити там водою. На

громадян. І ця леґенда від початку війни робила своє і збирала жертви. Львів бачив, як його вулицями вели побитих, окрівавлених закованих селян, священиків, якими заповнювались тюрми з дня на день, хоч по ночах відходили транспорти вязнів на Угорщину та до інших країв наддунайської монархії.

Щоби бути в згоді з правдою, годі промовчати, що Росія мала в Австрії відданих собі і впряжених у свою службу людей. На початку війни австрійська воєнна влада мала мати докази, що в російській службі був Андрій Веретельник (за яким безуспішно вставлявся митрополит), що д-р Володимир Дудикевич був на етаті російського міністерства закордонних справ, а д-р Дмитро Марков був оплачуваний російським міністерством війни, — але щож з ними мали спільного бідні темні селяни, замамені й втягнені в москвофільський чи староруський табор, його організації чи установи, що опісля карались по тюрмах, а то й гинули на сухій гиллі.

Сьогоднішні москвофіли залюбки вказують на українців як на спричинників талерґофської драми та промовчують імена своїх стовпів, на яких память повинні впасти сльози і кров мучеників воєнного лихоліття...

Минув липень і половина серпня, ми не мали поняття, що поправді діється на боєвих фронтах, які сили станули проти себе, яке їх чисельне відношення, які висліди перших змагань. З офіціяльних звідомлень не можна було відтворити собі ясну картину, ні осудити положення двох сил, що зударились зі собою. З правила виглядало так, що москалі наступають та австрійські війська відбивають весь напір, а коли часово втратять яку позицію, то на другий день здобувають її знову.

В питійській стилістиці австрійських звідомлень найкраще орієнтувався один львівський жид-адвокат, що сказав щиро: Дуже радію, що наші війська на протиросійському фронті є все в перемозі, непокоїть мене лиш те, що їх світлі побіди є... щораз ближче Львова.

Тяжко ледви чутка передерлася у Львів, що під Залізцями вперше зударилися обі ворожі сили, що під Зборовом (Ярославичі) відбувся ґіґантний бій австро-угорської та російської кавалерії, якого вже опісля світова війна не бачила. Там вдарили на себе тисячі кінноти, з австрійського боку улани, гузари й драгони знаменито зоружені, в досконалій формі, але дещо за тяжкі, то й не дивота, що козацька списа взяла верх над тяжкою уланською шаблею і важка побіди перехилилась на сторону царського війська.

Промовчували звідомлення, що над Золотою й Гнилою Липою йшли жорстокі й уперті бої, де австрійські війська склали докази геройства і витревалости, а вкінці мусіли відступити перед переважаючою силою ворога. Там австрійська III. армія під проводом ґен. Брудермана і II. армія під командою Бем-Ермолія мала проти себе вдесятеро сильнішу і численнішу силу російського війська.

Правда відрадніші вісти залітали з північно-східного фронту, де Данкль під Красником, а Авфенберґ в напрямі Комарова нанесли царському війську великі втрати та й тут з огляду на пересунення галицького фронту, спасаючись перед скриленням, треба було податися взад. — Таким чином дорога на Львів була росіянам відкрита. Відступаючі австрійські війська здержували російський напір, але це все були надлюдські зусилля, обчислені на проволоку, а засуджені на невдачу...

(Далі буде.)

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

протягі двох місяців можна доставити стільки, що вистане для праці фабрики на цілий рік. Вугіль і вапняк, два важні сирівці потрібні до виробу сталі, находяться у віддалі кількох соток миль, але сітка залізничого получення в Ґері має пять окремих систем з подвійними шинами. Зате фабрика у Магнітогорську положена в горах Урал, кільканаст миль від неозначної сибірської залізниці. Вугіль треба доставляти на віддаль 700 миль. Зноваж випродукована сталь мусить мандрувати тисячу миль до ринку збуту. На оправдання тих чужинецьких спеціялістів, що виробляли плани тієї фабрики, треба додати, що вони довгими годинами сперечалися з москалями, стараючися їх переконати, що фабрика сталі впятеро менша була би більше корисна.

Стільки подав спеціяльний кореспондент „Морнінґ Пост". Коментарі зайві, бо з допису ясно виходить, як розбудовано і як виглядає весь, так розтрублений на весь світ, успіх в індустріялізації та колективізації. В такому насвітленні не страшний світові конкурент з большевицької Москви.

НІМЕЧЧИНА — ПОЛЬЩА — ЯПОНІЯ.

Цікаві міркування анґлійського часопису.

Далекий Схід і ще раз Далекий Схід і так без кінця — отсе те найбільш пекуче питання, яке з непереможною послідовністю висувається на перший плян при кожній аналізі теперішньої міжлержавної ситуації й якбто ніяк не можна виминути при якимебудь комбінаціях чи здогадах про дальший розвиток світової, в першуж чергу европейської політики. А скільки вже було тих комбінацій і тих здогадів! Нині наводимо знову одна такий здогад за анґлійським часописом „Сандей Рифері" з 12. ц. м.

„Є чимало причин догадуватися, — читаємо там — що істнує тайний потрійний союз між Німеччиною, Польщею і Японією. Німеччина дивиться на Східне Льокарно як на зброю, звернену проти неї і проти Японії та вважає, що його приготовив СССР, щоб таким способом забезпечити себе на випадок війни з Японією. Франція, щоб ослабити Японію, зобовязується наступати інтереси Совітів. Як довго Совіти будуть мати до діла з Японією, Франція має доглядати за сусідами Совітів, тож колиб Німеччина приступила до Східного Льокарно, скомпромітувалаб себе в очах Японії. Мало того, коли Нім. прийняла вже деякі зобовязання супроти Токіо, то Японія зовсім справедливо моглаб німецький підпис під східним пактом вважати за ворожий крок проти неї.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4** 1/78

Недавно японський князь Кая відвідав німецького президента в Нойдеку, а зараз після того відїхав до Польщі і тут мав побачення з маршалом Пілсудським і з іншими відповідальними політиками. Польська преса при цій нагоді пригадала, що перед трицяти роками Пілсудський побував у Токіо, щоби заляпити там поміч польських національних революціонерів у війні Японії проти Росії. Польсько-японська приязнь у тому часі сягала аж так далеко, що старшини японського ґенерального штабу вишколювали у Швайцарії польських революціонерів. Не від речі буде освідомити собі, що ті, які перейшли курси військового вишколу, склали потім основні ячейки пізніших польських леґіонів із часів світової війни, отже були основою нинішньої польської армії. Кавакамі, що у 1904 р. вів переговори з поляками, став пізніше першим японським послом у новій Польщі. Давні звязки відіграють нині особливу ролю!"

Далі анґлійський часопис розглядає питання можливости японсько-совітської війни і з того приводу пише таке:

Токійський часопис „Гінода" влаштував анкету між відомими представниками японської армії на тему, чи Японія приготована до війни на 1936 рік. Гінода взяв тому такий речинець, бо до того року — як думає „Гінода" — Злучені Держави Північної Америки виконають свою морську програму, а Совіти свою другу пятилітку. Треба сподіватися, що і Китай до того часу переведе свою реорґанізацію під американським проводом. Японські знавці свято переконані про перевагу японської воєнної фльоти над американською, а це для Японії на випадок війни рішаюче питання з погляду кінцевого її висліду. Головна річ — так думає японський штаб, не боятися варварів і це гасло треба за всяку ціну вщіпити у душі японської молоді".

На думку „Сандей Рифері" все вказує на те, що Японія задумує щось проти СССР. Звязки між нанкінським урядом і Токіо стають щораз то тісніші, а і скількість китайських політиків, що приязно ставляться до Японії, зростає. Зовсім правдоподібно, що Японія, розраховуючи певно на допомогу Нанкіну, а тим самим і на свою перевагу на китайських водах, відважиться захопити північну частину Сахаліну і ціле Забайкаля. Китай за свою допомогу дістав би совітську Монголію і т. зв. Китайський Туркестан, де вже від довшого часу він не всилі проявити свого авторитету. Завдяким Німеччини булоб дати Китаєві старшин і зброю, а Японію підтримати дипльоматично.

М — н.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
вживаємо при дошкульних
БОЛЯХ ГОЛОВИ
ДОЧЕ ЗІ ЗНАКОМ СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ"
ФАБРИКА ХЕМ. ФАРМАС. „A. KOWALSKI" WARSZAWA

Розбій на гладкій дорозі.

До відома органів компетентної влади.

В нашій Редакції явилося нині кількох селян з Підборець, пов. Львів, та оповідають таке:

Дня 28. м. м. відбувся у Підбірцях празник, на який прибуло, як щороку, трохи людей із сусідніх сіл. Між тими людьми були теж брати Стонжки з Лисинич разом з якимсь Купцом, одначе не були в церкві, тільки розпочали бійку у другому кінці села з місцевими парубками. Набравши поза вуха, мстяться тепер згадані брати Стонжки на всіх Богу духа винних мешканцях Підборець, що йдучи за орудками до Львова, переходять поруч їх хати. І так дня 3. ц. м. напали вони на гостинці з ножами на Володимира Зарицького з Підборець у хвилині, коли він вертався зі Львова до дому і змасакрували його так, що його привезено до Підборець непритомного. Одначе тим брати Стонжки не вдоволилися і вже 4. ц. м. рано напали на Михайла Брезденя з Підборець, що йшов з молоком до Львова. У товаристві свого батька стали оба Стонжки бити Брезденя палицею з мутрою та залізною штабою по голові, по плечах і куди тільки попало. Змасакрували його так, що ним мусіло заопікуватись рятунюве поготівля, а до того розбили йому ще й баньки з молоком. Після того ще відгрожувалися, що так буде всім мешканцям Підборець, не виключаючи й жінок та дівчат.

Подаючи отсей сухий опис розбоїв, доконуваних на гладкій дорозі і в білий день, до відома компетентної влади, думаємо, що вона не тільки зглянe в цю справу, вкоротить самоволю та погамує дикі інстинкти згаданих Стонжків, але й покарає винних та забезпечить мешканців Підборець від подібних нападів на будуче.

Ви маєте в себе кілька рідних установ, а чи Ви знаєте, що на чужині пропадають душі ваших рідних братів? Тому присилайте передплату на українську пресу та місячні видання „Просвіти" та призначуйте їх для своїх братів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 54)

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

VI.

У Сколім. — Признання високих військових для УСС. — Одно зарядження. — Час неясности та непевности. — Як я почав писати і чому перервав свої спомини. — Початок непорозумінь. — Як було з виправою д-ра Шухевича.

Коли я приїхав до Сколього, зачекав до часу, в якім буде можна зголоситись в команді групи. Пера була досить неспокійна. Це було саме після битви під Стрием, коли війська групи мусіли завернутися і займали становища, щоби боронити входу до Синевідська Вижного. В тих двох тижнях, як я був у Сколім, команда була ввесь час у поготівлі. Готовий поїзд стояв постійно на дворці і всі мешкали, почасти навіть урядували в залізничих вагонах.

В команді не застав я нікого, крім незнайомого мені майора Амброза. Зате сказали мені, що шеф штабу гр. Лямезан є у ґен. Гофмана, який мешкає в місті. Пішов я в ту сторону. Після короткого часу вийшов ґен. Лямезан, якого я повідомив про свій приїзд. Він взяв мене на своє авто і привіз до команди. По дорозі розповідав мені, що після страшної дводенної битви під Сколем чується дуже змученим. Признав, що стрільці поводяться дуже гарно і бються хоробро. Опісля сказав мені, аби я зачекав на ґенерала, який незабаром прийде до команди, де тимчасом виготовлять для мене і для Дідушка дальші прикази. Коли надійшов ґенерал і мене побачив, висказав отсі слова: „Die Ukrainer sind sehr brav; ich bin zufrieden".

Слова признання з уст двох високопоставлених військових були для мене чималою радістю після всіх дотеперішніх неприємностей. Для Дідушка дістав я приказ, що він має йти до дол. Дубини, де буде в резерві та чекатиме на дальші прикази. В маґазині дістав ще папіроски, тютюн та консерви. Щодо мене, то ґр. Лямезан сказав, що він бажає собі, аби я також мав відповідний вплив на УСС („Ich will, damit Sie auch Einfluss nehmen"), але наразі велів мені лишитись у Сколім. А коли я спитав, що робитиму тут, казав мені бути близько нього, щоби міг мене час-до-часу вживати як ордонансового старшину. Коло мене лишились Мосора та Катамай. Як я їм розповів розмову з полк. Лямезаном, були незвичайно обурені на це зарядження.

Та не було що робити. Я зі своєю канцелярією розтаборився в одній хаті у Сколім, а одного стрільця, Семена Палюха, призначив до команди групи, як ордонанса, щоб міг мені в пору приносити відповідні прикази. Одначе цей стан не тревав довго. Тривога була велика. Я з моїми лишився без нічого. Ані підводи, ані можливости посунутись узад чи наперед. Чисто якась безпотрібна пришіпка. Ті на переді мали вже свою ціль та організацію, ті ззаду те саме, лиш я один завис у воздусі. Уважаючи, що мені одному всеж буде лекше посуватися, другого чи третього дня після приїзду у Сколе велів я відїхати всім до Ґоронди, заявляючи, що коли дістану приказ поставити команду УСС, завізву їх до себе, а покищо залишусь сам.

Той час неясности та непевности мого призначення, а надто повного безробіття впливав на мої нерви так, що швидко повернувся у мене давній час розстрою, а вогка пора викликала такі сильні болі в клубах, що я ледви волік ногами. Замешкав у якімсь готелі, за який, не знаючи ще кватерункових приписів, мусів платити. Харчуватися хотів я в офіц. менажі, де також, як неприналежний до неї, мусів платити. Але всього зайшов я лиш один раз до неї, а це тому, що вийшов звідти з дуже поганим враженням. Стіл, при якім я сидів, складався переважно із самих поляків-старшин. Коли вони стали залюбки говорити про зради і кари смерти, виконувані на невинних жертвах, мені не хотів навіть кусок страви перейти через уста, і я більше не появлявся в менажі а варив мені страву жид, у якого готелі я мешкав.

Серед такого настрою став я тоді вперше

Національне питання у Чехословаччині.

IV*).

Словаки і мадяри в Чехословаччині.

Нітранські події розглядали широко в чехословацькому парляменті, при чому влада старається загладити за всяку ціну ці неприємні враження з фактичного стану, який у дійсності завинило чеське урядництво на Словаччині та чеська безоглядна політика супроти словаків. Відомо, що владі не годиться брати вину та відповідальність на себе. В аргументації, якою послуговуються в своїй обороні урядові чинники, фігурують міліярдові суми, які, мовляв, витрачено на Словаччину, дарма, що з неї таких сум не зібрано... (Див. „Вечерні Чеське Слово", ч. 242, 21. X. 1933 ст. 1). Політику чільних словацьких партій, Глінки та Разуса уважають демагогією, сепаратизмом, протидержавною... Все це вказує, що верховна влада Чехо-Словаччини ще досі не найшла тої дороги, яка змогла би усунути цей антагонізм і, що це завдання незвичайно тяжке, знову таки з браку довіря широких народніх мас Словаччини та її місцевої інтелігенції"; антагонізм не зменшується, а зростає. До речі, минулого року при президії ради міністрів був заснований окремий словацький реферат, завданням якого, певно буде вишукування якнайкращих шляхів усунення цього „братнього непорозуміння"... Стільки про Словаччину.

Мадярська меншина у Чехо-Словаччині (понад міліон душ населення), що живе на Словаччині та Прикарпатті, поруч жидів і німців, находиться на значно вищому щаблі матеріяльної та духової культури. Ще за Австро-Угорщини, позаймавши кращі місця, мадяри в процесі автономістичної боротьби з Габсбургами, пройшли добру політичну школу та навчилися обороняти свої національні та суспільно-громадські права та інтереси. Тому не диво, що з прилученням Словаччини та Закарпаття до Чехо-Словаччини, мадяри відразу почали виступати як поважний чинник у тутешніх відносинах. Своєю зручною політичною тактикою вони, пристосовуючись до нових обставин, позаймали визначні становища, повлазили до найбільше впливових чехословацьких партій, приймаючи на око без застережень їхню програму та тактику. Але, попри таке своє становище, користуючись партійними фондами повною жменею, вони одночасно вели та ведуть успішно свою мадярську політику, дуже далеку від чеських політичних замірів.

Цієї зручної „тактики" провідних рушійних сил мадярської меншини, чеські чинники ніби-то не добачають, дарма, що в чеській пресі ведеться систематично досить гостру пропаганду; може не так не добачають, як навмисне замовчують силою неминучости поважно рахуватися з будьщобудь досить чисельною та впливовою меншиною, яка, подібно до німців, має свого поважного оборонця в сусідній Мадярщині. Мадяри, як ми вже завважили, зручно використовують передовсім згаданий вище чесько-словацький антагонізм, який вони ще більше роздмухують. А з другого боку — кожну, хоч трохи сприятливу зміну на міжнародньому форумі, використовують для пропаганди в напрямі ревізії версайського та тріянонського договорів.

І коли з німцями чехи ще так-сяк можуть ладнати, то з мадярами справа стоїть далеко гірше, дарма, що їх старалися за всяку ціну притягнути до державної керми. На цьому фронті також помітне сильне нервове напруження, про що свідчить постійна митна війна (на кордоні з Мадярщиною) з її усіми характеристичними признаками та ускладненнями. Найгірше те, що Мадярщина не тільки що зазіхає на Словаччину та Закарпаття, але й активно готовиться до привернення цих земель, чекаючи на першу сприятливу хвилину. Географічно ці землі ніби завершували велику Придунайсько-мадярську низину; вони були незвичайно важним природнім і промисловим додатком до хліборобської Мадярщини. Звідси мадяри діставали ліс, сіль та інші цінні речі; все це від Угорщини відпало. Тому, спираючись на дуже популярне тепер „природне" право та на „історичне" (на що в свій час дуже покликувалися самі чехи — Палацький, Масарик, Крамарж) мадяри дуже настирливо домагаються привернення їм тих земель, на які, мовляв, крім „природнього" права, вони ще мають „історичне" право, бо ці землі належали до Угорщини більше тисячі років...

Треба признати, що мадярська ревізіоністична пропаганда, завдяки дуже впливовим звязкам заможної мадярської шляхти (земельної) та при підтримці впливового англійського льорда Ротерміра користується значним успіхом. До того ще Угорщину в цьому напрямі активно підтримує Італія та Німеччина. А чесько-словацький антагонізм, що набрав, як ми бачили, таких поважних розмірів і, певно, ще скоро усунений не буде (хіба тільки шляхом далекосяглих уступок з боку чехів на користь словаків) створив і „прекрасний" внутрішній грунт, сприятливий для мадярської справи.

Питання, чи виграли б щось словаки від поновного прилучення (про що ще говорити передчасно) до Угорщини, в разі ревізії мирових договорів, це інша справа. Думаємо, що ні. Але ми констатуємо тільки факти, на основі яких не тяжко зробити кілька поважних висновків. Одне зауважимо, що: мадяри на жадний компроміс не підуть і чекатимуть тільки на догідну хвилину, щоби звести свої порахунки так, як це вони собі уявляють. Про це всі мадяри на Словаччині та Закарпатті добре знають; знають це певно і „тутейші" чехи, повинні знати і празькі урядові кола. Але, що можна в таких випадках робити?

Л. Вітровський.

*) Див. 234. число „Діла".

Що діється на Балкані?

(УП) В осередку балканських подій находиться тепер Болгарія. Заключений малоантантсько-балканський пакт зміряв до того, щоб осамітнити Болгарію та відтягнути її від ревізіоністичного бльоку держав поповнної Европи. Це вдалось осягнути. В наслідок того пакту Болгарія опинилась у дуже незавидному положенні. Пакт був так сформульований, що хоч нібито й залишено Болгарії можливість приступити до нього, то це не поправило її положення. Тому болгарський король почав шукати виходу із ситуації. Він рішився змінити уряд і повести політику порозуміння зі Сербією, не вступаючи до пакту. Безпосередньою причиною такого кроку була зміна політики Німеччини, яка в ревізіоністичному бльоку відгравала першу ролю. На перешкоді тій політиці короля стояли македонці, що змагались і змагаються далі за обєднання всіх македонських земель в одну цілість і тому стояли засадничо на непримирному становищі супроти Сербії та Греції, що окупували частини Македонії. Новий болгарський уряд, хоч не мав за собою болгарської та македонської молоді, рішився піти на пробій і промостити собі шлях до порозуміння зі сербами. Він розвязав ніби то тайну македонську революційну організацію та перевів пацифікацію Македонії. Подекуди доходило між болгарським військом та македонськими повстанцями до завзятих боїв. Усунули всіх македонців з впливових становищ у Болгарії. Але всетаки тайна македонська організація істнувала дальше і на днях розвязали легальний македонський комітет у Софії за звязки з революціонерами. Розвязати всі македонські легальні організації уряд не поважився, бо всетаки сила македонців у Болгарії надто велика, щоби можна собі її легковажити і ризикувати боротьбою проти неї, не маючи в цьому підтримки всього болгарського народу.

Новий болгарський уряд думав одночасно відповідними заграничнo-політичними комбінаціями видістати від греків частину Тракії, використовуючи турецько-грецьке непорозуміння. Однак показалося, що болгарські сподівання були оперті на фальшивих основах, бо в міжчасі минулось грецько-турецьке напруження. Греки призабули вже факт, то турки викинули з Азії міліони греків-кольоністів і погодились з Туреччиною. Отже й тут Болгарія потерпіла невдачу.

Остається урядові дальше розбудовувати порозуміння з Сербією. Серби булиб готові дати македонцям у Сербії деякі полекші в царині культури, але зате їх бажанням є, щоби Болгарія підтримувала сербські змагання створити на Балкані одну велику славянську державу. Болгари відразу не можуть піти на таку сербську комбінацію, бо побоюються, що це сербське славянофільство на Балкані зможе приняти такі форми, як московське на Сході Европи, себто, що зі славянофільства не залишиться нічого, лише сербське панування над цілим Балканом. Також і Греція та Туреччина не зможуть приглядатись спокійно такому розвоєві подій на Балкані просто тому, що така велика сербська держава загрожувалаб з одного боку турецькому Стамбулові, а з другого грецькій Тракії. Італії булоб тоді важко боронити здобуті в Альбанії позиції, а рівночасно сильна Сербія значно загрожувалаб і морське побережжя Італії на цілому Адрійському Морі. В цьому випадку опинились у сліпому куті і хорвати, що вже не від нині ведуть свою визвольну боротьбу проти сербів.

Консолідація балканських відносин, до яких змагає дехто в Европі булаб для одних націй щастям, а для інших нещастям. Навіть створення одної великої держави не доведе до спокою в

писати свої спомини. Але тон їх був такий, що я сам боявся за свій стан. А також боячись тих думок, які я там висказував і того, що писання, замість успокоювати мене, лише ще більше дразнило, приводило до істерії та грозило цілковито умовим розстроєм, я перестав їх після якогось часу писати, а сам рукопис при нагоді мого побуту на відпустці передав своїй жінці до переховання.

Сколе — це початок усіх інтриг та непорозумінь серед УСС. Я не привязував аразу до них великої ваги, уважаючи, що як вийду сам у поле й обійму команду над усіми трьома куренями, коли вони злучаться в одно тіло, то інтриги минуться і настане знову згода. Навіть над тим я не задумувався, хто тут винен. Надто вірив я всім, аби могти приписувати кому злу волю. А всякі непорозуміння пояснив я собі тою ситуацією, яка і взагалі і у нас панувала. Одначе, коли нині спокійно гляджу на все і маю деякі потрібні документи до тих часів, то мушу признати, що чималу вину у тім, хоча майже несвідомо поносить от. Гриць Коссак. А повело його до того подразнення уже з перших днів пожиття з іншими старшинами УСС і безмежна амбіція. Перше веліло йому кидати гострими закидами в сторону тих старшин, які стояли позаду, амбіція казала перебирати владу у свої руки, аби могти себе поставити на чоло цілої організації.

Хоча сотня Дідушка організаційно не належала до нього, то зараз після приходу Дідушка Коссак старався про те, щоб її приділити до себе. І хоч я в одній дописці зазначив, що сотня Дідушка має бути з ним лише у звязку, то Коссак у письмі з Корчина дня 25. X. 1914 р. заявив мені таке: „Сотня Дідушка має бути приділена до мене". Майже певно можу сказати, що він мусів поза моїми плечима давати звідомлення в дивіз. команді і перед полк. Лямезаном та допрошуватись майже того, аби якнайскорше забрати все до своїх рук. Він уже довідався про те, що от. д-р Шухевич після невдачної виправи на Ужон повернувся 26. X. 1914 р. із трьома сотнями до Ґоронди.

Історії тієї виправи не знаю. Але з загального стану воєнних операцій можу лише сказати, що д-р Ш. мусів перебути тяжкі хвилини. Був він на правому крилі другої армії, де стояв 4-ий корпус. Приділений до дивізії кавалерії, мусів додержувати їй ходу. Багато признавало, що поведення д-ра Шухевича було повне такту та розважне. Його курінь мав тяжкі страти, але вони оправдані тим, що російські війська дуже тяжко напирали на це крило. Коли розпочався відворот, стрільцями ніхто не журився і ніхто не хотів давати ніякого приказу, то д-р Ш. з цілим куренем та треном повернувся до Ґоронди. Найтяжче відбилися наслідки тої виправи на сот. Семенюкові, який впав від тоді в недугу і вже майже не повернувся до повного здоровля.

(Далі буде.)

цьому кутку землі просто тому, що там сплітається забагато інтересів чужих Балканові чинників, з яких кожний тягне всі справи на свій бік, що знову не відповідає бажанням інших. А далі й бажання балканських націй жити самостійно треба брати під увагу. Як фактично підуть справи на Балкані, покищо невідомо. Одначе спокою там нема.

Воєнний стан.

СОФІЯ, 4. 9. ПАТ. Вчора в містечку Густен Вілло, яке замешкують македонці, оголошено воєнний стан на 12 годин. У міжчасі поліція перевела основну ревізію по хатах і забрала 200 крісів, 12 скорострілів, 14 револьверів та більші запаси муніції. Поліція арештувала 4-х македонців, членів революційної організації.

Перед відступом большевицьких і японських військ.

ПАРИЖ, 4. 9. ПАТ. „Пті Парізієн" повідомляє з Москви, що японський амбасадор Ота відбув кількагодинну розмову зі заступником комісаря закордонних справ Стомоняковим. Обговорювали проект амбасадора Оти, щоби японські та большевицькі війська відступили від кордону і знищили прикордонні твердині.

—o—

Арештували 27 паліїв.

З Нанкіну надійшли вістки, що пожежа цісарської палати у Манджу-Ко поширюється досі. Поліція арештувала 21 осіб, яких підозріває у підпалі палати. Між арештованими є трьох палатних службовиків. Арештованих переслухали вже кількома наворотами. Пожежа палати вибухла одночасно в чотирьох крилах і тому здогадуються, що палату підпалено. Дотепер не оголошено ще офіційного комунікату про причини пожежі.

—o—

Заворушення на Кубі.

ГАВАННА, 4. 9. ПАТ. Заворушення в Гаванні тревали цілий день. Дійшло до бійки з поліцією. Багато осіб поранено. В багатьох установах, державних підприємствах і школах проголошено 24-годинний страйк на знак протесту проти виконання присуду смерти на учасниках останніх заворушень.

Великий Театр „Товаріщ"
усі мусять побачити!!!

Припинення руху на східно-китайській залізниці.

МОСКВА, 4. 9. ПАТ. З Харбіна повідомляють, що директор східно-китайської залізниці Рудий звернувся до штабу війська, яке береже ладу на залізниці з запитом, чи на полудневім відтинку поїзди і пасажири матимуть запевнену безпеку. Штаб не дав ніякої відповіди. Тому Рудий приказав у ночі спинити рух поїздів на полудневім відтинку.

—o—

Крадіж вибухових матеріялів.

ЛЬОС АНДЖЕЛЬОС, 4. 9. ПАТ. Велике враження у Голівуд викликала крадіж 9 тон динаміту з фабрики вибухових матеріялів. Поліція переводила цілу ніч ревізії за вибуховими матеріялами, але безуспішно.

—o—

Напад страйкарів.

НЮ ЙОРК, 4. 9. ПАТ. У південній Кароляйні страйкуючі робітники вдерлися до трьох прядилень і вигнали звідтіля 900 ткачів.

—o—

Протитуберкульозний конґрес.

ВАРШАВА, 4. 9. ПАТ. Нині в год. 10 перед полуднем в салі фільгармонії відкрили міжнародній протитуберкульозний конґрес. На конґрес прибув през. Мосціцький і члени уряду з прем. Козловським.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

НОВИНКИ

— **Випозичальня книжок** при Українській Книгарні й Антикварні у Львові, вул. Руговського 22, поручає **новини літератури** в українській, польській і німецькій мові. **Найбільший вибір усіх шкільних лектур.** 17/79 2-?

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін", вул. Бляхарська **21.** 18-20 3—?

— **Д-р Баранецький,** лікар державн. шпиталя, **повернув** і ординує як звичайно при вул. Валовій 14 від 3—6 попол. 261 1—1

— **Комітет будови церкви СО. Василіянок у Львові** влаштовує в неділю, 9. вересня на площі Сокола-Батька великий фестин з товариськими забавами і спортовими змаганнями. З огляду на гарну ціль (дохід в цілости йде на будову церкви) увесь український Львів повинен бути в неділю на площі Сокола-Батька.

— **Віче в Тернополі.** Заходом Повітового Народнього Комітету УНДО Тернопільщини відбудеться в Тернополі **в середу, 12. вересня ц. р.** в год. 12 в пол. в салі Міщанського Братства віче. На денному порядку справа громадських сільських виборів, що будуть незабаром розписані. Реферує посол д-р Степан Баран. Конечна є масова участь нашого селянства у вічу.

— **Нова колекція в Музею визвольної боротьби України у Празі.** Музей визвольної боротьби України у Празі формує нову бібліотечну збірку, яка складатиметься виключно з авторських примірників — окремих відбиток, вирізок і книг. В цій колекції тепер найбільше праць, дарованих праськими авторами, хоч є вже також присилки з українських земель та з ріжних місць Европи (найбільше Варшави, Берліна, Парижа, Букарешту) і з Америки (Ню-Йорк). Музей формує цю колекцію в надії, що всі українські автори постійно доповнюватимуть її своїми публікаціями. Матеріял у цій збірці укладається в поазбучному порядку за прізвища авторів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. ВЕРЕСНЯ 1934.

Я. К.

Отак собі.

(Спогад з вакацій.)

В цьому році я зарізикував і вибрав Черче. Вибрав мале, заголюкане село, що лежить недалеко Рогатина, в глибокій кітловині, яка тягнеться з півдня на північ.

В 2-ій год. пополудні всідаю до особового поїзду на головному двірці у Львові та їду до Ходорова. Поруч ваґонних вікон пересувається швидко пестроколірна шахівниця піль. Денеде ніби в розстрільній волки — в однаковій віддалі одна від другої — копи. Телеґрафічні стовпи перелигують борзенько повз вікон один за одним, як зайчики. Поїзд, що жене гінко проти вітру, скандує на сталевих рейках десятки, сотні, тисячі однакових, подібних до себе наголосів: стук-стук-стук. Стук-стук-стук...

В переділі, де я, їде крім мене ще чотири особи. Поруч мене грубий панище, що подібний до незугарної круглої дині, а лисою, довгою головою, що почервоніла від спеки нагадує мені червоний ементалерський сир. Весь час, як їдемо, з нього грубими каплями котиться піт і він томиться мабуть так, якби цю дорогу, що перейдуть колізницею, переходив пішки.

Далі їде ще якась пані в рогових окулярах, з худими, піднесеними в гору раменами, з обличчям, що подібне чомусь дуже з боку до собачого. Вона цілу дорогу читає книжку і час до часу підсміхається тріпки сама до себе.

Двох студентів, що сидять проти мене, дискутують завзято про те, котрі мячеві дружини кращі, і я побоюваєся весь час, що заки ми приїдемо до Бібрки вони готові побитися.

Ходорів. Годин 4.15. Пересідаю безпосередньо до другого поїзду, що має чотири ваґони, та їду до стації: Потік-Черче. Точно за 44 хвилини висідаю на невеличкій стації

Обскакують мене возники (вперше у Галичині не жидівські). Вибираю одного та їду з ним, а зі мною ще один знайомий — п-о Б. Переїзд-мо через два горбки й за 20 хвилин висідаємо в Черчі.

Прегарне враження. З усіх боків чуєте українську мову. Вже це настроює вас так, що почуваєтеся зовсім інакше, як у всіх тих наших літницях, де вам здається часом, що ви в Єрусалимі, або іншому подібному середовищі. Довкола головного осередка Черча — „Палатки" розставлені десятки білих лавок, на яких можете зустрінути кого хочете — від „Місс України" почерез наших чільних громадян, до сірого селянства.

Одні приїхали лікуватися, другі, сказавши правду (ні — буду дискретний, бо авуж цей фейлетон появиться друком, поки я ще в Черчі, а там далиб мені ці „другі" доброго прочухана за те, що я, мовляв, заглядаю і підглядаю там, де не треба).

Очевидно, перше, що треба було зробити, це перейти т. зв. „черчанський хрест", а виглядає воно так: Ведуть вас по черзі до кожної мінеральної води і просять вас пити, а до кожної давай приговорювати.

— Ця „Льоня" — кажуть — поправить вам апетит і будете добре травити, від цієї 8-ки буде вам тее, а від 9-ки онее...

Ви слухаєте, як такий шарлятан вичислює вам хто зна які божественні прикмети цієї води і трохи з куртуазії, а решту з цікавости, — авуж як вона ділає? — запиваєтеся тією водою так сердечно, що вам малощо не трісне шлунок. Вертаючись від цих „чудодійних джерел", почуваєтеся приблизно так, як верблюд, що вибирається з караваною крізь Сагару й оппився водою, аж йому ратицями тече.

А в душі тішитеся крадькома і думаєте: От добре, що тих вод є тільки три, а то якщоб їх прийшлося випити від 1 до 7, а опісля ще й ту решту, що вже істнує, то, здається, не потягнув би чоловік довше, як від полудня до вечора.

Про 9-ку довідався я теж, що від неї усі молодші люди не можуть спокійно спати. От так положиться молодий мужчина і сняться йому ріжні наші „мадонни" з Коломиї і з Тернополя, молоді мужатки і т. п. речі. Що сниться молодим жінкам, годі збагнути, бо вони доволі дискретні, але кинувши оком на неодно симпатичне личко, чуєте, що воно проковтнулоб мужчину разом з черевиками, навіть не покусавши.

Потім показували мені боровину, що дійсно робить чуда.

Я сам свідком, як одна пані й один селянин приїхали сюди на кулях — як розказують — а по 4-ох тижнях могли танцювати, кохатися з успіхом і робити ріжні інші того роду життєві перверсії.

Люди, що купаються в боровині, (дослівно болото з торфу, розігріте до відповідної температури), подібні дуже підчас купелі до наших галицьких поросят, що паряться до сонця в болоті по цілій нашій волості.

А вечором Черче переставало бути малим селом, де люди тільки талапаються в боровині та пють „на силу" воду. Вечором нагадувало Черче, рясно освітлене електричним світлом — Париж, Брюсель і хто знає ще які столиці світу (трохи переборщую, але це не шкодить.).

В просторій, гомінкій салі „Палатки" грає добрий „джез" під управою п. Яблонського, і гості гуляли так завзятущо, що з них випаровувала вся та вода, яку вони цілий день, не зважаючи на протести свого покірливого шлунка, вливали у себе.

А пізно вночі, тягнули перетомлені ноги до дому, повторяли всі великі слова нашого безсмертного гумориста Руданського: „Не мої це, каже, ноги, присягаю на чім світ" — тільки тут повинноб слідувати дещо інше закінчення, а саме — „бо мої здорові були, а ці такі втомлені, що хоч візьми й викинь їх за пліт".

І так кожного дня. Ходити й говорити з милими знайомими, пити воду (м. ін. мабуть до смерти не випю вже стільки води, скільки тут випив за тиждень), а вечором танцювати до смертельної перевтоми, або йти до парку і крадьком підслухувати палкі шепоти тих, що пють за багато „девятки".

Їй Богу, мило в Черчі і якби не те, що треба вертатись до Львова, то залишився би тут до смерти, але під двома умовинами: 1) Щоб тут було більше густих кущів, евентуально зараз коло „девятки" кусок якогось ліса, 2) Щоб не казали людині, як нещасному верблюдові, опиватись „чудотворною водою".

— Новий віцеміністр освіти. Президент республики переніс у стан спочинку державного підсекретаря в міністерстві віроісповідань та освіти Казимира Перацького, іменуючи одночасно на його місце д-ра Константина Хилінського, професора львівського університету. Віцеміністр Хилінський має обняти реферат середніх і вселюдних шкіл. Він родом зі Жмеринки, гімназію скінчив у Києві, а університетські студії в Петрограді. З фаху є істориком.

— Позір! Новий сезон у кіні „Міраж“. В середу 5. вересня ц. р. осінний сезон починає кіно „Міраж“ висвітленням фільми **„7 днів щастя“** з Йосифом Шмідтом та „Година з розкішною Беті“. Цю фільму висвітлять вперше у Львові.

— Хто виграв на льотерії? В нинішнім тягненні Держ. Клас. Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 34195 155961 758 73659. 10.000 зол. на ч. 5959 7793 71910. 5.000 зол. на ч. 4046 27025 34181 19259 35498 47240 147343 148328. 2.000 зол. на ч. 9776 11038 34558 57341 604437 85587 94497 102169 104519 111886 114301 120301 148593 149370 157214 151141 19947 21564 25367 38051 44635 46525 59628 63156 65939 106437 109939 125028 129989 130611 134140 136727 139170 144064 153916 157150 159616 163393 163851. 1.000 зол. на ч. 1897 5231 12200 19416 21675 27326 36241 45705 46805 48360 51526 57236 60472 60560 61101 61135 66220 68846 73604 83841 85478 88953 91471 92869 93510 96388 102835 105001 106043 108450 116470 119342 124677 134735 137850 144754 145508 152725 152876 156922 158740 168366 168213 166254 4194 9720 19016 19910 21327 26683 29056 38529 41405 44420 42836 49643 54557 65179 71846 73145 73920 80350 80494 81161 88232 108593 110229 114330 128343 141922 145555 146262 147211 149877 150544 155367 157806 161129 163451 164835 165810 168683.

— Червінка, тиф і Гайне-Медіна. Аґ. Всхуд повідомляє, що від 12. до 18. серпня занотовано 1057 випадків червінки та 508 випадків черевного тифу. Крім того зареєстрували 3 випадки недуги Гайне-Медіна.

— Пошесть червінки в товмацькому повіті шириться дальше, особливо серед дітей. Санітарна влада влаштувала окремий епідемічний шпиталь. Червінка в Станиславівщині починає пригасати, так що громади Павелче і Ямниця будуть в найближчих часах отворені.

— Вовна подешевіла. Волоковні фабрики у Лодзі оголосили нові цінники вовняних виробів. Вовняні матеріяли подешевіли на 3—5 проц. відповідно до переведеної недавно знижки цін сирівців, особливо чесанкової пряжі.

— Зловживання на почті. В Стрию арештовано начальника почти з Перегінська, Володимира Запольського, що допускався від довшого часу зловживань на шкоду державного скарбу, відбираючи більші квоти, призначені для інвалідів, які сам підписував. Таким способом спроневірив 11 тисяч зол.

— Судовий коморник дефрандантом. В окружному суді в Бидгощі розпочалася розправа проти 37-літного Теодора Кухара, судового коморника, який присвоїв собі у 197 випадках ріжні грошеві квоти на загальну суму 58.945 зол. Крім того вів фальшивий службовий реєстр, вписуючи фікційні виплати. Здефравдовані гроші протратив на розгульне життя. До розправи покликано 50 свідків.

— Невдала виправа вломників. До бюра каси Стефчика у Видинові пов. Снятин вломилися три злодії й розбили касу, в якій знайшли тільки 80 сотиків. Опісля пішли до Заболотова, щоб обікрасти почту. Одначе тут придержала їх поліція. Між арештованими пізнали Василя Біяка, за яким віддавна глядали. В касі почтового уряду находилося тоді 150 тисяч зол.

— Зменшення кари. Апеляційний суд у Львові розглядав справу б. урядовця городського суду в Станиславові, Франца Постолюка, засудженого станиславівським судом на 4 роки вязниці за крадіж стемплів із судових актів та фальшування документів. Після переведеної розправи Постолюкові зменшено кару на 1 рік вязниці.

— Краєва хроніка. В Сільці пов. Сокаль повісився в стодолі 51-літний господар Микола Пилипчук, знеохочений до життя невзгодинами з жінкою. — В Раві Руській помер на удар серця 65-літній купець Лязер Штерн, підчас нічної погоні за злодіями, що виносили з його мешкання річи. — В Дністрі коло Мартинова втопився 26-літний господар з Мошкович, Рудольф Янів, що хотів перейти ріку на другий бік. Разом з ним згинув у воді якийсь безробітний, що прилучився до товариства. — В Коломиї видрапався 12-літний Володимир Жвавий на стовп з електричними проводами і згинув. — В Бібрці постоївся тяжко з револьвера капіт. артилерії Едв. Горецький, що перебував там на маневрах.

— Глухонімий бандит. Перед трибуналом присяжних суддів у Львові відбулася розправа проти глухонімого парубка з Чижикова пов. Львів, Василя Пелехатого, який вже був засуджений за грабунок на пів року вязниці. Вийшовши на волю, Пелехатий взяв косу і напав на двох сільських гандлярів, Якова Мантля і Герша Гайду, домагаючись від них на міґи грошей. Жиди ставили опір і в часі термошення один з них відгриз Пелехатому палець. Розправа, на якій товмачем був управитель школи для глухонімих, Шайнер, скінчилася засудом на один рік вязниці.

— Катастрофа на перегонах. З Лісбони повідомляють, що на самоходових перегонах два авта зударилися на закруті, при чому один віз впав між публику. Три особи згинули, 12 є тяжко ранених. Керманич одного самоходу легко потовкся, другого вийшов цілий.

— Напад індіян на іміґрантів. На одну оселю іміґрантів у Бразилії напали індіяни. Вивязався завзяти бій, в якому трьох мешканців погибло, а кількадесять потерпіло рани. Індіяни спліндрували оселю і забравши добичу, втікли.

— Десять подружих заповідей в Німеччині. Д-р Гайнзіюс з Берліна в порозумінні з міністерством внутрішніх справ, урядом народньої гігієни і расовим виділом нац.-соц. партії, уложив десять заповідей, яких мають держатися всі німці. Ось вони: 1. Памятай, що ти німець. 2. Ти повинен оженитися, якщо ти дідично здоров. 3. Удержуй своє тіло здоровим. 4. Як німець за чоловіка вибирай тільки німця або особу нордійської крови. 5. Перед вибором чоловіка довідайся про його предків. 6. Здоровля є теж умовою назверхної краси. 7. Женися тільки з любови. 8. Не вибирай товариша забав, але уважай свого чоловіка за товариша в подружі. 9. Здорові діти є властивою метою подружа. 10. Щойно від 3—4 дітей запевнене вдержання народу.

— Згоріло містечко. Містечко Ганцевичі пов. Лунинець стало жертвою пожежі. Згоріло поверх 100 домів з господарськими будинками. В рятунковій акції взяло участь кільканацять пожежних сторожей.

— Турки виробляють ґазові маски. В столиці Туреччини, Анґорі, орухомлено першу велику фабрику ґазових масок. Про розміри праці тої фабрики свідчить факт, що річне постачання обчислене на 100.000 масок.

— В неволі у китайських бандитів. Як повідомляють з Китаю до Ватикану, комунізуючі китайські бандити вхопили ще в березні китайських священиків о. Йосифа Лію і о. Луку Вента, яких годі було визволити, хоча вжито правильного війська. В половині липня бандити пустили на волю о. Лію, зобовязавши його прислати їм ріжні предмети у великій скількости. О. Ванґа задержали як закладника. Тепер о. Йосиф Чанґ, апостольський префект в Нигі заходиться, щоби зібрати предмети, яких зажадали бандити.

— Відомости комсомольців з географії. „Комсомольська Правда“ повідомляє, що Королев, секретар центрального комітету комсомолу Узбекістану ствердив повне незнання між комсомольцями з географії. Ось зразок: — Яке головне місто у Фінляндії? — Осльо. — А що можете сказати про своїх середньоазійських сусідів? Що таке Кашгарія? — Перший раз чую. — Яке значіння мають Персія й Афганістан для В. Британії? — Як доступ до моря... — Що скажете про господарські відносини в Персії? — Я ніколи там не був. — Де є вежа Айфля? — У Римі! Ось відповіди професорів шкіл. — Що таке Шлеськ? — Острів! — Вичисліть головні доплиги Волги. — Доплиги Волги... Висла.

— Голос сирени на 16 кільометрів. 26. вересня ц. р. спустять на воду корабель великан ч. 534, який назвуть мабуть „Британія“ або „Королева Марія“. При тій нагоді королева Марія розіб'є по традиції пляшку шампанського вина. Анґлійська преса щодня подає нові подробиці про чуда техніки корабля. І так на кораблі буде сирена, яку буде чути на 16 кільометрів, але пасажирам не потріскають у вухах оболонки. На покладі корабля велитня буде 20 рятункових човнів. Один човен могтиме забрати 140 людей. Сподіються, що корабель велитень устійнить новий рекорд скорости з Европи до Ню Йорку і відбере пальму першенства від німецького корабля-велитня „Бремен“.

— 22 рани. Г. Мондок, мешканець міста Фунчала на острові Мадейрі в самоходовій катастрофі зломив обі ноги. Власник самоходу віз його до шпиталю, але по дорозі зударився з вантажним автом і Мондокові поломило ще ребра. Поліція перенесла раненого на другий самохід. Не встиг самохід відїхати ще на кільометер, а вже самохід віхав на хідник і зударився з будинком. Нещасливий Мондок зломив собі руки і череп. Щойно тоді відвезли його до шпиталю в грізному стані. Цікаво, що крім Мондока ніхто з його товаришів не потерпів.

— 150 ваґонів гнилої пшениці. З Миколаєва привезли до Баку 160 ваґонів пшениці. Виявилося, що 150 ваґонів пшениці зігнило і мало запах оселедців. Ось до чого доводить большевицька господарка.

— Ріжні вісти. Бельгійський національний банк обнизив відсотки з 3 до 2 і пів проц. — Втрати Китаю наслідком посухи доходять до одного міліярда долярів. — У Лянцкірхі у Німеччині померла Марія Шеперле в 106. році життя. — Страйк друкарських робітників у Дебліні продовжується. Більшість ґазет не виходить. — Позичка на будову повітряної фльоти у Туреччині принесла дотепер 8 міліонів фунтів. Туреччина має 400 літаків. — У Горізонте в Бразилії наступив вибух 12 тон динаміту. Вибух було чути на 40 миль довкруги. Жертв у людях не було.

Театр Ріжнородностей

„Колиб я хотіла“

це останній сукцес сцени Ріжнородностей.

З дороги життя.

Перед пробою.

Були це давні часи. Люблю їх згадувати, бо тоді ще люди любили веселитися, вміли сміятися, розуміли дотеп і нікому в гадку не приходило в доброму дотепі добачувати чи відчувати „образ гонору“.

Перед пробою сиділа в театральній ґардеробі громадка акторів, переважно тих, що не мали постійного мешкання, або від вчорашньої днини не були у своєму мешканні.

Були й акторки, що вишивали, направляли панчохи, а навіть цирували скарпитки, що в ті часи серед мельпоменської дітвори були люксусовим артикулом.

Жінки під проводом Емілії Підвисоцької співали:

Через річеньку
Через биструю
Подай рученьку,
Най поцілую...

А мужчини сумували, дрімали, відпочивали та позіхали. В очах їх була втома непроспаної ночі та великий жаль з приводу недостачі готівки.

Один Бронцьо, що держав усе палець на пульсі життя, сидів у кутку та вичитував якусь ґазету аперед двох неділь, підчеркав чужі слова і муркотів.

Серед нашої театральної дружини було кількох іспитованих абсольвентів дяківської академії як Вовчак, Рубчак та кількох непокінчених як Юрчак, Петрика, Дяків.

Всі вони стали кепкувати й докучати Бронцеві.

— А ви читали — перервав новіні їх дотепів Бронцьо — найновіший розпорядок міністерства війни?

— Що нам розпорядок міністерства, нам уже належиться зачет — відповіли громадою.

— Власне, що це до вас відноситься. Від цього року дяки дістали право однорічної служби при війську.

Розпогодилися лиця деяких дітей музи: радість і гордість блиснули в їх очах.

— А хіба нам не належиться — сказав Теодор Вовчак, II. тенор, абсольвент дяківської школи в Станиславові, ученик старого Полотнюка, що клав підвалини під орґанізацію своєї професії і видавав „Дяківский Гласъ“.

— Так по правді, то нам до цеї пори дівлася кривда — докинув Іван Рубчак „окінчений“ псалмонівець з Калуша.

— А для мене один дідько — каже Юрчак — що мені з того, най користають „окінчені“, мені бракує один риґорок...

Тиберій Горобець.

СПОРТ.

СТАНИСЛАВІВ, 3. IX. 1934.

Станиславів ПРОЛОМ — СТШЕЛЕЦ 1 : 5 (1 : 2). Тов змагання програв Пролом на горячому брошнівському грунті, хоч міг їх виграти і то високо. Та трійка нападу забуває про стріл. Гра цікава й гарна з певною перевагою Пролому.

Р. Д. Т. — ГАКОАГ 4 : 1 (2 : 1). Змагання за мистецтво Б-кляси.

У. С. К. (Стан.) — ЧАЙКА (Товмач) 2 : 1. У. С. К. у відмолодженому складі зреванжувався за програву в мистецтвах.

Біг наколесників не відбувся з причини сильного дощу. Б. Л.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА — ЮГОСЛАВІЯ 3 : 1 (3 : 0). Минулої неділі відбулися в Празі міжнародні змагання в копанім мячі між недавнім переможцем Польщі, Югославією та Чехословаччиною. Виграла ця остання, яка в першій частині гри запевнила собі перемогу (3:0).

Мистецтва віденської ліги дали минулої неділі такі вислідки: Адміра — Ф. Ц. Він 4:0, В. А. К. — Вакер 2:2, Гакоаг — Фльорідсдорф 1:2, Спортклюб — Австрія 1:0, Рапід — Лібертас 7:1.

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.

Львів, Ринок ч. 29.

2/78 175—180 **Телефон 25-55.**

У Стокгольмі відбулися міжнародні легко-атлетичні змагання між Німеччиною і Швецією. В минулу неділю перемогла Швеція у відношенні 101 1/3 до 100 2/3 точок. Для порівняння з нашими останніми осягами подано технічні вислідки кількох конкуренцій: Біг на 100 м. приніс перемогу Бортмаєрові 10·7 (стометрівка на останніх олевних змаганнях дала час 12·1!). Трискок: Свенсон 14·68, скок зі жердкою Егнер, Мілер і Люнберг, всі три скочили 3·90 м. Наші змагуни не осягнули на останніх змаганнях навіть 2·90 м.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

О. Ю. Федькович: ВИБІР ТВОРІВ з передмовою Мик. Голубця. Львів, 1934. Стор. 128. Форм. 16-о.

Іван Раковський: ЗА ТВЕРЕЗІСТЬ. Короткий історичний огляд українського протиалькогольного й протинікотинного руху в 25-ліття Т-ва „Відродження". Львів 1934. Ст. 48. Форм. 16-о.

Leon Wasilewski: KWESTJA UKRAIŃSKA JAKO ZAGADNIENIE MIĘDZYNARODOWE. Праці Українського Наукового Інституту в Варшаві. Том XXVIII. Варшава 1934. Стор. 146. Форм. 8-о.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Болехів:
6. IX „Залізна Острога."
Стрий:
7. IX. „Товаріщ".
9. IX. „Залізна Острога."
Конюхів:
8. IX. „Залізна Острога".

Великий Міський Театр.

Середа 5. IX. год. 7·30 веч. „Товаріщ".
Четвер, 6. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

Театр Різнородностей.

Середа, 5. IX. год. 7·30 веч. „Колиб я хотіла".
Четвер, 6. IX. год. 7·30 веч. „Той, який зміняв прізвище".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).
У середу дві вистави: в год. 4·15 попол. і в год. 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака." (Битва).
АТЛЯНТИК: „Люди в білих одягах".
ВАНДА: „Веселий караванер" з Вяєтою Бурінном і „Карузель життя".
КАСІНО: „Сини пустині" (Фліп і Фляп).
КОЛІСЕЙ: „Невідомий виновник" і ревія".
КОПЕРНИК: „Щойно вчора".
МАРУСЕНЬКА: „Останній з Головених" (на осн. Всев. Гаршіна) та ревія.
МІРАЖ: „7 днів шастя", „Година з роскішною Бетті".
МУЗА: „Сьогодні живемо!"
ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки.
ПАЛЯС: „Князь Аркадії".
ПАСАЖ: „Великоміські тіни" та ревія
РАЙ: „Олівер Твіст".
СВІТ: „Ніч кохання" (Джозе Мохіка), „Вязень із Кавки".
СОНЦЕ: „Острів пропавших душ" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Серце волоцюги" і ревія „Весела Циганерія".
ХІМЕРА: „Жінка під контролею".
УТІХА: „Вулиця" (Сільва Сідней) і ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 5. вересня 1934.

Відень (506,8) 17·35 Вокальний концерт. **Братислава** (298, 8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 14·05 Популярні пісні, **Париж** (1649) 20·45 Фестіваль фр. музики, **Білгород** (439,8) 12·05 Оп. й нар. музика, 18·30 Пісоньки, **Люблянa** (569,3) 20·00 Оп. ресіталь, 21·20 Вок. квартет, **Берлін** (356,7) 21·00 Нові радіосуїти, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·15 Діточі пісоньки, **Ляйпціг** (382,2) 15·00 Пісні й фортепян, **Мінхен** (405,4) 21·00 „Дес Левенервахен" оп. Брандля, **Будапешт** (549,5) 13·30 Циг. орхестра, 18·20 Спів, **Міляно** (368,6) 21·30 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Мадонна Орета" муз. ком. Річителя.

Четвер, 6. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 21·00 Концерт. 16·50 Найгарніші байки для дітей, 17·45 Два фортепяни, 22·50 Легка музика, **Братислава** (298,8) 20·00 Спів, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, 18·10 Любовні пісні (нім.), **Париж** (1649) 20·00 Камер. музика, Шуманові пісні, **Білгород** (439,8) 19·00 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·15 Симф. концерт, **Мінхен** (405,4) 14·20 Давня музика, спів 17·50 Солісти, **Будапешт** (549,5) 17·35 Віденські пісоньки, 20·35 Циг. орхестра, **Міляно** (368.6) 20·45 Вечір опер, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Львівське радіо.

Середа, 5. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовний концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Стилізовані танці (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Пять хвилин вітру від моря, 15·50 Театральні справи, 16·00 Божий співець — Фр. Шуберт (муз. монографія), 16·45 Для старших дітей: „Дім великий як світ", 17·05 Віольончеля, 17·25 Гриби — приятелі, гриби — вороги, 17·35 Один день у шпиталі Червоного Хреста, 17·55 Спортовий порадник, 18·05 Наука стеноґрафії, 18·20 Камер. концерт, 18·45 Господарський розвиток піви.-сх. земель, 19·03, 19·30 Легка музика, спів, 19·10 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Літер. авд. 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Артизм індивідуальний і артизм маси, 21·40 Спів, 22·15 Джезові співаки (гр. пл.), 23·05 Танкова музика.

Четвер, 6. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовний концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Для молодших дітей: „Подорож Антошка на деревляному коннику", Пісоньки, 12·30 Концерт сальонової музики, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 З ринку праці, 13·10 Арії та пісні (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Біржевий огляд, 15·45 Мікроревія (муз. авдиція), 16·30 Концерт із гр. пл., 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр уяви: „Пісня Свободи", 17·50 Листи та програми, 18·00 Сільва рерум, 18·05 Евген Корвін Малаченський (літ. фейл.), 18·15 Камер. концерт, 18·45 Що читати? 19·00 Скрипковий ресіталь, 19·20 Актуальний фейлетон, 19·30 Польська нар. музика з гр. пл., 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Легка музика, пісоньки, 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт (симф. орхестра, фортепян), 21·45 Психольоґія фахових конфліктів, 22·15, 23·05 Танкова музика, 22·45 Пародії та карикатури.

Подяка.

Невмолима смерть забрала нам Найдорожчого нашого Сина і Брата **Михайла Зеленого.** Всім тим, що в часі недуги, смерти, і сумних проводів до могили ділились з нами болем, щиро дякуємо. Зокрема дякуємо: Всеч. о. Новосадові за опіку в часі недуги, смерти та за участь у похоронах. Всеч. о. Гуденькові й Чемеринському за участь у похоронах. Вп. П. Сачинському за допомогу в улаштуванні похоронів, П. Соколикові, голові гуртка „Відродження" на Личакові, за часті відвідини в часі хороби та за участь у похоронах. Вп. П. Хористам з „Відродження" за звеличання похоронів. Вп. Членам „Відродження" і Сокола IV. за численну участь у похоронах. Вп. П. Федучеві за прощальне слово над могилою Покійного. Врешті всім Вп. Приятелям і Знайомим за вислови співчуття та приявність у похоронах щире Спасибіг.

Львів, 1. вересня 1934 р.

235 **Мати, Брати і Сестри.**

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.17 1/4 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·15, Париж 34·87, Берлін 207·25, Ціріх 172·63, Амстердам 358·25, Прага 21·96, Італія без трансакцій, Нюйорк - кабель 5·21, Нюйорк чеки 5·20 1/2.

Золото: Доляри 8·92—8·95. Франки фр. 36·30—36·60 Дукати 82·30—82·70, Корони 36·30—36·80, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20, Ліри італ. 45·50—46·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця двір.	16·75	—17·00	18·75	—19·00
Ячмінь двір.	15·00	—15·25		
Ячмінь на мливо	14·25	—14·50	15·50	—15·75
Овес збірний	10·00	—10·50		
Жито одноціле			16·75	—17·00
Жито збірне			16·25	—16·50
Висівки житні	8·60	— 8·85	8·75	— 9·00
Висівки пшен. гр	8·25	— 8·50		
Висівки пш. мід.	8·25	— 8·50		
Висівки пшен. сер.	7·50	— 7·75	8·75	— 9·00
Макухи льняні	16·50	—17·00		

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 4. вересня ц. р. з приводу стриманої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. вершь	2·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло стримана, попит легко оживлений, на молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 4. вересня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури	пріма	за 1 кг.	0·90	зол.
„ „	II кл.	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

У вчорашньому числі „Діла" помилково видруковано, що за курята і кури II. кляси за 1 кг. платиться 0·85 зол.; має бути **0·65** зол.

ОПОВІСТКИ

П. Ірену Коссак прошу подати свою адресу. М. Бенцаль, Стрий.

Звичайні Загальні Збори „Батьківського Кружка" при дівочій гімназії „Рідної Школи", фондації ім. Іванни й Іллі Кохорудзів у Львові, відбудуться дня 23. IX. 1934. в год. 5-ій пополудні при вул. Моджеєвської ч. 9. зі звичайним порядком нарад. — Якщо не буде в означеній порі приписаної статутом скількости членів, Збори відбудуться годину пізніше. — **М. Гевакова**, голова; **Д. Абрисовський**, секретар. 256

Читайте „Діло"!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 23—?

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колібова 2. 204 5—30

КАНДИДАТ НОТАР. (асесор) з практикою переважно спадковою (сільською), добрі свідоцтва, шукає місця від зараз. Ласкаві зголошення з поданням умовин до Адміністрації під „Асесор". 257 1—3

АБСОЛЬВЕНТКА СЕМИНАРІЇ шукає посади до дітей у Львові або на селі. Евген. Діяківна, Львів, Корол. Ядвиги 12, I. пов. 259

У БОРЩІВЩИНІ поля і ліс дешево на продаж, ев. заміна на реальність у Львові. Адміністрація під „75 моргів". 258

АБСОЛЬВЕНТ гімназії і бувший учитель шукає заняття. Вміє вести хор. Може дати 1.000 зол. кавції. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Заняття". 263

ШУКАЮ лекцій з народніх або середніх шкіл на провінції. Ласкаві зголошення з умовинами до Адмін. „Діла" під „Лекція". 263 a

ОГОЛОШЕННЯ

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ 262 1-2
Д-Р ПЕНЗІЯС
КОСЦЮШКА 3. повернув.

Спортовці! Одяг і спортове приладдя першої якости купите тільки в крамницях кооперативи **„ПЛАСТ" і Львів, Сикстуська 29.** Городецька 95. — тел. 26. 1632

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Ціна 3 зол. з почт. пересилкою 3.50 зол.

З днем 1. вересня 1934
обняв управу відомої реставрації і вінарні до снідань фірми МАРІЯН КАФКА, давніше АЛЬБЕРТ ШКОВРОН (Львів, Коперника 3), відомий фахівець і довголітній арендар реставрації живця Трускавець — п. **ЯН РУДЕК** і поручає першорядну кухню, знаменитий буфет і напитки по найнижчих цінах. — Вечором концерт сальонової музики. — Окремі салі на товариські зібрання. Торговля корінна і делікатесів під особистим проводом п. Кафки поручає всілякі харчеві товари, вина та інші напитки по конкуренц. низьких цінах. 260 1—4

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і повинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	„ 250·—
„ „	1/4	„ 130·—
„ „	1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 238 (13.783). Львів, пятниця 7. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 6·00 зол.
Чвертьрічно 18·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вуголь і дерево на зиму найкориснiше купити в Народній Торговлі, Львів, Ринок ч. 36. — Для членів корисні умовини сплати.
246 3—6

Посвячення нової церкви у Клепарові.

В неділю, 16. вересня ц. р. відбудеться на передмісті Львова Клепарові архиєрейське посвячення нової церкви св. Апостола Андрея Первозванного, якої будова тягнулась понад десять літ. Чину посвячення церкви довершить Преосв. д-р Іван Бучко. Вечором тогож дня розпічнеться в новій церкві 12-денна місія (перша у Клепарові!) під проводом оо. Редемптористів.

На посвячення церкви, збудованої на основі проєкту проф. Тимошенка, повинно явитись якнайчисленніше українське громадянство з цілого Львова та з львівського повіту.

При цій нагоді варто відмітити ще один радісний факт, а саме появу окремої публікації, присвяченої історії будови церкви у Клепарові. Є це праця завідателя клепарівської парохії о. Володимира Яценкова п. н. „Сторінка з історії Клепарова". Начерк парохіяльної хроніки. (Львів, 1934., стор. 40, 8°). Не сумніваємося, що праця та найде у нас якнайбільше поширення, тимбільше, що весь дохід з розпродажі призначений на внутрішнє уладження новозбудованої церкви.

Новий шеф Шкільного Відділу в Ужгороді.

Міністерство освіти у Празі іменувало начальником Шкільного Відділу в Ужгороді секційного радника д-ра прав Віктора Климу. Дотеперішній шеф Шкільного Відділу д-р Славік відходить до міністерства освіти у Празі. Чи з приходом до Ужгороду нового начальника (куратора) Шкільного Відділу найдуть якісь зміни у шкільництві Закарпаття, покажуть найближчі місяці.

Конґрес націонал-соціялістичної партії.

БЕРЛІН, 5. 9. ПАТ. До Нірнберґу прилетів канцлер Гітлер з мін. Ґебельсом і двома адютантами на конґрес націонал-соціялістичної партії. Крім того візьмуть участь міністр закордонних справ фон Нойрат і німецькі посли в Льондоні, Парижі, Римі, Варшаві і Москві. Армію репрезентуватиме на конґресі ґрупа старшин з ген. Бльомберґом. Сильні відділи піхоти, артилерії, кінноти і саперів розтаборилися від кількох днів коло Нірнберґу. 10. вересня ц. р. ці відділи разом із моторизованими відділами та панцирними частинами візьмуть участь у маневрах, що закінчаться дефілядою перед канцлером Гітлером, як начальним вождом німецької армії.

НІРНБЕРҐ, 5. 9. ПАТ. З приводу конґресу нац.-соц. партії Нірнберґ представляє вид святочно украшеного табориша, приготованого на приняття величезних мас. Ціле місто прикрашене гітлерівськими прапорами і зеленю. На периферіях міста уставлено тисячі шатер, призначених на поміщення штурмових відділів гітлерівської молоді та військових відділів.

Вчора вечором почали приходити до Нірнберґу спеціяльні потяги, що везуть учасників конґресу. Уряд і провідники партії прибули майже всі. Приїзд Гітлера дав гасло до початку конґресових урочистостей. В місті відозвалися дзвони по всіх церквах а вечором відбулося в ратуші офіціяльне повитання канцлера і державних та партійних провідників. На промову надбурмістра відповів канцлер Гітлер

Французи про німецькі зброєння.

ПАРИЖ, 5. 9. ПАТ. „Парі Суар" довідується, що президент Державного Банку д-р Шахт скликав перед двома місяцями до Райхстаґу тайну конференцію представників промислових і фінансових кол. На тій конференції рішено підпорядкувати фінансову політику потребам армії та її головним доставцям. Наслідком того низка підприємств як Круп, Тісен, Райнметаль і інші дістали уповажнення до безпосереднього користування одержаними девізами на закупно сирівців, не віддаючи їх в розпорядження держави. Завдяки тій політиці Німеччина могла побільшити свою продукцію заліза на 35 прц. в порівнанні з попереднім роком і продукцію сталі на 30 прц. Від двох місяців німецький воєнний промисл працює в присвіщеному темпі. Свідчать про це посилені транспорти міди, дерева, кавчуку і т. п. Як кажуть, Шахт призначив на закупно сирівців 400 міліонів марок золотом. Часопис пише дальше, що Німеччина одержала з давних замовлень 18 тон російського золота, про що нема згадки в державному білянсі. Тяжкий німецький промисл домагається девальвації марки. Д-р Шахт не виконав покищо цього домагання і поручив німецьким підприємствам, що роблять замовлення за границею щоби робити умови в марках. Тим способом хотять управильнити свої зобовязання обезціненими марками.

Страйкові заворушення в Америці.

НЮ ЙОРК, 5. 9. ПАТ. До страйку приступила половина робітників. Другого дня число страйкуючих ткачів побільшилося. У кількох страйкуючих містах дійшло до сутичок між страйкуючими робітниками і поліцією та сторожами прядилень. Велике враження викликала заява комісаря суспільної опіки в стейті Ню-Йорк Гопкінса, який заявив, що уряд не буде давати підмог для страйкарів. Тому, що професійні союзи робітників не мають більших фондів, заява Гопкінса матиме неабияке значіння на дальший хід страйку.

Представники робітників і працедавців оголошують суперечні вістки про хід страйку. У Ню Інґлєнд страйкує 50 тисяч робітників за всіх 75 тисяч. У північній та південній Каролайні на 80 тисяч страйкарів працює тільки 8 тисяч робітників.

Провідник федерації робітників олятового промислу приказав приступити до страйку 10.000 робітникам у стейті Сен Люї і 5 тисяч у Кенсас Сіті.

Тайна большевицька радіостація.

БЕРЛІН, 5. 9. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Харбіна, що японська жандармерія викрила в Кія Муве над рікою Сунґарі тайну большевицьку радіостацію. Арештували 4-ох радіотелеґрафістів, які інформували штаб большевицької армії на Далекому Сході про рухи японських військ. Японські кола заявляють, що викриття тайної большевицької радіостації навело на слід великої большевицької шпигунської організації.

Громадяни!

Зложіть свій гріш у своїй установі і обезпечіть законом дозволену 1/3 частину вартости своїх будинків — в одинокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер„ у Львові, вул. Руська ч. 20.

Неімперіялістичний московський націоналізм?

Невже поворот до московської політики з кінця 16-ого століття?

Львів, 5. вересня 1934.

Що таке московський націоналізм — ми добре знаємо. На власній шкірі зазнавали ми його від дуже і дуже давних часів. Від Боголюбського до Петра Великого і від Катерини II. до Миколи II. проявлявся він заборчо та кріваво без огляду на те, чи випливав з династичної захланности чи з продуманого до подробиць російського державного імперіялізму, чи з писаних і неписаних програм російських націоналістичних, а про форо екстерно ліберальних партій, чи з містичного замотиличення провідників „Союза Русскаго Народа". Московський націоналізм усе був ідентичний з ненаситним імперіялізмом. Найновішу форму цього московського націоналізму маємо нагоду пізнавати тепер на великій території СССР. Перед вибухом великої війни і в часі війни він був чорний бо реалізувала його тоді попри державу ще й чорна сотня, в перших початках революції був білий, бо здійснювали його московські т. зв. ліберальні партії, а по большевицькій революції став він у руках комуністів червоним, а на ділі кріваним.

Тому ніхто зпоміж українців ні зпоміж інших „інородців", що опинилися насильно під московським ярмом, ніколи не вірив у те, щоби між москалями колинебудь могло зродитися щось таке горендально противне московській природі як безімперіялістичний націоналізм.

Але світ тепер дивний, часто дивовижний, коли вглянути глибше у крутіж його несамовитих подій та їхньої незрозумілої льоґіки. Тому не треба дивуватися, що нинішня почта принесла нам із Берліна друковану програму „Московскаго Національнаго Движенія", в якій ми вичитали, що члени тієї організації, яка прийняла названу програму, зривають з дотеперішнім московським імперіялізмом і намагаються повернути в політиці до традицій московської держави з кінця 16-го століття. Щоби наші читачі мали змогу докладніше познайомитися із тією програмою, ми наведемо її в цілости. Ось вона:

„Программа Московскаго Національнаго Движенія.

1. Одновременная перемѣна настоящаго государственнаго строя возможна лишь въ отдѣльныхъ областяхъ, а не на всемъ протяженіи прежней Россійской Имперіи.

2. Средство борьбы съ существующимъ строемъ, есть развитіе націонализма, какъ противоположность интернаціональному коммунизму.

3. Націонализмъ можетъ развиваться только на однородно населенной территоріи.

4. Центральная Россія, совпадающая съ территоріей Царства Московскаго, какимъ оно было до Романовыхъ, населена однородно. Развитіе Русскаго Націонализма возможно лишь на этой территоріи.

5. Національная русская политика велась лишь до конца 16-го столѣтія, во время правленія династіи Рюрика и до Романовыхъ Возвращеніе къ русской національной политикѣ означаетъ возвращеніе къ политикѣ до-Романовской:

а) Православное міросозерцаніе кладется въ основу внутренняго управленія государства и семейного уклада, безъ принужденія въ дѣлахъ совѣсти.

б) прекращается политика вмѣшательства въ западно-европейскія дѣла и расширенія предѣловъ на западъ;

в) укрѣпляются дружественныя отношенія съ востокомъ;

г) развивается внутреннее хозяйство Государства Московскаго;

д) колонизируются малозаселенныя мѣстности внутри страны и усиливается разработка естественныхъ богатствъ.

6. Носителемъ Русской Національной Политики во время ея расцвѣта, т. е. до Романовыхъ, было Государство Московское. Возвращеніе къ этой политикѣ неразрывно связано съ возстановленіемъ **Русскаго Національнаго Государства Московскаго.**

7. Государство Московское — страна земледѣльческая. Окончательное разрѣшеніе земельнаго вопроса есть первая задача внутренняго управленія. Земля предоставляется въ собственность тому, кто ее обрабатываетъ.

Промышленность удовлетворяетъ главнымъ образомъ потребности страны. Она обезпечиваетъ каждому работающему въ ней соотвѣтственное вознагражденіе и возможность выдвинутся по личнымъ способностямъ.

8. Государство Московское не вмѣшивается въ дѣла государствъ и народовъ входившихъ ранѣе въ составъ Россійской Имперіи.

Укрѣпленіе хорошихъ отношеній съ сосѣдними народами на основѣ взаимнаго уваженія является первой задачей внѣшней политики"

Ми не знаємо, скільки є на еміграції москалів, яких обєднала ця програма. Так само не знаємо, що вони собою політично представляли досі та які їхні політичні впливи, чи краще, яка їхня питома, що так скажемо, політична вага. Колиж ми нотуємо цю цікаву для нас „программу московскаго національнаго движенія", то робимо це тому, щоби зафіксувати її як цікавий і цінний симптом нашого часу. Автори цієї програми, видно, добре здають собі справу з того, що російському імперіялізмові скорше чи пізніше прийде кінець. Далі вони знають, що ніяка влада до тієї міри ще не здискредитувала московського панування над „інородцями" як саме большевицька і що саме завдяки червоній формі московського імперіялізму його далі ніяк не можна буде ґальванізувати в інших формах. Знаючи це все, як також і те, що всі поневолені народи теперішньої червоної московської імперії скинуть зі себе при першій сприятливій нагоді московське ярмо, автори програми воліли заздалегідь зрезиґнувати з того, що й без того їм не припалоб.

Одначе це не значить, щоби вони на віки резиґнували з немосковських країв і народів. Після розпаду теперішньої червоної імперії вони бажають державно-політично сконсолідувати чисто московську чи „русскую" націю. Колиж це станеться, тоді вже не важко буде вступити в закордонній політиці в сліди Романових і Сталіних. Інакше важко собі пояснити причини, джерела і самий зміст наведеної програми.

Ця програма нагадує дуже капітальні та популярні свого часу большевицькі гасла про право южного народу давної Росії на самоозначення аж до відділення, гасла, на яких большевики фактично починали будувати свій імперіялізм і завдяки яким ловили всяких легкодушних „хахлів" та інших легковірних. Ці гасла ввели потім большевики і до т. зв. союзної конституції. В ній вони і тепер фіґурують як „підвалини", але в практиці, в буденному політичному житті вони давно затоплені в ріках крови усіх тих, що вірили в їхню правдивість.

Так само і наведену програму можна вважати за приману, на яку злакомляться і підуть між іншим знов легковірні „хахли", щоби спільно з москалями реставрувати московське царство.

Взагалі цю програму важко трактувати поважно та серіозно, коли знаємо всю природу московської політики та зокрема історію хитрощів, обманств і віроломности як засобів тієї політики. Але це не значить, щоби для тим кращого її пізнання потрібно було резиґнувати із зазнайомлення широких кол громадянства і з обговорюваною програмою нового московського безімперіялістичного націоналізму.

Цигани шукають своєї батьківщини.

Головна унія циганів у Румунії дала почин до глядання за давною циганською батьківщиною. Унія одержала на те гроші від циганської орґанізації в Америці і висилає в найближчому часі міжнародню комісію циганів у долину Ґанґесу та Інду. Як повідомляє букарештенський щоденник „Дімінеяца", у виправі возьмуть участь представники циганської орґанізації в Льондоні, товариства циганів з Америки, циганський воєвода з Румунії й представник циганів з Польщі.

Виправа має перевести студії в архівах буддійських і брамінських святинь. Там надіється знайти інформації про походження, звичаї й минувшину давних номадів, які в часі монгольських нападів Тамерляна виеміґрували з північних Індій і на основі найновіших дослідів, стали предками теперішніх циганів. Експедиція звідає теж околиці Малябару, якого мешканці говорять мовою, подібною до циганської. Можливе, що півострів Малябар є правітчиною циганського племени.

На всяких приняттях та іменинах збирайте датки на купно книжки для наших земляків, яких доля кинула навіть і до Африки. Ласкаві датки і жертви приймає Т-во „Просвіта"

Баскійські міста проти еспанського уряду.

БІЛЬБАО, 5. 9. ПАТ. Вчора відбулося тут засідання екзекутивного комітету союзу баскійських міст, на якому рішено, що в дні 7. жовтня ц. р. радні всіх баскійських міст зложать свої мандати на знак протесту проти розпорядків центрального уряду в Мадриді.

Нові кредити Японії на будову літаків.

ТОКІО, 5. 9. ПАТ. Японський уряд призначив 15 міліонів єн на будову літаків, які будуть будувати вже в найближчих днях.

Всіх знайомих стрінете в ресторані

„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА"

3-го мая ч. 10,

де можете дешево перекусити і пообідати.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. ВЕРЕСНЯ 1934.

СТ. ШМАНЬКОВЕЦЬКИЙ 2)

Двацять років тому...

Від 26. до 30. серпня йшла велика, завзята битва в півколі Львова, якої вислід вирішив долю міста. Російські війська, наступаючи концентричним походом, затісняли свій перстень та відкидали і спихали взад австрійську армію. Дня 28. серпня пережив Львів хвилини нечуваного страху, переполоху й жаху.

Від личаківської рогачки появився австрійський обоз, сотні військових возів і селянських підвод навантажених всяким добром, а всі вони тікали в такому безладді, що скоро загатили всю вулицю від рогачки до ринку і створили збиту масу коней і возів, які не могли з місця рушитися. Мала за ними гонити козацька стежа, та як пізніше переконалася військова влада, був це лише страх, що мав великі очі. Всеж таки Львів пережив години трівоги та мав передсмак російської гостини.

Дня 30. серпня зайняли росіяни Рогатин і це було переломовим моментом у змаганнях за Львів, бо XII. австрійський корпус окрилений від півдня, мусів відступати на Бібрку, що приневолило III. корпус, що стояв на лінії Перемишляни—Куровичі, податися на Винники. Ще інша ґрупа відступала, ховаючися за охорону галицького мостового причілка.

Третю армію, що мала обороняти Львів, росіяни відкинули просто під саме місто. Львів переживав тоді пекольні дні і ночі. Канонада не вгавала. Люди будилися й засипляли при муаниці гармат і скорострілів, яких росіяни не щадили. Як далеко можна було глянути оком, видно було кроваві заграви та вогнені стовпи. Пе горіли села і містечка, вкінці найближча до нас німецька кольонія у Винниках. Над містом стали появлятися ворожі літаки. Мешканці Львова оглядали з Високого Замку й Піскової Гори дужання двох ворожих сил на терені недалеких сіл на сході й півночі.

Сам ґенерал Брудерман зі своїм штабом приглядався битві з верпка кінця Люблинської Унії.

Останнє звідомлення штабу з дня 30. серпня виглядало так: „Велика битва, що розпочалася 26. серпня, тревае далі. Положення наших військ корисне. Тепло і соняшно"

Вкінці 31. серпня постановила команда III-ої армії покинути Львів і зайняти оборонні становища на Верешиці.

Не вважаючи на траґічне положення, начальна команда зразу спротивилася цьому, та коли підступаючі з Куликова російські сили стали підходити під брами Львова, III-тя армія покинула місто та в доволі правильному відступі переправилася на лінію Верешиці. Для Австрії покинення Львова було болючим ударом з огляду на враження за кордоном і в самій державі. Львів був чейже столицею найбільшої коронної країни, його вважали сильно укріпленим городом, хоч в дійсності на його передполях були лише стрілецькі рови та малі земляні окопи

Ранком 2. вересня дістали армії II. і III. наказ відвороту поза Львів.

Місто опустіло. З війська залишилися у шпиталі ранені жовніри австро-угорські й російські та кількох лікарів.

Ще раніше виїхали зі Львова: намісництво, Краєвий Виділ, військова поліція, банки, інші державні та самоврядні чинники й установи. Та що гірше: в біблійному жаху втікало цивільне населення. Мешканці Львова станули під гаслом: „Onufry, pakuj kufry" та їхали на залізничий двірець з дітьми, обвантажені клунками, скриньками тощо. Там ждали годинами на поїзди, силою злобували собі місця у ваґонах та їхали на захід, не здаючи собі справи чому, пощо й куди.

Дня 2. вересня пустився я ранком до редакції „Діла". Редакція була зачинена.

Вернувшися на Руську вулицю, побачив я начального редактора д-ра Василя Панейка, як митрополичими кіньми їхав скоренько на двірець

Згодом надійшов вулицею Михайло Рудницький і ми знов завернули в редакцію, що була вже відчинена і був у ній дехто з адміністрації. Для нас становище було зовсім ясне; ми надіялися, що кожної хвилини можемо побачити російські стежі. То й Рудницький звернув увагу, що слід було би передивитися, чи в редакції нема чого такого, що могло би пошкодити редакції, товариству „Просвіта" як власникові реальности на випадок ревізії.

Заглянули ми й до бюрка Миколи Залізняка, що теж був співробітником „Діла", а сидів під печею.

У всіх шуфлядах побачили ми тисячі, формальні гори відозв з покликом до російських жовнірів-українців. Всі вони були на тонесенькому папері, мабуть призначені на те, щоби розкидати їх з літаків. Метеликів тих було кілька родів, а підписані теж від пятьох, чи шістьох орґанізацій, комітетів, союзів. Сьогодні тямлю, що крім „Союзу визволення України", були летючки від „Комітету добра України" й інші.

Ми щойно тоді переконалися, який то загрозливий революціонер скривався в тихому й скромному Залізнякові, коли він такий страшний арсенал приготовив проти свого іменника, царя Миколи II-го... у пятьох шуфлядах

Та всеж таки ми вдвійку постановили його спалити. Рудницький сів коло печі, я виладовував і подавав йому папері, а він палив. Ця робота тяглася більше годину, летючки горіли напрочуд скоро, лишаючи по собі дрібненький ясний попіл. І коли вже робота наближалася до кінця,

Заборона свята Федьковича у Чернівцях.

Чернівці, 4. IX. 1934.

Як відомо, в 100-ліття уродин найбільшого буковинського поета Осипа Юрія Федьковича мало відбутися велике свято в Чернівцях у днях 8. і 9. вересня ц. р. Підготовкою свята займався окремий Комітет, зложений з представників усіх українських товариств та установ ще в листопаді минулого року. В програму свята входили: 8. вересня мало відбутися **на могилі поета панахида** при співучасти більшого числа священиків. По панахиді в українськім Народнім Домі мала відбутися **академія**; 9. вересня мали улаштувати чотири співочі товариства **великий концерт** рівночасно у двох найбільших салях у Чернівцях.

Крім того спортове товариство „Довбуш" хотіло дати у тих днях **великі спортові змагання**, на які запросило спортові дружини: зі Львова „Україну", з Перемишля „Сян" та з Закарпатської України „Русь" із Ужгороду". І саме коли наспіли вісти від згаданих дружин, що все вже прилагодили для приїзду до Чернівців та коли і „Довбуш" тут полагодив усі формальности, які приписують спортові закони — військова влада в Чернівцях дала розказ поліції переліплювати афіші, що заповідали українські спортові змагання.

БЕЗУСПІШНІ ІНТЕРВЕНЦІЇ.

Інтервенція в голов спортової централі („Довбуш" належить до федерації румунських спортових товариств), отже і румунів, як президента секції Стегана та префекта Венту, не помогли нічого. Спортові змагання заборонено, бо це, мовляв, устроює „Довбуш" не для спорту, а для української маніфестації, на яку мали зійтися десятки тисяч українців до Чернівців, де є стан облоги.

Делегація українських культурних установ під проводом бувшого посла **ред. Сербинюка Юр.** вибралася в понеділок 3. ц. м. до дивізії, де ред. Сербинюк представив правдивий стан справи і вказав на те, що свято поета Буковини чейже не є звернене проти держави та що заборона такого свята і напруження відносин між українським населенням і владою вийде лише на користь большевицьким агітаторам, які все використовують для своїх цілей. Та відповідь генерала була та сама: Відкликати заборони вже не можна!

„ЧИ НЕ ЗАГАЛЬНА ЖАЛОБА ПО ФЕДЬКОВИЧЕВІ?

Рівночасно видала дивізія розпорядок, яким забороняє в днях 7., 8., 9., 10. й 11. всякі імпрези всіх народностей Буковини.

І так заборонено свято буковинського Соловія на його рідній землі...

Якщо хочете брати участь у виборах до громадських рад, то негайно замовте собі

Новий Самоуправний Закон

разом із

виборчою ординацією

д-ра Степана Барана

Замовляти в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10.

Ціна примірника 0·60 зол. з почт. пересилкою 0·95 зол.)

Наша культурна нужда.

Є нас у Польщі понад шість міліонів. Кваліфіковану інтелігенцію нашу, це зн. людей з вищою і середньою або спеціяльною освітою, самостійно заробкуючу (священики, учителі нижчих і середніх шкіл, адвокати, лікарі, інжиніри, професійні кооперативні робітники і т. п.) можна обрахувати найменше на 20.000 осіб. Маємо поверх 3000 читалень „Просвіти", коло 1500 кружків „Рідної Школи", поверх 3000 кооператив, коло 1500 кружків „Сільського Господаря", сотки „Соколів", „Лугів" та ріжних інших організацій, що поза своїми спеціяльними завданнями виконують й культурно-освітні завдання. В проводі цих організацій є багато інтелігентних селян, робітників, ремісників, міщан. Ці організації обєднують сотки тисяч найбільш активного, переважно грамотного населення. Здавалось би, що такий великий нарід, з таким поважним числом інтелігенції, з такою густою сіткою ріжнородних суспільних організацій і великим числом обєднаного в них активу народних сил повинен би мати й велику пресу, значний книжковий видавничий рух, багато бібліотек і т. п. А що є в дійсности?

I. ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ.

По даним Головного Статистичного Уряду з кінцем 1932 р. виходило в Польщі 1831 періодичних видань, у тім 64 видань в українській мові (москвофільські видання зараховано як українські). Українське населення в Польщі становить згідно з оф. статистикою 1921 р. 15,2 проц., а в дійсности близько 20,0 проц. цілого населення держави, а його пайка в періодичних виданнях рівняється 3,5 проц., чотири зглядно шість разів менше від проценту людности. Поляки на 69,2 проц. людности (дані перепису 1921 р.) мають 84,3 проц. періодичних видань, жиди на 8,0 проц. людности — 5,1 проц. період. видань (в жидівській і гебрайській мовах), німці на 3,0 проц. людности — 5,1 проц. видань. З усіх національностей Польщі одні білоруси ще нижче нас стоять під цим оглядом, бо на 4,0 проц. людности мають 0,33 проц. періодичних видань. З цих процентових показчиків виходить, що польська і німецька преса дає вищий процент від проценту польської і німецької людности. У жидів процент преси нижчий від проценту людности, але ця ріжниця не така застрашаючо велика як в українців та білорусів.

А тепер придивимось, що то за періодичні видання, що ми їх мали в 1932 р. На 64 всіх видань був **один щоденник**, два видання виходило 2 до 4 разів на тиждень, 15 видань — раз на тиждень, 11 видань — два до три рази на місяць, 26 видань — раз на місяць, 3 видання — раз на три місяці і 3 видання виходили не регулярно. Один український щоденник на 6 міл. української людности — 1.6 проц. всіх видань в українській мові, коли значно менші чисельно жиди мали 17 щоденників — 18,3 проц. всіх видань в жидівській мові, а німці 16 щоденників — 17,0 проц. всіх видань в німецькій мові! Навіть нечисленна російська меншість разом із еміграцією, мала два щоденники, на 8 всіх періодичних видань в російській мові, або 25,0 проц., а ми один! В польській мові виходило 132 щоденники — 8,5 проц. всіх видань у польській мові.

З усіх періодичних видань, що виходили в Польщі в 1932 р. найбільше припадає на тижневики (18,2 проц.) і місячники (37,7 проц.). У поодиноких національностей відношення цих двох типів періодичних видань до загального числа видань у мовах дотичних національностей ріжне. Найкорисніше воно у жидів — 38,7 проц тижневиків і 25,8 проц. місячників, відтак у німців — 23,4 проц. тижневиків і 24,5 проц. місячників, на третьому місці можна поставити українців — 23,4 проц. тижневиків і 40,6 проц. місячників, а на четвертому поляків — 16,7 проц. тижневиків і 38,7 проц. місячників. — Якби українські тижневики і місячники своїми розмірами, накладом і внутрішньою вартістю дорівнювали польським, то ми ще добре стояли б із цими двома типами періодичних видань у порівнанні до поляків. Одначе вистарчить придивитися у книгарнях і кіосках хочби до зовнішнього вигляду наших і польських тижневиків і місячників, щоби переконатися, що ми з цими типами періодичних видань далеко відстаємо від поляків. А про висоту накладу українських видань стидно навіть говорити. Але ступінь поширення преси міриться головним чином числом щоденних видань. Коли поминути російську меншість, то перше місце під цим оглядом займають в Польщі жиди, відтак німці; два рази слабше від жидів і німців стоять поляки, особливо, коли взяти на увагу, що багато польських щоденників дістають в тій чи іншій формі фінансову поміч з публичних джерел. Позиція поляків в дійсности є ще слабша, бо багато щоденників у польській мові змістом своїм є жидівськими органами преси. Те саме з іншими типами періодичних видань. На сірому місці стоїмо ми з одним щоденником на 6 міліонів людности, з накладом кілька тисяч примірників. Тепер маємо ми два щоденники, але це справи не поправляє. В порівнанні до преси інших народів українська преса під чисельним оглядом представляється скандально.

Цікаво, **скільки і чиєї преси виходить на українських землях.** З усіх 1831 періодичних видань, що виходили у Польщі в 1932 р., на воєвідства з українською більшістю населення (львівське, станиславівське, тернопільське, волинське, поліське) припадало 290 видань, або 15,8 проц. Населення цих воєвідств (без польських повітів львівського воєвідства) творить приблизно 29,0 проц. цілого населення держави (дані з 1931 р.), отже на українській землі

Фабричний склад виключно **шпагату „Ленко"** І. Конрад Львів, — Гетьманська 22. ч. тел. 49-83. 244 2—5

відчиняються двері, входить засапаний Кость Паньківський, а побачивши Рудницького в ролі палія став просто кричати:

— Чи ви збожеволіли, що ви робите, таж цілий ринок засипаний попелом!

Я глянув крізь вікно, дійсно по ринку літав попіл. А Рудницький за той час пояснював Паньківському, що краще, щоби був попіл на Ринку, ніж наші земляки на ліхтарнях, і той довго сердився, заки признав нам слушність та відійшов заспокоєний.

З кожним днем пустіючий Львів щораз більше сумував і журився. Вже від понеділка 31. серпня стало місто само собою правити. Після соромної втечі президента Наймана, що несподівано виїхав кіньми в сторону Городка і забрав значну готівку з каси маґістрату, щоби її рятувати перед москалями, на чолі міста станув д-р Тадей Рутовський, людина велика умом і культурою, що здавав собі справу з важкого становища, в якому опинилося місто. Львівська міська рада вже від 31. серпня радила в перманенції, утворила міську горожанську сторожу, що в цивільних одягах, озброєна в шаблюку з перепаскою на руці, на якій були букви MSO, мала берегти порядку і безпеки. Веселий і детепний львівський народець відшифровував фірму сторожі по свому, себто **„Mam strache okropnego"**. З черги створила президія міста дешеві й безплатні харчівні, ділила даром хліб поміж убоге населення, робила заходи за апровізацію міста, та за гроші на причинки для родин покликаних на війну. Коли в маґістраті велися наради, люди по місті вичитували щораз то нові оповістки президії, що австро-угорські війська залишили Львів, а в місто війде царська армія. Взивали населення до спокою, остерігаючи, що всяка спроба нарушення спокою, чи нерозумний виступ, можуть наразити місто і населення на великі жертви.

В середу вечором (2. вересня) вулиці міста цілковито запустіли; розійшлася чутка, що Львів піддався. Дійсно коло 10. год. в ночі появилася відозва підписана Рутовським, Штальем та Шляйхером з повідомленням, що „за мить увійдуть до міста переможні російські війська". Поклик цей ще раз просив населення зберегти лад і спокій.

Тому що президія міста не вважала за відповідне відізватись до українського населення Львова в її рідній мові, видали 3. вересня більші українські громадяни ось таку відозву:

„До Українців міста Львова!

Побідоносна російська армія входить у мури міста Львова.

В сій переломовій хвилі взиваємо всіх Українців міста Львова, щоби з уваги на доконаний факт відповідно поводилися.

Просимо і взиваємо всіх задержати повний супокій і достоїнство.

Супроти побідоносного російського війська треба поводитися чемно і прилично.

Перестерігаємо всіх рішучо, щоби, борони Боже, хто не важився виступити ворожо проти російських жовнірів, або допускатися якихнебудь забитків, насильств або підпалювання, бо за нерозважний вчинок одиниці мусів би відповісти наш загал, а в першій мірі чотирох наших закладників (загально звісних і поважаних членів нашої української громади).

Непослушних здержуйте, а в разі доконечности, віддавайте в руки власти.

Від вашого поведення залежить доля нашої людности і нашої справи!

За Українців міста Львова: о. ректор Йосиф Боцян, Павло Войнаровський, д-р Юліян Гірняк, о. д-р Мирон Гординський, Василь Ґресяк, о. Юліян Дзерович, дир. Микола Заячківський, письменник Михайло Павлик, о. мітрат Лев Туркович, ст. рад. Лев Шехович, проф. Володимир Шухевич, д-р Степан Федак".

(Докінчення буде.)

припадає періодичних видань два рази менше, як населення. З 290 періодичних видань, що виходили на українських землях, було видань у мовах: польській 205, або 70,7 проц. загального числа, в українській 62 або 21,4 проц. (дві українські періодичні видання виходили в лодзькому воєвідстві), в жидівській 15, або 5,2 проц., в німецькій 5, або 1,7 проц., два в російській і одно в чеській мовах. Українське населення згаданих пяти воєвідств (без польських повітів львівського воєвідства + українські повіти люблинського воєв.) становить 66,4 проц. загалу населення тих воєвідств (дані з 1931 р.), а періодичних видань в українській мові є всього 21,4 проц, поверх три рази менше від проценту населення. Жиди мають приблизно два рази менший процент періодичних видань від проценту людности, що виносить 12,1 проц., німці процентом періодичних видань також перевищають процент своєї людности (1,0 проц.), а поляки мають **три і пів рази вищий процент періодичних видань від проценту людности, що виносить 19,8 проц.** А при цьому треба мати на увазі що коли українці поза межами згаданих 5 воєвідств не мають своєї преси (два українські листки в лодзькому воєвідстві не можуть входити в рахубу), то інші національности нашого краю мають ще багато періодичних видань, які виходять поза межами цих воєвідств, є консументами як місцевої, так і замісцевої преси.

Хоч читачами польської і по польськи виданої жидівської преси в значній мірі є українці, то всеж спертям для неї служить польська і жидівська суспільність. А що польська і жидівська преса на українських землях без порівнання більша і краща від української, то це свідчить, що польська і жидівська суспільність живе значно інтензивнішим культурним і політичним життям, ніж суспільність українська, розуміє велику вагу преси і її підтримує, чого не можна сказати про українську суспільність. Розуміється, ми не можемо рівнятися з жидами, німцями і поляками щодо матеріяльних можливостей в заспокоєнні наших культурних потреб, а всеж ми могли би менше видавати гроша на чужу пресу, а більше купували своєї преси, взагалі якби більше жили своїми власними національними інтересами.

Аддрій Вовчанський.

Мундурнові матеріяли від зол. 1·80, комплетні виправи для учениць і учнів, виміновання інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькім Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

Як гуляють москвофільські громили.

Кілька слів про дивні події в Камінеччині.

В селі **Вирові**, пов. Камінка Струмилова, дійшло до жалюгідних подій, в саме тамошній москвофіл Петро Пелех, літ 30, убив 20. серпня ц. р. вистрілом з револьверу селянина Андрія Стефанишина, сина Івана, літ 25 та важко ранив селянина Михайла Кисіля, сина Ілька, літ 21. Хід подій на основі зізнань очевидців представляється так:

В неділю 19. серпня ц. р. був празник у Вирові. В годинах пополудневих переходили групи хлопців і дівчат селом, при чому деякі гуртки співали українські патріотичні пісні, жартували між собою і вели балачки. Коли один з таких гуртків наблизився до обійстя Петра Пелеха, вибіг з його хати братанок Петра, Іван Пелех. Він прискочив до гуртка молоді, що переходив у цьому моменті дорогою, схопив одного з парубків, а саме Михайла Кисіля за плечі, а коли нападений вирвався йому з рук, то він схопив його ззаду за светер і почалася метушня. В тім моменті на крик з вулиці вибігли з хати Петра Пелеха його свояки: Роман Пелех, син Петро Пелех (убивник Андрія Стефанишина), а далі Михайло Мельник, шваґер Петра Пелеха і почали нападеного Михайла Кисіля бити зі всіх боків. Сильний і жвавий нападений Михайло Кисіль по довшій шарпанині вирвався з рук напасників і почав утікати. В тім моменті скочив Петро Пелех до хати, вхопив у руки стрільбу і пустився в погоню за втікаючим, стріляючи і за втікаючим і за іншими хлопцями, які на вид озброєного і розюшеного Петра Пелеха почали собі також утікати поміж хати. В селі счинилася метушня і крик, та по довших зусиллях і вговорюваннях удалося людям розяреного напасника успокоїти. Завдяки лиш щасливому складові обставин напасник нікого тоді не постріляв.

Про цей випадок знав докладно місцевий начальник громади, Олекса Якимовець, великий недбалиця, та один з постерункових державної поліції з Железова Великого, який під вечір зявився в селі та не уважав чомусь за вказане інтервеніювати в цій справі і відібрати Петрові Пелехові стрільбу та з місця зробити з ним порядок.

Подія ця повілала пригноблюючо на населення села Вирова, яке в поденервуванні та серед нарікань під адресою начальника громади закінчило перший день празника.

Слідуючого дня, тобто на „попразен", по відправі в церкві та по обіді знову молодь переходила гуртками вулицями села, виспівуючи та жартуючи, як це у молоді звичаєм. Один з таких гуртків, в якім був Андрій Стефанишин і Михайло Кисіль, переходив також попри обійстя Петра Пелеха, а коли найшовся вже перед домом місцевої споживчої кооперативи, хлопці з цього гуртка поставали під кооперативним домом. Нараз вони побачили, як зі своєї хати вибіг Петро Пелех зі своїм крівняком Василем Пелехом і оба з костурами в руках стали наближатись до гуртка молоді, що стояв під кооперативним домом. Деякі хлопці з цього гуртка, орієнтуючися, що може зайти для них якась небезпека, сховалися за будинок, полишаючи на місці кількох хлопців, між ними Андрія Стефанишина і Михайла Кисіля. Прискочивши до цього гуртка, Петро Пелех скричав: „Хто стріляв на мій дім?" На це відізвався його крівняк Василь Пелех: „То стріляв Андрій Стефанишин". На це Петро Пелех вдарив Андрія Стефанишина костуром по голові. Ударений мав палку в руці і цією палкою віддав Пелехові через голову. Тоді розлючений Петро Пелех витягнув лівою рукою револьвер з кишені і вистрілив до Андрія Стефанишина; перший стріл хибив, а другий стріл прошив йому з правої сторони печінку, шлунок, легені і ребра. Колиж пострілений заточився і впав, тоді Петро Пелех ще двічі ударив його костуром по голові. Інші хлопці на вид цього, що зійшло, почали перелякані втікати, а Пелех, тримаючи в правій руці костур, а в лівій револьвер, пустився за ними в погоню, стріляючи час до часу. Зпоміж втікаючих поцілила куля Михайла Кисіля раз в горішню частину правої ноги, а другий раз у лівий бік понижче ребер, переходячи наскрізь. Прострілений теж упав на землю, а Пелехи пігнали за Іваном Волянським, котрий вбіг на подвіря, а відтак до хати Теклі Безхлібної. Власничка цієї хати, що була коло воріт, забігла дорогу атакуючому Петрові Пелехові і криком: „Петре, бійся Бога, чого мордуєш людей?" — старалася його опамятати. Щойно коли вона схопила його за руки, наражуючи себе на небезпеку, Петро Пелех схаменувся, відвернувся і разом з Василем Пелехом пустився в погоню за Іваном Проциком, званим Бай, сином Василя, викрикуючи: „Застрільмо ще Бая!" Аж коли присутній у цьому моменті під домом кооперативи кооперативний справник Михайло Олексишин, літ 42, почав теж з перестраху кричати, то це отверезило обох Пелехів і вони перестали бігти за втікаючими. Після цього Петро Пелех обмив свій револьвер, заболочений від того, що в погоні за втікаючими парубками піткнувся та впав у болото, і найспокійніше з світі пішли оба додому.

На вулиці коло кооперативного дому счинився страшний крик і метушня. Одні рятували постріленого Андрія Стефанишина, заніс-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. ВЕРЕСНЯ 1934.

АНТІН КРЕЗУБ. 5)

НА ДНІСТРІ.

(Спомин.)

(Докінчення.)

Біля полудня доїхали ми у Вадь-Рашків. Ґранічери завели нас до якоїсь напів розваленої пустої і холодної хати, а потім один пішов до команди зголосити наш приїзд. А ми ждемо годину, півтора, може й більше, аж заходять до нас два цивільні пани, не пани, а підпанки чи краще сказавши „типи". Фізіономії в них такі якісь каторжні, що, сказавши по російськи, „аж цеглі просять" — зовсім наче товариші з Чека. Підійшли вони до нас, розпитали по російськи, хто ми такі, куди, за чим, всміхаючись при цьому якось глумливо, начеб радувалися, що ми попали їм у руки. Після них зайшов до нас якийсь румунський четар, колишній старшина австрійської армії. Він умів добре по німецьки. Ми розказали і йому про мету нашої подорожі та думали, що почуємо від нього щонебудь потіщаючого. Але ні.

— В нас, — каже він — є наказ безпардонно відсилати всіх на той бік і ви будете мусіти вернутися також. Нічо не вдіємо з вами. Коли ми вас й пропустимо, то все одно ви попадете денебудь у руки жандармерії і ця перекине вас сама за Дністер. А що до Українського Штабу, то про такий в нас немає ніякої звістки. Зрештою за годину вернеться командант вітинку, тоді й почуєте остаточне рішення. — З цим він і відійшов.

— Погано, погано — повторяли ми собі з товаришем і все шукали нових арґументів для переконання румунів, що вони повинні нас перепустити або відставити до Яс, де мав перебувати нібито наш повстанчий штаб. — А що, як ці цигани таки справді змусять нас вернутись? — задавали ми один одному питання. Та хоч відповіди не знаходили, то всеж не тратили надії, що остаточно наші бажання скінчаться для нас щасливо.

Коло третьої години врешті вивели нас ґранічери до команди. Приходимо туди. За столом сидить уже знакомий нам четар, а біля нього поручник, командант вітинка, а за ними крутяться як цуцики ці два цивілі, що також нас відвідували (це були аґенти сиґуранци).

Зачався допит. Ми розповідаємо по німецьки, четар переводить на румунське. Аґенти за той час нахиляються один до одного, щось шепочуть між собою, роблять ідіотичні міни, всміхаються... Поручник вислухавши наше оповідання, починає нас лаяти не згірше підстаршини зі станиці. Лютий, що ми зуміли незамітно дібратися на їх беріг. Хоч мені, щось у думці підповідає, що наша ситуація дуже погана, але я не трачу надії, бо бачу, що поручник бере папір і чорнило і починає щось писати. Значить протокол списуватиме.

— З цього все щось таки вийде — упевняю я сам себе. Коли поручник мав би думку нас завернути, то на якого чорта писав би протокол? Поручник списав наші назвиська і час та місце переходу, коли нахиляється до нього один з аґентів і шепче йому щось на вухо. Поручник слухає, киває головою, відсуває папір і розпитує нас про ціль нашої подорожі. Ми знову розповідаємо, що хочемо розшукати наш штаб, який керує протибільшовицькою акцією на Україні,

— В нас нема ніякого українського штабу. Все це, що ви говорите брехня — реве на цілу канцелярію. — В Румунії повстанчого штабу ніколи не було. А коли ви шукаєте за таким штабом, то у вас повинні бути відповідні леґітимації.

— І справді — подумав я — ми повинні були засобитися в якийнебудь хоч би папір з печаткою, на якій виднів би тризуб. А цього в нас нема, але хто міг це все передбачити!

А поручник кричить, наче його біс опанував. Врешті встає і каже, що за 15 хвилин нас відправлять назад. Сказавши це, він з четарем і аґентами вийшов з канцелярії, а нас вивели ґранічери на двір. Ждемо ми і ще не віримо, щоб це все було правда. Аж справді за 15 хвилин вертається поручник, четар і аґент знову, але вже з чотирма новими ґранічерами. Ці окружили нас і ціла наша валка рушає на вулицю. Ми просимо поручника, щоб він дозволив нам перейти через Дністер принаймнійше тоді, як уже стемніє. Та він й слухати нас не хоче...

Так йдемо ми містечком, наче на смерть засуджені злочинці. Попереду і збоку нас ступають ґранічери, а за нами поручник з четарем і аґентами. Молодовани стають на вулиці, збігаються в купки, глядять на нас як на небувальщину і також долучуються до нашого походу. За яких десять хвилин скрутили ми на якийсь вигін і підійшли над самий Дністер.

— Ну гайдац — командує нам поручник, а рівночасно ґранічери знімають з плечей кріси, наводять на нас і собі плямкають „гайдац". Ми пройшли кілька кроків і оглянулись. Шість проти нас звернених крісів — одно слово циганського поручника і вони бухнуть на нас вогнем... Нічого робити, треба йти далі. За хвилину виходимо на лід. Я глянув управо — скіс на Рашків. Він притулився до дністрових круч, наче ласті-

ши його в безтямнім стані до сусідньої хати, інші кинулись на рятунок лекше постріленого Михайла Кисіля, ще інші побігли до начальника громади, щоб завізвав поліцію для поскромлення названих Пелехів.

Спроваджені вечором того самого дня лікарі, а саме: д-р Лемішка з Камінки Струмилової і д-р Лотович з Милятина, заосмотрили рани і веліли відвезти Андрія Стефанишина на клініку до Львова, а Михайла Кисіля полишили домашній опіці. Перевезений з трудом до львівського шпиталя Андрій Стефанишин незабаром помер і його поховали на львівськім цвинтарі. Покійний був ковалем і з ковальства удержував себе та стареньку маму. Тло описаної вище події таке:

Село Вирів, до-недавна спокійне і чисто українське, зворохобив, заразивши незначну частину місцевого населення москвофільством, лідер кацапів у Соколові, пов. Камінка Струм., Гриць Кошицький, старший селянин, що купив на парцеляції у Вирові грунт і переселився туди з Соколова. Від часу переселення того Кошицького спокійне життя населення Вирова зовсім попсувалось. Він почав залицятись зі своїм москвофільством до хлопців і кількох собі навіть позискав, м. ін. і згаданих обох вище Пелехів. У того Кошицького концентрується всяка робота, якої метою є розбити спокійне життя населення Вирова, знищити культурно-освітню працю в місцевій читальні „Просвіти", знищити кооперативу та оснувати читальню Качковського. Впливові названого москвофіла підпав цілковито місцевий начальник громади, Олекса Якимовець, який, збитий з пантелику, не знає, чи тягнути за Кошицьким, чи боронити справ громади. В часі останніх подій у Вирові він стратив зовсім голову і не здавав собі справи з цього, що і як має робити начальник громади в такій ситуації, яка витворилася в селі в днях 19. і 20. серпня ц. р. Боявся навіть вислати післанця до постерунку поліції в Желехові з домаганням вислати негайно постерункового, який мав би розброїти Пелехів, чого від нього люди рішучо домагались.

На жаль, всі москвофільські провокації супроти українців проходять їх провідникам безкарно, тому не диво, що вони переконані, що їм вільно все, навіть убивати своїх противників. Питаємо: Чи і коли прийде кінець москвофільським громилам убивникам? Коли стріне їх заслужена кара?

Ви маєте в себе кілька рідних установ, а чи Ви знаєте, що на чужині пропадають душі наших рідних братів? Тому присилайте передплату на українську пресу та місячні видання „Просвіти" та призначуйте їх для своїх братів.

З природи й техніки.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ СТРАТОСФЕРНИЙ ЛЕТ.

Дня 18. серпня ц. р. вилетіли у стратосферу професор д-р Макс **Козінс** і його 23-літній асистент Нерее **Вандерельст.** Гондоля Козінсового бальону була майже зовсім така само, що й у Пікаровім бальоні. Розуміється, що її дещо уліпшили, а враз із цим і видосконалили наукові апарати, які треба було забрати зі собою. Літаюча лябораторія була прикріплена 30 каблями до величезного, виповненого водцем бальону.

Нічю з суботи на неділю бальон осів гладко у Югославії. Оба дослідники перебували у повітрі тільки одну годину довше, ніж задумували. Козінс подав до відома, що найбільшу висоту 16.000 м. осягнув бальон розмірно в дуже короткім часі після старту. Оба дослідники не зазнали ні дошкульного зимна, ні тиск повітря у ґондолі не утруднював їм віддиху. Пороблені підчас лету наукові обсервації, як запевняють, є незвичайно добрі

ЛЕТУНСЬКЕ МІСТО.

Близько Риму розпочали будову летунського міста Монтечіяле. Буде це перше місто у світі. Центральним будинком нового міста, що віддалене від Риму 24 кільометри, буде дослідний інститут летунства та летунський арсенал з великими лябораторіями. Для дослідів гидроплянів вибудують довгий на тисячу метрів водяний канал. Крім цього нове місто буде мати великий спортовий стадіон.

ДЕШЕВІ Й БЕЗПЕЧНІ ЛІТАКИ ДЛЯ АНГЛІЇ.

Одна англійська летунська фирма збудувала літак, призначений для широких кругів громадянства. Його мають почати продавати у найближчому році в ціні 150 фунтів (4000 золотих). Цей літак, як запевняють, буде абсолютно забезпечений перед спаданням на землю. Стартує та причалює на невеликій поверхні; він довгий на 5 метрів, широкий на 2.30 метра та має мотор потужности 500 коней. Його швидкість буде 170 кільометрів на годину.

ЧИ БУЗЬОК ПОЖИТОЧНИЙ ЧИ ШКІДЛИВИЙ?

У Східних Прусах дозволила німецька влада застрілити у повітах Ґумбіннен та Кенігсберг 294 бузьків. З цього числа 110 бузьків передали дослідній обсервації птиць у Росіттен, щоби там розслідити їхні шлунки.

Висліди цих розслідів виявились сензаційними. Крім рослинних волокон і великих кількостей дрібних камінчиків та піску, що служать усім птицям до розтирання їжі, найшли в шлунках убитих бузьків переважно комахи. А саме були там хрущі всякої величини та ріжних родів, зелені коники, гусениці, борозняки; ок. 15 відсотків найшли дожджаників, деколи слимаків. З вищих звірят були в шлунках бузьків жаби, миші, ящірки, кертиці, але ні сліду пташиного піря, ні сліду кісточки або й волосу молодого зайчика.

З цього видно, що про велику шкідливість бузьків не може й бути мови.

ДАЛЬШЕ ОСУШУВАННЯ ПОНТИНСЬКИХ БОЛОТ.

За границею думають, що після заложення на місці осушених понтинських болот оселі Сабавдії дальші праці над осушенням цих болот припинилися. Одначе італійський уряд постановив осушити всю забагнену околицю. В тій цілі приготовляють закладини нової оселі Понтинії, що стане столицею нової провінції Літторії, утвореної з осушених понтинських болот. Понтинію вивінують у землю поверхні 17 тисяч гектарів. Нині ця земля частинно покрита ще багнами, частинно типовим для цієї околиці лісом.

Для закладеної давніше Сабавдії, що має сьогодні вже дещо мешканців, треба нових 1.097 селянських хат. Аби нову громаду (Понтинію) получити вигідно із сусідніми повітами, треба вибудувати 200 кільометрів гостинців. Для відводнення цієї дещо сухішої околиці треба буде 967 кільометрів каналів. Робітників для цих нових робіт спровадять з інших частин Італії та уможливлять їм відтак осісти на осушеній землі на постійне. Основні камені під Понтинію покладе сам Мусоліні 18. та 19. грудня ц. р.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

НА ЩО ВМИРАЮТЬ ПТИЦІ В НЕВОЛІ?

На це питання дають відповідь досліди „Британського товариства для плекання птиць". А саме виявилося, що найчастішою причиною смерти полонених птахів є апоплексія; одна пята частина всіх птиць гине цією наглою смертю. Відтак багато птахів гине на запалення легенів, потрясення мозку та нежит кишок. Інакше представляється справа з птахами, що живуть на свободі. Вони найчастіше стають жертвами хижаків, недостачі поживи та холоду в зимі.

БОГЕМІЮМ НЕ ІСТНУЄ.

Недавно повідомляли ми на цім місці про те, що директор чеської державної фабрики урану та ґраду в Яхимові Одолен Кобліч відкрив новий (93) хемічний первень, який запропонував назвати „богеміюм". Одначе на днях цей дослідник зголосив з гідною признання щирістю, що при додаткових контрольних дослідах виявилося, що його препарати мали в собі значні кількости вольфраму; цей вольфрам був причиною того, що Коблічеві тільки здавалося, що має до діла з новим первнем. Таким робом 93. первень не є ще викритий.

НАТУГА ЕЛЕКТРИЧНОЇ СТРУЇ ПРИ ГРОМАХ.

Ще 1926 р. почали в Німеччині міряти натугу електричної струї при ударі грому в громовід. Минулого року перевели такі поміри на велику скалю. При цьому виявнося, що найчастіше при ударі грому громовід відпроваджував до землі відємний електричний наряд хмари. Пересічна натуга струї рівнялася від 10 тисяч до 30 тисяч амперів. Рідко виступали натуги 50 тисяч амперів. Максимальна натуга, яку зміряли підчас цих обсервацій, була рівна 60 тисячам амперів.

ЛЕТУНСЬКА ОБОРОНА ПАРИЖА.

У французькім журналі „Жені Сівіль" з червня ц. р. обговорений майже фантастичний проект французького інжиніра **Г. Льоссіє.** А саме він плянує збудувати високу на 2.000 метрів вежу із залізобетону. Ця вежа малаб бути обсерваційною точкою для військових летунів і тим робом служилаб для повітряної оборони Парижа.

Плита фундаменту цієї вежі малаб у промірі 400 метрів. На ній спочивалаб основа вежі: округла плита з 200-метровим проміром. Стіни вежі булиб долом широкі на 12 метрів. Чим дальше в гору, тим вежа булаб тонша, так, що її промір на самій горі мав би лише 40 метрів. На висотах 600, 1300 та 1800 метрів ця залізобетонова вежа пісталаб великі, округлі, на

ляче гніздо: вид на нього звідтіля чудовий. Та в цій хвилині не про красу природи я думав, а про те, щоб більш-менше зміркувати, чи з містечка видно нас на Дністрі, чи ні. По мому розрахунку нас з Рашкова могли большевики запримітити і тому пройшовши яких пятьдесять кроків по ріці, ми зараз скрилися за ледовими зломами, щоб діждатись ночі. Тут я виняв і подер свій записник.

— Коли попадем у руки кацапні — комбінував я — то будемо крутити, що ми втікаємо з Румунії до совітського раю. Не маючи при собі ніяких записок, хто зна, чи не вдасться деяк викрутитися з халепи.

Скрившись за ледові вали стали ми слідити український беріг. От пройшла з Рашкова одна стежа, за пів години друга, а там уже стемніло зовсім і ми могли знову піднятися на ноги. Обережно нога за ногою дійшли ми врешті до берега, перебігли дорогу і гайда пястися на кручу. От, ми вже над Рашковом, та тільки біда, що не можемо зорієнтуватися, куди нам йти до Катеринівки... Ходили, ходили по полі, аж під північ дотяглись до неї.

Приходимо до хати нашого провідника, стукаємо. Чуємо, він підходить до вікна, потім муркоче щось, виходить до сіней і відкриває двері.

— А що сталося, мабуть завернули прокляті молдовани?

— Завернули, — кажемо і ввійшли до хати. Хазяїн засвітив світло, а хозяйка з печі:

— А бачите, я вам говорила не йдіть, а підождіть ще день два. Я знала, що ви з дороги завернетесь, коли підете того дня. Я вам тепер признаюсь, що коли ви сиділи в мене так я пішла до ворожки (в тім самім селі), щоб мені поворожила. От вона мені й сказала: в тебе є каже двоє людей, вони вибираються в далеку дорогу. Хай же вони сьогодні не йдуть, а піждуть день або два, тоді будуть мати щастя, а підуть сьогодні, то стріне їх лихо. Тому то я вас так намовляла, щоб залишились ще в нас...

— Годі, годі жінко... Бог один знає і кожного чоловіка направляє... Що там твоя ворожка. Ти от краще поглянь у піч та дай повечеряти гостям, а то вони зовсім заморились...

І справді під цю хвилину Гр. говорив дуже до речі. Бо ми проголодувались у цих молдованів і промерзли, блукаючи вночі, як собаки. На наше щастя хазяйська піч оказалась непорожньою (тоді ще московські розбишаки не важились грабити українського дядька так як тепер). В ній знайшовся ще борщ і щось у роді налисників, а навіть здоровий кусок „свині".

*

На другий день примаджали ми до Шершинець. Я закватирувався ще на один день до лічниці, потім подався в Київ до школи, яку приміщено в Кадетському Гаю. За місяць чи півтора стрінувся я в Київі зі сот. Андрухом і Опокою і став з їх доручення працювати над підготуванням школи до майбутнього збройного загального повстання. Я розказував Андрухові про мою пригоду в Бесарабії і від нього довідався що поручник, який завернув мене назад, називається Йосифеску і що всі румунські пограничні старшини, майже без винятку, перекуплені большевиками. По деяких румунських пограничних станицях мали навіть, як казав Андрух, сидіти таки справжні чекісти. Мені тоді мимоволі пригадалися ці два цивілі з Вадь-Рашкова...

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 176—180 Телефон 25-55.

150 метрів широкі плятформи. На цих плятформах знайшлиб приміщення гармати. З цих плятформ малиб відлітати також літаки (а також на них причіплювати), так, що повітряна оборона Парижа булаб запевнена з кожної висоти.

Хоч це покищо лиш проект такої вежі, то він все таки вказує, як Франція старається на всі способи оборонити себе перед ворожим наскетом.

ОДЯГ ЗІ ШКЛА.

Англійські текстильні фабриканти впали на зовсім нову ідею. матерії зі скла. Таки матерія виглядає зовсім так само, як інші одягові матерії; тільки складається з дуже тонких скляних волокон, перетканих бавовною, вовною або шовком. Скляні матеріяли є, як кажуть, незвичайно міцні та практичні. Можна їх завинути і сховати до валізи; виняті звідти вони зовсім непомняті.

Скляна матерія відзначається ще й тим, що літом вона провівна, себто охолоджує, зимою огріває. Крім цього можна з неї змити кожну пляму. По всякій імовірности розпічнеться в Англії масова фабрикація скляних матеріялів.

А. Л.

Прем'єр Татареску в Югославії.

Габсбурська проблема на овиді.

З Білгороду повідомляють, що в понеділок 3. вересня ц. р. приїхав румунський премієр Татареску. На двірці привитали його премієр міністрів Узунович, міністер закордонних справ Єфтич і посли Румунії, Франції, Чехословаччини, Греції і Туреччини. Татареску залишився в Білгороді три дні ва мав довші наради з державними мужами Югославії про пекучі політичні проблеми, які заторкують обі держави. Крім того радили над затісненням господарських взаємин між Румунією і Югославією та візитою румунського короля Карла в Білгороді. Премієр Татареску хотів приглянутися новим адміністративним реформам в Югославії, щоби підготовити реформу адміністрації в Румунії.

„Берлінер Таґеблят" довідується, що предметом білгородських нарад є теж заходи австрійських і угорських монархістів задля привернення Габсбурґів на престіл. З тими заходами вяжуть теж б. еспанського короля Альфонса, який перебував якийсь час в Австрії, опісля в Югославії, а тепер задумує стрінутись з румунським королем Карлом. Отже візита румунського президента міністрів Татареску в Білгороді мала би на меті висондувати становище Малої Антанти супроти габсбурської проблеми.

Приволжська округа приготовляється до мобілізації.

(УП) По відомостям з Москви виїхав комісар народньої оборони Ворошилов в окруженні великого числа вищих військових начальників у половині цього місяця в приволжську військову округу. В його окруженні находяться: начальник головного штабу Єґоров, начальник военно-хемічної управи Фішман, начальник мотомеханізованих військ Халепський, начальник повітряної оборони Каменев і багато інших вищих начальників московської армії. Досі ще того не бувало, щоб команда червоної армії в такому складі перевірювала приволжську округу. Совітська преса закриває правдиву ціль поїздки команди армії. Виходить, що віби то вони цікавляться колгоспами тої округи. Одначе на ділі відомо, що приволжська округа є головною резервою для підсилення далекосхідної армії. Тому поїздка команди червоної армії й самого народнього комісаря оборони набирає у звязку з тим зовсім іншого значіння, як це подає преса. Натяком на те, що так воно є, як ми подаємо, а не так, як совітська преса, є вістка, що в деяких колгоспах діти, зорґанізовані в орґанізацію піонірів, витали Ворошилова піснями далекосхідних партизанів. Ворошилов з окруженням приглядався маневрам військових частин округи коло Саратова, а дальше відвідав важніші колгоспи. В колгоспах мав він промови, в яких завзивав колгоспників саме в цьому році віддати державі якнайбільше хліба для посилення оборонеспосібности країни. Крім цього Ворошилов відвідав военну індустрію в Саратові, де є найбільша фабрика набоїв і запальників до них.

По останнім вісткам військо приволжської округи, що досі складалося з 5 стрілецьких дивізій та одної кінної, тепер збільшено. Сформовано новий стрілецький корпус на Уралі і кілька резервових дивізій. Так само значно збільшено силу повітряну та мотомеханізовані частини червоної армії.

Ця вістка говорить сама за себе. Навіщож булоб збільшати частини, колиб большевики дійсно були так мирно настроєні, як це вони запевняють увесь світ? Таж літаками не будуть ловити горобців, а мотомеханізованими частинами ловити кірґізьких верблюдів...

Конґрес національних меншин.

БЕРНО, 5. 9. ПАТ. Вчора відбулося перше засідання конґресу національних меншин. Предсіндик конґресу д-р Вільфан і ґенеральний секретар д-р Е. Аменде зясували основно 10-літню діяльність і успіхи конґресів національних меншин. Після дискусії принято такі резолюції. 1) Передумовиною миру є здійснення засади самоозначення народів; 2) Висловлено подяку міжнароднім організаціям і Міжпарляментарній Унії за піддержку справи меншин. 3) Висловлено надію, що прийняття СССР до Ліги Націй уможливить зорґанізувати допомогу голодуючим народам.

Бесідники взагал ставилися прихильно до польського проекту поширити договір про охорону меншин на інші держави. Підкреслювали, що цей проект є тактичним маневром з метою ослабити міжнародні зобовязання. Бесідники критикували поширення охорони меншин на цілому світі та домагалися, щоби обмежено її тільки до европейських держав. Світовий союз поляків ставили як зразок до наслідування.

Нова нота Японії до СССР.

ЛЬОНДОН, 5. 9. ПАТ. Бюро Райтера повідомляє з Токіо: „Японський міністр закордонних справ Гірота переслав большевицькому амбасадорові в Токіо Юреневі ноту з відповіддю на ноту большевицького уряду з 22. серпня ц. р. про арештування залізничих урядовців східно-китайської залізниці. Японська нота підкреслює, що залізничих урядовців арештувала манджурська влада, бо судове слідство виявило ватагу змовників з метою нищити поїзди з транспортами війська. Японський уряд заперечує, наче би залізничих урядовців арештували тому, що зірвано переговори про купно-продажу східно-китайської залізниці. Японський уряд висловлює побоювання тому, що ці замахи спрямовані проти військових поїздів. Нота стверджує, що арештовані большевицькі урядовці належать до тайних орґанізацій, які мали на меті поширювати неспокій і заворушення в Манджу-Ко. Крім того деякі урядовці плянували бандитські напади і давали напасникам вибухові матеріяли.

—o—

Приїзд німецьких журналістів до Польщі.

У половині вересня приїдуть до Польщі німецькі журналісти, які відвідають Варшаву і більші міста, а між ними і Львів.

Персія голосуватиме за приняттям СССР.

ПАРИЖ, 5. 9. ПАТ. Агенція Аваса повідомляє, що в Тегерані слідкують уважливо за переговорами СССР у справі приняття до Союзу Народів. Кореспондент Аваса запевняє, що Персія голосуватиме за приняттям СССР до Союзу Народів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. ВЕРЕСНЯ 1934.

ОЛЕКСАНДЕР КЛИМКО.

В гостині у Баті.

ОГЛЯДИНИ ВЕЛИЧЕЗНОЇ ФАБРИКИ ОБУВИ.

Коли візьмемо до рук щодня рано газету повну вісток про конференції, розброєння, мораторії, векслі, страйки, повені буревії, — здається нам, що світ тільки мучиться, як вийти з лихоліття і людство тупцює на одному місці.

А проте є люди, що не журяться ні крізою, ні стихійними нещастями, навіть не бачать хмар на небі і мають щораз більшу енергію до праці.

Ці думки вирвали в мені під свіжим враженням прогульки у товаристві кількох денникарів і представників преси до промислових підприємств Баті, основаних у Хелмку, недалеко Освенціма. Ще недавно, бо в 1931 р. серед карлуватих соснових лісів і мочарів було тут маленьке, бідне село ледви з кількома хатинами. Люди вбогі, обдерті, виголоднілі, як це можна було бачити вже на перший погляд, а дня на день виглядали кращої долі.

НА ВІДЛЮДДІ ПОВСТАЄ ФАБРИКА.

Аж ось у 1931 р. фірма Батя постановила заснувати тут ще одну свою фабрику. За неповних три роки великі простори неужитків перемінилися у велику промислову оселю. Нині кипить там гарячкова праця, за яку около 2000 людей дістає добру винагороду. Підходимо ближче. Величезний простір, огороджений сіткою, серед травників незвичайно чисто утриманий і засаджений овочевими деревами, будівлі — величезні, залізобетонні.

Поодинокі фабричні будинки — просторі, повні світла, де при якихось дуже вигадливих машинах кипить типово американське темпо праці. Треба поливляти всю цю орґанізацію та величезні вклади, силу людської енергії. Творцем всього був пок. Тома Батя; тепер його діло веде далі його брат І. А. Батя.

ВЕЛИЧИНА ПІДПРИЄМСТВА.

Фабрику оглядаємо під проводом директора Альойза Ґабезама, який уже кільканацять літ працює у цій фірмі і веде її з незвичайним хистом, постійно її розвиваючи. Помагають йому дир. Капко і ред. Венґльош, що видає окрему ґазету, власність фірми Батя. Вони вміють наладнати згідну працю між таким великим збором робітників і співробітників, витворити пригожу атмосферу, влити в них охоту до праці.

Фабрики в Хелмку побудовані на зразок головних заведень у місті Зліні (Чехословаччина), де працює 20 кілька тисяч робітників ріжних національностей. Це підприємство має свої філії в ріжних частинах світу. З країв, де находяться філії, виїзджає річно по кільканацять хлопців на науку до централі.

У фабриці в Хелмку працює постійно з тисячка робітників, що виробляє денно 7—8 тисяч пар усякої обуви (шкіряної та гумової). Фабрика скуповує сирівці і переробляє їх у себе, тимсамим помагаючи хліборобові. Безробіття через те зменшується, бо бідні люди можуть найти заробіток, ще й користуватися доброю і дешевою обувою.

ПЛАТНЯ І ПРАЦЯ РОБІТНИКІВ.

Робітники у фабриці Батя працюють у найгиґієнічніших умовах у державі. Швець там найкраще плачений з усіх шевців. Фірма розвивається так добре, що ніколи ще не винна була за податки і взагалі не мала довгів.

Фабрика має власні грища і спортові клюби, кілька літаків, летунський майдан, пожежну сторожу, театральну салю, бібліотеку, крамниці, кооперативу, власні їдальні. У цих їдальнях робітники дістають дешевий і добірний харч (обіди та вечері).

Винагорода робітника залежна від його кваліфікації і вагається від 20—80 зол. тижнево. Робітники пильні, працьовиті, дістають часто грошеві нагороди за краще виконану роботу. Поодинокі відділи мають свої одностроїї, які надягають при нагоді всяких свят.

Виходимо з цього великого підприємства з почуванням заздрощів, чому досі не маємо у себе людей, які могли би власною ініціятивою й енергією зорґанізувати більший осередок праці, де тисячі людей могли би найти добрий заробіток, а сам розвиток такого промислу підносив би загальний добробут.

—o—

ФРАНЦІЯ ВИМИРАЄ.

„Сандей Експрес" приносить довшу статтю Мусолінія п. н. „Біла раса вимирає". Присвячуючи спеціяльну увагу вимиранню Франції, автор пише: „Якщо плідність французьких подруж буде дальше зменшуватися в темпі останніх 18 літ, то за 10 літ Франція буде реєструвати річно найвище 550.000 уродин. З недостачі платників французький уряд не зможе зрівноважити свого буджету, з недостачі мужчин держава не зможе оборонити своїх границь. Не ходить про небезпеку далеку, але дуже близьку. Франція не має години часу до страчення, щоби знайти спосіб зарадити. В кількох департаментах треба вже тепер замикати школи з причини недостачі учнів, в інших французьких школах учаться переважно іміґранти: італійці, поляки, еспанці. Якщо справа не зміниться, то можна передбачити, що при кінці століття Франція буде мати менше населення, ніж теперішня Еспанія".

Заручини Оттона Габсбурґа?

ПАРИЖ, 5. 9. ПАТ. Як повідомляє агенція Аваса з Риму, італійський король з королевою прибули до Вія Реджо, де зложили візиту б. цісаревій Зиті. У звязку з тою візитою італійської королівської пари розійшлися в Римі поголоски про заручини Оттона з наймолодшою донькою італійської королівської пари Марією, які остаточно постановлено. Авас додає, що тепер годі перевірити цю поголоску.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 35-?

— **Приймаю адміністрації реальностей.** Ігнат, Львів, Куркова 24. 202 9-10

— **Випозичальня книжок** при Українській Книгарні й Антикварні у Львові, вул. Рутовського 22. поручає **новини літературні** в українській, польській і німецькій мові. **Найбільший вибір усіх шкільних лектур.** 17/79 2-3

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін", вул. Бляхарська 21. 18-20 —?

— **Річний абонамент** на комплетне умундурування студента, а саме: убрання, плащ та мундур військового підготовлення ратами по 10 зол. місячно, лише в спеціяльнім маґазині студентських убрань **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7,** напроти катедри. 20/80 1-?

— **Взиваємо всіх товаришів адвокатських аплікантів** негайно вписатися в надзвичайні члени Союза Українських Адвокатів. Прохання з поданням персональних даних і потвердженням патрона, просимо пересилати на руки м-ра Теодора Стефаника, Львів, Підвалля 7, II. пов. Рівночасно просимо також усіх тов. абсольвентів права в орґанізаційних цілях зареєструватися в С. У. А. з поданням своїх персональних даних. — За секцію аплікантів при С. У. А. М-р Т. Стефаник, Львів, Підвалля 7. II. 268 1—2

— **Незрівнані тісточка,** правдивий цейльонський чай і оригінальна гавайська кава є у Львові тільки в цукорні Д. Стецькова при вул. св. Миколая ч. 7. Хто хоче відпочати, покріпитись і познайомитись з незрівнаними цукорничими виробами нехай іде до цукорні Д. Стецькова.

— **Вийшли на волю.** Як довідуємося, в понеділок 3. ц. м. випущено зі слідчої вязниці у Станиславові на волю кільканацятьох молодих українців, що сиділи там від кількох тижнів. Між тими, що опинились на волі, є теж м-р Бойчук.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім дні тягнення Держ. Кляс. Льотерії впали виграні на такі числа: 20.000 зол. на ч. 129291. 10.000 зол. на ч. 80340 83639 116256 70460. 5.000 зол. на ч. 12031 130203 157008 161395 80109 121397 122198. 2.000 зол. на ч. 2409 6606 10852 12665 20768 21814 33256 36240 44092 53221 55612 73098 81796 84123 87078 111748 132384 143076 151462 153167 163052 13453 30286 42422 42643 46519 54562 57549 62158 62654 67052 69541 84886 92967 95672 98875 105658 106208 111620 130687 136964 137141 145448 145884 159160 164218 166370. 1.000 зол. на ч. 4228 14018 15903 23289 22490 26924 31704 33307 38177 46561 47480 49275 54103 55648 56095 58518 61084 65822 67326 69878 70090 80906 86427 93395 95238 99874 101427 106011 131936 132236 134614 138719 140781 146657 148154 148421 155159 157505 161985 164804 2926 6118 7097 15731 20263 24562 29544 50044 55595 59155 59641 64077 64124 65687 67334 68907 69090 70633 81024 85078 86133 86997 88538 94752 103941 104746 105587 111806 115298 123345 127551 136954 137675 139968 44250 149628 150828 151890 154659 161907 169228.

Великий Театр год. 7·30 „Дівчата в одностроях" останній раз у Великім Театрі

Театр Ріжнородностей год. 7·30 Нині! Рішуче остання нагода оглянути — „Той, який змінив прізвище" Едгара Воллеса.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„Нарікайли".

Цілими десятками літ нарікаємо на щось і — ані в гадці нам направляти лихо. А коли хтось і вирветься як Пилип з конопель та почне робити міну, що хоче направляти, тоді всі на нього, як на скажену собаку.

— Хто? Він?! Та з чим!? Дурно витратить громадські гроші!

А хтось, хто трохи по латині любить:

— Кавеант конзулес, бо з цього може вийти детріментум.

Третій таки попросту:

— За мало горшків каші зїв. Ми вже виділи таких мудрагелів. О, який мені знайшовся!..

А той, що знайшовся, швидко губиться і життя пливе далі як плило, а люди далі нарікають як нарікали.

Хто зна, може нарікання стало нашою психічною потребою і тому горе тому хто хоче нам зрабувати хоч одну тему до самобичування.

Тем тих у нас — як піску в морі. Одні правдиві — другі уроєні, одні накинені — другі оригінальні. Більша часть з них зовсім непотрібно затроює нам життя, бо нічого лекшого, як викинути її і раз на все скреслити з програми.

Наприклад т. зв. товариське життя!..

Скільки нарікань доставила нам і напевно ще довго доставлятиме ця тема.

Цей, той і тамтой стане і нарікає:

— Брак, пане товаришу, товариського життя неодно вже лихо заподіяв. Люди сторонять від себе як вовки. Та що я кажу: вовки! В них раз на рік товариське життя дуже гарно процвітає. А в нас?

— Кріза, загальне зубожіння... — пробуєте виправдувати.

— Ах, ви думаєте про приватні доми! Ніхто не має претенсій. Але публично по касинах, клюбах і тим подібне!?

— Правда. Але на це треба відповідного льокалю, а на відповідний льокаль треба відповідного числа членів, а на відповідне число членів треба відповідної...

Одні кажуть: культури, другі: аґітації, треті: атракції, а песимісти: що це загалом неможливе.

Так воно діється по всіх містах і містечках, але я маю на думці Львів.

Є „Бесіда" — льокаль: пожалься Господи! Є „Молода Громада" — без льокалю

А тимчасом:

— Скажіть мені, добродію коханий, що є з тою „Народною Гостинницею".

— Винаймає кімнати для гостей.

— Я не про готель, а про ресторан.

— Теж винаймає.

— Але як?

— Зовсім просто: Шукає піднаємця, потім йому винаймає, потім піднаємець не платить, потім вона його скаржить, потім процес тревае три роки, потім вона виграє, а ще потім — да капо аль фіне.

— Бійтеся Бога! І довго це вже так?

— Менш-більш від світової війни.

— А довго ще так буде?

— Не знаю. Думаю, що ні. Може ще кільканадесять літ, може й то ні.

— Бо, бачите, я нераз собі міркую: Який то ідеальний льокаль на українське касино. Зараз оживилось би товариське життя!

— Напевно. Але...

— Що „але"?

— Але це неможливе.

— Чому?

— Раз тому, що він на це дуже добре налається, а друге тому, що ми не малиб тоді одної теми до нарікання, а по третє тому, що загальні збори не моглиб дати признання Управі за знамените провадження „Гостинниці"

— Маєте рацію...

І тоді оба разом:

— Боже, Боже! Який у нас занепад товариського життя! Ох!.. **Галактіон Чіпка.**

— **Затверджені кари.** Староство в Мостиськах наложило адміністраційні кари на кількох священиків, що посвятили могили, висипані селянами в память поляглих українських вояків. Засуджені не приняли тих кар і відкликалися до окружного суду в Перемишлі. В останніх часах відбулося в тій справі кілька розправ, на яких суддя Матля затвердив наложені старостом кари.

— **Не вільно фотографувати на залізницях.** Залізнича влада пригадує, що робити фотографічні знимки на терені залізниці заборонено. Фотографування двірців, віядуктів, залізничих мостів і т. п. без дозволу залізничої влади є переступством з арт. 6 розпорядку президента республики про шпигунство. Виїмково залізнича влада позволяє робити знимки на двірці, коли приїздять або відїздять деякі особи. Цей виїмок допускається тільки до осіб, що находяться на пероні або у потязі.

— **Боротьба з червінкою.** У звязку з акцією санітарної влади, що має на меті боротьбу з пошестю червінки у Сх. Галичині, з Варшави мають виїхати до воєвідств станиславівського і тернопільського епідемічні комісії та рухомі шпиталі.

— **За залишення окружного суду в Сяноці.** До Варшави прибула делеґація українського населення з повітів ліського й сяніцького під проводом Теодора Ленька з Волосатого і просили представників уряду, щоби задержали окружний суд у Сяноці. Зачувати, що урядові кола віднеслися прихильно до цього домагання.

— **Львівська хроніка.** І. Баран, 61-літний емерит, який перебував у закладі для умово недужих на Кульпаркові, кинувся під колеса вагону і негайно помер. — При вул. Львівських Дітей ч. 36 скочила з другого поверху Е. Кураба, 21-літня перекупка, ратуючись перед погонею розюшеної юрби перекупок, які підозрівали її у крадіжі ваги перекупки Новаківської.

— **Страшна пімста.** Василь Козловський зі села Нестаниць пов. Радехів вистрілом з кріса зранив тяжко в груди Олену Пташник. Причиною злочину особиста пімста.

— **Самогубство податкового екзекутора.** В Чорткові пострілився тяжко податковий екзекутор скарбового уряду Ян Міхалец. З листів, які залишив, виходить, що причиною самогубства були грошеві зловживання.

— **Краєва хроніка.** В копальні нафти „Полянка" в Биткові пов. Надвірна тревае вже два тижні страйк робітників, що домагаються підвишки платні. — В Палагічах пов. Товмач господар Василь Дутка убив палкою Івана Кидрицького, який займив його коні, що паслися на полі. — В Жабю-Ільці пов. Косів утопилася 28-літна гуцулка Анна Риндзак, упавши з кладки в ріку Черемош.

— **Триста тисяч безробітних у Берліні.** Державний комісар для м. Берліна д-р Ліперт заявив, що столиця Німеччини має тепер коло 300 тисяч безробітних. Програма боротьби з безробіттям передбачує заняття 80.000 молоді в праці на ріллі.

— **Рекорд у трансфузії крови.** В т-ві Червоного Хреста в Льондоні показували як особливість молоду людину Джефері, який 50 разів давав свою кров для хорих. Джефері каже, що після трансфузій позбувся болів голови, на які терпів часто.

ДИВОГЛЯДИ.

ЛІЦИТУЮТЬ НЕМОВЛЯ ЯК ВЛАСНИКА ФІРМИ.

В Утрехті вродила минулого тижня одна жінка дитину. Батько тої дитини помер тиждень раніше. Коли тільки його дитина прийшла на світ, годину пізніше, вписали її до торговельного реєстру як наслідника майна батька. Дитина мала дві години життя і вже була вписана як власник фірми. Ще дві години пізніше проголошено урядово банкроцтво цієї фірми. Таким робом життя одноденної дитини почалося під знаком двох торговельних операцій.

ПОЧЕСНІ ГРОМАДЯНИ СІНҐ-СІНҐУ.

Усі чули про страшну американську вязницю Сінґ-Сінґ, де саджають найбільших злочинців і найнебезпечніші елементи. Там влада завела всякі технічні винаходи, щоби злочинці не могли втекти. Вязниця творить зовсім окрему автономічну одиницю, де її члени опікуються один одним і яко мога розважають. Тепер придумали вони новий титул „почесного громадянина Сінґ-Сінґу" для тих, що найбільше причинилися для добра вязнів. Цього року двох дістало це відзначення.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Посвячення кооперативного дому в Зашкові. Село Зашків може почванитись неабияким здобутком, а саме здвигненням кооперативного дому в долішній частині села, в якому приміщена філія місцевої кооперативи, що розвивається дуже гарно. Головна крамниця міститься здалека в читальняній домівці по середині села. Посвячення новозбудованого кооперативного дому відбулося при великому здвизі громадян у неділю 2. п. м. По торжественній Службі Божій у місцевій церкві рушив процесійний похід до новозбудованого дому при співі гарно вишколеного читальняного хору. Посвячення дому довершив о. прал. Пясецький зі Львова в асисті місцевого пароха о. Володимира Мармаша й о. Василя Маршаша, який вигодосив опісля прегарну промову-проповідь про вагу нового здобутку селян Зашкова. Після посвячення питав селян Зашкова а їх досягненнями ревізор п. Михайло Козланюк в імени Центросоюзу а потім виголосили короткі привіти делегати кооперативних установ із сусідніх сіл. Пополудні того дня відбувся фестин, подучений а поспісом дитячого садка під управою п. Слави Денисівної. Поспіс, у якому взяли участь малі діти і дорослі, випав дуже гарно і був доказом, що провідниця садка у Зашкові заждала собі немало праці, аби вишколити так справно своїх вихованців.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.

АДРЕСА Львів, Ринок 10.

Ніяка установа

не може

обійтись без „Діла“.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

„УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ“, місячник. Відень, липень—серпень 1934. Зміст: Жінка прикрасою марки. Технічне виконання польських марок. Звідки пішла поштова трубка? Пригоди рожевого Меркурія. Повітряна пошта СССР. З історії пошти в Галичині. Нові марки. Дрібні вісти.

„ШЛЯХ ВИХОВАННЯ І НАВЧАННЯ“, педагогічно-методичний тримісячник, орган „Взаїмної Помочі Українського Вчительства“. VIII-ий річник. 1934. кн. II. Зміст: Ю. Богданів: Педагогічна психольогія; Я. Кузьмів: Світ очима сільської дитини; П. Мечник: Індивідуальні характеристики дітей; д-р Всевол. Метельський: Психольогічні досліди при виборі звання; Огляд педагогічного, виховного й освітнього руху; Критика й рецензія.

PRZEGLAD SPOŁECZNY, Львів, ч. 7—8, P. VIII.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Болехів:
6. IX. „Залізна Острога.“
Стрий:
7. IX. „Товаріщ“.
9. IX. „Залізна Острога.“
Конюхів:
8. IX. „Залізна Острога“.

Великий Міський Театр.

Четвер, 6. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях“.

Пятниця, 7. IX. год. 8·15 веч. Концерт Гінцлів на повенян.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 6. IX. год. 7·30 веч. „Той, який вміння прізвище“.

Пятниця, 7. IX. год. 7·30 веч. „Товаріщ“.

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).

Щодня вистава в год. 8·15 веч. У суботу та неділю по дві вистави: в год. 4·00 попол. і в год. 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака.“ (Битва).

АТЛЯНТИК: „Люди в білих одягах“.

ВАНДА: „Веселий караванер“ з Вдястою Бурієвом і „Карузеля життя“.

КАСІНО: „Сини пустині“ (Фдін і Фляп).

КОЛІСЕЙ: „Невідомий виновник“ і ревія“.

КОПЕРНИК: „Щойно вчора“.

МАРУСЕНЬКА: „Останній з Головевих“ (на осн. Всев. Гаршіна) та ревія.

МІРАЖ: „7 днів щастя“, „Година з роскішною Бет“.

МУЗА: „Сьогодні живемо!“

ПАН: „Здобути тебе мушу“ і додатки.

ПАЛЯС: „Князь Аркадій“.

ПАСАЖ: „Великоміські тіни“ та ревія.

РАЙ: „Олівер Твіст“.

СВІТ: „Ніч кохання“ (Джоже Мохіка), „Вязень із Каени“.

СОНЦЕ: „Золоті сильця“ та ревія.

СТІЛЕВЕ: „Серце волоцюги“ і ревія „Весела Циганерія“.

ХИМЕРА: „Жінка під контролею“.

УТІХА: „Вудиця“ (Сільвія Сідней) і ревія.

Закордонне радіо.

Четвер, 6. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 21·00 Концерт. 16·40 Найгарніші байки для дітей, 17·45 Два фортепяни, 22·50 Легка музика, **Братислава** (298,8) 20·00 Спів, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, 18·10 Любовні пісні (піан.), **Париж** (1649) 20·00 Камер. музика, Шуманові пісні, **Білгород** (439,8) 19·00 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·15 Симф. концерт, **Мінхен** (405,4) 14·20 Давня музика, спів. 17·50 Солісти, **Будапешт** (549,5) 17·35 Віденські пісоньки, 20·35 Циг. орхестра, **Міляно** (368,6) 20·45 Вечір опер, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Пятниця, 7. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·40 М. Йонас (сопран), 20·20 Бетовенові твори, 21·00 Опереткова музика, спів, **Братислава** (298,8) 20·35 Спів, **Прага** (470,2) 19·55 Віольончеля, 22·15 Танці чеських композиторів на 2 форт., **Париж** (1649) 10·15, 12·00 Концерт, **Ятльона** (531) 20·00, 21·00 Спів, **Білгород** (439,8) 18·30, 20·45 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Регерові пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 9·00 Нар. пісоньки, 18·55 Поезія, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 20·30 Вечір оперетов, **Міляно** (368,6) 17·10 Вок. концерт, 21·25 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Весела вдовичка“ оп. Легара.

Львівське радіо.

Четвер, 6. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·30, 22·00 Рекламовний концерт. 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Для молодших дітей: „Подорож Антошка на деревляному коняку“, Пісоньки, 12·30 Концерт сальонової музики, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 З ринку праці, 13·10 Арії та пісні (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Біржевий огляд, 15·45 Міхроревія (муз. авдиція), 16·30 Концерт із гр. пл., 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр уяви: „Пісня Свободи“, 17·30 Листи та програми, 18·00 Сільва ерум, 18·05 Евген Корвін Малачевський (літ. фейл.), 18·15 Камер. концерт, 18·45 Що читати? 19·00 Скрипковий ресіталь, 19·20 Актуальний фейлетон, 19·30 Польська нар. музика з гр. пл., 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Легка музика, пісоньки, 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт (симф. орхестра, фортепян), 21·45 Психольогія фахових конфліктів, 22·15, 23·05 Танцова музика, 22·45 Народні та карикатури.

Пятниця, 7. вересня 1934.

6·45, 7·00 Ранішня авдиція, 6·47, 7·45 Старт літаків у Мокотові (туристичні міжнар. змагання), 8·00, 22·50 Рекламовний концерт, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Музика з гр. пл., 12·45 Жінка в Червоному Хресті, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Популярна музика з гр. пл., 15·30 Експортові вістки, збіжева біржа 15·45 Концерт легкої джезової музики, спів, 16·45 Авд. для хорих, 17·15 Солісти (музика; спів. Володимира Яроховська), 17·50 Огляд періодиків, 18·05 Про Акселя Мунте, 18·15 Від Босфору до Шангаю, 18·45 Відчит, 19·00, 19·30 Фільма та ревія (гр. пл.), 19·20 На маргінесі техн. проб (лет. турнір), 19·50, 19·55 Спорт. вістки, 20·00 Щепко й Тонько про Червоний Хрест, 20·05 Симф. концерт (музика, спів), Веч. дневник, Як працюємо, 22·30 Літ. нарис: „Вибух війни“, 23·05 Танцова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.17 1/2 зол.

Німецькі марки 195·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 172·25—172·75, фунти стерлінги 26·00—26·20, австр. шилінги 98·50-99·50, чеські корони 21·70-22·00, рум. леви 39·50—41·00.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·20, Париж 34·87, Берлін 207·70, Ціріх 172·60, Амстердам 358·20, Прага 21·37, Італія без трансакцій, Нюйорк - кабель 5·21, Нюйорк чеки 5·20 1/2.

Золото: Доляри 8·92—8·95. Франки фр. 34·60—34·80 Дукати 82·30—82·70, Корони 36·30—36·80, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20, Ліри італ. 45·50—46·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Ячмінь двір.	15·00	—15·25		
Ячмінь на мливо	14·25	—14·50	15·50	—15·75
Макухи льняні	16·50	—17·00		

Інші курси незмінені.

ШНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 5. вересня ц. р. з приводу стриманої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

		льоко Львів.
1 л.	молока	0·14 зол
1 л.	сметани	0·60 „
1 к.	вець	2·43 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло стримана, попит легко оживлений, на молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 6. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури	пріма	за 1 кг.	0·90	зол.
„ „	II кл.	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I пляса	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДЕРЖАВНИЙ урядовець VII. р. середніх літ, симпатичний, власник підприємства, 40.000 зол., з браку знайомости шукає цією дорогою подруги, милої вдачі над 30 літ. Реальність або готівка для поширення підприємства побажані, але неконечні. Листи з світлиною слати до Адм. „Діла“ під „Поважні заміри“. За дискрецію і зворот світлини ручить словом чести. 270 1—1

ІНСТРУКТОРА до двох учениць вищих клас — класичного типу шукаємо на цілий рік на село. Зголошення з умовами слати до Адм. „Діла“ під „Солідний“. 267 1—1

МГР. РОМАН ОЛЕСНИЦЬКИЙ, ЗОЛОЧІВ, ул. Потоцького 4. установлений постановою Міністерства Справедливости заприсяжений судовий перекладчик англійської і німецької мови, виконує всякі урядові і приватні переклади. 266 1—2

АДВОКАТСЬКИЙ АПЛІКАНТ; рутинований, 4-літня практика, шукає посади від зараз. Зголошення до Адміністрації під „Скромні вимоги“. 264 1—2

МАТУРА, Львів Пекарська 47. Додаткові вписи на 3, 6 і 4-клас гімн. від 11—1 і 5—7. Вписове 10 зол. Оплата 15 зол. Визначний і фаховий учительський гурт дає науку 5—6 годин денно. 265 1—1

СПІЛЬНИКА до добре введеного інтересу, фаховість неконечна, співпраця для емерита. Готівка 6 до 10 тисяч. Листи під „Спільник“ до Адміністрації. 269

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9. виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 6—?

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт“, Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 24—?

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 6—30

ОГОЛОШЕННЯ

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ

Д-р Людвика ЛЯНДЕС-ЛЯЙНЕРОВА

Львів, вул. Лозінського 9. Тел. 55-50

ВЕРНУЛАСЯ. 218 3—3

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ 262 2-2

Д-Р ПЕНЗІЯС

КОСЦЮШКА 3. повернув.

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА“** Львів, Зіморовича 17. 148 7-15

Читайте „Діло“!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова тонстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	„ 250·—
„ „	1/4	„ 130·—
„ „	1/8	„ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.

Ч. 239 (13.704). Львів, субота 8. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Закінчення конґресу національних меншин.

БЕРНО, 6. 9. ПАТ. На конґресі національних меншин відбулася широка дискусія на тему двосторонних меншиневих договорів. На конґресі принято резолюцію, щоби перед принятям якоїнебудь держави до Ліґи Націй поставлено як передумову виконувати моральні і правні засади, на яких спирається Ліґа Націй. Конґрес закінчив свої наради один день скорше.

Совітський троянський кінь у Женеві.

У французькій пресі замітний зворот проти приняття Совітів до Ліґи Націй. З цього приводу пише м. ін. „Матен": „Готовляться сьогодні відчинити Совітам двері до Ліґи Націй. Таксамо засліплені троянці ввели величезного коня до міста, якого залишили греки як дарунок замирення, а з якого вийшов ворог, щоби спалити місто і повбивати мешканців. Троянці могли бодай оправдуватися тим, що помилились. Члени Ліґи Націй зроблять свідомо помилку, яка не дасться нічим оправдати, якщо до женевської мирової установи допустять непримирного і невблаганого ворога. Совіти виповіли Лізі в дні її повстання війну на ножі і все давали докази, що зовсім ріжниця між ними та комуністичним інтернаціоналом і комуністичною партією є абсурдом і ганебним обманом. На 14-ім конґресі комуністичної партії відповів Сталін на запит, чому Совіти не хотять знати Ліґи Націй. Сталін покликався на комісаря закордонних справ Літвінова, того самого, що завтра буде парадувати в Женеві і давати державам мудрі науки про завдання Ліґи. Сталін заявив, що Совіти не хочуть приступити до Ліґи, бо вона є організацією, призначеною до маскування воєнних приготувань. „Якби ми мали приступити до Ліґи, говорив він, то мали би тільки вигляди дістатися між молот і ковало. Не хочемо ні одного ні другого. Ліґа Націй і Льокарно це майже те саме. Етикета нас не здурить" Опісля Сталін заявив перед 80 комуністичними представниками з ріжних держав, що Совіти перш усього тому не є членом Ліґи, бо не можуть взяти на себе відповідальности за імперіялістичну політику Ліґи. Ліґа є заміщенням імперіялістичних держав, які роблять власні інтереси".

Ліґа Націй, пише „Матен", сильно стукується серед таких умовин, якщо думає, що охоронить перед заціпленням того бацила, який розносить Сталін, Літвінов і спілка

Московська боротьба за хліб.

Кара смерти за крадіж 50 фунтів збіжа. — „Червоні" діти як сторожі. — Денунціюють навіть умираючих родичів.

(УП) Льондонська газета „Морнінг Пост" з 18. 8. приносить короткі звідомлення із Совітів від свого власного кореспондента. Їх подаємо в перекладі.

„Боротьба за збіжа по всіх Совітах між урядом та селянами шаліє так, як це було і в минулих роках. Агенти уряду роблять усе, що в їх силі, аби лише звезти збіжа до стоділ, де можна буде охороняти сторожею. Селяни знову стараються задержати його якнайдовше на полі в надії, що через те вдасться їм залишити більше хліба для себе. Як і в минулих роках, брак організації є причиною, що велика частина збіжа зовсім пропадає. У багатьох випадках і сіно і збіжа лежало довгий час незложене на полі. Совітські газети з 5. VIII., себто з того часу, в якому жнива вже повинні бути укінчені, пишуть, що тільки 76 проц. сіна було скошено і тільки 60 проц. зложено в копиці. Це вказує, що велика частина сіновзбору вже пропаща. Зі збіжа тільки 101,424.000 акрів (51 проц. засіяної площі) було зжато, а тільки 54,480.000 акрів зложено в копиці. Зі всіх сторін совітська преса пише про втрату у збіжю.

Московська газета „Економіческая Жизнь" з 5. 8. подає, що в деяких совхозах на Криму втрати доходять до 300 кг. на акрі, а це є більше, ніж третина цілого збору. На приказ Москви зорганізовано відділи збирачів, але за ними треба було висилати наглядачів, бо вони старалися дещо з назбираного заховати для себе. Так само, як у минулому, так і тепер використано організації комуністичних дітей, звані „легкою кавалерією", щоб охороняли збіжа перед селянами. Ця „легка кавалерія" сторожить зі спеціяльних башт за збіжевими „злодіями" і доносить про все владі, навіть колиб це були їх власні родичі або крівняки.

Головний совітський прокурор Акулов дав нагану свому льокальному агентові за те, що він був за лагідний з тими людьми, які ломили так званий закон святої спільної власности, виданий два роки тому, та видав наказ, щоб карати смертю кожного того, кого зловлять на крадежі більше, як 50 фунтів збіжа.

В теперішню хвилину тяжко зробити підсумки щодо цьогорічного збору, бо завідателі колхозів та совхозів подають менші числа, щоб раз платити меншу данину, а дальше тому, бо скількість посіяного чи зжатого збіжа не конче відповідає тому, що звезли до стодоли.

Одначе можливо, що совітський уряд витисне при помочі гострих засобів 22 міліони тон хліба, потрібних на зиму для прокормлення міст та совітської управи. Судячи по заходах, підмитих урядом та по приватних листах, жнива не виглядають добре і населення терпить голод. У деяких повітах пуд муки коштує на вільному ринку сто до стопятьдесять рублів, коли в той час місячна плата середнього робітника доходить місячно від 125 до 200 рублів. Промислові робітники дістають малі порції хліба по мінімальних цінах, але тисячі селян того не дістають.

Ґазета „Ізвестія" з 4. 8. нарікає, що в ресторанах на пароплавах на Україні обіди подають без хліба, коли перед війною всі ресторани в цілій імперії подавали хліб зовсім безплатно

Австрія побоюється інтриґ Югославії.

ПАРИЖ, 6. 9. ПАТ. Австрійський міністр закордонних справ Вальднеґ в інтерв'ю у „Ревюблік" заявив, що відношення Австрії до Італії таке саме, як за канцлера Дольфуса. Австрія задумує звернутися до французького уряду, щоби приязно, але одночасно дуже рішуче остерегти Югославію перед небезпекою, яка може повстати з потурання інтриґ австрійських емігрантів, що втікли до Югославії. Міністр сподівається, що в Женеві виразно потвердять непорушність і незалежність Австрії. Австрійський уряд переведе конверсію позички, яку дістав від Ліґи Націй.

Летючки з відозвою Гітлера в Парижі.

Французька преса повідомляє, що в Парижі якийсь молодець давав у середмісті Парижа прохожим і перекупкам летючки писані гарною літературною французькою мовою з відозвою і фотографією канцлера Гітлера. Зміст летючки не пішка критика версайського договору.

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні виправи для учениць і учнів, вивінування інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькім Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

Куди мають дітися українські матуристи?!

Прикладний звіт до пп. міністрів освіти та внутрішніх справ.

Впродовж найближчих тижнів будуть відбуватися вписи до високих шкіл у Польщі. Одночасно ці тижні будуть в цьому році знову тижнями великого розчарування, психічного потрясення, огірчення і безлічі траґедій. Як щороку, так і цього треба сподіватися, що супроти українських матуристів, абсольвентів середніх шкіл, буде в найширших розмірах стосований фактичний „нумерус клявзус", і що сотні української молоді найдуть перед собою двері високих шкіл у Польщі зачиненими. Це торкається головно високих фахових шкіл і факультетів — медицини, веперинарії, політехніки і і., — куди продістаються лише нечисленні одиничні щасливці, що можуть покористуватися якоюсь впливовою протекцією. „Славний" вже є нпр. львівський медичний факультет, який у минулому році прийняв 5 (пять) українців на 1-ий рік.

Української молоді на практиці не торкаються кількакратні поклики ріжних міністрів, щоби батьки скермовували своїх студіюючих дітей до фахових шкіл, — бо української молоді туди не допускають. Не має теж значіння факт, що в українському народі нема надміру інтелігенції і нічого лякатися її надпродукції. Не під нашою адресою адресовані теж соймові заяви самих ендецьких політиків (які все ще надають тон високим школам), що відсоткове відношення студіюючої високошкільної молоді повинно відповідати відсоткові даної національности в загальному числі населення. Колиб та засада, виголошувана з думкою про надмір жидівських студентів, була застосована до українців, то треба би вдвоє збільшити число українських матуристів і всіх їх без винятку прийняти до високих шкіл! Тимчасом і з істнуючої скількости українських абсольвентів середніх шкіл навіть половина не дістає змоги студіювати у високих школах.

У цьому році грозить нашій молоді ще більша небезпека. Польська нудиця зареаґувала на заяву мін. Міхаловського за встановлення табору у Березі — ще дужчими антиукраїнськими настроями. Істнують познаки, що ті настрої дійшли аж до університетських мурів. Не є виключене, що вони відбиються знову на загалові молоді.

А тут польське громадянство й усі офіціяльні чинники домагаються від нас, українських політиків, громадян і батьків „санації" відносин серед української молоді, погрожуючи загальними репресіями. Як можливо боротися з нездоровими проявами сьогодніх речий, коли рік-річно справа прийняття наших хлопців і дівчат до високих шкіл дуже радикалізує настрої і популяризує серед молоді націоналістично-революційні гасла! Що практично варта вся наша боротьба з тими настроями і гаслами, заяви політичного проводу й поклики церковних ерархів, коли непорушно стоять навіть такі перешкоди, як щорічна баріера у брам високих шкіл!

Куди має діватися українська молодь?! Страшна павперизація такого селянського народу, як український, не дозволяє висилати її до високих шкіл за кордон, а коли хто й вишле туди свою дитину, то це лише втрачені роки й гроші: бо потім треба нових літ турбот, грошей і науки для постифікації диплому.

Після високих шкіл все одно вступ до всіх державних і самоуправних установ для українців зачинений, хоча вже й пок. міністр Перацький заявляв, що українська інтеліґенція буде допущена до варотатів праці. Але й навіть до високих шкіл важко дістатись, тяжко здобути собі **відсунення на кілька літ** турбот, як здобути кусник хліба...

Куди має дітися українська молодь?! Що мають робити батьки зі сотнями і тисячами дітей, які тиняються без можливости покінчення студій?! Чи призадумувалися над цим питанням відповідальні державні керманичі шкільної і загально-національної політики?

Ми, українські політики й батьки, раді булиб почути відповідь на це питання, яке зганяє сон з очей, та якого змістом є траґедія народу.

Пос. Сергій Хруцький.

—o—

З церковних справ.

ЗІЗД КАТОЛИЦЬКИХ ЕПИСКОПІВ ПОЛЬЩІ.

Дня 5. ц. м. почався у Ченстохові зїзд католицьких епископів усіх трьох обрядів з цілої Польщі. Львівську гр.-кат. Архиепархію репрезентує на зїзді Преосв. д-р Іван Бучко, епископ-помічник, Перемиську Епархію Преосвященний Йосафат Коциловський; зі Станиславова сподіються приїзду Преосв. д-ра Григорія Хомишина. Зїзд, на якому мають бути вирішені дуже важні справи, що торкаються життя церкви в Польщі, заповіджений на три дні.

ЕВХАРИСТИЧНИЙ КОНГРЕС У ХОЛМІ.

З польської преси довідуємося, що в днях 8. і 9. ц. м. відбудеться Евхаристійний Конґрес у Холмі, до якого приготування йшли здавна. У Конґресі мають взяти масову участь католики воєвідств: люблинського, волинського і поліського. Зачуваємо, що на тому Конґресі будуть також заступлені гр.-кат. парохії на Холмщині: Городло над Бугом і Грабовець коло Замостя, якими кермують галицькі оо. Василіяни.

БУДОВА КОСТЕЛІВ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

На Лемківщині йде тепер жива акція в справі будування костелів. Саме тепер кінчать будову костела в Лабовій, а небавком зачнеться будова костелів в Устю Руськім, Високій, Гладишові, Крампні та в кількох інших лемківських селах. У всіх тих місцевостях, як виказують віроісповідні цифри в шематизмі Перемиської Епархії, є всього по кілька душ римо-католиків.

ВЕЛИЧАВА ЦЕРКВА.

У Пряшівщині, в містечку Михалівці, що належить тепер до Словаччини, почали будувати нову греко-католицьку церкву св. Духа при монастирі оо. Редемптористів. Проєкт будови виконав архітект Володимир Січинський з Праги. Новий храм буде належати до найбільших церков, які будувалися на Закарпатті в останніх роках. Розрахований він на 1500 вірних. Головний кістяк будови буде зі залізобетону, таксамо як і всі перекриття та бані; самі стіни мають бути з порожньої цегли. Ціла будова зроблена у византійському стилі з відтінком тих своєрідних рис, які зустрічаються в будівництві княжої доби на Україні, зокрема в Києві і Чернигові. Але з огляду на матеріял (залізо-бетон) і модерні конструктивні засоби будова, при всій своїй монументальності, дістане легкі форми, багато світла і повітря та не має зайвих додатків і перевантажених прикрас.

Великі маневри під Нірнберґом.

БЕРЛІН, 6. 9. ПАТ. На нац.-соц. конґресі в Нірнберґу німецьку армію репрезентує делеґація старшин з міністром Райхсвери ґен. Бльомберґом і шефами сухопутної армії ґен. Фрічом та маринарки адм. Редером. Сильні відділи піхоти, артилерії, кінноти і саперів сконцентровані від кількох днів під Нірнберґом. Дня 10. ц. м. всі ті формації у воєнній зброї, спомагані змоторизованими відділами з танками і панцирними самоходами, відбудуть великі вправи, закінчені дефілядою перед Гітлером, як головним вождом німецької армії.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Наша культурна нужда.

II. КНИЖКОВА ПРОДУКЦІЯ.

Ще гірше стоять справи на фронті **української книжкової продукції**.

В 1932 р. вийшло в Польщі 9.695 назв неперіодичних видань, у кількості 24.654.400 примірн. (наклад). З того на видання в українській мові припадало 288 видань або 2.9% загалу і 827.300 накладу, або 3,2%. На видання в польській мові припадало 83.7% видань і 86,8% накладу, в жидівській і гебрайській мові 7,1% видань і 5,7% накладу, в німецькій 1,5% видань і 1,1% накладу, в білоруській 0,3% видань і 0,1% накладу, в російській 0,8% видань і 1,0% накладу, на видання в інших мовах — 3,7% видань. З порівнання процентової участи поодиноких національностей Польщі в книжковій продукції з процентовою участю в періодичних виданнях виходить, що українці, поляки і жиди займають, з деякими ваганнями, ті самі місця в обох родах видань з тим, що на українську і польську мову припадає трошки нижчий процент неперіодичних видань ніж процент періодичних видань, (укр. мова 2,3 і 3,5, польська 83,7 і 84,3, а на жидівську мову значно вищий процент (7,1 і 5,1). Натомісць дуже велика ріжниця заходить щодо видань у німецькій мові: в періодичних виданнях на неї припадало 5,1%, а в неперіодичних виданнях припадає всього 1,5%. Пояснюється це мабуть тим, що німці мають до диспозиції книжки, видані в Німеччині і Австрії, отже не потребують займатися їх виданням у Польщі в такій мірі, як це потрібно для інших національностей. Обниження процентової частки українських, польських і німецьких неперіодичних видань, у порівнянні до періодичних видань, пішло на рахунок видань у жидівській, російській і інш. мові. Коли затримати для поодиноких національностей або національних мов приблизно ті самі місця в неперіодичних виданнях що й у виданнях періодичних, відпадає потреба повторювати тут для порівнання процентове відношення національних груп населення. І при неперіодичних виданнях мусимо повторити увагу, зроблену при виданнях періодичних, щодо того, що серед видань у польській мові є значне число видань змістом і духом жидівських.

Подібно як і при періодичних виданнях подивимось, скільки припадає на українські землі неперіодичних видань і як вони ділять-ся щодо мови. Із загального числа 9695 неперіодичних видань на пять воєвідств з українською більшістю населення припадало 1371 видань, або 14,1%, трохи менше ніж періодичних видань, котрих припадало на укр. землі 15.8%. З тих 1371 неперіодичних видань вийшло в мовах: польській 952, або 69,5%, в українській 275, або 20,0%, в жидівській і гебрайській мовах 69, або 5,0%, в німецькій 9, або 0,7%, в російській 9, або 0,7%, в білоруській 3, або 0,2%, в інших мовах 54 або 3,9%. Процентова участь поодиноких національностей у неперіодичних виданнях майже така сама, як і у виданнях періодичних, при маленькому зменшенню в усіх національних групах, на користь видань в інших (головно чужих) мовах. Як ми мізерно представляємось щодо книжко-

Непромокальні плахти
І. Конрад, Львів, Гетманьська 22. ч. тел. 49-83 241 а 2—5

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 8. ВЕРЕСНЯ 1934.

СТ. ШМАНЬКОВЕЦЬКИЙ 3)

Двацять років тому...

(Докінчення.)

Ніч з дня 2-го на 3-ого вересня була ланцюгом вредовгих годин вижидання на хід дальших подій.

За той час львівське шумовиння в поті чола випорожнювало залишені австрійським військом багаті маґазини а то й добиралося до опустілих приватних мешкань.

Прийшов ранок 3. вересня. Було тепло й соняшно, як у австрійському звідомленні. Тихо і пусто. На ратуші мав білий прапор. Понад дахами снувалися жах, трівога, сум і жалоба. Мало людей видно було на вулицях: дехто визирав з брами.

Я вийшов рано з хати, перейшов Личаків, заглянув на Ринок, опісля зайшов до Павлика, про котрого знав, що він єдиний з членів Головної Української Ради залишився у Львові. Старий лежав у ліжку, прибитий, зневірений, просто зломаний психічно.

Опісля стрінув я урядничку з адміністрації „Діла“ пішли ми вдвоє на вул. Зелену, де надіялися побачити першу російську стежу. Зайшли аж до будинку водопроводів, та російського війська не було видно. Вернулися в місто і щойно на вул. Чарнецького біля винарні Дідоліця і Ярніця, зупинившися, побачили ми кавалерійську стежу, що саме їхала від Зеленої рогачки. Було це пятьох драґунів у синіх штанах зі списами в руках, на гарних легких конях. Наперед їхав штабскапітан з китицею свіжих квітів. Дістав їх на рогачці від львівських русских дам, — яких делеґатки ждали на трьох рогачках себто: Зеленій, Личаківській та Жовківській.

Російська стежа всеж таки входила обережно й з деяким недовірям, бо на Зеленій рогачці побачивши людину в однострою, окружили її зі списами, готовими до атаку і хотіли взяти в полон — бідного акцизового стражника. Щойно після довших переговорів дали себе переконати і пустили бранця на волю.

Люди на вид цієї стежі мали сльози в очах.

В годині 11.45 стнула стежа перед брамою ратуша, де була зібрана Міська Рада з президією на чолі та консулі: арґентинський Кандіоті (оженений з львовянкою Вітошинською), данський Альфред Захарієвич та б. французький Сверчерський.

Провідник стежі відчитав приказ команданта військ ґен. фон Роде про зайняття міста, зажадав видачі ключів міста та візвав представників Львова, щоби явилися на рогачках: Личаківській та Жовківській. Запевнив теж, що російське військо дружно ставиться до населення та з довірям увійде в місто. На Личаківську рогачку поїхали Рутовський, Шталь, Шляйхер і Гінґлер, де відбули з ґен. фон Роде конференцію в справі входу військ до міста.

Роде зажадав безумовної запоруки безпеки для свого війська, себто 16-ох заручників, а саме: 4 поляків, 4 українців, 4 жидів та 4 старорусинів.

Заручниками тими стали: Вчеляк, кс. Шидельський, Болеслав Левицький, Стеслович, о. ректор Йосиф Боцян, Павло Войнаровський, дир. Микола Заячківський, д-р Юлій Гіряк, о. Давидович (парох Преображенки), Іван Лісковацький, д-р Лев Павенський, Микола Третяк, д-р Яків Діямнд, Ізидор Йонас, д-р Герман Рабнер та Микола Вайпреб.

Митр. Шептицького, що зголосився добровільно, Роде счеркнув, заявляючи, що він самим своїм становищем і так уже відповідає за спокій українського населення.

Друга делеґація Ради міської (Хлямтач, Тулів та Вчеляк) явилась одочасно на Жовківській рогачці, де їх приняв ґенерал Парчевський.

Згодом стали входити до міста поодинокі дрібні відділи піхоти, що вже в пополудневих годинах поробили знайомства з дівчатами, біля Преображенської церкви.

У перших годинах росіяни зробили рух і метушню серед населення. Одні побоювалися трусів, нищили все, що могло би не подобатись москалям, інші зносили зброю до ратуша й музею ім. Собіського і т. д.

Після третьої години опполудня стали входити до міста більші відділи піхоти, кінноти й артилерії, водночас з трьох рогачок та переходили в напрямку трьох інших рогачок себто Стрийської, Городецької та Янівської. Обсаджено військові будинки при пл. Бернардинській, при вул. Валовій, цитаделю та касарні.

Та першим російським гостем був у Львові панцирний поїзд, що вже в 10. год. рано був на Підзамчі а в 11. на головному двірці.

Велика армія мала війти до Львова щойно коли заручники будуть під охороною і населення зложить зброю, себто до 6. год. ранку найближчого дня. В міжчасі вже було чимало вищих офіцирів у місті, що примістилися в готелі Жоржа, ходили вулицями, вступали до крамниць. Перед будинок „Просвіти“ заїхав на коні хорунжий Личко, став розпитувати про деяких визначніших українців. Він, як виявилося, був колись студентом львівської техніки, говорив виключно по українськи, по закупи заходив лиш до українських крамниць. Познайомившися з ним таки під самою „Просвітою“, ходили ми по місті, завели розмову, а коли я його згодом спитав: „Що ви властиво нам привозите?“, відповів щиро: „Те, що в нас є — неволю...“

Пізно увечір заїхав до ратуша військовий

вої продукції, в порівнянні до інших національностей нашого краю, це видно з нижче поданої тебелі з пересічю населення, що припадає на одну книжку, видану в 1932 р., на території пяти воєвідств з укр. більшістю (дані про населення з 1931 р.):

у поляків одна книжка на	1.910 душ
у німців одна книжка на	10.333 душ
у жидів одна книжка на	16.174 душ
в українців одна книжка на	22.193 душ
Разом по краю одна книжка на	6.710 душ

І тут треба мати на увазі, що коли українська книжкова продукція майже вичерпується тим, що вийшло на території 5 воєвідств з українською більшістю (поза межами цих воєвідств вийшло всього 13 книжок), то головна маса книжкової продукції інших національностей, з якої вони користають, зосереджена у видавничих центрах поза межами цих воєвідств.

Щодо своїх внутрішніх прикмет, то українська книжкова продукція мало чим відріжняється від цілої книжкової продукції в державі. На праці оригінальні в цілій державі припадає 94,6%, в українців 94,1%, на переклади 5,4% і 5,9%. На друки самостійні в цілій державі 84,7%, в українців 94,5%, на відбитки 15,3% і 5,5%. На видання обємом до 4 аркушів в цілій державі припадає 72.9%, в українців 74,7%, на видання понад 4 аркуші в цілій державі 27,1%, в українців 25,3%.

Цікаві маємо дані щодо накладців неперіодичних видань. В цілій Польщі найбільше видань припадає на книгарняно-видавничі фірми — 22,5 проц. і на промислово-торговельні фірми враз з редакціями часописів і приватними школами — 22,2 проц., відтак ідуть суспільні організації — 14,7 проц. й державні та самоврядні установи — 10,6 проц., на видання самих авторів припадає 2,1 проц. всіх видань. Інші категорії видавців поминаємо, для скорочення викладу. Інше процентове відношення поодиноких категорій видавців маємо при виданнях у польській і українській мові. Майже всі державні і самоврядні видання припадають на польську мову й становлять 12,0 проц. усіх польських видань. В українській мові не виказує офіціяльна статистика жадного видання накладом публичних установ. (Виглядає це неправдоподібним, бож шкільна кураторія прецінь видає якісь українські підручники). На книгарняно-видавничі фірми в українців припадає 35,4 проц., у поляків 21,9 проц., на промислово-торговельні фірми в українців 13,2 проц., у поляків 24,5 проц., на суспільні організації в українців 18,4 проц., у поляків 14,5 проц., на авторів в українців 6,0 проц., у поляків 1,9 проц.

Даром

полагоджує: всілякі розрахунки, як належитости за ґаз, електрику, телефон, пренумерату, рати і т. п.

переливним чеком

П. К. О.

Як бачимо процентове відношення між виданнями поодиноких категорій накладців у поляків зближується до процентового відношення у всіх національностей держави разом, натомісць в українців ці процетові покажчики відбігають у сторону збільшення участи книгарняно-видавничих фірм, суспільних організацій і авторів та зменшення участи приватно-торговельних фірм. З цього виходить, що український книжково-видавничий рух спирається головним чином на книгарняно-видавничі фірми і суспільні організації, а польський на торгов.-промислові підприємства, книгарняно-видавничі фірми і державні та самоврядні установи.

Щодо внутрішнього характеру неперіодичних видань, то між виданнями в мовах усіх національностей Польщі й виданнями в українській мові заходить значна ріжниця. В мовах усіх національностей на наукові видання припадає 24,6 проц., в українській мові— 9,7 проц., на красне письменство відповідно 12,2 проц. і 18,7 проц., на підручники 5,5 проц. і 5,3 проц., на популярно-наукові видавництва 13,4 проц. і 31.2 проц., на документи суспільного життя 44,3 проц. і 35,1 проц. З цього порівнання виходить, що наукова література в українській мові представляється дуже слабо, в порівнанні до наукової літератури в мовах усіх національностей Польщі. Натомісць досить добре представляється в українців справа з красним письменством, а особливо з популярно-науковою літературою, серед видань в українській мові на ці видання припадає значно вищий процент, ніж серед видань у мовах усіх національностей. До документів суспільного життя зараховують календарі, всякі звіти, відозви і ін. З огляду на малу культурну вартість переважної частини цього роду видань, значно нижчий процент їх серед видань в українській мові, ніж у виданнях в мовах усіх національностей, треба уважати моментом для нас додатним.

Взагалі видавничо-книжкова продукція в українській мові щодо своїх внутрішніх прикмет і характеру представляється не найгірше. І все булоб добре, якби вона **чисельно** не була так скандально мала, в порівнанні до інших народів у Польщі та якби ці видання не залягали довгими роками на книгарських полицях, а дійсно розходились серед українського населення. Але загально відомо, що справи у нас під цим оглядом стоять дуже зле. Доказом цього може служити м. інш. число і величина наших публичних бібліотек. Представимо це на тлі бібліотечної справи в цілій державі.

Андрій Вовчанський.

Східно-китайська залізниця.

МОСКВА, 6. 9. ПАТ. За відомостями з кол, зближених до японської амбасади, з японського боку висувають як умову офіціяльування переговорів у справі купна східно-китайської залізниці демілітаризацію совітського Далекого Сходу згідно з трактатом у Портсмут з 1904 р. На думку тутешніх дипльоматичних кол таку умовину Совіти відкинуть. Японії залежить на усуненні совітської летунської бази в Владивостоку.

комендант міста полковник ґр. Сергій Шереметєв, людина споріднена з найвищою російською аристократією, колишній заступник ґубернатора Волині, гладка, культурна людина; заняв мешкання пред. Наймана. Тої ночі крім MSO робили службу вже й російські стійки.

Російські салдати, коли мали змогу, входили охотно в розмови з людьми, а з розмов тих було видно, що це мужики темні, обдурені та в нічому не визнавалися. Про австрійське військо висловлювалися з пошаною й признанням. Особливо хвалили піхоту, грізну в наступах на багнети. Зрештою цілу війну брали злетка, розпитували про Перемишль, обіцювали за три дні дати собі з ним раду, а опісля вибиралися в дорогу на Будапешт та через Краків на Відень, так, що за дві неділі Австрія мала лежати мертва.

Багато довідалося населення Львова про дотогочасні бої, які йшли під Стояновом, Камінкою Струмиловою, Куликовом, Красним, Підгайцями та Миколаєвом. „Русскій ґород Львов" видався салдатам „очень красівим ґородом".

Та правдиву силу російського війська мав Львів нагоду бачити щойно 4. вересня. Коли заручники були вже в маґістраті (на ніч відвозили їх під крісами до готелю Жоржа) стало від трьох рогачок плисти військо. Піхота робила враження каламутної ріки, яку повінь гнала вперед.

Перед відділами грали дрантивенькі військові музики, інші відділи співали унісоно:

Пішет, пішет цар немецкий
Пішет рускому царю:
„Атабю я твою землю
Сам в Расію жіть пайду".

Ще інші ревіли „салявя-пташечку", при чому витукували і свистали, як яка горда Тамерляна.

На місто посипано з аєр летючки до поляків, „русинів", чехів та до „русского народа" в Галичині.

При відділах піхоти їхали в повозах бородаті батюшки. Пізніше їхала кінота та артилерія. Аж ляк збирав, коли було подумати, що ці безчислені хмари сунуть на наших батьків, братів і синів. Коли я годину глядів на цю безмірну силу, пригадався мені Міцкевич, що глядячи колись на злисципліновані царські роти, забув, що це вороги його батьківщини й народу та спромігся на такий глибокий вияв спочуття:

О, бідний хлопе собачо покірний,
Твоє геройство з гріхом тебе вяже,
Якаж заплата? Пан з усміхом скаже:
„Він як собака був до гробу вірний.
Бідний салдате, жаль твоєї долі,
Одно лиш знаєш геройство — неволі"...

У міжчасі Шереметєв склав візити еп. Більчевському й Теодоровичеві, митрополита нашого поминув. У Шереметєва явилась депутація від українців під проводом проф. В. Шухевича. В склад її входили: о. д-р Боцян, д-р Гірняк, дир. Заячківський, д-р Охримович, Кость Паньківський, д-р Федак, усіх 11. Приняв він її більше як холодно, а то й нечемно.

Тимчасом з почину голови Надзірної Ради спілки „Діло" Заячківського, пок. д-ра Охримовича та Айхельберґера постановлено видавати далі „Діло". До редакції прийшли до праці Михайло Рудницький та Степан Чарнецький. На чоло поставлено більше з тактично-декоративних оглядів д-ра Іляріона Свєнціцького, а на дорадника приділено Михайла Павлика. Вийшло число з датою 5-го вересня, де були статті про вхід російських військ до Львова, відозва до українців міста Львова, відозва начального вожда до поляків, не конче тактична стаття п. н. „В окупованій области", що зачиналася від слів: „Основою власти в окупованій території є сила, а не право", посмертна згадка про д-ра Льва Кossака, написана Іваном Франком та деякі новинки. Це число вийшло без цензури бо цензора не можна було відшукати. Примірник цей подав Шереметєву д-р Лев Павенцький, який у довшій розмові пояснював йому деякі місця. Так оповідав мені другої днини особистий секретар Рутоньського інж. Евстахій Жебровський, що служив зі мною у Краєвім Виділі, а мимоходом кажучи був рідним братом авторки романів з українського життя, що писала по французьки під псевдонімом **Semene Zemlak.**

На другий день ми зійшлися в редакції ранком, щоби приготовити число. Коли щіткова відбитка першої колюмни була готова й лежала на столі, відчинилися двері і війшло двох російських старшин. Був це підполковник Фатянов і козацький старшина Яцевич, засуджений перед роками у Львові за шпіонажу на кілька років вязниці, опісля вимінений за австрійського старшину увязненого в Росії.

Фатянов спитав різко: „Злесь „Дело"? На потакуючу відповідь сказав гнівно: „Ви пачому ка мнє не пріщлі?"

— Бо нас ніхто не призивав — відповів один з членів.

— Ґде начальний редактор?

Свєнціцький надубів, схилившись над бюрком.

Фатянов глянув на відбитку „Діла" і сказав голосно: „Дела" нет і вовся не будет".

Опісля вийшов, вступив до „Просвіти", де нікого не застав, лиш сторожеві Севастіянові Гупалові казав вивісити негайно „русскій флаг".

Так припинилося видавання „Діла".

З того часу перервалося явне життя львівських українців.

І так химерна доля розвіяла вже на початку війни наші мрії й сподівання і з того часу кидає нами, як копаним мячем...

Конспірація і родичі.

Як ОУН „революціонізує" дітей та розкладає родину?

У „Меті" появлася чергова стаття з цикля статтей про відносини серед шкільної молоді, шляхи і практичні наслідки роботи підпілля та можливости боротьби з нею. Зібрані у цій статті ревеляційні приклади кидають яскраве світло на найболючішу і найменш висвітлену проблему. — Прим. Ред.

СЛІПОТА І БАЙДУЖНІСТЬ БАТЬКІВ.

Як реагує українське громадянство на „діяльність" конспірації в середніх школах?

Не можна сказати, щоби ця реакція була помітна й одноцільна. Преса пише про ці справи звичайно тоді, коли вже заістнують поодинокі факти, отже арешти або судові розправи. Ширші, синтетичні статті появляються незвичайно рідко. Признаємо, що це речі мало відомі та, що найважніше, про них справді важко писати. А родичі? Вони ж найбільш, бо безпосередно заінтересовані всім тим, що діється серед їхніх дітей. Треба ствердити, що родичі, у подавляючій більшості, про те **нічогісько не знають.** Який болючий глум: діти законспіровані справді лише перед своїми власними родичами... Викинення зі школи, арешт, судове слідство заскакує звичайно кожного батька вже як доконаний факт. І звичайно тоді починається і індивідуальна, для кожного окрема реакція. Отже біганина, прохання, шукання впливових чинників для інтервенції. А коли заходи не вдадуться, все залишається по старому, наступає байдужна бездільність. Президія Української Парляментарної Репрезентації візвала недавно прилюдно родичів надсилати дані про усунення їхніх дітей зі шкіл і дістала... три відповіді. На кількадесять випадків!

ХОЖДЕНІЄ БАТЬКІВ ПО МУКАМ...

Для характеристики сказаного опишемо подрібніше одну подію, що сталася весною минулого року. У звязку з нахідкою вибухових матеріялів невідомого походження на стриху одного дому при одній вулиці у Львові, наступили тоді арешти дітей одної середньої школи — під замітом приналежности до ОУН. Родичі, стривожені масовістю потягнених до переслухання, вислали депутацію до Кураторії. Тут не добились нічого. На їхнє домагання, щоби слідство вела не поліція, лише шкільна влада, наступила відповідь, що предмет слідства політичний, отже належить до чинників поліційних, а не шкільних. Вслід за цим делегація пішла до воєвідства. Тут довідалася вона, що всі переслухані діти (числом понад 30) стоять під замітом приналежности до т. зв. юнацтва, яке є підчинене нелегальній організації ОУН і зорганізоване по всіх українських середніх школах. Родичі цьому рішуче заперечили, запевнюючи, що знають своїх дітей, що діти ці займаються лише наукою, сидять дома, з ніким не стрічаються і т. п. Зрештою про це родичі запевнювали зовсім щиро не лише представника влади, але й одні одних, організуючи депутацію... І ось дістали несподівану пропозицію: піти до слідчого відділу, де мав бути переведений доказ правди. Те, що їм тут перечитали й показали, було справді несподіване, але й цікаве...

„РЕВОЛЮЦІЙНІ" ЕЛЯБОРАТИ І СУМНІ НАСЛІДКИ ДИТЯЧОЇ ЗАБАВИ.

Їм відчитали кільканацять „еляборатів", писаних на картках, видертих з учнівських зшитків. Еляборати мали форму звідомлень, немов відповідей на поставлені питання. Зміст у всіх подібний, не виключав теж, що вони були зроблені на підставі якоїсь одної інструкції або зразка. Отже в першому уступі були невинні й мало небезпечні реляції про побут на феріях, про працю в читальнях і установах, прилюдні виступи, перечитані книжки. Та наголовки книжок уже викликували застереження. Переважно всі вони були згідні з книжками, поручуваними до читання в нелегальних бюлетенях ОУН. Отже були книжки про шпигунство (нпр. Берндорфа: „Шпегоство"), про підпільну діяльність Пілсудського і ППС у передвоєн. часах („Бойови"), боротьбу ірляндців за визволення і т. п. З українських книжок на почесному місці стояв „Націоналізм" Донцова. В дальших уступах згадувалося про національну свідомість населення тої місцевости, про яку пишучий реляціонував, про відношення української людности до державних органів, головно до поліції, про те, хто в селі служив у польському війську, в якій військовій частині, про національну свідомість тих, що служили. У двох випадках був поданий навіть військовий ступінь. Інформатор почав іронізувати: „То цось не бардзо вигльонда на школьне випрацоване, прендзей пахне шпегоствем"... На столі лежав плік цих зшитків. Письма зшитків порівнювали з характером письм у „звідомленнях". Для помочі покликали вчителя мов даної школи. Припадок хотів, що він надійшов саме в хвилині, коли делегація ще сиділа в кабінеті слідчого урядовця. Слідчий запевнював, що поліції вдалося в цей спосіб агноскувати вже десять почерків. Казав теж, що всі ці „еляборати" найшли зібрані в одній куверті, на стриху в згаданій домівці у пачці, в якій найшли вибухові матеріяли, нелегальні видання, як „Сурму", тощо. Родичам запрезентували відповідну фотографію. Їм теж дозволили переглядати і перечитувати еляборати.

Слідство не спрямовано тим разом на судову дорогу, лише віддано до диспозиції шкільній владі. Вона викинула кільканацять дітей зі школи, більшість з них на коротко перед покінченням тієї школи. Описана подія склалася при кінці березня, або на початку квітня 1933 р.

Чи сказане потребує коментарів? Справді клясична „конспірація", де наївність і легкодушність доведена до найвищого ступня, на яку людина спроможна. Діти, як діти, — думають, що роблять ідейне, патріотичне діло; але організатори „української перманентної національної революції"!

ПОВАЖНИЙ ЖУРНАЛ І УЧНІВСЬКІ ДОПИСИ.

Перед нами число 5—6 „Розбудови Нації" за травень-червень 1934. Тут знаходимо статейку „Наша молодь і педагоги". Видно складена на основі інформацій з учнівських кол. З цілого тону статейки слідно теж, що її автор, а з ним очевидно „Розбудова Нації", вважає описані в статейці факти вершком революційности, зразком боротьби за школу — в школі. Описані тут події в шости середніх школах у Львові з нагоди 19. березня ц. р. Перша школа: „На святі Пілсудського, 19. III. 1933, в часі якого кинув хтось смердючки, директор робив ревізії в учеників та говорив: „Ви слухаєте ваших начальників зпоза гімназії, а вони за гроші поліції нищать вас і ваші школи. Не вірте їм, бо вони лише провокатори і наражають добрих селянських хлопців, а самі студіюють за границею. Не можна вважати героями тих, що нищать власну школу, а тільки нас, що проливали кров за Україну" і т. д. З другої школи: „Учениці збойкотували свято. З 146 учениць прийшло всього 35, і то з нижчих кляс", і т. д. З третьої школи: „Реферат читав І. Підчас того одна учениця розбила смердючку. І ученицю (але не ту, що кинула смердючку) за те вигнали зі школи". З четвертої школи: „Дирекція зарядила, щоби 19. III. учні прийшли святочно одягнені. Ученики прийшли в найгірших убраннях". З пятої школи: „По Службі Божій почався „поранок" і учениці кинули смердючку". Врешті зі шестої школи: „По Службі Божій казав директор співати хорові. Тоді розбито дві смердючки". Далі викпивається слова одного вчителя, який сказав: „До вашої ідейности треба ще з наперсток розуму". Зі статейки виходить, що описані події потягнули за собою видалення зі шкіл 21 учениць

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Чи читали Ви вже „Жорна" ч. 1?
Ціна тільки 25 сот.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 8. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 55)

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Праця в Сколім. — Ріжні перипетії з от. Коссаком і д-ром Волошином. — Вістки про захитання моєї позиції.

Сидячи в Сколім, займався я розбитками, патрулерами і хорими, які зголошувались до мене по дальші зарядження. Удержував звязки з полем та Кадрою. Одного разу приїхав туди до мене радн. Рожанківський, але внаслідок непевної ситуації, як також поголосок, що це вже останній поїзд виїздить із Сколього, зараз повернувся назад у Горонду. А також старався я про розміщення поодиноких старшин. І так хотів я, щоб Бірецький обняв адютантуру, а Індишевський трен та рахунковість у от. Коссака. В тій цілі написав я лист до д-ра Томашівського з 30. X. 1914, де крім того, щоб д-ра Бірецького завізвати з Відня телеграфічно з поданням нового призначення, велів я йому збирати всіх тих, які непригожі до військової служби та висилати до хати, а як їх місцевости заняті, тримати їх при собі до відповідної хвилини, купити коня для д-ра Бір., вислати до мене звіт рахунковий і з діяльности, відобрати гроші і рахунки від д-ра Волошина, а його самого піддати лікарським оглядинам, написати, в якім стані є сотні Горука та Гутковського і повідомити мене, чи був хто з Відня та що говорив. Як пояснення до того всього додаю, що внаслідок тих перших воєнних трудів велике число стрільців являлося щоднини у мене з лікарським свідоцтвом, що вони до військової служби нездібні. Ще більше число не переходило зовсім через мої руки. А щодо д-ра Волошина, то я дізнався, що він розхорівся, покинув свої сотні і їде до Мукачева до шпиталю. Остання вістка була для мене дуже неприємна і я, здається, не здержався від осуду того поступку д-ра Волошина.

Але вже 1. листопада 1914 р. раненько явився у мене Індишевський Я. та розповів про своє приняття у от. Коссака. Коли заявив, що прийшов з мого поручення, от. Коссак відповів, що „його" (тобто мене, те все обходить, в якім стані рахунки та трен. А надто називав його (Інд-ого) ріжними образливими назвами, як горондянський маркирант, цивіліст і т. п. Він уже з самого початку посвятився рахунковости та довів до того, що дійшов пізніше до зовсім фахового знання, а я, знаючи, що в полі нікого такого нема, а відтак буде великий клопіт з рахунками, за які лиш я ручив, бо тільки на мої руки виплачувано гроші, вислав, щоб там сповняв свою роботу. З дати того самого дня дістав я також лист від от. Коссака, писаний в Дубині, де він висказується в той спосіб: „Не знаю, що за ціль присилати мені сюди Індишевського. Ми до цієї пори без нього працювали і будемо дальше це робити. Прошу більше вжити тих панів, щоби здеморалізованих старшинами стрільців гнали сюди, бо й так купами волочаться вулицями. Взагалі панів горондянських не радо бачу, бо це першої сорти маркиранти, котрим справа нашої дорогої вітчини зовсім байдужа." (Тут подано застереження, що той вислів не відноситься до мене, ані до д-ра Томашівського). А дальше. „Мене болить дуже, що витягнено з війська декотрих панків, котрі поведенням і невиповнюванням обовязків не лиш справу нашу запропащують, але й деморалізують стрільців. До цієї пори тут маю спокій — робимо всі, що можемо, але боюсь тих панів, що в Горонді рили. Одначе боюсь не за себе самого, але за них самих. Прошу Вас зрозуміти мене, хочу згинути для нашої справи, але нехай інші бодай не псують всього." А надто міститься в листі коротка згадка, що „на приказ військ. команди вислав от. Коссак вчера, тобто 30. X. 1914, до Горонди телеграму, щоб сотні Вітовського і Будзиновського сюди негайно машерували".

Одначе заки приступлю до описання того, яке враження в Горонді зробила отся телеграма, вислана зрештою без мого відома, мушу розповісти про інші справи. Знаючи, що Дуби-

і учнів. Скільки видалено за цюж подію на провінції — не подано. Автор кінчить свій опис словами: „Такі взаємовідносини між „батьками" й дітьми".

ЛИЗУНСТВО ЯК НАСЛІДОК „РЕВОЛЮЦІЙНОСТИ".

Не будемо згадувати про всі ці заходи, які в тому й інших випадках робили і роблять опісля родичі й самі викинені, щоби дістатися назад до шкіл. Дозволимо собі лише зацитувати одну виписку з прохання одного батька, — прохання, висланого до шкільної влади не без відома сина: „Podpisany oświadcza, że swego syna wychowuje w duchu lojalnym wobec Państwa i że jest przekonany, iż syn jego nie mógł popełnić świadomie żadnego karygodnego uczynku". — В даному випадку цього сина принято назад.

Ось трагедія української шкільної, а затим і всієї дійсности: чи противник може брати громадянство, що витворило зразки такої „боротьби", поважно?

—o—

Совітсько-японські невзгодини.

МОСКВА 6. 9. ПАТ. Ситуація на Дал. Сході не змінилася всупереч оптимістичним заявам японського міністра закорд. справ Гіроти в справі можливого відновлення переговорів у справі продажі східно-китайської залізниці. Манджурські й японські часописи в Харбині виступають гостро проти переговорів, домагаючись наперед направи ворожих протияпонських виступів та ґарантії, що такі виступи не повторяться. Поватим харбінські часописи сумніваються у совітську щирість, мовлячи, що в теперішніх умовинах нема надії на відновлення переговорів. Совітсько-японська полеміка в справі останнього нападу на потяг триває дальше. Із совітського боку кажуть що на місці нападу знайдено луски з набоїв з японськими фабричними знаками. Ті самі джерела говорять про пропаґанду харбінської преси на тему англійсько-японського зближення, спрямованого проти СССР.

—o—

ЯПОНІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ.

ТОКІО, 5. 9. ПАТ. Аґенція Ренго повідомляє, що японське міністерство закордонних справ заперечує рішуче большевицькі вістки про конференцію японського амбасадора в Москві Оти із заступником комісаря закордонних справ Отомяковим. Неправдою теж, наче би амбасадор Ота предложив проект з метою управильнити прикордонні спори між СССР і Манджу-Ко.

—o—

Совітські маневри.

МОСКВА, 6. 9. ПАТ. В околицях Києва відбулися кавалерійсько-летунські маневри червоної армії в приявї комісаря оборони Ворошилова, совітських ґенералів Буденного, Каменева, Мерженінова, Авксніса і турецьких старшин з ґен. Фахретін Пашою.

Чого можна сподіватися, коли большевики ввійдуть до Союзу Народів?

Погляд англійського дневника.

(УТ) Під таким заголовком приносить англійська газета „Морнінґ Пост" з 23. 8. 34 редакційну статтю про приступлення Совітів до Союзу Народів. А що нас Совіти цікавлять може більше, як кого іншого в світі, ми подаємо цю статтю в перекладі, бо англійське становище до Совітів може значно заважити й на нашій долі. „Морнінґ Пост" пише таке:

„Вчора наш соціялістичний газетний товариш запитав британський уряд, чому воно „В імя Боже" не запросить СССР до Союзу Народів, запевнюючи йому між іншими постійне місце в Раді Союзу. Запит цей був спрямований у фальшивий бік і ми розуміємо добре, чому уряд хитається. Союз Народів уявляє нині собою клюб, що постійно занепадає: багато членів залягає з вкладками, а відповідальний комітет навіть не сміє на них натиснути, щоб заплатили. Два важні члени навіть зовсім зріклися членства, а це небезпечна ознака. Серед таких обставин залишається вибирати між двома політичними виходами: коли Союз отворить двері для всіх (а це булаб дешева й проста політика), вона може заманити до себе таких членів, як СССР. Та через те вона цілком певно попаде в погану славу. Воно навіть насуває підозріння, що люди, які дуже запопадливо стараються втягнути Росію до Союзу, мають скритий плян, розвалити його. Ніколи від тої історичної події, коли чорт вломався до манастиря черниць не було в світі більшої влізливости. Ми пригадаємо, що коли раз Рамзей Мекдональд хотів зліпити спільний фронт зі соціялістів і московських комуністів, він вкінці признав з розпукою, що з останніми неможливо мати щонебудь до діла, бо вони стоять на зовсім відмінній площині моральности. Щось подібного є тепер. Союз Народів з СССР, як членом буде уявляти собою повну моральну мішанину. Совіти самі часто змальовували Союз як „капіталістичний" і „імперіялістичний", отже коли вони тепер хотять до нього приступити, то видно мають щодо нього якісь ворожі пляни. З того виходить що намагання з обох боків втягнути Совіти до Союзу розраховані на те, щоби його знищити.

А тепер підійдім до справи із другого боку. Раз доводилось нам чути про один гольфовий клюб, який находився у ще гіршій ситуації як Союз Народів, бо він не мав жадних членів. Але його керманич, зручний хлопець, привернув йому популярність у той спосіб, що завів листу вичікування, на підставі якої кандидати не могли зразу вписатись до нього, а мусіли ждати черги.

Нам здається, що прикладаючи таку методу, Женева більше зискає. Коли не можна буде вступити до Союзу, тоді він стане для всіх бажаним. Тому Союз повинен також завести лісту вичікування. Совітам напр. можна чемно сказати, що коли вони осягнуть женевський рівень моральности і привернуть у себе свободу релігії і свободу торговлі, а знехають скриту невільничу працю і методу виголоджування населення, як напр. на Україні, а дальше дозволять робітникам по людськи заробляти, а підприємцям дадуть зиски і дадуть змогу селянам держати по три корови, тоді тільки вони зможуть дійти до привілею приступити до Союзу Народів. Якщо Сер Джон Саймон буде слідкувати за тою політикою — то ми готові повірити, що він дійсно поважає Союз Народів і ненавидить рабство. Колиж він піде іншим шляхом і великодушно привітає Совіти в Союзі Народів, то ми будемо підозрівати його в тому, що він завзявся знищити той Союз.

Тому британський уряд наскільки він зацікавлений доброю славою свого женевського клюбу, повинен вкинути в виборчу скриньку чорну кульку. Колиж цього не зробить (а ми побоюємось, що не зробить), ми можемо передбачити багато клопотів не тільки для Союзу (це ще можнаб з фільософічним спокоєм видержати), але й для цього краю (що нас безпосередньо цікавить).

Членство в Союзі Народів, якби воно і не було замасковане, є свого роду союзництвом. Совіти без сумніву розраховують на те, щоб членів Союзу втягнути з одного боку у конфлікт з Німеччиною, з другого з Японією. Ми сподіємось, що це не вдасться, але не може бути сумніву, що Совіти цього хочуть. Ті, які хочуть обороняти Совіти перед Німеччиною, повинні собі нагадати, що диктатура у модерній Европі почалась від Леніна і що лише деструктивна робота комуністичних конспіраторів в Італії і в Німеччині дала почин до диктатури в першій, а також була претекстом до диктатури в другій. Щодо Японії, то ми в цій справі вже сказали своє слово. Совіти мають на Сході дуже сумнівні претенсії та дуже чорні наміри, так що Японія, отверто кажучи, є на тих територіях чинником ладу проти анархії. Що більше, приязнь між Японією і Британією була довгий час угольним каменем миру на Тихому Океані. Тож легко передбачити й те, як большевицька дипльоматія буде старатися ці добрі відносини розбити".

З повищих виводів виходить ясно, які цілі мають большевики, коли стараються ввійти до Союзу Народів. Недвозначно виглядає з них і ціль тих, що всією силою пари пруть большевиків до Союзу Народів. Для большевиків він стане централею поширення марксистсько-ленінських доктрин і місцем, де найкраще можна буде розсварити держави, щоб знеутралізувати їх ворожість до цілости московської імперії.

Куліси великого воєнного промислу.

ВАШИНҐТОН, 5. 9. ПАТ. Вчорашнє засідання спеціяльної комісії сенату, що має розслідити взаємини, які панують в торговлі зброєю й муніцією було дуже цікаве. Комісія займалася справою поділу впливів між великими заведеннями Вікерса та американськими підприємствами, що виробляють зброю. Голова підприємства „Електрік Бот" Карсе заявив в своєму звіті, що його фірма дістає процент від трансакцій, переведених з Вікерсом в Европі. Він сказав теж, що одним з аґентів „Електрік Бот" в Еспанії є сер Базіль Захаров, якому фірма виплатила в останньому часі 212 тисяч доляріз провізії за переведення трансакцій. На запит предсідника, хто це Базіль Захаров, Карсе відповів, що це один з найодібніших і найбільших людей, з якими він стрінувся. Предсідник комісії виступив зі закидом проти предсідника „Електрік Бот", що помагав Захарову не платити спеціяльного податку від комісійних сум.

Маневри у Бельгії.

БРЮСЕЛЬ, 6. 9. ПАТ. Вчора передполуднем почалися маневри з метою охорони брюсельської округи. Маневри тріватимуть три дні. Перші вправи мають виявити швидкість лікарської допомоги підчас бомбардування трійливими ґазами.

на лежить недалеко від Скольсго, пішов я до Дубини пішки, хоч як це мені приходило трудно. Впрів, ледви виліз на гору. Та тут застав сцену, як сотні вже машерували, а от. Коссак був десь на переді. Хтось зі стрільців дав йому про це знати і він надїхав конем до мене. Я передав йому 16.000 кор., обіцяв дати опісля більше а навіть самому приїхати до Крушельниці, куди відходили наші відділи. З розмови виходило, що сам він почував себе не зле, але боїться ґорондянських панів. Я сам згадав також про те, що доходять до мене слухи, що він не добре обходиться зі стрільцями. Я просив його, щоб дещо обережніше поводився з ними. І на тім ми розійшлись.

Коли я тільки повернувся на мою кватиру, явився тут д-р Волошин. Видно, що йому було жаль, що він лишився без нічого. Надто став жалуватись на мене, що я перед Г-ним (так стоїть у моїх записках; хто це — вже не тямлю) нібито сказав: „Що то за курінний отаман при тренї" Чув він також жаль до от. Коссака. Опісля розповідав про свій похід до Стрия, а звідти до Тухольки; по дорозі віддали йому команду над цілим треном бриґади. Та він не чується на силах і мусить віддати себе лікарським оглядинам. Після того взяв від мене посвідку, що їде до Мукачева. Дальші переміни були такі, що він вже не вийшов у поле, лиш у шпитальній дорозі дістався до Відня, а звідти суперарбітрований до зап. сотні в перших місяцях 1915 р., поки не іменували його командантом Збірної Станиці у Львові.

Телеграма, вислана Коссаком до Горонди, а надто приватні вісти, які йшли з поля, викликали те враження, що моя позиція поважно захитана і вся влада над УСС переходить в руки от. Коссака. До тих сплетень мусіло багато причинитися й само балакання от. Коссака. Він любив часто тим хвалитися, що особисто розмовляв з ген. Гофманом та шефом штабу полк. Лямезаном. Пригадую собі, як мені одного разу розповідав про стрічу з ген. Гофманом та як він на слова признання Гофмана нібито з жаром відповідав, що все, що роблять УСС, то не для самих признань, але у широму переконанні, що так треба робити. Їх мета, мовляв, одна: „Leben und Blut für Kaiser und Vaterland". Що крім таких святочних заяв мусіло впасти ще й інше слово, що помік нього і вплетена була просьба вислати телеграму до тих, що сидять спокійно в Ґоронді, це більше як певне. Заявляю ще раз, що це лиш мій здогад, бо з чимсь подібним от. Коссак ніколи не висловився.

Вже 2. XI. 1914 р. явився у мене з Горонди Коник та приніс вістку, що ті сотні, які покликано, не можуть вийти перед тижнем у поле, бо вони зовсім не впорядковані. У цій справі був я у полк. Лямезана і він на це згодився.

(Далі буде)

Спільними силами всіх!

Недавнє минуле нашої нації, боротьба за незалежність 1917—1920 рр. належить тепер до історії. І наш обовязок лежить у можливо кращім пізнанні цієї історії, щоби знати наші добрі сторони й наші хиби і тим ліпше бути підготованими до дальшої боротьби за остаточну ціль. Багата література на цю тему дає підстави думати, що українці дечого таки навчаться з лекцій програних змагань, щоби побідно станути до них удруге. Але сама видавнича діяльність тут ще не вистарчає. Велике значіння має, наприклад, плекання стрілецьких могил і взагалі зберігання в широких вестах населення традиції.

Під сумним враженням того, як систематично нищились противниками всякі, хоч би й найдрібніші памятки нашої боротьби, зродилась у кількох старшин Галицької Армії думка заложити Музей для зберігання таких памяток на невтральному грунті. Так прийшло майже десять літ тому до заснування в Празі у Чехословаччині Музею Визвольної Боротьби України.

Музей розростався незвичайно швидко; звідусіль плила сила експонатів і тепер уже Музей може похвалитися з деяких ділянок українського життя прямо унікальними збірками. У повній вірі, що громадянство зрозуміє ролю цих збірок, яку вони можуть відіграти і як елемент традиції, і як сирий матеріял для дальшого всебічного вивчення історії нашого відродження. Товариство постановило уладити збірку з цілю вибудувати для Музею окремий будинок бо й найбільше помешкання не могло би вже задовольнити навіть найскромніших потреб належного розташування збірок. З огляду на скрутні матеріяльні обставини, постановило Товариство обмежитись покищо великою двоповерховою каменицею в сильній вірі, що нікому свідомий українець не відмовить бодай найменшого датку, щоби заманіфестувати свою пошану до національної традиції, репрезентованої збірками.

Вже майже два роки тягнеться збірка і результати її дуже поважні. Її треба гідно закінчити! Треба, щоби в десятиліття заложення Музею станув у Празі окремий будинок з памятками часів нашого відродження та державности! Не забувайте, що всі европейські народи докладають великих старань на впорядження своїх історичних музеїв, що грають велику ролю у формуванні молодого покоління. Не забувайте, що здвигнений в такий час у центрі Европи власними руками Український Музей буде могутнім знаряддям для нашої закордонної пропаґанди. Не забувайте, що обовязком кожного культурного европейця є дбати про памятки визвольної боротьби свого краю й народу. Тільки при співучасти кожного українця може бути збудований Музей.

Д-р Мда.

*

Ласкаві пожертви надсилати на адресу Директора Музею проф. Д. Антоновича: Prof. D. Antonovyc, PRAHA-Nusle, 245. Czechoslovakia.

В Чехословаччині краще посилати на поштове конто Музею: 80940 Praha.

Пожертви можна складати й через Земельний Банк Гіпотечний у Львові на поштову складанку ПКО 500170 з допискою МУД (Музей, Український Дім).

В Румунії пожертви приймає Адміністрація часопису „Час", Чернівці, ул. Петровича, ч. 4. та п. Д. Геродот — D. Herodot, Str. Delea Veche, 45. Bucurest IV.

В Америці можна посилати через Обєднання Українських Організацій в Америці — „Obyednanye" P. O. Box 122, Hudson Terminal, NEW-YORK, N. Y.

В Канаді — через п. П. І. Лазаровича — P. J. Lazarowich, P. O. Box 458, EDMONTON, Alberta.

—o—

Стріча ком. Літвінова з мін. Бенешом.

ПРАГА, 6. 9. ПАТ. Чехословацьке пресове бюро повідомляє: У Маріянських Лазнях зустрінувся ком. Літвінов з мін. Бенешом. Обговорювали загально-політичну ситуацію у звязку зі східним пактом та сесією Ліґи Націй.

—o—

Страйк в Японії.

ТОКІО, 5. 9. ПАТ. Нині застрайкували трамваєвики і робітники міських автобусів. Страйкує 18 тисяч робітників та урядовців на знак протесту проти обнижки платень.

—o—

Гес заступником Гітлера.

ЛЬОНДОН, 6. 9. ПАТ. „Дейлі Телеграф" довідується з Берліна, що міністр Гес обійме функції віцеканцлера, віцепрезидента і чільного провідника нац.-соціялістичної партії.

—o—

Маневри в Анґлії.

На днях починаються в східній Анґлії великі маневри, при участи морської фльоти і літаків. У маневрах візьме участь одна дивізія, 36 кораблів і більша кількість літаків. Головним завданням маневрів відбити наступ на Анґлію зі Сходу.

Великий Театр год. 8·15 | Концерт Братів Ґімплів на потерпілих від повені. | Театр Ріжнородностей год. 7·30 | Успіх львівської сцени „Товаріщ"

Зїзд фільософів у Празі.

2-го ц. м. почалися у Празі наради VIII-го міжнародного фільософічного конґресу, що тріватимуть до 7-го. При відкритті конґресу були присутні: голова чеського сенату і дипльоматичні представники держав. В імені уряду витав присутніх міністр освіти д-р Кречмар.

Міністр вірить у те що конґрес займеться теж актуальними справами, які мають деяке відношення до політики і дасть підтримку науці. Після нього промовляв міністр закордонних справ д-р Бенеш, що дозволив собі схарактеризувати загальний сучасний стан з фільософічного погляду. „Кріза демократії, про яку багато говорять, це в дійсності, кріза людей-демократів. Те саме торкається модерної держави. Величину політика треба мірити на тій підставі, як йому вдалося поєднати у модерній державі можливо якнайбільшу свободу одиниць з законними інтересами загалу".

Після цього йшли привіти декана фільософічного факультету у Празі проф. О. Фішера і делеґатів ріжних держав. Голова орґанізаційного комітету проф. Е. Радль говорив про завдання конґресу: зорієнтуватися до чого дійшла нині фільософія і дати огляд її стану.

„Праґер Прессе" наводить такі імена більше відомих делеґатів: професора паризького університету Віктора Баша, Джозефа Бартелемі, Андре Ляланда і Леона Брунштейна, членів паризької Академії Наук, італійського сенатора Еміліо Бордеро, проф. з Падови, Франческа Орестано, секретаря і тал. Академії в Римі, професора з Оксфорду Ф. Ц. С. Шіллера, проф. Т. В. Сміта з Шікаґо, проф. Монтаґі з університету „Колумбія", нім. фільософа Ганса Дріша, професора Ц. Л. Емґе з університету в Бені і професорів фільософії зі славянських університетів.

Тема першого дня конґресу була „Межі природознавства". Перший реферат під цим заголовком мав проф. Башеляр з Діжону; за ним більш як годину говорив на ту саму тему проф. Дріш. Вечором ішли дискусії у ріжних ґрупах. Одна ґрупа під проводом проф. нім. університету у Празі Рудольфа Карнапа дискутувала про значіння льоґіки для пізнання, друга ґрупа про норму і реальність, третя ґрупа про релігію і фільософію, четверта про психольоґічні проблеми, пята про теорію знання. В усіх цих ґрупах проводять чеські вчені, згідно з принятим звичаєм, як господарі конґресу. Ґрупою, що вестиме дискусію про кризу демократії проводитиме відомий чеський письменник Карло Чапек.

КІЛЬКА ДУМОК УЧАСНИКІВ ЗЇЗДУ.

„Праґер Прессе" поміщує деякі обриви розмов із ріжними фільософами. Голова Югославянської Академії Наук у Загребі Альберт Базаля говорить про великий вплив Масарика на культурний рух Хорватії. Довідуємося про велику ролю в югославянській фільософії білоголського професора Петроніевича та Вебера з Любляни і Душана Недельковича зі Скоплє.

Франц фільософ А. Ляланд, редактор збірного фільософічного словника, вірить у силу розмов і можливість духових взаємин між народами. У царині культури та цивілізації розвиток іде шляхами зближення та споріднення.

Віктор Баш дуже тішиться, що між фільософічними питаннями є теж проблема демократії і що у добі такого духового хаосу конґрес зможе радити над нею у столиці демократичної держави, осільку справжнього модерного демократа — Масарика.

Французький фільософ Жорж Ґеі-Ґран переконаний, що без огляду на ріжниці світоглядів усіх учасників, ідея свободи оживила всіх.

Відручне письмо канцлера Гітлера.

НАПРЯМНІ ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ.

НІРНБЕРҐ, 6. 9. ПАТ. На конґресі націонал-соціялістичної партії відчитано відручне письмо канцлера Гітлера з програмою політики уряду. Гітлер стверджує, що з приводу закріплення влади націонал-соціялістів у Німеччині, націонал-соціялістична революція закінчилась. Революція не може бути перманентним явищем, бо довела би до анархії. Революція не може здійснити програми, тільки визволює сили, які здійснюють програму. Гострий осуд стрінув невдоволених тактикою проводу партії. Гітлер заявив, що його уряд має незломну волю вдержатися при владі і перед ніким не уступить. Форма влади, яку виборола собі нині Німеччина, перетрівае тисячеліття.

Становище армії, як єдиного представника збройних сил у Німеччині забезпечує теперішній устрій на необмежений час.

4 міліони голосів підчас останнього плебісциту проти обєднання уряду президента і канцлера Німеччини — каже Гітлер — походять від „Фронди руїнницьких елементів, або від обмежених дурників". Усі спроби підюджування до насильства проти проводу націонал-соціялістичного руху або проти держави здушимо в зародку.

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА НІМЕЧЧИНИ.

Далі відручне письмо пригадує, що німецький уряд проголосив цілому світові засади миру і приязни, а навіть тим народам, які перед 15 роками були ворогами німецького народу. Німеччина здає собі справу з наслідків нової війни, яка могла би довести тільки до комунізму. Німеччина вчинила все, щоби прочистити атмосферу у взаєминах з іншими народами. Коли поклик Німеччини зустрічався часто з мовчанкою, то німецький нарід розуміє, що народи не бажають собі війни, тільки невеликі кліки змовників, які тягнуть користи з війни. Тому не тратимо надії, що наш голос вкінці зрозуміють. Заявляємо теж, що німецький нарід рішений усіма засобами боронити своєї гідности, незалежности і волі.

Не зречемося ніколи прав, яких зрештою не можуть зректися великі народи. Маючи такі переконання, Німеччина мусіла покинути ті установи, які не хотіли признавати їх як рівноправній державі.

Вкінці Гітлер пригадує найважніші завдання партії а саме: зміцнення та обєднання поодиноких формацій, очищення партії з недисциплінованих і ворохобних елементів та безоглядна вірність і льояльність проводові партії.

Страйк в Америці поширюється.

НЮ ЙОРК, 5. 9. ПАТ. Завтра прилучаться до страйку ткачів 200 тисяч робітників шовкового промислу у Петерсон стейту Ню Джерсі. Делеґати страйкового комітету їздять по містах Злучених Держав і аґітують між робітниками за піддержкою страйку ткачів. У Фол Рівер у стейті Месечузет дійшло до кровавої бійки між поліцією і 10 тисячною юрбою страйкарів, які облягали 300 робітників у фабриці з метою примусити їх до страйку. Поліція почала стріляти з револьверів, але на щастя обійшлося без жертв у людях.

ВАШИНҐТОН, 6. 9. ПАТ. За останніми звідомленнями у волоконім страйку бере участь 300.000 робітників. Вчора приступило до страйку нових 20.000. Заворушення про які писано, були відокремлені. Влада побоюється, що акти насильства зростуть наслідком акції скрайніх елементів, якщо праця у прядільнях не буде припинена. До кривавих сутичок прийшло у місті Тріон, стейту Ґеорґія, де 20 осіб пострілено. Ранений теж один поліцист. Подібні події були в місті Августа, де ранено 3 особи.

НЮ ЙОРК, 6. 9. ПАТ. До страйку приступило досі 450.000 робітників. Провідники страйку передбачують, що число страйкуючих робітників побільшиться сьогодні знову на 20.000.

МИРОВІ КОМІСІЇ.

През. Рузвельт задумує покликати мирові комісії для зясування причин страйку. Здогадуються, що през. Рузвельт крім призначення комісії, не буде інтервеніювати у конфлікті. Завданням комісії устійнити відповідальність, хто спричинив страйк. Тоді прилюдна опінія зможе впливати на дальший хід страйку.

ЗАГОСТРЕННЯ СТРАЙКУ.

ВАШИНҐТОН, 6. 9. ПАТ. У 15 стейтах Злучених Держав положення дуже загострене. Раз-у-раз доходить до кровавих сутичок з поліцією, відбуваються напади та акти саботажу. Число страйкарів ткачів постійно зростає і перевищає цифру 250 тисяч. Підприємці замикають прядільні, щоби охоронити своїх робітників перед цькуваннями товаришів, а фабрики перед грабіжами.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Ботмів. ч. 4
1/78

ТЕРОР НА КУБІ.

ГАВАНА, 6. 9. ПАТ. Столиця Куби находиться дальше під загрозою атентатів і актів терору. Вчора кинено в юрбу бомбу, яка вибухла. Від експльозії згинув один пожежник і один студент. Багато осіб тяжко ранених. Поліція переводить арештування серед членів радикальної партії.

Катастрофа летунів.

З Варшави повідомляють, що в Піренеях коло місцевости Дантелюн наступила катастрофа польського літака. Інж. Калінський убитий, а пор. Косінський ранений. Летуни летіли до Казаблянки, щоби нести технічну допомогу польським летунам, які беруть участь у челенджу.

НЕАПОЛЬ, 6. 9. ПАТ. Нині рано над містом зударилися два туристичні літаки. Один з летунів врятувався легкопадом. Його літак упав на вежу костела. Другий летун упав з літаком на дах палати і незабаром помер.

Відпустка фон Папена.

ВІДЕНЬ, 6. 9. ПАТ. „Нюес Вінер Таґблят" повідомляє з Берліна: В політичних колах кружляють поголоски, що фон Папенові продовжать відпустку на дальших 6 тижнів. Папен зречеться своєї місії у Відні тому, що не почувається на силах її виконати. По відпустці мабуть не поверне вже на своє становище.

По широкому світі.

— До Варшави приїхав з Москви перський міністр закордонних справ Сейд Бадер Кан Каземі з дружиною. Сейд їде до Женеви на засідання Ради Ліґи.

— Секретаріят Ліґи Націй розіслав членам Ради письмо французького уряду про деякі справи, тісно звязані з плебісцитом у басейні Сари.

— У басейні Сари підчас плебісциту буде голосувати 520 тисяч мешканців.

— У Данії розвязали націонал-соціялістичну партію й арештували 11 її членів.

— Предсідником Ради Ліґи Націй, яку відкриють 7. вересня ц. р. буде чеський міністр закордонних справ д-р Е. Бенеш.

— До Стокгольму вернувся з мандрівки по Скандинавії Оттон Габсбурґ і буде гостем шведського короля.

— Турецький уряд рішився виставити свою кандидатуру на члена Ради Ліґи Націй на опорожнене місце Китаю.

— Німецький уряд рішився зліквідувати австрійський леґіон. 300 леґіоністів працюватиме на ріллі на Поморю і у Східній Прусії. Більшість жде на амнестію щоби вернутись до Австрії.

НОВИНКИ

— **Відповідна дорога** до закупна студентського мундуру, плаща та мундуру військового підготовлення є лише фірма **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7,** напроти катедри. Ціни мундуру від 25 зол., плаща від 45 зол. 21/80 1-?

— **З Українського Лікарського Товариства.** В суботу дня 8. ц. м. в год. 19. відбудеться в домівці Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26 реферат д-ра Т. Е. Бурачинського: „З діяльности Львівської Лікарської Палати." 275

— **З Черча.** Як нас повідомляють, осінній сезон у Черчі почався під знаком погоди і приливу нових гостей. Добірне товариство, щоденні сходини в „Палаці" при звуках орхестри, переповнена саля підчас дансінґів — ніяк не нагадують, що це вже не літній, головний сезон. Купелі є, як і перше — від 7-ої рано до самого вечора і триватимуть аж до перших днів жовтня, так що лікуванці, які вибираються тепер до Черча, матимуть аж надто багато часу перевести повне лікування. Ціни удержання і купелів в тому найдешевшому сезоні дійсно мінімальні.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім дні тягнення Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 20.000 зол. на ч. 57819. 15.000 зол. на ч. 21502. 15.000 зол. на ч. 94739. 10.000 зол. на ч. 21183, 75064. 5.000 зол. на ч. 5415, 63866, 85719, 108895, 164750. 5.000 зол. на ч. 36668, 40435, 66985, 73825, 155949, 163138. 2.000 зол. на ч. 1012, 4435, 10546, 23550, 26116, 28694, 30152, 36913, 48822, 53714, 79520, 84241, 87252, 100718, 106454, 107056, 111461, 115408, 120667, 127769, 132660, 149862, 169352. 2000 зол. на ч. 2773, 10984, 11217, 11958, 28839, 29921, 40593, 44502, 54742, 58113, 64932, 70944, 88553, 87899, 96888, 100069, 108327, 112565, 129935, 151388, 151053, 161563, 165097. 1000 зол. на ч. 8590, 10904, 12572, 14303, 18188, 37718, 52833, 61893, 78088, 79991, 84074, 84074, 92518, 94832, 100480, 103533, 104927, 108137, 108937, 110197, 129463, 142093, 144802, 145949, 153162, 153602, 163653, 168694. 100 зол. на ч. 992, 7511, 19975, 25731, 25937, 25798, 31432, 41927, 44992, 46203, 46582, 48721, 51791, 55827, 56330, 71918, 76084, 94504, 95903, 96313, 9991. 101460, 101783, 108157 112436, 114068, 117743, 119280, 118941, 120516, 121839, 123856, 120547, 127563, 129709, 133535, 134586, 134925, 139132, 150136, 150847, 159629.

— **Виложення листи присяжних з громади м. Львова.** 22. вересня минає речинець предкладання закидів у справі листи присяжних з громади м. Львова. Управа міста оголосила подрібні приписи в справі листи присяжних і рівночасно подала, хто є виключений від виконування обовязків присяжного.

— **Втрати установ суспільних обезпечень.** Вкладкові залеглости в установах суспільних обезпечень виносили 1. січня 1934. около 290 міліонів зол. Залеглости бувш. Кас Хорих виносять 45 %, фонду обезпечення від випадків понад 30%, а ЗУГІУ около 13% загальної суми фондів тих установ. Найбільше залеглостей мають установи суспільних обезпечень у центральних воєвідствах, східних і південних. Значну частину вкладкових залеглостей мусітимуть зарахувати на втрати, які обіймуть усі суми, що фіґурують на контах зліквідованих варстатів праці і установ, удержуваних із вкладок членів і субсидій, як приватні школи, орґанізації, політичні союзи, суспільні добродійні установи.

— **Ріки виступають з берегів.** Наслідком дощів піднеслася значно вода в Пруті, Черемоші та Тисьмениці Надвірнянській. Колова комунікація між Станиславовом і Пасічною перервана.

— **Скандальна будова суду.** Будинок окружного суду в Тарнові, який разом з вязницею коштував 7 міліонів зол., представляє тепер руїну з причини лихої будови. Цілий будинок западається і тому мусять його перебудовувати.

— **Львівська хроніка.** Анастазій Бояновський з вул. Бічна Піярів 54 б. пострілив свого брата Петра. Між ними приходило часто до суперечок за доходи спільного столярського варстату. Ранений помер у шпиталі. — До поліційного комісаріяту війшла умово хора Міна Шпіґель та зранила ножиком дижурного поліцая. — На вул. Красіцьких поліцай придержав безробітного шевця Людв. Кришталовського, що старався вирвати торбинку в Файги Кавфман. — Арештували 17-літню Павлину Цюхрай з Оброшина, яка вкрала в Н. Кісліка із комоди (Скарбківська 24) 700 зол.

— **Крівава траґедія** розіграла на фільварку Червоний Двір у громаді Шарківщина. Занята в цьому дворі 24-літня Аделя Косіверівна застрілила з револьвера Людвика Чернявського, 31-літнього свояка, власника млетку. Опісля дівчина відобрала собі життя. Залишила прощальний лист, з якого виходить, що траґедія мала еротичний підклад.

— **Краєва хроніка.** Самбірський суд засудив Ст. Фірмана на 4 роки вязниці, за перерізання телеграфічних дротів у Губичах. — 40-літня Е. Камінська скочила в Перемишлі у Сян, тому що чоловік пропив увесь заробіток. Непритомну добули з ріки. — Гр. Стадніцький зробив донесення до прокуратури окр. суду в Перемишлі проти адміністратора своїх дібр у звязку з продажю лісів, інвентаря і т. д. — В Роздяжалові пов. Сокаль згоріли три господарські загороди наслідком необережности з вогнем. — В Гвях Старобрідських коло Бродів поліційна стежа застрілила підчас погоні Павла Антонюка, що втік недавно з брідської вязниці.

— **Тайні поля.** Спеціяльна комісія викрила в бобровськім районі на Вороніжчині, що в лісах управляли землю селяни потайки від влади. Від зібраного збіжа з лісових полян селяни не платили ніяких податків. Комуністів, членів районового бобровського комітету і політвідділу нагнали, а комісія заборонила сіяти збіжа на лісових полянах.

NIVEA

улекшує природне опалювання на сонці.

Крем: Зол. 0·40 до 2·60
Олійок: Зол. 1·—, 2·— і 3·50

Pebeco Sp. Akc. w Poznaniu

— **Добули затоплений воєнний корабель.** Як повідомляють з Льондону, біля Скапафльов добули на поверхню води і затягнули до доку німецький панцирник „Баєрн" (28.000 тон). Є це мабуть останній корабель німецької фльоти, який вдалося добути, бо інші затоплені кораблі колишньої німецької фльоти лежать так глибоко, що добути їх з морського дна не можливо.

— **Здобули верх 7.000 метрів.** Група старшин червоної армії під проводом комісаря справедливости Криленка в дні 30. серпня ц. р. осягнула висоту 7.000 м., здобуваючи один з верхів у Завлтайських горах. Є це світовий рекорд групового осягнення такої висоти при сильному вітрі і температурі —35 ст. Ц.

З кіна.

КІНО АТЛЯНТІК: „ЛЮДИ В БІЛИХ ОДЯГАХ".

Поважна фільма. Треба мати досить сильні нерви, щоби витримати у моментах, коли бачите, як оперують недужих. Атмосфера великої лічниці передана по мистецьки. Бачимо лікарів при своїй праці: одних, що беруть її легко, рутинно, як усяку іншу, других, що ставляться до неї як до високо гуманної місії. Бачимо прецікавий конфлікт лікаря, що має перед собою перспективу великої наукової карієри, а одночасно йде за спокусою подружого щастя. Поруч цього боротьбу двох жінок за серце мужчини. Клерк Ґебл має гарну ролю, неподібну до інших. Його партнерка Міра Льой.

СПОРТ.

ПІДСУМКИ КРАЄВИХ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНИХ ЗМАГАНЬ.

Навязуючи до поданих у нас вислідів чисто технічних і міряувань напередодні краєвих легкоатлетичних змагань, перетлумачимо якість поодиноких вислідів.

До змагань зголосилося 67 змагунів з 11 клюбів, стартувало 57. З провінції були заступлені лиш три осередки: Стрий, Перемишль і Станиславів. Це, можна б сказати, найслабша сторінка змагань.

Та проте осяги на змаганнях були доволі вдоволяючі, головно в довгих бігах. Доказом цього нові рекорди.

І так **Савчак** здобув **два рекорди: на 800 м. 2:09** і на **1500 м. час 4:27,7.** Можна сподіватися, що Савчак скоро поправить свій осяг на 800 м. нижче двох мінут. На 1500 м. мусить ще досить попрацювати, щоб обнизити час.

На **10.000 м.** упав теж **новий рекорд.** Це Матійчук (УССК). Вже по його стартах на початку сезону сподівались ми добрих осягів. Але цей рекорд був просто несподіванкою.

На **5000 м.** здобув рекорд молодий змагун Чорний (Плай) **у часі 17:26,9.** Щоб поправити цей вислід, мусить він ще багато і раціонально тренувати. Бо сімнацять мінут — це ще слабий вислід.

Коли на довгі біги маємо поправу осягів і змагунів, що дозволяють сподіватися ще покращання осягів, **то короткі біги і скоки не дали підного замітного осягу.** Хоч і тут не бракує добрих сил. **Захарків, Петріна, Мартинович, Штинда, Рак і Будзиновський** — це найкращі наші спортсмени. Трьох з них не стартувало а інші не здійснили надій. Петріна мало тренував, Захарків ще сирий матеріял, а Рак не піде нікоди вище, коли буде стартувати до всіх можливих конкуренцій. Правда, він уже раз вирівняв рекорд, але він далекий від цієї форми, і колиб навіть на цих змаганнях не відпав припадково у передбігу — не мав би осягу кращого як 11,7—8 на сотку. Очевидно, що й зла біжня дуже поважно шкодить осягам на короткі дистанси. Але на це не маємо що рахувати, бо добру біжню С.-Б. не скоро буде мати. Також осяг Рака на 200 м. марний. Оправдуємо його тим, що шанував сили до інших конкуренцій і не працював на осяг, а на місце і пункт.

Вислідн на 400 м. загально піднеслись і вирівнались. Але не бачимо поза Раком змагунів, що зійшовби нижче нашого рекорду.

Скоки всі слабі. Багато рахували ми на Щербицького, для котрого ворожимо на будуче 3.50 м. в жердці і 1.70 у скоці вгору. Цим разом у жердці переслідував його очевидний нех.

У скоці вдаль справжній талант Захарків, що 6.56 м. напевно осягне. Добрий теж Петріна. В тиснці найліпший Рак Р

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський

Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.

Львів, Ринок ч. 29.

2/78 177—180 Телефон 25-55.

У скоці вгору виявилося, що змагуни працюють багато над стилем, рівень перішнявся. Та всеж таки найкращий тут Щербицький. Добре представився Бойцун (Плай).

Осяги в метах слабі, одинокий можливий вислід у ратиці — **50.41 м.**, що його осягнув **Семенюк (Сокіл-Б.)**. В кулі поза Крулем не бачимо метуна, що пішов би вище 12 м. В диску також зле. Осяг 34.61 — це мало. Найліпше з усіх метунів представляється **Семенюк**, що зможе поправити ще свій осяг у ратиці; а й у диску, як потренує над стилем, може замахнутися на рекорд.

Лишаються ще гінці. Тяжко тут щонебудь сказати. Дружини починають вправляти два тижні перед змаганнями а ще до того нема в цілій дружині вирівнаної чвірки, і що один змагун надробить, це другий стратить. Зміна палочки фатальна. Тому й осяги слабі.

Чи доцільне дружинове точкування?

Метою дружинового точкування є збільшити скількість легкоатлетів та запобігти витворюванню виключно рекордсменів. Та в нас дійшло тут у деякій мірі до ненормальних відносин. Не осягаємо мети, а ослаблюємо індивідуальні осяги. Бо уявім собі, що клюб має дружину з 3-ох змагунів і хоче перемогти. Отже обсаджує тими самими змагунами всі можливі конкуренції. Тимсамим кожний змагун дає зі себе в поодинокій конкуренції лиш мінімум зусилля, що запевнило би дружині точковане місце. Індивідуальні осяги йдуть на дальше місце. Тому відповідні спортові чинники повинні призадуматись над усуненням цих хиб при дружиновій пунктації, щоб вона осягала дійсно задуману ціль.

Жіночі конкуренції.

Назагал осяги жінок вийшли слабше. Головно тому, що дві змагунки — **Чаківська й Орися** цілковито випали з форми, а й Ніжанковська попсувалася в диску.

Всеж таки були два добрі осяги — **рекорд на 800 м. і 200 м.**

800 м. виграла **Повзанюк** у часі 2:49,1, а на **200 м. Якубів (УСЖ)** осягнула час **30,5**. Повзанюк біжить дуже добре і напевно поправить свій осяг. Добра теж Якубів. Шкода лиш, що ця талановита змагунка не має змоги вправляти, і то в коротких бігах, а може й на 800 м. моглаб дуже поправитися.

Слабше вийшли скоки вдаль і на 60 м. та 100 м. Головно осяг на 100 м. доволі слабий. Але не стартувала **Пицівна**, котра моглаб поправити осяг, а Орися до сотки ще нараз за слаба.

В скоці вгору відзначилася **Гриців** (Сокіл-Перемишль), осягнувши **1.29 м.** Цим осягом закваліфікувалась до передової групи змагунок.

Дружинове точкування:

1. **Черник** — 32 т. 2. **УССК** — 30 т. 3. **Сокіл-Б.** — 16 т. 4. **Плай** — 13 т. 5. Сокіл-Стрий — 8 т. 6. УСК-Стан. — 6 т. 7. Беркут-Пер. — 1 т.

1. **Плай** — 36 т. 2. **Стріла** — 14 т. 3. **УССК** — 9 т. 4. і 5. Беркут і Сокіл (Перем.) по 5 т. 6. Тризуб — 3 т.

* * *

При кінці треба ще справити чоданий у заїздом реванш змагань у відбиванні репрезентацій Львів-Перемишль. Виграв Львів у відношенні 2:1 (6:15, 15:11, 15:10). **(дб)**

КАЮКОВІ ЗМАГАННЯ.

Дня 9. вересня ц. р. відбудуться І. каюкові змагання, організовані Львівським Субрефератом. Змагання відбудуться на трасі Розвадів-Буківня, що має 35 км. довжини.

Старт: год. 10. біля залізничого моста в Розвадові. Мета на поромі в Буківні. Змагання відбудуться в категорії двоособових каюків без керм.

Вимоги: Участь у змаганнях можуть брати всі клюби У. С. С. Клюби, що беруть участь у змаганнях постарвються про клюбові хоругвки. Хоругвку у виді рівнораменного трикутника при 25-цм. підставі і 30 цм. висоті треба причіпити впереду на дзьобі каюка. Вписове до змагань 50 сот. Зголошення слати на адресу: У. С. С. Львів, Домініканська 11, І. п. Змагун, що не ставав до плиацьких змагань, викажеться посвідкою свого клюбу, що зуміє переплисти 200 м.

Ціна цілого білету зі Львова до Миколаєва 3.30 зол. Бортники-Львів 3.90 зол. Каюк їде як тягар 20 кг. разом із змагуном. Опис траси і правила бігу подані в ч. 16. тижневика „Готові".

РУХАНКА В СОКОЛІ-БАТЬКУ.

Руханка в Соколі-Батьку зачинається правильно від понеділка 10. IX. ц. р. для всіх чет. Зголошуватися щоденно в канцелярії С.-Б., Руська 20, від год. 10—13 і 19—20.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Стрий:
7. IX. „Товаріщ".
9. IX. „Заліза Острога."
Конюхів:
8. IX. „Заліза Острога".

Великий Міський Театр.

Пятниця, 7. IX. год. 8·15 веч. Концерт Гінцлія на повнени.

Субота, 8 IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу", комедія Вудьпіюса.

Театр Різнородностей.

Пятниця, 7. IX. год. 7·30 веч. „Товаріщ".

Субота, 8. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).

Щодня вистава в год. 8·15 веч. У суботу та неділю по дві вистави: в год. 4·00 попол. і в год. 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака." (Битва).

АТЛЯНТИК: „Люди в білих одягах".

ВАНДА: „Веселий караванар" з Влястою Буріяном і „Карусель життя".

КАСІНО: „Сини пустині" (Фліп і Флап).

КОЛІСЕЙ: „Невідомий випуватець" і ревія".

КОПЕРНИК: „Щойно вчора".

МАРУСЕНЬКА: „Останній з Головенних" (на осн. Всев. Гаршіна) та ревія.

МІРАЖ: „7 днів щастя", „Година з роскішною Бетті".

МУЗА: „Сьогодні живемо!"

ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки.

ПАЛЯС: „Князь Аркадії".

ПАСАЖ: „Великоміські тіни" та ревія.

РАЙ: „Олівер Твіст".

СВІТ: „Ніч кохання" (Джоже Мотіка), „Вязень із Кавки".

СОНЦЕ: „Золоті спільця" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Серце волоцюги" і ревія „Весела Циганерія".

ХІМЕРА: „Жінка під контролею".

УТІХА: „Вулиця" (Сільвія Сідней) і ревія.

Закордонне радіо.

Пятниця, 7. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·40 М. хонас (сопран), 20·20 Бетовенові твори, 21·00 Оперетокова музика, спів. **Братислава** (298,8) 20·35 Спів, **Прага** (470,2) 19·55 Віольончеля, 22·15 Танці чеських композиторів на 2 форт., **Париж** (1649) 10·15, 12·00 Концерт, **Ятльона** (531) 20·00, 21·00 Спів, **Білгород** (439,8) 18·30, 20·45 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Регерові пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 9·00 Нар пісоньки, 18·55 Поезія, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 20·30 Вечір опереток, **Міляно** (368,6) 17·10 Вок. концерт, 21·25 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Весела вдовичка" оп. Легара.

Субота, 8. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·20 Цитристи, 19·35 Фортепян, **Братислава** (298,8) 20·55 „Пансіон" оп. Суппе, **Прага** (470,2) 19·10 Концерт, **Париж** (1649) 10·15 Концерт. **Білгород** (439,8) 20·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Вок. інстр. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 10·50 Пісоньки для дітей, **Ляйпціг** (382,2) 20·10 „Дер фервуншене Шльос" оп. Міскера, **Мінхен** (405,4) 17·50 Вок. концерт. **Будапешт** (549,5) 12·30 Оп. музика, 14·30 Цис. музика, 17·00 Вок. авдиція, **Міляно** (368,6) 20·45 „Мадонна Орета" муз. комедія Річчітелія. **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 17·10 Вок. інстр. концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 7. вересня 1934.

6·45, 7·00 Ранішня авдиція, 6·47, 7·45 Старт літаків у Моцотові (туристичні міжнар. змагання), 8·00, 22·50 Рекламовий концерт, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Музика з гр. пл., 12·45 Жінка в Червоному Хресті, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Популярна музика з гр. пл., 15·30 Експортові вістки, збіжева біржа 15·45 Концерт легкої джезової музики, спів, 16·45 Авд. для хорих, 17·15 Солісти (музика і спів. Володимира Яроховська), 17·50 Огляд періодиків, 18·05 Про Акселя Мунте, 18·15 Від Босфору до Шангаю, 18·45 Відчит, 19·00, 19·30 Фільма та ревія (гр. пл.), 19·20 На маргінесі техн. проб (лет. турнір), 19·50, 19·55 Спорт. вістки, 20·00 Щепко й Тонько про Червоний Хрест, 20·05 Симф. концерт (музика, спів), Веч. дневник, Як працюємо, 22·30 Літ. нарис: „Вибух війни", 23·05 Танкова музика.

Субота, 8. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·00 Свято Холмщини, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·40 Арії та пісні з гр. пл., 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Концерт, 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Огляд новинок (гр. пл.), 16·30 Для дітей „Бочка здоровля", 17·00 Камер. концерт, 17·50 Дім і родина „Про що гуторитимемо в суботу", 18·00 Сільва рерум, мистецьке життя, 18·05 Як я віддав Стрий козакам? (Спогад з перед 20 літ Вл. Філяра), 18·15 Легка музика, 18·45 Репортаж, 19·00 Спів (Ронська, меццосопран) у супр. фортепяну, 19·20 У місті вжеснянських дітей, 19·50 Сквайрів корабель (гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Легка музика, спів (Ол. Васель), 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт симф. орхестри, фортепян, 21·45 Літературний нарис, 22·15 Танкова музика, 23·05 Театр уяви „Льожі глумливців" — „Наголовицька Академія", 23·35 Поважна музика з гр. пл., 23·46 Концерт жидівської рел. музики.

БІРЖА.

ГРОШ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.18 1/2 зол.

Німецькі марки 195·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 172·25—172·75, фунти стерлінги 25·00—25·20, австр. шилінги 98·50-99·50, чеські корони 21·70-22·00, рум. леви 39·50—41·00.

Золото: Доляри 8·92—8·95. Франки фр. 34·60—34·80 Дукати 82·30—82·70, Корони 36·30—36·80, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20, Ліри італ. 45·50—46·50.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця двір.	17·00	—17·24		
Пшениця збірна			15·50	—15·75
Конюшина б. нат.	80·00	—100·00		
Конюшина б. в. від кан. 97%			110·00	—135·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 6. вересня ц. р. з приводу стриманої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. масла	2·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло стримана, попит дещо сильніший, на молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 7. вересня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури	пріма за 1 кг.	0·90	зол.
„ „	II кл. „	0·65	„
Пантарки	пріма „	0·95	„
Качки	I якіса „	0·80	„
„	II „ „	0·65	„
Індики	I „ „	0·95	„
„	II „ „	0·70	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Загальні Збори Музичного Товариства в Золочеві відбудуться 15. вересня 1934 р. 277

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КАНДИДАТ НОТАР. (асесор) з практикою переважно спадковою (сільською), добрі свідоцтва, шукає місця від зараз. Ласкаві зголошення з поданням умовин до Адміністрації під „Асесор". 257 2—3

ЗРЕДУКОВАНА УЧИТЕЛЬКА по кваліф. фіці шукає посади вчительки при інтелігентній родині (може бути і на провінції). Зголошення до Адміністрації під „Галька". 278 1—3

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 7—30

ІНСТРУКТОРА до двох учениць вищих кляс — клясичного типу шукаємо на цілий рік на село. Зголошення з умовами слати до Адм. „Діла" під „Солідний". 267 2—3

НАУКА поднирства на догідних умовинах в сальоні мод О. Бережницької, Пекарська 35. 272 1—2

ВІДПРОДАМ крамницю за дешеву ціну під „Набеляка 14". 273 1—1

ПРИЙМУ на станцію студентки. Близько університету. Зголошення до „Діла під „Станція". 274 1—3

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 25—?

ОГОЛОШЕННЯ

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО Т-ВА

відбудуться дня 22. вересня в год. 18·30 у домівці Товариства при вул. Чарнецького ч. 26/I. з таким порядком нарад:

1) Зміна статута Товариства.
2) Внесення й запити.

Якщо на означену годину не явиться приписана статутом кількість членів то Збори відбудуться того самого дня в год. 19·30 з тим самим порядком нарад.

ЗА ВИДІЛ У. Л. Т.

Д-р Ю. Кордик секретар — **Д-р Л. Максимонько** голова

З днем 1. вересня 1934

обняв управу відомої реставрації і кімнати до снідань фірми МАРІЯН КАФКА, давніше АЛЬБЕРТ ШКОВРОН (Львів, Коперника 3), відомий фахівець і довголітній врендар реставрації вулиця Трускавець — п. **ЯН РУДЕК** і поручає першорядну кухню, знаменитий буфет і напитки по найнижчих цінах. — Вечором концерт сальонової музики. — Окремі салі на товариські зібрання. Торговля корінна і делікатесів під особистим проводом п. Кафки поручає всілякі харчеві товари, вина та інші напитки по конкуренц йних цінах. 260 2—4

Всілякого роду будівельні матеріяли, **дошки — кантове дерево, гіпс, цемент, вапно, папу і т. п.** оферує на найдогідніших умовинах з доставою до будови 13/56

Зигмунт Кац **Личаківська 227.** Телефон 63-50

Der Tag

Великий національний часопис у Німеччині

Показові числа даром висилає

Verlag Scherl, Berlin SW 68

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Вимок 10.

Ч. 240 (13.785). Львів, неділя 9. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вугіль і дерево на зиму найкорисніше купити в **Народній Торговлі,** Львів, Ринок ч. 36. — Для членів корисні умовини сплати. 246 4—6

Новий календар.

Від довгих літ широкі кола наших читачів відчувають потребу мати на своїм столі справжній календар: таку книжку, що розважувала би, а одночасно давала найпотрібніші інформації про світ, рідний край, людей і все те, чим цікавиться освічена людина.

Ідучи назустріч цим домаганням, рішилися ми видати

великий ілюстрований календар.

Назвали ми його

„КРИНИЦЯ",

бо він буде криницею відомостей і знання. Сподіваємося, що наші Вп. Передплатники і Читачі скористають з появи такої книжки і з огляду на обмежений наклад уже **зараз** її замовлять.

В залученні пересилаємо проспекти і складанки П. К. О. — якими прохаємо висилати замовлення.

Конфіската „Діла".

У вчорашньому (239) числі „Діла" підпала конфіскаті в чотирьох дрібних місцях передова стаття пос. С. Хрущького п. н. „Куди мають дітися українські матуристи?!" В місяці серпні підпало „Діло" конфіскаті тричі (чч. 201, 205 і 226), так, що вчорашня конфіската — це вже 33-я з черги конфіската нашого органу в цьому році.

В справі виборів до львівської Промислово-Торговельної Палати.

У звязку з розпорядком міністра промислу і торгу з дня 29. VIII. ц. р. про вибори до Промислово-Торговельної Палати у Львові, оповіщеним у „Моніторі Польскім" з дати 1. вересня 1934, ч. 200, відбулася в дні 6. вересня ц. р. на запросини головної Ради РСУК сен. Юліяна Павликовського нарада наших промислових і торговельних кол, як кооперативних, так і приватних. З промислових кол брали в нараді участь делегати Центросоюзу, Маслосоюзу і Народньої Торговлі, з торговельних делегати Т-ва „Союз Українських Купців і Промисловців". У нараді взяли участь також усі дотеперішні члени Ради Палати і дирекція РСУК. Після зясування становища українських господарських кол до праць й завдань Промислово-Торговельних Палат, зокремаж до праці й завдань львівської Палати та реальних сил тих-же кол. у рефераті сен. Ю. Павликовського, відбулася під проводом дир. М. Заячківського річева дискусія, у висліді якої **рішено організовано взяти участь у новім формуванні львівської Промислово-Торговельної Палати.** Провід організаційної акції віддано одноголосним рішенням пятичленному **виборчому комітетові** під проводом дир. М. Заячківського. Членами комітету вибрані: дир. Юліян Шепарович від Центросоюзу, дир. інж. Андрій Палій від Маслосоюзу і голова „СУК і П." Я. Скопляк та секретар Кунюх. Адреса комітету: дир. М. Заячківський, Львів, Ринок 36, II. пов.

Злучені Держави відмовили позички СССР.

ВАШИНГТОН, 7. 9. ПАТ. Міродатні кола повідомляють, що переговори большевиків з урядом Злучених Держав розбилися тому, бо большевики домагалися позички 100 міліонів долярів і кредитів теж на 100 міл. долярів. Пр. п. Рузвельт погоджується признати кредити, але відмовив дати позичку.

Наради міністрів скандинавських держав.

СТОКГОЛЬМ, 7. 9. ПАТ. Вчора почалися наради міністрів закордонних справ Швеції, Данії, Норвегії і Фінляндії. Метою конференції обговорити спільні господарські справи та узгіднити деякі проблеми Ліги Націй.

—o—

Разом з будинками горить хатня обстанова і господарське знаряддя, тому

обезпечуйте від огню

— весь свій живий і мертвий інвентар — на повну вартість тільки в одинокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер,"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Японський посол у Празі

про відносини на Далекому Сході.

(Кореспонденція з Праги).

Прага, вересень 1934

Нема дня, щоб европейська преса не принесла чогось нового про ситуацію на Далекому Сході. І не дивниця! Там рішається доля мира, там находиться нині ключ для розвязки усього того, над чим морочать собі голову провідні европейські політики і там лежить причина усіх тих нинішніх політичних комбінацій, варіяцій та пермутацій в роді Східного Льокарна, совітсько-французької приязни, вступу СССР до Союзу Народів і т. п. Не дивниця, що европейський загал з таким зацікавленням слідкує за всіми подіями на Далекому Сході та що преса постійно старається принести щось нового і то по можности з найбільше достовірного чи компетентного джерела.

Таким чимось новим і то з компетентного джерела треба вважати інтерв'ю редактора „А-З", одного із видань празького „Ческого Слова", з японським послом у Празі, з одним із найліпших японських дипльоматів, Маса-акі-Готта.

Інтерв'ю це дійсно цікаве, а тому подаємо його нашим читачам з малими пропусками.

„Яка є причина напруження між Японією і Совітами?

„Японський уряд вже від давна відноситься до Совітів коректно. Японія давно вже визнала СССР. Правда, ми не заключили зі СССР договору про ненапад, але це лише тому, що ми не можемо йти аж так далеко, доки не вирішиться всіх спільних справ і доки не припиниться комуністична пропаганда в Японії. І коли Совіти не будуть вмішуватися до внутрішніх справ Японії, буде все гаразд, бо інших діференцій нема. Справа залізниці не може нічим бути причиною непорозуміння між державами. Це питання звичайних переговорів при продажі і купні. Совіти продають, а Манджу-Ко купує. Той, хто продає, хоче якнайбільше дістати, а той, хто купує, хоче знову якнайдешевше купити. Ось і все. Ще перед роком ставилася до нас Москва приязно. Нам здається, що це змінилося. Де лежить причина цієї зміни, чи по їхньому, чи по нашому боці — не знаю, але факт, що так воно є. Датується це від того часу, відколи Совіти почали наближатися до Заходу. Виглядає так, наче би Совіти боялися нас у питанні Манджу-Ко. Японський уряд вже нераз давав Совітам запевнення, що всі питання хоче вирішити в якнайприязнішій формі. Не розумію, чому СССР станув на становищі держави, що боїться нападу, тимбільше, що вся японська преса пропагує мирне вирішення всіх спільних питань".

„Який є нині стан переговорів у справі манджурської залізниці?"

„Переговори були довгі і вони довели до того, що ріжниця між тим, чого хочуть Совіти і що дає Манджу-Ко виносить сорок міліонів ен.

Товари блаватні | вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 178—180 Телефон 25-55.

Смішно й говорити про те, щоб Японія вела війну за таку суму. Як добре вже писала ваша преса, сама мобілізація коштувалаб більше. Совіти остаточно відкинули пропоновану ціну і переговори розбилися".

„А якже пояснити собі алярмуючі вісти про війну?"

„Відомости про небезпеку війни на Далекому Сході не приходять із Далекого Сходу. Я сам довідуюся про неї щойно з европейської преси. Тільки тут говориться про війну. І цікаво, що ці алярмуючі вісти про війну родяться кожний раз, коли настане якась зупинка чи перешкода в переговорах про манджурську залізницю. Уряд Манджу-Ко має таке враження, що — Совітам не залежить на тому, щоби справа залізниці була вирішена. Манджурська преса зазначує, що Совіти, якщо не бажають війни, то щонайменше хочуть викликати непорозуміння".

„А арешти совітських урядовців"?

„Манджурська поліція вислідила, що китайські бандити, які виконували напади на манджурську залізницю, були у звязку зі совітськими урядовцями цієї залізниці. Чи цей їх звязок мав політичні мотиви, це манджурську поліцію не обходить. Японія цікавиться цим слідством лише тому, що при цих атентатах втратили життя теж і японські горожани."

„Чи цей бандитизм не видається вам чимсь незвичайним?"

„Манджу-Ко це країна бандитів"

„Можу це написати?"

„Алеж це загально відома річ, тільки що цим разом показалося, що провідники бандитів тяготіють до третього інтернаціоналу".

„У світовій пресі з одного боку пишеться про совітські інтереси в Китаю, а з другого про японський імперіялізм. Яка ваша думка про це, пане міністре?"

„Комуністичний рух у Китаю є досить сильний. У Японії є багато таких, які бояться, що це скінчиться хаосом у Китаю. Але це не має нічого спільного з нашою проблемою — це справа Китаю".

„А Японія не думає вмішуватися?"

„Подивіться: Китай теж величезний простір. Порівняйте його з Японією. Не можемо там нічого зробити. А Манджу-Ко? Теж незалежна держава і ми не хочемо її анектувати, як це про нас говориться. Цеж був би абзурд! Колиб ми хотіли анектувати Манджу-Ко то не булиб допомогали засісти на престіл манджурському цісареві. Про Манджу-Ко дбаємо і його охороняємо тому, що воно заопікувалося японцями в часі протияпонського бойкоту в Китаю. Правда, нині маємо там впливи і багато наших людей є манджурськими урядниками, але до внутрішніх справ Манджу-Ко не вмішуємося".

„Чому Японія зброїться?"

„Японія зброїться лише тому, що Совіти посилають військо на Далекий Схід. Ми не вислали ще ні одного вояка на манджурсько-совітську границю. Ми є тільки приготовані а нині — на жаль — кожна держава мусить бути приготована. В основі ситуації на Далекому Сході лежить непорозуміння. Совіти не вірять у добру волю Японії, але це часом зміниться, а про японсько-совітську війну перестануть говорити, як лише вирішиться справа манджурської залізниці. Говорите про німецько-японський тайний договір? Так, нас підозрівають, що ми такий договір заключили, але це неправда. В часі світової війни ми були на боці Франції, а тепер в часі мира ми є приятелями всіх. І з Францією, і з Німеччиною живемо в однакових добрих відносинах і більше нічого."

„З цього усього виходить, що до совітсько-японської війни, на вашу думку, пане міністре, не дійде?"

„Можливости війни не виключаємо, але Японія про війну не думає".

„Потребуєте нових територій!"

„Але не таких".

„Потребуєте вугля і міди!"

„Одно й друге є в Манджу-Ко, а не на Сибірі. В Европі панує багато неточних поглядів про Японію та про наші воєнні наміри. В дійсностиж ми такий сам нарід, як і кожний інший. Ані один нарід на світі, мій пане, не хоче ніяк війни. Всі хочуть жити і працювати в мирі. І ми цього хочемо. Якщож дійде до війни на Далекому Сході, то дійде з якоїсь досі невідомої причини

М—н.

Ширіть наш часопис!

Можливість змін в уряді.

ПАРИЖ, 7. 9. ПАТ. Преса містить депешу аґенції Радіо з Варшави про можливість змін у складі польського уряду. Зміни мали би стояти у звязку з закордонною політикою теперішнього кабінету

Китай кандидує до Ради Ліґи Націй.

ЖЕНЕВА, 7. 9. ПАТ. До Женеви приїхав делеґат Китаю до Ліґи Націй Ку-Тай-Ші. Китайський уряд робить заходи, щоби Китай вибрали далі до Ради Ліґи Націй, як найбільшу азіятську державу.

Австрія обвинувачує Югославію.

ВІДЕНЬ, 7. 9. ПАТ. Австрійський міністр закордонних справ Вальденеґ в інтерв'ю з журналістами про взаємини між Австрією та Югославією заявив, що німецькі націонал-соціялісти перенесли в останніх часах свою діяльність з Баварії до Югославії. Головним осідком є Марібор. Міністр сподівається, що югославянський уряд докаже світові свою непричасність з інтриґами гітлерівців проти Австрії. На заввагу французького журналіста, що уряд офіційно заперечив свою непричасність, міністр Вальденеґ заявив: „На жаль, головний націонал-соціялістичний аґітатор Камергоф перебуває постійно коло кордону Югославії. Сподіємося, що Франція зверне увагу югославянському урядові на загрозу миру від дальшого підтримування протиавстрійських інтриґ".

БАРТУ У ЖЕНЕВІ.

ПАРИЖ, 7. 9. ПАТ. Вчора в год. 22.25 відїхав з Парижа до Женеви міністр Барту з анґлійським міністром Іденом. Мін. Барту рішуче заперечив перед анґлійськими журналістами, наче би між Францією і Італією дійшло до згоди, щоби перешкодити довброєнням Німеччини

Литва піддержить СССР.

РИГА, 7. 9. ПАТ. Міністр закордонних справ Литви Лозорайтіс в інтерв'ю з литовською телеґрафічною аґенцією заявив перед виїздом до Женеви, що вступлення СССР до Ліґи Націй зміцнить солідарність народів та збільшить повагу Ліґи. Литву і СССР обєднує приязнь. Договір Східного Льокарна вважає литовський уряд затісненням довіря і збереженням миру у східній Европі на основах права і справедливости. Тому литовський уряд ставиться прихильно до ідеї такого договору.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 9. ВЕРЕСНЯ 1934.

БОГДАН НИЖАНКІВСЬКИЙ

Собача справа.

(Нарис.)

Він називався Сосон. Його засудили на смерть і він уже звик до цього. Мусів умерти, так, як я. Був спокійний. Він знав, що воно неминуче. Яка ріжниця: знати свою годину смерти — чи не знати? Я більше подивляю того, що йде на смерть, ніж того, по кого вона приходить сама. Злочинець? Так. Але людина. Нерви його були зрівноважені — й це не була збайдужнілість. Це був спокій. І здавалося, що так буде до останнього дня. Аж сталося. Він захотів жити, як усі, що за мурами, в юрбі, між лябіринтами вулиць — вільні. Він сподівався. Що заворушило в ньому цей спокій?

Вязничний сторож.

І саме з тієї хвилини починається ця собача справа. Вони були знайомі. Рік, два, десять літ — і хто знає. Сосон не говорив. Одного дня сказав, що це його найбільший ворог. Якісь старі порахунки, давні, сусідські. Які саме — це маловажне. Сторож мусів говорити те саме. А може й розповідав докладніше, а може зовсім мовчав? Може вже від першого дня в його голові зродилася була ця злочинна думка? Хто знає.

Сосон називав сторожа — Цьвик.

В келії сидів я й він, Сосон. Судив наглий суд. За словами адвоката розправа триватиме 5 днів. І так було справді. В девятій годині Сосона відвозили до суду — пополудні привозили знову. Сосон був спокійний. Знав, що вислід буде: шибениця. (Адвокат говорив інакше — але думав таксамо). Біль? Це дрібниця. Кілька хвилин... Часом говорив: „Я боявся болю — тепер ні й тимсамим не боюся смерти. Невідоме? Може бути цікаве, але страшне?" Життя, що плило поза мурами вязниці було йому байдуже, нецікаве. Родина також. Як в обіцяну зевлю — задивлений був у дошки своєї домовини.

На день до проголошення присуду Сосона, як звичайно, привезли зі судової салі і сторож Цьвик грюкнув за ним дверми келії.

Сосон був інший. Непомітно, але я, що знав кожний відрух його мязів і вдачі, спостеріг, що в ньому зайшла якась переміна. Минуло кілька годин, а він мовчав. Дивився на закратоване вікно — і мріяв. Так, мріяв непорушно. Це не була безвилядна пригноблива сумовитість, це просто була якась мрія. Яка? Я не питав. Знав, що скоріше, чи пізніше він сам скаже. Бо мрія це динаміт. Розсаджує й потребує вирядитись.

Було пізно. За мурами хвилювала ніч, а в келії холодна тиша. Сосон не спав.

— Ти...

Голос його був ніжний і тремкий.

Я підніс голову.

— Ну?...

— Знаєш, мене не повісять. Я буду вільний.

Я цього не сподівався. Мені здавалося, що Сосон горячкує.

— Вільний?... Хто тобі таке набрехав?..

— Ніхто. Це правда. Буду вільний.

Я сів на тапчані.

— Дивно...

— І мені спершу було дивно. Але тепер ні. Знаєш, хто мені це казав?

— — — —

— Сторож.

— Сторож?..,

— Так, той Цьвик. Він добряга. Що ми ворогували — це була страшна помилка. Він обіцявся мені допомогти. Просто втечу — і то пятнацять хвилин перед виконанням присуду.

— На пятнацять хвилин?..

Ви знаєте, що це таке сподіватися? Сподіватися чогось кращого? Проти призначення і вірити в це? Знаєте, що це таке захотіти жити, маючи перед собою поперечну шибеницю? Сосон горів. За той час він більше пережив, ніж за ціле своє життя. Він хотів жити.

Другого дня рано, Сосон ідучи на розправу, сказав: „Це забава. Я буду вільний. Нині обговоримо докладніше". Я бачив, як Цьвик, скрививши кутики вуст, усміхнувся.

Сосона засудили: шибениця, шоста година вранці. Але він цього не брав під увагу. Шибениця? Вона була далеко — і з кожною хвилиною меншала. Його мали перевести до окремої келії. І тоді він розказав мені, як то він визволиться на волю.

Він казав: „Я буду мати револьвер. Правдивий, з бубном, на шість набоїв. Дасть мені Цьвик. Нині — зараз, як буде переводити мене до другої келії. А потім уже все повинно піти легко. Пів до шостої мають прийти по мене — не знаю хто. Якийсь сторож. Цьвика не буде. Цей сторож має вивести на коридор ч. 4, де буде чекати священик — і всі цікаві. Тепер уважай. При кінці цього коридору ліворуч є сходи 24 ступні в долину, 25 метрів партерового коридору і брама. За нею вулиця. На брамі стоятиме Цьвик. Це плян. Що я маю робити? Небагато. Імовірно треба буде пострілити сторожа. А щож? Я хочу жити. Власне тепер!

Так говорив Сосон. Я не сказав ні слова. Мені було трохи дивно. Як у книжці. Але так мало бути. Сосон до хвилини, коли його мали перевести до окремої келії, говорив дуже багато. А все про життя, що гуркотить й переливається між мурами камяниць, про товаришів, пр ріжне...

— Знаєш, це буде великий крик. Ґазети, поліція, спліткарська публика. Одне слово: сензація! Для них це буде новий злочин. Те, що я хочу жити — для них незрозуміле. Душогуб і жити? Це нісенітниця! Але воно так. Ціну життя я пізнав тепер, маючи змогу визволитися.

— Аби тільки пощастило.

Наша культурна нужда.

III. БІБЛІОТЕКИ.

Бібліотеки у кожного культурного народу відограють першорядну ролю для поширення знання, для заспокоєння культурних потреб широких мас населення. Вони становлять звичайно дуже важну категорію відборців друкованого слова. Як представляється бібліотечна справа в Польщі взагалі, а спеціяльно у нас?

За даними Головного Статистичного Уряду у 1929 р. існувало в Польщі 33.706 бібліотек, що мали 14.869.490 томів книжок. Більше двох третин усіх бібліотек (67,5 прц.) припадало на бібліотеки при народніх школах, поверх четвертини (27,5 прц.) на публичні бібліотеки, 3,9 прц. на бібліотеки при середніх школах, 1,0 прц. на учительські бібліотеки при школах і 0,1 прц. на бібліотеки при вищих наукових заведеннях (числом 20). Книжок припадає найбільше на публичні бібліотеки (41,0 прц.) відтак на бібліотеки при народніх школах (21,2 прц.), на бібліотеки при школах вищих (17,9), середніх (16,5), а на учительські бібліотеки 3,4 прц. Пересіч томів книжок для всіх бібліотек разом дає 441 на бібліотеку, зокрема на бібліотеку при вищих наукових заведеннях 132.362 томів, при середніх школах 1839, в учительських бібліотеках 1472 томів, у бібліотеках публичних 659 томів і в бібліотеках при народніх школах 139 томів. Як бачимо, бібліотек у Польщі є досить багато, але всі вони, з винятком бібліотек при вищих народніх заведеннях, дуже бідні на книжки, особливо бібліотеки публичні, що мають обслуговувати загал населення, бо шкільні бібліотеки є звичайно недоступні для посторонньої публики.

Із загального числа 9267 публичних бібліотек належало: товариствам 8.413, або 90,8 прц., повітовим урядам 60, громадським урядам 187, парохіяльним урядам 251, іншим власникам 356. На бібліотеки товариств припадає 68,2 прц. всіх книжок публичних бібліотек. Як бачимо про постачу широким верствам населення книжки з публичних бібліотек, дбає само населення. Девять десятих усіх бібліотек припадає на бібліотеки товариств. Роля публичних установ під цим оглядом дуже мізерна.

Дуже цікава статистика національного поділу публичних бібліотек. З 9.267 всіх публичних бібліотек на поляків припадало 7.053, або 76,1 прц. загального їх числа, на українців 1271 — 13,7 прц., на жидів 662 — 7,2 прц., на німців 140 — 1,5 прц., на білорусинів 48 — 0,5 прц., на інші народности 93 — 1,0 прц. Всі публичні бібліотеки мали 6.109.921 томів книжок, з того на польські бібліотеки припадало 4.880.273 томів, або 79,9 прц., на українські бібліотеки 265.399 томів, або 4,3 прц., на жидівські 12,6 прц., на німецькі 2,5 прц., на білоруські 0,1 прц., на інші 0,6 прц. Пересіч книжок у бібліотеках така: жидівських 1165, німецьких 1071, польських 692, українських 209, білоруських 168, інших 378.

І тут маємо те саме явище, що й при періодичних і неперіодичних друках. Процентова участь поляків, жидів і німців у бібліотеках і позичених книжках значно вища їх процентової участи в числі населення, а в українців і білорусинів справа стоїть навпаки. Мізерною є наша літературна продукція, не ліпше представляються й наші публичні бібліотеки, що мають завданням зробити книжку доступною для найширших мас людности.

Не знати, які саме бібліотеки офіціяльна статистика підтягає під категорію публичних бібліотек. Треба думати, що сюди входять теж бібліотеки таких товариств, як наші читальні „Просвіти". В такому разі реєстрація публичних бібліотек обняла далеко не всі такі бібліотеки. Зі звіту Т-ва „Просвіта" довідуємось, що в 1928 р. при читальнях „Просвіти" існувало 1923 бібліотеки. Отже з українських публичних бібліотек одних читальняних було значно більше, ніж офіціяльна статистика виказує їх усіх, а крім читальняних бібліотек існує прецінь багато бібліотек при інших товариствах. Колиж узяти на увагу, що бібліотеки пр москвофільських товариствах зараховуються до українських (русинських), то офіціяльна статистика виказує їх дійсно мало. Та коли не всі українські бібліотеки підлягли реєстрації, то треба думати, що те саме сталося й з бібліотеками інших національностей, що з них також багато не взяли на увагу. У такім випадку треба приняти, що процентове відношення бібліотек поодиноких національностей відповідає дійсности, зрештою знаходить потвердження в процентовому відношенні періодичних і неперіодичних видань на підставі статистики національних мов. Унаглядню це така табеля:

національности	періодичні видання в %	неперіодичні видання в %	бібліотеки в %
поляки	84,3	83,7	76,1
українці	3,5	2,9	13.7
жиди	5,1	7,1	7,2
німці	5,1	1,5	1,5
білорусини	0,3	0,3	0,5
інші	1,7	4,5	1,0
	100,0	100,0	100,0

З цієї табелі бачимо, що українських бібліотек розмірно навіть дуже багато, в порівнанні до періодичних і неперіодичних видань, ріжниця між процентом бібліотек і періодичних та неперіодичних видань досить велика на користь бібліотек, коли у поляків як і заходить невелика ріжниця, то на користь періодичних і неперіодичних видань. У інших народів ця ріжниця — в ту або другу сторону — також невелика. З цього можна робити висновок, що коли багато українських бібліотек не піддано реєстрації, то ще більше таких бібліотек було у поляків. А не зареєстровано цих бібліотек мабуть тому, що вони недійсні, існують тільки на папері.

Але й зареєстровані публичні бібліотеки, як видно з пересічного числа книжок в них, є дуже мізерні, особливо українські. Ще мізерніше, як це знаємо з обсервації деяких бібліотек при українських товариствах, представляється їх діяльність. Вони не доповнюються на час свіжо виданими книжками, або взагалі не мають підходящих книжок до читання. Наприклад багато читальняних бібліотек крім кількох десятків книжок старих видань „Просвіти", ніяких інших книжок не мають і хтось охочий до книжки — не тільки на селі, а навіть в більшому місті — не годен її дістати, а купити не має за що. А просвітні товариства, як читальні „Просвіти", прецінь для того й основуються, щоб гуртом придбати те, що непосильне для одиниці. Навіть заможна людина не годна передплачувати всі ті часописи й купувати всі ті книжки, які вона хотілаб мати й читати. А 50—100—200 бідних людей, організованих у товариство, при помочі дрібних грошевих вкладок можуть це робити і кожний дешевим коштом мав би до читання те, що хоче, до чого душа летить. В цьому саме і сила всякого гуртування.

Якби так усі наші читальні „Просвіти", кооперативи, кружки „Рідної Школи" й „Сільського Господаря" і т. п. організації передплачували хоч по одному примірникові обох наших щоденників та головніших тижневиків й місячників для користання своїх членів, а кожний наш зі самостійним заробітком інтеліґент також передплачував хоч один якийсь часопис, відповідно до своїх симпатій, то наші періодичні видання виходилиб не в кілька тисяч, а часто й кількасот примірників, а кількадесять тисяч примірників, не боролись би з матеріяльними труднощами, булиб кращі й дешеві, ніж тепер. Бо цікавість і дешевість часопису стоїть у простій залежности від його накладу, від числа передплатників і читачів. Те саме з неперіодичними виданнями. Головними відборцями і кольпортерами періодичних і неперіодичних видань повинні бути ріжні суспільні організації, передовсім організації просвітні. Коли вони цього не роблять, то значить, **не виконують свого першого і головного завдання.** Отже поправа ситуації на видавничому фронті залежить від відповідного виконування суспільними організаціями своїх завдань у культурній ділянці. Ці завдання виконують тепер кепсько, або не виконують зовсім, тому так нужденно представляється наша преса і наша книжкова продукція. Вину за це поносить наша провідна інтелігенція, що стоїть на чолі суспільних організацій на місцях і в центрі.

Андр й Вовчанський.

—o—

Бойкот соймику у Мемелі.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє, що скликане на вчора пополудні засідання соймику у Мемелі не відбулося тому, що не прийшло відповідне число членів. Зпоміж 29-ох послів прийшло 13. Німецьких послів взивали перед засіданням на поліцію, де заявляли їм, що надуживають своїх мандатів. Тому засідання сойму відложили. Німецьке Інформаційне Бюро додає, що литовський губернатор осягнув свою мету. Литовська директорія залишається далі при владі, хоча більшість соймику виступає проти неї.

—o—

Заворушення в Тунісі.

ТУНІС, 7. 9. ПАТ. У Моцкім дійшло до заворушень тубильців. Є вбиті і ранені. Причиною заворушень був розпорядок ґенерального резидента, який за згодою бея Тунісу приказав провідникам останніх заворушень переселитися до полудневого Тунісу. Населення стануло в обороні своїх провідників. Дійшло до кровавих сутичок з поліцією. Один жандарм і трьох тубильців убиті. Щойно підділи війська, прислані до Моцкіну, привернули лад.

— Мусить!

— А як ні?...

— Ти дурень. Не сміє! Тепер не сміє!...

Сосон замовк. Довгими кроками ходив по забрудженій долівці й дивився кудись поперед себе. Опісля переводили його до окремої келії. Перед відходом я стиснув йому руку і сказав: „Щасливої дороги"... Хіба я міг знати, як це все скінчиться. Хіба я міг знати, що це буде собача справа?

Я залишився самий. Думки вперто, як рядки телеграми, проходили під черепом і безконечною чергою верталися назад. А все про Сосона. Сон, що в сусідніх келіях уже давно важким оловом склеїв повіки — розвіявся. Години черепашиною ходою перевалювалися у вічність — і я нетерплячився. Це смішно. Але я хотів уже діждатися тієї шостої години. Хотів знати, як вирішиться втеча Сосона. Ех, — вирішилася вона! До вечора я не знав нічого. Могло бути всіляко. Могло бути, але не так. Хтось розказав. Чиїсь поорані горячкою й бліді уста назвали це собачою справою.

Так, це була собача справа.

Пів до шостої Сосон вийшов на коридор. Позаду йшов сторож. При кінці коридору, де ліворуч губилися сходи, починалася 25-метрова просторінь до вулиці. Сосон цього сторожа застрелив. Як це сталося? Просто — застрелив. Куля пройшла праву щоку й застрягла в потилиці. А потім... Важко говорити. Опісля Цьвик застрілив Сосона. І знаєш — це злочин! Струмочок крови продерся крізь щілину брами й випов на вулицю. Воля — і труп! Цей труп, що був людиною і сподівався, потонувши у гамір вулиць, жити. Як він умирав? Оповідають, що він сказав до Цьвика:

— „Ти душогубе!"

Розумієте? І Сосон не грішив — але Цьвик був Юда. Що з ним сталося — не знаю.

Але це була собача справа.

Висилайте передплату!

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчитись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: **Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.**

Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. доляр

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

Причини валютових експериментів.

Авторитетне вияснення близького співробітництва през. Рузвельта — „Золотий бльок" і його дефляційна політика.

Як відомо, відбувається тепер у Бад Айльзен 3. міжнародня конференція для сільсько-господарських наук. Особливо стала вона голосна через виголошену там д-ром Шахтом енуншіяцією, що містить у собі господарську програму сучасної Німеччини у звязку з її торговельно--білянсовими і девізовими труднощами.

Проф. Г. Ф. Воррен (Warren), близький співробітник президента Зл. Д. П. Америки, в розмові з д-ром Г. Бреннінгом, справоздавцем газети „Берлінер Льокаль-Анцайгер", зясував коротко причини, що змусили його батьківщину й інші держави відступити від золотого паритету. З уваги на те, що його міркування цікаві й актуальні, подаємо їх тут у перекладі.

„Наслідок світової війни був такий, що появились ріжні господарські недуги і кризи. Важка криза, що почалась у 1929 р., має свої особливі причини в ділянці гроша. Подібна ситуація була перед 150 роками в часі французької революції (проф. Воррен перевів докладні досліди того). Але ще ніколи захитання рівноваги не було таке поважне, як цим разом.

Коли прийшла франц. революція, тоді більша частина світа перестала вживати як гріш золото і срібло. Через те зменшився попит за цими двома шляхотними металями і в консеквенції впала вартість золота та срібла, а ціни на товари в усіх державах піднеслись. І більше як чверть століття були ціни загально дуже високі. Після того Европа вернулася знову до золотого і срібного покриття і разом з цим заломились таксамо нагло товарові ціни.

Тепер бачимо теж саме! Коли вибухла війна, велика частина світа перестала вживати золото до валютарних цілей. Золото втратило свою вартість, ціни піднеслись. Вони піднеслись теж в Америці, дарма, що долар базувався тоді на золоті.

Після війни спробував світ повернути до золотої валюти. Франція перейшла в 1928 р. знову до золотої валюти й інші держави ввели золотий стандарт. А що ціни тоді були на рівені ок. 50 проц. вищому, як перед війною, то світовий запас золота не вистарчив і ціни знову впали на яких 60—70 проц. передвоєнного відношення (маючи на увазі золоті ціни). Наслідок того був такий, що багато країв кинуло золотий паритет.

Одначе цей процес не є тотожний з подібним процесом у часі війни. Тоді держави відійшли від золота, а через те погас і попит на золото. Хоч і тепер багато держав розвязалось із золотим паритетом, то проте попит на золото не зменшився. Держави, банки, приватні особи, — всі вони тепер охотно приймають золото і за ним питають.

Коли світ спробував повернутись до золотого паритету (після війни — думає проф. Воррен), то ціни на товари впали, зате податки, довжні зобовязання і кошти розподілу товарів залишились ті самі. З цієї нерівномірности виросли катастрофальні фінансові труднощі. 34 держав визнало неможливим витримати дефляційну політику і кинуло золоту підставу. Тільки Голяндія і Швайцарія держаться передвоєнної вартости своєї валюти.

Держави стоять тепер перед такою альтернативою: або вони мусять податки, довжні зобовязання, винагородження за услуги і тисячі інших видатків скоротити, або мусять підвищити ціну золота."

Очевидно — повище становище проф. Воррена є спірне і не всі економісти його поділяють. Редакція німецького щоденника, з якого взяли ми повищі думки амер. економіста, заявляє, як своє „цетерум цензео", що саме у валютарних питаннях кожна держава мусить здати собі з того справу, чи на основі природних богацтв не обійдеться без експериментів, чи може вона спертись на свої цінні досвіди (себто і без експериментів дати собі раду). Зазначимо, що в Польщі дефляційні диспропорції дуже великі, тому альтернатива, що її висунув проф. Воррен, є тут особливо актуальна. До речі — про неї згадує часто і визначний польський економіст проф. Кржижановський, проф. Рибарський та інші. Зрештою і Франція має дуже поважні труднощі у своїй дефляційній політиці, бо не в силі звести до доцільного відношення високі ціни товарів і недавно обнижені платні та буджетові ощадности.

Взагалі т. зв. „золотий бльок", що вважає себе фортецею валютового порядку у світі, мусить чимало зусиль витрачувати, щоб втриматись серед пливкого валютового елементу, що окружає цю „фортецю". До того ще — поміж державами, що туди належать, нема на ділі ніякої особлившої співпраці з цього титулу. Франція, яка проводить цьому шестидержавному золотому порозумінню, виявляє тепер дуже міцно „святий егоїзм", чого особливо Польща, як держава суто-довжницька, яка попала між богачів, не може їй простити. Весь парадокс ситуації міститься саме в тому, що Польща, яка радо підтримала Францію в будові „золотого бльоку", є на сірому кінці як серед її торговельних інтересентів, так і серед гідних кредиту клієнтів.

В. Н-вич.

Найздоровіші, найшляхотніші

це безконкуренційна прикмета ПАПЕРЦІВ І ТУТОК

„К А Л И Н А"

Совіти хотять натягнути Америку.

Як повідомляють з Москви, відновлено совітсько-американські переговори в справі передвоєнних довгів. Представник Совітів у Вашингтоні Трояновський виступив з новою пропозицією, що уможливлює сплату російського довгу. Одначе пропозиція вяжеться тісно зі справою нової позички для Совітів.

—o—

Страшна самоходова катастрофа.

ЖЕНЕВА, 7. 9. ПАТ. Недалеко місцевости Прероа самохід, який їхав з Льозани до Женеви, упав з високої дороги на сіножать. Двох пасажирів убитих, а трьох ранених. Спадаючий самохід убив теж на сіножаті двох селян.

З господарів до ґетта в Палестині.

НЮ ПОРК, 20. серпня. (Вл. кор.). Жиди в Палестині можуть війти до замкненого ґетта, подібно як в европейських містах та краях, коли підуть дальше тією дорогою, якою йдуть від 1933. року — сказав учора рабін Ізраель Ґольдман, президент Жидівського Національного Фонду при отворенні одинацятої річної конвенції в готелі „Нюйоркер". Він подав такі факти: Первісна сіоністична кольонізація в Палестині мала на цілі заселити землю жидами і зробити з них рільників. Яких 75—90 відсотків жидівських імігрантів придержувалося цієї засади. Але від 1933-го року на 40.000 жидівських імігрантів до Палестини навіть 10 відсотків не осіло на землі а по містах. Вони закладають фабрики й інші підприємства, купують і перепродують землю, займаються ріжною спекуляцією зовсім так, як по американських чи европейських містах. Жидівський Національний Фонд буде всіми силами поборювати нову систему економічної політики в Палестині — заявив Ґольдман.

—o—

Про деякі подвиги „Перемоги".

Атамащиною п. Д. Паліїва від часу його усунення з УНДО ми майже не займалися, дарма, що він сам постійно нас провокує і просто гине, щоби тільки про нього писати. Ми стояли на становищі, що хоч це і сумна поява — сам той діяч і вся його діяльність, — то проте радше годиться на тему до малих фейлетонів. А проте звертають нам увагу, що безкритичність нашої публики така велика і такою повагою втішається у нас усяка розперезана демагогія, що неспростовувана брехня таки залишає сліди. Правдою є теж, що „Паліївщина" це не тільки окремі слова і вчинки п. Дмитра Паліїва, але й ціла атмосфера, яку він довкола себе витворює, атмосфера інтриг, безвідповідальщини, пустомельства, брехні, неуцтва і крутійства, це ціла одна з найсумніших сторінок післявоєнного галицько-українського життя. Тому, хоч як нерадо, — хоч як немилою буває всяке доторкування брудів, будемо, здається таки примушені частіше і ближче займатися сучасним і минулим роботи Д. Паліїва. Будемо примушені здирати маску нечуваної „гохштаплерії" та у правдивому світлі, на підставі дійсних, а не фальшованих фактів виявляти обличчя того Катона громадської моралі й апостола єдино-спасенної політики, що стала виключним його монополем.

Нині покищо обмежуємося до двох принагідних і навіть — на тлі цілої паліївщини — зовсім другорядних та маловажних уваг.

ПРОТИ НАКЛЕПІВ НА КООПЕРАТИВНИЙ СОЮЗ У СОКАЛІ.

Кооперативний Союз з в. у. у Сокалі розіслав обіжник до всіх союзних кооператив сокальського повіту проти напастей „Перемоги". У листі до Редакції, в якому Дирекція Союзу просить той обіжник подати до прилюдного відома, сказано м. і. таке:

„Уважаємо, що дальше експериментування відомих безвідповідальних людей поважно загрожує господарчій цілості нашого повіту. Роздор та провокація це одинокий засіб, яким воює т. зв. „Перемога", якої девіза неначе на сміх „добро нації — найвищий наказ" — видніє повсякчасно на першій сторінці того скандалічного органу".

Текст обіжника такий:

Сокаль, 4. IX. 1934.

П. Т. Управам та Н. Радам Союзних Кооператив — сокальського, белзького та радехівського району до відома:

Хижацтво паліївської демагогії довело в останньому часі до поміщення у ч. 21. двотижневика „Перемога" допису — видуманої брехні, яка по обовязуючому законі буде спростована в найближчому числі, тими самими черенками і на тому самому місці, на що підписана Управа звертає всіх заінтересованих їхню увагу.

Звернена акція проти К. С. та його Управи та шкурницько-шкідницька робота паліївських агітаторів примусила Управу К. С. звернутись рівночасно до Кооперативних Централь, щоби чимскорше запобігти лихові, яке послідовно грозить знову захитати господарськими агендами нашої союзної кооперації.

Нам відомі предложення тих партійних штукарів. У наших руках докази на письмі, як змінили свої погляди ті громадянські паразити, що вирікаються конструктивної праці у користь розбиваицького діла!

Кооператори!! По довгих злочинних експериментах К. С. станув на твердих основах! Привернено його громадянську честь, матеріяльну життєздатність та циферно унаглядненo велику успішність співпраці союзних кооператив і підписаної Управи.

Ми боліємо тільки над фактом розєднання та роздору поміж тими, що мають завдання бути не злими духами, а щирими дорадниками свого народу!

На кожний випадок застерігаємося проти всяких інтеренцій партійно заангажованих чин-

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні виправи для учениць і учнів, вивінування інтернатів і буос. закуповувати найдешевше в Галицькім Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4 1/78

ників до внутрішніх справ нашої кооперативної родини та заявляємо, що підпадаємо тільки і виключно під контролю наших верховних кооперативних властей, нашого ідейного Проводу, а ніколи під диктат паліївщини чи зокрема місцевої „перемоги".

Управа Кооперативного Союзу Сокаль.

КЛОПОТИ „ІДЕОЛЬОГІЧНОГО" ЖУРНАЛУ.

В останньому числі „Перемоги" один з геніяльних співробітників того журналу якийсь п. І. Леміш не має іншого клопоту, як сегрегувати статті „Діла" відповідно до їх тем (що взагалі робили би Дм. Паліїв і „Перемога", якби не УНДО і „Діло": колиб одного дня сказали їм заперестати лаятись на УНДО і „Діло" — вониж втратилиб хліб і радість життя!). Та „статистика" виглядає так: у місяці серпні ц. р. „Діло" помістило на українські теми 6 вступних статтей, на польські теми 3 статті, на міжнародні — 15 статтей, а яких три статті були теж навязані до українських питань. Пан Леміш подрібно вичислює всі наголовки й дати та обурюється, як можна так багато писати на міжнародні теми (зокрема дуже не сподобалась ш. авторові стаття з приводу процесу й розстрілу віденських повстанців, — що свідчить дуже добре про „Діло" й саме ту, хоч як безпретенсіональну і принагідну, статтю). Пан Леміш волів би, щоби день у день кожна вступна стаття у щоденнику торкалася „домашніх справ".

Щож, це річ смаку і коли п. Леміш стане головним редактором власного щоденника, зможе без ніяких перешкод ту свою думку реалізувати. П. Дмитро Паліїв певне не дозволив би йому цього робити, бож у числі „Перемоги" з 15. липня 1934 друкував зовсім протилежні погляди п. Пакса, ніж ті, які у числі з 1. вересня висловлює п. Леміш. Тоді ми читали буквально:

„Люди у нас вже так глибоко врилися у свій мілкий політичний пісок, до того вкопалися у свої дрібні справи, проблеми, партійні конюнктури, сплетні, приязни і ненависти, до того забили собі світ дошками, що з купки свого піску не бачать тої світово-політичної дійсности, як вона довкола нас творяться і яка, якщо все це піде у нас так далі, — **без нас і пова нами** (всі підкреслення „Перемоги" — Прим. Ред.) — рішить черговий раз про цілу нашу будучу долю чи недолю... Правдива політика, ота дійсна, іготна політика, яка завжди рішає і завжди буде рішати про буття або небуття націй, — це **зовнішня політика...**

В липні п. Пакс із „Перемоги" поручав займатися „заграничними" темами, а у вересні п. Леміш з „Перемоги" іронізує з них і на них сердиться. І не зовсім у порядку: бо у п. Дмитра Паліїва від літ акуратно що кілька місяців приходить радикальна „еволюція" поглядів на ту саму справу — з лайкою на тих, що пригадують його власні попередні погляди! **У тому хаосі й анархії і суть паліївщини!...**

Колиж п. Леміш гнівається, що інформаційні статті „Діла" на міжнародні теми писані на підставі польської, берлінської чи віденської преси — то зволить нам вибачити: ми, на жаль, справді можемо черпати інформаційні дані про події у широкому світі з преси чужинецької, порівнюючи їх взаємно та підходячи до них з погляду українських інтересів. Зволить нам теж вибачити, що не наслідуємо головного редактора „Перемоги", який вславився як передовик „Нового Часу", переписавши напр. довжезний цитат з будь-якої ґазети, додавав сакраментальне речення: „А ми всетаки не дамося — **Дмитро Паліїв**", — обовязково повний підпис, якого блеск завжди осяював цілу статтю...

Зїзд балканських королів.

Як повідомляють із Софії, після візити югославської королівської пари в столиці Болгарії, заповідженої вже на найблизчий час, має приїхати до Софії також румунський король Карло. У звязку з тими королівськими візитами та побоюючись небажаних політичних демонстрацій, болгарська влада переводить тепер нагінку на ріжні підозрілі елементи, щоби зробити їх нешкідливими. Торкається це перш усього комуністів і македонських комітаджів.

—o—

Криваві бійки з комуністами.

БАРСЕЛЬОНА 7. 9. ПАТ. Організація каталонських земельних власників скликала сходини з метою обговорити засоби боротьби з комуністичною пропаґандою серед рільних робітників та арендаторів. Підчас нарад вдерлося до салі 20 синдикалістів озброєних револьверами. Напасники розігнали сходини, знищили обстановку і намагалися підпалити будинок.

П р и с и л а й т е п е р е д п л а т у!

Совіти не дуже торгуються за східно-китайську залізницю.

НЮ ЙОРК, 30-го серпня. (Вл. кор.). Безімянна спеціяльна каблеграма з Москви до „Ню Йорк Сан" вичисляє совісно дати, коли то совітський уряд знижував ціну продажі східно-китайської залізниці, щоб хоч щось дістати за неї, але все даремне. Первісна ціна продажі була 250 міліонів золотих рублів. Це було в червні 1933. року. А в червні 1934-го року Совіти хотіли за неї лиш 160 міл. рублів. Держава Манджу-Ко подала первісну ціну 50 міліонів єнів і згодом піднесла її лиш до 120 міл. паперових єнів. У золотих рублях, це значить, що первісна оферта була лиш 20 міл., а остання 42 міліонів. Але ця уступчивість показалася зовсім даремною, бо як показується тепер, Японія готова забрати даром цю залізницю. Мабуть тому делеґат Манджу-Ко таки залишив цілковито переговори ще 13-го серпня і поїхав до Токіо.

Арештування комуністів у Берліні.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Тайна поліція перевела численні ревізії в одній з дільниць Берліна. Арештували 50 осіб, підозрілих за комуністичну діяльність. Кружляють поголоски, що поліції вдалося відкрити головний штаб комуністичної пропаґанди.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 9. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 55

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Справа складання рахунків. — Виїзд до Волівця. — Непорозуміння між от. д-ром Шухевичем та от. Коссаком. — Зріст впливів і значіння от. Коссака.

Відповідно до моєї обіцянки з 1. XI., вибрався я 5. листопада 1914 р. до Корчина, щоб відвідати стрільців, які, як говорено, там були. Одначе вже їх там не застав, бо вийшли до Синевідська. Тоді поїхав я до Синевідська і там застав у дійсности всіх зібраних. Зїли ми спільний обід та на розмовах зійшов нам дуже приємно час. Щодо урядових справ, то я старався також обговорити справу складання рахунків.

Минув жовтень; у тім місяці роздавав я гроші на всі сторони: і до Горонди, і Коссакові, і Шухевичеві, і Волошинові, а надто й кожному сотникові, наскільки до мене зголосився. Не бракувало випадків, що й поодинокі четарі брали гроші, якщо були відділені від головних відділів. Про авізування тих грошей у дотичних відділів не було мови. Я уявляв собі, що всі поприсилають рахункові звідомлення із побраних грошей на мої руки, і я тоді вишлю все разом до інтендантури військової команди. Просив я сотників, щоб приглянулилися, як робляться рахункові звідомлення по військових відділах та в той спосіб зробили також у себе. Всі пообіцяли мені займятися зараз тою справою. Одначе минали цілі місяці, поодинокі люди попадали в полон, інші відходили до шпиталів, а рахунки все ще не були зложені. З того, що я бачив, було слідно, що старшинському корпусові живеться несогірше. Коссак згадав мені тоді вперше про рітмайстра Фаркаша, який є командантом одного відділу кінноти, та заявляє себе великим приятелем українців. Хотів мене з ним конечно познайомити, але що вже була досить пізна пора, я мусів зректися того і повертатись у Сколе.

Це вже й були останні дні нашого побуту у Сколім. З дня на день були ми готові до виїзду, бо положення не тільки стало тяжке, але навіть небезпечне. Наша ґрупа трималася добре і, здається, могла триматися ще довго в той спосіб, але була висунена так далеко в порівнанні до сусідніх груп, що якби москалі виконали лиш сильний напір з боку, то мусілиб взяти нас всіх у полон. Прийшов приказ покинути ті становища і 6. чи 7. листопада виїхали ми до Волівця.

8-го XI. в ночі прийшли обі завізвані з Горонди сотні і от. д-р Шухевич. Зробив він дуже гарно, бо хоч про нього не було згадки, виїхав із своїм курінем. З д-ром Шухевичем мав я дуже тяжку ситуацію. Він відразу застерігався, що рішучо не піде під прикази от. Коссака; він признавав лиш моє начальство, а зрештою уважав себе рівнорядним із от. Коссаком. Те його становище мусів я признати, бо воно було в дійсности одинско слушне. Хоч я його впевняв, що Коссак не виявив ніяких намірів обнимати над ним команду, він не дав себе успокоїти. Не бачучи іншого способу, як поладнати справу, дав я йому письмо до от. Коссака, де зазначив виразно, що от. д-р Шухевич є вповні самостійним курінним, бо згідно з організаційними постановами є самостійні курені, а не якесь одно тактичне тіло з кількох куренів. Розуміється, що вага того письма була дуже сумнівна. Його значіння залежало лиш від того, наскільки котра сторона хотіла привязувати вартість до моїх слів. У першім своїм листі Коссак не згадував нічого про це моє письмо, але нераз в устних заявах давав мені до пізнання, що таке ставлення справи, як моє, фальшиве і що моє становище вплинуло на д-ра Шухевича в той спосіб, що його не можна було ніяким способом собі підчинити.

В письмі з 11. XI. 1914 р., писанім в Аннаберґу, згадав от. Коссак про декорації медалями хоробрости п-н Галечківної, Степанівної, Струхманчука та Носковського в присутности ген. Фляйшмана. Та найцікавіша річ та, що просив прислати йому Індишевського. Його „я би тут потребував на команданта трену і щоб мені вів рахунки." Саме ті самі потреби, для яких я вислав був 30. X. 1914 р. Індишевського, якого мені от. Коссак звернув...

Та не довго був спокій між обома отаманами. Вже 15. XI. 1914 р. писав от. Коссак, що „д-р Шухевич зачинає авантури, моїх приказів не слухає, я про це голошу військовій владі. Мені наказав п. полк. Лямезан команду над всіми стрільцями в полі, бо Ти хорий, а Шухевич цього не може знати." Для пояснення додаю, що я був так сильно переконаний про добру волю Коссака, що вже від мого побуту в Корчині став з ним бути на „ти". Це навіть

Великий Театр год. 8·15 завтра год. 3·30 | Нині! Сензаційна премієра Нині! „Я переміг крізу“ Павла Вульпіюса. Останній раз „Товаріщ“ | Театр Ріжнородностей год. 7·30 „Дівчата в одностроях“ рекорд успіху концерт гри.

Відпусти і наша підприємчивість.

У „Ділі“ з 27. серпня ц. р. була в економічному огляді нотатка п. н. „Відпусти і наша підприємчивість“, у якій було висловлене побажання, щоби „Достава“ влаштовувала свої кіоски на відпустах. А це в тій цілі, щоби протиставитись торговельній експансії всяких чужинців, які, використовують побожність нашого селянина, продають йому всякий хлам, що понижує наш церковний обряд.

У відповідь на цю нотатку дістали ми з „Достави“ вияснення, з якого виходить, що „Достава“ ніколи не відчиняла і не може відчиняти ніяких кіосків на відпустах, бо це для неї за коштовна справа, а крім того вона все одно з приватними покупцями всякої лихої тандети конкуренції на відпустах не витримає, бо наш богомільний селянин не дивиться при виборі на якість, але на дешевість цього роду товару.

При заперті стільця, здутті черева, надмірній квасоті шлункового соку, болях голови, перечуленні, остраху, загальнім злім самопочуванні і перевтомі, лагідно ділаюча природна гірка вода **Franciszka-Józefa** дає легке випорожнення, звільняє організм від залишок у кишках і в багатьох випадках запобігає запаленні сліпої кишки. — Поручають її лікарі.

В справі українського шкільництва.

Пос. Великанович був 6. ц. м. у міністра освіти Єнджеєвича і предложив йому іменем Українського Клюбу домагання в справі українського шкільництва. Конференція тревала довший час.

Рада Ліги Націй радить.

ЖЕНЕВА, 7. 9. ПАТ. Сьогодні передполуднем почалася 81. сесія Ради Ліги Націй під проводом мін. Бенеша з участю мін. Барту, Бека, Ідена, Альоїзія та ін. Як звичайно насамперед було довірочне засідання. На ньому устійнили порядок сесії та затвердили кілька адміністраційних справ. На прилюдному засіданні ради розглядали болівійсько-параґвайське непорозуміння, після чого наради відложили до завтра.

—o—

По широкому світі.

— Перський уряд відкликав свою кандидатуру на члена Ради Ліги Націй і піддержує кандидатуру Туреччини.

— На летовищі у Москві згорів большевицький стратосферичний бальон. Жертв у людях не було. Лети до стратосфери на деякий час будуть припинені.

— У Ґлезгові зударилися два особові поїзди. Паровози і три вагони обох поїздів знищені. Машиніст і палій вбиті, а 40 пасажирів ранені.

Сензаційне арештування у Варшаві.

Відгомін жирардівського скандалу.

ВАРШАВА, 7. 9. ПАТ. Вчора пополудні слідчий судля Демант по кількагодинним допиті приказав арештувати Генриха Потоцького. Потоцький був від кількох років головою акційного т-ва жирардівських закладів, а в останньому році головою Червоного Хреста. З управи жирардівських закладів уступив перед роком, а з головства Червоного Хреста перед кількома днями. Потоцького арештували з приводу жирардівської афери і закидають йому ті самі провини, що арештованим директорам Вермешові і Каєнові.

М'жнародній летунський турнір.

Дня 6. ц. м. скінчилася перша половина міжнародного летунського турніру у Варшаві. Скінчилися технічні проби літаків, причому на 32 літаки перші три місця здобули поляки, з яких кап. Баян осягнув 994 точок, Карпінський 954 і Плончинський 953, на четвертому місці знайшовся німець Зайдеман, на пятому німець Губріх і т. д.

В пятницю, 7. ц. м. розпочалася друга, головна частина чаленджу — окружний лет понад Европу і північну Африку. Траса лету має 9.527 км. і веде з Варшави понад Кенігсберг, Берлін, Кельн, Брюсель, Париж, Бордо, По, Мадрид, Севілю, Казабянку, Мекет-Сібі, Бель-Абес, Альжир, Біскру, Туніс, Палермо, Неаполь, Рим, Ріміні, Загреб, Відень, Брно, Прагу, Катовиці, Львів, Вільно і Варшаву. Лет має скінчитися осідком у Варшаві 15. ц. м.

До старту стає 32 літаки, з того 12 німецьких, 11 польських, 5 італійських, 3 чехословацькі й один англійський. Кілька літаків відкликано від участи. Денно мають зробити коло 1.500 км. На загал можна здобути практично коло 1.700 точок, з чого деякі польські і німецькі літаки мають уже поверх 900.

ОКРУЖНИЙ ЛЕТ РОЗПОЧАВСЯ.

ВАРШАВА, 7. 9. ПАТ. Сьогодні в 5 год. вистартували з Варшави літаки, що беруть участь в чаленджу. Літаки стартували групами по 3 машини. В першій групі знайшлися на основі льосування Карпінський, Андерле, Франке і Амбруз. В останній два німці і один італієць. Першим етапом лету є Кенігсберг, віддалений на 286 км. від Варшави. Летун на трасі має перелітати над контрольними точками, скидати тягарцевий мельдунок і осідати на обовязкових постоях. Ночувати мають на летовищах, призначених заздалегідь.

КЕНІГСБЕРГ, 7. 6. ПАТ. Почавши від год. 6.10 осідали на тутешньому летовищі чаленджові літаки. Перший осів німець Франке, опісля Карпінський Амбруз, Ебергардт, Гедговд, Штайн, Бальцер і інші. Останні прилетіли італійські пільоти Кольомбо і Тесаре. Осідання 32 літаків відбулося гладко.

З Берліна прийшла до Кенігсберга вістка, що з причини несприятливих атмосферичних умовин, дощу і густої мрази старт з Кенігсберга до Берліна заборонений. В год. 8.30 повідомлено з Берліна, що старт вільний, бо погода поправилася. В год. 9.36 почали стартувати до Берліна перші літаки Морціка, Франке, Ґройгера, Штайна і інших.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Дожидаючи прилету чаленджових літаків, на летовищі в Темпельгоф зібралися великі юрби народу. При вході на летовищі уставлено 4 великі щогли, на яких повівали прапори всіх 4 держав, що беруть участь у чаленджі.

НІМЦІ ПОПЕРЕДУ.

КЕЛЬН, 7. 9. ПАТ. В год. 14.05 осів тут німецький летун Морціх; в год. 14.28 Франке і Юнк, а в год. 14.43 Остеркамп. В год. 14.54 Юнк відлетів до Брюселі.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Перший прилетів на летовище в Темпельгофі німецький летун Франке на БФ 108 в год. 11.42. Небаром зачали дальші змагуни, числом 5, самі німці. До год. 12.15 прилетіло 12 змагунів, між ними на 8-му місці кап. Гедговд на ПЗЛ 26 в год. 12.13 і як 12-ий Бальцер на ПЗЛ 26 в год. 12.15.

БЕРЛІН, 7. 9. ПАТ. Німецький летун Штайн мусів осісти у Бісдорфі, 36 кільометрів від Берліна тому, що попсувався мотор.

Польський летун Карпінський осів у Кестебріс над Одрою тому, що попсувалася помпа з оливою і магнес. Фабрика Школи у Варшаві вислала негайно спеціяльним літаком механіка зі складовими частинами.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 36-?

— **Приймаю адміністрації реальностей. Ігнат,** Львів. Куркова 24. 202 10-?

— **Взиваємо всіх товаришів адвокатських аплікантів** негайно вписатися в надзвичайні члени Союзу Українських Адвокатів. Прохання з поданням персональних даних і потвердженням патрона, просимо пересилати на руки м-ра Теодора Стефаника, Львів, Підвалля 7, II пов. Рівночасно просимо також усіх тов. абсольвентів права в організаційних цілях зареєструватися в С. У. А. з поданням своїх персональних даних. — За секцію аплікантів при С. У. А. М-р Т. Стефаник, Львів, Підвалля 7. II. 268 2—2

— **Студентські** готові мундурки, мундури військового підготовлення, як також плащі, точно приписові у великім виборі на складі найдешевше у фірмі **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7,** напроти катедри. Ціни значно знижені. 20/80 1—?

— **Лікар-дентист Ірена Рибачек-Кисілевська** вернула і ординує у Львові, вул. Потоцького 48 партер від год. 9—11 і 4—6 попол. Тел. 2-87. 215 1—2

— **Яка буде осінь цього року.** Осінь в тому році має бути коротка і гарна, проте останній найдешевший сезон у Черчі треватиме аж до 1. жовтня. Гості, що вибираються туди, вспіють ще покористуватися повним лікуванням. 280 1—2

— **Конгрес візантиністів.** В Софії відбудеться в днях 9—16. вересня ц. р. IV. міжнародній конгрес візантиністів. В нарадах візьмуть участь учені кільканацяти держав. Українців заступатиме д-р І. Свєнціцький, директор Національного Музею у Львові. Він виголосить реферат про взаємовідносини України й Візантії в IX—XV вв.

— **Нафта подешевіла на 20 проц.** На основі порозуміння між міністерством промислу й торговлі та більшими нафтовими рафінеріями з днем 10. вересня ц. р. буде обнижена в цілій Польщі складова ціна нафти на 20 проц. Наслідком того детайлічна ціна нафти повинна бути обнижена найменше на 20 проц., значить 10 с. на літрі, а в більшому числі місцевостей на більше ніж 20 проц. Щоб уможливити так значну редукцію ціни нафти, міністерство шляхів обнизило залізничі тарифи на перевіз ропи і всіх нафтових продуктів на 25 проц.

— **Міліон зол. на забезпечення перед повінню** Міністерство шляхів признало міліон зол. на забезпечення доріг і мостів перед повінню. З цієї суми 300.000 зол. призначено на праці на Дунайці і Рабі. До праць вжито військо і добровільні робітничі відділи.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім дні тягнення Держ. Кляс. Льотерії впали виграні на такі числа: 150.000 зол. на ч. 61369. 20.000 зол. на ч. 65301. 10.000 зол. на ч. 121611. 15.000 зол. на ч. 144020 29720. 10.000 зол. на ч. 33528 137624 5.000 зол. на ч. 4870 7450 17685 34335 48639 116467 140856 1431 72629. 2.000 зол. на ч. 1145 3125 6913 15701 29516 32207 33531 59346 58268 69114 78965 95872 98167 113676 130000 130801 136329 138526 151273 154527 157135 158187 158863 165803 574 2751 18474 18748 37921 43152 48441 53720 63845 64443 74488 114065 115573 122511 124771 138669 143346 149331 149802 154001 166354 169383. 1.000 зол. на ч. 5886 15262 16082 16392 22039 23321 29535 32715 47135 47401 48628 53857 58024 71625 73760 73992 74190 77912 86193 88493 93280 94765 104299 105769 111771 115154 115460 117754 120460 123406 125517 136597 137143 150660 153872 155401 161048 167834 168197 169914 9171 10518 32927 35788 40950 45738 55188 64603 67328 69145 72085 72774 74638 80523 86778 97051 99184 100197 109455 116921 126112 125321 127494 136481 136427 139501 143188 143552 144235 144437 152170 154319 160596 160471 161584 161934.

дехто із стрільців взяв мені за зле, але я не бачив причини, чому я не мав допустити з ним до такої інтимности. З того листу видно також, що Коссак зносився з органами військової влади і використовував це своє положення в тій цілі, щоб захопити владу в свої руки. Мушу зазначити, що в тім часі його вплив і значіння були незвичайно великі. В корпусі і в дивізії умів виробити собі своє місце, а з кап. Гавратом, шефом дивізійного штабу і властивим командантом дивізії лучили його близькі звязки.

Д-р Шухевич і ще певно дехто зі стрільців мусів от. Коссакові робити закиди, що він старається скинути мене зі стільця. Я сам щиро признаюся, що тоді я ані так не думав, ані перед ніким у той спосіб не висказувався, ані також не жалувався на це. Але що от. Коссак чув, що щось тут не в ладі, доказом цього цитований вже вгорі лист з 15. XI. 1914 р. Вказують на це отсі слова: „Ц. К. дивізія припоручила мені Кундшафтердінст зі стрільцями та особами цивільними. Коли я видам перепустку лиш з підписом, патрулі і варти не пустять дальше, тому казали мені звернутися до Тебе по печатку. Я це роблю з прикрістю, бо й так інтригують між нами, а коли заберу печатку, скажуть щось гіршого. Прошу Тебе, суди як хоч — я поступаю чесно і роблю те, що мені приказують.“ Що я не судив от. Коссака, це чиста правда. У виданні печатки не бачив я ніякої небезпеки, а надто в мене не було ніколи великих військових аспірацій і під цим оглядом я все і кожної хвилини був готов уступити такій людині, яка могла гідно заняти головне місце. (Продовження буде.)

— **Ріжні вістки.** У фабриці ножів у Льозенштайні вибухла пожежа, причому згоріло 100.000 ножів. — В Стирії відчуто досить сильний землетрус. — У Відні страчено бандита Бендінґера, засудженого на смерть за грабунковий напад на туристичний захист біля Ст. Пельтен. — У Ружомберзі у Чехословаччині на мячевих змаганнях юрба кинула суддю до ріки, невдоволена його рішенням. На щастя судля добре плавав і врятувався. — У Франції обнизилася температура і впав перший сніг. У Шартре де Бонфуа верства снігу сягає до 10 цм. — У східній Африці великі хмари саранчі знищили всі плянтації. — Безробітний Антін Лібін переїхав під вагоном експресу Рига-Париж, щоби вписатися до чужинного легіону.— 31. липня ц. р. число мешканців Варшави дійшло до 1.200 тисяч. — Голяндський уряд завів обмеження для робітників чужинців. — Число безробітних у Франції минулого тижня дійшло до 325.434. — У Відні арештували директора берндорфського відділу фабрик Крупа за націонал-соціялістичну пропаганду. — Російська академія наук покликала окрему комісію під проводом Крижановського до дослідів затьміння сонця, яке відбудеться в 1936 р. — До Льондону прилетів літаком британський губернатор у Палестині сер Артур Уокон. — У Кольмар повісився 11-літній хлопчина Фридрих Ветле, син фабричного робітника. Мати хлопчини післала його за пакунками. Малий Фридрих прогайнував частину грошей і зі страху перед карою батьків повісився. — Канцлер Гітлер став президентом Червоного Хреста. Раніше президентом Ч. Хреста був покійний през. Гінденбург. — Колишнього начальника румунської жандармерії ген. Думитреску судитиме суд за хабарництво. — У Зл. Державах потрібуватимуть допомоги уряду 23 мілісни людей.

— **Наради нудистів.** У саді одного з льондонських домів відбулася нарада нудистів під проводом Гюз Шейдера. Предсідник станувши під високим деревом, відкрив наради. Перед ним на траві, застеленій плахтами, розсідалися нудисти, люди ріжних професій і націй: архітекти, урядовці, банковці і безробітні. Мужчин було дві третини, а решта жінки. В саді підчас перерв нудисти вправлялися на руханкових приладах.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

З нових видань.

Нема їх багато. Мине кілька місяців і дивуєшся, що нема лектури і на тиждень. А ще як поїдеш на село, все проглинеш! Приходять хвилини, коли тужиш за рідною книжкою. Є люди, які уявляють собі, що рецензент — людоїд, що має насолоду жерти авторів, кусень за куснем. Нема більшої приємности, як хвалити автора, ще й коли він ваш знайомий, приятель або ворог. Як приємно проявити свою доброту або великосердий жест! Та чи можна хвалити всупереч найщирішому вражінню? Наші нинішні читачі вже самі орієнтуються у книжках. Тільки на зуб візьме і вже знає смак. Гадаю, що мої вражіння не повинні сильно відбігати від загального погляду тих, що стежать за нашою літературою і люблять читаючи оцінювати.

Микола Голубець: „ГЕЙ, ВИДНО СЕЛО...“ (Нарис). „Українська Бібліотека“, Львів, Накл. Івана Тиктора, 1934. Липень

„Українська Бібліотека“ накладом І. Тиктора постановила собі за завдання давати що-місяця за дешеву ціну один том популярної та повчальної лектури на 130 сторінок. Редактор цієї бібліотеки М. Голубець дає в ній уже другий том власного пера. Хоче він „відтворити настрої й закріпити духову й чуттєву (!) атмосферу перших боїв Українського Січового Стрілецтва“. Вже попередня його спроба „Вчорашня леґенда“ мала всі ознаки недбайливої та поверховної праці, що не покривалася навіть із добрими намірами автора. Остання „Гей, видно село...“ ще наполовину слабша і ледви чи може задовольнити навіть середнеінтеліґентного читача.

Автор, як видно з його „Післяслова“, не здає собі зовсім справи для кого пише, коли зпід його пера вихоплюються такі фрази: „Завдання мого нарису виховне, подібно, як виховним було завдання „Вчорашньої леґенди“. Очевидно, булоб мені приємно почути від фахової критики, що моє оповідання не позбавлене й літературної вартости“.

Виходить, що вже і скінчивши свою роботу, автор робить собі ще ілюзії щодо вартости свого оповідання (яке сам не знає, як охрестити, коли вживає терміну „нарис“), такого примітивного у пляні та засобах, що найкраще було би не підписувати його власним прізвищем. Стверджуючи цей факт, зрештою легко доступний для пересічного читача, не хочемо цим сказати, що таке оповідання не може виконати своєї виховної мети, коли воно призначене для ширшої маси без якогонебудь відношення до літератури.

Маємо перед собою наївненьку фабулу про молодих героїв, що йдуть на визвольну війну, роздумують про тему цієї війни і свою ролю в ній, довершують чудес геройства і нараз щезають з наших очей тому, що автор мусить кінчити свою балачку. Вже з самого початку вражає нас те, що ті молоді люди (і старші) занадто великі мудрагелі, бо знають у 1914 р. те, чого не знали наші найбільше передбачливі політики. Голубець вкладає їм в уста мудрощі, які неодин з нас повторяє нині в каварні, позичивши їх з чужого досвіду з перспективи 20 літ.

Ось що записує молодий герой у своїм щоденнику:

„Прийшов на фронт з якоюсь ясною думкою, виробленою програмою, (?), метою, а виявилося, що тут нема місця для думок і програм. Навіть сама остаточна ціль, колись така ясна й самозрозуміла, наче відсунулася в недоглядну далечінь, затьмарилася. Може так мусить бути. Вплетені в круговорот подій, позбавлені впливу на них, стаємо автоматами для виконування рухів, окреслених конструкцією (?) нашої збірної машинерії“.

Нема сумніву, що фрази в роді останньої, не мають нічого спільного з популярною повістю; дядько, або дячок читаючи таке, будуть кліпати очима, що зайшли їм слізми від зворушення, якто наші земляки натерпілись від мачухи-Австрії у концентраційних таборах. Голубець пише стилем міського журналіста і залюбки фільософує там, де повинен би описувати події, змальовувати типи, бодай вязати нитку якоїсь примітивної інтриґи. Саме ця інтриґа — мінімум популярного оповідання не виходить поза засоби доступні ґімназистам. Ось як виглядає опис бою:

„На половині гори розсипалися стрільці в розстрільну. Була шеста година ранку, коли розстрільна з очайдушним розгоном вдарила на першу ворожу лінію!

— Гурра! — зірвалося з тисячі молодих грудей і, наче від самого крику, розлетілася перша ворожа застава. Хто вдарив прикладом, хто прощілив (?!) баґнетом, хто промостив собі дорогу револьвером. Не було часу бавитися з полоненими, що, покидавши кріси, бігли в обійми резерви.

— Гурра! — залунало знову й дві живі стіни грудей, рук і баґнетів сперлися з собою.

За тріскотнею крісів, ломотом ручних ґранат і гарматнім ревом, не було чути ні боєвого крику борців, ні зойку ранених, ні стогону конаючих.

Скінчився верх (?) гори. Немов лявіна перли стрільці на ворога в низ. Ворог вже в низу, стривожений, у безладді, тікає навмання. Хто дивиться перед себе, хто шукає дороги, а хто летить наосліп і тоне в розбурханих, весняними водами, хвилях гірського потока. Переможці біжать далі, спотикаються на трупах, падуть і підіймаються знову. Нарешті — голі! Нікуди бігти далі. Позиція відбита, ворог у розтічі!“

Ясно, що так само можна сидячи у Львові описувати подорож до Гімалаїв або Трансвалю, і так само без ніякого зусилля можна написати якунебудь наукову розвідку, коли перестанемо питатися: чи вірні там факти і чи не буде її читати нідин фаховець.

Вся історія з переодягненою дівчиною, що пішла вояком на фронт, передана наївніше як в індіянських повістях, де один герой забирає в полон сотні дикунів.

Голубець від літ пише наоспіх усякі речі, занятий у даній хвилині найбільше думкою, щоб віддати рукопис якнайшвидше до друку. Цим теж можна пояснити безліч польських фраз і висловів у такій книжці. Ось невеличкий реєстр: „збікувала, іритація, просмик, будуюча забава, пучать гуси, змякла рура, респектувати, опустити позицію, зрезиґнував, нім (заки), відійшли від змислів, можна собі попукати, йому вже досить того літання, затушуємо твою несубординацію, вичин, загрівати до видержання, як трактуються жінчі „гозенролі“.... Російських таких фраз не менше, а стилістика дає привід до неодної усміхки: „Розмови обертаються довкола чорних гороскопів“, „не примушували нікого вязатися вмізливістю окруження“, „тельбухи, що висовгувались (!) з розпореного черева“, і т. д.

Усе „послівя“ з нарисом (буцімто історичним) про те, як повстали Січові Стрільці, взагалі тут дочеплене невідомо нащо. Читач ні хвилини не вірить авторові, коли він упевняє, що „Історичним є моє оповідання не під оглядом зовнішної форми, але по суті подій так само, як в поодиноких його постаттях відтворені не дотичні (які?) особи, а ідеї, психіка й побуди людей того моменту“. Нечувана претенсія відтворювати „суть подій“. Автор наплутав тут таке саме про історичну повість, як і у самому оповіданні. Найдивніше те, що в „послові“ має він іще претенсії, щоби ставитись до його праці як до літературного твору.

м. р.

ВІДГУКИ ДНЯ.

ЗНАЙОМІ.

Приходять до мене, до хати, до редакції, бліді, знесилені голодом, прибиті невзгодинами, мнуть капелюхи в руках і несміло починають:

— Я знаю, що нині тяжко... Але може десь якесь місце... Щонебудь...

Найлекша відповідь:

— Нині за посаду, як за волу на пустині. Не знаю, де можнаб...

Але така відповідь можлива тільки до тих, яких перший раз у житті бачу. Маю своїх власних клопотів досить, чи треба мені ще чужих!..

Зате до знайомих тяжко так сказати.

А ці знайомі!.. Скільки з них таких, з якими звязана моя молодість золотими нитками спомнинів. Пережив я з ними не тиждні, не місяці — роки. І не на спільних гулянках по льокалях великого міста, а в темних, вогких землянках, а в глибоких окопах, а в далеких походах вздовж і вшир нашої великої вітчини.

Приходять до мене мої знайомі...

Нераз назвище котрогось із них затерлося вже в моїй памяти, курява будня запорошила його образ у моїй душі, а стане передімною, гляне, промовить і вже образ — як новий.

Нераз двацять літ тому, як ми в останнє бачились, нераз вісімнацять, а найменше чотирнацять — від 1920 року. Залежно від того титулують мене: пане десятник, пане хорунжий, пане четар, пане поручник...

Кожний з тих титулів зачіпає іншу струну в моїм серці, а кожна з тих струн так голосно бренить... Встають давні дні, а серед них — вони — знайомі.

Ріжно: цей скровавлений — з запалими очима, той запорошений — з розсяяним лицем, тамтой усміхнений — з мазепинкою на бакир, а пісенею на устах.

Що їм сказати тепер? Збиті кризою, тіснотою, загальною бідою?!...

Не можу!

— Добре, я буду питати. Може директор Іпс, може директор Ипсильон. Зайдіть до мене за кілька днів...

Знаю наперед, що ніщо з цього не буде, що по наших установах посади, хочби й найменші, не ждуть ні хвилини на кандидатів, але — не можу інакше.

А все таки — ми всі моглиб інакше!

Трохи доброї волі, навіть ні! — Добра воля є, але зорґанізованости і впертости, а неодно поправилиб.

В кожній нації оті „знайомі“ мають першенство, бо кожна нація дивиться в майбутнє, але живе на минулім.

А в нас?

Трохи зорґанізованости!

Трохи впертости!

І правило: Думати про тих, з якими вяжуть нас спомини — ніколи незабутні!

Галактіон Чіпка.

Із судової салі.

ЗАСУДИЛИ АДВОКАТА ЗА ФАЛЬШИВІ ЗІЗНАННЯ.

Окружний суд у Сяноці присудом з дня 29. серпня 1933 р. звільнив д-ра Баруха Фреєра, адвоката в Перемишлі від злочину 197 і 199 а) австрійського карного закону. Підсудний мав допуститися цього злочину таким чином, що слуханий як свідок під присягою перед судом зізнав неправду на шкоду селянина Миколи Мінька, начальника громади в Смільнику коло Лютовиськ. Оборонцем пошкодованого селянина М. Мінька установила адвокатська палата у Львові д-ра **Василя Блавацького,** адвоката в Сяноці. Проти цього присуду вніс оборонець М. Мінька відклик до апеляційного суду. У четвер 6. вересня ц. р. відбулася апеляційна розправа у Львові. Сенатові проводив предсідник радн. Байєрек, вотували радники Ягодзінський і Ліндерт. По промовах оборонців: д-ра Фреєра адв. д-р Ляндава і М. Мінька адв. д-ра В. Блавацького сенат скасував присуд сяніцького суду і видав новий присуд. Адв. д-р Б. Фреєра засудив сенат за провину зі статті 140 к. з. (фальшиві зізнання) на 6 місяців вязниці. На основі амнестійного закону сенат давував кару.

Відозви й комунікати.

Вписи до Господарсько-Садівничої Школи Т-на „Просвіта" в Милованні.

Дня 1-го листопада 1934 р. розпочинається новий 11-місячний сільсько-господарський курс у Милованні, який буде тревати до дня 30. вересня 1935 року. Наука в школі відбувається на основі програми навчання, затвердженої Міністерством Освіти, яка обовязує в державних сільсько господарських школах.

Навчання в школі є теоретичне і практичне, обіймає всі ділянки сільського господарства та підготовляє учеників не тільки до праці на власному господарстві, але також до праці в хліборобських та кооперативних організаціях (контрольорів молочности; кооперативних діловодчиків і т. п.)

При школі є зародова обора молочної худоби, зразкові курники, пасіка: все не пристосоване до практичного навчання на курсах. Школа має ремісничі варстати, в яких ученики мають нагоду навчитись робити ті приклади, потрібні в господарстві, які кожний господар може собі сам зробити.

В школі працює 4 фахівців учителів - спеціялістів та інструктори для практичного навчання.

На курс приймають мужчин у віці 18—24 літ, що покінчили найменше народню школу. Кожний принятий ученик мусить мати два одяги (в тому один до праці при виконуванні практичних вправ у шкільному господарстві). Крім одягу має мати кожний ученик 4 пари білля, 4 рушники, 2 простирала, подушку, покривець, сінник та начиння до їдження (тарілку, мисочку, півлітрове полиняне горня, ложку, виделку і ніж). Ученики платять одноразово при зголошенні на курс 15 зол. вписового. Крім вписового платять ученики місячно 5 зол. на науку і 5 зол за приміщення в приоті, опал та світло.

Ученики харчуються в кооперативній харчівні, яку ведуть самі. Прохарчування одного ученика в кооперативній харчівні коштує 25 зол. місячно.

До зголошення на курс треба додучити: а шкільне свідоцтво, б) Посвідку родичів, потверджену парохіяльним або громадським урядом, якою родичі зобовязуються правильно платити кожного місяця належну оплату за ученика в школі. (Коли ученик має підмогу від установи, тоді треба до зголошення на курс долучити декларацію від установи, що буде правильно кожного місяця платити оплати за свого кандидата). в) Почтову марку на вартість 60 сот на відповідь. г) Висвати почтовим переказом вписове 15 золотих.

Про приняття і день приїзду до школи повідомить Управа школи по 1. жовтня 1934 р. Неприняти до школи повернуть документи і вписове.

Зголошення приймає Управа школи до дня 1. жовтня 1934 р. Кількість учеників обмежена, тому радимо зголошення приспішити.

Зголошення слати на адресу: Господарська Школа Т-ва „Просвіта" в Милованні, почта Стрижанці (Stryhańce) над Дністром.

Дописи.

РІВНЩИНА.

Ще зловживання. Головного секретаря окружного суду в Рівному, Білостоцького викинули за зловживання і на його місце призначили кращого — теж секр. окружного суду в Радомі Шиманського. В короткому часі виявилося, що Шиманський в Радомі наробив ріжних грошевих зловживань на 15 тисяч зол. та вже й у Рівному встиг дещо вкрасти. Окр. суд засудив свого головного секретаря на 1 рік вязниці і 200 зол. кари.

Сайкович виїхав. „Героя" відомих подій у рівенському соборі й поборювателя українства прот Сайковича, що впав „жертвою" в боротьбі зі Скрипником за „Єдину неділину", митрополит Денис узяв до себе до Варшави, де він має залікувати свої душевні рани. Очевидно „русскіе люди" Рівного влаштували „героєві" належні проводи.

Облила бензиною і підпалила. Жінка сенатора з 1-кн Ольга Бурова мала неприємну пригоду на вулиці Рівного. До неї підійшла Ольга Пантелеймівна, облила її бензиною і підпалила сірником. Бурову вмить огорнуло полумя, що попекло їй обличча й груди. Спалахнула також і Пантелеймівна, яка нехотячи облила бензиною і себе. Тло події романтичне: брат Бурової, Новак, що відбуває 2-літню кару вязниці, покинув Пантелеймівну й оженився з іншою. Зробив він це буцімто за намовою Бурової.

Водотяг у Луцьку. Міський уряд Луцька нарешті приступив до будови водотягу. Цими днями відбулося заложення кутового каменя під будівлю стації помп і фільтрів.

За землю. В суперечці за землю 3 братів Фінічуків зпід Кремянця з сусідом Миколою Бабієм один з Фінічуків пробив Бабія вилами.

За політичну роботу. Луцький окружний суд на сесії в Ковлі засудив на 2 роки вязниці Тимофея Ярсевича за комуністичну роботу.

СПОРТ.

ЛЕГКО-АТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ НА ПЛОЩІ СОКОЛА-БАТЬКА.

В неділю 9. вересня ц. р. відбудуться на площі С.-Б. в год. 3-тій попол. легко-атл. змагання в таких конкуренціях: 400 м. муж., мет диском муж., гінці 3×1000 муж., скок вдаль жін., мет ратищем муж., мет диском жін. 3 000 м. муж.

НІМЕЧЧИНА — ПОЛЬЩА.

В неділю 9. ц. м. відбудуться у Варшаві міждержавні змагання копаного мяча між Німеччиною і Польщею. Зацікавлення змаганнями таке, що з цілої Польщі приїде до Варшави кільнадесять надзвичайних поїздів З Німеччини приїде на змагання 5.000 осіб.

ШЛЕСЬК — ЛЬВІВ.

В неділю 9. ц. м. в год. 4 попол. розіграє на гриші Погоні репрезентація Шлеська мячеві змагання з репрезентацією Львова. До репрезентації Львова призначений м. ін. Магоцький і як резервовий інж. Кіцила (оба з „України").

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

„ДНІПРО", календар-альманах на звичайний рік 135. Львів, 1935. Стор. 160. Форм. 8-о.

ЖУРНАЛИ.

НИВА. Рік XXIX., ч. 8. за серпень 1934. Зміст Важна постанова. — Прот. о. П. Табінський: Сучасний церковний розпод. — о. П. Т. Ржевуський: Чи Фотій помер католиком? — до. Г. Костельник: Становище і походження людини на основі теорії проєвбання. — о. Омелян Квіт: Вчім і виховуймо. — о. Мих. Бобович: Поокання до Митрополичого Ординаріяту. — о. Ю. Дзерович: Вісти з Т-ва св. Андрея. — о. Г. Костельник: Один катихизм для всіх греко-католиків українців. — Всячина.

МУЗИЧНІ ВІСТИ. Орган для поширення музичної культури — Львів 1934. Рік I., ч. 3. за липень — серпень

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Рік XIV., ч. 1—2 за серпень—вересень 1934.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Рік IX., ч 9; за вересень 1934.

DER WEG IN DIE ZUKUNFT. Österreichische Führerbriefe. Відень 1934. Рік I., ч. 10

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Конюхів:
8. IX. „Залізна Острога".
Стрий:
9. IX. „Залізна Острога."

Великий Міський Театр.
Субота, 8 IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу", комедія Вульпіюса.
Неділя, 9. IX. год. 3 30 пол. „Товаріщ".
Неділя, 9. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу".

Театр Ріжнородностей.
Субота, 6. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".
Неділя, 9. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).
Щодня вистава в год. 8·15 веч. У суботу та неділю по дві вистави: в год. 4·00 попол. і в год. 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака." (Битва).
АТЛЯНТИК: „Люди в білих одягах".
ВАНДА: „Веселий караванар" з Влястою Бурієном і „Карусель життя".
КАСІНО: „Пінета п. Іке".
КОЛИСЕЙ: „Невідомий винуватець" і ревія".
КОПЕРНИК: „Щойно вчора".
МАРУСЕНЬКА: „Геть зі скрутою" і ревія „Львів мусить".
МІРАЖ: „7 днів щастя", „Година з розкішною Бет.".
МУЗА: „Сьогодні живемо!"
ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки
ПАЛЯС: „Князь Аркадії".
ПАСАЖ: „Великоміські тіни" та ревія
РАЙ: „Олівер Твіст".
СВІТ: „Ніч кохання" (Джозе Мохіка), „Вязень із Клеви".
СОНЦЕ: „Золоті сильфи" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Жінки волять брутальних" і ревія „Весела Богема": „Ідемо на Східні Торги".
ХИМЕРА: „Годі!" (Клара Боу).
УТІХА: „Вулиця" (Сільвія Сідней) і ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 8. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·20 Цитристи, 19·35 Фортепян, **Братислава** (298,8) 20·55 „Пансіон" оп. Суппе, **Прага** (470,2) 19·10 Концерт, **Париж** (1649) 10·15 Концерт. **Білгород** (439,8) 20·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Вок. інстр. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 10·50 Пісоньки для дітей, **Ляйпц г** (382,2) 20·10 „Дер фервуншене Шльос" оп. Мінкера, **Мінхен** (405,4) 17·50 Вок. концерт. **Будапешт** (549,5) 12·30 Оп. музика, 14·30 Циг. музика, 17·00 Вок. авдиція, **Міляно** (368,6) 20·45 „Мадонна Ґрета" муз. комедія Річітелія. **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 17·10 Вок. інстр. концерт.

Неділя, 9. вересня 1934.

Відень (506,8) 11·45 Симф. концерт, 15·15 Смичковий квартет, 20·05 Пісні й арії, **Братислава** (298,8) 16·00 Концерт, **Прага** (470,2) 21·00 Концерт, **Париж** (1649) 18·00 Легка музика, **Атльона** (531) 20·30 Хор, 22·20 Сольо на арфі й віольончелі, **Білгород** (439,8) 19·00 Оп. арії, 20·30 Пісоньки, **Рига** (514,6) 13·00, 14·40 Пісоньки. **Берлін** (356,7) 17·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 17·50 Скрипка, фортепян, спів, **Ленінград** 1224) 18·00 „Золотий півник" оп. Рімського - Корсакова, **Будапешт** (549,5) 15·45 Циг. орхестра, 18·30 Оп. музика (Кальман. Легар). **Міляно** (368,6) 20·45 Концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Львівське радіо.

Субота, 8. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·00 Свято Ходищини, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·40 Арії та пісні з гр. пл., 13·00 Полудневий денник, 13·05 Концерт, 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Огляд новинок (гр. пл.), 16·30 Для дітей „Бочка здоровля", 17·00 Камер. концерт, 17·50 Дім і родина „Про що гуторитимемо в суботу", 18·00 Сільва рерум, мистецьке життя, 18·05 Як я віддав Стрий козакам? (Спогад з перед 20 літ Вл. Філяра), 18·15 Легка музика, 18·45 Репортаж, 19·00 Спів (Ронська, меццосопран) у супр. фортепяну, 19·20 У місті вжеснянських дітей, 19·30 Скандрів корабель (гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Легка музика, спів (Ол. Васель), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт симф. орхестри, фортепян, 21·45 Літературний нарис, 22·15 Танкова музика, 23·05 Театр уяви „Льожі глумливців" — „Наголовицька Академія", 23·35 Поважна музика з гр. пл., 23·45 Концерт жидівської рел. музики.

Неділя, 9. вересня 1934.

9·00 Ранішня авдиція, 10·30 Свято Ходищини, 12·30 Метеорольоґ.-рільн. вістки, 12·35 Сільва рерум, 12·40 Театр. огляд, 12·45, 14·00 Музика з гр. пл., 13·10 Відч.: „Ісландія", 13·15 Муз. поранок, 15·00 На коросмянських коросках, 15·15 Хор, 15·25 Огляд ринків рільних продуктів, 15·35 Пісоньки хору Юранда з гр. пл., 15·45 Лісова скринька, 16·00 Рецитації прози, 16·20 Пісні виленських композиторів (польські, білоруські та литовські), Генеот, сопран), 16·45 Для дітей „Під блакитним небом Каліфорнії", 17·00 Музика до танцю, 17·50 Книжка та знання, 18·00 Авд. „Театру уяви", 18·45 Відчит, 19·00 Легка музика, пісоньки, 19·50 Фейл.: „Траса лет. турніру", 20·00 Концерт симф. орхестри 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 На веселій львівській хвилі, 21·45, 21·45 Спортові вістки, 22·00 Почт. техн. скринька, 22·15 Рекламовий концерт, 22·30 Арії та пісні (Витовт Федорович, баритон), 22·50, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ

Долар у Львові у приватних оборотах 5.19 зол.

Німецькі марки 195·00—200·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 172·25—172·75, фунти стерлінги 26·00—26·20, австр. шилінги 98·50-99·50, чеські корони 21·70-22·00, рум. леви 39·50—41·00.

Золото: Долари 8·92—8·95. Франки фр. 34·60—34·80 Дукати 82·30—82·70, Корони 36·30—36·60, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20, Ліри італ. 45·50—46·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця двір.	17·00	17·25		
Пшениця збірна	15·50	15·75		

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 7. вересня ц. р. з приводу стриманої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·40—2·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло стримана, попит дещо сильніший, на молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 8. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури	пріма	за 1 кг.	0·90	зол.
„ „	II кл.	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Торговельна Школа Р. Ш. у Львові, вул. Хшановської ч. 9. приймає вписи на: Курс для Абітурієнтів, Кооперативний курс для абсольвентів торговельних шкіл і 6-місячний курс для дорослих. Виклади починаються 18-го вересня 1934 р.
279 1—3 **Управа.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДОРА, карпатське кліматичне літнище Пансіон „Малина" отворений цілий рік. Вигідні поміщення, дбайлива опіка. Ціна поміркована. 182 4-3

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 26—1

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 8—30

ІНСТРУКТОРА до двох учениць вищих клас — клясичного типу шукаємо на цілий рік на село. Зголошення з умовами слати до Адм. „Діла" під „Солідний". 267 1—1

ЗРЕДУКОВАНА УЧИТЕЛЬКА по кваліфіці шукає посади вчительки при інтелігентній родині (може бути і на провінції). Зголошення до Адміністрації під „Галька". 278 2—1

ПЕКАРНЮ В ТЕРНОПОЛІ, нововибудовану згідно з найновішими і гігієнічними вимогами, даємо в аренду. Ближчі відомости в Тернополі, почтова скринька ч. 82. 281 1—3

ПОКІЙ, кухня, півкомфорт, вул. Стаховича місім (конець Граховської) урядовцям до винайму. 1—1

ЛЬОКАЛЬ давніше реставраційний, 4 убікації, комфорт Миколая 20 (ріг Зибликевича) винайнять зараз господар. 282

СПОЖИВЧУ КРАМНИЦЮ у Львові куплю. — Зголошення до Адм. під „Ціль". 283 1—1

КІМНАТИ зі сніданням пощукую: Найрадше в околиці Св. Юра — Потоцького. Зголошення до Адм. „Діла" під „Спокійний". 1—1

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 241 (13.786). Львів, понеділок 10. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Півріччя	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ТУТКИ
HERBEWO
150 ШТУК 35 СОТИКІВ
з найдешевших найліпші

Чехи на провідних становищах Закарпаття.

Перед кількома днями повідомляли ми про іменування д-ра Віктора Каміни начальником (куратором) Шкільного Відділу в Ужгороді на місце д-ра Вацлава Славіка, що за час свого 4-літнього урядування зумів припинити розбуялу чехізацію та завести сякий-такий порядок у шкільництві Закарпаття. Як повідомляє „Українське Слово", д-ра Славіка звільнили з його становища і перенесли до Праги у висліді численних депутацій до міністерства шкільництва, що їх висилали ворожі народньому напрямові партії, домагаючись припинення українізації шкільництва, яку нібито форсував д-р Славік.

А в найновішому „Українському Слові" читаємо таке: „Президент чсл. республіки іменував віцепрезидентом Підкарпатської Руси д-ра Ярослава Мезника. Відомо нашому громадянству, що проти іменування д-ра Мезника протестували всі політичні круги Підкарпатської Руси, навіть і Краєве Заступництво, та домагалися призначення тутешнього чоловіка. Д-р Мезник уродився на Мораві, був давніше окружним начальником у Тірнаві, а потім вищим урядовцем Краєвого Уряду в Братиславі. Вже давніше згадували, що він буде спершу віцепрезидентом, а потім і президентом Підкарпатської Руси. Перша частина нашого пророцтва сповнилася".

Українське летунство в Америці.

Велике українське свято в Дітройті.

10.000 української публики було на святі українського летунства в Дітройті в неділю 19. VIII. Явились українці й українки міста Дітройту і Гемтрамеку, а також з Клівленду, Толідо, Росфорду, Шикаго і Віндсор (Онтеріо, Канада). Полеву Службу Божу відправив о. радн. Микола Сіменович із Шикаго в окруженні о. Льва Сембратовича з Дітройту й о. Епіфанія Теодоровича з Шикаго. Діяконували о. Уляницький з Росфорду й о. Бала з Віндсору. Проповідь виголосив о. Теодорович. Віддано гарматні вистріли і відслівано „Многая літа". Акт посвячення літака „Україна" відправив о. Сембратович. Перший лет відбув на святі учитель Української Летунської Школи п. Чайковський і полковник Шаповал. Публика привитала цей лет із запалом грімкими оплесками. Після величавої паради були святочні промови.

Промовляли д-р Омелян Тарнавський із Шикаго, полковник Олександер Шаповал із Шикаго, Микола Кіптик з Дітройту, отаман Душин з Канади і д-р Льонгин Цегельський.

Конфіската майна націонал-соціялістів.

ВІДЕНЬ, 8. 9. ПАТ. В Інсбруку сконфіскувала влада майно 8-ох націонал-соціялістів за державну зраду і співучасть у вбивстві директора поліції в Інсбруку Фікля в дні 25. липня ц. р. Майно сконфіскували евангелицькому пасторові в Інсбруку, одному адвокатові і лікареві та двом комісарям поліції.

Перед підписанням договору трьох прибалтійських держав.

РИГА, 8. 9. ПАТ. Кабінет міністрів затвердив учора договір, складений та узгіднений 29. серпня п. р. у Ризі між Литвою, Латвією та Естонією. Одночасно уповажнив генерального секретаря міністерства закордонних справ Мунтерса підписати цей договір у Женеві. З Таліна і Ковна надійшли вістки, що естонський і литовський уряди затвердили цей договір.

Моральні фільми дістають підтримку.

НЮ ЙОРК, 20. серпня. (Вл. кор.). Наслідки пропаганди, викликаної Католицькою Церквою в Америці проти неморальних фільм, уже видні. Фільмові підприємці почали писати до католицьких епископів запити, якого роду повинні бути фільмові продукції. На це відповів між ін. нюйорський кардинал Гейс, що Католицька Церква не буде до цього вмішуватися і це повинна вирішити та публика, що ходить до театрів.

Ще дальше пішов президент організації продуцентів фільм у Голівуді, Вил Гейс. Він написав листа до епископа Т. М. Николаса у Синсинаті, предкладаючи йому цензуру над фільмами в той спосіб, що епископ дасть свій знак на фільмі, на доказ, що вона моральна. Але цієї пропозиції не приняв епископ, кажучи, що не йде про цензуру, але про почуття моральної відповідальности цілого громадянства за вплив фільм на молодь. Оба листи оголошують нюйорські газети.

В Ню Йорку кілька театрів почало виставляти „виховні фільми", получені з найновішими фільмовими новинками. Ці театри мають масову підтримку публики.

Міліярд долярів на чужинні льотерії з Америки.

НЮ ЙОРК, 20-го серпня. (Вл. кор.). Національна конференція для узаконення льотерії в Америці оголосила, що в Злучених Державах є велика кількість потайних домівок, у яких збирають ставки на заграничні льотерії і забирають звідси річно міліярд („біліон") долярів. Конференція є тієї думки, що ліпше леґалізувати льотерію в Америці і затримати ці гроші тут, ніж толерувати теперішний стан і витрачувати стільки грошей на чужоземні льотерії. Учасники конференції вислухали рефератів, у яких між ін. було сказано, що Джордж Вашингтон признав льотерію, коли йшло про фонди на потреби тодішньої держави. Тепер можна зужиткувати дохід з льотерії на допомогові цілі в Америці. Рух на узаконення льотерії підтримують визначні американські суспільні діячі і філянтропи.

Чи Ви перечитали вчорашній проспект нашого великого, ілюстрованого, інформаційного календаря „КРИНИЦЯ", без якого Ви ніяк не обійдетесь?

Милевий камінь.

Повних двацять літ тому...

На вигоні, біля залізничої стації, дві сотки молоденьких хлопців у стрійних лавах. Це перша сотня УСС під командою Василя Дідушка відходить на фронт.

Хтось подумає: відходить на фронт — значить: нові мундури, ремінці аж скриплять, наплечники витхані вояцьким майном, світяться кріси, набійниці повні набоїв... одним словом: вишколена і вряджена сотня відходить у поле.

А тимчасом.

Як є мундури, то хіба сині — гімназійні, десь хтось має стрілецьку шапку; десь хтось військові черевики, десь хтось власний наплечник.

Перша і третя чета має бодай модерні кріси — на пять набоїв, друга і четверта — „перекладні" на одне набій, а замість ременя — шнурок. Набої по кишенях, ні коців, ні шатер, а про білля й не згадувати.

Жене в серцях...

І радість, що врешті (по девятьох днях вишколу!) йдуть на фронт, і гордість, що саме вони — перша сотня — йдуть, і злість, що не мають повного виряду та одежини, щоби показати москалям, що потрафлять.

Стація Горонда, біля Мукачева, ціла засипана народом. Вийшли прощати першу сотню і заздрісні товариші — Усусуси і захоплені Стрільцями селяни.

Поїзд рушив на захід, у сторону Карпат, де вже всіми дорогами сунула російська армія. Замість мотися за нею на Велику Україну — як це обіцювала австрійська команда і як сподівалася наша — йшла перша сотня спинити ворожу навалу, що грозила валиттям мадярської рівнини.

Якби там не були вбрані перші фронтовики-Усусуси, якіб там не носили кріси — девятий вересень 1914 року почав новий період історії українського народу. В тім дні двіста з чимсь людей вийшло зі зброєю в руках проти ворога своєї нації, готові вбивати і гинути за неї. Вийшли вони як українська збройна сила, під українським прапором і на звук української команди.

Нині минає двацять літ від тієї памятної хвилі. Небагато осталося нас учасників першо-

по вимаршу. Від 1914. до 1920 року в безнастанних боях по всій території української землі. Кожний бій стягав свою кроваву данину, а й воєнні труди та пошести не щадили життя тих людей.

Живе ще пару десяток літ і не остане ні одних з них при житті. Але останеться на віки живою велика подія, якої ніхто і нічим з карток історії не вимаже і яка буде милитим каменем на чимраз ширшім шляху нації.

Р. Купчинський.

—o—

Франція захоплюється большевиками.

Запаморочення большевицькою армією.

ПАРИЖ, 8. 9. ПАТ. „Пті Парізієн" у низці статтей обговорює силу большевицької армії. Тепер большевицька армія начислює у кадрах 600 тисяч вояків. З того числа 30 тисяч припадає на летунів, а 30 тисяч моряків. В останніх роках скоро розвинулися технічні кадри. Одночасно вздовж західнього кордону будують твердині від озера Ладоги до Чорного Моря і східнього кордону на Сибірі. Змішнено теж оборону побережжя Чорного і Балтійського Моря. Большевицька армія дістала зброю по вимогам найновішої техніки. В останніх чотирьох роках зросло надто число скорострілів, гармат і танків. Розбудовано воєнний хемічний промисл. Подібні зусилля перевели в маринарці, розбудовуючи балтійську і чорноморську фльоту. Розбудовують теж у прискореному часі свою фльоту на Далекому Сході. Але найкраще розбудували своє летунство.

ЛЬОНДОН, 8. 9. ПАТ. Агенція Ренго повідомляє з Токіо, що большевики спустили на воду у Владивостоці нові чотири підводні човни. У порті Владивостоці большевики мають тепер 26 кораблів.

Траґічний бенкет.

ЛЬОС АНДЖЕЛЬОС, 8. 9. ПАТ. Відбувся тут бенкет двох тисяч ветеранів і резервістів американської армії, який закінчився траґічно. 350 учасників бенкету затроїлося стравами. 50-ох відвезли в трізному стані до шпиталю.

Центральний

Кооперативний Банк

У ЛЬВОВІ

(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15),

приймає вкладки ощадности.

Конто ПКО. ч. 148.467.

Ганебна сесія Ліги.

Львів, 8. вересня 1934.

Вчора розпочалася 81. сесія Ради Ліги Націй, а в понеділок починається під головуванням Бенеша XV сесія Зборів Ліги. Довжезною чергою справ, якими формально має займатися женевське товариство, ніхто — зовсім слушно — не цікавиться. Деякі з них, це кпини з людської терпеливости. „Гармонізація пакту Келльога зі статутом Ліги". „Співпраця преси в організації мира", „Комісія студій для справи Европейської Унії", „боротьба з наркотиками", „умова співпраця у користь мира", справи гигієни, суспільної опіки, комунікації, фінансів Ліги і т. д. і т. п., від усього того віє смертельною нудьгою. Нікого теж уже не цікавить, які три держави перестають бути членами Ради Ліги й які нові війдуть туди у „непостійному характері". А проте ця нинішня сесія є одною з найважливіших, які досі відбулися, та розпочинає новий етап в історії повоєнної Европи. Те значіння дає сесії Ліги справа, якої нема серед тих формальної черги зараз: справа прийняття Совітів до Ліги Націй і її Ради.

Справа ніби вже вже порішена і нині мають щонайвище устійнити деякі формальні потребиці, якої важні процедури щоби той святочний момент відбувся гладко і без можливих дисонансів. З кінцем, коли французькій дипльоматії вдалося переконати Англію й Італію, що п. и. участь Совітів у Лізі доконче потрібна для спасення світа, справа фактично вичерпана. Але та ідея надто несамовита, щоби її реалізація не стрічала труднощів навіть при підтримці трьох верховодницьких великодержав. Звичайна процедура для новоступаючих членів передбачує три стадії: дана держава має зголосити свою кандидатську заяву, політичний комітет Зборів Ліги має перевірити, чи та кандидатура не перечить деяким обовязковим передумовам, вкінці Загальні Збори Ліги над зголошеною кандидатурою голосують. Але та процедура, проти якої не протестували: Австрія, Болгарія, Угорщина, Німеччина, півд.-американські держави, Ірляндія і Ірак, — не під смак Совітам. Передовсім самому зголошувати свою охоту вступити до Ліги Націй — це надто явна Каносса комуністичної Росії супроти буржуазійної Европи; дальше — дискусія на якомунебудь ширшому форумі над вартостями Совітів для Ліги, це річ справді для них неприємна; врешті голосування, передбачене згаданою звичайною процедурою для прийняття нових членів — вимагає одноголосної згоди, — тимчасом навіть після всього натиску Франції на „невтральних", не можна мати певности, чи всі без одного виїмку голосуватимуть „за".

В той спосіб усі франко-совітські заходи змагають до того, щоби справу поладнати якнайтихше і найгладше. Вхід Совітів до Ліги має зініціювати сама Рада Ліги, на яку нічого лякатися опозиції. Таким робом Совіти будуть „запрошені" (це вже, значить, сама буржуазійна Европа йде до Каносси, а для внутрішньої пропаганди у Совітах воно має чимале значіння!), а Збори Ліги давалиб лише згоду на постанову Ради, що вимагає тільки дві третини голосів.

„Товариш" Літвінов від тижнів слідкує з Маріенбаду за ходом приготувань до того урочистого моменту, коли вступ Совітів до Ліги Націй заманіфестує перед цілим світом, що Европа, замість обєднатись для оборони християнської культури, приймає до свого гурта найбільшого її ворога. В останніх днях і годинах перед тією подією рішається, чи найдеться багато таких членів Ліги, які врятують бодай познаки її чести і морального престіжу, голосуючи проти того небувалого скандалу, заряджованого старечою політикою п. Барту.

Питання, як обійти „незручну" справу з міжнародною охороною нац. меншин, що ніби кваліфікує кандидата до Ліги Націй, це питання не має значіння: можна нпр. сподіватися, що Совіти складуть таку заяву, як то вони від 15-ти літ чудово опікуються всіми народами і як то між тими народами не творять ніяких ріжниць — — що вся Ліга аж ахне з захоплення. Це все формалістика. Суттю залишиться факт нової европейської коноталяції, що полягатиме у франко-совітському союзі, заприсяженому вступом Совітів до Ліги Націй. І суттю залишиться моральне самогубство, яке доконає Ліга своїм рішенням.

У Женеві відбуваються наради, які війдуть до історії під одною з найганебніших дат.

Український Технічно-Господарський Інститут

Позаочного Навчання в Подебрадах

ПРОДОВЖУЄ ВПИС

на Економічно-Кооперативний Відділ та короткотермінові курси Українознавства, бухгальтерії, чужих мов, оброблення шкіри, радіотехніки, миловарства, пасічництва, техн. переноблювання садовини і городовини, с.-г. рахівництва с.-г. бухгальтерії та садівництва.

За проспектами звертатися на адресу: Ukrainsky Technicko-Hospodarsky Institut, Podebrady, Tchécoslovaquie. 189 3—1

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 10. ВЕРЕСНЯ 1934.

ЕВГЕН ЧЕРЕВАНЬ.

Нічна пригода театрального критика.

Ріжно можна судити театральних критиків. Чимало можуть їм закидати автори пєс і актори. У багатьох випадках мають навіть актори слушність. Але невибачний промах зробив би кожний, хто осмілився би закинути будь-що Антонові Рожанові. Антін Рожан був одним із тих нечисленних рецензетів, що пишуть свої рецензії на підставі цілої пєси, а не будьякої принагідно загляненої дії чи навіть вказівок дирекції театру. За весь час своєї праці в „Інформаторі Інтеліґента", де він відділ рецензій, не був ні разу за кулісами театру, що більше, його симпатична господиня ні разу не приготовляла чаю для запрошеної артистки.

Рецензії його не були пеанами в честь одних акторів чи акторок ані лайкою інших. Писані були легко, але проявляли велике знання теорії, неабиякий естетичний смак та глибоку журбу за добро тієї найприємнішої ділянки мистецтва. Хто проявляв талант, Рожан заохочував його до праці, хто виконував ролю зле, того він безоглядно, але завсіди справедливо судив. Коли додати ще величезну популярність „Інформатора", не диво, що в театральних справах був Рожан останньою інстанцією і що рецензії його одних чамаювали лавром слави, інших скидали зі сцени.

При всіх своїх успіхах Антін Рожан жив напричуд скромно. Досить велика платня майже у трьох четвертих йшла в нього на книжки. Книжки — це й були поза редакційними знайомими його приятелі. Бо Антін Рожан був відлюдком. З ніким не підтримував товариських зносин, нікуди не ходив.

Тому нині стара Христя неприємно здивувалася. Шість років уже, як вона заступає Рожанові маму і жінку, дарма, що не є йому навіть далекою тіткою. Звичайна собі господиня. Дотепер усе була вдоволена своїм паном. Такий порядний хлопчина, хіба, що за багато курить. Хитаючи сивою головою, підійшла до дверей його робітні-бібліотеки і не стукавши увійшла.

— Там чекає якась пані. — Пробурмотіла.

— Пані? — здивувався.

— Пані! — і тріснула дверми.

Антін Рожан був здивований.

Він і жінка! Нерадо піднявся з-поза бюрка.

— Христе, попросіть сюди — кинув відхиливши двері.

Потім сів на давнє місце, повів залюбленими очима по розгорненій книжці і сперши руку на бюрко, ждав.

„Що за біда тепер, пізним вечором має до мене діло?" — думав злий, хоч дещо зацікавлений.

У дверях появилася жіноча стать.

— Добрий вечір! — кинула тихо, несміло і розглянулась мов кітка на чатах.

Піднявся. Заждав поки не сіла. Пізня гостя сіла свобідно у мягкому фотелі, що стояв біля бюрка. Сів теж і ждав, заки виявить йому ціль своїх пізніх відвідин.

— Мабуть дивуєтесь, що так пізно зайшла до вас, але я мушу з вами побалакати.

— Даруйте, але хоч повинен я вас звідкись знати, не можу собі пригадати..

— Невжеж ви не можете собі мене пригадати? — в голосі її вичувалась нотка іронії. — Я... Ірина Русява.

— А-а! Вибачте, але я знаю вас тільки зі сцени — промовив.

„Ірина Русява грала тиждень тому Марусю у „Грицьку" — подумав рівночасно.

— Я мабуть перешкодила вам у праці? — доглянула розгорнену книжку. — Вірте мені, що тільки дуже важні причини осмілили мене...

— Прошу. Я весь до ваших послуг — відповів усміхаючись.

— Я... у справі рецензії „Грицька" — промовила з трудом.

Щічки її покрилися ледви замітним румянцем. Рожан придивлявся їй. Гарна була. Сильна брунетка. Буйне волосся, сплетене у грубі, лискучі коси. Ніжний серафинський овалъ, перетятий зграбним, форемним носиком. І великі чорні очі, в яких здавалося жеврів вогонь. Відчув, що ті очі гарні і злі, неприхильні йому. „Хібаж можуть були прихильні, коли таку безоглядну оцінку їх власнички подав у рецензії?"

— У справах рецензій приймаю тільки в редакції — кинув брутально.

Здригнулася. Лискучі очі зайшли імлою. Уста стиснулися, тремтючи у кутиках.

— Вибачте, але я мушу поговорити з вами ширше, а в редакції ви хіба маєте дуже мало часу і.. і.. — затялася.

— Будь ласка, впевняю вас, що дуже радо послухаю — вирятував її.

— Хочу розповісти вам про життя одної жінки. Ви, мабуть, крім рецензій пишете ще фейлетони, матимете добрий сюжет.

— Буду вам дуже зобовязаний — усміхнувся.

— Щоби не нудити вас — зачала тихо — скажу коротко. Історія моя може нецікава, хоч траґічна, така, яких багато в житті.

— Коли життєва, мусить бути цікава — зробив ментовську заввагу.

(Продовження буде.)

Страшне жниво страйку.

Вбиті і ранені.

НЮ ЙОРК, 8. 9. ПАТ. Підсумки трьох днів страйку ткачів виявили велику кількість убитих, а ще більше ранених. У Гоненат (південна Кароліна) дійшло до завзятої боротьби страйкарів з робітниками, які працювали у прядільнях. Трьох убитих і кільканацять ранених. Поліція арештувала 64 ткачів. У Гоненат убито вже 10 робітників. У Грінвіль теж убито одного робітника. До завзятих сутичок страйкарів з фабричною сторожею дійшло у північній Кароліні. У Ралей повстала стрілянина між страйкарами і сторожами-робітниками. З підмогою сторожі надійшло три сотні міліції. Один з робітників помер. У Воррен Род Айленд поліція розігнала страйкарів слізними бомбами. Страйкарі декількома наворотами наступали на фабрики, щоби розігнати робітників, які працювали в фабриці. З усіх місцевостей, де страйкують ткачі, надходять вістки про криваві бої та масові арештування. Число страйкарів дійшло до 340 тисяч.

ПЕРЕД ЗАМКНЕННЯМ УСІХ ПРЯДІЛЕНЬ.

НЮ ЙОРК, 8. 9. ПАТ. Страйк ткачів у Зл. Державах поширюється. В Новій Англії страйкують усі робітники. Загальне число страйкарів доходить до 400 тисяч на загальне число 700 тисяч ткачів. Підприємці сподівалися, що страйк обхопить найбільше 15 прц. ткачів. Тепер побоюються, що страйк захопить усіх робітників наслідком терору страйкарів. Провідник страйкового комітету Ґорман заявив, що робітники погодяться на переговори тільки тоді, коли будуть замкнені всі прядільні.

ПЕРЕГОВОРИ СТРАЙКАРІВ З ПРОМИСЛОВЦЯМИ.

ВАШИНГТОН, 8. 9. ПАТ. Провідник страйкового комітету Ґорман і голова організації промисловців Сльон згодилися перегорювати з премирною комісією, установленою през. Рузвельтом. Тепер страйкує понад 360 тисяч ткачів. До більших заворушень дійшло у Ленкестер у Пенсильванії, де страйкарі вдерлися до прядільнів і приневолили робітників покинути працю. Кільканацять робітників ранено.

ЗБОРИ 108 СИНДИКАТІВ.

ВАШИНГТОН, 8. 9. ПАТ. Шестий день страйку в ткацькому промислі Зл. Держав почався нібито спокійно. Голова американської федерації праці Грін поручив усім організаціям робітників, яких у Зл. Державах є 108, піддержати наскільки можливо страйк ткацьких робітників. Задля виконання повищого пляну будуть в найближчому тижні збори провідників тих 108 синдикатів, що належать до американської федерації праці.

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні виправи для учениць і учнів, вивікування інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькім Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ТИРАНІЯ.

БЕРЛІН, 8. 9. ПАТ. На конґресі націонал-соціялістів у Нірнберґу виголосив Розенберґ, шеф закордонно-політичного уряду націонал-соціялістичної партії програмовий реферат про комунізм і большевицьку диктатуру в СССР. Розенберґ ствердив, що СССР під пануванням большевицької системи є абсолютною тиранією. Невеличка верства при допомозі найновіших здобутків техніки накинула десяткам міліонів людей страхітливу панщину. Большевики при допомозі господарського дампінґу загострюють соціяльне питання в ріжних державах і поширюють пожежу комуністичної революції по цілому світі.

ПРОВІДНИК ПРОБОЄВИХ ВІДДІЛІВ.

БЕРЛІН, 8. 9. ПАТ. Канцлер Гітлер призначив начального команданта німецької поліції ґен. Даліґе провідником пробоєвих відділів.

200.000 ПРОВІДНИКІВ.

НІРНБЕРҐ, 8. 9. ПАТ. Вчора вечором на підміських полях відбувся похід 200 тисяч політичних провідників націонал-соціялістичної партії перед канцлером Гітлером.

Великі кусні чи малі-грубі чи тонкі...

Однаково пере їх Радіон, бо є це засіб якби сотворений до прання всього. — Полотно, вовна і бавовна, штучний чи природний шовк, батист — відповідно випрані Радіоном, в одній хвилині стають чисті і при цьому не нищаться.

РАДІОН

ЦЕ УНІВЕРСАЛЬНИЙ ЗАСІБ ДО ПРАННЯ

RP 16/34

Дунайська проблєма й Італія.

Прага, вересень 1934.

Одним із найважніших питань, які найбільше ускладнюють і так уже замотану й неясну ситуацію европейської політики є т. зв. дунайська проблєма, а головно відношення Італії до неї. Яку ролю відіграє Італія в міждержавній політиці придунайських держав показує нам найліпше т. зв. римський протокол та рішуча позиція, на якій станула Італія при останній спробі гакенкрайцлерського перевороту в Австрії. Вже лише з цих двох фактів видно ясно, що в дальшому укладі політичної ситуації Середущої Европи, особливо придунайських держав, Італія грає й надалі гратиме ролю вирішного чинника. Ця її роля впливає теж основно і на політику другого найважнішого чинника в міждержавній ситуації Середущої Европи, а саме на політику Малої Антанти, головнож на політику Чехословаччини та Югославії.

Які є головні напрямні політики Італії в т. зв. дунайському питанні, видно зі статті Франческа Кополі в „Ґазета дель Пополо": „Дунайська політика Італії".

Життєвою конечністю нинішньої Італії є вдержати цю основу безпеки, що її приніс зі собою розвал Австро-Угорщини. Виходячи із цього заложення історичним законом дунайської політики Італії мусить бути: за всяку ціну боронити цього найбільшого успіху світової війни і не допустити до того, щоби на її північно-східній границі та над Адрійським Морем не повстав новий напір і нова небезпека з боку якоїсь великої держави. Для теперішньої Італії існує три такі небезпеки і їм запобігти або цілком їх усунути це головна мета дунайської політики Італії.

Першою і найбільшою такою небезпекою є аншлюс. Аншлюс є для Італії рівнозначним з повстанням у її безпосереднім сусідстві нової сильної мілітарної держави, сильнішої, ніж була Австро-Угорщина, держави з її нестримним напором від Бреннеру на Триєст, Адрію й Середземне Море. Повстання такої держави було би не лише загрозою для безпеки Італії та її цілости, але й для господарського та політичного проникання Італії до придунайської области. Аншлюс знищив би всі ті жертви, що їх Італія принесла для Австрії, знищена булаб і приязнь Угорщини, а за те був би це грізний поворот Німеччини на шлях, спрямований до сходу.

Другою небезпекою є дунайська конфедерація. Правда, є не рже менша небезпека, ніж аншлюс, але вона все таки існує. Є це концепція Франції й її клієнта Бенеша. Первісна концепція цієї конфедерації мала обіймати теж і Польщу. Але і без Польщі був би це величезний організм і простором і кількістю населення. Цей великанський бльок мав би славянсько-румунську перевагу, а керманичем би ним Франція. Природно, що цей організм мав би не лише загрожувати тилам Німеччини, але знищив би теж самостійність Угорщини й Австрії, бо обі ці держави стали би знаряддям у руках славян. Само собою, що цей бльок тиснув би теж у напрямі на Італію, паралізував би її позицію, а навіть загрожував би її безпеці. Під деяким зглядом ця небезпека була би ще більша, ніж небезпека від аншлюсу, бо при аншлюсі дві сусідні мілітарні потуги Італії на північно-західній і північно-східній границі, отже Франції і Німеччина, належали би до одної протилежних політичних груп, коли натомість Франція і дунайська конфедерація були би складовими частинами одної і тої самої політичної системи.

Третя небезпека це новий панславізм у Росії, згл. зворот Росії до панславізму. Правда, ця небезпека поки що — на думку автора — далека. Та всежтаки треба бути приготованим на те, що завтрішня Росія, все одно чи царська чи большевицька, може відновити свою давню традиційну політику в Европі і почати давний похід на південний захід і на Середземне Море. При допомозі чехословацьких та югославинських форпостів цей могутній панслявістичний напір відродженої Росії міг би дійти аж по Юлійські Альпи і до Адрії.

Боротися проти цих трьох небезпек — це життєвий наказ дунайської політики Італії. Союзниками Італії в цій боротьбі є Угорщина й Австрія, бо першими жертвами кожної з цих небезпек були би саме вони. Тісний союз Італії, Австрії й Угорщини є тому історичною конечністю, а тому основним завданням дунайської політики Італії є: забезпечити і Угорщині і Австрії всіми силами і проти кого то не було б господарські і політичні умовини істнування, незалежности, справедливости, а в межах можливости теж достатку й сили. Це не є лише життєва конечність Італії, це диктують їй закони географії й історії.

М-н.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

Жидів викидають з Мексику.

БЕРЛІН, 8. 9. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Мексику, що туди прибуло нелеґально 500 еміґрантів з Польщі, СССР і Далекого Сходу. Влада задумує виселити небажаних еміґрантів. Більшу частину еміґрантів творять жиди.

СХОПИЛИ ПРОКУРАТОРА.

ЧАНҐ-ЧУН, 8. 9. ПАТ. Японські літаки відкрили сховище китайських бандитів, які недавно схопили манджурського прокуратора. Японці домагаються, щоби прокуратора випустили на волю. Колиб бандити відмовилися, японці погрожують репресіями. Прокуратора тримають як закладника тому, що у кількох причесах домагався кари смерти для бандитів.

Товари блаватні

ВОВНИ, ШОВКИ, ПОЛОТНА, ПОСТ ЛЬ

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни. **Львів, Ринок ч. 29.** 2/78 179—180 Телефон 25-55.

Волинь у кривому зеркалі брукової преси.

Волинь, 4. IX. 1934 р.

I.

Волинь ще досі в багатьох викликає уявлення егзотичної країни — яке штучно підтримується та шириться серед плитких, поверхових сусідських мас.

З якою метою це робиться, всім добре відомо: зідентифікувати місцеву українську культуру й уклад життя з примітивізмом і цим виправдати заходи в напрямі „освічення" й „цивілізування" волиняків.

Бруковим часописам ми не дивуємося. Але не можна не дивуватися, що й деякі українці інших українських земель піддаються цій шкідливій сугестії.

II.

Щодо відношення до українців Волині збоку сусідів, то аж разять їхні постійні суперечности: то самі примітиви, то навпаки — висока „регіональна" культура.

Кореспондент бомбастичного краківського „Кур. Цодз. Ілюстр." нещодавно гукав до своїх земляків:

„Відкриймо Волинь" так, як недавно відкрили Гуцульщину!..

Навіть споріднений йому луцький „Woyń" відчув себе трохи ніяково й зауважив свому побратимові, що „Волинь уже відкрита". Але рівновартість цього зауваження з закликом несамовитого краківського „Курєрка" аж занадто очевидна для тих, що бодай щонебудь знають про Волинь.

Аджеж на Волині панували колись представниці візантійського цісарського дому; ще 500 років тому Волинь була на якийсь час осідком „Ліги Народів" (Зїзд володарів східньої Европи в Луцьку); тут польський королівський уряд затягав позичку в молдавського господаря; тут три можні волинські стани — шляхта, духовенство й міщани мали високославні брацтва, школи, друкарні, видавництва, притулки, хори й т. д. та були свідомі своєї національної відрубности й культури; тут цвіло мистецтво, переливаючись за етнографічні межі — до Люблина, Судомира й Кракова; тут, нарешті, мандрівник знайде в руїнах маленьку античну Грецію, а під селянськими стріхами майже кожного села — нащадків колишньої шляхти.

Про мистецький народній промисл розписуються самі польські часописи, коли їм треба притягнути публику на „Волинські Торги" чи взяти в свої руки збут продуктів цього промислу. Розписуються при ріжних нагодах і про ношу, пісні, танці.

III.

Можливо, що Волинь уявляється декому егзотичною країною тільки внаслідок дуже складних психічних рухів, що відбуваються під цей час особливо яскраво.

Справді, тут і релігійне сектярство поруч з українським церковним рухом; і червоне московське сельроб-усівство рівнолегло націонал-демократичній та зеленій неонаціоналістичній течії; і позбавлені почуття гідности й чести „реєстрові козачки" в хвості поважної, стоїчно зрівноваженої легальної опозиції і т. д. до безмежности.

Але хіба це егзотика? Хіба вперте відвертання від культурних цінностей, що йдуть з чужих рук обовязково дикунство? Хіба стрибки від сельроб-атеїзму до сектярського містицизму є лише ознакою духової примітивности?

Занадто поверхове трактування Волині. Разючо поверхове!

IV.

Деякі польські брукові часописи знайшли собі нову точку до наскоків на „дику, егзотичну Волинь", а саме: „сповідь усіщів" і судова розправа „пророка Мурашка".

Розгойдування широких верств селянської молоді Волині від національно-державницьких настроїв до рабсько-московського усівства; від українського церковного побуту й вірування до комуністичного безбожництва; від гарячкової конструктивної праці в Просвітах, кооперативах, аматорських театрах, рільництві до практичного нігілізму усівства й неонаціоналізму; від отвертої гідної легальної оборони своїх законних прав до підпілля, — це явища за складні для брукової преси й заслуговують на поважну аналізу.

Крайною точкою цього глибокого, — вже на межі хоробливости, — розгойдання духа є справа Мурашка.

Про „пророка Мурашка" ми в свій час подали в „Ділі" деякі відомости. Тут лише дещо нагадаємо.

Мурашко вернувся з Америки, створив власну секту, набрав собі „апостолів", знайшов для себе „святу" жінку, мандрував по селах проповідував і „здіймав сім святих печаток" з тіла своєї „святої" (різав її бритвою), а кров стягав у пляшку з водою й лікував нею всі недуги.

Окружний суд у Рівному, маючи до розвязання складну психічну задачу, знайшов вихід у звільненні Мурашка від вини і кари і навіть не наказав умістити його в шпиталі для психічно недужих.

І слушно. Мурашко не є індивідуальним злочинцем, збочинцем чи психопатом. Мурашко це видимий мяз і незримий окремий духовий центр охопленого спазмами народнього організму; Мурашко-продукт умовин психічного життя волинських мас, скрайне виявлення психічних спазмів селянства, що бється в суперечностях неможливости, гойдається від одного краю до другого.

Але брукові „Експрес Ілюстр." не спромігся сказати нічого серіознішого, як оклепану брехню про Волинь:

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА"
здорової підмінки кави „Пражінь"
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові.
1301

МАМО!
дбай про моє здоровля і давай мені

ТІЛЬКИ
ПАСТЕРИЗОВАНЕ МОЛОКО
„МАСЛОСОЮЗУ"
892

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 10. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 57

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Чому от. Коссак вислав Катамая до Відня. — Нездорова атмосфера. — Виїзд до Відня.

І ні печатка, ні обняття команди над всіма стрільцями у полі не представляли для мене нічого важного, навпаки: одна команда може навіть ліпша, як розтіч, але перша річ, яка мені була не подобалася, це те, що от. Коссак вислав був на власну руку Катамая до Відня. Катамай бачив, що при мені не добеться нічого і став заходитись коло от. Коссака: останній, користаючи з цього, вислав його, щоб у Відні мати когось, хто ширив би настрій у його користь. Я сам не впав би на таку думку, але достовірні особи сказали мені це і подали факти, які зовсім достаточно показали, що їх здогад не був такий безпідставний. Я розумію зовсім добре, коли хто працею та заслугами добеться знання і займе відповідне становище. Розумію, коли інші в імя покладених заслуг віддають людині честь і тому не можу зрозуміти ніколи того, щоб удержувати собі людей, які мають робити настрій. Це вже вказує на нечисті способи. Хочу ще й нині вірити, що висилка Катамая до Відня не була звернена головно проти моєї особи, і що може не була така інтенція от. Коссака. Йому залежало може в більшій мірі на тім, щоб протиділати вістям та листам з поля, в яких стрільці жалувались на його поведінку. Не вважаючи на мою осторогу в Дубині, от. Коссак не перестав поводитися зі стрільцями в негідний спосіб. Пристосовування тілесних кар, ганьблячі та образливі слова викликували оправдані нарікання, які, доходячи до Відня, мусіли прибирати страшну форму. Що так було, я мав нагоду і сам у короткім часі переконатися і чув це від інших людей.

За прикладом отамана йшли і деякі сотники. Про одну таку подію дізнався я далеко пізніше, але для хронольогічного порядку підношу її тут. В сотні Дудинського стрільці не виповняли приказів, як слід. Вислані стежі, крилися та не давали в той спосіб можливости виконувати дані вищою владою прикази. Коли сотник побачив, що в днях відпочинку або до їди являлася сотня в повнім числі, а як прийшло до роботи, то лишилась ледви половина, він визначив усіх „маркирантів" до рапорту, уставив в один ряд та, не думаючи довго, став у ряді одному за одним розділяти поличники. Те цікаве „урядування" викликало свідків з інших сотень. Стрільці зі сотні Дідушка, майже самі інтелігентні одиниці, почули себе цим ображені та стали давати вираз своєму обуренню. Дудинський велів їм забиратись, та вони, замість послухати приказу, стали тісним колом оточувати сотн. Дуд-ого. Тоді він звернувся до першого з краю зі словом „Марш!" А коли той стрілець не послухав, хотів його відтрутити рукою. Був це десятник Черник. Він схопив Дуд-ого за руки, цей вирвав одну руку і дав Черникові в лице. А Черник, не думаючи довго, віддав поличника. Колиж варта не хотіла арештувати Черника, Дуд-ий попровадив його до отамана Коссака і тут зложив цілу справу. Отаман Коссак розкричався на Черника. І тут подає сотник Дуд-ий, що в гніві Коссак знову ударив Черника в лице, а цей знову віддав поличник от. Коссакові. В цьому місці розходяться свідки: сам Черник не міг бути переслуханий, бо в хвилині, коли справа лагодилася перед судом, він був уже в полоні. Інші свідки заперечували переважно цю подію. Черника покарали арештом. Справу так придушено, що поза полем мало хто знав про неї, а я зовсім не знав. І хто зна, чи не булаб вона припала порохом забуття, якби пізніші спори й ненависть не були витягнули цієї справи на денний порядок. Закінчилась вона епільогом у полевім суді.

Коли надто додам, що таксамо були нарікання на нетакт Скоровського та ще декого із стрілецьких старшин, коли стали ширитись вісти про картограйство на високі суми, торги кіньми і деякі інші не конче чисті справи, то мусимо замітити, що атмосфера не була здорова. Розклад зазначувався досить сильно та грозив занепадом цілої організації. Та інші події відтягнули мене на якийсь час від цього осередку й перенесли мене на два тижні до Відня, де я мав нагоду увійти знову в наші цивільні круги й пізнати спосіб їх думання. У Відні я побачив, що туди доходять всякі вісти, які, замість довести до оздоровлення відносин, мусіли ще більше ускладнюватися. Та про це в черговім уступі.

„Східні креси заселює люд простий і темний, схильний до містицизму та дослідження річей надприродніх. Є це країна, неначе би створена на те, щоби стати доменою релігійного сектярства, що вибуяло тут майже в фантастичних формах. Скупі відомости про несатургії рідко доходять до відома громадянства, викликуючи жах і... зацікавлення"...

Ось це зразок знання Волині!

І уявіть собі, що тут повинні робити люди, які приходять на Волинь з таким запасом знання і з такими уявленнями, щоби кермувати місцевим життям.

V.

Чи не доводилося бачити читачам такої картини? — Людина з ознаками інтелігенції. Спазматичні корчі. Заломлювання рук. То шепіт молитви, то знову докори Божеству. Прохожі подивляться і йдуть далі. І ніхто не дає собі відповіді, бо ніхто не знає причин цього стану людини. Це картина Волині.

Бо й справді! Чи від московської мертвечини в церкві не схоплять спазми живу українську душу? Чи від інтелігентської безбарвности не почне її кидати в ріжні сторони? Чи від пустки руїни не захоче вона „зліймати з себе не сім, а сімдесятьсім „печаток"?

Тут, на Волині, перехрещується Схід зі Заходом. Тут тіні старої культури вступають у бій з примарами дикунства. Тут — у переломі — відбуваються одночасно два процеси — відродження й насильної смерти.

Звідси спазми Волині та всі ті їхні прояви, що наводять на „Курєрки" „жах і зацікавлення" та... нісенітниці.

Але не всім вільно дивитися на Волинь очима Курєрків і брукової публики... **Senex**

Знамениті! Тутки Пріма Аіда.

Росія не доросла до соціялізму.

Критика Дюрантого.

НЮ ЙОРК, 20-го серпня. (Вл. кор.). Ще ніколи совітська цензура не пустила такого допису за границю, як сьогоднішній допис Волтера Дюранті, московського кореспондента ґазети „Ню Йорк Таймс". Від кількох днів Дюранті систематично вибілював політику совітського уряду, вживаючи до цього ріжних ґазетярських трюків, аж сьогодні договорився до того, що роками твердили великі економісти та публіцисти, які відвідували Радянщину, а саме, що Росія не надається до соціялізму! Згаданий уступ в каблеґрамі Дюрантого звучить дослівно так:

„Комуністична партія і її молодші розгалуження повинні в теорії бути нервною системою, через котру можна розпроваджувати енерґію до всіх закутин Росії. Одначе нема інтеліґентного комуніста в Росії, котрий міг би сказати, що воно так справді є. В комуністичній партії слідні не лише моральні недосконалости, як ось нпр. безвладність, недостача дисципліни і технічної видатности, але є тут і матеріяльні труднощі в комунікації. Головно недостає тут залізничих шляхів, звичайних шляхів, телеграфів, телефонів і радіостацій.

„Все те приневолює безсторонного обсерватора признати такий парадокс, що соціялістична система може добре надаватися для Злучених Держав Америки, але не надається тепер для Союзу Соціялістичних Совітських Республик. В Злучених Державах матеріяльні засоби комунікації і транспорту зовсім вистарчають. Тут можна легко створити моральні сили, все одно, чи фашистські чи комуністичні, чи суто американські. Але в Радянщині матеріяльних сил багато недостає, а моральні далеко ще не розвинені.

„Іншими словами: „колективізм" — щоби вжити слова менше дошкульного, ніж слово „соціялізм" — є далеко практичніший і далеко можливіший у високо розвинених промислових краях, ніж у такім відсталім краю, як Радянщина. Тутешні засоби можна далеко лекше розвинути приватною продукцією енерґії. Це сказав сам Маркс, а Ленін також відступив від своїх теорій".

Ґен. Аракі начальним вождом.

БЕРЛІН, 8. 9. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Мукдену: Колишній японський міністр війни Аракі вернувся до активної військової служби. Ґен. Аракі буде начальним вождом японських військ у Манджу-Ко і китайській провінції Квантунг. Дотеперішній головнокомандуючий японськими військами ґен. Гашікава призначений надзвичайним послом при манджурськім уряді. На основі японсько-манджурського військового договору ґен. Аракі буде одночасно начальним вождом над манджурським військом.

Розбився пором із подорожними.

РОЧЕСТЕР 8. 9. ПАТ. Пором, що курсував на ріці Тенесі, розбився. На поромі було около 500 людей. Завдяки скорій рятунковій акції вдалося врятувати більше осіб і охоронити пором перед затопленням. До катастрофи прийшло тому, що пором нечайно звернувся наслідком сильної хуртовини. Обернувся так прудко, що всі подорожні повипадали з місць, а 50 було ранених.

Большевики обстрілювали манджурський корабель.

ЛЬОНДОН, 8. 9. ПАТ. З Харбіна повідомляють, що большевицькі відділи, не зважаючи на договір між СССР, Японією і Манджу-Ко про плавбу кораблів на прикордонних ріках, обстрілювали зі скорострілів та крісів манджурський корабель і змусили його до повороту. Манджурська влада склала енерґійний протест.

—o—

Вже надійшли найновіші матеріяли з першорядних фабрик бельських та анґлійських на зимовий сезон

1—4 **які поручаємо по дуже низьких цінах.**

А. і М. Дір
ЛЬВІВ
пл. Ґолуховських 11
в подвірю. — Тел. 67-35

Морська політика Японії.

ТОКІО, 8. 9. ПАТ. Аґенція Ренго повідомляє, що японський уряд одноголосно затвердив програму морської політики Японії, яку предложили мікадові. У вступних переговорах у Льондоні на тему морських збройнь Японія буде домагатися скасування для себе некорисних постанов та зміни і доповнення договору у Вашинґтоні.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмія ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Звільнили 1.565 вязнів.

ЛЯЙПЦІҐ, 8. 9. ПАТ. На основі амнестії у Саксонії звільнили 1.565 вязнів.

НАРАДИ В ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА, 8. 9. ПАТ. Кореспондент Аваса повідомляє, що приняття СССР до Ліґи Націй не зустріне труднощів, хоча деякі держави, а головно Швайцарія противиться приняттю. Польська делеґація не противиться вступленню СССР до Ліґи, а робить заходи придбати для себе постійне місце в Лізі. Польща намагається перевести в Лізі свій проєкт поширення меншинового договору на всі держави, членів Ліґи Націй. Польща побоюється переваги СССР тому не хоче обмежувати своєї свободи рухів меншинними договорами без одночасного накинення їх СССР. В тій справі розмовляв мін. Бек з мін. Барту.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

МИЛО

є підставою плекання цери

Цілий труд посвячений плеканні цери може піти на марне, якщо уживаємо невідповідного мила. — Тому треба постійно вживати Мило 7 квітів Еліда, бо воно спеціяльно лагідне, має значні косметичні прикмети і є вибагливо перфумоване. Підстава раціонального плекання цери це вживати знаменитого мила, а таким є

МИЛО

ДОСЛІДЖЕНЕ ДЕРМАТОЛЬОҐІЧНО

Ґенеральний страйк в Еспанії.

МАДРИД, 8. 9. ПАТ. Гасло ґенерального страйку, який проголосили нині рано як протест проти акції земельних власників, у столиці Еспанії перевели якнайстрогіше. В год. 6.30 перед пекарнями стали збиратися черги людей, що хотіли закупити харчі. Ранішні часописи досі не вийшли. Уряд поробив надзвичайні заходи обережности. Озброєні стежі ходять по місті. У важніших місцях уставили скоростріли. Всякі збори негайно розганяють.

—o—

Пожежа корабля

ЕШБУРІПАРК, 8. 9. ПАТ. Американський корабель „Марокестль" 11.520 тон містоти, розіслав трівожні сиґнали С. О. С. — „рятуйте". Корабель горить. На кораблі плине 240 моряків залоги і 318 пасажирів, які верталися з прогульки до Ню Йорку. Всі прибережні відділи рятункової сторожі виїхали з допомогою разом з пятьма кораблями. Два з них доплили до горіючого корабля і врятували 14 людей.

—o—

По широкому світі.

— У Кельн зударився у четвер вечором автобус з поїздом. 14 осіб ранених.

— Дорадник през. Рузвельта для закордонної торговлі Пік опрацював плян торговлі між Злученими Державами і Німеччиною.

— Начальник большевицької фльоти Ґалер гостив обідом на кораблі „Марат" контрадмірала польської фльоти Укруґа, урядового комісаря Сокола, большевицького амбасадора Давтяна і вищих польських і большевицьких старшин.

— Коло Києва закінчилися маневри большевицької кінноти та летунських відділів. Ком. Ворошилов виїхав на маневри до Мінська.

— Большевицькі кораблі покинули Ґдиню. До Ленінграду відїхав теж большевицький амбасадор у Варшаві Давтян.

— У Стокгольмі закінчилася нарада міністрів закордонних справ Швеції, Норвеґії, Данії і Фінляндії. Незабаром відбудеться нарада делеґатів-спеціялістів над затісненням господарської співпраці скандинавських держав.

— У Ніцці і Канах арештували 5 італійців за шпіонажу. Влада відмовляється дати виснення.

— Естонський уряд видав розпорядок про продовження виїмкового стану в Естонії до 12 вересня 1935.

ГЕМОРОЇДИ

с причиною злого самопочування, надмірної нервовости, браку гумору і т. д. Треба безумовно усунути ті дошкульні терпіння. — У тій цілі вживати

Anusol
-Goedecke-

ДІСТАНЕТЕ В АПТИКАХ.

Міжнародній летунський турнір.

В першому дні окружного лету летуни перелетіли трасу Варшава-Кенігсберг-Берлін-Кельн-Брюсель-Париж. Всюди прилітали перші німці, що мають найшвидші апарати. Максимальна швидкість німецьких апаратів доходить до 240 км. на годину, коли польські апарати можуть осягнути найбільшу швидкість 218. Позаду них летять апарати чеські, а на кінці італійські з максимальною швидкістю 172 км на годину.

На летовище Орлі під Парижем прилетіли перші німецькі літаки вже в год. 17. Перший польський літак показався там в год. 17.58 До год. 21 із 32 учасників чаленджу, що вилетіли з Варшави, прилетіли до Парижа тільки 24. Італійський летун Кольомбо повідомив, що мусів осісти між Кельном і Брюселем і наслідком ушкодження апарату мусить занехати дальшу участь в чаленджі. Припинив теж дальший лет німець Штайн, який з причини ушкодження мотору мусів осісти під Берліном. Крім того польський летун Плончинський залишився в Берліні з причини дефекту в моторі і полетить дальше щойно на другий день. У Кельні задержалися й перночували німецькі летуни Пасевальд і Бавр. Також поляк Карпінський осів поневільно над Одрою з причини дефекту в оливній помпі.

Італійський летун Вінченці і німецький Брендлінгер відкликали свою участь заки розпочався окружний лет.

ПАРИЖ, 8. 9. ПАТ. Сьогодні вчасним ранком з летовища Орлі вистартували чаленджові літаки до дальшого лету до Бордо.

БОГДО, 8. 9. ПАТ. Почавши від год. 9. почали осідати на українському летовищі чаленджові літаки. Першим був поляк Влодаркевич. Досі, відомо, що осіло пять польських машин, три чеські й одна італійська.

ЛЬВІВ, 8. 9. ПАТ. Сьогоднішній етап чаленджових змагунів веде на Бордо (494 км.), По (464 км.), Мадрид (410 км.), Севілля (407 км.), до Казаблянки (476 км.) Разом летуни мають перелетіти 1 961 км. В дорозі зі Севілі до Казаблянки мають змагуни скінчити контрольні мельдунки в Танжері і Рабаті. Сьогоднішня траса дуже трудна, бо треба перебути Піренеї, де мряка. Взагалі атмосферичні умовини там дуже погані.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4
1/78

Будуймо рідний промисл.

Фабрика „Золота Кава" в Краснім коло Львова вже від піз року виробляє каву зі солоду. Та кава є краща, як солодова кава чужих фабрик, що її досі наша суспільність споживає. Виріб української фабрики називається „Золота кава солодова з цикорією".

Маємо надію, що нова фабрика розвинеться на дуже поважну інституцію, бо „Золота кава" є одиноким українським виробом солодової кави. Фабрику веде інжинір з наукою і досвідом з заграниці, а це дає нам певність, що він зуміє повести діло якнайкраще.

„Золота кава" це є продукт, якого між йому подібними досі в краю навіть немає. Є смачна і поживна. Потребує тільки 1/3 частину цукру і є вже разом з цикорією. У крамницях продають її дешево, бо пачка 10 дека коштує тільки 22 сотики.

Наша суспільність дістає продукт справді добрий і дешевий, а тепер залежить від нас усіх, а особливо від нашого жіноцтва, чи всі спільно подбаємо про те, щоби наша фабрика скоро розвинулася.

Тому, що виріб фабрики є масовий продукт денної потреби, надіємося, що фабрика „Золота кава" незабаром виросте на могутню станицю українського промислу. 293

Москва в очах молодого американця.

З американським амбасадором Вілліямом Буллітом, родом з Філядельфії, поїхало було до Москви більше осіб, як штаб амбасади. Між ними був також 24-літній укінчений студент університету з Філядельфії, Віктор Шеронас. Він уродився у стейті Коннетикат, куди його батько приїхав був як еміґрант з Росії.

Молодий Шеронас приїхав був до Москви 1. березня 1933. Він був цікавий побачити Москву, бо, каже, стільки чував про Кремль (де давніше жили царі), про Зимову Палату (царський „Зімний Дворец"), про Червоний Майдан (Красная Площадь), про музику, балалайки, циганів (не так циганів, як циганські пісні, відомі циганські романси) і славний російський балет. Він і з того дещо найшов, але позатим Москва його розчарувала в надіях.

Він так описує Москву.

Був я у Москві більше як три місяці. Виїхав з неї у червні. Але увесь той час була погана погода в Москві. Студено як у зимі, одначе ще гірше, бо нема снігу, а тільки розмокла ожеледа або болото. Люди тішаться, як покажеться сонце, бо в Москві в тім часі мрачне сіре небо. За 60 днів я завважав лиш 12 годин сонця.

Москва й околиця не подобалися мені — рівнина аж монотонна. Через те води не стікають і край болотнистий та мочаристий.

По брудних вулицях Москви ходять поволі люди збайдужнілі, без виразу на лиці, ніколи не усміхнені, ані не веселі, одіті в старі убрання. В тім часі всі носять або кальоші або гумові черевики (як американські „снікерс", що їх носять діти у літі).

В ресторанах, каварнях і готелях брудні сіни, де люди скидають брудні, важкі верхні одяги й кальоші...

Все це зробило прикре враження на молодого Шеронаса і либонь тому він після трьох місяців покинув країну свого батька та вернувся до Філядельфії, де пішов до інтересу.

Ліґа Нац'й запрошує СССР.

ЖЕНЕВА, 8. 9. ПАТ. „Журналь де Насіон" описує, як Ліґа Націй буде приймати СССР у свої члени. Деякі держави, по змові дві третини членів Ліґи, запросять СССР вступити до Ліґи. Коли одержать прихильну відповідь, зажадають від предсідника Ліґи помістити справу приняття СССР на черзі нарад. Предсідник погодиться і піддасть внесок під голосування. Таким чином не треба буде одноголосного рішення в справі приняття. Відповідь СССР вважатимуть за зголошення кандидатури.

НОВИНКИ

— **Хочете мати добре футро,** ідіть до відомої фірми Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, тел. 54—46, яка поручить добрий товар совісно, виконає солідно, легко і точно. 187

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін", вул. Бляхарська 21. 18-20 5—?

— **Лікар-дентист Ірена Рибачек-Кисілевська** вернула і ординує у Львові, вул. Потоцького 48 партер від год. 9—11 і 4—6 попол. Тел. 2-87. 2152—2

— **Яка буде осінь цього року.** Осінь в тому році має бути коротка і гарна, проте останній найдешевший сезон у Черчі тревтиме аж до 1. жовтня. Гості, що вибираються туди, вспіють ще покористуватися повним лікуванням. 280 2—2

— **Футряні верхи** готові, містові і спортові з бельських матеріялів під ґарантією продає найдешевше фірма **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7,** напроти катедри. Ціни дуже приступні, фахова обслуга. 80/80 1—?

— **На осінній сезон** пальта, ґаляни, убрання, з матеріялів власних і доставлених виконує солідно і дешево кравецька робітня Андрія Дуфанця, Львів, Пасаж Міколяша, тел. 87-41. 292 1—10

— **Т-во „Бойківщина" в Самборі** приладжує до друку бібліографію Бойківщини. Щоби виказ був як найбільше докладний, звертаємося з просьбою надсилати матеріяли на адресу: Музей „Бойківщина", Самбір, вул. Тиха ч. 1.— **За Старшину Т-ва „Бойківщина" — д-р В. Кобільник.**

— **На наукові зїзди.** З НТШ повідомляють в доповненні до вістки про зїзд византольоґів у Софії, що делеґатом НТШ і історичної секції на цей зїзд є о. д-р Й. Скрутень; він виголосить там реферат. Д-р І. Свєнціцький поїхав туди як директор Національного Музею. В II. міжнародньому Конґресі славістів-фільольоґів в Варшаві в днях 23—30 вересня н. р. беруть участь від НТШ д-р Я. Гординський (як делеґат фільольоґічної секції і Товариства), д-р В. Сімович, проф. М. Тершаковець, д-р Ф. Колесса, д-р І. Свєнціцький, д-р К. Студинський і д-р В. Лев. Крім цього з львівських українців їдуть туди д-р К. Чехович, д-р М. Гнатишак, мр. Й. Шемлей, мр. Т. Пачовський, мр. Я. Рудницький і мр. Я. Ковалик.

— **Українка.** У швайцарськім журналі „Журналь де Женев" появилася згадка про „Швайцарію" О. Кисілевської такого змісту: „Швайцарія" це назва книжки, що вийшла в Коломиї в українській мові. Авторка загально відома п. Олена Кисілевська, сенаторка, організаторка українського жіноцтва і редакторка журналу „Жіноча Доля". Старається вона подати не тільки свої власні думки й погляди на Швайцарію, але й висновки для своєї батьківщини. Швайцарія це серце Европи, це символ европейської думки, завсіди прихильної для українців. Книжка подає подрібний огляд політичних установ швайцарської федерації, культури, педаґоґічних установ, промислу і рільництва. Велику увагу звертає авторка на комунікацію і туристику. Багато місця присвячує красі природи. Швайцарія подана українцям як зразок політичного й економічного життя.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 20.000 зол. на ч. 108341. 15.000 зол. на ч. 132183. 15.000 зол. нач. 122072. 10.000 зол. на ч. 118329. 5.000 зол. на ч. 69585, 103200, 153962, 164821. 5.000 зол. на ч. 150213. 2.000 зол. на ч. 27533, 29432, 29567, 38875, 52862, 71650, 76905, 86571, 86225, 82670, 120532, 142698, 148854, 157597, 159388, 166385. 2.000 зол. на ч. 11177, 28547, 59953, 60279, 63246, 79551, 91440, 101421, 101771, 107006, 108965, 111407, 112132, 114441, 115826, 119965, 126912. 131339, 135818, 161689. 1.000 зол. на ч. 5701, 19875 27096, 45409, 46967, 49902, 51432, 60259, 68199, 85730, 68597, 89038, 91585, 91873, 93835, 104241, 109759, 117377, 128959, 129953, 137229. 139876, 153229, 156813, 163067, 166232. 1.000 зол. на ч. 6154, 11464, 13635, 15550, 16497, 18585 20904, 22370, 27819, 55973, 56084, 57219, 57128, 59970, 63830, 64127, 72963, 74738, 74144, 76857, 79656, 84887, 91154, 104378, 110963, 111199, 113459, 114479, 121020, 123608, 125488, 129257, 131427, 133126, 136342, 139492, 143971, 152595, 154504, 157902, 164281, 165572, 167361.

— **Що таке велика земельна власність?** Міністр земельних справ видав розпорядок у справі означення, які рільні господарства слід уважати великими на більші розміри. Згідно з тим розпорядком такими господарствами слід уважати ті господарства рільні, що вели правильну рільничу рахунковість бодай два роки перед зголошенням до торговельного реєстру та викажуть, що дохід брутто в одному році дав бодай 50 тисяч зол. Цей розпорядок буде мати велике значіння для рільників при полагоджуванні віддовження і податкових справ.

— **Нова винарня у Львові.** Мин. суботи відбулося у Львові, в Ринку ч. 34 відкриття нового винарного льокалю, відомої винарної фірми Штадмілера. Гарний, стилевий льокаль, знаменита, оригінально-мадярська кухня, добірне вино, а врешті українці серед персоналу та поміркованi ціни, — повинні приєднати новій винарні чисельну клієнтелю.

— **Проти нелеґальної лікарської практики.** Міністерство суспільної опіки видало обіжник до воєводів у справі нелеґальної лікарської практики, яку управляють ріжні знахорі з великою шкодою для людського здоровля. Переведена недавно ревізія в одній аптиці на про-

Електричні інсталяції
виконує скоро, дешево і на догідні сплати
Українське Концесіоноване Електротехнічне Заведення
192
Лев Надраґа
Львів, вул. Валова 23. Тел. 59-49.
Направки світла, ламп і дзвінків числимо 50 сот. Ощадностеві жарівки по зол. 0·90. Лямпи, батерії, акумулятори, радіо-апарати найдешевше у Львові.

Реформацькі пігулки ЧЕРНЕЦЬ з маркою (Zakonnik)
регулюють шлунок, хоронять від терпінь печінки, надмірної опасистости, паморок, загоюють гемороїди і при нахилі до обструкції є затідним прочищуючим засобом. Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 34/69 23—?

Похороном займеться найлашше і найдешевше
ХАРІС
ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ З., (В НАРОД. ДОМІ)
Наше заведення полагоджує всякі урядові чинности, виконує експумації і перевозить в найдальші сторони з усіх шпиталів, шпиталів як і санаторій.
Не слухайте агентів, що крутяться по шпиталях і підшиваються під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.
В нещасті ідіть до ХАРІСУ, а відпадуть вам усякі клопоти 618

вінції виявила, що одна фірма, яка виробляла специфіки, уділяла провізії за посередництвом аптик особам, що управляли нелегальну лікарську практику, приймаючи ліки тої фірми.

— **Тільки 1 зол. 25 сот. за кільо цукру.** Хоча ціну цукру знижено урядово на 1 зол. 25 сот., в торговлі панує з того приводу хаос і майже всюди беруть за цукор 10 до 15 сот. більше. Компетентні кола звертають увагу, що діється це незаконно та що ціна цукру вроздріб не може перевищати 1.25 зол. за 1 кг.

— **Ще про обуву Батя.** Слід додати у доповненні до статейки про „Заведення обуви Батя", що на Східніх Торгах у правім крилі „Палати Мистецтва" притягає кожного гостя просторе, з великим смаком уряджене стійло знаної фабрики обуви „Батя" в Хелмку, яка вже у Львові має свої три крамниці при вул. Легіонів, Городецькій і Галицькій. Управитель львівської філії п. Пайцер дає там ріжні інформації відвідувачам, показуючи ріжні роди знаної з солідного виконання і витревалости обуви. Дивує нас дуже низька ціна чепурних пантофельків з оксамитним верхом вже від ціни 4 зол. Подивляємо т. зв. кріївні мужеські черевики з гумовою підошвою. Карточка з підписом дирекції дає ґарантію на піврічну витревалість тих черевиків, доступних навіть найбіднішим верствам.

Фабричний склад виключно
шпаґату „Ленко"
І. Конрад Львів, — Гетьманська 22.
ч. тел. 49-83. 244 3—5

— **За ОУН.** Перед трибуналом присяглих судів у Станиславові відбулася розправа проти Андрія Шкромиди з Грушки пов. Товмач за протидержавну діяльність. При контролі комінів на весну ц. р. знайдено в його хаті летючки ОУН, що накликували до боротьби з польською школою. Повідомлена поліція перевела ревізію і знайшла вірш п. з. „Чорна хмара над Львовом". Мала теж ствердити, що Шкромида належить до ОУН. Після переведеної розправи обвинуваченого засуджено на 3 роки вязниці.

— **Львівська хроніка.** При вул. св. Софії кинулася з причини нещасливої любови з третього поверху служниця Софія Динович. Вона померла в загальному шпиталі. — На залізничому шляху між Личаківським двірцем і Підзамчем дістався під колеса паровозу 88-літний Нафталі Адлер і згинув на місці. — Арештовано служницю Марію Кукер, що за намовою свого нареченого Стефана Кушлика, відомого злодія, вкрала своїй хозяйці Розалії Штайґеровій при вул. Кохановського поверх 1.600 зол., дві щадничі книжочки на 500 зол., 5 векслів по 200 зол. і більшу скількість біжутерії. Кушлика теж арештовано. — До різницької каси в міській різні добулися вломники й вкрали 200 зол. — На вул. Жовківській трамвай переїхав 29-літнього робітника Юр. Комаринського, що був пяний, і тяжко його покалічив. — При вул. Зіморовича ч. 14 Софія Кукулівна, 24-літня кравчиня напилася сільного квасу. В грізному стані ратункова каретка відвезла її до шпиталю. — — Людвика Гірна (вулиця Супінського ч. 4) повідомила поліцію, що ще 28. серпня пропала її 17-літня дочка. — Петрові Тарасюкові зі Знесіння пропав його 11-літний син. — Арештували Петра Климкова (вул. Шумлянських 17), бо закидають йому, що пустив в обіг вексель на 1000 зол. із підробленим підписом д-ра Ол. і Чеслави Домасевича.

— **Страшна картина.** Від кількох днів дивує й ночує під костелом Домініканів (від полудневої сторони) у Львові бідна стара жінка; ледвевої сторони) у Львові бідна стара жінка; ледви дає знаки життя. Є це властиво вихудлий кістяк людини, ледви прикритої лахміттям. Де є славний виділ суспільної опіки у львівськім маґістраті та при воєвідстві?

— **За образу державного достойника.** Перед судом у Станиславові станув 14-літний Микола Ремицький, ученик народньої школи у Волосові пов. Надвірна. Закинули йому, що вчив інших школярів співати пісню, образливу для найвищих державних достойників. Дві учениці тої школи Яніна Гейман і Стефанія Крушевська, польки, чули, як інші діти української народности, вертаючи зі школи, співали ту пісню. Повідомили зараз про це вчительку Беднярську, яка повідомила знову поліцію. Дохідження виказали, що діти навчилися тої пісні від Ремицького. Судова розправа скінчилася засудженням 14-літнього хлопця на уміщення в домі поправи.

— **Краєва хроніка.** На обжинках на фільварку в Сиворові пов. Сокаль, побилися через дівчину парубки, наслідком чого Д. Гучак, проколений ножем, помер незабаром, а М. Гарасимчук бореться зі смертю. — В лісі під Бродами знайшли трупа 20-літної Рахилі Бріф, убитої на еротичному підкладі. — В микуличинських лісах і на Чорногорі появилися масово вовки і роблять у чередах великі шкоди. — Из летовищі в Скнилові впав із гангару 18-літний челядник Антін Стецишин, що малював стіни. Поранився тяжко. — Суд у Станиславові засудив Дмитра Веланика за приналежність до ОУН на 3 роки вязниці. — За намагану грабіж у Самборі арештувала поліція М. Шульца, В. Ляховича й А. Перуху. — В Стрию повісився гімназійний збітурієнт М. Дікман. Причина самогубства невідома. — В Сокалі робітник Йосиф Коркор скочив до Бугу. Самогубника врятували з води. Причиною намаганого самогубства нервова недуга. — Акушерку Степанію Пелюжинову засудив суд у Бориславі за недозволену операцію на 10 місяців вязниці. 21-літню С. Чопівну, яка згодилася на операцію теж на 10 місяців, а її нареченого Тустановського на 6 місяців вязниці. — Біля Сквариявки пов. Золочів кинувся під потяг і згинув з невідомої причини Микола Галіковський з Рокітна пов. Камінка Стр. — В Самборі відобрав собі життя Рудольф Пар, втративши посаду на фільварку в Райтаровичах.

З дороги життя.

Нічого нового.

Кудись поділася цікавість і ступилася вразливість нинішніх людей. Ніщо їх не радує, ніщо на них не навіває суму.

Ідуть крізь життя у зрівноваженій апатії та отупінні.

Байдужно читають посмертні клепсидри, циркові оповістки, часописні вісти про самогубства, вбивства, пошесні недуги, нещасливі пригоди, масові катастрофи, поклики до складання жертв на народні цілі і т. д.

Читають та кінчать квасною рефлексією: „Все те вже було, нічого нового..."

Невідомо, що складається на цю невражливість: чи повітря, чи дощі, чи міжпланетна або міжнародня констеляція, чи навіть сама конституція...

*

Звитався старий сільський орендар Мотьо зі своїм сестрінком, що приїхав з Микулинець з дорученнями від батька.

— Що в вас нового? — допитується старий Мотьо.

— Нічого, все по старому.

— Якто, в такому місті як Микулинці нема ніщо нового?

— Нема, от... хіба те, що наш пес учора уже гавкав.

— То ваш пес ніколи до цієї пори не гавкав?

— Гавкає, але вчора таки інакше гавкав, бо йому хтось на хвіст наступив.

— Яким-же способом? Чи ваш пес дурний, чи той, що наступив йому на хвіст сліпий? — допитується Мотьо.

— Ей, ні, то був натовп людей, ціла юрба...

— А відкиж у вас взялася юрба людей?

— Бо вуйка Шльому арештували...

— За що? — зі здивуванням спитав Мотьо.

— Пофальшував векслі...

— Ну, то нічого нового — вспокоївся старий орендар.

— Ну, я й казав, що нічого нового...

Нічого нового — повторили стіни сільської коршми...

*

Яким Пиндюк пролежав у шпиталі в Станиславові кілька місяців. Нездужав, падав на силах, то й відвезли його в лічницю. Там пролежав кілька місяців і щойно тоді сказали йому, що операція неминуча.

— Воля Божа — подумав Яким і згодився, щоби його різали.

Операція вдалася, але Яким лікувався ще кілька місяців і довго ще не вставав з постелі.

Коли міг уже проходитися по шпитальному саду, глядів на пожовклі дерева й криваві кущі дикого винограду і тужив за своїми Микитинцями. Пригадував жінку, що його частенько відвідувала, добрих і лихих сусідів, праведного о. Шмериковського, добру і гарну їмость, добрих і лихих сусідів та свого похресника Михася з далекого третього села. Своїх дітей не мав.

Питався жінку кожний раз про Михася, то жінка не вміла нічого сказати. За роботою й журою не мала часу ні нагоди навідатись до хати кумів, то й нічого не знала.

Вийшов Яким зі шпиталю, вернувся у село, думав про свого похресника та не мав ще сили відвідати похресника, лиш переказував, щоби хто від них навідався до Микитинець.

Одної днини явився в Якимовій хаті Михась уже 10-літній хлопчина, з приблідлим личком, з бучком у руці, у витертій сірачині.

Старий Яким поцілував похресника та став розпитувати, що чувати у них дома.

— Нічого нового, стара біда — цілив крізь зуби Михась — ще й до того мій ножик зломився...

— Та якже? — питає старий із добросердним зацікавленням.

— А от — каже дещо заклопотаний Михась — тато лупили кобилу тай ножик зломився.

— А щож кобилі було?

— Та як мама вмерли і відвезли її на цвинтар, там, на горі, за селом, то кобила запалилася, пчихала кілька днів тай згинула.

— А мамі що було? — з глибоким спочуттям спитав Яким.

— Та то ще як у нас хата в зимі горіла, мама налякалися перестудились тай до тижня померли.

Яким заломив руки й важко зітхнув.

— А щож бідний тато робить?

— Та... тато... кілька днів дуріли тай повісилися.

Довгу хвилину була мовчанка.

— Га, йду в місто, шукати служби.

„Нічого нового" — простогнали білі стіни мужицької хати.

*

Кудись поділася вразливість нинішніх людей. А життя пливе, несе все щось нового.

Тиберій Горобець.

Фукс осолоджує життя!
575
КАЛЬОРІЙ
НА ПІДСТАВІ ОЦІНКИ ДЕРЖАВНОГО ЗАВЕДЕННЯ ДЛЯ РОЗСЛІДУ ХАРЧІВ — МАЄ КОЖНА 100-ҐРАМОВА ТАБЛИЧКА
МОЛОЧНОЇ ЧОКОЛЯДИ
Fuchs
1/99

Великий Театр год. 3·30 год. 7·30
Нині! Остання нагода побачити „Товаріщ" по знижених цінах! Сукцес европейських сцен „Я переміг крізу" Павла Вульпіюса.
Театр Ріжнородностей год. 7·30
Нині в неділю і завтра в понеділок невідмінно дві останні вистави „Дівчат в одностроях" Кр. Вінсльое.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
вживаємо при дошкульних
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЕ ЗІ ЗНАКОМ „СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ"
ФАБРИКА СИЕМ ГАЙМАС. А. KOWALSKI WARSZAWA

Зол. 1'50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

„ЖОРНА"

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА"

Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

ДИВОГЛЯДИ.

ЧОГО НЕ МОЖНА ПРОДАВАТИ?

З Будапешту приходить звістка про одну судову розправу, якої рішення може мати чимале значіння для всіх, що винні за кілька місяців комірного. Один банковий урядовець, що винен був за комірне, а не мав грошей, дав власникові хати свої штучні зуби як застав. Зуби дав, а що і не мав що вложити в зуби, не платив далі. Тоді власник пустив штучні зуби комірника на ліцитацію (на все є нині аматори!). Це вже обурило банкового урядовця і він подав домовласника у суд. Суд станув в обороні беззубого комірника і рішив, що штучні зуби це „частина тіла" людини, а частини тіла — як це знаємо з „Венецького купця" — так собі легко продавати не вільно.

СУЧАСНІ ДЖЕРЕЛА ЗАРОБІТКУ.

Безробітний париський шлюсар Антоан дістав рік вязниці. За що? За те, що вкидав здохлу муху до зупи в ресторані і погрожував скандалом, коли від фірми не дістане відшкодування. Після присуду дотепний шлюсар признався, що цим способом заробив він 16.000 франків. Радимо спробувати. Заробіток зовсім певний. Навіть на випадок невдачі рік утримання забезпечений — у вязниці.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 3. IX. 1934 р. упокоївся бл. п. о. б. декан **Зеновій Флюнт,** парох Бикова в 56. році життя по короткій недузі. В покійнім утратила наша церква тихого і ревного душпастиря, а український нарід доброго працівника. Покійний довгі літа душпастирював у Грабі на Лемківщині, де гідно стримував москвофільсько-схизматицьку пошесть і вдячні парохіяни Грабу вислали в день його похорону спочутливу телеграму. Покійний був любителем книжок і літератури та філятелістики. Написав кілька споминів про Франка й інші та фахову статтю про українські почтові марки. Покійний походив зі значної стародавної священичої родини і полишив цінну родинну хроніку. Рідна Земля Йому пером!

Шкодіть наш час опис!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр

Неділя, 9. IX. год. 3·30 пол. „Товаріш".
Неділя, 9. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу".
Понеділок, 10. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу".

Театр Різнородностей.

Неділя, 9. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".
Понеділок, 10. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового порту).

Щодня вистава в год. 8·15 веч. У суботу та неділю по дві вистави: в год. 4·00 попол. і в год. 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака." (Битва).
АТЛЯНТИК: „Кіт і скрипка" (Джанета Мекдональд, Рамон Новаро).
ВАНДА: „Веселий караванер" з Влястою Буріяном і „Карусель життя".
КАСІНО: „Пімста п. Інс".
КОЛІСЕЙ: „Невідомий винуватець" і ревія".
КОПЕРНИК: „Щойно вчора".
МАРУСЕНЬКА: „Геть зі скрутою" і ревія „Львів мусить".
МІРАЖ: „7 днів щастя", „Година з роскішною Бетті".
МУЗА: „Сьогодні живемо!"
ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки.
ПАЛЯС: „Князь Аркадії".
ПАСАЖ: „Великоміські тіни" та ревія
РАЙ: „Олівер Твіст".
СВІТ: „Рік 1914".
СОНЦЕ: „Золоті сильця" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Жінки водять брутальних" і ревія „Весела Богема": „Ідемо на Східні Торги".
ХИМЕРА: „Гопля!" (Клара Боу).
УТІХА: „Вулиця" (Сільвія Сідней) і ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 9. вересня 1934.

Відень (506,8) 11·45 Симф. концерт, 15·15 Смичковий квартет, 20·05 Пісні й арії, **Братислава** (298,8) 16·00 Концерт, **Прага** (470,2) 21·00 Концерт, **Париж** (1649) 18·00 Легка музика, **Ятльона** (531) 20·30 Хор, 22·20 Сольо на арфі й віольончелі, **Білгород** (439,8) 19·00 Оп. арії, 20·30 Пісоньки, **Рига** (514,6) 13·00, 14·40 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 17·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 17·50 Скрипка, фортепян, спів, **Ленінград** 1224) 18·00 „Золотий півник" оп. Рімського-Корсакова, **Будапешт** (549,5) 15·45 Цит. орхестра, 18·30 Оп. музика (Кальман, Легар), **Міляно** (368,6) 20·45 Концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Понеділок, 10. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Солісти (музика, спів), 19·35 Нар. музика, тирольський хор, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, 20·45 „У большевицькій редакції" (авд. Зощенка), 21·00 Спів, **Прага** (470,2) 19·35 Індійські та мурнинські пісні, **Париж** (1649) 10·15 Концерт, 20·00 Веселий вечір, **Білгород** (439,8) 11·00, 13·05, 13·10 Концерт, 20·00 „Богема" оп. Пучіні, **Любляна** (569,3) 21·00 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 19·00 Концерт, 22·00 Нар. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 21·00 „Проба в опері" оп. Льорцінґа, **Ляйпціґ** (382,2) 17·20 Пісні мінхенських композиторів, **Мінхен** (405,4) 14·20 Програма для дітей, 18·00 Свято в Нірнберґу, промова канц. Гітлера, **Будапешт** (549,5) 12·05, 19·40 Цит. музика, 22·00 Симф. концерт, **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 22·00 Скрипка, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інст. концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 9. вересня 1934.

9·00 Ранішня авдиція, 10·30 Свято Холмщини, 12·30 Метеорольог.-рільн. вістки, 12·35 Сільва реум, 12·40 Театр. огляд, 12·45, 14·00 „Ганусине весілля" в викон. театру й хору зі Ст. Гелда, 13·00 Відч.: „Ісляндія", 13·15 Муз. поранок, 15·00 На кореспнських коросках, 15·15 Хор, 15·25 Огляд ринків рільних продуктів, 15·35 Пісоньки хору Юранда з гр. пл., 15·45 Лісова скринька, 16·00 Рецитації прози, 16·20 Пісні виленських композиторів (польські, білоруські та литовські). Генерт, сопран), 16·45 Для дітей „Під блакитним небом Каліфорнії", 17·00 Музика до танцю, 17·50 Книжка та знання, 18·00 Авд. „Театру уяви", 18·45 Відчит. 19·00 Легка музика, пісоньки, 19·50 Фейл.: „Траса лет. турніру", 20·00 Концерт симф. орхестри, 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюємо, 21·00 На веселій львівській хвилі, 21·45, 21·46 Спортові вістки, 22·00 Почт. техн. скринька, 22·15 Рекламовий концерт, 22·30 Арії та пісні (Витовт Федорович, баритон), 22·50, 23·05 Танкова музика.

Понеділок, 10. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольг. вістки, 12·05 Сільва реум, театр. репертуар, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Орхестра (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіжжева біржа, 15·45 Польська нар. муз (сільська орх.), спів, 16·45 Лекція нім. мови, 17·00 Фортепяновий ресіталь, 17·25 Лікування в Трускавці в світлі найновіших дослідів, 17·35 „Прелюдія", муз поема Ліста (гр. пл.), 17·50 Опіка над потомством у звірят, 18·00 Радіо потерпілим від повені, 18·05 Сучасний фр. театр, 19·30 Фейлетон, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Пісоньки (Ордонівна), 20·30 Фільмові мельодії (гр. пл.) 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюють у Польщі, 21·00 Концерт симф. орхестри, спів (Тісран, мецосопран), фортепян, 21·45 Найживотніші наукові гіпотези, 22·15 Популярні арії та пісні (Осип Зубик, тенор), 22·35, 23·10 Танк. музика, 23·00 Комунікат лет. турніру.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.17 зол.

Нім. марки 1·95—1·96, фунти стерл. 26·50—26·55, фр. франки, 34·95, шв. франки 1·72, бельг. франки 24·66, гол. гульдени 3·58, чеські кор. 22·00, рум. леви 40·00, іт. ліри 45·80, австр. шилінґи 99—99 1/2.

Золоті долярн 8·92 - 8·94.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 8. вересня ц. р. з приводу стриманої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. ясць	2·40—2·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло стримана, попит дещо сильніший, на молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 9. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури	пріма за 1 кг.	0·90	зол.
„ „	II кл. „	0·65	„
Пантарки	пріма „	0·95	„
Качки	I якса „	0·80	„
„	II „ „	0·65	„
Індики	I „ „	0·95	„
„	II „ „	0·70	„

Тенденція спокійна.

Подяка.

Дня 3. IX. 1934 р. упокоївся в Бозі по короткій недузі бл. п. о. б. декан **Зеновій Флюнт,** парох Бикова.

У тім несподіваним горі зазнали ми багато співчуття та помочі і оцим складаємо найсердечнішу подяку Впр. о. деканові Бардахівському за потіху, урядження величавого похорону, відправу Сл. Божої та надгробне слово, Впр. о. о. конкеленальним за участь у похороні і відправу заупокійних Служб Божих та зворушливі слова при винесенні тлінних останків з дому о. сов. Гарбовському, в церкві о. Кузьмичеві і на цвинтарі о. проф. Гадзевичеві, приятелеві ще з молодих літ покійного.

Дякуємо також учительському зборові з Бикова, Ортинич і Глинної, що з дітьми прибули на похорон як також Братствам, хорові і народним установам за звеличання сумного обряду. Нехай їм Бог сторицею надгородить.

Жінка Анна, з дітьми і родиною.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КЛІМАТИЧНОЇ оздоровниця на осінь і зиму нема над **Дору.** — а солідніщого, старанніщого, дешевшого пансіону ніж **„Малява".** 222 3—5

АДВОКАТСЬКИЙ АПЛІКАНТ; рутинований, 4-літня практика, шукає посади від зараз. Зголошення до Адміністрації під „Скромні вимоги". 364 2—2

МГР. РОМАН ОЛЕСНИЦЬКИЙ, ЗОЛОЧІВ, ул. Потоцького 4. установлений постановою Міністерства Справедливости **заприсяжений судовий перекладчик** англійської і німецької мови, виконує всякі урядові і приватні переклади. 266 2—2

КАНДИДАТ НОТАР. (асесор) з практикою переважно спадковою (сільською), добрі свідоцтва, шукає місця від зараз. Ласкаві зголошення з поданням умови до Адміністрації під „Асесор". 257 3—3

НАУКА модистства на догідних умовинах в сальоні мод О. Бережницької, Пекарська 35. 272 2—2

ПРИЙМУ на станцію студентки Близько університету. Зголошення до „Діла під „Станція". 274 2—3

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95. тел. 26. 120 27—?

ВУГОЛЬ. — Капітяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колібова 2. 204 9—30

ЗРЕДУКОВАНА УЧИТЕЛЬКА по кваліфікації шукає посади вчительки при інтелігентній родині (може бути і на провінції). Зголошення до Адміністрації під „Галька". 278 3—3

КІМНАТИ зі сніданням пошукую: Найрадше в околиці Св. Юра — Потоцького. Зголошення до Адм. „Діла" під „Спокійний". 2—2

СТУДЕНТИ, які студіюють у Варшаві найдуть дешеве помешкання, здоровий харч і рідну атмосферу в українському домі. Зголошуватись завчасу Warszawa Sejm, sekretarz W. Kosonocki. 249

ГОВОРЯТЬ, що добре білля найдешевше, купиш лише безпосередньо у краківській фабриці „Пав", Сикстуська 1. Цінники даром. 284 1—30

АНГЛІЙСЬКОГО, французького, німецького, Академічна 10, I. п., III. сходи. Найновіша метода, скоро, д. дешево. Поодинокі і збірні лекції (3—5). Для початкуючих і заавансованих. 288

ВІЛЬНЕ місце для лікаря-українця в Делятині, де є також купелеве заведення. Помешкання до вжитку. Інформації дає Український Банк в Делятині. 290

КОСМЕТИЧНІ КУРСИ Добрянської-Рогатин завесничи Інституту „Слава" тепер Львів, Галицька 5. Проспекти висилаємо. 285 1—3

АПЛІКАНТ АДВОКАТСЬКИЙ з тріднітною практикою шукає місця. Зголошення під „Аплікант". 295 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА"** Львів, Зіморовича 17. 148 8-15

Мухоловки кооперативи „ПЛАСТ" нищать безпощадно усі мухи. Жадайте їх усюди. Замовлення полагоджуємо відворотною почтою. **„ПЛАСТ", Львів, Городецька 95.** Тел. 26. 1632 6—? Тел. 26

Красу дають вироби: маг. В. Пельдзерського: **Крем „Галина" ч. 1** усуває веснянки, угри, жовті і червоні плями. **Крем „Галина" ч. 2** ідеально плекає шкіру, усуває зморшки. **Можна дістати:** в Аптиках і Дрогеріях. Фабр. Хем. Косм. **„Pharmachemia",** Бидгощ. Про успіх повищих кремів переконає кожного жива реклама. На Схід. Торгах у Центр. Павільоні — показують хлопця, в якого пів лиця з веснянками, друга половина вилікувана кремом „Галина". 286 1-20

З днем 1. вересня 1934

обняв управу відомої реставрації і кімнати до снідань фірми МАРІЯН КАФКА, давніше АЛЬБЕРТ ШКОВРОН (Львів, Коперника 3), відомий фахівець і довголітній арендар реставрації живця Трускавець — п. **ЯН РУДЕК** і поручає першорядну кухню, знаменитий буфет і напитки по найнижчих цінах. — Вечором концерт сальонової музики. — Окремі салі на товариські зібрання. Торговля корінна і делікатесів під особистим проводом п. Кафки поручає всіляні харчеві товари, вина та інші напитки по конкуренц. цінах. 260 3—4

Струдлеве тісто „СІДОНІЯ" дає змогу скоро і дешево приладити знаменитий струдель. **Всюди можна дістати.** **Фабрика: Краків, Шлях 59**

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

Шевченко й Княжна Репніна

Ціна 1.50 зол., з почт. пересилкою 1.65 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 242 (13.787). Львів, вівторок 11. вересня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вуголь і дерево на зиму найкориснiше купити в Народній Торговлі, Львів, Ринок ч. 36. — Для членів корисні умовини сплати.
246 5—6

Великий Театр год. 7·30 | Нині вечером стрінемося усі у Великім Театрі на знаменитій пєсі „Я переміг крізу" Павла Вульпіюса.

Театр Ріжнородностей год. 7·30 | Нині невідклично останній раз „Дівчата в одностроях"

Сповнення обовязку приносить вдоволення, а Вашим національним обовязком є обезпечити законом дозволену 1/2 частину вартости своїх будинків в одинокому українському Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер" у Львові, вул. Руська ч. 20.

Вагаються з приняттям Совітів до Ліги Націй.

Як повідомляють із Женеви, після явного засідання Ради Ліги Націй члени Ради зібралися на коротку довірочну нараду в кабінеті генерального секретаріяту, на якому рішено зібратися в понеділок попол., щоби розглянути справу приняття Совітів до Ліги Націй. Відложення цієї справи до понеділка зажадав мін. Бек тому, що між Совітами і Польщею не скінчилися ще переговори в тій справі. Тимчасом Франція інтервенювала у представників ріжних держав за приняттям Совітів.

ПАРИЖ, 9. 9. ПАТ. Авас повідомляє із Женеви, що на тайному засіданні Ради Ліги члени ствердили, що не мають конкретних даних щодо рішення в справі приступлення Совітів до Ліги. Мін. Бек не буде мабуть противитися признанню Совітам постійного місця в Раді.

ЖЕНЕВА, 9. 9. ПАТ. 15-е засідання Ліги Націй розпічнеться в понеділок передпол. Після вибору верифікаційної комісії предсідник Бенеш виголосить промову, після чого приступлять до вибору предсідника збору. Головним кандидатом на це становище є шведський мін. зак. справ Гандлер.

Темою оживлених розмов у кулюарах Ліги Націй була стаття варшавського офіціозу „Ґазети Польскої", із якої виходить, що Польща не підпише східного пакту. Зміст тої статті подала вся місцева преса. Одначе в поінформованих колах кажуть, що для політичних кол не було це несподіванкою, бо мін. Бек уже попереднього дня зложив подібну заяву на конференції з мін. Барту.

В колах Ліги підкреслюють, що Німеччина, оскільки того хотілаб, могла би недопустити до приняття Совітів до Ліги Націй. Тому, що Німеччина правно є ще членом Ліги, німецький делеґат міг би явитися в Женеві як постійний член Ради Ліги і голосувати проти Совітів. Німецький спротив міг би перешкодити Совітам в одержанні постійного місця в Раді. Як відомо, до приняття нового члена до Ради потрібна одноцушність. У цьому випадку Москва ледви чи зголилася би вступити до Ліги Націй.

Міжнародній летунський турнір.

Другий день міжнародного летунського турніру обняв довшу, ніж перший день, трасу, бо від Парижа на Мадрит, Севілью до Казаблянки в північній Африці. Ця траса довга на 1.963 км., коли першого дня летіли 1.752 км.

Вісти з лету понад Еспанію наспіли дорівочні і скупі, наслідком ген. страйку в Мадриті. Відомо тільки, що на летовищі в Таблядa біля Севілі осіло в суботу в 19 год. 16 літаків, з того 5 польських і 2 чеські. Один літак прилетів до Севілі в год. 16.30 і за чверть години відлетів до Казаблянки, другий поспішив за ним 5 мінут пізніше. На одному з них летів поляк Влодаркевич. Він теж прилетів до Казаблянки в год. 18.50. Одну мінуту пізніше прилетів до Казаблянки поляк Ґжещик. Інші летуни ночували в Севілі і стартували дальше в неділю ранком. Відтинок із Севілі до Казаблянки довгий на 486 км.

Про німецьких летунів, що мають, як відомо, найшвидші машини, звідомлення ПАТ-а зовсім не згадують.

Два польські летуни, Карпінський і Плончинський, що з причини дефектів задержалися в Німеччині, направивши свої апарати, полетіли на другий день на Кельн, Брюсель, Париж і т. д.

Жахлива пожежа на кораблі.

Згоріли пасажири й залога.

НЮ ЙОРК, 9. 9. ПАТ. За інформаціями від членів залоги і пасажирів, які врятувалися з катастрофи корабля „Марокесть", причиною пожежі був удар грому. Катастрофа склалася у віддалі 8 км. від берега. Вогонь швидко охопив сходи і середущу частину корабля. Матрозів не встигли повідомити пасажирів, яких більшість ще спала. Капітан корабля звелів вибивати вікна в каютах, щоби збудити пасажирів. Сильний вітер унеможливив всяку рятункову акцію. З трудом спущено рятункові човни на море.

На кораблі находилося 318 пасажирів і 240 людей залоги. Із загального числа 558 осіб урятувалося 365. Решта згинула. Між урятованими, находиться чоловік і жінка, які шість годин боролися з филями, заки їх взяли на човен. Багато врятованих мусіли відставити до шпиталю, бо були попечені.

На місце катастрофи поспішили негайно від берега рятункові човни і два кораблі, між ними один німецький. Після важких зусиль вдалося пожежу згасити, після чого притягнено корабель „Марокесть" до берега. Він плив з прогульки від Гавайських островів до Ню Йорку.

НЮЙОРК, 9. 9. ПАТ. Досі найшли в морі 181 трупів, жертв катастрофи корабля „Марокесть".

Корабельне т-во, що є власником „Марокесть" вважає малоправдоподібним, щоби пожежа повстала від грому. Скорше вогонь повстав від недокурка, покинутого в корабельній бібліотеці.

Капітан корабля Вормс 10 годин стояв на капітанському містку та кермував рятунковою акцією. Виснажений зомлів на станвищі.

НЮЙОРК, 9. 9. ПАТ. Досі невідома доля 200 пасажирів і моряків. Із загального числа 558 осіб урятували 365.

Товари блаватні | вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни. Львів, Ринок ч. 29. Телефон 25-55.
2/78 179—180

ПЛЯН СПІЛЬНОГО НАПАДУ НА СССР?

„Ню Кронікел" приніс сензаційну вістку, нібито Польща й Німеччина оконечно підписали тайну умову. В умові тій, мовляв, є плян спільного нападу на СССР на випадок большевицько-японської війни.

РОЗБРОЙНУ КОНФЕРЕНЦІЮ ВІДЛОЖИЛИ.

З Женеви повідомляють, що предсідник розбройної конференції Гендерсон на конференції з мін. Барту ствердив, що французький міністер закорд. справ погоджується з ним щодо безцільности скликання розбройної конференції перед жовтнем або й листопадом. Це є в звязку з дипльоматичними переговорами які відбуваються.

КРОВАВИЙ СТРАЙК.

МАДРИД, 9. 9. ПАТ. У місті прийшло до кількох поважніших сутичок між страйкарями та поліцією. Було кілька вбитих, кільканацять ранених.

По широкому світі.

— Число жертв залізничої катастрофи у Ґлязгов дійшло до 5 осіб.

— В Альжирі, в місцевості Карно й Аттафс був сильний землетрус. Втрат більше як на міліон франків, 10 осіб ранених.

СПОРТ.

Велика перемога німців.

НІМЕЧЧИНА — ПОЛЬЩА 5:2.

У Варшаві відбулися відкритні змагання в копаному мячі. Стадіон війська польського збільшили так, щоби помістив 40.000 видців, та їх було багато більше. У льожах заняли місця представники уряду.

Мач виграли німці в відношенні 5:2. Німецької публики з Німеччини приїхало понад 5.000. Музика відіграла гимн „Дойтшляд, Дойтшляд юбер аллес", який рівночасно співали згуртовачі в одному місці німецькі прогульковці та їх симпатики. Після відспівання „Горст Весель Лід" із рядів німецької публики тисячами стали мати прапорці зі свастикою.

Також підчас мечу кождий здобутий німцями голь витала німецька публика гітлерівськими прапорцями. Після закінчення мечу частина публики вийшла на грище, уладила переможцям овацію та кричала „Гайль Гітлер!" Рівночасно появилися на гриці транспаренти зі свастикою, прикріплені до палиць. Після того поліція та жандармерія окружила грище й не допускала на нього вже нікого.

Протигітлерівських виступів не було.

ЛЬВІВ — ШЛЕСЬК 3:1 (2:1).

В міжокружній стрічі, що відбулася на гриці Погоні, перемогла репрезентація Львова. Між іншими ворота для Львова стрілив грач „України" Магощький. Судив п.ساницький, видців около 1000.

БУДАПЕШТ — КРАКІВ 3:2 (1:0).

Чеські аґрарники на Закарпатті лишаються такими, як і були.

Прага, вересень 1934.

Ми вже реферували нашим читачам про те, яку то метушню та переляк між „русскими" аґрарниками викликала поява видаваного в українській мові аґрарного часопису на Закарпатській Руси п. н. „Земля і Воля" та як вони зараз-же на другий день після появи першого числа цього часопису запротестували проти нього і завізвали краєву управу партії, щоб заказала уживати цьому часописові фірми партії. Так воно і сталося. 29. серпня відбулося в Ужгороді засідання краєвої управи аґрарної партії, де головною його точкою було становище партії до „Землі і Волі". Як подають „Лідове Новіни", на цьому засіданні принято в цій справі таку постанову: „Земля і Воля" почала виходити без згоди екзекутиви партії і тому видавці не мають права зазначувати в підназоловку, що її видає аґрарна партія, тимбільше, що й сам відповідальний редактор Курах не є навіть членом партії. Чи решта анонімних видавців є членами партії, не можна було ствердити. Управа знову пригадує, що в питанні мовному і культурному Підкарпатської Руси стоїть на становищі ухвали конференції „русских" партій з 1932 р.

Таким чином, як бачимо, аґрарники відріклися „Землі і Волі". Як-же воно так? Стільки галасу наробилося з того, що аґрарники, мовляв, зміняють курс своєї дотеперішньої політики на Закарпатті, а тут тобі маєш! Дехто з ліпше поінформованих про кошахти аґрарної партії на Закарпатті пояснює це так: Як можна догадуватися, аґрарна партія на Закарпатті почала зміняти свій дотеперішній москвофільський курс лиш з огляду на недалекі вже вибори. Був це — як ми вже писали — новий передвиборчий „маневр", видуманий на те, щоб рятувати свої дотеперішні позиції на Закарпатті, загрожені з одного боку стихійним зростом української народньої свідомости серед широких народніх мас, з другого — роботою невдячного вихованка аґраріїв, п. Фенціка, що тепер обїздить з аґітаційними промовами ціле Закарпаття. Але видумуючи цю нову передвиборчу лапку, аґрарники не сподівалися, що на їх нещирій грі усі й так відразу пізнаються. Хитро продуманий передвиборчий трік не вдався, ба — що більше, він ще й погіршив положення аґрарників на Закарпатті, бо затрівожив ним до безтями „твердих русских". Не повівся „гешефт", то треба бодай рятувати „гонор" — і звідси те відречення від „Землі і Волі".

Чи після цього всього „Земля і Воля" буде далі виходити, тяжко сказати, тимбільше, що Краєвий Уряд Підкарпатської Руси вимагає від видавців законом приписаної кавції в сумі десять тисяч ч. к. **М-н.**

Від Редакції: Характеристична річ, що про рішення в справі „Землі і Волі", яке наводить наш праський кореспондент за „Лідовими Новінами", пише зовсім інакше найбільше заінтересований у цій справі, москвофільський щоденник в Ужгороді „Карпаторусскій Голосъ". А саме у статейці **„На аграрнім фронті без змін"** (ч. 184. з 31. м. м.) той орган подає, що на засіданні президії аґрарної партії Підкарп. Руси в дні 29. м. м., яке відбулося в Ужгороді, найважнішу точку порядку дня, а саме справу мови у школах, яку москвофіли хотять перемінити на російську, рішено перенести на чергову нараду, що відбудеться у дні 15. вересня ц. р., себто до часу, коли якевебудь рішення аґрарної партії стратить усякий змисл, бо по школах буде вже все рішене на цілий рік. А щодо „Землі і Волі", то один з членів президії предложив, мовляв, таке рішення: **„Землю і Волю" видає п. В. Курах і має на це право".** І хоча „русскі" члени вели себе „героїчно", то — бідкає „Карпаторусскій Голосъ" — що можуть зробити люди, які мають право говорити, а не рішати? А рішають і диктують інші. І тому москвофільський орган думає, що аґрарна партія вестиме далі дотеперішню політику на Підкарп. Руси, а саме, як він пише, політику „русинізму" (себто ані русофільську, ані українофільську).

Голос ужгородського „Українського Слова", яке писало, що „Земля і Воля" виходитиме далі, ми вже в „Ділі" наводили. В найновішому числі „Українського Слова" (з 6. ц. м.) у замітці під наг. **„Кацапська президія аґрарників проти народнього руху"** читаємо м. ін., що на згаданому засіданні президії аґрарної партії в Ужгороді ухвалено розслідити, хто з видавців „Землі і Волі" належить до аґрарної партії, а потім управа партії видасть свою постанову. А дальше читаємо таке: „Судячи по великім попиті за часописом „Земля і Воля" між селянами, членами аґрарної партії, можна сподіватися, що погрози президії є паперові і в разі упертости її може команда лишитись без жовнірів. А виборча війна вже недалеко, вояків треба!"

ГАЛАНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Воїнів. ч. 4**
1/78

Економічний огляд.

Українська хроніка.

НОВИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС.

При кінці ц. м. появиться з датою 1 жовтня перше число нового двотижневика **„Торговля і Промисл"**. Буде він органом Союзу Українських Купців і Промисловців у Львові та репрезентуватиме наш приватницький господарський світ.

ЩЕ ПРО ВІДПУСТИ І НАШУ „ПІДПРИЄМЧИВІСТЬ".

Оповідає нам очевидець: в одному селі на сході зїхались на днях на відпуст хмари народу. Все чуткі на таку „конюнктуру" чужі купці і підприємці зявились теж у великій кількости. Чого вони там не продавали? Все, на що є попит серед мас. Між іншим приїхав теж фотограф-чужинець. Чотири дні трудився він там і після тих чотирьох днів вивіз із нашого села **500 зол.**, які в такому короткому часі заробив. Скільки вивезли інші купці і підприємці — хто це підрахує? А не було між ними буквально ні одного українця. Наші люди вміли тільки молитись, видавати гроші на чужий хлам або жебрати, показуючи довгими рядами своє каліцтво.

Чи дивуватись, що ми бідні? Цим питанням закінчив своє оповідання наш інформатор. А скільки наших молодих людей т. зв. „скінчених" сидить по селах і тяжить на домашньому буджеті батьків?...

Польська хроніка.

СХІДНІ ТОРГИ.

Осінь починають у Львові кожного року т. зв. Східні Торги, як господарська атракція. Відомо, що в останніх літах ця імпреза, що хоче конче навязати до традицій торговлі наших земель зі сходом, перестала бути атракцією у справжньому значінні того слова, виявляючи характер середньо-великого ярмарку без усякого міжнар. значіння. Новий опікун Торгів, яким стала Торг.-Пром. Палата у Львові, піднесла подекуди значіння Сх. Торгів, їх погасаючий сплендор. Ми поділимось ще з читачами „Діла" враженнями з цьогорічних XIV. Торгів. Тут згадаємо тільки, що польська і жидівська преса робить їм велику рекляму.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 11. ВЕРЕСНЯ 1934.

ЕВГЕН ЧЕРЕВАНЬ 2)

Нічна пригода театрального критика.

(Докінчення.)

— Десять років тому — Ірина Русява непомітно схопилася за грудь. Серце кидалося і тремтіло, мов собака привязана до дерева на вид крісового дула — вийшла з обдертої, вонючої каменяці брудного передмістя 12-літня дівчина. Така собі погана, суха, з сумними, заплаканими очима. Прогнана батьком пяницею і нелюдяною мачухою. Дві доби у голоді і холоді вилочилася по місті, заки пішла змивати жидівські горшки та няньчити їх бахурі. Сімнацятий рік життя скінчила як вітрениця. Брук її виховав, брук давав заробіток. Коли світило сонце, вона кидалася у неспокійному сні на бруднім барлозі у заплісніли мурах. Згодом доля пощастила їй. Перейшла до мандрівного цирку, звідти до кінової ревії, а два роки тому до театру. День і ніч працювала, заки наздігнала своїх товаришок. Почала звертати на себе увагу. Мала навіть прихильні рецензії. Слава всміхалася до неї. І щастя. Дістала головну ролю у „Грицьку". Ох, як раділа! Думала, що колись покине сцену, не буде вже змушена приймати у своїй гардеробі незабних адораторів, що може... може... хтось покохає її...

Ірина сильно притиснула рукою серце. Голос її тремтів, в устах засохло. — Та брутальний, безоглядний критик — говорила далі — погасив її мрії. Її відправили з театру. Бо рецензію написав найславніший критик, бо видрукував найбільший щоденник. І вона знов, як тоді, коли мала 12 літ, опинилася на бруку. Для неї як і тоді, тільки дві можливости залишилися: вулиця або смерть. І вона — Ірина піднесла голову і гостро, несамовито глянула на Рожана.

Рожан був зворушений. Глибоко спочував з нею. Коли вона несамовито просичала „помсти", підняв голову. Налякався. Ірина Русява стояла з гадючим блеском проти нього. В руці тримала револьвер, якого дуло було спрямоване до його грудей. Зрозумів, що стоїть віч-на-віч зі смертю. Насилу заволодів собою і глянув на свого ворога. Легко зарумянена з палаючими злобою очима дивилася на нього. Груди її швидко піднімалися й опадали. Він нагадав собі зворот з якогось фейлетону: „Мов лан доспілого жита хвилювали її груди". Переніс очі на руку, що стискала зброю. Клясично виточена рука, біла, мов алябастер, непомітно тремтіла.

Згадав зворот зі своєї рецензії: „Комплетний брак будьякого сценічного таланту. З чистим сумлінням, навіть не бачучи пєси, в якій виступатиме п. Русява, назву її „звичайною шмірою". І скоро перейшов в думках усю її гру. Те, що написав, було згідне з його переконанням. Ірина Русява таки не мала таланту. Попсувала цілого „Гриця". Хоч зовнішні її прикмети були без закиду. Глянув їй просто в очі й усміхнувся:

— Якщо вже конче мусите мене вбити — усміхнувся сумовито — то дозвольте мені ще папіроску скрутити. Так люблю курити! — додав, немов дитина.

Хитнула головою. Він уважно крутив папіроску. Ірина приглядалася йому. Його спокій нервував її. Рука почала живіше тремтіти. Дивилася на його високе, шляхотне чоло, на правильно витесаний ніс та гранчасту бороду. Вузькі, бліді уста. Розкуйовдана чуприна надавала йому дещо романтичного вигляду. Потер сірничку і з насолодою затягався димом. Час до часу пестив поглядом книжку. Рука Ірини щораз сильніше тряслася. „Який гарний і сильний" — думала. Про такого мріяла.

„Дрр"... револьвер випав з її руки і впав біля його ніг. Хвилину рішався, потім поволі схилився, підняв і передав його їй. Широковідкритими очима дивилася на нього. Рука, що тримала револьвер, не піднеслася вже вгору, а мов мертва впала вдовж тіла. Упала на крісло. Ніжно дивилася на вбивчий інструмент і поволі спрямувала дуло у свої груди.

Рожан скочив і в пору ще вихопив револьвер. Залякана піднесла на нього очі.

— Будьте розумні — промовив ніжно — розумію, що ви хотіли вбити мене, але завіщо маєте вбивати себе? Чи не маєте вже іншого виходу?

— Ні...

І почала голосно ридати. Він сидів безрадний. Не вмів успокоювати молодих жінок у такій хвилині. Так минуло кілька мінут. Коли її плач трохи ослаб, він спитав несміливо:

— А чи Ви не могли би попробувати ще якоїсь ролі?

— Якої?

— Відповіднішої до Вашого таланту... нпр. сальонової.

— Не маю сил.

— Я Вам поможу

— Ви?!

— Так, постараюся, щоби моя друга рецензія зреґабілітувала Вас зовсім.

— Но, добре... Алеж я не маю таланту...

— Можу Вам дати кілька лекцій.

— Чим-же я Вам заплачу?

— Продамо револьвер, а потім уже побачимо.

Коли Рожан залишився сам, відчув, що найближча його рецензія не буде вже така жорстока. Його погляд на обєктивність у критиці почав поволі змінятися. Артистка Ірина Русява, вийшовши від нього, вперше відчула, що на світі істнує справедливість.

—o—

На відчинення „Торгів" зявився цим разом міністр пром. і торговлі п. Фльояр Райхман. Він виголосив більшу промову, при чому памятаючи на національний характер краю, в якому найшовся, кількакратно згадав і про нас. „Ті Торги — сказав він між іншим, — які дають найкращі умовини для пізнання продуцента і купця в південно-східній части нашої держави, створюють особливо корисну нагоду для спопуляризування економічних можливостей, які находяться **серед українського громадянства".** В іншому знову місці своїх міркувань висказав міністр надію, що „на полі позитивної економічної праці дійде зовсім певно до зближення польського і українського громадянства".

Згадаємо тут (хоч це по суті не належить до „Екон. Огляду"), що німецька преса в зах. Польщі („Каттовіцер Цайтунг" і „Дойче Рундшав" у Бидгощі) добачує в промові п. Фльояр Райхмена спробу уряду „замиритись з українцями".

ТРУДНОЩІ КОНВЕРСІЇ ХЛІБОРОБСЬКИХ ДОВГІВ.

„Ґазета Гандльова" (ч. 196) розглядає в передовиці, підписаній д-ром Вітковським, причини повільного поступу конверзійної акції. Ці причини автор добачує 1) в пасивности довжників, які „чекають на механічну й автоматичну (?) редукцію довгів", або спекулюють на девалюацію золотого, чи просто не хочуть наслідком важкої формалістики; 2) у цій формалістиці, себто у труднощах техн. натури, і врешті 3) в непридатности багатьох довгів до конверзії (вони переходять норму 75 згл. 90 проц. вартости нерухомости). Конверсійна акція — як відомо — буде зорганізована. Вона має бути примусова для малих господарств і упрощена.

ПОЛЬЩА ЗАКИДАЄ ФРАНЦІЇ ВИНУ ЗА СВІТОВУ КРІЗУ.

„Курер Поранни", варшавський півофіціоз у статті „Госп. війна і її спричинники" закинув Франції вину за сучасний госп. хаос. Як довго — мовляв — Франція і держави, які її наслідують, залишаться при теперішних методах їх госп. політики, так довго не може бути мови про поборення кризи. Ця стаття найшла відгомін у зах.-европейській пресі.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ З ОСТАННЬОГО ТИЖНЯ.

З міністерства комунікації видісталась вістка, що фахова комісія, яка працює над **обниженням залізничої тарифи,** устійнила вже засаду цього обниження. Є вона т. зв. позиційна, а не ґльобальна. Тарифа буде зріжничкована залежно від вартости товарів. — **Справа Жирардова** дальше голосна. Польська преса присвячує їй багато місця. „Ґазета Варшавска" заповідає друк ревеляцій про місію сен. Тарговського в 1932 р. у Парижі, його переговори і волю польського уряду в тих переговорах. — Міністерський розпорядок окреслив, **які сільські господарства є в правному понятті більші розміром.** Їх річний дохід брутто перед вписанням до реєстру має виносити щонайменше 50 тисяч зол. і два роки перед вписанням до реєстру мають вести правильне книговодство. — Обниження ціни нафти **ввійде в життя** уже 10. ц. м. Детайлічна ціна нафти буде щонайменше на 20 відс. дешевша (залежно від місцевостей).

Світова хроніка.

РАДЯНЩИНА І ЗЛ. Д. П. АМЕРИКИ. — ЦАРСЬКІ ДОВГИ, КРЕДИТИ, ЗАМІСТЬ МІЛЯРДІВ — МІЛІОНИ І ГРА В „ПОЛЬО".

Останню ноту большевиків, у якій вони погоджувались поладнати справу царських довгів під умовиною поважних господарських кредитів, Америка рішучо відкинула. Вона заявила — як подає „Берлінер Таґеблят" — що в ніякому разі не хоче змішувати проблеми старих довгів з новими економічними взаємнинами. Кореспондент „Ґаз. Польскої" з Москви, п. Отмар, якого нераз ми вже цитували, в одному з останніх своїх дописів пише, що американсько-радянська приязнь проявляється покищо зовсім аполітично. Ам. амбасадор у Москві В. Буллїт учить червоних старшин... грати в польо. Він подає в дальшому, що від року ведуться переговори у Вашинґтоні, — досі безуспішно. Ніщо не вийшло з обіцянок міліярдових закупів СССР в Америці. Цілий совітський імпорт за І. піврік ц. р. не перейшов 80 міліонів рублів. А це дуже небагато !

В КРАЇНІ, ЯКА „ПОБОРОЛА КРІЗУ". — ЧИ В АНГЛІЇ ЙДЕ ДО ГІРШОГО?

Відірвання фунта штерлінґів від золота і вибуялий протекціонізм у заграничній торговлі дали Анґлії те, що вона вже 3 роки тому перемогла господарську депресію і пішла на зустріч конюнктурі. Збільшився її вивіз за границю, зросла покупна сила її населення, цифра безробітних впала на 800 тисяч, а минулий буджетовий рік дав надвишку 30 міл. фунтів.

Одначе останній час приніс деякі зміни, що дещо трівожать анґлійців. Уперше від переломання депресії принесли два місяці, один за одним, малий зріст безробіття. Продукційний індекс підноситься дальше, але вже в дуже повільному темпі. Як одно так і друге позволяє говорити вже, що Анґлія осягнула верх конюнктури, що внутрішній ринок є насичений і що його вже не вдасться поширити штучним способом. Через те Анґлія надіється на заграницю, заключає численні договори, думає договоритись скоро навіть з Японією, яка — як відомо — страшить весь світ своїм дешевим крамом. Щоправда, в центральній орґанізації анґл. промислу вважають, що на закордонних ринках Анґлія осягнула вже „нормальний рівень" і що може там бути тільки гірше, а не ліпше з закупном анґл. товарів. Проте є в Анґлії під цим оглядом багато оптимістів.

Окремою проблемою є новий спадок курсу фунта. Думка, що є це свідома маніпуляція для вирівнання його відношення до доляра, показалась нестійка. Зіставлення голосів найповажніших орґанів анґл. преси, вказує на велику активність спекулянтів у цій справі.

ЕКОНОМІЧНІ СВІТОВІ АКТУАЛІЇ.

Міжнародня конференція для сіль.-госп. науки в Бад Айльзен уже покінчилась. Стрілись там дві думки: „девалюаційна" проф. Воррена і „протидевалюаційна" д-ра Шахта і проф. Шумахера. — В Парижі появилась вістка, що вся нім. фінансова політика стоїть на услугах воєнного промислу. Д-р Шахт створив тайний фонд з 400 міл. золотих марок, 18 тон золота, що їх дістала Німеччина зі СССР, помінувала вона в білянсових виказах. Д-р Шахт відкидає девалюацію марки, бо хоче заскочити нею світ тоді, коли німцям буде це корисне. — Страйкова ситуація в Зл. Д. П. Америки, більшаюче число вбитих і ранених, служать матеріялом зах. Европі, для доказування невдачности госп. політики Рузвельта. — Комітет Госп. Зближення держав „золотого бльоку", створений ц. р. в Льозанні, приготовив теоретичне те зближення і заповідає здійснювання намічених можливостей. — Поміж Італією і Німеччиною зарисувався конфлікт, який спаралізує на якийсь час товарові і грошеві взаїмні обороти.

В. Н—вич.

НОВИНКИ

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 37-?

— Щоби дати змогу кожному купити мужеську гардеробу, як убрання, плаща, реглянну, рішила фірма Віттельс, Львів, Рутовського 7, напроти катедри, дати кредит довгоречинцевий, але в таких цінах, за які продає товари за готівку. 20/80 1—?

— Вже є! По двох роках перерви знову появився **вичікуваний всіми Народній Ілюстрований Календар „Просвіти" на 1935 рік.** Оцей 55-ий річник золотою ниткою вже **славну традицію** найбільш поширених просвітніх календарів. Він — прекрасна й необхідна **настольна книга для всіх** українських організацій і родин; **приступний для села та цікавий для найвибагливішого читача.** Містить багату й ріжнородну календарну частину на 42 сторінки і 100 сторінок цінної літературно-наукової частини з двома десятками актуальних ілюстрацій та чимало важних адрес і оголошень. Мистецька, колірова обгортка. **Ціна його небувало низька,** бо всього **лиш 1 золотий і 30 сот. Купуйте — поки є,** бо наклад невеликий. — **Товариство „Просвіта" у Львові, Ринок ч. 10.**

— Віденці в память українських поляглих. В церкві Варвари у Відні відбулося в суботу 8. ц. м. святочне відслонення памяткової таблиці в честь поляглих вояків отсих сх.-галицьких, себто українських полків піхоти б. австро-угорської монархії: ч. 9 (Стрий), ч. 24 (Коломия), ч. 58 (Станиславів), ч. 77 (Самбір) і ч. 95 (Чортків). Свято зачалося 8. ц. м. в 6. год. вечором поминальним богослуженням за поляглих вичислених вище полків, після чого відбулося відслонення і посвячення памяткової таблиці в церкві св. Варвари. Після церковної частини свята відбулися товариські сходини в недалекому ресторані „Німецький Дім" (Відень І., пл. Стефана ч. 4). Памяткову таблицю оформив по мистецьки віденський різьбар Конрад Діонізій де Кальо. На ній вирита в німецькій мові присвята героям з рр. 1914—1918, потім вичислені дотичні полки з їх усіми титулами, а нижче виритий великий трирменний хрест в окруженні двох малих звичайних хрестів; ще нижче шолом, а під ним напис: Gewidmet von Ihren Kameraden 1934

Мундуркові матеріяли найдешевше купиш у БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

— Адамовичі у Львові. В суботу в 4. год. попол. прилетіли з Варшави до Скнилова брати Адамовичі й жінка одного з них. Тув привитав їх віцепрезидент Львова Іжик. Опісля автом відїхали вони до Львова до готелю „Жоржа". Тут із бальконy майор Тіґер в імені „Льоппу" зазначив пропаґандове значіння перелету Адамовичів. 22. вересня вернуться до Зл. Держав.

— Що найшли в пекаря? Поліція перевела ревізію у Конопацького, пекаря і власника реальности при вул. Янівській 77. В нього вже кілька разів натрапили на відомих вломників, а раз арештували грабіжника Горсня. Тоді найшли в печі револьвер, а тепер два витрихи. Пекар каже, що потребує їх до отвирання брами, бо згубив ключ.

— Втонула дитина. На подвірі дому при вул. Личаківській 211. у Львові в ямі з дощівкою, глибокій на метер, втонув 2-літній синок тайного агента Вавжиновича.

— Ошуканці. Поліція арештувала Фр. Кендзерського та Мих. Щепаняка, які на пофальшовані квітарі продавали книжку про Пілсудського.

— Злодій, що вкрав тайного агента. Службовцеві торговельної палати у Львові викрадено в Шкотській каварні пальто. На другий день зголосився до того службовця Ів. Блашковський, представився як приватний тайний агент. Сказав, що він слідив злодія аж на Левандівку. Коли злодій побачив, що його слідять, кинув пальто й утік. Тайний агент сказав, що пальто принесе пізніше та зажадав винагороди. Службовець обіцяв нагороду. Справою занялася поліція. Викрила, що той „тайний агент" це відомий обманець Ів. Давиковський (Шептицьких 36). Його арештували, бо виявилося, що він сам украв пальто з каварні.

— Хмаролім. У Ряшівщині був у суботу веч. хмаролім. У с. Чудець вилили потоки, поля залиті. У Гижному ушкодило міст, який побудували після останньої повені. У Ніску залило кілька домів. Вода в Вислоці піднімається. В селі Людці вилив потік Стопниця. Комунікація між Жизномиром і Домараджем перервана.

— Через дівчину. Перед перемиським судом відбулася розправа проти 11 парубків з Молодович перемиського повіту за те, що тяжко побили через дівчину Михайла і Володимира Гринишина, наслідком чого перший з них помер, а другого мусіли привезти до суду. Гершта забіяків Івана Заячківського засуджено на 2 роки, Сагана на 10 місяців, а інших на 6—8 місяців вязниці.

— Втопилося 5 осіб. Гринь Осуховський із Звиженя пов. Броди, їдучи з Ратиця, віз 8 пасажирів. Доїхавши до ставу в Межигорах, хотів напоїти коні. Видко не знав того ставу, бо віхав у найбільшу глибину, так що віз з людьми відразу знайшовся під водою. Остаточно пятеро осіб утонуло, а троє разом з візником уратувалися. Осуховського арештовано.

— Стратили шпигуна. В Бересті над Бугом відбулася судова розправа проти 19-літнього Олександра Милощенка за шпигунство. Обвинуваченого засуджено на смерть, а що президент Мосціцький його не помилував, присуд виконано.

— З Польщі. В Катовицях викрито в однім підприємстві великі зловживання на кількасот тисяч зол. — В Бидгощі скінчив самогубством кпт.-пільот Альойс Блажинський. — Головна управа т-ва державних службовців у Варшаві старається в центр. раді працівників, щоби комірне зменшити на 20 проц., бо службовці ті задовжені понад 600 міл. зол., себто більше як піврічна їх платня.

— Заразок рака відкритий. Д-р Бремер, якому за повідомленням фахової лікарської преси в Німеччині вдалось відкрити заразок рака, заявив, що не думає вести в щоденній пресі дискусії над своїм відкриттям. Він з цілою рішучістю піддержує своє відкриття, яке перевірили проф. Шілінґ і бактеріольоґ Бернер. Д-р Бремер готов кожної хвилини задемонструвати висліди своїх дослідів, які кожний вчений може перевірити експериментально.

— Лік проти діточого паралїжу. Профессор медицини в Темпел університеті у Філядель-

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні виправи для учениць і учнів, вбнінування інтернатів і бурс. закуповувати найдешевше в Галицькім Маґазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

фії, д-р Джан Кольмер каже, що винайшов лік проти дітячого параліжу. На дітячий параліж захоріло було в Америці в 1916 р. 29.000 осіб, з того 6.000 померло. Після лікування оставали висохлі до кости ноги. Недуга нападає дітей а іноді і старших.

— **Любов це недуга.** Французький лікар д-р Вуанвель каже, що любов у людині це недуга, яку викликують бактерії. А що ця недуга виступає особливо на весну, доказ, що вона шириться епідемічно. Любов викликує майже все ослаблення волі і запоморочення ума, робить, що люди гарні знаходять уподобання в поганих, а мудрі, навіть геніяльні в простаках і дурних. На думку д-ра Вуанвель якісь невідомі желези видають невідомі кваси, що затроюють мозок залюблених і доводять до свого роду умової недуги.

— **Документи французької революції.** В російській академії наук підчас сортування французьких книжок, закуплених кілька років тому в антикваря в Москві, відшукали документи, які висвітлюють початки фр. революції. Документи складаються з рефератів послів конституанти, брошури з проектами конституції і заяви про права людини і громадянина.

— **Досліди зі штучним дощем.** У Тексасі відомий хемік Джеймс Бозе піднявся літаком на 5 тисяч метрів і кинув 30 бомб, щоби витворити хмари і викликати штучний дощ. І дійсно дощ падав, але не там, де впали бомби. Тому Джеймс Бозе піднявся вдруге літаком і забрав зі собою сто бомб. Нагло одна бомба вибухла і Бозе незабаром помер. Летун щасливо злетів на землю.

— **Здобули верх Ельбрусу.** Експедиція, зложена зі старшин совітської армії, подала радіевою дорогою вістку до Москви, що вдалося їй поконати найвищий верх Кавказу, гору Ельбрус, високу на 5.899 м. Досі ніхто ще туди не дістався.

— **Уряд Америки купує міліони худоби й овець.** Федеральний уряд у Вашинґтоні закупить в найближчих місяцях 10 міліонів штук худоби і 5 міліонів овець. Все те убє, щоби мати 2 міліони фунтів воловини та 150 міліонів фунтів баранини для роздачі між безробітних і бідних. Одночасно федеральна влада поможе цим фармерам у стейтах, де була посуха, бо дасть їм готові гроші і увільнить їх від витрати паші для худоби.

— **Сотні тисяч скитальців в Америці.** У Злучених Державах сотні тисяч безробітних, чоловіків, жінок і дітей, скитаються як бездомні подорожні, без цілі, що шукають або праці або хліба. Вони ідуть дальше і дальше. Найбільше зі сходу на захід. Як приходять до якого міста чи малої громади, їх треба нагодувати, переночувати, іноді приодягти і виправити в дальшу дорогу. Місцева влада не хоче на себе брати того тягару і тому взяла це федеральна влада. Обчислюють, що федеральна влада видає річно на скитальців близько 40 міліонів долярів.

— **Бразилійська іміграція.** Бразилія вставила іміграційні справи до своєї нової конституції. Мають допускати з чужих країв не більше як 2 процент іміґрантів з того числа, що прибули до Бразилії за останніх 50 літ.

— **Напад на банк.** Трьох озброєних бандитів напало на державний банк в Лейк Сіті в південній Кароліні і стероризувавши урядовців скорострілами, забрали 100 тисяч долярів. Крім того забрали до авта директора банку і касієра, яких вивезли на 50 км. в безлюдну околицю. Тут їх кинули, загрозивши, що жде їх та їхніх родин кара смерти на випадок, якби подали поліції вказівки, щодо вигляду грабіжників.

— **Ріжні вісти.** З Перси виселили 18 большевицьких громадян, а між ними двох членів посольства. — У Ренен у Голяндії згоріла старинна церква, збудована в XIV в. — В Англії є 56.740 лікарів. Один лікар припадає на 822 мешканців. — До 1. вересня ц. р. відвідало могилу Гінденбурга пів міліона німців. — У Данціґу засудили начальника пробоєвих відділів Ернеста Косиневського на 40 місяців вязниці за гомосексуалізм. — До Австралії виїхав з офіційною місією син короля Юрія. — У вязниці Росарто (Аргентина) збунтувалися вязні. Поліція втихомирила вязнів слізними бомбами і револьверами. — Один вязень убитий, кілька ранених.

— **Кресль жіночих одягів живе з прилюдної допомоги.** Ще тому 5 літ багаті европейки та американки привозили з Парижа дорогі одяги з дійсно найславнішого кравця Поля Пуаре. У мистецтвенка якби не мала була натиску на одяг „Поля Пуаре", то ніхто не вірив би, що вона не була ані в Парижі, ані в Европі. Бути в його сальонах мод і купити бодай один одяг це вартувало для американки за цілу подорож до Европи або й довкола світу. Не дива, що Поля Пуаре вважали королем дамських строїв. На американках він доробився міліонів і коли уладжував забави в Парижі, то там бувала аристократія і міліонери. Але прийшов крах в осені 1929 року і відразу досяг Поля Пуаре. Американки перестали їздити до нього, а неодна продала за півдурно те, що купила перед кризою. Пуаре не міг держати свого сальону мод. Незабаром він його закрив і став випродувати всі свої достатки та вибаги, що їх придбав за добрих часів. Продав усе до остатка і лишився без сантима. Тепер Пуаре вже 18 місяців без всякої роботи. Живе з урядової допомоги в сумі 70 центів денно. Стоїть у черзі, щоби з тисячами інших безробітних добитись тієї допомоги. Ходить їсти до вбогого ресторану. Одіж дістає від приятелів. Але він не попадає у зневіру і має надію, що і для нього вернуться ще кращі часи.

— **Залізнича катастрофа.** В Німеччині склалися дві залізничі катастрофи. На залізничому двірці Ельберфельд товаровий потяг наїхав на поспішний. Наслідком зудару 20 осіб потовклося. Другий випадок склався під Кройцбурґом, де особовий потяг з Айзенах віхав на вантажний самохід при незабезпеченім переїзді. Самохід розбився і станув у вогні. Одночасно вибух котел в паровозі. Машиніст і топник урятувався. Зміж пасажирів одна особа згинула на місці, друга вмерла незабаром.

— **Почесний візник Ватикану.** У Ватикані візник Рінальдо Жачіні обходив з приятелями святочно свої 100-літні роковини уродин. Жачіні вступив на службу до папи Льва XIII. 1879 року і від того часу возив папу по ватиканських садах. Папа Пій XI. їздить тепер автомобілем. Вірного візника задержав далі на службі надаючи йому титул „почесного ватиканського візника".

— **Хати без дахів.** У Шотляндії обовязує ще донині середновічний закон, що власники будинків без дахів не платять податку. В останніх роках внаслідок господарської скрути власники домів позривали дахи, щоби не платити податків. Тому посли рішились у громаді палат зголосити законопроект, щоби цей середновічний закон скасували.

—o—

З кіна.

КІНО КОПЕРНИК: „ЦЕ БУЛО ВЧОРА".

Історія, яких немало було підчас світової війни: Молода дівчина, захоплена військовим одностроєм, до речі, гарного поручника, віддає йому своє серце і себе. Після короткого щастя (одна ніч), поручник поїхав на фронт, а дівчині залишилась дитина і надія, що після війни поручник приїде і повінчається зі своєю любкою.

Виявилось, що поручник, відомий нюйорський багатир не тільки що забув пригоду одної ночі, але ще й до того був жонатий. Виявилося... Ні, дальшого ходу історії не можемо оповісти. Зачнемо від того місця, коли поручник вперше довідується, що має сина.

Сюжет, узятий з повісти, досить банальний і оклепаний, але добра режисерія і прекрасна гра артистів видобули з нього все, що було можна і створили в цілости симпатичну сентиментальну фільму.

Гарна реалістична драма, позбавлена плоских мельодраматичних шаржів. Великим плюсом акції є повна її правдоподібність. Знаменита гра артистів, головно малого 10-тилітнього хлопчини. Про високий рівень фільми свідчать епізодичні фраґменти: образок катастрофальної „бесси" на біржі, битви, відїзду і повороту вояків, сильвестрової забави. Жінки на кіновій салі зворушуються долею геройки до сліз. — Програму доповнює анґлійська колірова дитяча казка: це справді подиву гідний фільмовий образок, характеристичний для високої фільмової культури анґлійців.

Нові книжки й журнали.

5000 слів по французьки. ФРАНЦУСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИЧОК. Склав Ф. Петренко. Видання „Української Визвольної Бібліотеки". Париж. стор. 63 ф. 84

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Понеділок, 10. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".
Вівторок, 11. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Театр Ріжнородностей.
Понеділок, 10. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака." (Битва).
АТЛЯНТИК: „Кіт і скрипка" (Джанета Мендональд, Рамон Новаро).
ВАНДА: „Веселий караванир" з Влястою Буріяном і „Карусель життя".
КАСІНО: „Пімста п. Іксс".
КОЛІСЕЙ: „Сприятна дівчина", ревія „Хай живуть Торги!"
КОПЕРНИК: „Щойно вчора".
МАГУСЕНЬКА: „Геть зі скрутою" і ревія „Львів мусить".
МІРАЖ: „7 днів щастя", „Година з розкішною Бет".
МУЗА: „Сьогодні живемо!"
ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки.
ПАЛЯС: „Князь Аркадії".
ПАСАЖ: „Ведиконіські тіни" та ревія
РАЙ: „МЕРТВІ ДУШІ".
СВІТ: „Рік 1914".
СОНЦЕ: „Золоті сильпи" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Жінки водять брутальних" і ревія „Весела Богема": „Ідемо на Східні Торги".
ХИМЕРА: „Гопля!" (Клара Бов).
УТІХА: „Брат діявола" і Фліп і Флап.

Закордонне радіо.

Понеділок, 10. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Солісти (музика, спів), 19·35 Нар. музика, тирольський хор, **Братислава** (298,8) 19·30 Концерт, 20·45 „У большевицькій редакції" (вид. Зощенка), 21·05 Спів, **Прага** (470,2) 19·55 Індійські та мурпнські пісні, **Париж** (1649) 10·15 Концерт, 20·00 Веселий вечір, **Білгород** (439,8) 11·00, 13·05, 13·10 Концерт, 20·00 „Богема" оп. Пучінія, **Любляна** (569,3) 21·00 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 19·00 Концерт, 22·00 Нар. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 21·00 „Проба в опері" оп. Льорцінґа, **Ляйпцг** (38[illegible],2) 17·20 Пісні мінхенських композиторів, **Мінхен** (405,4) 14·20 Програма для дітей, 18·00 Свято в Нірнберґу промова канц. Гітлера, **Будапешт** (549,5) 12·05, 10·40 Циг. музика, 22·00 Симф. концерт, **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 22·00 Скрипка, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інст. концерт.

Вівторок, 11. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Концерт солістів, 19·45 Мельодії з Вердія та Пучінія, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт 19·30 „Несогодовці" оп. Коларовича, **Париж** (1649) 20·00 Камер. концерт, **Білгород** (439,8) 12·05 Пісоньки й мельодії, 18·30 Вок. концерт, **Берлін** (356,7) 9·45 Для дітей, 18·45 Соната фіс-моль Шумана (форт.), 20·15 Хор. пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·00 Солісти, **Мінхен** (405,4) 19·35 „Богема" оп. Пучінія, **Бреслав** (315,8) 19·00 Бетовенові, Шубертові, Вольфові й Брамсові пісні (Куппер, сопран), 22·45 Композ. концерт Лінке, **Будапешт** (549,5) 13·30 Концерт військ. орхестри, 17·30 Циг. орхестра. 21·55 Камер. музика, **Міляно** (368,6) 20·45 „Баядера" оп. Кальмана, **Рим** (420,8) 17·15 Концерт квінтету, 20·45 Концерт, 21·45 Віольончеля.

Львівське радіо.

Понеділок, 10. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольг. вістки, 12·05 Сільна ерум, театр. репертуар, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Орхестра (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Польська нар. муз (сільська орх.), спів, 16·45 Лекція нім. мови, 17·00 Фортепяновий ресіталь, 17·25 Лікування в Трускавці в світлі найновіших дослідів, 17·35 „Прелюдія", муз поема Ліста (гр. пл.), 17·50 Опіка над потомством у звірят, 18·00 Радіо потерпівшим від повені, 18·05 Сучасний фр. театр, 19·30 Фейлєтон, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Пісоньки (Ордоніна), 20·30 Фільмові мельодії (гр. пл.) 20·45 Веч. дениик, 20·55 Як працюють у Польщі. 21·00 Концерт симф. орхестри, спів (Тісран, меносопран), фортепян, 21·45 Найновітніші наукові гіпотези, 22·15 Популярні арії та пісні (Осип Зубик, тенор), 22·35, 23·10 Танк. музика, 23·00 Комунікат лет. турніру.

Вівторок. 11. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Реклама концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки. 12·05 Сільна ерум, театр. реперт., 12·10 Фільм. джез. музика (гр. пл.), 12·45 Для молодших дітей, музика, пісоньки, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Симф. музика (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Екон. вістки, збіж. біржа, 15·45 Сальонова музика, 16.45 Скрипка ПКО, 17·00 Фортепян, 17·25 Балачка: „Що це таке шкідлива праця?", 17·35 Литовська рапсодія (з гр. пл.), 17·50 Почт.-техн. скрипка, 18·00 Львівський туристичний бюлетен, 18·05 Дністровими ярами до Хотіня, 18·15 Концерт квартету, 18·45 Вибух війни (спогади), 19·00 Спів, 19·20 Актуальна бал., 19·30 Сал. музика (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Муз. скрипка, 20·15 Літер. вечір, 20·45 Веч. дениик, 20·55 Як працюємо, 21·00 „Чар Яни" (муз. репортаж), 22·15 Танк. муз., 22·45 „Львів, торг. емпорія" (відч.), 23·00 Комунікат про лет. турнір, 23·10 Танк. музика.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 243 (13.788). Львів, середа 12. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччо 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 2·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Микола Вороний на засланні.

З певного джерела довідуємось, що визначний український поет Микола Вороний, що свого часу повернувся з еміграції на Україну, повіривши, як і багато інших емігрантів, українізаційному курсові большевиків, опинився на засланні в Казакстані (Західна Сибір).

Українська мова в німецьких університетах.

В пятьох німецьких університетах, а саме в Галле, Берліні, Мінстері, Тібінґені та Єні будуть у цьому семестрі викладати українську мову. В Тібінґені та Єні українську мову введено уперше, при чому в першому з тих міст викладатиме її д-р Е. Чикаленко-Келлер, а в Єні проф. д-р Д. Чижевський, що викладає там теж і славістику.

Розпорядок папи про причастя в СССР.

РИМ, (КАІ). Большевицька влада при помочі примусу праці у святочні дні вимоглила католикам ходити до церкви на богослуження. Папа взяв під увагу ті надзвичайні умови, в яких найшлися католики в СССР, і дозволив їм причащатися у вечірніх годинах аж до півночі. Ті, що причащаються, мають постити до 18 години.

Масове віче анґлійських фашистів.

ЛЬОНДОН 10. 9. ПАТ. Вчора попол. в Гайдпарку відбулося велике демонстраційне віче анґлійських фашистів під проводом Мослея. Тому, що побоювалися заворушень, бо рівночасно лівицеве крило партії і протифашистівська група зорґанізували в парку контрдемонстрацію, розставлено в парку 6.000 поліцистів. Поліція переділила ворожі собі табори сильним кордоном, не перепускаючи нікого. В парку зібралося коло 25.000 осіб, з того 3.000 фашистів у чорних сорочках. Зібраний нарід був переважно настроєний ворожо супроти фашистів і коли їхній провідник Мослей вступив на трибуну, повстав великий крик. Пробували навіть робити приступ до промовця. Поліція розпорошила юрбу. Віче скінчилося спокійно завдяки енерґійній поставі поліції. В часі віча кружив над парком поліційний гелікоптер, звідки обсервовано рух маси і кермовано акцією поліції.

Слідство в справі корабельної катастрофи.

НЮ ЙОРК, 10. 9. ПАТ. Сьогодні розпочинається слідство в справі катастрофи корабля „Марокестль". Слідство має устійнити правду щодо причини катастрофи і прослідити поголоски, які кружляють про цей випадок. Говорять про саботаж, про недокурок папіроски, але властива причина пожежі ще не вияснена. Говориться дальше, що між моментом відкриття пожежі і висланням сиґналів С. О. С. минуло аж 45 мінут. Кількох пасажирів скаржиться на залогу корабля, яка залишила пасажирів, що тонули в морі, їх власній долі і не позволила займати місця в рятункових човнах.

Останні дані позволяють устійнити число жертв. На 560 осіб, що були на кораблі, вратовано 220 пасажирів і 169 членів залоги. Отже погибло в морі і вогні або пропало без вістки 171 осіб.

Невдача спроба зліквідування американського страйку.

ВАШИНҐТОН, 9. 9. ПАТ. Предсідник страйкового комітету Ґорман запропонував покликаній Рузвельтом арбитражовій комісії умовини, на яких страйкарі готові приступити до переговорів.

ВАШИНҐТОН, 10. 9. ПАТ. Працедавці відкинули умовини, запропоновані предсідником страйкового комітету Ґорманом.

5-годинна дефіляда перед Гітлером.

БЕРЛІН, 9. 9. ПАТ. Нірнберґ був сьогодні видовищем величезної маніфестації штурмових і штафетових відділів та інших формацій перед канцлером Гітлером. Дефіляда перед канцлером і іншими державними та партійними достойниками тревала поверх 5 годин. Опісля канцлер виголосив промову, в якій підкреслив, що влада в державі є тепер в руках нац.-соціялістів, які є панами Німеччини. Нехто, хто не є сліпий, не може вірити, що нац.-соціялістичний устрій можна звалити, або щоби він уступив добровільно.

Катальонці проти еспанських суддів.

БАРЦЕЛЬОНА, 9. 9. ПАТ. Відбулася тут маніфестація проти еспанських суддів на знак протесту проти участи еспанців у катальонськім суді. Під закидом зневаження поліції арештовано прокуратора Сальхо. Цей факт викликав сильне враження. Прокуратор республіки в Барцельоні зложив скаргу проти безправного арештування. Всеж таки держать його дальше у вязниці.

За перенесення Ліґи Націй до Відня.

ПАРИЖ, 10. 9. ПАТ. „Ліберте" пише, що з огляду на неґативне становище Швайцарії супроти приняття Совітів до Ліґи Націй, зроблено дещо, щоби перенести евентуально осідок Ліґи до Відня. В тій справі звернулися до австрійського уряду, який очевидно згодився на те без труднощів.

Дефіляда військ у Львові.

У вівторок не йтимуть у Львові трамваї.

У вівторок 11. вересня відбудеться у Львові після закінчення військових вправ велика дефіляда військ, яка згуртує небувале досі у Львові число польських військових частин. Дефілюватиме кілька дивізій піхоти, дивізія кінноти й технічні війська. У звязку з цим міські і цивільні власти встановили ширшу програму паради. На Галицькій площі президент міста Дроняовський витатиме команданта військ ген. Ремля. Стоятимуть там три трибуни. Перед першою з них будуть дефілювати війська. На трибуні будуть сидіти інсп. армії ген. Ремль, ген. Попович (ком. ДОК VII), всі три східно-галицькі воєводи і президент міста. Інші дві трибуни будуть призначені для представників ріжних державних установ і для публики. Місця на трибуні для публики платні. Дефіляда обрахована на три годині, від 3-ої до 6-ої попол. У звязку з цим звертаємо увагу, що мабуть ціле завтрішнє попол. буде в центрі міста стрийний трамваєвий та взагалі всякий колоний рух. Так само буде утруднений перехід вулицями, на яких йтиме головна дефіляда (пл. Галицька, пл. Марійська, Легіонів аж до театру), та на яких будуть формуватись до дефіляди війська.

ФУТРА
жіночі і чоловічі готові і до міри по найнищих фабричних цінах — поручає
Фабрика футер „ХРОМ".
Львів, Руська ч. 20. Телефон 71-83.
Городецька ч. 97. „ 53-29.

Примха історії.

(З приводу вступу СССР до Союзу Народів.)

Історія дозволяє собі іноді на парадокси, або просто кажучи гримаси, яких ґротесковий характер яскраво виднів щойно з дальшої перспективи. Одним із таких парадоксів сучасности буде вступ і приняття СССР до Союзу Народів у теперішній сесії установи, що почалася 10. вересня цього року. Несмачною гримасою історії цей акт, на мою думку, тому, що трудно собі уявити двох партнерів під кожним оглядом більш непримирно суперечних, ніж Ліґа Націй та совітська державна спілка. Бож прошу на хвилину задуматися над питанням, яке у своїй істоті має характер зразкової антиномії (внутрішньої суперечности двох правд). А саме: Вільсон-Ленін; Союз Народів-Комінтерн; Женева, як спроба (інша річ, вдала чи невдала) демократичного обєднання, і Москва, як перша цитаделя диктаторського абсолютизму; Ліґа Націй, як заповідь всеевропейського обєднання, московський большевизм, як сила програмово розкладова, що свій азійський „соціялізм" хоче будувати на руїнах існуючого світу, методами ненаситного деспотизму.

Для тверезо думаючої людини, пан Літвінов у ролі янгола миру з оливовою галузкою в руці на берегах Женевського озера, — це чудова тема для політичної карикатури, але не доказ на користь творчого пацифізму. Або може ми справді помиляємося й міністер закордонних справ СССР — це „блудний син", що з каяттям вертає на лоно неньки Европи, яку совітська Москва впродовж 17-ти років en canaille трактувала, наче капіталістичну Месаліну, що мусить бути покарана долею Содоми та Гомори! На жаль, нема ніяких фактичних підстав щось таке припускати. Якось не чути, щоби Комінтерн змінив свою революційну програму згідно в унісон з новою орієнтацією совітської закордонної політики на Женеву. Навпаки, европейські комуністичні секції (очевидно за згодою своєї московської централі), продовжують, під покришкою акції за спільний соціялістичний фронт, свою руїнницьку роботу далі. Вони свідомо ігнорують залицяння совітської влади з буржуазною Европою. Маленьку, але цікаву ілюстрацію цього факту ми мали тут у Празі підчас візити совітської летунської ескадри: першим привітав її поза чергою програми та перед офіційними представниками, комуністичний сенатор, пробившись силоміць із своїми партійними прихильниками крізь кордон поліції, що оточував аеродром.

Отже булоб безмежною політичною наївністю трактувати новітній „европофільський" курс совітської закордонної політики в дусі біблійного оповідання про навернення „блудного сина". Через те фактичний сенс женевського акту 10. вересня 1934 року зовсім інший: він означає поправді **капітуляцію Европи**, переляканої привидом небезпеки гітлеризму, перед совітською потугою, означає капоссу Европи. Історичною гримасою цей акт буде тому, що й Совіти в обійми Союзу Народів кидає також переляк перед загрозою можливої війни, як прольогу до фіналу большевицького панування взагалі. Большевики добре памятають, що царський велитень почав розпадатися й нарешті завалився через війни: російсько-японську у 1904-05 роках і світову —

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні виправи для учениць і учнів, вивінування інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькім Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

у 1914-17 роках. Московські диктатори знають, що „царську тюрму народів" розторощив **„внутрішній ворог"**, використавши для цього нагоду війни. Совітська „тюрма народів" має ще більш закріпаченого „внутрішнього ворога" й через те Совіти так бояться Японії або Німеччини, що навернулися навіть на европейський буржуазний пацифізм та вступають для противоєнної асекурації до Союзу Народів.

Отже Европа передчасно і зайво тішиться придбанням Совітів. Вона небезпечно легкодушна, коли впускає через поріг Ліги Націй того нового адепта без ніяких застережень, або запорук, не нагадавши йому бодай про ті безчисленні криваві злочини, якими заплямована большевицька дотеперішня історія.

Звичайно, пова цього факту не можуть пройти мовчки ті, що на власній шкурі відчули нелюдяну жорстокість сучасного московського ладу. Зрозуміло, що вони протестуватимуть проти акту 10. вересня... Але перед ким? Де той трибунал, що вислухає і зрозуміє цей їхній протест?! Сумління світу або Европи?! Його тепер нема. Воно змаразмувалося у болоті політичного конюнктуралізму. Чи може хтось із велитнів духа виступить на оборону жертв большевицького дикунства?! Зайва надія! Я певний, що ані Г. Г. Велс, автор „Нарису всесвітньої історії", написаної під кутом вічности та в дусі програмового гуманітаризму, не виступить з прилюдним протестом 10. вересня. Не зробить цього також Ромен Ролян, який виявив стільки щирого зрозуміння для протиангілійської визвольної боротьби Індії, змалювавши прегарний образ її провідника Магатми Гандія. Річ ясна, що ані А. Айнштайн, який виявив охоту бути свідком у париському процесі у користь Шварцбарта, цим разом не зійде з небосяжних висот свого релятивізму, щоби стати в обороні міліонів жертв, закутих у кайдани совітської неволі!!

Ні! Сьогодні протест тих, що виступлять із своїм **„Обвинувачуємо Москву!"** — буде справді голосом вопіючого у пустині. Проте є трибунал, де цей протест не минеться без відгомону. Це **суд історії**, остання й найвища інстанція народів, непідкупна та справедлива. Нераз вона вже вирішила спірні справи не на користь епізодичного переможця і не в дусі відомого **„vae victis"**.

Мені пригадується один випадок, подекуди анальогічний, де переможцем не лише перед судом історії, але незабаром і в дійсності вийшов переможений.

В 1899 р. царська Росія брутально припинила конституцію **Фінляндії** з метою задушити її національне істнування. Це сталося кілька місяців після того, як цар Микола II виступив з проектом мирового трибуналу в Гезі. Тоді, не спроституована ще політично европейська думка, як тепер, стихійно запротестувала проти того замаху „газького миротворя" на висококультурний фінський народ. Европейська еліта духа підписалась на адресі протесту, яку спеціяльна делегація повезла до Петербурга. Цар Микола II демонстративно її не прийняв, як не прийняв він і фінської делегації, що привезла йому протест фінського народу, вкритий 592.031 підписами (на 3 міліони всього фінляндського населення), зібраними підчас стану військової облоги, впродовж кількох день. Великий фінський письменник Йохані Ахо — реагував на цей замах сатиричною збіркою 20 політичних алегорій, перлин фінської поезії прозою, — під символічним заголовком **„Галузка вересу"**. В одній з цих алегорій він писав: „Ми, немов той верес, тримаємося нашої землі не лише обома ногами, але й зубами. Той, хто захотів би нас з неї вирвати, мав би у руках тільки стебло, бо корінна залишилосяб у землі й знову виросло6".

Пять років після того епізоду Фінляндія напередодні першої революції відновила свою конституцію та автономію. Підчас другої революції на сході Европи у 1917 р. вона здобула свою самостійність. А що сталося за цей історично коротенький час з царською Росією та з останнім її монархом Миколою II?! У пожежі революції розпалася ця „тюрма народів" і під вистрілами катів згинув той, що сам був катом своєї держави. Як завалився царський „колос на глиняних ногах", так розпадеться совітський ґігант на бетонових лапах, а майбутній, може вже недалекий суд історії виправдає протест поневолених совітських народів з найбільш закутою у кайданах з **Наддніпрянською Україною** на чолі — проти акту 10. вересня 1934 р., що по суті є лише несмачною гримасою історії на тлі сучасної моральної безхребетности.

О. І. Бочковський.

Прага, 6. IX. 1934.

З української преси.

Московсько-православні затії на Лемківщині.

„Нова Зоря" з 9-го ц. м. приносить за підписом Бориса Лемківського передову статтю п. н. „Нова хитрість". Вправді про саму імпрезу у Чорнім, горлицького повіту, про яку там мова, ми вже теж повідомляли, однак у тій статті автор звертає увагу на подробиці, якими варшавські москалі і їх львівські підголоски дурманять лемків, хитрими способами втягаючи їх у сіти своєї пропаґанди. Тому передаємо, з невеликими пропусками, ту статтю, що характеризує нинішні сумні відносини на Лемківщині:

В неділю, 9. вересня ц. р., уладжують православні аґітатори в Чорнім (пов. Горлиці) „релігійну" імпрезу з виразною православно-аґітаційною і політично-москвофільською закраскою. Мотто тої імпрези: „Да живёт русский народ і св. Православіе!" На згадану імпрезу запрошують православні махери всіх лемків, себто не лише православних, але також греко-католиків. Ціль того „торжества" подвійна, а саме: 1) скріпити вже зівялого, православного духа у тих лемків, котрі в 1926—28 р. далися заманити в православні сіти і 2) зловити підступним способом до православія ще декого з лемків.

Щоб осягнути ту ціль, православні аґітатори уживають, у звязку з вище згаданою імпрезою на Лемківщині потрійного способу а саме: 1) По часовнях православні духовники аґітують серед своїх вірних, як також поза часовнями серед греко-католиків, щоби вони масово йшли 9. вересня ц. р. на згадану імпрезу до Чорного.

2) По лемківських селах волочаться якісь темні типи і намовляють лемків, не лише православних, але й греко-католиків, до масової участи в буцімто „талергофськім" святі, яке має відбутися в Чорнім 9. вересня ц. р. В той спосіб надуживають марки популярних тепер на Лемківщині талергофських свят до православної аґітації.

3) В москвофільській пресі („Русскій Голос" ч. 31. з 1934. і „Земля і Воля ч. 32. з 1934 р.) на першій стороні „Комітет по организаціи торжества памяти о. Сандовича и Талергофцев" оповістив відозву до „всех русскіх Лемков". В ній каже, щоби всі лемки, в котрих бється „русске" серце, взяли участь у всенароднім, „русскім торжестві" і в цей спосіб віддали честь не лиш погибшим в Талергофі, але також вбитому у Горлицях австрійською владою о. М. Сандовичеві котрого останні слова перед смертю були: „Да живёт русский народ і св. Православіе!"... — Програма тої імпрези така, що 9. IX. рано мають зійтися процесії на горі коло села Чорного, де відбудеться богослуження з проповідями і посвячення хреста, відтак у самім селі відбудеться „академія" з відчитами, промовами й хоровими продукціями.

Щоби на згадану православну імпрезу заманити якнайбільше лемків греко-католиків уложили аранжери тої імпрези вище згадану відозву хитро і підступно. В „Землі і Волі", яку читають деякі лемки, оголосили ту відозву лише загально з підписом „Комітет", а то в тій цілі, щоби лемки греко-католики не знали, який саме „Комітет" уладжує згадане свято: греко-католицький, чи православний? В тій самій цілі

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 12. ВЕРЕСНЯ 1934.

Ц. РОМАНИК.

Знад Адрійського Моря на батьківщину.

Чи є де край на божому світі, куди не загнала би наших братів остання світова заверюха? На Зеленому Клині в Манджурії, Китаю, по цілій Сибірі, у Норвеґії, в Марокко та інших африканських кольоніях, словом, де тільки загадаєте, всюди скиталися українці по волі й неволі, під ескортою баґнетів, чи на приказ „власть імущих", чи в утечі перед смертю. Ні, напевно нема на світі такого народу, що зложив би так багато жертв, як ми у пятилітній різні народів, яка шаліла над світом у рр. 1914—1920 !

Ось такі гадки находять на мене, коли згадав я Альбанію. Запроторені в 23. п. австр. стр. добували ми слави для мачухи Австрії на горах під Дураццо, Вальоною, Ельбасаном, над берегами Адрійського моря і Охрідського озера. Всуміш з дальматійцями, сербами, чорногорцями, боснями, болгарами, італійцями і мадярами, почувалися ми, українці так погано, що тільки тут, на тисячі кільометрів від рідної землі і своїх найдорожчих, пізнали й полюбили себе так, що кожний з нас дорожив другим як собою, ділився з ним, що мав найдорожче, а вістка з краю до одного з нас була для всіх неоціненим скарбом. Згодом знали ми один про одного все так докладно, зі всіми подробицями, що розмовляли про село й людей, яких у краю не то не знали, але й не чували, як про своїх найкраще знайомих односельчан.

Ми знали, що Степан Крайчик зі села Слобідки залишив дома одну-одніську маму-вдову. Та залишив він іще й там свою чорнооку струнку, гарну як мак у житі Галину, яка його жде з відпустки, хочби на одну годину... А коли французька куля (ми стояли проти французів) застрягла в самому серці Степана, ми похоронили його по козацькому звичаю, поставили березовий хрест, а в головах посадили калину, „щоби пташки прилітали цвіт калину їсти, щоби йому приносили від милої вісти"... І тоді слали вістку в село до старенької мами, що Степан лежить хорий у шпиталі, та йому там добре, коби тільки видужав... А Галині посилали окровавлені листи Степана, які він мав при собі у хвилині смерти і кілька засушених квіток з динарських Альпів, призначених ним для неї...

*

Кінчилося жагуче літо, настала осінь 1918 р. Вістки з краю доходили до нас щораз рідше, військова цензура стирала уважно всі „підозрілі" місця, і за якийсь час до нас не доходила ніодна ґазета і ми про події у світі не знали нічогісько. Гадаю, що й вищі офіцири знали також дуже мало про ситуацію Австрії, коли в дні 4. листопада наш баталіон (4/23) звів тяжку боротьбу під містом Подґоріца в Чорногорі, де впало дуже багато народу, при цьому дуже поважне число старшин. Чорногорські комітаджі нападали на зади нашої армії, а метою комітаджів було взяти в полон австрійського офіцира не-славянина і розстріляти, але по трохи: спершу в руки, потім у живіт, потім у голову... Це була пімста за кривди, які австрійські війська заподіяли чорногорцям у 1914—15 рр., а які приписували мадярам і німцям.

Щойно 12. листопада 1918. р. вістка, що Австро-угорська монархія перестала істнувати, дійшла й до нас. Ми не мали часу роздумувати над тим, якто воно сталося, що ми „програли" війну, а урадовані цією програною, трівожилися тільки думкою, чи вдасться нам якнайскорше дістатись до краю. Аналізувати наслідки упадку Австрії ми не могли: нами заволоділа горячка якнайскоріше дістатися до дому. Всіх вояків поділила анґльо-французька команда, що скоро появилася в порті Каттаро, транспортами на підставі націй, та казали ждати дальших приказів. Українці творили з нечисленними поляками спільний транспорт, який, на жаль, виїхав найпізніше мабуть тому, що мав перед собою найдовшу дорогу.

Переїхали ми з порту Каттаро Адрійським морем до Зеленіки в Герцоґовині, звідти поїздом через Герцоґовину, Босню й Угорщину до... Відня. Було очевидне, що чиясь рука пхала нас на Краків, хоч з Будапешту вигірніше й „по дорозі" було їхати просто на Лавочне. Та вже у Вінерайнштадт побачили ми на пероні якихсь старшин зі жовто-блакитними опасками на рамені. Були це відпоручники Української Боєвої Управи. І щойно тут довідалися ми про те, що діялося в нашому краю.

Чи маю писати про наші враження в цьому памятному для нас дні?

Маємо волю! Наші почування, що заволоділи тоді нами, міг би описати правдивий письменник, а не кандидат на четверту нагороду з конкурсу „Діла"..

(Докінчення буде).

свідомо і пляново не подали в програмі того свята, які процесії: гр.-католицькі чи православні підуть на гору коло села Чорного та які священики: греко-католицькі чи православні будуть там відправляти богослуження і посвячувати хрест. Щойно з тої самої відозви, поміщеної в „Русскім Голосі" (тої ґазети не читають прості лемки, лиш москвофільські інтеліґенти) виходить наглядно, що це православна імпреза, бо під тою відозвою підписаний секретар комітету о. І. Критскій, православний духовник з Радоцини.

Ось якого підступу і крутарства уживають православні аґітатори для ширення схизми на Лемківщині!

Тому два роки, а саме з початком вересня 1932. р. православні аґітатори на Лемківщині виступали на подібній імпрезі в Жлині, але більше отверто. В „Русскім Голосі", „Землі і Волі" і варшавськім „Слові" писали вони тоді ясно й отверто, що імпрезу в Жлині, на яку завзивають всіх русскіх людей з Лемківщини, улаштує „Совет православной духовной місії на Лемковщіне", щоби віддати честь убитому австрійцями правосл. свящ. Сандовичеві. Як відомо, згадана імпреза тоді не вдалася, бо гр.-католики, з виїмком кількох задурманених одиниць, участи в ній не взяли і тодішні аґітаційні проповіди православних духовників на нїщо не здалися. Відомо також, що епільоґ тої імпрези відбувся в суді і двох правосл. духовників покарано за те, що неправно вдерлися з процесіями на кладовище, яке є власністю гр.-кат. громади.

Щоби в тої православної імпрези, яка відбудеться 9. вересня ц. р., не вийшло таке саме фіяско, яке вийшло з подібної імпрези 11. вересня 1932 р., взялися православні аґітатори до діла більше підступно і вирафінованим способом.

...Такій підступній православній акції на Лемківщині треба енерґійно протиділати та наклонювати лемків греко-католиків, щоби вони у згаданій правосл. імпрезі участи не брали. Наші священики та свідоміші світські одиниці на Лемківщині повинні повчити простий нарід, що формальна участь греко-католиків у всяких православних релігійних імпрезах взагалі, та у вище згаданій імпрезі зокрема, це з моральної точки погляду тяжкий гріх і тому гр.католикам у таких імпрезах участи брати не вільно.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ЗАСІБ ДО ЧИЩЕННЯ

Велика коробка видайна в ужиттю

ТЕПЕР ТІЛЬКИ **40** СОТИКІВ

Як створити або збудувати варстати праці для наших людей?

Про організацію мясозбуту.

(Відгук на статтю п. І. Билини.)

В українській щоденній чи періодичній пресі, були поміщувані нераз статті, в яких порушувано справу створення варстатів праці для наших людей. І так читаючи та аналізуючи подавані авторами проекти, доходили ми до висновку, що майже в кожнім випадку вимагали вони до урухомлення проектованого підприємства багато гроша, не рахуючи вже, чи витворений продукт мав би запевнений збут. І тому, з огляду на нашу фінансову неспроможність та сумніви щодо збуту, були ці проекти подекуди неактуальні.

В „Ділі" ч. 232 з дня 1. вересня 1934 була стаття п. Івана Билини п. з. „Як створити або розбудувати варстати праці для наших людей?" У ній читаємо між іншим дуже цікавий та річевий проект, як оминути, бодай частинно, фінансові труднощі в розбудові нашого промислу. Автор каже, що чисто кооперативний промисл вимагає поставлення його відразу на широку скалю, „що це є тяжка машина", що вимагає багато гроша, якого в нас з огляду на загальну конюнктуру нема, а й нема також людей, охочих і солідних, які провадили би кооперативний промисл.

Дальше обговорює можливости чисто приватного промислу і доходить до висновку, що провадити такий промисл, нема у нас спосібних до цього людей. Колиж би такі найшлися, то їх як приватних підприємців українське громадянство як слід не підтримає. Тому пропонує створити щось посереднє між підприємством кооперативним і приватним.

На думку п. І. Билини таке підприємство творилось би із членів з відповідними уділами, управами і надзірними радами, де головний директор мав би бути рівночасно підприємцем і кваліфікованим ремісником, а форма кооперативи мала би бути лише тим чинником, який дав би йому льокаль, фірму, начиння, сирівець і головне — клієнтелю. Зчасом, колиб така псевдокооператива як слід розвинулася та дала заробіток більшій скількости працівників, тоді перетворилась би зовнішньо та внутрішньо у нормальну кооперативу.

Проект дійсно добре обдуманий і життєздатний. Бож директор-підприємець-ремісник в одній особі, так сказатиб „на своїм" з більшою енерґією буде працювати, чи навіть посвячуватися справі. Крім того таке підприємство, коли буде платити йому умовлений відсоток від чистого доходу, змусить його цілу енерґію запрягти до праці над піднесенням і розвитком порученого йому підприємства.

У нашій пресі справа заложення дуже рентовного підприємства як підприємства для перерібки і збуту мясних продуктів ніколи ще не була основно порушувана. Чому — питаю, ми не можемо здобути попиту у нас, чи в границях Польщі, чи навіть за границею, на наші мясарські вироби, який здобули ми на наше масло? Чи нема у нас фахових людей, які підвесли би цю галузку промислу? Чому нема поза Теребовлею і Коломиєю таких кооперативних установ? Кілько наших молодих людей дістало би заробіток по таких установах?

У нас мясозбут має трівкіші основи, ніж, скажім, продукція молочних виробів чи птахомисарня! Бож без огляду на господарську конюнктуру умовний чи фізичний робітник мусить спожити конечну скількість товщу і мясо. Питаю, де наші кооперативи заосмотрюються в солонину? Відповість дехто, що в „Центросоюзі". Але фактично у нас усього одну десяту частину загального взкупу полагоджують у „Центросоюзі", а девять десятих у приватних підприємствах і ще до того чужих! А де „Центросоюз" заосмотрюється в солонину? Чи виключно у наших?

Підприємство для перерібки і збуту мясних продуктів не вимагає великого грошового вкладу. Основання робітні і двох крамниць разом із товаром кажім у Львові не перейшло би суми 15.000 зол. Чиж на таку суму нас не стати?

Тому поділяю вповні виводи п. Билини у справі засновування таких напів-кооперативних підприємств. У даному випадку міродатні чинники повинні звернути увагу на зорганізування підприємств для перерібки і збуту мясних продуктів. Такі підприємства вповні відповідять своєму завданню і принесуть моральний і матеріяльний дорібок українському промислові, даючи рівночасно заробіток фізичним і умовним працівникам.

І тому на основі проекту п.І. Билини повинна повстати у Львові фінансово-ініціятивна колеґія, яка такі, а передовсім ту справу, повинна взяти серіозно під увагу.

В тій цілі повинні наші господарські чинники та часописі оголосити відповідну анкету, яка основно порушила би справу реалізації підприємства для збуту та перерібки мясних продуктів.

Фаховець.

Вже надійшли найновіші матеріяли з першорядних фабрик бельських та анґлійських на зимовий сезон 3—4 **які поручаємо по дуже низьких цінах.**

А. і М. Дір
ЛЬВІВ
пл. Ґолуховських 11
в подвірю. — **Тел. 67-35**

Відрадне явище.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ДОЗОРЦІВ І ДОМАШНЬОЇ ПРИСЛУГИ „ВОЛЯ" У ЛЬВОВІ ОСНУВАЛО ПЕРШУ СВОЮ ФІЛЮ.

Коли якенебудь товариство почне нарікати на крізу і скрутні обставини, що, мовляв, гальмують його розвій, то нехай члени такого товариства поцікавляться товариством „Воля" у Львові, яке саме в неділю 9. ц. м. улаштувало свято посвячення новоутвореної своєї філії. Розвій цього товариства переконає всіх, що навіть у нинішніх часах можна багато дечого зробити, коли не жалувати праці і коли є добра воля.

Товариство „Воля", в якому є дотепер зорґанізованих 860 членів, поставило собі за завдання заснувати свої філії на всіх більших передмістях Львова. Першу філію „Волі" отворено на Личакові при вул. Гавзнера ч. 9.

Дуже гарну і досить обширну домівку-салю, що може змістити около 400 крісел, прибрано зеленю й улаштовано малий вівтар. Чину посвячення домівки довершив **о. Чемеринський**, сотрудник при церкві св. Петра і Павла, з якої прибув також церковний хор, що відспівав кілька пісень духовних і світських.

Після посвячення забрав голос голова Т-ва „Воля" п. **Іван Козіцький**, який привитав численно зібраних членів і гостей та поділився з ними радісною вісткою про успішну працю товариства, що після несповна трьох літ праці зуміло так гарно зорґанізуватись і осмуати вже одну філію. П. Козіцький пояснив опісля статут товариства „Воля" та вказав на те, що метою товариства є забезпечити своїм членам спокійну старість та охоронити від нужди літніх померших членів. Тому товариство вже небавком приступить до купна дому, який буде одночасно захистом для старих і бездомних членів та захоронкою для дітей. Дальше промовець вказав на те, що т-во „Воля" не є відсепароване від українського життя і має неперервний звязок у праці з іншими українськими товариствами й установами. Вкінці зазначив, що т-во „Воля" має право закладати філії на терені цілого львівського воєвідства за звичайним зголошенням, а на інші воєвідства треба потверджувати вже існуючий статут.

Опісля забрав голос **посол д-р Біляк**, який в ядерних словах вказав користи членів із своєї професійної орґанізації та вказав на обовязки членів супроти свого товариства. Посол Біляк зазначив, що праця члена товариства повинна опиратись на взаїмній помочі й довірю, а нова домівка повинна бути місцем сходин, де можна попрацювати і над самоосвітою членів і поширити працю для загального добра українського народу.

Милу несподіванку зробив зібраним член товариства п. **Федушко**, який виголосив дуже гарно патріотичний вірш, чаруючи слухачів своїм звучним і мельодійним голосом.

Свято закінчилось відспіванням національного гимну і залишило в учасників переконання, що товариство „Воля" не зупиниться у праці для добра своїх членів і йтиме дальше від успіху до успіху.

Непромокальні плахти
І. Конрад, Львів, Гетманьська 22.
ч. тел. 49-83 241 в 3—5

Товари блаватні

вовни, шовки, полотна, постель

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2078 80—151 Телефон 25-55.

Скарби у джерел Черемоша.

Хто з них буде користати?

6. ц. м. помістила „Газета Поранна" фейлетон д-ра Петра Контного про невідомі скарби у джерел Черемоша. Фейлетон цей цікавий тим, що автор передає свою розмову з професором львівської техніки д-ром Ю. Токарським, що дав почин для геольогічних дослідів на цьому терені. Вже 30 л. тому працював тут геольог Гуго Запалович, автор геольогічної мапи цих околиць. Нинішні досліди державного геольогічного інституту у Варшаві, простягнені на Татри, Волинь і Карпати, мають не тільки наукову ціль, але і практичну. Іде тут про розшуки цінних мінералів.

Від 6 літ іде праця над дослідом східних Карпат, т. зв. пасма Чивчинських гір; зладили з них уже потрібну мапу, що має появитися ще цього року. Попередило її 86 хемічних аналів ріжних скель, переведених ученими, професорами та асистентами. Підчас розсліду терену найдено пожиточні викопалини, а саме графіт і магнетові зложжа. Манґан тягнеться на просторі 3 км., шириною 600 і доходить до 4 і пів метра глибини. Смуга тягнеться під верки Прилужного і Прилук. Відкриті зложжа продовжують пасмо, що стало підставою буковинських копалень у Якобені і Дорна Ватрі. Поклади сирівця, що находяться нині на території, приналежній до Польщі, обчислюють на 10 міліонів тон.

Подібних покладів в Европі нема. Є вони у Бразилії, південно-африканській Унії, у Нікополі (Рад. Союз), Золоте Побережжа.. Манґан тутешній має своєрідні властивости, витворені окремими геольогічними обставинами. Справу дальших розкопів узяла на себе сама держава. Вона не легка. Віддаль тих копалень насуває не менші труднощі, ніж якби вони були десь у середущій Африці. До найближчого комунікаційного вузла у Ворохті треба перейти 100 км. первісної, дикої дороги. На перший плян виступить справа, як прокласти дорогу до цих покладів. Вона звязана теж зі справою лісового господарства, туристики, літнищ тощо.

Цього року геольогічні досліди поширяться на всю Гуцульщину. Вже зроблено аналізу мінеральної води в Буркуті і починають вертіти нафтові терени.

До цих інфомацій можна би додати широкі коментарі. „Земля наша широка і багата, але..."

Чи з широкої праці, обчисленої на міліони, з яких користатимуть усі на всі боки, скористають бодай у найменшій мірі мешканці тих земель?

Страйк у Мадриді скінчився.

МАДРИД, 9. 9. ПАТ. На основі заяви міністра внутрішніх справ ґенеральний страйк скінчився. Робітники одержали від своїх провідників наказ вернутися завтра до праці. Зате поширюється страйк в Астурії.

Білянс жертв у Мадриді з вчорашнього дня: 6 убитих і 18 ранених, з того 4 тяжко.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

Волинська земельна афера.

(Продажа церковних земель і лісів на Волині).

I.

На сторінках „Діла" (чч. 205 і 206) п. Кв. Стерня документально й майстерно змалював розпродажу церковних земель і лісів, що донедавна широко управлялася на Волині й уявляє собою скандальну аферу. Але один з чолових комісіонерів тієї операції — прот. Шиманов — виступив з категоричним її виправдуванням („Діло", ч. 231). Пояснює продажу церковних земель і лісів конечністю та пожитком для церков, а так само заперечує, щоби хтонебудь при тім був пошкодованим. Використавши у дечому недостачу інформацій у п. Стерні, побудував на цьому своє заперечення. Цілком погоджуючись з прот. Шашмановим, що справи з церковними землями та лісами „надто складні" (кожна афера — складна, і чим вона поважніша, тим складніша), додаю зі свого боку кілька вияснень.

II.

Торговлю церковними землями та лісами вели як парохіяльні причети, такі спеціяльно „уповноважені" митрополитом комісіонери-протоєреї. А приводом до продажі були то фактичні потреби даної парохії — будова чи ремонт церковних будинків, то марево редукцій парохій.

У першім випадку продажа відбувалася з ініціятиви причетів, у другім — духовної зверхности та через „уповноважених", між якими першу скрипку грав прот. Шиманов. Чому саме прот. Шиманов? Питання це є таємницею духовної влади — такоюж, як і те, чому до гуртка „уповажнених" був теж покликаний відомий прот. Пилипенко, або на члена Консисторії призначений прот. Ведибіда-Руденко. Очевидно „начальство" знає, що діє...

Коли в продажі землі брав участь „уповноважений", то справа велася по такому шаблоні. Зявившись у наміченого пароха, „уповноважений" повідомляє його, що незабаром заберуть у нього всю церковну землю понад 30 га, або що відбудеться редукція парохій і з його парохії зроблять „неетатову філію", а церковну землю заберуть, тому радив завчасу її продати. Переляканий парох удавався по справки до Консисторії, а там другий „уповноважений", сидячи на стільці члена Консисторії, стверджував авторитетно слова свого товариша, хвалив пароха за „мудре запобігання" та старання щось урятувати, запевняв, що це відповідає поглядам владики і справа продажі церковної землі далі котилася вже як по рейках.

III.

Але з яких би то причин хто не продавав церковну землю (ліс), у кожнім випадку справа та відбувалася зі шкодою для парохії: не всю, виручену від продажі, суму віддавали парохіяльній церкві.

Передовсім 40 проц. (сорок відсотків!!!) титулом „канцелярської пошлини" побірав собі митрополит...

Для ілюстрації наведу вимок з консисторського наказу (не подаючи дати й числа, зі зрозумілих оглядів): „Постановою Вол. Дух. Консисторії... затвердженого Вл. митрополитом... причту церкви села... згідно його прохання дозволено вирубати з церковного ліса тієї ж парохії і продати... По скінченні торгів на продажу вище перечисленого дерева скласти з покупцем належну умову, котру представити на розгляд і затвердження Консисторії... 40 проц. канцелярської пошлини"...

Колиж продавано церковну землю, то ще 10 відс. одержували місцевий причет і „уполномочений": перший — титулом „відшкодування", другий — за труди. Отож половину належної за продану землю суми парохія втрачувала, бо половина ця переходила до інших осіб, як їх приватний капітал. На якій підставі? Очевидно, на підставі надужиття тими особами свого положення. Бо не тільки право цивільне, а й церковне (12 правило VII вселен. собору) категорично забороняє як єпископові, так і настоятелевів присвоювати собі щось із церковної власности, а наука віри таке присвоєння називає „святокрадством" (Митр. Філярет, Катихизис про 8 заповідь).

IV.

Чи зрештою 50 відс. грошей, належних за продану землю, парохія одержала? Це можна сказати лише в випадках, коли землю продавано причетом і на реальні потреби парохії. Колиж продавав її комісіонер від митрополита, то звичайно побиралося готівкою на „канцелярські пошлини" та на винагородження причету й комісіонера, а решту забезпечувалося векслями, виставленими на імя то церкви, то „уповноваженого", як стверджують документальні дані. Чи не на своє імя казав виставити векслі „уповноважений" в тому разі, коли ходило про його особисте винагородження, це міг би вияснити прот. Шиманов.

Як наслідок такої практики, багато парохій, що кілька років тому належали до богатих, цілковито зубожіло. Зате з комісіонерів кожний забезпечився кругленьким і гарненьким маєточком... Не говоримо вже про віллі в краю й за кордоном, як належні кому іншому, та про гарненьку готівочку, яка потім здевалювалась і решта якої колись дістанеться, як висловлюються волиняки, „чортові нетрудному".

V.

Ще одна справа криє у собі можливу небезпеку для парохій, яких землю продано. Як відомо, кожний покупець церковної землі замість купчого акту одержав від „уповноваженого" умову 12-тирічної аренди з правом її продовження. У цій умові внарендована земля визнається власністю парохіяльної церкви і там застережено, що на випадок, якби власник не мав уже відданої в аренду землі, повинен заплатити арендареві титулом конвенціональної кари подвійну суму грошей, одержаних на підставі умови".

Щож тепер сталось би, колиб уряд рішив перебрати землю від церкви на власність держави? Очевидно, вірна зладженій „уповноваженим" митрополита умові, церква мусілаб заплатити вдвоє більше, ніж скільки дали покупці й вчетверо більше, ніж сама від них одержала. Напр. церква с. Пекалева в 1937 році за $3^1/_4$ га землі, проданої („внарендованої") селянам, малаб заплатити кари 4.130 зол., тоді як покупці заплатили всього 2.065 зол., з чого церкві дісталося лише 1.037 зол. (Див. умову в „Ділі", ч. 205)...

Щастя, що проект редукції парохій не переводиться в життя. Бо інакше грубо мусіли би заплатити волинські церкви за „рятування" їх „уповноваженими" митрополита від наслідків редукції. А може й сам проект редукції пущено було в світ, щоб урухомити розпродажу церковної землі? На це питання, очевидно, й „уповноважений" митрополита не в силі дати точну відповідь. У кожнім разі гідне уваги є те, що після того, як розпродали те, що можна було продати, то й „уповноважених" здемісіонували, й про редукцію парохій перестали балакати...

VI.

Чи на операції церковними землями потерпіли тільки їх власники-церкви? Ні, факти доводять, що дісталося також і другій стороні, — покупцям. Принаймні, декотрим, як про це свідчить слідуючий приклад. У 1928 році хлібороб Ольшевський з Зіньківки на Дубенщині купив собі за посередництвом прот. Шишманова девять і пів дес. церковної землі за 21.500 зол. і на рахунок належности виплатив готівкою 16.050 зол., а решту мусів забезпечити векслями на цілу суму 21.500 зол. У 1930 р. Консисторія зажадала судовим порядком виплати 7.000 зол. Чому 7.000 зол., а не 5.450 зол., а також чому побрано векслів на 21.500, а не тільки на бракуючу суму, цього не міг зрозуміти Ольшевський, як напевне не зрозуміє кожний, хто думає катеґоріями права. (Див. про це „Діло" 1931 р., ч. 170).

Отож операція церковними землями, яку провадили „уповноважені" митрополита, має познаки прикрої афери. Але умовини культурного життя на Волині такі, що виновники і спричинники тієї операції спокійнісенько „благоденствують".

А. Г.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Волинські торги.

РІВНЕ, 10. 9. ПАТ. Вчора відбулося торжественне відкриття 5. Волинських Торгів при участи міністра внутр. справ Косцялковського, волинського воєводи Юзефського та інших представників влади. Виставлені експонати є переважно хліборобські продукти Волині та вироби народнього промислу. Влаштовано теж обжинки, на яких відспівано українські й польські пісні. Попол. відбувся зїзд волинських журналістів, а вечором в будинку шкільної кураторії відбулася чорна кава при участи урядових осіб і представників польського громадянства. М. ін. промовляв по українськи посол ББ Скрипник.

Холера в Констанці.

БУКАРЕШТ, 10. 9. ПАТ. В порті Мамая під Констанцою вибухла пошесть дезинтерії з проявами холери. Досі запотовано 38 випадків занедужань, з того 6 смертних. Аналіза виказала заразок холери. Влада видала охоронні розпорядки. В Мамая заведено карантанну.

Українські виставці на Східних Торгах.

Пять українських станків на Сх. Торгах.

У цьогорічній, 14. з черги, торговельній виставі Львова, що має назву Східних Торгів, взяли участь крім краєвих польських те деяких фірм теж деякі українські фірми й виробництва. І так:

У першому при вході, т. зв. волоконному павільоні примістило свій станок відоме наше виробництво глиняських килимів **Михайла Хамули.** Ця фірма має один з найбільших станків Східних Торгів (100 кв. м.) і розставила в ньому свої килими від найбільших до найменших. У цьому павільоні виставляє з українців ще **Микола Медвідчук** з Річки пов. Косів, але його станок, в якому є виключно кудлаті гуцульські ліжники, приміщений в дуже недогідному місці й важко його найти.

В павільоні ч. 6 має свій станок відомий львівський ресторатор **Дружбяк,** що має виключну репрезентацію волинських та галицьких медів.

Окремий павільонів, розмальований по українськи, має наша **фабрика стилевої кераміки „Око"**, яка виставила кількасот експонатів свого виробу від найменших до найбільших та викликує ними загальне зацікавлення.

Врешті у павільоні ч. 12, який присвячено виставі „лен, коноплі, вовна", находиться досі великий спільний станок **„Гуцульського Мистецтва" з Косова та „Українського Народнього Мистецтва" зі Львова.** В ньому є кільканацять прегарних стилевих килимів цього відомого нашого виробництва та вишивки, що теж зацікавлюють глядачів, зокрема чужинців.

Українські станки виглядають культурно й роблять навіть у цій малій кількості добру репутацію нашому виробництву. (а).

Тернопільський воєвода в українських кооперативах.

Аґ. „Всхуд" повідомляє, що тернопільський воєвода Марушевський, бажаючи ближче пізнати хліборобство свого терену, відвідав хліборобські орґанізації та рільні варстати.

Покищо відвідав лише два повіти: Тернопіль і Бережани.

Воєвода відвідав у кількох селах Тернопільщини та Бережанщини польські „людові доми".

В Буцневі та Лісниках (пов. Бережани) відвідав українські молочарні та цікавився їх діяльністю та розвитком. У Бережанах зазнайомився з українською кооп. кредитовою установою, а в Буцневі із українською кооперативою.

В обох повітах звернув воєвода увагу на конечність створити торговельну складницю в осілку повіту.

„Bez rozpatrzenia".

Як ставиться Дирекція почти у Львові до просьби української наукової установи.

Адміністрація Української Загальної Енциклопедії звернулася до Дирекції почти у Львові з чемною просьбою прислати їй через Секретаріят почти в Коломиї найновіше видання книжки „Taryfa zagraniczna. Przepisy o ruchu do ordynacji pocztowej, część II." Належність за те видання Адміністрація УЗЕ зобовязалася заплатити на почті у Коломиї.

Хоча цілий лист УЗЕ — це було одно речення, при чому наголовок замовленого видання був поданий по польськи, замовлена книжка була потрібна Адміністрації УЗЕ для використання в інтересах самої почти, а замовляючою була строго наукова установа, Дирекція почти відповіла таким широким письмом:

Dyrekcja
Okręgu Poczt i Telegrafów
Lwów, dnia 25. sierpnia 1934 r.

Oddział AG.
Nr. AG. 32/24

Do
Twa Ukraińska Zahalna
Encyklopedja
w Kołomyji

Przepisy służbowe.

Dyrekcja Okręgu Poczt i Telegrafów we Lwowie, zwraca w załączeniu pismo z dnia 9. sierpnia br. bez rozpatrzenia, ponieważ wygotowano je w języku niepaństwowym wbrew art. 7 ustawy z dnia 31-go lipca 1924 r. o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych" (Dz. U. R. P. № 73 poz. 724 z 1924).

Przeciwko niniejszej decyzji, zgodnie z postanowieniami art. 82 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. № 36 poz. 341) nie przysługuje prawo odwołania — nie przesądza to jednak możliwych uprawnień do wniesienia skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Dyrektor:
Moszoro.

По широкому світі.

— У 20-ліття бою над Марною відбулася в головній точці цього бою врочистість, на якій марш. Петен і мін. Тардіє виголосили промови.

— В Текеркана в стейті Арканзас затонуло судно, на якому було 19 мурмів. 11 з них утонуло.

— В Норт-Вільксборґ (півн. Кароліна) впав літак з 4 пасажирами, які погибли.

—Пять альпіністів із Базеля, що виходили на Белєнштоп (Швайцарія), впало в провалля. Три згинули на місці, 2 тяжко ранені.

— У Швайцарії над озером 4-ох кантонів перейшла сильна хуртовина зі зливою. Багато місцевостей під водою. Шлях біля Ґольдав підкулило, тому поїзд вискочив зі шин. Було 7 ранених.

ВИ НЕ МУСИТЕ ПІДПИСУВАТИ ЗАЯВУ НА ПОЗИЧКУ РІДНІЙ ШКОЛІ, ЯКЩО ВПЛАТИТЕ ВІДРАЗУ ГОТІВКОЮ.

Міжнародній летунський турнір.

ЛЬВІВ, 9. 9. ПАТ. Траса третього етапу окружного лету веде з Казаблянки до Мекнес (201 км.), дальше до Сіді-бель-Аббе (473), до Альжиру (382) — разом 1.056 км. Є це найкоротший відтинок лету на цілій трасі. Осіт в Альжирі закінчить третій денний етап. Є це менше більше половина дороги. Тут змагуни переночують і проведуть заслужений однодемний відпочинок. Крім того багато летунів, що остались позаду, мають змогу вирівнятися з іншими. Найближчим етапом буде Рим.

АЛЬЖІР, 10. 9. ПАТ. Протягом вчорашнього дня осіло на тутешнім летовищі від год. 13. до 18.20 сім польських летунів і англієць Мекферзон. Німець Морцік осів 150 км. перед Альжиром. Плончинський, який перервав був лет ще в Німеччині, долетів вчора до Мекнесу. Влодаркевич підчас осідання в Мекнес зломив хвіст апарату. Після направи відлетів до Альжиру. Італійські летуни Павліні, Тесоре і Франсуа та німець Пасевальд ночували в Сіді-бель-Абест. Про четвертого італійця до Анджелія відомо, що вистартував з Казаблянки до Мекнес.

ВАРШАВА, 10. 9. ПАТ. Із Севілі прийшла вістка, що польський летун Карпінський, який відробив страчений час з причини примусового осідання під Берліном, був приневолений відтягнутися з турніру, бо прилетів до Севілі вже після замкнення контролі.

ВАРШАВА, 10. 9. ПАТ. З Сіді-бель-Абес надійшла вістка, що Ґжещик відтягнувся з турніру з причини поважнішого дефекту в моторі. Після Карпінського це другий польський змагун, що відтягнувся з окружного лету.

До Альжиру прилетіли вчора попол і вечором всі три чеські летуни (Зачек, Амбруж і Андерле) та сім німецьких летунів: Остеркамп, Франке, Юнк, Гірт, Зайдеман, Губріх і Ебергарт. Пасевальд провів ніч у Сіді-бель-Абес. Морцік осів примусово перед Альжиром і досі не дав про себе знаку. Нема теж вістки про десятого німецького летуна Баєра.

У турнірі бере тепер участь тільки 28 змагунів: 10 німців 10 поляків, 4 італійців, 3 чехів і один англієць. Сьогодні, 10. вересня вони відпочивають у Альжирі. Завтра полетять до Тунісу, а середу прибудуть до Риму, в четвер до Праги, а в пятницю понад Катовиці Львів і Вильно зачнуть осідати у Варшаві. На першому місці держиться дальше поляк Баєн, друге Плончинський, Зайдеман і Губріх займають третє і четверте місце.

НІМЦІ ВІДСТУПИЛИ ВІД ЗМАГАНЬ.

ВАРШАВА, 10. 9. ПАТ. Згідно з вістками з траси лету німецькі змагуни Морцік і Ебергардт відступили від змагань. Поляк Плончинський летить далі до Альжиру в доброму часі. Ґжещик направляє мотор і мабуть візьме участь у дальшому леті.

Не розпізнали жертв катастрофи.

НЮ ЙОРК, 10. 9. ПАТ. Згідно з ост. вістками не розпізнали досі 71 трупів, жертв катастрофи корабля „Маркестль", 60 людей згинуло без вісти, в тому 29 пасажирів і 31 членів załоги.

В час пошестних недуг пийте

ТІЛЬКИ
ПАСТЕРИЗОВАНЕ МОЛОКО „МАСЛОСОЮЗУ"
позбавлене всіх хороботворчих бактерій

809

Світ переживає найбільшу крізу.

Промова мін. Бенеша.

ЖЕНЕВА, 10. 9. ПАТ. 15. засідання Ліги Націй отворив нині урядуючий предсідник мін. Бенеш. Він звернув більше праць Ліги та теперішнє політичне положення в світі. Світ переживає найбільшу з кріз, які знає історія світа. Кріза ідейна, моральна, релігійних вірувань, господарська, політичних і суспільних умовин, усе це створює прикмети нестійкости в світі. В діяльності Ліги є пасива й активна. До пасивів належить теперішній стан розброєнної конференції. Відповідальність за цей стан не обтяжує Ліги, а поодинокі держави, бо Ліга це міжнародня установа, що не має виконуючої влади. До пасивів належить і те, що її покинула Німеччина та Японія. Бесідник не погоджується з думкою, щоби це вважати дуже значним ослабленням Ліги, що моглоб довести до її упадку. До пасивів належить безупинна війна за Ґран Чако й відносини на Дал. Сході. Японсько-китайські відносини, манджурське питання, японсько-большевицьке напруження створюють багато труднощів і неясних ситуацій. До активів зараховує бесідник щораз інтенсивнішу співпрацю Зл. Держав із Лігою, старання чимало держав вступу СССР до Ліги, успіх дотеперішніх переговорів у справі Саршини. Попри це бесідник зараховує підписання ріжних пактів приязни, неаґресії, демарші в справі незалежности Австрії та сх. пакт. Відомо, що в деяких колах побоюються вибуху війни. Бесідник думає, що небезпеки війни нема, бо нині нема неминучої конечности війни. Вкінці Бенеш висловив надію кращої будучини та віру в силу й успішність принципів Ліги.

ЖЕНЕВА, 10. 9. ПАТ Після промови Бенеша збори приступили до вибору свого предсідника. Майже одноголосно, бо 49 голосами на 51 важних вибрали шведського міністра закордонних справ Сандлера.

Зачувати, що Сандлер не хотів кандидувати. Колиж стали говорити про кандидатуру Політіса, Сандлер згодився.

Після привітання нового предсідника, збори уконституували 5 комісій. Третьої комісії, розброєнної, не утворили, тому, що розброєнна конференція тревае.

Дел. Мота не дасть залякатися.

ЖЕНЕВА, 10. 9. ПАТ. „La Suisse" повідомляє, що на Швайцарію натискають, щоби делеґат її Мота, що голосує проти прийняття СССР до Ліги, не складав заяви, яка мотивувала би спосіб голосування. Часопис сподіється, що мін. Мотта не дасться залякати

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Великий Театр год. 7·30 | „Я переміг крізу“ має щоденний величавий успіх у Великім Театрі

Театр Ріжнородностей год. 7·30 | Зачинений до пятниці 14. IX. 1934. включно — з причини підготовки до нового сезону. В суботу 15. IX. 1934. відкриття сезону премієра „Панна Малічевська“ Г. Запольської.

Волів найтяжчу тюрму ніж „рай“.

ВІДЕНЬ, (КАП)) Отто Мілер, віденський соціяліст підчас заворушень у лютому був одним із провідників соціялістичних повстанців у „Марксгофі“. Після здавлення повстання австрійським урядом утік до Чехословаччини, а відси до СССР. Совітофільські часописи писали, що большевики приняли австрійських утікачів із „отвертими руками“. Та видно не було воно так, бо до кількох місяців Мілер утік із СССР і вернувся до Австрії та добровільно віддав себе в руки справедливости. Він каже, що життя в СССР прикре, волить найтяжчу австрійську тюрму, як дальше животіння в жахливих большевицьких умовинах.

Судова розправа відбулася мин. тижня. Строгий присуд, на 6 літ вязниці, приняв Мілер спокійно, радий, що щасливо вирвався з СССР.

—o—

НОВИНКИ

— **Готові убрання,** плащі, губертуси, візитові штани, мундури військової підготови та футряні покриття найсолідніше і найдогідніше купиш у фірмі А. Віттельс, Львів, Рутовського 7, напроти катедри. Переконайся особисто і оглянь виставу. 20/80.

— **На осінній сезон** пальта, реглани, убрання, з матеріялів власних і доставлених виконує солідно і дешево кравецька робітня Андрія Дуфанця, Львів, Пасаж Міколяша, тел. 87-41. 292 2—10

— **Арештування комуністичних агітатор'в.** У Святославі біля Сколього поліція арештувала висланника КПЗУ, Матиса Байтера зі Стрия, що приїхав до Сколього, щоби викликати страйк у тартаку братів Гредель. Крім того арештовано 8 комуністичних агітаторів.

— **Окружний суд у Сяноці залишається.** З Варшави вернула делеґація з Лемківщини, яка інтервеніювала в справі ліквідації окружного суду в Сяноці. Міністер справедливости запевнив делеґацію, що не тільки буде вдержаний дотеперішний стан, але що суд в Яслі буде замісцевим відділом окружного суду в Сяноці.

— **Новий славянський місячник.** У Празі в скорім часі появиться новий славянський місячник **„Slovanska Revue“,** що буде присвячений культурному і господарському життю всіх славянських народів. Цей новий чеський місячник буде містити славянську прозу, поезії, драматичні твори, огляди культурного життя і т. п. Адреса ред. **Praha II, Prikopy 14.**

— **„Мазепа“ на чеській сцені.** Національний театр у Празі дає 15. IX. премієру опери П. Чайковського „Мазепа“. На афішах, оздоблених відомим гербом нашого гетьмана, поміщені імена Й. Мунклінґра (перекладача і режисера), Мілана Зуни (диригента), Е. Нікольської (балет), Й. М. Ґотліба (урядження).

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4** 1/78

— **„Вируб крайови“.** Комісар поліції з Криниці Казимир Млодович, напився на Східних Торгах у Львові в одному з павільонів вина краєвого виробу. Зараз почув страшні болі в шлунку, так що мусіла його забрати рятункова стація. Ця Млодовичеві перепалила жолудок і відставила його до шпиталю.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 100.000 зол. на ч. 85890. 50.000 зол. на ч. 89938, 165060. 20.000 зол. на ч. 85471, 149701. 20.000 зол. на ч. 131582. 15.000 зол. на ч. 99736. 10.000 зол. на ч. 25227. 10.000 зол. на ч. 37191, 97140, 26627. 5.000 зол. на ч. 68430, 112426, 121046. 5.000 зол. на ч. 47760, 59122, 125594, 130953. 2.000 зол. на ч. 3135, 20715, 24913, 25373, 28224, 36015, 44753, 49035, 87898, 107994, 151683, 165814, 167178, 168533, 169021. 2.000 зол. на ч. 2957. 12258, 12515, 17110, 24019, 46710, 49116, 78716 7760, 93595, 95944, 97717, 101294, 116559, 134616, 135903, 140378, 157352, 161626. 1000 зол. на ч. 2383, 3172, 15996, 16985, 25956, 33223, 38587, 52279, 53702, 61773, 82715, 85038, 92622, 103383, 103620, 106245, 106807, 107239, 113621, 118256, 120940, 126599, 129493, 130408, 132998, 133922, 133990, 141290, 147432, 150564, 157317, 158655, 164197, 167720. 1000 зол. на ч. 3157, 4636, 6382, 10357, 13954, 27880, 39092, 39791, 42195, 49399, 55361, 64751, 64946, 73952, 75732, 87116, 93267, 115950, 118228, 119529, 120869, 122478, 127568, 128137, 133439, 138357, 138515, 140991, 141587, 141919, 148602, 148773, 158899(169579.

— **Катастрофа зі самоходом.** Вантажний самохід в Катовицях, що їхав з великою швидкістю, наїхав на двох роверистів. Один з них згинув на місці, другий вратувався від смерти, скрутивши нагло в бік. Самохід упав на дерево і розбився. Шофера арештовано.

— **Відбудова Одеси.** Гарольд Денні, другий кореспондент нюйоркського „Таймса“ в Совітах, прислав допис про розбудову Одеси як пристані. Пригадує, що за царських часів Одеса була цвитучим містом з 630.000 душ населення, але в часі війни і революції її бизнес цілковито підупав. Число населення зменшилось до 250.000 мешканців. Тепер совітський уряд починає наново розбудовувати порт і місто. Через будову Дніпрельстану збільшилася плавба на Дніпрі і з України прибувають малі кораблі з набором. Але іде рух і в противному напрямку. З берегів Чорного Моря привозять ріжні плоди на Україну. Коли викінчать поглиблення каналу Москва-Волга, люди на Україну буде ще більше іти продуктів з глибокої Московщини. Так само скріпить значіння Одеси канал Волга-Дон. Совітський уряд приготовляє навіть пляни вивозу плодів з України та з побережжа Чорного Моря на Далекий Схід через Дарданелі. В такому випадку Одеса буде місцем перевантажування набору з малих кораблів та залізничих ваґонів на великі кораблі. З тією метою уряд взявся до збільшення пристані. Дотепер тут могло причалити 35 кораблів денно, а в пляні передбачено місце на 55 кораблів. Будуються збіжеві ссипи, будинки для мороження мяса і великі маґазини на переховання ріжного краму та промислових виробів. Наслідком того зросте запотребування робітників на 150.000 людей, замість 30.000 передвоєнних.

— **Землетрус в Альжирі.** З кількох місцевостей в Альжирі повідомляють про сильний землетрус. Населення в паніці покидає доми і таборить під голим небом.

— **Що принесе майбутня війна?** До Парижа приїхала російська велика княжна Марія Павловна і звідти вибирається до Америки. Вона каже, що багато людей думає, що вже настав час привернення престолів, але вона переконана, що ще не пора на це. Після нової війни, на її думку, настане хаос і нечувана нужда, а не поворот монархій.

— **Два міліони людей в Ню-Йорку живе з допомоги.** В Ню-Йорку тепер 400.000 осіб дістає допомоги в ріжних родах. Це переважно безробітні родини. Але це число зростає і до кінця цього року дійде до 500.000. Разом з членами родин всіх, що живуть з допомоги (ріліфу), до кінця 1934 року буде два міліони осіб. Кошти тієї допомоги до кінця 1934 року досягнуть суми 200 міл. дол. У великім Ню-Йорку живе тепер 7 міліонів людей. Колиж з них 2 міліони живуть з прилюдних допомог, то значить, що на кожних 7 осіб місто мусить удержувати своїм коштом 2 особи. Це надто великий тягар для міста і для цілого громадянства. Та найгірше, що скрута ще може потревати довго і це доведе до банкроцтва міста. Такі наслідки перелюднення міст у промислових країнах.

— **Доробився міліонів картами.** Чемпіон гри в бриджа, Ілля Колбертсон, купив собі посілість в Риджфілд, Коннетикат, яку оцінюють на 2 міл. долярів. Він родом з Кавказу, приїхав до Америки як бідний еміґрант і спершу працював як робітник в ресторанах в Ню Йорку.

— **Індіяни можуть полювати без дозволу.** Судля Р. Торбер в місточку Едсон, в Алберті (Канада), судив ватажка чіпеванських індіян, Джон О. Сіза, за полювання без урядового дозволу. Індіянський ватажок сказав таке: Канада наш край. Бог дав нам роти, щоб ними їсти, і намножив звірів у нашім краю, щоб ними ми живилися. Це одинокий спосіб прожитку для нас. Ви, білі люди, маєте освіту й заняття, щоб заробляти на життя, а ми не маємо іншого способу. Після закінчення промовляла в суді 45 мінут ватажкова сестра. Вона пояснила обставини, серед яких індіяни живуть, заявила, що вони завсіди були вірними білим людям і що князь Валії підчас свого переїзду через Канаду сказав індіянам, що вони можуть полювати на звірів без дозволу. Вона також сказала, що вона і брат мусять удержувати свою 105-літню маму. По тім судля увільнив від вини і кари індіянського ватажка на тій підставі, що як чіпеванські індіяни не належать до тих індіян, які робили угоду з канадійським урядом і не дістають удержання від уряду, то мусять удержуватися з полювання. Ватажка запізвали були місцеві люди за полювання на канадійських лосів та кози.

— **Ріжні вістки.** Рідня славного північного дослідника Амундсена, що загинув у червні 1928 р. у підбігуновій виправі, розшукує банк, в якому він залишив своє невеличке майно; має це бути якийсь англійський банк. — Король Іраку звернувся до свого населення, щоби воно зовсім свобідними виборами висловилося про державну політику. — Віденські сторожі домів зробили віче, на якому приняли цікаву постанову: всі мешканці повинні вертатися додому не пізніше, як в год. 10-ій; хто приходить пізніше мусить платити ворітне, що йде до спільної професійної каси, дуже високе, понад 1 зол. — В Англії помер один із чільних британських фінансістів льорд Доннорт; він робітничого походження, його батько — різник. — Совітський криголім „Єрмак“ повідомив радієм, що він відкрив новий острів на 77. ступ. 33 мін. ширини і 91 ступ. 36 мін. довжини в околиці західнього побережжя Північної Землі. — Кінова артистка Мері Пікфорд відчиняє у Вашинґтоні школу драматичного мистецтва.

— **Перший міністер жид в Канаді.** В Канаді є один міністер жидівської народности. Справді це не міністер у федеральнім уряді, тільки в одній з провінцій, а всетаки міністер. Є ним Давид Крол, міністер публичного добробуту та муніципальних справ, у новім ліберальнім уряді провінції Онтеріо. Д. Крол є послом з Виндсор, Сент. Він також мейором в тім місті. Давид Крол уродився в 1900 р. в самій Москві. В 1904 р. його батьки виїхали до Канади, а два роки пізніше спровадив за собою родину і від того часу малий Давид жив у Виндсор. Хлопцем заробляв продаванням часописів і з того зарібку вдержувався у школах, поки не скінчив прав і став адвокатом в 1927 р. Хоч вихований в Канаді, він не винародовався, але є членом жидівських організацій Маккабеїв та Бней Брит, а також членом віроісповідної жидівської громади.

З нових видань.

Іван Керницький: СВЯТОІВАНСЬКІ ВОГНІ. Оповідання. „Українська Бібліотека“, Львів, 1934., стор. 126.

І. Керницький дебютує малою збіркою нарисів. Має він 20 літ і деяку журналістичну практику. Мабуть цій практиці завдячує він свій дебют і ту легкість, з якою переходить від сюжету до сюжету з виразним нахилом до сюжетів „оповідних“.

Збірку прочитаєте без патріотичного зусилля, себто тої пожертви, яку у 90 прц. складає нинішній читач рідної книжці. Та чи прочитавши її зможете три дні пізніше пригадати собі хоч би одно оповідання, одного героя? — Пробуйте відповісти саме на це питання.

Автор має безумовно талант. Неодну використану ним тему або змальований образок неодин наш уже відомий автор розмалював би вдесятеро ширше і не замовк би там, де замовкає Керницький. Та хто пригадає собі хоч би десяток прізвищ із передвоєнної „Видавничої Спілки“ згадає, що багато з тих, що дебютувало з талантом скінчило на дебюті і не попало навіть у покажчик історії літератури, інші знов скінчили ще гірше: смертельною графоманією. Анонімний автор „Передмови“ до збірки Керницького не знає, що зробити з молодим талантом і плете теревені про Діоґена та Космос. Молодий автор справді може дістати памороки, коли почує, що замкнув „107 літ історії одної хати в кількох шпальтах, всю її душу в кількох словах. Ніжних, а мужеських, мелянхолійних, а ляпідарних“, (ну і протиставлення!) — далі, що „малими прорізами (!) життя, доцільними (?) конфронтаціями (?) людей і явищ, стали його оповідання“.

Замісць навчити дебютанта: яка ріжниця між оповіданням, новелею і нарисом, навчити вживати доцільних слів і значіння деяких чужинних (у роді „конфронтації“), дають йому посвідку „правдивий письменник“ і першу лекцію літературного шарлятанства.

16 нарисів Керницького належить до ріжних спроб у ріжних напрямках, між якими сам він мусітиме вибирати, щоби вибрати той, що найближчий його талантові. Талант не завсіди покривається з нахилами автора і посторонні не завсіди можуть йому допомогти у виборі що часто рішає про весь розвиток таланту: — писати про те, що знаєш найкраще, найдоступнішими для себе засобами.

У збірці Керницького находимо кілька нарисів („Стара хата", „Знаки", „Ясні ночі", „Спомин", „Святоіванські вогні"), що сильно нагадують манеру Васильченка. Один маленький образок, що переходить у ліричну рефлексію, — залишає настрій, який треба самому продовжувати. Такі нариси приваблюють дебютантів і великих мистців. Дебютантів тому, що до них не треба спеціяльного сюжету ні ясної думки — можна йти за „настроєм". Великих мистців тому, що саме у такому „ніщо" може мистець найти недоглянені нюанси.

У прозових мініятурах на межі чистої лірики і фільософічних роздумувань пробують своїх сил найчастіше новики, не прочуваючи, як легко попасти тут у банальність. Більше чи менше вдатна мініятурка мало дає матеріялу для осуду про справжній талант; це речі найчастіше навіяні чужими впливами. Читачі „Діла" може пригадують собі кілька таких нарисів друкованих із „Конкурсу для неписьменників".

Талант Керницького видко теж у нарисах, які попали у збірку — де у передмові говорять про „правдивого письменника" — через непорозуміння. „Крамар Сень Свистун", „Колядники", „Бог предвічний"; це дуже добрі зразки ґазетної літератури на замовлення.

Наша кооперативна централя може видрукувати „Крамаря Сеня Свистуна" у 100.000 примірниках і повинна дати авторові 500 зол. гонорару за таке знамените рекламове оповідання, але літератури приплутувати сюди не треба.

Дуже відрадне явище, коли молодий автор пробує сюжетів з анекдотичним матеріялом. Оповісти анекдоту лекше, ніж дати психольоґічну аналізу. Та з нарисів „Батьки й сини", „Грачі", „За пятку" бачимо, що Керницький не вміє ще дати собі ради з „цікавою історією"; не вміє завязувати інтриґи і розвязувати її до „поенти", себто кажучи зрозумілою львівською мовою до „шлюсефекту".

Ось попав він на дуже добрі теми: „Проблема" — першорядна сатира і бракує їй трохи більше акції, замісць одного монольоґу; „В Ню Йорку на концерті" — друга така тема і жаль, що з неї вийшов тільки ґазетний фейлетон; „Пісня життя" — зразковий матеріял для патріотичного оповідання, яке — в імя добре зрозумілого патріотизму — не треба ніколи зводити до такої троповіди на лопаті.

Найсильніше виходять у Керницького ті моменти, що звязані з його особистими переживаннями, дарма, що їх так мало. З усім тим: вони не нові в нашій літературі і треба великого зусилля, щоби з тих селянських злиднів і траґедій добути свіжий сюжет, сильний акорд. Жива обсервація молодого автора покищо сховується по поверхні конфліктів: він почуває легкість пера і перебалакує неодно, що повинен би передумати. Неодин його нарис став би справжнім оповіданням, якби він не був занадто скоро поклав крапку, може тільки тому, що квапився віднести рукопис до друку.

Стиль легкий, мова чиста. Не шкодило би виправити деякі грубші помилки. „Місто" у значінні „замісць": „між Варварою а преподобним" замісць „і преподобним"; „чорнильниця" (рос.) зам. каламар; „хрусталь" зам. кришталь; „шкарадно" (поль.) гидко, осоружно; „розважував (поль.) кожний згук" зам. роздумував; „через хвилю вдивлявся" зам. „хвилину вдивлявся" (рос.) (пряез хвілен); „свічка мелькнула" (рос.) блимнула; „спорий кусень" зам. „добрий..", „покуса" (поль.) зам. спокуса; „містоголова" (рос.) зам. заступник голови; „представлення" (поль.) у значінні театральної вистави; „впрочім" (рос.) зам. зрештою, „угляднюємо" (поль.) зам. розглядаємо, беремо на увагу; „після календара" зам. на підставі, за календарем; „взявся до писання" (поль.) зам. взявся писати; „образований" (рос.) зам. освічений; „тікати о (!) одній нозі" зам. на одній; „на разі" (поль.) зам. покищо; „трус" (рос.) зам. боягуз; „дневник" (рос.) зам. щоденник; „неподвижно" (рос.) зам. нерухомо, непорушно; „ярке (рос.) світло" зам. яскраве; „оснувательні (!) вбори" зам. засновні; „основатель" (рос.) зам. основник; „лопне" (рос.) у знач. трісне; „кладовище" (рос.) зам. цвинтар; „продрог" (рос.) зам перемерз; „жемчуг" (рос.) зам. самоцвіт; „научний" (рос.) зам. науковий; „лінтяй" (рос.) зам. лінюх; „непроходимий" (рос.) зам. непролазний, непрохідний; „навчився рідної мови з гіркими мозолями" (mozoły!) зам. трудами; („мозолі" в нас є на ногах і руках); „слеза" зам. сльоза...

Є граматичні неточности в роді „цего" зам. цього. Автор, як більшість галичан, не відчуває, що не можна писати: „згодитися з тим, що...", „це, що сталося...", а треба: „згодитися з тим, що..", „те, що сталося".

Налягал дебют дуже вдатний, хоч скромний.

м. р.

—o—

Вже вийшов і розісланий усім Прихильникам і Добродіям Т-ва „Просвіти"

Календар „Просвіти" на 1935-ий рік.

Багатий, ріжнородний і цікавий зміст. — Ціна лише 1·30 зол.

Хто ще не дістав його почтою, нехай поспішиться замовити у книг. „Просвіти" Львів, Руська 1.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Ч . . . ДЖ.

Ці дві шелестівки напевно правильні, решта — Бог святий знає. Десь не мають люди клопоту видумувати якісь такі слова, що а ними ні в кут ні в двері! А ще не так видумувати, як поширювати по цілім світі. Може в тій країні, де це слово повстало, народ уміє його правильно вимовляти, але в нас?

Звичайно, як трапиться якесь заморське слово — йду до спеців:

— Будь ласка, навчіть вимовляти!

З французькими словами ще пів біди:

Подивиться спец на таке слово впереду, ззаду, поклане під світло, подумає, кашляне і вже готово.

— Так і так вимовляйте.

І я вимовляю.

Але як залетить до нас анґлійська якась біда, то тоді вже справа тяжкувата.

Йдете до спеца, а він тільки рукою махне.

— Тиждень — каже — вже з цим словом вожуся і ніяк не можу рішитися.

Дивитеся, а він і граматики ріжні повитягав і словниками обложився, ось-ось ще й переписку з родовитими анґлійцями зачне.

А тут нема часу ждати. Читачі хочуть опису, а якже описувати, коли не знаєш, як предмет опису вимовляється.

Відбувається тепер у Варшаві міжнародній летунський турнір. Зїхалися летуни, вправи роблять, ріжні штуки показують, а назви на це все ми не вміємо вимовити.

— Шалянж! — казав мені один спец, що вміє по французьки.

— Чалянж! — поправив другий, що має брата в Америці.

— Чалендж! — рішив хтось у вчорашнім „Ділі".

— Челендж! — пише „Новий Час".

Вийшла така біда, як з „ремі", „демпінг" і „румба".

Кажуть, що слово „чалендж" чи „челендж" означає по анґлійськи — виз. Зовсім добре означення, але як його вимовляти?

Тому я в наголовку нинішнього фейлетону написав тільки дві — абсолютно певні шелестівки, решту нехай собі Читачі заповнять, як хочуть і як їм їх місцеві специ порадять.

Колиж хтось від нікого нічого певного не довідається — нехай назве по нашому: герць.

Раз — наше слово, два — відповідає характерові імпрези, три — заощадить собі труду (даремного!) довідатися, як ч . . . . дж правильно вимовляти.

Галактіон Чіпка

Чи читали Ви вже

„Жорна" ч. 17

Ціна тільки 25 сот.

З театру.

ВЕЛИКИЙ МІСЬКИЙ ТЕАТР: „Я ПЕРЕМІГ КРІЗУ!". комедія на 3 дії *П. Вульнюса.*

Безробітний інтеліґент, що від довгих місяців живе тільки чаєм і коржиками, приймаючи запросини „на чай" у своїх багатих знайомих, приходить одного дня до пересвідчення, що посаду можна здобути тільки силоміць. Вибирає собі один великий банк, з якого машиною завдалегідь знайомиться, сідає на одно вільне крісло при бюрку і поводиться так, як старий урядовець, що перейшов сюди з іншого відділу. Штука вдається. Цей новочасний Хлестаков придумує величезний інтерес зовсім фіктивний, в якому ніхто не орієнтується, всі мусять у цій справі звертатися до нього і його впливи зростають з дня на день.

Вигадка має такі зверхні ознаки імовірности, що ми хвилинами захоплені нахабством безробітного героя і безмежною глупотою банкових урядовців. Не вдаємо навіть собі справи з того, що зловтішно оплескуємо нахабу, який робить карієру крутійством і ошукою. Вся наша лють спрямована проти бюрократів, що засіли за столами великих підприємств і пересилають папери з одної кімнати до другої, щоби брати пенсію.

Комедія має дотеп, сценічний нерв і публиці дуже подобається. В останній дії переходить вона вже у фарсу і викривляє свою лінію імовірности.

м. р.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

СТАХІЙ ДЕ ОСТОЯ СТЕБЛЕЦЬКИЙ,

емеритований надрадник суду і б. судді, б. заступник голови і почесний член Сокола-Батька, член багатьох українських товариств, помер 8. ц. м. у Львові в 76. році життя. Похорони відбудуться у вівторок 11. ц. м. в год. 3. по пол. з дому жалоби при вул. Курковій ч. 38 до парохіяльної церкви св. Петра і Павла на Личакові, звідки зараз по похоронній відправі тлінні останки Покійного будуть перевезені до родинної гробниці в Королівці коло Бурщева.

З Покійним сходить у могилу один з передових українських діячів, що працював багато в культурно-освітніх та руханково-спортових установах на галицькій провінції, а по війні у Львові. Знає його добре з такої його праці Станиславів, де він був довгі роки судцею при окружнім суді, знає ще більше Львів, де він поклав дійсно трівкі заслуги у придбанні дальших частин землі для великого городу-майдану Сокола-Батька. Пок. Стеблецький не зражувався труднощами, не зневірювався невдачами: із запалом юнака ходив особисто від громадянина до громадянина, від установи до установи і переконував усіх, що ми мусимо завершити діло, започатковане проф. Боберським, себто викупити всі дальші частини землі під український репрезентаційний город у Львові. Ведена ним інтенсивно збіркова акція на викупно дальших частин згаданого городу довела, як загально відомо, до поважних успіхів, бо в повоєнних роках поширив Сокіл-Батько свій город більше, як удвоє. А львину заслугу в цьому має безперечно пок. Стахій Стеблецький, що цій улюбленій ідеї присвятив, можна сказати, всеціло останні роки свого трудящого життя. Тому Сокіл-Батько, а з ним і все українське громадянство, понесли зі смертю Покійного велику, невіджалувану втрату.

Вічна память заслуженому Громадянинові!

—o—

СПОРТ.

І. КАЮКОВІ ЗМАГАННЯ.

(Розвадів-Букавина, 35 км.).

Каюкові змагання, що відбулися минулої неділі на Дністрі від Розвадова до Букавини (перед Журавном, 35 км.), мали відбутися ще минулого місяця, як перші краєві каюкові змагання. Вкінці рішено перевести їх як окружні, тому що ніяким чудом не можна було зібрати більшої скількости зголошень. До тих змагань станули чотири каюки в таких обсадах: 1) Рибачек, Славецький (УССК), 2) Благітка, Корейба (Сокіл-Батько), 3) Копач, Савяк (Сокіл-Б.), 4) Тріль, Тихоліз (С.-Б.). Каюки вирушили зі старту в поданім порядку у півмінутових відступах. Відразу розгорілась боротьба між першим і другим каюком і тревала весь час змагань. Сокільський каюк усіма силами пер уперід, щоб надробити пів мінути і здавалося, що ось-ось минає каюк УССК-у, тимбільше, що віддаль ставала щораз менша. На поміч УССК-івцям прийшов химерний Дністер, бо зовсім несподівано наїхали каюки, наперед УССК, а потім С.-Б., на мілину. Перші викарабкались Рибачек і Славецький, що скорчували з нагоди та почали з усіх сил тікати, заки друга обсада пробовалась крізь мілину. УССК-івці вирвались кількадесять метрів наперід і тимсамим запевнили собі перемогу. Хоч як старалася сокільська обсада зрівнятися з першою, то ріжниця була за велика і на мету приїздить перша обсада УССК-у Рибачек-Славецький в часі 2 год. 44 м. 15 сек. Всього в 15 сек. пізніше приїздить найкраща обсада Сокола-Батька Благітка, Корейба. Треті приїздять Тріль і Тихоліз у часі 2 год. 56 м. 15 сек., останні Копач і Савяк у часі 2 г. 57 м. 50 сек. Дивне, що до тих направду гарних і цікавих змагань станули всього чотири обсади з двох товариств. Де поділися ті всі спортовці, що цілі літо тов-

клися по всіх ріках і так багато галасу робили? Найменше половина з них повинна була ставати в неділю на старті і показати, що вони вміють.

МИСТЕЦТВА У. С. С.

ПЕРЕМИЩИНА.

Степ (Бушкович) — Вігор (Військо) 9.0 (5:0).

Беркут — Спартак 4:2 (1.0).

В першій половині Беркут грає блїдо, зате Спартак переводить цілий ряд удатних акцій. В другій половині дружина Беркута більше консолїдується і її гра набирає виразу та приносить остаточну і конче потрібну до злобуття мистецтва перемогу. Ворота для Беркута добули Шур 3 і Свитайло. Суддював п. Гук С.

Вігор — Сокіл 3:0 (н. о.).

При ставі 4:1 для Сокола тріс мяч, а що Сокіл як господар не постарався на час запасового мяча, суддя п. Шашаровський відсвистав вок-овер у користь противника. При цій нагоді треба зазначити, що дружини через власну легкодушність та неорганізованість тратять пункти і програють змагання у найважніших для них хвилинах.

Табелька мистецтв Перемищини.

Мистецтва Перемищини покінчилися і перше місце та право змагатися у міжокружних грах призало заслужено Беркутові. Його грізний суперник Степ з Бушкович мусів вдоволитися другим місцем. Треба признати, що ця дружина, яка вперше цього року брала участь у мистецьких грах, вивязалася зі своїх завдань дуже добре, бо на тринацять гор стратила всього шість пунктів. Третє місце припало УСК-ові, четверте Спартакові. Ті чотири дружини творять чолову групу Перемищини. Найслабшою показалася друга сільська дружина з Війська, яка теж цього року брала вперше участь у мистецтвах.

Назва Т-ва	грн	доб.	стр. п	відп. вор
1. Беркут	13	22	4	50:21
2. Степ	13	20	6	48:17
3. УСК (Добромиль)	13	18	8	40:21
4. Спартак	13	14	12	40:24
5. Запорожець	13	9	17	19:36
6. Сокіл	13	8	18	21:34
7. Вігор	13	7	19	23:65

ЛЬВІВЩИНА.

Хуртовина (Комарно) — Богун 4:1 (0:0).

Богун стратив через ферії багато на вартости. На дружині пізнати відсутність тренінгу, зате ціла дружина відзначається величезною амбіцією. Найкращий працьовитий Орлик і новий воротар. У Хуртовині ціла дружина вирівнана. Гра ввесь час гостра, в першій половині зі змінним щастям, у другій з перевагою Хуртовини. Суддював п. Назар.

Сокіл (Бібрка) — Сокіл III 0:0.

Гра млява й зовсім не цікава. Вислід відповідає ходові гри. Суддював п. Процінський.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

У. Р. С. К. — Чорноморці 3:1 (0:1).

Несподівана, але заслужена виграна УРСК-у. Чорноморці в ослабленім складі грали без найменшої амбіції. Ворота для УРСК-у добули Маруняк 2 і Мочурад. Суддював безнадійно п. Пурій.

Чорноморці II — У. Р. С. К. II 4:3.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, часопис для українського жіноцтва. Коломия, 1. вересня 1934. Ч. 17. Р. X.

„НОВА ХАТА", журнал для плекання домашньої культури. Львів, вересень 1934, ч. 9. Р. X. Зміст: Дві ясності; Квітки; Фелькевича перша любов; На фільмі спомнів; Верхами до Сторонця-Путилова; Горожанство заміжньої жінки; Китайські фільми; Що каже наше письмо; Ситківкові враження; Чи маємо право на працю; Катер. Костецька; Доглядництво; Зимові запаси; Лисенки й Старицькі; Ілюстрації.

„СВІТ ДИТИНИ", ч. 1-ше за вересень 1934. появилося в новій мистецькій обгортці роботи відомого графіка Миколи Бутовича. Зміст: Гей, до школи. — Пригода книжки Евфрозини, легенда. — Над Дністром. — Шкільна наука — не мука, сценічна картина С. Короля. — Міст із сірників. — Розмова Галі з квіткою. — Ізась шукає щастя. — В лісочку. — Котик і кізлик. — Наш коваль (незвичайно актуальне оповідання в справі вибору ремесла). — Котеня. — Літній ранок, пісня з нотами на 4 голоси. — Пиргова перемога. — Що можна зробити з трикутника і кола? — Африканські подорожні. — Цікаві штучки і дотепи. — Українська мова, популярна розвідка для дітей про мову та її говірки. — Страшний сон, сміховинка. — Забава в „Питання й відповіди". — Цікаві вісти. — Два страшки. — Штучка з сірником. — Трафила коса на камінь. — Наш коник. — Перед ким мишка утікає? — Географічна льотерія. — Назви ріжних володарів. — Дитяча торговельна школа в Ліверпулі. — Славця в дорозі. — Сміховинки розкинені по цілім числі, а загадки на одній сторінці складанки.

TURYSTA W POLSCE, Wydawnictwo Ministerstwa Komunikacji. Warszawa, wrzesień 1934, Nr. 1, R. I. Стор. 48 + VIII.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ, trybuna polskiej myśli państwowej, T. XXXVIII. Warszawa, sierpień 1934. Стор. 8 + 84, ф. 8°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Самбір:

11. IX. Корневідські дзвони.
12. IX. Товаріщ.
13. IX. Залізна Острога.

Зі Самбора вступить театр на 3 дні до Добромиля, а потім до Перемишля.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 11. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Середа, 12. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Театр Різнородностей.

З приводу приготувань до відкриття нового сезону нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Порісака." (Битва).

АТЛЯНТИК: „Кіт і скрипка" (Джанета Мекдональд, Рамон Новаро).

ВАНДА: „Непотрібна", та „В тіні хмародерів".

КАСІНО: „Пімста п. Ікс".

КОЛІСЕЙ: „Спритна дівчина", ревія „Хай живуть Торги!"

КОПЕРНИК: „Щойно вчора".

МАРУСЕНЬКА: „Геть зі скрутою" і ревія „Львів мусить".

МІРАЖ: „7 днів щастя", „Година з роскішною Бетті".

МУЗА: „Сьогодні живемо!"

ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки.

ПАЛЯС: „Князь Аркадії".

ПАСАЖ: „Великоміські тіни" та ревія.

РАЙ: „МЕРТВІ ДУШІ".

СВІТ: „Рік 1914".

СОНЦЕ: „Золоті сильця" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Жінки водять брутальних" і ревія „Весела Богема": „Ідеко на Східні Торги".

ХІМЕРА: „Гопля!" (Клара Боу).

УТІХА: „Брат діявола" і Фліп і Флап.

Закордонне радіо.

Вівторок, 11. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Концерт солістів, 19·45 Мельодії в Вердія та Пучінія, **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, 19·30 „Песоголовці" оп. Конарошича, **Париж** (1649) 20·00 Камер. концерт, **Білгород** (439,8) 12·05 Пісоньки й мельодії, 18·30 Вок. концерт, **Берлін** (356,7) 9·45 Для дітей, 18·45 Соната фіс-моль Шумана (форт.), 20·15 Хор. пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·00 Солісти, **Мінхен** (405,4) 19·35 „Богема" оп. Пучіні, **Бресляв** (315,8) 19·00 Бетовенові, Шубертові, Вольфові й Брамсові пісні (Куппер, сопран), 22·45 Коннов. концерт Лінке, **Будапешт** (549,5) 13·30 Концерт військ. орхестри, 17·30 Циг. орхестра, 21·55 Камер. музика, **Міляно** (368,6) 20·45 „Баядера" оп. Кальмана, **Рим** (420,8) 17·15 Концерт квінтету, 20·45 Концерт, 21·45 Віольончеля.

Середа, 12. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 20·00 Академія в честь Авіяно й Дольфуса, **Братислава** (298,8) 11·05 Концерт, **Париж** (1649) 20·45 Симф. концерт, **Білгород** (439,8) 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 21·00 Концерт, 19·20 Пісоньки, **Мінхен** (405,4) 15·25 Нова популярна музика, **Будапешт** (549,5) 13·30 Концерт, 19·30 Фортепян, 22·15 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 13·00 Камеральна музика, **Рим** (420,8) 20·45 Оп. вечір: „Зуаанина тайна" оп. Вольф-Ферарія, „Ле Преціозе Рідікоєс" муз. комедія Літуада.

Львівське радіо.

Вівторок, 11. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Реклямовий концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільна рерум, театр. реперт., 12·10 Фільм. джез. музика (гр. пл.), 12·45 Для молодших дітей, музика, пісоньки, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Симф. музика (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Екон. вістки, збіж. біржа, 15·45 Сальонова музика, 16·45 Скринька ПКО., 17·00 Фортепян, 17·25 Балачка: „Що це таке шкідлива праця?", 17·35 Литовська рапсодія (з гр. пл.), 17·50 Почт.-техн. скринька, 18·00 Львівський туристичний бюлетен, 18·05 Дністровими ярами до Хотіня, 18·15 Концерт квартету, 18·45 Вибух війни (спогади), 19·00 Спів, 19·20 Актуальна бал., 19·30 Сал. музика (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Муз. скринька, 20·15 Літер. вечір, 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюємо, 21·00 „Чар Яви" (муз. репортаж), 22·15 Танк. муз., 22·45 „Львів, торг. емпорія" (відч.), 23·00 Комунікат про лет. турнір, 23·10 Танк. музика.

Середа, 12. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Реклямовий концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольг. вістки, 12·05 Сільна рерум, театр. репертуар, 12·10 Популярна чеська муз., 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Оп. фрагм. із Шаляпіном (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Львівські економічні вістки, збіжева біржа, 15·55 5 хв. від моря, 16·00 Легка музика (джез орх.), пісоньки, 16·45 Для старших дітей: „Лесько, Пароз і чорний кіт" 17·00 Спів (Заморська) в супр. фортепяну, 17·25 Для жінок: „Нові шляхи сусп. опіки над матірю та дитиною", 17·35 Кл. Дебіссі: Симф. танці (гр. пл.), 17·50 Спортовий порадник, 18·00 Наука стенографії, 18·15 Скрипковий ресіталь Вол. Поповського, 18·45 Відчит: „Блакитна цвітка ріжи", 19·00, 19·30 Легка муз., 19·20 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Сп. вістки, 20·00 Форт. ресіталь, 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Балачка про новий театр. сезон, 21·40 Спів (Йос. Волінський), 22·15, 23·10 Танк. музика, 23·00 Комунікат лет. турніру.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.19 1/4 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·08, Париж 34·86 1/2, Берлін 209·75, Ціріх 172·38, Амстердам 358·05, Прага 21·99, Італія 45·40, Бельгія 124·10, Данціг 172·95, Нюйорк кабель 5·22 3/4, Нюйорк чеки 5·21 3/4.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 10. вересня ц. р. з приводу стриманої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

		льоко Львів.	
1 л.	молока	0·14	зол
1 л.	сметани	0·60	„
1 к.	яєць	2·40 — 2·45	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло стримана, попит дещо сильніший, на молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 11. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Глов-цького 23):

Курита і кури ріжна за 1 кг.			0·90	зол.
„ „	II кл.		0·65	„
Пантарки	ріжна		0·95	„
Качки	I	клиса	0·80	„
„	II	„	0·65	„
Індики	I	„	0·95	„
„	II	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Торговельна Школа Р. Ш. у Львові, вул. Хшановської ч. 9. приймає вписи на: Курс для Абітурієнтів, Кооперативний курс для абсольвентів торговельних шкіл і 6-місячний курс для дорослих. Виклади починаються 18-го вересня 1934 р.

279 2—3 **Управа.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПЕКАРНЮ В ТЕРНОПОЛІ, нововибудовану згідно з найновішими і гігієнічними вимогами, дасмо в аренду. Ближчі відомости в Тернополі, почтова скринка ч. 82. 281 2—3

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 30—?

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 10—30

КОСМЕТИЧНІ КУРСИ Добрянської-Рогатин власнички Інституту „Слава" тепер Львів, Галицька 5. Проспекти висилаємо. 285 2—5

ОГОЛОШЕННЯ

З днем 1. вересня 1934

обняв управу відомої реставрації і кімнати до снідань фірми МАРІЯН КАФКА, давніше АЛЬБЕРТ ШКОВРОН (Львів, Коперника 3), відомий фахівець і довголітній арендар реставрації вулиця Трускавець — п. **ЯН РУДЕК** і поручає першорядну кухню, знаменитий буфет і напитки по найнижчих цінах. — Вечором концерт сальонової музики. — Окремі салі на товариські зібрання. Торговля корінна і делікатесів під особистим проводом п. Кафки поручає всілякі харчеві товари, вина та інші напитки по конкуренц. цінах. 260 4—4

Струдлеве тісто „СІДОНІЯ"

дає змогу скоро і дешево приладити знаменитий струдель.

Всюди можна дістати.

Фабрика: Краків, Шляк 59

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і повинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . . „ 250·—
„ „ 1/4 . . . . . „ 130·—
„ „ 1/8 . . . . . „ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 244 (13.789). Львів, четвер 13. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вугoль і дерево на зиму найкориснiше купити в Народній Торговлі, Львів, Ринок ч. 36. — Для членів корисні умовини сплати.
246 6—6

Тутка Florwitan це найвищий ґатунок!! Остерігаємо перед нездалими виробами!!

Ділом докажіть що розумієте гасло „Свій до Свого, тому обезпечуйте будинки в дозволеній законом 1/3 частині, а рухомости в повній вартости в одинокому українському Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер" у Львові, вул. Руська ч. 20.

Загальна служба праці в Німеччині.

Як повідомляють з Берліна, з днем 1. січня 1935. р. в Німеччині буде обовязувати загальна служба праці. Кожний громадянин з укінченням 17 року життя мусить перебувати обовязково в таборах праці, де мусить відбути теж військовий вишкіл. В Берліні надіються, що тим способом 550.000 людей буде вишколених що року на вояків.

На нац.-соц. конґресі провідник праці Гірль виголосив промову, в якій заявив м. ін., що нац.-соц. добровольчі кадри праці були організаційними рямцями для переведення загального обовязку служби праці. Ті кадри вишколили провідників і персонал та спопуляризували ідею служби праці. Німецька молодь дала тепер зразок, як сповняти почесний обовязок праці в службі народу. Німецький нарід є духово і морально дозрілий до ведення загального і рівного обовязку служби праці. Чекаємо, сказав промовець, тільки на приказ вожда, який визначить відповідну до того хвилину

Німецький голос у справі східного пакту.

ПАРИЖ, 10. 9. ПАТ. Аґенція Аваса довідомляє з Льондону, що шарж д'афер німецької республики передав сьогодні в анґлійському міністерстві закорд. справ меморандум, що містить завваги німецького уряду в справі східного пакту взаїмної допомоги. Офіціяльні кола в Льондоні вдержуються покищо від інформування про зміст німецької ноти. Одначе можна здогадуватися, що нота не відкидає ані не приймає проекту, та що висуває деякі застереження

КІНЕЦЬ НІРНБЕРҐСЬКИХ НАРАД.

НІРНБЕРҐ, 11. 9. ПАТ. Цілотижневі паради і маніфестації з приводу партійного конґресу скінчилися вчора вечірною дефілядою Гайхсвери перед кватирою канцлєра Гітлера, який опісля виголосив велику промову. Він ствердив, що німецький нарід чується щасливим, що дістав уряд авторитету, який стоїть понад всякими ґрупами. Обговорюючи ролю партії, канцлєр ствердив, що вона залишиться незломною в тактиці, елястичною і здібною пристосовуватися. Вкінці заявив, що надією націонал-соціялістичної партії є молодь.

Напади на манджурських залізницях.

МОСКВА, 10. 9. ПАТ. Як повідомляє совітська преса, завзята кампанія харбінських часописів проти Совітів тревае дальше. „Время" каже, що бандити, які напали на потяг ч. 11., дістали японські кріси зі штабу Бліхера, як це зізнали зловлені хунхузи. Представник японського міністерства війни мав заявити, що зізнання арештованих совітських залізничників потверджують істнування совітської змови на залізниці, причому мав накликувати до дальших арештувань серед вищих залізничих урядовців. Совітська преса кваліфікує повищі погрози як „нікчемну кампанію".

Перед ліквідацією страйку в Америці.

ВАШИНҐТОН, 11. 9. ПАТ. Страйковий комітет робітників ткацького промислу рішив продовжити на 24 години речинець вигаснення пропозиції арбітражу. Як відомо, останній речинець прийняття арбітражу, запропонований предсідником страйкового комітету Ґорманом, вигас учора вечором.

САБОТАЖ НА ІРЛЯНДСЬКИХ ЗАЛІЗНИЦЯХ.

ЛЬОНДОН, 11. 9. ПАТ. На залізничих лініях південної Ірляндії доконано вчора кілька актів саботажу. М. ін. на лінії Ватерфорд-Кільмені на просторі кількох кільометрів перетято телефонічні дроти і звалено стовпи. На дорогах ставлено в багатьох місцях барикади. Залізничий і коловий рух був довший час перерваний. Злуки з Деклїном не було кілька годин.

Жидівська релігійна драма на взір Обераммерґав.

НЮ ЙОРК, 20-го серпня. (Вл. кор.) Макс Райнгард, менаджер театру „Роксі" в Ракефеллер Сентер, вернувся з музичного фестівалю в Зальцбурґу в Австрії. Він переїхав Европу і в розмові з ріжними артистами зродилась у нього думка створити великий жидівський біблійний фестіваль на лад німецької вистави в Обераммерґав. Райнгард дуже вдоволений з дотеперішньої вистави „Роман народу", що представляє картини з жидівської історії. Ці картини виставлено кілька разів у Ню Йорку, між. ін. і в театрі „Роксі". Нова вистава потребуватиме співпраці ріжних визначних артистів і буде виставлена в окремому парку в Палестині. Райнгард хоче таким робом зробити Палестину конкуренткою Німеччини. До Обераммерґав — як відомо — виїздить щороку велике число американців, крім інших гостей з цілого світу. Назви нової жидівської драми ще не устійнено, але на всякий випадок мав вона представляти моральні цінности жидівського народу

Пригадуємо товаришам членам Союзу Українських Адвокатів, що **Святочна Академія** з приводу ювилею десятиліття істнування нашої станової організації відбудеться **в суботу 22. вересня 1934 р.** в годині 11. передполуднем у великій салі „Народнього Дому" у Львові, при вул. Рутовського ч. 22. I. пов.

Опісля того самого дня, 22-го вересня 1934 р. в годині 4. пополудни відбудуться **Загальні Збори** членів Союзу Українських Адвокатів у Львові в салі „Української Бесіди" у Львові при вул. Рутовського ч. 22, I. пов.

Приявність у с і х членів Союзу Українських Адвокатів обовязкова. 300

Чи ми дійсно відчуваємо потребу фахових шкіл?

Львів, 11. вересня. 1934.

Що за питання? — скаже зі здивуванням і обуренням всякий, що тільки начитався про конечність розбудови і перебудови нашого господарського життя та тісно з цим питанням звязану потребу зміни напрямку виховання молоді. А тепер такий дивний запит, в устах керманича нашої найстаршої фахової школи, що так часто пише про потребу і хосенність таких шкіл!

Це питання, з якого пробивається деяка зневіра, розбудила у мене невесела дійсність, якщо йде про наплив молоді до фахових шкіл та поміч суспільности в цьому, такому важкому часі для приватного шкільництва. Нехай говорять цифри.

У Львові є три фахові школи: перша і найстарша торговельна школа мішана, з кооперативними і торговельними курсами, та дві жіночі промислові школи. Поза Львовом маємо ще рільничу хлопячу в Милованні, рільничі курси в Янчині і Шибалині і молочарські курси „Маслосоюзу" в Стрию. Ось і все! Скажете, що вина за це паде на міродатні громадянські установи, які замало закладають фахових шкіл. Та як засновувати нові школи, коли дотеперішні не мають стільки учнів, скільки могли би їх примістити?! І знову хай говорять цифри: В мин. шкільному році було в наших фахових школах ось яке число учнів: Торговельна Школа мала разом у школі і на курсах 148, дві промислові 142, три рільничі 87 і одна Молочарська 25, отже разом усі наші фахові школи і курси у Львові і поза Львовом мали в шк. році 1933-34 — 402 учнів (ниць).

Рівночасно у самім Львові було в обох державних українських ґімназіях 700 учнів. У трьох приватних 350, разом 1.050 учнів (ниць). Не треба вже подавати числа учнів наших провінціональних ґімназій, яких разом, державних і приватних, є 21, щоби доказати, які школи воліє наша суспільність: загальноосвітні чи фахові?

Ось звідки у мене взявся сумнів, чи батьки нашої молоді дійсно відчувають потребу фахового шкільництва. Звідси виринуло теж питання у заголовку статті. Не кажу вже про такі несвідомі білні мами, які на виправдання спізненого впису з наївною щирістю заявляють: „Та обходили усі школи, ґімназії і семинарії, але всюди за

Присилайте передплату!

висока для мене оплата, тож думаю собі, най дитина бодай торговельку скінчить", або такі запити старих і молодих інтелігентів: „Скажіть мені щиро, чи тота школа що дає, або чи курс такий самий, як державний?"

Дарма, що наші абсольвенти (тки) заповнюють наші кооперативи від найвищих централь до найнижчих комірок, що мають власні торговельні підприємства, а навіть деякі займають місця в чужих установах та в державних урядах!

Бувало у нас і таке, що учениця, покінчивши школу, ішла до семинарії, та не діждавшись учительської посади, вертала ся до свого першого фаху і тепер живе з праці в кооперативі.

Подібно з абсольвентами інших фахових шкіл. Взагалі треба ствердити, що в нинішніх важких часах часто абсольвент фахової середньої школи скорше і лекше дібється праці і хліба, як високошкільник, навіть з фаховими студіями. І це ясно кожному, хто знає структуру нашого народнього господарства: наші варстати праці самі дрібні або середні і тільки деякі зпоміж них можуть примістити у себе людей з покінченими високими школами. Їм звичайно треба робітників, які не цураються ніякої праці і вдоволяються невисокою винагородою.

Тому середні фахові школи повинні у нас притягати до себе численні кадри молоді (вписи ще до 15. IX.), тим більше, що наука в них триває коротко (1—4 літ), отже вони розмірно дешевші від інших шкіл. Розуміється, не хочу нікого відтягати від загально освітніх шкіл, лиш іде мені про те, щоб наша молодь діставала якнайдоцільнішу освіту, та щоби через невідповідний вибір школи не марнувалась, бо ми на це заборгі.

Тож нехай до загальноосвітніх шкіл ідуть ті, що до них справді надаються, себто такі, що мають хист і справжню охоту до теоретичної науки і що зможуть свої студії продовжувати. Зате молодь з практичними нахилами, охотою до творчої реальної праці та з духом підприємчивости, хай іде до фахових шкіл. Там вона здобуде фахове знання, яке дасть їй у короткому часі змогу корисно для себе і народу працювати, а попри це вона здобуде там теж і загальну освіту, бо фахові середні школи вчать попри фахові, також загальноосвітні предмети.

На закінчення ще одна заввага. У світі, а також у наших найближчих сусідів, батьки шукають помочі у виборі звання для дітей у фахових людей, які досліджують вимоги ріжних фахів і відповідно до вроджених прикмет кандидата, дають йому пораду, чого має вчитись. У нас панує ще й досі овечий гін: „Івась або Касуня сусідів пішла до гімназії чи семинарії, чомуж би моя дитина мала бути гірша? Вона має теж охоту вчитись" — дарма, що ця „охота" часто на гімназійній, шкільній відзнаці кінчиться, а як треба вчитись, наука не йде як слід. Одначе тоді, на думку родичів, не винен цьому невідповідний вибір школи, а тільки учитель латини, чи якої там іншої греки, що „на дитину завзявся і мучить її нікому непотрібними мудрощами", дарма, що таки і сама дитина до цих „непотрібних" наук рвалася, не роздумавши та не порадившись як слід, до чого вона має талант і охоту.

Тимчасом і у нас є при „Рідній Школі фахова порадня для вибору звання, яка вже неодній дитині вказала властивий шлях. Бажатиб тільки треба, щоби якнайбільше молоді нею користувалось, бо порадня вказує не тільки, хто до чого надається, але також вміє вказати, які фахи сьогодні найменше переповнені та найбільше надійні, з огляду на будучність дитини.

Д. Коренець.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Про гіокий хліб вигнання.

(Доля договірних учителів еміґрантів на Закарпатті).

Ужгород, 8. вересня 1934 р.

I.

Минулого року, десь приблизно в цю пору, була в „Ділі" досить довга стаття про положення договірних учителів на Закарпатті. Але там більше говорилося про загальну ситуацію на Закарпатті й лише побіжно згадувалося про договірних учителів. Тепер вже тих договірних учителів еміґрантів залишилося не дуже багато — яких сто душ, з чого половина еміґрантів москалів. Ужгородське „Українське Слово" в замітці про звільнення договірних учителів пише, що тими учителями були „в більшости абсольвенти подебрадської академії, інжиніри, або абсольвенти університету". Забули про маленький додаток: ще було до десяти абсольвентів Українського Висок. Педаг. Інституту в Празі. Щож торкається решти українських еміґрантів договірних учителів, то хоч вони й предбали на еміґрації високу технічну освіту й титули інжинірів, але яких 75 проц. з них мають ще й учительські кваліфікації — на Україні вони були учителями й покінчили учительські або духовні семинарії, які давали в кол. Росії звання учителя церковної школи, бо в духовних семинаріях викладалися також і педаґоґічні предмети, а в зразковій школі при духовній семинарії відбував кожний вихованець обовязкову практику. Тому договірні учителі українські еміґранти мають як теоретичну освіту, так і педаґоґічну практику, а при чотирьохлітній учительській службі на Закарпатті напевне що ще й поглибили свої давні педаґоґічні кваліфікації. З боку формального — за малими винятками — еміґранти договірні учителі перебувають уже в ЧСР. по 10—14 літ та мають і вострифіковані свідоцтва зрілости і свідоцтва про право на працю. В шкільному рефераті толкують, що ці свідоцтва про право на працю видані в Чехії і тому вони для Підкарпаття не дійсні, хоч там чорне на білому написано, що **„згаданий може бути принятий на службу на території Чехословацької Республики.** Тому не можна пояснювати звільнення тих людей тим, що, мовляв, еміґранти не мають педаґоґічної освіти чи права на працю.

II.

Булоб очевидно зовсім нормально, якби звільнених договірних учителів еміґрантів могли заступити місцевими кваліфікованими силами. Але, на жаль, так воно не є. Якось приходить на гадку аналоґія з місцевими православними попами. Коли на Закарпатті почало сильно ширитися православія, то забракло православних духовних. От і тоді декотрі спритні люди зорґанізували „духовні академії", де за 3—4 місяці напівграмотного селянина бралися за добрі гроші вивчити на попа. Амбітний селянин, що вмів трохи читати „церковні книги", продавав воли, йшов у таку „духовну академію", запускаючи бороду й довге волосся та справді за 3—4 місяці науки ставав православним попом. Щось подібне тепер діється й у шкільництві. Орґанізуються короткоречинцеві курси для провідниць дитячих захистів (захоронок), куди приймають молодих дівчат з нижчою освітою (з виділової або — як тут звуть — з горожанської школи). За кілька тижнів науки на курсах курсантка складає іспит, але тому, що на Закарпатті дитячих захистів (захоронок) обмаль, їх призначають до народніх шкіл помічними учительками. От такими „кваліфікованими" силами заступлені звільнені учителі еміґранти, що мають трохи солідніщу педаґоґічну освіту та чотирьохлітню учительську практику в закарпатських народніх школах.

Дивитись на цю справу можна ріжно: 1) коли напр. уважати шкільництво за приставище для автохтонів, то зовсім зрозуміло, що „чужинців" учителів, не-автохтонів, хочби й із якими фаховими кваліфікаціями треба повиганяти й заступити своїми навіть без ніякої кваліфікації та освіти; або хіба мати своєрідні погляди на учительську професію та педаґоґічну науку. Напр. колись, років тому 30—40 існували такі погляди: „Праця, що її вимагають від учителя та яку він справді виконує, здається мені, сама по собі стоїть нижче діяльности розумного, доброго ремісника, що дає щось у своєму роді найкраще, тоді, як діяльність учителя приступна майже кожному та здібности його можуть бути перевищені. Ми нерідко бачимо мужчин, що потерпівши катастрофу в інших діляниках, звернулися потім до вчительства, як до одинокого пристановища, яке ще залишилося для них, подібно тому, як старі панни переходять до праці в захистах для маленьких дітей. Це порівнання не означає понижения учительської професії; це вказує лиш, що діяльність учителя вимагає розмірно невеликого уміння". (Grimm: Kleinere Schriften Bd. 1, S. 227).

Або ще: „Очевидно, що старі капралі були для свого часу в селах кращими учителями, ніж сучасні. Хто не додержується моди й не шукає істотнішого в світі, а перш усього звертає увагу на виховання характеру, той мусить визнати, що старий шкільний учитель, не зважаючи на його великі технічні хиби, мав дуже добрий моральний вплив: старі підофіцери нічого не могли дати своїм ученикам більше того, що знали самі, але коли подивитися на людей, що вони виховали, то їх моральний вплив покажеться кращим, ніж тепер. Завдяки якійсь плутанині понять, на що вказував уже Грім, безмежна цінність предмету, над котрим працює вчитель, цінність підростаючого покоління, плутається зі скромною прислу-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. ВЕРЕСНЯ 1934.

Д. РОМАНИК.

Знад Адрійського Моря на батьківщину.

(Докінчення.)

Наш транспорт завернув з Вінернайштадт на Будапешт. Ми свідомі були того, що долю нашого відділу мусимо вирішувати самі, що нашою метою є, якнайскорше дістатись через Карпати до своєї, тепер уже дійсно своєї, землі, за якою тужили стільки важких літ, і де вернувшися не буде навіть часу заглянути до хати, щоби приодягти чисту сорочку, яку не змінювали ми від двох місяців. Про наше прохарчування й не згадую. Їхали ми днями і ночами вздовж цілої Мадярщини. По кільканацять годин вистоювали на малих стаціях, заки підїхали кілька миль вперед. Був випадок, що з Будапешту їхали ми знову на полудне, та треба було на найближчій стації силою завертати поїзд на північний схід. Цікаве, що мадяри ніяк не хотіли нас розуміти по німецьки, а коли наші люди, що знали дещо мадярську мову, пробували вияснювати наші бажання, відповідали лайками й погрозами, що всіх нас позамикають, а то й постріляють як псів, бо Австрія розпалася через таких, як ми. Та не боялись ми тепер мадярів! Ми жадали харчів і гідної поведінки, а на некультурні погрози відповідали, що їх зовсім не боїмося, бо те саме, що зроблять тут мадяри з нами, наші зроблять з мадярами, які через Україну вертаються на Мадярщину. Наші арґументи були все переконливі і ми поволі зближались до пограничної стації.

Тут на колишній останній мадярській стації перед Лавочним зїхався наш транспорт з транспортом мадярів, що надїхали з Лавочного. Відділ озброєних мадярів почав трус нашого поїзду. Забирали мадяри у наших людей все, що тільки попало: плащі, светери, коци, блюзи, черевики, чоботи.. Треба признати, що в цього роду роботі проявили вони неабиякий хист, не гірший, як у вішанні наших людей. Та коли забралися контролювати кишені, цього було вже нам забагато. Наші люди повискакували як на команду з возів, озброїлися в каміння і почався бій, що тревав чверть години. Ситуація ставала для нас грізна, бо мадяри мали револьвери, а то й ручні гранати. Треба було ділати скоро й розважно, бо мадяри влізали вже на наші вози. Кількох наших хлопців, між ними один залізничий коваль, пустились бігом до паровозу. Там застали мадярського „палія", який ані думав рушити поїзд з місця. Та під загрозою револьвера мусів мадяр пустити поїзд у рух, а тоді наші хлопці з пересердя вижмули його коміть головою з машини й пустили поїзд повною силою пари. Комічно виглядав викинений мадяр, що бодай вульґарними рухами хотів відплатитись непрошеним машиністам. І загула грімка пісня із здорових грудей нашої братії, неслася високо-високо понад шпилі сніжистих Карпат і стелилася на східних їх склонах.

— — — — — — — — — — — — —

Морозний ранок 5. грудня 1918 р.

Стація Лавочне!

Вискакуємо всі як один з поїзду і грудьми до снігу... Так це наш, наш рідний сніг, на нашій рідній Землі! Він не той, що за горах динарських Альп... О, ні, не той!..

Уживайме лише знаменитої цикорії „ЛУНА"
здорової підмінки кави „Пражінь"
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові.
1301

гою, яку вчитель тут робить. Для кермування селянським господарством потрібно значно більше освіти, характеру й розуміння, ніж для кермування народньою школою". (Treitschkes: Pädag. Blätter, 1898. S., 164.)

Можна припускати, що до таких поглядів еволюціонували керманичі шкільництва на Закарпатті, звільняючи договірних учителів. Бо чимже пояснити, що аж 4 роки могли емігранти учителювати й нарешті цього року звільняють їх, хоч і надалі відчувається потреба у кваліфікованих учителях, яких заступають особи з нижчою освітою!?

III

„Гіркий хліб вигнання і тяжкі сходи чужого дому" — скаржився ще Данте.

Але не гіркість хліба, а гіркість жовчі і квасність оцту відчувають українські політичні емігранти на Закарпатті. Бо еігранти, що були договірними учителями, не прийшли сюди, на землю заселену українським народом, для якоїсь карієри. Ностальгія, що кліщами тисне серце й сушить мозок, неодного емігранта привела сюди, щоб відпочити душею і по змозі попрацювати для добра свого „раненого брата", як звав ще Драгоманів Закарпаття. Не робити тут якусь політику чи займатись політиканством, а **якраз відпочити від політики** — це потягнуло їх сюди. Бо не політики, а будетної, дрібної, впертої культурної та господарської праці потребує тут нарід. І мусимо об'єктивно ствердити, що українські емігранти, яких приняли як договірних учителів, справді до ніякої політики свого носа не пхали. Та й не мали потреби, бо тут стільки ріжного роду культурної та господарської праці, що не було коли їм навіть у голову пошкребатись, а політичні справи вимагають часу. Навіть вороги й неприхильні тим учителям мусять ствердити, що емігранти заактивізували культурну працю, особливож кооперативний рух.

Ще раз підкреслюємо, що то були **політичні**, а **не зарібкові емігранти**, люди, що внаслідок боротьби за рідний край опинились на еміграції, як вояки української армії. Здавалось би, що вони знайдуть принаймні хоч співчуття у своїх братів, але... Так, у простого народу, того, здавалосяб темного, прибитого, голодного й обдертого селянина, вони його дійсно знайшли. Рідко знайдеться такий український емігрант, договірний учитель, що не мав би від тої сільської громади, в якій він учителює, „приречення домовства" (прийняття до сільської громади). Хоч село щиро приймає у свою громаду українського емігранта, та — на жаль — рідко знайдеться такий щасливець, що дістане з Праги чехословацьке громадянство. Таких є дуже й дуже мало. Щож торкається відношення до політичної еміграції місцевої інтеліґенції, то, за мікроскопійними винятками, від неї віє такою чужиною, що поне хіба й уривок із одної сатири з Дорошевичевих „Східних казок" може дати поняття:

„Кажуть ніби гіркий хліб вигнання.

Земля вигнання зовсім ніякого хліба не родить для вигнанців.

Не має смаку хліб вигнання...

...В чужому місті зпід кожних воріт може скочити на вас пес, як на злодія.

Кожні двері в чужому місті на те й чекають, чи не постукаєте ви, щоб з грюкотом запертися перед вашим носом.

В чужому місті кожний камінь у бруку немовби хотів полетіти вам у голову.

І лиш одні дерева в чужому місті зустрічають вас, гостинно протягуючи вам свої гиляки з цвітами:

— Вішайся!"

IV.

Не можемо обійти мовчанкою ще одного факту, може найболючішого для згадки — відношення деяких бувших емігрантів до політичної еміграції. Наводимо тут цей випадок, щоб наголосити його як ненормальне явище.

Коли договірні учителі раптом довідалися про те, що шкільний реферат вже не буде приймати їх на посади учителів, — то рішили післати негайно до Праги до міністра освіти свою делеґацію, бо при кінці шкільного року така делеґація від договірних учителів уже була в міністра освіти проф. Крчмера і він обіцяв, що на цей шкільний рік еміґранти до учительської служби будуть ще приняті. Але тому, що належних 25 проц. платні ще договірним учителям не виплатили, просто ні в кого не було грошей на дорогу. Тоді вони звернулись до п. дир. Клочурака, як до голови української кредитової спілки, за позичкою. Саме в касі спілки не було грошей і дир. Клочурак звернувся до проф. Алиськевича, б. директора ужгородської гімназії, як до скарбника „Педагогічн. Т-ва", щоби той позичив на конто кредитової спілки делеґатам на дорогу до Праги. Дир. Клочурак навіть гарантував цю позичку своєю директорською платнею, що її дістає з „Краєвім Дружестевнім Союзі", але проф. Алиськевич не тільки рішуче відмовився дати позичку, але ще й таке сказав:

— „Чого ви, панове еміґранти, сюди прийшли глядіти роботи? **Ми маємо доста своїх.** Цеж прецінь маленька країнка"...

Добре, що дир. Клочурак не дівчить укоримців ні „наших" і „ваших" та приняв близько до серця долю еміґрантів і постарався дістати для них на дорогу потрібну суму, хоч йому прийшлось їхати за грішми аж кільканацять кільометрів на село до учителя Медвідя, що також випадково не мав при собі грошей, але позичив десь у сусідів та дав дир. Клочуракові.

Тяжко про це писати. Подумайте, — ніж люди, що „все віддали, що віддати могли з любови до свого народу", опинились на еміґрації не тому, що пішли в світ шукати якогось заробітку або втікли зі свого краю внаслідок якогось карного вчинку. Вони опинились на еміґрації внаслідок збройної боротьби за рідну землю і тепер живуть у найтрагічніших умовинах.

І приходиться їм їсти той гіркий хліб чужинства та невимовно боляче відчувати подібне відношення ріжних своїх людей. Хоч, правда, є одиниці, що їх розуміють і ставляться до них інакше. Варто тут згадати про щиро-сердечне відношення до тих еміґрантів пп. дир. Клочурака, учит. Медвідя та про сердечно-батьківські турботи проф. Я. Голоти й інших, що завжди беруть близько до серця драгічну долю своїх земляків та по своїм силам допомагають їм нести тяжкий хрест вигнання.

М. О.

Відповідь послові Тершаківцеві.

Прилюдна відповідь о. д-ра Василя Масцюха, пароха в Горожанні Великій, на прилюдний запит пана посла Гр. Тершаківця, поміщений в „Ділі" ч. 237 з 6. вересня 1934 р., ст. 3.

Пане Посол, заявляю Вам, що я не кандидую на владичий престіл Лемківщини. Крім того поясняю, що в кат. Церкві взагалі не вільно кандидувати на владичий престіл.

Відповідно до кінцевого уступу Вашого запиту тією моєю заявою та поясненням вичерпується моя відповідь на Ваш прилюдний запит. Льогіка така: Якщо нема моєї кандидатури, то нема інкримінації, не потреба вже прилюдно очищатися перед Вами, та Вашими виборцями, хочби навіть була інкримінація.

Одначе, щоби Вам виказати, що не лише підметово, але й предметово Ви поповняли нетичне діло напасти супроти мене, отсим далі відповідаю Вам.

Отже прийміть до відома, П. Посол, що я грошей не позичаю нікому, а тим паче моїм парохіянам. Цього останнього не вільно мені робити по церковному законові. Тому може популярний закид про побирання мною високих відсотків відпадає. Інкримінований інцидент з Іваном Добровольським є одинокий, але неправдиво представлений. Іван Добровольський родом з Комарна, замешкалий у Горожанні Великій, має вже свою питому злу марку під численними оглядами. А що до грошей, позичає, де лиш запопаде, а віддає, аж його змусять. Загляньте, Пане Посол, до книг тутешньої споживчої кооперативи, знайдете його більший довг несплачуваний, у СС. Василіянок у Львові, Потоцького 95, поважна сума стоїть, в місцевій Раді Шкільній усунули його з предсідника за грошеві надужиття, у Сільськім Господарі стоїть довг і т. п. Цей панок підійшов мене, здається мені в р. 1925, що я виголив йому котівкою 100 зол. Це мало бути на пів року, а протяглось так, що ціла українська палестра в Комарні і Щирці ужила свого фахового знання, а таки до нині не видерла від нього цілої квоти з з при. Чи може тут бути мова про побирання високих відсотків, коли справа велася, по судах? Таж оборона використалаб це. Прошу це розважити!

Дещо складнішою є справа відповіді про побирання мною оплат за похорони, бо це є вже чисто церковна справа. Тут не вільно мені прилюдно відповідати на власну руку без дозволу гр.-кат. Епископського Ординаріяту в Перемишлі. Пане Посол, я мусів би вияснити Вам питання права і питання діла у звязку з наведеними поперекручуваними іменами. Іншими словами, требаб Вам, Пане Посол, на сторінках преси точно представити, як має бути, і як точно було в поодиноких випадках, анальогічно як у вище поверховно описанім випадку Івана Добровольського, а це вийшло би на неславу мого парохіянина в довірочних справах совісти. До розглядання цього роду випадків є покликаний і одиноко управнений гр.-кат. Еп. Ординаріят у Перемишлі як моя службова влада. Ця влада є для мене вища від прилюдної опінії, вища від прилюдного запиту посла, а від мене далеко більше вимагаюча ніж Ви, чи Ваші виборці. Тому, щоби не попасти в колізію, зробимо ось як: Віднесуся з проханням до гр.-кат. Епископського Ординаріяту в Перемишлі за дозволом, а якщо Еп. Ординаріят дозволить, а Хвальна Редакція уділить місця, відповім Вам. Відповідь вийде у Вашу некористь.

А тепер приязна заввага: Пане Посол, не дайтеся брати на „бас!" Втягнули Вас у таку для Вас чужу сферу, що навіть прилюдний запит Ви зле сформулували. Що це значить: „Поручені Вашій опіці парохіяни вмирають без похоронів". Пане Посол, таж хоронить ся доперва по смерти. Кажеться: „вмирають без святих тайн", але не можна сказати: „вмирають без похоронів". Прошу це роздумати.

о. д-р В. Масцюх.

Від Редакції: Публікуючи цю відповідь о. д-ра В. Масцюха, стримуємося від її оцінки аж до отримання подібних вияснень від пос. Гр. Тершаківця.

В память поляглих.

Відслонення памятничка для поляглих східньо-галицької піхоти у Відні.

(Від власного кореспондента).

Відень, 9. вересня 1934.

Від Ред.: До заміти в 241. числі „Діла" про це свято містимо ще звідомлення нашого віденського кореспондента.

В присутности великого числа бувших старшин та жовнірів староавстрійських полків піхоти з середущої та східної Галичини, як і більшого числа членів української кольонії у Відні, при співучасти почесної сотні з музикою австрійського союзного війська, відбулося дня 8 вересня вечером у церкві св. Варвари посвячення пропамятної таблиці для поляглих героїв згаданих полків, себто 9 (Стрий), 24 (Коломия), 58 (Станиславів), 77 (Самбір) та 98 (Чортків).

У переповненій церкві довершив парох о. **д-р Горникевич** посвячення памятника, після чого виголосив промову австр. генерал **Корцер**, підносячи незабутні заслуги галицько-українських полків у всіх війнах австро-угорської монархії. Промовець подав коротку історію згаданих пятьох полків (деякі з них істнували понад 250 літ), згадав про їх подвиги у ріжних війнах, зокрема у великій світовій війні, відзначив український характер цих полків, спеціяльно їх мужви, яка — чи це був гуцул чи бойко — в безчисленних боях і битвах виконала свій обовязок до кінця та з найбільшими пожертвуваннями, і то тоді, коли батьківщина тих людей була ціла залита ворогом, коли пропадало все їх добро, а їх господарства були зрівнані з землею. Закінчив закликом до всіх живих, щоб памятали про погибших героїв згаданих полків та приходили до памятника в церкві св. Варвари якнайчастіше з поклоном та молитвою.

Пароx **о. д-р Горникевич**, взявши памятникову таблицю у свою опіку, подякував ініціяторам памятника за те, що вони його поставили саме в церкві св. Варвари. Бо, прибавив, що ця церква була вибудована головно для жовнірів-українців в австрійській армії, які від самого початку засіди пильно до неї ходили. Бували з військ, що стояли залогою у Відні, ті, що переходили через Відень до свого постою, які ті, що лежали тут у військових шпиталях. Так у церкві св. Варвари молились 1859 р. жовніри Клярфайтської (стрийської) піхоти, переходячи у криваву битву під Сольферіном, з котрої вже більше не вернулись. У підчас світової війни саме греко-католицька церква у

Відні була часто останнім місцем, де вояки цього віроісповідання могли помолитись перед відходом на далекий італійський або балканський фронт у привиклій рідній формі.

Після того товариські союзи бувших лоліків, у приняві їх делеґатів, як і інших військових товариств, м. ін. і союзу жидівських учасників війни, зложили під памятник більшу скількість вінців. З них особливу увагу звертала на себе великий вінець, положений іменем цісаревої Зити та її сина Отона ген. майором Візнером. Урочистість закінчилася парадною дефілядою військових відділів перед присутніми на сходах церкви генералами і старшинами.

Віденець.

Совіти входять до Ліґи Націй.

ПАРИЖ, 10. 9. ПАТ. В часі приватного засідання Ради Ліґи, яке відбулося сьогодні вечором, рішено одноголосно, що Совіти повинні стати членом Ліґи Націй і дістати постійне місце в Раді. Тільки Портуґалія й Арґентина здержалися від голосування. Підчас дискусії порушено теж справу формальних запросин Совітів але рішення в цій справі ще не запало.

ПАРИЖ, 10. 9. ПАТ. Аґенція Аваса довідується з Женеви, що наслідком безпосередніх переговорів між Варшавою і Москвою совітський уряд ствердив, що його вхід до Ліґи Націй в нічому не змінить зобовязань, які виходять з обосторонних польсько-совітських умов.

—o—

Світовий неврожай.

Всі краї, що продукують жито і пшеницю, потерпіли цього року від посухи а почасти від саранчі, тому врожай всюди, з виїмком Анґлії випав нижче середнього. За обчисленнями міжнародного хліборобського інституту в Римі врожай в Европі буде бодай на 290 міліонів бушлів менший від торічного.

Про совітську Росію нема ще урядових підсумків, одначе за приватними звідомленнями в Совітах не буде майже ніякої надвишки на вивіз за границю. Торік совітський уряд вивіз до одної Анґлії 10,700.000 бушлів.

У Зл. Державах думають, що для прохарчування населення урядові прийдеться привезти із заграниці бодай 134 міліонів бушлів. Таким чином Америка з експортера перемінюється в імпортера збіжа.

В азійських краях збіжа стане тільки для внутрішньої консумції. В Австралії й Арґентині врожай буде дуже скупий з причини посухи.

Тільки в одній Анґлії збіже зародило дуже добре. Посуха не тільки не пошкодила засівам, але навпаки поправила врожай.

Правні інформації.

Новий кодекс про зобовязання.

XI.

СЛУЖБОВИЙ ДОГОВІР

Договір про працю буває тоді, коли якась особа згодиться виконувати для другої особи фізичну або умову працю за винагородою.

Службовий договір буває заключений з хвилиною згоди робітника з працедавцем. Договір можна заключити устно або на письмі. Службовий договір лікарів зі суспільними обезпеченнями мусить бути списаний. Малолітні тільки по 15-ти роках можуть за згодою своїх батьків або опікунів вступати на службу.

ОБОВЯЗКИ РОБІТНИКА.

Робітник мусить працювати особисто і згідно з договором. Праця може бути фізична або умова, кваліфікована або некваліфікована. Якщо не було договору, робітник виконує таку працю, до якої зоставить його працедавець. Робітник має працювати з належною дбайливістю на підставі службового правильника або вказівок працедавця і з користю для нього, не псуючи варстоту праці, машин і приладдя. Приказів працедавця не можуть противитися прилюдній моралі та законам.

ВИНАГОРОДА РОБІТНИКА.

Винагороду означається в договорі і тільки в грошах. Колиж у договорі нема згадки про винагороду, тоді її означує суд. Якби робітник зрікся винагороди, тоді така його згода не має ніякого значіння і працедавець мусить заплатити винагороду (стаття 442 §. 1). Безплатна праця буває тільки для учеників (термінаторів) у ремісників.

КОЛИ ВИПЛАЧУЄТЬСЯ ВИНАГОРОДУ.

Речинець платности винагороди означує договір або звичай. Коли-ж нема договору, тоді працедавець обовязаний платити винагороду здолу себто по скінченні праці. І так винагороду за акордову працю та обчислювану на дні і години виплачується при кінці тижня. В інших випадках працедавець обовязаний платити при кінці місяця, а найпізніше по закінченні праці (стаття 451). Працедавець обовязаний платити винагороду також тоді, коли робітник не міг виконувати праці з ріжних, але від нього незалежних перешкод (стаття 455).

На випадок недуги, нещасливого випадку, військових вправ та інших важливих причин робітникові належиться винагорода за два тижні, але тільки тоді, коли він працював найменше пів року.

ОБОВЯЗКИ ПРАЦЕДАВЦЯ.

Працедавець обовязаний шанувати особисту гідність робітника і поводитись з ним чемно. Обовязаний виплачувати винагороду, обезпечувати в суспільних обезпечнях, дбати про безпеку життя і здоровля робітника та давати відпустку.

ХАТНА СЛУЖБА.

Службі обовязаний працедавець дати відповідний час на відпочинок та на виконання релігійних потреб. Коли служниця занедужає і не була обезпечена в обезпечні, працедавець обовязаний піклуватися службою та подбати за лікарську допомогу: а **14 днів** по двох тижнях праці; б) **28 днів** по піврічній службі (стаття 462 §. 1).

ВИПОВІДЖЕННЯ СЛУЖБИ.

Службовий договір кінчається в означенім речинці. Коли в договорі не означено речинця тоді робітник і працедавець можуть виповісти в таких речинцях:

1) Службовий договір на пробу в першім місяці можна виповісти **тиждень наперед.** Колиж перед кінцем місяця працедавець і робітник не виповіли договору, тоді він продовжується на необмежений час (стаття 467).

2) В інших випадках договір треба виповісти **два тижні наперед.**

УМОВІ РОБІТНИКИ.

Умовним робітникам можна виповісти договір **на шість тижнів наперед.** Коли умовний робітник працює вже 10 років — тоді працедавець може виповісти **договір на шість місяців наперед** (стаття 469).

Виповівши службу працедавець обовязаний дати робітникові вільний час, щоби міг шукати собі іншої праці. У свідоцтвах праці не можна дописувати ніяких завваг, які перешкодили би знайти працю.

НЕГАЙНЕ ВИПОВІДЖЕННЯ.

Службовий договір можна розвязати негайно перед означеним речинцем і без попереднього виповідження, але тільки з „важних причин". Причини такого негайного розвязан-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ 58

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

VII.

Проєкт виправи УСС на Україну з турецькою армією. — Моя поїздка до Відня і переговори в цій справі. — Переговори з полк. Граніловичем у Тешені. — Що я предложив А. О. К.

Було це після нашого приїзду у Воловець. Покликав мене до себе полк. гр. Лямезан з тим, що дістав від полк. Граніловича з АОК (Armee-Ober-Kommando) письмо, в якім він проєктує виправу УСС через Туреччину. Справа нагла. Потрібно негайно зібрати 400 добровольців під проводом двох сотників і деякого числа старшин та імена їх подати до АОК. Велів мені зараз получитися телефоном з от. Коссаком та порозумітись у цій справі. Коли я предкладав, що найліпше булоб, якби я поїхав особисто до відділів у поле і там зібрав усе, що потрібне, полк. Лямезан спротивився тому, кажучи, що Коссак знає добре своїх людей і все зробить, тимбільше, що він уже про все знає. Я маю лиш поінформуватись, як справа в полі стоїть. Говорити треба по українськи, щоб ніхто не підслухав розмови.

Але тоді також прийшло мені на думку проїхатися в цій справі до Відня. А туди тягнула мене не так сама справа, як те, щоб побачити свою родину. Під цим оглядом не натрапив я на ніякі труднощі. Полк. Лямезан дав мені поручаючий лист до полк. Граніловича. Розходилися ми лиш у тім, що я ще перед побутом в АОК. хотів бути у Відні, щоб справу на місці з нашими чільними людьми обговорити, а він казав наперед їхати до Тешену, а щойно звідти до Відня. Остаточно і тут лишив мені більш вільну руку, а я, маючи Off. Befehl на досить необмежений час, бо до виконання доручення, виїхав дня 17. XI. 1914 р. до Відня з тим, що повернувся назад щойно в перших днях грудня.

Вступні наради у Відні були дуже загальні, і з їх вислідом прибув я 23. листопада 1914 р. до Тешену і там ще передпол. тої днини зголосився у полк. Граніловича. У Тешені обговорили ми теоретично цілу експедицію. Від себе я поставив такі предложення технічної і військової натури:

1. Число добровольців — залежне від кожночасної ситуації.

2. Фнди на удержання й убір.

3. Опіка над добровольцями і їх родинами.

4. Уживання лиш для політичної акції у складі турецької армії.

5. Присутність одного старшини українця в турецькій головній кватирі та по одному старшині українцеві в тих арміях, до яких будуть приділені українці.

Точки від 2—5 гарантують Австро-Угорщина, Німеччина й Туреччина. Ближчі постанови поодиноких точок будуть предметом конференції в міністерстві заграничних справ, де будуть зясовані точки.

6. Заки експедиція увійде в життя, має бути утворений курс для учасників експедиції про адміністрацію Росії. А наука на курсі має головно зводитись до того, як можна вести успішну аґітацію в Росії, щоб позискати населення для центральних держав і т. п.

7. Приготовити брошури — щось у роді зеленої книжечки, виданої москалями — в українській, німецькій і турецькій мові. Надрукувати проклямації. Надто видати карти з цифрованими знаками про настрої та національну свідомість українців у поодиноких місцевостях та про особи, до яких можна би звернутися, а також про тих, яких слід би або треба конче зробити нешкідливими.

8. Політичну сторону цілої експедиції, як також ближчі постанови поодиноких домагань переймає ГУР. у Відні, чи пак її президент д-р К. Левицький.

У моїм звіті до полк. Лямезана написав я ще про дальший хід нарад у повищій справі 25. XI. 1914 р., пояснив я цілу експедицію Г. У. Раді і подав відпис поданих угорі точок. Вибрано комісію, якої наради тревали до 29. листопада 1914 р. А результат їх переданий у формі долученого тут пропамятного письма, як „вступні домагання, котрі Б. У. ставляє як умовину походу УСС з турецькою армією". Це пропамятне письмо мало опісля стати предметом дальших нарад у міністерстві закордонних справ та АОК.

Наведу ще тут, що полк. Граніович сказав, що передумовиною до поважного трактування турецької експедиції є та хвилина, коли турецька фльота займе й опанує побережа Чорного Моря і знищить російську фльоту на тім морі.

(Далі буде.)

ня службового договору вирішує суд. Закон каже, що такою важною причиною розвязання договору буває захитане довіря працедавця до робітника і навпаки (стаття 470)

Хто без причини розвязав договір, обовязаний винагородити шкоду. Працедавець у такому випадку обовязаний виплатити винагороду до решти часу служби, означеного в договорі (стаття 471). Працедавець і робітник можуть доходити судовим процесом своїх прав зі службового договору найпізніше до **одного року** від закінчення служби чи праці (стаття 473)

ЗБІРНІ ДОГОВОРИ.

Підприємці заключають дуже часто з професійними організаціями робітників збірні (тарифові) договори. Такі договори треба доконку **вони неважні.** Такі збірні договори є основою службових договорів поодиноких робітників з підприємцями. **Договори робітників, менше корисні для них від збірного договору, є неважні.**

СПЕЦІЯЛЬНІ ЗАКОНИ

Крім обговорених постанов кодексу про зобовязання істнує ще безліч спеціяльних законів, які нормують працю поодиноких груп робітників, нпр. торговельних помічників, гірників, державних службовників і урядовців і т. д. І так розпорядок президента про службовий договір умових робітників (Д. З. ч. 35 поз. 323 з 1928 р.) обовязує далі.

На основі цього розпорядку службовий договір з умовим робітником працедавець може виповісти по трьох пробних місяцях праці на три місяці наперед.

*

На цьому закінчуємо бодай найважніші постанови нового кодексу про зобовязання.

м. х.

Совіти входять „кухонними дверми" до Ліги Націй.

РИМ, 11. 9. ПАТ. Преса коментує широко справу приступлення Совітів до Ліги Націй. „Іль Ляворо" обговорює труднощі, які повстали у звязку з кандидатурою Совітів і висловлює опінію, що в совітських колах ті труднощі викликали розчарування, бо вхід Совітів відбудеться крізь „кухонні двері", а не буде мати тріюмфального характеру.

„Джорнале д'Італія" пише, що процедура, яку Барту задумує прикласти до введення Совітів до Ліги, буде полягати на якнайбільшому числі підписів під запрошенням, яке вишлють до Совітів. Запрошення буде теж вислане до представника збору Ліги Націй, а відповідь Совітів буде закомунікована поодиноким державам. Опісля президія збору приготовить рапорт, який буде поданий під голосування пленум. Через те політична комісія збору Ліги не буде обтяжена обовязком досліджувати кандидатуру Совітів.

Фабричний склад виключно
шпаґату „Лєнко"
І. Конрад Львів, — Гетьманська 22
ч. тел. 49-83. 244 4—5

Підготовка „Бувальщини української іміґрації".

НЮ ЙОРК, 20 серпня. (Вл. кор.). Перша загальна проба „Бувальщини української еміґрації в картинах", що відбулася вчора під управою режисера, гром. Теодозія Каськова, учит. з Нюарку, виказала великі можливости цієї вистави. Ролі обсаджені знаними силами з Джерзи Сити та в околичних громад. Збірні сцени виконані будуть членами хорів з Ню Йорку, Бруклина і Джерзи Сити. Головну ролю, парубка Василя, перебрав гром. Василь Мельничук, учит. з Бейон. Його сусід, гром. Микита Мельничук, грає ролю жида, а їн. сусіди, а саме: учит. Теод. Онуфрик з Ню Йорку, що грає ролю провідника женців, Підскального, учит. Василь Савицький з Бруклина й учит. Михайло Ядловський з Елизабету, що грають ролі провідних майнерів, також достроїлись до нього. Ролю волокити в новому краю грає учит. Михайло Фатюк з Йонкерс, ролю старого еміґранта Максима, гром. Володимир Сидорович з Нюарку. З молодого гурту еміґрантів виступають гром. Микола Петришин (в ролі Петра) та Андрій Мазур (в ролі Евгена) оба з Джерзи Сити. Молодь, роджену в Америці представляють Дарія Логин, (роля Мері) та Василь Ґела (роля Джана). Головну жіночу ролю (вдови Олени) взяла п-і Марія Баран з Джерзи Сити. Провід у збірних окликах гурту веде гром. Василь Ґіль з Джерзи Сити. Крім згаданих осіб виступає ще двоє дітей.

Тому що в збірних сценах виступають хори з 12-ма піснями, треба було дібрати найліпші сили. В останнім акті, при співі молитви „Владико неба і землі" з опери „Запорожець за Дунаєм" співають сольові партії арт. сопраністка Марія Ґела і Василь Ґела (тенор). Великодні гагілки виведе пані Ст. Галичинова.

Тому, що „Бувальщина" це зовсім новий рід вистави, якої ще не було між українцями в Америці, зацікавлення цією виставою велике. Авдиторія прилюдної „Стемфорд Гайскул" ледви чи помістить усіх цікавих у дні вистави.

—o—

Короткі господарські новини.

Розвиток хліборобського вишколу сільської молоді при кружках „Сільського Господаря" чимраз кращий. Внедовзі відбудуться у низці повітів показ плодів та тварин, які наша сільська молодь виплекала у цій господарській школі. Як відомо, в цьому році „Сільський Господар" згуртував в 23 повітах 3540 хлопців та дівчат, які ведуть у рямцях т. зв. змагань (конкурсів) практичну господарську роботу (управа пашних буряків, лену, городовини, плекання курей і кріликів і т. д.). В дні 14. вересня ц. р. збирається Головна Секція Хліборобського Вишколу Молоді при Т-ві „Сільський Господар", яка усталить напрямні праці на черговий рік.

Познаки поліпшення господарської культури — це в сільському господарстві рух зі штучними навозами. В останньому сезоні проявилося таке оживлення в цій ділянці на нашому терені, що деяких погноїв забракло (суперфосфатмасини). „Центросоюз" постарався про утворення консиґнаційних складів шт. погноїв, передовсім дешевих потасових, при Окружних Союзах Кооператив, чим дав змогу нашим селянам купувати нефальшовані погної прямо у джерелі. „Сільський Господар" перевів у цьому сезоні сотні досвідів зі шт. погноями в краю, з яких, з огляду на потребу наш, на увагу заслуговують досвіди над поправою лук і пасовиськ, переведені з дешевим каїнітом і фосфоровими погноями. Районові Молочарні також закладають т. зв. „газонові" досвіди з погноями для ознайомлення членів з їх ділянкам. Те, що наші кооперативні установи доставляють нашим селянам погної, обезпечує їх перед набуванням цього товару у несолідних купців, які не дають запорукн, що погної їх добрі. Тому треба користати саме з консиґнаційних складів погноїв при Окр. Союзах.

Організація нашого садівництва поступає настільки вперед, що в дні 15. вересня ц. р. відбудеться зїзд наших садівників та городників, делеґатів філій „Сільського Господаря" для урухомлення Головної Садівничо-Городничої Секції при Т-ві „Сільський Господар". Передбачується широку організаційну працю в краю, а саме закладання таких секцій при філіях „Сільського Господаря", реєстрацію садів і садівників та огородників, допомогу у доставі садівничого матеріялу, насіння і т. д.

Нова господарська книжка появилася накладом „Сіл. Господаря", а саме „За поправу наших лук та пасовиськ" відомого фахівця інж. М. Творидла. У книжці докладно описано, як саме поправляти луки і пасовиська, щоби з них була правдива користь. Книжка призначена для масового ширення (вийшла в 20.000 прим.) і коштує 20 сот., а з пересилкою 30 сот. Вона причиниться певно до покращання цієї ділянки нашого сільського господарства.

Великим господарським порадником буде (вже 7-ий рік) цьогорічний календар „Сільського Господаря", що на днях вийде з друку і буде містити кількадесять статтей та поверх сотні ілюстрацій з ділянки управи ріллі й рослин, садівництва, луківництва, плекання тварин, пасічництва, шовківництва, кооперації і т. д. Ціна 1.50 за прим. Це є єдиний господарський календар, який має вже свою гарну опінію у кругах наших селян та господарських діячів. Він повинен поруч інших („Криниця", „Просвіти") бути у кожній народній установі та у кожного господаря.

—o—

З Ліґи Націй.

ЖЕНЕВА, 10. 9. ПАТ. В год. 17.30 збір Ліґи Націй зібрався на друге пленарне засідання, на якому вибрано 6 віцепрезидентів. Вибрані: сер Джон Саймон, барон Альоізі, мін. Барту, канцл. Шушніґ, делеґат Індій Аґа Кган і югославянський мін. зак. справ Єфтіч. Опісля збір перевів поділ справ, що фіґурують на денному порядку, між комісії. Польське внесення відослано до політичної комісії.

Міжнародній летунський турнір.

ВАРШАВА, 11. 9. ПАТ. На основі вісток з Альжиру вчора відступило від турніру 4 летунів, а саме двох поляків і двох німців. З поляків відступив Ґжещик і Фльоріянович з причини дефектів у моторах. Керманич німецької дружини відкликав від дальшого лету Морціка і Обергардта. Взагалі в часі окружного лету відступило 8 летунів: чотирьох німців (Ебергардт, Штайн, Крієр і Морціх), один італієць (Кольомбо) і трьох поляків (Карпінський, Фльоріянович і Ґжещик), причому Карпінський бере участь в дальшому леті, але вже поза конкурсом.

ЛЬВІВ, 11. 9. ПАТ. Сьогодні після одноденного відпочинку в Альжирі стартують учасники чаленджу до дальшого лету. Найближчим етапом є Біскра, віддалена від Альжиру на 309 км. Тут змагуни перелетять понад північну частину пустині Сагари на довжині 150 км. Лет до Біскри так обчислений, щоби після доповнення бензини летуни могли стартувати до Тунісу можливо найвчасніше, з огляду на спеку, яка сильно дається відчувати летунам і моторам. З Біскри летуни звертаються під кутом 90 в напрямі Середземного моря до міста Тунісу. По дорозі мають перебути скелисті гори, що доходять до 2.000 м. висоти. Осівши в Тунісі, летуни будуть мати досить часу, щоб ще раз переглянути мотори перед летом понад Середземне море, а на другий день ранком всі змагуни групами по 5 розпічнуть лет понад море. В означених ранішніх годинах здовж траси будуть стежити італійські та французькі гидроплани, а крім того будуть кружити кораблі тих держав: щоби дати поміч літакові на випадок упадку на море. Сьогоднішній лет є найкоротший, бо довгий тільки на 775 км.

ВАРШАВА, 11. 9. ПАТ. За вістками з Альжиру, які наспіли сьогодні в полудне з летунського турніру, відступив від окружного лету італійський змагун Кольомбо з причини лихого стану здоровля залоги. Польські летуни Фльоріянович і Ґжещик зажадали з Альжиру потрібних частин апарату з Варшави. Якщо дістануть їх швидко, не виключене, що Ґжещик і Фльоріянович возьмуть участь в дальшому леті, але поза конкурсом.

Вибухи на кораблі.

НЮ ЙОРК, 10. 9. ПАТ. Як стверджує „Дейлі Нюс", є докази, що пожежу на кораблі „Марокестль" попередили два вибухи. Депеші з Гавани повідомляють, що кубайська поліція перевірює поголоски, на основі яких портові робітники компанії Ворд Ляйн застрайкувавши, приняли службу на кораблі „Марокестль", щоби збунтувати залогу й знищити корабель.

НЮ ЙОРК, 11. 9. ПАТ. З Асбері Парку повідомляють, що вчора ранком в кадовбі знищеного вогнем корабля „Марокестль" роздався гук жахливої експльозії. Причини таємної експльозії невияснені. Сила вибуху була дуже велика і викинула частину корабля і спалене внутрішнє уладження на значну висоту.

НЮ ЙОРК, 10. 9. ПАТ. Останки корабля „Марокестль" заглиблюються щораз більше в піску. Втрачено надію, щоби вдалося кадовб корабля стягнути до порту. Після вибуху, який склався вчора ранком, в передній частині корабля, повстала нова пожежа, що тревае досі.

ГАВАНА, 11. 9. ПАТ. Кружать поголоски, що пожежу на кораблі „Марокестль" викликали комуністи. Влада розпочала слідство, перевіряючи обставини, серед яких корабель виїхав з порту в Гавані.

НЮ ЙОРК. Поліція досліджує поголоски про двох таємничих пасажирів, що мали находитися на кораблі „Марокестль".

—o—

Нема холери в Констанці.

БУКАРЕШТ, 10. 9. ПАТ. Аґенція Радор повідомляє: В міродатних колах заявлено офіційно, що висліди першої аналізи не викрили зовсім зараза холери у військовому таборі під Констанцою. В лябораторіях ведуть досліди, щоб устійнити характер недуги, якої ознаки вказують на гостий катар кишок.

Вже надійшли найновіші матеріяли з першорядних фабрик бельських та анґлійських на зимовий сезон
які поручаємо по дуже низьких цінах.

А. і М. Дір
Львів
пл. Ґолуховських 11
в подвірю. — **Тел. 67-35**

З нових видань.

Юрій Липа: КОЗАКИ В МОСКОВІЇ. Роман із XVII-ого століття. В-во „Народній Стяг", Варшава, 1934., ст. 234.

На першу звістку, що Ю. Липа написав історичний роман, тішились ми дуже. Знаємо Липу вже з інших, менших його праць, знаємо його суворі вимоги до літератури, його стилістичний хист і культурність, а слово „роман" звучить приваблиро. Маємо історичні повісти, але роману ні!

І написав Липа історичний роман із XVII. віку. Маємо враження поставив він перед собою подвійне завдання: змалювати ріжницю двох культур, московської й української і дати пригодницьку повість. Якщо автор не мав цього другого наміру і хотів обмежитися тільки до якомога вірного історичного малюнку, то не повинен би був називати його романом.

Трьох козаків вибирається з України через Данціґ шукати у Москві скарбу Івана Грозного. Де захований скарб, про це мав залишити Грозний вістку у своїм заповіті, а де заповіт, проньливі козарлюги вивідують у своїх сміливих розшуках. Уся книжка оповідає про їх мандри туди і назад, і розшуки. Один із них сміливий, другий підприємчивий, третій фільософ. У доказі сміливости віримо козакам легко; є на це стара рецепта: розбивати ворогів пястуком і вимахувати шаблею так, щоб іскри летіли. Проворність в ситуації, в які попадають наші герої, нагадують нам занадто живо нашу дитячу лектуру. Велика це перепона для наших авторів, що ми читаємо змалку теж чужинних і що між ними є 1001 ніч, Мінхгавзен, Ґулівер, Дон-Кіхот, Жіль Верн, Майн Рід.

З рідним фільософом Латкою нам уже зовсім нудно. Можливе, (хоч не віримо), що в XVII-ому віці наші мандрівні фільософи не роздумували про життя цікавіше, одначе це мала потіха. Фільософія не старіється: ще нині можна читати Плятона і Монтеня, забуваючи про те, коли вони жили. Суєта сует, яку проповідує Латка і nil admirari не мають тут індивідуального забарвлення, надто банальні.

Засновок роману обіцює чимало. Шукати велитенського скарбу, добираючися до нього крізь неймовірні труднощі, зводити боротьбу з ворогом силою та хитрощами це клясичний сюжет для пригодницького роману. Але... щоб виконати цей плян, автор мусить полонити нас своєю уявою. Тимчасом наші козаки рішуче за багато базікають, за мало зазнають пригод і занадто машинально виходять переможцями з ситуацій за мало романтичних, чи якби нині ми сказали „сензаційних" або „кінових". Через те і постаті їх героїв, знебарвлені, шабльоново-програмові.

У романі нема й натяку на те, що козаки задумують зробити із дорогоцінним скарбом, як хотять ужити його на боротьбу з Москвою. А в цьому ввесь глуз їх мандрівки. Колиж у цій мандрівці пропадають вони — віднаходить один одного занадто випадково без ніякого зусилля приятелів і автора. Провідна думка, за якою йде автор, занадто живо нагадує нам педаґоґічний шнурок, яким тягнуть молодь автори популярно-виховних повістей: „Ось, синочку, сенс моральний".

А провідна думка роману Липи заслуговувала би на кращий підхід. Спасти рідний край не можна скарбом, що лежить у чужій землі, тимбільше, коли це земля ворогів, — шукати за ним треба на батьківщині. Із цієї, на перший погляд, простої думки, можна вивести низку прегарних картин, так само, як з кожної іншої, але нею мусить захопитися передовсім сам автор. Анґлійський письменник Честертон, великий оборонець рідної традиції та буденщини, добуває з таких традиційних правд фантастичні памфлети.

Липа витратив занадто багато енерґії на історичну документацію, головно на фільольоґічну спробу наслідувати мову даної доби. Праця витрачена на це і талант проявлений автором у цьому напрямку не стоять у ніякій пропорції до осягу. Вирішним чинником у романі стає уява письменника, що мусить зібраний матеріял перетворити на низку подій, звязаних композицією і на типи своїх героїв. Уже система розділів принята Липою (які він чомусь називає „віттинками"!) вказує на те, що композиція зкидається тут на імпровізацію; роман міг би мати багато менше і багато більше розділів, не змінюючи нічому своєї акції.

Неодин момент у цьому романі можна було використати для драматичних картин, що хвилюють і зацікавлюють: вовк пориває дитину, герой попадає у вязницю, італійка українцитьcя і робить батьком козака, навіть звичайні бійки з пястуками і ножами можна б а ч и т и, коли вони відповідно в і д т в о р е н і. Липа зупиняється над ними оповідним тоном, наче людина, що чула про них, але сама їх не бачила.

Можна повірити, що Липа захопився своєю темою, коли вложив у неї так багато праці, а проте не відчуваємо в його романі безпосереднього постійного звязку з переживаннями його героїв; він не вкладає в їх психольоґію нічого з того, що його цікавить і хвилює; вони для нього тільки ґрамофонові плити — вся його увага зосереджена на зовнішніх і підрядних засобах.

Роман, за інтенціями авторів повинен залишити бадьорий настрій. І тут, як у численних наших книжках, використаний старий ефект: многая літа нашому володареві, слава нашому народові. Коли згадуєш, що змальовані там московські варвари, стояли культурно багато нижче від нас і взяли верх над нами — зачиняєш книжку скоріше з меляхолійними рефлексіями. Навіть ту свою провідну думку про московське варварство та темряву повторяє автор занадто часто і занадто наївно. Роман ріжниться тим від реферату, що не можна в ньому за часто повторяти головної тези.

Водночас не можна назвати „Козаків у Москві" популярною повістю. Липа підвищив значно рівень своєї праці і дав доказ, що вміє володіти літературними засобами. Щодо архаїчної мови можна би посперечатися. Признаємо, що

ПОРОШКИ
»KOWALSKINA«
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЕ ОТ ЗНАКОМ „СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ"
АВТУКА СНЕМ. ФАРМАС. A. KOWALSKI WARSZAWA

така мова наближує нас до духа даної доби, але і питаємо себе: чи вона не стає вантажем, який коли автор раз узяв на свої плечі, відбирає йому сили, потрібні до іншого, чи не важнішого в історичному романі, завдання?

Мова XVII-го віку, вжита Липою, головно у розмовах дієвих осіб, це здебільша стилізація. Автор мусить до давніх висловів і зворотів додавати сучасні, щоб оминати арсеольоґічних дивоглядів. Нпр.:

„Отож той посол короля Фридерикуса Данського ознаймує: „Москвитяни суть люде хитрі, спритні, затяті, неповстримані, немилостиві, розпусні і щоб не повідати — безсоромні, до вшелякого зла схильні, ставлячі силу на місце права — і повірте мені, од чеслот ушеляких одмовляючися". Оповідант той не сам єсть — додав борзо философ, помітивши рух нетерплячий Трембецького, — тілько єсть і другий такий сам, Олеаріюш Адамус".

Як бачимо маємо тут і слова багато пізнішої мови. Архаїзована мова робить своє враження, коли йде про духа епохи, але малюнок історичного тла куди важніший. Барвиста, соковита мова Липи і гарний стиль заснічені подекуди недоглядженими огріхами. Автор пише систематично „лехко", „мяхко", далі „всуміж" „сілябічний" зам. „силябічний" полководець (!), „холодностею" зам. холодністю, „нещисленні" зам. несчисленні; „над усим" зам. усім, „поло-ріж" (!), „поступовання" зам. поведінка, „обо-ятно" зам. байдуже, „удався" зам. пішов, звернувся, „узнати", зам. признати, „так солодкий" зам. такий солодкий і під впливом макаронічної мови XVII-го віку вживає від себе сила зворотів чисто польських або зовсім невиправданих з погляду літературної мови „її велике біле тіло виливалося (!) вільно на солому"; „це було певно по кільканадцятьох таких ревізій (!)"; „урядна (!) кілька розваг", „блиски кинджалів у замірянню" (!), „а він однак якби не освідомлює собі", „котра була в прийняттю поперед", „тут почулися (!) чиїсь кроки", „...ішли далі на речах бувши милих...", „по учиненню справедливости", „доходило ушей (!) мандрівників", „невільником стався" зам. став. „мстився пусканням (!) вітрів", „змучені до вичерпання (!)", „надумуючися довго відповів йому посуненням..." Що це таке нпр. „Е' але" з таким апострофом, не збагнеш. Наведені тут фрази це тільки мала частина зносміж таких зворотів: „Витиснув слова з себе однак (!!) і випростувався. Може цар їхній словами тими вискалившись, однак (?) і сховав дещицю".

Така фразеольоґія робить усю повість досить прикрою лектурою. Маємо враження, що старосвітська мова, завсідки макаронічна для нашого вуха, дуже добре підходить там, де автор має на меті комічний ефект, а у поважних сюжетах сповняє свою ролю тільки при дуже своєрідних умовинах. **М. р.**

—o—

Недотепний проект з кіновими картами.

Львівський маґістрат сильно зажурився касою львівських кін. Звернув він увагу на те, що за багато людей ходить до кіна безплатно. А щоби зарадити цьому лихові придумав одну новину: редакції щоденників дістануть по одній вільній карті, що буде вступом до всіх кін одночасно. За цю вільну карту кожна редакція обовязана буде поміщувати щодня програму всіх кін і рецензії з їх фільм. Не входимо в те, чи львівські редакції згодяться на такий інтерес. Кошти поодиноких оповісток тоді занадто великі, коли рівнять їх із безплатними картами.

Та ось виринає інше питання: як зможе редакція поміщувати кінові рецензії з одною картою? Дуже часто трапляється так, що кіна дають премієру того самого дня. У таких випадках редакція часто посилає на такі премієри двох і трьох членів своєї редакції, щоби помістити негайно рецензії з нової фільми. При одній карті рецензент мусів би хіба сидіть в кінах від 4-ої год. до ночі або розложити собі цю приємність на кілька днів. Тоді інші члени редакції взагалі не зможуть користати з кінової карти і вся сумнівна приємність з неї мала би залишитися тільки одному рецензентові.

Нема сумніву, що якби такий розпорядок маґістрату ввійшов у силу, тоді вся преса відмовилась би від дотеперішньої своєї праці. Члени редакції, які ходять до кіна з обовязку напевне не будуть такими частими його відвідувачами з приємности, за яку мусіли би платити. На редакційних картах маґістрат певне не заробить віднного золотого.

Власники кін, що стоять ближче до цієї справи та розуміють її як добрі фахівці і розумні підприємці, напевне будуть старатися розяснити дотичним урядовцям з маґістрату, що санації кін не можна починати від таких наївних засобів. Зате можуть вони, у власному, добре зрозумілому інтересі, загострити контролю редакційних карт, щоб із них не могли користати люди посторонні, як це інколи буває, коли члени редакції з чемности відступають їх своїм знайомим.

—o—

Великі вправи Райхсвери.

НІРНБЕРҐ. 10. 9. ПАТ. На закінчення конґресу нац. соціялістів відбулися сьогодні на величезному оболоні Цепеліна вправи Райхсвери, в яких виступили в повній зброї відділи, що репрезентували всі роди зброї Німеччини. Вправи мали характер правильного бою при співучасти скорострілів і мінометів. Вправи повторено двічі: передпол. перед ген. Бльомбергом, попол. в приявні канцл. Гітлера і міністрів. Між 250.000 видцями переважали члени штурмових штафетних відділів. Вправи скінчилися дефілядою формацій Райхсвери перед канцлером Гітлером На переді відділів несено три прапори баварського полку Ліста, в якому Гітлер служив добровольцем у світовій війні.

По широкому світі.

— В порті Ґдиня застрайкували частини портові робітники, невдоволені розпорядками в справі посередництва праці.

— В Берліні засуджено швайцарського громадянина Бертольта на два і пів року вязниці за комуністичну пропаґанду.

— У Спліті (Дальматія) прийшло до поважних заворушень наслідком відчиту, який виголосив марш. Бальбо перед 150 італійськими оптантами.

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні вправи для учениць і учнів, вбрання інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькім Маґазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 38-

— **Сукна** на мужеські убрання, раґляни, плащі і покриття до футер старайся закупити у відповіднім і найдешевшім джерелі А. Віттельс, Львів ,Рутовського 7, напроти катедри. Оглянь виставу і переконайся про низькі ціни. 20/80

— **Затверджені владою Косметичні Курси** з правом видавання дипльомів Стефанії Гаврисевичевої, Коперника 42а/II., телеф. 72-18 **додаткові вписи.** Практика у кабінеті „Distinction", отвертий цілий день. Поради відворотно. 298 1-5

— **Дансінґ-Брідж** 15. вересня год. 9. вечір в кімнатах Української Бесіди. 302 1-2

— **Гребенів, пансіон „Яблонських"** 30 покоїв у центрі, близько стації, почта, відступаємо в аренду. Зголошення до 20. вересня ц. р. 302 1-3

— **З музичного життя.** При кінці цього місяця має відбутися концерт діточої орхе. рн. Проби вже відбуваються, тому проситься всіх дітей, що грали на концерті „Діти дітям" зголоситися до Вищого Муз. Інст. ім М. Лисенка у Львові.

— **Посвячення костела.** У Львові відбулося 7. ц. м. посвячення костела св. Єлисавети. Будова костела розпочалася 1905 р. а скінчилась 1911. Одначе посвячення відложено аж до вибудування вівтаря. Будову вівтаря перервано з причини війни і скінчено щойно тепер коштом 150.000 зол.

— **Зїзд повітових лісових інспекторів у Львові.** Дня 10. ц. м. відбувся в Хліборобській Палаті у Львові зїзд повітових лісових інспекторів із воєвідств львівського, станиславівського і тернопільського. З рефератів, виголошених на зїзді, заслуговує на увагу передовсім реферат головного лісового інспектора львівської Хліборобської Палати, д-ра інж. Каз. Пілята, на тему: „Раціональність господарки в громадських лісах".

— **Сян виляв.** Наслідком останніх дощів виступив з берегів Сян між своїми джерелами і Диновом, заливаючи поля. Підніся теж стан води в доплавах Сяну.

— **Зниження кари.** На руки міністра справедливости вплинуло письмо з проханням дальшої ласки від президента республики для українських селян, засуджених за участь у знаних подіях у ліському повіті. Свого часу суд засудив на кару смерти трьох лемків, а одного на досмертну вязницю. Засуджених на смерть помилував президент, перемінюючи кару смерти на досмертну вязницю. Згодом знижено дальше кари. Трьом засудженим на досмертну вязницю обнижено кару до 5 літ, одному до 3. Зачувати, що міністр справедливости рішив представити лемків до дальшої ласки президента.

— **Арештування польського спортовця.** До Бриґідок дістався знаний у Львові спортовець Кароль Вечисти, б. голова окружної колеґії копаного мяча. Будучи касієром фірми „Галіція" спроневірив 8 тисяч зол. Коли зловживання виявилися, Вечисти в червні ц. р. втік зі Львова, залишивши жінку без засобів до життя. В останньому часі зголосився сам на поліції.

— **Зловживання судового коморника.** В Бидгощі засуджено судового коморника Тадея Кухара на 6 літ вязниці і позбавлення на 10 літ громадянських прав за спроневірення, яких він допустився у 250 випадках на суму поверх 50.000 зол. Спроневірені гроші Кухар пропустив на пиятику і розгульне життя.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненню Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 84788, 92119, 165238. 10.000 зол. на ч. 82904, 162866. 10.000 зол. на ч. 19849, 71078, 138397. 5.000 зол. на ч. 20529, 35402, 46569, 70136, 103496, 112960 147778. 5.000 зол. на ч. 35543, 72868, 101214, 140434, 159379. 2.000 зол. на ч. 4551, 5078, 6841, 9888, 13437, 32373, 33588, 39059, 41159, 54343, 68895, 71857, 77328, 89244, 89994, 98535, 102146, 104163, 134522, 138046, 140264, 141510, 144325, 156086 ,167437. 2.000 зол. на ч. 46523, 49177, 54130, 30521, 37781, 55345, 59179, 968, 72321, 79694, 102430, 106121, 113634, 117397, 154336. 1.000 зол. на ч. 6007, 8638, 8989, 10001, 21717, 22063, 24330, 27853, 31381, 43195, 47745, 47787, 57586, 57641, 69164, 81308, 85715, 86335, 107755, 108735, 112069, 114740, 117407, 128356, 139435, 140933, 142678, 145001, 145436, 147297, 148130, 150615, 152858, 159367. 1.000 зол. на ч. 400, 1392, 9397, 10107, 19262, 14741, 29172, 36427, 44770, 67443, 71497, 74447, 79606, 81082, 87102, 87616, 90557, 97703, 100029, 109430, 112718, 112772, 114557, 115090, 122996, 130261, 130849, 131418, 135328, 147903, 149190, 157962, 160395, 162549, 167977, 169288.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 181—7 Телефон 25-55.

— **Поворот війська з вправ.** В понеділок вечором стало вертатися до Львова військо з вправ. Цілу південну частину Львова заняла кільканацятьтисячна армія. У вівторок у дефіляді взяло участь вісім полків піхоти, дві бриґади кінноти, полк уланів, два полки й один дивізіон легкої артилерії, полк тяжкої артилерії, полк моторової артилерії та баталіон танків. Дефіляда почалася в 3. год. по пол. під проводом інспектора армії ген. Румеля. На Галицькій площі під тріюмфальною брамою витав військо президент міста Дрояновський в окруженні послів і сенаторів, членів м. ради. Три дочки вищих маґістратських службовців дали ген. Румлеві цвіти. Шкільну молодь звільнили з останньої години науки, щоби взяла участь у цьому військовому святі.

— **Львівська хроніка.** Власничка пральні „Парижанка" (Богдановка) 22-літна Йос. Єжовська намагалася покінчити з життям, тому напилася сільної кислоти. Її забрали до шпиталю. — При вул. Різницькій 12 напилася йодини 26-літна Міна Штріх. Її забрали до шпиталю. — На Високому Замку напився саліцилевої кислоти 35-літний безробітний Віктор Паян із Вільки. Порвив теж собі жілеткою груди. І його відвезли до шпиталю. — На вул. Кадетській невідома жінка підкинула півторарічного хлопця з карточкою, що йому на імя „Іван". — З хати Ем. Гріса (Коперника 37), як він із нагоди Нового Року був у божниці, злодій вкрав 40 облігацій будівельної позички вартости 7.500 зол. — В вестибулі Вел. Театру арештували міжнародного злодія з Каліша Юлу Лейбу Штресберга, як старався вкрасти портфель Арт. Яримовичеві.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ** вул. Боїмів. ч. 4
1/78

— **Краєва хроніка.** Під потяг, що їхав з Перемишля до Хирова, кинувся залізничник Михайло Буш, якого колеса перетяли на дві половини. — У Лукавиці Нижній (Стрийщина) вбито Василя Шимкова. Як підозрілих поліція арештувала Василя Кецика, Миколу Леника та Павла Сницька з Лукавиці. — У Сороках (Коломийщина) злодії, що мабуть хотіли красти овочі в саді І. Мармороша, втопили сторожа саду Фогля в ямі з гноївкою, глибокій на 4 м. Як підозрілого в тому душогубстві поліція арештувала Максима Юрчака, якого бачили з Фоглем кілька годин перед убивством. — У Гуманьках (Теребовельщина) повісився наслідком негоди з жінкою К. Сороцький. — У Млинівцях (Зборівщина) підчас осідання упкодився військовий літак. Пільот і обсерватор вискочили з літака в останній хвилині. — За похвалювання вбивства мін. Перацького бориславський суд засудив на два місяці й тиждень арешту вдову Анг. Тютіну з Росії.

— **Любовна трагедія** склалася в Товстолузі, пов. Перемишль. Олекса Гуцул, син заможного господаря, хотів женитися з Анною Левицькою, але батько дівчини тому спротивився. Колисьтут Гуцул звабив дівчину до поблизького ліса і спитався, чи хоче вийти за нього. Коли Анна дала відмовну відповідь, Гуцул стрілив до неї двічи з кріса, кладучи її трупом, а потім відобрав собі життя.

— **Жінка головою рабівників.** Румунська жандармерія виловила рабівничу банду, що перед кількома тижнями зрабувала в кушніра Копчинського в Мігові гроші й річи, разом на 50.000 левів і тяжко побила цілу родину. Голова тої банди є Евфрозина Совак з Мігови. До банди належить її чоловік Танасій Совак, Дмитро Бермик та Іван Іванчук з Чорногузів. Вони вже арештовані.

— **Прогонили пачкарів.** Коло Перебикинців на польсько-румунській границі стежа пограничників прилапала польських горожан Вартоломея Данилу і Андрія Петращука. В них найдено камінці до запальничок, три запальнички, алькоголь і шовк. Пачкарі видали й свого спільника в Снуті Евфрема Буга. Всіх відставлено до Хотіна.

— **Різні вістки.** Відомий англійський фізик Джемс Джінс обрахував, що завдяки винаходам Едісона світове багацтво збільшилося на 15 міліярдів долярів. — Ліґа Націй видала річник про стан зброєнь 64 держав. — У Франції врожай винограду приніс цього року на 1.783 міл. літрів більш вина, ніж у минулому році; виняткова добре вдалися вина бордо, бурґунд і ельзатське. — Помер у 83 р. життя колись славний італійський артист Рамбальдо де Ґудрон, що виступав іще з Елеонорою Дузе. — Один із найбільших банків у Шікаґо рішив припинити свою діяльність тому, що його інтереси не виплачуються; 7000 вкладників дістане назад свої гроші. — У Марокко заборонили продавати німецькі часописи „Дайче Альґемайне Цайтунґ" і „Льокаль Анцайґер".— Відкрили досі невідомий альбом з поезіями Ґетого, який передав його підчас своєї другої подорожі Райном тодішньому комендантові м. Андернах. — Німецький уряд рішив сконфіскувати майно відомого пацифіста професора Ферстера, члена Ліґи Націй.

— **Найшли старі рукописи Евангелія.** Вчений і дослідник релігії Редиґел-Гаріс найшов у старому монастирі яковитів у Вірменії два рукописи з перших століть після Христа. В них у сирійській мові поданий повний текст Евангелія св. Луки, св. Марка та значна частина Евангелія св. Івана. Одна американська накладня дає вже згаданому вченому за ці Евангелія 3.500 фунтів стерлінгів.

— **Фальшиві акції на льондонській біржі.** Паніку на льондонській біржі повстала через те, що там появились підроблені акції британського повітреплавного товариства. Цей обман не вдався і поліція скоро зліквідувала його. У мент, коли арештували ошуканця, він застрілився. Цікаве, що досі не ствердили, хто він, бо його прізвище фальшиве. Він випалив собі квасом місця на пальцях, щоб не можна дактильоскопічними відбитками перевірити його особи у списках ошуканців. Він американець і належить до цілої банди фальшивиків.

— **За габсбурський престіл.** Англійський архикнязь Альбрехт, єдиний син архикнязя Фридриха, головного команданта австро-угорською армією підчас війни, розводиться. Він оженився два роки тому з розведеною жінкою мадярського посла в Софії, Руднай, донькою великого землевласника Лельбаха. Вся династія Габсбурґів була тоді проти цього подружжа, але не помогло. Не помогло навіть те, що папа, за інтервенцією (як кажуть) цісаревої Зити відмовився признати розвід пані Руднай. Альбрехт узяв цивільний шлюб. Та ось закружляли звістки, що є можлива відмова престолу Габсбурґів. Альбрехт пробував примиритися з Габсбурґами. Імовірно наслідок цих переговорів був такий, що вони поставили йому за домагання, щоби розвівся. Жінка Альбрехта внесла розводову скаргу з мотивом, що чоловік її покинув. Невідомо, чи це теж не зроблене за порозумінням з Альбрехтом.

— **Розводи в Парижі та околиці.** За 1933 рік статистика Парижа і департаменту Сени стверджує, що суд розвязав 30.000 подруж. Все це очевидно не французи. Дуже багато чужинців, які не можуть розвестись у своїй державі, приїзджають у Париж саме з тою метою.

— **З Англії до Індії без зупинки.** Відомий англійський летун сер Аллен Кобгем і начальник ескадрилі Гельмор приготовляються до лету з Англії до Індії без зупинки на день 21. ц. м. Вони будуть наповнювати резервуари бензиною у повітрі над островом Мальтою, над Александрією і Басорою.

— **6000 бандитів в Америці.** Дописувачі нюйоркських газет подають вістку з Вашинґтону, що федеральний уряд виготовив список усіх бандитів, за якими пошукують федеральні агенти. Їх число досягає цифри 6000, а всіх їх вважає ґенеральний прокуратор за „прилюдних ворогів ч. 1". З тих, що дотепер поставлено перед суд, засуджено на кару 93 відсотки. З цього показується, що це справжні опришки, яких треба вигубити. Останнього року федеральні шпики зловили 928 опришків, а також відшукали 2302 украдених автомобілів.

— **Учасники чаленджу засоблені.** Як довідуємося, всі учасники чаленджу, що 7-го ц. м. вибрались в окружний лет дістали від фірми Фукса чеколяду „Летуна" та освіжні кармельки. Фірма Фукса пригадує, що вона вже багато разів підсилювала учасників ріжних спортових імпрез своїми виробами. Нпр. відчас останніх перегонів накласників на шляху Берлін-Варшава всі члени обох дружин дістали м'ятну чеколяду Фукса.

—o—

Дописи.

БУЧАЧ.

Загальні Збори Філії „Українського Т-ва Прихильників Мистецтва" Дня 2. ц. м. відбулися в домівці „Бесіди" загальні Збори Філії Українського Т-ва Прих. Мист." Філію основано з початком 1932 р. Її діяльність розвивалася спершу досить буйно. За півтора року влаштовано дві вистави образів (учнів Новаківського й Новаківського) та виголошено такі реферати: „Значіння мистецтва в житті людини" (О. Мельник), „Думки про мистецтво" (мр. Данилів), „Про красу" (о. Камінський), „Новіші напрями в малярстві" (мр. Барабояк М.), „Огляд історії українського малярства" (радн. Марків), „Про українську музику" (п. Барабояківна) і „Творчість М. Лисенка" (п. Данівна). Крім цього виділ закупив до книгозбірні Т-ва низку мистецьких альманахів та книжок про мистецтво. На жаль, ця діяльність у другій половині 1933 р. і в першій 1934 р. з причини важкого удару на голову Філії припинилась. Одначе є надія, що новий виділ Філії в якого склад увійшли радн. Марків (голова), проф. Іаевич Софія, п-і Гринева Ст., м-р Крутовський (члени виділу) та п. Согор - Воронкова (заступник), відновить діяльність Т-ва. Новий виділ задумує заложити при Філії гурток плекання рідної мови й гурток світлиць та дати почин до оснування майбутнього повітового музею в Бучачі. Гарні проекти а що з них здійсниться — покаже майбутність.

ЯВОРІВ.

Віднова Братсько-Просвітного Дому. В місяці серпні скінчено віднову Братсько-Просвітного Дому. Коли пожежа зруйнувала дві кімнати зовсім і все знуврішне уладження Дому, то здавалося, що читальня навіть в нутрі не буде вспі відновити двох кімнат. Невелике обезпечення, виплачене „Дністром", не давало надії на виправлення Дому і знадвору. Та завдяки жертвенній праці місцевої інтелігентної молоді (осміч малярям), завдяки безкорисній праці членів читальні та щедрості суспільности відновлено Дім внутрі ще краще, як було передтим. Крім цього виправлено ще і зовні. Всім членам читальні, братства й інших товариств, які своєю працею й датками причинились до віднови Братсько-Просвітинського Дому, належиться щире признання.

Повітове свято дитячих садків уладив у неділю 2. вересня Повітовий Кружок „Рідної Школи" в Яворові. Свято відбулося в саді Народнього Дому і мало просто зворушливий характер. По промові Олі Сташинської, провідниці садка з Молошковиц, попису лася мала дітвора співами, забавами, танками і деклямаціями по черзі зі сіх: Залужа (провідниця п. Кожуховська), Чернилявн (п. Оля Сасинчева), Наконечного І. (п. Іванна Хаївна) і Наконечного II. (п Оля Панчишинівна), врешті з Молошковиц. Не взяли участи тільки садки з Малого Передмістя в Яворові (з невідомої причини) та з Рогізна. В Рогізні не закінчено в пору праці, бо староство не затвердило провідниці садка. Певність дітвори, гарне й сердечне щебетання, веселі, бадьорі співи свідчили про витревалу, повну посвяти працю провідниць, які з самовідреченням працюють над надією нашого народу. Успіхи тої праці, що радістю наповнювали всіх приявних, будуть певно найбільшою заохотою для всіх інших Кружків „Р. Ш.", а Старшину Повітового Кружка в Яворові загріють до збільшення акції при основуванні садків у всіх селах повіту в найближчім році.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

КАЛЕНДАР „ПРОСВІТИ" на звичайний рік 1935. (Річник 55-тий). Накладом Т-ва „Просвіта" у Львові. Львів, 1934. Окладинка кисти арт. В. Січинського Стор. XLIV (календарна частина) + 100 стор. (літературна частина) + 16 стор. (оголошення). Разом 160 стор. Форм. 8-о. Зміст дуже ріжнородний та цінний. Він такий: I. Календарна частина: 1. Астрономічні відомости. 2. Здогадний характер року. 3. Наукові помітки стану погоди. 4. Пасхалії. 5. Події за століттями. 6. Забуті староукраїнські імена. 7. Календаріюм. 8. Жидівський календар. 9. Українські народні звичаї в ріжних місяцях року. 10. Таблиця як обчисловати відсотки за один рік. 11. Календар вагітности свійських тварин. 12. Ловецький календар. 13. Грибовий календар. 14. Український історичний календар. II. Літературно-наукова частина: 1) Б. Л.: Під новий рік (вірш). 2) І. К. Три великі ювілеї нашої історії. 3) Б. Кравців: Притихли нам... (вірш), 4) М. Горбовий: За кращу долю України (спогад), 5) Я. Ярий: Роздалля (поезія). 6. Д-р М. Смішко: Наші найбільші скарби. 7) Б. Лепкий: Блудний син (опов.). 8) А. Волощак: Орка (поезія). 9) М. Дужий: Виховання, культура й освіта народу. 10) Ю. Корченко: Прозрів (опов.). 11) О. Кузьма: Облога Перемишля (спогад). 12) В. Ткачук: Травень (опов.). 13) Д-р А. Ластовецький: Нові здобутки конунікації. 14) Гр. Гладкий: Чи хочемо дбаї жити в злиднях?. 15) Д-р В. Бабій: Від чого хоріємо?. 16) М-р Вол. Мигаль: Що треба знати про вексель? 17) Т. К.: Дещо про безпеку життя. 18) Деякі добрі поради. 19) Наш помічник. 20) Залізнича тарифа. 21) Почтова тарифа. 22) Найважніші адреси головних адміністраційних і публичних установ. Оголошення. — Ціна 1·30 зол

КАЛЕНДАР - АЛЬМАНАХ „ДНІПРО" НА ЗВИЧАЙНИЙ РІК 1935. Річник XII. Львів 1935, накладом Українського Т-ва Допомоги Еміґрантам з України (вул. Руська 3). Ціна 2 зол. — Зміст: Ф. Дудко: Прожектор (оповідання). — Е. Малинюк: Подорожні нотатки. — О. Ржепецька: На берегах Горини (повість) — В. Дорошенко: Політичний розвиток Наддніпрянської України. В. Бень: Положення цілої нім. нивії (спогад). — Е. Маланюк: 13. V. 1933. (памяти М. Хвильового). І. Мазепа: Україна під большевицькою владою. — М. Островерха: Під Чорним Островом (спогад). — А. Жук: Як дійшло до заснування „Союзу визволення України". — Д. Дорошенко: Липар праці й обовязку (О. Лотоцький). — В. Лазаревський: В. Горленко (спогад). — Н. Дорошенко: В. Самійленко (спогад) — Наші втрати. — Інформаційна частина

ЖУРНАЛИ.

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ", популярно-науковий місячник Т-ва „Просвіта". Рік VII. ч. 9. Львів, вересень 1934 р — Зміст: Василь Верниволя: Пятьдесятиліття Т-ва „Український Народний Дім" у Чернівцях; Одеські катакомби; К. Ластівка: Буковинські, старосвітські молитви; І. Крипякевич: Про давніх українських майстрів та винахідників; М. Д.: Михайло Вербицький; М. Андрусяк: „Москвофільські" культурно-освітні установи й товариства; Р. Кахнюкевич: Випадки поражки електричним струмом; Я Пастернак: У добі городищ; Я. Сімович: Дещо про залози внутрішнього виділювання; Юл. Сосновицький: Дещо про виноград; А. Андрієнко: Заквас наші на зиму. Додаток: Освіта й виховання. Бібліотечний порадник.

—o—

Листування Редакції.

Вп. Яніп Микола, Маленовіце: Обіцяне прохаємо прислати.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Самбір:
12. IX. Товаріщ.
13. IX, Залізна Острога.

Зі Самбора вступить театр на 3 дні до Добромиля, а потім до Перемишля.

Великий Міський Театр.

Середа, 12. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".
Четвер, 13. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Театр Ріжнородностей.

З приводу приготувань до відкриття нового сезону нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака." (Битва).
АТЛЯНТИК: „Кіт і скрипка" (Джанета Мекдональд, Рамон Новаро).
ВАНДА: „Непотрібна", та „В тіні хмародерів".
КАСІНО: „Пісня п. Інс".
КОЛІСЕЙ: „Спритна дівчина", ревія „Хай живуть Торги!"
КОПЕРНИК: „Щойно вчора".
МАРУСЕНЬКА: „Геть зі скрутою" і ревія „Львів пусить".
МІРАЖ: „7 днів щастя", „Година з росяною Бетті".
МУЗА: „Невидимий чоловік".
ПАН: „Танцююча Венус".
ПАЛЯС: „Князь Аркадії".
ПАСАЖ: „Великоміські тіни" та ревія
РАЙ: „МЕРТВІ ДУШІ".
СВІТ: „Рік 1914".
СОНЦЕ: „Золоті спільця" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Жінки водять брутальних" і ревія „Весела Богема": „Ідемо на Східні Торги".
ХІМЕРА: „Гопля!" (Клара Бов).
УТІХА: „Брат дяволя" і Фдіп і Фдяп.

Закордонне радіо.

Середа, 12. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 20·00 Академія в честь Авіяно й Дольфуса, **Братислава** (298,8) 11·05 Концерт, **Париж** (1649) 20·43 Симф. концерт, **Білгород** (439,8) 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 21·00 Концерт, 19·30 Пісоньки, **Мінхен** (405,4) 13·25 Нова популярна музика, **Будапешт** (549,5) 13·30 Концерт, 19·30 Фортепян, 22·15 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 13·00 Камеральна музика, **Рим** (420,8) 20·45 Оп. вечір: „Зуаанина тайна" оп. Вольф-Ферарія, „Ле Преціозе Рідіколе" муз. комедія Лятуада.

Четвер, 13. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·15 Програма для дітей, 17·50 Альтівка, 19·55 Фортепян, 22·00 Пісні й арії (Гадрабова, сопр.), **Братислава** (298,8) 21·15 Два фортепяни, **Кошиці** (259,1) 15·15 Авдиція для Закарпаття, **Прага** (470,2) 10·15 Легка музика, 19·10 Сучасна музика для дітей, спів, 20·25 Комедія, 21·15 Хорватські нар. пісні, **Париж** (1649) 12·30 Легка музика, **Гільверзум** (1875) 19·45 „Брідерляйн Фаїн" оп. Леб Фаля, **Атльона** (531) 19·50, 21·15 Ірляндські пісні, **Білгород** (439,8) 18·30 Пісоньки, 20·30 Сольо на арфі, **Берлін** (356,7) 18·30 Квартет ес-дур Регера, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·45 Старофранцуські та староітал. пісні, **Ляйпц г** (382,2) 17·00 Лірика Півночі, **Будапешт** (549,5) 13·30 Популярна музика, 19·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інст. концерт.

Львівське радіо.

Середа, 12 вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, театр. репертуар, 12·10 Популярна чеська муз., 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Оп. фрагмія Шаляпіном (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Львівські економічні вістки, збіжева біржа, 15·35 5 хв. від моря, 16·00 Легка музика (джез орх.), пісоньки, 16·45 Для старших дітей: „Лесько, Париж і чорний кіт" 17·00 Спів (Заморська) в супр. фортепяну, 17·25 Для жінок: „Нові шляхи сусп. опіки над матірю та дитиною", 17·35 Кл. Дебіссі: Симф. танці (гр. пл.), 17·50 Спортовий порадник, 18·00 Наука стенографії, 18·15 Скрипковий ресіталь Вол. Поповського, 18·45 Відчит: „Біблитна цвітка ріжи", 19·00, 19·30 Легка муз., 19·20 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Сп. вістки, 20·00 Форт. ресіталь, 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Словенінський концерт, 21·30 Балачка про новий театр. сезон, 21·40 Спів (мос. Волінський), 22·15, 23·10 Танк. музика, 23·00 Комунікат лет. турніру.

Четвер, 13. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·30, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, театр. реперт., 12·10 Для наймолодших дітей: „Як маленький Севастіян навчився таблички множення", 12·30 Сальон. музика, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 З ринку праці, 13·10 Симф. музика з гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Екон. вістки, збіж. біржа, 15·45 Година легкої музики джез., спів, 16·15 Лекція франц. мови, 17·00 Театр уяви: Авд.: „Сурабая — мусить піти на дно", 18·00 Мистецьке життя, 18·08 З прогульки до Буркута (фейл.), 18·15 Форт. ресіталь, 18·45 Що читати, 19·00, 19·30 Вок. концерт міш. хору, 19·20 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 „Катастрофа в Пітаговрій школі", 20·15 Симф. концерт (симф. орхестра, скрипка), 22·45 Три знаки запиту. 23·00 Кон. лет. турніру, 23·10 Легка музика.

БІРЖА.

ГРОШІ

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.20—5·20 1/4 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·16, Париж 34·86 1/2, Берлін 209·75, Ціріх 172·55, Амстердам 358·55, Прага 21·99, Італія 45·39, Бельгія 124·12, Нюйорк кабель 5·23 7/8, Нюйорк чеки 5·23 1/4.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 11. вересня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

		льоко Львів.
1 л.	молока	0·14 зол
1 л.	сметани	0·60 „
1 к.	яєць	2·40 – 2·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану попит оживлений.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ВАСИЛЯ ХОМИНА перенесена на вул. Домініканську ч. 11 (дім Краєвого Товариства Кредитового). Виконує всякі роботи скоро, солідно й дешево. Для Духовенства ряси і колпаки. 304 1—5

ІНТЕЛІГЕНТНА, молода, пристійна панна з укінченою середньою школою прийме місце в канцелярії в підприємстві, виховательки, або заряд домом. Найрадше у Львові, Перемишлі. Зголошення до Адм. „Діла" під „Вдячна". 297

ФАХІВЕЧЬ українець (-ка) до ведення мех. пральні негайно потрібний. Зголошення з відписом кваліфікацій і описом життя слати до Адмін. „Діла" під „Пральня". 21/80 1—3

ПРИЙМУ на станцію студентки. Близько університету. Зголошення до „Діла під „Станція". 274 3—3

ГОВОРЯТЬ, що добре білля найдешевше купиш лише безпосередньо у краківській фабриці „Пан", Сикстуська 1. Цінники даром. 284 2—30

АПЛІКАНТ АДВОКАТСЬКИЙ з трьохлітною практикою шукає місця. Зголошення під „Аплікант". 295 2—3

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не пошиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 31—7

ВУГОЛЬ. — Калитник, Байки 14, тел. 38-24 Станиславів, Колійова 2. 204 11—30

ПОТРІБНА жінка, яка розуміла би і знала кухнею і господарством у старшого священика вдівця. Зголошуватися під адресою: гр. кат. приходство в Хмільні п. Лопатин. Пожадана рекомендація від свого священика. 301

ОГОЛОШЕННЯ

АДВОКАТ

Д-р Степан Шухевич

переніс свою канцелярію

у Львові, вул. Сикстуська ч. 58 а.

I. поверх. 299 1—5

Красу дають вироби: маг. В. Пазьдзерського: **Крем „Галина" ч. 1** усуває веснянки, угри, жовті і червоні плями. **Крем „Галина" ч. 2** ідеально плекає перу, усуває зморшки. **Можна дістати в Аптиках і Дрогеріях.** Фабр. Хем. Косм. **„Pharmachemia",** Бидгощ. Про успіх новинних кремів переконає кожного жива реклама. На Схід. Торгах у Центр. Павільоні — показують хлопця, в якого пів лиця з веснянками, друга половина вилікувана кремом „Галина". 286 2-20

Спортовці! Одяг і спортове приладдя першої якости купите тільки в крамницях кооперативи **„ПЛАСТ"! Львів, Сикстуська 29,** Городецька 95. - тел. 26. 1632

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 245 (13.790). Львів, пятниця 14. вересня 1934. Rocznowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Страхіття голоду на Україні.

Селяни, що останнім часом попадають з України до Румунії оповідають, що Україна потепенно вимирає від голоду. Голод цієї зими буде ще гірший і жахливіший, як торік.

Київщина майже вимерла. Особливо жахливий стан на Уманщині та Білоцерківщині. Значна скількість народу вимерла та була вислана з Автономної Молдавської Соціялістичної Радянської Республики. Голодує вже тепер частина Херсонщини та вінницька округа на Поділлі.

В самому Камянці Подільському 70 відсотків населення вже опухли від голоду. Такий-же самий стан і в ушицькому районі.

Не зважаючи на голод, радянська влада в дуже жорстокий спосіб переводить т. зв. хлібозаготівлю і забирає все збіжа. Щоби свому грабункові надати вповні законну форму та щоби не викликати обурення в тих, кому доводиться виконувати накази про відбирання збіжа на керовників колхозів сипляться обвинувачення в тому, що вони затаюють врожай та показують його в зменшеній скількості. Багато агрономів та керовників колхозів, а також партійців усунено з їх посад і притягнено до відповідальности.

Доля таких „злочинців" не всіх однакова. Українців засилають та гаплють по вязницях, а неукраїнців перекидають на таку саму працю або до інших районів на Україні.

В районі Старої Ушиці зголодніли селяни запротестували проти грабункового забирання хліба та засудження їх на голодну смерть. Для вгамування доведених до відчаю й розпуки селян викликано відділи ҐПУ. При цій операції забито і розстріляно коло сто селян. (УКРАЇНТАҐ)

Українська Громада в Канаді — зразок для цілої Канади.

Так сказав премієр провінції Манітоби в Канаді Брекен на святі в українській громаді Гадашвіл, Манітоба, біля Вінніпеґу, яке там уладили 12. серпня ц. р. з нагоди приведення до ладу фінансів того містечка. З того поводу вінніпеґський анґлійський щоденник „Трібюн" помістив у виданні з 13. серпня довшу статтю з великим признанням для українців і їх осягів у згаданім дистрикті.

Український тижневик „Канадійський Фармер" з Вінніпеґу передає згадану статтю в цих словах:

В муніципалі Гадашвіл живе 95 прц. українських поселенців. Автор статті не находить слів похвали за витревалість і працю, яку в тім дистрикті вложили наші поселенці. Щоправда, нема там телефонів, мощених доріг, по дорогах не видно люксусових автомобілів, нема там мостів, а дороги після дощів майже непрохідні; зате є там 9 прекрасно вдержуваних шкіл і всюди видно, як нарід важкою працею і витревалістю розбудовує свою економічну будучність. На фармах автор бачив гарні доми, які „побудовані на солідним фундаменті, так, як солідний характер народу"; розкішні там городи. Доми гарно помальовані, охайні.

Комуністів і ледарів у дистрикті автор не бачив, бо вони повтікали звідти після того, як настала кріза. На місці лишились люди праці, люди характерні, люди інтеліґентні, такі, яких саме потребує Канада.

Дистрикт, про який іде мова, був майже збанкротований і фарми не могли виживити родини які платити податків. Дехто під впливом аґітації, хоч міг, не хотів платити податків. У 1930. році дистрикт взяв під управу публичний адміністратор, що перебрав понад 30.000 долярів довгу. Після чотирьох літ важкої і дуже мозольної праці дистрикт не тільки позбувся майже всіх довгів, але й має в банку готівкою поважну суму грошей

В тяжких роках дистрикт залишили як кажеться у згаданій статті, нероби, нездари, далі такі, що в дистрикті вічно робили клопіт і нищили мораль молоді. На їх місце осіли витревалі і працьовиті українці, які „навіть не мають часу пожалувати себе".

З приводу очищення муніципалу з довгів відбулося 12. серпня у Гадашвіл велике свято, на яке приїхав манітобський премієр Брекен, мейор Вінніпеґу Вебб і багато інших визначних людей. Всі вони дивувались успіхам українського муніципалу, який серед найстрашнішої кризи вийшов на чисту воду. Премієр Брекен сказав, що муніципал Гадашвіл треба поставити на зразок не тільки провінції Манітоби, але й цілій Канаді. Таких слів премієр безперечно не говорить на вітер.

А треба знати, що наші поселенці кругом Гадашвіл осіли серед лісів, на багнах. Після 20 літ витревалої праці їх округа до того видкигається, що перший урядовець провінції хотів би, щоб з тої округи брали приклад усі інші округи в цілій Канаді. А скільки таких Гадашвілів є в Канаді!

Свідоцтво моральности большевиків.

УМОВИНИ ВСТУПУ СССР ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 12. 9. ПАТ. „Журналь де Нансіон" приносить подробиці тайного засідання Ради Ліґи та зазначує, що мін. Барту запропонував текст запрошення, яке вислали би до СССР. У тексті є такий уступ, що СССР виконує свої міжнародні зобовязання та трактати і готов приняти зобовязання передбачені в пакті Ліґи, тому відповідає умовинам, які передбачено для постійного члена Ліґи. Делеґат Австралії сказав на це, що не може згодитися на поставлення такого свідоцтва міжнародньої моральности та що Рада повинна зредаґувати новий текст.

Мін. Саймон сказав, що на його думку не злося висилати до СССР запрошення приступлення до Ліґи, а запрошення кандидатури до Ліґи. Внесення мін. Саймона піддержав делеґат Портуґалії.

Прийшов час швидкої війни.

Американська новинарська аґенція Союзна Преса (Ассошіейтед Пресс) в каблеґрамі з Европи каже, що Европа готується до швидкої війни. В Італії думають, що війна у закопах вже перестаріла. Франція звертає особливу увагу на швидкі літаки. Анґлія випробовує швидкі танки. Телеґрама говорить, що військові знавці в Европі переконані, що нова війна буде ведена з великою швидкістю, тому вони орґанізують армії так, щоб їх можна швидко перекидати з одного місця на друге. Всі держави тепер переводять механізацію і моторизацію своїх збройних сил, а це у випадку війни навіть прискорить її кінець, хоч поправді недостача грошей більше вплине на присвішення кінця війни.

Готовили атентат на канадійського премієра.

ЛЬОНДОН, 12. 9. ПАТ. За інформаціями „Івінінґ Стандарду" канадійська поліція виприла ватагу, яка приготовляла атентат на канадійського премієра Бенета. Бандити задумували вхопити премієра після його повороту із Женеви й опісля зажадати високого окупу. Поліція арештувала в Отаві кілька осіб, замішаних у підготівлі цього атентату.

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні виправи для учениць і учнів, виплікування інтернатів і бурс, закуповувати найдешевше в Галицькім Маґазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

Напередодні громадських виборів.

Ухвалений м. р. теперішньою соймовою більшістю самоуправний закон, що обовязує від 13. липня м. р., в Галичині ще не у всіх своїх постановах увійшов у життя. Причиною цього був тут брак відповідних установ, які мали бути щойно створені. Мова йде про збірні громади, що закон зве їх гмінами (волостями), яких не знав дотеперішній австрійсько-галицький громадський закон, опертий на системі поодиноких громад-сіл.

Довгі місяці йшли приготування, щоб створити збірні сільські громади. У кабінетах ріжних польських публичних установ — і як звичайно — без відома й участи ширших громадянських кол. Голос мали староства, повітові виділи, воєвідські уряди, поліція і військовість. Не диво, що було і більше проектів щодо того, кілько треба створити в повіті збірних громад, де має бути їх осідок, кілько і які села мають входити до поодиноких волостей і т. д. З волею самих заінтересованих громадських репрезентацій рахувалися як найменше.

Рішальними при цьому мали бути мотиви в першу чергу господарського і комунікаційного характеру, а в дійсности переважили польські національно-політичні. На яву вийшло це з хвилиною оголошення складу і осідків збірних громад у воєвідстві львівському, станиславівському і тернопільському. У серпні ц. р. міністерство внутрішніх справ оголосило число, осідок і склад волостей (гмін) у кожному повіті і це є першою ластівкою, що незабаром будуть розписані вибори до сільських громадських рад. Говорять уже і про речинець виборів. Мали би вони бути безпосередньо по закінченні пильних полевих робіт десь з кінцем жовтня чи в першій половині листопада ц. р. Це тому, що сам закон виключає переведення виборів до сільських громадських рад у горячому для хліборобства часі, себто в часі пильних полевих робіт. Отже стоїмо напередодні виборів до громадських рад на галицькому терені, по селах і малих містечках, на які не поширено постанов галицького міського закону з 1889 р. і де обовязує дальше первісний загальний галицький закон з 1866 р., бо обо ті закони лишились у Галичині у правній силі, очевидно зі змінами, що їх увів новий польський самоуправний закон.

Характеристична річ. При оголошенні складу й осідків волостей, не оголошено зовсім виборчого регуляміну для вибору сільських громадських рад у Галичині, бо виборчий регулямін, виданий як розпорядок міністра внутрішніх справ з 17. жовтня 1933 В. З. Р. П. ч. 83 поз. 606, на основі якого відбулися вибори до сільських рад в осени 1933 р. на північно українських землях, в Галичині не обовязує і такий розпорядок має щойно вийти. Зате оголошено розпорядком міністра внутрішніх справ з 8. серпня 1934 В. З. Р. П. ч. 74 поз. 703 виборчий регулямін до повітових рад хоч вибори до них відбудуться щойно по виборах до громадських і волосних рад і по уконституованні останніх.

Згідно з постановами самоуправного закону від дня оголошення громадських виборів до дня голосування не може бути менше як шість днів і тому оголошення виборів може нас заскочити в останній хвилині, як це було напр. на Волині і в центральній Польщі в осені м. р. Тим загал виборців не то що не має часу приготовитися до виборів, але і заманоютися з постановами виборчого регуляміну що є доволі складний. Галицький виборчий громадський регулямін поправді не буде ріжнитися засадничо від минулорічного регуля-

міну з 17. жовтня, але всеж повинен він появитися принайменше на кілька тижнів перед виборами, щоби виборці мали час пізнати докладно його постанови. З цієї причини черговим завданням проводу Укр. Парл. Репрезентації є постарагися про те, щоби міністер Косцялковський оголосив вчасно виборчий громадський регулямін для Галичини.

Останні вибори до сільських громадських рад ще на підставі австрійсько-галицької виборчої ординації, доповненої четвертою загальною курією Польської Комісії Ліквідаційної відбулися в 1927 р. або в 1928 р. там, де перші вибори уневажнено. У великій більшости сільських громад наші виборці виконали як слід свій громадянський і національний обовязок і до громадських рад увійшли наші люди, як теж і до громадських управ. Друга річ, що громадські управи не все виконали як слід свої завдання. Часто і не могли, якщо взяти під увагу велику залежність від староства і повітового виділу — чи точніше від самого старости, що фактично рішає про все. Ще більшу залежність уводить новий польський самоуправний закон і сьогодні громадська самоуправа є тільки добудівкою державної адміністрації, від неї дуже залежною.

Не торкаюся тут подробиць нового польського самоуправного закону. Минулого року у низці статей обговорив я це на сторінках „Діла" і „Свободи", а Видавнича Спілка „Діло" видала навіть окремо мою брошуру під заголовком „Новий самоуправний закон". Тут зверну лише увагу, що волостні (гмінні) управи і ради матимуть ширше значіння — особливо в ділянці господарській, культурній і соціяльній, як мали їх досі громадські управи і ради. На них перейде теж і частина державної адміністрації, що її вели староства чи інші урядові установи. Тимто не треба широко доказувати ваги громадських виборів, де право голосу має кожний громадянин і громадянка, що скінчили до дня розписання виборів 24 роки життя і від року мешкають у громаді; останньої вимоги не потребують публичні функціонарі і професійні військові. Корисний для нас вислід громадських виборів рішить про склад волосних рад, а у дальшій черзі і про склад повітових рад, бо право голосування на волосних радах мають тільки громадські ради, солтиси і підсолтиси, а на повітових радах — волосні і міські ради та члени волосних і міських управ. Ясно, що у найближчих громадських виборах треба нам узяти участь і до них вислід приготовитися. По громадах треба зробити сходини для приготовлення виборів і вибору виборчого комітету. Такі збори у замкненому льокалі не потребують зголошення і дозволу, якщо скликуючі знають особисто запрошених, що на селі є правилом. Члени місцевих комітетів будуть потім членами волосного виборчого комітету, щоб устійнити кандидатів на волосних радах і їх заступників. Незалежно від того повинно відбутися масове віче в осідку повіту, присвячене виключно справі громадських виборів. Це знову пильне чергове завдання наших повітових діячів.

В грудні м. р. і травні ц. р. переведено у Східній Галичині вибори до міських рад. Здебільша випали вони для нас некорисно. Часто уневажнено лісти наших кандидатів у найпевніших округах і автоматично не допущено наших місцевих чільних людей до участи у міській самоуправі. Там знову, де і відбулося голосування і переведено вибір, чільні інтелігентні кандидати перепали і радними вийшли кандидати з дальших місць, нераз одиниці мало вироблені, без яких зовсім добре рада може обійтися і які нам як народові не принесуть там ніякої користи. Цей сумний досвід з міських виборів не повинен повторитися при найближчих сільських громадських виборах. Радними мають вийти тільки цінні і характерні місцеві одиниці, що з користю для громади і для української нації виконуватимуть свої самоуправні обовязки на терені громади.

А всі, що бажають громадянського вишколення нашого сільського загалу, повинні негайно приступити до підготовчої виборчої праці.

Д-р Степан Баран.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, пост'ль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29. Телефон 25-55.
2/78 182—?

„Журналь де Женев" про Конґрес національностей.

„Журналь де Женев" приносить у числі з дн. 6-го ц. м. справоздання з X-го Конґресу Національних меншин у Берні. Ось кілька уступів із цього справоздання:

„Як справедливо зазначив президент Вільфан, конґрес національностей більше, ніж якийнебудь інший рух повинен іти за вічною заповідю: „Не роби другому того, чого ти не хотів би, щоби зробили тобі". Досить поглянути на список учасників конґресу, щоби зрозуміти, як сильно переплутались тут їх інтереси. Одна ґрупа виступає тут як „національність" (або „меншина" — термін викреслений із офіціяльної мови) в одній державі, а пізніше зазначена як „більшість". Досить навести тільки приклади німців у Польщі та Чехословаччині, польські та чеські ґрупи у Німеччині, німців у Мадярщині і мадярів у Чехословаччині і Румунії..."

„Коли висловлено побажання, щоби Совітській Росії запроповували дати ґарантії у хвилині, як вона вступить до Ліги, тоді виринула дуже жива дискусія і нарали в середу вранці на дуже пекучу тему пройшли під знаком „російського питання".

„Всі памятають минулорічну сміливу інтервенцію п-і Рудницької, яка виступила проти байдужости цивілізованого світа супроти голоду „орґанізованого" Совітами. Українська делеґатка, якої появу привитали оплесками, гадає, що не лицює домагатися „ґарантій" від Совітів. Українці знають, що вартні ці обіцянки. Єдину відповідь на цю пропозицію вступу Совітів дала Союзна Швайцарська Рада: „Не розмовляємо зі злочинцями!"

„На замітку президента, що хотів „злагіднити" враження цих слів, ґенеральний секретар Амменде зробив замітку, що конґрес має не тільки право, але і обовязок висловитися щодо совітської кандидатури і ствердити, що принцип інтернаціонального комунізму не згідний з культурними і соціяльними змаганнями національностей".

Конґрес закінчився раніше, ніж мав у програмі, у середу пополудні, низкою пропозицій.

Непромокальні плахти
І. Конрад, Львів, Гетманьська 22.
ч. тел. 49-83 2/1 а 4—5

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 14. ВЕРЕСНЯ 1934.

ВАС. МУДРИЙ.

З подорожі до Швеції.

Зі Львова до Ґдині.

У кого з нас (робітників пера) нема бажання вирватись деколи бодай на короткий час у широкий, далекий світ?

Одні кажуть, що бажають того, щоби забути на нашу дійсність бодай на кілька днів чи тижнів. Така вона для них мила і дорога! Інші бажають опинитись серед чужих людей, щоби вирватись із рідного середовища, яке висмоктує з них усі соки та витягає нерви, і там на чужині відпочати. Ще інші кажуть, що рвуться на захід, у далекий світ, щоби набрати нових вражінь, щоби щось пережити і чогось навчитись.

На жаль, наші обставини такі, що мало кому і рідко коли вдається здійснити такі свої бажання.

Для мене зложились обставини цього літа якось так сприятливо, що я міг виїхати на короткий час на чужину, щоправда не дуже далеку, але всеж за кордон. Коли ж уняти на увагу наші відносини та вашу спроможність, то моя подорож стане і далекою і великою і навіть до деякої міри екзотичною. Подорожував я не лише залізницею, але й кораблем і до того без пашпорту. Чи не цікаве?

Якже воно до того дійшло? — Дуже просто. Польське Трансатлянтійське Корабельне Т-во (акційна спілка) влаштувало в серпні прогульку між іншим до шведської столиці Стокгольму і я взяв у тій прогульці участь. Таким чином був я у Швеції навіть без пашпорту. Чомуж я вибрав саме подорож до Швеції? — На таке мое рішення вплинув просто сентимент і до того сентимент, що виріс у мене з мого невеличкого знання історії. У мені якимсь чином вкорінилося пересвідчення, що ми (українці) зі шведами історично посвячені. Здавалося мені, що незле буде, коли я, як один із величезної маси політичних спадкоємців пок. гетьмана Івана Мазепи, ввійду у ближчий контакт і познайомлюсь із спадкоємцями слави короля Карла XII. Ніяких інших бажань у мене не було. І саме це вплинуло на мое рішення взяти участь у прогульці до Стокгольму.

*

Була душна серпнева ніч коли я вибирався зі Львова в далеку дорогу. Їхав я на Варшаву до пристані в Ґдині. Подорож поспішним поїздом у натовпі, ще й до того вночі, зовсім не цікава. Важко було спати. І тому попадав я час до часу тільки в апатичну дрімоту, в часі якої мені мигали перспективи подорожі кораблем у формі морської недуги, бурі, затоплювання корабля і т. п. страховищ. Ранком пересів я в Варшаві до іншого поспішного поїзду і втомлений та охлялий дивився байдуже в вікно, попри яке мигали незвичайно скоро неприпадні краєвиди. З години на годину зростала спека. Чим більше ми віддалювались від Варшави, тим більше було піску та саджі в поїзді. Вони вгризалися в шкіру, волосся, чіпались одежі і немилосерно докучали. І я і мої товариші дороги, мені зовсім чужі, шукали тіни, заслонювали вікна, намагались ізолювати себе від пісків, але це нічого не помогало. В таких обставинах їзди ніхто не починав ніякої розмови і все байдуже вижидало кінця дороги. Читання книжки чи ґазети не йшло. Спека висважувала всіх.

Поїзд спинявся рідко. Довше постояв на кордоні Польщі і території вільного міста Данціґу. По провірені особистих документів ми виїхали на територію Данціґу і затримались потім коротко в самому місті. Відтак проїхали Лянґефур, Оліву, Цопот і виїхали на польський коридор. Орлово перша місцевість на тому коридорі, через яку ми проїздили. Між Орловом і Ґдинею оглядали ми крізь вікна в одному місці море. Воно робило сильне враження і видавалось здалека вище положеним від суходолу. Така оптична омана.

Точно в 4-ій год. пополудне, згідно з розкладом їзди, поїзд заїхав на стацію у Ґдині. Ще одна перевірка документів і клунків при виході з двірця і кілька сотень пасажирів розсипалось по місті.

Ґдиня, це нове, віком своїм заледви кількалітне місто і пристань. Корабель до Стокгольму мав відплисти аж на другий день пополудне (21-ша год.) і тому треба було найти в тому молодому місті якесь приміщення та нічліг. Почали ми його шукати. Було важко. Бо Ґдиня була переповнена, а крім того тут невидана мабуть ніде в цілій Польщі дорожнеча. В готелях одноособових кімнат не було. А двоособові коштували від 24—16 зол. за добу. Кімнатки у приватному домі теж не можна було тоді дістати, а якби така була, то треба було за неї заплатити щонайменше 7 зол. за одну ніч. По довгих зусиллях мені вдалося виторгувати двоособову кімнату в „Морському Готелю" за 10 зол. Тому, що я був один знизили мені на 6 зол. З того недвозначно видно, що це молоде й нове місто росте.

Примістившись та обмившись, я, не зважаючи на втому, пішов оглядати місто і пристань і пляжі. Всього я не оглянув. Бо місто, хоч і нове, розкинене на дуже великому просторі. Так і видно, що на місці маленької рибальчої оселі фундатори й основники міста розрахували його на який міліон населення. Будови нові, переважно монументальні розмірами. Використані в них найновіші здобутки будівництва. Але вони розкинені далеко одна від другої. Багато вулиць незабудованих і невибрукованих. Зате головні вулиці мають першорядні бруки. Пляжа велика і повна літників. Біля пляжі найкращі готелі, каварні та розривкові льокалі.

У Ґдині є пристань товарова, себто торговельна, пасажирська і воєнна. У ній є і морська школа для моряків і старшин воєнної фльоти.

І місто і пристань побудовані за час яких шести років. Витрачено на це безліч людської енерґії, праці і головокружні суми гроша. Коли це все бачиш, то щойно тоді розумієш ту велитенську пропаґанду за Ґдиню, яку бачимо в цілій польській пресі.

Національна проблєма й українці.

Промова пос. Мілени Рудницької, виголошена 3. вересня на X-ому Конгресі Національностей у Берні.

ЮВИЛЕЙ КОНГРЕСУ Й УКРАЇНЦІ.

Пане Президенте, мої пані і панове!

Жаль мені дуже, що я не могла взяти участи у вчорашньому засіданні Конгресу і мушу прохати вашого вибачення, що зявляюся щойно нині. Не думайте, що я свідомо хотіла покористуватися жіночим привілеєм спізнення. Ні, це не моя вина і я певна, що ви мені вибачили би, якби знали причини цього спізнення і всі ближчі звязані з ним обставини. Назвім їх коротко „пашпортовими труднощами".

Тому, що я не брала участи у вчорашньому засіданні, дозвольте мені нині в імені української групи у Польщі, яку маю честь заступати, з нагоди 10-літньої діяльности Конгресу національних меншин передати йому якнайкращі побажання. Нехай його вплив для сборони доброї справи меншин буде і надалі доцільний!

Крім цього з почуванням великої приємности і духового обовязку мушу зазначити ті великі заслуги, які Конгрес поклав для добра моїх голодних земляків у Совітській Україні. Минулорічний Конгрес був першим товчком до мобілізації світової опінії проти злочинців червоної диктатури. Спеціяльна подяка належиться п. головному секретареві д-рові Амменде за його невтомну працю для нещасливих жертв голодової катастрофи у СССР. Він це своєю політичною та публіцистичною діяльністю розворушив совість світа, він є душею Ініціярового Комітету, він не завагався перед тяжкою подорожю до Америки, щоби і там поінформувати опінію про невимовну нужду, спричинену божевільними большевицькими експериментами. Ми, українці, не забудемо йому цього ніколи. Я довідалася з великою радістю, що і цьогорічний Конгрес на вчорашньому засіданні займався справою голоду в Радянській Україні. Це тим важніше, що тамошнє становище ні трохи не поправилося, навпаки є небезпека, що найближчою зимою і весною голодова катастрофа зросте ще у своїх розмірах.

НАШІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО НАЦІОНАЛЬНИХ КОНГРЕСІВ.

Тому, що цей Конгрес робить нині білянс своєї 10-літньої діяльности, хотіла би я кількома словами згадати про дотеперішню участь українців у національних Конгресах. Мушу передовсім пригадати, що приступали до них із деякими застереженнями. А саме заявляли ми явно від самого початку, що засновки і принципи Конгресів не зовсім задовольняють наші національні змагання. Ми ані не є меншиною ані не вважаємо себе за таку. Навпаки: ми, українці в Польщі живемо як суцільна більшість від прадідних віків на рідній землі і ніколи не зречемося своїх найвищих національних змагань, свого права на свободу і самостійність. Друга причина наших застережень це та, що ми крім гарантії для меншин маємо ще міжнародне зобовязання польської держави супроти нас, українців, а саме рішення Конференції Амбасадорів з року 1923, яка вважала Галичину окремою національною одиницею і обіцяла їй територіяльну автономію. Хоча досі польська держава цієї автономії не здійснила, самозрозуміле, що ми її не зрікаємось.

З тих-то мотивів основи Конгресів національностей занадто тісні для наших національних змагань. А всеж ми вступили до них, щоби як найбільша в Европі бездержавна національна група, по змозі своїх сил боротися за здійснення тих високих ідеалів, які організація Конгресу національностей поставила перед собою.

ПОШИРЕНІ ЗЮБОВЯЗАННЯ.

Тепер хочу перейти до самої теми себто до питання про поширення на всі держави зобовязання супроти національних меншин і хочу зазначити коротко своє становище. На мою думку треба в цій справі провести різку ріжницю між теорією і практикою. З теоретичного погляду не можна би мати нічого проти і ми, українці, приймаємо з якнайживішою симпатією ідею так поширену. Одначе не маю певности, чи в практиці таке узагальнення не буде рівнозначне з повним скасуванням міжнародньої гарантії національних меншин і маю деякі підстави думати, що саме цей мотив був чи не головною спонукою для внесходзаця.

СОВІТСЬКИЙ СОЮЗ ЯК ЧЛЕН ЛІГИ НАЦІЙ.

Ще одна справа, а саме та, що в даній хвилині має якнайбільшу актуальність і теж для нас, українців, якнайбільше значіння. Маю на думці намірений вступ Сов. Союзу до Ліги Націй. Як зачуваю, над цією справою вже тут вели дискусію і поставили домагання, щоби Сов. Союз перебрав на себе міжнародні зобовязання супроти національностей. Дозвольте мені сказати щиро, що з таким становищем Конгресу не можу ані погодитися ані його підтримати. Мій погляд такий, що єдину правильну і гідну відповідь на спроби Совітів увійти до Ради Ліги дала Швайцарська Союзна Рада.

Гадаю, що сама ідея вступу Сов. Союзу до Ліги Націй є вже для самої Ліги і всіх її членів якнайбільше компромітуюча і образлива. Держава, якої сам внутрішній лад і відносини, головно її національна політика є повним запереченням і насилуванням принципів Ліги Націй, не повинна ввійти до Ліги. 15 літ вели большевики завзяту боротьбу проти тієї установи, а тепер з огляду на небезпеку війни з Японією на Далекому Сході і в остраху перед розвалом у себе мають нахабство зголошувати свій вступ до Ліги Націй. Це була би справжня ганьба для західньої культури, ганьба для людства засісти за спільним столом зі злочинцями. Це було би однозначне з тим, що західні держави потурають усім злочинам червоної Москви. Чи Ліга Націй хоче взяти на свою совість співвідповідальність за те все, що діється у Сов. Союзі?

НЕМА ГАРАНТІЙ, КОЛИ МОВА ПРО БОЛЬШЕВИКІВ.

І чи думаєте, панове, що колиб большевики й перейняли меншиневі зобовязання, то це змінилоб щонебудь у цій справі? Чи не знаєте історії становища Сов. Союзу до українців? Чи не знаєте, що чейже теоретично большевики признали право самовизначення народів аж до відірвання від Союзу? Але що на практиці панує нечуваний брутальний гнет усіх національностей, крім — очевидно — пануючих, себто московської національности і що всі національні прояви поневолених червоною Росією народів є пятновані як контрреволюція і найбільш жорстоко переслідувана?!

Ні, мої панове, не можемо обманювати себе. Нема ніяких зобовязань, ніяких гарантій, коли мова про державу, яка свідомо стосує голод, як методу правління, якого жертвою падуть міліони. Годі переговорювати з убивниками! Ціла культурна людськість мусить домагатися від Ліги Націй, щоби вона відмовила вступу Совітському Союзові, щоби вона показала Совітам двері.

Таке є становище українців і воно мусить бути так само становищем цілого нашого Конгресу

*

ПОСТАНОВА X. КОНГРЕСУ НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ У СПРАВІ ДОПОМОГИ ГОЛОДУЮЧИМ У СОВ. СОЮЗІ.

Коли IX. европейський Конгре Національностей проголосив поклик у справі допомоги для голодуючих у Совітах громадян, членів ріжних національностей, з ріжної сторони заперечувати факт того масового вимирання. Сьогодні всі, що вглянули у відносини у Совітському Союзі, одноголосно признали, що число жертв голодової смерти у Совітах дійшло лише у самому 1933 році до міліонів. Всупереч звітам офіціяльних московських чинників, що у протилежности до минулого року, наслідком посухи частина жнив на Совітській Україні і в інших околицях Сов. Союзу зовсім змарнована, — знову чуємо заперечування, що нема небезпеки голодової смерти, в якій знову опинилися міліони й міліони людей у Совітському Союзі. Серед цих обставин, X-ий европейський Конгрес Національностей, як спільна організація національностей, що мають своїх земляків у Совітському Союзі, вважає своїм обовязком знову піднести свій голос, щоби звернутися з палкою просьбою до народів світа прийти з помічю загроженим у Совітах голодовою смертю людям ріжних національностей. У звязку з цим Конгрес пригадує щиросердечні поклики архиепископа з Кентербері й архиепископа віденського кард. Інніцера та представників усіх віроісповідань, які прилучились до їх покликів. Згідно з порученнями кентерберійського архиепископа, Конгрес, покликуючись на почуття вселюдської спільноти, вважає своїм правом і обовязком назвати річю необхідною, щоби з нагоди вступу Совітів до Ліги Націй була вможливлена широка допомога голодуючим у Совітах людям.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4**
1/28

„GUTE LAUNE"
Веселий настрій може тепер кожний мати читаючи
GUTE LAUNE.
GUTE LAUNE
це новий місячник для веселих людей і тих, що ними хочуть бути.

*

ПОСТАНОВИ X. КОНГРЕСУ НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ ПРО ПРИЙНЯТТЯ НОВИХ ДЕРЖАВ ДО ЛІГИ НАЦІЙ.

У звязку з домаганням загально поширити міжнародню охорону меншин та з загальним значінням моральних і правних засад, на яких спираються істнуючі меншеневі умови, X. Конгрес Національностей звертає увагу, що передбачена у пакті Ліги перевірка, яка мусить попереджувати прийняття якоїнебудь держави до Ліги Націй, мусить розглянути передусім національну політику тої держави. Державам, яких поведінка находиться у засадничій суперечності до вищезгаданих принципів, треба відмовити прийняття до Ліги.

Дальше, треба доконче жадати від нововступаючих держав, щоби вони признали істнуючі правні міжнародні зобовязання у цьому охорони меншин, як передумову до прийняття, як це було вже досі правилом у практиці, від якої ніколи на будуче не вільно відступати.

Східній пакт погребаний.

ЛЬОНДОН, 12. 9. ПАТ. „Таймс" приносить передовицю п. н. „Відкинений пакт", в якій каже, що з огляду на відкинення Німеччиною і з причини опозиції Польщі східно-европейський пакт можна зачислити до низки погребаних проєктів безпеки. Обговорюючи промову мін. Барту в Байон, часопис робить йому закид, що своїм неуступчивим становищем у справі зброєнь Німеччини дав Німеччині нагоду відкинути пропозицію пакту.

ПАРИЖ, 12. 9. ПАТ. „Тан" висловлює думку, що є ще можливість заключити східний пакт навіть без участи Німеччини, лише з участю Польщі, Совітів, Чехословаччини і балтійських держав.

Землетрус на Сицилії.

РИМ, 12. 9. ПАТ. На Сицилії відчули дуже сильні підземні потрясення. Хоча досі не було жертв людьми, потрясення були такі сильні, що в деяких місцевостях прохожі переверталися на вулицях.

„Марокестль" горить дальше.

НЮ ЙОРК, 11. 9. ПАТ. Пожежа, яка вибухла в останках корабля „Марокестль" після таємного вибуху, тревае дальше. Пожежна сторожа покинула корабель, завехавши дальшу акцію. Побоюються, що вогонь дістанеться до збірників ропи, які находяться в середині корабля, а це викликалоб експльозію небезпечну для надбережних будинків.

Пасажири корабля зізнають, що смерть стільки людей завинила команда корабля, яка не станула на висоті грізної ситуації. Пасажирам не роздано навіть рятункових поясів. Рятункові човни не забирали пасажирів, тільки членів залоги

Самоходова катастрофа.

БІЛГОРОД, 12. 9. ПАТ. Біля Ніщу особовий потяг віхав на залізничому переїзді на пантажний самохід що віз військовий відділ. Самохід розбився в дребезги. 5 вояків згинуло на місці, 18 є тяжко ранених.

Міжнародній летунський турнір.

ЛЬВІВ, 12. 9. ПАТ. Сьогоднішній відтинок чаленджового лету не є дуже довгий, бо тільки на 1.100 км. Відріжняється він тим від інших відтинків, що змагуни летять 220 км. над морем. З того перших 80 км. летиться над заливом Тунісу. Перший обовязковий осід визначений в Палермо на Сицилії. Дальший етап Палермо-Неаполь впродовж 570 км. так придуманий організаторами чаленджу, щоби змагуни летіли вздовж берегів Італії, а не над морем, бо в простій лінії від Палермо до Неаполю летиться коло 300 км. замісць 570 дорогою окружною. Задля цього летунам наказали минути ряд контрольних точок над берегом і скинути там мельдунки.

Останній відтинок лету Неаполь-Рим 200 км. летуни перелетять певно в одній годині. В Римі передбачений теж нічліг.

ВАРШАВА, 12. ПАТ. З Тунісу повідомляють, що сьогодні ранком вистартували з тамошнього летовища до Риму летуни, які беруть участь в окружному леті. Вистартували 23 літаки, в цьому один Карпінського, що летить поза конкурсом.

В четвер змагуни перелетять з Риму на Загреб, Відень і Брно до Праги.

ПРИЛЕТІЛИ ДО ПАЛЕРМА.

ПАЛЕРМО, 12. 9. ПАТ. Всі польські літаки, що беруть участь у чаленджі, прилетіли щасливо до Палерма. Перший з поляків осів Плончинський.

Німці знову попереду.

В НЕАПОЛІ Й РИМІ.

НЕАПОЛЬ, 12. 9. ПАТ. Аґ. Стефані повідомляє, що з летовища в Неаполі вистартували до дальшого лету до Риму такі змагуни: Юнк в год. 10.53, Остеркамп 11.04, Зайдеман 11.03 і Пасевальд 11.15.

РИМ, 12. 9. ПАТ. Аґ. Стефані повідомляє, що на летовищі в Римі осів як перший споміж летунів, що беруть участь у чаленджі, німець Юнк в год. 11.40. Віддаль 191 км. перелетів він за 47 хвилин. Другий прилетів Остеркамп в год. 11.50, опісля Зайдеман 11.54 і Пасевальд в год. 12.06.

РИМ, 12. 9. ПАТ. Летун Влодаркевич відлетів із Неаполю до дальшого лету до Риму в год. 11.46, а прилетів там в год. 12.36. Летун Плончинський відлетів в год. 11.48, прилетів до Риму в год. 12.41.

ЗАГАЛЬНА ПУНКТАЦІЯ.

ЛЬВІВ, 12. 9. ПАТ. Кап. Баян далі є на першому місці в чаленджі. По обрахункам польського аероклюбу сумарична пунктація, що її здобули поодинокі летуни до Тунісу включно, є така: 75 Баян 1826, 75 Плончинський 1821, 19 Зайдеман 1771, 65 Влодаркевич 1770, 15 Франке 1755, 61 Дудзінський 1747, 62 Ґедговд 1711, 17 Гірт 1691, 72 Бучинський 1688, 76 Скжипінський 1687, Бальцер 1683, 18 Баер 1656, 21 Губріх 1612, 81 Макферсон 1380. Про інших змагунів нема досі вісток

ПРОБИ В СКНИЛОВІ.

ЛЬВІВ, 12. 9. ПАТ. Нині в год. 13.30 на цивільному летовищі в Скнилові робили проби принимання чаленджових змагунів, які прилетять до Львова в пятницю 14. вересня рано. На старті станули старшини 6. летунського полку, члени аероклюбу з през. професором інж. Гайзлером. Проби робили два літаки.

—o—

По широкому світі.

— В Харбіні відбулася на очах кількох тисяч видців масова екзекуція 44 манджурських повстанців яких японці зловили в околицях Ціцікару.

— До Риму прилетів журналіст Брокієрі, що літаком перелетів 17.000 клм. Сх. Сибір і азійську Росію.

— В Будапешті помер визначний угорський політик гр. Юлій Каролі у віці 63 років.

— Еспанія зажадала офіціяльно, щоби її знову вибрали до Ради Ліги Націй.

—o—

Страйк в долині цибулі.

На шляху в М'Гаффі, Огайо, богаті землевласники плекають на велику скалю цибулю на вивіз. Вони дуже визискували робітників, що живуть там як нужарі. Старші робітники заробляли денно по 1.25 дол., малолітні дуже маленько. Тому робітники зорганізувались і вже 3 місяці там триває страйкова боротьба за поліпшення робітничої долі

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

Кілька думок з нагоди „Східних Торгів".

Голос одного з наших визначних економістів.

„Таргі Всходнє" — чи „Східні Торги" це ціла проблема, над якою мусить призадуматись кожний, хто оглянув цю щорічну виставку і цим разом. В осередку наших земель, у Львові відбувається від років імпреза під одною і тою самою назвою. А до цієї назви привязані події, що потрясли до глибини одною і другою стороною, тими, що уладжували ці торги, та тими, що їх бойкотували, — поляками й українцями. Бо перші вважали „Таргі Всходнє" за імпрезу, що мала маніфестувати й закріплювати польський характер Львова і краю, а для других таке політичне розуміння цієї імпрези було — визовом. Звідти бойкот, звідти й події, за якими зявилися прокуратор, суд та роки тюрми.

Але до назви ми звикли привязувати і той самий зміст. Та не все слушно. Бо коли приглянутись ближче, що таке „Таргі Всходнє", то воно бачимо, що сьогодні вони далеко не ті, що були колись. Це вже не імпреза, що має **політичні** цілі, а **господарський** факт на нашому терені. І коли хтось бажає видвигати їх до висоти політичної події, то нехай огляне їх цьогорічне обличча, а переконається, що це радше ярмарок на більшу скалю, де перед ведуть ті, що спритніше вміють себе зареклямувати та здібніші у свому купецькому ділі. Бо хоч сьогодні назва лишилася давньою, то через те, що їх уладжує вже Торговельно-Промислова Палата, тобто установа, в якій беруть участь також українці та яка огарається за купецький бік справи, відпав у великій мірі їх політичний зміст. Є в Торговельно-Промисловій Палаті комісії, де наша торгівля, очевидно кооперативна, заважує чимало. В улаштуванні цієї імпрези помагає тепер Львівська Хліборобська Палата, в якої Раді теж працюють українці. Ніде правди діти, що участь українців в обох цих установах мізерна, а мандати виділені скромно, мабуть з остраху перед маюризацією. Але всеж таки участь українців у публично-правних організаціях, які цю виставу влашковують провадилиб до льоґічного висновку, що й українські установи повинні брати участь як виставці у Торгах. Або, коли ні, то витягнути для себе висновки з факту уладження Сх. Торгів — супроти обох тих палат. Але так не є. Українці беруть участь у „Торгах", але незорганізовано, одинцем і без спільного порозуміння. Колиб тільки ті українські фірми зібрав, які сьогодні є на Торгах, то був би вже чималий український відділ. А коли булаб така організована участь, то і зверхній вигляд Торгів був би інший. Бож тоді можна устійнити умовини, на яких участь укра[illegible] торговлі і промислу малаб характер національний і відповідний до своєї ваги у господарці краю. Не сумніваємося, що наші умовини булиб такі, які уможливилиб нам участь у Торгах та не нарушилиб нашої національної гідности.

Знаємо, що супроти зміни самого змісту Торгів, вже два роки тому наша кооперація збиралася взяти більшу участь в Торгах. Невідомо нам, чому так не сталося, але воно вказує на те, що намір і пляни були. Знаємо, що від років і наші господарські установи і приватні люди брали участь у Насінних Торгах, які були інтегральною частиною Східних Торгів, тільки відбувалися в інший час (в лютім). Знаємо, що на попередніх Торгах мав свій кіоск „Маслосоюз". Знаємо, що і цього року українські фірми взяли участь у Торгах, може не всі зі самостійними місцями (стійлами). Припускаємо, що на чергових Торгах буде тих українських фірм, які схотять брати участь, чимраз більше. Будуть брати участь знову поза організаціями й одинцем. І тому насувається просте питання: чому не беремо в Торгах участи **зорґанізовано**, всі, чому не робимо з Таргів Всходніх — Східних Торгів? Маємо враження, що маємо досить господарської сили, щоби могти увійти на цю імпрезу як **самостійний** чинник та нашою участю задокументувати, що нам таке місце в господарському житті краю належиться.

На цьому місці не станемо тепер обговорювати справу форми і умовин, на яких наші установи та фірми малиб брати **організовано** участь у Торгах. Це належить тільки і виключно до наших господарських централь і обєднань. Але піддаємо отсі наші думки під увагу тих наших кол, які самі про це вже думали, перші кроки у цьому робили та їх — не докінчили.

Цю справу повинні теж взяти на увагу ті українці, які внедовзі ввійдуть по нових виборах до ради Промислово-Торговельної Палати. Варто, щоби в цих справах була теж якась одна напрямна і якесь одно становище у нас, а воно повинно бути: не „Таргі Всходнє", тільки „Східні Торги".

Економіст.

Совіти заплатять 10,000.000 дол. відшкодування.

З Льондону подають, що Совіти годяться заплатити англійській компанії Говлдфілдс десять міліонів долярів відшкодування за їх заводи, побудовані до добування золота над рікою Леною, які Совіти забрали в 1929. році.

За забезпечення інвалідів Української Армії.

(З кругів УКТОДІ.)

Не вперше на сторінках української преси приходиться порушувати справу забезпечення інвалідів бувшої Української Армії, справу важну і прикру. Важну тому, що її віяк не слід легковажити чи занедбувати, задля небажаних наслідків у ближчій чи дальшій будуччині. Наочний образ недостаточної народньої відплати за кров і рани теперішніх наших воєнних інвалідів не може мати позитивної виховної сили для молодечого доросту. Не бачимо підчеркнення того виховного моменту серед українського громадянства щоб інвалідів УА вивищувано понад сіру буденщину при нагоді ріжних імпрез, щоб загал наших інвалідів по селах був так матеріяльно забезпечений, аби не мусів упорюкуватись і понижуватись перед своїми і чужими. Випадки, щоб інваліди УА дістали можливість праці в українських установах і чули себе повновартісними громадянами, належать до рідкости.

ПРИКРА СПРАВА.

Справа недостаточного забезпечення наших інвалідів прикра для суспільности; ще прикріша для самих інвалідів. За посередництвом Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові *за останнє десятиліття всіло українське громадянство на цілі УКТОДІ зложити жертвами і членськими вкладками 608.407 золотих*, або пересічно 61 тисяч зол. річно і така сума, побільшена скромними доходами з інвалідських робітень та банковими відсотками льокацій УКТОДІ мусіла вистарчити на матеріяльну поміч для двох тисяч українських воєнних інвалідів, а радше для 520 найтяжче пошкодованих інвалідів, а саме на місячні ренти, на протези, лікування, удержання Дому Інвалідів та адміністраційні видатки УКТОДІ. Треба дійсно дивуватись яким робом УКТОДІ, чи пак кількох членів Головної Ради УКТОДІ, могло дати собі раду з такими скупими фондами. При цьому слід подивляти й оцінити дійсно *геройську терпеливість і вирозуміння інвалідів УА*, котрим така скромна допомога від суспільности мусіла вистарчити на прожиток.

Правда, що нам, серед незвичайно несприятливих відносин дуже тяжко зібрати і цю квоту, але мимохіть насувається питання: Невжеж близько 7 міліонів українського населення у Польщі не може зложити власновільно більше, як по одному грошові річно, на поміч інвалідам? Невжеж ледви 2.300 (дві тисячі триста) українських громадян зпоміж 7 міліонів уважає своїм обовязком бути членами УКТОДІ одинокої установи, що в конечности мусить нашим інвалідам заступати державу? Таж стати членом УКТОДІ, наскрізь гуманітарної установи, є обовязком кожного українця, кожного українського товариства, підприємства і т. д. Таж кількох людей, вибраних до Гол. Ради УКТОДІ, не має змоги своєю безкорисною працею заступити жертви всього громадянства і задоволити всіх інвалідів! УКТОДІ зможе виконувати своє завдання тільки при співпраці всього громадянства. Тільки загальними жертвами та вплатою член-

ських вкладок до УКТОДІ облегчимо працю Товариства, а посередньо й терпіння наших інвалідів.

НІХТО З УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ НЕ ДІСТАЄ ДЕРЖАВНОЇ РЕНТИ.

На жаль, чимало наших громадян та установ уважає себе звільненими від жертвенности на інвалідів тому, що польський закон про забезпечення інвалідів із березня 1932. р. признає інвалідську ренту частині наших інвалідів, а саме тим, що були ранені в часі від 1. XI. 1918. до 1. червня 1919. р На ділі від постанов закону до виплати ренти дуже далека дорога і по нинішній день *ані один наш інвалід державної ренти не дістає*. Колиб навіть тих 236 осіб зпоміж 2.000 українських інвалідів, що стали інвалідами внаслідок зранення перед червнем 1919 р., державну ренту дістали, то це тільки незначне матеріяльне відтяження Товариства. Одначе тому, що виконний розпорядок до інвалідського закону від наших інвалідів вимагає „доказів активної льояльности і привязання до польської держави", а такі може дати хіба 1—2 прц. на сто громадян держави, інваліди Української Армії таких доказів дати не будуть могти. У наших руках є розісланий інвалідам тернопільського воєвідства друк, котрим воєвідський уряд з того приводу вже відмовляє ренти. Можна думати, що таке заспокоювання претенсій наших інвалідів буде ґенеральне. Тому занедбання обовязку громадянства супроти інвалідів з визвольної боротьби ніяк не може і не повинно находити оправдання.

ВСІ НА ДОПОМОГУ ІНВАЛІДАМ!

Коли в минулому (1933. р.) та в першому півроці 1934. р. вплив жертв та вкладок обнизився через матеріяльну кризу загалу, подешевіння сільсько-господарських продуктів та елементарні катастрофи, то на цьому не сміють поносити втрат українські інваліди. Не тільки ті, що дотепер платили місячні вкладки і жертви на цілі УКТОДІ і тепер ці датки зменшили, мають обовязок супроти інвалідів, але такий самий обовязок мають і ті громадяни, що цього обовязку ще не виповнювали. Саме в часі нинішньої господарської депресії наші інваліди тимбільше потребують допомоги громадянства. Українське Т-во Допомоги Інвалідам тимбільше мусить домагатися жертв на виплати обнижених вже з кінцем 1933. року інвалідських рент.

У першому півроці ц. р. мало УКТОДІ такі грошеві впливи:

жертви з Америки й Канади	4.548.36 дол. =	24.328.42 зол.
жертви укр. еміґр. у Франції		182.90 „
жертви укр. еміґр. у Німеччині		48.10 „
жертви укр. еміґр. у Чехословач.		23.17 „
жертви з краю		14.402.20 „
членські вкладки		3.504.63 „
відсотки льокацій		1.113.62 „
дохід з реальностей		7.528.— „
дохід з шапкарні		351.93 „
Сума піврічних впливів:		51.482.92 зол.

Від 1930. р. кожного року редукуються видатки Товариства на побори інвалідів і через скромні доходи Т-во обмежується до найконечніших видатків. Дальші ощадности вже неможливі, бо ренти наших інвалідів по 7, 8, 10 зол. у 45 прц. інвалідів стоять у мінімальній пропорції до рент державних інвалідів. УКТОДІ не може відмовити протез, лікування чи коштів переїзду інвалідів до лікаря навіть при теперішніх своїх недостачах. Видатки в останньому півроці дійшли до суми 51.665.25 зол. і творять цю суму:

виплати на ренти інвалідам	39.392.60 зол.
адміністр. видатки Т-ва	8.768.75 „
протези	1.838.05 „
удерж. інвалідського захисту	1.073.07 „
лікування інвалідів	592.78 „
Разом	51.665.25 зол.

Найменше стільки, тобто 52.000 золотих, буде УКТОДІ потребувати у другому півроці 1934-го року. З дотеперішніх цьогорічних впливів, головнож з т. зв. зеленосвяточоні збірки (котра для поділу між УКТОДІ й Т-вом Могил у Львові дала на 14.500 розісланих складанок всього 2.680 зол.) не можна припускати, щоб жертви громадянства у другому півроці так дуже зросли.

ЗА ЗАГАЛЬНУ ЖЕРТВЕННІСТЬ.

Тому для дальшого скромного забезпечення українських інвалідів, коли на нинішні відносини не можемо жертвувати богато, мусимо жертвувати мало, але мусимо жертвувати всі. У першій мірі повинні виконати свій громадянський обовязок супроти інвалідів ті українські установи, котрі постійних вкладок на цілі УКТОДІ не вплачують та кооперативні орґанізації, читальні „Просвіти" і т. д. Філії УКТОДІ повинні зорґанізувати точну вплату вкладок та приготовитись до листопадової збірки, а покищо повинні відіслати до центрального товариства ті фонди, котрі задержали у себе, бо УКТОДІ грошей потребує негайно.

Щоб допомога громадянства українським інвалідам мала постійний характер, вступайте в члени УКТОДІ і вплачуйте до нього вкладку (6 зол. річно або 50 сотиків місячно). Для селян, робітників і студентів вкладка обнижена до половини.

Дешевше прання - лекше прання

Що за полекша! В Новім Люксі перемо все на зимно і дешево, бо велика пачка коштує ледви 70 сот., мала 40 сот.

Новий Люкс

дає негайно піну в зимній воді

З природи й техн'ки.

КЛІМАТ ВУЛИЦІ.

Майже всі метеорольоґічні стації положені на вільнім повітрі так, що вітер має до них доступ з усіх сторін. Крім цього вони лежать звичайно здалека від мурів міста. А тимчасом людина, для якої ці стації працюють, душиться звичайно між стінами домів, котрі літом сильно розпалені теплом сонця, ходить вулицями, де вітер дує курявою вгору, а дими стелить долом, віддихає повітрям, яке занечищене ріжними ґазами (від авт, фабрик тощо).

Тому від недавна метеорольоги почали студіювати теж той шар повітря, де живе велика кількість наших рослин та звірят себто шар яких кількадесять центиментрів над землею. Крім цього студіюють сьогодні клімат міських улиць. Підчас цих дослідів виявилося, що в часі гарячого літа на вузьких вулицях може бути навіть 6 ступнів холодніше, ніж на широких вулицях. Тепер розуміємо, чому в південних краях волють будувати вузькі вулиці. Дальше місто охолоджується літніми вечорами значно повільніше, ніж свобідна поверхня землі з двох причин: 1) огріті камінні маси віддають вечір своє тепло повітрю дуже повільно, 2) внаслідок мряки над містом земля проміняє вечір слабше.

Сьогодні можемо сказати, що кожна міська площа, кожна міська вулиця має свій власний клімат. Не нього мають вплив стіни сусідніх домів, які ріжно нагріваються сонцем, дальше, чи дана вулиця або площа має траву чи дерева, тощо. У звязку з цим ясно, що південна стіна покрита диким виноградом не наражена дуже на проміні сонця. Таксамо на камяних хідниках вулиць, що обсаджені високими деревами, не доходить стільки соняшних промінів, що до неотінених хідників.

ЯК ТРАНСПОРТУЮТЬ ЖИВІ КВІТИ НА ВЕЛИКУ ВІДДАЛЬ?

З кінцем квітня ц. р. навантажили в Бірмінґгемі (середній Англії) 21 пак по 30 кущів хризантем, кожна у своїй власній землі, до Канади. На кораблі держали їх у постійній температурі 7 ступнів Ц. Коли вантаж приїхав до Монтреалю (у східній Канаді), дали на кожну паку по пів літри води. Внаслідок цього хризантеми залишилися свіжі підчас дальшої дороги до Ванкувер (західня Канада над Тихим океаном) та прибули там у дуже добрім стані, відбувши довшу дорогу на 11 тисяч кільометрів.

УЛЬТРАФІОЛЄТНІ ПРОМІНІ ЛІКУЮТЬ ЗАПАЛЕННЯ ОЧЕРЕВНОЇ.

На цьогорічнім інтернаціональнім конґресі радіольоґів у Ст. Моріц говорив лікар **Гавлічек** про знамениті висліди його нової методи лікування запалення очеревної. А саме насвітлює він при ропнім запаленні очеревної черевні тенеса у відкритій черевній ямині протягом 25 хвилин пои помочі спеціяльно зладженої кварцової лямпи. Процес гоєння має бути безболісний, а вигляди на видужання знамениті тоді, коли досі смертність була до 40 відсотків.

СКІЛЬКИ ЛОВЛЯТЬ РИБ?

1931 р. зловлено на Німецькім Морі 1 міліон 136 тисяч тон риб. У тім самім часі зловлено біля берегів Ісляндії 722 тисяч тон, на Норвежськім морі і біля Медвежого острову (між Шпіцберген і Скандинавським півостровом) 603 тисячі тон, у Біскайськім заливі та при побережжі Мароко 237 т. т. Дальше йдуть води між північною Ірляндією та західньою Шотляндією (130 т. .), води біля південної і західньої Ірляндії (94 т. т.), води Скаґерраку та Катеґату, Балтійське море (91 т. т.), води Ґренляндії, вдовж західнього берега Англії та води Нової Фундляндії (11 т. т.). З цеї статистики бачимо, що Німецьке море достарчило найбільше риб, зате Балтійське море грає у риболовлі невелику ролю.

Якщо річ у державах, то найбільше риб зловили для Великої Британії, бо аж 450 тисяч тон, для Норвеґії (261 т. т.), Голяндії (165 т. т.), Німеччини (149 т. .), Франції (38 т. т.), Бельгії, Дзнії та Швеції (6 т. т),

З риб зловлено 1931 р. найбільше оселедців (1204 тисяч тон), відтак вахні (992 т. т.), мнюха (267 т. т.), лосося (103 т. т.), площанки (85 т. т.), щуки (61 т. т.), чибра (баламута), плахура, шпроти (33 т. т.), сковира себто камбали (17 т. т.). Отже найбільше ловлять всетаки оселедців.

ЕСПАНСЬКА ІНКВІЗИЦІЯ І ПОЗАЧЕРВОНІ ПРОМІНІ.

В одній з бібліотек міста Сан Маріно в Каліфорнії находиться латинський і німецький текст твору Теодора де Брі про подорожі до Східної і Західньої Індії у рр. 1590—1634. З урядових записок на початкових сторінках цих творів видко, що вони були цензуровані якимсь еспанським цензором, який бажав узгіднити їх текст з „Index Expurgatorius" Ті місця тексту, які цензор не хотів дати на денне світло і які треба було усунути, залили чорною фарбою, що мала в собі органічні складники тоді, коли друкарська фарба тексту мала неорганічні складники.

Одначе позачервоні проміні можуть проходити крізь такі органічні складники. І коли на фотографії, робленій при звичайнім світлі, зовсім не видно зпід розлитої органічної фарби цензора друкарського тексту, тоді на фотографії, робленій при ультрачервонім світлі (довгота хвилі 8500 Онґштрамів), друкарський текст виходить назверх. Тому дослідники зуміли вже нині відчитати з успіхом замазані інквізиторськими цензорами місця тексту.

НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ З ЛІТАКА.

Недавно одна нідерляндська кляса всіла зі своїм учителем до великого пасажирського літака. Цим літаком перелетіли вони над областями, що їх вони мали вивчити з шкільного підручника ґеографії.

РОЗПІЗНАВАННЯ ВАГІТНОСТИ.

У 22. ч. „Німецького Медичного Тижневика" находимо цікаву статтю **В. Гофмана** з ботанічного інституту гайдельберського університету. А саме перевів він такі досліди: зернятка збіжа давав до землі і одні підливав водою, другі сечею невагітних жінок, треті сечею вагітних жінок. Виявилося, що підливані водою зернятка сходили від 6 до 7 днів. Підливані се

чею невагітних сходили після 14 днів, були дуже марні та гинули по місяцю. Зате підливані сечею вагітних сходили від 6 до 10 днів та здоганяли до місяця ріст, підливаних водою. Пізніше вони ставали навіть значно сильніші і буйніші від підливаних водою.

Отже з цього виходило би, що сеч вагітних сприяє, сеч невагітних нищить розвиток рослин. **А. Л.**

Все на ґазі!

ВИСТАВА МІСЬКОГО ГАЗОВОГО ЗАВЕДЕННЯ НА СХІДНИХ ТОРГАХ.

Якщо хочемо означити характер сьогорічних Східних Торгів, то найкраще булоб назвати їх великою пропагандою нових форм життя практичним використанням новочасного поступу.

Останнім висловом цієї тенденції можна назвати виставу, яку влаштувало на Східних Торгах в газово-електричному павільоні міське газове заведення. Експонати цього естетичного і рівночасно доцільно уладженого павільону: зразкова лазничка, пічки, кухні, пекарники, пальники, заліза, спеціяльна посуда до варення на ґазі, а також табелі і рисунки, дають нам прозорий огляд всіх можливостей застосування ґазу до огрівання та коштів поодиноких робіт.

І так: зварення обіду на шестеро осіб у звичайній посуді вимагає ґазу за 19 сот., купіль можна зробити собі на ґазі в літі за 30 сот., в зимі за 50 сот., при прасуванні зуживається на одну годину до огріття залізок ґазу за 7 сот. При вжитті спеціяльної посуди „Prodige" кошт варення і печення на ґазі ще менший. В цетральних огріваннях 1 куб. м. земного ґазу заступає 2 кг. коксу або 3 кг. вугля.

З того виходить ясно, що львівський висококальоричний ґаз, при вмілому вжитті, є рішуче найдешевшим огрівним засобом. Про добрі прикмети ґазу як огрівного засобу, пересвідчений кожний, хто має у себе ґазові інсталяції. Одначе слід ствердити, що вжиття ґазу в нашому місті ще так не поширене, як на це заслугує цей знаменитий і дешевий огрівний засіб.

А треба притім підкреслити, що апарати й прилади, які продає Міське Ґазове Заведення, є найдешевші, краєвого виробу і дають ґаранцію, що є випробовані й достосовані до місцевого ґазу, отже найекономічніші.

Тому гаслом мешканців повинно бути:

ВСЕ НА ҐАЗІ!

Таке гасло вказане особливо в часі теперішньої господарської кризи, коли не можна змарнувати ніодного сотика на перестарілі і коштовні домові уладження. Увесь технічний поступ на світі веде сьогодні до улекшення, удогіднення та подешевіння людського життя. Він вже давно перестав бути люксусом, доступним тільки для найбогатших, навпаки з його добродійств можуть користати уже широкі маси населення. Чомуж і нам з нього не користати, чому для переведення необхідних сьогодні ощадностей в домовій господарці не завести у себе вигідної та дешевої ґазової інсталяції?

—o—

Крівава бійка страйкарів із поліцією.

НЮ ЙОРК, 12. 9. ПАТ. У Сеплевілі в бійці страйкарів з поліцією було ранених 12 поліцаїв. Поліція вжила до розігнання демонстрантів, яких було ок. 4.000, не лише слізних ґазів, а також уперше ґазів, що спричинюють конвульсії. Споміж страйкарів було ранених 134. Положення було дуже грізне. Поліції вдалося відперти заступаючих і привернути порядок аж як прийшла підмога 280 вояків. Видали якнайстрогіші прикази, щоби військо в ніякому випадку не стріляло. Юрбу розганяли так, що били крісовими прикладами та ґазовими ґранатами. З юрби впало багато стрілів. Три особи тяжко ранені, 20 осіб одержали лекші пострілові рани.

—o—

Більшовики замовкли про свій вступ до Л ґи.

МОСКВА, 12. 9. ПАТ. Вся большевицька преса та офіціяльні чинники від початку теперішніх женевських нарад замовкли зовсім у справі вступу СССР. до Ліги Націй.

—o—

Німецькі журналісти в Польщі.

ВАРШАВА, 12. 9. ПАТ. 15. вересня приїде з Берліну з офіціяльною візитою до Польщі прогулька німецьких журналістів, разом 16 осіб.

Перший рік діяльности університетів

на Сов. Україні.

Шкільна система Сов. України до останнього часу відріжнялася від шкільної системи Сов. Росії між іншим, тим, що в числі високих шкіл зовсім не мала університетів.

Як відомо, большевицька влада в 1920. р. зліквідувала всі університети на Україні, вбачаючи в них школу, переняту ідеалістичною схоластикою. Треба було аж тринацять років для того, щоби большевицька влада Сов. України могла дійти до зрозуміння, що університет, як вища теоретична школа, не може бути замінений будь-якою вищою спеціяльною школою. А може бути, що вона сама й не дійшла до цього зрозуміння, але змушена була приступити до відкриття університетів на Сов. Україні з тої причини, що цього вимагала уніфікація шкільної системи в цілому Союзі Сов. Республик, на основі постанови ЦК ВКП (б) з дня 25. серпня 1932. р.

Якби там не було, всеж з 1. жовтня 1933. р. на Сов. Україні відкрили університети в Києві, Харкові, Одесі та Дніпропетровську. Деякі дані про діяльність цих чотирьох університетів за минулий академічний рік находимо в статті М. Шатунова „Попередні підсумки роботи університетів та завдання їх до нового навчального року" („Комуністична Освіта", ч. 6., 1934. р.), відкіль і наведу тут найголовніші відомости.

На 1-го жовтня 1933 р. нараховували в усіх чотирьох університетах 6.547 студентів, а на 1. квітня 1934. р. кількість їх зменшилася до 5.946, себто вибуло 601 студентів, головне, в наслідок „чистки студентів від клясово-ворожих елементів". Якщо взяти на увагу, що в одному київському університеті нараховували в останніх роках перед його ліквідацією понад 3.000 студентів річно, то приходиться констатувати значний занепад кількости студентів у порівнанні з минулими роками. Щодо розподілу студентів по фахах, то виходить, що університети найбільше готують хеміків (1500), за ними йдуть фізики (1000), потім математики (900), біольоґи (800), економісти-теоретики (700), словесники (500), історики (300); на останньому місці стоять геольоґи (200) і ґеографи (100). Як зауважує з приводу цього розподілу М. Шатунов, „кидається у вічі недоцінка потреби на ґеольоґів і особливо — на ґеографів".

В усіх чотирьох університетах нараховували 188 катедр, а саме: в Київському — 48, Харківському — 64, Одеському — 32 та Дніпропетровському — 44 катедри. Професорів і лекторів також не минула, т. зв. „чистка", в наслідок якої звільнено більше 30 осіб, що виявили низьку кваліфікацію, або „протаскування ворожих концепцій".

Необсадження деяких катедр, перевантаження багатьох університетських професорів роботою на стороні, часте відрядження професорів істориків і економістів для виконання ріжних партійних доручень поза даним університетом, — все це розуміється, перешкоджало налагодити правильні заняття в університетах і було, за висловом М. Шатунова, „великим злом для учбових занять в університетах".

Не могли сприяти успішності занять в університетах і такі факти, як розпорядження фізико-математичного факультету Харківського університету про необовязковість семинарських занять, або розпорядження біольоґічного факультету того самого університету про необовязковість для студентів відвідувати лекції. Цікаво, що ці розпорядження проходили під гаслом боротьби за збільшення часу для самост. роботи студентів. На багатьох факультетах ще не усталено навчальних плянів і програм. Особливо зле стояла ця справа на історичних факультетах: „Висвітлення історичного процесу, історичних подій з їх орґанічному звязку між собою немає, розгортання перед студентами розвитку громадського і політичного життя за цілі епохи в головних европейських країнах не робиться. Стародавній історії, античному світу і Сходу зовсім не приділяється місця".

Накінець, тяжко було встановити правильні заняття в університетах також через незадовільнене устаткування лябораторій і кабінетів. Отож, як бачимо, процес відбудови університетів є значно труднішний, ніж знищення їх завдяки безглуздому розпорядженню большевицької влади Сов. України. **Ст. Сірополко.**

Чума.

МУКДЕН, 12. 9. ПАТ. В околицях Сіпінгзі Тагная вибухла пошесть чуми легенів, що поширюється сильно. Досі вмерло 48 осіб.

—o—

НОВИНКИ

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін", вул. Бляхарська 21. 18-20 6—?

— **На осінній сезон** пальта, ґляни, убрання, з матеріялів власних і доставлених виконує солідно і дешево кравецька робітня Андрія Дуфанця, Львів, Пасаж Міколяшка, тел. 87-41. 292 3—10

— **Затверджені владою Косметичні Курси** з правом видавання дипльомів Стефанії Гаврисевичевої, Коперника 42а/II., телеф. 72-18 **додаткові вписи.** Практика у кабінеті „Distinction", отвертий цілий день. Поради відворотні. 298 2-?

— **Річний абонамент** на комплетне умундурування студента, а саме: убрання, плащ та мундур військового підготовлення ратами по 10 зол. місячно, лише в спеціяльнім маґазині студентських убрань **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7,** напроти катедри. 20/80 2-?

— **Дансінг-Брідж** 15. вересня год. 9. вечір в кімнатах Української Бесіди. 302 2-2

— **Гребенів, пансіон „Яблонських"** 30 покоїв у центрі, близько стації, почта, відступаємо в аренду. Зголошення до 20. вересня ц. р. 302 2—3

— **Радіева трансмісія чаленджу.** У пятницю 14. вересня трансмітуватимуть перелет літаків, що беруть участь у чаленджовому леті, зі Львова: в год. 12.20—12.30; 16.00—16.15; 20.07—20.14. В суботу зі Львова в год. 8.00—8.20. Опісля в год. 19.30 передадуть останні вістки з перелету з Вильна, а в год. 19.37 з Варшави.

— **Ювилей 25-ліття ґімназії „Рідної Школи" й Філії „Учительської Громади" в Рогатині.** Старшина Повітового Кружка „Рідної Школи" і Виділ Філії „Учительської Громади" рішили відбути в дні 29. вересня ц. р. ювилей 25-ліття істнування ґімназії Р. Ш. і Філії Т-ва „Учительська Громада" в Рогатині. Програма: 1. Поминальне богослуження з панихидою за померших членів Кружка Р. Ш., Філії „Учительської Громади" й б. учнів ґімназії. 2. Відкриття пропамятної таблиці заслуженим добродіям ґімназії. 3. Посвячення прапору ґімназії. 4. Академія. 5. Товариський зїзд професорів і учнів, що за тих 25 літ учили і вчилися в рогатинській ґімназії. Зїзд скликує окремий комітет. У звязку з ювилеєм появиться книжка п. з. „25-ліття рогатинської ґімназії", а учасники зїзду за окремим замовленням одержать на спомин мистецький альбом з видами рогатинської землі. — За Ювилейний Комітет: **о. Іван Щербанюк, дир. Ол. Бачинський, Петро Бігус, Юл. Камсецький.**

— **На міжнародній конгрес византиністів** виїхав відомий вчений о. д-р Осип Скрутень, **ред. журналу „Analecta S. S. Basilii Magni і ректор Василіянської Студії в Жовкві.** На конгресі о. д-р Скрутень виголосить по німецьки прелекцію на тему „Апольоґія черця Йова проти закидів латинників". Матеріял до тої прелекції взяв з праці черця Йова, що жив у 13. столітті за цісаря Михайла VIII. Цей твір написаний в старогрецькій мові в 1274 р. і находиться в оригіналі в б. двірській бібліотеці у Відні. Австрійський уряд уможливив о. Скрутневі доступ до цього твору, дозволивши на репродукцію системою т. зв. **Schwarzweissphotographie** — що коштувало багато. О. д-р Скрутень одержав від болгарського уряду білет вільної їзди I. кл. болгарськими залізницями впродовж одного місяця.

— **Україніка.** „Прагер Прессе" з 1. вересня ц. р. у відділі хроніки культури пише так п. з. „Чи Шекспір був республиканцем?": „Таке питання ставить і на нього відповідає Володимир Безушко в праці, що у своїх початках була дисертацією в празькім університеті і яка тепер появилася в українській мові в третім числі 153. тому „Записок Наукового Товариства імени Шевченка" у Львові. Після докладної аналізи історичних драм і порівнання їх з історичними джерелами автор стверджує, що Шекспір в погляді на границі королівської влади далеко випереджував свій час і що дух гуманізму, дух свободи проявився також в його творах".

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

— **Б. віцеміністр Перацький керманичем видавництва шкільних книжок у Львові.** Аґ. Всхуд повідомляє, що дотеперішній директор видавництва шкільних книжок у Львові Намисл уступив. До Львова приїхав бувш. віцеміністер освіти Перацький та як іменований міністром освіти директором видавництва шкільних книжок у Львові перебрав урядування від Намисла.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 31260 57442 105154. 10.000 зол. на ч. 76265 34203 47972. 5.000 зол. на ч. 61280 83142 31849 95911 154863 164026. 2.000 зол. на ч. 28173 31875 35477 60656 83441 90560 97675 109098 111297 130661 133319 145737 165017 11537 20897 31881 63183 71757 75158 82351 84035 101236 112082 115140 118213 130820 132860 138191 145159 152179 158238 162749 1.000 зол. на ч. 393 1713 2157 14342 27296 35804 40203 43723 58350 60704 63747 64720 68691 68711 74436 80715 81110 81291 87612 88210 88479 92054 99355 113242 115030 117279 125785 130474 133860 136267 134065 163160 163406 163132 169834 8594 9551 19243 20900 24687 29699 32752 44983 49814 55231 66603 76793 77943 80188 82062 82559 83242 92267 108364 112502 113984 118123 120660 120978 125375 127584 133761 133851 146177 146510 149909 153014 153096 154021 156144 156439 169151.

— **Некорисне положення в бджільництві.** Пасічники кажуть, що цей рік не випав корисно для пасік і пересічно приніс на 50 проц. менше меду як минулого року. Треба згадати, що минулий рік був теж некорисний для пасічників у Східній Галичині.

— **Масові селянські процеси.** В окружному суді в Перемишлі визначено низку процесів проти кількасот селян мостиського повіту за недозволене сипання могил і ставлення хрестів на памятку поляглим українським воякам.

— **За шпигунство.** Перед окружним судом у Львові відбулася розправа проти Павла Дуденка та інж. Антона Романенка під закидом шпигунства. Розправа скінчилася тим, що Дуденка засуджено на 4 роки, а Романенка на один рік вязниці.

— **Змагуни чаленджу у Львові.** Як відомо, траса окружного перелету цьогорічного чаленджу переходить через Львів. Змагунів сподіються на львівському летовищі в пятницю 14. ц. м. ранком, почавши з години 8-ої. Точніші дані будуть подані в четвер, в пресі та передані радієм. Для публики зарезервовано спеціяльні місця та вибудовано трибуни. Ціни місць такі: трибуни — 2 зол.; стоячі місця 1 зол., для шкільної молоді 50 сот. Звязок з летовищем в Скнилові триматимуть що 10 хвилин автобуси (віддаль від Копиткового 2 км.). Чагода побачити цей рідкий повітряний змаг викликала у Львові величезне зацікавлення.

— **Вибух бензини.** У складі старого заліза при вул. Жовківській 155 у Львові шлюсар Гірний хотів купити бочку від бензини. Хотів переконатися, чи бочка щільна, тому оглядав її із засвіченою свічкою. На дні бочки було ще трохи бензини й вона вибухла. Вирване дно перелетіло понад дахи трьох сусідніх домів і впало на дорогу. При тому зранило 21-літню Брон. Добусевич та Гірного. Їх відвезли в грізному стані до шпиталю.

— **Хатні злодії.** Невідомі злодії вкрали з хати посла Войцеховського при вул. Пуласького 16. біжутерію вартости 600 зол. — До Анни Марків (Личаківська 10) прийшов злодій, представився як монтер водопроводного заведення та вкрав золотий годинник.

— **Згоріло господарство п. Ольги Кобилянської.** Минулого тижня вибух великий вогонь у господарстві нашої письменниці, п. Ольги Кобилянської в Димці. Насамперед займилися стодоли зі збіжем, а пізніше згоріло ціле господарство. Шкода сягає 400 тисяч левів і була тільки частинно обезпечена.

— **Пожежі.** В Острозі хтось підпалив будинок 6. Остріжського Братства, в якому міститься „Русскій Дом", російське т-во. Будинок почав горіти в кількох місцях, наслідком чого згорів дах дому і вищий поверх. — В Колках згоріло 20 господарств з цьогорічними зборами.

— **Краєва хроніка.** Під колеса потягу на Перзенківці під Львовом кинувся якийсь мужчина і згинув на місці. — Між стаціями Волческ на і Голоби наїхав потяг на підхорунжого Р. Пта-сінського, що переходив шляхом. Переїханий вмер у шпиталі. — На залізничому шляху біля Бакінчич під Перемишлем Меч. Чухман знайшов портфель з грішми. Коли він перечисляв гроші, хтось вирвав йому портфель з рук і втік. — У млині в Пелитичах трансмісія схопила Михайла Зембу з Частковиць і зломила йому хребет та обі ноги. На другий день Земба помер.

Великий Театр год. 7·30 | „Я переміг крізу" П. Вульпіюса великий успіх львівської сцени | Театр Ріжнородностей | Зачинений до пятниці 14. IX. 1934, включно — з причини підготовки до нового сезону.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Молоді люди.

Кожний з нас був молодим чоловіком. Кожний з нас уважав старших за наївних передпотоповців, але все таки була величезна ріжниця між нами і нинішніми молодими людьми — не кажу: усіми, але й не скажу: деякими!

Ми старших уважали за старших і на тій площині укладали відношення до них.

— — — — — — — — — — — ... ...

До мого бюрка підійшов молодий чоловік. Голова високо, ніс ще вище.

— Чи то ви Галактіон Чіпка?

— Я. Або що?

— Мене прислав професор Імярек записати від вас пластову пісню.

— Ах так. Справді я йому згадував про це.

— А що то за пісня?

— Моя.

— Слова. А мельодія?

— Також моя.

— Якто ваша? Ви певно десь її чули!?

— Ні, сам зложив.

— Ага, так... але мотив мусіли звідкись узяти.

— Не знаю. Може й є десь подібний, але свідомо я не послугувався ніяким.

— Дивно... Зрештою зараз побачимо

Молодий чоловік витягнув якісь папери, розложив на моїм бюрку, підсунув ближче крісло і буркнув:

—Ну, зачинаймо, бо я не маю часу.

— Вибачте, — кажу чемно — але ми не будемо зачинати.

— Чому?

— Бо я хотів би щось переказати професорові Імярек.

— Щож такого?

— Будьте такі добрі, перекажіть йому, щоби він прислав до мене... когось ліпше вихованого.

Я не бачив, яку мав міну молодий чоловік, бо коли глипнув у той бік, то вже там нікого не було.

— — — — — — — — — — — ... ...

Старший урядовець нашої установи оповідає мені:

Прийшов до нашого бюра молодий чоловік. До помочі в картотеці. Працює поруч з моєю кімнатою. Першого дня, як переходив через мою кімнату, підмуркував, другого дня підсвистував, третього не знаю, бо я був хорий. Не сказав як називається, рано не поздоровить, в полудне не попрощає. Капелюх вішає на моїм вішалі і — маю враження — наші капелюхи вже знаються, ми ні. А колисьтут підходить до мене, сідає одним боком на моїм бюрку і діловим тоном до мене:

— Коли буде готовий спис?

— Не знаю — кажу. — Може аж за тиждень.

Тоді молодий чоловік з легким докором:

— Бо тут загалом балаган, у тій картотеці. Але я вже це поправлю... Ви, здається, маєте їхати на відпустку?

— Так — кажу скромно, — але доки не скінчу роботи...

— Можете їхати — заявив молодий чоловік. Я за вас зроблю.

— Дуже вам дякую, але за роботу я відповідаю.

Молодий чоловік без слова обернувся і пішов. Видно образився...

— — — — — — — — — — — ... ...

Кожний з нас був молодим чоловіком, не кажу: всі були не такі, але напевно: тільки деякі такі.

Галактіон Чіпка.

— **Медвідь роздер жінку.** Із Славська біля Сколього повідомляють про жахливу подію. 11. ц. м. в білий день напав медвідь на селянку і роздер її на очах людей. Нещасну жертву відставлено в безнадійному стані до шпиталю в Стрию.

— **Будівельна катастрофа.** в Бендзіні завалився бальком другого поверху і своїм тягарем завалив бальком першого поверху. При катастрофі потовклося тяжко 8 осіб, що находилися на обох бальконах, і одна з них згинула на місці, а дві борються зі смертю.

— **Ґранатою вбивав цвях.** В селі Бжозово біля Ломжі господар Р. Ґроховський хотів вбити цвях у стовп і замісць молотка вжив ручної ґранати. Настав вибух, який покалічив важко не тільки Ґроховського, але й чотири інші особи, що помагали йому в праці. Раненого Петра Слодовського відставлено до шпиталю, де він помер.

— **Арештування большевицького емісара з Бесарабії.** Румунсько-совітська приязнь проявляється в останнім часі й тим, що число большевицьких емісарів зростає. Одного з таких емісарів арештовано біля Кишинева. Прийшов він від ГПУ з Одеси. Одночасно арештовано 30 комуністів і викрито тайну друкарню.

— **Летунські катастрофи.** Як повідомляють з Будапешту, в часі пробного лету в летунській школі в Штайнаманґер два літаки зударилися з причини мряки на висоті 2000 м. Оба апарати спалахнули вогнем. Один пільот врятувався при помочі легкопаду, другий впав з апаратом і згинув. — Під Багдадом упав військовий літак, при чому згинуло 5 членів залоги.

— **Російські шпигуни при роботі.** В Констанці арештовано двох чоловіків і дві жінки, що були російськими шпигунами. Перед приїздом пароплава „Король Кароль I" впали корабельній поліції в очі дві пари, що говорили між собою по російськи. Один з них мав шведський пас і візу з Москви до Палестини. Везли з собою 12 куфрів. Коли один з урядовців почав допитувати одну з жінок, вона пробувала проковтнути карточку паперу. Папірчик їй відобрано й розшифровано. Була це картка від ГПУ до всіх большевицьких установ за границею йти їм на руку. Їх усіх арештовано, а в куфрах найдено листи в російській мові, чеки, машину до писання і т. п. Їх відставлено до генеральної сиґуранци в Букарешті.

— **Ріжні вістки.** Американець Еміль Вінтер зложив австрійському урядові більш 200.000 зол. з проханням роздати їх між урядовими особами, що брали участь у боротьбі проти змовників, що підготовляли переворот. — У Міннеаполісі найшли застріленого публіциста Ґільфорда, що друкував ревеляції про американських бандитів. — Політичний сезон в Англії починається 20. ц. м.; воді Болдвін вертається з літнього побуту у франц. місті Екс-ле-Бен; парлямент відкривають 30. — У Москві помер проф. Снігирьов, славний окуліст. — До Москви виїхав відомий англ. соціялістичний діяч льорд Пасфільд, щоб збирати матеріяли для своєї нової книжки. — Скількість безробітних у Франції за останній тиждень зросла на 221 осіб; тепер є їх 325.655, з того 70.280 жінок.

— **Кістяк протозавра.** В палеонтольоґічному музею в Мадриті поставили кістяк передпотопної потвори, яка своїми розмірами і ступнем збереження не має нічого собі рівного у світових музеях. Є це цілий, зовсім неушкоджений кістяк протозавра, ґіґантичної потвори, що жила на землі перед багатьома міліонами літ. Відкрили його підчас земляних робіт біля Аліканте. Інжиніри, що звернули увагу на великі кості при розкопках, повідомили про находку академію наук і вона вислала на місце спеціяльну експедицію. Завдяки щасливим обставинам ніодна кість не пропала і скелет удалось, перший раз в історії науки, зложити в цілость. Що більше, скаменіла тільки частина костей, інші зберегли свою губчасту будову. Це має велике значіння для вчених, що перший раз дістали змогу прослідити будову костей передпотопного звіра. Кістяк мадритського протозавра довгий на 18 метрів. Між його ногами може свобідно поміститися залізничий вагон, а люди, що стоять поруч з ним, виглядають як карлики.

— **Хотять ввести новий календар.** Міжнародня Ліґа для реформи календаря погодилась на новий календар з 13 місяців, кожний по 28 днів. Великдень за новим календарем мав би все бути в неділю 9. квітня, а Різдво в понеділок 25. грудня. Що 4 роки має бути переступний рік і тоді лютий мав би 29 днів, але це був би додатковий день, який не мішав би порядку днів тижня. Неділя припадалаб усе 1., 8., 15. й 22. кожного місяця. Міжнародня Ліґа реформи календаря предложить цей плян, який зрештою є старий і не дуже популярний, Лізі Націй у Женеві. Якщо його прийме Зібрання Ліґи Націй, тоді малиб його одобрити окремі держави. Ініціятори хотіли би, щоб новий календар увійшов у життя в 1939 році.

— **Боротьба з неграмотністю в Америці.** В Америці є ще шість міліонів неграмотних. Президент Рузвельт запорядив, щоб у рямцях НРА нанати 40.000 безробітних учителів та вчительок, котрі мають головне завдання вивчити неграмотних читати й писати.

— **Дивне самогубство.** У Тампі, Фльорида, безробітний Рамон Перец кинувся голий у гніздо ос, які обсіли його і скусали на смерть. Він нагло сильно опух і помер до кількох годин.

— **Хоче голодувати аж до скасування целібату в Америці.** В закарпатськім часописі „Американскій Русскій Вѣстн'к" і орґані „Соединенія" з Гомстед, Па., у виданні з 23. серпня ц. р. поміщена на першій стороні великими буквами довга заява о. Іоанна Байцурова, підкарпатського греко-католицького священика з Гомер Сити Па. В тій заяві читаємо: „Я сім путем заявляю всему нашему американскому греко-кафтолическому народу, епіскопу Такачу і Апостольскому Делеґату в Вашінґтоні, что я на глас своей совісті в близкой будучності не буду ні їсти ні пити до того часу, пока не будет отклікан целібат.."

— **З Українського Лікарського Товариства.** У суботу дня 15. ц. м. в год. 19. відбудуться у домівці Товариства при вул. Чарнецького ч. 26/I. відчит Д-ра О. Філяса: Erwin Lick та його погляди на працю лікаря. 305

Необхідна книжка для нашого села, з уваги на недалекі вибори до сільських самоуправних установ

Новий Самоуправний Закон

враз з

виборчим реґуляміном

Ціна тільки: зол. 0·80 (з почтовою пересилкою 0·95 зол.). — **Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок ч. 10.**

ДИВОГЛЯДИ.

Лікар без кваліфікацій.

У місті Кан, на французькій Рівієрі, був довший час директором клініки добродій, що не мав ніякої лікарської освіти. Він з походження голяндець, Вальперіюс Моок, і вже був караний за те, що виступав як лікар. Заки його арештували він встиг кудись утекти.

Вітер забирає гроші.

У банку в Льос Анджельос сидів касієр при відчиненім вікні і рахував вязки банкнотів по 100 долярів. Несподівано зірвався вітер і поніс на вулицю паперові гроші. Заки він добіг на вулицю вже добрі люди порозбирали 30.000 долярів. Касієр урятував і так багато 20.000! І кажуть, що гроші не валяються на вулиці.

Дописи.

ЧОРТКІВЩ'НА.

Свято бою під Крутами у Шманьківцях. Заходом Т-ва „Повітовий Луг" в Чорткові відбулося у Шманьківцях в неділю 9. вересня ц. р. свято в честь поляглих у бою під Крутами, в якім взяли участь „Луги" і „Соколи" з містьох сусідних сіл. Свято почалось соборною Службою Божою в парохіяльній церкві у Шманьківцях, яку відправив о. Теодор Чубатий, парох Чорткова, в асисті о. Дмитра Василика з Угриня й о. Купчинського з Давидковець По Службі Божій відправлено панахиду за поляглих стрільців, а по панахиді виголосив проповідь о. Стефан Оробець, парох Росохача. Друга частина свята, а саме святочна академія, на яку зложилися: промова м-ра Сильвестра Мартюка, продукції мішаного хору зі Шманьковець і дутої орхестри з Копичинець та фестин з вправами луговиків і соколів, відбулась на громадській площі. Поовід над луговиками і соколами обняв д-р Петро Синенький, лікар з Чорткова. Перед початком вправ здав д-р Синенький звіт голові „Повітового Луга" з Чорткова, м-рові Василеві Шкваркові, що разом з головою „Повітового Луга" з Копичинець, д-ром Василем Бабієм перейшли в товаристві Старшини перед фронтом усіх відділів. Після звіту почали виправляти відділи поодиноких сіл. При всіх вправах видно було здисциплінованість поодиноких відділів та охоту тих молодих людей до праці. Найдіпше зі всіх попісався „Луг" з Чорнокінець Великих, який зовсім заслужено збирав при вправах бурю оплесків. По вправах відбулась дефіляда всіх відділів перед Старшиною і священиками, які відправляли богослуження. Всіх виправляючих було 29!. Треба зазначити, що підчас цього свята члени „Лугів" і „Соколів" зовсім не дивились на себе кривим оком по рецепті деяких панів з проводу, які кажуть що „нам з ними не подорозі", але навпаки: ставились до себе з найбільшим довірям, любовю і пошаною, знаючи, що вони всі є дітьми одного народу і всім їм спільна одна Велика Ідея. Так і видно було, що наша молодь є дуже здоровим матеріялом, тільки не вільно її невідповідальним людям заражувати бацилами нетолерантности, партійної ненависти й анархії. На свято у Шманьківцях варто було вислати всіх „гурраяат-лотів" і „подітмантів", які пустомельством хочуть робити рекляму собі чи своїй партії, а не думають приложити рук до твердої праці. Там вони всі від тої здорово думаючої молоді могли багато навчитись.

Учасник.

—o—

СПОРТ.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

Больонія. У фінальних змаганнях за чашу середущої Европи Больонія перемогла Адміру (Відень) 5 : 1 (4 : 1) У Відні перемогла передше Адміра Больонію 3 : 2, так що загальний вислід є 7 : 4 для Больонії, котра тимсамим добула чашу на рік 1934

Відень Вакер — Спортклюб 2 : 1; Вієнна — Лібертас 3 : 2; Фавоpітнер А. Ц. Австрія 2 : 0!!; Рапід — Ф. А. Ц. 4 : 3; Ф. Ц. Відня — Гакоаг 3 : 3.

Прага Жіденіце — Спарта 4 : 0; Славія — Пільзно 8 : 0; Теплієц — Богеміанс 3 : 2; Вікторія (Пільзно) — Чехія Карлін 7 : 1; Простейов — Д. Ф. Ц. 1 : 1.

Будапешт. Аттіла — Ференцварош 3 : 1!!; Уйпешті — 3. Округа 1 : 1; Гунгарія — Сорошкар 7 : 1, Кіспешті — Шегед. А. Ц. 2 : 2; Фебус — Офнер 3 : 1.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

О. Володимир Яценків: СТОРІНКА З ІСТОРІЇ КЛЕПАРОВА. Начерк парохіяльної хроніки. Видання Комітету будови церкви св. Апостола Андрея Первозванного в Клепарові з приводу її архиперейського посвячення в дні 16. вересня 1934. Львів, стор. 40, 16-о.

М. Мухин: ДРАГОМАНОВ БЕЗ МАСКИ. Львів 1934. Відбитка з „Вістника". Стор. 56. форм 8°

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 13 IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Пятниця, 4. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Театр Різнородностей.

З приводу приготувань до відкриття нового сезону нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Порісака." (Битва).

АТЛЯНТИК: „Кіт і скрипка" (Джанета Мехдональд, Рамон Новаро).

ВАНДА: „Непотрібна", та „В тіні хмародерів".

КАСІНО: „Пімста п. Іес".

КОЛІСЕЙ: „Спритна дівчина", ревія „Хай живуть Торги!"

КОПЕРНИК: „Щойно вчора", „Меч: Польща — Німеччина".

МАРУСЕНЬКА: „Геть зі скрутою" і ревія „Львів мусить", „Меч: Польща — Німеччина".

МІРАЖ: „7 днів щастя", „Година з розкішною Бетті".

МУЗА: „Невидний чоловік".

ПАН: „Танцююча Венус".

ПАЛЯС: „Князь Аркадій".

ПАСАЖ: „Великоміські тіни" та ревія

РАЙ: „МЕРТВІ ДУШІ".

СВІТ: „Рік 1914".

СОНЦЕ: „Золоті сідьця" та ревія.

СТІЛЕВЕ: „Жінки подять брутальних" і ревія „Веселя Богема": „Ідемо на Східні Торги".

ХИМЕРА: „Гопля!" (Клара Боу).

УТІХА: „Брат діявола" і Фліп і Фляп

Закордонне радіо.

Четвер, 13. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·15 Програма для дітей, (7·50 Альтівка, 19·55 Фортепян, 22·00 Пісні й арії (Гадрабова, сопр.), **Братислава** (298,8) 21·15 Два фортепяни, **Кошиці** (259,1) 15·15 Авдиція для Закарпаття, **Прага** (470,2) 10·15 Легка музика, 19·10 Сучасна музика для дітей, спів, 20·25 Комедія, 21·15 Хорватські нар. пісні, **Париж** (1649) 12·30 Легка музика, **Гільверзум** (1875) 19·45 „Брідерляйн Файн" оп. Лео Фаля, **Атльона** (531) 19·50, 21·15 Ірляндські пісні, **Білгород** (439,8) 18·30 Пісоньки. 20·30 Сольо на арфі, **Берлін** (356,7) 18·50 Квартет ес-дур Реґера, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·45 Старофранцуські та староітал. пісні, **Ляйпц г** (383,2) 17·00 Лірика Півночі, **Будапешт** (549,5) 13·30 Популярна музика, 19·00 Циг. музика. **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інст. концерт.

Пятниця, 14. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт. 17·50 Скрипка та ґітара, 20·30 „Лібеляй" песа Шніцлера, **Братислава** (298,8) 15·15 Концерт, **Прага** (470,2) 19·10 Оп. музика. Концерт, **Париж** (1649) 10·15 Концерт, **Атльона** (531) 20·30 Спів (Колінс, сопр), 21·15 Ірляндські пісні, **Білгород** (439,8) 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 18·30 Шубертові пісні (Дрозін, баритон), **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·00 Фортепян, 20·45 Концерт (музика, хор), **Штутгарт** (522,6 15·10 Музика, спів, **Будапешт** (549,5) 12·05 Два фортепяни, 13·10, 20·45 Циг. музика, 22·20 Солісти (спів, музика), **Міляно** (368,6) 17·10 Вок. концерт, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 20·45 „Прімавера Снапіхіята" опера І. Штравса.

Львівське радіо.

Четвер, 13. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва ерум, театр. реперт., 12·10 Для наймолодших дітей: „Як маленький Севастіян навчився таблички множення", 12·30 Сальон. музика, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 З ринку праці, 13·10 Симф. музика з гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Екон. вістки, збіж. біржа, 15·45 Година легкої музики джез., спів, 16·15 Лекція франц. мови, 17·00 Театр уяви: Авд.: „Сурабая — мусить піти на дно", 18·00 Мистецьке життя, 18·08 З прогульки до Буркута (фейл.), 18·15 Фоотресіталь, 18·45 Що читати, 19·00, 19·30 Вок. концерт міш. хору, 19·20 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 „Катастрофа в Пітагоровій школі", 20·15 Симф. концерт (симф. орхестра, скрипка), 22·45 Три знаки запиту. 23·00 Ком. лет. турніру, 23·10 Легка музика.

Пятниця. 14. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольг. вістки, 12·05 Сільва ерум, театр. репертуар, 12·10, 13·00 Концерт гавайських ґітар, 12·25, 23·15 Окр. лет у Монотові, 12·50 Балачка для жінок, 13·05 Полудневий дениик, 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Муз. репортаж: Найгарнійший голос світа — Карузо, 16·45 Авдиція для хорих, 17·15 Фортепян, 17·50 Захист для малолітніх, 18·00 Мистецьке життя, 18·10 Мандрівка по д-вінських церквах, 18·15 Шуманові пісні, 18·45 Століття варш. Цитаделі, 19·00 Концерт Данового хору, 19·25 Актуальна балачка, 19·35 Рецитації поезій, 19·50, 19·56 Спортові вістки. 20·30 Симф. концерт, 23·25 Гр. пляти.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 8.15·30 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·16, Париж 34.86.50, Берлін 210·50, Ціріх 172·55, Амстердам 358·20, Італія 45·38, Прага без трансакцій, Нюйорк кабель 5·22 3/8, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 12. вересня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

		льоко Львів.
1 л.	молока	0·14 зол
1 л.	сметани	0·60 „
1 к.	яєць	2·40 – 2·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану попит оживлений.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ГРИГ. РІЯ КЛЮКА, вул. Галицька 3. I. пов. — виконує найелеґантні роботи по найдешевших цінах. 306 1—7

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 12—30

ПЕКАРНЮ В ТЕРНОПОЛІ, новозбудовану згідно з найновішими і гіґієнічними вимогами, даємо в аренду. Ближчі відомости в Тернополі, почтова скринка ч. 82. 281 3—3

КОСМЕТИЧНІ КУРСИ Добрянської-Рогатин власнички Інституту „Схава" тепер Львів, Галицька 5. Проспекти висилаємо. 285 3—5

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 32—?

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9. виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 7—?

ФАХІВЕЧЬ українець (-ка) до ведення мех. пральні негайно потрібний. Зголошення з відписом кваліфікацій і описом життя слати до Адмін. „Діла" під „Пральня". 21/80 2—3

ЛЮБИТЕЛІ МИСТЕЦТВА! Автопортрет Я. Петрака і його „Святий вечір" оказійно продаємо. В-во „Русалка", Львів, Куркова 10. 308 1—1

АДВОКАТСЬКИЙ КОНЦИПІЄНТ з 2½ практикою шукає посади в адвоката. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Концепієнт". 309 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

АДВОКАТ

Д-р Степан Шухевич

переніс свою канцелярію

у Львові, вул. Сикстуська ч. 58 а.

I. поверх. 299 2—5

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє „АР-КА" Львів, 148 11-15 Зіморовича 17.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденції по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 246 (13.791). Львів, субота 15. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Народнє майно на ліцитації!

До чого довела господарка ком. Бачинського в Народньому Домі.

Довідуємося, що на день 18. жовтня ц. р. призначено ліцитацію дібр Костенів і Білка, далі реальности при вул. Курковій 14, в якій міститься москвофільська бурса. Ліцитація вже мала відбутись у серпні, але її відложено з тої причини, що хтось здер, очевидно навмисне, оголошення коморника про ліцитацію. Ця формальність можливо вистала, щоб на цей раз ліцитацію припинити. Але сумніваємося, чи другий раз, себто 18. жовтня, її в той спосіб удасться знову ударемнити. Довги, за які йде ліцитація, доходять до **1 міліона 100 тисяч золотих.** Згідно з процедурою, якщо ця сума не буде при першій ліцитації осягнена, має відбутися друга і тоді ліцитовані обекти можуть бути продані за таку суму, яку хто дасть, себто за суму, яка не стоятиме у ніякому відношенні до вартости ліцитованих обектів.

Делеґація Конґресу національностей у голови Союзу Народів.

Розмова пос-ки М. Рудницької з міністром Бенешом.

Женева, 8. вересня 1934.

В суботу 8. ц. м. приняв міністер Бенеш, тогочасний голова Ради Союзу Народів, на одногодинній авдієнції делеґацію Конґресу Національностей. В делеґації взяла участь як представниця українців пос. Мілена Рудницька, яка мала змогу в довшій розмові зясувати голові Ради Союзу Народів становище Української Парляментарної Репрезентації і цілого українського народу в справі принятя СССР до Союзу Народів.

Нові українські кооперативи.

Рішенням Дирекції РСУК дня 4. серпня ц. р. принято в члени Товариства такі кооперативи: 1. „Українська Райфайзенка", кооп. з обм. порукою Вязова (пов. Жовква), 2. „Будучність", кооп. з обм. відповід. Коровники (пов. Перемишль), 3. „Районова Молочарня", кооп. з обм. відповід. Лісневичі (пов. Львів), 4) „Районова Молочарня", кооп. з відповід. уділами Тростянець (пов. Снятин), 5) „Будова Церкви", кооп. з обм. пор. Беремівці (пов. Зборів).

Рішенням Дирекції РСУК дня 31. серпня ц. р. принято в члени Товариства кооперативи: 1) Госп.-спож. С-ка „Дністер", кооп. з обм. відпов. Вільховець (пов. Борщів), 2) „Українська Християнська Щадниця", кооп. з обм. відп. Воля Висоцька, 3) „Українська Райфайзенка", кооп. з обм. відп. Купичволя (пов. Жовква), 4) „Українська Райфайзенка", кооп. з обм. відп. Черниховці (пов. Збараж), 5) „Українська Райфайзенка", кооп. з необм. відпов. Данилівці, 6) „Українська Райфайзенка", кооп. з необм. відп. Цецова (пов. Зборів), 7) „Повітова Торговля", кооп. з обм. порукою Буськ к. Львова (пов. Камінка Стр.), 8) „Ощадність", кооп. з обм. відп. Підлужне (пов. Костопіль), 9) „Спільна Праця", кооп. з обм. відп. Коршів (пов. Луцьк), 10) Госп.-спож. С-ка „Надія", кооп. з обм. пор. Велесниця (пов. Надвірна), 11) „Золотий Колос", кооп. з відповід. уділами Перемишль, 12) „Українська Щадниця", кооп. з обм. відпов. Торки (пов. Перемишль), 13) Кооп. каса „Самопоміч", кооп. з обм. відп. Любича Камеральна (пов. Рава Руська), 14) „Перемога", кооп. з обм. відп. Дубаневичі (пов. Рудки), 15) „Українська Райфайзенка", кооп. з необм. відп. Спасів (пов. Сокаль), 16) Госп.-спож. С-ка „Народня Праця", кооп. з обм. пор. Нивочин (пов. Станиславів) 17) „Каса Стефчика", кооп. з необм. відпов. Стриганці (пов. Товмач).

Пакт трьох балтійських держав.

ЖЕНЕВА, 12. 9. ПАТ. Сьогодні підписано трактат порозуміння і приязни між Естонією, Латвією і Литвою. Трактат підписали від Естонії мін. Селіяма, від Латвії Мунтерс, від Литви Лозорайтіс. Трактат має на меті розвинути співпрацю між трьома державами, причинитися до порозуміння балтійських держав, до вдержання миру та сконсолідування закордонної політики в дусі основ, устійнених в пакті Ліґи Націй.

ЖЕНЕВА, 13. 9. ПАТ. У звязку з підписанням трактату порозуміння і співпраці між Литвою, Латвією й Естонією делеґати трьох держав приняли вчора представників міжнародньої преси. Міністр Селіяма зложив заяву, в якій заявив, що підписаний трактат є щасливим закінченням приязних зусиль трьох держав, що датуються від 1919 р. Трактат має на меті зміцнити взаїмне довіря трьох балтійських держав і буде мати благодатні наслідки для орґанізації миру й безпеки в тій частині Европи

Слідство в справі катастрофи „Марокестль".

НЮ ЙОРК, 13. 9. ПАТ. Функціонарі департаменту справедливости глядали вчора на кораблі „Марокестль", який ще горить, за тілом кпт. Вільмота. Аж вечором вдалося його віднайти. Крім того шукали за корабельною книгою та іншими документами. Радіотелеґрафіста Аллгла відправлено до вязниці. Кілька членів залоги зізнало перед слідчою комісією, що ратункові човни спускали на воду без пасажирів або забирали їх в дуже незначній скількости.

ЛЬОНДОН, 13. 9. ПАТ. Райтер простує повідомлення „Ню Йорк Ворлд Телеґраму", що пред. Рузвельт зажадав переведення доходжень у справі діяльности комуністів у Ню Йорку і Гавані. Таку деклярацію зложив не Рузвельт, але предсідник слідчої комісії, яка займеться вияснення причини пожежі корабля „Марокестль".

НЮ ЙОРК, 13. 9. ПАТ. На основі останніх даних у катастрофі корабля „Марокестль" згинуло або пропало 135 осіб, з того 42 члени залоги.

Французькі радикали відкликуються до народу.

ПАРИЖ, 13. 9. ПАТ. Коло 40 депутованих радикальної партії зібралося вчора, щоб устійнити тактику партії при недалеких кантональних виборах. Після довшої дискусії рішено звернутися до краю з маніфестом, який зясує становище партії супроти найважнійших політичних справ. Радикальна ґрупа рішила одночасно висловити б. премієрові Шотанові повне довіря й осудити атаки преси з приводу його кандидатури до сенату.

Совітські судді хабарниками.

МОСКВА, 13. 9. ПАТ. Перед найвищим судом Совітської України розпочався в Києві сензаційний процес б. віцепрокуратора київської округи Ромгульда і слідчого судді Підгірного, обвинувачених в хабарництві і зловживанні влади. Обвинувачені, діставши хабарі, здержували справи за спекуляцію, спрямовували слідство на фальшиву дорогу і тягли до відповідальности невинних.

ФУТРА

жіночі і чоловічі готові і до міри по найнижчих фабричних цінах — поручає

Фабрика футер „ХРОМ".

Львів, Руська ч. 20. Городецька ч. 97. Телефон 71-83. „ 53-29.

До 31. жовтня ц. р.

повинен кожний українець власник будинку виповісти у ПЗУВ обезпечення 1/3 частини вартости будинку і обезпечити її в одинокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

X. Конґрес Національностей.

(Кореспонденція з Берна).

Берн, 7. вересня 1934.

Цьогорічний Конґрес Національностей, якого наради відбувалися в днях 4.—6. вересня в будинку швайцарського парляменту в Берні, був десятим з черги зїздом представників національних ґруп, що завдяки версайському мирові опинилися в межах чужих держав та яких післявоєнна політична термінольоґія охрестила офіційною назвою „національних меншин". Тому й не диво, що перший день його нарад, як це звичайно буває на ювилейних конґресах, мав ретроспективний характер, себто був присвячений оглядові дотеперішніх праць і досягнень тієї установи. Не тільки президент конґресу д-р Вільфан і ґенеральний секретар д-р Амменде, переводили на інавґураційному засіданні підсумки десятилітньої діяльности конґресу, але також представники поодиноких національних ґруп зясовували у своїх заявах відношення і дотеперішню співучасть даної меншини у конґресі.

Щойно, коли закінчилася святочна частина, приступив конґрес під кінець першого дня до ділових нарад, в яких найбільшу увагу притягало до себе питання так званої ґенералізації меншинних прав. Як відомо, зголосив польський уряд ще весною цього року до Союзу Народів внесок з домаганням поширити охорону меншин, яка обовязує тільки в деяких державах, на всі держави, що є членами Союзу Народів. Треба пригадати, що в Конґресі Національностей засідають деякі національні ґрупи, позбавлені навіть тих мінімальних ґарантій своїх національних прав, які дає меншинний трактат і тому конґрес видвигав уже нераз минулими роками питання ґенералізації міжнародніх меншинних зобовязань на всі держави. Не могло бути сумніву, що цьогорічний конґрес займе позитивне становище до польського внеску. Дискусія, яка велася над цією точкою порядку нарад, була жива, цікава і неподбавлена політичної „пікантерії". Всі промовці були згідні в тому, що польський внесок, який на перший погляд робить враження такого прихильного для меншин, на ділі не був подиктований журбою за долю меншин, а навпаки, що це з боку Польщі тільки зручний маневр для звільнення себе з меншинних зобовязань. Одні інтерпретували польський внесок як пакість зроблену Франції, інші подвали за його мотив побоювання, щоби Совіти, коли вступлять до Союзу Народів, не шахували Польщі інтерпеляціями про положення українців і білорусів, що перебувають у межах Польщі. Цілий конґрес станув згідно на становищі, яке висловив минулого року представник Ірляндії над дотичним внеском, а саме, що дотеперішня будівля міжнародньої охорони меншин

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4**
1/78

не сміє завалитися та що вона мусить залишитися ненарушна, як довго не можна її поширити.

Для нас, українців, питання ґенералізації меншинних ґарантій не представляє більшого значіння тому, що в усіх трьох державах, де находяться західні українські землі, себто у Польщі, Румунії і Чехословаччині обовязує трактат про охорону меншин. Ніхто з нас не має ніяких ілюзій щодо практичної вартости цього трактату, але з другого боку ніхто з нас не сумнівається, що моглоб бути ще гірше, якби його не стало. І тому однодушне є становище всіх українців у цій справі, що ніяка держава, яка підписала меншинний трактат, не може бути звільнена з його зобовязань.

У звязку з питанням ґенералізації меншинних прав виринула на конґресі друга справа, що приковує досі до себе увагу цілого міжнародного світа та яка має найбільше значіння й для нас, — а саме справа прийняття Совітського Союзу до Ліґи Націй та ґарантій, яких треба від нього домагатися на випадок його прийняття. При цій нагоді обговорювали на конґресі національну політику Совітів, яка немилосерно нищить усі неросійські народи, зокрема справу голоду, як засобу тієї політики.

Цій справі присвятила також найбільше уваги у своїй промові посолка М. Рудницька. Як відомо, вона одна репрезентувала на цьогорічному конґресі в Берні українське населення під Польщею і була загалом одинокою українською делеґаткою, тому, що не приїхали українці з Буковини. З важкого свого завдання вивязалася пос. Рудницька якнайкраще. Через паспортові труднощі вона приїхала до Берна аж 5. ц. м. і негайно після свого приїзду пішла на салю нарад, щоби зясувати становище українців до всіх питань, які були на порядку нарад. Конґрес, поінформований на своєму першому засіданні президентом д-ром Вільфавом про перепони, які спричинили спізнення української делеґатки, зготовив їй при її появі на салю дуже тепле прийняття. Пригадавши коротко застереження, під яким українці приступили до Конґресу меншин, пос. Рудницька зясувала наше становище до питання ґенералізації меншинних зобовязань, а опісля зупинилася довше на справі прийняття Совітів до Ліґи Націй. Промову пос. Рудницької перебивали кілька разів гарячими оплесками, найшла вона також дуже прихильний відгук у швайцарській пресі („Журналь де Женев" з 6. IX., „Дер Бунд" ч. 415, з 6. IX. і „Нає Ціріхер Цтґ" ч 1589 з 5. IX.). У протилежність до становища більшости конґресу, яка не противилася прийняттю Совітів до Союзу Народів, а тільки домагалася від них ґарантій щодо зберігання національних прав, пос. Рудницька змалювала неґативне становище українців до самої ідеї прийняття Совітського Союзу до Ліґи Націй. І саме ця непримирність української делеґатки до большевиків зєднала їй признання швайцарської преси, яка зі своїм урядом і цілим швайцарським громадянством займає строго неґативне відношення до співпраці з большевиками у рямцях Союзу Народів.

Збираючи все те, треба ствердити, що виступ посолки Рудницької на Конґресі Національностей у Берні був незвичайно для нас успішним вступом для властивої української акції у справі прийняття Совітів до Союзу Народів яку мусять повести всі кола українського громадянства, що живе поза межами Совітського Союзу, щоби задокументувати перед світом однодушне становище нашого народу до поневолення України большевиками.

В. Д.

Розвязання ББ?!

Таку неймовірну сензацію принесли нині опозиційні польські ґазети, у першу чергу ендецька преса, зрештою з обережними застереженнями, що це поголоска, передавана у пресі „з журналістичного обовязку". Безпосередню притоку до тої поголоски дали збори виленської ґрупи ББ, де вібо то рішили (це теж лише поголоска) розвязати ту проурядову партійну орґанізацію і на її місце покликати до життя партію під назвою „Клюб Праці". Однак підставу до всіх тих поголосок про ліквідацію ББ чи то лише на якомусь вужчому терені Польщі чи у цілій державі — дають внутрішні суперечки в ББ про ідеольоґічний характер тієї орґанізації, а радше про шляхи господарської і соціяльної політики, суперечні інтересам деяких ґруп, заступлених нині у ББ.

Про пресову полеміку на цю тему, головно про становище санаційного „Куріера Поранного" з одного боку і санаційного „Часу" з другого — ми вже писали. Нині можемо зазначити, що та полеміка не лише не ущухла, але й заточила ширші кола, ніж лише часописні сторінки. З допомогою прихильникам „курсу на ліво" прийшла жирардівська афера: вона дала знаменитий жир до кампанії проти консерватистів, зпоміж яких кілька чільних одиниць страшенне у тій афері скомпромітувалось. Передовсім наслідком партійного суду виключили з ББ і примусили скласти мандат сен. Добецького, в якого віллі підписано оту ославлену „паршиву умову" польських акціонерів Жирардова з французькими. Потім викинули посла Ідзіковського. Тепер власти ББ займаються причасністю до тієї справи чи може ще якимись фінансовими історіями сенаторів Тарґовського (голова сенатського клюбу ББ!) і Соболевського. У звязку з цією самою справою арештували ґрафа Потоцького. Додаймо ще самогубство Ледзіцького. Проти аристократичної санаційної консерви пішов похід, що вони — мовляв — свою участь у ББ використовують взагалі лише для особистої наживи, зі шкодою для земляків і держави.

З другого боку йде рух серед „людовців", які почали кокетувати санацію та розкладати опозицію анонімовими розмовами з редактором „Куріера Поранного". Видно, що опозиція все-таки не дуже ласа до спадщини після консерватистів, коли запідозрілого у санаційних симпатіях посла Валерона його однопартійці примусили зректися проводу у „Стронництві Людовім". Пепеси й ендеки лише злорадно реєструють факти.

Але консерватисти теж не приглядаються походові проти них байдуже. У статті п. н. „Союзники опозиції" „Час" (12. ц. м.) впевняє, що „не потребуємо тією кампанією переймати́ся", бо „вплив і значіння тих панів у таборі є відворотно пропорціональний до їх арогансії і безличности... Як довго Бльок зберігатиме свій дотеперішній характер репрезентації цілого громадянства, так довго маємо в його нутрі виконати деякі завдання". Но і консерватисти декларують при тій нагоді ще раз „довіря до маршала" та впевняють, що ціла кампанія проти них це вода на млин опозиції, головно ендеції.

Однак мабуть таки у санаційній верхівці перемагає погляд, що нинішній „характер репрезентації цілого громадянства", до якого досі претендував ББ, не приносить чести і користи ані тому таборові пілсудчиків, що робив травневий

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. ВЕРЕСНЯ 1934.

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

Зизом на „Торги".

(Враження й замітки.)

„Таргі" — то так, але чому „Сходне" — не знаю.

Часи, коли всі захоплювалися східнім сусідом — глибоке минуле. Вилікував нас з цього телячого захвату процес Союзу Визволення України, вилікував сусідів з нього Гітлер. Десь часом завитає ще якась східня ескадра до Ґдині, але направду — Схід не в моді. Навіть „східними кресами" журяться тільки п. Грабики, а східний обряд це вже щось таке темне і далеке... І тому важко збагнути тайну й символістику назви цього збіговища, яке є на колишній „Повиставовій Площі" і з якого — подуманого зразу, як звязкового з медведем зі Сходу — залишилася тільки не дуже навіть почесна назва.

Хто шукав би Сходу на „Таргах", міг би найти тільки схід сонця та поляків східнього виробу, що у подобі кількох гуцулів продають ліжники й як тільки можна вимішати горох з капустою, так вони мішають гуцульський говір із польською мовою, створюючи справді гуцульську реґіональну мову, за яку так побивається „Т-во Пшиязюл Гуцульщизни". Це така чудова мова, що й відомому спецові від революцій у граматиці, д-рові Святицькому, заімпонувалаб. І ця східне-малопольсько-гуцульська мова одинока, що на „Таргах" може зацікавити оба братні народи з півд.-східних воєвідств.

Історія „Таргів" мабуть дуже цікава, але я її не знаю. Як кожний модерний парадокс, почалася того року, коли я був у 6-ій ґімназійній, з великою помпою. Пізніше велич відпала, а залишилася тільки помпа, якою помпують місто батьки міста, заслужені й гідні памятника за це діло, одиниці. Нині „Таргі" дійшли до такого імпозантного вигляду, що можна на них хіба імпозантно занудитись, шукаючи і „таргу" і „сходу", як це зрештою роблять з успіхом численні виставці кожного дня.

Але що людина має тягу до розваги й цирку — то й на „Таргах" доволі публики, серед якої одного дня найшлася й моя скромна особа, мабуть тому, що дістала редакційну карту вступу з фотоґрафією (— Чудовий профіль! — каже одна моя знайома). Не знав я, що з тією картою вступу зробити, витягнув золоте перо (штука — 5 зол., дві штуки — 9 зол., три штуки — 13 зол.) й помандрував, оправдуючи себе журналістичним обовязком, на „Повиставову Площу". Там перебіг оком і ногами павільони і стверджую:

У першому з краю павільоні „монополів" є чудова горілка й чудові папіроски й дуже побажано булоб, щоб ними частували для реклями рецензентів. Веселіший був би після цього погляд на світ і „таргі", а журналіст, що має написати враження, закурив би солідну „Злоту паню" і направду писав би аж курилося би. Недогадливість виставців тут каригідна, але я надоложив собі так, що просив показати мені, як горить модерна спіртова машинка, робив міну й торгувався, якби хотів купити чотири і врешті щиро подякував, бо не мав грошей ні на одну (10 зол.). Є в цьому павільоні ще й інша цікава річ: ляльки, які наглядно й недвозначно показують, чому не треба пити денатурату. Остання з цих ляльок сидить за кратами, але це переборщено: за крати можна в нас попасти, не бачивши й каплини денатурату.

Другий павільон, призначений під „людову штуку", настільки цікавіший, що в ньому трохи люду і трохи штучно. Є тут все, що хочете й не хочете і я, що напр. ніколи в житті не хотів юхтових чоботів, найшов їх серед вишивок та інкрустованих коробок на почесному місці. Є в цьому павільоні багато нашого: ліжники, килими, кераміка, топірці, кожушки і т.д., але хто казав би, що це український павільон — помилявся би. Я думаю, що польський людовий промисл і без цього, що я вичислив, мав би чим заімпонувати своїм землякам, які й так дивуються з цих скарбів своєї культури і кажуть.

— А русіні мувйом, псякреф, же то їх. Не, відзі пан картечкі? Виразьне напісане: Польске вироби крайове.

Таку розмову чув бодай я і то біля того першого на цій виставі гуцула, якого запхали в сінках в кут, так що найти його важко і який намагається говорити по польськи, але „присястобожає" так, як у своїй Річці. Автім він, як кожний наш брат, скромний і в сінках йому добре, хоч має найкращі експонати з цілого павільону.

У третьому павільоні, де цілу стіну забрав „Радіон", найцікавішим експонатом є одна моя знайома, гарна чорнявка (знаю, що незаміжна й тому так детайлічно описую), яка з влячности, що я всміхнувся до неї, обфукала мене якимсь пахнилом і дала мені реклямову шпичку до зубів. Прилюдно заявляю їй, що скільки разів шолопетиму в зубах, згадуватиму її — панну Соню. В цьому павільоні продавали ще якийсь жіночий лік і я купив першу річ: Не той жіночий лік, бо я не жінка, а „Холекіназу", таку потрібну кожному співробітникові української преси, що має вишарпані нерви, розбитий катаром шлунок і інше професійне жовчеве каміння.

По другому боці дороги, у т. зв. волоконному павільоні, не найшов я волокна, а безліч порцеляни, книжок й образкових реклям „Їдьте до Італії". Хотів був спитати, як їхати, коли грошей дасть біг, але потім подумав, що ще вважатимуть мене божевільним і дав спокій, дарма, що це питання дуже актуальне. І тут найшов я гуцула, Медвідчука з Річки, що навіть коли я до нього говорив по українськи, відповідав згідно з традицією „таргів" урядово,— далі стійло Мих.Хамули, найбільше імпозантне українське стійло на „таргах", повне килимів. Недалеко нього продають карикатурні фігурки марш. Пілсудського з порцеляни і реклямують:

— Остатнє дзядкі по злотему. Варта два і пул!

Потім пішли чергою інші павільони: ПКО і нафти, до яких я не зазирав, бо не цікавлюся ні фінансієрою ні не продукую ропи, павільон з величезними яблуками і квітами, павільон з

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

переворот, ані держав!, якою той табор править. Питання участи консерватистів стає другорядною проблемою. Першорядною проблемою є факт, що до табору власть імущих примазалося безліч одиниць, які деклямують про „ідеольогію маршала", а думають про власну кишеню, і той факт, що в одному товаристві найшлися люди, яких справді ділить і релігійний і соціяльний світогляд, традиція роду, звички і все те, що тільки у політичному житті може ріжнити. Назовні називається гарною фразою, що лучить їх любов батьківщини і довіря до маршала. Але по суті тих усіх Добецьких, Певних, Вісліцьких і Бачинських лучить чейже лише одно: спільний нюх, що можна наживитися. Краківська промова полк. Пристора стає мементом, якого льоґіка мусить довести до висновку, що виходом з тої ситуації є розвязати ріжношерстне товариство і будувати режім на орґанізаціях справжніх ідейних однодумців. В той спосіб виринає замісць концепції „безпартійної партії", куди вхід надзвичайно легкий, (оклик на честь маршала) — концепція бльоку проурядових партій.

Першим кроком до цього має ніби стати реактивування „Партії Праці", колишньої орґанізації пп. Бартля і Косцялковського (і Туґута!), яка напевне згуртувалаб пілсудчиків лівого соціяльного світогляду. Тоді консерватисти мабуть створилиб окрему партійну орґанізацію, всяж братія, непричасна до одних ні других, пішлаб на зелену пашу, — з чого найбільшу користь безперечно мав би державний скарб.

Чи ті проєкти залишаться лише у сфері проєктів, чи чистка в ББ обмежиться лише до осіб, проти яких виливають конкретні закиди щодо конкретних провин, які стають надто голосними (і то виходять на верх випадково) — це ще покажеться. Нині польська вулиця гомонить від поголосок і заповнена димом, який добувається з вогню, що палиться за кулісами верхівки ББ. Річ ясна, що добре булоб, колиб підлягли тій чистці також ті особи, які жирують спеціяльно на терені національної політики влади і добувають собі особистої наживи коштом українського майна, українських національних інтересів і навіть коштом польсько-українських відносин.

Один день у Льондоні.

Кореспонденція про кооперативний конгрес.

Льондон, 9. вересня 1934.

Чотирнацятий всесвітній **кооперативний конгрес** (цим разом у Льондоні) скінчився 7. п. м. З жалем прощалися делегати (а було їх коло 500 з 32 держав в Европі, Азії, Америці, Австралії й Африці) взаїмно і з англійськими товаришами, знаменитими господарями конгресу і з Льондоном, що тимчасом збрав аж 8,200.000 мешканців, і з цілою чудовою Англією.

Другий день, 8. вересня, був останнім днем **національної англійської вистави кооперативного виробництва.** Якже відїхати, не оглянувши її? Далеко вона від середмістя. З двірця Вікторії бодай 10 стацій треба залізницею перегвати, щоби нарешті дібратися до Криштальної Палати, де приміщено її.

Уявіть собі серед чудового парку на великій торі палату принайменше вдесятеро більшу ніж зелізничий дворець у Львові. Це власне й є Криштальна Палата. В її головній галі вистава. Три довжезні ряди кіосків з англійським кооперативним виробництвом. Все тут є, чого тільки забагне добре домашнє господарство. У кількох кіосках роблять найкращі меблі, в інших працюють обивачі, ще далі радія, всіляке кухонне приладдя, ткальні, кравецькі й шевські робітні, наймодніші ровери з двома сідлами, мука з кооперативних млинів, найвибагливіші булочки й тісточка, сири й масло, кооперативні бекони й мясарні, кооперативна чоколяда, кооперативні цигара й папіроси, всілякі мила, пасти й креми і т. д. і т. д. Дійсно, англійська споживча кооперація, яка власними кораблями спроваджує кольоніяльні товари зі своїх плянтацій, опанувала своїм виробництвом всі потреби домашнього господарства! Як на кожнім місці в Льондоні чуємо, що тут власне осередок господарського й політичного життя для цілого світу, так на оцій виставі кооператори всіх націй бачили й чули, що також англійська кооперація заняла перше місце в світі.

Що ще цікавіше: англійці, власники найкращого рідного приватного промислу і найкращої приватної торгівлі, масово відвідують свою національну кооперативну виставу. Передовсім жіноцтво. У Франції навіть жінки кооператорів не дуже цікавляться кооперацією, а тут день у день безліч народу на кооперативній виставі. І подбалиж про цю публику англійські кооператори також цим разом. Наприклад: у величезній прибічній галі кооперативні кравецькі робітні демонструють живими моделями жіночу моду. Очевидно, в цій галі повно-повнісенько, дотиснутись годі. В ровді головної виставової галі разураз грає кооперативна орхестра. Серед лавз найліпша ревіл. І тут на кріслах публики принайменше тисячка.

При вході на виставу: природної величини модель першої кооперативної крамниці у Рочделі. Такий був початок цього всього в сорокових роках минулого століття. А нині — Боже, коли ми дійдемо до такої кооперативної дійсности? Покищо, для нас це тільки ідеал. Але живий ідеал! І на нашій вулиці заграють музики! Побачите!

По виставі — для відпочинку кіно й вечера.

Тутешні кіна, очевидно теж прегарні, але ще й тим цікаві, що можна курити. Отже сиджу й курю. На сцені з актуальних новин: королівський син з молодою грецькою княгинею Мариною. Публика побожно й задоволено вдивляється в цю сподівану пару й радується. Тут скрізь такий порядок справ: 1) Бог, 2) король, 3) традиція й будуччина імперії. Навіть, з природи річи передовсім робітничий, кооперативний прощальний бенкет почали співом псальму, а закінчили тоастом у честь короля. Щойно по цім тоасті вільно на бенкетах в Ан-

Сильніше опалить Вас
НІВЕА
Крем: Зол. 0·40 до 2·60
Олійок: Зол. 1·-, 2·- і 3·50
Pebeco Sp. Akc. w Poznaniu

біжутерією по одному і два золоті та павільон хатної обстанови. У павільоні з яблуками йшла мені слина в рот і я негайно, вийшовши з нього, купив фунт яблук за 20 сот. в якогось типа, що рахує на вашу оскому і хитро розставив під ним свої паршивенькі вербівки. Був я теж свідком, як може настроїти людину квіт: Якийсь семітський громадянин аґітував, щоб його товаришка пхала у всі далі свій загнений ніс і приговорював:

— Вонхай, серце, вонхай. Пшеце заплацілем за то білет.

Знову ж у павільоні з хатною обстановою стільки бачив ліжок широких, подружних і мягких, що вийшов такби мовити подружньо настроєний і на момент кляв навіть свою складану канапу, на якій спить щоночі моя парубоцька самотність. Та я потішив себе, що й на цих чудових тапчанах і ліжках спиться так, як і на околотах, аби тільки у відповідному товаристві. Всеж раджу моїм нежонатим знайомим не надто приглядатись до цього павільону удвійку: за настрій не важко, а „таргі" лежать майже серед піль і левад — кажучи поетично.

В якомусь з павільонів бачив я теж те „віно гронове" краєвого виробу, про яке писали новинки, що ним затроївся якийсь комісар поліції і поїхав з „таргів" до лічниці. На місці я ствердив, що це неточне: якийсь тип випив і теж жалівся, що його крутить в середині, але поготівля не приїздило. Сам пішов на поготівля. Це вино раджу купити кожному, бо іноді й такого треба в хаті.

Поруч, у великому або центральному павільоні, є повно машин, друків і вистава преси. З машин і виробів важкого промислу імпонували мені найбільш машинки до папіросів, а з преси реклямова таблиця, на якій був розліплений і розреклямований „Бунт Млодих" і на якій залишилися з нього тільки шматки паперу, на доказ чийогось патріотичного обурення. Певне, в солідній державі бунт є завжди бунтом і навіть молоді не мають до нього права.

Завоз поруч преси є столи „Льопу" з перспективами майбутнього: бомбами, масками, газами та показами ран від іпериту. Настроюють вони людину на „мементо" і блідне поруч них подружнє ліжко, юхтові чоботи з павільону народнього мистецтва й навіть „Холєкіназа" в моїй кишені: Не вмреш від жовчевого, ниркового чи іншого професійного каміння — то все одно безболісно й мирно скінчиш від іпериту. Суєта все — от що.

З понурого газово-протилетунського настрою вибили мене щойно дві чарки волинського меду у стійлі відомого нашого п. Дружбяка, таки того з Ринку, що має виключну їх репрезентацію, і вже веселіший ішов я до „Пацикова" — павільону порцеляни, де за 15 сот. можна купити такого глиняного слона, як бика; туди вартоб завести якогось слона, щоб раз серед тієї порцеляни обернувся. Ніби його конкуренція стоїть поруч павільонік нашої фабрики кераміки „Око". Розмальований по українськи, усередині повно чудового полтавського й гуцульського посуду і тільки власник його, арт. різьбар Литвиненко, відповів на мій запит, як йому йде, такою фільософічною заміткою:

— Якби на половину йшло так, як я думав, що піде, то я був би на половину дороги дальше, як я є.

Я не мав часу думати над тією проблемою і пішов до павільону „маґіків", де можна дістати плястри на нагнітки, апарати до виробу ковбас і клеї, що ліплять усе, до подруж і розбитої голови включно. Там було що оглядати, зокрема цікаві помічники, що хочуть у вас вмовити нагнітки й ви навіть жалієте, що не маєте їх (ті руки маціньки!). Зате цікавіший був павільон мадярів, де був я свідком такого факту:

Якийсь громадянин говорив до репрезентанта Будапешту довго по мадярськи й добув від нього тільки два слова інтернаціонального характеру, які цей репрезентант кинув до свого товариша:

— Ти, вус зуґт ер?

А потім був я ще у павільоні „Лен, конопле, вовна", до якого злізлися наша Заліщиччина, Чортківщина, Борщівщина, Яворівщина й інші чисто-польські околиці нашої мами Малопольщі зі своїми вишивками, веретами, скатертями, фотами й рентухами — і де я зустрів перший і одинокий на цій виставці український напис: на вивісці стійла „Гуцульського Мистецтва" з Косова, де примістилося й наше львівське „Українське Народне Мистецтво" і де завжди усміхнений і завжди оптимістичний (одинокий з усіх виставців „Таргів") дир. Куриленко, має для кожного теж тепле слово, як тепла кольористика його килимів, теж одиноких мистецьких килимів на тій славній львівській імпрезі.

І — на тому кінець. Кілька павільонів („Варшавянка", „Гонг", „Селянка") де чудово грав джез і з яких пахло печеною рибою та гарячою кавою, мусів я всупереч 100-процентовому настрою, виключно з бюджетових мотивів залишити, так само, як понурим вихром безнадії пробіг я повз павільони Львівського Бровару і Буського Пива, де мої щасливіші знайомі пили золотий пінистий трунок. Я був у такому настрою, як та чорнявка з „Джелятерії Італіяна", що мокла на дощі біля свого ананасового морозива і трохи не кинувся, хлипаючи в її обійми. Забагато було людей і так якось тоді було це зробити.

Я хотів плакати і над тою виставою худоби, яку я ще оглянув, думаючи застати на ній когось зі знайомих (не дослівно!) і над Люнапарком, що скреготав каруселею та нужденною імітацією „різенраду", сипав у простір світла й тони львівських шлягерів та аж манив вхопити якусь Марисю й вікаючи закрутитися на каруселі, і найбільш над „Таргами", яких світла традиція зводиться, як усе на світі, до того, що врешті з їх назви почнуть робити жарти й приповідки й не буде таких, які навіть з редакційною картою йшлиб на таку „гранду".

...Але проте мене що який час побачите на „Таргах". Є там один експонат, до якого скільки не приглядаюся — щораз цікавіший:

Має білі кучері, темнозелені очі й не потребує реклями.

—o—

гай курити. По актуаліях в кіні і продукціях знаменитої орхестри — властива вистава: **Історія дому Ротшильдів.** Добра жидівська пропаганда. Вірець як її треба здійснювати в кіні. З оплесків публики виходить, що сучасна Німеччина забогато приятелів тут не має, що Берлін зумів у цьому році втратити тут чимало.

Для відміни — **вечера в дійснім китайськім ресторані.** Всі страви китайські. Гості їдять пятичками. Цієї штуки не втну, тому дістаю ложку й вилки. Смачно заїдаю „гар ду гай чарсуй", себто якесь різото з курятини, рижу, китайських грибків, бамбусу й Бог вість ще чого і попиваю зелений китайський чай без цукру. Прислуге біла. Еспанська чи португальська. Англійки споконвіку визнають свій „расизм" і до такого діла не беруться.

Вже пізній вечір. На вулицях море світла і звичайний пекольний рух авт і автобусів. Але цим разом ще й людський крик. Це голосна **пропаганда тутешніх фашистів і комуністів** на завтрішний мітінг. У Гайд-парку звичайно. Ідуть поруч обидва пропагатори, розкидають летючки і голосно закликують усіх на свої завтрішні демонстрації. І одна й друга пропаганда тут не велике діло. Демократична традиція тут особливо сильна. Всеж таки ціла поліція на сторожі.

А наша пропаганда? Є тут і вона, вчора мав нагоду переконатися про це на обіді в домі одного нашого старого, доброго приятеля, але коли зважити чим є Льондон і Англія і чого вимагає наша справа, то треба її також тут — і передовсім тут — десять разів більше. Очевидно розумної, поважної пропаганди. Не деінде, тільки в Парижі, в Римі і передовсім у Льондоні! Це стара наша думка, але вічно важна. Дуже важна!

О. Л.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Повчаюча історія.

Як львівське передмістя Клепарів збудувало в себе церкву.

I.

Перед вами невеличка книжечка пера о. Володимира Яценкова п. н. „Сторінка з історії Клепарова", в якій описані заходи міщанства й робітництва того передмістя для збудування рідної церкви. Історія заходів така цікава й повчаюча, що уважаємо за вказане познайомити з ними широкі круги українського громадянства.

Клепарів був донедавна самостійною підльвівською громадою, в якій український елемент творив завжди поважну силу. В 1910 р. австрійський перепис населення виказував у Клепарові 1.441 душ греко-католиків, що становили тоді 21 прц. загалу населення того передмістя. В 1933 році жило у Клепарові 2.198 греко-католиків. Перед двома роками Клепарів, як і інші львівські передмістя, прилучено до Львова.

Клепарівські українці, як і поляки, не мали цілі століття своєї церкви. Українці ходили до далекого св. Юра, або до церкви св. Пятниць, оо. Василіян, а навіть до княжої церкви св. о. Николая та до церкви св. Теодора, по якій залишилась нині лиш назва площі. Полякам було лекше, бо вони мали костели значно ближче Клепарова, от хочби костел св. Анни і костел св. Мартина. Греко-кат. клепарівці належали до 27. липня ц. р. до міської парохії при церкві св. Пятниць.

Зі зростом греко-кат. громади стали наші люди у Клепарові відчувати чимраз дошкульніше потребу власної церкви. Та не довіряючи власним силам, клепарівські українці взялися в 1904. р. до будови Божого дому — спільно з сусідами поляками. До комітету будови увійшли зпоміж українців: управитель місцевої школи п. Чиж, бл. п. Іван Романюк, бл. п. Сава Загородний і інші. За їх заходами все українське громадянство Клепарова щедро причинилось до будови. Бо було сказано, що кожної третьої неділі греко-католицький священик буде в тім спільнім храмі відправляти богослуження.

Одначе до греко-католицьких богослужень у тім храмі не дійшло. На Йордан 1908. р. українці зібралися із запрошеним з міста священиком на Службу Божу. Та двері храму були замкнені для них. З болючим розчаруванням відійшли. Богослуження в той памятний день відправилося в домі п. Івана Вертипороха, звідки вийшла процесія над річку, за залізничим шляхом, і там відправилось Йорданське водосвятя.

Тогож дня всі визначніші громадяни зійшлись на нараду. Обговорюючи ранішню подію, всі дійшли до переконання, що лиш „у своїй хаті — своя правда". Тому одноцушно рішили будувати в Клепарові свою церкву. На місці завязався комітет її будови. Війшли до нього в першу чергу ті, що будували спільний храм, а крім них: бл. п. Осип Ганкевич залізн. уряд., с пароха Вовча на Лемківщині, пп. Володимир Маєр, Іван Вертипорох, Осип Вертипорох, Мих. Чапран, бл. п. Ілля Цюприк, Іван Олійник, Клим Жмур, Дмитро Сорока, Методій Варцаба, бл. п. Осип Ґордон, бл. п. Іван Лабінський, Іван Мацелюх, Василь Паньків, бл. п. Микола Ломаґа, бл. п. Гунька, Павло Тимчишин. Рівночасно тогож дня рішено заложити читальню „Просвіти" і збудувати читальняну домівку, щоб клепарівці мали де сходитися й обговорювати свої громадські справи. Так день Йордану 1908. р. став днем пробудження релігійної і національної свідомости української клепарівської громади.

Розпочалася щира й успішна праця. Заснована загальними зборами в дні 8. жовтня 1908. р. читальня „Просвіти" стала осередком всього громадянського життя. Поміщувалась вона спершу в домі п. Івана Вертипороха, опісля у бл. п. Сави Загородного, який збудував на ту ціль салю поверхні 90 м². Читальня зорґанізувала при собі всіх тих українців, що досі гуртувались у місцевім польськім „Соколі" та працювали навіть у його старшині. Великі заслуги у цьому положив бл. п. Клим Жмур, уряд. „Дністра", Іван Олійник, залізничник, бл. п. Захар Маринець, тесля, бл. п. Микола Ломаґа, трамваяр, бл. п. Степан Ґурніцький, купець.

Одночасно піднято живу збіркову акцію на купно площі під церкву й читальню. Вже 5. 12. 1908. р. куплено за ціну 13.500 австр. корон гарно положену площу під церкву й читальню. Праця коло площі була величезна: тисячі фір землі навезено на неї, аби відповідно піднести її рівень.

З весною 1909. р. розпочалась будова читальняної домівки. Велику поміч у цьому дістав Клепарів від бл. п. інж. Івана Левинського, професора львівської політехніки, який безплатно виконав пляни, вів будову та жертвував навіть частину будівельного матеріялу

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 59

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Ось пропамятне письмо:

ВСТУПНІ ДОМАГАННЯ, КОТРІ БОЄВА УПРАВА СТАВЛЯЄ ЯК УМОВИНУ ПОХОДУ УСС З ТУРЕЦЬКОЮ АРМІЄЮ

а) Домагання конечні:

1. Дозвіл на збирання резерви для першого полку УСС (т. зв. запасна кадра).

2. Безпроволочне іменування шарж в першім полку по предложенні.

3. Безпроволочне стягнення УСС з боєвої лінії

4. Вибір УСС до задуманої виправи тільки на основі зложеної Боєвою Управою листи, на яку приймали би і стрільців з І-ого полку і інших, ще незаприсяжених.

б) Неконечні, але важні:

1. Загальний дозвіл на творення другого полку УСС, що мусів би бути виданий вже тепер.

2. Запевнення, що І-ий полк УСС буде доповнений до висоти 5.000 люд.

3. До кожного відділу мадярських і німецьких полків слід прибрати УСС у характері перекладчиків та інформаторів, оскільки ті полки будуть брати участь у воєнних операціях на українських землях як у Галичині й Буковині, так і в Росії.

4. УСС мають повнити етапну службу на українських землях всюди без виїмку.

5. Дозвіл на організування офіцерської і підофіцерської школи для УСС.

ДОМАГАННЯ Б. У. ДОТИЧНО САМОГО ПОХОДУ

I. Німеччина, Австрія і Туреччина мають зложити обовязуючу заяву, що на випадок перемоги над Росією з українських земель буде утворена самостійна Українська Держава. Це становище союзних держав оголошене публично в маніфесті, що його видадуть союзні держави при вступі військ на українські території.

II. Боєва Управа доставляє на турецьку експедицію покищо 400 людей, вибраних Б. У. і зпоміж вже істнуючого полку УСС і зпоза нього, а австрійська найвища воєнна управа звільнить зпоміж українців, що служать у війську, таку скількість і таких офіцерів чи підофіцерів, скільки і які покажуться конче потрібними. В міру потреби і за взаїмним порозумінням число леґіоністів буде побільшене.

III. Союзні держави ґарантують, що УСС при турецькій армії будуть сповняти виключно отсі військово-політичні задачі:

а) служити інформаторами і перекладчиками для поорозуміння між населенням і турецькою армією;

б) адмініструвати заняті місцевости у змислі військової адміністрації;

в) повнити службу етапну при помочі турецького загального ополчення (ляндштурму) і місцевих чинників;

г) вести аґітаційно-освідомлюючу роботу серед українського населення.

IV. Всі три союзні держави, тобто Австрія, Німеччина і Туреччина забезпечують виповнення отсих умовин:

. Відділ УСС, який з турецькою армією перейде на території російської держави, буде влучений до армії одної із союзних держав і як частина тоїж армії користатиме з права комбатантів.

2. Відділ УСС може бути ужитий лиш у безпосередній війні проти Росії і лиш на землях, заселених українським населенням.

3. УСС дістануть повне, добре і новітнє озброєння, умундурування, виеквіпування та муніцію.

4. Відділ УСС дістане матеріяльні засоби, що запевнять їм удержання аж до кінця війни.

5. Родини УСС дістануть забезпечення на час війни і то найменш в такій висоті й розмірах, як дістають родини австрійських підофіцерів від фельфебля в гору та офіцерів від ляйтнанта в гору; забезпечення у вище означених розмірах і висоті дістануть і в часі війни і по закінченні війни родини погибших УСС — аналогічно до постанов австрійського закону про підмоги і забезпечення родин членів австрійської армії.

6. Інваліди УСС будуть побирати і в часі війни і по закінченні війни від австрійської чи пак німецької держави платню, відповідно до їхнього військового ступня і роду каліцтва, одначе ця платня не може бути нижча від інвалідських поборів фельдфебля австрійської армії

7. На час походу буде доставлена УСС фахова лікарська опіка і забезпечення в медичні матеріяли.

8. Ранені і недужі УСС найдуть приміщення у військових шпиталях союзних держав і будуть тамже коштом тих держав удержувані й лічені.

9. При турецькій центральній військовій владі в Константинополі буде утворена делеґація Б. У., зложена з чотирьох делеґатів, у тім одного фахового офіцера і трьох цивільних; та делеґація буде вести і заступати справи УСС у турецькій армії.

10. При найвищій турецькій команді, а також при кожній команді тих турецьких оперую

Великий Театр год. 7·30 | Гумор! Сатира! НИНІ! „Я переміг крізу“ скаже про себе кожний, хто прийде до Великого Театру | Театр Ріжнородностей | НИНІ! Ріжнородностей нечинний. ЗАВТРА! Відкриття сезону песою Габріелі Запольської „Панна Маліччевська“

Дня 8. травня 1910. р. посвячено урочисто площу під церкву при великому здвизі народу й величезному ентузіязмі клепарівців. У томуж році (1910) бл. п. інж. І. Левинський подарував клепарівській громалі прегарну деревляну каплицю, яка, як модель церкви в гуцульськім стилі, стояла на краєвій виставі у 1894 р. Чину посячення тої церковці довершив о. офіціял А. Білецький.

Таким робом клепарівці прийшли в посідання хоч і мініятурної, але власної, стилевої деревляної церковці. Їх вдоволення і щастя годі описати, тимбільше, що небавком, бо 15. грудня 1910 р., відвідав їх митр. А. Шептицький. Того саме дня святкували клепарівці перший свій празник св. Апостола Андрея Первозваного у своїй власній хаті.

Майже в тому самому часі (рр. 1900—1910) довершено будову величавого читальняного дому, вартости 80.000 австр. корон, безперечно найкращого з усіх львівських передмість. Вповні викінчено читальняний дім з великою салею аж по великій війні в 1922 р. і з. вересня тогож року його посвячено.

За посвячення хреста 300 зол. кари або 7 днів арешту

Відгомін травневих подій у Мостищині.

Таку кару наложило староство в Мостиськах на **о. Якима Войтовича**, пароха в Дмитровичах, за те, що дня 6. травня ц. р. без дозволу староства посвятив могилу з поставленим на ній хрестом у Дидятичах, через що, на думку староства, виявив на публичному місці нехіть і легковаження для Польської Держави (арт. 18 про проступки); як також за те, що йдучи в церковних ризах на чолі процесії, зложеної з ок. 300 осіб, уладив публичну маніфестацію або похід (арт. 2 закону про збори з дня 11. березня 1932 Д. З. Р. П. ч. 48 поз. 450) без дозволу влади. А та маніфестація чи пак похід не були релігійним зібранням, або походом, що відбувався в спосіб традиційно устійнений або передбачений в акті, що визнає те віроісповідання (арт. 27 покликаного закону). Через те обвинувачений допустився, на думку староства, проступку з арт. 18. й арт. 7. закону про збори з дня 11. березня 1932 Д. Р. З. Р. П. ч. 48 поз. 450 і за це й засуджено о. Якима Войтовича на **грошеву кару 300 зол.**, або, колиб її було неможливо стягнути на **7 днів арешту.**

Від того оречення староства, виданого на підставі донесення поліції, відкликався засуджений до окружного суду в Перемишлі. Внаслідок того відклику відбулася дня 4. ц. м. розправа в окружнім суді у Перемишлі, яку вів судля Матія. Обвинувачував заст. прокуратора Пашкевич, боронив ем. судля Дмоховський.

На питання судді до обвинуваченого, що собі думав, як посвячував могилу і хрест, обвинувачений відповів, що в часі виконування релігійної функції священикові про ніщо думати не вільно, зрештою могили не посвячував, тільки згідно з церковним ритуалом посвятив вкопаний у ній хрест. На дальше питання, для кого ту могилу висипано і для кого той хрест поставлено, обв. відповів, що могилу висипали парохіяни в честь незнаного жовніра, а хрест поставили на ній для хвали Божої. На дальше питання судді, якої національности був той жовнір, для котрої усипано могилу, обв. відповів, що над тим не застановлявся, зрештою міг бути ним той жовнір української народности, що разом з польським військом проганяв большевиків зпід Варшави і своє життя поклав в обороні польської держави перед большевицькою навалою.

Та невелика могила з поставленим на ній хрестом була висипана кількадесять кроків від церкви і обв., як католицький священик, сповнив просьбу своїх парохіян, перевів церковним ритуалом приписану бенедикцію хреста, до якого пішов з парохіянами в церковних ризах та піснею „Христос Воскрес“ закінчив обряд посвячення хреста. Ніякої промови не виголосив ані він, ані ніхто з парохіян. Очевидно обв. не знав, що до посвячення хреста і церковної процесії треба просити дозволу староства.

На хід цілого торжества покликав обв. свідків, одак судля Матій доказу з тих свідків не допустив і розправу замкнув.

Прокуратор домагався засудження обвинуваченого, бо висипання тої могили і поставлення на ній хреста було, мовляв, вислідом агітації ОУН, а ціль торжества була політичною маніфестацією. Для хрестів і національних героїв є місце на цвинтарях.

В довшій промові відповів прокураторові ем. судля Дмоховський. Розправа, як підніс оборонець, зовсім не виказала, щоб посвячення хреста в Дидятичах було вислідом агітації ОУН. Дальше оборонець доказував, що досі не треба було дозволу староста до посвячення хреста чи походу церковної процесії і що обв. через посвячення хреста не виявив ніяким легковаження польської держави, як це у своїм ореченні підносило староство. Тому оборонець просив увільнити обв. о. Я. Войтовича для браку предметової суті чину з арт. 18 розпорядку Д. З. Р. П.

Після тих промов судля проголосив присуд, котрим обв. о. Якима Войтовича признав винним і засудив на ту саму кару, яку на обвинуваченого наложило староство.

Проти цього присуду заповів оборонець обвинуваченого касацію.

При цій нагоді треба сказати, що могилу з хрестом у Дидятичах на приказ старостства усунено.

*

Така сама розправа перед тим самим судлею відбулася 8. вересня проти **о. Льва Савицького**, сотрудника у Волчищовичах, котрого староство в Мостиськах засудило за посвячення могили і хреста на **500 зол. кари, або 14 днів арешту.**

Судля Матія відложив розправу в цілі засягнення інформацій у львівському воєвідстві, а саме: хто дав ініціятиву до сипання могил і ставлення на них хрестів.

І дивна річ, що в подібній справі о. Войтовича той самий судля про це не питався, а в справі о. Савицького тою обставиною зацікавився.

чих армій, при яких будуть УСС, буде доданий один офіцер УСС для ведення і заступства справ УСС у дотичній армії, як делегат У. Б. Ці офіцери могтимуть служити інформаторами і перекладчиками дотичному штабові.

11. Всі іменування офіцерів у тім відділі УСС, що бере участь у турецькій виправі, переводить автомно на предложення делегації Б. У. сама Б. У., чи пак ГУР з тим, що ті іменування чи авансування є важні й обовязують військову владу всіх трьох держав.

12. До експедиції УСС буде доданий адміністраційний уряд, зложений з осіб української народности з правничими студіями, або загалом адміністраційними кваліфікаціями, і тими особами будуть обсаджені адміністраційні уряди на здобутих турецькою армією українських територіях.

13. Здобуті турецькою армією українські території будуть адміністровані українськими адміністраційними урядами, передовсім зпоміж місцевих українців, як функціонарями українського центрального адміністраційного органу.

ВНУТРІШНІ ПІДГОТОВНІ РОБОТИ.

1. Союзні держави доставлять матеріяльних засобів на видання: а) інформаційної книжечки про відносини на територіях, що будуть тереном війни; б) інформаційної книжечки про історію визвольних змагань українського народу; в) інформаційної книжечки про український нарід, його землі, його минуле і сучасні змагання — для чужинців (німців-турків); г) відозв і проклямацій до місцевого населення з поясненням турецького походу на українські землі; з) орієнтаційної мапи про територію, де буде вестися війна.

(Далі буде.)

По широкому світі.

— На східньо-китайській залізниці під Сінінгай Таоан китайські бандити висадили із шин потяг, який опісля острілювали. Багато пасажирів згинуло.

— Воєнний стан в Румунії, оголошений після смерти премієра Дуки на 6 місяців, буде продовжений на такий самий час.

— В Ковні розпочалася міжнародня залізнича конференція при участи делегатів Німеччини, Польщі, Совітів, Латвії, Литви і Чехословаччини.

Страйкові заворушення.

НЮ ЙОРК, 13. 9. ПАТ. В місцевости Вунсокет на острові Роде дійшло до гострого конфлікту між робітниками страйкарями ткацьких заведень і міліцією, яка вжила пальної зброї. Юрба зложена з 5.000 робітників пробувала дістатися на терен фабрики, де працювало 300 робітників під охороною сторожі. Наслідком стрілянини багато осіб ранено.

Страйк в Америці затягається.

ВАШИНҐТОН, 13. 9. ПАТ. Урядова комісія, яка старалася довести до порозуміння між робітниками страйкарями і працедавцями, зреклася дальших зусиль з огляду на непохитне становище працедавців. Звідомлення урядової комісії стверджує, що на випадок прикладення інших метод можна буде довести до справедливого та успішного полагодження конфлікту.

Покищо обі сторони готовляться до дальшої боротьби. Страйкарі запевнюють собі допомогу інших професійних організацій, а промисловці зміцнюють сторожі, що хоронять фабрики. Предсідник американської федерації праці заявив, що звернеться до през. Рузвельта і представить йому теперішню ситуацію, яка витворилася у волоконному промислі Зл. Держав.

ВАШИНҐТОН. За офіціяльними обчисленнями у волоконному промислі страйкує 390.000 робітників, а 280.000 не припинило праці.

Зол. 1·50
Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу
„ЖОРНА“
Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА“
Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

Совіти велять себе просити.

ЖЕНЕВА, 12. 9. ПАТ. „Журналь де Женев“ повідомляє, що радянський уряд, якому закомунікували текст запрошення Совітів до Ліги Націй, має деякі застереження щодо цього тексту і зажадав поширення та доповнення формули запрошення.

Спадок фреквенції в німецьких вищих школах.

БЕРЛІН, 13. 9. ПАТ. На основі урядової статистики число слухачів у вищих школах у зимовому семестрі спало на 13 прц. в порівнанні з торічним семестром. Зміж студентів, які цього року зложили матуру, тільки 40 прц. допущено до університетських студій.

Товари блаватні | вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни. Львів, Ринок ч. 29. Телефон 25-55.
2/78 183—7

АРХИТВІР АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ЕМІЛІЯ БРОНТЕ

БУРЕВЕРХИ

Окрема книжка на гарному папері, 278 стор.
у перекладі М. РУДНИЦЬКОГО.
Обмежена скількість примірників.
ЦІНА 2 ЗОЛ. 50 СОТ.
Для передплатників „Діла" 1 зол. 80 сот.
Пересилка 50 сот. більше.

Міжнародній летунський турнір.

ЗМАГУНИ В РИМІ.

РИМ, 12. 9. ПАТ. На летовищі в Літоріо під Римом осіло загалом 23 літаків, з того 9 польських, 8 німецьких, 3 чеські, 2 італійські і 1 англійський під польськими барвами. Досі відступили від чаленджу 5 німців, 3 поляки і 3 італійці. В Неаполі залишився італійський летун Тесора, який відтягнеться мабуть від дальших змагань.

ПЕРЕДОСТАННІЙ ДЕНЬ ЛЕТУ.

ЛЬВІВ, 13. 9. ПАТ. Сьогоднішній денний етап окружного лету довгий на поверх 1.300 км., отже належить до середніх. Летуни, які сьогодні вилетіли з Риму, полетять на Ріміні понад Апеніни. Цей відтинок довгий вправді тільки на 230 км., не належить до легких. По дорозі находяться гори до висоти 1.400 м., часто в мряці. З Ріміні траса веде до Загребу. В простій лінії можна би перетяти Адрійське Море (коло 120 км. лету) і виходячи на порт у Полі, дістатись до Загребу. Одначе чаленджовий правильник наказує надробити дорогу (510 км.) і летіти здовж італійського побережа на Трієст. Летуни зелишать Венецію на право у віддалі тільки 20 км., летячи над урожайною льомбардською долиною. Ще перед югославянською долиною летуни мусять набрати висоти, бо чекають їх знову гори, що доходять до 2.000 м. Набравши бензини в Загребі, летуни полетять до Відня, віддаленого за 270 км. Після вистартування з летовища з Асперн приходить найкоротший відтинок лету небогато понад 100 км. Відень-Брно, після чого летуни осядуть у Празі, віддаленій тільки на 186 км. У Празі летуни проведуть ніч і на другий день ранком вирушать до останнього лету, що веде крізь Катовиці, Львів, Вильно до Варшави.

У ПРАЗІ.

ВАРШАВА, 13. 9. ПАТ. Сьогодні між год. 6. і 7. ранком летуни, що беруть участь в чаленджу, вистартували з летовища Літоріо під Римом до дальшого лету в напрямі Загребу. В год. 10.19 летун Влодаркевич осіла у Загребі.

БРНО, 13. 9. ПАТ. Перший осів тут Влодаркевич в год. 13.10, другий Дудзінський в год. 13.25, Остеркамп в 13.40.

ПРАГА, 13. 9. ПАТ. Перший осів тут Влодаркевич в год. 14.10, далі Дудзінський в год. 14.21. На летунському майдані витали летунів юрби народу.

Селяни настроєні ворожо.

Орган Комінтерну, московська „Правда", містить у дальшій черзі статті, в яких доказує, що селяни поважної більшости совітських округ саботують хлібоздачу й тому цьогорічний плян хлібозаготівлі ледви чи буде переведений. Як виходить зі статтей, в багатьох оселях підтримують теж місцеві комуністичні організації, зокрема на Україні, антибольшевицькі й ворожі Совітам тенденції селян-одиночників та колгоспів.

Мусоліні радить замкнути масонські льожі в Австрії.

ПАРИЖ, 19. 9. КАП. Французька преса повідомляє, що Мусоліні предложив австрійському урядові замкнути масонські льожі. Як розійшлася вістка про це, „найвеличавіші брати": Евген Ленгоф, бувш. великий командор Найвищої Австрійської Ради та бувш. міністер д-р Курт Райхель зголосили виступлення з австрійської масонерії. Віденську льожу масони покидають масово. Треба зазначити, що 30 проц. австрійських масонів це жиди.

З нових видань.

Улас Самчук: ВОЛИНЬ. Роман-хроніка у 3-ох частинах. Відбитка з літ.-наук. журналу „Дзвони", Львів, 1934., ст. 215.

Відбитки, що виходять окремими книжками, роблять часто кривду авторам, які заслуговують на щось більше, як на латанину журналів т. зв. „продовженнями". Коли це повість, наш читач — у протилежність до европейського, що заохочується фрагментами, поміщуваними у періодичній і неперіодичній пресі — пригадує собі, що „десь уже з цього щось читав" і має ще одну книжку „за собою".

Повість Уласа Самчука „Волинь" може тужливо вижидати читачів не тільки тому, що це відбитка і не тільки тому, що цей великий том повищо перша її частина. Повість ця належить до роду літератури дипльоматично, мовчки бойкотованого нашою інтеліґенцією, яка віддавна не читає книжок, де змальований селянський побут. Ця інстинктова нехіть до тої літератури має вже свою історію. Галицькі письменники назагал нецікаво оповідали про селянське життя; зрештою навіть найцікавіші сюжети, коли їх повторяти сто літ, можуть знудитися, незалежно від патріотичних настроїв громадянства.

Коли скажемо, що Улас Самчук дає повість у дусі Панаса Мирного, ні трохи неперестарілу, живу, цікаву — скажемо комплімент, що мало кого заохотить узяти її в руки. Трапилося так, що я читав її безпосередньо після повісти І. Липи „Козаки в Московії" і загартовував свою волю до нової „примусової" лектури. Якою свіжою і ненадуманою видалася мені буденщина Самчукових героїв після авантюристої виправи Липових лицарів! Тут дрібні проникливі спостереження, на низані на одну психольоґічну нитку, що охоплює щораз ширшу сферу людського життя, там події, якби з історичного документу, подібного до сотні інших, давно вже нам відомі.

Самчук змальовує вам боротьбу нашого селянина за землю: як він усі свої думки та всі свої сили підпорядковує свідомости, що треба щораз більше ґрунту для дітей, які підростають, щоби не бідували, як він. З тією любовю до дітей звязана так само непереможна, наче несамовита любов до землі, яка висмоктуючи з хлібороба всі соки, родить у ньому своєрідну гордість, завзяття і нічим незамітну насолоду.

Поруч цього головного мотиву розгортаються ще інші: родинна атмосфера голосних клопотів і тихих радощів, а головно — дозрівання дітвори. Самчук дає мистецьку аналізу фізичного та психічного розвитку молодого сільського хлопця, — аналізу, якої не найдете в нашій літературі ні в такій ширині, ні з такою тонкістю переведеної. Могутня постать голови рідні Матвія нагадує в неодному моменті похмурого героя Гамсунової епопеї „Благословенство Землі": — ця згадка так і підсуває думку, що Самчук пішов на протилежним мотивом, рідніщим світові нашого селянина, змальовуючи не благословенство, а прокляття Землі.

У добі, коли автори, головно молоді, ширяють попід непроглядними чужими небесами, щоби найти новий сюжет і кінчають на бідних тінях власної блідої уяви, поява такої повісти як Самчука, що передає реальне життя, яке знає і розуміє, — рідке і радісне явище. Письменник, що з насолодою відтворює хочби найдрібніші моменти найдрібнішого чужого життя — зупиняючися на них теплом свого серця і проблисками ворушкої рефлексії йде за інстинктом, який більше варт, ніж заматання „кинути внесну ідею" — покладену апріорно, вимучувану міркуваннями та постатями, дочіплюваними до неї, як додатками.

Має Самчук розмах, природний гін, що заливає слова кровю, — має великий запас народніх, соковитих висловів, які виливаються самохітно у неодну оригінальну метафору. Знаючи умовини праці наших молодих авторів, не можемо дивуватися, коли їх твір показується на люди так само, як часто і сам їх автор: недбайливий в одязі, непричепурений, навіть неохайний. Про такі твори як „Волинь" ніхто не скаже цього з докором, тільки з жалем, відхаувши: як він міг би виглядати, перейшовши через руки літературного кравця і стрижія!

Зараз після першого розділу вражає читача те, що тільки він один має заголовок — усі інші означені тільки римськими цифрами. Що більше навіть і ці цифри означені тільки випадково: автор, загнавшись у рукопис, раз давав зірки там, де зупинявся у розділі, то знову вкладав у розділ оповідання, що повинні би для самого настрою кінчитися зупинкою.

Необхідна книжка для нашого села, з уваги на недалекі вибори до сільських самоуправних установ

Новий Самоуправний Закон
враз з
виборчим реґуляміном

Ціна тільки: зол. 0·80 (з почтовою пересилкою 0·95 зол.). — Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Барвиста багата мова Самчука, поплямлена сям-там недоглядами і лапсусами, яких не списав би в одному фейлетоні. Вибираємо деякі з них не з мудрагельства, або з педантизму, а для виправлення: чому такої недостачі не можемо промовчати. Повість Самчука, хоч не скінчена, — одна з найкращих наших книжок за останні роки; одна з рідких тим, що можна до неї вертатися, почуваючи, що ми не втягли з неї всього за одним відлихом, як це буває з більшістю наших книжок.

Втягніть у себе такий опис:

„Другий ранок — недільний ранок. Про це знає усе. Сонце недільного ранку сходить не так, як завжди. Ліс стоїть бальоріше. Поле майорить мов прапор. Небо синє, так сильно синє, аж віяково. Мов залізні гравюри стоять непорушно черешні. Цвітуть дикі рожі в бліжі, а довгий зі стрішкою пліт, простягнув свої рамена на схід і захід, ховаючись у зарослях величезних бурянів.

„Пасіка нагадує забутий музичний інструмент. Хтось вдарив по його струнах і вони гудуть, зливаючись з далеким, далеким дзвоном, що этахами несеться звідти з півдня, зза лісу, де у синяві горить позолотою хрест і білів над горами і зеленою струнка прадавня довбиниця.

„Воздух насичений медовими випадами. Не розпаяваних устах квіток совають свої такі задо джмілі з набухлими незграбними лапами. Великий квадратовий шмат цвітучої конюшини, в якій довго живе нічна роса, нагадує перський килим, тонкої тканини, розстелений тут для якоїсь урочистости. Від нього довгою стрічкою, стікаючи до зеленого запусту дубняку, біжить нива гречки, обсипаної міріядами, бальорих блаїлок.

„Чекайте. Зараз із темного дубового гаю, вийдуть якісь величні люди зі співами і гимнами. Вони пройдуть повільною ходою нивою гречки і зупиняться на розстеленому килимові конюшини. Дзвони литимуться просто в небес. Сонце співатиме святий найбільший гимн. Тіні від хмарок, що нечутно, мов дихання, несуть свої прозорсрібні вуальки, торкнуться дивних пісень землі, підхопять їх і віднесуть, віднесуть..."

Може це і не дуже оригінальне, мало модерне, але достроєне до побутового тла. І не лякайтесь: описів таких небагато: всі вони короткі, звязані, наче кілька акордів увертюри до дії.

Тимбільше вражають скреготи: мосналізми „саме головне" зам. найголовніше, „самий безпечний" зам. найбезпечніший, „тобі болять ножиська", „душу розпираючий концерт", „лють (дедви) світає", „еми(!)нальна" зам. глуз, розум; „я до вас по діді"; неособові форми неправильно вжиті: „Спочатку то йшлось (йшли) але"; „ніс його обсмаровано" зам. обсмаровали; „розстелюються настільники, краються паска", петані галицькі вислови: „після" у значінні польського **odług**: „після нього" замісць на його думку, „ходить про те" зам. іде про...; „так захоплений" зам. „такий зах"; „нічого не акурав" (**wskórał**!), „почав ходити до кміню" (!), „мимохіль" (!), „кидяться з мене", „виленялий", „потерав руки", „керпатий", „пречандали", „почемчикував", „переберав", „метець", „скризь", „зачіпився", „щоб **розчутися** про ті землі"; „тоді хлопцям не можна вистримати від реготу" у значінні: „тоді хлопці не можуть витримати"; „Для (!) Насті такі слова подобалися"; „Там було досить займочого"; „Пожирав (!) кожний теребр (!) розважливого (!) з просюлюкуванням (!) голосу".

Все це наче соботиння на личку красуні.

м. р.

Присилайте передплату!

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна
ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА Львів, Ринок 10.

Зловживання в московському тресті.

Чергова велика панама Совітів.

З Москви повідомляють, що контрольна комісія, назначена урядом, викрила підчас контролі московського бавовняного тресту великі зловживання у фабриці „Красная армія і флот“. Осяги робітників далеко не доходять до приписаних норм видатности. Фабрика виробляє теж гірший, як назначено, товар і майже дві третини його визнали непридатним до вжитку. Варстатові салі такі занедбані й неохайні, що зупини машин спричинюють постійні прориви в роботі. Контрольна комісія найшла в одчому тільки варстаті 20 кґ. пороху. За час одного року мусіли змінити 4 рази керівних урядників. Технічних провідників роботи зміняють постійно. Навіть робітники зміняють за часто місце праці й тому не можуть вишколитись. Очевидно, ці явища впливають дуже деморалізуюче на дисципліну праці.

—o—

Міністер Косцялковський на Волині.

Аґенція „Всхуд“ повідомляє: „Міністер внутрішніх справ Зиндрам-Косцялковський відбув кількаденну інспекційну подорож по волинських повітах у товаристві начальника національного виділу при м-стві внутрішніх справ Сухенека-Сохацького. Міністер стрінувся в тій подорожі з представниками місцевої суспільности. У промові до населення міністер підкреслив, що в своїй позітиці на окраїнах буде керуватися ідеєю братнього співжиття всіх мешканців окраїнних воєвідств, без оґляду на національні та релігійні ріжниці“.

—o—

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1287 39-?

— Затверджені владою Косметичні Курси з правом видавання дипльомів Стефанії Гаврисевичевої, Коперника 42а/II., телеф. 72-18 **додаткові вписи.** Практика у кабінеті „Distinction“, отвертий цілий день. Поради відворотно. 298 3-3

— Гребенів, пансіон „Яблонських“ 30 покоїв у центрі, близько стації, почта, відступаємо в аренду. Зголошення до 20. вересня ц. р. 302 3—3

— Відповідна дорога до закупна студентського мундуру, плаща та мундуру військового підготовлення є лише фірма **А. Віттельс, Львів, Руговського 7,** напроти катедри. Ціни мундуру від 25 зол., плаща від 45 зол. 21/80 2-?

— Пошесні недуги — червінка, тиф — ширяться дальше. Одною з причин того невідрадного явища є наша неосторожність і недбайливість. Ради власного здоровля треба вистерігатися споживати немиті овочі, як теж споживати молоко невідомого походження, заражене дуже часто бактеріями згаданих пошесних недуг. Найліпшою запорукою є пастеризоване молоко, позбавлене всіх хороботворчих бактерій. У нас продає його „Маслосоюз“ у всіх своїх крамницях і доставляє до дому на замовлення телефонічне (ч. 81-04 або 43-86), або особисте, в котрій-будь крамниці „Маслосоюзу“. 315

— Правдивий відпочинок при склянці добірного чаю з незрівнаними тісточками і пиріжками чи при філіжанці найкращої кави з булочкою може кожний українець і українка найти тільки в цукорні **Д. Стецькова** при вул. св. Миколая напроти старого університету.

— Особисті вісти. П. Олена Дроздовська зі Львова, б. учениця В. Музичного Інституту ім. Лисенка, покінчила цього року віденську консерваторію Neues Wiener Konservatorium із відзначенням.

— Радіові репортажі з летовища в Скнилові. В пятницю і суботу будуть осідати на летовищі в Скнилові чаленджові летуни. Львівська радіостація рішила інформувати про хід лету тих усіх, що не зможуть прибути на летовище. Впродовж двох днів на скнилівському летовищі будуть робити службу функціонарі радіостації, що інформуватимуть мікрофоном про прилет кожного літака. Правдоподібно вже в пятницю в год. 8. будуть інформації про прилет перших змагунів. До радіослухачів промовлять теж летуни, яких представники радіостації запросять до мікрофону. В суботу в год. 18 п. Гелена Вольська виголосить фелетон, в якому представить свої враження з перелету чаленджових змагунів понад Львів.

— Чаленджу у радіо. Доповняючи вчорашню вістку про радіопередачу чаленджу, повідомляємо, що львівська радіостація надаватиме з летунського майдану у Львові ще 2 авдиції в пятницю 14. ц. м. в год. 8.45—9.10 і в год. 11.20—11.35.

— Громадські хроніки до записування важніших подій у громадах. Союз сільських громад приступив до введення в громадах „Громадської хроніки“, в якій списували би важніші події з життя громад. Так улекшено би на будуче праці над історією та монографією поодиноких громад. Громадську хроніку мають вести на основі форми, однакової для всіх громад. Міністер внутрішніх справ видав до воєводів обіжник піддержувати ініціятиву громад у справі ведення хронік.

— Хто виграв на льотерії? В нинішнім тягненні Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 50.000 зол. на ч. 124608. 10.000 зол. на ч. 40403, 97581, 141491, 167985. 10.000 зол. на ч. 8004, 24804, 78787, 89019, 156739. 5.000 зол. на ч. 14672, 41165, 63173, 105978, 118660, 147566, 162872. 5.000 зол. на ч. 128213. 2.000 зол. на ч. 18571, 33683, 50572, 52816, 59558, 61697, 80665, 90673, 91034, 92244, 98429, 110855, 122764, 127929, 155464. 2.000 зол. на ч. 641, 11129, 19954, 28298, 30212, 40846. 51409, 75209, 115474, 122886, 130434, 148588, 154656, 164466 1000 зол. на ч. 5263, 7124, 7455, 9576, 9931, 18848, 19879, 23908, 23962, 25975, 37088, 38567 40985, 41388, 50870, 59007, 65726, 67934, 71581, 73543, 80239, 90547, 93546, 95090, 98527, 99737, 103326, 105780, 136683, 137169, 137629, 138825, 143332, 144857, 145413, 145755, 146073, 148135, 152798, 153320, 158585, 160024, 164342, 167992, 168698. 1000 зол. на ч. 2203, 4689, 7322, 10446, 41905, 42568. 47418. 54433, 61048, 83004, 85752, 98291, 104412, 106676, 110043, 111991, 118125, 123833, 132066. 138981, 140834, 147848, 151150, 152322, 154439, 156552.

— Папір подешевіє. В паперничих колах кружить поголоска, що в найближчому часі зазначиться дальша знижка цін паперу. Купці, що ведуть торговлю паперовими виробами, на основі тих поголосок здержуються з виданням нового цінника. Знижка має сягати до 10 прц.

— Туристичні фільми. З ініціятиви виділу туристики польського м-ства комунікації накрутять кілька туристичних фільм.

— Жінка в ліжку під памятником Собіського. В середу 12. ц. м. мало середмістя Львова десь біля 10. год. вечором незбиняку сензацію: якісь три жінки принесли під памятник кор. Собіського складане ліжко, дві з них пішло, а третя розложила його, простягнулася, зівнула й лягла спати. Ліжко, до тогож з жінкою на ньому, викликало навіть у ту пізну пору сензацію і надовкола незвичайної нічліжниці зібралася така товпа, що поліцаї не могли до неї доткнутись. Щойно надіслана поліційна таксівка забрала „злочинницю“ з її постіллю на комісаріят, де виявилося, що це безробітна зарібниця, 42-літня Марія Мельник, яка аж такою демонстрацією хотіла звернути увагу на своє катастрофальне положення й нужду. Нещасну взяв в опіку маґістрат.

— Спільник Цибульського на волі. У львівському суді відбулася відклична розправа проти возьного університету, Фр. Обача, засудженого 17. липня ц. р. за те, що дав відомому львівському опирові Цибульському цінкалі, на 6 міс. вязниці. Від цього присуду Обач відкликався, а суд, беручи під увагу факт, що 45-літній Обач втратив посаду, відпокутував вже досі свою провину, та що якби не злочин Цибульського, він за цінкалі, вартости 30 сот. дістав би всього кілька днів арешту — затвердив вправді йому кару, але завісив її на 2 роки. Обач вийшов з вязниці на волю.

— Львівська хроніка. Апеляційний суд зменшив покінченому ґімназистові Ізид. Бомзе, засудженому в Самборі за ошуканство на 3 роки вязниці, на півтора року. — Стверджено, що десператом, який кинувся під потяг на Перзенківці, є швець Ян Мазур зі Львова. — У заг. шпиталі помер 18-літний уч. Техн. Школи, Осип Заблоцький з Жорниськ, якого ненавмисне пробив вилами дуже важко його молодший брат Михайло. — Біля чаленджової таблиці на Марійській площі арештувала поліція відомих злодіїв Голода, Ашкеназого й Біловонсівну, що бушували серед юрби читачів щоденного висліду цих летунських перегонів. — Маркуса Зільбера арештували за крадіж дорогоцінностей вартости 950 зол у Г. Гданської.

— Краєва хроніка. В коломийському повіті сконфіскувала влада до 100 кґ. нелеґального тютюневого сирівця. — В Перемишлі присудили б. власника „Кредитової каси для торговлі“ Третера за зловживання на 8 міс. вязниці. — На 8 міс. вязниці присудили теж перемиського купця Ізака Фельнера, що легковажно висловився про польську державу. — — В Протесах пов. Жидачів застрілено в полі Франка Курцеля. Поліція арештувала Івана Черкеса та його сина Миколу, що мали з ним особисті порахунки.

— Великий неврожай у тернопільському воєвідстві. Згідно з датами, що їх зібрав хліборобський виділ воєвідства в Тернополі, неврожай жита в тому воєвідстві доходить до 50 прц. нормальних жнив і обняв ок. 200 тисяч гектарів, або 50 прц. нормального засіву озимини. У деяких повітах поля переорали до 80 прц. Втрати, заподіяні громадам, були дуже великі. Все цьогорічне жито мусять тому вважати запасом зерна на насіння та вчасти на прохарчування міст. Скількість жита, потрібного для засівів, в осені ц. р., обраховують на сто ваґонів. Так то тернопільське воєвідство навістила справжня хліборобська катастрофа.

— Нелеґальне вареня соли. В Текучі пов. Коломия поліція сконфіскувала 2.300 кґ. немонопольної соли. Випродукували собі її люди домовим способом. Зроблено на них донесення до скарбової влади.

— Пожежа. В селі Уїзд пов. Рогатин згоріли господарські будинки Онуфра Собка разом з живим і мертвим інвентарем. Вогонь перекинувся опісля на сусідні господарства. Загальну шкоду обчисляють на 20.000 зол. В часі ратункової акції попеклася тяжко 25-літня Анна Стецька. Пожежа повстала наслідком необережности з вогнем.

— Траґічне жидівське свято. В Самборі відбулася жидівська врочистість очищування гробів. Коло 150 жидів зібралося на мості над річкою Млинівкою і кидали окрушки хліба в воду, як велить жидівський звичай. Старий перегнилий міст не видержав такого тягару і нагло завалився. Тільки частина зібраних встигла втекти на беріг, а решта впала в воду. На щастя вода наслідком розірвання тами не була велика, бо глибінь не перевищала одного метра. Скінчилося на тім, що люди, між ними багато жінок і дітей, трохи скупалися, причому тяжче і лекше потовклися. Дехто з них згубив у воді дорогоцінности, гроші, годинники і т. п. Кілька осіб так сильно потовклося, що мусіли кликати до них лікаря.

— Ще жертви світової війни. При будові дороги Луцьк-Володимир біля села Серничи робітники відкопали гарматне стрільно, що лежало в землі ще з часів світової війни. Стрільно з причини необережности людей вибухло і вбило пятеро осіб на місці. Вибух був такий

сильний, що розірвав тіла на кусники, а крім того вбив 2 коні, що паслися недалеко. Рівночасно двоє коней покалічило.

— **Цигани вкрали дитину.** Біля Котиян на Волині придержано двох циганів і циганку з возом і парою коней. На возі знайшли схованого 6-літнього хлопця на імя Стефана, якого цигани вхопили в однім селі. Назви того села не памятають. Цигани справдувалися, що хлопець їм дуже подобався, а що своїх дітей не мають, то хотіли його виховати.

ВИГРАНІ 20.000 на ч. 40712
„ 15.000 „ „ 99736
„ 10.000 „ „ 34203
впали в колектурі „ЩАСТЯ"
Львів, Сикстуська 12.

— **Жахлива залізнича катастрофа в Румунії.** На лінії Букарешт-Жімболія наїхали на себе два особові потяги, наслідком чого згинуло 10 осіб, а 100 осіб є тяжко ранених. Обі льокомотиви перемінилися в купу розторощеного і позгинаного заліза. На місце катастрофи приїхав міністр шляхів.

— **Смерть Брешко-Брешковської.** В одному селі к. Праги померла в 90. році життя відома революціонерка Катерина Брешко-Брешковська, звана популярно „бабушкою російської революції". Належала вона до соц.-революціонерів групи Керенського і провела 43 роки на засланні у Сибірі. Виїхавши на старости літ після приходу до влади большевиків у Чехословаччину, жила кілька літ в Ужгороді на Закарпатті, де москвофіли, використовуючи наївність та незорієнтованість „бабушки", уживали її нераз до реклями для своїх негідних цілей. Перед двома роками, не бажаючи наражувати Брешковської на дальшу компромітацію, вивезли її однопартійці на село під Прагу, де вона отсе й померла.

— **Знову горить корабель.** На французькім рибацькім кораблі недалеко Остенди вибухла пожежа. Корабель везе 2.000 літрів машинової ропи. З допомогою загроженому кораблеві поспішив один бельгійський корабель.

— **Ріжні вістки.** На міжнародньому конгресі византольогів у Софії буде 230 делегатів із 18 країн. — Відомий грецький діяч і дипльомат Венізельос вернувся до Атен після довшої подорожі до Европи. — Нововибрана на становище ґенерала „Армії спасення" донька покійного ген. Бутса — Евангеліна виїхала з Льондону до Ню-Йорку; штаб цього релігійного товариства зорганізував для неї прилюдну овацію на зелізниці, при її відїзді. — Відомий австралійський летун Кінгсфорд Сміт установив новий рекорд: перелетів він із Мельбурна до Перт (3110 км.) за 10 годин 22 хв., себто по 300 км. на годину. — Трьох людей, досі невідомих, кинулось до водопаду Ніягари і згинуло. — У Франції в департаменті Вар вибухнула пожежа наслідком необережности одного мисливця; горить ліс Ляваль. — В амер. місті Анн (Меріленд) прийшло до вуличної сутички між 200 білими і 500 муринами; причина була дрібна: якийсь білий ударив мурина. — 4 совітських плавців переплило Волгу з Вольська до Саратова, себто 140 км. за 4 дні, враховуючи у цьому зупинки і відпочиток; у воді сиділи вони 24 години, бо за ними плив човен з тренером, лікарем і кухарем.

— **Чи найстарші сучасні люди?** На вакацію друкували ми фейлетони на тему довголітности людей. Автор цих фейлетонів, учений фаховець, твердив, що багато людей доживає пізнього віку, хоч назагал про це не знаємо. Саме нині приходить звістка, що в Африці живе мароканець Сіді Гаґіль у 177 р. життя; від 150 літ займається він лікуванням недужих спеціяльною чудодійною методою: надихуванням недужого. Одночасно стверджують, що в Іпеку, у південній Сербії живе жінка Станойка Бакіц, що має 155 літ. Вона була тільки раз у житті недужа.

— **Париська вистава у 1937 р.** дістала вже офіціяльно свою назву: „Міжнародня вистава мистецтва і техніки у модерному житті"

Нові книжки й журнали.

Володимир Хронович: „ІВАНКІВ ДЕНЬ". Вид. Літочої Бібліотеки „Світ Дитини", книжечка ч. 138, стор. 64, мал. 8-кн. 10 образків Е. Козака. Ціна: 60 сотиків. Це дуже цікаве оповідання про маленького Іванка, сільського школярика, як він проводить свій день. Автор, народній учитель, підхопив незвичайно цікаві моменти з дитячого життя сільської дитини і в легенькій та орнемній формі передав їх у тому оповіданні. Для сільських бібліотек ця книжечка необхідна. Її повинен прочитати кожний учитель і священик.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 4. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Субота, 15. IX. год. 8·15 веч. Концерт Гронислава Губермана.

Театр Ріжнородностей.

З приводу приготувань до відкриття нового сезону нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака" (Битва).

АТЛЯНТІК: „Кіт і скрипка" (Джанета Мендональд, Рамон Новаро).

ВАНДА: „Пісня донського козака", „В кожній пристані дівчина".

КАСІНО: „Пісня п. Ікс".

КОЛІСЕЙ: „Спритна дівчина", ревія „Хай живуть Торги!"

КОПЕРНИК: „Щойно вчора", „Меч: Польща — Німеччина".

МАРУСЕНЬКА: „Схоплення" та ревія.

МІРАЖ: „Монсіє Бейбі".

МУЗА: „Невидний чоловік".

ПАН: „Танцююча Венус".

ПАЛЯС: „Князь Аркадії".

ПАСАЖ: „Дім Келера", ревія: „Едьо жениться".

РАЙ: „МЕРТВІ ДУШІ".

СВІТ: „Рік 1914".

СОНЦЕ: „Золоті сильця" та ревія.

СТІЛЕВЕ: „Графиня Монте Хрісто" і ревія.

ХИМЕРА: „Гонля!" (Клара Боу).

УТІХА: „Брат діявола" і Фліп і Флап.

Закордонне радіо.

Пятниця, 14. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 17·50 Скрипка та гітара, 20·30 „Лібелей" пєса Шніцлера, **Братислава** (298,8) 15·15 Концерт, **Прага** (470,2) 19·10 Оп. музика. Концерт, **Париж** (1649) 10·15 Концерт, **Атльона** (531) 20·30 Спів (Колінс, сопр), 21·15 Ірляндські пісні, **Білгород** (439,8) 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 18·30 Шубертові пісні (Дрозін, баритон), **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·00 Фортепян, 20·45 Концерт (музика, хор), **Штутгарт** (522,6) 15·10 Музика, спів, **Будапешт** (549,5) 12·05 Два фортепяни, 13·10, 20·45 Циг. музика, 22·20 Солісти (спів, музика), **Міляно** (368,6) 17·10 Вок. концерт, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 20·45 „Примавера Скапіліята" опера І. Штраса.

Субота, 15. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·35 Цитристи, 19·00 „Манон" оп. Масснета, 23·45 Танкова музика, спів, **Кошиці** (259,1) 19·10 Весела програма (муз. спів), **Прага** (470,2) 19·10 Квартет дударів, **Париж** (1649) 20·00 „Книжка Трапезунту" оп. Офенбаха, **Атльона** 531) 20·10, 21·45 Спів, 20·50 Сольо на арфі, 21·25 Ірл. музика, **Білгород** (439,8) 12·05 Пісоньки й мельодії, 20·30 Оперетка, **Любляна** (569,3) 20·50 Спів, **Берлін** (356,7) 16·00 Легка музика, пісоньки 18·20 Скрипка, **Кельн** (455,9) 20·15 Великий вестфальський вечір, **Мінхен** (405,4) 17·50 Камер. музика. **Штутгарт** (522,6) 10·10 Пісні й балади (Гаузер, баритон), **Будапешт** (549,5) 18·35 Арії та пісні, **Міляно** (368,6) 20·45 Оп. вечір: „Зузанина тайна" оп. Вольф.-Ферарія, „Лє Преціозе Рідіколе" оп. Лятуали, **Рим** (420,8) 17·10 Вок.-інстр концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 14. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольг. вістки, 12·05 Сільва реорум, театр. репертуар, 12·10, 13·00 Концерт гавайських гітар, 12·25, 23·15 Окр. дет у Мокотові, 12·50 Балачка для жінок, 13·05 Полудневий дневник, 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Муз. репортаж: Найгарнійший голос світа — Карузо, 16·45 Авдиція для хорів, 17·15 Фортепян, 17·50 Захист для малолітніх, 18·00 Мистецьке життя, 18·10 Мандрівка по львівських церквах, 18·15 Шуманові пісні, 18·45 Століття варш. Цитаделі, 19·00 Концерт Данового хору, 19·25 Актуальна балачка, 19·35 Рецитації поезій, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·30 Симф. концерт, 23·25 Гр. плити.

Субота, 15. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки 12·05 Сільва рерум, театр. реперт., 12·10 Концерт. 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Чайковський: „Ромео та Джулієта" — увертюра з гр. пл., 15·30 Експорт 15·35 Біржевий огляд, 15·45 „Новинки" (гр. пл.), 16·30 Театр Уяви: авд. для дітей: „Піноккіо", на осн. Кольодія. 17·00 Камер. концерт, 17·50 Відч: „Дім і родина", „Конституція найменшої держави", 18·00 Чаєсиджені летуни в перелеті через Львів, 18·10 Сільва рерум. Мистецьке життя, 18·15 Ювилей гумориста (вес. авд.), 18·45 Репортаж, 19·00 Сучасний джезовий танець (спів, два фортепяни), 19·20 „Бучач, чарівне місто, що старається бути погане" (відч.), 19·30 Скрипкові твори (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Кінець міжнар. лет. змагань у Мокотові, 20·35 Пісоньки, 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Фортепян, 21·45 „Вибух війни" ос. спог. Жигм. Кісілевського. 22·15, 23·05, 23·40 Танкова музика, 23·00 Конунікат лет. турніру.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·19·30 зол.

Німецькі марки 210·50, фр. франки 34·86 і пів, шв. франки 172·58, фунти стерлінги 26·23, австр. шилінги 98·50, чеські корони 21·99, рум леви 39·50—41·00, іт. ліри 45·39, бельг. франки 124·15, голяндські гульдени 358·25.

Золото: Доляри 8·92—8·95. Франки фр. 34·50—34·80 Дукати 82·20—82·50, Корони 36·20—36·60, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·30, Фльорени 0·70, Рублі 1·20, Ліри італ 45·50—46·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітет Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Ячмінь двір.	14·00—14·25			
Ячмінь на млино	14·00—14·25		15·25—15·50	
Овес двірський	11·50—12·00		13·50—14·00	
Овес збірний	10·05—11·00		12·50—13·00	
Мука пш. І. А.	32·50—33·00			
Мука пш. І. Б.	31·00—31·50		34·50—35·00	
Мука пш. І. Ц.	28·30—29·00		32·00—32·50	
Мука пш. І. Д.	27·75—28·00		31·00—31·50	
Мука пш. І. Ф.			30·00—30·50	
Мука пш. II. А.	26·00—26·50			
Мука пш. II. Ц.	24·50—25·00		28·00—28·50	
Мука пш. II. Д.	23·00—23·50		26·00—26·50	
Мука пш. II. Е.	21·50—22·00		24·00—24·50	
Мука пш. II. Ф.	19·50—20·00		22·50—23·00	
Мука пш. II. Г.			19·00—19·50	
Мука пш. III. А.	13·50—14·00		14·50—15·00	
Мука пш. III. Б.	12·50—13·00		11·50—12·00	
Мука пш. разова	17·50—18·00		19·50—20·00	
Мука житня І. кат. до 55%	23·25—23·75		27·50—28·00	
Мука житня І. кат. до 65%	21·75—22·25		22·50—26·00	
Мука житня II. к. сит. до 70%	14·50—15·00		16·50—17·00	
Мука житня раз. до 85%	17·00—17·50			
Мука житня посл. понад 70%	14·25—14·75			
Висівки житні	8·75— 9·00		9·00— 9·25	
Висівки пшен. сер.	7·75— 8·00			

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 12. вересня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. вець	2·40—2·45 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану попит оживлений.

ОПОВІСТКИ

Торговельна Школа Р. Ш. у Львові, вул. Хшановської ч. 9. приймає записи на: Курс для Абітурієнтів, Кооперативний курс для абсольвентів торговельних шкіл і 6-місячний курс для дорослих. Виклади починаються 18-го вересня 1934 р.
279 3—3 **Управа.**

Замісць вінка на могилу бл. п. дир. Івана Бабія зложили на Рідну Школу 20 зол. Каролина і Микола Бойки, Підгайчики. 310

На Рідну Школу зложили ВП. П. М-гр Іван і Соня з Колессів Сонделі 20 зол замісць повідомлень про своє вінчання, що відбулось дня 21. червня ц. р. у Львові, на урядження руханкової саді при новопибудованій дівочій гімназії Р. Ш. у Львові, Кружок Р. Ш. у Звенигороді 8·10 зол. як збірку на весіллю; Панство Рогозинські — Бучач 10 зол. і д-р Михайло й Стефанія Гриневі — Бучач 4 зол. замісць квіточків на могилочку коханої Нанусеньки Рогозинської. ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 311

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ВАСИЛЯ ХОМИНА перенесена на вул. Домініканську ч. 11 (дім Краєвого Товариства Кредитового). Виконує всякі роботи скоро, солідно й дешево. Для Духовенства ряси і колпаки. 304 2—5

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не пошиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 33—7

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 13—30

ФАХІВЕЦЬ українець (-ка) до ведення нех. пральні негайно потрібний. Зголошення з відписом кваліфікацій і описом життя слати до Адмін. „Діла" під „Пральня". 21/80 3—3

МАШИНУ ДО ПИСАННЯ — українську або українсько-польську купкю. Львів, тел. 10-99. 314

АДВОКАТ
Д-р Степан Шухевич
переніс свою канцелярію
у Львов, вул. Сикстуська ч. 58 а.
I. поверх. 299 3—5

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

40 КОНФІСКАТ НАКЛАД ДРУГИЙ

Ч. 247 (13.792). Львів, неділя 16. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Польща припиняє виконування трактату
про охорону меншин.
Сензаційна промова мін. Бека в Женеві.

ЖЕНЕВА, 13. IX. (ПАТ). У загальній дискусії на Зборах Ліги Націй промовляв міністер закордонних справ Бек. Він на вступі сказав, що польський уряд завдяки ініціятиві, ухваленій весною ц. р., приняв на себе відповідальність за дебату на тему міжнародньої охорони меншин. У почутті цієї відповідальности маю честь зясувати становище польського уряду в цій справі. Справа ця, що мусить бути рішуче полагоджена, не є новою справою. Вона повстала з хвилиною повстання Ліги Націй. Вже в 1922 р. предложили Зборам Ліги формальне внесення згенералізувати міжнародні гарантії меншинних прав. Тому то ухвалили дві постанови „бажання", що торкаються трактування меншин державами, яких не зобовязують меншинні трактати. Та від 12 літ ця справа не рушилася з мертвої точки. Польський уряд виявив велику терпеливість, коли так довго ждав, щоби така важна справа рушилася з місця. На засіданні 6-ої комісії XI. Зборів польський уряд звернувся до урядів, щоби згодилися приняти одноцілу та загальну контролю способу, як вони трактують національні, мовні та релігійні меншини. Та цей апель остав без відгомону. Міністер дякує цим державам, які піддержали польську ініціятиву.

Польський уряд натрапив на спротив деяких держав, який, щоправда, виявлявся слабо, та тимбільше завзято. Теперішня система ґарантій меншинних прав Лігою Націй це дивогляд, який своє повстання завдячує парадоксальному положенню, в якому деякі держави підписували меншинні зобовязання. Бо деякі зобовязання оформлено як трактати, інші, як заяви, одначе зовсім не схожі зі собою. Дехто може відкликатися до гаського трибуналу, іншим обмежено права контролі лише до інтеренції членів Ради Ліги. Деяким державам накинули меншинні зобовязання, як умовину, конечну для приняття їх до Ліги. Були теж випадки, що кандидуючим державам не ставили таких умовин.

У практиці виявилося, що пристосування теперішньої системи не відповідає зовсім меті й духові трактатів. Меншини не мали ніяких користей з такої охорони. Систему цю використовували як знаряддя злоби у відношенні до заінтересованих держав та як засіб політичного натиску, яким користувалися держави, які хоч незвязані ніякими трактатами про охорону меншин, ставили свої права до виконування контролі над цими державами. Теперішня система охорони меншин суперечить дуже основним принципам Ліги Націй, якими є рівноправність членів Ліги. Таке положення годі довше вдержувати без шкоди для морального авторитету Ліги. Польський уряд домагається від Зборів направити помилки минулого та створити здорові й сильні основи для нової, загальної системи охорони меншин. Коли весною ц. р. польський уряд вписав на денному порядку Зборів внесення в справі генералізації меншинних зобовязань, то бажав дістати відповідь на два запити:

1) Чи держави згодяться на те, що необхідно заключити конвенцію про охорону меншин.

2) Чи згодяться на скликання міжнародньої конференції в цій справі. Коли польський уряд дістане позитивну відповідь, то готов співпрацювати над устійненням тексту загальної конвенції та схильний взяти під увагу положення інших континентів. Колиб передбачувана зрештою опозиція вдаремила здійснення польського внесення, **почуваюся до обовязку заявити в імені польського уряду, що до хвилини введення в життя загальної та одноцільної системи міжнародньої охорони прав меншин не могтиме від сьогодні співпрацювати з міжнародніми Зборами в ділянці контролі пристосовування Польщею принципів рівного трактування меншин.**

Самособою, що така постанова польського уряду не є в ніякому звязку з відношенням польського уряду до меншин на польській території. Інтереси меншин охороняє конституція та інші польські закони, які гарантують расовим, мовним і релігійним меншинам повну свободу їх національного розвитку та рівного трактування.

Заява голови УНДО
посла д-ра Дмитра Левицького
представникові „Аваса" у звязку з промовою міністра Бека.

Голову УНДО і УПР п. д-ра Дмитра Левицького спитав польський представник французької агенції про українське становище до виступу мін. Бека. Пос. д-р Дмитро Левицький дав таку відповідь:

„Виступ міністра Бека був для нас такою несподіванкою, що мені досить важко займати у цьому випадку становище не особисте, а обовязуюче подекуди цілу партію.

Крок міністра Бека, який в імені польського уряду по суті виповів меншиневі договори, в першу чергу звернений проти Ліги Націй. За авторитет Ліги ми ніколи не боролися і не хочемо боротися, тому, що Ліга Націй є на ділі зборищем переможних держав, які ніколи не турбувалися національними меншинами, що були покривджені у версайському договорі. Нині, коли стає річю певною, що до Ліги Націй увійде ще Совітська Росія, яка в найбільш варварський спосіб нищить усі неросійські народи, в першу чергу український, завдача такого удару Лізі Націй може бути для нас деякою сатисфакцією. З цікавістю будемо приглядатися, яке становище займе Ліга Націй до того одностороннього акту, який відважує найістотнішу засаду повстання Ліги, і тим самим версайського договору з 28-го червня 1919. року.

Для нас, українців, які по суті не є меншинами, а творимо великий нарід на суцільній своїй території, акт польського уряду ще більше оправдує право виступати проти версайського договору, який у такому високому ступні покривдив український нарід.

У практиці акт польського уряду приносить українському народові ту моральну шкоду що 6 міліонів українців, які живуть у межах Польщі, не можуть звернутися з практичним вислідом навіть за тою моральною сатисфакцією до міжнародного ареопагу, яким є Ліга Націй, на випадок якогонебудь покривдження, і український нарід цілком тепер зданий на добру або лиху волю польського уряду.

У Лізі Націй ми мали один-єдиний випадок частинно прихильного полагодження нашої справи, а саме справи т. зв. пацифікації у 1930 р. Поза тим Ліга Націй ніколи не хотіла поважно займатися справою української меншини. Очевидно, що односторонній акт польського уряду не позбавляє нас права звертатися до Ліги Націй на випадок нарушення загарантованих нам договорами меншиневих прав.

Яке становище офіціяльно займе наша партія — покищо не знаю".

БЕРЕЖІТЬСЯ перед
Червінкою і тифом
які тепер панують і пийте

ТІЛЬКИ
ПАСТЕРИЗОВАНЕ МОЛОКО
МАСЛОСОЮЗУ,
бо воно позбавлене всіх хороботворчих бактерій!
316

Дарунок для меншин
і дискредитація Ліґи Націй.

Львів, 14. вересня 1934.

Міністр Бек склав учора в Женеві заяву, яка перекреслює не лише фактично, але й формально міжнародню охорону нац. меншин. Іншими словами, якщо досі та охорона теж була ілюзорична і проблематична та не давала меншинам справжніх реальних користей, роблячи їх цілком залежними від індивідуального розуміння прав чужонаціональних громадян і цілих колективів у поодиноких державах та від кожного окремого внутрішньо-державного режіму, то тепер відпадає і та остання зверхня поволока, та міжнародньо-правна стеблинка, за яку могли хапатися меншини. Нема чого обманювати себе: досі істнували у Лізі Націй такі відносини, дзеркало відносин в Европі, що ані покривджені національні меншини не могли найти у неї опіки, ані постанови Ліги в окремих меншиневих справах не були дотичними державами виконувані. Безоглядна супрематія Франції у Лізі і перетворення Ліги у сліпе знаряддя французької дипльоматії було джерелом маразму Ліги. На ніякій іншій (хіба ще розброєнній) ділянці той маразм не був такий очевидний, як саме у ділянці охорони національних меншин. Одна з провідних ідей, яка лягла в основу Ліги, так затратилась у французько-ліґовій практиці, толерованій іншими великодержавами, що не лишилося з тої ідеї нічого, понад пустий згук, як врешті і сам той згук показався декому недокучливим і зайвим. Кожна політика, позбавлена поміркування і такту, має два кінці. Струна, яку Франція перетягала у нехтуванні і гасла самовизначення народів і охорони народів які наслідком нової політичної географії найшлися у чужонаціональних державах, та струна тріснула, вдаривши нині по пальцях ту саму французьку політику. Виявився парадокс, що удар, який наніс своєю промовою міністр Бек національним меншинам, вдарив теж Францію, яка досі вживала всіх зусиль, щоби зводити на нівець міжнародню меншиневу охорону.

В той спосіб для нас, українців, великого національного колективу на суцільній території, на якій ми творимо більшість та яка відійшла до польської держави у висліді воєнної програної, — та ще більше для всіх інших справжніх „меншин", — виступ мін. Бека має двояке значіння

1) неґативне — як позбавлення нас останньої можливости боротьби за наші права бодай у найужчих межах на міжнародньому форумі і 2) позитивне — як безперечна демонстрація проти Франції і проти французько-совітської комбінації з перепачкуванням Совітів до Ліґи без предложення їм до підпису трактату про охорону меншин, і врешті як безперечна дискредитація Ліґи, і то саме у моменті, коли вона, через вступ Совітів, перетворювалась в орґанізацію наскрізь супроти українців ворожу

оате, що торкається другого моменту справи, демонстрації Польщі проти установи, яка довгавна була найсильнішою базою польської закордонної політики і польської політики меншинової, то той полічник для Ліґи може нас злорадувати. В упадку нинішньої системи Ліґи та в дискредитації того міжнародного ладу, який творить і зберігає Франція, докотившись сьогодні до союзу зі Совітами, — бачимо можливости народин нової системи і нової міждержавної конфіґурації сил, в якій може буде більше зрозуміння для „офіціяльно" неістнуючих проблем, — і для найважнішої із них — великої східно-европейської української проблеми.

Жалоби з приводу виступу п. Бека український нарід не зодягає. Катаклізму у ньому для себе не бачить. Ставлючись до нього холодно, тверезо і критично, витягне з нього для себе такі висновки, які диктує український національний інтерес. У розрахунку, який нині іде на терені Ліґи Націй, ми безпосередньо не беремо участи, але й не будемо належати до тих, які плакатимуть над її могилою. Зате будемо всіми силами боротися проти спроб — похоронити живі національні орґанізми, і не віримо, щоби та операція комунебудь і колинебудь вдалася.

З української преси.

Правнодержавне становище православія на Лемківщині.

Добрий знавець лемківських відносин, п. Борис Лемківський помістив у найнов. числі „Нової Зорі" з 13.ц.м. чергову статтю про православія на Лемківщині, займаючись цим разом його правно-державним становищем. З уваги на цікаву тему наводимо статтю майже повнотою.

На вступі автор пише, що постарається відповісти на питання: 1) Яке правне становище займають, чи пак в якім характері перебувають на Лемківщині православні духовники, себто ті, що намагаються закріпити і дальше поширити схизму)? і 2) Як трактують тих духовників державні чинники та як дивляться на їх становища?

На Лемківщині — каже п. Борис Лемківський — нема під сучасну пору ні одної, державними чинниками признаної, православної парохії. Тимсамим нема там ані одного православного пароха. Є там тільки **шість православних філій**, признаних урядом, **залежних від львівської православної парохії**. Кожною з тих філій завідує окремий сотрудник львівського православного пароха. Такому сотрудникові польська державна влада надала титул „ректора філії православної парохії". І так він підписується на всіх урядових документах і письмах. Лиш цей „ректор" має право вести метрикальні книги, урядову переписку зі судовими, адміністраційними і військовими властями та видавати урядові документи. І лиш до такого „ректора" (а не до інших правосл. духовників на Лемківщині) звертаються державні власти в урядових справах. Ці „ректори" побирають дотацію з державної каси*).

Крім шістьох православних філій (в Богуші, Радоцині, Мшанній, Чорнім, Тиляві і Дошниці) і шістьох „ректорів" тих філій є ще на Лемківщині **18 православних душпастирських стаціяць, непризнаних владою**. На чолі кожної

*) Метрикальні книги ведуть православні „ректори" в польській мові і метрикальні витяги виставляють по польськи, хоч дотичні друки чи бланкети двомовні, а саме польсько-російські, і мають таку саму форму, яка була в царській Росії. До чужих країв — коли треба — видають метрикальні витяги у двох мовах: польській і російській. Чому в польській, це для нас зрозуміле. А в російській мабуть тому, щоб заманіфетувати перед світом, що — мовляв — лемки це москалі. (Таку метрику, виставлену одним батюшкою на Лемківщині в польській і російській мові, маю я в руках). Написи на правосл. урядових печатках є лиш польські. („Urząd filji parafji prawosławnej w...") але бачив я вже печатки і з польсько-російським текстом...

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. ВЕРЕСНЯ 1934.

ВАС. МУДРИЙ. 2)

З подорожі до Швеції.

НА КОРАБЛІ.

Оглянувши, що було можна перед заходом сонця, я направився до готелю. Його положення набрало для мене чару щойно тепер. Перед ним велика тераса, вся сильно освітлена, перед нею добре утримане велике подвіря, на якому з одної сторони в тіні дерев побудований літній театр, а з другої сторони квітники. Далі подвіря спадало круто до моря. Море робило тоді дуже приємне враження. Воно було спокійне і дихало на сушу своїми таємними чарами.

Коротко оглядав я цю вечірню надморську панораму. Втома загнала мене до моєї кімнати. Сон мене зміг дуже скоро. Коли я збудився, кімната була залита свіжим раннім промінням сонця. Треба було збиратись і приготовлятись до дальшої дороги. Заки я полагодив усі справи минуло доволі багато часу. Вкінці я розплатився (10 зол. за одну ніч) і пішов у супроводі пятнацятилітнього хлопчини, що ніс мою валізу, до пристані. День був гарний. Сонце не жалувало гарячих промінів. Було аж за щире в обдаровуванні ними. Витискало десятий піт з людини. А було це перед 11-ою годиною ранку. Коло одинацятої години я опинився перед т. зв. пасажирським морським двірцем. Він великий, обширний і в середині урядженний так, щоби можна було якнайлекше і якнайскоріше перевіювати пасажирів і їхні клунки. У величезній салі на першому поверсі багато стоянок для поліційної служби, для урядовців митного уряду і для корабельних урядовців.

Корабель, яким я мав їхати, вже ждав на пасажирів від вчасного ранку. І тутже у великій салі було кільканацять душ корабельної прислуги, що забирала від прибуваючих пасажирів клунки та переносила їх до корабля. При вході до названої салі треба було перш за все давати документи до перевірки, відтак корабельний білет, а щойно потім передавати клунки корабельній прислузі, яка наліплювала на них корабельні значки та виписувала на них число призначеної вам кабіни.

Після всіх тих формальностей було вже легко пройти до виходу зі салі. Вихід веде на велику бальконову плятформу, яка получена залізним помостом із кораблем. Переходите міст і опинюєтесь на кораблі. Відразу запроваджують вас до вчшої кабіни. Але в кабіні ніхто не спиняється довше. Все йде на чердак, оглядає корабель та слідкує за приходом щораз то нових і нових товаришів дороги.

Мені вдалось відкрити між ними моїх земляків д-ра Лацинка і дир. Панькова зі Львова, а пізніше ще п. Льва Туркевича, д-ю сенаторку Кисілевську і проф. д-ра Степана Балея.

Таким чином на кораблі було вже українське товариство. Мені найлекше було комунікуватися з двома першими земляками і тому ми приймали і переживали всі враження з морської плавби переважно в трійку.

А тепер дещо про корабель, на якому довелося мені їхати. Він зветься „Косцюшко", є власністю Польського Трансатлянтійського Корабельного Т-ва А. С. (лінія Гдиня-Америка). Містота „Косцюшка" 12.000 тон. Крім „Косцюшка" має це Т-во ще кораблі „Пулавскі" і „Польонія". Ця остання має 15.000 тон містоти і курсує тепер на лінії Констанца-Дарданелі-Палестина.

„Косцюшко" побудований у 1915 р. в англійських доках на замовлення великого російського східньо-азійського корабельного т-ва. Перша його назва була „Царіца". В часі російської революції мав він назву „Естонія". В 1931 р. купило корабель польське Т-во і прозвало його „Косцюшком".

На „Косцюшку" їхало тепер до Швеції 576 пасажирів і 213 осіб залоги. Разом їхало кораблем 789 душ. Товариство, як бачите, не мале, а тому й дуже ріжнородне.

Корабель мав відплисти в 1-ій годині в полудне, але точно не відплив. Пасажирі починали непокоїтись. Усі бажали чимскоріше опинитись на повному морі та зазнавати правдиво морських вражінь. Нетерпеливилися і маси публики, що стояли на березі та відпроваджували корабель. На бальконовій плятформі двірця грала орхестра польської воєнної маринарки. До помосту, що лучив корабель із двірцем, присунули електричний двигун, який мав забрати залізний поміст і розлучити корабель із суходолом. Підготовка до цього акту тривала доволі довго. Вкінці і це сталося.

Затрубіли востаннє сирени і два човни зі сильними моторами (гольовники) почали відтягати на линвах наш корабель від берега. Коли він був на яких сто метрів від морського двірця, затарахкотіли і заграли всі його машини і „Косцюшко" почав своїм дзюбом немилосерно краяти морські води та посуватись чимраз бистріше вперед.

Всі пасажири були на чердаку і махали без перерви руками, хустками і капелюхами до тих, що супроводжали корабель останніми поглядами із берега. Вкінці морський двірець

МИ КУРЦІ ГОРДІ
з незрівняної якости рідної продукції
ПАПЕРЦІВ і ТУТОК КАЛИНА

такої станиці стоїть православний духовник (щось ніби якийсь підсотрудник), формально (а не фактично) залежний від „ректора". Займаючи становища державною владою непризнані, згадані підсотрудники (а є їх 18) не є тимсамим урядовими особами, лиш звичайними собі приватними одиницями, чи звичайними громадянами. По державним приписам ті особи не мають права вести метрикальні книги і виставляти урядові документи. Ба, вони не мають навіть права виконувати церковні душпастирські функції, як вінчання, похорони, відправи публичних богослужень і т. п., бо все те належить до „ректорів" філій. Ті підсотрудники не побирають дотацій з державної каси.

Все те для православних лемків і для їх духовників не дуже вигідна справа. Минулими роками вносили деякі з тих підсотрудників (а радше дотичні громади, в котрих ті духовники сидять) просьби до Міністерства Віроісповідань за признання місця їх осідку філією православної парохії і за надання їм титулу „ректора" такої філії**). Коли їх просьби залагоджено відмовно, православні духовники взялися за інший спосіб: намовили своїх вірних, щоб вони всі (при останніх соймових виборах) голосували на бебецьку лісту і спробували в цей спосіб лекше наклонити державну владу до отворення філій православної парохії у всіх тих місцевостях на Лемківщині, де мешкають православні духовники. Одначе це — як відомо — не вдалось їм осягнути. — В лемківськім православнім календарі „Слово" за рік 1932 жалуються православні, що хоч всі православні на Лемківщині віддали голоси на бебецьку лісту, то державна влада не признала їм бажаних філій і православні священики — як читаємо у вище згаданім календарі — „в очах влади властиво не є душпастирами з своїх приходах".

Відомий мені один випадок покарання гривною 100 зол., або двома днями арешту, Окружним Судом у Новім Санчі православного духовника А. Волошинського за нелегальні душпастирські функції на Лемківщині. Кару наложено тому, бо згаданий батюшка „відправив у р. 1928 — як читаємо в присуді — публичне, православне богослуження у Фльоринці, себто в громаді, в якій Міністерство Віроісповідань і Освіти не згодилось на отворення філії правосл. парохії". (Гл. „Слово", ч. 41 з 1932).

Також краківський воєвода (гл. „Слово", ч. 13 з 1932) наказав при кінці січня 1932 р. батюшці Д. Костеві забратися з села Снітниці, грибівського повіту, бо там нема правно ерегованої філії православної парохії і тому — як зазначено у згаданім рішенні воєводи — побут у Снітниці православного духовника, який сповняє обовязки пароха, — незаконний.

Коли істнують такі державні приписи, які забороняють православним духовникам сповняти душпастирські функції в тих місцевостях, де нема правно признаної філії православної парохії, то консеквентно беручи, православні духовники до тих приписів повинні приноровитись, а державні чинники повинні уважати, щоби згадані духовники зберігали ці приписи. Одначе в дійсности так не є, бо крім двох, вище згаданих випадків у Фльоринці і Снітниці, всі 18 православних сотрудників на Лемківщині зовсім не держиться згаданих приписів. А місцеві державні чинники глядять на це крізь пальці і не витягають з того ніяких консеквенцій. Тут закон істнує лиш на папері, чи радше в теорії, бо його ніхто не зберігає і за нарушення того закону ніхто нікого не потягає до відповідальности.

Бачимо тут на Лемківщині таке, що згадані православні духовники (в числі 18) у селах, де перебувають, виконують всі душпастирські функції, а публичні богослуження відправляють не лиш у своїх селах (в яких — розуміється — нема правно признаних філій правосл. парохії), але також їздять на богослуження і в інші села. Ті підсотрудники ведуть також всі метрикальні книги і виставляють урядові відписи з тих книг, на тих відписах підписуються, опісля висилають інтересовану особу з таким метрикальним відписом до „ректора" філії, який на тім документі прибиває урядову печатку. — Крім того ті підсотрудники вчать релігії у школах і мають на це **письменний дозвіл від шкільних кураторія.**

Як бачимо, на Лемківщині доходить до такого дивогляду, що з одної сторони Міністерство Віроісповідань і Освіти — як згадано вище — не годиться на отворення в багатьох лемківських правосл. селах філії правосл. парохії, а тим самим не признає правосл. духовників, котрі в тих селах мешкають, урядовими особами та не дозволяє їм виконувати в тих селах душпаст. функцій. Знову з другої сторони орган, підчинений тому Міністерству — краківська шкільна Куратория — признає тих самих православних духовників урядовими особами і поручає їм навчання релігії у школах... Чи це не анархія?

Насувається на думку така дилема: Або тих 18 православних духовників на Лемківщині, котрі не є ректорами філій, мають право виконувати всі душпастирські функції в тих селах, де нема правно признаної філії православної парохії, або такого права не мають. Коли таке право мають, то Окружний Суд у Новім Санчі не повинен був покарати батюшка Волошинського за публичне богослуження у Фльоринці і краківське воєвідство не повинно було усувати батюшку Костя зі Снітниці. А коли такого права не мають, то державні чинники повинні покарати всіх тих 18 правосл. духовників за їх нелегальні душпастирські функції та на будуче ті функції заборонити і не визначувати їм підсотрудникам годин на навчання релігії у школах. Tertium non datur!

**) Знаю тут на Лемківщині одного православного підсотрудника, котрий в імени громади, в якій мешкає, просив у р. 1931. письменно Міністерство Віроісповідань за признання його місця осідку філією правосл. парохії і тимсамим за титул ректора філії для себе. Одначе Міністерство залагодило його просьбу не лиш відмовно, але навіть виразно заборонило йому виконувати в селі, в якому перебуває, всі душпастирські функції. (Дотичне урядове письмо заборони я бачив на власні очі). Одначе цей батюшка нічого собі не робив і не робить з тої заборони, але дальше виконує в тім селі всі душпастирські функції, а місцеві державні чинники це все очевидно толерують. Читав я давніше у православній пресі („Слово", ч. 13 з 1932), що львівське воєвідство рескриптом з дня 16. 4. 1930 ч. А. С. 1234, 1930 заборонило правосл. духовникові А. Чорнобаєві виконувати душпастирські функції на терені громади Городжів, пов. Рава Руська, тому, що в Городжеві нема правосл. парохії, чи пак філії правосл. парохії, правно визнаної. — Коли батюшка Чорнобай не послухав воєвідства, тоді Староство в Раві Руській покарало його гривною 100 зол., або 10 днями арешту, по думці розпорядку Президента Р. П. з дня 28. III. 1928 р. Д. У. ч. 36, поз. 342. (З того ясно, що один староста поступає так, другий інакше, мабуть залежно від того, яку лектуру консумує)

став недосяжним для ока. Тоді всі з цікавістю почали оглядати обриси довгого півострову Гелю, що майоріли довгий час ліворуч від корабля.

Щойно тоді, коли рушив корабель у дорогу, почали урядувати корабельні адміністративні та господарські чинники. Перш за все кожний пасажир мусів дістати в інтенданта карточку, на якій була йому визначена їдальня і постійне місце в ній. Крім того тойже інтендант видавав усім видрукований список пасажирів. Справа карток з приділом їдальні та місця в ній була дуже важна, бо без такої карточки можна було не добитись до участи в лянчу, яким за нецілу годину після відпливу почали гостити пасажирів.

На кораблі було три їдальні „А", „Б" і „Ц". Їдальня „А" на капітанському покладі. Вона невеличка, ледви на 36 осіб. У ній крім пасажирів їли постійно капітан, головний корабельний інжинір, лікар і капелян. Їдальня „Б" велика. Вона міститься на т. зв. проходовому чердаку. Під нею є ще одна їдальня таких самих розмірів, що має назву „Ц". В обох тих їдальнях їли на дві зміни, бо всі пасажири одночасно в них приміститись не могли.

Після лянчу (друге снідання, що рівняється обідові) все, що жило, висипалось на всі чердаки, порозсідалось на лежаках та оглядало море і слідкувало за чайками, що громадою летіли за кораблем та підносили з води все, що туди попадало з корабля та не йшло на дно. Багато пасажирів кидало їм щось і бавилося ними. Погода була прегарна, море спокійне. Всі почували себе добре і самолевно та відважно гляділи в непроглядні зеленкуваті води Балтику.

—o—

NIVEA
улекшує природне опалювання на сонці.
Крем: Зол. 0·40 до 2·60
Олійок: Зол. 1·—, 2·— і 3·50
Pebeco Sp. Akc. w Poznaniu

До Берези Картуської.

В понеділок 10. вересня ц. р. вивезли з Тернополя до табору ізольованих у Березі Картуській на Поліссі інжиніра агрономії **Богдана Філінського,** урядовця філії „Сільського Господаря" в Тернополі. Інж. Філінського арештували в неділю 9. вересня ц. р. безпосередньо після цього, як вернувся з вечерниць „Молодої Громади", котрої він є головою. Тогож дня (9. ц. м.) тернопільська політична поліція перевела ревізію в год. лів до пятої рано у старшого 55-літнього громадянина п. **Остапа Сіяка,** урядовця Українбанку і голови „Тернопільського Бояна" та керманича філії „Музичного Інституту". Домашня ревізія тревала до 8 год. рано, при чому поліція нічого не заквестіонувала. Та проте після переведеної ревізії арештували п. Сіяка і замкнули в арештах поліційного комісаріяту. Слід зазначити, що п. Сіяк людина дуже зрівноважена і член Повітового Народнього Комітету УНДО та проте має своїх „приятелів". Ріжні люди кинулися інтервеніювати і виказати помилку поліції. Остаточно п. Сіяка по довшому переслуханні на поліції і списанні протоколу звільнили з поліційних арештів і випустили на волю.

Як сказано, інж. Філінського, котрий перед двома роками скінчив львівську політехніку, поліція таки вивезла до табору ізольованих, де вже перебуває від 10. липня ц. р. 4-ох молодих і один старший громадянин (п. Павлишин) з Тернопільщини. З них писав досі за два місяці тільки п. Павлишин до своєї жінки в Тернополі двічі кілька слів на картці з проханням прислати йому білля, одяг і чоботи. Ніяких харчів ізольованим посилати не вільно.

При слабім травленні, малокровности, виснаженні, блідниці, хоробах железів, шкірних висипках і чираках природна гірка вода **Franciszka-Józefa** управильнює таке важне ділання кишок. — Поручають її лікарі.

Більшовики в ролі поліцистів Европи?

Як повідомляють з Льондону, щоденник „Інвінг Нюс", що належить до пресового концерну льорда Ротерміра, виступив дуже гостро проти приняття Совітів до Ліги Націй. Часопис зазначує, що давний президент Мексику Діяз мав звичай ангажувати до своєї поліції найгірших злочинців. На його думку люди, що допустилися всяких можливих злочинів, найкраще зможуть боротися зі злочинами. Приймаючи Совіти, Ліга хоче мабуть боротися з тими, що ломлять европейський мир. Питання тільки, чи Совіти надаються до ролі поліциста. Комунізм, як відомо, підриває основи товариства, до якого його впускають.

Товари блаватні
вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
Телефон 25-55.

Посвячення церкви у Клепарові.

КОМУНІКАТ.

Президія Народньої Організації Українців м. Львова запрошує своїх членів з усіх 10-ти дільниць Львова до масової участи в **архиєрейськім посвяченні нової церкви св. Апостола Андрея Первозванного**, яке відбудеться в неділю 16. вересня ц. р. в год. 8-ій рано на **Клепарові.**

За Президію Народньої Організації:

Д-р Ст. Біляк, голова. **А. Добрянський**, секр.

Московський наступ на Женеву.

Женева, 10. вересня 1934.

Відкриття XV. сесії асамблеї Союзу Народів назовні властиво нічим не ріжнилося від цієї події в минулих роках, але тим більша ріжниця помічається в політичних відносинах членів Союзу Народів. Ціле заінтересування сучасною сесією купчиться в питанні чи буде і в який спосіб буде принятий московський уряд до Союзу Народів. Цікавляться цією подією тут як сальоновим скандалом, якого кожний властиво соромиться, хоч і бере в нім участь. Тому настрій тут назагал досить пригнічений, ніяковість панує навіть між найбільшими прихильниками приступлення большевиків до Союзу Народів.

Саме приняття вважається властиво забезпеченим, ведеться переговори головно про те, яким чином впровадити большевиків до Женеви, поминувши всі вимоги приняття, яким вони ні трохи не відповідають, та не давши можности противникам Совітів у Женеві піднести оправдані заміти і протести. Питання про форми приняття мало бути розвязане ще в суботу, але через деякі перешкоди його довелося відсунути на сьогодні чи завтра. Перешкоди ці ніби походять з польського боку і усунути їх має Літвінов, телефонуючи з Маріенбаду до Варшави. Великої чести це московському урядові не робить, як слушно зазначує „Матен", але большевики годяться згори на всі формальні умовини, щоби за всяку ціну і чимскоріше дістатися до Союзу Народів.

Дивним і незвичайно шляхотним виїмком є в цій справі Швайцарія, що гостро виступає проти допущення Москви до Союзу Народів, і готується голосувати проти того, навіть колиб довелося лишитися самій. З цього приводу пише париська „Ліберте", що Швайцарія ратує честь Союзу Народів. Але чомуж інші держави завдають ганьбу Женеві, пускаючи до неї представників Москви? Дати на це вичерпуючу відповідь тепер неможливо, тим більше, що кожна з великих держав має для цього інші причини.

Якими засобами переводиться приняття большевиків до Женеви, видно хоч би з того, що у совітофільській пресі Франції загрожувалося Швайцарії навіть перенесенням Союзу Народів до Відня, коли вона голосуватиме проти цього приняття чи виступить на знак протесту зі Союзу Народів. Можна думати, що з французького боку було зроблено все, щоби спонукати більшість членів Союзу Народів голосувати за приняттям большевиків до Женеви. Французи уживали обіцянок на позички, територіяльні уступки в кольоніях, а навіть і грозили збройною силою.

Причини, що спонукують французький уряд за всяку ціну впровадити большевиків до Женеви, назагал досить відомі. У Франції є досить впливові політичні кола, що намагаються оточити, підбити Німеччину, відтяти їй можність господарського розвитку в єдино можливім східнім напрямку, поставити її між вибором задушитися економічно у власних межах чи хопитися за зброю. Ця програма цілком відповідає намірам Москви, яка сподівається цим шляхом допровадити Німеччину до большевизму.

Програма сучасного французького уряду запанувати на европейськім континенті при допомозі Москви зовсім не є програмою французької нації. Поважна, коли не переважна частина громадянства Франції, розуміє дуже добре большевицьку небезпеку для держави. Такі поважні французькі дениики як „Матен", „Журналь де Деба", „Ліберте" і багато інших виступають рішучо проти приступлення Москви до Союзу Народів. Але протимосковські політичні кола Франції значно ослаблює та обставина, що поважна частина їх є разом з тим і протинімецькими. В Европі тепер треба вибирати між Москвою і Берліном, третього шляху нема.

Оскільки панове Барту, Еріо та інші з їх табору є переконаними прихильниками союзу з Москвою, і оскільки вони є знаряддями комуністично-соціялістично-масонського фронту у Франції, посуджувати не легко. Боротьба правих партій Франції проти цього фронту покищо багато виглядів на успіх не має, бо і праві партії тепер не зважуються виступити отверто за скасуванням демократичного ладу та заведенням диктатури, а інших засобів боротися проти московської демагогії та провокації властиво нема, як це показали приклади Італії, Німеччини та деяких малих держав.

Невдячне завдання виступити першим адвокатом Москви у Женеві мусів перебрати на себе міністер Бенеш у титулі президента Ради, який у цій справі заявив: „Я констатую, що багато держав роблять заходи в напрямі приступлення Совітського Союзу до нашого Союзу, державо без співробітництва якої відносини в Европі і цілім світі не будуть нормальними. Я знаю, що деякі кола мають сумніви відносно цього і гадають, що це не скріпить Союзу Народів. Шануючи цю думку я тримаюся цілком противного погляду". У дальшому міністер Бенеш обстоював пакти взаємного підтримання на сході Европи, вважаючи їх основою миру.

Отже міністер Бенеш зазначив досить виразно політичну програму прихильників Москви в Женеві. Чи дасться її перевести так легко, питання інше. Можна сподіватися, що деякі з тих держав, які голосуватимуть проти неї, щоби помститися за примус до що найменше не „дуже-то почесного голосування. Програму поборення Москви в Союзі Народів досить виразно зазначено у статтях „Журналь де Женев". А поважною складовою частиною цієї програми буде висвітлення дійсних відносин між Москвою та поневоленими нею націями.

М. Дзинько.

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новик, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

Як виглядає модерна війна.

„Драма, повна жаху і пристрастей" — так означав війну відомий военний учений XIX. століття ген. Жоміні. Слова ці були написані яких 100 років тому, коли в арсеналі боєвих засобів не були ще відомі такі речі як масові всенародні армії, далекосяглі „Берти", военно-хемічні засоби, „стратегія виснаження" маршала Фоша і багато іншого, з чим довелося на досвіді ознайомитися нашій генерації. Отже можна сказати, що композиція драми нині значно поширилася і щодо змісту і щодо глибини.

Переломом у цьому відношенні була світова війна 1914-18 рр., така широка й глибока своїми наслідками, що за нею щораз більше закріплюється назва „велика війна".

Все збаламутивши і все зруйнувавши, розхитавши до кореня світову економіку, змінивши грунтовно мапу Европи, пронеслася вона над світом наче коні Апокаліпси і дипльомати та політики мали гарячі надії, що ця війна буде останньою, що людськість тепер позбавиться назавжди цього страшного бича. Заклали Лігу Націй, у безупинній боротьбі за мир виробили і підписали низку гуманних міжнародніх пактів, навіть скликали в лютому 1932 р. конференцію для *розброєння*.

Але тепер уже можна бачити, що всім цим заходам далеко до успіху. Дипльоматичні пертрактації і всі заходи щодо обезброєння народів це не більше, як гра, за якою ховаються нові зброєння і нові війни. Найкращий доказ цьому — газетні відомости про **збільшення зброєнь** у всіх головних державах. У Франції на зброєння асигнували три міліярди франків поза буджетом. В Англії будують 500 нових военних літаків. Америка будує 28 нових военних кораблів. Радянці збільшили свою піхоту на 7 нових дивізій, сформували багато чистих мото-механізованого війська, надзвичайно збільшили военне летунство. Японія збільшує у великих розмірах цілу свою военну техніку і т. ін.

Все це вказує, що війна, як засіб політики, ще надовго збережеться у прикрій долі нашої планети. Ще мабуть досить довго всякий дипльомат, коли він буде почувати поза своєю спиною силу гармат, танків, дреднавтів і войовничо настроєних людських мас, буде грати зі своїм противником тими жахливими словами, які колись сказав Помпей мамертинцям: „Не покликуйтеся на право в розмові з нами, бо ми підперезані мечем".

Цікаво буде оглянути, як саме виглядає перспектива модерної війни.

Найхарактеристичнішою ознакою майбутньої війни буде перевага у ній господарських чинників, що вже досить яскраво виявилося підчас війни 1914-18 рр. Війна без сумніву охопить абсолютно всі галузі господарського і промислового життя держави. Вона піде в запілля краю, в міста, села, фабрики, хати: боротися буде ціла маса населення держави. Величезний зріст числа вояків і засобів боротьби, повна залежність їх від запілля, обернуть цілу державу в одну велику фабрику зброї, в єдиний арсенал техніки, в один величезний склад харчу. Ця перевага підчас боротьби економічних чинників саме і викликала у 1914-18 рр. так звану „стратегію виснаження". Міцніша в господарському відношенні сторона має інтерес затягнути війну на віддаль з метою систематично виснажити всі життєві засоби ворога. В той саме спосіб Німеччина, міцніша в чисто военному відношенні, впала перед Антантою на коліна.

Такі засоби, розуміється, доведуть до голоду, лиха і страждань цілу масу населення воюючої держави. Війна таким робом стає **особливо аморальною з загально-людського** погляду. Вона буде губити дітей, жінок і старців не менше як вояків. Вона обертається у засіб катування, у затяжну і масову боротьбу народів за своє життя. При цьому старі аристократи війни, такі як хороробрість, мужність, порив, спритність, навіть военний талант — заступлять нові владики, як терпіння, міцність нервів (за Гінденбургом), господарський підрахунок, міжнародне пристосовання, пропаганда.

Другою характеристичною ознакою війни майбутнього буде величезне поширення її терену, що буде залежати від уживання нових засобів боротьби далекого засягу, передусім летунства, далекострільних гармат і мото-механізованої зброї. З першого-же дня військових чинів боєві повітряні сили обох сторін появляться у глибокому запіллі ворожої держави. Вони будуть старатися зруйнувати її промислові і політичні осередки, двірці, вузлові шляхи, пристані і т. ін. Від цих нападів мешканці міст і сел будуть страждати може не менше, ніж вояки на фронті або робітники военних підприємств. Набої далекосяглих гармат, бомби літаків і отруйні гази не будуть робити ріжниці між озброєними і неозброєними жертвами. Отже війна майбутнього значно більше, як війна старих часів, стане боротьбою цілого народу і цілої держави. З господарського і з чисто военного погляду вона приведе до того, що центр ваги боротьби перенесеться з фронту на запілля.

Разом з тим, завдяки масовому уживанню летунства, вразливість кожної держави взагалі значно збільшиться. Ріжні природні перешкоди, які раніше досить добре захищали краї від ворожого наїзду, — як великі ріки, гірські хребти, пустелі й моря — майже зов-

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчитись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український зарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — **Головний Редактор і Видавець проф.** д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: **Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.**

Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. доляр.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

сім утрачують своє значіння. Вони вже більше не можуть зупинити ворожий напад. Навпаки, море або пустеля сприяють непомітному наближенню ворожих повітряних сил, як і їх відходу після нападу.

„З того часу, як німецькі бомбометні літаки" — пише ген. Шварте — „знайшли собі шлях до Льондону через канал, Англія нібито вже перестала бути островом... Почуваємо, що її величезна фльота, горда опора її світової влади, вже мабуть нездатна захистити серце світової держави".

Сила і дійсність засобів, які вживає летунство, останніми часами значно збільшилися. Сучасний бомбометний літак може нести на собі бомби аж до 2-х тон вагою. Досконалість бомбометання дуже велика. Існують спеціяльні „штурмові" літаки, що влучають у ціль скорострільним вогнем. Такий літак несе на собі до 30 скорострілів, якими може кермувати одна людина. Він може дати на 1 хвилину 15.000 стрілів. Та особливо небезпечні літаки, які мають хемічну зброю. Вживають вони або хемічні бомби, або розпорошування хемічних речовин, виливаючи їх з спеціяльних резервуарів.

Щоб уявити собі, яку небезпеку скриває в собі воєнна хемія в звязку з летунством, можна навести підрахунки деяких фахівців у цій галузі воєнної штуки. Так, французький фізик проф. Лянжевен рахує, що досить буде 100 літаків, з яких кожен несе тону хемічних отруйних речовин, для того, щоб в тиху погоду за одну годину вкрити цілий Париж ґазовою хмарою 20 метрів завгрубшки, що булоб рівнозначним знищенню цілого населення Парижа. Англійський фаховець від ґазової війни льорд Гальсбері висловлюється, що для отроєння цілого населення Льондону булоб досить, щоб ворожі літаки розпорошили над британською столицею 40 тон „діфеніл-ціяр-арсеналу".

Сам по собі розвиток воєнної хемії останніми часами дійшов до далеких меж. Знаємо вже більше як 50 хемічних отруйних речовин. Багато винаходів у цій галузі, мабуть, тримають у таємниці. Найнебезпечнішим із відомих хемічних речовин є іперит або гірчичний ґаз (хемічна назва діхльор-етілен-сульфід) і левізіт (хемічна назва хльоро-вініль-діхльор-арсен). Іперит вживали вже підчас світової війни і тоді він дістав назву „короля ґазів". Іперит одночасно вражає дихальні органи людини і його шкіру (міхурі). Отже захиститися від іпериту лише ґазовою маскою неможливо; треба захищати ціле тіло спеціяльним протиіперитовим одягом. Велика боєва сила іпериту полягає у тому, що він, випущений у повітря, зберігає свою отруйну силу досить довгий час (літом 2—3 дні, зимою до 10 днів). Великою небезпекою іпериту є спізненість його акції: людина почуває отруєння аж за кілька годин. Ще страшнішою отруйною речовиною є левізит, винайдений в Америці після війни. Він має силу подібну до іпериту, але отруйна сила його ще більша. Про його якости ходять цілі легенди. Кажуть, що отроєний левізитом ґрунт лишається непліднім 7 років.

Можна собі уявити, якою небезпекою загрожує населенню великих міст розпорошення ворожими літаками таких отруйних речовин як іперит або левізіт.

З інших засобів модерної зброї велику небезпеку для мирного населення мають далекострільні гармати. Така гармата вперше вжита німцями підчас наступу 1918 р. у Франції. Як відомо, німці тоді бомбардували Париж з віддалі 110 км. Ідея стріляння на таку віддаль полягає на тому, що гарматень, випущений з дуже великою скорістю (1600 метрів у секунду), більшу частину свого шляху пролітає високо над землею, в тих шарах атмосфери, де вона дуже рідка. Через те гарматень майже не має опору повітря. Напр., на висоті 20 км. над землею густота повітря рівна лише 5 прц. його густоти над поверхнею землі. Отже практично цей шар атмосфери можна рахувати безповітровим простором.

При стрілянні до Парижа гарматень німецької далекосяглої гармати підносився на висоту 45 км. над землею. Він летів до цілі 3 хвилини. Така гармата з приладами важила 144 тони, вона могла зробити всього лише яких 50 стрілів, після чого її цівка так вигоряла, що на позицію треба було ставити нову гармату. Націл гармати робили ґеодезійними вимірами і підрахунками. Розуміється, досконалий націл взагалі не є можливий, отже падання набою є подекуди випадкове. Це, саме особлива небезпека для мирного населення.

Всі згадані засоби модерної боєвої техніки ще не є останнім словом у цій галузі. Військова література ріжних держав каже про можливість уживання підчас війни ще грізніших і доцільніших засобів. Відомий французький воєнний хемік Лефебюр пригадує, напр., що на війні ще зовсім не вживали електричної зброї. Вигода її вживання полягає у тому, що вона здатна „таксамо шкодити людському орґанізмові, як і вибухові речовини, але з багато меншою стратою енерґії". Спроби винайти ріжні електричні „проміння смерти" вже нераз робили у деяких державах. Імовірно, що такий винахід зроблять колись на радість молоха війни.

Можна бачити, що перспективи майбутньої війни у всіх відношеннях невтішні. Навіть цей короткий огляд стану сучасної техніки нищення викликає почуття гіркого песимізму, підриває стару віру в удосконалення людства на шляху її наукових і культурних досягнень, приневолює думати про можливий упадок европейської культури, подібний до упадку старих, давно пережитих культур.

Підполк. В. Колоссовський

Для ЖІНКИ Чудесне відкриття!! — При **упланах** як також в днях **періодових недомагань** їх прикрі прояви стоять Вам Пані на перепоні до нормального життя як також товариського пожиття, спорту тощо. Ніщо так не вдекує свободи рухів у таких випадках як „МЕНАЛЬ" ідеальний косметичний олійок, **назверх** уживаний. — Усуває він всіляні прикрі прояви, холодить — усуває неприємний запах, — дезинфікує. При упланах Меналь є знаменитим засобом, що розсіває неприємний запах. Численні признання лікарів-ґінеколістів-косметиків і приватних осіб. Владою признаний за рішуче нешкідливий. Цей рослинний косметик є справді досі небувалою і нічим незаступною новинкою. Ближчі інформації даємо на Східних Торгах Павільон ч. 2. Користайте з нагоди. 316

Грізна страйкова ситуація в Америці.

НЮ ЙОРК. В місцевості Вунсакет на Род Айленд між поліцією і 10.000-ою юрбою страйкарів, що хотіли грабити склепи, прийшло до кривавої сутички. Поліція вжила пальної зброї, наслідком чого один страйкар згинув, а пятьох тяжко ранено. Всеж таки постава юрби була щораз грізніша і місцева поліція була за слаба, щоби спанувати ситуацію. Зажадано війська, яке зліквідувало заворушення.

НЮ ЙОРК, 13. 9. ПАТ. Тому що страйк у вовняному промислі загострюється, през. Рузвельт переслав до Вашинґтону поручення, щоби федеральні війська були готові і щоби на домагання губернатора Род Айленд їх туди вислати.

ВАШИНҐТОН, 13. 9. ПАТ. Одна прядільня в стейті Масачузетс зробила умову з робітничим синдикатом, приймаючи всі домагання робітників, т. зн. 5-денний і 30-годинний тиждень праці та підвишку зарібків. Предсідник страйкового комітету Ґорман заявив, що страйк тревав би і цілий місяць, якби цього вимагало осягнення перемоги.

—o—

Повчаюча історія.

Як львівське передмістя Клепарів збудувало в себе церкву.

II.

Коли вже була своя церква і своя читальняна домівка, народня праця на Клепарові поплила широким руслом. При читальні і поруч неї основуються інші українські товариства: ґімнастичне т-во „Сокіл" (1909), господарсько-кредитова спілка „Йордан" (1911), кружок „Рідної Школи" (1912), що від 1921. р. веде нар. школу, „Союз Українок (1923), захоронка (тепер світлиця „Р. Ш." — 1921), споживча спілка „Згода" (1931). Дільницева Нар. Орґанізація й ін. Всі вони розвивають свою працю по нинішній день.

В 1911. р. комітет будови церкви збудував муровану дзвіницю. Будову виконав будівничий бл. п. Стахій Маринець. Церква закупила 3 дзвони: Андрея, Маркіяна і Богдана. Дзвони ті в 1917 р. зареквірували на воєнний матеріял австрійські власти за відшкодуванням 664 к. вдепонованим в „Руській Щадниці" у Перемишлі на книжечку ч. 14449. Та через воєнні події того відшкодування не зреалізовано.

Від оснування комітету будови церкви незвичайно діяльним його головою та ревним душпастирем при клепарівській церковці був о. Іларіон Паньківський, який кожну вільну від занять у Духовній Семинарії хвилину присвячував щирій службі для добра клепарівської громади, доки воєнні події в 1914 р. не приневолили його покинути Львів, а з ним і клепарівську церковцю.

Воєнні події в 1914—1920 рр. перервали інтенсивну працю комітету будови церкви. Читальняна домівка була занята по черзі російськими, австрійськими та польськими військами.

В тих роках богослуження у клепарівській церковці відправляли упрошені зі Львова священики м. ін. пок. о. Іван Рудович, о. д-р Ермі та о. Фацієвич. А в 1918 р., коли над Львовом лунали зриви гарматніх стрілів і кулеметні „серії" стрілів зі зловіщим свистом обшарпували гілля в тополевій алеї клепарівської вулиці та стукали по дахах і стінах клепарівських хат, до клепарівської церкви приходив служити Службу Божу Преосв. Кир Іван Бучко, тодішній ректор Інституту св. Йосафата у Львові. Приходив у хвилинах воєнної грози й розвіяних великих надій, щоби кормити душі клепарівських старців жіноцтва й дітвори, розвівати зневіру, кріпити серця словом Божим. В тому памятному часі церковця була завсіди виповнена вщерть. Горнулись люди до неї, немов до матері, шукаючи в ній ратунку, помочи, потіхи.

В 1919. р. поляги клепарівські громадяни: Ставровецький, студент техніки і Яремкевич, хорунжий У. С. С. Згаданий вище, дуже діяльний член першого комітету будови церкви Клим Жмур, урядовець „Дністра", помер у заведенні божевільних на Кульпаркові з причини переживань у пивницях касарень на Личакові. Віддав Богові душу при копанні окопів слабосилий старець Паньків, батько пятеро дітей. Діяльний комітетовий Іван Лабінський, судовий функціонар, помер у вязниці в Тернополі, увязнений в часі повороту зпоза Збруча.

Щойно в листопаді 1920 р., по звільненні читальняної домівки від військової залоги, почалась дальша праця. До комітету будови церкви увійшли: о. Кіт, пп. Володимир Маєр, бл. п. Мик. Ломаґа, Ів. Вертипорох, Ів. Олійник, Кость Личківський, бл. п. Іван Породко, Антонина Критова, Марія Курилова, бл. п. Болеслав Кушніренко, Катерина Ящишинова, Осип Вертипорох. В 1922. р. місце о. Кота заняв о. Зиновій Кузьмович, а до комітету увійшли ще пп.: Володимир Гриневецький, бл. п. Михайло Процак, Антін Коцан, Анна Мазурова, бл. п. Михайло Кобрин, Яремкевич, Стеф. Матіящук, Іван Войтків, бл. п. Ілля Цюприк, Йос. Тлустий, Андрій Мандзюк, Петро Кульчицький, Михайло Прима, Осип Струк, Максим Свистун.

Дня 26. 3. 1922. р. згаданий комітет рішив розпочати будову мурованої церкви, бо дотеперішня була рішуче за мала. Загальними зборами ширшого комітету будови церкви в дні 25. 2. 1923. р., як і кількома дальшими сходинами, проводив Преосв. Бучко, якому справа клепарівської церкви завсіди лежала на серці, участь його у згаданих зборах рушила справу будови з місця. Рішено повести енерґійну збіркову акцію і заґітувати, щоб усі громадяни Клепарова закупили по 1 тисячці цегли та негайно приступити до будови.

Рік 1923. замітний тим, що всі інтеліґенти, діячі в усіх клепарівських установах, сконсолідувалися для плянової дальшої праці. В березні 1923. р. закуплено за ціну 2,560.000 марок п. камінь на фундаменти церкви.

В липні 1924. р. розпочалось копання ровів під фундаменти церкви. Роботу цю довершило громадянство Клепарова власними силами, заощаджуючи в цей спосіб около 1.500 зол., які прийшлосяб заплатити найманим робітникам. Великі заслуги при цьому ділі поклав п. Кость Личківський, студент університету, тодішній дуже діяльний секретар комітету, який церковну площу обсадив липками й акаціями, що сьогодні становлять правдиву прикрасу клепарівської церкви.

Дня 2. листопада 1924. р. по полевій Службі Божій довершив посвячення угольного каменя нової церкви бл. п. о. офіцієл Андрій Білецький. Проповідь у часі того свята виголосив о. прелат Л. Куницький. Співав міш. хор „Львівського Бояна". В угольнім камені поміщено грамоту, на якій списав історію клепарівської укра-

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4 1/78

В суботу в год. 7-30 ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ Святочна інавгурація сезону 1934 35
„Панна Малічевська“ Габріелі Запольської
Всі стрінемося в Ріжнородностях.

ської громади. Й установ та Й церкви п. Кость Личківський. Будову фундаментів скінчено й гаасфальтовано їх, для збереження від вогкости, в грудні 1924 р.

Від 1923. до лютого 1926. р. доходячим душпастирем при клепарівській церкві був старенький ювілят о. Олекса Наливайко, котрий, не зважаючи на поважний вік, кожної неділі і свята відправляв у Клепарові Службу Божу, приходячи зі Замарстинова, де має свою реальність. З днем 1. березня Митрополичий Ординаріят іменував о. Володимира Яценкова сотрудником парохії св. Пятниць, з обовязком постійного виконування душпастирських чинностей у Клепарові. З того часу працює там о. Яценків по нинішний день.

Дня 7. III. 1926. на загальних зборах комітету будови церкви у Клепарові головою комітету вибрано о. В. Яценкова. До комітету будови церкви тоді війшли: пп.: бл. п. Мик. Ломага, Василь Юрас, бл. п. Захарій Маринець, Михайло Ткачик, Павло Хемич, Болеслав Кушніренко, Василишин, Володимир Гриневецький, Максим Свистун, Кость Личківський, Осип Струк, Йосиф Глустий, Іван Войтків, Стефан Ящишин, Стефан Гоцій, Петро Кульчицький, Еміліян Кіняш, Володимир Полянський, бл. п. Михайло Процак і Стефан Матіящук. Нововибраний комітет, такамо щиро, як і попередні, взявся до діла. За час 1921—1931 рр. здвигнено мури церкви, збудовано на ній дах і головну копулу покрито бляхою.

Мури церкви збудував Л. Дзєдзінський. Тесельські роботи довершив у 1931. р. Стефан Петрів з Трускавця. Залізні хрести і вікна виконав М. Стефанівський, золочені кулі під хрести П. Гелемей зі Львова. Бляхою покрив церкву брат Гавриїл Кондратович Чина Св. Теодора Студита з Унева. (Електричну інсталяцію завів у 1934 р. І. Левицький, роботу великого паука виконав п. С. Фединський зі Львова).

Пляни церкви виготовив інж. Тимощенко з Великої України, надзір над їх виконанням вів інж. Евген Нагірний зі Львова.

Посвячення хрестів і дзвона „Володимира“ довершив Преосв. Іван Бучко, що по посвяченні виголосив пориваючу проповідь. Участь у тім святі взяли визначні представники львівського громадянства, представники української преси та все громадянство Клепарова, складаючи при цій нагоді щедрі жертви на дальшу будову церкви.

В 1932. р. скінчено покривати дах церкви бляхою. В 1934. р. виправлено нутро церкви і копулу зізовні, вмуровано залізні вікна, вставлено двері. Фронтові двері церкви фундувало двох клепарівських громадян: п. Роман Мисак і п. Іван Войтків. З залишених з будови дощок положено в цілій церкві й на хорах підлогу. При кладенні підлоги працювали клепарівці безплатно.

Великий престіл фундували пп. Андрій і Каролина Мандзюки. Великий паук фундували пп. Ілля і Катерина Ковалики. Малі пауки фундували п. Матрона Коханьчук і п. Юрій Пастернак. Дві гарно вишивані хоругви до нової церкви фундувала п. Ева Яворська ліхтарі на великий престіл п. Василь і Анна Юраси. Два образи на бічні престоли фундував п. Семен Хандерис.

Велику жертвенність на свою церкву виявляли всі громадяни Клепарова, жертвуючи з нагоди збірок, коляди, вистав, концертів та інших на цю ціль уряджуваних імпрез щедрі датки. Заслуговує на згадку в цьому місці м. ін. п. Антін Коцан, який в останніх роках будови церкви жертвував на неї понад тисячу золотих. Постійними щомісячними добровільними датками у висоті від 5 зол. до 50 грошів причинилось до будови ок. сто громадян.

Імена всіх жертводавців записані в „Золотій Пропамятній Книзі“ клепарівської церкви і в касових книгах комітету будови церкви.

В ряді визначних добродіїв клепарівської церкви слід згадати Ігуменат Чина Св. Василія Великого в Лаврові, який в найтяжчий для комітету будови час, коли скінчені мури церкви вже два роки стояли на дощі й снігу, скредитував на Й копули й дах 5 вагонів добірного деревляного матеріялу. А скредитував його на таких умовинах, на яких добрий батько кредитує дітям.

На будову нової церкви зужито 160 тисяч цегли, 37 тон вапна, 754 метри кв. каміння, 320 метрів піску, 130 бочок цементу, 7 вагонів деревляного матеріялу, 2 вагони шутру, 5 тон заліза і багато іншого матеріялу.

Вся будова, до сьогоднішнього Й стану, коштувала понад 140 тисяч золотих. Отрат через девалюацію церква не повесла ніяких, бо всю зібрану кожночасно готівку зуживано зараз на купно будівельного матеріялу та сплату зобовязань.

З початком травня 1934. р. розібрано стару, деревляну церковцю і перевезено Й на Замарстинів, де вона, дещо побільшена, обслуговуватиме потреби тамошніх вірних, що мучаться в капличці, приміщеній у читальняній домівці. Ввесь час будови нової церкви стояла стара церковця вся внутрі мурів, доки не почалось їх визравлювання.

Дня 30. квітня 1934. р. відправилася остання в старій церкві Служба Божа за душу бл. п. інж. Івана Левицького, Й фундатора. Дня 5. травня ц. р. відправилась перша Сл. Божа на поблагословленім чимчасовім престолі нової церкви в намірені Митрополита Кир Андрея, великого добродія клепарівської церкви.

Дня 27. липня 1934. Митрополичий Ординаріят ерекційною грамотою ч. 8911/Р. П. виділив греко-католицьку громаду Клепарова зі звязи з парохією св. Пятниць у Львові та утворив із неї самостійну парохію другого ряду, з власними метрикальними книгами й парохіяльною печаткою. Грамотою з тоїж дати й під тим самим числом дотеперішній сотрудник св. Пятниць о. Володимир Яценків іменований завідателем парохії у Клепарові.

Посвячення новоздвигненої церкви у Клепарові, як наші читачі вже знають, відбудеться в неділю (16. IX.). Чину посвячення довершить Преосв. д-р Іван Бучко. Тої самої неділі вечором розпічнеться в тій церкві 12-денна місія під проводом оо. Редемптористів.

При кінці замітимо ще, що при клепарівській церкві працюють: нестатутове жіноче братство св. Ап. Андрея Первозваного (від 1913. р.) „Братство доброї смерти“ (від 1927. р.) та „Апостольство Молитви“ (осн. в 1934. р.). „Братство доброї смерти (105 чл.) причинилось поважнішою позичкою зі своїх фондів до будови церкви.

*

Отсю коротку, але цікаву й повчаючу Історію важких заходів і змагань клепарівських українців для збудування рідної церкви, що тягнулися поверх чверть століття, подаємо в науку й до наслідування всім українцям, де вони не жили б. Особливож повинні Й уважно прочитати й добре передумати українці тих львівських передмість, що не мають своєї церкви (Янівське, Сигнівка, Стрийське, смуга Львова в околиці вулиць Кохановського-Зеленої, околиця за Личаківським парком і т. д.). Наука з тої історії така: Не оглядатись на нікого, не ждати на нічию ласку, а братись енергійно самим до праці! Бо тільки власною працею і жертвенністю зможемо побудувати рідні установи духовні і світські, чим доложимо також свою цеголку до будови храму Кращого Завтра цілого українського народу.

Негромокальні плахти
І. Конрад, Львів, Гетманьська 22.
ч. тел. 49-83 244 а 5—3

Страхіття посухи в Америці.

НЮ ЙОРК, 23-го серпня. (Вл. кор.) Т. Р. Портер, кореспондент ґазети „Сан“, присилає сьогодні опис звищення піль у стейті Небраска наслідком посухи. Кожного року давав цей стейт 200 міліонів бушлів кукурудзи. Цього літа Портер обїхав поля на просторі 500 миль і не знайшов ні одного качана кукурудзи. Все вигоріло від сонця. В північнозахідному куті цього стейту було кілька бушлів качанів на билах кукурудзи, але попереднього дня, заки кореспондент туди приїхав, упав град і витовк усе до тла. Дехто надіється ще, що якби впав дощ, то ще можнаб оживити деякі околиці. Але рільничий університет є того погляду, що ніякий дощ уже не поможе.

Ріка Платті не має води на просторі 200 миль. Вона в нормальних часах пливе шириною від чверть до третини милі. Навіть як деколи бувала спека, то творилися з ріки стави та великі калужі, а цього року води зовсім нема. Лише при вливі ріки Платті до Мизурі вона має трохи води тому, що до неї вливається ріка Порт Лур Ривер, яка має найпостійніший стан води в цілій Америці. Щоб ратувати худобу від цілковитого винищення, уряд закуповує коло 6.000 штук худоби денно і везе їх на зарізь. Воду до пиття привозять залізницею кожного дня з найближчих стейтів, але це не вистачає на втримання худоби при житті. Ще гірше дошкулює населенню брак паші для худоби та харчів для людей. Тому багато худоби вивозять до південних стейтів, а за нею йдуть і люди.

Марнування прилюдного гроша.

НЮ ЙОРК, 23-го серпня. (Вл. кор.). Перед півроком ухвалила леґіслятива стейту Ню Йорк створити комісію для зміни конституції (чартеру) міста Ню Йорку. Комісію покликали до життя і вона витратила понад 13.000 дол. на платні своїх членів. Тому, що в лоні комісії повстала незгода і меншина не погодилась на проекти більшости, комісію розвязали і леґіслятива зложила проект нової комісії для тої самої цілі. Попередній комісії дозволили зужити на доведення до кінця своєї праці 50.000 дол. Тому, що комісія показалась неплідною, теперішній комісії визначили лиш 25.000 дол. Гроші дає каса міста Ню Йорку.

Присилайте передплату!

Міжнародній летунський турнір.

УЧАСНИКИ ЧАЛЕНДЖУ У ЛЬВОВІ.

Дня 14. ц. м. приїхали учасники чаленджу, як було заповіджено, на скнилівське летовище у Львові. Перші два летуни, що прибули в год. 9.16 та 9.24 були Ґедговд (поляк) і Дудзінський (поляк). Вслід за ними прилетіли чотири німці, а дальше чехи, поляки та італійці.

При тій нагоді слід зазначити, що черга в прилетах не грає тут найменшої ролі, бо чаленджі складається з трьох фаз, а саме: 1) ствердження технічної вартости апаратів (що вже відбулося у Варшаві), 2) окружного лету, якого траса переходила саме через Львів, при точно визначеному часі та швидкости, а накінець щойно 3) змагу швидкости, що відбудеться 16. ц. м. у Варшаві. Переможцем виходить той, хто у всіх фазах осягне найбільше число пунктів.

ДАЛЬШІ ШАНСИ.

Зацікавлення чаленджем у Львові було величезне. Так як справа стоїть дотепер, то польські та німецькі змагуни сильно суперничать. Чоловими летунами безперечно є німці Зайдеман та Остеркамп. Але й поляк Баян є їм постійно на пятах. Як виходить з розмови нашого співробітника з німецькими летунами на летовищу, вони вірять у свою певну перемогу, хоч не скривають признання для Баяна, вважаючи його дуже грізним суперником.

ЛЕТ З ПЕРЕШКОДАМИ.

За вістками, які наспіли до Львова, летун Мекферзон зломив підвіззя в селі Прилбичах біля Яворова. Зі Львова вислано йому допомогу. На летовищі в Катовицях залишилися поляк Бальцер і два німці Франке та Юнк, щоби направити дефект у своїх апаратах. Звідтам всіх відлетіли аж перед полуднем. Також Владаркевич, що від Загребу до Праги був перший, мусів поневільно осісти в Солотвіні під Тарнобом, куди вислано йому технічну допомогу.

Зі Львова веде сьогоднішня чаленджева траса до Вильна і назад до Варшави.

Мундуркові матеріяли найдешевше купиш у БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

На летунському майдані у Варшаві осів в год. 14.20 дня 14. ц. м. перший кит. Ґедтовл, в год. 14.30 німець Пассевальд. Обом летунам влаштувала публика, яких 50 тис. осіб, бурхливі овації. В год. 14.50 прилетів у дальшій черзі до Варшави Баєр, в год. 15 Остеркамп і в год. 15.04 Зайдеман.

До Львова прибув німецький летун Юнк, про якого думали, що він загинув у дорозі. Бальцер і Дудзінський мусіли на цілу добу задержатись у Львові з приводу направи апаратів. З Яворова, де розбився літак Мекферсона, привезли й цього летуна і його літак до Львова. Влодаркевич мусів під Берестям примусово осісти.

—o—

Барту критикує промову мін. Бека.

Женева має чергову сензацію.

Промова мін. Бека на пленарному засіданні Союзу Народів дня 13. ц. м. викликала серед делеґатів незвичайне враження. Мін. зак. справ Анґлії Саймон, французький мін. зак. справ Барту та делеґат Італії, Альойзі, що не мали говорити на цій сесії Союзу заявили, що супроти заяви мін. Бека промовлятимуть. Дня 14. ц. м. говорили вони всі, причому мін. Саймон говорив дуже здержливо, просив тільки ближчих вияснень та застерігся проти ліквідації контролі над зброєю тільки Польщею. Зате гостро скритикував промову мін. Бека мін. Барту, про якого польська преса пише обурено, що говорив „найгіршими методами", „неожидано" й „за підшептом французько їпреси".

Анґлійська преса приняла заяву мін. Бека невтрально.

СТАНОВИЩЕ ІТАЛІЇ ДО ЗАЯВИ БЕКА.

Альойзі, представник Італії, заявився рішуче за ревізією сучасного стану прав меншин, зголошуючи анальоґічні до своїх попередників політично-правні застереження.

ЖИДИ Й ЗАЯВА МІН. БЕКА.

„Хвіля" повідомляє, що жидівсько-американський конґрес оголосив на вістку про промову Бека таку заяву: „Уряд Злуч. Держав має честь звернути приязно увагу польського уряду, щоби дбаючи про інтереси Польщі, не робив кроків, однозначних з підважуванням версайського трактату".

Табор у Березі зліквідують?

У Варшаві, як повідомляє „Хвіля", кружляють вперто вістки, що частині ізольованих в таборі у Березі Картуській осіб кінчиться 3 місячне відокремлення і у звязку з тим табор буде зліквідований.

НОВИНКИ

— **На осінній сезон** пальта, раґляни, убрання, з матеріялів власних і доставлених виконує солідно і дешево кравецька робітня Андрія Дуфанця, Львів, Пасаж Міколяша, тел. 87-41. 292 4—10

— **Затверджені владою Косметичні Курси** з правом видавання дипльомів Стефанії Гаврисевичевої, Коперника 42а/II., телеф. 72-18 **додаткові вписи.** Практика у кабінеті „Distinction", отвертий цілий день. Поради відворотно. 298 4-?

— **Студентські** готові мундурки, мундури військового підготовлення, як також плащі, точно приписові у великім виборі на складі найдешевше у фірмі **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7,** напроти катедри. Ціни значно знижені. 20/80 2—?

— **Щастя чоловіка** залежить у великій мірі й від доброго здоровля. Колиж хочете його піддержати не пийте молока невідомого походження, часто фальшованого і зараженого бактеріями небезпечних недуг, як сухіт, тифу і т. п. Купуйте тільки пастеризоване молоко Маслосоюзу. Доставляють його також до дому: на телефонічне зголошення ч. тел. 81-04, або 43-86), або особисте в якійнебудь крамниці М. С. 315

— **Що сталося з Місс Україною?** Від нашого земляка п. Евгена Деслава з Парижа, відомого фільмового сценариста і режисера дістаємо текст листа, якого він вислав до одного з орґанізаторів конкурсу краси в Парижі п. Валефа для вибору „Місс Европи". Текст листа такий: „Вп. Пане! Дозвольте мені як українцеві, що більш як 10 літ живе в Парижі і як французькому кіновому режисерові звернутися до Вас з такою справою. Річ іде про Місс Україну. Недавно тому довідався я з якнайбільшою приємністю, що у 1934 р. буде теж Місс Україна. Та хоч усі інші „місс" приїхали до Парижа, Місс Україна кудись щезла. Ніхто не знає, що з нею сталося. Тепер уже запізно і недоцільно про це говорити. Але сподіваюся що на другий рік між кандидатками буде теж Місс Україна вибрана у Львові або Києві і я певний, що вона буде так само гарна, як інші її світові суперниці". Знаємо, що париська преса перша принесла звістку про Місс Україну, але не знаємо, звідки ця Місс мала приїхати і чому не приїхала. Може і тут відограла ролю „політика".

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали виграні на такі числа: 5.000 зол. на ч. 126921. 2.000 зол. на ч. 1709 10659 14235 17410 101234 104551 107289 114487 114746 127946 144763 151349 159860 161951. 1.000 зол. на ч. 15524 15563 20085 21443 33238 34235 35342 37634 53380 54141 54184 55588 63119 63990 67248 68801 83904 80808 83380 92541 94923 96793 101061 101730 103842 110810 114005 117006 120005 124860 139717 144585 145660 152738 158629 161228 161690 164434 165948 169154. 50.000 зол. на ч. 50292. 15.000 зол. на ч. 83913. 5.000 зол. на ч. 138321. 2.000 зол. на ч. 3999 53870 70595 71186 107111 113956 117572 118556 127658 139821 143116 145625 149486. 1.000 зол. на ч. 875 11312 17341 15948 19320 27960 29269 33497 35767 47184 47559 49237 52091 53333 57826 65739 67819 70616 70977 72582 78650 75794 77691 88816 92304 90340 92867 92333 96898 98304 103495 191868 125504 134862 146243 [illegible] 151333 156189 153768 157500 164457 165340 165608.

— **Що може трапитися на залізниці пересаджуючи українцеві?** Д-р [illegible] артиста співака д-ра Василя Тисяка, що вертав 14. ц. м. із Черна, трилучився подорожі незнаний йому тип, що представився як Скибінський, українець, хоча подобав сильно на жида. На залізничій стації в Ходорові, де прийшлося пересідати, д-р Тисяк відійшов на хвильку від своїх двох валіз, які залишив під доглядом Скибінського, а коли вернувся, вже їх не застав. Щойно згодом довідався, що його річи находяться в стаційному уряді. Тут на превелике здивування побачив, що його валізи ревідують два поліцінти. Казали, що шукають за якоюсь краденою машинкою, а що бачили його в товаристві підозрілої людини, значить, Скибінського, то хотять переконатися, чи він не підкинув її до валізи (?). Тоді д-р Тисяк зажадав від нього, щоби вилеґітимувався, і ствердив, що той буцімто Скибінський називається Ігнаци Айгенфельд, має 21 літ і родився в Гуті Сторій.

— **Чи політичний процес?** У Львові почався сьогодні перед карним трибуналом процес проти 21-літн. Петра Добросинця і 19-літн. Адама Самотія, обвинувачених у вбивстві голови чит. ім. М. Качковського в Мервичах пов. Жовква, Луки Піся. Акт обвинувачення закидає обом підсудним, що Піся вбили вони з політичних мотивів, бо він був „старорусином" і повідомляв поліцію про всі вчинки українців.

— **Заразливі недуги під Львовом.** Староство львівського повіту ствердило в останніх днях черевний тиф у селі Піски біля Щирця і червінку в Сорках під Львовом. Виділ публичного здоровля при управі м. Львова остерігає мешканців, щоби не стикалися з населенням зараженних громад і не купували в них харчових продуктів. Молоко з тих місцевостей можна вживати тільки зварене.

— **Краєва хроніка.** В Жидачівщині арештовано циганську ватагу, що крала коні з пасовиськ. — В Букачівцях арештовано Г. Русецького, канцелярійного урядника д-ра Шмелевського в Катовицях, якому спроневірив 5.000 зол. — В Гуменках пов. Камінка Стр. повісився на бальку в стодолі господар Кость Сороцький з причини невзгодин з жінкою. — В Баранчичах пов. Станиславів хтось стрілив крізь вікно до хати Івана Ковальчука, кладучи його трупом. — Біля Станиславова потяг переїхав якусь жінку, що хотіла перейти поперек залізничого шляху. — В Чорткові пострілився важко екзекутор Ян Міхалец, що розтратив зібраних 550 зол. і боявся за це відповідальности. — У Станиславові пробувала отруїтися нервово хвора 60-літня дружина ем. окр. судді Амалія Фрід і її відвезли у важкому стані до лічниці.

— **Досліди староримської давнини.** В громаді Градище, тепер Сармісежетузі в Семигороді недалеко Банату зачалися перед двома місяцями розкопки руїн давної столиці римської кольонії Dacia felix що звалася colonia Ulpia Trajana Augusta Ця римська кольонія заснована перед 20 віками на тім місці, де перше була давна столиця побіджених даків. Птолемей ставить римську провінцію дакія між ріками Тисою, Дунаєм і верхнім Дністром і Серетом. Та вона сягала мабуть дальше. Одначе це ще не прослідженo добре наукою. Ще менше знаємо про давніх даків. Звичайно зачи-

ВІДГУКИ ДНЯ.

ТЕТА.

(Памяти Дарії Глібовицької.)

Бувають свічки, що ясно й тихо світять, ні копоту від них ні тріскоту нема. Віск топиться, маліє, а врешті зовсім никне. Ґнотик ще блисне раз і другий і — потахне.

Свічка догоріла...

І щойно як погасне лагідне її світло, тоді відчуваєш далеко сильніше, яка вона була ясна і добра.

Бувають люди такі, як ця свічка.

Ціле їх життя — це ясне, тихе, добре світло, що не освічує великого простору, не дає сліпучого сяйва, але тим, кому вона світить — аж на душі ясно.

Тета...

Не моя рідня, але була рідна для мене. Тому й казав я їй: „Пані Тето". А вона приймала це як щось зовсім природного, бож...

— Ваша мама... Знаю, знаю. Приїзджали, бувало, до Жукова. Або разом з нами до Урмаия... Ех, часи-часи... Ваш найстарший брат... чекайте, як він?...

— Володимир...

— Так-так, Володко. Ах, то був урвитель. Як приїхали до Жукова, то по всіх деревах лазив. Ваш тато хвилювався, а мама ні: „Хлопець на те є, щоби собі по деревах полазив".

Знаю я цілу родину вашу і тому мені й ви як свої.

Якжеж було не кликати: „Пані Тето?...

Доживала віку в зятя своєї сестри. Не дав Бог дружини, не зложилося якось, то сестрині внуки стали їй за рідні. А ще давніше чужим дітям була за матір. Ґріла їх теплом свого серця в Дівочім Інституті в Перемишлі, розкривала їм красу, заворожену в мельодіях і музичних творах.

А надівсе любила і вчила любити рідну нашу пісню, таку безмежно багату, таку безмірно гарну.

Бувало відвідав я Тету.

Як тільки сумерк клався на підлогу приходив, а з ним разом наповняв кімнати вечірний настрій, я засідав у кутку гостинної і просив:

— Пані Тето, прошу заграти свої коломийки.

— Ех, де там мені вже! — відповідала кожен раз. — Ви там у Львові чуєте не таких піяністів.

— Може й чую, але я хочу коломийок.

І Тета грала.

А як — нехай скажуть ті, що мали щастя чути. Може не все там було згідне з засадами контрапункту і гармонії, але було там те, за чим я зі Львова їхав — серце. Таке серце, що від нього світло було на цілу кімнату. З кожної перегривки, з кожного переходу, з кожного тону. Без контрапункту!...

— Ви пишете, — казала нераз Тета, — ви нашому народові приспорюєте слави...

Стидно мені було за себе, але радісно за всіх тих, що справді приспорюють.

От хочби її сестрінок — Богдан Лепкий...

Не в однім його вірші, не в однім оповіданні є світло серця Тети.

І буде вже до віку, хоч Пані Тета померла.

Догоріла свічка. Що ясно і тихо світила, що не освічувала великого простору, але тим, кому світила, було на душі ясно.

Галактіон Чіпка.

сляють їх до траків. Може розкопи виявлять дещо такого, що послужить науці для вияснення трудних питань в історії.

— **Острів виринув з моря.** Біля північних берегів Японії виринув зпід поверхні моря новий острів пів милі завдовшки з поверхнею 86 акрів. Він піднімається на 450 стіп понад море і є очевидно вульканічного походження.

— **Дива господарського життя.** В 1933 р. померло на світі з голоду 2 міліони 400 тисяч людей, а 1 міліон 200 тисяч людей відобрало собі життя. В тім самім часі спалено з причини занадто низьких ринкових цін 568 тисяч вагонів збіжа, 144 тисяч вагонів рижу, 267 тисяч мішків кави, 2 міл. 560 тисяч кг. цукру і т. п. Знищеними запасами можна було врятувати 70 прц. голодоморів.

— **Запертя.** Лікарські досліди виказали, що при недугах органів підчеревя природна гірка вода Franciszka - Józefa запевнює лагідне випорожнення.

ДИВОГЛЯДИ.

ДВІЙНИКИ З ПРОФЕСІЇ.

В Америці є всякі клюби, починаючи від черевиків, глухих до самовбивців. Тепер у Голівуді заснували ще один, який не буде мати рівного в Европі. Членами клюбу будуть двійники славних фільмових артистів себто таких, що заступають їх не на сцені, а у приватному житті. Ґрета Ґарбо, Марлена Дітріх, Фербенкс самі і їх „менаджери" дорожать життям цих дорогоцінних артистів, що заробляють і приносять підприємствам річно міліони. Щоби їм не трапилось якесь нещастя, то кожний із них має точнісько подібного до себе двійника (часом двох і трьох нараз), що їх заступають. За можливу небезпеку впасти жертвою атентату дістають окрему платню. Тепер усі ці відбитки екранових зір обєднались у клюб.

ЦІЛЕ СЕЛО В АРЕШТІ.

Майже все мадярське село Надь Альбені, на румунському кордоні, засуджене на тиждень арешту за контрабанду. Сільська вязниця може помістити тільки 6 осіб нараз. Тому, що засуджених є 136, то вони по черзі будуть відсиджувати кару.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ірина з Бахталовських Кекішова, дружина о. Ярослава Кекіша, пароха Дусанова по довгій і тяжкій недузі, принявши Найсв. Тайни. прож. 42 літ, упокоїлася дня 6. вересня в Дусанові. Похорони відбулися дня 8. IX. ц. р. Покійна відзначалася побожністю, була свідомою українкою, всіма любленою і тому зі щирим жалем проводили її сусіди і знайомі на вічний супочинок. В. Їй П.!

СПОРТ.

ГАСМОНЕЯ — УКРАЇНА.

Відплатні змагання цих дружин за мистецтво Окружньої Ліги відбудуться в неділю 16. ц м. на грищі Погоні. Початок: год. 3·30 попол. Господарем цих змагань є Гасмонея, яка видала афіші про змагання з українською дружиною, мабуть у перше, тільки в польській мові...

ЧОРНОМОРЦІ — ТРИЗУБ.

В неділю 16. ц м. відбудуться на грищі Р. С. К. О рішаючі відплатні змагання за мистецтво Львова УСС. між минулорічним мистцем Тризубом і цьогорічним найподаннішим кандидатом на мистця Чорноморцями Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах. Переможець із тих змагань добуде право участи в краєвих змаганнях.

МІЛЯНО — ПОГОНЬ.

До Львова поїхала мистецька дружина з Міляно то'ж назви, яка розіграє мачеві змагання з Погонею на II грищі в суботу 15. ц. м. в год. 4 попол. В неділю грає Міляно у Кракові з Краковією.

СИТКІВКОВІ ЗМАГАННЯ ЗА „ДРУЖИНОВЕ МИСТЕЦТВО ЛЬВОВА".

В днях 15. і 16. вересня ц. р. відбудуться на тенісових кортах УССК-у, (Супінського 21) „дружинові змагання за першенство Львова" з такою програмою:

Субота 15. вересня: Дві поодинокі гри муж. і мішана гра. Початок в год. 3·30 точно.

Неділя 16. вересня: Дві поодинокі гри муж., поодинока гра жінок і подвійна гра мужчин. Початок в год. 2·45 (14·45).

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

„ПЕРЕД СВІТОВОЮ БУРЕЮ". Що діялося в 19-ому столітті. Написав д-р С. Я. Накладом „Самоосвіти." Львів, вересень 1934.

„ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ", зшиток ч. 8, Видання п. І. Тиктора. Львів 1934.

ЖУРНАЛИ.

„ДЗВОНИ", літературно-науковий журнал ч. 8—9. Львів, 1934. Зміст числа за серпень — вересень: Осінні настрої Похід на Царгород (В. Пачовського). Червоний туман. Кохання Понтія Пілата. Маніяці. Духова структура Федьковича. Недостачі укр. заг. енциклопедії. Осел або розпуста як ідеал. Світогляд Гітлера. З преси і журналів. Нові книжки.

„УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО", журнал для укр. молоді. Р. II. ч. 9. Львів, вересень 1934.

„ПРОМИСЛОВО - ТОРГОВЕЛЬНИЙ ВІСТНИК", ілюстрований місячник. Варшава, серпень — вересень 1934. Р. II.), 8—9.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД і ДРІБ. Популярний місячник: для поширення городництва і годівлі дробу. Стрий, 1. вересня 1934. Рік I., ч. 4.

„ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ", ілюстрований журнал історії та побуту VI. Річник. Ч. 9. Львів, вересень 1934. Зміст: М. Лебединський: De profundis. Комітет несення помочі подоненим стрільцям Української Армії в Белзі. Арештування москвофілів у Самборі 1914 р. Спомини розвідчого старшини 1919—1923. Голубячий понятель. Дещо з історії III. групи „Глибока" VIII. Самбірської Бригади. Останній козацький похід на Б. Хмельницького Смерть сотника Івана Балтра. Холодний Яр говорить. Посмертні згадки і Бібліографія.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Перемишль (Саля Робітничого Дому): 18. IX. Товаріш.
19. IX. Залізна Острога.
20. 09. Корневільські дзвони.
З Перемишля їде театр до Яворова і Рави Руської.

Великий Міський Театр.

Субота, 15. IX. год. 8·15 веч. Концерт Бронислава Губерманя.
Неділя, 16. IX. год. 3·30 попол. „Товаріщ".

Театр Різнородностей.

Субота, 15. IX. год. 7·30 веч. Премієра „Панна Маліченська" Г. Запольської.
Неділя, 16. IX. год. 7·30 веч. „Панна Маліченська".

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака." (Битва).
АТЛЯНТИК: „Кіт і скрипка" (Джанета Мендональд, Рамон Новаро).
ВАНДА: „Пімста донського козака", „В кожній пристані дівчина".
КАСІНО: „Торзанове кохання".
КОЛІСЕЙ: „Спритна дівчина", ревія „Хай живуть Торги!"
КОПЕРНИК: „Чорний кіт" (Борис Карлов, Бела Лугоші).
МАРУСЕНЬКА: „Сплетення" та ревія.
МІРАЖ: „Монсіє Бейбі".
МУЗА: „Невидний чоловік".
ПАН: „Танцююча Венус".
ПАЛЯС: „Князь Аркадії".
ПАСАЖ: „Під шибеницею" (Том Тілер); ревія: „Едзьо жениться".
РАЙ: „МЕРТВІ ДУШІ".
СВІТ: „Рік 1914".
СОНЦЕ: „Золоті сильце" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Графиня Монте Хрісто" і ревія.
ХИМЕРА: „Гопля!" (Клара Боу).
УТІХА: „Брат дявола" і Фаін і Фляп.

Закордонне радіо.

Субота, 15. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·35 Цитристи, 19·00 „Манон" оп. Масснета, 23·45 Танкова музика, спів, **Кошиці** (259,1) 19·10 Весела програма (муз. спів), **Прага** (470,2) 19·10 Квартет дударів, **Париж** (1649) 20·00 „Княжна Трапезунту" оп. Офенбаха, **Ятльона** 531) 20·10, 21·45 Спів, 20·50 Сольо на арфі, 21·25 Ірл. музика, **Білгород** (439,8) 12·05 Пісоньки й мельодії, 20·30 Оперетка, **Любляна** (569,3) 20·50 Спів, **Берлін** (356,7) 16·00 Легка музика, пісоньки, 18·20 Скрипка, **Кельн** (455,9) 20·15 Великий вестфальський вечір, **Мінхен** (405,4) 17·50 Камер. музика, **Штутгарт** (522,6) 10·10 Пісні й балади (Ґавзер, баритон), **Будапешт** (549,5) 18·35 Арії та пісні, **Міляно** (368,6) 20·45 Оп. вечір: „Зуазанна таїна" оп. Вольф.- Ферарія, „Ле Преціозе Рідіколе" оп. Лятуади, **Рим** (420,8) 17·10 Вок.-інстр концерт.

Неділя, 16. вересня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симф. концерт, 17·30 Камер. музика 20·05 „Дер Нарренгоф" муз. неса Гелера, **Братислава** (298,8), Рос. пісні й ц гт. романси, **Прага** (470,2) 9·15 Квартет, 10·05 Хор, 16·00 Концерт військ. орх., **Париж** (1649) 13·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 12·05 Військ. орх., 17·00 Пісоньки, 20·30 Муз. комедія, **Берлін** (356,7) 18·30 Камер. музика, 20·00 Веселий вечір, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт, 20·15 „Наречена з Месини" траг. Шілера, **Мінхен** (405,4) 10·40 Камер. музика, 16·00 Вок. муз. концерт, **Штутгарт** (522,6) 20·15 „Нічліг у Ґранаді" ром. оп. Кройцера, **Будапешт** (549,5) 12·30 Концерт, 17·00 Циг музика, 19·35 Соністи, **Міляно** (368.6) 17·15 Легка музика, **Рим** (420,8) 18·00 Вок. інстр. концерт, 20·00 Еспанська та півд. ам. музика, 22·00 Кальманові твори.

Львівське радіо.

Субота, 15. вересня 1934.

6·45 Ранішня гімнастика, 7·50, 22·00 Реклькоцерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки. 12·05 Сільва руруи, театр. реперт., 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Чайковський: „Ромео та Джульєта" — увертюра з гр. пл., 15·30 Експорт 15·35 Біржевий огляд. 15·45 „Новинки" (гр. пл.). 16·30 Театр Уяви: авд. для дітей: „Піноніо", на осн. Кодьодія, 17·00 Камер. концерт, 17·50 Відч.: „Дім і родина", „Конституція найменшої держави", 18·00 Чаєнджеві летуни в перелеті через Львів, 18·10 Сільва руруи. Мистецьке життя, 18·15 Ювилей гумориста (вес. анд.), 18·45 Репортаж, 19·00 Сучасний джезовий танець (спів, два фортепяни), 19·20 „Бучач, чарівне місто, що старається бути погане" (відч.), 19·30 Скрипкові твори (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Кінець міжнар. лет. змагань у Мокотові, 20·35 Пісоньки, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Фортепян, 21·45 „Вибух війни" ос. спог. Жиги. Кісілевського. 22·15, 23·05, 23·40 Танкова музика, 23·00 Комунікат лет турніру.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.19·50 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·15, Париж 34.86.50, Берлін 210·75, Цюріх 172·58, Амстердам 358·40, Італія 45·39, Прага 21·99, Нюйорк кабель 5·22 3/4, Нюйорк чеки без трансакцій.

ШНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 14. вересня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	львово	Львів.
1 к. молока	0·14	зол
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·55 – 2·60	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану вдержана, на яйця попит оживлений.

СТЕПАН ЛЕВИНСЬКИЙ
З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ
Ціна 2 зол., з почт. пересилкою 2.25 зол.

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Ціна 3 зол. з почт. пересилкою 3.50 зол.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК
Шевченко й Княжна Репніна
Ціна 1.50 зол., з почт. пересилкою 1.65 зол.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ГРИГОРІЯ КЛЮКА. вул. Галицька 3. I. пов. — виконує найелеґантні роботи по найдешевших цінах. 306 2—7

ГОВОРЯТЬ, що добре біля найдешевше купиш лише безпосередньо у краєвській фабриці „Пав", Сикстуська 1. Цінники даром. 284 3—36

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 34—7

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24 Станиславів, Колійова 2. 204 14—30

ОДНУ АБО ДВІ СТУДЕНТКИ приймуть до окремого покою з цілим удержанням. Комфорт, фортепян. Зголошення до Адміністрації під „Вигідне мешкання". 318

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ І. Гіршпрунга, Личаківська 34, телефон 26-78. Вписи на однорічний торговельний курс, як також пятимісячний курс книговодства враз із писанням на машинах і стенографією відбуваються щодня від год. 10—12 і від 4—6. 25/22

ДОРА, карпатське кліматичне літнище Пансіон „Малина" отворений цілий рік. Вигідні поміщення, дбайлива опіка. Ціна поміркована. 182 5-5

ОГОЛОШЕННЯ

АДВОКАТ
Д-р Степан Шухевич
переніс свою канцелярію
у Львові, вул. Сикстуська ч. 58 а.
I. поверх. 299 4—5

Читайте „Діло"!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	**Дрібні оголошення від слова:**	
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60	натримоніяльні і приват. кореспонденції по	зол. 0.15
„ на першій сторінці	„ 0·80	купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
		шукаючі праці	„ 0·07
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка	
1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

КОНФІСКАТІ НАКЛАД ДРУГИЙ

Ч. 248 (13.793). Львів, понеділок 17. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед. полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·60 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ТУТКИ
HERBEWO
150 ШТУК 35 СОТИКІВ
з популярних найліпші

Бенеш переговорює з Літвіновом.

ЖЕНЕВА, 15. 9. ПАТ. Урядуючий предсідник Ради Ліги Націй мін. Бенеш у товаристві французького делегата Масілія удався пополудні з околицю Женеви, щоб обговорити з комісарем Літвіновим тексти запрошення і совітської відповіди в справі вступлення Совітів до Ліги Націй.

Совіти пруться в члени Ліги Націй.

ЖЕНЕВА, 15. 9. ПАТ. „Ле Насіон" повідомляє, що три совітські експерти, які прибули з комісарем Літвіновим, передали вчора французькій делеґації проект відповіди Совітів на запросини, які мають їм вислати. Часопис стверджує, що проект позволив би шидко й успішно закінчити переговори в справі приступлення Совітів до Ліги Націй. Нормальна процедура приняття нового члена Ліги буде зберігатися

Крівавий страйк в Америці.

ВАШИНГТОН, 15. 9. ПАТ. Федеральна влада висилає дальше допомогу задля зміцнення відділів поліції та війська в північній Кароліні. Кріваві події і смертні бійки тревають далі. В місцевості Кондорд підчас сутички зі страйкарами згинув один член національної гвардії, яка слізними бомбами і багнетами старалась виперти робітників з фабрики. До подібних подій прийшло теж у Фаєт і Меріленді.

РАШИНГТОН, 15. 9. ПАТ. Страйкова ситуація загострюється. Страйковий комітет звернувся з палким зазивом до транспортових робітників, щоби станули з допомогою, припинивши всякі транспорти тканьких виробів та імпорт бавовни зі Зл. Держав.

КІЛЬЧАСТІ ДРОТИ НА ВУЛИЦЯХ.

НЮ-ЙОРК, 15. 9. ПАТ. Завдяки екстрайним розпорядкам влади минула ніч у Вунсакет пройшла спокійно. Вулиці, що ведуть до фабрик, огороджено кільчастим дротом. Багато крамниць ограблено. На вулицях видно багато перевернених і знищених вантажних авт. Поліція арештувала 40 грабіжників.

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie wiceprezes S. O. Malicki, jako przewodniczący, S. O. Będaszewski i S. O. Michale jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 239 czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów, dnia 8. września 1934 do Sygn. VI. I. Pr. 436/34, na posiedzeniu niejawnem w dniu 12 września 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 7 września 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" Nr. 239 z daty Lwów, dnia 8. września 1934, zawierającego: 1). w artykule pt.: „Kudy majut ditysła ukraiński maturysty" — a) słowa: „Nejszyrszych rozmirach" — oraz b) w ustępie od słów: „szczo możut" do słów: „protekcijeju", c) w ustępie od słów: „Ukrainśkoji molodi", do słów: „dopuskajut", d) w ustępie od słów: „pohrożujuczy" do słów: „represiamy" — znamiona występku z art. 170 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862. Dz. p. p Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie nieprawdziwych wiadomości o położeniu młodzieży ukraińskiej w Polsce, oraz o jej możliwościach zarobkowych z zamiarem zaniepokojenia bezpieczeństwa publicznego. Według §§. 487, 489 493 p. k. oraz §§ 36 i 7 ust. pras jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: B. Malicki w. r. Protokulant: Kasiński w. r. Za zwodność: Janowicz kier. sekret.

Центральний
Кооперативний Банк
У ЛЬВОВІ
(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15),
приймає вкладки ощадности.
Конто ПКО. ч. 143.467.

Якщо до 31. жовтня ц. р.
Ви не виповіли би в ПЗУВ 1/2 частини вартости своїх будинків і тієї частини
не обезечили в ДНІСТРІ
то проволічете виконання важного народного обовязку непотрібно знову на цілий рік.

ОСТАННІ НОВИНИ НА СЕЗОН
поручає Карло Янковський і Син
фабрика сукна Бельско, Відділ у Львові Ринок 32. (Ріг Трибунальської). Тел. 20-17. 22/60 1—3

Український підхід до міжнародніх подій.

Львів, 11. вересня 1934.

Ставлячись легковажно до всього, що українське, тимбільше легковажить собі не лише польська широка публика, але й найвідповідальніший польський політичний світ питання причасности українців до справ міжнародньої політики. Нічого дивуватися: якщо величезна більшість поляків вдовольняється переведеною зовнішньою механічною польонізацією краю, про якого характер мають свідчити польські вивіски на залізничих двірцях і всіх державних та громадських установах, якщо у найбільше суттєвих внутрішніх краєвих справах українці не рахуються, то тим більш оправданий той польський погляд на вартість українського чинника у міжнародніх справах. Формально цей погляд випливає із заложення, що тільки нарід державний, який розпоряджає закордонно-політичним апаратом, може безпосередньо брати участь у міжнародньому політичному житті, кожний інший може щонайвище посередньо, відповідною писаною чи устною пропаґандою, впливати на прилюдну опінію державних народів і на чужинців, які мають безпосередній вплив на хід міжнародніх подій. Очевидно, що свідомости такої своєї скромної ролі, до якої зіпхнула українця проклята українсько-московської і українсько-польської війни, не тратить і самі вони, українці. Що більше ми ипр. виступаємо проти тих одиничних земляків, які не здають собі справи, що: 1) українська проблема є обєктом у тому найширшому розумінні, що входить в орбіту чужих інтересів і може бути актуалі-

зована на міжнародньому форумі лише через її залежність від отих чуток: великодержавницьких інтересів і 2) що ми мусимо рахуватися з деякими сучасними і будучими закордонно-політичними фактами, на яких вирішення не маємо найменшого впливу (напр. факт польсько-німецького порозуміння, чи ев. вибух японсько-російської війни) і до тих фактів пристосовувати свою всеукраїнську тактику. Ріжниця між нашими й польськими поглядами на міжнародню вартість українського чинника у тому, що сусіди наші не вірять (а радше зовсім над цим не призадумуються, обмежуючись виключно до того, що все розкошуються істнуючим станом, як його зафіксував ріський мир) у якунебудь міжнародню українську вартість, миж найглибше переконані і віримо, що так, як ніякий мир в історії світа, так само і той останній не є вічний, що істнують найповажніші причини, наслідком яких підстави того мира крихкі, та що зрештою незалежно від територіяльного стану Польщі відносини на Сході Европи підлягатимуть ще поважним змінам: і саме тоді, у процесі тих змін, ми, українці, будемо чинником активно-політичним, який просто може рішити про обличчя Сходу Европи.

Ось у чому полягає наш „ревізіонізм", ось чому ми ворожі всякому „засадничому антиревізіонізмові" і французькому і ендецько-польському і московському. Ось чому теж ми цікавимося закордонно-політичними подіями не лише з газетно-інформаційного обовязку, але і з огляду на сутні всеукраїнські національно-політичні інтереси.

Невідомо, чи саме пливкість нинішніх міжнародніх відносин, всупереч усім спробам петрифікувати їх, чи збільшене зацікавлення українського загалу міжнародніми подіями, яке доказує зріст свідомости залежности найближчої нашої будуччини від ходу світових подій,— досить, що при всьому легковажному відношенні до українства польська сторона починає поволі цікавитися українськими голосами про міжнародні події. Остаточно можнаб не дивуватися „Бюлетинові польсько-українському" (ч. 35, ст. п. н. „Збіжні інтереси"), який є органом, що спеціяльно слідкує за всіми проявами українського життя, але ось маємо перед собою число ендецького „Куріера Львовского" (з 11. ц. м.) з великою статтею п. н. „Українське дзеркало міжнародньої політики". І без огляду на характер того часопису і його ноторійно відоме становище супроти всього, що українське, мусимо признати, що загал помічення автора тієї статті є правильні.

Отже правдою є, що українці, не маючи ніяких територіяльних спорів з Німеччиною і не будучи з боку німців на ніякому відтинку загроженими у своїй національній екзистенції, не мають тих причин до германофобства, які можуть мати напр. поляки (ті, що вірять в німецьку небезпеку і не вважають можливим усунути предмет спору мирним шляхом, через вирівнання претенсій на іншому полі). Правдою є теж, що українська політична думка може рахуватись конюнктурально і з німцями, тому, що німці є саме тим першим західно-европейським народом, з яким українці не мали впродовж своєї історії таких спорів, як нпр. з двома славянськими побратимчими народами; приходить до цього безперечний вплив німецької культури, зате відпадає все те, що могло би дійсно вплинути на сліпе чуттєве „фільство", якого всупереч ендецькому трафаретному твердженню в українців нема, бо його місце заступає обективізм і критицизм (1918 рік, Рапалло і його наслідки, москвофільство „курляндських баронів" і т.д.). Однак, не вважаючи на всі ті психольогічні дані й історичні пригадки, реальна всеукраїнська політична думка не може легковажити собі факту, що Німеччина є теж першою державою, яка у своїй засадничій ідеольогії поставила боротьбу з комунізмом, у формах і розмірах, яких не знав і італійський фашизм, та що це перша держава, якої чільні політичні діячі отверто висунули у своїх творах концепцію розбиття Росії. Про це була вже у нас мова нераз.

Нині можна потвердити помічення „Курера Льв.", що „на перший плян українська преса висуває не лише факт поневолення Совітами України, але також справу оборони европейської культури перед руїнницькою доктриною комунізму, яку репрезентує Совітська Росія". Те слушне помічення можна льогічно поширити: **наше становище до поодиноких міжнародніх сил залежить від становища тих сил до большевизму і панрусизму.** Цілком ясно, що з того погляду японсько-большевицький конфлікт є для українських інтересів незвичайно корисний і всі українські симпатії та бажання є по стороні Японії. Тому обмежувати українців до твердження, що вони, мовляв, „ставлять на німців" — це звужування і упрощування справи: українці „ставлять" на ворогів російського большевизму, який нині у відношенні до українців є тотожній з панросійською імперіялістичною ідеольогією. Ясно, що мусимо вважати нинішню французьку політику ворожою українським інтересам і тому терпеливо вичікуємо моменту, коли вона закінчиться повним фіяском: віримо в те, бо не віримо в можливість кооперації на довшу мету поміж державами, яких ціле ідеольогічне заложення, ціла історична місія і навіть шкурна власна екзистенція находиться на протилежних бігунах. Історія має подібні моменти, знає прецеденси й анальогії. Але не стоїть на місці і так, як гарматне стрільно з тої самої гармати ніколи не поцілить двічі у те саме місце, так само ніколи не повторяються історичні детайлі. Могла республиканська Франція приязнитися з царською Росією, але не може демократичка Франція і Англія та націоналістична Італія приязнитися з большевицькою Росією, бо змінилися в міжчасі підстави, на яких спираються держави, змінилося значіння державної ідеольогії і великих течій, що творять та перевертають держави. Тому вважаємо невідхильними банкротами тих державних діячів, які оперують старими категоріями передвоєнної кабінетної дипльоматії.

Очевидно, що самостійна українська політична думка, признаючи українсько-московські взаємини центральною проблемою, не може ставитись ворожо до тих польських закордонно-політичних ходів, які ослаблюють міжнародню позицію Совітів, так само, як найрішучіше поборюємо і будемо поборювати під-

Електричні інсталяції

виконує скоро, дешево і на догідні сплати

Українське Концесіоноване Електротехнічне Заведення

192

Лев Надраґа

Львів, вул. Валова 23. Тел. 59-49.

Направки світла, ламп і дзвінків числимо 50 сот. Оцілностевi жарівки по зол. 0·90. Лямпи батерії, акумулятори, радіо-апарати найдешевше у Львові.

Памятай! що вибагливa правдива срібна

СТОЛОВА ЗАСТАВА походить тільки з ФАБРИКИ столових виробів

Д. Л. Нойман Львів, Кохановського ч. 21. (Рік осн. 1880). — Тел. 6-74

Можна дістати у всіх більших ювилерських маґазинах в цілім краю. 3/3 1—50

Фабричний склад виключно

шпаґату „Лєнко"

І. Конрад Львів, — Гетьманська 22.

ч. тел. 49-83. 244 5—5

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 17. ВЕРЕСНЯ 1934.

АРТУР ШНІЦЛЕР.

Сліпий Джеронімо.

(Переклала *Олена Яворівська.*)

Сліпий Джеронімо встав з лавки і взяв до рук ґітару, що лежала на столі побіч склянки з вином. Він почув далекий гуркіт перших возів. Перейшов наосліп добре знану дорогу до відчинених дверей і зійшов на долину по вузьких деревляних сходах, на подвіря. Його брат йшов за ним і оба станули зараз коло сходів, обернувшися плечима до стіни, щоби забезпечитися перед зимним та мокрим вітром, що вдирався через створену браму й віяв по мокрій брудній землі.

Всі вони, яких дорога вела через провал Штільфсер, мусіли переїзджати сюди тією понурою брамою старої корчми. Для подорожніх, що їхали з Італії до Тиролю, був тут останній пестій перед горами. Ніщо не запрошувало тут до дальшого побуту, бо дорога йшла саме досить низько між голими горбками й не було гарного краєвиду. Сліпий італієць та його брат Карло, були підчас літніх місяців тут наче дома.

Приїхала почта, а далі й інші вози. Подорожні, окутані коцами та плащами, здебільша не рухалися зі своїх сидінь, інші висіли й проходжувалися нетерпеливо сюди й туди у брамі. Ставало чимраз погаслше; зимний дощ на добре розпадався. Здавалося, що по гарних та теплих днях надійшла несподівано та за скоро осінь.

Сліпий співав та приграваз собі на ґітарі: співав перериваним, деколи захрипавчим голосом, як звичайно, коли напився. Від часу до часу підносив голову в гору з виразом якогось благання. Але риси його лиця з чорнявим заростом і посивілими устами зовсім не змінялися. Його старший брат стояв побіч нього майже непорушно. Коли йому хто кинув гріш до капелюха, дякував, кланяючися і дивився якимсь скорим блудним поглядом в лице жертводавця. Але зараз відвертав очі майже боязко й таксамо, як його брат, дивився бездушно в простір. Здавалося, начеб його очі соромилися світла, якого мали доволі, а з якого не хотіли зі промінчика подарувати братові.

— Принеси мені вина, — сказав Джеронімо й Карло пішов слухняний, як звичайно. Коли він ішов сходами вгору, Джеронімо почав знову співати. Він уже віддавна перестав зважати на те, що співає, тому міг добре все запримітити, що побіч нього діялося. Тепер чув близько себе два молоді голоси, які щось шептали. Він думав, кілько то разів тих двоє перейшло вже ту дорогу туди й назад: бо тому, що був сліпий та здебільша підпитий, здавалося йому нераз, що день у день ті самі люди переходять сюди, раз із півдня на північ, то знову з півночі на південь. Тому знав він ту молоду пару вже здавна.

Карло зійшов на долину й подав братові склянку вина. Сліпий випив; звертаючися до молодої пари сказав: „Ваше здоровля, панство!"

— Дякую — відповів молодий мужчина; однак жінка відтягла його на бік, бо їй ставало ніяково від того сліпого.

На подвіря заїхав віз з досить голосним товариством: батько, мати, троє дітей і їх учителька.

— Якась німецька родина, — шепнув Джеронімо до брата.

Батько дав кожній дитині гріш, і кожне могло його само вкинути в капелюх бідака. Джеронімо дякував, за кожним разом кланяючися. Найстарший хлопчик глянув з боязкою цікавістю в лице сліпого. Карло приглядався хлопцеві. Коли бачив діти в тім віці, завсіди мусів думати про те, що Джеронімо саме був такий, як трапилося те нещастя, через яке він осліп. Він пригадував собі дуже точно той нещасний день ще й нині, хоч було це вже двацять літ тому. Ще й нині звенить йому в ухах пронизливий крик, з яким малий Джеронімо впав на траву; ще й нині бачить, як сонце освітлювало білий мур городу й чує недільні дзвони, що саме почали грати. Він бавився стрілою і цілив в ясень під муром городу, як це робив нераз, і коли почув крик, зараз подумав собі, що мусів скалічити малого брата, що саме біг туди. Кинув стрілу, вискочив через вікно до городу та припав до братчика, що лежав на траві, закриваючи лице руками і ридаючи голосно. По лиці та шиї з правого боку текла кров. Саме тоді надійшов і батько з поля малою фірткою в город і так клячали вони оба поруч ридаючої дитини, не знаючи, що робити. Збіглися сусіди; старій Жанеті вдалося першій відтягнути малому руки від лиця. Надійшов коваль, що в нього Карло термінував; він розумівся трохи на лікуванні і сказав зараз, що праве око пропало. Лікар, що вечором приїхав з Посніяво не номіг уже нічого. Що більше, почав побоюватися, що й лівому оку загрожує небезпека. Ну, й сказав правду. Рік пізніше малий Джеронімо зовсім осліп. Спершу всі пробували вмовити в нього, що за якийсь час вилікується і він вірив у це. Карло, що знав правду, блукав тоді днями та ночами по дорозі поміж горбами, вкритими виноградом, то знову по лісі і вже хотів покінчити зі собою. Але священик, якому все розказав, повчив його, що обовязком його є жити й своє життя присвятити братові. Карло зрозумів, що так і треба зробити. Велике співчуття огорнуло його. Його біль меншав лише тоді, коли міг бути при сліпім браті, коли міг гладити його волосся, цілувати чоло, оповідати йому ріжні пригоди, або провадити в поле поміж виноградники. Як лише трапилося те нещастя, лишив кузтом, а потому, хоч батько журився й все наганяв його до роботи, не міг уже працювати.

(Далі буде.)

тримування русофільських течій на галицькому терені, — не виходячи одночасно з дива, як можна погодити таку внутрішню політику з суперечною зовнішньою!

Нічого теж кепкувати собі з недавніх радянофільських настроїв галичан. Ніяка політична думка не формується без зигзаків і потрясень, тим більше серед народу, який зазнав такого потрясення, як українці в рр. 1914-23. Перейти за десять літ шлях від майже етнографічної маси до соборницької держави і назад до поділу поміж чотири чужонаціональні державні території з обовязком боротися за свою мову, школу і церкву — це трагічний процес, який не може залишитися без впливу і на процес всенац.-політичної думки. З історичної перспективи галицьке радянофільство було епізодом, прикрим, але може й необхідним, як необхідною буває часами защіплювана протихоробіва гарячка. У нас радянофільство було заразою, що виринула на грунті політичних відносин, підтримувана найдбайливіше всіми російськими чинниками. Але тимбільшою українською заслугою є те, що український організм цу заразу переміг, тим більшим доказом, що політ.-примітивізм уступає місце політ. зрілості. У 1917-21 і пізніше, у роках „українізаційної" політики на В. Україні радянофільство теж було у наддніпрянських масах сильнішою, а в часах активної і збройної війни з Росією найбільш руїнницькою течією. Нині залишилися з неї хіба залишки, виховані вже змалку у дусі „совітської цивілізації", — зрештою панує на всіх українських просторах ненависть до Москви і її режіму.

Нашим завданням є найпильніше стежити за розвоєм міжнародніх подій, у свідомості, що кожний новий міжнародній конфлікт мусить обхопити европейський Схід і — мусить тейби автоматично актуалізувати українську проблему. Очевидно, у нашому інтересі лежить, щоби тих сил, які стануть у тому конфлікті по протисовітському боці, було якнайбільше і щоби вони якнайкраще здавали собі справу з ваги української проблеми, як чинника східно-европейської стабілізації та носія західньої культури на Сході Европи.

Окремою проблемою є те, щоби ми самі, всі українці на землі суші, здавали собі справу, що у тому найближчому — неминучому — міжнародньому конфлікті знову рішатись буде українська доля, доля всіх українців, не лише одного кусня національних земель, і щоби ми були так до того менту політично й організаційно приготовані, щоби справді могли в ньому відіграти найактивнішу ролю та перейти з предмету у підмет міжнародньої політики.

Відповідь на відповідь.

Посол Гринь Терешаковець до о. д-ра Василя Масцюха, пароха в Горожанні Великій.

Отче Доктор! Відповідаючи на Вашу „відповідь", поміщену в ч. 244 „Діла" з 13. вересня ц. р.:

1) стверджую, що Ви, Отче, не опрокинули ніодного з фактів, наведених у мому прилюдному запиті з дня 6. вересня ц. р. Ви їх здебільша заперечили голословно. Тому звертаюся до Вас ще раз з домаганням точно і недвозначно прилюдно доказати: чи подані мною факти є правдиві, чи неправдиві.

2) Вашу полеміку з моїми стилістичними недоглядами окреслюю прилюдно як спробу викрутитися сіном. Розумію це так: заслонюватися гр.-кат. Єпископським Ординаріятом Ви не можете, бо висота побираних священиками оплат за похорони не є ніякою тайною. Ті оплати або встановлені відповідними розпорядками Єп. Ординаріяту, оголошеними в Єпархіяльних Відомостях, або істнують на підставі звичаю. Я не домагаюся від Вас відповіді на акти чи розпорядки, заховані в ординаріятських архівах. Також не домагаюся від Вас відповіді, чи правильно Ви поступали, що побирали такі, а не інші оплати. Саме оцінка того належала би до Єпископського Ординаріяту. Пригадую ще раз, що я домагався від Вас ясної відповіді, чи правдою є те, що Ви побирали такі й такі оплати і чи правдою є те, що наслідком того в наведених мною конкретних випадках похорони не мали ознак т. зв. християнських похоронів. Я розумів би Вас, якщоб Ви мені були відповіли: „Коли Вам, Пане После, видається щось з моєї діяльности в парохії невідповідним з ріжних оглядів, будь ласка, внесіть на мене жалобу до Єп. Ординаріяту". Однак Ви так не відповіли. Врешті розумів би я Вас, колиб Ви на доказ, що факти мною подані є переборщені, у противагу до них навели напр. низку фактів, де Ви людям робилиб релігійні послуги даром, як це роблять сьогодні сотні священиків. Але і так Ви не боронились. Тому маю право Вашу відповідь назвати намаганням „викручуватися сіном".

3) Ви — не даючи мені прямої відповіді на мої запити — заслонюєтесь також тим, що „це вийшло би на неславу" Ваших парохіян в їх „довірочних справах совісти". Отож прийміть до відомо, що тут я готов Вам прийти з допомогою та готов оголосити протоколи, підписані Вашими парохіянами, які погоджуються, щоби ці протоколи були прилюдно оголошені. Тоді відпаде і цей Ваш скрупул.

4) Заявляю, що на випадок недостаточного Вашого вияснення в справі досі наведених фактів, буду приневолений оголосити низку протоколів, які торкаються Вашої душпастирської діяльности.

5) Сьогодні потребує ще вияснення справа Вашої „кандидатури" на владичий престол Лемківщини. Тут другорядним є те, чи Ви кандидуєте, чи „Вас кандидують". Зате важне є те, що появилися вістки про Вашу кандидатуру, однак ніде не було занотовано, що Ви цієї кандидатури не приняли. Думаю, — і це Ви признаєте — що моїм обовязком як українського громадянина і як греко-католика є піднести прилюдно такі поважні заміти, які на Вас тяжать і кружляють не лише в моїй посольській окрузі, але й на Лемківщині, та дати Вам змогу з тих замітів очиститися. Таж не можна кожному зокрема вияснювати, що в тому правда, а що ні! Думаю також, що мою совість обтяжив би великий гріх, колиб я не дав змоги цій владі, яка рішатиме про Ваше призначення на владичий престол, запізнатися з такими поважними замітами. Що було би, якби всі ті заміти піднесено після того, як Ви вступилиб на цей престіл? Чи маю я сьогодні іншу змогу — у створених політичних умовинах та у відношенні до Вашої Особи — цьому запобігти?

Прошу це роздумати.

На інші заміти не вважаю за вказане сьогодні відповідати.

Пос. Гринь Терешаковець.

Відгуки заяви міністра Бека.

Заява міністра Бека, складена два дні тому на Зборах Ліги Націй про відмову Польщі брати дальше участь у розгляді меншиневих скарг і повинуватися постановам Ліги у цій ділянці, — стала найважнішою міжнародньою подією дня. Вона викликала зовсім несподівану і непередбачену дискусію на самій Лізі і відсунула в тінь навіть таку сензаційну справу, як крутіж довкола вступу Совітів до Ліги.

Що заява мін. Бека була несподіванкою для Ліги, вказують на це промови, виголошені представниками трьох великодержав — Англії, Франції і Італії, які є сигнатарями меншиневих договорів. По суті всі промови були критичні і висловлювали думку, що ніяка держава не має права односторонньо відмовлятися від виконання підписаного договору та ставити світ перед доконаним фактом. Цікаво, що найгострішим у своїй формі був виступ представника Франції, мін. Барту. Той його виступ викликав у Женеві навіть поголоски про недалекий виступ Польщі з Л. Нац. Однак відразу появилася теж звістка, що ціла справа „втопиться" в одній із лігових комісій і великодержавні сигнатарі менш. трактатів, покликані до того щоби дбати за їх виконання, були у душі вдоволені, що спекалися клопоту. Мовляв: „міністри Англії, Франції і Польщі після офіціяльної пересправи — зїли разом у доброму гуморі снідання" — і те снідання дало притоку женевським кореспондентам до „оптимістичних" висновків. Цей „оптимізм" віддавна типічний для Ліги і цілої женевської атмосфери: вдоволення панує тоді, коли вдасться найактуальнішу і найболючішу справу відложити до актів, замняти і втопити у морі сліз та стиртах паперу.

„ТОЙ ДОГОВІР МИ ПІДПИСАЛИ..."

Першим промовляв міністр закорд. справ Великої Британії сер Саймон.

У першій частині своєї промови він полемізував з мін. Беком, що він неслушно повязав дві справи: внесок Польщі на генералізацію зобовязань про охорону меншин та „спеціяльну ситуацію деяких держав". Промовець не знає теж, як розуміти заяву міністра Бека про відмову дальшої співпраці з міжнародніми органами в ділянці контролі над стосуванням охорони меншин, і сподіється дістати пояснення у 6-ій комісії Ліги, де ця справа буде дебатована.

„Але держава, яку репрезентую, як також деяка скількість інших держав, звязані з Польщею меншиневими договорами. Той договір ми підписали. Тим договором Польща прийняла деякі зобовязання щодо меншин. Були подані гарантії Ліги Націй. У звязку з цим я хотів би додати, що не слід забувати змісту статті 93 версайського договору, яка торкається встановлених кордонів Польщі. Крім того Польща прийняла певну процедуру, сформульовану у численних резолюціях Ради у справі, якої це торкається. Та процедура ясно передбачує співпрацю Польщі. Ті резолюції стали обовязувати Польщу, тому, що вона їх прийняла, а з річю очевидною, що ніяка держава не може у формі одностороннього акції визволятися з того роду обовязків, у той спосіб прийнятих.

Не гадаю, що це дійсно було заміром мого товариша, п. міністра закордонних справ Польщі і тих кілька уваг я сформулував з найбільшою куртуазією і бажанням ясности. Справа така важна для Ліги Націй, що я примушений негайно представити погляд уряду Його Королівської Величности. Потім ця справа зможе бути предметом більш комплетної дискусії у 6-ій комісії. Однак думаю, що мовчанка Великої Британії могла би викликати непорозуміння, хочби цілком інші були інтенції полк. Бека у словах, яких він учора вжив".

ПРИКЛАД НЕБЕЗПЕЧНИЙ ДЛЯ АВТОРИТЕТУ ДОГОВОРІВ...

Міністер закорд. справ Франції Барту відразу взяв в гострий тон:

„Якщо входжу на трибуну, не роблю це на те, щоби взяти участь у загальній дискусії, якої зайвий характер не вязався зі спеціяльними справами, якими я повинен займатися. Так отже моя інтервенція однаково коротка як ясна обмежиться до одної точки, що її викликала. Міністер закорд. справ Польщі поставив вчора питання у звязку з будучим стосуванням меншиневих договорів, заключених між Польщею і головними союзними державами 28. червня 1919 року. Тому, що відкрито дискусію, стало ясною річю, що сигнатарі

Похороном займеться найлучше найдешевше
ХАРІС
ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ 3. (В НАРОД. ДОМІ)
Наше заведення полагоджує всякі урядові чинности, виконує експорації і перевозить в найдальші сторони з усіх шпиталів шпиталів як і санаторій.
Не слухайте агентів, що крутяться по шпиталях і підшиваються під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.
Не вмешуйтеся до ХАРІСУ, а відпадуть [illegible] 612

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

того трактату дефініюють своє становище. Репрезентант В. Британії зробив це перед хвилиною з цілою ясністю. Франція, яка також підписала трактат з 28. червня 1919 року, президіювала у мировій конференції, яка його вставила. Отже вважаю своїм обовязком льояльности прилучитися до висновків сера Джона Саймона..."

Покликавшись потім на своє нотерійне становище у справах меншин, якими Франція „спеціяльно ніколи не займалася" (це правда!) та на збайливість, щоби охорона меншин наслідком „надужиття" не стала „інструментом політичної інтервенції у суверенне державне життя", мін. Барту „не думає противитися ніяким можливостям змін, яких засада була прийнята у самих договорах".

„Однак Франція не вважає, щоби одна держава могла у формі односторонньої акції принести зміни, а тим більше, щоби виповідала договори поза прийнятою процедурою і без переговорів з великодержавами, які підписали договір..." „Міністер закорд. справ Польщі поставив дві справи, щодо яких заявив, що вичікує відповіди „ясної і свобідної від усякої двозначности". Він скористав би з безперечного свого права, не вважаючи на дещо неочікувану форму, в якій висловився, колиб не заризикував поставити Збори перед погрозою, а навіть перед доконаним фактом. Подібний приклад який інші держави, могли б схотіти наслідувати, став би небезпечним для авторитету договорів. Франція, заприязнена і союзна з Польщею, не може вірити, щоби інтервенція мін. Бека привела до таких наслідків. Франція гадає, що після вияснення справжнього значіння тої декларації, вона перестане викликувати занепокоєння в одних та манити других. В той спосіб ініціятива Польщі зможе узгіднити себе з пошануванням засад і умов, записаних у договорах, які польський нарід прийняв добровільно після того, як отримав самостійність, якої неслушно позбавили його".

ПРОБЛЕМА РЕВІЗІЇ ДОГОВОРІВ.

Представник Італії барон Альоізі, який забрав слово після мін. Барту, вважав за відповідне на вступі зазначити, що „та справа з практичного погляду не має для Італії значіння" (такою дійсно є внутрішня національна політика Італії, супроти німців тирольських, словінців і хорватів!). Характеризує виразніше виступ мін. Бека, як „односторонне зірвання прийнятих міжнародніх зобовязань". Пригадуючи внесок на генералізацію договорів, гадає, що „того рода пропозиція ставить нам далі проблему ревізії. Держава, яку я репрезентую, перша, як відомо, кинула думку, що треба стосувати договори до рухомих обставин, тому що це найкращий спосіб запевнити мир. Однак ми завсіди твердили, що така адаптація мусить бути виконана леґально. З повищого заложення італійської політики доходимо до таких висновків: 1) що істнуючі умови мусять бути шановані аж до хвилини, коли їх заступлять нові умови, 2) що думка ревізії не є емпіричним критерієм, якого стосування залежить від обставин, але загальною засадою".

СТАНОВИЩЕ ЖИДІВ.

У сіоністичному „Новому Дзеннику" (Краків) пос. Тон заявляє:

„Ніхто не скаже, що супроти нас меншиневий договір був дійсно збережений, з другого ж боку є ствердженим і загально відомим фактом, що ми ніколи не вносили ніяких скарг до відповідних женевських інстанцій".

Реформацькі пігулки **ЧЕРНЕЦЬ** з маркою (Zakonnik) **регулюють** шлунок, хоронять від терпінь **печінки, надмірної опасистости, паморок, лагодять геморойди** і при нахилі до обструкції є лагідним **прочищуючим засобом.** Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 31/69 23—7

У „Хвилі" велику передову статтю поміщує на ту саму тему п. Генрик Гешелес, на жаль, як звичайно аж надто „дипльоматичну", так, що із вихилясів і в сторону мін. Бека і Ліги Націй трудно виміркувати справжнє **ясне** становище того сіоністичного лідера. Головно займається автор гітлерівським антижидівським режімом і можливостями оборони перед ним на міжнародньому форумі, та з признанням зазначує, що „саме Польща гаряче й інтенсивно підтримала єдину жидівську петицію Бернгайма, яка змагала до охорони меншиневих прав на німецькому Шлеську". У висновках, автор погоджується на ініціятиву мін. Бека, але „лякається наслідків його кроку".

Союз Народів дістає дарунки.

(УП) Нова палата Ліги Націй має бути закінчена в 1935 р. Назверх вже вона готова, треба тільки викінчити її нутро. Богато країв світа зголосило в секретаріяті Ліги, що своїм коштом будуть умебльовувати поодинокі кімнати. Австралія дасть трибуну для промовців, Швайцарія улекорує одну кімнату для якогось комітету. Греція дає репродукції старих статуй, Еспанія меблює комітетську кімнату, Швеція устаткує кімнату для президента, полудневo-американські держави ще не вирішили, що мають дати, але щось дадуть. Австрія дає дивани. Індії столи для кімнати президента і т. д. Все це будуть, розуміється, першоклясні річи. Одна мадярська ґазета подає, що й большевики приобіцяли Лізі солідний дарунок, на випадок, як їх приймуть в члени, а саме в салі пленарних засідань мають украсити чолову стіну великим портретом Сталіна в середині, а по боках портретами Леніна і Маркса, прибравши все те гарно червоними прапорами.

Москалі стають фронтом до Кавказу.

(УП) Москалі великим темпом почали розбудовувати автовий шлях з Ленінграду через Москву, Харків, Ростов, Орджонікідзе до Тифлісу. В першу чергу ця дорога має значіння стратеґічне. Вона тісніше зв'яже кавказький фронт з центром в Москві і підчас недомагання залізниць на Україні буде одиноким шляхом сполуки з фронтом. Також москалі підрахували, що скорше їм вдасться збудувати автошлях, як направити залізниці.

Присилайте передплату!

Страйк трамваєвої служби в Токіо.

ТОКІО, 15. 9. ПАТ. Комісар поліції в Токіо зажадав від представників 11.000 страйкуючих трамваярів, щоби передали спір під арбітраж до год. 10.05 в суботу. Якщо одна сторона не піддасться арбітражові, конфлікт буде зліквідований в дорозі примусового арбітражу. Страйк трамваярів триває вже 10 днів, але комунікація в місті відбувається нормально, бо трамваї й автобуси обслуговують добровольці.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 17. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 59

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Побут у Відні. — В Г. У. Р. та Б. У. — Як я боронив от. Коссака. — Поворот до Волівця. — З проєкту турецької експедиції нічого не вийшло.

Час мого побуту у Відні присвятив я головно своїй родині, якою я хотів натішитись та з нею наговоритись, тимбільше, що невідомо було мені, як скоро я знову з нею побачусь. Але позатим бував я в наших громадських кругах, брав усюди участь у нарадах, а саме в нарадах Г. У. Р. в справі турецької експедиції і в нарадах Б. У. в справах стрілецьких. До Відня до Б. У. приходили численні скарги на от. Коссака та сотн. Дудинського і ще деяких старшин від стрільців, або таки від стрілецьких старшин.

У Г. У. Р. справу поладнали досить скоро. Дехто — особливо закордонні члени — хотів уже конечно того, щоб центральні держави видали подібні маніфести, як у польській справі, а навіть зазначував точки, щодо яких мусілиб центральні держави заняти ясне становище. Але після вияснення справи усунено цю точку з денного порядку.

Надто брав я участь у кількох нарадах Б. У. Не буду тут подавати ходу поодиноких нарад, але зазначу тільки загально, що було їх предметом. У тих нарадах брали участь д-р Трильовський, Темницький, Катамай, один з членів „Союзу Визволення України", проф. Бобеський, д-р Гіонак та ще дехто. Наради обертались головно коло двох точок: відносин поодиноких команд серед УСС, а саме поля з от. Коссаком, кадри з д-ром Томашівським та мною при команді групи, і коло особи от. Коссака, на якого впливали численні жалоби стрільців за його нетактовне поведення супроти них. В обох тих справах забирав я голос та старався пояснити положення так, щоб вплинути якнайбільш успокоюючо на громаду у Відні. В першій справі заявив я таке, що команда стрільців як цілости — тобто поля і кадри — є в руках групи, де все переходить через мої руки і я є тим першим представником стрілецтва. Команда в полі розділена поміж двох курінних, які є самостійними, лиш всякі прикази відбирає от. Коссак, як такий, що перший вийшов у поле і дав себе в тій групі пізнати. От. Коссак не має ніякої влади до кадри. Це вияснення справи, як я бачив, не вдоволило присутніх.

Рівночасно боронив я от. Коссака перед всякими можливими закидами та остерігав перед великим переніжнюванням стрільців. Признав я, що може часами й посувався він за далеко, але коли взяти під увагу ситуацію і ріжні події, то в дійсности нераз є людина в сумніві, як їй поступати. Зрештою не радив я брати всього так гарячо, а всякі вістки, листи та нарікання повинні прийти до мене до розгляду і щойно після такого розгляду можнаб осуджувати полію. Інакше осуд буде односторонній і тимсамим неправдивий. Знаю тільки, що в полі обняв ролю сборсиця от. Коссака, не пропускаючи зовсім, що там уже сидів такий, що ту й по-то з далеко більшим успіхом сповняє.

Відношення всіх присутніх до мене було доволі холодне і нещире. Здається, Б. У. чула до мене жаль, що вибрала мене за команданта, а я позволив собі вирвати булаву з рук. Ніхто не входив, здається, у те, що тої булави мені ніхто в дійсности не передав, а опісля навіть не постарався про те, щоб вона бодай була за мною затверджена. Одначе не думаю себе тут боронити. Видно, я не маю таланту ані здібностей до военного діла, а коли нема такого таланту, то його не витрясти нараз.

Поза урядовими нарадами сходився я дуже рідко з нашою громадою і її чільними представниками, а це тому, що від усіх віяв якийсь холод, який мене саммого оморожував і я не чув себе своїм.

Так поладнавши справу, виїхав я до Волівця і прибув на місце десь около 7-ого листопада 1914 саме в тій хвилині, коли команда приготовлялась покинути Волівець і їхати до Сваляви перед напором російських військ.

Щоб покінчити історію турецької експедиції, додам ще кілька слів. Я хотів зараз зложити звідомлення полк. Лямезанові, але з причини його занять трудно було його в такій ситуації захопити. На письменнім звіті висказав він вправді бажання, що хоче зі мною говорити, але до цього не прийшло. Сам проєкт експедиції упав. Туреччина не могла опанувати Чорного Моря, не могла ніде переступити границь російської держави, з виїмком невеличкого простору на Кавказі. Не маючи перед собою ніде створеної дороги на Україну, не потребувала також до своєї армії українських стрільців.

Далі буде.

СССР і Японія.

(УП) Німецький військовий журнал „Мілітер-Вохенблят" приніс велику статтю на повищу тему. Вона цікава й для українського читача тим, що побіч історичного матеріялу про паростання московсько-японського конфлікту подає теж цікаві дані про економічні взаємини обох держав та насвітлює психольоґічне наставлення японської нації до війни без ріжниці партійної приналежности. Передаємо деякі суттєві місця тої статті.

Відносини СССР до Японії та управильнення і відмежування сфер обосторонних заінтересувань займають тепер увесь світ. В заграничній політиці Совітів займає далекосхідне питання найболючіше місце. Попри войовничі та самопевні промови комісаря Ворошилова Совіти внутрі стараються про те, щоб до війни не дійшло, бо в період господарської розбудови краю вони ще не готові до тої війни.

Дальше автор переходить історичний розвій московсько-японських взаємин від часу упадку февдалізму в Японії (1868-71) та розвитку промислу а з ним і потребу ринків збуту на промислові вироби. Недопущення Японії використати воєнну побіду над Китаєм в 1895 р., як також те, що москалі зрадливим способом засіли в Порт Артурі в 1898 р. та погрожували обсадити Корею, щоб забезпечити собі впливи в Манджурії ,викликали в японців жажду пімсти. Японсько-московська війна на початку цього століття закінчилась побідою Японії, але цілком не зломила сили Москви. Вправді в часі світової війни були японці союзниками москалів, але це не зашкодило їм в часі революції заняти східний Сибір.

Аж тепер здійснення бажань Японії цілковито опанувати Японське Море та закріпити свої позиції на Тихому Океані набрало реальної можливости. Японія поставила собі за ціль підчинити під своє панування громади островів на побережжі Східної Азії, а центрі яких вона сама лежить. Тепер є в руках Японії частина Сахаліну, Курилі і Рію-Кію з Формозою. Прилучення Сахаліну мало для Японії стратеґічне значіння, бо в той спосіб замкнула Японія стратеґічно пролив Перуза та унеможливила заїзд чужої фльоти в Японське Море. Зате чужа фльота, що має свою базу на Камчатці, може загрожувати Японії та її промисловим центрам на островах. Тому бажанням Японії є заняти в цілости Сахалін та Камчатку і ціле азійське побережжя до Владивостоку. Це й було зроблено після московської революції, але Японія була змушена відступити з занятих позицій, коли Америка в 1920 р. станула була на становищі цілости Московщини.

Окупація Манджурії створила нову фазу політичної гри у Східній Азії і варушила московські інтереси. Окупацією створили собі японці базу для кольонізації надвишки населення з островів, а дальше здобули й ринки збуту, базу сирівців для промисловости і також стратеґічну базу для операцій в Азії.

В Японії є на всі ті справи менше більше три погляди:

Ліберальна партія стоїть на становищі, що не забуваючи на дальшу окупацію азійських теренів, треба старатись вдержати з Москвою добрі взаємини та відсунути речинець оконечного зудару з Москвою на найдальший речинець. Рівночасно треба закріпити здобуті в Манджурії позиції. Те становище оправдується досить поганим фінансовим становищем Японії.

Військова партія, а передовсім молодь і націонал-фашисти є за безпосереднім активізуванням боротьби за ринки збуту та за Тихий Океан. Ця партія має тепер найбільше прихильників.

Праві ґрупи, що обстоюють концепцію створення азійського союзу держав під проводом Японії, до якого входив би й Сибір аж по Урал, вважають теперішній московський режім за полекшення у виконанні японського завдання.

Всі ці три погляди ріжняться в суті між собою лише щодо часу зудару між Москвою та Японією. Дальше автор займається економічними взаєминами між обома державами. Точка тяжкости лежить не у взаємному товарообміні, а в змаганнях опанувати китайський ринок та забезпечити собі політичну перевагу на континенті й на морі.

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА"
здорової підмінки кави „Пражінь"
виробів української кооперативної фабрики
1301 „Суспільний Промисл" у Львові.

Будівля двоповерхової камяниці.

В результаті майже двохлітніх зусиль збірка на Український Дім у Празі дала саме стільки, щоб вимурувати дві стіни скромного двоповерхового будинку. Це є мало блискучий доказ нашої жертвенности й здатности до зусиль на національнім полі. А прецінь це є поле, на якому всі поневолені нації складали свій іспит політичної зрілости. Кожна поневолена нація мала якусь свою, дорогу серцю всіх справу, якусь збірку чи акцію, де яскраво й переконливо виявилась воля до життя даної нації. Акція за народні школи у Фінляндії, акція будови національного театру в Чехії можуть служити прикладами таких паріотичних акцій, переведених у короткий час з великим успіхом при загальному піднесенні. В українців не було ще такої акції, щоб на ґрунті позитивної національної творчости було щонебудь скоро й з успіхом переведене. Пять літ минуло від століття появи „Енеїди", заки українське громадянство спромоглось на будову памятника Котляревському. В цьому році було 15-ліття проголошення соборности, найближчого року буде 10 літ з дня засновин Музею, а замісць будови стоятимуть ... дві стіни! Коли яка акція заслуговує на те, щоб її з підємом і швидко перевести, то саме будова такого Музею. Чи паріотизму й жертвенности нашого народу має забракнути для вибудовання двоповерхової камяниці навіть, коли іде про збереження реліквій з боротьби за нашу державність? Та ж будуючи для рештох нашої державности приміщення, ми цим самим зазначаємо, що ми своєї мети не зреклися, ми символізуємо перед цілою Европою нашу спільну волю імпонуючим чином. Чи задля такої цілі зможе хоч один свідомий українець залишитись байдужим? Коли за два роки зусиль цілої нації над вибудуванням двоповерхової камяниці в результаті виходить — дві стіни, то чи можна дивуватись, коли інші нації міряють досить скромно час, потрібний для нашої денаціоналізації? Чи маємо ми взагалі право на істнування поруч із такими націями, які жертвенність і розуміння національного обовязку виявляли підчас свого поневолення? Як порівняти нам себе до чехів, у котрих прості служниці віддавали свої заощадження на будову національного театру. А скільки, у нас є ще заможних громадян, що ще ніяк не відгукнулись на акцію Музею. В пятнацятий рік проголошення соборности можна вимагати від нації, щоб вона виявила більше зрозуміння ваги національного обовязку.

Д-р Мурант.

Ласкаві пожертви надсилати на адресу Директора Музею проф. Д. Антоновича: Prof. D. Antonovyc, PKANA-Nusle, 245. Czechoslovakia.

Пожертви можна складати й через Земельний Банк Гіпотечний у Львові на поштову складанку ПКО 500170 з допискою МУД (Музей, Український Дім).

З вічевого руху.

ТЕРНОПІЛЬ.

Повітовий Народній Комітет УНДО в Тернополі на своєму засіданні дня 30. серпня ц. р. після обговорення справи недалеких виборів до сільських громад, рішив скликати віче в Тернополі на день 12. вересня ц. р., присвячене виключно справам тих виборів. Крім цього рішено скликати в другій половині вересня і жовтня ц. р. збори у кожній волости (всіх волостей у Тернопільщині є 15, з того 13 з кількома і кільканацяти селами і дві громади: Кізлів містечко і польське село Ходачків Великий, що творять самі для себе волости) для переведення підготовчої роботи до сільських громадських виборів та утворення в кожному селі громадського виборчого комітету й зазнайомлення ширшого загалу виборців з постановами нового самоуправного закону і виборчого реґуляміну.

Згадане віче відбулося у Тернополі в салі „Міщанського Брацтва" в середу, 12. вересня ц. р. Отворив його посол д-р Степан Баран, покликуючи до проводу на вічу б. посла Антона Куньки, рільника з Чернилева Руського та о. Степана Вонса, пароха з Ігровиці. Реферат про самоуправний закон і виборчий реґулямін виголосив посол д-р Баран, подаючи практичні вказівки, як треба приготовитись до виборів і як їх перевести.

Опісля на внесок о. Вонса віче приняло такі резолюції:

1) Віче вважає за конечне, щоб наші виборці по селах взяли масову участь у недалеких виборах до сільських громадських рад і розпочали негайно підготовчу роботу для їх переведення.

2) В тій цілі віче взиває наших місцевих діячів, щоби у найближчому часі скликали довірочну нараду в кожній громаді для поучення виборців про постанови нового самоуправного закону і виборчого реґуляміну для виборців до сільських громадських рад та вибору громадського виборчого комітету, що має занятись устійненням кандидатів на громадських радних і їх заступників та переведенням самих виборів.

3) Віче взиває громадські виборчі комітети, щоб на кандидатів на громадських радних і їх заступників ставили тільки особи свідомі і характерні, що з користю будуть працювати для добра громади.

4) Віче прохає Провід Української Парляментарної Репрезентації інтервеніювати у міністра внутрішніх справ, щоб якнайскоріше оголосив виборчий реґулямін для виборів до сільських громадських рад у Галичині, принайменше на кілька тижнів перед розписанням тих виборів та дав доручення підчиненим собі органам політичної і самоуправної адміністрації та виборчим комісіям безсторонньо перевести сільські громадські вибори в Галичині.

У плеканні церм

найважніше є мило

Найстаранніші заходи над церою не поможуть, якщо уживаєте невідповідного мила. Дбаючи за гарну церу треба щодня вживати Мила 7 квітів Еліда, бо воно спеціяльно лагідне, має значні косметичні прикмети та вибагливо перфумоване. Умовина раціонального плекання цери — вживати знаменитого мила, а таким є

ELIDA 7 КВІТІВ
МИЛО
ДОСЛІДЖЕНЕ ДЕРМАТОЛЬОГІЧНО

По широкому світі.

— На австро-баварській границі знайшли в лісі біля Кухль тіло австрійського граничного сторожа Вісера, постріленого 7 револьверовими кулями.

— Женевський кореспондент бельґійської пресової аґенції оголосив, що Бельгія вдержиться від голосування над приняттям Совітів до Ліґи Націй.

— Італійський державний підсекретар у міністерстві закордонних справ Сувіч вибирається в найближчому часі до Берліна, щоби обговорити справи, що торкаються обох держав.

— У Женеві зібралася на нараду рада Малої Антанти під проводом румунського мін. закордонних справ Тітулеску.

— Заборону всіх часописів з Німеччини в Австрії продовжено на три місяці.

— Мін. Бек заявив мін. Саймонові, що Польща не підпише Східного пакту.

— У звязку з роковинами жовтневої революції Совіти заповідають амнестію для меншевиків.

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

Великий Театр В неділю год. 3·30 год. 7·30
Капітальна комед'я И. Деваля
„Товарищ"
Рекорд успіху
„Я переміг крізу"

Театр Ріжнородностей год. 3·30 год. 7·30
В неділю
Надзвичайна комедія Геральдія
„Якби я хотіла"
Другий раз
„Панна Малічевська"

Всі Церкви світу проти вступу Совітів до Союзу Народів.

З Женеви повідомляють (КАП): Серед делегатів держав, що прибули на Збори Союзу Народів, викликав велике враження меморіял, який зложили представники ріжних віроісповідань, заявляючися проти прийняття Совітів до Союзу Народів та вказуючи на фатальні наслідки, які те прийняття може викликати для Союзу.

Автори меморіялу покликуються перш за все на застереження ватиканського органу „Оссерваторе Романо", який дуже гострими словами напятнував систему невільництва, що панує у большевії, утиск і переслідування нац. меншин, зокрема на Україні й Кавказі, та дикі знущання над тими, що визнають Бога. Ватиканський орган передбачує, що вступ Совітів до Союзу Народів підважить остаточно престіж і довіря до женевської інституції.

Католицьке становище підтримує мощно резолюція екуменічної ради протестантських віроісповідань у Фане в серпні ц. р., що вимагає добути від Совітів гарантії релігійної толеранції, як умовини вступу Росії до Союзу Народів.

Консистор національної протестантської Церкви в Женеві ухвалив, про що писала вся швайцарська преса, що приявність Совітів у Союзі Народів булаб обидою цілого християнського світу.

Як довідується кореспондент КАП-у, ті, що вводять Совіти до Союзу Народів, намагаються переконати католицькі кола, які обєднуються біля еп. Бессона, що Росія, якщо її приймуть до Союзу Народів, готова забезпечити свободу культури й віроісповідань, тобто поширити управнення амер. громадян у Совітах на громадян інших держав.

Очевидно, така „толеранція" не може нікого вдоволити.

Міжнародній летунський турнір.

Треба мексиканської швидкости.

Після прилету чаленджових змагунів до Варшави окружний лет скінчився, але сам турнір ні. В неділю, 16. ц. м. відбудеться останнє чаленджове змагання — проба максимальної швидкости. Будуть це перегони літаків на трикутній трасі 297 км. завдовшки між контрольними точками на летовищі Мокотів, в місцевостях Новосольна і Гловачів.

Перегони зводяться до того, щоби переможець найбільшої суми пунктів у всіх дотеперішніх змаганнях прибув перший до мети. Тому змагуни будуть стартувати в черговости здобутої досі клясифікації та у відступах часу, що вирівнують ріжниці швидкости їх машин. Тим способом справдішній переможець цілости турніру прийде до мети перший, хочби його максимальна швидкість була менша ніж інших змагунів. Пунктація за швидкість зачинається від швидкости 210 км. на годину. За кожний наступний кільометер швидкости буде признаний один пункт, отже при швидкости 300 км. змагун дістає 90 пунктів.

Слід пригадати, що до чаленджу станули на початку 34 літаки, окружний лет розпочало 32, а кінчить уже тільки 22.

Окружний лет скінчився дня 14. ц. м. у Варшаві остаточно й неофіційно обраховують підсумки його для 16 змагунів так: Найбільшу швидкість добули: Амбруж (чех), Пассевальд (німець) і Гевгов (поляк), що дістали за окружний лет по 720 пкт. Далі чергою йдуть Зайдерман, Плончинський, Остерками, Баян, Андерле і Зачек, Бучинський, Скшипінський, Гірт і Баєр, Губріх, Франсуа і Санзен, що дістали теж по 160 пкт. за правильність лету. Остаточно кількість пунктів така, враховуючи технічні проби, правильність лету й окружний лет: Баян 1838, Плончинський 1821, Зайдеман 1813, Амбруж 1795, Андерле 1770, Пассевальд 1765, Бучинський 1757, Зачек 1745, Гірт 1734, Баєр 1721, Остерками 1720, Гевгов 1719, Скшипінський 1709, Губріх 1702, Франсуа 1548 і Санзен 1280.

Як з цього бачимо, поляки мають досі перше місце, хоч Баян втратив, не добувши пересічної швидкости 210 км. на год., кілька пунктів в користь Зайдемана. Змагунів дожидає ще проба максимальної швидкости, що може поважно підірвати першенство поляків. В цій пробі рахують кожний км. понад 210 км. на год. за один пункт. Німецькі Фізелери можуть легко добити 350 км. на год., тоді як польські РВО найбільше 300 і з тим поважно рахуються. 16. ц. м. остаточно буде вирішена перемога в чаленджу.

—o—

Польща виступить зі Союзу Народів?

Цікаві голоси англійської преси.

Льондонські щоденники повторюють звістку, що вперто кружляє в Женеві, за якою Польща малаб виступити зі Союзу Народів. Делегати Польщі, як пишуть ці часописи, мали заявити, що такий крок під сучасну хвилину неактуальний, але не заперечили, що Польща пічне відплачуватись Союзові Народів так, що перестане вплачувати свою вкладку у бюджет Союзу.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 40-?

— **Хочете мати добре футро,** ідіть до відомої фірми Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, тел. 54—46, яка поручить добрий товар совісно, виконає солідно, легко і точно. 187

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін", вул. Бляхарська 21. 18-20 7—?

— **Затверджені владою Косметичні Курси** з правом видавання дипльомів Стефанії Гаврисевичевої, Коперника 42а/II., телеф. 72-18 **додаткові вписи.** Практика у кабінеті „Distinction", отвертий цілий день. Поради відворотні. 298 *-5

— **Футряні верхи** готові, містові і спортові з бельських матеріялів під гарантією продає найдешевше фірма **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7,** напроти катедри. Ціни дуже приступні, фахова обслуга. 80/80 2—?

— **Взуття ріжного роду** поручає фірма Чорній і Берк, Львів, Руська ч. 3. 324 1-10

— **Василь Гресяк, веде далі** свою кравецьку робітню, при вул. Сикстуській ч. 23. у подвірі III. сходи І. п'ів. 323 1-20

— **З Товариства „Зоря" у Львові.** Подається до відома членам, що у неділю дня 23. вересня ц. р. у власній салі при вул. Вірменській ч. 25 відбудуться Надзвичайні Загальні Збори з денним порядком: Справи обходу 50-літнього Ювилею „Зорі" і внесення. Початок в 10-ій годині передполуднем. Усі члени обовязково мають явитися на цих Зборах. — Виділ.

— **Вистава совітської фотографії у Львові.** буде відчинена в неділю 16-го ц. м. в год. 12-ій у салі Міського Промислового Музею, вул. Гетьманська 20.

— **О. Петрицького засудили.** В Бережанах відбулася розправа проти відомого пароха Тиврова о. Петрицького, за обвинувачення поліцая, що той вкрав йому підчас ревізії 1 зол. о. Петрицького присудили на рік вязниці, з чого половину дарували йому на основі амнестії. Підсудний зголосив касацію.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тяганні Держ. Кляс. Льотерії впали виграні на такі числа: 25.000 зол. на ч. 94885. 15.000 зол. на ч. 47850 11193 47339. 10.000 зол. на ч. 39096 162755 142134 151743. 5.000 зол. на ч. 23253 44264 106172 41314. 2.000 зол. на ч. 2132 4706 8949 14061 30884 33986 36208 47996 92679 69053 75399 75643 78032 84295 88797 92511 96667 103023 104195 110878 137219 151177 155584 156482 161333 14103 25049 35233 89965 107127 110267 122289. 1.0000 зол. на ч. 6232 7749 13777 15553 19149 21524 24087 42997 43993 48518 57097 72186 86177 95643 113537 115237 126723 122347 122468 126479 127897 127924 136784 150707 155276 163609 167732 169353 2872 13870 18510 21825 25347 26368 29213 38603 42693 59980 64049 69337 71144 80457 80392 85455 87384 90220 95793 109987 136360 143127 144213 155022 155475 164754 163588 161523 164634 167148.

— **Вбивство лат. пароха в Зимній Воді.** В ночі з пятниці на суботу невідомі злочинці вибили вікно над головними дверми в парох. будинку в Зимній Воді б. Львова, ввійшли туди до середини і вбили 62-літнього лат. пароха того села, кс. Юзефа Садовського трьома стрілами з револьверів, з яких два попало в його плечі й один у голову. Господиня священика Свідерська чула вистріли, збудила навіть служницю Махновську, але обі боялися вийти зі своєї кімнатки. Щойно рано збудили вікарого кс. Оберця, що спав в окремій кімнаті і якому бандити закрутили дротом клямку, щоб не вийшов, та у трійку пішли до кімнат пароха. Тут панував безлад і лежало тіло вбитого. Підозрівають, що злочинці забрали 700—1000 зол., які той священик мав зі збірки на дзвони у Білогорщі, а звуанила бандитів вістка про те, що ніби кс. Садовський виграв на льотерії 8 тис. зол., хоч це неправда. Кс. Садовський був родом з Росії, сидів у большевицькій вязниці і щойно у 1921 р. прибув до Польщі. Був визначним польським діячем і вибудував у Зимній Воді костел.

— **Що на це Міністерство Освіти?** Свого часу подали ми до відома, що фабрика зшитків „Кадра-Кает" у Варшаві, яка працює під протекторатом „Стшельца", розпочала на терені Східної Галичини дуже сильну пропаганду за вживанням своїх виробів. Отже вислала до Східної Галичини одного члена дирекції, який називає себе комендантом усіх стшельців у Польщі; той пан, коли прибуде до якогось міста чи містечка, голоситься передовсім до місцевого команданта стшельців, разом з ним іде до шкільного інспектора чи пак до директорів шкіл і вимагає безоглядного замовлювання чи радше вживання зшитків „Кадра-Кает". В його понятті всі фабрики зшитків жидівські, які слід поборювати. Доходить до того, що навіть деякі наші українські фірми закупили зшитки фірми „Кадра-Кает", як це було в Тернополі, Ходорові, Бережанах, Станиславові й інших містах. Там наші люди остентаційно не купують зшитків одинокої нашої фабрики „Бібльос". Крім цього учительки в деяких школах відбирають дітям зшитки інших фірм, як „Кадра-

Український Техн'чно-Господарський Інститут Позаочного Навчання в Подєбрадах
ПРОДОВЖУЄ ВПИС
на Економічно - Кооперативний Відділ та короткотермінові курси Українознавства, бухгальтерії, чужих мов, оброблення шкіри, радіотехніки, миловарства, пасічництва, техн. переноблювання садовини і городовини, с.-г. рахівництва с.-г. бухгальтерії та садівництва.
За проспектами звертатися на адресу: Ukrainsky Technicko - Hospodarsky Institut, Podebrady, Tchécoslovaquie. 189 4—4

Електрифікація домового господарства.

На Східних Торгах у Львові уладило міське електричне заведення виставу зразково уладженого домового господарства в енергетичному павільоні. Бачимо їдальню, кухню і лазничку зовсім електрифіковані, все в стилю зовсім новочасному. Вистава викликує велике заінтересування публики, бо кожний хоче на власні очі бачити те, що досі було знане тільки з ілюстрацій або оповідань. Заінтересування тим більше, що вживання тих всіх апаратів, які за натисненням гузика самі варять, мелять каву, мясо, чистять ножі, миють кухонну посуду, холодять, прасують, фротерують і т. п., улекшує т. зв. бльокова тарифа, при якій в міру зужиття пересічна ціна одної кільоватгодини значно обнижується.

Пропаганда вживання електричних апаратів у домових господарствах дала досі зовсім гарні висліди. Заінтересування серед пань дому постійно зростає і є надія, що в незалежному часі частина домових господарств буде електрифікована, як це діється в Америці, Німеччині або Швайцарії.

Розводитися про добродійства, які вносить електрика в домове господарство, булоб зайвим. Досить раз сглянути таке зразкове господарство, щоби переконатися, що господарка, ощадна і поступова пані дому повинна послугуватися тільки електрикою. Не люксус, але життєва необхідність вимагають сьогодні від домового господарства чистоти, вигоди і безпечности уладжень, а що електрика в сто процентах сповняє ті вимоги, про це нема мабуть найменшого сумніву.

Хто хоче ближче познайомитися з електричними добродійствами, може дістати подрібні інформації у відділі пропаганди Міських Електричних Заведень у Львові, вул. Чарнецького 6. між год. 8 і 3 попол.

Кает" і нищать їх. Що на це скаже Міністерство Освіти, яке видало спеціяльні поручення, що в цьому році можуть бути уживані всякого роду зшитки?

— **Для жінки!** Чудесне відкриття! При уплавах як також в днях періодових недомагань їх прикрі прояви стоять Вам, Пані, на перепоні до нормального занятя як також товариського пожиття, спорту тощо. Ніщо так не влекшує свободи рухів у таких випадках як „МЕНАЛЬ", ідеальний косметичний олійок, назверх уживаний. — Усуває він всілякі прикрі прояви, холодить — усуває немилий запах, — дезинфикує. При уплавах Меналь є знаменитим засобом, що розсіває немилий запах. Численні признання лікарів-гігієністів-косметиків і приватних осіб. Владою признаний за рішуче нешкідливий. Цей рослинний косметик є справді досі небувалою і нічим незаступною новиною. Ближчі інформації даємо на Східних Торгах, Павільон ч. 2. Користайте з нагоди. 316

— **Душогубство.** Василь Шимків, господар у Лукавиці Нижній пов. Стрий, почувши в ночі гавкіт псів, вийшов на подвіря. В цю мить упав крісовий стріл і положив його трупом на місці. До села приїхала слідча комісія зі Стрия і ствердила, що була це пімста за виявлення краджи рушниць у дідича Баранського. Під закидом убивства арештовано Миколу Леника, Василя Кіцика і Павла Ониська.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боґнів. ч. 4
1/78

— **Бандитський напад.** До хати адміністратора фільварку в Текучій пов. Коломия Флінґера зломилися мин. ночі три невідомі опришки, що постріляли його дружину й дочку, побили важко самого Флінґера, а тоді стали шукати грошей. Найшовши в нього 266 зол. та 5 долярів, почали вони знову знущатися над усіми жертвами, врешті знасилували Флінґерівну і втікли. Півживих Флінґерів привезли до лічниці, за опришками шукає поліція.

— **Краєва хроніка.** Станиславівський суд присяжних засудив Івана Мельника і Стефана Шевчука на 8 літ вязниці за напад на дім і. Дурникової та грабунок 3.000 зол. — У Станиславові кинулася до керниці 70-літня Емілія Рибезюк і втопилася. — В Немирові згоріло 5 мешкальних домів, наслідком чого 7 жидівських родин утратило дах над головою.

— **Німецькі журналісти в Польщі.** До Варшави приїхала 15. ц. м. прогулька 10 німецьких журналістів з ревізитою за прогульку польських журналістів, що були в Німеччині в травні ц. р. Прогульковці звідають теж інші більші міста в Польщі, а в середу, 19. ц. м. приїдуть до Львова.

— **Солідарність аристократів.** До слідчого судді Демента у Варшаві, що веде справу арештованого гр. Генрика Потоцького, зголосилася група аристократів і предложила письмо, в якому просять випустити гр. Потоцького на волю, причому дають повну ґарантію, що арештований не буде ухилюватися від виміру справедливости. На письмі находяться 17 підписів, м. і. кн. Януш Радзівіла, ґр. Артура Потоцького, гр. Вельєпельського і -р. Коморовського.

— **Трагічна пригода на ріці.** На ріці Німан біля села Підводна пов. Волковиск склалася трагічна подія. Троє дівчат вибралося човном на прогульку. Коли човен причалював до берега, одна дівчина хотіла вискочити на дарабу, яка там находилася, але так нещасливо, що впала в воду. Дві інші дівчата хотіли її рятувати, але перевернувся човен і вони теж знайшлися у воді. Заки наспіли люди з допомогою, всі троє дівчат утонули.

— **З Польщі.** Меч Польща — Німеччина, що відбувся минулої неділі у Варшаві, зібрав коло 34.000 видців і приніс поверх 24.000 зол. доходу. — Між Гайнівкою і Білою недалеко Білостоку вискочила зі шин дрезина, з якої випали на насип чотири особи. Один пасажир убився на місці, жінка капітана Кунцевичева зломила руку, а інші вийшли цілі. — Редактора „Ґазети Ґостиньскої" засуджено на 14 місяців вязниці за образу президента Мосціцького. — Із 108 учасників прогульки кораблем „Варшава" до Ленінграду 26 осіб залишилось у Совітах. — До Варшави приїхало 10 німецьких журналістів і відвідають ріжні міста. — В міських ґрафічних заведеннях у Варшаві викрито зловживання. — В Познані затроїлося грибами 10 осіб. — Транспортований з Тарнова до Познаня відомий злочинець Лавнічак вискочив з поїзду в повному ході і вбився на місці. — В Лодзі придержали на стації 12-літнього Жулдка, що втік від батьків у Варшаві і їхав до Ґдині, задумуючи дістатися до Америки.

При великім чи малім пранні
звичайне чи вибагливе білля — усе виглядає як нове через
РАДІОН
ун'версальний зес'б до прання
Дуже практичний тепер також у підручних малих пачках.
R P. 17/34

— **Маємо місс Европу.** Вибрали її в Парижі; цим разом це фінляндка Естера Тойвонен.

— **Спосіб на безробіття.** Кілька днів тому писали ми про париського шлюсаря, що заробляв на прожиток... здохлими мухами. Нині вичитуємо з париської преси, що якийсь заточенець Володимир Березин гадив собі так, що наближувався обережно до авт на вулиці, псував у них якусь малу частину, а коли власник авта вертався, він пропонував тоді, що його направить. Негайно діставав за це добру винагороду, бо тримав у руках частину, яку зняв. Та при одній такій операції його штуку доглянули і він стане перед судом.

— **Робітниця здобуває літературну нагороду.** Сталося це в Будапешті, де Марта Ґерґелі, робітниця з волоконної фабрики, одержала нагороду ім. Міксата на цьогорічному літературному конкурсі за повість. Вона походить із заможної міщанської родини, що живе в провінціональному містечку на Угорщині. Родичі втратили маєток і Марта мусіла глядати зарібку. Була занята в магазині мод, але прийшла редукція і Марта втратила працю. За ощаджені гроші їде до Будапешту. Тут, в чужому місті, обсервує пильно життя і людей. За протекцією письменника Карінта дістається до волоконної фабрики. Але й тут нема для неї місця в бюрі. Не багато думаючи, стає до праці як звичайна робітниця. Минуло шість місяців і вона завдяки своїй пильности і здібности заробляє вже 30 пенґе тижнево. Живе як пролетарка, з пятьма товаришками з фабрики в одній кімнаті, підпомагає матеріяльно родичам. Працює у фабриці два роки, пізнає основно людей, окруження, відносини. Одночасно ночами, при світлі нафтової лямпи пише повість, до якої тему і матеріял дали їй переживання останніх трьох літ. Готову повість пересилає на літературний конкурс і дістає нагороду, чим зробила її відразу знаною письменницею. Преса зацікавилася нею і почала містити її оповідання та вірші. Тепер вона покинула фабрику і віддається тільки літературній праці.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
вживаємо при дошкульних
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОЖНЕ ВІЗНАКОМ СЕРДЕ У ПЕРСТЕНІ
ФАБРИКАЦИЯ ФАРМАЦЕВТИЧНА „KOWALSKI" ЛЬВІВ

— **Герой процесу за підпал німецького парляменту** болгарський комуніст Дімітров оженився з московською Катею Жаковою. Вона має 19 літ, він 51. Сталін з цієї нагоди подарував йому літню віллю, яка належала колись до сестрінка Миколи II. Від часів Миколи II. небагато змінилося; двірські прислужники дістають дарунки від самодержця.

— **Ріжні вістки.** У німецьких школах уведуть новий підручник історії Німеччини. — У Будапешті помер у 50. р. життя граф Йосиф Каролі. — При найближчих виборах кандидуватиме імовірно на президента Греції Венізельос. — У Новій Зеляндії, в м. Окленд, помер у 102 р. життя останній живий учасник британського легіону Ґарібальдія, Джон Нюбі. — У Берні святкувала свої 96-літні уродини лікарка Матильда Тейсен, що як лікар брала участь у французько-пруській війні 1866 р. — Бельгійські шахтярі рішили зголосити 17. ц. м. загальний страйк. — 10. ц. м. відкрили зїзд хемиків з нагоди 100-их роковин від дня уродження Менделеєва. — Міські радники провінції басків на знак протесту проти еспанської політики складають свої уповноваження; з 115 осіб у Більбао, Сан-Себастіяно та инших містах 88 уже зголосило свою димісію. — У північній Японії пожежа знищила місто Вашодзі; 500 домів згоріло зовсім; військо і міська влада зробили все, щоби припинити пожежу. — Туреччина село Евлат, недалеко Адалії, згоріло ціле до однієї хати. — У північній Ірляндії скількість безробітних зросла до 100.000 осіб. — В Туркестані осунулася гора й засипала село Чакар, причому згинули 232 особи. Крім того в ріці втопилося кількадесять осіб і кілька тисяч овець. — Три американці відобрали собі життя, кинувшись у води Ніяґари. — В Токіо затроїлося харчем 350 робітників одної ткальні. Підозрівають, що це саботаж. — 14. ц. м. вилетів польський летун Гавзнер з Ню Йорку до Польщі. — Заборону німецьких часописів в Австрії продовжили на чергові три місяці. — „Дейлі Геральд" пише, що в Німеччині переводять офіційний набір добровольців до служби у підводних човнах.

ДИВОГЛЯДИ.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ Й ІТАЛІЯ ПРОЦЕСУЮТЬСЯ ЗА ТАНДИТНИКА.

У Ню-Йорку буде йти процес американського уряду з італійським. Причина — смерть одного італійського тандитника. Жив він довго в Ню-Йорку і складав сотик до сотика. Коли помер Антоніо Комінчіо, залишив 100 долярів. Спадкоємців не мав. Італійський консулят повідомив про його смерть центральну владу. В Італії істнує закон, що всяке майно, яке залишає італійський громадянин на чужині, стає власністю італійського короля. А у Злуч. Державах істнує другий закон, що всякі гроші осіб, які померли там, не залишаючи спадкоємців переходять на власність державного скарбу. За те йтиме тепер процес. Вирішить він не тільки справу 100 долярів, але і принципіяльне питання: як погодити ці два суперечні закони двох держав.

РОЗПРАВА СПІЗНЕНА НА 27 ЛІТ.

Віденський громадянин Карло Р. (так дискретно називає його преса) не був зразковим чоловіком. Його жінка Марія внесла у 1907 р. скаргу проти одної своєї знайомої Ґрети С., що вона звела її чоловіка з чеснотливої дороги. На розправі у 1907 р. обвинувачена не явилася. Суд почав її шукати. Акти чекали на столі і переходили з суду одної дільниці до другої. Аж цього року найшла віденська поліція паню Ґрету С. Таки у Відні. Не виїзджала вона нікудю і не скривалася, а так попросту поліція до спілки з судом не могли її віднайти. Вона заявила на суді, що не знала ніколи в житті такого Карла Р. ані його жінку Марію. Тепер треба ствердити, чи це правда. Шукають за позовницею Марією Р. Минуло 27 літ, був час умерти і змінити місце побуту. А коли й її найдуть і обвинувачена признається до вини, цікаво, чи після 27 літ не вибачать вони собі непорозуміння через чоловіка, який теж уже помер.

А судді сидять за столами і липлуть.

—o—

З кіна.

КІНО КОПЕРНИК: „ЧОРНИЙ КІТ"

Цю фільму відомого режисера Карлова рекламують як твір, зроблений на підставі новелі славного американського поета Етґара По. Бачимо, що фільма ця зі згаданою новелею не має нічого спільного, не тільки з погляду сюжету, але навіть провідної думки. У новелі По чорний кіт стає спричинником злочину і пізніше причиною арештування злочинця. Провідна думка цієї новелі така, що людина не завсіди може опанувати свої низькі пристрасти та що „первісія" належить до таких демонів, які появляються у нас несподівано, з непереможною силою і ведуть невідомо куди. Режисер Карлов, автор несамовитого „Франкенштайна" і „Дивного Дому" придумав собі власну історію, дуже подібну до своїх попередніх. Навіть для її дії вибрав чомусь Мармарош і тип уродженого злочинця. Історія справді несамовита і дуже прикра, без ніяких мистецьких прикмет. Чорний котик плутається зовсім невідомо нащо.

Кожна поступова Пані дому варить на **електричній** кухонці, — прасує **електричним** залізком, гріє воду в **електричнім** бойлері.

Інформації: Міські Електричні Заведення у Львові, вул. Чарнецького 5

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Перемишль (Саля Робітничого Дому):
15. IX Товаріш.
19. IX Залізна Острога.
20. 09. Корневільські дзвони.
З Перемишля їде театр до Яворова і Рави Руської.

Великий Міський Театр.

Неділя, 16. IX. год. 3·30 попол. „Товаріш".
Неділя, 16. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".
Понеділок, 17. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Театр Різнородностей.

Неділя, 16. IX. год. 3·30 попол. „Якби я хотіла".
Неділя, 16. IX. год. 7·30 веч. „Панна Малічевська".
Понеділок, 17. IX. год. 7·30 веч. „Панна Малічевська".

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Порісвна." (Битва).
АТЛЯНТИК: „Кіт і скрипка" (Джанета Мекдональд, Рамон Новаро).
ВАНДА: „Пікта донського козака", „В кожній пристані дівчина".
КАСІНО: „Тарзанове кохання".
КОЛІСЕЙ: „Спритна дівчина", ревія „Хай живуть Торги!"
КОПЕРНИК: „Чорний кіт" (Борис Карлов, Бела Люгоші).
МАГУСЕНЬКА: „Схоплення" та ревія.
МІРАЖ: „Монсіє Бебі".
МУЗА: „Невидимий чоловік".
ПАН: „Танцююча Венус".
ПАЛЯС: „Карнавал і кохання".
ПАСАЖ: „Під шибеницею" (Том Тілер), ревія: „Едьо жениться".
РАЙ: „Королева Богеми".
СВІТ: „Перед матурою", „Прогулька по Відні".
СОНЦЕ: „Золоті сильця" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Графиня Монте Хрісто" і ревія.
ХИМЕРА: „Гопля!" (Клара Бов).
УТІХА: „Брат діявола" і Фліп і Флап.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Закордонне радіо.

Неділя, 16. вересня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симф. концерт, 17·30 Камер. музика 20·05 „Дер Наренгоф" муз. пєса Гелера, **Братислава** (298,8), Рос. пісні й нг романси, **Прага** (470,2) 3·15 Квартет, 10·05 Хор, 16·00 Концерт військ. орх., **Париж** (1649) 13·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 12·05 Військ. орх., 17·00 Пісеньки, 20·30 Муз. комедія, **Берлін** (356,7) 18·30 Камер. музика, 20·00 Веселий вечір, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт, 20·15 „Наречена з Месини" траг. Шілера, **Мінхен** (405,4) 10·40 Камер. музика, 16·00 Вок. муз. концерт, **Штутґарт** (522,6) 20·15 „Ніч у Ґранаді" ром. оп. Кройцера, **Будапешт** (549,5) 12·30 Концерт, 17·00 Циг. музика, 19·35 Солісти, **Міляно** (366,6) 17·15 Легка музика, **Рим** (420,8) 18·00 Вок. інстр. концерт, 20·00 Еспанська та півд. ам. музика, 21·00 Кальманові твори.

Понеділок, 17. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 19·25 Концерт, 16·40 Солісти (спів, музика), 20·50 Година в Кальмана, 21·50 Пісні й арії, **Братислава** (298,8) 15·15 Концерт, **Брно** (325,4) 19·45 Словянські опер. арії, **Прага** (470,2) 14·00 Легка музика, **Париж** (1649) 20·00, 20·45 Концерт оп. музики, **Білгород** (439,8) 17·00 Пісоньки, 19·00 Солісти, 20·30 Вечір опер: 1) „Морана" оп. Готована, 2) „Джанні Скі" оп. Пучінія, 3) „Легенда Охсінди" балет Хрістіча, **Берлін** (356,7) 18·30 Солісти, 21·00 Вес. авдиція, 21·00 Моцартові твори, **Ляйпціґ** (382,2) 17·20 Н. н. пісня за кордоном (Ґевель, сопран, лютня), **Мінхен** (405,4) 14·50 Програма для дітей, 15·10 Пісні (Шефер, сопран), **Будапешт** (549,5) 13·30, 21·20 Циг. муз. 17·00 Спів, 19·30 Концерт на ріжних інструментах, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 22·00 Скрипка, **Рим** (420,8) 12·30 Квінтет, 17·00 Бок.-інструм. концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 16. вересня 1934.

9·00 Ранішня авдиція; 10·00 Трансм'сія з корабля „Дар Поморя", 11·00 Музика з гр. пл., 12·03 Метеорольог і рільничі вістки, 12·05 Сільва рерум, 12·15 Музич. поранок, 14·00 Легка музика з гр. плит, 14·35 Спів, 15·00, 18·20, 23·10 Летунський турнір, 15·10 Чвертьгодина хліборобам, 15·25 Огляд ринків рільних продуктів, 15·35 Фільм. обр. „Три свинки" (гр. пл.), 16·00 Рец. проза „Рівність", 16·45 Танк. муз., 17·30 Мораль. п. Дузьської, 18·50 Відч., 19·05 Концерт, 19·50 Істор. день у Женеві, 21·00 На веселій львівськ. хвилі, 21·45 Спортові вістки, 22·00 Почт. техн. скринька, 22·15 Рекл. концерт, 22·30—23·00 Авд. з нагоди нац. свята Мехіки, 23·10 Танк. музика.

Понеділок 17. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція. 7·30, 22·00 Рекламований концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, 12·10 Концерт орхестри, 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Славні кородатури (гр пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економ. вістки, збіжева біржа, 15·45 Легка музика (джез. орхестра), 16·45 Лекція німецької мови, 17·00 Спів у супр. фортепяну, 17·25 „Моди", 17·35 Твори в виконанні трубної орхестри анґл. кор. ґвардії (грам. пл.), 17·50 Кришталі та їх будова, 18·00 Сільва рерум, мистецьке життя, 18·05 „На Левандівці" (фейл.), 19·15 Камер. концерт (скрипка, фортепян), 19·30 Серед святинь, пірамід і сфінксів Єгипту, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Легка музика, спів (Вітас, тенор), 22·15 Пісні й арії (Бажинська, сопран), 22·35 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ

Долар у Львові у приватних оборотах 5·18—5·20 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·18, Париж 34·56·50, Берлін 211·25, Ціріх 172·58, Амстердам 358·50, Італія 45·39, Прага 22·00, Белгія 124·20, Данціґ 172·90, Нюйорк кабель 5·22 1/2, Нюйорк чеки 5·20.

Акції та цінні папери.

Банк Польський 90 3/4 зол.

Золото: Доляри 8·92—8·95. Франки фр. 34·50—34·80 Дукати 82·20—82·50, Корони 36·20—36·60, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·30, Фльорени 0·70, Рублі 1·20.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 15. вересня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·55—2·60 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану вдержана, на яйця попит оживлений.

Подяка.

Не маючи спромоги зложити зокрема нам у вдяку, шлемо оцим шляхом велике спасибіг Усім, що виявили якимнебудь способом Свою пошану для Незабутнього Покійного, бл. п. **Стахія Стеблецького,** емер. надрадника Окр. Суду, в часі його похоронів у Львові і в Городенці. Особливому вдяку відчуваємо для Іх Ексцеленції Преосвященного Кир Івана за відправу панахиди над Покійним і для численного Всч. Духовенства за віддання Помершому останньої Прислуги. Надто дякуємо ВП. Бесідникам за виголошення прощальних промов, Хв. Тов. „Сокіл-Батько", Хв. Товариствам у Борщеві і в Городенці й усьому Громадянству за участь у відведенні Покійного на місце вічного спочинку.

У Львові, дня 14. вересня 1934.

Вдова, доньки і зяті.

ОПОВІСТКИ

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" ім. Ганни Барвінок у Львові відбудуться **25. вересня ц. р.** (вівторок) в 5-ій годині вечора в домівці при вул. Мохнацького 12. На порядку нараді: 1. Відкриття Зборів і вибір президії. 2. Відчитання протоколу з останіх Загальних Зборів. 3. Звіти з діяльности Кружка: а) секретарський, б) касовий, в) шкільний — і дискусія над ними. 4. Звіт Контрольної Комісії. 5. Вибір нової Старшини. 6. Вибір делегаток на Загальний Зїзд „Рідної Школи" і Загальні Збори Повітового Союза Кружків. 7. Внесення й евентуалія. Якщо в 5-тій годині не збереться приписане число членів, Збори відбудуться в годину пізніше при участи прибувших. **За Старшину:** К. Малицька, Ів. Скопликова. 322 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ШУКАЮ спільничок з грошевими вкладами до дальшого ведення і поширення Машинової Трикотарні у Львові ул. Косцюшка ч. 3 (на давнім місці). Підприємство під теперішню пору певне і рентовне. Зголошення прошу слати з чемности до Укр. Технічного Товариства, Львів, ул. Косцюшка ч. 3. м. 2. 325

АБСОЛЬВЕНТКА семинарії шукає лекції на виїзд. Зголошення до „Діла" під „Марійка". 319.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ВАСИЛЯ ХОМИНА перенесена на вул. Домініканську ч. 11 (дім Краєвого Товариства Кредитового). Виконує всякі роботи скоро, солідно й дешево. Для Духовенства ряси і колпаки. 304 3—5

КЛІМАТИЧНОГО оздоровища на осінь і зиму нема над **Дору**, — а солідніщого, старанніщого, дешевшого пансіону ніж „Малява". 222 4—5

КОСМЕТИЧНІ КУРСИ Добрянської-Рогатин вдасиячки Інституту „Слава" тепер Львів, Галицька 5. Проспекти висилаємо. 285 4—5

ГОВОРЯТЬ, що добре білля найдешевше купиш лише безпосередньо у краківській фабриці „Пав", Сикстуська 1. Цінники даром. 284 4—30

ВУГОЛЬ. — Каптяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 15—36

З ОСВІЧЕНОЮ панною бльондинкою оженюся. Побажане родинне посередництво. Листи до „Діла" під „Характер".

ОГОЛОШЕННЯ

АДВОКАТ

Д-р Степан Шухевич

переніс свою канцелярію

у Львові, вул. Сикстуська ч. 58 а.

I. поверх. 299 5—5

Теодор Кисяк і Сини

:: ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ ч. 4. ::

тел. **40-09.** поручають: тел. **40-09.**

Меблевий матеріял, фіранки, тапети, дивани, хідники і т. д. Також тапчани, меблі обивані, рудети і т. д. виконані у власнім варстаті. 1—10

Красу дають вироби: маг. В. Пазьдзерського: **Крем „Галина" ч. 1** усуває веснянки, угри, жовті і червоні плями. **Крем „Галина" ч. 2** ідеально плекає шкіру, усуває зморшки. **Можна дістати:** в Аптиках і Дроґеріях. Фабр. Хем. Косм. **„Pharmachemia"**, Бидгощ. Про успіх повних хренів переконає кожного жива реклама. На Схід. Торгах у Центр. Павільоні — показують хлопця, в якого пів лиця з веснянками, друга половина вилікувана кремом „Галина". 286 3-30

Спортове приладдя й одяг купують наші спортовці тільки у своїй кооперативі **„ПЛАСТ" Львів,** Сикстуська 29, — **Городецька 95.** тел. 26. 1632 **тел. 26.**

ОБУВ всіляного роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА", Львів,** 148 12-15 **Зіморовича 17.**

Струдлеве :: тісто :: „СІДОНІЯ" дає змогу скоро і дешево приладити знаменитий струдель. **:-: Всюди можна дістати. :-:**

Фабрика: Краків, Шляк 59

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.15
шукаючі праці	„ 0·10
	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	„ 250·—
„ „	1/4	„ 130·—
„ „	1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 16.

Ч. 249 (13.794). Львів, вівторок 18. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Посвячення церкви у Клепарові.

Напередодні свята. — Чин посвячення церкви. — Архиєрейська Служба Божа. — Проповіди. — Водосвяття. — Загальне враження.

Величаво і при великому зливі народу святкувало вчора львівське передмістя Клепарів посвячення нової мурованої церкви, збудованої на місці малої деревляної церковці, що її тому чверть століття уфундував клепарівцям пок. проф. Іван Левинський. Свято випало тим краще, що йому сприяла виїмково гарна погода.

Почалося те велике свято цілого Клепарова вже в суботу 15. ц. м. вечором урочистою відправою Вечірні і Всенощної. Проповідь виголосив о. Харина зі Знесіння. Вже тоді простора церква була виповнена вщерть народом.

Самож посвячення церкви почалося в неділю в год. 8. рано і тревало майже дві години. Чину посвячення довершив Преосв. д-р Іван Бучко в асисті численного вищого духовенства. Зібрані маси народу слідкували набожно за всіми подробицями того складного, незвичайно урочистого й цікавого церемоніялу, якого у Львові не бачили вже кільканадесять літ (востаннє при посвяченні Преображенської церкви). Весь церемоніял посвячення церкви, особливож внощування у церкву мощів св. Макарія і їх приміщення у головнім престолі, зробили на вірних дуже глибоке враження.

Після посвячення церкви почалася в ній архиєрейська Служба Божа, що її відправив Преосв. Бучко в асисті о. прал. Пясецького, о. прал. Куницького, о. дек. Гіряка з Винник, о. Іларія Паньківського (першого душпастиря клепарівської церкви), о. пар. Садовського й о. пар. Дуткевича. Діяконували: о. Ґорчинський і богослов Харина. Співав дуже гарно мішаний хор Успенської церкви під диригентурою проф. Орвенка. Відповідну до хвилини проповідь виголосив о. д-р Костельник. Богослуження закінчено многоліттєвіями, після чого народ рушив на церковне подвіря, щоб вислухати другої проповіди, яку мав Преосв. Бучко. У тій виголошеній з жаром проповіди підчеркнув владика вагу новоздвигненого Божого храму і зложив щиру подяку всім тим, що причинились своєю працею і своїми жертвами до його будови.

Закінчилося ціле торжество водосвяттям, що його відправив на дворі о. пар. Лончина.

Свято посвячення церкви у Клепарові пройшло в найкращому порядку: його учасники, яких було кілька тисяч, матимуть прегарний спомин на все своє життя.

На свято до Клепарова прибули, крім маси клепарівців, також вірні з усіх львівських церков. Окремими процесіями прийшли вірні з церкви св. Юра, Миколая, з Голоска Вел. і Знесіння. Звернуло загальну увагу, що не було процесії з церкви св. Пятниць, яка була досі для Клепарова церквою парохіяльною. Обєктивно треба зазначити, що було теж поважне число української інтеліґенції з міста, в тому числі пос. С. Біляк, що заступав Українську Парл. Репрезентацію і Нар. Організацію Українців м. Львова, голова „Рідної Школи" проф. Гадущинський, представники преси й ін. Місто Львів заступав на святі віцепрезидент Іжик, з воєвідського уряду явився д-р Сковрон'ський, з дільницевого комісаріяту нач. Кремер. Всіх священиків було понад трицять.

При кінці треба ще замітити, що перед церквою повівали серед зелені 4 великі папські прапори і численні малі українські прапорці. При вході на церковне подвіря була тріюмфальна брама з написом: Витай, владико! Підчас свята йшла інтенсивна збірка на покриття зобовязань комітету будови церкви, які, як ми чули, сягають кільканацять тисяч золотих. Одначе хто бачив ясніючі з радости очі і вдоволені облича клепарівців, хто знає їх жертвенність, той за сплату тих зобовязань може бути спокійний.

Польща грозить виступленням з Ліґи Націй.

БІЛГОРОД, 16. 9. ПАТ. „Політика" довідується із Женеви, що міністер Бек у приватній розмові з членами одної делеґації заявив, що в меншинній справі Польща рішила йти до кінця. Коментуючи цю заяву Бека, деякі делеґати запитують, чи не значить це, що Польща хоче теж вийти з Ліґи.

ЛЬОНДОН, 16. 9. ПАТ. Женевський кореспондент „Дейлі Експрес" в статті п. н. „Польща радше готова вийти з Ліґи ніж піддатися", каже, що від одного з б. польських міністрів, що є тепер у Женеві і займає визначне становище, дістав таку заяву:

Ми, поляки, радше усунемося з Ліґи ніж повернемо до давної системи контролі Ліґи. Обстаємо при своїм. Це факт доконаний і ми готові понести всякі консеквенції, які з того виходять. Кореспонденцію, яку евентуально дістанемо від Ліґи в тій справі, відошлемо назад, не отвираючи її. 12 літ ми чекали, щоб увільнитися від контролі Ліґи. Меншинні трактати накинено нам всупереч нашій волі в часі, коли ми боролися за наше істнування. Тепер надійшов час, коли мусимо сказати, що не будемо більше терпіти чужого встрявання в наші справи. Ситуація меншин не буде гірша. Хоронить їх польська конституція.

Часопис пише, що становище Польщі викликало поважний клопіт для великих держав, які налякалися польської погрози покинути Ліґу.

В часі снідання у мін. Саймона, в якому взяли участь міністри Бек і Барту, польський міністер закорд. справ чемно, але рішучо відмовився відступити хочби на один цаль від становища, занятого Польщею. Часопис додає, що великодержави будуть мабуть приневолені уступити перед домаганнями Польщі.

СССР. офіціяльно запросили до Женеви.

З Женеви повідомляють, що большевики війдуть до Ліґи Націй вже в найближчих днях.

У суботу вполудне представники 33-х держав, заступлених у Женеві, м. н. мін. Бек в імені польського уряду, підписали документ, що запрошує СССР внести кандидатуру до Ліґи Націй.

Процедуру цю устійнили в дискусії на конференції мін. Бенеша з Літвіновим. Балачки (в яких брав участь і французький делеґат Масіґлі) ішли в сабавдській місцевости Еневе. Туди приїхав Літвінов із Сан Ремо. Як лише зібрали підписи, післали документ Літвінову.

У документі м. ін. сказано:

„Підписані висловлюють бажання, щоби СССР війшов до Ліґи, а пояснюють це конечністю якнайширшої женевської універалізації".

Представники Арґентини, Панами та Портуґалії заявили, що голосуватимуть проти принятя СССР до Ліґи.

Більшовицький уряд пришле відповідь Секретаріятові Ліґи Націй мабуть у понеділок і тогож дня подадуть його Зборам. Сподіються, що ухвала VI. Комісії западе без дискусії.

Комісар Літвінов і 40 членів большевицької делеґації прийдуть до Женеви після того, як полагодять останні формальности, певно в середу рано.

Великий Театр год. 7·30 | Хто піде до театру в понеділок на „Я перем'г кризу" переможе !!!

Театр Ріжнородностей год. 7·30 | Знаменита пєса Г. Запольської „Панна Малгевська"

МЕНШИННІ СПРАВИ ТА СТАНОВИЩЕ ПОЛЬЩІ.

У суботу пополудні на засіданні Ліґи Націй у дискусії промовляв представник Туреччини (яка кандидує до Ради) Тевфік Ружді бей. Він сказав, що політика Туреччини мирова. В справі ґенералізації меншинних трактатів покликався на заяву мін. Бека, яку піддержав.

Зачувати, що держави Малої Антанти та Греції, які як і Польща звязані меншинними трактатами з 1919 і 1920 р. піддержують у VI. комісії Ліґи польське внесення про ґенералізацію.

НОВІ ЧЛЕНИ ЛІҐИ.

ЖЕНЕВА, ПАТ. Збори Ліґи Націй виберуть у понеділок трьох членів Ради на місце Еспанії, Панами й Китаю. Еспанія зажадала нового вибору; її виберуть. На місце Панами війде Чіле. На місце Китаю може війти Туреччина.

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

Постанови Ради М. Антанти.

ЖЕНЕВА, ПАТ. Мала Антанта відбула засідання, після якого видали комунікат про становище малої Антанти до важних справ.

1) В справі приступлення СССР до Ліґи Націй Мала Антанта постановила голосувати за принятям СССР., 2) Східний пакт уважає скріпленням ґарантій вдержання мира та бажає, щоби якнайскорше заключено цей пакт, 3) у справі меншинних трактатів Мала Антанта обстоює своє становище, яке вже нераз зясовувала в мин. роках, 4) Щодо справ середущої Европи, заявляється ще раз за незалежністю всіх держав наддунайського басейну з їх зближенням в господарській царині та їх співпрацею з усіми заінтересованими державами, 5) Рада Малої Антанти, якої політика основується на вдержуванні взаємин з усіми державами, стверджує з вдоволенням істнування французько-італійського зближення, яке може довести до бажаного зближення між Малою Антантою та Італією.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

ІТАЛІЙСЬКО - ФРАНЦУСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Як повідомляють з Парижа, частину французької середземно-морської фльоти пересунено до атлянтійських портів на західних і північних берегах Франції, де залишиться постійно. В політичних колах оцінюють цей факт як вислід французько-італійського морського порозуміння, яке входить в основу політики зближення, веденої тепер Римом і Парижем. Морське порозуміння оперте на рівновазі сил на Середземному Морі. Звертають загально увагу на факт, що до порозуміння в справі, яка довела свого часу до розбиття льондонської конференції, дійшло саме тепер.

ЯПОНІЯ ОРГАНІЗУЄ ВСЕАЗІЙСЬКУ ЛІҐУ НАЦІЙ.

Московські часописи повідомляють із Токіо, що Японія старається якнайскорше здійснити всеазійську Ліґу Націй. В міродайних японських колах кажуть, що ця Ліґа буде вже в жовтні 1934 р. Одинокою перешкодою здійснення того пляну є японсько-китайський конфлікт. Та останніми часами конфлікт цей злагіднів. Одним із головних завдань місії японських послів, що їхали до Китаю для переговорів із китайським урядом, було щоби Китай згодився війти до організованої Японією всеазійської Ліґи Націй.

Середовище, в якому процвітає конспірація.

В останньому числі „Мети“ з 16. ц. м. виходимо під повищим наголовком чергову статтю із циклю статтей на тему впливів і діяльности ОУН у наших середніх школах, страшних наслідків втягання середнешкільних дітей до революційної чи псевдореволюційної роботи і можливостей боротьби з тим найболючішим явищем сучасного українського життя. У цій статті автор аналізує самі підстави розвитку ОУН у середніх школах, ріжні допомічні чинники, вказуючи теж на наскрізь фальшиві методи, з якими шкільна й адміністраційна влада підходить до справи викорінення тих явищ.

БУРХЛИВІ ГОНИ МОЛОДЕЧОЇ ДУШІ.

Які складники шкільного українського середовища помагають так незвичайно легкому поширенню конспірації у тих школах?

Це питання, навіть у такому звуженому виді має кілька площин підходу. Ось нпр. такою площиною може бути психольогія молодечого віку, повна неясних бажань, пересадн, сумнівів, опозиції, бунтарства. Цю психольогію використав основник скавтінґу, Бойден Поуел, і побудував на ній один з найбільш цікавих рухів молоді, які знає історія людства: скоки многогранної молодечої душі він ужив для створення цілої системи самодосконалення й ушляхтнювання саме тих бурхливих молодечих гонів та інстинктів. На тих самих гонах і інстинктах, особливо, на бунтарстві і негації, оперла ОУН свій вишкіл юнацтва. Та тільки, в скавтінгу молодець, прийнявши для свого гурткa індіянську назву якогось „білого орла“ чи „чорного медведя“, підходить уночі своїх товаришів, „ворожий“ гурток якоїсь „лисиці“, а тут та сама рисa, той сам гін до таємничости і стеження заставляє „юнака“ чи „юначку“ з такою самою легкістю записати на картці зі шкільного зошитка старшинський ступінь зовсім припадкового типа. Трагедія в тому, що ні поліція ні суд не признає опісля цих елементів молодечої психольогії, цих гонів, чи хотінь, бо їх регулюють не скавтові приписи, лише нелегальні „бюлетени“. І — наша молодь мандрує в тюрму, або заломлюється передчасно на свому життєвому шляху.

ДИТЯЧЕ ЗАМИЛУВАННЯ ДО ВСЬОГО ТАЄМНОГО.

Ось читаємо такі „грізні“ приписи з одного бюлетину ОУН: „І. Конспірація. Звязок між членами. Явки на сходини. Шифри, симпатичні чорнила. Переховування і переношення нелегальних матеріялів. Поведінка на вулиці, в школі, в поїзді, в чужім місті“. А далі: „5. Основні відомости розвідчика. Пляни їзди. Слідження. Пізнання міста. Вправи: укладання подорожей з ріжними умовами на підставі плянів книжкових і розліплених на стаціях. Вправи в слідженні: ділимо юнаків на групи по двох. Один старається втекти, другий його слідить. По означенім часі сходяться всі і слідує дискусія. Вправи в пізнанні міста є вже частинно практичною роботою. Ділимо місто, чи його частини на райони. Кожний юнак дістає один район і має списати всі уряди, публичні будинки, важніші інституції, тощо“. А ще далі література: „Любінські, як читаць австр. мапю войскове. Леваковскі: Тереноэнавство і картоґрафія войскова. Роберт Б. Поэелл: Пшиґоди шпега. Берндорф: Шпеговство. Руй: Цикль шпеговскі. Ніколяй: Ґеґайме Мехте. Ф. Фоуґе: Таємниіне шпеговства подчас войни“.

Читаєте те все і просто бачите, як незнаний молоденький автор цієї „революційної інструкції“ так і силується стати „грізним і таємничим“, щоби силою самого звуку страшних слів „шпеґоство“, „конспірація“, „картоґрафія“ лоскотати нерви й уяву своїх так само молодих читачів... Вони напевно з розпаленими лицями читатимуть, чи слухатимуть тих чудернацьких, часто незрозумілих для себе виразів і думатимуть, що роблять найбільш геройське діло, якого від них вимагає Батьківщина...

СПРАВА ПЕДАГОГІВ, НЕ ПОЛІЦІЇ!

Ті комбінації грізного і таємного з дитинячим повязав скавтінг у своїй виховній системі. Невжеж не можуть державні чинники зрозуміти тої простої правди у відношенні до нашої молоди, яку напевно прикладають у відношенні до своєї, що **тими проявами повинна зайнятися педагогія, а не поліція,** що тут найкраще поборе і викорінить безглузду конспірацію юнацтва — конспірація скавтінгу? Скільки то учнів потерпіло за одно слово „розвідчик“, найдене у списку в нотатці якогось арештованого їх товариша?! І далі: вдумаймося у трагедію тих кількадесять огнищ жаху, неспокою і трівоги кількадесяти українських родин, яких діти лише в одному минулому шк. році потерпіли саме за таку „конспірацію“. Чи потрібно було того, щоби ці вогнища стали одночасно вогнищами соціяльного і політичного невдоволення, чи подразнення?

ЖАХ БЕЗРОБІТТЯ.

Можна теж до цієї справи підійти з площини соціяльної безвиглядности ґімназійних і університетських студентів (є повіти, де в одному є їх поверх 300!), з психольогією „непотрібної людини“, це теж — рівновартні психольогічним — соціяльні дріжджі, на яких росте ОУН. Один з українських громадян у приватній розмові з бл.п. мін. Перацьким сказав: „дайте нам до розпорядження 2000 посад, а питання ОУН зникне само собою“. Діягноза не далека від правди. Уявім собі лише, як у нас виглядав би відтинок молоді, колиб серед неї без перешкод міг розвиватися пласт“ і колиб абсольвенти шкіл в такому жахливому ступні не опинювались у рядах безробітних!

ПОВЕДІНКА ПОЛЬСЬКИХ УЧИТЕЛІВ І ПРЕДСТАВНИКІВ ВЛАДИ У ШКОЛІ.

Є ще і третій складник, ще один природний грунт, на якому з такою легкістю процвитає нелегальщина: атмосфера сьогоднішньої української школи. В ніякій, здається, царині українського громадського життя не помітний так дуже цей справжній оунівський дух, як у школі на нашій території, а саме в тих виявах шкільного життя, в яких це життя зустрічається з органами контролі державної влади, або взагалі з польським учительством. Не заторкуючи, наразі, елементів державної шкільної політики, відомих під назвами „співжиття“, „активної льояльности“, „державного виховання“, стверджуємо, що всюди або в переважній більшості там, де ці органи та чинники зустрічаються з виявами національних почувань української молоді, там вони поводяться так, неначеб мали до діла лише з ОУН. Вони бачать перед собою здебільша або лише зреволюціонізовану, збалканізовану стихію, яка промовляє мовою „Сурми“ і думає категоріями „бюлетенів“ та летючок ОУН. Шкільні саботажі, страйки, терор, національний екстремізм, це категорії, які ворушать зображення пересічного поляка, коли він дістається в українське шкільне середовище. Цією психозою заражена учителька, коли криком реаґує на поздоровлення дитини „Слава Ісусу Христу“, заражений і вчитель, коли здирає силою дітям з грудей синьо-жовту кокардку. Нею просякнутий учитель, який дає 50 сотиків дитині, щоби подала, хто з її товаришів читає „Дзвіночок“. Але нею заражений і доходячий учитель ґімназії поляк, який не запрошений на обхід державного свята 11. листопада дає учням тему на задачу: „Як обходзілісьми в тим року сьвенто 11. лістопада“; — і прелеґент на курсах для директорів ґімназій, який не бачить інших засобів для проведення державних виховних плянів в українських школах, як лише шляхом інкорпорації тих шкіл до польських; — і представник політичної влади, який віддаючи візиту дирек-

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 18. ВЕРЕСНЯ 1934.

АРТУР ШНІЦЛЕР. 2)

Сліпий Джеронімо.

Одного дня запримітив, що Джеронімо перестав говорити про своє нещастя. Скоро зрозумів, чому: сліпий прийшов до переконання, що вже ніколи не побачить неба, гір, дороги, людей, ніколи не побачить світла... Тепер терпів Карло ще більше, хоч як дуже хотів сам себе вспокоїти тим, що прецінь мимохіть став причиною того нещастя. Коли рано глянув на сплячого брата, огортав його такий страх, що тікав у город, щоби лише вже не бути при тім, як мертві очі брата знову шукатимуть світла, що для них на віки згасло. В тім часі прийшло Карлозі на думку, щоби Джеронімо, який мав добрий голос, вчився далі музики. Учитель з Толя, що заходив в неділю туди, навчив його грати на ґітарі. Джеронімо не догадувався ще тоді, що та гра стане колись його зарібком на прожиток.

Здавалося, начеб від того сумного літнього дня нещастя на все загостило в хату старого Чягарді. Поле з року на рік гірше родило, чиїсь кревняк обманув їх і взяв гроші, заощаджені старим, і коли батько одного гарячого дня в серпні впав на полі й помер на серце, то не лишив нічого крім довгів. Мале обійстя продали, оба брати лишилися без хати, без грошей і мусіли покинути село.

Карло мав двацять, Джеронімо пятнацять літ. Від тоді почалося їх мандрівне життя прошаків і так залишилося до нині. Спершу хотів Карло найти собі якесь заняття, щоби виживити себе та брата, але нічого не траплялося. Джеронімо не міг ніде довго бути в тім самім місці, хотів увесь час мандрувати.

Двацять літ ходили вже так по дорогах і провалах північної Італії та південного Тиролю; все були там, де переїджало більше подорожних.

І хоч Карло по стільки літах не відчував уже такої муки, як зразу, якою наповнював його кожний блиск сонця, кожний вид гарної околиці, то все таки мучили його вічно докори і мав він несвідоме співчуття, як його віддих або живчик його серця. І був вдоволений, коли Джеронімо впився.

Віз з родиною німців відїхав. Карло сів, як то він завжди любив, на найнижчім ступні. Джеронімо стояв далі, опустивши руки й звернувши вгору голову.

Наймичка Марія вийшла з коршми.

— Багато нині заробили? — закликала згори.

Карло ані не відвернувся. Сліпий схилився по шклянку і підніс, припиваючи до Марії. Вона сиділа деколи вечором у коршмі біля нього; він знав, що вона гарна.

Карло піднісся, щоби глянути на дорогу. Вітер дув, а дощ сік так, що не чути було гуркоту недалекого воза. Карло встав і заняв своє місце поруч брата.

Джеронімо почав співати, коли віз, де сидів лише один подорожний, заїзджав у браму. Візник випряг скоро коні й пішов на гору до коршми. Подорожній, закутаний у плащ, сидів ще хвилину в куті воза; здавалося, що не звертає уваги на спів. По хвилині вискочив з воза і зачав скоро ходити сюди й туди коло воза. Затирав руки, щоби розігрітися. Щойно тепер, здається, запримітив прошаків. Став перед ними та довго дивився на них. Карло схилив легко голову, поздоровляючи. Подорожній був це дуже молодий чоловік, мав гарне, виголене лице та бистрі очі. Постоявши хвилину перед прошаками, побіг знову до брами, котрою мав відїзжати, помахуючи невдоволено головою на безпаліїні вигляди з дощем та мрякою.

— Ну? — спитав Джеронімо

— Ще ніщо, — відповів Карло. — Він певно дасть щось, як буде відїздити.

Подорожній надійшов знову й сперся на дишлю від воза. Сліпий співав далі. Молодик почав нараз прислухуватися з увагою. Надійшов візник і запряг коні знову. І тепер щойно, якби пригадавши собі щось, сягнув молодик у кишеню і дав Карлові один франк.

— О, дякую, дякую, — відповів він.

Подорожній сів на віз і згорнувся знову в плащ. Карло взяв склянку зі землі й пішов на гору по сходах. Джеронімо співав далі. Подорожній нахилився з воза і потряс головою, начеб щось сумного подумав. Здавалося, що нараз прийшла йому якась гадка до голови і він підсміхнувся. Він сказав до сліпого який стояв два кроки перед ним:

— Як називаєшся?

— Джеронімо.

— Ну, Джеронімо, не дайся лише ошукати.

Підчас того стояв уже візник на першім ступні нагорі.

— Якто, ласкавий пане, ошукати?

— Я дав твому товаришеві двацять франків.

— О, дякую, дякую, пане!

— Отжеж, уважай!

— То мій брат, пане, він мене не ошукає.

Молодик трохи збентежився, але коли ще так думав, візник усадовився на возі й затяв коні. Молодик оперся об сидження і так рушив голосно: „Хай діється Божа воля!“ і віз зник за брамою.

Сліпий махав руками на знак гарячої подяки. Карло вийшов з коршми й закликав на долину:

— Ходи, Джеронімо, тут уже тепло, Марія запалила в печі.

(Далі буде).

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Ботмів. ч. 4
1/78

торові української гімназії, перебуває впродовж 3-х годин головно у салях кабінетів; всюди до шуфлядок заглядає, та маленьку хемічну шафку каже собі доконче отворити... (Тоді не було під рукою ключа, — треба було посилати за шлюсарем...). А приклади подані в попередньому уступі, себто поліційні і судові кари за вчинки, які легко виправдати психольогією дитини, чи не є впливом тієї психози, того наставлення, що всі прояви життя української молоді є інспіровані ОУН, а за тим повинні бути так поборювані, як справжні революційні акти?!

ПОЛЬСЬКИЙ ПІДХІД, ВИГІДНИЙ ДЛЯ НЕЛЕҐАЛЬЩИНИ!

Скільки би то успокоєння наступило на терені українських шкіл, а за тим у сфері т. зв. українсько-польських взаємин, якщоб усі ці справи трактовано так, як вони на це заслуговують?!

Саме цей підхід до явищ діточих вибриків і ріжних скоків молодечої душі з мірником національної революції, і страхітливої протидержавної акції, підхід, засуґерований шкільним і громадським польським чинником, їхньою пресою і самою українською нелеґальщиною, підхід зрештою потрібний і вигідний лише для самої нелеґальщини і тих, які її поборюють з уряду, є тим специфічним дріжджем, виплеканим і викоханим на нашому терені. На нім то так буйно росте і набирає поваги сама нелеґальщина в очах українських громадян і величезної більшости польського громадянства. Зведена до своїх справжніх розмірів і поборювана виховними катеґоріями, опертими на знанні діточої душі, а не репресіями, що не стоять у ніякій пропорції до політично-революційної вартости українського підземелля — вона втратилаб усю свою велич, усю свою грізну принаду. І — втратила би ряси чудовища, яке цупко тримає оба громадянства в безперервному напруженні: стала би внутрішньою справою школи.

ЛІТАК ЗА 1.000 МАРОК.

(УП) Німецький інжинір Утермілер сконструував двотактовий вибуховий мотор, що в порівнанні з дотепер істнуючими моторами однакової величини дає два рази більше корисний ефект. Автові мотори такого типу досі давали 25 кінських сил і розвивали скорість в 100 км. на годину, а мотор новий дає 50 кінських сил і скорість 200 км. на годину. Утермілер змонтував був свій мотор на автовій рамі, додав до нього пропелер і осягнув скорість в 200 км. Тепер ведуться дальші спроби над видосконаленням мотору. Думають його вжити до літаків. Кошти будови такого мотору виносять коло 600 марок. В такому випадку малий літак міг би коштувати тепер коло 1000 марок, цебто дешевше навіть, як авто з такої самої величини.

—o—

ПЕРЕГОВОРЮЮТЬ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ЛЬОНДОН, 16. 9. ПАТ. 17. ц. м. виїздить до Берліна спеціяльна делеґація з сер Фредріком Ляйтросом, головним дорадником англ. уряду, щоби почати переговори про торговельні й фінансові взаємини з Німеччиною.

—o—

100 БОМБ, 50 РЕВОЛЬВЕРІВ І Т. Д.

МАДРИД, ПАТ. Підчас ревізії в нар. домі, де є головний осідок соц. робітничої організації викрили великий склад зброї і бомб. Сконфіскували 100 бомб, 50 револьверів, кількадесять крісів і тисячі стрілен.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

УКРАЇНСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ БЮРО У ВАРШАВІ.

Вийшло нове число варшавського „Пром.-Торг. Вістник-а" за серпень-вересень ц. р. Находимо там кілька цікавих статтей, прим. В. Січинського „Кераміка", Р. К-ка „В справі виробу обуви" (віддавна пекуча потреба орґанізації виробу обуви), Ю. Соневицького „Дещо про гал. ремесло", фейлетон „Відпуст" (про те хто на них заробляє, про що і ми вже писали). У хроніці находимо там між іншим більшу інформацію про „У. Екон. Бюро у Варшаві", яку тут у скороченні подаємо.

У. Ек. Бюро не є бюро торговельне, як дехто думає. Головним його завданням є **студії над проблемами української економіки** з наскрізь практичною метою. Бюро вже видало свої два річники і готовить третій. До того в минулому році — як каже найновіше справоздання — виплатило бюро двом студентам підмогу 465 зол. і давало одному цілий рік безплатні обіди. „Не знаємо тільки — кінчить інформатор „Пр. Т. Вістника", чи виказуються стипендисти УЕБ реальною працею-студіями над господ. проблемами передовсім зах.-укр. земель, а це саме булоб дуже побажане".

Польська хроніка.

„ЕКОНОМІКА ДІЙНОЇ КОРОВИ". — ЗА „САМОВИСТАРЧАЛЬНІСТЬ ЕНЕРГІЇ ГОСПОДАРСТВА".

Перед недалекими вже виборами до Пром.-Торговельних Палат чимало зустрічаємо в пресі завваг на тему ролі господарського самоврядування. В „Ґазет-і Польск-ій" з 13. ц. м. находимо передовицю, де з цього приводу висказано чимало докорів під адресою польського промислу. „...Вистарчить приглянутись — читаємо там — ріжним субсидіям і кредитам, преміям і зворотам оплат, ґарантіям і мораторіям, звільненням і полекшам, помочі й інтервенціям, щоби могти ствердити, що ціла ця політика вимушування соціяльним страшаком і фінґованою візією „упадку промислу" містить у собі численні елементи, зближені до „економіки дійної корови". Така політика — говорить у дальшому передовик — не має рації істнування. Промисл мусить опертись на власні сили, на своє творче зусилля. Те, щоби спиратись усе на державу мусить скінчитись. І це госп. самоврядування в першу чергу мусить взяти під увагу. Відтак радить йому автор збудувати певну ерархію госп. інтересів, яка в ріжних реґіонах є ріжна. Погоджувати протилежні інтереси — як це роблять здебільша Т.-П. Палати — це діло безнадійне. Вони мусять бути також творчі, тимбільше, що розпоряджають великими буджетами. Госп. самоврядування мусить зближитись до реального життя, радники мусять бути активні, а не сидіти весь час як „миш під мітлою".

ПІСЛЯ ПОВЕНІ. — ПІДСУМКИ ВТРАТ.

Урядовий тижневик „Польска Господарча" принесла статтю, в якій розглядає розміри цьорічної катастрофальної повені і подає хід рятункової акції.

Втрати **в живому інвентарі** має головно краківське воєвідство. Там наслідком повені згинуло 92 коней, 846 штук худоби, 2.527 свиней і близько 16 тисяч штук дробу і кріликів. Менші втрати має сандомірський повіт у келецькому воєвідстві. Про втрати **мертвого інвентаря** досі не зібрано докладніших даних. По всій імовірности не є вони болючі. Зате на цілому терені, де була повінь, знищила вода вислід цілорічної праці селян на **полях** і то тоді, коли йшли вже жнива і про нову сійбу тоді було думати. Цей терен лежить у 5 воєвідствах, а саме у краківському, львівському, келецькому, люблинському і варшавському. Він обіймає 210.416 гектарів ужиткової землі, в чому 130.138 га 4-ох головних збіж і бульби, 18.465 га конюшини, 43.508 га сіножати і пасовиська та 18.305 га інших культур. З простору залитих збіж і бульби припадає на краків. воєв. 67 проц., львівське — 16, келецьке 11, люблинське 4 і варшавське 2 відсотки.

В дальшому представлена є широка акція рятункова.

ВОЛИНСЬКІ ТОРГИ В РІВНОМУ.

З вісток, які ми маємо приватно, не можна і пятьох з черги т. зв. „Волинських Торгів" уважати поважною господарською інституцією. Це провінціональний ярмарок, у якому політичне тло ще сильніше ніж господарське. Єднання українського селянина з польським кольоністом не можна вважати трівким чи надійним ділом. Ось недавно прим. описував на сторінках „Курер-а Варшавск-ого" (з 15. серпня ц. р.) п. Мацеєвський свої враження з Волині. Він сам не дуже розуміє те, чому „осадників" уважають чимось безконечно вищим від місцевих селян. Йому дивно чути від візника, з яким їде, епітет „хами" під адресою тих селян, які знову зі свого боку вважають кольоністів прибулудами (трохи дальше про це читаємо).

Автім польська преса з вдоволенням потує великі „успіхи" торгів, хоч в описах їх більше про „дожинкі", про те, якто там проявлялась „розспівана душа народу, розтанцьована, жива, відчинена зовсім", ніж про господарські вальори рівенської вистави.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ З ОСТАННЬОГО ТИЖНЯ.

Справу реформи **суспільних обезпечень**, яка є саме на варстаті, обговорює преса мало не щоденно. Та показується, що це праця така складна, що реалізація прийде щойно в найближчому році. — Дирекція Банку Польського плянує **випуск нових банкнотів**. 100-золотівки вже випущені. — Проекти декретів, які мають зновелізувати закони, що дотичать **віддовження хліборобства**, є вже більш-менш готові. Проте не можна сподіватись, аби їх опублікували перед половиною жовтня. — Польська преса нарікає, що гуртова знижка **ціни цукру** викликала хаос на ринку. Роздрібні ціни є дуже ріжні навіть у тих самих місцевостях. — Поль. уряд випустив тепер II. траншу будівельної позички на 50 міліонів зол. в золоті. Зате опроцентування 5 і пів відс. без премій (перша преміована). — Цього року Польща знову вивезла поважну кількість **свіжих грибів** до Франції і Німеччини. Перед, як усе, веде Виленщина. А на нашій землі теж чимало грибів. — **Торговельний білянс** Польщі значно поправився. Привіз побільшився за 8 місяців ц. р. в порівнанню з цим періодом у мин. році на 1.46 прц., вивіз на 6.75, а активне сальдо зросло на 48.96 прц.

Світова хроніка.

ПРОФ. ЕНҐЛІШ БОРОНИТЬ ДЕВАЛЮАЦІЮ ЧЕСЬКОЇ КОРОНИ.

На праських торгах виголосив през. чехосл. нац. банку проф. Енґліш промову, яку з уваги на його ролю в валютовій справі ЧСР занотувала вся світова преса. Як відомо — Енґліш перепер ідею девалюації ч. к. Тепер цю девалюацію гостро в ЧСР критикують.

Проф. Енґліш у своїй промові заявив, що зменшення золотої вартости корони спинив упадок цін на яких 15 прц., що булоб необхідне, щоби експортовий промисл зробити конкуренційним. Обниження рівня цін унаслідок дефляції булоб видвигнуло проблему коштів продукції, висоти заробітків, публичних тягарів. Продовжування дефляційного процесу булоб теж довело до політичних неспокоїв. Дефляція не могла принести конюнктури. Девалюація стримала упадок конюнктуральної лінії і навіть її піднесла. Експорт ЧСР на вільні ринки постійно зростає, а це треба завдячувати більшій конкуренційности чеських товарів, тобто девалюації.

НІМЕЦЬКИЙ СОЦІЯЛІЗМ. — НОВА КНИЖКА СОМБАРТА.

Відомий економіст проф. Вернер Сомбарт видав нову книжку п. н. „Німецький соціялізм". В ній розвиває він майбутню програму націонал-соціялізму, який називає „німецьким соціялізмом". У тій програмі йде він дуже далеко, намічуючи ось-які її пункти:

Як большевики урядово роблять з голодних ситих.

(УП) Хто бреше? — Таке питання ставив собі українець червоноармієць з 183 стрілецького совітського полку, Стариків. Найшов на це відповідь, але мовчав. А дійшло до того так. Одного гарного дня в місяці серпні підчас маневрів дістав він від батька листа, в якому чорне на білому було, що вся сімя дуже бідує та що дружина Старикова, себто червоноармійця з дитиною розхорілась з голоду. Батько навіть сам писати не вмів, тож листа написав йому якийсь школяр, що ледви можна було прочитати. Прочитав Стариків того листа своїм товаришам по зброї. Всі похитали головами та потішили його, що він не перший дістав такого листа. Зате він був перший, що прочитав його в цілости товаришам. Знайшовся одначе між товаришами якийсь донощик і розказав про все комендантові чети, а дальше й сотні. Той зараз став переконувати Старикова, що все це неправда, та що його батько контрреволюціонер, коли таке пише. Обіцяв йому доказати дістати. І дійсно. За якийсь час Стариків дістав письмо від Янижинської сільради, в якомуж знову чорне на білому ще й з печаткою та підписами було написане, що рідня Старикова живе в гараді і не голодує. Декілька днів після того листа Стариків дістав від своєї дружини письмо, що їй добре живеться. Від батька нічого не дістав. Він тепер став перед питанням: Хто бреше? Батько — людина релігійна, старий вже і до того неписьменний, чи совітська сільрада з комуністів та безвірків, москалів і жидів? Хай і читачі відгадають, хто бреше, бо Стариків на це відповіді голосно не дав, пізнавши, що й стіни мають вух.

1) Частинна поворотна мандрівка з міст на села;

2) Зменшення темпа технічного розвою і великої фабричної промисловости та підтримування ремесла;

3) Систематичне плянове господарство;

4) Якнайдалі йдуча самовистарчальність, зниження люксусу й індивідуалістичних засад, з безмаєтковим підпорядкуванням усього засадам провідництва.

В книжці Сомбарта взагалі дуже багато цікавих, непересічних думок, і нелегко їх коротко ареферувати.

ЕКОНОМІЧНІ АКТУАЛІЯ.

Найновіші дані Амер. Бюра Металевої Статистики кажуть, що в І. півріччі 1934 р. продукція золота зросла в порівнанні до І. півр. 1933, дуже міцно в СССР, бо аж на 585 тис. унцій. В Зл. Д. П. Америки зросла на 209 тисяч, а в Південій Африці і в Канаді впала. — Майже в цілому світі запримічуємо пошесть страйків. Страйк текстильників в Америці має багато драматичних моментів. З Англії, Франції, Голяндії, Бельгії і области Сари приходять теж тривожні вісти. В Польщі почався страйк в Лодзі. В Ґдині страйкують портові робітники, в Заґлембю гірники, в Ченстохові текстильники. — Заморська ціна збіжа знову поправилась. Незабаром сподіваються покращання цін збіжа в Европі. На краєвому ринку до недавна поміркована подача збіжа в останніх днях значно збільшилась.

В. Н—вич.

НОВИНКИ

— **Ляхий збір меду.** З пасічницьких кол звідомляють, що сьогорічний збір меду випав гірше ніж в минулому році, який теж був некорисний для пасічників. Пересічний збір з вулія дає цього року ледви 5 кґ., коли перед двома роками одержувано пересічно 20 кг. Наслідком несприятливих атмосферичних умовин зменшилася теж скількість вуліїв. В 1932 р. начислювано їх у Польщі на 1.200.000, а цього року число їх не доходить міліона. Вислідом малих цьогорічних зборів мід певно подорожіє.

— **Ще процес б. пос. Когута.** У Станиславові відбулася в дальшій черзі третя вже розправа проти б. пос. й берестейського вязня д-ра Осипа Когута, адвоката з Богородчан і 6 тов. з приватного обвинувачення д-ра М. Стахова, якого д-р О. Когут мав очорнити у брошурі, закидуючи йому спілку з меншевартісними людьми та виявляючи деякі подробиці з його приватного життя. На розправі переслухали дальших свідків і відложили її знову.

— **Однострої для всіх почтовців.** Польське м-ство почт і телеграфів постановило ввести нові однострої для всіх почтових службовців. У найближчому часі умундурують усіх нижчих функціонарів, а з початком 1935 року також почтових службовців. Нові однострої для почтовців мають крій військових одностроїв найновішого типу та зладжені з матеріялу коліру „кгакі". Блюзи та плащі мають нараменники, призначені на відзнаки військового приспосіблення. Шапки є англійського крою з металевим окуттям дашка. На шапці та на ковнірі є місця на відзнаки служби звязку, отже пасок на шапці та на ковнірі блюзи чорні відзнаки із сафіровою випусткою. Крім вірлика на шапці є почтово-телеграфічна відзнака, трубка перетята стрілкою лискавки. Начальники урядів матимуть на ковнірі блюзи відзнаки становища, яке займають. У переходовому часі аж поки не скінчаться запаси почтові функціонарі можуть носити дотеперішні однострої.

— **За брошури.** Перед судом прис. у Станиславові почався процес проти 8 здогадних членів ОУН, селян з Дубовець станиславівського повіту, що поширювали летючки і брошури ОУН в цьому селі й околиці.

— **За допомогу.** Тернопільський суд присудив на 3 роки вязниці Ольгу Кривошию, за те, що членові ОУН, Петрові Флінті, який вбив в Токах пов. Збараж пост. Ґловяка, помагала скриватися перед поліцією.

— **Обкидали яйцями.** У Коломиї дві жінки, що дістають піддержку з ласки, домагалися від президента міста Санойци підмоги. Коли президент відмовив їм, обкидали його яйцями.

— **Згоріло 4 дітей.** В Нижанковичах біля Щирця вибухла пожежа в господарстві Генр. Кулика, заступника війта. Наслідком вітру вогонь скоро поширювався. Загалом згоріло 7 господарств. Згоріла 4-літня Куликова дитина. У Милошовичах біля Львова згоріла стодола Кат. Стахоневої зі збіжем і пашею. Вогонь спричинив Петро Розмус із хшанівського повіту, що шукаючи праці, заночував у тій стодолі. З необережности запалив він солому. В Білогорщі згоріла в почтовця Ант. Грушки стодола зі збіжем. Шкоди є на 2000 зол. На Клепарові в Христі Чапай згоріла комора й дах дому. Шкоди є на 4000 зол. В Любичі Кор. (пов. Рава Р.) наслідком необережности згоріла хата Хаіма Федера. У вогні згинуло троє Федерових дітей: 3-, 5- і 7-літн. Загалом згоріло в Любичі Кор. 14 хат. Шкоди є на 50.000 зол.

—o—

СПОРТ.

ГАСМОНЕЯ — УКРАЇНА 2:1 (2:1).

Україна: Бутель; Скрегота, Воробець; Підлісецький, Кіцила, Якимів; Лапчук, Магоцький, Міклош, Сиротюк, Максимів.

Останні змагання за мистецтво програла Україна цілком заслужено. Гасмонея загрожена спадком з Ліги, грала незвичайно амбітно і доцільно. Найліпшою частиною жидівської дружини була оборона Бірнбах-Шпісбах — головно цей останній, поміч добра, а напад добре комбінував і багато стріляв.

Україна грала найслабший меч в сезоні. На висоті завдання станула лише оборона і воротар. Бутель мав досить до роботи і як слід вивязався. Оборонці грали концертово. Скрегота, добрий тактик, спокійний, все на свойому місці, його заграння все доцільні. Воробець, диспонує добрим стартом до мича, чистим, далеким і певним ударом. Одним словом Україна диспонує парою оборонців високої класи. Поміч грала слабше як звичайно; Якимів грав за багато дефензивно. Кіцила працював, але подання його були недоцільні, а Підлісецький також не грав ліпше. Найслабшою частиною дружини був напад. Вже давно не оглядали численні симпатики чорно-червоних так слабої гри нападу. Ціла пятка грала зле, а спеціяльно оба крила. Напад не вміє придержати мяча, розвинути акцію і виробити позицію до стрілу; кожний поданий мяч до нападу, без труду відбирала оборона чи поміч противника. Щастя, що оборона України грала добре, а то вислід міг бути гірший.

Змагання велися цілий час в гострім темпі, гра була цікава, але не стояла на високому рівні. Гасмонея мала в першій частині легку перевагу і добуває двоє воріт. у 20 хв. зі стрілу півнника й у 27 хв. з карного за руку Кіцили. Одинокі ворота добуває Україна у 45 хв. з карного (Скрегота) за сфаулюваний Міклоша. У другій частині гра досить рівна, але атаки Гасмонеї плянові і небезпечні. Акції нападу України стало кінчаться на карнім полі, а стрілів майже нема. Суддював за багато дрібничково п. Фіхтель. Видців около 3.000. Україна вже закінчила змагання за мистецтво і опинилася на шестім місці і на 18 змагань 7 виграла, 4 ремісувала і 7 програла.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

КРАКІВ. Висла — Польонія 5:4.
КОРОЛ. ГУТА. Рух — Варта 7:3 (1:3)
КРАКІВ. Гарбарня — Легія 3:0 (0:0).
ВАРШАВА. Полгуже — Варшавянка 3:0 (1:0).

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

ЯРОСЛАВ. Огніско — Погонь І Б 3:2 (1:2).

ЗА ВХІД ДО ЛІГИ.

ЛУЦЬК. П. К. С. (Луцьк) — Чорні 3:1 (1:1).

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ (15. п. м.) Погонь — Ф. Ц. Міляно 5:3 (2:1).
КРАКІВ. Ф. Ц. Міляно — Краковія 4:3 (2:1).
Шлеськ німецький — Шлеськ польський 2:0 (2:0).
ЧЕРНІВЦІ. Чернівці — Станиславів 4:0 (2:0).

ЗАКІНЧЕННЯ ЧАЛЕНДЖУ.

У неділю закінчилися в Варшаві міжнародні змагання туристичних літаків. Пополудні відбулася ост. конкуренція з пробою максимальної скорости. Загальна пунктація та черга місць, занятих змагунами така:

1) Баян (Польща) на апарат РВД 9, максимальна скорість 251 км., пункти признані за макс. скорість 41, загальна пунктація 1.896; 2) Плончинський (Польща) 255 км. загальна пунктація 1866; 3) Зайдеман (Німеччина) 243 км. (1846); 4) Амбруз (Чехосл.) 237 км. (1822); 5) Остеркамп (Нім.) 291 км. (1810); 6) Юнк (Нім.) 283 км. (1806); 7) Бучинський (Польща) 254 км. (1800); 8) Андерле (Чехосл.) 247 км. (1797); 9) Пассевальд (Нім.) 239 км. (1794); 10) Франке (Нім.) 287 км. (1792); 11) Дудзінський (Польща) 241 км. (1786); 12) Бавер (Нім.) 236 км. (1782); 13) Гірт (Нім.) 237 км. (1761); 14) Зачек (Чехосл.) 224 км. (1749); 15) Скжипінський (Польща) 243 км. (1742); 16) Губріх (Нім.) 239 км. (1728); 17) Франсіс (Італія) 223 км. (1561).

Проби макс. скорости не покінчило два літаки: один польський ПЗЛ 26, який провадив Гедговд й італійський БАЗ9, який провадив Санзіно. Обидва літаки мусіли осісти: Гедговд під Скерневіцами, а Санзін під Варшавою.

Побідники в цьогорічному чаленджі дістали такі нагороди: Кпт. Баян 100.000 фр., Плончинський 44.000 фр., Зайдеман 21.000 фр., Амбруз 10.500 фр. Летуни, які заняли місця від пятого до сімнацятого включно дістають нагороди по 6.265 фр.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Перемишль (Сали Робітничого Дому):
18. IX. Товарищ.
19. IX. Залізна Острога.
20. 09. Корневільські дзвони.
З Перемишля іде театр до Яворова і Рави Руської.

Великий Міський Театр.

Понеділок, 17. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".
Вівторок, 18. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Театр Різнородностей.

Понеділок, 17. IX. год. 7·30 веч. „Панна Мадічевська".
ВівтоТок. 18. IX. год. 7·30 веч. „Панна Мадічевська".

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Порісака." (Битва).
АТЛЯНТИК: „Кіт і скрипка" (Джанета Мердональд, Рамон Новаро).
ВАНДА: „Пімста донського козака", „В вожній пристані дівчина".
КАСІНО: „Тарзанове кохання".
КОЛИСЕЙ: „Спритна дівчина", ревія Хай живуть Торги!"
КОПЕРНІК: „Чорний кіт" (Борис Карлов, Бела Люгоші).
МАРУСЕНЬКА: „Схоплення" та ревія.
МІРАЖ: „Монсіє Бейбі".
МУЗА: „Невидний чоловік".
ПАН: „Танцююча Венус".
ПАЛЯС: „Карнавал і кохання".
ПАСАЖ: „Під шибеницею" (Том Тілер), ревія: „Едьо жениться".
РАЙ: „Королева Богеми".
СВІТ: „Перед матурою", „Прогулька по Відні".
СОНЦЕ: „Золоті сильпи" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Графиня Монте Хрісто" і ревія.
ХИМЕРА: „Гонля!" (Клара Боу).
УТІХА: „Брат дявола" і Фліп і Флап.

Закордонне радіо.

Понеділок, 17. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 19·25 Концерт, 16·40 Солісти (спів, музика), 20·50 Година в Кальмана, 21·50 Пісні й арії, **Братислава** (298,8) 15·15 Концерт, **Брно** (325,4) 19·45 Славянські опер. арії, **Прага** (470,2) 14·00 Легка музика, **Париж** (1649) 20·00, 20·45 Концерт оп. музики, **Білгород** (439,8) 17·00 Пісоньки, 19·00 Солісти, 20·30 Вечір опер: 1) „Морана" оп. Готованця, 2) „Джанні Сікі" оп. Пучіні, 3) „Легенда Охонди" балет Хрістіча, **Берлин** (356,7) 18·30 Солісти, 21·00 Вес. авдиція, 21·00 Моцартові твори, **Ляйпціґ** (382,2) 17·20 Нім. пісня за кордоном (Екель, сопран, лютня), **Мінхен** (405,4) 14·50 Програма для дітей, 15·10 Пісні (Шефер, сопран), **Будапешт** (549,5) 13·30, 22·20 Циг. муз. 17·00 Спів, 19·30 Концерт на ріжних інструментах, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика. 22·00 Скрипка, **Рим** (420,8) 12·30 Квінтет, 17·00 Вок.-інструм. концерт

Вівторок, 18. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·15 Програма для дітей, 17·50 Твори Бусонія на фортепян, 19·40 Концерт, 21·25 Легка музика. **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, 20·00 Фортепян (Евг. Шмідт), **Париж** (1649) 20·00 Форт., 20·45 Літ. муз. вечір, **Штрасбург** (349,2) 20·30 „Ле Роа Мельгре Люї" оп. Шабріера, **Білгород** (439,8) 22·15 Пісоньки, орх., **Берлин** (356,7) 9·45 Для дітей, 20·15 Моцартові твори (скр. форт.), **Кенігсвустергавзен** (1571) 10·50 Для дітей, **Бреслав** (315,8) 20·10 Симф. концерт. **Будапешт** (549,5) 18·45 Скрипка, 22·55 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 13·00 Легка муз., 20·45 „Дінок трьох дівчат" оп. Шуберта, **Рим** (420,8) 17·15 Легка муз., 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Понеділок 17. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція. 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, 12·10 Концерт орхестри, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Славні коронятури (гр. пл.), 15·20 Експорт, 15·35 Економ. вістки збіжева біржа, 15·45 Легка музика (джез орхестра), 16·45 Лекція німецької мови, 17·00 Спів у супр. фортепяну, 17·25 „Мода", 17·35 Твори в виконанні трубної орхестри анґл. кор. ґвардії (грам. пл.), 17·50 Кришталі та їх будова, 18·00 Сільва рерум, мистецьке життя, 18·05 „На Левандівці" (фейл.), 19·15 Камер. концерт (скрипка, фортепян), 19·30 Серед святинь, пірамід і сфінксів Єгипту, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Легка музика, спів (Вітас, тенор), 22·15 Пісні й арії (Блажинська, сопран), 22·35 Танкова музика.

Вівторок, 18. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, мист. життя, концерт сальон. муз., 15·30 Експорт, 15·35 Екон. вістки, збіжева біржа 15·45 Легка музика (джез. орх.), 17·35 Пісні (Пленський в супр. фортепяну) 17·50 Почт. техн. скринька, 18·00 Турист. бюлетен, 18·15 Фраґм. з муз. драм. Вагнера (гр. пл.), 18·45 Літ. нарис „Я мав тоді 14 літ" (спог. з війни), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 „Країна усміху" оп. Легара. 22·30 Солісти (гр. пл.) 22·45 Споганди про Ян. Френцлеву, 23·05 Танкова музика.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10

Ч. 250 (13.795). Львів, середа 19. вересня 1934. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 10·00 „
Піврічно 20·00 „
Річно 40·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

КАЛЄНДАР КРИНИЦЯ необхідний у кожній культурній українській хаті.

II. Конґрес Української Молоді в Америці.

В авдиторії Інтернаціонального Інституту в Ню Йорку відбувався 1-го і 2-го вересня ц. р. II. Конґрес Української Молоді в Америці. На цей конґрес, скликаний Лігою Української Молоді Північної Америки, зібралося майже сто делеґаток і делеґатів з усіх українських кольоній Америки. Замітно було, що між учасниками Конґресу було багато осіб з дальших стейтів, Илинойс, Айова та Минесота.

Конґрес відкрив у суботу, в 11-ій годині рано, предсідник Ліґи, п. Степан Шумейко. До президії Конґресу вибрано: п. Володимира Семенину як голову і п-у Р. Бенце та п. Теодора Луціва як секретарів.

По уконституованні Конґресу й виборі відповідних комісій Конґрес привитали представники ріжних орґанізацій. Промовляли: Микола Мурашко від Українського Народнього Союзу; д-р Лука Мишуґа від редакції „Свободи"; Омелян Ревюк від „Обєднання"; Григорій Герман (по анґлійськи) від ОДВУ й Молодих Націоналістів; Василь Авраменко від українських танцюристів Фільмової Студії; Евген Скоцко від місцевої орґанізації націоналістів; Роман Придаткевич від Любителів Української Музики; Рудий від „Чорноморської Січи"; п-і Кметь від Союзу Українок в Америці (по анґлійськи). Прочитано довгу низку привітів, писемних і телеґрафічних. На пополудневому засіданні зложили привіти: п-і Ковл (по анґлійськи) в імені Міжнародного Інституту, Мирослав Січинський від Українського Робітничого Союзу та п. Ярослав Чиж (по анґлійськи) від редакції „Народньої Волі".

Головну частину Конґресу становили відповідно приготовані реферати на ріжні життєві питання для української молоді в Америці та дискусія над ними. Такі реферати прочитали: п. Семенина про відношення української молоді в Америці до української літератури; п. Луців про ролю українського студента в Америці; п-і Марія Ґембаль на тему: Українці чи американці?; п-на Олеськів про вплив української молоді на українську справу; п. В. Буката про практичне розвязування своїх проблем молодю; п. Пзиак про вагу характеру для політичних досягнень; п. Ярема про ведення орґанізацій; п. Яремко про участь у спортовому житті як спосіб розголосу для української справи; п. Гаврилко про відношення української молоді в Америці до краю її батьків. Референти читали всі, з винятком п. Луціва, по анґлійськи. Дебати велись переважно по анґлійськи. Кожний реферат викликував оживлену дискусію, в котрій брало звичайно участь багато учасників Конґресу. Не зважаючи на те, наради велися спокійно, річево й без особистих нападів.

По вичерпанні рефератів і дискусії над ними Конґрес вислухав звіти уступаючих урядовців, перевів над ними дискусію та ухвалив уступаючому урядові довіря. До нового уряду Ліґи Української Молоді Північної Америки вибрано: п. Степана Шумейка як предсідника, п. Анастазію Олеськів як заступницю предсідника, п. В. Букату як секретаря і п. Степана Данилишина як касієра. Для ведення ґазетної пропаґанди для Ліґи вибрано пресову комісію, до котрої ввійшли п. В. Семенина, п. В. Букта й п-на Семенків.

Ухвалено низку резолюцій, поданих рефератами і зредаґованих резолюційною комісією. Між іншими ухвалено резолюцію проти голодової політики московського уряду на Україні.

Конґрес закінчено в неділю, в 6-ій годині вечором, відспіванням українських та американського гимну. Після сесій Конґресу відбувалися ріжні товариські забави, обіди, чаї та прогульки. По закінченні Конґресу відбувся баль. На коридорі перед салею нарад Конґресу влаштовано заходом Союзу Українок в Америці виставу українського народнього мистецтва (*„Свобода"*).

Виїмковий стан у Румунії.

Як повідомляють з Букарешту румунська рада міністрів продовжила виїмковий стан на шість місяців тільки в цих містах: Букарешт, Чернівці, Кишинів, Ґалац, Яси, Клюж, Оратея, Тімісуара і Праговатль. У цих містах задержано превенційну цензуру часописів.

Большевики творять свою аристократію.

МОСКВА, КАП. Большевицька влада широко обговорює проект, щоби створити зову „еліту" на зразок колишньої шляхти з осіб, спеціяльно заслужених для СССР. Нова „еліта" мала би широкі політичні і матеріяльні привілеї. Цей проект є одною з приємливих ідей Сталіна.

Історія повторяється. Велика французька революція також спершу скасувала привілеї шляхти. Одначе вже Наполеон створив нову шляхту з куди більшими привілеями, як колишня шляхта.

Католицький монах у Москві.

МОСКВА, КАП. Від кількох місяців викликує велику сензацію серед населення Москви католицький священик, який ходить по вулицях у рясі монаха августинів. Населення Москви не може надивуватися відвазі священика та становищу влади, яка дотепер не замкнула ще його до вязниці. Тим священиком є американець августин Леопольд Бровн, якому большевики на основі договору зі Злученими Державами дозволили обслугувати релігійні потреби чужинців. Йому підлягають дві церкви в Москві.

Перед зміною виховання у СССР.

МОСКВА, КАП. „Комсомольская Правда" в передовій статті взиває комсомольців, щоби звертали увагу на присвоєння доброго тону в поведінці з іншими людьми. Автор статті вважає присвоєння правил доброго виховання за конечність, без якої не можна було осягнути ніяких успіхів.

Ця стаття кидає світло, що большевики бажають бодай зовнішні прикмети виховання своєї молоді наблизити до европейських форм, які аж дотепер так завзято поборювали.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

Чи Ваша церква: парохіяльні будинки, читальня, школа, кооператива обезпечені — в дозволеній законом 1/2 частині

В Т-ві Взаїмних Обезпечень Дністер?

Якщо ні, то обезпечіть негайно цю частину в „ДНІСТРІ" за попереднім виповідженням у ПЗУВ.

ФУТРА
жіночі і чоловічі готові і до міри по найнищих фабричних цінах — поручає
Фабрика футер „ХРОМ".
Львів, Руська ч. 20. Городецька ч. 97. Телефон 71-83. 53-29.

Українська Парл. Репрезентація в справі прийняття Совітів до Союзу Народів.

Письмо представників У. П. Р. до голови Ліґи Націй у Женеві проти прийняття Совітського Союзу до міждержавної установи.

До Ексцеленції Сандлера, Президента XV. Засідання Союзу Народів.

Ексцеленціє!

В імені українських послів і сенаторів польського сойму і сенату маємо честь звернути Вашу увагу на ось-що:

Загально відомо, що Радянський Союз робить заходи, щоби ввійти до Союзу Народів і що справа його вступу стане предметом нарад найближчого засідання Ліґи.

Як уповноважені представники західньої частини українського народу, що находиться поза межами Совітів і має змогу висловити свобідно свою думку, дозволяємо собі зазначити свій погляд у цій справі.

Підкреслюємо своє глибоке пересвідчення, що з нашим становищем погоджуються наші земляки на території т. зв. Совітської Української Республики.

Український нарід протестує одноздідно проти вступу Совітів до Союзу Народів, а саме з таких причин:

1) Совіти анектували збройною силою і всупереч завзятому спротивові незалежну українську державу і тримають її під своєю владою крівавими засобами. Тимто ми не можемо визнати совітського уряду як уповноваженого представника українського народу в Лізі Націй і перед цілим світом.

2) На занятих територіях совітський уряд виконує супроти підбитого населення політику що має на меті знищити немилосерно всякий прояв національного життя. Дозволивши на короткий час на розвиток українських установ з метою зломати опір народу і ошукати світову опінію, московський уряд почав в останньому часі безоглядні переслідування всього, що має ознаки національного життя. Наукові та культурні установи скасовано або присилувано їх відректись свого національного характеру. Професорів, письменників, поетів та інтелі-

гентів інших професій, навіть селян і робітників, засилають або увязнюють за саме те, що вони — національно українці. Ця політика денаціоналізації та винищування не оминає навіть комуністів, коли вони в своїй діяльности свідомі української національности і досить згадати долю Скрипника, народнього комісаря або Хвильового, визначного письменника, обох давніх комуністів, які наслідком переслідувань були приневолені покінчити самогубством.

Але моральні терпіння українського народу бліднуть перед фізичними терпіннями наслідком економічної політики Совітів, що має на меті ослабити та винищити український нарід.

Колективізація земель заведена збройною силою заломала народнє господарство України, одно з найкращих у світі, довела до голоду жахливих розмірів. Найточніші дані зібрані Комітетом для помочі голодним України оцінюють на кілька міліонів смертних жертв за час 1932—4 р. Беручи за підставу, що жниво з цього року дало тільки 70 проц., коли рівняти його з минулим, можна лякатися, що число жертв буде подвоєне. Треба підкреслити, що московський уряд перед обличчям такої катастрофи не робить нічого, щоби зарадити лихові, але навпаки з політичних мотивів надалі заперечує за кордоном навіть істнування голоду.

4) Дозволяємо собі звернути увагу Вашої Ексцеленції на факт, що вся совітська внутрішня та закордонна політика різко протилежна пактові Ліги Націй і його основним ідеям. Тоді, як у межах Совітського Союзу бачимо повне заперечення всіх національних прав і намагання зовсім знищити внектовані ним силоміць народи, назверх III-ій Інтернаціонал, як вірне знаряддя совітського уряду веде далі свою ворохобницьку політику з метою завести совітський режім у всьому світі. Полишаючи на боці негідну боротьбу Комінтерну за весь час, як він істнує проти Ліги Націй і проти цивілізованого світу, наведім тут тільки кілька слів, які сказав тов. Жданов перед кількома тижнями на міжнародньому конгресі комуністичних письменників, як офіціяльний делегат уряду: „Місією совітської літератури є причинитися до світової революції і ввести у цілому світі диктатуру пролетаріяту". Ці слова впали саме тоді, коли совітська дипльоматія робила заходи, щоби приняти Совітський Союз до Ліги Націй. Ту буцім-то зміну політики можна пояснити тільки непевністю у закордонній ситуації, бо, як бачимо з наведених тут слів, її придумали виключно для вжитку чужини.

Основуючись на наведених фактах, маємо честь подати до відома Вашої Ексцеленції, що український нарід не маючи змоги офіціяльно протестувати перед Лігою Націй проти вступу до неї його гнобителя, користується нашим посередництвом, щоби цивілізований світ міг почути протести його обурення.

На випадок, якби справа вступу Совітів до Ліги Націй таки стала предметом офіціяльних нарад, сподіваємося, що Висока Рада поставить совітському урядові домагання, щоби він залишився бодай вірний конституції Совітського Союзу і дав українському народові змогу рішати самому про свою долю.

Прошу приняти вислови нашої глибокої пошани

ЗА УКРАЇНСЬКУ ПАРЛЯМЕНТАРНУ РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ ПОЛЬСЬКИХ ЗАКОНОДАТНИХ ПАЛАТ

О. Луцький, заст. голови. **Мілена Рудницька,** посолка.

Женева, 11. вересня.

Комітет Рятунку України

в справі прийняття Совітів до Союзу Народів.

Письмо Президії Комітету до Президії Союзу Народів.

До Його Ексцеленції
Сандлера,
Президента XV-го Засідання Ліги Націй.

Ексцеленціє,

В імені Центрального Комітету Допомоги Голодуючим Совітської України, що має на меті зарадити страшним наслідкам голоду, який від двох літ винищує Совітську Україну, забираючи міліони невинних жертв, маємо честь подати до Вашого відома такі факти:

У 1920 р. Українську Народню Республику, якої незалежність визнало кілька держав, що нині входять до Ліги Націй, заняв московський уряд своєю більшою воєнною силою, не зважаючи на її завзяту боротьбу.

Залишаючись від того часу під владою совітів, країна ця, якої природні багацтва ввійшли навіть у приповідку, стала поволі одною з найбідніших в Европі.

Політика совітського уряду, який довгі роки реквізував жнива, не турбуючись прохарчуванням населення ані засівами, підорвала сильно добробут України, а головним ударом, який спричинив катастрофу, була колективізація земель.

Українських селян обдерли з усього майна і вкинули насильно до сільських комун, що буцім-то мали стати „фабриками збіжжа", якими проводили анальфабети-комуністи. Всі, що зважились опертися тому насильству, або хоча би тільки висловились проти нього, пішли до вязниці або на заслання на Сибір з ріднею і дітьми. Те саме сталося і в містах, з українськими інтелігентами, священиками, урядовцями, навіть робітниками, коли вони озивалися в обороні своїх переслідуваних земляків, або яких тільки підозрівав у патріотизмі московський уряд. Наслідків такої політики не можна навіть собі уявити.

У 15-ті роковини анексії нашого краю, переведеної Совітами, тоді як вони виступають перед Европою як буцім-то устабілізована держава, підтримана згодою народу, на Україні панує голод невиданий там за тисячеліття її історичного розвитку.

Статистики, що не підлягають нікому сумнівові, якнайсовісніше перевірені, обраховують на 6 міл. жертв у 1933 р. себто 20% всього населення, а тимчасом погані цьогорічні жнива мають іще збільшити цю гекатомбу.

Українці, що живуть поза совітськими кордонами у числі понад 12 міліонів душ, затривожені жахливим становищем рідних братів, утворили Комітет Допомоги Голодним, що зумів зєднати собі симпатію, навіть співробітництво ріжних чільних осіб, як кардинал Інніцер, архиепископ кантерберійський та інші.

Ці комітети почали кампанію для міжнародньої допомоги голодній Україні і прохали Його Ексцеленцію, Мовінкеля, тодішнього президента Ради Ліги Націй, передати їх поклик бюрові цієї установи.

Не можна найти слів похвали для шляхотного становища колишнього президента супроти мученичої України, а все-ж воно розбилось проти непримирного становища московського уря-

Сумні осінні та довгі зимові вечорі
весело перебудете, — якщо замовите собі
„ЖОРНА",
сатирично - гумористичний журнал
„Жорна" мелють двічі в місяць. Ціна прим. 25 сот.
Вишліть 1'50 зол. на адресу:
„Жорна" Львів, Ринок 10,
а будете мати заплачено на один чвертьрік. 1—5

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. вересня 1934.

ВАС. МУДРИЙ. 3)

З подорожі до Швеції.

ВРАЖІННЯ З КОРАБЛЯ.

В усіх кабінах корабля порозвішувані поучення про те, як мають заховуватися подорожні в випадку небезпеки та як їм користуватися т. зв. рятунковими поясами. Ці поучення друковані та гарно оправлені за скло. На „Косцюшку" ці поучення зложені в трьох мовах, а саме, в польській, англійській і... Попробуйте згадати третю мову! — Не згадаєте! — Вони зложені крім польської та англійської ще й в **українській мові.** До того українська мова тих поучень чиста і зовсім поправна.

Ця обставина з українською мовою на кораблі викликала в мені цілу низку рефлексій. Як це собі пояснити, що на цілій національній українській території в Польщі поусувані всі українські написи на залізничих дворцях, не видно їх у вагонах залізниць, на вивісках урядів і т. д., а тут, далеко від нас, на Балтійському Морі в кабінах польського корабля українські поучення?! Важко збагнути змисл такої „рівноправности", але не можна про те не згадати.

Наш корабель мав причалити до Стокгольму на другий день у четвертій годині пополудні. В Швеції час мірять так само, як у нас, по середньо-европейському. Словом, з Гдині до Стокгольму мали ми їхати цілих 28 годин кораблем. Цей час використовували подорожні ріжно. Одні грали в карти, переважно бріджа у корабельних сальонах, інші заглядали зчаста до бару, де покріплялися всякими екзотичними напоями (в корабельному барі можна їх дістати по значно нижчій ціні ніж на суходолі. Так само по дуже зниженій ціні можна там набувати польські і інші тютюнові вироби), щоби таким чином замкнути доступ морській недузі до свого організму і взагалі забутись та приспішити хід часу. Великий попит мали на кораблі помаранчі, які можна було набувати дешево в барі і якими засмічували не тільки бар, але й чердаки та кабіни.

Найбільше між подорожуючими було таких, що не шукали розривки чи забуття в картах або в барі, але перебували весь час на чердаках. Дихали ідеально чистим морським воздухом, вдивлялися у спокійно-рухливе плесо моря, приглядались „перегонам" деревляних коників, які влаштовувала на кораблі корабельна адміністрація для розривки подорожніх. Але на „перегонах" теж програвали гроші, хоч щоправда невеликі. Зате мало було таких, що виграваали. На руфі корабля влаштували великий басен, повний морської води. В ньому купалися та плавали ті, що могли пописуватися своєю плавацькою справністю.

Всі поруччя корабля на чердаках були густо „обсаджені" тими, що напувались враженнями, які навівав на них легесенький подих морських хвиль. Корабель був на повному, безкрайому морі. Кожний відчував, що відтятий зовсім від суходолу і від бурливого життя, яке кипить на ньому. Тут могли бути тільки спомини про нього. Корабель у порівнанні до тієї безмірної маси води, яка його окружала, був мініятурною лупинкою, на якій могли не дуже то свобідно і не дуже то певно рухатись маленькі істоти, що звуть себе людьми. Почуття великої безсили мусіло огортати кожного, хто бодай на мент один усвідомляв собі тепер залежність свою, всіх подорожніх, усієї залоги та цілого корабля від доброго чи злого, нехай нам буде вільно так висловитись, гумору природних стихій та окружаючих усе те елементів.

Найбільше причаровував усіх надходячий захід сонця на повному морі. При спокійному морі та добрій тодішній погоді це приваблива, чарівна й невидана досі, бодай для мене, панорама. Гра промінів у воді, блеск води й потапаюча постепенно в морських безвістях огняна куля сонця приголомшують людину своєю величавістю та красою. В моментах заходу якось на диво й на кораблі все було тихе, спокійне. Не чути було ні розмов, ні сміхів. Не було й обтовкання ліктів та метушні. Все, що жило, достроювалось внутрішньо до величі заходячого сонця і вглиблялося, здавалось, у найглибші таємниці неміряного механізму світа та в захопленні чи може пригніченні мовчало. Всі радощі й уся гіркота життя ховались, уся буденність щезала, а духа опановували якісь глибокі святочні почування подиву для святої краси світа. Тарахкотіли тільки корабельні машини і шуміла, краяна корабельним дзьобом морська глибина. І саме ці механічні гуки та шуми корабля були чи не найвідповіднішим акомпаніяментом до того, що діялось тепер у природі, до тієї боротьби, до тих змагань, які йшли на морі на наших очах між надходячою темрявою та уступаючим світлом.

Сонце сховалось, але ще довго стояли подорожні біля поруч чердаків і гляділи за ним та водили зір його слідами. Нагло пронеслися уривані звуки корабельного гонгу. Це скликували подорожніх на обід (по нашому на вечеру). Подорожні будились з очарування й нерадо залишали свої місця, щоби направитись до їдалень. У часі обіду заповіли голосниками одночасно по всіх їдальнях, що в 9-ій год. вечора починається на проходовому чердаку дансінг. Стрій на дансінгу довільний. Настрій збуджений. При столах пішли буденні, банальні розмови на ще банальніші теми.

ну, який попросту заперечив істнування голоду і категорично відмовився приняти міжнародню допомогу.

Довідавшись, що совітський уряд ужив заходів, щоби вступити до Ліги Націй, Центральний Комітет Допомоги Голодним Совітської України складений із українських членів польського сойму і делегатів 36 культурних центральних українських організацій, у порозумінні з українськими послами до румунського і канадійського парляменту, як також в імені Допомогових Комітетів голодним у Празі, Відні, Парижі, Льондоні, Брюсселі ітд. прохає вас звернути ласкаву увагу на ось що:

Оминаючи дбайливо політичну сторінку справи і маючи головно на меті поміч для своїх земляків, які вмирають тепер міліонами, без ніякої допомоги від цивілізованого світа, прохаємо вас в імені цих невинних жертв поставити у хвилині, коли йтиме дискусія у Лізі Націй про вступ Совітів до неї, такі умовини щодо приняття їх до Ліги:

— Нехай совітський уряд змінить у відношенні до України свою політику, яка є причиною страшного голоду і нехай дозволить на міжнародню поміч голодним.

Прийміть, Ваша Ексцеленціє, запевнення нашої глибокої пошани.

В. Мудрий, голова. **Мілєна Рудницька,** заст. голови.

Львів, 2. вересня 1934.

Українські жінки проти Совітів.

Лист голови Союзу Українок до голови міжнародньої організації жінок.

Пос. Мілєна Рудницька, як голова Союзу Українок, вислала 9. цм. до п-ні Корбет-Ашбі, голови Міжнароднього Союзу Жінок, англійки, що підчас Зборів Ліги Націй, і інших міжнародніх зїздів у Женеві перебуває у Швайцарії, — листа у справі дальшої небезпеки голоду на Сов. Україні та прийняття Совітів до Ліги Націй.

Авторка листа покликується на факт приналежности Союзу Українок до Міжнароднього Союзу Жінок та на сердечну й енергійну допомогу, з якою та міжнародня жіноча організація прийшла минулорічній українській акції на женевському терені у справі помочі голодуючим. Вправді практичних наслідків та акція не дала тому, що сов. уряд заперечив сам факт голоду, а проте потім усі переконалися, що те заперечення не відповідає дійсному станові річей, і що міліони людей померли з голоду. У цьому році наслідком посухи грозить новий голод. Чи не можна би знову піднести свій голос в інтересі страдаючого українського населення? Момент догідний у звязку зі справою вступу Совітів до Ліги Націй.

При цій нагоді авторка листа виясняє становище українських жінок, які на останньому своєму великому конгресі рішили вжити всіх засобів, щоби протиділати акції за прийняттям Совітів. На тому конгресі присутньою була м. і. делегатка адресатки, міс Шіпшенкс. На думку українських жінок прийняття Совітів до Ліги Націй булоб санкціонуванням того, що діється у Совітах, і тих відносин, які стоять в яскравій суперечності до ідеалів Ліги. Авторка листа пригадує систему, стосовану на Сов. Україні, жертвою якої падуть очевидно у першу чергу жінки. Хоча міжнародня організація жінок зберігає невтральність у строго політичних справах і з того приводу може незручно буде їй забирати голос щодо прийняття до Ліги Націй Совітів, то проте минулорічна акція жінок дає моральне право домагатися, щоби уряд СРСР перед вступом до Ліги дав міжнародні ґарантії щодо своєї політики супроти меншин, головно українського народу, та щоби дозволив зреалізувати пляновану у мин. році міжнародню допомогу голодуючим. Українські жінки переконані, що Президентка Корбет-Ашбі всіми своїми силами допоможе їм.

Совіти стали членом Ліги Націй.

ЖЕНЕВА, 16. 9. ПАТ. Як відомо, секретаріят Ліги Націй оголосив у суботу вечором тексти документів, що торкаються вступ[illegible]ня Совітів до Ліги Націй.

ЗАПРОШЕННЯ СОВІТІВ.

Запрошення, вислане делегаціями 30 держав Совітам, було такого змісту: „Нижче підписані делегати на 15-ий збір Ліги Націй оцих держав: Південно-Африканська Унія, Альбанія, Австралія, Австрія, Болгарія, Чілі, Чехословаччина, Естонія, Етіопія, Франція, Греція, Гайті, Еспанія, Індії, Югославія, Канада, Литва, Латвія, Мексик, Нова Зеляндія, Персія, Польща, Румунія, Туреччина, Уругвай, Угорщина, В. Британія та Італія, — з уваги на те, що місія вдержання й зорґанізування миру, яка є принципіяльним завданням Ліги Націй, вимагає співпраці загалу держав, запрошують СРСР вступити до Ліги Націй і запевнити їй свою цінну співпрацю". Ідуть підписи делегатів.

ВІДПОВІДЬ ЛИТВІНОВА.

У відповіди на те запрошення, яке запрошуючі держави закомунікували предсідникові збору Ліги, щоби предложив Лізі, комісар Літвінов вислав предсідникові збору таке письмо:

„Пане Президенте! Совітський уряд одержав телеґраму, підписану великим числом членів Ліги Націй, а саме (вичислює держави) телеґраму, в якій підкреслюючи, що місією Ліги Націй є орґанізація миру та що ця місія вимагає співпраці загалу держав, запрошують СРСР вступити до Ліги і запевнити їй свою співпрацю. Одночасно совітський уряд поінформовано офіціяльно урядами Данії, Фінляндії, Норвеґії та Швеції про їх прихильне становище у відношенні до вступлення СРСР до Ліги Націй.

Совітський уряд зробив з орґанізації і консолідації миру принципіяльне завдання своєї закордонної політики і не був ніколи глухим на якінебудь пропозиції міжнародньої співпраці в інтересі миру. Він думає, що запрошення, яке одержав від більшости членів Ліги дає вислів правдивого бажання миру Ліги Націй і свідчить, що Ліга признає конечність співпраці СРСР.

Тому совітський уряд готов відповісти на запрошення і стати членом Ліги Націй, займаючи належне йому місце. Зобовязується додержувати всякі міжнародні зобовязання та всякі рішення, що обовязують членів Ліги. Совітський уряд особливо рад вступити до Ліги Націй з хвилиною, коли Ліга обмірковує справу поправок до пакту, щоби згармонізувати його з пактом Бріян-Кельоґ і цілковито винити заід права міжнародньої війни.

З уваги на те, що арт. 12 і 13 пакту залишає рішенню держав відослання до арбітражового або судового полюднання, совітський уряд хоче вже тепер спрецизувати, що на його думку тих процедур не можна прикласти до спорів, які торкаються фахтів, що попередили його вступлення до Ліги.

Позволяє собі висловити надію, що сьогоднішню декляраціо приймуть всі члени Ліги в дусі щирого бажання міжнародньої співпраці та вдержання миру з користю для всіх народів, в якому то дусі вона й зроблена.

Прошу пана, пане президенте, приняти вислови моєї високої пошани

Максим Літвінов,
народній комісар для закордонних справ".

СКАНДИНАВСЬКІ ДЕРЖАВИ ЗА СОВІТАМИ.

Письмо делегата Швеції Сандлера до предсідника Ради Бенеша є такого змісту:

„Маю честь в порозумінні з шефами делегацій данської, фінляндської ся норвеської закомунікувати Вашій Ексцеленції, що уряди Данії, Фінляндії, Норвеґії та Швеції потвердили сьогодні совітському урядові звичайною дипльоматичною дорогою своє рішення голосувати за вступленням СРСР до Ліги Націй.

Хочу додати, що делеґації тих країв були би уповноважені прилучитися до запрошення, висланого в тій цілі, якби таке запрошення міг зробити сам збір.

ПРОТИ СОВІТІВ.

Не прилучилися до запрошення, висланого до СРСР, такі европейські держави: Бельгія, Портуґалія, Голяндія, Швайцарія і Люксембурґ.

ІСТОРИЧНИЙ КОМУНІКАТ РАДИ ЛІГИ НАЦІЙ.

Дефінітивний текст совітської відповіди на запросини вступити до Ліги Націй надійшов до Женеви в 19 год. 15. ц. м. Рада Ліги зібралася на тайному засіданні, яке тривало поверх годину. Після засідання видано такий комунікат:

„Рада Ліги зібралася сьогодні вечором на довірочному засіданні в присутності голови Зборів Ліги, Сандлера. Голова Сандлер подав до відома предсідникові Ради два комунікати, які будуть представлені Раді: 1) Запросини про вступ, підписане певною скількістю делеґацій на Зборі, яке взиває СРСР приступити до Ліги Націй. 2) Відповідь уряду СРСР на ті запросини, яка висловлює бажання совітського уряду стати членом Ліги Націй.

Голова Ради дістав крім того листа шведської делегації, що виступає в імені делеґацій данської, фінляндської і норвеської у справі вступу СРСР до Ліги Націй. Перестудіювавши ті документи Рада однодушно устійнила, при стриманні від голосування делеґата Арґентини, Панами і Портуґалії, таку резолюцію:

Рада, познайомившись з листом з дня 15. ц. м., з яким СРСР звернувся до голови Зборів у справі вступу тої держави до Ліги Націй, **десигнує на підставі права, що належить їй по статті 4 пакту Ліги, Союз Соціялістичних Республик Рад на постійного члена Ради Ліги, відхилчни проголошення Зборами прийняття СРСР до Ліги Націй. Крім того поручає Зборам затвердити цю постанову".**

У доповненні до того комунікату слід зазначити, що зпосеред трьох членів, які стрималися від голосування, тільки один забирав голос, а саме делеґат Портуґалії, який заявив, що портуґальська делеґація буде голосувати на Зборах проти прийняття СРСР до Ліги Націй.

ЛІТВІНОВ ГОЛОВОЮ ЛІГИ НАЦІЙ?

БЕРЛІН, 17. 9. ПАТ. Преса повідомляє з Женеви, що ком. Літвінова по вступлені СРСР до Ліги Націй, виберуть предсідником Ради Ліги Націй на майбутній рік. Франція, Італія і мабуть Німеччина звернуться до Літвінова з пропозицією приняти цю кандидатуру.

Український народе! Памятай, що від Тебе залежить національна свідомість наших братів на далекому Сході і Заході, тому шли датки і дарові книжки на адресу Т-ва „Просвіта у Львові.

Військовий союз Франції з СССР.

Пакт чотирьох без Німеччини.

У середу СССР приймуть уже як члена до Ліги Націй. Негайно по приїзді ком. Літвінова до Женеви оголосять договір про військовий союз між Францією і СССР. Большевики засядуть теж у Раді Ліги Націй. Таким чином на европейськім горизонті зарисовується нова політична концепція. Вступлення СССР до Ліги доведе до відмовлення пакту чотирьох. СССР займе місце Німеччини. Такий здогад висловлює французький журналіст Пер Домінік у щоденнику „Ла Репюблік". Французький журналіст завважує, що військовий союз Франції і СССР буде спрямований проти імперіялістичних посягань за відорванням Совітської України. В Женеві крушляють поголоски, що секретаріят Ліги Націй покине Женеву внаслідок ворожого становища Швайцарії проти СССР. Частина французької преси боронить Швайцарію. Ліга Націй повинна далі залишитися в Женеві, хоча Швайцарія виступає рішуче проти приняття СССР до Ліги Націй.

Япон'я проти вашинґтонського договору.

БЕРЛІН, ПАТ. Японський уряд задумує виповісти морський договір, підписаний у Вашинґтоні тому, що він загрожує миові. Японія пропонує обмежити загальний тонаж кораблів, скасувати тяжкі гармати та вимагає для себе відповідности.

Опозиція Швайцарії.

(УП) В Женеві, в цьому зборищі заступників поодиноких держав та народів йдуть наради за нарадами, засідання, конференції, переговори, сварки, навіть лайки, пишні сніданя та обіди за шампанським вином та гаванськими цигарами і т. п. — а все крутиться коло одного пункту, чи впустити большевиків у Союз Народів чи ні. Та справа не від нині актуальна. Не без підстави деякі звуть її „Унтерганг дес Абендляндес" (Занепад Зах. Европи).

Ще надовго перед загальними зборами Ліги Націй та нарад його президії говорилось на ту тему в державних кабінетах а ще більше писалось у пресі. Здавалося, що справа ясна і нема над чим говорити. Прилюдна опінія світа висловлась проти допущення представників азійського варварства в „благородну" сімю цивілізованих народів. Лише філії московського комінтерну — компартії ріжних країв та їх преса, як рівнож стипа світової преси, відома у світі з большевикофільства, висловлювалась за вступом большевиків.

Недовго перед початком зборів Союзу про цю справу заговорили зовсім голосно у дипльоматичних кругах і то тоном зовсім відмінним від дотеперішнього пресового тону. Великі держави Европи порозумілися і погодилися. Зате менші держави висловлювались проти того, оскільки вони мали взагалі змогу самостійно про це говорити.

У ріжних европейських столицях пішли інтервенції великих держав, а в першу чергу Франції. Міністрів закордонних справ почав відвідувати французький посол, а йому секундували посли англійський та італійський. Виринали делікатні запити про становище даного уряду до справи прийняття большевиків. При цьому посли висловлювали свої чи своїх урядів погляди на цю справу та давали недвозначні вказівки своїх побажань, що їм було би дуже приємно почути від даного уряду прихильну відповідь. Таке саме було і у Швайцарії.

На голосі Швайцарії залежало Франції в першу чергу вже хоч би тому, що на її території находиться осідок Ліги Націй та що цей голос, як держави вправді малої простором і скількістю населення, але зате морально ні разу не скомпромітованої у всьому світі був би це чи не найсильніший арґумент для всіх інших держав, що й нині ще не признали Москви та держаться від неї здалека. Це був свого роду натиск на Швайцарію. Про це ясно не говорилось, але це відчувалось, бож не даром деякий час перед тим демаршом сензаційна освітова преса розписувалась про небезпеку німецького перемаршу через Швайцарію та розвела була дискусію про перенесення Ліги Націй до Відня.

У швайцарських кругах ріжно дивились на ту справу. Одні були за безумовним допущенням большевиків до Союзу та за їх признанням. Інші були проти того, а в журналістичних кругах у Швайцарії переважала думка, що Швайцарія буде змушена уступити натискові великих держав. Однак загальне враження було таке, що швайцарці, як народ, були у значній більшости проти того. Ті нечисленні розагітовані московськими аґентами швайцарські „пролетарі" не багато могли вдіяти, бо їх було дуже мало.

Після демаршу швайцарський уряд перевів декілька засідань та по всестороннього обмірковуванні справи вирішив заявитись проти допущення большевиків у Союз. А колиб таки большевиків приняли до Союзу без згоди Швайцарії, то в тій справі відбудеться всенародне голосування. Воно має вирішити, чи швайцарці мають залишитись членами Союзу та сидіти разом з большевиками за одним столом, чи ні.

Це відважне швайцарське становище затрівожило всіх. Прихильників і ворогів большевиків. Прихильники, сьогодні всемогучі, бо сильні мілітарно й економічно, знали, що їм вдасться перевести справу прийняття большевиків фактично, але за моральну сторінку того свого кроку побоювались. Моральна перевага була по боці Швайцарії. Це швайцарське — ні! піднесло на дусі й інших членів Союзу, що вже почали були здавати свої протибільшовицькі позиції під натиском великих держав. Швайцарська опозиція завдала праці великим державам, бо треба було натиск починати наново, а дальше й деякі уступки поробити, щоб своє осягнути.

Чомуж Швайцарія так рішуче противиться „большевизації Ліги?". В першу чергу тому, що швайцарці — це наскрізь матеріялісти. Одначе тут іде помішання понять матеріялізму з ощадністю. Були й такі думки, що Швайцарія, маючи значні доходи зі Союзу Народів та ріжних інтернаціональних імпрез, що все відбуваються на її території, не захоче позбутись цього доходу. І це показалося фальшивим. Дипльоматичного й економічного натиску вона не побоялась, бо за нею була сила моральна. Забуто також і той факт, що Швайцарія була дійсним членом Союзу по волі народу тому, що всі інші вступили до Союзу або як побідники світової війни для забезпечення собі овочів побіди, другі як побіджені, щоб зискати для себе якісь полекші. Швайцарія не була ні побідником, ані побідженою. Вона перед вступом до Союзу перевела була всенародне голосування у тій справі. Вона вступаючи до Союзу, мала на увазі все те, що лягло фактично в основу Союзу. Швайцарія й досі не признала Совітів. Прийняття в Союз большевиків означалоб навязання приязних взаємин з ними. Дальше, воно далоб большевикам змогу закласти на швайцарській території своє заступництво при Союзі, чого швайцарці слушно лякаються, памятаючи приклад сусідньої Німеччини й Італії, до чого довела тамошня робота комуністів. На зиски з торговлі швайцарці не багато можуть рахувати, тим більше, що большевики дуже рідко все купують, але не дуже рідко платять. Крім того швайцарці ще й нині памятають викликаний большевиками кривавий генеральний страйк у Швайцарії після світової війни.

Це були мотиви, що спонукали Швайцарію сказати — „ні!" підчас вступних розмов на тему вступу Совітів до Ліги Націй. На „запрошенні", яке вистосувало до Совітів 30 держав, нема підпису — Швайцарії. Опозиція Швайцарії була теж головною причиною, чому великі держави рішили перепачкувати нового члена до свого товариства „кухонними дверима", оминаючи прилюдну дискусію та обходячи процедуру, яка вимагала би одноголосного рішення Зборів Ліги.

Сьогодні Літвінов і 40 (сорок!) членів його делеґації, „технічних" співробітників, жде з валізками на момент урочистого виїзду до Женеви.

Як надалі виглядатимуть ті відносини — покажеться у будуччині, але можна сумніватися, чи вдасться тій плеяді большевицьких аґентів, що зїджатиньмуть до Женеви, змінити засадниче становище швайцарців до того дивогляду XX. століття, яким є Совіти.

—o—

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

Большевицький письменник каже, що в СССР. є голод і бруд.

ВІДЕНЬ, КАП. „Райхспост" повідомляє, що відомий большевицький письменник Ілля Еренбург оголосив недавно незвичайно сміливий протест проти тенденційного вводження в блуд чужинців, які приїздять до СССР., фальшиво зясовуючи їм відносини, які є в большеччі. Офіціяльне большевицьке бюро — пише Еренбург — створює для подорожуючого чужинця фікційний світ, окружає його атмосферою неіснуючого добробуту та дешевих приємностей. Тимчасом голод і бруд це звичайна доля широких верств СССР. Для чужинців оснували готелі, де харчів достоту, де виграває музика, де вечором ідуть танці й інші розривки, зате дбайливо скривають перед цікавим подорожнім місця для нього непризначені. Не бачить він порожніх маґазинів, терпінь народу, брутальности у взаємнах чоловіка до чоловіка.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. вересня 1934.

СТ. ШМАНЬКОВЕЦЬКИЙ.

З днів жаху.

(У 20 ліття вивезення Митрополита Шептицького).

Ще один спомин навіяли мені двацятьлітні роковини російського наїзду. Стає він у моїй уяві як жива картина, а замикає в собі одну сторінку з історії царського панування на Галицькій Землі та відношення російської військової й адміністративної влади до нашої греко-католицької церкви та її найвищого достойника.

У памятних жахливих днях, коли на Львів шли російські війська, залишилися в місті всі три архиєпископи. Латинський арх. Більчевський сильно озброєний у вшехпольський панцир не мав ніяких основ побоюватись стрічі з царською владою. Вірменський арх. Теодорович жив сподіванням зустрітися при першій нагоді зі своїм добрим знайомим Володимиром гр. Бобрінським, із котрим кілька років раніше пережив стільки милих хвилин у французькім готелі на равті, який улаштували в честь Бобрінського галицькі москвофіли і вшехполяки.

Залишився на становищі і наш митрополит, та серед інших умовин. Він чейже не мав ніякої омани, що російська влада в найкращому випадку поставиться до нього з холодною байдужністю.

Не було для декого тайною, що митрополит перед війною incognito бував гостем у російській державі. Не було теж тайною, що в серці самої матушки-Росії була греко-католицька капиця, що були там греко-католицькі духовні як Фйодоров, Дейбнер, Верховський та інші, що греко-католицькою була княжна Грузинська, що прихильниками Риму були кн. Волконський, що одна з царських доньок була великою прихильницею нашого обряду, лиш огляд на те, що її батько „білий цар, православний государ" — не дозволяв їй зєднатися формально з нашою церквою.

Не могло бути й тайною у деяких колах, що всю ту акцію підтримував і патронував їй львівський митрополит. І може воно видасться дивне, що той сам уряд, який так безсердечно знищив унію на своїх західних окраїнах, там у глибині Росії глядів на неї прижмуреним оком. Адже на дверях уніятської каплиці виділа в рямці оправлена телеграма від барона Фредерікса, у якій він в імені царя дякує греко-католицькій громаді за побажання прислані цареві з нагоди першої Служби Божої відправленої в греко-католицькому обряді.

Та була ще й друга причина, чому митрополит не може числити на ніякі огляди від російської влади. Зі самим вибухом війни відомий чорносотенець архимандрит Почаєвської Лаври Виталій видав посланіє до австро-угорських жовнярів, у якому звільняє їх від присяги складеної на вірність австрійському цісареві та закликає кидати зброю й переходити на бік російських військ. Письмо це розкидали масово між військо і населення.

По мужеськи відповів на це письмо митрополит Шептицький. Назвав Виталія „еретиком", який не має права католиків звільняти від присяги, та взивав жовнярів до вірности складеній присязі.

На жаль, все те сталося безпосередно перед тим, заки заняли Львів, тому більша частина тих друків впала жертвою вогню. Палієм був пок. о. канцлер Яцковський та не було найменчого сумніву, що росіяни цю відповідь мали. Вонаж була друкована в Ставропігії...

В останні дні перед приходом російських військ була митрополича палата місцем сходин для визначніших львівських громадян, що постановили залишитися у місті. Сходилися там: духовні оо. А. Білецький, Т. Бобикевич, І. Алексевич, д-р Й. Боцян, д-р Мирон Горникевич, Ю. Дзерович, О. Дикий, Л. Лужницький, Е. Монцібович, д-р І. Соболь, М. Щепанюк, Л. Туркевич, д-р Д. Яремко, М. Яцковський, а зі світських: П. Войнаровський, д-р Ю. Гіряк, М. Заячківський, І. Левинський, д-р В. Охримович, М. Павлик, В. Шухевич, К. Паньківський, Л. Шехович, д-р Ст. Федак та інші.

Про все те довідалися росіяни, бож св. Юр придбав собі славу, що його будинки все давали захист якійсь чужій амбасаді чи експозитурі. Були там колись славна каштелянова Косаковська, був перед війною і в часі війни „русскій" студент Скокун (син дяка), був у польських часах субльокатор одного зі священиків, що зорганізував там большевицький зїзд, який нам так дуже пошкодив у европейській опінії.

Св. Юр був приготований на прихід ворожого війська. Заздалегідь вібрано деякі папери головно „acta congregationis de propaganda fide" та замуровано їх у безпечній скритці у пивниці під кухнею. Свято замурування перевів присланий Левинським студент при помочі хлопця з прислуги Гриця; так і здавалося, що того гробу ніхто не найде і не відкриє... (У половині лютого полковник Лукіянов знав уже цю тайну...).

Усі відчували, знали й розуміли, що з приходом росіян найтемніші хмари збенуться над свя-

Внутрішня позичка Рідній Школі — це ударне гасло сучасної хвилини.

Кожне українське товариство, кожна кооператива, організація, установа і кожне підприємство платить бодай одну позичку Рідній Школі. Те саме зробить кожний член і прихильник Рідної Школи. Одна позичка 25 зол. На цих 25 зол. може складатися і кілька осіб. Можна сплачувати зараз або ратами. Нема ніяких обмежень щодо числа позичок.

Не відкладайте до останнього речинця (31. жовтня 1934. р.), але підписуйте позичку і правильно вплачуйте рати та присилайте позичку.

Всі, що вирівняли позичку, одержуть грамоти.

ПКО. ч. 503.624.

РІДНА ШКОЛА, *Львів, Словацького 14.*

Чи братися нам за деревний промисл?

Останніми часами дало „Діло" почин до статтей на дуже актуальну тему для нашого суспільного життя — зацікавлення нашої молоді, а передовсім інтелігентів — промислом та торговлею.

Рік-річно сотні і тисячі наших дітей вписується до середніх шкіл, рік-річно сотні їх кінчить ці школи, а розмірно малий відсоток з них вступає на університет. Наша убога суспільність не має змоги допомогти нашим дітям стати повними інтелігентами. Геройством можна би назвати зусилля наших батьків та дітей, що при таких виглядах на посади і хліб з ними звязаний стараються удержати чисельний стан нашої інтелігенції.

Щоби одначе виховувати інтелігенцію, треба їй дати можливість життя, бо все в порядку, коли діти селян чи робітників кінчать школи та стають інтелігентами, але зле буває, коли діти інтелігентів з браку відповідної праці і хліба мусять навертатися до робітництва та до „чорної роботи", зовсім до неї незвичайні і непристосовані. І тут лише промисл та торговля і веровлучно з ними звязана банковість може і мусить виповнити цю з погляду національного найважнішу ролю — приміщення в собі інтелігенції. Нація недержавна, коли хоче виховати інтелігенцію незалежну на добрих становищах, іншої дороги не має.

В одній статті, що радить над цією справою, писали про торговлю і промисл деревний. Я, як такий, що активно „працює в дереві" більше дванацяти літ, не маю наміру критикувати поглядів громадянина, який накликує до промислу і торговлі деревом, хочу лише виправити незвичайний оптимізм поміщеної статті, а саме сподівані заробітки.

Деревний промисл займає дуже важну позицію в експорті і торговельному білянсі Польщі і так нпр. у 1933 р. вивезено з Польщі 664.443 тон сирівця і 1.041.641 тон півфабрикатів — значить разом 1.706.084 тон дерева, причім вартість цього вивозу представляється сумою около 30 прц. цілого торговельного білянсу Польщі. Експорт є головною підставою торговлі деревом, без нього вона цілковито підупалаб, він рішає про калькуляцію цін. Нема страху, щоби експорт цілковито припинився, бо коли в 1932 р. дійшовши до числа 1.035.027 вивезених тон, то в 1933. р. мав уже 1,706.084 тон, не рахуючи всякого роду труднощів, які рік-річно збільшуються, своєрідної політики держав та зростаючої локвіщо торговельної організації і експансії Совітів, які займають перше місце в торговлі деревом. Застосування дерева є превелике і запотребування його може лише збільшатися, так, що збут його певний. Воно пристосовується легко і гладко до всяких конюнктур неймовірно низьких, тому, що зубожіле і надмірно всякими зобовязаннями обтяжене рільництво мусить виладжувати свої буджети деревом, і це спричиняє аж надто достаточну подачу. Треба згадати, що це вивіз не дампінговий, до якого суспільність доплачує, а вивіз здоровий, який державі дає девізи і доходи, а суспільности зарібки. Великий відсоток того експорту припадає на дерево, яке вивозять з земель, замешкалих нашим населенням, тому-то природно і справедливо булоб, якби ми заняли в тій торговлі відповідне місце.

Дуже важна і здорова сторінка торговлі деревом у тому, що вона головно відбувається за готівку, а лише всередині краю, коли йде про півфабрикати, частинно послуговуємося кредитом. Та це вимагає теж великих вкладів готівкових, бо нпр., щоби піднятися достави папірівки до фабрик целюльози чи паперу, треба за неї заплатити продуцентові, або самому випродукувавши, вислати до фабрики, яка дерево відбирає під оглядом якости і кількости і щойно по 4—8 тижнях платить.

Таксамо і продуцент мусить готівкою покрити власникові ліса ціну купна за деревостан і т. д., так, що важко уявити собі торговлю деревом в ширшім значінні без помочі фінансових інституцій. Вони можуть перенятн ролю добре платного посередника, який без усякого ризика для себе може уможливлювати торговлю і продукцію ґаранційно-кредитовою акцією. В цей спосіб без великого вкладу власної готівки, якої наші поодинокі громадяни не мають в скількости потрібній до деревної торговлі — може богато інтелігентів знайти добрий прожиток.

Візьмім під увагу наші подільські міста і містечка, де з огляду на безлісний характер Поділля, склади з будівельним деревом добре розвиваються. Торговля і деревний промисл у звязку з модернізацією цілого життя вимагає спеціялізації, бо тяжко і неекономічно вимагати від урядника, щоби він умів випродукувати нпр. мемельські клепки і анґлійський будівельний матеріял, дарма, що одно і друге імпортує Анґлія. А ціни збуту і відповідна перерібка дерева є декуди одиноким чинником, який рішає про заробіток або втрату. Конкуренція в деревній торговлі як і всюди є велика, калькуляція мусить бути совісна і стерегтися треба „овечого сну", який дуже часто характеризує деревних купців, що при найслабших проблисках ліпшої конюнктури, без усякого оправданого рахунку взаїмно ліцитуються при купні деревостанів.

Продукція середнього підприємства-торгівлі рівна річно менше-більше 10.000 м³ різаного дерева і здавалось би, що треба около 200—300.000 зол. — величезної як на наші обставини готівки, щоби заробити 20—30.000 зол. — Практично воно так не є: банково-торговельна техніка без надмірного анґажування капіталу дозволяє провести справу. Багато банків гарно заробляє при деревнім промислі, а скажім у Данціґу переважна частина доходів іде з фінансування деревного експорту. Під нашим носом заробляють на нафті, на збіжу а також на дереві, а ми чекаємо на „посади". Характеризує нас острах і погорда перед життям — де нема місячної пенсії хоч би мізерненької. Не потреба кооператив для торговлі деревом, вони тут нічого не зроблять, а потреба відважної, здорової ініціятиви і таку повинні наші фінансові інституції, передовсім у своїм власнім інтересі підтримати, бо і з чого вони будуть істнувати, як не будуть виховувати собі своїх заможних клієнтів. А як хто мене спитає: „а з чим зачати?!" — то на це я на „жидівський спосіб" відповім питанням — А з чим починали ті, нині на нашім терені знані і богаті, купці деревні? Великий відсоток з них розпочинало свою торговельну карієру з відвагою, волею, ініціятивою і мінімальним капіталом.

І. М.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ** вул. Боґнів. ч. 4 1/78

Закарпаття.

МІЖОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ.

Президія Учительської Громади скликала на день 26. серпня ц. р. до великої салі засідань Народнього Дому Т-ва „Просвіти" в Ужгороді на нараду всі народовецькі організації Закарпаття. Предметом нарад було основування міжорганізаційної ради. За предсідника нарад вибрано посла Ігора Гусная. Референтом був інж. Романюк з Мукачева. В дебаті взяли участь: д-р Михайло Бращайко, Юліян Ревай, п-і Ірина Невицька, д-р Володимир Бірчак, д-р Юлій Бращайко й інші. Для переведення приготованих праць вибрано комітет, до якого увійшли: д-р Михайло Бращайко, посол Гуснай, інж. Романюк, п-і Ірина Невицька й інсп. Юліян Ревай. Міжорганізаційна рада має бути зорганізована так, щоб не забирала компетенції вже істнуючих народовецьких організацій.

ЗРАЗКОВІ ТЕАТРАЛЬНІ ВИСТАВИ В УЖГОРОДІ.

В днях 20.—30. серпня відбулися в Ужгороді зразкові театральні вистави підготовчого театрального курсу в Ужгороді, уладженого Шкільним Рефератом в Ужгороді в місяці серпні.

ЗІЗД СЛОВАЦЬКОГО УЧИТЕЛЬСТВА У ПРЯШЕВІ.

Дня 21. серпня ц. р. відбувся у великій салі „Католицького Кругу" у Пряшеві зїзд краєвого учительського товариства („Зус") при численній участи делеґатів і гостей з цілої Словаччини. Нарадами проводив сенатор А. Ганцко. „Учительську Громаду" заступав п. Орест Омуляк, який привитав зїзд та візвав присутніх до сталої співпраці з українським учительством. На зїзді можна було помітити велике зацікавлення нашим делеґатом з Закарпаття.

ПРАВДА ПЕРЕМОГЛА.

Дня 19. жовтня 1930 року веч. вертався секретар соц.-дем. партії Франціск Коларж на мотоциклі з Певечина до Ужгороду. Коло Невицька

тоюрською горою, а властиво над митрополичою палатою.

Уперше застукала війна до брами митрополичої палати вполудне 3. вересня, коли у місті була вже російська стежа. Тоді до св. Юра приїхав заступник д-ра Руговського, щоби митрополит визначив чотирьох заручників зпосеред львівських українців. Митрополит у першій мірі подав себе самого, далі М. Заячківського, о. Боцяна та П. Войнаровського, а щойно коли ген. Годе счеркнув митрополита, заступив його д-р Ю. Гірняк.

Другого дня, коли через Львів переходила велика російська армія, мав митрополит у себе першого російського гостя. Дивна це була гостина. В годині 11 в ночі приїхав до митрополита автом губернатор граф Шереметєв. Поводився незвичайно чемно, прохав вибачення, що в таку невідповідну пору приходить, але осмілило його те, що побачив світло в митрополичій кімнаті. (Вже тоді знав, де митрополича кімната!) Оправдував свою нічну гостину ще й тим, що — як казав — невідомо, де будемо завтра.

В часі тої гостини заїхали перед палату два нові авта, з яких висіли старшини, що ввійшовши до палати, стрінулися на сходах з губернатором, який їх завернув. Всі три авта відїхали до міста.

Пів години пізніше вернулося авто зі старшинами, які предявили митрополитові наказ увязнення.

Мав це бути наказ генерала Брусілова, що під ту пору мав головну кватиру в Бібрці. В 12-ій годині вночі пустилися вони з вязнем в дорогу, а в 3-ій були вже в Бібрці. Митрополит переночував на тапчані поміж старшинами, а рано представили його Брусілову.

На слова митрополита, що він являється з наказу, сказав генерал з помітним невдоволенням, що тут зайшла помилка, що він митрополита не взивав до себе. Митрополит подав письмо, яке йому вручили старшини. Тоді облудний суздалець став пояснювати, що він поправді бажав бачитися з митрополитом, щоб його зробити відповідальним за порядок у цілому місті, але хотів це зробити щойно після приїзду до Львова.

— Яж зголосився сам на заручника, та мене не прийняли, але за порядок цілого міста годі мені брати відповідальність на себе — сказав митрополит.

Брусілов відповів:

— Я на ваше життя не важу, як і на нічне, та коли були би які зловживання, то накладу таку контрибуцію, що знищу ціле місто!

Після тої солодкої розмови митрополит за дозволом пішов до церкви, відправив Службу Божу та виголосив проповідь до народу.

Вістка про нічне вивезення митрополита рознеслася по цілому місті і викликала в широких колах щире спочування, глибокий жаль та переполох.

В годині 11-ій на другий день вернувся митрополит до Львова в товаристві якогось вищого православного духовного, генерала Берґера та полк. Плонського, які пообідали в палаті та поїхали до головної кватири.

На вістку про поворот нашого князя церкви українське громадянство лекше відітхнуло й зраділо.

(Далі буде).

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

стояли на дорозі три студенти учит. семинарії в Ужгороді Юрко Желіжо, Іван Долинич і Петро Угрин. Коларж наскочив своїм мотоциклем на Долинича і повалив його на землю, але мотоцикль перевернувся. Коларж упав теж на землю, зранився на голові і наслідком рани третього дня помер. Проти згаданих трьох хлопців поведено карне поступовання. Їм закидали, що вони нарочно заступили дорогу Коларжові, один з них ударив його оловянкою по голові, наслідком чого Коларж упав на землю і тим спричинили його смерть. Справа набрала ширшого значіння, бо деякі ворожі нам газети, головно „Подкарпатске Гласи", зробили з того політичну справу і напали не лише на самих студентів, але також на ужгородську учительську семинарію, що виховує злочинців, терористів, піонірів великоукраїнської ідеї! Це — мовляв — тому, бо Коларж не був прихильний українському напрямові.

Краєвий суд в Ужгороді засудив Желіжо і Долинича кожного на 1 рік вязниці, а Петра Угрина на 9 місяців вязниці. Вищий суд в Кошицях потвердив цей присуд. Наслідком причин неважности, поданих оборонцем д-ром Юлієм Брашайком, Найвищий Суд скасував засуди обох низчих інстанцій і справу пралілив кошицькому Краєвому Судові. Вислухано нових свідків, нових знавців і на основі наново переведеної розправи Краєвий Суд в Кошицях увільнив обвинуваченних цілковито, а увільнення це потвердив і Вищий Суд в Кошицях. Увільнення стало правосильне.

Як видно, суд дав сатисфакцію не лиш самим обвинуваченим, але також ужгородській семинарії та українцям взагалі й урвав кінець підлим і злобним нападам ворожої преси.

(„Українське Слово".)

Добро Вашої громади, у Ваших руках!

Тому не вільно Вам іти до громадських виборів неп дготованим.

Підготовитись до громадських виборів дуже легко купіть тільки за 80 сот. — з почтовою оплатою 35 сот.

Новий Самоуправний Закон.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Ринок ч. 10.

Міжнародній конґрес морального виховання у Кракові.

КРАКІВ, КАП. В середу, 12. вересня ц. р. відбулося в Кракові святочне відкриття VI міжнародного конґресу морального виховання. Конґрес відкрив ректор краківського університету проф. д-р Ст. Мазярський. Від уряду привитав учасників міністр освіти Вацлав Єнджейович підкреслюючи, що у вихованні слід викинути „перестарілі канони" і „методу заборон"; виступив теж проти т. зв. „накиненої моральности". Одним словом на конґресі зарисувалися два світогляди: один — піддержуваний вільнодумцями — про загально-людську мораль і виховання молоді на основі засад безрелігійної етики. Проф. Брунсвіг намагався доказати, що існують моральні сили, спільні всім людям згідно зі засадами миру, справедливости і братерства. Проф. Брунсвіг осудив гостро національну нетерпимість. Проф. Петерсен з Єни станув на становищі, що в основу виховання молоді треба покласти догму вищости деяких рас. Німеччина признає перевагу нордійської раси. Протилежний світогляд репрезентували католицькі учені: виховання молоді **неможливе** без моральних засад, опертих на християнській релігії. Важливою проблемою, яку обговорювано на конґресі, була теж проблема коедукації. І ця проблема викликала суперечні думки. Церква виступає проти коедукації, себто спільного виховання молоді обох полів. Головний арґумент такий: „В самій природі є поділ людей на два поли, які мають ріжні завдання, прикмети і злібности. Нема ніякого доказу, наче би треба зрівнати виховання обох полів".

Перед закінченням нарад проф. Петерсен з Єни запросив учасників на міжнародній конґрес морального виховання, який відбудеться за чотири роки в Берліні.

Український Історичний Кабінет.

Останніми часами на сторінках української преси („Новий Час" ч. 168, „Самостійність" ч. 26.—27.) появилися замітки, в яких подано відомости про Український Історичний Кабінет у Празі, що не відповідають дійсності.

Оминаючи питання вартости інформацій, що походять від авторів, які ховаються за псевдонімами або подають їх анонімно, вважаємо своїм обовязком, з метою запобігти дальшому ширенню подібних „інформацій", подати головніші факти з життя і праці цієї установи.

1) Український Історичний Кабінет є установою, що безпосередньо підлягає міністерству закордонних справ чехословацької республіки, про що завжди зазначується нею у всіх зносинах та інформаційних замітках в пресі (напр. див.: „Український Тиждень" 1934, ч. 84-85, „Новий Час" 1934., ч. 160, „Час" і т. д.).

2) Завданням Українського Історичного Кабінету є створити у Празі постійний осередок для науково-дослідчої праці з історії українського руху, праці українських, а головним чином чужоземних дослідників.

На наслідки цього завдання за три роки праці вказує кількість відвідувачів кабінету, а саме 765 відвідин, з яких 465 припадає на студії з використовуванням матеріялів кабінету і 300 на відвідини інформаційного характеру. Між дослідниками і відвідувачами було чимало чужоземців: чехів, німців, хорватів, литовців, американців та ін.

3) На чолі Українського Історичного Кабінету, як уповноважений міністерства закордонних справ ЧСР стоїть проф. д-р Ян Славік.

Внутрішнє веління всіх справ кабінету находиться в українських руках.

Про працю кабінету здають справоздання щороку на загальних зборах Українського Т-ва охорони історичних памяток за кордоном. Останній звіт з Товариства охорони історичних памяток зроблено на загальних зборах Т-ва дня 22. вересня 1934 року. Загальні збори Товариства вислухавши представника Українського Історичного Кабінету та повідомлення голови Т-ва проф. С. Шелухіна ухвалили справоздання представника кабінету прийняти до відома та висловити подяку за працю кабінету щодо охорони українських історичних памяток.

Крім того — року 1932. на одному із засідань Управи Укр. Товариства Охорони Історичних памяток ухвалено „висловити сердечну подяку проф. д-рові Янові Славікові за його дбайливість до памяток українських за кордоном".

4) Всі матеріяли Українського Історичного Кабінету складаються із власних збірок та з фондів, переданих до нього на умовинах тимчасового користування та повороту їх до одної з українських наукових установ на Україні, коли власники цих фондів знайдуть це своєчасним і потрібним.

Так нпр. Фонд Укр. Національного Музею-Архіву приняли до Українського Історичного кабінету згідно з угодою підписаною і затвердженою з одного боку Кураторією Українського Соціольоґічного Інституту, а з другого міністерством закордонних справ ЧСР.

§ 1) цієї угоди каже:

„Український Національний Музей-Архів буде переховуватися в Українському Історичному Кабінеті при міністерстві закордонних справ до часу, аж коли можна буде його передати Всеукраїнській Академії Наук, або іншій науковій установі на Україні або до Дому Української Культури, коли такий збудують у Празі. (Угода з 26. жовтня 1932. року).

Подібний зміст умов передачі теж інших фондів до Укр. Історичного Кабінету.

5) Український Історичний Кабінет є самостійною установою в тому значінні, що не є звязаний з ніякою іншою установою, ані українською ані чужою, а підлягає безпосередньо міністерству закорд. справ ЧСР.

Інформації подані авторами, що вказують на звязок Українського Істор. Кабінету з російським заграничним історичним архівом в тій чи іншій формі, є неправдиві.

Факт, що на чолі Українського Істор. Кабінету стоїть уповноважений міністерства закордонних справ ЧСР проф. др Я. Славік, який одночасно є уповноваженим міністерства і на російський Закорд. Істор. Архів не може бути доказом для таких „інформацій", бо проф. Славік є одночасно уповноваженим міністерства і для Білоруського Архіву та інших славянських установ.

Абсурдне є твердження анонімного дописувача „Самостійности", що Український Історичний Кабінет є установою „московською під протекторатом чеського уряду".

Свого часу уповноваженим міністерства освіти ЧСР як інспектор гімназії російської та української у Празі була одна і таж особа, але від того українська гімназія не була не тільки російською але й не мала ніяких з нею звязків.

6) Український Істор. Кабінет розміщено в Тосканській Палаті, де він займає дві салі.

Дивно випадає вказівка „інформатора" „Нового Часу" на те, що Український Історичний Кабінет находиться під одним дахом з „Русским Архівом", вбачаючи в тому доказ якогось звязку Українського Історичного Кабінету, як установи, з архівом російським.

Український Історичний Кабінет розміщено в тій частині Тосканської Палати, де находяться установи, що нічого спільного з „Русским Архівом" не мають, а саме: Господарський відділ міністерства закорд. справ ЧСР, Фінансовий відділ (бухальтерія) того міністерства, Білоруський Закордонний архів, Кубанський Архів, в той час, коли „Русский Архів" займає другу частину палати, від якої Український Історичний Кабінет і інші згадані установи, є цілковито ізольований.

Зрештою, чи перебування „під одним дахом" може бути доказом залежности, приналежности чи навіть будь якого звязку? Будучи послідовними „інформатори" мусілиб в дальших своїх інформаціях чимало перебрати українських установ, що находяться „під одним дахом" з установами російськими або інших національностей. (Нпр. Українська Наукова Асоціяція, що находиться не тільки „під одним дахом", але й в одному коридорі, і поруч має навіть двері з Російським Кооперативним Інститутом, або Український Педаґоґічний Інститут і т. д. Але чи можна з того робити висновки такі, як роблять „інформатори" і чи не є такі „інформації" дійсно шкідливі і баламутні?)

7) Український Історичний Кабінет реґулярно подає відомости про свою працю, про приріст матеріялів та про жертводавців до уваги українського суспільства, як то було вже вказано чи то у пресі, чи через свій бюлетин чи інформаціями для Товариства Охорони Історичних Памяток та тих орґанізацій, установ чи осіб, що передали свої фонди до кабінету. Зокрема Український Історичний Кабінет завжди дає точні інформації кожному, хто своїм становищем в українському суспільстві на те має право, при відвідинах кабінету.

Арк. Животко,
Референт Укр. Істор. Кабінету.

Мундуркові матеріяли найдешевше
купиш у БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ
вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-25.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Китай не в'йде до Ради Ліґи Нац'й.

ЖЕНЕВА, 17. 9. ПАТ. Збори Ліґи Націй, згідно з предложенням своєї президії, переслали нові зголошення СССР вступити до Ліґи Націй політичній комісії. Опісля відбулося голосування над внеском Китаю й Еспанії, щоби вибрати їх взруге до Ради Ліґи. За кандидатурою Китаю голосувало 21 держав і тому Китай цього року не вайде до Ради. За Еспанією голосувало 44 делеґатів на 55 важних голосів. На місце Китаю до Ради Ліґи ввійде Туреччина.

—o—

По широкому світі.

— Сильна пожежа знищила місцевість Реджіо ді Калябрія. Жертвою вогню впало 100 домів. 400 людей остало без даху над головою.

— До Льондону приїхала з батьками грецька княжна Марія. На двірці привитав її суджений кн. Юрій, наймолодший син англійського короля.

— До Антверпен приїхав з Осльо на кораблі „Брабант" Оттон Габсбурґ. Його привитала цісарева Зита з ріднею.

— Летун Гавзнер не відлетів з причини несогоди.

— У Міскольч на Мадярщині упав з висоти 25 м. самохід з 6-ма особами. Пять осіб тяжко ранені. Шофер намагався скінчити самогубством.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 41-?

— **На осінній сезон** пальта, раглани, убрання, з матеріялів власних і доставлених виконує солідно і дешево кравецька робітня Андрія Дуфанця, Львів, Пасаж Міколяша, тел. 87-41. 292 5—10

— **Взуття ріжного роду** поручає фірма Чорній і Берк, Львів, Руська ч. 3. 324 2-10

— **Щоби дати змогу** кожному купити мужеську гардеробу, як убрання, плаща, раглану, рішила фірма Віттельс, Львів, Рутовського 7, навроти катедри, дати кредит довгоречинчевий, але в таких цінах, за які продає товари за готівку. 20/80 2—?

— **Інавгурація шкільного року** на однорічному курсі абітурієнтів при Торгов. Школі „Рідної Школи" відбудеться 18. ц. м. год. 16 в домівці школи при вул. Хшановської 9. Інж. В. Несторович виголосить реферат п. н. „Між лессеферизмом і пляновою господаркою".

— **„Будова еще єдної церкві ве Львове".** Під таким зачіпно-крикливим наголовком помістив „Курер Львовскі" з 15. ц. м. замітку про посвячення церкви на Клепарові. А сензаційний той наголовок тому, бо з нього виходилоб, що українці у Львові збудували в останніх роках чи будують тепер не знати кільки церков. Тимчасом, як загально відомо, львовяни гр.-кат. обряду не мали цілі десятиліття ніякого зрозуміння для справи будови своїх церков, бо від часу посвячення церкви Преображення Госп. (1890), збудованої фондацією Нар. Дому, у нас в цьому напрямі нічого не зроблено, хоч Львів розростається з року на ріх, а з ним і наше населення в ньому. Щойно в останніх 2—3 роках заворушились два передмістя: Вульки і Знесіння Нове, що збирають на будову своїх церков фонди та мають уже на ту ціль відповідні площі. А позатим величезні частини Львова, в яких є і по кілька костелів, не мають ні одної церкви і наші громадяни тою справою дивним дивом не цікавляться. До таких частин Львова належить ціле розлоге передмістя Янівське, а далі Сигнівка, передмістя Стрийське, що розбудувалось по війні аж поза Персенківку, ціла околиця за Личаківським парком і ін. Справді, крайня пора, аби українське громадянство тих частин міста Львова подумало про церковну справу у себе і приступило до якоїсь праці!

— **Посвячення костела.** У Кривчицях біля Львова в неділю 16. вересня посвятили костел, побудований в романському стилі, а уфундований о. каноніком Грязецьким, бувш. військовим капеляном. У посвяченні взяли участь: віцевоєвода Сохацький, еп. Базяк, староста Екгардт, о. пос. Шидельський і ін.

— **В справі безпечности у школах.** Шкільна влада видала низку розпорядків у справі нещасливих випадків серед шкільної молоді. Вчительство має старатися, щоби поучуванням і безнастанною опікою унеможливити нещасливі випадки підчас шкільних занять. Про кожний випадок зі шкільною молодю слід повідомити подрібно Кураторію шкільної округи.

— **Замість академії хліборобський ліцей в Дублянах.** У міродатних колах розглядали справу ліквідації хліборобської академії в Дублянах. Ar. Всхуд повідомляє, що ті чинники предложили тепер уладити в Дублянах хліборобський ліцей на більшу скалю. Завданням ліцею булоб вишколювати рільничу молодь для практичних цілей в характері першорядних інструкторів і взагалі, щоби з ліцею щороку виходило більше вихованців, які моглиб здобути становища педагогів-рільників на широкому терені в середніх господарствах.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Клас. Льотерії впали виграні на такі числа: 20.000 зол. на ч. 167922. 10.000 зол. на ч. 133329. 5.000 зол. на ч. 24264 136711. 5.000 зол. на ч. 10632 24611 89610. 2.000 зол. на ч. 7836 12313 19257 20069 22577 28194 34800 52335 63192 63290 68676 75720 90010 95886 102378 111629 116393 117239 120307 124421 137740 147931 148473 153258 153907 13566 21195 41813 47382 49446 62652 82285 87614 96029 127277 128381 131793 134633 158826 169374. 1.000 зол. на ч. 14230 15783 25146 27060 27408 43441 46441 58427 64893 92496 85773 86938 95634 97137 102690 103721 105193 106228 106624 112602 112853 138750 143861 161738 162920 164373 164442 165299 5506 12463 12764 14702 25364 35461 42213 45261 45352 47712 51100 60184 62463 17190 75563 78004 81388 85653 92768 103414 108878 119744 120673 123024 123872 131026 136477 147931 155931 165626 168615.

— **За ОУН.** Окружний суд в Луцьку засудив на три роки вязниці Олександра Дмитрука за те, що зорґанізував пятку ОУН, яка вела протидержавну діяльність в селі Киверцях луцького повіту.

21/46 1—3

— **Нагороди в чаленджу.** Переможці в цьогорічному чаленджі одержали такі нагороди: кпт. Баян 100.000 французьких франків, Плончинський 44.000 фр., Зайдеман 21 500. Амбруш 10.500. Летуни, які заняли місця від 5-го до 17-го дістають нагороду 6.265 фр. кожний. Разом до поділу дійшли грошеві нагороди на суму 260.975 фр. Крім грошевих нагород призначено кільканацять почесних нагород, установлених ріжними особами й встановами. Почесна нагорода гуртова припаде чехословацькій дружині, до якої належать кпт. Амбруш, Андерле і кпт. Жачек.

— **Дирекції М. К. Е. до відома.** В неділю 16. ц. м. їхав я з площі Голуховських біля міського театру „вісімкою" на Богданівку. В трамваї було переповнення, я не міг ніде сісти і тому станув біля дверей переднього помосту. Щойно біля костела Єлисавети в трамваю дещо прорідшало, так що я міг вигідно сісти. В тім часі почав провірку білетів контрольор. Коли підійшов до мене, я заявив, що білету ще не маю і показав приготовані гроші. Українська мова розлютила пана контрольора і він поірритованим голосом заявив, що я мушу заплатити 1 зол. кари, бо „неможливе, жеби пан дотихчас ехал без білету". На це я відповів, що не заплачу, бо не можу відповідати за недбалість службовців, ні за переповнення у возі, та подав свою адресу, жадаючи рівночасно назвиськ контрольора і кондуктора. Замісць того п. контрольор показав мені число возу 141, кажучи, „же то вистарчи". На правдивість моїх слів можу подати свідків. Оцею дорогою звертаю увагу дирекції М. К. Е. на „ревного" контрольора, якому вистало почути три слова української мови, щоби вийти з рівноваги і накинутись на пасажира. — **Роман Сливка.**

— **Катастрофи на залізниці.** З поспішного поїзду, що їхав зі Львова до Кракова, на шляху Ланьцут-Ряшів упав зі східців кондуктор і тяжко поранився. — В Перемишлі паляч Стапінський підчас руху поїзду переходив через зал. шлях, щоби не спізнитися до поїзду. Дістався під колеса поїзду й вони обтяли йому ноги.

— **Львівська хроніка.** При вул. Стрийській 12. Стан. Зазуля закрався до городу, щоби красти городовину й овочі. Зазулю пострілив сторож огороду Микола Чікіль. Раненого забрали до шпиталю, Чікіля арештували. — При пл. Голуховських 11. злодії забрали з крамниці Гітнера 100 звоїв сукна вартости 10.000 зол. Коли вже виносили товар, злодіїв сполошили й вони оставили всю добичу. — Студент університету Юл. Шіц, син власника кремниці капелюхів у Ринку, напився йодини, тому, що батьки не позволили йому оженитися з мозняркою, яка була занята в їх крамниці. — У Львові страйкує 400 кравецьких челядників. Деякі зломили страйк і працюють далі; декотрих із них побили. За побиття поліція арештувала двох челядників. — В суспільній обезпечальні службовці Качоровський та Тучапський допускалися надужить при продажі друків, чим заподіяли обезпечальні шкоди 1500 зол. Хоч гроші звернули, їх припинили в урядуванні. — У військовому суді йде розправа проти 5 підстаршин за знущання над вояками. — Фаїзі Лям (Біжнича 19) підчас її побуту в Трускавці вкрали срібну торбинку, а з нею 1000 зол., 50 долярів, 4 щадничі книжечки на 500 дол. Арештували наймичку Файґової Луциківну.

Розбишацтво на спортовому майдані. Після мечу в копаного мяча між місцевою „Яниною" і перемишським „Чуваєм" приходило минулої неділі до частих демонстрацій публики проти судді Романа Саварина зі Львова. Розярення було таке велике, що після мечу гурма шумовиння перескочила паркан і тяжко побила п. Саварина. В непритомному стані відставлено його до недалекого мешкання міського лікаря.

— **Засудили сектаря.** Перемиський суд засудив на 6 місяців вязниці пастора секти методистів Карла Ногу, за це, що в поїзді насміхався з католицької релігії.

— **Краєва хроніка.** На шатро трьох робітників у солотвинських лісах напав медвідь. Робітники почали боронитися залізними палицями. Одначе медвідь змасакрував усіх трьох робітників і втік до ліса. Тяжко ранених відвезли до шпиталю. — У Станиславові засудив суд вітника Андрія Ушка на один рік вязниці тому, що заразив жінку тяжкою половою недугою. — 25-літній Іван Сойка з Острова пов. Камінка Стр., ідучи на даху потягу з Підзамча без білету, вдарив головою об залізничий міст і згинув на місці. — У Гребенім пов. Рава Руська хтось застрілив 21-літнього Петра Козака в ночі в сусідській стодолі. — В Порашу пов. Ліско 75-літня Людвика Ліпінська повісилася на дереві, підпаливши під собою купу сухого ріща.

— **Шайка грабіжників.** На терені Скалатщини бушувала від 1931 р. шайка грабіжників, що була пострахом цілої околиці. Гуртом або одиндем грабили ночами населення і крадені річи продавали жидам. До шайки належали Павло Диць, Ян Загродни, Гриць невідомого назвиска, родом з Росії, та Ізак Мармор. Цілу шайку та 15 спільників виловлено і 13 ц. м. поставлено перед суд у Тернополі, який засудив: Павла Диця на 5 літ вязниці, Яна Загродного на 3, Гриця Н. на 2 і пів, з девятьох спільників, між ними дві жидівки, по кілька місяців. Інших увільнено.

— **Страйк кін у Варшаві.** У президента м. Варшави явилася 16. ц. м. делеґація союзу власників кінотеатрів, яка повідомила управу міста про рішення загального збору, що з днем 16. ц. м. замикають всі кіна, не могучи дістати обниження податку від закордонних фільм. Президент міста заявив, що визначить окрему комісію, яка розслідить домагання союзу.

— **Пекольна машина знищила мошею.** Із Земліна повідомляють, що в магометанському селі Дубниці вибухла в новій мошеї пекольна машина, яка знищила турецьку святиню. В ночі роздався крик: горить село! Люди кинулися в сторону, де горіло кілька стирт соломи і загрожували сусідним домам. Нараз загреміла жахлива експльозія, яка перемінила мошею з високим мінаретом у руїну. Слідство виявило, що хтось підложив пекольну машину. Агітатори підпалили наперед солому, щоби стягнути туди людей та незамітно закрастися до мошеї.

— **Затонув корабель.** У порті Данціґу затонув учора норвеський корабель, навантажений деревом 650 тон містоти. Załогу 13 моряків ледви врятували. Карабель затонув у каналі і тому на кілька хвилин припинено корабельний рух.

Ніяка установа

не може

обійтись без „Діла".

З концертової салі.

Бронислав Губерман, скрипак.

Музика — це окремий світ психічних переживань, які не мають свого рівноважника в обсязі реального життя. Якщо істнує звязок між музикою і життям, то находимо його у площині субєктивних почувань. Ніякий музичний твір не буде промовляти ідентично до двох одиниць. У царині чуттєвих реакцій панує крайній субєктивізм. Обєктивними критеріями в музиці є звязки поміж поодинокими елементами, музично льоґічна черга поодиноких архитектонічних складників. Вірно передати будову твору, а при цьому видобути притаєний у ньому

Великий Театр год. 7·30 | Де стрінемось нині? у Великім Театрі на повній гумору пєсі **„Я переміг крізу"**

Театр Ріжнородностей год. 7·30 | Знаменита і актуальна пєса Г. Запольської **„Панна Мал чевська"**

зміст, який викличе в нашій душі відповідні почування, це завдання відтворця, концертанта.

Таким саме є Б. Губерман. Назвище цього мистця, одного з перших скрипаків світа, знає хіба кожна культурна людина. Великий музик, незвичайно сильна індивідуальність, глибокий мислитель, якого уміння йде в парі з творчістю. Його гра ділає в переймаючий спосіб на нашу психіку і каже відчувати найглибші переживання. Кожний його концерт належить до тих споминів, які залишаються на все життя. Його мистецтво — це геніяльна інтерпретація людської думки.

Концерт розпочала безсмертна Соната А-дур Бетовена, т. зв. Крайцерівська. Дальше йшли Бах, Мендельсон, Шуберт, Зажицький, Шопен. Це була музика богата, свіжа та радісна, повна могутности та характеристичної мужеської поваги, то знову великої туги й розпуки. Концерт е-моль Мендельсона, який можна почути так часто на естраді, поділав на слухачів ревеляційно: це було дійсно щось нове.

Ідеальним доповненням концертанта був його акомпаніятор Яків Гімпель. Це дуже добрий піяніст, що вмів незвичайно уважно стежити за думкою виконавця, так, що гра на скрипці й фортепяні творила органічну цілість у повному значінні цього слова. **І. Приймова.**

—o—

Дописи.

СТРИЙ.

(б. н.) Філія „Просвіти" по зекзекмілетуванні її майну арештованими дістала нову, другу вже кураторію, до якої — окрім старих виділових — увійшли: адвокат Охримович Дамян, дир. Кузів Іван і радн. Бутиновський Альфред. Перш за все взялася куратор'я за реорганізацію канцелярії, намітила собі програму діяльности й устійнила фінансовий стан філії. Пропагуватиму акцію субскрибційну просвітянської позички веде філія далі під проводом інсп. Соколовського Шаєнго.

Захоронка на передмісті Шумлянщина відобрала вже свій будинок від льокаторів і веде реновацію льокалів щоб їх підготовити до відповідного вжитку. Старшина, а радше комітет будови під проводом п. Іванцкова і Гаруна Антона (молодшого) заходиться около викінчення ремонту. В цім будинку, крім звичайних кімнат, буде приміщена ще й каплиця, доконче потрібна для дооколичного громадянства.

Народний Дім відчиняє наново кіно, цим разом вже звукове.

Рідна Школа відбула загальні збори, щоб по смерти свого голови бл. п. о. Височанського вибрати нову управу і перевести реорганізацію господарки в товаристві і школі. Дуже поважний склад нової старшини під проводом голови д-ра Гарасимова Антона, заст. голови інсп. Соколовського Шаєнго і скарбника дир. Нарежняка Володимира викликає серед стриян переконання, що в тутешній Рідній Школі запанує лад.

Кооп. „Труд" зреформувалася також. Перейшла звічі управительську крізу, після чого устійнивши, себто знизивши цінник кравецьких робіт, заангажувала нового майстра, з якого дбайливо за свої одяги наночі є зовсім вдоволені. Зміна льокалю змінила ситуацію чинну і цим причинилася до поправи також і фінансового стану кооперативи.

Селянська гімназія, основана дир. Яцкевичем Яковом, викликала жваве зацікавлення головно серед селянства. Кожного дня приносить тоштар споре число всякої кореспонденції; переважно з сіл. До школи зголосилося 97 кандидатів. На жаль, через брак поміщення в інтернаті принято лиш 26 учеників, що здали вступний іспит з дуже добрим успіхом. Цей наплив молоді при рівночасним зменшенні учеників у клясичних гімназіях виказує, що село охоче віддавалося би покіки дир. Яцкевича, бо значно більше користи бачить у цій гімназії, ніж у звичайній.

—o—

СПОРТ.

МИСТЕЦТВА У. С. С.

ЛЬВІВЩИНА.

ЧОРНОМОРЦІ — ТРИЗУБ 0 : 0.

Вже третій рік рішаючі осінні змагання вінчаться ремісовим висліком. Перші змагання в 1932 р. дали вислід 1 : 1, в 1933 р. 2 : 2, останні 0 : 0. Цьогорічні змагання мали посмак сензації, бо Чорноморці внесше добудили весняне мистецтво і майже до останньої хвилини вели перед Тризубом у табелі; щойно по нешаслив'й програвій Чорноморців у Бібрці висунувся Тризуб з вищею одної точки на перше місце. Тризубові вистало останнє змагання ремісувати, натомість Чорноморці мусіли виграти. Тому теж ці змагання були дуже завзяті.

Гра від початку до кінця гостра, але брутальна. Перші хвилини приносять сильну перевагу Тризуба, так що здавалося що у висліді не можна сумніватися. Натиск Тризуба тревав 25 хв. Ворота — здавалось — висіли в повітрі. Чорноморці обмежувалися до оборони і дорвичних нападів, які легко ліквідувала оборона Тризуба, Ярош і Филипович, або дуже добрий воротар Босий. По 25 хвилинах образ гри змінюється. Тризуб потгохи пухне, натомість Чорноморці забираються з усіх сил до роботи. Босий має повні руки роботи, але вислід удержується до половини нерішений.

По перерві якиг 10 хвилин гра належить знову до Тризуба, а відтак була якийсь час отвеота. Темпо гри — на диво — змагається чимраз більше і змагання набирають живости. Мяч переноситься від воріт до воріт, воротарі інтервенюють часто. Обі оборони й помочі поперсуються. Складніше комбінують Чорноморці, яких трійка нападу легка підїздить під ворота Тризуба, що починає обмежуватися до оборони. Всеж таки ворота не падуть, бо оборонці Тризуба й воротар все є на свому м'сці. Бомбардування воріт Тризуба треває довший час, аж в останніх хвилинах Тризуб здобувається знову на грізнішу акцію, яка вінчається на ніщо. Ще один вільний до воріт Тризуба і судря кінчить ті цікаві змагання.

В обох дружинах добре тріо оборонне і воротарі, хоч Сиьо (Чорн.) дещо непевний у хопах. У Тризубі треба ще відмітити добру гру Чика і Филиповича на середині помочі. Як нізість напад Тризуба розчарував. У Чорноморців, крім оборонців, добрі ще Тимцьо на середині помочі і в другій половині трійка нападу. Судив дуже добре п. Назар Л. **Р. С.**

ЯВОРІВЩИНА.

Любачів 16. IX. **ХОРТИЦЯ — СОКІЛ (Судова Вишня) 2 : 1 (1 : 1).**

Мистецькі змагання обох дружин принесли цим разом перемогу Хортиці. Гра гостра. На Соколі сліди змучення дорогою (їзда фірами). Глядачів 400. Суддював добре п. Гайдук І.

ПО МИСТЕЦТВАХ ЛЬВІВЩИНИ.

Мистецтва львівської округи відбувалися у двох групах. В першій, без сумніву сильнішій групі добув мистецтво по останніх змаганнях рікницею одної точки Тризуб. Друге місце припало зовсім заслужено Чорноморцям, третє м'сце заняв несподівано Сокіл з Бібрки, четверте заняв Сокіл III., дружина найбільше необчислена й химерна, останнє припало винниківському Дніпрові.

В другій групі мистцем вийшла Хуртовина з Комарна; про друге і третє місце рішать змагання У. Р. С. К. — Хуртовина.

Дві перші дружини обох груп розіграють між собою елімінаційні змагання, які дадуть мистця Львова.

Поодинокі мистці округ розіграють у найблизших днях змагання за першенство Полудня і Півночі. В поодиноких окольних вийшли досі такі дружини мистцями: в Коломийщині Пробій з Городенки, в Станиславівщині Сокіл III. (Бельведер), в Рогатинщині Лисоня (Бережани), у Стрийщині Сяяа (Стрий), в Перемищині Беркут (Перемишль), в Яворівщині правдоподібно Сокіл зі Судової Вишні.

КРАЄВИЙ ПЯТИЗМАГ ЖІНОК І МУЖЧИН У ПЕРЕМИШЛІ.

Краєвий пятизмаг відбудеться 23. вересня в Перемишлі на військовому стадіоні. Пятизмаг жінок відбудеться на осн. нових принципів, зн. 100 м., скок удовжінь, стусан кулею, скок танцочінь та мет ратищем, одначе зі зміненим точкуванням. Згодошення змагунів (ок) слати на адресу: **Д-р Несторович, Перемишль, вул. Собіського 2/II.** Заміснені товариства подадуть час приїзду змагунів (ок). Кожний змагун повинен мати при собі змагову карту. Початок пятизмагу в год. 2·30 пополудні.

Нові книжки й журнали.

BU LETIN MENSUEL DE RENSEIGUEMENTS ÉCONOMIQUES ET SOCIAUX, Rome 1934, № 8, P. XXV. Стор. 309—360.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Перемишль (Саля Робітничого Дому): 18. IX. Товаріщ.
19. IX. Залізна Острога.
20. 09. Корневільські дзвони.

З Перемишля їде театр до Яворова і Рави Руської.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 18. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу".
Середа, 19. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу".

Театр Різнородностей.

Вівторок, 18. IX. год. 7·30 веч. „Панна Мадчевська".
Середа, 19. IX. год. 7·30 веч. „Панна Мадчевська".

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Порісака." (Битва).
АТЛЯНТИК: „Кіт і скрипка" (Джанета Мендональд, Рамон Новаро).
ВАНДА: „Пісня донського козака", „В кожній пристані дівчина".
КАСІНО: „Тарзанове кохання".
КОЛИСЕЙ: „Спритна дівчина", ревія „Хай живуть Горги!"
КОПЕРНИК: „Чорний кіт" (Борис Карлов, Бела Люгоші).
МАРУСЕНЬКА: „Схоплення" та ревія.
МІРАЖ: „Монсів Бейбі".
МУЗА: „Невидний чоловік".
ПАН: „Танцюючи Венус".
ПАЛЯС: „Карнавал і кохання".
ПАСАЖ: „Під шибеницею" (Том Тілер), ревія: „Едзьо жениться".
РАЙ: „Королева Богеми".
СВІТ: „Перед матурою", „Прогулька по Відні".
СОНЦЕ: „Золоті сильця" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Графиня Монте Хрісто" і ревія.
ХІМЕРА: „Гопла!" (Кляра Бов).
УТІХА: „Брат діяв ола" і Фліп і Фляп

Закордонне радіо.

Вівторок, 18. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·15 Програма для дітей, 17·50 Твори Бусонія на фортепян, 19·40 Концерт, 21·25 Легка музика. **Прага** (470,2) 15·15 Концерт, 20·00 Фортепян (Евг. Шмідт), **Париж** (1649) 20·03 Форт., 20·45 Літ. муз. вечір, **Штрасбург** (349,2) 20·30 „Ле Рой Мельгре Люї" оп. Шабріера, **Білгород** (439,8) 22·15 Пісоньки, орх., **Берлін** (356,7) 9·45 Для дітей, 20·15 Моцартові твори (скр. форт.), **Кенігсвустергавзен** (1571) 10·50 Для дітей, **Бреслява** (315,8) 20·10 Симф. концерт. **Будапешт** (549,5) 18·45 Скрипка, 22·55 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 13·00 Легка муз., 20·45 „Дімок трьох дівчат" оп. Шуберта, **Рим** (420,8) 17·15 Легка муз., 20·45 Концерт.

Середа, 19. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 15·50 Для дітей, 19·00 „Дон Карльос" оп. Вердія, **Братислава** (298,8), 19·10 Легка музика, (гармонія), 19·35 „Якобін" оп. Двожака, **Париж** (1649) 20·45 Симф. концерт, **Білгород** (439,8) 22·15 Музика, **Люблянa** (569,3) 20·00 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Камер. музика (трубні інстр.) 19·20 Нар. пісоньки, 20·10 Осінні поезії з муз., 21·00 Симфонія ч. 4 ф-моль Чайковського, **Гайльсберг** (291) 21·00 Концерт, 18·20 Дрезденський квартет, **Леніград** (1224) 18·00 „Севільський цирульник" оп. Росінія. **Будапешт** (549,5) 19·25 Спів, 20·35 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 17·110 Камер. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Вечір опер: 1) „Месе Маріяно" муз. ком. Джордана, 2) „Король" оп. Джордана.

Львівське радіо.

Вівторок, 18. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва реруи, мист. життя, концерт сальон. муз., 15·30 Експорт, 15·35 Екон. вістки, зб жева біржа 15·45 Легка музика (джез. орх.), 17·35 Пісні (Пленський и супр. фортепяну), 17·50 Почт. техн. скринька, 18·00 Турист. бюлетен, 18·15 Фраґм. з муз. драм. Вагнера (гр. пл.), 18·45 Літ. нарис „Я мав тоді 14 літ" (спог. з війни), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 „Країна усміху" оп. Легара. 22·30 Солісти (гр. пл.) 22·45 Спогади про Ян Френклеву. 23·05 Танкова музика.

Середа, 19. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва реруи, мист. життя, 12·10 Легка муз., 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Хоральні фраґм. з опер Ваґнера, Верді, Мусоргського (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, Збіж біржа, 15·45 Театр. вісти, Сільва реруи, 15·55 5 хв. вітру від моря, 16·00 Муз. репортаж: „Серед снїжних велетнів", 16·45 Для дітей: „Хвилинка запитів", 17·00 Концерт (Ів. Раковський — Віоля д'амор), 17·25 „Ісина Потейко" (засужені жінки), 17·35 Спів, фортепян, 17·50 Спорт. порадник, 18·00 Наука стенографії, 18·15 Симф. муз. (гр. пл.), 18·45 Відч. про фонд праці, 19·00 Минулі пісоньки в супр. форт., 19·20 Балачка, 19·30 Легка музика з гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз., пісоньки, 20·45 Веч. дениик, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Світовий конґрес есперантистів у Стокгольмі, 21·40 Спів у супр. форт. 22·15, 23·05 Танк. й легка музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·21 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·18, Париж 34.87, Берлін 211·50, Ціріх 172·60, Амстердам 358·30, Італія 45·39, Прага 22·00, Бельгія 124·15, Данціг 172·00, Нюйорк кабель 5·22 1/2, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 17. вересня ц. р. з приводу ничіюючої тенденції цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

		льоко Львів.	
1 л.	молока	0·14	зол.
1 л.	сметани	0·60	„
1 к.	яиць	2·55—2·60	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло ничіюча, на молоко і сметану вдержана, на яйця попит оживлений.

Маслосоюз повідомляє, що від 18. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури	пріма за I кг.		0·90	зол.
„ „	„ II кл.	„	0·65	„
Пантари	пріма	„	0·95	„
Качки	I ляса	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Проби хору Т-ва „Львівський Боян" розпочинаються 18. вересня ц. р. і відбуватимуть кожного тижня у вівтірки й пятниці — за винятком свят — в малій салі муз. Т-ва ім. Лисенка, вулиця Шашкевича ч. 5. в год. 7½ вечером. Прохаємо всіх членів являтися на проби точно. Нових членів приймає секретар т-ва безпосередньо перед кожною пробою. Виділ. 327

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ГРИГОРІЯ КЛЮКА, вул. Галицька 3. І. пов. — виконує найелеґантні роботи по найдешевших цінах. 306 3—7

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ВАСИЛЯ ХОМИНА перенесена на вул. Домініканську ч. 11 (дім Краєвого Товариства Кредитового). Виконує всякі роботи скоро, солідно й дешево. Для Духовенства ряси і колярки. 304 4—5

ВУГОЛЬ. — Калитин, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 16—30

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 251 (13.796). Львів, четвер 20. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Тутка
Florwitan
це найвищий ґатунок!!
Остерігаємо перед нездалими виробами!!

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

Командант постерунку на засіданні соборчика.

(Допис з Холмщини).

У нас на Холмщині склалась подія, що хоч нібито дрібна й незначна, то проте кидає дуже характеристичне світло на тутешні відносини. А саме у дні 12. вересня ц. р. відбувався в селі Чесниках соборчик православного духовенства гомацівського деканату. І ось уперше за 15 літ зявився на цей соборчик командант поліційного постерунку та заявив, що має доручення бути присутнім на засіданні соборчика. І лишився на соборчику, аж доки не скінчилося обговорювання питання про навчання релігії в школах.

Річ у тому, що тепер знову з особливим натиском адміністраційна і шкільна влада вимагає від священиків, щоб вони викладали релігію українській православній дітворі по польськи. На соборчику стверджено, що все обовязуюче законодавство признає, що православній дітворі має викладатись релігія в матірній мові, а розпорядок Міністерства Освіти виясняє, що про те, яка мова є матірньою рішають самі батьки дітей, а ніколи адміністраційна чи шкільна влада.

Командант поліції мав змогу переконатись, яка є воля батьків, бо присутні на соборчику представники від сіл рішуче заявили, що всі батьки бажають, щоб релігія у школах викладалась лиш по українськи. Ті представники заявили теж, що те домагання будуть обстоювати всіми можливими, очевидно легальними, засобами

50-ліття Української Католицької Церкви в Америці.

Велика ювилейна церковна маніфестація у Стемфорді.

Ню Йорк, 4-го вересня. (Вл. кор.) — Вчорашна маніфестація у Стемфорді, уладжена з нагоди пятьдесятьліття Української Католицької Церкви в Америці, випала, як можна було надіятись, величаво. Хоч загроза дощу від ранку відстрашила околицю від появи в такому числі, на яке раховано, то все таки ок. дві тисячі учасників прибули в час з ріжних сторін і міст та містечок. Прибуло 29 священиків, багато визначних громадян і маси вірних. Приїхали залізничими потягами, автобусами, автами та вантажними автами. Прибула філядельфійська гетьманська „Січ" в одностроях і сестри Червоного Хреста. Вони сповняли почесну сторожу і службу ввесь час маніфестації. Через нешкідливий зрештою, автобусовий випадок хор з Джерзи Ситі прибув аж на кінець архиєрейської Служби Божої, яка розпочалася точно в годині 10 і покінчилася в год. 12.30 передпол. Її відправив епископ Константин в асисті численного духовенства. Пристоящими були оо. Володимир Лотович і Дмитро Добротвор, діяконували оо. Максим Марків ЧСВВ. і Ярослав Скрощький. Хор, некомплетний через згаданий випадок з учасниками з Джерзи Ситі, складався лиш зі співаків нюйорських і бруклинських. Ними управляв до евангелія гром. Василь Савицький з Бруклина, а після евангелія гром. Теод. Онуфрик з Ню Йорку.

Проповідь, навіяну пошаною до перших піонірів, що організували церковне й народне життя від пятьдесяти літ серед американських українців, виголосив еп. Богачевський, а для молодої генерації по англійськи о. Степан Тиханський. Многолітствія, внесені владикою, відспівав хор для духовної влади, присутніх вірних і всього українського народу. „Січ" віддавала сальви з крісів у часі многолітствія. Шатро, уставлене для сховку на випадок дощу, не було використане, бо погода витримала. Нарід лиш частинно стояв під шатром.

Після Служби Божої йшла свобідна перекуска в просторім гарку довкруги шкільного будинку. При цій нагоді пізнавалися одні з одними та відсвіжували знайомства. Духовенство та ще дехто мали обід окремо в забудуванні. прилюдної міської високої школи.

У великій авлі цієї школи, яка має ок. 16 соток сиджень та простору сцену, розпочалася в год. 2.30 вистава сценічних картин „Бувальщина української еміграції", здраматизованих автором, що знаний під іменем Світозір. Була це гра аматорів, доповнювана масовими сценами. Їх виконували члени хорів при українсько-католицьких церквах в Ню Йорку, Бруклині і Джерзи Ситі під управою гром. Андрія Ґели. Режисерував гром. Теодозій Каськів з Нюарку. Все, що є в нашій іміграції благородне, знайшло свій вислів у виставі. Масові сцени давали враження, що це опера. Загальна критика така, що це початок українсько-американської драми. Про це буде написана спеціяльна критика одним з учасників.

Виставу і її значіння пояснив кількамінутовою промовою о. Володимир Лотович з Джерзи Ситі, як впорядник свята. Сама вистава тревала від год. 2.40 до 5.15. Вистава „Бувальщини" скінчилась саме так, щоб нюйорські учасники могли наспіти до свого потягу, який вертався в год. 6.30. Інші відїхали автобусами та автами.

Вступ Совітів до Ліґи Націй убє її принципи.

Вступна стаття „Журналь де Женев".

У „Журналь де Женев" з 11. ц. м. находимо вступну статтю п. з. „Чи пакт буде нарушений?" Стаття ця написана в осередку розмов, ведених із представником Совітів, заслуговує на те, щоби перекласти з неї головні місця.

„Чи приймуть Радянський Союз до Ліґи Націй? Чи гарантії, які може дати совітський уряд, будуть признані згідними зі зобовязаннями пакту? Така по суті основна проблема, яку мають перед собою збори Ліґи у 1934 р.

Проблема, кажуть, торкається універсальности: „Ліґа Націй або буде універсальна або взагалі не буде істнувати". Ліґа Націй повинна безумовно прямувати до універсальности. Але автори пакту і його підписувачі не згадували там нічого про універсальність. У вступі читаємо тільки про бажання „дати гарантії миру і забезпеки", „оснувати міжнародні взаємини на справедливости і чести", „обороняти справедливість і якнайсовісніше шанувати всі зобовязання договорів".

Отже пакт основується на справедливости; цей принцип є критерієм його організації і фундаментом миру. Коли його відкинемо, тоді Ліґа Націй стає тільки найбуденнішим союзом, зовсім подібним до того, який довів до гекатомб 1914 р.

Пакт це міжнародне зобовязання, яке усіх його членів зобовязує „якнайточніше шанувати". Отже проблема вступу Совітів зводиться до того: „Чи їх членство згоджується з текстом і духом пакту?" Ось єдине питання. Відповідь не повинна брати на увагу інші мотиви. Бо кожна інша думка незгідна з пактом довела би до того, що його нарушили би.

Стаття І-а пакту ставить домагання, що кожна держава — кандидат на члена Ліґи, повинна мати в себе „свободу правління". Чи у Совітському Союзі ця свобода істнує? Коста Ріку не запросили на члена тому, що її уряд повстав наслідком революції, яка нарушила конституцію краю. Большевицька революція з жовтня 1917 розігнала Установчі Збори і силою настановила диктатуру одної партії. Ніколи цієї диктатури не підтримало загальне народне голосування.

Цьому не можна протиставляти факту, що кілька держав, членів Ліґи, мають нині диктаторський режім. Усі ці держави ввійшли до Ліґи, зажо в них запанувала диктатура і в кожному випадку ця диктатура дійшла законно до влади, піддаючись голосові народу. Ніколи Ліґа не приймала кандидатури незаконного уряду.

Та треба йти ще далі. Коли навіть приняти би законність совітської конституції, то її вже нарушили і буквально і щодо її змісту. У частині І-ій 11-ої статті каже вона, що сфедеризовані держави мають право виступити зі Совітського Союзу. Коли совітська Україна хотіла скористати з цього права, тоді уряд її розігна-

КАЛЄНДАР КРИНИЦЯ є малою енциклопедією щоденної інформації.

ли, а російський диктатор досі панує там при допомозі військової окупації.

Совітський Союз приходить до Женеви як федеративна держава. Істнування федеративних держав це фікція і засідання Ліги не може приймати її за дійсність, заплющуючи очі на очевидні факти. Москва не має права промовляти від України, Грузії та інших держав, що є у федерації з нею, а опинились під військовою окупацією. Приймаючи совітську кандидатуру, Ліга Націй признала би тимсамим права Москві і з правничого погляду поставила би Україну, Грузію, Кавказ і Туркестан під большевицьке панування, отже стала би опікункою і спільничкою жорстокого гніту над 70 міліонами людей. Вона стала би спільничкою чрезвичайки і нарушила би першу статтю пакту.

Москва підписала з Грузією договір, яким де факто і де юре визнала повну незалежність цього краю; переговорюючи з українським національним урядом і в ріжних документах визнала вона де факто повну незалежність України. Москва займає військовою силою ці держави, отже нарушує цим міжнародні зобовязання.

Коли Рада Ліги всеж прийме Совітський Союз, вона створить прецеденс лиховісний для свого істнування. Бо від тепер не треба вже буде шанувати міжнародніх зобовязань. Чи можна з пакту робити клаптик паперу?

Універсальність Ліги Націй має тільки тоді значіння, коли вона вважає за ненарушний принцип справедливости і чести. Вступ Совітів до Ліги вбиває цю універсальність.

Роля Німеччини в совітсько-японському конфлікті і російська еміграція.

Прага, вересень 1934.

На тлі найріжнородніших комбінацій з приводу совітсько-японського конфлікту, появилася була недавно на сторінках европейської преси вістка про тайний німецько-японський союз. І хоча це рішуче заперечила і японська преса і відповідальні політичні японські чинники, нпр. японський посол у Празі в інтерв'ю з редактором „А—З", то всетаки ця поголоска вперто втримується далі і стає джерелом щораз нових і нових комбінацій, а то й трівожно-сензаційних вісток.

І так на сторінках чеської преси можна було останніми днями вичитати про те, яку то визначну ролю відіграє в японсько-совітському конфлікті Розенберґ.

Розенберґ є нині, мовляв, дійсним керманичем закордонної політики Німеччини, він має — згідно з інформаціями париського „Ексцельсіору" — стати теж небавом міністром закорд. справ на місце Нойрата. Нойрат має відійти, бо його закордонна політика —це одна черга невдач. Нойрат, колишній посол у Римі, цілу концепцію закордонної політики Німеччини будував на німецько-італійській приязни. Але в останньому часі Італія станула недвозначно на протинімецькому становищі; це зруйнувало цілу нойратівську концепцію і тому теперішня закордонна політика Німеччини йде тими напрямами, які їй вказує Розенберґ. В противлежності до Нойрата є Розенберґ активістом і мріє про німецько-англійсько-японську приязнь, а до Італії не приділює взагалі ніякої ваги.

Плянн Розенберґа натрапляють покищо на труднощі в Англії, але зате в Японії розвиваються успішно. Від якогось часу до Берліна навідується одна за одною ріжні військові японські місії. За чим вони сюди їдуть — напевне не знати, але можна догадуватися, що — тут, у Берліні, вони радять над ріжними воєнними проблемами у звязку зі совітсько-японським конфліктом. Роботою Розенберґа треба вважати теж і те, що німецька преса покинула гострі виступи проти японського дампінґу і що про цілу нинішню політику Японії пише лише прихильно. Особливо видно це на способі писання „Фелькішер Беобахтер", що його головним редактором є саме Розенберґ. До постійного закріплювання японсько-німецької приязни допомагає особливо спільна ненависть до Совітів. Підчас коли ціла російська еміграція з Мілюковим, Денікіном і іншими є рішуче проти Японії, орґанізує Розенберґ фашистівські елементи російської еміграції і вживає їх як емісарів в Манджурії, щоби вони там ще поглиблювали японсько-совітський конфлікт. Провід і цілий штаб цих Розенберґових російських фашистів перенісся недавно до Харбіна. До цього штабу вислав Розенберґ теж своїх людей. Перше завдання перетягнути на сторону Розенберґових плянів тамошню німецьку кольонію, вже виконане, а тепер йде праця над орґанізацією легіону добровольців з тамошніх німців і москалів. Цей німецько-російський легіон, озброєний німцями, стоїть вповні до диспозиції японського уряду. Найважнішим завданням того легіону є, згідно з пляном Розенберґа, спровокувати в догідному моменті конфлікт зі совітськими пограничними військами і в той спосіб дати Японії причину до інтервенції та збройного виступу.

На тлі таких сензаційних вісток про творення на Далекому Сході німецько-російського легіону, дуже цікаво зарисовується стаття ґенер. О. Хорвата, бувшого високого царського достойника, що тепер постійно живе в Пекіні, поміщена в далеко-східньому російському часописі „Заря".

Стаття називається „Тільки на Далекому Сході може початися відродження Великої Росії", а хід її думок такий:

„Переживаємо важну історичну добу боротьби за панування над Тихим Океаном і за господарське опанування Далекого Сходу. Найважнішу ролю в цій боротьбі відіграє Японія. Японські острови нині вже переселені, а тому японці потребують нового простору для кольонізації, та головно нової бази для господарського розвитку. Деж їй цього шукати? Ані Західний Китай, ані російський Далекий Схід не можуть задовольнити цих японських вимог. Простором який вповні відповідає цим життєвим вимогам Японії є лише Манджурія. Тут подостатком сирівців, бо країна має великі природні багацтва. Манджурія є теж вигідним ринком збуту для японського промислу.

Японія не змагає до захоплення російських територій, бо це загрожувалоб їй далекойдучим політичним ускладненням і вимагалоб від неї великих жертв, які не стояли б у нікому відношенні до здобутків. Колиб Японії дійсно залежало на російських просторах на Далекому Сході, то вона могла була їх легко добути ще в 1917—1922 рр. Нині Японія не має пляну поширити свої державні кордони коштом російських далеких земель, навпаки, в інтересах Японія є мати в будучій національній Росії доброго приятеля. Але саме тому її становище в Манджурії мусить бути цілком забезпечене. Японія потребує на азійському суходолі певного і сильного союзника, а ним може бути лише російський нарід, але нарід вільний, а не поневолений большевиками.

Для Японії Совіти це велика небезпека. Їхні методи провокації і пропаґанди доведуть остаточно до того, що і Манджурія і Корея підпадуть їхній заразі, а це дуже болюче відчули би в першу чергу японці. Щоби рятуватися перед

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА"
здорової підмінки кави „Пражінь"
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові.
1301

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. ВЕРЕСНЯ 1934.

АРТУР ШНІЦЛЕР. 3)

Сліпий Джеронімо.

Джеронімо притакнув головою, взяв гітару під плече й, дотикаючи поручча сходів, вийшов на гору:

— Дай мені в руку! Як давно я вже не дотикався золотої монети!

— Що? — спитав Карло. — Про що ти говориш?

Джеронімо був уже в кімнаті й витягнув руки, щоб обняти брата за голову; це був усе знак, що він чогось дуже тішився.

— Карле, брате мій любий, видиш, є на світі такі добрі люди.

— Певно, — сказав Карло. — До тепер є дві ліри*) і трицять чентезімів; а тут є ще австрійські гроші, буде може з пів ліри.

— Але двацять франків, але двацять франків! — закликав Джеронімо. — Я прецінь знаю!

Він посунув через кімнату і сів тяжко на лавку.

— Що знаєш? — спитав Карло.

— Перестань жартувати! Дай мені в руку! Як давно я вже не мав золотої монети в руці!

— Що хочеш? Звідкиж я маю мати золоту монету? Є дві чи три ліри.

Сліпий ударив у стіл.

— Ну, але тепер уже раз досить, досить! Чи хочеш сховати їх передімною?

Карло глянув на брата зажурено й зі страхом. Сів коло нього, присунувся зовсім близько й успокоюючи взяв його за руку.

— Я не ховаю нічого перед тобою. Як можеш щось такого припускати? Нікому не прийшло й на думку давати мені золоту монету.

— Алеж він сказав мені!

— Хто?

— Той молодик, що бігав сюди й туди по дворі.

— Як? Я не розумію тебе!

— Так сказав до мене: „Як називаєшся?" а потому: „Уважай, не дай себе обманути!"

— Тобі щось снилося, Джеронімо, то неможливо!

— Неможливо? Яж чув прецінь, а я чую добре. „Не дай себе обманути, я дав йому золоту монету..." ні, він так сказав: „я дав йому двацять франків".

Надійшов коршмар.

— Ну, що з вами? Чи вже залишили своє заняття? Слухайте, таж саме фіри внизу заїхали.

— Ходи! закликав Карло, — ходи!

Джеронімо не рухався. — Пощо? Пощо маю йти? Що мені це поможе? Ти стоїш прецінь при мені.

Карло поклав руку йому на рамя. — Тихо, ходи тепер униз.

Джеронімо замовк і послухав брата. Однак на долині сказав:

— Ми побалакаємо ще про це; ми ще побалакаємо.

Карло не розумів, що сталося. Чи не збожеволів Джеронімо нагло? Бо хоч нераз скоро вибухав гнівом, а проте так ще ніколи не говорив.

На возі, що саме надїхав сиділо двох англійців; Карло зняв капелюх перед ними, а сліпий співав. Один із них зліз з візка та кинув пару монет у капелюх Карла. Він сказав: „Дякую!" а потім, якби сам до себе: „Двацять чентезімів". Лице Джероніма залишилося непорушне: він завів нову пісню. Віз із двома англійцями відїхав.

Брати пішли мовчки нагору по сходах. Джеронімо сів на лавку. Карло станув біля печі.

— Чому не говориш? — спитав Джеронімо.

— Бо, — відповів Карло, — то мусить так бути, як я тобі сказав.

Його голос трохи тремтів.

— Що ти сказав? — спитав Джеронімо.

— Це був може божевільний.

— Божевільний? О, це знаменито! Коли хтось скаже: „Я дав твому братові двацять франків", — то він божевільний! — Га, а чому ж він сказав: „Не дай обманутися", — га?

— Може він і не був божевільний, але є люди, що нам бідним люблять робити пакости...

— Ет! — закричав Джеронімо, — Пакости?! Так, добре ти вцілив, я лише на це чекав! — Випив вино, що стояло в склянці перед ним.

— Алеж, Джеронімо! — закликав Карло; він чув, що зі зворушення ледви може говорити.

— Чому мав би я... як можеш так думати?..

— Чому тремтить твій голос... га?.. чому?...

— Джеронімо, я присягаю тобі, я —

— Ет, не вірю тобі! О, тепер смієшся... я знав, що будеш тепер сміятися!

Слуга крикнув знизу:

— Гей там, сліпий, люди є тут!

Брати встали зовсім механічно й зійшли на долину. Надїхали разом два вози, один з трьома панами, другий з якимось старим подружжям. Джеронімо співав. Карло стояв біля нього зовсім прибитий. Що він мав тепер робити? Брат не вірив йому! Чи це було можливе? — Подивився несміло з боку на Джероніма, що співав свої пісні. Йому здавалося, наче бачить думки, що перепливають через те чоло; вони були такі, яких передше ніколи там не запримітив.

(Далі буде.)

*) 1 ліра — 45 сот.

Мундуркові матеріяли найдешевше купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

ніою загрозою. Японія має лиш один вихід: дигнать большевиків з Далекого Сходу, а цим самим допомогти російському народові в його боротьбі за Нову Росію. Союз Японії зі Совітами неможливий, зате союз Японії з національною Росією це її життєва конечність.

Якіж висновки з цього? Реальна протибольшевицька акція може початися лише на Далекому Сході, бо Зах. Европа зі своїми клопотами за вдержанням европейської рівноваги не має інтересу у відновленні великої Росії, а тому то у боротьбі зі Совітами не можна нині розраховувати на її допомогу. У розгляді всіх можливостей, російська еміграція на Далекому Сході може мати в боротьбі за відродження національної Росії величезну, а то й вирішну ролю. Щоб усю протибольшевицьку акцію ввести в скоординовану течію, ґен. Хорват пропонує російській еміграції на Заході скласти понадпартійний комітет для співпраці з еміграцією на Далекому Сході та з усіми тими, що нині ворожо ставляться до Совітів. Крім цього Хорват пропонує скликати в найближчому вже часі зїзд російської еміграції на Далекому Сході. На думку Хорвата Совіти будуть за всяку ціну оминати війни, бо війна не їх могила, а тому треба рахуватися з тим, що Совіти остаточно визнають нову державу Манджу-Ко..."

Як бачимо, то і Розенберг і ґен. Хорват стоять на різко протисовітському становищі і потребі активної участи в японсько-совітському конфлікті. Поскільки лише ґен. Хорват, як російський патріот, в упадку Совітів бачить відродження сильної національної Росії, постільки невідомо, чи те саме лежить у плянї гітлерівської Німеччини: чи теж більше реально рахується з повстанням на руїнах Совітів ріжнонаціональних держав.

М. Н.

Д-р Е. Аменде про національну політику у Совітах.

(УП) Коли Ленін приїхав був з Ціріху до Петрограду, обіцяв вичікуючій юрбі не лише „хліб і мир", але й волю всім тим, що почували себе за царату чужими у цілій імперії. Він навіть приобіцяв був тим народам деякі форми державного життя в етнографічних межах і в рамах совітської федерації. Тоді в його розпорядженні стояли вишколені кадри комуністів з національними переконаннями з немосковських країн, з України, Білорусі, Кавказу ітп. Були це мужі, що довгі часи за панування московського централізму і шовінізму утотожнювали соціяльні вимоги з національними вимогами своїх народів. Революційне обличчя старої ленінської гвардії мало національний вигляд. Поневолені народи при старому режімі вважали конструкцію совітської держави як перемогу національних прав над петербурським централізмом. Хоч це парадоксально, то треба признати, що більшості народів совітської Імперії щойно національна політика Совітів защіпила національні почування.

Але вже в самому заложенні повстали суперечности між комуністичними тезами, які задумав був Ленін зреалізувати, та сповненням національних змагань деяких народів, яким царизм відмовив був права на національне життя. Признання національних окремішних прав поодиноким народам було для Леніна — так кажуть його наслідники — лише переходовою стадією, щоб під національною покришкою здійснити гасла соціялізму, а далі й комунізму. Отже зразу прийшло тут до зудару двох тенденцій, експонентів чистого комунізму, які нерадо гляділи на полекші національностям на всіх просторах імперії, і експонентів національно-культурного розвитку поодиноких народів, які хотіли свої тенденції якось погодити з комунізмом. Москва вважала місцеві школи, університети, академії наук ітп. лише місцевими засобами для того, щоби місцеві мови запрягти на службу комунізмові. З другого боку старалися комуністи у Києві, Харкові, Мінську, Тифлісі ітп. розвинути в рамах комунізму, як лише можливо найширше, національні питоменности своїх народів. Так почався розвій місцевого національного культурного життя. Однак такий розвій був виявом волі лише місцевих комуністів, а не ріжних контреволюційних затій на місцях, як це пробували москалі пізніше твердити.

Остання голодова катастрофа зі всіми її наслідками ввела у ту ситуацію радикальні зміни. Щоби зрозуміти такий розвій подій, що започаткувався десь від зими 1932/33 року у всіх краях Совітського Союзу, треба все мати на увазі факт, що Москва щорічно мусить стягнути з населення всіх територій при всяких обставинах і при вжитті навіть найбрутальніших метод відповідну скількість збіжжя. Однак тому, що ті землі були заселені не москалями, а українцями й іншими народами, те насильне стягування хліба змусило не лише народ, але й місцевих комуністів розпочати оборону. Отже боротьба уряду за хліб перемінилася в силу обставин у боротьбу проти всіх тих, що стали в обороні місцевих інтересів, а дальше і в боротьбу проти всіх національних рухів. В той спосіб голодова катастрофа стала переломовим пунктом в ославленій свого часу національній політиці Совітів. Москва старається безжалісно винищити всі останки національної окремішности, в якій вона добачує протидержавну і протирежімну тенденцію. Природним ходом річей найбільше відбивається це на Україні, найбільшій по Московщині федеративній републиці в Совітах, що вже здавна була шпихлірем цілої російської імперії.

На чолі української совітської републики стояв донедавна чистокровний українець, приятель Леніна і співосновник совітської держави, Скрипник. Як лише Москва повела проти України формальний похід з приводу колективізації і хлібозаготовки, прийшло між Скрипником та за ним стоячими комуністами і між Москвою до гострої боротьби. Москва не завагалась Скрипника прямо усунути. Тому вона вислала на Україну свого проконсуля Постишева з усякими лише можливими повновластями і дала йому завдання, всіми способами не лише зломити український відпір щодо постачання Москві хліба, але й винищити основно все те, що чимнебудь нагадувалоб українську окремішність. Постишев, це той сам, що свого часу врятував був від японців далекосхідні совітські території. Підчас одного масового мітінгу у Києві прийшло було між Постишевим та Скрипником до публичної суперечки. За декілька днів від того драстичного моменту проголошено світові, що Скрипник покінчив самогубством.

Від того часу переводить Постишев свій пляновий похід в найбрутальніший спосіб проти всього українського. Сам він твердить, що тези інтернаціонального комунізму не даються погодити з основами національно-культурного розвитку народу. Залізною рукою чистить він українську комуністичну партію з усього національно-підозрілого елементу. Приблизно 25% членів партії викинено осіню минулого року. Також зліквідовано всі впродовж минувших років повставші організації та інституції на Україні. А вкінці взявся він за найбільш радикальний засіб. Довголітній кореспондент англійської газети „Крістіян Саенс Монітор", який має славу авторитету в усіх питаннях, що торкаються Московщини, повідомив 29. 5. 1934. свою газету, що голодову катастрофу на Україні використовується для того, щоб винищити фізично всі національно-свідомі і Москві підозрілі українські елементи. Тому, що розподіл поживи відбувається по карткові системі, а розділ карток лежить в руках московського правительства, легко такий плян перевести в життя і винищити нелюбі Москві елементи. Словом, здушення національно-культурного руху українського народу відбувається тепер найрадикальнішими засобами фізичного винищення.

Події на Україні є взірцевим прикладом того, що нині діється у всіх немосковських краях московської імперії. Супроти інших народів, білорусів, кавказців, німців, жидів, туркменів ітд. стосується ті самі методи боротьби. На останньому московському партійному конгресі заявив був білоруський відпоручник Гакало, що таке саме відбувається в Мінську і на цілій Білорусі. Він сказав був, що боротьба за правильне переведення в життя большевицької національної політики в суті річи нічим не відріжняється від положення на Україні. Подібний звіт здав був на конгресі і делеґат Казакстану Мірзоян. Щож торкається долі жидів, то предсідник жидівського комітету в Парижі д-р Нахум Гольдман заявив перед кількома днями, що національно свідоме та релігійно настроєне жидівство в Совітах скоро вигине, коли не наступить яканебудь зміна в останній годині. Тяжка трагедія німців у Совітах найкраще видна з факту, що з тої групи числом приблизно в 1 міліон вимерло з голоду і від переслідування, та передовсім систематичної висилки для рубки лісів на півночі, точно 140 тисяч людей. Такою самою трагічною є доля кавказьких народів, передусім грузин.

Ось правдиве обличчя сьогоднішньої національної політики Москви. Всюди бачимо одну ціль: винищення індивідуальних культурних змагань всіх націй, щоби їх можна було обхопити ідеальним пролетарським інтернаціоналізмом.

З приводу такого стану річей є невідкличним обовязком кожного поставити Москві вимогу признання прав національности при її вступі в Союз Народів.

Д-р Евальд Аменде.

(„Н. Цір. Цтг.")

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Великий Театр год. 7·30 | **Рекорд успіху** **„Я переміг крізу"**

Театр Ріжнородностей год. 7·30 | Усі мусять оглянути **„Панну Малґчевську"** Габріелі Запольської.

VIII. міжнародній психотехнічний конґрес

у Празі.

Прага, вересень 1934.

На протязі нецілого місяця є Прага ареною двох визначних світових конгресів. Щойно минулого тижня закінчився світовий фільософічний конгрес, а вже 11. ц. м. відкрилися великі салі фільософічного факультету Карлового університету для нового конгресу: VIII. міжнародного психотехнічного, що буде тут радити цілих пять днів. У цьому конгресі бере участь велике число учасників з ріжних країн Европи за виїмком німців. Німці не беруть участи в цьому конгресі тому, що він відбувається під протекторатом Союзу Народів. Цікаво теж, що два визначні німецькі психотехніки Штерн і Ліпман заявили, що як неарійці резиґнують з членства в міжнародній психотехнічній комісії.

Цьогорічний міжнародній психотехнічний конґрес вже восьмий з черги. Перший відбувся ще 1920 р. в Женеві. Осідком другого з 1921 р. була Барцельона, третього Міляно 1922, четвертого Париж 1927 р., пятого Голяндія 1928 р., шостого Барцельона 1929 р., а сьомого Москва 1931 р. Восьмий конгрес мав відбутися спершу у Відні 1933 р., але з політичних причин мусіли його перенести на 1934 р. до Праги.

Цьогорічний конгрес значно ріжниться від усіх дотеперішніх. Всі попередні конгреси розробляли щойно проблематику та методи психотехніки, а цьогорічний конгрес дає вже підрахунок вислідів психотехніки, як екзактної науки і її практичного значіння.

Програма конґресу дуже багата і ріжноманітна. Обіймає вона такі питання: порадництво при виборі звання, пристосування психотехніки при вихованні молоді, вишколі робітників та канцелярійного персоналу, психотехніка і звання лучбових працівників (залізн. машиністів, шоферів, пільотів і т. п.), психопатольогія праці та співпраця психотехніки і медицини. Найбільше рефератів зголошено у шкільній секції. Дуже живу участь у зїзді беруть чеські психотехніки, головнож при питаннях значіння психотехніки в шкільництві. І це нічого дивного, коли взяти під увагу, що в Чехословаччині психотехнічні досліди в школах, особливож середніх, поставлено так високо, як в ніякій іншій державі в Европі.

М-н.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОЖНЕ 81 ЗНАКОМ „СЕРДЕ У ПЕРСТЕНІ"
FABRYKA CHEM. FARMAC. A. KOWALSKI WARSZAWA

З польської преси.

Хай польські чинники не перешкаджають сануванню середнєшкільних відносин.

В останньому (37-му) числі „Бюлетину Польсько-Українського" находимо на передовому місці статтю п. н. „Безрадність чи безсилля?", до якої Редакція додає такий коментар: стаття походить з українських педагогічних кол, вийки прислали її до „Б. П-У." у звязку з полемікою того часопису (з „Метою") на тему недорових відносин в українських середніх школах і можливостей боротьби з ними. Редакція польського часопису зазначує, що хоча не погоджується з частиною тверджень і добачує у них певну тенденцію до ґевералізації і переяскравлення, то проте поміщує ту статтю з огляду на дуже отверто поставлену у ній справу, яку інакше годі полагодити.

Стаття дійсно відзначається ясністю і сміливістю, а редакція „Бюлетину" правду каже, що спутування свободи слова у такій важливій і складній справі не може довести до її санації. Автор статті ставить теж усі крапки над „і", виступаючи з виявленням фактів, про які зрештою в українському громадянстві відомо та про які у краєвій пресі досить важко писати.

Автор звертає увагу спершу на дуже цікавий момент, з яким повинні рахуватися польські чинники, які закидають українцям безрадність у сануванні шкільних відносин. Це два моменти: 1) цензурні умовини, з якими мусить рахуватися українська сторона і 2) „вищі" сили, незалежні від українців. Під цензурними умовинами автор розуміє не лише пресову цензуру, але й наслідки пресової дискусії для учасників.

Прилюдна дискусія на подібну тему, як автоматична співпраця українського націоналізму і поліційного конфіденціоналізму над руїною українського шкільництва, така дискусія ще тому надзвичайно важка, що найбільш компетентні одиниці з неї майже виключені. Не забирають голосу в неї урядуючі директори і вчителі середніх шкіл, тому, що просто грозилоб їм це втратою становища, втратою життєвої екзистенції.

Автор ширше пояснює це нездорове явище наслідками „операції відгромадянщення", яку від ряду літ переводить над українським учительством польська шкільна політика.

Той стан ідеального бюрократичного сервілізму українського вчительства має очевидно два кінці, — він є наче автоматичним усуненням українського вчительства від прилюдного обмірковування проблем молоді, та одночасно є теж обниженням авторитету українських директорів і вчителів в очах молоді, яка глядить на них погірдливо, як на сліпих виконавців волі всіх польських зверхників, як на урядовців, які не беруть активної участи в тому, що цікавить і болить цілий нарід.

Одночасно автор статті покликується на „Розбудову Нації", яка поміщує дописи середнєшкільників про розмови, що їх з учнями ведуть українські педагоги: колиб ті педагоги мали більшу свободу слова і не лякалися, що самі учні донесуть на них поліції, то напевне здобули би собі більший вплив на молодь.

Кажучи про незалежну від українців шкільну польську політику і поведінку на терені українських шкіл, автор проголошує тезу:

Оскільки саме поліція і адміністрація, шкільна і загальна, не зміняють свого становища до української школи і метод поведінки супроти української молоді, то українське громадянство буде безсильне у боротьбі з акцією революційного націоналізму на терені школи. Підкреслюю: воно буде безсильне перевести санацію відносин дарма, що дуже добре бачить і ясно зляє собі справу, як треба її перевести.

Не торкаючися цілости шкільної політики, покликується на приклади нетактовної поведінки польських учителів і технічного персоналу на терені українських шкіл. М. ін. наводить наприклад відносини в держ. українській гімназії у Львові (філія), куди призначили секретарем поляка-педагога, який остентаційно не вимовить ні одного слова по українськи та ще й лиється боком на тих, що до нього, в мурах української школи, говорять по українськи. Опортуністичний сервілізм довів директора тої гімназії і деяких учителів до того, що вони дійсно говорять з отим секретарем по польськи: ніби „куртуазійна" дрібниця, яка має проте дуже поважні наслідки. Бо

молодь, надзвичайно чутка, а може навіть перечулена на пункті саме зовнішніх національних і патріотичних появів, знизом глядить на цілу канцелярію дирекції, на саму дирекцію, учительський персонал і цілу школу як на щось чуже, вороже, істнуюче лише на те, щоби її, українську молодь, шпигувати і постійно принижувати у її національних почуваннях. Може це явище і ненормальне, але ненормальними взагалі є відносини і треба з ним рахуватися, як з реальною обставиною. Що зрештою сказав би директор і вчительська рада і батьківський комітет і польська преса, колиб до польських шкіл призначували секретарів-українців, які навіть не вміли би зберігти такту?

Автор бачить у цім систему і, як на доказ, покликується на факт призначування до українських держ. шкіл поляків-терціянів, які поводяться супроти української молоді надзвичайно нетактовно, „глядючи за них виключно як на кандидатів на політичних злочинців".

Привернути довіря до школи, до педагогів і всього, що міститься у шкільних мурах, це альфа того, що можна назвати санаційною акцією відносин серед молоді. Українське громадянство не вспіє зробити цього, як довго самс не має того довіря і не може його мати наслідком істнуючого стану річей. Доки шкільні й адміністраційні власти не зрозуміють цього, громадянство буде безсильне.

В дальшому автор доказує, що все одно нівка адміністраційно-поліційна акція не проведе санації відносин серед українських середнєшкільників, бо може це зробити лише боротьба на ідейному підкладі. Як на історичний прецедес покликується на комуністичну роботу і радянофільські симпатії, які зростали, не вважаючи на адміністраційну акцію і численні судові процеси та які зліквідувало щойно українське громадянство через боротьбу на ідейному підкладі.

Таксамо з масовою психозою націоналістичної конспірації єдино успішною може бути боротьба, ведена на ідейному підкладі. У цій боротьбі не треба перешкаджати!..

Автор пригадує трівожний запит „Мети": чи спеціяльно комусь не залежить на тому, щоби в українських школах процвитала конспірація, через яку можна лекше ті школи зліквідувати, і доходить до висновку, що навіть у тому випадку остаточні висліди ледви чи вийшли би на користь польської сторони, хоч вони не лежать і в українських інтересах.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

ХМАРИ НАД ЕВРОПОЮ.

ПАРИЖ, 18. 9. ПАТ. Хоча французька дипльоматія радіє з перемоги в Женеві, проте положення в Европі некорисне. Французький щоденник „Евр" пише, що Швайцарія переведе загальне голосування і виступить з Ліги Націй. Справа меншин затрівожила Францію, бо Польща веде політику протилежну з мировими інтересами Европи. Подорож премієра Мадярщини Ґембеша до Варшави трівожить Малу Антанту, що взаємини між Польщею і Францією напружені. Польща заключить союз з Мадярщиною, щоби винагородити заключення договору трьох прибалтійських держав.

Над Австрією теж хмариться. Мін. Саймон, покидаючи Женеву, заявив, що В. Британія не підпише ніякого дипльоматичного акту, який обтяжував би його за вдержання миру в Австрії. Подібна ситуація істнує на Балкані. Болгарія не хоче підписати не тільки договору між балканськими державами, заключеного в Атенах, але теж нового договору з участю Болгарії.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. ВЕРЕСНЯ 1934.

СТ. ШМАНЬКОВЕЦЬКИЙ. 2)

З днів жаху.

Та око царського жандарма, озброєне окулярами галицьких москвофілів, стежило пильно за митрополитом та його діяльністю. Не було сумніву, що росіяни прийшли вже до Львова з постановою вивезти нашого Владику. Причина була ясна: „пораду пастиря і вівці розбіжаться"... Враз із російським військом, бо вслід за ним, приїхала хмара чорносотенного духовенства православного, що під проводом Евлогія стояла готова до „місіонарського походу", щоби навертати Галичину на православія. Адже невдовзі долетіли до Львова вісти, що населення села Жовтанці перейшло масово на православія, що парох Гликян о. Филимон Решетилович (папський шамбелян!) приєднався до православної церкви і т. д. і т. д.

Та щоби вивезти митр. Шептицького треба було знайти якусь притоку, щоби такий акт насильства бодай сяк-так виправдати перед очима культурного світа.

І тут митрополит пішов їм сам на руку. Вже в неділю після наїзду російської навали, явився він у Волоській церкві, де на просьбу тодішнього пароха о. Давидяка виголосив гарячу проповідь до народу.

Візвавши зібраних, щоби дякували Всевишньому за охорону нашого престольного городу від можливого знищення в загладів, згадав про околиці, які бачив по дорозі до головної кватири, а якими прокотилася воєнна хуртовина, де зруйновані цілі села, згарища хат і господарських будинків, відки люди втікали і розбігалися перед страхіттям війни.

І закликав Владика молитися за свої родини, за св. Церкву та „за ті міліони, що зі зброєю в руці стоять проти себе, а водночас стоять перед лицем смерти".

„Моліться — говорив митрополит — і за тих, що борються по цій чи по другій стороні, бо ми всі через Христа є брати і потребуємо Божого милосердя. Користаймо з нагоди, коли тепер за Божим допустом упали кордони, щоби ми могли себе ближче пізнати, а може зможемо дещо дати одні другим. Вони наприклад свою релігійність, побожність, а і ми могли би їм дещо доброго дати. Та мусимо себе пізнати, хоч у багато дечому ми є подібні до себе. У них відправа такасама як у нас, вони називають себе „православні" та й ми „православні". Наше православія є церковне, їх православія державне, казьонне, себто вони опирають своє православія на державній силі, ми черпаємо ту силу в єдності зі св. католицькою Церквою, через яку спливає ласка Божа і в якій є правдиве джерело спасення. Це можемо ми їм дати, а я зі своєї сторони — говорю це і перед декотрими з них — готов до всяких жертв, і коли схотять, найдуть у мені в кожнім часі відданого пастиря, навіть з пожертвою власного життя!

Вже, мої дорогі, є дітьми св. Католицької Церкви, що злучені з нею і черпаєте з неї своє щастя, бо вона є джерелом усяких ласк! Її держіться, хочби прийшлось вам для неї багато пожертвувати, навіть власне життя. Моліться за це і звертайтеся до всіх з любовю! Залишіться вірні своїм ідеалам, а коли так молитимемо, то скоро настане такий, дуже всіми нами бажаний, для світа конечний мир! Амінь".

Так приблизно виглядала проповідь нашого митрополита до вірних та до приявних у церкві росіян.

Не прибільшуючи ні трохи, можна сьогодні говорити, що хто переживав у Львові у перші дні наїзду російських військ, дні переполоху, жаху, розпуки і зневіри, для того спомин про появу Владики у Волоській церкві та його зрештою невинна, обережно хоч сміло продумана й стилізована проповідь залишиться на все як щось незабутнє, памятникове.

Серед свого заляканого стада вірних та перед ворожим військом станув найвищий достойник греко-католицької церкви, станув як кований з граніту, гарний, незломаний і незахитаний, як втілення стародавньої „віртуо романа", як одна з великих постатей на грані віків і подій — і голосив усім слова потіхи, казав покорюватись волі Господній, велів молитися за своїх і за ворогів та відноситися до всіх з любовю...

Як інакше ставився до німецьких наїздників бельгійський кардинал Мерсіє, що закликав свій нарід молитися словами пророка: „Єрусалиме, Єрусалиме! Ворог запанував серед твоїх мурів".

А коли ставав перед пруськими ґенералами, то все суворий, гордий, готовий кожної хвилини без надуми віддати своє життя.

І як повелася німецька окупаційна влада з найвищим достойником католицької Церкви в Брюселі, а як царські посіпаки з нашим митрополитом?

В найближчу суботу, себто 12. вересня около 7-ої години вечір явились жандарми у св. Юра та стали переводити ревізію, яка тревала до по-

Швайцарія рятує престіж культурного світу.

Заява през. Мотти проти вступу СССР до Ліги Націй.

ЖЕНЕВА, 18. 9. ПАТ. У понеділок вечором відбулася широка дискусія на сходинах VI. політичної комісії у справі приняття СССР до Ліги Націй. Проти вступу СССР до Ліги Націй промовляли делегати Швайцарії, Португалії, Бельгії і Голяндії. За приняттям промовляли делегати Франції, Італії, В. Британії і Польщі.

ШВАЙЦАРІЯ НЕ ЗАБУДЕ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ЗВІРСТВ.

Хід промови делегата Швайцарії през. Мотти такий:

Швайцарський уряд завжди приязно ставився до російського народу. Одначе ніколи не хотів признати теперішнього большевицького режіму, хоча бажає поширення впливів Ліги. Швайцарський уряд рішений зберігти своє становище спротиву та вижидання.

ГРАБІЖ ПОСОЛЬСТВА.

Наше посольство у Петрограді пограбовано в 1918 р. Одного нашого службовика посольства большевики змасакрували і вбили. Ніколи у нас не прохали вибачення ані не виявили познак перепросин. Коли 1918 р. загальний страйк ледви не перемінився у домашню війну, тоді большевицька місія в Берні, якій ми потурали, піддержувала цю агітацію. Тому швайцарський уряд мусів військовою силою прогаяти большевицьку місію з Швайцарії.

Всі державні і соціяльні підвалини Швайцарії суперечні з основами большевицького режіму. Наша прилюдна опінія була завжди свобідна. Наша преса користується повнотою свободи. Федеральна Рада не знає, що таке офіційна преса. Нема ніякого натиску ані жадних директив згори. Одночасно маємо численні, ріжнородні, патріотичні організації, які формують світогляд громадян. Ми не були би демократією, якби було інакше.

ЕКСПАНЗІЯ КОМУНІЗМУ.

Совітський устрій Росії, який спирається на доктрині плекання експанзивного і воюючого комунізму не має передумови, щоби спинитися поміж нами. На доказ през. Мотта наводить цілу низку арґументів. У кожній ділянці: релігійній, моральній, соціяльній, політичній та економічній комунізм є найрізкішим запереченням усіх тих ідей, які є головними нашими основами і серед яких живемо. Більшість держав забороняє пропаґанду комунізму; всі держави вважають її державним злочином з хвилиною переходу з теорії на площину реального життя.

БОРОТЬБА БОЛЬШЕВИКІВ З РЕЛІГІЄЮ.

Большевицький комунізм поборює ідею релігії у кожній її формі. Ленін порівнював релігію з опієм. Свобода совісти у СССР є тільки оманою. Вірні релігійних культів та їхні родини не дістають у СССР харчевих карток. Церкви в руїні. У Москві було 500 церков і каплиць, з яких залишилось ледви 40.

ЗНИЩЕННЯ РОДИНИ, НЕВІЛЬНИЦТВО І ГОЛОД.

Комунізм розвалює родину, нищить індивідуальну ініціятиву та відбирає приватну власність. Працю організує у формах, які тяжко відріжнити від примусових робіт. У СССР панує голод.

СУТЬ КОМУНІЗМУ.

Головним бажанням СССР поширити комунізм. Життєвою конечністю комунізму — експанзія, яка переступить політичні кордони. Якщо комунізм зрікся би цього права, то заперечив би сам себе. Одначе коли залишиться вірним своїм засадам, тоді стане ворогом усіх і всім нам буде загрожувати.

СТРАХ ПЕРЕД ВІЙНОЮ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Наша преса і патріотичні організації виступають рішуче проти вступу СССР до Ліги Націй. Швайцарський уряд погоджується з поглядами прилюдної опінії. През. Мотта сумнівається, чи СССР буде сповнювати як член Ліги обовязки наложені на членів. Ліга Націй дуже ризикує. Коли СССР закине своє вороже становище до Ліги, то вияснення тієї зміни треба шукати в подіях на Далекому Сході. Швайцарія не може піддержувати акції, яка піднесе престіж СССР, що його тепер ще не має.

ОСТОРОГА ШВАЙЦАРІЇ.

Alea iacta est — жереб упав. Швайцарський нарід сподіється, що на випадок приняття СССР до Ліги, Женева стане вогнищем руїницької пропаґанди. Тому хочемо відограти ролю того, який остерігає. Будемо далі слідкувати, бо такий наш обовязок. Покищо вдоволяємося здогадом, що СССР приступаючи до Ліги, не осягне одноголосности. Вхід не буде однозначний із забуттям минулого большевиків, ні не буде тріюмфальний. Швайцарія прийме рішення загальних зборів Ліги холоднокровно.

Делегат Португалії заявив, що засади СССР є суперечні зі засадами цілого світу. Тому Португалія буде голосувати проти приняття СССР до Ліги.

Бельгійський міністр закордонних справ Жаспар заявив, що Бельгія не вдержує дипльоматичних взаємин з СССР кермуючись мотивами, подібними до мотивів швайцарського уряду. Одначе Бельгія не хоче утруднювати зусиль трьох великих держав і тому здержиться від голосування.

Міністр закордонних справ Голяндії Ґреф заявив, що буде голосувати проти СССР.

МІН. БАРТУ ВИБІЛЮЄ БОЛЬШЕВИКІВ.

Мін. Барту полемізував з доказами през. Мотти. На його думку треба залишити на боці протилежню доктрину політичної системи та справу передвоєнних довгів для добра Ліги і миру. Розуміє побоювання мін. Мотти і през. Де Валери за свободу совісти та релігії. Одначе думає, що лекше буде говорити про ці справи, коли СССР буде вже членом Ліги. До внутрішніх справ іншої держави не хоче вмішуватися. Стверджує, що Росія перебула від часу Леніна до тепер деяку еволюцію. Доказом — приступлення СССР до Ліги. Коли СССР відповів би загальниками, мін. Барту не піддержав би кандидатури большевиків. Одначе коли держава зі 160 міліонами населення бажає приступити до Ліги, погоджуючися з договором Ліги, треба піддержати приступлення СССР до Ліги. Більшість держав погоджується з опінією Франції. Годі собі уявити, щоби чотири великі европейські держави, Франція, В. Британія, Італія та Польща, піддержували СССР без глибшої застанови.

Мін. Ідеи заявив, що В. Британія бажає поширення впливів Ліги і тому голосує за приняттям СССР.

Делегат Італії бар. Альоізі прилучився до тези Франції та В. Британії.

ЗАЯВА МІН. БЕКА.

Польський і большевицький уряди вдержують безпосередні взаємини. Заключили низку договорів у справі агресії. Дипльоматичні документи доказують щирість мирової тенденції обох урядів. На основі наших безпосередніх взаємин Польща займає прихильне становище до вступу СССР до Ліги з метою зміцнення міжнародньої співпраці.

За приняттям СССР до Ліги віддано 38 голосів; проти три голоси. Здержалися від голосування: Бельгія, Люксембурґ, Арґентина, Куба, Нікарагуа, Перу і Венезуеля.

чі. У висліді забрали багато паперів, опечатали консисторську канцелярію й реґістратуру та поставили „караул".

На другий день, у неділю, служив митрополит службу Божу в намірені папи Венедикта XV., що саме вступив на престіл. Після Служби Божої митрополит лежав довго перед Царськими воротами хрестом, а опісля оповістив про вступлення на Петровий престіл нового Первосвященика Католицької Церкви.

В церкві було повно російських старшин, сиділи навіть у крилошанських сталях, прислухувалися й приглядалися, а при відході митрополита підійшли й цілували його перстень.

Дні 14. і 15. вересня виповнила ревізія в реґістратурі. Особливо розщибалися за одним актом, що — як опісля виявилося — був повідомленням митрополії про іменування кардинала Ледоховського префектом „конґреґації для поширення віри".

Того самого дня (15. вересня) около 11-ої перед полуднем прийшов більший відділ війська, обставив усі виходи палати, а на поверсі біля кожних дверей станув теж „караул". Старшина, що привів військо, заявив Владиці, що він з цієї хвилини інтернований.

Митрополит передав владу, опіку над Сарахією й над домом о. офіціялові Білецькому. В палаті лишили росіяни о. капеляна Демчука та брата Йосифа Ґродського, яких зовсім відокремили від Архієрея. Жандарми пильно стерегли всього, щоби митрополит не міг з ніким розмовитись ні листуватись. До каплиці на молитву, Службу Божу і до саду вільно було виходити лише в товаристві жандарма.

(Продовження буде).

З українського життя в Румунії.

ВИДАЛЕННЯ 24 УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ ЗІ СЛУЖБИ.

„Крадіжца" з 9. вересня ц. р. подає таку вістку: Обласний інспекторат дістав учора письмо з міністерства освіти, у якому подається до відома інспекторатові, що мінастерство суспендувало зі служби 16 українських учителів зі сторожинецького повіту і 8 з черновецького. Їм доказано, що вони робили ірредентистичну пропаґанду в північній Буковині. Названі учителі дістали від ревізорату таке повідомлення про їх віддалення:

„Згідно з наказом міністерства освіти ч. 134.967/34 з 25. серпня суспендується вас з учительської служби за Ваше вороже становище супроти держави й румунського народу. Заразом повідомляємо Вас, що Вас не запишеться в платничі листи, ані не виплатиться платні за місяць серпень ц. р.

Цей драстичний засіб викликав глибоке враження серед українського населення і живий відгук у рядах українських учителів на північній Буковині".

*

„Дойтше Тагеспост" (Чернівці) з 8. вересня ц. р., подаючи вістку про видалення українських учителів, пише:

„Передісторією цих віддалень малиб бути напади в одній зі столичних ґазет, що їх на кожний випадок здалосяб провірити. Бож відомо й доказано, що тутешній справоздавець названої ґазети має просто манію переслідування меншин. Йому нераз доказано явну брехню про буковинські меншостеві справи. При провірці таких ґазетних вісток, що їх метою є затроювати атмосферу, треба бути осторожним.

Між суспендованими учителями є був. посол Андріящук, що має ордер „Корона Румунії" і б. підревізор Алексієвич, обидва члени румунської нац.-царанистичної партії".

Всі суспендовані учителі внесли спротив до міністерства освіти. Колиб міністерство освіти ваталося направити цю несправедливість, то згадані учителі в судовій дорозі добуватимуться своїх прав.

Проти незаконного видалення українських учителів зі служби запротестував посол д-р Вол. Залозецький телеграфічно в міністерстві освіти й виїхав негайно до Букарешту, щоб інтервеніювати в їх справі.

„СПРАВА З ІРРЕДЕНТИСТАМИ".

Під таким наголовком містить „Гласул Буковіней" статтю пера Шербана Влада. У ній займається автор українською меншістю на Буковині. Він пише: „До льояльности української меншости до румунської держави не мали ми ніколи великого довіря. Якийсь час давали ми себе тримати запевненнями льояльности українців. Ми румуни залишили питання льояльности чи нельояльности часові, а в душі бажали собі, щоб ми жили в мирі з усіма гістьми, з якими звязав нас на якийсь час 1918 рік. Та цю надію розбило недавно тому притримання українського ірредентиста з Галичини на Черемоші. При ньому знайдено по українськи тайним письмом писаний лист до одної високої політичної особи. Що сьогодні є ще стільки урядовців і священиків української меншости, можемо завдячити тому, що ми румуни називаємо рівністю всіх громадян перед законом.

Тепер, коли ми знаємо голу правду, не можемо не привитати всіх заряджень теперішнього уряду, як: іспитів з румунської мови для урядовців національних меншин, ревізію іменувань, видалення небажаних і непевних урядовців і т. п.

Суспендування 24 українських учителів треба вважати високопатріотичним актом міністерства освіти".

Осьтак нахабно пише шовіністичний румунський орган про українців Буковини, які ще нині творять більшість у тому краю!

Ще в справі урядової мови

гр.-кат. парох. урядів.

Нам прислали таке письмо повітового старости в Жовкві:

Starostwo powiatowe Żółkiewskie.

Nr. AW. 1/65/34. Żółkiew, dnia 31. sierpnia 1934.

Korespondencja Urzędów stanu cywilnego z Władzami Państwowemi w języku niepaństwowym.

Do Przewielebnych Księży-Proboszczów obrz. gr.-kat. jako Urzędników stanu cywilnego w powiecie Żółkiewskim.

Sąd grodzki w Mostach Wielkich zawiadomił, że niektórzy Wiel. gr.-kat. Proboszczowie tamt. rejonu sądowego używają w korespondencji, przeprowadzanej z Sądem — jak Urzędnicy stanu cywilnego — to jest prowadzący metryki — języka niepaństwowego.

Wobec tego mam zaszczyt podać do wiadomości Przewielebnych Księży Proboszczów, że sprawa prowadzenia ksiąg metrykalnych oraz języka, w jakim mają być prowadzone metryki i w jakim języku mają Proboszczowie, jako urzędnicy stanu cywilnego, korespondować z władzami państwowemi, uregulowana jest dawnemi przepisami austryjackiemi, wydanemi przez powołane władze państwowe, bez jakiejkolwiek ingerencji władz kościelnych.

Według tych przepisów prowadzenie metryk, jako funkcja państwowej administracji, zostało poruczone uniwersałem z 20. lutego l. (Zb. ustaw Pillera str. 30) odnośnym Ks. Proboszczom pod nadzorem władz administacyjnych.

W całym szeregu późniejszych dekretów i rozporządzeń nadwornych, gubernialnych i ministerjalnych wydano dla Proboszczów dalsze szczegółowe przepisy co do sposobu prowadzenia ksiąg metrykalnych, ich parafowania i potwierdzania, zarządzenia dodatkowych wpisów i sprostowania metryk, oraz nadzoru władz administracyjnych nad ich prowadzeniem.

Od tego czasu prowadzą proboszczowie odnośne księgi metrykalne w poruczonem przez Państwo zakresie działania.

Księża Proboszczowie więc, pełniąc funkcje prowadzących metryki (urzędników stanu cywilnego), są publicznymi funkjonarjuszami, przeto w korespondencji urzędowej w tym charakterze z państwowemi władzami i urzędami mają używać języka państwowego.

Księgi metrykalne w myśl postanowienia obwieszczenia b. Namiestnictwa z 25. IX. 1875 r. Dz. U. Kr. Nr. 66, mają być prowadzone w języku łacińskim.

Przepisy powyższe obowiązują po dzień dzisiejszy, albowiem ani ustawa z 31. VII. 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 73. poz. 724. o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych, ani Konkordat zawarty ze stolicą Apostolską nie zawierają żadnego postanowienia, któreby bezpośrednio lub choćby pośrednio zmieniało dotychczasowe przepisy.

W związku z powyższem zechcą Wielebni Księża zastosować się do udzielonych Im wyjaśnień.

Starosta powiatowy:
(Jan Emeryk).

ХОЛЄРА В ІНДІЯХ.

КАЛЬКУТА. 18. 9. ПАТ. Пошесть холери шириться дальше, хоч влада розпорядила енергійні протизасоби. В останньому тижні занотовано 11.600 випадків, з яких 7.500 було смертельних.

ПОВІНЬ В ІНДІЯХ.

КАЛЬКУТА. 18. 9. ПАТ. Ріка Ґанґес та її допливи виступили з берегів. У Дінапоре вода залляла 650 кв. км. Багато тисяч домів стоїть під водою. Коло 100.000 людей пошкодовавих наслідком повені.

Крівавий напад на потяг.

ЛЬОНДОН, 18. 9. ПАТ. На залізничій лінії Мукден-Шрін 150 бандитів напало на потяг, зложений з одного особового вагону і 15 вантажних. Після 3-годинного бою бандити відступили. Наслідком стрілянини вбито 16 осіб, між ними 3 японських поліцистів і 5 подорожних. Ранених є 15 осіб, з того 5 японців. Бандити також залишили багато вбитих.

—o—

Ізоляційний табор для страйкарів.

НЮ ЙОРК, 18. 9. ПАТ. Відділи національної ґвардії приступили до масових арештувань робітників, які вичікують під фабриками в стейті Джорджія. В Атлянті розпочали будову ізоляційного табору, в якому будуть осаджені всі арештовані у звязку зі страйком.

Залицяння і лайки.

До характеристики комуністичних спроб утворити єдиний пролетарський фронт.

Як ми вже про те в свому часі писали, Комуністичний Інтернаціонал наказав усім своїм секціям, тобто комуністичним партіям по всіх европейських країнах, звернутися до поодиноких соціялістичних партій з предложенням порозуміння та створення єдиного пролетарського фронту для боротьби з фашизмом. Мовляв, не хоче замирення і співпраці „соціялфашистівський II. Інтернаціонал", то ми зробимо це поза його плечима, як частинно вже зробили у Франції. Давна комуністична тактика, розрахована на внесення ферменту в ряди зорганізованого робітництва, що не поклоняється московським ідолам.

З великим розмахом і в дуже приспішеному темпі приступила до реалізування цього приказу Комуністична Партія Польщі. Немовби тим робом хотіла себе зреґабілітувати в очах Москви за Воєвідського, Сохацького, Скарбека і Жарського, вожаків польського комуністичного руху, що найшли захист у межах СССР, а згодом їх розстріляно під замітом... провокаторства.

Пропозицію замирення і спільної акції отримали всі соціялістичні партії в Польщі, та провід професійного руху. Крім паперових пропозицій, комуністи розпочали підступну зиверсійну акцію серед робітничих організацій, головно серед організацій молоді та по поодиноких професійних союзах. Видно асекурують ся на той випадок, коли проводи соціялістичних партій відкинуть їхні залицяння.

Становище соціялістичних партій досі невідоме. На основі деяких статтей у центральному органі ППС „Роботніку" можна припускати, що польські соціялісти займуть негативне становище. Не улягає найменшому сумнівові, що ця сама доля стріне комуністичну пропозицію і до українських соціялістів.

Найновіший комуністичний маневр у справі замирення і спільної акції з робітництвом що стоїть під кермою II. Інтернаціоналу, як і всі попередні не є позбавлений дуже характеристичної для комуністичної тактики неморальности. У той сам час, коли соціялістичні партії отримали мирові пропозиції, ця сама Комуністична Партія Польщі і її підвідділ Комуністична Партія Західньої України розкинули по крах летючки, присвячені двацятиліттю світової війни. Осуджуючи виновників світової війни, летючка „не злим і тихим словом" згадує теж і тих, з якими хоче робити один фронт.

Читаємо таке:

„У ганебній, подлій роботі постачання буржуазії і її урядам гарматнього мяса відограли передову ролю крім явних націоналістів і шовіністів в роді Галущинського і а... Усусусів... соціялдемократичні „вожди", провідники II. Інтернаціоналу Вандервельди, Шайдемани, Адлери, Дашинські і Ганкевичі..."

Але властива ціль летючки це не згадка про час зперед двацяти літ. Ні. Її властива ціль це вказання, щоби не допустити до інтервенційної війни проти Радянського Союзу. І читаємо такий куртуазійний зворот знову під адресою „соціялзрадників":

„Ті подлі зрадники, ті Недзялковські, Жулавські, Ганкевичі, Старосольські, котрі в 1914 і 1920 році посилали робучий народ на різню..., тепер ведуть брехливу нагінку проти мирної закордонної політики СССР."

Цікаве. І до тих „подлих зрадників" звертаються тепер комуністи із закликом до співпраці.

Кольонізація в Парані

Корисні умовини для українських емігрантів.

„Український Емігрант" приносить деякі інформації про кольонізацію в Парані, які одержав від о. М. Шкірпана ЧСВВ, що вже довгі роки перебуває в Бразилії і добре обзнайомлений з бразилійськими відносинами. На вістку, що бразилійський уряд поселює родини на кольонії Маркес Абрантес, о. Шкірпан їздив спеціяльно до Куритиби, щоби на місці розвідатись про умовини кольонізації. Тут він ствердив, що кольонізація відбувається далі. Наділ дістає родина на сплати. Сплачувати можна 8 літ. Якщо родина має готівку і за землю зараз платить, тоді може дістати другий двацятьгектаровий наділ. Коли в родині є дорослий син, він може взяти на себе окремий наділ.

Земля на кольонії Маркес Абрантес дуже добра, клімат здоровий і води піддостатком. Від Куритиби до кольонії 90 клм. Але дістатися там можна дуже легко, бо Куритиба получена з Маркес Абрантес битою дорогою. Це має велике значіння, зокрема в часі великих дощів, бо кольоністи без перерви можуть доставляти свої продукти до міста. Що значить в Бразилії добра дорога, сказати можуть кольоністи з інших місцевостей, де таких доріг нема і коли зачнуться дощі, кольоністи не можуть нікуди рушитися. Досі на кольонії Маркес Абрантес поселилося яких 80 родин. Між ними є девять родин українських. На тій кольонії уряд думає поселити понад 2 тисячі родин а навіть поширити простір кольонії, якщо зайде потреба.

Українці, на думку о. Шкірпана, що думають їхати до Бразилії, повинні мати на увазі Маркес Абрантес. Ще в останніх навіть часах приїзджають до Бразилії українські емігранти, які або осідають в місті, або їдуть до своїх знайомих, гадаючи, що там дістануть землю за дешеві гроші чи на сплати. Ті, що осідають в місті з думкою найти працю, скоро розчаровуються. Бразилія має піддостатком робітників, які місяцями чекають на працю і з трудом її дістають. Щож говорити про нових емігрантів, які щойно приїхали, не знають ні мови, ні звичаїв, ні куди звернутися за працею. Такі емігранти дуже бідують і їх положення незавидне.

Так само не все добре на тім виходять ті, що їдуть на старі кольонії до знайомих. На старих кольоніях земля дорога і на сплати її не дають. Емігрант лише стратить ті гроші, які привіз зі собою, а потім сам не знає, куди діватися.

Найкраще ще відразу осісти на нових кольоніях. Земля там дешева, а крім того ті, що осідають на землі кольонії Маркес Абрантес, можуть заробити при будові дороги. Українські родини повинні брати землю біля себе, щоби творити скупчені осередки. Це є тим корисне, що краще можуть порозуміватися, помагати собі, спільними силами вибудувати церкву й школу.

Інформації о. Шкірпана є тим цінні, що бразилійські відносини йому добре відомі і життя українських переселенців він постійно оглядає.

—o—

Крівавий страйк.

МАНІЛЯ, 18. 9. ПАТ. Кількасот робітників страйкарів з фабрики циґар заатакувало поліцію, яка охоронювала робітників, що працювали у фабриках. Прийшло до сутички, в якій двох робітників убито і 19 ранено.

—o—

По широкому світі.

— В Горішній Австрії арештовано 400 комуністів і соціял-демократів, з яких більшість засудили наглою процедурою.

— У Шанкайтьан застрілено шефа німецької жандармерії.

— У Відні розпочалася міжнародня сесія поліційної комісії при участи делеґатів 27 держав.

— У Гей-Го, як повідомляють з Мукдену, страчено 14 китайців під закидом державної зради та за участь у боях проти манджурських і японських військ.

— За вісткою із совітського джерела в столиці Манджу-Ко повстанці вхопили міністра Сан-Ці-Шоу і двох його синів.

— Маршал Петен вернувся до Парижа з поїздки по східних кордонах Франції на інспекцію твердинь.

— Мін. Барту їде 15. жовтня ц. р. до Риму.

— Посол Анрі Фужер заявив міністрові Барту, що внесе інтерпеляцію, чому Франція не веде переговорів з СССР у справі сплати царських довгів.

— До Ради Ліґи вибрали Чіле, Еспанію і Туреччину на три роки.

— „Інформасіон" довідується з Берліна, що в тамошніх політичних колах велике враження зробила вістка, що Літвінов буде предсідником ради Ліґи Націй в часі від січня до травня 1935. р., коли Ліґа буде займатися справою плебісциту в Сарському басейні.

— У Відні арештувала поліція Германа Нойбахера та його дружину. Арештований був провідником австрійсько-німецького фольксбунду.

Чи читали Ви вже
„Жорна" ч. 18
Ціна тільки 25 сот.

Конґрес Комінтерну відложений.

Як повідомляють з Москви конґрес Комінтерну, скликаний на 19. ц. м., відложений на необмежений час. Відложено з наказу Сталіна. Делеґатам з провінції, що приїхали вже до Москви, звелено вертатися негайно додому. Відложення конґресу Комінтерну стоїть у звязку з принятям Совітів до Ліги Націй.

—o—

Велика змова в Еспанії.

МАДРИД, 18. 9. ПАТ. Правий щоденник „Інформаціонес" подає сензаційні вістки про змову соціялістів з комуністами проти уряду. Змовники рішились повбивати всіх міністрів підчас перенесення тлінних останків кап. Ґаляна і Фернандеса, яких розстріляли за змову републіканців. На випадок перемоги змовників, владу обняв би Ларго Кабалеро, який утворив би свій уряд.

НОВИНКИ

— **Василь Ґресяк, веде далі свою кравецьку** робітню, при вул. Сикстуській ч. 23. у подвірі III. сходи I. пов. 323 2-20

— **Готові убрання,** плащі, губертуси, візитові штани, мундури військової підготови та футряні покриття найсолідніше і найдогідніше купиш у фірмі А. Віттельс, Львів, Рутовського 7, напроти катедри. Переконайся особисто і оглянь виставу. 20/80.

— **Нове число „Жорен"** з дня 18. вересня приносить актуальні ілюстрації та фейлетони. Подорож до Женеви міністра Барту з Літвіновим відбувається з перешкодами; міни їх прекомічні і ситуація теж майже весела. Як виглядають повакаційні настрої про це навіршував 6 строф відомий віршописець Ака. У рубриці „Кажуть" маємо 8 спліток, з яких деякі можна навіть перевірити. Осій Гольтіпака присилуваний головним редактором написав політичну передовицю під багатонадійним заголовком „Політика без перспектив". Поруч усміхаються еротичні вірші, вкрадені з жіночих альбомів. Чотирьох чільних львівських кавалерів довідується з розпукою про заручини архикнязя Оттона з італійською княжною. Гіякинт Брунька теж займає дипльоматичне становище до вступу Совітів до Ліги Націй. Два дрібні образочки нагадують весняну ідилю. Якийсь анонімний гуморист (може сам редактор) тішиться Львовом і його сензаціями. Тиберій Горобець розмовляє в цирку зі слонями. Паліїв у Люнапарку вчиться стріляти. Сільські дівчата їдуть як експонати на Східні Торги. Панько Затирка у листі до редакції описує свої „східноторгові" враження. Як виглядає Літвінов у Марієнбаді теж варт подивитися.

— **Електрівня в Янові н. Серетом.** Повітовий виділ в Теребовлі приступив до будови електрівні в Янові коло Будзанова на ріці Серет. Електрівня буде доставляти електричної сили також Копичинцям.

— **Обмеження еміграції до Бразилії.** Бразилійський уряд видав новий декрет, що обмежує еміграцію до Бразилії. Для поодиноких країв декрет устійнює річну квоту. Виконний розпорядок нового декрету ще точно незнаний. Всі еміґранти до Бразилії мусять мати візвання (термо) бразилійської влади. Крім того мусять предложити чек на 3.000 мільрейсів від кожної особи повище 12 літ і на 2.000 мільрейсів понижче 12 літ. Чеки має виставити якийсь банк у Бразилії. Новий декрет не обмежує виїзду родин на кольонії в Бразилії. Ця справа буде унормована окремими приписами. За ближчими інформаціями треба звертатись до Т-ва опіки над українськими еміґрантами у Львові (вул. Вишневецьких ч. 4.).

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали виграні на такі числа: 10.000 зол. на ч. 41660 82997 148411 ч. 157933. 5.000 зол. на ч. 57394 104937 31862 35311 150051. 2.000 зл. на ч. 8455 33180 32879 36246 68165 62236 73502 114558 116094 120118 137204 143382 154904 15601 28736 38932 41679 47376 53531 104394 113998 122762 129174 149219. 1.000 зол. на ч. 20694 26619 29586 31565 34363 47031 66139 71482 107941 120715 136815 148042 149173 159212 161052 165165 6356 17737 26180 27846 30305 39426 40247 51431 55957 60004 61456 63778 81268 97038 103852 107734 108818 112464 115548 118258 126927 128642 135622 148859 151815 163708 164130 168997.

— **Закордонні телеграми.** Перонова пошта на всіх вузлових стаціях у Польщі вже приймає телеграми до закордонних країв.

— **„Дом Людови".** У селі Худиківцях пов. Борщів збудували „Дом Людови" завдяки підмозі тернопільського воєводи Марушевського, старости Валевича і К. О. П-у. Будова тягнулася цілий рік.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Большевики в Лізі Націй.

Був у сусіднім селі чоловік, Короп називався. Мав темну шкіру, темні очі, темне волосся, а ще темнішу минувшину. За молоду крав, кажуть, коні (російська границя недалеко, то й інтерес ішов!), потім пляни укладав, а закінець тільки „надавав" крадіж і помагав перепродувати. Непевний був чоловік, раз, говорять навіть спільника забив, коли ділились добичею.

Зібрав він з того свого ремесла чималий маєток, прикупив поля, гарні будинки поставив, пасіку розвів і почав жити життям спокійного хлібороба.

Спершу люди бокували від нього, кінською мачухою прозивали, а далі перестали, мов забули. Не дуже їм на руку було памятати — той гроші позичив, цей насіння на засів, тамтой соломи на переднівку. А найбільше задля роботи, бо бездітний був, а робітних рук потребував.

Поростав Короп у пиху і повагу, як гуска в піря. Вже й у церкві наперед перепихався і на громадських сходинах голос забирав, а далі здоровити перестав.

Бувало сидять люди на рові в неділі, балакають. А він надійде, шапку з голови та чемно:

— Слава Ісу.

— На віки слава — бомкне хтось під носом, немов стидаючись.

А тепер іде, люди сидять, а він ні вусом не морне. А як і скаже, то всі гуртом, та швидко, немов наперебійки:

— Слава на віки.

Так воно тягнулося може рік, може два, аж одного дня прийшла до нашого села вістка. Та така незвичайна, що спершу ніхто вірити не хотів. Аж посилали умисного післанця, щоб довідався.

Приходить назад післанець і каже: правда.

Воно й справді так було. Тільки старий війт помер, а Коропа війтом вибрали.

— І деж тут правда на світі! — казали в моїм селі і аж спльовували.

А старий Калита, найстарший чоловік у селі тільки головою похитував:

— Не кричіть! Бо якби він у нас жив, то теж був би війтом. Така вже правда на світі.

Галактіон Чіпка.

— **Львівські археольоги в СССР.** Археольоги проф. Сулімірський та асистенти д-р Маєрський і д-р Смішко виїхали до СССР для студій руїн Москви, Харкова, Київа, Криму, Кавказу і т. д.

— **За знущання над вояками.** Перед військовим судом у Львові розпочалася розправа проти пятьох підстаршин 14. п. уланів, обвинувачених у знущаннях над вояками. Перед судом станули вахмістр Пшибила, плютоновий Гунь і капралі Пренкевіч, Вернаш та Косцюк, які допускалися зловживань довший час, бо мальтретовані вояки боялися повідомити про це своїх старшин. Аж коли один з них наслідком побиття знайшовся у шпиталі і звірився з тим одному військовому жандармові, який теж лежав у шпиталі, цей повідомив про все військову владу, а вона потягнула згаданих пятьох підстаршин до відповідальности. До розправи покликано 40 свідків, які викажуть, як відбувався вишкіл вояків при 14 п. уланів у Львові. Обвинувачені признались почасти до вини, мовлячи, що мусіли так робити зі службових оглядів.

— **Львівська хроніка.** 19. вересня ц. р. приїде до Львова 15-ть німецьких журналістів. — На Гетьманських Валах якась мати підкинула 2-літ. хлопчика. — До шпиталю привезли Пан. Кравця з Жовтанець, якого на дорозі поранили ножами два знайомі, що їхали з ним, забрали йому готівку й викинули його на дорогу.

— **Душогубство в Давидові.** На весіллі в домі Францішка Саткевича в Давидові пов. Львів був гостем хорунжий польського війська Йосиф Сєправський зі Львова. Не понутру було це місцевим парубкам, які почали його провокувати, а коли Сєправський вертався у ночі на залізничу стацію, напали на нього в полі. Хорунжий вистрілив тричі в повітря, а коли нестало дальших набоїв, парубки кинулися на нього з ножами і покололи. Змасакрованого відставлено до військового шпиталю у Львові, де він наслідком глибокої рани в груди незабаром помер. Поліція арештувала Станислава Лякройца, Юзефа Доньца і Стефана Кмеця, які напали були на Сєправського. Село Давидів заселене майже самими поляками і знане в цілій околиці з диких обичаїв.

— **Повітовий виділ перед судом.** В окружному суді в Чорткові розпочалася розправа проти урядовців повітового виділу в Чорткові за ріжні касові зловживання. До судової відповідальности потягнені: б. вахмістр Вацлав Ковальчук, б. інспектор Гіп. Лукасевич, б. урядовець Фр. Яремкевич і б. секретар пов. виділу Люд. Ґльондт. До розправи, що потреває два тижні, покликано кількадесять свідків.

— **Їзда до Південної Америки дешевша.** Корабельні карти до країв Південної Америки в останніх часах значно подешевіли. Корабельна карта до Арґентини, Бразилії й Уругваю коштує тепер 775 зол. від особи понад 10 літ, а не як досі 950 зл.

— **Небезпечні горільники.** В селі Жарів пов. Рівне згоріли три господарські загороди. Доходження викрило, що пожежу викликали Федір Калинюк і Ілля Бондарець, які виробляли в стодолі самогонку. Обох арештовано.

— **Медведиця в Скільщині.** Місяць тому на Івана Полянчика та його жінку Катерину з Головецька напала в лісі медведиця і тяжко їх покалічила, так що обоє лежать у стрийському шпиталі. Минулого тижня та сама медведиця роздерла на смерть одну жінку біля Славська. А 17. ц. м. бачили її в Зелемянці, але вже з двома медведятами. Вона порпала на цвинтарі для худоби а потім рушила під село. Селяни вирушили проти медведиці зі сокирами та вилами, але вона тимчасом щезла в лісах.

— **Краєва хроніка.** В Підбірцях пов. Львів арештовано шлюсаря Семена Яремка, що виробляв фальшиві однозолотові монети і пускав у Львові. — До церкви в Отинії пов. Товмач вломилися злодії і вкрали скарбонку з грішми. — На терені Пніви-Любіжня попали в часі верчень на богаті нафтові джерела.

— **Трагедія жінки.** В лісі біля Холму знайшли тіло жінки у віці коло 35 літ а біля неї ручну торбинку з залізничим білетом із Влодави до Луцька. Згодом стверджено, що на стації в Холмі вона залишила валізу з ріжними річами. Секція тіла виказала, що вона отроїлася якоюсь рідиною. Дальше викрито, що це Зенаїда Марко, дружина москвофільського діяча у Львові, яка останні два місяці провела на Волині. Звідтіль повідомила одну знайому у Львові, що рішила відобрати собі життя. Нещасна з чоловіком не жила.

— **Раціональний шкільний речинець.** Наука в народніх школах в Австрії розпочалася 18. вересня ц. р. В середніх школах розпічнеться щойно 20. ц. м. В тім самім речинці розпочався шкільний рік у Румунії. У нас звелено шкільній молоді дуситися серед спеки ще від 20. серпня.

— **Летунська катастрофа.** Як повідомляють з Праги, біля Кральового Градца впав з висоти 500 метрів літак, пільотований військовим старшиною. Пільот і його товаришка погибли на місці.

— **Ріжні вісти.** В Одесі, Севастополі та Ялті шириться епідемія холери. — У Сан Себастіяні влада замкнула касино гри. Еспанський міністр внутрішніх справ заявив, що доки він при владі, в Еспанії не буде касина гри. — В Австрії протестують прихильники опери проти поїздки віденської опери до Полудневої Америки.

— **Резерват природи на Дал. Сході.** Як повідомляють з Хабаровська, московська академія наук влаштувала в тайзі Дал. Сходу охоронний резерват природи на величезному просторі. Живуть там зебри, тигри, медведі, лиси і т. п. Крім того спробують заакліматизувати там абрикоси, сливки, виноград і штучну культуру лікувальної ростини ґензенґ. Науковим провідником резервату є член академії Комаров.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Хорватська брошура про Україну.

Признання еп. Нярадія для видавництва.

Загребське видавництво „Моск" — Модерна соціяльна книжниця — (Модерна Соціяльна Бібліотека) видало брошуру про Україну. Наголовок її „Україна у панджама звірі" („Україна в кигтях звірів"). Окладинка брошури з двома трикутниками: жовтим і блакитним, надає брошурі приманчивого вигляду.

Загребський щоденник „Грватска Стража", реферуючи про брошуру, зазначує, що ці барви — це національні українські барви та додає: жовтий лан збіжа, блакитне небо.

Вже побіжне перелистування брошури, що поділена дуже наглядно на багато розділів, зі статистикою та одним рисунком, переконує, що це солідна праця для поборювання марксистської пропаганди серед хорватського народу.

„Україна доцет!" — можна сказати з повним правом, тому треба дати брошуру в руки

хорватським селянам, — кінчить згаданий рецензент.

Досі згадане видавництво видало девять брошур, при чому брошура про Україну видана цікавіше з них.

*

Єпископ д-р Діонізій Нярді прислав до редакції „Модерної Соціяльної Бібліотеки" такий лист: „Будь ласка, пішліть мені 50 примірників брошури про Україну. Брошури ті з кожним днем кращі. Лише сповільно вперед з Богом! Здоровлю та благословлю всіх, що беруть участь у праці! — *Д-р Діонізій Нярді*"

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ПАННА МАЛІЧЕВСЬКА", пєса на 3 дії *Г. Запольської.*

Відновили цю пєсу більше як по 20 літах. Вона має у деяких зворотах та соковитих порівнаннях трохи запаху з львівських передмість, бо зрештою це майже загальнолюдська проблєма. Неодин скаже, що нині вже ґімназисти так не кохаються і театральні артистки не дивляться на життя так само. Це не закид авторці. Запольська створила живі типи, підглянула дуже характеристичні моменти своєрідної суспільної моралі і сумніваємось, чи розвиток радія, летунства та кіна так дуже змінив ту основу, яку вона змалювала у своїй незрівняній пані Дульській.

Нинішнього глядача томить совісний побутовий малюнок без телефонів і телеґрам, що приспішують темпо успіхів і катастроф. А проте ці побутові малюнки з реальними типами живуть у нашій уяві довше, ніж зручно складені комедії. І нині, по всьому світі, як колись, дівчата, переживають ті самі траґедії, що львівська кандидатка на сцену панна Маличевська: доброї вдачі, інтеліґентна, гарна і навіть чесна, а засуджена на сумнівну поведінку своїми обставинами, з якими не має сил боротися.

Виставили пєсу дбайливо і вечір не був утрачений. Інше діло, що неодна дрібна роля вийшла би зовсім інакше, якби її грав добрий артист. Головні ролі мали Дзевонська та Ґутнер, безоганні, епізодичну — Вежеєвська, що дала незвичайну креацію. Бракувало режисера, що у цій пєсі вмів би підкреслити нюанси, на яких вона збудована. *м. р.*

СПОРТ.

Л. К. С. — У. С. С. К. 7:0.

Дружинові ситківські змагання покінчились високою виграною Л. К. С. Змагуни переможної дружини перевищали усіхніх передовсім технічно і тільки Хамула зумів у поодиноких грах добути по сетові. Із переможців найліпший був Рожанковський і хоч у не надзвичайній формі, всеж таки його умілости вистали, щоб запевнити собі три перемоги. Кулечко грав добре і лиш через злу тактику віддав багато гор. Струмінська тільки у першому сеті була приневолена до завзятої боротьби, другий уже пройшов їй без труду. Технічні висліди: Рожанковський — Хамула 6:2, 4:6, 6:2. Рожанковський — Марунак 6:2, 6:4. Кулечко — Хамула 3:6, 6:4, 6:0. Кулечко — Марунак 8:6, 6:4. Струмінська — Ліщинська 10:8, 6:2. Струмінська, Рожанковський — Ліщинська, Хамула 6:3, 6:1. Кулечки Т. і Д. — Пачовський, Хамула 2:6, 6:2, 6:1. На першому місці подані змагуни Л. К. С-у.

СПОРТ У СТАНИСЛАВОВІ.

СТАНИСЛАВІВ. **Пролом — Раз Два Три 4:6 (3:4).** Змагання за мист. Б кл. Ворота для Пролому стріляв Якібчук 2 й Андріїшин 2, який цим разом грав на середині нападу, а не, як досі, на обороні. Суддював добре п. Татара. Змагання ті зачалися сензаційно: Пролом уже в десятій мін. вів 3:01 В тому часі дуже добре грав напад і поміч, не допускаючи противника до голосу. Та вистачило кілька блудів тактичних оборони (оба оборонці гуляли до ранку!) і слабий воротар пропустив 4 голі... Розловський може бути навіть дуже добрим воротарем, та щойно за рік-два, коли візьметься солідно до тренінгу, передовсім до руханки. В другій половині Пролом, граючи з вітром, має велику перевагу, противник завзято бореться та різними спорадичними випадами здобуває ще 2 воріт, які воротар Пролому безнадійно пропустив. У тій частині гри Якібчук стріляє четвертого голя для Пролому з карного. В Проломі найкращий Керникевич на сер. помочі і Якібчук, який нарешті позбувся безхосенного дрібінгу; добре грали Куліба й Андріїшин. Демянчук грає без завзяття й ліниво. На дружині слідний, з малими виїмками, брак тренінгу.

Пролом II — Раз Два Три II 0:1 (0:1). Незаслужена програна другої дружини, яка цілий час пересиджувала під воротами противника та брак стрільця не позволив рішити змагань побідно. Добре грали лиш Фащевський та Атаманюк, який при тренінгу міг би бути дуже добрим грачем.

Станиславів — Калуш 3:1 (1:1). В репрезентації Станиславова грав Якібчук з Пролому.

ЗМАГАННЯ У. С. С

СТАНИСЛАВІВ. **У. С. К. — Ямниця 2:2 (2:1).** Змагання за мист. Б кл. Ворота для У. С. К-у воротя добув Кущевич. У. С. К. міг тов. Для У. С. К-у ворота добув Кущевич. У. С. К. міг виграти змагання виграти, та недиспозиція трійки нападу зрештою змагання виграти, та недиспозиція трійки нападу зрештою причинилась до висліду нерішеного. Суддя м-р М. Світлий.

Змагання наколесників на трасі Станиславів-Отинія-Станиславів (65 км.) закінчились несподіваною виграною Блаженка (У. С. К.) у часі 2 год. і 22 мін. Фаворит Зубаль приїхав третій. Найпевніший переможець Гватушка не стартував, бо д-р Хмілевський, по провірці, не позволив йому їхати. До бігу зголосилося 9, по провірці лікаря вистартувало лиш 5.

Бельведер — Богородчани 5:0. Як пристало на мистця, Бельведер „розніс" недільного противника.

Б. Л.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Юлій Верн: ПЛЕСОМ АМАЗОНКИ, мандрівнича повість для молоді в 2 томах. Переклав з французької мови Мирослав Капій. Накладом Михайла Тараньки, Львів, 1934. Стор. 168 + 118. Ілюстрацій 32, роботи гравера П. Бенетта. Вел. 8-а. Ціна 6 зол.

Теодор Курпіта: НА ДОСПІВАХ ВЕСНЯНИХ. — Книжка лірики. Рогатин 1934. В-во „Сині Дзвіночки".

ЖУРНАЛИ.

ДАЖБОГ, журнал літератури і мистецтва. Львів, вересень 1934. Видає В-во „Українська Реклама", а редаґує колеґія. Зміст: Б. Кравців: Слово від молодих; Б. І. Антонич: Ранок юнаків; Праліто; О. Олійник: Божевілля Шавліна; М. Чапельська: Пост скриптум; Л. Стаф: Молитва; К. Вежинський: Ранком; В. Слободяк: Праця; М. Павліковська: Маріна; Н. Яхненко: Оповідання джигуна; М. Андрієнко: Лист з Парижа; З тамтого боку барикади; Сторінка літературної скандалістики.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК, Львів, вересень 1934. Ч. 9. Р. VII.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник. Львів, вересень 1934, ч. 9. Р. VII. — Зміст: На окраю днів; І. Ольховий: Валютарне питання в Польщі; А. Жук: Про упорядкування сітки кредитової кооперації; І. Ступницький: Огляд однорічної праці кооператив з району П. С. К. Калуш за 1933 р.; В. Тотоміни: Міжнародній Кооперативний Союз; Господарська хроніка; З преси і життя: Від редакції; Додаток: І. Витанович: Володимир Навроцький (1847—1882), перший український статистик-економіст у Галичині.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

Перемишль (Саля Робітничого Дому):

19. IX. Залізна Острога.

20. 00. Корневільські дзвони.

З Перемишля їде театр до Яворова і Ради Руської.

Великий Міський Театр.

Середа, 19. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу".

Четвер, 20. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу",

Театр Ріжнородностей.

Середа, 19. IX. год. 7·30 веч. „Панна Маличевська".

Четвер, 20. IX. год. 7·30 веч. „Панна Маличевська".

ВИЯСНЕННЯ.

На численні запити Читачів, чому ми перестали оголошувати репертуар львівських кінотеатрів, пояснюємо, що це сталося наслідком непорозуміння на тему взаємних чинитьб зі сторони власників кінотеатрів і видавництв. По часу, коли справедливі домагання видавництв будуть заспокоєні, львівські редакції приневолені, на жаль, не поміщувати ні фільмових програм, ні рецензій.

Закордонне радіо.

Середа, 19. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 15·50 Для дітей, 19·00 „Дон Карльос" оп. Вердія, **Братислава** (298,8), 19·10 Легка музика, (гармонія), 19·35 „Якобін" оп. Дворжака, **Париж** (1649) 20·45 Симф. концерт, **Білгород** (439,8) 22·15 Музика, **Люблянa** (569,3) 20·00 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Камер. музика (трубні інстр.) 19·20 Нар. пісоньки, 20·10 Осінні поезії з муз., 21·00 Симфонія ч. 4 ф-моль Чайковського, **Гайльсберг** (291) 21·00 Концерт, 18·20 Дрезденський квартет, **Ленінград** (1224) 18·00 „Севільський цирульник" оп. Росіні, **Будапешт** (549,5) 19·25 Спів, 20·35 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 17·110 Камер. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 Вечір опер: 1) „Месе Марізно" муз. ком. Джордана, 2) „Король" оп. Джордана.

Четвер, 20. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 20·50 Концерт, **Братислава** (298,8) 20·35 Концерт, **Кошиці** (259,1) 13·55 Діточі спеви Шумана (форт.), **Мор.Острава** (259,1) 18·20 Нім. пісні, **Париж** (1649) 20·00 Лістів фестіваль, **Атльона** (531) 20·00, 21·15 Спів, 21·30 Нар. музика, **Білгород** (439,8) 19·00 Пісоньки, 20·30 Концерт симф. орх. кор. ґвардії, 22·30 Циг. муз. **Берлін** (356,7) 9·45 Для дітей. 20·15 Веселий вечір, **Кельн** (455,9) 13·90 Концерт, **Ляйпціг** (382,2) 14·15 Тріо (г-дур Брамса), **Мінхен** (405,4) 20·10 „Фіделіо" оп. Бетовена, **Будапешт** (549,5) 17·35 Циг. орх., 21·10 Два фортепяни, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 20·45 „Ін Теорра ді Леґенда" оп. Ронна. **Рим** (420,8) 13·05 Тріо, 17·00 Вок. інстр. концерт.

Львівське радіо.

Середа, 19. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, мист. життя, 12·10 Легка муз., 13·00 Полудневий денник, 13·05 Хоральні фраґм. з опер Вагнера, Вердія, Мусоргського (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, Збіж біржа, 15·45 Театр. вісти, Сільва рерум, 15·55 5 хв. вітру від моря, 16·00 Муз. репортаж: „Серед сніжних велитнів", 16·45 Для дітей: „Хвилинка запитів", 17·00 Концерт (Ів. Раковський — Віоля д'амор), 17·25 „Осипа Мотейко" (засужені жінки), 17·35 Спів, фортепян, 17·50 Спорт. порадник, 18·00 Наука стенографії, 18·15 Симф. муз. (гр. пл.), 18·45 Відч. про фонд праці, 19·00 Минулі пісоньки з супр форт., 19·20 Балачка, 19·30 Легка музика з гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз., пісоньки, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Світовий конґрес есперантистів у Стокгольмі, 21·40 Спів у супр. форт. 22·15, 23·05 Танк. й легка музика

Четвер, 20. вересня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, мист. життя, 12·10 „Про двох таких, що вкради місяць" Корн. Макушинського (діяльог для дітей з музикою). 12·30 Концерт сальонової муз., 13·00 Полудн. денник, 13·05 З ринку праці, 13·10 Популярний концерт (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Екон. вістки, збіж. біржа, 15·45 Легка муз., пісоньки, 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр Уяви: „Людвик XI" пєса Делявіня, 17·30 Листи та програми, 18·00 Сільва рерум, мист. життя, 18·05 Десяті роковини „На провесні" Жеромського, 18·15 Форт., 18·45 Що читати? 19·00 Пісоньки, 19·20 Балачка: „Польща в бальонових змаганнях", 19·30 Оперові арії (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз., веселі рецитації, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Популярний концерт симф. орх., спів (Ольга Шумська), 21·45 Штучні сіямські брати, 22·15, 23·05 Танк. муз., 22·45 Пісні в вик. Е. Ґрога (гр. пл.).

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·20 1/2 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·16, Париж 34.56 1/2, Берлін 211·30, Цюріх 172·56, Амстердам 358·00 1/2, Італія 45·39, Прага 22·00, Бельгія 124·20, Нюйорк кабель 5·22 3/8, Нюйорк чеки 5·21 3/4.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 18 вересня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

		льоко Львів.	
1 л.	молока	0·14	зол
1 л.	сметани	0·60	„
1 к.	яєць	2·55—2·60	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло оживлена, на молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 19. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури	пріма	за 1 кг.	0·90	зол.
„ „	II кл.	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I клиса	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

В цілі відсвяткування 50-ліття священства заслуженого громадянина о. кан. Михайла Світенького, гр.-кат. пароха в Ладичині (біля Мшулинець) відбудеться заходом місцевих культурно-освітних установ і Ювилейного Комітету дня 21. вересня 1934 р. в Ладичині Ювилейне Свято, в програму котрого входить: Богослуження в місцевій гр.-кат. церкві в год. 10 передпол. і Святочна Академія з хоровими продукціями і привітами в год. 4 попол. Привіти слати на адресу: Д-р М. Фуртак, Мшулинці. Комітет.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КОСМЕТИЧНІ КУРСИ Добрянської-Рогатин власнички Інституту „Слава" тепер Львів, Галицька 5. Проспекти висилаємо. 285 3—3

ГОВОРЯТЬ, що добре білля найдешевше купити лише безпосередньо у краківській фабриці „Пав", Сикстуська 1. Цінники даром. 284 5—30

ВУГОЛЬ. — Каштик, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 17—30

ЯБЛУКА першої якости гуртом і подрібно, поодає інж. П. Попович, Львів, Руська 20. Ціна конкуренційна. 328

ОГОЛОШЕННЯ

Красу дають вироби: маґ. В. Пазьдзерського: **Крем „Галина" ч. 1** усуває веснянки, угри, жовті і червоні плями. **Крем „Галина" ч. 2** ідеально плекає церу, усуває зморшки. **Можна дістати: в Аптиках і Дроґеріях. Фабр. Хем. Косм. „Pharmachemia",** Бидгощ. Про успіх повищих кремів переконає кожного жива реклама. На Схід. Торгах у Центр. Павільоні — показують хлопця, в якого пів лиця з веснянками, друга половина вилікувана кремом „Галина". 285 4-20

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 252 (13.797). Львів, пятниця 21. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічна 15·00 „
Піврічна 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Виклади з недавньої історії України в Нюйорку.

НЮ ЙОРК, 30. серпня (Вол. кор.) — В осінньому речинці в нюйорському університеті буде мати курс викладів про недавню історію України у звязку із загальною революцією в Росії д-р Арнольд Марголін, бувший член найвищого суду Української Народньої Республики. Виклади будуть частиною вищих освітніх курсів у цьому університеті.

Не буде унійного зїзду в Пінську.

Довідуємося, що в цьому році унійний зїзд у Пінську не відбудеться. Причина та, що пінські унійні конференції ішли в розріз з напрямними церковної політики на „кресах" польського епископату. До того пінські зїзди не сповняли свого завдання, бо займались розроблюванням теоретичних тем, а не мали ніякого впливу на вирішення пекучих релігійних проблем на північно-східних землях Польщі. Через те ініціятори зїзду, що до того всього стрінулися ще й з відмовою духовенства українського й білоруського, рішили в цьому році зїзду не скликувати.

Німеччина бороніться перед економічною облогою.

НЮ ЙОРК, 30. серпня (Вл. кор.) — У фінансових кругах Ню Йорку подають з коментарями вістку, що німецький індустріяліст, Фріц Тіссен, який має великі підприємства в Надренії, виїхав до країв Полудневої Америки, щоб з ними навязати торговельні взаємини.

Тіссен — це „фінансовий король", який видвигнув Гітлера на його становище канцлера. Його подорож до Полудневої Америки вважають за дуже важну, щоб зломити теперішній економічний бойкот Німеччини.

Большевики на засіданні Ліґи.

ЖЕНЕВА, 19. 9. ПАТ. Вчора пополудні загальні збори Ліги Націй вибрали СССР членом Ліги. Загальні збори відкрив провідник Ліги мін. Сандлер. Зчерги забрав голос провідник політичної комісії Мадаріяґа, який зголосив проект редакції комісії приняти СССР до Ліги.

Опісля поодинокі делеґати складали заяви. Делеґат Швайцарії мін. Мотта заявив, що буде голосувати проти вступу СССР до Ліги. Признав, що СССР на випадок вступу до Ліги матиме право засісти в Раді Ліги.

Делеґат Ірляндії Де Валера взивав, щоби уряд СССР заґарантував свободу релігії.

По промовах делеґатів Аргентини і Портуґалії відбулося поіменне голосування 49-ох делеґатів. За вступом СССР до Ліги голосувало 39 делеґатів; Швайцарія, Голяндія і Портуґалія голосували проти СССР. 7 держав здержалося від голосування.

По обчисленні голосів провідник Сандлер оголосив, що СССР приняли в члени Ліги Націй.

З черги відбулося голосування над признанням СССР постійного місця в Раді Ліги. Голосувало 50 делеґатів, а здержалося від голосування 10-ох.

Голосами 40 делеґатів вибрали СССР постійним членом Ради.

Після того провідник верифікаційної комісії повідомив, що большевицький уряд призначив своїми делеґатами на XV. загальні збори Ліги комісаря закордонних справ Максима Літвінова, Володимира Потьомкіна, большевицького амбасадора в Римі та Бориса Штайна, посла в Гельсінґфорсі.

При вході большевицьких делеґатів на салі делеґати привитали їх оплесками.

ЗАЛИЦЯННЯ ДО БОЛЬШЕВИКІВ.

До большевицьких делеґатів виголосив привіт мін. Сандлер підкреслюючи, що СССР буде користати з усіх прав, але теж має виконувати всі обовязки з пакту Ліги. СССР входить тепер до великої рідні держав, які співпрацюють над вдержанням миру. День 18. вересня 1934 р. є зворотною точкою в історії Ліги Народів, яка придбала нового члена зі 160 міліонами населення.

Цей новий член Ліги відограє першорядну ролю на обох континентах. Мін. Сандлер візвав большевицьку делеґацію до співпраці з Лігою для добра Ліги.

ПРОПАГАНДА КОМ. ЛІТВІНОВА.

У відповідь на привіт Сандлера виголосив ком. Літвінов велику промову. Згадав, що запросини вступити СССР до Ліги Націй та голосування на Раді і зборах зробили на нього велике враження. Майже всі делеґації з декількома винятками зрозуміли присутність СССР у цій салі.

Це знаменна еволюція понять і взаємин між СССР і Лігою. Згадуючи про минувшину, Літвінов пригадав, що між деякими державами істнувала протибольшевицька коліція. Нема сумніву, що були державні мужі, які мріяли і думали про збройну інтервенцію проти СССР. Тому з вдоволенням підкреслює, що нині нема прихильників політики відокремлення СССР. Зате є політики з тіснішими світоглядами, які черпають вістки про інші народи зі сумнівних джерел.

СТРАХ ПЕРЕД ЗДЕМАСКУВАННЯМ ПОЛІТИКИ ВИНИЩУВАННЯ.

Тому ком. Літвінов переконаний, що Ліга Народів буде слідкувати, щоби непокликані політики мішалися до внутрішніх справ СССР.

БЕЗПРИКЛАДНИЙ ЦИНІЗМ БОЛЬШЕВИКІВ.

Обговорюючи теперішні відносини між С. С. С. Р. і Лігою Літвінов заявив, що СССР сам творить Лігу Народів, яка начислює коло 200 народів. Всі вони живуть у рямцях одної держави на основі повної рівноправности. У нас нема більшости ані народньої меншости. Всі народи СССР звязані спільним політичним устроєм і спільнотою ідеалів. Одначе СССР ніколи не виключав можливости заприязнення з державою, з іншою політичною і суспільною системою. Передумовою такої приязні є засада невмішування до внутрішніх справ та признання спільних цілей.

У запросинах СССР вступити до Ліги Літвінов бачить поступ у признанні засади, що істнують ріжні політичні та суспільні системи.

СТРАХ БОЛЬШЕВИКІВ ПЕРЕД ВІЙНОЮ.

Організація миру дещо змінилася. Перед кількома роками війна була небезпекою, але в теорії. Нині війна є небезпекою, яка загрожує вже завтра. Є прихильники війни, які бажають змінити мечем мапу Европи й Азії. Літвінов не переціняє можливостей, які має Ліга, щоби зберегти мир. Всежтаки думає, що можна зменшити небезпеку війни до мінімум. І тут Ліга Націй знайде щирого і витревалого речника. Большевицький уряд зголошує свою співпрацю з Лігою з метою зберегти мир.

ПОЛІЦІЯ БЕРЕЖЕ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ДЕЛЕҐАТІВ.

ЖЕНЕВА, 19. 9. ПАТ. Большевицька делеґація приїхала ще в понеділок пополудні до Женеви і замешкала в готелю „Д' Англетер". Перед готелем і будинком Ліги зійшлася юрба людей. Поліція зміцнила стійки перед готелем.

Секретаріят Ліги взяв контролю білетів вступу.

Закон дозволяє обезпечувати в „ДНІСТРІ" 1/2 частину вартости будинків. Не зрікайтеся добровільно свойого права і найпізніше до 31. жовтня виповіджте в ПЗУВ 1/2 частину та обезпечіть її у свойому

Т-ві Взаїмних Обезпечень Дністер
Львів. — вулиця Руська ч. 20.

Шлях вимощений людськими черепами...

Львів, 19. вересня 1934.

Підчас французької революції, коли кров лилася і шаліла вулиця, серед хвилин найбільшого жаху не завмерло людське почуття гумору. Він проявлявся у формі політичної сатири, якою найбільше культурні одиниці виявляли своє здивування з приводу тих чудернацьких сітей, в яких найблагородніші гасла любови, рівности і братерства спліталися з доказами найбільшої ненависти, кровожадности і насильства. Вступ Совітів до Ліги Націй це безумовно траґікомічне видовище. Воно викликує рефлексії, які м. ін. проявляються у цілій низці карикатур, що масово у цих днях появилися на сторінках сатиричних і політичних часописів. Є між ними ідеї, але неначе „сальонові" образки, як ось нпр. танок гопака серед ножів — вбраних у російські черкески европейських дипльоматів перед всміхненим Літвіновим, який приглядається тій маскараді сам вдягнений у парадний мундур дипльомата буржуазних держав. Але є теж рисунки брутальні своєю формою і потрясаючі змістом: чекіст з „казанською фізіономією" мостить дорогу людськими черепами, а тією дорогою їде елеґантним автом всміхнений Барту, як шофер. І везе щасливого пасажира Літвінова. І каже до себе несамовитий придорожний робітник: „Ніколи я не думав, що ця дорога може вести до Женеви..."

Макабричний гумор, що точно відповідає макабричному характерові женевської події. Ті карикатури рятують престіж людського духа, незаморочеченого остаточно чадом дипльоматичних кабінетів, в яких народилася несамовита думка сплести в одно: благородні ідеї міжнародньої солідарности держав і народів про потребу спільної оборони принципів релігійної, національної і соціяльної толеранції, рівности всіх народів, кляс і людей та їх свобод, — з ідеями найбільшої релігійної, національної і соціяльної нетерпимости, з ідеями панування трівкої диктатури одної упривілейованої кляси — на практиці кліки, — з ідеями терору, як єдиного і найдоцільнішого способу правління дрібної меншости над величезною більшістю. Як промова президента Швайцарського Союзу Мотти рятувала честь культурного світа, репрезентованого у Женеві, так само ті вимкнені творчі голоси у західній пресі і ті невеличкі сатиричні рисунки стають для майбутніх істориків культури XX. століття документами, що ретабілітуватимуть ту культуру від компромітації, якою вкрили її вчора у Женеві.

Одні переконані, що вчорашній день був їх трійомфом, інші, що банкроцтвом. Всі совітські часописи проголошують трійомф популярности Совітів і фасцинуючого впливу державних совітських реформ, та голошо трійомф червоної армії, що примушує захід рахуватися з нею і забігати її ласки. І між рядками совітської преси виразно, що всі комуністи на світі вважають запросини Совітів до Ліги банкроцтвом капіталістичного світа, що так жалібно скапітулював з усіх сил боротися проти ворожого йому совітського ладу і всіх його проявів та скрутив на шлях „гармонійної співпраці" з ним.

Одночасно офіціяльна преса всіх тих держав, які підписали запрошуючого листа, мусить під-

тримувати тезу, що в інтересах Ліги і її універсального характеру було втягнути до неї державу зі 160 міліонами населення. Для них рішаючою є цифра, — який зміст тої цифри і який ідейний зміст цілої тої держави, — яка її вартість для світа західньої культури, — цим не турбуються воскресші нині критерії передвоєнної дипльоматії. Але не можуть одночасно тріюмфувати дві протилежні ідеї. Може йти лише спір за те, котра з них записала вчора своє банкроцтво. І може той спір довести до висновку, що ні одна з них не перемогла, — зате обидві актом взаємного компромісу скомпромітувалися.

Скомпромітувалася ідея революційного комунізму, що лягла в основу жовтневої революції і цілої державної системи Совітського Союзу. Компромітуючою є втеча під опікунчі крила ненависного буржуазно-капіталістичного світа під загрозою японських баґнетів, компромітуючими є облудні пацифістичні фрази, деклямовані під натиском внутрішньої і міжнародньої ситуації, всупереч свому первісному заложенню — бути все і безперервно тією ферментуючою, активно-наступаючою силою, яка довела би до світової комуністичної революції. Компромітуючим є факт відкликання сесії III. Інтернаціоналу, щоби не внести дисонансу зараз на початку — в урочистий момент заручин з буржуазією.

І компромітуючою є та коротка память, яку пригадав Лізі Націй благородний швайцарець. Ті всі виправдуючі арґументи про потребу найширшої співпраці для добра мира, арґументи, за якими криється надія, що може вдасться розкладову силу московсько-большевицького деспотизму запрягти на послуги франко-версайської системи, яку боронить Ліга.

Вчорашній день це безперечно історична дата. Це дата кульмінаційної точки і внутрішнього заломання та безсилля комунізму і морального розкладу післявоєнної Европи. Ця зворотна точка може довести або до повної катастрофи Европи або до її реґенерації. Перманентне тріаання парадоксу в історії неможливе. В місце скомпромітованих сил мусять виступити нові. Момент, в якому пічнеться процес ліквідації тих сил, буде моментом, в якому й легковажений та зневажуваний нині український чинник ставатиме вирішною силою.

На шляху до виступлення з Ліґи Націй.

Ческа прилюдна опінія про внесення і заяву міністра Бека в справі охорони національних меншин.

Прага, вересень 1934.

Частина французької преси мала слушність, коли після візити міністра Барту в Варшаві писала, що успіхи цієї візити не великі та що Франція мусить бути приготована на те, що політика польського союзника принесе їй у майбутньому ще неодну несподіванку та наробить їй немало клопотів. Не багато часу промінуло від тієї візити, а вже всі ці здогади сповняються на сто відсотків. Загадочна незаінтересованість польської політики як долею середньої Европи, так і Лігою Націй, чесько-польське напруження, закріплювання польсько-німецької приязни, негативне становище супроти Східнього Льокарна, а тим самим і проти політичної східньо-европейської концепції Франції і Малої Антанти та цілковито самостійна великодержавна політика Польщі, все це ті вияви „невдячности", що з дня на день приносить Франції її колишній пупіль. І нічого не помагають переконування та заклики до розуму і серця, ані погрози. Навпаки, що день, то нова „несподіванка" з боку Польщі, несподіванки, над якими і найбільше досвідні французькі політики розводять руками і, як напр. бувший міністер фінансів відомий Жорж Боннє, вийшовши з рівноваги, не мають вже що іншого сказати, як лиш: „Ми не розуміємо цього всього".

Ще здається ніколи женевський ареопаг не переживав таких тяжких хвилин, як підчас теперішнього свого засідання. Несподівано довгі воловодини з приняттям СССР до свого гурта, саарська проблема, австрійське питання, справа охорони меншин, переговори в справі Східнього Льокарна. Все те питання зовсім не легкі до вирішення в нинішній ситуації, а з другого боку це все питання, які можуть рішити про майбутнє і так вже захитаного престіжу „женевської крамнички". Густа і напружена атмосфера Женеви. Немає майже дня, щоби не вдарив у неї якийсь грім: то зпонад сніжних швайцарських шпилів, то з гарячих прерій Південної Америки, то з захмареного неба Ірляндії. Але найстрашніший, бо найменш сподіваний грім луснув у палату женевського ареопагу з великодержавного небосклону Польщі. Дуже болючо дав себе відчути в Женеві варшавський Зевес устами свого Меркура. Йде про виступ мін. Бека в справі поширення на пак узагальнення зобовязань охорони меншин на всіх членів Союзу. Пишу про нього на основі того першого і безпосередн. враження, яке він викликав у чехословацькій пресі. Як відомо, міністер Бек, обговорюючи внесення Польщі на поширення зобовязання охорони меншин на всіх членів Союзу Народів заявив, що якщо так не станеться, Польща покине від нині всю співпрацю з органами Союзу Народів в питаннях такої охорони. Чехословацька преса одноголосно погоджується принципово зі самим внесенням про таке поширення. Чехословаччина мовляв, усе стояла на тому становищі, що держав не можна ділити на дві категорії, повноправних і неповноправних, з меншою чи більшою суверенністю. Але Чехословаччина не може ніяк погодитися зі самою формою, зі самим способом такого виступу міністра Бека та з такими методами праці на форумі Союзу Народів. Поведінку міністра Бека треба, на думку цієї преси, розуміти як однобоке відкинення тих договірних зобовязань, які на себе взяли новоповсталі по світовій війні держави і то саме тих зобовязань, що є одною із суттєвих частин мирових договорів, якими створено істнування цих держав. Такий крок, як його вчинив міністер Бек у Женеві, це грізна небезпека, що може легко довести до загального хаосу в міжнародньому житті. В такім ультимативнім домаганні Польщі добачує ческа преса не бажання поширення зобовязань охорони меншин на всі держави, але бажання анулювати всі договори про ці зобовязання. Факт, що з таким своїм внесенням міністер Бек прийшов саме в моменті, коли в Женеві йдуть у повному розгарі переговори про приняття СССР до Союзу Народів, дає можливість деякій частині ческої преси здогадуватись, що за цим внесенням криється невдоволення Польщі з французько-совітського зближення. Дехто знову дивиться на цей виступ польського міністра закордонних справ як на недвозначний вияв польсько-німецького фронту проти всіх і тому вважає його першим кроком Польщі на шляху до виступлення зі Союзу Народів.

М-н.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ВЕРЕСНЯ 1934.

ВАС. МУДРИЙ 4)

З подорожі до Швеції.

ВРАЖІННЯ З КОРАБЛЯ.

По вечері все, що було на кораблі, вештувалось на чердаки. Вечір був тихий, небосклін звіздистий, а довкола корабля темінь. Проходовий чердак освітлили густо електричними світлами, удекорували його і робили пильні приготування до дансінгу. Почався цей дансінг коло десятої години вечора і тривав довго. Танцюючих було мало. Більше було таких, що приглядались цій забаві серед моря в глуху ніч.

Мій товариш із кабіни, військовий лікар із Торуня, і я покинули це видовище скоро і пішли на спочинок. Але сон нас довго не брався. Ми говорили. Він інтересувався дуже нашими справами, але дуже мало в них визнавався. Вкінці треба було цю розмову перервати, бо самі очі почали клеїтись до сну. Моїм бажанням було встати досвіта, щоби оглядати схід сонця на морю. Одначе це мені не вдалось. Розбудили мене зі сну соняшні проміні, що закрадались крізь кругле вікно та дразнили очі. Виявилось, що це вже було доволі пізно, а сонце підійшло високо. Оглядини сходу для мене пропали.

На кораблі був рух. Всі вишукували для себе якнайдогідніші місця на чердаках, щоби оглядати море та дихати морським воздухом і купатись у соняшному світлі. Люди вже з морем зжились. Деякі мали вже доволі тієї примусової ізоляції від світа і виявляли недвозначно ознаки нудьгування. Зі світа не продиралась сюди ні одна вістка. Дехто держав у руці якунебудь вчорашню, нині вже перестарілу, ґазету та вичитував пільно все, що вчора просунулось незамітно попри його увагу. Така атмосфера тривала доволі довго.

Щойно коло год. 11. передполуднем на кораблі повіяло новим духом і життям. Пішли в рух далековиди всяких розмірів і навіть театральні льорнетки. Корабель мав наближатися до фйордів. Одначе ще довго треба було ждати, щоби до них доїхати. Тимчасом появився на овиді якийсь більший пасажирський корабель. Усі почали за ним слідкувати, доки він не щез із овиду. Пізніше появилося два вантажні кораблі, невеликі розмірами, навантажені деревом. Вони перепливали тутже біля нас. Появились у подорожніх фотографічні апарати, а далі оклики поздоровлення для залоги вантажних кораблів. Скоро і вони щезли, а на овиді крім води і небосклону не видно було нічого.

Ще кілька хвилин плавби і на північному заході замайоріли обриси якогось берега. На кораблі заворушилось життя. На обличчях усіх була помітна радість. Ще кілька хвилин, ще хвилина і біля берега видно було багато вітрильних човнів. Були це рибацькі човни, що, як пізніше виявилось, плили доволі далеко від берега. Скоро і цей вид щез. Натомісць з другої сторони корабля зарисувався в далині якийсь скалистий стіжок, що сторчав дико над водою. Все вдивлялося в нього. Чим більше корабель до нього приближався, тим виразніше було видно, що це невеличкий, але стрімкий скалистий острівець. Не було на ньому ні одної деревинки. Скоро він лишився в боці поза нами. Зате показалися інші подібні до нього острівці, деякі пусті, деякі покриті частинно косодеревиною.

Не доїхавши до них, наш корабель затрубів пронизливо і почав звільнювати скорість плавби. За кілька хвилин зпоза далеких острівців появився моторовий човен, що бистро мчав у нашу сторону. Скоро був він біля нас. З корабля скинули вязану драбинку. Човен підїхав під корабель, який у тому часі ледви просувався по морі. Незвичайно зручно зловили драбинку два моряки на човні і скоро, вмить скочив на драбинку шведський офіцер-моряк та за кілька секунд був уже на нашому чердаку. Це був т. зв. пільот, який мав тепер вести корабель фйордами до Стокгольму. Коли пільот зійшовся на чердаку, моторовий човен, що його привіз, негайно відчалив від корабля і сховався за далекими острівцями. Зате наш корабель приспішив свою скорість і ми небавом вїхали в гущавину менших і більших островів та острівців. Між деякими шпирна морського проливу була дуже вузенька, але глибина їх мусіла бути значна, коли корабель плив повною парою.

Такими проливами їхали ми вже до самого Стокгольму. Спершу при вїзді до фйордів острови були малі, скалисті і дикі. Чим далі ми їхали, тим вони були кращі, бо вкриті зеленю, а подекуди вже й заселені. Щойно після якої години їзди поміж ними нам довелося оглядати на більших островах прегарні будинки, положені романтично серед зелені на високих скелях, що стрімко спадали до моря.

Коло 1-ої години пропливав наш корабель попри перший шведський морський форт. Із забетонованих від моря, вкритих на горі зеленою травою і частинно лісом, скель виглядали дула фортечних гармат. Коли ми минали форт з корабля пронеслися орхестральні звуки шведського національного гимну. Це корабель салютував перед першим видимим і дуже переконливим символом шведської державної сили.

За фортом панорама островів ставала чимраз краща і чимраз привабливіша. У всіх проливах був рух. На хвилях неслося багато моторових човнів з великою бистротою в ріжних напрямах. Стрічали ми і звичні, невеличкі вітрильні човни, в яких плили в спортових або купелевих одягах гуртки спортовців. Деякі з них просувались попри наш корабель дуже близько. Хвиля води, що підносилась за кораблем, кидала ними немов лушпинами, але це їм не шкодило. А ті, що були на них, поздоровляли весело подорожніх, що гляділи із чердаків нашого корабля.

В одному місці оглядали ми далеко в проливах прегарну велику, високо положену будову на острові серед густої зелені. Був це один з літніх замків королівської родини. Жаль було, що не можна було цього замку оглянути зблизька. Подорож фйордами тривала довго. Щойно коло 3-ої год. попол. почали ми зближатись до Стокгольмської пристані. Корабель зменшив скорість. До нього підплило два моторові човни (гольовники). Їхня залога почала прив'язувати до них скинені їм з корабля линви. Корабельні машини спинили рух. Гольовники почали притягати корабель до берега. В год. 4-ій ми висіли з корабля в Стокгольмі.

Українські протести проти вступу Совітів до Ліґи.

У справі вступу Совітів до Ліґи Націй вислали представники ріжних наших орґанізацій відповідні заяви. Крім уже наведених у нас заяв, заслуговує ще на ближчу увагу лист делеґата УНР. і голови „Українського Товариства для справ Ліґи Націй“ О. Шульгина.

Пане Президенте!

Маю честь представити Вашій Екцеленції долучений тут меморіял, який зясовує українське становище у справі наміреного приняття Совітського Союзу до Ліґи Націй.

Маємо пересвідчення, що в цьому меморіялі доказали ми ясно, що вступ Совітів був би актом, що стоїть у різкій суперечності з першою статтею (§ 2) Пакту, який домагається, щоби кандидат до Ліґи Націй „правив свобідно“. Тимчасом Совітський Союз повстав з підбою і військової окупації України, кавказьких республик і Туркестану. У таких обставинах не може бути й балачки про те, щоби ті республики, що є важною складовою частиною Союзу, мали свободу правління.

З другого боку совітський режім, від хвилини, коли істнує, основується на режімі терору, а це виключає можливість істнування вільної влади на всьому просторі Сов. Союзу.

Долучений тут меморіял подає ще другий закид проти вступу Сов. Союзу: знаємо, що 23. стаття Пакту заборонює невільництво, тимчасом воно, під формою примусової праці, стало інтеґральною частиною совітської системи.

Врешті меморіял вказує на глибоку суперечність, яка істнує між високими принципами у передмові до пакту Ліґи Націй і засобами совітського уряду і на міжнародньому полі і в самому краю, над яким він панує.

Ясно, що українське становище зазначене в меморялі може бути тільки вороже у справі вступу Совітів до Ліґи. Але тому, що ця кандидатура, без огляду на всі закиди, має ввійти на денний порядок XV-го засідання Ліґи, наш меморіял висловлює побажання, щоби цю кандидатуру піддати бодай розглядові, передбаченому у ковенанті Ліґи і тимсамим, щоби Сов. Уряд мусів виконати деякі зобовязання.

Щодо України то її домагання зясовані в меморялі національного українського уряду, який домагається, щоби:

а) червона армія відступила з України,

б) наслідком цього факту повстала ситуація, яка дозволила би Україні відродити під опікою Ліґи Націй свою незалежність і утворити свобідно свій національний уряд.

Закінчуючи цей лист, мушу додати, що під 15 літ наше Товариство для справ Ліґи Націй, в якому маю честь головувати, підтримувало між своїми земляками почування справжньої симпатії для Ліґи Націй і ми сподіваємося, що кандидатура Сов. Союзу буде вирішена так, щоби могла зміцнити престіж цієї установи. Хочемо вірити, що Збір Ліґи, яким Ви будете мати честь проводити, приймаючи постанову щодо Сов. Союзу, буде рахуватись з почуваннями міліонів усіх тих поневолених народів, які переслідує брутально уряд, що ставить тепер свою кандидатуру в Женеві.

Прийміть, Пане Президенте, вислови моєї глибокої пошани

О. Шульгин.

Женева, 10. вересня 1934.

*

Заяви подібного змісту прийшли ще від української політичної еміґрації Рівенського повіту, Українського Комітету у вел. князівстві Люксембурґу і від еміґрантського комітету у Щепюрно.

Творім самі посади для себе!

(Під увагу безробітній інтелігенції).

Ціла низка статтей у „Ділі“ на актуальну тему розбудови наших варстатів праці є доказом на те, що тема та хвилює щораз більше українське громадянство, яке найшлося нині в дуже тяжкому положенні. Про цю наболілу справу писали у нас ріжні люди: економісти, інжиніри, кооператори, кулці, професори і всі вони подавали якийсь спосіб, як у нас найлекше зарадити лихові, себто як забезпечити нашу безробітну інтелігенцію, число якої зростає з року на рік, з місяця на місяць.

На цю тему находимо теж цікаву статтю в перемиському „Українському Бескиді“ (ч. 34) під наг. **„Властивий шлях“.** Автор тої статті, що скривається під псевдонімом „Обсерватор“, не подає нічого ревеляційного, а радить те, що у нас радили й інші: придержуватись послідовно гасла „Свій до свого“, себто закладати власні варстати праці, а тоді „не старчить нам до праці цієї інтелігенції, яку маємо“.

У згаданій статті найцікавіший один приклад, що його наводить її автор на доказ, того, що нашим дітям ми самі маємо дати посади у себе і що це зовсім можливе до зреалізування. А саме наводить він село **Улично в Дрогобиччині.** „В тім селі — пише він — основано ріжні кооперативи, котрі мають **моторовий млин, молочарню, кілька споживчих крамниць, склеп зі шкірою, а тепер задумують отворити склеп з матеріями й одіжю.** Не згадую про культурно-освітні установи, які є ведені взірцево. Це все повстало тут без гамору, без політики, а муравлиною працею інтелігентних людей, котрі зуміли настільки освідомити своїх громадян, що не деінде, а лиш у себе дома вони мають мати варстати праці. **При тих установах працює за заплату 17 інтелігентних людей,** — не кажу про те, що при тім заробляють і інші: селяни та робітники“.

Якби так — читаємо далі — зробили всі наші села — **тоді мусіли б повстати і наші фабрики, в яких помістились би тисячі нашої інтелігенції.** Але щож, наш молоденький інтелігент, замість освідомлювати в цьому напрямі нарід, пише сотки прохань по державну посаду — або зневірений падає в іншу скрайність: комунізм — або стає безхарактерним волокитою.

І тут йдуть знову характеристичні приклади.

Коли одному інтелігентові, маґістрові прав без посади (бо не уважаю за посаду миски з борщем і бараболею у батька селянина), давали в одному селі в касі вести касове діловодство, а при тім дещо провонити й у інших установах — розуміється за нагородою, хоч невеликою, то він сказав:

— О, то не для мене посада. Я не на це кінчив університет.

І цей панок є дальше без заняття на ласці батька, а одиноким його заняттям є крутити голову дівчатам.

Ще один приклад. Давали одній укінченій семинаристці збирати вкладки на Рідну Школу, з чого їй припалоб 20%, себто 40 зол. місячно. На це вона відповіла, що це не для неї. Але товкти ногами по хідниках і вкінці залицятись до сержантів, то краще.

А кінчить автор так:

„У нас є замало інтелігентної молоді, — а посад аж за багато, тільки треба вміти собі їх виробити. Освідоміть нашу селянку і міщанку, що лиш своє мило має купувати, що лиш своїми виробами має користуватись, тоді повстануть сотки-тисячі посад для нашої інтелігенції.

Заїдьте до першого ліпшого нашого містечка. Хто там купує? — наш чоловік. Кого годує? — чужих людей. Ну, а колиж ти, брате, даш хліб своїм дітям, котрих ти до школи вислав?! — Стараймось бути по змозі самовистарчальними, тоді у нас не буде безробітної інтелігенції, якої і так у нас за мало!“

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

Ще про урядову мову

греко-кат. парох. урядів.

Нам прислали таке письмо повітового старости в Бережанах:

Starosta powiatowy brzeżański.

№ A - 17. Brzeżany, dnia 1. września 1934 r.

Gr. kat. Urząd paraf. w Poruczynie.

Język państwowy.

Do
Gr. kat. Urzędu parafji łnego
w Poruczynie.

Sąd grodzki w Brzeżanach nadesłał mi przedłożone przez Urząd paraf. spisy wypadków śmierci w miesiącach maju, czerwcu, lipcu i sierpniu 1934, sporządzone w języku ruskim, a nie w języku państwowym, a zatem nienadające się do użytku urzędowego.

Na podstawie postanowień, zawartych w obowiązującym dotychczas okólniku b. austr. Min. Spraw Wewn. z 16. września 1875 L. 1767, ustalającym sprawę języka metrykalnego katolickich Urzędów parafjalnych, a ustawą językową z 31. lipca 1924 1934 (Dz. U. R. P. № 73 poz. 724) niezniesionym — wzywam ks. Proboszcza do sporządzenia nowych wykazów wypadków śmierci za czas do 1. lutego do 31. sierpnia br. w języku państwowym i nadesłania mi w terminie do dnia 10. września br.

Zarazem zagrażam na podstawie art. 16 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 22. marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji, że na wypadek niewykonania niniejszego zarządzenia zastosuję art. 44 cyt. Rozporządzenia, w szczególności zarządzę wykonanie zastępcze przez przetłumaczenie wykazów ruskich przez zaprzysiężonego tłumacza na koszt Ks. Proboszcza.

Starosta Powiatowy:
Woyciechowski

Голяндія зброїться.

ГАҐА, 19. 9. ПАТ. Королева Вільгельміна в товаристві княжни Юліяни відкрила сесію генеральних станів і виголосила престольну промову. Королева зясувала господарську скруту Голяндії та кольоній в Індії і заповіла дальшу ощадність та побільшення збуту на внутрішньому ринку, щоби вдержати експорт на теперішній висоті. Королева висловила побоювання за долю людства тому, що цілий світ постійно зброїться. Тому Голяндія мусить числитися з тим фактом і зреалізувати свої проекти зброєння з метою оборони держави.

Трьох комуністичних послів намагалося протестувати проти промови королевої. Тому їх поліція усунула з парляменту.

Змова в Ґватемалі.

НЮ ЙОРК, 19. 9. ПАТ. У Ґватемалі розстріляли 12 змовників, яких воєнний суд засудив на кару смерти. Змовники задумували вбити президента республіки, численні визначні особи та ограбити банки і приватні доми. Змовники — це колишні політики.

Завершення орґанізації Хліборобської Молоді при „Сільськім Господарі“.

Як відомо „Сільський Господар“ орґанізує хліборобську молодь у Гуртках Молоді при Кружках „С. Г.“. Завданням цих Гуртків Молоді є обєднати молодь у віці від 12—18 літ та при допомозі теоретичної науки і практичних робіт у формі конкурсів-змагань, навчити цю молодь добре господарювати. Ця форма орґанізації молоді принялася у нас дуже добре і сьогодні працює вже у цих Гуртках Молоді поверх 3.500 молодих хлопців та дівчат. Ця орґанізація молоді розкинена тепер при Кружках „С. Г.“ у 23-х повітах, 128 селах та начислює 367 Гуртків Молоді. Вся праця в Гуртках Молоді йде під доглядом аґрономів „Сільського Господаря“. Гуртки Молоді є обєднані у філіяльні Секції Хліборобського Вишколу Молоді при філіях „Сільського Господаря“, а завершенням повної орґанізації є Головна Секція Хліборобського Вишколу Молоді при Головнім Т-ві „Сільський Господар“ у Львові. По двох роках праці в краю приступив „Сільський Господар“ до створення цеї верховної установи, а саме, Головної Секції Хліборобського Вишколу Молоді при централі.

Дня 14. вересня ц. р. відбулося засідання Головної Секції Хліборобського Вишколу Молоді при Т-ві „Сільський Господар“ при участи 22 делеґатів філій „Сільського Господаря з краю. Засідання відкрив інж. Ю. Павликовський, який вказав на вагу орґанізації молоді у рямцях нашого хліборобського товариства та зясував потреби і конечність цих нарад.

Нарадами проводив дир. П. Ковальський, голова філії „С. Г.“ у Львові та д-р Е. Перфецький, голова філії „С. Г.“ в Сокалі. Нарада ухвалила правильник Секції і приняла до відома звідомлення з праці централі у літаці Хліборобського Вишколу Молоді, яку предложив інж. д-р Е. Храпливий. З черги здавали делеґати філій „С. Г.“, де вже ведеться Хліборобський Вишколу Молоді.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Торгує Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ** вул. Боїма, ч. 4 1778

робський Вишкіл Молоді, звідомлення з дотеперішньої праці в краю. Ці звідомлення предложено з 14 районів.

Потім розвинулась широка дискусія, яка дала багатий матеріял для того, щоби в майбутньому ще інтензивніше повести Хліборобський Вишкіл Молоді в краю, бо це одна з тих форм організації молоді, яка була для нашого села найбільше відповідна і найбільше корисна. У дискусії забирали слово: інж. В. Дмитренко (Коломия), інж. Я. Зайшлий (Коломия), інж. П. Дубрівний (Калуш), інж. Вакуловський (Рогатин), інж. П. Зелений (Долина), О. Баран (Бережани), інж. А. Чемерис (Скалат), д-р інж. Томашевський (Львів), інж. Г. Еліяшевський (Львів), інж. Голод (Зборів), інж. М. Каплистий (Жовква), дир. Т. Гринкевич (Тернопіль), д-р Е. Перфецький (Сокаль), інж. Б. Волинець (Мостиська), інж. В. Шпот (Судова Вишня), дир. Поморянський (Чортків), дир. Поритко (Рогатин). По нарадах ухвалено такі рішення:

1) Подбати за добру українську літературу для праць Гуртків Хліборобського Вишколу Молоді.

2) Наладнати належно відношення організації нашої молоді до самоврядування.

3) Видати окремий часопис для Хліборобського Вишколу Молоді спершу як додаток до „Сільського Господаря", а дальше самостійно.

4) Провірювати власними силами Централі усю працю в краю і її наладнувати.

5) Рішено, щоби всі філії „С. Г." повідомляли про працю Хліборобського Вишколу Молоді кожного місяця Централю.

Вкінці вибрано Раду Головної Секції Хліборобського Вишколу Молоді у такому складі: **інж. д-р Е. Храпливий** — голова, **інж. д-р Е. Томашевський** — заст. голови, **інж. Г. Еліяшевський** — секретар, **дир. П. Ковальський, інж. В. Дмитренко, інж. Я. Зайшлий, інж. В. Вакуловський та інж. М. Каплистий.**

Наради Головної Секції Хліборобського Вишколу Молоді дають основу до дальшого корисного розвитку цієї праці над сільською молоддю нашого хліборобського товариства „Сільський Господар".

Добро Вашої громади, у Ваших руках!

Тому не вільно Вам іти до громадських виборів неп'дготованим.

Підготовитись до громадських виборів дуже легко, купіть тільки за 80 сот. — з почтовою оплатою 85 сот.

Новий Самоуповавний Закон.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Ринок ч. 10.

З життя української палєстри Коломийщини.

Сходини коломийської делєгатури Союзу Українських Адвокатів.

Дня 8. вересня ц. р. в салі Українського Народнього Дому в Коломиї відбулися сходини делєгатури СУА у приявности 15 адвокатів та 11 аплікантів. Сходини відкрив сеніор д-р Андрій **Чайковський.** Вшановано повстанням з місць память померших в останніх часах членів СУА д-ра Івана Ганкевича і Карла Шипайла. Д-р Чайковський зазначив у своєму звіті, що з причини тяжкої недуги не міг як слід вести делєгатури і тому в останньому році виручив його д-р Новодворський. Взиває всіх до організації і зазначує, що може вже останній раз забирає голос на таких сходинах та просить тому всіх, щоб не ставились байдуже до організаційної праці СУА.

На внесення д-ра Новодворського вибрано одноголосно предсідником сходин т. Богдана **Дідицького,** секретарем т. **Косака.** Звіт з діяльности делєгатури здав д-р **Новодворський.** На 33 адвокатів українців коломийської судової округи є тільки 20 членами СУА; 6 вписалося щойно тепер, а 7 ще й досі не належить. З 26 аплікантів зголосило вступлення до Союзу як надзвичайні члени тільки 16. Відчитано письмо Виділу СУА в справі **обовязкової** участи у ювилейному святі дня 22. вересня у Львові й ухвалено одноголосно взяти в ньому участь.

Після того адвокат **Чернявський** виголосив реферат **„Про сучасне положення адвокатури взагалі й української зокрема",** а д-р **Новодворський** реферат **„Ідеольогічні підстави адвокатури".** Оба реферати, дуже совісно оброблені, викликали серед присутніх оживлену дискусію, в якій брали участь адвокати: Касіян, Турянський, Мурович, Малецький, Кузьмич, Лепкий, і інші.

По ухваленні відповідних резолюцій вибрано делєгатом: сеніора д-ра Андрія **Чайковського,** а його заступниками: д-ра **Новодворського** і д-ра **Косака.** Апліканти вибрали як свого представника до делєгатури: апліканта Льва Рубінгера.

Польська нота до большевицького уряду.

ВАРШАВА, 19. 9. ПАТ. Польський і большевицький уряди обмінялися нотами. Вони стверджують, що після вступу СССР до Ліги основою взаємин між обома державами залишаються в цілій ширині підписані договори враз з пактом про ненапад і конвенцією про напасника.

Військовий вишкіл молоді від 8 до 21 року життя.

РИМ, 19. 9. ПАТ. Італійська рада міністрів приняла кілька законопроєктів з метою зміцнити військову силу Італії. Перший законопроєкт передбачує вишкіл молоді від 8 до 21. р., себто до покликання до війська. Військовий вишкіл молоді буде відбуватися в спеціяльних організаціях молоді „Балілля" і „Авангарда" та у формаціях добровольців міліції безпеки.

Другий законопроєкт обговорює вишкіл резервістів, а третій установляє начальний інспекторат для вишколу резервістів. Крім того відбуватимуться військові курси в середніх і вищих школах. По згаданих школах викладають новий предмет „військова культура". Ученики середньої школи не перейдуть до вищої кляси, коли не будуть мати доброї ноти з цього предмету. Студенти університету не одержать з тих самих причин диплому. „Військову культуру" викладатимуть старшини чинної служби.

Сумні осінні та довгі зимові вечорі

весело перебудете, — якщо замовите собі

„ЖОРНА",

сатирично - гумористичний журнал

„Жорна" мелють двічі в місяць. Ціна прим. 25 сот.

Вишліть 1·50 зол. на адресу:

„Жорна" Львів, Ринок 10,

а будете мати заплачено на один чвертьрік. 2—5

Теоретичні маневри американської армії.

НЮ ЙОРК, 30-го серпня. (Вл. кор.). Американська армія відбуває тепер свої маневри в околиці Ню Йорку, Філядельфії і малих містечок вздовж берегів Атлянтійського Океану. Вона поділена на чорну армію, як атакуючу і синю армію, як оборонну. Чорна армія складається з 15 дивізій піхоти, 2 дивізій кінноти і деяких інших частин. Вона наступає на густо населені околиці між Ню Йорком і Філядельфією. Вчора ця армія заняла сильні позиції в околиці Атлянтік Сити, а потім пішла понад залив Барнегат.

Так описують ґазети американські маневри. Одначе показується, що це лиш маневри на папері, ведені офіцерами з генерального штабу. Вони мають на меті приготовити армію на напад ворога на місто Ню Йорк. У нападі бере участь 750 воєнних літаків.

——o——

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ВЕРЕСНЯ 1934.

СТ. ШМАНЬОВЕЦЬКИЙ. 3)

З днів жаху.

(Докінчення.)

Прийшов памятний день 19. вересня 1914. року. Днина була напричуд гарна, взолочена осіннім сонцем. Рано приїхав до митрополичої палати губернатор Шереметєв та заявив Преосвященому, що ще нині таки його вивезуть з Галичини. Щоби була змога приготовитися до дороги, лишають Владиці дві години часу. Тоді митрополит попросив, щоб йому дозволили взяти зі собою трьох людей, себто як сповідника о. ректора д-ра Боцяна, братчика Йосифа Ґрозького та одного хлопчину до послуги, Попадюка. Шереметєв згодився. Стали збиратися в дорогу. Офіціяла Білецького, який хотів порозумітися з митрополитом у деяких справах церковної адміністрації, не допустили, тому о. Білецький стояв у кутку біля сходів, якими митрополит сходити мав удолину. І справді за часок надійшов Владика, прямуючи до каплиці, щоби помолитися перед Найсвятішими Тайнами та покріпити духа перед невідомою дорогою. Минаючи о. Білецького, вручив йому непомітно коверту з грішми і такою запискою: „О. офіціялові Білецькому залишаю мої гроші 5.750 кор. і цертифікат на 28.437 кор. і 115 франків. Не дозволено мені з віком бачитися — вивозять мене у глибину Росії. Прошу опікуватися домом і службою. Всіх отців і Братію сердечно прощаю: нехай вибачать усі, яких я може скривдив, або зігрішив. Молітьси за мене. Нехай Вам всім Бог благословить. Пізнайте, З нами Бог! Львів, 18. IX. 1914. † Андрей Митрополит".

Ця записка і коверта зберігаються в митрополитальній скарбниці у св. Юрі.

Після 12-ої години заїхали перед палату два авта, одно призначене для людей, друге на клунки.

Вістка про це рознеслася у св. Юрі та полетіла і поза його мури. Зібралися всі священики й інші святоюрські мешканці, посходились і люди з найближчих вулиць і ждали.

Около 12-ої години відчинилися двері палати. До одного авта сіли: митрополит Шептицький з о. д-ром Боцяном, напроти них брат Ґрозький з капітаном Соніном, а при кермі шофер з жандармом. На другому авті приміщено слугу з клунками.

Це була зворушлива хвилина. Поніся шум і гамір між зібраними, в очах багатьох блиснули сльози, а все те прикрив голосний плач жінок...

Люди тремтіли, тратили панування над собою й своїми нервами. Одні тиснулись до авта, щоби попрощатися з митрополитом, інші стояли закамянілі, ще інші впали навколішки.

Капітан Сонін, (мимоходом кажучи, волинак з Радивилова родом, чемний, людяний, навіть прислужний) дав шоферові приказ рушити з місця. Заграли мотори, авта виїхали поза браму і попрямували до вулиці Міцкевича. Щойно за брамою повідомив кап. Сонін митрополита, що відвезуть їх до Бродів, відки вони залізницею поїдуть у дальшу дорогу до Києва.

На подвірі св. Юра лишилася юрба, що довгий час стояла непорушна, німа, роздумуючи, чи не розпрощалася зі своїм Владикою на віки...

Їдучи вполудне Личаківською вулицею, стрінув я біля костела СС. Кларисок оба авта. Люди, що бачили цю картину, стали, знімали капелюхи, а видячи в одному авті митрополита і між його товаришами подорожі російського жандарма в стовпцях, розуміли, що все це значить...

Авта мчали, а за ними немов несся відгук тужної Дорошенкової пісні:

Цар візьме мене, в Сибір пожене,
Сніг кривавою та дорогою
Завіє мене!...

Брутальний акт насилля, доконаний росіянами на найвищому достойникові нашої Церкви, навівав сумні спомини з нашої історії та наводив на память трагічні постаті Дорошенка Самойловича, Полуботка та останнього кошового Січі Кальнишевського.

Нашим сусідам мусіла певно станути в уяві картина, як колись царська влада насильно вивезла з Варшави в глибину Росії польських сенаторів...

Дорога до Бродів волікласе доволі довго. Треба було минати всякі табори, що посувалися в напрямку фронту. По дорозі, навіть у Бродах не можна було нічого купити зїсти; все викупили салдати. У Бродах ждав сальоновий вагон, який губернатор призначив для царського вязня. Заки прибув поїзд і вагон долучили, була вже ніч. Поїзд рушив у дорогу в годині 11-ій, минав ряд інших поїздів, в яких їхали на фронт сибірські полки. В годині 4-ій вночі були в Бердичеві, а в три чверти на 12-ту вполудне в Києві, де опіку над Владикою перебрав поліцмайстер Гроностаїв та його помічник.

Всіх приміщено в готелі „Контінеталь" при вулиці Павловській, очевидно під сторожею жандармів. Там то в часі тихої Служби Божої 23. вересня висвятив митрополит о. д-ра Боцяна на луцького епископа та написав грамоту, якою заіменував о. д-ра Дмитра Яремка острожським епископом і тайним ґенеральним вікарієм на випадок, якби о. Білецького вивезли росіяни зі м'ста вивезено митрополита на залізничий двірець, а відти залізницею до Нижнього Новгорода. Поїхав з ним лиш хлопчина до послуги, бо не було

Страшна хемічна зброя.

ПАРИЖ, 19. 9. ПАТ. „Ле Жур" повідомляє, що в Німеччині переводять досліди з новою, страшною хемічною зброєю, яку виробляє фабрика Рідірера в Мосбурґу. Це спеціяльний рід глинки, яку хемічними процесами можна насьитити такими ґазами як фосген та іперит. Просякнений ґаз у глинці може зберегтись 8 днів. Простір, який посипеться такою глинкою через довший час годі перейти. Досвіди закінчилися додатніми вислідами.

—o—

Страйк ткачів поширюється.

НЮ ЙОРК, 19. 9. ПАТ. Провідник страйкового комітету Ґорман заявив, що в найближчий понеділок до страйку ткачів приступить 100 тисяч робітників волоконного промислу.

—o—

По широкому світі.

— Власники анґлійських копалень погоджуються, щоби конфлікт з вуглекопами полагоджав мировий суд.

— На Алясці згоріло місто Ном. 2.000 населення загрожене голодом.

— Республика Сан Домінґо рішуче відмовилася видати колишнього президента Куби Машаду новому урядові.

— Колишній японський амбасадор у Римі йошіда відвідає японських амбасадорів у Москві, Варшаві, Берліні, Парижі, Брюселі, Льондоні та Вашингтоні з метою узгіднити і затісьнити працю з японським міністерством закордонних справ.

— Комісія для висвітлення афери Ставіського рішила оголосити звіт поліції про вбивство судді Пренса.

— Пруський міністр внутрішніх справ розвязав у Прусії 13 масонських льож.

— З концентраційного табору у Валлерсдорфі в Австрії звільнили ґен. Шнелера, соціял-демократичного посла Хорвачека і радника Вебера. Крім того 400 націонал-соціялістів одержали відпустку на жнива з концентраційного табору в Стирії.

— Большевицьким військовим аташе при амбасаді в Льондоні призначив уряд ґен. Путну, відомого теоретика большевицької армії. Ґен. Путна був військовим аташе в Гельсінґфорсі, Берліні і Токіо.

— Німецький військовий аґент у Токіо — Отто виїхав до Манджурії на інспекцію кордонів.

— Вчора закінчила в Білгороді нарди міжнародня парляментарна унія. Найблизча конференція відбудеться на другий рік у Льондоні.

грошей, щоб зі собою взяти о. єпископа Боцяна та брата Ґрозького, яких опісля царська влада заслала на Сибір.

Від тоді зачинається скитання нашого Владики. З огляду на можливі симпатії старообрядовців, яких у Новгороді було багато, відіслано митрополита небавком до Курська, що є відомий з історії як місце заточення греко-католицьких духовних. У Курську жив митрополит у Полторацькій гостинниці, очевидно як вязень. На Різдво 1914. року, за дозволом ґенерал-ґубернатора Бобринського та головнокомандуючого ґен. Іванова відвідав митрополита в Курську єп. Боцян. Після дволітньої неволі в Курську російське міністерство внутрішніх справ віддало нашого Владику під владу Святішого Синоду, а той передав його владимірському єпископові Антонієві з призначенням до Суздальського монастиря, що був відомою каторгою для духовенства, для впертих і непоправних сектантів, яким уже вороття у вільний світ не було і які там на цвинтарі склали свої кости... Доконало там віку чимало священиків-уніятів, яких імена збереглися в книжці Пругавіна. Суздаль віддалений від Владиміра 30 верстов. Коли піднеслися голоси в пресі і запити в Думі в обороні увязненого митрополита, тоді після трьох місяців побуту в Суздалі, перевезли його на постійне в Ярославль.

Щойно грізна хвиля революції, що перекотилася по Росії, вернула митрополитові свободу. Було це в половині березня 1917 р., а дня 18. березня ст. ст. тисячна юрба витала в Петрограді царського блазня на залізничому двірці — в царській салі...

Звідти він після видужання, поробивши заходи у революційних міністрів щодо звільнення засланих царським урядом священиків, відвідав Київ, Москву, Петроград, опісля на Стокгольм, окружною дорогою вернувся на престіл своїх великих одноіменників.

Штучний шовк переться в Люксі без закиду!

Що за вигода і що за приємність, що вразливий штучний шовк — праний на зимно в Люксі — буде й надалі як новий! Завдяки новому Люксові штучний шовк зберігає свою елястичність, мягкість — та гарну барву,

Значно дешевший — одначе ліпший.

Новий Люкс

Дає негайно піну в зимній воді.

З природи й техніки.

ЗІЗД ФІЗИКІВ ПОЛЬЩІ.

У днях 27., 28. та 29. вересня ц. р. відбудеться у Кракові семий зїзд фізиків Польщі. Покищо на зїзд зголошені теж реферати двох українців зі Львова: м-ра **Василя Міліянчука** та **д-ра Андрія Ластовецького.**

ХОЛОДНЕ ПОВІТРЯ У НАЙГЛИБШИХ КОПАЛЬНЯХ.

Як відомо, то у копальнях є тим вища температура, чим глибша копальня. А саме температура підвищується там на кожних 33 метри глибини на один ступінь. Це значить, що чим глибша копальня, тим тяжче у ній працювати. Тому недавно завели на одній з південно-африканських копалень золота спеціяльне уладження, яке достарчає навіть найглибшим частинам копальні (2.300 метрів!), де панує температура 50 ступнів, свіжого повітря. Таким робом праця у такій глибокій копальні стає неможлива. Кошти будови цього уладження рівні 4 мілюнам золотих. З цього видно, що воно всетаки оплачується.

ДІЯМАНТИ У ФРАНЦУСЬКІЙ ҐВІНЕЇ.

Зі справоздання **Бльонделя** у французькім „Огляді мінерального промислу" виходить, що в лісистих горах горішньої Ґвінеї (французької кольонії у північно-західній Африці) найшли приватні пошукувачі діяманти. У сусідній британській кольонії Сієрра Леоне найшли діяманти ще з 1931 р. Досі вивезли їх звідтіля коло 50 тисяч каратів. Ґвінейські діяманти, що походять з области ріки Маконз, так само невеликі, як і діяманти зі Сієрра Леоне. Виїмково лиш стрічаються більші.

ПРИЗНАНІ ЛЕТУНСЬКІ РЕКОРДИ.

Протягом 6 місяців, себто від жовтня 1933 до квітня 1934 узнала міжнародня летунська федерація (Ф. А. І.) аж 29 нових рекордів. Зваживши те, що зимові місяці не дуже пригожі для рекордових летів, слід зазначити, що поступ у летунстві величезний.

Найбільшу висоту осягнули, розуміється у свобіднім бальоні, який покищо одинокий надається до летів понад 12 тисяч метрів угору. Тому, що рекорду трагічно погибших совітських летунів не можна було признати (вони осягнули по всякій імовірности висоту 21 тисяч метрів), уважають американців **Сетля** та **Фордиса** тими летунами, що досі залетіли на найбільшу висоту. А саме, це 20. листопада 1933 р. піднялися вони в бальоні 8. кляси (себто обему понад 4 тисячі шестистінних метрів) на висоту 18.665 метрів. Рекорд найдовшого пребування у повітрю у бальоні має ще всетаки німець **Кавлен** з Ессен, що був у повітрю 87 годин від 13-го до 17-го грудня 1913 р. До його рекорду наблизилися значно згаданий уже Сетль та Кендаль, що перебули у бальоні 5. кляси (обему від 1600 до 2200 шест. метрів) 51 годин від 2. до 4. вересня 1933 р. Найбільшу віддаль перелетів бальоном німець **Берлінер,** який ще в лютім 1914 р. відбув дорогу 3.052 кільометрів.

Найбільшу висоту літаком осягнув француз **Лемоан,** долетівши на 13.661 метрів. У цій цифрі ударяє нас те, що міжнародня летунська федерація обчислює висоту лету з готового взору з докладністю одного метра, хоч відомо, що підчас випадкових помірів висоти останнього Піккарового лету, пороблених швайцарськими геодетами, виявилася похибка аж на... 739 метрів. Очевидно, що взір на обчислення висоти лету мусить федерація переробити.

Максимальну скорість на шляху 1000 кільометрів осягнув літаком француз **Мазот,** а саме 358 кільометрів на годину. Найбільшу скорість на легкім літаку 1. кляси (себто літак для кількох пасажирів ваги не більше 400 кільограмів) осягнув американець **Врайт** з одним пасажиром. Його скорість була рівна 269 кільометрам на годину. Ще більшу скорість (336 км. на год.) мав американець **Леленд С. Мойльз** на ще лекшім літаку (менше ніж 281 кільограмів!). Найбільшу скорість взагалі осягнув італієць **Аджельо** на гидроплані 10. квітня 1933 р. (682 км. на годину).

Якщо річ у безмоторових літаках, то німець **Шмідт** має рекорд найдовшого в них перебування, бо 36 годин та 35 мінут без перерви.

ТЕРМІТИ ВЕДУТЬ ХЕМІЧНУ ВІЙНУ.

Що й у звіринім світі відбувається хемічна війна, виходить з обсервацій американського ентомольога **Снайдера** („Сьєнс", 77. 1933). А саме річ у індійських термітах (половцях), що живуть як муравлі та пчоли в численних громадах. До ведення хемічної війни з муравлями вишколюють терміти окрему „касту". Головною зброєю цих вояків є (у деяких родів термітів) довга нарість на голові, що первісно утворена з третього ока служить до витворювання дуже їдкого квасу, який у потребі виділює. В деяких випадках ці терміти випорскують свою їдь на віддаль 3 цм. Воєнні хемічні ділання розпочинаються тоді, коли ворожі муравлі появляться у гніздах термітів, стережених цілими кольонами їдких вояків. При тім ці вояки знають добре найслабші місця на тілі муравлів і стараються саме там їх поцідити. Муравлі падають тоді безборонні.

Проти такої хемічної війни між термітами і муравлями ми нічого не малиб. Одначе є відомою річю, що в тропічних краях терміти вижолоблюють підвалини та бальки деревляних домів так, що небавом цілі будинки стають звалисті, хоч зверха і не пізнати страшної роботи цих комах. Вони загніздилися сьогодні навіть у північній Америці і стали й там небажаними докучливими гістьми.

СТРАТОСФЕРНІ ПЛЯНИ АМЕРИКИ.

Славний американський фізик Артур **Комптон,** що 1927 р. дістав нагороду Нобля, уладив малий стратосферний бальон, що має усі наукові прилади великого стратосферного бальону. Цей малий бальон не потребує зовсім залоги. При помочі автоматичної радієвої сприймальної стації на бальоні можна визначити напрям його лету зі землі. Таким робом можна буде досліджувати стратосферу, не виставляючи на небезпеку людського життя.

Цей сам дослідник велів збудувати в університеті в Шікаго при допомозі інституту Карнеґі у Вашінґтоні апарат для міреня космічних промінів. Цей апарат важить 3200 фунтів. Технольоґічний інститут з Масачузетс поробив перші досліди цим апаратом на горі Маунт Еванс у стейті Кольорадо. Завданням цих спроб є дослідження звязку між космічним промінюванням та кліматом тим більше, що на згаданій горі слідні великі хитання температури. Висліди цих праць досі ще не відомі.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

КАЛЄНДАР

КРИНИЦЯ

обіймає своїм змістом всі найважніші проблеми сучасного життя.

20 РОКІВ ПАНАМСЬКОГО КАНАЛУ.

Продовж 20 років, що минули від отворення панамського каналу, переїхало ним 80 тисяч 122 кораблів. За переїзд заплатили власники кораблів 339 міліонів долярів. Вантажу перевезли ці кораблі 336 міліонів 669 тисяч 957 тон.

ОДИН МІЛІОН 200 ТИСЯЧ ОБОРОТІВ НА МІНУТУ!

На 14. виставці хемічного промислу у Ню-Йорку показували центрифугу, що робить 200 тисяч оборотів на секунду себто один міліон двісті тисяч оборотів на мінуту. Конструктором цієї „ультрацентрифуги" є д-р Дж. В. **Бімс,** який використав задум французького винахідника **Гігенара.**

Сама „ультрацентрифуга" невелика. Частина, що обертається, себто ротор має промір одного центиметра. Він обертається, як кружальце, свобідно у лійці, порушуваний сильною струєю водня подібно, як танцює кулька над водограєм, порушувана струєю води. При цій шаленій кількости оборотів скорість точки на краю ротора рівна 2300 кільометрів на годину.

Розуміється, що, щоби зміряти таку велику кількість оборотів, треба замісць звичайного тахометра спеціяльного оптичного уладження.

А. Л.

Арештування баскійських радних.

МАДРИД, 19. 9. ПАТ. У провінції Алява арештувала поліція 22 міських радних за участь у виборах до міжпровінціонального баскійського комітету.

За новий морський договір.

ТОКІО, 19. 9. ПАТ. Міністерство закордонних справ заперечує вістки про підписання договорів з В. Британією та Заокеанськими Державами, які виключували би війну. Зате Японія рішилась заключити новий морський договір, який змінить або заступить вашінґтонський трактат. Японія не переводить зброєнь на випадок невдачі морської конференції.

БУНТ НА КОРАБЛІ.

ХАРБІН, 19. 9. ПАТ. На кораблі „Інку" збунтувалася манджурська залога і вбила пятьох японців, двох китайців та одного кореанця. Частину пасажирів кинула до моря, а корабель ограбили. Опісля збунтована залога втікла з опієм, а корабель поїхав до Харбіна.

Рада Л'ґи Націй радить з большевиками.

ЖЕНЕВА, 19. 9. ПАТ. Під проводом мін. Бенеша почалася 82 сесія Ради Ліґи при участи нововибраних делеґатів Чіле, Туреччини і СССР. Ком. Літвінов засів між делеґатом Польщі і порожним фотелем Японії. Мін. Бенеш привитав нових членів Ліґи. Ком. Літвінов заявив, що бажає вдержувати з усіми державами приязні взаємини. Від Туреччини подякував Тевфік-Рюшді-Бей.

Опісля Рада приняла звіт мін. Барту про наукову співпрацю. Мін. Барту присвятив коротку згадку покійній Кірі-Склодовській.

З черги референт меншостевих питань Мадаріяґа виєднав згоду Ради Ліґи, щоби делеґати Австралії і Мексику допомогли йому у студії жалоби князя фон Плеса зі Штеська.

На тайнім засіданні Рада призначила Шесона комісарем Ліґи для співпраці між Болгарією і фінансовим комітетом Ради Ліґи. Болгарський мін. закордонних справ Батолов згодився на таку співпрацю.

Німецькі журналісти у Львові.

В середу, в год. 1.30 пол. приїхало до Скнилова 18 німецьких журналістів, які приїхали до Польщі тому кілька днів з прогулькою.

Журналістів привитав віцепрезидент Кубаля польською і німецькою промовою. Йому подякував ґр. Шверін. Журналісти відїхали автобусом до готелю „Жоржа", де їх гостили снїданням, а опісля оглядали місто Львів.

Ювилей заслуженого священика.

В пятницю 21. ц. м. відбудеться в Ладичині, пов. Тернопіль, ювилейне свято в ціли вшанування 50-ліття священства заслуженого громадянина **о. кан. Михайла Світенького,** пароха в Ладичині, заходом ювилейного комітету й культурно-освітніх установ у Ладичині. В програму свята входять: богослуження в місцевій греко-кат. церкві в год. 10 передпол. і святочна академія з хоровими продукціями і привітами в год. 4. попол. на площі коло церкви, а на випадок непогоди в салі чит. „Просвіти".

О. Мих. Світенький, колишній військовий духовник у Перемишлі з часів ґен. Ґальгоціа, від більше як трицяти літ працює як парох Ладичина і за молодших літ — нині має 76 літ — відгравав дуже видну ролю в українському громадянському й політичному житті на Поділлі та був знаний як визначний патріотичний проповідник. Нашим життям цікавиться й досі та дбає про свою парохію і церкву. Його заходами відновлено і відмальовано недавно по мистецьки церкву в Ладичині.

Заслуженому Ювилятові складають щирі побажання і наші ширші громадянські кола, оцінюючи при цьому його визначні громадянські прикмети й заслуги.

Великий Театр год. 7·30 | **Нині і щодня знаменита пєса** П. Вульпіюса **„Я перемі'г крізу"**

Театр Ріжнородностей год. 7·30 | **Зразкова вистава, незвичайна гра — в пєсі „Панна Мал чевська"** Габріелі Запольської.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 42-?

— **На осінній сезон** пальта, раґляни, убрання, з матеріялів власних і доставлених виконує солідно і дешево кравецька робітня Андрія Дуфанця, Львів, Пасаж Міколяша, тел. 87-41. 292 6—10

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Бріи", вул. Бляхарська 21. 18-20 8—?

— **Взуття ріжного роду** поручає фірма Чорній і Берек, Львів, Руська ч. 3. 324 3-10

— **Сукна** на мужеські убрання, раґляни, плащі і покриття до футер старайся закупити у відповіднім і найдешевшім джерелі А. Віттельс, Львів, Рутовського 7, напроти катедри. Оглянь виставу і переконайся про низькі ціни. 20 80

— **Магазин постелі Р. Джала,** Львів, Хорущина 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 1285 100—100

— **Затверджені владою Косметичні Курси** з правом видавання дипльомів Стефанії Гаврисевичевої, Коперника 42а/II., телеф. 72-18 **додаткові вписи.** Практика у кабінеті „Distinction", отвертий цілий день. Поради даром. ч. 330 1—10

— **До Берези Картуської** виїхав вечором у середу, 19. вересня ц. р. за дозволом влади **о. д-р Осип Кладочний** в характері капеляна.

— **Справа шкільних підручників.** Львівська Кураторія видала розпорядок у справі шкільних підручників і програм. М. і. видано таке зарядження: У відділах або клясах, у яких обовязували м. р. або в попередніх роках нові програми, не треба вводити ніяких змін у виборі підручників, а далі вчити з підручників із 1933/34 р. Вводити можна нові підручники в 1934/35 році хіба тоді, колиб дотеперішні вже зовсім вичерпалися, колиб якийсь дотеперішній підручник усунули зі спису книжок, дозволених до вжитку в школах у 1934/35 році, або колиб у списі шкільних книжок на шк. рік 1934/35 поміщено новий підручник, який можна би признати таким, що більше відповідав би умовинам середовища та потребам даної школи.

— **Збір збіжжа менший на 20 відсотків.** Підсумки головного статистичного уряду виказують, що збір пшениці цього року менший на 20.5 відсотків і виносить 17,273.3 тисячі сотнарів; жита на 20 відс. і виносить 56,584.2 тисячі сот.; ячменю на 10.5 відс. і виносить 12,856.7 тисяч. сотн.; вівса на 15.2 відс. і сягає 22,747.6 тисяч. сот.; а бараболь на 0.8 відс. і виносить 285,493.2 відс. сотнарів. Збір сіна менший цього року на 23 відсотки, а конюшини на 38.8 відсотків. Видатність збіжжа середня.

— **Припинили в урядуванні пятьох адвокатів.** Адвокатські палати припинили в урядуванні пятьох адвокатів, у Галичині, яких Начальна Рада покарала дисциплінарною карою від 1 до 6 місяців. Найвищий Суд відкинув жалобу покараних адвокатів. Два українські адвокати, яких арештували під замітом політичних провин дістали заступників.

— **Арештували вбивників священика.** Поліція арештувала двох людців під замітом убивства бл. п. Й. Садовського, польського пароха в Зимній Воді. Є багато познак, що арештовані є дійсними вбивниками. Прізвища арештованих і ближчі подробиці поліція зберігає в тайні.

— **Львівська хроніка.** 25. літній злодій Вільгельм Райнер зі Замарстинова злізаючи по шнурку до помешкання С. Селіми при пл. Голуховських 14 упав на хідник і зломив собі праву ногу. Злодія відвезла рятункова каретка до шпиталю. — Ева Кондяк при вул. Берка Йоселевича зранила каменем Степана Худого в голову. — До помешкання Тимкевичів увійшов невідомий осібняк і представився служниці Марії Гавришківній як контрольор водотягів. Служниця відійшла повідомити свого господаря, а котрольор украв з торбинки 27 зол. — При вул. св. Софії злодії вкрали з хати Маєра Ренера, який пішов до божниці, біжутерію і столову заставу на 5.000 зол. та грішми 2.000 зол. — При вул Городецькій у хаті Каца почав горіти від свічки обрус. Вогонь вгасила донька Каца. — Поліція арештувала Яна і Миколу Люблинського та Б. Білогроса за те, що позичили три ровери в С. Каца, але їх не віддали. — Між підприємцями нафтового промислу і професійними союзами робітників почалися переговори в справі устійнення платень та підписання нової збірної умови. — До шпиталю св. Софії принесла якась жінка 1-річну дитину, а сама втікла. — При звоженні експонатів із Сх. Торгів украли І. Дронському на Марійській площі два килими та 16 фіранок. — М. Гарасима (Жовківська 179) і В. Коловича (Шевченка 9) арештувала поліція за крадіж ровера.

— **Краєва хроніка.** У Комарні арештувала поліція обманця Стефана Ґузікевича, який ходив по селах та видурював від недужих селян гроші за „спасенні" ліки. — У Микуличині арештували М. Табера, бо підозрівають, що він підпалив свою вілю, аби одержати 75.000 асекураційної премії. — З калуської вязниці втікло трьох вязнів. Один із них, Василишин, утік уже вдруге. — Безробітний кравець із лодзького повіту Навроцький викрав пса господареві Вінтонюкові в Болехові, спік і зїв, бо, як впевняв, не їв уже нічого кілька днів. — Радовик 5. п. с. п. в Перемишлі Срока здерертирував із своїм товаришем Паласом і в рідному селі Бжозі застрілили Дмитровського та Грабака, з якими ворогували. Паласа арештували, Срока втік.

— **80 міліонів довгів.** Довги селянства на Виленщині доходять до 80 міліонів зол. Самі залеглі податки сягають 17 і пів міліона зол.

— **Масонські дарунки.** Союз масонських льож Великої Британії призначив 300 ґвіней (більш як 300 фунт. шт.) на шлюбний дарунок князеві Жоржові. Так вимагає давня традиція масонського ордену. За кожним разом, коли королівський член масонської льожі жениться, дістає такий дарунок. Іще більший дарунок дістане князь Уельський, коли звійде на престіл. Але це буде його останній дарунок, бо король не може бути членом масонської льожі.

— **День чистоти мови** святкуватимуть у Туреччині 26-го ц. м. У той день усі статті в часописах повинні вживати тільки суто турецьких

слія, оминаючи чужинних: арабських, перських і французьких. Гадаємо, що можна би колись улаштувати таке свято і в нас і воно могло би живо зацікавити письменників, журналістів і читачів.

— **Реклама для Форда.** Один із найславніших американських бандитів Джон Діллінґер, прозваний „ворогом громадянства ч. 1", вислав безпосередньо перед своєю смертю лист з подякою для Форда. Він дякує автомобільному королеві за добре авто з його фабрики, яке помагало йому сотні разів утікати перед поліцією. Фордівське авто швидше і видержливіше від інших. Діллінґер писав, що небавком відвідає Форда, але не встиг. Форд жалує, що не познайомився зі славним ґанґстером.

— **Виноградний сік** як напиток став модний тепер у Парижі. Він має заступити численні алькоголеві напитки. Головний успіх має він на залізницях, де подорожні радо заступають ним навіть чай і каву. На одному париському двірці св. Лазаря продають денно 5000 кільо винограду.

— **Ріжні вістки.** У Берліні святкували ювилей бомбардування Парижа „Великою Бертою"; комендантів цієї велитенської гармати та служби приймали бенкетом. — Один грецький суддя почав процес проти єгипетського міністра внутрішніх справ за те, що його листи переглядали на почті в Александрії і домагається він відшкодування 15.000 фунт. шт. — У совітськім торговельнім представництві вибухла пожежа, що спричинила великі шкоди. — До 16. грудня продовжили в Австрії заборону продажі всіх німецьких щоденників. — Скількість безробітних у Франції зросла за один тиждень на 3336; їх тепер разом, записаних офіціяльно, приблизно 330.000. — 25. ц. м. вікривають у Баку перший азербейджанський університет. — Пристань в Александрії значно побільшують; уряд призначив на це три і пів міліона фунтів шт. — Великий англійський дипльомат Роберт Сесіль, відомий пацифіст, скінчив цими днями 70 літ. — Уельський князь вибрався у подорож до Італії. — Французький парлямент має затвердити законопроєкт, щоби славного франц. Кюрі і його жінку, М. Склодовську, що померла цього року, поховати в Пантеоні.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

ПОХОРОНИ ЗІ САКСОФОНОМ.

В американськім стейті Кольорадо завели від якогось часу звичку, що при похоронній оркестрі велику ролю грає саксофон. Як відомо саксофон — голосний, модерний, і веселіший від сурм. Похорони перемінювались у видовище не зовсім сумне, навіть притягали публику, що йшла не за домовиною, а за музикою. Треба було аж урядового розпорядку, щоби саксофон заборонити.

СЛАВНЕ ІМЯ.

В Італії пішла мода, що нагадує большевицьку: охрещування дітей іменами досі невідомими, а проте славними. Багато батьків називає тепер своїх дітей іменем Марконія в честь славного винахідника. Влада не противиться тому, тільки Марконі протестує зі скромности, щоби його імя не робило конкуренції ріжним святим.

—o—

Із судової салі.

ЗАСУД УЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

Перед трибуналом окружного суду в Тернополі станув на днях приватний учитель музики з Тернополя **Тома Салтирник,** обвинувачений за зневагу польського народу і поліції та похвалювання убивства мін. Перацького. Донос на нього в поліції зробили три нічні вуличні повії, перед котрими обвинувачений в ночі з 16. на 17. червня ц. р. на вулиці зневажив у московській мові польський нарід і похвалював душегубство на особі мін. Перацького, а на заввагу одної з повій, щоб не кричав, бо може це почути постерунковий, сказав, що він вистріляв би і поліцію, при чому ще й словно образив поліцію. Про те все повії донесли поліції, яка другого дня Салтирника арештувала, а опісля були на судовій розправі коронними свідками. Обвинувачений вихований від дитини в Росії, звідки вернувся недавно, не вміє говорити й досі плавно ні по українськи, ні по польськи, боронився тим, що тоді був зовсім пяний, бо того дня на закінчення шкільного року з одним своїм знайомим емігрантом з Росії в шинку випив багато горівки і так упився, що не пригадує собі, що робив і що говорив. Тому, що повії потвердили як свідки, що Салтирник був тоді тільки добре підпитий, трибунал не взяв під увагу його оборони і засудив його **на один рік вязниці.**

З дороги життя.

В десяті роковини СУД.

В суботу, дня 22. вересня святкуватиме „Союз Українських Адвокатів" десятилітні роковини своїх засновин.

І тут — як писав колись Шашкевич — судилось нам останніми бути...

Адвокат! Яке велике і глибоке слово! „Вивінуйте людину — сказав Пає, — всіма прикметами ума і характеру; зробіть так, щоби вона все бачила, всього вчилася і все затямила; щоби 30 років життя безнастанно трудилася; щоби була водночас письменником, критиком, моралістом, щоби лучила досвід старого зі запалом молодика та непомильною памятю дитини; покличте всі богині, щоби гостювали по черзі в її голові та обдарували всіма талантами, тоді може зможете витворити доброго адвоката!"

Адвокат! Яке привабливе, звучне і ясне слово! Просто проситься під ноти і то в дуже високому реєстрі. І справді були часи, коли те слово і в житті і в професійній творчості і навіть... на подружній біржі мало свою устійнену достойну і високу тарифу.

Початим український адвокат здобув собі в історії українського народу Галицької Землі добре заслужену, почесну, золоту сторінку.

Якіж були в нас початки достойної професії та якими вона покотилася шляхами в дальшому своєму розвитку? З померків забутих років, з пожовклих хронік виловив нам д-р І. Крипякевич імя Олександра Ігнатовича, що боронив своїх, поляків і жидів, а мав між своєю клієнтелею і шляхту, ба й воєводів. Амврозій де Андрохович відвайшов другого: Андрія Ангеловича. На дальшій стежці стрічаємо Вислобоцького та Яворського. В анналах Ставропігії збереглися назвиська: Я. Березницького, д-ра І. Товарницького, д-ра К. Рачинського, М. Турянського, М. Бачинського, д-ра Т. Шемилевського, д-ра М. Тустанівського, д-ра Т. Дашкевича та д-ра К. Витвицького. Та історія українського народу не знає їх, бо з тим народом лучила їх лиш обрядовість і нішо більше.

І дивне диво! Навіть великий шум весни народів, що на своїх рвучих хвилях виніс у інших народів і поставив до керми політичним рухом їхніх адвокатів, у нас не найшов відгуку. Ні в Головній Руській Раді, ні в соймі, ні в парляменті не подибуємо в нашому заступстві чи репрезентації адвоката. Були лиш „хлопи і попи". А в наших сусідів був уже тоді Франц Смолька, підніший президент австрійської Державної Ради.

У нас у той час адвокат не почував себе навіть обрядово звязаним зі своїм народом. Щойно 70-ті роки приносять трьох: д-р Іларіон Бачинський, (Отрий), д-р Олександер Іскрицький (що мандрував від народовців до польських демократів, а опинився в москвофілів) (Сянік) та д-р Іван Добрянський (Львів), що хоч староруси, був батьком і щирим дорадником першого покоління українських адвокатів, де подибуємо такі імена як: Кость Левицький, Евген Олесницький, Андрій Чайковський, Т. Окуневський, А. Горбачевський, Е. Петрушевич, А. Могильницький та інші. За ними йдуть: Д. Ямнинський, А. Чачковський, В. Лучаківський, Т. Дембицький, В. Ганкевич, М. Бучинський, М. Король, І. Манлиґленський та інші. Рік 1890 був переломовим. Коли в процесі Ольги Грабар, крім кількох селян, ніхто з обвинувачених ні зі свідків не говорив на розправі рідною мовою, то в політичнім процесі проти Корнила Устіяновича й Степана Томасевича (1893. р.), яких боронив молодий тоді адвокат д-р Кость Левицький всі (крім прокуратора) говорили українською мовою. На тій розправі, мабуть уперше, піднісся голос в обороні прав нашої рідної мови.

Від баденівських виборів (1897) починається доба і довга серія політичних процесів, де український адвокат боронить уже не лиш своїх клієнтів — але й свою націю.

І ще одна дивна річ. Українські адвокати, що на всіх ділянках нашого життя поклали таку сильну печать свого духа і своєї праці, що будили народні маси, що будували політичні, економічні і культурні інституції, що лишили такі трівкі сліди в письменстві, публіцистиці, музиці й театрі — ніколи не подумали про оборону своїх професійних інтересів та про станову орґанізацію.

Правда, велика незалежність і корисне колись матеріяльне положення позволяли їм відсунути свої власні справи на дальший плян. Щойно хаос останніх двох десятиліть, новий закон про право виконування адвокатури, безліч новопотворених канцелярій, приплив усяких емеритів, що сплили в адвокатське русло — приневолив їх подумати над становою орґанізацією, яку й засновано в роках великого лихоліття і безнастанних політичних процесів в р. 1923.

Адвокатські кола дали всесвітньому письменству Ґетого, Уланда, Андреєва, українському дали: Андрія Чайківського, Марка Черемшину, Леся Мартовича, перекладачів сценічних творів Е. Олесницького, Л. Лопатинського, Е. Калитовського, публіцистів: В. Охримовича, А. Горбачевського, Л. Цегельського, Ст. Барана, О. Назарука.

В західньо-европейській літературі подибуємо часто постать адвоката (Бальзак, Дікенс). В новочасному письменстві чеський письменник Ярослав Маріч в повісті „Справедливість" дав повний тип адвоката, в польській сценічній творчости є прекрасна пастельова картина Шаньявського п. з. „Адвокат і рожі", в українській літературі є трагічна постать адвоката в „Перехресних стежках" Франка та кілька інших епізодичних більш чи менш нещасливих типів.

І є ще в нашому письменстві одна памятка по адвокатові й про адвоката. Не знаю, чи була вона коли друкована чи ні, та в кого збереглася у відписі. Була це сатирична поема, яку я чув у інтерпретації самого автора пок. Евгена Олесницького.

Заголовок сатири був: „Як раз адвокат хотів дістатися до неба"...

З неї виходило, що зі звичайними чи скріпленими трибуналами на цьому світі дають собі адвокати лекше раду, як з одиничним суддею і ключником небесних воріт...

Тиберій Горобець.

Ніяка установа

не може

обійтись без „Діла".

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

З життя міщанських товариств. У Тернополі істнують три товариства, що гуртують тутешніх українських міщан. Найстаршим, що істнує понад 40 літ і має свій власний будинок з великою, недавно розширеною і відновленою салею, є „Міщанське Братство", котрого головою вже від довгих літ є міський радний, будівничий п. Андрій Фалендиш. Фактично гуртує воно головно ріжників і в останньому часі не виказує живішої діяльности, яку тепер осенню і зимою слід би оживити передовсім влаштуванням відчитів та викладів для членів, не понехуючи, очевидно, й оживлення чисто товариського життя. — Другим з черги міщанським товариством є Т-во „Зоря", що гуртує місцевих ремісників та ремісничу молодь; головою „Зорі" є міський радний і мясарський промисловець п. Іван Майка. Те, що сказано про „Міщ. Братство", відноситься і до „Зорі". — Наймолодшим товариством, зорганізованим щойно цього року, є філія Союзу Українських Купців і Промисловців, що нараховує вже 40 членів зі самого Тернополя. Вибрано виділ у такому складі: Микола Турин, начальник складу Народньої Торговлі — голова, Тит Яримович, мясарський промисловець — заступник голови, Василь Болих — секретар, Володимир Трач — касієр і Роман Цегельський — господар. Товариство має власний льокаль, що неділі відбуває товариські сходини й у вересні влаштувало два виклади: п. Остапа Сіка на історичну тему і посла д-ра Степана Барана про основи нового польського права про зобовязання. Виділ робить заходи, щоб подібні виклади і відчити відбувались і на будуче якнайчастіше та старається придбати відповідну обставочну для свого льокалю.

На тему „спужиця". Від якогось часу тутешній староста п. Томаш Маліцький і поліційно-політичний референт п. Кудеревич на спілку з реф. п. Адамом Ґарасимовичем роблять заходи для створення української філії місцевої ради ББ („Безпартійного Бльоку співпраці з урядом"), як це вже зроблено в Підгайцях, де на чолі такої української філії ББ є містевий суддя п. Стеткевич, що до неї приєднав кількох заслужених державних урядовців. Завдання безпосередного творця такої філії ББ в Тернополі перевяв на себе місцевий нотаріяльний субститут п. Андрій Коблюк, син дяка зі Скорик, пов. Збараж, під патронатом політично-поліційних чинників. Новий політичний аранжер п. Коблюк обходить ріжних українських залежних державних урядовців та декого з учителів „Рідної Школи", намовляючи їх вступити до нової політичної організації й обіцяючи їм всякі блага і подання. Що з цього вийде, побачимо. Одначе згори можна сказати, що широкого відгомону серед українського громадянства нова імпреза не знайде. Перед кількома роками ті самі політично-поліційні чинники хотіли створити на терені Тернопільщини „Руску Аграрну Партію", знайшли на це і фонди, розвели й аґітацію на широку скалю і те все скінчилося повною невдачею. Є ще і друга сороба. На день 19. вересня п. р. на год. 7. веч. скликав якийсь п. А. Станкевич до салі маґістрату в Тернополі довірчий нараду (запрошення розносив староческий курієр),

на котру зворошено чимало українців. Як сказано у запрошенні, метою наради має бути створення в Тернополі організації під назвою „Християнський Польсько-Український Союз". Словом, на польському проурядовому фронті слідно живі старання перенести і на тернопільський терен відому нам волинську ідилію, хоч для неї тутешній грунт зовсім інший, не за сокальським кордоном, а українське життя має тут свої питомі форми і довгу вироблену традицію. Покищо місцеве українське громадянство слідкує з великою увагою за дальшим розвоєм тих дивних подій.

Дещо з польської парохії. Велику сензацію викликало несподіване перенесення десь на маленьку підкарпатську сільську парохію тутешнього довголітнього римо-кат. пароха о. д-ра Антона Ратушного, людину високо освічену, культурну й гуманну і чистих рук та інтенцій, колишнього гімназійного катехита у Львові. О. д-р А. Ратушин, котрого недавно померла мати була українською греко-кат. селянкою зпід Золочева і з котрою він все говорив тільки по українськи, був справді білим круком серед польського римо-кат. духовенства в Галичині. Не був він душехватом, не виступав агресивно і зневажливо супроти греко-кат. церкви і греко-кат. духовенства, навпаки, ставився завжди до нашої греко-кат. церкви і нашого народу з толеранцією і пошаною, не будучи ніколи шовіністом. Завдяки тій своїй дуже рідкій у польських священиків прикметі не був о. д-р Ратушин у ласках ані у своєї церковної влади, ані у світських властей їмущих, не будучи рівночасно популярним і серед місцевого польського шовіністичного громадянства. Адміністрацію тернопільської римо-кат. парохії, де довгі роки був передше парохом теперішній архиепископ Твардовський, обняв молодий священик о. Вієнільний, хоч зразу адміністратором іменували були старшого віком сотрудника о. Блотніцького, відомого серед українських кругів знавця наших відносин і кореспондента про українські справи краківського „Голосу Народу". О. Блотніцького перенесли тепер на посаду катехита вселюдних шкіл у Стрию.

КАЛУЩИНА.

Гостина трьох українських театрів. З кінцем серпня ц. р. загостили до Калуша три українські театральні групи, а саме: Театр ім. Тобілевича, „Заграва" і Стефи Стадниківної, які своєю програмою зладили калущанам справжній пир. Побіч театру ім. Тобілевича і „Заграви", які мають вже свою вироблену і вповні заслужену славу, слід відмітити і театр під проводом Стефи Стадниківної, який має всі дані вибитися на наш найкращий ревійовий театр. На жаль, це вже третій випадок, що наші театри зїзджаються до Калуша в один, майже той сам час, а це очевидно не виходить на добре ні публиці, ні тимбільше театрам чи пак їхнім касам. Вістка про фузію двох театрів: „Заграви" й ім. Тобілевича, до якої мало прийти в Калуші, виявилася непрадивою чи може покищо передчасною. А шкода!...

„Свято Матери" в Калуші. Дитячий садок, зорганізований філією „Союзу Українок" у Калуші улаштував дня 12. 8. ц. р. в Народньому Домі традиційне „Свято Матери". Програма Свята, хоч була дещо за довга, зате вислід опрацьована. В кожній точці видно було вмілу і дбайливу руку учительки садку п. Ст. Гищакіної, зокрема у вповні артистичних танках. Треба було подивляти маленьких авторів, які виконували свої ролі гарно і без тремти, немов обуті зі сценою артисти.

Червінка в Калуші й повіті. В Калуші і в деяких селах повіту стверджено чимало заподужень на червінку, при чому було вже кільканацять смертних випадків. Санітарна влада підприняла деякі охоронні заходи, м. ін. щеплення проти червінки і частинне замкнення отсих громад: Бережниця Шляхт., Болохів, Хотінь, Цвітова, Долротів, Голинь, Ясень, Калуш, Камінь, Кропивник, Сільце, Сівка Войн., Станькова, Студінка, Томашівці, Топільсько, Угарсталь, Верхня і Войнилів. У Голині й Войнилові уладжено рухомі шпиталі. На диво, хоч школи — це головні розсадники цієї недуги, не всюди їх закрито. А тимчасом поширеність лютує дальше і навіть ще більше поширюється.

СПОРТ.

СТРИЙ. Погонь (Стрий) — Сян (Перемишль) 3 : 1 (1 : 1).

Змагання за вхід до Окружної Ліги. Сян був у першій половині рівнорядним противником, а навіть мав більше з гри від свого противника. На жаль, у другій половині не видержав темпа і це рішило про програну української дружини.

Програна ужгородської „Руси".

Дружина ужгородської „Руси", що має за собою стільки успіхів на зеленій мурані, програла в минулу неділю несподівано змагання за мистецтво з дружиною Б. Ф. Т. Ц. (Берегово) 2 : 4.

НОВІ СПОРТОВІ РЕКОРДИ.

ТОКІО, 19. IX. ПАТ. В Токіо й Осака відбулися великі легкоатлетичні і плавацькі змагання, на яких японські змагуни устійнили низку нових світових рекордів. І так змагун Оціма Кенкіші устійнив новий світовий рекорд у трискоці на 15.81 м. Дотепер світовий рекорд був 15.72 м.; що його устійнив теж японець Намбу. У плавацьких змаганнях Рейко Коіке перепливе 100 м. вільним стилем у часі 1 м. 13.8 сек. (світовий рекорд) і 200 м., теж вільним стилем, у часі 2.29 побиваючи світовий рекорд. Змагун Шодо Макіно перепливе довільним стилем 800 м. у рекордовім часі 10.01.2 мін. — Крім того змагуни устійнили низку краєвих рекордів.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ЮВИЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ, виданий з приводу десятиліття істнування Товариства „Союз Українських Адвокатів" 1923—1933. Львів 1934, стор. VII—255. Зміст: Вступне слово; д-р С. Баран — За чистоту української правничої мови; д-р К. Левицький — Первісна організація українських правників у Львові; д-р О. Надрага — Товариство українсько-руських правників у Львові; проф. М. Чубатий — До історії адвокатури на Україні; д-р Л. Ганкевич — Десятиліття Союзу Українських Адвокатів; д-р М. Волошин — Тим, що відійшли від нас у боротьбі за право; д-р В. Лишняк — Українські адвокатські апліканти в Галичині; д-р К. Левицький — Українські правники в нотаріяті; д-р Ст. Дроздовський — Українці в судівництві, державній прокураторії і прокураторії скарбу; д-р Ст. Дністрянський і д-р В. Старосольський — Українці — професори права; д-р В. Старосольський — Держава і право; д-р М. Глушкевич — Дещо про адвокатський імунітет по новому праву про устрій адвокатури; д-р Р. Домбчевський — За право нови. Набути книжку можна в Секретаріяті Союзу Українських Адвокатів, Львів, вул. Руська ч. 3, або в українських книгарнях. Ціна примірника 7 зол. Книжка незвичайно цінна своїм змістом і цікава не тільки для правників, але й для всіх громадян і тому щиро її поручаємо.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ, ч. 18. Львів 16. IX. Двотижневик. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Ціна 50 сот. Зміст: Д-р М. Драган: Історичні портрети. М. Ворощук і большевицька цензура. Свят. Гординський: Про мандрівки (поезія). Юрій Косач: Зміїв (оповідання, нагороджене на літературному конкурсі „Назустрічі"). М. Посацький: Острів самотности (з подорожі по Ісляндії), Михайло Рудницький: Критик, що не пише. Остап Ортвін: Самостійність літературної критики. К. Далібор: Схід сонця в Карпатах (поезія). Жозеф Кессель: Батько Махно (переклад С. Г.). Нарцис Лукіянович: Мандрівки (поезії). Одуд: Зїзд радянських письменників у Москві. Горобці на дротах. Як іноді автори не пізнають своїх творів. Огляд журналів. Бім-Бам. Летіло 40 сорок. Хроніка.

ЗАРВАНИЦЯ, часопис для прочан. Підгайці, ч. 2. Рік II.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, часопис для українського жіноцтва. Коломия, 15. вересня 1934. ч. 18. Р. X.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 16. вересня 1934. ч. 33. Р. X.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 20. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу".

Пятниця, 21. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу".

Театр Різнородностей.

Четвер, 20. IX. год. 7·30 веч. „Панна Маліченська".

Пятниця, 21. IX. год. 7·30 веч. „Панна Маліченська".

Закордонне радіо.

Четвер, 20. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 20·50 Концерт, **Братислава** (298,8) 20·35 Концерт, **Кошиці** (259,1) 13·55 Діточі сцени Шумана (форт.), **Мор.Острава** (259,1) 18·20 Нім. пісні, **Париж** (1649) 20·00 Лістів фестіваль, **Атльона** (531) 20·00, 21·15 Спів, 21·30 Нар. музика, **Білгород** (439,8) 19·00 Пісоньки, 20·30 Концерт симф. орх. кор. гвардії, 22·30 Циг. муз. **Берлін** (356,7) 9·45 Для дітей, 20·15 Веселий вечір, **Кельн** (455,9) 13·00 Концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 14·15 Тріо (т-дур Брамса), **Мінхен** (405,4) 20·10 „Фіделіо" оп. Бетовена, **Будапешт** (549,5) 17·35 Циг. орх., 21·10 Два фортепяни, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 20·45 „Ін Теора ді Легенда" оп. Рокка. **Рим** (420,8) 15·05 Тріо, 17·00 Вок. інстр. концерт.

Пятниця, 21. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Солісти (спів, муз.), 20·05 Нова опереткова музика, спів, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 19·55 Її безмежне щастя (авд.), 21·10 Концерт, **Париж** (1649) 20·45 „Сіґурд" оп. Равра, **Атльона** (531) 20·00, 20·30, 21·00 Спів, **Білгород** (439,8) 19·00 Пісоньки, 20·15 „Садко" оп. Рімського-Корсакова, **Берлін** (356,7) 18·30 Пфіннерові пісні, 20·15 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 9·00 Нар. пісоньки, 18·10 Жемчуги нім. нар. пісні (хор), 20·45 „Зібен унтер айнем Гут" сміховинка, **Кельн** (455,9) 17·20 Старонорвеські нар. мельодії, 20·45 Симф. концерт, **Мінхен** (405,4) 19·00 Пори року: „Осінь" орат. Гайдна, **Ленінград** (1224) 18·00 „Руслан і Людмила" оп. Глінки, **Будапешт** (549,5) 12·05 Циг. музика, 20·25 Хор, 22·40 Концерт оп. оркестри, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·10 Вок. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Фанфан ля Тюліп" оп. Верді.

Львівське радіо.

Четвер, 20. вересня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, мист. життя, 12·10 „Що двох таких, що вкрали місяць" Корн. Макушинського (дійльоґ для дітей з музикою), 12·30 Концерт сальонової муз., 13·00 Полудн. дениик, 13·05 З ринку праці, 13·10 Популярний концерт (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Екон. вістки, збіж. біржа, 15·45 Легка муз., пісоньки, 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр Уяви: „Людвик XI" пєса Делявіня, 17·30 Листи та програми, 18·00 Сільва рерум, мист. життя, 18·05 Десяті роковини „На провесні" Жеромського, 18·15 Форт., 18·45 Що читати? 19·00 Пісоньки, 19·20 Балачка: „Польща в бальонових змаганнях", 19·30 Оперові арії (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз., веселі рецитації, 20·45 Веч. дениик, 20·55 Як працюємо, 21·00 Популярний концерт симф. орх., спів (Ольга Шумська), 21·45 Штучні сінмскі брати, 22·15, 23·05 Танк. муз., 22·45 Пісні в вик. Е. Грога (гр. пл.).

Пятниця, 21. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, мист. життя, 12·10 Легка муз. з гр. пл., 12·45 „Не роби другому, що тобі немиле", 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Есп. пісні (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, Збіж. біржа, 15·45 Концерт джез-муз., 16·45 Авд. для хорів, концерт орх., 17·15 Фортепян, 17·50 Доля та недоля сільського учителя, 18·00 Сільва рерум мист. життя, 18·05 Львовяни на конґресі географів у Варшаві, 18·15 Староітал. пісні й арії з супр. форт., 18·45 Відч. про леґіони, 19·00 Легка муз. (гр. пл.), 19·20 Актуальна балачка, 19·30 Хор Юранда (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Куток краєзнавчого т-ва, 20·05 Звук і слово (муз. фейл.), 20·15 Симф. концерт (орх. скрипка), 22·30 Рецитації поезій, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар 5·19 1/2 — 2·20, канадійський долар 5·23—5·26, Нім. марки 1·97—1·98, фунти стерлінги 26·15—26·25, австр. шилінги 0·99—1·00, шв. франки 171 1/2 — 172, чеські корони 0·21 1/2—0·22, франки фр. 0·34·80 —0·34·90.

Золото: Долари 8·93—8·96. Франки фр. 34·50—34·70 Дукати 82·20—82·30, Корони 36·50—36·70, Рублі 46·00—46·50.

Срібло: Корони 0·33 1/2—0·34, 5 корон 1·75—1·80, фльорени 0·85—0·90, рублі 1·40 —1·50.

ЗБІЖЕ.

Ячмінь двірський (ціни нарітас Підволочиська) 14·25—14·50, (льоко вагон Львів) —·—, на мливо 13·50 — 13·75, 14·75—15 овес одноцінний легко замокн. 12·75—13, 14·75—15, збірний 12·25—12·50, 14·25—14·50, одноцінний зам. 11·25—11·50, 13·25—13·50, сіна конопл. 26—27, крупи гречані 31—32, просо краєве 14·50—15, висівки ячм. 11·50—12, крупи ячмінні грубші 23—24, пшоно 30·—31, овес збірний замоклий 12·75—13. Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 19. вересня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.	
1 л. молока	0·14	зол
1 л. сметани	0·60	„
1 к. лепь	2·55—2·60	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло ожидана, на молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомісарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури	пріма за 1 кг.		0·90	зол.
„ „	II кл.	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

Подяка.

Старшина Кружка „Р. Ш." ім. Т. Шевченка у Львові складає Осередній Організації Українців міста Львова сердечну подяку за скоре й корисне полагодження сі спору зі службовником і прохає всіх українців і всі українські Установи міста Львова звертатися з повним довірям до згаданої Установи в подібних справах.

Старшина Кружка „Р. Ш." ім. Т. Шевченка у Львові.

331 а

ОПОВІСТКИ

Звичайні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка в Галицькій дільниці Львова — (Стрийське передмістя) відбудуться в домівці Кружка при вул. Супінського ч. 21 а в неділю, 30. дня вересня ц. р., в 5-ій годині вечір. — Коли в 5-ій год. вечір не буде потрібного комплету, Збори відбудуться також в 6-ій годині вечір без огляду на число приявних членів. — **Старшина Кружка „Р. Ш." ім. Т. Шевченка у Львові.** 331

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ГРИГОРІЯ КЛЮКА, вул. Галицька 3. І. пов. — виконує найелеґантні роботи по найдешевших цінах. 306 4—7

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ВАСИЛЯ ХОМИНА перенесена на вул. Домініканську ч. 11 (дім Краєвого Товариства Кредитового). Виконує всякі роботи скоро, солідно й дешево. Для Духовенства ряса і колпаки. 304 5—?

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9. виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 8—?

ВУГОЛЬ. — Калитян, Байди 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 18—30

ОГОЛОШЕННЯ

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА"**, Львів, Зімнорича 17. 148 13-15

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 253 (13.798). Львів, субота 22. вересня 1934. Pocztową opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Відбудова Одеси.

НЮ ЙОРК, 1-го вересня. (Вл. кор.). Гарольд Денні, другий кореспондент нюйорського „Таймсу" в Радянщині, присилає почтою допис про розбудову Одеси як пристані. Пригадує, що за царських часів Одеса була цвитучим містом з 630.000 душ населення, але в часі війни і революції її розцвіт цілковито підупав. Число населення зменшилося до 250.000 мешканців. Тепер совітський уряд починає наново розбудовувати порт і місто. Через будову Дніпрельстану збільшилася плавба на Дніпрі і з України прибувають малі кораблі з набором. Але йде рух і в протилежному напрямку. З берегів Чорного Моря привозять ріжні плоди на Україну. Коли викінчать поглиблення каналу Москва—Волга, тоді на Україну буде йти ще більше продуктів з глибокої Московщини. Таксамо скріпить значіння Одеси канал Волга—Дон.

Совітський уряд приготовляє навіть плани вивозу плодів з України та з побережжя Чорного Моря на Далекий Схід через Дардянелі. В такому випадку Одеса буде місцем перевантажування набору з малих кораблів та залізничих ваголів на великі кораблі. З тією метою взявся уряд до збільшення пристані. Дотепер тут могло причалити 35 кораблів денно, а в плян. передбачено місце на 55 кораблів. Будуються збіжеві осипи, будинки для мороження мяса і великі маґазини на переховування ріжного праму та промислових виробів. Наслідком того зросте запотребування робітників на 150.000 людей, замісць 30.000 передвоєнних.

Добра лекція з французьких маневрів.

НЮ ЙОРК, 1-го вересня. (Вл. кор.). Після повітряних маневрів над Парижем показалося, що Франція є майже безборонна проти нападу ворога літаками. Париж був би цілковито зруйнований на випадок війни. Летовище під Парижем булоб збомбардоване і воєнні літаки не моглиб навіть вилетіти. Отсей кінець маневрів записали нюйорські ґазети на підставі телеґрам з Парижа. „Таймс" дістав ще свою власну кореспонденцію про коментарі ґазети „Ентрансіжан" про ті маневри. Ця ґазета каже, що маневри французької повітряної фльоти і недавні маневри над Льондовом доказують, що літаки треба вважати лиш за зброю нападу, а не оборони. Бо коли Париж дістав заздалегідь осторогу, що зближається ворожа повітряна фльота, оборонці Парижа майже нічого не могли зробити для його оборони. Колиб на тій самій підставі твердити що й Берлін буде збомбардований одночасно, то це нікка потіха. Така війна принесе руїну обом воюючим сторонам, але не дасть перемоги нікому. Отже вислідом повітряної війни будуть лиш велитенські жертви. Висновок ґазети „Ентрансіжан" такий, що літаки треба цілковито з війни виелімінувати.

Німеччина переможе господарський бойкот.

Напрямні закордонної політики

БЕРЛІН, 20. 9. ПАТ. Перед замкненням міжнародного дорогового конґресу в Берліні виголосив довшу промову міністр закордонних справ фон Нойрат про напрямні закордонної політики Німеччини. Міністр заявив, що Німеччина переможе експортові труднощі. Німецький уряд не бажає господарського відокремлення Німеччини. Опісля міністр підкреслив дві проблеми німецької закордонної політики. І так Німеччина вимагає рівноправности в зброєнях і поладнання справи басейну Сари згідно з обовязуючими договорами.

Коли деякі уряди сподіються, що рівноправність Німеччини можна узалежнити від спеціяльних ґарантій, тоді Німеччина взагалі не буде над таким становищем дискутувати. Міністр гостро запротестував проти закидів, наче би німецький уряд проклямував мирову програму, щоби скористати на часі і перевести зброєння. Такі закиди назвав міністр наклепами. Німеччина покинула Лігу тому, що не признали їй рівноправности. Ліга мусить основно змінитися, щоби могла бути знаряддям миру. Опісля міністр подав мотиви, чому Німеччина не згодилася підписати східний пакт. Від Німеччини вимагали, щоби приняла на себе нові зобовязання і підписала політичні союзи з іншими державами, хоча одночасно відкинено домагання Німеччини признати рівноправність.

Вкінці міністр обговорив справу плебісциту в басейні Сари.

Гостра критика мін. Барту.

Правдиве обличча большевиків.

„Акціон Франсез" гостро критикує мін. Барту, який не протиставив важним аргументам мін. Моти ніяких доказів. Зате зі зручністю правдивого штукаря замазав суттєві закиди проти большевиків. Головним аргументом не може бути чисельність населення СССР. Коли большевиків приймають до Ліги Націй з тієї тільки причини, що населення СССР вагається між 160 і 170 міліонами, тоді треба було признати постійне місце в Раді Ліги Китаєві, який начислює 400 міліонів населення.

„Амі ді Пепль" підкреслює, що большевики від самого початку свого панування намагалися знищити европейську культуру. Пригадок цієї минувшини дуже побоювався дискретний і зручний Літвінов. Коли большевики змінять основно свої погляди, щойно тоді будуть могти увійти з головою до Ліги Націй. До того часу будуть у Лізі правдивими вліяливцями.

„Ле Жур" критикує французький уряд, який вдає, що довіряє большевицькому урядові. Одначе больш. уряд не відплачує таким самим довірям Франції. Большевики мусіли би додержувати мирові договори і приняті зобовязання та виречися всякої комуністичної пропаґанди у Франції. Алеж як можна вимагати від большевиків, щоби виреклися самих себе? СССР є тією єдиною міжнародньою силою, яка своєю місією вважає ширення большевицької зарази по цілому світові. Для большевиків усі засоби приємливі і добрі. Тепер вони вступили до Ліги Націй, але у відповідній для них хвилині покинуть Лігу і зрадять Францію так, як це вже зробили у Бересті Литовськім 1918 р

Націоналістичний рух в Єгипті.

КАІРО, 20. 9. ПАТ. В Каірі повстала націоналістична орґанізація „Молодий Єгипет" під проводом Ахмед Гусейна. Члени тієї орґанізації ходять у зелених сорочках. В Іраку повстала теж націоналістична орґанізація з метою боротьби за чистоту раси і проти чужинців. В Палестині теж повстала націоналістична орґанізація молоді під проводом Іса Бандака, який домагається, щоби мандат над Палестиною обняла Німеччина. Провідник орґанізації „Молодий Єгипет" Ахмед Гусейн перебував цього року кілька тижнів у Берліні.

ФУТРА
жіночі і чоловічі готові і до міри по найнижчих фабричних цінах — поручає
Фабрика футер „ХРОМ".
Львів, Руська ч. 20. Телефон 71-83.
Городецька ч. 97. „ 53-29.

Шляхами нашого відродження.

В ДЕНЬ ЮВИЛЕЮ С. У. А.

Львів, 20. вересня 1934.

Під наголовком „Шляхами нашого відродження" появилася в черані ц. р. довша розвідка д-ра Степана Барана у чвертьрічнику ч. 2 (29) „Життя і Право", орґані Союзу Українських Адвокатів і Товариства Українських Правників у Львові про участь українських адвокатів в українському відродженні Галичини, а це з нагоди десятилітнього істнування Союзу Українських Адвокатів у Львові, якого ювилей святкує він в дні 22. вересня ц. р.

Це свято не є виключно святом самої української палестри, але у значній мірі і святом цілого українського громадянства в Польщі. Слушно зазначує д-р Баран у згаданій статті, що ніодин з наших станів у Галичині за останнього з горою півстоліття не мав такої передової і конструктивної ролі і то передовсім на полі політичного і господарського відродження та орґанізації нашого громадянського життя, як це мала українська адвокатура.

Роля адвокатів у новочасних демократичних державах як Злучені Держави Північної Америки, Анґлія, Франція, донедавна Італія, не кажучи про менші західно-европейські держави, була всюди дуже помітна і передова, особливо на політичному полі поруч публіцистів і професорів високих шкіл. Ще більше треба це сказати про недержавні народи. У передвоєнних часах у клясичній державі ріжнородних національностей — в Австрійському Цісарстві — у чехів, поляків, південних славян адвокати стояли на чолі емансипаційного політичного руху, віддаючи йому свій хист і знання, не кажучи вже про те, що як фахівці оборонці в політ. карних процесах мали теж видну політичну ролю як промотори численних політичних ідей і змагань.

Розмірно доволі пізно виступає у нас в Галичині українська адвокатура на публичну арену. Сталося це тому, що до кінця 70 рр. мин. стол. українських адвокатів ще і не було. На провесні нашого відродження національно-політичний провід галицьких українців був у руках духовенства, а опісля довший час у руках горстки учителів середніх шкіл. Т. зв. професорська ера тревала у нас до початків 90 рр. мин. стол. після довшої святоюрської ери. Зробила вона місце з черги т. зв. адвокатській ері, що панувала в нас до вибуху світової війни, якої наявні сліди бачимо і по війні по сьогоднішній день. Дві перші ери мали більше культурницький характер, боротьбу за обряд, мову й азбуку, боротьбу за перші підвалини народньої освіти і національного освідомлення народніх мас, без новочасної політичної орґанізації і без трівких ширших основ економічної орґанізації. Початок дало „Діло", основане і кермоване кілька літ членом української палестри пок. Вол. Барвінським.

Велика зміна настала щойно на переломі 80 і 90-их рр. мин. стол. У публичне національне життя ввійшли молоді ідейні адвокатські кандидати й адвокати, що своєю працею пхнули його на нові шляхи і дали йому новочасні орґанізаційні форми. Покійні Евген Олесницький, Теофіль Дембіцький, Теофіль Кормош, Мих. Король, А. Кос, Андр. Могильницький, М. Дорундяк, Вол. Лучаківський, Яр. Кулачковський та інші, а з живучих Кость Левицький, Т. Оку-

невський, А. Горбачевський, А. Чайковський, С. Федак, М. Шухевич, Л. Озаркевич, Е. Петрушевич, Ол. Кульчицький, К. Трильовський, а колись і С. Данилович творять не тільки довгу низку імен. Кожде майже з цих імен — це більша або менша частина історії нашого відродження на Галицькій Землі у її ріжних закутинах. Їхні канцелярії — це не тільки правна порада і поміч нашому населенню — це в початках почин і осередок нашого національного життя, котре щойно тоді одержує більший розмах, силу і організаційні рамці. Їх передтим не могли дати ні духовники, ні учителі. Не диво, що наше тодішнє громадянство щиро витало появу кожної нової української адвокатської канцелярії, бачучи у цьому нове джерело для оживотворення і скріплення нашої національної сили.

І невдовзі слідно було цю працю, головно в політичній і господарській ділянці. Попри існуючу від 1883 р. Народню Торговлю повстає 1893. р. Дністер, що завдяки праці Яр. Кулачковського, Ст. Федака, Д. Савюка і В. Охримовича розростається в могутню інституцію. В Перемишлі Т. Кормош творить Віру, опісля Українську Щадницю і Союз руських торг. господ. спілок (нині Центросоюз). Кость Левицький у Львові є творцем Краєвого Союзу Кредитового (нині Центробанку), що ним кермує і досі та Краєвого Союзу Ревізійного (нині РСУК). Заходами адвокатів Костя Левицького, С. Федака, Т. Кормоша, Евг. Олесницького, Теофіля Дембицького та інших визначних громадян, повстає 1909 р. у Львові Зем. Банк Гіп., на чолі котрого стають адв. кандидати Ол. Кульчицький і пок. Люб. Рожанський. Адвокати головно дають почин до творення повітових кредитових кооператив у краю, що стали огнищем української кооперативної організації на широкому терені краю. Та найбільше помітною до війни була хліборобська станова організація Сільський Господар, що створив її Евген Олесницький. Очевидно, не бракувало членів укр. палестри в праці і у проводі на культурно-освітній ділянці в Просвіті і Рідній Школі (УПТ).

Та найбільше близькою адвокатам з самої природи річи була царина публіцистики і політики та політичної організації. Згадати хоч би пок. Вол. Охримовича, пок. Евгена Левицького, Льонгіна Цегельського як редакторів „Діла", пок. Вол. Бачинського і Ст. Барана як редакторів „Свободи" і секретарів Нар. Комітету і Гол. Укр. Ради, Юл. Бачинського як автора України Ірреденти і цілу низку інших у ріжних наших партійних формаціях.

Одними з творців і керманичів українських політичних партій в Галичині: Укр. Радикальної Партії, Укр. Нац. Дем. Партії і Укр. Соц. Дем. Партії були теж адвокати. Почавши від половини 90 рр. аж до війни, а і тепер по війні, провід у наших парляментарних установах у Львові, Відні, за нашої влади і нині у Варшаві був і є в руках адвокатів, при чому члени української палестри творили нераз більшість або поважний відсоток нашої парляментарної репрезентації.

Дуже видну ролю відограла українська палестра і при нашому державному будівництві. На чолі нашого уряду стояли адвокати, що творили теж його більшість. Президентом держави був адвокат Евген Петрушевич, а й у боєвих формаціях члени адвокатури не були на останньому місці і неодин з них поклав своє життя в обороні Української Держави, між ними з рук большевицького ворога отаман Яр. Воєвідка і у виконанні обовязків полк. Дмитро Вітовський, секретар військових справ, а на фронті сотник УСС Омелян Левицький.

Не чужим для наших адвокатів було і наше письменство (А. Чайковський і пок. Лев Лопатинський, Іван Семанюк та Лесь Мартович), наукова праця (К. Левицький, Вол. Охримович, Вол. Старосольський), а передовсім — як сказано — публіцистика, у якій працює ще і сьогодні ціла низка членів нашої палестри.

Був серед наших адвокатів і видний меценат — пок. Теофіль Дембицький, що свою маєтність Белелую вартости кількох соток тисячів золотих записав Наук. Т-ву Шевченка у Львові.

Сучасне лихоліття вильгнуло і видвигає у нас масу політичних процесів. Тут українська адвокатура з титулу своєї професії віддає народній справі чималі прислуги, видвигаючи і освітлюючи при карних обороні в судовій салі цілу низку українських проблем, яких не завсіди можна торкнутися в пресі, а навіть на парляментарній арені.

Рямці нашої політичної можливости і національно-політичної праці нині у нас доволі обмежені. Жатви багато, а женців мало. Поза скобками ширшої громадянської праці остали з відомих причин майже всі українці на польській державній службі. Паралїжується і працю духовенства. Остали адвокати і частина українських приватних службовиків і незалежних людей. Загальне господарське лихоліття і деякі потягнення згори економічно підрізали нашу адвокатуру цілковито. Сьогодні це злебільша самі нужлярі, без ніякого матеріяльного забезпечення. Але у своїй масі не падуть духом! Коротаючи злидене життя, стають при варстатах народньої творчої праці у політичній, культурно-освітній, господарській, рідношкільній, а навіть спортово-руханковій ділянці з вірою у прихід кращого Завтра нашої Нації.

Всіх їх гуртує Союз Укр. Адвокатів, що саме святкує 10-ліття свого існування. А число їх чимале. Три сотні, розкинені у всіх закутинах української землі у Польщі. Серед сучасних відносин ювилей організації ні одного нашого стану не має такого загально-національного значіння, як сьогоднішній ювилей української палестри, яку щиро витає увесь наш національно-свідомий загал.

До цих привітів прилучуємося і ми, робітники пера, що своїми товаришами по пері мали і маємо не одного з членів української адвокатури. Бажаємо, щоби творча громадянська праця наших адвокатів видала обильні і здорові овочі, а обовязком громадянства не лишень підтримати цю працю, але і приватні варстати їхньої професійної праці.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ка **ЗИГМУНТ ЗАЛЄСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4**
1/78

Летунські катастрофи.

БІЛГОРОД, 20. 9. ПАТ. На летовищі у Білгороді упав польський літак і розбився на кусні. Тяжко раненого летуна Медвецького відвезли до шпиталю і перевели операцію.

У Ніші мусіли осісти два югославянські летуни Прінчіп і Шажич, бо зіпсувався мотор. При осіданні літак розбився об дерево. Один з летунів тяжко ранений, а другий врятувався.

МИ КУРЦІ ГОРДІ
з незрівняної якости рідної продукції
ПАПЕРЦІВ і ТУТОК КАЛИНА

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 22. ВЕРЕСНЯ 1934.

АРТУР ШНІЦЛЄР. 4

Сліпий Джеронімо.

Вози відїхали, а Джеронімо далі співав. Карло не хотів йому переривати. Він не знав, що має казати; боявся, що його голос знову буде тремтіти. Згори чути було сміх, і Марія закликала:

—Що, ти ще співаєш? Чейже від мене нічого не дістанеш!

Джеронімо перестав співати на пів слові; здавалося, що голос урвався разом зі струнами. Потім пішов догори сходами, а Карло за ним. В кімнаті сів біля нього. Що робити? Ніщо інше не залишилося йому, як ще раз трібувати вияснити справу братові.

— Джеронімо, — сказав він, — я присягаю тобі... подумай лише, Джеронімо, як можеш припускати, що я...

Джеронімо мовчав; здавалося, що його мертві очі дивляться через вікно в сіру мряку. Карло далі говорив:

— Може він не був божевільний, може він помилився... так, певно він помилився... — Але він відчував добре, що сам не вірить у те, що каже.

Джеронімо відсунувся нетерпляче. Карло говорив далі, нагло оживлений:

— Чому мав би я, — тиж знаєш, що я не їм, ані не пю більше як ти, а коли куплю собі новий одяг, то ти це знаєш... нащо мені стільки грошей? Що робив би я з ними?

Тоді процідив Джеронімо крізь зуби:

— Не бреши, я чую, як ти брешеш!

— Я не брешу, Джеронімо, не брешу! — сказав налякано Карло.

— Га! ти дав їй вже, так? Чи дістане щойно потім? — закричав Джеронімо.

— Марія?

— Ну, а хтож би, як не Марія? Ах, ти брехуне, ти злодію!

І начеб не хотів більше сидіти при браті, трутив його раменем в бік.

Карло встав. Хвилину дивився на брата; потім зійшов сходами на подвіря. Широко отвореними очима дивився на дорогу, що гинула в сірій мряці. Дощ перестав падати. Застромивши руки в кишені, Карло вийшов на вулицю. Мав таке враження, начеби брат прогнав його. Що властиво сталося?...

Він ще все того не міг зрозуміти. Що це за людина? Дав один франк, а каже, що двацять! Він мусів це з якоїсь причини зробити. Карло шукав у своїй памяті, чи не зробив собі коли ворогом когось, хто прислав би того другого, щоби на ньому пімстився... Але не міг пригадати собі, щоби коли щось з кимось мав. Він-же від двацяти літ нічого іншого не робив, як стояв по дорогах, або подвірях з капелюхом у руці... Чи не був хто лихий на нього через якусь жінку?.. Але як давно вже не мав він з ніякою з них до діла... послугачка з Ля Роза була остання, ще тамтого року на весні... але за тоту певно не був ніхто заздрісний... Це було щось зовсім незрозуміле!... Що за люди були там у тім світі, котрого не знав?... З цілого світа приїзджали сюди... що міг він про них знати?... Той чужий мусів щось у тім мати, коли сказав до Джероніма: „Я дав твому братові двацять франків"... Певно, що так... Але що робити тепер... Не було ради. Джеронімо стратив до нього довіря!... Того не міг перенести! Щось треба було конче зробити... І він вернувся назад до коршми.

Коли ввійшов у кімнату, Джеронімо лежав на лавці не звернувши уваги на брата. Марія принесла вечеру й вино. В часі їди не говорили ні слова. Коли Марія збирала тарелі, засміявся Джеронімо нагло та сказав до неї: — Що купиш собі за це?

— За що?

— Ну, що? Новий одяг, чи ковтки?

— Що він від мене хоче? — сказала, звертаючися до Карла.

На долині загуркотіли тяжко навантажені вози, заїзджаючи поволі на подвіря; голосні оклики чути було аж тут і Марія побігла на долину. По хвилині ввійшли три візники й заняли місце за одним столом; надійшов господар, витаючи їх. Нарікали на погану погоду.

— Ще нині вночі будете мати сніг, — сказав один.

Другий оповідав, якто перед десяти літами в половині серпня засипав його в тім провалі сніг і він малощо не замерз. Марія сіла коло них. Також слуга прийшов нагору, щоби розвідатися про родичів, які мешкали нижче в Борміо.

Надїхав знову віз з подорожніми. Джеронімо й Карло зійшли вниз. Джеронімо співав, Карло тримав капелюх, а подорожні давали милостиню. Здавалося, що Джеронімо зовсім успокоївся. Деколи спитав: „Скільки?" і на відповідь брата хитав легко головою. Карло пробував дійти до ладу зі своїми думками. Однак усе мав лише враження, що щось страшного сталося та що він проти того безборонний.

Коли входили на гору, чули, що візники, щось голосно оповідають і сміються. Наймолодший закликав до Джероніма:

— Заспівай і нам що, заплатимо! Добре? — І звернувся до інших.

Марія, що несла саме пляшку червоного вина, сказала: „Не зачіпайте його нині, він чогось лихий".

Джеронімо, не відповідаючи, станув серед кімнати й зачав співати. Коли скінчив, почали візники кричати „славно!"

(Далі буде.)

Чи чистка в ББ обхопить посла Бачинського?

Поляк, москаль, русин чи малополянин греко-катол. віроісповідання?

У вчорашньому „Курієрі Львовськім" находимо таку замітку:

„У звязку з чисткою, яку голова Славек казав повести поміж послами ББ, дуже цікавляться старорусини (не лише вони — прим. Ред.), чи той удар торкнеться також посла Михайла Бачинського. Бо пан посол є державним комісарем Народнього Дому; призначило його воєвідство, яке одночасно є контрольним органом п. посла. Вже через ту одну причину він повинен би згідно з міркуваннями п. Славека піти геть зі становища державного комісаря. Однак п. посол має ще на совісті справу адміністрації майном Народнього Дому, який у хвилині, коли п. посол переймав управління, себто у 1929 році, не мав ні сотика довгу, а нині довги Народнього Дому доходять до **двох міліонів.**

1) Позатяганих довгів п. посол не думає сплачувати і тому Кредитове Земське Товариство у Львові виставило на продажу майно Народнього Дому — Білку і Костенів, — щоби стягнути довг у висоті 31.570 долярів, який він зробив у 1930 році та на покриття якого не заплатив ані одної сплати. **Ліцитація відбудеться 18. жовтня 1934** у канцелярії нотаря Навроцького у Львові. Той маєток виарендував жид Перльмутер, який певне платить арендну належність, достаточну на виплату банкових рат, — бо маєток великий, має понад 1200 моргів, з чого 450 моргів ріллі і 470 моргів ліса. З такого маєтку можна сплачувати рати по 4.000 зол. що пів року...

2) Коморник городського суду у Львові, 6-ий міський ревір, віднісся до 6-го Км. 4715/33 **у справі прилюдної ліцитації на 9 листопада 1934 величезної 5-типоверхової камениці при вул. Курковій,** а то, щоби стягнути довг у висоті 150.000 зол., що його п. Бачинський затягнув у Банку Краєвого Господарства у Львові на гіпотеку того дому. Від 1931 року того довгу не сплачує. Вартість того будинку оцінена на 562.000 зол.

3) Крім того скарбовий уряд ч. 8. у Львові зайняв все комірне тої реальности, щоби стягнути залеглий від 1930 року податок від нерухомостей у висоті 7.731 зол.

Так виглядає господарка п. посла Бачинського.

Казалося про неї дуже багато у суді, тому, що давній приятель п. посла, покійний Іларій Липецький зголосив проти такої господарки дуже поважні заміти, підкреслюючи ріжні яскраві зловживання. Бачинський заскаржив пок. Липецького перед окружним судом у Львові, а Липецький предложив на всі свої заміти доказ правди. Наслідком смерти обвинуваченого Липецького справу припинили. Дотичні матеріяли находяться у руках оборонця д-ра Ляндава, який може ними служити п. голові Славкові".

*

Стільки „Курієр Львовські". Ми від себе подавали чимало разів багато інших даних про господарку п. Бачинського і його заслуги — для повної руїни багатоміліонової найстаршої української культурної установи, — руїни матеріяльної і моральної, через доведення тої установи під ліцитаційний молоток і повне обезцінення її культурного значіння. Пригадуємо лише велику статтю, яку в березні цр. приніс варшавський „Бунт Млодих" п. н. „Інститут національної культури чи твердиня обскурантизму" — „Історія Народнього Дому у Львові і його нинішня жалісна доля" („Б. М." з 19. III. 1934). Ми звертали теж увагу відразу після того, як у Кракові б. премієр Пристор виголосив велику промову про карієровичів і шантажистів, що жирують на своїх вірнопідданчих заявах, що між цілим гуртом таких комерсантів у ББ находиться теж державний комісар Народнього Дому, який не міг заперечити ані одному твердженню, ані одній даті, виписаній у згаданій статті „Бунту Млодих".

Підкреслюємо, що в даному випадку річ багато поважніша, ніж з якимсь послом Ідзіковським, якого викинули з Клюбу ББ за те, що взяв хабаря за інтервенцію, якої до того навіть не перевів. Річ іде тут про запропащування великого народнього майна і цілої великої культурної установи, — річ іде про забагнювання цілого краєвого життя через те, що винуватці такого стану займають високі становища і пруться в перші ряди рішаючих на краєвому терені чинників. Ми звертали і звертаємо увагу, що ті Бачинські, Вісліцкі, Певні це типічні приклади одиниць, про які казав полк. Пристор: це ті одиниці, які примазалися до істнуючого режіму, не маючи нічогісінько спільного з ідеольогією табору травневої революції, виключно з моментів особистої наживи. Тому, коли справді чистка в ББ має причинитися до піднесення морального авторитету того клюбу через усунення всіх тих, що той авторитет своєю присутністю в ньому загирюють, у першу чергу чистці повинен підпасти п. Михайло Бачинський.

Думаємо, що скорше чи пізніше зверхні адміністраційні і політичні власти всетаки поважно займуться розглядом прилюдно піднесених закидів проти того достойника, без огляду на те, хто ті закиди підносить. На той випадок можна би перевірити одну цікаву подробицю з воєнного життя п. Бачинського. Ми не маємо змоги цього зробити, але полк. Славкові це не буде важко зробити. Отож чували ми, що п. Михайло Бачинський, попавши до італійського полону як австрійський старшина, зголосився як **поляк** тоді, коли полонені поляки почали користати з деяких полекш; колиж виділених зпоміж усіх полонених поляків мали влучити до формованої у Франції армії Галлера — п. Бачинський „самовизначився" як... **росіянин.** Це ніби невеличка, але дуже характеристична подробиця: бо недавно він, відповідно до знову зміненої конюнктури, заявив себе як **„русин"**, який на переміну або кооперує з чорносотенним „Русскім Голосом" або висилає колінопреклонні телеграми до Бельведеру. В „загальному білянсі" це йому покищо виплачується. Але може би дійсно прийшов край такій несамовитій карієрі людей, які серед конюнктур загубили свою національність а серед достоїнств — почуття міри?!

Перед розвязанням сойму.

Польська опозиційна преса подає вістки, що в найближчому часі розвяжуть сойм ще перед скликанням послів на буджетову сесію. Метою цього поспіху відпружити політичну ситуацію. Рішення в цій справі сподіються по повороті марш. Пілсудського до Варшави, який перебуває тепер в околиці Живця. Марш. Пілсудський тепер зацікавився живо проблемами внутрішньої політики.

Обнижка платень робітників.

ПАТ повідомляє, що в промислово-торговельній палаті у Львові підчас переговорів між промисловцями нафтових копалень і робітничими професійними союзами устійнили обнижку платень робітників на 12 відсотків. Тепер відбуваються переговори над устійненням збірних договорів.

ДУХ БАНКА.

ОСТАННІЙ ДАРЕМНИЙ ГОЛОС ОБОРОНЦЯ ПОНЕВОЛЕНИХ.

Впливовий швайцарський щоденник „Журналь де Женев", що помістив цілу низку статтей у звязку зі вступом Совітів до Ліги, дав між ними 14. ц. м. передовицю, яку кожний українець прочитає з правдивою приємністю. Називається вона „Дух Банка".

ПОКРИВДЖЕНІ СВОЯКИ ЛІГИ.

„Ліга Націй має бідних свояків, далекі держави, імення яких, як надто прикрі, стараються тут не вимовляти голосно, бо вони можуть звучати як докір. Їх делегатів не допускають на наради. Вони блукають довкола будинків Ліги Націй, щоби дістатися до кульоарів, а щоби зблизитись до якогось урядового дипльомата, вони пробують підійти до нього як представники якогось еміграційного часопису. Вони можуть звертатись з письмами до Секретаріяту, але ці листи можуть залишитися і непримітними.

Ліга Націй не визнає їх; вони представляють держави, які всі були колись кандидатами до неї, але яким Збір Ліги не вважав за відповідне дати охорону на підставі свого Пакту. Спомин про це — дуже прикрий. Бо ті держави, яких відродження витала ліберальна і демократична Европа, визволились від царського гнету тільки на те, щоби знову попасти у большевицькі пута.

Грузія, Україна, Азербейджан, Білорусь, Вірменія, народи Кавказу та Туркестану це нині нації свідомі, що нетерпляче чекають волі, а підбиті силою штиків чужинною владою, московською, що є спадщиною царського імперіялізму. Ліга Націй знає про це. Навіть коли не знає національностей, не може заперечити вступних статтей до свого Пакту. Вона нераз голосувала в їх обороні і ті шляхетні резолюції, що приносять якнайбільше чести женевській установі, хотять зберегти права Грузії, віддати їй незалежність. Та чи приймаючи Совітський Союз до свого товариства, Ліга Націй не нехтує найкращими своїми намірами, самим принципом національностей, основою федералізму, на якому тримається вся її будівля?

ВСЕ ЗБУДОВАНЕ НА БРЕХНІ.

А проте — кажуть оборонці вступу Совітів до Ліги — Совіт. Союз це теж федерація: Грузія, Україна та інші сфедеровані з ним республіки — автономні у Совіт. Союзі. Чи всю проблему не можна розвязати в таких рамках?

На це треба відповісти рішуче: ні! Не можна гратись словами. Треба дивитись фактам в очі; винішні оборонці безоглядного прагматизму теж не можуть відректись тої методи ані не можуть нам докоряти, що ми нею користуємось. Автономія держав втілених до Сов. Союзу — фікція, отже брехня. Ліга Націй не може основувати ні своїх актів ні політики, коли хоче вести політику, на брехні.

Втілені до Сов. Союзу держави не мають автономії. Бо самі місцеві комуністичні партії, законна база (з погляду совітського) диктатури пролетаріяту у тих сфедерованих державах, стверджують нині, що московська політика веде їх до неминучої руїни. Колишній президент Кіргізії, Абдрахманов, заявив: „Соціялістична будуччина Кіргізії, це руїна. Бачу, що мій нарід винищують". У Грузії та в Азербейджані, Москва не може найти довірених служак і постійно їх змінює. В Україні совітська влада перетеребила українську комуністичну партію, зліквідувала українців у київському міністерстві і заступила їх російським диктатором Постишевим. Але український нарід бореться за свої права і Косіор заявив на весну, що на те, щоби видерти завзятим селянам збіжжа з їх чорнозему, треба 800-тисячної армії.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчитись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: **Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.**

Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. доляр

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

ГОЛОД ЯК ЗНАРЯДДЯ ПОЛІТИКИ.

Україна має 35 міліонів душ, Кавказ і Туркестан від 10 до 14. Щоби їх приборкати, ОГПУ і ГПУ і Соловецьких островів — мало, треба „винищити нарід". Для цього Москва вживає голоду. Голод, який заперечували Совіти тут у 1933 р., признали вони безпосередньо у своїй пресі і навіть в офіціяльних промовах своїх провідників (Сталін перший!). Документів щодо цього голоду безліч. Може найбільше незаперечний із них це Чамберлен, кореспондент великого бостонського денника, що 12 літ сидить у Москві, один із найкращих знавців Росії. Коли міг уже сказати свобідно те, що думає, написав так: „Від 4 до 5 міліонів людей, не рахуючи звичайної смертности, померло з голоду. Совітський уряд використав голод як засіб національної політики, у розмірах досі небувалих і то з метою винищити всіх тих людей, яких уважав ворожими до своєї політики". Голоду вживали не тільки проти самих сумежних країн, але і проти росіян. Чи Ліга Націй може приймати до себе державу, яка вживає голоду як знаряддя для своєї політики? Чи не стає вона тимсамим спільником у цьому злочині?

ПРО ЩО ЗАБУЛИ ДЕЯКІ ДЕРЖАВИ.

Велика европейська нація з 35 міліонами душ і інші менші, борються нині за своє істнування. Чи Ліга Націй буде глуха на їх розпучливі поклики? Чи ті, що самі колись стогнали у кайданах мають таку коротку память? Чи забули вони чаш своїх терпінь і хвилину свого визволення? Україна стала нині тільки географічною назвою. Чи Італія забула, що Метерніх ужив колись слів для означення її рідного півострову і чи забула трагічні наслідки для себе самої та для всієї Европи тої страшної несправедливости, якої жертвою вона впала? Чи міністри Чехословаччини, Польщі та країв недавно освободжених забули про те, що вони теж були колись, і то так недавно бідними свояками на конференціях, де імена їх країн не згадували? „Журналь де Женев" боровся за визволення і самостійність Греції, Італії, Румунії, Болгарії, Ірляндії, Фінляндії, Польщі, Чехословаччини, Югославії та прибалтійських держав. Він витав з радістю хвилину їх визволення. Він витав мудрість балтійського пакту. Він підтримує нині справедливу справу австрійської незалежности. Він бореться за визволення України, Грузії, Кавказу та Туркестану, необхідні умовини справедливости і миру.

ПОКЛИК ДО ФРАНЦІЇ.

До Франції як до опікунки свободи вона звертає головно свій поклик. Чи її уряд забув, що одною із найшляхотніших традицій Республики була охорона поневолених? Дотеперішні поклики звернені до її великосердя ніколи не були даремні. Чи Україна та Грузія мають бути тими першими, яких Франція передає гнобителям. Чи забула вона ідеал справедливости та визволення проголошений союзниками підчас війни? Чи забула вона, що люди проливали кров для того, щоби несправедливість не довела до нової війни?

Невибачним безглуздям і злочином було би заткати собі вуха на голос Грузії та України, залишити їх большевицькому катові, зміцнити їх кайдани і припечатати їх гріб. Уже 1914 рік показав нам, що амбіції імперіялізму не можна підтримувати безкарно. І не можна вже вбивати злочинно націй. Можна їх замучувати, а те вони невідхильно воскресають. Приходить день, коли з їх могили встає їх воскресла душа. Не треба робити так, щоби цей день став днем суду і крови. Коли ще час стримаймо заклином попву духа Банка".

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

До статті п. Бориса Лемківського

„Правнодержавне становище православія на Лемківщині".

П. Борис Лемківський у своїй статті, передрукованій недавно в „Ділі" з „Нової Зорі", говорить про те, що тільки кілька сіл на Лемківщині є урядово признані філіями львівської православної парохії. Більшість же православних священиків не є ректорами філій, але виконують всі душпастирські функції в місцях свого осідку та навіть відправляють публичні богослуженя по інших селах. Були справді випадки, коли світська влада покарала 2-ох таких священиків за „нелеґальну" душпастирську діяльність. Але тепер влада „дивиться крізь пальці" на діяльність тих 18 священиків, урядом не признаних, а краківська кураторія навіть видала їм дозвіл на навчання релігії в школах. У підсумках своєї статті автор ставить таку ділему: Або ті 18 священиків мають право виконувати душпастирські функції, — тоді їх влада не повинна була карати, або не мають права, — тоді всім їм повинно бути заборонене виконування душпастирських функцій, а в тому викладання релігії в школах.

Маю враження, що стаття п. Бориса Лемківського містить у собі деякі тези, які можуть бути шкідливі з національно-релігійного становища, а саме: Автор явно не розріжнює того, які чинности в діяльности душпастиря підлягають інгеренції світської влади, а які не можуть та не повинні їй підлягати. Відправа публичного богослуження, виконування так званих треб, навчання релігії в школах автор рахує такою самою пастирською функцією, як і ведення метрикальних книг. І тому начеб дивується, як може відправляти публичне богослуження або вчити дітей у школах священик, який не має права вести метрикальних книг. Автор явно не розріжнює того, що парох є 1) душпастирем та 2) урядовою особою, що має право вести метрикальні книги. У б. Росії ця ріжниця яскраво була зазначена, бо там на метриках священик підписувався так: „Чиновник гражданского состояния, содержащій акт Нр... прихода" Отже священик є урядовою особою лише в тому характері „урядовця цивільного стану" і повинен мати признання від світського уряду лише для того, щоби мати право вести метрикальні книги. Для тогож, щоби відправляти публичні богослуження та заспокоювати релігійні потреби віруючих, священик ніякого признання від світського уряду не потребує. Тут вистарчає, щоби дане віроісповідання було признане державою, як правосильне релігійне товариство. Оскільки, скажім, православна церква є признана державою, то всі православні священики тим самим мають право всюди відправляти публичні богослуження та виконувати всі церковні треби. Ніякого окремого дозволу світської влади для цього поодинокі священики вже не потребують. Щож до навчання релігії в школах, то знова право на це навчання світська влада признає лише за тими особами, — не конче священиками чи парохами, — які від епархіяльної влади мають на це уповноваження.

Нехай-же не дивується п. Борис Лемківський тому, що мають право навчання релігії в школах та безкарно відправляють богослуження на Лемківщині ті 18 священиків, яким уряд не признав становища парохів. Зате вони не мають права вести метрикальних книг, або, як висловився автор, самі вони не прибивають на метриках урядової печатки; не одержують вони також і дотацій від уряду. Нічого тут страшного і небезпечного з українського національно-релігійного погляду немає. Натомість, небезпечною є думка, начеб не міг виконувати всіх душпастирських функцій священик, непризнаний урядом на становищі пароха. Адже це розтягало би інгеренцію світської влади занадто далеко і рівнялось би цілковитій супрематії світської влади над церковною. Дивно, що таке необережне становище займає католик. Католицька церква чейже завсіди слушно тим величалась, що боролась за свою незалежність від світської влади.

Не менше дивним видається також і те, що таку необмежену інгеренцію в релігійних справах готов признати світській владі українець, що знаходиться у межах чужонаціональної держави. П. Борис Лемківський та п. редактор „Нової Зорі" чейже знають, які наслідки має для православної церкви втручання світських чинників у внутрішні справи церкви. Не вжеж вони не бачать і того, як усе сильнішим стає натиск урядових чинників і на греко-католицьке духовенство. Ось хоч би взяти останні кари за посвячення хрестів на могилах невідомого жовніра.

Тому однаково і релігійний і національний інтерес українців вимагає того, щоби можливо більше унезалежнити від світської влади церкву, як греко-католицьку, так і православну, а не навпаки. Чей-же навіть на тій самій Лемківщині національні і релігійні відносини були би інакші, колиб меншою була інгеренція в тих справах урядових чинників.

Адже сам автор стверджує, що політика відносно православя на Лемківщині іде зигзакувато — раз воно зустрічає піддержку від урядових чинників то знова — перешкоди. Можна напевно твердити, що так воно буде і дальше, бо в інтересі третьої сторони є, щоб релігійна і національна ворожнеча на Лемківщині не вгавала. Тією третьою стороною є не тільки деякі польські чинники, а ще певніше російсько-чорносотенські кола. Адже не улягає ніякому сумнівові, що пропаганда православя на Лемківщині має яскравий москвофільський характер. Не було би православної пропаганди, коли би щезла москвофільсько-політична пропаганда. І тому я цілком поділяю неґативне становище до тієї пропаганди п. Бориса Лемківського. Скажу більше. Ніколи не міг я зрозуміти, чому з одного боку православні кермуючі кола протестують проти того, що терен Волині, Полісся і Холмщини є оголошений, як місійний, а з другого боку самі це роблять на Лемківщині. Ці ненормальні взаємовідносини між двома християнськими церквами, зрештою не від нас тільки залежні, взагалі можуть бути для нас шкідливими однаково з релігійного і національного погляду, викликуючи релігійну ворожнечу в українськім народі та підсилюючи москвофільську пропаганду. Тому в нашому інтересі лежить у протилежности до російського чорносотенства прямувати до злагіднення, а не до загострення взаємовідносин на Лемківщині. Взагалі ситуація на Лемківщині дуже складна. Тому, здається, не зайвим був критичний огляд статті п. Бориса Лемківського.

Посол Сергій Хруцький.

Хто такий Бліхер?

Прага, вересень 1934.

Кожний раз, коли світова преса заговорить про неминучість війни між Совітами і Японією, зпоза рядків чорного часописного друку виринає таємна постать головнокомандуючого совітською армією на Далекому Сході — Бліхера. Кажуть, що Бліхер це найліпший совітський вожд, але хто він такий, ніхто не може сказати нічого певного: самі здогади. Одні кажуть, що це бувший німецький старшина, інші знову, що це бувший російський старшина німецького походження, нащадок славного німецького полководця з часів наполеонських воєн, а ще інші, що це звичайний собі російський моряк. Недавно зродився ще один сензаційний здогад. Старші люди з північної Моравії пізнають нібито на світлинах Бліхера свого краяна з містечка Забржега К. Тітце, який свого часу вчився у тамошній середній школі і вже в хлопячих роках виявував велике зацікавлення військом. Після закінчення ґімназійних студій пощастило Тітцові при допомозі якоїсь протекції дістатися до військової академії до Відня а потім стати старшиною австрійського ґенерального штабу. В часі світової війни приділили його до штабу східньої німецької армії. Після битви коло Мазурських Озер згинув за ним слід, аж нині земляки пізнають його на світлині Бліхера.

Більш реально підходить до таємниці особи Бліхера один із дописувачів віденської „Нає Фрає Прессе", який з автопсії знає Совіти і Далекий Схід і який за свого тамошнього побуту увійшов був в особистий звязок з Бліхером. Віденський дописувач старається докладно проаналізувати таємничість особи Бліхера, а ця його аналіза виглядає так:

Офіціяльно поширена у Совітах леґенда розказує про Бліхера таке: Народився він 1889 р. як син російського селянина, але де, про це не говориться. Щоби забезпечити краще майбутнє свому синові, вислали його родичі до Петрограду на студії до торговельної школи. Але син хотів стати робітником і дійсно у французько-російській фабриці машин вивчився на шлюсаря. Опісля працював він у ріжних фабриках, аж остаточно 1910. р. опинився у великій мітішинській фабриці ваґонів, де зорґанізував великий робітничий страйк. Зате засудили його на два роки і вісім місяців тюрми. Цю кару Бліхер відсидів а після цього взяли його до війська. Тут заскочила його світова війна. Вже на самім початку війни Бліхер пішов на фронт. На фронті Бліхер відзначався такою відвагою, що за рік став вищим підстаршиною. При кінці 1915 р. був Бліхер тяжко ранений, і його зовсім звільнили з війська. Звільнений з війська Бліхер взявся знову за своє ремесло і був робітником спершу в Сормово коло Нижнього Новгороду, а опісля в Казані. Тут зорґанізував він знову робітничий страйк, але мусів втікати й осів під чужим прізвищем в Самарській губернії. З вибухом революції Бліхер зявився в Самарі, вступив до ко

муністичної партії і став членом революційного комітету.

Цю офіційно поширену легенду розбирає віденський дописувач так: Передовсім дивно вражає нас німецьке імя російського селянина, й тому то здається деякий час говорилося, що його дійсне імя Медведев. Далі дуже підозріле є те, що ніхто не говорить і ніде в офіціяльних біографіях Бліхера не сказано про його місце народження. Неправдиві є теж факти з довоєнної доби життя Бліхера. Документарно легко ствердити, що 1910. р. не було в мітішінській фабриці взагалі ніякого робітничого страйку. 1910. рік теж рік глибокої політичної депресії і сильної реакції в Росії і неможливо, щоби великий робітничий страйк, та ще й до того в самій столиці, проминув непомітно для преси і щоби не відбився відгомоном перед Державною Думою. Так само неправдою має бути те, що в часі революції Бліхер був членом революційного комітету в Самарі. Нині легко можна ствердити прізвища всіх членів того комітету, але Бліхера між ними нема.

А тепер приглянімося життю „історичного" ґенерала Бліхера.

В історії совітської армії виступає Бліхер перший раз весною 1918 р. як командант большевицької армії зпід Челябинська проти білої армії ґенерала Дутова. Операції армії Бліхера відтиснули армію Дутова далеко в степи і таким чином встановили звязок Евр. Росії з Сибіром. Ще більшою славою вожда вкривається імя Бліхера тоді, коли його армію окружили зі всіх боків на лінії Челябинськ—Самара і Самара—Оренбурґ чехословацькі леґіони і деякі відділи біло-ґвардійців. Бліхерові вдається не лише пробитися з армією на північ, але забрати теж зі собою величезні обози з населенням та майном. Відтак стає Бліхер командантом одної армійської групи проти Колчака, а ще пізніше командантом проти армії Врангля на Кримі. Тільки командуванню Бліхера завдячують Совіти вирішну побіду на Перекопі, що стала катастрофою цілої воєнної протибольшевицької акції. Побіда Бліхера на Кримі рішила про дальше істнування Совітів в бувшій Азії, тож не диво, що коли заведено високе совітське відзначення „Ордеру Червоного Прапора" першим, хто його дістав, був Бліхер.

Потім зачинається військова карієра Бліхера на Далекому Сході. Тут стає він і головнокомандуючим і орґанізатором совітської армії. Але перший побут Бліхера на Далекому Сході не довгий. Його чомусь відкликують відти і він переймає команду петроградської військової округи. Але і на тому становищі Бліхер не залишається довго. На цілі три роки зникає він з совітського овиду, а зате в тому саме часі зявляється у Кантоні „якийсь російський" старшина Ґален, який спершу стає орґанізатором кадетської школи у Вампоо, а відтак виринає в оточенні маршала Чіянґ-Кай-Шека в часі його побідного походу на північ.

Досі виявив Бліхер незвичайні військові здібности і велике стратеґічне знання. Де він того навчився, не знаємо, але за те знаємо одно: Бліхер, ніби то селянський син і бувший шлюсар, говорить гарно по німецьки...

Знаємо теж, що й великі полководці програвали війну, коли сили були надто нерівні. Поскільки Бліхер належить до великих полководців про це взагалі можна би переконатися щойно при справжній війні, на трохи ширшу мірку, ніж операції на Кримі. *М—м.*

Сумні осени та довгі зимові вечорі

весело перебудете, — якщо замовите собі

„ЖОРНА",

сатирично - гумористичний журнал

„Жорна" мелють двічі в місяць. Ціна прим. 25 сот.

Вишліть 1'50 зол. на адресу:

„Жорна" Львів, Ринок 10,

а будете мати заплачено на один чвертьрік. 3—3

Убивча війна у православній церкві в Америці.

НЮ ЙОРК, 1-го вересня. (Вл. кор.). Після вбивства вірменського православного „апостольського" архиепископа Льва Туріяна в навечерія Христового Різдва минулого року настали великі непорозуміння у всіх православних східних церквах в Америці, хоч вони не повязані зі собою ніяким авторитетом одної влади. При Четвертій авені в південній частині Бруклина є резиденція грецького православного архиепископа Софроніоса. Його вважає одна частина православних за голову православної церкви. Щоб він не міг виконувати цієї влади, почали його одновірці, високі церковні „благочинні", висилати йому погрози, що його вбють. Так каже Софроніос. Поліція настрашилася, щоб із Софронієм не сталось таке, як з Лявом Туріяном і вже дві неділі тримає коло нього день і ніч сторожу. При цій нагоді вийшло на яву, що перед трьома тижнями хтось напав на православного російського священика з церкви св. Хреста в дільниці Бронкс, о. Максиміліяна, і важко його поранив. Його відвезли до шпиталю. Кажуть, що оцей Максиміліян був дуже прихильний архиепископові Софроніосові і тому впав жертвою заговору. Софроніос старається вже від сімох літ за те, щоб в Америці й Канаді створити одну осередну владу над православними східними церквами, одначе цьому противляться деякі православні єпископи з Европи. Вони навіть вислали сюди своїх заступників, щоб цій акції протиділати. Мабуть внаслідом їх аґітації і отсі трагічні події.

Кількости східних православних вірних в Америці не можна ствердити. Остання цифра, друкована в альманаху „Ворлд" з 1926 р., каже, що їх було тоді 259.394 душ

—o—

Якби був громадянином Анґлії...

Що діється з б. послом Іваном Мондоком?

В ужгородському „Українському Слові" читаємо:

Минулого року принесла була вся преса сензаційну та просто неймовірну вістку про арештування знаного у нас комуністичного посла І. Мондока та ще кількох комуністів із Закарпаття на Сов. Україні. Вістка ця, як звичайно, проскочила і зараз притихла, тимбільше, що недавно появилася друга, мовляв, „хтось" дістав від Мондока листа, з якого виходить, що ніколи й нікого із закарпатських комуністів на Сов. Україні не заарештовано, а навпаки — всі вони на волі та живуть, наче в Бога за дверми.

Аж ось по таким довгім часі дістаємо офіційне потвердження, що Мондок і товариші живуть за дверми вправді — але ГПУ. Значить: **жили,** бо вістки з Совдепії доходять до нас дещо пізніше від швидкого тайного „правосуддя" пролетарського судівництва.

Б. Новицький передруковує у своїй брошурі „В атмосфері насилля і провокації" (за „Більшовиком України" ч. 1. з 34 р.) уривок з промови другого секретаря КП(б) Н.Попова, виголошеної на XIII. пленумі Виконного Комітету таке:

„На VI. конґресі Комінтерну в члени Інтернаціональної контрольної комісії обрано Мондока, колишнього члена чеського парляменту, який стояв один час на чолі партійної орґанізації Підкарпатської України. Цей Мондок кілька місяців тому заарештований у нас як член контреволюційної орґанізації, до якої він вступив 1926 р., тобто ще в періоді своєї роботи на території Чехословаччини. Там, товариші, контрреволюціонери (я говорю в першу чергу про Чехословаччину) утворювали цілі фіктивні комуністичні осередки... Тепер вони викриті, заарештовані і кріпко сидять під замками ГПУ."

З наведеного бачимо, що цей „хтось", який пустив вістку про одержаного листа від Мондока, брехав свідомо, щоб закрити дійсність. Вистане лиш прочитати дальший уривок із згаданої брошури, щоб дізнатися, чому це зроблено і хто це зробив.

„І. Мондок ще 1917 р., як австро-угорський воєннополонений, вступив у члени РКП. (мабуть в Астрахані). Він брав пряму участь у боях 1917 р. на стороні революції. По закріпленні совітської влади в Росії та по розкладі Австрії вернувся на Мадярщину, де за часів мадярської комуни був членом уряду ради робітничих, селянських і військових депутатів. По поваленні радянської влади в Мадярщині він орґанізує комуністичний рух на Закарпатті. Він **перший** в Чехословаччині засновує комуністичну партію, стоїть на чолі цієї партії довгі роки, як член її Ц. К., його вибирають на всі зїзди Комінтерну, його вибирають у члени Інтернаціональної Контрольної Комісії..."

До цього короткого життєпису треба додати ще й те, що І. Мондок був засуджений тутешніми (чеськими) судами за свою діяльність та що його виїзд на Радянщину спричинила у великій мірі саме втеча перед конечністю відсидіти цю кару в тюрмі. І. Мондок, утікаючи перед одною тюрмою — не думав навіть, що попаде в пролетраську тюрму та ще за таку провину як — контрреволюційна діяльність від 1926 р.

Обвинувачення таке безглузде, що не вірять у нього навіть найзапекліші правовірні комуністи. Тому то „хтось" пускає всякі вістки про листи від Мондока. Інакше треба було би подати їх суспільности. Хай буде хочби лиш оцим славетним працюючим масам — якими на кожному кроці обганяється так радо комуністична преса, правдиві причини арештування закарпатських комуністів у СССР. Треба булоб признатися, що ці арештування відбувалися у звязку з протиукраїнською нагінкою російського комфашизму та що 1926 р. — це рік українізації компартії на Закарпатті. Ясно, що ці „маси" не повірилиб у таку, грубу провокацію і тому „пролетарські" редактори пишуть у нас радше довжезні статті „На поміч СССР", ніж про справу Мондока.

Якби Мондок був громадянином Анґлії а ще в добавку заступником якої славної фірми — тоді його справа булаб голосніша. Булаб явна розправа, інтервю, інтервенції, присуд і освободження... Але так вистане вповні загальникове обвинувачення — очорнення якогось провокатора, Н. Н. Поповського, а решта відбудеться за кріпкими замками ГПУ. Це справа звичайного собі „русина", що повірив у московську брехню про рівність і братерство.

Тоді теж мукачівський ррреволюційний „Голос Життя" не містив би закликів „Обороніть Тельмана, Ракошія і Локоту!", але бодай спитав би: **„Що з нашим довголітнім вождом І. Мондоком?"**

NIVEA

улекшує природне опалювання на сонці.

Крем: Зол. 0·40 до 2·60
Олійок: Зол. 1·—, 2·— і 3·50

Pebeco Sp. Akc. w Poznaniu

Боротьба з жидами.

БЕРЛІН, 20. 9. ПАТ. Протестантський єпископ Німеччини д-р Мілер виголосив у Ганновері промову, виступаючи проти всіх, які закидають „німецьким християнам" протихристіянську акцію. Мілер заявив, що Німеччина хоче мати свою церкву, незалежну від Риму. Головною метою сучасної Німеччини одна держава, один нарід і одна церква. Мілер гостро виступив проти жидів. Підкреслив, що християнство зродилося з боротьби з жидами. Німці перші від початку християнської ери почали боротьбу з жидівством. У тій боротьбі християни мусять подати собі руки

Безсилля Ліґи Націй.

ЖЕНЕВА, 20. 9. ПАТ. На засіданні політичної комісії відбулася дискусія над збройним конфліктом між Болівією та Параґваєм за Ґран Чако. Кількох делеґатів домагалося, щоби нарешті закінчилася війна за Ґран Чако і конфлікт вирішила мирова комісія.

През. де Валера дуже гостро критикував Ліґу Націй за її безсилля в неможливости полагодити цей конфлікт.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— У Берліні повстала пожежа в редакціях двох великих нац.-соц. щоденників „Фелькішер Беобахтер" і „Анґріф" та знищила важні акти в архівах.

— На Шлезвіґу поширюється епідемія недуги тайне медіна. У Гадерсляґен занедужало 65 осіб. В Апенраде і Зонденбурґ припинили науку в трьох школах.

— У Мадриді поліція затримала недалеко університетського стадіону вантажний самохід з крісами, бомбами та муніцією. Підчас ревізії під лавками стадіону поліція найшла 4 скоростріли, багато револьверів і бомб. Арештували одного студента.

— У Вейгавей затонув китайський корабель, на якім було 200 пасажирів. 20 затонуло, а про 60 нема вістки.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.

Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи

по найдешевших цінах!

Моральна і політична програна СССР.

Голоси німецької преси.

БЕРЛІН, 20. 9. ПАТ. Німецька преса широко розписується про вступ СССР до Ліги Націй і промову ком. Літвінова на зборах Ліги. Преса не щадить гострих колючок і критики для СССР та Франції.

У „Фельфішер Беобахтер" шеф закордонного уряду Розенберг пише: Вступ СССР до Ліги є безсумніву перемогою большевиків над їх противниками. Одночасно вступ большевиків до Ліги є моральною і політичною програною большевицького уряду з огляду на понижуючу форму того вступу.

Це природна річ, що ріжні держави вдержують дипльоматичні та господарські взаємини з СССР. Одначе приняття СССР до Ліги є актом світової політики, який виходить далеко поза рямі куртуазійної поведінки. Тому Німеччина буде слідкувати з великим зацікавленням дальший хід подій у Женеві.

„Меркішес Фолькеблят", орган Папена, пише, що Франція відограла ролю возьного большевицького уряду в Женеві.

„Берзен Цайтунг" обговорюючи промову ком. Літвінова пише про його погрози під адресою тих, які мечем хотіли би змінити мапу Европи таке:

Від підписання миру один раз грозила Европі небезпека загальної революції. Діялось це в 1920 р., коли большевики опинилися над Вислою. Коли би тоді не дійшло до розгрому большевицької армії, мапу Европи змінив би большевицький меч.

Транзакції на Східних Торгах.

Тисячі людей подивляли прегарні експонати одинокої у Східній Галичині **фабрики срібних виробів Д. Л. Нойман**, Львів, Кохановського 21, — які виставлено в Палаті Мистецтва. Бо преціль ті в найріжнородніших новочасних зразках срібні настави, у доборі до кількасот штук, в оригінальних прикрашених касетах, ті **кришталі в сріблі**, різані в непрактикований доті спосіб, ті прегарні срібні коші, одинокі своїм тепер спосіб, ті прегарні срібні вигляндом, срібні кавові та чайні сервіси, в модерністичнім бльоковім стилю, прегарної роботи **спортова чаша** — чудова сполука срібла з ебонітовими вкладками, **срібні бранзолети**, ручно куті і граверовані — все приковувало увагу кожного. Небувалою новинкою є срібні **новочасні ліхтарі**, які відзначаються оригінальною і практичною формою. Спеціяльну увагу звертають срібні **церковні вироби**, виконані ручно артистами спеціялістами. Пр. чаша прегарно виконана захоплює всіх. Отже нішо дивного що заінтересування тими справжніми чудесами зі срібла величезне та веде до численних транзакцій. Ф-ма Нойман нав'язала без посередні зносини з закордоном.

Цинїки не можуть бути провідниками.

НЮ ЙОРК, 3. вересня. (Вл. кор.). Вчорашня неділя приневолила церковних проповідників призадуматись над теперішнім положенням у цілому світі, а в Америці зокрема. Багато проповідників прихильно поставились до змагань президента Рузвельта з Найрою, а ще інші скритикували критикоманію, якою відзначуються особливо люди, що самі не хочуть братись до позитивної праці. В Медисон евню пресвитеріянській церкві ганував д-р Серлі ролю цинїків у суспільному житті. Він між ін. згадав про журналістичного письменника Артура Бризбейна, який пише замітки до важних подій кожного дня. Ці замітки писані так, що лиш вказують лихі сторони, але не находять ніякої ради на біду. Бризбейна назвав Серлі „вважаючою трагедією американської журналістики". Проти такої критикоманії, яка вказує на цілковиту безрадність навіть у щоденних справах, стоїть провід церкви зі своєю вірою в кращу будучність...

Секретар національної лютеранської ради, д-р Рольф Льонг, проповідував учора в лютеранській церкві св. Якова при Медисон евню і гостро виступив проти скептиків, які не мають нічого іншого до діла, як висмівати церкву. Через те — казав проповідник — терпить ціла суспільність. Церква, безнастанно висмівана, не може мати відповідного успіху у своїй праці, а скептики нічого від себе не роблять, щоб допомогти людству серед злиднів.

Вже навіть і протестанти починають розуміти, що безлітні подружа наносять шкоду нації. Пенсіонований епископ англіканської церкви зі Сан Франціско, Віліям Голл Мореленд, сказав учора в проповіді, що безлітні подружа — це прикмета себелюбства і тріх проти будучности нації. Гостро осудив епископ розводи, практиковані в Америці, бо в той спосіб подружа перестає бути тайною і стає простим контрактом. Перед кількома тижнями цей епископ отверто скритикував розвід дітей президента Рузвельта.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Швайцарія радо відкупить будинок Ліги.

ПАРИЖ, 20. 9. ПАТ. „Евр" повідомляє, що на випадок перенесення осідку Ліги з Женеви до Відня, швайцарський уряд дуже радо зверне 30 міліонів швайцарських франків, витрачених на будову нової палати Ліги Націй.

—o—

Большевики збудували твердині у Манджу-Ко.

ХАРБІН, 20. 9. ПАТ. Міністерство закордонних справ Манджу-Ко видало комунікат з обвинуваченням большевицького уряду. Большевики заняли манджурську територію між ріками Усурі та Амур і збудували свої твердині.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 43-7

— **На осінній сезон** пальта, реґляни, убрання, з матеріялів власних і доставлених виконує солідно і дешево кравецька робітня Андрія Дуфанця, Львів, Пасаж Міколяша, тел. 87-41. 292 7—10

— **Взуття ріжного роду** поручає фірма Чорній і Берк, Львів, Руська ч. 3. 324 4-10

— **Звільнені з Берези Картуської.** До Варшави приїхала в середу 19. вересня ц. р. перша група інтернованих у Березі Картуській. Між звільненими є адвокат Ян Юзевич, адв. Генрик Ротман, Януш Ковіцький, Болеслав Пясецький — всі з Варшави; Анастазій Клем з Ченстохови, Михайло Колеса з Люблина; Болеслав Свідерський з Кракова та Ян Кошеревський з Опочна. Звільнено понад 30 поляків.

— **Новий начальник виділу безпеки у Львові.** Начальником виділу безпеки воєвідського уряду у Львові призначений п. Казимир Самбор, начальник виділу безпеки у Станиславові. Полк. Стажинський відійшов зі Львова до Торуня на становище віцевоєводи.

— **Примус обезпеки земельних рухомостей.** У польських земельних колах почали акцію за ширшим пристосовуванням примусу обезпечування земельних рухомостей. Примус цей можна пристосовувати на основі ухвали повітової ради, причому обезпечення обіймає цілі повіти. При цій формі обезпечення, передбаченій

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 22. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ 61

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

VIII.

Розпорядки А. О. К. і Міністерства Краєвої Оборони в справі добровольчих формацій.

Отсей уступ присвячую виключно розпорядкам Міністерства Краєвої Оборони, як також А. О. К., в справі добровольчих формацій. Одначе в 1914 р. А. О. К. не видало ніяких зарядженьдотично У. С. С., а навіть Міністерство Краєвої Оборони, якщо й видавало їх, то вони відносились виключно до польських легіонів. Щойно далеко пізніше дійшли до моїх рук розпорядки А. О. К. до польських легіоністів, де їм запоручено польську команду і мову. Цікава є там згадка про вибір старшин до степеня сотника самими легіоністами і ще дещо.

В моїх руках є три розпорядки, а саме два А. О. К., а третій Мін. Кр. Об. Говориться там про документи подорожі й заряджується, хто тільки і які команди мають право виставляти леґітимації для легіоністів. Розпорядок, виданий Мін. Кр. Об., цікавить нас більше, бо він поданий до відома Команди Українського Легіону і до Б. У., яко названа у тім розпорядку **Zentralleitung der ukrainischen Sitschower Schützen.** Датований він 23. 12. 1914 під ч. **Präs. № 10949—2.**, його наголовок: **Poln. Leg.-Missstände** Міністерство виступає там гостро проти того, що легіоністи включаться у дрантивих одностроях, що не здоровлять прохожих військових, а покликані до того, роблять це як за напасть. Безправно прибирають назви військових степенів, замість належних їм на основі того, яку сповняють службу (по нім. **Zugs.-Komp.-(Eskadrons-), Baons- або Rgts-kmdt.**). В одностроях заводять на власну руку зміни, замість розет уживають звіздок, замість срібного золоте офіцерське портопе, російські шаблі, офіцерські уланки. Велика частина інтеліґентів неначеб стояла в цивільній службі польського національного комітету, обїздить край та заграницю у вербункових цілях, хоч А. О. К. зарядило, що організація легіонів покінчена і всяка дальша вербункова акція має бути застановлена. Того роду особам не вільно виступати в легіонових одностроях, і з ними треба поводитись, як з цивільними особами. При цій нагоді Міністерство Кр. Об. зазначує, що „до цієї пори сформовано лиш один польський та один український легіон, які тепер стоять у полі і є просто підчинені групі армії ген. кавалерії Пфлянцер-Бальтіно. Надто з польського легіону находиться один полк у західній Галичині". Тому всі польські й українські організації, що істнують у середині краю, є безправні і мають бути розвязані.

Польському національному комітетові й українській Боєвій Управі не прислуговує ніяке право самостійно рішати у військових справах дотичного легіону. У кожнім випадку мусять вони постаратися про дозвіл дотичної військової команди (**M'tkmdo**), або Мін. Кр. Оборони. Надто згадується там про документи подорожі, про конечність завести якусь евіденцію. Всіх тих, які находяться безправно в середині краю, мають військові команди відставити: „а) польських легіоністів 1-го полку до Пйосек (**Piosek bei Jablunkau**), всіх інших до наявного куреня польського легіону в Мармароськім Сиготі; б) українських легіоністів покищо також до Мармароського Сиготу, а пізніше в те місце, яке після порозуміння з групою армії ген. кавалерії Пфлянцер-Бальтіна буде визначене на постій Зап. сотні УСС". Надто всі особи, обовязані до служби в заг. ополченні, заняті або в польськім національнім комітеті, або в Б. У., не є вільні від ополченського перегляду. Всі військ. команди мають до 15. І. 1915 р. подати до відома також і Команді Українського Легіону, скільки відставили в той спосіб з середини краю спосібних до служби легіоністів, як також скільки находиться на території відповідної військ. команди часово урльопованих, ранених і хорих польських та українських легіоністів.

„Через ті зарядження змагає Міністерство до того, щоб у найближчій будучности чи то польські, чи українські легіоністи не находились безправно в середині монархії. Надто Міністерство надіється, що дотичні військ. команди ужиють всієї рішучости, щоб на своїй території удержати найгострішу військову дисципліну серед легіоністів, що там находяться, і то всякими засобами, які їм правно прислуговують".

І справді до Команди Українського Легіону прийшли такі виказ, але з них виявилося, що українських стрільців у середині монархії було лиш дуже незначне число, а й ті, що там були, це були хорі або ранені у шпитальній опіці. Взагалі можна сказати, що під цим оглядом наш легіон відбивав дуже від польського і більшу дисципліну признавали нам усі ті військові, які мали нагоду сходитися з обома легіонами.

(Далі буде.)

13 ткачів убитих.

НЮ ЙОРК, 20. 9. ПАТ. Між страйкуючими ткачами і народньою ґвардією дійшло вчора до крівавих боїв. Вбито 13 ткачів; числа ранених годі устійнити. Між страйкарами велике розярення. Тому провід професійної організації ткачів згодився на переговори. Одночасно през. Рузвельт візвав секретаря праці Місс Перкінс і провідника мирової комісії Вінанта на конференцію до Гайдпарку, куди виїхав теж през. Рузвельт.

Великий Театр год. 7·30 | Нині! гумор — сатира — сміх в комедії П. Вульпіюса 12 раз „Я переміг крізу“ рекордовий успіх.

Театр Ріжнородностей год. 7·30 | Всі хочуть побачити передвоєнний Львів — у „Панні Маличевській“ Ґабрієлі Запольської. прекрасна вистава, зворушлива акція концертова гра артистів.

розпорядком президента з 1927 р., ПЗУВ визначує оплату 4.5—5.5 золотих від тисячки обезпечення. У дотеперішній практиці повітові ради звільнювали від примусу обезпечення земельних рухомостей господарства менші від пів гектаря та більші понад 50 гектарів.

— **Шкоди від повені.** Підсумки шкід цьогорічної повені виказують, що згинуло 92 коней, 846 коров, 2527 штук іншої тварини та коло 16.000 птиці і кріликів. У пятьох воєвідствах було залитих 210.416 гектарів орного поля і 43.508 сіножатей.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Клас. Льотерії впали виграші на такі числа: 20.000 зол. на ч. 141712 168801. 15.000 зол. на ч. 70188 164487. 10.000 зол. на ч. 117501 125512. 5.000 зол. на ч. 103534 145285 160008 29644 47510 73114 119469 169211. 2.000 зол. на ч. 19023 22516 32509 49145 65652 66038 79661 91416 112867 18632 19312 57828 69370 71364 74720 118434 133458 135682. 1.000 зол. на ч. 35 3044 7136 18518 20522 26743 28761 30415 43868 44786 57573 72909 75887 78062 81101 95048 97462 110147 116364 117646 120793 125596 128633 137471 141328 156696 169991 5520 9794 11714 18222 29537 35381 36992 60415 67346 67899 71132 82017 89125 90248 90429 97469 101791 106065 115397 115487 121609 122699 130944 132965 134099 145757 149312 160430 160973 162396 165453.

— **Розправа у шпиталі.** Перед судом присяглих у Львові відбулася розправа проти комуніста Миколи Грицишина за державну зраду. Розправа відбулася частинно у шпиталі, де суд переслухував недужого брата підсудного Володимира Грицишина як свідка. М. Грицишина засудив суд на 4 роки вязниці.

— **Львівська хроніка.** Перед судом присяглих у Львові відбувається розправа Й. Комаранського за вбивство Михайла Чайковського. — До Львова привезли підпоручника П. Станковського, який застрілив у Замостю дружину у свого товариша Ходецького і сам вистрілом у голову хотів скінчити самогубством. Тяжко раненого Станковського зоперували у військовім шпиталі. — З вікна з II. поверха при вул. Сніжній ч. 4 кинулася 19-літня студентка Каролина Шімель. Згинула на місці. Кажуть, що рішилася покінчити з життям тому, що батьки не позволили їй вийти за католика, якого любила. — Поліція арештувала в Єзуїтському городі Кир. Базиляка (Ґазова 6) і Ів. Камінського (Рулецька 4) за обманчу гру „пара, не пара“. — Василь Сень, зал. кондуктор із Левандівки, повідомив поліцію, що пропав його 14-літній син. — У кіні „Паляс“ при касі вкрав злодій Авр. Хуне портфель із документами.

— **Краєва хроніка.** Коло Теребовлі пожежа знищила в містечку Янові 60 домів. — У Ляцькім Великім пожежа знищила кілька мешкальних домів і господарських забудувань. Пожежа повстала від недокурків „легкої“ молоді. — Суд у Стрию засудив Миколу Сливку зі Синевідська на 5 років вязниці за приналежність до ОУН. — У кидалівськім лісі коло Ярослава Морелевський застрілив свою наречену К. Ґураль, а опісля скінчив самогубством. Причиною страшного злочину був параліж Морелевського, який не міг одружитися зі своєю нареченою.

— **16 міліонів гривни.** Скарбова влада покарала землевласника Рудрофа у Брідщині грівною 16 міліонів золотих за затаювання своїх доходів. Тому маєток Рудрофа віддали під примусову управу.

— **Большевицькі моряки не вертаються до „раю“.** По відїзді трьох большевицьких кораблів з Ґдині, залишилося у місті кількох большевицьких моряків. Коли польська влада хотіла відослати їх на большевицькі кораблі, моряки стали благати, щоби їх залишили в Польщі як політичних утікачів або військових дезертирів і не відсилати їх до СССР до большевицького „раю“. А відомо, що комісарам, комуністам і морякам найкраще живеться у СССР.

— **Самогубство прокуратора.** У Познані вистрілом з револьвера тяжко зранився колишній прокуратор тамошнього окружного суду Мечислав Дембецький. Його засудив суд на три роки вязниці за присвоєння грошей зі судового депозиту. Тяжко раненого перевезли до шпиталю, де він помер.

— **Арештували адвоката за 10 тисяч золотих.** У Радому арештувала поліція адвоката Казимира Берніцького за присвоєння 10 тисяч золотих. Берніцький заступав у суді Яна Петрися і виграв для нього 10 тисяч відшкодування. Ці гроші адвокат одержав і затримав собі. Адвокатська Рада припинила його в урядуванні.

— **Польський змагун Штекер перед судом.** Перед городським судом у Варшаві почалася сензаційна розправа проти колишнього мистця Польщі та Европи Теодора Штекера за намагане вбивство змагуна Мацїя в Ціріху та Варшаві. Суд переслухає кількох змагунів як свідків. Змагуни Грабовський і Гаркавенко обтяжили в слідстві підсудного Штекера.

— **Ватага фальшівників грошей.** У Варшаві арештувала поліція 32 фальшівників, які підробляли 5 і 10 золотові монети і 20 золотові банкноти. Фальсифікати були дуже добре підроблені. Монети мали добру вагу. Провідником ватаги був фризієр Павло Ґромберг. На стриху в Павлини Рупп знайшла поліція фальсифікатів на кількадесять тисяч золотих. Самої фабрики не вдалося дотепер викрити.

— **Польська опера в Ню-Йорку й українські співаки.** В неділю 1. жовтня відбудеться в Мекка Темпл у Ню-Йорку вистава польської опери Монюшка „Галька“. Буде це перша польська опера, виставлена корпорацією „Польська Оперова Компанія“. Головні ролі відіграють польські артисти, спроваджені з Европи, а саме: Марія Карвовська, сопран і Януш Поплавський, тенор. Крім цього візьме участь наш артист Микола Карлаш та Олексій Черкавський, що перед роком грав ролю Мазепи в цій самій залі. Хором управлятиме Волтер Ґрігайтіс. Після вистави в Ню-Йорку оперова трупа поїде до інших великих міст Америки.

— **Ріжні вістки.** Населення Риму, як стверджує остання статистика, має 1.200.000 душ. — В Атенах і Сальоніках арештували кількадесять осіб після ревізій у робітничих синдикатах; арештована теж редакція комуністичн. денника „Робітничий Голос“. — У Парижі заснували „Лігу охорони прав дитини“; почин до цього дав денник „Левр“; причина — недавні ревеляції про погану поведінку з малолітніми у карному заведенні на Бель-Іль. — Над Льондоном і околицею перейшли великі бурі; троє осіб убитих; підземельна залізниця була залита і рух на ній припинений на ріжних лініях. — У Марсейль відкрили X міжнародній ярмарок, в якому бере участь 2500 фірм. — Міністерство освіти в Австрії починає „чистити“ університетських професорів; воно не затвердило деяких професорів, що мають фашистівські симпатії. — Наречена анґл. князя Ґеорга, грецька княжна Марина, приїхала зі своїм батьком і мамою у відвідини до Анґлії. — На Криму установлений новий рекорд лету „плянера“ з пасажирами; літак з 6 особами тримався у повітрі пів години. — В Ню Йорку згинув у загадочний спосіб із рук товаришів славний ґангстер Герли Фарб, відомий під призвищем короля нюйорської дільниці Бовері.

— **Лев на вулицях міста.** На вулицях Річмонду стейту Вірджінія появився лев, який утік з клітки підчас вистави мандрівного цирку. Між прохожими повстав переполох. Лев поранив тяжко два коні. Поліціянти намагалися льва застрілити, одначе зранили його тільки в лапу. Ранений лев з ревом став утікати вулицями, збільшуючи переполох. Вкінці забіг на подвіря одного будинку. Перестрашені мешканці повискакували крізь вікно на вулицю. Вкінці вдалося льва застрілити. Підчас стрілянини тяжко поранено одного прохожого.

— **Примхи моди.** З анґлійської преси довідуємося, що анґл. жіноцтво приняло моду перефарбовувати своє волосся на сиве. Ще недавно всі зі сивиною платили величезні гроші (сотні долярів) за те, щоби сивину винищити з їх голови. Тепер хотять бути сиві. Мода ця вже переходить на континент. Одночасно відмолодження лиця і постаріння голови. Видко, що власники всіх тих підприємств, які живуть з жіночої краси та моди, не сплять.

— **Европейські буддисти радять.** У Льондоні засідають від нині европейські буддисти. Це перший їх конґрес в Европі. У льондонськім „Ріджені-парку“ є буддійська святиня і там вони радять. Головою конґресу вибрали черця берлінського буддійського манастиря Тао-Чуна. Він з походження німець, один із найкращих знавців буддизму. Тао-Чун мешкатиме у святині. Він має жовтий одяг буддійських черців, живе згідно з приписами свого чину: нежонатий, раз на день їсть, встає в 5 г. зранку і весь день сидить за книжками, написаними старобуддійською мовою „Палі“. На конґрес прийдуть буддисти з усіх европейських країн.

— **Карієра.** Російський еміґрант Зубков міг кілька літ тому зібрати цілу скирту часописів, де находилося його прізвище. Він став шурином кайзера Вільгельма. Після ріжних скандалів, я-

ВІДГУКИ ДНЯ.

НІ СЯК НІ ТАК.

Наші часописи тепер у клопоті. Не можуть бути тим лікарем, що держить палець на живчику пацієнта і видає осуд: цей буде жити, той умре, тамтой удає хорого... Колись були — нині не можуть.

Обовязком їх є тримати палець на живчику суспільного життя, але видавати осуд можуть тільки неособово.

Колись було так: похвалила ґазета чоловіка — і чоловік тішився і ґазета повати набирала і все було в порядку. Зганила ґазета чоловіка і чоловік поправлявся і громадянство мало осторогу і також усе було в порядку.

„...Пан Альтруєнко це зразок громадянина. Хоч має багато своєї фахової праці, всеж таки знаходить час і на громадянську роботу. Оживлення філії „Просвіти“, заснування „Сільського Господаря“, і загалом живіше життя в нашім повіті, це все у львиній частині його заслуга“...

Пан Альтруєнко радів і ще більше прикладався до всякого громадського діла.

„...Коби в нас були люди, яким лежить на серці добро народу. А тимчасом...“ Такий пан Егоїстюк... Сам на державній посаді, незалежний, добре ситуований, міг би трохи вільного часу посвятити громадянській роботі. На жаль, не можемо цього ствердити ні в „Рідній Школі“, ні в „Просвіті“, ні в інших товариствах...“

Пан Егоїстюк червонівся зі стиду і в найгіршім разі удавав, що береться до роботи.

То були часи, то був рай для ґазети.

Нині не те.

Похвалить когось ґазета, а він волосся на голові рве:

— Бійтеся Бога, що ви мені наробили! Я тишком-нишком працюю, бо, зрозумійте, інакше не можу, а ви мене публично хвалите. Прошу вас на будуче ніякої згадки.

І ґазета мовчить. Мовчить і за нього і за інших гарних людей, бо боїться за них.

Зганить когось ґазета, а потім доходять до редакції слухи. Він, кажуть, носився з тим числом і всім (кому треба!) показував. Дивіться, мовляв, що про мене свої пишуть.

А дехто, то ще й переказує до редакції:

— Напишіть ще щось на мене, бо мені саме тепер дуже цього потрібно.

І ґазета мовчить. Мовчить і за нього і за інших подібних, або ще гірших. Не хоче їм помагати до карієри.

Це так про людей, що незалежні від нас самих і нашої опінії.

Але й про тих, що залежні, тяжко нині писати.

Похвалиш — цілий хор протестів: За дурно! Несправедливо! Протекціонізм! Кліка!

Зганиш — два хори і ще підголосків кільканацять: Валять інституцію! Понижують авторитет! Розбивають організацію!

І держи тут палець на живчику!..

Галактіон Чіпка.

Землетрус у Мексику.

МЕКСИК, 20. 9. ПАТ. Стейт Халіско навістив великий землетрус. У місті Конценціон завалилося багато домів. У місті Тальма завалився двоповерховий будинок поліції, а сусідні будинки зарисувалися.

ними закінчилось його подружжя, він попробував щастя у чужинній африканській легії. І там не висидів. Тепер дістав місце кельнера у Марсей.

— **Найстарший летун** це француз Еміль Ра. Він має 76 літ. Цими днями він святкував 50-ліття свого першого лету бальоном. На ювилей сів іще раз у такий бальон і зробив собі подорож. Вернувшись сказав, що більше літати не буде.

— **Комівояжери мають свого патрона.** У франц. місті Тур закінчився конґрес національного союзу комівояжерів. Закінчився він гарною маніфестацією. Учасники взяли участь у відкритті памятника одній постаті з Бальзакової „Людської комедії". Це славний — Ґодіссар — ідеальний тип комівояжера, що знає світ, людей, інтереси, Париж, провінцію, про все вміє говорити, вічно мандрує. Памятник відкрили в невеличкім місті Вовре, куди виїхали делеґати 83 синдикатів.

— **Цензура пісень у радіо.** В Нюйорку створили комітет з представників радіо-стацій і артистів для цензування пісень, які передають в радіо. Комітет буде сходитися в пятницю і переглядатиме зміст пісень, які зголошені наперед на тиждень для передачі в радіо. Колиб комітет завважав, що пісня не надається своїм змістом до співу для публики, тоді комітет попросить видавця, щоб її змінив. А коли це не помоглоб, тоді комітет зажадає счеркнення пісні з програми. Цензура над піснями є відгомоном кампанії, розпочатої перед двома місяцями католицькою єрархією Америки за чистотою кінотеотральних фільм. Створення комітету для цензури пісень принесе великі труднощі для чужинних радіопрограм, між іншим і для українських. Вже тепер треба було зголошувати три дні наперед програму до радіо-стацій. З хвилиною зорганізування комітету для чистоти програм треба буде давати наперед ще й текст пісень по англійськи до радіо-стацій. Отже українські пісні буде треба перекладати на англійську мову.

— **Як добути силу зі сонця.** Проф. Колін Г. Фінк з коломбійського універс. оголосив свої помічення над добуттям енерґії зі сонця. Він того погляду, що нафти та вугля вже незабаром забракне і тоді промисл мусить шукати іншої матерії до витворювання сили для обороту машин. Води — на його думку — за мало для цієї цілі. Вона потрібна для наводнення пустарів, як це показалося в часі останньої посухи в північно-західних стейтах. Лишається ще одне джерело сили, яке досі не експльоатоване, а саме сонце. Щоб дістати силу зі сонця, треба розвинути істнуючі вже фото-електричні клітини. Над ними працює проф. Фінк уже 12 літ.

— **Спосіб на редактора.** З приводу революційних заворушень на Кубі, на даху будинку президента републики уставлено відділ вояків зі скорострілами. Один зі щоденників гостро скритикував реорґанізацію армії на Кубі. Його схопили озброєні людці, вивезли з Гавани і примусили випити більшу кількість рицинового олію. Одночасно заборонили писати подібні статті з критикою влади.

— **Мікроб рака.** Пішла у світ звістка: німецький учений проф. Бремер відкрив мікроба рака. Звістка приневолила само міністерство гіґієни у Берліні зацікавитись питанням: чи вона правдива. Міністерство доручило найвищому своєму достойникові, проф. Райтерові, голові державного санітарного бюра, зробити справоздання в цій справі. Справоздання не випало добре для вченого. Бремер не подає ніяких подробиць і не каже, які форми рака має на думці. Досліди його заслуговують на увагу, але висновки про їх успіх передчасні. Міністерство заявило, що готове на власний рахунок іще раз перевести потрібні експерименти.

— **Найшли майно Амундсена.** Один з анґлійських банків найшов при перевірці забуте конто великого полярного мандрівника Роальда Амундсена. Про це конто не знав ніхто нічого від 1928 р. Воно і так менше, ніж скромне. Амундсен залишив усього 349 фунтів і мабуть забув про цю вкладку, бо не мав навіть чекової книжечки.

— **Надгармата.** „Дейлі Мейль" подає звістку, що в Німеччині будують тепер незвичайну гармату, що матиме виняткову силу при найближчій війні. Є це моноплян „Блік", що має один мотор і може летіти зі швидкістю 400 км. на годину, беручи зі собою 10 тон бомб. Обсяг його дії 1600 км. і ніякий інший досі відомий літак не зможе перешкодити йому сіяти довкола себе руїну і смерть.

ДИВОГЛЯДИ.

НОВИЙ КАПІТАН З КЕПЕНІК.

Безсмертна штука переодягненого капітана з Кепенік повторилася цими днями на Закарпатті, у Севлюші. Приїхав туди цими днями елегантно одягнений мужчина, представився у маґістраті як поліційний інструктор Ораллек і повідомив, що пічне поліційний курс новою методою. Показав навіть посвідки, що в ріжних містах зорґанізував такі курси. За це діставав він 100 кор. денно. Але цього було йому мало. Коли скінчив щоденний курс, уночі орґанізував вломи. І робив це так зручно, що поліція довго не могла найти винуватця. Аж нарешті доглупалися, що вломи почались саме з приїздом Оралека. Коли його арештували, виявилось, що це старий, досвідчений вломник.

Ніяка установа

не може

обійтись без „Діла".

Дописи.

ЛУЦЬК.

Процес ОУН. Дня 13. вересня в луцькому окружному суді відбулася розправа проти мешканця с. Кивеоці на Лучині Олександра Дмитрука, якому прокураторська влада закидала приналежність до У. О. Н., орґанізування „пяток" і саботажеву акцію. Дмитрук скінчив шість кляс ґімназії і деякий час був на технікумі будови машин. Оборонця його адвокат С. Підгірський з Ковля. Дмитрука засудили на 3 роки вязниці. Оборонець зголосив апеляцію.

Перебування міністра внутр. справ у Луцьку. Міністер внутр. справ Зинґрам—Косцялковський перебував у Луцьку в днях 8. 10. і 11. вересня. — Як інформують, міністр відбував наради з представниками місцевої влади в справах Волині.

Образ руїни. В Луцьку істнує в центрі міста невеличкий парк — одиноке місце відпочинку мешканців чи, як його називають, „легені Луцька". Лиш у цьому парку знаходить собі місце пані з дітьми, старші люди, особи, що приїзжають до ріжних посвідських установ і т. д. Бо — ніде в Луцьку не знайдете лавочки щоб дати відпочинок утомленим ногам. І раптом над цим парком явилося марево смерти. Новий президент міста п. Венжик надумав знести парк, щоб одиноку незабудовану площу під ним віддати під якийсь „дом людови" чи щось у тому роді. Робітники миттю зруйнували не лише деревляну, але й залізну фронтову огорожу. Місто оніміло від збентеження. Врешті відгукнулася преса і спадкоємці одного громадянина, який пожертвував цю площу містові під умовиною, що на ній буде лиш парк. Гарячий батько міста мусів стримати „творчу працю", про яку нагадують купи цегол і руновище. А тимчасом громадянство одноголосно протестує проти намірів президента позбавити Луцьк „легенів". Чи подібні заходи п. Венжика можна назвати розумінням інтересів населення?

Луцьк у хмарах пороху. В сухих погідних днях головна вулиця і рухливіші бічні стоять у хмарах пороху. Можете побачити прохожих і перебіжних з заплющеними очима. А здоровля мешканців? Вулиці не поливаються (одно спасення — дощ). Пожарна дружина дуже добре відбуває всякі паради. Чи не можна її використати для поливання вулиць?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 21. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Субота, 22. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 21. IX. год. 7·30 веч. „Панна Маліченська".

Субота 22. IX. год. 7·30 веч. „Панна Маліченська".

Закордонне радіо.

Пятниця, 21. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Солісти (спів, муз.), 20·05 Нова оперетова музика, спів, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 19·55 Її безмежне щастя (авд.), 21·10 Концерт, **Париж** (1649) 20·45 „Сіґурд" оп. Раера, **Ятльона** (531) 20·00, 20·30, 21·00 Спів, **Білгород** (439,8) 19·00 Пісоньки, 20·15 „Садко" оп. Рімського-Корсакова, **Берлін** (356,7) 18·30 Шфіцнерові пісні, 20·15 Концерт, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 9·00 Нар пісоньки, 18·10 Жемчуги нім. нар. пісні (хор), 20·45 „Зібен унтер айнем Гут" сміхотинка, **Кельн** (455,9) 17·20 Староноровеські нар. мельодії, 20·45 Симф. концерт, **Мінхен** (405,4) 19·00 Пори року: „Осінь" орат. Гайдна, **Леніград** (1224) 18·00 „Руслан і Людмила" оп. Глінки, **Будапешт** (549,5) 12·05 Циг. музика, 20·25 Хор, 22·40 Концерт оп. оркестри, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·10 Вок. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Фанфан ля Тюліп" оп. Верпея.

Субота, 22. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 21·00 Концерт, 16·00 Хор, **Братислава** (298,8) 20·05 „Дібране подружжя" оп. Старого, **Прага** (470,2) 16·40 Веселий вікенд, **Париж** (1649) 21·30 Оперетки: 1) „Колен-Мартін", 2) „Маріводаж", **Ятльона** (531) 20·45, 20·45 Спів, 21·30 Нар. музика, **Білгород** (439,8) 20·30 Нар. вечір, **Берлін** (356,7) 13·15 Оп. музика, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 10·10 Для дітей, **Ляйпціґ** (382,2) 20·15 „Дер Ляндштрайхер" оп. Цірера, **Будапешт** (549,5) 12·05 Спів, 17·40 Військ. орхестра, 19·25 Циг. муз., 20·15 „Пташник із Тиролю" оп. Целера, **Міляно** (368,6) 13·30 Тріо, 17·10 Танкова музика, **Рим** (420,8) 20·45 Вечір опер Джордана: „Месе Маріно" муз. ком., „Король" оп.

Львівське радіо.

Пятниця, 21. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламований концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Сільва рерум, мист. життя, 12·10 Легка муз. в гр. пл., 12·45 „Не роби другому, що тобі немиле", 13·00 Полудневий дневник, 13·05 Есп. пісні (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, Збіж. біржа, 15·45 Концерт джез. муз., 16·45 Авд. для хорих, концерт орх., 17·15 Фортепян, 17·50 Доля та недоля сільського учителя, 18·00 Сільва рерум, мист. життя, 18·05 Львовяни на конгресі ґеоґрафів у Варшаві, 18·15 Староітал. пісні й арії в супр. форт., 18·45 Відч. про леґіони, 19·00 Легка муз. (гр. пл.), 19·20 Актуальна балачка, 19·30 Хор Юранда (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Кутюк краєзнавчого т-ва, 20·05 Звук і слово (муз. фейл.), 20·15 Симф. концерт (орх. скрипка), 22·30 Рецитації поезій, 23·05 Танкова музика.

Субота, 22. вересня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Сільва рерум, мист. життя, 12·10 Танці ріжних народів, 13·00 Полуд. дневник, 13·05 Оп. попурі (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Новини з гр. пл. 16·30 Театр Уяви: „Пацц" Бен. Герца, 17·00 Камер. концерт, 17·50 Дім і родина: „Ах, яке то непристойне", 18·00 Часопис у Львові тому 150 літ, 18·10 Сільва рерум, мистецьке життя, 18·15 Фортепянний ресіталь Евст. Городнського, 18·45 Репортаж, 19·00, 19·30 Легка музика, 19·20 Півотрків Трибунальський, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз., вібрафон, 20·45 Веч. дневник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт (муз., спів), 21·45 Літер. нарис: „У книгах двох смертей (Ем. Зеґадлович). 22·15, 23·00 Танк. муз., 23·05 Театр Уяви: „Льожі Глумливців": Російський гумор, 23·35 Для знавців джезу (гр. пл.).

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·20 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·07, Париж 34·86 1/2, Берлін 211·25, Цюріх 172·37, Амстердам 358·75 Італія 45·00, Прага 22·00, Нюйорк кабель 5·22 3/8, Нюйорк чеки 5·21 3/4.

Акції та цінні папери.

Банк Польський 90 3/4 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 20. вересня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·55—2·60 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло оживлена, на молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. вересня ц. р. платять своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури	пріма за 1 кг.	0·90	зол.
„ „	II кл. „	0·65	„
Пантарки	пріма „	0·95	„
Качки	1 кляса „	0·80	„
„	II „ „	0·65	„
Індики	I „ „	0·95	„
„	II „ „	0·70	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Студентство Львова позір! А неділю 23.IX. в 10 год. рано в Акад. Домі відбудеться **анкета студентства Львова.** Обовязком кожного студента (-ки), з окрема поповступаючих та абсольвентів середніх і високих шкіл, безумовно прийти. Львовяни! Вага справ вимагає вашої масової участи.

Виділ Секції

Повідомляємо, що дня 30-го вересня ц. р. (неділя) відбудуться **чергові загальні Збори членів Батьківського Кружка** при філії гімн. з українською мовою навчання (вул. Пекарська) з таким порядком: 1. відчитання протоколу з останніх загальних Зборів. 2. Звідомлення уступаючого Виділу і Секцій. 3. Звідомлення Контрольної Комісії. 4. Вибір нового Виділу. 5. Ухвалення висоти членської вкладки. 6. Внески й запити. Початок Зборів в год. 10-ій рано. Просимо численно явитись.

Виділ „Батьківського Кружка".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ГРИГОРІЯ КЛЮКА. вул. Галицька 3. І. пов. — виконує найелеґантші роботи по найдешевших цінах. 306 5—7

ГОВОРЯТЬ, що добре білля найдешевше купиш лише безпосередньо у краківській фабриці „Пан", Сикстуська 1. Цінники даром. 284 6—30

ВУГОЛЬ. — Калитин, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 19—30

ПОКІЙ і кухня, електрична, вода, за місячним чиншом віднайму. Канця 200 зол. Бічна Вулецька 46. 334

ВИНАЙМУ кавалерський покій старшій особі. Газова кухня до диспозиції. Зголошення 4—6 попол. Генінґа 32/І. 332

ЯБЛУКА першої якости гуртом і подрібно, продає інж. П. Попович, Львів, Руська 20. Ціна конкуренційна. 336 1—2

ПОТРІБНИЙ інструктор (-ка) до дітей І. кл. ґімназ. і V. вселюдна зараз. Зголошення слати: Ковальський упр. шк. Лібухора п. Висоцко Вижне. 335 1—3

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „Д І Л О"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 254 (13.799). Львів, нед'ля 23. вересня 1934. Cena opłaty opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 148.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З Берези Картуської на волю.

Дня 19. вересня ц. р. випустили з Берези Картуської на волю другий транспорт інтернованих. Загалом увільнили 32 інтернованих. (В першім транспорті були звільнені тільки два інтерновані, поляки).

Подаємо список звільнених 19. ц. м. українців: 1) Д-р Гижа Михайло, Висова, пов. Горлиці, 2) Желем Іван Ропиця Руська, пов. Горлиці, 3) Шевчук Ярослав, Ропиця Руська, 4) Топорович Михайло, Збараж, 5) Гаськевич Володимир, Волинь, 6) Бас Гордій, Костопіль, Волинь, 7) Ганачевський Осип, Бережани, 8) Косарчин Микола, Бучач, 9) Керничний Володимир, Тернопіль, 10) Драмньовський Олександер, Чортків, 11) Король Іван, Калуш, 12) Мигович Петро, Калуш, 13) Рибчук Богдан, Городенка, 14) Ляшкевич Володимир, Снятин, 15) Баран Тердор, Перемишляни. Всі вони здорові.

Крім цього звільнено 14 поляків ендеків і 5 комуністів. Всіх українців у Березі лишилося около 125.

ЯК ЖИВУТЬ ІНТЕРНОВАНІ.

Всіх інтернованих у Березі стригуть бодай раз на тиждень. У келіях сидить 4—5 інтернованих, у деяких більших по кільканацять. Поодинокі національні групи не перемішані зі собою. Інтерновані спали на сінниках, пізніше дістали тапчани. Харч: чорна кава і хліб на снідання, на обід каша, горох, солонина, на вечерю те саме.

Працювали інтерновані спочатку 10 годин дезно, опісля 8. Встають в год. 4 рано, а йдуть спати в 7. вечором. Весь день крім праці ще інші ріжні заняття. Обовязує інтернованих строга військова дисципліна.

Обоз відвідав кілька разів поліський воєвода Костек-Бернацький.

Новий православний митрополит.

„Русскій Голос" (ч. 35. з 23. вересня) приніс нествердженю ще вістку, що православний митрополит у Польщі Діонізій небаром подасться до димісії. Його наслідником був архр. Олексій, правлячий епископ волинської епархії, прихильний для українізації православної церкви в Польщі.

Розправа за вбивство мін. Перацького.

З Варшави повідомляють, що слідство в справі вбивства міністра Перацького вже на укінченні. Слідство вела спеціяльна до цього покликана бригада слідчих офіцерів і прокурорів під проводом слідчого судді для справ великої ваги Вітунського. Тепер полагоджують доповняючі справи й небаром прокураторський уряд зладить акт обвинувачення. Можливо, що розправа за вбивство Перацького відбудеться вже з початком 1935 року.

ЖАЛОБА З ПРИЧИНИ ПРИНЯТТЯ СССР ДО ЛІГИ.

На вістку про приняття СССР до Ліги на будинках вищих шкіл у Гельсінґфорсі вивісили прапори до половини машту на знак жалоби. Рівночасно делегація молоді вищих шкіл зложила в премієра збірну заяву з протестом проти приняття СССР. Делегація заявила, що фінляндський представник голосував за приняттям СССР, хоч не дістав ґарантії, що СССР сповнить свої зобовязання. Заява молоді зредаґована в дуже гострому тоні.

Премієр сказав, що молодь якслід не поінформована, бо й уряд з неменшою, як молодь журбою дбає про інтереси та честь Фінляндії.

Меншинна справа в Лізі Націй.

Дискусія над польським внесенням.

У першому дні дискусії над польським внесенням ґенералізації меншинних трактатів із 11 бесідників 9 заявилося в більшій або меншій формі за ґенералізацією, а два проти неї. Польське внесення без застережень піддержали: Ірак, Туреччина, Альбанія. В основі признали польське внесення: Югославія, Голяндія, Швайцарія, Швеція. Ця остання домагалася, щоби польське внесення уважно розглянути. Представник Гаїті заявився за реформою меншинних трактатів, Арґентина та Канада виступили проти ґенералізації. Проти односторонної постанови польського уряду виступили представники: Швайцарії, Голяндії та Югославії.

На вступі президент повідомив членів комісії про письмо, яке 10. квітня постійний делегат Польщі в Женеві мін. Рачинський вислав Секретаріятові Ліги. В письмі цьому Польща з огляду на рівноправність домагається поширення меншинних трактатів.

Після отворення дискусії делегат Польщі мін. Рачинський мотивував Польське внесення. Внесення про ґенералізацію не звертається проти нікого. Проти внесення виднигали це, ніби то не в усіх европейських державах є меншини. Треба ствердити, що в усіх, за виїмкою 2—3 держав. Вони не еміґранти, а давно живуть там. У більшости вони не можуть заявитися в Женеві, та це ще й є доказ, що їх нема. Далі твердили, що в державах, вільних від менш. зобовязань, меншинам живеться добре. Коли дійсно не обмежують їх мовних прав, дозволяють їм основувати свої орґанізац. школи, то чого постановити з ґенералізації постанов про озорону меншин? Заявляли, що меншинні зобовязання можуть загрожувати суверенности та внутр. злуці держави. Цей закид треба розглянути. Та Польща не хоче пристосовуватися до рацій, які з нинішнім положенням не мають нічого спільного. Коли меншинну систему вважають доброю, то її треба поширити. Польща жде від Ліги ясної та оконечної відповіди.

В пятницю в дальшій дискусії над польським внесенням представники Англії, Франції та Італії відкинули рішучо думку приняти на себе міжнародню контролю в царині охорони меншин. В імені Англії говорив мін. Іден, ясно заявився делегат Італії бар. Альойзі, виразно зясував свою нехіть піддатися контролі в меншинних справах делегат Франції Масілі.

Делегат Болгарії сказав, що не має застережень проти ґенералізації, одначе домагається вдержання істнуючих меншинних ґарантій. Делегат Австрії сказав, що коли меншинна система виявиться невдоволяючою в практиці в кількох державах, то зайве її ґенералізувати. Делегат Бельгії Гіманс думає, що ґенералізація створила би непорозуміння в країнах, де нема меншин. Делегат Ірляндії де Валера сказав, що деякі основні принципи охорони меншин можна би поширити на всі держави. Справу треба розглянути, та замість конференції радить створити комітет, який сформував би, які справи повинні бути предметом гол. конвенції та занявся би подрібними спец. справами.

Мін. Рачинський відповів, що дискусія не була безкорисна. Польська делегація знайшла зрозуміння в багатьох делеґацій. Колиб польське внесення піддати під голосування, то багато делеґацій піддержало би її, та це не рішало би. Тому думає, що може прихилитися до становища предсідника, стверджуючи, що польська ініціятива не дала сподіваних вислідів. Тому теж не буде настоювати, щоби польське внесення піддати під голосування, бо всі знають уже, які його висліди булиб. Польська делеґація і далі є за ґенералізацією, та з повищих причин не домагається голосування.

За згодою мін. Рачинського польського внесення не піддали під дискусію. Політичний референт комісії зборів Йосиф Бек, міністер кн. Люксембургу зясує хід дискусії на пленарному засіданні зборів і збори мусітимуть найти вихід. Може бути, що справу передадуть Раді Ліги до дальшого трактування.

Заохочуйте

своїх кревних, свояків і знайомих, — щоб вони виповіли в ПЗУВ 1/2 частини вартости своїх будинків і обезпечили її негайно — в одинокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень Дністер

Львів, — вулиця Руська ч. 20.

Далі арештують большевиків.

МОСКВА, ПАТ. Тасс повідомляє про нові арештування та ревізії серед большевицьких горожан, занятих на сх.-китайській залізниці. Останніми днями арештували 12 службовців і робітників ріжних стацій тієї залізниці.

Викрили муніцію.

ТОКІО, ПАТ. Як повідомляє аг. Кобузі, біля стації Чаілюн на сх.-китайській залізниці манджурська поліція викрила в шопах большевицької залізниці кріси найновіших моделів, револьвери, ґранати, скоростріли та гармати. В звязку з тим арештували кількох службовців.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ

— У півд. Арізоні були криваві сутички між білими та жовтими фармерами. На одній японській фармі вибухли три бомби та знищили всі будинки, перервали греблю; вода залила багато поля.

— У Льондоні вражає чутка, що відомий німецький маґнат-промисловець Фріц Тісен утік за кордон. У першому році гітлерівської влади Тісен був найближчим дорадником Гітлера. Останніми часами госп. політика не йшла згідно з бажанням тяжкого промислу, себто Тісена.

— Жертвою тайфуну в Японії впало 15 міст, 943 убитих і 3.738 ранених. Пропало 503 осіб. Найбільше потерпіло місто Осака, де було 767 убитих, а 3.058 ранених. У Така Мацу згоріло 2.350 рибальських човнів.

Підземеллям хотіли викрасти Рінтелєна.

Віденська поліція арештувала власника готелю „Гамеранд" (в VII. окрузі), його жінку та віцедиректора краєвого обезпеченевого уряду, Ґрімме. Рінтелен є в шпиталі слідчої вязниці (Інквізітеншпіталь). Із Рінтеленом є ґен. Вагнер, його нац. соціялісти хотіли мати міністром військових справ у Рінтеленовім кабінеті. Нац. соціялісти хотіли увільнити обох, а що вони є під пятикратною сторожею, постановили їх викрасти підземною дорогою: пробити під землею канали та обох своїх нац. соціялістичних провідників перевести до готелю „Гамеранд". Для цього плану приєднали собі власника готелю. Готель відділений від суду будинком т-ва обезпечень, тому мусіли пробити мури фундаментів обох тих будинків, щоби дістатися до вязнів. Нац. соціялісти вспіли дістатися до стіни вязниці, та поліція викрила їх роботу.

Арештованих: власника готелю, його жінку та дир. Ґріме помістили в окремих келіях.

НОВИЙ СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА.

Після повороту марш. Пілсудського та міністра внутр. справ до Варшави, наступлять зміни на персональних становищах в адміністрації. На становище станиславівського воєводи ставлять кандидатуру віцеміністра Сєдлецького з президії ради міністрів.

Повінь сільських жебраків.

В „Іл. Курері Щоденнім“ з 20. IX. під заголовком „Два засуди українських протидержавників“ подана звістка, що окружний суд у Станиславові засудив 72 літню старушку Сімяновичеву на 7 місяців вязниці за ось таку подію: „На парохію в Олеші прибули безробітні поляки просити підмоги. Сімяновичева викинула їх обурена, що осміляються просити допомоги, хоч є поляками, та піднесеним голосом в дуже образливій формі висловилася про польську державу“.

Ця звістка на перший погляд може видаватися дрібною. Але вона має глибший підклад. Всякого рода сцисій з прошаками повно, тільки вони до судів не доходять. Те, що сьогодні діється на селі, а про що прилюдно не говориться, є вже таке докучливе, таке денервуюче, що просто жах бере, до чого воно йде та які може ще прийняти наслідки.

Нема села, нема хати, нема дня ні ночі, щоби обійшлося без нікому незнаних прошаків. Є між ними направду бідні, такі, які справді находяться на дні нужди. Але є нероби, є злодії, є просто розбишаки. Немало їх по містах, так, що дзвінок до помешкань майже не спочиває. І хоча у кожній міській хаті постійно хтось сидить, то всетаки бачимо щораз більше вікон і дверей забезпечених залізними кратами і штабами, зі штучно сконструованими замками, дарма, що поліційні комісаріяти близько і телефони до них є, тай поліція ходить по місті і сторож пильнує кожної камяниці.

Але на селі нема тих засобів самооборони, а число таких самих прошаків як у місті росте і росте. Минули ті часи, коли на селі не знали замикати на замок хати, стайні чи стодоли, воріт на подвіря, коли можна було лишити хату на сусіда, а то й без догляду, і йти цілою родиною з дітьми в поле до роботи. Тепер уже і там являються віконниці, крати, а господарства не можна лишити самотою, ані навіть на діти чи на старців, бо з такими нахабний жебрак дає собі легко раду.

Приходить нераз бродяга, здоровенний як мур, узброєний в таку саму здоровенну довбню, а що ще має під полою, не знати. Він не вступиться з хати без нічого. Спробуйте тільки нічого йому не дати і запропонувати йому роботу, а вже почуєте добру науку, що вдруге не спробуєте. Не обійдеться без погроз і проклонів навіть тоді, коли по його думці він такому „заслуженому“ (невідомими вам ділами) дасте замало. Він бувало і доносами грозить, що ви сякий чи такий. Вимагає вигід, бо не звик до чогонебудь. А ходять жебраки з цілої Польщі, з Лодзі, Варшави і Поморя.

І народ тремтить. Крадежей у селі повно, тай підпалів немало. Тому не диво, що з усіх домашніх, один спить в хаті, другий у стодолі, третій у стайні, щоби припильнувати добро, а як нема кому, то господар цілими ночами нащурює вуха, не досипляє, до того зимою примерзає, а в день перемучений береться знову до роботи. Очевидно, кожний приймає непрошеного гостя з жовчю.

Може хто необізнаний з відносинами на селі скаже, що це переборщене, що прецінь на селі є також якась влада, є поліція, нічні сторожі, громадський уряд. Але хто не вірить, хай спитає тих, що живуть на селі, а вони скажуть. А покищо покличуся на свідків, які потверджують в цілості, що село серед таких обставин просто безрадне. Ось на засіданні комісії сільського жіночого господарства львівської Рільничої Палати порушила ту справу одна з жінок. Усі без виїмку члени, а всі вони це польки і поляки з сіл, як наприклад заслугуюча на віру предсідниця п. Ярузельська чи інші члени, стверджували ці жахливі відносини і комісія звернулася до управи Палати з апелем, щоби вжила зарадчих засобів, бо такий стан руйнує село.

Нема більш милосерної для бідних людини над хлібороба. Він радо поділиться Божими плодами з бідним. Але це волюнтство перейшло вже межі і милостині і безпеки.

А вже здається найбільше наражене з цього боку духовенство, від якого кожний вимагає обильних дарів, бож це „буржуй“, дарма що духовенство сьогодні збідніло рівнорядно з селом.

Як боронитися? Найкраще робить це Варшава. Вона виловлює на вулицях прошаків і приділює здорових до публичних робіт, хорих до приютів, інших відсилає до їх громад. Але як мають боронитися села?

Це питання, яке уряд мусить розвязати, якщо має дбати за публичний спокій і добро громадян і якщо та атмосфера не має доводити до сцисій, які побільшують скількість судових актів.

М. Тюридло.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Господарська Волинь.

Волинь, 20. IX. 1934.

Економічні питання все були й будуть пробним каменем життя. Є вони ним і на нашій, тепер не зовсім тихій Волині. Наші голоси про це, здається, не залишилися без наслідку. Міродайні чинники, маючи тут до розвязання дуже складні питання політичної натури, в останнім часі зацікавилися оцими нудними господарськими питаннями.

Відбиваємо життя таким, яким воно є, і про позитивні явища кажемо ясно, не промовчуючи їх. Так, признаємо, що одно з найпекучіших питань життя наших мас викликало зацікавлення володіючих чинників. Так само признаємо, що без огляду на шляхи, якими те зацікавлення піде, а якусь користь наше хліборобське населення таки з цього буде мати.

Але коли вже мова про господарське зацікавлення та про користи для українських хліборобів, то мусимо зясувати собі можливости здобуття їх як також неправильний спосіб реалізації господарських волинських плянів.

Зацікавлення офіціяльних чинників господарським життям Волині дало їм переловсім змогу дещо це життя пізнати, вказало їм на дотеперішні помилки і вкінці виявило ту правду, що від шлунка починаються ріжні переміни в суспільному організмі.

Ми нераз вказували, що тяжке матеріяльне положення наших мас служило базою для крайніх лівих елементів у веденні їх політичної роботи. Зубожіння селян приводило іноді до резиґнації та фільософії: „Хай гірше, аби інше“. Вязниця? Алеж там дадуть щось вісти і працювати не будеш! І це, на диво, доводилося чути з уст навіть молодих одиниць, що переставали вірити в якінебудь кращі господарські можливости для себе.

Підтвердженням є факт, що найбільша частина контингенту вязнів припадає на найбідніші райони Волині, які раз-ураз завдають найбільше мороки адміністраційним чинникам.

Ці обставини мусіли спонукати до деяких господарських заходів. Вони йдуть покищо у трьох напрямках: 1) експльоатація природних багацтв: іванівський базальт, корецька каоліна, рештки лісів, водяні шляхи; 2) піднятя рільництва й дрібний селянський промисл і 3) збут.

Правильне травлення і здорову кров осягнемо, коли щодня, будемо вживати по пів склянки природної гіркої води **Franciszka-Józefa**. — Поручають її лікарі. 1—1

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 23. ВЕРЕСНЯ 1934.

АРТУР ШНІЦЛЄР. 5)

Сліпий Джеронімо.

— Ходи, Карле! — закликав один, — ми хочемо наші гроші вкинути тобі в капелюх, так як пани там надолині!

Він виняв якусь малу монету і підніс вгору, начеб хотів її вкинути до капелюха, що тримав Карло. Тоді вхопив сліпий рамя візника й сказав:

— Дайте ліпше мені! Могло би ще кудись упасти!

— Якто, кудись?

— Га, от! Під ноги Марії!

Всі сміялися, господар і Марія також, лише Карло стояв неповорушно. Ніколи ще Джеронімо так не жартував!...

— Сідай коло нас! — закликали візники. — Ти веселий хлопець!

І вони посунулися, щоби зробити місце для Джероніма. Розмова ставала чимраз голосніша й веселіша; Джеронімо говорив і не переставав пити. Коли надійшла Марія хотів притягнути її до себе; один із візників сказав сміючися: — Ти думаєш може, що вона гарна? Вона стара та логана!

Але сліпий посадив Марію собі на коліна. — Ви всі дурні, — сказав. — Ви думаєте, що я потребую очей, щоби бачити? От! я знаю, де тепер Карло; — там стоїть біля печі, тримає руки в кишенях і сміється.

Всі подивилися на Карла, що стояв коло печі з отвореними устами, викривляючи лице до сміху, начеб хотів показати, що брат говорить правду.

Надійшов наймит; коли візники хотять ще перед ніччю бути в Бормію, то мусять поспішати. Вони повставали, голосно прощаючися. Оба брати залишились знову самі в кімнаті. Була вже та година, коли вони часом трохи спали. В коршмі запанувала тиша, як пополудне, звичайно в тій порі. Джеронімо спер голову на столі і здавалося засипляв. Карло ходив ще сюди й туди; вкінці сів на лавку. Він був дуже втомлений. Йому здавалося, що якась сонна мара мучить його. Вічно мусів про всяке думати, про вчора, передучора та про всі дні, що вже минули, а передусім згадував теплі літні дні та білі дороги, якими мандрували з братом. Все це було таке далеке, таке незрозуміле, начеб ніколи вже не мало бути так само.

Пізно пополудне надїхала почта з Тиролю, а потім у коротких відступах часу вози з подорожніми, що тою самою дорогою їхали на полудне. Чотири рази мусіли брати сходити ще на долину. Коли останній раз ішли нагору, вже зачало смеркатися й на сходах блимала мала олійна лямпка. Прийшли робітники, що робили недалеко в однім каменоломі; вони мешкали сто кроків нижче від коршми в бараках. Джеронімо присівся до них; Карло залишився сам при своїм столі. Йому здавалося, що він такий самотний вже дуже давно. Чув, як Джеронімо голосно, майже крикливо там оповідає про свої молоді роки: що він дуже добре пригадує собі ще, як бачив людей і предмети і батька, що працював у полі, і малий город, з ясенем під муром і білий мур і низький дімок, що до них належав і двоє малих дівчат у шевця, і гору за церквою, вкриту виноградом, а навіть своє власне дитяче лице, що гляділо на нього із дзеркала. Як часто Карло чув уже це все. Нині не міг того знести. Звучало то якось інакше, як все: кожне слово, що Джеронімо сказав, прибирало інший зміст та зверталося проти нього. Він висунувся незамітно з кімнати на дорогу, де було вже зовсім темно. Дощ перестав уже йти, було дуже зимно; майже приманювала його гадка, іти далі, все далі, геть у ту пітьму, щоби вкінці положитися в якийсь рів, заснути й не збудитися.

Враз почув гуркіт воза і побачив світло двох ліхтарень, яке чимраз більше зближалося. На візку, що переїздив, сиділо двох панів. Один з них з повздовжним, виголеним лицем, кинувся взад зі страху, коли постать Карла виринула при світлі ліхтарень з пітьми. Карло, станув і вклонився, здіймаючи капелюх. Віз і світло зникли. Карло був знову в глибокій пітьмі. Нараз здрігнувся. Уперше у своїм житті злякався темноти. Не міг ані хвилини довше того знести. Дивно мішалися в його тупім почуванні мука та страх, які він переживав, з величезним співчуванням до сліпого брата, і гнали його домів.

У коршмі побачив тих двох подорожніх, що передше їхали попри нього. Вони сиділи коло одного стола при пляшці червоного вина та говорили поважно зі собою. Ледви глянули, коли входив.

Коло другого стола сидів Джеронімо, як раніше, при робітниках.

— Де ти сидиш, Карле? — сказав шинкар зараз у дверях. — Чому лишаєш брата самого?

— Або що? — спитав перелякано Карло.

— Джеронімо всіх частує. Мені це все одно, але ви повинні думати, що незабаром настануть знову лихі часи.

Карло приступив скоро до брата та взяв його за рамя. — Ходи! — сказав.

— Що хочеш? — закричав Джеронімо.

— Ходи спати, — сказав Карло.

— Лиши мене, чуєш, лиши мене! Я заробляю гроші і можу зі своїми грішми робити, що хочу, — так! — всього таки не можеш сховати! Думаєте, що він мені все віддає! О ні! Яж сліпий! Але є люди — є добрі люди, що кажуть мені: „Я дав твому братові двацять франків!“

Робітники засміялися.

(Далі буде)

ГАЛЯНТЕРІЯ жіноча, чоловіча у ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Богнів. ч. 4**
1/78

Саме до цих напрямних пристосовані й цьогорічні Волинські Торги, які мають завданням показати економати рільництва і дрібного промислу нашого селянства та притягнути до них покупця, а також показати населеню кращі способи перерібки льону, конопель, вовни, сої і т. д.

Зрозуміла річ, що в таких умовинах, коли політично-адміністраційні чинники наслідком згаданих вище явищ набирають у справах господарських першого голосу, волинська хліборобська палата мусить стати — замісць самостійного і кермуючого органу — органом у деякій мірі виконавчим. І це дуже характеристична риса волинського господарського життя.

Ця риса діяльности волинського найвищого господарського органу має для українського населення значні мінуси, бо її джерелом є політична царина. Але й це не є ще найбільшим лихом. Ще гірша справа — психольогічний підхід до розвязки деяких суто господарських питань.

Психольогічний підхід того роду, що волинського хлібороба найчастіше трактується, як первісну людину, без власної господарської культури (побуту), без традицій і економічного хисту та, найгірше, без підготування до зовних організованих форм господарства та без відчування своєї господарської відрубности.

Звідси методи господарської розбудови — дати йому ззовні ці форми механічно, а подекуди й примусово. Він противиться цьому й зрядигоди відсекується навіть того, що у власних інтересах повинен би переймати й засвоювати собі. Це викликує нові примусові засоби, — і так внутрішнє провалля між ним і тими, що хотіли би підняти його господарство з вищих міркувань — усе збільшується. Заяви в пресі проти співпраці є виявом неправильного розуміння та освітлення епізодичних фактів та поведінки поодиноких осіб, що майже завжди діють під впливом або особистих користей, або страху.

Згадані поодинокі особи зустрічають у масах нехіть, потягнути за собою ці маси не можуть, і всі зусилля влити загал українських хліборобів у ненаціональні господарські організації сходять занівець.

До таких вислідів, як ми зазначили вже, доводить і те, що господарський рух переймають у свої руки невідповідні чинники — політичні й адміністраційні — замісць хліборобської палати і фахівців-агровомів та знавців дрібного промислу й торговлі. Маємо і такі дивогляди, що магістрати займаються господарськими виставками і пропагандою збуту рільничих продуктів, взяниці — промислом, шкільні інспектори — рільничою культурою і т. д.

Одним словом вавилонська вежа. Кожний хапається за те, що найбільше цікавить вище начальство, та на чому можна зробити карієру.

Другою відємною стороною того фальшивого підходу, є „патріотичний" підхід до українських господарських справ: обовязково в ділянці господарства вводити українські маси в орбіту чужонаціонального життя через ріжні нібито спільні організації і імпрези. Цьому противиться природа українських мас, і заходи в напрямі господарської розбудови Волині не дають бажаних результатів, а то й погіршують справу.

Тому треба ще раз підкреслити, що корисні пляни й почини в цьому напрямі дадуть бажані висліди лише тоді:

1) Коли провід у господарських справах буде виключно в незалежних руках хліборобської палати і

2) коли українські хліборобські маси матимуть можливість власної ініціятиви і конструктивної праці.

Senex.

Організація садівників та городників

при Товаристві „Сільський Господар".

Розвиток садівництва та городництва у нашому краю, а зокрема його велике значіння для доходовости селянських господарств уже від довшого часу висували конечність створити загальну краєву організацію садівників та городників. Ідучи за домаганням садівників та городників з краю, де при поодиноких філіях „Сільського Господаря" вони вже організуються, рішило Головне Товариство „Сільський Господар" відновити працю заложеної ще в 1910. році Головної Городничо-Садівничої Секції при Централі Товариства. Ті, що памятають розвиток „Сільського Господаря" перед війною знають, що саме завдяки цій секції рушено у нас справу закладання селянських садів та двигнено вперід справи продукції городовини у селянських господарствах. Тому теж і тепер, коли знова є велика потреба організування садівництва і городництва та поведення з ним фахової праці, мусіло взяти Т-во „С. Г." керму у свої руки.

Засідання Головної Садівничо-Городничої Секції відбулося дня 15. вересня ц. р. під проводом інж. Юліяна Мудрака. На засідання прибуло 33 делегатів від філій „С. Г." в краю, а були також присутні представники центральних установ та преси. На цьому засіданні ухвалено правильник секції і вислухано реферати інж. д-ра Е. Храпливого про сучасний стан садівництва та городництва на наших землях та про напрямні дальшої організаційної і фахової праці у цій ділянці. По рефератах розвинено живу дискусію, в якій брали участь: дир. П. Ковальський (Львів), інж. Б. Волинець (Мостиська), дир. Т. Гринкевич (Тернопіль), інж. В. Вакуловський (Рогатин), інж. М. Творидло (Львів), О. Бараз (Бережани), інсп. А. Терпиляк (Залуква), інж. М. Каплястий (Жовква), інж. В. Мосора (Стрий), інж. Р. Голод (Зборів), інж. В. Дмитренко (Коломия), інж. Ю. Мудрак (Львів), інсп. Кіт (Львів) та інші. У висліді нарад принято рішення у таких справах:

1) Організації філіяльних Садівничо-Городничих Секцій при філіях „Сільського Господаря", які будуть вашими повітовими товариствами городників та садівників.

2) Філіяльні Садівничо-Городничі Секції відбудуть у короткому часі зїзди садівників та городників своїх районів, на яких устійлять програму праці і переведуть реєстрацію садівників та городників і підготовлять збірку відомостей про стан наших садів і городів.

3) Головна Садівничо-Городнича Секція займеться реєстром господарств та заведень, які можуть доставляти відповідні для нас деревця, кущі, бульви і насіння та подасть їх адреси й умовини до відома філіяльних Садівничо-Городничих Секцій.

4) Головна Садівничо-Городнича Секція підготовить відповідну літературу для наших садівників та городників і займеться часописом „Практичне Садівництво", яке від двох років видає „Сільський Господар", як додаток до „Українського Пасічника".

5) Головна Садівничо-Городнича Секція займеться справою збуту і перерібки садовини і городовини у порозумінні з тими нашими установами, які цю працю вже ведуть.

6) Секція займеться справою фахового ведення шкілок та доставою для нас доброго матеріялу, бо нефахово ведені шкілки приносять нашому садівництву великі шкоди через доставу злого матеріялу.

7) Секція поробить кроки для зорганізування нашого власного домольогічного та городничого досвідництва при допомозі наших садівничо-городничих заведень.

Секція вибрала Раду у такому складі: голова інж. Ю. Мудрак, заст. голови дир. П. Ковальський, секретар інж. Г. Блішевський. Члени: інсп. А. Терпиляк, інж. В. Мосора, дир. Т. Гринкевич та редактор „Практичного Садівництва" інж. М. Боровський.

Започаткована таким чином організація наших садівників та городників дасть змогу „Сільському Господареві" взяти її у свої руки та повести в краєвім розмірі і цю ділянку нашого господарства.

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

НІМЕЧЧИНА В ОБЛОЗІ.

Що думає про найближчу будучність Німеччини американський політичний письменник.

Німеччина тепер в облозі — пише старий американський політичний письменник Френк Г. Саймондс. Він каже, що становище Німеччини тепер якраз таке саме, як було тому 20 літ, після поразки над Марною у Франції. Тоді, каже, зачалась була облога Німеччини світом і тривала 4 роки. А тепер облога Німеччини зачалась на його думку, від 30. червня 1934, від Гітлерової „купелі в крові", коли то він без суду й засуду позбивав своїх приятелів, товаришів і співробітників. А довершилась облога, говорить Саймондс, після убиття гітлерівцями австрійського канцлера Дольфуса.

З того часу прилюдна думка в Англії стала проти Німеччини. Мусоліні переконався, що годі співпрацювати з Гітлером. І разом з Францією окруження Німеччини стало повне.

В облозі Німеччина мусить думати, чи видержить власними силами, або чи поспішить їй з рятунком помічна армія. На допомогу Німеччина не може рахувати, тому мусить здатись на власні засоби. А та війна не буде збройною, тільки фінансова й економічна, одначе це ані крихітки не змінює характеру облоги.

Уряди Англії, Франції, Італії і Совітського Союзу переконані, що тепер не може бути миру в Европі ані спільних заходів, щоб спинити занепадання середущої Европи, поки в Німеччині є влада Гітлера. У простих словах це значить, що Гітлер не добуде ніякої політичної допомоги за кордоном, яка могла би скріпити його значіння внутрі Німеччини.

Таксамо фінансові чинники в Америці, Англії і Франції тепер є такої думки, що нові позички для Німеччини булиб тільки новими стратами. Це підкріпила заява Гітлерової влади у справі довгів і тому в Льондоні й Ню-Йорку рішили, щоб не брати більше ризика з Німеччиною.

Німеччині недостає цього року засобів поживи, що їх малаб купити за кордоном. Також потребує сирівців для промислу. Вона має на вивіз вугіль і хемікалії. Але на вугіль нема попиту, а хемічний промисл від світової війни розвинувся також в інших державах. Значить: Німеччина мусілаб вивозити за кордон свої фабричні товари. Для цього вона мусілаб купувати за кордоном бавовну, вовну, мідь, нікель та інші менше важні артикули. Але як вона за це заплатить? В останніх роках платила надвишкою в експорті, але тепер має спадок в експорті (бойкот за кордоном). Тому Німеччина вже перейшла на обмеження імпорту, щоб погодити це з упадком експорту.

Німеччина не має грошей і потребує нових позичок, одначе вона вже в довгах в Америці, Англії, Голяндії і Швайцарії, а щоб добути нові позички, перше всього мусілаб виявити охоту платити старі довги і здатність сплачувати нові. Але того нема.

Франція й Англія мусять теж тепер більше купувати за кордоном, але вони вирівнують свої втрати відсотками із закордонних позичок, або рятуються комерційними позичками, а їх кредит добрий. Але Німеччина не має ані інвестицій за кордоном ані кредиту. Америка стоїть найліпше, бо вона продає більше, ніж купує.

Німеччина, так як Америка й Англія, є промисловим краєм, де більшість людей жила з фабричного і копальняного промислу. Тепер у часі скрути і безробіття всі вони рятуються в біді прилюдними роботами. Але в Німеччині годі продовжати такі роботи з недостачі сирівців.

Все це веде до занепаду рівня життя в Німеччині. Праці і хліба там щораз менше.

В листопаді 1918 року облога Німеччини скінчилась її невдачею тому, що їй забракло поживи і спрівців. Ніякі геройські змагання її армії не помогли.

Тепер-же держави не думають іти проти Німеччини мілітарною силою. Вони дожидають, поки голод і вичерпання не зломлять німецької політики. Коли це прийде, Гітлер мусітиме втікати таксамо, як кайзер тому 18 літ.

Міжтим у Німеччині можуть терпіти і можуть бути непорядки, але можна приняти за певне, що публика Англії, Америки і Франції не дасться спонукати до помочі Німеччині, навіть хочби говорили, що після Гітлера прийде червона потопа в Німеччині. В тих краях уважають Гітлерівщину божевільною. Таксамо як тому 125 літ вирішили були про Наполеона. Тоді його кінець прийшов швидко.

Гітлер став символом нужди для Німеччини, яка довершиться цієї зими.

Такий стан може потривати 3 місяці або 6, але важко, щоби протягся 12 місяців. Він може скінчитись наглим переворотом, або серед щораз більших болів. А про це вже нема сумніву.

Міжтим держави будуть держатись осторонь і дожидати того кінця.

*

Так думає старий Френк Г. Саймондс, відомий кореспондент американської преси з часу світової війни і відтак постійний політичний кореспондент, що кілька разів обїздив столиці Европи. Він пише на підставі свого знання, досвіду та безпосередніх інформацій. Чи ті його песимістичні погляди про долю Гітлера й кермованої ним Німеччини здійсняться, побачимо вже небавком.

—o—

НОВИНКИ

— Амнестія для берестейських вязнів? У варшавських колах кажуть, що справа амнестії для берестейських вязнів набрала знова актуальности. Амнестія конечна тому, щоби опорожнити вязниці, бо число вязнів перевищує на кількадесять процент скількість місць у вязницях, які дійсно є до розпорядження. Амнестія торкалася би передовсім берестейців, за виїмкою тих, що втікли за кордон.

— Нова політехнічна бібліотека. Бібліотеку львівської політехніки перенесли до нового будинку побіч політехніки, побудованого в давньому городі жіночої вязниці. Шафи та книжки перенесли підчас вакацій. Трохи книжок перенесли до нових залізних шаф, більшість є в давніх, деревляних шафах. Бібліотека ще не зовсім викінчена з причини недостачі грошей. Відчинена від 8. до 15. години; після 15-го жовтня буде відчинена без перерви від 8—18 години.

— Перед посвяченням костела у Львові. У неділю 7. жовтня посвятять на горішньому Личакові костел Матері Божої Остробрамської. Будували костел майже три роки. При костелі буде захист для ремісничої молоді, на 200 осіб. Захист вестимуть оо. Салезіяни.

— Чи справді сумне? „Курер Львовскі" з 21. вересня ц. р. під заг. „Сумне, одначе правдиве" повідомляє, що до жидівської крамниці при вул. Голуховських улан 6. п. приніс назад масло, куплене в цій крамниці, так сказав: „Пані не хоче польського масла, а жадає руського". Це, як бачимо, також доказ, що масло „Маслосоюзу" найкраще.

— Польський Дом Людови. В Оріховичах (пов. Перемишль) посвятили Польський Дом Людови. Дім побудували зі складок польської суспільности при значній підмозі самоврядних інституцій перемиського повіту, банків і військовости.

— Червінка. В Калуші та Калущині червінка не вигасає. Влада ізолювала 19 громад. У Голині та Войнилові уладили рухомі шпиталі. Досі померло кільканацять осіб. Шкіл не зачинили. — Щоби до Львова не дісталася червінка, сусп. обезпечальні на спілку із повітовим лікарем переводять у підльвівських селах охоронне щеплення.

— Самогубство священика. У Бересті н. Б. повісився на гаку священик східно-славянського обряду Евзевій Бондаренко. Причини не ствердили.

— Стшельці-конокради. Поліція в Білому Камені придержала наслідком признання одного зі спільників кількох стшельців зі Соболівки (пов. Золочів), що від довшого часу крали коні. Із зізнань обвинувачених виходить, що стшельці вкрали в околиці кілька пар коней, багато тютюну з трафік і т. д. Конокрадів поліція відставила до розпорядження слідчого судді в Золочеві.

— Почта на змагання бальонів за чашу Гордон-Бенета. 23. вересня з нагоди міжнародніх змагань бальонів за чашу Гордон-Бенета бальони варшавського аероклюбу „Сирена" та „Леґіоново" заберуть почту з почтового уряду Варшава 31. та перевезуть її до місця осідання в межах Польщі. Після причалення залога бальонів видасть почту найближчому почт. урядові, а цей перешле ті посилки звичайною дорогою до місця призначення. Ті бальони можуть перевозити краєву та закордонну почту за нормальною почтовою оплатою. Хто хоче вислати для бальонів листи чи посилки, має їх прислати до почт. уряду Варшава ч. 31. Посилки дістануть печатки з написом „Міжнародні бальонові змагання Гордон Бенет 31. IX. 1934, Варшава 31" та печатку аероклюбу, яким бальоном ішла посилка. Крім того на посилках буде наліпка „Чалендж і Гордон Бенет".

— Заступник директора департаменту податку й оплат — дефравдантом. У Варшаві припинили в урядуванні заступника директора департаменту податків і оплат при м-стві скарбу, Міхальського, бо він допустився фінансових надужить на пів міліона золотих. Надужиття ті є в звязку з аферою пос. Ідзіковського, якого за надужиття виключили з ББ. Недавно один познанський професор заскаржив був Міхальського за плягіят. Він у Вільному Університеті виголосив відчит про скарбовість зовсім такий як того професора з Познаня. Факту плягіяту Міхальський не заперечив, лише в отвертому листі сказав, що справу віддасть під професорський суд того університету.

— Останній кандидат до бразилійського престолу. Помер у Відні тихо чужинний князь, наслідник престолу Болівії. Дом Педро походить із рідні Саксен-Кобург-Гота. Його дідо Дом Педро I. добився престолу в Бразилії зброєю. Бразилія була у свій час країною злочинців, багон і шукачів золота. Сміливий новий король виборов Бразилії самостійність. Його син мав 15 літ, коли прийшов після нього до влади. Він доконав великої культурної праці, але коли скасував невільництво, мусів утікати перед напором дідичів і республиканців. Утікаючи пароплавом вивіз він звідти свого 23-літнього сина, що наслідком бурхливих подій був психічно недужий. Віденські лікарі помістили його у санаторії у Деблінгу. Там провів він багато літ, звідти перенесли його до Тулона і там догорав він роками. Ще недавно із Ріо де Джамейро приходили від монархістів до Відня телеграми, щоби прислати туди цього останнього законного кандидата на престіл.

— Острів, що виринає з води. Російський учений проф. Верещагін відкрив нижче рівня балкайського озера досі невідомий острів, що має 4 кв. кільометри. Він висловив здогад, що острів зветься „Стовпи" і був іще на картах 17-го віку. Тоді острів був замітний, а згодом пішов під воду. Тепер він виринає поволі назверх. Учені досі сумнівались, чи такий острів взагалі істнував.

— Смілива тореадорка. В Еспанії знають віддавна сеньоріту Марію Сальоме. Вона має славу тореадорки. З биками перестала боротись давно; нині має 56 літ. Та ось тепер заявила вона, що хоче ще раз попробувати своїх сил. Мабуть переживає небезпечний вік. Уже попідписувала умови з підприємцями „боротьби биків" у ріжних еспанських та португальських містах. Вона одягається по чоловічому і ніхто не знав би, що це жінка. Досі вона працювала як наставник у копальнях провінції Хаен і ніхто не знав, хто вона. Вперше виступила вона на арені у 1888 р.; у 1907 р. після змагання з биком пролежала довший час ранена. У 1912 знову боролася і була одним із найславніших тореадорів. Та саме тоді прийшла заборона для жінок виступати на арені і Сальоме мусіла зріктись своєї професії. 11 літ жила з ощадностей, потім узялась до якоїнебудь праці. Вона хоче показати тепер своїми виступами молодим, як колись виглядало мистецтво тореадора.

— Запертя. Лікарські досліди виказали, що при недугах орґанів нідчеревя природна гірка вода Franciszka Józefa запевнює лагідне випорожнення.

Дописи.

БЕРЕСТЯ.

Недоля одинокої української школи на Поліссі. На Поліссі є лиш одна українська приватна школа ім. О. Стороженка в Бересті. В ній учаться діти місцевих міщан і селян з околиць рідною мовою, що з огляду на пануючі на Поліссі відносини має для нас особливе значіння. В мин. році по звільненні кількалітнього управителя школи п. П. Артемюка управителькою була п-а Горбачева, яка свої обовязки під усіми оглядами виконувала дуже добре. Та поліські українки делеґували її на Український Жіночий Конґрес, що відбувся у Станиславові. Про виступ її подавала наша преса. Тепер-же шк. влада п. Горбачевої на становищі управительки берестейської школи на цей шк. рік не затвердила. Внаслідок того, хоч було вписалось 40 учнів — школа не чинна. Берестейська „Просвіта" старається про затвердження іншої вчительської сили, щоб школу таки урухомити.

Нові книжки й журнали.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАЦІВНИК І ГРОМАДЯНСТВО. Під розвагу одній і другій стороні. Львів, 1934. Накладом „Супруга". Стор. 40. Форм. 16°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 22. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Неділя, 23. IX. год. 3·30 пол. „Товаріщ".

Неділя, 23. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Театр Ріжнородностей.

Субота 22. IX. год. 7·30 веч. „Панна Маліченська".

Неділя, 23. IX. год. 7·30 веч. „Панна Маліченська".

Закордонне радіо.

Субота, 22. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 21·00 Концерт, 16·00 Хор, **Братислава** (295,8) 20·05 „Дібраве подружжа" оп. Старого, **Прага** (470,2) 16·40 Веселий віканд, **Париж** (1649) 21·30 Оперетки: 1) „Колен-Мартін", 2) „Маріонда", Ательова (531) 20·45, 20·45 Спів, 21·30 Нар. музика, **Білгород** (439,8) 20·30 Нар. вечір, **Берлін** (356,7) 13·15 Оп. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·10 Для дітей, **Лейпціг** (382,2) 19·15 „Дер Ляндштрайкер" оп. Цірера, **Будапешт** (549,5) 12·05 Спів, 17·40 Військ. орхестра, 19·25 Циг. муз., 20·15 „Пташник із Тиролю" оп. Цеєра, **Мілянo** (368,6) 13·30 Тріо, 17·10 Танкова музика, **Рим** (420,8) 20·45 Вечір опер Джордана: „Месе Маріяно" муз. ком., „Король" оп.

Неділя, 23. вересня 1934.

Відень (506,8) 10·15 Симф. концерт, 20·05 „Дер Вайбстайфель" песа Шенгера, **Братислава** (298,8) 16·00 Легка військ. муз., **Прага** (370,2) 10·00 Фортепянова суїта, **Париж** (1649) 15·00 Весела авд. для дітей, **Білгород** (439,8) 19·40 Пісоньки, **Любляна** (569,3) 20·20 Музика, спів, **Берлін** (356,7) 18·35 Циг. пісні Брамса (Гаєр, альт), **Гамбург** (331,9) 20·00 „Музік унд Лібе" оп. Міхера. **Гайльсберг** (291) 12·00 Концерт, 20·45 „Фієско" траґ. Шілера, **Ляйпціг** (382,2) 19·00 „Джанні Скі" оп. Пучінія, **Мінхен** (405,4) 20·10 „Дас Ферботене Лід" муз. комедія Вертера, **Будапешт** (549,5) 12·40 Концерт оп. орх., 14·00 Популярні пісні, циг. орх., **Мілянo** (368,6) 17·15 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·30 Інстр. вок. концерт, 20·45 „Донна Хуаніта" оп. Суппе.

Присилайте передплату!

Львівське радіо.

Субота, 22. вересня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·30, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, мист. життя, 12·10 Танці ріжних народів. 13·00 Полуденник, 13·05 Оп. попурі (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Новини в гр. пл. 16·30 Театр Уяви: „Панц" Бен. Герца, 17·00 Камер. концерт, 17·50 Дім і родина: „Ах, яке то непристойне", 18·00 Часопис у Львові тому 150 літ, 18·10 Сільва рерум, мистецьке життя, 18·15 Фортепяновий ресіталь Евст. Городиського, 18·45 Репортаж, 19·00, 19·30 Легка музика, 19·20 Пйотрків Трибунальський, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз., вібрафон, 20·45 Веч. дениик, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт (муз., спів), 21·45 Літер. нарис: „У кигтях двох смертей (Ем. Зегаддович), 22·15, 23·00 Танц. муз., 23·05 Театр Уяви: „Льожі Глуплиця": Російський гумор, 23·35 Для знавців джезу (гр. пл.).

Неділя, 23. вересня 1934.

9·00 Ранішня авд., 10·05 Релігійна муз., 10·15 Євангельська добрість (проповідь), 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Сільва рерум, 12·10 Тижневий театр. огляд. 12·15, 13·15 Муз. поранок, спів (Евг. Мосаковський), 13·00 Суходолами й морями, 14·00 Легка муз. — попурі з оперетки і вальси (гр. пл.), 15·06 Хліборобство від Познаня до Рійвіку (сільс. фейл.), 15·15 Скрипкові тв. (Еріка Моріні — гр. пл.), 15·25 Огляд ринків рільн. прод., 15·35 Транскрипції форт. творів (гр. пл.), 15·45 Зиски та втрати в пасіці, 16·00 Рецитації прози „Проминання" (мов. Єндрієвича), 16·20 Спів (Ол. Міхаловський) в супр. форт., 16·45 Для дітей „Мати всіх дітей", 17·00 Запросини до танцю (музика орх. з конферансієркою), 17·50 Книжка та знання, 18·00 Театр Уяви: „Червоні помаранчі" (авд. Броньчика), 18·45 Життя молоді, 19·00 Концерт (орх., баньо, гармонія), 19·30 Муз. з гр. пл., 19·50 Актуальний фейл., 20·00 Симф. концерт (орх., форт.), 20·45 Веч. дениик, 20·55 Як працюємо, 21·00 На веселій львівській хвилі, 21·45, 21·45 Спортові вістки, 22·00 Техн. скрин., 22·15 Рекл. концерт, 22·30 Танц. муз., 23·05 Музика з гр. пл.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 255 (13.800). Львів, понед'лок 24. вересня 1934. Pocztowa opłatę opłacono ryczałtem. РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор прийма від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Півріччно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 100 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ТУТКИ
HERBEWO
150 ШТУК 35 СОТИКІВ
з найдешевших найліпші

Дальші перенесення учителів українців з Лемківщини.

Із 40 учителів українців, які працювали в Новосандеччині, нема сліду. Зате залишилось ледви кількох „русских", рідня автора „лемківського букваря" п. М. Трохановського. І так з початком шкільного року перенесли крім подазних у 195 числі „Діла" ще: Марію Мереньову, учительку в Королеві Руській до пісчівського повіту; Івана Пилипчука, учителя в Щавнику до опатівського повіту та Евгенію Мандзюкову, учительку в Пилипчі до ольпуського повіту. До Пилипча приїхала учителька полька на місце п. Е. Мандзюкової вже 27. липня ц. р., а її перенесли щойно 16. вересня ц. р. На опорожнені посади прийшли самі учителі поляки.

Отовпи „Лемковского Союза" д-р О. Гнатишак, адвокат з Криниці та М. Трохановський зі страху за „русских" учителів на конференції у Криниці з представниками краківської кураторії просили залишити бодай „русских" учителів.

ВБИВСТВО У ЖОВКВІ.

„Вік Нови" повідомляє: У пятницю, 21. вересня ц. р. в год. 21.30 вечором у Жовкві невідомий справник стрілив двічі з револьверу до поліційного агента повітової команди Станислава Яцини і зранив його тяжко в голову. Справник по стрілах утік. Тяжко раненого агента відвезли до шпиталю. Ранений не відзискав свідомости і помер. До Жовкви виїхав незабаром районовий прокуратор. Ведеться слідство.

Оборона мексиканських католиків.

ВАШИНҐТОН, КАП. 2.000 мексиканських католиків підписало меморіял до уряду, щоби відкликав протирелігійні закони. Меморіял вручили ґубернаторові стейту Коагуйла Мануелеві Тревіно. Ґубернатор у листі до Людвика Давіла і Франца Фльореса — голови і секретаря Комітету оборони вольностей громадян, назвав цей меморіял „доказом вузького погубного фанатизму", який треба викорінити. Одночасно висловився, що кількість духовенства слід обмежити до найменшого числа або взагалі його скасувати.

Батьки багатьох родин міста Овксака підписали протест проти встрявання уряду до виховання дітей. Протест вислали до конгресу. Союз студентів стейту Халіско видав маніфест із заявою, що не признає соціялістичних реформ, які нарушують свободу навчання. Маніфест розіслано до преси. Одначе його надрукував тільки один щоденник „Ель Гомбре Лібре".

Новозаснована
РОБІТНЯ КРАВЕЦЬКА
Подаю до ласкавого відома, що по довголітній праці у славних фірмах потвердженій свідоцтвами першорядної кваліфікації заложив я свою робітню. Для зєднання П. Т. Клієнтелі ціни низькі, робота першорядна. Раз прошу спробувати, а радо схочете залишитись постійним клієнтом.
З поважанням
ВОЛОДИМИР БОГАЧИК
Львів, ул. Мохнацького ч. 8. 340

Реформа державного ладу у Франції.

ПАРИЖ, 22. 9. ПАТ. На засіданні кабінету премієр Думерґ зясував у загальних рисах декларацію про основну зміну державного ладу Франції, орґанізації президії ради міністрів і програми праць парляменту. Міністр фінансів Жермен Марін поінформував міністрів про праці над буджетом кажучи, що проєкт буджету буде у фінансовій комісії палати вже 22. вересня ц. р.

За 48 годин з Анґлії до Індії.

ЛЬОНДОН, 22. 9. ПАТ. Анґлійський летун Гелмор вилетів з Портсмут до Індії, бажаючи перелетіти цей шлях за 48 годин. Гелмор підготовляв лет від двох років. Літак летить зі скорістю 265 км. на годину. Летун забрав невеличку кількість бензини. Недалеко Портсмут лежів йому другий літак дещо кількість бензини. В подібний спосіб набере Гелмор бензини над Мальтою.

Новий страйк у Злучених Державах.

НЮ ЙОРК, 22. 9. ПАТ. Союз портових робітників візвав своїх членів приступити до страйку 8. жовтня ц. р. у всіх портах над Атлянтійським океаном і мексиканським заливом. У страйку візьме участь 40 тисяч портових робітників.

През. Рузвельт візвав страйкарів ткачів, щоби приступили до праці. Конфлікт полагоджують опісля у безпосередніх переговорах делеґації ткачів і промисловців.

—o—

Всіх наук лікарських
Лікар Клюфас Всеволод
бувший лікар Загального Шпиталя у Львові
ординує від 20. вересня в ВАРЯЖІ к. Сокаля

ОСТАННІ НОВИНИ НА СЕЗОН
поручає Карло Янковський і Син
фабрика сукна Бельско, Відділ у Львові Ринок 32. (Ріг Трибунальської). Тел. 30-17. 22/50 2—?

Друга сторона медалі.

Рівне, 15. IX. 1934.

Як відомо з часописів, міністер внутрішніх справ Зинґрам-Косцялковський, прибувши на Волинь дня 8. вересня, щоби наступного дня взяти участь у відкритті Волинських Торгів у Рівному, залишився на кілька днів на Волині відбув ряд нарад з кермуючими особами в ріжних ділянках життя і врешті відвідав деякі місцевости воєвідства.

Ці факти малиб свідчити, що п. міністер цікавиться волинськими справами й хоче якнайближче познайомитися з місцевими відносинами.

У моменті, коли ми пишемо ці рядки, міністер Косцялковський вже обїхав Волинь, і годі щонебудь сказати про його враження від місцевого життя, в якому вісімдесять відсотків українського населення відограє немалу ролю. Проте, коли судити по польській пресі, ця роля української маси в волинському житті, здається, особливо цікавить представника вищої влади Польщі.

Українське населення Волині, зі свого боку, не менше цікавиться поїздкою п. міністра Косцялковського та його враженнями і то тим більше, що заплутаний клубок місцевого життя українців дійшов до такого стану, що вже вимагає надзвичайних засобів до його розплутання.

Покищо не можна більше нічого сказати про згадану візитацію Волині, як те, що вже подали деякі орґани польської преси.

Чи зазнайомився п. міністер з поглядами на сучасне життя Волині представників українського т. зв. незалежного громадянства, поза гуртком людей, що купчаться біля ВУО й „Рідних Хат", про це брак пресових відомостей.

КАЛЄНДАР
КРИНИЦЯ
це книжка, яку мало Вам раз перечитати і відложити. — Ви мусите хоч-не-хоч вертати до неї безконечну скількість разів

І тому залишається спинитися тільки на тому, що вже проголосила згадана польська преса.

З особливо характеристичними ревеляціями виступив бруковий „Експрес Ілюстровани", що, здається, має спеціяльним завданням реклямувати статус кво й ріжні експерименти на Волині. Пишучи з приводу відвідання п. міністром Косцялковським Волинських Торгів, цей орган поквапився передати своїми словами відповідь міністра на промову посла з ББ Скрипника таким способом:

„П. міністер Косцялковський, відповідаючи на промову посла Скрипника, висловлював переконання, що державна й національна консолідація на Волині є доконаним фактом. Згідна співпраця й польсько-українське співжиття є консеквенцією польської рації стану, яка виражається в стремлінні, щоб усі громадяни без ріжниці національности й ісповідання спільно працювали над закріпленням і зорганізуванням польської державности. Враження з перебування на Волині, спостереження й висновки дозволять п. міністрові набрати переконання, що перемога польської рації стану на Волині є запевнена".

Наведені слова газета подала без лапок і годі твердити, чи вони цілковито передають зміст промови міністра Косцялковського. Зате його слова, звернені до групи денникарів, подані вже в лапках і в останнім уступі звучать так:

„Цьогорічні торги були уріжноманітнені ще „дожинками", які віддзеркалюють гармонійну співпрацю цілого населення Волині, незалежно від національности, для загального добра, якому на імя Річпосполита Польська та найвищий добробут усіх її громадян".

Коли слова п. міністра Косцялковського передані точно, то виходилоб, що день 16. вересня в Рівному відбив у собі, як у зеркалі, ціле життя Волині.

Але, сміємо запевнити, що так воно не є.

По-перше, українські селяни й селянки, які були на „дожинках", є лише маленькою частиною міліонової маси Волині, а до того ще спеціяльно висланою на торги гмінними урядами та ріжними організаціями на свій кошт.

По-друге, п. Скрипник промовляв лише в імени маленької жмінки свого гуртка.

А по-трете, ще старі римляни казали: „Вислухай і другу сторону", а пізніші европейці витворили приповідку про „відворотну" сторону медалі.

Хори, танці, промови й т. д. на торгах — це відповідає дійсности й цього ми не заперечуємо, але вони зовсім не віддзеркалюють цілого волинського життя ані настроїв українських мас, бо ...є й величезна друга сторона та є „відворотний бік медалі".

І ми твердимо, що п. міністер бачив лише маленький клаптик, спеціяльно вирізаний клаптик волинського життя, а цілого життя або його відворотної сторони і не міг бачити, бо вони на торгах не могли мати місця. Так само не міг п. міністер Косцялковський почути й „другу сторону", бо або її там не було, або вона не могла нічого сказати.

Ще з казок ми знаємо, якто дбайливі володарі чи правителі країн, переодягалися й ходили „в нарід", щоб усе почути на власні вуха і побачити на власні очі. Так зробив, якщо преса правду каже, і поліський воєвода Костек-Бернацький, що одягнув свитку й постоли та пішов у маси.

Так, на місцях і тільки на місцях, а не в Рівному й не з промови п. Скрипників і п. міністер міг би побачити справжнє волинське життя та почути справжній голос населення. Бо в той час, коли в Рівному відбувалися „обжинки", на Ковельщині, Луччині, Горохівщині й в інших місцях відбувалися (й ще відбуваються) інші „імпрези"...

Колиб п. міністер погодився з римською мудрістю про вислухання другої сторони, то чи не побажав би ознайомитися з думками й переживаннями незалежного українського громадянства та величезних народніх мас?

Може знайомість з другою стороною медалі помоглаб витворенню дійсно цілого й правдивого образу волинського життя.

XX.

І. Фестіваль Українських Трубних Орхестр

відбудеться невідклично в неділю дня 7-го жовтня 1934 р. на площі „Сокола-Батька" точно о годині 1-шій в полудне під ПРОТЕКТОРАТОМ ПРЕОСВЯЩЕННОГО КИР. І. БУЧКА. Орхестри які ще бажалиб взяти участь в цьому пописі зголосяться негайно на адресу: „ВОЛЯ" Львів, Ринок 10/II. КОМІТЕТ.

Центральний Кооперативний Банк у ЛЬВОВІ

(у власному домі при вул. Третього Мая ч. 15), приймає вкладки ощадности.

Конто ПКО. ч. 143.467.

VI-ий Міжнародній Конґрес Морального Виховання.

Краків, 15. вересня.

В днях від 11. до 15. вересня ц. р. відбувся такий конґрес у Кракові. Учасників було понад сімсот. Найбільше було з Кракова і Варшави, а зпоміж закордонних гостей: із Франції. Франція вислала дійсно великих представників цієї ділянки, як Буґле, Бріншвіґ, Ляланд і інші. Всіх учасників з Франції начисляли понад пятьдесять. Французи надавали тон конґресові і їхня мова була мовою конґресу, хоч виголошено також виклади по німецьки і кілька по анґлійськи.

Німеччину репрезентував націоналіст Петро Петерсен, професор енайського університету. Із Данціґу секундував йому гітлерівець проф. Кале. Менші ґрупи творили: швайцарці, австрійці, данці, румуни, болгари, норвежці і фінляндці. З Америки мабуть не було нікого, хоч реферати були зголошені. З Анґлії прибув п. Ґулд, один з творців цього роду конґресів і панна Сміт. Чехів репрезентував лише один реферат, а російську еміґрацію професор Гессен.

З чужинців, як можна було запримітити, прибули випробовані приятелі Польщі, які на місці хвалили вислідн польської культури. З резервою трималися французькі гості, хоч і між ними були горячі прихильники Польщі.

Між репрезентантами польської науки і культури слід назвати таких: проф. Зелінський (відомий геленіст, почесний доктор Сорбони, тут почесний президент конґресу), проф. О. Галецький (історик, президент конґресу), п-і Сокалева, секретарка конґресу, професори: Наврочни-

Памятай! що вибаглива правдива срібна **СТОЛОВА ЗАСТАВА** походить тільки з ФАБРИКИ столових виробів

Д. Л. Нойман Львів, Кохановського ч. 21. (Рік осн. 1880). — Тел. 6-74

Можна дістати у всіх більших ювилерських маґазинах в цілім краю. 3/3 2—50

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 24. ВЕРЕСНЯ 1934.

ВАС. МУДРИЙ. 5)

З подорожі до Швеції.

СТОКГОЛЬМ.

Шведська столиця Стокгольм манила очі своїм мальовничим положенням, коли ми до неї зближалися. Враження тієї мальовничости не зблідло зовсім, коли ми ступили ногою на суходіл у Стокгольмській пристані і подалися до міста. Навпаки у місті це враження ще зросло. І це не дивне, бо Стокгольм положений на островах, півостровах, на рівнинах і скалистих узгірях. Острови та півострови, на яких осадовилось це прегарне місто, получені зі собою численними мальовничими мостами.

Сам осередок міста з королівським замком розложений на трьох островах. Це старе місто т. зв. старий Стокгольм з вузькими, старими будовами і з великим рухом. Тут містяться всі державні центральні установи. Ця дільниця має назву Стаден. Всі новіші дільниці Стокгольму мають широкі вулиці, багато зелені, численні площі та городи. Заразже напроти королівського замку за мостом бачимо величавий будинок парляменту, а недалеко від нього будинок опери.

Стокгольм, приманчивий своїм положенням, займає багато простору і робить враження дуже великого міста. Зате населення в ньому менше, як на перший погляд здається. На підставі статистики з кінця 1927 р. було в ньому 428.835 душ населення (в тому ледви 2.628 жидів і 5.972 чужинців). Дуже давно була на місці Стокгольму маленька рибацька оселя. Перший оборонний замок мали там вибудувати єсти коло 1187 р. Містом стала ця оселя коло 1250 р., а столицею Швеції значно пізніше. Так кажуть про початки Стокгольму шведські хроніки. -

Тепер Стокгольм є столицею одної з найкультурніших країн на земному ґльобі. Цю велику і високу культуру ви бачите на кожному кроці в столиці. Ви її вичуваєте зі самого вигляду міста, його будов, порядку, чистоти, діловитости й поваги її мешканців і вкінці з численних музеїв, зборів і бібліотек. Та про велику культуру шведів найкраще засвідчать цифри. Користуюся даними з початку 1928 р.

Отже Швеція мала на початку 1928 р. 6,087.923 (словами: **шість міліонів**) **населення.** Це стільки, скільки українців у Польщі. Коли я тут порівнав їх численність із нашою в самих тільки межах Польщі, то не на те, щоби робити якісь дальші паралелі чи порівнання. Вони не потрібні. А колиб їх провести послідовно, то вийшлиб страшно понижуючими для нас. Тому краще в такі небезпечні дебри не запускатись.

Шість міліонів шведів, що мають славетну історію, на твердих фундаментах збудовану державу, питому їм високу культуру і славу та популярність у світі, мають тепер дуже гарно зорганізоване і ще краще вивіноване шкільництво. В них є шкільний примус від 7 до 14 р. життя. Народніх шкіл є там 26.715. Між ними є два типи: нижча початкова школа (дві кляси) і вища початкова (5 кляс). Крім того є там ще 8.121 доповняючих, загальнообразуючих шкіл. Середніх шкіл є **155**, а вищих шкіл **77.** Крім того шведи мають два університети в **Упсалі** і **Люнді,** а не в Стокгольмі. Ці університети старі, повні світлих традицій і високо цінені не тільки в Швеції, але й поза нею. Є в Швеції для нас дуже цікаві школи, а саме **дві приватні високі школи** з правами університетів, а саме, у Стокгольмі та Ґотенбурґу. На обох тих приватних університетах було у шк. році 1927-28 аж 7.712 студентів. Крім того шведи мають академію наук, академію літератури й академію вільних мистецтв у Стокгольмі та Т-во для справ шведського письменства і Т-во для справ науки в Ґотенбурґу.

Але вертаймо до Стокгольму. Які у ньому культурні та наукові осередки і як вони працювали та працюють над розростом шведської культури? Їх дуже багато. Крім названих академій і приватної високої школи є там: Каролінський медично-хірурґічний інститут (з правами університету) заснований 1810 р.; Дентистично-фармацевтичний Інститут, Ветеринарна Висока Школа, Висока Торговельна Школа, Висока Політехнічна Школа, Лісова Висока Школа, Ґімнастичний Центральний Інститут (славна система шведської ґімнастики!), Висока Воєнна Школа, Соціяльно - політичний і Комунальний Інститути, Музична Консерваторія і Висока Школа Мистецтв. Одначе це ще не всі джерела шведської культури в самому Стокгольмі. Бо там є ще: Шведський Національний Музей, Історичний Музей, Природничий Музей, Північний Музей і Музей на вільному воздусі Сканзен (це музей цілої Швеції разом з її побутом, фльорою і фавною). Є ще й інші менше важні музеї як державні так і приватні. До приватних належить славна ґалерія Тіля, що має цінні збори шведського малярства і різьби. У Стокгольмі є величезна Королівська Бібліотека, що має пів міліона томів і 12.000 рукописів. Другою щодо величини є бібліотека шведського парляменту. Крім того є там ще ціла низка архівів державних, міських і приватних.

Не беремося тут писати про великий шведський промисл, торговлю, кооперацію та інші форми орґанізації джерел шведського добробуту, бо на те нема місця. Та й завелоб це нас за далеко у відбіганні від властивої теми, тобто від опису вражінь із побуту в Швеції.

Думаю, що наведеного доволі, щоби оправдати моє твердження про те, що Швеція є одною з найкультурніших країн на земному ґльобі.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які ідуть на західні землі.

ський, Знанецький, Шуман, Мислаковський і Мірський. Польща мала багато представників; елемент жидівський робить неабияку прислугу польському іменеві. Вихрестами є такі професори: Галецький, Мірський, Ровід. П. Сокалева. У крови Мислаковського (по матері) пливе жидівська кров. Між закордонними тістьми були також жиди, от хочби з Франції проф. Бріншвіг, або п. Бернер з Відня. Цей останній під кінець свого реферату вихвалив польського педагога Бронислава Трентовського, що було несподіванкою для чужинців, тимбільше, що це робить ніби німець. На салі ми чули, що цей пан Бернер добре говорить по польськи і це мабуть галицький жид. Чому себе подає за віденця, не знати.

Очікували ще приїзду президента екзекутиви міжнародніх конгресів морального виховання, професора женевського університету Жана Піяже, великого знавця дитячої душі і професорку віденського університету Шарльоту Білер, але вони чомусь не приїхали.

Темою конгресу були: моральні почування, спільні всім народам. Конгрес провадив наради в чотирьох секціях: мораль і праця, дитяча література, порозуміння народів через молодь і коелукація. На конгресі зарисувалися три групи: гуманістична (французька), націоналістична (німецька) і католицька, яку репрезентував між іншими проф. О. Галецький.

Славний французький соціольог проф. Бугле збираючи при кінці висліди нарад ствердив, що конгрес не видобув нових вартостей ідейних, радше, на його думку, порушено проблеми давні і знані. Він побажав, щоб мир, братерство і справедливість заволоділи всіми народами. Галецький ідеальний предсідник. Він володіє мовами: французькою, німецькою і англійською і легко переходив з одної до другої, а як першорядний промовець викликав правдивий ентузіязм, замикаючи конгрес промовою, виголошеною по латині.

Було враження в часі нарад, що гітлерівську групу лише потурають на конгресі (головно французи). Між поляками є вже завзяті націоналісти, але польські, не ентузіясти гітлерівців. А тут виступає проф. Петерсен, представник Німеччини, і славить висліди польської культури, без яких уже Німеччина не може обійтися, причім складає п. Сокалевій, як польській жінці, а в тім Польщі поклін за улаштування конгресу і за знаменитий розвій польської культури, передаючи ще й чудову китицю квітів. Закінчив свою промову по польськи: „Нех жие Польска". Зробило це враження мініятурного „голду прусського".

Такі конгреси відбуваються що чотири роки. Найближчий має відбутися в Берліні, у 1938 р.

В часі дискусії один з учасників підніс, чому рефератів не виголошували з памяти, лише читали. Він хотів цим докучити представникові іншого погляду. Зате предсідник уважав за відповідне перепросити референта, бо йшло тут про визначного вченого. Предсідник зазначив, що на конгресах кожний має свободу щодо форми виголошення своєї праці, чи поглядів. Дійсно за чотири дні нарад, лише кілька було промов вільним словом, а решта або дослівне читання праць, або реферування при помочі записок, як це діється на всіх інших конгресах.

Василь В.

Добро Вашої громади, у Ваших руках!

Тому не вільно Вам іти до громадських виборів неп'дготованим.

Підготовитись до громадських виборів дуже легко, купіть тільки за 80 сот. — з почтовою оплатою 85 сот.

Новий Самоуправний Закон.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Ринок ч. 10.

Найліпша оборона перед назубним камінем.

Запобігти недузі легко, побороти її трудно тому треба завчасу не давати творитися назубному каменеві, який є найгіршим ворогом зубів.

Кальодонт є одинокою в Польщі пастою до зубів, що має в собі Сульфорицинолеат на підставі д-ра Бройнл'ха. Завдяки цьому препаратові усуває він назубний камінь і не дає наново йому творитись.

усуває назубний камінь.

Большевики про вступлення СССР до Ліґи Націй.

Большевицькі талмудисти в публіцистиці звернулись тепер лицем до Ліґи Націй так само безлично, як перед двома роками безлично оплюгавлювали та поборювали Ліґу Націй у всій своїй пресі. Нині комуністична публіцистика виправдує вступлення СССР до зненавидженої Ліґи Націй цитатами з промов своїх рабінів Сталіна і Молотова так само, як била ту установу давніше, покликуючись на цитати з Леніна про неможливість співпраці пролетарської держави з капіталістичним світом.

Прецікавий зразок большевицького публіцистичного крутійства і примітивної публіцистичної казуїстики находимо у передовій статті київського урядового офіціозу „Вісті" з 18. вересня ц. р. Стаття „Вістей" має дуже вимовну назву „Новий крок у боротьбі СССР за мир". З неї виходить, що большевики так страшенно бояться тепер війни, що за ціну її відсунення булиб вступили не тільки до Ліґи Націй, але навіть до спілки фашистівських держав, якщо така булаб в Европі або Азії. А відомо, що фашизм є запереченням комунізму.

Та приглянься тепер ближче крутійству большевицького публіциста в названій статті. Ось її текст:

„Запрошення ввійти до Ліґи Націй, звернене до Радянського Союзу представниками 34 держав — членів Ліґи (рахуючи в тому числі окрему заяву чотирьох скандинавських держав) та висловлена у відповіді радянського уряду згода прийняти цю пропозицію, являє собою подію справді світового значіння.

„Самий факт запрошення СССР увійти до складу Ліґи Націй не є несподіванкою. Він завершує розвиток подій, що відкрились виходом з Ліґи спочатку Японії, а потім Німеччини.

„Під впливом світової економічної кризи, що до крайньої міри загострила всі суперечності капіталізму, почалась шалена підготовка війни, як капіталістичного виходу з кризи. Японія перша перейшла від підготовки до воєнних авантюр. За нею в перший ряд держав, буржуазія яких бачить для себе порятунок у війні, вступила після націонал-соціялістичного перевороту, Німеччина. Але не всі буржуазні держави прагнуть тепер війни. Багато з них, як указав на XVII. зїзді товариш Сталін, „не зацікавлені з тих чи інших мотивів у порушенні миру". Між цими двома ґрупами держав є ще третя ґрупа: це ті держави, які самі з ріжних причин не вважають війну для себе актуальним завданням, але не від того, щоб сприяти війні між третіми державами, розраховуючи одержати від цього певні вигоди.

„Ліґа Націй, що включала до свого складу всі ці ґрупи, природно зробилась ареною боротьби між ними. В розвитку цієї боротьби співвідношення сил всередині Ліґи виявилось несприятливим для безпосередніх палїїв війни.

„Ураховуючи ці зрушення міжнародного становища, тов. Сталін ще в грудні 1933 року вказав в розмові з американським журналістом Дюранті зміну в ставленні СССР до Ліґи Націй.

„Не вважаючи на вихід Німеччини і Японії з Ліґи Націй, — сказав тов. Сталін, — або, може, саме тому — Ліґа може стати деяким гальмом для того, щоб затримати виникнення воєнних подій, або перешкодити їм. Якщо це так, якщо Ліґа зможе стати деяким горбиком на шляху до того, щоб хоч трохи утруднити справу війни і полекшити деякою мірою справу миру, — то тоді ми не проти Ліґи. Так коли такий буде перебіг історичних подій, то не виключено, що ми підтримаємо Ліґу Націй, не вважаючи на її величезні хиби".

„Наприкінці грудня 1933. р. у своїй доповіді на IV. сесії ЦВК СССР голова Ради Народніх Комісарів СССР тов. Молотов підкреслив, що „Ліґа Націй стала до певної міри на шляху „волі" дій інтервентів", „в звязку з цим певна гальмуюча роль Ліґи Націй щодо сил, які рвуться до війни, повинна бути визнана, як позитивний факт."

„Коли таким чином, Радянський Союз, вбачаючи позитивну роль, яку може відограти Ліґа Націй у справі боротьби за мир, змінив своє колишнє неґативне ставлення до цієї міжнародної організації, то виникає питання, чому величезна більшість буржуазних держав — членів Ліґи, в тому числі і ряд держав, що перебувають у дипломатичних відносинах з СССР (англійські

Д-р Фенцик клеветник і донощик.

За що покарав суд найбільшого москвофільського діяча на Закарпатті.

В часі ферій 1930 р. виїхали підкарпатські пластуни під проводом д-ра В. Бірчака, професора гімназії в Ужгороді, до Варни, де таборували над Чорним Морем. По повороті появилася стаття в „Русінской Мадяр Гірляп", у якій очорнено цілу поїздку і приписано таборові у Варні протичеські інтенції. Проти редактора часопису вніс д-р Бірчак, а окремо знов і Союз Пластунів Підкарп. Руси, скаргу за образу. В часі розправи виявилося, що одним з авторів статті є д-р Фенцик, редактор „Карпаторусского Голосу", який пішов аж до мадярського шовіністичного „Р. М. Гірляпу" боронити чеські державні інтереси. Розправи тягнулись довго, бо обвинувачені покликувались аж на свідків у Варні, яких переслухував болгарський суд. Кінець розправи був у суботу 15. ц. м.

Суд засудив редактора Міхльоша Ковача на кару 200 кч, а авторів статті, д-ра Фенцика і Берната Паля, на вязницю по 14 днів, і то безумовно. Заступник д-ра Фенцика застеріг собі 3 дні до надуми.

Слід подати, що д-р Фенцик є не тільки редактором „Карп. Голосу", але й начальником „русскаго скавта". Як погодити поступки д-ра Фенцика з пластовими ідеалами?

(„Українське Слово").

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА"
здорової підмінки кави „Пражінь"
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл" у Львові
101

Осінній сезон в шовках і вовнах
відкрила після реконструкції порталю і давньої фасади рекомозана фірма 23/80 1-3
АДОЛЬФ АВЕРБАХ Ринок 20.
превеликим транспортом останніх новин — по найприступніших цінах. **Спеціяльний відділ церк. матеріялів для Всч. Духовенства.**

домініони, Югославія та інші) вирішили звернутися до країни пролетарської диктатури з пропозицією ввійти до складу Ліги. Вичерпуюча відповідь на це питання дана тов. Сталіном у його доповіді на XVII. зїзді. Це запрошення є прямим і безпосереднім наслідком того, що „в обстановищі передвоєнної свистопляски, що охопила цілий ряд країв, СССР продовжував стояти за ці роки твердо й непохитно на своїх мирних позиціях, борючись із загрозою війни, ідучи назустріч тим країнам, які стоять так чи інакше за збереження миру, викриваючи і зриваючи машкару з тих, хто готує, провокує війну". Це запрошення є далі прямим і безпосереднім наслідком „росту сили і могутності СССР" „в наш час із слабими не прийнято рахуватись, рахуються тільки зі сильними".

„Запрошення СССР до Ліги Націй продиктоване надією, що з участю Радянського Союзу Ліга зміцніє, вийде із стану маразму, перестане бути „живим трупом", як її недавно назвав Мусоліні. Члени Ліги, що запрошують СССР ввійти до її складу, розуміють, з якою метою держава пролетарської диктатури вступає до цієї міжнародної організації. Ця мета — боротьба за мир, боротьба з зазіханням на мир, звідки воно не виходили. Радянська громадськість вітає це нове досягнення нашої зовнішньої політики в її боротьбі за мир. „Хто хоче миру, той завжди знайде в нас підтримку" (Сталін). Вступаючи до Ліги Націй з метою використати найменші можливості для боротьби за мир, радянська громадськість з невпинною наполегливістю працюватиме далі над зміцненням обороноспроможності нашої соціялістичної батьківщини".

Словом, большевики зробили інтерес, бо найшли собі „союзника" для оборони потрібного їм мира у Лізі Націй.

Похороном займеться найліпше і найдешевше
ХАРІС
ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ 3., (В НАРОД. ДОМІ)
Наше заведення полагоджує всякі урядові чинности, виконує екгумації і перевозить в найдальші сторони з усіх цвинтарів, шпиталів як і санаторій.
Не слухайте агентів, що крутяться по шпиталях і підшиваються під нашу фірму та фальшиво інформують заінтересованих.
В нещасті ідіть до ХАРІСУ, а відпадуть вам усякі клопоти. 648

Податок на заміжніх бездітних жінок.

БІЛГОРОД, 22. 9. КАП. На останній конференції югославянських лікарів у Блед д-р Зеліч з Білгороду зголосив проєкт, щоби оподаткувати ті замужні жінки, які оминають материнства. Податок буде вищий, коли маєткове положення заміжньої жінки буде краще. Дохід з цього податку буде призначений на допомогу для родин з численними потомками. Проєкт д-ра Зеліча приняли лікарі одноголосно і рішили його зголосити в парляменті

Вистава опери Чайковського „Мазепа" у Празі.

Прага, 16. IX. 1934.

В терпкій цьогочасній добі, коли переживаємо самі гіркости, невбилякою втіхою є відзначити памятний день 13. вересня в чеській Празі. Того дня аматори мистецтва святкували виставу старої, але в Европі майже незнаної опери Чайковського „Мазепа".

Думка виставити „Мазепу" в Національній Праській Опері („Народне Дівадльо") прийшла режисерові Й. Мунцлінґерові ще в часі ювилейних свят з приводу 300-ліття народження гетьмана Мазепи. Але, очевидно, треба було перебороти чимало труднощів і не лиш самих матеріяльних (у виставі бере участь около 200 людей і вся обстанова, ґардероби та реквізит від альфи й до омеги — зовсім нові!), а тому справа затяглась на кілька років. Та не були марні праця й намагання Мунцлінґерові: вистава виправдала надії.

Наскільки уважливо поставились до справи організатори (керманич опери І. Готліб, диригент — югославянин Мілян Зуна), можна було вже бачити бодай з тих, фактів, що вони докладно вивчували літературу про героя опери та його добу, дали портретові грими, справили здебільшого правдиву національну українську ґардеробу і, що найцінніше для нас, стерли зовсім москвофільський кольорит опери (перша вистава в Москві р. 1888 вимагала від Чайковського „цареславія" і затушкування ціло симпатичних йому моментів українських, як українцеві з походження). Організатори підкреслили кольорит український в такій мірі, що чеська преса, котра анонсувала виставу, і навіть преса нам явно ворожа, як от „Народна Політика", що недавно виступала з глупими наклепами на всю нашу націю, — не могла не відмітити, що зміст опери зовсім український. Варто тут також зазначити й той факт, що організатори звертались до наших малярів, етнографів, театральних знавців і користали з їхніх вказівок, навіть аж до генеральної проби, коли відповідно до зауважень репрезентантів Української Мазепинської Спілки (У. С. І. М.) у Празі зроблено вже в останній хвилині чимало змін у костюмах, реквізиті і навіть у виведенні опери на сцені.

Отже вистава робить повне і сильне враження. Гнучкий, вишколений баритон визначного артиста Зденка Отави, що виконує ролю Мазепи з глибоким розумінням і навіть пістизмом, робить утворений ним образ клясичним. Прекрасним партнером його є режисер Йозеф Мунцлінґер, котрий з величезним надхненням та експресією співає Кочубея, в деяких місцях (сцена перед карою або сцена у вязниці) даючи зразки найвищого драматичного напруження. З великими голосовими даними і драматичною технікою виконує ролю Марії (Мотрі) п. Кочова, подаючи одночасно зразок елеганції і граціозности. Решта артистів — на своїх місцях у такій мірі, що велика опера (й не найліпша з творів Чайковського) проходить без найменших „сліпих" місць, викликаючи в авдиторії помітне враження.

Загалом лишається враження, що бачиш виставу не в чеській Празі, а в українському (не в колишньому змоскалізованому) Києві. Єдине, що не дозволяє цьому враженню зміцнитись, є той чужинецький „надих", що його неминуче чути при виконуванні чужих річей навіть і видатними артистами і навіть при найліпшій їхній волі. Це той „акцент", котрого майже неможливо уникнути, користаючи з чужої мови, співаючи чужу пісню, малюючи чужі етнографічні чи історичні сцени. У виставі „Мазепи" цей „акцент" підкреслювався ще й тим, що масові сцени переводила велика кількість співаків і статистів, котрі не мають належної уяви про дух, характер і ментальність українського люду й інтерпретують маси в спосіб шабльоново інтернаціональний.

Не хотілось би зазначувати дефектів вистави того роду, хіба за винятком двох. Дивне враження робить балет (майже кордебалетний, без глибшого простудіювання гопак), в якому короткі соля віддають прастарим, осміяним „малоросійським" вибиванням у типі відомого Тургеневського „грає, грає, воропає". А що балет ставить наша землячка, „малоросіянка" Є. Нікольська, то всякі вказівки й зауваження розбиваються об типове малоросійське: „А у нас, в імениї крестяне танцовалі так". Бож для багатьох, що походять з „імений" українських, ще й досі тяжко позбутись переконання, що все українське „мужиче", взірцем якому може бути лиш „практика" селянська і то з останніх часів, а стан українського правдивого мистецтва це річ зовсім незнана. Тому в балеті Нікольської побіч з виконанням жінками чоловічих „па" (бо вони „показніші"!) доходить аж до циркової еквілібристики, як то бувало за старих часів у

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЕ ЗІ ЗНАКОМ „СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ"
FABRYKA CHEM. FARMAC. „A. KOWALSKI" WARSZAWA

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 24. ВЕРЕСНЯ 1934.

АРТУР ШНІЦЛЄР. 6)

Сліпий Джеронімо.

— Таки вже досить, — сказав Карло, — ходи! — і він потягнув брата за собою, майже несучи його на руках по сходах до пустої комірки на горіще, де вони спали. Джеронімо ввесь час кричав:

— Так, щойно тепер я знаю! Але чекайте! Де вона? Де Марія? Або може зложиш їй ті гроші на шадничу книжечку? Ах, я співаю, я граю, а ти живеш з мене, злодію!

Він упав на сінник.

Зі сіней падало скупе світло до середини; напроти стояли відчинені двері до одинокої в горішні кімнати, де гості часом ночували. Марія стелила там ліжка. Карло стояв перед братом і дивився, як він лежав з викривленим лицем, синіми устами, а мокре волосся облипило його чоло; виглядав багато старший, як справді був. Поволі зачав розуміти. Не від нині зачав брат йому неловіряти, то мусіло віддавна вже в ньому бути, лише не мав нагоди або відвати висказати цього. Все, що Карло для нього зробив, було пусте, пустий жаль, пуста жертва цілого життя. Що робити? Чи мав далі день за днем, хто знає, як ще довго, провалити його через вічну ніч, його жалувати, для нього жебрати та не мати іншої подяки, як неловіря та лайку? Коли брат уважав його за злодія, то кожний инший чужий міг його так само або може й ліпше заступити. Справді лишити його самого, на все з ним розлучитися булоб найкраще. Тоді Джеронімо зрозумів, який був несправедливий, бо щойно тоді переконається, що значить, коли тебе обманюють, як буде сам у своїй нещасній непорадности. Ну, а він? Що він зі собою зробить? Він не був ще старий; коли буде лише сам для себе, то може вашонебудь узятися. Хочаб став наймитом, то все ще найде місце.

Але, коли такі думки перелітали через його голову, його очі не переставали дивитися на брата. І враз побачив брата перед собою, як той сидить на краю сонцем освітленої дороги на камені, звернувши білі отворені очі вгору до сонця, котре не осліплює його, та простягає руки в пітьму, що вічно панує довкола нього. Тоді відчув, що так, як той сліпий, не має нікого іншого на світі крім нього, так і він не має нікого іншого крім брата. Зрозумів, що любов до того брата була змістом цілого його життя і пізнав перший раз з цілою певністю, що лише віра в те, що і брат його любить та вибачить йому, поможе йому терпеливо зносити всі злидні їх нужденного життя. Тої віри та надії не міг так за одним разом зректися. Він чув, що так само потребує брата, як брат його. Не міг, не хотів його лишити. Мусів зносити його неловіря, або найти якийсь спосіб, щоби переконати сліпого в безосновности його підозріння. Ах, так, коби то дістати звідки золоту монету! Коби так можна завтра рано сказати сліпому:

— Я сховав лише тому, щоби ти не пропив з робітниками, щоби тебе люди не обікрали... або щось іншого такого...

Чути було, що хтось іде нагору: це подорожні ішли спати. Враз несподівана думка прийшла йому до голови: застукати напроти, розповісти поправді тим чужим цілий нинішній випадок та попросити в них двацять франків. Однак зараз знав, що це зовсім безнадійне! Вони не повірять йому певно. І він пригадав собі тепер, як один із них, той блідий, кинувся зі страхом назад у возі, коли Карло нагло вирвав з пітьми.

Положився на сіннику. В кімнаті було зовсім темно. Чув, як робітники говорили голосно та сходили важкими кроками по сходах. Небавком зачинили обі брами. Слуга перейшов ще раз сходами нагору й назад; потім стало тихо. Карло чув лише, як хропів Джеронімо. За хвилину і він заснув. Коли збудився, було ще зовсім темно. Подивився в сторону вікна та, добре придивлюючися, побачив у непроглядній пітьмі легко сіріючий чотирокутник. Джеронімо спав ще глибоким сном пяного. Карло згадав про день, що має надійти і йому пройшов мороз по тілі. Думав про ніч, по тім дні, про день по тій ночі, про цілу низку таких днів та ночей, що були перед ним, і огорнув його жах перед саміним безнадійним життям, яке його чекало. Чому він не був учора вечір відважнішим? Чому не пішов до тих чужих та не попросив двацяти франків? Може були би змилосердилися над ним.

А проте —може це й добре, що не просив їх. Але чому добре? Він сів і чув, як билося йому серце, знав уже, чому це було добре: коли відправили би були його, то все таки залишався би для них підозрілим, — а так... Дивився на сіру пляму, що починала трохи проясниватися... То було неможливе, зовсім неможливе! що йому тепер мимохіть перейшло через голову... Двері напроти були певно зачинені, — а вкінці: вони можуть збудитися... Так, тамтой сірий, чимраз ясніший чотирокутник був новим днем...

(Далі буде)

колишніх „малоросейських ашантіїв", що віртуозно „садили" гопака „до ізломленія удов". Другим трохи прикрим фактом є підкреслена „мужича" поведінка чоловічого елементу до жіноцтва, що є наслідком хибного загально-европейського погляду на „орієнтальні" взаємини між чоловіками й жінками. Бож европейцям невідомо, що не лиш за Мазепиних часів та ще при його дворі, але й до останнього часу, принаймні на Великій Україні, жінка завжди була в пошані, а особливо у тих, що свідомо звалися лицарським найменням козака.

Та нема на світі нічого бездоганного, і ті дрібні хиби, що їх тут зазначено, загального прегарного враження не вбивають. А що опера безперечно матиме великий і довготривалий успіх, то є надія, що зчасом деякі дефекти постановки дадуться усунути й тоді „Мазепа", написаний „малоросом", диригований югославянином, режисерований і співаний у більшости чехами та словаками, прислужиться в чималій мірі пропаґанді української справи.

Поневолі згадувалось, як свого часу для пропаганди чеського мистецтва, з найбільшою увагою та пильністю приправлялась у театрі М. К. Садовського у Києві улюблена чеська опера: Сметанова „Продана наречена", для якої небіжчик Садовський навіть увесь реквізит та головні гардероби замовляв аж з Праги, а всі деталі етнографічні, музичні і т. д. обмірковував з чеськими знавцями. Отже сьогодні маємо „майже" реванш, бож повним реваншем для нас булаб вистава в Чеській Національній Опері якогось славного твору нашого найбільшого музики, М. Лисенка, дотепер ще майже незнаного ширшому світові.

Але й за те, що нам подали у виставі „Мазепа", з приємністю й щиро дякуємо.

В. Королів-Старий.

Жахливе знищення в Японії.

Сотні домів знищених. Тисячі людей ранених.

ТОКІО, 22. 9. ПАТ. У Кіото під румовищами шкільних будинків находиться 1.000 дітей. Великі хвилі несподіваного припливу моря знищили 50 тисяч домів. Тайфун перекинув 10 поїздів. 100 пасажирів убитих. Залізнича комунікація Токіо-Осака-Шімоносекі перервана. Тайфун зі скорістю 70 миль на годину знищив Нагасакі, морське побережжя і заподіяв величезні спустошення в Осака і Кобе. У Токіо не було більших шкід. Метеорольогічна стація заздалегідь остерігла кораблі перед тайфуном і тому кораблі залишилися в порті.

ОСАКА, 22. 9. ПАТ. Тайфун знищив 47 шкільних будинків. Під румовищами згинуло 225 дітей а 820 ранені. Із 188 будинків не залишилось ні сліду, а 298 знищені. 20 домів забрали морські хвилі, а 160 затопили. У 8 місцевостях згоріло 25 домів. Морські хвилі залили теж в Осака шпиталь для божевільних. 60 недужих пропало. Тайфун перекинув поїзд експрес, який їхав з Токіо до Шімоносекі у хвилині переїзду через міст. На щастя міцне поруччя спинило упадок поїзду до ріки. На летовищі Ганада коло Токіо знищені ангари і 20 літаків. Місто Осака без води. В Кіото 103 особи вбиті, а 352 ранені.

ТОКІО, 22. 9. ПАТ. До Шімоносекі не вернулись 4 кораблі, які виплили з порту ще 20. вересня ц. р. На кораблях находилося 500 пасажирів. Сподіються, що підчас тайфуну кораблі потонули. Між Нагоя і Кіото впав у пропасть поїзд з робітниками. Є багато вбитих і ранених.

ТОКІО, 22. 9. ПАТ. Тайфун, який навістив Японію, був найбільшою катастрофою в державі сходячого сонця від страшного землетрусу в 1923 р. Найбільші втрати Японії спричинив тайфун в промисловій окрузі Осака. Збір рижу знищений до тла. Тайфун знищив теж 4 міліони рижу в державних магазинах. Місто Окаяма домагається висилки поживи для 60 тисяч населення, якому загрожує голод. Місто Ашіґава під водою.

ПІДСУМКИ ЖЕРТВ І ВТРАТ.

ТОКІО, 22. 9. ПАТ. Офіційні дані про жертви тайфуну такі: В Осака згинуло 1.039 осіб, а між ними 500 дітей, 3.000 ранених і 586 осіб загинуло. Тайфун знищив 134 шкільних будинків і 3.914 мешкальних домів. Кілька тисяч домів ушкоджених. В Кіото згинуло 207 осіб, 939 ранених і коло 2.000 домів зруйнованих. Кількість жертв у Коге ще не відома. В Когі затонуло 2.350 рибацьких човнів. Втрати в Осака сягають 500 міліонів єн.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Нині велике прання!

Цей вислів — від часу коли є Радіон, вже нікого не лякає. Прання Радіоном зводить роботу до мінімум. А саме треба вложити поодинокі кусні білля до зимного розчину Радіону і варити їх найменше 15 хвилин. Найбільшою прикметою Радіону є те, що пере все до чого тільки його вжнемо, докладно, не нищить тканини і робить її білу як сніг!

Радіон

Є УНІВЕРСАЛЬНИМ ЗАСОБОМ ДО ПРАННЯ.

RP 18-34

Ліквідація окружного суду в Сяноці.

Замісцевий виділ у Сяноці окружного суду у Яслі.

Агенція „Всхуд" повідомляє: Свого часу ухвалили постанову в справі скасування окружного суду в Сяноці, при одночасному поділі судового терену між інші окружні суди. Місцеве населення старалося, щоби окружного суду в Сяноці не ліквідували, або щоби бодай створили замісцевий виділ у Сяноці окружного суду у Яслі. В найближчому часі треба сподіватися офіціяльного оголошення постанови міністра справедливости, який наладнає справу ось так: Окружний суд у Сяноці скасують; судовий терен буде належати до окружного суду в Яслі, крім терену городського суду в Березові та Динові, які приділять до окружного суду в Ряшеві та городського суду в Бірчі, який перейде до окружного суду в Перемишлі. В Сяноці утворять на основі постанови міністра справедливости, замісцевий виділ окружного суду в Яслі. Замісцевий виділ матиме: 1 віцепрезидента, 6 суддів і 1 слідчого суддю. В звязку з постановою в повищій справі приїхав до Львова президент апеляційного суду в Кракові д-р Парилевич і конферував із президентом окружного суду д-р Зелінським. Обговорили організаційні та персональні справи в звязку з ліквідацією окружного суду в Сяноці та створенням замісцевого виділу в Сяноці. Повищі зміни переведуть найпізніше 1. листопада.

Сензаційна резиґнація ендецького діяча.

Непорозуміння серед ендеків.

Велику сензацію в польських колах викликало уступлення відомого ендецького діяча д-ра Яна Перацького, адвоката у Львові з управи партії вшехполяків („стронництва народового") у Сх. Галичині. Сен. Ґломбінський скликав негайно надзвичайне засідання управи партії, яка приняла одноголосно уступлення д-ра Я. Перацького.

Найліпші! Тутки Пріма Аіда.

Сензаційні арештування у Варшаві.

Віцепрокуратор Міссуна з кількома старшинами поліції та слідчим суддею для справ надзвичайної ваги Кляйнертом перевів основну ревізію в пятницю 21. вересня ц. р. у помешканні посла ББ. Ідзіковського та в помешканні директора департаменту податків і оплат у міністерстві скарбу п. Павла Міхальського.

По ревізії обох арештували під замітом хабарництва по думці 290 § 1 2 к. з. Арештованим грозить кара вязниці до 10 років.

Кружляють поголоски що з приводу цього скандалу усунуть з міністерства скарбу дир. Вацлава Кошка та інж. Гавшиля. Минулого тижня арештували колишнього високого урядовця міністерства скарбу.

Український народе! Памятай, що від Тебе залежить національна свідомість наших братів на далекому Сході і Заході, тому шли датки і дарові книжки на адресу Т-ва „Просвіта у Львові.

Самоходові катастрофи.

ҐРЕНОБЛЬ, 22. 9. ПАТ. Вчора вечором недалеко Ґренобль зударився самохід французького делеґата в Лізі Націй Франческі з другим самоходом. Самохід делеґата перекинувся. Одночасно наступив вибух збірника з бензиною. Франческі помер а його дружина і син тяжко ранені.

СЕВІЛЯ, 22. 9. ПАТ. Недалеко Морон трісли гамульці в автобусі, який перекинувся. Одна особа вбита, а 16 ранених.

200 вуглекопів засипаних.

ЛЬОНДОН, 22. 9. ПАТ. У копальні Воркшем наступив нині вранці великий вибух. 200 вуглекопів засипаних землею. По трьох годинах ратункової акції витягнули трупа першого вуглекопа.

Жахлива пожежа в копальні.

ХОЖІВ, 22. 9. ПАТ. Нині в год. 9-ій рано в копальні Кляра повстала пожежа. Вогонь обхопив 35 робітників, які розбіглися серед страшних зойків і криків шукючи ратунку. Деякі побігли до поблизького багна. 10 робітників тяжко ранено: 11-ть тяжко попеклися, а 13-ть лекше ранених. Між жертвами є кілька жінок і дітей. Їх відвезла ратункова стація до шпиталю. Пожежна сторожа зявилася негайно на місце катастрофи. Пожежа повстала тому, що вугляний пил загоріся.

Складанкою П. К. О.

яку долучуємо до цього числа, просимо ВП. Передплатників надіслати передплату — за жовтень зол. 5·—

Всіх ВП. Передплатників просимо вирівняти залеглости. **АДМІНІСТРАЦІЯ.**

Ювилейне свято Союзу Українських Адвокатів.

Зразкове свято. — Добірна публика. — Святочне отворення. — Поклін помершим. — Президія. — Реферати. — Привіти. — Закінчення.

Виділ Союзу Українських Адвокатів і весь український адвокатський стан можуть бути горді на ювилейне свято, влаштоване з приводу 10-ліття своєї станової організації. Такого гідного свята і такого поважно-святочного настрою, який панував на ньому, ми вже давно у Львові не бачили.

Попередило це свято богослуження на інтенцію дальшого успішного розвитку Союзу Українських Адвокатів, що його відправив у церкві Успення Пресв. Богородиці о. кан. Лопатинський. Після богослуження відправив ще о. кан. Лопатинський панахиду за померших членів Товариства.

А в год. 11.20 почалася у салі Театру Рідної Школи (Нар. Дім) святочна академія, на якій зійшлося кількасот адвокатів (деякі з родинами) та адвокатських аплікантів зі Львова і з краю. Крім того прибули: Преосв. д-р Іван Бучко, представники Української Парл. Репрез. й УНДО, представники українських центральних установ, представники львівської Адвокатської Палати, багато членів „Т-ва Українсько-Руських Правників", представники української преси й ін. Велика театр. саля була виповнена майже вщерть найлобірнішою публикою.

Свято відкрив голова СУА през. д-р Кость Левицький, що привитав сердечними словами всіх присутніх, зокрема Преосв. Бучка, представників Адвокатської Палати та всіх товаришів праці, членів СУА і молодих маґістрів права, адвокатських аплікантів. Опісля помянув тих визначних діячів-правників, що клали перші основи під будівлю станової організації українських правників, а саме покійних: проф. унів. д-ра О. Огоновського, д-ра Івана Добрянського, проф. унів. Петра Стебельського, д-ра Теофіля Дембицького, д-ра Евгена Олесницького, д-ра Михайла Короля, д-ра Льва Бачинського, д-ра Івана Кміцикевича й інших. Тої частини промови вислухали присутні стоячи.

Після того голова СУА запросив до президії сеніорів-адвокатів: сенатора д-ра *Антона Горбачевського, д-ра Теофіля Окуневського і д-ра Степана Федака.* Появу тих трьох діячів на естраді привитала вся саля гучними оплесками.

Переняв провід, зложив сен. д-р *А. Горбачевський* подяку зібраним за вибір свій і своїх товаришів до президії, вказав цілкома словами на вагу хвилини і на важке положення адвокатського стану та побажав Зборам і всій українській палестрі діждатись кращих часів.

З черги зібрані вислухали з найбільшою увагою трьох рефератів: д-ра *Костя Левицького* на тему „Наша станова організація і її завдання", д-ра *Маріяна Глушкевича* на тему „Нова палестра" і д-ра *Володимира Старосольського* на тему „Набуті права в міжнародньому законодавстві". Всі три реферати, оброблені незвичайно солідно і з великим знанням справи, стояли на високому рівні і зробили на слухачів помітне враження. Всі вони повинні бути опубліковані окремо.

Слід іще зазначити, що між рефератом д-ра М. Глушкевича і рефератом д-ра В. Старосольського прочитав сеніор д-р С. Федак цілу низку привітів, що наспіли на свято. М. ін. чули ми привіти від Преосв. Бучка, Просвіти, Рідної Школи, Наук. Т-ва ім. Шевченка, УНДО й Української Парляментарної Репрезентації, Сільського Господаря, Нар. Торговлі, Маслосоюзу, Ревізійного Союзу Українських Кооператив, Союзу Українок, Т-ва Письменників і Журналістів ім. Франка, Укр. Лікарського Т-ва, Муз. Інституту ім. М. Лисенка, Союзу Українських Купців і Промисловців, Міщанського Брацтва, Т-ва „Зоря", Українського Технічного Т-ва, Т-ва „Воля", далі від секретаря Адвокатської Палати у Львові, від сеніора д-ра Андрія Чайковського з Коломиї, від сенатора д-ра Івана Макуха з Товмача, від адв. д-ра Волод. Ільницького з Дрогобича й ін.

На закінчення промовив кількома словами член президії сеніор д-р *Теофіль Окуневський*, що подякував у першу чергу всім референтам за їх знамениті реферати, а далі всім приявним членам СУА і численним гостям за участь. Закінчив щирими побажаннями, щоб для адвокатського стану настали кращі дні.

Все те свято пройшло зразково і залишиться певно на довго в памяти його учасників.

*

ЮВИЛЕЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ.

Після ранішньої святочної академії почалися тогож дня (22. IX.) в год. 4.30 попол. у великій (забавовій) салі Нар. Дому *Ювилейні Загальні Збори Союзу Українських Адвокатів у Львові.* Саля виповнена по береги виключно членами СУА.

Отворив Збори І. віцепрезидент СУА д-р *Михайло Волошин* що привитав присутніх, а потім спомянув усіх померших членів СУА за останні часи (всі присутні вшанували їх память повстанням з місць). З черги покликав до *почесної президії:* сен. д-ра А. Горбачевського, д-ра Т. Окуневського, д-ра С. Федака і д-ра Льонгина Озаркевича з Городка: на секретарів: д-ра Новодворського з Коломиї і д-ра Лициняка зі Львова.

Коли почесна президія і секретарі заняли свої місця, провідник Зборів д-р М. Волошин відмітив великі заслуги для СУА його довголітнього провідника *през. д-ра Костя Левицького,* що в ту організацію вкладає і своє знання і досвід і дорогий час і величезну працю. Промовець зазначує, що головно завдяки залізній волі, енергії і впертости свого голови СУА міг прийти перед Ювилейні Загальні Збори з такою тревалою памяткою, як пропамятна книга-альманах СУА в його десятиліття, що є першою того роду книгою на українських землях. Того СУА і весь організований у ньому український адвокатський стан свому заслуженому голові ніколи не забуде.

Після тої промови мец. д-р Волошин вручив през. д-рові Левицькому виданий ним *альманах в дорогій мистецькій оправі з ріжними прикрасами і дедикацією на пергамені.* Учасники Зборів піднялись зі своїх місць і зробили голові СУА велику овацію, що був тим виявом вдячности і пошани до своєї особи сильно зворушений.

Тепер прийшли за порядок Зборів звідомлення. Секретар Т-ва д-р *Лев Ганкевич* зложив звідомлення з діяльности СУА за останні 10-ліття, д-р *Шировський* ареферував діяльність Делеґатур СУА, д-р *Кость Паньківський* подав звідомлення касове.

НОВИЙ ВИДІЛ СУА.

Після тих звідомлень на внесок голови Зборів д-ра М. Волошина президентом СУА вибрано знову серед невмовкаючих оплесків **през. д-ра Костя Левицького.** На внесок комісії-матки до Виділу СУА увійшли: д-р Мих. Волошин, д-р Маріян Глушкевич, д-р Лев Ганкевич, д-р Волод. Старосольський, д-р Волод. Щуровський, д-р Осип Назарук, д-р Степан Біляк, д-р Петро Сосюкало, д-р Волод. Гриньовський, д-р Олександер Надрага, д-р Кость Паньківський: від адвокатських аплікантів увійшов до Виділу м-р Семен Стефаник.

До Контрольної Комісії вибрані: д-р Евген Лавидяк, д-р Олександер Марітчак і д-р Юліян Савчак.

Після вибору Виділу президент СУА д-р Кость Левицький замкнув Збори в год. 7.30, подякувавши всім за участь.

Вбивник судді Пренса?

ПАРИЖ, 22. 9. ПАТ. У поліційнім уряді в Барсельоні зголосився француз Марро заявляючи, що є вбивником судді Пренса. Марро запевняє, що за вбивство Пренса мав одержати 100 тисяч франків. Одначе одержав тільки 25 тисяч. По вбивстві Пренса виїхав до Барсельони, де перебував довший час. Поліція підозріває, що Марро божевільний або навмисне обтяжує себе злочином убийства, щоби його відвезли до Франції.

Реформацькі пігулки ЧЕРНЕЦЬ з маркою (Zakonnik).

регулюють шлунок, хоронять від терпінь **печінки**, надмірної **опасистости**, **паморок**, лагодять **гемороїди** і при натиді до обструкції є лагідним **прочищуючим** засобом. Вживати 1 до 2 пігулок на ніч. 31/69 2½—?

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Румунський міністр війни припинив в урядуванні ген. Константіна Дімітреску, генерального інспектора жандармерії за зловживання. Ген. Дімітреску стане перед воєнним судом.

— На маневрах коло Свіндон наступив вибух збірника з бензиною 16 тонового танку. Ледви вспіла врятуватися залога, наступив вибух муніції і танк скотився у провалля.

— В ріжних дільницях Гавани вибухло понад 30 бомб. 5 осіб ранених.

— Мін Барту відбув довшу нараду з французьким амбасадором Франції Ляроше.

— Словацькі щоденники вивісили жалібні хоругви тому, що чеська влада припинила найстарший словацький часоп. „Народні Новіни".

— Міністр Бек відбув нараду з ком. Літвіновом.

— Провідник фашистівської організації в Ірляндії зелених сорочок ген. Дафі уступив. Його наступником є майор Кропін. Дафі відмовляється подати мотиви димісії.

—o—

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46** Приймає футра до перехову на літо. 1287 44-?

— **На осінній сезон** пальта, раглани, убрання, з матеріялів власних і доставлених виконує солідно і дешево кравецька робітня Андрія Дуфанця, Львів, Пасаж Міколяша, тел. 87-41. 292 8—10

— **Хочете мати добре футро,** ідіть до відомої фірми Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, тел. 54—46, яка поручить добрий товар совісно, виконає солідно, легко і точно. 187

— **Василь Ґресяк, веде далі** свою кравецьку робітню, при вул. Сикстуській ч. 23. у подвірі III. сходи І. п'ів. 323 3-20

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін", вул. Бляхарська 21. 18-20 9—?

— **Затверджені владою Косметичні Курси** з правом видавання дипльомів Стефанії Гаврисевичевої, Коперника 42а/II., телеф. 72-18 **додаткові вписи.** Практика у кабінеті „Distinction", отвертий цілий день. Поради даром. ч. 330 2—10

— **Взуття ріжного роду** поручає фірма Чорній і Берко, Львів, Руська ч. 3. 324 5-10

— **Річний абонамент** на комплетне умундурування студента, а саме: убрання, плащ та мундур військового підготовлення ратами по 10 зол. місячно, лише в спеціяльнім маґазині студентських убрань **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7,** напроти катедри. 20/80 3-?

— **Проба хору Т-ва „Сурма"** відбудеться в понеділок 24. вересня ц. р. в малій салі Муз. Т-ва Лисенка в год. 7. вечором. Прохаємо всіх членів як також усіх охочих вступити в члени, явитися. **Виділ.** ч. 338

— **Прохаємо ВП. Передплатників Укр. Заг. Енциклопедії,** котрі давно заплатили передплату і довго ждуть на присилку належних їм книжок, щоби були ласкаві ще трохи виждати. Друкуємо **передостанній** зшиток гасла „Україна". — Закінчення цього числа надіємося в місяці жовтні ц. р. — Розсилку третього тому, або кінцевих зшитків У. З. Е. враз з приналежними ілюстраціями і мапами зачнемо в місяці листопаді ц. р. При цьому щераз зазначуємо, що третій том, себто кінцеві зшитки У.З.Е. дістануть **лише** ті передплатники, котрі поладнають справу передплати до кінця місяця жовтня ц. р. **В-во У. З. Е. — Коломия.** ч. 339 1—3

—**Осторога.** Повідомляють нас, що по Косівщині крутиться підозрілий тип, що подає себе за рідного брата пок. Голояда, який як відомо згинув у Тернополі та намагається по українських домах аранжувати збірки для себе. Цей тип фактично походить із Коломиї і називається Пасербец. Коли у кого зявиться, то треба його гнати від себе, а найлучше передати його в руки органів безпечеництва.

— **Грабіж у ясний день.** В суботу, 22. вересня ц. р. в год. 9 рано ввійшли до канцелярії д-ра Володимира Ільницького, адвоката в Дрогобичі два опришки. Один з них револьвером стероризував мундантку Клярфельдівну, а другий вхопив машинку до писання і почав утікати. За ним побіг другий опришок. Несподівано зустрінув опришків поліційний аґент Філіповський, який в погоні зранив одного опришка в ногу. Раненого відвезли до шпиталю. Всеж таки другий встиг втечи з машиною. Поліція шукає за ним.

ВЖЕ надійшли до Галицького Маґазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

МАГАЗИН ОБУВИ „DERBY"
Львів, пл. Капітульна 3, поручає на теперішній сезон обуву мужеську, жіночу, дитячу
По цінах найдогідніших.
Великий вибір шкільної обуви. 25/81

— **Львівська хроніка.** На основі вердикту суду присяглих засудив трибунал підс. Йосифа Комаранського за вбивство Михайла Чайковського на Замарстинові на 12 років вязниці. — При вул. Казимирівській наїхав трамвай ч. 3 на 77 літнього Л. Сона. — У Єзуїтському гор. підрізала собі жили невідома жінка. Її відвезли до шпиталю. — Перед судом присяглих почалася розправа проти підс. Миколи Дупеля, який розкидав на Персенківці комуністичні летючки. — З військового самоходу при вул. Легіонів коло кіна Паляс вкрав злодій Ян Гусар плащ капітана М. і сховав його в шинку Дікера. Опісля прийшов ще за курткою, яку теж потягнув. Одначе на крик прохожих злодія схопили коло Віденської каварні. — Коло каси в кіні „Паляс" злодії вкрали Я. З. золотий годинник, а З. Забеглому портфель з грішми і документами. В передсінку кіна „Касіно" вкрали Я. Заранському срібний годинник.

— **Краєва хроніка.** В селі Мартинівка на Рівенщині осадник Т. Шумінський застрілив свою жінку і зранив слугу К. Каспшава та сусіду Л. Савчука. Причиною нервовий розстрій. — Суд у Перемишлі засудив за бунт у вязниці двох вязнів на кару по сім місяців; чотирьох по пять місяців, а 4-ох по 3 і по 2 місяці. — Проти інж. Насанського у Завою слідчий суддя веде слідство за хабарництво. — В поїзді Станиславів-Стрий поліція арештувала 4-ох пачкарів сахарини, купців зі Стрия і сконфіскувала 4 кг. сахарини. — Підчас облави у Станиславові поліція арештувала 11 повій, полово недужих. Усі відповідатимуть перед судом за поширювання страшних недуг. — Апеляційний суд у Львові потвердив присуд перемиського суду, який засудив колишнього суддю Коляржина в Судовій Вишні за діяльність на шкоду вірителів на 8 місяців вязниці.

— **Ріжні вістки.** Нім. уряд рішив зорганізувати табор праці для жінок від 1. квітня 1934 р. — Істнує небезпека війни між Італією й Абісинією; абісинський уряд зброїться. — Австрійська влада ствердила, що за першу половину цього року австрійські расісти дістали у Німеччині субсидій на 80 міл. марок. — Ессен — найбагатше місто в Рурщині має за 1933 р. більше як 7 міл. марок дефіциту. — У Москві помер проф. Бекарюков відомий працями зі шкільної гігієни. — На Аляскі вогонь знищив цілу промислову дільницю міста Номе, що має 1500 мешканців і є осередком вугільняного промислу. — У Білгороді арештували авантюристку Радищеву, що виступала як велика княжна Татяна Миколаївна, оповідаючи про те, як вона спаслася перед розстрілом царської рідні в Єкатеринбурзі. — Муссоліні приймав у Венеції трупу віденської опери, що приїхала туди з виставами — бенкетом-обідом. — У Білгороді почала радити міжпарляментарна торговельна конференція. — Найближча балканська конференція призначена в Стамбулі на 1. листопада. — У Венеції вибудували найбільший автомобільний гараж в Европі на 2400 машин. — Поліція арештувала француза Ляборі, здогадного вбивника міського радного в Парижі Оскара Діфрена. — Три озброєні бандити напали на банк збіжевої біржі в Ню Йорку, побили робітників до втрати притомности і забрали 42 тисячі долярів.

— **Самоходова катастрофа.** В дні 18. вересня ц. р. у самоходовій катастрофі недалеко Оливи зломив собі праву руку і ребро Микола Загірний з Рівного, який їхав за торговельними справами. Раненим заопікувався лікар д-р Могильницький з Рівного.

ФУТРО Найсолідніше обслуговує БАЧЕС
ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 19.
у брамі. — Тел. ч. 29-48.

— **Перший папський поїзд** посвятили цими дчими у Ватикані. Перший поїде ним кардинал Пачелі, що вибирається до Аргентини як легат. Поїзд матиме 700 м. довжини і доїзджатиме до головних римських дворців. Буде це найкоротша залізнича лінія і найменший поїзд у світі, якщо рахувати Ватикан за окрему державу.

— **Модерний університет.** Філядельфія придумала новий тип вищої школи, з якої виходитимуть провідники для чужинців. Такі провідники, щоб обводити чужинця по місті і показувати йому цікаву всячину, мусять уміти чужі мови, історію, географію, літературу та мистецтво краю. Інші американські стейти погодились, що такий університет буде покищо тільки в Філядельфії.

— **Щаслива рідня.** У маленькому франц. містечку Борі де Мюруа, (департамент Авейрон) святкувала подружа пара Дельфурів своє золоте весілля. В той самий день донька Дельфурів Марі святкувала своє срібне весілля, а друга їх донька виходила заміж. На закінчення свята хрестили шостого внука Дельфурі. Усі чотири церемонії відсвяткували спільним родинним бенкетом, на якому бурмистр виголосив привітну промову.

— **Летунські перегони.** 20-го ц. м. почалися перегони літаків на просторі 20.000 км. з Англії до Австралії. Міліонер із Мельбурну Робертсон призначив на них 50.000 дол. нагороди. У перегонах бере участь приблизно 40 летунів. Тільки Мадярщина, Болгарія та Туреччина поробили застереження щодо свобідного перелету над їх територіями.

— **Чарівна палочка відкриває ріку.** На півдні Франції живе священик Мермет, що вміє при помочі „чарівної палочки" відкрити підземельні багацтва. Приходить вістка із містечка Герімонкур, що відкрив він у цій околиці, зовсім позбавленій води, велику підземельну ріку, що має своє джерело імовірно в Альпах.

—o—

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Одно гасло на практиці.

Я і моя своячка з провінції ми обоє є великими прихильниками гасла „Свій до свого". А ще як вийшов приказ від Союзу Українок, щоби купувати виключно у своїх — вона як дисциплінований член своєї жіночої установи— купує лише в українців, або не купує зовсім. Так було і тепер. Приїзджає моя кузинка за орудками до Львова і каже:

— Мушу набрати собі матерії на сукенку — де би її купити? Зубика вже нема, правда?

— Так, Зубика, на жаль, нема. Але куди би тут піти?

Знаю, своячка любить річи солідні, доброї сорти і елеґантні. Є такі текстильні склади, є, та не наші...

— То як — у Львові нема нашої текстильної крамниці?

— Нема.

— А деж ви купуєте?

— Ми... ми не купуємо зовсім. Життя у Львові дороге, платні обнижені — нема зато. Зрештою, нема в кого і нема своїх виробів. Нам не залишається ніщо інше, як записатися до нудистів...

Своячка сміється. — Но, але я не можу, звільнили би з посади. Мушу щось купити.

— Знаєш що, — кажу — підемо до Стахевича, цеж колишній українець.

Ідемо до Стахевича, купуємо.

— А іще прошу мені дати щось дешевого для слуги про буддень — каже своячка.

— Нема в нас такого, пані добродійко.

І знова журба. Куди піти?

— Можеб на Краківське? — радить купець.

Вона аж здригнулася:

— Я там боюся йти! Була раз, то чимскорше тікала... Але — де би то купити?

Виходимо зажурені.

— Мені ще й панчіх треба. Де ви тут купуєте панчохи?

— Панчохи, то вже десь в українців мусять бути — але якось не чув і не читав, де саме. Будемо розпитувати.

Але й розпитувати в нас нелегко. Мені раз треба було вставити шибу. Розпитую за шклярем українцем. Розпитував цілий тиждень і вкінці довідався, що у Львові є шклар українець, але ніхто не знав, як він зветься. Що той шклар має навіть свою крамничку, не знати лише при котрій вулиці, а числа, річ звичайна, не памятають, бо чисел у Львові багато.

— Знаєш, то не так повинно бути — каже своячка.

— А як?

— Повинен бути спис всіх українських крамниць, ремісників, підприємств. Ті списи повинні висіти по всіх знаних українських крамницях і інституціях. Отже в „Народній Торговлі", в „Маслосоюзі", в „Книгарні" і т. д.

— Це правда. А тимчасом, куди би то піти за панчохами?

Стоїмо безрадні на Галицькій площі. Розглядаємося. А своячка з досади мало не плаче. Каже:

— Мені би ще й рукавичок і гребінця і парасолі треба і багато інших річей. Деж я це все дістану?

Amoc.

ГЕМОРОЇДИ
є причиною злого самопочування, надмірної нервовости, браку гумору і т. д. Треба безумовно усунути ті дошкульні терпіння. — У тій цілі вживати
Anusol
-Goedecke-
ДІСТАНЕТЕ В АПТИКАХ.

В однім дні два найбільші пробої сезону!
Нині Великий Театр „ТОВАРІЩ" комедія Девали.
по популярних цінах 3·30
вечером год. 7·30 „Я перем'г крізу" комедія Вульпіюса
Театр Ріжнородностей
Нині і в дальші дні 7·30
„Панна Малічевська"
прекрасна пєса Габрієлі Запольської.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Анна Криса, четарка „Лугу", старшина „Союзу Українок" й акторка аматорського гуртка в Чижикові, померла після довгої й важкої недуги 21. ц. м. у 22. весні життя.

Покійна належала до тих рідких на селі дівчат, що мету свого життя бачила у праці для загалу і цьому завданню присвячувала всі свої сили. Під її проводом виросла дівоча чета „Лугу" в Чижикові на першу у львівському повіті, працювала теж щиро в „Союзі Українок" і в місцевій читальні. Найбільшою її втіхою було бачити докази, що її село організується та зокрема вишколювати свою чету, яка справді стала залізною в руках під її рукою. Такою залишилася до смерти і ще підчас важкої хвороби, що прикувала на довго її до постелі, цікавилася всім та жаліла, що не може приложити своїх рук до кожної праці. Смерть її, що чомусь забирає нераз ясні постаті в силі віку, це болючий удар для Чижикова, ще довго не забуде своєї „четарки". В. Ій П.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Лугове свято в Чижикові. Чижиків, одно з найкраще зорганізованих сіл Львівщини, дало в неділю 16. ц. м. ще один доказ своєї організаційної справности: „Луг" у тому селі відбув своє свято, получене з іменуванням перших пятьох лугових вістунів на селі за визначну й завзяту працю в луговій лаві. Свято почалося в год. 2. попол. внесенням прегарного образу (Запорожець, опертий на гармату) кисти ген. Омеляновича-Павленка, що його „Луг" з Чижикова дістав як нагороду за свою завзяту працю на Луговому Святі ц. р. у Львові, до читальні. Образ внесла під звуки орхестри почесна чета луговиків, а делегат Лугової Централі, ред. А. Курдидик, вигодосив з тієї нагоди півгодинний реферат про значіння національної праці в сучасному менті на селі та про Лугову Організацію, як передовика тієї праці. Безпосередньо після цього на площі за селом („Луг" у Чижикові має свій майдан у селі), над якою повівав великий жовто-блакитний прапор, почалася друга частина свята. В її програмі був звіт чет який відібрав делегат „Великого Лугу", вправи вільноруч луговиків і луговичок, вправи палицями луговиків та вправи луговичок до пісні „Накрила вічка". До вправ станувало 86 луговиків і луговичок, крім тих, що грали в орхестрі, а проводили ними піонери лугової ідеї в околиці, меткі й дільні: голова „Лугу" в Чижикові п. Кміть та заст. голови п. Чепіль. Вправи пройшли дуже добре і зібрали від численної публики з Чижикова й сусідніх, навіть дальших сіл грімкі оплески. Найголовнішою та найефектовнішою точкою цього повелуневого свята було всетаки відзначення 5 найзавзятіших та найактивніших луговиків чижиківського „Лугу" на вістунів. Перед фронтом обох лугових чет відчитав голова „Лугу" Кміть на повір відповідний приказ і викликав з лугової лави Петра Касперського, Ів. Шпаківського, Волод. Корду, Ів. Лучинського та Ів. Сивонька, як призначених до іменування, на перід. Тут після короткої промови, делегат „Вел. Лугу" причіпив їм відзнаки вістунів на рукав, взиваючи до дальшої праці в „Лузі". Ця точка програми — перше взагалі відзначення сільських луговиків — викликала помітне зворушення не тільки в них, але й у всіх гладачів. Свято закінчила дефіляда чет, що незвичайно дисципліновано перейшли під марш перед делегатом „Вел. Лугу", головою і заст. голови „Лугу" з Чижикова та о. Я. Школьником, діяльним парохом Чижикова, якому те село багато завдячує — відспіванням лугового гимну „Ой у Лузі.." На святі була чета соколів з сусідніх Гаїв, що не могла надивуватися дисципліні і справності чижиківського „Лугу".

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ** вул. Боїмів. ч. 4
1/78

ХОДОРІВЩИЧА.

Свято „Просвіти" в Ліщині. Місцева ліщинська інтелігенція та запрошені до сп-зпраці доокольичні села немало натрудилися над улаштованням свята „Просвіти" в Ліщині, яке відбулося 16. вересня ц. р. Про значіння свята для Ліщини говорив дир. О.Вітошинський із Стрілиськ Нових та о. Т. Приймa від філії „Просвіти" в Ходорові. П. Я. Польовий накликував до єдности та співпраці. Із декламацій прегарно виданий п. В. Вишивським „Наймит" Ів. Франка дуже надавався на ліщинське свято. Національні танки місцевих хлопців та дівчат у приготуванні п. І. Козаківної не відбігали своєю свіжістю та зіграністю від інших точок програми. Поодинокі точки програми свята перепл'тав запрошений із Дулїб хор, що із своїм диригентом п. Прокопиком заслуговує на щире признання. Сам диригент молодий талановитий елев Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, дав на концерт знаменито вишколений та зіспіваний хор, дарма, що сільський і не з першорядного матеріялу (альти, баси). Коли зважити труднощі, що їх насуває ведення сільського хору, то треба справді подивляти диригента, що інтерпретаційно зовсім бездоганно вивів такі твори, як: „Почаївська Матір Божа", Руїна, Сонце заходить, Засяло сонце золоте й ін. Хор залишив якнайкраще враження. іков.

СПОРТ.

САМОХОДОВІ ПЕРЕГОНИ

БРНО, 22. 9. ПАТ. У неділю 30. вересня ц. р. відбудуться на шосі під Брном міжнародні самоходові перегони, на довжині 500 км., які відомі у світі під назвою „Масариковий Округ". До перегонів зголосилося 39 найкращих европейських керманичів, які репрезентують 9 держав. І так стартуватимуть: Нуволярі, Варчі, Шерон, Штук, Карачіоли та інші.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Ілля Витанович: НАРИС СУСПІЛЬНО ЕКОНОМІЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ. (популярний виклад), Львів, 1934. Накладом Ред-ї. Союзу Українських Кооператив. Стор. 38.

Д-р Едвард Бенеш: ПРОМОВА ПРО ПІДКАРПАТОРУСЬКИЙ ПРОБЛЕМ І ЙОГО ВІДНОШЕННЯ ДО ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ. стор. 60, форм. 8°. Книжка має такі розділи: Вступ, І) Декілька історичних дат про розвиток підкарпаторуського народу, II) Світова війна й утворення автономної політичної Підкарпаторуської цілости вперше в історії підкарпаторуського народу, III) Підкарпатська Русь у рямках Чехословацької Республіки. — Проблем автономії, IV) Внутрішні проблеми Підкарпатської Руси: бій за меншости й за культурні орієнтації підкарпатського народу, V) Закінчення. Промова д-ра Едварда Бенеша, чільного представника закордонної політики ЧСР, є цікавим документом офіційного погляду на Підкарпатську Русь. Не лише політикові, соціольогові, але й взагалі кожному інтелігентові придадуться, для вжитку, цитати з багатої змістом книжки д-ра Едварда Бенеша. Дешева ціна книжки робить її приступною для широких верств суспільства. Книжку видала в Празі Краєва Управа Чсл. Легіонерської Громади Ужгороду.

ЖУРНАЛИ.

„МИ", літературний неперіодичний журнал. Книга III. Варшава, літо 1934 р. Видавництво „Варяг". Зміст: Патетична передмова; Я. Я. Дригинич: XX-е сторіччя; Ю. Косач: Вечір у Розумовського; Н. Лівицька-Холодна: Поезії; А. Криженівський: Очі в труні; С. Гординська: Поезії; А. Криженівський: Упадок дому Ліських: Поезії; Рамон Перес де Аяла: Упадок дому Лімонів; Поль Валері: Цезар; С. Доленга: Фрагменти зі щоденника; Ю. Косач: Поезії; Г. Лазаревський: Враження й зустрічі; Мих. Рудницький: Мученик непримиренних ідеалів; С. Доленга: Ю. Липа — Козаки в Московії; М. Куницький: О. Сахновська; С. Д-га: О. Влизько — Пяний корабель; Н. Бр-цький: Віталій Юрченко — Червоний Чад; І. В. Дубицький: О. Лотоцький — Сторінка минулого; І. В. Д-кий: Дарія Віконська — Джемс Джойс; Б. Ольхівський: Д. Чижевський — Фільософія Г. С. Сковороди.

ДА ЗЛУЧЕНЬНЯ, беларуская релігійная часопісь. Ольберын. вересень 1934 г. Ч. 9.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 23. IX. год. 3·30 пол. „Товаріщ".

Неділя, 23. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Понеділок, 24. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Театр Різнородностей.

Неділя, 23. IX. год. 7·30 веч. „Панна Малічевська".

Понеділок, 24. IX. год. 7·30 веч. „Панна Малічевська".

Закордонне радіо.

Неділя, 23. вересня 1934.

Відень (506,8) 10·15 Симф. концерт, 20·05 „Дер Вайбстаґфель" пєса Шенґера, **Братислава** (298,8) 16·00 Легка військ. муз., **Прага** (570,2) 10·00 Фортепянова суїта, **Париж** (1649) 15·00 Весела авд. для дітей, **Білгород** (439,8) 19·40 Пісоньки, **Любляна** (569,3) 20·20 Музика, спів, **Берлін** (356,7) 18·35 Цик. пісні Брамса (Ґавр, альт), **Гамбург** (331,9) 20·00 „Музік унд Лібе" оп. Мілєра, **Гайльсберг** (291) 12·00 Концерт, 20·45 „Фієско" траґ. Шілєра, **Ляйпціґ** (382,2) 19·00 „Джанні Сікі" оп. Пуччіні, **Мінхен** (405,4) 20·10 „Дас Фербетене Ліх" муз. комедія Вертера, **Будапешт** (549,5) 12·40 Концерт оп. орх., 14·00 Популярні пісні, цик. орх., **Міляно** (368,6) 17·15 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр. вок. концерт, 20·45 „Донна Хуаніта" оп. Суппе.

Понеділок, 24. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Солісти (спів, фортепян), 19·20 Весела авд., 21·05 Концерт, **Братислава** (298,8) 15·15 Концерт, 17·45 Форт., **Прага** (470,2) 21·35 Скрипка, віольончеля, **Париж** (1649) 12·00 Концерт, 21·30 Камер. муз., спів, **Білгород** (439,8) 16·30 Популярна муз., 20·00 „Вертер" оп. Маснета, **Берлін** (356,7) 18·30 Молоді композитори, **Кенігсвустергавзен** (1571) Концерт на клявесин і 8 інстр., **Ляйпціґ** (382,2) 21·45 Квінтет, **Мінхен** (405,4) 17·50 Солісти (спів, форт.), **Штутґарт** (522,6) 11·00 Цикль пісень Айхгорна, 20·45 „Проба в опері" ком. опера Льорцінґа, 21·45 „Шварцвальднер Кірш" оп. Валентіна, 23·00 „Дер Гольцдіб" оп Маршнера, **Осльо** (1154) 20·30 Святочний концерт із нагоди сканд. муз., **Будапешт** (549,5) 17·00 Сальон. орх., 18·15 Форт., 21·10 Оп. муз., **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 16·45 Для дітей, **Рим** (420,8) 16·50 Вік. інстр. концерт, 22·00 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 23. вересня 1934.

9·00 Ранішня авд., 10·03 Релігійна муз., 10·15 Евангельська добрість (проповідь), 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні й рільн. вістки, 12·05 Сільва рерум, 12·10 Тижневий театр. огляд, 12·15, 13·15 Муз. поранок, спів (Елг. Мосаповський), 13·00 Суходолами й морями, 14·00 Легка муз. — попурі з оперетокі вальси (гр. пл.), 15·00 Хліборобство від Познаня до Рійкявіку (сільс. фейл.), 15·15 Скрипкові тв. (Еріка Моріві — гр. пл.), 15·25 Огляд ринків рільн. прод., 15·35 Транскрипції форт. творів (гр. пл.), 15·45 Зиски та втрати в пасіці, 16·00 Рецитації проти „Проминання" (поз. Єндрієвича), 16·20 Спів (Ол. Міхаловський) в супр. форт., 16·45 Для дітей „Мати всіх дітей", 17·00 Запросини до танцю (музика орк. з конферансієрою), 17·50 Книжка та знання, 18·00 Театр Уяви: „Червоні помаранчі" (авд. Бронічка), 18·45 Відчит, 19·00 Репортаж зі старту бальонів (трансм.), 19·30 Муз. з гр. пл., 19·50 Актуальний фейл., 20·00 Симф. концерт (орх., форт.), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 На веселій львівській хвилі, 21·45, 21·46 Спортові вістки, 22·00 Техн. скрин., 22·15 Рекл. концерт, 22·30 Твори на бяйо і гармонію, 23·05 Музика з гр. пл.

Понеділок 24. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Сільва рерум, театр. реперт., 12·10 Концерт сальон. муз., 13·00 Полудневий денник, 13·05 Улюблені тенорові арії (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіж. біржа, 15·45 Легка муз., пісоньки, 16·30 Гр. пл. 16·45 Наука нім. мови, 17·00 Камер. концерт, 17·35 Спів (Плятівна) в супр. форт., 17·50 Балачка Бр. Вінавера, 18·00 Відч. про Мархолта, 19·00 Концерт манд., 19·30 Серед військ поселенців, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Шлягери орх. льонд. радія (гр. пл.), 20·45 Трансм. з Відня: Концерт із нагоди 10-х роковин від. радіофонії; в перерві: Веч. денник, Як працюємо 22·00 Чи наближаємося до загладу цивілізації, 22·30 Танк. муз., 23·05 Музика з гр. пл.

Подяка.

Найщирішу подяку складаємо Всім, що віддали останню прислугу нашій Найдорожчій Мамі, Марії з Яремів **Греньковій.**

Спеціяльно дякуємо Всечеснішому От. Редемптористу Ковалькові що поспішив на час до Найдорожчої Покійної з Найсвятішими Тайнами та за участь у похоронах, далі Всечеснішому От. Вадіхновському за відправлення панахиди і участь у похоронах.

Сердечно дякуємо муж. хорові „Думка" за участь у панахиді і в похоронах, а зокрема п. п. м-гр Крушельницьким, Товаришам, які не жаліли труду, як також всім Знайомим і Сусідам за вирази співчуття в нашім тяжкім горю.

Станиславів у вересні 1934.

Діти

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·19—5·21 зол.

Нім. марка 1·93—2·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 172·25—172·75, фунти стерлінги 26·00—26·15, австр. шілінги 98·50—99·50, чеські корони 21·70—22·00, рум. леви 39·00—40·50, ліри 45.25—46·00.

Золото: Долари 8·92—8·95, Франки фр. 34·50—34·70 Дукати 82·20—82·50, Корони 36·20—36·60, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 1·70.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 22. вересня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·55—2·60 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло оживлена, на молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 22. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Глопаньского 23):

Курята і кури	пріма	за 1 кг.	0·90	зол.
„ „	II кл.	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I класа	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

З причин від Кружка незалежних Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" ім. Ганни Барвінок у Львові відбудуться **не 25. вересня ц. р. а 29-го** (субота) в 5-й годині вечора в домівці при вул. Мохнацького 12. На порядку нарад: 1. Відкриття Зборів і вибір президії. 2. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів. 3. Звіти з діяльности Кружка: а) секретарський, б) касовий, в) шкільний — і дискусія над ними. 4. Звіт Контрольної Комісії. 5. Вибір нової Старшини. 6. Вибір делеґаток на Загальний Зїзд „Рідної Школи" і Загальні Збори Повітового Союза Кружків. 7. Внесення й евентуалія. Якщо в 5-тій годині не збереться приписане число членів, Збори відбудуться в годину пізніше при участи приявних. **За Старшину:** К. Малицька, Ів. Скопянова. 322 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ГРИГОРІЯ КЛЮКА. вул. Галицька 3. І. пов. — виконує найелеґантші роботи по найдешевших цінах. 306 6—7

КЛІМАТИЧНОГО оздоровища на осінь і зиму нема над **Дору**, — а солідніщого, старанніщого, дешевшого пансіону між **„Малява"**. 222 5—5

ГОВОРЯТЬ, що добре білля найдешевше купити лише безпосередньо у краківській фабриці **„Пав"**, Сикстуська 1. Цінники даром. 284 7—30

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 20—30

ПОТРІБНИЙ інструктор (-ка) до дітей І. кл. гімназ. і V. вселюдна зараз. Зголошення слати: Ковальський упр. шк. Лібухора п. Висоцко Вижне. 335 2—3

АПЛІКАНТ АДВОКАТСЬКИЙ з трилітною практикою шукає місця. Зголошення під „Аплікант". 295 1—1

ЯБЛУКА першої якости гуртом і подрібно, продає інж. Б. Попович, Львів, Руська 20. Ціна конкуренційна. 336 1—2

ІРКА Р. пиши негайно. Poste restante Bydgoszcz. 342

ШУКАЮ місця дозорця, маґазинера або інкасента в укр. інституції, кавція до 700 зол. ев'ентуально вклад в інтерес за посаду. Зголошення під СС. Супінського 21. дозорця. 345

ОГОЛОШЕННЯ

М-р Гриць Сеньків
отворив адвокатську канцелярію
в Бережанах
ВУЛ. ВІРМЕНСЬКА Ч. 6. (напроти суду).

Красу дають вироби: маґ. В. Пазьдзерського: **Крем „Галина" ч. 1** усуває веснянки, угри, жовті і червоні плями. **Крем „Галина" ч. 2** ідеально плекає шкіру, усуває зморщки. **Можна дістати:** в Аптиках і Дрогеріях. Фабр. Хем. Косм. **„Pharmachemia"**, Бидгощ. Про успіх попередніх кремів переконає кожного жива реклама. На Схід. Торгах у Центр. Павільоні — показують хлопця, в якого пів лиця з веснянками, друга половина вилікувана кремом „Галина". 286 5-20

Мухоловки кооперативи „ПЛАСТ" знищать безпощадно усі мухи. Жадайте їх усюди. Замовлення полагоджуємо відворотною почтою. **„ПЛАСТ"**, Львів, Городецька 95. Тел. 26. 1632 7—? Тел. 26

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА"**, Львів, 148 14-15 Зімоврича 17.

Виграні 30-ої Льотерії

Зол.	20.000	на	№	40.712
„	20.000	„	„	168.801
„	15.000	„	„	99.736
„	10.000	„	„	34.203
„	2.500	„	„	116.711
„	2.500	„	„	132·142
„	2.500	„	„	148.634
„	2.000	„	„	2.751
„	2.000	„	„	143.116
„	1.000	„	„	99.737
„	1.000	„	„	116.723
„	1.000	„	„	160.477
„	1.000	„	„	166.626

ВПАЛИ В КОЛЕКТУРІ
„ЩАСТЯ" ЛЬВІВ СИКСТУСЬКА 12.
яка поручає вже свої щасливі льоси І. кл. 31 Льотерії.
Замовлення можна зробити при помочі скаданки П. К. О. ч. 500.420.

Декорації кімнат, фіранки, тапети, дивани, мебл. матраци, обивані меблі, клюби, отомани, тапчани та ін. поручає
ТЕОДОР КИСЯК І СИНИ
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4. тел. 40-09
Найбільша в Галичині обивно-декораційна робітня.

Читайте „Діло"!

За редакцію відповідає Олександер Костин Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 256 (13.801). Львів, в'второк 25. вересня 1934. Рокова оплата опłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Меншинні справи в Лізі Націй.

ЖЕНЕВА, 23. 9. ПАТ. Дискусія в політичній комісії Зборів над меншинною справою пройшла вчора гостро наслідком виступу делегата Мадярщини проти держав Малої Антанти, головнож проти Румунії.

Делегат **Румунії** Антоніяде сказав, що це вперше поставили на Зборах конкретні випадки з ділянки охорони меншин. Делегат Мадярщини не мав до того права, бо розглядати меншинні справи може Рада Ліги, а не Збори. Доказом безосновности закидів мадярського делегата про долю мадяр у Румунії є це, що мадярська меншина дуже рідко відкликується до Женеви, а їх петиції не мають великого значіння та в більшости не беруть їх під увагу.

Делегат **Югославії** Фотич сказав, що хоч цим разом делегат Мадярщини не атакував Югославії, то він мусить поробити деякі замітки. Збори можуть займатися меншинною справою лише загально, бо конкретні події застережені для Ради, при чому Мадярщина не має права вглядати в виконування меншинних зобовязань. Меншинну процедуру надуживають професійні агітатори. На 15. петицій проти Югославії лише одну підписала меншина, яка живе в Югославії, інші походять із спеціяльного бюра в Будапешті. Іде тут про пропаганду проти єдности Югославії.

Мін. **Бенеш** сказав, що дискусія над польським внесенням вчинила виразнішим факт, що меншинні трактати можна змінювати лише за згодою Ради та що Збори або їх комісії не мають права заявлятися за або проти змін. У відповідь делегатові Мадярщини сказав Бенеш, що несправедливе є твердження про дискредитування системи охорони меншин. Причини того треба шукати в використовуванні меншинних справ для побічних цілей. Дальшою причиною дискредитування меншинної системи є те, що частина держав, які жаліються на переслідування меншин, самі не виконують своїх меншинних зобовязань. Мадярів у Чехословаччині без порівнання краще трактують ніж словаків на Мадярщині.

Треба устійнити такі основи:

1) Коли якась держава жаліється на трактування меншин іншою державою, то до контролі належатиме автоматично теж положення меншин в обвинувачуючій державі, 2) меншинну політику треба розглядати не на основі жалоби, а на основі обєктивних критеріїв, як нпр. скількість шкіл у відношенні до скількости меншинного населення.

Делегат **Франції** Масілі сказав, що дискусія йде перед некомпетентною інстанцією. Висловлює теж жаль з причини характеру дискусії, яка не може довести до успішного висліду. Заява мадярського делегата не причиниться до пацифікації европейської політики.

Делегат **Італії** Альойзі згадав, що лише Рада компетентна в справах меншинного трактату, та вірить, що Рада розгляне докладно справу в звязку зі специфічними умовинами меншин у кожному краю, чи то щоби ввести оправдані зміни, чи щоби скріпити процедуру, яка запевняє повне пристосовування трактатів. Піддержує внесення для відіслання справи до Ради.

МАЛА АНТАНТА Й ПОЛЬСЬКЕ ВНЕСЕННЯ.

Віденська „Н. Фр. Пр." в передовиці обговорює становище Малої Антанти, головнож Югославії до польського внесення про генералізацію меншинних трактатів. Тепер іде спір перед яким форумом мають розглядати польське внесення. Мін. Бек хотів би дискусію над внесенням скоротити та наскільки можливо перенести її до Ради Ліги й там її закінчити. Можливо, що при цьому міродатним є те, що тепер президентом Ради є Бенеш, який рік тому в меншинній справі заняв був становище схоже з предложенням Польщі. Минулого тижня рада Малої Антанти і держав, що входять до балканського пакту ухвалила подібну постанову. Кажуть, нібито Югославія хоче ідентифікуватися з польським внесенням, щоби в Женеві вказати на тяжке положення пів міліона словенців в Італії.

МЕНШИННІ СПРАВИ В РАДІ ЛІГИ В ЛИСТОПАДІ.

У женевських політичних колах кажуть, що Рада Ліги Націй не займеться на теперішній сесії ніякою меншинною справою. Тому треба сподіватися, що всі меншинні справи будуть предметом нарад найближчої сесії Ради Ліги Націй, себто з кінцем жовтня або в листопаді. Сесію цю скличуть спеціяльно для справ плебісциту в Саршині.

Французька преса проти Польщі.

Пертінакс виступив дуже гостро проти Польщі в „Еко де Парі". Досі великі держави а головно Ке д'Орсей були пасивні супроти Польщі у звязку з нарушенням міжнародного права, бо сподівалися, що мін. Бек змінить свою думку. Пертінакс називає цю пасивність помилкою. Вистане розглянутися довкола, щоби ствердити, що Польща під кожним оглядом противиться орґанізації французької мирової системи. Від кількох місяців польський посол у Букарешті виступає проти румунського міністра закордонних справ Тітулеску, бо Тітулеску в його очах провинився тим, що занадто льояльно працює з французькою дипльоматією. Недавно цей посол навіть оголосив заяву, в якій закинув Тітулескові, що не піддержав Бекового женевського внесення. Коли Польща не змінить своєї поведінки, — кінчить Пертінакс — то краще хай не вважає себе союзником Франції.

Швайцарія мусить боронити своєї невтральности.

Кінець маневрів у Швайцарії.

У Швайцарії закінчилися військові маневри третьої дивізії всієї зброї. Головним завданням маневрів був напад на середущу Швайцарію й оборона перед нападом. В маневрах узяло участь 30.000 війська. Тому два тижні були такіж маневри 1. дивізії на західньому кордоні.

На маневрах було багато закордонних військових аташе та старшин. Шеф союзного департаменту, союзний радник Мінґер признав добрий вислід вправ і підкреслив, що Швайцарія мусить мати вправлену національну армію, щоби вдержати свою невтральність.

Порозуміння м'ж СССР і Японією?

ЛЬОНДОН, ПАТ. „Ніші-Ніші-Шімбун" повідомляє, що між японським міністром закордонних справ Гіротою і большевицьким амбасадором Юреневом прийшло до порозуміння в справі ціни продажі-купна сх.-китайської залізниці для держави Манджу-Ко. Ціну устійнили на 170 міл. єн, себто 10 міл. фунтів стерлінгів по денному курсі. Колиб це була правда, треба би сподіватися великого відпруження в японсько-большевицьких і большевицько-манджурських відносинах.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ** вул. Боїмів. ч. 4
1/78

Спалені господарські знаряди

хатня обстановка і живий інвентар представляють на випадок пожежі більшу втрату як погорілі будинки. — Це знає кожний добрий господар, тому обезпечує від огню свої рухомости в

Т-ві Взаїмних Обезпечень Дністер

Львів, — вулиця Руська ч. 20.

НОВИЙ ТРАНСПОРТ ПОЛЬСЬКИХ РОБІТНИКІВ ІЗ ФРАНЦІЇ.

Із Бетену повідомляють: 600 польських робітників копальняних і їх родини покинули Францію 21. вересня пополудні. Це новий транспорт що з причини кризи мусить покинути Францію

Бальонові змагання.

У неділю з мокотівського летовища вистартували бальони, які беруть участь у змаганнях за чашу Гордон-Бенета. На летовищі були представники уряду з прем. Козловським. Після відіграння нац. гимну випустили кількасот почт. голубів. Змагання отворив віцеміністер комунікації Пясецький. Зараз потім вистартував бальон „Варшава". В 6-хвилинних відступах стартували бальони: „Штад Есен" (Нім.), „У. С. А. Нави" (Зл. Д.), „Бельгіка" (Бельг.), „Косцюшко" (Польща), „Вільгельм ф. Опель" (Нім.), „Бофало Корір-Експрес" (Зл. Д.). Підчас старту орхестра грала гимн держави, до якої бальон належав.

В год. 16.50 вистартував бальон „Легіоново", що повіз почту, а в змаганнях участи не бере.

Далі стартували: „Брюсель" (Бельгія), „Дайтшлянд" (Нім.), „Ціріх" (Шв.), „Ль'Еґль" (Фр.), „Базель" (Шв.), „Польонія" (Польща), „Льорен" (Фр.).

Підчас приготування до старту французький бальон „Торн" вирвався зі сітки та полетів у півд.-сх. напрямі без коша. Газ утік а поволока бальону впала в Рембертові. Вислали туди вантажне авто, щоби бальон привезти до Варшави. Залога бальону, пільоти Равен і Деґії, стараються, щоби бальон наповнити газом і полетіти.

Французькі летуни хотіли летіти еспанським бальоном „14. Апріль" (який не бере участи в змаганнях саме наслідком протесту фр. аероклюбу), або польським бальоном „Сирена". Одначе не можуть стартувати на чужому бальоні наслідком реґулямінових і технічних трудноців.

Штучно витворюють рад.

„Пті Парізієн" повідомляє, що дочка пок. Склодовської, Ірина Кіріє Жоліо, викрила спосіб, як штучно робити рад. Жоліо ідучи за вказівками матері та при співпраці чоловіка одержала вже перші елементи своєї методи в липні ц. р., а щойно на днях пощастило їй здобути остаточну формулку.

Часопис передбачує велике значіння відкриття, бо воно вчинить доступним широким масам дуже коштовний та рідкий рад при лікуванні рака. Жоліо певно дістане Нобленову нагороду.

Знищили весь полк.

АСУНСІОН, ПАТ. Мін-ство війни в комунікаті звідомляє, що парагвайські війська знищили весь ворожий полк та забрали багато бранців. Болівійських військ згинуло 250.

КІНЕЦЬ СТРАЙКУ.

НЮ-ЙОРК, 23. 9. ПАТ. Після закінчення страйку в волоконному промислі відділи нац. гвардії відкликано з Джорджії, Род Айленд і півд. Кароляйни. Голова федерації праці Гормен сказав, що робітники здобули все, що бажали здобути. Навпаки голова союзу працедавців Вуд каже, що одинокою побідою страйкарів є те, що одержали заплату за три тижні відпустки.

ЯК ВИ НАС ОБМАНУЛИ...

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ДО ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА.

У відповідь на брошуру „За яку Україну".

„...Я тепер саме продаю мій „наділ", щоби за вирручені за нього гроші придбати собі шматочок землі, на якій би я **своїми власними руками** здобував собі засоби істнування". — Із „За яку Україну" В. Винниченка, стор. 6 -7.

Високоповажаний Пане! Переді мною у зеленій обгортці Ваша брошурка: „За яку Україну". Хоч появилась вона у Празі давненько, але так склалось, що прочитав я її тільки оце тепер. Прочитав — і хотів відкласти на бік, як справу вже минулу. Але те, що я в ній вичитав, так вілося в мізок, так яскраво пригадало мені цілу Вашу постать, що я ніяк не можу стриматись від прилюдних уваг. Що-правда, Ви у своїй брошурі пишете, що чекаєте за цю брошуру „нападу зліва і зправа" і цим неначе асекуруєте себе заздалегідь від можливих замітів. Але я не хочу „нападати" на Вас ані зліва, ані зправа, ані як журналіст чи письменник. Хочу написати цього отвертого листа просто як свому землякові з херсонського степу. Коли може й зачеплю в тім, чи іншім місці гострим словом, то не беріть мені за зле, бо це говоритиме душа нашого степу, кров тієї кляси, з якої вийшли Ви і я, це буде голос того, який ще в різних „ізмах" не розгубив свого почування до того бідного селянства, з якого ми вийшли. А щоб Ви, земляче, не подумали, що це до Вас говорить „куркульська обметиця", то поясню, що я син бідної селянки — вдови, яка при проклятущому царському режимі ще сяк-так могла викормити своїх четверо дітей, але в 1932 році, коли Ваші товариші по переконанні найактивніше почали переводити свою „ідею" в життя і забрали їй останній гарнець збіжжя — померла з голоду. Так закінчилась її сумна життєва „карієра" при тому „соціялізмі", який ми, разом з Вами, здобували нашому народові. Ви стали соціялістом в 1901 році, а я трохи пізніше, бо молодший, у 1905 р. У році 1907 я проявляв вже настільки революційну активність, що попав до вязниці. І потім познайомився, як у царських вязницях відчиняються та зачиняються двері, починаючи з Єлисаветграду і кінчаючи на далекій півночі. От цього вже й досить, щоб Вам було ясно, що цього листа не пише ворожа Вам людина по „клясовій приналежності".

Я саме на засланні довідався, що у нас є молодий письменник Винниченко. Там я якось допомагав перекладати одному мому товаришеві на російську мову Ваш твір: „Записна книжечка". Наприкінці 1910 року і той переклад поміщено в Архангельській газеті: „Северний Вестник". З того то часу я і став Вашим поклонником. Коли пізніше довідався, що Ви не тільки письменник, а ще й активний революціонер, та ще й мій недалекий сусід селянський син, то Ви для мене стали вже зовсім близькою людиною. Не пропускав ані одного Вашого твору (аж до останньої брошури!) не прочитаним. Були Ви для мене і соціяльно-національним проводирем. Ви для мене стали, так би мовити, позлочним учителем, і тішився я, що великий Винниченко теж наш селянин-степовик, що найкраще може знати всю біду і печалі селян. І писання Ваші і слова Ваші були для мене законом. І коли Ваше імя підчас революції ганьбив та опльовував в Єлисаветграді московсько-малоросійсько-жидівський пролетаріят, що хотів компромітувати Вас як нашого українського соціяліста, то я, разом з іншими селянськими пролетаріями, виступав у Вашу оборону, в оборону нашої загальної національно-соціяльної правди. У мому житті мені довелося з Вами тільки двічі говорити. І тому, що я людина мала, Ви певне не пригадуєте собі мене ні мого призвища. Підписуюся радше на те, щоби хто не гадав, що цей лист це якась містифікація. Зрештою — не у призвищі діло...

Хочу вилити в цьому свому листі весь свій жаль, який обхопив мене тоді, коли я довідався, що Ви мене, а разом і всіх таких як я, селянських синів, свідомо, чи несвідомо — обманули. Виж як психольог-письменник самі добре знаєте, як буває гірко на душі, коли людина довідається, що її обманула та особа, в яку вірилося, якої слова були законом, рушієм у визвольній боротьбі...

Ви ще мабуть тямите, як за Центральної Ради були першим нашим міністром. Тоді ми, селянські сини, молоді, мало підготовлені, прикладали весь свій хист та запал, щоби переводити на місцях в життя нові, з Вашою участю випрацьовані закони та розпорядження. Памятаєте Ви й те, як підготовляли повстання і революцію проти гетьмана Скоропадського, проголошену Національним Союзом. Знаєте Ви й те, що на Ваш поклик, як голови того Союзу, ми, сини незаможного селянства, пішли у бій з національними та соціяльними нашими ворогами. Тоді ми, коли ще не цілком розторощили експльоататорів нашого народу, то всеж вирвали з рук тої кляси владу. Ви стали на чолі нової зверхньої влади — Директорії. Та революційна влада скликала виборців українського трудового народу — Трудовий Конгрес. Він і похвалив все те, що Ви зробили. Представники народу довірили Вам, пане Винниченко, високий, почесний та благородний пост: стояти на чолі зверхньої влади, на чолі Директорії, себто займати найвищу почесть і відповідальну позицію Української Народньої Републики. Без Вашого підпису не міг бути ні один закон дійсним, без Вашого відома не міг бути післаний в чужу державу посол. Ви приймали чужих послів. Ви підписували акти про війну та мир з чужими державами і т. д. і т. д. Під Вашою зверхністю український трудовий народ розправився зі своїм внутрішнім ворогом. Тоді насувався на відновлену, молоду Українську Народню Републику зовнішній ворог. І Ви того ворога, як голова Української Народньої Републики, у своїй декляративній промові на пленарних зборах Трудового Конгресу схарактеризували так: (подаю з памяти) „На нашу молоду Народню Републику з дикої півночі насувається жорстокий ворог. На наш трудовий народ, тепер, коли ми розправилися зі своєю буржуазією, комуністична партія Московщини посилає свою червону армію. В рядах ворога йдуть на нас латиші та китайці. Ворог грабує наше населення. Доходить до того, що навіть шибки з вікон виймають і вивозять у свою Московщину!"... Ви, як голова держави, закликали всіх до оборони тої держави. Тоді Ви сказали гірку правду, яку й понині осталася непохитною і яку лише Ви самі знехтували, а саме: „Москалі всіх мастей однаково ворожі до України". Цими словами Ви раз на завжди сказали, за яку Україну ми маємо боротися. І за малим винятком (в тім числі й Вас самого) всі українці тим словам, хто їх чув, залишаються й понині вірними. Однаково добре памятають ці слова й ті, до кого вони відносилися, і до яких Ви, Пане Винниченко, спробували переконувати, ставши першим українським зміновіховцем. Московські комуністи відзначаються тим, що вони не прощають і колишніх своїх ворогів до себе не пускають. І тому не дивниця, що вони і Вас не пускають на Україну, не дивлячись на те, що ви їм доказали свою 101 відс. льояльність та 101 відс. комуністичність.

Отже Трудовий Конгрес, який складався на 80 відс. з представників незаможного селянства, обдарував Вас повним своїм довірям. Ви покликали селянські маси до повстання і вони пішли, Ви покликали їх на війну з червоною Московщиною і вони пішли. Що їх належно не використано, то це вже вина керманичів. Однак Ви скоро знехтували те високе становище, яке Вам довірено. Чому і як то сталося, я входити не буду. Скажу тільки, що ні один у ні одній державі дійсний патріот того не зробив би. Виж добре знаєте, що мало вміти кермувати державою, а треба вміти за неї вмірати. Виж нас малих селянських синів покинули посеред шляху, коли найбільше треба було вмірати за ту саму Українську Народню Републику, що Ви її проголосили. Чому саме Ви тоді виступили з Директорії, ми на фронті точно не знали. І без огляду на те,

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. ВЕРЕСНЯ 1934.

АРТУР ШНІЦЛЕР. 7)

Сліпий Джеронімо.

Карло встав, начеб тягло його щось туди, та впер чоло об холодну шибу. Чому він збудився? Щоби надуматися?.. Щоби трібувати?.. Але що?.. Це було неможливе, — в вкінці був би це злочин. Злочин? Що значить двацять франків для людей, котрі для своєї приємности переїздять тисячу миль? Вони просто не запримітять, що їм щось бракує?.. Пішов до дверей та відчинив тихо. Напроти були другі, зачинені, два кроки ділили його від них. На цвяху висіло вбрання. Карло пересунув рукою... Ах, так, колиб люди лишали свої портфелі по кишенях в убранні, тоді булоб життя зовсім просте та легке, небавом не треба було би ходити прошаком... Але кишені були порожні. Що робити? Знову вертатися до кімнати на сінник. Бо може все таки найдеться якийсь інший спосіб, щоби добути собі двацять франків, — якийсь менше небезпечний та чесніший. А колиб він так справді з кожної милостині пару центезімів відкладав собі, щоби заощадити двацять франків, а потому купити золоту монету... Але, як довго буде це тревати — місяці, може й рік. Ах, коби лише мати відвагу! Він усе ще стояв на коридорі. Подивився на двері... Що це був за вузький ясніший пасок, що згори надолину падав прямовісно на долівку? Було ж це можливе? Були двері лише примкнені, але не зачинені?.. Щож було в тім такого дивного? Від місяців уже ті двері не замикалися. Бо й пощо? Пригадував собі: лише тричі за ціле літо ночували тут люди: два рази хлопці-ремісники, а одного разу якийсь турист, що зранився в ногу. Двері не замикалися — тепер лише відвага, — ну й щастя! Відвага? В найгіршім випадку буде те, що подорожні збудяться, але тоді все таки найде щось, щоби викрутитися. Заглянув через шпару до кімнати. Було ще так темно, що бачив лише невиразно, як двох людей спить на ліжках. Надслухував: віддихали спокійно та рівномірно. Карло відчинив трохи двері й зайшов зовсім нечутно босими ногами до кімнати. Два ліжка стояли здовж стіни напроти вікна. Серед кімнати стояв стіл. Карло закрався аж туди. Пересунув по ньому рукою, найшов вязку ключів, ножик, малу книжечку — більше нічого... Ну, так справді!.. Як він міг таке й думати, що вони покладуть гроші на столі! Тепер хіба вертатися!.. А однак може треба лише раз добре сягнути та пощаститься... Підступив до ліжка коло дверей; тут на кріслі лежало щось... поухав... почув, що це револьвер... Карло здрігнувся... Чи не взяти його ліпше відразу? Бо чому тримає той чоловік готовий револьвер? Коли збудиться та доглядне його.. Але ні, він скаже так: — Вже третя, пане добродію, прошу вставати... І він лишив револьвер.

Пішов далі до середини кімнати. Тут на другім кріслі під біллям.. О, Боже! Тут він, тут портфель — тримав його вже в руці!.. В тій хвилині рушився один з подорожніх на ліжку. Один скорий рух і Карло лежав на долівці в ногах ліжка. Ще раз хтось рушився, — важко відітхнув, — обернувся і знову тихо, зовсім тихо. Карло лежав на долівці з портфелем у руці й чекав. Нічо не рухалося. Зачинало на добре свитати і в кімнаті почало прояснюватися. Карло не смів піднятися, але посунувся лежучи по долівці до дверей, що стояли відчинені досить широко на коридор; тут щойно встав помалу, тяжко відітхнувши. Отворив портфель: він мав три переділи: з лівої та з правої сторони були лише малі срібні монети. Карло отворив середній переділ, що був защіплений ще осібною защіпкою: тут побачив три двацятьфранкові монети. Хвилину думав взяти дві монети, але скоро покинув ту гадку, взяв лише одну монету, заглянув через напів відчинені двері до кімнати та кинув там портфель, що покотився під друге ліжко. Коли подорожній збудиться, буде думати, що портфель упав з крісла. Карло піднявся помалу. В цій хвилині затріщала тихо долівка, а зі середини спитав хтось: „Що таке? Що сталося?" Карло поступив два кроки назад, не відихаючи, та впав до своєї комірки. Тепер був уже безпечний та надслухував... Ще раз рушився хтось на ліжку, а потому все втихло. В руці тримав золоту монету. Вдалося! — вдалося! Він має двацять франків та може сказати братові: — Видиш, я не злодій! — І зараз зможуть далі мандрувати — на полудне до Борміо а потому далі через Вельтлін... до Тірано... потому до Едоле... до Брено... аж над северо Ізео... як тамтого ровін сам сказав до господаря: „За пару день піде мо вже на полудне".

Щораз більше розвиднялося; в кімнаті панував сірий світанок. Ах, коби Джеронімо лише скоро збудився! Так добре йти рано! Скажуть „добрий день" господареві, наймитові і Марії також, а потім геть, геть... І щойно, коли вже будуть далеко на долині, за які дві години скаже про це Джеронімові.

(Далі буде.)

Великий Театр год. 7·30 | Нині! „Я переміг крізу“ комедія П. Вульпіюса

Театр Ріжнородностей год. 7·30 | Надзвичайна гра артистів у песі Ґабрієлі Запольської. „Панна Мал чевська“

чи Ви потім і тепер мотивувалиб Ваш виступ та резиґнацію з того високого посту, за який Вас поставила воля народу, Ви не мали права того робити і крім тих самих, що Вас видвигнули на чоло держави, ніхто не міг Вас звільнити. Тільки треба було згідно з улюбленим Вашим висловом, бути „чесним зі собою“... Говорилося, що Ви перевтомилися і поїхали за кордон на відпочинок. Коли Ви скоро після того не померли, значить Ваша втома не була така страшна, — напевне менша, ніж у Леніна, що залишався на своєму становищі до кінця тоді, коли вже половина його злощасного мозку живцем зігнила... Лишався на своєму пості й інший обранець народу до своєї смерти у глибокій старості, недавно померший німецький президент. Але Ви для нас і для цілої Української Народньої Републики були траґедією: Ви не вірили самі в те, що робите, не вірили в те, в що примушували вірити інших, нас, селянських синів, Ваших побратимів. Що дійсно було так, Ви нам скоро потім показали у Вашім злощаснім творі: „Відродження Нації“. Ви ніби самі злякалися того, що вчинили і поспішили від нього втекти... Але діло, оголошене під Вашим головуванням, настільки було певне, настільки відповідало інтересам та життєвим вимогам українського народу, що ми продовжували й продовжуємо за нього боротися, не дивлячись на те, що Ви від нас утекли. (Д. б.)

Ф. Мелешко.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

НОВІ ВИДАННЯ З ЦАРИНИ ЕКОНОМІКИ.

В-во „Українська Реклама“, яке з вересня переняло місячник молодних письменників „Дажбог“ і видає його дальше своїм накладом, кінчить друкувати **„Провідник до українських фірм й інституцій в краю і закордоном“.** Є там зібрана велика кількість адрес ріжних наших підприємств. Як нас інформують — скомплетовання цього матеріялу коштувало багато праці і грошей. „Українське Економічне Бюро“ у Варшаві не вважаючи на всі труднощі готовить — як ми вже згадували — видання **3-го річника** (при цій нагоді зазначимо, що анальогічні польські видання на рік 1935 збогачуються ще одним річником — інформатором, який вперше видає „Ц. Ґазета Гандльова“). Варшавський **„Пром.-Торговельний Вістник“,** якого видавцем є пані Олена Васинчукова, вступив у другий рік видання. З цього приводу закликає редакція своїх читачів затіснити контакт з журналом і — як кожний український часопис — пригадує передплатникам, щоби не тільки журнал читали, але й за нього платили. На порозі нового року бажаємо, аби видавцеві вдалось „Т.-Пр. Вістник“ не лише втримати, але — як він обіцює — теж розбудувати. Думаємо, що найде він читача, хоч наші купці і промисловці починають видавати власний двотижневий орган **(„Торговля і Промисл“).** Найновіша „Кооп. Республика“ приносить у книжковому додатку початок монографії про **Вол. Навроцького,** першого українського статистика-економіста пера д-ра І. Витановича. Попередня праця цьогож автора п. н. **„Нарис суспільно-економічної української історії“** появилась окремою книжкою як 39 ч. „Бібліотеки Рев. Союзу У. К.“. — Ціна книжки дуже дешева, бо всього 50 сот.

ВІДСОТКОВА СТОПА В НАШИХ КРЕДИТОВИХ УСТАНОВАХ.

„Кооп. Республика“ з вересня приносить статейку п. н. „Чи і в цій справі будемо вичікувати?“ Порушена в ній висота відсотків у нашій банковости, з одночасною пропозицією зредукувати цю висоту з 10 на 8%, зредукувати кошти завідування і повести акцію проти ріжних „фондів“, які є здороженням відсоткової стопи.

Треба замітити, що в польській пресі, навіть офіціяльній (Ґаз. Польска) йде кампанія за знижкою правних відсотків, які в висоті 10% вважається анахронізмом. На думку Ґ. П. висота правних відсотків мусить бути достроєна до пересічної рентовности вкладів. Сьогодні є вона випливом пересадної і фальшивої з госп. пункту охорони вірителя.

Польська хроніка.

ПІДГОТОВКА НОВОЇ АКЦІЇ В НАПРЯМІ ВІДДОВЖЕННЯ ХЛІБОРОБІВ.

Як повідомляє „Ц. Ґазета Гандльова“ нові законопроекти, які дотичать віддовження сіль. господарств, підготовляються спішним темпом. Більшість дотеперішних законів буде зновелізована. Рямці й обсяг діяльности Акцепт. Банку як теж т. зн. „роземних урядів“ будуть змінені. Майже певно **продовжена буде мораторія для гіпотечних довгів.** Новиною буде закон про **угодово-ліквідаційне поступування.** Будуть визначені умови згоди довжника з вірителем. Ліквідація відбуватиметься шляхом ліцитації. Іде тут, очевидно, про зміну власника, бо земля не є підприємством торговельним чи промисловим, **аби** його можна зліквідувати.

ЧИ МОЖНА ВІДНОВИТИ ДІЯЛЬНІСТЬ ЗЛІКВІДОВАНОЇ КООПЕРАТИВИ?

На це питання відповідає Бюро Кооп. Ради ось як: Згідно з арт. 75. уст. 2. зновелізованого закону, кооператива, яка розвязалась на основі дворазової ухвали заг. зборів, може відновити свою діяльність, якщо впродовж року від другої ухвали рішить на заг. зборах діяльність наново почати. Це рішення мусить добути 3/4 відданих голосів і його треба зголосити до Реєстрового Суду.

Натомість кооператива, яку розвязано примусово, або яка рішила відновити діяльність запізнивши згаданий однорічний речинець, не може починати наново свою працю.

З уваги на повище, згадане Бюро не радить звертатись з такими проханнями до Кооп. Ради (таке часто діється), бо це безуспішне.

ЖИДІВСЬКІ КАСИ ДІСТАЛИ БЕЗПРОЦЕНТОВУ ДЕРЖАВНУ ПОЗИЧКУ.

Заходом пос. Вісліцького, Банк Госп. Краєвого признав жидівським позичковим касам 1/2 міліона зол. безпроцентової позички. На днях виплатить банк цю суму і її поділять поміж 700 кас дрібного кредиту.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ З ОСТАННЬОГО ТИЖНЯ.

Виринув проєкт **оподаткувати асекур. поліси** прив. товариств від огню квотою 5 зол. для утруднення конкуренції з „Повшехним Закладом Обезп.“ Є вістка, що уряд ніби то не відноситься прихильно до того, хоч реалізація проєкту дала би скарбові 24. міл. зол. — Цьогорічний **збір меду** в Польщі заповідається ще гірше ніж у минулому році. Пересічно 1 улій дасть 5 кґ. (в р. 1932 — 20 кґ.). — У звязку з працями над реформою соц. забезпечень і з появою справоздання з діяльности 61 Забезпечалень преса подає кілька цікавих цифер. І так: минулорічні впливи принесли 190 міл. З цієї суми видано **на лікування 107 міл., а на адміністрацію 40.5 міл.!** Цифри ці багато говорять. — Виконавчий розпорядок **до податкової ординації** вже готовий й ось-ось появиться. — Торговельні переговори з **Францією найшлись на мертвій точці. — З Англією** пічнуться офіц. переговори в перших днях жовтня у Льондоні. — У Варшаві йдуть тепер торговельні переговори **між німцями і поляками.**

Світова хроніка.

ФРАНЦІЯ В ОБЛИЧЧІ ВАЖНИХ ПЕРЕМІН. — „ПЛЯН 9. ЛИПНЯ“. — ФРАНК І ДЕВАЛЮАЦІЯ. — „ІМПЕРІЯЛЬНА САМОВИСТАРЧАЛЬНІСТЬ“ І ПОЛІТ. КОМПЛІКАЦІЇ.

Скрізь, у всіх майже державах іде велика реформаторська робота. Перед необхідністю далекойдучих реформ станула теж Франція. Афера Ставіського була зворотним пунктом у настроях мас і хоч не виллялись ці настрої в ширше закроєну революцію, то проте вони ферментують, домагаючись реформи. Реформи стали темою дня, а молодша ґенерація висунула свій т. зв. „плян 9. липня“, домагаючись глибокого переорання цілого устрою Франції. Очевидно постуляти мас не обмежуються до справ політичних, а сягають теж у ділянку нар. господарства з ґрунтовою перебудовою „Ради Нац. Господарства“ включно.

Є між іншим також розбіжні погляди на справу франка, про що ми вже давніше згадували. Поміж сторонниками девалюації є вже сьогодні такі особи, як б. мін. скарбу П. Рено, б. підсекретар нац. господарства Р. Патенотр, а щоденник „Ле Пті Журналь“ віддано працює в користь девалюації (зменшення вартости франка на яких 30% у відношенні до тепер. зол. паритету).

Ідею „імп. автаркії“, яка виринула вже в перших тижнях уряду Думерґа, хоче зреалізувати мін. кольоній Лявалль при помочі франц. Оттави. Ця Оттава потрібна Франції не тільки з госп. причин, а теж і з політичних. Фашистівська акція молодих туземців у Марокко, арабсько-жидівські конфлікти в Альжирі, тощо, — це речі поважні. З другої сторони 62 міл. мешканців і 13 міл. кв. кіль. — це неабияка госп. сила, потрібна Франції, коли вона хоче бути самовистарчальна. Та практична вартість „імп. автаркії“ не є надто велика. Французькі кольонії не мають ані вовни, ані бавовни і взагалі з імпортованих сирівців дають тільки 6%. Вони не потребують модних паризьких витребеньок і перфум, тобто поважну частину фр. вивозу. Отже Франції звязки зі світом потрібні. Бажання відмежуватись від нього спричинило вже Франції чимало клопотів. Зазначити треба, що останні діссонанси між Францією і Польщею в немалій мірі спричинені незичливим трактуванням господарських потреб Польщі.

КОНСПІРАЦІЯ ПРОТИ РУЗВЕЛЬТА.

Як відомо — реформи Рузвельта не вдоволяють ані робітників ані підприємців. Перші маніфестують це вже аж надто яскраво, другі теж не скривають свого негодування. На днях відбувся в Гот-Спрінґс у Вірджінії зїзд 200 американських „капітанів промислу“, на якому випрацьовано програму з перекресленням усієї роботи „Найри“. Промисловці домагаються зменшення ролі держави в приватному господарстві, зміни ріжних „реґляментацій“, особливо щодо часу праці (він по їхньому за короткий) і щодо платень (мовляв — задовгі). Програма домагається здорової грошевої політики на золотій базі, вирівнаного буджету, постійної податкової і банкової системи, спертої на основах приватної господарки. Все те оправдане конечністю приватних зисків.

ЕКОНОМІЧНІ АКТУАЛІЇ.

Про реалізацію програми самовистарчальности в Німеччині свідчить те, що пасивне **сальдо торг. білянсу** впало з 41 міл. марок у липні до 8.6 міл. марок. Ця зміна відбулась коштом імпорту з закордону. — У звязку з т. зв. **„новим пляном“** д-ра Шахта 24. ц. м. зачнуть працювати уряди, які дуже сильно контролюватимуть цілий імпорт Німеччини. Техніка цього імпорту буде перебудована і **вся торговля з закордоном буде властиво змонополізована.** — Совіти спротивились тому, щоби відновити договір з японцями щодо **експльоатації нафтових теренів на Півн. Сахаліні.** Це безперечно зміцнить противенства між обома державами. — Господарські кола Манджурії проєктують скликання **господ. конференції держав Далекого Сходу.** Участь мали би в ній взяти крім Манджурії: Японія, Китай і Монголія.

В. Н-вич.

Еміґраційні справи.

ВАЖНЕ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ГРОМАДЯН.

Особи вроджені в Америці, що внесли в свій час подання для видачі їм американського пашпорту, мають щонайменше місяць перед наміреним виїздом до Америки звернутися до Еміґраційного Синдикату, щоби дістати вказівки та допомогу, щоб добути американський пашпорт. Є це безумовно конечне, бо інакше ні американський консулят ні польська влада не полагодить справи

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІҐРАНТІВ ДО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ.

В останніх часах запримічено, що Американський консулят взиває еміґрантів, що мають намір виїхати до Злучених Держав Північної Америки до дальших свояків як: братів, шуринів, тет і т. п.

Ця катеґорія еміґрантів не дістає тепер віз. Виняток становлять люди, що мають дуже багатих свояків, які роблять спеціяльні заходи, щоби спровадити тамтих до Америки. Ці свояки мусять надіслати засвідчення, що стверджують їх стан заможности та висоту доходів.

У СПРАВІ ЕМІҐРАЦІЇ ДО БРАЗИЛІЇ.

Еміґранти, що перед 10. вересня не дістали бразилійської візи, підлягатимуть новим еміґраційним приписам, бо з тим днем обовязує новий бразилійський декрет.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІҐРАНТІВ ДО КАНАДИ.

Реемігранти, що приїхали з Канади до Польщі на короткий час, можуть вернутися до Канади без перепон у часі одного року від речинця виїзду з канадійського порту. Реемігранти мо-

жуть теж за дозволом Канадійського Інспектора взяти зі собою жінку та діти до 18 років, але мусять мати на показ (крім коштів дороги) 100 долярів для дружини та по 50 на дитину. Коли реміґрант прожив у Канаді менше як 5 років, то мусить і для себе мати на показ 100 долярів.

По всякі Інформації звертатися: „Дім еміґраційний" — Львів — вул. Вишневецьких 4.

—o—

НОВИНКИ

— **Чеська преса про чаленджь.** Пишучи про висліди чаленджу вся чеська преса твердить, що побіда чеських летунів була більша, ніж польських (хоч вони заняли 1. і 2. місце), бо чехи побідили дружиново. Праський „Пондельні Ліст" каже навіть, що польська побіда була й тому можлива, що технічна комісія була польська. Поляки побідили завдяки чеським моторам. Польська преса заперечує це та твердить, що літаки Баяна та Плончинського мали польські мотори з фабрики Шкоди, виконані в краю.

— **Самогубство учительки.** До родини Бабіїв при вул. Бема 7 у Львові приїхала учителька школи з Давидова Ванда Бабій. Сказала, що побуде в батьків суботу й неділю. Коли в неділю пополудні всі вийшли з дому, Бабіївна в спальні повісилася.

— **Львівська хроніка.** На вул. Леґіонів біля Великого Театру авто переїхало 6-літнього Як. Зільбермана. Хлопець помер у шпиталі. Шофер Ол. Ільницький втік. — На вулиці св. Анни застрілився молодий чоловік, невідомого назвища. — У брамі при вул. Сикстуській ч. 40. найшли підкинену дитину з допискою, що зветься Наталія Полянська а народилася 17. червня 1934 р. — На вул. Кульпарківській „ножівники" поранили Кл. Рокіху та Кат. Колійняк. У грізному стані обоїх забрали до шпиталю. — До шпиталю забрали з ресторану при Бернадинській площі 52-літнього Ів. Серковського, якому кухликом розбили лице.

— **Краєва хроніка.** В Буциках (пов. Грималів) згоріли будинки 4-ох господарів. Шкоди є на 60 тисяч зол. — Іван Дзьоба з Чемериці (Станиславів) зловив сокола, на нозі з обручкою з написом „Зоольоґічний Музей Варшава". Сокіл має вибите око. — У Кутах замкнули школи на два тижні, бо ствердили випадки червінки. — У Гряді, біля Львова згоріла з недокурка стодола зі збіжем Мих. Химича. Шкоди є на 5.000 зол. — У Калуші електромонтер Каз. Фльондра здіймав електричні проводи зі стовпа, який треба було направити. Стовп завалився та здавив Фльондрі грудну клітку, зломив обі руки й щоку. — У Калуші, як поліція шукала бандита, що втік із вязниці, якийсь злодій розбив у середмісті касу жидівської громади та забрав 300 зол. — У Підволочиськах три злодії в громадському уряді розбили касу. Громадські сторожі запримітили злодіїв і при помочі поліції зловили двох злодіїв, а один утік. Тієїж ночі поліція зловила в Підволочиськах двох комуністів, які хотіли передістатися до СССР. Їх відставили до Тернополя. — У Єленковатому (пов. Стрий) виловили з ріки трупа господаря Юрка Малюка, що втонув при ловлі риб.

— **Літаки без шуму.** Проби з цим новим винаходом робить анґлійське міністерство повітреплавства. Як можна догадатись, літаки ці потрібні передовсім для війни. Шум моторів і пропелерів буде у них ледвочутний. На 800 метрах висоти літак буде зовсім нечутний, а від 15 м. вітру, як авто.

— **Вшанування Фірдусі.** Фірдусі — славний перський поет, автор „Шагнамеґ" (книги царів), якої частини переклав на нашу мову А. Кримський. Помер він 1021 р. 20-го ц. м. улаштують у Москві академію в його честь, на яку прийдуть делеговані перським урядом письменники та артисти.

— **Відкопали старовинний замок** у мадярському місті Естергом. Замок цей походить іще з доби арпадів. Є там численні королівські кімнати, аркадове подвіря та підземельні хідники.

— **Все прегарно, але ліків нема.** У Совітському Союзі істнує централя постачі всіх ліків „Вохимфрам". Її справоздання каже, що за 1933 р. виконала вона своє завдання прегарно, бо на 100 процент. Журнал „За Індустралізацію", що приносить це справоздання стверджує одночасно, що „в аптиках, шпиталях і лябораторіях бракує найзвичайніших ліків. Аптики часто примушені відмовлятись від приготовання найпростіших рецепт. Нема пірамідону, марганцево-квасного калія, опію, фенацетину, а по шпиталях бракує морфія, кокаїни та кодеїни".

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

СОЛІДАРНІСТЬ.

Цими днями відбувся у Льондоні непересічний розводовий процес. Жінка, типовий зразок Ксантипи, хотіла розводу від чоловіка, що був зразком чесноти. Вона обвиняла його у зраді і він не міг боронитись. Судля бачив що чоловік невинний, але мусів слухати закону, бо жінка представила всяких свідків у свою користь. Судля дав жінці розвід і наложив на чоловіка обовязок заплатити їй 300 фунт. шт. А що чоловік був незаможний, розложив йому його довг так, щоби він платив їй по 1 шилінгу місячно. Тепер чоловік мусить жити 115 літ, щоби сплатити свій довг.

ОДНОІМЕННИКИ.

До портуґальського міста Віґо приїхав цими днями прогульковий пароплав „Ордуна" з 400 анґлійськими пасажирами з Уелсу; все це були скінчені ґімназисти. При перевірці пашпортів ствердили здивовані портуґальські урядовці, що було між ними 102 із прізвищем Джонс, 68 Віліямсонів і 53 Томасів. Відомо, що в самій Анґлії та Америці ще більше є Смітів; це так як Маєри в Німеччині.

—o—

СПОРТ.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ

ВАРШАВА. Леґія — Погонь 1:0 (1:0).
ЛОДЗЬ. Л. К. С. — Краковія 3:0 (2:0).
КРАКІВ. Висла — Варшавянка 3:2 (2:2)
КРАКІВ. Рух — Подгуже 3:1 (0:0).

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Світязь — Огніско 4:2 (3:1).

ЗА ВХІД ДО ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Чорні — Ревера 3:0 (1:0).
ДРОГОБИЧ. Бетар — Юнак 2:0. При цьому вислідї прийшло до бійки публики, яка вдердася на грище.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

ВІДЕНЬ, 23. 9. ПАТ. Меч Австрія — Чехословаччина закінчився нерішеним висліком 2:2 (2:0).

—o—

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Свято в честь О. Ю. Федьковича в державній українській ґімназії у Перемишлі. У днях 8. і 9. вересня ц. р. мала відбутися в Чернівцях святочна академія у честь Божа Буковини, О. Ю. Федьковича, з нагоди 100-ліття уродин поета. Коли всі приготування до свята були покінчені, в останній хвилині румунська влада не дала дозволу на це свято. І академія не відбулася, хіба може ще буде у пізнішому речинці. Зате перемиська державна ґімназія уладила у себе це ювилейне свято. Дня 9. вересня, по богослуженні, відбувся в ґімн. салі святочний концерт у честь Ю. Федьковича з такою програмою: 1) „Роля Ю. Федьковича в українській літературі" — реферат ученика кл. VIII. 2) Федькович-Ніжанковський: „Золоті зорі" — мужеський хор учнів 3) Федькович: „Довбуш" — декламація учня II. кл. 4) „Молодь у творах Федьковича" — реферат учня кл. VII. 5) Федькович: а) „Під Маджентою", б) „Ластівочко, щебетушко", в) „Нема ліпше в світі жити". На просьбу дирекції ґімназії згармонізував на це свято твори до слів Поета для ґімн. смичкової орхестри дир. філії Муз. Інституту ім. Лисенка д-р В. Витвицький. 6) Федькович: „Україна" — рецитація учня кл. VIII. 7) Федькович-Ніжанковський: „Гуляли, гулили" — муж. хор учнів. Хори були під управою проф. Волянського П., а смичкова орхестра під батутою проф. Кл. Вахнянина. Концерт свій повторили учні дня 15. вересня пополудні у тій-же салі для своїх родичів та запрошених гостей. Дохід із добровільних датків призначено на збогу молодь до потреб „Кружка Батьків". Концерт був дбайливо приготований, програма цікаво дібрана. Дала вона молодому доростаючому поколінню, яке вже Федьковичем мало цікавиться, літературну сильветку Поета, а старшому поколінню, що прийшло теж до ґімназії, пригадала ніжного й тужливого „соловейка зеленої Буковини", якого поезіями давніше так захоплювалися цілі покоління галицьких народовців. Але найцікавішою точкою був виступ ґімназійної смичкової орхестри, яка представила зібраним Федьковича також як музика, що до слів своїх поезій сам добирав народних мельодій, або й під ритм народніх пісень писав свої пісні. А гармонізація тих пісень в укладі д-ра В. Витвицького була для слухачів милою несподіванкою. Варто би над Федьковичем у цьому напрямі ще попрацювати і з нагоди ювилейного року видати збірник Федьковичевих пісень з нотами у новій гармонізації. Треба додати, що саля була дуже гарно удекорована, при чому звертав на себе передовсім увагу прекрасний великих розмірів коліровий портрет Поета у ноші гуцульського леґіяна — роботи нашої арт.-малярки Олени Кульчицької, яка на просьбу директора ґімназії нарисувала спеціяльно на це шкільне свято на основі фотоґрафії, поміщеної у моноґрафії О. Маковея, цей портрет і дарувала його на власність ґімназійної читальні учнів. Концерт цей є дальшим доказом на те, що молодь перемиської ґімназії живо реагує на культурні прояви укр. громадянського життя, а старше громадянство цікавиться своєю доростаючою молодю і чим може, духово й матеріяльно її збогачує.

Гість.

Ви маєте в себе кілька рідних установ, а чи Ви знаєте, що на чужині пропадають душі наших рідних братів? Тому присилайте передплату на українську пресу та місячні видання „Просвіти" та призначуйте їх для своїх братів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Понеділок, 24. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Вівторок, 25. IX. год. 7·30 веч. „Панна Маліченська".

Театр Ріжнородностей.

Понеділок, 24. IX. год. 7·30 веч. „Панна Маліченська".

Вівторок, 25. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кризу".

Закордонне радіо.

Понеділок, 24. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Солісти (спів, фортепян), 19·20 Весела авд., 21·05 Концерт, **Братислава** (298,8) 15·15 Концерт, 17·45 Форт., **Прага** (470,2) 21·35 Скрипка, віольончель, **Париж** (1649) 12·00 Концерт, 21·30 Камер. муз., спів, **Білгород** (439,8) 16·30 Популярна муз., 20·00 „Вертер" оп. Масснета, **Берлін** (356,7) 18·30 Молоді композитори, **Кенігсвустергавзен** (1571) Концерт на клявесин і 8 інстр., **Ляйпціґ** (382,2) 21·45 Квінтет, **Мінхен** (405,4) 17·50 Солісти (спів, форт.), **Штутґарт** (522,6) 11·00 Цикль пісень Айхгорна, 20·45 „Проба в опері" ком. опера Льорцінґа, 21·45 „Шпарцвальднер Кірш" оп. Валентіна, 23·00 „Дер Гольдґіф" оп Маршнера, **Ослло** (1154) 20·30 Святочний концерт із нагоди сканд. муз., **Будапешт** (549,5) 17·00 Сальон. орк., 18·15 Форт., 21·10 Оп. муз., **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 16·45 Для дітей, **Рим** (420,8) 16·50 Вік. інстр. концерт, 22·00 Симф. концерт.

Вівторок, 25. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·15 Для дітей, 16·40 Солісти, 19·30 Італ. популярна муз., 22·50 Танк. музика, спів, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 19·30 „Аіда" оп. Вердія, **Париж** (1649) 12·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 19·00 Солісти (спів, музика), 22·10 Нар. пісоньки з супр. орк., **Любляна** (569,3) 20·20 Вок. концерт, **Берлін** (356,7) 18·50 Симф етюди, **Кельн** (455,9) 17·30 Три баляди Леве (спів), 20·10 Популярна муз., 20·45 „Ді армеліґен Безенбіндер" пєа Г. Ганптмана, **Ляйпціґ** (382,2) 12·00 Концерт, 20·10 „Казанова" оп. Льорцінґа, **Мінхен** (405,4) 14·20, 16·00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 13·30 Циг. орк., 17·35 Спів, 18·50 Сальонний квінтет, **Міляно** (368,6) 11·30 Оп. музика, 16·45 Для дітей, 20·45 „Донна Хуаніта" оп. Супе, **Рим** (420,8) 17·10 Легка музика, 20·10 Камер. музика.

Львівське радіо.

Понеділок 24. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція. 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Сільна ерум, театр. реперт., 12·10 Концерт сальон. муз., 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Улюблені тенорові арії (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіж. біржа, 15·45 Легка муз., пісоньки, 16·30 Гр. пл. 16·45 Наука нім. мови, 17·00 Камер. концерт. 17·35 Спів (Плятівна) в супр. форт., 17·50 Балачка Бр. Вінавера. 18·00 Відч. про Мархолта, 19·00 Концерт мандл., 19·30 Серед військ поселенців, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Шлягери орк. льонд. радія (гр. пл.), 20·45 Транси. з Відня: Концерт із нагоди 10-х роковин від. радіофонії; в перерві: Веч. дениик, Як працюємо. 22·00 Чи наближаємося до загладу пимілізації, 22·10 Танк. муз., 23·05 Музика з гр. пл.

Вівторок, 25. вересня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Сільна ерум, театр. репert., 12·10 Концерт гавайської орх., 12·45 Образець із пісоньками для дітей: „Дідусь вирвав ріпку", 13·00 Полуд. дениик, 13·03 Концерт із гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Економ. вістки, збіж. біржа, 15·45 Сальон. музика, 16·45 Скрипка ПКО., 17·00 Скрипковий рес. у супр. форт., 17·25 Сусп. балачка: „Безробітна", 17·35 Легка муз. з гр. пл., 17·50 Радіотехн. балачка, 18·00 Льв. турист. бюлетен, 18·05 „Про т. зв. школу на міру", 18·15 Сп. ресіталь (Сергій Бенові, бас) у супр. форт., 18·45 Відгомони „Пана Тадея поштеської стадіяні, 19·20 Актуальна балачка. 19·50, 19·55 Спорт. вістки, 20·00 Віден. попурі (сальон. орк., спів), 20·45 Веч. дениик, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт (муз., спів), 22·15, 23·05 Танк. муз., 22·40 Легкий форт. концерт.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Ч. 257 (13.802). Львів, середа 26. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вже вийшов з друку

наш великий, ілюстрований інформаційний

КАЛЄНДАР **КРИНИЦЯ**

Ціна зол. 1·80

Почтова пересилка 30 сотиків.

Перед упадком французького уряду.

Нагінка на міністра Шерона.

Парляментарна комісія для досліду афери Ставіського оголосила документи в справі вбивства судді Пренса. Оголошені документи не висвітлили таємної загадки, а саме: чи Пренс скінчив самогубством чи його вбили. Зате документи розкривають приватне життя Пренса та компромітують низку визначних осіб, які беруть активну участь у політичному житті і є приятелями міністрів.

Декілька свідків, а саме пані: Бернарді, колишня дружина полковника та Нолі, дружина париського адвоката зізнали, що були любовницями судді Пренса. Пані Нолі запевняє, що Пренс радо приставав з російськими емігрантками і вживав опію та кокаїни. Словом зізнання свідків розкрили в цілій наготі подвійне життя Пренса: примірного батька родини і гуляки, який втікав у ночі з хати та відвідував веселі жіночки.

Оголошення згаданих документів викликало велике обурення проти міністра справедливости Шерона. Організація „Вогняний Хрест", яка довела до вуличних заворушень у Парижі у лютому ц. р., домагається уступлення міністра Шерона. Йому закидають, що хід слідства у справі вбивства Пренса спрямував на фальшиву дорогу. Ціла справа з Шероном опинилася вже на засіданні кабінету міністрів. Хоча в офіційному комунікаті нема ні згадки про хід дискусії у справі афери Ставіського та Пренса, проте французька преса пише, що становище міністра справедливости Шерона дуже захитане.

Гостра кампанія італійської преси проти Югославії.

Італійський посол у Білгороді склав протест проти наклепів офіційного югославянського часопису „Время" на італійську армію. Одночасно „Джорнале д'Італія" оголосила документи, якими намагається скомпромітувати югославянський уряд. І так італійська преса розписується про тайний конґрес словінських утікачів з Італії у Маріборі в Югославії. На згаданому конґресі словінці домагалися від Югославії, щоби здобула Трієст, Фіюме та прикордонну провінцію Венеція Джулія, яку замешкують словінці. „Джорнале д'Італія" запевняє, що згадані резолюції у Маріборі інспірував югославянський уряд. Італійська преса обвинувачує Югославію, що плянує напад на Італію.

Візита німецького міністра в Будапешті.

З Будапешту повідомляють, що 3. жовтня приїде до Будапешту німецький міністр освіти Руст з візитою до мадярського міністра освіти д-ра Гомана. До тієї візити приглядають у Берліні і в Будапешті велике значіння. Взаємини між обома державами затіснюються.

Наглий виїзд кн. Штаремберґа до Будапешту.

Кн. Штаремберґ, віцеканцлер Австрії, виїхав несподівано до Будапешту, де обговорив з премієром Ґембешом проблеми, які цікавлять обі держави на тлі сучасного політичного положення. Хоча австрійська преса запевняє, що кн. Штаремберґ виїхав до своїх кревних, проте його наради з прем. Ґембешом тревали два дні. Нова політика Мадярщини, яка шукає тіснішого зближення з Німеччиною, затривожила австрійських політиків. Наглий виїзд кн. Штаремберґа мав на меті вияснити темне положення Австрії внаслідок зміненої орієнтації закордонної політики Мадярщини. Мадярські політичні кола запевняють, що політика Мадярщини не змінилася. Одначе поїздка кн. Штаремберґа, особистого приятеля Ґембеша, доказує, що австрійський віцеканцлер в останній хвилині приїхав до Будапешту рятувати австрійсько-мадярський союз.

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie wiceprezes S. O. Ł. Malicki, jako przewodniczący, S. O. T. Będaszewski i S. O. W. Pauli jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 247 czasopisma pt. „Diło" z daty Lwów, dnia 16. września 1934. do Sygn. VI. 1. Pr. 415/34, na posiedzeniu niejawnem w dniu 19. września 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 16 września 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Diło" Nr. 247 z daty Lwów, dnia 16. września 1934. zawierającego: 1). w artykule pt.: „Darunok dla menszyn i dyskredytacja Ligi Necij" w ustępie od słów: „Zajawa min." do słów: „wentyl" — znamiona występku z art. 170 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862. Dz. p. p Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu szerzenie nieprawdziwych wiadomości o wewnętrznej polityce polskiej w stosunku do ukraińskiej ludności we Wschodniej Małopolsce które mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione Przewodniczący: L. Malicki w. r. Protokulant: Wolański w. r. Za zgodność: Janowicz kier. sekret

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie wiceprezes S. O. Ł. Malicki jako przewodniczący, S. O. T. Będaszewski S. O. W. Pauli jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 248 czasopisma p. t.: „Diło" z daty, Lwów, dnia 17 września 1934. do Sygn. VI. 1. Pr. 416/34. na posiedzeniu niejawnem w dniu 19. września 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 19. września 1934. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Diło" Nr. 248 z daty. Lwów, dnia 17. września 1934. zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Prezydja U. N. D. O..." w całości wraz z tytułem znamiona występku z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1863. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu znieważanie Rządu Polskiego przez twierdzenie, jakoby niewykonywał traktatu mniejszościowego ze szkodą dla ludności ukraińskiej a zarazem ma na celu szerzenie nieprawdziwych wiadomości co do stosunków publiczno-prawnych odnośnie do mniejszości narodowych w Polsce które to wiadomości mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489. 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: L. Malicki w. r. Protokulant: Wolański w. r. Za zgodność: Janowicz kier. sekret.

ФУТРА

жіночі і чоловічі готові і до міри по найнищих фабричних цінах — поручає

Фабрика футер „ХРОМ".

Львів, Руська ч. 20. Телефон 71-83. Городецька ч. 97. „ 53-29

Поширення охорони меншин

чи повне її скасування?

Польща відкликує внесок на ґенералізацію меншиневих трактатів, але не відкликує заяви про відмову виконувати їх.

Львів, 24. вересня 1934.

Після драматичного засідання пленуму (Збори) Ліґи Націй зі заявою міністра Бека і її безпосередніми відгуками, справа перейшла до політичної Комісії Ліґи. Тому, що міністр Бек покликувався на давній польський внесок про ґенералізацію меншиневих трактатів, а рішення Польщі не брати надалі участи у міжнародній контролі над виконанням тих трактатів мотивував легковаженням того польського внеску, темою нарад Політичної Комісії був внесок поширити на всіх членів Ліґи обовязок, який досі „тяжів" (і „тяжить") на державах, що в 1919 р. підписали меншиневі трактати. По суті це торкалося лише европейських держав, бо так справу поставив у першій промові заступник Польщі у тій Комісії, п. Рачинський. У довших виводах він підтримував заяву мін. Бека і доказував несправедливість, якою є накидування одним державам обовязків, яких не хотять приймати на себе інші держави. І розвинулась після того дискусія, якої висліл був зовсім невичікуваний: п. Рачинський заявив, що він не ставить польського внеску про ґенералізацію меншиневих трактатів під голосування, іншими словами — відкликує його!

Хід дискусії ми подавали в окремих телеґрамах. Можна хіба загально приглядати, що проти ґенералізації договорів висловилися передовсім три великодержави, сиґнаторі, — Анґлія, Франція і Італія та частина малих держав, як Бельгія, Портуґалія і ін. Помиляючи фактичну ситуацію у поодиноких державах, як нпр. відома національна політика Італії, — рішаючим, здається був арґумент анґлійського делеґата мін. Ідена, який підкреслив, що „парадоксальним виявляється йому, що мін. Бек, який зазначував хиби меншиньої системи, одночасно висунув пропозицію ту саму систему ґенералізувати". Справді важко закинути увазі анґлійського дипльомата брак льоґіки. Так, чи інакше, стало ясно, що не може бути мови, щоби польський внесок здобув одноголосне признання, як цього вимагає статут Ліґи, чи бодай таку величезну більшість членів політичної комісії, яка давала би внескодавцям моральну сатисфакцію. І сам п. Рачинський відкликав той внесок, покликуючись на безнадійність його будь якого успіху.

Польський делеґат зі свого становища правильно зі, коли з престіжевих оглядів не хоче

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

допустити до формального відкинення його внеску, при чому поміж неґативно голосуючими находились би ще й усі заступлені у Лізі Націй, великодержави. Всяке таке голосування дає притоку до міркувань на тему ізоляції, а такі міркування ніякому урядові не є приємні. Але виринає питання: чиж польські внескодавці згори не знали, що їх внесок не має найменших виглядів на успіх? Колиж так, то треба прийти до висновку, що і сам внесок, спровокування дискусії над ним на Політичній Комісії Ліґи і вкінці відкликання його, все це тактичні ходи, які ведуть до зовсім іншої цілі. Можна би гадати, що тією цілею була маніфестація великодержавницького характеру польської держави, яка при кожній нагоді протестує проти всякої нерівности між нею і західними великодержавами. Однак одностороннє зірвання меншиневих договорів мало надто глибокий зміст, щоби було лише пустою демонстрацією. І справжнє обличчя польської політики в меншиневій справі на нинішній сесії Ліґи прозирає найвиразніше і найавторитетніше з учорашньої телеґрами ПАТ-а, яка впевнює, що „з двох альтернатив": ґенералізувати істнуючі меншиневі договори чи зовсім їх скасувати — „великі держави виберуть рішуче що другу"...

Ось де „собака зарита"! Не про ґенералізацію охорони меншин іде мова, а про повне її скасування. Говорить про це також без обинників польська ендецька преса, яка з захопленням сприймала заяву мін. Бека, дарма, що та преса надзвичайно скупа на похвали для післятравневих міністрів, зокрема для цього міністра закордонних справ, який від першої хвилини своєї номінації був предметом постійних ендецьких атак. „Курієр Варшавскі" пише просто: „...Отже відкритим стоїть шлях до скасування меншиневих договорів в леґальний спосіб, згідно з правно передбаченою процедурою..." А львівський ендецький орґан „Курієр Львовскі" найближчим завданням міністра Бека вважає „боротьбу за ліквідацію меншиневого договору..."

На підставі Лігової дотеперішньої практики можна погодитися з тим, що Ліґа Націй вважала віддавна меншиневу проблему тією надокучливою мухою, від якої завжди відмахувалась. Але з другого боку фактом є, що заява міністра Бека викликала одностайний спротив всіх великих і малих держав. Правда, вони здебільша застерігалися проти методи заскакувати Ліґу доконаними фактами, методи односторонньо зривати прийняті умови. Але виринає питання, чи справді приманлива для женевського кореспондента ПАТ-а й ендецької преси перспектива — повного скасування міжнародньої охорони меншин — чи ця перспектива має реальні вигляди.

Заява міністра Бека з одного боку та неґативне становище великих держав супроти внеску про ґенералізацію меншиневих договорів з другого — завдали безперечно важкий удар міжнародній охороні меншин. Але сама справа далеко ще не похоронена, тому, що справа жива. Живучість меншиневої проблеми і потреби реально ґарантованих меншиневих свобід доказала м. ін. і сама дебата на політичній комісії Ліґи. Делеґат Угорщини в гострій формі звернувся проти Румунії за її поведінку з угорською меншиною, делеґат Чехословаччини звернув у звязку з цим увагу, що положення словаків на Мадярщині не краще. Про Югославію читаємо, що вона використає рішуче ситуацію, щоби закваліфікувати справу положення пів міліона словінців в Італії, але застерігається, щоби Мадярщина не встрявала у положення мадяр в Югославії. Ситуація булаб весела, якщо не булаб така сумна... В усякому разі нема мабуть у світі політика, який признав би, що внутрішні закони всіх держав знаменито розвязали проблему забезпеки чужонаціональним колективам можливости їх національного розвитку, що всі ті т. зв. національні меншини задоволені, що обєктивно нічого їм більше не належиться, і що тому все міжнародне законодавство у меншиневих справах стало в 15 літ після закінчення війни запис...

На цей раз знову справа, як звичайно, відкладена. Ідею скликати міжнародню конференцію для справи меншин — великі держави відкинули, бо така конференція, мовляв, не має виглядів на успіх. Будуть торочити її в листопаді знову у рямцях Ліґи Націй. До того часу останеться усе без змін, з тою одною зміною, що Польща не зрікається первісної заяви про відмову підчинюватися міжнароднім меншиневим трактатам, і що вся проблема пересунулася у площину чи треба боротися проти всякої міжнародньої охорони меншин чи може боротися за засаду цієї охорони і її практичну реалізацію, яка нині, в 15 літ після війни, потрібна не менше, ніж тому 15 літ.

Чехословацька преса про приняття СССР до Союзу Нар.

Прага, вересень 1934.

I.

Приняття Совітів до Союзу Народів настроїло чехословацьку пресу на один звучний акорд вдоволення і великих надій. Для вуха звичайного слухача цей акорд звучить не лише як куртуазія для заслуг міністра Бенеша, який при принятті СССР до Союзу Народів відограв таку визначну ролю, але й як гармонійне ціле, побудоване на тому переконанні і на тій вірі, що Совіти дійсно щиро звернулися лицем до Европи, що — вони дійсно щиро думають співпрацювати з цією Европою, що без цієї співпраці відносини в Европі і в цілому світі не будуть нормальними та що співпрацюючи рука в руку з Европою і з Союзом Народів Совіти будуть мусіти еволюціонувати і в себе дома. І маючи лиш це на увазі міг дійсно міністер Барту сказати в Женеві: „І чогож вам ще більше треба"? Але всім загально відомо, що — причини, які спонукали французький уряд за всяку ціну впровадити Совіти до Женеви, це не лише ця віра і ці сподівання, але передусім це шукання виходу з теперішньої загальної міжнародньої ситуації і це, як пише виразно „Еко де Парі", бажання використати для свого забезпечення на майбутнє перед Німеччиною ту ситуацію, в якій під загрозою Гітлерівської Німеччини опинилися тепер Совіти. І так кожна з европейських держав, головнож з великих держав, які заявилися за принятям СССР до Союзу Народів мали для цього свої власні причини. Мала їх теж і Чехословаччина, а тому більше вироблене вухо находить в гармонізації цього нібито такого простого і зрозумілого акорду чехословацької преси ще й інші елементи з основним тоном: „так тепер треба і так мусить бути". А далі..? А ось поспитайте когонебудь з істориків музики, а він вам розкаже про те, як то не один великий композитор протягом своєї довголітньої музичної творчости поправляв чи там змінював кілька разів один і той самий свій твір і то звичайно-відповідно до загального музичного стилю даної доби.

Що в основі такого гармонійного і нібито простого акорду чехословацької преси лежить ще щось інше ніж ця віра і ці сподівання, про те переконує нас усе те, що про большевиків і про Совіти ще так недавно писалося і говорилося в ЧСР у всіх її партіях і згрупуваннях від найбільше правих, аж до найбільше лівих. Перегляньте лише цю саму чехословацьку пресу, а переконаєтеся легко, яким різким диснансом від цього нинішнього її акорду відбиває те, що ще так недавно писало нпр. „Право Ліду" про долю робітництва в СССР, „Венков"

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 26. ВЕРЕСНЯ 1934.

ВАС. МУДРИЙ. 5)

З подорожі до Швеції.

ВРАЖІННЯ ЗІ СТОКГОЛЬМУ.

Першого дня побуту в Стокгольмі пішло нас трьох до міста без ніякого провідника, а тільки з картою шведської столиці в руках. До тієї самопевної трійки належали крім мене ще дир. Паньків і д-р Лициняк. Цей останній молодий і надійний представник львівської української палестри в зелених окулярах (був надмір світла) держав мапу в руках і що хвилини поглядав то на неї, то на вулиці, якими ми блукали. Зновже представник молодого львівського українського зубочистного і кремового промислу (він-же і даймоніст, тобто представник фірми „Даймон", але не на Швецію, тільки на наш край) що хвилини ділився зі мною терпкими замітками на тему адвокатського „непомильного" орієнтаційного хисту в чужих краях і містах. Деякий час блукали ми безцільно та оглядали все, що насувалось на очі. Показалось, що ми опинилися в старому місті з вузькими вулицями. Найшлися відтак на величавому мості, з якого познайомилися з королівським замком, з парляментом і з оперою. Тут ми були примушені для скріплення нашої орієнтаційної „непомильности" засягнути думки поліцая. Це було перед парляментом. Поліцай показався незвичайно чемним та учинним, бо хоч сам по німецьки не розумів, то зате зійшов зі свого становища і повів нас до свого товариша на іншій стійці, який мав знати німецьку мову. Тимчасом кольовий рух на мості припинився, бо його керманич зійшов зі становища, щоби нас обслужити. Вкінці він довів нас до свого товариша-поліцая і передав його опіці. Виявилось, що цей говорив по анґлійськи, а по німецьки знав дещо, але дуже мало. Все таки ми з ним порозумілися і переконалися, що те, що ми вважали парляментом було таки направду парляментом і те, що ми вважали королівським замком було ним направду.

Довідавшися так багато, ми пішли далі. По дорозі заглянули до оптика, який знав по німецьки і звідси я рішив зателефонувати до нашого земляка, що живе постійно в Стокгольмі, добре знаного нашому громадянству, славного співака п. **Модеста Менцінського.** Оптик получив мене з його помешканням. При телефоні зявилась пані Менцінська і переказала мені, що її муж реконвалесцент після важкої недуги. На хвилину пані пішла до мужа та повідомила його, що зголосився такий то земляк зі Львова. П. Менцінський, хоч і в ліжку, виявив велику охоту зі мною бачитись на другий день. Таку його волю передала мені телефонічно пані Менцінська.

Ми пішли далі і подались до величезного шведського товарового дому, де почали знайомитись поверховно з усім, що там було. А було там буквально все, навіть буфет. Наш товариш, львівський промисловець і даймоніст зацікавився найбільше спортовими шведськими виробами та знаряддями і ними навіть захопився, до тої міри, що не міг рішитися, що має купити, чи шатро, чи теплий і легкий мішок до спання (з пуху!) на вільному воздусі (співор). Скінчилось це його захоплення тим, що ми його лишили і подались до буфету, а звідси до відділу мужеської конфекції, в якому мого товариша, адепта львівської палестри, найбільше інтересувала обслуга, між якою що другий і що друга говорили справно по німецьки. У тому відділі переважав анґлійський і німецький товар. Нашого третього товариша ми не могли діждатися і ми оглядали несколько оригінальні вироби зі сталі та зі скла. Оцінити ми їх не могли, бо на тому не розумілися, але зистерчала для нас слава про них, яка доходила й до нас, заки ми найшлися в Стокгольмі і не знати чому передовсім у тому товаровому домі. В ньому між іншим ми переконалися, що в Швеції найдорожчі шведські сірники. Ті славні на весь світ, змонополізовані майже всюди таки шведськими підприємцями, сірники тут найдорожчі.

Зрезиґновані наслідком такої згуби як живий і милий товариш дороги, ми вийшли на вулицю і подались на недалеку гарну площу. На ній стрінули ми загубленого і тепер уже розгубленого товариша, що, як запевняв, махнув був уже на нас рукою.

Тепер спільними силами і зусиллями ми відбули нараду і рішили оглянути нині славний шведський музей на вільному воздусі **Сканзен.** Щоби до нього дістатись треба було користуватись автом. Це було далеко, але ми тим не турбувались і доволі скоро туди доїхали. Заплатили вступ і подались оглядати.

Сканзен це великий парк, положений на острові Дюрґорд. У ньому маєте нагоду оглянути цілу Швецію разом з її побутом, господарством, фльорою та фавною. Цей оригінальний музей на вільному воздусі заснований 1891 р. і обіймає 30 гектарів простору. Сільські доми стоять там оригінальні з усіх околиць Швеції як з долів так і з гір і з ріжних часів. У домах ціла оригінальна обстанова, посуда, прядиво домашнього промислу. Є й цілі загороди, тобто хата разом з усіми господарськими будинками. У господарських загородах бачите коні, невеличкі шведські сільські коні і корови. Цікаве, що мені довелося там уперше бачити корови без рогів. Для доповнення враження про шведське село та його побут стрінете там і типовий сільський костел разом з оригінальною камінною огорожею та зі стежочками довкола костела, що вються по муравниках не до головної брами, але до дір в огорожі. Костел деревляний, внутрі скромно уряджений з органами та з типовими сільськими прикрасами. Біля костела неладеко бачите типове сільське приход-

про положення селянства, прочитайте пламенні статті католицьких „Лідових Новін“ про переслідування віри большевиками, або про уваги праці й життя совітських інтелектуалістів або врешті і статті „Чеського Слова“ про те, як там гинуть „русскі брати“. Пригадайте собі всі ці часті публичні виклади тих, що відвідували СССР і ці гарячі дискусії після них, що нераз тягнулися аж до пізної ночі, всі ці авдиції, що їх правильно кожної пятниці приносило *ще так недавно пражське радіо, починаючи їх цим зловіщим для большевиків „слушайте, слушайте, слушайте, гаваріт Прага чешская“* і приносячи в них безжалісну критику не лише совітського режіму, але і закордонної політики СССР. Щож сталося за цей такий недовгий час? Чи дійсно так радикально вже змінилися відносини в СССР, чи може вже так основно вже змінилася ідеольогія чехословацького громадянства? Ні, змінилася лише міжнародня ситуація. „Їх щит червоний, а наш червоно-білий, але невжеж це перешкаджає їм станути поруч проти щитів гнідого і жовтого“? — пише „Чеське Слово“. Чи це не те саме, що написав Пертінакс в „Еко де Парі“ вже після приняття СССР до Союзу Народів, що „не треба закривати, що комунізм і диктаторський режім Совітів з їх терором дуже далекі від політичного ідеалу французького народу, але під теперішню пору, коли Совіти опанував страх перед Гітлерівською Німеччиною...“. От вам і все і лиш так ми розуміємо цей акорд чехословацької преси і лиш з тієї точки погляду можемо для нього найти виправдання. І так як серед французького народу є велика частина громадянства, яка дуже добре розуміє большевицьку небезпеку для держави і для майбутнього Союзу Народів, так і серед чехословацького громадянства розуміють, що в гармонійній основі цього однозвучного акорду чехословацької преси після приняття СССР до Союзу Народів лежить ще категоричне „але під теперішню пору, коли...“ і т. д., бож саме принципове наставлення до большевиків тут у дійсности не змінилося. Концепція реальної політики мусіла на цей раз бути сильнішою за всі інші аргументи. Це вже зовсім інша річ, чи ця концепція побудована на точних розрахунках і чи теперішнім політичним композиторам не прийдеться за якийсь час змінювати чи поправляти свою нинішню композицію. Але чи таке вже нераз не бувало? Життя несе все щось нового зі собою, а живий живе-гадає.

II.

До цього загального і однозвучного акорду чехословацької преси не достроюється лише один чеський часопис, а це Крамаржівські „Народні Лісти“. Вони у своєму становищі до приняття Совітів до Союзу Народів *зовсім не беруть на увагу усіх цих ситуаційно-констеляційних моментів, а лише задержують свою давню непримирну і наскрізь ворожу лінію*, якої придержувалися все, коли лиш йшла мова про визнання Совітів чи про співпрацю з ними.

Беззастережно неґативне наставлення „Народніх Лістів“ до приняття СССР до Союзу Народів диктується з одного боку їх принциповим відношенням до Совітів і до большевиків взагалі та їх специфічним русофільством, а з другого опозиційністю до напрямних теперішньої закордонної політики Чехословаччини.

Яке становище заняли „Народні Лісти“ до — факту приняття Совітів до женевської інституції, пізнають наші читачі найкраще зі статті д-ра К. Крамаржа „Союз Народів після приняття Совітів“ з 16. ц. м. Д-р Крамарж пише:

„Сталося! Аеропаг більшости світових держав, принявши Совіти до інституції, яка за інтенцією її основників мала бути вершком гуманности та свободи, апробував большевицьку революцію, цей найстрашніший злочин, який знає історія. Цим фактом Союз Народів витворив собі новий моральний кодекс післявоєнного суспільства: можна погодитися зі всіма і найкрівавішими навіть злочинами проти усього того, що цивілізований світ вважав досі правом, справедливістю і свободою, якщо лише ці злочини мають успіх. І цю нову мораль виправдував наш міністер закордонних справ признанням безсилля Союзу Народів проголошуючи, що „без співпраці з Совітами не можливо нормалізувати відносин в Европі й у цілому світі“, а за цю його „щирість“ його в Женеві ще й дуже хвалили...

Історія назве колись це рішення Ради і Союзу Народів крівавим насміхом з усього того, за що — тинули міліони у світовій війні. Що більше, історія назве це найвижчою леґітимацією для кожного успішного злочину і то не тільки політичного, але і публичного. Світ забуває на все, що було колись для нього дороге і святе і клонить голову перед успіхами цинічного глузування з того, за що боролися найліпші сини усіх народів. А вже вершком гнилої ментальности післявоєнного світа є ті безвстидні заяви подиву для тих технічних „чудес“, що їх вибудували його таки власні техніки, а за які Совіти заплатили — голодовою смертю міліонів та людоїдством нещасного населення. Світ подивляє з захопленням всі ті великі совітські досягнення, але не хоче усвідомити собі, що — доля рабів, які будували фараонські піраміди, була лекша і більшелюдська, ніж цих нещасних і невинних жертв соціялістичного будування держави. Світові фільософічні конґреси слухають з захопленням пламенних промов про свободу і демократію, але ті, що в них ще лишилося трошки віри в ідеали, даремно ждуть, що — з цих конґресів пролунає крик протесту проти калічення цілих поколінь большевицьким матеріялізмом, суворою безбожницькою аґітацією і цинічним збезчещенням усього того, що було для народу святе та що творило основу його моралі і людяности.

Цивілізовані держави приймають до свого круга тих, на чиїх руках ще не засохла кров міліонів і вірять, що — ті, для яких всі зобовязання дані „буржуям“ були все лише шматком паперу, допоможуть їм тепер боронити мира між народами, а забувають, що існування цього мира немислиме без пошанівку для даного слова і *без додержання всіх взятих на себе зобовязань. Всі вони забувають, що — своїм визнанням совітів і метод їх праці самі найсильніше підпирають деструктивну працю Комінтерну в школах, в касарнях, а особливо в кольоніях тих, які найбільше побивалися за визнанням Совітів та за їх приняттям до Союзу Народів.* Але ці держави ще діждуться, тої хвилі, коли то нові генерації, що виростуть у забезпечених цими державами Совітах, не будуть вже нічого боятися, але з цілою безоглядністю та з усією силою своєї фінансової й військової могучности кинуться на ці держави, щоби там досягнути своєї найвижчої програми — розпалити вогонь світової революції.

Незрозумілою стає нам політика Франції що неначе сліпа, гипнотизована бріяндівським пацифізмом, застарілими поглядами радикалів та спомнинами на франко-російський союз, не лиш що сама подає руку большевикам, але змушує до зради славянству ще й малі славянські народи, для освободження яких нещасний російський народ проляв стільки крови. Як тяжко пімститься це на тих, які забувають, що Росія не буде вічно такою, якою є нині!

Ми, які так щиро любимо Францію, болюче відчуваємо страх за неї, коли бачимо, що там тепер робиться. І коли так уважливо слідимо за тими усіми наслідками, які вже нині має большевицька струта в Франції, нас бере страх за її майбутнє. Ми, що — зобовязані до великої вдячности Франції, хотіли її бачити все сильною і непоборною і тому ми не можемо свідомо бути сліпими на те, що — було для нас завжди таке дороге. Ми любили Францію все, навіть тоді, коли і не думали про її допомогу, а любили ми її за те, що великого і гарного вона дала людству.

Коли в час світової війни стояв я перед воєнним судом і був вже так недалеко від шибениці, обвинувачували мене в тому, що я перешкодив заяві чеських політичних партій для Австрії і її побіди. Я цього не заперечив, а в своїй обороні заявив, що немає такої погрози, яка примусилаб мене виступити проти Росії і проти Франції. А нині я примушений писати те, що саме пишу.

Мушу ще також заявити, що і наш народ не має чого бути гордий на те, що його заступник вважає приняття Совітів до Союзу Народів за найбільший актив своєї діяльности. Має Союз Народів взагалі ще який змисл? Вдержати мир вже не в силі, а приняттям до себе Совітів перестав бути ще й тим, чим хотіли його бачити ті, яких ще не зіпсував післявоєнний матеріялізм — охоронцю найвищих ідеалів. Тепер є Союз Народів радше відстрашаючим прикладом упадку морального рівня післявоєнного людства. Та надіймося, що людство діждеться ще сповнення своїх великих надій і великої віри, яку виплекало тоді, коли склало свої міліонові жертви за волю народів і за трівкий мир. До цього людство ще дійде, але не шляхами большевицького аморалізму та крівавих большевицьких метод, з якими погодився Союз Народів.“

М-н.

Великий Театр год. 7·30
Нині і в наступні дні в год. 7·30 знаменита комедія П. Вульпіюса
„Я переміг крізу“
Найпопулярніша комедія сезону!

Театр Ріжнородностей год. 7·30
Чи хочете побачити передвой Львів? Нині і в наступні дні в год. 7·30 зворушлива пєса — Габрієлі Запольської
„Панна Малічевська“

ство. Дахи сільських хат і домів криті переважно землею, що поросла травою та іншими малими, переважно гірськими ростинами. У Скансені стрінете і ренів і білих та бурих медведів і вовків і морських псів і всякі зразки шведської гірської та морської фавни.

Більше менше по середині цього музею є гарна площа, на якій що кілька годин можете оглядати і студіювати шведські народні танці, виконувані сільською молодю в оригінальних народніх шведських строях. На тійже площі можете знайомитися і з народніми шведськими виробами, зразки яких можна набувати тутже в оригінально збудованих крамничках, які є вірною копією тих, що їх ви стрінулиб по шведських селах чи малих місточках.

Не беруся, наприклад, описувати внутрішнього урядження тих типових селянських хат, в яких я був, бо ці рядки занадто розрослись би. Зазначу тільки, що ці хати складаються переважно з двох кімнат, переділених сіньми. Нема в них стелі тому, що дах критий землею. Через те вони внутрі високі. Але вікна в них невеличкі, так що світла в них не дуже багато. Всюди стрічав я там полиці і шафи на посуду, що нагадують наші сільські полиці та наші т. зв. мисники на Поділлі. Всюди є лави та деревляні стільці, а декуди замість столів скрині як у наших сільських хатах. Ліжка побудовані у формі ниж (альков) при одній стіні і заслонені взористими вовняними занавісами.

У Скансені є літний театр на вільному воздусі. Тараси викуті в скалі. Біля нього висока вежа, на яку виїзджається електричною віндою. З вежі незвичайно гарний і мальовничий вид на цілий Стокгольм. Були ми на найвищому бальконі цієї вежі та подивляли шведську столицю. Балькон окружає одну круглу кімнату, де є велика книга, до якої вписують свої прізвища чужинні туристи. Там і ми вписались, усі українці, що були тоді в Стокгольмі крім п. М. Менцінського, бо там на диво ми всі стрінулись.

Обєднання протестантів у Німеччині.

БЕРЛІН, ПАТ. У спортовій палаті в Берліні відбувся конґрес німецьких протестантів. У своїй промові протестантський епископ Мілер заявив, що німецькі протестанти відкидають усі спори з німецькими католиками тому, що всі німці є братами. Конґрес закінчився в салі опери Кроля великою маніфестацією. Правий дорадчик німецької евангелицької церкви Єгер у промові заявив, що інтронізація епископа Мілера є символічним закінченням першого етапу розвитку евангелицької церкви. Спори в евангелицькій церкві повстали внаслідок ріжного становища провідників церкви до націонал-соціялістичної держави. Завданням пасторів і епископів є відповідальність за управу церквою, а не ведення церковної політики. Епископ Мілер підкреслив, що націонал-соціялістична революція скасувала не лише кордони німецьких союзних країв, але також кордони краєвих церков. У Німеччині істнує тепер обєднана евангелицька церква. Німецькі протестанти підуть у майбутньому своїми окремими шляхами від інших евангелицьких церков світу

Брат Пікара полетить до стратосфери.

З Шікаго повідомляють, що стратосферичний балькон брата професора Пікара готовий вже до лету у стратосферу. Брат Пікара з дружиною полетить у стратосферу в найближчих днях.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4
1/78

Воєнний стан в Еспанії.

З Мадриду повідомляють, що уряд проголосив у цілій Еспанії воєнний стан, бо комуністи і соціялісти підготовляли державний переворот. Усі державні будівлі і міністерства бережуть зміцнені відділи поліції зі скорострілами. Одночасно введено строгу цензуру. Поліція одержала великі повновласти з метою зліквідувати всякі заворушення.

Туреччина проти чужинців.

Від 22. вересня ц. р. обовязує у Туреччині закон, який забороняє чужинцям виконувати якінебудь вільні звання та заробітки. Тільки у виняткових випадках і за спеціяльним дозволом міністра внутрішніх справ можна буде чужинцеві одержати працю. Закон заскочив около 8 тисяч чужинців, а між ними теж українських еміґрантів.

Поворот Молотова.

МОСКВА, 24. 9. ПАТ. По кількатижневій подорожі по Сибірі вернувся до Москви предсідник ради народніх комісарів Молотов, який їздив оглядати тяжкий промисл і господарське положення на Сибірі.

Велитенські втрати Японії.

ТОКІО, 24. 9. ПАТ. Офіційні дані міністерства внутрішніх справ подають такі числа жертв і втрат Японії від тайфуну: 2.046 убитих, 13 340 ранених і 1858 загинуло без вістки. Тайфун знищив 18 тисяч домів та ушкодив 22 тисячі будинків. 170.000 затопила вода. 200 шкіл і 330 мостів знищених.

Мекдональд ґубернатором Канади?

Кружляють поголоски, що вже в найближчих днях англійський премієр Мекдональд уступить з уряду. Його призначать ґубернатором Канади. Політичні кола запевняють, що всі члени англійського кабінету на авдієнції в короля заявилися за уступленням Мекдональда з уряду.

—o—

ЯК ВИ НАС ОБМАНУЛИ...

Отвертий лист до Володимира Винниченка.

У відповідь на брошуру „За яку Україну".

(Продовження).

Але повернусь до Вас, земляче, ще як до вашого мого „божка"... До серпня 1920. року я не знав, що Ви не тільки нас полишили, але й ошукали. Щойно тоді я дістав відпустку з фронту і поїхав до Львова. Зайшов там в українську книгарню і там побачив Ваш новий твір: 2 томи „Відродження Нації". Купив їх. Гадав, що я з нього ще багато дечого навчуся... Накинувся читати. Я вже передтим привик терпеливо перечитувати ріжне дрантя, але можете вважати мене за дикуна, чи за кого хочете, мушу проте Вам признатися, як землякові, що книжки, на яких стоїть заголовок: „Відродження Нації", я читав, кидав об землю, піднімав, знову читав і кидав об землю, піднімав, знову читав і кидав об землю. Так, що поки їх прочитав, то й побив, пошматував... Довелося ще раз купувати, щоб ще і товаришам на фронті показати. Привіз і давав читати. Показалося, що не тільки я каженів, читаючи їх, але всі, кому тільки їх не давав. Та це ще не все. Тоді таки я якось купив „Діло" і з нього вичитав, що Ви, наш недавній, ба навіть законно ще й не позбавлений свого найвищого становища в УНР, опинилися у Харкові. Себто в таборі того ворога, проти якого проголосили самі війну і війна та ще була в повному розпалі. Чогось подібного ми навіть не могли чекати від останнього неграмотного козака.

Вас, як Ви пишете у своїй брошурі — ідейного комуніста, якийсь негідний московський большевик назвав „нудистом". Большевики на брехню та на підлі образи взагалі дуже швидкі. Назвати Вас нудистом — це, по Вашому, підлість. А от, якщо те слово виводилося би від нашого пня нуд — нудно, то Ви для мене по прочитанню „В. Н." та вістки в „Ділі" стали нудним... Ох, якби Ви знали, як нам від тих двох Ваших вчинків — оплювання визвольницької боротьби рідного народу і перекочення до ворожого табору — було нудно на фронті.

Ви й до нині не хочете признатися, як Вас московські большевики використали в 1920 році для своїх цілей, як політичного „гастрольора" з ворожого табору. Ви тільки уявіть собі, Пане Винниченко, що, наприклад, сказав би французький народ і армія, колиб підчас світової війни президент Пуанкаре, оголосивши війну Німеччині, потім знайшов собі якісь „ідейні міркування", відмовився від президентства, поклонив ся своєю батьківщину і поїхав собі на поклін до німецької влади. Ви відповісте — це абсурд, такі речі попросту неможливі. Ануж, пане земляче, будьте чесним зі собою та признайтесь, що у Вас така річ не тільки була можливою, а ви її вчинили. Хібаж большевицька Московщина в 1920. році для Української Народньої Республіки була менше ворожою, як Німеччина у 1915 році Франції? Ви скажете, що їздили не до московської влади, а до своєї, української радянської. Щож це була за „влада" — говорити зайво. Ви самі її добре на місці пізнали і в отвертому листі до робітників світа, вивтікавши з Харкова до Відня, описали. От тільки дивно, чому Вам почала подобатися радянська влада в 1920 році, а не трохи раніш — у 1919 році? Чому Ви ані пальцем не кивнули, щоб попробувати перевести на Україні радянську систему через представників трудових мас — Трудовий Конґрес. Хібаж ті представники не були вибрані по виборчій системі, у виробленні якої Ви приймали участь? І хібаж не складався Трудовий Конґрес на 90 прц. зі соціялістів? І Ви певно добре памятаєте, що бодай 80 прц. Конґресу були представниками від незаможньої селянської кляси, з якої вийшли Ви і я. І Ви памятаєте, що на неї не впливала ніяка зовнішня сила. І ось вже тоді представники Українського Народу, не знаючи ще, яке лихо може принести для України московсько-комуністична рад. система, не прийняли її, а обновили Українську Народню Республику і Вас поставили на її чолі. Колиж Вам, у душі „послідовному комуністові", той державний лад не подобався, то треба було бути зразу і отверто, будучи чесним зі собою, відмовитися від головування в Директорії, скласти свої повновласти перед представниками народу і відїхати собі до „своїх" у Москву. Ви тоді того не зробили, бо певне ще не був готовий у Вашій душі той комуністичний „нудизм", який Ви пізніше і тепер у брошурі „За яку Україну" підносите нам. Ви, як письменник і політик, добре могли переконатися підчас Трудового Конґресу, що тоді, а тим більше тепер, для московського комунізму на Україні нема ніякого ґрунту. У 1920. році Ви поїхали на Україну, як кажете, допомагати радянській владі переводити „правильну національну

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 26. ВЕРЕСНЯ 1934.

АРТУР ШНІЦЛЕР. 8)

Сліпий Джеронімо.

Джеронімо будиться та протягається. Карло кличе: — Джеронімо!

— Ну, що? — Він спирається на руки та сідає.

— Джеронімо буде вставати.

— Пощо? — І звертає свої мертві очі на брата. Карло знає, що Джеронімо пригадує собі тепер вчорашній день, але ні слова про це не скаже, доки знову не впється.

— Вже зимно, Джеронімо, відемо геть. Тут уже нічого не буде, думаю, що треба йти. В полудне будемо в Болядоре.

Джеронімо піднісся. Чути було рух у цілому домі. На долині говорив господар з наймитом. Карло встав та зійшов на долину. Він усе рано вставав і нераз виходив на дорогу, коли ще лише зачинало свитати. Приступив до господаря та сказав:

— Хочемо попрощатися.

— Що, йдете вже нині? — спитав коршмар.

— Так, дуже вже зимно стояти на подвірі зітер гострий морозить.

— Ну, то поздорови там Бальлетті, коли будете в Борміо, і хай він не забуде прислати мені оливи.

— Добре, не забуду. Зрештою, прошу за нинішній нічліг. — Сягнув до торби.

— Лиши, Карле, — сказав господар. — Тих двацять чентезімів дарую твому братові, я також слухав його пісеньки.

Літь здорові!

— Дякую — сказав Карло.

— Зрештою, нічого такого спішного не маєте. Побачимося ще, думаю, коли вернетеся від тих хат там. Борміо не втече вам, ну ні?

Коршмар засміявся та пішов часору.

Джеронімо сказав посередині кімнати та говорив:

— Ну, я вже готовий до дороги.

— Зараз — сказав Карло.

Виняв зі старої скрині, що стояла в куті, своє невелике добро та зложив у клуночок. Потім сказав:

— Гарний день, але дуже зимно:

— Знаю, — сказав Джеронімо. Пізніше оба вийшли з кімнати.

— Йди тихо, — сказав Карло, — тут сплять ті два, що вчора вечір приїхали

Обережно зійшли вниз.

— Шинкар казав поздоровити тебе, — сказав Карло, — він подарував нам двацять чентезімів, що належалися за нинішній нічліг. Тепер він надолині коло онтих хат і вернеться щойно за дві години. Але на другий рік знову побачимося з ним.

Джеронімо нічого не відповів. Вийшли на дорогу, що лежала в ранній мряці. Карло взяв брата за ліве рамя й почали сходити мовчки вниз. Мряка підносилася перед ними а гори здавалися сповиті хмарами. І Карло подумав собі: „Тепер скажу йому".

Одначе не сказав ні слова; виняв лише золоту монету з торби та подав її братові; той узяв її в руку та притулив до лиця, потому до чола, вкінці притакнув головою.

— Яж знав ще вчора напевно, — сказав.

— Ну, так, — відповів Карло та подивився здивовано на брата.

— Колиб навіть чужий не був мені сказав, то й так я знав би.

— Ну, так, — сказав Карло тихо. — Але ти розумієш, чому я там у коршмі перед іншими... — я боявся, що ти все нараз... — Видиш, Джеронімо, я думав собі, що добре було би, щоби ти купив собі нове убрання, сорочку, черевики й тому...

Сліпий заперечив головою. — Пощо? Він діткнувся рукою убрання. — Ще добре, зовсім тепле: а ми йдемо на полудне!

Карло не міг того зрозуміти, чому Джеронімо не тішиться, чому не обрадується і говорив далі:

— Джеронімо, ну скажи, чи не добре я зробив? Чому не тішишся? Вкінці маємо золоту монету, ну ні? І дотого ще цілу... О, добре, що я тобі не сказав, зовсім добре.

Тоді закричав Джеронімо: — Перестань брехати Карле, я вже маю досить того!

Карло станув та пустив рамя брата: — Я не брешу.

— Але я знаю, що брешеш!.. Все брешеш!.. Вже сто разів ти збрехав!.. Ту монету також ти хотів собі задержати, але ти настрашився, ось і все!

Карло хилив голову та не відповідав нічого. Взяв знову брата за рамя та йшов з ним далі. Йому було жаль, що Джеронімо так говорить, але майже дивувався, чому не почувається сумнішим.

Мряки зникали. По довгій мовчанці сказав Джеронімо:

— Зачинає бути тепло.

Він сказав це так байдуже, так природно, як уже нераз казав, і Карло відчув в тім моменті: що для Джероніма нічого не змінилося. Для нього він був усе лише злодієм.

— Може ти вже голодний? — спитав.

Джеронімо притакнув, виймив шматок хліба зі сиром із торби та почав їсти. Йшли далі.

Стрінули почту з Борміо; візник закликав на них:

— Вже на полудне?

Потім переїхало ще кілька возів; всі вони їхали на північ.

— Чути вже повітря з долів, — сказав Джеронімо і, коли звернули дорогою в бік, лежало Вельтліна під ними внизу.

Справді нічого не змінилося, думав собі Карло... Тепер я став для нього ще й злодієм, — але навіть і це надурно.

Мряки в долині ставали чимраз прозоріші, сонце пробивалося крізь них. Карло роздумував далі: Може то й немудре було так скоро покидати коршму... Портфель лежить під ліжком; в кожнім разі не пізно...

(Далі буде).

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

політику", і про це вдруге переконалися. Але й того досвіду було Вам мало і Ви знні — у Парижі — знову проповідуєте московсько-жидівську большевицьку Україну.

Отже вже у 1920 році Ви, пане Винниченко, для мене і подібних мені селянських активних синів України, на яких Ви спиралися і могли спиратися, остаточно погасли. Завдяки свому внутрішньому розхрістанню Ви відвернулися від тої кляси, з якої вийшли й якої інтереси по законах біольоґії повинні би боронити. Московсько-малоросійсько-жидівська робітничо-пролетарська маса теж Вас не приняла до себе, бо Ви для неї були чужі. Той пролетаріят мав своїх проводирів, відповідних йому по дусі, ментальності та мові. Розуміється, не здобули Ви ніякого авторитету й у европейського пролетаріяту, бо Ви, на щастя, всеж таки не Л. Троцький, який, на лихо Україні, народився на тій-же чорній землі, в тому самому повіті, що і Ви та я...

І хоч Ваш авторитет для мене погиб, я все таки слідкую за тим, чи Ви „збагачуєте" нашу культуру. Але... віє від отих „багацтв" уже одна нудьга... Нема більше „Краси і Сили", „Федька Халамидника", „Щаблів життя" (які можуть бути щаблі життя на еміґрації?), „Чорної Пантери", „Брехні" (брехня залишилася у большевиків і вони її вдосконалили), а „Кирпатий Мефістофель" заглядає в примітивну „Сонячну машину" і пече з домішкою власного поту „цілющі" перепічки... (О, якби та машинка придалася в большевицькому раю!... Колиб вона там була, то може і наше селянство не вигинулоб з голоду). Може ще заблистів би новий твір „Щастя", але лиходії злякалися й не хотять видати... Певно їм і без того „щастя" добре живеться на Україні на рахунок вигибаючого селянства. І врешті останній твір... коротенька сповідь у зеленій обгортці... (Чомуж не в червоній) „Ді яку Україну".

Ф. Мелешко.

(Далі буде.)

Запити до п. куратора Львівської Шкільної Округи.

I

Недавно подано до відома широких кругів населення, що учителям строго заборонено тілесно карати шкільні діти. Тоді то батьки шкільних дітей зі села Унєва, пов. Перемишляни, звернулись через „Діло" до п. куратора Л. Ш. О. зі скаргою на знущання над дітьми управителя школи п. Новаковського, при чому навели факти та свідків. Скінчилось на побіжнім слідстві окружного інспектора. А коли після того знущання п. Новаковського знову повторились, батьки вислали в червні ц. р. скаргу безпосередньо до самого п. куратора, подаючи знову факти та імена побитих дітей.

Також і батьки села Утіхович вислали письмо до п. куратора, де навели гарні квітки з педаґоґічної діяльности контрактового ще учителя п. Кубаля. А що поведінка обох тих педаґоґів не зміняється, тож батьки цих сіл просять вглянути в цю справу, обіцюючи при нагоді слідства додати дещо більше.

II.

Знов запит до п. куратора:

Щоб п. кураторові виказати, яких славних педаґоґів має в повіті перемишлянськім, мешканці села Боршів вислали перед тижнем до нього писемне зажалення на учителів п. Поля і п. Польову, які в немилосерний спосіб побивають шкільну дітвору. Батьки нетерпеливо вичікують на вирішення цієї справи, але заразом звертаються до п. куратора ще із запитом, чи вільно учителям уживати шкільних дітей до своїх особистих послуг у часі шкільної науки. А до таких цілей уживає дітей тут. управитель школи п. Шафран. Між іншим часто посилає дітьми своїй доньці до Перемишлян ріжні продукти, як це було впр. і дня 15. IX. ц. р., коли шкільні діти Трач Андрій, Васильків Василь с. Миколи та Іван Мручковський носили п. коморникові баньку молока, хліб та інші провіянти. Батьки думають, що ношення ріжних річей можуть добре навчити дітей самі, а своїх дітей посилають до школи, здається, в інших цілях.

Батьки.

Присилайте передплату!

Протоєрей Шиманов в ролі опікуна над сиротами.

„Зібралася кумпанія"
„невеличка, але чесна"
(пісня).

По помершому священику млинівської парохії на Дубенщині, о. Івані Конашевському осталися три доньки Єлисавета, Серафина і Дарія, віком від 25—35 літ. Згідно з принятим на Волині звичаєм та парохія, де довго служив і вмер священик, повинна, в міру можливости, забезпечити його рідню. На цій підставі Конашевські звернулися до Консисторії у Кремянці в справі забезпеки. У 1925 р. Консисторія доручила опіку над ними о. Шиманову. В той час парохом у млинівській парохії був о. Олександер Житинський, з котрим Шиманов не ладнів. Через те він „щедро нагородив" Конашевських: з землі **пекалівської**, приналежної до парохії відвів для них 3 десятини поля і 2 морги городу. Але за недовгий час Шиманов підкопався під о. Житинського, викурив його з млинівської парохії і сам сів на його місце. В який-же спосіб утяв таку штуку?

Ясно, що Шиманову не дуже хотілося мізерно нїпрощо давати Конашевським 3 дес поля та ще й 2 морги городу! І він придумав геніяльну комбінацію — використати селянську темноту і її „жажду землі". Він запросив до **себе пекалівських** селян Василя Савицького і Данила Тростянчука та запропонував їм купити півтора га. церковної землі, належної до тамошньої парохії „на вічність" за дуже дешеву ціну — 900 зол. Вигода того купна була ще й та, що грошей не треба платити готівкою, а замість того обидва селяни мають для Конашевських, на відведеному для них городі поставити хату. Докладно обговорено, яка повинна бути хата і коли повинна бути закінчена, а більше про ніщо мови не було. Свого часу був написаний обманницький 12-літній арендний контракт, замісць купчої, про що була м. і. мова у „Ділі" ч. 205 і 206 з 1934 р.

Дня 26. січня 1926 р. Шиманов завів обох названих селян до нотаря Матусевича в Дубні, де вони підписали акт такого змісту: „Місто Дубно, 26. січня 1926 р. Ми нижче підписані Данило Тростянчук і Василь Савицький, отримавши від пароха млинівської православної парохії одноразово 900 зол., приймаємо на себе обовязок дати сиротам б. млинівської пароха Єлисаветі, Дарії і Серафимі, дочкам Івана Конашевського, доживотне помешкання з опалом і в достаточній скількости хліба, а по смерти поховати їх християнським звичаєм. В разі недодержання нами зобовязання, ми або наші наслідники повинні заплатити сестрам Конашевським десятикратню вартість однорічного утримання і подвійну вартість похоронів". Савицький і Тростянчук підписалися по російськи і підписи їх нотар засвідчив по реєстру Нр. 460". Вицигнивши той акт Шиманов вбив одним махом двох заяців: Скинув зі себе опіку над Конашевськими і придбав півтора га. поля і 2 морги городу з сусідньої парохії. Після підписання того документу нотаріяльний урядовець пробурмотів обом селянам щось по польськи і вони зрозуміли тільки те, що тут річ іде про 900 зол. і хату для Конашевських.

До якої міри Тростянчук і Савицький вірили свому духовному пастиреві досить сказати, що вони навіть не взяли відпису того акту, що його забрав до себе Шиманов. Бідаки не знали, що вони підписали на себе і на свою рідню згубу, та ще наївно думали, що зробили незлий інтерес. Очі їм відкрилися тільки тоді, як Конашевські перебралися в їх дім, забрали частину будинків та зажадали дров і хліба.

Зимою 1926 р. названі селяни везли матеріял на будівлю і весною розпочали ставити хату на церковнім городі. Але селяни збігалися і вигнали їх. Тоді вони звернулися до Шиманова з запитом, що робити? Можна догадуватися, що Шиманов щонайменше „знав" заздалегідь про той спротив селян, бо не було в його інтересі допустити до будови хати на городі; він слушно передбачував, що як Конашевські засядуть на городі, то ніхто вже їх не збудеться. Колиж збентежені обидва селяни прибігли до нього за радою, він заявив їм, що нічого не вдіє і порадив їм поставити хату на **їх власній землі.** Поневолі вони мусіли підпорядкуватися тим вимогам, непередбаченим в умові і поставили хату на ґрунті Савицького, де і засіли Конашевські. Швидко потім, як сказано, Конашевські зажадали хліба і дров. Зрозуміла річ, що селяни відказалися, вважаючи ту вимогу зайвою. Але в грудні 1927 р. дістали візвання до повітового суду у Млинові на день 13. XII. у справі Конашевських за 350 зол. відшкодування. На суді селяни вияснили, що ніякого зобовязання вони не підписували, що їх піп обманув, і суд по досліді експертів і свідків засудив від них на користь Конашевських 350 зол. і тутже видав виконавчий титул (акти ч. 708 С. 1927).

Розгляньмо тепер, що собою уявляє цей злощасний документ, підписаний у Дубні за ч. 460. Цеж вічна петля і загибіль для двох родин. Доньки Конашевського мають: одна 25, друга 30, третя 35 літ. Якби вони дожили до 60 літ то обидва селяни мусіли би їх утримувати разом 90 літ і виходить, що за 900 зол. чи то за оренду півтора га землі на 12 літ вони будуть змушені заплатити 10.440 зол., а разом з коштом на хату 1000 зол. виносить 11.440 зол. Та ще, якби Конашевські схотіли, то зараз могли би з них стягнути 3.500 зол. за недодержання умови. В той час така земля, як пекалівська, куплена раз на все, варта за півтора га. менше ніж та тисячка, яку обидва селяни видали на хату для Конашевських. А ціна на аренду найліпшої землі на Волині була в ті часи 40—50 зол. за десятину, з заплатою за кожний рік, а не за 12 літ згори.

Не диво, що для Тростянчука й Савицького настали чорні дні. Коморник стягнув з них 350 зол. і коштн екзекуції, а швидко потім дістали новий позов до тогож суду за те саме відшкодування. Діло перейшло в окружний суд, але нічого не помогло, бо буква закону всесильна. Пробували нещасні селяни скинути зі себе ярмо в такий спосіб, що хотіли даром віддати Конашевським в доживотне володіння хату і відректися від аренди землі; але апетит приходить з їдою, каже пословиця, Конашевські і Шиманов нічого чути не хотіли і твердили своє: „Ти один з другим підписав зобовязання, ну то й плати!" От вам моральні засади! Три попівни, виховані в дусі християнської релігії, та виросші в атмосфері проповідей про правду, добро і любов до ближнього, а четвертий сам ерей, що проповідує християнську правду і громить чужі гріхи, серед білого дня грабують ні в чому перед ним не винні дві селянські родини, яких єдина вина — добродушність і мала освіта.

Конашевських можна ще виправдувати егоїстичною моралю: „Як я маю сидіти без хліба і палива, то нехай краще гине хтось інший!" Але чим може виправдувати себе Шиманов, котрий за якийсь мізерний дохід з півтори га. землі та 2 моргів городу пускається на комбінації, що руйнують дві селянські рідні?! Слід додати, що Шиманов, це один з найбогатших духовників на всю Волинь. Колись він хвалився, що купив би собі авто, але боїться людських язиків. Можна би йому порадити. „Не стісняйтеся, ваше високопреподобіє, не удручайте своєї „плоті" їздою на драбинках, заводьте авто і насолоджуйтеся життям, поки не пізно. А на те, „що скажуть" махніть рукою, плюньте. Ваші подвиги на користь волинської православної церкви все одно стали вже давно „притчею во язицех". Користайте „з благоприобрітенного", бо може справді прийде пора, коли вирветься можливість робити такі інтереси з церковною землею..."

А для селян Тростянчука і Савицького тільки одна дорога: Зладити дві ліри, на одно плече вчепити ліру, на другу торбу і йти під Почаївську Лавру.

Хв. Стерня.

Україна помагає жидам в розбудові їхньої республики.

НЮ ЙОРК, 3. вересня. (Вл. кор.) Жидівська Телеграфічна Аґенція повідомляє з Москви, що комісаріят рільництва України оголосив охоту допомоги в розбудові жидівської автономної країни Біробіджан. Шість досвідчених аґрономів і чотири ветеринарі, яких затруднює українське міністерство рільництва, виїхало на працю до Біробіджану. Завдяки цьому дарункові з України Біробіджан буде мати ветеринарійного лікаря і стацію для розслідів у кожній з чотирьох округ. Крім цього українці висилають 28 расових бугаїв, 45 рільничих машин та ріжні частини до направи тракторів — все як дарунок для Біробіджану.

Трохи анальоґії.

Не раз уже писалося про те, що збірка на Український Дім у Празі поступає вперед. Це дійсно так! Але всетаки бере людину задума, коли зважити, що за два роки збірки на двоповерхову камяницю зібрано лише на дві стіни її. Мимоволі насуваються анальоґії з подібних підприємств інших поневолених народів. Коли в Празі згорів у 1883. р. „Національний Чеський Театр" (саме вибудований з пожертв), то в кілька тижнів зібрали суму в чотири рази більшу від того, що коштував погорілий будинок. І маленький чеський нарід вибудував собі такий ночий театр, що він міг би бути гордістю й окрасою найбільшої й найбагатшої столиці у світі. Письменник Макс Брод оповідає, що його служниця — звичайна сільська дівчина, чешка — віддала на відбудування національної культурної твердині всі свої ощадности. А такі випадки можна рахувати тисячами. Не диво, що після такого іспиту патріотизму своїх громадян могли чехи спокійно дивитись у майбутнє. Ряд створених зусиллями цілої нації культурних цінностей ясно показав цілому світові, на що здібна чеська нація в боротьбі за досягнення своєї мети.

Чи може похвалитися такою готовістю на жертви українська нація? Чиж не досить набереться у нас відомих громадян, які повинні брати приклад із звичайної чеської служниці! Жертвою на Український Музей кожний українець доводить, що йому дороге це недавнє минуле. А оберігаючи живі останки наших визвольних змагань, чи не маніфестуємо ми тимсамим нашу непохитну волю таки досягнути цієї великої цілі, якої образ ще таки живе в памяті усіх. Чиж не є акт вибудування Музею Визвольної Боротьби України ділом у рівній мірі політичним і культурним, а тимсамим чи не зачіпає воно всіх інтересів української нації?

Вже багато писали про ролю й значіння такого Музею, про шанобу, з якою ставляться до таких установ у інших націй. Хочемо вірити й сподіватися, що слітуючий рік, що буде ювилейним в істнуванні Музею (десятий), побачить хоч невелике а всетаки своє мешкання, де можна буде показувати памятки нашої державности кожному европейцеві і де будемо зберігати національні святощі до того часу, коли їх можна буде умістити на власній землі, й яке врешті буде наочним доказом нашої здібности до творення позитивних вартостей. Хочемо вірити... але проста математика каже, що коли треба було два роки для того, щоб зібрати на дві стіни, то на дальші дві треба буде ще два роки на підлогу, вікна двері.

*

Ласкаві пожертви надсилати на адресу Директора Музею проф. Д. Антоновича: Prof. D. Antonovyc, PKANA-Nusle, 245. Czechoslovakia.

Пожертви можна складати й через Земельний Банк Гіпотечний у Львові на поштову складанку ПКО 500170 з допискою МУД (Музей, Український Дім).

II. МІЖНАРОДНІЙ КОНГРЕС СЛАВІСТІВ У ВАРШАВІ.

У неділю, 23. вересня ц. р. в год. 9.30 рано відбулося святочне відкриття в авлі варшавської техніки II. міжнародного конгресу славістів. Інавгураційну промову виголосив предсідник д-р Розвадовський. Зїзд привитав віцеміністр освіти проф. Хилінський. На конгрес приїхало 400 делегатів, з того 200 із закордону.

На зїзд приїхало кільканацять визначніших учених українців. Проф. д-р Степан Смаль-Стоцький з Праги входить до почесного комітету. Проф. С. Смаль-Стоцький виголосить реферат на тему: Проблема прамови східних славян. У вівторок, 25. вересня ц. р. відбудеться під проводом проф. В. Сімовича спеціяльне засідання присвячене українській фільольоґії. На цьому засіданні відчитають свої реферати: Е. Грицак, І. Ковалик, І. Рудницький, д-р Роман Смаль-Стоцький та І. Свєнціцький.

В чергових днях виголосять реферати д-р К. Чехович і д-р І. Зілинський.

СТРАШНА СМЕРТЬ 260 ВУГЛЕКОПІВ.

ЛЬОНДОН, 24. 9. ПАТ. Рятунковій акції не вдалося погасити пожежі в копальні коло Брекстем та вирятувати вугкекопів, які працювали в копальні. Управа копальні рішила замурувати всі шиби, щоби припинити поширення пожежі. Рятункова сторожа покинула дальшу акцію. В копальні залишилося 260 вуглекопів.

БІЙКА СОЦІЯЛІСТІВ З ПОЛІЦІЄЮ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 24. 9. ПАТ. На сходинах соціялістів дійшло до бійки з поліцією. Одна особа вбита, а пять ранених.

Настрій в Польщі проти Франції, у Франції проти Польщі.

Нюйорський щоденник „Таймс" помістив у недільному виданні таку радіотелеґраму свого варшавського кореспондента Юрія Шапіра:

ВАРШАВА, 25. серпня. — Приятелі Франції в Польщі стурбовані знаками зростаючого напруження між двома націями, що довго вважались найближчими союзниками і найщирішими другами. Часописи в Парижі й Варшаві говорять уже про французько-польський конфлікт.

Шляхи польської і французької дипльоматії розійшлись. Ворожість Польщі до проєктів про Східне Льокарно псує пляни французького закордонного міністра Барту. Французів обвинувачують у Польщі, що ведуть змови проти свободи ділань Польщі і її дипльоматичної незалежности.

Польські вуглекопи що працювали важко для відбудови вуглевих піль у північній Франції, збираються тепер домів тисячами. Французьких інжинірів і підприємців, що вели великі промислові заведення в Польщі (в Жирардові), тепер арештували.

Від часу, як французький міністр закордонних справ Барту відвідав Варшаву у квітні, коли то на короткий час здавалося, що французько-польський союз обновлений, справи пішли від злого до гіршого.

Політики й ґазети у Варшаві й Парижі, коли судити з недавніх заяв, вірять, що Польща і Франція є тепер ворогами із суперечними політичними й економічними інтересами. Тому кілька літ у Польщі завсіди вказували на Німеччину як на найбільшого шкідника. А тепер це Франція.

Справи пішли так далеко, що один проурядовий варшавський часопис обвинувачував французького амбасадора у Варшаві, що він давав гроші польським фашистам, себто польській народово-радикальній партії, яка виступала проти марш. Пілсудського і проти жидів.

У Франції і в Польщі пристрасти й настрій грають важну ролю в політиці. Кожна протипольська стаття в Парижі викликує дві ворожі відповіді у Варшаві. Публика привикає говорити про французів, як говорила про москалів або прусаків в часі неволі.

Традиційна історична польсько-французька приязнь поважно загрожена не лиш у ділянці політики, але теж і в почуваннях та настроях двох народів, а це либонь важніше. Оце дійсна небезека.

Дипльоматичні й економічні непорозуміння, які є неминучі в теперішній Европі, годі полагодити в атмосфері зростаючого недовіря і зневіри. Вкінці Польща і Франція мусять працювати разом, щоб вдержати теперішній територіяльний стан в Европі, щоб запоручити небезпеку і не допустити до нової війни.

Розважніші люди вже бачать, що суперечка між двома приятелями пішла завдалеко. Вони говорять, що коли не оприверяться приязних взаємин, то французько-польський союз залишиться шматком паперу, а рівновага сил у Східній Европі переверяється неодмінно.

Перед зміною югославянського уряду.

„Пештер Льойд" повідомляє з Білгороду, що югославянський уряд незабаром уступить. Новий уряд утворить теперішній міністр закордонних справ Єфтич, до якого ввійдуть теж представники хорватів. Кружляють поголоски, що міністром скарбу буде Стоядінович, колишній міністр скарбу в уряді Пашіча. Хорватів репрезентуватиме мін. Маторович.

Арештували вбивника сина Ліндберґа.

НЮ-ЙОРК, 24. 9. ПАТ. Американська поліція арештувала Гевтмана та його приятеля Ушліґа під замітом схоплення і вбивства сина Ліндберґа. Гевптман подає, що підчас світової війни був гарматчиком. До Злучених Держав прибув нелеґально перед 13-ти роками. Заявив, що брав участь у схопленні сина Ліндберґа. Шеф поліції стейту Ню Джерзі зізнав, що Гавптман працював у столярських варстатах у Бронкс, з яких походило дерево драбини, що нею користувались злочинці при схопленні дитини. Графольоґи устійнили, що всі листи до Ліндберґа з погрозами схоплення сина писані письмом Гавптмана. Йому теж доручено окуп за сина. У схопленні дитини брало участь найменше двох злочинців.

ЛЯЙПЦІГ, 24. 9. ПАТ. Арештування Гавптмана викликало тут велике враження. Гавптман запевняє, що найдені в нього 13.500 долярів одержав від Ізидора Фіша. Тому німецька поліція перевела слідство в Ляйпціґу і Камени. Виявилось, що І. Фіш дійсно вернувся минулого року зі Злучених Держав до Німеччини і тут з весною ц. р. помер. Одначе Фіш був чесним робітником і ніяких грошей не залишив своїй рідні. Німецька преса пише, що минуле Гавптмана повне злочинів.

—o—

Ви маєте в себе кілька рідних установ, а чи Ви знаєте, що на чужині пропадають душі наших рідних братів? Тому присилайте передплату на українську пресу та місячні видання „Просвіти" та призначуйте їх для своїх братів.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— У Празі відкрили другий конгрес математиків-славян.

— У четвер, 27. вересня ц. р. Ліґа Націй закінчить свої наради.

— Папа вернувся із Кастель Гандольфо до Риму.

— Анґлійський летун Гелмор, який летів до Індії, перервав лет з причини дефекту в моторі.

— На кораблі „Бремен" арештували Курта С. під замітом шпіонажі. Курт С. був до жовтня минулого року механіком у великій радіофабриці в Берліні.

— На Північнім морю лютувала велика буря. Розбурхані хвилі моря залили полудневo-західну частину Ісляндії. Буря захопила на морю теж кількадесять рибацьких човнів.

— У стейті Мен скасували прогібіційний закон, який обовязував від 80 років.

— Шведський парлямент після останніх виборів осьмої частини свого складу має тепер 62 соціял-демократів, 48 консерватистів, 20 аграріїв, 10 членів народньої партії і 1 соціяліста неозначеної закраски.

— Норвеський уряд хоче збільшити свій консульський персонал у Совітському Союзі, головно у Ленінграді та Архангельську.

— Італія і Швайцарія продовжили договір на дальших 10 років, на основі якого всі непорозуміння між обома державами поладнуватиме мировий суд.

— У Вестмінстер почались наради союзу колишніх комбатантів під проводом румунського посла Кадере. У конгресі бере участь 10 держав.

СХОПЛЮЮТЬ ПОЛІТИЧНИХ ЕМІҐРАНТІВ.

КОПЕНГАҐЕН, 24. 9. ПАТ. Велике враження викликало схоплення політичних еміґрантів з Німеччини, яке нагадує аферу ген. Кутепова. Поліція арештувала кількох націонал-соціялістів під закидом, що потайки схоплювали комуністів-еміґрантів з Німеччини і відвозили їх до Німеччини. Між арештованими є німецький громадянин, який від довшого часу перебував у Данії під фальшивим прізвищем. В одного з арештованих найшла поліція кільканацять фотоґрафій німецьких аґентів. Головний обвинувачений нац.-соціялістичний діяч встиг утекти з Німеччини.

БОЛЬШЕВИКИ НЕ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ.

МОСКВА, 24. 9. ПАТ. Большевики не заперечили півофіційних японських вісток про згоду большевиків продати східно-китайську залізницю. Большевицький уряд відмовляє покищо подати інформації доки не надійдуть до Москви вістки від большевицького посольства в Токіо.

ЗЕМЛЕТРУСИ В АФРИЦІ.

АЛЬЖИР, 24. 9. ПАТ. У Карно і Лезатаф майже щодня чути підземні потрясення, від яких валяться доми. Жертв у людях покищо нема. Долина Шеліф, в якій положені обі місцевости, є сейсмоґрафічним центром. Вже в старині були відомі тут землетруси. Тепер побоюються, що щоденні землетруси є передвісником великої катастрофи.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-25.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Вистава совітської фотоґрафіки.

Минулого тижня відчинили у Міському Промисловому Музею у Львові виставу совітської фотоґрафіки, яка обїхала більші міста Польщі. Успіх її досить великий і вона продовжена ще на кілька днів, після чого поїде до Познаня.

Те, що вражає глядача на ній — величезні розміри облич та постатей. Деякі обличча побільшені до величини статуй. Сюжети роблять враження екзотики: є тут типи татарські і кавказькі та з Далекого Сходу. Побутові сценки підглянені з таких сторінок, що глядач мимохіть ставить собі питання, в якому місці фотоґраф наставляв свій апарат. До знимок підбирали свідомо пузатих, добре підгодованих дітей, щоб европеєць мав враження добробуту. З тією самою метою повибирали революційних достойників — дужих, велитенських, щоб яко мога підкреслити їх силу. Ця риса дуже характеристична для всього совітського мистецтва; мистці за провідниками розхитаної та анархічної держави вічно думають про те, чого їм найбільше бракує — про силу

БАЛЬОНОВІ ЗМАГАННЯ.

Першу вістку прислав бальон „Бельґіка". Він скинув біля Слоніма мішки з піском і повідомлення в коверті. Він був тоді на висоті 2.800 м. З того видно, що бальони летять у напрямі СССР зі скорістю 40 км. на годину.

Польський бальон „Леґіонево", що віз почту, осів 800 м. від кордону Сх. Прусії. Відтам адресати дістануть почту.

Француський бальон „Еріюс", що теж летів поза конкурсом, осів у ночі біля Радзиміна.

ВАРШАВА, 24. 9. ПАТ. З Таліна надійшли вістки, що в Естонії осів німецький бальон „Штадт Есен", який брав участь у змаганнях за чашу Ґордон-Бенета. Бальон осів в год. 5-ій рано 20 км. від Феліна, який віддалений від Варшави на 800 км.

ВАРШАВА, 24. 9. ПАТ. Бальон „Вільгельм фон Опель" осів в год. 8.15 25 км. на північ від Дорпату.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 45-?

— **Відповідна дорога** до закупна студентського мундуру, плаща та мундуру військового підготовлення є лише фірма **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7,** напроти катедри. Ціни мундуру від 25 зол., плаща від 45 зол. 21/80 3-?

— **На осінній сезон** пальта, раґляни, убрання, з матеріялів власних і доставлених виконує солідно і дешево кравецька робітня Андрія Дуфанця, Львів, Пасаж Міколяша, тел. 87-41. 292 9—10

— **Взуття ріжного роду** поручає фірма Чорній і Берк, Львів, Руська ч. 3. 324 6-10

— **Наймодніші** моделі капелюхів поручає фірма О. Бережницька, Пекарська 35. 347 1—2

— **Прохаємо ВП. Передплатників Укр. Заг. Енциклопедії,** котрі давно заплатили передплату і довго ждуть на присилку належних їм книжок, щоби були ласкаві ще трохи виждати. Друкуємо передостанній зшиток гасла „Україна". — Закінчення цього числа надіємося в місяці жовтні ц. р. — Розсилку третього тому, або кінцевих зшитків У. З. Е. враз з приналежними ілюстраціями і мапами зачнемо в місяці листопаді ц. р. При цьому щераз зазначуємо, що третій том, себто кінцеві зшитки У.З.Е. дістануть **лише** ті передплатники, котрі поладнають справу передплати до кінця місяця жовтня ц. р. **В-во У. З. Е.**

— **Коломия.** ч. 339 2—3

— **Міський Великий Театр** дає 28-го ц. м. популярну виставу пєси Запольської „Панна Малічевська". Товариства, що хотять дістати знижки, можуть зголоситись до секретаріяту театру.

— **Старі пятизолотівки.** Від 1. жовтня ц. р. перестануть приймати старі срібні пятизолотівки. Вони перестають бути з цим днем платничим засобом.

— **Крадіж у „Хромі".** До „Хрому" при вул. Руській ч. 20. вломилися злодії минулої ночі і забрали одно футро та сім сельскінових скірок вартости 1700 зол.

— **Львівська хроніка.** Софія Пицова повідомила поліцію, що перед двома роками Брочислав Гевацький вимантив 600 зол. прирікаючи, що одружиться. — Перед судом у Львові відбувається процес проти Василя Сисака та Йосифа Серомського, молодих хлопців з Любіня Великого за грабіжницький напад в дні 10. травня ц. р. на хату Теклі Гаврилюк. — На розі вул. Коперника та Сапіги завалився канал і в нього впав переднім ногами кінь, що саме переїздив туди. Кінь зломив собі ногу. — У „Люнапарку" поліція арештувала Вен. Кліму, який вкрав 12 зол. Мих. Хаї.

— **Ґранатою на війта.** Перед кількома днями невідомі справники кинули ґранату до хати заступника війта Степана Луцика в селі Сулимові пов. Жовква коло год. 9-ої вечором. Ґраната вибухла і знищила цілу хату. Відломки ґранати зранили Степана Луцика в ногу. Справники втекли.

— **Краєва хроніка.** У Лисиничах коло Пустомит 25 літній Дмитро Світлик з Оброшина скінчив самогубством під вікном своєї нареченої Карпякіної.

— **Арештували управителя м. сторожі.** В Бібрці арештували за обманства, шантаж і дефравдацію Якова Альвайля, управителя міської сторожі (інспектор міської поліції). Замкнули його в місцевій вязниці.

— **Бійки на грищі.** На мячевих змаганнях на грищі „Бетару" в Дрогобичі в неділю 23. вересня ц. р. між „Юнаком" і „Бетаром" за вхід до „А" кляси публика вдерлася на грище. Суддя Тіме перервав змагання. Кілька осіб ранених.

— **Ріжні вісти.** На ріці Крішна коло Бомбаю перевернувся пором і втонуло 200 людей. — Два опришки з ватаги Ділінґер Перпон і Меклі намагалися втечи з вязниці в Колюмбії. Підчас утечі обох тяжко ранено. Меклі помер, а Перпона відвезли до шпиталю. — У Відні арештували 80 комуністів; у місті і на провінції йдуть труси. — Еспанський уряд рішив подвоїти ґарнізон у Мадриті і змінити охорону всіх міністрів. — Литовський уряд скасував в університеті у Ковні катедру кримінального права, яке викладав нім. професор Радбрух; ці виклади не подобались студентам. — З Москви спростовують рішуче звістки буцім то Сталін недужий; кажуть, що він на піадні відпочиває і працює, як звичайно. — Совітський Союз платитиме річно Лізі Націй вкладку 225.000 фунтів шт. — Папа рішив обмежити всі витрати у ватиканській державі, бо бюджет має віддавна за великий дефіцит. — У Відні почалась міжнародна поліційна конференція з представниками 19 держав. — Помер найстарший журналіст, що писав по анґлійськи Реднет; він був 63 роки редактором канадійського часопису „Уітнес". На початку своєї карієри зробив він інтерв'ю з Авраамом Лінкольном і був воєнним кореспондентом при Ґарібальді. — Хуртовина, що лютувала коло Ісляндії, залила великі простори землі. Нема вісток про багато рибальських човнів.

— **Йом-Кіпур в Альжирі.** В Альжирі всі жиди святкують віддавна судний день. Та часто саме тоді бувають там бенкети місцевого населення. Цього року місцева влада вжила військових літаків, що стежили за супокоєм. Крім цього 2000 вояків робило варту.

— **Конґрес астрольоґів** відкрили цими днями в Мюнхені. Приїхали туди представники з 9 країв. З огляду на політичні відносини, французи та анґлійці цього року неприсутні. Учасники зїзду відкреслюють, що вони не мають нічого спільного з шарлятанами, а займаються науковими дослідами. Проф. Крафт із Цюріху мав виклад про нову науку „Космічну економіку". Він твердить, що історичні події та деякі економічні явища залежні від явищ на небі, головно від періодичного циклю сонячних плям. Відчит свій ілюстрував він статистикою нюйорської біржі за 70 літ і діяграмою сонячних плям, показуючи звязок між ними. Інші референти читали праці на такі теми як гороскопи обчислювані сферичною тригонометрією, про планетні місяці, дні та години тощо.

— **Щасливий край.** Союз шведських письменників звернувся до уряду з проханням, щоб усі прилюдні безплатні бібліотеки ввели місячну оплату за випозичування книжок. Громадянство маючи бібліотеки з усіма новими книжками купує їх мало; одна книжка переходить з рук до рук і автори терплять на цьому. Коли уряд накладе на кожного 2 кор. податку, тоді письменники матимуть річно 4 міл. і союз письменників розділить ці гроші між своїх членів.

— **Секретар Муссолінія переборщив.** Ґенеральний секретар фашистівської партії дав наказ закінчувати всі офіціяльні листи окликом: „Нехай живе дуче!" Вся італійська преса написала з цього приводу палкі статті. Муссоліні того дня сів, подумав, пригадав собі мабуть, що такого колінопоклонства не було навіть за імператорів і наказ відкликав.

— **Перешкоди для виборів.** У Індії у провінції Мадрас оголосили вибори до міських рад. Тимчасом прийшли страшні спеки. Люди не могли скликати віч ані стояти під голим небом. Тоді всі погодилися, що найкраще зректись виборчої кампанії і кандидатів вибрати жеребком.

— **Весна в осени.** На північному Кавказі знову заквіт бузок, а на гарбузах і помідорах появились завязки нових овочів. Під Ленінградом поля і узлісся вкриті не тільки весняними квітками, але й ягодами. 12-го ц. м. міщухи, що вибрались на прогульки привозили з ліса свіжі суниці.

— **Шлюб сина анґлійського короля.** Четвертий син анґлійського короля, Жорж, жениться з ґрецькою княжною Мариною 29-го листопада. Шлюб відбудеться у Вестмінстерському соборі.

— **Скільки розійшлось біблії за один рік?** Справоздання біблійного Т-ва в Льондоні, що має за мету поширювати біблію по всьому світі, стверджує, що за минулий рік роздало і продало 10,933,203 примірників. Є це на 315,733 більш як у році 1932. В останньому році видрукували біблію в 11 нових мовах: в одній новій европейській, решта в африканських і океанських.

— **Ліндберг знову попробує рекорду** на новому моторі. Хоче він побити рекорд французів Кодоса і Россі лету на віддаль, сподіваючись, що робитиме по 240 км. на годину.

— **Ордер для летунів.** У франц. парляменті мають на внесок ґенерала Демена створити ордер „за летунські заслуги". Принявши цей внесок, парлямент обмежить заздалегідь число можливих відзначених на 250 звичайних летунів, на 100 старшин, і 10 командорів.

ДИВОГЛЯДИ.

ЩО МОЖЕ ЗЕМЛЕТРУС.

Японські землетруси славні. Після них щезають під землею будівлі, люди, навіть цілі міста. Цими днями мешканці міста Момбетсу на острові Гоккайдо мали несподіванку. Наслідком землетрусу утворилась там заглибина, а в ній побачили вони переляканї святиню з минулого віку, що стояла майже ненарушна. Давній землетрус прикрив її, а тепер відкрив. На цю звістку тисячі японців їде туди як на прощу

РЕКОРДОВА СВИНЯ ПАДЕ З НЕБА.

На хліборобську виставу до Льос Анджельос везли літаком рекордову свиню. Невідомо, чи була вона тяжка чи така несупокійна досить, що вирвалась із скриньки і коли літак нахилився вибила вікно. Літак був 800 метрів над містом Брейнвіл. Свиня впала на дах одного дому, пробила дах і впала до ліжка одного мешканця, де на щастя ніхто не спав. Господар хати був дуже здивований, найшовши у себе такого гостя.

Із судової салі.

ЖЕРТВИ КЛЕВЕТИ.

Ще в літі 1933 р внесли брати Микола й Антін Ратушні донесення проти свого шваґра **Петра Іванчишина та його дядька Павла Іванчишина, поважних господарів у Вишнівчику,** бутьтоби вони допустилися вчинку з арт. 125. § 2. к. к. (зневага Президента Річипосполитої). Наслідком цього донесення були ревізії, дві карні розправи перед Окружним Судом у Бережанах і врешті оснований на зізнаннях Ратушних засуд обох Іванчишинів на 9 місяців вязниці. Від того засуду з 10. лютого ц. р. внесли оба обвинувачені апеляцію.

Апеляційний Суд у Львові допустив та перевів згідно з внеском оборони нові докази, які виказали, що донесення та зізнання Ратушних були неправдиві та що їх джерелом було виключно тільки бажання пімститись на невинно оклеветаних за програний Ратушним процес за ґрунт. На основі всіх переведених в обох інстанціях доказів по переведеній дня 17. вересня ц. р. розправі проголосив с. а. с. Медиський присуд, яким **ухилив оспорений присуд Окружного Суду в Бережанах та уневинив обох обвинувачених.** Вони вийшли зі суду оправдані. Але хто їм поверне понесені кошти, втрату часу, а передовсім усе те, що вони пережили у звязку з неправдивим доносом?

Обвинувачував апел. прокуратор Соболевський, боронив адв. **д-р В. Старосольський.**

3 РОКИ ЗА ПРОТИШКІЛЬНУ АКЦІЮ.

Перед судом присяглих у Станиславові відбулася розправа проти Дмитра Ількова з Угринова за розкидання летючок ОУН, в яких накликувано до бойкоту польських учителів. Трибунал засудив Ількова на 3 роки вязниці.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Відозви й комунікати.

РІЛЬНИЧО-ГОСПОДАРСЬКА ШКОЛА В ШИБАЛИНІ П. БЕРЕЖАНИ.

Рільничо-господарська школа в Шибалині — це українська хліборобська школа, заснована в листопаді 1933 р. (рескрипт Кураторії Л. Ш. О. Ч. III 25976/33). Наука в цій школі тревае два роки і починається 5. листопада кожного року. Метою школи є: а) дати сільській молоді підставу хліборобського знання та загальної освіти, б) виховати їх на примірних, свідомих свого завдання громадян.

Програма: I) Предмети, що їх учаться хлопці і дівчата разом: а) загально-освітні — релігія, рахунки, історія, географія, природа, гігієна, б) фахові — рільництво, годівля, городництво, садівництво, бжільництво, кооперація. II) Предмети окремо для хлопців: сільське будівництво і майстерка для власного ужитку. III) Предмети окремо для дівчат: домашнє господарство (варення, печення і т. д.), шиття, крій та ручні роботи. Одні й другі переходять практику у споживчій та кредитовій кооперативі і в молочарні.

Навчання відбувається в клясі, в господарстві і в робітнях. Денно є занять 7 до 8 годин, з того 1/3 часу в клясі, а 2/3 у практичних заняттях (годівля, господарство, поле, город, сад, пасіка й окремо хлопці в столярськім варстаті, а дівчата в кухні й у кравецькій робітні).

Виховання молоді є також важною метою школи. Шкільна молодь є згуртована в „Освітнім Гуртку", де зосереджується товариське життя молоді. Реферати, дискусійні гутірки, забави, імпрези, прогульки, спорт — це головні виховні засоби школи.

Для доповнення освіти й виховання є добре знаходована бібліотека та часописи.

Умовини приняття: До школи приймають сільську молодь, хлопців і дівчат, у віці від 14 до 19 років, що покінчили найменше сільську школу. Кандидати вносять подання на приняття до Управи рільничо-господарської школи в Шибалині, почта Бережани і до подання долучають: а) життєпис написаний кандидатом власноручно, б) метрику уродження, або метрикальний запис, в) шкільне свідоцтво (кандидати, що не мають свідоцтва, здають вступний іспит), г) зобовязання родичів, що будуть правильно платити. Подання вносити до 15. жовтня.

Кандидатів, що будуть приняті, Управа школи про де повідомить найдальше до 20. жовтня; неприняттям відішле їх документи.

Кошти науки: Вписове одноразово 5 зол. (пять), платних що-місяця згори.

Родичі тих кандидатів, що не можуть платити цілої оплати, повинні постаратися у місцевих або повітових установах про підмогу (стипендію) на кошт науки, або постаратися, щоб їх село висилало спільним коштом.

Зі собою треба привезти: постіль (коц, 2—3 простирала, подушку), найменше три зміни білля, сильне убрання до щоденних занять і на свята, добре взуття (найкраще чоботи), 2—3 ручники і т. п.

Харчуються всі разом у школі, а мешкання дістають в окремих сільських хатах по 4—5 осіб. Харчівня та мешкання є під постійним доглядом та опікою школи.

Стація і почта в місті Бережанах, 6 км. від села Шибалина.

При поданнях та запитах треба долучити почтову марку на відповідь.

Ті, що покінчать рільничо-госп. школу, зможуть краще повести свої господарства та збільшити доходи, створити собі нові варстати праці взагалі на малім кдаптику землі в будь-яких хліборобських ділянках (напр. годівля, городництво, садівництво, годівля пасік і т. п.), знайдуть заняття в наших культурно-освітніх та економічних установах на селі або в районі, зможуть теж вступити до фахових шкіл вищого ступня.

Управа Школи.

СПОРТ.

КРАЄВИЙ ПЯТИЗМАГ ЖІНОК І МУЖЧИН У ПЕРЕМИШЛІ.

До краєвого пятизмагу, що на відміну відбувся цього року в Перемишлі, станудо 5 змагунок і 9 змагунів з двох осередків: Львова й Перемишля. Віримо, що наші товариства бідні й не мають грошей на висилку змагунів, але найголовнішою причиною є здається, що не мають кого вислати.

Мистецтво пятизмагу для жінок припало безконкуренційній дотепер **Орисі — Плай**, яка добула 123 т. Друге місце заняла її клюбова товаришка Чайківська зі 120 т., трете Ніжанковська — Стріла, четверте Гриців — Сокіл (Перемишль), пяте й останнє Гусар — Беркут (Перемишль). Дотично третього місця Ніжанковської й останнього Гусарівної насуваються сумні рефлексії. Про спортове жіноче т-во „Стріла" чуємо тільки тоді, коли до змагань стає одинока Ніжанковська. Що буде зі „Стрілою", як Ніжанковська „скінчиться"? Також дивно вражає упадок форми Гусарівної за останній рік. Ця змагунка робить враження якби тренувала тільки безпосередньо перед самими змаганнями.

Мистецтво мужчин добув **Семенюк — Сокіл Б.** з 2.867,47 т., друге місце заняв його найгрізніший суперник Рак Роман — Черник 2.657,935 т., трете Сліпко — Черник 2.548 т., четверте Мартинович — УССК 2.278,255 т. На дальших місцях умістилися Гнатейко — УССК, Рак Яр. — Сокіл Б., Мартинович Р. — Перемишль, Чорний — Плай і Матвій — Перемишль.

Поодинокі технічні висліди подамо в черговому числі. Зацікавлення змаганнями доволі велике.

МИСТЕЦТВА У. С. С.

КОМАРНО, 23. п. м.

ХУРТОВИНА — У. Р. С. К. (Львів) 4:2 (1:1).

Весь час гра гостра, але спокійна, в наскрізь товариському настрою. В першій половині рівнорядна гра зі змінною перевагою. Перші ворота добуває у 20 хв. УРСК зі стрілу Маруняка, який добув вільного. Вирівнує в 30 хв. для Хуртовини Мисаковець. По зміні добуває той самий грач другі ворота. Хуртовина весь час переважає, всеж таки УРСК-ові вдається з вини воротаря Хуртовини добути вирівнання. Дальші ворота добувають у 29 і 43 хв. Мисаковець і Дашкевич.

По тій перемозі Хуртовина добула мистецтво своєї групи, а УРСК опинився на третьому місці. Друге місце заняв Богун, що хоч тепер є доволі слабою дружиною, та проте робить якнайкращі надії на будуче.

ЯВОРІВ.

СОКІЛ — ЗБРУЧ (Олешиці) 3:1 (0:1).

В першій половині перевага гостей, які через анемію нападу не зуміли добути кращого висліду. В другій половині Збруч грає в десятку. Використовує це Сокіл і добуває перемогу.

ЧОРТКІВ.

БУРЕВІЙ — СТРІЛА (Копичинці) 1:1.

Ці змагання відбулися в рямках спортового свята.

ЗА ВХІД ДО ОКРУЖНЬОЇ ЛІГИ.

СЯН (Перем.) — Т. Ш. Л. (Львів) 2:0 (1:0).

Сян показав гру на цілу лису дішку від свого противника, а все таки грав доволі слабо і повинен був виграти у вищому відношенні. Ворота добули Турко й Партика. Знаменитий оборонець Сяну, Романець, не буде брати в дальших розгривках участи, бо відходить до військової служби.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ДРОГОБИЧ.

СКАЛА (Стрий) — ВАТРА 3:0 (2:0).

Зовсім заслужена перемога Скали. Суддював п. Гавзер.

БРОДИ.

БОГУН — ЮТШНЯ (Кремянець) 5:1 (4:1).

Добра гра Богуна, який переважав гостей у всіх лініях. В гостей добра оборона. Ворота добули Андоришин 2, Громяк, Окало і Пропик по 1. Судця Бомзе слабий.

УКРАЇНА НА ВОЛИНІ.

В мин. суботу й неділю гостила львівська Україна в Рівному, де розіграла товариські змагання з тамошньою Гасмонеєю. Першого дня програла 1:4 (1:2), другого ремісувала 2:2 (2:1).

КРАЄВІ НАКОЛЕСНІ ЗМАГАННЯ.

В неділю 30. п. м. відбудуться на трасі Львів - Миколаїв - Стрий - Львів краєві наколесні змагання. Попередні наколесні змагання через непередбачені перешкоди не принесли таких успіхів, як слід було сподіватися, тому ці змагання будуть немов повторенням попередніх. Старт відбудеться о 8. год. рано на стрийській дорозі біля гряпа Сокола-Батька. В Стрию матимуть змагуни двогодинний відпочинок.

МІЖДЕРЖАВНІ ЛЕГКО-АТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

Магдебург.

Німеччина — Франція 95:55.

Міждержавні змагання в легкій атлетиці принесли безапеляційну перемогу Німеччині, яка на 15 конкуренцій заняла 12 перших місць. По тій перемозі і по недавній перемозі над Фінляндією висунулась Німеччина на перше місце серед легкоатлетичних потуг Европи.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 25. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу".

Середа, 26. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг крізу".

Театр Різнородностей.

Вівторок, 25. IX. год. 7·30 веч. „Панна Малічевська".

Середа, 26. IX. год. 7·30 веч. „Панна Малічевська".

Закордонне радіо.

Вівторок, 25. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·15 Для дітей, 16·40 Солісти, 19·30 Італ. популярна муз., 22·50 Танк. музика, спів, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 19·30 „Аїда" оп. Вердія, **Париж** (1649) 12·00 Концерт, **Білгород** (439,8) 19·00 Солісти (спів, музика), 22·10 Нар. пісоньки в супр. орх., **Любляна** (569,3) 20·20 Вок. концерт, **Берлін** (356,7) 18·50 Симф. етюди, **Кельн** (455,9) 17·30 Три балади Леве (спів), 20·10 Популярна муз., 20·55 „Ді армеліґен Бевенбіндер" оп. Г. Гавптмана, **Ляйпціґ** (382,2) 12·00 Концерт, 20·10 „Казанова" оп. Льорцінґа, **Мінхен** (405,4) 14·20, 16·00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 13·30 Циг. орх., 17·35 Спів, 18·50 Сальоновий квінтет, **Мілянo** (368,6) 11·30 Оп. музика, 16·45 Для дітей, 20·45 „Донна Хуаніта" оп. Супе, **Рим** (420,8) 17·10 Легка музика, 20·10 Камер. музика.

Середа, 26 вересня 1934.

Відень (506,8) 15·50 Для дітей, 17·30 Сучасна музика, спів, 20·05 Концерт із нагоди 10-их роковин Равагу, **Братислава** (298,8) 11.05 Концерт, 19·50 Скрипка, **Прага** (470,2) 19·50 Спів (П. Ідь, артистка будап. опери), 21·00 Концерт Шенбергових творів (спів, музика), **Штрасбург** (349,2) 20·30 „Княжна доляріи" оп. Л. Фаля, **Білгород** (439,8) 12·05, 13·10, 16·30 Концерт, **Ковно** (1935) 20·20 Спів, **Рига** (514,6) 16·40 Лотиська музика, 17·30 Патріот. лот. пісні, **Берлін** (356,7) 18·30 Пісні Геса й Шуберта, 18·50 Смичковий квартет, 19·20 Нар. пісоньки; **Гайльсберг** (291) 21·10 Спів, **Кельн** (455,9) 13·00 Віольонч., форт., 17·20 Популярна кам. музика для дітей, **Будапешт** (549,5) 17·35, 22·35 Циг. орхестра, 20·50 Концерт, **Мілянo** (368,6) 11·30 Орхестра, 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) Концерт (скрипка, хор).

Львівське радіо.

Вівторок, 25. вересня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Сільва рерум, театр. реперт., 12·10 Концерт гавайської орх., 12·45 Образець із пісоньками для дітей: „Дідусь вирвав ріпку", 13·00 Полуд. денник, 13·05 Концерт із гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Економ. вістки, збіж. біржа, 15·45 Сальон. музика, 16·45 Скринька ПКО., 17·00 Скрипковий рес. у супр. форт., 17·25 Сусп. балачка: „Безробітна", 17·35 Легка муз. з гр. пл., 17·50 Радіотехн. балачка, 18·00 Льв. турист. бюлетен, 18·05 18·05 „Пов т. зв. школу на міоу", 18·15 Сп. ресіталь (Сергій Бенові, бас) у супр. форт., 18·45 Відгомони „Пана Тадея в сучасній Европі", 19·00 Репортаж із горішношлеської сталівні, 19·20 Актуальна балачка, 19·50, 19·55 Спорт. вістки, 20·00 Віден. попурі (сальон. орх., спів), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт (муз., спів), 22·15, 23·05 Танк. муз., 22·40 Легкий форт. концерт.

Середа, 26. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Сільва рерум, театр. репертуар; 12·10 Концерт сальон музики, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Твори А. Кетельбі (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економ. вістки, збіжева біржа, 15·45 Театральний фраґмент, 16·00 З історії вальса (муз. репортаж), 16·45 Листи від дітей, 17·00 Спів фортепян, 17·25 Балачка для жінок: „Мати й дочка", 17·35 Легка музика (Пасоє Фреітас) із гр. плит, 17·50 Спортовий порадник, 18·00 Наука стенографії, 18·15 Камер. концерт, 18·45 Господарський розвиток півн.-сх. земель, 19·00, 19·30 Легка музика, 19·20 Актуальна балачка, 19·30, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Камеральний вечір, арії та пісні (Марія Попович), сопран), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Балачка про Данію, 21·40, 22·15, 23·05 Концерт данської музики (Ейнор Нербі, соліст. кор. опери в Копенгагені), 23·00 Комунікати, 23·30 Танкова музика.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

Шевченко й Княжна Репніна

Ціна 1.50 зол., з почт. пересилкою 1.65 зол.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·20 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·06, Париж 34·87 1/2, Берлін без трансакцій, Цюріх 172·63, Амстердам 358·60, Прага 22·01, Італія 45·39, Нюйорк кабель 5·22 7/8, Нюйорк чеки без трансакцій.

Акції та цінні папери.

Банк Польський 95 1/2 до 95 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 24. вересня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції ціни на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. вець	2·55—2·60 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло оживлена, на молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 25. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури пріма за 1 кг.	0·90	зол.
„ „ II кл.	0·65	„
Індики і пантарки пріма	1·00	„
„ „ II кл.	0·70	„
Качки I клиса	0·70	„
„ II „	0·50	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

ФІЛІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК улаштовує курс робіт трикотарських і шиття рукавичок. Курс розпочинається дня 1. жовтня 1934 р. Зголошення приймається щоденно від 10—1 год. передпол. в домівці філії вул. Підвалля 7/I. 346 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ГРИГОРІЯ КЛЮКА, вул. Галицька 3. I. пов. — виконує найелегантніші роботи по найдешевших цінах. 306 7—7

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 21—30

ПОТРІБНИЙ інструктор (-ка) до дітей I. кл. гімназ. і V. вселюдна зараз. Зголошення слати: Ковальський упр. шн. Лібухора п. Висоцко Вижне. 335 3—3

У ВІДНІ вдова по адвокаті прийме на станцію панночки, що студіюють. В дома конверзація і наука гри на фортепяні. Ціна 1·50 зол. місячно. O. Levitzka Wien 803, Josefstädterstrasse 73/6. 1—1

НАУКА МОДНЯРСТВА на догідних умовинах в сальоні мод О. Бережницька — Пекарська 35. 347 1—8

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". Друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 258 (13.803). Львів, четвер 27. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Тутка
Mornitan
це найвищий ґатунок!!
Остерігаємо перед нездалими підрібками!!

Що волите?
чи заплатити кілька зол. премії за обезпечення Вашого мешкання від крадежі-влому
в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"
у ЛЬВОВІ, вулиця РУСЬКА ч. 20,
чи втратити кілька тисяч золотих у цьому випадку, якщо вломники обікрали би Ваше необезпечене мешкання.

Українські представники в Женеві про заяву мін. Бека.

Розмова представника швайцарського органу з українськими послами.

У швайцарському щоденнику „Дер Бунд" з 17. ц. м. поміщена розмова представника того органу з послами М. Рудницькою і О. Луцьким, що перебували в Женеві, на тему відомої заяви мін. Бека. Про цю справу висловилися згадані українські представники так:

З уваги на дотеперішні сумні досвіди заява польського міністра закордонних справ не здивувала нас так, як багатьох інших, хоча наслідки цієї заяви спадуть на нас якнайсильніше. Адже відомо, що Польща досі не додержала запевнення, даного Раді Амбасадорів у 1923 році, що введе у Східній Галичині територіяльну автономію. Ба, що більше — навіть свого власного польського закону про автономію для Східної Галичини й утворення українського університету з р. 1922 досі не переведено в життя. У противенстві до тих зобовязань і того закону українські области, а саме і Східна Галичина і ті українські землі, що їх Польща дістала на основі риського договору, підпадають денаціоналізації і строгій централізації — всупереч питомому національному характерові тих земель.

Минулі роки, в яких ми були примушені апелювати часто до Ліги Націй, є найкращим доказом на те, що охорона меншостей, коли вона гарантована конституцією і краєвими законами, не вистарчає. Абстрагуємо вже від того, що переведення законів у практиці стоїть далеко поза приписами тих законів.

При цій нагоді бажалиб ми підчеркнути виразно, що ми, українці в Польщі, ніколи не зловживали нашим правом звертатися до Ліги Націй. Якщо ми вступали на той шлях, то тільки тоді, коли не могли нічого осягнути у всіх внутрішньо-державних інституціях, і то тільки в найскрайніших випадках.

Тому, що наше положення на всіх ділянках життя ніяким чином не поправилось, не можемо очевидно також у будучности зректися свого доброго права звертатись до Ліги Націй.

Економічна рада Малої Антанти.

БІЛГОРОД, 25. 9. ПАТ. Вчора з год. 11-ій передполуднем відбулося відкриття третіх сходин економічної ради Малої Антанти. На святочнім відкритю був присутній міністр закордонних справ Югославії Єфтич.

Військовий союз проти Італії.

„Сандей Експрес" повідомляє, що Югославія і Туреччина заключили політичний і військовий союз у рямцях балканського пакту. Союз звернений проти Італії. Обі держави побоюються наступу Італії.

Розміри катастрофи в Анґлії.

ЛЬОНДОН, 25. 9. ПАТ. Число жертв вуглекопів у копальні Ґресфорд устійнили на основі недостачі копальняних ліхтарок на 261 осіб. Тому, що трупи 10-ох вуглекопів витягнули першого дня, а крім того в ратунковій акції згинуло 3 вуглекопів, число жертв тієї жахливої катастрофи доходить до 274 осіб.

Це одна з найбільших катастроф в Анґлії. Найстрашнішою катастрофою був вибух у копальні в полудневій Валії в 1913 р. Тоді згинуло 439 вуглекопів. В 1910 р. підчас вибуху в копальні у північній Валії згинуло 344 вуглекопів.

Тепер нема вже ніякої надії на вдержання 261 вуглекопів під землею при житті, бо від катастрофи минуло вже 60 годин. До того стіни хідників розпалені до червоности і в копальні панує справжнє пекло.

Побоюючись дальших вибухів і поширення пожежі всі входи до копальні замуровано. Сподіються, що з тієї частини копальні вже не будуть видобувати вугілля.

Внаслідок страшної катастрофи приводна опінія станула тепер одноцушно за вуглекопами в їх конфлікті з власниками копалень за підвишку платні.

Оголошено список замурованих вуглекопів. Одночасно строго заборонено курити на просторі катастрофи, бо з шибів виходить ґаз

Згоріло майно оо. Василіян.

З Жовкви повідомляють нас, що мин. ночі згоріли там господарські забудування і стирти збіжа, власність оо. Василіян. Пожежа повстала мабуть з підпалу. Крім того невідомі справники вибили тої самої ночі шиби в Українськім Нар. Домі.

Совіти в Женеві й українська справа.

Женева, 18. вересня 1934.

Дня 18. вересня принято московський уряд до Союзу Народів. Деталі цієї світової політичної трагікомедії розносить телеграф по цілому світу. Нашим завданням є означити зміст і значіння женевських подій. Українці боролися з напруженням всіх сил і протестували до останньої хвилини проти приняття представників совітського уряду до Союзу Народів. Але з деяких поглядів українці можуть навіть тішитися, що це приняття сталося.

Вступлення Москви до Союзу Народів є послідовним і неминучим щаблем сучасного політичного розвитку Европи. Ця подія закінчує цілу політичну добу і відкриває дальший шлях у напрямку, зазначенім залізними, непорушними законами розвитку господарських і політичних відносин.

Дотеперішніми вислідами тяжкої боротьби протягом півтора десятка років, а зокрема вислідами боротьби проти приняття Москви до Союзу Народів українці можуть бути в деякій мірі вдоволені. Шляхом цієї боротьби українську справу включено безусумнівно в річище бурливого потоку дальших політичних подій в Европі. В тій історичній промові, яку виголосив президент Швайцарії Мотта проти приняття совітського уряду, не забуто й України та інших поневолених націй СССР. В цій промові, яку українцям варто знати в цілости, сконцентровані всі головні арґументи, які від місяців підносить швайцарська преса, головно „Журналь де Женев" проти Совітів, і які були подані в перекладах українським читачам у „Ділі".

Пресовий представник одної з великих держав, неприсутніх у Женеві, безумовно ворожий Московщині, сказав мені, що колиб його держава не виступила зі Союзу Народів, то вона напевне голосувала би за приняттям московського уряду, щоби показати, як мало може він оправдати надії, які покладають на нього його французькі та інші приятелі. Можна думати, що такими мотивами кермувалися і деякі інші великі держави, що помагали Франції впровадити большевиків до Женеви. Щож до малих держав, то женевська комедія з Москвою показує дуже виразно, як мало значать тепер малі держави, коли вони не можуть заступити збройної сили, шляхетною твердістю влачі, властивої швайцарцям чи голяндцям.

Щодо „скріплення миру", для якого „поважна більшість" держав, заступлених у Женеві, запросила Москву до Союзу Народів, то з цього моглиб оміятися й нечисленні женевські коні. Деякі найбільше темпераментні французькі ча-

Тільки 1·80 зол.
коштує великий, ілюстрований, інформаційний
КАЛЄНДАР
КРИНИЦЯ

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

сописи зраджують досить виразно, що панове Еріо та Барту мають намір надуживати Союз Народів для витворення протинімецького фронту в Европі. Тимчасом інші великі держави сподіваються що Союз Народів буде здержувати та контролювати воєнничі франко-московські заходи. Надія досить марна, бо по вступленні большевиків Союз Народів втрачає остаточно рештки якогось авторитету та здібности до якоїсь акції. Коли деяким державам франко-московське співробітництво у межах Союзу Народів миліше ніж франко-московський мілітарний союз то це розуміється є справою їх власного смаку, особливо, коли вони вважають тим часом невідповідними більше рішучі заходи проти франко-московської комбінації.

Щож можуть дати большевики Европі в Женеві поза „скріпленням миру"? Чи можуть вони ослабити розвиток господарської кризи? Чи можуть причинитися до збільшення певности політичних і економічних відносин? Чи можуть збільшити довіря народів до фінансового стану їх держав? Ні, ні і ні. А коли це так, то Союз Народів не захистить московський уряд проти наступу поневолених націй, як він не захистить його проти держав, які зрозуміють раніше ніж інші, що невпинний розвиток світової кризи ставить їх перед вибором розкласти СССР на його складові національні частини і привернути тим самим нормальні відносини в Европі та Азії, чиж піти самим назустріч остаточному занепадові та руїні.

За вступлення до Союзу Народів московський уряд мусів заплатити без порівнання дорожче ніж він сподівався. Літвінов мусів виразно і наперед заявити, що совітський уряд обовязується дотримувати всі умови та зобовязання членів Союзу Народів. Це підкреслювали і ті, що витали совітський уряд із вступленням до Союзу Народів.

Тимчасом засад Союзу Народів совітський уряд додержувати не може, не руйнуючи самих основ свого хижацького істнування. Літвінов, очевидно і не сподівався, що хтось у Женеві візьме серіозно зобовязання совітського уряду, але він помилився. Вже в самий день запрошення зявилась у „Журналь де Женев" стаття під виразним титулом „В. І. Т. (Інтернаціональне Бюро Праці, складова частина Союзу Народів) і Г. П. У." В цій статті зазначено в цілій широчині, оскільки умови праці в СССР перечать найпримітивнішим вимогам, які ставить В. І. Т. до всіх держав і які всі ці держави дійсно додержують.

Одночасно до Союзу Народів звернулися міжнародні орагнізації жінок, жадаючи, щоби московський уряд, приступаючи до Союзу Народів, дозволив подавати поміч голодним СССР. З закликом до помочі голодним жидам в СССР виступив і жидівський Комітет Допомоги з рабінами Парижа і цілої Франції на чолі.

Для боротьби українського народу за його ціли на міжнародньому терені вступлення большевиків до Союзу Народів відкриває таким чином нові і поважні можливости, але для цієї боротьби потрібні і нові сили та засоби. Булоб цілком хибно думати що для цієї акції вистарчають самі лише сесії Союзу Народів. Час сесії є властиво жнивами, часом збору того, що було засіяне й оброблене протягом цілого року. Представники кожної держави приїздять до Женеви з більш-менше точно означеними програмами їх громадянства. Від того і від другого залежить їх ставлення до української справи. На власну руку вони можуть зробити дуже небагато.

Справа належної інформації про українські справи є справою самих українців, самого українського громадянства. І це громадянство повинно подбати про те щоби знайшлись сили і засоби для потрібного ведення української справи на міжнароднім терені.

Українська справа перебуває тут тепер у критичному періоді; у той час ,коли поважні, як не переважні частини громадянства великих держав заходу визнають слушність домагань українців та інших поневолених націй СССР, уряди цих держав з тих чи інших причин ще йдуть назустріч московським гнобителям цих націй. З хвилиною, коли ці уряди будуть примушені стати справжніми виразниками громадської думки їх держав, вступить і українська справа в спритливу, а можливо й рішаючу стадію свого розвитку на міжнароднім терені.

Але, щоби витримати до того часу, щоби не дати українській справі в Европі заломитися та допровадити її до потрібного рішення, потрібні обовязково нові сили і нові засоби. Від того, чи захоче і чи зможе дати українське громадянство одне і друге, залежить дуже багато. Це українці мусять памятати

М. Данько.

На Холмщині.

(Замкнені церкви).

I.

Може найбільш символічною річю для Холмщини є її позамикані церкви. Є їх поверх сотки; сливе в кожному третьому селі побачите ви таку замкнену ще з 1918 року церкву.

Тяжке враження робить вона, ця опущена святиня. Вікна у неї повибивані — мов сліпими очима дивиться вона на вас. А діри на почорнілих дахах здаються вам ранами, що гноються та не можуть загоїтись. І вся церква чомусь так почорніла, начоб людина, що гине після довгого голоду.

Їздили не один раз, люди звертались і до апостольського нунція або до самого папи римського з просьбою, щоб поміг їм дістати з поворотом забрану чи замкнену церкву.

Колиж заговорили про Собор Православної Церкви, зродилась надія, що Собор верне холмщакам їх позабирані церкви. І того Собору чекали, як дощу після довгої посухи. А як минулого року скликаний був перший Епархіяльний Зїзд, то делегати від селян на цьому зїзді ні про що інше не говорили, як про свої позамикані церкви. І кожний з них вимагав, щоб у резолюції про церкви конче була згадана церква в його селі. Отже всі церкви та вся їх історія мала бути представлена в тій резолюції... Рівнобіжно з тією акцією оббивання урядових порогів селяни шукали й інших шляхів. Деякі села переходили до народового костела в надії, що тоді віддадуть їм церкву, або дозволять збудувати нову. Часом справді таким чином удавалось побудувати нову церкву, як напр. у Тарноватці, томашівського повіту. Але іноді і тією дорогою вони нічого не осягали, як у Хижовицях, грубешівського повіту. Там не боронили впродовж 3-х літ будувати церкву, поки село належало до народового костела, але коли село знову вернулось до Православної Церкви, церкву треба було розібрати. У селі Замху, білгорайського повіту, пробував один селянин збудувати на власному грунті своїм коштом та начеб для самого себе церкву, але і ця спроба не повелась.

Характеристичним для цього спрагнення вернути собі церкву є факт, що мав місце в селі Варешині, грубешівського повіту.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. ВЕРЕСНЯ 1934.

Д-Р ГР. ДМИТРІВ

САМООСВІТНІ КРУЖКИ УЧНІВ

УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В РОГАТИНІ В Р. 1909—1914.

I.

Початки самоосвітних орґанізацій. Навязання зносин з централею. Тов. „Воля". Товариське життя кружковців. Приїзд Ф. Палащука.

Тайні самоосвітні кружки мали величезний вплив на вироблення світогляду та духову структуру молоді, що з них виходила. Істнували вони майже по всіх містах, в осідках середніх шкіл і гуртували здібніші, активніші одиниці гімназійної та семинарійної молоді. Кружковці не переривали звязку зі своєю організацією після виходу з гімназії, дбали про її дальший розвиток, служили їй радами, рефератами, книжками. Найвизначніші становища серед українського суспільства займали давні кружковці.

Вже в першому році істнування гімназії в Рогатині заложено тайний самоосвітний кружок у селі Черчі, звідкіля ходило пішки понад 20 учнів до гімназії. Кружок мав осібне приміщення в хаті учня III. кл. гімн. Дмитра Хіцяка. Тут містилася невеличка бібліотека, зложена з даруників членів та побільшувана з вкладок. Сходини відбувалися що суботи; на них читано книжки, виголошувано реферати та обговорювано всякі справи, звязані з життям учнів. Реферати були з ріжних ділянок знання, переважали реферати з українського письменства. Кружок передплачував „Літературно-науковий Вістник" та популярний журнал „Добра Новинка". В домівці кружка, на стіні, висів правильник, якого кружковці точно придержувалися. Кружковці видавали писаний часопис „Поступ", редаґований учнем, що скривався під псевдонімом Бадьо. Часопис містив хроніку життя учнів, реферати та переклади з чужих літератур Кружковці сходилися і підчас вакацій. Щоби надати сходинам більше таємничости скликували їх в ліску, званім „Повлова".

Підчас вакацій довідався про істнування кружка семинарист Чорній, що походив з недалекого села Фраги і був членом львівської Драгоманівської Громади. Чорній надав Кружкові ліберальної закраски, радив студіювати Драгоманова і виявив охоту послужити відповідною літературою. Через нього навязав кружок зносини з Централею у Львові, звідки діставав літографований журнал.

У найближчому шкільному році заложено тайний самоосвітній кружок у Рогатині, який мав 1[illegible] членів, здебільша учнів IV. кл. гімн. Найдіяльнішими членами кружка були учні IV. кл. гімн. Бурак і Король. Кружки в Рогатині та в Черчі вимінювалися книжками, рефератами, взаїмно себе відвідували, тощо. Робили заходи, щоби заложити такі кружки в Пукові і Підгородді, звідкіля ходило кільканадесять учнів до гімназії. Однак спроба заложити в тих селах кружки самоосвіти не вдалася. Недоставало там здібних одиниць з орґанізаторським хистом.

В тому самому році заложено при гімназії „Шкільну Читальню", якої опікуном став проф. Микола Бабин. Читальня не могла заспокоїти духових потреб учнів, бо панував в ній дух урядовщини, чужий тим настроям і змаганням, які панували серед більшої частини молоді. Читальня була доповненням шкільної науки, реферати відбувалися на теми шкільних задач, далекі від життя, тому не могла вона суперничати з самоосвітним Кружком.

Тоді істнувала в Рогатині секція Українського Студентського Союзу. Головою секції був студент прав Михайло Цап (згинув у світовій війні). Надзвичайно діяльна одиниця на рогатинському грунті. Був він душею всіх товариств. Згуртував українське робітництво в тов. „Воля". Через навязання зносин з студентською секцією могли кружковці користати з великої бібліотеки тов. „Воля". Під впливом Цапа прибрали кружки виразну соціялістичну закраску.

Цап впровадив провідників кружка до соціялістичних родин. Місцем товариських сходин усіх поступовців Рогатинщини був дім соціялістки п. Марії Іванської. Це мабуть перша жінка, що почала орґанізувати жіноцтво Рогатинщини. В її домі сходилися студенти, гімназисти, велися гарячі дискусії на ріжні теоретичні теми. Тут намічувано плян дальшої праці по кружках і селах. Був це час масового заснування „Січей". Цілий рогатинський повіт вкрився сіткою цих товариств. Майже в кожному селі була „Січ". Всюди видно було руку дуже активного Цапа.

Кружок став передплачувати журнал „Былое" із Женеви, котрий видавав Бурцев. Російську мову вивчив член кружка Бадьо, редактор кружкових часописів Він то містив переклади спомнинів російських революціонерів з чергових чисел „Былое" або виготовлював реферати. В той час захоплювалися кружковці книжкою Степняка п. н. „Підземна Росія", що ходила з рук до рук. Взагалі російський революційний рух тішився надзвичайною симпатією тодішньої молоді. Студіювання чужих мов було тоді дуже поширене серед молоді. Молодь виховувалася під впливом творів Драгоманова, котрий писав, що хто не знає кількох европейських мов, не може назватися самостійним громадським діячем.

З бережанської гімназії перейшов до рогатинської учень V. кл. гімн. Федь Палащук (розстріляний большевиками). Надзвичайно меткий — він відразу всіх захопив. Зложив візити більшій частині професорів, вмів зєднати собі

Уживаймо лише знаменитої цикорії „ЛУНА“ здорової підмінки кави „Пражінь“
виробів української кооперативної фабрики „Суспільний Промисл“ у Львові.
3101

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4**
1/78

Були випадки, коли навіть без всякої притоки селяни відчиняли свою церкву, кілька днів і ночей сиділи у ній, замкнувшись наче в обложеній твердині, і цілою своєю поставою, що говорила про фанатичну готовість іти на масову смерть, осягали часом те, що їх лишали у спокою. Так було напр. у Бубелі коло Янова на Підляшші.

II.

Тепер у початках цього місяця, рознеслась по Холмщині чутка: На Пречисту, але вже по новому стилю, відбудеться у Холмі традиційне свято, знову, як перед війною в Соборі на холмській „горці“. Митрополит Діонисій помирився, мовляв, з латинськими епископами, і разом з ними буде відправляти по нашому у Соборі. Холмський Собор і всі православні церкви, забрані та позамикані, будуть від нині звернені православним.

І посунув масами нарід до Холму. Не побачив справді митрополита Діонисія, але бачив кількох бородатих священиків. Це були греко-католицькі пан-отці місіонарі. Але відправи по нашому не було, а люблинський латинський епископ Фульман сказав на проповіді, що нарешті нині вернулась до поляків святиня, що стала польською та латинською ще в 1596 році.

IV.

І ось цими днями сталася надзвичайна, просто чудесна подія. Є таке село **Лужків** у грубешівському повіті, недалеко від Городла. Стоїть там замкнена церква, опущена, занедбана, коло церкви пасуть корови.

А ось одного разу дівчина римо-католичка що пасла корови, побачила, як з церкви билс надзвичайне якесь сяйво. Чи не пожежа? Дівчина побігла до сусідньої хати. Сусід побіг до поліції: адже церква замкнена. Прийшла поліція, збіглись селяни. Справді — у притворі („бабинці“) надзвичайним світлом блестить невеликий образок Холмської Матери Божої.

А до села починають приїзджати люди з ріжних сіл. До вікна церкви приставлена драбина, по ній вилазять прочани і дивляться, як у замкненій церкві надзвичайним світлом сяє образок Холмської Матери Божої.

Посол Сергій Хруцький

Ще про прийняття Совітів до Ліґи Націй.

ЩО ГОВОРИВ МІН. МОТТА ПРО СОВ УКРАЇНУ.

У часі дискусії над прийняттям Совітів до Ліґи Націй, яка велася на шестій (політичній) комісії Ліґи дня 17. вересня ц. р. промовляв, як відомо, представник Швайцарії мін. **Мотта.** Його промову подали ми у своєму часі в скороченні за Польськ. Тел. Агенцією (ПАТ). Тепер маємо змогу запитувати з його промови докладно те місце, яке відноситься до Сов. України. Воно виглядає дослівно так:

„Також після прийняття Совітського Союзу до Ліґи Націй, Рада і Збори Ліґи будуть мати перед собою питання, які лишаться невирішеними. Україна, Грузія й інші країни можуть і на далі рахувати на підтримку великодушних людей. Не можна казати: „ці питання перестали існувати“. Симпатії культурного світу є по боці героїв, що боронять свого життя і своєї свободи. Отже ці питання не підлягли передавненню. І ми надіємося того напевно, що коли совітські делеґати найдуться у Женеві, тоді залунають тут голоси, які в імя людського сумління будуть домагатися вияснення від совітського уряду“.

У дискусії над прийняттям Совітів до Ліґи Націй забирав також слово канадійський делеґат премієр ради міністрів **Беннет.** Він у своїй промові порушив теж справу голоду в СССР.

УКРАЇНСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ У МІНІСТРІВ МОТТИ І БЕННЕТА.

Довідуємося, що представник Швайцарії мін. Мотта прийняв дня 17. ц. м. перед своєю промовою пос. Рудницьку, яка в імені Української Парляментарної Репрезентації (УНДО) подякувала йому за становище швайцарського уряду до Совітів та зясувавши йому погляд цілого західньо-українського громадянства на цю справу просила його за підтримку перед Союзом Народів. Рівночасно п. О. Шульгин передав становище української еміґрації, яка гуртується біля упрівського центру. Обоє названі українські представники передали цьогож дня представникові Канади, премієрові Беннетові, побажання українського громадянства, щоби він у дискусії над прийняттям Совітів до Ліґи Націй порушив справу голоду.

Сумні осінні та довгі зимові вечорі
весело перебудете, — якщо замовите собі
„ЖОРНА“,
сатирично - гумористичний журнал
„Жорна“ мелють двічі в місяць. Ціна прим. 25 сот.
Вишліть 1·50 зол. на адресу:
„Жорна“ Львів, Ринок 10,
а будете мати заплачено на один чвертьрік. 4—5

довіря дир. Михайла Галущинського. З Цапом був уже давніше знайомий. Пані Іванська назвала його дуже симпатичним молодцем. Кружковці за ним пропадали. Вибився відразу в ґімназії на найбільше впливову одиницю. Рогатинський кружок вибрав його своїм головою. В дискусіях оригінальний, вправлений у діялектиці. Мав дар бистрої обсервації, сприймання найголовніших рис. Професорів по кількох візитах пізнав до ґрунту, його влучні характеристики професорів не забувалися.

В той час симпатії учнів зєднав собі проф. Угрин-Безгрішний, котрий бував на Україні. Для нас, ґімназистів Україна була казковою країною мрій. Ми з побожністю слухали оповідань проф. Угрина про Україну, Ґамну Барвінок, Христю Алчевську, О. Олеся. Палащук не любив Угрина, назвав його через його бомбастичний стиль „бомбою“. Дивувався тим учням, що захоплювалися Угрином.

З приходом Палащука оживили працю в кружках. Рогатинська ґімназія молода. Кружковці не мали традицій. В інших ґімназіях істнували кружки десятки літ, мали вони свою історію. Рогатинські кружковці робили перші кроки на тому полі. Палащук був для них втіленням традиції, він вносив до кружка щось нового, свіжого, небувалого.

До рогатинської ґімназії прийшло ще пару старих кружковців, а саме: Евген Чайківський, Семен Ткачівський і Іван Гундяк. Недоставало їм тої рухливости, живости Палащука, щоби вибитися на перше місце. Чайківський був братом Юліяна, котрого за приналежність до Драгоманівської Громади і видання відозви виключили з ґімназії у Львові. Юліян мав звязки з Михайлом Лозинським, заступав у студентських кружках анархістичний напрямок. Він листувався з рогатинськими кружковцями і його впливові треба завдячувати зацікавлення кружковців творами Прудона та Сореля.

(Далі буде.)

Обєднаний Комітет Міжнародніх Жіночих Орґанізацій до Союзу Народів

у справі голоду на Україні.

У часі свого побуту в Женеві пос. М. Рудницька ввійшла, як ми вже повідомляли, в контакт з міжнародніми жіночими орґанізаціями і подала до відома Обєднаному Комітетові (Comitè de Laison) міжнародніх жіночих орґанізацій резолюції Українського Жіночого Конґресу в справі положення на Радянській Україні, зокрема в справі голоду. Внаслідок цієї інтервенції Обєднаний Комітет звернувся до президента Зборів Ліґи Націй зі слідуючим письмом:

Ексцеленціє!

В імені всіх товариств, що входять до Обєднаного Комітету Міжнародніх Жіночих Орґанізацій у Льондоні зважуємося звернути Вашу увагу на страшне становище населення на Совітській Україні.

Минулого року зумів Обєднаний Комітет зацікавити цією справою Екс. Мовінкля, який висунув її на Раді Ліґи. Після цього Рада Ліґи звернулась із проханням до Міжнародного Червоного Хреста, щоби передати совітському Червоному Хрестові збіжа та харчі, які зібрали з пожертв українські кольоністи в Канаді та українці в інших краях. Російський уряд відкинув цю дружню пропозицію. За останніх 12 місяців голод знову винищив чимало народу; люди вмирали з голоду в краю, що є шпихлірем Европи.

Тому прохаємо Вас, коли Росія мала би стати членом Ліґи Націй, використати Ваш особистий і офіціяльний вплив, щоби вияснити, що поміч, принята від держав, які є членами Ліґи не обнижує ні трохи нічиєї чести і що навпаки згода в цьому напрямі буде доказом почування міжнародньої та людської солідарности.

З глибокою пошаною

Ishbel, Marchioness of Aberdeen and Temair,
Mrs. Corbett Ashby,
Mrs. Asch van Wijck.
Madame Clara Guthrie d'Arcis.

За непорушність Австрії.

ЖЕНЕВА, 25. 9. ПАТ. Непорушність кордонів Австрії була темою двох нарад мін. Барту з делеґатом Італії бароном Альоїзім. У другій нараді брав участь теж анґлійський міністр Ідеа. Про нараду повідомлено представників держав Малої Антанти. Мін. Барту конферував теж з австрійським міністром закордонних справ Вальденеґом. Франція намагається теж довести до порозуміння між Італією та Югославією в справі Австрії.

Конфлікт Італії з Абісинією.

„Дейлі Геральд“ повідомляє, що дипльоматичні кола побоюються війни між Італією й Абісинією. Часопис запевняє, що Італія зібрала велику кількість літаків у своїй кольонії Еритреї. Уряд Абісинії теж підготовляється до війни.

Присилайте передплату!

Закарпаття.

КАНДИДАТУРА К. ГРАБАРА НА ГУБЕРНАТОРА.

„Карпаторусскій Голос" повідомляє, що крім аграрів також чсл. народні соціялісти, себто партія Кльофача-Бенеша, схильні піддержати кандидатуру Константина Грбара на губернатора. На випадок іменування губернатором К. Грабара посадником міста Ужгороду став би проф. Раушер.

„ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ" ВИХОДИТЬ ДАЛІ.

З деяким опізненням появилося 2-е число аграрного органу „Земля і Воля", що його видають члени народовці аграрної партії п. Віктор Курах, директор державної нар. школи з українською мовою навчання у Мукачеві і п. І. Клочурак. Редакція пояснює спізнений вихід 2-го числа „З. і В." технічними причинами. Тому, що деякі круги аграрної партії кваестіонували партійну приналежність відповідального редактора „З. і В." п. В. Кураха, він помістив у ч. 2. таку заяву: Цим доводжу до загального відома, що число моєї партійної легітимації з року 1928 є 13. Підписана вона головою окружного відділу п. д-ром Коссеєм у Тячові. В році 1929 був я секретарем місцевої організації партії в Тячеві. До року 1934 був іменований членом окружного заступництва тячівського округа, членом окружного вибору і також членом фінансової комісії, секретарем аграрного клюбу членів окр. заступництва. — Зі змісту як першого, так і другого числа „Землі і Волі" видно, що редакція її, зберігаючи послідовно принципи аграрної партії, стоїть одночасно твердо на українській національній плятформі.

ТОВАРИСЬКИЙ ЗІЗД У НИЖНІЙ ПИСАНІЙ.

Дня 19. 8. ц. р. відбувся в Нижній Писаній на Словаччині товариський зїзд учителів, що перед 10 роками зложили іспит зрілости в Йозефові на Чехах. По Службі Божій відкрив святочні сходини в місцевій школі п. С. Миколин, а проф. Ф. Гула привитав присутніх від бувшого професорського збору та перечитав клясовий катальог. Стверджено, що з 20 матурантів прибуло на зїзд 6, відгукнулося 4, а 1 помер. Від 9 не було вістки. В зїзді взяло участь 19 запрошених гостей і 2 бувших професорів. В часі спільного обіду зложили учасники 115 кч. на Український Музей у Празі, 100 кч. на пресовий фонд „Українського Слова" і 60 кч. для свого старенького професора, що серед невідрадних матеріяльних відносин проживає на еміграції. Присутні висказали свою подяку п. М. Маркусеві і Т. Рожекові за організаційну, а п-і К. Яворській за господарську частину зїзду. Непосидючий О. Шенкірик розвеселював гостей до пізної ночі.

Приявний.

(„Українське Слово".)

„Odradzanie się siły polskiej w pow. łańcuckim".

Під цим заголовком читаємо в „Курері Львовскім" з 23. ц. м.:

З Дубна, пов. Ланьцут, повідомляють:

В дні 16. вересня ц. р. у присутності представника влади, духовенства зі сусідніх сіл та численно зібраного польського місцевого населення і сусідніх сіл відбулося у Дубні посвячення кутового каменя під польську захоронку, в якій буде теж каплиця, доки не збудують костела. Будову захоронки фінансує гр. Потоцький, ординат з Ланьцута. Це діло гідне уваги ще й тому, що ординат знищений повенею, не тільки помагає повеняням, але також будує захоронку, щоб зберегти польське населення перед цілковитою загладою.

У посвяченні не брало ніякої участи українське населення Дубна. Це виглядало на змову, але нехай там. Цілому святові приглядалися впоза плотів, а може у відповідь на польську акцію повписували на свіжо викопанім рові „Ще не вмерла". Нехай вона собі „не вмирає", але ми і так свого не дамо; будемо боронити кожної польської душі і послідовно змагати до здобуття того, що на цім терені втратили. Після посвячення відбувся у шкільному городі польський фестин, вже другий в черги цього року, при участи місцевого польського населення і багатьох учасників з Лежайська та сусідніх сіл.

А „вони" весь час приглядалися впоза плотів.

*

За розмірно короткий час читаємо у „Курері Львовскім" вже мабуть третій допис під менше чи більше прикливим наголовком з села Дубна, пов. Ланьцут. (Це село перехрестили тепер не знати чому на „Дембно", подібно, як наше Лісько дістало по відомих подіях у ліському повіті нараз назву „Лесько"). Цей останній допис передаємо в „Ділі" без змін, нехай він говорить сам про те, як то „одразза сеи сіла польска в пов. ланьцуцкім"... Від себе скажемо тільки одно: село Дубно є чисто українською громадою, де поляків є ледви кільканацять душ; шкільних польських дітей там усього кількоро. А проте там будують польську захоронку, там теж від часу перенесення на захід Богу духа винного управ. школи українця і приходу до села учителя поляка йде інтензивна польонізація в школі: там відправляються навіть польські богослуження у шкільному будинку. Просимо тільки зважити: в селі, де поляків є в найліпшому разі 2 чи 3 відсотки, шкільний будинок, призначений для цілої громади, служить на богослуження для 2—3 відсотків місцевого населення. Що писалаб польська преса, якби так у чисто польському селі віддано школу для вжитку 2—3, чи навіть 10 відсотків українського населення?

Добро Вашої громади, у Ваших руках!

Тому не вільно Вам іти до громадських виборів неп'дготованим.

Підготовитись до громадських виборів дуже легко, купіть тільки за 80 сот. — з почтовою оплатою 85 сот.

Новий Самоуправний Закон.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Ринок ч. 10.

Гостра критика французьких соціялістів.

Премієр Думерґ проти девалюації.

ПАРИЖ, 25. 9. ПАТ. Премієр Думерґ виголосив учора до радіо велику промову подаючи напрямні основної реформи державного ладу. При владі залишиться далі, щоби перевести зміну конституції. В своїй праці буде домагатися від суспільности допомоги, бо не хоче поводитись з нею по диктаторськи. Вичислив важні реформи, які перевів уряд від 10. лютого ц. р. дотепер. Згадав про успіхи закордонної політики та привернення поваги Франції на міжнароднім терені. Премієр гостро виступив проти соціялістів, які обєдналися з комуністами і повели гостру боротьбу з урядом. Виявилося, що соціялісти обєднавшись з комуністами нічим уже від них не ріжняться. Думерґ виступив проти девалюації франка, бо вона довела би Францію до руїни.

Метою зміни конституції — зміцнення авторитету влади. Гостро виступив проти парляментарної системи, яка доводила що чверть-року до зміни уряду. Тому премієр міністрів мусить мати сильнішу владу. Шеф уряду повинен відкликатися до громадянства поза парляментом. Таким чином реформа конституції буде невелика.

Службові відносини урядовців унормують окремі постанови конституції.

Права преса вповні погоджується з промовою премієра. Зате ліва преса заповідає гостру опозицію проти уряду.

Радикально-соціялістичний щоденник „Ер Нувель" пише, що прилюдна опінія не домагається ні зміни конституції ні зміни ладу. „Ле Популер", орган соціялістів пише, що змінена конституція довела би до скасування парляментаризму і републики.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. ВЕРЕСНЯ 1934.

АРТУР ШНІЦЛЕР 9)

Сліпий Джеронімо.

(Докінчення.)

Але яке було це все йому байдуже! Що могло трапитися йому ще гіршого? Його брат, якого він позбавив світла очей, був переконаний, що він його обкрадає вже літами; так було й буде так далі; щож може йому статися ще гіршого?

Там внизу стояла велика біла гостинниця, освітлена раннім сонцем, а далі видно було село. Мовчки йшли оба далі. Карло все тримав свою руку на рамени сліпого. Бачив на терасі перед готелем гостей в ясних, літніх одягах, при сніданку.

— Де хочеш відпочити? — спитав.

— Ну „Під оленем", як звичайно.

Коли дійшли до села, вступили до коршми. Сіли за одним столом та казали дати собі вина.

— Що ви так скоро вже в нас? — спитав господар.

Карло трохи збентежився, почувши таке питання.

— Або це так скоро? Нині десятого, чи одинацятого вересня, — правда?

— Тамтого року, пригадую собі зовсім добре, ви прийшли пізніше.

— Вже дуже зимно в горах. Нині в ночі замерзло. Ах, правда, маю сказати вам, щоби ви не забули післати оливи.

В коршмі було мрачно та непривітно. Якийсь дивний неспокій огорнув Карла; хотів бути як найскорше знову на шляху, що провадив до Тірано, до Едоле, до озера Ізео, всюди, коби лише десь у простір. Встав від стола.

— Йдемо вже? — спитав Джеронімо.

— Мусимо ще нині в полудне бути в Болядоре; „Під оленем" задержуються вози на полудне, то добре місце.

І пішли. Стрижій Беноцці стояв з папіроскою перед своїм домом.

— Добрийдень, — закликав. — Ну, що чувати там у горах? Нині вночі певно впав сніг?

— Так, так, — сказав Карло прискорюючи ходу.

Лишили село за собою; біла дорога вела між полями та виноградниками, здовж бистрої ріки. Небо було синє та спокійне. Чому я це зробив? думав Карло, дивлючися з боку на брата. Чи виглядає лице його інакше як завсіди? Він завсіди мені не довіряв, — я все був самітний, — він завсіди мене ненавидів. Здавалося йому, що якийсь тягар придавлює його та що він ніколи не зможе його скинути зі себе, що подібно, як брата, котрий іде коло нього, огортає його вічна ніч, хоч сонце яскраво все освітлює.

І вони йшли далі й далі годинами. Від часу до часу сідав Джеронімо на камені, або опирався на поруччя мосту, щоби відпочити. Знову переходили через якесь село. Перед коршмою стояли вози, подорожні повисідали та проходжувалися; але прошаки не зупинялися. Пішли далі дорогою. Сонце було вже високо; наближалося полудне. Був день як тисячу інших.

— Вежа в Болядоре, — сказав Джеронімо. Карло глянув. Здивувався, як точно обчислив Джеронімо відталь: дійсно видно було вежу в Болядоре. Здалека йшов хтось проти них. Здавалося Карлові, що він сидів на камені та враз устав. Тепер побачив, що це був жандарм; так багато разів стрічали вони їх на гостинцях. Одначе цим разом мимоволі здригнувся. Але коли той надійшов ближче, пізнав його та вспокоївся. Був це Петро Тенеллі; недавно ще в маю сиділи вони разом з ним у коршмі „Рагацці" в Моріньоцці і він оповідав їм якусь страшну історію, як то його якийсь волоцюга одного разу малощо не вбив.

— Хтось станув, — сказав Джеронімо.

— Жандарм Тенеллі, — сказав Карло.

Підступили до нього.

— Добрийдень, пане Тенеллі — сказав Карло.

— Так, щож робити? — сказав жандарм, — але мушу вас покищо задержати на станиці в Болядоре.

— Ах! — крикнув сліпий.

Карло поблід. Як це можливе? — думав. Це не може бути з тої причини. Тут ще про це не можуть знати.

— Здається туди веде ваша дорога, — з усміхом сказав жандарм, — нічого вам не зашкодить, коли підете зі мною.

— Чому нічого не говориш, Карле? — спитав Джеронімо.

— О так, я говорю... Пане жандарм, як це можливе... що мали би ми... а властиво, що мав би я... справді, я не знаю...

— Так, щож робити? Може ти й не винен. Що я можу знати. Одначе ми дістали телеграму до бюра, щоби вас придержати, бо вас підозрівають, що ви вкрали гроші там на горі в якихось подорожніх. Може ви є невинні. Ну, вперед!

ЯК ВИ НАС ОБМАНУЛИ...

Отвертий лист до Володимира Винниченка.

У відповідь на брошуру „За яку Україну".

(Продовження).

Просто дивно — по 17 роках від І-го універсалу Центральної Ради, бувший перший голова ради міністрів а потім голова зверхньої влади Української Народньої Республики ставить собі запит, за яку Україну має боротися, щоби вкінці брошури дати на цей запит відповідь, яка перекреслює всю його діяльність у визвольницькій добі. Хтоб, не читаючи, подивився на зелену обгортку, то сказав би: „певне мова буде йти про зелену, селянську Україну", але де там! Автор виступає за таку Україну, яку йому показали товариші по ідейному „нудизмові". Він за ту „радянську" Україну, яка без перестанку впродовж 15 років червоніє в огнях та в крові. Він навіть катів українського селянського народу всяких Постишевів називає товаришами! Хоч вони й плюють на нього, ображають, ганебно обріхують, компромітують в себе й перед цілим світом, відштовхують від себе, а він таки липне до них мов репях. Пише їм мягенькі листи, радить їм, що вони мають робити, аби у них часом хтось не вирвав тої влади. І сам переходить в атаку на тих, які пробують боротися проти тих катів, нападає на них, ганьбить аж до викривлення правди. Він, себ-то Ви, пане Винниченко, — я вже мало не забув, що адресую цього листа просто Вам. Намагаєтесь їх, тих „товаришів" виправдати навіть за напади на самого себе... „От тут і різниця, пишете, між руським націоналізмом та і комунізмом. Комунізм (це видно виразно) вперто не хоче вбити мене і, на всі домагання руського націоналізму щодо цього мабуть твердо й непохитно каже: „А це вже зась!" Не пустити на Україну" і т. д. „ — це одне, а вбити людину, яку ми про себе вважаємо за комуніста, це — інша річ. І цеї річі ми не зробимо". Ох, якіж Ви наївні аж до смішности, які Ви дитинячі, хоча ще не зі старости і хоча Ваша марка старого соціяліста та революціонера не повинна би допускати ніякої наївно-дитинячої легковірности. Адже навіть і дитині відомо, що в московсько-жидівських комуністів нема тих комуністичних сентиментальностей, які ви зі своєї внутрішньої анальогії намагаєтесь їм підсунути. Що це правда, вони вам доказують роками, кожний день, доказали головами Шумського, Скрипника, Хвильового та тисячами й тисячами знищених українців. Колиж Вас досі не знищили, то зовсім не з комуністичного почуття до Вас, лише тому, що Ви, пане Винниченко, таки трохи відомий у світі письменник. Коли Вас і не знають широкі соціялістичні маси у світі, то в кожному разі Ваше імя відоме соціялістичним провідникам в Европі. І виключно через те „сторожа" врятувала і врятовує Ваше життя від цімсти московсько-жидівського комунізму. Виж, як письменник психольоґ, мусите добре знати, що найбільшими ганебними боягузами у світі є ті, які вбивають безборонних та невинних. Большевицькі кати давно звикли до того, що скільки не вимордовують українського населення, у відповідь на те мало коли навіть й собака гавкне у світі... А от вони знають також, що через усунення Вас зі світа, булоб для них більше неприємностей, як з того, що Ви ще собі у Парижі живете, „нудизуєте" і безглузді брошури виписуєте. Московські большевики краще знають українську вдачу, ніж Ви, український письменник. Вони знають ,що поза муром, яким відгороджена В. Україна від світу, не залишилось би ні одного українця, який би не подав свого гнівного протесту, не як за сьогоднішнього Винниченка-комуніста, а як за позавчорашнього свого великого письменника. Вбиваючи Вас, вони політично лише реґабілітувалиб. Отож, їм далеко вигідніше тільки Вас ганьбити, провокувати та опльовувати, ніж фізично вбивати. І коли Ви будете чесний зі собою, то певне погодитеся з моїми арґументами.

Ви пишете на стор. 41 брошури „За яку Україну" таке: „...Руський націоналізм є для СССР явище тимчасове, ненормальне, як хвороба. Коли радянський орґанізм цілком зміцниться, переборе всі труднощі, стане сильним, ця хвороба, як і інші — зникне". Деж на це докази? На якій підставі Ви таке твердите? Адже московські комуністи своєю роботою заперечують кожне Ваше наведене слово. Ви кажете, що руський націоналізм для СССР явище тимчасове а в дійсності вони його з кожним днем розвертають все ширше та ширше. Адже серед спору з японцями московські комуністи вже явно й офіціяльно ввели до своєї преси стару термінольоґію про „родіну", патріотизм, небезпеку для єдіної Рассеї і т. д.! Дальше — „коли радянський орґанізм цілком зміцниться"... По Вашому він ще не зміцнився ,а вони доказують на словах і на ділі, що він такий вже міцний, що подібного йому у світі нема, і що сам Барту та вся Ліга Націй покорилися тій силі. І вониж кожний день пишуть і говорять, що подавляючи „український шовінізм", себто і Ваші погляди на національне питання на Україні, їх державний орґанізм все зміцнюється. Ви вважаєте, що наступ російського націоналізму на українство це „тимчасова хвороба", а вони вважають, що та робота належить до канонів проведення ґенер. лінії ком. партії. Ви вважаєте (стор. 40), що на Україні тепер тримають російський націоналізм на ланцюгу, а в дійсності він гуляє по Україні, мов скажений вовк між отарою овець. Приклади: 1) погром української інтеліґенції за останні два роки, він загриз Скрипника, Хвильового, Яворського, Грушевського, Лозинського, Вітика і т. д. І його кигті сягають аж до Вас під Париж; 2) чистка КПБУ від українців; 3) „чистка" самої української мови, себто змагання російського націоналізму за наближення її до московської мови, інакше кажучи зробити з чистої української мови, мову „деньщика Шельменка"; 4) таємний наказ із Москви на початку цього року, про який Ви може і не знали, та який проведений явно: ...„зняти українців на Україні з відповідальних посад, як ненадійних по національному ухилу і перевести на відповідні посади в центральні округи СССР." На верху т. зв. української радянської влади той наказ зачепив такого вірного служаку ком. партії, як Чубар; і 5) найновіше розпорядження обовязкового вивчування російської мови в українських школах. З огляду на те, що учителі-українці російської мови „не знають", від цієї осени будуть посилати на Україну з Московщини вчителів, аґентів ҐПУ, для контролі українського шкільництва. Цим, так би мовити, остаточно завершується окупація України Московщиною, руками тих, яких Ви називаєте товаришами по переконанні.

От тепер скажіть, на якому ланцюгу тримають московські комуністи російський націоналізм. Московські комуністи вдунули свою „нову" душу в російський націоналізм. І він тепер гарцює на Україні під охороною чекістів. І для московських комуністів, це не є щось тимчасове, ненормальне, а цілком правильне, що відповідає їхнім поглядам, ґенеральній лінії московської ком. партії. І яка при цій дійсности вартість Ваших слів на стор. 40: „Для духового добробуту (?! — про матеріяльний добробут навіть Ви не зважуєтеся казати, коли міліони вимерли на голод!) українських трудящих мас (деж там тепер не трудящі маси?). Корисніша Радянська Соціялістична Україна навіть тимчасово з руським націоналізмом на ланцюгу".

Ф. Мелешко.

(Далі буде).

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОЧЕ ЗІ ЗНАКОМ „СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ"
FABRYKA CHEM. FARMAC. „A. KOWALSKI" WARSZAWA

Не буде амнестії.

Польська преса широко розписується про амнестію в Польщі для політичних вязнів. Півурядовий щоденник „Експрес Поранни" з Варшави заперечує рішуче всім вісткам про амнестію, бо мовляв, вони виссані з пальця. Політичні кола запевняють, що проект амнестії взагалі не був темою нарад у міністерстві справедливости.

Заворушення в Еспанії.

МАДРИД, 25. 9. ПАТ. Терористична акція соціялістів збільшається. Вчора синдикалісти кинули в Барсельоні бомбу яка знищила трамваєві проводи і зранила тяжко чотири особи.

Троцький у Мадриді.

МАДРИД, 25. 9. ПАТ. Кружляють поголоски, що до Мадриду приїхав інкоґніто Лев Троцький.

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Литовський шеф ґенерального штабу ґен. Якус уступив. На його місце прийшов полк. Рашкітіс.

— Син покійного президента Гінденбурґа, Оскар Гінденбурґ уступив з війська і отримав степень ґенерала майора з правом носити однострій.

— До Варшави приїхали начальний директор і начальний редактор Німецького Інформаційного Бюра.

— Мін. Бек відбув нараду з бельгійським міністром закордонних справ Жаспаром

— Комісія Ліґи Націй устійнила текст заборони вивозити зброю до Болівії і Параґваю.

— Німеччина заключила тимчасовий торговельний договір з В. Британією, який буде обовязувати до кінця жовтня ц. р.

— Чому не говориш нічого, Карле? — спитав Джеронімо.

— Я говорю — так, як говорю...

— Ну, йдіть уже раз! Пощо стояти на шляху! Сонце припікає. За годину будемо на місці. Ну, вперед!

Карло поклав руку на рамя Джероніма, як звичайно, і вони пішли поволі далі, а жандарм за ними.

— Карле, чому нічого не говориш? — спитав Джеронімо знову.

— Алеж, що хочеш Джеронімо, що маю казати. Все мусить вияснитися, я сам не знаю...

І такі думки переходили через голову. Чи сказати йому, заки станемо на місці?... Неможливо! Жандарм буде чути... Що робити? Однак у суді скажу так чи так правду. — Пане суддя, — буду казати — це не є крадіж, як кожда інша. Це було так: ...— І силувався найти слова, щоби вияснити справу перед судом. — Вчора переїздив якийсь пан через провал... може це був божевільний — або вкінці може він лише помилився... і той чоловік...

Алеж що за дурниця! Хто буде вірити в це?... Йому не дадуть навіть так довго говорити. — Ніхто не зможе повірити в ту дурну історію... навіть Джеронімо не вірить... — Він подивився з боку на нього. Голова сліпого хиталася як звичайно в ході, але лице було незмінене, сліпі очі підняті вгору. І Карло знав враз, що за думки прошибають тепер ту голову... Отжеж так стоїть справа, мусів думати собі Джеронімо. І хоч не найдуть у мене грошей, нічого це не поможе мені — нічого перед судом, нічого перед Джеронімом. Увязнять мене, а його... Так, його також, як мене, бо в нього є золота монета. — Не міг далі думати, так дуже був пригноблений. Здавалося йому, наче би взагалі нічого вже не розумів більше та знав лише одно: що радо дав би себе увязнити на рік... коби лише Джеронімо переконався, що він лише для нього став злодієм.

Джеронімо станув нагло так, що й він мусів зупинитись.

— Ну, що? — сказав жандарм нетерпеливо. — Вперед, вперед! — Але побачив зі здивуванням, що сліпий поставив гітару на землю та витягнув руки, дотикаючися рук та лиця брата. Потім нахилив свої уста до уст Карла, який зразу не знав, що з ним діється, та поцілував його.

— Чи ви подуріли? — спитав жандарм. — Вперед! вперед! Не маю охоти смажитися на сонці!

Джеронімо підніс мовчки гітару зі землі. Карло відітхнув глибоко та поставив знову руку на рамя сліпого. Чи то можливе? Брат не гнівається на нього? Він зрозумів вкінці —? І недовірчимо подивився з боку на нього.

— Вперед! — закричав жандарм. — Хочете конче —? — І вдарив Карла в бік.

Карло, тримаючи сильно рамя сліпого, попровадив його далі. Приспішив навіть кроку. Бо побачив на лиці Джеронімо лагідну та щасливу усмішку, якої від дитячих літ там не було ніколи. Карло всміхнувся також. Здавалося йому, що тепер не може статися йому нічого злого, — чи перед судом, чи денебудьінде на світі. — Мав знову свого брата... Ні, він мав його перший раз...

Переклала з німецького

Олена Яворівська

—o—

Большевики обстрілювали бальон.

БАЛЬОНОВІ ЗМАГАННЯ.

СЛОНІМ, 25. 9. ПАТ. Недалеко Слоніма найдено вчора вранці звіт бельгійського бальону, який скинув його в год. 1.30 вночі з висоти 2.080 м.

РИГА, 25. 9. ПАТ. Вчора вранці видно було два бальони, які летіли до большевицького кордону. Один з них, якого назву годі було відчитати, бо летів дуже високо, обстрілювала большевицька прикордонна сторожа недалеко Питалова.

З Кеслава повідомляють, що вчора в год. 16-ій пополудні бачили на значній висоті большевицький бальон, який перелетів большевицький кордон недалеко Вілюпи. Назви бальону годі було відчитати.

Бальон „Штадт Есен" осів в Естонії, 28 км. від Вілянд.

ПЯТЬ БАЛЬОНІВ ОСІЛО В СССР.

МОСКВА, 25. 9. ПАТ. Вчора осіло на просторі СССР пять бальонів. Перший бальон „Брюсель" осів коло Вітебська. Опісля над берегом озера Чубское на естонсько-большевицькім кордоні осів американський бальон „Бофальс". Летунів відвезли до Гдова. В окрузі Ленінграду осіли три бальони. Один недалеко місцевости Лядское, другий 60 км. від Луги, а третій бальон 6 км. від стації Клюса. Всі бальони осіли щасливо крім бальону коло Луги, який осів у лісі. Большевицька влада приказала давати летунам усяку допомогу.

КАТАСТРОФА БАЛЬОНУ.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 25. 9. ПАТ. Польський бальон „Польонія" упав учора в год 18-ій з озеро недалеко села Льогіляті коло міста Савонліна на північний схід від Гельсінгфорсу. Летуни капітан Януш і пор. Вавщак врятувалися та доплили до острівця на озері. Причина катастрофи така, що роздерлася поволока бальону.

ПАРИЖ, 25. 9. ПАТ. Агенція „Аваса" повідомляє з Ковна, що чехословацький бальон „Братислава" осів учора недалеко містечка Кібарти на Литві недалеко німецького кордону.

ВАРШАВА, 25. 9. ПАТ. Поодинокі бальони, які беруть участь у змаганнях за чашу Гордон-Бенета, перелетіли з Варшави: бальон „Есен" 800 км. в Естонії; „Опель" 800 км. коло Дорпату; „Брюсель" 800 км. коло Вітебська; „Бофальо" 850 км. коло Гдова; „Польонія" 1200 км. у Фінляндії; „Братислава" 300 км. на німецькім кордоні. Крім того надійшли вістки, що дальші три бальони осіли недалеко Пскова і Ленінграду і перелетіли 800 до 850 км.

ВАРШАВА, 25. 9. ПАТ. Швайцарський бальон „Базилея" осів учора в год. 14.35 коло села Большое Азарово в юркавськім районі. Бальон перелетів 950 км.

—o—

Летунський рекорд.

Естонський летун Вуп перелетів 60 км. з Таліна до Гельсінгфорсу на ширяку „Комар" за 1 год. і 35 мін. Дотеперішній рекорд належав до летуна Грінфельда, який перелетів понад канал Ля Манш — 38 км. за 2 години

Пожежа в кіні.

ГАГА, 25. 9. ПАТ. У Гільверсум підчас висвітлювання фільми католицької місії повстала в кіні пожежа. Із 180 дітей присутніх у кіні, 40 дітей ранених, а троє дітей та один священик тяжко ранені. Кіновий будинок згорів до тла.

Перебудова хліборобства.

БЕРЛІН, 25. 9. ПАТ. По радіо виголосив учора промову міністр прохарчування Німеччини Даре. Міністр згадав, що Німеччина мусить подбати за прохарчування на випадок бльокади. Головним завданням уряду перебудова хліборобства у Німеччині на нових основах. Хліборобські господарства признано дідичними. Одночасно уряд переводить кольонізацію хліборобів із тією метою призначив 130 тисяч гектарів землі. Крім того на допомогу селянству видав уряд 138 міліонів марок.

Гостя з Канади у Празі.

(Кореспонденція з Праги.)

На початку вересня до Праги завитала, подорожуючи по Европі, панна Г. Романчич з Альберти (Канада), делегатка на Всеукр. Жіночому Конгресі в Станиславові. Після конгресу п Г. Романчич більше 2-х місяців лишилася в Польщі, відвідуючи ріжні місцевости Галичини, зокрема Гуцульщину, Лемківщину, також Волинь і Полісся. Була і в Варшаві, знайомлючись з українським життям у Польщі. Потім відвідала Буковину, зокрема Чернівці, де її приймала Українська Жіноча Громада. По дорозі на конгрес спинялася довше в Льондоні, а потім переїздом у Брюселі й у Берліні, відвідуючи українські інституції й осередки. В Бельгії відвідала студентську кольонію в Лювен, у Брюселі військовий музей з українським відділом. У Льондоні докладніше познайомилася з працею Українського Бюра, у Берліні, як і в Варшаві, відвідала Українські Наукові Інститути та інші українські осередки. У Львові була м. ін. на святах Сокола й Луга, на політичному судовому процесі проти українців і т. д. До Праги приїхала з Відня, де мала відчити в Т-ві „Січ" та „Родина" й у Жіночому Союзі. В Празі з зацікавленням оглянула Музей Визвольної Боротьби України, відвідала їдальню Українського Жіночого Союзу й була на зборах Управи У. Ж. Союзу; виїздила також до Подебрад, знайомлючись із широкою працею Української Господарської Академії й Укр. Технічн. Господ. Інституту позаочного навчання при Академії. Була також гостею в притулку для українських дітей у Подебрадах.

Батьки п. Романчич походять з Галичини. Сама вона народилася, виросла й вивчилася в Канаді. Говорить гарною українською мовою, що її навчилася самотужки, найбільше з читання творів українського гарного письменства. В українському житті в Канаді бере визначну участь. Була одною з організаторок Союза Українок в Канаді 1926 р. та першою його секретаркою. Протягом останніх пяти літ працює на державній посаді в уряді соціяльної опіки провінції Альберта.

Перед відїздом з Праги п. Г. Романчич на запрошення Союзу Укр. Журналістів і Письменників на чужині робила 12. вересня ц. р. в помешканні їдальні Укр. Жін. Союзу відчит про свої подорожні враження, спиняючися й на житті укр. еміграції в Канаді. Участь у Всеукр. Жіночому Конгресі, а зокрема прегарний День Селянки лишиться для неї незабутнім спогадом. Враження п. Г. Романчич з побуту на західних наших землях, у звязку з її великою спостережливістю, взагалі дуже цікаві й цінні. Багато випадкових подорожніх бачать, звичайно, за короткий час побуту здебільша тільки показний бік українського життя, а воно репрезентується організованим, свідомим українством, згуртованим коло наших національних інституцій, преси, кооперації та національних політичних осередків. Це творче українство, наші національні змагання, національна свідомість нашого народу на західних землях уже настільки розвинулися, що на кожного навіть стороннього спостерігача справляє своє враження. Про ці свої враження п. Г. Романчич у своїй промові висловилася дуже рішучо й оптимістично з непохитною вірою в грядучу повну перемогу українських змагань. Але п. Романчич за своє довге подорожування мала можливість спостерігати на місці цілком зблизька безпосередньо життя нашої народньої маси, її побут, загальний рівень, так само, як і деякі кола інтелігенції, інертні й непослідовні, а також маси молоді, що йдуть самопас, — словом ті міліони українських душ, що все ще лишаються поза організованим українством і на які понад головами організованих українських осередків або поза ними й попід ними полюють, і не без успіху, ріжними своїми, часом хитрими, часом брутальними способами, денаціоналізація й деморалізація. Вона стрічала людей, що називають себе українцями, але брак їм людської свідомости й гідности... На відчит зійшлося велике число присутніх, жвава, невимушена промова п. Романчич зацікавила всіх, як своєю оригінальною формою, так і змістом. По відчиті шановна гостя відповідала на численні запити. Підчас відчиту нераз чути було оплески, також рясними оплесками подякувала авдиторія, прощаючись із шановною гостею, що залишила серед укр. еміграції в Празі добре враження. На двірці при відїзді виряжали п. Романчич представники укр. організацій; голова Укр. Жіночого Союзу З. Мірна вручила їй квіти.

М.

З політичних процесів перед окр. судом у Бережанах.

На осінну каденцію в окружнім суді у Бережанах є визначених 8 політичних розправ.

Засідати будуть гімназисти, студенти університету, селяни, робітники, словом: заступлені всі стани — і всі вони відповідають за злочин головної зради.

Дня 19/9 і 22/9 ц. р. відповідали перед судом: 1) **Микола Максимишин** с. Петра і Марії, літ 25, студ. прав з Дібрянич, пов. Перемишляни, 2) **Василь Чолій,** с. Михайла, літ 25, з Утіхович, пов. Перемишляни, 3) **Стефан Костів,** с. Михайла, літ 22, з Утіхович, пов. Перемишляни, за злочин з арт. 154 § 2. і провину з арт. 154 § 1 к. к., поповнені в той спосіб, що в ночі з 18. на 19. березня ц. р. розкинули летючки ОУН., заґітуловані „Український Народе", в громаді Утіховичі. Всіх трьох бачив нібито св. Станіслав Венцель, доніс про це постерункові поліції, після чого постер. Марцін Ганачевський провірив ту вістку у свого „інформатора", що в цілости потвердив донесення Венцля. На розправі виявилося, що згаданим інформатором був Василь Бас з Утіхович, який під присягою ствердив, що нічого не бачив, нічого не знав, лиш за намовою свого приятеля Венцля та за обіцянкою, що дістане від Венцля револьвер та квоту 100 зол., потвердив перед постерунковим те, що сказав Венцель. Вправді дістав за те від постерункових 2 зол., але сам не знає за що, бо нічого не робив; одначе совість його так гризла, що остаточно признався перед своєю сестрою Гануською зам. Павлишин, що сказав неправду і що через нього сидить трьох людей невинно. Його сестра сказала це дальше і так станув „інформатор" за свідка. Всі три обвинувачені виказали своє алібі в цілости. Судді присяглі заперечили вину Василя Чолія і Стефана Костева, внаслідок чого **їх негайно звільнено з арештів, натомість потвердили вину Миколи Максимишина і суд засудив його на два роки вязниці й оплату суд. коштів у сумі 80 зл.** з вчисленням слідчого арешту від 23/3 1934 р. Розправі проводив о. с. Фудалі, вотантами були д-р Цибульський і д-р Польни, обвинувачував прок. Вашевський, боронили **д-р В. Бемко і д-р Західний.**

Перед окружним судом у Бережанах як судом присяглих відбулася в днях 21. і 22. вересня ц. р. розправа проти 1) **Василя Лихолата**, кравця з Потока, 2) **Миколи Лотоцького,** шевця з Куропатник і 3) **Федька Цецюри,** господаря з Куропатник, пов. Бережани, за злочин з арт. 97 § 1 і провину з арт. 251 к. к. до ч. спр. II К. 507/34. Акт обвинувачення закидував їм, що перший з них, Василь Лихолат, втягнув двох інших до організації ОУН, створив отже трійку і в ночі на 8. квітня поручив їм вивісити жовто-блакитний прапор у селі Куропатники, з написом ОУН, а крім того написати осторогу: „Позір! Хто фану здійме, тому смерть", „будем жидів так різати, як у Німеччині Гітлер". Після того двом місцевим жидам вибили вікна. Обвинувачені заперечували свою вину і виказували своє алібі. По переведеній розправі, якій проводив о. с. д-р Фудалі, як вотанти засідали о. с. д-р Суровяк і Свистун, а обвинувачував прок. Вежбіцький, суд признав усіх трьох винними провини з арт. 251 кк., а крім того Лихолата і Лотоцького винними з арт. 97 § 1. к. к. і засудив: **Василя Лихолата на кару 3-літньої вязниці,** судова оплата 160 зол., **Миколу Лотоцького на 2 роки вязниці** й суд. оплату 80 зол. та **Федька Цецюру на 9 місяців вязниці** і судову оплату 40 зол. Всім зачислили слідчий арешт, в якому пересиділи по 6 місяців. Боронили: **д-р Бемко і д-р Західний.**

Арештування спільника Гавптмана.

НЮ ЙОРК, 25. 9. ПАТ. Хоча Гавптман, вбивник сина Ліндберґа заперечує свою вину, поліція ствердила, що відтиски пальців, найдені на вікні помешкання сина Ліндберґа, ідентичні з відтисками пальців Гавптмана. Під закидом співучасти у схопленні сина Ліндберґа поліція арештувала Джемса Барі

Афґаністан вступає до Ліґі Націй.

ЖЕНЕВА, 25. 9. ПАТ. Нині рано надійшло до Женеви прохання Афґаністану приняти його в члени Ліґи Націй. Прохання розглянуть ще на теперішній сесії.

НОВИНКИ

— **Василь Гресяк, веде далі** свою кравецьку робітню, при вул. Сикстуській ч. 23. у подвірі III. сходи I. пов. 323 4-0

— **Наймодніші** моделі капелюхів поручає фірма О. Бережницька. Пекарська 35. 347 2-2

— **Гостре стріляння.** В днях 1, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 13, 15, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 27, 29, 31. жовтня ц. р. будуть на військовій стрільниці в Замарстинові військові вправи получені з гострим стрілянням. Полоса, загрожена стрільнами, буде обсаджена стійками і до їх заряджень прохожі мають пристосовуватися.

— **Вбивство поліційного агента.** Агенція „Всхуд" повідомляє: У справі вбивства поліційного агента С. Яцини в Жовкві прокуратор зі Львова веде слідство. Переведено численні арештування. Вбивника арештують вже в найближчих днях.

— **Засуд двох священників.** Суд у Бережанах засудив о. Петрицького на один рік вязниці за „донесення" на поліцая. Половину кари подарував суд на основі амнестії, а 6 місяців о. Петрицький мусить відсидіти. — Суд у Підгайцях засудив о. Костюка на 14 днів арешту і гривну 30 зол. за „невідповідну поведінку" супроти поліції. Кару арешту припинили на 3 роки.

— **За приналежність до ОУН.** У станиславівському суді йде розправа проти 8 молодих українців, обвинувачених у приналежности до ОУН і протидержавній акції в селі Дубівцях. Головний обвинувачений Терещук до вини не почувається. В слідстві Терещук признався був до шкільного саботажу та поширювання летючок ОУН; тепер каже, що ті зізнання на ньому вимусили. Інші обвинувачені теж не признаються до вини. — Поліційний постерунок у Городку біля Львова дістав приказ перевести ревізію в студента прав Романа Стеця, якого підозрівали в приналежности до ОУН. Тоді то в Стеця найшли кільканацять відозв „До боротьби за душу української дитини". Тепер Стеця притягли до судової відповідальности.

— **Пошесть червінки поширюється.** Від кількох днів у Підкамені, Чепелях, Пеняках та Лукавці пов. Броди поширюється пошесть червінки. Дотепер занедужало понад 200 осіб, а з того пять у Лукавці смертельно. Санітарна влада приказала замкнути в згаданих селах народні школи. Одначе по трьох днях шкільний інспектор без порозуміння зі санітарною владою приказав далі вчити. Щойно на інтервенцію санітарної влади школи замкнено на необмежений час. Лікарі переводять охоронне щеплення.

— **Кривавий напад у костелі.** У вівторок 25. вересня ц. р. в год. 7.50 в ранці Стефан Піскорек підбіг у костелі в селі Кшешовицях до священика Морайки, який ішов у ризах до вівтаря, та пробив його ножем у плечі. Ніж застряг у хребті. Одночасно злочинець намагався ударити священика молотком у голову, але вірні перешкодили йому. Тяжко раненого священика відвезли на клініку в Кракові. Злочинцем заопікувалася поліція.

— **Зловили злодіїв.** У хаті Р. Діямандa (Багорія 28) зловили злодія Ст. Кучму, а на пл. Сольських Л. Вілера, як старався вкрасти годинник М. Лозинському.

— **Краєва хроніка.** У Перемишлі починається розправа проти скарбового службовця К., за це, що брав службовий додаток за дитину. Виявилося, що ця дитина не була його жінки, лише вона приняла чужу. — Невідомий чоловік розкрутив шини лісової залізниці в Зелениці, пов. Надвірна. Дорожник запримітив це, тому до катастрофи не прийшло. — Коломийський суд засудив комуністичну делегатку з Луцька Рахилю Боручек-Бом на 15 літ вязниці. — У Зарічу (Делятинщина) застрілено Дмитра Івасюка в городі біля його хати. Івасюк був пострахом Делятинщини. Тому два тижні в церкві присягнув був, що вже не буде красти, ні пити горілки.

— **За вбивство служниці.** Перед судом присяглих у Кракові відбувається від понеділка 24. вересня ц. р. розправа проти двох студентів Казимира Шенкіжика та Владислава Бобжецького і візника Яна Доньца, які вбили служницю Анну Ґарнцажівну та в д-ра Нісенфельда пограбували коло 100 тисяч золотих. Підсудні признаються тільки до грабіжі грошей. Розправа треватиме кілька днів.

— **Новий шаховий міжнародній турнір** підготовляють на 1935 р. у Лугачевицях, біля Брна. Організує його Фльор. До участи в ньому запросили Альохіна, Капаблянку і Ляскера — трьох чемпіонів, крім цього Боголюбова, Німцовіча, Рубінштейна, Відмера, Шпільмана, Ліліенталя, Пірца, Стальберґа, Еве. Мають теж приїхати совітські шахісти, між іншими Ботвінник.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Гидра рідного капіталу.

Бувають ріжні журналісти. Одні нотують факти, другі нотують факти і роблять висновки, трет! передбачують ріжні факти, а четверті обєднують у собі всі ці прикмети.

До таких належить мій особистий приятель Дмитро Паліїв.

Він, як відомо, видає журнал „Перемогу", а в ній не тільки нотує факти і робить висновки, але й передбачує.

Наприклад в останнім числі, в статті „Золоті поля".

„На наших очах твориться рідний капітал і капіталісти"...

Це ствердження факту. „Зоря", „Керос", „Альое", „Ароза", „Міка"...

„Наша нація зачинає ставати соціольоґічно ріжнородною, де на одному бігуні стоятимуть капіталісти, на другому — робітничий пролетаріят".

Це висновки. (На жаль, не можу вичислити, хто в тих фабриках на другім бігуні, бо не знаю назвищ робітників!).

А тепер передбачення:

„Ще хвильку й почуємо про творення ріжних трестів, або приступлення рідних фабрик до загально-польських трестів"...

От вух. Ще ніби нема трестів, але ось-ось виростуть як гриби по дощі. Тоді боротися з ними буде вже за пізно. Але нині ще можна запобігти лихові.

Бо подумаймо тільки.

Одного дня будяться українці і чують: „Керос", „Міка", „Альое" і „Ароза" получилися в трест! „Зоря" ще надумується, але є небезпека, що теж приступить до тресту. Уявляю собі консервацію українського населення і розпуку українського пролетаріяту: Трест! І то не з якихнебудь чужих фабричок у роді Бачевського, Нойвельта, Рукера чи інших, а самих грубших риб і то — рідних: „Міка", „Керос", „Альое", „Ароза".

Передовсім притиснуть тони пролетаріят і поставлять на противний до павів фабрикантів бігун. Крім того видусять з українського покупця найвищу ціну, яку собі уложать. Що зробить бідний українець!? Гасло: „Свій до свого по своє" гнатиме його до свого тресту, а високі ціни гнатимуть його в біду. Не далекий той час, коли наші фабриканти забють конкуренцію чужих і загорнуть цілий ринок. Тоді вже й „Свій до свого" не буде потрібне. Хоч би ти не хотів — мусиш.

Розживуться на нашій крови фабрикантські галанаси, змінять політику, хто зна чи не посягнуть є до влади в державі. Все від них буде залежне, в кожній ділянці будуть диктувати, до всього впхають ніс.

Аж лячно подумати!..

Чиж не добре робить Дмитро Паліїв, що завчасу вказує на небезпеку і закликає до оборони?!

В однім тільки трудність: де набрати робітничого пролетаріяту в рідних фабриках?

Був я передучора в каварні. Бачу сидять при столику три наші фабриканти і журяться.

— Чого так похнюпились? — питаю.

— Штрайкуємо.

— Ви, фабриканти?

— Ні, ми штрайкуємо як робітники. Паліїв нас переконав.

Я спершу не зовсім зрозумів. Щойно пізніше, коли сказали мені, що вони є рівночасно одинокими робітниками своїх фабрик.

От, хитрі малороси. Зайдеш звідси — фабрикант, зайдеш звідти — робітник.

Тяжка буде з ними боротьба. Не те, що з якимнебудь Крупном, Стінесом чи іншою Шкодою.

Галактіон Чіпка.

P. S. На всякий випадок пояснюю: „Керос" — фабрика свічок. „Альое" — фабрика пасти до зубів, „Міка" — фабрика муштарди. „Ароза" (повстала тими днями!) — фабрика будинів.

— **Голуби на іспиті.** Годівельники голубів у Зл.Д. рішили перевірити справність голубів і орґанізують перегони через увесь континент. Голуби перелітатимуть етапами по 250 км. і приноситимуть на своїх крилах справоздання. Відлет пічнеться імовірно від форту Мекферсон у Канаді (68 ступ. ширини) і лет закінчиться у Буенос Айрес. Ці проби тріватимуть кілька місяців.

— **Совітська хроніка.** Центр. Комітет Комуніст. Партії рішив перечистити всіх начальників політичних відділів і „совгозів" за всякі переступства та безділля; тепер усі вони до 2 місяців мусять вносити наново прохання. — Академія Наук дістала під свою опіку Ільменський гірничий „заповідник" на Уралі, де на просторі сотні тисяч гектарів серед гір є всякі цінні мінерали. — „Ізвестія" признають у числі з 16-го ц. м., що частина врожаю на сході і в західнім Сибірі пропала. Директори „совгозів" не хотять користуватись новими машинами кажучи, що американські комбайни непридатні до такої землі. — У киевському „горловському" парку поставили памятник Горкого. Київ має вже памятник Дзержинського і буде мати ще Леніна. — У сталінградській пекарні у Москві продавці вишукали за один місяць людей на 5000 кільо хліба при помочі фальшивої ваги. — У копальнях у Донбасі працюють малолітні — 16 і 17 літні — по 10 годин денно разом із дорослими, хоч закон формально це заборонює.

— **Студентські** готові мундурки, мундури військового підготовлення, як також плащі, точно приписові у великім виборі на складі найдешевше у фірмі **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7, напроти катедри.** Ціни значно знижені. 20/80 3—?

— **Ріжні вісти.** Дружина італійського наслідника престолу кн. Умберта привела на світ донечку. Преса видала надзвичайні видання, які негайно публика розхопила. — В околиці Аянці в Мароко впав сніг, хоча в решті Мароко температура доходить до 38 степенів Цельзія. — Колишній англ. міністр скарбу Вінстон Черчіль підписав контракт з кіновою фірмою Корда, зобовязуючись написати кілька сценаріїв із політичним змістом. — У Німеччині заборонили продажу париського денника „Еко де Парі". — Італійський уряд рішив відчинити нових 1200 народніх шкіл. — Союз румунських журналістів звернувся з отвертим листом до польського уряду, щоби відкликав свого посла у Букарешті Арцішевського, який в офіціяльній промові неприхильно висловився про румунську пресу. — Австрійський уряд сконфіскував майно лідера соціялістів Дайча, якому вдалось утекти з Австрії після останнього невдалого перевороту. — У Бельгії пічнеться міжнародній антисемітський конґрес; де він радить невідомо, бо місце нарад тримають у тайні. — Арґентина винна за вкладки Лізі Н. 855.350 шайц. франків; уряд звернувся до парляменту затвердити таку суму, щоб сплатити довг.

— **Смерть славного цирковця.** У Сан Паольо помер директор цирку Саррасані, що мав один із найбільших цирків у світі. Це був з походження дрезденський німець і звався Ганс Стош. Малим хлопцем пристав він до мандрівного цирку і перейшов там усю карієру від кльовна, акробата та присмирника звірів. Від 1902 р. зорґанізував власний цирк з кількома кіньми, одним медведем, кількома свиньми і гусками. Та все це були дресовані звірі і їм завдячував він великий матеріяльний успіх. З великим цирком мандрував він востаннє по південній Америці.

— **Як неполітанці ждуть чуда.** Щороку 19-го вересня у неаполітанському соборі відбувається т. зв. чудо св. Януарія. У той день, у роковини, коли святий згинув розірваний львами в околиці Неаполю підчас переслідування християн, — його кров, що міститься у кришталевій чаші закипає. В 9. год. зранку починається Служба Божа. Та вже напередодні церква повна вірних, а довкола неї багатотисячна юрба жде чуда. У Неаполі панує переказ, що того року, коли кров мученика закипає, на місто впаде якесь велике нещастя. Цього року неаполітанці винятково схвильовані, бо жінка наслідника престола мала вродити дитину. Чудо має буцімто бути звісткою, що злоги будуть щасливі. Заки до церкви зайде процесія з 400 священиками, по середині церкви стоїть гурт людей, оточений окремою дружиною; вони звуться „свояками св. Януарія", виводячи свій рід від святого. Вірні ждуть часом на чудо дуже довго. Тоді згідно зі старим неаполітанським звичаєм вірні моляться, а коли молитва не помагає починають лаятись. Цього року чудо відкрилось скоро. Неаполітанський епископ дав знак білою хустиною, що кров почала кипіти і майже одночасно на мольо дають 21 вистрілів.

— **Нещаслива подорож.** У Льондоні покінчила самогубством 23-літня внучка віконта Піля Мері Піль. Напередодні була вона ще дружкою своєї товаришки, багато танцювала і пила. Вернувшись до хати застрілилась, не залишивши листів. Пояснюють цей акт розпуки так: Піль мала сильні комуністичні симпатії. Кілька місяців тому вернулась із подорожі по Рад. Союзі. Від того часу сильно змінилась — попала в меланхолію і нічого не хотіла казати про свої враження. Вона була дуже горда і не хотіла

признатись, що її теорії при перевірці з тим, що бачила, збанкрутували. На цьому підкладі дістала сильну невростенію.

— **Забава в війну.** Цьогорічні англійські маневри нагадували зовсім останню війну або як хто воліє кінову фарсу. Тема маневрів була така: армія континентальної держави прозваної „Норданія" мала висадити своє військо біля Йоркшіру і почати наступ на південь. Головна квитера оборонних військ находилась в одній купелевій місцевости, де жили всі штабові старшини. На якийсь час перед маневрами появилась у цьому місті дуже гарна та чепурна дама. Старшини почали до неї залицятись. Одного разу запросили її на вечеру до ресторану. Завели між іншим розмову про маневри. Дама зовсім не орієнтувалась у військових справах і її наївні запити доводили всіх до сміху. Та яке було їх здивування, коли одного дня дама щезла. Виявилось, що це шпигунка вислана протилежним штабом. „Ворог" познайомившись із плянами противника, змінив свій плян і почав наступати у зовсім несподіваному місці. „Норданія" виграла. Штаб противника запізно зміркував, що виблакав усі свої пляни ворожій шпигунці.

Дописи.

МОСТИСЬКА.

Лугове свято. В дні 2. вересня ц. р. „Повіт. Луг" в Мостиськах уладив лугове свято-попис для вшанування 120-літніх роковин уродин Шевченка. І Повітова Старшина, і „Луги" Мостищини готовились до цього свята, докладаючи всіх зусиль, щоб воно гідно відбулося. Цеж мало бути перше лугове повітове свято та взагалі перший раз молодь мостиського повіту мала нагоду виступити суцільно назовні в зорганізованих рядах. Тому й не дивниця, що не лиш лугові товариства, але й усі громадяни нашого повіту дожидали цього свята з напруженням. Як на біду погода була дуже непевна. А день перед святом зливний дощ упав пополудні і не переставав потім падати цілу ніч. Не поправилась погода і в неділю передполуднем, бо дощ сік майже без перерви. Щойно згодом небо дещо вияснилось і випогодилось. Тоді приїхала на площу перша дута орхестра з Перемишля. Небавком потім на площу вмашерувала кольона луговиків в одностроях та друга кольона луговичок в гарних народніх строях. Це прибув перший „Луг" з Ляшок Гостинцевих в силі 34 луговиків і 35 луговичок. За ним стали прибувати інші товариства: „Луг" з Арламівської Волі (28 луговиків, 15 луговичок), Луг з Підгатя (21 луговиків), Луг зі Старяви (24 луговиків і 14 луговичок), Луг з Болянович (12 луговиків) та Луг з Годинь (48 луговиків і 32 луговички). Разом прибуло 167 луговиків і 96 луговичок. Всі луговики були в одностроях, всі луговички в народніх строях. В годині 11-ій передпол. зает. голови Повіт. Старшини п. Осип Фелина відібрав звіт від голов поодиноких товариств, після чого поділено всіх прибувших на чети. Відтак відбулася проба вправ. До вправ виступили луговики в 3 четах по 56 душ і луговички в двох четах по 48 душ. В год. 3.30 попол. розпочався попис. Під звуки маршу перемиської орхестри вмашерували чети на площу вправ. До лугових рядів підійшов відпоручник Головної Старшини п. В. Федорчак та відобрав звіт. Орхестра заграла луговий гимн, відбувся перегляд чет, відтак була коротка промова відпоручника Гол. Старшини. Чети зійшли з площі під оплески публики. Після того йшла перша точка попису: вправи луговиків палицями. Вправи ці були виконані так рівно і справно, що дійсно захопили публику. Відтак були вправи луговичок хустинами. Гарно це виглядало, як рівночасно, коли чети луговиків сходили з площі, чети луговичок на неї вмашерували. Про справність луговичок приходиться сказати те саме, що й про мужеські чети. Третьою з черги точкою були вежі. До веж ставали луговики з кількох Лугів, а Луг зі Старяви в цілости. Вежі були ефектовні і справно виконані, передовсім триповерхові вежі Луга зі Старяви. По вежах бачили ми ритмічні вправи луговичок до пісень „Накрила нічка" та „Чорна ріля". Накінець були мішані вправи луговиків і луговичок, що виявили дуже добру підготовку вправляючих. По вправах уставлені лавами Луги вислухали коротких кінцевих промов голови „Повітового Луга" в Мостиськах дир. С. Байдали та відпоручника Гол. Старшини. Відтак орхестра відограла національний гимн і лугове свято-попис закінчилось дефіладою. На громадян Мостиськ зробило те свято дуже гарне враження.

—o—

СПОРТ.

СПОРТОВЕ ЖИТТЯ У СТАНИСЛАВОВІ.

Станиславів. Пролом — Гакоаг 2 : 0 (1 : 0).

Останні змагання за мист. Б.-нд. виграв Пролом заслужено, але за низько. Колиб не слаба гра нападу, Пролом міг ті змагання виграти навіть дуже високо. Гра була мало цікава й на низькому рівні. В Проломі найкращий Керпякевич на середині помочі, дуже добре грав теж Куліба на правій помочі й Росяк в обороні. На воротах грав Андопішин перші змагання по повороті з війська. Судиював слабо п. Тумідайський.

ЗМАГАННЯ У. С. С.

У. С. К. — Пробій (Городенка) 2 : 1 (0 : 1).

Приват. змагання в Городенці рішив У. С. К. у свою користь. Пех і брак стрільців у нападі У. С. К-у рішив про низьку виграну. Сама гра досить цікава з великою перевагою У. С. К-у. З. У. С. К-у вирізнити треба цілу дружину, яка грала найкращий меч сезону; слабі були лиш стрільці. З Пробою найліпший Яворський на лівім лучнику і незлий воротар. Суддював п. С. Панашій. Б. Л.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Володимир Задозецький: ЦЕРКОВНЕ МИСТЕЦТВО. І. Огляд історії старохристиянського мистецтва. В додатку є 42 ілюстрації. Стор. 110 + ілюстрації. Львів, 1934. Накладом гр.-кат. Богословської Академії. Видання незвичайно старанне і дуже гарне. Воно повинно бути дуже цінне змістом для всіх інтелігентних українських громадян, а крім того воно буде окрасою кожної культурної української хати. Тому то поручаємо його всім нашим громадянам, що цінять минуле та інтересуються історією нашої культури.

Д-р Володимир Січинський: АРХІТЕКТУРА КАТЕДРИ СВ. ЮРА У ЛЬВОВІ з обмірами та фотографіями автора та іншими ілюстраціями. Львів, 1934 Накладом Богословського Наукового Т-ва. Стор. 96 + XXX стор. ілюстрацій. Книжка видана теж дуже старанно і дуже гарно. Є це незвичайно солідна наукова монографія про архітектуру катедри св. Юра пера добре знаного не тільки в нас, але й на чужині, особливо в Чехах, і добре заслуженого фахівця д-ра Володимира Січинського. Думаємо, що великою заслугою для української культури теперішного керманича Богословської Академії о. д-ра Сліпого буде той факт, що він дав змогу побачити світ цій цінній монографії нашого талановитого вченого і дослідника. Книжка ця повинна найтися в кожній українській культурній хаті.

Ст. Сірополко: ЖИТТЯ Й ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ БАР. М. КОРФА. (З нагоди століття з дня його народження). Відбитка з „Тризуба", що появляється в Парижі.

Prof. Lyszenko: UKRAJINA U PANOŽAMA ZVIJERI. Zagreb 1934. Стор. 32, ф. 16-о.

William Herbutt: „LA TERRITOIRE DE LA SAARE". Histoire, population, industries et régime gouvenemental sous l'égide de la Société des Nations. Oxford 1934. Стор. 32. Форм. 8-о.

Ivy Lee: THE PROBLEM OF INTERNATIONAL PROPAGANDA. Ню Йорк 1934. Стор. 38. ф. 8-о.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Середа, 26. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг призу".
Четвер, 27. IX. год. 8·15 веч. Концерт Йосифа Шпіда.

Театр Ріжноманітностей.
Середа, 26. IX. год. 7·30 веч. „Панна Малічевська".

Закордонне радіо.

Середа, 26. вересня 1934.

Відень (506,8) 15·50 Для дітей, 17·30 Сучасна музика, спів, 20·05 Концерт із нагоди 10-их роковин Равагу, **Братислава** (298,8) 11.05 Концерт, 19·50 Скрипка, **Прага** (470,2) 19·50 Спів (П. Ідь, артистка будап. опери), 21·00 Концерт Шенбергових творів (спів, музика), **Штрасбург** (349,2) 20·30 „Княжна долярів" оп. Л. Фаля, **Білгород** (439,8) 12·05, 13·10, 16·30 Концерт, **Ковно** (1935) 20·20 Спів, **Рига** (514,6) 16·40 Лотиська музика, 17·30 Патріот. пот. пісні, **Берлін** (356,7) 18·30 Пісні Гесса й Шуберта, 18·50 Смичковий квартет, 19·20 Нар. пісоньки; **Гайльсберг** (291) 21·10 Спів, **Кельн** (455,9) 13·00 Віольонч., форт., 17·20 Популярна кам. музика для дітей, **Будапешт** (549,5) 17·35, 22·35 Циг. орхестра, 20·50 Концерт, **Міляно** (368,6) 11·30 Орхестра, 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) Концерт (скрипка, хор).

Четвер, 27. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 19·50 Вальси династії Штраусів, 22·30 Танк. музика, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 20·00 Концерт Чеської Фільгармонії, **Париж** (1649) 22·00 Европ. концерт, **Білгород** (439,8) 11·30 Військ. орхестра, 21·00 Арії та дуети, **Берлін** (356,7) 13·15 Легка музика, 19·00 Хор (Данні нім. пісні), 19·15 Нова мадярська форт. муз., **Гамбург** (331,9) 23·00 Соната б-дур Моцарта, 23·25 Смичковий квартет, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·40 Пісоньки, **Кельн** (455,9) 21·10 „Олиф Тріґвасон" поема Берисона, муз. Ґріґа, **Мінхен** (405,4) 17·50 Вок. авдиція, **Будапешт** (549,5) 19·30 Фестіваль із кор. опери, **Міляно** (368,6) 13·10 Орхестра, 16·40 Для дітей, 17·10 Тріо, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт, 20·45 „Ляморе деі тре ре" оп. Монтемезія.

Львівське радіо.

Середа, 26. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум. театр. репертуар; 12·10 Концерт сальон музики, 13·00 Полудневий дениик, 13·05 Твори А. Кетелбі (гр. пл.). 15·30 Експорт, 15·35 Економ. вістки, збіжева біржа, 15·45 Театральний фрагмент, 16·00 З історії вальса (муз. репортаж), 16·45 Листи від дітей, 17·00 Спів, фортепян, 17·25 Балачка для жінок: „Мати й дочка", 17·35 Легка музика (Пасос Фреітас) із гр. плит, 17·50 Спортовий порадник, 18·00 Наука стенографії, 18·15 Камер. концерт, 18·45 Господарський розвиток півн.-сх. земель, 19·00, 19·30 Легка музика, 19·20 Актуальна балачка, 19·50, 19·55 Спортові вістки. 20·00 Камеральний вечір, арії та пісні (Марія Попович, сопран), 20·45 Веч. дениик, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Балачка про Данію. 21·40, 22·15, 23·05 Концерт данської музики (Ейнор Нербі, солїст. кор. опери в Копенгагені), 23·00 Комунікати, 23·30 Танкова музика.

Четвер, 27. вересня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, театр. реперт., 12·10 „Я кулявк, ти кулявк" (балачка для дітей з муз. і співами), 12·30 Легка музика з гр. пл., 13·00 Полудневий дениик, 13·05 З ринку праці, 13·10 Популярний концерт (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економ. вістки, аб ж. біржа, 15·45 Година легкої музики, пісоньки, 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр Уяви: „Гамлет" траг. Шекспіра, 18·15 Трибуна радіослухачів, 18·30 Останні премієри (театр. фейл.), 18·40 Скрипка форт., 19·00 Що читати?, 19·15 Пісні (Ігн. Дигас). фортепян, 19·35 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Сучасний джезовий танець (спів, два фортепяни), 20·30 Концерт польської народньої музики, спів, 21·15 Веч. дениик, 21·25 Як працюємо, 21·30, 22·45 Легка музика з гр. пл., 21·45 Причини вимирання інтеліґенції, 22·15 Концерт, симф. орхестри, 23·00 Комунікати, 23·05 Легка музика.

Ширіть наш часопис!

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·20 1/2 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·04, Париж 34·88, Берлін 210·90, Ціріх 172·65, Амстердам 358·50, Прага 22·01, Італія 45·39, Нюйорк кабель 5·23 1/2, Нюйорк чеки 5·23 зол.

Акції та цінні папери.

Банк Польський 95 1/4 до 94 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що устійнив дефінитивно ціни за 1 кг. масла:

від 1. IX. до 10. IX. — 1·70 до 1·80 зол.
від 11. IX. до 14. IX. — 1·80 зол.
від 15. IX. до 22. IX. — 1·80 до 1·85 зол
а 24. IX. 1·85 зол.

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 25. вересня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла десерового	1·90 зол.
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·55—2·60 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 26. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури пріма за 1 кг.	0·90	зол.
„ „ II кл.	0·65	„
Індики і пантарки пріма	1·00	„
„ „ II кл.	0·70	„
Качки I класа	0·70	„
„ II „	0·50	„

Тенденція спокійна.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК
Шевченко й Княжна Рєпніна
Ціна 1.50 зол., з почт. пересилкою 1.65 зол.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Подяка.

Усім тим, що в болісних для нас хвилинах по смерти Дорогого нам **Мужа і Батька бл. п. Станислава Черницького** висказали співчуття складаємо сердечну подяку. Передовсім дякуємо з глибини серця **Всч. о. о. кан. Лопатинському, о. Йоах. Новакові, о. Горчинському, Всч. Отцям Волоської Церкви**, за останню релігійну потіху та їх молитви над тлінними останками. Хв. Ставропігійському Інститутові, **Вп. Братству кост. ОО. Домініканів, Приятелям Товаришам, Персоналові і Знайомим** за віддання бл. п. Покійному останньої послуги. **Жінка і діти.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байди 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 22—30

НАУКА МОДНЯРСТВА на догідних умовинах в сальоні мод О. Бережницька — Пенарська 35. 347 2—2

КОЖНА ДИСКУСІЯ є безцільна, бо не кожу іншого білля, як лише з краківської фабрики білля „Пав", Львів, Сикстуська 1. Цінники даром. 284 8—30

ОГОЛОШЕННЯ

РЯТУЙТЕ ВОЛОССЯ! 286 6—10
Вживайте зільного бальсаму маг. В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО
„МАГ" ч. 1. усуває порплі, не дає випадати волоссю.
„МАГ" ч. 2. (не фарба) усуває поступенно сивину.
Можна дістати в Аптиках і Дрогеріях. Фабр. Хем. Косм. **„Pharmachemia"** Бидгощ

Спортовці! Одяг і спортове приладдя першої якости купите тільки в крамницях кооперативи **„ПЛАСТ"!** Львів, Сикстуська 29, Городецька 95. — тел. 26. 1632

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Ч. 259 (13.804). Львів, пятниця 28. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Німеччині, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Конфіската „Діла".

Вчорашнє (258) число „Діла" підпало конфіскаті за три менші й одно більше місце у статті посла Сергія Хрущького п. н. „НА ХОЛМЩИНІ". Це вже 36-а з черги в цьому році конфіската нашого органу.

Большевики скликують конґрес комінтерну.

Велике враження у політичних колах Англії викликала вістка „Таймсу", що большевики рішили скликати з початком 1935 р. конґрес комінтерну. В останнє конґрес відбувся ще перед 3-ти роками, бо 1928 р. „Таймс" подає цікаві причини, чому большевики скликують конґрес щойно тепер. Конґрес визначений на 1932 р. не відбувся тому, що тоді большевицький уряд вів переговори зі Злученими Державами з метою добитись признання від американського уряду. І тому большевицький уряд, а з ним і провідники Комінтерну відкликали конґрес. Колиж Злучені Держави признали СССР щойно в 1933 р., тоді наради комінтерну скликано на серпень 1934. р.

Одначе цього року большевицький уряд робив усякі заходи, щоби СССР прийняти до Ліги Націй. Тому майже в останній хвилині конґрес відкликали. Тепер після прийняття СССР до Ліги Націй нема ніяких перешкод скликати наради комінтерну, від якого большевицький уряд так дуже відхрещується.

Перед зближенням СССР і Японії.

Продажа східно-китайської залізниці викликала велике враження в англійських політичних колах. „Ню Кронікль" пише, що купно східно-китайської залізниці започаткує зближення між СССР і Японією, яке завершить підписання договору про ненапад. Одначе інші пресові органи не погоджуються з думкою ліберального англійського щоденника і вказують на японську експанзію на Далекому Сході. Купно східно-китайської залізниці є тільки хвилевою перемогою японської дипльоматії над військовими колами. Японська дипльоматія бажає злагіднити конфлікт між СССР і Японією напередодні морської конференції. Одночасно англійська преса міркує, чи СССР признає Манджу-ко. Здогадуються що большевицький уряд підожде, доки інші держави не признають Манджу-ко.

Подробиці японсько-большевицького договору.

ТОКІО, ПАТ. Міністерство закордонних справ оголосило деякі подробиці договору про купно східно-китайської залізниці. Ціну купна устійнено на 170 міліонів ен. Дві третини заплатять большевикам товарами, а одну третину готівкою. Большевицькі урядовці відійдуть щойно по 6-ох місяцях від хвилини підписання договору. Як відшкодування для урядовців призначено 30 міліонів ен, які вже вчислені до ціни купна, себто 170 міліонів ен.

Арештували большевицьких летун'в.

ЛЬОНДОН, 26. 9. ПАТ. „Райтер" повідомляє з Харбіна, що большевицький військовий літак з бомбами, скорострілами і надавчою радіостацією був примушений осісти в Манджу-ко. Манджурська влада літак задержала, а летунів арештувала.

Перед візитою югославянського короля в Софії.

Політичні кола в Льондоні слідкують уважливо за візитою короля Югославії Олександра в Софії. Метою тієї візити обговорити основно спірні питання між Болгарією та Югославією і довести до порозуміння між обома державами. Сподіваний приїзд Ґерінґа до Софії пояснюють бажанням Німеччини довести до згоди між Болгарією та Югославією проти Італії.

Ґерінґ летить до Стамбулу.

До Стамбулу прилетить великим літаком „Ґенерал-фельдмаршал Гінденбурґ" премієр Ґерінґ, який візьме участь у нарадах міжпарляментарної делегації. По дорозі Ґерінґ затримається у Софії.

Протияпонські демонстрації у Злуч. Державах.

ТОКІО, 26. 9. ПАТ. Японська преса пише, що в стейті Арізона дійшло знову до протияпонських демонстрацій.

Американська влада перевела численні ревізії з приводу бомбових замахів на японських еміґрантів. Японський консуль у Льос Анджельос склав різкий протест проти замахів

Конфлікт радикалів зі соціялістами.

ПАРИЖ, 26. 9. ПАТ. На засіданні міської ради в Ліоні радні соціялісти склали заяву, що при недалеких міських виборах виступлять проти уряду і тих політичних партій, які підтримують уряд. Присутній мін. Еріо заявив, що вважає заяву соціялістів виповідженням війни радикальній партії. Еріо накинувся на соціялістів за те, що піддалися команді комуністів.

Боротьба з католицькою церквою в Мексику.

„Дейлі Експрес" повідомляє, що в стейті Кампеш увійшов в життя новий закон, різко звернений проти католицької церкви. Закон постановляє, що на 85 тисяч мешканців може бути найбільше трьох священиків. Крім того священики мусять женитися. Католики дуже обурені на уряд за цей новий закон.

Поворотна хвиля страйку.

НЮ ЙОРК, 26. 9. ПАТ. Провідник страйкового комітету Ґорман заявив, що в кількох округах ткацького промислу в полудневих стейтах ткачі застрайкують вдруге, бо промисловці не хочуть приймати до праці багатьох страйкарів. Ґорман задумує звернутися в тій справі до пред. Рузвельта. В інших стейтах ткачі вже вернулися до праці. В полудневій Кароліні 182 фабрики далі замкнені. В них працювало 68 тисяч робітників. У Тенезе працює тільки одна фабрика.

Присилайте передплату!

ФУТРА
жіночі і чоловічі готові і до міри по найнищих фабричних цінах — поручає
Фабрика футер „ХРОМ",
Львів, Руська ч. 20. Телефон 71-83
Городецька ч. 97. „ 53-29.

Фінансові скандали.

Львів, 25. вересня 1934.

Неначе яка мода настала на фінансові скандали і наче йде у широкому світі суперництво ріжних країв за пальму першенства: котрий з них вславиться найбільш обманницькою, на найширшу мірку затіяною аферою. Від часів історичної корупційної комбінації при будові панамського каналу — американський терен був, здається, упривілеєний. Доба прогібіції була теж світлою епохою корупції, популяризації по всіх чужині слова „ґанґстер", а сірі людці в далекій Европі, які раньше поняття Америки вязали з піонірами, героями Джека Льондона та пуританами, тепер чували, читали і вчилися з американських таки фільм, що потайки пересуваний з руки до руки гріш має всевладну силу. Така ґенералізація, очевидно, примітивізує та обезцінює всі справжні і дійсно характеристичні прикмети краю і його мешканців, — а проте на це нема ради: у цьому саме сила кожного скандалу, що він кидає тінь на винуватих і невинних...

Але хоч забулася панамська історія і слід не остався з американської прогібіції, хоча відійшли вони до архівів, в яких м. ін. зберігається і славна колись московська хлестаковщина і все московське хабарництво, проте „творчий людський ум" не перестає думати над удосконаленням також — обману та перекупства. Ставіскіяда прославила не так імя московського жида Ставіського, як пануючі відносини і „можливости праці" у Франції. Падали через ту аферу та мощні уряди, на вулицях Парижа йшли кривавi заворушення, але праця надзвичайної слідчої парляментарної комісії по нинішній день не закінчена і виновників „нема", так само, як нема вбивників судді Пренса. Франція — так мовити — побила Америку, яка всеж не здавала позицій: ось нпр. історія банку Морґана чи втечі Івсула таки тижнями цікавила світову пресу.

Тепер маємо цілу низку нових афер, а радше афер істнуючих віддавна, лише свіжо виявлених.

На найширшу мірку затіяна історія корупцій, провокацій, шантажів і обманів, ведена від літ американським воєнним промислом. Слідча комісія американського сенату виводить на денне світло справді страхітливі речі. Показується, що Европа, Мексик, всі краї південної Америки, Китай, Північна Африка, все це був терен махінацій великих воєнних промисловців, які мали лише одну ціль: викликувати збройні сутички, війни і революції ненебудь і між кимнебудь, аби тільки находились відборці на воєнне знаряддя, аби тільки ящиків попит на всі роди зброї. Показується, що між великими осередками воєнного промислу істнує не тільки теоретична спільнота інтересів, але приятельська співпраця над витворюванням міжнародніх конфліктів, над згущуванням атмосфери і цькуванням одних проти других. Виявляється, що нпр. у 1914. році французька фабрика муніції Шнайдер-Крезота приступила до розбудови російської путіловської фабрики під безпосереднім враженням обманницької телеґрами перекупленого журналіста, що німецький Круп анґажується у російській продукції зброї. Американська фабрика муніції Електрік Бот Компані, що стоїть у тісних звязках з анґлійською фірмою Вікерса, постачала

вже підчас війни, аж до моменту активного виступу Америки, зброю Німеччині. Війна між Болівією і Парагваєм і ціла довга черга воєн між ріжними китайськими генералами була спровокована агентами военного промислу, що перекуплювали і перекуплюють політиків, дипльоматів, пресу, високих військовиків, — щоби вони робили военні настрої, були промоторами непримирности і штовхали до военного зудару. Навіть міжнародня розбройна конференція у Женеві була тереном діяльности тих агентів, які чимало причинилися до фіяска розбройних зусиль. Якийсь таємничий Загаров (ніби американський грек) стояв на чолі того своєрідного пропаґандивного відділу американського военного промислу і великі міліони видавав на перекупства, через які потім тому промислові верталися міліярди, добувані на людській крові, на траґедії цілих держав і міліонів їх мешканців. В цю сферу вмішані ріжні високі достойники по ріжних країнах світа, а притоку до вибуху такого скандалу дала дрібничка: арештування одного високого амер. морського старшини за хабар.

Подібною, на багато — що правда — меншу мірку, історією займається нині Еспанія. Міліонер Горачіо Ечеваріетта, якому державна каса винна була великі гроші, посередничив у цікавій трансакції: португальські соціялісти-еміґранти в Еспанії заключили з державною еспанською фабрикою муніції в Толедо умову на доставу муніції до... Етіопії, яка про ніщо певне і не знала. Муніція йшла на революцію у Португалії проти диктаторського президента Кармони; трансакція тому вдалася, що при владі був тоді в Еспанії соціялістичний уряд. Хто взяв за ту трансакцію гроші, скільки на ній заробила чи втратила фабрика в Толедо і скільки взагалі перейшло муніції крізь зелену границю з Еспанії до Португалії, — цими питаннями цікавиться саме тепер слідство, яке розпочалося теж наслідком маленької невдачі з перепачкуванням одного транспорту.

Має теж свій розголос зовсім свіженька історія польського посла Ідзіковського (його викинули з ББ, але посольського мандату він ще не склав) і віцедиректора департаменту в міністерстві фінансів Міхальського. Перший з них, як заступник голови Союзу Ремісничих Палат, солагоджував „інтервенції" в останнього. Скільки і за що вони оба „заробили", це теж ще справа слідства. Але вже виявилося, що Міхальський, який робив собі одвію ледви не бідного чоловіка, дістав на векслі, жировані ріжними цехмайстрами і т. д. поверх 200.000 зол., а загалом заловжив якого пів міліона. При цій нагоді польська преса пригадує, що на 16 Ремісничих Палат у Польщі — шість вславилося всякими обманницькими комбінаціями своїх достойників...

Під згуки проповідей про мораль відбуваються міжнародні перегони обманців усіх мастей. І тріюмфує безсовісність та безхарактерність та щораз більше людей у світі працює, щоб свою працю, свій піт і свою кров приносити у жертву обманцям

„GUTE LAUNE"
Веселий настрій може тепер кожний мати читаючи
GUTE LAUNE.
GUTE LAUNE
це новий місячник для веселих людей і тих, що ними хочуть бути.

З польської преси.

Мрії польського каноніка

про сльонзаків на Волині й Галичині.

Про те, що багато польських патріотів мріє про кольонізування українсько-білоруських земель своїми земляками з заходу — річ відома. Це особливо вся ендеція і ендецько настроєні „людовці", себто ті поляки, яких ніякий досвід не вчить і для яких непорушним каноном є усе, що — на їх думку — веде до асиміляції чужонаціонального населення. Звичайно, що всі такі плани страшенне наївні і їх практична калькуляція побудована на леді.

Приклад такого одного ревного кольонізатора находимо у катовицькій „Польска Заходня" з 21. ц. м., де якийсь кс. канонік Діонізи Бончковський виступає в ролі лікаря всіх соціяльних недуг: і безробіття і земельних болячок і навіть — національних болячок Польщі, при чому одним махом встановляє він гармонійне співжиття західних польських кольоністів з українськими селянами-автохтонами і збільшує польський земельний стан посідання!

Його стаття носить згучний наголовок: „Плян зліквідування безробіття осадництвом на східних кресах". Редакція дає на вступі доброзичливу увагу, що „ходять поголоски, що на Шлеську найшлось би багато кандидатів до земельного осадництва на східних окраїнах Польщі", але застерігається, що „таке осадництво мусіло би бути зорґанізоване в добре подуманий спосіб і дбайливо переведене, щоби оминути розчарування і фіяска". Видно теж, що сама редакція скептично потрактувала ентузіязм ксьондза каноніка, коли дозволила йому висловитися лише в дискусійній формі.

Сам-же ксьонда канонік відразу переходить ад рем, ставляючи тезу, що

безробіття в Польщі може бути найуспішніше переможене лише кольонізацією, посадженням безробітних на ріллі.

Пригадуючи досить наївненько стару правду, що „хто буде мати в руках рілю, той буде паном ситуації" („землі ніхто не вкраде і вогонь її не знищить, зате земля дає хліб, а кожний хоче їсти"), ксьонда аматор-економіст впевняє, що на Шлеську шукають праці десятки тисяч гірників, гутників і т. п., а одночасно у східних воєвідствах лежать облогом величезні неуправні простори і чекають на робочі руки.

Захоплюючися дешевизною землі на „східних кресах", добросердечний ксьонда бідкає, що земля поляків на кресах парцелюється, вона переходить в руки чужої національности: русинів, білорусинів, і стан місцевого польського елементу постійно меншає. Давніше займаницькі (заборчі) держави найбільшу увагу звертали на зрущення чи знімчення своїх кресів, а у нас мало уваги привязують до їх спольщення (!!) А прецінь Польща — це наче „обважанек": найсмачніша річ це його кінчики...

Давши такий знаменитий доказ своїх кваліфікацій економіста, соціольога і державного політика, кс. канонік успокоює своїх краян-сльонзаків, щоби не лякалися переїзду на схід; ось ішли на схід німці і чехи і добре їм велося!

Отже нехай і шлеські осадники не бояться кольонізації на східних кресах, бож це своя батьківщина, за яку вони боролися, і буде їм у ній добре, коли собі її добре уладять. Те, що шлеські осадники мешкали би поруч зі селом, заселеним русинами чи білорусинами, не повинно їх відштовхувати від осадництва. Передовсім наші кольоністи творили би окремі кольонії, а не жилиб поодиноко. А зрештою, русини і білорусини, хоча не є поляками, все-таки це польські громадяни, славяни, і співжиття з ними може бути більше гармонійне, ніж могло би бути на заході з німцями.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 28. ВЕРЕСНЯ 1934.

ВАС. МУДРИЙ. 7)

З подорожі до Швеції.

ВРАЖІННЯ ЗІ СТОКГОЛЬМУ.

Оглянувши Скансен ми вернулися до пристані на корабель. По вечері був час і можна та треба було його використати для дальших оглядин Стокгольму. Напроти пристані на протилежному березі відкрили ми незвичайно принадливо освітлений півостров. Було це, як ми довідалися, місце розривок і забав для мешканців Стокгольму. Рада в раду і ми скоро рішили податись туди. Цей забавовий парк має назву **Тіволі**. Доїхали ми до нього моторовим човном. Моторові човни є там одним із засобів комунікації. Тіволі переповнене всякою публикою. Нагадує своїми розривками віденський Пратер. Пробули ми там кілька годин. Був з нами і проф. д-р Ст. Балей. Закінчили наш побут у Тіволі відвідинами тирольського ресторану, в якому вся прислуга була убрана по тирольськи, але німецької мови не знала. Зате на сцені виступали правдиві тирольці які пописувалися тирольськими піснями і танцями як гуртовими, так і сольовими. Публика була захоплена тією экзотикою. Точно в год. 12-ій ціле Тіволі замовкло і погасло. Ми вернулися на спочинок.

Чергового дня мої досі невідступні товариші пішли полагоджувати свої „торговельні" справунки, а я подався до міста сам. Ми мали зійтися в год. 12-ій вполудне на королівському замку при зміні військової варти.

З пристані подався я до шведського пантеону, до славної катедри в готицькому стилі Ріддаргольмскіркан. Там містяться гроби королів, між іншим Ґустава II. Адольфа і Карла XII. Є там і военні шведські трофеї, здобуті у кривавих війнах із данцями, норвежцями, німцями і москалями. Є між ними і прапори полків Петра Великого. На жаль, на власні очі цього всього мені не вдалось побачити, бо катедра була тоді зачинена. Зате довелося це оглядати моїм товаришам в іншому часі.

Від катедри подався я до величавого міського дому (Штадтгавс). Він побудований великанськими коштами за час 12 літ (від 1911 до 1923 р.). Є це монументальна будова, яку вважають під архітектонічним оглядом за одну з найвидатніших будов нових часів. Міський дім положений над каналом у прегарному місці і має незвичайно гарний город на самому побережі, повний цінних статуй, переважно мармурових. Нутро цієї будови пригнічує кожного відвідувача своїм богацтвом різьб, мальовил, та архітектурних орнаментів. Так звана золота саля украшена мозаїками, перетиканими золотом, робить просто таки несамовите враження. На підставі оглядин самого тільки міського дому мусить кожний прийти до висновку, що Швеція дуже богата країна.

Черговою будовою, яку я оглядав, був будинок стокгольмського маґістрату. Це будова з 17. століття, барокова. Будова гарна, стара, але не зробила на мене такого враження, як міський дім (по шведськи: Штадсгізет).

Оглянув я ще концертовий дім (побудований у 1926 р.), отже зовсім новий. Своєю архитектурою робить теж сильне враження. Є це будова масивна з величезними колюмнами на фронті, настроює поважно, а навіть сумовито. Таке було моє враження. Недалеко від концертового дому є два стокгольмські хмародери, що сторчать над містом як близнюки. На висоті першого поверху получені вони зі собою мостом, що звисає над улицею. Здалека виглядає цей міст як брама, а хмародери нагадують оборонні башти. На останньому поверсі одного з хмародерів у самій горі є каварня, з якої можна оглядати цілий Стокгольм разом з пристанню і мальовничим окруженням столиці.

Дальші оглядини тут я перервав і скомунікувався телефонічно з нашим земляком **М. Менцінським.** На мене він уже чекав. Скоро, я найшовся в помешканні нашого славного артиста-співака. Перша стрінула мене його дружина, від якої я довідався, що муж перебув важку недугу, що тепер йому вправді лекше, але потребує спокою. За кілька хвилин появився сам п. Модест Менцінський. Останній раз бачив я його у Львові і приймав у себе в редакції. Було це перед роком. Недуга лишила на ньому свої сліди. Ми почали розмову. Я бачив, що вона його томила. Передав йому поздоровлення від земляків зі Львова, побажав усього найкращого і старався не нарушувати такого потрібного для нього спокою. Одначе так скоро вийти з тієї гостинної хати мені не вдалось. Господар почав розпитувати мене про своїх львівських знайомих, про молодих співаків, якими він дуже інтересується, та взагалі про наші краєві батьківські справи. Розмова затягнулась. Дуже жалував він, що не міг перед місяцем приймити мого доброго друга д-ра М. Драгана, що був у Стокгольмі та залишив йому свою візитівку з поздоровленням. Тоді п. Менцінського взагалі у Стокгольмі не було. Він лікувався. Бажав за всяку ціну мені чимнебудь допомогти в моїй мандрівці по Стокгольмі і тому післав за своїм сином Юрком. Скоро він зявився. Був це милий абсольвент стокгольмської політехніки. На бажання батька він віддав себе на мої послуги в характері провідника по місті. Я розпрощався з панством Менцінськими і в товаристві молодого кандидата на доктора хе-

Невідомо, чи то „всетаки" вважати як комплімент для нас чи мінкове виправдування факту, що „русини" народилися „русинами", але автор взагалі з їх думкою ані присутністю не рахується. Він приглядує Голяндію, Китай, Канаду, і Рим і Крим, аж на доказ своєї першої тези наводить такий приклад: маєток у Сваричеві к. Саря, 1850 га, з того 1000 га лісу і 400 га орної землі та 450 луки, був оцінений Банком Рольним на 3 міліони зол., а тепер продали його на ліцитації за 160.000 зол. і слідує конкретний висновок: Фонд Праці повинен скуповувати ось-так за безцін збанкруговані маєтки на східних землях і кольонізувати їх сльонзаками.

Очевидно, що поруч з наївністю всі ті виводи вражають ще повною безграмотністю. Автор не бере під увагу ні одної з таких дрібниць, як: 1) факт перенаселення східних „кресів" і страшний голод землі в місцевої селянської людности. 2) нужда селян на отій обітованій землі, 3) повна невиплатність рільної господарки, 4) фатальний прецеденс з дотеперішнім осадництвом і кольонізацією, які коштували держ. скарб шалені суми і довели до — масової втечі кольоністів на захід, 5) стан господарств, які „лежать облогом", себто висота необхідних інвестицій і т. д. і т. д. Но і всеятаки один маленький факт, — що істнують на сході українці і білорусини, які на цю справу мають свій засадничий погляд, з яким може з практичних міркувань, всетаки треба трохи рахуватися...

—o—

Трівога Франції.

ПАРИЖ, КАП. Французька преса жаліється на вимирання французької нації. В 1789 р. Франція начислювала 28 міліонів населення і була найгустіше заселеною державою в Европі. Тепер населення Франції виносить 37 міліонів, а між ним 3 до 4 міліонів чужинців. Італія в 1870 р. начислювала 29 міліонів, а нині 44 міліони. В Німеччині зросло населення від світової війни на 5 міліонів. Річно прибуває 350 до 360 тисяч населення. Англія з Ірляндією начислює 50 міліонів населення; Злучені Держави 130 міліонів; Японія 85, а з Манджу-Ко 120 міліонів. Франція є єдиною державою, якої населення постепенно зменшується від 1870 р.

Летунська катастрофа.

ПАРИЖ, 26. 9. ПАТ. На летовищі недалеко Бордо упав військовий літак. Летун і механік убиті.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Перед виборами до Пром.-Торговельної Палати.

Мусимо здобути відповідну репрезентацію!

Розпорядком з 29. серпня ц. р. розписав мін. пром. і торг. вибори до Пром.-Торг. Палати у Львові. В будинку палати почала урядувати Гол. Виборча Комісія у складі пп. Хвес, д-р Чаля, д-р Шепель, Шаєр, Сулімірський, д-р Шарський, Улям і дир. Палати п. Бирка. Львів поділено на 3 округи (№ 1 — територія 1 і 2 Скарб. Уряду, № 2 — 3, 4 і 5 У. Ск. і № 3 — 6, 7 і 8). Крім того поділено Сх. Галичину на 14 округ, а саме:

№ 4 — осідок **Львів,** — повіти: Львів, Бібрка, Яворів, Жовква;

№ 5 — осідок **Дрогобич,** — повіт Дрогобич;

№ 6 — ос. **Ярослав,** — повіти: Ярослав, Любачів, Рава Р., Сокаль;

№ 7 — ос. **Перемишль,** — повіти: Перемиль, Добромиль, Мостиська, Городок Я.;

№ 8 — ос. **Самбір,** — повіти: Самбір, Рудки, Турка н/С.

№ 9 — ос. **Сянік,** — повіти: Сянік, Ліско, Березів;

№ 10 — ос. **Бережани,** — повіти: Бережани, Підгайці, Перемишляни;

№ 11 — ос. **Чортків,** — повіти: Чортків, Борщів, Бучач, Копичинці, Заліщики;

№ 12 — ос. **Камінка Стр.** — повіти: Камінка Стр., Радехів;

№ 13 — ос. **Тернопіль** — повіти: Тернопіль, Скалат, Теребовля, Збараж;

№ 14 — ос. **Золочів,** — повіти: Золочів, Броди, Зборів;

№ 15 — ос. **Станиславів,** — повіти: Станиславів, Надвірна, Рогатин, Товмач;

№ 16 — ос. **Коломия,** — повіти: Коломия, Городенка, Косів, Снятин;

№ 17 — ос. **Стрий,** — Стрий, Долина, Калуш, Жидачів.

З уваги на вагу праці на терені госп. самоврядування наші економічні організації кооперативні і приватні покликали 6. вересня ц. р. до життя Виборчий Комітет, до якого ввійшли дир. Заячківський, як голова і дир. Палій, дир. Шепарович, дир. Скопляк (голова СУКупців і Пром.) та п. Конюх (секретар) — як члени.

На останньому засіданні 24. ц. м. Виб. Комітет рішив візвати всі наші купецькі і промислові, кооперативні і приватницькі господарські станиці на провінції **негайно** заснувати спільно Місцеві Виборчі Комітети. Цю ухвалу опубліковано вже на сторінках нового часопису „Торговля і Промисл", органу Союзу Купців і Пром. у Львові, а також появиться вона на днях у нашій кооперативній пресі.

Наш господарський світ мусить подбати про **гідне заступництво** в новій львівській Палаті; його дотеперішній склад чисельно не відповідає уже тій силі, яку наш господарський світ тепер має.

Списи управнених до голосування виложені будуть у виборчих льокалях від 26. вересня до 10. жовтня ц. р. Всі управнені, тобто ті, що викупили патенти (крім ремісників, які належать до Рем. Палати), повинні безумовно провірити ті списи і негайно реклямувати, найдальше до 10. жовтня, якщо не найдуть там своїх прізвищ чи фірми.

Для інформації подамо, що **вибори відбудуться 28. жовтня 1934.** у годинах 9—20 в льокалях Місц. Виб. Комісій на основі виб. регуляміну.

Пр. Т. Палата складається з 1) промислової секції (35 радників) і з 2) торговельної (теж 35 радників з вибору). 7 радників іменує мін. пром. і торговлі і 7 радників може Палата кооптувати. Загал вибирає 28 радників, а 42 вибирають господарські обєднання.

Український Гол. Виб. Комітет урядує в мешканні дир. Заячківського, Львів, Ринок 36, II. пов. і всі повітові комітети повинні негайно ввійти з ним у тісний контакт. **Н.**

мії п. Юрка Менцінського (тепер він саме кінчає свої докторські праці) пішов далі оглядати Стокгольм. Від сина я вже докладно довідався про важку недугу батька. Ще 28. квітня співав п. Модест Менцінський українські пісні до шведського радія. Останньою піснею — казав син — був український національний гимн. На другий день 29. квітня дістав він удар від скорчу жилки в мізку (Адеркрампф), втратив свідомість і занедужав. Недуга трівала довго, бо три місяці. Тепер (перші дні серпня) він був реконвалесцентом. До повноти сил і здоровля він ще не вернув.

За розмовою я й не спостеріг, куди ми прямували. Зате добре памятав свої обовязки мій культурний провідник. Він спинився перед одним памятником. Тоді й я звернув увагу на кремезну статую в бронзі на високому підложу. Був це памятник великого шведського природника, світової слави ботаніка Лінея (1707-1778). Звідси пішли ми до Нордійського Музею. Передовсім сам будинок музею звертає на себе увагу своєю небуденною архітектурою і положенням. Коли входите до музею, впадає вам у вічі в першій великій салі напроти входу великанська статуя шведського короля Ґустава І. Вази (1497—1560), того, що звільнив Швецію від чужинного данського панування 1521 р. Статуя роботи найбільшого сучасного шведського різьбаря Мілля (Milles). Вона притягає око своїми розмірами та оригінальним виконанням. Поза нею у першій великій салі зібрані всі памятки, що відносяться до таких геройських королів Швеції як Ґустав II. Адольф (1599—1632) і Карло XII. (1682—1718).

Між памятками, які залишились по Ґуставі Адольфі, вразили мене дуже не грамоти і не зброя, а та одіж, в якій цей хоробрий король згинув. Сорочка продіравлена кулею і закрівавлена збереглася досі в тому музею разом із військовою блюзою (з їрхи) теж закрівавленою та продіравленою. З написів над тими експонатами довідуємось, що блюзу дарував шведам австрійський цісарський дім Габсбурґів. Вся ноша, як буденна, так і парадна того короля стоїть там у музею. Так само стоїть там його карета та сани і що найважніше, стоїть там у великій ґабльоті кінь Ґустава Адольфа, на якому його ранила куля. Це кінь оригінальний разом із оригінальним сідлом, на якому тоді сидів король. Що за культурна нація ці шведи — думав я собі, оглядаючи ті памятки, коли вони вже в 1632 р. так високо цінили все те, що мало якенебудь відношення до особи короля-героя та зберігали і консервували вже тоді для майбутніх поколінь навіть королівського коня. Тих памяток по Ґуставі II. Адольфі там дуже і дуже багато.

Неменше їх і по другому королеві-героєві Карлові XII., тому воякові з крови і кости, записаному по геройськи і в нашій історії. В одній ґабльоті стоїть чучало, а на ньому натягнений похідний, військовий одяг Карла XII. Одяг такий, як ми його бачимо на популярних у нас портретах цього короля. Одяг цілий від ніг до голови. Тяжкі, але сильні чоботи, з високими холявами поза коліна, їрхові штани, суконна синя блюза до колін. Карло XII. був невеличкого росту, тонкий і з вузенькими грудьми. Отже в своїй постаті не мав мабуть нічого геройського. Нема тільки голови, обличчя й очей того очайдушного героя. Якби вони були, то напевно враження змінилось би й одяг тоді не спричиняв би таких міркувань як мої.

У музею крім того велике богацтво памяток культури всього шведського народу з цілої шведської території.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

Димісія ґен. Джонсона.

НЮ ЙОРК, 28. 9. ПАТ. През. Рузвельт приняв димісію ґен. Джонсона, провідника „Найри", себто народнього уряду відбудови. Ґен. Джонсон уступить 15. жовтня ц. р. і зложить президентові звіт зі своєї діяльности. Його заступником буде Річберґ, член тресту міжків.

ФУТРО Найсолідніше обслуговує **БАЧЕС** ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 19. у брамі. — Тел. ч. 29-48.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Мін. Барту відбув нараду з ком. Літвіновим у справі східного пакту.

— Кузьнецов, заступник голови адміністраційної ради східно-китайської залізниці запротестував проти втручування військової влади до руху поїздів.

— Здоровля през. Масарика, який недужає вже від двох тижнів, покращало.

— В Женеві відбулася друга нарада західноевропейських держав при участи делеґатів Франції, Італії, Голяндії, Швайцарії, Люксембурґу та Болгарії. Рішено покликати комісію для розсліду господарських і фінансових проблем.

Підчас злої погоди... АСПІРИНА.

Скоріше позбудешся простуди, катару і грипи, якщо в пору зажиєш Аспірину.

Аспірину мусите мати завжди дома.

Існує лише одна!

ASPIRINA BAYER

МОЖНА ДІСТАТИ У ВСІХ АПТИКАХ.

Музичне життя в українській ґімназії в Рогатині перед війною.

(З приводу 25-ліття ювилею ґімназії „Рідної Школи").

ПЕРШИЙ РЕПЕРТУАР.

Коли восени 1909 отворено українську ґімназію в Рогатині я поступив у третю клясу. В першому році істнування ґімназії її одиноким зорґанізованим музичним огнищем був мішаний хор під орудою покійного диригента Івана Поташника. До хору й я належав як несогірший сопраніст, але що вже тоді я плавно читав ноти „пріма віста", не потрібував ходити на всі проби та всетаки без перешкоди брав постійну участь у церковному співі. Репертуар хору був тоді ще простий та легкий: Служба Божа ц-дур Кумановського, десь колись яка лекша церковна річ Бортнянського чи Вербицького, а зі світської музики виключно збірка народніх пісень „Наша дума" Філ. Колесси чи інших з його лекших вязанок. Аж до вибуху війни був я одиноким піяністом на всю ґімназію. З початком 1910 р. дала ґімназія свій перший Шевченківський концерт і це був перший мій виступ на естраді. Я грав тоді — для браку чого відповіднішого — Ґодарда „Сторінку минулого" і (очевидно під анонімом) власну імпровізацію з народніх пісень. Хор відспівав низку народніх пісень зі згаданої „Нашої думи".

В другому році істнування ґімназії (1910-11) була тут уже дута орхестра під проводом того самого диригента, що й хор. Її репертуар був тоді зовсім типовий: марші, танці, вязанки народніх пісень. Хор подбав тоді про досить добру фісгармонію і від тої пори я приходив постійно на проби акомпаніювати. В програмах моїх точок на шкільних концертах зявлялися вже подекуди легші фортепянові сонати Моцарта.

ПРИРОДНИК — МУЗИКОЮ.

Музичне життя ґімназії оживилось, коли в новим шкільним роком зявився в учительському зборі добрий скрипак і диригент пок. проф. Денис Познанський (з фаху природник). Йому тепер припав провід ученицького хору. Сопрани й альти, досі виключно хлопячі, збогатилися тепер дівочими силами. Репертуар хору поширився значно: зявилися мотети Бортнянського (ось такий „улюблений нумер" усіх наших ґімназійних хорів, як вічно молоде „Блаже, муж" та „Вскую прискорбна"), більші кантати з акомпаніяментом, як „Заповіт" Вербицького, „Гамалія" Білиховського, виконувані на Шевченківських та інших шкільних концертах при мому дострою на фортепіяні, або фісгармонії. Та великою новиною в Рогатині були тоді твори Людкевича — від усіми хорами розхоплєної настроєвої мініятури „Чорна рілля ізорана" аж до великих речей з достроєм фортепіяну замісць орхестри, як „Молитва", з „Кавказу" та „Вічний революціонер". Уже з початком „ери пр. Познанського" вибилося з хору двох солістів: тенор Сохан і баритон Осип Гірняк. В репертуар шкільних концертів входять тоді сольоспіви й дуети (Лисенка, Січинського, О. Нижанківського й інших). Сам пр. Познанський, як скрипак, володів несогіршим репертуаром: пару концертів Беріота, „Циганські мельодії" Сарасатія, дрібні твори Данклі, Венявського, обробки з Шопена, Шумана, згодом одинадцять сонати Бетовена й деякі клясичні дрібниці зо збірки Бурместра. Не грав ніколи прилюдно, зате часто приходив до мене грати. Йому я присвятив кілька своїх скрипочних дрібниць. Грав також несогіршу на віольончелі.

НОВІ СИЛИ.

Водночас і дута орхестра дістала нового диригента пр. Моріца Едельмана, родом з Наддніпрянщини. В її репертуарі появилися часом і поважніші речі, як потпурі з „Гугенотів" Маєрбеєра та „Колискова" Моцарта. І тут найшлося даних добрих солістів на крилівці: Данкевич і Соколовський, що виконували на шкільних концертах соло й дуети з достроєм фортепіяну (між иншим одни з дуетів Мендельзона).

В учительському зборі найшлися й інші інструменталісти, частинно давні, частинно нові: професори Ляхович, Занько (оба скрипаки), пр. Романишин (контрабас) та пр. Н. Гірняк (флет). Наприкінці 1911 р. зібрав пр. Познанський смичкову орхестру учнів (найшлося яких 20 скрипаків, 1 віольончелліст, а зголом ще й 1 контрабасіст. Кількох скрипаків призначено пізніше до віолі). Я, що трохи ще памятав свою колишню науку гри на скрипці, вступив до цієї орхестри, але прикладаючися надто пильно до фортепіяну, не побув у ній довго. Та й ще не скоро довелося їй дозріти до першого прилюдного виступу.

І мій піяністичний репертуар ширшав, між моїми точками шкільних концертів найшлися такі твори, як концерт Д-моль Моцарта, сонати Бетовена, як „Патетична", „Місячна" та навіть Е-моль оп. 90, „Сцена з карнавалу" Ґріґа, а з української літератури: „Бурлаки" Витвицького та „Елеґія" Фіс-моль Лисенка.

За два останні шкільні роки до вибуху війни музичне життя ґімназії зростає ще більше. Дві нові вчительські сили, проф. Топперман (ґерманіст) і пр. Міськевич (славіст) збогачують музичний контінґент, як добрі скрипаки. Також вокальними силами (згадаю прегарного тенора пок. о. В. Пелеха) засилює вчительський збір хори зо старшого громадянства при нагоді більших концертів.

ОРХЕСТРА.

Повстає також сальонова орхестра з членів учительського збору при співучасті двох старших учнів: Озаркевича (контрабас) і мойому, як акомпаніятора на фісгармонії. Ця орхестра виступала при аматорських виставах учнів і старшого громадянства або в антрактах, або акомпаніюючи в декших народніх співоґрах типу „Невольника". У репертуарі орхестри був один куріоз т. зв. „Фантазія Вербицького", що її ще й досі памятаю і щойно пізніше дійшов я до того, що це зліпка дуету із опери „Ромео та Юлія" Беллінія, уривка з одної симфонії Вербицького та арії з опери „Ченерентоля" Россінія. Орхестра виступала також на ґімназійних вечерницях і равтах.

ОДИН КВАРТЕТ І ОДИН КОНЦЕРТ.

З виступів ґімназійного хору поза офіціяльними Шевченківськими та подібними концертами годиться згадати духовний концерт у великопістному часі 1913 р. в парохіяльній церкві.

При кінці цьогож 1913 р. пр. Познанський засновує камералку з членів учительського збору. Я йому порадив спровадити смичкові квартети Гайдна і Моцарта та фортепянові трія Моцарта. Ноти спровадили, а в квартеті

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 28. ВЕРЕСНЯ 1934.

Д-Р ГР. ДМИТРІВ 2)

САМООСВІТНІ КРУЖКИ УЧНІВ

УКРАЇНСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ В РОГАТИНІ В Р. 1900—1914.

II.

Оживлена праця в кружках. Зїзд Драгоманівських організацій у Львові. Федорців фінансує „Життя". Незгоди серед рогатинських кружковців. Реформа „Наукової Читальні". Виключення з ґімназії.

Світогляд вимагає внутрішньої єдности, всі сторінки світогляду повинні бути получені якимось основним принципом. В кружковців видно було це змагання до внутрішньої єдности світогляду в їх зацікавленні фільософією. Особливо львівські кружковці надавали тому тон. Мало то і відємний вплив, бо молоді дуже скоро захоплювалися та дуже легко знеохочувалися до життя. Під впливом творів Шопенгауера та Вайнінґера деяких охопив песимістичний настрій. А коли до того приєдналася якась життєва невдача, переслідування професорів, тощо, то виходила з того ціла трагедія. Так покінчили самогубством дуже здібні одиниці: семинарист Чорній і ґімназист Гнатів. Українська преса зареаґувала на ті нездорові прояви серед молоді.

Драгоманівські орґанізації скликали восени 1911 р. зїзд у Львові. З Рогатина виїхало на зїзд чотирьох делеґатів, а саме: Федь Палащук, Евген Чайківський, Семен Ткачівський і Гр. Дмитрів. Щоби не звертати на себе уваги, згідно з інструкцією централі, приїхали делеґати в цивільних одягах. На двірці, у Львові ждав їх дижурний централі, якого пізнали по відзнаці. Він запровадив їх до Академічного Дому, де замешкали вони в кімнаті студента фільософії Івана Лизанівського. В Академічному Домі запізналися делеґати особисто з братом Чайківського Юліяном, який приїхав на зїзд з Кіцманя. Зїзд відбувався в домівці одного академічного товариства. Виголошено кілька рефератів, що торкалися напрямних праці по кружках. По рефератах вивязалася дискусія. Поставлено ряд резолюцій. Ставив резолюції теж Чайківський Юліян. В минулих роках належав він до проводу. За його почином видав провід відозву, яка наробила багато галасу та викликала велике обурення. На зїзді не мав він симпатиків. Ледви четвертина зїзду заявилася за його резолюціями. За ним голосували теж рогатинці, більше з особистих мотивів, ніж з переконання.

Виринуло питання видавати власний орган. Дехто радив задоволитися кількома сторінками в студентському часописі. Більшість заявилася за власним органом. Ішло про матеріяльне забезпечення. Зголосився Федь Федорців і заявив, що буде видавати часопис власним коштом. Дехто догадувався, що за Федорцевим крився проф. Михайло Грушевський.

Після зїзду в рогатинськім кружку зарисувалося розбиття. Палащук був знаменитим бесідником, добрим орґанізатором, але всіх кружковців вражала у нього незгідність між словом і ділом. Проповідував жерезість, а сам пив. Опозицію вів дуже солідний кружковець Бадьо, що клав перші підвалини під самоосвітні кружки. У противежності до Палащука з кожною справою докладно обзнайомлювався, багато читав. Палащук свої реферати, як сам признавався, писав на коліні. У Бадя видно було солідне опрацювання кожного реферату. Тому називали його „ходячою енциклєпедією". Палащук мав більше знання людей, світа, вмів ліпше спостерігати.

Вкінці Кружок розбився на дві групи, на палащуківців і менкесівців. Ця остання назва походить від жида Менкеса, в якого домі сходилися кружковці. В опозиції опинилися майже всі старі кружковці як Іван Гундяк, Семен Ткачівський, Евген Чайківський, Дмитро Готра, Олекса Шумний і інші. Палащук мусів шукати зовсім нових членів, бо авторитет його серед старих кружковців зовсім підупав.

Кружковці стояли в опозиції до шкільної системи навчання. Декотрі настоювали, не брати участи в працях „Наукової Читальні". Палащук радив опанувати „Наукову Читальню", освітлювати багато справ зі свого погляду, зі становища соціялізму. Від нього вийшла пропозиція поділити „Наукову Читальню" на секції. Дир. Галущинський згодився на таку реформу, вона відтягала молодь від тайних орґанізацій. Читальню поділено на секції: україністичну, ґерманістичну, історичну, природничу, суспільно-економічну й забавову. Протекторат над секціями обняли професори від своїх фахів. Опікуном суспільно-економічної секції став дир. Галущинський. Обіймаючи протекторат заявив він, що суспільна економія не є його спеціяль-

засіли, на скільки не помиляюся, до першої скрипки пр. Топперман, до другої пр. Занько, до віолі пр. Міськевич, а до віольончелі пр. Познанський. Проби відбувалися в конференційній салі, нераз пізними вечорами. Одначе до прилюдного виступу квартету, на жаль не дійшло ніколи.

З весни на літо 1914. святкував весь український народ соті роковини уродин свого Кобзаря. І рогатинська гімназія дала, що могла дати найкращого. Зпоміж численних більших і менших Шевченкових свят у мурах гімназії запамятав я один пополудневий концерт під голим небом на гімназійному подвірі. Тоді вперше виступила смичкова орхестра учнів з дугою під орудою пр. Познанського, як акомпаніямент до хору в „Заповіті" Вербицького та „Гамалії" Біликовського, виконаним з усіми деклямаційними частинами, а самостійною її точкою була більша вязанка народніх пісень.

На скільки не помиляюся, це були останні акорди музичного життя в нашій рогатинській гімназії, бо вже невдовзі пізніше над нашими рідними полями й лісами залунали інші звуки — залунала пісня Січових Стрільців при дострої крісів та гранат! І неодин зі згаданих тут попрощав цей світ або від кулі, або з іншої причини, звязаної з війною. Проф. Познанський помер уже в другому році війни у себе дома на удар серця, чимало цінних членів хору й орхестри, між ними Данкевич і Соколовський, наложили буйними головами в обороні Батьківщини перед московськими хижаками! І розвіялася пісня... та залишився лише спогад! І досі влячно згадуємо ті часи, якто під ритм пісні кувалося наше краще завтра.

Д-р Борис Кудрик.

—o—

Конфронтація з Ліндберґом.

НЮ ЙОРК, ПАТ. Ліндберґ і його жінка приїхали до Трентону (стейт Ню Джерзи). Там їх сконфронтують із Гавптманом, який сконав Ліндберґового синка.

Арештування у Варшаві.

У Варшаві арештувала поліція 30 членів тайної народово-радикальної організації. Поліція арештувала редакційний комітет нелегального часопису „Штафета", якого сконфіскувала 3.000 примірників; забрала адреси кольпортерів, кілька ґранат і 2 кріси. Крім того найшла список членів, які були зорґанізовані за військовий лад.

Податкова афера.

У скарбовім уряді в Ольхуші викрили велику податкову аферу. Поліція арештувала 4-ох урядовців і війта з Рабштина за скривання доходу з ґрунтового податку.

ністю, але він хоче вчитися спільно зі своїми учнями. До читання вибрав твір Плятона „Політея". Декотрі частини того твору перечитано на сходинах секції в грецькому оригіналі.

В такім вигляді Читальня не дуже то відповідала потребам учнів, їх змаганню до самоосвіти, до загального знання. Життя читальні розпорошено на секції. Учні не мали змоги брати участь у сходинах усіх секцій. Не було обєднуючого чинника.

Кружки більше відповідали духовим потребам учнів. Тут йшли розмови про найактуальніші справи життя. Особливо діяльними були менкесівці. Перекладали з російського Драгоманова „Історична Польща і великоруська демократія", читали „Капітал" Маркса. Може це комусь нині видатись дивним: навіть обурювати, але так воно було і в інших гімназіях. Пишу історію, як справді було.

Зближався піврік. Учнів дуже гостро скласифіковано. Палащук дістав двійку. Перепросився з менкесівцями, звербував усіх до помсти. В тріскучий мороз, в саму північ вибили шиби кільком професорам. До директора подиктував листа, де висвітлив мотиви вчинку. Розповів про свій вчинок своїм приятелям, професорам та видав усіх учасників. Винуватців покарано дуже гостро, а саме: виключили їх з гімназії. Між виключеними був зовсім невинний Іван Поритко, який участи в шибобитті не брав. Сталася помилка. Мабуть це була пімста кружковців, що його не любили, а особливо Палащук. Можливо, що професор Онофер, якому розповів все Палащук, поплутав прізвища.

(Докінчення буде.)

Шовк пражий на зимно зберігає свої первісні прикмети!

Прошу отворити кран — а переконаєтесь Вп. Пані, що Новий Люкс дає негайно в зимній воді багату піну. — Найделікатніший шовк залишається елястичний, мягкий і не зміняє коліру.

Значно дешевший одначе ліпший

Новий Люкс

Дає негайно піну в зимній воді

ЯК ВИ НАС ОБМАНУЛИ...

Отвертий лист до Володимира Винниченка.

У відповідь на брошуру „За яку Україну".

(Продовження).

А тепер ще перейдемо до того Вашого переконання, що вони, „поборюючи всі труднощі, будують соціялізм"... В першу чергу дозвольте запитати Вас, де і в чому Ви бачите, що там дійсно будується соціялізм? Хіба може в тому, що вибудовано „Дніпрострой"? В тому, що у трудового селянства відібрали засіб до життя — землю? Побудували совхози та колхози й насильно туди зганяють людей на роботу, а хліб потім забирають для держави? Чи Ви може бачите будову там соціялізму у тому, що робітники у Совітах є найбезправнішими у світі, а працюючи дістають меншу нагороду у харчах, платні і цілій життєвій стопі, ніж безробітні в капіталістичних країнах? Чи Ви може бачите будову соціялізму в тому, що там все змілітаризовано? Чи може Ви його бачите в тому, що чекісти там добре вдягнені та добре відживлювані? Чи Ви може бачите там будову соціялізму в тому, що ком. партія витворила з себе упривілеєну касту? Кожна культурна людина, яка не засліплена московською комуністичною полудою, бачить, що там будується державний капіталізм і то найнікчемнішої якости. А тепер скажіть мені, чи для трудящих не однаково, хто їх експльоатує — приватний капітал, чи державний капітал, прикриваючись комуністичними гаслами? І які ви маєте докази на те, що „економічні труднощі були і є на Україні — тимчасові, ненормальні, що це явище переходове?" А деж Ваші докази для цього? Хіба може вони вміщені у Вашому творі „Щастя"? Дійсність ось вже чам 17 років, на другій пятирічці, доказує щось інше. Чим сильніше комуністи натискають „на правильну соціялістичну лінію", тим гірше для населення. Особливож на Україні. Коли за Непу полущено большевицькі віжки — появився хліб в необмеженій кількості, борошно, молоко, яйця, одяг і т. д. Навіть і Вам від того настільки було добре, що Ви могли ліставати високий гонорар за Ваші твори з України. Але Ви захоплені: „Такі досягнення, які розгортають надзвичайну перспективу можливостей навіть у недалекому завтрішньому майбутньому" (стор. 34.). Доказиж на те давайте, пане письменнику, докази! Цеж не роман, не „Сонячна машина"... А замісць доказів, Ви на тій-же сторінці починаєте лякати інтервенціями, війною, голодом, крівавим насильством і т. ін. Пане Винниченко, його то Ви лякаєте тими страшними примарами: себе, московських окупантів, чи населення України? Себе та московську ком. партію напевне тим злякати можете. Українського народу Ви вже нічим не залякаєте, бо всі Ваші примари блідніють і щезають на вид раю, створеного на Сов. Україні за останніх 15 літ. І врешті, Ви дійшли до тої найстрашнішої „сатани"... Себто до того, що самі колись проголосили, а тепер погрожує воскреснути: ....„під захистом кулеметів окупанта-капіталіста могла оголосити (сатана?!) „Самостійну Українську Народню Республику". (Стор. 34). Де він є такий ото добрящий окупант-капіталіст, де сховався, подавайте його сюди!.. Що Ви мали на увазі, пане Винниченко, коли писали ті слова? Поміркуйте тільки собі, який би то дурень, окупувавши Україну, був такий щедрий, щоби під захистом (!) своїх кулеметів дозволив нам оголосити: Самостійну Українську Народню Республику?!.. От тільки розважте — зі всіх можливостей, які зазіхають на Україну, всеж таки по Вашому є найліпшими московські комуністи, бо вони не тільки не полишили в спокою УНР., а знищили її і ще й досі доннищують. І чи треба врешті пригадувати Вам, що Самостійну Українську Народню Республику проголошено актом нефальшованого народнього представництва? Раз за Центральної Ради, другий за Трудового Конґресу. А тепер іже Ви доказуйте, яким другим народнім актом УНР скасовано, щоби треба було аж окупантів-капіталістів, щоб вони нам те наново відробили... Самостійну Українську Народню Республику окупували вороги і колиб вона від тої окупації звільнилася, то не треба булоб її знову проголошувати, як то не проголошували, наприклад, своєї самостійности по звільненні від окупантських військ королівства бельгійське та сербське. Тоже, хто з неповагою ставиться до того, що сам зробив на громадському та національному полі, зневажає тим тільки сам себе...

Ви лякаєте також повторенням 1918 року. Так, сумні ті місяці були панування Протофіса, гетьманців та німців на Україні. І прийшло те лихо не в малій мірі і з Вашої вини. Передтим тож Ви стояли на чолі української влади і тож Ви прикладали весь свій письменський та ораторський хист до того, щоби доказати, що нам не потрібна армія. Ми, малі селянські сини, вірили Вам і гадали, що може й справді нам та армія непотрібна. А далож це такий наслідок, що Центральній Раді скоро довелося покликати німців, щоби вони боронили Україну від напасти сьогоднішніх Ваших товаришів. Як наслідок того — повстала гетьманська держава... І як не було тоді людям але з „карательними отрядами" Скоропадського, але вони навіть той період у нашій новій історії вважають золотим віком у порівнанні з тими чорними роками, які там доводиться людям переживати. Бо село бодай не вмирало з голоду. Ви, навіть при гетьманщині, вільно собі жили у Київі і відігравали немалу політичну ролю. А тепер? Сидять там у влади ті, яких Ви називаєте своїми товаришами, а от не пускають Вас. І як самі признаєтесь, вісім років Ви були загіпнотизовані московськими комуністами, мовчали мов мур, порвали всі зносини зі своїми приятелями ради них. А наслідок? Не пускають, не вірять. Ви вже їм і післали свій твір „Щастя", який їх мав переконати, що Ви вже дійсно „по формі націоналіст, а по змісті інтернаціоналіст"... І врешті самі приходите до висновку, що колиб такий твір написав хочби навіть бувший найбільший москаль, то твір би той привзяли, надрукували, а самого автора забралиб у Кремль і там посадилиб на покуті... А хахол по старому: „Без разрешенія начальства не смей разсуждать!"... Колиб Ви були той твір написали згори на приказ Москви, то його напевно надрукували, але мали необережність з нею раніш не порозумітись і дали себе переліцитувати таким „товаришам", як Петровський, Любченко та інші.

Ф. Мелешко.

(Докінчення буде).

Великий Театр
Нині в четвер 27. вересня, — в суботу 29. вересня, в неділю 30 вересня і в понеділок 1-го жовтня — год. 7·30 веч. чотири останні вистави
„Я переміг крізу“
Хто ще не бачив, нехай спішиться!

Театр Ріжнородностей
Нині останій раз год. 7·30 веч.
„Панна Малічевська“
Завтра: премієра „МЯКУН“ Г. Г. Девієса. Знаменита комедія! Успіх закордонних сцен

Внутрішня позичка Рідній Школі — це ударне гасло сучасної хвилини.

Кожне українське товариство, кожна кооператива, організація, установа і кожне підприємство платить бодай одну позичку Рідній Школі. Те саме зробить кожний член і прихильник Рідної Школи. Одна позичка 25 зол. На цих 25 зол. може складатися і кілька осіб. Можна сплачувати зараз або ратами. Нема ніяких обмежень щодо числа позичок.

Не відкладайте до останнього речинця (31. жовтня 1934. р.), але підписуйте позичку і правильно вплачуйте рати та присилайте позичку.

Всі, що вирівняли позичку, одержуть грамоти.

ПКО. ч. 503.624.

РІДНА ШКОЛА, *Львів, Словацького 14.*

Виборчий реґулямін до сільських рад.

Уже появився виборчий реґулямін для сільських рад на просторі воєвідств: краківського, львівського, станиславівського і тернопільського. Надіємося, що в найближчих днях появиться він окремою книжечкою і стане доступним для всіх виборців.

Бальонові змагання.

Перемога польських бальонів.

ВАРШАВА, 26. 9. ПАТ. Поодинокі бальони, які брали участь у змаганнях за чашу Ґордон-Бенета, осіли 25. вересня ц. р.: Бальон „Варшава“ в год. 4.50 в селі Біково коло Москви і перелетів 1.280 км.; „Костюшко“ в год. 13.40 в селі Анна коло Вороніжа, перелетівши 1.300 км.; „Бельґіка“ в год. 5-ій на схід від Бежецька, перелетівши 1.100 км.; в дні 24. вересня ц. р.: „Л'Еґль“ на стації Клюса 900 км.; „Ціріх III“ в год. 5.15 недалеко Ленінграду 1.030 км.; „Польонія“ в год. 15-ій на озері Сультана коло Сливоніна 1.175 км.; „Бофальо“ в год. 8.30 коло Ґдова 800 км.; „Вільгельм фон Опель“ в год. 8.45 на північ від Дорпату 800 км., „Штадт Ессен“ в год. 5-ій недалеко Таліна 800 км.; „Базель“ в год. 14.35 в селі Большов Азарово 900 км. і „Брюсель“ коло Витебська 710 км.; 23. вересня чеський бальон „Братислава“ осів на Литві в Ебстаково і перелетів 297 км. Бальони „Дойчлянд“, „З. Д. Наві“, „Дукс“ і „Льорен“ осіли недалеко Пскова та Ленінграду. Таким чином перше місце здобули польські бальони, бо віддалення з Варшави до Пскова і Ленінграду виносить 900 км. Перше місце здобув би бальон „Костюшко“, друге „Варшава“, третє „Польонія“, четверте „Бельґіка“, а пяте „Ціріх III“.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмія ч. 12. — **ГАНДЕЛЬМАН.**

НОВИНКИ

— **ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.**

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 46-?

— **На осінній сезон** пальта, раґляни, убрання, з матеріялів власних і доставлених виконує солідно і дешево кравецька робітня Андрія Дуфанця, Львів, Пасаж Міколяша, тел. 87-41.

— **Затверджені владою Косметичні Курси** з правом видавання дипльомів Стефанії Гаврисевичевої, Коперника 42а/II., телеф. 72-18 **додаткові вписи.** Практика у кабінеті „Distinction“, отвертий цілий день. Поради даром. ч. 330 3—10

— **Взуття ріжного роду** поручає фірма Чорній і Берк, Львів, Руська ч. 3. 324 7-10

— **Прохаємо ВП. Передплатників Укр. Заг. Енциклопедії,** котрі давно заплатили передплату і довго ждуть на присилку належних їм книжок, щоби були ласкаві ще трохи виждати. Друкуємо **передостанній** зшиток гасла „Україна“. — Закінчення цього числа надіємося в місяці жовтні ц. р. — Розсилку третього тому, або кінцевих зшитків У. З. Е. враз з приналежними ілюстраціями і мапами зачнемо в місяці листопаді ц. р. При цьому щераз зазначуємо, що третій том, себто кінцеві зшитки У.З.Е. дістануть **лише** ті передплатники, котрі поладнають справу передплати до кінця місяця жовтня ц. р. **В-во У. З. Е. — Коломия.** ч. 339 3—3

— **З Українського Лікарського Товариства.** У суботу 29. ц. м. в год. 19. відбудеться у домівці Товариства при вул. Чарнецького ч. 26. відчит д-ра Т. Е. Бурачинського: **Нові напрямні у рятівництві.** ч. 340

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін“, вул. Бляхарська 21. 18-20 10—?

— **Ювилей української ґімназії в Рогатині.** З приводу 25-ліття істнування і культурної праці ґімназії „Р. Ш.“ і Філії Т-ва „Учительська Громада“ в Рогатині відбудеться там ювилейне свято в суботу 29. вересня з такою програмою: в год. 8-ій рано поминальне богослуження з панахидою в парохіяльній церкві; в год. 9-ій посвячення ґімназійного прапору; в год. 11-ій відкриття пропамятних таблиць в будинку ґімназії для її основників і добродіїв; в год. 12-ій святочна академія, а в год. 6-ій вечором зїзд учнів та учителів рогатинської ґімназії, получений з комерсом. На це небуденне свято Рогатинщини запрошує Ювилейний Комітет якнайширші круги українського громадянства. — **За Ювилейний Комітет:** о. І. Щербанюк, дир. О. Бачинський, П. Бігус, Юл. Каменецький

— **Проповіді о. д-ра Костельника в церкві св. Юра.** В катедральному храмі св. Юра у Львові розпочинає о. д-р Г. Костельник у найближчу неділю 30. ц. м. на Службі Божій в год. 12-ій свої проповіді, призначені в першу чергу для інтелігенції. Проповіді ті, перервані підчас ферій, будуть виголошувані що-неділі.

— **„Торговля і Промисл“.** Появилось перше число двотижневика „Торговля і Промисл“ органу Союзу Українських Купців і Промисловців. У ньому крім „першого слова до читачів“ Союзу, є статті: редактора „Т. і Пр.“ Володимира Несторовича („Наш шлях і наші завдання“) і сен. Ю. Павликовського („Україн. кооператизм й українські приватні господарські станиці в рямцях нашого народнього господарства“). Крім того находимо там великий фейлетон дир. М. Творидла („Домашній промисл і купецтво“), інформаційну статтейку проф. А. Ковалиська про біржу, інф. статтейку „В Польщі і в світі“, малий фейлетон Галактіона Чіпки (Зизом на ринок. „Брилянтовий інтерес“), та ось-такі постійні відділи: вирізки з преси, ріжні вісти, товариське життя, трибуна читача, орґанізаційні вісти, податковий інформатор і біржа. — Редакція і адміністрація нового часопису міститься в Ринку ч. 10, II. Місячна передплата: 50 сот., квартальна 1.50 зол. Поодиноке число коштує 25 сот.

— **„Нумерус клявзус“ на виділі права.** Постійний наплив до адвокатури збільшує і так незавидне положення адвокатів. Кружляють поголоски, що адвокатські палати висувають проєкт, щоби сильно обмежити доступ на виділ права і таким чином зменшити доплив до адвокатури. І так у Варшаві на виділ права приймуть 400 студентів замість 800 як було дотепер.

— **Заборона для учеників.** Кураторії шкільних округ у Польщі заборонили ученикам народніх і середніх шкіл брати якунебудь участь у публичних збірках. Коли би ученики брали участь у збірках, влада каратиме строго орґанізаторів збірок.

— **Львівська хроніка.** При вул. Святохресній невідомі справники кинули до крамниці споживчих товарів опруветку з квасом, чим попарено тяжко властительку крамниці Салю Дайкслерову. Тяжко попарену перевезли до шпиталю, де вона померла. — При вул. Зеленій арештувала поліція злодія Станислава Мартинишина, який їздив за кордон на гостинні виступи. — При вул. Городецькій арештувала поліція Манфреда Ангавха, управителя крамниці Батя з обувою, під закидом спроневірення товару на 26 тисяч зол.

— **Пожежі в Жовкві.** Втрати оо. Василіян від пожежі забудувань, стирт збіжа та інвентаря сягають до 25.000 зол. Крім того в ночі з 25. на 26. вересня ц. р. згорів дах хати емеритованого поліцая Гупаловського. Пожежна сторожа вгасила пожежу. Поліція веде слідство.

— **Слідство за зловживання війта.** Ославлений війт у Тухлі, Мошко Ліпшіц, дочекався нарешті карного слідства. 14 літ ошукував державний скарб, бо не викуповував ніяких патентів, не платив ніяких податків, хоч провадив корінний склеп, торгівлю кіньми, вирубував ліси і т. п. За час 14-літнього війтування у Тухлі знищив до тла громадські ліси, тероризував селян, а невдоволенням грозив Березою. Колиж останніми часами робив заходи придбати війтівство збірної громади у Славську — довготерпеливі бойки рішили скинути зі себе ліпшіцівське ярмо... Одначе жалоби в часописах і в повітовому старостві не помагали. Тоді громадянство почало висилати протести до Варшави, і ось недавно, бо 14. вересня ц. р. зїхала до Тухлі карно-слідча комісія, яка на місці дослїджувала зловживання цього багатонадійного війта і переслухала цілу низку свідків. Усі свідки (були між ними: українці, поляки і жиди) однозгідно обтяжували Ліпшіца. Тому є надія, що компетентні чинники положать край цій безприкладній панемі...

— **Кравва хроніка.** Суд у Станиславові засудив Марію Гузанов на 3 місяці вязниці і гриву 2500 зол. тому, що в арендованім пансіоні у Ворохті удержала потайки дім гри. — Поліція арештувала ватагу Миколи Сомика, яка доконувала грабіжницьких нападів на просторі повітів стрийського, жидачівського і бобрецького. — Кружляють поголоски, що скасують долинський повіт, який приділять до повітів у Калуші та Стрию. — У Рожнітові пов. Долина згоріло кілька хат. Втрати сягають 13 тисяч золотих. — У Бані Нижній, пов. Стрий, невідомі справники стріляли з револьверу до Миколи Стеля, Станислава Онишкова та Софії Бек. Нападені віднесли рани. Поліція під замітом нападу арештувала дві особи. — У Гаях Старобрідських поліція застрілила Павла Антонюка, який утік з вязниці в Бродах.

— **Великий комуністичний процес у Луцьку.** У вівторок 25. вересня ц. р. почався в Луцьку великий політичний процес проти 37 підсудних за приналежність до К. П. З. У. Підсудні українці признались, що були тільки членами розвязаної партії „Сельроб“.

— **Вбивство директора театру.** В Лодзі Станислав Кошніцький змасакрував страшно директора театру ревії „Ґонг“ Романа Зегадловича. Тяжко ранений Зегадлович помер у шпиталі не відзискавши притомности. Причиною вбивства є грошеві непорозуміння між Зегадловичем і прачкою Кошніцькою. Вбивник скривається.

— **Самоходова катастрофа.** У самоходовій катастрофі перед кількома днями коло Оливи зломив собі праву руку і ребро п. О. Миколаєвський, власник фірми „Меркур“ у Луцьку. Раненим заопікувався д-р Могильницький.

— **Футряні верхи** готові, містові і спортові з бельських матеріялів під ґарантією продає найдешевше фірма **А. Віттельс, Львів, Рутовського 7,** напроти катедри. Ціни дуже приступні, фахова обслуга. 80/80 3—?

— **11 тисяч убитих.** Втрати від тайфуну куди більші, ніж раніше подавали офіційні японські звіти. Число вбитих сягає понад 2 і пів тисячі, ранених є 7.839; а загинуло без вісти 399 осіб. Тайфун знищив 28 тисяч домів а 33 тисячі пошкоджених. Крім того в Тіба коло Кіото знищена стація штучної годівлі перел. Хвилі забрали 1 і пів міліона устриць вартости 1 міліона ен.

— **Ріжні вісти.** Німецький уряд скасував парляментські комісії, з винятком одної: державних довгів. — У Букарешті відкрили виставу румунського промислу. — Англійський банк купив нову партію золота у штабах на 64.536 фунт. шт. — Оголошені висліди парляментських виборів в Австралії: консерватисти дістали 1.120.768 голосів, робітнича партія 869.624, незалежна робітнича партія 483,182, селянська партія 364,915, комуністи 41.200 гол. — У Манджуко появилась епідемія грипи: є вже 140 смертельних випадків. — Гурт бандитів напав у білий день на банк хлібної біржі в Ню-Йорку, забрали 50.000 дол. і втікли. — У Відні відкрили у II-ій дільниці жидівську школу, куди всі жидівські діти мусять ходити замість інших шкіл. — Британський уряд згодився у Женеві дати захист 10.000 асирійським утікачам з Іраку. — Двох членів англ. парляменту Джордж Гікс і Макма виїхали у подорож до Совітського Союзу. — На зїзді націонал-соціялістичної партії у Нірнберґу накрутили фільму, якої автором є канцлер Гітлер. Наголовок фільми: „Тріюмф волі“.

— **Жидівські втікачі в Голяндії.** Голяндський господарський комітет подає до відома, що жиди, що втікли з Німеччини після приходу Гітлера до влади, заснували у Голяндії більш 10 торговельних і промислових підприємств, де найшло працю 4500 безробітних голяндців.

Осінній сезон в шовках і вовнах
відкрила після реконструкції порталю і давньої фасади реномована фірма 23/80 2-3
АДОЛЬФ ДВЕРЕНАХ Ринок 20.
превелікими транспортом останніх новин — по найприступніших цінах. **Спеціяльний відділ церк. матеріялів для Всч. Духовенства.**

— Новий корабель-велитень. Цими днями спустять з англійської пристані Клайд-Бенк новий пароплав, покищо нехрещений з числом 543, який разом із „Нормандією", буде найбільшим кораблем у світі. Королева при цьому святі розіб'є традиційну пляшку шампанського і вперше в історії англійського моря буде жінка кумою корбаля, замісць хресного батька. Французький корабель „Нормандія" трохи більший від цього англійського велитня, бо має містоти 79.000 тон, тоді як англійський 73.000 тон; усього на 11 стіп французький довший від англійського. Ч. 543 помістить 4.000 пасажирів і 1500 осіб залоги.

— XX-ий Вік тільки з назви. У болгарськім містечку Ізмаілово закохалась 18-літня турчанка Аіше в молодому болгарині. Вона хотіла вихреститись і вийти за нього. Коли про це довідався її батько, відрізав їй ножем голову і сам поперерізував собі жили на смерть.

— Збіг обставин чи таємне явище. У Голівуді помер фільмовий артист Рус Кольомбо. В одній з останніх своїх фільм грав він ролю злочинця, що гине від заблуканої кулі. Невдовзі після цього згинув він від такої кулі в домі свого приятеля Лянсінга Бравна. Той хотів показати йому новокуплений револьвер. Коли оглядали зброю, з револьверу вирвалась несподівана куля і влучила Кольомба в висок. Цікаве, що у фільмі сцена була дуже подібна до тої, яка повторилась пізніше у дійсності.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4
1/78

— Найбагатший парижанин. У Парижі відкрили найбагатшого мешканця. Це грек Методор Зографос, що має більш 10 міліярдів. Він самотник, не має рідні, ніхто його не знає і навіть влізлива преса досі не помістила ніде його фотографії. Він дійшов до свого майна як власник потайних клюбів гри. Є їх у Парижі яка сотня і всі вони належать до нього. У Парижі заробляють сотні людей тим, що заманюють усяких багатих чужинців до таких клюбів. Це агенти таємного грека, що під ріжними прибраними прізвищами і титулами входять до сальонів і товариств аристократії та плютократії. Є між ними спенсіоновані старшини, збанкрутовані графи та барони. Преса писала вже нераз про скандали у клюбах гри і натякала виразно, що рулетка зроблена там так, що гості виграють тільки тоді, коли цього хоче крупієр. Кулька, що вискакує з кружка залежна від схованого магнету. Були навіть арешти від схованого магнету. Були навіть арешти крупієрів та ріжних агентів Зографоса, але всі вони скоро виходили на волю. Хто має міліярди, з тим рахуються всі, що мають менше.

— Авто без шофера. Останніми часами перевели у Злуч. Державах цікаві експерименти як кермувати автами на віддаль силою радієвих коротких хвиль. Винахідник Моріс Франсіл, інжинір, викликав велику сензацію на вулицях Мінеолі (Льонг Айленд, біля Ню-Йорку), коли пустив ними три порожні авта, що їхали так, начеб мали шофера.

— Боротьба з наркотиками та циганами. На міжнародній політичній конференції у Відні радили між іншим, як боротись із контрабандистами, що перевозять усякі наркотики зі Сходу і що робити з величезною скількістю циганів. Рішили утворити реєстраційне бюро для циганів, що збиратиме всякі дані про них.

— За кого вийде заміж майбутня голяндська королева? Весною цього року провів бельгійський князь Карло кілька днів на королівському дворі в Гаазі. Пішла чутка, що приїхав освідчитись княжні Юліянні — наслідниці престолу. Виїхав і преса дістала спростування, що це сплітка. Кілька тижнів тому принесла преса вістку, що княжна має нареченого в Данії. Тепер кажуть, що він на шведському дворі, тільки невідомо котрий: є там кілька кандидатів до подружжя. Тайну цю зможе вияснити голяндський парлямент. Тільки він має право надавати підданство чужим князям, а голяндський закон каже, що чоловік королевої мусить бути голяндським підданим. Юліянна має 25 літ і повинна вже була вийти заміж. У Голяндії дівчата швидко старіються у загальній опінії. Юліянна — останній нащадок Вільгельма Оранійсько-Нассавського. Спершу виховувала її мама, королева, пізніше вчилась вона в окремій вищій школі, куди мали вступ тільки вибрані для неї товаришки. Скінчивши 18 літ дістала річну пенсію 200.000 гульденів, палату і місце в державній раді. У 1930 р. промувалась у лейденському університеті на д-ра історії. Студіювала теж літературу й етнографію; її спеціяльність — життя тубільців у голяндських Індіях. Кажуть, що вона вийде за одного з двох шведських князів тому, що шведський король, що часто їздить на тенісові турніри, як і вона, давно вже про це подумав.

З дороги життя.

Гість у хату — нова атмосфера.

Совіти вступили до „Союзу Народів" Відбулося це не без деяких скреготів, перепон і комедій, але поставили на своєму.

І пощо властиво вони так насилу пхались туди? Вони ж самі собою й для себе творять союз народів. Адже прикрили своїм державно-пролетарським парасолем москалів, українців, поляків, жидів, білорусів, черкесів, грузинів, татар і т. д. і коли европейський „Союз Народів" не дав нічого і не зробив нічого для народів, над якими перебрав батьківську опіку, то большевики всеж таки дбають за якусь ріжноманітність для своїх народів, от хочби за голод, ячейки, тюрми, Соловки, масові розстріли, словом сильні враження. Є про що писати. І сюди і туди. Наприклад: Вступлення большевиків до Союзу Народів є безсумнівним успіхом Союзу, а водночас виявом мирової волі співпраці совітів.

Або: Ця подія є безсумнівно кроком вперед на шляху утревалення миру.

Або: Факт приняття Совітів до Союзу Народів не міг прогомоніти без сильного відгуку на цілій земній кулі. Цеж держава, що числить 160 міліонів мешканців, увійшла до Ліги з гаслом миру на устах.

Уявляю собі перше засідання так: Літвінов звертається до Барту і каже:

— Знаєте, затужив я за европейськими народами. Люблю їх... І намучив я ноги, заки зумів вас переконати, що маю щирі наміри. Але і ви мусите зі свого боку тепер...

Барту: Будь ласка, чим можу вам служити? Може представити вам якийсь народець, де є багато ваших товаришів-комуністів? Побалакаєте собі з ними приватно. Ми до внутрішніх справ не мішаємось.

І відразу запанує інша атмосфера. Члени Ліги зараз почують, що є зміна.

Нагадує це мені одну історію, яку я чув ще малим хлопчиною від старого гаєвого.

Яким Клунь уже місяців кілька не бачився з рідней. Прижився на друге село. Хоч з Цуцилова до Грабівця не така то дуже далека дорога, то якось так за роботою склалось, що не мав нагоди ні відвати ані через людей переідати, що там у них діється та „чи здорові, як смакують браття, вся родина".

Одної днини вибрався до Грабівця. Взяв на всякий випадок пляшину горілки та пустився за Бистрицю. Після двох годин дороги полями й лугами добився до села. Поступив до хати брата Максима та застав лиш 10-літнього небожа Василька; старі поїхали до Богородчан на ярмарок купувати корову. Сів Яким за стіл, розбалакався. За часок почув голод.

— Може є у вас де кусень хліба? — питається малого.

— Є стрику, є й ковбаса й легки, бо мама приготовили на завтра.

Хлопчина поставив на стіл миску повну вудженого мяса. Яким виймив пляшину став попивати та їсти.

Отеребив усе майже, що було в мисці, а бохонець хліба просто розтопився!

Та Василько став несамовито крутитися по світлиці, ба й крутити носом, аж нарешті відчинив двері тай збирався відчиняти вікно.

— А тобі, що до голови прийшло — питається спантеличений гість.

— От так, стрику, трохи свіжого повітря... щось у хаті не тее... — підна краєм губи обентежений дещо і засоромлений Василько.

— Старий Яким подумав, похитав головою та каже з повагою й помітним невдоволенням:

— Ой, сину, не буде з тебе господар, як тобі пара з хліба смердить...

Отаке буде з тою новою атмосферою. Український хліб, зіджений большевиками одного дня так запахне, що треба буде відчиняти вікна і сказати гостеві забиратись з хати.

Тиберій Горобець.

ПОЗІР, РОДИЧІ!

При закупні черевиків доросла людина бере на увагу не лише щоб були дешеві, — але також щоб приємно в них ходити. — Ту прикмету мають гумові обцаси BERSON — і тому родичі повинні дбати при закупі черевиків для своїх дітей, щоб черевики мали
ГУМОВІ ОБЦАСИ BERSON
Приємний елястичний хід, — отже здорові, тревалі і дешеві.

Із судової салі.

ЖЕРТВА ПРОВОКАЦІЇ.

Роман Стець, студент і урядовець Кружка „Рідної Школи" в Городку, дістав у дні 16. травня ц. р. почтову посилку порученим листом, яку по дорученні йому її листоношом сховав до кишені. Занятий розмовою з інтересентами Кружка, не провірив змісту почтової посилки, хоча наддер коверту, і лист цей тримав у кишені. В кільканацять хвилин по дорученні йому тої посилки приступив до нього постерунковий, приарештував його і при особистій ревізії найдено у нього в дорученій перед хвилиною посилці десять брошур під наг. „До боротьби за душу української дитини", що їх видала в 1933 р. О. У. Н. у звязку з відомою шкільною акцією. Стеця арештували і завісили над ним слідчий арешт.

Дня 25. вересня ц. р. відбулася з цього приводу **розправа проти Романа Стеця** перед судом присяглих у Львові. Його обвинувачено за злочин з арт. 155 § 2, себто переховування нелегальних брошур, що накликували до державної зради, з наміром розповсюднювати ті брошури. — Стець від першої хвилини арештування боронився тим, що змісту **тих брошур** не знає, а посилку вислала йому невідома особа в провокаційних цілях. Прокуратор не дав віри тій обороні і вніс проти Стеця акт обвинувачення за вище згаданий злочин.

Переслухані на розправі поліційні свідки обтяжували Стеця, кажучи, що він був керманичем націоналістичної акції у шкільних справах, що він розповсюднював нелегальну літературу О. У. Н. та що їздив до Данцігу на зїзд О. У. Н.

Оборону підсудного обняв адвокат **д-р Степан Біляк** зі Львова, який на розправі виголосив дуже сильну оборонну промову, начеркуючи в ярких красках тіни роботи всяких укритих конфідентів і провокаторів, якої жертвою впав також Роман Стець. Свої твердження підтримав оборонець цілою низкою фактів, які виявила розправа.

Присяглі, на яких промова д-ра Біляка зробила помітне враження, заперечили 8-ми голосами вину Стеця і тимсамим суд під проводом о. с. Бендашевського видав **увільняючий присуд** та зарядив негайно випустити його на волю.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

У станиславівському суді закінчилася розправа проти Таращука й 7 інших молодих українців, обвинувачених у приналежності до ОУН, у протидержавній акції в селі Дубівці. Суд засудив Таращука та Городецького по 8 літ вязниці, Лапка на 7 літ, Дрогомирецького та Дзюбівського по 6, Киртяка 5, Акула 4 літ, Орловського 7 місяців вязниці. Крім того всім, відібрано громадянські права на 10 літ.

КАСАЦІЙНА РОЗПРАВА ЗА ВБИВСТВО ПОЛІЦАЯ.

У понеділок 24. вересня ц. р. відбулася перед Найвищим Судом у Варшаві касаційна розправа за вбивство поліцая Головка в березні ц. р. у Токах пов. Тернопіль. Трибунал окружного суду в Тернополі засудив в травні ц. р. Олексу Литвина за вбивство на кару смерти; Петра Флінту на досмертну тюрму, а Евгена Костецького за намову до вбивства теж на кару смерти.

Найвищий Суд скасував присуд смерти Евгена Костецького та відкинув касацію Литвина і Флінти.

Е. Костецький стане вдруге перед окружним судом у Тернополі. Його боронив перед Найвищим Судом адв. д-р С. Шухевич.

СПОРТ.

ПЯТИЗМАГ У ПЕРЕМИШЛІ.

Як відомо, ціль багатозмагів лежить у цьому, щоб виділювати спеціялізацію в поодиноких конкуренціях і розвинути всесторонність. Змагуни мусять вправляти рівномірно всі конкуренції що входять у склад багатозмагу, в даному випадку — пятизмагу. Значить треба справляти біги, мети та скоки і змагуни, що осягне у всіх тих конкуренціях рівномірні добрі осяги, є справжнім всесторонним тетколятетом.

Після перегляду змагунів (ок), що оставлено старттували у пятизмагу в Перемишлі, виявляється, що ні один з них не є багатозмагуном, тільки навпаки — спеціялістом в одній-двох конкуренціях, котрими надробляє те, що втратить з інших.

І так побідниця в жінок **Орися** - це спеціялістка в бігах і скоках. Вона в сотці ставить **рекорд 14,1**, а в скоку згору осягає 1.26 м., вдаль 4.34 м. І тут вона заробляє точки. Зате в метах — слабонька (хоч своїми тенгуни перейшла навіть наші сподівання) і тому здобуває лиш 123 точки у кінцевому висліді. Чи буде з неї взагалі багатозмагунка — можна сумніватися. Бо до цього потрібна поправити — пропорціонально до своїх осягів у бігах і скоках — мет ратищем на осяг бігу 22—23 метри і в кулі 8.20—8.50 м. А це для неї буде дуже тяжко, зважаючи її молоденький вік і те, що мети вправляє лиш перед багатозмагами.

Чанівська, що заняла друге місце, має більш вирівнані осяги. Гарний вислід у кулі **9.09 м. — новий рекорд** — і в скоку вгору 1.26 м. — дає їй багато шанс. Дальше щойно тоді, коли поправить мет ратищем (що може легко осягнути при добрій волі й охоті) й осяг в 100 м. (мала 14.8 сек.) — можна її буде доставити між багатозмагунки.

Зевуж **Ніжанковська**, добра в метах — куля 7.93 м., ратище 21.33 м., і в скоку вдаль 4.19 м. — має одно слабе місце — скок вгору. Її осяг 1.16 м., гірший за 10 см. від перших — мусів лишити її позаду. Коли до цього зскочив ще й пех у кулі — мала 7.93, хоч все кидає близько 9 метрів — то вона — найтипованіша багатозмагунка — мусіла вдоволитись лиш третім місцем.

Грицівна, коли хоче вирівнятися, мусить поправити біг — вислід на 100 м. 15.9 дуже слабенький, а й скок вдаль за короткий. Добрі мети — куля 8.15 м. і ратище 29.02 м. та скок вгору 1.26 дають їй багато можливостей у пятизмагу. Покищо, колиб поправила осяг на 100 м. нижче 15 сек., малиб певне гарне місце у пятизмагу.

Гусарівна в осягах доволі вирівнана — слаба в сетці.

Сумні думки насуваються при меті пятищем. Бо колиб С. Р., беручи під увагу низький рівень зету ратищем, не змінив точкування що в ратищі ставить мінімум 19 метрів, то пятизмаг скінчилиб лиш дві змагунки: Грицівна і Ніжанковська. (Таке високе мінімум можливе там, де змагунки кидають пересічно між 30—40 метрів ратищем. Колиж у нас рекорд є ледви почад 20 м., то мінімум слід було признати нижче).

Тому теж осягу Орисі у пятизмагу, розіграному вперше по новому точкуванні, не можна признати рекордом (бо УСС свої приписи опирає на міжнародніх).

В мужчин справа мається подібно. І тут — це передовсім спеціялісти в поодиноких конкуренціях.

Семенюк — переможець з рекордовою кількістю точок 2867.45 — це передовсім прекрасний метун. Його осяги в диску 37.41 м. і в ратищі 49.56 м. запевнили йому перше місце. Кількаметрова перевага над іншими ставить його на цілу клясу вище. Колиж до того дійшов ще й добрий осяг у скоку вдаль, і в 200 м. 26 сек., то навіть д. слабий осяг в 1500 м. 5:30.1 не міг йому відібрати мистецтва але й не позволив перейти 3.000 точок, хоч вистачилоб йому побігти лиш у часі 5:06 мін.

Другий змагун, **Рак Р.**, добрий спрінтер, що поважно загрожував Семенюкові — цим разом не виявився. Назагал усі його осяги слабі. Міг рахувати на те, що добрими осягами в бігах і скоку надробить слабі вислідн в метах. Та біги не вийшли йому. В метах — диск 27.63 м., ратище 35.75 — в 200 м. 24.7 — це слабі вислідн. Добрий скок вдаль 5.99 м. і гарний осяг на 1500 м. 4:37.5 — не вистачили йому проти Семенюка. Назагал — це малотиповий багатозмагун.

Несподівано на третім місці умістився **Сліпко**, доволі вирівнаний в осягах. Завдячує це рівним осягам — ратище 37.24, скок вдаль 5.88 м., 200 м. 25.6 і 1500 м. 4:38.9.

На дальших місцях цікава була поразка **Гнатейка** що за **Мартиновичем** заняв пяте місце. Мартинович наслідком перерви в тренінгу через надрушення ноги мав осяги слабші, як нормально міг би осягнути. Гнатейко слабий у бігах, міг би надробляти метами, колиб не пех, що його від якогось часу переслідує на змаганнях і не дає розкрутитися. Його мет диском 31.27 (загнув його навіть молоденький змагун Мартинович II), а в ратищі всього 38.12 — це дуже слабо і тому не дав ради сильній конкуренції.

З дальших змагунів **Рак І.** тепер у слабій формі і заняв шесте місце, хоч має осяги доволі вирівнані і при вильосуванні кращого партнера до бігів міг би звайтися в першій чвірці. **Мартинович II.** заповідається на дуже доброго змагуна; він ще молодий, одначе коли дещо поправиює, готов здистансувати свого брата. **Чорний** до пятизмагу покищо за слабий — найслабші мети. **Матвій** слабий у бігах.

Накінець ще кілька слів про участь змагунів. Змагання перейшли під цілковитою перевагою Львова — і чисельно і якостево. Дивно, що Перемишль з цілої своєї округи дав усього двох змагунів і дві змагунки. Стрий взагалі не зявився, хоч має доброго багатозмагуна Петріву.

Організація змагань добра, хоч разом дещо бракує співпраці в судейській комісії (щонайменше дивно не назначити провідника змагань — як теж відношення місцевих суддів до назначених С. Р. суддів — майже вороже).

Одначе цілість вихала вдоволяюче під кожним оглядом і дала вдоволення і змагунам і організаторам.

(дб)

КРАЄВИЙ ТРИЗМАГ ЖІНОК.

В неділю 30. ц. м. відбудеться на площі Сокола-Батька краєвий тризмаг жінок. Початок змагань в год. 14.30. Збірка змагунок в год. 14-ій. Зголошення на письмі 27. ц. м. (до У. С. С.).

ПЯТИЗМАГ МУЖЧИН.

В неділю 30. ц. м. відбудеться теж на площі Сокола-Батька пятизмаг мужчин за першенство українського студента. Збірка змагунів і початок змагань як до тризмагу.

ШОСОВИЙ НАКОЛЕСНИЙ БІГ ЛЬВІВ-СТРИЙ-ЛЬВІВ. відбудеться в неділю 30. ц. м. Старт у год. 8 рано зі Стрийської рогачки. Біг відбудеться з двогодинною перервою в Стрию. Переможець дістане нагороду п. І. Тиктора. За дальші місця призначені теж нагороди.

ФІНАЛ МИСТЕЦТВ КОПАНОГО МЯЧА ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

В суботу й неділю 6. і 7. жовтня відбудуться у Львові цікаві змагання копаного мяча, в яких візьмуть участь: **Тризуб, Чорноморці, Хуртовина і Богун.** Подробиці подамо пізніше.

СИТКІВКОВІ ЗМАГАННЯ ЗА ПЕРШЕНСТВО ЗМАГУНІВ II. КЛЯСИ У ЛЬВОВІ.

1. Змагання відбудуться від 27.—30. ц. м. включно в таких конкуренціях: поодинокі гри муж. і подвійні гри муж.

2. Рівночасно зі змаганнями другої кляси відбудуться змагання жінок за першенство Львова.

3. Вписове: від поодинокої гри 2 зол., від подвійної 1 зол. від змагуна, платні перед змаганнями.

Початок змагань в четвер 27. ц. м. в год. 3-ій пол. на токах УССК-у, Супінського 21.

ПЕРЕМОГА УЖГОРОДСЬКОЇ „РУСИ".

МУКАЧІВ. С. К. Русь (Ужгород) — М. Ш. Е. (Мукачево) 3:2.

Другі змагання в цьому сезоні за мистецтво дивізії вирішила Русь по тяжкій боротьбі у свою користь.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 27. IX. год. 8:15 веч. Концерт Йосифа Шміда.

Пятниця, 28. IX. год. 7:30 веч. „Панна Маліченська".

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 27. IX. год. 7:30 веч. „Панна Маліченська".

Пятниця, 28. IX. год. 7:30 веч. „Мякун" комедія Г. Г. Дейвісса. Премієра.

Закордонне радіо.

Четвер, 27. вересня 1934.

Відень (506,8) 12:00, 13:10 Концерт, 19:50 Вальси династії Штравсів, 22:30 Танк. музика, **Братислава** (298,8) 12:30 Концерт, **Прага** (470,2) 20:00 Концерт Чеської Фільгармонії, **Париж** (1649) 22:00 Европ. концерт, **Білгород** (439,8) 11:30 Військ. орхестра, 21:00 Арії та дуети **Берлін** (356,7) 13:15 Легка музика, 19:00 Хор (Давні нім. пісні), 19:15 Нова мадярська форт. муз., **Гамбург** (331,9) 23:00 Соната б-дур Моцарта, 23:25 Смичковий квартет **Кенігсвустергавзен** (1571) 15:40 Пісоньки, **Кельн** (455,9) 21:10 „Оляф Тріґвасон" поема Бєрнсона, муз. Ґріґа, **Мінхен** (405,4) 17:50 Вок. авдиція, **Будапешт** (549,5) 19:30 Фестіваль із кор. опери, **Мілано** (368,6) 13:10 Орхестра, 16:40 Для дітей, 17:10 Тріо, **Рим** (420,8) 17:00 Вок.-інстр. концерт, 20:45 „Ляморе деі тре ре" оп. Монтемезія.

Пятниця, 28. вересня 1934.

Відень (506,8) 16:45 Оп. музика, 17:55 Фортепян, 21:15 Концерт Ранаґу, **Братислава** (298,8) 12:15 Концерт словацької музики, спів, 20:35 Скрипка, **Брно** (325,4) 9:15 Скрипка, 11:00 Хор учителів, 17:55 „Розбитий збанок" Г. Клайста, **Прага** (470,2) 15:30 Пісні, музика, **Париж** (1649) 12:30 Концерт, 20:45 Театр вечір, **Штрасбург** (349,2) 20:30 „Ле Пті Бребі" оп. Варнея, **Білгород** (439,8) 12:15 Спів, 16:30 Концерт, **Берлін** (356,7) 9:00 Нар. пісоньки, 14:15 Солісти, 18:30 Камер. музика, 21:30 Симфонія д-дур ч. 3. Бітнера, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18:10 Пісні, 18:40 „Дас Гешпенст аиф дем Дах" вес. авд., 19:10 Фортепян, **Мінхен** (405,4) 16:00 Концерт, 17:30 Репортаж із подорожі по Сх. Африці, **Штутгарт** (522,6) 10:00 Улюблені мельодії давніх часів, 11:00 Веселі пісоньки, 15:10 Нова камер. музика, **Букарешт** (365) 20:00 Скрипка, 20:45 Фортепян, **Будапешт** (549,5) 12:05, 22:05 Циг. о хестра, 23:15 Фортепян, **Мілано** (368,6) 11:30 Тріо, 17:00 Симф. концерт, 20:45 „Кн. Нансі" оп. Легара, **Рим** (420,8) 21:45 Сучасна симф. музика.

Львівське радіо.

Четвер, 27. вересня 1934.

6:45 Ранішня авд., 7:30, 22:00 Рекл. концерт, 11:57 Сиґн. часу, 12:03 Метеорольог. вістки, 12:05 Сільва рерум, театр. реперт., 12:10 „Я куняк, ти куняк" (балачка для дітей з муз. і співами), 12:30 Легка музика з гр. пл., 13:00 Полудневий дневник, 13:05 З ринку праці, 13:10 Популярний концерт (гр. пл.), 15:30 Експорт, 15:35 Економ. вістки, зб ж. біржа, 15:45 Година легкої музики, пісоньки, 16:45 Лекція фр. мови, 17:00 Театр Уквн: „Гамлет" траґ. Шекспіра, 18:15 Трибуна радіослухачів, 18:30 Останні премієри театр. фейл.), 18:40 Скрипка форт., 19:00 Що читати?, 19:15 Пісні (Ігн. Диґас). фортепян, 19:35 Актуальна балачка, 19:50, 19:56 Спортові вістки, 20:00 Сучасний джезовий танець (спів, два фортепяни), 20:30 Концерт польської народньої музики, спів, 21:15 Веч. дневник, 21:25 Як працюємо, 21:30, 22:45 Легка музика з гр. пл., 21:45 Причини вимирання інтелігенції, 22:15 Концерт, симф. орхестри, 23:00 Комунікати, 23:05 Легка музика.

Пятниця, 28. вересня 1934.

6:45 Ранішня авдиція, 7:30, 22:00 Рекл. концерт, 11:57 Сиґнал часу, 12:03 Метеорольог. вістки, 12:05 Сільва рерум театр. репертуар; 12:10 Сальон. музика, 12:45 Для жінок: „Осінні клопоти з дітьми", 13:00 Полудневий дневник, 13:05 Моцарт: Скрипковий концерт е-дур (гр. пл.), 15:30 Експорт, 15:35 Економ. вістки, збіж. біржа, 15:45 Легка музика, спів, 16:45 Авд. для хорих, концерт із гр. пл., 17:15 Концерт хору 17:50 Огляд періодичних видань, 18:00 Сільва рерум, мист. життя, 18:15 Популярна італ. музика 18:45 Музей в Трускавці, 19:00 Легка музика орх. „Бравур" (гр. пл.), 19:20 Вислід бальонових змагань „Гордон-Бенет", 19:30 Легка музика з гр. пл., 19:50, 19:55 Спортові вістки, 20:00 Куток Краєзнавчого т-ва, 20:05 Обговорення програми симф. концерту, 20:15 Симф. концерт, 22:30 Рецитації поезій, 23:05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5:22 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26:02, Париж 34:88:50, Берлін 210:90, Ціріх 172:68, Амстердам 358:70, Прага 22:01, Італія 45:39, Нюйорк кабель 5:23 3/4, Нюйорк чеки 5:23 1/4 зол.

Акції та цінні папери.

Банк Польський 93:25 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 26. вересня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла десерового	1·90 зол.
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·55—2·60 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 26. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури пріма за 1 кг.	0·90	зол.
„ „ II кл. „	0·65	„
Індики і пантарки пріма „	1·00	„
„ „ II кл. „	0·70	„
Качки I кляса „	0·70	„
„ II „ „	0·50	„

Тенденція спокійна.

ОПОВІСТКИ

Зльокалізований скарб. службовик, б. рахунк. старшина-поручник У. Г. А., від 2 років у Місьвім Заведенні для невиліченних на тяжку хоробу грудей, просить про ленту і стару одежу для своїх 4 дітей сиріт без мами від 10—15 літ. — Іван Заремба, Міське Заведення для невиліченних при вул. Білинських ч. 9. 1—1

Звичайні Загальні Збори львівського повітового Союза Кружків „Рідної Школи" будуть у неділю, 14. жовтня ц. р., в 14 год. в великій салі „Української Бесіди" у Львові, (Народний Дім, ул. Рутовського ч. 22. І. пов.) Порядок нарад: 1. Відкриття зборів. 2. Відчитання та верифікація протоколу попередніх заг. зборів. 3. Звіт з діяльности уступаючої Ради. 4. Дискусія над звітом і уділення абсолюторії. 5. Вибір нової Ради. 6. Внесення й запити. Якщо в означеній годині не буде потрібного числа делеґатів, заг. збори будуть годину пізніше з тим самим порядком нарад і в тій самій домівці, без огляду на число присутніх відпоручників.

Рада Пов. С. Кр. „Р. Ш." у Львові.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9. виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 9—?

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24. Станиславів, Колійова 2. 204 23—30

ОГОЛОШЕННЯ

Вже від зол. 19·— дістанете одну пару солідного взуття у фірмі „АР-КА" Львів, Зіморовича 17. 148 15-19

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 260 (13.805). Львів, субота 29. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Рапорт у справі меншинної дебати.

Політична комісія Ліги приняла в суботу рапорт у справі меншинної дебати, яка відбулася в комісії.

Рапорт широко обговорює дискусію над польським внесенням про генералізацію меншинних трактатів. На думку люксембурського делегата Беха, дискусія над внесенням мін. Бека була пожиточна, бо дала змогу пізнати думку про доцільність поширення тієї системи. Рапорт не подає ніяких внесень, що є доказом, що Ліга Націй безсильна в справі поширення трактатів на всі держави, тому, що кілька країв виступило проти такого поширення.

ЗБІЖЕВІ ПЕРЕГОВОРИ між ПОЛЬЩЕЮ, НІМЕЧЧИНОЮ та СССР.

ВАРШАВА, ПАТ. 24. і 25. вересня були у Варшаві переговори між делегатами Польщі, Німеччини та СССР у справі управильнення вивозу жита й житньої муки. Парафували умову, на основі якої СССР приступає від 1. серпня до польсько-німецької збіжевої умови. У звязку з тим доповнили та поширили польсько-німецьку умову. Приступлення СССР обовязуватиме від хвилини як уряд СССР її затвердить.

Літвінов у справі розброєної конференції.

ЖЕНЕВА, ПАТ. Ком. Літвінов переслав предсідникові Зборів Ліги Націй мін. Завдлерові письмо, в якому делегація СССР просить предложити Зборам на найближчому пленарному засіданні таку резолюцію:

Збори Ліги висловлюють бажання, щоби Раді предложили рапорт предсідника розброєної конференції про стан праць цієї конференції, та щоби Рада заявилася в справі дальшої процедури.

Новий протекторат В. Британії над Єгиптом?

ЛЬОНДОН, ПАТ. Єгипетський король Фуад і, тяжко занедужав. „Дейли Геральд" обговорює евент. політичні наслідки. Може повстати тяжке положення, бо наслідник єгипетського престолу Фарук має всього 14 літ, тому требаб створити регенцію. Можливо, що В. Британія мусітиме перенятн знову протекторат над Єгиптом, або треба буде вернутися до парл. правління.

Труднощі з незалежностю Австрії.

Англійські часописи критично дивляться на старання французької дипльоматії для загарантування незалежности Австрії. Англійська громадська думка є проти того, щоби Англія чинно мішалася до ґарантії, як теж була проти того, щоби СССР допустити до занадто великої ролі в Женеві.

Барон Альойзі два тижні старався приєднати Англію та Францію для тексту конвенції, зредаґованого італійською делеґацією, що ґарантувала незалежність Австрії. Це не вдалося, бо Англія не хоче давати зобовязання на европейському суходолі. Також Мала Антанта недовіряє італійській ініціятиві. На перешкоді є теж югославянський спір, бо Югославія не хоче згодитися на геґемонію Італії в наддунайській полосі.

ЖИДІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Жид. Тел. Аґ. повідомляє, що 29. вересня, вперше від коли при владі в Німеччині є Гітлер, відбудеться в Берліні краєва конференція німецької орґанізації Гехалюцу.

Вальдемарас просить помилування.

Риські часописи повідомляють, що Вальдемарас, який сидить у вязниці за участь у червневому перевороті вніс подання, щоби його помилували.

Ліквідація Табору Нар. Революції.

Арештували дальших 10 членів нелеґальної орґанізації Табору Нар. Революції. Їх буде переслухувати судця для справ надзвичайної ваги, мабуть Демант. Ліквідація відбувається і на провінції. Деяких арештованих увільнять, 25 задержать у вязниці до розправи.

НОВА ПОЧТОВА ТАРИФА.

Знижка почтових, телеґрафічних і телефонічних оплат.

З 1. жовтня входить у життя нова почтова телеґрафічна й телефонічна тарифа, що обнижує оплати. Оплата від пересилки краєвих замісцевих листів обнижена з 30 на 25 сот., за кореспондентку з 20 до 15 сот. Також у закордонному обороті знижено оплату при листах із 60 на 55 сот., а крім того до Австрії, Мадярщини, Чехословаччини та Румунії з 50 на 45 сот. Кореспондентки до тих чотирьох держав з 30 на 25 сот. До інших країв із 35 на 30 сот.

Далі обнижать оплату за поручення в закордонному обороті із 60 на 45 сот. Обнижують оплату й за перевіз летунської почти, де буде одностайна оплата: 10 сот. за перевіз кореспонденток, а для переказів або листів 20 сот.

Оплату за пересилку пачок обнизили на 10 сот. у відношенні до дотеперішніх оплат. Для харчових пакетів увели 4 стрефи замісць двох. Поширено обсяг ваги з 10 до 20 кг., причому устійнено дві скалі ваги: від 10—15 кг. і від 15 до 20 кг.

Підвищено максімум квот, які підлягають пересилці почт. переказом із 2.000 зол. до 3.000 зол. Введено розрахункові перекази, які вимагають вплату дрібних належностей до 15 зол. передплатниками для видавців або адміністрацій часописів. Введено теж дрібні інкасові льокальні поручення до 5 зол.

Телефонічна оплата обнижена на 10 проц. Обнижено абонаментові оплати, готівкові в усіх гол. абонаментових мережах і катеґоріях. Знижено оплати за понадконтингентові розмови на держ. мережах з 10 на 8 сот., ведення розмов на коротку віддаль, причому оплата до 10 км. буде виносити 20 сот., до 15 км. 30 сот., до 20 км. 40 сот. Давніше виносили вони 60 сот.

У телеґрафі ввели найменше змін, тому що це дефіцитове підприємство. Всеж обнизили осн. оплату при телеґрамах із 50 сот. на 25 сот., так що телеґрама з 10 словами коштуватиме 1.75 сот. замісць 2.00 зол. Ґратуляційні та кондоленційні телеґрами матимуть теж обнижену тарифу: замісць 15 сот. від слова лише 5 сот.

Введено спеціяльну радіофонічну оплату для села. Місячна оплата буде 1 зол. замісць 3 зол.

Сойм полагодить реформу Сусп. Обезпечень.

З Варшави повідомляють, що реформи суспільних обезпечень не полагодять президентським розпорядком. Справу цю передадуть сойм ові та сенатові, які відбудуться восені на засідання.

Якщо хочете причинитись до розвитку українських установ, обезпечіть негайно, а найдальше до 31. жовтня, дозволену законом 1/3 частину вартости своїх будинків в одинокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"

у ЛЬВОВІ, вулиця РУСЬКА ч. 20.

Жде польської відповіди.

ПАРИЖ, ПАТ. У Женеві в четвер був застій в дипльоматичній акції. Пояснюють це тим, що мін. Барту жде відповіди Польщі в справі предложення східного пакту та відповіди Італії та Малої Антанти в справі Австрії.

Справа Сарщини.

ЖЕНЕВА, ПАТ. Бар. Альойзі, як предсідник комітету Ради Ліги для справ Сари переговорював із німецьким послом із Берна Вайцсакером, який сьогодня приїхав із Женеви. Вайцсакер уповажнений німецьким урядом переговорювати в справі Сарщини. М. ін. радили в справі поліції в Сарщині.

— **Щоби дати змогу** кожному купити мужеську гардеробу, як убрання, плаща, раглану, рішила фірма Віттельс, Львів, Рутовського 7, напроти катедри, дати кредит довгоречинцевий, але в таких цінах, за які продає товари за готівку. 20/80 7—3

КОНФРОНТАЦІЯ ЛІНДБЕРГА З УБИВНИКОМ ЙОГО ДИТИНИ.

З Нюйорку повідомляють: Конфронтація Ліндберга з Гавптманом тревала ок. 10 хвилин. Ліндберг хотів бачити вязня так, щоб Гавптман його не пізнав, тому наложив собі темні окуляри та насунув глибоко шапку на очі. Гавптман був дуже налякався, не знав, що довкола діється. Після конфронтації Гавптман знову впевняє суддю, що він невинний.

Нюйорська поліція найшла в Гавптмановім гаражі цвяхи такі самі, як ті, що ними збито драбину, якою напасники влізли до Ліндберґової хати.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

УБИВСТВО В ПОСПІШНОМУ ПОЇЗДІ.

У поспішному поїзді Париж-Вентімілія при відїзді кондуктор найшов трупи двох пасажирів. Поліція відчепила цей вагон. Ствердили, що це трупи двох париських купців. Можливо, що то було убивство й самогубство. Часописи лучать цей випадок із ост. поліційним скандалом у Ліль.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Папа висловив признання для Де Валери за протибільшовицьку мову в Лізі, в якій жадав щоби Ліга домагалася ґарантій релігійної свободи в СССР.

— 6-та комісія заявилася одноголосно за приняттям Афганістану до Ліги Націй.

— У Лібаві спустили на воду перший литовський корабель „Сметона".

— Китайський уряд постановив вислати протест до большевицького та японського уряду проти продажі сх.-китайської залізниці.

ВЛОМ ДО ЦЕРКОВ.

СТАНІСЛАВІВ, ПАТ. У Коломиї невідомі злодії вломилися до церкви, розбили касу та забрали ок. 20 зол. Опісля в церкві на Москалівці вкрали ок. 50 зол. і подерли 3 векслі. Опісля мабуть ті самі злодії вломились до костела на Москалівці та вкрали ок. 110 зол.

Орґанізована гіпокризія.

(УП) Анґлійська ґазета „Морнінґ Пост" з 17. 9. ц. р. містить цікаву редакційну статтю про Совіти та намагання їх втягнути в Союз Народів. Подаємо її в перекладі.

„Широка трансакція втягнути Совіти до Союзу Народів практично покінчена. Принципу, яким мав би кермуватись Союз, себто прилюдного обговорення справи і приняття, в цьому випадку не додержано. Навпаки, процедура була підступна й тайна; ціль освячує засоби. Було вправді трохи опозиції серед малих держав, одначе трохи тайного натиску старими випробованими методами — і ворожий голос відвернено, а маленькі Пилати обмили свої руки в тій самій мидниці, спасаючи свою совість тим, що здержались від запрошення, якого вони в дійсности не одобрювали, але й не могли йому перешкодити. Швайцарія, стараючись очевидно вдержати свій женевський пансіон у приличному стані, протестувала заязято, але й те заявяття було деколи модульоване зі страху, щоб не образити головних опікунів. Де Валера, що передше ніколи не пробував задоволяти Риму ворожим відношенням до Совітів, Бельгія, Голяндія, Польща, Портуґалія, Люксембурґ дали бодай неґативний вислів своїм побоюванням. Арґентина й Панама здержалися з сорому, з якого більш втаємничені потуги старали себе отрясти. Одначе 30 держав підписало запрошення до Совітів, яке останні рішились приняти. Сталін приняв був засоби осторожности, дістаючи запевнення, що там не будуть порушувати ретроспективно деяких неприємних питань. Вся решта є тільки церемоніяльним ораторством, штукою, якою Союз відзначається.

Та всеж таки є там одна маленька трансакція, яку треба було перевести, ще заки новоприбувшого впустили в середину. Колиб Совіти були стали членом Ради ще перед вибором президента, то згідно з повзбучним порядком цей уряд припав би совітському делеґатові. Тому справа президента буде вирішена завтра і цього самого дня Совіти будуть допущені на збори, а відтак до Ради. Після цього трансакція буде вже в цілости покінчена. Її переведено саме в часі, коли парлямент є на вакаціях, але ми можемо певно сказати, що проти цього є глибоке почуття в цьому краю. В деяких випадках воно навіть було дуже виразно підкреслене. Всеж таки ми дещо розчаровані, тому що в тих випадках, в яких це справедливе обурення повинно було бути найсильніше, воно було найслабше. Архієпископ з Кантербері справді не мовчав зовсім, коли йшло про терпіння посестриної церкви і щойно кілька днів тому його світлість сказав дещо зі страшної правди про навмисно викликаний голод на Україні, внаслідок чого вигинули міліони людей. Одначе ані архієпископ з Кантербері, ні його брат з Йорку не рішились видати в цій справі прилюдного заклику. Ми запримічуємо, що Бойкаунт Сісел є думки, що релігія і мораль не мають з тим нічого спільного. Виходить так, що в Союзі Народів і в його окруженні народилася нова релігія і моральність.

Та в свому часі ми побачимо, чи Совіти вадвигнуться до ідеалів Союзу Народів, чи може Союз скотиться до анархії, потомої для СССР. Також побачимо, чи Франція створила собі нового союзника, чи тільки викликала нові непорозуміння... Це моторичне, що Совіти піддержують терор в Індіях і на північно-захід. ній границі, а в Москві є навіть спеціяльні школи, де деяких британських підданих вивчують як розвалювати британську силу. Чи секретар внутрішніх справ дістав ґарантію, що цих практик не буде, а коли дістав, то чи він вірить у неї? Коли ні, то на основі якого досвіду і здорового розуму — абстрагуючи від моральности й релігії — може він надіятися, що з приняття Росії може вийти щось путнього?

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4
1/78

ЯК ВИ НАС ОБМАНУЛИ...

Отвертий лист до Володимира Винниченка.

У відповідь на брошуру „За яку Україну".

(Докінчення.)

Прочитував я Вашу зелененьку брошуру по кілька разів і шукав, що в ній присвячено тим, заради яких ми вийшли, відшукував у Вас селянської душі. Все, що по цьому питанню знайшов — зводиться до одного речення, до того маленького, що Іван змушений повертатися обличчям до землі. Мені пригадався Іван Барильченко, який здобув собі роботу на землі („Суєта" Тобілевича) і став потім великим артистом. Витративши всі свої сили на сцені, він рішив знову повернутися до тоїж самої цілющої матері землі („Житейське Море" Тобілевича). Так воно, коли не завжди, не з кожною селянською душею буває, — з багатьома стається, як із тим Іваном. З тогож, що Ви рішили повернутися до землі, я зробив собі висновок, що всеж у Вас душа селянська. Тому то я гадав, що ми скорше порозуміємося. От тільки на превеликий мій жаль, я не знайшов у Вашій шановній брошурці ніякої згадки про наше селянство, яке там, на тому широкому степу. А не згадувати сьогодні про нього, оминати, по моєму просто гріх. Вам же певне відомо не менше, як мені, що на Україні загинуло від голоду за останніх кілька років міліони не буржуїв (яких ми раніш приборкали), а бідного нашого селянського люду. З України безперестанку забирають в сотнях тисяч возів і відправляють на холоди, голодні муки та каторжанські роботи на Соловки та Сибір. На селах України живуть голодні тіни людей. А Ви, що на це селянський сину? „А не відділяти Україну від СССР!" І це тільки всього замісць того, щоби розкривати перед світом страшну правду і боротися проти руїнників українського села! А Вже письменник з почуттям людського горя! Чомуж не чути від Вас того, що почув у свій час світ від Л. Толстого: „Не маґу молчать!" І кожне Ваше слово в цей час мусілоб бути пройняте динамічною силою, протестом проти того нечуваного насильства, яке там діється над Вашим народом. І я гадаю, що Ви найкраще зрозумієте всю траґедію нашого селянина саме тепер, коли раніш того не хотіли знати. Уявіть тільки собі, що ось вже Ви на свому придбаному власними силами шматочку землі здобули необхідний собі засіб на прожиття до нового врожаю, а до Вас по тій тяжкій праці приходять чекісти й все до останнього зерна забирають. Щоб Ви, письменник, 100-відс. комуніст, на це сказали? І тепер перенесіться у міліони наших селянських душ, у яких не тільки все позабирали, а ще й із хат повиганяли. А хібаж ті наші селяни мають менше право на життя, як великі письменники та ідейні комуністи? І скажіть нам, Ва-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 29. ВЕРЕСНЯ 1934.

Д-Р ГР. ДМИТРІВ. 3)

САМООСВІТНІ КРУЖКИ УЧНІВ

УКРАЇНСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ В РОГАТИНІ В Р. 1909—1914.

III.

Кружковці на еміґрації. Підсумки самоврядування. Кольпортажа „Життя". Часопис „Відгуки". „Наукова Читальня" та її „Вістник".

З кінцем шкільного року багато кружковців дістало свідоцтво відходу. Багато виключили підчас шкільного року. Недаром назвали кружковці цей рік „роком еміґрації". Більшість кружковців опинилася у Львові. Виїхав туди і Палащук. Одначе не пірвав він звязку з ґімназією, вів живе листування з товаришами, відтворював із листів життя в ґімназії та містив дописи. Дописи або сам комбінував або доповняв допис якогось рогатинського товариша. Львів саме був ґрунтом для нього, тут міг він себе проявити і виявити свій публіцистичний й орґанізаційний хист.

Дир. Галущинський запровадив у ґімназії „самоврядування". Кожна кляса мала свій провід, своє судівництво, вибиране парляментарним способом. Кожна кляса мала свою касу ощадности, свого касієра, який що дня збирав сотикові ощадности, вписував у свою книгу і в щадничу книжечку учня. Ощадности віддавали щомісяця до Української Каси, де вони процентувалися. Ощадности з відсотками міг вибрати собі кожний учень, коли покінчить ґімназію, виключать його або перейде до іншої ґімназії. По укінченні ґімназії, після матури, могли мати учні свій власний заощаджений капітал.

Самоврядування мало виховувати до самодіяльности, бути підготовою до громадського життя. Це була „шкільна держава", практикована в Америці. Самоуправа була пещеною дитиною дир. Галущинського, якою захоплювався, в неї вірив і її любив.

Мала самоуправа й відємні сторони. За провід у клясах йшла між поодинокими групами боротьба. Нераз був суд далеко строгіший, як кара професора. Від кари професора можна було викрутитися, міг він її подарувати, від суду ні. Коли хто з суддів мав злість на товариша, то карав його безпощадно. Професорам залишили ту саму компетенцію що передтим, так, що значіння суду було ілюзоричне. Безумовно, що самоврядування було великим кроком уперед у виховних методах Галичини. Учні вчилися давати собі раду, вміти собою рядити. Палащук помітив всі ті недостачі самоуправи. Свої цінні спостереження помістив він у „Житті" п. н. „Звіт укр. прив. ґімназії в Рогатині. (На маргінесі звіту)".

Ідеї, думки, прямування, зроджені в кружках, ширили кружковці серед товаришів тих ґімназій, де вони опинилися. Олекса Шумний опинився в ґімназії в Копичинцях. Писав, що товариші в ґімназії нічого не знають про Драгоманівські орґанізації, про їх орґан „Життя". Прохав вислати йому кілька примірників „Життя", щоби розпродати між товаришами.

Дир. Галущинський надзвичайно ліберально ставився до молодечих поривів. Знав він про істнування кружків, потурав їм, не давав по собі пізнати, що знає про їх діяльність. Хоч „Життя" ставилося критично до ґімназії, містило не дуже то прихильні дописи, дозволив масово кольпортувати „Життя". В ґімназії розходилося понад 100 примірників.

„Життя" мало аж надто багато теоретичних розвідок, мало було актуального матеріялу. Д-р Данилович містив у ньому свій суспільно-економічний нарис п. н. „Праця". Кілька чисел з черги займали листи Кареєва про самоосвіту до молоді, що вийшли опісля окремою відбиткою. „Життя" виступило проти перебільшеного плекання спорту.

Такий спосіб редаґування „Життя" викликав невдоволення серед деякої частини молоді, що почала видавати свій журнал „Відгуки". Були вони боєвим орґаном. Містили багато актуального матеріялу. „Відгуки" були наставлені на війну. Війна за плечима, отже робім приготування, бо в ній може рішитися наша доля. Видавав „Відгуки" мабуть Чмола.

„Життя" мусіло під впливом свого конкурента змінити спосіб редаґування. Рогатинська ґімназія досягла небувалого числа учнів: понад 700. В розвитку „Наукової Читальні" відчували недостаток кружковців. Залишилось їх небагато, ледви 10. Належали вони до найдіяльніших одиниць в читальні. Учень VII. кл. Бойко М. дав почин видавати власний часопис для учнів ґімназії під назвою „Вістник Наукової Читальні". Дир. Галущинський дав дозвіл на видавання під тою умовиною, що кожну статтю перед друком перегляне він або професор, залежно з якої ділянки вона буде. Часопис літографовано в літографічному заведенні Андрейчина в 200 пр. по 40 сторін. Кожна ділянка знання мала свого референта. Білик Д. містив поезії, новелі. Поезії були в дусі Карманського, плаксиві, сентиментальні. От зразок п. н. „Пісня":

Розятріться, рани серця,
Ти виходиш все сумною
І летиш на крилах смутку
З невимовною тоскою.

В новелі „Не буде з нього ґеній" змалював перечулений тип молодця, з хоробливими амбіціями стати ґенієм.

Найбільше матеріялу давав Бадьо, що писав під ріжними псевдонімами, як: Грицецко, Грім, Огонь. Студіював Сореля, з якого деякі виїмки помістив в часописі. Був він референтом російської літератури. Бойко М. з Біликом Д. писали хроніку життя „Наукової Читальні". Вербяний Іван писав про пласт.

Опрацювання тем нерівне. Були цінні статті, яких і тепер не посоромився би неодин автор. У деяких вражало захоплення, молодечий порив, змагання до правди й краси. Останнє число вийшло перед війною.

Так закінчився найкращий період у розвитку ґімназії і самоосвітніх кружків.

шим колишнім звеличникам, якими оманами, якими ідеями, якими теоретичними міркуваннями можна оправдати ті злочини, які творять так звані комуністи на Україні? Якими обіцянками можна оправдати ті міліонові жертви, які принесли наші бідні темні люди, що провинилися тільки в тому, що хотіли жити й працювати на своїх шматочках землі, як-то й Ви збираєтесь робити? Може скажете, що Ви того й не оправдуєте. Мало! Прикривати злочин — це злочин. А Виж пером своїм прикриваєте тих злочинців. Хібаж на те родила нас земля херсонська? Ми маємо і без того досить на собі — мусимо памятати, що й на нас паде частина вини за ту революцію, яка повернулась у погибель для нашого селянського люду. І за нами мусять бродити міліони примар, від невинно загинувших з вини тої революції. Справу треба ставити конкретно і ясно, як рятувати — „у недалекому, завтрішньому, майбутньому" — наш народ селянський. Примара голоду не зникає з України, а щораз більше та більше повисає над нею. І не підтримувати треба своїми теоретичними міркуваннями тих катів, які до того довели, а боротися, боротися з ними, нищити в корені й саму їхню систему, ради якої і в імя ніби якої вони винищують наш народ. Треба його рятувати, поки ще цілком не пізно!

А Ви, син селянина, письменник, замісць того, щоб криком кричати на цілий світ проти тих гнобителів, проти того жаху, що вони утворили на Україні, закінчуєте Вашу брошуру „За яку Україну" бравурним патосом. Барабанний бій на полі поляглих!... Хто має стояти „за Україну радянську соціялістичну" — не відокремлену від Московщини: — голодне поневолене селянство, винищене саме тою системою? Ті, якими понабивані вязниці. Сотні тисяч вивезених на каторгу? Українські вояки, які розпорошені по московських частинах на Сибірі? Рештки недобитої стероризованої інтелігенції? Всі ті, перераховані мною складаються з українських трудових мас. Та й деж врешті та Радянська Україна, які ради на ній радять?.. І колиб Ви їм могли поставити запит: „За яку Україну?" а вони могли вільно на те відповісти, то мені не треба Вас запевняти, що вониб відповіли Вашими старими словами: „Москалі всіх мастей однакові, а тому ще раз і назавжди: За обновлення Самостійної Української Народньої Республики!" Тоді ж ні Ваші слова, кінцеві „За яку Україну?": „Не шкодуйте нічого, будуйте її з лютим завзяттям і захищайте її від ворогів чужинецьких і „своїх" — всіми засобами, всією кровю своєю, всім здоровлям, всім життям своїм!" — придбалиб ваги і булиб на своєму місці...

У Бозі надія, що український народ визволиться ще із цього московсько-комуністичного ярма і від таких лоялників, як Ви.

Прага, вересень 1934. р.

Ф. Мелешко.

ПРАВНІ ІНФОРМАЦІЇ.

Нова податкова ординація.

Вже за кілька днів, бо від 1. жовтня ц. р. обовязуватиме закон про нову податкову ординацію (Д. З. ч. 39 з 15. березня 1934 р. поз. 346).

Новий закон подає приписи, як визначувати податки: 1) грунтовий, 2) від нерухомостей по містах і деяких будинків по селах, 3) від помешкань, 4) від будівельних площ, 5) від електричної енергії, 6) промисловий, 7) доходовий, 8) надзвичайний від деяких професійних заробітків, 9) військовий, який визначують скрабові уряди у формі додатку від доходового податку і 10) від капіталів та рент.

Далі закон нормує визначування додатків, накладаних не тільки до державних, але теж до самоврядних податків (статті 1 і 2 § 1).

Новий закон узгіднює поведінку скарбових урядів при визначуванні вищезгаданих податків і додатків до них та касує безліч дотеперішніх законів, і виконних розпорядків, які нормували кожний податок зокрема. І в узгідненні цих ріжнородних законів полягає ціла суть нової податкової ординації. Одначе ще дотепер не появився виконний розпорядок до тієї ординації, хоча вже за кілька днів закон буде обовязувати. Негайно по оголошенні виконного розпорядку обговоримо ці важливі постанови в кількох статтях.

ЯКА ВЛАДА ВИЗНАЧУЄ ПОДАТКИ.

Вичислені податки визначують скарбові уряди. Від рішень цих урядів прислуговує платникам відклик до відкличних комісій, які урядують при скарбових палатах. Деякі податки визначують безпосередньо не скарбові уряди, але скарбові палати. І тоді другою інстанцією, яка поладнує відклики є міністер скарбу.

СКАРГИ НА РІШЕННЯ.

Від рішень відкличних комісій можуть платники і провідник відкличної комісії внести скаргу до Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

На інші рішення II. інстанції себто скарбової палати або міністра скарбу може внести скаргу до Найвищого Адміністраційного Трибуналу вже тільки платник (стаття 124)

УРЯДОВА ТАЄМНИЦЯ.

Урядовці та інші службовики скарбових урядів повинні заховати в тайні всі вістки про маєтковий стан та доходи платників та інших осіб, коли довідалися при виконуванні своїх службових обовязків. Збереження мовчанки в таких справах обовязує теж урядовців і службовиків по відході на емеритуру.

*

Руїна хліборобства.

ДЕКІЛЬКА СТАТИСТИЧНИХ ЦИФР.

Агенція „Всхуд" повідомляє:

Задовження дрібних хліборобів на господарствах до 50 гектарів припадало в 1933 р. пересічно 393 зол. на один гектар.

З тієї квоти 23,1 проц. припадає на купно землі; 19 проц. на господарські будинки, а 12,8 проц. на сплату довгів і податків. Про решту 45,1 проц., себто майже половину довгів статистичний уряд не згадує навіщо їх вжили хлібороби. Одначе страшне безробіття на селі та вчислення до тієї ґрупи карловатих і малоземельних господарств промовляють за тим, що майже половину довгів селянство затягнуло на прохарчування.

ЛИХВАРСТВО НА СЕЛІ.

Далі статистичні цифри говорять самі за себе такою пророчистою мовою: Дрібні хлібороби платили в 1933 р. за одну четвертину своїх довгів (26,4 проц.) нормальні відсотки, себто найвище 12 проц. річно, а ріжко теж діставали безвідсоткові позички. Зате більше ніж від одної третьої, бо від 37,1 проц. своїх довгів платили лихварський відсоток.

ЗАДОВЖЕННЯ КОЛЬОНІСТІВ.

Ці самі статистичні дані виказують, що задовження осадників, які осіли головно на наших землях, майже вдвоє вище ніж селянства і дійшло в 1933 р. до 785 зол. Дотого осадники куди в кращому положенні, бо майже дві третини довгів затягнули в державнім рільнім банку і не платять лихварських відсотків.

ПОЛЕКШІ ДЛЯ ХЛІБОРОБІВ.

Кружляють вперто вістки, що вже в жовтні появляться закони з полекшами для хліборобів. На гіпотечні довги буде мабуть мораторія. Нові закони обовязуватимуть вже від 1. листопада ц. р.

ЗА ЗНИЖКОЮ КОМІРНОГО.

Організації урядовців, суддів та учителів підготовляють акцію за знижкою комірного. Довги за комірне доходять до 9 міліонів золотих. Більшість довгів припадає на урядовців, суддів та учительство по більших і промислових містах, де комірне дуже високе.

Переведена анкета виказує, що пересічно припадає на одного державного урядовця 1.480 зол. довгу.

На урядовця припадає 1.600 зол. а на урядничку 930 зол. довгу. Більшість довгів урядовців походить з купна всяких товарів на сплати. Тому професійні організації поширюють між урядовцями думку, щоби вони закладали самодопомогові каси. („Всхуд").

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

З наших літниць.

У Делятині, гарній гірській місцевості, признаній за кліматичну, істнує від 33—34 літ купелеве заведення. Це заведення улаштоване по европейськи, має соляникові купелі знамениті та інгаляторію, бракує тільки лікарського вальору.

Заведення знаю добре від його заснови, від 34 літ. На власні очі бачив я хорих, що приїжджали сюди з кулями на ногах, а по 5—6 тиж. невім лікуванні ходили без палиць. Знаю також таких, що кашляли, захрипли, які шукали тут полекші. Ці люди після 2—3 літ лікування соляниковими, живичними та йодовими інгаляціями верталися домів здорові.

Заведення є власністю делятинського маґістрату; винарендовує його п. Чаплинська і веде зразково. Одначе є інші поважні хиби цього заведення. Збудовано його під самим містечком при головнім тракті Станиславів і Коломия — Ворохта у вузонькім подовгастім дворі між двома досить високими і стрімкими горбами так, що в часі дощевих опадів вода спливає вдолину. Між містечком і заведенням на довжині 200 м. нема ніякого хідника, тому хорі в дощеві дні мусять або бродити по болоті, або на таку незначну віддаль наймати фіякра. Нема тут також буквально ніякої приємности для лікувальців, а прецінь привозять вони сюди багато грошей... Навіть перейтися нема де. Хіба головною дорогою, по якій заординовані лікарями проходи неможливі. Порох не дає там відітхнути, а в дощ болото не дозволяє вийти з хати. Такі відносини

Сильніше опалить Вас
НІВЕА

Крем: Зол. 0·40 до 2·60
Олійок: Зол. 1·-, 2·- і 3·50
Pebeco Sp. Akc. w Poznaniu

відпихають людей від лікування та відпочинку в Делятині. Шукають вони інших, щою якости далеко менше доцільних заведень, де можуть ще дещо приємности, для хорих такої потрібної.

Одначе при добрій волі делятинського маґістрату недогоді можна би легко запобігти! Заведення пересунути годі. Щоби притягнути людей треба для добра міста якнайскорше зробити на коротенькій віддалі бодай хідник. Над самим заведенням стоїть дуже гарний, чатинний ліс, поперетинаний дорогами та лініями, чудовий терен на проходи. Але що з того? Цей ліс відділений від заведення китайським муром. Між тим заведенням і близьким лісом треба маґістратським теренем повести на гору хідник серпентиною на яких 400 м. Без цього хідника, а будують його вже повних 33 роки, нема доступу до ліса і власне це зражує людей до Делятина. Сидіти 4, 5 або й 6 тижнів літньою порою в зачиненій кімнатці з заслоненими перед порохом вікнами, це не можна назвати лікуванням. Що більше, До ліса веде дика стежка, така стрімка, що й найздоровіша людина лиш з трудом може туди вилізти і то лише в погідні дні! А як кого доп захопить у лісі, як це донедавна щодня траплялося, то треба вертатися бічними, на кільометри довгими стежками. Знаю людей, а до них і я буду належати, що лише через недостачу ліса на проходи більше до Делятина не поїдуть...

Хтось подумає, що містечко Делятин не має змоги зробити за кількасот метрів хідника до ліса? Цілий беріг, яким має йти хідник є власністю делятинського маґістрату, отже крім роботи не булоб ніяких інших видатків. Чи для такої незначної суми оплачується обезцінювати своє цінне купелеве заведення та інгаляторію? Думаю, що нова делятинська міська рада, а радше посадник п. Поллъо, людина енерґійна та підприємчива, довголітні занедбання своїх попередників направить і побудує передовсім хідник до ліса „Вільховець" ще в цьому році і так причиниться до розбудови купелевого та інгаляційного заведення, що є власністю містечка.

Сумні осінні та довгі зимові вечорі
весело перебудете, — якщо замовите собі
„ЖОРНА",
сатирично - гумористичний журнал
„Жорна" мелють двічі в місяць. Ціна прим. 25 сот.
Вишліть 1·50 зол. на адресу:
„Жорна" Львів, Ринок 10,
а будете мати заплачено на один чвертьрік. 5—5

Ніхто не обмежує Вашої особистої свободи. Можете підписати довільну скількість позички Рідній Школі. Кожна позичка по 25 зол

З нових видань.

Юлій Верн: ПЛЕСОМ АМАЗОНКИ. Мандрівнича повість для молоді в 2 томах. Переклав із французької мови Мирослав Капій. Накладня М. Тарнавська, Львів 1934. ст. 168 + 118. Ілюстрацій 32., ґрафіка П. Бенетта, Ціна 6 зол.

Досі переклали у нас із Жіль Верна мало. Молодь, що відкриває цього захопливого автора, наче перші наркотики, мусить читати його у чужих перекладах. Таким робом 95 відсотків усяких технічних наукових термінів, перших, які легко засвоює собі дитяча голова, залишаються часто на все життя у тій чужій мові.

Марко Вовчок заробляла добре перекладами з Верна на... російську мову. Навіть добилася у Вернового видавця Гатцеля виключного права на ці переклади. Шкода, що нідоли наш письменник не добився такого права для перекладів на нашу мову.

Перекладів Жіль Верна маємо досі дуже мало. Ще 20 літ і всі його фантастичні повісти готові здійснитись так, що запізно буде їх перекладати. Чи маємо чим заступити нашим дітям таку лектуру? — мало хто відчує у це, хочаб і не знати як голосно радив читати замісць Верна оповідання рідного виробу написані „з педагогічною метою".

Великий знавець психольоґії первісних народів (що в неодному нагадують психольоґію дітей) — Лоте сказав, що поступ европейських народів за останні 20 літ це здійснювання повістей Верна. Водночас тратять свою привабу такі фантазії як „Подорож довкола світа" та „5 тижнів на бальоні". Та як багато залишається таких як „З землі на місяць" або „Подорож до середини землі" — неосяжні пляни навіть для учених!

„Діти капітана Ґранта", „Патнацятьлітній капітан" або „Таємний острів" це доброю, ясною прозою складені поеми для дітей, що не тільки розбуджують дитячу уяву, але і вчать — точно думати. Сполука фантазії з точністю, відома великим математикам, така рідка у лектурі, призначеній для молоді, що Верн або Майн Рід мало мають суперників.

„Плесом Амазонки" — повість з інтригою. Є тут таємний лист з шифрою, якої не можуть відчитати, невинно обвинувачена людина, що хоче змити свою ганьбу, мандрівка по небезпечних водах і пралісах, боротьба з хижаками та падлюками, історія добору двох сердець — усе, що треба, щоб пашіло обличчя і горіли молоді очі над такою книжкою. Верн ледвипримітно заанайомлює читача з ґеоґрафією маловідомої країни, її фльорою та фавною.

Неодин великий мандрівник і неодин учений завдячує Вернові напрямок свого життя. Шарль Ріше признався що і він і Вільбур Райт і брати Бреґе почали займатися аеростатикою, прочитавши „5 тижнів у бальоні". Бирд відлітаючи на північний бігун, сказав: „Туди веде мене Верн". У 1876 р. малий американський хлопчина Сімон Лейк, прочитавши „Двацять тисяч миль під морями" рішив зглибити океани. Почав студіювати море, будувати підводний човен і як капітан Немо у 1898 р. підчас страшної бурі спускається на дно моря, де находить тишу. У своїй книжці „Субмарина підчас війни та миру" оповідає, як „Навтілюс" піддав йому першу ідею здійснити фантазію Верна.

„Плесом Амазонки" має оригінальні ілюстрації Беннета, одного з найблизчих приятелів Верна, що матеріял до кожного висуку брав із наукових даних.

Переклад М. Капія гладкий, зроблений чистою мовою

м. р.

НОВИНКИ

— Ювилейне свято. Дня 29. вересня 1934 р. відбудеться з приводу 25-ліття істнування української ґімназії Р. Ш. і Філії Т-ва „Учительська Громада" в Рогатині, Ювилейне Свято з такою програмою: В год. 8-ій рано поминальне Богослуження з Панахидою в парохіяльній церкві; в год. 9-ій посвячення ґімназійного прапора; в год. 11-ій відкриття пропамятних таблиць в будинку ґімназії для її основників і добродіїв; в год. 12-ій Святочна Академія, а в 4-ій год. зїзд учнів і учителів рогатинської ґімназії, получений з комерсом. — За Ювилейний Комітет: о. І. Щербанюк, Дир. Ом. Бачинський, П. Бігус, Юл. Каменецький.

— „Мазепа" у радіо. Праська радіостація (470,2) передаватиме в неділю 30. вересня від 19.00—22.00 години оп. Чайковського „Мазепа".

— Україніка. Загребський щоденник „Обзор" (ч. 218. з. 24. IX.) приніс фейлетон „Українська кніжевниця Марія Омелієченко. Уз незін боравак у Загребу". (Українська письм. Марія Омельченко. З нагоди її побуту в Загребі). Фейлетон підписаний буквами **іе** (Іван Есіх).

— У санаторії замало хорих. У загальній поліклініці у Львові була пресова конференція. Журналісти відвідали й санаторію для туберкулічно хорих у Голоску. Тут довідалися, що санаторія має 157 ліжок, а хорих лише 40. Це не тому, щоби не було хорих, а тому, що нема готівки. Управа м. Львова при 17-міліоновому буджеті призначує 30.000 на поборювання туберкульози. М. р. на кошт м. Львова лікувалося 4 хорих.

— Присягнув, що не буде красти в Польщі. В шинку при вул. Зеленій у Львові поліція арештувала міжнароднього злодія Стан. Мартинишина, що в 1928 р. після відсидження кари перенісся був до Чехословаччини. При Мартинишині найшли 450 зол. Мартинишин сказав, що у Львові ні в Польщі не буде красти. Його випустили, а гроші задержали до вияснення.

— Львівська хроніка — Власничка крамниці при вулиці Сакраменток 22. Сара Дайхсель померла наслідком попарення, що його спричинили невідомі люди, вкинувши фляшку з їдкою рідиною. — Городське староство притягло до відповідальности власника кіна „Міраж" за це, що висвітлює неморальну фільму „Божевільна ніч", як природничу фільму „Тарзанів приятель", щоби скористати зі знижки. — Президія м. Львова випускає 120 медалів у честь летуна Баяна. — У військовому суді відбудеться розправа проти підпор. Медецького за це, що вояка, який не вмів плавати взяв на шнур, щоби плавав. Коли вояк, щоб не втонути, вхопився за човно, старшина відіпхнув його і він утонув.

— Краєва хроніка. У Клузові біля Угринова згорів млин гр. Борковської. Шкоди є на 45.000 зол. — З Буга біля Валявки (коло Сокаля) виловили тіло Йосифа Корикори, який втопився наслідком нервового розстрою. Недавно Корикора хотів так само покінчити з життям, та тоді його врятували. — Суд у Перемишлі засудив на 10 місяців вязниці залізничника Вісневського за це, що після забави в чит. Т. Ш. Л. зав. Пакамінареві Паславському револьвер, коли Паславський жалівся, що йому надоїло жити. Паславський тоді застрілився. — У Станиславові покінчила самогубством учителька жидівської школи Г. Причина матеріяльна нужда.

— Смертний присуд. У 1932. Карло Лещак (родом із Борислава) після відсидження кари в станиславівській тюрмі вертався до дому. По дорозі присівся на віз господаря Князевича. Лещак убив Князевича залізною штабою, яка була на возі, та забрав 5.50 зол. Утік до Станиславова й тут півтора року продавав часописи. В лютому ц. р. поліція арештувала Лещака а суд засудив його на кару смерти. Наслідком касації справу суд розглядає щераз.

— Суботник згинув у Трансйорданії. Кілька літ тому виемігрував із Софіївки (Луччина) суботник Марко до Палестини, де відвідав кожну закутину. З Палестини перейшов у Трансйорданію. Гроші скінчилися і приходилося гинути з голоду. Щоби рятуватися продав Марко обі дочки шеікові, а сам пішов до Єгипту. Тут доробився майна. Дістав від дочок листа, щоби забрав їх від шеіка, бо їм страшно живеться. Марко вернувся та хотів заплатити шеікові, щоби віддав йому дочки. Шеік не згодився. Тоді Марко на силу хотів відібрати дочки. Прийшло до бійки між шеіковими та Марковими людьми, в якій Марко наложив головою.

— Посол Ідзіковський не зрікається посольського мандату. Посол Ідзіковський, якого виключили з ББ. за мальверзації, не зрікається посольського мандату. Буде одержувати посольські дієти, бо соймовий правильник не знає в тій справі обмежень. Пос. Ідзіковський дав уже свої повновласти для одержання дієти із соймової каси 1. жовтня.

— Письменники обвинувачені в протидержавній діяльности. У варшавському окружному суді на днях мала відбутися розправа проти 7 обвинувачених у протидержавній діяльності, з яких більшість письменники або журналісти Між ними є Генр. Джевецький, що недавно видав повість „Квасняци" та сконфіскована „Світ твердих людей"; далі публіцист Золотов, що містив свої праці в „Пшеґльонді Сполечнім" у Кракові, письменник Ст. Брави і інші. Пять обвинувачених на розправу не прийшли, вони втікли. Тому суд відложив розправу, а за тими, що не прийшли на розправу розіслав стежні листи. Одного з обвинувачених, Золотова, інтернували в Березі Картуській. Його привели на розправу скованого.

— Жоліо про „штучний рад". Ірина Жоліо (дочка Кіріє-Складовської) в інтерву з „Парі Соар" сказала, що її останнє відкриття не основується на знайденню штучного раду, а на можливости одержання з нерадоактивних елементів тілець, що мають радову активність. Її відкриття тепер іще не має практичного значіння.

— Ріжні вісти. Рінтелен нездужає на занік памяти. — Мадярський боксер Горват покінчив самогубством тому, що його не вмістили в репрезентації, яка має розіграти змагання з Німеччиною

БІРЖА.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.20 до 5.22.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 28. IX. год. 7.30 веч. „Панна Маліновська".

Субота, 26. IX. год. 7.30 веч. „Я переніг кризу".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 28. IX. год. 7.30 веч. „Мякун" комедія Г. Г. Дейвісса. Премієра.

Субота, 29. IX. год. 7.30 веч. „Мякун".

Закордонне радіо.

Пятниця, 28. вересня 1934.

Відень (506,8) 16.45 Оп. музика, 17.55 Фортепян, 21.15 Концерт Равагу, **Братислава** (298,8) 12.15 Концерт словацької музики, спів, 20.35 Скрипка, **Брно** (325,4) 9.15 Скрипка, 11.00 Хор учителів, 17.55 „Розбитий збанок" Г. Клайста, **Прага** (470,2) 15.30 Пісні, музика, **Париж** (1649) 12.30 Концерт, 20.45 Театр вечір, **Штрасбург** (349,2) 20.30 „Ле Пті Бребі" оп. Варнея, **Білгород** (439,8) 12.15 Спів, 16.30 Концерт, **Берлін** (356,7) 9.00 Нар. пісоньки, 14.15 Солісти, 18.30 Камер. музика, 21.30 Симфонія д-дур ч. 3. Бітнера, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18.10 Пісні, 18.40 „Дас Ґешпенст аф ден Дах" вес. авд., 19.10 Фортепян, **Мінхен** (405,4) 16.00 Концерт, 17.30 Репортаж із подорожі по Сх. Африці, **Штутґарт** (522,6) 10.00 Улюблені мельодії давніх часів, 11.00 Веселі пісоньки, 15.10 Нова камер. музика, **Букарешт** (365) 20.00 Скрипка, 20.45 Фортепян, **Будапешт** (549,5) 12.05, 22.05 Циг. оркестра, 23.15 Фортепян, **Міляно** (368,6) 11.30 Тріо, 17.00 Симф. концерт, 20.45 „Кн. Нансі" оп. Легара, **Рим** (420,8) 21.45 Сучасна симф. музика.

Субота, 29. вересня 1934.

Відень (506,8) 20.10 Авдиції (діяльоґ, песа, спів), **Братислава** (298,8) 18.15 Спів, 21.10 „Грушки св. Вячеслава" муз. ком. Косталя. **Прага** (470,2) 11.05 Сальоновий квартет, 20.10 Пісні Новака, **Париж** (1649) 12.00 Концерт, 15.00 Для дітей, 20.00 „Фльосі" оп. Шульна, **Білгород** (439,8) 16.30 Популярні мельодії, 19.00 Танці славян. народів, 20.30 Пісні (хор), **Любляна** (569,3) 20.00 Югосл. музика, спів, **Берлін** (356,7) 16.00 Концерт, 18.20 Вок. авд., **Гамбург** (331,9) 19.00 Фортепян, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15.15 Для дітей, **Ляйпціґ** (382,2) 20.15 Танк. суїта, **Мінхен** (405,4) 13.25 Концерт на форт. і орх. ґ-дур Бетовена, **Будапешт** (549,5) 17.00 Легка музика, 18.30 Спів, циг. орх., **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 13.00 Камер. орх., 16.45 Для дітей, **Рим** (420,8) 17.10 Вок.-інстр. концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 28. вересня 1934.

6.45 Ранішня авдиція, 7.50, 22.00 Рекл. концерт, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Метеорольоґ. вістки, 12.05 Сільва рерум, театр. репертуар; 12.10 Салон музика, 12.45 Для жінок: „Осінні клопоти з дітьми", 13.00 Полудневий дневник, 13.05 Моцарт: Скриптковий концерт е-дур (гр. пл.). 15.30 Експорт, 15.35 Економ. вістки, збіж. біржа, 15.45 Легка музика, спів, 16.45 Авд. для хорих, концерт із гр. пл., 17.15 Концерт хору. 17.50 Огляд періодичних видань, 18.00 Сільва рерум, мист. життя, 18.15 Популярна італ. музика 18.45 Музей в Трусканці, 19.00 Легка музика орх. „Бравур" (гр. пл.), 19.20 Вислід бальонових змагань „Ґордон-Бенет", 19.30 Легка музика з гр. пл., 19.50, 19.55 Спортові вістки, 20.00 Куток Краєзнавчого т-ва, 20.05 Обговорення програми симф. концерт, 20.15 Симф. концерт, 22.30 Рецитації поезій, 23.05 Танкова музика.

Субота, 29. вересня 1934.

6.45 Ранішня авдиція, 7.50, 20.15 Рекл. концерт, 11.57 Сигн. часу, 12.03 Метеор. вістки, 12.05 Сільва рерум, театр. реперт. 12.10 Концерт, 13.00 Полудневий дневник Популярні оп. фантазії (гр. пл.), 15.30 Експорт, 15.35 Біржа, 15.45 Новини з гр. пл., 16.30 Театр Уяви: „Кравчик Гнат", 17.00 Солісти (спів, скрипка, форт.), 17.50 Дім і родина: „Про нечемні діти та їх збайливих батьків", 18.00 Музика з гр. пл., 18.10 Сільва рерум, мист. життя, 18.15 Рубінштайн: Соната д-дур оп. 18 (віольончели, фортепян), 18.45 Репортаж, 19.00, 19.30 Танкова музика, 19.20 Міста й містечка: „Гнезно, столиця примасів", 19.50, 19.55 Спортові вістки, 20.00 Вибухи війни (особисті спогади), 20.30 Муз. балачка про трансм. з Риму, 20.45 „Коханця трьох королів" оп. Монтемеція; Веч. дневник, Як працюємо, 23.20 Комунікати, 23.25 Сатирична авдиція, 23.35 Танкова музика.

За редакцію відповідає Олександер Костим. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 261 (13.806). Львів, нед'ля 30. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За поголовне членство в „Уктоді"!

Заклик Українського Т-ва Допомоги Інвалідам.

Справа, яку порушуємо прикра для обох сторін: для громадянства і для інвалідів Української Армії. Але нема ради! Треба порушувати й прикрі справи тим більше, що в цьому випадку заангажована **честь нації.**

Посередником між інвалідами й громадянством є Українське Товариство Допомоги Інвалідам. Це інституція, яка виручає інвалідів від безпосереднього прошення за поміч. УКТОДІ — це громадянська інституція, яка від імені українського громадянства перебрала на себе обовязок забезпечити матеріяльно українських інвалідів. Ясно, що УКТОДІ може свій обовязок виповнити тільки тоді, коли громадянство співділатиме з ним і вплачуватиме постійно вкладки до УКТОДІ.

Не будемо сотий раз переконувати громадянство про **моральний обовязок** забезпечити інвалідів та про велике **виховне значіння** цієї справи. **Нація, яка не може забезпечити своїх інвалідів, сама себе осуджує.** Тут ніякі виправдання про крізу не поможуть.

УКТОДІ подає громадянству до відома постійні звідомлення зі своєї діяльности. Ці звідомлення є завжди якнайточніші, щоби громадянство могло постійно орієнтуватися, скільки впливає грошей і на що вони йдуть. Чи читає їх український загал? Маємо деякі сумніви. Бо, думаємо, навіть камінь зареагував би на таку картину: живе 2.000 українських інвалідів, якими не опікується ніяка держава. З того 350 інвалідів високопроцентових, що не мають змоги заробити на своє життя, ані не мають ніякого майна.

На їх забезпечення українське громадянство в краю і на еміграції зложило від 1924 до 1933 р. 608.407 золотих. Пересічно припадало на рік 61.000 золотих. Тими грішми треба обділити 530 інвалідів так, щоби їх забезпечити! Чи це можливе? Візьміть папір і порахуйте, скільки припадає на одного інваліда. Може тоді отворяться вам очі на жахливе положення українських інвалідів.

Є тільки один спосіб постійно сповнювати свої зобовязання супроти інвалідів. **Це: бути членом УКТОДІ й платити постійну вкладку** по 6 зол. річно, чи там 50 сотиків місячно.

Погляньмо, як представляється та сторінка медалі:

Зпоміж 6-ти міліонів українців членами УКТОДІ є 2.300 осіб! Себто 1 на 3.000!!!

Читачі самі прийдуть до висновку, що це скандал. Не з вини УКТОДІ. Бо УКТОДІ робило всякі зусилля, щоби впровадити поголовне членство. Досі це було безуспішне. Але коли в цьому році збіркова акція стала майже неможлива, фонди Товариства цілковито вичерпалися й інвалідам грозить утрата навіть тої голодової ренти, яку досі одержували, **УКТОДІ починає кампанію за поголовним членством УКТОДІ.**

До кінця року число членів мусить дійти до 10.000!

В першу чергу членом УКТОДІ мусить стати кожна читальня, кооператива, руханкове Т-во і т. д. Не ждіть на чийсь наказ — наказом хай вам буде **обовязок національної чести.**

Те саме відноситься до кожного українця. Не є українцем той, що вписаний до метрики. Це ще за мало! Українець сповняє всі обовязки супроти загалу.

А першим підставовим обовязком українця й українки є стати членом УКТОДІ і в той спосіб сплатити свій довг вдячности супроти тих, які на вівтарі Батьківщини склали своє здоровля.

Зачинаємо кампанію за поголовним членством УКТОДІ!

Всі голосімся в члени УКТОДІ та висилаймо вкладку на адресу: Українське Товариство Допомоги Інвалідам, Львів, Потоцького ч. 48.

Рідношкільні свята

під гаслом 100-літнього ювилею О. Ю. Федьковича.

Представники усіх українських центральних Товариств і Організацій ухвалили з нагоди 50-літнього ювилею „Рідної Школи", щоби кожного року влаштовувати рідношкільні свята в місяці жовтні як у річницю заснування „Рідної Школи".

На 1934 рік припадають 100-літні роковини народин найбільшого буковинського поета і першого українського шкільного інспектора Осипа Юрія Федьковича. З тої нагоди **постановила Головна Управа „Рідної Школи", щоби цьогорічні рідношкільні свята відбулися під гаслом 100-літнього ювилею О. Ю. Федьковича. Такі рідношкільні свята влаштують обовязково всі школи, курси і Крумки „Рідної Школи",** притягнувши до участи молодь, для якої О. Ю. Федькович полишив велику спадщину своїх творів (між іншим видав буквар для українських дітей) і практично трудився як керманич шкільництва.

Програма свята повинна бути багата й різнородна та обіймати святочну промову, евентуально й реферат, декламації, хори, ритмічні руханкові пописи, театральні вистави тощо. Якщо десь не булоб змоги приготовити свята з ширшою програмою — там треба подбати про виконання бодай скромнішого свята з промовою і декламаціями.

Якщо з причини важних перепон якась рідношкільна установа не встигла би влаштувати рідношкільного свята під кличем 100-літнього ювилею О. Ю. Федьковича в місяці жовтні 1934 р., то зробить це пізніше.

Про кожне рідношкільне свято на честь О. Ю. Федьковича повідомляти обовязково Головну Управу „Рідної Школи" та подавати описи свят до журналу „Рідна Школа" і до всієї української преси.

Також Товариство „Просвіта", її Філії й Читальні та інші Товариства порішили зі своєї сторони звеличати память Осипа Юрія Федьковича, що видатно трудився на українській ниві по цей і по той бік Черемоша.

Таким чином 100-літній ювилей соловія і будителя Зеленої Буковини нехай причиниться до духового обєднання, піднесення і скріплення всіх українських сил!

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ"
Іван Галущинський, голова. **Д-р Мирон Коновалець,** секретар.

Югославянський король у Софії.

СОФІЯ, 28. 9. ПАТ. Вчора пополудні приїхав до Софії югославянський король з дружиною і міністром закордонних справ Єфтічем та почетом. Гостей привитав болгарський король Борис з дружиною і численними визначними особами. Короля Олександра привитав посадник столиці Софії хлібом і сіллю. Король перейшов перед військовими відділами витаний оваційно юрбою мешканців. Югославянський король з дружиною замешкав у палаті болгарського короля в Ранія.

СОФІЯ, 28. 9. ПАТ. Міністр закордонних справ Бартолєв склав заяву, що внаслідок покращання взаємин між Югославією та Болгарією до Софії приїхав югославянський король. Приязні взаємини між обома державами сконсолідують політичне життя на Балкані.

ВЖЕ надійшли до Галицького Магазину Новин, Галицька 15, найновіші матеріяли на сезон осінній і зимовий — по цінах найнижчих.

Стидно навіть говорити...

Львів, 28. вересня 1934.

Яких два тижні тому друкували ми кілька статтей про нашу культурну нужду. Без ніяких стилістичних прикрас, без слізливого сентименталізму, — дати і цифри голосніше промовляли від найголосніших покликів. „Є нас у Польщі понад шість міліонів. Кваліфіковану інтелігенцію нашу, себто людей з вищою і середньою або спеціяльною освітою, самостійно заробку ючу (священики, вчителі нижчих і середніх шкіл, адвокати, лікарі, інжиніри, професійні кооперативні робітники і т. п.), можна обрахувати найменше на 20.000 осіб. Маємо поверх 3000 читалень „Просвіти", коло 1500 кружків „Рідної Школи", поверх 3000 кооператив, коло 1500 кружків „Сільського Господаря", сотки Соколів, Лугів та ріжних інших організацій, що поза своїми спеціяльними завданнями виконують і культурно-освітні завдання. У проводі цих організацій є багато інтелігентних селян, робітників, ремісників, міщан. Ці організації обєднують сотки тисяч найбільш активного, переважно грамотного населення. Здавалось би, що такий великий нарід, з таким поважним числом інтелігенції, з такою густою сіткою ріжнородних суспільних організацій і великим числом обєднаного в них активу народніх сил повинен би мати й велику пресу, значний книжковий видавничий рух, багато бібліотек і т. п. А що є в дійсності?"

І доказував автор цифрами і цифрами, що в дійсності є у нас — культурна нужда, що в порівнанні з багато меншими й навіть організаційно слабшими народами страшна мізерія, — що істнують величезні діри у тому, що разом складається на поняття модерної культури. „...Повинен би мати велику пресу..." Преса на першому місці у довгій черзі складових частин культури. І преса українська — перший жахливий приклад культурного цензусу народу: не так може навіть своїми технічними можливостями, не так навіть маленьким числом разом друкованих сторінок, — як числом читаючих одиниць і **почуттям потреби рідної преси"...** Про висоту накладу українських періодичних видань стидно навіть говорити..." Бо не може не бути стидно признаватися до того, що зветься культурним скандалом.

Не будемо сьогодні пригадувати рідну й чужинецьку пресову статистику, не станемо покликуватися на ноторійно відомі факти — двох щоденників на поверх 6 міліонів населення, двох щоденних видавництв, з яких обидва борються з постійними труднощами, яких причини на одна-однісінька, все та сама: українець вміє чудово критикувати, має вроджені нахили до політиканства, любить багато і голосно говорити (кричати), здобувається навіть і на великі зусилля щоденної праці і на геройські пориви, — але не має зрозуміння примітивних правд, які лежать у підстав світогляду кожної західної культурної людини. Наші люди просто не відчувають потреби ані рідної преси, ані рідної книжки, хоча одночасно є надзвичайно перечулені на пункті т. зв. національної гідности і найвищих національних змагань. І цікава річ: саме ті, які під оглядом націоналістичного принципіялізму є найбільш радикальні і найбільш непримирні, найменш причиняються до того, щоби защіпити рідному громадянству свідомість першого канону всякої національної боротьби: без багацтва друкованого слова, без розвитку рідної преси, байдуже якого політичного напрямку, не може бути мови про підви-

шування культурного рівня нації, а без культурної передумови не може бути мови про політичні успіхи.

Колиб хто переглянув списки передплатників двох українських щоденників і побачив, кого між ними нема тих хто з них залягає з оплатою рідного часопису за довгі місяці — тому моторошно стало би за добре імя українського громадянина і за всю будучність народу. Це враження ще збільшилось би, колиб зладити картотеки ніби свідомих українських громадян-патріотів, які є постійними і добре виплатними читачами польської преси, і то тієї її частини, яка вічно того свого українського читача, на його рідній землі, принижує у його національних почуваннях, зогиджує його та цькує проти нього.

Безперечно: бе нас загальна грошева скрута гірше, ніж когонебудь у світі, бють нас до того й специфічні обставини, що збільшують безробіття, — вони щораз збільшують число кандидатів до тих самих вакатів праці, при чому звужують можливости тих варстатів. Безперечно теж переживаємо подекуди і ми ту загальну духову крізу, що опанувала весь світ і проявляється м. і. у духовій прострації, в апатії, у збайдужінні до найболючіших справ, включно зі справою власної екзистенції. Але факт остається фактом, що той самий український громадянин, який „не має" 5 зол. місячно на рідний щоденник, пускає тих лиш золотих з легким серцем на „випадковій" зустрічі у шиночку, і той сам громадянин, що від місяців не платить за передплачуваний часопис і користає з того, що адміністрація газети не припиняє йому висилки, шануючи в ньому свого старого передплатника, — одночасно находить у кишені щоденно по кільканацять сотиків, щоби купити за них у вуличного кольпортера брукову польсько-жидівську газетку, для якої українофобство є одним з засобів здобування собі польської вулиці.

На цьому явищі господарської скрути з одного боку та легкодушности і браку почуття критицизму жирують теж видавці 10-ти і навіть 5-ти сотикових газет, ведуть шалену взаємно конкуренційну боротьбу, банкротують, виринають знову в інших комбінаціях, заощаджують на кваліфікованих співробітниках, замість яких вдовольняються двома-трьома низькоплатними „спецами від провінціональних сензацій", і заливаючи ринок своїм крамом — ще дужче обнижують інтелектуальний рівень пересічного галицького читача.

Українська преса не може собі на такі вихилєси дозволити і не може піднімати з такими польськими видавництвами конкуренції. Українська преса не може дозволити собі на люксус — займатися виключно тими темами, які приємно скоботають нерви читача і дбайливо оминати всього, що „нудне" (питання шкільної, освітньої чи господарської організації) або що наражує видавництво на великі втрати через конфіскату. Українська преса не може зректися своїх громадянських ідейних і моральних основ, — не може теж оперувати вуличною кольпортажею. Не може теж викреслити з легким серцем із рядів своїх передплатників і читачів тих громадян, які ними повинні бути.

Тому українська преса бореться не тільки за власну екзистенцію, але мабуть у ще більшому ступені — за культурний рівень рідного народу, за добре національне імя, кваліфіковане скрізь у світі — числом періодичної преси і числом постійних її читачів. Українські видавці не мають теж до свого громадянства ніяких дивних претенсій і здають собі знаменито справу, що культури народу не можна підвищувати покликами, що ніякі статті не защіплять у масах свідомости, яка приходить автоматично з поглибленням масового культурного світогляду. Але проголошуючи у цьому році знову місяць жовтень „місяцем преси", проголошує низку цілком практичних гасел. До перших із них належить гасло: ліквідація післяплатників і переміна їх на передплатників. Друге таке гасло: хай кожний українець, постійний читач польського щоденника, стане передплатником щоденника українського. Скромні вимоги — аж стидно, що треба їх казати. І ще більше стидно, коли треба аж боротися за їх здійснення.

Причина французько-польського напруження.

НЮ ЙОРК, 10-го вересня. (Вл. кор.). „Ню Йорк Геральд Трібюн" у телеграмі з Варшави виясняє причину французько-польського напруження як чисто економічну. Франція інвестувала в польському промислі 140 міліонів дол., дала 160 міл. дол. допомоги при ріжних нагодах, а крім того помагала в ріжних заграничних позичках. За те все Франція надіялася вдячности від Польщі. Польща не могла таких великих сум сплачувати готівкою і просила Францію, щоб вона приняла хоч частинну оплату товарами. Одначе Франція не пішла під тим оглядом Польщі на руку і навіть спроваджувала з неприхильної їй Німеччини більше товару, ніж з Польщі. У відсотках представляється вивіз товарів з Польщі за останній піврік так: 4 з половиною відсотків заграничного експорту Польщі пішло до Франції, 17 з половиною до Німеччини, 20 відсотків до Англії. Отже Німеччина й Англія помагають Польщі сплачувати її зобовязання Франції. Крім цього Польща мала все клопоти з французькими інвестиціями, як це наглядно показує справа з ткальнями в Жирардові. Французькі власники тих фабрик допускалися все ошуканства на шкоду польського державного скарбу. Інші фінансові трансакції між Польщею і Францією вказували, що Франція хотіла трактувати Польщу все як малу дитину, а не як рівного партнера. Це вкінці довело до отвертої ворожнечі між обома державами. Ця ворожнеча перекинулась тепер на політичне поле.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

Наслідки меншостевої декларації мін. Бека.

ЖЕНЕВА, 28. 9. ПАТ. Ліга Націй на своїм засіданні мала розглянути петиції в справі концесії на продажу алькогольних напитків у Польщі. Провідник Ради мін. Бек поставив внесок, щоби тієї справи не поладнували на цій сесії. Польський делегат мін. Рачинський заявив, що згідно зі заявою мін. Бека в дні 13. вересня ц. р. здержується від голосування.

Рада Ліги без дискусії рішила не поладнувати тепер тієї петиції.

100 тисяч долярів кавції.

НЮ-ЙОРК, 28. 9. ПАТ. На основі вислідів слідства Гавптмана обвинувачують за схоплення сина Ліндберга. Оборонець Гавптмана звернувся до суду з проханням, щоби випустили арештованого Гавптмана на волю за кавцією 5 тисяч долярів. Суд домагається 100 тисяч долярів кавції тому, що Гавптман є чужинцем.

Прокуратор заявив, що один з приятелів Гавптмана на вістку про його арештування скрився. Поліція вже знає його криївку.

МИ КУРЦІ ГОРДІ
з незрівняної якости рідної продукції
ПАПЕРЦІВ і ТУТОК КАЛИНА

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. ВЕРЕСНЯ 1934.

ВАС. МУДРИЙ. 8)

З подорожі до Швеції.

ВРАЖІННЯ ЗІ СТОКГОЛЬМУ.

З Нордійського Муаею пішли ми до Королівської Бібліотеки. Це величезний будинок, положений в затишному місці серед старих дерев. Внутрішнє урядження бібліотеки дуже практичне і вигідне. Читальні і робітні повні світла. При вході до бібліотеки праворуч є дві кімнати, в яких улаштована постійна виставка стародруків і старовинних книг. Серед них побачив я книгу великанських розмірів. Ціла вона писана чи краще мальована руками. З інформаційного напису над нею (вона лежить у великій скляній габльоті) я довідався, що її писали чи краще малювали 1200 р. у бенедиктинському монастирі в Подлячек у Чехах. Зветься вона чортовою біблією (Teufelsbibel). У 1594 р. попала вона до Праги. В часі штурму Праги у 1648 р. попала до рук шведів, які вивезли її до Стокгольму. Вона стала прикрасою королівської бібліотеки, що містилася ще в старому королівсському замку. В 1697 р. була велика пожежа корол. замку. Біблію спасли таким чином, що викинули її через вікно. І вона збереглася досі. Є це величезна цінність. Бачили ми там і багато інших рідкостей, але про них писати не беруся, бо вони не зробили на мене такого сильного враження, як ця великанська біблія.

З бібліотеки подались ми на політехніку. Стокгольмська політехніка міститься в цілому комплексі будинків, які побудовані на горі, в одному стилі. Архитектонічно цілий комплекс дуже вдатно й естетично розвязаний. На самому фронті не достає ще одного крила, тобто одного будинку, який мають у найближчому часі добудувати і таким чином завершити гармонію цілого комплексу. Вивінування цієї високої школи в наукові засоби, а також ціле внутрішнє урядження всіх виділів школи надзвичайно богате та дороге.

При самому вході до політехніки мимоволі зупиняється ваше око на дуже оригінальному монументі, масивних розмірів у формі великанської вази, з якої спливає вода до басену, що обливає довкруги цей монумент. Є це твір згаданого вже шведського різьбаря Міллля. На стінах вази і на її підставі повно символічних плоскорізьб, при чому символіка запозичена з мітольогії старовинних народів. Цілий цей памятник має символізувати новочасний розвиток промислу. Довкола памятника невеличкий городець, у якому найбільше декоративну ролю відіграють гарно виплекані верби.

Звідси подались ми на королівський замок. Він положений у самому центрі міста, на скалі. З двох сторін відбиваються його стіни в морській воді. Замок побудований у 18-ому (1690—1754) столітті у формі чотирокутника, майже квадрату, він 120 метрів довгий і 115 метрів широкий. З одної сторони напроти замку (від фронту) видний парлямент (побудований 1898—1905), а ще далі будинок опери, з другої відслоненої сторони широкий залив чи морський пролив, повний моторових човнів. Між проливом і замком город, а в ньому прегарний памятник Карла XII. На високій підставі стоїть постать цього геройського, молодого короля. На голові нема накриття. Порухом тіла похилений вперед, у правій руці держить добутий меч, який тримає вниз перед собою, а ліву руку підніс догори і вказує нею в сторону Росії. Він у воєнній екстазі, у часі ставлення першого кроку до воєнного походу і виправи. Очі й вираз лиця переконуючі, потягаючі. Видно, що це великий войовник.

Була година 12-та полудня, коли ми входили до королівського замку. Ввійшли на подвіря. Це камінням вибруковаий прямокутник. — Тут, — казав мені п. Ю. Менцінський — у тому крилі мешкає король, а в тому наслідник престолу. Це було перше подвіря. Звідси перейшли ми на друге, де находиться вартівня. Там було можна приглянутись зміні варти. Народу зібралось дуже багато. Ми найшли вигідне місце на якійсь лавці і спочали. Приглядались підготовці до зміни варти. За кілька хвилин прийшла і ця вижидана зміна. Нічого надзвичайного! А всеж цьому видовищу приглядалось безліч народу. Переважали між ним, здається чужинці, а в тому і мої співподорожні з корабля. Військова орхестра, що грала військовий марш для того відділу, який приходить відбирати варту, не виглядала парадно. Вона була убрана в зеленкуваті полеві одяги і в шоломах. Зате відділ, що прийшов на зміну, був убраний у граматові одяги. Вояки були рослі, здорові, вимуштровані, словом робили якнайкраще враження. Парада скінчилась за кілька мінут. І зібрані видці почали розходитись. Тут розпрощався я і зі своїм цінним провідником.

Не стрінувши своїх товаришів, що мали в тому часі на мене ждати, я пішов до замку о-

Ще про розбудову варстатів праці.

(Стаття надіслана).

З початком вересня ц. р. помістило „Діло" багато — як на один місяць — статтей про варстати праці. Проекти за проектами сиплються і в кожнім з них згадується про брак капіталу, а часом говориться, що капітал можуть зложити люди, які мають готівку в касах. Одначе при основуванні варстатів треба наперед постаратися про дрібницю, про яку чомусь ніхто не згадує, а нею є збут товарів.

Чому майже всі ремісники сидять у нас без роботи? Кожний з них рветься до роботи, а коли що зробить, то це лежить на складі. Приглядаюсь тому всьому по селах і містах, а все одна і та сама болячка, що нема де виробів продати. Маємо солідних майстрів майже в кожній ділянці промислу, та що з того? Де продати? Жиди в українських ремісників виробів не купують, бо підтримують своїх ремісників і фабрикантів. Селяни на торгах купують жидівську тандиту. А як селяни бояться української крамниці, то аж стидно говорити. Нехотячи зайшли три жінки до українського купця в місті ,щоб купити мила. На запит купця, що їм дати, крикнули: „Ходім геть, бо тут є жиди"...

Збут виробів взяв у свої руки Центросоюз і через Повітові Союзи Кооператив розділює товари сільським кооперативам. Те саме робить Народня Торговля. Але що зробити, як ті дві торговельні централі не хотять з якихось причин замовляти і побирати виробів українських фабричок чи ремісників? Тоді ремісники пропали.

Подам тут один приклад. Є в Ходорові виробня щіток всякого роду Олекси Дудина. Своя людина — він тяжко працює і бідує так, що не має навіть чим заплатити місячної оплати за дитину в „Рідній Школі". Обїхав він східні міста, виїздив гроші до Львова, ходив до наших централь. Обіцювали замовити товар, майстер приїде додому, чекає місяцями, замовлення нема. Поїде по містах, де є філії і Пов. Союзи Кооператив, а там не хотять взяти товару, бо не мають припоручення з централі. І що діється в душі того майстра, коли він бачить на полицях і в магазинах стирти щіток з жидівських фабрик, а його збувають як грошака? Так є чи не зі всіми нашими ремісниками.

Але є щось цікаве і з другої сторони. Є у нас фабрика цикорії „Луна", але лише в оголошеннях у часописах і календарях. Українські купці тої цикорії не мають. Так є по провінціональних містах і містечках. А тимчасом туди одного дня заїзджає авто Франка, закидає місто цикорією, зробить замовлень на тисячі і їде далі. На другий день приїзджають три пані з фабрики Бома, перед якоюнебудь крамницею розташовують свій крам, варять каву з цикорії, дають прохожим пити, продають за поважну суму товару, додають для принади горнятко, ложочку — і їдуть далі. А з фабрики „Луна" нікого не видати... Є ще фабрика „Золотої кави" в Красяім. Я хотів купити і спробувати, який смак, та ніде нема. Чому нема її в кооперативних крамницях? А тимчасом у календарях п. Тиктора зараз за обкладинкою велика картка з обрзком „Евріля" Франка, а навіть дітям у школах „Рідної Школи" учителі роздають поділи годин з друком „найліпша кава і цикорія Франка"...

Ех, народ ми, народ без путя і чести! Тут наша мізерія і кріза. А ми на такій землі, що не повинні відчувати кризи, бо що посалім, чи посіймо, все вродиться. Болгари з глини й піску, зпід Львова вивозять гроші нам зпід носа, а ми славім чуже і вчім дітей змалку, що жидівська цикорія „найліпша"...

Знаємо всі, що наша торговля щойно в зародку. Українських крамниць по містах лежи по кілька, а кооператив найбільше по селах. Там найбільше й наших консументів. Кооперативам доставляє товар Центросоюз і Народня Торговля. Якщо ті дві централі візьмуть вироби українських фабрик і ремісників у розпродаж, то розбудуємо варстати праці; а не возьмуть, то все пропало, бо ані жиди ані поляки не возьмуть наших виробів до своїх гуртівень. Як цього не буде, то нема що й думати про основування нових варстатів праці.

В.

Білоруси проти СССР.

Виленський білоруський комітет прислав голові XV. сесії Ліги Націй меморіял у справі приняття СССР до Ліги Націй та заяви Літвінова, начеб у СССР не було меншин. Це моглоб піддати думку ,що в СССР усі народи, м. и. і білоруси користуються всіми свободами. А це неправда. Білоруси, які живуть у СССР уже нераз заявляли Лізі Націй, що не можуть визнати СССР своїм представником супроти Ліги ні супроти всього світа.

Посол забрав собі гроші.

РИГА, ПАТ. Литовське м-ство внутрішніх справ заскаржило бувш. литовського посла в Берліні та Льондоні Сідзікавскаса за 200.000 литів. Сідзікавскаса відправили зі служби за це, що взяв собі гроші, жертвовані добродійним установам на Литві литовськими почесними консулями. Ті установи є під управою м-ства внутр. справ.

В Еспанії кипить.

МАДРИД, ПАТ. У Монфорте поліція сконфіскувала сто бомб і кілька тисяч крісових набоїв. У Кадиксі придержали вантаж 10.000 сталевих плит. Здогадуються, що ними мали опанцирити вантажні авта. Кажуть, що в Кадиксі бачили Троцького.

Конфлікт між центральним і катальонським урядом загострюється. Президент Катальонії у письмі повідомив еспанського премієра, що він не має права мішатися до справ Катальонії. Еспанська преса домагається енергійних зарядженъ проти катальонських „сепаратистів".

Українців у Румунії все менше.

Е. Якабфи у своїй статистичній праці, що вийшла 1923 р. у Лугоші, подає число *українців у Румунії на 1.032.136*. У книжці Ем. Д. Василіва, що вийшла того самого року в Клюжу під заголовком „Сітуація демографіка а Романеі" число українців подане на 615.000.

На одну тисячу людей припадало в Румунії по обрахунках Якабфи 66 українців, а по рахунках Василіва 36. Тепер показує народочислення з 31. грудня 1930 р., що *українців у Румунії є всього 469.000*, тобто лиш 26 від тисячі. Як видно, число українців у Румунії усе маліє.

Число румунів подавав Якабфи на 670 від тисячі всього населення, а всіх національних меншин разом на 330 душ. Румун Ем. Д. В. Василів писав, що на тисячу населення було 703 румунів і 297 інших національностей. Та від того часу число румунів усе більшало, а національних меншин усе меншало. Дійшло до того, що при народочисленні 31. грудня 1930 р. було вже 730 румунів і лише 270 усіх меншинних народностей разом.

По народочисленні з 31. грудня 1930 р. між національними меншинами займають перше місце мадяри. Їх було 1,388.000 або 77 на тисячу (Якабфи подавав 1,822.042 або 116 на 1000). На другім місці стоять жиди. Їх було 31. грудня 1930 р. 829.000 або 46 на 1000. За ними йдуть німці з числом 775.000 душ або 43 на 1000. *Четверте місце припадає українцям*, пяте з числом 378.000 або 24 на 1000 болгарам. Москалів начислили 234.000 або 13 на 1000. Решта меншин у Румунії то серби, турки, татари, ґалавзи, вірмени й інші.

Католицький священик вернувся з Радянщини до Америки.

НЮ ЙОРК, 10-вересня. (Вл. кор.) Бруклинський католицький священик Осип О. Ваєн вернувся недавно з Совітської Росії та описує свої враження в тижневику „Бруклин Теблет". Вони займають цілу сторінку дрібного письма в газеті; їх короткий зміст такий: Свящ. О. Раєн виїхав до Росії з групою подорожніх на відвідини. Вже в Ослю, в Норвегії, всіли на їх корабель два представники совітського уряду і перебули на ньому шість днів, аж до приїзду до Ленінграду. Вони мали переглянути всі пашпорти і розповісти про те, як подорожувати в Радянщині. Ніхто не смів висісти з корабля на совітську територію, коли не заплатив ще окремо 40 дол. поприв. всі інші кошти, які треба було заплатити ще перед виїздом до Радянщини. Один подорожний мав поручаючий лист до американського амбасадора і він зажадав звільнення від цієї оплати. Йому дозволили вислати телеграму до амбасадора, але коли не було на неї відповіди два дні, подорожний зрозумів, що телеграма не вислана і заплатив вимаганих 40 дол. Подорожним не вільно входити самим до приватних домів та перевідувати про життєві відносини. За ними слідять провідники з бюра подорожей „Інтуріст" і зараз завертають. Пильно поносяють провідники про все, що діялося в ріжних палатах та церквах за царських часів, а не вільно спитати, як діється тепер в урядах за нової влади.

Хоч як пильно стережуть подорожних провідники, то все таки деколи можна дещо довідатись від ріжних людей, такого, чого не видно зверха. Провідникам не вільно брати від туристів ніяких нагород у грошах, мабуть на те, щоб вони не зложили грошей на втечу з Радянщини. Подорожні мусіли поприписувати свої пашпорти в кишенях, щоб їх хто не зкрав. Американські пашпорти дуже пожадана річ і тому дехто складає літами рублі, щоб опісля дістати американський пашпорт — все одно, яким способом — коби лише при його домові втекти з Радянщини.

При висіданні з корабля увійшов до нього урядовий совітський лікар і зайшов до їдальні. Тут почав вивідати все, що лиш попало. Подорожні зрозуміли, що в державі мусить панувати страшний голод, коли урядовець має такий повний апетит. Від стрічних довідалися, що останніми часами вмерло з голоду півтора міліона людей. Коли раз переходили попід одну фабрику, побачили робітників, що тримали під пахою бохоня хліба. Довідалися, що це їх заплата за цілоденну роботу. Деінде платять також і грішми, але так, що за них не можна купити хліба. Припаси в крамницях Торгсіну часто гниють, бо нема кому купувати.

Релігія в засаді дозволена в Радянщині, але як хто до неї признається, не дістає хліба, а урядовець тратить службу. Норвеський консуль відраджував одному подорожному відвідати католицького священика в Ленінграді, щоб не наразити його на спеціяльний нагляд і допити про ціль відвідин чужинця. Найбільшим щастям подорожних було, коли всіли на корабель а поворотом до Америки і знайшлися на нейтральних водах.

глядати те, що можна було оглядати. Заплатив я вступ і подався на третій поверх оглядати апартаменти помершого короля Оскара II. Бернадотта. За його правління Норвегія, як відомо, зірвала зі Швецією навіть персональну унію. Це, кажуть, вийшло на користь обом краям. Це зірвання відбулося, на всякий випадок, без війни і кровопролиття, що, кажуть, треба завдячити політичному розумові Оскара II.

Ввійшов я до помешкання того покійного короля не сам, бо таких цікавих, як я, було більше. Провідник впровадив нас до кабінету короля, в якому відбувалися колись між іншим і засідання ради міністрів. Кабінет уряджений дуже гарно, але скромно. В ньому і правнича бібліотека і збірник законів і портрет короля і кілька цінних образів шведських малярів. З кабінету подались ми до цілої низки кімнат, у яких мені довелося бачити таке богацтво скарбів мистецтва, що я тими оглядинами зовсім перетомився. Образи, мальовила на стелі, різьби, гобеліни з ріжних часів і ріжних країв, меблі посуда (срібна, золота і порцеляновa) — все те пересичувало не надміром коштовностей, а мистецькою вагою. І образи і портрети і гобеліни і килими та дивани, були такі гарні, що важко було від них відірвати очі. Найсильніше враження лишилось у мене все таки від оглядин галевої салі. Описувати її не беруся, бо зайшов би за далеко, вглиблюючись у подробиці. Треба булоб писати і про паркет і про стелю і про стіни і про меблі і про дзеркала і про фрески і про золочення і про трони. Ясно, що за багато місця мусілоб припасти цьому всьому і це напевно знудилоб читача. Думаю, що досить й сказаного.

—o—

Сумні осінні та довгі зимові вечорі

весело перебудете, — якщо замовите собі

„ЖОРНА",

сатирично - гумористичний журнал

„Жорна" мелють двічі в місяць. Ціна прим. 25 сот.

Вишліть 1·50 зол. на адресу:

„Жорна" Львів, Ринок 10,

а будете мати заплачено на один чвертьрік. 6—6

Волинські Торги.

Волинь, 24. IX. 1934

I.

Авторові цих рядків довелося побувати на Волинських Торгах, на цій 5-ій з черги господарській імпрезі на Волині.

Загальне враження? Гарний парк Любомирських, який не швидко очухається після „торгових" гостей. Вхідна брама під соломяною селянською стріхою. Перші павільони праворуч теж мають на собі трохи нашої соломи. А далі майоріють уже серед дерев павільони ріжного стилю або без усякого стилю

Але про них потім.

II.

На хіднику біля вхідної брами і здовж паркану сотні людей. Майже всі — наші, переважно сільська молодь з передмість і ближчих околиць. Але ось — і інтеліґенти. Між ними — члени ради й аґроном філії „Сільського Господаря" в Луцьку та кількоро селян із Луччини, а поруч ще кількох луцьких інтеліґентів, що вже нічого спільного з сільським господарством не мають.

Чи ці селянські й міщанські маси прийшли на торги? Ні, вони лиш ходять сюди й туди та заглядають поза паркан. Чому? На це питання годі дати тут відповідь.

Зате крізь браму перелизаються урядові гуртки — сільських школярів, ґімназистів, якихось організацій, залізничників і т. д.

III.

Входимо на територію Торгів. Директор інж. Скупень невпинно метушиться. А все довкола таке мляво-байдуже! Ця млявість на цілому терені торгів, у всіх павільонах. Настрій сонний. Ніхто не виривається дати якесь пояснення. Неначеб боячись порушити мовчанку (а може й сон) доглядачів поодиноких стійл, наші селяни ходять майже на пальцях і шепчуть тихо-тихо.

Особливо цей настрій нірвани панує в урядових стійлах — повітових сойників і ріжних фахових шкіл.

Зате приватні підприємці, особливож ті, що привезли ріжні чудодійні речі, як клей до шкла, пасти до стертих зеркал і т. д., аж занадто „натхнені" й голосномовні. Біля них та біля столів з ріжними жіночими прикрасами й цяцьками жіноцтво тане від захоплення.

IV.

Ось павільон I.

Соя, кошикарство, полотна, вишивки. Ґрупа наших селян, витягаючи обережно шиї, зазирає здалека на столи. Врешті осмілюється і хтось ставить запит про сою. Доглядач стоїть, як мур, — ані пари з рота. Видно, що українська мова не настроює його до відповіді. Зате поруч (стійло соєвих перетворів) на питання якихось інтеліґенток ллються ввічливі пояснення чистою російщиною...

Далі та сама нехіть до відповідей на запити українською мовою. Доглядач стійла кошикарства з Клевані зовсім не відповідає селянам. До відповіді змусив його один інтеліґент-українець, але очевидно, відповідає він по польськи. Далі вже наші селяни ні про що не питають (крім павільону льнярства й перерібки вовни) та проходять поруч експонатів мовчки. Очевидно, вирішили, що торги не для них.

V.

А всеж таки значну частину відвідувачів Торгів (назагал було небагато) складають українці. Може тому, що була звичайна неділя і „репрезентаційних" інтеліґентів не було.

Селянська маса й добір експонатів витворювали враження, що ми на якомусь незвичайному волинському ярмарку: українські маси, українські продукти, а крамарі — чужі. Це враження доповнило ввечорі чудове попурі з українських пісень.

Бракувало хіба ліри...

VI.

Ґазетні заповідження, що 5-ті Волинські Торги матимуть реґіональний характер і мету показати купецькому світові продукцію Волині та змусити купців до експорту, підтвердилися, але дуже своєрідно.

Експонатів центральних польських фабрик майже зовсім не було. Навіть рільничих машин і знаряддя. Крім кількох плужків, культиваторів та окремого павільону „Альфа-Ляваль".

З живини тої неділі можна було оглядати: дика з двома поросятами, 2 качки (словами: дві!), кілька курей кармазинів сумнівної чистокровности й кілька кріликів, які не мали найменшого бажання показуватися публиці. Здається, що й усе.

Бо для тваринної продукції були призначені спеціяльні дні.

Рослинна продукція представлена хаотично. Окремі окази могли притягнути увагу дрібного продуцента, але їх маси, яка казалаб про культуру Волині й моглаб спинити на собі увагу купця, не було. І далебі, годі було собі уявити, що моглоб спокусити якогось експортера. Очевидно, вина в цьому не дирекції, а продуцентів.

Характеру дрібного ярмарку надало Торгам і те, що здається, великі землевласники цими Торгами не зацікавилися. Українське селянство, яке складає 80 відс. населення, теж участи в них не взяло. Отже вісю Торгів мимохіть стали казьонні продуценти — сойники, ріжні школи, вязниця, „Мацеж Школьна" і т. д.

З українських промислових фірм узяла участь О. Левицька — „Елеґант". Стійло в головному павільоні, досить імпозантне.

VII.

Увагу українців мусіла звернути на себе продукція українського народнього промислу. Але одночасно викликала й сум. Українець має враження, що зібрано тут усе найпримітивніше: полотно — найгрубше й найгірше, вишивки — первісні, гончарство — ярмарочне, а деревляного промислу й кушнірства ми таки й не зауважили.

Ще були волинські „килимчики" (ріжнокольорові полотнища), але, здається, випродуковані неукраїнськими руками або під неукраїнською кермою. Що могли вони викликати, крім почуття огірчення? В такому „волинському" килимчику ви бачили разячу мішанину мотивів і барв — волинських із закопанськими, ловічськими і т. д.

З цього наука: національного промислу не слід підроблювати; лише люди дотичної національности можуть відчути рідні мотиви і смак свого народу та відтворити його в народньому промислі, але ніколи — чужі люди. А тимчасом нашим народнім промислом і мистецтвом аж занадто ревно займаються польські інтеліґенти

При початках звапнення кровоносних посудин вживати природну гірку воду **Franciszka-Józefa** яка дасть реґулярне випорожнення та обнижить високе тиснення крови. — Поручають її лікарі. 1—1

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИГМУНТ ЗАЛЄСКИЙ** вул. Боґнів. ч. 4
1/78

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. ВЕРЕСНЯ 1934.

ЯРОСЛАВ ПАСТЕРНАК.

Новий чинник

в українській археольоґії.

З приводу інавгурації нового шкільного року у Богословській Академії.

Сьогодні це вже загально признаний факт, що передісторична археольоґія займає зовсім самостійне, визначне місце у великій ґрупі історичних наук. Її відношення до них таке, як джерела до ріки, з якого вона бере свій орґанічний початок та постійну, головну піддержку. Зокрема історію з її нераз сумнівними, непевними джерелами підсилює археольоґія хронольоґічно певними висновками, добутими з досліду безпосередніх свідків даних подій, а прослідженею культурні структури мають звичайно рішаючий голос на випадок розбіжности історичних джерел.

Із сказаного виходить, як це незвичайно важно раціонально добувати матеріяли, що на підставі їх та обставин, серед яких вони находяться, археольоґ відтворює наглядний, можливо всебічний образ матеріяльної культури й способу життя передісторичних народів. Ці матеріяли добувають учені серед ріжних обставин і вони в більшости випадків рішають про їх наукову вартість.

Найцінніший є безперечно матеріял, придбаний lege artis систематичними розкопами; за них повинні братися лиш фахівці. Одначе не зовсім без цінн є й більшість археольоґічного матеріялу, який зберігається по музеях, а находять його зовсім випадково при ріжних земляних роботах. Передусім помножує він матеріял до наукового опрацювання, відтак не тратить ніколи своєї топоґрафічної вартости, бо всеж це поважний причинок до картоґрафічного опису окремих культур та до досить проблематичних ще досі спроб передісторичної антропо- і демоґрафії.

Очевидно, що тут усе вже залежить від самих принагідних добувачів матеріялу, наскільки він буде для науки придатний. Рішає при цьому їх підготовка, стан обзнайомлення з існуванням окремої науки про старовину, її ціль та методи праці.

Майже весь археольоґічний матеріял добувають на селі, тому обовязок повчити селян-добувачів про його значіння та вартість для нашої історії та культури; цей обовязок лежить майже виключно на сільській інтеліґенції як головнім виховнім чиннику народа. У першу чергу священик та учитель можуть це зробити. Одначе вони мусять перш за все самі цього навчитися і це зрозуміти.

І тут причина факту, що вже отсе третій шкільний рік йдуть виклади з археольоґії України та Палестини у програмі викладів на фільософічнім виділі Богословської Академії у Львові, цього одинокого нашого на західніх землях університету, уфундованого щедрою рукою Його Ексцеленції Митрополита Шептицького.

Автор цієї статті склав проєкт таких викладів. Вони піднесуть освітній рівень будучих священиків та належного їм престіжу як учителів народу на кожному полі.

У той спосіб вийшли з Богословської Академії вже два випуски молодих священиків, разом яких 90 душ, з першою досі у всіх трьох галицьких єпархіях археольоґічною підготовою.

Та вона не тільки теоретична. Богословська Академія влаштовує щороку археольоґічні екскурсії для розкопів у терені, де беруть участь богослови під проводом автора. Підчас розкопів, які тішаться завсіди великою підтримкою місцевого духовенства, беруть слухачі діяльну участь з рискалем у руці. Тим набирають вони практичного знання, необхідного для кращого зрозуміння викладів та для успішної праці в терені, коли зайде конечна потреба негайно рятувати відкриту випадком памятку.

Перша така екскурсія була в осени 1932 р. до [illegible] Тернопільщині, де треба було прослідити загрожений каменоломом цвинтар з XV. ст. Вислідом її було ствердження факту, що так зв. підплитових гробів княжої доби, де нагробна плита є присипана землею, уживали аж до XV. ст., а так само довго переживались і бляшані вже (не дротяні, як за княжих часів) так зв. есоваті завушниці. Після того, у XV. ст. нагробної плити вже не присипали землею та стали класти на ній написи.

Метою другої екскурсії були Залісці біля Ходорова, де каменолом теж поважно загрожує великому селищеві так зв. липицької культури з початку римської доби (I—II. ст. по Хр.). Там пощастило знов найти перше досі погребище, приналежне до селища цієї ґетської культури, що прийшла до нас зі Семигороду через Буковину.

Третя екскурсія могла прослідити широко розкинене підплитове цвинтарище XIV. ст. в Осталовичах біля Перемишлян та розкопану першу в нас досі трацьку скелетову могилу з початку залізної доби (коло 800—700 до Хр.) у Яблонові, коло Янчина.

Останній екскурсії на весну цього року припала до розкопання неолітична, мабуть тілопальна могила у Дусанові перемишлянського повіту.

Археольоґічний матеріял, добутий фінансованими через Богословську Академію екскурсіями зберігається у новозаложеним її **музею** як показовий матеріял до викладів та засновок необхідного при високошкільній катедрі археольоґічного кабінету.

Таким чином зявився на полі української археольоґії новий, дуже сильний чинник: виховується нове покоління духовенства, яке попри теольоґічну високу освіту винесе з мурів Богословської Академії ще й нове теоретичне й практичне знання рідньої старовини, вже необхідне сьогодні при культурно-освітній праці на селі та конечне до відповідного, наукового добування нових матеріялів для української археольоґії.

А знов виклади з археольоґії Святої Землі, ілюстровані вислідами найновіших тамошніх археольоґічних розкопів, дають йому у руки сильну зброю, незбиті річеві докази для оборони тих великих правд, які духовенство проголошує народові у церкві.

—o—

Результати такі: на ці чудернацькі витвори оцім „волинського“ народнього промислу не хотіли дивитись ні поляки, ні українці, ні інші. Бо — були це несмачні карикатури.

Але, щож ви зробите! Польський інтелігент на Волині „почувається в силі“ розвивати нашу культуру, кермувати нашою народньою творчістю, продукувати предмети нашого народнього промислу і т. д.

А найгірше: не бачить, що з цього виходить!

VIII

Після перегляду Торгів-вистави робиться трохи ніяково. Вложено дуже багато праці. Була добра мета — прислужитися збутові (з цією метою і змінили характер Торгів), а висліди дуже малі.

Можна категорично твердити, що Волинські Торги збутово-торговельних наслідків не мати муть. І не хочеться згадувати про оголошення в часописах, що, мовляв, кожний господар може вигідно продати на них свої продукти.

Яким чином? Адже ж купець не бачив цілої скалі волинської продукції, а продуцент — купця.

Тому-то Волинські Торги мали характер не торгів, а „регіональної“ хліборобської вистави і то в маленькому розмірі: була там продукція польських самоурядів, шкіл та організацій, але не було продукції основної на Волині української маси.

Чому? — це інше питання.

IX

Тут скажемо лише дещо.

Навіть не дуже спостережливий глядач напевно зауважив на Торгах у Рівному, що за господарською метою крилася якась інша, яка вносила в господарську імпрезу дисгармонію, викривлювала її і перешкоджала осягненню наміченої мети.

Словом, зза господарського паравану аж занадто виглядала політика: перемішати національні маси, збити їх в одно місиво, змусити відчути чуже своїм і навпаки та використати їх для певного виховання.

І власне це попсувало господарську імпрезу. Бо кожний за свої гроші хотів чи хоче побачити щось корисне, або зробити добрий інтерес, але не бути матеріялом якихось експериментів, що нічого спільного з господарством не мають.

І поки хвостик цієї політики буде виглядати зза господарських павільонів, Рівенські Торги наміченої мети — підняти хліборобську культуру та довести до налагодження збуту волинських продуктів — не осягнуть.

Кажемо про це тому, що в першій черзі тратить на цьому наша хліборобська маса, яка бажає належного збуту і без нього жити й розвиватися не може.

Крім сказаного, ще одно кидалося в очі на Волинських Торгах. Припустимо, що якісь експортери зацікавилисяб продуктами нашої хліборобської маси: збіжжам, живиною, яйцями, овочами, городовиною і т. д. Але якби вони після торгів могли порозумітися з цією міліоновою масою та як доконалиб трансакції?

Ясна річ, що такі порозуміння і трансакції з поодинокими дрібними продуцентами не переводяться. Їх можна доконати лиш через такі хліборобські організації, як „Сільський Господар“. Отже доки наші маси не будуть обєднані у своїй хліборобській організації, то й найкраще зорганізовані торги-вистави бажаного результату не дадуть і збут буде такий, яким він є сьогодні.

Політичніж імпрези в роді „дожинків“, що нічого спільного з волинським хліборобством не мають і не випливають з народньої традиції (хіба, що пригадують селянинові часи кріпацтва), вниз відштовхують українські маси від такої корисної імпрези, як торги-вистави.

Ревеляції польської преси про співжиття є просто наївні. Хіба танок кількох пар молодих хлопців та дівчат є доказом співпраці? Та ще на господарському полі?

X

Проте іґнорація такої імпрези на Волині, як торги-вистави, свідчилаб про нерозуміння наших хліборобських і взагалі господарських інтересів. Ми, волиняки, не можемо казати, що торги нам непотрібні, але — потрібні лиш при відповідній їх організації та при належній організації цілого хліборобського стану, зокремаж його дрібного промислу.

Волині дуже потрібний культурний зріст і збут продуктів, а для цього й вистави та ярмарки, але справді — реґіональні, себто українські.

Та самих міркувань і домагань за мало. Колиб ми, українці, організовано й масово брали участь у цих торгах з усім тим, що ми маємо, то ці торги само собою набралиб українського характеру і булиб нашими торгами.

Чи не слід би перевірити своє становище до згаданих торгів?

Senex.

Теперішній Карльсбад.

Вимовні дати і цифри з минулого й теперішнього

Карльсбад, у вересні 1934.

Мабуть економічна світова скрута вже перебула свою переломову стадію. Бо тільки цим і можна пояснити собі збільшення відвідин чехословацьких люксусових купелевих околиць чужинцями. Під цим оглядом дуже цікаві можуть бути спостереження з Карльсбаду.

Карльсбад „знайшов“ з кінцем 14. століття король Карло IV. припадково підчас ловів, але плянове зужиткування лічничих джерел та переведення статистики відвідувачів почалося тільки з року 1851. Того року Карльсбад відвідало коло 5.000 душ. У році 1866. кількість відвідувачів раптово спадає. Причина — війна Австрії з Італією. Перед світовою війною найбільше відвідувачів було в році 1911. Кількість їх доходила до 70.000. З цього часу відвідини Карльсбаду чужинцями починають все зменшуватися. В липні року 1914, в часі проголошення світової війни в Карльсбаді було коло 50.000 гостей, а за кілька днів він був уже порожний. Після закінчення війни, а головним чином, почавши з року 1923, кількість відвідувачів Карльсбаду збільшується і доходить у році 1928 знову до 70.000, щоби до року 1933 спасти до половини цього числа. Цей рік може піднести цю суму до 40.000 душ.

Цікаво, що коли попередніми роками, особливо перед світовою війною більшість лікуванців походило з Росії та Америки, то останніми часами з Америки приїздять одиниці, а зі СССР. — тільки Літвінови та їхні свояки. Зате тепер більшість карльсбадських гостей походить з Румунії та Польщі. Правда ще й тепер тут справжній Вавилон: кого в Карльсбаді тільки нема, але сусідів Чехословаччини зі сходу все-таки найбільше. Коли чуєте на вулицях або коло джерела голосну, „розмашисту“ розмову чоловіків, коли бачите „париські“ фарбовані обличча жіноцтва, Ви ніколи не помилитеся, коли будете думати, що це румуни. Громадянам Польщі також не бракує фарб і східнього темпераменту, але вони роблять все на „панський лад“.

Мимоволі нас зацікавило, чому саме поляків та румунів, порівнюючи з іншими народностями, так багато в Карльсбаді? На основі засягнених інформацій виявилося таке: У цьому році чеськословацький уряд підписав договір з польським урядом, на основі якого Польща зобовязалася зменшити на пятину оплати своїм громадянам, які їдуть до чехословацьких купелевих місцевостей, а чесько-словацький уряд зі своєї сторони зобовязався за кожного купелевого гостя з Польщі купити там три бекони. — Один до трьох! як тут жартують. А щодо румунів — то думають, що, певно, СССР має намір повернути Румунії її золотий державний запас, який підчас війни був здепонований у Москві. Дехто ненароком згадує призвище Селецького...

Вулиці, доми, скали Карльсбаду й околиць прикрашені мармуровими таблицями про побут визначних гостей. Побували тут: Шіллер, Ґете, Бетовен і цілий ряд інших знаменитостей. Повно коронованих осіб і звичайних смертників. Ось при головній вулиці висить таблиця, яка з подякою оповідає, як селянин Єршов, костромської губ., пішки прийшов сюди, щоби позбутися докучливої недуги. На протилежній стороні міста, на високій скалі „Оленів Скок“ з кущів визирає постать Петра І., а під нею цілий реєстр його близьких і далеких кревняків. Недалеко внизу пишається побудована ним православна церква.

Знає Карльсбад і українців. Місто уфундувало мармурову таблицю Розумовським. Тут відбувся перший зїзд українських дипльоматів і політиків. Тут пройшов цілий ряд нарад та конференцій. Не одна цінна праця була написана нашими діячами також у Карльсбаді.

Як раніше, так і тепер у Карльсбаді від джерела до джерела снуються ріжні політичні нитки та нитки політичних інтриґ.

Д. Вук.

ФУТРА жіночі від золотих 165
найелеґантніші
тільки в АПІСДОРФА
Львів, Рутовського 21. в брамі —
Першорядна фахова робітня. 26/81

Заходи до „спулжиця“.

(Допис із Тернополя.)

Минулого тижня [redacted] до Тернополя на гостинні виступи п. Антоні Станкевіч, учитель з Дрогобича і голова тамошнього „Хшесьціяньскего Польско-Україньскего Звйонзку“, політичної організації на зразок відомої краківської „Польско-Руской Згоди“. Зголосився він у тутешньому старостві, відбув наради з політично-поліційними чинниками, що вказали йому на двох людей, з якими той, на тернопільському терені і в краю нікому незнаний панок, мав негайно скомунікуватися. Першим був п. Андрій Коблюк, нотаріяльний кандидат, що вже передше знюхався з місцевими польськими чинниками, при помочі яких сподіється вскорі одержати нотаріят. В українському громадянському житті не брав він ніколи і не бере ніякої участи і очевидно, не має теж і ніякого громадянського значіння. Другим був старенький адвокат д-р Іван Калин, відомий хіба з того, що на засіданні воєвідського самоуправного виділу в лютім ц. р. голосував демонстраційно за відкиненим вповні узасадненого протесту українських виборців проти міських виборів у III. виборчій окрузі в Тернополі. І цей старенький подвижник „спулжиця“ теж без усякого громадянського стажу і значіння. Головним аранжером став п. Коблюк, уложив разом з урядовцем зі староства п. Адамом Гарасимовичем список українців, що їх належало запросити, а навіть ходив особисто до деяких українців на державній службі, взиваючи їх, щоби конечно явилися на збори, на які запрошено сто кількадесять наших людей.

Такі збори відбулися дня 19. вересня ц. р. в 7 год. веч. в салі нарад тернопільського маґістрату. З українців явилося кільканацять осіб, крім трьох, самі залежні державні урядовці, що бояться своєї тіни і прийшли страха юдейска ради, або в надії здобути посаду. Один старенький адвокат, один нотаріяльний кандидат та один учитель гімназії Рідної Школи — теж раді при тій нагоді щось заробити чи дістати посаду. Всі вони на купу дуже далекі від українського громадянського життя. З поляків явилося теж кільканацять осіб, майже поголовно самі державні урядовці. Назагал люди, яким здається, що на новій організації зроблять добрий інтерес і карієру.

Акушером при породі того ненормального новородка був згаданий п. Коблюк, що отворив збори відповідною для таких пологів промовою. Провід нарад обняв ґімн. проф. Станіслав Шолайський і дав голос п. А. Станкевичеві, що прочитав і дещо пояснив статут нової організації під назвою „Хшесціяньскего Польско-укр. Звьонзку“. В дискусії промовив перший (по укр.) ґімн. проф. Пилип Гайда, що головну причину відсутности співжиття бачить у браку посад у державній службі для української інтеліґенції та може за гострім трактуванні української молоді. Має однак надію, що відносини поправляться і тому заявляється за новою організацією. Опісля промовив залізничий урядовець п. Ян Тустановський, що радив розпочати „спулжице“ вже від відповідного виховання дітей, як це започатковує „Льоп“. Більше охочих до дискусії не було і хрестини вскорі покінчено. У метрику записано тільки кумів — себто тимчасову управу нової організації, до якої увійшли від присутніх поляків: ґімн. проф. Станіслав Шолайський, нотар Йосиф Прашіль, проф. уч. семин. Людвик Любельський і зал. уряд. Ян Тустановський, а від українців: д-р Іван Калин, Андрій Коблюк, Пилип Гайда і Адам Гарасимович. Про останнього слід згадати, що перед кількома роками, на приказ старости п. Маліцького творив тут разом з послами з ББ Бачинським і Яворським Русску Аґрарну Партію і став II секретарем та головним аґітатором і організатором. Рівночасно був активним протектором Общества Качковського. З того всього буквально не вийшло нічого і він тепер знова на приказ старости змінив свою московську вивіску на українську. Але і з цієї зміни вивіски, як і з цілої нової імпрези теж не вийде нічого.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

Великий Театр год. 7·30 | Ще три дні лише грає Великий Театр капітальну комедію „Я переміг крізу“ | Театр Ріжнородностей год. 7·30 | Якими жінки не повинні бути оце проблема розвязана в комедії Девієса „МЯКУН“

Відмовне становище Польщі до східного пакту.

ЖЕНЕВА, 28. 9. ПАТ. Вчора мін. Бек передав мін. Барту документ з відмовною відповідю підписати східний пакт. Документ складається з шістьох сторінок машинового письма. Його наголовок звучить: „Зміст розмов репрезентантів польського і французького уряду у справі проекту східного пакту, а в першу чергу розмови мін. Барту з мін. Беком у дні 7. вересня ц. р.“. Документ складається з двох частин. Перша вичисляє підписані вже Польщею договори з метою вдержати мир у тій частині Европи, а саме: договір про ненапад з Німеччиною і СССР.

Друга частина пригадує погляд польського уряду на східний пакт, зясований уже підчас переговорів з французьким амбасадором у Варшаві і підчас півторагодинної розмови мін. Бека з мін. Барту в дні 7. вересня ц. р.

Відповідь підкреслює труднощі погодити засадничу лінію польської закордонної політики зі сформулованим проектом французького уряду про договір взаїмної допомоги.

В Женеві кружляють поголоски, що текст відповіди польського уряду не оголосять доки її не розгляне французький уряд. Політичні кола в Женеві вважають доручений документ відмовною відповідю Польщі підписати східний пакт. Одночасно сподіються, що Франція відступить тепер від свого проекту східного пакту. Здогадуються, що Франція вдоволиться тепер дальшим затіснюванням взаємин з Москвою.

—o—

5 тисяч фунтів динаміту для комуністів.

ГАВАНА, 28. 9. ПАТ. Поліція перехопила коло 5 тисяч фунтів динаміту, призначеного для комуністів на Кубі. Тому поліція арештувала 7-х членів терористичних організацій, які в останніх днях виконали кільканацять динамітових замахів.

В. Британія згодилася на спільну заяву.

ЖЕНЕВА, 28. 9. ПАТ. Англійський уряд погодився на спільну заяву В. Британії, Франції та Італії в справі непорушности Австрії. Ця заява, яку запропонував мін. Барту, обмежується до потвердження політики цих держав у справі незалежности Австрії згідно зі заявою 17. лютого ц. р.

БЕРЛІН, 28. 9. ПАТ. До тієї заяви німецьке інформаційне бюро подає такий коментар: Три великі держави по довгих переговорах враз із державами Малої Антанти в справі Австрії повторили свою заяву з 17. лютого ц. р. Цей факт віддзеркалює найкраще політичні труднощі, що їх спричинили суперечні інтереси тих держав. Ця заява не вразила Німеччини, бо від неї не загрожує незалежности Австрії ніяка небезпека.

Жінка, що проповідує любов ближнього.

Відчит І. Гаранд у Львові.

Одного ранку дістаємо друковане запрошення: пані Ірина Гаранд з Відня говоритиме „Проти расової ненависти та людської нужди“. В одній салі готелю „Жоржа“ зібралось кільканайцять журналістів. Не всі знають прелегентку і йдуть усякі здогади, яка мета такого відчиту. Прелегентка 30-літня гарна жінка, сидить за столиком і прохає вибачення, що говоритиме сидячи, бо нездужає. Вона звертається з проханням до представників преси допомогти їй у такій простій справі. Нехай журналісти вряди-годи пишучи пригадають читачам, що всі ми люди, що всі, без огляду на расові, національні та партійні ріжниці, любимо свою вітчину, хочемо виховувати своїх дітей на якнайкращих громадян і що всі не тільки маємо в собі почування любови, але і ненависти.

Саме оця ненависть є першою причиною нинішнього хаосу в Европі і сумних перспектив на майбутнє.

ПРОСТІ, ЄВАНГЕЛЬСЬКІ ПРАВДИ.

Звичайні, прості, євангельські правди. Прелегентка дійшла до них ріжними переживаннями ще змалку. Коли говорить про це, нема ні в її тоні, ні в аргументах, ні навіть несвідомих порухах нічого з месіяністичного патосу, вічевої демагогії, напамять вивченої фразеольогії. І. Гаранд видає у Відні маленький часопис „Справедливість“, який розходиться по всьому світі і творить малі, скромні осередки людей доброї волі. До товариства заснованого з її почину належать люди всяких партій, віроісповідань і кляс. Вони сходяться на одній спільній площині: любови ближнього. В Австрії є в такому товаристві 25.000 християн і 3000 жидів.

І. Гаранд християнка-католичка, з німців-саксонця й австрійки. Вона говорить із болем про події в Німеччині і впевняє, що не всі тамошні німці — націонал-соціялісти. Вірить у досвід історії: ненависть не зродила ніколи нічого іншого крім ненависти і ніяка війна не поправила досі співжиття між народами. Ніхто не вибирає собі батьків: ніхто не повинен терпіти з тої звичайної причини, що зродився членом такого віроісповідної громади або нації. Чому люди, що кохають свою батьківщину і працюють для неї не розуміють, що ті, яких вони ненавидять — мають таку саму любов і живуть такими самими ідеалами?

В ОБОРОНІ ЗАГРОЖЕНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ.

Всі ми живемо від дитячих літ ріжними пересудами: важко нам визволитись від них. Один із найсильніших — ворожнеча до ріжних людей, що не належать до нашого гурту. Причина сучасної нужди в Европі, головно в ненависті. Першим обовязком европейців повинно бути: не допустити, щоб люди вмирали з голоду. Це ганьба нашої цивілізації, що тяжить на нас усіх і ворожить Европі сумну будучину. Европа або відчує свою солідарність або розвалиться як зігнила будівля.

Не знаємо, як глибоко сягає вплив прелегентки у нинішніх часах. Вона їздить з міста до міста з відчитами і певно, що лишає скрізь якнайкраще враження. Зі зворушенням пригадує, що в Норвегії, куди вибирається тепер, один священик відмовився курити, щоб усі гроші, які витрачав на тютюн, віддавати на підтримку її руху. Довідуємось, що цей рух не має таких претенсій як нпр. діяльність основника „Паневропи“ Куденгове, що звертається головно до еліти. П. Гаранд звертається головно до середньої кляси, людей скромних, тихих і впевняє, що на деяких своїх відчитах у Відні має півтора тисячі людей: дрібних урядовців, ремісників, робітників.

Справоздання з такого відчиту не дає ні трохи поняття про ту незвичайну природність і теплу щирість, з якою прелегентка торкається таких важких питань. Вона має незвичайно ясну голову і сила фактів, якими обороняє свої погляди не затемнює ясного її викладу ні простих, надиво „несучасних“ ідей.

Порозуміння між вуглекопами і власниками копалень.

ЛЬОНДОН, 28. 9. ПАТ. Вчора дійшло до порозуміння між вуглекопами і власниками копалень у полудневій Валії. Покличуть мировий суд з трьох арбітрів, який назначить міністр гірництва і праці. Вуглекопи рішились занехати страйк 1. жовтня ц. р. Висоту заробітків означуватиме мировий суд. Якщо суд підвищить заробітки, то ця підвишка буде обовязувати вже від 1. жовтня ц. р.

—o—

Перед крівавими заворушеннями у Франції.

Обєднані соціялістична і комуністична партія вилали поклик до масових вуличних демонстрацій починаючи від дня 11. жовтня ц. р. на знак протесту проти задуманої основної зміни державного ладу. Одночасно домагаються розвязання парляменту і розписання нових виборів.

У відповідь союз французьких комбатантів, який обєднує 3 міліони членів, рішився уладити в тім самім часі теж демонстрації, щоби виявити довіря до уряду Думерґа. Тому політичні кола сподіються, що підчас тих демонстрацій дійде до крівавих боїв і вуличних заворушень. Преса взиває уряд, щоби не допустив до крівавих боїв.

КРІВАВІ СУТИЧКИ В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 28. 9. ПАТ. Минулої ночі в Парижі дійшло до стрілянини між комуністами і членами правих організацій. Три особи тяжко ранені, які перевезено до шпиталю. По приході поліції учасники повтікали.

200 проц. податку на хліборобів.

МОСКВА, 28. 9. ПАТ. Оголошено декрет на основі якого наложено на хліборобів, які ведуть самостійно господарство, одноразову данину у висоті 200 відсотків податку. Ця данина має бути репресією на хліборобів за те, що саботують доставу збіжа для держави.

Італія сягає по Абісинію.

Серед політичних і дипльоматичних кол у Парижі кружляють сензаційні поголоски, що італійський уряд задумує обняти протекторат над Абісинією. Італія не злякається навіть збройної інтервенції. Кажуть, що до війни з Абісинією дійде вже в листопаді ц. р. після закінчення переговорів між Францією та Італією. Ці поголоски підтверджують вістки, що Італія масово довозить зброю та воєнні матеріяли до своїх кольоній в Еритреї та Сомалі.

Кружляють поголоски, що Франція згодилася на плани італійського уряду в Абісинії за уступки для Франції в її плянах в Европі. Одночасно на кордоні Абісинії сконцентровано численні відділи кольоніяльних військ Італії. Італія пояснює, що воєнні настрої в Абісинії постійно збільшаються і тому Італія мусить бути приготована на напади абісинських військ.

— **Готові убрання,** плащі, губертуси, візнтові штани, мундури військової підготови та футряні покриття найсолідніше і найдогідніше купиш у фірмі А. Віттельс, Львів, Рутовського 7, напроти катедри. Переконайся особисто і оглянь виставу. 20/80.

ЛЕТУНСЬКИЙ РЕКОРД.

ЛЬОНДОН, 28. 9. ПАТ. Молодий австралійський летун Джемс Мельрос, який вилетів з Австралії 20. вересня ц. р., осів нині в год. 7-ій вранці на летовищі Крейдон побиваючи рекорд Молісона на 13 годин, який виносив 8 днів 22 години. Рекорду Мельроса не признають, бо метою його лету не було устійнення офіційного рекорду. Зате Мельрос візьме участь у летунських перегонах Англія-Австралія.

—o—

ВИБУХ.

АХЕН, 28. 9. ПАТ. Вчора вечором в однім домі вибухнув ґаз, який спричинив пожежу. 4 особи тяжко ранені. Внаслідок вибуху вилетів з другого поверху 16-літній хлопець.

ФУТРО Найсолідніше обслуговує БАЧЕС ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 19. у брамі. — Тел. ч. 29-48.

ЩЕ ОДИН ЧЛЕН ЛІГИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 28. 9. ПАТ. Полудневo-американська республіка Еквадор зголосила прохання приняти її в члени Ліги Націй.

РАДА ЛІГИ НАЦІЙ ЗАКІНЧИЛА НАРАДИ.

ЖЕНЕВА, 28. 9. ПАТ. Рада Ліги Націй закінчила нині свої наради. Рада висловила своє вдоволення тому, що республіка Еквадор приступила в члени. Опісля Рада обговорила справу розміщення асирійців з Іраку. Франція та В. Британія погодилися поселити асирійців в західній Африці. 2000 асирійців оселено в Сирії. Крім того Рада приняла звіт у господарських справах. Після того закінчено засідання Ради.

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

Сумний прояв.

Пишуть нам:

В Баківцях, пов. Бібрка, парцелює двір до 600 моргів землі з лісом. Парцеляцію переводить банк: „Товажистьо Земске" (акційна спілка), якого справи веде Ян Заленскі, зам. у Львові (вул. Шайнохи ч. 31.). І цікава річ, що до купна приступають без перешкоди поляки й жиди (останні зі Отрілиськ), а для українців поставлено зовсім іншу мірку. А саме коли який греко-католик зголоситься до купна, то йому ставлять за умовину — зміну обряду. І на те, аби могти купити за свої гроші землю, змінило вже свій рідний обряд багато наших людей, м. ін. Андрій Дейнеґа (аґітатор до купна поля й одночасно до зміни обряду), Олекса Березовський та ін. Дехто змінив з тією метою обряд, але покищо до цього не признається, зберігає це до якогось часу в тайні...

Нотуючи цей сумний прояв, сподіємося, що українська інтеліґенція, зокремаж наше духовенство буде цьому переходові своїх парохіян протиділати.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— У Дісельдорфі лютує пошесть дитячого параліжу. В одній дільниці замкнули школи і захоронки на три тижні.

— На Північнім морю недалеко Терчелінґ затонув корабель з деревом, який їхав до Анґлії. Моряків вирятував шведський корабель.

— Еспанський уряд вивласнив 10 тисяч гектарів землі на рільну реформу від еспанських князів.

— У Відні вломилося до маґазинів Гаймвери кільканацять соціял-демократів і забрали кілька крісів та одностроїв. У погоні схопили 7-ох учасників.

— У Блімбах, коло Сальцбурґу, трьох молодих людей, які втікали до Німеччини, вбили одного жандарма, а другого тяжко зранили.

— Американський амбасадор у Москві Буліт виїзджає на днях до Злучених Держав на відпустку. Кружляють поголоски, що Буліт виїздить тому, щоби полагодити перервані переговори між Злученими Державами і СССР у справі заплати воєнних довгів.

— Архимандрит Павло з Піюмені виголосив промову проти безбожників і зате засудили його на 3 роки на вигнання.

— У четвер закінчилися великі маневри чехословацької армії, на яких був присутній шеф ґенерального штабу французької армії ґен. Ґамелін. На маневрах арештували двох німецьких шпигунів і кількадесять кільоґрамів комуністичних летючок.

— На просторі твердинь у Льотаринґії арештувала французька влада Бухгаля, провідника пробоєвого відділу у басейні Сари за шпигунство.

— Большевицький уряд надіслав 100 тисяч єн японському урядові на допомогу жертвам тайфуну. Дотепер надійшло зі закордону понад один міліон єн.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 47-?

— **Взуття ріжного роду** поручає фірма Чорній і Беряк, Львів, Руська ч. 3. 324 8-10

— **Новий поділ Львова.** З 1. жовтня входить у життя розпорядок президента м. Львова про новий поділ Львова. Касують дотеперішній поділ на 9 адміністраційних округ, а настановляють 6 округ. Нові міські дільницеві уряди переберуть діяльність дотеперішніх міських дільницевих урядів. Справи, необняті цариною діяння тих урядів, полагоджуватимуть безпосередньо відповідні виділи.

— **Знижка цін нафти.** Рафінерії нафти обнизили від 10. вересня ц. р. ціну нафти у гуртовій продажі на 20 проц., а в роздрібній продажі пересічно 8 сот. на одній літрі. Купці обовязані помістити в ціннику роздрібну ціну літри нафти.

— **Пошестні недуги лютують.** У селі Яблонці повіт Надвірна занедужало 28 дітей на шкарлятину і червінку. Також у селі Яворові занедужало кільканацять дітей на червінку. Науку в школах перервано. В ратинськім повіті теж занедужало кільканацять дітей на червінку. Кілька шкіл замкнено на 2 тижні. У Ходорівщині лютує пошесть шкарлятини і дифтерії.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Ґеніяльний проєкт.

Час до часу „Куріер Львовскі" має добрі помисли. В нинішніх часах, часах кризи і яловости думки, направду приємно вчути щось нового, занотувати якусь нову ідею.

В 267 числі „Куріера Львовского" є стаття на тему пропамятних таблиць на мурах чи місцях, де колись жили визначні мешканці „вічно вірного города". Отже на перший вогонь камениця „Просвіти". Там жив довший час князь Юзеф Понятовскі. Причіпитиб там таблицю, щоб львівський „чічероне" не потребував зацукуватися.

— А це, що за старушка? — питають, наприклад, якісь заграничники.

— Це камениця, в якій жив князь Юзеф Понятовскі, як на це вказує таблиця. Напис на горі зовсім новий, а середина нецікава.

І справа з „Просвітою" покінчена.

Але що буде говорити „чічероне", це друга річ. Нехай собі вже що хоче говорить, будуть таблиці — самі за себе скажуть!

Проєктом „Куріера Львовского" можна тільки радіти. Він не лиш тим цікавий, що новий, але й тим, що дає однакові користи і полякам і нам. Вже давно чогось такого не було і тому таке воно приємне, таке багатомовне, бо дає надію, що в майбутнім неодно зміниться на ліпше. Адже навіть „Куріер" (краківський ще ні) пропонує щось, що і ми можемо без застережень прийняти.

Браво! Тільки так далі!

Не знаю, чи мав це на думці „Куріер", але думаю, що так:

Створити спільний українсько-польський таблицевий комітет, що занявсь би розслідом історичних памяток та причіпленням на них відповідних таблиць. Коли навіть і нема вже будинку, то бодай на місці, де він був.

„Куріер" подає цілу низку таких місць та назвищ і має рацію. Я подам від себе теж кілька і теж буду мати рацію.

На „Духовній Семинарії": „Тут жив (крім короткого періоду ексклюзії) Маркіян Шашкевич".

На подвірю св. Юра: „Тут стояв на кватирі гетьман Богдан Хмельницький в 1649 р."

На старім броварі, що вліз у святоюрський город від вулиці Городецької: „Площу під цей бровар продав жидам на власну руку особистий вухар кардинала Литвиновича і нічого йому за те не сталося".

На мурі Сакракерок: „Цю площу дістали в подарунку нинішні власниці від галицької митрополії за митрополита Куїловського".

На костелі св. Елисавети: „Ця площа належала колись до маєтків св. Юра, юре каноно перейшла на власність Австрії, а від Австрії дістало місто, а від міста римо-католики на костел".

На т. зв. касарні Фердинанда: „Цю площу дістав цісар на іменини від кардинала Сембратовича".

А потім нехай би комітет вирядився на Високий Замок і поставив там якусь більшу таблицю. Адже князь Данило, Лев, Юрій і інші теж визначні львовяни! Можна булоб і мапу краю додати, орієнтувалаб заграничних гостей, а „чічероне" мав би дуже облекшене завдання.

Вкінці черга на сам „Куріер Львовскі". Бездуже, як і чим він ріжниться від колишнього „Куріера". Факт є фактом. На редакційній вивісці ще знайдеться місце на таблицю: „Тут працював десять літ Іван Франко".

P. S. Щодо частини святоюрських ґрунтів на „Кайзервальді", то комітет мусить здержатися з таблицею, бо ще справа невирішена...

Галактіон Чіпка.

— **При замовленні опалу на зиму** користайте з фірм, які мають добрі коні і не знущаються над тваринами. Мешканці крутих вулиць повинні домагатися достави опалу вантажними самоходами. Прізвища візників, які знущаються над кіньми подаватиме Ліга Охорони Тварин до прилюдного відома.

— **Львівська хроніка.** Арештували Ґертруду Дептак, жінку шахтаря з Королівської Гути, що привозила до Львова пачковану з Німеччини сахарину. — У ресторані при Джерельній вулиці поранили ножами 24-літнього Н. Гімля. Забрали його до шпиталю. — Дирекція фабрики чоколяди „Бранка" заявила, що зі страйкуючих 320 робітників прийме назад 250, решту 70 не прийме, бо вони, на думку дирекції, мають лихий вплив на товаришів.

— **Краєва хроніка.** Суд у Чорткові засудив Івана Старощука зі Синькова пов. Заліщики на один рік вязниці за підпал своєї хати. — За зневагу влади ужиттям невластивих висловів у петиції до президента ап. суду у Львові засудив коломийський суд бувш. сен. о. Мануґевича в Кут на 150 зол., Доніґевича на 100 зол., а академиків Зелінського та Романського по 30 зол. — Золочівський суд засудив Онишкова та Хахулу по 6 літ вязниці за напад і постріляння нічного сторожа Цимбаліста. — У Сукелі (пов. Станиславів) повісився 9-літній Петро Мандрик у батьковій стодолі, бо хотів пізнати, чи така смерть страшна. Він вдусився. — У Станиславові почалася розправа проти грача „Ревери" Елв. Ґещинського, що підчас гри повалив грача „Раз-два-три" Бентковського та зломив йому обойчик.

— **Продав жінку за 300 зол.** У селі Гуляки Перші недалеко Варшави 40-літний Станислав Анджеєвський продав свою жінку Каролину старшому кілька років Янові Руцінському. Новий муж Каролини Ян Руцінський своїм знущанням довів до того, що нещаслива жінка повідомила прокуратора у Седльцах. Прокуратор занявся цілою справою.

— **Залізнича катастрофа.** На перестанку Давіди коло Пирам на шляху Варшава—Радом вискочив один ваґон. Внаслідок того 7 ваґонів розбилось, сімох робітників ранених.

— **Ріжні вісти.** У Саванаг у стейті Джорджія втікло з вязниці 10 вязнів, розброївши сторожу. У погоні одного з вязнів застрілили. — На 30-ий міжпарляментарний конґрес до Стамбулу приїхало 40 делеґатів із 30 держав. — Остаточна статистика жертв тайфуну в Японії така: 2064 забитих, 13.335 ранених, 258 досі не найдених; в місті Осака 250.000 осіб без даху над головою. — У Парижі вмер предсідник франц. сенату Моріс Ордінер. — Спол. Держави рішили позбутись небажаних чужинців, що дісталися туди незаконним шляхом; є таких там 200.000; за 1932 рік вислала влада 19.426 осіб, за 1933 р. — 19.865. — У Москві вибудують памятник В. Дурову, славному цирковому артистові, що вмів приборкувати звірів і вчити їх усяких штук. — Турецький уряд рішив запросити групу совітських інжинірів для будови радіостації в Анкарі. — У Бреславі зачинили всі школи наслідком епідемії дифтерії. — У Саксонії рішили друкувати в місцевій пресі прізвища людей, яких поліція доглянє на вулиці у нетверезому стані.

— **Нюйорські трамваї пережилися.** Зростаюча потреба скорішого руху на вулицях Ню Йорку виказує, що вуличні трамваї починають бути докучливими для публики. Бачать це також і теперішні власники трамваєвих підприємств і тому радо годяться на ріжні пропозиції міської управи в цілі розвязання їхнього контракту з містом. Мейор Ля Ґардія довів уже до того, що трамваєві компанії самі укладають пляни, якби звинути свої лінії в найближчих роках. Таким робом уже 9 трамвае-

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДНА ЛІТЕРАТУРНА МОВА!

Хто хоче навчитись доброї української літературної мови, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче довідатися, як де говорить український загал, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ НА 1934 РІК

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА"

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. — Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО. — ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.60 чвертьрічно. За границею: в Европі 9 зл., поза Европою 2 амер. доляри. Зразкове число 50 гр. Конто чекове П. К. О. число число 27110. — Адреса Редакції й Адміністрації: **Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.**

Як додаток до „Рідної Мови" виходить тримісячник „БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ МОВИ". — Передплата: 3 зл. річно; за границею: в Европі 5 зл., поза Европою 1 амер. доляр.

ДЛЯ ОДНОГО НАРОДУ — ОДИН ПРАВОПИС!

вих ліній шезне з вулиць Ню Йорку, а на їх місце прийдуть скорі автобуси. На двох вулицях можна буде пустити в рух автобуси вже в найближчому півроці.

— **Перегони за прикладом черепах.** У Парижі зорганізували перегони авт під гаслом: хто їхатиме якнайповільніше. Траса була 660 метрів у дільниці Монмартр. Переможцем вийшов Помераль, який переїхав цю віддаль за 1 годину 16 м. 17 секунд.

— **Боротьба з опієм.** У Пекіні з приказу Чан-Кай-Шена прилюдно повісили великого торговця опієм. Сподіваються в найближчих днях нових засудів. Одночасно відчинили окремий шпиталь на 800 осіб для наркоманів, що хотять вилікуватись від нагогу. У Пекіні є приблизно 70.000 опіюмістів.

— **Запертя.** Опінія шпиталів каже, що навіть хорі в ліжку радо приймають природну гірку воду „Franciszka-Józefa" і цей засіб дуже добре зносять

СПОРТ.

ТРИЗМАГ І ПЯТИЗМАГ

в неділю 30. ц. м на площі Сокола-Батька в год. 2·30 пополудні.

Цієї неділі матиме нагоду наша публика оглядати цікаву легкоатлетичну імпрезу, котрою є тризмаг жінок за первенство краю, та пятизмаг мужин за мистецтво Українського Студента. Одні і другі змагання заповідаються незвичайно цікаво. Стартують всі найкращі змагуни і змагунки. Поступка в тризмагу зробуде нагороду бунт. „Карпатією".

Гарна погода повинна заохотити всіх до численної участи. Ціни вступу: зол. 1·00, 0·50 і 0·20.

КРАЄВЕ ПЕРШЕНСТВО

в спортових грах (відбиванка і копівка).

Відбудеться дня 7. жовтня ц. р. на площі Сокола-Батька. Господарем і організатором є сс. Плай.

Поодинокі осередки зголосять чи присилають мистецьку дружину до дня 2. жовтня ц. р.

В зголошенні належить подати склад, час приїзду і чи рефлектують на нічліг.

ВІДКЛИКАННЯ НАКОЛЕСНИХ ЗМАГАНЬ.

Краєві наколесні змагання, заповіджені на день 30. вересня ц. р. відкликані, наслідком заборони адміністрації. Змагання відбудуться в дні 14. жовтня на тій самій трасі.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ

Володимир Целевич: НАРІД, НАЦІЯ, ДЕРЖАВА. Політична Бібліотека Українського Національно-Демократичного Обєднання. Львів, 1934. На зміст книжки складаються: Передне слово автора, а далі відповіді на такі питання: Що таке родина, рід, племя, нарід?! що таке нація?; Які прикмети складаються на поняття нації?; Чи українці є нацією?; Як відбувається відродження нації?; Що це таке держава?; Що це національна держава і що держава національностей?! Що таке самоозначення націй?! Що це є охорона національних меншин?! Як повстають нові держави?! Що це таке революція?! Що таке т. зв. перманентна революція?! Чи насильні засоби боротьби ослаблюють державу?! Що це таке конфіденти і провокатори?! Яка є тактика влади супроти підпілля?! До чого веде засада! Чим гірше тим ліпше? Зі змісту бачимо, що книжочка незвичайно цікава, бо обговорює ті злободенні справи, які тепер найбільше абсорбують наш національний організм. Ціна книжки 1 зол. Замовляти: Львів. Підвалля 7/III. Народня Канцелярія УНДО.

Петро Мечник: ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ЛИСТОК, часть І. і II. Львів 1934. Накладом „Рідної Школи". Стор. 18 + 16. ф. 8-о + 16-о.

Степан Смаль-Стоцький: КОНЦЕПЦІЯ ШЕВЧЕНКОВОЇ ПОЕМИ „СОН" І ЇЇ МИСТЕЦЬКЕ ПЕРЕВЕДЕННЯ. Бібліотека „Української Школи" ч. 4. „Варяг". Варшава 1934. Ціна 80 сот. Стор 30. ф. 8-о.

Марійка Підгірянка: ГАНУСЯ, сценічний обовязець на 2 дії. Львів 1934. Видання „Рідної Школи". Ціна 50 сот. Стор. 32. ф-о.

КАЛЕНДАР КРИНИЦЯ на 1935 рік. Накладом Видавничої Спілки „Дідо" у Львові. Стор. 184 ф. 8-о. Зміст: До нашого читача; Календар у житті людини; Яка буде погода 1935 р.; Початки почитання святих; Пасхалії 1935 р.; Пости; Ловецький календар; Р. Винницький — Календар вчора і сьогодні; Календаріюм чотирьох останніх місяців 1934 р. і на 1935 р.; Виказ славянських святих; Мари; Д-р Р. Лісний (Берлін): Загадка астрольогії; Що каже астрольогія про ріжні групи людей? Сонячна система у безконечних просторах всесвіту; Европа (величина, кількість населення і поділ на 34 держави); Україна й українці (Територіяльний поділ), Наші західні землі у межах Польщі, Адміністраційний поділ західних земель, Українська політична організація, Церква — греко-католицька — православна, шкільництво, Освіта, Т-во „Сільський Господар", Українська кооперація на західніх землях, Українські наддніпрянські землі (Совітська Україна); Закарпатська Україна; Українські землі в Румунії; Бачванські українці; Українська еміграція в Европі; Українці в Африці; Українці в Америці; Українці в Азії; В. Ортоляж: Вилітали орли — у двадцятиліття першого боєвого виступу нашого стрілецтва; Михайло Рудницький: Що могли би ми знати з літератури, Твори красного письменства; С. В-ий і А Д-ий: Колись. Колись і тепер; Міжнародня політика в 1934 р. Короткий огляд найважніших подій; Д-р Маркіян Дзерович: Перша поміч у наглих занедужаннях; Необхідна хатня аптечка; М. Подолян: За красу наших осель — плани обійстя; Думаймо і хоронімся перед несподіванками життя; Ярослав Пастернак: Галичина у безводні віків; Інж Ст. Варич: Який буде світ за 2.000 років? І. Р.: Терністим шляхом обнови (з галицької політики перед 50 роками); Микола Дермань: Злочин і наука; І. Крипякевич: Галичина перед 150 роками; І. Оренін: Слідом сімох чудес світу; Д-р Ст. Чорний: Каїти — вчора й сьогодні; Д-р І. М.: Дивовижні шляхи медицини; В кругоноротті законів і розпорядків: Новий шкільний закон, купно-продажа; продажа на спляти; Позичка; Сплата довгів у чужій валюті; Які річи є вільні від екзекуції; Сплачування гривни; Чи громадські уряди можуть накладати кари; Нагляд над ховом рог. худоби, овець, свиней і коней; Сусн. обезпечення; Поштово-телеграфічна тарифа; Поштові повновласти; Протести векслів до 2.000 зол; Постанови закону про вистави, концерти, фестини, забави і відчити; Концентраційні табори в Польщі; Як видобути документи з СССР; Залізнича тарифа; Публичні; Ренти для інвалідів УГА; Навчання ремесла; Визласнення грунту на громадські вулиці, площі і дороги. Розмиті уряди, акцептаційний банк та податок в д спадщини і дарування; Від чого залежить забезпечення жіночої краси; Осина Закдинська: Модерна культура тіла; Практичні поради в домашньому господарстві; Малий показчик та інформатор адреси лікарів, аптекарів, кооператив та купців по наших містах, містечках у краю та в Польщі; Адреси найважніших польських державних установ і чужинних дипльоматичних консульяних представників у Польщі і польських закордоном. Численні оголошення та безліч світлин доповнюють богатий зміст календаря. — Ціна дуже низька, бо тільки 1·80 зол. Набути можна в адміністрації „Діла" та в книгарнях у краю.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 29. IX. год 7·30 веч. „Я перемігрізу".

Неділя, 30. IX. год. 3·30 попол. „Панна Малічевська".

Неділя, 30. IX. год. 7·30 веч. „Я перемігрізу".

Театр Ріжнородностей.

Субота, 29. IX. год. 7·30 веч. „Мякун", комедія Дейвіса.

Неділя, 30. IX. год. 7·30 веч. „Мякун".

Кіна.

АТЛЯНТИК: „Особиста секретарка виходить замуж" (Марія Ґлорі, Жан Мурат).

Закордонне радіо.

Субота, 29. вересня 1934.

Відень (506,8) 20·10 Авдиції (дідьог, пєса, спів), **Братислава** (298,8) 18·15 Спів, 21·10 „Грушки св. Вячеслава" муз ком. Косталя, **Прага** (470,2) 11·05 Сальоновий квартет, 20·10 Пісні Новака, **Париж** (1649) 12·00 Концерт, 15·00 Для дітей, 20·00 „Фльоси" оп. Шульца, **Білгород** (439,8) 16·30 Популярні мельодії, 19·00 Танці славян. народів, 20·30 Пісні (хор), **Любляна** (569,3) 20·00 Югосл. музика, спів, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, 18·20 Вок. авд., **Гамбург** (331,9) 19·00 Фортепян, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·15 Для дітей, **Ляйпціг** (382,2) 20·15 Танк. суїта, **Мінхен** (405,4) 13·25 Концерт на форт. і орх. ґ-дур Бетовена, **Будапешт** (549,5) 17·00 Легка музика, 18·30 Спів, циг. орх., **Мілано** (368,6) 11·30 Легка музика, 13·00 Камер. орх., 16·45 Для дітей, **Рим** (420,8) 17·10 Вок.-інстр. концерт.

Неділя, 30. вересня 1934.

Відень (506,8) 11·45 Симф. концерт, 17·45 Квартет, 18·25 „Кохання та смерть корнета Х. Рільке, поема Райнера М. Рільке, муз. Пашторія, 19·15 Пісні (Шуман, сопран), **Братислава** (298,8) 10·15 Скрипка, арфа, 12·15 Концерт, 17·30 Хор, **Прага** (470,2) 10·00 Камер. музика, 10·30 Академія в честь 20-их роковин чеських легіонів, 19·00—22·00·00 **„Мазепа" оп. Чайковського, Париж** (1649) 12·05 Пісеньки Вайль, **Ятльона** (531) 20·45 Спів, **Білгород** (439,8) 13·00, 22·15 Популярні мельодії, 20·30 Оп. арії, **Любляна** (569,3) 11·00 Орхестра, спів, **Берлін** (356,7) 17·30 Концерт, **Кельн** (455,9) 17·30 Нар. танці й пісеньки, 19·00 Музика, спів, **Ляйпціг** (382,2) 20·00 „Чорна Мадонна" оп. Ів Штраусса **Осльо** (1154) 19·30 Свято скандинавської музики, спів, **Будапешт** (549,5) 13·30, 15·45 Концерт, 18·30 Цит. музика, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр. вок. концерт, 20·45 „Шомен" оп. Орефіче.

Львівське радіо.

Субота, 29. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·00, 20·15 Рекл. концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Сільна реруи, театр. реперт., 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий доцвіт, Популярні оп фантазії (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Новини з гр. пл., 16·30 Театр Уяви: „Кравчик Гнат", 17·00 Солісти (спів, скрипка, форт.), 17·50 Дім і родина: „Про нечемні діти та їх дбайливих батьків", 18·00 Музика з гр. пл., 18·10 Сільна реруи, мист. життя, 18·15 Рубінштайн: Соната д-дур оп. 18 (віольончеля, фортепян), 18·45 Репортаж, 19·00, 19·30 Танкова музика, 19·20 Міста й містечка: „Гнезно, столиця примасів", 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибух війни (особисті спогади), 20·30 Муз. балачка про трансм. з Риму, 20·45 „Кохання трьох королів" оп. Монтенеція; Веч. дениик, Як працюємо, 23·20 Комунікати, 23·25 Сатирична авдиція, 23·35 Танкова музика.

Неділя, 30. вересня 1934.

9·00—9·55 Ранішня авд., 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог.-рільн вістки, 12·05 Сільна реруи. 12·10 Тижневий театр. огляд, 12·15, 13·15 Муз. поранок, 13·00 Відч., 14·00 Прикмна муз, з гр. пл., 15·00 Цісами чи машиною?, 15·25 Огляд ринків рільн. продуктів, 15·35 Кашубські пісні, 15·95 Багацтво в багні (репортаж із Досвідного Завед. управи торфовищ біля Сари), 16·00 Рец. прози: „Циганський королевич" (Шельбург-Заремба), 16·20 Спів, форт., 16·45 Для дітей: „Під блакитним небом Каліфорнії", 18·00 Концерт народньої орхестри, спів, 17·50 Про книжку Ван Льона: „Стократний чоловік", 18·00 Театр Уяви: „Дві хвилі" (комедія Марковського), 18·45 Життя молоді, 19·00 Легка музика, 19·50 Актуальний фейлет., 20·00 Концерт (симф. орхестра, форт.), 21·45 Веч. дениик, 20·55 Як працюємо, 21·00 На веселій львівській хвилі, 21·45, 21·46 Спорт. вістки, 22·00 Почт. техн. скринька, 22·15 Рекл. концерт, 22·30 Веселі монольоги (Вирвіч), 22·50, 23·05 Танкова музика.

Ширіть наш часопис!

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·24 1/2 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·07, Париж 34·89, Берлін 212·25, Ціріх 172·65, Амстердам 358·85, Прага 22·02, Італія 45·39, Нюйорк кабель 5·24 1/2, Нюйорк чеки 5·24 зол.

Акції та цінні папери.

Банк Польський 94·25 зол.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітет Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Гречка на мливо	13·50	—15·00		
Льон	39·50	—40·00		
Сїмя конопляне	24·00	—25·00		
Ріпак озимий	37·00	—38·00		
Крупи гречані	30·00	—31·00		
Мак синій	40·00	—45·00		
Мак сивий	34·00	—35·00		

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 28. вересня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла десерового	1·90 зол.
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·55—2·60 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на молоко і сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 29. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята і кури пріма за 1 кг.			0·90	зол.
„ „ II кл.		„	0·65	„
Індики і пантарки пріма		„	1·00	„
„ „ II кл.		„	0·70	„
Качки	I класа	„	0·70	„
„	II „	„	0·50	„

Тенденція спокійна.

Подяка.

Подобалось Всемогучому покликати до себе дня 14. ц. м. **Марію з Волянських Вигнанську.** Всім тим, що взяли участь у похоронах, складаю отсим найщирішу подяку. Особливож дякую Всеч. о. Петрові Шапковському, пароxові Копичинець, Всеч. о. Михайлові Чорнякові, катехиті з Копичинець, Всеч. о. Несторові Кисілевському, пароxові Крогульця і Всеч. о. Петрові Томашівському, пароxові Коцюбинець. Дякую щиро о. Кисілевському за прощальне слово перед церквою, Впов. П. Дир. Пенцакові за прекрасну промову від кооперативи і всіх товариств у Копичинцях, П. Стахові Бадикові, голові місцевої чит. „Просвіти", за зворушливу промову від читальні і всіх місцевих товариств. Дякую також „Союзові Українок" у Копичинцях за численну участь і всій українській інтеліґенції з Копичинець, що не жалувала труду і так громадно явилась на похоронах. Щиро-сердечну подяку складаю всім товариствам в Оришківцях і всім Громадянам, що своєю приявністю причинились до звеличання сумного обряду.

М. Галина Волянська

Оришківці, 28. IX. 1934.

ОПОВІСТКИ

Зльокавтований скарб. службовик, б. рахунк. старшина-поручник У. Г. А., від 2 років у Міськім Заведенні для невидючих на тяжку хоробу грудей, просить про допту і стару одежу для своїх 4 дітей сиріт без мами від 10—15 літ. — Іван Заремба, Міське Заведення для невидючих при вул. Бідниських ч. 9. 2—3

У четверті роковини смерти бл. п. Юліяна Головінського, відбудеться Панахида в неділю 30. вересня 1934 в церкві св. Юрія. Рідня.

Союз Українок у Львові і Комісія виставки книжки при Діловому Комітеті У. Ж. К. почувається до милого обовязку зложити оцею дорогою свою сердечну подяку всім В. П. Паням і Панам, українським установам і товариствам, що щиро відгукнулися й прислали книжки, ілюстрації та інший матеріял для уладження виставки книжки на Українському Жіночому Конґресі у Станиславові, в червні цього року. 355

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КОЖНА ДИСКУСІЯ є безцільна, бо не ношу іншого білля, як лише з краківської фабрики білля „Пан", Львів, Сикстуська 1. Цінники даром. 284 9—30

ВУГОЛЬ. — Калятан, Байки 14, тел. 38-24 Станиславів, Колійова 2. 204 24—30

АДВОКАТ

ОСИП МИСЕВИЧ

емеритований суддя

переніс канцелярію **з Монастериск, до Золотого Потока.**

Звичайний Загальний Зїзд Рідної Школи

відбудеться у Львові невідклично 25-го грудня, 1934 р.

Денний порядок і місце зібрання оповістимо в час передбачений статутом „Рідної Школи".

Головна Управа Рідної Школи.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10.